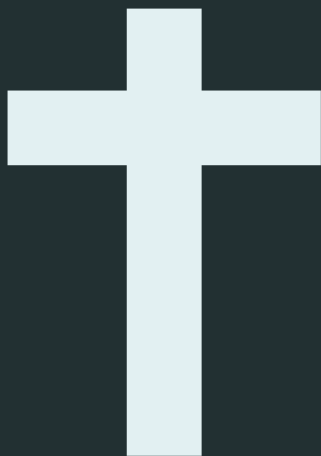

Biblica® Baibulu Nso n'Igbo Ndi Ugbu a nke diri
onye obula igu

The Holy Bible in the Igbo language of Nigeria: Biblica®
Baibulu Nso n'Igbo Ndi Ugbu a nke diri onye obula igu

Biblica® Baibulu Nso n'Igbo Ndi Ugbu a nke diri onye obula igu

The Holy Bible in the Igbo language of Nigeria: Biblica® Baibulu Nso n'Igbo Ndi Ugbu a nke diri onye obula igu

copyright © 2020 Biblica, Inc.

Language: Igbo

Contributor: Biblica, Inc.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Baibulu Nso n'Igbo Ndi Ugbu a nke diri onye obula igu

Ndi Biblica, Inc. deghariri ya n'afọ © 1980, 1988, 2019, 2020

Biblica® Open Igbo Contemporary Bible™

Copyright © 1980, 1988, 2019, 2020 by Biblica, Inc.

"Biblica" bu akara e ji mara ulo oru a, nke edebanyere dika iwu si kwado n'ulo oru di n'obodo United States, ebe a na-enye akara a na ikike maka azum ahia ndi Biblica, Inc. O bu ha ka e nyere ikike idenye ya.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 13 Apr 2023

e2303256-375f-5385-8ff3-d387f2bc9c78

Contents

Jenesis	1
Opupu	54
Levitikos	98
Onuoguğu	127
Diuteronomi	173
Joshua	210
Ndi Ikpe	235
Rut	260
1 Samuel	264
2 Samuel	296
1 Ndi Eze	325
2 Ndi Eze	358
1 Ihe E Mere	389
2 Ihe E Mere	425
Ezra	458
Nhemaya	470
Esta	486
Job	494
Abu Oma	536
Ilu	657
Ekiliziasit	699
Abu nke Abu	711
Aizaya	720
Jeremaya	809
Abu Akwa	886
Izikiel	897
Daniel	953
Hosiy	968
Juel	982
Emos	988
Obadaya	999
Jona	1001
Maika	1004
Nehum	1013
Habakuk	1017
Zefanaya	1021
Hegai	1026
Zekaraya	1028
Malakai	1038
Matiu	1041
Mak	1080
Luk	1103
Jon	1140
Oru Ndi Ozi	1167
Ndi Rom	1200
1 Ndi Korint	1216
2 Ndi Korint	1231
Ndi Galeshja	1241
Ndi Efesos	1247
Ndi Filipai	1252

Ndị Kọlọsị	1256
1 Ndị Tesalonaika	1260
2 Ndị Tesalonaika	1264
1 Timoti	1266
2 Timoti	1271
Taitos	1274
Filimon	1276
Ndị Hibru	1277
Jemis	1289
1 Pita	1293
2 Pita	1298
1 Jọn	1301
2 Jọn	1305
3 Jọn	1306
Jud	1307
Mkpughe	1309

Jenesis

Mmalite ihe niile

¹ Na mmalite Chineke kere eluigwe na ụwa. ² Ụwa bụ ihe na-enweghị ụdidi ọbụla, burukwa ihe togboro n'efu. Ọchịchiri gbara n'elu ogbu mmiri di omimi. Mmụọ nke Chineke na-erughari n'elu ogbu mmiri ahụ.

³ Mgbe ahụ Chineke kwuru si, "Ka ihè di," ihè dikwara. ⁴ Chineke huru na ihè ahụ mara mma. Ọ kpara oke n'etiti ihè na ọchịchiri. ⁵ Chineke kpọrọ ihè ahụ Ehihie, kpọọ ọchịchiri ahụ Abali. Uhuruchi di, ututu dikwa. Ọ buru ubochi nke mbu.

⁶ Chineke kwukwara si, "Ka mbara putu nke ga-ekewapu mmiri di n'elu mbara ahụ site na mmiri nke di n'okpuru mbara ahụ" ⁷ Ya mere, Chineke mere mbara, kewapu mmiri di n'okpuru mbara ahụ site na mmiri nke di n'elu mbara ahụ. O sikwa otu a diri. ⁸ Mbara ahụ ka Chineke kpọrọ mbara eluigwe. Uhuruchi di, ututu dikwa. Ọ buru ubochi nke abuo.

⁹ Chineke kwuru si, "Ka mmiri di n'okpuru mbara eluigwe chikota onwe ha onu n'otu ebe, ka ala akoro putu." O sikwa otu a diri. ¹⁰ Chineke kpọrọ ala akoro ahụ "ala," kpọọ mmiri ahụ chikotara onwe ha onu "osimiri." Chineke lere anya hu na ha di mma.

¹¹ Chineke kwuru si, "Ka ala puputa ahija ndu di iche iche: ahija na-amiputa mkpuru, na osisi di n'elu ala nke na-amiputa mkpuru, nke mkpuru okuku ya di n'ime ya, dika udidi ha di iche iche si di." O sikwa otu a diri. ¹² Ala puputara ahija ndu di iche iche: ahija na-amiputa mkpuru dika udidi ha si di, na osisi na-amiputa mkpuru, nke mkpuru okuku ya di n'ime ya, dika udidi ha si di. Chineke lere anya hu na o di mma. ¹³ Uhuruchi di, ututu dikwa. Ọ buru ubochi nke ato.

¹⁴ Chineke kwuru si, "Ka ihè nke na-enye ihè diri na mbara eluigwe, ikewapu ehie site n'abali. Ka ha buru ihe ama igosi oge di iche iche, ubochi di iche iche, na afo di iche iche. ¹⁵ Ka ha buru ihè na mbara eluigwe inye ihè n'elu ụwa." O si otu a diri. ¹⁶ Chineke mere ihè ukwu abuo, nke kacha idi ukwu ka o buru nke ga-achi ehie, ma nke di nta ka o buru nke ga-achi abali. O mekwa kpakpando di iche iche. ¹⁷ Chineke debere ha na mbara eluigwe inye ihè n'ụwa, ¹⁸ ichi ehie na abali na ikpa oke n'etiti ihè na ọchịchiri. Chineke lere anya hu na o di mma. ¹⁹ Uhuruchi di, ututu dikwa. Ọ buru ubochi nke ano.

²⁰ Chineke kwuru si, "Ka mmiri juputa n'ihe ndi na-eku ume, ka umu anu ufe fegharikwa n'elu ụwa, ma n'elu mbara igwe." ²¹ Ya mere Chineke kere anu ukwu niile bi na mmiri, na anu niile nwere ndu bi na mmiri, na udi ihe obula nwere ndu na-akpughari akpughari ndi juputara na mmiri, dika udidi ha si di, na anu ufe niile dika udidi ha si di. Chineke lere anya hu na o di mma. ²² Chineke goziri ha, si ha, "Mubaanu, dikwanu ukwu n'onuogugu, juputanu osimiri niile. Ka anu ufe dikwa ukwu n'onuogugu n'elu ụwa." ²³ Uhuruchi di, ututu dikwa. Ọ buru ubochi nke ise.

²⁴ Chineke kwuru si, "Ka ala weputa umu anu di iche iche nwere ndu dika udidi ha si di: anu ulo, anu na-akpughari n'ala, na anu ohia, nke obula dika udidi ya si di." O si otu a diri. ²⁵ Chineke mere umu anu ohia, dika udidi ha si di, mee anu ulo, dika udidi ha si di, na anu niile nwere ndu nke na-akpughari n'ala dika udidi ha si di. Chineke lere anya hu na o di mma.

²⁶ Mgbe ahụ, Chineke kwuru si, "Ka anyi mee mmadu n'oyiyi anyi, dika udidi anyi si di, ka ha chia azu niile nke osimiri, na anu ufe niile nke eluigwe, na anu ulo niile, na anu ohia niile, na ihe niile e kere eke nwere ndu nke na-akpu akpu n'ala."

²⁷ Ya mere, Chineke kere mmadu n'oyiyi nke ya,

n'oyiyi Chineke ka o kere ha,
nwoke na nwanji ka o kere ha.

²⁸ Chineke goziri ha si ha, "Mjanu mkpuru, mubaanu, juputanu n'ụwa, meenu ka ihe niile diri n'okpuru unu. Chianu azu niile nke osimiri na anu ufe niile nke eluigwe na ihe niile e kere di ndu nke na-akpughari akpughari n'ala."

²⁹ Mgbe ahụ, Chineke siri "Enyela m unu ahija ubi niile na-amị mkpuru di n'elu ụwa, na osisi obula miri mkpuru, nke mkpuru okuku ya di n'ime ha, ka ha buru ihe oriri

gi. ³⁰ Ma ụmụ anụmanụ niile na anụ ufe niile, na anụ niile e kere eke na-akpugharị akpugharị n'ala, anụ ọbụla nwere ndụ n'ime ha ka m na-enye ahịhịa ndụ niile ka ọ buru ihe oriri ha.”

³¹ Chineke legharịrị anya n'ihe o kere, hụ na ọ dị ezi mma. Uhuruchi dijị, ụtụtụ dikhwa. Ọ buru ụbọchị nke isi.

2

¹ Otu a ka e si ruzuo orụ ike eluigwe na ụwa na ihe niile dijị n'ime ha.

² N'ụbọchị nke asaa, Chineke kwusiri orụ ya nke ọ na-arụ, o zukwara ike site n'orụ ya niile. ³ Chineke goziri ụbọchị nke asaa ahụ mee ya ka ọ buru ụbọchị dijị nso, n'ihị na ọ bụ n'ụbọchị ahụ ka ọ zuru ike site n'orụ nke ike ihe niile.

Adam na Iiv

⁴ Nke a bụ akụkọ banyere usoro okike eluigwe na ụwa mgbe e kere ha, n'ụbọchị ahụ mgbe ONYENWE ANYỊ Chineke kere eluigwe na ụwa.

⁵ Ahịhịa ọbụla epuputabeghị n'ohia, o nwekwaghị ihe ubi ọbụla sitere n'ala puputa, n'ihị na ONYENWE ANYỊ Chineke ezitebeghị mmiri ozuzo n'elu ụwa, o nwekwaghị mmadụ ọbụla nọ na-arụ orụ ubi, ⁶ ma mmiri si n'ala na-asoputa na-asọ n'elu ala niile. ⁷ ONYENWE ANYỊ Chineke kpuru mmadụ site n'aja nke ala, kunye ya ume ndụ n'imi ya, nke mere ka mmadụ ghọọ ihe dijị ndụ.

⁸ ONYENWE ANYỊ Chineke kuru ubi a gbara ogige n'akụkụ ọwụwa anyanwụ, n'Iden. O tinyere mmadụ ahụ ọ kpuru n'ime ubi a. ⁹ ONYENWE ANYỊ Chineke mere ka osisi dijị iche iche si n'ala puputa, osisi ndị dijị mma ile anya na nke dikhwa mma iri eri. N'etiti ogige a, e nwere osisi na-enye ndụ, na osisi nke imata ihe oma na ihe ojoo.

¹⁰ E nwere iyi si n'Iden na-asoputa na-asobanye n'ime ogige ahụ ime ka ala ahụ nwee mmiri. Site n'ebe ahụ, iyi a kewara nwee ngalaba anọ. ¹¹ Aha ngalaba nke mbụ bụ Paishon. Ọ soro ogologo gafee ala niile nke Havila, ebe a na-enweta ọlaedo. ¹² (Ọlaedo dijị n'ala ahụ mara mma. Eso osisi na-esi isi uto na nkume dijị oke onuahia a na-akpo oniks dikhwa n'ebe ahụ.) ¹³ Aha ngalaba nke abuo bụ Gaihon. O sitere n'ala Kush* gafee. ¹⁴ Aha osimiri nke ato bụ Taigris. Ọ na-asola n'akụkụ ọwụwa anyanwụ nke ala Asho.† Aha osimiri nke anọ bụ Yufretis.

¹⁵ ONYENWE ANYỊ Chineke weere mmadụ ahụ tinye ya n'ogige Iden, ka ọ na-akọ ya ma burukwa onye na-elekota ya. ¹⁶ ONYENWE ANYỊ Chineke nyere mmadụ ahụ iwu sị ya “I nwere ike iri mkpuru osisi niile dijị n'ubi a, ¹⁷ ma ijị gaghị eri mkpuru sị n'osisi imata ihe oma na ihe ojoo. N'ihị na ụbọchị i riri ya ijị ga-anwuri.”

¹⁸ ONYENWE ANYỊ Chineke kwuru sị, “Ọ dighị mma ka nwoke noro naanị ya. Aga m emere ya onye inyeaka nke kwesiri ya.”

¹⁹ ONYENWE ANYỊ Chineke sitere n'ala kpuo umu anumanu niile nke ohia na umu anu ufe niile nke eluigwe. O dutere ha ka ọ mara ihe mmadụ ahụ ga-akpo ha. Ihe ọbụla mmadụ ahụ kpuru ihe ọbụla ndị a nwere ndụ, nke ahụ bukwa aha ya. ²⁰ Ya mere, mmadụ ahụ nyere anụ ulo niile na anụ ufe niile na anụ ohia niile aha.

Ma n'ebe Adam nọ, o nweghị onye inyeaka kwesiri ya. ²¹ Ya mere, ONYENWE ANYỊ Chineke mere ka nwoke ahụ daa n'ura. Mgbe ọ nọ na-arahu ura, o weputara otu ogiriga site na ngu dijị ya n'ahụ, mechikwaa ebe o si weputa ya. ²² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ Chineke ji otu ogiriga o si n'ahụ nwoke ahụ weputa, mee nwanjị, dutere ya nwoke ahụ.

²³ Nwoke ahụ kwuru sị,
“Nke a bụ okpukpu si n'okpukpu m,
na anụ ahụ si n'ahụ m,
a ga-akpo ya 'nwanjị,'
n'ihị na e si n'ime nwoke weputa ya.”

²⁴ Ọ bụ nke a mere nwoke ga-eji hapu nne na nna ya, e jikota ya na nwunye ya, ha ga-abu otu anụ ahụ.

²⁵ Nwoke ahụ na nwunye ya gba otu, ma ihere emeghị ha.

* 2:13 2:13 Kush bụ aha e ji maara ala ndị Sudan maobu Itiopia n'asusu ndị Hibru. Mgbe ọbụla e kwuru banyere Kush n'akwukwo ogbugba ndu ochie, ọ bụ ala ahụ ka a na-ekwu ihe banyere ya. † 2:14 2:14 Asho na Asirja bụ otu ihe

3

Mmehie na Ođida

¹ Agwọ dī aghughọ karịa ụmụ anụ ọhịa niile ONYENWE ANYỊ Chineke kere. O bjakwutere nwanyị ahụ sị ya, “Ọ bụ ezie na Chineke sị unu erila mkpụrụ si n’osisi niile dī n’ogige a?”

² Nwanyị ahụ zara sị ya, “Anyị nwere ike rie mkpụrụ si n’osisi niile dī n’ogige a ³ ma Chineke kwuru sị, ‘Unu erila mkpụrụ si n’osisi dī n’etiti ogige a, unu emetụkwala ya aka, ka unu ghara ịnwụ.’”

⁴ Agwọ gwara nwanyị ahụ sị, “Unu agaghị anwụ. ⁵ N’ihi na Chineke maara na ọ bụrụ na unu erie ya, anya unu ga-emeghe, unu ga-amata ezi ihe na ajọ ihe.”

⁶ Nwanyị ahụ hụrụ na mkpụrụ si n’osisi ahụ dī mma iri eri, na ọ dī mma n’anya, na ọ bụ osisi mara mma e si enweta amamihe. O ghọrọ mkpụrụ ahụ rie, nyekwa dī ya, onye nke na ya nọ, o rie. ⁷ Mgbe ahụ, anya ha abụọ meghere, ha chọputara na ha gba ọtọ. Ya mere, ha dūkotara ahịhịa fig, jiri ya mere onwe ha akwa.

⁸ Mgbe nwoke ahụ na nwunye ya nūrụ ụda njeharị ONYENWE ANYỊ Chineke n’ogige ahụ n’oge uhuruchi, ha zoro onwe ha site n’ebe ONYENWE ANYỊ Chineke nọ n’etiti osisi ndi dī n’ogige ahụ. ⁹ Ma ONYENWE ANYỊ Chineke kpọrọ nwoke ahụ oku sị ya, “Ebee ka i nọ?”

¹⁰ O zara sị, “Anūrụ m ụda ụkwụ gị n’ogige, n’ihi ya, atūrụ m ụjọ, ebe ọ bụ na m gba ọtọ. Ezokwara m onwe m.”

¹¹ ONYENWE ANYỊ Chineke juru ya sị, “Onye gwara gị na i gba ọtọ? I riela mkpụrụ si n’osisi ahụ m nyere gị iwu sị gị erila?”

¹² Nwoke ahụ sịrị, “Nwanyị ahụ i mere ka mụ na ya nọdụ, ọ bụ ya nyere m mkpụrụ sitere n’osisi ahụ, m rie.”

¹³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ Chineke sịrị nwanyị ahụ, “Gịnị bụ ihe a i mere?” Nwanyị ahụ zara sị, “Ọ bụ agwọ ghogburu m, mee m ka m rie ya.”

Ikpe Omuma

¹⁴ Ya mere, ONYENWE ANYỊ Chineke gwara agwọ ahụ sị, “N’ihi ihe a i mere, “The a bụrụ ọnụ ka i bụ n’etiti anụ ụlọ niile na n’etiti anụ ọhịa niile.

Afọ gị ka i ga-eji na-aga ije,
aja ka i ga na-eri
ogologo ụbọchị ndụ gị niile.

¹⁵ Aga m eme ka iro
dịrị n’etiti gị na nwanyị ahụ,
n’etiti mkpụrụ gị na mkpụrụ ya,
mkpụrụ ya ga-etipia gị isi,
gị onwe gị ga-ata ya arụ n’ikiri ụkwụ.”

¹⁶ O gwara nwanyị ahụ sị ya,
“Aga m eme ka ihe mgbu nke ịmụ nwa gị baa ụba nke ukwuu,
ọ bụ site n’ihe mgbu ka i ga-eji mụputa ụmụ gị.
Ochichọ nke obi gị ga-adị n’aka di gị,
ọ bụ ya ga-achikwa gị.”

¹⁷ O gwara Adam sị, “N’ihi na i nara nwunye gị ntị, rie mkpụrụ site n’osisi ahụ m nyere gị iwu sị, ‘Gị erila mkpụrụ sitere na ya,’
“Ala bụ ihe a bụrụ ọnụ n’ihi gị,
site n’oke ndọgbu n’orụ ka i ga-eri ihe si na ya puta
ogologo ụbọchị ndụ gị niile.

¹⁸ O ga-eruputara gị ogwu na uke,
i ga-erikwa ahịhịa nke ubi.

¹⁹ Site n’osusọ nke ga-agbaputa gị n’ihu
ka i ga-eri nri gị
tutu ruo mgbe i loghachiri n’ala
ebe ọ bụ site n’ala ka e si meputa gị
n’ihi na aja ka i bụ,
n’aja ka i ga-alaghachikwa.”

²⁰ Adam* gurū nwunye ya liv,† n’ihi na ọ bụ nne mmadụ niile dī ndụ.

²¹ Emesịa, ONYENWE ANYỊ Chineke weere akpukpọ anụ meere Adam na nwunye ya uwe oyi. ²² ONYENWE ANYỊ Chineke sịrị, “Lee, mmadụ adịla ka onye ọbụla n’ime anyị site

* 3:20 3:20 Maọbụ, Nwoke ahụ † 3:20 3:20 Eleghị anya liv putara ịdị ndụ

n'imatà ihe oma na ihe ojoo. Ugbu a, ka o gharakwa i setipu aka ya ghorò mkpuru osisi ahụ na-enye ndụ rie, si otu a dirị ndụ ruo mgbe ebighi ebi." ²³ N'ihì nke a, ONYENWE ANYÌ Chineke chupuru ya site n'ogige Iden ka o gaa na-arụ oru n'ala e si weputa ya. ²⁴ Mgbe o chupuru mmadu, o dochiri n'owuwa anyanwu nke ogige Iden ndi mmuo ozi di ike a na-akpo Cherubim, na mma agha na-acha oku, ka ha na-eche onu uzo e si aba n'ebe osisi ahụ na-enye ndu di nche.

4

Ken na Ebel

¹ Emesja, Adam na nwunye ya Iiv dinakoro dika di na nwunye. Iiv tuuru ime muo nwa nwoke, onye ha guru Ken. Iiv siru, "Site n'inyeaka ONYENWE ANYI, amatala m nwa nwoke!" ² Emesja Iiv mutara nwanne ya nwoke Ebel.

Ebel ghoru onye na-azu igwe aturu. Ma Ken ghoru onye oru ubi. ³ Mgbe ufodu oge gasiri, Ken wetaara ONYENWE ANYI ufodu ihe ubi ya dika onyinye. ⁴ Ma Ebel, ya onwe ya nyekwara onyinye site n'igwe ewu na aturu ya e bu uzo muo, nke mara abuba. ONYENWE ANYI nabatara Ebel na onyinye ya, ⁵ ma o nabataghi Ken na onyinye ya. Nke a wutere Ken, mee ka o wee iwe di ukwu. Ihu ya agbaru.

⁶ Ma ONYENWE ANYI juru ya si, "Gini mere i ji ewe iwe? Gini mere ihu gi ji gbaru?" ⁷ O buru na i mee ihe ziri ezi, agaghi anabata gi? O burukwanu na i ju ime ihe ziri ezi, mmehie no n'onu uzo na-eche gi ila gi n'iyi. Lezie anya hu na i meriri ya."

⁸ Ken gwara nwanne ya Ebel si, "Bia soro m ka anyi banye oha." Mgbe ha no n'ebe ahụ, Ken jidere nwanne ya gbuo ya.

⁹ Emesja, ONYENWE ANYI juru Ken ajuru si, "Ebee ka Ebel nwanne gi nwoke no?"

O zaghachiri, "Amaghi m. Abu m onye nche nwanne m?"

¹⁰ Ma ONYENWE ANYI zara si ya, "Gini ka i mere? Gee nti, obara nwanne gi na-akpoku m site n'ala. ¹¹ Site ugbu a gaa n'ihu i burula onye a buru onu, na onye e si n'ala chupu, ala ahụ meghepuru onu ya nabata obara nwanne gi, site n'aka gi. ¹² Mgbe i kuru ihe obula n'ime ya, ala agaghi enye gi mkpuru ya n'uju. Site ugbu a gaa n'ihu, i ga-abu onye na-awagharị awagharị na onye na-abaghi n'ihe n'awa."

¹³ Ken zara ONYENWE ANYI, "Ntaramahuhu i nyere m di ukwu karja nke m nwere ike ibu. ¹⁴ Ugbu a, abu m onye i si n'ala ubi ya chupu. Abukwa m onye i si n'ihu gi chupu. Bido taa aga m abu onye na-awagharị awagharị n'ime uwa. Onye obula hukwara m ga-egbu m."

¹⁵ ONYENWE ANYI zara si ya, "O nweghi onye ga-egbu gi, n'ihì na aga m atukwasiri onye obula meturu gi aka ntaramahuhu okpuku asaa karja nke m nyere gi." Ya mere, ONYENWE ANYI kara Ken akara iji gbochie onye obula huru ya igbu ya. ¹⁶ Ken sitere n'ihu ONYENWE ANYI puo gaa biri n'ala Nod,* obodo di n'akuku owuwa anyanwu Iden.

¹⁷ Ken na nwunye ya dinakoro, nwunye ya tuuru ime muta nwa nwoke aha ya bu Enok. N'oge a, Ken no na-ewo otu obodo o guru Enok, nke bu aha nwa ya nwoke. ¹⁸ Enok bu nna Irad, Irad bu nna Mehujael, Mehujael bu nna Metusael, Metusael aburu nna Lamek.

¹⁹ Lamek luru umu nwanyi abuo. Aha nwunye ya nke mbu bu Ada. Aha nke ozo bu Zila. ²⁰ Ada mutara Jabal, onye bu nna ndi na-azu anu ulo, na ndi na-ebi n'ulo ikwu. ²¹ Aha nwanne ya nwoke bu Jubal, onye mbu bu nna ndi na-akpo ubo akwara, na ndi na-afu opi. ²² Zila, mutara otu nwa nwoke aha ya bu Tubal Ken, onye bu nna ndi niile na-akpu ihe di iche iche e ji bronzo maobu igwe kpuo. Aha nwanne nwanyi Tubal Ken bu Naama.

²³ Lamek kporo ndi nwunye ya si ha,

"Gee m nti, Ada na Zila,

unu ndi nwunye Lamek, nuru okwu si m n'onu.

Egbuola m otu nwoke n'ihì na o meruru m ahụ,

otu nwokorobia n'ihì na o mehara m ahụ.

²⁴ O buru na a ga-abotara Ken obo ugboro asaa,

mgbe ahụ, a ga-abotara Lamek obo iri ugboro asaa na asaa."

²⁵ Adam na Iiv dinakoro ozo, Iiv tuuru ime muta nwa nwoke o guru Set. N'ihì na Iiv kwuru si, "Chineke enyela m nwa nwoke ozo n'onodu Ebel onye Ken gburu." ²⁶ Set mutara nwa nwoke guo ya Enosh.

N'oge ahụ ka umu mmadu bidoro ikpoku aha ONYENWE ANYI.

* 4:16 4:16 Nod putara Awagharị Nke a di n'amaokwu 4:12,16

5

Site n'Adam ruo Noa

¹ Nke a bụ usoro ihe ndepụta banyere agburu Adam.

Mgbe Chineke kere mmadu, o kere ya n'oyiyi Chineke. ² O kere ha nwoke na nwanyi, goziekwa ha. Mgbe e kere ha, o kporo ha mmadu.

³ Mgbe Adam gbara nari afo na iri afo ato, o muru nwa ya nwoke n'oyiyi nke ya, na n'udidi nke ya. O guru ya Set. ⁴ Site n'oge a muru Set, Adam diri ndu nari afo asato ozo, o muru umu ndi ikom na umu ndi inyom. ⁵ Adam nwuru mgbe o gbara nari afo itoolu na iri afo ato.

⁶ Set gbara nari afo na ise mgbe o ghoro nna Enosh, ⁷ Mgbe o ghochara nna Enosh, Set diri ndu ruo nari afo asato na asaa ozo, muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.

⁸ Set nwuru mgbe o gbara nari afo itoolu na iri afo na abuo.

⁹ Mgbe Enosh gbara iri afo itoolu, o ghoro nna Kenan. ¹⁰ Mgbe o ghochara nna Kenan, Enosh diri ndu nari afo asato na iri afo na ise, muta umu ndi ikom na umu ndi inyom. ¹¹ Enosh nwukwara mgbe o nozuru nari afo itoolu na afo ise.

¹² Mgbe Kenan gbara iri afo asaa ka o ghoro nna Mahalalel. ¹³ Mgbe o ghochara nna Mahalalel, Kenan diri ndu nari afo asato na iri afo na ise, muta umu ndi ikom na umu ndi inyom. ¹⁴ Kenan nwuru mgbe o gbara nari afo itoolu na afo iri.

¹⁵ Mgbe Mahalalel gbara iri afo isii na afo ise ka o ghoro nna Jared. ¹⁶ Mgbe o ghochara nna Jared, Mahalalel diri ndu nari afo asato na iri afo ato, muta umu ndi ikom na umu ndi inyom. ¹⁷ Mahalalel nwuru mgbe o gbara nari afo asato na iri afo itoolu na ise.

¹⁸ Mgbe Jared di nari afo na iri afo isii na abuo ka o ghoro nna Enok. ¹⁹ Mgbe o ghochara nna Enok, Jared diri ndu nari afo asato ozo muta umu ndi ikom na umu ndi inyom. ²⁰ Jared nwuru mgbe o gbara nari afo itoolu na iri afo isii na abuo.

²¹ Mgbe Enok gbara iri afo isii na afo ise ka o ghoro nna Metusela. ²² Mgbe o ghochara nna Metusela, Enok soro uzo Chineke nari afo ato. N'oge a, o mutara umu ndi ikom na umu ndi inyom. ²³ Onuogugu nke afo niile Enok biri ndu, bu nari afo ato na iri afo isii na ise. ²⁴ Enok soro uzo Chineke ruo na a hukwaghi ya n'ihi na Chineke kporo ya.

²⁵ Mgbe Metusela gbara nari afo na iri afo asato na asaa ka o ghoro nna Lamek. ²⁶ Mgbe o ghochara nna Lamek, Metusela diri ndu nari afo asaa na iri afo asato na abuo ozo muta umu ndi ikom na umu ndi inyom. ²⁷ Metusela nwuru mgbe o gbara nari afo itoolu na iri afo isii na itoolu.

²⁸ Mgbe Lamek gbara nari afo na iri afo asato na abuo ka o mutara nwa nwoke. ²⁹ Lamek guru ya Noa, n'ihi na o siri: "O ga-akasi anyi obi n'ime oke oru na ndogbu anyi na-adogbu onwe anyi n'oru n'ala a ONYENWE ANYI buru onu." ³⁰ Mgbe a musiri Noa, Lamek diri ndu nari afo ise na iri afo itoolu na ise ozo muta umu ndi ikom na umu ndi inyom. ³¹ Lamek nwuru mgbe o gbara nari afo asaa na iri afo asaa na asaa.

³² Mgbe Noa gbara nari afo ise o ghoro nna Shem, Ham na Jafet.

6

Ajo omume di n'ime Uwa

¹ Mgbe ndi mmadu bidoro mubaa n'uwa, mgbe a mutakwaara ha otutu umu ndi inyom, ² ka umu ndi ikom Chineke bidoro ilekwasi umu ndi inyom ndi mmadu anya, hu na ha mara mma. Ha duuru ndi inyom obula masiri ha ka ha buru nwunye ha. ³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri, "Mmuo m na mmadu agaghị anogide n'igba mgba n'ime mmadu ruo ebighi ebi, n'ihi na mmadu efu ka o bu." Onuogugu ndu ya ga-abu nari afo na iri afo abuo."

⁴ Ndi Neflim no n'uwa n'oge ahụ, ma n'oge sotere ya mgbe ahụ, umu ndi ikom Chineke na-abakwuru ndi inyom umu mmadu, site na mmekorita di otu a muo umu. Ndi a bu ndi dike mgbe ochie ahụ, ndi a ma ama.

⁵ ONYENWE ANYI huru otu iba uba nke ajo omume mmadu si di ukwu, hukwa na echiche uche nke obi ya niile di naani n'ime ihe ojo, mgbe niile. ⁶ O wutere ONYENWE ANYI nke ukwu na o kere mmadu, mkpuruobi ya juputakwa n'ihe mgbu. ⁷ N'ihi ya, ONYENWE ANYI siri, "Aga m esi n'uwa kpochapu mmadu niile m kere eke. E e, mmadu

* **6:3** 6:3 Maobu, Mmuo m agaghị adigide n'ime mmadu ruo ebighi ebi n'ihi na ha bu ihe ruru aru.

na anumanu niile, na ihe e kere eke na-akpughari n'elu ala, na anu ufe niile. N'ih na o wutere m na m kere ha." ⁸ Ma Noa nwetara ihuoma n'anya ONYENWE ANYI.

Noa na uju mmiri

⁹ Nke a bu akuko banyere usoro ndu Noa na ezinaulo ya.

Noa bu onye ezi omume. Onye na-enweghi ita uta obula n'etiti ndi bi n'oge ya. O mere ihe n'uzo Chineke choro ya. ¹⁰ Noa mutara umu ndi ikom ato aha ha bu, Shem, Ham, na Jafet.

¹¹ Ma n'anya Chineke, uwa bu ihe ruru aru, juputakwa n'ihe ike. ¹² Chineke huru otu uwa si jogbuo onwe ya na njo, hukwa na umu mmadu bu ndi ihe ojobo riri ahu. ¹³ Chineke siri Noa, "Aga m ebibi ihe niile bu mmadu, n'ih na uwa juputara n'ihe ike n'ih omume mmadu. E e, aga m ebibi uwa na ndi niile no n'ime ya. ¹⁴ Ya mere, jiri osisi gofa wuore onwe gi ugbo mmiri. Ranye otutu onuulo n'ime ya. Jiri korota techie elu ya na ime ya. ¹⁵ Otu a ka i ga-esi wuo ya: mee ka ogologo ugbo mmiri ahu diri nari mita na iri mita ano, obosara ya diri iri mita abuo na ato, idi elu ya diri mita iri na ato na okara. ¹⁶ Meere ugbo mmiri ahu ihe e ji ekpuchi elu ya. Mekwa oghere ga-adi okara mita site n'ebe ihe mkpuchi elu ugbo mmiri ahu gbadata. Tinye onu uzo n'akuku ugbo mmiri ahu, ma ruokwa okpukpu nkwaso ato, nke ala ala, nke etiti na nke elu elu. ¹⁷ N'ih na aga m eweta uju mmiri n'uwa, ibibi ihe niile nwere ndu di n'okpuru eluigwe. Ihe niile e kere eke na-eku ume ndu ga-anwu. Ihe niile no n'uwa ga-ala n'iyi. ¹⁸ Ma aga m eme ka ogbugba ndu m diri gi. I ga-abanye n'ugbo mmiri ahu, gi na umu gi ndi ikom, na nwunye gi, na ndi nwunye umu gi ndi ikom. ¹⁹ I ga-ewebata ihe niile e kere eke di ndu, abuo abuo, oke na nwunye, ichebe ha ndu. ²⁰ Udi nnunu di iche iche, abuo abuo, na udi anumanu obula di iche iche, na udi anu na-akpu akpu di iche iche, ga-abiakwute gi ka i debe ha ndu. ²¹ I ga-ewebata udi nri di iche iche a na-eri eri, chikotaa ha ka o buru nri nke gi na nke ha."

²² Noa mere ihe niile dika Chineke nyere ya iwu ime.

7

¹ Mgbe ubochi ahu zuru, ONYENWE ANYI kporo Noa si ya, "Baa n'ime ugbo mmiri, gi na ezinaulo gi niile, n'ih na n'ime ndi niile bi n'ogbo a, o bu naani gi bu onye ezi omume m huru. ² Kporo umu anumanu ndi a a guru dika ndi ocha, dika udi ha si di asaa asaa, oke na nwunye. Otu a kwa, kporokwa umu anumanu ndi a guru dika ndi na-adighi ocha, dika udi ha si di, abuo abuo, oke na nwunye, ³ na umu anu ufe asaa asaa, dika udi ha si di, oke na nwunye, maka idebe udi ndi a niile ndu n'uwa. ⁴ N'ih na ubochi asaa site taa, aga m ezidata mmiri ozuo n'uwa. Mmiri a ga-ezo iri ubochi ano, ehie na abali. Aga m ekpochapu site n'elu uwa ihe niile nwere ndu nke m kere."

⁵ Ya mere, Noa mere ihe niile ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu.

⁶ Noa gbara nari afo isii mgbe mmiri ukwu a bidoro izo n'elu uwa. ⁷ Noa banyere n'ugbo mmiri ahu, ya na umu ya ndi ikom na nwunye ya, na ndi nwunye umu ya ndi ikom igbanari uju mmiri ahu. ⁸ Umu anumanu ndi di ocha, na ndi na-adighi ocha, abuo abuo, tinyere anu ufe na ihe niile e kere eke na-akpughari n'ala, abuo abuo kwa, ⁹ oke na nwunye, biakwutere Noa soro ya banye n'ugbo mmiri ahu, dika Chineke nyere Noa n'iwu. ¹⁰ Mgbe abali asaa gafere, uju mmiri ahu biakwasiri uwa.

¹¹ N'afu nari isii nke ndu Noa, n'onwa nke abuo, n'ubochi nke iri na asaa, bu ubochi isi iyi niile di n'ime ime ala nuputara n'elu ala, mmiri niile di na mbara eluigwe ka a hapuru ka ha wudata n'uwa. ¹² Mmiri zogidere na-esepughi aka iri ubochi ano, ehie na abali.

¹³ N'ubochi ahu kpomkwem, Noa banyere n'ugbo mmiri ahu, ya na Shem, Ham na Jafet, bu umu Noa, na nwunye Noa, na ndi nwunye ato nke umu ya. ¹⁴ Ha onwe ha, na anu oha obula, n'udi ya, na anu ulo obula, n'udi ya na ihe obula e kere eke na-akpughari n'ala, n'udi ya, na anu ufe obula n'udi ya, na aha nnunu obula na ihe obula nwere nku. ¹⁵ Ha biakwutere Noa n'ime ugbo mmiri ahu, abuo abuo site n'ih niile obula e kere eke, nke nwere ume ndu n'ime ha. ¹⁶ Ma ndi banyere bu oke na nwunye, site na ihe niile nwere ndu dika Chineke nyere ya n'iwu. Mgbe ahu, ONYENWE ANYI mechiri onu uzo di n'ugbo mmiri ahu.

¹⁷ Uju mmiri ogidere n'uwa iri ubochi ano. Mgbe mmiri ndi a na-aba uba, ha buliri ugbo mmiri ahu elu site n'elu ala. ¹⁸ Mmiri ndi a toro na-ala elu na-abawanyekwa uba n'elu uwa. Ugbo mmiri ahu segooro n'elu mmiri. ¹⁹ Mmiri ndi ahu toro laa elu kpuchie ugwu ukwu niile di n'okpuru mbara eluigwe. ²⁰ Mmiri ndi a toro kpuchiri ugwu niile, ruo na ila elu mmiri ndi a site n'elu ugwu ukwu niile ruru mita asaa. ²¹ Ihe niile nwere

ndụ nke na-ejegharị n'elu ụwa kubiri ume. Anụ ufe, na anụ ụlọ, na anụ ọhịa, na ihe niile e kere eke jupụtara n'ụwa, na ụmụ mmadụ niile. ²² Ee, ihe niile na-eku ume nke bi n'elu ala nwurū. ²³ Ihe niile nwere ume ndụ n'elu ụwa ka e kpochapuru. Mmadụ na anumanu, na anụ na-akpugharị n'ala na nnunụ niile. A lara ha niile n'iyi. Ma ọ bụ naanị Noa na ndị niile so ya nọdụ n'ugbọ mmiri ahụ ka a hapuru ndụ.

²⁴ Narị ụbọchị na iri ụbọchị ise ka mmiri dọrọ n'elu ụwa dum.

8

¹ Ma Chineke chetara Noa na ụmụ anụ ọhịa niile, na ụmụ anụ ụlọ niile so ya nọdụ n'ugbọ mmiri ahụ. O zitere ifufe, mee ka o fee n'elu mmiri ahụ ime ka mmiri ahụ bido ịta. ² A kpochiri isi iyi mmiri niile dị n'ime ime ala, kpochiekwara ọnu ụzọ mmiri ozuzo nke mbara eluigwe. Mmiri kwusiri isi na mbara eluigwe na-ezokwasị ụwa. ³ Mmiri ahụ dị n'ụwa ji nwayọọ na-ata. Mgbe narị ụbọchị na iri ụbọchị ise gafesiri, mmiri ahụ atalatala. ⁴ N'ụbọchị iri na asaa nke ọnwaa asaa, ugbọ mmiri ahụ gara nọkwasi n'elu ugwu Ararat. ⁵ Mmiri a gara n'ihu na-ata ruo ọnwaa nke iri. N'ụbọchị nke mbụ nke ọnwaa iri, e bidoro ihu elu ugwu ndị ọzọ anya.

⁶ Mgbe iri ụbọchị anọ gafere, Noa meghere oghereikuku ọ runyere n'akụkụ ugbọ mmiri ahụ, ⁷ site n'ebe ahụ zipu otu ugoloma nke na-efepu na-efebatakwa, tutu ruo mgbe mmiri korọ n'elu ala. ⁸ Emesịa, o zipuru otu nduru iyi mata ma mmiri ọ kọọla n'ala, ⁹ ma nduru ahụ achotaghị ebe o nwere ike ibe, n'ihu na mmiri ka tojuru elu ụwa niile. N'ihu ya, nduru ahụ loghachikwutere Noa n'ime ugbọ ahụ. Noa setipuru aka ya nwubata nduru ahụ n'ugbọ. ¹⁰ Mgbe abalị asaa gafere, Noa zipuru nduru ahụ ọzọ ¹¹ N'oge anyasi, nduru a loghachiri. Ọ kpụ akwukwo oliv ọhuru ọ kubitere n'onu ya. Nke a gosiri Noa na mmiri ahụ ataalala n'elu ala. ¹² Mgbe abalị asaa gafere, Noa zipukwara nduru ahụ ọzọ. Ma n'oge a, ọ lotakwaghị ọzọ.

¹³ N'ụbọchị mbụ nke ọnwaa mbụ n'afọ narị isii na otu nke ndụ Noa, mmiri ahụ atachala n'elu ala. Mgbe ahụ, Noa kpughepuru ihe mkpuchi nke ugbọ mmiri ahụ, hụ na mmiri atachala n'elu ala. ¹⁴ Ma ọ bụ n'ụbọchị iri abuo na asaa nke ọnwaa abuo ka mmiri ji takorochaa n'elu ala.

¹⁵ Mgbe ahụ, Chineke gwara Noa okwu si ya, ¹⁶ "Site n'ugbọ mmiri puta, gi na nwunye gi, na ụmụ gi ndị ikom, na ndị nwunye ụmụ gi ndị ikom. ¹⁷ Kpọputa anụ niile dị ndụ nke gi na ha nọ, anụ ufe, na ụmụ anumanu, na ihe e kere eke niile na-akpugharị n'ala, ka ha gaa n'ụwa mụọ omumu, baa ụba, juputa n'elu ya."

¹⁸ Ya mere, Noa si n'ugbọ mmiri ahụ puta, ya na ụmụ ya, na nwunye ya, na ndị nwunye ụmụ ya. ¹⁹ Ma anumanu niile obula nke dị ndụ, na ihe niile na-akpugharị n'ala, na anụ ufe niile, ihe niile na-ejegharị n'ụwa, ka ụdị ha si dị, sitere n'ugbọ mmiri ahụ puta.

²⁰ Mgbe ahụ, Noa wuru ebe ichu aja* nye ONYENWE ANYI. Ọ hoooro site n'anụ ụlọ ndị dị ọcha na anụ ufe ndị dị ọcha chuo aja nsure oku. ²¹ ONYENWE ANYI nuru isisi utọ nke aja nsure oku ahụ kwuo n'obi ya si, "Agaghị m abụ ala ọnu ọzọ n'ihu mmadu, ebe ọ bụ na izuzu obi mmadu bụ ime ihe ọjọọ site na mgbe ọ bụ nwata, agakwaghị m ala ihe niile e kere eke na-eku ume ndu iyi ọzọ, dika m mere.

²² "Ogologo oge niile ụwa ga-anogide,

oge iku mkpuru na oge iwe ihe ubi,

oge oyi na oge okpomoku,

okochi na udu mmiri,

ehihie na abali,

agaghị ebi."

9

Ogbugba Ndụ Chineke na Noa gbara

¹ Mgbe ihe ndị a gasiri, Chineke goziri Noa na ụmụ ya si ha: "Mụonụ, baanụ, juputanu n'ụwa. ² Egwu unu na ujo unu ga-adakwasị anumanu niile nke ụwa nke dị ndụ, na anụ ufe niile nke eluigwe, na ihe e kere eke niile na-akpugharị n'ala, na azu niile dị n'osimiri. Ewerela m ha niile nyefee unu n'aka. ³ Ihe obula dị ndu nke na-ejegharị ejegharị ga-abu nri unu. Enyela m unu ihe niile ugbu a dika m si nye unu ahijia ndu niile.

⁴ "Ma unu agaghị eri anụ obula nke obara ndu ya di ya n'ahu. ⁵ Ma gbasara obara ndu unu, unu ga-asara onu unu n'ihu m. Anumanu obula ga-asara onu ya n'ihu m. Mmadu obula kwa ga-asara onu ya n'ihu m banyere ndu mmadu ibe ya.

* **8:20** 8:20 Aja mbu a churu n'Akwukwo Nso nye Onyenwe anyi bu aja nsure oku Noa churu, mgbe o ji anumanu na a-ewepughị ihe obula n'ahu ya chuo aja.

6 “Onye ọbụla wufuru ọbara mmadụ,
n’aka mmadụ ka a ga-awụfu ọbara nke ya,
n’ihi n’oyiyi Chineke
ka Chineke mere mmadụ.

7 Ma unu onwe unu, mīanụ mkpūrū, mūbaanū, jupūtanū ụwa, baakwanū ụba n’ime ya.”

8 Chineke gwara Noa na ụmụ ya sị, ⁹ “Ugbu a, ana m ehiwe ọgbụgba ndụ n’etiti mụ na unu, na n’etiti agburū unu ndị ga-anọchi unu, ¹⁰ na n’etiti ihe niile nwere ndụ nke unu na ha so, ụmụ anụ ufe, na ụmụ anụ ụlọ, na ụmụ anụ ọhịa niile, ndị ahụ niile so unu si n’ugbo mmiri pụta, bụ ihe niile nwere ndụ n’ụwa. ¹¹ Ebe ọ bụ na m ehiwela ọgbụgba ndụ m n’etiti mụ na unu, ọ gaghị emekwa ọzọ na a ga-eji uju mmiri kpochapụ ihe niile e kere eke, ọ gaghị emekwa ọzọ na a ga-eji uju mmiri bibie ụwa.”

¹² Chineke kwuru sị, “Nke a bụ ihe ama nke ọgbụgba ndụ nke m na-etinye n’etiti mụ na unu, na n’etiti ihe niile nwere ndụ so unu, ọgbụgba ndụ nke ga-adị nye ọgbọ niile na-abịa n’ihu. ¹³ Etinyela m eke na egwurugwu m na mbara eluigwe, ka ọ bụrụ ihe ama nke ọgbụgba ndụ dī n’etiti mụ na ụwa. ¹⁴ Mgbe ọbụla m zitere igwe ojii n’ụwa, ọ bụrụ na eke na egwurugwu apụta ihè na mbara eluigwe, ¹⁵ aga m echeta ọgbụgba ndụ m mere ka ọ dirị n’etiti mụ na unu, na n’etiti mụ na ihe niile nwere ndụ site n’ihe niile e kere eke. Ọ gaghị emekwa ọzọ na mmiri ga-aghọ uju mmiri ibibi ihe niile nwere ndụ. ¹⁶ Mgbe ọbụla eke na egwurugwu pụtara n’igwe ojii, aga m ahụ ya cheta ọgbụgba ndụ ebighị ebi nke dī n’etiti Chineke na ihe niile nwere ndụ site n’ihe niile e kere eke n’elu ụwa.”

¹⁷ Chineke gwara Noa sị, “Nke a bụ ihe ama ọgbụgba ndụ ahụ m hiwere n’etiti mụ na ihe niile nwere ndụ n’ụwa.”

Ụmụ ndị ikom Noa

¹⁸ Ụmụ ndị ikom Noa ndị si n’ugbo mmiri pụta bụ Shem, Ham na Jafet. (Ham bụ nna Kenan.) ¹⁹ Ndị a bụ ụmụ ndị ikom atọ Noa mūrū. Ọ bụ site na ha ka ndị mmadụ niile gbasara n’ụwa niile si pụta.

²⁰ Noa, onye ọrụ ubi, bidoro iku ubi vainị a gbara ogige. ²¹ Mgbe ọ nūrū mmanya si n’ubi a, nūbiga ya oke, ọ gbaara ọtọ dinaa ala n’ime ụlọ ikwu ya. ²² Ham, nna Kenan, hūrū ọtọ nna ya, gaa kọrọ ụmūnne ya abụọ nọ n’ezi ihe ọ hūrū. ²³ Ma Shem na Jafet weere akwa tūkwasi n’ubu ha, were azụ jere ije ruo n’ebe nna ha nọ, hapū akwa ahụ ka ọ dakwasi nna ha kpuchikwaa ọtọ ya. Ma ha chepuru ihu n’ebe ọzọ mgbe ha na-eme nke a, n’ihi ya, ha elekwasihị ọtọ nna ha anya.

²⁴ Mgbe Noa si n’ura mmanya ya bilie, chọpụta ihe nwa ya nwoke nke nta mere, ²⁵ o kwuru sị,

“Onye a būrū ọnụ ka Kenan bụ!

Ohu ndị ohu,

ka ọ ga-abūrū ụmūnne ya.”

²⁶ Ọ sīkwara,

“Ngozī dirī ONYENWE ANYI Chineke Shem.

Ka Kenan būrū ohu Shem.

²⁷ Ka Chineke mee ka ebe obibi Jafet saa mbara,

ka Jafet biri n’ụlọ ikwu Shem,

meekwa ka Kenan būrū ohu ya.”

²⁸ Mgbe uju mmiri ahụ gabigachara, Noa biri ndụ narị afọ atọ na iri afọ ise ọzọ.

²⁹ Onūogūgū afọ Noa niile mgbe ọ nwūrū, bụ narị afọ itoolu na iri afọ ise.

10

Usoro ọmụmụ ụmụ Noa

¹ Ndị a bụ akukọ banyere Shem, Ham na Jafet, ụmụ ndị ikom atọ Noa mūrū.
Ha onwe ha mụtara ụmụ nke aka ha, mgbe uju mmiri gafesiri.

Ụmụ Jafet

² Ụmụ ndị ikom Jafet bụ:

Goma, Magog, Madai, Javan, Tubal, Meshek na Tiras.

³ Ụmụ ndị ikom Goma bụ:

Ashkenaz, Rifat na Togama.

⁴ Ụmụ ndị ikom Javan bụ:

Elisha, Tashish, Kitim na Rodanim. ⁵ (Site n'agburu ndi a bi n'akuku mmiri ka e nwetara mba di iche iche, n'agburu ha n'ime obodo ha di iche iche, ndi obula n'ime ha nwekwa asusu nke ha.)

Umụ Ham

⁶ Umụ ndi ikom Ham bu:

Kush,* Ijpt, Put na Kenan.

⁷ Umụ ndi ikom Kush† bu:

Seba, Havila, Sabta, Raama na Sabteka.

Umụ ndi ikom Raama bu:

Sheba na Dedan.

⁸ Kush bu nna Nimrod, onye mesiri buru dike n'agha n'uwa. ⁹ O bu dike n'ichu nta, n'ihu ONYENWE ANYI. O bu nke a mere e ji na-ekwu okwu na-asi, "I di ka Nimrod, dike n'ichu nta, n'ihu ONYENWE ANYI." ¹⁰ Obodo ndi bu mmalite alaeze ya bu, Babel,‡ Ereka, Akad na Kalne, ndi di n'ala Shaina. § ¹¹ Site n'ala ahụ o gara Asiria, ebe o wuru obodo Ninive na Rehobot Ia, na Kala, ¹² na Resin, nke di n'etiti Ninive na Kala, ya bu obodo ukwu ahụ.

¹³ Ijpt bu nna ndi

Lud, ndi Anam, ndi Lehab, ndi Naftuh, ¹⁴ ndi Patrus, ndi Kasluh (onye ndi Filistia* sitere na ya) na ndi Kafto.

¹⁵ Kenan bu nna

Sajdon, okpara ya, na ndi Het, ¹⁶ ndi Jebus, ndi Amorait, ndi Gigash, ¹⁷ ndi Hiv, ndi Aka, ndi Sini, ¹⁸ ndi Avad, ndi Zema na ndi Hamat.

Emesja, ndi ikwu Kenan gbasara, ¹⁹ oke ala ndi Kenan sitere na Sajdon ruo Gera, gbatia ruo Gaza, ruokwa Sodom, Gomora, Adma na Zeboiim, nke di nso Lasha.

²⁰ Ndi a bu umu ndi ikom Ham, dika ikwu ha na asusu ha si di, n'oke ala ebe ha bi, na obodo ha di iche iche.

Umụ Shem

²¹ A muru Shem umu ndi ikom, onye nwanne nwoke nke toro ya bu Jafet. O bukwa nna nna ochie umu ndi ikom niile Eba mutara.

²² Umụ ndi ikom Shem bu

Elam,† Ashua, Apakshad, Lud na Aram.

²³ Umụ ndi ikom Aram bu,

Uz, Hul, Geta na Meshek.

²⁴ Apakshad bu nna Shela,

Shela buru nna Eba.

²⁵ Eba mutara umu ndi ikom abuo:

Aha otu n'ime ha bu Peleg, n'hi na o bu n'oge ndu ya ka e kewara uwa. Aha nwanne ya nwoke bu Joktan.

²⁶ Joktan bu nna

Almodad, Shelef, Hazamavet, Jera, ²⁷ Hadoram, Uzal, Dikla, ²⁸ Obal, Abimael, Sheba, ²⁹ Ofia, Havila na Jobab. Ndi a niile bu umu ndi ikom Joktan.

³⁰ Akuku ala ha bi gbasapuru site na Mesha ruo Sefa n'ala uguwu uguwu nke owuwa anyanwu.

³¹ Ndi a niile bu umu ndi ikom Shem, dika ikwu ha na asusu ha si di, n'oke ala ebe ha di, na obodo ha di iche iche.

³² Ndi a bu ndi ikwu umu Noa ndi ikom dika usoro omumu ha si di, dika ha si biri na mba di iche iche. O bu site na ndi a ka mba niile si gbasasia ruo akuku niile nke uwa mgbe uju mmiri ahụ gafechara.

11

Ulo elu Babel

* **10:6** 10:6 Kush na-ekwu banyere ala di n'ugwu uguwu Najil, n'ala Itiopia, nakwa ala Sudan. Mizraim bu maka ndi Ijpt, ebe Put na-ekwu banyere ndi Libiya, maobu ndi bi gburugburu ala Somalia. † **10:7** 10:7 O bu n'ime ala Arab ka mba asaa ndi Kush di. ‡ **10:10** 10:10 Maobu, Babilon § **10:10** 10:10 Shaina bu ala Babilon ochie. * **10:14** 10:14 Ndi Filistia bu mba si n'agburu (agwara ugwa) abuo, otu agburu sitere n'Eshia, ebe nke ozo bu agburu ndi Qcha. Njem mbu ha duuru ha gaa ala Kriit, ebe ha gara biri. Jer 47:4; Ems 9:7 Emesja, ha busoro ndi Ijpt agha na senchuri nke iri na ato, ma bichie ala ha. Mgbe e sitere n'ala Ijpt chupu ha, ha gara biri n'akuku onu mmiri ala Kenan. † **10:22** 10:22 Aha ochie e ji mara Asiria.

¹ N’oge ahụ, uwa niile nwere naanị otu asụsụ, okwu niile bụkwa otu. ² Mgbe ndị mmadụ gbasara n’akụkọ ọwụwa anyanwụ ha chọtara ala dị larịi na Shajna biri n’ebe ahụ.

³ Ha gwaritara onwe ha okwu si, “Bianụ ka anyị kpuo brik,* kpuo ha oku nke oma.” Ya mere, ha kpuru brik kama nkume, jirikwa bitumen kama uru. ⁴ Mgbe ahụ, ha kwuru si, “Bianụ ka anyị wuore onwe anyị obodo na ulo elu, nke elu ya ga-eru n’eluigwe, ka anyị si otu a meere onwe anyị aha, ka anyị ghara ibu ndi a ga-agbasa n’uwa niile.”

⁵ ONYENWE ANYI ridataru hu obodo ahụ na ulo elu ahụ ndi mmadu na-ewu. ⁶ ONYENWE ANYI sirị, “Lee! O buru na ha malitere ime ihe di otu a, ugbu a ha bu otu ndi, nweekwa otu asusu, o nweghi ihe ha zubere ime nke ha na-apughị ime. ⁷ Ngwa, ka anyi rida gaa gbaruo asusu ha, ka onye o bu la ghara ighota asusu ibe ya.”

⁸ ONYENWE ANYI mere ka ha gbasaa n’elu uwa niile. Ha kwusikwara iwu obodo ahụ. ⁹ O bụkwa nke a mere e ji kpuo obodo ahụ Babel† n’ihi na o bu n’ebe ahụ ka ONYENWE ANYI wetara ogbaaghara n’asusu ndi niile bi n’uwa. O bụkwa n’ebe ahụ ka ONYENWE ANYI si gbasasia ha n’elu uwa dum.

Site na Shem ruo Ebram

¹⁰ Nke a bu akuko banyere usoro ezinaulo Shem.

Mgbe afo abuo gafechara site n’oge uju mmiri ahụ, n’oge Shem gbara narị afo, o mutara Apakshad. ¹¹ Shem dirị ndu, mgbe o musiri Apakshad, narị afo ise ozo, mutakwa umu ndi ikom na umu ndi inyom.

¹² Mgbe Apakshad gbara iri afo ato na ise, o mutara Shela. ¹³ Mgbe o muchara Shela, o dirị ndu narị afo anọ na ato ozo, muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.

¹⁴ Shela gbara iri afo ato mgbe o muru nwa ya nwoke Eba. ¹⁵ Mgbe o ghoru nna Eba, o dirị ndu narị afo anọ na ato, muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.

¹⁶ Eba gbara iri afo ato na anọ mgbe o muru Peleg. ¹⁷ Mgbe o ghoru nna Peleg, o dirị ndu narị afo anọ na iri ato ozo muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.

¹⁸ Peleg gbara iri afo ato mgbe o muru Reu. ¹⁹ Emesja, mgbe o ghoru nna Reu, o dirị ndu narị afo abuo na itoolu ozo muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.

²⁰ Reu gbara iri afo ato na abuo mgbe o muru Serug. ²¹ Emesja, o dirị ndu narị afo abuo na asaa ozo, mgbe o musiri Serug, o mutakwara umu ndi ikom na umu ndi inyom.

²² Serug gbara iri afo ato mgbe o muru Nahu. ²³ Emesja, mgbe o ghoru nna Nahu, o dirị ndu narị afo abuo ozo muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.

²⁴ Nahu gbara iri afo abuo na itoolu mgbe o muru Tera. ²⁵ Emesja, mgbe o ghoru nna Tera, o dirị ndu narị afo na afo iri na itoolu ozo, muta umu n’ebe ahụ ndi ikom na umu ndi inyom.

²⁶ Mgbe Tera gbara iri afo asaa, o ghoru nna Ebram, Nahu na Haran.

Ezinaulo Ebram

²⁷ Nke a bu akuko gbasara usoro ezinaulo Tera.

Tera ghoru nna Ebram, Nahu na Haran. Haran ghoru nna Lot. ²⁸ Haran nwuru n’ihu nna ya Tera n’ala ebe a no muo ya, nke bu na Uo, obodo ndi Kaldia. ²⁹ Ebram na Nahu luru nwunye. Aha nwunye Ebram bu Serai ma aha nwunye Nahu bu Milka. Milka bu nwa Haran, onye bu nna Milka na Iska. ³⁰ Ma Serai bu nwananyi aga, o mutaghi nwa obula.

³¹ Tera kporo nwa ya Ebram, na nwa nwa ya Lot, onye bu nwa Haran,‡ na nwunye nwa ya Serai, bu nwunye Ebram, duru ha hapu Uo, obodo ndi Kaldia, puo gawa n’ala Kenan. Ma mgbe ha bjarutere n’obodo Haran, ha kwusiri biri n’ebe ahụ.

³² O bu n’obodo Haran ka Tera no nwuo, mgbe o gbara narị afo abuo na ise.

12

Okpuko Ebram

¹ ONYENWE ANYI gwara Ebram okwu si, “Site n’obodo gi, sikwa na umunna gi na ezinaulo nna gi, gaa n’ala m ga-egosi gi.

² “Aga m eme gi mba ukwu, aga m agozi gi,

* **11:3** 11:3 Maobu, Aja uru † **11:9** 11:9 Babel ya bu Babilon putara ogbaaghara n’asusu Hibru. ‡ **11:31** 11:31 Haran bu aha mmadu, burukwa aha obodo di n’ala Mesopotamja. Obodo e ji ife onwa mara, di ka a makwaara obodo Uo.

aga m eme ka aha gi di ukwuu,
 i ga-abu ngozi.
 3 Aga m agozi ndi na-agozi gi,
 ma onye obula kochara gi ka m ga-akocha;
 a ga-agozikwa agburu niile no n'uwu
 site na gi."

⁴ Ya mere, Ebram hapuru gaa dika ONYENWE ANYI gwara ya. Lot sokwa ya. Ebram agbaala iri afọ asaa na ise mgbe o si na Haran bulie ije. ⁵ O duru nwunye ya Serai na Lot nwa nwanne ya, chikotakwa akụ niile ha kpakobara, na ndi ohu niile ha nwetara n'ala Haran, chee ihu iga n'ala Kenan. Emesia ha rutere n'ebe ahụ.

⁶ Ebram jere ije n'ime ala Kenan jeruo n'ebe osisi ukwu More, nke di n'obodo Shekem. Ndi Kenan bi n'ala ahụ n'oge ahụ. ⁷ ONYENWE ANYI mere ka Ebram hu ya anya, o siri, "Aga m enye mkpuru gi ala a." Ya mere, Ebram wuru ebe ichu aja n'ebe ahụ nye ONYENWE ANYI onye gosiri ya onwe ya.

⁸ Emesia, Ebram hapuru ebe ahụ chee ihu n'ala ugwu di n'owuwa anyanwu Betel, maa ulo ikwu ya. Obodo Betel di n'akuku odida anyanwu, ma obodo Ai di n'akuku owuwa anyanwu ebe o mara ulo ikwu ya. N'ebe nsọ ahụ Ebram wuru ebe ichu aja, noro n'ebe ahụ kpokuo aha ONYENWE ANYI.

⁹ Ozo, Ebram si n'ebe ahụ puo gaa ije rute Negev.*

Ebram ejee Ijpt

¹⁰ N'oge ahụ, oke unwu dara n'ala ahụ.† N'ihu ya, Ebram hapuru ala ahụ gaa n'ala‡ Ijpt, ebe o biri nwa oge. ¹¹ Ma mgbe ha na-akwado ibanye ala Ijpt, o gwara Serai nwunye ya si, "Amaara m na i bu nwanyi mara mma. ¹² Mgbe ndi Ijpt ga-ahu gi, ha ga-asi, 'Onye a bu nwunye ya.' Mgbe ahụ, ha ga-egbu m ma hapu gi ndu. ¹³ Gwa ha na i bu nwanne m nwanyi, ka ha meso m mmeso oma n'ihu gi. Ha ga-echebekwa m ndu n'ihu gi."

¹⁴ Mgbe Ebram rutere Ijpt, ndi Ijpt huru na nwunye ya bu nwanyi mara mma. ¹⁵ Mgbe ndi ozi Fero huru ya, ha toro ya n'ihu Fero. N'ihu nke a, ha kpobatara Serai n'uloze Fero. ¹⁶ Fero mesoro Ebram mmeso oma n'ihu nwunye ya. Ebram nwetara igwe aturu, na ehi, na nne inyinya ibu, oke na nwunye, na ndi ohu ndi nwoke na ndi nwanyi, na inyinya kamel.

¹⁷ Ma ONYENWE ANYI jiri ajo oja tie Fero na ndi ezinaulo ya ihe otiti n'ihu Serai nwunye Ebram. ¹⁸ Mgbe ahụ, Fero kporo Ebram si ya, "Gini bu ihe a i mere? Gini mere i gwaghi m na o bu nwunye gi? ¹⁹ Gini mere i ji si na o bu nwanne gi nwanyi, si otu a mee m ka m kporo ya ka o buru nwunye m? Ugbu a, lee nwunye gi, kporo ya laa."

²⁰ Fero nyere iwu banyere Ebram na ndi ikom so ya. Ha zilagara ya, ya na nwunye ya, na ihe niile o nwere.

13

Nkewa Ebram na Lot

¹ Ebram na nwunye, na ihe niile ha nwere hapuru ala Ijpt, gaa ije bjaruo Negev. Lot sokwa ha. ² N'oge a, Ebram aghoola ogaranya di ukwuu, onye nwere akunuba nke otutu anu ulo, na olaocha, na olaedo.

³ Ha sitere na Negev puo ije site n'otu ebe ruo n'ebe ozo tutu ha erute Betel, n'ebe di n'etiti Betel na Ai, ebe o mara ulo ikwu ya na mbu. ⁴ N'ebe nsọ o wukwara ebe ichu aja na mbu, n'ebe ahụ Ebram kpokuru aha ONYENWE ANYI.

⁵ Ugbu a Lot, onye ya na Ebram so na njem ya, bukwa onye nwere akunuba nke igwe ewu na aturu, na igwe ehi, na otutu ulo ikwu. ⁶ Ma ala ebe ha no ezurughi ha mgbe ha nokoro onu n'ihu na ihe onwunwe ha di ukwu ruo na ha enweghi ike inoko onu. ⁷ Nke a mere esemokwu ji daputa n'etiti ndi ozuzu anu ulo Ebram na ndi ozuzu anu ulo Lot. Ndi Kenan na ndi Periz bikwa n'ala ahụ n'oge ahụ.

⁸ Ya mere Ebram gwara Lot si, "Biko, ka esemokwu ghara idi n'etiti mu na gi, maobu n'etiti ndi ozuzu anu ulo m na ndi ozuzu anu ulo gi, n'ihu na anyi bu umunne. ⁹ Lee, o bu na ala a niile adighi n'ihu gi? Ka anyi kewaa. O buru na i gaa n'akuku aka ekpe, aga m aga n'akuku aka nri. Ma o buru na i gaa n'akuku aka nri gi, aga m aga n'akuku aka ekpe."

* 12:9 12:9 Ihe aha a putara bu "ala kporo nku." Nke a bu n'ihu ala ahụ togboro n'efu, gbatia gbaada ndida Jerusalem, n'uzo ozara. † 12:10 12:10 Jen 26:1; 41:56 ‡ 12:10 12:10 N'oge a, uko mmiri ozuo e metutabeghi ihe ubi n'ala Ijpt, n'ihu na ha na-esite na iyi ha ruru na-agba ubi ha mmiri.

¹⁰ Lọt lelitere anya hụ na mbara ala Jōdan bụ ala mmiri na-ezokwasị nke oma, ala dika ubi a gbara ogige ONYENWE ANYI, dika ala ndi Ijpt nke di na nso nso Zoa. (Ihe a mere tupu ONYENWE ANYI ebibie obodo Sōdōm na Gōmōra.) ¹¹ Ya mere, Lọt hōrō nye onwe ya mbara ala Jōdan niile, chee ihu iga n'akukū ọwụwa anyanwụ. Ya na Ebram kewara. ¹² Ebram nōdūrū n'ala Kenan, ma Lọt gara biri n'etiti obodo ndi ahū di na mbara ala. Ọ mara ụlọ ikwu ya nso nso obodo Sōdōm. ¹³ Ma ndi Sōdōm bụ ndi obi tara mmiri, ndi na-emehie nke ukwu megide ONYENWE ANYI.

¹⁴ Mgbe Lọt siri n'ebe ahū pū, ONYENWE ANYI gwara Ebram okwu si ya, "Site n'ebe ahū i nō lēlie anya gi, lee anya n'ugwu na ndida, n'owuwa anyanwū na odida anyanwū. ¹⁵ Ala ahū niile i hūrū ka m ga-enye gi na mkpūrū gi ruo mgbe ebighi ebi. ¹⁶ Aga m eme ka mkpūrū gi baa ụba dika aja di n'ala. Ọ būrū na mmadu enwe ike ịguta ọnūgūgū aja di n'ala, ha ga-enwe ike guta ọnūgūgū mkpūrū gi. ¹⁷ Bilie jegharja n'ala ahū niile n'akukū ya ọbūla, n'ihu na ana m enye gi ha niile."

¹⁸ Ya mere, Ebram bughariri ụlọ ikwu ya, gaa biri n'akukū osisi ukwu Mamre nke di na Hebrōn. O wuru ebe ichu aja nye ONYENWE ANYI n'ebe ahū.

14

Ebram anaputa Lọt

¹ N'oge ahū kwa, Amrafel, eze Shajna, na Ariok, eze ndi Elasa, na Kedoloma eze Elam, na Tidal eze Goiim, ² buru agha megide Bera eze Sōdōm, na Biasha eze Gōmōra, na Shīnab, eze Adma, na Shemeba eze Zeboiim, na eze obodo Bela (ya bụ Zoa). ³ Ndi eze obodo ndi a: Sōdōm, Gōmōra, Adma, Zeboiim na Bela, jikōtara ndi agha ha onū na Ndagwurugwu Sidim (ya bụ, ndagwurugwu osimiri nnu ahū). ⁴ Ha fere ofufe n'okpuru ọchichi eze Kedoloma afọ iri na abụ, ma n'afọ nke iri na atọ, ha nupuru isi.

⁵ N'afọ nke iri na anọ, eze Kedoloma na ndi eze ya na ha jikōrọ onū buru agha megide ma merie ndi Refaim* bi n'Ashterōt Kenaim na ndi Zuzim bi na Ham na ndi Emim bi Kiriatem na Shave, ⁶ na ndi Hor n'obodo ugwu Sia, ruo obodo El Paran, nke di n'akukū ọzara. ⁷ Mgbe ahū, ha chighariri azu gaa En Mishpat (ya bụ Kadesh). Ha meriri ala niile nke ndi Amalek nakwa ndi Amōrait bi na Hazezōn Tama.

⁸ Mgbe ahū kwa, ndi agha ndi eze obodo Sōdōm na eze Gōmōra, na eze Adma, na eze Zeboiim, na eze Bela (ya bụ Zoa) pūrū doo onwe ha n'usoro ibu agha na Ndagwurugwu Sidim, ⁹ imegide Kedoloma eze Elam, Tidal eze Goiim, Amrafel eze Shajna na Ariok eze Elasa. Ya bụ eze ise buru agha megide eze anọ. ¹⁰ Ma Ndagwurugwu Sidim juputara n'olulu apiti. Mgbe ndi agha eze Sōdōm na Gōmōra bidoro igba ọsọ. Ụfōdū n'ime ha dabanyere n'ime olulu ndi a, ma ndi fōdūrū gbapūrū ọsọ gbaga n'ugwu. ¹¹ Ma eze anọ ndi a banyere n'ime obodo Sōdōm na Gōmōra bukorọ akū ha, na ihe oriri ha niile laa. ¹² Ha buuru Lọt, nwa nwanne Ebram, onye bi na Sōdōm na ihe niile o nwere, buru ha na-ala ebe ha si bja.

¹³ Ma otu onye gbara ọsọ ndu site n'ebe ahū gara kororo Ebram onye Hibru ihe mere. N'oge a, Ebram bi n'ebe di nso n'osisi ukwu nke Mamre, onye Amōri, nwanne Eshkol na Anea, ndi ha na Ebram gbara ndu. ¹⁴ Mgbe Ebram nūrū na adoro Lọt nwa nwanne ya n'agha, ọ kpokotara ndi ikom a zuru azu na-ejere ya ozi, ndi a muru n'ulo ya. Ọnūgūgū ha di nari ndi ikom atọ na iri na asatọ, ha chūrū ndi agha ahū ọsọ tutu ha erute Dan. ¹⁵ N'abalị, Ebram kere ndi agha ya ibuso ndi ahū agha. (Meriri ha, chūo ha ọsọ, chūrūo ha Hoba, nke di n'akukū ugwu Damaskos. ¹⁶ Ebram nwetaghachiri ihe niile ahū ha dotara n'agha, dulata nwanne ya Lọt, na ihe onwunwe ya niile, tinyere ndi inyom, na ndi ọzọ niile a dotara n'agha.)

Melkizedek agozie Ebram

¹⁷ Mgbe Ebram si na mmeri ahū o meriri Kedoloma na eze ndi ọzọ ahū na-alota, eze Sōdōm bja zute ya na Ndagwurugwu Shave (nke a na-akpo Ndagwurugwu Eze).

¹⁸ Melkizedek, eze† Salem, onye nchūaja Chineke nke kachasi ihe niile elu, weputara achicha na mmanya, ¹⁹ ọ gōziri Ebram si ya,

"Ngōzi diri Ebram site n'aka Chineke nke kachasi ihe niile elu,

Onye kere eluigwe na ụwa.

²⁰ Ngōzi dikwara Chineke nke kachasi ihe niile elu,

onye weere ndi iro gi nyefee gi n'aka."

Mgbe ahū, Ebram nyere ya otu ụzọ n'ime ụzọ iri nke ihe niile.

* **14:5** 14:5 Refaim Aha a Refaim putara ndi o gbaa dimkpa Jen 15:20 † **14:18** 14:18 Salem Eleghi anya, nke bu aha ochie e ji mara obodo Jerusalem.

²¹ Eze Sọdọm gwara Ebram sị, “Nyeghachi m naanị ndị mmadụ, ma debere onwe gi ihe ndị ọzọ.”

²² Ma Ebram zara eze Sọdọm sị, “Eweliri m aka m elu ị̀nọ̀ ị̀yi nye ONYENWE ANYỊ Chineke nke kachasi ihe niile elu, Onye kere eluigwe na ụ̀wa, sị ²³ na agaghị m esi n’aka gi were ihe ọ̀bụ̀la bụ̀ nke gi, ọ̀ bụ̀ladị eriri maọ̀bụ̀ eriri akpụ̀kpụ̀kụ̀kwụ̀. Ka ị̀ ghara ị̀ sị, ‘Ọ̀ bụ̀ m mere ka Ebram baa ọ̀garanya.’ ²⁴ Naanị ihe m ga-anara bụ̀ ihe ụ̀mụ̀ okorobia m ndị a riri, ya na oke ruuru Anea, na Eshkọ̀l, na Mamre so m gaa. Nye ha oke ruuru ha.”

15

Ogbugba Ndu Chineke na Ebram

¹ Mgbe nke a gasiri, okwu ONYENWE ANYỊ ruru Ebram site n’ohu, sị ya, “Atula egwu, Ebram

Abu m ota gi,
ugwo oru di ukwu nke i nwere.”

² Ma Ebram zara sị ya, “Gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI, ginị bu ihe i ga-enye m ebe o bu na m amutaghị nwa? Lee, o bu Elieza, onye Damaskos, ga-eketa aku m niile.” ³ Ebram gara n’ihu kwuo sị, “Ebe o bu na m amutaghị umu, o bu ohu no n’ulo m ga-eketa aku m.”

⁴ Ma okwu ONYENWE ANYI rutere ya, “Nwoke a agaghị eketa ihe i nwere, kama nwa nwoke nke ga-esi n’ahu gi puta ga-eketa ihe i nwere.” ⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI kpọtara Ebram n’ezi sị ya, “Lelie anya gi elu na mbara eluigwe, guo kpakpando niile i huru onu, ma i ga-enwe ike iguta ha.” O gwara ya sị, “Otu a ka mkpuru gi ga-adị. A gaghị aguta ha onu.”

⁶ Ebram kweere n’ihe ONYENWE ANYI kwuru. N’ihi nke a, a gunyere ya okwukwe a dika ezi omume.

⁷ ONYENWE ANYI gwakwara ya sị, “Mụ onwe m bu ONYENWE ANYI, onye si n’ala Uo nke ndi Kaldia kpọtuta gi, inye gi ala a ka o buru ihe nweta gi.”

⁸ Ma Ebram zara sị, “Biko, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI olee otu m ga-esi mara na m ga-enweta ya?”

⁹ ONYENWE ANYI zara sị ya, “Wetara m nwa nne ehi gbara afọ ato, na nne ewu gbara afọ ato, na ebule gbara afọ ato, na nduru, na nwa kpalakkwu.”

¹⁰ Ebram wetaara ya ihe ndi a niile bowaa ha uzọ abuo, doo ha n’usoro ka otu akuku chee akuku nke ozo ihu. Ma o bowaghị umu nnunu ndi ahụ. ¹¹ Mgbe anu ufe fekwasiri ozu anu ndi ahụ, Ebram chupuru ha.

¹² Mgbe anwu bidoro ida, Ebram dara n’oke ura, oke ujo na oke ochichiri dakwasiri ya. ¹³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara ya sị, “Mata nke oma na umu umu gi ga-anọ dika ndi obia n’ala na-abughi nke ha. A ga-edo ha onodu dika ndi ohu, mejoo ha nari afọ ano. ¹⁴ Ma aga m ata mba ahụ ha na-eke dika ohu ahuhu. N’ikpeazu, ha ga-eji otutu aku si n’ebe ahụ puta. ¹⁵ Ma i ga-anwu n’udo. A ga-eli gi mgbe i kara ezi nka. ¹⁶ Mgbe ogbo anọ gasiri, umu umu gi ga-alotakwa n’ala a. N’ihi na mmehie ndi Amorait erubeghi n’uju ya.”

¹⁷ Mgbe anwu dara, mgbe ochichiri gbachiri ebe niile, ite oku na-akwu anwuru oku nke nwere owa na-enwu oku si n’etiti ibe anu ndi ahụ gafee. ¹⁸ N’ubochi ahụ ka ONYENWE ANYI na Ebram gbara ndu. O sị, “Ndi agburu gi ka m ga-enye ala ndi a, malite n’iye ndi Ijpt ruo n’iye ukwu Yufretis. ¹⁹ Ala ndi Ken, na nke ndi Keniz, na nke ndi Kadmon, ²⁰ na ala ndi Het, na nke ndi Periz na nke ndi Refaim, ²¹ na ala ndi Amorait na nke ndi Kenan na nke ndi Gigash na nke ndi Jebus.”

16

Hega na Ishmel

¹ Ma Serai nwunye Ebram, amutaghị nwa. Serai nwere odibo nwanyị onye Ijpt, aha ya bu Hega. ² Ya mere o gwara Ebram sị, “Lee, ugbo a, ONYENWE ANYI egbochiela m imuta umu. * Ugbo a, bakwuru nwanyị na-ejere m ozi. Ma eleghi anya, aga m esi na ya wulite ezinaulo m.”

* **15:10** 15:10 N’ogbugba ndu niile a na-eji anumanu a chuo aja. Ndi ahụ gbara ndu na-esi n’etiti anu ndi ahụ a kpowa okara abuo gafee, maka imesi ogbugba ndu di otu a ike. Jen 15:17; Jer 34:18 * **16:2** 16:2 Amutaghị nwa bu ihe ndi mmadu na-ahuta di ka ntaramahuhu si n’aka Chineke. O buru na nwanyị amutaghị nwa, n’ebe ufodu, omenaala na-akwado ya i hotara di ya nwanyị ozo, onye ga-amuru ya umu. Umu niile nwanyị ahụ ga-amuta na-abu nke nwanyị ahụ na-amutaghị nwa. Jen 20:18; 30:3

Ebram kweere ihe Serai kwuru. ³ Ya mere Serai nwunye Ebram, duuru Hega, odibo nwanyị ya, onye Ijpt, dunye Ebram ka o buru nwunye ya. Ihe a mere na ngwucha afo iri site na mgbe Ebram hịara biri n'ala Kenan. ⁴ Ebram na Hega dinara. Hega tūuru ime.

Ma mgbe Hega matara na o dirila ime, o malitere ileda nne ya ukwu bu Serai anya. ⁵ Mgbe ahụ, Serai gwara Ebram si, "O bu gi butere ahuhu a m no n'ime ya. O bu m were nwaodibo nwanyị m kunye gi n'aka, ma ugbu a o huru na o di ime, aburu a m onye o na-eleda anya. Ka ONYENWE ANYI kpee ikpe a n'etiti mu na gi."

⁶ Ebram zara Serai si, "Lee, ohu gi nwanyị di gi n'aka. Jiri ya mee ihe obula di gi mma n'anya." N'ihu nke a, Serai mesiri ya ihe ike, nke mere ka o si n'ebe Serai no gba. ⁷ Ma mmuo ozi ONYENWE ANYI huru ya n'akuku isi iyi mmiri di n'ozara, n'akuku uzo Shua, ⁸ juo ya si, "Hega, ohu nwanyị Serai, olee ebe i si bia, olee ebe ka i na-ejekwa?"

Hega zara si, "O bu site n'ihu nne m ukwu Serai ka m na-agba oso." ⁹ Mmuo ozi ONYENWE ANYI gwara ya si, "Laghachikwuru nne gi ukwu. Doo onwe gi n'okpuru ya." ¹⁰ Mmuo ozi ONYENWE ANYI sikwa ya, "Aga m amuba umu gi, ka a hapu inwe ike iguta ole ha di."

¹¹ Mmuo ozi ONYENWE ANYI gwakwara ya si, "I di ime ugbu a, i ga-amu nwa nwoke. Aha i ga-agu ya bu Ishmel n'ihu na ONYENWE ANYI anula maka nhuju anya gi."

¹² Nwoke dika inyinya ibu a na-azughu azu ka o ga-abu. O ga-emegeide onye obula, onye obula ga-emegeidekwa ya. O ga-ebi n'ime ibu iro, megide umunna ya niile."

¹³ Hega kpokuru aha ONYENWE ANYI, onye gwara ya okwu si, "I bu Chineke m na-ahu m." N'ihu na Hega kwuru si, "Ahula m, ugbu a, onye ahụ na-ahụ m." ¹⁴ O bu ya mere e ji na-akpo olulu mmiri ahụ, Bja-Lahai-Roi.† O ka di ebe ahụ, n'etiti Kadesh na Bered.

¹⁵ Emesja, Hega mtaara Ebram nwa nwoke. Ebram kporo nwa nwoke ahụ Hega mtaara ya Ishmel. ¹⁶ Ebram gbara iri afo asato na isii mgbe Hega mtaara ya Ishmel.

17

Ogbugba ndu nke obibi ugwu

¹ Mgbe Ebram gbara iri afo itoolu na itoolu, ONYENWE ANYI gosiri ya onwe ya si ya, "Abu m Chineke Onye puru ime ihe niile. Jegharja ije n'ihu m, buru onye na-enweghi ita uta obula. ² Aga m eme ka ogbugba ndu m diri n'etiti mu na gi, mekwa ka i mubaa nke ukwu n'onuogugu."

³ Ebram dara n'ala, kpudo ihu ya n'ala. Chineke gwara ya si, ⁴ "Lee, nke a bu ogbugba ndu di n'etiti mu na gi. I ga-abu nna otutu mba. ⁵ Aha gi agaghị abukwa Ebram, kama o ga-abu Ebrahim, n'ihu na emeela m gi nna nke otutu mba. ⁶ Aga m eme gi ka i mubaa nke ukwu. Aga m eme ka i ghoo otutu mba di iche iche, ndi eze ga-esitekwa na gi puta. ⁷ Aga m eme ka ogbugba ndu mu na gi gbara guzosie ike, ka o dikwara umu umu ndi ga-esote gi n'ogbo niile na-abia. O bu ogbugba ndu na-egosi na m bu Chineke gi, na Chineke umu umu gi niile ga-eso gi. ⁸ Ala Kenan niile, ebe i no ugbu a dika obia ka m ga-enye gi na umu umu gi ga-esote gi dika ihe nketa ebighi ebi. Aga m abu Chineke ha."

⁹ Chineke gwara Ebrahim okwu si ya, "Ma n'ebe i no, i ghaghị irube isi imezu ihe ogbugba ndu m kwuru, gi onwe gi na umu umu gi ndi ga-esote gi, ruo ogbo niile. ¹⁰ Nke a bu ogbugba ndu di n'etiti mu na gi na umu umu gi ndi ga-esote gi, ogbugba ndu nke unu na-aghaghị idebe. A ga-ebi nwoke obula n'etiti unu ugwu. ¹¹ A ga-ebi unu ugwu, bipu elu ahụ nke anu ahụ unu. Nke a ga-abu ihe ama nke ogbugba ndu di n'etiti mu na unu. ¹² N'oge o gbara mkpuru ubochi asato, unu ga-ebi nwoke obula n'agburu unu ugwu: ndi a muru n'ulo, maobu ndi eji ego zuta site n'aka ndi mba ozo, ndi nasighi na mkpuru nke afo gi. ¹³ A ga-ebi ha niile ugwu. Ma a muru ha n'ezinaulo gi ma i ji ego zuta ha site n'aka onye mba ozo. Ogbugba ndu m nke ga-aputa ihe n'anụ ahụ gi bu ogbugba ndu ebighi ebi. ¹⁴ Nwoke obula a na-ebighi ugwu nke anu ahụ ka a ga-ebipụ site n'etiti umunna ya. N'ihu na o mehiela megide ogbugba ndu m."

¹⁵ Chineke gwakwara Ebrahim si, "Ma n'ebe Serai nwunye gi no, i gaghị akpokwa ya Serai ozo, kama aha ya ga-abu Sera. ¹⁶ Aga m agozi ya, sitekwa na ya nye gi nwa nwoke.

† 16:14 16:14 Ma o bu, Olulu Mmiri nke Onye ahụ di ndu na-ahụ m.

Aga m agozi ya ruo na o ga-abu nne nke otutu mba. Ndi eze ga-achi otutu mmadu ga-esite na ya puta."

¹⁷ Ebrahim dara kpoo ihu n'ala, chikwa ochi n'obi ya si, "O bu onye gbara nari afo ka a ga-amuru nwa? Sera, onye gbara iri afo itoolu o ga-amu nwa?" ¹⁸ Ebrahim gwara Chineke si, "A sika na i ga-ekwe mee ka Ishmel buru onye di ndu n'ihu gi."

¹⁹ Ma Chineke zara si ya, "Ee, kama Sera nwunye gi ga-amutara gi nwa nwoke. I ga-agu ya Aizik. Ogbugba ndu m ga-adikwara ya na agburu ya ruo mgbe ebighi ebi. ²⁰ Ma banyere Ishmel, anla m ihe i kwuru. Aga m agozi ya mee ya ka o baa uba ma dikwa ukwu n'onuogugu. O ga-agho nna ndi eze iri na abuo. Aga m eme ya ka o ghoo mba di ukwu. ²¹ Ma ogbugba ndu m ka m ga-eme ka o guzosie ike n'ebe Aizik no, onye Sera ga-amutara gi n'oge dika ugbu a n'afu ozo." ²² Mgbe o gwasiri Ebrahim okwu, Chineke si n'ebe o no puo.

²³ N'ubochi ahu, Ebrahim duuru Ishmel nwa ya nwoke, na ndi ikom niile a muru n'ezinaulo ya, tinyere ndi e ji ego zuta, ndi ikom niile no n'ezinaulo ya, bie ha uguwu dika Chineke gwara ya ka o mee. ²⁴ Ebrahim gbara iri afo itoolu na itoolu mgbe e biri ya uguwu, ²⁵ Ishmel nwa ya gbara afo iri na ato. ²⁶ E biri Ebrahim na nwa ya bu Ishmel uguwu n'otu ubochi ahu. ²⁷ Ndi ikom niile no n'ezinaulo Ebrahim, ndi a muru n'ulo ya na ndi e si n'aka ndi mba ozo zuta ka e biri uguwu n'oge Ebrahim biri uguwu.

18

Ndi obia ato

¹ ONYENWE ANYI gosiri Ebrahim onwe ya n'akuku osisi ukwu di na Mamre, mgbe Ebrahim noduru ala n'ihu ulo ikwu ya, n'etiti ehiehi. ² O leliter anya ya hu ndi ikom ato ka ha guzo ebe o no nso. Mgbe o huru ha, o sitere n'ihu ulo ikwu ya gbakwuru ha izute ha, kpo isiala.

³ O siri, "Onyenwe m, o buru na m natara amara n'ihu gi, agabigala ohu gi. ⁴ Biko, ka ekutere unu mmiri ntakiri, ka unu sachaa ukwu unu, zurukwa ike n'okpuru osisi a. ⁵ Ka m wetara unu nri ntakiri unu ga-eri nke ga-agba unu ume tupu unu agawa n'ihu n'ije unu ugbu a unu bjara na nke ohu unu."

Ha zara si ya, "O di mma. Mee dika i kwuru."

⁶ Ya mere, Ebrahim mere ngwangwa banyekwuru Sera n'ulo ikwu ya si ya, "Mee ngwa, maputa ihe otutu sja ato" site na oka a kworo nke oma jiri meta achicha."

⁷ Mgbe ahu, Ebrahim bgagara n'igwe ehi ya, hoputa otu nwa ehi na-akaghi aka nke ahu ya di mma, nye ya otu ohu ya onye mere ngwangwa gbuo ya, dozie ya maka oriri. ⁸ Emesja, Ebrahim buuru mmiri ara ehi nke rahuru arahu, na mmiri ara ehi, na anu ahu a kwadoro dozie ha n'ihu ndi obia ahu. O guzokwara nso nso ebe ha no n'okpuru osisi ahu mgbe ha na-eri nri.

⁹ Ha juru ya si, "Ebee ka Sera nwunye gi no?"

O zara si, "O no n'ime ulo ikwu."

¹⁰ O siri ya, "N'ezie, mu onwe m ga-aloghachikwute gi n'oge a n'afu ozo, Sera nwunye gi ga-amuta nwa nwoke."

Sera guzo n'ime ulo ikwu ahu nke di n'azu Ebrahim na-ege nti n'ihe ha na-ekwu. ¹¹ N'oge a, Ebrahim na Sera emeela nnoo agadi, gbaakwa isi awo. Sera agafeela oge imuta nwa. ¹² Ya mere, mgbe Sera nuru ihe Onyenwe anyi kwuru, o chiru ochi si, "Agadi nwany dika m o si anaa amuta nwa, ugbu a onyenwe m karala nka?"

¹³ ONYENWE ANYI juru Ebrahim ajuju si, "Gini mere Sera ji achu ochi? Gini mere o ji kwuo si, 'Olee otu agadi nwany dika m ga-esi muo nwa?' ¹⁴ O di ihe nyiri ONYENWE ANYI ime? Mu onwe m ga-aloghachikwute gi n'oge a kara aka, Sera nwunye gi ga-amuta nwa nwoke."

¹⁵ Ma ujo turu Sera. N'ihu ya, o goru ago si, "Achighi m ochi."

Ma O zara si, "O bu ezie, Sera, i chiru ochi."

Ebrahim ario aririo banyere Sodom

¹⁶ Mgbe ndi ikom ato ahu biliri ibidokwa ije ha, ha chere ihu iga obodo Sodom,† Ebrahim dupukwara ha. ¹⁷ Mgbe ha na-aga n'uzo, ONYENWE ANYI tulere si, "O kwesiri ka m zochiere Ebrahim ihe m choro ime? ¹⁸ Ebrahim aghaghi ibu mba di ukwu dikwa ike. A ga-agozikwa agburu niile no n'uwa site na ya. ¹⁹ N'ihu na ahoputala m ya, ka o tuziere umu ya na ulo ya ndi ga-esote ya igbaso uzo ONYENWE ANYI site n'ime ihe di mma na ihe ziri ezi, ka ONYENWE ANYI mezuoro Ebrahim ihe niile o kwere ya na nkwa."

* **18:6** 18:6 Ya bu ihe ruru kilogram iri na isii † **18:16** 18:16 Onodu obodo Sodom agbanwebeghi, o buladi ugbu a, o ka di na ndida akuku osimiri Nwuru anwu nke bukwa osimiri Nnu.

²⁰ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ kwuru si, “Mkpụ akwa m na-anụ site na Sọdọm na Gọmọra dị ukwu, otu a kwa, mmehie ha jọbigara n’ọ oke. ²¹ Ugbo a, ana m aga ka m jiri anya m hụ ma ihe ha mere ọ dị n’ọ dika mkpụ akwa m na-anụ si. Ma o s’ighi otu ahụ diri, aga m amata.”

²² Mgbe ahụ, ndị ikom abụọ n’ime ha gawara Sọdọm. Ma Ebrahim n’ọ na-eguzo n’ihu ONYENWE ANYỊ. ²³ Ebrahim jeruru Onyenwe anyi nso jụo ya si, “Uche gi ọ bụ ikpochapụ ndi ezi omume na ndi ajo omume? ²⁴ Ọ bụrụ na i chọta iri ndi ezi omume ise n’ime obodo ahụ, i ga-ekpochapụ obodo ahụ? I gaghị agbaghara* ya n’ihi iri ndi ezi omume ise n’ime ya? ²⁵ Ọ bughị ezi ihe na i ga-ala ndi ezi omume na ndi ajo omume n’iyi. N’ihi na i gaghị emeso ndi ezi omume dika i si mesoo ndi na-eme ajo ihe. O kwesighi ka onye ga-ekpe ụwa niile ikpe, kpee ikpe ziri ezi?”

²⁶ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ zara si ya, “Ọ bụrụ na m achọta iri ndi ezi omume ise n’obodo Sọdọm, aga m agbaghara obodo ahụ niile n’ihi ha.”

²⁷ Ebrahim kwukwara ọzọ si, “Ugbo a m nwere ike kwuwaputa okwu n’ihu Onyenwe anyi, mụ onye bụ naanị aja na ntu. ²⁸ Eleghị anya ọ bụrụ na e nweta naanị iri ndi ezi omume anọ na ise, i ga-emebi obodo ahụ?”

ONYENWE ANYỊ zara si, “Agaghị m ebibi ya ma ọ bụrụ na m achọta iri mmadụ anọ na ise n’ime ya.”

²⁹ Ọzọkwa, ọ siri ya, “Ọ bụrụkwanụ na a ga-achọta naanị iri mmadụ anọ?”

ONYENWE ANYỊ zara si ya, “N’ihi iri mmadụ anọ, agaghị m ebibi ya.”

³⁰ Mgbe ahụ ọ siri, “Biko, ka iwe hapụ iwe Onyenwe anyi ma m kwuo okwu. Eleghị anya, achọta naanị iri mmadụ atọ n’ebe ahụ?”

ONYENWE ANYỊ zagbachiri si ya, “Agaghị m emebi ya, ma ọ bụrụ na m achọta iri mmadụ atọ n’ime ya.”

³¹ Ọ kwuru si, “Ebe ọ bụ na m amalitela igwa gi, Onyenwe anyi okwu, biko kwere ka m gaa n’ihu. Ọ bụrụ na a ga-achọta naanị iri mmadụ abụọ?”

ONYENWE ANYỊ zara si, “N’ihi iri mmadụ abụọ ahụ agaghị m emebi ya.”

³² N’ikpeazu, Ebrahim kwuru si, “Ka iwe hapụ iwe Onyenwe anyi. Ka m kwuo naanị otu ugboro a. Ọ bụrụkwanụ na a chọta naanị mmadụ iri n’ebe ahụ?”

ONYENWE ANYỊ zara si, “N’ihi mmadụ iri ahụ, agaghị m ebibi ya.”

³³ Mgbe ONYENWE ANYỊ gwachara Ebrahim okwu, ọ hapụrụ ya gawa ebe ọ na-aga. Ebrahim laghachiri azụ n’ụlọ ya.

19

Mbibi Sọdọm na Gọmọra

¹ N’oge anyasi, ndi mmụọ ozi abụọ ahụ bjarutere Sọdọm. Lot n’ọ ala n’onyi ụzọ ama obodo ahụ. Mgbe ọ huru ha, ọ biliri jekwuru ha, hulata ihu ya n’ala. ² Ọ siri, “Ndi nwe m, batanụ n’ụlọ ohu unu. Unu nwere ike saa ụkwụ unu, nọkwa onodu abali. Chi bọọ, unu nwere ike ibilikwa bido jga n’ihu n’ije unu.”

Ha zara si, “Ee, anyi ga-edina n’ama.”

³ Ma Lot riosiri ha ike. N’ikpeazu ha sooro ya laa n’ụlọ ya. Ọ kwadooro ha ihe oriri, ya bụ achicha na-ekoghi eko ka o ghere. Ha rikwara ya. ⁴ Tupu ha abanye irahu ụra, ndi ikom obodo ahụ, ndi ikom Sọdọm, bjara gbaa ụlọ ahụ gburugburu, ma umu okorobia ma ndi agadi, ndi niile si n’akuku obodo ahụ. ⁵ Ha kpọrọ Lot oku si ya, “Olee ebe ha n’ọ, bụ ndi ikom ahụ bjara n’ụlọ gi n’abali a? Kpọtara anyi ha ka anyi na ha dinakọ.”

⁶ Lot pụkwuru ha n’ezi, mechie ụzọ ụlọ ya, ⁷ si ha, “Bikonu, ndi enyi m, unu emela ihe ọjọ di otu a. ⁸ Leenụ, enwere m umu nke aka m, umu agboghọ abụọ na-amaghi nwoke. Ka m kpọtara unu ha, ka unu mee ha ihe masiri unu. Ma hapunụ ndi ikom ndi a, n’ihi na ha bụ ndi batara izere ndu n’ụlọ m.”

⁹ Ha zara si ya, “Puora anyi m’uzọ. Mbjarambia ka i bụ! Leenụ mbjarambia a! Ọ chorọ ibi onye ikpe. Anyi mee gi ihe, ọ ga-ajoro gi n’ọ karịa ihe anyi ga-eme ha.” Ha nuru Lot aka nughachi ya azụ, malite itiwa onu ụzọ ụlọ ya.

¹⁰ Ma ndi ikom ahụ n’ọ n’ụlọ Lot, setipuru aka ha dōbata ya n’ụlọ, ma mechie ụzọ ahụ. ¹¹ Ha tiri ndi ikom ndi ahụ n’ọ n’onyi ụzọ ihe otiti nke mere ka ha kpọọ isi, onye ukwu ha na onye nta ha. N’ihi ya, ha enweghi ike ichota onu ụzọ ụlọ ahụ.

¹² Ndi ikom abụọ ahụ gwara Lot si, “O nwere onye obula ọzọ i nwere n’ebe a? Ndi ọgọ nwoke, maobu umu gi ndi ikom, maobu umu gi ndi inyom, na ọ bụ onye obula bụ nke gi n’obodo a. Site n’ebe a kpọpụ ha! ¹³ N’ihi na anyi na-aga imebi obodo a, mkpụ akwa ruru ONYENWE ANYỊ ntị megide ndi bi n’obodo a adila ukwu, nke mere o ji zite anyi ibibi ya.”

* 18:24 18:24 Maobu, I gaghị echebe ya

¹⁴ Ya mere, Lot puru gaa gwa ndi ogo ya nwoke, ndi na-akwado ilu umu ya ndi inyom, si ha, "Osọ, sinu n'obodo a puo. N'ihu na ONYENWE ANYI na-akwado ibibi ya." Ma ndi ogo ya nwoke ndi a chere na o na-egwu egwu.

¹⁵ N'utuutu, mgbe chi na-abota, ndi mmuo ozi a kwagidere Lot si ya, "Osọ, kporo nwunye gi na umu gi ndi inyom abuo ndi a site n'ebe a gbapu, ma o bughi ya, a ga-ekpochapu unu n'ihu ajo omume ndi obodo a."

¹⁶ Mgbe Lot ka no na-eche ihe o ga-eme, ndi ikom ahụ jidere ya n'aka, jidekwa nwunye ya, na umu ya ndi inyom abuo duru ha puo n'obodo ahụ, n'ihu na ONYENWE ANYI nwere obi ebere n'ebe ha no. ¹⁷ Mgbe ha si n'ime obodo kpoputa ha, otu onye n'ime ha gwara ha si, "Gbalaganu n'ihu ndu unu. Unu elekwala anya n'azu. Unu akwusikwala ebe obula na mbara ala. Gbaganu n'ugwu, n'ihu na o buru na unu emeghi otu a, a ga-ekpochapu unu."

¹⁸ Ma Lot siri ha, "Mba, ndi nwe m, bikonu, ¹⁹ ohu unu achotala amara n'ihu unu, unu egosila m obi ebere di ukwu site n'ichebe ndu m. Ma agaghi m enwe ike gbalaga n'ugwu ka mbibi a ghara idakwasị m, m nwuo. ²⁰ Lee obodo di nso nke m nwere ike igbaga. O bu obodo di nta. Kwere ka m gbaga n'ebe ahụ. Obodo nta ka o bu, o bughi ya? Aga m echebekwa ndu m na ya."

²¹ O zara si ya, "O di mma, aga m emere gi dika ariri gi si di. Agaghi m emebi obodo nta ahụ. ²² Ma mee ngwangwa, n'ihu na o nweghi ihe obula m ga-eme tutu ruo mgbe i ruru n'ebe ahụ." (O bu nke a mere e ji akpo aha obodo ahụ Zoa.)

²³ Mgbe Lot rutere obodo Zoa, anwu awalitela n'ala ahụ. ²⁴ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI sitere n'eluigwe zokwasị obodo Sodom na Gomora nkume oku nke ONYENWE ANYI mere ka o si n'eluigwe zoo. ²⁵ Otu a ka o si kwatuo obodo ndi ahụ niile di na mbara ala ahụ niile, na ndi niile bi n'obodo ndi ahụ. O kwatukwara ihe niile na-epu n'ala. ²⁶ Ma mgbe nwunye Lot lere anya n'azu, otu mgbe ahụ, o ghoru ogidi nnu.

²⁷ N'utuutu echi ya, Ebrahim biliri jeruo ebe ahụ o guzoro n'ihu ONYENWE ANYI n'ubochi gara aga. ²⁸ O lepuru anya n'ebe obodo Sodom na Gomora di, na n'ebe mbara ala ndi ahụ niile di. O huru anwuru oku di ukwu nke si n'ala ahụ na-alali elu. Anwuru oku a di ka anwuru oku si n'ebe a kwanyere oku na-enwusi ike.

²⁹ Ya mere, mgbe Chineke bibiri obodo ndi ahụ di na mbara ala, o chetara Ebrahim, kpoputa Lot site n'oke mbibi ahụ e bibiri obodo ndi ahụ Lot bi n'ime ha.

Lot na umu ya ndi inyom

³⁰ Emesja, Lot na umu ya ndi inyom abuo hapuru obodo Zoa, n'ihu na o turu egwu ibi n'ime Zoa. O gara biri n'ime ogba nkume ya na umu ya ndi inyom abuo. ³¹ Otu ubochi, ada ya siri nke nta, "Nna anyi emeela agadi, o nwekwaghi nwoke obula no n'uwa a, onye ga-enye anyi umu, dika omenaala si di n'uwa niile. ³² Ka anyi mee ka nna anyi nuo mmanya, ka anyi na ya dinakoo, ka anyi chebe agburu anyi site na nna anyi."

³³ N'abali ahụ, ha mere ka nna ha nuo mmanya, nke ada banyere soro nna ya dina. Ha abuo nwere mmeko. Ma o amaghi mgbe ada ya dinara maobu mgbe o bilikwara.

³⁴ N'echi ya, ada gwara nwanne ya nke nta, "Mu na nna anyi dinara n'abali gara aga. Ka anyi mee ka o nuokwa mmanya n'abali taa, ka i gaakwa ka gi na ya dina. Ka anyi mee ka agburu anyi digide site na nna anyi." ³⁵ Ha mere ka nna ha nuo mmanya n'abali ahụ, ada ya nke nta banyere ya na nna ya dina. Dika o dikwa na mbu, nna ha amataghi mgbe o dinara ala maobu mgbe o bilitere.

³⁶ Ya mere, umu ndi inyom Lot abuo ndi a turu ime site n'aka nna ha. ³⁷ Nke ada mutara nwa nwoke onye o guru Moab. O bu ya bu nna nna ndi Moab ruo taa. ³⁸ Nwa ya nke nta mutakwara nwa nwoke onye o guru Ben-Ammi. O bu ya bu nna nna ndi Amon ruo taa.

20

Ebrahim na Abimelek

¹ Ugbu a, Ebrahim sitere n'ebe ahụ bilie gaa na mpaghara Negev biri n'ebe di n'agbata Kadesh na Shua. O noro n'obodo Gera nwa oge nta. ² N'ebe ahụ, Ebrahim kwuru maka Sera, nwunye ya, si "O bu nwanne m nwanyi." Abimelek, eze Gera, ziri ozi kporo Sera.

³ Ma Chineke bjakwutere Abimelek na nro n'anyasi, si ya, "Onye nwuru anwu ka i bu, n'ihu nwanyi nke i kporo, nwanyi a bu onye nwere di."

⁴ Ma Abimelek abjabeghi Sera nso, ya mere o ji si, "Onyenwe m, i ga-ebibi mba aka ya di ocha? ⁵ O bu na ya onwe ya agwaghi m si, 'o bu nwanne m nwanyi,' nke nwanyi n'onwe ya, ekwuokwa si, 'Nwanne m nwoke ka o bu?' E ji m uche di ocha na aka di ocha mee ihe niile m mere."

⁶ Chineke zara ya sị, “Amaara m na i ji uche dị ọcha mee ihe i mere. Ọ bụ ya mere m ji gbochie gị imehie megide m. Ọ bukwa ya mere m ji gbochie gị imetụ ya aka. ⁷ Ugwu a, nyeghachi nwoke a nwunye ya. N’ihi na ọ bụ onye amụma. Ọ ga-ekpere gị ekpere, ka ị ghara inwụ. Ma ọ buru na i dughachighi nwanyi a nye di ya, unu ga-anwu, gị na ndi gị niile.”

⁸ Ya mere, Abimelek biliri n’isi ututu echi ya, kpoo nzuko nke ndiisi ozi ya niile, koro ha ihe mere. Ha turu ujo nke ukwu. ⁹ Emesia, Abimelek kporatara Ebrahim si ya, “Gini bu ihe a i mere anyi? Gini bu ihe ogo m mere i ji butere mu na alaeze m ihe oke ikpe omuma di otu a? Ihe a i mere m bu ihe na-ekwesighi ekwesii.” ¹⁰ Abimelek juru Ebrahim si, “O bu gini ka i huru i jiri mee omume di otu a?”

¹¹ Ebrahim zara ya, “N’ihi na asiri m n’obi m, N’ezie, itu egwu Chineke adighi n’ebe a. Ha ga-egbu m n’ihi nwunye m.” ¹² Ewezugakwa nke a, ọ bụ nwanna m nwanyi, n’ihi na otu nna muru anyi, ma ọ bughị otu nne, tupu ọ buru nwunye m. ¹³ Mgbe Chineke sitere n’ezinaulo nna m zipu m ije ebe di anya, agwara m ya si, ‘Otu a ka ị ga-esi gosi na ị huru m n’anya, ebe obula anyi gara, kwuo gbasara m, “Onye a bu nwanne m.”’

¹⁴ Mgbe ahụ, Abimelek duputara aturu, na ehi, na ndi ohu ndi ikom, na ndi ohu ndi inyom, nye Ebrahim. Ọ kponyekwara ya Sera nwunye ya. ¹⁵ Abimelek siri, “Lee n’ala m niile, birikwa n’ebe obula masiri gi.”

¹⁶ Mgbe ahụ, ọ siri Sera, “Ana m enye nwanne gi puku shekel olocha, ka ọ buru ihe m ji kwuo ugwo mmeso ogo m mesoro gi. Ejikwa m ya na-egosi na ị bu onye aka ya di ocha.”

¹⁷ Mgbe ahụ, Ebrahim kpokuru Chineke n’ekpere. Chineke gworo Abimelek na nwunye ya, na ndi inyom ndi ohu ya niile, ka ha nwee ike imuta umu ozo. ¹⁸ N’ihi na ONYENWE ANYI mechiri akpanwa ndi inyom niile no n’ezinaulo Abimelek n’ihi Sera nwunye Ebrahim.

21

Omumu Aizik

¹ ONYENWE ANYI jiri amara leta Sera dika o kwuru na o ga-eme. ONYENWE ANYI meere Sera ihe o kwere na nkwa. ² Sera turu ime, mura Ebrahim nwa nwoke n’oge o merela agadi. Ọ muru ya n’oge ahụ a kara aka Chineke kwere ya na nkwa. ³ Ebrahim guru nwantakiri ahụ Sera muru ya aha, kpoo ya Aizik. ⁴ Mgbe Aizik noro ubochi asato site n’ubochi a muru ya, Ebrahim biri ya ugwu dika Chineke si nye ya n’iwu. ⁵ Ebrahim agbaala narị afo mgbe a muru Aizik nwa ya nwoke.

⁶ N’oge ahụ, Sera kwuru si, “Chineke ewetarala m ochi. Ndi niile nuru akuko a g-esoro m chia ochi.” ⁷ O kwukwara si, “Onye gaara agwa Ebrahim si ya na Sera ga-azulite umuntakiri. Ma otu o di, amutarala m ya nwa nwoke ugwu a o merela agadi.”

Ebrahim achupu Hega na nwa ya

⁸ Nwata ahụ tokwara, ruo mgbe a kwusiri ya ara.* N’ubochi ahụ a kwusiri ya ara, Ebrahim kporo oriri. ⁹ Ma mgbe Sera huru na nwa nwoke ahụ Hega onye Ijpt mtaara Ebrahim no na-akwa emo, ¹⁰ o gwara Ebrahim okwu si ya, “Chupu ohu nwanyi a na nwa ya. N’ihi na nwa nwoke ohu nwanyi agaghi eso nwa m nwoke Aizik keta oke n’ihe nketa.”

¹¹ Okwu a wutere Ebrahim nke ukwu n’ihi na ihe banyere nwa ya nwoke Ishmel na-emetu ya n’obi. ¹² Ma Chineke gwara Ebrahim si, “Ekwela ka obi joo gi njo n’ihi nwantakiri a na ohu gi nwanyi. Gee nti n’ihe obula Sera gwara gi. N’ihi na ọ bụ site n’Aizik ka a ga-akpo mkpuru gi aha. ¹³ Aga m eme ka nwa gi nwoke nke ohu gi mutara ghoo mba di ukwu, n’ihi na mkpuru afo gi ka o bu.”

¹⁴ Ebrahim biliri n’isi ututu echi ya, kwadoo ihe oriri na mmiri onu nke di n’ime karama akpuko, bunye ha Hega. O bukwasi ha n’ubu Hega, zipu ya na nwa ya nwoke. Hega si n’ebe ahụ puo wagharia n’ime ozara Bshesha.

¹⁵ Mgbe mmiri di na karama akpuko ahụ gwusiri, o nibere nwantakiri ahụ n’okpuru otu osisi oha. ¹⁶ Hapu ya gaa nodu ala n’ebe ditu anya, ihe dika narị nzo ukwu, n’ihi na o kwuru n’obi ya si, “Achoghi m ihu nwantakiri nwoke a anya mgbe o na-anwu.” Mgbe o noduru ebe ahụ, o bidoro ikwa akwa.

¹⁷ Ma Chineke nuru ikwa akwa nwantakiri nwoke ahụ. Mmuo ozi Chineke sikwa na mbara eluigwe kpoo Hega oku si ya, “Hega, gini na-eme gi? Atula egwu, n’ihi na Chineke

* **21:8** 21:8 N’usoro omenaala, ọ bụ mgbe nwantakiri gbara afo abuo, maobu ato ka a na-akwusi ya ara. N’oge ochie, ị kwusi nwantakiri ara na-abu oge mmemme na oke oriri.

anụla† olu akwa nwantakiri ahụ n'ebe ahụ o dina. ¹⁸ Gaa kulite nwantakiri ahụ kasie ya obi, n'ihu na aga m eme ya ka ọ ghọọ mba dị ukwu.

¹⁹ Mgbe ahụ, Chineke meghere anya ya, mee ka ọ hụ olulu mmiri dị n'ebe ahụ. Ọ gara kujuo karama akpukpọ ahụ mmiri, ma nye nwantakiri ahụ mmiri ka ọ nūọ.

²⁰ Chineke nnyeere nwantakiri ahụ mgbe ọ na-eto. O biri n'ozara ahụ ghọọ onye na-agba ọkụ nke ọma. ²¹ Mgbe o bi n'ozara Paran, nne ya chọtaara ya nwunye site n'Ijpt.

Nkwekorita e nwere na Bíasheba

²² N'oge a, Abimelek na Fikol onyeisi ndị agha ya, bjakwutere Ebrahim sị ya, "Chineke nnyeere gi n'ihe niile i na-eme. ²³ Ugbu a, nūọra m iyi n'aha Chineke na i gaghị aghogbu m maọbụ ghogbuo umu m, maobu umu umu m. Gosi m n'obodo a i bi n'ime ya dika onye obia udi obioma m gosiri gi."

²⁴ Ebrahim zara sị ya, "Ọ dị mma, aga m anuru gi iyi."

²⁵ Mgbe ahụ, Ebrahim kọsara Abimelek ihe banyere olulu mmiri nke ndị na-ejere ya ozi ji anya ike nara ndị na-ejere Ebrahim ozi. ²⁶ Abimelek zara sị, "Amaghị m onye mere ihe dị otu a. I gwaghị m na ihe dị otu a mere, anughị m ya ma ọ bughị naanị taa."

²⁷ Mgbe ahụ, Ebrahim kpuputara aturu, na ehi, nye Abimelek. Ha abuo gbara ndu nkwekorita. ²⁸ Mgbe Ebrahim sitere n'igwe aturu ya weputa nne aturu asaa nupu ha ka ha nọpụ iche, ²⁹ Abimelek juru Ebrahim sị ya, "Gini ka i ji nne aturu asaa ndi a i hoputara iche eme?"

³⁰ Ebrahim zara sị, "Nabata umu aturu asaa ndi a dika ihe akaebe na-egosi na ọ bu m gwuru olulu mmiri a."

³¹ Ya mere, e bidoro ikpo ebe ahụ Bíasheba, n'ihu na n'ebe ahụ ka mmadu abuo a no nuritaara onwe ha iyi.

³² Mgbe ha gbachara ndu nkwekorita na Bíasheba, Abimelek na Fikol onyeisi agha ya laghachiri azu n'ala ndi Filistia. ³³ Ebrahim kuru osisi tamarisk na Bíasheba. Ebe ahụ ka ọ nọ kpoko aha ONYENWE ANYI, Chineke ebighi ebi. ³⁴ Ebrahim bigidere n'ala ndi Filistia ogologo oge.

22

Onwunwa a nwara Ebrahim

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, Chineke nwara Ebrahim. Ọ siri ya, "Ebrahim."

Ebrahim zara sị, "Lekwa m."

² Chineke siri, "Duru nwa gi nwoke, naanị otu nwa gi nwoke, Aizik onye i huru n'anya, gaa n'ala Morja. Jiri ya choro m aja nsure oku n'elu otu n'ime ugwu di n'ebe m ga-egosi gi."

³ N'isi ututu echi ya, Ebrahim biliri kwadoo inyinya ibu ya. O duuru ndi ikom abuo na-ejere ya ozi, na nwa ya nwoke Aizik. O gbutere nku ga-ezuru ya ichu aja nsure oku, bilie gawa ebe ahụ Chineke gwara ya maka ya. ⁴ N'ubochi nke ato, Ebrahim lepuru anya hu ebe ahụ n'ebe di anya. ⁵ Ọ gwara ndi na-ejere ya ozi si, "Nodunu n'ebe a, unu na inyinya ibu anyi, ka mu na nwokorobia a gaa n'ebe ahụ. Anyi feecha ofufe, anyi ga-aloghachikwute unu ozo."

⁶ Ebrahim boro nwa ya nwoke Aizik ukwu nku ahụ e ji achu aja nsure oku n'isi, ma ya onwe ya jidere oku na mma. ⁷ Aizik gwara nna ya Ebrahim sị, "Nna m."

Ebrahim zara, "Ehee, nwa m."

Aizik siri, "Oku na nku di n'ebe a, olee nwa aturu e ji achu aja nsure oku?"

⁸ Ebrahim zara, "Nwa m, Chineke n'onwe ya ga-eweta nwa aturu e ji achu aja nsure oku." Ha abuo gakwara n'ihu n'ije ha.

⁹ Mgbe ha ruru ebe ahụ Chineke gwara ya maka ya, Ebrahim wuru ebe ichu aja n'ebe ahụ, doo nku ndi ahụ niile n'usoro n'elu ya. O kere nwa ya Aizik agbu, tukwasị ya n'elu ebe ichu aja ahụ, na n'elu nku ndi ahụ. ¹⁰ Mgbe ahụ Ebrahim setipuru aka ya, welite mma ka o gbuo nwa ya nwoke. ¹¹ Ma mmuo ozi ONYENWE ANYI si n'eluigwe kpoọ ya oku si ya, "Ebrahim! Ebrahim!"

Ebrahim zara, "Lekwa m n'ebe a."

¹² Ọ siri ya, "Emetukwala nwokorobia ahụ aka. Emekwala ya ihe obula. N'ihu na amatala m ugbu a na i na-atu egwu Chineke, ebe ọ bu na i kwenyere iji nwa gi nwoke, naanị otu nwa nwoke i nwere choro m aja."

¹³ Ebrahim leliri anya hu otu ebule nke eriri ohia jidere na mpi ya. Ebrahim gara jide ebule ahụ, were ya chuo aja nsure oku n'onodu nwa ya nwoke. ¹⁴ Ya mere, Ebrahim

† 21:17 21:17 Chineke anula Maobu, Chineke na-anu, bu ihe Ishmel putara.

kpọrọ ebe ahụ, “ONYENWE ANYỊ ga-arọpụta.*” Ya mere ruo taa a na-asị, “N’ugwu ONYENWE ANYỊ, a ga-arọpụta.”

¹⁵ Mmụọ ozi ONYENWE ANYỊ sitere n’eluigwe kpọọ Ebrahim oku nke ugboro abụọ, ¹⁶ sị, “Mụ onwe m, bụ ONYENWE ANYỊ, ji onwe m na-anụ iyi na-ekwupụta sị, ebe ọ bụ na i mere ihe dị otu a, na i kwenyere iji nwa gị nwoke, naanị otu nwoke i nwere chụọrọ m aja, ¹⁷ aga m agozi gị n’ezie, mekwa ka ụmụ ụmụ gị mụbaa n’onụọgụgụ dika kpakpando nke mbara eluigwe na dika aja dị n’onụ mmiri osimiri. Ụmụ ụmụ gị ga-enwetara onwe ha onụ ụzọ ama ndị iro ha. ¹⁸ Sitekwa na mkpuru gị ka a ga-agozikwa agburu niile nọ n’ụwa, n’ihi na i rubeere m isi.”

¹⁹ Emesịa, Ebrahim laghachikwuru ndị na-ejere ya ozi. Ha niile laghachikwara Bjasheba. Ebrahim birikwara na Bjasheba.

Ụmụ ụmụ Nahọ

²⁰ Mgbe ihe ndị a gasiri, e ziri Ebrahim ozi si ya, “Lee, Milka ya onwe ya amụkwaarala nwanne gị nwoke bụ Nahọ, ụmụ ndị ikom.

²¹ Aha ha bụ Uz, onye bụ ọkpara, na Buz nwanne ya, Kemuel bụ (nna Aram),

²² Kesed, Hazọ, Pildash, Jidlaf na Betuel.”

²³ Betuel mụrụ Ribeka.

Milka mụtaara Nahọ, nwanne Ebrahim ụmụ ndị ikom asatọ ndị a.

²⁴ Iko ya nwanị, onye aha ya bụ Reuma, mụkwaara ya ụmụ ndị ikom.

Ha bụ Teba, Gaham, Tahash na Maaka.

23

Onwụ Sera

¹ Sera dị ndụ ruo narị afọ na iri afọ abụọ na asaa. ² Ọ nwurụ na Kariat Arba (nke bụ Hebrọn), n’ala Kenan. Ebrahim ruru ụjọ n’ihi Sera, kwaa akwa nke ukwu n’ihi onwụ ya.

³ Ebrahim sitere n’ebe ozu nwunye ya dị pụọ, jekwuru ụmụ Het gwa ha sị, ⁴ “Abụ m ọbịa na onye obodo ọzọ n’etiti unu. Resinụ m ala m ji eme ebe olili n’ebe a, ka m nwee ike lie onye m nwurụ anwụ.”

⁵ Ụmụ Het zara Ebrahim sị, ⁶ “Nna anyị ukwu, gee anyị ntị. Nwa eze dị ukwu ka i bụ n’etiti anyị, lie onye gị nwurụ anwụ n’ili ahụ nke kachasị mma n’ime ili anyị nwere. O nweghị onye ọbụla n’ime anyị ga-ajụ inye gị ala olili ya maka ili onye gị nwurụ anwụ.”

⁷ Mgbe ahụ, Ebrahim biliri kpọọ isiala n’ihu ndị nwe ala, bụ ndị Het, ⁸ sị ha, “Ọ bụrụ ọchịchọ unu ka m lie onye m nwurụ anwụ, geenụ m ntị ma rịọrọ m Efron nwa Zoha, ⁹ ka o resi m ogba Makipela, nke bụ nke ya, nke dị na ngwụsi ọhịa ya. Gwa ya ka o resi m ya n’onụ ahịa o ruru ka ọ bụrụ ebe olili m nwere n’etiti unu.”

¹⁰ Efron onye Het n’onwe ya so nọdụ n’ebe ahụ n’etiti ndị ya. Ọ zara Ebrahim n’ihu ndị Het niile b́ara n’onụ ụzọ ama obodo ¹¹ sị ya, “Mba! Nna m ukwu, gee m ntị. Ana m enye gị ala ahụ na ogba dị n’ime ya n’ihu ndị a niile bụ ndị m. Gaa lie onye gị nwurụ anwụ n’ime ya.”

¹² Ọzọ Ebrahim kpọrọ isiala nye ndị nwe ala, ¹³ ọ sịrị Efron, n’ihu ha niile, “Biko gee m ntị, aga m akwụ gị onụahịa iji zụọ ala ahụ. Nara m ya ka m nwee ike lie onye m nwurụ anwụ n’ime ya.”

¹⁴ Efron zara Ebrahim, ¹⁵ “Gee m ntị, nna m ukwu, ọ bụ ezie na ala ahụ ruru narị shekel ọlaọcha anọ, ma ginị ka nke a bụ n’etiti mụ na gị? Gaa lie onye gị nwurụ anwụ n’ime ya.”

¹⁶ Ebrahim kwenyere n’ego ole Efron chọrọ ka ọ kwụọ. O ji ihe ọtụtụ tụtutara Efron ego ruru onụahịa ọ kpọrọ aha n’ihu ndị Het niile, narị shekel ọlaọcha anọ, dika ihe ọtụtụ nke dị n’oge ahụ n’etiti ndị na-azụ ahịa.

¹⁷ Site n’oge ahụ, ala ahụ Efron nwere na Makipela, nke dị nso na Mamre, ala ahụ na ogba dị n’ime ya, na osisi niile dị n’ime ala ahụ niile gburugburu, ¹⁸ ghọrọ nke Ebrahim dika ihe nzuta ya n’ihu ụmụ Het, n’ihu ndị niile ndị b́ara n’onụ ụzọ e si abata obodo ahụ. ¹⁹ Emesịa, Ebrahim liri Sera nwunye ya n’ime ogba ahụ ndị n’ala ndị na Makipela na nso Mamre (nke dị na Hebrọn) n’ala ndị Kenan. ²⁰ Ya mere, ala ahụ na ogba ndị n’ime ya ka ndị Het resiri Ebrahim ka ọ bụrụ nke ya, ebe a na-eli ozu.

* 22:14 22:14 Maqbu, Onyenwe anyi Jaire

24

Aizik na Ribeka

¹ Ugbu a, Ebrahim aghoḡla agadi n'ahụ ya ma n'ọnụogugụ afo ya. ONYENWE ANYỊ agoziela ya n'uzo niile ² Q gwara onyeisi ndi ozi n'ulo ya, onye nke na-elekoṭa ihe niile o nwere si ya, "Tinye aka gi n'okpuru apata m.* ³ Achoro m ka i jiri aha ONYENWE ANYỊ Chineke nke eluigwe na uwa, nuḡora m iyi, na i gaghị achotara nwa m nwoke nwunye site n'etiti ndi Kenan, ndi m bi n'etiti ha. ⁴ Kama na i ga-aga n'ala nke m na umunna m lūtara nwa m, bu Aizik, nwunye n'etiti umunna m."

⁵ Ohu ahụ juru ya, "O burukwanu na nwaagboghō ahụ achoghị isoro m loghachi n'ebe a, m ga-akporo nwa gi nwoke laghachi n'obodo i si bja?"

⁶ Ebrahim siri ya, "Lezie anya hu na i kpoḡhachighi nwa m nwoke n'ebe ahụ. ⁷ ONYENWE ANYỊ, Chineke nke eluigwe, bu onye kpoḡputara m site n'ulo nna m nakwa obodo nke aka m, onye ahụ gwara m okwu ma kwem nkwa site n'ihu iyi nye si, 'Aga m enye umu umu gi ala a.' O ga-ezipu mmuḡ ozi ya ka o gaa n'ihu gi ka i nwee ike inwetara nwa m nwoke nwunye site n'ebe ahụ. ⁸ Ma o buru na nwanyi ahụ achoghị isoro gi loghachi, mgbe ahụ, i ga-abu onye nwere onwe ya puo n'iyi a i nuru. Naani na i gaghị eme ka nwa m nwoke laghachi n'ebe ahụ." ⁹ Ya mere, ohu ahụ tinyere aka ya n'okpuru apata nna ya ukwu Ebrahim, nuḡo iyi banyere okwu ndi a.

¹⁰ Emeṣia, ohu a duuru inyinya kamel iri n'ime ndi nna ya ukwu nwere puo. O sitekwara n'aka nna ya ukwu were ihe oma di iche iche maka njem a, gawa Aram Naharaim, rute n'obodo Nahō. ¹¹ O mere ka inyinya kamel ndi ahụ makpuru ala n'akuku olulu mmiri di n'azu obodo ahụ. O bu n'oge anyasi, oge umu nwanyi ji aputa iseta mmiri n'ebe ahụ.

¹² Mgbe ahụ, o kpere ekpere si, "ONYENWE ANYỊ, Chineke nke nna m ukwu Ebrahim, mee ka ihe gaara m nke oma taa. Gosi nna m ukwu Ebrahim obi ebere gi. ¹³ Lee, ana m eguzo n'akuku isi iyi mmiri a, umu nwanyi ndi obodo a na-abia iseta mmiri. ¹⁴ Kwere ka o si otu a diri na nwaagboghō nke m ga-asị, 'Biko, zie ite gi ka m nuru mmiri.' O buru na onye ahụ asị m, 'Nuḡo, aga m ekutekwa mmiri nke inyinya kamel gi ga-ahu,' ka onye ahụ buru onye i hoputara ohu gi Aizik. N'uzo di otu a ka m ga-esi mata na i gosila nna m ukwu obi ebere."

¹⁵ Tupu o kpechaa ekpere a, lekwa Ribeka ada Betuel, nwa nwoke Milka, onye bu nwunye Nahō, nwanne Ebrahim. O na-aputa bukwasị ite n'ubu ya. ¹⁶ O bu nwaagboghō mara mma nke ukwu, onye na-amatabeghi nwoke, nke nwoke obula na-edinabeghi. O gara n'olulu mmiri kujuo ite ya si n'ebe ahụ na-arigoputa.

¹⁷ Ohu ahụ mere ngwangwa jekwuru ya si ya, "Biko nyetu m mmiri si n'ite mmiri gi."

¹⁸ O mere ngwangwa budata ite ahụ n'aka ya, hulata ya si ya, "Nuḡo, onyenwe m."

¹⁹ Mgbe o nyechara ya mmiri, o siri, "Aga m ekutekwa mmiri nye inyinya kamel gi ndi a ruo mgbe ha nujuru afo." ²⁰ Ngwangwa, o wupuru mmiri di n'ite ya n'ime ihe anu ulo ji ahụ mmiri, gbara oṣo gaa kute mmiri ozo na-agbanye n'ime ihe ahụ. O kugidere mmiri tutu ruo mgbe inyinya kamel ndi ahụ nujuchara afo. ²¹ Mgbe ihe ndi a na-eme, ohu ahụ gbara nkiti na-ele ya anya ichoputa ma ONYENWE ANYỊ emeela ka ije ya buru ihe gara nke oma.

²² Mgbe inyinya kamel ndi ahụ nusiri mmiri, nwoke ahụ weputara mgbanimi olaedo nke otutu ya bu otu beka,† na mgbaaka olaedo abuo nke otutu ha bu shekel iri. ²³ O juru ya si, "Nwa onye ka i bu? Ohere o di n'ulo nna gi ebe mu na inyinya kamel ndi a ga-anu n'abalị a?"

²⁴ O zara si ya, "Abu m nwa Betuel, nwa Milka nwunye Nahō." ²⁵ O sikwara, "Anyi nwere nri anu ulo, nweekwa ebe i ga-edina n'abalị a."

²⁶ Nwoke ahụ hulatarala ala kpoḡ isiala nye ONYENWE ANYỊ. ²⁷ Kwuo si, "Ngosi diri ONYENWE ANYỊ, bu Chineke nna m ukwu Ebrahim, onye na-esitebeghi n'ebe nna m ukwu no wezuga ebere ya na ikwesi ntukwasị obi ya. Ma banyere mu onwe m, ONYENWE ANYỊ e duola m n'ije a, kporo m rute n'ulo ndi ikwu nna m ukwu."

²⁸ Nwaagboghō ahụ gbalara gaa koroḡ ndi ezinaulo nne ya ihe ndi a. ²⁹ Ribeka nwere otu nwanne nwoke aha ya bu Leban. Leban gbara oṣo gbakwuje nwoke ahụ n'isi iyi mmiri ahụ. ³⁰ Mgbe o huru mgbanimi, na mgbaaka ndi ahụ nwanne ya nwanyi yi n'aka ya, ma nukwa ihe Ribeka kwuru banyere ihe nwoke ahụ gwara ya, o jekwuru nwoke ahụ, hu ya ka ya na inyinya kamel ya guzo n'akuku olulu mmiri. ³¹ O siri ya, "Bia,

* 24:2 24:2 N'usoro ihu iyi a, o putara na ogbugba ndu a maobu nkwa ahụ, ga-adigide n'agburu Ebrahim niile.
Jenesis 47:29. † 24:22 24:22 Maobu, okara shekel

gi onye ONYENWE ANYI goziri. Gini mere i ji guzo n'ebe a. Edozielara m gi ulo ebe i ga-edina na ebe inyinya kamel ndi a ga-anọ."

³² Ya mere, nwoke ahụ gara n'ulo, ebe Leban nyere aka butukwaara ya ibu nke inyinya kamel ndi ahụ bu. E wetara nri nye inyinya kamel ndi ahụ, wetara ya mmiri nke ya na ndi ikom so ya ji saa ukwu ha. ³³ E doziri ya ihe oriri, ma o zara si, "Agaghị m eri ihe oḅula tutu ruo mgbe m kwuru ihe m ji bja."

Leban siri, "Ngwa, kwuonu."

³⁴ Ya mere, o siri, "Abu m ohu Ebrahim. ³⁵ ONYENWE ANYI agoziela nna m ukwu, mee ya ka o buru oḅaranya. O nyela ya igwe aturu, na igwe ehi, na oḅaḅcha na oḅaedo, na otutu ndi ohu nwoke na nwanji, na inyinya kamel, na inyinya ibu. ³⁶ Sera nwunye nna m ukwu mṅtaara ya otu nwa nwoke mgbe o merela agadi. Ihe niile nna m ukwu nwere ka o nyefere nwa ahụ n'aka. ³⁷ Nna m ukwu mere ka m nṅora ya iyi si, 'I gaghị esite n'etiti umu ndi inyom Kenan ndi anyi bi n'ala ha lutara nwa m nwoke nwunye. ³⁸ Kama i ga-aga n'ezinaulo nna m, na nke ndi ikwu m chotara nwa m nwoke nwunye.'

³⁹ "Mgbe ahụ, ajuru m nna m ukwu, 'O burukwanu na nwanji ahụ ekweghi iso m loghachi?'

⁴⁰ "O siri, 'ONYENWE ANYI, onye m na-ejeghari n'ihu ya, ga-eziga mmuo ozi ya ka o soro gi gaa ime ka ije gi nwee isi, ka i nwee ike chotara nwa m nwoke nwanji site n'etiti ndi ikwu m na ezinaulo nna m. ⁴¹ I ga-abu onye nwere onwe gi site n'iyi i nuru ma o buru na mgbe i gawuru ndi ikwu m, ha juru ikponye gi nwanji ahụ. I ga-abu onye nwere onwe gi site n'iyi i nuru m.'

⁴² "Mgbe m rutere n'isi iyi mmiri taa, ekwuru m si, 'ONYENWE ANYI Chineke nna m ukwu Ebrahim, o buru na o masi gi, biko mee ka ije a m bjara buru nke ga-aga nke oma. ⁴³ Lee, ka m na-eguzo n'akuku isi iyi mmiri a, ka nwaagboghọ ahụ bjara ikuru mmiri nke m ga-asi, 'Biko kwere ka m si n'ite gi nuru ntakiri mmiri,' ⁴⁴ ma o buru na o si m, "Nuo, aga m ekutekwa mmiri nye inyinya kamel gi ndi a," ka onye di otu a buru nwanji ahụ ONYENWE ANYI chotara Aizik nwa nna m ukwu.'

⁴⁵ "Tupu m kpesia ekpere a n'obi m, lekwa Ribeka ka o bu ite mmiri ya n'ubu ya na-abia. O gbadara n'isi iyi mmiri ahụ kute mmiri. Asiri m ya, 'Biko nye m mmiri ka m nuo.'

⁴⁶ "Ngwangwa, o sitere n'ubu ya budata ite, si m, 'Nuo, aga m ekutekwa mmiri nke inyinya kamel ndi a ga-anu.' Ya mere, anuru m, o nyekwara inyinya kamel m ndi ahụ mmiri ha nuru.

⁴⁷ "Mgbe ahụ, ajuru m ya, 'Nwa onye ka i bu?'

"O siri m, 'Abu m nwa Betuel onye bu nwa Nahọ nke Milka mṅtaara ya.'

"Mgbe ahụ etinyere m ya mgbanihi ahụ n'imi ya, tinyekwa oḅaaka ahụ n'aka ya abuo. ⁴⁸ Ehulatara m ala kpoọ isiala nye ONYENWE ANYI. Etoro m ONYENWE ANYI, Chineke nke nna m ukwu Ebrahim, onye duru m n'ezi uzo inweta nwa nwanne nna m ukwu dika nwunye nwa ya nwoke. ⁴⁹ Ugbu a, o buru na unu ga-egosi nna m ukwu obioma na ikwesi ntukwasị obi gwanu m. O burukwanu na o gaghị esi otu a diri, gwanu m ka m mata uzo m ga-agbaso."

⁵⁰ Leban na Betuel zara si ya, "Ihe niile si n'aka ONYENWE ANYI. Anyi enweghi ike igwa gi okwu oḅo maobu nke oma. ⁵¹ Lee Ribeka, kporo ya laa, ka o buru nwunye nwa nna m ukwu, dika ONYENWE ANYI kwuru."

⁵² Mgbe ohu Ebrahim nuru ihe ha kwuru, o dara n'ala kpoọ isiala nye ONYENWE ANYI. ⁵³ Mgbe ahụ kwa, ohu ahụ weputara ihe icho mma oḅaedo, na oḅaḅcha di iche iche na uwe nye ha Ribeka. O weputakwara onyinye ndi ozo di oke onuahia nye nwanne ya nwoke na nne ya. ⁵⁴ Emesia, mgbe ihe ndi a gasiri, ya na ndi ikom so ya riri, nuo, dinaakwa n'abalị ahụ.

Mgbe ha si n'ura teta, o kwuru si, "Zilaga m ka m lakwuru nna m ukwu."

⁵⁵ Ma Leban na nne ya zara si ya, "Ka nwantakiri nwanji a nonyere anyi ihe dika ubochi iri tupu o soro gi laa."

⁵⁶ Ma o zara ha si, "Unu egbochila anyi. Ebe o bu na ONYENWE ANYI emeela ka ije m buru ihe gara nke oma, zilaga m ka m laghachikwuru nna m ukwu."

⁵⁷ Ha zara si ya, "Ka anyi kpoọ nwantakiri nwanji ahụ juo ya ihe bu uche ya." ⁵⁸ Ya mere ha kporo Ribeka juo ya si, "I ga-eso nwoke a gaa?"

O zara si, "E, aga m aga."

⁵⁹ Ya mere, ha zipuru nwanne ha nwanji Ribeka, tinyere nwanji lekotara ya anya mgbe o di na nwantakiri, na ohu Ebrahim na ndi ikom so ya. ⁶⁰ Ha goziri Ribeka si ya, "Nwanne anyi nwanji muo omumu, muruo puku kwuru puku,

ka mkpuru afọ gi nwetara onwe ha,
onu ụzọ ama ndi iro ha.”

⁶¹ Ribeka biliri, ya na ndi inyom na-ejere ya ozi, ha rigoro n'elu inyinya kamel ndi ahụ, soro nwoke ahụ. Ya mere, ohu ahụ duuru Ribeka laa.

⁶² N'oge a, Aizik bjara n'ebe mbata obodo Bja-Lahai-Rqj n'ihu na o bi na Negev. ⁶³ Aizik putara itughari uche n'ohia n'oge uhuruchi. O lepuru anya hu otutu inyinya kamel nabianu. ⁶⁴ Ribeka n'onwe ya lepukwara anya hu Aizik. O sitere n'elu inyinya kamel ridata, ⁶⁵ juo ohu ahụ si, “Onye bu nwoke a si n'ohia na-abja izute anyi?”

Ohu ahụ zara si ya, “O bu nna m ukwu” N'ihu nke a, Ribeka weere akwa mkpudo ya kpuchie ihu ya.

⁶⁶ Ohu ahụ koro Aizik akuko otu ije ya niile si gaa. ⁶⁷ Aizik kpoatarara Ribeka n'ulo ikwu Sera, nne ya. O luru Ribeka, onye ghoru nwunye ya. Aizik huru ya n'anya, ma nweta nkasiobi n'ihu onwu nne ya.

25

Onwu Ebrahim

¹ Ebrahim luru nwunye ozo, onye aha ya bu Ketura. ² O muru ya Zimran, Jokshan, Medan, Midian, Ishbak na Shua. ³ Jokshan bu nna Sheba na Dedan. Umụ ndi ikom Dedan bu Ashurim, Letushim, na Leumim. ⁴ Umụ ndi ikom Midian bu Efaa, Efe, Hanok, Abida, na Eldaa. Ndi a niile bu umu Ketura.

⁵ Ebrahim nyere Aizik ihe niile o nwere. ⁶ Ebrahim nyere umu ndi ikom ndi iko ya nwanji mutara onyinye di iche iche, zipu ha n'ala di n'ebe owuwa anyanwu, mgbe o ka no ndu, ka ha ghara ino nwa ya nwoke Aizik nso.

⁷ Ebrahim di ndu ruo nari afọ na iri afọ asaa na ise. ⁸ Ebrahim kubiri ume ndu nwu mgbe o mere nnozo ezigbo agadi, agadi nwoke nke ndu juru afọ, e mere ka o lakwuru ndi ya. ⁹ Umụ ya, Aizik na Ishmel, liri ya n'ogba Makipela n'akuko Mamre, n'ala ubi Efron nwa Zoha onye Het, ¹⁰ ala ahụ Ebrahim zuru site n'aka ndi Het. Ebe ahụ ka e liri Ebrahim ya na Sera nwunye ya. ¹¹ Mgbe Ebrahim nwuru, Chineke goziri nwa ya nwoke Aizik onye bi n'oge ahụ na nso nso Bja-Lahai-Rqj.

Umụ umu Ishmel

¹² Nke a bu akuko banyere usoro ezinaulo Ishmel nwa Ebrahim onye Hega, nwanji Ijpt ahụ na-ejere Sera ozi muru ya.

¹³ Ndi a bu aha umu ndi ikom Ishmel n'usoro omumu ha.

Nebaiot bu nwa mbu ya.

Ndi ozo bu Keda, Adbel, Mibsam,

¹⁴ Mishma, Duma, Masa,

¹⁵ Hadad, Tema, Jetua,

Nafish na Kedema.

¹⁶ Ndi a bu umu Ishmel, ndi a bukwa aha ndisi ikwu iri na abuo ha, dika ebe obibi ha si di, na dika omuma ulo ikwu ha si di.

¹⁷ Ishmel biri ndu ruo nari afọ na iri afọ na asaa. O nwuru, e mere ka o lakwuru ndi ya. ¹⁸ Umụ umu ya bi n'ala di site na Havila ruo Shua nso nso oke ala ndi Ijpt, n'uzo e si aga Asho. Ha na umunna ha ndi ozo ebighi n'udo.

Jekob na Iso

¹⁹ Nke a bu akuko banyere usoro agburu Aizik nwa Ebrahim.

Ebrahim bu nna Aizik. ²⁰ Aizik ghara iri afọ anọ mgbe o luru Ribeka, nwa Betuel, onye Aram si n'obodo Padan Aram, nwanne Leban, onye Aram.

²¹ Aizik kpere ekpere rjoo ONYENWE ANYI ka o nye nwunye ya nwa n'ihu na o bu nwanji aga. ONYENWE ANYI zara ekpere ya. Nwunye ya, Ribeka diri ime. ²² Umụ o bu n'afọ bidoro na-alu ogu n'ime afọ ya. N'ihu nke a, o kwuru si, “Gini mere ihe di otu a ji eme m?” Ya mere, o gara juta ase n'aka ONYENWE ANYI.

²³ ONYENWE ANYI gwara ya si,

“Mba abuo di gi n'afọ,

uzo mba abuo di n'ime gi ka a ga-ekewa.

Otu ụzọ ga-adị ike karịa nke ọzọ,
nke okenye ga-egere nke nta ozi.”

²⁴ Mgbe oge ime ya zuru, ụmụ abụọ dị n'akpanwa ya. ²⁵ Ahụ nwa nke mbụ buru ụzọ pụtara na-acha uhie uhie, ahụ ya niile dịka uwe aji. N'ihị ya, ha kpọrọ aha ya Išo. ²⁶ Emesịa, nwanne ya pụtara, ma aka ya jidere ikiri ụkwụ Išo. N'ihị ya, a kpọrọ aha ya Jekọb. Aizik gbara iri afọ isii mgbe Ribeka mụrụ ha.

²⁷ Ha abụọ toro, Išo ghọrọ onye ọka n'ịchụ nta, onye na-epioghari n'ohia, ebe Jekọb bụ nwoke dị nwayọ, onye na-anọ n'etiti ụlọ ikwu. ²⁸ Aizik huru Išo n'anya n'ihị na uto anụ Išo na-egbute n'ohia na-adị ya mma, ma Ribeka huru Jekọb n'anya.

Isọ eree onọdu ọkpara ya

²⁹ Otu ubochi, Jekọb nọ na-esi ofe mgbe Išo si n'ohia bata. Agụụ na-agukwa ya nke ukwu. ³⁰ Išo rịrọ Jekọb si, “Nyetu m ụfọdu n'ime nri a na-acha uhie uhie i na-esi ka m rie, n'ihị na agụụ na-agu m hie nne.” (Ọ bụ ihe a mere e ji na-akpọ ya Edom. *)

³¹ Ma Jekọb zara ya, “Buru ụzọ resi m onọdu ibụ ọkpara gi.”

³² Išo siri, “Gini bụ uru onọdu ibụ ọkpara bara mgbe m na-anwu n'agụ?”

³³ Jekọb siri ya, “Buru ụzọ n'ụrọ m iyi.” Ya mere, ọ n'ụrụ ya iyi, si otu a resi Jekọb onọdu ọkpara ya.

³⁴ Mgbe ahụ, Jekọb nyere Išo achicha na ofe lentil o siri. O riri, n'ụkwá, bilie ọtọ pụ. Ya mere Išo ledara onọdu ibụ ọkpara nna ya anya.

26

Abimelek na Aizik

¹ N'oge a, ụnwụ dara n'ala ahụ. Ụnwụ a dị iche n'ụnwụ mbụ nke dara n'oge Ebrahim dij ndụ. Aizik jekwuru Abimelek* eze ndi Filistia n'obodo Gera. ² ONYENWE ANYI gosiri Aizik onwe ya, si, “Agakwala Ijip; biri n'ala ahụ m si gi biri n'ime ya. ³ N'oge n'ala a nwa oge nta, aga m anonyere gi ma goziekwa gi, n'ihị na gi na ụmụ ụmụ gi ka m ga-enye ala ndi a niile. Aga m emezukwa iyi ahụ m n'uru nye Ebrahim nna gi. ⁴ Aga m eme ka ụmụ ụmụ gi mubaa, mee ka ha hie nne n'onuogugu dika kpakpando di na mbara eluigwe. Ha ka m ga-enye ala ndi a niile. Aga m esite na mkpuru gi gozie mba niile nke uwa. ⁵ Ihe ndi a niile ka m ga-eme n'ihị na Ebrahim rubere isi ime ihe m gwara ya, na idebe iwu m na ụkpuru m, na ido aka na nti m.” ⁶ Ya mere, Aizik n'ogidere n'obodo Gera.

⁷ Mgbe ndi obodo ahụ juru ya banyere nwunye ya, ọ gwara ha si, “Ọ bụ nwanne m nwanyi.” Ọ turu uto i si ha, “Nwunye m ka ọ bụ,” Ọ chere n'obi ya si, “Ndi ikom obodo a nwere ike gbuo m n'ihị Ribeka. N'ihị na Ribeka n'onwe ya mara mma ile anya.”

⁸ Mgbe Aizik n'oge ebe ahụ ogologo oge, Abimelek eze ndi Filistia, sitere na oghereikuku ya lepu anya hụ Aizik ka ọ n'ala na-egwusa Ribeka nwunye ya egwu. ⁹ Ya mere, Abimelek kpọrọ Aizik si, “Nwunye gi ka ọ bụ n'ezie. Gini mere i ji gwa anyi na ọ bụ nwanne gi nwanyi?”

Aizik zara ya, “Ọ bụ n'ihị na m chere na-enwere ike igbu m n'ihị ya.”

¹⁰ Abimelek siri, “Gini bụ ihe a i mere anyi? Otu nwoke n'etiti anyi gaara akpọ nwunye gi dinaa ya. I gaara esi otu a wetara anyi ikpe omuma.”

¹¹ Ya mere, Abimelek nyere ndi niile ya iwu, si ha, “Onye ọbula meturu nwoke a maobu nwunye ya aka, aghaghi ime ka ọ nwuo.”

¹² Aizik kuru mkpuru ubi n'ala ahụ. N'otu afọ ahụ kwa, o si n'ala ahụ webata ihe ubi nari okpuku karịa nke ọ kuru, n'ihị na ONYENWE ANYI goziri ya. ¹³ Nwoke a bara ụba, ghoọ ọgaranya. Akunba ya gara n'ihu na-amuba, tutu ruo mgbe ọ ghoro nnoo onye ọgaranya a ma ama. ¹⁴ O nwere otutu igwe anụ ụlọ, na igwe ehi, na ndi ikom na-egere ya ozi. N'ihị ihe ndi a, ndi Filistia bidoro inwe anya ukwu megide ya. ¹⁵ Ndi Filistia wujuru aja n'olulu mmiri ndi ahụ niile ndi na-egere nna ya ozi gwuru n'oge nna ya Ebrahim dij ndụ.

¹⁶ Abimelek kpọrọ Aizik si ya, “Si n'ala a kwapu gaa n'ebe ọzọ, n'ihị na iba ụba gi na idi ike gi adila ukwu karịa nke anyi.”

¹⁷ Ya mere Aizik si n'ebe ahụ kwapu, gaa maa ụlọ ikwu ya na Ndagwurugwu Gera, biri n'ebe ahụ. ¹⁸ O gwugharịkwara olulu mmiri ndi ahụ e gwuru n'oge nna ya Ebrahim, nke ndi Filistia kpọjuru aja mgbe Ebrahim nwuru, kpọọ olulu mmiri ndi a otu aha ahụ nna ya kpọrọ ha na mbu.

* **25:30** 25:30 Edom pụtara uhie. * **26:1** 26:1 Abimelek, bụ aha ndiisi na-achị obodo a na-aza. Abimelek nke anyi n'uru ihe banyere ya n'akwkwọ Jenesis isi 20, a nwuolari. Ọ nwuru ihe dika iri afọ asatọ gara aga. Onye nke a bụ eze ọzọ.

¹⁹ Ozo, ndị na-ejere Aizik ozi gwuru olulu mmiri oḥurū na ndagwurugwu Gera ahụ, gwute mmiri nke si n'ala na-asoputa. ²⁰ Ma ndị ozuzū anụ ụlọ obodo Gera sesirī ndị ozuzū anụ ụlọ Aizik okwu. Ha kwuru sị, "Mmiri a bụ nke anyi!" Nke a mere Aizik ji kpọọ olulu mmiri ahụ Esek, n'ihī ise okwu nke ha sesirī ya. ²¹ Ha gwuru olulu mmiri ozo, ma ndị ahụ bjakwara ozo bido izo ya. N'ihī ya Aizik kpọọ olulu mmiri ahụ Sitna. ²² O si n'ebe ahụ pūo gaa n'ebe ozo gwuo olulu mmiri ozo. Ma o nweghī ndi bīara zo ya. N'ihī ya o kpọọ olulu mmiri ahụ Rehobot. O kwuru sị, "Ugbu a, ONYENWE ANYI enyela anyi ebe sara mbara, ebe ihe ga-anọ gaara anyi nke oma."

²³ O sitere n'ebe ahụ kwapụ gaa Bjasheba. ²⁴ N'abalī ahụ, ONYENWE ANYI mere ka o hụ ya anya, sị ya, "Abū m Chineke nna gi Ebrahim. Atula egwu, n'ihī na anonyere m gi, aga m agozi gi, mūbaa onūogūgū umū umū gi n'ihī ohu m Ebrahim."

²⁵ Ya mere, o wuru ebe ichū aja n'ebe ahụ kpọkwo aha ONYENWE ANYI. O makwara ụlọ ikwu ya n'ebe ahụ. Ndị na-ejere ya ozi gwukwara olulu mmiri.

Ogbugba ndu Aizik na Abimelek

²⁶ Abimelek na Ahuzat, onye ndumodu ya, na Fikol onyeisi ndi agha ya sitere Gera jekwuru Aizik. ²⁷ Aizik juru ha sị, "Gini mere unu ji bjakwute m, ebe o bu na unu kpọọ m asi, chupukwa m site n'etiti unu?"

²⁸ Ha sị, "Anyi huru nke oma na ONYENWE ANYI nonyeere gi, ya mere anyi ji sị, 'O kwesiri ka inu iyi di n'etiti anyi na gi,' ka anyi na gi gbaakwa ndu ²⁹ na i gaghī eme anyi ihe ojoo dika anyi na-esighi mee gi ihe ojoo. I lezie anya nke oma, i ga-ahū na anyi meere gi ihe oma mgbe anyi hapuru gi ka i laa n'udo. Ugbu a, anyi maara na i bu onye ONYENWE ANYI goziri agozi."

³⁰ Aizik meere ha mmemme nri di ukwu; ha riri, nuokwa. ³¹ N'isi ututu echi ya, ndi ikom ahū niile nuritaara onwe ha iyi igba ndu. Aizik zilagara ha, ha hapuru ya laa n'udo.

³² N'otu ubochi ahū kwa, ndi ohu Aizik bjakwutere ya gwa ya banyere olulu mmiri ha na-egwu, sị ya, "Anyi achotala mmiri n'olulu ahū anyi na-egwu." ³³ O kpọọ ya Shiba. O bukwa nke a mere e ji akpo obodo ahū Bjasheba† ruo taa.

Ndi inyom Iso luru

³⁴ Mgbe Iso gbara iri afo ano, o luru Judit nwa Beiri, onye Het. O lukwara Basemat nwa Elon, onye Het. ³⁵ Ha ghoru Aizik na Ribeka ihe onodu obi ilu.

27

¹ Mgbe Aizik ghoru agadi, n'oge anya ya na-adighi ahuzi uzo nke oma, o kpọọ Iso okpara ya, sị ya, "Nwa m nwoke."

O zara sị, "Lee m n'ebe a."

² Aizik gwara ya sị, "Ugbu a, emeela m agadi, amakwaghī m ubochi onwu m. ³ Ya mere, were ihe ichu nta gi, uta gi na akū gi, gaa n'ohia, gbutere m anu. ⁴ Siere m nri utu otu ahū o si amasi m, butere m ya ka m rie, ka mu onwe m gozie gi tupu m nwuo."

⁵ Ma Ribeka no na-egwe nti mgbe Aizik na-agwa nwa ya Iso okwu. Nke mere na mgbe Iso gwara n'ohia ichu nta, ⁶ Ribeka gwara Jekob nwa ya okwu sị ya, "Lee, anuru m ka nna gi na-agwa nwanne gi Iso okwu sị ya, ⁷ 'Gaa n'ohia gbute anu, siere m nri utu, ka m nodu n'ihu ONYENWE ANYI nye gi ngozi ikpeazu tupu m nwuo.' ⁸ Ugbu a, nwa m nwoke, gee nti nke oma, mee ihe niile m gwara gi. ⁹ Gaa ugbu a n'igwe anu ulo wetara m umu nwa ewu abuo di mma ka m jiri ha siere nna gi nri di utu, udi ahū na-amasi ya. ¹⁰ I ga-eburu ya bujere nna gi ka o rie, ka ya onwe ya gozie gi tupu o nwuo."

¹¹ Ma Jekob gwara Ribeka nne ya okwu sị ya, "Nwanne m nwoke Iso bu onye gbara aji. Ahu nke m na-akwo murumuru. ¹² Gini ga-eme ma nna m metu m aka n'ahu? N'ihī ya, aga m abu onye na-agho ya aghughu, aga m esi otu a wetara onwe m ibu onu kama ngozi."

¹³ Nne ya gwara ya sị, "Nwa m nwoke ka obubu onu gi dakwasī m. Naani mee ihe m kwuru. Gaa wetara m ha."

¹⁴ Ya mere, o gara weta ha nye nne ya. O ji ha sie nri di utu, udi nke na-amasi nna ya. ¹⁵ Emesia, Ribeka chiputara uwe Iso okpara ya, ndi di mma, ndi o debere n'ulo ya, nye ya nwa ya nta bu Jekob. ¹⁶ O jikwa akpukpo anu umu ewu nwere aji aji kee Jekob n'aka na n'akuku olu ya na-akwo murumuru.* ¹⁷ O bunyere nwa ya nwoke Jekob nri ahū na-atu utu, na achicha o mere.

¹⁸ O jekwuuru nna ya sị ya, "Nna m."

O zara sị, "Ahaa, nwa m, onye ka i bu?"

† 26:33 26:33 Nke a putara Olulu mmiri inu iyi

* 27:16 27:16 Ya bu ebe aji n'adighi

¹⁹ Jekob zara nna ya si ya, "Abu m Iso, okpara gi. Emeela m ihe i si m mee. Biko bilie ka i rie anu m gbutere n'ohia, ka gi onwe gi gozie m."

²⁰ Ma Aizik juru nwa ya nwoke si, "Olee otu i si chota ya ngwangwa, nwa m?"

Jekob zara ya si, "O bu ONYENWE ANYI Chineke gi mere ka ihe gaara m nke oma."

²¹ Mgbe ahụ Aizik gwara Jekob si, "Bia nso ka m metu gi aka nwa m nwoke, ka m mata ma i bu Iso n'eziokwu?"

²² Jekob jere nna ya Aizik nso, onye meturu ya aka kwuo si, "Olu bu olu Jekob ma aka gi bu aka Iso." ²³ O choputaghị na o bu Jekob, n'ihu na aka ya di aji aji dika nke Iso. Ya mere, o goziri ya. ²⁴ Ma o jukwara ya ajuju ozo si ya, "I bu nwa m nwoke Iso n'eziokwu?"

Jekob zara si ya, "E, abu m ya."

²⁵ Mgbe ahụ, Aizik zara si ya, "Butere m ufodu n'ime anu ahụ i gbutere ka m rie, nye gi ngozi m."

Jekob butere ya bunye ya. O riri ya. ²⁶ Mgbe ahụ, nna ya Aizik siri ya, "Bia n'ebe a nwa m nwoke, sutu m onu."

²⁷ Ya mere, o jekwuuru ya sutu ya onu. Mgbe Aizik nuru isisi uwe ya, o goziri ya, si, "N'ezie, isisi nwa m nwoke

dika isisi ala ubi

nke ONYENWE ANYI goziri.

²⁸ Ka Chineke nye gi site n'igirigi nke eluigwe,

na mmanu nke ala,

uba nke mkpuru ubi na mmanya oheru

²⁹ Ka otutu mba jeere gi ozi,

ka ndi mmadu kpo isiala nye gi.

Buru onye ochichi n'ebe umunna gi no,

ka umu nne gi muru kpo isiala nye gi.

Ka ndi niile na-abu gi onu buru ndi a buru onu,

ka ndi na-agosi gi buru ndi a goziri agozi."

Iso arioo ka a gozie ya

³⁰ Mgbe Aizik gozichara Jekob, ka Jekob si n'ihu ya na-apu, lee Iso ka o si ichu nta na-alobata. ³¹ Ya onwe ya sikwara nri na-atu utu butere nna ya. Mgbe ahụ, o gwara ya si, "Ka nna m, bilie, rie anu nwa ya si n'ohia gbute, ka gi onwe gi nye m ngozi gi."

³² Aizik zara si ya, "I bu onye?"

O zara si, "Abu m nwa gi nwoke Iso, okpara gi Iso."

³³ Oke ahụ oma jijiji mara Aizik, o si, "Onye kwanu bu onye ahụ gara gbute anu butere m ya? Erii m ya tupu i bata. Agoziri m ya. N'ezie, onye a goziri agozi ka o ga-abu."

³⁴ Mgbe Iso nuru okwu ndi a si n'onu nna ya, o jiri oke olu kwaa akwa nke obi ilu gwa nna ya si ya, "Gozie m, mu onwe m, nna m."

³⁵ Ma o zara si ya, "Nwanna gi ejirila uzo aghughu bia nara ngozi gi."

³⁶ Iso kwuru si, "E meziri kpo ya Jekob,† onye aghughu. Lee, o ghogbuola m ugoro abuo. Nke mbu, o naara m onodu ibu okpara m, ugbu a o narakwala m ngozi m." O juru ajuju si, "O bu na i nweghi ngozi o bua foduru nke i ga-agosi m?"

³⁷ Aizik zara si ya, "Emeela m ya ka o buru onyeisi n'ebe i no, mee umunna ya niile ndi na-ejere ya ozi. Enyela m ya mkpuru ubi niile na mmanya oheru. Gini ozo ka m nwere ike imere gi, nwa m nwoke?"

³⁸ Iso juru nna ya si, "Nna m, o bu naani otu ngozi ka i nwere? Goziekwa m nna m!" Iso kwara akwa n'oke olu.

³⁹ Nna ya Aizik zara si ya,

"Ebe obibi‡ gi ga-adipu adipu,

site n'ebe akunuba nke ala di,

site n'ebe igirigi nke eluigwe di.

⁴⁰ Nriju afu gi ga-abu site na mma agha,

i ga-ejekwara nwanne gi ozi.

Ma mgbe i mesiri nwere onwe gi,

i ga-atopu agbu ya,

site n'olu gi."

Jekob agbakuwuru Leban

† 27:36 27:36 Jekob putara onye aghughu maobu onye na-ewere onodu onye ozo n'ike. ‡ 27:39 27:39 Ala Edom ebe ndi agburu Iso biri, bu ala akoro, ala nkume nkume, nke na-adighi emeputa nri nke oma di ka ala Kenan. Jen 36:8; 2Ez 8:20

⁴¹ Iso buru iro n'obi megide Jekob n'ihì ngozi ahụ nna ya nyere ya. O kwuru n'ime onwe ya si, "Oge a ga-eru ụjụ n'ihì nna m na-abịa nso, n'oge ahụ aga m egbu nwanne m Jekob."

⁴² Mgbe a gwara Ribeka ihe nwa ya nwoke nke okenye bụ Iso kwuru, o ziri kpọọ nwa ya nwoke nke nta bụ Jekob si ya, "Lee, Iso nwanne gi na-akasi onwe ya obi site n'echiche o na-eche igbu gi. ⁴³ N'ihì nke a, nwa m nwoke, mee ihe m gwara gi, gbapụ ọsọ ngwangwa, gbakwuru nwanne m Leban na Haran, ⁴⁴ Nodụ n'ebe ahụ ruo mgbe iwe nwanne gi ga-adaju. ⁴⁵ Mgbe nwanne gi kwusiri iwe iwe megide gi, mgbe o chefuru ihe i mere ya, aga m ezitere gi ozi ka i lota. N'ihì ginị ka m ga-eji gbara aka unu abụọ n'otu ụbọchi."

⁴⁶ Mgbe ahụ Ribeka gara gwa Aizik si, "Ike idi ndụ agwula m n'ihì ndị inyom Het ndị a. O buru na Jekob esite n'etiti ndị inyom ala a, site n'etiti ndị inyom Het ndị a lụọ nwunye, mara na onwu ga-akara m idi ndụ mma."

28

¹ Aizik kpọọ Jekob gozie ya, nye ya iwu si ya, "Alula nwunye site n'ala Kenan. ² Kama bilie gaa Padan Aram n'ulo nna nne gi, Betuel, luru nwunye site n'umu ndi inyom Leban. ³ Ka Chineke Onye puru ime ihe niile, gozie gi, mee ka i mja mkpuru, mubaa, ghoo otutu mba. ⁴ Ka Chineke nye gi na umu umu gi ngozi ahụ o kwere nkwa inye Ebrahim. Ka i nweta ala a, nke i bi n'ime ya ugbo a dika obia, bu ala ahụ Chineke kwere Ebrahim na nkwa inye ya." ⁵ Mgbe ahụ Aizik zipuru Jekob n'ije ya, o gara Padan Aram, n'ulo Leban nwa Betuel onye Aram, nwanne Ribeka onye bu nne Jekob na Iso.

⁶ Iso huru ka Aizik siri gozie Jekob, ziga ya Padan Aram ka o gaa luo nwunye n'ebe ahụ, nyekwa ya iwu mgbe o na-agozi ya si, "Alula nwanyi na Kenan." ⁷ Jekob rubekwara nna ya na nne ya isi gawa Padan Aram. ⁸ O dokwara Iso anya na ndi inyom Kenan di njo n'anya nna ya Aizik. ⁹ N'ihì ya, Iso gakwuru Ishmel luru Mahalat, ada Ishmel, nwa Ebrahim, onye bu nwanyi Nebaiot, tinyekwara ndi nwunye o luru na mbu.

Nro Jekob roro na Betel

¹⁰ Jekob hapuru Biasheba gawa Haran. ¹¹ Mgbe chi na-eji, o kwusiri ebe o ga-anọ zuo ike abali. Mgbe o chorọ idina ala, o weere otu n'ime nkume ndi di n'ebe ahụ hinye n'isi ya, dinara ala irahu ura. ¹² N'abali ahụ, o roro nro, hu mbube e ji ari elu. E mere ka o guzo site n'awa ruo n'eluigwe. O hukwara ndi mmuozi Chineke ka ha si na ya narigo na-aridakwa. ¹³ N'elu ya, o huru ONYENWE ANYI ka o guzo, nukwa ka o na-agwa ya okwu si, "Mu onwe m bu ONYENWE ANYI, Chineke nna gi Ebrahim, na Chineke Aizik. Aga m enye gi na umu umu gi ala ahụ nke i dina n'elu ya. ¹⁴ Umu gi ga-adi ukwu, di ka aja di n'ala. Ha ga-ejuputa ala a, site n'owuwa anyanwu ruo n'odida anyanwu, sitekwa n'ugwu ruo na ndida. A ga-esitekwa na gi na mkpuru gi, gozie mba niile nke uwa a. ¹⁵ Anonyeere m gi. Aga m echebe gi ebe obula i na-aga. Aga m akpoghachite gi n'ala a. Agaghị m ahapụ gi tutu ruo mgbe m mezuoro gi ihe niile m kwere gi na nkwa."

¹⁶ Jekob tetara n'ura si, "N'ezie ONYENWE ANYI no n'ebe a. Ma amaghị m ya." ¹⁷ O turu egwu si, "Lee ka ebe a si di oke egwu, o nweghi ihe ebe a bu kariya ulo Chineke, n'ezie o bu onu uzo ama eluigwe."

¹⁸ N'isi ututu echi ya, Jekob weere nkume ahụ o hinyere n'isi ya guzo ya dika ogidi, wusa mmanu n'elu ya. ¹⁹ O kpọọ ebe ahụ Betel, o bu ezie na Luz bu aha obodo ahụ na mbu.

²⁰ Mgbe ahụ, Jekob kwere nkwa si, "O buru na Chineke ga-anonyere m, chebe m n'ije m na-eje, o buru na o ga-enye m ihe oriri m ga-eri na uwe m ga-eyi, ²¹ m loghachi n'ulo nna m n'udo, mgbe ahụ, ONYENWE ANYI ga-abu Chineke m. ²² Nkume a m doziri elu dika ogidi ga-abu ulo Chineke. Aga m eke ihe niile i nyere m uzo iri, nyeghachi gi otu uzo."

29

Jekob erute n'ulo Leban

¹ Jekob gara n'ihu n'ije ya rute n'ala di n'owuwa anyanwu. ² N'Ebe Nso a, o huru otu olulu mmiri, hukwa uzo igwe aturu ato ndi no n'akuku olulu mmiri n'ihì na ndi na-elekota ha na-enye ha mmiri site n'olulu mmiri ahụ. Nkume e ji mechie onu olulu mmiri ahụ buru ibu. ³ N'ihì na mgbe igwe aturu niile biazukotara n'olulu mmiri ahụ, ndi ozuzu aturu na-emeghepu nkume ahụ nye ha mmiri. Emesia, ha na-ejikwa nkume ahụ mechie onu olulu mmiri ahụ.

⁴ Jekob jekwuru ndi na-elekota aturu ahụ juo ha si, "Umunna m, ebee ka unu si?" Ha zara si ya, "Anyi si Haran."

⁵ O juru ha si, "Unu maara Leban, nwa Nahọ?"

Ha zara si, "Anyi ma ya."

⁶ Ozo Jekob juru ha si, "Ahu o dikwa ya mma?"

Ha zara si ya, "E, ahu di ya. Lee nwa ya nwanyi Rechel ka o chi aturu ya na-abia."

⁷ Jekob kwuru si, "Lee, anyanwu ka na-acha. O rubeghi oge e ji achibata igwe umu anu ulo. Nyenu ha mmiri ka ha nuo, ka ha laghachi gaa taa ahijia."

⁸ Ha zara si ya, "Anyi agaghi enye ha mmiri tutu ruo mgbe igwe aturu niile bjakotara, mgbe e wepuru nkume e ji mechie onu olulu mmiri, mgbe ahu ka anyi ga-enye ha mmiri."

⁹ Mgbe Jekob na ndi ozuzu aturu ndi a kpu okwu n'onu, Rechel chiri aturu nna ya bjakwute ha, n'ihu na onye ozuzu aturu nwanyi ka o bu. ¹⁰ Mgbe Jekob huru Rechel nwa Leban nwanne nne ya, hukwa igwe aturu Leban, o meghepuru nkume ahu e ji mechie onu olulu mmiri ahu nye igwe aturu Leban, nwanne nne ya mmiri ka ha nuo. ¹¹ Emesia, Jekob suturu Rechel onu, kwaa akwa n'oke olu. ¹² Jekob kowaara Rechel na o bu onye ikwu nna ya, burukwa nwa Ribeka. N'ihu ya Rechel ji oso gbalaa n'ulo ha kporo nna ya.

¹³ Mgbe Leban nuru maka Jekob nwa nwanne ya nwanyi, o mere ngwangwa puo izute ya. O makuru ya, sutu ya onu, kporo ya laa n'ulo. N'ebe ahu, Jekob kporo ya ihe ndi a niile. ¹⁴ Leban siru ya, "N'ezie, i bu okpukpu m na anu ahu m."

Jje ozi Jekob n'ihu Rechel na Lia

O nnyeere ya otu onwa. ¹⁵ Leban siru Jekob, "O bu n'ihu na i bu onye ikwu m ka i na-agbara m odibo n'efu? Gwa m ego ole m ga-akwu gi n'ihu oru i na-aruru m?"

¹⁶ Leban muru umu ndi inyom abuo. Aha nke okenye bu Lia. Aha nke nta bu Rechel. ¹⁷ Ima mma Lia di ya n'anya, ma Rechel mara mma n'ahu, maakwa mma ile anya. ¹⁸ O bu Rechel ka Jekob huru n'anya. N'ihu ya Jekob gwara Leban si, "Aga m aruru gi oru* afu asaa ma o buru na i ga-ekwe ka m luo Rechel."

¹⁹ Leban zara Jekob si ya, "O di mma na i luru Rechel karija na onye ozo ga-ahu ya. Soro m nodu n'ebe a." ²⁰ Ya mere Jekob ghara odibo afu asaa maka Rechel. Ma afu asaa ndi a dika abali ole na ole n'anya Jekob n'ihu ihunanya o nwere n'ebe Rechel no.

²¹ Jekob gwara Leban, okwu si ya, "Kponye m nwunye m n'ihu n'ubochi m ezuala. Achoro m ibakwuru ya."

²² Leban kpokotara ndi niile bi n'ebe ahu mere ha n'oke oriri. ²³ N'anyasi ubochi ahu, Leban kporo nwa ya nwanyi bu Lia kporo Jekob, o bakwuuru ya. ²⁴ Leban nyekwara Lia odibo ya, Zilpa, ka o buru odibo nwanyi ya.

²⁵ Mgbe chi boro, Jekob huru na o bu Lia ka Leban kponyere ya. Jekob siru Leban, "Gini bu ihe a i mere m? O bughi n'ihu Rechel ka m ji gbaara gi odibo? Gini mere i ji ghogbuo m?"

²⁶ Leban zara si ya, "O bughi omenaala anyi ibu uzọ kee nwantakiri nwanyi nke nta di tupu nke ada. ²⁷ Otu o di, chere ka mmemme izu uka nke onye nke a gafee. Mgbe ahu, aga m akponyekwa gi onye nke ozo a maka odibo i ga-agbara m afu asaa ozo."

²⁸ Jekob mere ka o si kwuo. O debezuru mmemme otu izu uka onye nke a, Leban kponyere ya nwa ya Rechel ka o buru nwunye ya. ²⁹ Leban nyere nwa ya nwanyi, Rechel, odibo ya nwanyi bu Bilha, ka o buru odibo ya. ³⁰ Jekob bakwukwara Rechel. O huru Rechel n'anya nke ukwu karija Lia. O gbakwara Leban odibo afu asaa ozo.

Umụ Jekob

³¹ Mgbe ONYENWE ANYI huru na Lia bu nwanyi a kporo asi, o meghe akpanwa ya, ma Rechel bu nwanyi aga. ³² Lia turu ime muo nwa nwoke, kporo ya Ruben. N'ihu na o kwuru si, "O bu n'ihu na ONYENWE ANYI ahula nsogbu m, ugbo a di m ga-ahu m n'anya."

³³ O turu ime ozo mukwa nwa nwoke. O kwuru si, "ONYENWE ANYI ahula na m bu nwanyi a kporo asi, o bu ya mere o ji nye m nwa nwoke ozo." Ya mere o kporo aha ya Simion.

³⁴ Lia turu ime ozo, mgbe o muru nwa nwoke, o kwuru si, "N'ezie, ugbo a ka di m ga-arapara m n'ahu, n'ihu na amurala m ya umu ndi ikom ato." Ya mere o kporo aha ya Livayi.

³⁵ O turu ime ozo muo nwa nwoke. O kwuru si, "Ugbo a aga m eto ONYENWE ANYI." Ya mere, o kporo aha ya Juda. Lia musiri nwa a kwusi imu umu.

* **29:18** 29:18 Onye obula choro ilu nwanyi na-akwu nna nwaagboghoh ahu ego aku, n'isi ya. Jen 34:12 Ma o buru na o nweghi ego ikwu ego aku, o ga-aruru nna nwanyi ahu oru ruzuo ego ole, maobu afu ole ruru ihe o kwesiri ikwu dika ego aku, n'isi onye ahu. † **29:23** 29:23 Umụ nwanyi a luru alu na-eji akwa mkpudo kpuchie ihu ha. Jen 24:65

30

¹ Rachel huru na ya amughị nwa ọbụla nye Jekọb, o kworo ekworo megide nwanne ya nwanị. Ya mere, ọ siri Jekọb, “Nye m ụmụ. Ọ bụrụ na i megھی otu a, aga m anwụ.”

² Jekọb were iwe megide Rachel, si ya, “Abụ m Chineke onye gbochiri gi mkpuru nke afọ?”

³ Mgbe ahụ Rachel gwara Jekọb si ya, “Lee odibo m nwanị Bilha, bakwuru ya ka ọ mụọ nwa n’ikpere m abụọ, ka mụ onwe m site na ya burukwa onye mutara ụmụ.”

⁴ Rachel nyere Jekọb Bilha, odibo nwanị ya, Jekọb bakwuuru ya. ⁵ Bilha tuuru ime mụọra Jekọb nwa nwoke. ⁶ Nke a mere ka Rachel kwuo si, “Chineke ekpeputala m. Ọ nula aririọ m nye m nwa nwoke.” N’ihi nke a, Rachel gurụ nwa ahụ Dan.

⁷ Bilha, odibo nwanị Rachel, tuuru ime ọzọ mutara Jekọb nwa nwoke nke abụọ. ⁸ Rachel kwuru si, “Mgba di ukwu ka mụ na nwanne m nwanị gbara, m merie.” Ọ kpọọ ya Naftali.

⁹ Lija huru na ya akwusila imụ nwa, ọ kpọọ Zilpa, odibo ya nwanị kpọnye Jekọb ka ọ buru nwanị ya. ¹⁰ Zilpa, odibo nwanị Lija, mutara Jekọb nwa nwoke. ¹¹ Mgbe nke a mere, Lija kwuru si, “Nke a bụ ihuoma.” Ọ kpọọ nwa ahụ Gad.

¹² Zilpa, odibo nwanị Lija mutara Jekọb nwa nwoke nke abụọ. ¹³ Mgbe ahụ Lija kwuru si, “Onu ejula m obi, n’ihi na ụmụ nwanị ibe m ga-akpọ m onye ihe na-agara nke oma.” Lija kpọọ nwanakiri nwoke ahụ Asha.

¹⁴ Otu ubochi, n’oge a na-aghọ ọka wiiti, Ruben nwa Lija, gara n’ohia hụ ahijia a na-akpọ mandreki.[†] Ọ kutaara nne ya ufodu n’ime ahijia a. Mgbe Rachel huru ahijia a, ọ ririọ Lija si ya, “Biko nyetu m ufodu n’ime mandreki ndi a nwa gi nwoke kutara.”

¹⁵ Ma Lija zara si ya, “O zubeere gi na i napuru m di m? I chokwara inapụ m mandreki ndi a nwa m nwoke wetaara m?”

Rachel zara Lija si, “Ọ di mma, ka gi na ya dinaa n’abalị a ka ọ buru ihe mgbanwo maka mandreki nwa gi nwoke.”

¹⁶ Ya mere, mgbe Jekọb si n’ohia na-alobata n’uhuruchi ubochi ahụ, Lija puru izute ya, si ya, “I ga-abakwute m n’ihi na m ejirila m ahijia mandreki nwa m nwoke m zuta gi.” Ha dinara n’abalị ahụ.

¹⁷ Chineke nuru olu Lija, ọ tuuru ime mutara Jekọb nwa nwoke nke ise. ¹⁸ Lija siri, “Chineke akwọla m ugwo maka odibo m nwanị m nyere di m.” Ya mere ọ kpọọ aha ya Isaka.

¹⁹ Lija tukwara ime ọzọ mutara Jekọb nwa nwoke nke isii. ²⁰ Ugbo a Lija kwuru si, “Chineke enyela m ezi onyine di oke onu. Ugbo a, di m ga-eji nkwanye ugwu leta m n’ihi na amurala m ya ụmụ ndi ikom isii.” Ọ kpọọ aha ya Zebulon.

²¹ Emesja, Lija muru nwa nwanị, kpọọ ya Dajna.

²² Chineke chetara Rachel. Ọ nuru olu ya, meghee akpanwa ya. ²³ N’ihi ya, Rachel tuuru ime muta nwa nwoke. Ọ siri, “Chineke ewepula nkocha diiri m.” ²⁴ Rachel kpọọ aha ya Josef, di ka ọ siri, “Ka ONYENWE ANYI nyekwa m nwa nwoke ọzọ.”

Nkwekorita Jekob na Leban

²⁵ Mgbe Rachel musiri Josef, Jekob jekwuru Leban si ya, “Zilaga m ka m laghachi n’ebe m na ala nke m. ²⁶ Kpọnye m ndi nwanị m, ndi m ji n’ihi ha gbara gi odibo, ha na ụmụ m, ka m lakwaa. I maara otu m siri gbaara gi odibo. Kpọnye m ha ka m duru ha laghachi ebe m si bja.”

²⁷ Leban siri Jekob, “Ọ bụrụ na m achotala amara n’ihu gi biko nodu, n’ihi na esi m n’igba afa choputa na ONYENWE ANYI agoziela m n’ihi gi.” ²⁸ Leban siri, “Kwu ego ole i chorọ ka m kwuo gi, aga m akwu ya.”

²⁹ Jekob zara si Leban, “Gi onwe gi maara otu m si gbara gi odibo na ihe mere igwe anu ulo gi ndi m lekotara. ³⁰ N’ihi na ole na ole ka i nwere mgbe m bjjara, ma ugbo a, ha abaaala uba nke ukwu. ONYENWE ANYI esitela n’ukwu m gozie gi. Ugbo a, kedụ mgbe m ga-arukwanu ọrụ nke mụ onwe m maka ezinaulo m?”

³¹ Leban juru Jekob si, “Kedu ihe m ga-ene gi?”

Jekob gwara ya si, “Enyela m ihe ọbula, kama o nwere otu ihe m chorọ ka i mee. Ọ bụrụ na i mee ya, aga m alaghachi ilekota igwe anu ulo gi. ³² Kwere ka m jegharja n’etiti igwe anu ulo gi, ka m hoputa site n’etiti igwe aturu gi ndi niile turu agwa agwa, na ụmụ aturu niile di oji, na ewu niile turu agwa agwa. Aturu na ewu ndi a niile m ga-ahoputa ga-abu ugwo ọrụ m. ³³ Ezi omume m ga-azara n’odinihu, mgbe ọbula i bjjara nyochaa

* **30:3** 30:3 Anyi huru na omenaala a bu nke sitere n’ala ndi si n’akuku ọwụwa anyanwu, n’ulo Ebrahim. Jen 16:2 Ugbo a, Jekob na-eme otu ihe ahụ. [†] **30:14** 30:14 Mandreki, bu ahijia nke umu mmadu na-asị, na o nwere ogwu na-eweta mkpali ochichọ mmekorita n’ahụ mmadu, na-emekwa ka nwanị ọbula tara ya turu ime. Abk 7:13

ugwo oru i kwuru m. Ewu obula na-atughị agwa agwa, maobu aturu obula na-ejighi oji i choputara n'etiti igwe ewu na aturu nke m ka a ga-agu di ka ihe e zuru n'ohi."

³⁴ Leban zara si ya, "O di mma. Ya diri dika i kwuru." ³⁵ N'otu ubochi ahụ, o hoputachara mkpi niile turu agwa maobu ntupo na nne ewu niile ndi nwere turu agwa maobu ntupo na nke obula nwere aji ocha n'ahu ya. O hoputakwara aturu ojii niile, nyefee ha n'aka umu ya ka ha lekotaa ha. ³⁶ Leban jere iye abali atọ nke kewapuru ha site n'ebe Jekob no. Ma Jekob nogidere na-elekota igwe anu ulo Leban ndi ozo.

³⁷ Mgbe ahụ Jekob gara gbute ngalaba osisi popla, na osisi alumond, na osisi plenu, kpechapu ahụ agbugbo osisi ndi a, si otu a mee ka ime ime ngalaba osisi ndi a di ocha puta ihe. ³⁸ O togboro osisi ndi a o kpechaputara n'ebe ewu na aturu ndi a na-anu mmiri, ka ha cherita ihu ebe igwe anu ulo ndi a no mgbe obula ha na-anu mmiri. Nke a mere mgbe igwe anu ulo ndi a na-enwe ekpomoku nke igba ibe ha, n'oge ha bjara ihu mmiri, ³⁹ o bu n'ihu ngalaba osisi ndi a ka ha na-anu na-agba onwe ha. Mgbe anu ulo ndi a muru umu, ahụ umu ha na-atu agwa agwa maobu nwe ntupo. ⁴⁰ Jekob na-edo umu igwe ewu na aturu ndi a n'otu akuku, ma o na-eme ka anu ulo ndi ozo chee ihu ha n'anụ ulo Leban ndi turu agwa agwa, maobu na-eji oji. N'uzo di otu a, o kewaputara onwe ya anu ulo nke ya. O tinyekotaghị ha n'anụ ulo Leban. ⁴¹ Mgbe obula nne anu ulo ndi ahụ siri ike no n'onodu ituru ime, Jekob na-edobe ngalaba osisi ndi ahụ n'akuku ebe ha na-anu mmiri n'ihu ha, ka ha noro n'ebe ahụ gbaa onwe ha. ⁴² Ma o buru na anu ulo ndi ahụ adighi ike, Jekob anaghị edebe osisi ndi a n'ihu ha. Ya mere, igwe ewu na aturu ndi na-esighi ike gaara Leban. Ma ndi siri ike gaara Jekob. ⁴³ Site n'uzo di otu a, Jekob ghorọ onye nwere akụ hie nne. O nwekwara otutu igwe anu ulo na otutu ndi na-ejere ya ozi nwoke na nwanyi, na otutu inyinya kamel, na otutu inyinya ibu ndi ozo.

31

Jekob ahapu Padan Aram

¹ Jekob nuru na umu ndi ikom Leban na-asi, "Jekob ewerechaala ihe niile nna anyi nwere. O sitere n'ihe nna anyi nwere kpata akunuba ya niile." ² Jekob hukwara na omume Leban n'ebe o no adighikwa otu o di na mbu.

³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI sirị Jekob, "Laghachi n'ala nna gi ha, lakwuru umunna gi, aga m anonyere gi."

⁴ Ya mere, Jekob ziri Rechel na Lia ozi ka ha bjakwute ya n'ohia ebe o no na-elekota igwe anu ulo ya. ⁵ O sirị ha, "Ahula m na omume nna unu n'ebe m no adighikwa otu o di na mbu. Ma Chineke nna m ha nonyeere m. ⁶ Unu maara na eji m ike m niile ruora nna unu oru. ⁷ Ma nna unu ghogburu m, gbanwee ugwo oru m ugboro iri. Otu o di, Chineke ekweghi ka nna unu meruo m ahụ. ⁸ O buru na o si, 'Ndi turu agwa agwa ga-abu ugwo oru gi,' mgbe ahụ, igwe anu ulo niile na-amu umu na-abu ndi turu agwa. Ma o buru na o si, 'Ndi niile nwere ntupo ga-abu ugwo oru gi,' mgbe ahụ, igwe anu ulo niile na-amu umu na-enwe ntupo ocha n'ahu ha. ⁹ Chineke napuru nna unu anu ulo ya ma nye m ha.

¹⁰ "N'oge umu anu ulo ji atụ ime, eweliri m anya hu na nro na umu mkpi niile na-agba igwe nne ewu bu umu mkpi ndi turu agwa agwa, ndi nwere akara maobu ndi nwere ntupo ocha n'ahu ha. ¹¹ Mgbe ahụ, mmuo ozi Chineke sirị m na nro, 'Jekob.' Azara m si, 'Lee m n'ebe a.' ¹² O sirị m, 'Lelie anya gi elu, lee ka i hu na mkpi niile na-agba igwe nne ewu ndi a bu mkpi ndi ahụ turu agwa agwa, ndi nwere akara maobu ndi nwere ntupo ocha. N'ihu na ahula m ihe niile Leban na-eme gi. ¹³ Mu onwe m bu Chineke nke Betel, ebe i wukwasiri mmanu n'ogidi nkume ahụ, ebe i kwekwara m nkwa. Ugbu a, kulie, hapu obodo a, laghachi n'ala a no muo gi.'"

¹⁴ Rechel na Lia zara si ya, "Anyi ka nwere oke n'ihe nketa n'ulo nna anyi? ¹⁵ O bughị dika ndi obia ka o gunyeziri anyi? N'ihu na o reela anyi, ripiakwa ugwo isi anyi. ¹⁶ N'ezie, akụ ndi ahụ Chineke napuru nna anyi bu nke anyi na nke umu anyi. Ya mere, mee ihe obula Chineke si gi mee."

¹⁷ Jekob biliri, kukwasị umu ya na ndi nwunye ya n'elu inyinya kamel, ¹⁸ duru igwe anu ulo ya niile, na ihe o kpatara na Padan Aram, lakwuru nna ya Ajzik n'ala Kenan.

¹⁹ Ka Leban gara ikpachapu aji umu aturu ya, Rechel zuuru arusi ezinaulo nna ya. ²⁰ Jekob ghokwara Leban onye Aram aghughu n'ihu na o gwaghị ya na o na-agbapu ozo. ²¹ Ya mere, o buru ihe niile o nwere gbapu oso, gbafee iyi ukwu Yufretis, chee ihu n'ala ugwu ugwu Gilead.

Leban achuso Jekob oso

²² Abali ato agafeelarị tupu a gwa Leban na Jekob agbalaala. ²³ O duuru ndi ikwu ya chuo Jekob oso abali asaa tupu o chukwute ya n'ala ugwu ugwu Gilead. ²⁴ Ma Chineke

bjawkutere Leban onye Aram na nro n'abali si ya, "Kpachapu anya gi, hu na o nweghi ihe i gwara Jekob, maobu okwu di mma, maobu nke di njo."

²⁵ Jekob amaala ulo ikwu ya n'ala ugwu Gilead mgbe Leban chukwutere ya. Leban na ndi ikwu ya makwara ulo ikwu nke ha n'ebe ahụ. ²⁶ Leban sirị Jekob, "Gini bu ihe a i mere? I ghogbuola m. I burula umu m ndi inyom dika ndi a dotara n'agha? ²⁷ Gini mere i ji ghogbuo m, zoro ezo gbapu? Gini mere i gwaghi m ka m jiri onu na ibu abu nke ya na ikpo ubo akwara na iti igba so, zilaga gi? ²⁸ Gini mere i nyeghi m ohere ka m sutu umu umu m na umu m ndi inyom onu si ha laa nke oma? Omume a i mere bu omume nzuzu. ²⁹ Enwere m ike meruo gi ahụ ugbu a, ma Chineke nke nna gi mere ka m hu ya anya na nro n'abali gara aga. O doro m aka na nti si m, 'Kpachapu anya gi hu na o nweghi ihe i gwara Jekob, maobu okwu di mma, maobu nke di njo.' ³⁰ Ugbu a, i na-ala n'ihu na o guru gi aguu ilaghachi n'ulo nna gi, ma gini mere i ji zuru chi m?"

³¹ Jekob zara si Leban, "N'ihu na m turu egwu, n'ihu na m chere si na i ga-eji ike napu m umu gi ndi inyom a. ³² Ma o buru na i chota onye obula ji chi gi ndi a, onye ahụ ga-anwu. N'ihu ndi ikwu gi ndi a, chogharja n'onwe gi, lee ma i ga-achota ihe obula bu nke gi di m n'aka. O buru na i chota ya, were ya." Ma Jekob amaghi na Rechel zuuru chi ndi ahụ.

³³ Ya mere, Leban bara n'ulo ikwu Jekob, na n'ime ulo ikwu Lja, na n'ime ulo ikwu ndi odibo nwanyi abuo ya, ma o nweghi ihe o chotara. O sitere n'ulo ikwu Lja puta baa n'ulo ikwu Rechel. ³⁴ N'oge a, Rechel ewerela arusi ezinaulo ndi ahụ tinye ha n'ime akwa e ji anokwasị n'elu inyinya kamel nodu odu n'elu ya. Leban choghariri ebe niile n'ime ulo ikwu ahụ ma o chotaghi arusi ezinaulo ndi ahụ.

³⁵ Mgbe ahụ, Rechel gwara nna ya Leban si, "Biko, ewela iwe nna m ukwu, n'ihu na enweghi m ike ibili oto n'ihu gi. Anọ m n'onodu ndi inyom na-anọ kwa onwa." Leban choghariri ebe niile, ma o hughi arusi ezinaulo ndi ahụ.

³⁶ Iwe were Jekob megide Leban. O ji iwe juo Leban si, "Gini bu nchie m? Gini bu mmehie m mere i ji si otu a na-achusi m ike? ³⁷ Ugbu a, i chogharjala n'ibu m niile, gini ka i chotara bu nke gi? Weputa ya n'ihu ndi ikwu gi na n'ihu ndi nke m, ka ha kpeere mu na gi ikpe.

³⁸ "Iri afọ abuo ka mu na gi noro. O nweghi mgbe ime puru umu ewu na aturu gi; o nwekwaghi mgbe m riri ebule si n'igwe anu ulo gi. ³⁹ *O nweghi mgbe m welataara gi anu ulo nke anu ohia dogburu, kama akwuru m ugwu ha. I mekwara ka m kwughachi gi anu ulo obula e zuru n'ohi, maobu n'ehihie, maobu n'abali. ⁴⁰ N'ime oke anwu nke ehiehe ka m ruru gi oru. Ruokwara gi oru n'oge oyi na-atu, n'abali ura sikwa n'anya m puo. ⁴¹ Otu a ka o diri m iri afọ abuo m jeere gi ozi. Aruru m gi oru afọ iri na anọ maka umu gi ndi inyom abuo ndi a, afọ isii ka m lekotara igwe ewu na aturu gi. I nokwa n'ime ihe ndi a gbanwee ugwu oru m ugoro iri. ⁴² A si na Chineke m, Chineke Ebrahim, onye ahụ a na-atu egwu nke Aizik, anonyereghi m, i gaara ezilaga m n'aka efu, agaara m agbara aka laa. Ma Chineke ahula irusi oru ike m, na nhuju anya m niile, o bu ya mere o ji baara gi mba n'abali gara aga."

⁴³ Mgbe ahụ Leban zaghachiri si Jekob, "Ndi inyom ndi a bu umu m. Umuka ndi a bu umu m. Igwe anu ulo ndi a bu nke m. Ihe ndi a niile i na-ahụ anya bu nke m. Olee otu m ga-esi meruo umu m, na umu umu m ahụ? ⁴⁴ Ugbu a, bja ka anyi gbaa ndu mu na gi, ka o buru ihe ama n'etiti anyi."

⁴⁵ Ya mere, Jekob weere otu nkume guzo ya oto dika ogidi. ⁴⁶ Jekob gwakwara ndi so ya si ha, "Tutukota nkume." Ha tutukotara nkume wusa ha n'otu ebe mee ka o laa elu. Emesja, ha noduru n'akuku nkume ndi ahụ rie nri. ⁴⁷ Leban kporo nkume ndi ahụ Jega-Sahaduta, n'asusu nke ya. Jekob kporo ya Galeed, n'asusu nke ya.

⁴⁸ Emesja, Leban sirị, "Ka nkume ndi a buru ihe ama n'etiti mu na gi taa." Nke a mere e iji kpo ya Galeed. ⁴⁹ A kpokwara ya Mizpa, n'ihu na Leban sirị, "Ka ONYENWE ANYI buru onye ga-eche mu na gi nche ihu na onye obula n'ime anyi debere ogbugba ndu a, mgbe anyi na-anoghi ibe anyi nso. ⁵⁰ O buru na i mee umu m ndi inyom ihe ojoo, maobu luo ndi inyom ndi ojoo tinyere ha, o nweghi onye n'ime anyi ga-amata, ma cheta na Chineke ga-abu onyeama n'etiti mu na gi."

⁵¹ Leban gwakwara Jekob si, "Lee nkume ndi a a wusara n'ebe a na ogidi m mere ka o guzo n'etiti mu na gi. ⁵² Nkume ndi a a wusara bu akaebe, ogidi a bukwa ihe ama. Agaghi m agabiga nkume ndi a a wusara gafeeta n'akuku nke gi ime gi ihe ojoo. Gi

* **31:39** 31:39 O buru na anu ohia adogbuo aturu e nyere onye ozuzu aturu ka o lekota, onye ozuzu aturu ahụ ga-eweta ufodu n'ime anu ahụ a dogburu adogbu, iji gosi ihe mere. Mgbe ahụ, o nweghi onye obula ga-asị ya kwuo ugwu obula, n'ihu anu ulo ahụ nwuru anwu. Opu 22:13 † **31:46** 31:46 Oge obula mmadu na ibe ya gbara ndu, ha na-eri nri a na-akpo, nri ogbugba ndu iji mesie ogbugba ndu ahụ ike.

onwe gi agaghị agabiga nkume ndị a a wusara na ogidi a gafeeta n'akukụ nke m ime m ihe ojoo. ⁵³ Ka Chineke Ebrahim na Chineke Nahọ, [‡] Chineke nna ha, buru onye ikpe n'etiti mu na gi."

Ya mere Jekob ji onye ahụ a na-atụ egwu nke nna ya Aizik n'ụyọ iyi. ⁵⁴ O churu aja n'ala ugwu ugwu ahụ, kpoo ndi ikwu ya niile oriri. Mgbe ha richara nri, ha rahuru ura n'ebe ahụ.

⁵⁵ N'isi ututu echi ya, Leban biliri sutu umu ya ndi inyom na umu umu ya onu. O goziri ha, hapu ha laghachi ulo ha.

32

Jekob akwadobe maka izute Iso

¹ Jekob n'onwe ya hapuru gawa n'ihu n'ije ya. Ndi mmuo ozi Chineke zutere ya n'uzo. ² Mgbe Jekob huru ha, o kwuru si, "Ebe a bu ulo ikwu Chineke!" O kpoo ebe ahụ, Mahanaim.

³ Mgbe ahụ, Jekob zipuru ndi ozi ka ha jee hu Iso nwanne ya nwoke n'ala Sia, * n'obodo Edom. ⁴ O ziri ha ozi si, "Ihe a bu ihe unu ga-agwa nna m ukwu Iso, 'Odibo gi Jekob kwuru si, O bu na nke Leban ka m jere kemgbe, o bukwa ebe ahụ ka m no ruo ugwu a. ⁵ Enwere m otutu ehi, na inyinya ibu, na igwe aturu na ewu, na ndi odibo ndi nwoke na ndi nwanyi. Ana m ezigara onyenwe m ozi a ka m nata ihuoma n'ebe o no.'"

⁶ Mgbe ndi ozi ahụ loghachikwutere Jekob, ha gwara ya si ya, "Anyi jekwuru nwanne gi nwoke Iso di ka i ziri anyi. Ugwu a, o na-abia. O chi nari ndi ikom ano na-abia izute gi."

⁷ Ujo uru Jekob nke ukwu, obi ya juputakwara na nsogbu. N'ih i nke a, o kewara ndi niile so ya uzo abuo, tinyere anu ulo ya, na igwe ehi ya na inyinya kamel ya. ⁸ O chere n'obi ya si, "O buru na Iso aluso otu n'ime uzo abuo a ogo, otu uzo foduru ga-enwe ike gbalaga."

⁹ Mgbe ahụ, Jekob kpere ekpere si, "Chineke nke nna m Ebrahim, Chineke nke nna m Aizik, ONYENWE ANYI, gi onye gwara m si, 'Laghachi n'ala gi na n'ebe umunna gi no, aga m eme ka ihe gaara gi nke oma.' ¹⁰ Ekwesighi m obi ebere na ikwesi ntukwasị obi nke i gosiri ohu gi. Mgbe m gabigara Jordan a, enweghi m ihe obula karja mkpanaka m, ma ugwu a, ahụ m omuma ulo ikwu abuo. ¹¹ Zoputa m, ariọ m gi, site n'aka nwanne m Iso, n'ih na egwu na-atu m na o ga-abia luso m agha, lusokwa ndi nne a na umuntakiri ha agha. ¹² O bu gi kwuru si, 'Aga m eme ka ihe gaara gi nke oma, meekwa ka umu umu gi diri ka aja nke di n'onu osimiri, nke mmadu na-apughị iguta onu.'"

¹³ Jekob rahuru n'ebe ahụ n'abalị ahụ. Site n'ih niile o nwere, o hoputara onyinye o ga-enye nwanne ya Iso. ¹⁴ O kwadoro inye ya: nari nne ewu abuo (200), iri mkpi abuo (20), nari nne aturu abuo (200), iri ebule abuo (20) ¹⁵ Iri nne inyinya kamel ato (30) na umu ha, na iri nne ehi ano (40), oke ehi iri (10), iri nne inyinya ibu abuo (20), oke inyinya ibu iri (10). ¹⁶ O weere onyinye ndi a niile nyefee n'aka ndi ozi ya n'usoro dika udi ha si di. O gwara ndi na-ejere ya ozi si ha, "Burunu uzo na-aga, meenu ka ohere di n'etiti igwe anu na igwe ibe ya."

¹⁷ O nyere onye mbu iwu si ha, "Mgbe Iso nwanne m zutere unu juo unu ajuju si, 'Onye bu nna unu ukwu? Ebee ka unu na-aga? Onye nwe anu ulo ndi a niile unu chi na-aga?' ¹⁸ Unu ga-aza si ya, 'Anu ulo ndi a bu nke ohu gi Jekob. Ha bu onyinye e zitere onyenwe m Iso, lee ka o na-abia n'azu anyi.'"

¹⁹ Otu ozi ahụ ka Jekob ziri onye nke abuo na onye nke ato, na ndi ozo niile chi igwe anu ulo, si ha, "Unu ga-agwa Iso otu ihe ahụ mgbe unu zutere ya. ²⁰ Hukwanu na unu gwara ya si, 'Ohu gi Jekob no n'azu anyi.' " Echiche ya bu, "Aga m eji onyinye ndi a niile m na-ecipuru ya mee ka obi ya daju, nke o ga-abu mgbe mu na ya zutere, ma eleghi anya, o ga-anabata m." ²¹ Mgbe o zipuchasiri onyinye ndi ahụ niile, Jekob rahuru ura n'ulo ikwu ya n'abalị ahụ.

Mgba Jekob na Chineke gbara

²² N'abalị ahụ, Jekob biliri duru ndi nwunye ya abuo na ndi odibo nwanyi ya abuo, na umu ya iri na otu, site n'ebe na-adighi omimi nke iyi Jabok kpofee ha. ²³ Mgbe o kpofechara ha, o bufekwara ihe niile o nwere. ²⁴ Emesja, Jekob loghachiri nodu naani ya. Mgbe ahụ, otu nwoke bjara gbaso ya mgba. Ha abuo gbagidere mgba a tutu chi ebido ibo. ²⁵ Mgbe nwoke ahụ huru na o pughi imeri Jekob na mgba ahụ, o tiri Jekob

[‡] 31:53 31:53 Nahọ bu nwanne Ebrahim, Jen 11:26; 22:20 burukwa nna nna Leban. Jen 24:24,29 Leban bu nwoke na-efe otutu chi. Jen 31:19 * 32:3 32:3 Ala Sia nke di nso iyi Jabok, ga-emesja buru ala di mkpa n'oge ochichi eze Devid na Solomon. Jen 14:6; 33:14,16

aka n'okpu, mee ka okpu ya hikwapu site n'onodu ya. ²⁶ Mgbe nke a mesiri, nwoke ahụ gwara Jekob si ya: "Hapu m aka ka m laa, n'ihu na chi ebidola ibo."

Ma Jekob zara si ya, "O bu naani mgbe i goziri m ka m ga-ahapu gi ka i laa."

²⁷ Mgbe ahụ nwoke ahụ juru Jekob ajuju si ya, "Gini bu aha gi?"

O zara si, "Aha m bu Jekob."

²⁸ Nwoke ahụ zara si ya, "Aha gi agaghi abukwa Jekob, kama o ga-abu Izrel, n'ihu na gi na Chineke na ndi mmadu gbara mgba, i mmeri."

²⁹ Jekob siri, "Biko gwa m aha gi."

Ma o zagbachiri, "Gini mere i ji aju aha m?" Mgbe ahụ, o goziri ya n'ebe ahụ.

³⁰ Jekob kporo aha ebe ahụ Peniel, n'ihu na o siri, "Ahula m Chineke ihu na ihu, ma e chebere ndu m."

³¹ Anyanwu awaala mgbe Jekob si Peniel gafee. Ma n'ihu ihe mere ya n'okpu, o naghi agazikwa ije. ³² O bu ihe a mere umu Izrel adighi eri akwara anu jikotara ukwu anu na okpu ya ruo taa. N'ihu na ihe ahụ mere Jekob metutara akwara ukwu ya.

33

Jekob ezute Iso

¹ Jekob lepuru anya n'ihu, hu Iso ka o na-abja, ya na nari ndi ikom anu ndi so ya. N'ihu ya, o kesara umuntakiri ndi ahụ, n'etiti Lia, na Rechel na ndi odibo nwanji ya abuo. ² O mere ka ndi odibo nwanji ya abuo ahụ na umu ha buru uzo, Lia na umu ya esoro n'azu, ebe Rechel na Josef no n'azu azu. ³ Ma ya onwe ya buru uzo na-aga n'ihu ha niile, na-akpo isiala nye Iso ugboro asaa, tutu ruo mgbe o bjarutere nwanne ya nwoke nso.

⁴ Ma Iso gbaara oso bjakwute ya, makuo ya, jikuo ya aka n'olu, sutu ya onu. Ha abuo kwara akwa. ⁵ Mgbe Iso leliterere anya hu ndi inyom ndi a na umuntakiri ndi ahụ. O siri, "Ndi ole bu ndi a gi na ha so?"

Jekob siri, "Ha bu umu Chineke sitere n'amara ya nye ohu gi."

⁶ Mgbe ahụ, ndi odibo nwanji abuo na umu ha rutere nso, kpo isiala. ⁷ Lia na umu ya bjarutekwara kpo isiala, n'ikpeazu Rechel na Josef bjara kpo kwia isiala.

⁸ Iso siri, "Igwe ewu na aturu ndi a niile m zutere n'uzo, gini ka o putara?"

Jekob zara, "Ha bu maka inata ihuoma n'aka gi, onyenwe m."

⁹ Ma Iso siri, "Nwanne m nwoke, debere onwe gi ihe i nwere, n'ihu na enwere m aku hie nne."

¹⁰ Jekob siri, "E, biko, o buru na m achotala ihuoma n'anya gi, nara m onyinye ndi a. N'ihu na ihu gi anya dika ilekwasi Chineke anya n'ihu, nke ka nke, otu a i ji ihu ocha nabata m. ¹¹ Biko nara onyinye ndi ahụ e wetaara gi, n'ihu na Chineke emelara m amara. Enwekwara m ihe ga-zuru m." Jekob kwagidere ya, o naara onyinye ndi ahụ.

¹² Mgbe ahụ, Iso siri, "Bilienu ka anyi malite ije ilaghachi. Aga m esonyere unu."

¹³ Ma Jekob siri ya, "Onyenwe m, i maara na umuntakiri ndi a adighi ike, aga m ejikwa nwayoo chia umu aturu ndi a na ehi ndi na-enye umu ha ara. O buru na a chia ha n'ike n'ime otu ubochi, umu anumanu ndi a niile ga-anwu. ¹⁴ Ya mere, ka onyenwe m buru ohu ya uzo na-aga, ma ka m jiri nwayoo nwayoo na-abja, dika ike igwe anu ndi a na umuaka ndi a si di. Tutu ruo mgbe m ga-ezute onyenwe m na Sia."

¹⁵ Iso siri, "O buru otu a, ka m hapuru gi ufodu ndi a mu na ha so."

Ma Jekob siri, "N'ihu gini kwanu? Ka m huta naani ihuoma n'anya onyenwe m."

¹⁶ Iso laghachikwara azu na Sia n'otu ubochi ahụ. ¹⁷ Ma Jekob na ezinaulo ya jere Sukot, ebe o wuuru onwe ya ulo obibi, wuokwara anu ulo ya ulo obibi ha. O bu nke a mere e ji kpo ebe ahụ Sukot.

¹⁸ Mgbe Jekob si Padan Aram loghachi, o rutere obodo Shekem nke di n'ala Kenan n'udo. O mara ulo ikwu ya n'ihu obodo ahụ. ¹⁹ O zuru ala ebe o mara ulo ikwu ya n'aka umu Hamo, nna Shekem, o kwuru nari mkpuru olaocha maka ala ahụ. ²⁰ N'ebe ahụ, o wuru ebe ichu aja, kpo aha ya El Elohe Izrel.*

34

Dajna na nwa eze Shekem

¹ Ugbu a, Dajna nwa nwanji Lia muuru Jekob puru ileta ndi inyom ala ahụ. ² Mgbe Shekem, nwa Hamo onye Hiv, onye na-achi mpaghara ahụ, huru ya, o kporo ya jiri ike ya na ya dinaa. ³ Mkpuruobi ya gara n'ebe Dajna nwa Jekob, o huru nwantakiri

* 33:20 33:20 Nke a putara Chineke Izrel di ike nke ukwu.

nwanyị ahụ n'anya, gwakwa ya okwu dị nro. ⁴ Shekem siri nna ya bụ Hamo "Lutara m nwaagboghọ a, ka ọ buru nwunye m."

⁵ Mgbe Jekob nuru na e meruru Dajna nwa ya nwanyi, n'ihu na umu ya ndi ikom no n'ohia ebe ha na-azu anu ulo, o gbara nkiti na-emeghi ihe obula ruo mgbe ha lotara.

⁶ Hamo bu nna Shekem, pukwuuru Jekob ka ha kparita uka. ⁷ Umụ ndi ikom Jekob si n'ohia na-alota mgbe ha nuru ihe merenu, iwe na onuma juputara ha obi nke ukwu n'ihu na Shekem mere ihe na-eweta ihere n'Izrel site n'idinakwuru ada Jekob, ihe a na-ekwesighi ime eme.

⁸ Ma Hamo siri ha, "Nwa m nwoke Shekem huru nwa unu nwanyi n'anya. Biko, kwerenu ka o luo ya. ⁹ Kwerenu ka anyi na unu na-alurita. Ka anyi na-alu umu ndi inyom unu, ka unu na-alukwa umu ndi inyom anyi. ¹⁰ Unu nwere ike biri n'etiti anyi. Ala a ghere oghe nye unu. Birinu n'ime ya, na-azukwanu ahia n'ime ya, nwekwanu aku n'ime ya nye onwe unu."

¹¹ Shekem gwar nna na umunne Dajna ndi ikom si, "Kwerenu ka m chota ihuoma n'ebe unu no, aga m enyekwa unu ihe obula unu choro ka m nye unu. ¹² Ihe obula unu si m kwuo dika ego aku olulu nwunye, ya na onyinye obula unu si m nye aga m enye unu. Naani kwerenu ka nwaagboghọ a buru nwunye m."

¹³ Ma umu Jekob jiri aghugho zaa Shekem na Hamo nna ya mgbe ha na-agwa ha okwu, n'ihu na e meruru Dajna nwanne ha nwanyi. ¹⁴ Ha siri ha, "Anyi enweghi ike ime ihe a, i kporo nwanne anyi nwanyi kponye nwoke a na-ebighi uguwu. Nke a ga-aburu anyi ihe ihere. ¹⁵ Anyi nwere ike ikwenye ka o luo ya ma o buru na unu ga-adi ka anyi, ka e bie ndi nwoke unu niile uguwu. ¹⁶ Mgbe ahụ anyi ga-edunye unu umu ndi inyom anyi, ma kporokwa umu ndi inyom unu dika ndi nwunye anyi. Anyi ga-ebi n'etiti unu, soro unu buru otu ndi. ¹⁷ O buru na unu agaghị ekwe ka e bie unu uguwu, anyi ga-akporo nwanne anyi nwanyi laa."

¹⁸ Obi toro Hamo na Shekem nwa ya nwoke uto n'ihu ihe umu ndi ikom Jekob kwuru. ¹⁹ Nwokokorobia ahụ bu onye a na-asopuru kariya onye obula n'ulo nna ya egbughị oge ime ihe ha kwuru, n'ihu na ihe banyere nwa nwanyi Jekob di ya mma nke ukwu. ²⁰ Emesja, Hamo na Shekem nwa ya nwoke gara n'onu* uzọ ama nke obodo ha gwa ndi ikom obodo ha okwu, si. ²¹ "Ndi ikom ndi a nwere mmasi n'ebe anyi no. Kwerenu ka ha biri n'ala anyi, ka ha na-agaghari kwa n'ime ya. Anyi nwere ala buru ibu nke ga-ezuru anyi na ha. Ha ga-alu umu nwanyi anyi, anyi ga-alukwa ndi nke ha. ²² Ma o di otu ihe ha choro ka anyi mee tupu ha ekwere ibi n'etiti anyi ka anyi na ha buru otu ndi. O bu ibi ndi ikom anyi niile uguwu dika e si bie ha uguwu. ²³ O buru na unu choro ka anu ulo ha niile na aku ha niile buru nke anyi, o di mma ka anyi kwenyere ha, ka ha binyere anyi."

²⁴ Ndi ikom niile bjara n'onu uzọ ama obodo ahụ kwenyere n'okwu Hamo na nwa ya nwoke Shekem. E bikwara nwoke obula no n'obodo ahụ uguwu.

²⁵ O ruo n'ubochi nke ato, mgbe onya uguwu ha na-egbu ha mgbu, umu ndi ikom Jekob abuo, Simion na Livayi, umunne Dajna, jiri mma agha ha pukwuru ndi bi n'obodo ahụ na-atughị anya na ihe di otu a ga-eme, gbuo ndi ikom niile no n'obodo ahụ. ²⁶ Ha gbukwara Hamo na Shekem nwa ya nwoke, kpoputa Dajna site n'ulo Shekem, laghachi n'ulo ha. ²⁷ Mgbe ahụ umu ndi ikom Jekob niile bjakwasiri ndi a e gburu egbu, kwakoo ihe niile di n'obodo ahụ niile, n'ihu mmeru e meruru nwanne ha nwanyi. ²⁸ Ha kwakoro ngwongwo niile di n'obodo ahụ, kpurukwa anu ulo niile, igwe ewu na aturu, igwe ehi na igwe inyinya ibu niile, na ihe niile di n'ime obodo ahụ, na ihe niile di n'ubi ndi ahụ obodo nwere. ²⁹ Aku ha niile, na ndi inyom ha niile na umuntakiri ha, na ihe niile di n'ime ulo ha, ka ha weere dika ihe a dotara n'agha.

³⁰ Mgbe Jekob huru ihe umu ya mere, o kporo Simion na Livayi si ha, "Unu ebuterela m nsogbu mee ka m buru ihe na-esi isi ojoo n'etiti ndi Kenan na ndi Periz nwe ala a. Ebe anyi di ole na ole, o buru na ha ejikota onwe ha onu luso m agha, ha ga-ekpochapu mu na ezinaulo m."

³¹ Ma ha zara si ya, "O kwesiri ka o meso nwanne anyi nwanyi mmeso dika o bu akwuna?"

35

Jekob aloghachi Betel

¹ Chineke siri Jekob, "Bilie, gaa Betel, birikwa n'ebe ahụ. Wuo ebe ichu aja nye Chineke, onye mere ka i hu ya mgbe i na-agbanari iso nwanne gi nwoke."

* **34:20** 34:20 O bu n'onu uzọ ama nke obodo ka ndi okenye na-ezuko, akparita uka. Jen 19:2; 23:10; Rut 4:1,11; 2Sa 15:2

² Ya mere, Jekọb gwara ndị ezinaụlọ ya na ndị niile so ya sị, “Wezuganụ chi ndị ala ọzọ dī n’etiti unu. Doonụ onwe unu ọcha, gbanweekwanụ uwe unu. ³ Bilienu, ka anyị gaa Betel, ebe m ga-ewu ebe ichụ aja nye Chineke, onye zara m oku n’ụbọchị nsogbu m, ma nonyekwara m na njem nke m gara.” ⁴ Ya mere, ha nyere Jekọb chi ndị ala ọzọ niile ha ji n’aka, na ọla* niile dī ha na ntị. Jekọb chīrī ha niile lie ha n’okpuru osisi ook dī na Shekem. ⁵ Ha biliri ije. Egwu Chineke dakwasirī obodo niile gbara ha gburugburu. Ọ dīghị ndị chusoro ha.

⁶ Jekọb na ndị niile so ya rutere Luz, nke a na-akpọkwa Betel nke dī na Kenan. ⁷ Jekọb wuru ebe ichụ aja n’ebe a, kpọọ aha ebe ahụ El Betel, n’ihi na ọ bụ n’ebe ahụ ka Chineke gosiri ya onwe ya mgbe ọ na-agbanarī Ịsọ nwanne ya nwoke.

⁸ Mgbe nke a gasirī, Debọra, nwanyị lekọtara Ribeka mgbe ọ bụ nwantakirī, nwurū. E liri ya n’okpuru osisi ook dī na Betel. A kpọkwara ebe ahụ, “Osisi ook ebe ikwa akwa.”

⁹ Chineke gosiri Jekọb onwe ya ọzọ, mgbe o sitere na Padan Aram pụta, goziekwara ya. ¹⁰ Chineke sīrī ya, “Aha gị bụ Jekọb ma a gaghị akpọkwa gị Jekọb ọzọ, kama aha gị ga-abụ Izrel.” Ya mere ọ kpọrọ ya Izrel.

¹¹ Chineke sīrī ya, “Abụ m Chineke onye pūrū ime ihe niile. Mụọ ọmụmụ, baakwa ụba n’ọnuogugū. Otu mba na igwe mba ga-esi na gị pụta. Ndi eze ga-esitekwa gị n’ahụ pụta. ¹² Ala ahụ m nyere Ebrahim na Aizik ka m na-enyekwa gị. Aga m enyekwa ya umụ umụ gị ndi ga-esote gị.” ¹³ Emesija, Chineke si n’ebe ahụ ha nọ kparịta ụka pụọ.

¹⁴ Jekọb wuru ogidi nkume n’ebe ahụ Chineke nọ gwa ya okwu. Ọ wusara onyinye ihe ọnụnụ wụkwasi kwama mmanụ n’elu ogidi nkume ahụ. ¹⁵ Jekọb kpọrọ ebe ahụ ya na Chineke nọ kparịta ụka Betel.

Onwụ Rachel na Aizik

¹⁶ Ha biliri ije, site na Betel. Ma mgbe ha ka nọ ebe dī anya site n’obodo Efrat, Rachel mūrū nwa, ma o nwere ihe mgbu ka ọ na-amụ nwa. ¹⁷ Mgbe o sitere n’oke ihe mgbu na-amuputa nwa ahụ, nwanyị na-aghọ nwa gwara ya, “Atula egwu, n’ihi na ọ bụ nwa nwoke ọzọ ka ị mụtara.” ¹⁸ Ma tupu Rachel ekuo ume ikpeazū, n’ihi na ọ na-anwū, ọ kpọrọ aha nwa ọhūrū ahụ Ben-Oni, ma nna ya kpọrọ ya Benjamin.

¹⁹ Rachel nwūrū, e lie ya n’akukū ụzọ gara Efrat, nke a na-akpọkwa Betlehem. ²⁰ Jekọb wuru ogidi n’elu ili ya, nke na-eguzokwa ruo taa, igosi ebe e liri Rachel.

²¹ Izrel malitere ije ya, tutu ruo ebe o wuru ebe izuikwa ya n’ala dī n’ofe ọzọ nke Migdal Eda. ²² Mgbe Izrel bi n’ala ahụ, Ruben gara dinakwuru Bilha, iko nwanyị nna ya. E mekwara ka Izrel nū ihe a Ruben mere.

Umụ ndi ikom Jekọb dī iri na abụọ.

- ²³ Umụ Lija bụ,
Ruben, ọkpara Jekọb.
Simion, Livayī, Juda, Isaka na Zebulon.
- ²⁴ Umụ Rachel bụ,
Josef na Benjamin.
- ²⁵ Umụ Bilha, odibo nwanyị Rachel bụ,
Dan na Naftali.
- ²⁶ Umụ Zilpa, odibo nwanyị Lija bụ,
Gad na Asha.

Umụ ndi ikom ndi a ka a mūrū Jekọb na Padan Aram.

²⁷ N’ikpeazū, Jekọb bjakwutere nna ya Aizik na Mamre nke dī nso na Kiriat Arba (ebe a na-akpọ Hebron). Ebe ahụ ka Ebrahim na Aizik biri na mbū. ²⁸ N’oge ahụ Aizik gbara narī afọ na iri afọ asatọ. ²⁹ Ọ dīkwaghị anya site n’oge a, Aizik nwūrū, mgbe o mere nnọọ agadi. Umụ ya ndi ikom abụọ, Ịsọ na Jekọb, liri ya.

36

Umụ umụ Ịsọ

¹ Nke a bụ akukū banyere usoro agbūrū Ịsọ, onye a na-akpọ Edom.

* **35:4** 35:4 N’oge ahụ, ndi mmadū kwenyere na ọlantị ha na-eyi bụ ihe na-ecekwa ha.

² Işo luru ndi inyom a site n'ala Kenan. Onye nke mbu bu Ada nwa Elon, onye Het. Nke abuo bu Oholibama, nwa Ana, nwa nwa Zibion, onye Hiv. ³ Onye nke ato bu Basemat, nwa Ishmel, onye nwanne ya nwananyi bu Nebaiot.

⁴ Ada muru Işo Elifaz, ebe Basemat muru Reuel. ⁵ Oholibama mutaara Jeush na Jalam na Kora. Ndi a bu umu Işo ndi a mutara ya n'ala Kenan.

⁶ Emesia, Işo duuru ndi nwunye ya na umu ya na ndi ikom na ndi inyom, na ndi niile no n'ezinaulo ya. O chikoro anu ulo ya niile, na aku niile o kpatara n'ala Kenan kwapu gaa biri n'ala di anya site n'ebe nwanne ya Jekob no. ⁷ Ebe o bu na akunuba ha nwere dikariri ukwu ha ibikota onu, tinyekwara na ala ebe ha bi enwezighi ike ibuli ha n'ihu anu ulo niile ha nwere. ⁸ Ya mere, Işo gara biri n'ala uguwu uguwu Sia, Işo bukwa Edom.

⁹ Nke a bu akuko banyere usoro agburu Işo, nna obodo Edom, n'ala uguwu uguwu Sia.

¹⁰ Ndi a bu aha umu ndi ikom Işo mutara.

Elifaz bu okpara Ada, nwunye Işo. Nwanne ya bu Reuel, nwa Basemat, nwunye Işo.

¹¹ Umu Elifaz ndi ikom bu,

Teman, Omaa, Zefo, Gatam na Kenaz. ¹² Elifaz nwa Işo nwere iko nwananyi aha ya bu Timna, onye mutaara ya Amalek. Ndi a niile bu umu ndi ikom Ada, nwunye Işo.

¹³ Umu ndi ikom Reuel bu,

Nahat, Zera, Shama na Miza. Ndi a niile bu umu umu Basemat, nwunye Işo.

¹⁴ Ndi a bu umu Oholibama, nwunye Işo. Oholibama bu nwa Ana na nwa nwa Zibion.

O mutaara Işo
Jeush, Jalam na Kora.

¹⁵ Ndi a bu onumara si n'etiti umu umu Işo.

Site n'etiti umu Elifaz, okpara Işo,

e nwere Onumara Teman, onumara Omaa, onumara Zefo, onumara Kenaz.

¹⁶ Onumara Kora, onumara Gatam na onumara Amalek. Ndi eze ndi a bu umu Elifaz n'ala Edom. Ha bu umu umu Ada.

¹⁷ Ndi bu umu Reuel, nwa Işo,

e nwere onumara Nahat, onumara Zera, onumara Shama, onumara Miza. Onumara ndi a bu umu Reuel n'ala Edom. Ha bu umu Basemat, nwunye Işo.

¹⁸ Ndi a bu umu Oholibama, nwunye Işo,

onumara Jeush, onumara Jalam, na onumara Kora. Ndi a bu onumara umu Oholibama nwa Ana, nwunye Işo.

¹⁹ Ndi a niile bu umu ndi ikom Işo (ya bu, Edom). Ndi a bukwa onumara ha.

²⁰ Ndi a bu umu ndi ikom Sia onye Hor, ndi bi n'akuku ala ahụ:

Lotan, Shobal, Zibion, Ana, ²¹ Dishon, Eza na Dishan. Umu ndi ikom Sia n'ala Edom, ha bu ndi onumara Hor.

²² Umu ndi ikom Lotan bu,

Hori na Homam. Timna bukwa nwanne nwananyi Lotan.

²³ Umu ndi ikom Shobal bu,

Alvan, Manahat, Ebal, Shefo na Onam.

²⁴ Umu ndi ikom Zibion muru bu

Aja na Ana. Ana bu nwoke ahụ choputara isi iyi mmiri ime ala ahụ nke mmiri di oku si n'ime ya na-asoputa n'ozara, mgbe o na-elekota inyiya ibu nna ya Zibion.

²⁵ Umu Ana bu,

Dishon na Oholibama nwa nwananyi Ana.

²⁶ Umu ndi ikom Dishon bu,

Hemdan na Eshban na Itran na Keran.

²⁷ Umu ndi ikom Eza bu,

Bilhan na Zaavan na Akan.

²⁸ Umu ndi ikom Dishan bu,

Uz na Aran.

²⁹ Ndi a bu ndi onumara Hor,

onumara Lotan, onumara Shobal, onumara Zibion, onumara Ana, ³⁰ onumara Dishon, onumara Eza na onumara Dishan.

Ndi a niile bu ndi onumara Hor dika nkewa ha si di n'ala Sia.

Ndị eze Edòm

- ³¹ Ndị a bụ ndị eze chiri n'Edòm tupu ndị Izrel enwee eze mbụ ha.
³² Bela, nwa Beoa chiri dika eze n'Edòm. Isi obodo ya bụ Dinhaba.
³³ Mgbe Bela nwurụ, Jobab nwa Zera onye Bozra nochiri ya dika eze.
³⁴ Mgbe Jobab nwurụ, Husham onye si n'ala Teman nochiri ya dika eze.
³⁵ Mgbe Husham nwurụ, Hadad nwa Bedad, onye meriri ndị Midia n'agha n'ala Moab nochiri dika eze. Isi obodo ya bụ Avit.
³⁶ Mgbe Hadad nwurụ, Samla onye Masrika nochiri ya dika eze.
³⁷ Mgbe Samla nwurụ, Shaul onye sitere na Rehobot di n'akuku osimiri nochiri ya dika eze.
³⁸ Mgbe Shaul nwurụ, Baal-Hanan nwa Akboa nochiri ya dika eze.
³⁹ Mgbe Baal-Hanan nwa Akboa nwurụ, Heda nochiri ya dika eze. Aha obodo ya bụ Pau. Aha nwunye ya bụ Mehetabel, nwa Matred nwa nwa Mezahab.

⁴⁰ Ndị a bụ ndịisi onumara Iso, dika aha ha si di, dika ikwu ha na akuku ebe ha bi si di:

- Timna, Alva, Jetet,
⁴¹ Oholibama, Elaa, Pinon,
⁴² Kenaz, Teman, Mibza,
⁴³ Magdiel na Iram.

Ndị a bụ ndịisi onumara n'Edòm, dika ebe obibi ha na ala obi ha si di.

Nke a bụ ezinaulo Iso bukwa nna ndi Edòm.

37*Nrọ Josef*

¹ Jekob bigidere n'ala Kenan, ala ahụ nna ya buru ụzọ biri n'ime ya.

² Nke a bụ usoro akuko banyere ezinaulo Jekob.

Josef, onye gharala afo iri na asaa, na-esonyere umunne ya ndi ikom na-azu igwe anu ulo, ya onwe ya bu naani nwantakiri na-enyere umu Bilha na umu Zilpa ndi nwunye nna ya aka. Ma Josef na-ewetara nna ha akuko maka ihe ojoo ha na-eme.

³ Ma Izrel huru Josef n'anya karja umu ya ndi ikom ndi ozo niile n'ihu na Josef bu nwa a muru ya n'oge agadi ya. O kwaara ya uwe mwuda nwere otutu agwa. ⁴ Mgbe umunne ya choputara na nna ha huru ya n'anya karja onye obula n'ime ha, ha kporo ya asi, ha adighi agwakwa ya okwu oma.

⁵ Otu oge, Josef roro nro, mgbe o kporo umunne ya nro a o roro, ha kporo ya asi karja. ⁶ O gwara ha, "Geenu nti na nro a m roro. ⁷ Anyi niile no n'ubi na-achikota oka, ngwangwa ukwu oka nke m biliri guzoro oto, ebe ukwu oka nke unu niile gbara ukwu oka nke m gburugburu, na-akpo isiala nye ya."

⁸ Umunne ya juru ya, "I na-akowa na o bu gi ga-abu eze anyi? Na o bu gi n'ezie ga-achi anyi?" Ha kporo ya asi karja n'ihu nro ya na okwu ya niile.

⁹ Josef rokwarara nro ozo, kokwarara umunne ya. O siri, "Geenu nti, aroro m nro ozo. Ma na nro nke ugba a, anyanwu na onwa na kpakpando iri na otu na-akpo isiala nye m."

¹⁰ Ma mgbe o kporo nna ya na umunne ya nro a. Nna ya baara ya mba, si, "Nro nke a i roro bu nro gini? O bu ezie na anyi niile, mu onwe m na nne gi na umunne gi, ga-abia na-akporo gi isiala?" ¹¹ Umunne ya kwosiri ya ekworo n'ihu ya, ma nna ya debere ihe ndi a niile n'obi ya.

Orire e rere Josef

¹² Ka o di, umunne ya gara ilekota igwe anu ulo nna ha na Shekem. ¹³ Izrel siri Josef, "Dika i maara, umunne gi no na-eche anu ulo na Shekem. Bia, aga m eziga gi n'ebe ahụ."

Josef zara si, "O di mma."

¹⁴ Ya mere, o gwara ya, "Gaa ka i choputa ma ihe o na-agazikwara umunne gi na igwe anu ulo ndi ahụ nke oma, ma weghachiri m ozi." O sitere na Ndagwurugwu Hebron zipu ya.

O bjaruru Shekem, ¹⁵ ma otu nwoke huru ya ka o na-awaghari gburugburu n'ohia di n'ebe ahụ, o juru ya, "Gini ka i na-achọ?"

¹⁶ O siri, “Ana m achọ ụmụmme m. Biko, i nwere ike igwa m ebe ha nọ na-azụ igwe anụ ulọ ha?”

¹⁷ Nwoke ahụ zara si, “Ha esitela n’ebe a puo. Anụrụ m ka ha na-asi, ‘Ka anyi gaa Dọtan.’”

Ya mere, Josef gawara Dọtan ichọ ụmụmme ya. O hụkwara ha n’ebe di nso na Dọtan.

¹⁸ Ma ha lepuru anya hụ ya ka o na-abia, gbaa izu otu ha ga-esi gbuo ya.

¹⁹ Ha siri tara onwe ha, “Lee eze nrọ ahụ ka o na-abia! ²⁰ Ugbo a, bjanu, ka anyi gbuo ya, tūba ya n’ime otu olulu ndi a.* Anyi ga-asikwa na anụ ohiya erielala ya. Mgbe ahụ, anyi ga-ahukwa ihe nrọ ya niile ga-abu.”

²¹ Ruben nuru ihe a, ma naputakwa ya site n’aka ha. O siri, “Ka anyi hapu igbu ya.” ²² Ruben siri ha, “Ka unu hapu ikwafu obara. Kama tūnyenu ya n’ime olulu a di n’ozara. Ma unu akpatukwala ya aka.” Ma nzube ya bu inaputa ya site n’aka ha, dulaara ya nna ya.

²³ Ya mere, mgbe Josef biakwutere ụmụmme ya, ha yipuru ya uwe mwuda ya, uwe mwuda nwere otutu agwa o yi n’ahu. ²⁴ Ha duru ya tūnye ya n’ime olulu. O bu olulu togboro n’efu, nke mmiri na-adighi n’ime ya.

²⁵ Mgbe ha noduru ala bido iri nri, ha leliri anya ha hu igwe ndi ahia Ishmel si Gilead. Inyinya kamel ha bu uda na mgbaa na maá. O bukwa Ijipt ka ha bu ihe ndi a na-aga.

²⁶ Mgbe ahụ, Juda juru ụmụmme ya, “Uru ginị ka o ga-abara anyi igbu nwanne anyi, ma kpuchie obara ya? ²⁷ Bjanu, ka anyi resi ya ndi Ishmel ndi a, ka aka anyi ghara n’imetu ya, n’ihi na nwanne anyi na otu anu ahụ anyi ka o bu.” Ụmụmme ya gere ya nti.

²⁸ Mgbe ndi ahia Midia ahụ rutere, ha sitere n’olulu doputa Josef resi ya ndi Ishmel ahụ, ndi kwuru ụmụmme Josef iri mkpuru shekel oloacha abuo. Ha duuru Josef gaa Ijipt.

²⁹ Ruben mechara loghachi gaa n’olulu ahụ, ma ka o na-ahughi Josef n’ime olulu a, o dowara uwe ya. ³⁰ O jekwuru ụmụmme ya si ha, “Nwata ahụ anokwaghi ebe ahụ! Mụ onwe m, ole ebe m ga-ala?”

³¹ Ụmụmme ya gburu otu ewu were uwe Josef bjanu n’ime obara ya. ³² Ha chiri uwe mwuda ahụ nwere otutu agwa jekwuru nna ha si ya, “Anyi huru uwe a n’ime ohiya. Leruo ya anya ka i mara maobu uwe mwuda nwa gi.”

³³ O matara na o bu ya, si, “E, nke a bu uwe nwa m nwoke. Ajo anu erielala ya. Anu ohiya adokasiala Josef n’ezie.”

³⁴ Mgbe ahụ, Jekob dowara uwe ya, yiri akwa mkpe, ruo uju otutu ubochi n’ihi nwa ya. ³⁵ Umụ ya ndi ikom na umu ya ndi inyom niile biara ikasi ya obi, ma o juru inabata nkasiobi obula. O siri, “Aga m alakwuru nwa m n’ala mmuo site n’iru uju.” Nna ya kwagidere akwa n’ihi ya.

³⁶ Ugbo a, ndi Midia ahụ rere† Josef n’Ijipt, resi ya Potifa, otu n’ime ndiisi na-ejere Fero ozi, onye bu onyeisi ndi nche Fero, bu eze Ijipt.

38

Juda na Tama

¹ N’oge ahụ, Juda hapuru ụmụmme ya gaa binyere otu nwoke onye Adulam a na-akpo Hira. ² N’ebe ahụ, Juda huru otu nwaagboghọ, nwa otu nwoke onye Kenan, aha ya bu Shua. O luru ya ma bakwuru ya. ³ O turu ime muo nwa nwoke, onye Juda guru aha Ia ⁴ Nwunye ya dikwara ime ozo muta nwa nwoke nke ya bu nwunye ya guru Onan. ⁵ O mukwara nwa nwoke ozo, onye o kporo Shela. O bu na Kezib ka o muru ya.

⁶ Juda lutaara Ia, okpara ya, nwunye onye aha ya bu Tama. ⁷ Ma n’ihi na Ia, okpara Juda, di njo n’anya ONYENWE ANYI. ONYENWE ANYI gburu ya.

⁸ Mgbe ahụ, Juda siri Onan, “Bakwuru nwunye nwanne gi ka ikuchie ya, ka i si otu a wulite mkpuru maka nwanne gi.” ⁹ Onan ma na mkpuru a agaghi abu nke ya. N’ihi ya, mgbe obula o bakwuru nwunye nwanne ya, o na-anyusa mkpuru nwa ya n’ala, ime ka o ghara inye nwanne ya nwoke nwa. ¹⁰ Ma ihe a o mere joro njo n’anya ONYENWE ANYI. N’ihi ya ONYENWE ANYI gbukwara ya.

¹¹ Juda siri nwunye nwa ya, bu Tama, “Laa n’ulo nna gi noro dika nwanu di ya nwuru tutu Shela nwa m nwoke etoo.” Ma echiche ya bu, “ka o ghara inwu dika ụmụmme ya.” Tama lara gaa biri n’ulo nna ya.

* **37:20** 37:20 Ebe ala olulu mmiri ndi a na-agbasa agbasa karja onu ha. Jer 38:6,13 † **37:36** 37:36 Ire maobu izuta mmadu dika ohu bu otu n’ime ahia ndi bi n’ozara na-azu. Jen 17:12; 37:26

¹² Mgbe otutu oge gasiri, nwunye Juda nwa Shua nwuru. Mgbe oge nkasiobi ya gasiri, Juda jere Timna, ya na enyi ya Hira, onye Adulam, ilekota ndi na-akpuchapu igwe ewu na aturu ya aji.

¹³ A gwara Tama si ya, "Nna di gi na-aga Timna ikpacha aturu ya aji." ¹⁴ O yipuru uwe mkpe ya, were akwa mkpuchi kpuchie onwe ya gaa nodu ala n'onu uzọ ama Enayim, nke di n'uzo e si aga Timna. O mere otu a n'ihu na o matara na Shela etoola, ma enyeghi ya ka o buru nwunye ya.

¹⁵ Mgbe Juda huru ya, o chere na o bu otu nwanyi akwuna, ebe o bu na o kpuchiri ihu ya. ¹⁶ Ma ebe o mataghi na o bu nwunye nwa ya, o jekwuru ya ebe o noduru ala n'akuku uzọ si ya, "Bia, kwere ka mu na gi dinaa."

Tama juru, "Gini ka i ga-enye m ma o buru na m kwere ka mu na gi dinaa?"

¹⁷ O zara, "Aga m ezitere gi otu nwa ewu site n'igwe ewu na aturu m."

O juru, "I ga-enye m ihe akaebe ruo mgbe i ga-ezite ya?"

¹⁸ O siri, "Kedu ihe akaebe m ga-enye gi?"

O zara, "Mgbaaka akara gi na eriri ya, na mkpanaka di gi n'aka." O nyere ya ihe ndi a. O bakwuru ya nke mere na o turu ime. ¹⁹ Mgbe o si n'ebe ahụ puo, o yipuru akwa ahụ o ji kpuchie ihu ya, yirikwa uwe mkpe ya.

²⁰ Mgbe Juda zigara enyi ya onye Adulam ka o gaa wegara ya nwa ewu ahụ, ma nataghachi ihe ibe ahụ, o hughị ya. ²¹ O juru ndi ikom bi n'ebe ahụ si, "Olee nwanyi akwuna ulo arusi ahụ na-anodu n'onu uzọ ama Enayim?"

Ha siri, "O nweghi nwanyi akwuna ulo arusi norola n'ebe a."

²² Ya mere, o laghachiri gaa gwa Juda, "Ahughị m ya. Ozokwa, ndi ikom ndi bi n'ebe ahụ siri, 'O nweghi nwanyi akwuna* ulo arusi norola n'ebe a.'"

²³ Juda zara, "Ka o jide ihe niile o ji, ma o bughị otu a anyi ga-agho ihe ochi. Lee, ezigarala m ya nwa ewu a, ma gi onwe gi achotaghi ya."

²⁴ Mgbe onwa ato gasiri, ozi ruru Juda nti si, "Tama nwunye nwa gi gbara akwuna, bja site n'igba akwuna diri ime."

Juda siri, "Kpoptanu ya ka akporo ya oku."

²⁵ Ma mgbe ha kpo ya na-aputa, o zigara nna di ya ozi, si, "O bu nwoke nwee ihe ndi a tuwara m ime. O sikwara, Leruo anya ma i ga-amata onye nwe ihe ndi a: mgbaaka akara a na eriri ya, na mkpanaka a."

²⁶ Juda ghotara ha, si, "O bu onye ezi omume karja m, ebe o bu na m juru ikporo ya kponye nwa m nwoke Shela ka o buru nwunye ya." O dinakwaghi ya ozo.

²⁷ Mgbe oge omumu nwa ya ruru, ejima ka ahuru n'akpanwa ya. ²⁸ Mgbe o na-amu ha, otu n'ime ha seputara aka ya. Nwanyi na-agho nwa weere eriri na-acha uhie uhie kee ya na nkwoji aka kwuo si, "O bu nke a bu uzọ putu." ²⁹ Ma nwa ahụ mesiri sekpuo aka ya, nwanne ya nke ozo eburu ya uzọ putu. Nwanyi ahụ siri, "O bu otu a ka i si tikaputa?" A kporo ya Perez.[†] ³⁰ Emesja, nwanne ya, nke bu eriri uhie uhie ahụ na nkwoji aka putakwara. A kporo ya Zera.

39

Josef na nwunye Potifa

¹ A kporo Josef gaa n'ala Ijpt. Potifa, bu nwoke Ijpt, otu n'ime ndiisi na-ejere Fero ozi, na onyeisi ndi agha na-eche nche zuru ya site n'aka ndi Ishmel, bu ndi duuru ya gaa n'ebe ahụ.

² ONYENWE ANYI nonyeere Josef, nke mere na ihe gaara ya nke oma n'ulo nna ya ukwu onye Ijpt. ³ Nna ya ukwu huru na ONYENWE ANYI nonyeere Josef, hukwa na ONYENWE ANYI na-eme ka ihe niile o mere gaara ya nke oma. ⁴ Josef hutara amara n'ihu ya, ghoo onyeozu nke aka ya. Potifa mere ya onye na-elekota ezinaulo ya. Nyefee ya ihe niile o nwere ka o buru onye na-elekota ha. ⁵ Site n'oge a, o mere ka o buru onye na-elekota ezinaulo ya na ihe niile o nwere, ONYENWE ANYI goziri ezinaulo onye Ijpt ahụ n'ihu Josef. Ngozi ONYENWE ANYI dikwasiri n'ihu niile Potifa nwere, ma ihe o nwere n'ulo ma ndi o nwere n'ubi ya. ⁶ Ya mere, o hapuru ihe niile o nwere n'aka Josef. Nke a mere na o mazighi ihe ozo na-eme, ma o bughị nri nke o na-eri.*

Josef n'onwe ya mara mma ahụ dikwa mma ile anya. ⁷ Mgbe oge nta gasiri, nwunye Potifa lere Josef anya si ya, "Bia ka anyi abuo dinaa."

* 38:22 38:22 N'oge ochie, umu nwanyi akwuna bu ndi na-eke chi ndi ha na-eke ka chi omumu. Jen 38:21 † 38:29 38:29 Perez bu nna ochie Devid. Rut 4:18-22; Mat 1:3-6; Luk 3:32-33 * 39:6 39:6 Usoro iri nri ndi Ijpt di iche site na nke ndi juu, n'ihu uzọ esi akwado ha tupu e rie ha. Jen 43:32

⁸ Ma Josef juru. O gwara nwunye nna ya ukwu si, "Lee, nna m ukwu anaghi echegbu onwe ya banyere ihe obula n'ulo a. O werela ihe niile o nwere nyefee m n'aka ka m lekota ha anya. ⁹ O nweghi onye onodu ya di elu karja nke m n'ulo a. O gbhochighi m ihe obula ma o bughi gi, n'ihu na i bu nwunye ya. Olee otu m ga-esi mee oke ihe ojoo di otu a, mee mmehie megide Chineke." ¹⁰ O bu ezie na nwanyi a nogidere na-enye Josef nsogbu site n'ubochi ruo ubochi ma Josef juru iso ya dinaa, jukwa inonyere ya.

¹¹ Otu ubochi, Josef batara n'ime ulo iru oru ya. O nweghi ndi ozo na-eje ozi no n'ime ulo n'ubochi ahu. ¹² Nwunye Potifa jidere Josef n'uwe mwuda ya, ripo ya si ya, "Bia ka anyi dinaa." Ma Josef si n'ime ulo ahu gbapu, hapu uwe mwuda ya n'aka nwunye Potifa.

¹³ Mgbe nwanyi a huru na Josef agbapula, hapu uwe ya, ¹⁴ o kporo ndi na-eje ozi n'ezinaulo ya si ha, "Lee, onye Hibru a di m kporatara n'ulo a choro iji anyi gwurie egwu. O bjakwutere m n'ime ulo choro ka mu na ya dinaa. E tiri m mkpu n'olu ike. ¹⁵ Mgbe o nuru ka m welitere olu m tie mkpu enyemaka m tiri, o sitere n'ime ulo a gbapu, ma hapuru m uwe ya."

¹⁶ Nwanyi a debere uwe ahu n'akuku ya ruo mgbe nna ya ukwu lotara n'ulo. ¹⁷ Mgbe ahu, o gwara di ya okwu ndi a si, "Onye ohu Hibru a i kporataara anyi bakwutere m iji m gwurie egwu. ¹⁸ Ma mgbe m welitere olu tie mkpu enyemaka o sitere n'ulo gbapu hapuru m uwe ya."

¹⁹ Mgbe nna ya ukwu nuru ihe nwunye ya gwara ya si, "Otu a ka ohu gi si meso m mmeso," o were iwe di oku. ²⁰ Nna ukwu Josef weere ya tunye n'ulo mkporo, n'ebe a na-etinye ndi mkporo eze Ijpt.

Ma ebe ahu Josef no n'ulo mkporo, ²¹ ONYENWE ANYI nonyeere ya. O meere ya ebere, mekwa ka o nweta ihuoma n'ebe onyeisi ndi nche ulo mkporo ahu no. ²² Onyeisi ndi na-eche ulo mkporo mere Josef onyeisi ndi mkporo niile no n'ime ulo mkporo ahu. Josef ghoru onye a na-aju otu ihe si aga n'ime ulo mkporo ahu. ²³ Onyeisi ndi nche ulo mkporo ahu enyeghikwa onwe ya nsogbu maka ihe obula. N'ihu na ONYENWE ANYI nonyeere Josef, mee ka ihe obula o na-eme gaa nke oma.

40

Josef akowaa nro

¹ Mgbe ufodu oge gasiri, onye na-ebu iko ihe onunu eze Ijpt na onye na-esiri ya nri mehiere megide nna ha ukwu, eze Ijpt. ² N'ihu ya, Fero were iwe megide ndi ozi ya abuo ndi a, onyeisi ndi na-ebu iko ya na onye na-esiri ya nri. ³ O tinyere ha na nga, n'ulo mkporo di n'ulo onyeisi ndi nche, ebe ahu a tubara Josef. ⁴ Onyeisi ndi nche mere Josef onye na-elekota ha.

Ha noro n'ulo mkporo otutu ubochi. ⁵ Ha abuo, onye ahu na-esiri eze nri, na onye na-ebu iko eze Ijpt, roro nro n'otu abali. Nro nke onye o bua nwere nkowa nke ya.

⁶ Mgbe chi boro, Josef bjakwutere ha hu na ihu ha gbaruru agbaru. ⁷ N'ihu ya, o juru ndi ozi Fero ndi a ha na ya no n'ulo mkporo di n'ulo nna ya ukwu si ha, "Gini mere ihu unu ji gbaruo taa?"

⁸ Ha zara si ya, "Anyi roro nro ojoo, ma onye nkowa ya adighi."

Josef siru ha, "O bughu Chineke nwee ike ikowa nro? Koronu* m ha."

⁹ Onyeisi ndi na-ebu iko koro Josef nro ya. O siru ya, "Aroro m nro hu osisi vaini n'ihu m. ¹⁰ Osisi vaini a nwere alaka ato. Mgbe m no na-ele anya, osisi vaini ahu mara ifuru, miputa mkpuru n'uyoko n'uyoko, ha chakwaa. ¹¹ Ebe o bu n'iko Fero di m n'aka, a ghoru m mkpuru vaini ndi a, miputa mmiri ha pine n'ime iko mmanya Fero, bunye ya ka o nuu."

¹² Josef siru ya, "Nke a bu ihe nro gi putara. Alaka ato ahu bu abali ato. ¹³ N'ime abali ato Fero ga-akpota gi, mee ka i nwere onwe gi. Fero ga-enyeghachikwa gi oru gi. I ga-etinyekwa Fero iko ya n'aka dika i si eme na mbu mgbe i bu onye na-ebu iko ya. ¹⁴ Mgbe ihe gaara gi nke oma, chetakwa m, ma gosi m obioma, gwara m Fero ka o si n'ulo mkporo a weputa m. ¹⁵ O bu ntoro ka atoro m site n'ala ndi Hibru. N'otu aka ahu, n'ebe a o dikwaghi ihe ojoo o bua m mere nke kwesiri ka atunye m n'ulo mkporo a."

¹⁶ Mgbe onyeisi ndi na-esiri Fero nri huru na nkowa nro ahu di mma, o siru Josef, "Mu onwe m, na nro m nke m, ebu m nkata achicha ato n'isi. ¹⁷ Nkata nke di n'elu juputara na achicha di iche iche e gheere eze, bu Fero. Ma unu nunu bjara na-eri achicha ndi ahu di na nkata m bu n'isi."

* 40:8 40:8 Maqbu, Unu zere m nro unu

¹⁸ Josef zara sị ya, “Lee ihe nrọ gi putara. Nkata atọ ahụ bụ abalị atọ. ¹⁹ N’ime abalị atọ ka Fero ga-esi n’ulo mkporọ kpọputa gi, nye iwu ka e bepụ gi isi, kwụba gi n’elu osisi. Ụmụ nnụnụ ga-erichapụ anụ ahụ gi.”

²⁰ N’abalị nke atọ, site n’ubochi ndi a roro nrọ ha, Fero mere mmemme ncheta omumu ya. O kporo ndi niile na-ejere ya ozi oriri. O ziri ozi ka a gaa n’ulo mkporọ kpọputa onyeisi ndi na-ebunye ya iko ihe onunụ na onyeisi ndi na-esiri ya nri. ²¹ O nyeghachiri onyeisi ndi na-ebu iko ya oru ya, weghachi ya n’onodu ya. Nwoke a bunyekwara Fero iko ya dika o si eme na mbu. ²² Ma o kwugburu onyeisi ndi na-esiri ya nri, dika Josef si kowaa nrọ ha.

²³ Ma onyeisi ndi ahụ na-ebu iko eze echetaghị Josef. O chefuru ya.

41

Nrọ Fero na nkowa ya

¹ O ruo mgbe afọ abuo gasiri, Fero roro nrọ hu onwe ya ka o guzo n’akuku mmiri Naij. ² N’ebe ahụ, o huru ehi asaa ndi si n’osimiri Naij na-aputa. Ehi ndi a buru ibu, maa mma. Ahu ha na-akwo murumu. Ha putara, bido ita nri n’etiti ahijia riidi. ³ N’atufughị oge, ehi asaa ozo soro ha n’azu sikwa n’osimiri Naij na-aputa. Ma ehi ndi a tara ahụ nke ukwu. Ha bu nnoo okpukpu okpukpu, joo njo ile anya. Ha bjara guzo n’akuku ehi ndi ahụ buru ibu. ⁴ Mgbe ahụ, ehi ndi a bu naani okpukpu okpukpu bjara richapu ehi ndi ahụ buru ibu. Mgbe nke a mere Fero kwolitere.

⁵ Emesia, Fero rahukwara ura ozo, roo nrọ nke ugboro abuo, hu ogbe oka asaa ndi miri n’otu ukwu oka. Ogbe oka ndi a buru ibu maa ezi mma. ⁶ Emesia, o hukwara ogbe oka asaa ozo ka ha mikwara n’otu ukwu oka ahụ. Ma ndi a o huru kponwusiri akponwu, fikpokwa afikpo. O bu ikuku si n’owuwa anyanwu mere ka ha kponwu. ⁷ Ogbe oka ndi a fikporo afikpo loro ogbe oka asaa ndi ahụ buru ibu. Fero kwolitere hu na ihe ndi a bu nrọ.

⁸ Mgbe chi boro, o nweghi udo na mmuo ya. O ziri ozi kpokota ndi majiki niile, na ndi okachamara niile nke Ijpt. Fero koro ha ihe o roro na nrọ. Ma o dighi onye nwere ike ikowara ya ihe nrọ ya putara.

⁹ Ma n’oge ahụ, onyeisi ndi na-ebu iko jekwuuru Fero gwa ya si, “Taa ka m chetara mmehie m. ¹⁰ Oge ahụ Fero were iwe megide ndi na-ejere ya ozi, o tinyere mu na onyeisi ndi na-esi nri n’ulo mkporo nke di n’ebe onyeisi ndi nche eze bi. ¹¹ Onye obula n’ime anyi abuo roro nrọ n’otu abali, nrọ obula nwekwara nkowa nke ya. ¹² O nwere nwokorobia onye Hibru anyi na ya no n’ulo mkporo n’oge ahụ. O bu ohu onyeisi ndi nche eze. Anyi koro ya nrọ anyi roro. O kowakwara anyi ihe nrọ anyi putara nye onye obula nkowa nke nrọ ya. ¹³ Ihe niile mere dika o si kowara anyi. E nyeghachiri m onodu m, ma kwuba onye nke ozo n’osisi.”

¹⁴ Ya mere Fero ziri ozi ka a kpo Josef. E mere ngwangwa weputa ya site n’ulo mkporo ahụ. Mgbe o kpuchara afonụ* ya, gbanwee uwe ya, o bjakwara n’ihu Fero.

¹⁵ Fero gwara Josef si, “Aroro m nrọ ma o nweghi onye obula nwere ike ikowara m ihe nrọ m roro putara. Ma anula m na a koro gi nrọ a roro, i nwere ike ikowa ihe nrọ ahụ putara.”

¹⁶ Josef zara sị ya, “Enweghi m ike ikowa nrọ n’ike aka m. Ma Chineke ga-enye Fero osha udo dika o choro.”

¹⁷ Mgbe ahụ, Fero malitere ikowara Josef nrọ ya. O kwuru si, “Eguzoro m n’akuku osimiri Naij na nrọ m. ¹⁸ Mgbe ahụ, ahuru m ehi asaa si na mmiri ahụ puta. Ehi ndi a mara abuba, ma gbaa agba. Ha bidokwara ita nri n’etiti ahijia riidi.† ¹⁹ Emesia, a huru m ehi asaa ozo ka ha sikwa n’osimiri ahụ puta. Ehi ndi a ejighi ahụ. Ha bu okpukpu okpukpu, joo njo ile anya. N’ezie, ahutubeghi m udi ehi di otu a n’ala Ijpt niile. ²⁰ Ehi asaa ndi a joro njo riri ehi ndi ahụ buru ibu, bu ndi bu ha uzo si n’osimiri ahụ puta. ²¹ Ma mgbe ha risiri ehi ndi a, nri ahụ emeghi ka udidi ha gbanwee. Ha dikwa otu ha di. Mgbe m husiri ihe a, etetara m n’ura.

²² “Mgbe m roro nrọ ozo, a huru m ogbe oka asaa nke miri n’otu ukwu oka. Oka asaa ndi a buru ibu, di mma ile anya. ²³ Ogbe oka asaa ozo mikwara n’elu ukwu oka ahụ, ma ndi a kponwuru akponwu, fikpokwa afikpo n’ihi n’ikuku si n’owuwa anyanwu chakporo ha. ²⁴ Ma oka ndi a fikporo afikpo lodara oka asaa ndi ahụ mara mma. Akolara m ndi majiki ihe ndi a, ma o dighi onye n’ime ha nwere ike ikowara m ihe nrọ ndi a putara.”

* **41:14** 41:14 Otu ihe e ji maara ndi Ijpt bu ikpucha agiri isi na afonụ ha, ma nke a bughị omenaala ndi Juu.

† **41:18** 41:18 Ahijia riidi bu ahijia na-eu n’akuku osimiri Naij

²⁵ Mgbe ahụ, Josef siri Fero, “Nro abuo Fero roro putara otu ihe. Chineke esitela na nro ndi a gwa Fero ihe o na-aga ime. ²⁶ Ehi asaa ndi ahụ buru ibu bu afo asaa. Oge oka asaa ndi ahụ buru ibu bukwa afo asaa. O bu otu nro ahụ, o bu ezie na i roro ya ughoro abuo. ²⁷ Ehi asaa ndi ozo ahụ di okpukpu okpukpu ndi putara mgbe ndi nke mbu putachara bu afo asaa. Otu a kwa oge oka ndi ozo fikporo afikpo nke ikuku si n’owuwa anyanwu mere ka ha fikpo bu afo asaa. Ha na-egosi afo asaa mgbe oke unwu ga-adi.”

²⁸ “Dika m gwara Fero na mbu, Chineke egosila gi ihe o choro ime. ²⁹ Afo asaa na-abia ga-abu afo asaa mgbe nri ga-adi ukwu n’ala Ijpt niile. ³⁰ Emesia afo asaa oke unwu ga-eso ha. Mgbe ahụ, a ga-echefu uba niile nke ala Ijpt. Unwu a ga-ala obodo n’iyi. ³¹ Agaghị echetakwa na e nwere oge iba uba ihe oriri n’ala a, n’ihi oke unwu ahụ nke ga-eso ya ga-adi oke ukwu. ³² Ihe mere Fero ji roro nro a ughoro abuo bu n’ihi na Chineke ekpebiela na ihe ndi a ga-emezuriri. Chineke ga-emekwa ya n’oge na-adighi anya.”

³³ “Ma ugbu a, ka Fero choo onye nwere ezi nghota na amamihe. Ya mee ya onyeisi ochichi n’ala Ijpt niile. ³⁴ Ka Fero mee nhoputa ndi nlekota ala Ijpt. Ka e debe otu uzo n’ime uzo ise nke nri niile a ga-enweta n’oge ahụ nri ga-adi ukwu n’ala Ijpt. ³⁵ Ka ha kpokotaa nri niile ga-adi n’oge iba uba nke ihe oriri, nke ga-adi n’afu ndi a na-abia. Ka ha kpokota ha n’ulo ichebe nri nke ga-adi n’okpuru ochichi Fero. Ka o buru nri e debere n’obodo di iche iche. ³⁶ A ga-echebe nri ndi a nke oma maka ndi bi n’ala a, ka o buru nri a ga-eri n’ime afo asaa ndi ahụ nke unwu ga-adi n’ala Ijpt, ka unwu ghara ibibi ala a.”

³⁷ Ntuputa ahụ di mma n’anya Fero na ndisi ochichi ya. ³⁸ Fero juru ndisi ochichi ya, “Anyi ga-achotali onye ozo dika nwoke a, onye mmuo nke Chineke di n’ime ya?”

³⁹ Ya mere Fero tughariri si Josef, “Ebe Chineke kpugheere gi ihe ndi a, o nweghi onye ozo nwere ezi nghota na amamihe dika gi. ⁴⁰ Gi onwe gi ga-abu onye na-elekota uloere m. Ndi m niile ga-erube isi n’iwu obula i nyere. O bu naani n’ocheeze ka m ga-eji di ukwu karja gi.”

Josef aghoo onye na-achi Ijpt

⁴¹ Fero gwara Josef, “Lee, emeela m gi onye nlekota ala Ijpt niile.” ⁴² Mgbe ahụ, Fero gbaputara mgbaaka[‡] eze ya gbanye ya Josef n’aka. O yikwasikwara Josef uwe e ji ezi akwa ocha duo, nyanye ya ihe inya n’olu nke e ji olaedo kpuo. ⁴³ O mere ka o nyaa inyinya ugbo ya nke abuo. Ndi otu mkpu na-etikwa n’ihu ya, “Gbuonu ikpere n’ala.” Otu a ka Fero si mee Josef onye na-achi ala Ijpt niile.

⁴⁴ Fero gwakwara Josef si, “O bu mu onwe m bu Fero! O nweghi onye obula ga-ewelita aka maobu ukwu ya n’ala Ijpt niile ma o bughu site n’ike i nyere ya.” ⁴⁵ Fero guru Josef aha Zafenat-Pania.[§] O kponyekwara ya, Asenat, nwa Potifera, onye nchujaja obodo a na-akpo On,^{*} ka o buru nwunye ya. Josef biara gazuo ala Ijpt.

⁴⁶ Josef ghara iri afo ato mgbe o bidoro iguzo n’ihu Fero eze Ijpt. O si n’ihu Fero puo, malite ijehari ebe niile n’ala Ijpt. ⁴⁷ N’afu asaa ahụ nke a na-eriju afo, ala meputara nri n’ebe o di ukwu. ⁴⁸ N’ime afo asaa ndi a nke nri juru ebe niile n’Ijpt, Josef chikotara nri niile nke si n’ubi, ma chekwa ha n’ulo e wuru maka iche nri n’obodo niile ahụ. N’obodo obula, ka o na-etinye ihe oriri nke si n’ubi ghara ya gburugburu. ⁴⁹ Josef chekwara oka di ukwu n’onuogugu, dika aja di n’akuku osimiri. A kwusiri igu ha onu n’ihi na ha hiri nne nke ukwu nke na aja enweghi onuogugu.

⁵⁰ Tupu oge unwu ahụ ebido, Asenat nwa nwanji Potifera, onye nchujaja nke On, mutara Josef umu ndi ikom abuo. ⁵¹ Josef guru okpara ya Manase,[†] n’ihi na o siri, “Chineke emeela ka m chefu ahuhu m niile, mekwa ka m chefu ndi ezinaulo nna m.” ⁵² Josef guru nwa ya nke abuo Ifrem.[‡] O siri, “N’ihi na Chineke emeela ka m mia mkpuru n’ala nke ahuhu m.”

⁵³ Afo asaa nke uba nri nke diri n’ala Ijpt mechara gabiga. ⁵⁴ Afo asaa nke unwu bidoro biawa dika Josef kwuru. Unwu no n’obodo niile, ma n’ala Ijpt niile nri di. ⁵⁵ Ka agu jidere ala Ijpt niile, ndi mmadu tikuru Fero ka o nye ha nri. Ma Fero gwara ndi Ijpt niile, “Jekwurunu Josef. Ihe obula o gwara unu meenu ya.”

⁵⁶ Mgbe unwu ahụ gbasara ruo n’akuku niile nke ala ahụ, Josef meghepuru ulo ichebe nri niile bido iredi ndi Ijpt nri, n’ihi na unwu ahụ di njo n’ala Ijpt niile. ⁵⁷ Mba niile biara Ijpt izu nri site n’aka Josef n’ihi na unwu ahụ di njo n’uwa niile.

[‡] **41:42** 41:42 Mgbaaka a na-agbanye na mkpisiaka bu ihe e ji emesi okwu ike. Est 3:10 **§** **41:45** 41:45 Aha a putara, Onye nwere ike di ka chi nke nwere ike ndu na onwu. ***** **41:45** 41:45 Potifera bu onye nchujaja nke obodo On. **†** **41:51** 41:51 Aha a bu Manase putara Nchefu. **‡** **41:52** 41:52 Ifrem putara Uba.

42

Umunne Josef abiaruo Ijpt

¹ Ugbu a, Jekob nuru na oka di n'Ijpt. O siri umu ya, "Kedu ihe anyi jiri noro na-elerita onwe anyi anya" ² O siri, "Lee anuru m na oka di n'Ijpt. Gbadatanu n'ebe ahụ zutara anyi oka ka anyi di ndu ghara inwu."

³ Umunne Josef iri ndi ahụ gbadara Ijpt izuta oka. ⁴ Ma Jekob ekweghi ka Benjamin nwanne nta Josef soro ha gaa, n'ihu na o turu egwu na ihe ndaba ojo nwere ike ibiakwasị ya. ⁵ Otu a, umu Izrel so n'otutu ndi ozọ ndi jekwara izuru nri n'Ijpt, n'ihu na unwu ahụ di njo n'ala Kenan.

⁶ N'oge a, Josef na-achi ala Ijpt, burukwa onye irei ndi obodo oka di n'aka. Ya mere, mgbe umunne Josef rutere, ha bira hulata kpo isiala nye Josef. ⁷ Mgbe Josef huru umunne ya, o matara ndi ha bu. Ma o kpara agwa dika onye na-amaghi ha, gwa ha okwu n'olu ike, si ha, "Ebee ka unu si bia?"

Ha zara, "Anyi si ala Kenan bia. Anyi bira izuru nri."

⁸ Josef matara umunne ya, ma ha onwe ha amataghi onye o bu. ⁹ Josef chetakwara nro ndi ahụ o roro banyere ha. O gwara ha okwu si ha, "Unu bu ndi nnyocha. Ichoputa adighi ike ala anyi mere unu ji bia."

¹⁰ Ha zara si, "Nna anyi ukwu, anyi bu ndi ohu gi bira izuru nri. ¹¹ Anyi niile bu umu otu nna. Ndi ohu gi bu ndi kwesiri ntukwasị obi. Anyi abughi ndi nnyoputa."

¹² Ma Josef gwara ha si, "Mba! Unu bira ichoputa akuku obodo anyi nke a na-echezighi nke oma."

¹³ Ha zara si ya, "Ndi ohu gi di umunne iri na abuo. O bukwara otu nna muru anyi niile. Nna anyi na nwanne anyi nta, onye ikpeazu o muru no na Kenan ugbu a. Ma otu onye n'ime anyi anwula."

¹⁴ Josef siri, "Ihe unu na-ako na-egosi na unu bu ndi nnyoputa, dika m gwara unu. ¹⁵ Nke a ka a ga-eji anwale unu. N'aha Fero di ndu, unu agaghi esi n'ebe a laa tutu nwanne unu nke nta ahụ abia n'ebe a. ¹⁶ Zipunu otu onye n'ime unu ka o gaa kpota nwanne unu nwoke. Ma aga m etinye ndi foduru n'ulo mkporo, tutu m choputa ma ihe unu kwuru o bu eziokwu maobu ugha. O buru ugha n'ezie, dika Fero na-adi ndu, unu bu ndi nnyoputa." ¹⁷ O tinyere ha niile n'ulo mkporo, hapu ha n'ebe ahụ abali ato.

¹⁸ Josef gwara ha, n'ubochi nke ato, "Nke a bu ihe unu ga-eme ma di ndu, n'ihu na abụ m onye na-atu egwu Chineke. ¹⁹ O buru na unu bu ndi ezi mmadu, ka otu onye n'ime unu nodu n'ebe a, n'ulo mkporo, ka ndi foduru buru oka bulaara ndi ezinaulo unu no n'agwu. ²⁰ Ma kpotarany m nwanne unu nke nta n'ebe a, nke a ga-egosi na okwu unu bu eziokwu, na unu agaghikwa anwu." Ha mere otu a.

²¹ Ha gwarịta onwe ha okwu si, "N'ezie, o bu n'ihu nwanne anyi nwoke ka ahuhu ndi a ji abiakwasị anyi. Anyi huru obi mgbawa ya, mgbe o na-ario ka anyi chebe ndu ya, ma anyi egeghi ya nti. O bu nke a mere mmekpa ahụ ndi a ji biakwasị anyi ugbu a."

²² Ruben zara si ha, "O bu na mu agwaghi unu si unu hapu imejo nwantakiri ahụ, ma unu egeghi nti? Ugbu a, anyi na-asa ajuju banyere obara ya." ²³ Ha amataghi na Josef na-anu ihe ha na-ekwu, n'ihu na onye nsughari okwu no n'etiti ha.

²⁴ O sitere n'ebe ha no tugharịa gaa kwaa akwa. O loghachikwutere ha ozọ gwakwa ha okwu. O si n'etiti ha kpopta Simion kee ya agbu ka ha na-ele ya anya.

²⁵ Josef nyere iwu ka e kpouo oka n'akpa ha, tinyekwara onye obula ego o kwuru n'akpa ya. O nyere iwu ka e nye ha ihe ha ga-eri n'uzo. Mgbe e mesiri ihe ndi a, ²⁶ ha bokwasiri inyinya ibu akpa oka ha n'otu n'otu. Ha hapuru Ijpt lawa.

²⁷ Mgbe ha ruru ebe ha noro onodu abali, otu n'ime ha meghere akpa ya ka o nye inyinya ibu ya oka, o huru ego ya n'onu akpa ya. ²⁸ O gwara umunne ya si, "Lee, e tighachiri ego m kwuru. Lee ya n'akpa oka m."

Ike gwuru onye obula n'ime ha. Site n'ahụ ima jijiji ha leritara onwe ha anya si, "Gini bu ihe a Chineke mere anyi?"

²⁹ Mgbe ha lakwutere nna ha Jekob n'ala Kenan, ha kororo ya ihe niile dakwasiri ha. Ha gwara ya si, ³⁰ "Nwoke na-achi ala ahụ gwara anyi okwu n'olu ike. O mesoro anyi mmeso dika anyi bu ndi bira inyochaputa obodo ha. ³¹ Ma anyi gwara ya si, 'Anyi bu ndi kwesiri ntukwasị obi, ndi na-abughi ndi nnyoputa obodo. ³² Anyi di umunne iri na abuo ndi nwere otu nna. Otu n'ime anyi anokwaghi, ma nke ntakiri na nna anyi no na n'ala Kenan taa.'

³³ "Mgbe ahụ, nwoke a, onye na-achi ala ahụ, siri anyi, 'Nke a ka m ga-eji mata ma unu bu ndi ezi mmadu. Hapuru m otu nwanne unu. Buruoka, bulaara ndi ezinaulo unu agwu na-agugbu. ³⁴ Ma kpotara m nwanne unu nke nta. Mgbe ahụ ka m ga-ama

ihe unu bu. Ma unu bu ndi nnyoputa maobu ndi ezi mmadu. Mgbe ahụ, aga m ahapuru unu nwanne unu. Unu ga na-azukwa ahia n'ala a.”

³⁵ Mgbe ha bidoro iwuputasi oka di n'akpa ha, lee, n'ime akpa oka onye obula, a chotara ego o kwuru n'akpa ya. Mgbe ha na nna ha huru ego ndi a, ha turu egwu. ³⁶ Ya mere, nna ha Jekob gwara ha si, “Unu agbawala m aka umu. Josef anoghi, Simion anokwaghi. Ma unu na-achọ iwezuga Benjamin. Naani m ka ihe niile ndi a na-emegeide!”

³⁷ Mgbe ahụ, Ruben gwara nna ya si, “I nwere ike gbuo umu m ndi ikom abuo ma o buru na m akpoghachighi Benjamin. Tifee ya n'aka m, aga m akpoghachikwara gi ya.”

³⁸ Ma Jekob siri, “Nwa m agaghi eso unu gaa. N'ihu na nwanne ya anwuola, o bukwa naani ya ka o foduru. O buru na nsogbu ezute ya n'uzo n'ije a, unu ga-eme ka m jiri isi awo m laa n'ili n'onodu mwute.”

43

Njeru Ijpt nke ugboro abuo

¹ Ma unwu a siri oke ike n'ala ahụ n'oge a. ² O ruo, mgbe ha richara nri ha zutara n'Ijpt, nna ha gwara ha si, “Jeghachinu, zutara anyi ntakiri nri.”

³ Juda gwara nna ya bu Jekob si, “Nwoke ahụ dosiri anyi aka na ntị ike si, ‘Unu agaghi ahụ ihu m ma o buru na nwanne unu esoghi unu bia.’ ⁴ O buru na i ga-edunyere anyi nwanne anyi, anyi ga-agbada gaa zutara gi nri. ⁵ Ma o buru na i gaghi edunyere anyi ya, anyi agaghi agbada, n'ihu na nwoke a siri anyi, ‘Unu agaghi ahụ ihu m ma o buru na nwanne unu esoghi unu.’”

⁶ Mgbe ahụ Izrel siri, “Gini mere unu ji wetara m nsogbu di otu a, site n'igwa nwoke ahụ na unu nwere nwanne ozọ.”

⁷ Ha zara si, “Nwoke a juru anyi ajuju di iche iche banyere onwe anyi, na ndi ezinaulo anyi. O si, ‘Nna unu, o di ndu ugbu a? Unu nwere nwanne ozọ?’ Ya mere, anyi zara ajuju niile. O nweghi otu anyi siri mara na o ga-asị anyi kpota nwanne anyi.”

⁸ Mgbe ahụ, Juda siri nna ya Izrel, “Dunye m nwantakiri a ka anyi bilie gawa, ka anyi di ndu ghara inwu, ma anyi onwe anyi, ma gi, ma ununtakiri anyi. ⁹ Aga m eji onwe m gbaa ebe n'ihu ya. I nwere ike itife ya n'aka m. O buru na m akpotaghachighi ya, kpobata ya n'ihu gi, mgbe ahụ, ita uta buru nke m n'ihu gi, n'ubochi ndu m niile. ¹⁰ A si nnoo na anyi egbughi oge niile a, anyi gaara aga ma lotakwari ugboro abuo.”

¹¹ Mgbe ahụ nna ha Izrel gwara ha si, “O buru na o ga-adiri otu a, gini ozọ ka anyi ga-eme. Kama mgbe unu na-aga, werenu n'akpa unu onyinye inata ihuoma nke bu ihe niile kachasi mma nke si n'ala a welaara nwoke a. Werenu nwantinti mmanu otite, na nwantinti mmanu ahụ, ha na uda di iche iche, na eso osisi maá, na akụ, na alumond. ¹² Werekwanu ego okpuku abuo n'aka unu. Weghachirinu ya ego ahụ e tinere n'onu akpa unu, eleghi anyi o bu n'ohihie anya ka ha ji tinya ya. ¹³ Ngwa, kporonu nwanne unu nwoke bilienu laghachikwurunu nwoke ahụ. ¹⁴ Ka Chineke Onye puru ime ihe niile, mee ka nwoke ahụ nwee obi ebere n'ebe unu no. Ya meekwa ka o nwee ike ihapuru unu nwanne unu Simion na Benjamin ka ha soro unu lota. O burukwanu uche Chineke na m ga-agbara aka umu, ya mee dika o si choo.”

¹⁵ Ya mere, ndi ikom ahụ weere onyinye ndi a, na okpuku ego abuo n'aka, ma kporokwa Benjamin. Ha biliri ije. Garuo Ijpt, ma guzo n'ihu Josef. ¹⁶ Mgbe Josef lepuru anya hu Benjamin n'etiti ha, o gwara onye na-elekota ulo ya si, “Duru ndi ikom ndi a gaa n'ulo. Gbuo anu, kwadoo nri, n'ihu na ndi a ga-eso m rie nri ehizie.”

¹⁷ Odibo a mere dika Josef ziri ya. O duuru ndi ikom ndi ahụ gaa n'ulo Josef. ¹⁸ N'oge a, mgbe a kpobataru na n'ulo, ndi ikom ndi ahụ turu ujo, n'ihu na a kpobataru ha n'ime ulo Josef. Ha siri, “O bu n'ihu ego ahụ e tighachiri n'akpa anyi n'oge mbu ka e ji kpobata anyi, ka o nwee ike ichota uzo o ga-esi megide anyi, mesie anyi ike, si otu a were anyi na inyinya ibu anyi dika ndi ohu ya.”

¹⁹ Ha bjaruru odibo Josef ahụ nso gwa ya okwu n'onu uzo ulo ahụ. ²⁰ Ha siri ya, “Nna anyi ukwu, anyi bjara ebe a n'oge mbu izu ihe oriri. ²¹ Ma, mgbe anyi rutere ebe anyi noro onodu abali, anyi meghere akpa anyi, choputa ego anyi kwuru n'ihu nri ahụ anyi zuru ka o di n'onu akpa anyi n'otu na otu. E sepukwaghi ya ihe o bu. Ya mere, anyi weghachiri ya n'oge a. ²² Anyi jikwa ego ozọ anyi ga-eji zuo ihe oriri. Ma anyi amaghi onye tinere ego ahụ n'ime akpa anyi.”

²³ Odibo ahụ zara si ha, “Udo diri unu, unu atula egwu, n'ihu na Chineke unu, na Chineke nna unu enyela unu akụ zoro ezo n'ime akpa unu. Ego unu kwuru ruu m aka.” Mgbe ahụ, o hapuru ha gaa kpoputa Simion.

²⁴ N'oge ahụ, odibo ahụ duuru ndi ikom ndi ahụ bata n'ulo Josef, nye ha mmiri ha ji saa ukwu ha. O nyekwara inyinya ibu ha nri. ²⁵ Mgbe ahụ, umu Jekob kwadoro onyinye

inata ihuoma ha ji bja, nke ha ga-enye Josef ma o bata n'etiti ehie, n'ihu na ha anula na ha ga-eri nri n'ebe ahụ.

²⁶ Mgbe Josef lotara ulo, ha wetaara ya onyinye di n'aka ha, daa n'ala, kpoo isiala nye ya. ²⁷ Josef juru ha ajuju banyere odimma ha, juokwa ha si, "Agadi nna unu, nke unu gwara m ihe banyere ya, ahụ o dikwa ya? O ka dikwa ndu."

²⁸ Ha zagachiri si ya, "Ahụ di ohu gi bu nna anyi. O ka no ndu." Ha hulatarara isi ha, kpoo isiala nye ya.

²⁹ Mgbe Josef welitere anya ya elu hu nwanne ya Benjamin, onye bu nwanne afo ya, o juru ha ajuju si, "Onye a o bu nwanne unu nke nta ahụ unu gwara m ihe banyere ya?" Tupu ha asaa ya ihe obula, o lere Benjamin anya si ya, "Ka amara Chineke diri gi, nwa m nwoke." ³⁰ Mgbe ahụ kwa Josef mere osiiso puo n'ezị icho ebe o ga-akwa akwa n'ihu na ohuhu o huru nwanne ya anya ozọ meturu ya nnoo n'obi. O puru banye n'ime ulo ya kwaa akwa.

³¹ Emezia, o sara ihu ya, puta, jisie onwe ya ike nye odibo ya iwu ka o bute nri ahụ.

³² Ha doziiri ya nri nke ya iche, doziekwa umunne ya nri nke ha iche. Otu a kwa, ha dozikwaara ndi Ijpt ya na ha na-eriko nri, nri nke ha iche. N'ihu na o bu ihe aru n'anya ndi Ijpt na ha na ndi Hibru ga-erikota nri onu. ³³ Ma mgbe e nyere ha onodu n'ihu Josef, e mere ka ha nodu dika ha si to o ibe ha. Nke okpara buru uzọ nodu, onye na-eso ya anodukwa. Otu a ka ha niile siri nodu ruo n'onye ikpeazu n'ime ha. Ha leritara onwe ha anya n'ihu na o juru ha anya. ³⁴ O sitekwara na nri e doziiri ya nyebinye ha nri. Nri e nyere Benjamin di ukwu okpukpu ise karia nri nke e nyere ha niile. Ha na ya riri, nuokwa n'uju.

44

Iko olaocha a chotara n'akpa

¹ Mgbe ahụ Josef nyere odibo no n'ulo ya iwu si, "Gbauo akpa ndi ikom ndi a nri. Tinyere ha nri nke onye obula n'ime ha nwere ike ibu, tinyekwa ego nke onye obula n'ime ha kwuru n'onu akpa ya. ² Ma tinye iko olaocha m n'ime onu akpa onye nke nta n'ime ha. Tinyekwa ego o kwuru n'ihu nri o zuru n'ime akpa ya." Odibo a mere dika Josef gwara ya.

³ Mgbe chi boru, ha zipuru ndi ikom ndi a, ha na inyinya ibu ha. ⁴ Mgbe ha ji naani ihe nta gafee obodo ahụ, Josef gwara odibo ya si, "Bilie, chuso ndi ikom ndi ahụ oso. I zute ha, si ha, 'Gini mere unu ji were ihe ojo kwughachi ihe oma?' ⁵ Gini mere unu ji zuru iko olaocha nna m ukwu, iko o ji anu ihe onunu na nke o ji aju ase? Unu emeela ihe ojo n'ihu ihe a unu mere."

⁶ Mgbe odibo ahụ zutere ha, o gwara ha ihe ndi a. ⁷ Ma ha zara si ya, "Nna anyi ukwu, gini mere i ji ekwu udi okwu ndi a? Ihe aru ka o bu anyi ime ihe di otu a. ⁸ Lee, ego anyi chotara n'onu akpa anyi ka anyi sitere n'ala Kenan weghachi. Olee otu anyi ga-esi zuru olaedo maobu olaocha site n'ulo nna gi ukwu? ⁹ Onye obula n'ime anyi a chotara iko a n'aka ya ga-anwu. Anyi onwe anyi ga-aghoru nna anyi ukwu ndi ohu."

¹⁰ Odibo ahụ zara si ha, "Ka o diri dika unu kwuru. Onye obula a chotara ya n'aka ga-abu ohu m. Ma ndi a na-achotaghi ya n'aka ha enweghi ita uta obula."

¹¹ Ha mere ngwangwa, onye obula todatara akpa ya. Onye obula kwa meghere akpa ya. ¹² Odibo ahụ malitere n'onye ukwu n'etiti ha choo rute n'onye nta. O bu n'akpa Benjamin ka a chotara iko ahụ. ¹³ Mgbe ahụ, ha dowara uwe ha n'ihu mwute. Onye obula n'ime ha tighachiri ibu ya n'elu inyinya ibu ya. Ha niile bidokwara ilaghachi azu n'obodo ha si puta.

¹⁴ Mgbe juda na umunne ya loghachiri n'ulo Josef, ha huru Josef ka o no n'ebe ahụ. Ha dara n'ala n'ihu ya. ¹⁵ Ma Josef juru ha si, "Gini bu ihe a unu mere? O bu na unu amataghi na onye dika m nwere ike imata onye zuru iko m?"

¹⁶ Ya mere juda si ya, "Gini ka anyi ga-ekwu? Olee otu anyi ga-esi gosi n'aka anyi di ocha? Chineke ekpugheela ikpe omuma ndi ohu gi. Lee, anyi bukwa ndi ohu onyenwe m. Anyi onwe anyi, tinyekwara onye a chotara iko ahụ n'aka ya."

¹⁷ Ma Josef siri, "O ga-aburu m ajo omume ime ihe di otu ahụ. Naani nwoke ahụ a choputara iko ahụ n'akpa ya bu onye ga-abu ohu m. Ma unu onwe unu nwere ike laa n'udo jekwuru nna unu n'udo."

Aririo n'ihu Benjamin

¹⁸ juda jekwuuru ya, si, "Biko, onyenwe m, kwere ka ohu gi gwa gi okwu. Ewesola mu bu ohu gi iwe n'ihu na i no onodu di ka Fero. ¹⁹ Onyenwe m, o bu gi juru ndi ohu gi ajuju si, 'Unu nwere nna maobu nwanne?' ²⁰ Anyi zara si, 'Anyi nwere nna onye bu agadi, na

otu nwa nwoke o mụtara n'agadi ya. Nwanne nwantakiri nwoke a anwuola, ya mere naani otu a foduru n'ime umu nke nne ha mụtara. Nna ya hukwara ya n'anya.'

²¹ "Mgbe ahụ, i si ndi ohu gi, 'Kpota nwantakiri a ka m hu ya anya.' ²² Ma anyi gwara onyenwe m si na 'Nwata a apughi ihapu nna ya, n'ihu na nna ya ga-anwu ma o buru na o hapu ya.' ²³ Ma i gwara ndi ohu gi si, 'Unu agaghi ahụ ihu m anya ozo, ma o buru na nwanne unu a esoghi unu gbadata.' ²⁴ Mgbe anyi lakwuuru ohu gi bu nna anyi, anyi gwara ya okwu onyenwe m kwuru.

²⁵ "Mgbe nna anyi gwara anyi si, 'Laghachi gaa zuta nri,' ²⁶ anyi gwara ya na, 'Anyi agaghi agbada ma o buru na nwanne anyi nta agaghi eso anyi. N'ihu na anyi enweghi ike ihu nwoke ahụ anyi, ma o buru na nwanne anyi nta esoghi anyi.'

²⁷ "Oge ahụ, ohu gi bu nna anyi siru anyi, 'Unu maara na nwunye m muru m umu nwoke abuo. ²⁸ Otu n'ime ha funariri m, mgbe anu oha dokasiri ya iperipe na iperipe. Ruo ugbu a, ahubeghi m ya anya. ²⁹ O buru na unu anapukwa m onye nke a, si otu a mee ka ihe ojoo zute ya, o putara na unu ga-eme ka m jiri isi awo m laa n'ili n'onodu obi ojoo?'

³⁰ "Ya mere, o buru na m alghachikwute ohu gi, bu nna anyi, ma nwantakiri a esoghi anyi, ebe o bu na e kekotara ndu nna anyi na ndu nwantakiri a, ³¹ mgbe o ga-ahu na nwantakiri a esoghi anyi, o ga-anwu. Mgbe ahụ, anyi bu ndi ohu gi, ga-eme ka nna anyi jiri isi awo laa n'ili n'onodu obi ojoo. ³² Biko, onyenwe m, eji m ndu m zoro nna m ebe na m ga-elezi nwantakiri a anya. Asi m ya, 'O buru na m akpoghachighi nwantakiri a nye gi, ka ita uta buru nke m n'ihu gi bu nna m n'ubochi niile nke ndu m.'

³³ "Ya mere ugbu a, biko, ka ohu gi nodu dika ohu onyenwe m n'onodu nwantakiri a, ka nwantakiri a soro umunne ya laghachikwuru nna anyi. ³⁴ Aga m esi ana laghachikwuru nna m ma o buru na mu na nwantakiri a esoghi? Enweghi m ike ilekwasi ihe ojoo ga-adakwasi nna m anya."

45

Umunne Josef amara onye o bu

¹ N'oge a, Josef enwekwaghi ike ijite onwe ya aka n'ihu ndi na-ejere ya ozi. O welitara olu si, "Zipunu onye obula site n'ebe m no." Ya mere, o nweghi onye ya na Josef no mgbe o kororo umunne ya onye o bu. ² O tiri mkpu akwa nke ndi Ijpt nuru, na nke ndi ulo Fero nukwara.

³ Josef gwara umunne ya si, "Mu onwe m bu Josef. Nna m o ka no ndu ugbu a?" Ma umunne ya enweghi onu ha ji asa ya, n'ihu na oke egwu jidere ha n'ihu ya.

⁴ Mgbe ahụ, Josef siru umunne ya, "Biko, bianu m nso." Mgbe ha bjara ya nso, o siru ha, "Abu m nwanne unu, Josef, onye unu rere ree gaa Ijpt. ⁵ Ma otu o di, ka o ghara iwute unu, unu atakwala onwe unu uta n'ihu orure unu rere m. N'ihu na o bu n'ihu ichebe ndu unu ka Chineke ji buru uzo zite m n'ebe a. ⁶ Oge unwu agwuchabeghi. O bu ezie na afọ abuo nke oke unwu agafeela, ma o foduru afọ ise ozo n'ihu, oge a na-agaghi ako ihe obula n'ala, maobu iwere ihe obula n'ubi. ⁷ Chineke zitere m ka m buru uzo bja n'ebe a n'ihu ime ka ndu foduru unu n'huwa, na izoputa ndu unu site n'uzo nnaputa di oke egwu.

⁸ "Ya mere, o bughu unu zitere m n'ebe a, kama o bu Chineke. Ya onwe ya emeela ka m ghoro Fero nna, na onyeisi ezinaulo ya niile, na onye na-achi ala Ijpt niile. ⁹ Ugbu a, meenu ngwa lakwuru nna m, si ya, 'The ndi a ka Josef nwa gi nwoke kwuru, Chineke emeela m onye na-achi Ijpt niile. Egbula oge ibiakwute m. ¹⁰ I ga-ebi n'ala Goshen,* ka i nwee ike ino m nso, gi na umu gi, na umu umu gi, na igwe ewu na aturu gi, na igwe ehi gi, na ihe niile i nwere. ¹¹ N'ebe ahụ ka m ga-enyekwa gi ihe i chorọ, n'ihu na unwu afọ ise ka di n'ihu na-abia. O buru na i meghe otu a, gi na ezinaulo gi na ihe niile bu nke gi ga-ada ukpa.'

¹² N'ezie, anya unu na n'anya nwanne m Benjamin, ahula na mu onwe m ji onu m na-agwa unu okwu ndi a. ¹³ Unu ga-akorọ nna m maka nsopuru niile a na-enye m n'ala Ijpt na ihe niile unu huru. Kpotakwanu nna m osijiso ebe a."

¹⁴ Ugbu a, o dakwasiri n'olu Benjamin, nwanne ya, kwaa akwa. Benjamin jidekwara ya n'olu kwaa akwa. ¹⁵ Emesja, o suturu umunne ya niile onu, bekwasi kwa ha akwa. N'ikpeazu, umunne ya kpanyeere ya uka.

¹⁶ Mgbe akuko a ruru ulo Fero na umunne Josef bjara, o toro Fero na ndisi ozi niile ya uto. ¹⁷ Fero gwara Josef si ya, "Gwa umunne gi, ka ha mee ihe otu a, ha bokwasi inyinya ibu unu ibu laghachikwa n'ala Kenan. ¹⁸ Ha ruo, ha kpota nna gi, na ezinaulo

* 45:10 45:10 Ala Goshen bu ala na-emeputa nri n'ebe o di ukwu. O di na mpaghara akuku onu mmiri osimiri Najil.

ha, ka ha loğhachikwute m n'ala Ijipt. N'ihì na aga m enye ha ala kachasì mma n'Ijipt. Ha onwe ha ga-erikwa uru ala ahụ.

¹⁹ "Gwakwa ụmụnne gị okwu sị ha, 'Sitenụ n'ala Ijipt were ụgbọala, nke unu ga-eji budata ndị nwunye unu na ụmụntakiri unu. Dutekwanụ nna unu. ²⁰ Unu esogbula onwe unu banyere ngwa ụlọ unu, n'ihì na ihe niile dị mma n'ala Ijipt bụ nke unu.' "

²¹ Ya mere ụmụ Izrel mere ihe ndị a. Josef nyere ha ụgbọala dika Fero nyere n'iwu. O nyekwara ha nri ha ga-eri n'ụzọ. ²² O nyere onye ọ bụla n'ime ha uwe mgbanwe ọhụrụ, ma o nyere Benjamin nari shekel ọlaọcha atọ, na uwe mgbanwe ise. ²³ O zipụrụ nna ya ihe ndị a: ịnyinya ibu iri ndị e bokwasiri ihe mara mma niile si n'ala Ijipt, na nne ịnyinya ibu iri ndị e bokwasiri ọka na achicha, na ihe ndị ọzọ dị iche iche, n'ihì ije ya. ²⁴ O zipurụ ụmụnne ya. Ma oge ha na-achọ ịhapụ ya, ọ gwara ha sị, "Unu esekwala okwu n'ụzọ."

²⁵ Mgbe ahụ, ha hapurụ ala Ijipt mechaa rute ala Kenan, bjakwute Jekob nna ha. ²⁶ Ha gwara ya sị, "Josef ka nọ ndụ. N'ezie, ọ bụ ya na-achị ala Ijipt niile." Ma o siiri Jekob ike ịnabata akụkọ a. O kwenyeghi na ọ bụ eziokwu. ²⁷ Ma mgbe ha gwasiri ya ihe niile Josef gwara ha, mgbe ọ hukwara ụgbọala niile Josef zitere ka e jiri bute ya, mmụọ nna ha Jekob loğhachiri. ²⁸ Mgbe ahụ Izrel kwuru sị, "Ekwetala m! Josef nwa m ka dị ndụ. Aga m aga hụ ya anya tupu m nwụọ."

46

Jekob abiaruo Ijipt

¹ Izrel biliri ije, ya na ihe niile o nwere rute Bíasheba. Ebe a, ọ churụ aja nye Chineke nke nna ya Aizik.

² Chineke gwara Izrel okwu n'ọhụ nke abali. Ọ siri, "Jekob! Jekob!"

Ọ zara sị, "Lee m n'ebe a."

³ Chineke gwara ya sị, "Abụ m Chineke, Chineke nke nna gị. Atụla egwu ịgbada Ijipt n'ihì na aga m eme gị ka ị ghọọ mba dị ukwu n'ebe ahụ. ⁴ Mụ onwe m ga-eso gị agbada n'ala Ijipt. Mụ onwe m ga-akpọlatakwa gị ọzọ. Josef n'onwe ya ga-eji aka ya ekpuchikwa gị anya."

⁵ Jekob mechara si na Bíasheba pụta. Ụmụ Izrel kuuru Jekob nna ha, na ụmụaka ha na ndị nwunye ha, kubanye n'ụgbọala ahụ Fero zitere ka ha ji bute ya. ⁶ Ha buuru anụ ụlọ ha niile, na ihe onwunwe ha niile, nke ha kpatara n'ala Kenan, gaa Ijipt. Jekob na agburu ya niile so. ⁷ Ụmụ ya ndị ikom niile, na ụmụ ụmụ ya ndị ikom niile, na ụmụ ya ndị inyom niile, na ụmụ ụmụ ya ndị inyom niile, na ndị niile bụ mkpuru afọ ya, ka ọ kpọrọ gaa Ijipt.

⁸ Ndị a bụ aha ụmụ ndị ikom Izrel, ya bụ Jekob na ụmụ ụmụ ya, ndị sooro ya gaa Ijipt.

Ruben, ọkpara Jekob

⁹ Ụmụ ndị ikom Ruben bụ,
Hanok, na Palu, na Hezron na Kami.

¹⁰ Ụmụ ndị ikom Simion bụ,
Jemuel, na Jamin, na Ohad, na Jakin, na Zoha, na Shaul. Nne Shaul bụ nwanyi Kenan.

¹¹ Ụmụ ndị ikom Livay bụ,
Geshon, na Kohat, na Merari.

¹² Ụmụ ndị ikom Juda bụ,
Ja, na Onan, na Shela, na Perez, na Zera. Ma Ja na Onan nwurụ n'ala Kenan.
Ụmụ ndị ikom Perez bụ,
Hezron na Hamul.

¹³ Ma ụmụ ndị ikom Isaka bụ,
Tola, na Puva, na Jashub, na Shimron.

¹⁴ Ụmụ ndị ikom Zebulon bụ,
Sered, na Elon, na Jaliil.

¹⁵ Ndị a bụ ụmụ ndị ikom Lịa mụrụ Jekob n'ala Padan Aram. Ọ mutakwara otu nwanyi aha ya bụ Dajna. Ụmụ ndị ikom na ndị inyom ndị a dị iri atọ na atọ.

¹⁶ Ụmụ ndị ikom Gad bụ,
Zefon, na Hagi, na Shuni, na Ezbon, na Eri, na Arodi na Areli.

17 Ụmụ ndị ikom Asha bụ,
Imna, Ishva, Ishvi na Beriya. Nwanne ha nwanyị bụ Sera.
Ụmụ Beriya bụ,
Heba na Malkiel.

18 Ndị a bụ ụmụ a mụrụ Jekọb site na Zilpa, odibo nwanyị ahụ Leban kpọnyere
Lia nwa ya nwanyị. Ha dị iri na isii n'ọnụọgụgụ.

19 Ụmụ ndị ikom Jekọb site na Rechel nwunye ya bụ,
Josef na Benjamin.

20 N'ala Ijpt, a mụrụ Josef Manase na Ifrem, site na nwunye ya Asenat nwa
nwanyị Pọtifera, onye nchụaja nke On.

21 Ụmụ ndị ikom Benjamin bụ,
Bela, Beka, Ashbel, Gera, Neeman, Ehi, Rosh, Mupim, Hupim na Aad.

22 Ndị a bụ ndị ikom nke Rechel mụrụ Jekọb. Ha dị iri na anọ.

23 Nwa nwoke nke Dan mụrụ bụ,
Hushim.

24 Ụmụ ndị ikom Naftalị bụ,
Jaziil, na Guni, na Jeza, na Shilem.

25 Ndị a bụ ụmụ ndị ikom a mụrụ Jekọb site na Bilha, odibo nwanyị ahụ Leban
kpọnyere nwa ya nwanyị Rechel. Ha niile dị asaa.

26 Ya mere, ndị niile so Jekọb gaa Ijpt, ndị bụ ụmụ ụmụ ya, na-agughị ndị
nwunye ụmụ Jekọb niile, dị iri mmadụ isii na isii. ²⁷ Tinyere ụmụ ndị ikom
abụọ amụtara nye Josef n'Ijpt, ndị si n'ezinaụlọ Jekọb gara Ijpt dị iri asaa.

28 Jekọb zipurụ Juda ka jekwuru Josef ijuta ya ụzọ Goshen. Mgbe ha rutere n'ala
Goshen, ²⁹ Josef kwadoro ịnyinya ụgbọ ya gawa Goshen izute nna ya Izrel. Mgbe Josef
bịara n'ihu nna ya, ọ makuru ya, bee akwa ogologo oge.

³⁰ Izrel gwara Josef si, "Ugbu a ejikerela m ịnwu, ebe m huru ihu gi anya ozo, mata
na i ka di ndu."

³¹ Mgbe ahụ, Josef gwara ụmụnne ya na ndị ezinaụlọ nna ya niile si, "Ka m gaa koro
Fero. Ka m gaa si ya, 'Ụmụnne m na ezinaụlọ nna m, ndị bi n'ala Kenan abjakwutela
m. ³² Ha bụ ndị ozuzu aturu, ndi na-elekota anu ulo. Ha chi igwe ewu na aturu ha,
na igwe ehi ha, na ihe niile ha ji biri.' ³³ Ya mere, o buru na Fero akpo unu juo unu
ajuju si, 'Gini bu oru aka unu?' ³⁴ Unu ga-asị ya, 'Ndi ohu gi bu ndi ozuzu anu ulo site
na mgbe anyi bu umunta, dika nna nna anyi ha bu.' Mgbe ahụ, o ga-ekwe ka unu biri
n'ala Goshen. N'ihu na ndi niile na-azu ewu na aturu bu ndi akporo asi n'ala Ijpt."

47

¹ Josef gara gwa Fero si, "Nna m na ụmụnne m ejirila igwe ewu na aturu ha, igwe ehi
ha na ihe niile ha nwere site n'ala Kenan bja n'ebe a. Ha no n'ala Goshen." ² Mgbe o
gara igwa Fero okwu, o duuru mmadu ise n'etiti umunne ya ndi ikom gosi ha Fero.

³ Fero juru umunne ya ajuju si ha, "Gini bu oru aka unu?"

Ha zara si ya, "Ndi ohu gi bu ndi ozuzu aturu dika nna nna anyi ha." ⁴ Ha kwukwara
si, "Anyi bira ino dika obia n'ala a n'ihu na unwu a siri oke ike n'ala Kenan. O nweghi
nri igwe ewu na aturu anyi nwere iri n'ala ahụ. Ya mere, anyi na-arị ka i nye ndi ohu
gi ike ka ha biri n'ala Goshen."

⁵ Fero gwara Josef si, "Nna gi na umunne gi abjakwutela gi. Ha biri n'ala Goshen.
⁶ Ala Ijpt dikwa gi n'ihu. Horo ebe obula masiri gi nke dikwa ezi mma nye nna gi na
umunne gi ka ha biri. Ka ha biri na Goshen. O burukwa na i maara ndi ikom n'etiti ha
ndi nwere ike, mee ha ndi na-elekota igwe anu ulo m."

⁷ Josef kpọtara nna ya Jekọb, mee ka o guzo n'ihu Fero. Jekọb no n'ebe ahụ gozie
Fero. ⁸ Fero juru Jekọb si, "I gbaala afo ole ugbu a?"

⁹ Jekọb zara Fero si ya: "Ebiela m dika onye obia nari afo na iri afo ato. Onuogugu
afo ndi a ehighi nne, ma ha juputara n'ahuhu na nsogbu. Ma a norubeghi m onuogugu
afo nna m ha gbara mgbe ha biri n'uwu dika obia." ¹⁰ Jekọb goziri Fero, site n'ihu ya
puo.

¹¹ Ya mere, Josef mere ka nna ya na umunne ya biri n'ala Ijpt. O nyere ha ala kachasi
mma n'ala ahụ na mpaghara Ramesis, dika Fero nyere n'iwu. ¹² Josef nyere nna ya na
umunne ya na ezinaụlọ nna ya nri dika onuogugu nke umu ha si di.

Unwu na ukọ nri

¹³ Ma nri adighi n'ala ahụ niile n'ihu na unwu ahụ di nnoo njo. Ihe siri ike n'ala Ijpt ma n'ala Kenan n'ihu unwu a. ¹⁴ Josef chikotara ego niile di n'ala Ijpt, na n'ala Kenan, nke ndi mmadu ji kwuo ugwo nri ha zuru webata ha n'uloeze Fero. ¹⁵ Mgbe ego niile di ndi mmadu n'aka gwuchara n'ala Ijpt ma n'ala Kenan, ndi Ijpt niile biakwutere Josef si ya, "Nye anyi nri, gini mere anyi ga-eji nwuo n'ihu gi? Ego anyi agwula."

¹⁶ Mgbe ahụ Josef zara si ha: "Jirinu anu ulo unu kwuo ugwo nri m ga-enye unu, ebe o bu na ego unu agwula." ¹⁷ Ya mere, ha kpataara Josef anu ulo ha. Josef nyere ha nri n'onodu inyinya ha, na aturu ha, na ewu ha, na ehi, na inyinya ibu ha. O were nri zuo ha n'afu ahu n'onodu anu ulo ha niile.

¹⁸ Mgbe afu ahụ gafesiri, ha biakwutekwara ya n'afu nke ozo si ya, "Anyi agaghị ezoro onyenwe anyi na ego anyi agwula, na igwe anu ulo anyi bukwa nke gi. O nweghi ihe ozo foduru anyi karja ahụ anyi na ala anyi. ¹⁹ Gini mere anyi ga-eji noo n'aguu n'ihu gi? Zuru anyi na ala anyi n'onodu ugwo anyi ga-akwu maka nri i ga-enye anyi. Ka anyi na ala anyi buru ndi ohu Fero. Nye anyi mkpuru ubi ka anyi diri ndu ghara inwu, ka ala a ghara ibu ihe togboro n'efu."

²⁰ Ya mere, Josef zutaara Fero ala Ijpt niile. Ndi Ijpt niile n'otu n'otu rere ala ha n'ihu oke unwu ahụ dakwasiri ha. Mgbe ahụ, ala ha niile ghoru nke Fero. ²¹ Ya mere, Josef si otu a mee ka ndi Ijpt niile ghoo ndi ohu Fero, site n'otu obodo n'ala ahụ ruo na nke ozo ya. ²² Ala nke Josef na-azutaghi n'oge a bu naani ala ndi nchujaja. N'ihu na ndi nchujaja si n'aka Fero na-enweta nri ha site n'oge ruo n'oge. Ha nwekwara nri na-ezuru ha site na oke ahụ Fero na-enye ha. Ya mere ha ereghi ala ha.

²³ Mgbe ahụ, Josef gwara ndi mmadu ahụ niile okwu si, "Lee, azuola unu taa, zukwaa a ala unu nye Fero. ²⁴ N'oge owuwe ihe ubi, otu uzo n'ime uzo ise nke ihe unu nwetara n'ubi unu bu nke Fero. Deberenu onwe unu uzo anu foduru ka o buru ihe unu ga-aku n'ubi na ihe unu ga-eri na ihe ndi ezinaulo unu, na nke umuntakiri unu ga-eri."

²⁵ Ha zara si ya, "I zoputala ndu anyi. Ka anyi huta amara n'ihu nna anyi ukwu. Anyi ga-abu ndi ohu Fero."

²⁶ Josef mere ka nke a buru iwu n'ala Ijpt niile ruo taa, na Fero ga-ewe otu uzo n'ime uzo ise nke ihe obula si n'ala. Naani ihe si n'ala ndi nchujaja bu nke na-esoghi n'iwu a.

²⁷ Izrel biri na Goshen nke di n'ala Ijpt. Ha kpatara aku hie nne, mubaa n'omumu, ma n'onuogugu.

²⁸ Jekob biri n'ala Ijpt afu iri na asaa. Ya mere, afu niile Jekob ghara bu nari afu na iri afu anu na asaa. ²⁹ Mgbe ubochi onwu Izrel na-abiaru nso, o kpore Josef nwa ya si ya, "O buru na m ahutala amara n'ihu gi, tinye aka gi n'okpuru apata m, kwee m nkwa na i ga-egosi m obi ebere na ezi ntukwasị obi. Elila m n'ala n'Ijpt. ³⁰ Kama, mgbe m nwuru, site n'ala Ijpt bupu m. Buru ozu m gaa lie ya ebe e liri nna m ha."

O zara, "Aga m eme dika i kwuru."

³¹ O siri ya, "Nuroo m iyi na i ga-eme ya." Josef nuroo ya iyi. Izrel n'onwe ya, kpore isiala dika o dabere n'elu mkpanaka ya.

48

Jekob agozie umu Josef

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, a gwara Josef si, "Lee nna gi na-aria orja." Josef biliri duru umu ya ndi ikom abuo bu Manase na Ifrem gawa ileta ya. ² Mgbe a gwara Jekob okwu si ya, "Nwa gi nwoke Josef abiala ileta gi." Izrel chikotara ume ya, jisie ike, nodu ala n'elu akwa ya.

³ Mgbe ahụ, Jekob siri Josef, "Chineke, Onye puru ime ihe niile gosiri m onwe ya na Luz, n'ala Kenan, ma goziekwa m. ⁴ O siri m, 'Lee, aga m eme ka i mia mkpuru, baakwa uba n'onuogugu. Aga m eme ka i ghoo ogbako otutu mba. Aga m enye gi ala a ka o buru ihe nketa ebighi ebi maka agburu gi ndi ga-esote gi.'

⁵ "Ugbu a, ana m eme umu gi ndi ikom abuo ndi a, ndi a mutaara gi n'ala Ijpt, umu nke m. Ha abuo, Ifrem na Manase, ga-abu umu m, dika Ruben na Simion si buru umu m. ⁶ Ma umu ozo a ga-amutara gi ga-abu nke gi. O bu aha umunne ha ndi a ka a ga-eji mara ha n'ala nketa nke ha. ⁷ Ana m eme nke a n'ihu na mgbe m si Padan Aram puta, nne unu Rechel, nwuru n'ala Kenan mgbe anyi ka no n'uzo ije anyi n'ebe ditu anya site na Efrat. N'akuku uzo e si aga Efrat, ya bu Betlehem, ka m likwara ya."

⁸ Mgbe Izrel huru umu ndi ikom abuo Josef kpọ bja, o juru Josef ajuju si, "Ndi a, bu ndi ole?"

⁹ Josef zara nna ya si, "Ha bu umu ndi ikom ndi Chineke nyere m n'ebe a."

Ya mere, Jekob gwara ya si, "Kpotara m ha, ka m gozie ha."

¹⁰ N’oge a, Izrel adighi ahuzikwa uzọ nke oma n’ihi ime agadi ya. Ya mere, Josef duuru umu ya ndi ikom ndi ahụ bja nso ebe nna ya nọ. Mgbe ahụ, Jekob suturu ha onu, makuo ha.

¹¹ Izrel siri Josef, “O nweghi mgbe m lere anya na m ga-ahụ ihu gi ozo. Ma Chineke emeela ka m hukwa umu gi.”

¹² Josef sitere n’ikpere* Jekob kupu umu ya, bja hulata isi ala. O kpuru ihu ya n’ala mgbe o mere nke a. ¹³ Josef kporo ha abuo, Ifrem n’aka nri ya nke bu aka ekpe Izrel, na Manase n’aka ekpe ya nke bu aka nri Izrel, kpoa ha bja nna ya nso. ¹⁴ Ma Izrel setiri aka nri bikwasị ya n’isi Ifrem, nwa nke nta. Ma aka ekpe ya ka o setipuru bikwasị n’isi Manase bu okpara.

¹⁵ Mgbe ahụ, o goziri Josef si ya.

“Ka Chineke, onye nna m ha
Ebrahim na Aizik jere ije n’ihu ya
Chineke onye buru Onye zuru m dika aturu
ogologo ndu m niile ruo taa,

¹⁶ Mmuo ozi ahụ naputara m site n’ihe egwu niile,

ya gozie umu ndi ikom ndi a.
Ka ha buru ndi a kpokwasiri aha m
na aha nna m ha Ebrahim na Aizik,
ka ha muba
hie nne n’elu uwa.”

¹⁷ O wutere Josef mgbe o huru na nna ya bikwasiri aka nri ya n’isi Ifrem. O jidere aka nna ya iwepu ya n’isi Ifrem, ka o tukwasị ya n’isi Manase. ¹⁸ Mgbe ahụ, Josef siri nna ya, “I bikwasijoro aka gi. Onye a bu okpara, bikwasị aka nri gi n’isi ya.”

¹⁹ Ma nna ya juru, si ya, “Amaara m ihe m na-eme nwa m, Manase ga-agho oke obodo, ma nwanne ya nke nta ga-akari ya idi ukwu, n’ihi na umu umu ya ga-agho otutu mba di iche iche.” ²⁰ O goziri ha n’ubochi ahụ si,

“N’aha gi ka Izrel ga-ekwuputa ngozi a,
‘Ka Chineke mee gi dika Ifrem na Manase.’”

Ya mere o buru uzọ kpo Ifrem tpu Manase.

²¹ Mgbe ahụ, Izrel gwara Josef okwu si ya, “Lee, mu onwe m na-aga inwu. Ma Chineke ga-anonyere unu, kpoachikwa unu azu n’ala nna unu ha. ²² Mu onwe m na-enye gi otu akuku ugwu kari nke umunne gi, bu ala ugwu ahụ m sitere na mma agha m na uta m naputa ndi Amorait ka o buru nke gi.”

49

Jekob agozie umu ya

¹ Mgbe ahụ, Jekob kpoatara umu ya ndi ikom niile n’otu si ha, “Zukonu ka m gwa unu ihe ga-adakwasị unu n’ubochi di n’ihu.

² “Zukonu nuru, umu ndi ikom Jekob nuru okwu nna unu Izrel.

³ “Ruben, okpara m ka i bu,
ume m, ihe ngosi mbu nke ike m,
onye nsopuru kwesiri, onye mbu n’idi ike.

⁴ Onye na-agbanwe agbanwe dika mmiri di n’iyi, i gaghị abukwa onye mbu,
n’ihi na i banyere n’ihe ndina nna gi,
i dinara n’ihe ndina m, meru ya.

⁵ “Simion na Livayi bu umunne.

Mma agha ha bu ngwa ihe ike.

⁶ Ka obi m ghara isonye n’izuzu ha,
ka m ghara isonye n’ogbakọ ha,
n’ihi na ha gburu mmadu n’oge iwe ha,
bipukwa nkwonko ukwu umu ehi na-eheghị echiche.

⁷ Ihe a buru onu ka iwe ha bu, n’ihi na o di njo.

Onuma ha, o jobigara njo oke.
Aga m ekesa ha n’etiti umu Jekob
Kpasaa ha n’etiti ndi Izrel.

* **48:12** 48:12 I kuu mmadu n’ikpere, bu memme iji gosiputa na onye ahụ eku n’ikpere, a buru nwa nna onye ahụ kuu ya.

- 8 “Gị, Juda, ụmụnne gị ga-eto gị.
Aka gị ga-adi n’olu ndị iro gị.
Ụmụ ndị ikom nna gị ga-akpọ isiala nye gị.
- 9 I bụ nwa ọdum, gị, Juda,
i si n’ichụ nta lota, nwa m.
Dịka ọdum, ọ na-amakpu, na-edina ala,
dịka nne ọdum, onye ga-anwa anwa kpotee ya?
- 10 Mkpanaka eze agaghị esite n’ebe Juda nọ wezuga onwe ya,
maọbụ mkpanaka onyendu esi n’agbata ukwụ ya pụọ,
tutuu ruo mgbe eze ahụ nwe ya ga-abia,
irube isi nke mba niile ga-abụ nke ya.
- 11 Ọ ga-ekenye ịnyinya ibu ya n’osisi vainị,
n’alaka kachasị mma ka ọ ga-ekenye nwa ịnyinya ibu ya.*
Ọ ga-asakwa uwe ya na mmanya.
Uwe mwụda ya ka ọ ga-asukwa n’ọbara mkpuru vainị.
- 12 Anya ya ga-acha uhie uhie karịa mmanya vainị.
Eze ya ga-enwupụkwa ọcha karịa mmiri ara ehi.
- 13 “Zebulun ga-ebi n’akukụ osimiri.
Ọ ga-abụ ebe izuike nye ụgbọ mmiri.
Oke ala ya ga-agbatipụ ruo Sajdon.
- 14 “Isaka dị ike dịka ịnyinya ibu
na-amakpu n’etiti ọgba aturu.
- 15 Mgbe ọ hụrụ otu ebe izuike ya si dị mma,
hụ otu ala ya si maa mma,
ọ ga-ehudata isi ya ibu ibu arụ;
were onwe ya nye iru ọrụ ike.
- 16 “Dan ga-eme ka ikpe ziri ezi rute ndị ya aka
dịka otu n’ime ebo Izrel.
- 17 Dan ga-adi ka agwọ dị n’akukụ okporoụzọ,
dịka ajuala dị n’uzọ ọhja,
nke na-ata ịnyinya n’ikiri ukwụ,
si otu a mee ka onye na-agba ịnyinya dalaa azụ.
- 18 “O ONYENWE ANYỊ, ana m ele anya nnaputa gị.
- 19 “Gad bụ onye usuu ndị o-ji-egbe-aga ga-abiakwasi,
ma ọ ga-aluso ha ọgụ, chụọkwa ha ọsọ.
- 20 “Asha ga-esi n’ubi ya weputa nri gbara abuba,
nke na-adi ndị eze mma.
- 21 “Naftalị dịka nne ele a hapuru ahapu,
nke na-amuputa umu ele mara mma.
- 22 “Dịka osisi vainị a kuru n’akukụ iyi,
nke alaka ya na-awasa rigoro n’elu mgbidi,
na nke na-amị ezi mkpuru, otu a ka Josef dị.
- 23 Ndi na-agbata uta sitere n’obi ilu luso ya agha,
ha gbara ya akụ site n’ikpo asi.
- 24 Ma aka o ji jide uta nke ya adaghị mba,
ike agwughị ogwe aka ya,
n’ihi aka Onye dị ike nke Jekob,
n’ihi Onye ọzuzu aturu, Oke Nkume Izrel,
- 25 n’ihi Chineke nna gị, onye na-enyere gị aka,
n’ihi Onye puru ime ihe niile, ka ọ gọzie gị,
site na ngozi nke eluigwe site n’elu,
ngozi nke osimiri di n’okpuru ala,

* 49:11 49:11 Nke a na-egosiputa iba uba n’ebe ọ di ukwuu, maobu mmadu ibu ogaranya.

ngozị nke ara na akpanwa.

²⁶ Ngozi niile nke nna gi, di ukwu karija, ngozi niile nke ugwu ukwu mgbe ochie, kariakwa ngozi nke ugwu nta mgbe ochie,

Ka ngozi ndi a di iche dikwasị n'isi Josef, dikwasị n'egedege ihu Josef, onye bu onyendu n'etiti umunne ya.

²⁷ "Benjamin dika nkita ohia nke na-adogbu anu.

N'utu, o na-eri anu o dogburu.

N'anyasi o na-ekesakwa ihe o gbutere."

²⁸ Ndi a bu ebo iri na abuo di n'Izrel. Ihe ndi a bukwa ihe nna ha gwara ha mgbe o goziri ha, nye onye obula n'ime ha ngozi nke ruuru ya.

Onwu Jekob

²⁹ Emesia, o nyere ha ndumodu si ha, "N'oge na-adighi anya site ugwu a, aga m anwu. Unu aghaghi ili m n'ebe e liri nna m ha, n'ala Kenan, n'ime ogba ahụ di n'ohia Efron, onye Het. ³⁰ N'ime ogba di n'ohia Makipela, nke di nso na Mamre, n'ala Kenan, ohia Ebrahim zutara site n'aka Efron onye Het, maka ili ozu. ³¹ N'ebe ahụ ka e liri Ebrahim na Sera nwunye ya. N'ebe ahụ kwa ka e liri Aizik na Ribeka nwunye ya. N'ebe ahụ ka m liri Lja. ³² Ebrahim nna nna m zuru ala ahụ na ogba di n'ime ya site n'aka umu Het."

³³ Mgbe Jekob kwuchara okwu ndumodu ikpeazu ndi a nye umu ya ndi ikom, o chikotara ukwu ya n'elu akwa, kuo ume ikpeazu. A chikotara ya na ndi ya.

50

Olili Jekob

¹ Josef dakwasiri n'ihu nna ya, kwaa akwa, sutukwa ya onu. ² Josef nyere iwu, ka ndi dibia na-ejere ya ozi gbasie ozu nna ya. Ya mere, ndi dibia ahụ gbasikwara Izrel. ³ O were ha iri ubochi anọ igbasi ozu, n'ihu na nke a bu oge o kwesiri iwe ha ime ya. Mgbe nke a gasiri, a kwara ya n'ala Ijpt iri ubochi asaa.

⁴ Mgbe oge iru uju gafesiri, Josef gwara ndi ulo Fero si ha, "O buru na m ahutala amara n'ihu unu, biko, gwaranu m Fero otu a, si ya, ⁵ 'Nna m mere ka m nupra ya iyi mgbe o na-anwu, si, "Lee, agala m inwu, i ga-eli m n'ili m, nke m gwuuru onwe m n'ala Kenan." Ugwu a, biko ka m gaa lie nna m, ma loghachikwa."

⁶ Fero zara si ya, "Gaa lie nna gi dika o mere ka i nuo iyi na i ga-eme."

⁷ Ya mere, Josef gara ili nna ya. Otutu ndi mmadu sokwa ya. Ndiisi ochichi Fero, na ndi okenye ulo ya, na ndi okenye a ma ama n'ala Ijpt. ⁸ Ndi ozo bukwa ndi ulo Josef niile, umunne ya, na ndi ulo nna ya. Naani umuntakiri, na igwe ewu na aturu ha, na igwe ehi ha, ka ha hapuru n'ala Goshen. ⁹ Ma inyinya ugbo na ndi na-agba inyinya, so ya gaa. Igwe mmadu gara ije a buru ibu nke ukwu.

¹⁰ Mgbe ha ruru ebe izocha oka nke Atad, n'ofe ozo nke Jodan, ha weere iti aka n'obi di ukwu tie aka n'obi ha n'ebe ahụ. Josef ruru uju ubochi asaa maka nna ya n'ebe ahụ. ¹¹ Mgbe ndi bi n'ala Kenan huru oke iru uju nke ebe izocha oka nke Atad ahụ, ha siri, "Nke a buuru ndi Ijpt iru uju di ukwu." N'ihu nke a, ha kporo ebe ahụ di nso na Jodan Ebel-Mizraim.

¹² Umu Jekob mere dika nna ha gwara ha. ¹³ N'ihu na ha buuru ozu ya laa n'ala Kenan, lie ya n'ogba ahụ di n'ohia Makipela, nke bu ala ubi Ebrahim zuru dika ala olili ozu, site n'aka Efron, onye Het; n'akuku Mamre. ¹⁴ Emesia, Josef laghachiri Ijpt ya na umunne ya, na ndi niile sooro ya gaa olili ozu nna ya, ngwangwa elichara nna ya.

Josef agbaghara umunne ya

¹⁵ Mgbe umunne Josef huru na nna ha anwuola, ha siri, "Eleghi anya Josef ga-akpo anyi asi, kwughachi anyi ugwo ihe ojoo niile anyi mere ya?" ¹⁶ N'ihu nke a, ha zipuru Josef ozi si, "Nna gi nyere iwu a tupu o nwuo. ¹⁷ 'Gwa Josef si ya, Arioo m gi, gbaghara ihe ojoo niile umunne gi mere, na mmehie ha mere megide gi.' Ugwu a, gbaghara mmehie anyi bu ndi ohu Chineke nna gi." Mgbe Josef nuru ihe ha kwuru, o kwara akwa.

¹⁸ Umunne ya biakwara daa n'ihu ya, si, "Anyi bu ndi ohu gi."

¹⁹ Ma Josef siri ha, "Unu atula egwu. Abu m Chineke onye na-ekpe ikpe nke m ga-eji taa unu ahuhu?" ²⁰ O bu ezie na unu chere ime m ihe ojoo, ma Chineke chere ya ka o buru ezi ihe, iji debe otutu ndu dika o na-eme taa. ²¹ Ya mere, ujo atula unu. Mu onwe m ga-azu unu na umuntakiri unu." O kasiri ha obi, gwa ha okwu bara ha n'obi.

Onwu Josef

²² Josef biri n'Ijpt, ya na ụmụnne ya, na ndị ụlọ ha. Josef gbara nari afọ na iri.
²³ Josef hụrụ ụmụ Ifrem, na ụmụ ụmụ ya. Ọ nọkwa ndụ hụ ụmụ Makia nwa Manase, ndị e kukwasiri n'ikpere ya.

²⁴ Mgbe ahụ, Josef siri ụmụnne ya, "Agala m inwụ, ma Chineke ga-abia ileta unu. Ọ ga-esi n'ala a kpọpụta unu kpogakwa unu n'ala ahụ ọ n'ụrụ Ebrahim na Aizik na Jekob iyi, na ọ ga-enye ha." ²⁵ Mgbe ahụ, Josef mere ka ụmụ Izrel n'ụrọ ya iyi si, "Mgbe Chineke b'ara ileta unu, unu aghaghị i site n'ebe a chikoro okpukpu m."

²⁶ Josef nwurụ mgbe ọ gbara nari afọ na iri. Ha gbasiri ozu ya, tinye ya n'ime igbe ozu, n'ala Ijpt.

Ọpupụ

Eze na-amaghị Josef

¹ Ndi a bu aha umu ndi ikom Izrel, ndi sooro Jekob gaa biri n'ala Ijpt, onye obula n'ime ha kpọ ezinaulo ya.

² Ruben, Simion, Livayi na Juda;

³ Isaka, Zebulon na Benjamin;

⁴ Dan, na Naftali;

Gad na Asha.

⁵ Onuogugu umu Jekob ndi sooro ya gaa biri n'Ijpt di iri mmadu asaa. Ma Josef nori n'Ijpt.

⁶ Emesja, Josef na umunne ya niile nwuru, ma ogbo ahụ niile nwukwara. ⁷ Ma ihe gaara umu umu Izrel nke oma, ha mubara, di ukwu n'onuogugu, juputa ala ahụ niile.

⁸ Ma mgbe eze oheru nke na-amaghị Josef malitere ichi ochichi n'ala Ijpt, ⁹ o siri ndi ya, "Lee, ndi Izrel abaala uba nke ukwu n'onuogugu dikwa ike karja anyi. ¹⁰ Ngwanu, ka anyi were amamihe meso ha mmeso ojoo, ma o bughị otu a, ha ga-amuba karja, mgbe agha ga-adaputa n'etiti anyi na ndi iro anyi, ha ga-esoro ndi iro anyi luso anyi agha, site n'ala a gbapu."

¹¹ N'ihu nke a, ha tinyere ndiisi ohu ga na eledo ha, bu ndi ga-eji oru mmanye kpagbuo ha. Ha wuuru Fero obodo Payitom na Ramesis, ebe o na-echekwa ihe. ¹² Ma dika a nata umu Izrel ahuhu na-eleghi anya n'azu, otu a kwa ka umu Izrel gara n'ihu na-amuba n'onuogugu na-agbasakwa. Nke a mere ka ndi Ijpt tuo ndi Izrel egwu. ¹³ Ha ji oke oru mekpaa umu Izrel ahụ nke ukwu, ¹⁴ mee ka ndu umu Izrel buru ndu juputara n'ihe ilu. Ha nyere ha oru ike nke ikpu brik na uru, tinyere oru di iche iche n'ubi ha. N'ime oru niile ha na-arụ, ndi Ijpt mesiri ha ike nke ukwu.

¹⁵ Mgbe ahụ kwa, eze Ijpt gwara ndi inyom Hibru na-agho nwa, ndi aha ha bu Shifra na Pua* si, ¹⁶ "Mgbe obula unu na-agho nwa ndi inyom Hibru, unu lezie anya n'okwute e ji amu nwa, o buru nwoke, gbuonu ya, ma o burukwanu nwanji, hapunu ya ka o diri ndu." ¹⁷ Ma ndi inyom ndi a na-agho nwa emeghi ihe eze Ijpt gwara ha, n'ihu na ha turu egwu Chineke. Kama ha hapuru umu ndi ikom ndi a ndu. ¹⁸ Emesja, eze Ijpt kporo ndi inyom abuo ahụ juo ha si, "Gini mere unu ji nupu isi n'iwu m nyere unu site n'ihapu igbu umuntakiri ndi ikom Hibru a muru, dika m gwara unu?"

¹⁹ Ndi inyom ahụ zara Fero si, "Ndi inyom Hibru na-adi ike karja ndi inyom Ijpt n'imu nwa. Ha na-amuputachari umu ha tupu anyi erute."

²⁰ Ya mere, Chineke goziri ndi inyom ndi ahụ na-agho nwa. Umu Izrel gara n'ihu na-amuba, gho mba di ukwu. ²¹ Chineke n'onwe ya, nyekwara ndi inyom ahụ na-agho nwa ezinaulo nke aka ha n'ihu na ha turu egwu Chineke.

²² Mgbe ahụ, Fero nyere ndi ya niile iwu a, "A ga-atunye umuntakiri ndi ikom Hibru niile a muru oheru n'ime osimiri Nail, ma a ga-edebe umuntakiri oheru bu ndi inyom ndu."

2

Omumu Mosis na mgbapu ya

¹ N'oge a, otu nwoke onye Hibru si n'ebo Livayi, gakwara luo otu nwaada onye Livayi. ² Nwanji a turu ime, muo otu nwa nwoke. Mgbe o heru na nwa oheru ahụ mara mma, o zoro ya n'ulo onwa ato. ³ Mgbe o na-enweghikwa ike izo nwantakiri a gaa n'ihu, o jiri ahija papiros* kpaa nkata, were korota tee n'ahu nkata ahụ niile igbochi mmiri ibata n'ime ya. O kunyere nwantakiri ahụ n'ime ya buru nkata ahụ debe ya n'akuku osimiri Nail ebe ahija mmiri na-eto. ⁴ Nwanne nwantakiri ahụ, nke nwanji, gakwara guzo n'ebe di anya na-eche nwantakiri ahụ nche, ihu ihe ga-eme ya.

⁵ O dighi anya, ada Fero bjara n'akuku osimiri Nail ahụ isa ahụ. Mgbe o no na-asa ahụ, umu agboghọ na-ejere ya ozi malitere igaghari n'akuku osimiri Nail. Ma ada Fero lepu ruo anya hu nkata ahụ n'etiti riidi, zie otu n'ime ohu ya nwanji ka o gaa bute ya.

* **1:15** 1:15 Aha ndi inyom ndi a na-elekota ndi inyom Hibru ime na-eme, ziputara n'ebe o doro anya na ha bu ndi Ijpt. * **2:3** 2:3 Bu ahija na-epu n'akuku mmiri

⁶ Mgbe o buputara ya, meghee ya, ada Fero huru nwantakiri ahụ ka o na-akwa akwa. O nwere omiiko n'ebe nwantakiri ahụ nọ. O siri, "Nwatakiri a ga-aburiri otu n'ime umu ndi Hibru."

⁷ Mgbe ahụ, nwanne nwanị nwantakiri a juru ada Fero si, "O bu m gaa chooro gi otu nwanị n'ime ndi inyom Hibru ka o na-elekotaara gi nwantakiri a anya?"

⁸ Ada Fero zaghachiri si, "Ee, gaa mee otu ahụ." Nwaagboghọ ahụ gara ngwangwa n'ulo ha kpo nne nwantakiri ahụ. ⁹ Mgbe ha biaghachiri, ada Fero gwara nne nwantakiri ahụ si ya, "Kuru nwantakiri a, gaa zuputara m ya. Aga m akwu gi ugwo nke oma." Ya mere, nwanị ahụ kuuru nwantakiri ahụ, gaa zuo ya. ¹⁰ Mgbe nwantakiri ahụ tolitere, nne ya kulaara ya ada Fero, ka o buru nwa ada Fero. Aha ada Fero guru ya bu Mosis, n'ihu o siri, "Esi m na mmiri guputa ya."

Mosis agbapu oso

¹¹ Otu ubochi, mgbe Mosis toro, o puru gaa n'ebe umunna ya nọ, ilele ha mgbe ha nọ na-arụ oru ike ha. O huru otu onye Ijpt ka o na-eti onye Hibru ihe, bu otu n'ime umunna ya. ¹² Mosis lere anya n'akuku abuo. Mgbe o huru na o dighi onye na-ele ya anya, o gburu onye Ijpt ahụ, lie ya n'ime aja. ¹³ N'echi ya, Mosis puru hu ndi Hibru abuo ka ha na-alu ogo. Mosis juru onye nke ikpe mara ajuju si ya, "Gini mere i ji si otu a na-eti nwanna gi ihe?"

¹⁴ Ma onye ahụ juru Mosis ajuju si, "Onye mere gi onyeisi na onye ikpe n'etiti anyi? I na-acho igbu m di ka i si gbuo onye Ijpt ahụ?" Mgbe ahụ Mosis turu ujo. O kwuru n'ime onwe ya si, "Ndi mmadu amatala banyere ihe ahụ m mere."

¹⁵ Mgbe Fero nuru ihe Mosis mere, o gbaliri igbu Mosis. Ma Mosis si n'ihu Fero gbapu oso gbaga ala Midia.† N'ebe ahụ o gara nodu ala n'akuku olulu mmiri. ¹⁶ Ma o nwere otu onye nchujaja obodo Midia mutara umu agboghọ asaa. N'oge a, ha bjara iseta mmiri na igbanye ya n'ime ihe igbanye mmiri anu ulo maka inye igwe anu ulo nna ha mmiri. ¹⁷ Ma ufođu ndi na-azu aturu bjara chupu ha. Mosis biliri oto, bia naputa ha, nyere ha aka nye igwe anu ulo ha mmiri.

¹⁸ Ha loghachikwutere nna ha, Reuel,‡ onye juru ha si, "Gini mere unu ji lota n'oge taa?"

¹⁹ Ha zara nna ha si, "Otu onye Ijpt naputara anyi site n'aka ndi ozuzu aturu. O setaara anyi mmiri, nyekwa igwe anu ulo anyi mmiri."

²⁰ Nna ha juru ha si, "Olee ebe o no? Gini mere unu ji hapu ya n'ebe ahụ? Gaanu kpo ya ka o soro anyi rie nri."

²¹ Mosis nabatara oku ahụ Reuel kporo ya ka ha na ya biri. O sokwara ha biri. Reuel kponyere Mosis Zipora, otu nwa ya nwanị, ka o buru nwunye ya. ²² Zipora mutara nwa nwoke, onye Mosis kporo aha ya Geshom. N'ihu na Mosis siri, "Abu m onye obia n'ala ndi oso."

²³ O ruo, mgbe otutu ubochi gara, Fero eze Ijpt nwuru. N'oge a, umu Izrel nọ na-asu ude n'ime onodu ibu ohu ha. Ha kwara akwa nke ukwu. Akwa ha kwara ka e nyere ha aka n'ihu onodu ibu ohu ha ruru Chineke ni. ²⁴ Chineke nuru isu ude ha. O chetara ogbugba ndu ahụ ya na Ebrahim, na Aizik, na Jakob gbara. ²⁵ Chineke huru umu Izrel, ihe banyere ha metukwara ya n'obi.

3

Mosis n'ihu ohia na-enwu oku

¹ N'oge a, Mosis na-azu igwe anu ulo Jetro ogo ya nwoke, onye nchujaja na Midia. Otu ubochi, o duuru igwe anu ulo ndi a gaa n'akuku ozara. O batara Horeb,* ugwu Chineke. ² N'ebe ahụ, mmuo ozi nke ONYENWE ANYI mere ka o hu ya n'oku na-ere n'etiti ohia. Mosis huru na o bu ezie na ohia ahụ na-enwu oku ma o naghị ere oku. ³ N'ihu ya, Mosis chere n'obi ya si, "Aga m aga nso leruo ihe omimi a anya, otu oku si enwu ma ohia anaghị ere oku."

⁴ Mgbe ONYENWE ANYI huru na o tughariri ka o hu ihe na-eme, Chineke kporo ya oku site n'ime ohia ahụ, "Mosis! Mosis!"

O si, "Lekwa m n'ebe a."

⁵ Mgbe ahụ, o siri ya, "Abiakwala nso. Yipu akpukpokwu gi, n'ihu na ebe i guzo bu ala di nso." ⁶ O siri, "Abu m Chineke nke nna gi. Chineke nke Ebrahim, Chineke nke

† 2:15 2:15 Midian bu otu n'ime umu Ebrahim mutara n'ikpeazu. Jen 25:2 Ndi Midia na-ebi n'akuku ugwu nke Ugwu Sajnai. ‡ 2:18 2:18 Reuel bu aha oso e ji mara Jetro ogo Mosis. Opu 3:1; Onu 10:29 * 3:1 3:1 Ugwu a na-aza, Ugwu Chineke maobu Ugwu Sajnai. Opu 4:27; 18:5

Aizik na Chineke nke Jekob.” Mosis zoro ihu ya, n’ihi na ọ tụtụ egwu ilegide Chineke anya.

⁷ Mgbe ahụ ONYENWE ANYỊ siri, “N’ezie, ahụla m nhuju anya nke ndị m nọ n’Ijpt, anụkwala m mkpu akwa ha, n’ihi aka ike nke ndị na-achị ha dịka ndị ohu. N’ihi na ama m ahụhụ ha na-agabiga. ⁸ Ya mere, agbadatala m inaputa ha site n’aka ndị Ijpt na ikpọputa ha site n’ala ahụ, idubata ha n’ala ọma ahụ, nke sara mbara, ala mmiri ara ehi na mmanụ ańụ na-eru na ya. Ala ebe ndị Kenan, na ndị Het, na ndị Amorait, na ndị Periz, na ndị Hiv, na ndị Jebus bi. ⁹ Ugbo a, akwa ụmụ Izrel eruola m ntị, ahụkwala m otu ndị Ijpt si na-emegbu ha. ¹⁰ Ugbo a, aga m eziga gị ka i jekwuru Fero, ka i duputa ndị m bụ ụmụ Izrel site n’ala Ijpt.”

¹¹ Mosis siri Chineke, “Onye ka m bụ na m ga-ejekwuru Fero, meekwa ka ụmụ Izrel site n’ala Ijpt pụta?”

¹² Chineke gwara ya si, “Aga m anonyere gị. Nke a ga-abụ ihe ama nye gị na ọ bụ m na-eziga gị. Mgbe i sitere n’ala Ijpt kpọputa ụmụ Izrel, unu niile ga-efe m ofufe n’elu ugwu a.”

¹³ Ma Mosis juru Chineke si, “Ọ bụrụ na m agwa ụmụ Izrel si, ‘Chineke nna nna unu zitere m izi unu ozi,’ ha ga-ajụ m si, ‘Gini bụ aha ya?’ Gini ka m ga-aza ha?”

¹⁴ Chineke siri Mosis, “ABỤ M ONYE M BỤ. Naanị gwa ụmụ Izrel na ‘ABỤ M zitere gị.’”

¹⁵ Chineke gakwara n’ihu gwa Mosis si, Si otu a gwa ụmụ Izrel okwu. “ONYENWE ANYỊ, Chineke nna nna unu, Chineke Ebrahim, Chineke Aizik na Chineke Jekob, zitere m ibiakwute unu.”

Nke a bụ aha m ruo mgbe ebighị ebi,
aha nke e ji echeta m
site n’ogbo ruo n’ogbo.

¹⁶ “Gaa, kpọkọta ndị okenye Izrel niile zie ha si, ‘ONYENWE ANYỊ Chineke nna nna unu, Chineke Ebrahim, Chineke Aizik, na Chineke Jekob, egosila m onwe ya, si m, Eleruola m onodu unu anya hụ ihe a na-eme unu n’ala Ijpt. ¹⁷ Ekweela m nkwa ikpọputa unu site n’ahụhụ unu na-ahụ n’ala Ijpt duru unu baa n’ala nke ndị Kenan, na ndị Het, na ndị Amorait, na ndị Periz, na ndị Hiv, na ndị Jebus bi n’ime ya. Ala mmiri ara ehi na mmanụ ańụ na-eru na ya.’

¹⁸ “Ndị okenye Izrel ga-anabata ozi gị. Mgbe ahụ gị na ha ga-eso gaa n’ihu eze Ijpt gwa ya si, ‘ONYENWE ANYỊ, Chineke ndị Hibru ezutela anyị. Kwere ka anyị gaa njem n’ime ọzara abalị atọ gaa chọrọ ONYENWE ANYỊ Chineke anyị aja.’ ¹⁹ Amaara m rii na eze Ijpt agaghị ekwe ka unu gaa, tutu ruo mgbe e ji aka ike kwagide ya. ²⁰ Ma aga m esetipụ aka m tie Ijpt ihe otiti, site n’ihe iribama dị iche iche nke m ga-eme n’etiti ya. Mgbe nke a gasiri, ọ ga-ahapụ unu ka unu laa.

²¹ “Aga m emekwa ka unu nweta amara n’ihu ndị Ijpt, ka unu ghara igba aka mgbe unu na-ala. ²² Nwanyị ọbụla ga-arịọ site n’aka nwanyị Ijpt onye agbataobi ya na nwanyị ọbịa bi n’ulo ya, ihe niile e ji ọlaocha na ọlaedo kpụọ, na akwa dị iche iche. Unu gayikwasị ha ụmụ unu ndị ikom na ụmụ unu ndị inyom, bịa si otu a kwakọrọ ngwongwo ndị Ijpt.”

4

The iribama nye Mosis

¹ Mosis zaghachiri ya si, “Gini ga-eme ma ọ bụrụ na ha agaghị ekwenye ihe m kwuru maobu aju ige m ntị? Ọ bụrụ na ha asị, ‘ONYENWE ANYỊ egosighi gị onwe ya.’”

² Ma ONYENWE ANYỊ juru Mosis ajuju si ya, “Gini ka i ji n’aka?”

Mosis zara si, “Ọ bụ mkpanaka.”

³ ONYENWE ANYỊ siri ya, “Tupu ya n’ala.”

Mosis tupuru ya n’ala. Ma otu mgbe ahụ, ọ ghorọ agwọ. Mosis sitere n’ebe agwọ ahụ nọ gbanu ọsọ. ⁴ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu ọzọ si ya, “Jide agwọ ahụ aka n’odudu ya.” Mgbe Mosis mere nke a, agwọ ahụ ghoghachikwara mkpanaka. ⁵ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis si, “Ọ bụrụ na i mee ihe iribama a, ha ga-ekwere ihe i gwara ha. Ha ga-aghota na ONYENWE ANYỊ Chineke nna nna ha, Chineke Ebrahim, Chineke Aizik, na Chineke Jekob gosiri gị onwe ya.”

⁶ ONYENWE ANYỊ gwara ya okwu ọzọ si, “Tinye aka gị n’ime uwe i yi n’ime ahụ gị.” Mgbe Mosis tinyere aka ya weputa ya, ọ chọputara na ekpenta juputara n’aka ahụ nke na-enwu ezi ọcha.

⁷ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu sị ya, “Tinyekwa aka gị n’ime uwe i yi n’ime ahụ gị.” Mosis mere otu a. Mgbe o weputara aka ya ọzọ, ọ hụrụ na ọ dighachiri dika akukụ anụ ahụ ya ndị ọzọ.

⁸ Mgbe ahụ ONYENWE ANYỊ siri, “Ọ buru na umu Izrel ekweghi gi maobu nabata ihe ama nke mbu, ha ga-ekwe ihe iribama nke abuo a. ⁹ Ma o buru na ha ekwenyeghi n’ihe iribama abuo ndi a ma o bukwana gee gi nti; kute mmiri n’osimiri Nail, wupu ya n’ala akoro. Mmiri ahụ nke i kutere site n’osimiri ga-agbanwe, ghoo obara n’ala akoro.”

¹⁰ Mosis siri ONYENWE ANYỊ, “Biko Onyenwe m, abughị m onye mara ekwu okwu. O nwebeghi oge m ji buru onye oka okwu, na mgbe gara aga maobu site na mgbe i gwara onu gi okwu. Lee, onye nwere ire na egbugbere onu di aro ka m bu.”

¹¹ ONYENWE ANYỊ juru Mosis ajuju si, “Onye mere onu mmadu? Onye na-emekwa ka ntị mmadu chie ya, maobu ka mmadu daa ogbi? Onye na-eme ka mmadu hu uzo, maobu kpuo isi? O bughi mu onwe m bu ONYENWE ANYI? ¹² Ugbu a, gaa mee ihe m gwara gi. Aga m enyere gi aka ikwu okwu nke oma. Aga m agwakwa gi ihe i ga-ekwu.”

¹³ Ma o rioro, “Biko Onyenwe m, ziganu onye ozo.”

¹⁴ ONYENWE ANYI were iwe di oku megide Mosis si ya, “Kedu maka nwanne gi nwoke Eron onye Livayi, amaara m na o bu onye oka okwu. Lee, o na-abia izute gi. O ga-anuri onu mgbe o chotara gi. ¹⁵ I ga-agwa ya okwu, tinye okwu gi n’onu ya. Aga m enyere unu abuo aka ikwu okwu nke oma, aga m ezikwa unu abuo ihe unu ga-eme. ¹⁶ O ga-abu onye na-ekwuchite onu gi n’ebe ndi mmadu no. I ga-anu dika Chineke n’ebe o no, n’ihi na i ga-agwa ya ihe niile o ga-ekwu. ¹⁷ Ma i ga- ejide mkpanaka a di n’aka gi ka i nwee ike jiri ya mee ihe iribama.”

Nloghachi Mosis n’Ijpt

¹⁸ Emesja, Mosis loghachiri n’ulo ebe o bi, jekwuru Jetro ogo ya nwoke rioro ya si, “Biko kwere ka m laghachi n’Ijpt gaa chopta ma o nwere ndi ikwu m ka di ndu.”

Jetro siri, “Gaa n’udo.”

¹⁹ Ugbu a ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu n’ala Midia si ya, “Laghachi Ijpt n’ihi na ndi niile choro igbu gi anwuchaala.” ²⁰ Mosis kporo nwunye ya, na umu ya ndi ikom, nokwasị n’elu inyinya ibu, laghachi n’ala Ijpt. O jikwa mkpanaka Chineke ahụ n’aka ya.

²¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, “Mgbe i ruru Ijpt, hu na i gara n’ihu Fero mee ihe ebube niile m nyere gi ike ime. Ma aga m eme ka obi ya sie ike, ka o ghara ikwe ka ndi m laa. ²² I ga-agwa Fero okwu si ya, ‘Nke a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru, Izrel bu Okpara m. ²³ Agwara m gi okwu si, ‘Hapu nwa m nwoke ka o si n’ala Ijpt puo gaa ebe o ga-anu fee m ofufe,’ ma i juruaju. Ugbu a aga m egbu okpara gi.’”

²⁴ Mgbe Mosis na ezinaulo ya na-alaghachi Ijpt, ha rutere ebe ha ga-ezu ike abali. N’ebe ahụ, ONYENWE ANYI biakwutere Mosis choo igbu ya. ²⁵ Ma Zipora nwunye Mosis weere mma ntakiri bie nwa ya ugwu. O were ihe o biputara n’ugwu a metu n’ukwu Mosis, kwuo si, “N’ezie, i bu di obara n’ebe m no.” ²⁶ N’ihi ya, ONYENWE ANYI hapuru Mosis. (Mgbe ahụ, Zipora kwuru si, “I bu di obara,” n’ihi obibi ugwu ahụ.)

²⁷ Ugbu a, ONYENWE ANYI gwara Eron okwu si, “Gaa n’ime ozara ka izute Mosis.” Eron gara jekwuru Mosis n’ugwu Horeb, ugwu Chineke, sutu ya onu. ²⁸ Mgbe ahụ Mosis gwara Eron ihe niile ONYENWE ANYI ziri ya ka o kwuo, ya na ihe iribama ndi ahụ niile o nyere n’ihu ka o mee.

²⁹ Mosis na Eron jeruru Ijpt kpozo nzuko ndi okenye umu Izrel niile. ³⁰ Eron gwara ha ihe niile ONYENWE ANYI gwara Mosis. Mosis, n’onwe ya mere ihe iribama ahụ niile n’ihu anya ha. ³¹ Mgbe ahụ, ha kwenyere; dika ha nuru na ONYENWE ANYI eletala umu Izrel, ma hukwa ahuhu ha. Ha kporo isiala fee ya ofufe.

5

Mosis n’ihu Fero

¹ Emesja, Mosis na Eron jekwuuru Fero guzo n’ihu ya gwa ya okwu si, “Ihe a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwuru, ‘Hapu ndi m ka ha gaa meere m mmemme di nso n’ime ozara.’”

² Fero zara si, “Onye ka ONYENWE ANYI bu m ga-eji gee nti n’olu ya ihapu umu Izrel ka ha si n’ebe a puo? Amaghi m onye o bu, agaghi m ekwekwa ka Izrel gaa ebe obula.”

³ Ha zara sị, “Chineke ndị Hibru zutere anyị. Biko kwere ka anyị gaa njem ụbọchị atọ* n’ime ọzara nọọ n’ebe ahụ chọrọ ONYENWE ANYỊ Chineke anyị aja. Ọ bụrụ na anyị ajoyi ige ntị n’olu ya, ọ ga-eji ọrịa ojoo maobu mma agha kpochapu anyị.”

⁴ Eze Ijpt zara ha sị, “Mosis na Erọn, gini mere unu ji na-ewepu umu Izrel aka site n’oru ha? Laghachinu n’oru unu!” ⁵ Fero gara n’ihu sị, “Lee, ka ndi obodo a si di otutu ugbo a, ihe unu na-eme bu naani igbochi ha iru ru ha.”

⁶ N’ubochi ahụ kwa, Fero nyere ndi nlekota† umu Izrel na ndi o mere ndiisi n’ebe umu Izrel no iwu sị, ⁷ “Unu enyekwala umu Izrel ahijia ha ga-eji kpuo brik‡ dika unu na-eme n’oge gara aga. Kama, ha ga-achota ahijia ahụ n’onwe ha. ⁸ Ozo, meenu ka onuogugu brik ha na-akpu diri ka o di na mbu, unu emela ka o diri ala. Ha bu ndi umengwu. O bu ya mere ha ji na-eti mkpu, ‘Ka anyi gaa n’ozara gaa choro Chineke anyi aja.’ ⁹ Nyenu ha ru di ike, nke ga-ezi ha na ha ekwesighi ina nti n’okwu ugha Mosis na Erọn na-ekwuru ha.”

¹⁰ Ndi na-achi ndi ohu na ndi nlekota jekwuuru umu Izrel si ha, “The a ka Fero kwuru: ‘Agaghi m enykwa unu ahijia ozu. ¹¹ Gaanu chotara onwe unu okporo ahijia ebe obula unu nwere ike ichota ya, ma nke a agaghi eme ka e gbubilata ru unu kwesiri iru.’” ¹² Ya mere ndi ha gbasasiri n’ala Ijpt niile ichikota okporo ahijia ha ji akpu brik. ¹³ Ndi na-achi ha nogidere na-akwagide ha si ha, “Ruchaanu ru unu kwesiri iru n’ubochi dika unu si ru ya mgbe a na-enye unu ahijia.” ¹⁴ Ndiisi ru Fero malitere iti ndi Izrel ha hoputara maka inyere ha aka ilekota ndi ru ihe, na-aju ha ajuru sị, “Gini mere unu akputaghi oke onuogugu brik unu kwesiri ikputa unyaahu maobu taa?”

¹⁵ Mgbe ahụ, ndiisi ru ndi Izrel biakwutere Fero kwaara ya akwa si ya, “Gini mere i ji si otu a na-emeso ndi ohu gi mmeso? ¹⁶ O dighi okporo ahijia a na-enye ndi ohu gi, ma ha na-asi anyi, ‘Kpuonu brik!’ A na-etikwa ndi ohu gi ihe, ma ita uta ekwesighi idiri anyi kama ita uta diri ndi gi.”

¹⁷ Fero zaghachiri ha sị, “Ndi umengwu! N’ezie ndi umengwu ka unu bu. O bu ya mere unu ji nogide na-asi, ‘Ka anyi gaa choro ONYENWE ANYI aja.’” ¹⁸ Laghachinu azu ugbo a n’oru unu. A gaghị enye unu okporo ahijia obula. Ma unu ga-aruputariri onuogugu brik di ka a choro n’aka unu.”

¹⁹ Ndiisi ru umu Izrel ghotara na ha no na nsogbu mgbe a gwara ha okwu si ha, “Unu ga-akputariri onuogugu brik unu kwesiri ikpu kwa ubochi.” ²⁰ Mgbe ha si n’ihu Fero puo, ha zutere Mosis na Erọn ebe ha no na-eche ha. ²¹ Ndi nlekota ru ndi a gwara Mosis na Erọn okwu sị, “Ka ONYENWE ANYI lee unu anya ma kpee unu ikpe. Unu emela ka anyi buru ihe na-esi ajo isi n’ihu Fero na ndi na-ejere ya ozi. Unu etinyela mma agha n’aka ha nke ha ga-eji gbuo anyi.”

Nkwa mgbaputa nke Chineke kwere

²² Mgbe ahụ Mosis laghachikwuru ONYENWE ANYI juo ya sị, “Onyenwe anyi, gini mere i ji butere ndi a nsogbu? Gini mere i ji zite m? ²³ N’ihu na site na mgbe m jekwuuru Fero gwa ya okwu n’aha gi, o meela ka nsogbu dakwasị ndi a, ma i naputabeghi ndi gi.”

6

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu sị, “Ugbu a, i ga-ahụ ihe m ga-eme Fero. N’ihu ike aka m, o ga-ezipu ha. N’ihu ike aka, o ga-achupu ha site n’ala ya.”

² Chineke gara n’ihu gwa Mosis sị, “Mu onwe m bu ONYENWE ANYI.” ³ Egosiri m Ebrahim na Ajizik na Jekob onwe m dika Chineke, Onye puru ime ihe niile. Ma o dighi mgbe m mere ka ha mata aha m dika ONYENWE ANYI. ⁴ Emera m ka ogbugba ndu m guzosie ike n’etiti mu na ha, ogbugba ndu nke inye ha ala Kenan ebe ha biri dika ndi obia. ⁵ Ugbu a, anula m isu ude umu Izrel, bu ndi ahụ ndi Ijpt mere ka ha buru ndi ohu. Echetakwala m ogbugba ndu m.

⁶ “Ya mere, gwa umu Izrel, ‘Abu m ONYENWE ANYI. Aga m akpopta unu site n’onodu ibu ohu ndi Ijpt. Aga m eme ka unu nwere onwe unu site n’onodu ibu ndi ohu nye ha. Aga m eji aka ike m nke m ga-esetipu, ya na ihe ngosiputa di ukwu nke ikpe ikpe m, gbaputa unu. ⁷ Mgbe ahụ, aga m ewere unu ka unu buru ndi m. Aga m abụ Chineke unu. Unu ga-amata na m bu ONYENWE ANYI, onye kpoputara unu site n’aka ibu ohu

* 5:3 5:3 N’ala Ijpt ehi na oke ehi bu anumanu a na-ahuta ka ihe di nsu. Ya mere, ndi Izrel ji si na ha ga-aga njem abali ato n’ime ozara noro n’ebe ahụ choro Onyenwe anyi aja. † 5:6 5:6 Ndi nlekota ndi ohu na-arụ ru bu ndi Ijpt, ma ndisi ndi ru ahụ, bu ndi Izrel. ‡ 5:7 5:7 Brik bu ruo a gwakotara ya na okporo oka. O bu okporo oka ahụ e tinyere ya na-enye aka ime ka o sie ike mgbe a na-amị ya n’anwu. N’oge owuwe ihe ubi, a na-egbupu elu okporo oka, ma hapu ogwe ya. O bu ogwe ya ahụ, ka umu Izrel na-egburu, gwakota ya n’uru jiri ya kpuo brik.

n'ala Ijpt. ⁸ Aga m akpobata unu n'ala ahụ m weliri aka m elu, n'ụọ n'iyi, nye Ebrahim, na Aizik, na Jekob, ime ka ọ bụrụ ihe nketa unu. Abụ m ONYENWE ANYI."

⁹ Mosis gwara ụmụ Izrel ihe ndị a, ma ha egeghị ntị n'ihì ịda mba nke obi ha na ahụhụ sitere na ndogbu n'ọrụ ha.

¹⁰ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu ọzọ si, ¹¹ "Gaa gwa Fero eze Ijpt, ka ọ hapụ ụmụ Izrel ka ha pụọ n'ala ya."

¹² Mosis kwuru n'ihu ONYENWE ANYI si, "Mgbe ụmụ Izrel na-anaghị m ntị, olee otu Fero ga-esi naa m ntị? Nke ka nke, enweghị m ike ikwu okwu nke ọma."

Agburu Mosis na Eron

¹³ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu banyere ụmụ Izrel na banyere Fero eze Ijpt. O nyere ha iwu si ha site n'ala Ijpt kpọpụta ụmụ Izrel.

¹⁴ Ndị a bụ aha ndịisi ebo Izrel niile.

Ụmụ ndị ikom Ruben, ọkpara Izrel bụ,
Hanok na Palu, Hezron na Kami.
Ndị a bụ agburu Ruben.

¹⁵ Ụmụ ndị ikom Simion bụ,
Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Zoha na Shaul (onye nne ya bụ onye Kenan).
Ndị a bụ agburu Simion.

¹⁶ *Ndị a bụ ụmụ ndị ikom Livayi n'usoro e si mụọ ha:
Geshon, Kohat na Merari.

Livayi n'onwe ya gbara narị afọ na iri afọ atọ na asaa mgbe ọ nwurụ.

¹⁷ Ụmụ ndị ikom Geshon, n'agburu ha,
bụ Libni na Shimei, n'usoro ezinaụlọ ha.

¹⁸ Ụmụ ndị ikom Kohat bụ,
Amram, Izha, Hezron na Uziel.

Kohat gbara narị afọ na iri afọ atọ na atọ mgbe ọ nwurụ.

¹⁹ Ụmụ ndị ikom Merari bụ
Mahali na Mushi.

Ndị a niile si n'agburu Livayi, dika ihe e dere banyere ha si di.

²⁰ Amram luru Jokebed, nwanne nna ya. Eron na Mosis bụ ụmụ ha ndị ikom.
Ma Amram gbara narị afọ na iri afọ atọ na asaa mgbe ọ nwurụ.

²¹ Ụmụ ndị ikom Izha bụ
Kora, Nefeg na Zikri.

²² Ụmụ ndị ikom Uziel bụ,
Mishael, Elzafan na Sitri.

²³ Eron luru Elisheba, nwa Aminadab, na nwanne nwanyị Nashon. Ụmụ ha bụ, Nadab,
na Abihu, Elieza na Itama.

²⁴ Ụmụ ndị ikom Kora bụ,
Asja, Elkena na Abiasaf.
Ndị a bụ ndị ikwu Kora.

²⁵ Elieza, nwa Eron luru otu n'ime ụmụ Putiel, onye mụtaara ya Finehaz.

Ndị a bụ aha ndịisi ezinaụlọ Livayi dika ikwu ha si di.

²⁶ Ọ bụkwa Mosis na Eron ka ONYENWE ANYI gwara okwu si, "Sitenụ n'ala Ijpt dupụta ụmụ Izrel dika onuogugu ha si di." ²⁷ Ha bụ ndị gwara Fero, eze Ijpt okwu banyere ime ka ụmụ Izrel site n'ala Ijpt pụọ. Ọ bụkwa otu Mosis na Eron ahụ.

Eron ga-ekwuchitere Mosis onu ya

²⁸ Otu ụbọchị, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu n'Ijpt, ²⁹ ọ siri ya, "Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI, gaa gwa Fero eze Ijpt ihe niile m gwara gi."

³⁰ Mosis kwuru n'ihu ONYENWE ANYI si, "Lee, abụ m onye na-adighi ekwuzi okwu nke ọma, ginị mere Fero ga-eji gee ntị n'ihe m ga-agwa ya?"

* **6:16** 6:16 N'usoro omumụ a, ọ bụ naanị ndị ikom atọ e buru ụzọ mụọ ka a kpọrọ aha. Mosis na Eron so na ndị ikom atọ Amram bụ ụzọ mụta.

7

The iribama di iche iche

¹ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, “Emeela m gi ka i diri ka Chineke n’ebe Fero no. Nwanne gi Erõn ga-abukwa onye amuma gi.* ² I ga-agwa Erõn ihe niile m gwara gi. O ga-ekwukwa ha n’ihu Fero, rìõõ ya ka o kwere ka umu Izrel hapu ala Ijìpt. ³ Ma aga m eme ka obi Fero sie ike. O bu ezie na m ga-eme otutu ihe iribama n’ihe ebube n’ala Ijìpt, ⁴ ma Fero agaghì ege unu nti. Mgbe ahù aga m eme ka aka m bjakwasì Ijìpt. Aga m esite n’oke oru nke ikpe omuma di oke egwu, mee ka ndi m, Izrel, dika usuu ha niile si di, site n’ala Ijìpt puo. ⁵ Ndi Ijìpt ga-amata n’ezie na m bu ONYENWE ANYI, mgbe m setipuru aka n’Ijìpt, ma site n’etiti ha kpoputa umu Izrel.”

⁶ Mosis na Erõn mere dika ONYENWE ANYI nyere ha iwu. ⁷ N’oge a, mgbe ha gwara Fero okwu, Mosis agbaala iri afõ asato. Ma Erõn agbaala iri afõ asato na ato.

Mkpanaka Erõn agho agwo

⁸ Mgbe ahù, ONYENWE ANYI gwara Mosis na Erõn si, ⁹ “Mgbe Fero ga-agwa unu okwu si, ‘Meenu ihe ebube.’ I ga-agwa Erõn okwu si ya, ‘Were mkpanaka gi tupu ya n’ala n’ihu Fero.’ O ga-agho agwo.”

¹⁰ Mgbe ahù, Mosis na Erõn jekwuuru Fero mee dika Onyenwe anyi nyere ha n’iwu. Erõn tupuru mkpanaka ya n’ala n’ihu Fero na ndi ozi ya. O ghorõ agwo. ¹¹ Ma Fero kpopõtara ndi maara ihe, na ndi mgbaasi, na ndi majiki no n’Ijìpt. Ha biara mee udi ihe iribama ahù Mosis na Erõn mere site n’ihe nzuzo nke akaoru ha. ¹² Onye obula n’ime ha tupuru mkpanaka ya, nke ghokwara agwo. Ma mkpanaka ahù Erõn tupuru, nke ghorõ agwo, loro mkpanaka ndi ahù niile ndi Ijìpt tupuru. ¹³ Fero nyichiri obi ya, mee ka o sie ike. O geghi Erõn na Mosis nti dika Onyenwe anyi kwuru.

Mmiri agho obara

¹⁴ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, “Obi Fero siri ike. O bu nke a mere o ji na-aga n’ihu na-aju ka ndi m laa. ¹⁵ Ma otu o di; n’isi ututu echi, jekwuuru Fero tupu o gaa n’osimiri.† Guzoro n’akuku osimiri Nail, jidekwa mkpanaka ahù ghorõ agwo n’aka gi. ¹⁶ I ga-agwa Fero si, ‘ONYENWE ANYI, Chineke ndi Hibru, ezitela m ka m gwa gi si, hapu ndi m ka ha gaa n’ozara fee m ofufe. Tutu ruo ugbu a, i juru ige nti.’ ¹⁷ Ugbu a ONYENWE ANYI kwuru nke a si, ‘I ga-amata site na nke a na mu onwe m bu ONYENWE ANYI. Aga m ewere mkpanaka a nke m ji n’aka tie n’osimiri Nail. O ga-agbanwe ghorõ obara. ¹⁸ Azu niile di n’ime ya ga-anwu. Osimiri ahù ga-esikwa isi dika ihe rere ure. Nke a ga-eme ka o buru ihe rara ahù nye ndi Ijìpt inu mmiri site na ya.’”

¹⁹ Mgbe ahù, ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya, “Gwa Erõn ka o setipu mkpanaka ya n’elu mmiri niile di n’Ijìpt. Nke a metutara osimiri ha niile, mmiri ntakiri ha niile, odo mmiri ha niile, na ebe niile ha na-echekota mmiri. Obara ga-ejuputa ebe niile n’Ijìpt, ite mmiri na ite aja na ite osisi niile.”

²⁰ Mosis na Erõn mere di ka ONYENWE ANYI nyere ha n’iwu ime. N’ihu Fero na ndiisi oru ya, Erõn weliri mkpanaka ya tie ya n’elu mmiri di n’osimiri Nail. N’otu ntabi anya, mmiri ahù gbanwere ghorõ obara. ²¹ Ka azu di n’ime mmiri Nail nwusiri, mmiri ahù malitere na-esi isi ojoo, nke mere ka ndi Ijìpt hapu inwe ike inu mmiri sitere na ya. Obara juputakwara n’ala Ijìpt niile.

²² Ma ndi majiki Ijìpt jikwa ihe nzuzo ha mee ka mmiri chaa obara obara.‡ Nke a mere ka Fero nyichie obi ya. O naghì Mosis na Erõn nti, dika ONYENWE ANYI gwara ha na o ga-eme. ²³ Fero tughariri laghachi n’ulozeze ya, na-echeghi echiche banyere ihe niile ahù e mere. ²⁴ Ya mere, ndi Ijìpt niile gwuru olulu mmiri n’akuku osimiri ahù icho mmiri onunù ebe ha na-enweghi ike inu mmiri sitere n’osimiri Nail.

Awo ejuputa n’ala Ijìpt

²⁵ Ubochi asaa gasiri, site n’ubochi ONYENWE ANYI tichara ihe otiti ahù na Nail.

8

¹ Mgbe ahù, ONYENWE ANYI gwara Mosis si, “Jekwuuru Fero gwa ya, ‘Nke a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru. Hapu ndi m, ka ha gaa fee m ofufe. ² O buru na i ju ihapu ha

* 7:1 7:1 Nke a putara, ga-abu onu na-ekwuru gi † 7:15 7:15 Ndi Fero na-aga n’osimiri Nail ututu ubochi niile, n’ihi ikpe ekpere nye chi Nail, onye ha weere ka nna chi niile. Ya mere, mmadu ime ihe obula ga-emetuta osimiri Nail dika onye ahù imetu aka na mkpuruobi ndi Ijìpt. N’ihi na ha kwenyere na ihe obula mee osimiri Nail, n’ala Ijìpt ga-agho ozara. ‡ 7:22 7:22 Ihe iribama (orja na-efe efe) niile ndi a di iche iche gosiputara ike Chineke n’ebe ihe niile e kere eke di, karichasia n’ebe ihe e kere eke nke ndi mmadu na-efe dika chi. O bu n’etiti onwa mbu n’afõ ruo n’õnwa anõ ka ihe iribama niile ndi ahù mere.

ka ha gaa, aga m eme ka awo juputa n'ala Ijpt niile. ³ Osimiri Nail ga-ajuputa n'awo. Ha ga-abata n'ulozeze gi na n'ime onuulo ndina gi, ma n'elu ihe ndina gi, ma n'ulo ndi na-ejere gi ozi, ma n'ulo ndi gi niile, na n'ebe a na-esi nri, ma n'ime ihe e ji agwakota utu oka. ⁴ Awo ndi a ga-arigokwa n'ahu gi, na n'ahu ndi gi, na n'ahu ndi na-ejere gi ozi."

⁵ Mgbe ahu, ONYENWE ANYI gwara Mosis si, "Gwa Eron, 'Setipu aka gi ya na mkpanaka gi n'elu osimiri niile, na mmiri nta na odo mmiri ndi Ijpt, mee ka awo juputa ala Ijpt niile."

⁶ Eron setipuru aka n'elu mmiri niile nke Ijpt, awo putara kpuchie ala ahu niile. ⁷ Ma ndi majiki Ijpt jikwa ihe nzuzo ha mee ihe ahu Mosis na Eron mere. Ha mekwara ka awo juputa ala ahu niile.

⁸ Fero kporo Mosis na Eron rjoo ha si, "Rjooonu ONYENWE ANYI ka o wepuru mu na ndi m awo ndi a. Emesija aga m ekwe ka ndi gi gaa choro ONYENWE ANYI aja."

⁹ Mgbe zaghachiri Fero si, "Gi ka o diri igwa m mgbe m ga-arjo arirjo a n'isi gi na n'isi ndi gi, ka e wezuga awo ndi a site n'ulo unu, ma hapu naani ndi no n'osimiri Nail."

¹⁰ Mgbe ahu Fero siri Mosis, "Achoro m ka i mee ya echi."

Mosis zaghachiri Fero si, "O di mma, ka o diri dika i kwuru. Mgbe ahu, i ga-amata na o nweghi onye dika ONYENWE ANYI Chineke anyi. ¹¹ Awo ndi a niile ga-apu site n'ebe i no, na site n'ulo gi na site n'ulo ndi na-ejere gi ozi na site n'ulo ndi Ijpt niile. O bu naani n'osimiri Nail ka ha ga-ano."

¹² Mgbe Mosis na Eron sitere n'ulo Fero puo, Mosis kpokuru ONYENWE ANYI ka o wepu awo ndi a o mere ka ha bjakwasi Fero. ¹³ ONYENWE ANYI mere ihe Mosis rjoro. Awo ndi ahu niile nwuru n'ime ulo, na n'ama, na n'ohja. ¹⁴ E kpokotara ozu awo ndi a niile n'ebe di iche iche. Isi ojoo ha wetara n'ala ahu di egwu. ¹⁵ Ma mgbe Fero huru na awo ndi a anwuchaala, o mechiri obi ya ju ige Mosis na Eron nti, dika ONYENWE ANYI kwuru na o ga-eme.

Umụ ndanda nta na-efe efe ejuputa ala Ijpt

¹⁶ Ya mere, ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya, "Gwa Eron, setipu mkpanaka gi, tie n'aja nke ala n'ala Ijpt niile, aja ya ga-agho anwu nta nke na-ata ata." ¹⁷ Mosis na Eron mere nke a. Mgbe Eron setipuru aka tie mkpanaka ya n'elu ala, anwu nta juputara n'ala Ijpt niile, n'ahu ndi mmadu, na n'ahu anumanu ha. Ndanda ndi a juputakwara n'uzuzo niile di n'ala ahu. ¹⁸ Ndi Ijpt na-eme majiki gbaliri iji ihe nzuzo ha mee otu ihe ahu Eron mere, ma ha enweghi ike ime ka anwu nta obula puta.

Ebe o bu na anwu nta ndi a juputara n'ahu mmadu na n'ahu anumanu niile. ¹⁹ Naani ihe ndi na-eme majiki gwara Fero bu, "Nke a bu akaoro Chineke." Ma Fero mere ka obi ya sie ike. O choghi ige, o buladi ndi majiki ya nti, dika ONYENWE ANYI kwuru na o ga-eme.

Usuu ijiji ejuputa ala Ijpt

²⁰ ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya, "Bilie n'isi ututu echi jekwuru Fero. Mgbe o ga-aga n'osimiri,* gwa ya okwu si, 'Nke a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru, Hapu ndi m ka ha gaa fee m ofufe. ²¹ O buru na i choghi ime otu a, aga m eme ka igwe ijiji juputa n'ala Ijpt niile. Ha ga-ajuputa gi n'ahu na n'ahu ndi na-ejere gi ozi, na n'ahu ndi gi niile, na n'ime ulo unu niile.

²² "N'ubochi ahu, igwe ijiji ndi a agaghi emetu ndi no na Goshen ebe ndi m bi. Mgbe ahu ka i ga-amata na mu bu ONYENWE ANYI bjara ije n'ala a. ²³ Aga m emekwa ka o puta ihè na o nwere ihe di iche n'etiti ndi m na ndi gi. Ihe iribama a ga-emezukwa echi."

²⁴ N'echi ya, ONYENWE ANYI mere dika o kwuru. Igwe ijiji di egwu n'onuogugu bjara n'ala Ijpt, juputa n'ulo Fero, na n'ulo ndi niile na-ejere ya ozi, na n'ala Ijpt niile. E mere ka ala Ijpt buru ihe e ji ijiji mebie.

²⁵ Mgbe ihe ndi a na-eme, Fero kporo Mosis na Eron gwa ha okwu si, "Gaanu choro Chineke unu aja, ma ka o buru n'ala Ijpt."

²⁶ Mosis zaghachiri Fero si, "Nke ahu abughi ihe ziri ezi, n'ihu na aja anyi na-aga ichuru ONYENWE ANYI Chineke anyi bu ihe ruru aru n'anya ndi Ijpt. O buru na anyi achuo aja a n'ihu ha, ha ga-eji nkume tugbuo anyi. ²⁷ Anyi ga-aga njem ubochi ato n'ime ozara gaa choro ONYENWE ANYI Chineke anyi aja, dika o nyere anyi iwu ka anyi mee."

²⁸ Fero zaghachiri ha si, "Aga m ekwenye ka unu ga choro ONYENWE ANYI Chineke unu aja n'ozara, ma unu agaghi aga ebe di anya. Ugba a, kperenu m ekpere."

²⁹ Mosis zara Fero si ya, "Ngwangwa m si n'ihu gi puo, aga m arjo ONYENWE ANYI arirjo. Echi, a ga-esite n'ulo Fero, na n'ulo ndi na-ejere ya ozi, na n'ulo ndi Ijpt niile

* 8:20 8:20 Eleghi anya o na-aga isa ahu

wezuga ijiji ndị a. Ọ ga-adị mkpa na Fero ga-elezi anya hapụ igho aghugho ozo site iju ka umu Izrel gaa choro ONYENWE ANYI aja.”

³⁰ Mgbe ahụ, Mosis sitere n'ihu Fero puo ripo ONYENWE ANYI ka o mee ka ijiji ndi a gabiga. ³¹ ONYENWE ANYI mere dika Mosis ripo. Ijiji ndi a sitere n'ulo Fero na ulo ndi na-ejere ya ozi na ulo ndi Ijpt niile puo. O nwekwaghị ijiji o bula foduru n'ala ahụ. ³² Ma n'oge a, Fero gara n'ihu ime ka obi ya sie ike. O kweghi ka umu Izrel laa.

9

Orja metutara umu anu ulo

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya, “Jekwuru Fero si ya. ‘Nke a bu ihe ONYENWE ANYI Chineke ndi Hibru kwuru, ‘Hapu ndi m ka ha gaa fee m.’” ² O buru na i ju, ma gaa n'ihu igbochi ha, ³ aka ONYENWE ANYI ga-ewebata oke orja na-eefe efe nke ga-abiakwasị igwe anu ulo unu niile di n'ubi. Ya bu, inyinya unu, na inyinya ibu unu, na inyinya kamel unu, na ehi unu, na aturu unu na ewu unu. ⁴ ONYENWE ANYI ga-akpa oke n'etiti anu ulo ndi Ijpt na nke ndi Izrel. N'ihu ya, o nweghi anu ulo obula si n'etiti anu ulo ndi Izrel ga-anwu.’”

⁵ ONYENWE ANYI ekwuola oge nke a ga-amalite si, “Echi ka ONYENWE ANYI ga-eme ihe di otu a n'ala a.” ⁶ N'ututu echi ya, ONYENWE ANYI mere dika o kwuru. Igwe anu ulo niile di n'Ijpt nwuru. Ma o dighi otu n'ime anu ulo umu Izrel nwuru. ⁷ Mgbe ahụ Fero zipuru ndi mmadu ndi gara choputa na o nweghi otu n'ime anu ulo umu Izrel nwuru. Ma o buladi mgbe o choputara na nke a bu eziokwu, o gbanweghi obi ya, o nogidere ju ikwe ka ndi Izrel laa.

Orja etuto

⁸ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron si, “Sitenu n'ekwu e ji esi nri kporo ntu nke Mosis ga-awuli elu n'ihu Fero. ⁹ Ntu ahụ ga-efesasi, dika uzuzu n'ala Ijpt niile. Ọ ga-ebute etuto nke ga-agho onya n'ahụ ndi mmadu na umu anumanu di iche iche di n'ala ahụ niile.”

¹⁰ Mosis na Eron kporo ntu gaa guzo n'ihu Fero. Mgbe Fero no na-ele anya Mosis wuliri ntu ahụ elu. Ọ ghorọ etuto, nke gbawara gho onya n'ahụ umu mmadu na umu anumanu niile. ¹¹ Ndi majiki Ijpt enweghi ike iguzo* n'ihu Mosis, n'ihu etuto ndi juputara ha n'ahụ dika o di n'ahụ ndi Ijpt ndi ozo. ¹² Ma ONYENWE ANYI mere ka obi Fero sie ike. Ọ juru ige Mosis na Eron ntu dika ONYENWE ANYI gwara Mosis na o ga-eme.

Mkpuru mmiri a

¹³ ONYENWE ANYI gwara Mosis ozo si, “Bilie n'isi ututu echi gaa gwa Fero okwu si ya, ‘Nke a bu ihe ONYENWE ANYI Chineke ndi Hibru kwuru, Hapu ndi m ka ha gaa fee m ofufe. ¹⁴ Ma o bughị ya, n'oge a, aga m ezite orja ozo niile nke na-eefe efe, ka ha bjakwasị gi, na ndi na-ejere gi ozi, na ndi Ijpt niile. Nke a ga-eme ka unu ghota na o dighi Onye ozo dika m n'elu uwa niile. ¹⁵ N'ihu na tupu oge a, agaara m esetipu aka m, jiri ajo orja tie gi na ndi gi niile nke ga-egbuchapu unu site n'elu uwa. ¹⁶ Ma o bu n'ihu nke a ka m ji guzobe gi, ka m gosiputa ike m n'ebe ino, ka e nwe ike kwusaa aha m n'elu uwa niile. ¹⁷ Ma i no na-ebuli onwe gi elu megide ndi m, ju na ha agaghị ala. ¹⁸ Ya mere, n'oge dika oge a echi, aga m ezipu oke ifufe nke ya na akummiri igwe so n'ala Ijpt niile. Udi ifufe a adibeghi mbu n'ala Ijpt, malite n'oge a toro ntala ya rute ugbu a. ¹⁹ Ya mere, nye iwu ka a gaa ngwangwa n'ubi unu webata anu ulo unu na ihe ndi ozo unu nwere n'ebe a ga-echebe ha, n'ihu na oke ifufe nke ya na mkpuru mmiri so ga-egbu mmadu na anu ulo obula a hapuru n'ezi.’”

²⁰ Ufodu ndi na-ejere Fero ozi, ndi na-atu okwu ONYENWE ANYI egwu mere ngwangwa gaa dulata anu ulo ha, na ndi ohu ha. ²¹ Ma ndi ahụ na-enweghi nrube isi nye okwu ONYENWE ANYI hapuru ndi ohu ha nakwa anu ulo ha n'ohia.

²² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis, “Setipu aka gi n'eluigwe. Nke a ga-eme ifufe nke ya na mkpuru mmiri so malite izokwasị ala Ijpt niile, na umu mmadu, na anumanu, na ihe niile a kuru n'ubi n'Ijpt.” ²³ Mgbe Mosis setipuru mkpanaka ya n'ihu eluigwe, ONYENWE ANYI zidatara egbe eluigwe na oke ifufe nke ya na mkpuru mmiri so. Amuma egbe eluigwe chakwara n'ala. Ya mere, ONYENWE ANYI zidatara oke ifufe nke ya na mkpuru mmiri so n'ala Ijpt. ²⁴ Mkpuru mmiri dara, amuma gbukwara n'ihu nakwa n'azu. N'ezie, o bu oke ifufe di njo, udi nke a na-ahutubeghi n'ala Ijpt kemgbe o ghoru nnukwu mba. ²⁵ Mkpuru mmiri ahụ tighuru ihe niile di n'ohia, ma mmadu ma

* **9:11** 9:11 Ihe otiti orja, bu ihe iribama ndi mbu, metutara naani ihe ndi ahụ niile nke ndi Ijpt na-eefe dika chi. Ma ihe otiti orja nke ugbu a, metutara ndi majiki Ijpt dika ihe ido aka na nti, ka ha gharakwa i dijaghachi n'ihu imaa Mosis aka n'ihu.

anumanu niile di n'ala Ijpt. O feturu ihe niile na-epu n'ubi, ma ahijia niile di n'osisi. ²⁶ Ma akuku ebe mkpuru mmiri ndi a na-erughi bu naanij Goshen, ebe umu Izrel bi.

²⁷ Mgbe ahụ Fero ziri ozi ka a kpọ Mosis na Erọn. O kwuputara n'ihu ha si, "N'oge a, emehiela m. ONYENWE ANYI bu onye ezi omume, mu na ndi m bu ndi mejoro. ²⁸ Kpee ekpere rijo ONYENWE ANYI n'ihu na oke mkpuru mmiri na egbe eluigwe a ezuola. Aga m ekwe ka unu gaa, unu agaghị atufukwa mgbe."

²⁹ Mosis gwara Fero si ya, "Mgbe m si n'obodo a puo, aga m esetipu aka m n'ebe ONYENWE ANYI no, egbe eluigwe a, na ifufe a nke ya na mkpuru mmiri so ga-akwusikwa. Site na nke a, i ga-amata na uwa niile bu nke ONYENWE ANYI. ³⁰ Ma amaara m na gi onwe gi na ndi na-ejere gi ozi adighi atụ ONYENWE ANYI Chineke egwu."

³¹ Oke ifufe ahụ nke ya na mkpuru mmiri so mebiri ihe a kuru n'ubi, dika flakisi na oka bali. N'ihu na n'oge a, oka bali emenyela isi, flakisi etojuokwala maa ifuru. ³² Ma ifufe na mmiri ukwu ahụ emebighi oka wiiti na spelti, n'ihu na ha achabeghi.

³³ Mosis hapuru Fero si n'obodo ahụ puo. O gbasapuru aka ya abuo n'ihu ONYENWE ANYI, egbe eluigwe na mkpuru mmiri ahụ kwusiri. Mmiri ozuzo kwusikwara izo n'ala ahụ. ³⁴ Mgbe Fero huru na mmiri ozuzo na mkpuru mmiri na egbe eluigwe akwusila, o mehiere ozo. Ya na ndi na-ejere ya ozi gara n'ihu nyichie obi ha. ³⁵ Ya mere, Fero mere ka obi ya sie ike. O juru ikwere ka umu Izrel puo, dika ONYENWE ANYI gwararị Mosis.

10

Igurube ejuputa ala Ijpt

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, "Jekwuru Fero n'ihu na emeela m ka obi ya, na obi ndi na-ejere ya ozi sie ike, ka m nwee ike ruo oru iribama ndi a di iche iche n'etiti ha. ² Nke a ga-abu akuko unu ga-akoro umu unu, na umu umu unu, banyere otu m si mesie ndi Ijpt ike, na otu m si ruo oru iribama m n'etiti ha, ime ka unu mata na m bu ONYENWE ANYI."

³ Ozo, Mosis na Erọn jekwuuru Fero gwa ya si, "Nke a bu ihe ONYENWE ANYI Chineke ndi Hibru kwuru, 'O bu ruo ole mgbe ka i ga-aju iwedata onwe gi ala n'ihu m? Hapu ndi m ka ha gaa fee m ofufe. ⁴ O buru na i ju ikwere ka ha gaa, n'ututu ech, aga m ezite igurube n'ala Ijpt. ⁵ Igurube ndi a ga-ekpuchi ihu ala Ijpt niile, ka mmadu obula hapu ihu ala anyi. Ha ga-erichapu ihe ndi foduru bu nke ifufe na mkpuru mmiri ahụ na-emebighi, tinyere osisi niile na-eto eto n'ubi unu. ⁶ Ha ga-ejuputa n'ulo gi, na n'ulo ndi na-ejere gi ozi, na n'ulo ndi Ijpt niile. Ihe di otu a bu udi ihe na-emetubeghi na mbu, nke nna gi maobu nna nna gi ha na-ahutubeghi udi ya site na mgbe ha bidoro ibi n'ala a tutu ruo ugba a.'" Mgbe ahụ, Mosis tugharị hapu Fero puo.

⁷ Ndi na-ejere Fero ozi biakwutere ya, juo ya si, "Ruo ole mgbe ka nwoke a ga-anogide na-aburu anyi ihe onwunwa? Hapu ndi a ka ha laa, ka ha nwee ike ife ONYENWE ANYI Chineke ha ofufe. O bu na i ghotabeghi na e bibiela Ijpt?"

⁸ Mgbe ahụ, a kpoghachiri Mosis na Erọn azu n'ihu Fero. O gwara ha si, "O di mma, gaa feenu ONYENWE ANYI Chineke unu ofufe." Fero jukwara ha si, "Olee ndi n'etiti unu ga-eso unu jee?"

⁹ Mosis zaghachiri si, "Anyi niile na-aga, umuntakiri na ndi okenye, umu anyi ndi ikom na ndi inyam, igwe ehi anyi na igwe ewu na aturu anyi; n'ihu na anyi na-aga ime mememe di nsọ nye ONYENWE ANYI."

¹⁰ Fero sirị, "Ka ONYENWE ANYI nonyere unu. Ma agaghị m ekwe ka unu na ndi inyam unu, na umuntakiri unu gaa. O doro anya na unu na-atu atumatu ojo n'ime obi unu.

¹¹ O gaghị adi otu a! Jeenu naanij* unu bu ndi ikom gaa fee ONYENWE ANYI unu ofufe, n'ihu na nke a bu ihe unu na-arjo." Mgbe ahụ a chupuru Mosis na Erọn site n'ihu Fero.

¹² ONYENWE ANYI gwara Mosis si, "Setipu aka gi n'ala Ijpt ka igurube juputa na ya, kpuchie ebe niile, richapu ihe niile na-eto eto di n'ala ahụ bu nke ifufe na mkpuru mmiri ahụ hapuru."

¹³ Ya mere, Mosis setipuru mkpanaka ya n'elu ala Ijpt, ONYENWE ANYI mere ka ifufe nke si n'ebe anyanwu si awa fee n'ubochi ahụ niile na abali ahụ niile. N'ututu ya, ifufe ahụ si n'ebe anyanwu si awa bubatara igurube ndi ahụ. ¹⁴ Ha niile kpuchichara ala Ijpt niile, site n'otu akuku ruo n'akuku nke ozo. Nke a bu mbata igurube kachasi ibe ya njo n'Ijpt. Ijpt agaghị enwekwa nke dika ya ozo. ¹⁵ Ha kpuchiri ala niile ruo mgbe ochichiri gbachiri ya. Ha richapuru ihe niile na-eto n'ubi, na mkpuru niile na-amị

* **10:11** 10:11 N'usoro ofufe chi ndi Ijpt, o bu naanij ndi ikom na-ahu ma na-emekwa ihe niile banyere ofufe, ndi inyam na umuntakiri adighi e sonyere ha. Ihe mere Fero ji na-ekwenyeghi na ndi inyam na umuntakiri ha ga-eso gaa, bu n'ihu ime ka ndi ikom ha nogide n'ohu n'ala Ijpt.

n’osisi, bụ nke ifufe na mkpuru mmiri ukwu ahụ hapuru. N’ikpeazu, ọ dighi ahijia ndu fodoru n’ala ma n’elu osisi n’Ijpt niile.

¹⁶ Na-atufughị oge, Fero ziri ozi ka a kpọọ Mosis na Eron. Mgbe ha bjara, ọ gwara ha si, “Emehiela m megide unu na ONYENWE ANYI bụ Chineke unu. ¹⁷ Biko gbagharakwa m mmehie nke a, ma rịọọ ONYENWE ANYI bụ Chineke unu ka o wepuru m onwu nke a. Ekwere m nkwa na agaghị m ajukwa ọzọ ka unu laa.”

¹⁸ Mosis hapuru Fero puo gaa kpeere ONYENWE ANYI ekpere. ¹⁹ Ngwangwa, ONYENWE ANYI zitere ikuku nke si n’ebe anyanwu na-ada bja, nke bupuru igurube ndi ahụ site n’ala Ijpt, buba ha n’Osimiri Uhie. Ọ dikwaghị otu igurube fodoru n’ala Ijpt niile. ²⁰ Ma ONYENWE ANYI mere ka obi Fero sie ike, o kweghi ka umu Izrel gaa fee Chineke ofufe.

Ochichiri n’ala Ijpt

²¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis si, “Setipu aka gi abuo n’elugwe ka ochichiri gbaa n’ala Ijpt niile.” ²² Mosis setipuru aka ya n’elugwe. Oke ochichiri gbara abali ato n’ala Ijpt niile. ²³ Ndi Ijpt ahughi ihu ibe ha. Ha ahapughi kwa ebe obibi ha abali ato ahụ. Ma umu Izrel nwere ihè n’ebe niile ha bi.

²⁴ Mgbe ahụ, Fero kporo Mosis si ya, “Gaanu fee ONYENWE ANYI unu ofufe. Unu na ndi inyom na umu unu nwere ike iga, ma unu ga-ahapu igwe ehi unu na igwe anu ulo unu gaa.”

²⁵ Mosis zara, “I ghaghị ihapu anyi ka anyi were ihe aja na aja nsure oku, nke anyi chee n’ihu ONYENWE ANYI Chineke anyi. ²⁶ Igwe anu ulo anyi ga-esoro anyi. O nweghi ihe o bu la anyi ga-ahapu n’ihi na anyi ga-eji ufodu n’ime ha fee ONYENWE ANYI Chineke anyi ofufe. Ọ bukwa naani mgbe anyi ruru n’ebe ahụ ka anyi nwere ike imata ihe anyi ga-eji fee ONYENWE ANYI anyi ofufe.”

²⁷ Ma ONYENWE ANYI mere ka obi Fero sie ike. O kweghi ka ha laa. ²⁸ Fero gwara Mosis si, “Si n’ihu m puo. Lezie anya hu na i bighi n’ihu m ozo. Ubochi obula i nwara bja n’ihu m, onye nwuru anwu ka i ga-abu.”

²⁹ Mosis zaghachiri Fero si, “The i kwuru di mma, agaghị m abiakwa n’ihu gi ozo.”

11

Ogbugbu umu e buru uzo muo

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis, “Aga m ewetara Fero na Ijpt otu ihe otiti ozo. Mgbe nke a gasiri, ọ ga-ekwe ka unu si n’ebe a puo. N’eziokwu, ọ ga-eji aka ya chupu unu n’ala ya. ² Gwa nwoke na nwanyi Izrel obula ka ha jikere. Ha ripo ndi agbataobi ha bu ndi Ijpt, ka ha nye ha ihe obula e ji ologha na olaedo kpuo.” ³ ONYENWE ANYI mere ka umu Izrel nweta ihuoma n’ebe ndi Ijpt, na ndi agbataobi ha no. Nke ka nke, Mosis ghoru onye a na-asopuru n’etiti ndi ozi Fero na n’ihu ndi Ijpt niile.

⁴ Ya mere, Mosis siri, “The a ka ONYENWE ANYI kwuru, ‘N’ihe di ka n’etiti abali taa, aga m agafe n’ime ala Ijpt niile. ⁵ Mgbe nke a na-eme, ndi ikom niile e bu uzo muo* n’ala Ijpt ga-anwu, site n’okpara Fero, onye no ugbu a n’ocheeze ya, ruo n’okpara ohu onye nwanyi na-akwo ihe na nkume ikwo nri, na umu ehi niile e bu uzo muo. ⁶ Mgbe nke a mere, iti mkpu akwa di ukwu ga-adi n’ala Ijpt, udi ga-ada n’ala Ijpt niile nke na-adibeghi n’ala Ijpt, udi iti mkpu akwa nke na-agaghị adikwa ozo. ⁷ Ma n’ebe umu Izrel no, nkita agaghị agbo nwoke maobu nwanyi maobu anumanu obula uja.’ Site na nke a, i ga-amata na ONYENWE ANYI na-akpa oke n’etiti ndi Izrel na ndi Ijpt. ⁸ Ndi ochichi gi ndi a ga-abia gbuo ikpere ripo m si m, ‘Biko kporo ndi gi puo n’obodo anyi.’ Mgbe ha mesiri nke a, aga m apu.” Iwe were Mosis mgbe o si n’ulo Fero na-aputa.

⁹ ONYENWE ANYI agwalari Mosis si ya, “Fero agaghị ege gi nti. Nke a ga-enye m ohere ime otutu ihe ebube di iche iche n’Ijpt.” ¹⁰ Ọ bu ezie na Mosis na Eron mere ihe ebube ndi a n’ihu Fero, ma ONYENWE ANYI mere ka obi Fero sie ike, ka ọ hapu ikwe ka umu Izrel si n’ala ya puo.

12

Mmemme Ngabiga na nke achicha na-ekoghi eko

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu n’ala Ijpt si ha, ² “Onwa a ga-aburu unu isi onwa. Ọ ga-abu onwa mbu nke onwa niile n’afu unu. ³ Gwa ogbako umu Izrel niile okwu si ha, N’afu obula, n’abali iri nke onwa a, nwoke obula ga-eweta nwa aturu n’isi ezinaulo obula. ⁴ Ezinaulo obula nke dikariri nta, nke na-enweghi ike iweta na

* 11:5 11:5 Gbaa gburugburu ala niile di n’etiti owwa anyanwu, odinihu ezinaulo obula na-adabere n’okpara.

iricha otu nwa aturu, ga-ejekwuru ezinaulo ozo dikwa nta, ka ha jikotaa onwe ha onu weta nwa aturu. Ndi ga-ejikota onwe ha onu aghaghi ibu uzo pia mmadu ole ha ga-adi nwee ike richaa otu aturu. ⁵ Nwa aturu a ga-eweta ga-abu oke gbara naani otu afo, nke na-enweghi ntupo obula n'ahu ya. Unu nwere ike horo aturu maobu ewu. ⁶ Unu ga-elekota ya anya ruo n'ubochi nke iri na ano nke onwa a. N'abali ubochi ahụ ka ogbako Izrel niile ga-egbu ya. ⁷ Ha ga-ewere obara ya tee n'elu na n'akuku ibo onu nke di n'ezinaulo ha niile, ebe ha ga-anọ rie anu aturu ahụ. ⁸ Ha ga-eri anu aturu a, nke a ga-ahu n'oku n'abali ahụ, ya na achicha na-ekoghi eko, na ahijia ndu na-elu ilu. ⁹ A gaghị eri nwa aturu obula na ndu, a gaghị esikwa ya esi, kama a ga-ahu ya n'oku. A ga-ahu akuku ahụ nwa aturu obula n'oku, tinyere isi ya, ukwu ya na ihe di n'ime afo ya. ¹⁰ Unu agaghị erifodu ya ruo n'ututu echi ya. Nke obula ga-afo du n'abali ahụ, a ga-akpo ya oku. ¹¹ Otu a ka unu ga-esi rie ya: yirinu uwe unu, na akpukpoukwu unu.* Jirikwanu mkpara unu. Jikerenu dika ndi na-aga njem di anya. Unu ga-eri anu aturu a na achicha na-ekoghi eko ngwangwa. A ga-akpo oriri a Mmemme Ngabiga ONYENWE ANYI.

¹² "Aga m agafe n'ala Ijpt n'abali ahụ, igbu ndi ikom niile e bu uzo muo n'ala Ijpt, ma mmadu, ma anumanu. Aga m emekwa ka ikpe omuma bjakwasị chi ndi ozo ahụ niile Ijpt na-efe ofufe. Abu m ONYENWE ANYI. ¹³ Obara ahụ unu ga-ete n'onu ibo ulo unu ga-abu ihe ama igosi ebe unu bi, n'ihu na mgbe m huru obara ahụ, aga m agafe unu. O nwekwaghị ihe otiti ga-abiakwasị unu mgbe m ga-egbu ndi Ijpt.

¹⁴ "Ubochi a ga-aburu unu ihe ncheta nye ogbo niile ndi na-eso n'azu. Unu ga-emekwa ya ka o buru mmemme nye ONYENWE ANYI. Ukpuru nke na-adigide adigide site n'ogbo ruo n'ogbo. ¹⁵ Ubochi asaa ka unu ga-eri achicha na-ekoghi eko.† N'ubochi mbu nke ubochi asaa ahụ, ka unu ga-esite n'ulo unu wezuga ihe iko achicha niile, n'ihu na onye obula riri nri nke ihe na-eko achicha di n'ime ya site n'ubochi mbu ruo n'ubochi nke asaa, aghaghị ibipụ ya site n'ala Izrel. ¹⁶ Unu ga-ewere ubochi mbu na ubochi nke asaa, nke mmemme ahụ, nwee mkpokota di nsọ. Onye obula agaghị aru oru obula n'ubochi abuo ndi a, kariakwa isi nri unu ga-eri.

¹⁷ "Unu ga-edobekwa mmemme achicha na-ekoghi eko n'ihu na o bu n'ime otu ubochi a ka m sitere n'ala Ijpt kpopta unu dika usuu ndi agha. Unu ga-emekwa mmemme ubochi a ka o buru ukpuru nke na-adigide adigide site n'ogbo ruo n'ogbo ¹⁸ N'onwa mbu, n'anyasi nke ubochi nke iri na ano, ka unu ga-eri achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee ruo n'anyasi nke ubochi iri abuo na otu. ¹⁹ N'ime ubochi asaa ahụ, agaghị ahụ ihe na-eko achicha n'ulo unu. A ga-esite n'ogbako ndi Izrel bipu onye obula riri ihe obula nke ihe na-eko achicha di n'ime ya. Iwu a diri ndi obia niile n'ala Izrel, dikwara ndi nwa afo ala. ²⁰ Unu agaghị eri ihe obula e ji ihe na-eko achicha mee. N'ebe obibi unu niile, o bu naani achicha na-ekoghi eko ka unu ga-eri."

²¹ Mgbe ahụ, Mosis kpokotara ndi okenye umu Izrel niile gwa ha okwu si, "Gaanu hoputa umu aturu n'ihu agburu unu niile, gbuonu aturu ngabiga ndi a. ²² Were ahijia hisop, denye ya n'obara si n'aturu ndi a nke a ga-awunye n'efere, tee ya n'elu ibo na n'akuku abuo nke onu uzo ulo unu. Onye obula n'ime unu agaghị apu n'ezi tutu ruo ututu. ²³ Mgbe ONYENWE ANYI ga-agafe igbu ndi Ijpt, o ga-ahu obara ahụ n'awara na mbudo ibo onu uzo ulo unu. O ga-agafe ulo unu, gharakwa ikwe ka onye mbibi bata n'ulo unu gbuo unu.

²⁴ "Unu ga-edobe mmemme a dika iwu ga-adigide nye unu na umu unu. ²⁵ Mgbe unu batara n'ala ahụ ONYENWE ANYI ga-enye unu dika o kwere na nkwa, unu ga-edobe ofufe‡ a. ²⁶ Mgbe umu unu ga-aju unu ajuju si, 'Gini ka ofufe a putara?' ²⁷ Unu ga-azaghachi ha si, 'O bu aja ngabiga anyi na-achuru ONYENWE ANYI n'ihu na o gafere ulo umu Izrel n'ala Ijpt, mgbe o gburu ndi Ijpt, ma o nweghi onye obula n'ime anyi o gburu.'" ²⁸ Umu Izrel mezuru ihe niile ONYENWE ANYI gwara ha site n'onu Mosis na Eron.

²⁹ N'ime etiti abali ubochi ahụ, ONYENWE ANYI gburu ndi ikom niile e bu uzo muo n'ala Ijpt, malite n'okpara Fero onye no n'ocheeze ya, ruo n'okpara nke onye Ijpt no n'ulo mkporo olulu. O gbukwara umu anu ulo niile e bu uzo muo. ³⁰ N'abali ahụ kwa, Fero na ndi ozi ya, na ndi Ijpt niile biliri. Oke iti mkpu akwa dakwara n'ala Ijpt, n'ihu na o dighi ezinaulo onwu na-erughị.

Opupu umu Izrel

* **12:11** 12:11 Akpukpoukwu na belit abughi ihe ndi mmadu na-eyi mgbe obula ha no n'ulo. Mgbe umu Izrel yiri ha, ha na-eziputa okwukwe na olileanya ha nwere banyere opupu ha site n'ala Ijpt. † **12:15** 12:15 O bu nri a ha riri n'abali ubochi ahụ mere e ji akpo ncheta Mmemme Ngabiga, Mmemme achicha na-ekoghi eko. ‡ **12:25** 12:25 Ofufe n'ebe ana-ekwu banyere mmemme ahụ.

³¹ N'otu abalí ahụ, Fero zipurū ozi ka a kpọ Mosis na Erọn. Mgbe ha b́ara, ọ gwara ha si, "Ngwa bilienụ, unu b́ ụmụ Izrel niile. Kewapụnụ onwe unu site n'etiti anyị. Gaanụ, fee ONYENWE ANYI unu ofufe d́ka unu ŕọrọ. ³² Durunụ igwe ehi na aturū unu mgbe unu na-aga. Goziekwanụ m mgbe unu na-apu."

³³ Ndị Ijpt gbalírí ime ka ụmụ Izrel hapụ ha ngwangwa. Ha sírítara onwe ha, "Ọ burū na ụmụ Izrel ahapughị anyị ugbu a, anyị niile ga-anwukwa." ³⁴ Ya mere, ụmụ Izrel buuru ụtụ ọka e ji eme ach́cha na-ekogh́i eko, nke ha tinyere n'efere e ji agwakọta ya. Ha ji akwa kechie ha, bukwasí ha n'ubu ha. ³⁵ Ha mekwara ihe ndí ọzọ d́ka Mosis gwara ha. Ha ŕọrọ ndí Ijpt ka ha nye ha ihe iyi ngwa nke ọlaọcha na ọlaedo, na uwe. ³⁶ ONYENWE ANYI nyere ndí ya amara n'ihu ndí Ijpt, ha nyere ha ihe niile ha ŕọrọ. Site n'uzọ d́ ọtu a, ụmụ Izrel naputara ndí Ijpt ihe niile ha ji biri n'ulo.

³⁷ Mgbe nke a gasirí, ụmụ Izrel malitere ije ha site na Ramesis. Mgbe ha hapurū Ramesis, na-eje Sukot, ha d́ narí puku ndí ikom isii, na-agugh́i ndí inyom na umuntakírí. ³⁸ Ọtutụ mmadụ d́ iché iché sooro ha n'ije ha. Ha dukwa igwe anụ ulọ, igwe ewu na aturū ha, nke d́ ukwu n'ọnuogugụ. ³⁹ Ha ji ụtụ ọka ha si Ijpt buputa mee ach́cha na-ekogh́i eko. N'ihí na a chupurū ha achupụ site n'Ijpt, ha enwegh́i ezi ohere kwadooro onwe ha ihe oriri.

⁴⁰ Tupu ha ahapụ ala Ijpt, ụmụ Izrel ebiela n'ebe ahụ narí afọ anọ na iri afọ atọ. ⁴¹ Mgbe narí afọ anọ na iri afọ atọ zuru, n'ubochí ahụ o zuru, usuu ndí ONYENWE ANYI niile hapurū Ijpt. ⁴² ONYENWE ANYI chere nche n'abalí ubochí ahụ maka ikpọtuta ha site n'ala Ijpt. N'ihí ya, abalí ubochí ahụ b́ mgbe purū iché nye ụmụ Izrel maka iyi iché nche sọpurū ONYENWE ANYI n'ogbọ ha niile.

Iwu metutara Mmemme Ngabiga

⁴³ ONYENWE ANYI kpọrọ Mosis na Erọn gwa ha si, "Ndí a b́ usoro iwu metutara Mmemme Ngabiga:

"Onye mba ọzọ agagh́i eri anụ nwa aturū ahụ. ⁴⁴ Ohu ọb́la a kwurū ugwo n'isi ya ga-eri ya naaní ma e biri ya ugwu. ⁴⁵ Ohu e goro orụ, maobụ onye ọb́la ọb́la agagh́i eri ya.

⁴⁶ "A ga-eri ya naaní n'ime ọtu ulọ. Ọ gagh́i apu n'ezi. Unu agagh́i atapia ọkpukpu ọb́la nke nwa aturū ahụ. ⁴⁷ Nzuko niile nke ụmụ Izrel ga-eme Mmemme Ngabiga a.

⁴⁸ "Onye mba ọzọ bi n'etiti unu chorọ isoro unu na Mmemme Ngabiga ONYENWE ANYI aghagh́i ibi ndí ikom niile nọ n'ezinaulo ya ugwu. Mgbe ahụ, ọ ga-abiaru nso isoro na mmemme, n'ihí na a ga-agu ya d́ka nwa afọ ala. Ọ digh́i onye ikom a na-ebigh́i ugwu ga-eri nri ahụ. ⁴⁹ Otu iwu a d́rj nwa afọ ala na ndí ọb́la niile bi n'ala Izrel."

⁵⁰ Ụmụ Izrel mere ihe ndí a niile, d́ka ONYENWE ANYI nyere ha n'iwu site n'ọnu Mosis na Erọn. ⁵¹ Ọ bukwa n'otu ubochí ahụ ka ONYENWE ANYI sitere n'ala Ijpt duputa ụmụ Izrel, d́ka usuu ha niile si d́.

13

Ido nso nke ụmụ e b́ ụzọ mụọ

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ² "Dooro m nso onye ọb́la b́ ọkpara, onye ọb́la e b́ ụzọ mụọ n'etiti ụmụ Izrel, na n'etiti mmadụ ma n'etiti anụ ulọ, nke m ka ọ b́."

³ Mosis gwara ndí Izrel si, "Chetanụ ubochí taa, ubochí unu si n'ala Ijpt pta, ala ebe unu b́ ndí ohu, n'ihí na ONYENWE ANYI sitere n'ike aka ya d́ ukwu kpọtuta unu site n'ebe ahụ. Unu erikwala ach́cha ọb́la e ji ihe na-eko ach́cha mee. ⁴ Taa, n'ónwa Abib, b́ ubochí unu na-ahapụ ala Ijpt. ⁵ Mgbe ONYENWE ANYI dubatara unu n'ala ndí Kenan, ndí Het, ndí Amorait, ndí Hiv na ndí Jebus bi n'ime ya, b́ ala ahụ ọ n'uru n'iyi nye nna nna unu ha na ọ ga-enye unu, ala mmiri ara ehi na mmanri ara ehi na-eru na ya, unu ga-eme ofufe mmemme a n'ónwa a. ⁶ Unu ga-eri ach́cha na-ekogh́i eko ubochí asaa ahụ. N'ubochí nke ikpezu n'ime ubochí asaa ahụ, unu ga-eme mmemme oke oriri n'ihu ONYENWE ANYI. ⁷ Rieniu ach́cha na-ekogh́i eko n'ime ubochí asaa ndí ahụ. Ach́cha e ji ihe na-eko ach́cha mee agagh́i ad́ n'ulo unu. Ach́cha e ji ihe na-eko ach́cha mee agagh́i ad́ n'oke ala unu niile. ⁸ N'oge ọb́la i na-eme mmemme a, kowaara nwa gí nwoke ihe kpatara i ji eme mmemme a, si ya, 'Ana m eme mmemme a maka icheta ihe ONYENWE ANYI meere m, mgbe m si n'Ijpt pta.' ⁹ Imezu mmemme a ga-adirí unu d́ka ihe iribama n'ala unu, d́rikwa ka ihe ngosi n'egedege ihu unu, ichetara unu na ONYENWE ANYI ji aka ike ya duputa anyi site n'ala Ijpt. ¹⁰ Unu ga na-eme mmemme a n'oge a kara aka n'afọ ọb́la.

¹¹ "Mgbe ONYENWE ANYI dubatara unu n'ala ndí Kenan, nyefee unu ala ahụ d́ka ọ n'uru n'iyi nye nna nna unu ha, ¹² unu ga-enyefe ONYENWE ANYI ụmụ ndí ikom unu niile

e bu ọzọ mụọ. Ọzọ, ọmụ oke anụ ọlọ niile e bu ọzọ mụọ bu nke ONYENWE ANYI. ¹³ Jiri nwa aturu gbaputa nwa inyinya ibu* mbu e bu ọzọ mụọ. Ọ buru na unu achoghị igbara nwa inyinya ibu ahu, unu aghaghị igbaji ya olu. Ma unu aghaghị igbara ọmụ ndi ikom niile e bu ọzọ mụọ.

¹⁴ “N’oge di n’ihu, mgbe nwa gi nwoke ga-aju gi si, ‘Gini ka ihe ndi a putara?’ I ga-azaghachi ya si, ‘ONYENWE ANYI jiri aka ike di ukwu duputa anyi site n’Ijpt, site n’ala nke ohu. ¹⁵ Mgbe Fero mesiri obi ya ike, ju ka anyi si n’ala ya puo, ONYENWE ANYI gburu ọmụ ndi ikom niile e bu ọzọ mụọ n’ala Ijpt, ma mmadu ma anu ọlọ. N’ihi ya, ana m eji ọmụ oke anu ọlọ niile e bu ọzọ mụọ achu aja nye ONYENWE ANYI. Ma ọmụ m ndi ikom niile e bu ọzọ mụọ ka m na-agbaputa.’ ¹⁶ Mmemme a ga-adi ka ihe iribama n’anya unu, dirikwa ka ihe ngosi n’egedege ihu unu, ichetara unu na ONYENWE ANYI ji aka ike ya duputa anyi site n’ala Ijpt.”

Ngafe Osimiri Uhie

¹⁷ Mgbe Fero mesiri kwere ka ọmụ Izrel laa, Chineke edughị ha site n’uzo ahụ gafere ala ndi Filistia. Ọ bu ezie na ọzọ ahụ di nso karịa.† Chineke mere nke a n’ihi na o chere n’obi ya si, “Ọ buru na ndi a ezute agha, ha nwere ike igbanwe obi ha tugharịa ilaghachi azu n’Ijpt.” ¹⁸ Ya mere, Chineke duuru ha ga n’uzo Osimiri Uhie, nke gara n’uzo nke ozara. Ọmụ Izrel kwadokwara akwado ibu agha mgbe ha si n’ala Ijpt puo.

¹⁹ Mosis buuru okpukpu Josef mgbe ha na-ala. N’ihi na o mere ka ọmụ Izrel n’ọzọ iyi na ha ga-eme otu a, na-asi, “Chineke ga-eleta unu n’ezie, mgbe ahụ, unu aghaghị iburu okpukpu m si n’ebe a puo.”

²⁰ Ha si Sukot bilie ije, maa ọlọ ikwu ha na Etam, na nsotu ozara. ²¹ ONYENWE ANYI ji ogidi igwe ojii na-eje n’ihu ha n’ehihie, idu ha n’uzo ha niile. N’abali, o ji ogidi oku, inye ha ihe ka ha nwee ike iga njem n’ehihie nakwa n’abali. ²² Ma ogidi igwe ojii n’ehihie na ogidi oku ahụ n’abali, o dighi nke hapuru onodu ya n’ihu ha.

14

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis, ² “Gwa ọmụ Izrel ka ha chigharịa azu jee maa ọlọ ikwu ha na ncherita ihu Pi Hahiro, nke di n’etiti Migdol na osimiri. Ọ bu n’akuku osimiri, na ncherita ihu obodo Baal-Zefon ka ha ga-ama ọlọ ikwu ha. ³ Fero ga-asi banyere ọmụ Izrel, ‘Ha na-awaghari gburugburu ala ahụ n’onodu mgbagwoju anya ebe ozara riri ha.’ ⁴ Aga m eme ka obi Fero sie ike ka o chuso unu oso n’azu, ma m ga-ewetara onwe m otuto site na Fero na ndi agha ya niile. Ndi Ijpt niile ga-ama na mụ onwe m bu ONYENWE ANYI.” Ndi Izrel mekwara otu ahụ.

⁵ Mgbe a gwara eze Ijpt na ndi a agbaala oso, obi Fero na ndi ozi ya gbanwere megide ndi Izrel. Ha siri, “Gini bu ihe anyi mere, site na izipu ndi Izrel n’oru ife anyi?” ⁶ Natufughị oge, Fero rigoro n’elu ugbo agha ya, duru ndi agha ya ichuso ha. ⁷ Ọ chiri ugbo agha di nari isii e leziri anya hoputa, tinyere ugbo agha Ijpt niile. Ndiisi agha ndi Ijpt noch a n’elu ha niile. ⁸ ONYENWE ANYI mere ka obi Fero eze Ijpt sie ike. Ọ chusoro ọmụ Izrel, ndi na-aga n’ihu n’ije ha, na-atughị egwu maobu ida mba. ⁹ Ndi Ijpt chusoro ha oso, inyinya Fero na ugbo agha, na ndi na-agba inyinya na ndi agha ndi ozo chusoro ndi Izrel oso chukwute ha n’ebe ha na-ezu ike n’akuku osimiri di nso na Pi Hahiro na ncherita ihu Baal-Zefon.

¹⁰ Mgbe ndi agha Fero na-abia nso, ndi Izrel lere anya n’azu, hu ndi Ijpt ka ha na-abia nso. Ha turu egwu, tie mkpu akwa, kpoku ONYENWE ANYI. ¹¹ Ha juru Mosis si, “Ọ bu na o nweghi ili di n’ala Ijpt, i ji kwagide anyi ka anyi niile bia nwuo n’ebe a n’ozara? Gini mere i ji kwagide anyi ka anyi hapu Ijpt?” ¹² Ọ bu na anyi agwaghị gi n’ala Ijpt si gi, ‘Hapu anyi ka anyi noqide na-ejere ndi Ijpt ozi?’ Ọ gara akara anyi mma i bu ohu ndi Ijpt karia inwu n’ozara.”

¹³ Mosis zagbachiri ha si, “Unu atula egwu. Guzosienu ike. Unu ga-ahu ọzọ di ebube ONYENWE ANYI ga-esi zoputa unu taa. Ndi Ijpt a unu na-ahu taa, unu agaghị ahukwa ha ozo. ¹⁴ Noronu jii. ONYENWE ANYI ga-aluru unu ogu.”

¹⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, “Gini mere i ji na-akpoku m. Gwa ọmụ Izrel ka ha gaa n’ihu. ¹⁶ Welie mkpanaka gi elu. Setipu ya n’elu osimiri ahụ ka o kewaa abuo. Uzo ga-adikwa n’etiti osimiri ahụ. Ọmụ Izrel ga-esitekwa n’ala akoro gafee. ¹⁷ Aga m eme ka obi ndi Ijpt sie ike, ka ha sorokwa unu n’azu banye. Aga m ewetara onwe m otuto site na Fero, na ndi agha niile, na ugbo agha niile nakwa ndi

* **13:13** 13:13 Inyinya ibu bu otu n’ime anu na-adighi ocha na nke e kwesighi ka e jiri ya nye onyinye obula. Onu 18:15; Lev 11:2-23 Ma n’ihi iba uru ha n’ihe banyere oru, Chineke nyere oghere maka jii nwa aturu gbara ha.

† **13:17** 13:17 Uzo ahụ di nso nke ha esitegi, juputara n’otutu ebe mgbaba e wusiri ike nke ndi agha Ijpt na-eche nche.

na-agba ịnyinya ya. ¹⁸ N’oge ahụ, ndị Ijpt ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ. M ga-enweta nsọpuru site na Fero, na ụgbọ agha ya niile, na ndị na-agba ịnyinya ya.”

¹⁹ Mgbe ahụ, mmụọ ozi Chineke, onye na-aga n’ihu ndị agha Izrel, sitere n’ihu puo gaa nọdu n’azu ha. Otu a kwa, ogidi igwe ojii ahụ sitere n’ihu gaa n’azu ha. ²⁰ Nke a mere ka ogidi igwe ojii ahụ dirị n’etiti umụ Izrel na ndị Ijpt. N’abalị ụbọchị ahụ, Onyenwe anyi mere ka ogidi igwe ojii ahụ nye umụ Izrel ihè, ma ndị Ijpt nogidere n’ochichiri. Otu a, ndị Ijpt enweghị ike bjarute n’ebe umụ Izrel nọ.

²¹ Mgbe ahụ, Mosis setipuru aka ya n’elu Osimiri Uhie ahụ. ONYENWE ANYỊ ji oke ifufe si n’owuwa anyanwu, nke fere n’abalị ahụ niile, nughachi osimiri ahụ, mee ka osimiri ahụ kebie uzo abuo, ka uzo puta n’ala osimiri ahụ. ²² Umụ Izrel sitere n’etiti osimiri ahụ gafee. Mmiri osimiri ahụ ghororo mgbidi n’aka nri ha ma n’aka ekpe ha.

²³ Mgbe ndi agha Ijpt na-achu ha oso huru ha ka ha na-agafe, ha sogidere ha baa, o buladi n’etiti osimiri ahụ. Ndi agha Ijpt niile sooro ha, ya bu, ụgbọ agha Fero, ndi agha ya na ndi na-agba ịnyinya ya niile. ²⁴ N’isi ututu echi ya, ONYENWE ANYỊ ledatara anya site n’ogidi igwe ojii ahụ na-enye ihe. O legidere ndi agha Ijpt anya, tinyekwa ha ujo n’obi nke mere na ha amakwaghị onwe ha. ²⁵ O mebiru ukwu ụgbọ agha ha mee ka o siere ịnyinya ha ike idokpu ụgbọ agha ndi ahụ. Mgbe ahụ, ndi Ijpt kwuru si, “Ka anyi sinu n’ichu ndi Izrel gbaụ, n’ihi na ONYENWE ANYỊ na-aluru ha ogu, na-emegidekwa anyi.”

²⁶ Mgbe umu Izrel gafesiri ruo n’akuku nke ozo nke osimiri ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu si, “Setipu aka gi ozo ka mmiri ahụ kpuchigide ndi Ijpt, na ụgbọ agha ha niile, na ndi na-agba ịnyinya ya.” ²⁷ Mosis setipuru aka n’elu osimiri ahụ. N’ututu ya, mmiri osimiri ahụ soghachiri gaa ebe o no na mbu. Ndi Ijpt chosiri uzo ha si agbaụ ike, ma ONYENWE ANYỊ mere ka osimiri ahụ kpuchie ha. ²⁸ Osimiri ahụ kpuchigidere ụgbọ agha ha niile, na ndi na-agba ịnyinya, na ndi agha Fero niile ndi churu umu Izrel baa n’ime osimiri ahụ. O nweghi otu onye n’ime ha foduru ndu.

²⁹ Ma umu Izrel esitelari n’ala nke mmiri koru gafee osimiri ahụ. Mgbe ha na-agafekwa, akuku abuo nke osimiri ahụ guzoro oto dika mgbidi, n’aka nri ha ma n’aka ekpe ha. ³⁰ Site n’uzo di otu a, ONYENWE ANYỊ zoputara umu Izrel site n’aka ndi Ijpt. Umụ Izrel hukwara ozu ndi Ijpt n’ikpere mmiri osimiri ahụ. ³¹ Umụ Izrel turu egwu Onyenwe anyi mgbe ha huru ihe iribama ndi a ONYENWE ANYỊ ji zoputa ha site n’aka ndi Ijpt. Ha kwenyere na ONYENWE ANYỊ, kwenyekwa na Mosis ohu ya.

15

Abu Mosis

¹ Mgbe ahụ, Mosis na umu Izrel bukuru ONYENWE ANYỊ abụ di otu a si,
“Aga m abuku ONYENWE ANYỊ abụ
n’ihi na o buliela onwe ya elu nke ukwu.

Ọ tonyela ịnyinya
na onye na-agba ya n’osimiri.

² “ONYENWE ANYỊ bu ike m na abụ m.
Ọ ghorola m nzoputa.

Ọ bu Chineke m, aga m etokwa ya,
Chineke nke nna m, aga m ebulikwa ya elu.

³ Onye na-ebu agha ka ONYENWE ANYỊ bu.
N’ezie, aha ya bu ONYENWE ANYỊ.

⁴ Ụgbọ agha Fero na usuu ndi agha ya,
ka o tonyere n’osimiri ahụ.

Ndiji agha Fero, ndi ahoro ahoro,
ka o mere ka Osimiri Uhie rie.

⁵ Ogbu osimiri ahụ ekpuchiela ha.
N’ime mmiri ahụ di omimi ka ha ridaruru dika nkume.

⁶ Aka nri gi ONYENWE ANYỊ, di ike,
dikwa ebube.

Aka nri gi, ONYENWE ANYỊ
na-etipiasị ndi iro.

⁷ “N’oke ike nke idi elu gi,
I lughuola ndi niile na-ebili imegide gi.
I zipuru iwe gi di oku,

o repiara ha dika igbugbo oka.
 8 I sitere na nkuume nke oghere imi gi,
 mee ka mmiri osimiri guzoro otọ.
 Mmiri ahụ na-erughari erughari guzoro n'otu ebe dika mgbidi;
 ogbu mmiri kpukọtara rahụ n'ala ala nsọtụ nke osimiri.
 9 Onye iro nyara isi sị,
 'Aga m achuso ha, gafee ha.
 Aga m ekesa ihe a kwatara n'agha.
 Nyejuo onwe m afọ site na ha.
 Aga m amiputa mma agha m.
 Jiri aka m laa ha n'iyi.'
 10 Ma i kupuru ikuku si gi n'imi puta,
 osimiri riri ha,
 ha mkpuru n'ime osimiri ukwu ahụ
 dika igwe.
 11 Onye dika gi ONYENWE ANYI,
 n'etiti chi niile?
 Onye dika gi?
 Onye di ebube n'idi nsọ.*
 Onye otuto ya na-eyi egwu.
 Onye na-arụ ọrụ di ebube?
 12 "I setipuru aka nri gi,
 ala meghere ọnu ya loo ndi iro gi niile.
 13 Site n'ebere gi,
 i duputara ndi i zoputara.
 Sitekwa n'ike gi di ebube, i duru ha
 ruo n'ebe obibi gi di nsọ.
 14 Uwa niile nuru ya, maa jijiji.
 Ndi Filistia ka oke ihe mgbu bjakwasiri.
 15 Ndi eze Edom ga-anọ n'onodu obi ilo mmiri.
 Ndi ndu Moab niile ga-abu ndi oma jijiji ga-ejidekwa,
 ndi Kenan niile n'onodu itu egwu ga-agbaze;
 16 oke egwu na oke ujo ejidela ha.
 Site n'ike nke aka gi,
 ha ga-anọ juu dika nkume,
 tutu ruo mgbe ndi gi, ONYENWE ANYI, gafechara,
 tutu ruo mgbe ndi gi, ndi i zutara nye onwe gi, gafechara.
 17 Gi onwe gi ga-akpobata ha, kuo ha dika mkpuru,
 n'elu egwu nke ihe nketa gi.
 N'ebe ahụ, ONYENWE ANYI, i mere ka o buru ebe obibi gi,
 ebe nsọ ahụ, Onyenwe anyi, nke i ji aka gi toọ ntọala ya.

18 "ONYENWE ANYI ga-abu eze
 ruo mgbe niile ebighi ebi."
 19 Mgbe inyinya Fero, na ugbọ agha ya, na ndi na-agba inyinya, gbabanyere n'osimiri,
 ONYENWE ANYI mere ka mgbidi mmiri ahụ dagbuo ha. Ma umu Izrel sitere n'ala mmiri
 korọ gafee.

Abu Miriam na ndi inyom
 20 N'oge ahụ, Miriam onye amuma nwanyi, nwanne Eron weere igba iti egwu n'aka
 ya, duo ndi inyom ndi so ya, jiri igba egwu nke ha na-etekwa egwu. 21 Miriam buru abu
 si ha,
 "Bukuonu ONYENWE ANYI ahụ,
 n'ihu na o bu onye e buliri elu nke ukwu.
 Inyinya na ndi na-agba ha,
 ka o tanyere n'ime osimiri."

Mmiri ilu Mara na Elim
 22 Mgbe ihe ndi a mesiri, Mosis nogidere na-edu umu Izrel. Ha sitere n'Osimiri Uhie
 ahụ bilie ije, jeruo ozara Shua. Ha jere ije n'ime ozara abali atọ, ma ha achotaghi mmiri

* 15:11 15:11 Onye idi nsọ ya di ukwu

onunụ ²³ Mgbe ha ruru Mara, ha enweghị ike inụ mmiri dī n'ebe ahụ, n'ihī na mmiri ahụ na-elu ilu. (O bụ ilu ilu a mere e ji kpọ ya Mara.) ²⁴ N'ebe a, umụ Izrel malitere itamu ntamu, megide Mosis sị, "Olee mmiri anyị ga-añu?"

²⁵ Mosis tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa. ONYENWE ANYI gosiri Mosis osisi o ga-atunye n'ime mmiri ahụ. Mgbe Mosis mere otu a, mmiri ahụ malitere idī uto onunụ.

O bụkwa na Mara ka ONYENWE ANYI nọ nye ha ukpuru ya na iwu ya maka iji ya nwalee ha. ²⁶ O siri, "O buru na unu ga-ege ntị nke oma n'okwu ONYENWE ANYI Chineke unu, mee ihe ziri ezi n'anya ya, o burukwa na unu eleruo anya idebe iwu ya na ukpuru ya niile, o dighi orja nke m tinyere n'ahụ ndi Ijipt nke m ga-etinye n'ahụ unu. N'ihī na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI, onye na-agwo unu orja niile."

²⁷ Ha bjaruru n'obodo Elim, ebe e nwere isi iyi mmiri ala na-asoputa dī iri na abuo, na iri osisi nkwa asaa. Umụ Izrel mara ulo ikwu ha n'akuku mmiri ahụ.

16

Mána na Kweel, nri dī iche Onyenwe anyi zitere

¹ Ogbako umu Izrel niile hapuru obodo Elim, jere ije bjarute n'ozara Sin nke dī n'etiti Sainaị na Elim. Ha bjaruru n'ebe ahụ n'abalị iri na ise nke onwa abuo, site na mgbe ha hapuru Ijipt. ² N'ozara ahụ, nzuko ahụ niile tamuru ntamu megide Mosis na Eron. ³ Umụ Izrel gwara ha sị, "O gaara adi anyi mma ma a si na ONYENWE ANYI gburu anyi n'ala Ijipt. N'ebe ahụ ite anu dī iche iche na-adọ n'ihu anyi, anyi na-erikwa udi nri obula anyi chorọ. Ugwu a, i dubatala anyi n'ozara ka anyi niile nwuo n'agwu."

⁴ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu sị, "Lee anya, aga m esi n'eluigwe zitere unu achicha. Onye obula ga-aga tutukotara onwe ya ihe oriri ubochi obula dika o chorọ. Aga m eji nke a lee ha ule imata ma ha ga-eme ihe m nyere ha n'iwu. ⁵ Gwa ha na n'ubochi nke isii, ha ga-ewere nri ha ga-ericha n'ubochi ahụ, ma nri ha ga-eri n'ubochi nke asaa, ka ha ga-achikota n'ubochi nke isii."

⁶ Mosis na Eron kpokotara umu Izrel sị ha, "N'anyasi a ka unu ga-amata na o bu ONYENWE ANYI duputara unu site n'ala Ijipt. ⁷ Unu ga-ahukwa ebube ONYENWE ANYI n'ututu echi, n'ihī na ONYENWE ANYI anula ntamu unu megide ya. Onye ka anyi bu unu ga-eji na-atamu ntamu megide anyi?" ⁸ Mosis kwukwara sị, "Mgbe ONYENWE ANYI nyere unu anu unu ga-eri n'anyasi a, nyekwa unu achicha ga-eju unu n'ututu, unu ga-amata na o bu ONYENWE ANYI, n'ihī o nula ntamu unu megide ya. Onye ka anyi bu? O bughị anyi ka unu na-atamu megide kama o bu ONYENWE ANYI ka unu na-atamu megide."

⁹ Mgbe ahụ, Mosis gwara Eron okwu sị ya, "Gwa nzuko Izrel niile okwu sị ha, 'Putanu bja n'ihu ONYENWE ANYI, n'ihī na o nula ntamu unu.'"

¹⁰ Mgbe Eron nọ na-agwa nzuko Izrel okwu, ha lepuru anya n'ozara hụ ebube ONYENWE ANYI ka o putara ihe n'igwe ojii.

¹¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu sị ya, ¹² "Anula m ntamu nke umu Izrel na-atamu. Gwa ha sị, 'N'anyasi taa, unu ga-ata anu, n'ututu echi unu ga-eri achicha. Mgbe ahụ, unu ga-amata na abụ m ONYENWE ANYI Chineke unu.'"

¹³ N'oge uhuruchi ubochi ahụ, nnunu kweel* bbara kpuchie omuma ulo ikwu ahụ. N'isi ututu echi ya, igirigi dakwara gburugburu omuma ulo ikwu ahụ. ¹⁴ Mgbe ala korọ mmiri igirigi ahụ, ihe dika achicha mbadamba nta juputara n'ala ozara ahụ niile. ¹⁵ Mgbe umu Izrel huru ya, ha juritara onwe ha ajuju sị, "Gini bu nke a?"

Mosis zagbachiri ha sị, "O bu achicha ONYENWE ANYI nyere unu ka unu rie. ¹⁶ Ihe ndi a bu iwu ONYENWE ANYI nyere, 'Ka onye obula chikota naani nke o ga-ericha. Ihe otutu omaa† maka otu onye dika onuogugu ha si dī n'ezinaulo.'"

¹⁷ Umụ Izrel mere dika a gwara ha, ufođu chikotara nke hiri nne, ufođu nke dī nta. ¹⁸ Mgbe ha jī ihe otutu omaa tujo ya, ha choputara na onye chikotara hie nne enweghi karja nke zuru ya, onye chikotakwara nke nta, o dighi ihe fodoru ya inweta. Onye obula chikotara dī ka ihe ga-ezuru ya si dī.

¹⁹ Mosis gwara ha sị, "Ka onye obula hu na o nweghi nke ga-afodu ruo ututu echi ya."

²⁰ Ma ufođu n'ime ha egeghi Mosis ntị. Ha riforo nri ahụ debe ya. Ma mgbe chi echi ya boru, ha choputara na ha ereela ure juputa n'ikpuru, ma na-esikwa isi dī njo. Mosis were iwe dī ukwu megide umu Izrel n'ihī ya.

²¹ Site n'ubochi ahụ, gaa n'ihu, ezinaulo obula na-ewebata nri n'ututu obula, dika mkpa ha siri dī. Mgbe anwu wara, nri ahụ niile fodoru na-agbaze. ²² N'ubochi nke isii, ha na-ewere nri okpuku abuo karja ka ha na-ewe n'ubochi ndi ozo. Mgbe ndiisi nzuko Izrel huru mgbawo dī otu a, ha bbara kororo Mosis. ²³ Mosis zara sị ha, "Nke a

* 16:13 16:13 Ya bu okuku ogazi † 16:16 16:16 Ya bu ihe ruru otu kilogram na uma anọ

bù iwu ONYENWE ANYI nyere: ‘Ùbòchì echi bù ùbòchì izuike, ùbòchì nke asaa ò nso nye ONYENWE ANYI. Ya mere, sienù ihe niile unu nwere isi taa, n’ìhi na unu agaghì esi ihe òbùla echi. Nri òbùla unu rifòrò, hapunù ya ka ò burù nri unu ga-eri echi.’”

²⁴ Ha mere òkwa Mosis gwara ha. Mgbe chi echi borò, ha chòputara na nri ha ò òmma òkwa ùtò, ikpuru adìghìkwa n’ime ya. ²⁵ Mosis gwara ha sì, “Nke a ga-abù ihe oriri unu taa, n’ìhi na ò bù ùbòchì izuike nye ONYENWE ANYI. Ò òdìghì nri unu ga-abù nke unu ga-achìkòta taa. ²⁶ Abalì isii ka unu ga-achìkòta nri unu ga-eri. Ma n’abalì nke asaa bù ùbòchì izuike, unu agaghì ahù nri unu ga-achìkòta.”

²⁷ Ùfòdù lefuru òkwa ahù Mosis maara ha anya. Ha purù n’ùbòchì izuike ahù òchò nri, ma ò nweghì nke ha nwetara. ²⁸ N’ìhi nke a, ONYENWE ANYI jurù Mosis ajùjù sì ya, “Ruo ole mgbe ka unu ga-anògide na-enupu isi n’iwu m na òdò aka na ntì m? ²⁹ Lee, ONYENWE ANYI enyela unu ùbòchì izuike. Ya mere, n’ùbòchì nke isii ò na-enye unu nri ga-ezuru unu abalì abù. Onye òbùla n’ime unu kwesiri ònògide n’ùlò unu. Unu ekwesighì òpù apu.” ³⁰ N’ìhi nke a, ndì Izrel niile zuru ike n’ùbòchì nke asaa.

³¹ Ndi Izrel kpòkwara aha nri ahù ha na-achìkòta mánà. Ò ò òcha òkwa mkpuru kòrianda. Ò na-atòkwa ùtò òkwa achìcha e ji mmanù ahù mee. ³² Emesja, Mosis gara n’ihu gwa ha okwu sì, “ONYENWE ANYI enyela iwu sì, ‘Na unu ga-eji ihe òtùtù òmaa tùpùta mánà nke unu ga-eede. Ò ga-abù ihe ncheta ga-adìrì ògòò ndì Izrel niile na-abja n’ihu. N’ùzò ò òtu a, ùmù unu ga-abù ùdì achìcha m jiri zùò unu n’ime òzara mgbe m gbapùtara unu site n’ala ndì Ijìpt.’”

³³ N’ìhi nke a, Mosis nyere Eròn iwu sì ya, “Turu òtùtù òmaa mánà tinye ya n’ime ite nta. Bute ya debe ya n’ihu ONYENWE ANYI, ka ò burù ihe ga-adìgide nye ògòò ò òihu.”

³⁴ Emesja, Eròn ònyere mánà a n’ihu Ihe Ama e debere n’ime ùlò ikwu, òkwa ONYENWE ANYI nyere Mosis n’iwu. ³⁵ Ndi Izrel niile riri mánà ndì a iri afò anò* tutu ruo mgbe ha batara n’ala ebe ndì mmadù bi, tutu ruo mgbe ha bìarutere n’òke ala Kenan.

³⁶ (Ihe òtùtù òmaa bù òtu òtùtù n’ime òtùtù iri nke ga-eju ihe òtùtù efaf.)

17

Mmiri si na nkume

¹ Ògbakò ùmù Izrel niile sitere n’òzara Sin bilie ije ha, na-aga site n’òtu ebe ruo n’ebe òzò òkwa ONYENWE ANYI nyere n’iwu. Ha mara ùlò ikwu ha na Refidim, ma ò òdìghì mmiri ò òkwa ndì mmadù ga-anù. ² N’ìhi nke a, ha sesìrì Mosis okwu, sì, “Nye anyì mmiri ka anyì òhù.”

Mosis zara, sì, “Gìni mere unu ji esesì m okwu? Gìni mere unu ji chò ònwapùta ntachiobi ONYENWE ANYI?”

³ Ma akpìrì mmiri kpòrò ndì a nkù n’ebe ahù, nke a mere ka ha tamuo ntamu megide Mosis. Ha sìrì, “Ò búkwa n’ìhi gini ka i ji site n’òbodo Ijìpt kpòpùta anyi, ime ka anyi, ùmuntakìrì anyi na anù ùlò anyi nwùò n’ìhi akpìrì òkwa nkù?”

⁴ N’ìhi ya, Mosis tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa sì, “Gìni ka m ga-eme banyere ndì a. Lee, ha chòrò itugbu m na nkume.”

⁵ Ma ONYENWE ANYI zaghachiri Mosis, sì ya, “Gaa n’ihu ndì a, kpòrò ùfòdù n’ime ndì òkenye Izrel. Jirikwa mkpanaka ahù n’aka gì, bù nke i tiri n’elu osimiri Naijì gaa. ⁶ Lee, Aga m eguzo n’ihu gì n’akùkù nkume òkwa òkwa òkwa. I ga-akù mkpara gì n’elu nkume ahù. Mmiri ga-asòpùtakwa site na ya, ka ndì mmadù òhù.” Ya mere, Mosis mere òtu a n’ihu ndì òkenye Izrel niile. ⁷ N’ìhi nke a, ò kpòrò aha ebe ahù Masa na Meriba n’ìhi esemokwu ùmù Izrel na n’ìhi nwale ha nwalere ONYENWE ANYI, na-asì, “ONYENWE ANYI ò ònyeeere anyi, ka ò bù na ò ònyereghì anyi?”

Mmeri e meriri ndì Amalek n’agha

⁸ Ndi Amalek* bìara lùso ùmù Izrel agha na Refidim. ⁹ Mosis gwara Joshua okwu sì ya, “Hòpùta ùfòdù ndì ikom ka ha gaa lùso ndì Amalek agha. Echi, mù onwe m ga-eguzoro n’elu ugwu, jidekwa mkpara Chineke n’aka m.”

¹⁰ Ya mere, Joshua purù gaa lùso ndì Amalek agha òkwa òkwa òkwa Mosis gwara ya. Ma Mosis na Eròn na Hua, rigoro n’elu ugwu ahù. ¹¹ Ndi Izrel na-enwe mmeri mgbe òbùla Mosis weliri aka ya elu, ma ndì Amalek na-emeri mgbe òbùla Mosis wedatara aka ya. ¹² Mgbe ike gwurù aka Mosis, ha butere nkume tinye n’òkpuru ya mee ka ò òkwa n’elu ya. Eròn na Hua jidere aka Mosis abùò welie ya elu, òtu onye n’akùkù a, onye nke òzò

† 16:35 16:35 Mánà kwùsìrì isi n’elu dara ùmù Izrel, mgbe ha mesìrì mmemme oriri achìcha na-ekoghì eko n’ala Kenan. Jos 5:10-12 * 17:8 17:8 Ndi Amalek bù ùmù ùmù Iso, Jen 36:12 Ha bù ndì òjòò, na-apunara ndì mmadù na-aga n’òzara ihe n’ìke.

n'akụkụ nke ọzọ. Ime ka aka Mosis guzosie ike tutu ruo mgbe anwụ dara. ¹³ N'ihị nke a, Joshua na ndị agha ya meriri ndị agha Amalek site n'iji mma agha gbuo ha.

¹⁴ Emesịa, ONYENWE ANYỊ siri Mosis, "Dee ihe niile ndị a n'akwụkwọ, ka ọ buru ihe ncheta. Gugharịakwa ya na ntị Joshua. N'ihị na aga m echichapụ ihe niile a ga-eji cheta Amalek n'elu ụwa."

¹⁵ Mosis wuru ebe ichu aja nye ONYENWE ANYỊ. O kpọrọ ya ONYENWE ANYỊ Nisi, nke putara, ONYENWE ANYỊ bu ọkọlọtọ m. ¹⁶ Mosis siri, "N'ihị na-eweliri aka elu n'ebe ocheeze ONYENWE ANYỊ di. ONYENWE ANYỊ ga na-ebuso ndi Amalek agha site n'ogbo ruo n'ogbo."

18

Ndumodu Jetro

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, Jetro, nna nwunye Mosis, onye bukwa onye nchujaja Midia, nuru banyere ihe niile Chineke meere Mosis na Izrel ndi nke ya, na uzọ ONYENWE ANYI si naputa Izrel site n'aka ndi Ijpt.

² Jetro ogo nwoke Mosis kpọrọ Zipora, nwunye Mosis, mgbe Mosis chulara ya ³ na umu ya ndi ikom abuo. Aha nwa ya nke mbu bu Geshom, nke putara, abu m obia na mba ozo. ⁴ Aha nwa nwoke nke abuo bu Elieza, nke bu, ONYENWE ANYI bu onye inyeaka m. N'ihị na mgbe Mosis muru Elieza o kwuru si, "Chineke nna m bu onye inyeaka m, n'ihị na o naputara m site na mma agha Fero."

⁵ Jetro, ogo nwoke Mosis, biakwutere ha n'ime ozara. O dutere umu ndi ikom Mosis abuo na nwunye Mosis. N'oge ahụ, Mosis na umu Izrel mara ulo ikwu ha n'akukụ ugwu Chineke. ⁶ O ziri Mosis ozi si, "Mu bu Jetro ogo gi nwoke biakwutere gi, nwunye gi na umu gi abuo sokwa m."

⁷ N'ihị ya, Mosis gara zute ogo ya nwoke, kpo isiala nye ogo ya, sutu ya onu. Emesia, o kpoatarara ha n'ime ulo ikwu ya. Jetro na ogo ya Mosis kwurita okwu, juo ihe banyere otu ihe si agara ihe ha. ⁸ Mosis kporo nna nwunye ya ihe niile ONYENWE ANYI mere Fero na ndi Ijpt niile n'ihị ndi Izrel. O kọkwara ya banyere ihe ndakwasị niile dakwasiri ha n'ime ozara, na otu ONYENWE ANYI si naputa ha.

⁹ Jetro soro Mosis nuri onu nke ukwu n'ihị ihe niile ONYENWE ANYI meere ndi Izrel, na otu o siri naputa ha site n'aka ndi Ijpt. ¹⁰ Jetro kwuru si, "Onye a goziri agozi ka ONYENWE ANYI bu. Onye naputara unu site n'aka ndi Ijpt na site n'aka Fero. ¹¹ Ugbu a, amaara m na ONYENWE ANYI kachasi chi ndi ozo niile elu, n'ihị na o zoputara ndi ya site n'aka ndi Ijpt ndi sitere na mpako ha meso Izrel mmeso." ¹² Jetro, nna nwunye Mosis choro Chineke aja nsure oku na aja ndi ozo. Emesia, Eron na ndi okenye Izrel bjara soro Mosis na ogo ya nwoke rie ihe n'ihu Chineke.

¹³ N'ubochi nke ozo ya, Mosis bjara nodu ala ikpere ndi mmadu ikpe. Igwe mmadu nogidere Mosis site n'ututu ruo n'anyasi. ¹⁴ Ogo Mosis huru ihe niile o na-emere ndi mmadu, nke a mere na o juru, "Gini bu ihe nke a i na-emere ndi a? Gini mere i ji nodu ala naani gi, ndi a niile gbaa gi gburugburu malite n'ututu ruo n'anyasi?"

¹⁵ Mosis zara nna nwunye ya si, "N'ihị na ha bjara ijuta m ihe si n'aka Chineke. ¹⁶ O buru na esemokwu adiri n'etiti mmadu obula na ibe ya, ha na-abiakwute m, ka m kpebie ihe di n'etiti mmadu na ibe ya. Ana m eme ka ha mata iwu na ukpuru Chineke."

¹⁷ Mgbe Jetro, nna nwunye Mosis, nuru ihe ndi a niile, o siri Mosis, "Ihe i na-eme adighi mma. ¹⁸ Ike ga-agwu gi, gwukwa igwe mmadu ndi a. Oru a i na-aru di ukwu karija gi. Naani gi agaghị ebuli ya. ¹⁹ Ugbu a, gee m nti. M ga-adu gi odu, ka Chineke nonyekwara gi. O ga-adu mma ma o buru na i bu onye na-anochi anya ndi a n'ihu Chineke. N'uzo di otu a, i nwere ike iweta nsogbu niile ha nwere n'ihu Chineke. ²⁰ Ihe ozo i ga-eme bu nke a: i ga-akuziri ha iwu na ukpuru Chineke, gosikwa ha uzo ha ga-esi bie ndu, na oru ha kwesiri iru. ²¹ Ma site n'etiti ndi a hoputa ndi ikom tozuru, ndi ikom na-atu egwu Chineke, ndi kwesiri ntukwasị obi na ndi kporo uru n'ezighi ezi* asi. Mee ha ndisi na-achi imerime puku ndi mmadu, ndisi narị mmadu, ndisi iri mmadu ise na ndisi mmadu iri. ²² Mee ka ha buru ndi ikpe nye ndi mmadu oge niile. Nye iwu ka ha na-ewetara gi okwu dikarisiri ike, ma na-ekpe ikpe gbasara okwu di mfe na ndi ozo niile di iche iche. N'uzo di otu a, ndi ikpe ndi ahụ ga-enyere gi aka ime ka ibu arọ gi di mfe. ²³ O buru na i ga-eme ihe niile ndi a, o burukwa na Chineke ekwenye, i ga-enwe ike nagide nsogbu niile. Mmadu niile ga-ewere udo na onu birikwa."

²⁴ Mosis gere nti n'ihē niile nna nwunye ya gwara ya. O mekwara ihe niile o kwuru. ²⁵ O sitere n'etiti umu Izrel hoputa ndi kwesiri ekwesi mee ka ha buru ndisi. Ufodu ka o mere ndisi na-elekota imerime puku mmadu, ufodu na-achi narị mmadu, ufodu, iri

* 18:21 18:21 Ya bu ndi na-enweghi anya ukwu

mmadu ise, ufodu, mmadu iri. ²⁶ Ha jere ozi dika ndi ikpe nye ndi mmadu n'oge niile. Ha na-ewetara Mosis okwu niile siri ike, ma ha onwe ha na-ekpe ikpe banyere okwu nke dikarisiri nta.

²⁷ Mgbe ahụ, Mosis zilagara nna nwunye ya. Jetro laghachikwara n'obodo nke aka ya.

19

Umụ Izrel n'ugwu Sajnai

¹ N'onwa nke ato, site n'oge ndi Izrel hapuchara obodo Ijpt, n'ubochi ahụ, ha bjaruru ozara Sajnai. ² O bu site na Refidim ka ha si bjaruo ozara Sajnai, mee ebe obibi ha n'ebe ahụ, n'akuku ugwu Sajnai.

³ Mosis rigooro n'elu ugwu ahụ izute Chineke. Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI sitere n'elu ugwu ahụ kpọ Mosis oku si ya, "Otu a ka i ga-esi gwa ulo Jekob okwu. I ga-akorọ umu Izrel: ⁴ 'Unu onwe unu ahula ihe m mere ndi Ijpt, hukwa otu m siri buru unu na nku ugo,* si otu a, dotara unu onwe m. ⁵ N'ih i nke a, o buru na unu ga-erubere m isi nke oma ma debe ogbugba ndu m, unu ga-abu ihe onwunwe nke m di oke onuahia. N'ezie, uwa niile bu nke m, ⁶ ma unu ga-aburu m alaeze ndi nchujaja, na mba di nso.' Okwu ndi a ka i ga-agwa umu Izrel."

⁷ Mosis gara kpoqota ndi okenye ndi Izrel, gwa ha okwu niile nke ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu. ⁸ Ndi mmadu niile a jikwa otu olu zaghachi ya si, "Ihe obula ONYENWE ANYI kwuru ka anyi ga-eme." Mosis gwara ONYENWE ANYI ihe niile ndi Izrel kwuru.

⁹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, "Lee, agaje m izute gi n'ime igwe ojii gbara ochichiri. Achoro m ka umu Izrel niile were nti ha nuru mgbe m ga-agwa gi okwu, ozokwa, ka ha kwerekwa na gi ruo mgbe niile." Mosis gwara ndi Izrel niile okwu nke ONYENWE ANYI gwara ya.

¹⁰ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu ozo si, "Ridakwuru ndi m, doo ha nso taa na echi. N'ih na nke a ga-abu nkwo do izute m. Ka ha saa uwe ha mmiri, ¹¹ jikerekwa n'ubochi nke ato. N'ih na m ga-aridata n'elu ugwu Sajnai n'ihu mmadu niile. ¹² I ga-akpa oke n'ebe ha na-agaghi agafe. Nye ha iwu si ha, 'Kpacharanu anya ka unu ghara ibia ugwu ahụ nso, maobu metu ala ugwu ahụ aka. N'ih na onye o bu la metu ru ugwu ahụ aka aghaghi inwu.' ¹³ Agaghi emetu onye mmebi iwu ahụ aka, kama, a ga-eji nkume tugbuo ya, maobu e were aku gbagbuo ya, maobu mmadu maobu anumanu, o gagh i adi ndu. Mmadu obula agaghi abiaru ugwu ahụ nso, ruo mgbe ha nuru opi nke a ga-afu. Mgbe ahụ, ha nwere ike bja nso ugwu ahụ."[†]

¹⁴ Ya mere, Mosis si n'ugwu ahụ ridakwuru umu Izrel. O doo ndi mmadu ahụ nso. Ha niile ji mmiri saa uwe ha. ¹⁵ Mosis doru ha aka na nti si ha, "Jikerenu n'ubochi nke ato. Nwoke na nwanyi enwekwala mmekorita obula."

¹⁶ Mgbe o ruru n'utu ubochi nke ato ahụ, oke igwe ojii kpuchiri elu ugwu ahụ. Anuma malitere na-egbuke, egbe eluigwe malitekwar a igba. N'ikpeazu, opi ike dara. Mmadu niile turu egwu, makwa jijiji. ¹⁷ Mosis duuru ndi mmadu ahụ niile si n'ulo ikwu ha pu ta gaa izute Chineke. Ha niile guzokwara n'ala ugwu ahụ. ¹⁸ Mgbe ahụ, anwuru oku kpuchiri ugwu Sajnai. Ma lee! ONYENWE ANYI ridatara dika ire oku n'elu ugwu ahụ. Anwuru oku rigoro elu dika anwuru oku nke ohia na-ere oku. Ala oma jijiji di ukwuu dakwasikwara ugwu ahụ. ¹⁹ Mgbe opi ike ahụ na-ada ike ike, Mosis malitere igwa Chineke okwu. Chineke zaghachiri Mosis okwu site n'olu dara u da dika egbe eluigwe.

²⁰ ONYENWE ANYI ridatara bjaruo n'elu ugwu Sajnai. O gwara Mosis ka o rigota bja zute ya. Mosis rigoro n'elu ugwu ahụ ijekwuru Chineke. ²¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, "Rida gaa doro ndi mmadu ahụ aka na nti ka ha ghara igafe oke ala ahụ bjaruo nso ihu ONYENWE ANYI anya ka ha ghara ila n'iyi. ²² O buladi ndi nchujaja ndi choro ibiaru ONYENWE ANYI nso aghaghi ido onwe ha nso. Ma o bu ghi otu a, ONYENWE ANYI ga-eme ka ha niile nwuo."

²³ Mosis zaghachiri ONYENWE ANYI si, "Ndi mmadu agaghi arigota n'ugwu Sajnai n'ih na gi onwe gi adola anyi aka na nti si, 'Kpaanu oke gburugburu ugwu a, doo ya nso.'"

²⁴ Ma ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si: "Gbada gaa kpoqota Eron ka gi na ya soro rigota n'elu ugwu a. Ma lezie anya ka ndi nchujaja na ndi Izrel ghara irigota n'ebe a ibiakwute ONYENWE ANYI, ma o bu ghi otu a, o ga-eji ike laa ha n'iyi."

²⁵ Ya mere, Mosis ridakwuru ndi Izrel ga gwa ha.

* **19:4** 19:4 O bu na nku ka nne ugo na-ebu umu ya ma o na-erughari n'elu Dit 32:11. † **19:13** 19:13 Eron na umu ya ndi ikom abuo, na iri ndi okenye Izrel asaa ahụ nwere ike irigoro ugwu ahụ. Opu 24:1,9-10.

20

Iwu Iri

¹ Chineke kwuru okwu ndi a niile si:

² “Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu, onye kpoputara unu site n'Ijpt, bu ala nke ibu ohu.

³ “I gaghi enwe chi ozọ tinyere m.

⁴ Gi emerela onwe gi arusi a piru api, n'oyiyi nke udi obula nke yiri ihe di n'elugwe maobu nke yiri ihe di n'awa, n'okpuru ya maobu n'ime mmiri, n'okpuru uwa. ⁵ Gi akpola isiala nye ha, efekwala ha ofufe, n'ihu na Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke gi, abu m Chineke ekworo. Onye na-ata umu na umu umu ahuhu, n'ihu ajo omume nke ndi muru ha, o buladi ruo n'ogbo nke ato na nke ano, nke ndi ahu kporo m asi. ⁶ Ma na egosi ihunanya nye puku ogbo niile nke ndi huru m n'anya, bu ndi na-edebe ihe niile m nyere n'iwu.

⁷ Gi ejikwala aha ONYENWE ANYI bu Chineke gi eme ihe efu, n'ihu na ONYENWE ANYI agaghi agu onye ji aha ya eme ihe efu dika onye ikpe na-amaghi.

⁸ Cheta ubochi izuike site n'ido ya nsọ. ⁹ N'ime ubochi isii ka i ga-eje ozi gi niile. O bukwa n'ime ha ka i ga-aruzu oru gi niile. ¹⁰ Ma ubochi nke asaa bu ubochi izuike nke ONYENWE ANYI Chineke gi. I gaghi aru oru obula n'ubochi ahu, gi onwe gi, nwa gi nwoke na nwa gi nwanyi, onye oru gi nwoke, onye oru gi nwanyi, maobu anu ulo gi obula, obuladi onye obia bi n'obodo gi. ¹¹ N'ihu na o bu n'ime ubochi isii ka ONYENWE ANYI kere elugwe na uwa, na oke osimiri, na ihe niile di n'ime ha. O zuru ike n'ubochi nke asaa. N'ihu nke a ONYENWE ANYI goziri ubochi nke asaa doo ya nsọ, ka o buru ubochi izuike.

¹² Soporu nne gi na nna gi, dika ONYENWE ANYI Chineke gi nyere gi n'iwu, ka ubochi ndi gi di ogologo n'ala ahu nke ONYENWE ANYI Chineke gi na-ene gi.

¹³ Gi egbula mmadu.

¹⁴ Gi akwala iko.

¹⁵ Gi ezula ohi.

¹⁶ Agbala ama ugha megide onye agbataobi gi.

¹⁷ Gi enwela anya ukwu n'ebe ulo onye agbataobi gi di. Gi enwekwala anya ukwu n'ebe nwunye onye agbataobi gi di, maobu ohu ya nwoke maobu ohu ya nwanyi, ehi ya maobu inyinya ibu ya, ma o bukwanu n'ihe obula nke onye agbataobi gi nwere di.”

¹⁸ Mgbe ndi Izrel huru egbe elugwe, na amuma oku, na opi ike, hukwa ugwu ahu ka o juputakwara n'anwuru oku, ha mara jijiji n'ihu egwu. Ha guzoro n'ebe di anya, ¹⁹ si Mosis, “Biko ka gi onwe gi gwa anyi okwu, anyi ga-anu ma ka Chineke gharakwa igwa anyi okwu, ma o bughi ya, anyi ga-anwu.”

²⁰ Mosis siru ndi Izrel, “Unu atukwala ujo, n'ihu na Chineke bjara inwale unu ime ka unu na-atu ya egwu mgbe obula ka unu ghara imehie megide ya.”

²¹ N'ihu nke a, mmadu niile guzoro n'ebe di anya site n'ugwu ahu. Ma Mosis bara n'ime igwe ojii ahu, ebe Chineke n'onwe ya no.

Iwu megidere ikpere arusi

²² ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, “Gwa umu Izrel okwu si, ‘Unu onwe unu ahula na m si n'elugwe gwa unu okwu. ²³ Unu emerela onwe unu chi ozọ tinyere m, chi olaocha maobu chi olaedo. Unu emerela onwe unu ha.

²⁴ “Ebe ichu aja unu ga-ewuru m ga-abu nke unu ji naani aja wuo. N'ebe ahu ka unu ga-achuru m aja nsure oku na aja udo. Unu ga-ejikwa igwe ewu na aturu, na ehi churu m aja. Unu ga-ewuru m ebe ichu aja naani ebe obula m mere ka aha m buru ihe a na-asopuru, n'ebe ahu ka m ga-abia gozie unu. ²⁵ O buru na unu ewuo ebe ichu aja nkume, unu ejikwala nkume a wara awa, n'ihu na unu ga-eme ka o ghara idi nsọ ma o buru na unu ejiri ngwa oru wagharia nkume ya. ²⁶ Unu ejila ihe nrigo gbagoro n'ebe ichu aja m, ka a ghara ikpughe oto unu n'elu ya.’

21

Iwu ndi ozọ di iche iche

¹ “Ndi a bu iwu i ga-edebe n'ihu ha.

Ndi ohu bu ndi Hibru

² “Ọ bụrụ na ị goro ohu onye Hibru, ọ ga-agbara ị odibo afọ isii. Ma n’afọ nke asaa, ọ ga-abụ onye nwere onwe ya laakwa n’akwughị ụgwọ ọbụla. ³ Ọ bụrụ na sọsọ ya biara, sọsọ ya ga-ala, ma ọ bụrụ na o nwere nwonwe tupu ọ bụrụ ohu, ya na nwonwe ya ga-eso ala. ⁴ Ọ bụrụ na nna ya ukwu kponyere ya nwonwe onye mụtaara ya ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom, nwanịy ahụ na ụmụ ya ga-abụ nke nna ya ukwu, naanị nwoke ahụ ga-enwere onwe ya.

⁵ “Ma ọ bụrụ na ohu ahụ asị, n’ezie, ‘Ahurū m onyenwe m na nwonwe m na ụmụ m n’anya, achoghị m inwere onwe,’ ⁶ mgbe ahụ, onyenwe ya ga-eduru ya biakwute Chineke. Mgbe ọ kpobatasiri ya n’onu ụzọ, onyenwe ya ga-eji agiga dupuo ntị ya.* Malite n’oge ahụ, ọ ga-abukwa ohu ya ruo ọgwugwu ndụ ya.

⁷ “A si na nwoke eree nwa ya nwanịy dika ohu, agaghị ala otu ndị ohu nwoke si ala. ⁸ Ọ bụrụ na ihe nwanịy ahụ amasikwaghị onyenwe ya, onye hooro ya nye onwe ya, onyenwe ya ga-ekwere ka a gbaputa ya. Ma ọ gaghị eresi ya ndị ọbia. N’ihi na onyenwe ya emeela nwanịy ahụ ihe ojoo mgbe ọ juru na ọ gaghị alukwa ya ozo. ⁹ Ọ bụrụ na ọ choro ka nwa ya nwoke luo ya dika nwonwe ya, ọ ga-emeso ya dika omenaala si kwado e si emeso ndị bu nwaada. ¹⁰ Ọ bụrụkwa na ọ luta ya dika nwonwe nke aka ya, mesiakwa luta nwonwe ozo, ọ gaghị akwusi inye ya uwe maobu ihe oriri. Ọ gaghị agonarikwa ya ihe ọbula kwesiri ya dika nwonwe. ¹¹ Ọ bụrụ na o mereghị ohu nwanịy a ihe ndị a, nwanịy a puru ihapu ya gaara onwe ya na-akwughị ụgwọ ọbula. Mgbe ahụ, ọ ga-enwerekwa onwe ya.

The ike na mmeru ahụ

¹² “Ozokwa, ọ bụrụ na mmadu etigbuo mmadu ibe ya, aghaghị ime ka onye di otu a nwuo. ¹³ Ma ọ bụrụ na o mere ya na-amaghị ama, ọ burukwa na Chineke kwagidere omume di otu a, mgbe ahụ, a ga-ahoputara ya ebe ọ ga-agbaga, jee zere ndu. ¹⁴ Ọ burukwa na onye ọbula akpachara anya jiri aghugho gbuo mmadu ibe ya, a ga-adoputa ya, ọ buladi site n’ebe ichu aja m, gbuo ya.

¹⁵ “Ọ bụrụ na onye ọbula etie nna ya maobu nne ya ihe, a ghaghị ime ka onye di otu a nwuo.

¹⁶ “Onye ọbula tooro mmadu ibe ya, ma o rere ya n’ahia, maobu na a choputara ya n’aka ya, a ga-eme ka onye di otu a nwuo.

¹⁷ “Aghaghị ime ka onye ọbula ga-akpo nna ya maobu nne ya iyi nwuo.

¹⁸ “Ọ bụrụ na mmadu abuo aluo ogu ma otu n’ime ha ewere nkume maobu osisi tie onye nke ozo. Ọ bụrụ na ọ nwughị, kama na o meruru ahụ, dinaakwa n’ihe ndina ya, ¹⁹ ọ bụrụ na onye ahụ ebilie were mkpara ya na-ejeghari, ikpe agaghị ama onye ahụ tiri ya ihe, kama ọ ga-akwu ụgwọ ihe onye ahụ ji gwoo onwe ya, na oge onye ahụ o tiri ihe ji noo n’ihe ndina, ruo mgbe ahụ ya ga-adị mma.

²⁰ “Ọ bụrụ na ohu ọbula anwuo site n’ihe otiti nke onyenwe ya tiri ya, ma ohu ahụ ọ bu nwoke maobu nwanịy, a ga-adọ onyenwe ya aka na ntị site n’inye ya ntaramahuhu. ²¹ Otu ọ di, ọ bụrụ na ohu ahụ di ndu n’ubochi mbu, maobu n’ubochi nke abuo, a ghaghị enye onyenwe ya ntaramahuhu n’ihi na ohu ahụ bu akụ ya.

²² “Ọ bụrụ na mmadu abuo esite n’ilu ogu ha meruo nwanịy di ime ahụ, mee ka ime ahụ puo, ma nwanịy ahụ emerughị nnukwu ahụ, di nwanịy ahụ ga-anara site n’aka onye ahụ meruru nwonwe ya ahụ ihe niile ọbula o kwuru na a ga-akwu ya, bukwa nke ndi na-ekpe ikpe kpebiri. ²³ Ma ọ bụrụ na nwanịy ahụ a nwuo n’ihi mmeru ahụ ahụ e meruru ya, a ga-eme ka nwoke ahụ meruru ya ahụ nwuo. ²⁴ Ọ bụrụ na ọ bu anya ka a kukooro, anya n’onodu anya. Ọ burukwa otu eze ka e tipuru, eze n’onodu eze. Otu ahụ kwa, aka n’onodu aka, ukwu n’onodu ukwu. ²⁵ Ida oku n’onodu ida oku, onya mma, n’onodu onya mma, ihe otiti n’onodu ihe otiti.

²⁶ “Ọ bụrụ na mmadu ọbula esite n’ihe otiti o tiri ohu ya kukooro ya anya, a ga-eme ka ohu ahụ nwere onwe ya, maobu ohu nwoke maobu ohu nwanịy, n’ihi na o jirila anya ya gbara onwe ya. ²⁷ Ọ bụrụ na mmadu ọbula etipu eze ohu ya nwoke maobu ohu ya nwanịy, a ga-eme ka ohu ahụ nwere onwe ya n’ihi eze ya nke e tipuru.

²⁸ “Ọ bụrụ na ehi ejiri mpi ya soda mmadu si otu a mee ka onye ahụ nwuo, a ga-atugbu ehi ahụ na nkume. Mmadu ọbula agaghị erikwa anu ehi ahụ. Ma a ga-agu onyenwe ehi ahụ dika onye ikpe na-amaghị. ²⁹ Ọ bụrụ na ehi ahụ na-asokari ndi mmadu mpi mgbe niile, agaghị eri anu ya. Kama, ọ bụrụ na adola onyenwe ya aka na ntị banyere ehi ahụ otutu oge, ma o meghị ihe ọbula banyere ya, a ga-eme ka ehi ahụ na onyenwe ya nwuo. ³⁰ Ma ọ bụrụ na ndi nwe mmadu achoo ka a kwuo ha ụgwọ kama igbu onyenwe

* **21:6** 21:6 Otu omenaala ndi ala Siria na mba niile bi ha gburugburu na-eme, bu iyi agiga dupuo mmadu ntị. Mgbe a dupuru mmadu ntị, o na-egosiputa na onye di otu a bu ohu onye ozo.

ehi ahụ, ndị ikpe ga-ekpebi ego ole onyenwe ehi ga-akwụ ha. ³¹ Otu a ka a ga-esikwa kpee ikpe nke ga-aputa ma ọ buru na ehi asoda nwokorobia maobu nwaagbogho obula. ³² Kama ọ buru na ehi asoda ohu nwoke maobu ohu nwanji, onyenwe ehi ahụ ga-akwụ onyenwe ohu ahụ iri mkpuru ọlaocha atọ.† Emesia, a ga-eji nkume tugbuo ehi ahụ.

³³ “O buru onye obula meghere olulu maobu gwuo olulu, ghara imechi ya, nke mere na ehi mmadu maobu inyinya ibu adaba n’ime ya, ³⁴ onye ahụ gwuru olulu ahụ ga-akwụ onyenwe anụ ụlọ ahụ onuogugu ego o jiri zuta ya. Mgbe ahụ ọ ga-eburu ozu anụ ahụ nwuru anwu.

³⁵ “O buru na oke ehi mmadu emeruo oke ehi onye ozo ahụ, emesia ehi di otu a anwu, a ga-ere ehi nke di ndu, kewaa ego ya uzọ abuo. Otu a kwa, a ga-ekewa ehi nke nwuru anwu, nye mmadu abuo ahụ otu uzọ otu uzọ. ³⁶ O buru na amaara na oke ehi ahụ na-asọ mpi mgbe niile n’oge gara aga, ma onyenwe ya emeghi ihe obula banyere ya, ọ ga-akwuzu ugwo ehi ahụ nwuru anwu. Emesia ehi ahụ nwuru anwu ga-aburu nke ya.

22

Nchekwa akụ na nkweghachi

¹ “O buru na mmadu ezuru ehi maobu aturu gbuo ya, maobu ree ya, ọ ga-akwughachi ehi ise n’onodu ehi ahụ. N’onodu otu aturu o zuuru, ọ ga-akwughachi aturu anọ.

² “O buru na e jide onye ohi mgbe ọ na-egbuka ụlọ onye ozo, ọ burukwa na e tigbuo ya, mee ka ọ nwuo, iwu ejideghị onye ahụ gburu ya. ³ Kama ọ buru na e tigburu onye ahụ mgbe chi bocharala, omuma ikpe ga-adiri onye ahụ tigburu ya.

“O buru na e jide onye ohi, a ga-eme ka ọ kwughachi ihe o zuru n’ohi. O buru na o nweghi ike kwughachi, a ga-ere ya dika ohu, jiri ego e retara kwuo ugwo o ji. ⁴ O buru na a chota ihe o zuru n’aka ya, maobu ehi, maobu inyinya ibu, maobu aturu, ọ ga-akwughachi onuahia ya okpukpu abuo.

⁵ “O buru na mmadu akpachara anya hapu anụ ụlọ ya ka ọ gaa taa nri n’ubi maobu n’ubi vaini, maobu n’ubi onye ozo, onyenwe anụ ụlọ ahụ ga-akwụ ugwo ihe niile anụ ụlọ ya mebiri, ma ihe ọ ga-eji kwuo ugwo ahụ aghaghị ibu ihe oru ubi di mma nke o si n’ubi ya maobu n’ubi vaini ya weputa.

⁶ “O buru na oku na-agma banye n’ogwu, repia ogbo oka di n’ubi mmadu maobu oka guzoro eguzo, ma ọ bukwanu ohia niile, onye ahụ tnyere oku ahụ ga-akwughachi ugwo ihe ahụ niile nke oku repjara.*

⁷ “O buru na mmadu enye enyi ya maobu onye agbataobi ya ego, maobu ihe obula ka o debere ya, ma onye ohi agaa zuru ya site n’ulo ya, a si na e jide onye ohi di otu a, ọ ga-akwughachi ugwo ihe o zuru okpukpu abuo. ⁸ O buru na a choputaghị onye ohi ahụ, onye nwe ụlọ ahụ aghaghị ibia n’ihu Chineke, ka a choputa maobu ya n’onwe ya setipuru aka were ihe ahụ, bu akụ nke onye ozo kpata. ⁹ O buru na onye ehi ya, maobu inyinya ibu ya, maobu aturu ya, maobu uwe, maobu ihe obula furu efu, nke mmadu na-asi, ‘Nke a bu ya.’ Mmadu abuo ndi a ga-aga n’ihu ndi ikpe.† Onye obula ndi ikpe a mara ikpe‡ ga-akwughachi ibe ya ugwo okpukpu abuo.

¹⁰ “O buru na anụ ụlọ mmadu nyere onye agbataobi ya n’aka idebe anwu, maobu meruo ahụ, maobu gbafuo, ma anụ ụlọ ahụ ọ bu inyinya ibu, maobu ehi, maobu aturu, maobu anụ ụlọ ozo, ọ buru na ọ dighi onye huru mgbe ihe ndi a dakwasiri anụ ụlọ ahụ, ¹¹ mgbe ahụ, onye agbataobi ahụ e nyere anụ ndi a n’aka idebe ga-anu iyi n’ihu ONYENWE ANYI. Iyi ahụ ọ nuru ga-egosi onyenwe anụ ụlọ ahụ na o zughi ya n’ohi. N’ihi nke a, ọ gaghị akwughachi ugwo obula. ¹² Ma ọ buru na o zuru anụ ụlọ ahụ n’ohi site na nke agbataobi ya, ọ ghaghị ikwughachi ugwo niile nye onyenwe ya. ¹³ O buru na anụ ohia gburu ya, ọ ga-eweta ufodu n’ime anụ ahụ a dogburu adogbu, iji gosi na anụ ohia dogburu ya.§ O ga-esikwa otu a gbanari ikpe omuma. N’ihi nke a, ọ gaghị akwukwa ugwo obula n’ihi anụ ụlọ ahụ.

¹⁴ “O buru na mmadu agbaziri anụ ụlọ site n’aka onye agbataobi ya, ọ buru na anụ ụlọ ahụ anwu, maobu meruo ahụ mgbe onyenwe ya na-anoghi n’ebe ahụ, onye ahụ a gbazinyere anụ ụlọ ahụ ga-akwụ ugwo ya. ¹⁵ O buru na anụ ụlọ ahụ no na nke onyenwe ya, onye gbaziri ya agaghị akwụ ugwo obula. O buru na a kwuru ego mgbazi obula n’isi anumanu a, onye gbaziri ya agaghị akwughachi ego obula, n’ihi na ego mgbazi ọ kwuru ka a ga-ewere dika ugwo.

† **21:32** 21:32 Iri mkpuru ọlaocha atọ bu onuahia a na-ere maobu jiri zuta ohu. Zek 11:12,13; Mat 26:13; 27:3,9

* **22:6** 22:6 O bu osisi ogwu ogwu puru n’ohia ka a na-eji agba ubi ogige maobu gbachie uzọ. † **22:9** 22:9 Maobu,

Chineke ‡ **22:9** 22:9 Bu ndi nnochite anya Chineke § **22:13** 22:13 Jen 31:39

Ibi ndu di ka o kwesiri

16 “Ọ buru na nwoke arafuo nwaagbogho na-amaghi nwoke,* site n’ime ka ha abuo dinaa, nwoke ahụ ga-akwu ugwo isi nwaagbogho ahụ. Ọ ga-akwaka ya dika nwunye ya. 17 Ọ buru na nna nwaagbogho ahụ ekwenyeghi ka nwoke ahụ luo ya, nwoke ahụ aghaghi ikwu ugwo isi nwaagbogho ahụ.

18 “E kwesighi ihapu nwananyi mgbaasi ndu.

19 “Onye obula ya na anu obula dinakoro, e kwesiri ime ka o nwuo.

20 “Onye obula churu aja nye chi ozo ma o bughi naani ONYENWE ANYI, a ga-eme ka o nwuo.

21 “Ọ kwesighi ka mmadu obula mesie onye obia ihe ike n’uzo obula. Unu aghaghi icheta na unu bu ndi obia n’ala Ijpt.

22 “Unu emegbula nwananyi obula di ya nwuru, maobu onye obula na-enweghi nne na nna. 23 Unu megbuo ha, mee ka ha tikuo m, aga m anu mkpu akwa ha, nyere ha aka. 24 Mgbe ahụ, iwe m di oke oku ga-eripia unu. Aga m ejikwa mma agha tigbuo unu. Ndi nwunye unu ga-aghokwa ndi inyom na-enweghi di, umu unu ga-abukwa ndi na-enweghi nna.

25 “Ọ buru na i gbazinyere onye Hibu ego, onye bu nwa mgbei, i gaghị anara ya omurunwa. 26 Ọ buru na i nara ya uwe ya n’ihi ego ahụ i gbazinyere ya, ekwela ka uwe ahụ noide n’aka gi ruo mgbe anwu dara. 27 N’ihi na uwe ahụ nwere ike buru naani ihe o nwere, maobu uwe o ga-eji rahu ura. Ọ buru na i zighachighi ya, o tikuo m site n’ikwa akwa, aga m anuru mkpu akwa ya, n’ihi na abu m onye obi ebere.

28 “Ekwulula aha Chineke, abukwala onye na-achi ndi gi onu.

29 “Atufukwala oge obula n’ikwughachi onyine unu kwesiri inye. Maobu nke mkpuru ala ubi gi, na nke mmanya vaini gi, na ugwo i kwesiri ikwu.

“I ghaghi inye m nwa gi nwoke e buru uzo muo. 30 Otu a ka i ga-emekwa banyere mkpuru mbu nke ehi gi na aturu gi. I ga-ewebata ya nye m n’ubochi nke asato site n’oge a muru ha, mgbe i hapusiri ha nne ha ubochi asaa.

31 “Unu ga na-aburu m ndi di nsu. N’ihi nke a, wezaganu onwe unu n’ebe anu a dogburu adogbu di. Unu erikwala anu di otu a, kama tupuru unu ya nkita.

23

Ikpe ziri ezi na inwe obi ebere

1 “I gaghị agbasa akuko ugha obula. Esokwala mmadu ojoo nweko ihe obula site n’igba ama i maara na o bughi eziokwu.

2 “I gaghị eso igwe mmadu mee ihe ojoo. Mgbe i na-agba akaebe n’uloikpe, i gaghị esonye igwe mmadu ndi na-atughari ikpe ziri ezi. 3 N’ebe nwa ogbenye no, i gaghị ekpelara ya n’oge ikpe n’ihi na o bu nwa ogbenye.

4 “Ọ buru na i hu ehi, maobu inyinya ibu nke kpafuru akpafu, o burukwa na o bu nke onye iro gi, duru ya dulataro onye iro gi ahụ. 5 Ọ buru na i hu onye kporo gi asi ka o na-agbalị iwelite inyinya ibu ya nke dara n’ihi ibu di arọ o bu, elefula ya anya, kama gaa nyere ya aka bulite inyinya ahụ.

6 “Ewezugala ikpe ziri ezi n’ebe ndi ogbenye no, n’ihi onodu ogbenye ha. 7 Ebola mmadu ibe gi ebubo ugha. Esonyekwala gbuo onye aka ya di ocha, maobu onye name ihe ziri ezi. N’ihi na mu onwe m agaghị ahapu onye na-emebi iwu na-ataghi ya ahuhu kwesiri ya.

8 “Erikwala ngari, n’ihi na iri ngari na-eme ka ndi na-ahu uzo kpuo isi, meekwa ka okwu onye aka ya di ocha gbago agbago.

9 “Abukwala onye na-emegbu ndi obia, n’ihi na i maara ihe banyere onodu ndi obia nke oma. Gi onwe gi buru obia n’Ijpt.

Iwu maka Ubochi nke asaa na afọ nke asaa

10 “Afọ isi ka i ga-agma mkpuru n’ala ubi gi, ghokwala ihe omume ya. 11 Ma n’afọ nke asaa, arula oru obula n’ala ahụ ozo, hapu ka ala ahụ zuru ike. Mgbe ahụ ndi ogbenye n’etiti unu ga-aga n’ebe ahụ weta ihe oriri. Mkpuru ndi ozo foduru ga-adiri umu anu ohia di iche iche. Iwu ndi a ga-adiri ubi vaini na ubi oliv unu niile.

12 “I ga-aru oru gi niile n’ime ubochi isii. I ga-ezukwa ike n’ubochi nke asaa. Izuike a ga-adikwara ehi gi na inyinya ibu gi, na ndi ohu gi no n’ezinaulo gi na ndi obia niile bi n’etiti unu.

13 “Kpachapunu anya hu na unu mezuru ihe niile ndi a m gwara unu. Unu akpokwala chi ndi ozo aha. Unu ekwuputakwala ihe banyere ha n’onu unu.

* 22:16 22:16 Dit 22:28-29

Mmemme atọ a na-eme kwa afọ

¹⁴ “Ugboro atọ n’afọ ka unu ga-emere m memme a.
¹⁵ “Meenụ Mmemme Achicha na-ekoghị eko, ụbọchị asaa ka unu ga-eri achicha nke e jighi ihe na-eko achicha mee. Unu ga-eri ya na mgbe a kara aka, n’onwa Abib. N’ihi na ọ bụ n’onwa ahụ ka unu si n’ala Ijpt pụta.
 “O dighi onye ọbụla ga-agba aka efu bịa n’ihu m.
¹⁶ “Mee Mmemme Owuwe Ihe ubi,* bụ nke ị ga-eji mkpuru mbụ nke ihe niile ị kuru n’ubi unu.
 “Meekwanụ Mmemme Nchikọta Ihe, n’ogwugwu afọ ọbụla.† Mgbe unu si n’ubi na-achibata mkpuru ubi unu niile.
¹⁷ “Ugbo atọ n’afọ ka ndị ikom niile ga-abịa chee onwe ha n’ihu Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ.
¹⁸ “Unu etinyekwala ihe ọbụla nke nwere ihe na-eko achicha n’ime ya, mgbe unu na-achụ ọbara nke aja n’ihu m.
 “Maọbụ hapụ abụba nke aja mmemme m ka ọ digide ruo ụtutu.‡
¹⁹ “Wetanụ mkpuru mbụ niile nke ala ubi unu, bụ ndị kachasi mma, n’ulo ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu.
 “Unu esikwala nwa ewu n’ime mmiri ara nne ya.§

Nkwa onye ga-edu ha

²⁰ “Lee, ana m eziga mmuo ozi n’ihu unu, ichebe unu n’ije unu nakwa ikpobatakwa unu n’ebe ahụ M doziri nye unu. ²¹ Geenụ ya ntị, nūrūkwa olu ya. Unu enupukwarala ya isi, n’ihi na ọ gaghị agbaghara njehie unu niile, n’ihi na Aha m dị n’ime ya. ²² Ọ bụrụ na unu elezie anya nke oma, gee ya ntị, mee ihe niile m nyere unu n’iwu, mgbe ahụ, mụ onwe m ga-abukwara ndị iro unu onye iro, megidekwa ndị na-emegeide unu. ²³ Mmuo ozi m ga-ejekwa n’ihu unu, ikpobatakwa unu n’ala ndị Amorait, na ndị Het, na ndị Periz, na ndị Kenan, na ndị Hiv, na ndị Jebus. Aga m ehichapụ obodo ndị a niile. ²⁴ Unu agaghị akpọ isiala nye chi ha niile. Unu efekwala ha, maọbụ gbasoro omenaala ha. Kama, kwatuonụ ha. Tipiasakwanụ ebe nkume nso* niile nke chi ha. ²⁵ Ma unu ga-eke ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu. Mgbe ahụ, ngozi ya ga-adikwasị nri unu na mmiri ọnụnụ unu. Aga m ewezugakwa ọrịa n’etiti unu. ²⁶ Nwanyị aga na nwanyị ime ya na-apụ agaghị adi n’ala unu. Aga m emekwa ka unu nwee ogologo ndu.
²⁷ “Aga m ezipu oke ụjọ m ka ọ nọrọ unu n’ihu tinye ọgbaaghara n’ime mba niile unu ga-ezute. Aga m eme ka ndị iro unu tugharịa gbaa ọsọ. ²⁸ Ozokwa, aga m eziga ebu ka ọ chụpụ ndị Hiv na ndị Kenan na ndị Het site n’uzo unu. ²⁹ Ma agaghị m achụpụ ha n’otu afọ, n’ihi na nke a ga-eme ka ala ahụ niile togborọ n’efu, umụ anụ ọjia a baa ụba karịa unu. ³⁰ Ma aga m achụpụ ha nwantinti nwantinti, tutu ruo oge unu ga-adị ọtutu, mgbe onuogugu unu ga-akarị nke ha ukwuu, mgbe unu ga-ejuputa ala ahụ niile.
³¹ “Aga m etinye oke ala unu site n’Osimiri Uhie ruo n’osimiri Mediterenja, sitekwa n’ozara ruo n’osimiri Yufretis. Aga m enyefe ndị niile bi n’ala ahụ n’aka unu. Unu ga-achupụkwa ha. ³² Unu na ha agbala ndụ ọbụla. Unu na chi ha enwekwala mmeko ọbụla. ³³ Unu ekwela ka ha biri n’ala unu, ma ọ bughị ya, ha ga-eme ka unu mehie megide m, n’ihi n’ife chi ha dị iche iche aghaghị ịburu unu ihe ịma n’onyia.”

24

Mmesi ike nke ọgbugba ndụ ahụ

¹ Ọ gwara Mosis si, “Rigokwute ONYENWE ANYỊ, gị na Eron, na Nadab, na Abihu, na mmadu iri asaa site na ndị okenye Izrel. Ma unu ga-eke ofufe site n’ebe di anya. ² Emesja, ọ bụ naanị Mosis ga-abiarute ONYENWE ANYỊ nso. Ndi nke ozo agaghị abiaru nso. Ndi mmadu ndi ozo agaghikwa eso ya rigota.”
³ Mgbe ahụ, Mosis b̄jara gwa ndi Izrel okwu niile na iwu niile ONYENWE ANYI nyere. Ha niile zaghachiri ya n’otu olu si, “Anyi ga-emezu ihe niile ONYENWE ANYI kwuru.”
⁴ Mosis deturu ihe niile ONYENWE ANYI kwuru.
 N’isi ututu echi ya, o biliri wuo ebe ichu aja na ndida ugwu ahụ. O gwunyere ogidi nkume iri na abuo nke nochiri anya ebo iri na abuo umu Izrel. ⁵ Mosis ziputara umu

* **23:16** 23:16 Aha ozo a na-akpo mmemme owuwe ihe ubi bu mmemme Izu, guo ya n’akwukwo Ọpụ 34:22, n’ihi na ọ bụ izu asaa, mgbe Mmemme Ngabiga gafesiri ka a na-eme ya. Ọ bukwa n’ogwugwu owuwe ihe ubi. † **23:16** 23:16 Mmemme nchikọta mkpuru bụ ihe na-egosi na e wechaala ihe ubi. Dit 16:13 ‡ **23:18** 23:18 Ya bu chi ọbụbọ § **23:19** 23:19 Otu n’ime omenaala di n’usoro ofufe ndi Kenan bu isi nwa ewu n’ime mmiri ara nne ya. Dit 14:21 * **23:24** 23:24 Ebe a manyere ogidi, ka e ji amata ebe bu ebe ichu aja ha.

okorobia Izrel, ndị churụ aja nsure oku ma werekwa umu oke ehi chuo aja udo nye ONYENWE ANYI. ⁶ Mosis tinyere okara obara ehi ndi ahụ n'ime efere. Ma o fesara okara obara nke foduru n'elu ebe ichu aja ahụ. ⁷ Emesja, Mosis guzoro n'ebe ahụ guputa na nti mmadu niile, ihe di n'Akwukwo Ogbugba ndu ahụ. Mgbe umu Izrel nuru ya, ha weere otu olu kwuo si, "Anyi anula, anyi ga-eme ihe niile ONYENWE ANYI kwuru. Anyi ga-erube isi."

⁸ Mgbe ahụ, Mosis weere obara ahụ di n'ime efere, fesaa ya n'ahụ ndi ahụ niile, si, "Nke a bu obara ogbugba ndu ahụ nke di n'etiti unu na ONYENWE ANYI, dika okwu niile ndi a si di."

⁹ Mosis rigoro n'elu ugwu, ya na Eron, na Nadab na Abihu, na mmadu iri asaa site na ndi okenye Izrel. ¹⁰ Ha huru Chineke nke Izrel. N'okpuru ukwu ya abuo, e were ihe dika ebe nzokwasu ukwu nke e ji nkume safai mee. Nkume ndi a na-enwukwa ezi onwunwu dika mbara eluigwe. ¹¹ O bu ezie na ndi okenye Izrel huru Chineke anya ma o laghi ha n'iyi. Kama o mere ka ha noo n'ihu ya rie, nuu.

¹² Mgbe nke a gasiri, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, "Rigota, biakwute m n'elu ugwu, nodukwa ebe ahụ, maka na aga m enye gi mbadamba nkume nke iwu na ukpuru ndi na ya, nke m ji aka m dee maka i ji kuziere ha."

¹³ Mosis biliri, ya na Joshua onye na-agara ya ozi. Mosis n'onwe ya rigokwara n'elu ugwu Chineke. ¹⁴ O gwara ndi okenye Izrel okwu si, "Cherenu anyi n'ebe a tutu ruo mgbe anyi ga-alaghachikwute unu. Unu na Eron na Hua no, onye obu la nwere nsogbu jekwuru ha."

¹⁵ Ngwangwa, Mosis rigoro n'elu ugwu ahụ, oke igwe ojii kpuchiri ugwu ahụ niile, ¹⁶ ebube ONYENWE ANYI kpuchikwara elu ugwu ahụ. O bu ubochi isi ka igwe ojii kpuchiri ugwu ahụ. N'ubochi nke asaa, ONYENWE ANYI sitere n'etiti igwe ojii ahụ kpoo Mosis oku. ¹⁷ Ma n'ebe ndi Izrel no, ebube ONYENWE ANYI na-enwu dika oku na-achio irechapu ugwu ahụ. ¹⁸ Mosis banyere n'ime igwe ojii ahụ mgbe o na-arigo ugwu ahụ. O nogidere n'elu ugwu ahụ iri ubochi ano, ehie na abali.

25

Onyinye maka owuwo ulo nzute

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ² "Gwa umu Izrel ka ha wetara m onyinye. I ga-anabata m onyinye ahụ site n'aka nwoke obu la onye o meturu n'obi inye onyinye a.

³ "Ndi a bu Onyinye i ga-anata n'aka ha:

"olaocha, olaedo na bronzo.

⁴ Ogbo na-acha anunu anunu, nke odo odo, nke uhie uhie, nke ezi akwa ocha, na nke aji ewu;

⁵ akpukpo anu ebule e sijiri uhie uhie, akpukpo ehi mmiri, na osisi akashia;

⁶ mmanu oliv nke a ga-etinye n'ieoku,

uda isi utu a na-etinye na mmanu nso, na uda na-eme ka aja nsure oku na-esi isi utu;

⁷ nkume oma oniks, na nkume ndi ozu a na-ahionye n'efood,* na nke a na-ahionyekwa n'ie mgbochi obi.

⁸ "Mee ka ha wuoro m ebe nso. Mu onwe m ga-ebikwa n'etiti ha. ⁹ Wuo ulo nzute a na ihe icho ya mma niile, ka o buru otu ihe dika oiyi m ga-egosi gi.

Igbe ogbugba ndu

¹⁰ "Ha ga-eji osisi akashia wuo igbe ogbugba ndu nke idi ogologo ya ga-abu otu mita na sentimita iri. Obosara ya bu sentimita iri isii na asato. Ila elu ya ga-abukwa sentimita iri isii na asato. ¹¹ Machie olaedo a nuchara anucha n'ime na azu ya niile, jiri olaedo kpuo ihe gburugburu akuku ya niile. ¹² Kpuo mgbaaka olaedo ano maka ya, kwunye ha n'ukwu ano ya, ya bu mgbaaka abuo n'otu akuku, mgbaaka abuo n'akuku nke ozu ya ¹³ jirikwa osisi akashia mee mkpara ogologo. Emesja, were olaedo machie mkpara ndi a. ¹⁴ I ga-etinye mkpara ndi ahụ n'ime mgbaaka ahụ di n'akuku igbe ahụ, ka o buru ihe jii na-ebu ya. ¹⁵ N'ihu nke a, mkpara olaedo ndi ahụ ga-adigide n'ime mgbaaka olaedo igbe a oge niile. ¹⁶ Ya mere, mgbe a rusiri igbe ogbugba ndu ahụ, tinye Ihe Ama ahụ m nyere gi n'ime ya.

* 25:7 25:7 Efood bu uwe di nso nke onyeisi nchujaja na-eyi. Opu 28:4,6-14

¹⁷ “*I* ga-ejikwa ọlaedo a nuchara anucha mee ihe mkpuchi igbe ogbugba ndu ahụ. Ogologo ya ga-adi nzo ukwu anọ. Obosara ya ga-abu nzo ukwu abuo na okara. ¹⁸ *I* ga-eji ọlaedo a nuchara anucha, nke e tipjara etipia kpuo cherubim abuo na nsotu abuo nke ebe mkpuchi ahụ. ¹⁹ Ruo otu cherub n’otu nsotu, otu cherub na nsotu nke ozo; mee ka cherubim ndi a na okwuchi igbe ahụ buru otu na nsotu abuo ahụ. ²⁰ Cherubim ndi a ga-agbasa nku ha laa elu, were ha na-ekpuchi okwuchi ahụ. Cherubim ndi ahụ ga-eche onwe ha ihu, na-ele anya n’ebe okwuchi ahụ di. ²¹ Tukwasị ihe mkpuchi ahụ n’elu igbe ogbugba ndu ahụ. Tinyekwa ihe Ama ahụ m nyere gi n’ime igbe ahụ. ²² N’ebe ahụ, n’etiti cherubim abuo ndi ahụ di n’elu ihe mkpuchi igbe ogbugba ndu, ka m ga-ezute gi, nye gi iwu niile i ga-enye ndi Izrel.

Tebul na achicha di nso.

²³ “*Jiri* osisi akashia mee tebul nke ogologo ya ga-adi iri sentimita itoolu. Obosara ya ga-abu iri sentimita anọ na ise. Ila elu ya ga-abu iri sentimita isii na asaa. ²⁴ *I* ga-eji ọlaedo a nuchara anucha machie ya nke oma, jirikwa ọlaedo kpuo onu onu ya gburugburu. ²⁵ *I* ga-etinye ihe njikota a kpuo akpu gburugburu onu onu ya, nke ga-aha ka otu obu aka dimkpa. A ga-eji mpempe ọlaedo techie ihe njikota ahụ gburugburu. ²⁶ Kpuo mgbaaka ọlaedo anọ maka tebul ahụ, kwunye ha n’akuku anọ ahụ nke ukwu anọ ya. ²⁷ Mgbaaka ndi ahụ ga-adi nso nso, ihe njiko ahụ ka ha jide mkpara ndi ahụ, i ji ebu tebul ahụ. ²⁸ *Jiri* osisi akashia mee mkpara a ga-eji na-ebu tebul ahụ. *Jiri* ọlaedo techie ha. ²⁹ Ozokwa, jiri ọlaedo a nuchara anucha kpuo efere di iche iche, na iko di iche iche, na okwa di iche iche, nke e ji awupu onyinye. ³⁰ Dokwasị achicha nke iche n’Thu n’elu tebul ahụ, n’ihu m, oge niile.

Ihe idoba oriṅa

³¹ “*Jiri* ọlaedo a nuchara anucha kpuo ihe idokwasị oriṅa. Kpuo ukwu ala ala ya, na alaka ya, mee ka iko ya niile yiri okoko osisi, na isi ya niile, na ifuru ya niile buru otu ya na ahụ ya. ³² Alaka isii ga-esite n’akuku abuo nke ihe idokwasị oriṅa ahụ waputa, alaka ato n’otu akuku ya, alaka ato n’akuku nke ozo. ³³ Iko ato e mere dika okoko osisi alumonḍ ya na ifuru, ya na okoko ya niile ga-adi n’otu alaka, iko ato n’alaka nke ozo, otu a ka o ga-adi n’alaka isii niile ahụ na-awaputa site n’ihe idokwasị oriṅa ahụ. ³⁴ N’elu ihe idoba oriṅa ahụ, o ga-adi iko anọ dika ifuru osisi alumonḍ, ya na ebe o si awaputa na okoko ya. ³⁵ Otu isi ga-adikwa n’okpuru alaka abuo si n’etiti ihe idoba oriṅa ahụ puta. Isi nke abuo ga-adi n’okpuru alaka abuo nke ozo. Isi nke ato ga-adi n’okpuru alaka nke ato, ya bu ha niile alaka isii. ³⁶ Isi nwaputa ya na alaka ya niile ga-adikotakwa onu, ha na ihe idokwasị oriṅa ahụ, nke e ji ọlaedo a nuchara anucha ruo.

³⁷ “*I* ga-eme oriṅa asaa, dōba ha n’elu ihe idokwasị iheokwu ahụ, ka ha na-enye ihè naani n’ebe ihu ya. ³⁸ Mkpa ya na ihe ikpakepu oku ya niile, ga-abu ọlaedo a nuchara anucha. ³⁹ Ọlaedo a nuchara anucha nke di iri kilogram ato na anọ ka a ga-eji kpuo ihe idokwasị oriṅa ahụ na ngwongwo ndi a niile. ⁴⁰ Lezie anya hu na i mere ihe ndi a niile n’usoro ihe atu nke e gosiri gi n’elu ugwu.

26

Ulo nzute

¹ “*Ruo* ulo nzute nke ga-enwe akwa mgbochi iri, nke e ji ezi ogho na-acha anunu anunu, na ngwakota anunu na uhie, na uhie uhie kpa akwa ndi a. Onye oru aka name nka kpanyekwara oiyi cherubim n’ime ha. ² Akwa mgbochi ndi a ga-aha n’otu. O nweghi nke ga-aka ibe ya. Ogologo akwa mgbochi obula ga-abu mita iri na abuo na okara. Obosara ya bu otu mita na sentimita asato. ³ Dukotaa akwa mgbochi ise n’otu, dukotaakwa ise nke ozo n’otu. ⁴ *Jiri* akwa na-acha anunu anunu dunye anya nko n’elu onu akwa mgbochi nke otu uzo, otu a ka i ga-emekwa na nsotu onu akwa mgbochi nke ozo. ⁵ Dunye iri anya nko ise n’otu akwa mgbochi, dunyekwa iri anya nko ise n’onu akwa mgbochi nke ozo. Mee ka anya nko ndi a chee ibe ha ihu. ⁶ *I* ga-emekwa iri nko ọlaedo ise, nke i ga-eji jikota akwa mgbochi abuo ahụ n’otu, si otu a mee ka ulo nzute ahụ buru otu.

⁷ “*I* ga-eji akpukpo aji ewu mee akwa mgbochi maka i ji kpuchie elu ulo nzute ahụ. Iri na otu ka ha ga-adi n’onuogugu. ⁸ Akwa mgbochi iri na otu ndi a ga-aha n’otu. O ga-abu mita iri na ato na okara n’ogologo. Ebe obosara ya bu otu mita na iri sentimita asato. ⁹ Dukotaa ise n’ime akwa mgbochi ahụ. Debe ya iche. Dukotakwa isii nke foduru debekwa ya iche. Pijjie akwa mgbochi nke isii uzo abuo n’ihu ulo nzute ahụ.

¹⁰ Dụnyekwa iri anya nko ise n'elu ọnu otu akwa mgbochi ndi ahụ. Meekwa otu ihe ahụ n'ọnu akwa mgbochi nke ọzọ e debere ichie. ¹¹ Meekwa iri nko bronz ise, mee ka nko ahụ baa n'anya nko nke ọzọ, i ji jikọta ụlọ nzute ahụ ka ọ bụrụ otu. ¹² Ma banyere ogologo akwa mgbochi nke fọdurụ maka ụlọ nzute, ya bụ ọkara akwa mgbochi nke maputara, nke a ga-akwuba n'azụ ụlọ nzute ahụ. ¹³ Akwa mgbochi ahụ ga-eji ihe ruru ọkara mita n'ogologo karịa n'akukụ abụọ. Uma ndi a maputara ga-akwudata n'akukụ abụọ nke ụlọ nzute ahụ ikpuchi ya. ¹⁴ I ga-eji akpukpo ebule e sijiri uhie uhie mee ihe mkpuchi maka ụlọ nzute ahụ, ya na akwa mkpuchi ọzọ nke e ji akpukpo ehi mmiri mee maka ikpukwasị n'elu ya.

¹⁵ "I ga-emere ụlọ nzute ahụ mbudo ibo osisi akashia, guzo ọtọ. ¹⁶ Mbudo ibo ọbula ga-adị mita anọ na ọkara n'ogologo, dirikwa iri sentimita asaa n'obosara. ¹⁷ Mbudo ibo ndi a ga-enwe ihe nhionye abụọ nke ga-abanye n'ime ibe ya ijiko ha n'otu. I ga-arụ mbudo ibo ụlọ nzute ahụ niile otu a. ¹⁸ I ga-arụ mbudo ibo iri abụọ maka akukụ ndida nke ụlọ nzute ahụ. ¹⁹ Meekwa iri ukwu ọlaocha anọ n'okpuru ha. Otu mbudo ibo ga-enwe ukwu abụọ, otu ukwu n'okpuru otu ihe nhionye, otu ukwu n'okpuru ihe nhionye nke ọzọ. ²⁰ N'akukụ nke ọzọ, bụ akukụ ugwu nke ụlọ nzute ahụ, i ga-arukwa iri mbudo ibo abụọ. ²¹ Rukwaa iri ukwu ọlaocha anọ, ukwu abụọ n'okpuru mbudo ibo ọbula. ²² N'ebe isi isi nsotu, ya bụ akukụ ọdida anyanwu nke ụlọ nzute, i ga-arụ mbudo ibo isii. ²³ Ruo mbudo ibo abụọ, ga-adị na nkuku niile nke nsotu ụlọ nzute ahụ. ²⁴ N'isi nkuku abụọ ndi a, ha ga-anọ ichie ichie site n'okpuru ruo n'elu ya, ma a ga-ejiko ha ọnu n'ime otu mgbaaka, ha abụọ ga-adị otu ahụ. ²⁵ Ha niile ga-adị mbudo ibo asato na ukwu ọlaocha di iri na isii, ya bụ ukwu abụọ n'okpuru mbudo ibo ọbula.

²⁶ "Jiri osisi akashia mee osisi ntubichi, ise maka mbudo ibo ndi di n'otu akukụ nke ụlọ nzute, ²⁷ ise nke ọzọ maka ndi di n'akukụ nke ọzọ, ise nke ọzọ maka mbudo ibo di n'akukụ ọdida anyanwu, n'ebe ndida ndida nke ụlọ nzute ahụ. ²⁸ Osisi ntubichi nke di n'etiti ga-esite n'otu isi ruo n'isi nke ọzọ nke mbudo ibo ahụ. ²⁹ Jiri ọlaedo machie mbudo ibo ndi ahụ niile, kpọọ mgbaaka ọlaedo ka ọ bụrụ ọnọdụ ichikọta osisi ntubichi ndi a. Jirikwa ọlaedo machie osisi ntubichi ndi a.

³⁰ "Guzobe ụlọ nzute a n'usoro dika udidị ihe ahụ m ziri gi n'elu ugwu si di.

³¹ "Meekwa akwa mgbochi nke e ji ogho na-acha anunu anunu, ngwakota anunu na uhie, uhie uhie na ezi akwa ọcha a kpara nke oma, onye nka kpanyekwara oyiyi cherubim n'ime ya. ³² Were anya nko ọlaedo kwuba ya n'elu ogidi osisi akashia anọ nke e ji ọlaedo machie, mee ka o guzoro n'elu ukwu ọlaocha anọ. ³³ Konye akwa mgbochi ahụ na nko ndi ahụ, ma donye igbe ihe ama ahụ n'azụ akwa mgbochi ahụ. Akwa mgbochi ahụ ga-ekewapụ Ebe Nso ahụ site n'Ebe Kachasi Nso.* ³⁴ Tinye ihe mkpuchi mmehie ahụ n'elu igbe ihe ama n'ime Ebe Kachasi Nso. ³⁵ Donye tebul ahụ na mputa nke akwa mgbochi ahụ, n'akukụ ugwu nke ụlọ nzute ahụ. Donyekwa ihe idokwasị iheokụ na ncherita ihu tebul ahụ, n'akukụ ndida.

³⁶ "I ga-eme akwa mgbochi maka ọnu ụzọ mbata nke ụlọ ikwu ahụ nke eji ogho na-acha anunu anunu na ngwakota anunu na uhie, na uhie uhie, na ezi akwa ọcha a kpara nke oma, nke bụ akaorụ onye nka. ³⁷ I ga-arurụ akwa mgbochi a anya nko ọlaedo na ogidi ise nke osisi akashia nke e ji ọlaedo machie. I ga-arukwa ukwu bronz ise maka ha.

27

Ebe ichu aja

¹ "I ga-eji osisi akashia wuo ebe ichu aja. Idi elu ya ga-abu otu mita na iri sentimita anọ. Ogologo ya na obosara ya ga-aha n'otu, mita abuo na iri sentimita ato, mita abuo na iri sentimita ato. ² Runye mpi n'akukụ anọ nke ebe ichu aja ahụ n'otu n'otu. Mee ka mpi ndi a na ebe ichu aja ahụ buru ihe e jikotara n'otu. Jiri bronz machie ebe ichu aja a. ³ Jiri bronz kpoo ngwongwo niile di ichie ichie, ya bu efere ikpofu ntu, shovel ya niile, efere ikwosa mmiri niile, ngaji eze iduta anu na efere ndi e ji agu oku. ⁴ I ga-eme ngiga mbadamba, ihe okpukpa bronz, meekwa mgbaaka bronz nke ga-adị n'akukụ anọ nke ngiga ahụ. ⁵ Tinye ya n'okpuru oghere di n'ebe ichu aja ahụ. Tinye ya ka o diri n'etiti ebe ichu aja ahụ. ⁶ Jiri osisi akashia mee mkpara osisi maka ebe ichu aja ahụ, were bronz machie ha. ⁷ A ga-eme ka mkpara ahụ baa n'ime mgbaaka ndi ahụ, ka ha di n'akukụ abuo nke ebe ichu aja ahụ mgbe obula a na-ebu ya. ⁸ Jiri obodobo osisi ruo ebe ichu aja ahụ, ka o nwee oghere n'ime, dika igbe. I ga-arụ ya dika e gosiri gi n'elu ugwu ahụ.

* 26:33 26:33 Ọ bụ naani onyeisi nchujaja na-aba n'ime ebe ahụ a na-akpo Ebe Kachasi Nso. Ọ bụ naani otu ubochi n'afọ, nke bụ ubochi ikpuchi mmehie ndi Izrel, ka ọ na-aba n'ebe ahụ.

Ogige ụlọ nzute

⁹ “I ga-arukwa ogige maka ụlọ nzute ahụ. N’akụkụ ndịda ya ga-adị iri mita anọ na ise n’ogologo. O ga-enwekwa akwa mgbochi nke e ji ezi akwa ọcha a kpara nke oma mee. ¹⁰ Iri ogidi abụọ ga-adị na iri ebe ndọkwasi abụọ nke e ji bronz kpụọ. Anya nko ogidi ndị ahụ ha na ihe ikegide ha ga-abụ ọlaọcha. ¹¹ Otu a kwa, akụkụ ugwu ga-adikwa iri mita anọ na ise. O ga-enwe akwa mgbochi, nwekwa iri ogidi abụọ na iri ebe ndọkwasi abụọ nke e ji bronz kpụọ, ya na anya nko nke ọlaọcha na ihe e ji ekegide ha n’ogidi ahụ.

¹² “Akụkụ ọdịda anyanwụ nke ogige ahụ ga-adị iri mita abụọ na atọ n’obosara. O ga-enwe akwa mgbochi, na ogidi iri na ebe ndọkwasi iri. ¹³ N’akụkụ ọwụwa anyanwụ, ebe anwụ na-awalite, akwa mgbochi ahụ ga-adikwa iri mita abụọ na atọ n’obosara. ¹⁴ Akwa mgbochi nke ogologo ya di mita isii na sentimita iri asatọ ga-adị n’otu akụkụ nke ọnụ ụzọ mbata ahụ. O nwere ogidi atọ na ebe ndọkwasi atọ. ¹⁵ Otu a kwa, akwa mgbochi nke idi ogologo ya di mita asaa ga-adị n’akụkụ nke ọzọ. O ga-enwekwa ogidi atọ na ebe ndọkwasi atọ.

¹⁶ “Banyere ọnụ ụzọ mbata nke ogige ahụ, mee akwa mgbochi ga-adị mita itoolu nke e ji ogbo na-acha anụnụ anụnụ, ngwakọta anụnụ na uhie, uhie uhie na ezi akwa ọcha a kpara nke oma, akaorụ nke onye na-akpa ihe ichọ mma. O ga-enwe ogidi anọ na ihe ndọkwasi anọ. ¹⁷ Ogidi niile di gburugburu ogige ahụ ga-enwe ihe njikọta ọlaọcha na nko, tinyere ebe ndọkwasi bronz. ¹⁸ Ogologo ogige ahụ ga-abụ iri mita anọ na ise. Ebe obosara ya ga-adị iri mita abụọ na atọ. O ga-enwe akwa mgbochi nke idi elu ya di iri mita abụọ na atọ, nke e ji ezi akwa ọcha a kpara nke oma mee, nwekwa ebe ndọkwasi bronz. ¹⁹ Ngwongwo niile nke e ji eje ozi n’ụlọ nzute ahụ, ihe ọbụla bu ọrụ ha, tinyere ntu ya niile na nke ogige ahụ, ga-abụ ihe e ji bronz rụọ.

Mmanụ imụ oku

²⁰ “Nye ndi Izrel niile iwu ka ha wetara gi mmanụ oliv asurụ asụ nke a na-agwaghị ihe maka itinye n’iheokụ ime ka oku oriọna na-enwu mgbe niile. ²¹ N’ime ụlọ nzute ahụ, na mpụta nke akwa mgbochi nke kpuchiri igbe Ihe Ama ahụ, Erọn na umụ ya ndi ikom ga-eme ka oriọna ndi ahụ di n’ihu ONYENWE ANYI, na-enwu oku, site n’uhuruchi ruo n’ututu. Nke a bu ukpuru ga-adigide n’etiti ndi Izrel nye ogbo niile di n’ihu.

28

Uwe ndi nchujaja

¹ “Ugbu a, site n’etiti umu Izrel kpobata nwanne gi nwoke Erọn, ya na umu ya ndi ikom, bu Nadab, na Abihu, na Elieza na Itama. Ka ha jeere m ozi dika ndi nchujaja. ² Meere Erọn nwanne gi nwoke uwe nsọ, nke ga-enye ya ugwu na nsopuru. ³ Gwa ndi niile nwere onyinye nka n’idu akwa, bu ndi m nyere amamihe n’ihe ndi a, si ha durọ Erọn uwe puru iche, nke e ji edo ya nsọ, ime ya onye na-ejere m ozi dika onye nchujaja. ⁴ Nke a bu udi uwe ha ga-adu: Ihe mgbochi obi, efod, uwe ime ahụ akpara akpa na-enweghi aka na uwe mwuda buru ibu, na uwe ime ahụ nke turu agwa agwa na akwa a na-atuhị n’isi na nke a na-eke n’ukwu. Ha ga-aduru Erọn nwanne gi nwoke na umu ya ndi ikom uwe ndi a di nsọ. Ka ha na-ejere m ozi dika ndi nchujaja. ⁵ Ka ha jiri ogbo ọlaedo, nke na-acha anunu anunu, nke ngwakota anunu na uhie, nke uhie uhie nakwa nke ezi akwa ọcha duọ ha.

Efod

⁶ “Weere ogbo ọlaedo, na nke na-acha anunu anunu, na ngwakota anunu na uhie, na uhie uhie na ezi akwa ọcha a kpara nke oma mee efod ahụ, nke bu akaorụ onye nka. ⁷ O ga-enwe akwa n’ubu ya abụọ nke e ji ejikota onu nkuku ya abụọ, ka e nwe ike na-ekechisi ya ike. ⁸ Ihe okike nke ukwu ahụ nke onye nka kpaziri nke oma ga-adị ka ya. Ya na efod ahụ bu otu, nke e ji ogbo na-acha edo edo, nke anunu anunu, na ngwakota anunu na uhie na uhie uhie, nakwa nke ezi akwa ọcha a kpara nke oma mee.

⁹ “Were nkume oniks abụọ, gbunye aha umu ndi nwoke Izrel n’elu ya, ¹⁰ n’usoro dika e si muo ha, isii n’elu otu nkume, isii foduru na nkume nke ozọ. ¹¹ Gbunye aha umu ndi nwoke Izrel n’elu nkume abuo ndi ahụ, dika onye nka si gbunye akara na nkume. Mgbe ahụ, hionye nkume ndi ahụ n’ime ihe ọlaedo ahụ a kpara akpa, ¹² jikota ha n’elu akwa ubu nke efod ahụ ka o buru nkume ncheta mgbe ebighi ebi nye umu Izrel. Erọn ga-ebukwa aha ndi a n’elu ubu ya abuo, dika ihe ncheta n’ihu ONYENWE ANYI. ¹³ I ga-eji ọlaedo mee ihe icho mma a turu atu. ¹⁴ Jirikwa ọlaedo a nuchara anucha kpuro eriri a tuhikotara dika udọ, jikota eriri ọlaedo ahụ na ihe icho mma ndi ahụ.

Ihe mgbochi obi

¹⁵ “I ga-adụ ihe mgbochi obi nke ikpe, nke bụ ọrụ aka onye ñka. Mee ya dịka efọd ahụ: jiri ogbo edo edo, nke anụnụ anụnụ, na ngwakọta anụnụ na uhie, na nke uhie uhie nakwa ezi akwa ọcha a kpara nke ọma mee ya. ¹⁶ Akukụ anọ ya ga-aha n’otu, iri sentimita abụọ na atọ n’ogologo, iri sentimita abụọ na atọ n’obosara, nke apajiri ụzọ abụọ. ¹⁷ Mgbe ahụ, hịonye n’elu ya ahiri nkume anọ ndi di oke ọnụahịa. Ụdi ga-adi n’ahiri nke mbụ bụ, nkume kanelian, krisolait na beril. ¹⁸ N’ahiri nke abụọ, ga-abụ nkume ọkwọsisi, safaia na emeraludụ. ¹⁹ N’ahiri nke atọ ga-abụ nkume jasint, ageeti na ametisiti. ²⁰ N’ahiri nke anọ, ga-abụ nkume topaazi, ọniks na jasp. Hịonye ha n’ime ihe ọlaedo a kpara akpa. ²¹ Ha niile ga-adi nkume iri na abụọ, nke ọbụla na-anọchi anya aha ụmụ ndi ikom Izrel. Egbunyere aha ebo iri na abụọ ahụ, otu n’otu, nke ọbụla di ka aha ya si di.

²² “Jiri ọlaedo a nuchara anucha mee eriri a kpara akpa di ka udo, maka ihe mgbochi obi. ²³ Kpukwaa mgbaaka ọlaedo abụọ, dūnye ha na nkuku abụọ nke ihe mgbochi obi ahụ. ²⁴ Dūnye udo ọlaedo abụọ ndi ahụ n’elu mgbaaka ndi ahụ di na nkuku ihe mgbochi obi ahụ, ²⁵ were isi ndi ozo nke udo ahụ dūnye n’ihe ahụ a kpara akpa, konye ha n’elu ubu efod ahụ, n’ebe ihu ya. ²⁶ I ga-emekwa mgbaaka ọlaedo, konye ha na nkuku abụọ nke ihe mgbochi obi ahụ, n’ime onu onu ya ebe di nso efod ahụ. ²⁷ I ga-akpu mgbaaka ọlaedo abụọ ozo, konye ha n’elu ubu abụọ nke efod ahụ, n’okpuru n’ebe ihu ya, na nso nso ebe a dukotara ya, n’elu ihe okike ukwu nke efod ahụ. ²⁸ A ga-eji eriri na-acha anunu kekota mgbaaka ihe mgbochi obi ahụ na mgbaaka efod ahụ, jikotaa ya na ihe okike ukwu ahụ, ime ka ihe mgbochi obi ahụ ghara itoghapu site n’efod ahụ.

²⁹ “N’uzo di otu a, mgbe ọbula Eron banyere n’Ebe Nso, o ga-ebu aha umu ndi ikom Izrel niile n’elu obi ya, n’elu ihe mgbochi obi nke ikpe ahụ, di ka ihe ncheta n’ihu ONYENWE ANYI mgbe niile. ³⁰ I ga-etinyekwa n’ime ihe mgbochi obi ahụ umu nkume abụọ e ji ajuta ase nke bu Urim na Tumim.* Ha ga-adi n’elu obi Eron mgbe ọbula o gara n’ihu ONYENWE ANYI. Otu a kwa, Eron ga-ebukwa ihe e ji ajuta ase banyere ndi Izrel n’elu obi ya mgbe niile, n’ihu ONYENWE ANYI.

Uwe ndi nchujaja ndi ozo

³¹ “O bu akwa nke na-acha anunu anunu, ka i ga-eji du o uwe mwuda efod ahụ. ³² O ga-enwe oghere n’etiti ya ebe a ga-esi na-etinye isi. A ga-enwe ihe okpukpa gburugburu oghere a di ka nke olu uwe agha, ime ka o sie ike, ghara idoka. ³³ N’onu ala ala uwe ahụ gburugburu, i ga-akpanye ihe okpukpa oyiyi mkpuru pomegranet. O bu ogbo nke na-acha anunu anunu, ngwakota anunu na uhie na uhie ka i ga-eji. I ga-akpanyekwa atanu ọlaedo n’etiti ha. ³⁴ N’onu onu ala uwe mwuda ahụ, a ga-adūnye otu atanu ọlaedo, otu oyiyi mkpuru pomegranet, gbaa gburugburu. ³⁵ Mgbe ọbula Eron na-eje ozi ya, o ghaghị iyi ya. Aga na anu mgbirigba atanu ahụ ka o na-aku, mgbe o banyere n’Ebe Nso ahụ n’ihu ONYENWE ANYI, na mgbe o si n’ebe ahụ na-aputa, ka o ghara inwu.

³⁶ “I ga-ejikwa ọlaedo a nuchara anucha mee efere ntakiri, gbunye akara di otu a n’elu ya:

Ihe nso diri Onyenwe anyi.

³⁷ Kenye eriri na-acha anunu anunu i ji jikota ya na ihe ike n’isi ahụ; o ga-adi n’ihu akwa ike n’isi ahụ. ³⁸ O ga-adi n’egedege ihu Eron. O ga-ebukwa ikpe omuma metutara njehie gbasara ihe nso niile nke umu Izrel doro nso, na onyinye ha niile. O ga-adi n’egedege ihu Eron mgbe niile, ka ha buru ndi ONYENWE ANYI ga-anabata.

³⁹ “Jiri ezi akwa ọcha kpa uwe ime ahụ. Werekwa ezi akwa ọcha mee akwa ike n’isi ahụ. Ihe ike n’ukwu ahụ ga-abu ọrụ aka onye ñka na-akpanye ihe icho mma. ⁴⁰ Meekwara umu ndi ikom Eron uwe ime ahụ, ihe ike n’ukwu na akwa ike n’isi, inye ha uguwu na nsopuru. ⁴¹ Mgbe i yinyekwasiri Eron nwanne gi na umu ya ndi ikom uwe ndi a, tee ha mmanu, doo ha nso. Chee ha n’ihu m ka ha buru ndi na-ejere m ozi di ka ndi nchujaja.

⁴² “Meekwara ha uwe ukwu nke eji akwa ọcha mee, maka ikpuchi anu ahụ ha. O ga-esite n’ukwu ruo n’ikpere. ⁴³ Eron na umu ya ndi ikom aghaghị iyi ha mgbe niile ha ga-aba n’ime ulo nzute, maobu mgbe ha na-abia nso ebe ichu aja ije ozi n’Ebe Nso. Ka ha ghara imeta ihe ikpe omuma, ma nwuo.

“Nke a ga-abu iwu na ukpuru ebighi ebi, nke ga-adiri Eron na umu umu ya.

* **28:30** 28:30 Urim na Tumim bu nkume e ji ajuta ase, na ntuziaka site n’ebe Chineke no.

¹ “Nke a ga-abụ usoro mmemme nke ị ga-eme, ịji doo Erōn na ụmụ ya ndị ikom nso, ka ha na-ejere m ozi dika ndị nchụaja. Were nwa oke ehi na ebule abụọ nke na-enweghị ntụpọ obula. ² Werekwa ọka wiiti a kworọ nke oma, mee achicha nke na-enweghị ihe na-eko achicha e tinyere n’ime ha, achicha mbadamba na-ekoghị eko nke e ji mmanụ oliv gwakotaa, ya na achicha mbadamba ozo di nta na-ekoghị eko nke e tere mmanụ n’ahụ ya. ³ Mgbe ahụ, ị ga-etinye achicha ndi a niile n’ime otu nkata, bute ha n’ime nkata ahụ, wetakwa nwa oke ehi, na ebule abụọ. ⁴ Kpọputa Erōn na ụmụ ya ndi ikom n’onu ụzo ụlo nzute, jiri mmiri saa ha ahụ. ⁵ Yikwasị Erōn uwe ime ahụ, uwe mwuda nke efōd, efōd ahụ na ihe mgbochi obi. Were ihe okike efōd ahụ nke akpaziri nke oma kegide ya efōd ahụ n’ahụ. ⁶ Tuhjakwa akwa ike n’isi ahụ n’isi ya. Tiney okpu nso ahụ n’elu akwa ike n’isi ahụ. ⁷ Werekwa mmanụ nso ahụ, tee ya, site n’iwukwasị ya n’isi ya. ⁸ Kpota ụmụ ya ndi ikom, yikwasị ha uwe ime ahụ. ⁹ Kekwasikwa ha ihe okike n’isi. Keekwa Erōn na ụmụ ya ndi ikom ihe ike n’ukwu. Mgbe ahụ oru ndi nchujaja ga-abu nke ha site n’ukpuru ebighi ebi.

“N’uzo di otu a ka ị ga-esi doo Erōn na ụmụ ya ndi ikom nso.

¹⁰ “Kpota oke ehi ahụ n’ihu ụlo nzute. Erōn na ụmụ ndi ikom ga-ebikwasị aka ha n’elu isi ya. ¹¹ Gbuo ya n’ihu ONYENWE ANYI n’onu ụzo ụlo nzute ahụ. ¹² Jiri mkpisiaka gi ruta ufodu n’ime obara oke ehi ahụ tee ya na mpi di n’ebe ichu aja ahụ. Wupu obara foduru n’ukwu ala ala ebe ichu aja. ¹³ Were abuba niile kpuchiri ihe ime ya, mba-umeju nke di n’umeju ya, akuru ya abuko ya na abuba di n’elu ha, kpoo ha oku n’elu ebe ichu aja. ¹⁴ Ma anu oke ehi ahụ, akpoo ya na mgbiru afo ya, ka ị ga-akpo oku n’azu omuma ulo ikwu ahụ. O bu aja mmehie.

¹⁵ “Were otu n’ime ebule ndi ahụ, ka Erōn na ụmụ ya ndi ikom bikwasị aka ha n’elu isi ya. ¹⁶ Gbuo ya. Werekwa obara ya fesaa n’akuku ya niile nke ebe ichu aja. ¹⁷ Bwasia ebule ahụ ntakiri ntakiri, sachaa eriri afo ya na ihe di ya n’ime, ha na ukwu ya niile, tinyeko ha na isi ya na akuku anu ndi ozo. ¹⁸ Kpoo ebule ahụ niile oku n’elu ebe ichu aja. O bu aja nsure oku nye ONYENWE ANYI, nke isisi ya di ezi mma. Aja a churu nye ONYENWE ANYI site n’oku.

¹⁹ “Were ebule nke ozo, ka Erōn na ụmụ ya ndi ikom ga-ebikwasị aka ha n’elu isi ya. ²⁰ Gbuo ya. Were ufodu n’ime obara ya tee Erōn na ụmụ ya n’onu ntị aka nri ha, na isi mkpuru aka nke aka nri ha, ya na isi mkpuru ukwu nke ukwu aka nri ha. Werekwa obara nke foduru fesaa n’akuku ya niile nke ebe ichu aja ahụ. ²¹ I ga-esite n’elu ebe ichu aja were ufodu obara, ya na ufodu mmanu nso, fesa ya n’ahụ Erōn na n’elu uwe ya, n’ahụ ụmụ ya ndi ikom, nakwa n’elu uwe ha niile. Mgbe ahụ, ya na ụmụ ya ndi ikom ga-abu ndi e doro nso nye ONYENWE ANYI, ha na uwe ha.

²² “Were abuba ebule ahụ, na akuku odudu ya nwere abuba, na abuba nke kpuchiri ime ya, mba-umeju nke di n’umeju ya, akuru ya abuo ya abua gbara ha gburugburu, na apata aka nri ya (n’ihi na ebule ahụ bu ebule ido nso), ²³ site na nkata achicha ahụ a na-ejighi ihe na-eko achicha mee, nke na-adi n’ihu ONYENWE ANYI. Were otu achicha di gburugburu, otu ogbe achicha a gwakotara mmanu oliv, na otu mbadamba ogbe achicha, ²⁴ tinye ihe ndi a niile n’aka Erōn na ụmụ ya ndi ikom, mee ka ha fufee ha n’ihu ONYENWE ANYI dika aja mfufe. ²⁵ Mgbe ahụ, nara ha site n’aka ha. Kpoo ha oku n’elu ebe ichu aja ha na aja nsure oku, ka o buru ihe isisi ya di ezi mma nye ONYENWE ANYI. Onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI. ²⁶ Mgbe i weputara obi ebule ahụ e ji doo Erōn nso, fufee ya n’ihu ONYENWE ANYI dika aja mfufe. O ga-abukwa oke nke gi.

²⁷ “Doo akuku ebule ido nso ahụ nso, ndi nke bu oke Erōn na ụmụ ya ndi ikom, ya bu, obi ya e fufere efufe na apata ya e chere n’ihu ONYENWE ANYI. ²⁸ Nke a ga-abu oke Erōn na ụmụ ụmụ ya ga-eketa dika ukpuru mgbe ebighi ebi n’aka ndi Izrel. Mgbe niile obula ha na-achu aja udo maobu aja ekele, ka nke a buru onyinye umu Izrel na-enye ONYENWE ANYI site n’aja ha.

²⁹ “Uwe nso Erōn ndi a niile ka a ga-edebe n’ihi mmemme ido nso. A ga-eji ha na-edo umu ya nso bu ndi ga-anochi anya ya site n’ogbo ruo n’ogbo. ³⁰ Nwa ya nwoke obula nke nochiri anya ya dika onye nchujaja, nke bjara n’ulo nzute m ije ozi n’Ebe Nso ga-eyi uwe ndi a ubochi asaa.

³¹ “Were anu ebule ido nso ahụ, sienu anu ahụ n’ebe di nso. ³² Erōn na ụmụ ya ndi ikom ga-eri anu ebule ahụ, na achicha ndi ahụ di n’ime nkata n’onu ụzo ụlo nzute. ³³ Ha ga-eri ihe ndi aja niile ahụ nke e ji chuo aja mkpuchi mmehie, n’oge ido nso ha. O dighi onye obula ozo ga-eso ha rie ya, n’ihi na ha bu ihe di nso. ³⁴ O buru na ufodu n’ime anu na achicha ido nso ndi ahụ afodu ruo ututu, a ga-akpo ha oku. A gaghị eri ya ozo, n’ihi na o bu ihe di nso.

³⁵ “O bu otu a ka a ga-esi doo Erōn na ụmụ ya ndi ikom nso, dika ihe niile m nyere gi n’iwu si di. O ga-ewe ubochi asaa ịji doo ha nso. ³⁶ I ga-achu aja oke ehi dika aja

mmehie maka ikpuchi mmehie kwa ubochi. I ga-emekwa ka ebe ichu aja m di ocha, site n'ichu aja mkpuchi mmehie n'elu ya, na ite ya mmanu n'ihu iji doo ya nsọ. ³⁷ Ubochi asaa ka i ga-edo ebe ichu aja nsọ site n'ichu aja mkpuchi mmehie. Mgbe ahụ ebe ichu aja ga-abu ebe dikarisiri nsọ. Ihe obula meturu ebe ichu aja ahụ ga-adi nsọ.

³⁸ "Ma nke a bu ihe i ga-achu n'elu ebe ichu aja kwa ubochi, i ga-eji umu aturu abuo gbara otu afọ chuo aja. ³⁹ Chuọ otu n'oge ututu; chuo kwa nke ozo n'oge uhuru. ⁴⁰ I ga-ewere nwa aturu, tinyere lita utu oka abuo a kwoziri akwozi nke a gwokotara n'otu lita mmanu oliv asuru asu, chuo aja. Wetakwa otu lita mmanya dika aja ihe onunu. ⁴¹ Jirikwa nwa aturu nke ozo, ya na otu udi aja mkpuru oka na aja ihe onunu ya dika i mere n'utu. Aja isisi ya di ezi mma, nke e sitere n'oku a na-achu nye ONYENWE ANYI.

⁴² "A ga na-achu aja nsure oku a oge niile n'ogbo niile, n'onu uzo ulo nzute m ka a ga-achu ya, n'ihu ONYENWE ANYI. N'ihu n'ebe ahụ ka m ga-ezute gi gwa gi okwu. ⁴³ N'ebe ahụ kwa ka m ga-ezute ndi Izrel niile. N'ihu ya, aga m esite n'idi ebube m doo ebe ahụ nsọ.

⁴⁴ "E, aga m edo ulo nzute ahụ nsọ, ya na ebe ichu aja, na Eron na umu ya ndi ikom, ka ha na-ejere m ozi dika ndi nchujaja. ⁴⁵ Mgbe ahụ, aga m ebi n'etiti umu Izrel, burukwa Chineke ha. ⁴⁶ Ha ga-amata na m bu ONYENWE ANYI Chineke ha. Onye sitere n'ala Ijpt kpopta ha, ka m si otu a biri n'etiti ha. Abu m ONYENWE ANYI Chineke ha.

30

Ebe ichu aja uda na-esi isi uto

¹ "Jiri osisi akashia ruo ebe ichu aja ihe nsure oku na-esi isi uto. ² Akuku ano ya ga-aha n'otu. Oologo ya na obosara ya ga-adi iri sentimita ano na ise. Idu elu ya ga-adi iri sentimita itoolu. Mpi ya niile ga-esi na ya putu. ³ Jiri olaedo a nuchara anucha machie elu ya, akuku ya niile nakwa mpi ya niile. I ga-ejikwa olaedo kpulite onu onu ya gburugburu. ⁴ Kpune mgbaaka olaedo abuo n'okpuru ihe ahụ akpulitere akpulite, abuo na ncherita ihu akuku obula, ebe ga na-ejide mkpara e ji ebu ya. ⁵ I ga-eji osisi akashia mee mkpara, jiri olaedo machie ha. ⁶ I ga-adoba ebe ichu aja ahụ n'ihu akwa mgbochi nke kpuchiri igbe iwu ogbugba ndu ahụ, n'ihu oche ebere ahụ di n'elu igbe iwu ogbugba ndu, n'ebe m ga-ezute gi.

⁷ "Ututu niile, mgbe Eron doziri oriona, o ga-esure ihe nsure oku na-esi isi uto n'elu ebe ichu aja ahụ. ⁸ N'anyasi kwa, mgbe o na-amunye oku n'oriona ahụ, o ga-esurekwa ihe nsure oku. Ihe nsure oku na-esi isi uto nke ga-adi n'ihu ONYENWE ANYI site n'ogbo ruo n'ogbo. ⁹ Unu echekwala ihe nsure oku na-esi isi uto na-adighi nsọ n'elu ya, maobu aja nsure oku, maobu aja ihe oriri, unu awupula onyine ihe onunu n'elu ya. ¹⁰ Otu ugbo n'afọ Eron ga-ekpuchi mmehie n'elu mpi ya. Mmemme mkpuchi mmehie a nke a na-eme otu ugbo n'afọ, aghaghi ibu nke e ji obara nke si n'aja a churu n'ihu mkpuchi mmehie,* n'ihu ogbo niile nke na-abia. A ga na-edo ebe ichu aja nsọ otu a. Nke a bu ebe dikarisiri nsọ nye ONYENWE ANYI."

Utu n'ihu ikpuchi mmehie

¹¹ Mgbe nke a gasiri, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ¹² "Mgbe obula a guru mmadu onu, onye Izrel obula ga-akwu ONYENWE ANYI ugwo o ji gbara mkpuruobi ya. Nke a di mkpa, ka ihe otiti obula ghara ibiakwasị ha mgbe i ga-agu ha onu. ¹³ Ihe onye a guru onu ga-akwu bu okara shekel, dika shekel nke ebe nsọ si di. Okara shekel bu iri gera abuo.† Okara shekel a bu onyine nye ONYENWE ANYI. ¹⁴ Ndi kwesiri inye onyine a bu ndi niile gbara iri afọ abuo gbagoo. O bu ndi a kwesiri inye ONYENWE ANYI onyine a. ¹⁵ Ndi ogaranya agaghi enye karja okara shekel. Otu a kwa ndi ogbenye agaghi enye ihe di ntakiri karja okara shekel. N'ihu na onyine a bu onyine unu na-enye ONYENWE ANYI maka ikpuchiri mkpuruobi unu mmehie. ¹⁶ Nabata ego niile ndi a site n'aka umu Izrel, ma jiri ya jee ozi di n'ulo nzute. Ihe onyine a ga-eme bu ikpotu uche ONYENWE ANYI n'ebe unu no n'ihu mkpuchi mmehie maka ndu unu."

Efere mmiri osisa

¹⁷ Ozokwa, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ¹⁸ "Jiri bronz kpuo efere ukwu na ihe ndokwasị ya, maka isa ihe. Wunye mmiri n'ime ya, dosa ya n'etiti ulo nzute na ebe ichu aja. ¹⁹ Eron na umu ya ndi ikom ga na-asa ukwu na aka ha site na ya. ²⁰ Mgbe obula ha na-aba n'ulo nzute ahụ, ha ga-eji mmiri saa onwe ka ha ghara inwu. Ozokwa, mgbe ha na-abiaru nso n'ebe ichu aja, maka ije ozi iche onyine n'ihu ONYENWE ANYI site n'oku, ²¹ ha ga-asa aka ha na ukwu ha, ka ha ghara inwu. Nke a ga-abu ukpuru diri Eron na umu ya ndi ikom site n'ogbo ruo n'ogbo."

* 30:10 30:10 Maobu, ido nsọ † 30:13 30:13 Mat 17:24

Mmanụ Nsọ

²² Ọzọkwa, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ²³ “Were eso osisi na-esi isi uto ndi a di iche iche: maá, nke otutu ya ruru kilo isii, na ihe ruru kilo sinamon abuo na uma itoolu, na kilo kalamus ato, ²⁴ na kilo kashia isii, na lita ano na uma asato nke mmanu oliv,[‡] dika otutu shekel ebe nsọ ahụ si di. ²⁵ I ga-eji ya meputa mmanu nsọ, nke di nsọ, nke a gwakotara nke oma dika nke onye na-eme mmanu na-esi isi uto mere. O ga-abu mmanu otite di nsọ. ²⁶ I ga-ewere mmanu ahụ tee ulo nzute ahụ niile na igbe iwu ogbugba ndu ahụ, ²⁷ na tebul ahụ, na ngwongwo ya niile, na n’ihe idosa oriona, na n’ihe niile di ya n’ahụ, na n’ebe idosa ihe nsure oku na-esi isi uto, ²⁸ na n’ebe ichu aja nke aja nsure oku, na ngwongwo ya niile, na n’ite isa ukwu na aka, na n’ebe a na-adoba ya. ²⁹ I ga-edo ha nsọ, ka ha buru ihe dikariri nsọ. Ihe obula meturu ha ahụ ga-adikwa nsọ.

³⁰ “I ga-eji mmanu otite a tee Eron na umu ya ndi ikom. Ha niile ga-adikwa nsọ, buru ndi na-ejere m ozi dika ndi nchujaja. ³¹ Gwa umu Izrel okwu si ha, ‘Nke a bu mmanu nsọ m, nke di nsọ site n’ogbo ruo n’ogbo. ³² Agaghị awusa ya n’ahụ mmadu. O nwekwaghị onye kwesiri imeputa mmanu otite di otu a. O di nsọ, unu kwesikwara ido ya nsọ. ³³ A ga-esite n’etiti ndi m wezuga onye obula mere udi mmanu isi oma a, maobu tee ya onye na-abughị onye nchujaja m.’”

Ihe nsure oku na-esi isi uto

³⁴ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, “Were uda na-esi isi uto, dika eso osisi stakit, na onyicha, na galbanom, na ezigbo frankisens a na-agwaghị ihe, nke otutu ha niile ga-abu otu ihe. ³⁵ Mee ihe nsure oku na-esi isi uto, nke a gwakotara nke oma, bu oru onye na-eme mmanu isi uto. Tinyekwa ya nnu, ka o buru ihe nsure oku a nuchara anucha, nke dikwa nsọ. ³⁶ Gwerie ufodu n’ime ya ka o dika uzuzu. Wusa ya n’ihu igbe iwu ogbugba ndu ahụ n’ime ulo nzute, ebe m ga-ezute gi. O ga-abu ihe dikariri nsọ nye unu. ³⁷ Unu emerela onwe unu nke dika otutu udi ihe nsure oku a. Huta ya ka ihe di nsọ n’ebe ONYENWE ANYI no. ³⁸ Onye obula meere onwe ya udi ihe nsure oku a, inu isisi ya, a ga-ekewapu onye ahụ site n’etiti umunna ya.”

31

Bezalel na Oholiab

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ² “Lee, ahoputala m Bezalel nwa Uri, nwa Hua, onye si n’ebo juda, ³ emejuputakwala m ya na Mmuo nke Chineke, n’amamihe, nghota, ihe omuma na ike ije ozi oru nka di iche iche, ⁴ icheputa ihe nka di iche iche, nke metutara olaocha na olaedo na bronzo, ⁵ iwa nkume na ido nkume, ikwa nka osisi, na iru oru nka di iche iche. ⁶ Ozokwa, ahoputala m Oholiab, nwa Ahisamak, onye si n’ebo Dan, ka o buru onye inyeaka Bezalel.

“Enyekwala m ndi nka niile amara iru oru di iche, nke ga-enyere ha aka iru ihe ndi a niile m nyere gi iwu iru:

- ⁷ “ya bu, ulo nzute ahụ,
na igbe iwu ogbugba ndu ahụ, na ebe mkpuchi mmehie di ya n’elu,
na ngwongwo ndi ozọ niile di n’ulo ikwu ahụ,
- ⁸ na tebul, na ngwongwo ya,
ma ihe idokwasị oriona nke olaedo a nuchara anucha,
na ngwongwo ya,
- ⁹ na ebe ichu aja nke aja nsure oku na-esi isi uto, na ebe ichu aja nke aja nsure oku,
na ngwongwo ya,
na ite mmiri isa ukwu na aka, na ukwu ite ahụ.
- ¹⁰ Na uwe oma ahụ akpara akpa,
ma uwe nsọ Eron onye nchujaja
na uwe nke umu ya ndi ikom, mgbe ha na-eje ozi dika ndi nchujaja.
- ¹¹ Ya na mmanu nsọ ahụ, na ihe nsure oku na-esi isi uto e mere maka Ebe Nsọ.

“Ha ga-aruzu ihe ndi a n’usoro dika m si nye gi ya n’iwu.”

Ubochi izuike

[‡] 30:24 30:24 Ya bu otu Hin

¹² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ sịrị Mosis, ¹³ Gwa ndị Izrel, “Unu aghaghị ido ụbọchị izuike m nsọ. N’ihi na nke a ga-abụ ihe ịrịbama n’etiti mụ na unu ruo ogbo niile ga-abia, ka unu maara na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ, onye na-edo unu nsọ.

¹⁴ “ Ụbọchị izuike m dị nsọ nye unu. N’ihi nke a, unu ga-edebe ya nsọ. Ọ bụrụ na onye ọbụla edebeghị ya nsọ, ọ ga-anwụ. Ọ bụrụkwa na onye ọbụla arụọ ọrụ ọbụla n’ụbọchị izuike m, a ga-ewezuga ya site n’ebe unu nọ. ¹⁵ Ụbọchị isii ka unu ga-arụ ọrụ unu niile. Ma ụbọchị nke asaa dị iche. Ọ bụ ụbọchị izuike. Ọ bụkwa ụbọchị dị nsọ nye ONYENWE ANYỊ. N’ihi nke a, onye ọbụla ruru ọrụ ọbụla n’ụbọchị izuike ga-anwụ. ¹⁶ Ndị Izrel ga-edebe ụbọchị izuike, na-eme mmemme ya n’ogbo niile, dika ogbugba ndụ nke ebighị ebi. ¹⁷ Ọ ga-abụ ihe ịrịbama nke ga-adigide n’etiti mụ na ndị Izrel ruo mgbe ebighị ebi. N’ihi na n’ụbọchị isii ka ONYENWE ANYỊ kere eluigwe na ụwa. Ọ kwusiri ọrụ n’ụbọchị nke asaa, zuo ike, turu ndụ.”

¹⁸ Mgbe ONYENWE ANYỊ gwasiri Mosis okwu ndị a n’elu ugwu Sainai, o nyere ya mbadamba nkume abụọ nke iwu ogbugba ndụ ahụ. Ọ bụkwa mbadamba nkume ndị ahụ nke mkpisiaka Chineke dere ihe n’elu ha.

32

Oyiya nwa ehi ọlaedo

¹ Mgbe ndị mmadụ ahụ hụrụ na Mosis anọla odu iridata site n’elu ugwu Sainai, ha zuko tara, biakwute Eron, si ya, “Blie, meere anyị chi ndị ga-edu anyị, n’ihi na nwoke a bụ Mosis onye duputara anyị site n’ala Ijpt, anyị amaghị ihe mere ya.”

² Eron zara si ha, “Yiputanụ olantị ọlaedo ndị nwunye unu, na umu unu ndị ikom na ndị inyom yi. Wetara m ha.” ³ Ngwangwa, ha niile yipuru olantị ha weta ha nye Eron. ⁴ Ọ naara ya n’aka ha, were ngwa ọrụ e ji egbunye akara, kputara ha arusi nwa oke ehi. Mgbe ahụ, ha kwuru na si, “Ndị Izrel, ndị a bụ chi unu, nke sitere n’ala Ijpt duputa unu.”

⁵ Mgbe Eron hụrụ na umu Izrel juputara n’obi anuri, n’ihi ihe aha ọ kpuru, o wuru ebe ichu aja n’ihu nwa ehi ahụ ọ kpuru, kwuo okwu si, “Echi, a ga-enwe oke mmemme nye ONYENWE ANYỊ!” ⁶ Ya mere na echi ya, ha biliri n’oge, bido ichu aja nsure oku, na aja udo, nye nwa ehi ahụ a kpuru akpu. Mgbe nke a gasiri, ha noduru ala iri ihe na inu ihe onunụ, biliekwa ọto gwurie egwu ime onwe ha obi utọ.

⁷ N’oge ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu si, “Gbada osiiso, n’ihi na ndị gi, ndị i duputara site n’Ijpt emerula onwe ha. ⁸ N’otu ntabi anya a, ha ahapula ụzọ m niile. Ha akpulara onwe ha arusi nwa oke ehi, nke ha na-efe ofufe, nke ha chukwaara aja nye. Ha kwukwara si, ‘Ndị Izrel, ndị a bụ chi unu, nke duputara unu site n’ala Ijpt.’”

⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ sịrị Mosis, “Ahula m na ndị a bụ ndị isiike, na ndị na-enupu isi. ¹⁰ Ugbu a, hapu m ka iwe m biakwasị ha, ka m laa ha n’iyi. Aga m eme ka gi onwe gi bụ Mosis buru mba ukwu n’ogodu ha.”

¹¹ Ma Mosis rioro ONYENWE ANYỊ Chineke ya ariri si ya, “Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ ginị mere iwe gi ji di oku otu a n’ebe ndi gi no bu ndi nke i ji ike ebube gi, na otutu ihe iribama di itunanya, duputa site n’ala Ijpt? ¹² N’ihi ginị ka ndi Ijpt ga-ekwu si, ‘O bughi ime ha ihe ojoo ka o ji duputa ha, ka o nwee ike gbuo ha n’ugwu ndi a, ma kpochapukwa ha site n’elu uwa a?’ Site n’iwe gi di oku chigharia, kwere ka o daju. Chighariakwaa site n’atumatu ojoo a n’ebe ndi gi no. ¹³ Cheta nkwa ahụ i kwere ndi ohu gi bu Ebrahim, Aizik, na Izrel. N’ihi na i ji onwe gi nyo iyi nye ha si, ‘Aga m eme ka mkpuru gi mubaa dika kpakpando nke eluigwe. Aga m enye ha ala m kwere umu gi na nkwa ka o buru ihe nketa ha o buru ihe nketa ha ruo mgbe ebighi ebi.’” ¹⁴ Ya mere, ONYENWE ANYỊ gbanwere obi ya. Ọ lakwaghị ha n’iyi.

¹⁵ Mgbe ahụ, Mosis tughariri site n’ugwu ahụ ridata, mbadamba nkume abụọ nke iwu ogbugba ndụ ahụ di ya n’aka. E dere ha ihe n’ihu abuo, n’ihu nakwa n’azu. ¹⁶ Mbadamba nkume ndi ahụ bu akaoru Chineke, ihe e dere n’elu ha bu ihe Chineke n’onwe ya dekwasiri n’elu mbadamba nkume ndi ahụ.

¹⁷ Mgbe Joshua nuru uzu si na ndida ugwu ahụ, nke umu Izrel niile na-eme, ọ gwara Mosis okwu si, “Uzu agha di n’omuma ulo ikwu.”

¹⁸ Ma Mosis zara si,
 “Mba, nke a abughi uzu ndi meriri n’agha,
 maobu uzu ndi e meriri n’agha,
 kama o bu olu abu ka m na-anu.”

¹⁹ Mgbe Mosis bjaruru nso ebe ahụ ha mara ulo ikwu ha, hụ nwa oke ehi ahụ a kpuru akpu na egwu a na-ete, iwe were ya nke ukwu. Ọ tpuuru mbadamba nkume ndi ahụ o ji n’aka. Kurie ha na ndida ugwu ahụ. ²⁰ Mosis weere nwa oke ehi ahụ ha kpuru akpu,

kpoo ya oku. Mgbe ahụ, o gweriri ya dika ntu. Fesaa ya n'elu mmiri mee ka umu Izrel nuo mmiri ahụ.

²¹ O gwara Eron okwu si, "Gini ka ndi a mere gi i ji bute udi mmehie ojoo di otu a tukwasị ha n'isi?"

²² "Eron zara si ya, ka iwe gi ghara idi oku, onyenwe m. Gi onwe gi maara ndi a, mata otu ha si buru ndi ojoo. ²³ Ha siri m, 'Meere anyi chi ndi ga-edu anyi, n'ihu na nwoke a bu Mosis onye duputara anyi site n'ala Ijpt, anyi amaghi ihe mere ya.' ²⁴ Asiri m ha, 'Onye obula nke nwere ihe icho oma olaedo, ya yipu ya.' Mgbe ahụ, ha wetara m olaedo ndi a, nke m tubara n'ime oku. Ihe si na ya puta bu nwa ehi a kporu akpu!"

²⁵ Mosis huru na omume ndi a jogbuziri onwe ya na njo n'ihu na Eron mere ka isi kopu ha. Nke mere ka ha buruzia ihe ochi n'ebe ndi iro ha di. ²⁶ O guzoro n'onu uzo ulo ikwu ahụ kwuo si, "Onye obula dinyeere ONYENWE ANYI ya bjakwute m." Ndi Livayi niile bjakwutere ya.

²⁷ Mgbe ahụ, o siri ha, "The ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel kwuru, 'Nwoke obula nyara mma agha ya n'akuku ya,* jeharia n'etiti omuma ulo ikwu umu Izrel, site n'otu isi ruo n'isi nke ozo. Ya gbuo obuladi nwanne ya nwoke, maobu enyi ya, maobu onye agbataobi ya.'" ²⁸ Ndi Livayi mezuru ihe Mosis gwara ha. Ya mere ndi nwuru n'ubochi ahụ di puku mmadu ato. ²⁹ Mgbe ahụ, Mosis gwara ndi Livayi okwu si, "Taa, unu ekewaputala onwe unu nye ONYENWE ANYI. N'ihu na unu gburu umu unu ndi ikom na umunne unu ndi ikom. Ugbu a, o goziela unu taa."

³⁰ N'echi ya, Mosis gwara ndi Izrel okwu si ha, "Unu emeela mmehie di ukwu megide ONYENWE ANYI. Ma aga m alaghachikwuru ONYENWE ANYI n'elu ugwu ahụ rjoo ya. Ma eleghi anya, aga m arjota maka ikpuchi mmehie unu."

³¹ Ya mere, Mosis jekwuuru ONYENWE ANYI si ya, "Biko Onyenwe anyi, ndi a emeela mmehie di ukwu megide gi, n'ihu na ha akpulara onwe ha chi olaedo. ³² Ma ugbu a, biko, gbaghara mmehie ha. O buru na i gaghị agbaghara ha, biko hichapu aha m site n'akwukwo ahụ i dere."

³³ Ma ONYENWE ANYI zara si Mosis, "Onye obula mehiera megide m ka a ga-ehichapu aha ya site n'akwukwo m. ³⁴ Ma ugbu a, duru ndi a gaa ebe ahụ m gwara gi. Mmuo ozi m ga-edu unu n'ije a. Ma otu o di, mgbe m bjara ileta ndi a, aga m ata ha ahuru n'ihu mmehie ha."

³⁵ Ya mere, ONYENWE ANYI mere ka orja di egwu bjakwasị ha, n'ihu ihe ha ji nwa ehi ahụ, bu nke Eron kporu mee.

33

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, "Duru ndi a i si n'ala Ijpt kpoputa baa n'ala ahụ m kwere Ebrahim, na Ajizik na Jekob na nkwa, n'ihu na agwara m ha si, 'Aga m enye umu umu unu ala a, ka o buru ihe nketa ha.' ² Aga m ezipu Mmuo ozi m ka o gaa n'ihu unu chupuru unu ndi Kenan, na ndi Amorait, na ndi Het, na ndi Periz, na ndi Hiv, na ndi Jebus. ³ Gbago n'ala mmiri ara ehi na mmanu ahụ na-eru na ya, ma agaghị m eso unu n'ije unu, n'ihu na unu bu ndi isiike. O buru na m esoro unu, unu ga-anwa m onwunwa, nke ga-eme ka m laa unu n'iyi n'uzo."

⁴ Mgbe ndi mmadu ahụ nuru okwu olu ike ndi a, ha malitere iru ujju, o dijhiakwa onye obula yinyere ihe icho mma ya n'ahụ ha. ⁵ N'ihu na ONYENWE ANYI agwala Mosis si, "Gwa umu Izrel, 'Unu bu ndi isiike. A si na m no n'etiti unu, otu ntabi anya ezurora m jla unu n'iyi. Ugbu a, yipunu ihe icho mma niile unu yi n'ahụ, aga m ekpebi ihe m ga-eme unu.'" ⁶ Ya mere, ndi Izrel yipuru ihe icho mma ha niile. N'ugwu Horeb ka ha no mgbe ihe ndi a mere.

Ulo nzute

⁷ N'oge a, Mosis na-ewere ulo ikwu manye n'azu omuma ulo ikwu, o na-akpo ya ulo nzute. O na-amanye ya n'ebe di anya site n'ebe umu Izrel mara ulo ikwu ha. Onye o bula nke choro ijuta ONYENWE ANYI ase, na-apu, gaa n'ulo nzute ahụ nke di n'azu omuma ulo ikwu. ⁸ Mgbe obula Mosis na-aga n'ulo ikwu nzute ahụ, ndi Izrel niile na-aputa guzoro n'onu uzo ulo ha, na-ele ya anya tutu Mosis abanye n'ulo ikwu ahụ. ⁹ Mgbe o banyere n'ulo ikwu ahụ; ogidi igwe ojii ahụ na-abia guzochie n'onu uzo mgbe ONYENWE ANYI na Mosis na-akpari uka. ¹⁰ N'oge obula, ndi mmadu huru ogidi igwe ojii ahụ ka o guzo n'onu uzo ulo ikwu nzute ahụ, ha onwe ha na-eguzokwa, onye obula, n'onu uzo ulo ikwu ha, kpoo isiala. ¹¹ N'ime ulo nzute ahụ, ONYENWE ANYI na-agwa Mosis okwu ihu na ihu, dika mmadu si agwa enyi ya okwu. Mgbe ha kparichara uka, Mosis

* 32:27 32:27 Nwoke o bula kee mma agha ya n'ukwu ya

na-aloghachi azu n'ebe umu Izrel mara ulo ikwu ha. Ma nwokorobia ahụ na-enyere ya aka, bu Joshua, nwa Nun, na-anogide n'ulo ikwu nzute ahụ.

Nkwa ONYENWE ANYI kwere ndi ya

¹² Mgbe Mosis na ONYENWE ANYI no na-ekwurita okwu, ihe Mosis gwara ya bu nke a, "O dila anya kemgbe i na-agwa m si m, 'Duru ndi m baa n'ala ahụ e kwere na nkwa inye ha.' Ma matakwa na i gwabeghi m onye i ga-edunyere m ga-eduzi m uzo. I kwuola na i maara aha m, kwukwaa na achotala m ihuoma n'ebe i no. ¹³ Biko, o buru na o si otu a di, zi m uzo gi, nke ga-eme ka m mata gi, gaakwa n'ihu inweta ihuoma site n'ebe i no. Chetakwa na mba a di ukwu bu ndi gi."

¹⁴ O zara si, "Mu onwe m ga-eso gi gaa, aga m enyekwa gi izuikwe."

¹⁵ Mgbe ahụ Mosis sirị ya, "O buru na i gaghi eso anyi n'ije a, ekwela ka anyi si n'ebe a zopu ukwu. ¹⁶ O buru na i soghi anyi, olee otu a ga-esi mata na mu onwe m, na ndi gi achotala ihuoma gi? Olee otu o ga-esi puta ihe na mu na ndi gi bu mba di iche site na mba ndi ozo di n'uwa?"

¹⁷ Ma ONYENWE ANYI zara Mosis si, "E, aga m eme ihe i rioro m, n'ihu na i chotala ihuoma m. N'ezie, amara m onye i bu, marakwa aha gi."

¹⁸ Mgbe ahụ, Mosis rioro si, "Gosi m ebube gi."

¹⁹ Ma ONYENWE ANYI zara si, "Aga m eme ka i hu idi mma m, aga m akowakwara gi ihe aha m bu ONYENWE ANYI putara. Onye m chorọ imere ebere ka m ga-emere ebere, o bukwa onye m chorọ imere omiiko ka m ga-enwere omiiko. ²⁰ Ma i pughi ihu ihu m n'ihu na mmadu obula enweghi ike ihu ihu m ma dirikwa ndu."

²¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI sirị, "Lee, e nwere ebe di nso n'akuku m, n'elu nkume, ebe i nwere ike iguzo. ²² Mgbe ebube m ga-agafe, aga m ezo gi n'okpuru nkume, werekwa aka m kpuchie gi, tutu ruo mgbe m gafechara. ²³ Ernesia, aga m eweli aka m, ka i nwee ike ihu azu m anya, ma i pughi ihu ihu m."

34

Mbadamba nkume ohuru

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis, "Waputa mbadamba nkume abuo dika nke mbu, aga m edekwasị n'elu ha okwu niile nke di n'elu mbadamba nkume ndi mbu ahụ, bu nke i tupiasiri. ² Jikere n'utu, rigoro ugwu Sainaj ka i chee onwe gi n'ihu m n'elu ugwu ahụ. ³ Onye obula esokwala gi, ma o bukwanu nodu nso ugwu ahụ. Ekwekwala ka igwe ehi maobu igwe aturu kpa nri nso nso ugwu ahụ."

⁴ Mosis biliri n'isi ututu, waa mbadamba nkume abuo dika ndi nke mbu, rigoro ugwu Sainaj dika ONYENWE ANYI gwara ya. O jikwa nkume abuo ahụ n'aka ya. ⁵ N'oge ahụ, ONYENWE ANYI ridatara n'ime ogidi igwe ojii, guzo n'ihu Mosis, kwuputa aha ya bu ONYENWE ANYI. ⁶ O si n'ihu Mosis gafee na-ekwu na-asi, "ONYENWE ANYI, ONYENWE ANYI, Chineke omiiko na onye amara, onye na-adighi ewe iwe osiso, na onye babigara uba oke n'ihunanya na ikwesi ntukwasị obi. ⁷ Onye na-egosi ihunanya ya nye imerime puku, ma na-agbaghara ajo omume na nupu isi, na mmehie. Ma o dighi ahapu ka onye ikpe mara laa na-anataghi ahuhu, o na-ata umu na umu umu ha ahuhu n'ihu mmehie nna nna ha ruo n'ogbo nke ato na nke ano."

⁸ Otu mgbe ahụ, Mosis hulataro kpo isiala, ⁹ si ya, "O buru n'ezie na m achotala ihuoma n'anya gi, Onyenwe m, ka Onyenwe m, biko soro anyi gaa. O bu ezie na ndi a bu ndi isiike, gbaghara anyi ajo omume anyi, na mmehie anyi niile, ka i nabatakwa anyi dika ndi nke gi."

¹⁰ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI sirị, "Mu onwe m na gi na-agba ndu. N'ihu ndi gi niile, aga m aru oke oru itunanya di ukwu, udi nke a na-emetubeghi mbu n'uwa, maobu na mba o bu. Ndi niile unu bi n'etiti ha ga-ahu oru ONYENWE ANYI. Oru ahụ di oke egwu nke m ga-aru n'ihu unu. ¹¹ Debe ihe niile m nyere gi n'iwu taa. Aga m esite n'ihu unu chupu ndi Amorait, ndi Kenan, ndi Het, ndi Periz, ndi Hiv na ndi Jebus. ¹² Kpacharanu anya ka unu na ndi bi n'ala ahụ unu na-aba n'ime ya ghara igba ndu. Ka ha ghara i bu ihe ima n'onya n'etiti unu. ¹³ Kama, tikponu ebe ichu aja ha niile. Kurienu ogidi arusi ha niile. Gbutukwaanu osisi Ashera ha jiri mere chi ha. ¹⁴ Unu efela chi ozo, n'ihu na ONYENWE ANYI, onye aha ya bu Ekwo, bu Chineke na-ekwo ekwo."

¹⁵ "Kpacharanu anya ka unu na ndi bi n'ala ahụ ghara igba ndu, n'ihu na mgbe ha na-akwaso chi ha iko, na-achukwa aja nye chi ha, ha ga-akpo unu oku nri, mgbe ahụ, unu ga-eri site n'ihe aja ha. ¹⁶ Mgbe unu lutara ufodu ndi inyom ha dika nwunye nye umu unu ndi ikom, ndi inyom ndi a na-akwaso chi ha iko, ga-eme ka umu unu ndi ikom soro ha n'omume di otu a.

¹⁷ "Unu akpala chi obula.

¹⁸ “Na-emenụ mmemme achịcha na-ekoghị eko. Rieñụ achịcha na-ekoghị eko ụbọchị asaa, dika m nyere n’iwu na a ga-eme n’ụbọchị ndị ahụ a họtutara, n’ọnwa Abib, n’ihi na ọ bụ n’ọnwa ahụ ka unu si n’ala Ijpt pụta.

¹⁹ “Nwa nwoke ọbụla e bụ ụzọ mụọ bụ nke m, tinyere ụmụ anụ ụlọ, ma ehi, ma aturụ, ma ewu. ²⁰ E nwere ike igbaputa nwa oke inyinya ibu site n’iwere nwa aturụ dochie n’ọnọdụ ya. Ọ buru na i kpee na i gaghị agbaputa ya, mgbe ahụ, i ga-agbaji olu ya. Ma ụmụ unu ndị ikom niile ka a ga-agbaputa.

“O nweghị onye ọbụla n’ime unu ga-abia guzo m n’ihu na-ejighi onyinye.

²¹ “N’oge ịkụ ihe n’ubi na n’oge owuwe ihe ubi, ruonụ orụ naanị ụbọchị isii. Zukwanụ ike n’ụbọchị nke asaa.

²² “Mee Mmemme Izu Ụka asaa, bụ nke i ga-eji mkpuru mbụ nke ọka wiiti mee, na Mmemme Nchikota Ihe n’ogwugwu afo ọbụla. ²³ Ugboro ato n’afọ ka ndị ikom unu niile ga-abia chee onwe ha n’ihu Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI nke Izrel. ²⁴ N’ihi na aga m esite n’ihu unu chupụ mba di iche iche. Meekwa ka ala unu saa mbara. Ọ dighi onye ọbụla ga-enwe anya ukwu n’ebe ala unu di, mgbe unu na-aga iche onwe unu n’ihu ONYENWE ANYI bụ Chineke unu, ugbo ato n’afọ.

²⁵ “Unu etinyekwala ihe ọbụla nke nwere ihe na-eko achịcha n’ime ya, mgbe unu na-achụ ọbara nke aja nye m. Unu ahapukwala aja sitere na Mmemme Ngabiga ka ọ nọ ruo ututu.

²⁶ “Wetanụ mkpuru mbụ niile nke ala ubi unu, bụ ndi kachasi mma n’ulo ONYENWE ANYI, bụ Chineke unu.

“Unu esikwala nwa ewu n’ime mmiri ara nne ya.”

²⁷ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, “Dee iwu ndi a m nyere gi, n’ihi na dika okwu ndi a si di, ka ogbugba ndu mu na gi na umu Izrel gbara si di.” ²⁸ Mosis na ONYENWE ANYI no n’ebe ahụ iri ụbọchị anọ, ehie na abali. Ma n’oge ndi a niile o righi nri ọbụla. Ọ nükwaghị ihe onunụ ọbụla. O dere na mbadamba nkume abụọ ahụ okwu niile nke ogbugba ndu ahụ, nke bụ iwu iri ahụ.

Mosis aridata site n’ugwu Sajnai

²⁹ Mgbe Mosis ji mbadamba nkume abụọ nke ihe ama ahụ na-aridata site n’elu ugwu ahụ, ọ mataghị na ihu ya na-egbuke egbuke, n’ihi onodụ nke ọ nọrọ n’ihu ONYENWE ANYI. ³⁰ N’ihi mgbuke ahụ ihu Mosis na-egbuke, ụjọ ekweghị Eron na umu Izrel bjaruo ya nso. ³¹ Ma Mosis kpọrọ ha ka ha bjakwute ya. N’ihi ya, Eron na ndi ndu nzuko Izrel bjara ka ha na Mosis kparitaa ụka. ³² Mgbe e mesiri, ndi Izrel niile bjakwutere ya. O nyekwara ha iwu ndi ahụ ONYENWE ANYI nyere ya n’elu ugwu Sajnai.

³³ Mgbe Mosis gwachara ha okwu, o weere akwa kpuchie ihu ya. ³⁴ Ma mgbe ọbụla ọ na-abanye n’ihu ONYENWE ANYI ka ha kparitaa ụka n’ime ụlọ nzute ahụ, ọ na-ekerepụ akwa ahụ o ji kpuchie ihu ya tutu ruo mgbe ọ nọchara pụta. Mgbe ọ putara, ọ na-agwa ndi Izrel ihe niile ONYENWE ANYI nyere ya n’iwu. ³⁵ Ha hukwara na ihu ya na akpukpo ihu ya na-egbuke egbuke. Emesia, Mosis na-ekpuchikwa ihu ya tutu ruo mgbe ọ ga-abanye n’ime ka ya na ONYENWE ANYI kparita ụka.

35

Usoro Iwu metutara ụbọchị izuike

¹ Emesia, Mosis kpọrọ nzuko umu Izrel niile gwa ha si, “Ndi a bụ iwu ONYENWE ANYI nyere nke unu na-aghaghị idebe. ² Ruonụ orụ ụbọchị isii, ụbọchị nke asaa bụ ụbọchị izuike, ụbọchị di nsọ nke izuike nye ONYENWE ANYI. Onye ọbụla ruru orụ n’ụbọchị nke asaa ga-anwu. ³ Unu amunyela oku n’ebe obibi unu n’ụbọchị izuike ahụ.”

Onyinye maka oru ulo nzute

⁴ Mgbe ahụ Mosis gwara nzuko Izrel niile si, “Nke a bụ iwu ONYENWE ANYI nyere, ⁵ sitenu n’ihe unu nwere wetara ONYENWE ANYI onyinye. Onye ọbụla nke ọ masiri, ya wetara ONYENWE ANYI onyinye nke ihe ndi a:

“Ọlaocha, ọlaedo na bronz,

⁶ ogho na-acha anunu anunu, nke odo odo, nke uhie uhie na nke ezi akwa ọcha, na aji ewu;

⁷ akpukpo ebule e sijiri uhie uhie, akpukpo ehi mmiri, na osisi akashia;

⁸ mmanu oliv nke a ga-etinye n’iheokụ,

uda a na-etinye na mmanu nsọ, na uda na-eme ka aja nsure oku na-esi isi utu;

⁹ nkume ọma ọniks, na nkume ndi ọzọ a na-ahiyonye n'efofo, na nke a na-ahiyonyekwa n'ihe mgbochi obi.

¹⁰ "Unu niile ndi nwere onyinye ikwa nka, bianu ruo ihe ahụ niile ONYENWE ANYI nyere anyi n'iwu iru, nke bu ihe ndi a:

¹¹ "ulo nzute ahụ, na ihe mkpuchi ya, na nko ya niile, na mbudo ibo ya, na mkporo osisi ya, na ogidi ya, na ukwu ya niile.

¹² Rukwanu igbe ogbugba ndu ahụ, na mkpara ahụ e ji ebu ya. Ya na oche ebere ahụ. Mekwaanu akwa mgbochi nke ga-ekpuchi ebe nso ahụ,

¹³ na tebul ahụ, na mkpara e ji ebu ya, na ngwongwo ya niile, na achicha nke iche n'Ihu ONYENWE ANYI.

¹⁴ Mekwaa ebe idokwasị oriona maka ihè, ya na ngwongwo ya niile, iheokụ na mmanu maka imu oku;

¹⁵ n'ebe ichu aja ihe nsure oku na mkpara ya. Mmanu nso ahụ na ihe nsure oku na-esi isi uto nke e ji uda mee;

akwa mgbochi maka onu uto nke di n'ebe mbata ulo nzute ahụ;

¹⁶ ebe ichu aja nke aja nsure oku ya na ihe okpukpa bronz ya, mkpara e ji ebu ya na ngwongwo ya niile,

efere ukwu ahụ na ihe ndokwasị ya.

¹⁷ Akwa mgbochi nke ogige ulo ahụ na ogidi ha, na ihe ndokwasị ya, nakwa akwa mgbochi nke onu uto e si abanye n'ogige ahụ;

¹⁸ ntu maka ikpogide ulo ikwu ahụ na nke ogige ahụ, na uto ha,

¹⁹ uwe niile a kpara akpa nke a na-eyi eje ozi n'ebe nso ahụ, ma uwe nso nke Eron, onye nchujaja na uwe nke umu ya ndi ikom na-eyi mgbe ha na-eje ozi ha dika ndi nchujaja."

²⁰ Ugbu a, ogbako umu Izrel niile siri n'ihu Mosis puo. ²¹ Onye obula choronu na onye nke mmuo ya kwaliri laghachiri azu bja wetara ONYENWE ANYI onyinye n'ihu oru nke ulo nzute ahụ na n'ihu ije ozi di n'ime ya na n'ihu uwe nso ndi ahụ. ²² Ndi niile o meturu n'obi, ma ndi nwoke ma ndi nwanji bjara weta onyinye ha. Ha wetara ONYENWE ANYI onyinye ihe icho mma nke olaedo di iche iche: ihe ikpochi uwe, olanti, olaaka na ihe ndi ozo e ji achu mma di iche iche, nke e ji olaedo kpuo. Ha chere ha n'ihu ONYENWE ANYI dika aja mfufe. ²³ Ufodu mmadu wetara akwa na-acha anunu anunu na ngwakota anunu na uhie na nke uhie uhie maobu ezi akwa ocha maobu akpukpo aji ewu, akpukpo ebule e sijiri obara obara na akpukpo ehi mmiri. ²⁴ Ndi ozo wetara olaocha na bronz, dika onyinye ha nyere ONYENWE ANYI, ufodu wetara osisi akashia nke a ga-eji wuo ulo ikwu ahụ. ²⁵ Umụ nwanji ndi bu oka n'idu akwa na ikwe akwa turu eri na-acha anunu anunu, na ngwakota anunu na uhie, nke na-acha uhie uhie na nke ezi akwa ocha, webata ha dika onyinye. ²⁶ Ufodu umu nwanji kwa ji onyinye nka puru iche ha nwere kpaa aji ewu dika akwa puru iche. ²⁷ Ndi ndu niile wetakwara nkume oniks na nkume ndi ozo nke ihionye n'ihe a ga-eji duo efodo na ihe mgbochi obi ahụ. ²⁸ Ha wetakwara uda di iche iche, mmanu oliv nke a ga-etinye n'ihokpu, nke a ga-eji mee mmanu otite di nso, mekwa ihe nsure oku na-esi isi uto. ²⁹ N'uzo di otu a ka umu Izrel niile, ma nwoke ma nwanji, ndi choro inyeaka n'oru ahụ ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu si weta onyinye ha. Onye obula n'ime ha nyere ONYENWE ANYI onyinye afọ ofufu.

Bezalel na Oholiab

³⁰ Mgbe ahụ, Mosis gwara ndi Izrel, si, "Lee, ONYENWE ANYI ahoputala Bezalel, nwa Uri, nwa Hua, onye si n'ebo Juda. ³¹ O mejuputala na Mmuo nke Chineke, n'amamihe, nghota na ihe omuma na ike ije ozi oru nka di iche iche. ³² Icheputa ihe nka di iche iche, nke metutara olaocha na olaedo na bronz, ³³ jwa nkume na ido nkume, ikwa nka osisi nakwa oru nka niile di iche iche. ³⁴ Ma o tinyela n'ime ya na Oholiab, nwa Ahisamak, onye si n'ebo Dan, amara ikuziri ndi ozo ihe. ³⁵ O mejuputala ha n'ike ije ozi oru nka di iche iche, dika igbunye akara, ise ihe osise, ikpanye ihe icho mma n'akwa di iche iche, ya bu iji ogho na-acha anunu anunu, ngwakota anunu na uhie, uhie uhie nakwa n'ezikwa ocha na nke ndi okpa akwa. Ha niile bukwa ndi nka na ndi ncheputa ihe icho mma doru anya."

36

¹ Ya mere, Bezalel na Oholiab na ndị nka niile ONYENWE ANYỊ nyere ike na nghọta imata otu ha ga-esi rụọ ọrụ iwu ebe nsọ ahụ ga-arụ ọrụ ahụ dika ONYENWE ANYỊ nyere n'iwu.

² Mgbe ahụ, Mosis kpọrọ Bezalel na Oholiab na ndị nka ndị ahụ ONYENWE ANYỊ nyere ike na nghọta, ndị weputara obi ha ibịa iru ọrụ ahụ. ³ Ha si n'aka Mosis nara onyinye ndị ahụ niile ụmụ Izrel wetara maka iru ọrụ ebe nsọ ahụ. Ndị mmadụ nọkwa na-eweta onyinye afo ofufu ha ututu niile. ⁴ N'ihia ya, ndị ọrụ nka niile nọ na-arụ ọrụ n'ebe nsọ ahụ hapuru ọrụ ha na-arụ, ⁵ bjakwute Mosis, si ya, "Lee, onyinye ndị mmadụ na-eweta adịla ukwuu karịa ihe a choro maka iru ọrụ a ONYENWE ANYỊ nyere n'iwu."

⁶ Mgbe ahụ, Mosis nyere iwu, ha zisara ozi ahụ n'omuma ulo ikwu niile si, "Ka nwoke maobu nwananyi obula gharakwa inwe ihe obula nke o ga-eweta dika onyinye maka ọrụ ebe nsọ a." N'ihia nke a, ndị mmadụ kwusiri iweta ihe ozo. ⁷ N'ihia na onyinye e wetara adịla ukwuu karịa ihe a choro maka ọrụ ahụ.

Oru ulo nzute

⁸ Ndị niile mara nka n'etiti ndị ọrụ ahụ ji ezi ogbo na-acha anunu anunu, ngwakota anunu na uhie na uhie uhie wuo ulo nzute ahụ. Onye oka kpanyekwara oiyi cherubim n'ime ha. ⁹ Akwa mgbochi ndi a ha n'otu. Idi ogologo ha n'otu bu mita iri na abuo na okara. Obosara ha bu otu mita na sentimita asato. ¹⁰ E jikotara akwa mgbochi ise n'otu, jikotakwa akwa ise nke ozo n'otu. ¹¹ Ha ji akwa na-acha anunu anunu dunye anya nko n'elu onu akwa mgbochi nke otu uzo, otu a ka emekwara menyekwa na nsotu onu akwa mgbochi nke ozo. ¹² Ha dunyere iri anya nko ise n'otu akwa mgbochi, dunyekwa iri anya nko ise n'onu akwa mgbochi nke ozo, mee ka anya nko ndi a chee ibe ha ihu. ¹³ Emesia, ha ji iri nko olaedo ise jikota uzo akwa mgbochi abuo ndi a, si otu a mee ka ulo nzute ahụ gho otu.

¹⁴ Ha ji akpukpo aji ewu mee akwa mgbochi maka i ji kpuchie elu ulo nzute ahụ. Iri na otu ka ha ga-adi n'onuogugu. ¹⁵ Akwa mgbochi iri na otu ndi a ha n'otu. O ga-abu mita iri na ato na okara n'ogologo, ebe obosara ya bu otu mita na iri sentimita asato. ¹⁶ Ha dukotara ise n'ime akwa mgbochi ahụ, debe ya ichie. Dukotakwa isii nke foduru debekwa ya ichie. ¹⁷ Mgbe ahụ, ha dunyekwara iri anya nko ise n'elu onu otu akwa mgbochi ndi ahụ. Mekwaa otu ihe ahụ n'onu akwa mgbochi nke ozo e debere ichie. ¹⁸ Ha mekwara iri nko bronz ise, iji jikota ulo nzute ahụ ka o buru otu. ¹⁹ Mgbe ahụ, ha ji akpukpo ebule e sijiri uhie uhie mee ihe mkpuchi maka ulo nzute ahụ, ya na akwa mkpuchi ozo nke e ji akpukpo ehi mmiri mee maka ikpukwasị n'elu ya.

²⁰ Ha meere ulo nzute ahụ mbudo ibo osisi akashia, guzo oto. ²¹ Mbudo ibo o bu la di mita ano na okara n'ogologo, dirikwa iri sentimita asaa n'obosara, ²² nwee ihe nhionye abuo nke ga-abanye n'ime ibe ya jiko ha n'otu. Ha ruru mbudo ibo ulo nzute ahụ niile otu a. ²³ Ha ruru mbudo ibo iri abuo maka akuku ndida nke ulo nzute ahụ, ²⁴ ma mekwaa iri ukwu olaocha ano n'okpuru ha. Otu mbudo ibo ga-enwe ukwu abuo, otu ukwu n'okpuru otu ihe nhionye, otu ukwu n'okpuru ihe nhionye nke ozo. ²⁵ N'akuku nke ozo bu akuku ugwu nke ulo nzute ahụ, ha rukwara iri mbudo ibo abuo, ²⁶ rukwaa iri ukwu olaocha ano, ukwu abuo n'okpuru mbudo ibo obula. ²⁷ N'ebe isi isi nsotu ya bu akuku odida anyanwu nke ulo nzute, ha ruru mbudo ibo isii. ²⁸ Mbudo ibo abuo ka e mere maka nkuku niile nke nsotu ulo nzute ahụ, ²⁹ N'isi nkuku abuo ndi a, mbudo ibo ndi a no ichie ichie site n'okpuru ruo n'elu ya; ma e jikoro ha onu n'ime otu mgbaaka. Emere ka ha abuo yie ibe ya. ³⁰ Ha niile di mbudo ibo asato na ukwu olaocha di iri na isii, ya bu ukwu abuo n'okpuru mbudo ibo obula.

³¹ Ha ji osisi akashia mekwaa osisi ntubichi, ise maka mbudo ibo ndi di n'otu akuku nke ulo nzute ahụ, ³² ise nke ozo maka ndi di n'akuku nke ozo, ise nke ozo maka mbudo ibo di n'akuku odida anyanwu, n'ebe ndida ndida nke ulo nzute ahụ ³³ Ha mere osisi ntubichi nke di n'etiti ka o gabiga site n'otu isi ruo n'isi nke ozo nke mbudo ibo ahụ. ³⁴ Ha ji olaedo machie mbudo ibo ndi ahụ niile. Kpukwaa mgbaaka olaedo ka o buru onodu ichikota mkporo osisi ahụ niile. Ha ji olaedo machiekwa mkporo osisi ndi ahụ niile.

³⁵ Ha ji ogbo na-acha anunu anunu, ngwakota anunu na uhie, uhie uhie na ezi akwa ocha a kpara nke oma mee akwa mgbochi. Onye nka kpanyekwara oiyi cherubim n'ime ya. ³⁶ Ha mere ogidi osisi akashia ano maka ya were olaedo machie ha. Ha meere ha anya nko; wukwara ha ukwu olaocha ano. ³⁷ Ha mere akwa mgbochi maka onu uzo mbata nke ulo ikwu ahụ, nke e ji ogbo na-acha anunu anunu, na ngwakota anunu na uhie, na uhie uhie, na ezi akwa ocha a kpara nke oma, nke bu akaoru onye

ñka. ³⁸ Ha ruru ogidi ise ya na anya nko ha. Ha ji ọlaedo machie isi ogidi ahụ na ihe mkporo ha, were bronzu ruo ukwu ise ha.

37

Igbe Ogbugba ndu

¹ Bezalel ji osisi akashia wuo igbe ogbugba ndu nke idi ogologo ya bu otu mita na sentimita iri. Obosara ya ga-abu sentimita iri isii na asato. Ila elu ya ga-abukwa sentimita iri isii na asato. ² O ji ọlaedo a nuchara anucha machie n'ime na azu ya, jirikwa ọlaedo kpoo ihe gburugburu akuku ya niile. ³ O kpuru mgbaaka ọlaedo anọ maka ya, kwunyekwa ha n'ukwu anọ ya, ya bu mgbaaka abuo n'otu akuku, mgbaaka abuo n'akuku nke ozo ya. ⁴ O jikwa osisi akashia ahụ mee okporo osisi, machiekwa ha ọlaedo. ⁵ O tinyekwara mkpara ndi ahụ n'ime mgbaaka ahụ di n'akuku igbe ahụ; ka o buru ihe iji na-ebu ya.

⁶ Emesja, o ji ọlaedo a nuchara anucha mee ihe e ji ekwuchi igbe ahụ. Aha a na-akpo okwuchi igbe a bu Oche Ebere. Idi ogologo ya di otu mita na sentimita iri, obosara ya di iri sentimita asaa. ⁷ Mgbe ahụ, o ji ọlaedo a nuchara anucha, nke e tipjara etipja, kpoo cherubim abuo na nsotu abuo nke ebe mkpuchi ahụ. ⁸ A runyere otu cherub n'otu nsotu, otu cherub na nsotu nke ozo; n'isi nsotu abuo ahụ, ka o jikotara ha onu ka ha na okwuchi igbe ahụ buru otu. ⁹ Cherubim ndi a gbasara nku ha laa elu, were ha na-ekpuchi okwuchi ahụ. Cherubim ndi ahụ cheritara onwe ha ihu, na-ele anya n'ebe okwuchi ahụ di.

Tebul

¹⁰ Emesja, o mere tebul nke idi ogologo ya bu iri sentimita itoolu. Obosara ya bu iri sentimita ise, ila elu ya bu iri sentimita asaa. O bu osisi akashia ka o ji mee ya. ¹¹ O bukwa ọlaedo a nuchara anucha ka e ji machie ya. A kwunyekwara ihe okpuku ọlaedo gburugburu onu onu ya. ¹² A runyere ihe n'onu onu tebul ahụ nke ila elu ya ga-eru sentimita asato. Ihe a di gburugburu onu onu tebul ahụ, o bukwa ọlaedo a kpuru akpu ka e ji ruo ya. ¹³ Ha kpuru mgbaaka ọlaedo anọ maka tebul ahụ; kwunyekwa ha n'akuku anọ ahụ n'ebe ukwu anọ ya di. ¹⁴ E tinyere mgbaaka ndi ahụ nso nso ihe njiko ahụ ka ha jide mkpara ndi ahụ, e ji ebu tebul ahụ. ¹⁵ O jikwa osisi akashia mee okporo osisi ahụ e ji ebu tebul ahụ. Jirikwa ọlaedo machie ya. ¹⁶ O mekwara ihe niile na-adi n'elu tebul ahụ: efere, ngaji, okwa na iko, nke e ji awupu aja ihe onunu. O bukwa ọlaedo a nuchara anucha ka o ji kpoo ha.

Ihe idoba oriṅa

¹⁷ Ha ji ọlaedo a nuchara anucha kpoo ihe idokwasị oriṅa. Ha kpuru ukwu ala ala ya, na alaka ya, mekwaa ka iko ya niile yiri okoko osisi, n'isi ya niile, na ifuru ya niile buru otu ya na ahụ ya. ¹⁸ Alaka isii sitere n'akuku abuo nke ihe idokwasị oriṅa ahụ waputa, alaka ato n'otu akuku ya, alaka ato n'akuku nke ozo. ¹⁹ Iko ato e mere dika okoko osisi alumonḍ ya na ifuru, ya na okoko ya niile djkwa n'otu alaka; iko ato n'alaka nke ozo, otu a ka o ga-adi n'alaka isii niile ahụ na-awaputa site n'ihe idokwasị oriṅa ahụ. ²⁰ N'elu ihe idoba oriṅa ahụ, enwere iko anọ dika ifuru osisi alumonḍ, ya na ebe o si awaputa na okoko ya. ²¹ Otu isi di n'okpuru alaka abuo si n'etiti ihe idoba oriṅa ahụ puta, isi nke abuo ga-adi n'okpuru alaka abuo nke ozo, isi nke ato ga-adi n'okpuru alaka nke ato, ya bu ha niile alaka isii. ²² Isi nwaputa ya na alaka ya niile djkotara onu, ha na ihe idokwasị oriṅa ahụ, nke e ji ọlaedo a nuchara anucha ruo.

²³ Ha mekwara oriṅa asaa ya, ma mkpa ya na ihe ikpakepu oku ya niile. Ha bu ọlaedo a nuchara anucha. ²⁴ Ha sitere na iri kilogram ato na anọ nke ọlaedo a nuchara anucha kpoo ihe idokwasị oriṅa ahụ na ngwongwo ya niile.

Ebe ichu aja ihe nsure oku na-esi isi utu

²⁵ Ha ji osisi akashia wuo ebe ichu aja a na-anọ esure ihe nsure oku na-esi isi utu. Akuku anọ ya ha n'otu. Ogologo ya na obosara ya bu iri sentimita anọ na ise. Idi elu ya bu iri sentimita itoolu. Mpi ya niile si na ya puta. ²⁶ Ha ji ọlaedo a nuchara anucha machie elu ya; akuku ya niile nakwa mpi ya niile. Ha jikwa ọlaedo kpulite onu onu ya gburugburu. ²⁷ Ha kpunye mgbaaka ọlaedo abuo n'okpuru ihe ahụ akpulitere akpulite, abuo na ncherita ihu akuku o bua, ebe a ga na-ejide mkpara e ji ebu ya. ²⁸ Ha ji osisi akashia mee mkpara ndi ahụ. Jirikwa ọlaedo machie ha.

²⁹ Ha mekwara mmanu otite di nsọ, na ezigbo ihe nsure oku na-esi isi utu nke a na-agwaghị ihe; bu ruo nke onye na-eme mmanu isi utu.

38

Ebe ichu aja ihe nsure oku

¹ Ha ji osisi akashia wuo ebe ichu aja nke aja nsure oku. Nke ila elu ya di otu mita na iri sentimita ato. Ogologo ya na obosara ya ha n'otu. Ha di mita abuo na iri sentimita ato, mita abuo na iri sentimita ato. ² Ha runyekwara mpi n'akuku ano nke ebe ichu aja ahụ n'otu n'otu. Mee ka mpi ndi a na ebe ichu aja ahụ ghoọ nke e jikotara n'otu. Ha jikwa bronz machie ebe ichu aja a. ³ Ha ji bronz kpuo ngwongwo niile di iche iche, ya bu efere ikpofu ntu, shovel ya niile, efere ikwosa mmiri niile, ngaji eze iduta anu na efere ndi e ji agu oku. ⁴ Ha mere ngiga mbadamba maka ebe ichu aja ahụ, ihe okpukpa bronz, nke ga-adi n'okpuru oghere onu onu ya. ⁵ Ha kpuru mgbaka bronz ndi a ga-eji jide mkpara ndi ahụ maka akuku ano nke ngiga bronz ahụ. ⁶ Ha mere mkpara osisi akashia ndi a, were bronz machie ha. ⁷ Ha mere ka mkpara ndi ahụ baa n'ime mgbaka ndi ahụ, ime ka ha diri n'akuku abuo nke ebe ichu aja ahụ maka iji n'ebu ya. Ha ji obodobo osisi ruo ya dika igbe.

Efere isa ihe

⁸ Ha ji bronz kpuo efere ukwu na ihe ndokwasị ya. O bu enyo nke ndi inyom ahụ ndi na-eje ozi n'onu uzo ulo nzute ka e ji kpuo ha.

Ogige ulo nzute

⁹ Ozo, ha mere ogige ahụ. Idi ogologo nke n'akuku ndida di iri mita ano na ise. O nwere akwa mgbochi nke e ji ezi akwa ocha a kpara nke oma mee. ¹⁰ Iri ogidi abuo ga-adi na iri ebe ndokwasị abuo nke e ji bronz kpuo. Anya nko ogidi ndi ahụ ha na ihe ikigede ha ga-abu olocha. ¹¹ Otu a kwa, akuku ugwu dikwa iri mita ano na ise. O nwere iri ogidi abuo na iri ebe ndokwasị abuo nke e ji bronz kpuo, na anya nko nke olocha na ihe e ji ekegide ha n'ogidi ahụ.

¹² Akuku odida anyanwu di iri mita abuo na ato. Nwekwa akwa mgbochi, nwere ogidi iri na ebe ndokwasị iri, tynere anya nko olocha na ihe e ji ekegide ha n'ogidi ahụ. ¹³ N'akuku owuwa anyanwu, ebe anwu na-awalite dikwa iri mita abuo na ato n'obosara. ¹⁴ Akwa mgbochi nke ogologo ya di mita isii na sentimita iri asato bu ihe di n'otu akuku nke onu uzo mbata ahụ. O nwere ogidi ato na ebe ndokwasị ato. ¹⁵ Otu a kwa, akwa mgbochi nke idi ogologo ya di mita asaa bu ihe di n'akuku nke ozo nke onu uzo mbata nke ogige ahụ. O ga-enwekwa ogidi ato na ebe ndokwasị ato. ¹⁶ Akwa mgbochi niile nke ogige ahụ gburugburu bu ezi akwa ocha a kpara nke oma. ¹⁷ Ogidi obula nwere ihe ndokwasị bronz. Nko niile na ihe njikota niile ka e jikwa olocha machie. O bukwa naani olocha ka e ji mee okporo osisi ndi ahụ.

¹⁸ Akwa mgbochi nke onu uzo mbata nke ogige ahụ bu ihe e ji oghe na-acha anunu anunu, ngwakota anunu na uhie, uhie uhie na nke ezi akwa ocha a kpara nke oma mee; akaoru nke onye na-akpa ihe icho mma. O di mita itoolu n'ogologo, yikwa akwa mgbochi nke ebe ogige ahụ, di mita abuo na iri sentimita ato n'idi elu. ¹⁹ O bu ogidi ano ka e ji jidesie ha ike na ihe ndokwasị bronz ano, nko na okporo osisi na niile bu olocha. E jikwa olocha machie isi ogidi ndi ahụ. ²⁰ Ntu niile nke ulo nzute ahụ nakwa n'ogige ya gburugburu bu bronz ka e ji kpuo ha.

Ngwongwo e ji wuo ulo nzute

²¹ Ndi a bu ngwongwo niile e ji wuo ulo nzute ahụ; ebe a ga-ebebe Ihe Ama ahụ. O bu ndi Livayi deputara ihe niile ndi a n'usoro dika Mosis si nye ha n'iwu. O bukwa Itama, nwa Eron onye nchujaja, lekotara ndi niile ruru oru idekota ya. ²² Bezalel, nwa Uri, nwa Hua, onye si n'ebo Juda, ruzuru ihe niile dika ONYENWE ANYI si nye ya Mosis n'iwu. ²³ Onye na-enyere ya aka bu Oholiab nwa Ahisamak, onye ebo Dan, bu onye oka a maara aha ya, o bu onye oka ihe otutu, na onye oka idunye ihe icho mma di iche iche n'akwa na-acha anunu anunu, nke ngwakota anunu na uhie, uhie uhie nakwa ezi akwa ocha. ²⁴ Idi arọ nke onyinye olaedo niile sitere n'aja mfufe ahụ nke ndi mmadu wetara maka iru ebe nsọ ahụ, bu otu puku na narị kilogram ise.

²⁵ Idi arọ nke olocha enwetara n'aka ogbako ahụ, bu puku kilogram ano, na narị kilogram isii na iri ise dika shekel ebe nsọ si di. ²⁶ Ha niile turu otu beka, otu isi, dika utu mgbe e kere utu okara shekel dika otutu shekel ebe nsọ si di, e nyere n'isi onye obula nke gabigara n'ebe ndi a guru onu no, bu ndi gbara iri afo abuo rigoo. Onuogugu ha di narị isii, na puku ato, na narị ise, na iri ise. ²⁷ Idi arọ nke olocha niile e ji ruo ukwu ibo niile nke ebe nsọ ahụ, na ukwu ogidi niile e ji jidesie akwa mgbochi ndi ahụ ike bu puku kilogram ato, na narị kilogram isii. Idi arọ nke olocha e ji wuo ukwu obula bu iri kilogram ato na isii. ²⁸ Idi arọ nke olocha e ji menye nko n'ibo osisi niile, na nke e ji machie okporo osisi niile, na nke e ji techie isi ogidi osisi niile, bu iri kilogram abuo.

²⁹ Idī arō nke bronzi niile ndī mmadū wetara dīka onyinye aja mfufe bụ puku kilogram atō, na narī kilogram atō, na iri isii. ³⁰ E jī bronzi ndī a wuo ụkwū ogidi niile a manyere n'ihu ụzō e si abata ogige ụlō nzute ahū. E jikwa ya wuo ebe ichū aja bronzi ahū, na ihe okpukpū bronzi ahū, na ngwongwo niile e jī eje ozi n'ebe ichū aja, ³¹ na ụkwū ogidi a manyere n'ihu ụlō nzute, na ntu niile e jī wuo ụlō nzute ahū, na ogige gbara ya gburugburu.

39

Uwe ndī nchūaja

¹ Ha sitekwara n'ogho akwa na-acha anūnū anūnū na nke na-acha ngwakōta anūnū na uhie (odo odo), nke na-acha uhie uhie, meere ndī nchūaja uwe akpara akpa nke oma iyi jee ozi n'ebe nsō ahū. Ha meekwara Erōn uwe nsō, n'usoro iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis.

Efōd

² Ha jī oghe ọlaedo, na nke na-acha anūnū anūnū, nke na-acha ngwakōta anūnū na uhie, na nke na-acha uhie uhie, nakwa nke ezi akwa ọcha a kpara nke oma mee efōd ahū. ³ Ha tipjara mpempe ọlaedo ndī ahū mee ka ọ dī mbadamba. Biputasia ha ntakīrī ntakīrī dīka eriri maka i jī ha kpanye n'etiti oghe ndī a na-acha anūnū anūnū; ngwakōta anūnū na uhie, nke uhie uhie nakwa nke ezi akwa ọcha ahū, nke bụ akaorū onye nka. ⁴ Ha durū akwa na-adī n'ubu maka efōd ahū, nke e jikōtara na nkuku ya abū, maka i jī na-ekchisi ya ike. ⁵ Ihe okike nke ukwu ahū, nke onye nka kpaziri nke oma yiri ya, ya na efōd ahū bụ otu, nke e jī oghe na-acha edo edo, anūnū anūnū, ngwakōta anūnū na uhie na uhie uhie nakwa nke ezi akwa ọcha a kpara nke oma mee, dīka ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

⁶ Ha doziri nkume oniks ndī ahū n'ime ihe ọlaedo a kpara akpa; ma gbunye aha ụmū ndī ikom Izrel niile n'elu ya dīka onye ọka si egbunye aha mmadū n'elu mgbaaka akara. ⁷ Ha jikōtara ha n'elu akwa ubu nke efōd ahū, ka ọ burū nkume ncheta mgbe ebighi ebi nye ụmū Izrel, dīka ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

Ihe mgbochi obi

⁸ Ha mekwara ihe mgbochi obi, nke bụ orū aka onye nka. Ha mere ya dīka e si mee efōd ahū. Ọ bụ oghe edo edo, nke na-acha anūnū anūnū, nke ngwakōta anūnū na uhie, nke uhie uhie na ezi akwa ọcha a kpara nke oma ka e jī mee ya. ⁹ Ọ ha n'otu, iri sentimita abū na atō n'ogologo, iri sentimita abū na atō n'obosara; nke apajiri ụzō abū. ¹⁰ Mgbe ahū, ha hīonyere ahīrī nkume anō ndī dī oke onyahia n'ime ya. Udī dī n'ahīrī nke mbū bụ: nkume kanelian, krisolait na beril, ¹¹ n'ahīrī nke abū bụ: nkume tōkwoisi, safaia na emeralūdu. ¹² N'ahīrī nke atō bụ: nkume jasint, ageeti na ametisiti. ¹³ N'ahīrī nke anō bụ: nkume topaazi, oniks na jaspā. Ahīonyere ha n'ime ihe ọlaedo a kpara akpa. ¹⁴ Ha dī nkume iri na abū, nke ọbūla na-anōchi anya aha mū ndī ikom Izrel. Egbunye aha ebo iri na abū ahū, otu n'otu, nke ọbūla dīka aha ya si dī.

¹⁵ Ha jī ọlaedo a nūchara anūcha mee eriri a kpara akpa dīka ụdō, maka ihe mgbochi obi. ¹⁶ Ha mere ihe ọlaedo abū nke a kpara akpa, ya na mgbaaka ọlaedo abū. Dūnyekwa mgbaaka ndī ahū na nkuku abū nke ihe mgbochi obi ahū. ¹⁷ Ha dūnyere ụdō ọlaedo abū ndī ahū n'elu mgbaaka ndī ahū dī na nkuku ihe mgbochi obi ahū. ¹⁸ Were isi ndī ọzō nke ụdō ahū dūnye n'ihe ahū a kpara akpa. Konye ha n'elu ubu efōd ahū, n'ebe ihu ya. ¹⁹ Ha mere mgbaaka ọlaedo. Konyekwa ha na nkuku abū nke ihe mgbochi obi ahū, n'ime onū onū ya ebe dī nso efōd ahū. ²⁰ Mgbe ahū, ha kpurū mgbaaka ọlaedo abū ọzō, konyekwa ha n'elu ubu abū nke efōd ahū, n'okpuru n'ebe ihu ya, na nso nso ebe a dūkōtara, n'elu ihe okike ukwu nke efōd ahū. ²¹ Ha jikwa eriri na-acha anūnū kekōta mgbaaka ihe mgbochi obi ahū na mgbaaka efōd ahū, jikōta ya na ihe okike ukwu ahū, ime ka ihe mgbochi obi ahū hapū itoghapū site n'efōd ahū, dīka iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si dī.

Uwe ndī ọzō

²² Ọ bụ akwa nke na-acha anūnū anūnū,* ka ha jī dūo uwe mwūda efōd ahū, orū onye okwe akwa. ²³ A ga-enwe oghere n'etiti uwe mwūda ahū, dīka oghere olu uwe agha, nwekwa akwa nta a dūnyere n'okpuru oghere a, ime ka o sie ike gharakwa idōka. ²⁴ Ha jī oghe na-acha anūnū anūnū, ngwakōta anūnū na uhie, nke na-acha uhie uhie na ezi akwa ọcha a kpara nke oma kpanye oyiyi mkpurū pomegranet, gburugburu n'onū ala ala uwe mwūda ahū. ²⁵ Ha dūnyekwara atañū e jī ọlaedo a nūchara anūcha kpū,

* 39:22 39:22 Maobū, buluu

gburugburu n'ọ̀nụ ọ̀nụ ala ya n'etiti pomegranet ndị ahụ. ²⁶ Otu atañụ, otu oyiya mkpuru pomegranet, otu a ka a dũnyere ya gburugburu ọ̀nụ ọ̀nụ ala uwe mwụda ahụ, nke a ga-eyi mgbe a na-eje ozi, dika iwu ONYENWE ANYỊ nyere Mosis si dị.

²⁷ Ha ji ezi akwa ọcha metara Erọ̀n na ụmụ ya ndị ikom, uwe ime ahụ, akaorụ nke onye ọkpa akwa, ²⁸ jirikwa ezi akwa ọcha mee akwa ike n'isi, okpu akwa ọcha, na uwe ukwu nke ezi akwa ọcha a kpara nke ọma. ²⁹ Ihe ike n'ukwu bụ nke e ji ogho na-acha anụnụ anụnụ, ngwakota anụnụ na uhie uhie, na uhie uhie, nke ezi akwa ọcha a kpara nke ọma, ọrụ aka onye nka na-akpanye ihe icho mma, dika ONYENWE ANYỊ si nye Mosis n'iwu.

³⁰ Ha mere efere, bụ okpu nsọ ahụ, site n'ọlaedo a nuchara anucha, gbunyekwa akara n'elu ya, dika ihe e dere n'elu mgbaaka akara:

Ihe nsọ dirị Onyenwe anyi.

³¹ Mgbe ahụ, ha kenyere ya eriri na-acha anụnụ anụnụ i ji jikota ya na ihe ike n'isi ahụ, dika ONYENWE ANYỊ nyere ya Mosis n'iwu.

Nrucha ọrụ iwu ụlọ nzute

³² Otu a ka ha si rucha ọrụ iwu ụlọ nzute ahụ. Ndị Izrel mere ihe niile dika ONYENWE ANYỊ si nye Mosis n'iwu. ³³ Mgbe ahụ, ha buteere Mosis ụlọ nzute ahụ:

ụlọ ikwu ahụ ya na ngwongwo ya niile, ya bụ nko ya niile, mbudo ibo ya niile, mkporo osisi ya niile, ogidi ya niile na ụkwụ ya niile,

³⁴ na akpukpo ebule e sijiri uhie uhie, akpukpo ehi mmiri e ji emechi elu ụlọ nzute ahụ, na akwa mgbochi,

³⁵ na igbe iwu ogbugba ndụ ahụ, ya na mkpara e ji ebu ya, na oche ebere ya,

³⁶ na tebul ahụ, ya na ngwongwo ya niile na achicha nke iche n'Ihu Onyenwe anyi,

³⁷ na ihe idokwasị oriọna e ji ọlaedo a nuchara anucha kpụọ, na iheokụ ya niile na ngwongwo ya niile, na mmanụ oliv maka imụ oku,

³⁸ na ebe ichu aja ọlaedo, mmanụ nsọ na ụda na-esi isi uto na akwa mgbochi nke ọ̀nụ ụzọ ụlọ nzute,

³⁹ na ebe ichu aja bronz ahụ, na ihe okpukpa bronz ya, mkpara ya niile na ngwongwo ya niile,

efere ukwu ahụ ya na ihe ndokwasị ya,

⁴⁰ akwa mgbochi nke ogige ụlọ ahụ, na ogidi ya na ihe ndokwasị ya nakwa akwa mgbochi nke ọ̀nụ ụzọ e si abanye n'ogige ahụ;

udọ na ntu ikpogide ogige ahụ;

ngwongwo niile nke ụlọ nzute ahụ, ụlọ ikwu nzute ahụ

⁴¹ na uwe niile a kpara akpa, nke a na-eyi eje ozi n'ebe nsọ ahụ, ma uwe nsọ nke Erọ̀n, onye nchujaja, na uwe nke ụmụ ya ndị ikom na-eyi mgbe ha na-eje ozi ha dika ndi nchujaja.

⁴² Ndị Izrel niile ruzuru ọrụ ndi a niile dika ONYENWE ANYI si nye ya Mosis n'iwu.

⁴³ Mosis n'onwe ya hukwara ọrụ ndi a niile, nabata ya ka nke e jere dika iwu ONYENWE ANYI nyere si di. N'ihu ya, Mosis goziri ha.

40

Nguzo e guzobere ụlọ nzute

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² "Guzobe ụlọ nzute ahụ n'ubochi mbu nke onwa mbu. ³ Donye igbe ogbugba ndu nke Ihe Ama ahụ n'ime ya. Konyekwa akwa mgbochi nke ga-ezo ya. ⁴ Webata tebul ahụ, na ngwongwo di n'elu ya, webatakwa ihe idoba oriọna ahụ. Mụnyekwa oriọna ndi ahụ oku. ⁵ Doo ebe ichu aja ọlaedo ahụ nke e mere maka ichu aja ihe nsure oku na-esi isi uto n'ihu igbe iwu ogbugba ndu ahụ. Konyekwa akwa mgbochi nke kwesiri idi n'onu ụzọ e si abata n'ime ụlọ nzute ahụ.

⁶ "Doo ebe ichu aja nke aja nsure oku ahụ n'ihu onu ụzọ ibata n'ulo nzute bu ulo ikwu ahụ. ⁷ Donye efere ukwu isa mmiri ahụ n'etiti ụlọ nzute na ebe ichu aja ahụ. Gbajukwaa ya mmiri. ⁸ Guzobe ogige gburugburu ụlọ nzute ahụ. Konyekwa akwa mgbochi n'onu ụzọ ogige ahụ.

⁹ "Were mmanu nsọ ahụ tee ụlọ nzute ahụ, ya na ihe niile di n'ime ya, si otu a doo ha nsọ ma ngwongwo icho mma ya niile. O ga-abu ebe di nsọ. ¹⁰ Mgbe ahụ, tee ebe ichu aja nke aja nsure oku ahụ mmanu ya na ihe ya niile e ji eje ozi. Doo ebe ichu aja ahụ nsọ, o ga-abukwa ebe dikarisiri nsọ. ¹¹ Tekwaa efere ukwu isa mmiri ahụ na ukwu ya mmanu. Doo ha nsọ.

¹² “Kpobata Eron na umu ya ndi ikom n’onu uzọ ulọ nzute. Jiri mmiri saa ha ahụ n’ebe ahụ. ¹³ Yikwasi Eron uwe nso ya. Tekwaa ya mmanu, ido ya nso maka i jere m ozi dika onye nchujaja. ¹⁴ Mekwaa ka umu ya ndi ikom bjaruo nso, yikwasikwa ha uwe ime ahụ. ¹⁵ Tee ha mmanu dika i si tee nna ha, ime ka ha buru ndi na-ejere m ozi dika ndi nchujaja. Otite mmanu ha ga-abu nye oru nchujaja ha nke ga-adigide site n’ogbo ruo n’ogbo.” ¹⁶ Mosis mezuru ihe niile dika ONYENWE ANYI nyere ya n’iwu ime.

¹⁷ O ruo, n’ubochi mbu nke onwa mbu, n’afọ nke abuo, e mere ka ulọ nzute ahụ guzo otọ. ¹⁸ Mosis mere ka ulọ nzute ahụ guzo otọ site n’itinye mbudo ibo ya niile, ukwu ya na mkporo osisi ya niile n’onodu ha. ¹⁹ Emesja, o gbasapuru ihe mkpuchi n’elu ulọ nzute ahụ, tukwasikwa okpukpu ihe mkpuchi nke abuo n’elu ya dika ONYENWE ANYI nyere ya iwu.

²⁰ O tinyere Ihe Ama n’ime igbe ogbugba ndu ahụ. Emesja, o tukwasikwara mkpara e ji ebu igbe ahụ n’akuku igbe ahụ, were okwuchi igbe ahụ, nke bu Oche Ebere ahụ, kpuchie igbe iwu ogbugba ndu ahụ. ²¹ Emesja, o bubatara igbe ahụ n’ime ulọ nzute ahụ, kwunyekwa akwa mgbochi nke mgbochi, kewapu igbe iwu ogbugba ndu ahụ, dika ONYENWE ANYI nyere ya n’iwu.

²² Mosis donyere tebul ahụ n’akuku ugu nke ulọ nzute ahụ, na mputa nke akwa mgbochi ahụ. ²³ O dokwasiri achicha ahụ a na-edo n’ihu ONYENWE ANYI n’elu tebul ahụ, dika ONYENWE ANYI nyere ya n’iwu.

²⁴ O dokwasiri ihe idoba oriona ahụ n’ime ulọ nzute n’akuku tebul ahụ, n’akuku ndida nke ulọ nzute ahụ. ²⁵ O munnyere oriona ndi ahụ n’ihu ONYENWE ANYI dika ONYENWE ANYI si nye n’iwu.

²⁶ Mosis debere ebe ichu aja olaedo ahụ n’ime ulọ nzute nso nso ebe akwa mgbochi ahụ di, ²⁷ surekwaa ihe nsure oku na-esi isi utọ n’elu ya, dika ONYENWE ANYI nyere ya n’iwu.

²⁸ O kwubara akwa mgbochi n’onu uzọ ulọ nzute ahụ. ²⁹ Debekwa ebe ichu aja nke aja nsure oku ahụ nso onu uzọ iba ulọ nzute ahụ. O surekwara aja nsure oku n’elu ya, na aja onyinye mkpuru oka dika ONYENWE ANYI si nye ya n’iwu.

³⁰ O dobara efere isa mmiri ahụ n’etiti ulọ nzute na ebe ichu aja, wujuo ya mmiri, maka iyi sachaa ihe. ³¹ Mosis, na Eron, na umu ya ndi ikom na-eji ya akwocha aka ha, sakwaa ukwu ha. ³² Mgbe obula ha na-abanye n’ulo nzute na mgbe ha na-abia nso ebe ichu aja, ha na-asacha, dika ONYENWE ANYI nyere ya Mosis n’iwu.

³³ Mosis guzobere ogige ahụ gburugburu ulọ nzute ahụ na ebe ichu aja ahụ. O konyekwara akwa mgbochi n’uzo mbata nke ogige ulọ nzute ahụ. Otu a, Mosis ruzuru oru niile ahụ.

Ebube ONYENWE ANYI

³⁴ Mgbe ahụ, igwe ojii kpuchiri ulọ nzute ahụ, ebube ONYENWE ANYI juputakwara n’ime ya. ³⁵ Mosis n’onwe ya enweghi ike ibanye n’ime ulọ nzute ahụ n’ihi igwe ojii kpuchiri elu ya na ebube ONYENWE ANYI juputara n’ulo nzute ahụ.

³⁶ N’ime njehari ha niile, mgbe obula igwe ojii ahụ si n’elu ulọ nzute ahụ bilie, mgbe ahụ ka umu Izrel na-ebuli njem. ³⁷ Ma o buru na igwe ojii ahụ ebilighi, umu Izrel adighi ebulikwa njem tutuu ruo mgbe o biliri. ³⁸ Igwe ojii ONYENWE ANYI ahụ na-anogide n’elu ulọ nzute ahụ n’ehie ma n’abali, oku na-esi n’ime ya na-enwuputa. Ndi Izrel niile na-ahukwa ya anya ubochi niile nke ha jehariri n’ozara.

Levitikōs

Aja nsure oku

¹ ONYENWE ANYI sitere n'ulo nzute ahụ kpọ Mosis oku, gwa ya si, ² "Gwa umu Izrel si, 'Mgbe onye obula n'ime unu wetaara ONYENWE ANYI onyinye, ka onyinye o ga-eweta buru anu ulo si n'etiti igwe ehi maobu igwe ewu na aturu.

³ "O buru na o bu onyinye aja nsure oku* e wetara site n'igwe ehi, o bu oke ehi nke na-enweghi ntupo ka o ga-eweta. N'onu uzo ulo nzute ka o ga-eweta ya, ka o buru ihe ONYENWE ANYI ga-anabata. ⁴ Onye ahụ wetara ya ga-ebikwasị aka ya n'isi anu aja nsure oku ahụ, a ga-anabata ya maka iji kpuchie mmehie ya. ⁵ Nwoke ahụ ga-egbu nwa oke ehi ahụ n'ihu ONYENWE ANYI. Umu ndi ikom Eron, bu ndi nchujaja ga-ewere obara ya fesa ya n'akuku niile nke ebe ichu aja, n'onu uzo e si abata ulo nzute ahụ. ⁶ I ga-agba ehi aja nsure oku ahụ akpukpo, bokasija ya ntakiri ntakiri. ⁷ Umu Eron, ndi nchujaja ga-etinye oku n'ebe ichu aja ahụ, doo nku n'usoro n'elu ya. ⁸ Mgbe ahụ, umu Eron ndi nchujaja ga-atukwasị akuku ehi ahụ niile, na isi ya, na abuba ya, n'elu nku ahụ na-enwu oku n'ebe ichu aja ahụ. ⁹ Ma a ga-asacha ihe ndi di n'ime afo ya, na ukwu ya mmiri. Onye nchujaja ga-akpo ha niile oku n'ebe ichu aja ahụ. O bu onyinye aja nsure oku, onyinye e nyere site n'oku nke di ezi utu nye ONYENWE ANYI.

¹⁰ "O buru na onyinye aja nsure oku ahụ si n'igwe ewu na aturu, o ga-aburiri mkpi maobu ebule na-enweghi nkwaru. ¹¹ Onye wetara ya ga-egbu ya n'ihu ONYENWE ANYI n'akuku ebe ichu aja chere ihu n'ugwu. Umu ndi ikom Eron, bu ndi nchujaja, ga-efesa obara ya n'akuku niile nke ebe ichu aja ahụ. ¹² Mgbe nke a gasiri, onye ahụ wetara ya, ga-abo ya. Onye nchujaja ga-ewere akuku ya niile, na isi ya, na abuba ya tukwasị ha n'elu nku ahụ na-enwu oku di n'ebe ichu aja. ¹³ Ma ihe ndi di n'ime afo ya, na ukwu ya, ka onye ahụ ga-asa mmiri, tupu onye nchujaja eweta ha niile kpo ha oku n'ebe ichu aja. O bu onyinye aja nsure oku, onyinye e nyere site n'oku, nke isisi ya di ezi utu nye ONYENWE ANYI.

¹⁴ "O buru na onyinye o na-enye ONYENWE ANYI dika aja nsure oku bu site n'umu anu ufe, o ghaghi ibu nduru, maobu nwa kpalakwukwu. ¹⁵ Onye nchujaja ga-ewebata anu ufe ahụ n'ebe ichu aja, tubipu isi ya, wusa obara ya n'akuku ebe ichu aja. ¹⁶ O ga-ewepu akpa nri ya, na ihe di ya n'ime, tunye ha n'akuku owuwa anyanwu nke ebe ichu aja ahụ; ebe a na-ekposa ntụ. ¹⁷ O ga-ejide nku ya abuo nyawaa ha, ma o ghaghi anyakapucha ha. Mgbe ahụ, onye nchujaja ahụ ga-akpo ya oku n'elu ebe ichu aja. O bu aja nsure oku, onyinye e nyere site n'oku, nke isisi ya di ONYENWE ANYI ezi utu.

2

Aja mkpuru oka

¹ "Mgbe onye obula wetaara ONYENWE ANYI onyinye mkpuru oka, onyinye ya ga-abu nke ezi utu oka a kworo nke oma. Ha ga-awukwasị ya mmanu oliv, tinyekwa ihe nsure oku na-esi isi utu n'elu ya, ² o ga-ebutere ya umu Eron ndi nchujaja. Onye nchujaja ga-ekpoju utu oka na mmanu ahụ n'aka, tinyekwara ihe nsure oku na-esi isi utu niile ahụ, kpo ihe ndi a oku dika oke ncheta* n'elu ebe ichu aja. O ga-abukwa onyinye nsure oku, nke na-esi isi utu nye ONYENWE ANYI. ³ Ma nke foduru n'onyinye oka ahụ bu nke Eron na umu ya. O bu oke dikarisiri nsọ nke onyinye nsure oku niile ehere n'ihu ONYENWE ANYI.

⁴ "O buru na onyinye mmadu wetara bu achicha eghere n'ite e ji eghe ihe, o ga-abu nke e ji ezi utu oka a kworo nke oma mee. O ga-abu ogbe achicha agwara mmanu oliv nke a na-ejighi ihe na-eko achicha† mee, maobu achicha mbadamba e tere mmanu nke a na-ejighi ihe na-eko achicha mee. ⁵ O buru na onyinye mmadu wetara bu achicha e ghere eghe, achicha ahụ aghaghi ibu nke e mere site n'ezi utu oka a kworo nke oma, nke a gwakotara mmanu, nke na-enweghi ihe na-eko achicha n'ime ya. ⁶ Nyawasia ya, wukwasị ya mmanu n'elu, o bukwa onyinye mkpuru oka. ⁷ O buru na onyinye mkpuru oka gi bu ihe e siri n'ite, o ghaghi ibu ezi utu oka a kworo nke oma, e tinyeturu mmanu

* 1:3 1:3 Aja nsure oku O bu uzo anu ato ka a na-eji achu aja nsure oku, nke a na-adaba dika aka si ruo onye ahụ na-achu aja. Nke mbu bu ehi, nke diri ndi ogaranya. Ozokwa, bu ewu na aturu, ma banyere ndi ogbenye, ihe ha ga-eweta bu nnu nduru ma o bu kpalakwukwu. Lev 1:3,10,14; 5:7; 12:8; Luk 1:24 * 2:2 2:2 Nke nochiri anya utu oka ahụ niile † 2:4 2:4 Ihe na-eko achicha O bu naani n'oge aja udo na mmemme izu asaa, ka a na-etinye ihe na-eko achicha n'utu oka a na-eweta. Lev 7:13; 23:17

oliv. ⁸ I ga-ebute onyinye mkpuru oka ahụ bunye ya onye nchaja. O ga-eche ya n'ihu ONYENWE ANYI n'ebe ichu aja. ⁹ Onye nchaja ga-ekporo ufodu n'aka dika oke ncheta n'ime onyinye oka ahụ, kpoo ya oku n'elu ebe ichu aja dika aja e surere n'oku, nke isisi ya na-atọ ONYENWE ANYI ezi uto. ¹⁰ Ma nke foduru n'onyinye oka ahụ bu nke Eron na umu ya. O bu oke dikarisiri nsọ nke onyinye nsure oku niile echere n'ihu ONYENWE ANYI.

¹¹ "Unu etinyela ihe na-eko oka obula n'onyinye mkpuru oka unu na-enye ONYENWE ANYI, n'ihu na unu ekwesighi ikpo ihe na-eko achicha maobu mmanu anu oku n'onyinye nsure oku unu na-enye ONYENWE ANYI. ¹² Unu nwere ike nye ONYENWE ANYI achicha e ji ihe na-eko achicha na mmanu anu mee n'oge onyinye owuwe ihe ubi, ma a gaghi eme otu a n'oge onyinye ochuchuchu aja nsure oku, nke na-esi isi uto. ¹³ Unu aghaghi itinye nnu[‡] n'ime onyinye mkpuru oka obula unu na-enye. Unu ahapula ogbugba ndu Chineke unu n'onyinye mkpuru oka unu. Tinyenu nnu n'onyinye unu niile.

¹⁴ "O buru na onyinye mkpuru oka i na-ewetara ONYENWE ANYI bu mkpuru mbu nke ubi gi, site n'oka ohuru gi weta oka a suru asu, maobu nke a huru n'oku. ¹⁵ Tine ya mmanu na uda na-esi isi uto. O ga-abu onyinye oka. ¹⁶ Onye nchaja ga-ewere oke ncheta n'ime oka ahụ a suru asu, nke a gwara mmanu na uda na-esi isi uto, dika onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI.

3

Aja Udo

¹ "O buru na onye obula achoo inye onyinye aja udo, o nwere ike jiri anu ulo si n'igwe ehi, oke ehi maobu nwunye ehi. Ma anu ahụ o ga-ewebata n'ihu ONYENWE ANYI aghaghi ibu ehi na-enweghi nkwaru. ² Onye ahụ wetara ya, ga-ebikwasị aka ya n'isi anu ahụ, gbuo ya n'onu uzọ ulo nzute. Mgbe ahụ umu Eron ndi ikom, bu ndi nchaja, * ga-efesa obara ya n'akuku niile nke ebe ichu aja. ³ Site n'onyinye aja udo, i ga-eweta onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI: abuba niile kpuchiri ihe di n'ime afo ya, na abuba niile nke metutara ha, ⁴ akuru ya abuo na abuba nke di n'elu ha ruo n'akuku ukwu ya, na umeju ya na abuba kpuchiri umeju ya, nke o ga-ewepu ya na akuru ya. ⁵ Mgbe ahụ, umu Eron ga-esunye ha oku n'elu aja nsure oku a tukwasiri n'osisi e sunyere oku, o bu onyinye nsure oku, nke na-esi isi uto nye ONYENWE ANYI.

⁶ "O buru na onyinye aja udo a na-achuru ONYENWE ANYI bu site n'igwe ewu maobu aturu, o ghaghi ibu mkpi maobu nne ewu na-enweghi ntupo. ⁷ O buru onyinye aturu, onye ahụ ga-ewebata ya n'ihu ONYENWE ANYI. ⁸ O ga-ebikwasị aka ya n'isi aturu ahụ, gbuo ya n'onu uzọ ulo nzute. Ndi nchaja, umu Eron, ga-efesa obara ya n'akuku niile nke ebe ichu aja ahụ. ⁹ I ga-esite n'onyinye aja udo a, weta onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI: abuba ya, na abuba niile di n'odudu ya nke a ga-esite n'akuku okpukpu azu ya bepata, na abuba kpuchiri ihe di n'ime afo ya; na abuba niile nke metutara ha, ¹⁰ na akuru ya abuo, na abuba kpuchiri ha ruo n'akuku ukwu ya, na umeju ya, na abuba kpuchiri ya; nke o ga-ewepu ya na akuru ya. ¹¹ Onye nchaja ga-akpo ha oku n'ebe ichu aja dika ihe oriri, onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI.

¹² "O buru na onye obula eweta ewu dika onyinye o na-eche n'ihu ONYENWE ANYI, ¹³ o ga-ebikwasị aka ya n'isi ewu ahụ, gbuo ya n'onu uzọ ulo nzute. Umu Eron ndi ikom ga-efesa obara ya n'akuku niile nke ebe ichu aja. ¹⁴ O bu site n'onyinye nke i wetara ka i ga-esi chee onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI: abuba niile kpuchiri ihe di n'ime afo ya na abuba niile metutara ha, ¹⁵ na akuru ya abuo, na abuba kpuchiri ha ruo n'akuku ukwu ya, na ihe kpuchiri umeju ya; nke o ga-ewepu ya na akuru ya. ¹⁶ Onye nchaja ga-akpo ha oku n'elu ebe ichu aja dika ihe oriri, onyinye nsure oku, nke na-esi isi uto. Abuba niile bu nke ONYENWE ANYI.

¹⁷ "Iwu ndi a ga-adigide site n'ogbo ruo n'ogbo. Unu ga-edebezu ya n'ebe obula unu bi. Unu agaghi eri abuba maobu obara obula."[†]

4

Aja mmehie, na usoro aja ndi ozo

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ² "Gwa umu Izrel okwu, si ha, 'Mgbe onye obula mehiera na-amaghi ama, megide ihe obula ONYENWE ANYI nyere n'iwu:

³ "O buru na onye nchaja e tere mmanu emehie na-amaghi ama, si otu a weta ikpe omuma n'isi oha mmadu. O ga-ewetara ONYENWE ANYI otu oke ehi na-enweghi ntupo

‡ 2:13 2:13 Nnu Nnu na-echekwa ihe ka o ghara imebi.

* 3:2 3:2 Lev 1:5

† 3:17 3:17 Lev 7:25-26; 17:10-14.

dịka aja mmehie, n'ihu mmehie ahụ o mere. ⁴ Ọ ga-ewere oke ehi ahụ bịa n'ọnu ụzọ ụlọ nzute, n'ihu ONYENWE ANYỊ. Ọ ga-ebikwasị aka ya n'isi ya, gbuo ya n'ebe ahụ n'ihu ONYENWE ANYỊ. ⁵ Mgbe ahụ, onye nchụaja e tere mmanụ ga-eburu ụfọdụ ọbara oke ehi ahụ baa n'ime ụlọ nzute. ⁶ Ọ ga-edenye mkpisiaka ya n'ime ọbara ahụ, fesa ya ugboro asaa n'ihu ONYENWE ANYỊ, n'ihu akwa mgbochi nke ebe nsọ ahụ. ⁷ Onye nchụaja ga-etekwasị ụfọdụ ọbara ahụ na mpi dị n'ebe ichu aja nke aja nsure oku ihe na-esi isi uto, n'ihu ONYENWE ANYỊ n'ime ụlọ nzute. Ọbara fọdurụ n'oke ehi ahụ ka ọ ga-awusa n'ukwu ebe ichu aja nke aja nsure oku ahụ, n'onu ụzọ iba ụlọ nzute. ⁸ Ọ ga-ewepu abuba niile site n'oke ehi aja mmehie, abuba niile kpuchiri ihe di n'ime afo ya na nke jikotara ha, ⁹ na akuru ya abuo na abuba kpuchiri ha ruo n'akuku ukwu ya, na ihe kpuchiri umeju ya, nke ọ ga-ewepu ya na akuru ya, ¹⁰ dika e si ewepu abuba oke ehi e ji chuo aja udo. Mgbe ahụ, onye nchụaja ga-akpo ha oku n'elu ebe ichu aja nke aja nsure oku. ¹¹ Ma akpukpo anu oke ehi ahụ na ahụ ya niile, ma isi ya, na ukwu ya, na ihe di n'ime afo ya, na mgbirị afo ya, ¹² ihe niile fọdurụ n'oke ehi ahụ, ka a ga-eburu n'azu ebe obibi umu Izrel, ebe di ocha, ebe a na-ekpofu ntu. Ebe ahụ ka a ga-anọ kpoo ya oku, n'oku a kwanyere n'ebe a na-ekpofu ntu.

¹³ “ Ọ buru na nzuko Izrel niile emehie na-amaghị ama, mee ihe obula megidere ihe ONYENWE ANYI nyere n'iwu nke a na-adighi eme eme, ọ bu ezie na ndi obodo amaghị okwu a, mgbe ha ghotara ikpe omuma ha ¹⁴ matakwa mmehie ha mehiere, nzuko ahụ aghaghị iweta nwa oke ehi dika aja mmehie, duru ya chee ya n'ihu ụlọ nzute. ¹⁵ Ndi okenye nzuko Izrel ga-ebikwasị aka* ha n'isi oke ehi ahụ n'ihu ONYENWE ANYI. A ga-egbu ehi ahụ n'ihu Onyenwe anyi. ¹⁶ Mgbe ahụ, onye nchụaja e tere mmanụ ga-ewere ụfọdụ n'ime ọbara ya baa n'ulo nzute. ¹⁷ Ọ ga-edenye mkpisiaka ya n'ime ọbara ahụ fesa ya ugboro asaa n'ihu ONYENWE ANYI, n'ihu akwa mgbochi ahụ. ¹⁸ Ọ ga-ete ọbara ụfọdụ n'elu mpi nke di n'ebe ichu aja nke di n'ihu ONYENWE ANYI, n'ulo nzute. Ọ ga-awu ọbara nke fodoru n'ukwu ala ala, n'ebe ichu aja nke aja nsure oku, n'onu ụzọ ụlọ nzute. ¹⁹ Ọ ga-eweputa abuba niile di ya n'ahu kpoo ha oku n'elu ebe ichu aja. ²⁰ Ọ ga-eme oke ehi ahụ ihe o mere oke ehi aja mmehie. N'uzo di otu a, onye nchụaja ga-ekpuchi mmehie ndi Izrel. A ga-agbagharakwa ha. ²¹ Emesija, onye nchụaja ga-eburu ozu oke ehi ahụ gaa n'azu obodo kpoo ya oku n'ebe ahụ, dika o mere oke ehi nke mbu. Nke a bu aja mmehie n'ihu nzuko Izrel.

²² “ Mgbe otu n'ime ndiisi obodo mehiere na-amaghị ama, si otu a megide ihe ONYENWE ANYI Chineke nyere n'iwu banyere ihe a na-agaghị eme, mgbe ọ ghotara ikpe omuma ya. ²³ Ọ burukwa na-eme ka ọ mata mmehie ya, ọ ghaghị iweta mkpi na-enweghi nkwaru dika onyinye n'ihu mmehie ya. ²⁴ Ọ ga-ebikwasị aka ya n'isi mkpi ahụ. Gbuo ya n'ebe a na-egbu anu aja nsure oku, n'ihu ONYENWE ANYI. Ọ bu aja mmehie. ²⁵ Mgbe ahụ, onye nchụaja ga-aruru ụfọdụ n'ime ọbara aja mmehie ahụ na mkpisiaka ya tee ya n'elu mpi ebe ichu aja nke aja nsure oku.† Nke fodoru ka ọ ga-awupu n'ukwu ala ala ebe ichu aja. ²⁶ Ọ ga-akpo abuba ya niile oku n'ebe ichu aja dika o si kpoo abuba anu e ji chuo aja udo oku. N'uzo di otu a, onye nchụaja ga-ekpuchiri onyeisi ahụ mmehie ya. A ga-agbaghara ya.

²⁷ “ Ọ buru na otu onye n'etiti ndi obodo ahụ emehie na-amaghị ama, mee ihe megidere ihe obula ONYENWE ANYI nyere n'iwu nke a na-adighi eme eme, mgbe ha ghotara ikpe omuma ha, ²⁸ ọ burukwa na-amata mmehie ha mere, ha ga-eweta nne ewu na-enweghi ntupo dika onyinye n'ihu mmehie ya. ²⁹ Ọ ga-ebikwasị aka ya n'elu isi aja mmehie ahụ, e gbuo ya n'ebe a na-achụ aja nsure oku. ³⁰ Onye nchụaja ga-ewere ụfọdụ ọbara ahụ na mkpisiaka ya tee ya na mpi nke ebe ichu aja nke aja nsure oku, ọ ga-awu ọbara fodoru n'ukwu ala ala ebe ichu aja. ³¹ Ọ ga-ewepu abuba ya niile dika a na-eme n'aja udo. Onye nchụaja ga-akpo ha oku n'ebe ichu aja, dika ihe na-esi isi uto nye ONYENWE ANYI. N'uzo di otu a, onye nchụaja a ga-ekpuchikwara ha mmehie. A ga-agbagharakwa ha.

³² “ Ma ọ buru na mmadu eweta otu aturu dika onyinye n'ihu aja mmehie ya, ọ ghaghị ibu nne aturu na-enweghi ntupo. ³³ Ọ ga-eweta ya n'ebe a na-egbu anu aja nsure oku. Ọ ga-ebikwasị ya aka n'isi, gbuo ya n'ebe ahụ, ka ọ buru aja mmehie ya. ³⁴ Onye nchụaja ga-ewere ụfọdụ ọbara anu aja mmehie ahụ na mkpisiaka ya, tee ya na mpi di n'ebe ichu aja nke aja nsure oku. Ọ ga-awu ọbara fodoru n'ukwu ala ala nke ebe ichu aja. ³⁵ Ha ga-ewepu abuba ya niile, dika a na-eme n'aturu aja udo. Onye nchụaja ga-akpo abuba ahụ oku n'elu ebe ichu aja dika onyinye nsure oku a churu nye ONYENWE ANYI. N'uzo di otu a, onye nchụaja ga-ekpuchikwara ha mmehie n'ihu iwu ha dara. A ga-agbaghara ha mmehie ha.

* 4:15 4:15 Lev 8:14,22; Onu 8:8-10 † 4:25 4:25 Lev 9:9

5

1 “Ọ buru na mmadu obula emehie n’ihi na o juru ikwuputa mgbe o nuru okwa amaara n’oha maka igba ama banyere ihe o huru maobu ihe o maara, o bu onye ikpe mara.

2 “Onye na-amaghị ama metu ihe ruru aru aka, dika ozu anu obula iwu megidere, maobu anu ulo, maobu anu ohia, maobu anu obula na-akpu akpu n’ala. O ghoala onye ruru aru, na onye ikpe mara. 3 Ma o buru na ha emetu ihe obula ruru aru si n’ahu mmadu putu aka, ihe obula ga-eme ya ka o hapu idi ocha, o bu ezie na ha amaghị na o bu ihe ruru aru, mgbe o matara ya, o ga-abu onye ikpe mara. 4 O buru na mmadu a nuo iyi nzuzu, nke ga-akwagide ya ime ihe obula maobu ihe di mma, maobu ihe di njo, mgbe onye ahụ ghotara na o bu iyi nzuzu ka o nuru, o buru onye ikpe mara. 5 Onye obula sitere n’uzo di otu a buru onye ikpe mara, ga-ekwuputa mmehie ya,* dika o si di. 6 O ga-ewetara ONYENWE ANYI nne aturu, maobu nne ewu site n’igwe ewu na aturu, dika aja ikpe omuma maka mmehie ha mere. Onye nchujaja ga-achuru ha aja mkpuchi mmehie maka mmehie ha.

7 “O buru na o nweghi ike iweta aturu, o ga-ewetara ONYENWE ANYI nduru abuo, maobu kpalakwukwu abuo, dika ihe ikpe omuma mmehie ha. Otu n’ime nnuhu ndi a ga-abu maka aja mmehie, nke ozo ga-abu maka aja nsure oku. 8 O ga-eweta ha nye onye nchujaja. Onye ga-ewere nnuhu nke mbu chuo aja mmehie. O ga-atubipụ olu ya, kama o gaghi ekewapucha isi nnuhu ahụ site n’ahu ya. 9 O ga-efesa ufođu obara aja mmehie ahụ n’akuku ebe ichu aja, ma obara foduru ka o ga-awusa n’ukwu ala ala ebe ichu aja. Nke a ga-abu aja mmehie. 10 Onye nchujaja ga-eji nnuhu nke ozo chuo aja nsure oku. O ga-agbaso usoro e debere maka ichu aja nsure oku.† O ga-ekpuchikwara ha mmehie ha mere. A ga-agbagharakwa ha.

11 “O buru na onye ahụ enweghi ike iweta nduru abuo, maobu kpalakwukwu abuo, o ga-eweta iko oka asaa a kworo nke oma ka o buru onyinye aja mmehie. O gaghi etinye ya mmanu oliv na uda na-esi isi ufo, n’ihi na o bu aja mmehie. 12 Ha ga-ewere ya bjakwute onye nchujaja, onye ga-ekporo nke ga-eju ya aka ya dika oke ncheta. Kpoo ya oku n’ebe ichu aja nke onyinye nsure oku e chere n’ihu ONYENWE ANYI. Nke a ga-abukwa aja mmehie ya. 13 N’uzo di otu a, onye nchujaja ga-achuru ya aja ikpuchi mmehie ya niile. A ga-agbagharakwa ya. Utu oka foduru ga-abu nke onye nchujaja, dika e si mee ya n’aja onyinye mkpuru oka.’”

Aja ikpe omuma

14 ONYENWE ANYI gwara Mosis si, 15 “Mgbe onye obula sitere na-amaghị ama mehie, meru ihe nso niile nke ONYENWE ANYI, buru onye nke n’ekwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYI. O ga-ewetara ONYENWE ANYI otu ebule na-enweghi ntupe site n’igwe anu, dika onuahia ya si di n’olaocha, n’usoro shekel nke ebe nso.‡ O bu aja ikpe omuma. 16 O ga-akwughachikwa ugwo ihe nso ndi ahụ niile nke o na-emezughị. O ga-atukwasị otu uzo n’ime uzo ise nke onuahia ya n’elu ya, were ha niile nye onye nchujaja. Onye nchujaja ahụ ga-ewere ebule ahụ na ihe ndi a churo ya aja mkpuchi mmehie, n’ihi ikpe omuma ya. A ga-agbagharakwa ya.

17 “Ma o buru na mmadu obula emehie, mee ihe obula megidere iwu obula ONYENWE ANYI nyere, o bu ezie na e mere mmehie a na-amaghị ama, ma ikpe mara ha, o ga-atakwa ahuhu soo ya. 18 O ga-ewetara onye nchujaja ihe aja ikpe omuma nke bu otu ebule na-enweghi ntupe site n’igwe anu, nke onuahia ga-abu ihe o ruru. N’uzo di otu a, onye nchujaja ga-achuru ya aja mkpuchi mmehie n’ihi ihe ojo o mere na-amaghị ama. A ga-agbaghara ya mmehie ya. 19 O bu aja ikpe omuma, n’ihi na onye mehieri megide ONYENWE ANYI ka o bu.”

6

1 ONYENWE ANYI gwara Mosis si, 2 “O buru na onye obula emehie buru onye na-ekwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYI, site n’iduhie onye agbataobi ya banyere ihe e tinyere ya n’aka idebe, maobu izunari mmadu ihe, maobu jji aghughu nara mmadu ibe ya ihe; 3 maobu site n’ijide ihe furu efu nke o chotara ghaa ugha banyere ya. Ma o buru na ha a nuo iyi na ha ejighi ya, maobu gbasara udi mmehie mmadu puru ime. 4 Mgbe ha mehieri n’uzo obula n’ime uzo ndi a niile, ghotu na ikpe mara ha. Ha aghaghị inyeghachi onye nwe ihe ahụ ha zuru n’ohi, maobu ihe ha punara n’ike, maobu ihe e nyere ya idebe, ma o bukwanu ihe ahụ furu efu o chotara, 5 maobu ihe obula o nuru n’iyi ugha. O ga-akwughachi ihe ndi a niile n’uju, tukwasikwa otu uzo n’ime uzo ise*’

* 5:5 5:5 Onu 5:7 † 5:10 5:10 Lev 1:14-17 ‡ 5:15 5:15 Ya bu onu ego, dika ndi ikpe kpebiri ya. * 6:5 6:5 Onu 5:7

nke ọmụahịa ihe ahụ, nyeghachi ya onye nwe ya, n'ụbọchị ahụ ọ ga-eweta aja ikpe ọmụma ya. ⁶ Ọ ga-ewetara onye nchụaja n'ihu ONYENWE ANYỊ, aja ikpe ọmụma ya nke bụ ebule na-enweghị ntụpọ site n'igwe anụ, nke ọmụahịa ya ga-abụ ihe ahụ e gbubiri iji ikwu ụgwọ mmehie. ⁷ N'uzọ dị otu a, onye nchụaja ga-ekpuchikwara ya mmehie ya n'ihu ONYENWE ANYỊ, a ga-agbaghakwara ha n'ihie ihe ọbụla ha mere nke ikpe ji maa ha."

Aja nsure ọkụ

⁸ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu sị ya, ⁹ "Nye Eron na ụmụ ya ndị ikom iwu sị: 'Ndị a bụ usoro iwu metụtara aja nsure ọkụ. Aja nsure ọkụ ga-adigide n'ekwu ahụ dị n'ebe ichu aja site n'abalị ruo n'ututu. A ga-akwanyekwa ọkụ na-adi n'ebe ichu aja hapu ya ka o nwuo abali niile. ¹⁰ Mgbe chi boro, onye nchụaja ga-eyiri uwe ime ahụ ya nke akwa ọcha, nakwa uwe elu ahụ ya, gaa kpopu ntụ dị n'ekwu nke ebe ichu aja nsure ọkụ ahụ, wusa ha n'akuku ebe ichu aja ahụ. ¹¹ Mgbe o mesiri nke a, ọ ga-agbanwe uwe ya, kporo ntụ ahụ, buru ya puo n'azu ogige ahụ gaa wufuo ya n'ebe ahụ e mere ka ọ dị ọcha. ¹² Ọkụ dị n'ebe ichu aja ga na-enwu mgbe niile, a gaghị ekwe ka ọ nyuo. N'ututu niile onye nchụaja ga-akwanye ya nku oburu, tukwasikwa aja nsure ọkụ n'elu ya surekwaa abuba aja udo n'elu ya. ¹³ Ọkụ ga-enwugide n'ebe ichu aja mgbe niile. A gaghị ekwe ka ọ nyuo mgbe ọbụla.'

Aja mkpuru ọka

¹⁴ "Ndị a bụ usoro iwu gbasara onyinye mkpuru ọka. Ụmụ Eron ndị ikom ga-eguzo n'ihu ebe ichu aja iche ya n'ihu ONYENWE ANYỊ. ¹⁵ Mgbe ahụ, onye nchụaja ga-ekpoju ọka ahụ a kworo nke oma, na ufodu mmanu oliv, tinyere uda na-esi isi uto n'aka ya dika oke ncheta. Kpoọ ya ọkụ n'elu ebe ichu aja ka ọ nochie anya onyinye ahụ niile, nke isisi ya di ONYENWE ANYỊ ezi mma. ¹⁶ †Eron na ụmụ ya ndị ikom ga-eri nke foduru. Ma a ga-eri ya na-eghi ihe na-eko achicha, n'ime ebe nso, n'ogige ulo nzute ka a ga-anọ eri ya. ¹⁷ Agaghị etinye ya ihe na-eko achicha ma a na-eghe ya. Enyela ya ka ọ buru oke ruuru ha site n'onyinye nsure ọkụ e chere n'ihu m. Ha bukwa ihe dikarisiri nso, dika aja ikpe omuma na aja mmehie. ¹⁸ Nwoke ọbụla sitere n'agburu Eron, onye nchụaja, nwere ike iri ya. Ọ bụ oke ọ ga na-eketa site n'onyinye nsure ọkụ niile echere n'ihu ONYENWE ANYỊ ruo n'ogbo niile na-abia. Ihe ọbụla meturu ha ahụ ga-agho ihe di nso.'"

¹⁹ ONYENWE ANYỊ gwakwara Mosis sị, ²⁰ "Nke a bụ aja Eron na ụmụ ya ndị ikom ga-achuru ONYENWE ANYỊ n'ubochi a ga-ete ya mmanu. Ọ ga-abu otutu ruru lita abuo nke oka di ezi mma dika aja onyinye a na-achu mgbe niile. Ha ga-enye otu okara ya n'ututu, nye nke ozo n'uhuruchi. ²¹ Ha ga-etinye ya mmanu, ghee ya n'ite. I ga-ebubata ya mgbe a gwokoro ya nke oma, chee ya dika aja oka a nyawasiri anyawasi nke isisi ya di ONYENWE ANYỊ ezi mma. ²² Nwa nwoke ahụ nke ga-anochi ya dika onye nchụaja e tere mmanu bu onye ga-akwado ya. Ọ bụ oke ruuru ONYENWE ANYỊ ebighi ebi, burukwa nke a ga-esure ọkụ kpmkpm. ²³ Onyinye mkpuru ọka ọbụla nke onye nchụaja nyere ka a ga-akpo ọkụ kpmkpm. A gaghị eri ya eri."

Aja mmehie

²⁴ ONYENWE ANYỊ siri Mosis, ²⁵ "Gwa Eron na ụmụ ya ndị ikom, sị, 'Ndị a bụ usoro iwu unu ga-edebe banyere aja mmehie. A ga-egbu anu aja mmehie n'ihu ONYENWE ANYỊ, n'ebe ahụ a na-egbu anu aja nsure ọkụ. Ọ bụ ihe dikarisiri nso. ²⁶ Onye nchụaja churu ya ga-eri anu ya, ọ bụ n'akuku ebe nso ahụ, ya bụ n'ogige ulo nzute ahụ ka a ga-anọ rie ya. ²⁷ Ihe ọbụla meturu anu nke ọbụla aka, ga-agho ihe di nso. Ọ burukwa na ọbara ya efesa n'uwe ọbụla, i ga-asu uwe ahụ n'akuku ebe nso ahụ. ²⁸ A ghaghị itiwa ite aja e ji sie anu ahụ. Ọ burukwanu n'ite bronz ka e siri ya, a ga-asa ite ahụ mmiri nke oma, saa ya ka ọ di ezi ọcha. ²⁹ Nwoke ọbụla a muru n'ezinaulo ndi nchụaja nwere ike iri anu ahụ, ọ bụ ihe dikarisiri nso. ³⁰ Ma a gaghị eri anu aja mmehie ọbụla, bu nke e webatara ọbara ya n'ime ulo nzute maka ikpuchi mmehie n'Ebe nso ahụ. Aghaghị ikpo ya ọkụ.

7

Aja ikpe omuma

¹ "Ndị a bụ usoro iwu banyere aja ikpe omuma, bu nke dikarisiri nso. ² A ga-egbu anu aja ikpe omuma ahụ n'ebe a na-egbu anu aja nsure ọkụ, were ọbara ya fesaa n'akuku niile nke ebe ichu aja. ³ Abuba ya niile ka a ga-enye dika onyinye: abuba di n'odudu ya, na abuba niile kpuchiri ihe di n'ime afọ ya, ⁴ na akuru abuo ya, na abuba nke di n'elu ha, ruo n'akuku ukwu ya, na umeju ya, na abuba kpuchiri ya. ⁵ Onye nchụaja ga-akpo ha oku n'elu ebe ichu aja dika onyinye nsure ọkụ nye ONYENWE ANYỊ. Ọ bụ aja

† 6:16 6:16 Lev 2:3

ikpe omuma. ⁶ Nwoke obula a muru n'ezinaulo ndi nchujaja nwere ike iri anu foduru na ya, maobu n'ebe nsọ ka aghaghị ino rie ya. O bu ihe dikarisiri nsọ.

⁷ "Otu iwu a metutakwara aja ikpe omuma na aja mmehie. Anu obula foduru ga-abu nke onye nchujaja ahụ nke ji ha chuo aja mkpuchi mmehie. Oke ya ka o bu. ⁸ Onye nchujaja nke churu aja nsure oku n'isi onye obula, ka o diri iwere akpukpo niile si n'anụ ahụ o ji chuo aja nye onwe ya. ⁹ A ga-ebunye onye nchujaja churu aja mkpuru oka nke e ji utu oka chuo, utu oka foduru. Otu a ka o ga-adikwa n'aja achicha obula a nuru anu, maobu nke e siri esi, maobu nke e ghere eghe. Ihe obula foduru ga-abu nke onye nchujaja ahụ. ¹⁰ Aja mkpuru oka obula, ma nke e tinere mmanu, ma nke a na-etinyeghi mmanu, nke foduru ga-abu nke umu ndi ikom Eron.

Aja udo

¹¹ "Ndi a bu usoro iwu gbasara aja udo nke mmadu obula nwere ike choro ONYENWE ANYI n'aja:

¹² "O buru na ha enye ya dika aja ekele, tinere aja ekele a ha ga-eweta ogbe achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee, nke a gwakotara ya na mmanu oliv, na mbadamba achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee, nke e tere mmanu n'elu ya, nakwa achicha e ji oka a kworo nke oma a gwakotara ya na mmanu n'ime ya. ¹³ O ga-ewetakwa onyinye achicha ozo nke e ji ihe na-eko achicha, ya bu, yiist mee, tinere aja udo nke ekele ha. ¹⁴ Ha ga-esikwa na ya weta otu n'ime onyinye obula, chee n'ihu ONYENWE ANYI, dika onyinye. O bu nke ndi nchujaja ahụ na-efesa obara anu e ji chuo aja udo n'elu ebe ichu aja. ¹⁵ Ma anu ahụ eji chuo aja onyinye udo nke ekele, ka a ga-eri n'otu ubochi ahụ e ji ha chuo aja. O nweghi nke a ga-ahapu ka o boo chi.

¹⁶ "Ma o buru na onyinye mmadu wetara bu onyinye afo ofufu, maobu onyinye o wetara n'ihu nkwa o kwere, a ga-eri anu aja ahụ n'ubochi ahụ a churu ya, nweekwa ike rie nke foduru ma chi bo. ¹⁷ Ma anu obula foduru n'ime anu aja ahụ, nke a n-erichapughi n'ubochi nke abuo ahụ ka a ga-akpo oku. ¹⁸ O buru na e rie anu aja udo ahụ n'ubochi nke ato, a gaghị anabata ya. A gaghị agunyere ya onye ahụ wetara ya n'ihu na ihe ruru aru ka o bu. Onye obula riri ya ga-abu onye ikpe mara.

¹⁹ "Anu obula nke meturu ihe ruru aru aghoala ihe na-adighi ocha. A gaghị eri ya. A ga-akpo ya oku. Ma n'ebe anu ndi ozo di, onye obula e mere ka o di ocha nwere ike iri ya. ²⁰ A ga-esite n'etiti ndi m kewapu onye obula riri anu e ji chuo aja udo nye ONYENWE ANYI mgbe onye ahụ no n'onodu adighi ocha. ²¹ Onye obula meturu ihe obula ruru aru aka, ma iru aru ahụ o si na mmadu, ma o si n'anụ ohia, ma o si n'ihe obula ozo, a ga-esite n'etiti ndi ya kewapu ya ma o buru na onye ahụ anoro n'onodu ahụ rie anu e ji chuo aja udo nye ONYENWE ANYI."†

Iwu megidere iri abuba na obara

²² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ²³ "Gwa umu Izrel okwu si ha, 'Unu erila abuba ehi, maobu nke ewu, maobu nke aturu. ²⁴ Abuba anu obula nwuru anwu maobu nke anu ohia gburu adighi mma oriri. E nwere ike jiri ha mee ihe ozo. ²⁵ A ga-ekewapu mmadu obula site n'etiti ndi ya, bu onye na-eri abuba anumanu nke a ga-esite na ya chee onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI. ²⁶ Ozokwa, unu erila obara nmanu maobu nke anumanu n'ebe obula unu bi.* ²⁷ Onye obula riri obara ka a ga-ekewapu site n'etiti ndi ya."

Oke ndi nchujaja

²⁸ ONYENWE ANYI gwakwara Mosis si, ²⁹ "Gwa umu Izrel okwu si ha, 'Onye obula wetara ONYENWE ANYI onyinye aja udo aghaghị iweta ufodu n'ime onyinye ahụ dika onyinye puru iche nye Onyenwe anyi. ³⁰ Ha ga-eji aka ha chee onyinye nsure oku ahụ n'ihu ONYENWE ANYI. Ha ga-eweta abuba ahụ, ya na obi anu, fufee obi anu ahụ n'ihu ONYENWE ANYI dika aja mfufe. ³¹ Onye nchujaja ga-akpo abuba ahụ oku n'ebe ichu aja, ma obi anu ahụ ga-abu nke Eron na umu ya ndi ikom. ³² Unu ga-enye onye nchujaja apata aka nri nke anu aja udo ahụ, dika onyinye. ³³ Nwa Eron, onye ji obara na abuba chuo aja udo ahụ ga-ewere apata aka nri ya dika oke ruuru ya. ³⁴ Site n'onyinye umu Izrel na-enye n'oge aja udo, ewerela m obi anu ahụ a na-efufe efufe, na apata anu a na-eche n'ihu m nye Eron, onye nchujaja na umu ya ndi ikom ka ha buru oke ruuru ha mgbe obula umu Izrel na-achụ aja udo.'"†

³⁵ Nke a bu akuku anu ahụ e ji chuo aja nsure oku nye ONYENWE ANYI, nke e nyekwara Eron na umu ya ndi ikom n'ubochi ahụ e chere ha n'ihu ONYENWE ANYI ijere ya ozi dika ndi nchujaja. ³⁶ N'ihu na n'ubochi ahụ e tere ha mmanu ka ONYENWE ANYI nyere umu Izrel iwu si ha nye Eron na umu ya ndi ikom oke ndi a oge niile, site n'ogbo ruo n'ogbo.

* 7:26 7:26 Jen 9:4 † 7:34 7:34 Opu 29:27

³⁷ Ndi a bu usoro iwu metutara aja nsure oku, na aja mkpuru oka, na aja mmehie, na aja ikpe omuma, na onyinye ido nso, na aja udo. ³⁸ ONYENWE ANYI nyere Mosis iwu ndi a n'ugwu Sainai n'ubochi ahụ o nyere umu Izrel iwu si ha, wetara ONYENWE ANYI onyinye n'ozara Sainai.

8

Ido Eron na umu ya nso

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ² "Kpota Eron na umu ya ndi ikom, chitakwa uwe ha, weta mmanu nso, oke ehi nke aja mmehie na ebule abuo ahụ, na nkata achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee. ³ Kpokotaa ogbakọ umu Izrel niile ka ha bia n'onu uzo ulo nzute." ⁴ Mosis mere ihe ONYENWE ANYI gwara ya ka o mee. Ogbako umu Izrel zukotara n'onu uzo ulo nzute ahụ.

⁵ Mosis gwara ogbakọ ahụ si, "Nke a bu ihe ONYENWE ANYI nyere n'iwu ka e mee." ⁶ Mgbe ahụ, Mosis kpọtara Eron na umu ya ndi ikom n'ihu, jiri mmiri saa ha ahụ. ⁷ O yikwasiri Eron uwe ime ahụ, kee ya ihe okike a na-eke n'ukwu, yikwasikwa ya uwe mwuda na efod ahụ, jiri ihe okike ahụ a chorọ mma kegidesie efod ahụ ike n'ahụ ya. ⁸ O tukwasiri ya ihe igbochi obi ahụ n'ahụ, tinye Urim na Tumim n'ime ihe igbochi obi ahụ. ⁹ O tuhikwara akwa ike n'isi ahụ n'isi Eron, tinye n'ihu akwa ike n'isi ahụ, okpu nso e ji olaedo kpoo, nke bu akara ido nso, dika ONYENWE ANYI si nye Mosis n'iwu.

¹⁰ Mgbe ahụ, Mosis weere mmanu nso ahụ tee n'ulo nzute ahụ, na n'ime niile di n'ime ya, ido ha nso. ¹¹ O fesakwara ufodu n'ime mmanu ahụ ugboro asaa n'ebe ichu aja, fesakwa ya ugboro asaa n'elu ngwongwo niile di n'ebe ichu aja, na n'efere e ji asa ihe, na ukwu ya, ido ha nso. ¹² O wusara Eron ufodu mmanu nso ahụ n'isi, tee ya mmanu, n'ihu ido ya nso. ¹³ O kpotara umu ndi ikom Eron nso, o yikwasiri ha uwe ime ahụ, kee ha ihe okike nke ukwu, kekwasi ha ihe okike n'isi, dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

¹⁴ O kpotara oke ehi e ji achu aja mmehie, mee ka Eron na umu ya ndi ikom bikwasị aka ha n'elu isi ya. ¹⁵ Mosis gburu oke ehi ahụ, were ufodu n'ime obara ahụ, jiri mkpisiaka ya ruta obara tee na mpi niile di n'ebe ichu aja, ido ebe ichu aja ahụ nso. O wupuru obara nke foduru n'ukwu ala ala nke ebe ichu aja ahụ. Otu a ka o si doo ya nso, ikpuchiri ya mmehie. ¹⁶ Mosis wekwara abuba niile di gburugburu ihe di n'ime afo ehi ahụ, mba-umeju nke umeju ya, akuru abuo ya na abuba di n'elu ha, kpoo ya oku n'ebe ichu aja. ¹⁷ Ma oke ehi ahụ, akpukpo ya, anu ya na mgbiri afo ya, ka o kpoo oku n'azu omuma ulo ikwu ahụ dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

¹⁸ O weere ebule ahụ, chee n'ihu ONYENWE ANYI, dika aja nsure oku. Eron na umu ya ndi ikom bikwasiri aka ha n'elu isi ya. ¹⁹ Mgbe ahụ, Mosis gburu ebule ahụ, fesa obara ya n'akuku niile nke ebe ichu aja. ²⁰ O bowasiri ebule ahụ ntakiri ntakiri, kpoo isi ya, iberibe anu ya na abuba ya oku. ²¹ O sachara ihe di n'ime afo ya na ukwu ya niile mmiri, kpoo ebule ahụ niile oku n'ebe ichu aja. N'ihu na o bu aja nsure oku nke isisi ya di ONYENWE ANYI ezi mma, n'ihu na o bu dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

²² O kpọtara ebule nke ozo, bu ebule nke ido nso, Eron na umu ya ndi ikom bikwasiri aka ha n'elu isi ya. ²³ Mgbe ahụ, Mosis gburu ya, were ufodu n'ime obara ya tee Eron n'onu nti aka nri, na n'isi mkpuru aka nke aka nri ya, na n'isi mkpuru ukwu nke aka nri ya. ²⁴ Mosis kpotara umu ndi ikom Eron nso, weere ufodu obara ahụ tee n'onu nti aka nri ha, na n'isi mkpuru aka nke aka nri ha, na n'isi mkpuru ukwu nke aka nri ha. O fesakwara obara n'akuku niile nke ebe ichu aja ahụ. ²⁵ O weere abuba ya, akuku odudu ya nwere abuba, na abuba niile nke kpuchiri ihe di n'ime afo ya, na mba-umeju nke di n'umeju ya, akuru ya abuo na abuba ha, na apata aka nri ya. ²⁶ O sitere na nkata achicha ahụ a na-ejighi ihe na-eko achicha mee, nke di n'ihu ONYENWE ANYI, weputa otu ogbe achicha, na otu ogbe achicha a gwakotara mmanu oliv, na otu mbadamba ogbe achicha, tukwasị ha n'elu abuba ndi ahụ, na n'elu apata aka nri ahụ. ²⁷ O tinyere ihe ndi a niile n'aka Eron na umu ya ndi ikom, ha fufere ha n'ihu ONYENWE ANYI dika aja mfufe. ²⁸ Mosis naara ya site n'aka ha, kpoo ha oku n'elu ebe ichu aja, ya na aja nsure oku, ka o buru aja ido nso nke isisi ya di ezi mma, onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI. ²⁹ Mosis werekwara obi ebule ido nso ahụ, fufee ya n'ihu ONYENWE ANYI, dika aja mfufe, dika ONYENWE ANYI nyere n'iwu. Nke a bu oke Mosis.

³⁰ Mgbe ahụ, Mosis weere ufodu n'ime mmanu nso ahụ, na ufodu n'ime obara ahụ di n'ebe ichu aja fesa ya Eron na uwe ya, fesakwa ya umu ndi ikom Eron n'uwe ha. Otu a ka o si doo Eron na uwe ya, na umu ya ndi ikom na uwe ha nso.

³¹ Mgbe ahụ, Mosis gwara Eron na umu ya ndi ikom si, "Sienu anu ahụ n'onu uzo ulo nzute. Norokwanu n'ebe ahụ rie ya na achicha ahụ di n'ime nkata onyinye ido nso,

dịka a gwara m, si, 'Eron na umu ya ndi ikom ga-eri ya.' ³² Ihe o bu la foduru na anu ahụ na achicha ahụ, ka unu ga-akpo oku." ³³ O siri ha: "Unu esikwala n'onu uzo ulo nzute a puo ruo ubochi asaa, tutu ruo mgbe ubochi ido nso unu zuruoke, n'ihu na ido nso unu ga-anu ubochi asaa. ³⁴ Ihe niile e mere n'ubochi taa bu ihe ONYENWE ANYI nyere n'iwu, banyere ichu aja maka mkpuchi mmehie unu." ³⁵ Unu aghaghị inogide n'onu uzo ulo nzute ehiha na abali ubochi asaa, mezuokwa ihe ONYENWE ANYI nyere n'iwu, ka unu ghara inwu. N'ihu na nke a bu iwu e nyere m.

³⁶ Ya mere, Eron na umu ya ndi ikom mezuru ihe niile dika ONYENWE ANYI si nye n'iwu site n'onu Mosis.

9

Mbido oru ndi nchujaja

¹ N'ubochi nke asato, Mosis kpore Eron na umu ya ndi ikom, na ndi okenye Izrel. ² O gwara Eron si, "Site n'ime igwe ehi were nwa oke ehi i ga-eji chuo aja mmehie. Werekwa ebule na-enweghi ntupo i ga-eji chuo aja nsure oku, nke m ga-eche n'ihu ONYENWE ANYI. ³ O gwakwara umu Izrel si ha, 'Horo nu mkpi a ga-eji chuo aja mmehie, na nwa ehi, na nwa aturu na-enweghi ntupo, ndi gbara naani otu afo, a ga-eji chuo aja nsure oku, ⁴ na ehi, na ebule a ga-eji chuo aja udo n'ihu ONYENWE ANYI, tinyere mkporu oka a gwara mmanu. N'ihu na taa ka ONYENWE ANYI ga-eme ka unu hu ya anya.'"

⁵ Ha wetara ihe ndi a niile bja n'onu uzo ulo nzute dika Mosis nyere n'iwu. Ogbako umu Izrel niile bjara nso guzo n'ihu ONYENWE ANYI. ⁶ Mgbe ahụ, Mosis siri ha, "Ihe ndi a bu ihe ONYENWE ANYI nyere unu n'iwu idebe, ka ebube ya si otu a puta ihe n'ihu unu."

⁷ Mosis siri Eron, "Bja nso n'ebe ichu aja. Chuo aja mmehie, na aja nsure oku nke a ga-eji kpuchie mmehie gi na mmehie ndi ahụ niile. Chuo aja onyinye diri ndi ahụ, maka ikpuchiri ha mmehie ha, dika ONYENWE ANYI nyere n'iwu."

⁸ Eron bjara nso n'ebe ichu aja, gbuo nwa ehi ahụ ka o buru aja mmehie nke ya. ⁹ Umu Eron buteere ya obara ehi ahụ. O tinyere mkpisiaka ya n'ime obara ahụ tee ya na mpi di n'ebe ichu aja. O wuru obara foduru n'ukwu ala ala ebe ichu aja ahụ. ¹⁰ O kpore abuba ya, na akuru ya abuo, na ihe kpuchiri umeju si n'aja mmehie ahụ oku n'ebe ichu aja dika ONYENWE ANYI nyere Mosis iwu. ¹¹ Ma anu ahụ ya, na akpukpo ya, ka o kpore oku n'azu ebe obibi.

¹² Emesija, o gburu anu e wetara maka aja nsure oku ahụ. Umu ya ndi ikom nyere ya obara anu ahụ, nke o fesara gburugburu ebe ichu aja. ¹³ Ha nyefere ya aja nsure oku ahụ n'aka n'otu ha si boyo ya, tinyere isi ya. O kpore ihe niile oku n'ebe ichu aja. ¹⁴ O sachara ihe di n'ime afo ya, na ukwu ya, kpoo ha oku, dika aja nsure oku.

¹⁵ Emesija, Eron wetara onyinye nke di maka ndi mmadu, o were ewu ahụ bu maka mmehie ndi mmadu, gbuo ya, were chuo aja mmehie, dika o mere nke mbu.

¹⁶ O chukwara aja nsure oku n'usoro dika iwu e nyere si di. ¹⁷ O webatakwara aja mkporu oka ahụ, kporo nke juru ya aka, kpoo ya oku n'elu ebe ichu aja, tinyekwara aja nsure oku nke ututu ahụ.

¹⁸ N'ikpeazu, o gburu ehi na ebule ahụ, nke bu aja udo ndi Izrel. Umu Eron buteere ya obara nke o fesara gburugburu ebe ichu aja. ¹⁹ O chikotara abuba niile di ehi na ebule ndi ahụ n'ahụ, na odudu ha, na abuba kpuchiri ihe ime ha, ya na akuru ha, na abuba kpuchiri umeju ha, ²⁰ tukwasị ha n'obi anu ndi ahụ, kpoo ha oku n'ebe ichu aja. ²¹ Mgbe ahụ, Eron fufere, dika onyinye mfufe, obi anu ahụ, na apata aka nri ha n'ihu ONYENWE ANYI dika Mosis nyere n'iwu.

²² Eron weliri aka ya elu n'ebe umu Izrel no, gozie ha. Emesija, mgbe o chuchara aja mmehie, na aja nsure oku na aja udo, o sitere n'ebe ichu aja ahụ ridata.

²³ Mosis na Eron bara n'ime ulo nzute. Mgbe ha putara, ha goziri oha mmadu ahụ. Mgbe ahụ kwa, ebube ONYENWE ANYI putara ihe nye mmadu niile n'ogbako ahụ. ²⁴ Oku sitekwara n'ebe ONYENWE ANYI no daa, rechapu aja nsure oku ahụ, na abuba ahụ di n'ebe ichu aja. Mgbe ndi Izrel huru ya, ha tiri mkpu onu. Daa, kpuo ihu n'ala.

10

Onwu Nadab na Abihu

¹ Ma umu Eron, Nadab na Abihu, were oku tinye n'ihe igu oku ha, tinyekwa uda nesi isi n'oku ahụ, si otu a chee oku na-adighi nso n'ihu ONYENWE ANYI, n'uzo megidere ihe e nyere n'iwu. ² N'ihu ya, oku sitere n'ihu ONYENWE ANYI daa rechapu ha, ha nwuru n'ihu ONYENWE ANYI. ³ Mgbe ahụ, Mosis gwara Eron si, "Nke a bu ihe ONYENWE ANYI bu n'obi mgbe o kwuru si, " 'N'etiti ndi niile na-abjara m nso

ka a ga-edo m nsọ
 ọ bụkwa n'ihu ọha mmadu,

ka a ga-asọpuru m.*,"

Ma Eron gbara nkiti.

⁴ Mgbe ahụ, Mosis kpọrọ Mishael na Elzafan, ụmụ Uziel, nwanne nna Eron si ha, "Bianu nso. Gaanụ buputa ozu ụmụnne unu site n'ihu ebe nso, buru ha gaa n'azu ebe obibi." ⁵ Ha bbara ghanya aka n'uwe ime ahụ ha buru ha bupụ n'azu ọmụma ụlọ ikwu, dika Mosis nyere n'iwu.

⁶ Mosis tughariri si Eron na ụmụ ya, Elieza na Itama, "Unu ekwekwala ka ntutu isi unu kpasaa akpasa iziputa na unu na-eru ụjụ. Unu adọwakwala uwe unu. N'ihu na ọ buru na unu emee otu a, unu ga-anwu. Iwe ONYENWE ANYI ga-abiakwasikwa ọgbako Izrel niile. Ma ndi ikwu gi, ụmụ Izrel ndi ozo, nwere ike ruo ụjụ n'ihu Nadab na Abihu. ⁷ Ozo, unu ahapula onu ụzọ ụlọ nzute, ka unu ghara inwu, n'ihu na mmanu nsọ nke ONYENWE ANYI di n'ahu unu." Ha mere dika Mosis gwara ha.

⁸ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Eron si, ⁹ "Gi na ụmụ gi ndi ikom agaghị anu mm anya, maobu ihe onunụ obula na-aba n'anya mgbe unu na-aba n'ulo nzute ka unu ghara inwu. Agburu unu niile ga-esogide iwu a ruo ogbo niile na-abia. ¹⁰ Oru unu ka o bu ikpa oke n'etiti ihe di nsọ na ihe na-adighi nsọ, na n'etiti ihe di ocha na ihe na-adighi ocha. ¹¹ Oru unu bükwa izi ụmụ Izrel ukpuru niile ONYENWE ANYI nyere ha site n'aka Mosis."

¹² Mosis siriri Eron na ụmụ ya ndi ikom foduru, bu Elieza na Itama, "Werenu onyinye mkpuru oka nke foduru site na onyinye nsure oku, nke a kwadoro na-etinyeghi ihe iko achicha obula, bu nke e nyere ONYENWE ANYI. Rieniu ya n'akuku ebe ichu aja, n'ihu na o bu ihe dikarisiri nsọ. ¹³ Rieniu ya n'ime ebe nsọ ahụ, n'ihu na o bu oke ruru unu na ụmụ unu ndi ikom site n'oninye nsure oku e nyere ONYENWE ANYI; n'ihu na nke a bu ihe e nyere m n'iwu. ¹⁴ Ma unu na ụmụ unu ndi ikom na ndi inyom ka o dikwara iri obi anu na apata ya, nke e fufere n'ihu ONYENWE ANYI. Kama, o bu n'ebe di okwa ka unu ga-anu rie ya. Nke a bu oke enyere unu na ụmụ unu site n'aja udo nke ụmụ Izrel. ¹⁵ Apata ukwu anu nke aja mbuli na obi anu ahụ nke e fufere, ka a ga-eweta ya na abuba ya nye dika onyinye sitere n'oku. A ga-efufe ha n'ihu ONYENWE ANYI dika aja mfufe. Nke a ga-abu oke ruuru unu na ụmụ unu mgbe niile, dika ONYENWE ANYI nyere n'iwu."

¹⁶ Mgbe Mosis juru ajuru banyere mkpi ahụ e ji chuo aja mmehie, o choputara na a kpoola ya oku. O wesoro Elieza na Itama ụmụ ndi ikom Eron iwe si ha, ¹⁷ "Gini mere unu erighi anu ahụ e ji chuo aja mmehie n'akuku ebe nsọ ahụ? O bu nke dikarisiri nsọ; e nyere unu ya maka iwepu omuma ikpe diri ogbako Izrel, na ikpuchi mmehie ha n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁸ Ebe o bu na e webataghi obara ya n'ime Ebe Nso ahụ, unu gaara anu n'akuku ebe nsọ ahụ rie anu ewu ahụ, dika m nyere unu n'iwu."

¹⁹ Ma Eron zara Mosis si ya, "Lee, taa ka ha churu aja mmehie na aja nsure oku ha n'ihu ONYENWE ANYI. Ma lee udi ihe dakwasiri m. O gaara ato ONYENWE ANYI uto ma a si na m riri anu aja mmehie ndi a n'ubochi di otu a?" ²⁰ Mgbe Mosis nuru nke a, o nwere afo ojuju n'ihu osisa Eron nyere.

11

Nri di ocha na ndi na-adighi ocha

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron, si, ² "Gwanu ụmụ Izrel, si, 'N'ime anumanu niile di n'awa, ndi a bu anumanu unu ga-eri. ³ Unu nwere ike iri anumanu obula ukwu ya wara njakpa.* nke na-atagharị onu.†

⁴ "Ma o di ufodu ndi na-atagharị nri maobu ndi nwere naani ukwu wara njakpa, unu agaghị eri anu ha. Ha bu inyinya kamel, o bu ezie na o na-atagharị nri, ma ukwu ya awaghị njakpa. Unu agaghị eri ha n'ihu na o bu anu na-adighi ocha. ⁵ Ewi: O na-atagharị nri ya, ma o nweghi ukwu wara njakpa. O bu anu na-adighi ocha nye unu. ⁶ Ewi nkume: O na-atagharị nri ya, ma o nweghi ukwu wara njakpa. O bu anu na-adighi ocha nye unu. ⁷ Ezi: O bu n'ezie na ukwu ya wara njakpa ma o dighi atagharị nri ya. O bu anu na-adighi ocha nye unu. ⁸ Unu emetukwala ozu ha aka maobu rie anu ha, n'ihu na ha bu ihe na-adighi ocha nye unu.

⁹ "N'ime ihe niile e kere eke di ndu biri na mmiri, maobu n'iyi nta na n'oke osimiri, unu nwere ike iri udi obula nwere ntu na akpirikpa n'ahu ha. ¹⁰ Ma unu ekwesighi iri ihe obula nke na-enweghi ntu maobu akpirikpa, ma ha bu anu na-enuputa enuputa, maobu na ha so n'anu ndi ozo di ndu bi na mmiri, unu kwesiri iso ha aso. ¹¹ Ebe ha bu

* 10:3 10:3 A ga-ebulikwa m elu. * 11:3 11:3 Ya bu wara abuo † 11:3 11:3 Nke na-ata nri ya ugoro abuo

ihe na-asọ oyi nye unu, unu ekwesighị iri ha, unu ga-agukwa ozu ha ka ihe na-adighị ọcha. ¹² Ihe ọbụla bi n'ime mmiri nke na-enweghị ntu na akpịrịkpa n'ahụ ha, bụ nke unu ga-asọ asọ.

¹³ "Ndị a bụ nnụnụ ndị unu ga-asọ asọ, nke unu na-ekwesighị iri n'ihị na ha bụ ihe arụ a na-asọ oyi: ugo, udele na udele ojii, ¹⁴ ndagbụ na ọgankwọ dị iche iche, ¹⁵ ugołoma ọbụla dị iche iche, ¹⁶ enyi nnụnụ, egbe abali, nnụnụ oke osimiri na egbe dị iche iche, ¹⁷ okwukwu nta, komorant na okwukwu ukwu, ¹⁸ okwukwu nwere mpi, okwolo na udele, ¹⁹ ụgbala, utù dị iche iche, nnụnụ ọdụ nta‡ na ụsụ.

²⁰ "Ụmụ ahụhụ niile na-efe efe nke na-aga ije n'ụkwụ anọ bụ ihe ruru arụ nye unu, unu agaghị eri ya. ²¹ Ma e nwere ụfọdụ ụmụ ahụhụ na-efe efe nke na-aga ije n'ụkwụ anọ ndị unu nwere ike iri: ndị a bụ ndị nwere ogwe ụkwụ nke ha ji na-awụ awụ n'ala, ²² ndị a ka unu ga-eri n'etiti ha, igurube dị iche iche, na akpankwọ dij iche iche, na abuzụ dij iche iche, na ụkpana dij iche iche. ²³ Ahụhụ ndị ọzọ niile na-efe efe, ndị nwere ụkwụ anọ, bụ ihe ruru arụ. Unu ekwesighị iri ha.

²⁴ "Iri ha ga-eme ka unu ruọ arụ. Onye ọbụla meturu ozu ha aka ga-abụ onye ruru arụ site n'oge o bituru ha aka tutu ruo n'abalị nke ụbọchị ahụ. ²⁵ Onye ọbụla meturu otu n'ime ozu ha aka ga-asakwa uwe ya, gukwa onwe ya dika onye na-adighị ọcha ruo uhuruchi.

²⁶ "Anumanu ọbụla ụkwụ ya na-awasaghị abụ, maobu nke na-adighị ataghari nri ya ugboro abụ, ruru arụ. Onye ọbụla meturu ozu ya aka ga-abụ onye ruru arụ. ²⁷ N'ime anumanu niile na-aga ije n'ụkwụ anọ, anumanu ọbụla na-aga ije n'ọbụaka ya ruru arụ, unu agaghị eri ya. Onye ọbụla meturu ozu ya aka ga-abụ onye ruru arụ ruo uhuruchi. ²⁸ Onye ọbụla ga-ebu ozu ya ga-asa uwe ya, burukwa onye ruru arụ ruo uhuruchi, n'ihị na ọ bụ ihe ruru arụ n'ebe unu nọ.

²⁹ "N'ime anumanu niile na-enuputa enuputa n'ala, anumanu ndi a bu ndi ruru aru: nkapi, na oke, na agu iyi dika udi ha si di, ³⁰ na ọba mmiri,§ na ngwere aghu, na ngwere, na ngwere uzuzu, na ogumagala. ³¹ N'ime ihe niile na-enuputa enuputa n'ala ndi a ruru aru n'ebe unu no. Onye meturu ozu ha aka ga-abu onye ruru aru tutu ruo uhuruchi ubochi ahu. ³² Ihe obula nke ozu ha dakwasiri ga-abu ihe ruru aru, maobu osisi, maobu akwa, maobu akpukpo a na-akwa n'ala, maobu akpa, ihe obula nke eji ya eme. A ga-etinye ya na mmiri, o ga-adigide n'ime mmiri tutu ruo uhuruchi, mgbe ahu ka o ga-adi ocha. ³³ O buru na otu n'ime ihe ndi a adanye n'ite aja, a ga-etiwa ite ahu. Ihe niile di n'ite ahu aburu la ihe ruru aru. ³⁴ Ihe oriri obula nke mmiri si n'ite a meturu aburu la ihe ruru aru. Mmiri onunu obula di n'ime ite ahu rukwara aru. ³⁵ Ihe obula ozu anumanu di otu a dakwasiri, maobu ite oku eji eghe ihe, maobu ekwu a ga-etiwa ha. N'ihị na ha bu ihe ruru aru, unu ga-agu ha dika ihe ruru aru. ³⁶ O burukwa na ozu anumanu ahu adaba n'isi iyi, maobu n'olulu mmiri, mmiri ahu ga-adi ocha, kama onye ga-emetu anu ahu aka ga-abu onye ruru aru. ³⁷ O buru na ozu anu ahu adakwasị mkpuru ubi a na-aga iku n'ubi, o gaghị emeru ha. ³⁸ Ma o buru na e tinyere mmiri n'elu mkpuru oghigha ndi ahu, ozu adakwasị n'elu ya, ha ga-abu ihe ruru aru.

³⁹ "O buru na anumanu unu kwesiri iri eri anwo, onye ahu meturu ya aka ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. ⁴⁰ Onye obula riri ozu anu ahu, maobu bufuo ozu ya, ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. O ga-asa uwe ya mmiri.

⁴¹ "Anumanu obula na-akpughari n'ala bu ihe ruru aru nye unu. Unu erikwala ha. ⁴² Unu agaghị eri anumanu obula na-akpughari n'ala, ma ha na-akpughari n'afọ ha, ma ha na-agaghari n'ụkwụ anọ, ma ha nwere ụkwụ dij otutu. Ha bu ihe ruru aru. ⁴³ Unu emerula onwe unu site n'iri anumanu ndi a na-akpughari n'ala. Unu abula ndi na-emeru onwe unu site n'anumanu ndi a, maobu mee ka unu buru ndi e meruru site na ha. ⁴⁴ Abu m ONYENWE ANYI Chineke unu. Doonu onwe unu nsọ, n'ihị na adi m nsọ. Unu emerula onwe unu site n'imetu anumanu ndi a na-akpughari n'ala aka. ⁴⁵ Abu m ONYENWE ANYI, onye si n'ala ljipt kpoputa unu, ka m buru Chineke unu. Unu aghaghị idi nsọ, n'ihị na adi m nsọ.

⁴⁶ "Ndị a bụ usoro iwu metutara umu anumanu, na anu ufe, na anu bi na mmiri, na anu ndi na-arighari arighari n'ala. ⁴⁷ Ka unu si otu a kpaa oke n'etiti ndi ruru aru na ndi di ocha, n'etiti ihe e kere eke di ndu ndi unu nwere ike iri n'ihị na ha di ocha, na ndi unu na-ekwesighi iri n'ihị na ha ruru aru.' "

12

Idi ocha nke nwanyi muru nwa oheru

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya, ² “Nye umu Izrel iwu ndi a si ha, ‘Mgbe nwanyi turu ime mesia muo nwa nwoke, o ga-abu onye na-adighi ocha ubochi asaa, dika o si adi mgbe o no n’adighi ocha nke nso ya n’oge a kara aka. ³ N’ubochi nke asato site n’oge a muru ya, a ga-ebi nwa nwoke ahụ ugwu. ⁴ N’ime iri abali ato na ato site n’ubochi nwanyi ahụ musiri nwa ahụ, o ga-anokwa na-adighi ocha nke obara gbara ya. O gaghị emetu ihe di nso aka, maobu banye n’ime ebe nso, ruo mgbe ubochi ime ya ka o di ocha gasiri. ⁵ Mgbe nwanyi di ime muru nwa nwanyi, o ga-abu onye n’adighi ocha iri ubochi na ano, dika o si adi mgbe o no na nso ya. O ga-echere tutu iri ubochi isii agwusia, ime ya ka o di ocha.

⁶ “Mgbe ubochi idi ocha ya zuru, ma o muru nwa nwoke maobu nwa nwanyi, o gawetara onye nchujaja n’onu uzo ulo nzute otu nwa aturu gbara otu afo maka onyinye aja nsure oku, na otu nwa kpalakwukwu maobu otu nduru maka onyinye aja mmehie. ⁷ Onye nchujaja ga-anarakwa ha chee ha n’ihu ONYENWE ANYI, churo ya aja ikpuchi mmehie. Mgbe ahụ ka o ga-adi ocha site n’iso obara ya.

“Nke a bu usoro iwu diiri nwanyi obula muru nwa nwoke, maobu nwa nwanyi. ⁸ O buru na aka erughi ya iweta nwa aturu, o ga-eweta umu kpalakwukwu abuo, maobu umu nduru abuo. Otu ga-abu maka aja nsure oku, nke ozo ga-abu maka aja mmehie. Onye nchujaja ga-ewere ha churo ya aja ikpuchi mmehie, ka o dikwa ocha ozo.”

13

Usoro iwu gbasara orja elu ahụ

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu si ha, ² “Mgbe mmadu huru etuto, maobu onya, maobu ntupo na-eko eko n’akpukpo anu ahụ ya nke di ka ihe orja ekpenta na-eweta, a ga-eduru onye ahụ bja n’ihu Eron onye nchujaja maobu umu ya ndi ikom, bu ndi nchujaja. ³ Onye nchujaja ga-eleru orja ahụ di ya n’ahu anya. O buru na aji di gburugburu ebe ahụ ebidola icha ocha, o burukwa na ebe ahụ mibara ime, o bu orja ekpenta. Mgbe onye nchujaja leruchara ya anya, o ga-ekwuputa na onye ahụ bu onye ruru aru. ⁴ O burukwanu na aji di gburugburu ebe ahụ di ocha, ma na ebe ahụ emighi emi karja akuku ahụ ya ndi ozo, onye nchujaja ga-edebe onye ahụ ebe o ga-ano naani ya abali asaa. ⁵ Mgbe ubochi asaa gasiri, onye nchujaja ga-ele ya ahụ ozo. O buru na onya ahụ alabeghi, na o nwekwaghi mgbanwe obula, a ga-edebekwa ya abali asaa ozo. ⁶ Mgbe abali asaa nke a gafekwara, onye nchujaja ga-elekwa ya ahụ ozo. O buru na o ditula ya mma, na onya ahụ agbasaghi n’anu ahụ ya, onye nchujaja ga-asị na o di ocha, n’ihi na o bu naani onya efu. Onye ahụ ga-asakwa uwe ya mmiri, mgbe ahụ di ocha. ⁷ Ma o buru na onya ahụ agbasaa n’ahu ya mgbe o gosicharala onye nchujaja onwe ya maka nsacha idi ocha, o ga-alaghachikwa azu ga hu onye nchujaja ahụ ozo. ⁸ Onye nchujaja ga-eleru ya anya, o buru na onye nchujaja achoputa na onya ahụ na-agbasa, o ga-agu onye ahụ dika onye ruru aru, o bu orja na-efe efe.

⁹ “Mgbe obula mmadu nwere ihe di ka orja na-efe efe n’ahu ya, a ghaghị ikpotara ya onye nchujaja. ¹⁰ Onye nchujaja ga-ele anya n’akuku onu ahụ ya zara aza ichoputa ma o di ocha, ma aji di gburugburu ebe ahụ o na-acha ocha, na ihukwa ma o nwere onya di gburugburu ebe ahụ. ¹¹ O buru na onye nchujaja ahụ ihe ndi a, o bu orja ekpenta n’ezie. O ga-agukwa onye ahụ dika onye ruru aru. A gaghị edebekwa ya ile ya ahụ, n’ihi na o burulari onye ruru aru.

¹² “O buru na onye nchujaja elee onye ahụ anya hu na orja ocha ahụ enuputala n’akuku ahụ ya niile, site n’ukwu ya ruo n’isi ya, ¹³ onye nchujaja a ga-eleru ya anya, o buru na orja ahụ enuputala n’ahu ya niile, o ga-ekwuputa na onye ahụ di ocha, ebe o bu na orja ahụ enuputala mee ka anu ahụ ya chawa ocha. ¹⁴ Ma o buru na e nwere akuku ahụ ya onya o huru putara, o ga-agu ya dika onye na-adighi ocha. ¹⁵ Onye nchujaja ga-enyocha onya ahụ. Kwuputa na onye ahụ ruru aru. Onya ahụ ruru aru n’ihi na orja ekpenta ka o bu. ¹⁶ O buru n’onya ahụ agbanwe na-acha ocha, ha ga-agakwuru onye nchujaja. ¹⁷ Onye nchujaja ga-ele ya ahụ. O buru na onya niile ahụ na-acha ezi ocha, onye nchujaja ga-agu ya dika onye na-enweghi ntupo. Ndi di ocha ka ha ga-abu.

¹⁸ “O buru na etuto toro mmadu n’ahu alaa, ¹⁹ ma akpukpo anu ahụ ya anogide na-acha ocha, maobu na-acha obara obara, a ga-ejekwuru onye nchujaja ka o lee ya anya n’ahu. ²⁰ O buru na onye nchujaja achoputa na e nwere orja di n’okpuru akpukpo ahụ ya, choputakwa na aji ya na-acha ocha, onye nchujaja ga-agu mmadu ahụ dika onye ruru aru, n’ihi na ekpenta esitela n’etuto ahụ puta. ²¹ O buru na onye nchujaja achoputa na aji ocha adighi n’akpukpo ahụ ya, choputakwa na onya ahụ abanyeghi n’ime, onye nchujaja ga-edebe onye ahụ ubochi asaa. ²² N’ime ubochi asaa ahụ, o buru na onya ahụ abaa uba karja ka o di na mbu, onye nchujaja ga-agu mmadu ahụ dika

onye na-adighi ọcha. Ọ bụ orịa na-emeru emeru ka ọ bụ. ²³ Ma ọ bụrụ na ọ baghi ụba karịa, onye nchụaja ga-agụ mmadụ ahụ dika onye di ọcha, n'ihị na ihe a bụ etuto lara ala.

²⁴ “Ọ bụrụ na ọkụ agbaa mmadụ, mee ka ọnya pụta ya n'ahụ: ọ bụrụ na ọnya ahụ ebido na-acha ọbara ọbara, maọbụ na-acha ezigbo ọcha, ²⁵ onye nchụaja ga-elezi onye di otu a anya. Ọ bụrụ na aji di gburugburu ebe ọnya ahụ di na-acha ọcha, maọbụ na ọnya ahụ mibara ime karịa, ọ ghọla ekpenta nke si n'onyà ahụ nuputa. Onye nchụaja ga-agụ mmadụ ahụ dika onye na-adighi ọcha. Ọ bụ orịa ekpenta. ²⁶ Ma ọ bụrụ na onye nchụaja elee ya hụ na aji di gburugburu ebe ahụ adighi ọcha, ọ burukwa na ọ dighi ala karịa akpukpo ahụ, na ọ na-anacha, mgbe ahụ onye nchụaja ga-eede onye ahụ iche ụbọchi asaa. ²⁷ N'ụbọchi nke asaa, onye nchụaja ga-elezi onye ahụ anya nke oma. Ọ bụrụ na ọ choputara na ọnya ahụ na-abasaa n'akpukpo ahụ ya, onye nchụaja ga-agụ onye ahụ dika onye na-adighi ọcha. Orịa na-emeru emeru ka ọ bụ. ²⁸ Ma ọ bụrụ na ọ gbanweghi, burukwa na ọ basaghi n'akpukpo ahụ ma ọ na-anacha, ọ bụ ihe oziza sitere n'okụ rere onye ahụ, onye nchụaja ga-agụ ya dika onye di ọcha, n'ihị na ọ bụ apa ọnya lara ala.

²⁹ “Ọ bụrụ na nwoke maọbụ nwanyi ọbula enwee ọnya n'isi, maọbụ na nti ya, ³⁰ onye nchụaja ga-elezi ọnya ahụ anya. Ọ bụrụ na ọ di ala karịa akpukpo ahụ ya, ọ burukwa na aji di na ya na-acha odo odo di irighiri, onye nchụaja ga-agụ ha dika ndi na-adighi ọcha. Ọ bụ orịa na-emeru emeru nke di n'isi maọbụ n'agba. ³¹ Ma ọ bụrụ na onye nchụaja achoputa na ọnya ahụ adighi abasa abasa, maọbụ na aji di n'ebe ahụ adighi eji ojii, onye nchụaja ga-eede onye ahụ ụbọchi asaa. ³² N'ụbọchi nke asaa onye nchụaja ga-elezi ọnya ahụ anya. Ọ bụrụ na ọnya ahụ abasaghi karịa, ọ bụrụ na o nweghi aji na-acha edo edo, ọ burukwa na o mibaghi emiba, ³³ ọ ga-akpuchapụ aji niile di n'akukụ ebe ahụ ọnya mere ya, ma ọ gaghi akpuchapụ aji di n'onyà ahụ n'onwe ya. Onye nchụaja ga-eede onye ahụ ụbọchi asaa. ³⁴ N'ụbọchi nke asaa, onye nchụaja ga-elezi ọnya ahụ anya. Ọ bụrụ na ọ basaghi karịa, maọbụ mibanye n'ime karịa anụ ahụ, a ga-agụ mmadụ ahụ dika onye di ọcha. Ọ ga-apụ sachaa uwe ya, bụrụ onye di ọcha. ³⁵ Ma ọ bụrụ na mgbe a guchara ya n'onye di ọcha ọnya ahụ emesia basaa n'ahụ ya. ³⁶ Onye nchụaja ga-ele ya anya. Ọ bụrụ na ọnya ahụ agbasaala n'akpukpo ahụ ya, onye nchụaja a gaghi achọwa aji na-acha edo edo. Onye ahụ ruru arụ. ³⁷ Ma ọ bụrụ n'uche onye nchụaja na ọnya ahụ adighi abasa abasa, ọ burukwa na aji ojii epuputala n'ebe ahụ, ọnya ahụ alaala. Onye di ọcha ka mmadụ ahụ bụ. Onye nchụaja ga-ekwuputa na ọ di ọcha.

³⁸ “Mgbe nwoke maọbụ nwanyi ọbula nwere ntupọ ọcha n'anụ ahụ ya, ³⁹ onye nchụaja ga-ele ya ahụ. Ọ bụrụ na ntupọ ahụ adighi achazi ezi ọcha, ọ bụ ọkọ nuputara onye ahụ n'ahụ. Onye ahụ di ọcha.

⁴⁰ “Mgbe aji na-adighikwa nwoke n'isi, ọ bụ isi nkwocha, onye ahụ di ọcha. ⁴¹ Otu aka ahụ, ọ bụrụ na isi ya esite n'egedege ihu ya kwochasia, ọ bughị ekpenta, onye di ọcha ka ọ bụ. ⁴² Kama ọ bụrụ na onye ahụ enwee etuto n'isi ya maọbụ n'egedege ihu ya nke na-acha ọbara ọbara, na ọcha ọcha, o nwere ike bụrụ orịa ekpenta na-enuputa ya n'isi maọbụ n'egedege ihu. ⁴³ N'ihị ya, onye nchụaja ga-elezi ya anya. Ọ bụrụ na etuto ahụ toro ya n'isi maọbụ n'egedege ihu na-acha ọbara ọbara, na ọcha ọcha, ọ ga-abụ na ọ ghọla orịa ekpenta. ⁴⁴ Onye nchụaja ga-agụ ya dika onye ekpenta. Ọ bukwa onye ruru arụ, n'ihị ọnya ahụ di ya n'isi.

⁴⁵ “Onye ọbula a choputara na ọ bụ onye ekpenta ga-eyi uwe dokara adoka, hapụ agirị isi ya ka ọ dika nke onye ara. Ọ ga-ekpuchi elu egbugbere onụ ya, na-eti mkpu na-asị, ‘Onye ruru arụ ka m bụ. Onye ruru arụ ka m bụ!’ ⁴⁶ Ụbọchi niile nke ọ no n'orịa ahụ, ọ gaghi ebi n'ime obodo n'etiti umu mmadụ n'ihị na onye ruru arụ ka ọ bụ.

Usoro iwu banyere Orịa na-efe efe

⁴⁷ “Ọ bụrụ na a hụrụ ntupọ yiri ntupọ orịa na-efe efe n'uwe aji anụ maọbụ n'uwe ogho ọcha, ⁴⁸ maọbụ n'akpukpo anụ ọbula, maọbụ n'ihe ọbula e ji akpukpo aji anụ maọbụ uwe ogho ọcha, uwe a kpara akpa, maọbụ nke a turu atụ mee. ⁴⁹ Ọ burukwa na ntupọ di n'uwe ahụ, maọbụ n'akpukpo anụ ahụ, maọbụ nke a kpara akpa, maọbụ nke aturu atụ, maọbụ n'ihe akpukpo anụ ọbula na-acha ahijia ndụ maọbụ uhie uhie, o nwere ike jibu orịa na-efe efe. A ga-ewegara onye nchụaja uwe ahụ ka o lezie ya anya. ⁵⁰ Onye nchụaja ga-ele ya anya, were ya debe ya iche ụbọchi asaa. ⁵¹ N'ụbọchi nke asaa, onye nchụaja ga-ele ya anya ozo. Ọ bụrụ na ntupọ ahụ agbasaa n'uwe ahụ maọbụ n'ihe ahụ a kpara akpa, maọbụ n'ihe ahụ a turu atụ, maọbụ n'ihe akpukpo anụ ahụ, n'ime ụbọchi asaa ndi a, n'agbanweghi ihe e ji ha eme, ọ bụ orịa ozo na-efe efe. Ihe ahụ bụ ihe ruru arụ. ⁵² A ga-akpo uwe ahụ, maọbụ akwa aji anụ ahụ, maọbụ akwa aji anụ a kpara akpa, maọbụ akwa ogho ọcha ahụ, maọbụ ihe akpukpo anụ ọbula ọkụ, n'ihị na

orja na-eefe efe di n'ime ya, n'ihl na orja na-eweta mbibi ka o bu. A ghakwaghij iji oku rechapu ya.

⁵³ "Ma o buru na onye nchujaja ahụ ele hụ na ntupọ ahụ agbasaghị n'uwe ahụ, maobu n'akwa ahụ a kpara akpa, maobu akwa a turu atụ, maobu n'ihe akpukpo anu ahụ obula. ⁵⁴ O ga-enye iwu ka a saa ihe ndi ahụ niile mmiri, wezugakwa ya iche ruo ubochi asaa ozo. ⁵⁵ Mgbe a sachara ihe ahụ mmiri, onye nchujaja ga-ele ya anya ozo. O buru na ntupọ ahụ agbanwebeghi, o buru na o na-achakwa dika o si acha na mbu, mgbe ubochi ndi a gasiri, o bu ezie na o gbasaghị, o bu ihe ruru aru. A ga-akpo ya oku, ma ntupọ ahụ o di n'ihu uwe ahụ maobu n'azu ya. ⁵⁶ Ma o buru na onye nchujaja elee ya anya hụ na ucha ntupọ di n'ihe ahụ adighi ukwu n'ihl nsacha a sachara ya na mmiri, o ga-achakapu akuku uwe ahụ, maobu akwa ahụ a kpara akpa maobu nke a turu atụ. ⁵⁷ O buru na ntupọ ahụ emesia puta ozo n'uwe ahụ, maobu n'akwa ahụ a kpara akpa, maobu nke a turu atụ, maobu n'akpukpo anu ahụ, o gosiri na o na-agbasa agbasa. Ihe obula nwere ntupọ ahụ ka a ga-akpo oku. ⁵⁸ Uwe maobu ihe a kpara akpa, maobu ihe a turu atụ, maobu ihe akpukpo anu obula a sara mmiri nke ntupọ di na ya puru, a ga-asa ya mmiri ozo. O ga-abukwa ihe di ocha."

⁵⁹ Ndi a bu usoro iwu metutara ntupọ dika ntupọ orja na-eefe efe nke di n'uwe aji anu maobu uwe ogbo ocha, maobu n'ihe a kpara akpa maobu n'ihe a turu atụ, maobu n'ihe akpukpo anu. Iwu ndi a bu ga-enye aka ichoputa ma ha ruru aru, maobu na ha di ocha.

14

Usoro ido ulo na ndi ekpenta ocha

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis, si, ² "Ndi a bu usoro iwu gbasara onye orja ekpenta n'oge a na-eme mmemme idi ocha ya, mgbe e dutere ya biakwute onye nchujaja. ³ Onye nchujaja ga-apu gaa n'azu ebe obibi nodu n'ebe ahụ lee ya ahụ, ichoputa ma orja ekpenta ya o laala n'ezie. O buru na orja ya alaala, ⁴ onye nchujaja ga-enye iwu ka e weta nnunụ abuo di ndu, na ufodu osisi sida, na eriri ogbo uhie, na hisop, maka onye ahụ a ga-emere mmemme idi ocha. ⁵ Onye nchujaja ga-enye iwu ka e gbuo otu n'ime nnunụ abuo ahụ n'elu mmiri e si n'odo mmiri na-aso aso kute nke di n'ime ite aja. ⁶ O ga-ewere nnunụ nke ozo di ndu, ya na osisi sida ahụ, na ogbo uhie ahụ, na hisop ahụ, denye ha n'ime obara nnunụ ahụ e gburu n'elu mmiri ahụ. ⁷ Mgbe ahụ, onye nchujaja ga-eefe obara ahụ ugboro asaa n'ahụ onye ahụ a na-eme ka o di ocha site n'orja ekpenta. O ga-ekwuputakwa na a gwola onye ahụ. Emesia, o ga-ahapu nnunụ ahụ ka o felaa n'ohia.

⁸ "Onye ahụ e mere ka o di ocha ga-asacha uwe ya, kpuchaa ntutu isi ya, saakwa ahụ ya. Mgbe ahụ, o ga-adi ocha. Emesia, o ga-esoro ndi mmadu biri n'obodo. Ma o gaghị abanye n'ulo nke aka ya tutu ubochi asaa agafee. ⁹ N'ubochi nke asaa, o ga-akpuchapu ntutu isi ya, na afonụ ya, na ikuanya ya, na aji ndi ozo di ya n'ahụ. O ga-asa uwe ya na ahụ ya niile. Mgbe ahụ, a ga-agu ya n'onye di ocha.

¹⁰ "N'ubochi nke asato, o ga-ewere ebule abuo na-enweghi ntupọ, na otu nne aturu nke na-enweghi ntupọ gbara otu afo, ya na iri iko oka a kworo nke oma a gwakotara mmanu oliv maka aja mkpuru oka, na otu iko mmanu. ¹¹ Onye nchujaja ahụ lere ya aru si na ha di ocha, ga-ewere aja ndi a, ha na onye ahụ a na-aga ime ka o di ocha chee n'ihu ONYENWE ANYI n'onu uzọ ulo nzute.

¹² "Mgbe ahụ, onye nchujaja ahụ ga-ewere otu n'ime umu ebule ahụ, na otu iko mmanu chuo ya dika onyinye aja ikpe omuma. O ga-efufe ha n'ihu ONYENWE ANYI dika aja mfufe. ¹³ O ga-egbu nwa ebule ahụ n'akuku ebe nsọ ahụ, n'ebe a na-anọ egbu anu aja mmehie na aja nsure oku. O bu onye nchujaja ga-ewere anu aja ikpe omuma a, dika o were nke aja mmehie. O bu ihe dikarisiri nsọ. ¹⁴ Onye nchujaja ahụ ga-ewere ufodu n'ime obara aja ikpe omuma ahụ, tee n'onu nti aka nri nke onye ahụ a na-eme ka o di ocha. O ga-etekwa ya n'isi mkpuru aka nke aka nri ya, na n'elu isi mkpuru ukwu nke ukwu aka nri ya. ¹⁵ Emesia onye nchujaja ga-awunyetu mmanu oliv ahụ n'obuaka nke aka ekpe ya, ¹⁶ o ga-aranye otu mkpisiaka nri ya n'ime mmanu di n'obuaka ya, o ga-ewere mkpisiaka ya fesa ufodu n'ime ya ugboro asaa n'ihu Onyenwe anyi. ¹⁷ Onye nchujaja ga-ewere mmanu ahụ foduru n'obuaka ya tee ya onye ahụ n'onu nti aka nri nke onye ahụ a na-aga ime ka o di ocha, na n'isi mkpuru aka nke aka nri ya, na n'isi mkpuru ukwu nke aka nri ya, n'elu obara aja ikpe omuma ahụ mee. ¹⁸ O ga-ete mmanu ahụ foduru n'aka ya, n'isi onye ahụ a na-eme ka o di ocha. Onye nchujaja ga-ekpuchikwara ha mmehie ya n'ihu Onyenwe anyi.

¹⁹ "Mgbe ahụ, onye nchujaja ga-achụ aja mmehie, kpuchiere onye ahụ a ga-eme ka o di ocha site na-adighi ocha ha mmehie ya. Emesia, onye nchujaja ga-egbu aja nsure

ọkụ ahụ, ²⁰ were ya na onyinye mkpuru ọka chụọrọ onye ahụ aja, maka ikpuchi ya mmehie ya. Mgbe ahụ, a ga-agụ onye ahụ n'onye dị ọcha.

²¹ “Ọ buru na ọ bụ ogbenye onye na-enweghị ike iweta ihe ndị a, ha aghaghị iwere otu nwa ebule dika aja ikpe omuma nke a ga-efufe n'ihu aja ikpuchi mmehie ha, Ọ ga-ewetakwa iko ọka a kworọ nke oma asaa maobu ihe otutu efaa a gwara mmanu oliv dika aja mkpuru ọka, ya na otu iko mmanu. ²² Ọ ga-ewetakwa nduru abuo maobu kpalakwukwu abuo, nke obula o nwere ike iweta. Otu ga-abu maka aja mmehie, nke ozo ga-abu maka aja nsure oku.

²³ “Ọ ga-ewere ha nye onye nchajaja n'onu uzo ulo nzute n'ihu ONYENWE ANYI, n'ubochi nke asato ya, maka ime ka ha di ọcha. ²⁴ Onye nchajaja ga-ewerekwa nwa aturu aja ikpe omuma ahụ, ya na otu iko mmanu oliv ahụ, fufee ha n'ihu ebe ichu aja nye ONYENWE ANYI. ²⁵ Ọ ga-egbu nwa aturu aja ikpe omuma ahụ, were ufodu obara ya tee n'onu nti aka nri onye ahụ a na-aga ime ka ọ di ọcha, na n'isi mkpuru aka nke aka nri ya, na n'isi mkpuru ukwu nke aka nri ya. ²⁶ Onye nchajaja ahụ ga-awunye ufodu mmanu oliv ahụ n'obuaka nke aka ekpe ya, ²⁷ ọ ga-ewere mkpisiaka nri ya fesa ufodu mmanu ahụ nke di n'obuaka ya ugboro asaa n'ihu ONYENWE ANYI. ²⁸ Ọ ga-etekwa ufodu mmanu ahụ di n'aka ya n'ebe ndi ahụ o tere obara ikpe omuma ahụ, nke bu n'onu nti onye ahụ nke a na-eme ka ọ di ọcha, na n'isi mkpuru aka nke aka nri ya, na n'isi mkpuru ukwu nke aka nri ya. ²⁹ Mmanu nke foduru n'aka ya ka onye nchajaja ga-ete n'isi onye ahụ a na-eme ka ọ di ọcha, ikpuchi mmehie ha n'ihu ONYENWE ANYI. ³⁰ Emesia, ọ ga-eji nduru abuo ahụ maobu kpalakwukwu abuo ahụ, nke obula o nwere ike iweta, chuo aja. ³¹ Otu ga-abu maka aja mmehie, nke ozo ga-abu maka aja nsure oku, ha na aja mkpuru ọka. N'uzo di otu a, onye nchajaja ga-ekpuchi ya mmehie ya n'ihu ONYENWE ANYI, bu onye ahụ a na-eme ka ọ di ọcha.”

³² Ndi a bu usoro iwu diri onye obula e sitere n'oria ekpenta mee ka ọ di ọcha, onye aka ya na-erughi iweta ihe o kwesiri iweta, bu nke e ji eme ka ọ di ọcha.

Oria na-efe efe di n'ulo

³³ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu si, ³⁴ “Mgbe unu banyere ala Kenan, bu ala ahụ m na-enye unu, ọ buru na o nwee ulo obula m webatara oria na-efe efe, ³⁵ onyenwe ulo ahụ ga-ejekwuru onye nchajaja si ya, ‘Ahula m ihe yiri oria na-efe efe n'ulo m.’ ³⁶ Onye nchajaja ahụ ga-enye iwu ka a kwapusia ihe niile di n'ulo ahụ tupu ọ gaa lezie ulo ahụ anya, ka ihe niile di n'ulo ahụ ghara ibu ihe ruru aru, ma ọ buru na achoputa oria na-efe efe n'ulo ahụ. Mgbe a kwaputasi ihe di n'ulo ahụ, onye nchajaja ga-aga lee ulo ahụ. ³⁷ Ọ ga-ele ntupo di n'ahu ulo ahụ. Ọ buru na ntupo ahụ na-acha ahijia ndu ahijia ndu, maobu obara obara,* ọ burukwa na ha miri emi karja aja ulo ahụ n'ile anya, ³⁸ onye nchajaja ga-esi n'onu uzo ulo ahụ puo, kpochie ulo ahụ ubochi asaa. ³⁹ N'ubochi nke asaa, onye nchajaja ga-aloghachi bia lee ulo ahụ ozo. Ọ buru na ntupo ahụ agbasaala n'aja ulo ahụ, ⁴⁰ onye nchajaja ga-enye iwu ka e tida akuku aja ulo ahụ bufuo ya n'ebe a na-ekpofu ihe ruru aru n'azu obodo. ⁴¹ Ọ ga-enyekwa iwu ka a kpuchaa aja ulo niile di n'ime ulo ahụ, bufukwaa aja niile a kpuchaputara n'ebe a na-ekpofu ihe ruru aru n'azu obodo. ⁴² A ga-ebute nkume ozo jiri ha dochie ndi ahụ e bupusiri. A ga-ejikwa uru ohuru tee ulo ahụ ozo.

⁴³ “Ma ọ buru na ntupo ahụ aputa ozo, mgbe e bupusiri nkume ndi ahụ, ma mgbe a kpuchasiri aja ulo ma techikwaa ya, ⁴⁴ onye nchajaja ga-abia lee ya. Ọ buru na ọ hu na ntupo ahụ agbasaala ozo, ọ ga-agu ulo ahụ dika ihe ruru aru, n'ihu na ntupo ahụ bu oria na-efe efe. ⁴⁵ Ọ ga-enye iwu ka a kwatuo ulo ahụ bufukwaa ihe niile e jiri ruo ya, nkume niile, osisi niile na uru niile, n'ebe a na-ekpofu ihe ruru aru n'azu obodo.

⁴⁶ “Onye obula banyere n'ulo ahụ n'oge e mechiri ya, ga-abu onye ruru aru n'oge uhuru. ⁴⁷ Onye obula dinara ala maobu rie nri n'ime ya, ga-asacha uwe ya.

⁴⁸ “Ma ọ buru na onye nchajaja abia hu na ntupo ahụ aputaghi ozo, mgbe e techara ulo ahụ uru nke ugboro abuo, ọ ga-agu ya n'ulo di ọcha, n'ihu na oria ahụ na-efe efe alaala. ⁴⁹ Ọ ga-ejikwa nnunu abuo, na osisi sida, na oghe uhie, na osisi hisop mee mmemme ido ihe ọcha. ⁵⁰ Ọ ga-egbu otu n'ime nnunu ndi ahụ n'elu mmiri e si n'iyi na-aso aso kute, nke di n'ime ite aja. ⁵¹ Ọ ga-edenye osisi sida ahụ, na oghe uhie ahụ, na osisi hisop ahụ, n'ime obara nnunu ahụ na mmiri ahụ. Ọ ga-efesa obara ahụ n'ulo ahụ ugboro asaa. ⁵² Ọ bu obara nnunu ahụ, na mmiri ahụ, na nnunu nke ozo ahụ di ndu, na osisi sida ahụ na hisop ahụ, na oghe uhie ahụ ka ọ ga-eji mee ka ọ ga-eji di ọcha. ⁵³ Ọ ga-ahapu nnunu ahụ di ndu ka o fepu felaa n'ohia di n'azu obodo. Nke a ga-abu otu e si kpuchiere ulo ahụ mmehie ya. Ọ ga-adikwa ọcha.”

* 14:37 14:37 Nke na-acha mmanu nri mmanu nri

⁵⁴ Ndi a bu usoro iwu metutara orja ekpenta, na oko, ⁵⁵ na orja na-eefe efe di n'uwe maobu n'ulo, ⁵⁶ maobu etuto, maobu ntupo, maobu onya. ⁵⁷ Iwu ndi a ga-enye aka imata ihe ruru aru maobu ihe na-adighi ocha.

Ndi a bu usoro iwu metutara orja ekpenta na orja na-eefe efe.

15

The nsoputa ndi na-ebute adighi ocha

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu si ha, ² "Gwa umu Izrel okwu si ha, 'Nwoke obula ihe nsoputa si n'ahu ya na-asoputa, bu onye ruru aru. ³ Onye ahu ruru aru mgbe ihe ahu si ya n'ahu na-asoputa, ruokwa aru mgbe ihe ahu kwusiri iso. Otu a ka ihe osuso ahu si eme ka onye ahu ruo aru.

⁴ "The obula onye ahu ji anodu ala, maobu nke o ji dinaa bu ihe ruru aru. ⁵ Onye obula meturu ihe ndina ya aka ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. O ga-asa uwe ya, na ahu ya mmiri. ⁶ Onye obula noduru ala n'ihe onye ahu noduru ala n'oge ahu o bu onye ruru aru, ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. O ga-asa uwe ya, na ahu ya mmiri.

⁷ "Onye obula meturu nwoke ahu ihe si n'ahu ya na-asoputa aka ga-asa uwe ya na ahu ya mmiri, buru onye ruru aru ruo uhuruchi.

⁸ "Onye obula di ocha nke onye ahu busara onu mmiri ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. O ga-asa uwe ya na ahu ya mmiri.

⁹ "The obula onye ahu ji anokwasị n'elu anumanu o na-agba ga-abu ihe ruru aru. ¹⁰ Onye obula ga-eburu, maobu metu ihe obula o ji nodu ala aka ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. O ga-asa uwe ya na ahu ya mmiri.

¹¹ "O buru na nwoke ahu ruru aru ebughi uzọ saa aka ya tupu o metu mmadu aka, onye ahu o meturu aka ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. O ga-asa uwe ya na ahu ya mmiri.

¹² "A ga-etiwa ite aja obula onye ahu meturu aka, jiri mmiri nachaa ihe osisi obula o meturu aka.

¹³ "Mgbe e mere ka onye ahu buru onye di ocha site n'ihe nsoputa a, o ga-anọ ubochi asaa maka idi ocha ya. O ga-asa uwe ya na ahu ya n'ime mmiri na-asọ asọ tupu o buru onye di ocha. ¹⁴ N'ubochi nke asato, o ga-ewere nduru abuo maobu umu kpalakwukwu abuo bja n'ihu ONYENWE ANYI n'onu uzọ ulo nzute, were ha nye onye nchujaja. ¹⁵ Onye nchujaja ga-eji ha churoro ya aja n'ebe ahu. Otu n'ime nnunu abuo ahu ga-abu maka aja mmehie, nke ozo maka aja nsure oku. N'uzo di otu a, o ga-ekpuchiri nwoke ahu mmehie ya n'ihu ONYENWE ANYI n'ihu ihe osuso ahu.

¹⁶ "Nwoke obula mkpuru nwa ya si ya n'amụ puo, ga-asa ahu ya nke oma, buru onye ruru aru ruo uhuruchi. ¹⁷ A ga-asacha ihe obula mkpuru nwa ahu meturu, maobu akwa maobu akpukpo anu. Ha ga-abu ihe ruru aru ruo uhuruchi. ¹⁸ Mgbe nwoke na nwanji dinakoro, ma nwoke ahu anyuputa mkpuru nwa, ha abuo ga-asa ahu ha nke oma, buru ndi ruru aru ruo uhuruchi.

¹⁹ "Mgbe obara si nwanji n'ahu puo dika o kwesiri n'oge a kara aka n'onwa obula, nwanji ahu ga-abu onye ruru aru ubochi asaa. Onye obula meturu ya aka n'oge a ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi.

²⁰ "The obula o dinara n'elu ya n'oge a, maobu ihe o nokwasiri n'elu ya ga-aru aru. ²¹ Onye obula meturu ihe ndina ya aka, ga-asa uwe ya na ahu ya. O ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. ²² Onye meturu ihe o ji nodu ala aka ga-asa uwe ya na ahu ya. O ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. ²³ O burukwa na o bu ihe ndina ya, maobu ihe ozo nke o ji nodu ala, onye obula meturu ya aka ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi.

²⁴ "Nwoke dinakwuru nwanji obara si n'ahu ya na-aputa, o buru na obara ahu emetu ya, o ga-abu onye ruru aru abali asaa. Ihe ndina obula o dinara n'elu ya ga-abu ihe ruru aru.

²⁵ "O buru na obara si nwanji n'ahu na-aputa agafee oge o kwesiri ikwusi maobu na o putara n'oge o na-ekwesighi iputa, nwanji ahu ga-anogide buru onye ruru aru ogologo ubochi ndi ahu niile obara ahu si ya n'ahu na-aputa. ²⁶ Ihe obula o dinara n'elu ya mgbe obara si ya n'ahu na-aputa, maobu ihe obula o noduru ala n'elu ya, ga-abu ihe ruru aru, dika mgbe obara nke oge a kara aka. ²⁷ Onye obula meturu ihe ndina ya maobu ihe o noduru ala n'elu ya aka, ga-aru aru ruo uhuruchi. O ga-asakwa uwe ya na ahu ya mmiri.

²⁸ "Mgbe obara ahu kwusiri, o ga-agu ubochi asaa site n'oge o kwusiri. Mgbe abali asaa ahu zuru, o ga-abu onye di ocha. ²⁹ N'ubochi nke asato, o ga-ewere nduru abuo maobu umu kpalakwukwu abuo, nye onye nchujaja n'onu uzọ ulo nzute. ³⁰ Onye nchujaja ahu ga-eji otu churoro ya aja mmehie, werekwa nke ozo churoro ya aja nsure

ọkụ. N'uzọ dị otu a, ọ ga-ekpuchiri ya mmehie ya n'ihu ONYENWE ANYI, n'ihu adighi ọcha nke ihe osuso ya.

³¹ "Unu ga-ekewapu umu Izrel site n'ihe ndi ahụ na-emeru ha, ka ha ghara inwu n'onodu adighi ọcha ha n'ihu imeru ulo nzute m, nke di n'etiti ha."

³² Ndi a bu usoro iwu gbasara ndi ikom ihe si n'ahu ha na-asoputa, na ndi ikom ruru aru n'ihu mkpuru nwa si ha n'ahu puo. ³³ O bukwa iwu diri nwanyi obara si n'ahu ya puo n'oge a kara aka, na nwoke maobu nwanyi obula ihe si n'ahu ya na-asoputa, na nke diri nwoke obula ya na nwanyi ga-edinakọ n'oge nwanyi ahụ bu onye ruru aru.

16

Ubochi mkpuchi mmehie

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu mgbe umu ndi ikom Eron abuo ndi ahụ bjara n'ihu ONYENWE ANYI nwusiri. ² ONYENWE ANYI siri Mosis, "Gwa nwanne gi nwoke Eron si ya ka o ghara ibata mgbe obula o chorọ, n'ime Ebe ahụ Kachasi Nso nke di n'azu akwa mgbochi, nke di n'ihu ebe mkpuchi mmehie di n'elu igbe ogbugba ndu ahụ, ma o bughi ya o ga-anwu. N'ihu na aga m aputa ihe n'ime igwe ojii di n'elu ebe mkpuchi ahụ.

³ "Otu a ka Eron ga-esi na-abata n'Ebe ahụ Kachasi Nso. O ga-eweta nwa oke ehi n'ihu aja mmehie, na ebule o ga-eji chuo aja nsure oku, ⁴ o ga-eyikwasị onwe ya uwe mwuda ocha,* ya na uwe ime ahụ di ocha. O ga-eke gburugburu ukwu ya ihe ike n'ukwu akwa ocha, keekwa akwa ocha n'isi ya. Ndi a bu uwe di nso, n'ihu ya, o ga-ebu uzo saa ahụ tupu o na-eyi ha. ⁵ O ga-esi n'aka ogbakọ umu Izrel nata mkpi abuo n'ihu aja mmehie, na otu ebule n'ihu aja nsure oku.

⁶ "Eron ga-eweta oke ehi nke ya, maka aja mmehie iji kpuchie mmehie nke ya na nke ezinaulo ya. ⁷ Emesja, o ga-ewere mkpi abuo ndi ahụ chee ha n'ihu ONYENWE ANYI n'onu uzo ulo nzute ahụ. ⁸ O ga-efe nza n'isi mkpi abuo ahụ, ichoputa nke diri ONYENWE ANYI nke ozo aburu nke o ga-ahapu. ⁹ Mkpi ahụ nza mara ga-abu nke ONYENWE ANYI, ya ka Eron ga-egbu dika aja mmehie. ¹⁰ Ma mkpi ahụ nke nza mara dika ewu na-ewere onodu iburu mmehie ka a ga-eche na ndu n'ihu ONYENWE ANYI, n'ihu iji ya mee mmemme mkpuchi mmehie, a ga-ahapu ya ka o buru mmehie niile kpafuo n'ozara.

¹¹ "Eron ga-eweta oke ehi maka aja mmehie nke ya onwe ya, iji kpuchie mmehie ya na nke ezinaulo ya. O ga-egbu oke ehi ahụ maka aja mmehie nke ya onwe ya. ¹² O ga-esite n'ebe ichu aja di n'ihu ONYENWE ANYI were ihe igu oku juputara n'icheku oku. O ga-ewerekwa uda na-esi isi utọ ruru mkpoju aka abuo, were ha bata n'ime akuku nke ozo nke akwa mgbochi ahụ. ¹³ N'ebe ahụ o ga-awunye uda ndi ahụ na-esi isi utọ n'elu icheku oku ahụ n'ihu ONYENWE ANYI, ka anwuru oku nke uda ndi a kpuchie ebe mkpuchi mmehie ahụ di n'elu Ihe Ama ahụ ka o ghara inwu. ¹⁴ O ga-ewebatakwa ufodu obara oke ehi ahụ, jiri mkpisiaka ya fesa ya n'ihu ebe mkpuchi mmehie ahụ, n'akuku owuwa anyanwu, fesakwa ya ugboro asaa n'ihu ebe mkpuchi mmehie ahụ.

¹⁵ "Emesja, o ga-esi n'ebe ahụ puo gaa gbuo mkpi aja mmehie umu Izrel, werakwa obara ya bata n'azu akwa mgbochi fesa ya n'elu ebe mkpuchi mmehie ahụ, na n'ihu ya, dika o jiri obara nwa oke ehi ahụ mee. ¹⁶ N'uzo dị otu a, o ga-ekpuchiri Ebe ahụ Kachasi Nso mmehie ya, n'ihu mmehie na nupu isi umu Izrel, ihe obula mmehie ndi ahụ bu. O ga-achukwa udi aja a n'ihu ulo nzute ahụ, n'ihu na o di n'etiti ebe obibi ruru aru nke umu Izrel. ¹⁷ O nweghi onye obula ozo ga-anọ n'ime ulo nzute ahụ, site n'oge Eron banyere n'Ebe ahụ Kachasi Nso ichu aja mkpuchi mmehie tutu ruo mgbe o putara, mgbe o chuchara aja mkpuchi mmehie maka onwe ya na ezinaulo ya, na maka umu Izrel niile.

¹⁸ "Mgbe o si n'ebe ahụ puta, gaa n'ebe ichu aja di n'ihu ONYENWE ANYI kpuchiere ya mmehie ya. O ga-ewere ufodu obara nwa oke ehi ahụ na nke mkpi ahụ tee ya na mpi niile di n'ebe ichu aja ahụ. ¹⁹ O ga-eji mkpisiaka ya fesa ufodu obara ahụ n'elu ebe ichu aja ahụ ugboro asaa iji hichapu adighi ọcha ya n'ihu iru aru umu Izrel, na ido ya nso.

²⁰ "Mgbe Eron chuchara aja mkpuchi mmehie maka Ebe ahụ Kachasi Nso, ulo nzute, nakwa ebe ichu aja, o ga-akpabata mkpi ahụ e debere ndu. ²¹ O ga-ebikwasị aka ya abuo n'isi ya, kwuputa ajo omume na nupu isi umu Izrel niile, mmehie ha niile, bokwasị ha mkpi ahụ n'isi. O ga-ezipu mkpi ahụ puo n'ime ozara site n'aka onye ahụ a hoputara ime nke a. ²² N'uzo dị otu a, mkpi ahụ ga-eburu mmehie ndi ahụ niile baa n'ebe mmađu obula na-ebighi. Nwoke ahụ ga-ahapukwa ya n'ozara.

* **16:4** 16:4 Ndi nchaja na-eyipu uwe ije ozi ha, hapu ya n'ime ulonso okwu Onyenwe anyi, mgbe ha jesiri ozi. Izk 44:17-19

²³ “Mgbe ahụ, Erọn ga-aba n’ime ụlọ nzute ahụ,[†] yipụ uwe akwa ọcha ndị nchụaja ahụ niile o yi n’ahụ ya tupu ọ banye n’Ebe ahụ Kachasị Nsọ. Ọ ga-awụsa ha n’ebe ahụ. ²⁴ Ọ ga-eji mmiri saa ahụ ya n’akụkụ ebe nsọ ahụ, yirikwa uwe efu ya. Mgbe ahụ, ọ ga-apụta bịa chụọ aja nsure ọkụ nke onwe ya, na aja nsure ọkụ nke ndị ahụ, maka ikpuchiri onwe ya, na ikpuchikwara ndị ahụ mmehie ha. ²⁵ Ọ ga-akpọkwa abụba anụ e ji chụọ aja mmehie ahụ ọkụ n’elu ebe ichụ aja.

²⁶ “Mgbe nwoke ahụ kpugara mkpi ahụ n’ozara hapụ ya, lotara, ọ ga-asa ahụ ya na uwe ya tupu ọ laghachi n’ime obodo. ²⁷ Oke ehi nakwa mkpi maka ichụ aja mmehie ahụ, bụ nke ewebatarara ọbara ha n’ime Ebe ahụ Kachasị Nsọ, maka ikpuchi mmehie, ka aghaghị ibupụ n’azụ ọmụma ulọ ikwu; a ga-akpọ akpukpo ha, anụ ahụ ha na mgbirị afọ ha niile ọkụ. ²⁸ Onye ga-akpọ ha ọkụ ga-asa uwe ya, saakwa ahụ ya tupu ọ laghachi n’ime obodo.

²⁹ “Nke a ga-aburū unu ụkpurū ebighị ebi. N’afọ ọbụla, unu ga-ebu ọny, hapụ iri ọny ọbụla, n’ubochi iri nke onwa asaa. Iwu a dirị nwa afọ ala maọbụ onye ọbịa bi n’etiti unu.[‡] ³⁰ N’ihi na n’ubochi a ka a na-ekpuchiri unu mmehie unu, ime ka unu dirị ọcha. Mgbe ahụ, unu ga-abụ ndị dị ọcha site na mmehie unu niile n’ihu ONYENWE ANYI. ³¹ Ọ bụ ubochi izuike nye unu, burukwa ubochi unu ga-ebu ọny. Iwu a enweghị mgbanwe! ³² Onye nchụaja e tere mmanụ, nke e doro nsọ dika onye nchụaja inochi nna ya, ga-achụ aja mkpuchi mmehie ndị a, yirikwa akwa ọcha ahụ, bụ uwe nsọ ahụ. ³³ Ọ ga-ekpuchiri Ebe ahụ Kachasị Nsọ na ụlọ nzute, ebe ichụ aja na ndị nchụaja, na mkpokota ndị obodo niile mmehie ha.

³⁴ “Nke a ga-abụ iwu ebighị ebi nye unu. Otu ugboro n’otu afọ ka a ga-ekpuchi mmehie maka mmehie ndị Izrel niile.”

E mezuru ihe ndị a niile dika ONYENWE ANYI si nye ya Mosis n’iwu.

17

Iwu banyere iri ọbara

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ² “Gwa Erọn, na umụ ya ndị ikom, na umụ Izrel niile okwu si ha, ‘Ihe ndị a ka ONYENWE ANYI nyere n’iwu. ³ Onye ọbụla bụ onye ulọ Izrel gbuo ehi, maọbụ nwa aturū, maọbụ ewu n’ogige ebe obibi,* maọbụ n’azụ ebe obibi, ⁴ ma o wetaghị ya n’ony ụzọ ulọ nzute iche ya dika onyinye n’ihu ONYENWE ANYI, n’ihu ulonso ONYENWE ANYI, a ga-agụ onye ahụ dika onye ikpe iwufu ọbara mara. Ọ wufuola ọbara, n’ihi ya, a ga-esite n’etiti ndị ya kewapụ ya. ⁵ Ihe e ji nye iwu a bụ ka umụ Izrel wetara ONYENWE ANYI aja niile ha na-achụ ugbu a na mbara ezi ọbụla. Ha kwesiri iwetara ya ONYENWE ANYI site n’aka onye nchụaja n’ony ụzọ ulọ nzute, ka o jiri ya chụọro ha aja udo. ⁶ N’uzọ di otu a, onye nchụaja ga-efesa ọbara ahụ n’ebe ichụ aja di n’ony ụzọ ulọ nzute, kpokwa abụba ya ọkụ, ka ọ buru aja nsure ọkụ nke isisi ya di ONYENWE ANYI ezi uto. ⁷ O kwesikwaghị ka ndị Izrel chụọ aja ha ọzọ na mbara ezi nye arusi ewu ndị ha na-akpọ isiala nye. Iwu a ga-adigide nye ha na umụ ha niile, site n’ogbo ruo n’ogbo.’

⁸ “Gwa ha, ‘Onye Izrel ọbụla, maọbụ onye ọbịa bi n’etiti unu, nke ga-achụ aja nsure ọkụ maọbụ aja ọzọ, ⁹ ma o webataghị ya n’ony ụzọ ulọ nzute, ebe a ga-achuru ya ONYENWE ANYI, ka a ga-ewezuga site n’etiti ndị ya.

¹⁰ “Onye Izrel ọbụla maọbụ onye ọbịa bi n’etiti ha, nke riri ọbara ọbụla ka m gaeche ihu m megide. A ga-ewezuga ya site n’etiti ndị m. ¹¹ N’ihi na ndụ ihe nwere ndụ di n’ọbara ya, ọ bụ n’ihi nke a ka m ji nye iwu na a ga-awusa ọbara niile n’elu ebe ichụ aja, maka iji ya kpuchie mmehie unu. Ọ bụ ọbara na-ekpuchi mmehie maka ndụ mmadu.[†] ¹² N’ihi nke a, a sirị ndị Izrel, ‘Ọ dighi onye ọbụla n’etiti unu, maọbụ onye ọbịa ọbụla nke bi n’etiti unu ga-eri ọbara.’”

¹³ “Onye Izrel ọbụla, na onye ọbịa ọbụla binyere unu nke gara ichu nta, gbuo anụ maọbụ nnunụ ọbụla a na-eri eri, ga-awufu ọbara ya were aja kpuchie ya. ¹⁴ N’ihi na ndụ ihe niile nwere ndụ di n’ọbara. Ọ bụ ya mere m ji nye umụ Izrel iwu si unu erila ọbara anumanu ọbụla, n’ihi na ndụ ihe niile nwere ndụ di n’ọbara ya. N’ihi ya onye ọbụla riri ọbara, a ga-ekewapụ ya site n’etiti ndị m.

¹⁵ “Mmadu ọbụla, maọbụ nwa afọ ma ọ bukwanu onye ọbịa, nke riri anụ nwuru n’onwe ya, maọbụ nke anụ ọhịa dogburu,[‡] ga-eji mmiri saa uwe ya na ahụ ya, ọ ga-abukwa onye ruru aru ruo uhuruchi tupu ọ di ọcha ọzọ. ¹⁶ Ma ọ buru na ọ saghi uwe ya na ahụ ya, ikpe ọmuma di ya n’isi.’”

[†] 16:23 16:23 Izk 42:14 [‡] 16:29 16:29 Lev 23:27,32; Onu 29:7 * 17:3 17:3 Ya bụ ọmuma ulọ ikwu [†] 17:11 17:11 Hib 9:22 [‡] 17:15 17:15 Opu 22:31

18

Iwu banyere mmekọ dī iche iche

¹ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu sị ya, ² “Gwa ụmụ Izrel okwu ndị a sị ha, ‘Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu. ³ Ya mere, ọ bụ ezie na unu ebiela n’etiti ndị Ijpt, ma unu ekwesighi ibi ndụ unu dika ha si ebi. Unu ekwesikwaghị ibi ndụ dika ndị Kenan ebe m na-akpobata unu. Unu agbasola omenaala ha. ⁴ Unu ga-edebe iwu m niile, gbasookwa ụkpurụ m niile n’ihi na abụ m ONYENWE ANYỊ Chineke unu. ⁵ Debenụ iwu m na ụkpurụ m, n’ihi na onye na-edebe ha ga-adị ndụ* site na ha. Abụ m ONYENWE ANYỊ.

⁶ “‘Onye ọbụla ya na mmadụ bụ nwanne e jekwurukwala ya ka ha nwe mmekọ edina, i ji kpughee ọtọ ya. Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ.

⁷ “‘I gaghị eleda nna gị anya site na i jekwuru nne gị ka gị na ya nwe mmekọ edina. Nne gị ka ọ bụ; gị na ya agaghị enwe ụdị mmekọ dī otu a.

⁸ “‘I gaghị e jekwuru nwunye nna gị ka gị na ya nwe mmekọ edina. Nke a bụ ileda nna gị anya.

⁹ “‘I gaghị e jekwuru nwanne gị nwanyi ka gị na ya nwe mmekọ edina, ma ọbụ nwa nwanyi nke a mụrụ nna gị, ma ọbụ nwa nwanyi nke nne gị mụrụ, ma a mụrụ ya n’ụlọ ma a mụrụ n’ama.

¹⁰ “‘I gaghị e jekwuru nwa nwanyi nke nwa gị nwoke mụrụ, ma ọbụ nwa nwanyi nke nwa gị nwanyi mụrụ i nwe mmekọ edina; n’ihi na nke a ga-eweta nleda anya nye gị.

¹¹ “‘I gaghị e jekwuru nwanne nwanyi nwunye nna gị mụrụ, ka gị na ya nwe mmekọ edina, n’ihi na ọ bụ nwa nna gị mụrụ; nwanne gị nwanyi ka ọ bụ.

¹² “‘I gaghị e jekwuru nwanne nwanyi nna gị ka gị na ya nwe mmekọ edina, n’ihi na ọbara jikoro ya na nna gị, ha bụ otu ahụ.

¹³ “‘I gaghị e jekwuru nwanne nne gị nke nwanyi, ka gị na ya nwe mmekọ edina, n’ihi na ọbara jikoro ya na nne gị, ha bụ otu ahụ.

¹⁴ “‘I gaghị eleda nwanne nna gị nke nwoke anya, site n’ijekwuru nwunye ya, ka gị na ya nwe mmekọ edina. N’ihi na nwunye nwanna gị ka ọ bụ.

¹⁵ “‘I gaghị e jekwuru nwanne nwa gị nwoke ka gị na ya nwe mmekọ edina; nwunye nwa gị nwoke ka ọ bụ; gị na ya agaghị enwe mmekọrịta ọbụla gosiri mkpughe ọtọ ya.

¹⁶ “‘I gaghị e jekwuru nwunye nwanne gị nwoke ka gị na ya nwe mmekọ edina, n’ihi na nke a bụ omume nleda anya nye nwanne gị nwoke.

¹⁷ “‘I gaghị e jekwuru nwanyi na nwa ya nwanyi ka gị na ha nwe mmekọ edina. I gaghị akporo nwa nwanyi nwa ya nwoke, ma ọbụ nwa nwanyi nke nwa ya nwanyi mụrụ dinaa ya; n’ihi na otu ọbara ka ha bụ. Ihe dī otu a bụ arụ.

¹⁸ “‘I gaghị alụ nwanne nwanyi nwunye gị, dika nwunye ọzọ gị, n’ihi ikpagbu ya, gị na ya a na-enwe mmekọrịta edina, i na-ekpughe ọtọ nwunye gị mgbe ọ ka dī ndụ.

¹⁹ “‘E jekwurukwala nwanyi ka gị na ya nwe mmekọ edina, mgbe ọ nọ n’onodu adighi ọcha nke (isọ ụba) nsọ nwanyi ya n’oge a kara aka.

²⁰ “‘A kpọrkwala nwunye onye agbataobi gị idina ya, si otu a meruo onwe gị n’ihi mmekọ dī otu a.†

²¹ “‘I gaghị enye nwa gị ka e jiri ya churo Molek aja.‡ N’ihi na i kwesighi imeru aha Chineke gị. Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ.

²² “‘Gị na nwoke edinala, dika nwanyi na nwoke si edina. Ihe akporo asi ka ọ bụ.

²³ “‘Gị na anumanu ọbụla edinakwala, site otu a meruo onwe gị. Nwanyi agakwaghị ewere onwe ya nye ka ya na oke anumanu nwee mmekọrịta, arụ a na-adighi eme eme ka ọ bụ.

²⁴ “‘Unu emerukwala onwe unu site na-ime ihe ndi a, n’ihi na ihe ndi a bụ ihe mba ndi ahụ na-eme. Ọ bukwa n’ihi ya ka m ga-eji chupụ ha site n’ala ahụ m ga-enye unu. ²⁵ Ọ buladi ala ahụ niile ghorọ ihe ruru arụ site n’omume ndi a. Ọ bụ nke a mere m ji ata ndi bi n’ime ya ahuhụ n’ihi mmehie ha. Ala ahụ meghere onu ya gboputa ndi bi n’ime ya. ²⁶ Unu ga-edebe iwu m na ụkpurụ m ndi a niile. Unu emekwala ihe arụ ndi a, ma ndi amuru n’ala ma ndi obia niile bi n’etiti unu. ²⁷ Ala m na-aga inye unu ruru arụ n’ihi na ndi bi n’ime ya na-eme omume ndi a ruru arụ. ²⁸ Unu emekwala ihe arụ ndi a, n’ihi na ọ buru na unu emee ha, ọ ga-emege onu ya gboputa unu, dika o si mee mba niile bụ ndi buru unu ụzọ biri n’ime ya.

²⁹ “‘Onye ọbụla n’etiti unu mere ihe arụ ndi a, ka a ga-ekewapu site n’etiti ndi ya.

³⁰ N’ihi ya, lezienụ anya ka unu debe iwu m, ka unu ghara ime ihe arụ ndi a, nke ndi buru unu ụzọ biri n’ala ahụ mere. Ka unu gharakwa imeru onwe unu site n’omume arụ ndi a. Abụ m ONYENWE ANYỊ Chineke unu.’”

* 18:5 18:5 Izk 20:11; Rom 10:5 † 18:20 18:20 Opu 20:14; Mat 5:27-28; 1Kọ 6:9; Hib 13:4 ‡ 18:21 18:21 Lev 20:2-5

19

Iwu ndi ọzọ

¹ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu sị ya, ² “Gwa ọgbako ụmụ Izrel niile okwu sị ha: ‘Dịnu nsọ, n’ihi na ụmụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu, dị nsọ.

³ “‘Onye ọbụla n’ime unu aghaghị ịsọpụrụ nne na nna ya, debekwa iwu m nyere maka ụbọchị izuike, n’ihi na ụmụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu.

⁴ “‘Unu akpọla isiala nye arụsị, unu emekwarala onwe unu chi ndị e ji ọla kpụọ. Ụmụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu.

⁵ “‘Mgbe unu ga-achurụ ONYENWE ANYỊ aja udo, soronụ ụkpụrụ m nyere unu chụọ ya, ka m nabata ya. ⁶ Unu ga-eri ya n’ụbọchị ahụ unu churụ ya, maọbụ n’ụbọchị nke na-eso ụbọchị ahụ. Nke ọbụla fọdurụ ruo ụbọchị nke atọ ka unu ga-esure ọkụ. ⁷ O bụrụ na unu erie ya n’ụbọchị nke atọ ihe arụ ka o bụ. A gaghị anabata aja ọbụla unu ga-eri n’ụbọchị nke atọ. ⁸ Ikpe ga-ama onye ga-eri ya n’ụbọchị nke atọ n’ihi na o meela ka ihe nsọ ONYENWE ANYỊ bụrụ ihe arụ. A ga-ekewapụ onye ahụ site n’etiti ndị ya.

⁹ “‘Mgbe unu na-ewe ihe ubi, unu ewechala ihe niile dị n’akụkụ ubi niile, maọbụ chikọtachaa irighiri ihe ubi niile fọdurụ n’ala. ¹⁰ A ghorochakwala mkpụrụ vainị niile miri n’elu vainị gị, maọbụ chikoro mkpụrụ ndị dara n’ala. Hapụrụ ha ụmụ ogbenye na ndị ọbja, n’ihi na ụmụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu.

¹¹ “‘Unu ezula ohi.

“‘Unu aghala ụgha.

“‘Unu aghogbula ibe unu.

¹² “‘Unu anụla iyi ụgha, si otu a weta nkocha nye aha ONYENWE ANYỊ Chineke unu. Abụ m ONYENWE ANYỊ.

¹³ “‘Unu ejila ike pụnara onye agbataobi unu ihe ya, maọbụ zuru ihe o nwere n’ohi.

“‘Kwụonụ onye ọbụla unu goro ọrụ ụgwọ ọrụ ya ọsịsị. Unu echela ka chi bọọ tupu unu akwụọ ya ụgwọ ya.

¹⁴ “‘Akọchala onye ntị chiri, edochikwarala onye isi ihe n’uzọ. Tụọ egwu Chineke. Abụ m ONYENWE ANYỊ.

¹⁵ “‘Unu ekpela ikpe na-ezighị ezi, unu elela mmadụ anya n’ihu mgbe unu na-ekpe ikpe, ma onye unu na-ekpe ikpe o bụ ọgaranya maọbụ ogbenye. Kama kpeenụ ikpe kwụ ọtọ.

¹⁶ “‘Unu ejegharịla na-agbasa okwu nkwojọ n’etiti ndị mmadụ.

“‘Emela ihe ọbụla ga-ebutere onye agbataobi gị onwụ. Abụ m ONYENWE ANYỊ.

¹⁷ “‘Akpọla nwanne gị asị n’ime obi gị. Tụọ onye agbataobi gị mmehie ya n’ihu ya, ka ị ghara iketa oke n’ikpe omuma dirị ya.

¹⁸ “‘Abọla ọbọ, ebukwala iro n’obi megide onye ọbụla n’etiti ndị gị. Kama hụ onye agbataobi gị n’anya dika i si hụ onwe gị n’anya. Ụmụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ unu.

¹⁹ “‘Unu ga-edebe iwu m niile.

“‘Unu ejila otu ụdị anụ ụlọ unu na-agba ụdị anụ ụlọ ọzọ dị iche.

“‘Akula ụdị mkpụrụ abụọ n’ubi.

“‘Eyila uwe e ji ụzọ ihe abụọ, dika aji anụ na ogbo dọ.

²⁰ “‘O bụrụ na nwoke ọbụla akporo nwaagboghọ bụ ohu nwanị nke a na-agbaputabeghi, maọbụ nke na-enwerebeghi onwe ya, nke nwoke ọzọ chorọ ilu, mee ka ha abụọ dinakọ, a ga-ekpe ha abụọ ikpe n’uloikpe, ma a gaghị egbu ha, n’ihi na nwanị ahụ abughị onye nwe onwe ya. ²¹ Ma nwoke ahụ ga-eweta aja ikpe omuma nye ONYENWE ANYỊ n’onu ụzọ ulọ nzute. O ga-abukwa ebule ka o ga-eji chụọ aja ahụ. ²² Onye nchụaja ga-eji ebule aja ikpe omuma ahụ chụoro nwoke ahụ aja mkpuchi mmehie ya n’ihu ONYENWE ANYỊ, n’ihi mmehie o mere. A ga-agbaghakwara ya mmehie ya.

²³ “‘Mgbe unu batara n’ala ahụ kuo mkpụrụ osisi dị iche iche, unu erila mkpụrụ osisi ahụ miri n’afọ nke mbụ, o bụ ihe ruru arụ. Ruo n’afọ nke atọ, ha bụ ihe ruru arụ. Unu agaghị eri ha. ²⁴ N’afọ nke anọ, mkpụrụ nke osisi ndị ahụ niile ga-amị dị nsọ. Unu ga-eji ya nye ONYENWE ANYỊ onyinye otuto. ²⁵ Site n’afọ nke ise, mkpụrụ ọbụla ga-abụ nke unu. N’uzọ dị otu a ihe ha ga-amiputa ga-adị ukwu. Ụmụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu.

²⁶ “‘Unu erila anụ ọbụla ọbara dị n’ime ya.

“‘Unu agbala afa maọbụ juta mmụọ ase.

²⁷ “‘Unu akpuchala agirị isi dị gburugburu akụkụ isi unu, maọbụ chabie onụ onụ afuonụ unu.

²⁸ “‘Unu akala ihe ọbụla n’ahụ unu, n’ihi onye nwurụ anwụ maọbụ jiri mma ọkụ dee ihe n’ahụ unu. Abụ m ONYENWE ANYỊ.

²⁹ “Emeruwa nwa gi nwanyi site n'ikwagide ya ka o buru akwuna, ka ala unu ghara ijuputa n'igba akwuna na ihe ojoo di iche iche.

³⁰ “Debenu iwu niile m nyere maka ubochi izuike m. Soppukwaranu ebe nsọ m. Abu m ONYENWE ANYI.

³¹ “Unu ejekwurula ndi na-aju mmuo ojoo ase maobu chogaa ndi dibia afa, n'ihu na unu ga-emeru onwe site na ha. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu.

³² “Bilienu oto n'ihu okenye, soppurunu ndi okenye, ma tponu egwu Chineke unu. Abu m ONYENWE ANYI.

³³ “Mgbe onye obia soro unu biri n'ala unu, unu emejola ya. ³⁴ Mesonu onye obia bi n'etiti unu mmeso dika o bu otu n'ime ndi amuru n'ala. Hunu ha n'anya dika unu si hu onwe unu, n'ihu na o nwere oge unu bu obia n'ala Ijipt. Abu m ONYENWE ANYI Chineke unu.

³⁵ “Unu ejila ihe otutu aghugho mgbe unu na-atu ihe di ogologo, maobu ihe di arọ, maobu ihe di ukwu, ³⁶ Jirinu ezi ihe otutu tuo ogologo, maobu ihe di arọ, maobu ihe di ukwu. Abu m ONYENWE ANYI Chineke unu, onye si n'ala Ijipt kpopta unu.

³⁷ “Debenu ukpuru m niile, na iwu m niile, gbasoonu ha. Abu m ONYENWE ANYI.”

20

Ahuhu n'ihu mmehie

¹ ONYENWE ANYI siru Mosis, ² “Gwa umu Izrel, ‘Onye Izrel obula maobu onye obia obula bi n'etiti unu, nke weere nwa ya nye maka ichuru Molek aja, aghaghi ime ka o nwuo. Ndi mmadu ga-ewere nkume tugbuo ya. ³ Mu onwe m ga-emegide onye ahụ, bipu ya site n'etiti ndi ya, n'ihu na o meruola ebe nsọ m, mee ka aha m gharakwa idi nsọ, site n'iji umu ya choro Molek aja. ⁴ O buru na ndi obodo elezie anya mee omume dika a ga-asị na ha amaghi ihe onye ahụ mere, hapukwa igbu ya, mgbe o were otu n'ime umu ya nye Molek, ⁵ mu onwe m ga-emegide onye ahụ na ezinaulo ya bipu ha site n'etiti ndi ya. Otu a kwa ka m ga-eme ya na ndi niile so ya meruo onwe ha site n'ife arusi Molek.

⁶ “Aga m edo ihu m megide onye obula gara juo ase site n'aka mmuo ojoo, maobu onye gara na dibia afa gbaa afa, site n'iso ha kwaa iko. Aga m ekewapu onye ahụ site n'etiti ndi ya.

⁷ “Doonu onwe unu nsọ, ma dikwanu nsọ n'ihu na abu m ONYENWE ANYI Chineke unu. ⁸ Debenu ukpuru m niile, ma gbasoonu ha n'ihu na abu m ONYENWE ANYI onye na-edo unu nsọ.

⁹ “Onye obula kochara nne ya maobu nna ya ka a ga-egbu n'ihu na o kochara nne na nna ya. Obara onye di otu a ga-adikwa ya n'isi.

¹⁰ “O buru na nwoke obula edinakwuru nwunye nwoke ozo, ya bu nwunye onye agbataobi ya, nwoke ahụ na nwanyi kwara iko ka a ga-egbu.

¹¹ “Nwoke obula ya na nwunye nna ya dinakoro nwe mmeko, emuruola nna ya. A ga-egbu nwoke ahụ na nwanyi ahụ. Obara ha ga-adị ha n'isi.

¹² “O buru na nwoke obula edinakwuru nwunye nwa ya, wetara onwe ha ikpe omuma, a ga-egbu ha abuo n'ihu na o bu aru ka ha mere.

¹³ “O buru nwoke na nwoke ibe ya edinakoro nwee udi mmeko edina nwoke na nwanyi, a ga-egbu ha abuo n'ihu na ihe ha mere bu ihe ruru aru. Obara ha ga-adị ha n'isi.

¹⁴ “O buru na nwoke aluo nwanyi na nne muru ya, ajo ihe ka o bu. Nwoke ahụ na ndi inyom ndi ahụ ka a ga-akpo oku, ka ihe ojoo di otu a hapu idi n'etiti unu.

¹⁵ “O buru na nwoke na anumanu enwee mmekorita, a ga-egbu nwoke ahụ gbukwaa anumanu ahụ.

¹⁶ “O buru na nwanyi obula abiaruo anumanu obula nso dinakwuru ya inwe mmeko, a ga-egbu nwanyi ahụ na anumanu ahụ, n'ihu na ha kwesiri onwu. Obara ha ga-adị ha n'isi.

¹⁷ “Nwoke obula ya na nwanne ya nwanyi nwere mmeko edina, maobu nwa afọ nne ya maobu nwa nwunye nna ya, a ga-ekpochapu ha site n'ihu oha mmadu n'ihu na o bu ihe ihere di ukwu ka ha mere. O meruola nwanne ya, n'ihu ya ikpe omuma di ya n'isi.

¹⁸ “Nwoke obula nke ya na nwanyi no na nsọ nwanyi ya dinakoro nwee mmeko ekpugheela adighi ocha nwanyi ahụ. Nwanyi ahụ n'onwe ya ekpugheekwala adighi ocha nke ya. A ga-ebipu ha abuo site n'etiti ndi ha.

¹⁹ “I gaghị enwe mmeko edina n'etiti gi na nwanne nwanyi nne gi maobu nwanne nwanyi nna gi, n'ihu na nke a bu ihe nleda anya nye onye obara jikoro gi na ya. Ikpe omuma ga-adiri unu abuo.

²⁰ “O buru na nwoke obula na nwunye nwanne nna ya edinaa, o bu omume ileda anya nye nwanne nna ya. Ha ga-ebu mmehie ha. Ha ga-anwu na-amutaghị nwa.

²¹ “O buru na nwoke alu nwunye nwanne ya, o bu omume ruru aru, n’ihi na o bu ihe nleda anya nye nwanne ya. Ha ga-agba aka nwa.

²² “Debenu iwu ndi a na ukpuru ndi a, ma gbasoonu ha ka ala ahụ m na-eduba unu n’ime ya hapu imegha onu ya gbupu unu. ²³ Unu agbasola omenaala ndi mba niile a m na-achupu site n’ala m na-enye unu, n’ihi na ha na-eme ihe ndi a niile m nyere unu n’iwu emela. O bu nke a mere ihe banyere ha ji so m oyi. ²⁴ Ma agwala m unu si, “Unu ga-eketa ala ha. Aga m enye ya unu ka o buru ihe nketa unu. Ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya.” Abu m ONYENWE ANYI Chineke unu onye kewaputara unu doo unu iche site na mba ndi ozọ niile.

²⁵ “Unu aghaghị ikpa oke n’etiti anumanu ndi di ocha iri eri, na anumanu ndi na-adighi ocha, na n’etiti anu ufe di ocha iri eri na ndi ruru aru.* Unu emerula onwe unu site n’iri anumanu maobu anu ufe, maobu ihe ozọ na-akpughari n’ala, ndi ahụ m kewapuru iche dika ihe ruru aru. ²⁶ Unu ga-adị nsọ nye m, n’ihi na mụ, bu ONYENWE ANYI, di nsọ. Ekewaputala m unu, doo unu iche, site n’etiti ndi mba ozọ niile, ka unu buru nke m.

²⁷ “A ga-eji nkume tugbuo nwoke maobu nwanyi obula nke na-aju mmuo ojo ase, maobu dibia afa no n’etiti unu ka o nwuo. Obara ha ga-adikwa ha n’isi.’”

21

Iwu nke ndi nchujaja

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, “Gwa ndi nchujaja, umu ndi ikom Eron okwu si ha, ‘Onye nchujaja ekwesighi imeru onwe ya mgbe mmadu nwuru n’etiti umunna ya. ² Kariakwa ma onye ahụ bu onye di ya nnoo nso, dika nne ya, maobu nna ya, maobu nwa ya nwoke, maobu nwa ya nwanyi, maobu nwanne ya nwoke, ³ maobu nwanne ya nwanyi na-alubeghi di, onye o na-elekota n’ihi na o nweghi di. N’ihi ya, o nwere ike meruo onwe ya. ⁴ Ma o gakwaghị eme onwe ya ka o ghara idi ocha n’etiti ndi ogo ya, ma site otu a meruo onwe ya.

⁵ “Ndi nchujaja ekwesighi ikpucha isi ha, maobu kpuchapu akuku afuonu ha, maobu kaa ihe obula n’akpukpo ahụ ha.* ⁶ Ha ga-abu ndi di nsọ nye Chineke ha, ndi na-agaghị emekwa ka aha Chineke ha ghara idi nsọ. N’ihi na o bu ha na-eche n’ihu ONYENWE ANYI onyine aja nsure oku, bu nri Chineke ha. N’ihi ya, ha aghaghị idi nsọ.

⁷ “Onye nchujaja agaghị alu nwanyi e meruru site n’igba akwuna, maobu nwanyi luturu di nke kewapuru onwe ya site n’ahụ di ya, n’ihi na ndi nchujaja bu ndi di nsọ nye Chineke ha. ⁸ Guo ha dika ndi di nsọ n’ihi na o bu ha na-eche nri Chineke n’ihu ya. Guo ha dika ndi di nsọ n’ihi na mụ onwe m bu ONYENWE ANYI di nsọ, mụ onwe m na-eme ka unu di nsọ.

⁹ “O buru na nwa nwanyi onye nchujaja emeruo onwe ya site n’igho onye akwuna, o sitela na ndu ojo di otu a wetara nna ya ihe ihere. A ga-akpo ya oku.

¹⁰ “Onyeisi nchujaja, onye ahụ sitere n’etiti umunna ya, onye awusara mmanu nsọ n’isi ya, onye ahoro doo nsọ iyiri uwe onye nchujaja ahụ, agaghị ahapu agiri isi ya ka o kpasasị, maobu dowaa uwe ya. ¹¹ O gaghị abanye ebe ozu di. O gaghị emeruo onwe ya, o buladi ma ozu ahụ o bu nke nne ya maobu nke nna ya. ¹² O gaghị esi n’ebe nsọ Chineke ya puo, maobu mee ya ka o ghara idi nsọ, n’ihi na e doola ya nsọ site na ite ya mmanu nsọ nke Chineke ya. Abu m ONYENWE ANYI.

¹³ “Nwanyi onyeisi nchujaja ga-alu ga-abu nwanyi na-amaghị nwoke. ¹⁴ O gaghị alu nwanyi di ya nwuru, maobu nwanyi ya na di ya na-ebikwaghị, maobu nwanyi akwuna. Nwanyi o ga-alu ga-abu naani nwanyi na-amaghị nwoke nke si n’etiti umunna ya, ¹⁵ ka o ghara ime ka umu ya ghara idi nsọ n’etiti umunna ya. Abu m ONYENWE ANYI onye na-edo ya nsọ.’”

¹⁶ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ¹⁷ “Gwa Eron, ‘N’ogbo niile nke na-abia, o nweghi onye obula n’ime umu umu gi nke akuku ahụ ya na-ezughị oke ga-abia nso iwetara Chineke ya ihe oriri. ¹⁸ O nweghi nwoke obula nwere orusi obula ga-abia nso, o nweghi nwoke kpuru isi, maobu onye ngwuro, maobu onye imi mpia, maobu onye ukwu maobu aka ya na-ezughị oke,† ¹⁹ maobu onye okpukpu ukwu ya maobu okpukpu aka ya gbajiri, ²⁰ maobu onye mkpumkpu azu di, maobu nwa akakpo, maobu onye na-adighi ahuzi uzọ, maobu onye agba na-ata, maobu onye akpukpa di n’ahụ, maobu onye mkpuru

* 20:25 20:25 Dit 14:3-21 * 21:5 21:5 Lev 19:28; Izk 44:20 † 21:18 21:18 Ihe ndi a gunyere ma mmadu ma anumanu, dika e deputara ha site n’amaokwu iri na isii gbadaa.

amụ ya chipjara echipja. ²¹ O nweghị nwa nwa Eron onye nchūaja ọbula nwere ọrụsị ga-abia iwetara ONYENWE ANYI aja onyinye site n'ọku. Ebe ọ bụ na o nwere ọrụsị, ọ gaghị abia nso iwetara Chineke ya nri. ²² Ma o nwere ike iri nri ahụ dīkarisiri nso nke sitere na nri Chineke ya, tinyekwara nri ahụ dī nso. ²³ Kama ọ gaghị abia nso akwa mgbochi ahụ maọbụ bjaruo ebe ichū aja nso, n'ihu ezughị oke ya. Ka ọ ghara imeru ebe nso m, n'ihu na abụ m ONYENWE ANYI onye na-edo ha nsọ.'"

²⁴ Ya mere Mosis nyere Eron na umụ ya ndi ikom na umụ Izrel niile iwu ndi a.

22

Idi nso nke onyinye ochuchū aja

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ² "Gwa Eron na umụ ya ndi ikom ka ha jiri nsopuru nabata onyinye di nso nke umụ Izrel na-edo nso nye m, ka ha ghara imeru aha nso m. Abụ m ONYENWE ANYI.

³ "Gwa ha si, 'N'ogbo unu niile na-abia, ọ buru na enwee onye ọbula n'agburu unu nke bjaru nso n'ihu ndi ahụ di nso umụ Izrel na-edo nso nye ONYENWE ANYI, mgbe onye ahụ nọ ọnọdu dika onye ruru aru, a ga-esi n'ihu m wezuga onye ahụ. Abụ m ONYENWE ANYI.

⁴ "Onye ọbula bụ nwa nwa Eron nke ọrja ekpenta na-arja, maobu nke ihe si n'ahu ya na-asoputa agaghị eri aja di nso tutu ruo mgbe e mere ka ọ diri ọcha. Ọ ga-abukwa onye ruru aru ma ọ buru na o metu ozu aka, maobu onye mkpuru nwa na-esite n'ahu awusi, ⁵ maobu na o meturu anu na-akpughari akpughari n'ala aka, nke na-emeru ya, maobu na o meturu mmadu aka nke mere ka ọ buru onye ruru aru n'agbanweghi ihe ọ bu na-emeru ya. ⁶ Onye ahụ meturu ihe ndi a aka ga-abu onye ruru aru ruo uhuru. Ọ gaghị eri ihe nso ọbula tutu ruo mgbe ọ sachara ahụ. ⁷ Mgbe anyanwu dara ka ọ ga-adị ọcha, nweekwa ike iri ihe di nso, n'ihu na ọ bu nri ya. ⁸ Ọ gaghị eri anu nwuru anwu, maobu nke anu ozo dogburu,* n'ihu na ihe ndi a ga-emeru ya. Abụ m ONYENWE ANYI.

⁹ "Ndi nchūaja kwesiri idebe ukuru m, ka ha ghara ibu ndi ikpe mara si otu a nwuo n'ihu na ha lejiri ha anya. Abụ m ONYENWE ANYI onye na-edo ha nso.

¹⁰ "O nweghi onye ọbula na-esiteghi n'ezinaulo ndi nchūaja ga-eri aja nso ahụ. Onye bu ọbia na onye e goro ọru nọ n'ulo onye nchūaja agaghị eri ya. ¹¹ Otu ọ di, ọ buru na onye nchūaja weere ego nke aka ya gbata ohu, maobu na a muru ohu ahụ n'ulo ya, ohu ahụ nwere ike iri aja nso ahụ. ¹² Ọ buru na nwa nwanyi onye nchūaja aluo onye na-abughi onye nchūaja, ọ gaghị eri ihe ọbula site n'ime aja nso a. ¹³ Ma nwa nwanyi onye nchūaja nke di ya nwuru, maobu na ya na di ya ebikwaghi, ọ burukwa na ọ mutaghi nwa ọbula, ọ loghachi bja biri n'ulo nna ya dika o mere mgbe ọ bu agbogho, o nwere ike iri nri di n'ulo nna ya. Ọ dikwaghi onye na-ekwesighi iri ya,† nke ga-eri ya.

¹⁴ "O buru na onye ọbula erie onyinye nso ahụ na-amaghi ama, ọ ga-eweghachiri onye nchūaja ihe niile o riri tukwasikwa ya otu uzu n'uzu ise ozo. ¹⁵ Ndi nchūaja ekwesighi imeru onyinye nso umụ Izrel na-eche n'ihu ONYENWE ANYI, ¹⁶ site n'ikwenye ka ndi mmadu efu rie onyinye nso ahụ, si otu a wetara ndi riri ya ikpe omuma nke ya na nkweghachi so. Abụ m ONYENWE ANYI onye na-edo ha nso.'"

Aja na-ezughị oke

¹⁷ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ¹⁸ "Gwa Eron na umụ ya ndi ikom na umụ Izrel niile okwu si ha, 'O buru na onye ọbula, onye Izrel maobu onye ọbia n'Izrel, eweta aja nsure oku nye ONYENWE ANYI imezu nkwa o kwere, maobu dika onyinye afọ ofufu, ¹⁹ ọ ga-eweta otu oke nke na-enweghi nkwaru nke si n'igwe ehi, maobu aturu, maobu ewu, ka a nabata ya n'aha. ²⁰ Ewebatala ihe ọbula nke nwere nkwaru, n'ihu na agaghị m anabata ya n'aha gi. ²¹ Mgbe onye ọbula wetara ehi maobu aturu maobu ewu site n'igwe anu, dika onyinye aja udo ọ na-enye ONYENWE ANYI maka imezu nkwa, maobu onyinye afọ ofufu, ọ ga-abu nke na-enweghi ọrụsị maobu ntupo ọbula tupu a nabata ya. ²² Anumanu ọbula kpuru isi, maobu nke meruru ahụ, maobu nke ukwu maobu aka gbajiri, maobu nke akpukpa di n'ahu ya, maobu ihe nwere ure, maobu nke onya di n'ahu, agaghị abu ihe onyinye nye ONYENWE ANYI. Unu atukwasikwala ha n'ebe ichu aja dika onyinye nye ONYENWE ANYI. ²³ Unu nwere ike jiri ehi maobu aturu‡ nke akuku ahụ ya tara ata, maobu nke otu akuku ya buru ibu karja ibe ya chuo aja onyinye si n'obi, ma a gaghi e ji ya chuo aja imezu nkwa. ²⁴ Unu agaghị enye anumanu ọbula nke mkpuru amụ ya chipjara echipja, maobu nke piara apia, maobu nke a dowapuru adowapu maobu nke a chakapuru achakapu, dika onyinye n'ihu ONYENWE ANYI. Unu enyekwala udi onyinye a n'ala unu. ²⁵ Unu esitekwala n'aka onye ọbia nata udi onyinye

* 22:8 22:8 Ọpụ 22:31 † 22:13 22:13 Nke a bu onye ọbia maobu onye ala ozo ‡ 22:23 22:23 Lev 3:6

a, ma webata ya dika nri a na-enye Chineke unu. A gaghị anabata ha n'ọnọdụ unu, n'ihu na ha nwere nkwarụ, nwekwa ntụpọ.'"

²⁶ ONYENWE ANYỊ sirị Mosis, ²⁷ "Mgbe a mụrụ nwa ehi, maọbụ nwa aturụ, maọbụ ewu ọhuru, a ga-ahapụ ya na nne ya ụbọchị asaa. Site n'ụbọchị nke asatọ gaa n'ihu a ga-anabata ya dika onyinye ihe oriri i ji chụọ aja nsure ọkụ nye ONYENWE ANYỊ. ²⁸ Egbula nne anụ na nwa ya n'otu ụbọchị, maọbụ ehi maọbụ aturụ.^S

²⁹ "Mgbe unu na-achurụ ONYENWE ANYỊ aja ekele, chụonụ ya n'uzọ ahụ a ga-anabata ya. ³⁰ Riekwanụ anụ aja ahụ n'otu ụbọchị ahụ, ka ọ hapụ ifọdụ ruo echi ya. Abụ m ONYENWE ANYỊ.

³¹ "Unu ga-edebe iwu m ndị a niile, mee ha n'ihu na abụ m ONYENWE ANYỊ. ³² Unu emekwala ka aha m ghara ịdị nsọ. A ga-edo aha m nsọ n'etiti umụ Izrel, n'ihu na abụ m ONYENWE ANYỊ onye na-edo unu nsọ. ³³ Ọ bụ m kpọtara unu site n'ala Ijpt ka m buru Chineke unu. Abụ m ONYENWE ANYỊ."

23

Mmemme dị iche iche

¹ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu sị ya, ² "Gwa umụ Izrel okwu sị ha, 'Ndị a bụ mmemme a kara aka nye ONYENWE ANYỊ, nke unu ga-ekwusa dika mkpokota dị nsọ.

Ụbọchị izuike

³ " Ụbọchị isii ka unu ga-eji ruo ọrụ. Ma ụbọchị nke asaa, bụ ụbọchị izuike, ụbọchị mkpokota dị nsọ. Unu agaghị arụ ọrụ ọbula n'ụbọchị ahụ, n'ebe ọbula unu bi. Ọ bụ ụbọchị izuike nye ONYENWE ANYỊ.

Mmemme Ngabiga na Mmemme Achicha na-ekoghị eko

⁴ "Ndị a bụ mmemme ONYENWE ANYỊ a kara aka, mkpokota dị nsọ nke unu ga-ekwusa n'oge a kara aka. ⁵ N'onwa mbụ, n'ụbọchị nke iri na anọ nke onwa ahụ, n'oge uhuruchi, mgbe anwụ dara, ka Mmemme Ngabiga ONYENWE ANYỊ ga-adị. ⁶ Mmemme achicha na-ekoghị eko ONYENWE ANYỊ ka unu ga-ebido n'ụbọchị iri na ise nke onwa ahụ. Abalị asaa ka unu ga-eri achicha a na-ejighị ihe na-eko achicha mee. ⁷ N'ụbọchị mbụ nke mmemme a, unu ga-enwe mkpokota dị nsọ, ọ dikwaghị onye ọbula ga-arụ ọrụ ọbula. ⁸ Unu ga-eweta aja e sitere n'ọkụ chụọ nye ONYENWE ANYỊ. N'ụbọchị nke asaa nweenu mkpokota dị nsọ, unu arukwala ọrụ nke ụbọchị ahụ.'"

Mmemme Mkpuru Mbụ

⁹ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis sị ya, ¹⁰ "Gwa umụ Izrel sị ha, 'Mgbe unu banyere n'ala ahụ m na-aga inye unu, ghotā mkpuru ihe ubi nke mbụ unu, unu ga-ewetara onye nchajaja otu ukwu ọka site n'ọka unu ghotara n'ubi unu. ¹¹ Ọ ga-anara unu ukwu ọka ahụ fufee ya n'ihu ONYENWE ANYỊ, ka a nabata ya. Ọ bụ n'ụbọchị ahụ ga-esote ụbọchị izuike ka onye nchajaja ga-efufe ya. ¹² N'otu ụbọchị ahụ e fufere ukwu ọka ahụ, unu ga-ewere nwa ebule na-enweghị ntụpọ, nke gbara naanị otu afo, chụoro ONYENWE ANYỊ aja nsure ọkụ. ¹³ Aja mkpuru ọka ga-eso aja nsure ọkụ a. Ọ ga-eji iko ọka a kworo nke oma iri na abuo a gwara mmanu oliv, ka ọ buru ihe e surere n'ọkụ na-esi ezi isi oma nye ONYENWE ANYỊ. A ga-enyekwa iko mmanya atọ dika onyinye ihe onuunụ ¹⁴ Unu agaghị eri achicha, maọbụ ọka e ghere eghe, maọbụ ọka ọhuru tutu ruo mgbe unu buru uzo weta onyinye nye Chineke unu. N'ebe ọbula unu bi, ụkpuru a ga-adigide ruo ogbo niile.

Mmemme Izu Asaa

¹⁵ "Site n'ụbọchị ahụ sotere ụbọchị izuike, bụ ụbọchị ahụ unu wetara ukwu ọka nke onyinye mfufe, guputa izu asaa zuru ezu. ¹⁶ Guputakwa iri ụbọchị ise site n'ụbọchị izuike ahụ mezururu izu asaa ahụ ma wetara ONYENWE ANYỊ onyinye ọka ọhuru. ¹⁷ Site n'ebe ọbula unu bi, unu ga-ewetara ONYENWE ANYỊ ogbe achicha abuo nke unu ji iko ọka a kworo nke oma iri na abuo, nke e ji ihe na-eko achicha mee, ya bụ yuist, dika aja mfufe nke mkpuru mbụ nye ONYENWE ANYỊ. ¹⁸ Tynere achicha a, unu ga-eweta umu aturu asaa gbara otu afo, ndi na-enweghị ntụpọ, na otu nwa oke ehi, na ebule abuo. Ha ga-abu aja nsure ọkụ nye ONYENWE ANYỊ, ya na aja mkpuru ọka na aja ihe onuunụ, aja e sitere n'ọkụ chuo, nke isisi ya di ezi mma nye ONYENWE ANYỊ. ¹⁹ Unu ga-ejikwa otu mkpi chuo aja mmehie. Werekwa umu aturu abuo gbara otu afo, otu afo, chuo aja udo. ²⁰ Onye nchajaja ga-efufe umu aturu abuo ndi a, na achicha ndi si na mkpuru mbu ahụ n'ihu ONYENWE ANYỊ dika aja mfufe. Ha bu aja di nsọ nye ONYENWE ANYỊ. Ọ bukwa ndi nchajaja ga-ewere ha dika nri ha. ²¹ N'otu ụbọchị ahụ unu ga-akposakwa mkpokota di

nsọ, unu arụkwala ọrụ nke ụbọchị ahụ. Nke a ga-abụ ụkpụrụ ga-adigide ebighị ebi site n'ogbo ruo n'ogbo niile, n'ebe ọbụla unu bi.

²² “ Mgbe unu na-ewe ihe ubi, unu ewechala ihe niile di n'akụkụ niile nke ubi unu. Hapụrụnụ ha ụmụ ogbenye, na ndị ọjia. Hapụkwara ha mkpụrụ ubi niile dara n'ala. Abụ m ONYENWE ANYỊ Chineke unu. ”

Mmemme Opi

²³ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis sị, ²⁴ “Gwa ụmụ Izrel sị, ‘ Ụbọchị mbụ nke ọnwá nke asaa ga-abụ ụbọchị izuike, ụbọchị mkpokota di nsọ nke a ga-eji opi na-ada oke ụda cheta. ²⁵ Unu arụla ọrụ ọbụla n'ụbọchị ahụ, kama unu ga-achụ aja nsure ọkụ nye ONYENWE ANYỊ. ”

Ụbọchị Mkpuchi Mmehie

²⁶ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis sị, ²⁷ “ Ụbọchị nke iri nke ọnwá asaa a bụ ụbọchị Mkpuchi Mmehie. Ọ bụ ụbọchị mkpokota di nsọ nye unu. Unu ga-ata onwe unu ahụhụ bja wetara ONYENWE ANYỊ onyinye site n'ọkụ. ²⁸ Unu arụla ọrụ ọbụla n'ụbọchị ahụ n'ihì na ụbọchị ahụ bụ ụbọchị ichụ aja mkpuchi mmehie unu n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke unu. ²⁹ Onye ọbụla na-ejighi ụbọchị ahụ weda onwe ya n'ala ka a ga-ekewapụ site n'etiti ndi ya. ³⁰ Aga m ebibikwa onye ọbụla ruru ọrụ n'ụbọchị ahụ. ³¹ Unu agaghị arụ ọrụ ọbụla. N'ebe ọbụla unu bi, ụkpụrụ a ga-adigide nye unu niile site n'ogbo ruo n'ogbo. ³² Ọ ga-abụ ụbọchị izuike zuruoke nye unu, unu ga-ewedakwa onwe unu n'ala. N'ụbọchị nke itoolu nke ọnwá ahụ, site n'uhuruchi ruo n'uhuruchi nke na-esote ya, unu ga-ebebe izuike unu. ”

Mmemme Ụlọ Ikwu

³³ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis sị, ³⁴ “Gwa ụmụ Izrel, 'N'ụbọchị nke iri na ise, n'ọnwá nke asaa, ka unu ga-amalite mmemme Ụlọ Ikwu ONYENWE ANYỊ. A ga-eme ya ụbọchị asaa. ³⁵ N'ụbọchị nke mbụ bụ ụbọchị mkpokota di nsọ. Onye ọbụla agaghị arụ ọrụ n'ụbọchị ahụ. ³⁶ N'ụbọchị ọbụla n'ime ụbọchị asaa ndi a niile ka a ga-ewetara ONYENWE ANYỊ onyinye site n'ọkụ. N'ụbọchị nke asatọ ka mkpokota di nsọ ga-adi. A ga-achụ aja nsure ọkụ nye ONYENWE ANYỊ, n'ụbọchị a. Ọ bụ mkpokota mmechi, n'ihì ya, a gaghi arụ ọrụ ọbụla n'ụbọchị ahụ.

³⁷ (“ Ndi a bụ mmemme a kara aka, mgbe a ga-ekwusa mkpokota di nsọ maka iwetara ONYENWE ANYỊ onyinye nri, ya bụ, onyinye aja nsure ọkụ, na onyinye mkpụrụ ọka, na aja di iche iche, na onyinye ihe ọñunụ dika e si hazie na ọ ga-na-adi kwa ụbọchị. ³⁸ Unu ga-enye onyinye ndi a, tynere onyinye a na-enye ONYENWE ANYỊ n'ụbọchị izuike, na tynere onyinye ndi ọzọ unu na-enye na ihe ndi ọzọ unu kwere na nkwa, na onyinye afọ ofufu niile unu na-enye ONYENWE ANYỊ.)

³⁹ “ Ya mere, malite n'ụbọchị nke iri na ise nke ọnwá asaa, mgbe unu webatasiri ihe ubi unu, meerenụ ONYENWE ANYỊ mmemme ụbọchị asaa, ụbọchị nke mbụ, na ụbọchị nke asatọ ga-abụ ụbọchị izuike. ⁴⁰ N'ụbọchị nke mbụ, unu ga-ewere ụfọdụ mkpụrụ osisi di mma nke si n'osisi unu na-amị mkpụrụ, gbutekwa igu nkwa, na alaka osisi nwere ahijia ndi, na osisi popla, jiri ha mee mmemme obi uto n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke unu ụbọchị asaa. ⁴¹ Mmemme ụbọchị asaa a ga-adi nye ONYENWE ANYỊ n'afọ niile, site n'ogbo ruo n'ogbo unu niile. Ọ bukwa n'ọnwá nke asaa ka unu ga-eme mmemme a. ⁴² N'oge mmemme a, ụmụ Izrel niile ga-ebi n'ulo e ji alaka osisi na ahijia wuo ụbọchị asaa. Ụmụ afọ Izrel niile ga-ebi n'ulo di otu a. ⁴³ Nke a ga-echetara ogbo ụmụ Izrel niile na mgbe m kpọtara unu site n'ala Ijpt, unu biri n'ulo e ji osisi na ahijia wuo n'ozara. Abụ m ONYENWE ANYỊ Chineke unu. ”

⁴⁴ Mosis gwara ụmụ Izrel ihe gbasara mmemme niile a kara aka nye ONYENWE ANYỊ.

24

Iheokụ na mmanụ ya

¹ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis sị, ² “Nye ndi Izrel niile iwu ka ha wetara gi mmanụ oliv asuru asu, nke a na-agwaghị ihe, maka itinye n'iheokụ ime ka ọkụ oriọna na-enwu mgbe niile. ³ Na mputa nke akwa mgbochi nke kpuchiri igbe Ihe Ama ahụ, n'ime ulọ nzute, Erọn ga-amunye oriọna ndi ahụ n'ihu ONYENWE ANYỊ mgbe niile, site n'uhuruchi ruo n'ututu. Nke a bụ ụkpụrụ ga-adigide nye ogbo niile di n'ihu. ⁴ Ihe ọkụ olaedo a nuchara anucha ndi ahụ dọọ n'elu ihe idokwasị oriọna, n'ihu ONYENWE ANYỊ ga na-enwu ọkụ mgbe niile.

Achicha na-adi n'ihu ONYENWE ANYỊ

⁵ “Were ọka a kwọrọ nke ọma mee ogbe achicha iri na abụọ. Jiri ihe ruru iko ọka asatọ mee otu ogbe achicha ọbụla. ⁶ Doo achicha ndị a n’ahiri abụọ n’elu tebul ahụ e ji ọlaedo a nuchara anucha kpụọ, nke di n’ihu ONYENWE ANYI. Ogbe achicha isii ga-adị n’otu ahiri. ⁷ N’ogologo ahiri ọbụla tinye insensi a na-agwaghị ihe, ka ọ buru ihe nọchiri achicha ndị a dika onyinye nsure ọkụ nye ONYENWE ANYI. ⁸ A ga-edo achicha ndị a n’ihu ONYENWE ANYI oge niile, ụbọchị izuike niile, n’ọnọdụ umu Izrel, dika ọgbugba ndu ebighi ebi. ⁹ O diri Eron na umu ya ndi ikom, bu ndi ga-eri ya n’ime n’ebe nsọ ahụ, n’ihi na ọ bu oke dikarisiiri nsọ, site n’oke ha mgbe niile, nke sitere n’onyinye nsure ọkụ e chere nye ONYENWE ANYI.”

Onwu onye kochara ONYENWE ANYI

¹⁰ Otu nwokorobia, nke nna ya bu onye Ijipt ma nne ya bu onye Izrel, sitere n’etiti umu Izrel putā. O ruo na nwoke a nne ya bu onye Izrel na otu n’ime ndi ikom Izrel malitere ilu ọgụ. ¹¹ Mgbe ha na-alu ọgụ ahụ nwoke ahụ nne ya bu onye Izrel kwuluru Aha ahụ kochaa ya. N’ihi ya, a kporo ya ikpe n’ihu Mosis. (Aha nne ya bu Shelomit, nwa Dibri, onye ebo Dan.) ¹² Ha tinarye nwoke ahụ n’ulo mkporo na-eche ka ha nu okwu ONYENWE ANYI, imata ihe ha ga-eme ya.

¹³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ¹⁴ “Kpuru onye nkwulu ahụ gaa n’azu obodo. Ndi niile nuru okwu ahụ o kwuru ga-ebikwasị ya aka ha n’isi. Mgbe ahụ, ọgbako Izrel niile ga-eji nkume tugbuo ya. ¹⁵ Gwa umu Izrel okwu si ha, ‘Onye ọbula kochara Chineke ya ga-ebu mmehie ya n’isi ya. ¹⁶ Onye ọbula kwuluru aha ONYENWE ANYI ka a ga-egbu. Mmadu niile ga-agbako jiri nkume tugbuo onye ahụ. Onye ọbula kwuluru Aha ahụ, maobu obia, maobu nwa afọ ala, ka a ga-egbu.

¹⁷ “Onye ọbula gburu mmadu ka a ga-egbu. ¹⁸ Onye gburu anu ulo na-abughị nke ya, ga-akwughachi ugwo ya. Ndu ga-alara ndu. ¹⁹ Onye ọbula meruru mmadu ibe ya ahụ, a ga-emerukwa onye ahụ ahụ n’ebe o meruru ibe ya ahụ. ²⁰ Onye tiji mmadu ọkpukpu, a ga-etiji ọkpukpu nke ya. Anya ga-alara anya, eze ga-alakwara eze. Otu e si meru mmadu ahụ, ka a ga-esi merukwa onye meruru ya ahụ. ²¹ Onye ọbula gburu anu ulo onye ozo, ga-akwu ugwo ya. Ma a ga-egbu onye ọbula gburu mmadu. ²² Unu ga-enwe otu iwu nke ga-adị nye ndi amuru n’ala, dikwara ndi obia niile. Abụ m ONYENWE ANYI Chineke unu.”

²³ Mgbe ahụ, Mosis gwara ndi Izrel okwu, n’ihi ya ha dokpuru onye nkwulu ahụ puo n’azu obodo, jiri nkume tugbuo ya n’ebe ahụ, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n’iwu.

25

Afo izuike

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu n’ugwu Sainai si ya, ² “Gwa umu Izrel si ha, ‘Mgbe unu batara n’ala ahụ m ga-enye unu, unu ga-eme ka ala ahụ nwee afọ izuike nke ya nye ONYENWE ANYI. ³ Afọ isii ka unu ga-aku ihe n’ubi, afọ isii ka unu ga-ewe ihe ubi, kwachaakwa alaka osisi vaini unu. ⁴ Ma mgbe o ruru afọ nke asaa, unu ga-hapu ala ubi unu ka o zuo ike, afọ izuike nye ONYENWE ANYI. Unu akula ihe ọbula n’ubi unu maobu kwachaa osisi vaini unu. ⁵ Unu agaghị ewe ihe ubi ọbula ga-epuputara onwe ha n’oge a, maobu tutuọ mkpuru osisi vaini ndi ga-ada ada. N’ihi na afọ ahụ bu afọ ozuzu ike diri ala ubi niile. ⁶ Ihe ubi puputara n’ala ahụ niile n’afọ izuike ahụ bu nri diri unu onwe unu, na ndi odibo nwoke na nwanyi unu niile, na onye i goro ọrụ, na onye obia bi n’etiti unu. ⁷ Ihe ubi ahụ dikwara anu ulo gi, na anu obia bi n’ala gi. Ihe ọbula puputara n’ala bu ihe unu ga-eri.

Afo iri ise nke inwere onwe

⁸ “Guputa afọ izuike asaa, afọ asaa, uzọ asaa. Nguko afọ izuike ndi a niile ga-enye iri afọ anọ na itoolu. ⁹ N’ubochi nke iri nke onwa asaa, zipu onye ga-egbu opi ike, ya bu, n’ubochi mkpuchi mmehie, a ga-egbu opi ike n’ala Izrel niile. ¹⁰ Doonu afọ nke iri ise ahụ nsọ, kwusaakwa inwere onwe nye mmadu niile n’ala ahụ niile. Afọ ahụ ga-abu afọ inwere onwe* nye unu. Onye ọbula n’ime unu ga-alaghachi n’ihe onwunwe nke ezinaulo ya, onye ọbula kwa ga-alaghachi n’agburu ya. ¹¹ Afọ nke iri ise bu afọ inwere onwe nye unu. A gaghị aku ihe ọbula n’ubi, a gawaghị ewe ihe ubi ọbula puputara n’onwe ya, maobu mkpuru osisi vaini miri n’onwe ya. ¹² O bu afọ inwere onwe, burukwa afọ di nsọ nye unu, nke onye ọbula ga-eri naani ihe e wetara n’ubi.

¹³ “Onye ọbula ga-alaghachi n’ihe onwunwe nke ya, n’afọ inwere onwe a.

¹⁴ “O buru na i resiri onye agbataobi gi ala, maobu na o nwere nke o zuru site n’aka gi, unu aghogbula ibe unu. ¹⁵ I ga-azuru ala site n’aka onye agbataobi dika onuogugu

* 25:10 25:10 Inwere onwe putara mmeri maobu Jubili.

afo si di site n'afọ inwere onwe. Ha ga-eresi gi ya dika onuoguguru afo ole foduru maka iko ihe n'ala ahụ. ¹⁶ O buru na a zuru ala ahụ nso nso mmemme iri afo ise a, onuahia ala ahụ ga-adi ala, o burukwanu na o di anya site na mmemme ahụ, onuahia ya ga-adi elu, n'ihu na ugwo onye ahụ na-akwu bu ugwo ugboro ole o ga-aku ihe n'ala ahụ. ¹⁷ Unu emegbula ibe unu kama tũonu egwu Chineke unu. Abụ m ONYENWE ANYI Chineke unu.

¹⁸ "Gbasoonu ukpuru m, ma lezie anya imezu ihe m nyere n'iwu, ka unu nwee ike ibi obi udo n'ala ahụ. ¹⁹ Mgbe ahụ, ala ga-amị mkpuru ya, unu ga-eriju afo, birikwa n'ala ahụ n'udo. ²⁰ Unu nwere ike juo ajuju si, "Gini ka anyi ga-eri n'afọ nke asaa ahụ ebe o bu na anyi agaghị akụ ihe obula, maobu wee ihe ubi obula n'afọ ahụ?" ²¹ Aga m ezitere unu ngozi di ukwu n'afọ nke isii, nke ga-eme ka ala mee ihe omume nke ga-ezuru unu afo ato. ²² Mgbe unu ga-aku ihe ubi n'afọ nke asato unu ga na-eri site n'owuwe ihe ubi ochie unu tutu ruo n'afọ nke itoolu mgbe unu ga-ewebata ihe ubi oheru.

²³ "Chetanu na ala bu nke m, n'ihu nke a, o kwesighi ka unu ree ala obula kpamkpam. Unu bu naani ndi obia na ndi nlekota nye m. ²⁴ N'ala obibi unu niile, unu ga-enye ohere maka mgbaputa ala erere ere.

²⁵ "O buru na otu onye n'ime unu aghoo onye ogbenye si otu a ree ala ya, nwanna ya di ya nso ga-abia gbaputa ala ahụ. ²⁶ O buru na-enweghi onye ga-agbaputa ala ahụ nye ha, ma ha mesia ghoo ndi bara uba nwekwa ihe ga-ezu igbaputa ala ahụ n'onwe ha. ²⁷ A ga-agu afo ole gara site na mgbe o ree ala ahụ, nyeghachi ya ego ole o kwesiri inweta. Onye ree ala ga-alaghachikwa n'ala ya. ²⁸ O buru na onyenwe ya enweghi ike ichota ego o ga-eji gbara ya, ala ahụ ga-adi n'aka onye ahụ zuru ya tutu ruo n'afọ inwere onwe. Mgbe ahụ o ga-ewerekwa ala ahụ nyeghachi ya onye resiri ya.

²⁹ "Onye obula rere ulo obibi di n'obodo e ji mgbidi gbaa gburugburu nwere ikike mgbaputa ya naani mgbe otu afo zuru site na mgbe e ree ya. N'oge ahụ ka onye ree ya nwere ike igbaghachi ya. ³⁰ O buru na a gbaputaghị ya tupu otu afo agafee, ulo ahụ di n'ime obodo nwere mgbidi ga-abu nke onye ahụ zuru ya mgbe niile, burukwa nke umu umu ya. A gaghị enyeghachikwa ya mgbe afo inwere onwe ruru. ³¹ Ma ulo ndi di n'obodo nta na-enweghi mgbidi a ga-agu ha dika ihe di n'ohia. E nwere ike igbaputa ha, ha bukwa nke a ga-eweghachite mgbe afo inwere onwe ruru.

³² "Ma banyere obodo niile nke ndi Livayi di iche iche. Ha nwere ikike igbaputa ulo ha di n'ime nketa ha mgbe obula. ³³ Ihe onwunwe ndi Livayi bu nke e nwere ike igbaputa, bu ndi a, ulo niile e ree nke di n'obodo ha nwere. O ga-abu n'afọ inwere onwe ka aga enwetaghachi ha, n'ihu na ulo ndi ahụ di n'obodo ndi Livayi bu naani oke ha nwere n'etiti umu Izrel. ³⁴ Ma a gaghị ere ala ebe ita nri nke anu ulo gbara obodo ha gburugburu ere, n'ihu o bu ihe ha nwee n'oha ruo ebighi ebi.

³⁵ "O buru na nwanne gi adaa ogbenye ruo na o nweghi ike inyere onwe ya aka, o di gi n'aka inyere ya aka, kpobata ya ka o bia biri n'ulo gi dika i ga-esi kpobata onye obia. N'uzo di otu a, o ga-anogide biri n'etiti unu. ³⁶ Tuo egwu Chineke, kwerekwa ka nwanna gi soro gi biri n'ala ahụ. A nakwala uma maobu omurunwa obula.† ³⁷ I gaghị ana omurunwa n'ego i gbazinyere ha, maobu rie ruo site na nri i resiri ha. ³⁸ Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu, onye kpoputara unu site n'ala Ijipt, inye unu ala Kenan, na i bu Chineke unu.

³⁹ "O buru na onye Izrel obula adaa ogbenye, resi gi onwe ya, emela ka o jere gi ozi dika onye ohu. ⁴⁰ Kama i ga-emeso ya mmeso dika i ga-esi meso onye oru e goro ego, maobu dika onye obia no n'etiti unu. O ga-ejere gi ozi tutu ruo afo inwere onwe. ⁴¹ N'afọ ahụ, i ga-ahapu ha na umu ha ka ha laghachikwuru ndi ikwu ha, si otu a nwetaghachi ala ubi di n'ezinaulo ha. ⁴² N'ihu na a kpoputara m ndi Izrel site n'ala Ijipt ka ha buru ndi na-ejere m ozi. Ya mere, a gaghị ere ha mgbe obula dika ohu. ⁴³ A gakwaghị emegbu ha n'uzo di njo.‡ Tũonu egwu Chineke unu.

⁴⁴ "Ma unu nwere ike gbara ndi ohu nwoke maobu nwanyi site n'etiti ndi mba ozọ niile bi n'akuku unu. Unu nwere ike site n'ebe ahụ zuta ndi ohu. ⁴⁵ Unu nwere ike izu ndi ohu site n'etiti ndi mbiamambia bi n'etiti unu, maobu site n'etiti ndi agburu ha a muru n'ala Izrel. Ndị di otu a ga-abukwa ihe onwunwe unu. ⁴⁶ Unu nwere ike kenye ha umu unu dika ihe nketa, ma mee ha ndi ohu unu ubochi ndu ha niile. Ma unu agaghị eji aka ike chia onye Izrel ibe unu.

⁴⁷ "O buru na onye obia bi n'etiti unu aghoo ogaranya, ma otu n'ime umunna unu adaa ogbenye were onwe ya resi onye obia ahụ bi n'etiti unu, maobu were onwe ya resi nwanna ndi ikwu onye obia ahụ, ⁴⁸ ha nwere ikike igbaputa ya mgbe ha resiri onwe ha. Otu n'ime umunna ya nwere ike gbaputa ha. ⁴⁹ Nwanne nne ya, maobu nwanne nna

ya, maọbụ nwanna n'ikwu ha[§] ọbụla nwere ike igbaputa ya. Ọ nwekwara ike igbaputa onwe ya ma ọ bụrụ na ọ kpata ego.⁵⁰ Ya na onye ahụ o resiri onwe ya ga-agụ afọ ole ọ bụ site na mgbe o rere onwe ya ruo n'afọ inwere onwe. Ego a ga-akwụ n'ihị igbaputa ya ga-abụ ego ọ ga-efu ikwụ ohu ọzọ ugwo ịrụ ọrụ ọnụogugụ afọ ndị ahụ niile.⁵¹ Ọ bụrụ n'ọtụtụ afọ fọdurụ, ọ ga-esite n'ọnụ ego e rere ha kwụọ nke di ukwu dika ego mgbaputa ha. Naanị ihe ntakiri ga-apụ n'ime ego ahụ.⁵² Ọ bụrụ naanị afọ ole na ole fọdurụ tupu afọ inwere onwe eruo, ọ ga-agukọ ihe ego ahụ putara, kwụọ ya maka igbara onwe ya dika o kwesiri.⁵³ A ga-emeso ha dika ndị ọrụ e goro ego kwa afọ, ma ị ga-ahụ na onye ha na n'okpuru ya agaghị eji aka ike chịa ha.

⁵⁴ “Ma ọ bụrụ na e nweghị ike gbaputa ya site n'uzo ndị a niile, ya na ụmụ ya ga-enwere onwe ha mgbe afọ inwere onwe ahụ zuru.⁵⁵ N'ihị na mụ ka ụmụ Izrel bụ ndị ohu nye. Ha bụ ndị ohu m, ndị m kpọtara site n'ala Ijpt. Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu.

26

Ugwọ ọrụ nrube isi

¹ “Unu emerela onwe unu arụsi* ọbụla, maọbụ guzobe oyiyi apiri api, maọbụ ogidi nkume ọbụla ọtọ, nye onwe unu. Unu edokwala nkume a piri api ọbụla n'ala unu maka ikpo isiala nye ya. Abụ m ONYENWE ANYỊ Chineke unu.

² “Debenụ iwu niile m nyere maka ụbọchị Izuike m,[†] sọpukwaranụ ebe nsọ m. Abụ m ONYENWE ANYỊ.

³ “Ọ bụrụ na unu ejegharị n'ụkpuru m, lezie anya debe iwu m niile,⁴ aga m enye unu mmiri ozuzo n'oge ya, nke ga-eme ka ala unu mja ọtụtụ ihe ubi. Osisi unu niile ga-ajuputakwa na mkpuru mgbe niile.⁵ Unu ga-anogide na-azocha oka tutu ruo mgbe unu ga-aghọ mkpuru vainị unu, owuwe ihe ubi mkpuru vainị unu ga-adigidekwa ruo oge ikụ mkpuru n'ubi. N'uzo di otu a, unu ga-enwe nri ga-ezuru unu, unu ga-ebikwa n'udo n'ala unu.

⁶ “Aga m eme ka udo diri n'ala ahụ, unu ga-edina ala, ọ dighikwa onye ga-eme ka unu tọọ egwu ọbụla. Aga m ewezuga site n'etiti unu ajoy anụ ọhịa, mma agha agaghị esitekwa n'ala unu bi n'ime ya gafee.⁷ Unu ga-achụ ndị iro unu ọsọ. Ha ga-ada n'ihu unu site na mma agha.⁸ Mmadu ise n'ime unu ga-achụ nari mmadu ọsọ. Nari mmadu n'etiti unu ga-achukwa iri puku mmadu ọsọ. Ndi iro unu ga-ada n'ihu unu site na mma agha.

⁹ “Aga m eji ihuoma leta unu, mee ka unu mubaa ma juputa n'ọnụogugụ. Aga m eme ka ogbugba ndu m n'ebe unu nọ digide.¹⁰ Unu ga-enwebiga mkpuru ubi oke ruo na mgbe unu ka nọ na-eri ndi ochie unu ga-ewezuga ha n'akuku maka inye ohere iwebata ihe ubi ọhuru.¹¹ Aga m eme ka ebe obibi m diri n'etiti unu. Agaghị m aso unu oyi.¹² Aga m ejeghari n'etiti unu, buru Chineke unu, unu ga-abukwa ndi m.¹³ N'ihị na abụ m ONYENWE ANYỊ Chineke unu onye kpọtara unu site n'ala Ijpt, ka unu ghara ibu ndi ohu ọzọ. Etijela m mkporo igwe[‡] nke ibu ohu unu, mee ka unu buru ndi ji nganga ejeghari.

Ahuhu n'ihị Nnupu isi

¹⁴ “Ma ọ bụrụ na unu aju ige m nti, jukwa imezu ihe ndi a m nyere unu iwu ya,¹⁵ ọ bụrụ na unu aju igbaso ụkpuru m, sọo iwu m ndi a oyi, si otu a mebie ogbugba ndu m,¹⁶ mgbe ahụ, aga m eme ka oke ọjọ, na ọrja na-ebibi ebibi, na ahụ ọkụ, biakwasị unu. Ọrja ndi a ga-eme ka anya unu daa mba, ọ ga-eripiakwa anụ ahụ unu. Unu ga-akụ mkpuru ubi n'ubi unu ma ndi iro unu ga-eri ha.¹⁷ Aga m eguzo megide unu n'oge ibu agha, mee ka ndi iro unu merie unu n'agha. Unu ga-agba ọsọ mgbe onye ọbụla na-adighi achu unu ọsọ. Ndi kporo unu asị ga-achikwa unu.

¹⁸ “Ọ bụrụ na unu anogidesie ike ju ige m nti n'agbanyeghi ihe ndi a, aga m enye unu ntaramahuhu di okpukpu asaa n'ihị mmehie unu.¹⁹ Aga m etiji inya isi nganga unu, mee ka mbara eluigwe diiri unu dika igwe, elu ala unu na-azokwasị ukwu ga-adikwa dika bronzi.²⁰ Unu ga-adogbu onwe unu n'oru n'efu, n'ihị na ala unu agaghị emeputara unu ihe omume ya, osisi nke ala unu agaghị amikwa mkpuru ya.

²¹ “Ọ bụrụkwa na mgbe nke a mesiri, unu anogidekwa ju ime ihe m nyere n'ihu, aga m eme ka ntaramahuhu unu diri ukwu, ugoro asaa ọzọ, n'ihị mmehie unu.²² Aga m ezite anụ ọhịa megide unu. Ha ga-adogbu ụmụ unu, bibie anụ ulo unu, meekwa ka unu di nta n'ọnụogugụ, ruo na ndi a ga-ahụ n'okporo ọzọ unu ga-adị ole na ole.

§ 25:49 25:49 Nwanna Onye ahụ ga-abụ nwa nwoke nwanne nna ya. * 26:1 26:1 Ọpụ 20:4 † 26:2 26:2 Lev 19:30 ‡ 26:13 26:13 Ya bụ, yoku

²³ “‘O burukwa na unu anogide ju ido aka na nti m, chie nti nogide na-ebu agha nnupu isi unu megide m, ²⁴ mu onwe m ga-ebu agha megide unu. Aga m eti unu ugbo ihe otiti asaa, n’ihi mmehie unu. ²⁵ Aga m ewebata mma agha n’ebe unu no, ibo obo n’ihi ogbugba ndu m unu mebiriri. Mgbe unu ga-agba oso gbaba n’obodo unu, aga m ezite ihe mbibi ga-ebibi unu n’ebe ahụ. Aga m enyefekwa unu n’aka ndi iro unu. ²⁶ Aga m eme ka unu hapu inwe ihe oriri ga-ezuru oyi. Otu ite nri naani ka ndi inyom iri ga-eji sie nri ha nwere. Ha ga-eji ihe otutu tuo ya mgbe ha na-eke ya. Unu ga-eri ya, ma afo agaghị eju unu.

²⁷ “‘O burukwa na unu agaa n’ihu ju ige m nti n’agbanyeghi ihe ndi a, nogide na-emegide m, ²⁸ mgbe ahụ, aga m egosi unu oke iwe m, nye unu ntaramahuhu di okpukpu asaa n’ihi mmehie unu. ²⁹ Unu ga-eri anu umu unu ndi ikom, na anu umu unu ndi inyom. ³⁰ Aga m ebibikwa ulo arusi unu niile di n’elu ugwu, gbutuo ebe ichu aja niile unu na-esure ihe nsure oku na-esi isi. Aga m atukota ozu unu n’elu arusi unu na-enweghi ume ndu, ka unu buru ihe m na-aso oyi. ³¹ Aga m eme ka obodo unu niile togboro n’efu, kudasiakwa ebe nso unu niile. Agaghị m anabatakwa isisi utu nke aja unu. ³² Aga m eme ka ala unu togboro n’efu, mee ka onodu idi ala unu buru ihe ga-eju ndi iro unu ga-ebi n’ime ya anya. ³³ Aga m achusa unu na mba niile, miputa mma agha m jiri ya chuso unu oso. Ala unu ga-atogboro n’efu, a ga-etikpokwa obodo unu niile. ³⁴ Mgbe ahụ, ala ahụ ga-ezu ike, ogologo oge ndi ahụ niile o ga-atogboro n’efu. Mgbe unu ga-anọ dika ndi ohu n’ala ndi iro unu. Ala ahụ ga-ezu ike, imejuputa afo izuike ya niile. ³⁵ Ogologo oge niile ala ahụ togboro n’efu, ala ahụ ga-ezu ike, udi izuike o na-enweghi n’afu izuike ndi ahụ unu bi n’ime ya.

³⁶ “‘Ma ndi ahụ foduru ndu n’ime unu, aga m etinye ida mba n’obi ha n’ala ndi iro ha. Mkpotu ahijia nke ifufe na-ebughari ga-eme ka ha gbapu oso. Ha ga-agba oso dika ndi si n’ihu mma agha na-agba oso. Ha ga-ada mgbe onye obula na-adighi achu ha oso. ³⁷ N’ezie, ha ga-agba oso mgbe onye obula na-adighi achu ha oso. Ha ga-adagide ibe ha mgbe ha na-agba oso a, dika ndi si n’ebe a na-alu agha na-agbapu oso. Unu agaghị enwe ike iguzo n’ihu ndi iro unu. ³⁸ Unu ga-ala n’iyi n’etiti ndi mba ozo, ala ndi iro unu ga-eri unu. ³⁹ Ndi ahụ a hapuru na ndu n’etiti unu ga-ata ahuhu n’ala ndi iro ha n’ihi mmehie ha. Ha ga-atakwa ahuhu n’ihi mmehie nke nna nna ha.

⁴⁰ “‘Ma o buru na ha ekwuputa mmehie^S ha niile, na mmehie niile nke ndi nna nna na ha na ha mehiere megide m, mmehie ekwesighi ntukwasị obi ha, na mmehie nnupu isi ha, nke ha mehiere megide m, ⁴¹ nke mere ka m doo onwe m imegide ha, na izipu ha gaa n’ala ndi iro ha, o buru na ha eweda onwe ha ala nabata ntaramahuhu m nyere ha n’ihi mmehie ha ⁴² aga m echeta ogbugba ndu mu na Jekob gbara, ogbugba ndu mu na Aizik gbara, na ogbugba ndu mu na Ebrahim gbara. Aga m echeta ala ahụ. ⁴³ Ma ala ahụ aghaghị itogboro n’efu. O ghakwaghị inwezu izuike ruuru ya, oge ndi ahụ o togboro n’efu, mgbe ha na-ebighi n’ime ya. Ha ga-anata ntaramahuhu ruuru ha n’ihi na ha juru iwu m, sokwa ukpuru m oyi. ⁴⁴ Ma ewezugakwa ihe ndi a niile, agaghị m aju ha, * maobu soso ha oyi, ruo na ibibi ha kpankpan mgbe ahụ ha no n’ala ndi iro ha. Agakwaghị m emebi ogbugba ndu[†] mu na ha gbara n’ihi na ahụ m Onyenwe anyi Chineke ha. ⁴⁵ Kama n’ihi ha, aga m echeta ogbugba ndu ahụ mu na nna nna ha gbara, ibu Chineke ha, ndi ahụ m kpoputara site n’ala Ijpt n’ihu mba niile. Ahụ m ONYENWE ANYI.’”

⁴⁶ Ndi a bu iwu, na ukpuru na ndumodu ONYENWE ANYI guzobere n’ugwu Sainai, n’etiti ya onwe ya, na umu Izrel, site n’aka Mosis.[‡]

27

Iwu banyere nkwa di iche iche

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² “Gwa umu Izrel si ha, ‘O buru na mmadu e kwee nkwa puru iche iji mmadu nye ONYENWE ANYI onyinye, ihe ndi a ka o ga-eji gbara onye ahụ: ³ n’isi nwoke obula gbara iri afo abuo ruo iri afo isii, o ga-akwu iri olaocha shekel ise, dika ihe otutu ebe nso si di. ⁴ N’isi nwananyi obula gbara iri afo abuo ruo iri afo isii o ga-enye iri olaocha shekel ato. ⁵ N’isi nwoke gbara afo ise ruo iri afo abuo, o ga-enye iri olaocha shekel abuo. N’isi nwananyi gbara afo ise ruo iri afo abuo, o ga-enye olaocha shekel iri. ⁶ A ga-akwuru nwantakiri nwoke gbara site otu onwa ruo afo ise, olaocha shekel ise, kwora nwantakiri nwananyi gbara otu onwa ruo afo ise olaocha shekel ato. ⁷ N’isi nwoke gafere iri afo isi, a ga-enye olaocha shekel iri na ise. N’isi nwananyi gafere iri afo isi a ga-enye olaocha shekel iri. ⁸ O buru na e nwee onye

ogbenye na-enweghị ego ọ ga-eji kwuọ ugwo ndị a, a ga-akpotara ya onye nchụaja, onye ga-ekwubi ihe onye ahụ kwere nkwa ga-akwu dika ego o nwere ruru.

⁹ “ Ọ buru anụ ụlọ dị mma inye ONYENWE ANYỊ dika onyinye ka e kwere nkwa inye, anụ ụlọ e nyere ONYENWE ANYỊ ga-aghọ ihe dị nsọ. ¹⁰ Onye kwere nkwa inye ya enweghị ike iji anụ ụlọ nke ahụ ya na-ezughi oke gbanwere anụ ụlọ ahụ na-enweghị ntụpọ. O nwekwaghị ike iji anụ ụlọ ahụ na-enweghị ntụpọ gbanwere nke anụ ahụ ya na-ezughi oke. Ọ buru na o mee otu a, anụ ụlọ nke mbụ, na nke abụọ, ga-abụ ihe dị nsọ. ¹¹ Ọ buru na anụ ụlọ o ji kwee nkwa bụ anụ ụlọ ruru arụ, * udi anụ ụlọ ahụ a juru inabata dika onyinye maka iji ya chọọ aja nye ONYENWE ANYỊ, a ga-akputara onye nchụaja anụ ụlọ ahụ. ¹² Ọ bụ ya ka ọ dirị ikpebi ma anụ ụlọ ahụ ọ dị mma, ma ọ joro njo. Onu ego obula onye nchụaja kpebiri, ka onye wetara anụ ụlọ ahụ ga-akwu. ¹³ Ọ buru na onye nwe anụ ụlọ ahụ achọọ igbara ya, ọ ga-akwu ugwo anụ ụlọ ahụ, tukwasikwa n’elu ya otu ụzọ n’ime ụzọ ise nke onuahia anụ ụlọ ahụ.

¹⁴ “ Ọ buru na mmadu enye ụlọ ya, dika ihe ga-adị nsọ nye ONYENWE ANYỊ, onye nchụaja ga-ekpebi maobu ụlọ dị mma, ma ọ bukwana ụlọ joro njo. Ọ ga-ekwukwa ihe bụ onuahia ụlọ ahụ. ¹⁵ Ọ buru na onye ahụ nke na-edo ụlọ ya nsọ achọọ igbara ya, ọ ga-akwu onuahia ụlọ ahụ, tukwasikwa n’elu ya otu ụzọ n’ime ụzọ ise nke onuahia ụlọ ahụ. Emesia, ụlọ ahụ ga-abukwa nke ya.

¹⁶ “ Ọ buru na mmadu ewere mpaghara ala ubi ezinaulo ya nye ONYENWE ANYỊ ka ihe ido nsọ, ihe a ga-eji mata onuahia ala ahụ ga-abu udi ihe ubi e nwere ike iku n’ime ya. Onuahia ala ubi e nwere ike ikunye oka balị ruru otu ihe otutu homa, ga-abu iri mkpuru ego olaocha shekel ise. ¹⁷ Ọ buru n’ime afọ inwere onwe ka o doro ala ahụ nsọ, agaghị agbanwe onuahia ya. ¹⁸ Ma ọ buru na o doro ala ahụ nsọ mgbe afọ inwe onwe ahụ gafere, onye nchụaja ga-agukoro ya onuahia ya dika afọ ole ọ fodoru mgbe mmemme afọ inwere onwe ozo ga-adi. A ga-ewebilatakwaa ihe onuahia ya ruru. ¹⁹ Ọ buru na onye doro ala ahụ nsọ achọọ igbara ala ya, ọ ga-akwu onuahia ahụ onye nchụaja kpebiri, tukwasị ya ego ruru otu ụzọ n’ime ụzọ ise nke onuahia ala ahụ. Mgbe ahụ ala ahụ ga-abukwa nke ya. ²⁰ Ọ buru na ọ gbaputaghị ala ahụ, maobu na o resila ya onye ozo, a gaghị agbaputakwa ala ahụ ozo. ²¹ Mgbe mmemme afọ inwere onwe ruru, ala ahụ ga-aghọ ala dị nsọ, ala e doro nsọ nye ONYENWE ANYỊ. Ndi nchụaja ga-ewere ya ka ọ buru nke ha.

²² “ Ọ buru na mmadu e doro ONYENWE ANYỊ ala ubi ọ zuru azu nsọ, nke na-abughị ala ezinaulo ha, ²³ onye nchụaja ga-agu afọ ole ọ fodoru ruo mmemme afọ inwere onwe. Ọ ga-agwa onye ahụ ego ole ọ ga-akwu n’ihi ya. Ego obula ọ kwuru n’ubochi ahụ ga-abu ihe dị nsọ nye ONYENWE ANYỊ. ²⁴ Mgbe afọ inwere onwe ahụ zuru, onye nwe ala ahụ, ya bụ onye ahụ e si n’aka ya zuo ya, ga-ewerekwa ala ya. ²⁵ Onuahia obula a ga-ekpebi ga-abu n’usoro dika shekel ebe nsọ si di. Iri gera abuo† ga-abu otu shekel.

²⁶ “ A gaghị edo nwa mbu anumanu mutara nsọ maobu ehi maobu aturu n’ihi na ha bụ nke ONYENWE ANYỊ. ²⁷ Ọ buru otu n’ime anụ ndi ahụ ruru aru, a ga-agbara ya n’onu ego nke akara bụ onu ahia ya, tukwasikwa n’elu ya otu ụzọ n’ime ụzọ ise nke onuahia ya. Ọ burukwanu na onye nwe anụ ụlọ ahụ achoghị igbarakwa ya, a ga-ere ya n’onu ahia dika o ruru.

²⁸ “ A gaghị ere, maobu gbara ihe obula mmadu nwere, nke o doro nsọ‡ nye ONYENWE ANYỊ, maobu mmadu, maobu ala ezinaulo, maobu anụ ụlọ, n’ihi na ihe obula nke e wezagara iche bụ ihe dikarisiri nsọ nye ONYENWE ANYỊ.

²⁹ “ Mgbaputa obula adighi nye onye obula e doro nsọ nye mbibi. A ghaghị ime ka ọ nwuo.

³⁰ “ Otu ụzọ n’ime ụzọ iri nke ihe niile si n’ala, maobu mkpuru oghigha nke ubi, maobu mkpuru nke osisi miri, bụ nke ONYENWE ANYỊ. Ha bụ ihe nsọ dirị ONYENWE ANYỊ. ³¹ Onye obula chorọ igbara otu ụzọ n’ime ụzọ iri nke ihe ubi ya aghaghị ikwu onuahia ya, tukwasị ya otu ụzọ n’ime ụzọ ise nke onuahia e kwesiri ire ya. ³² Otu ụzọ n’uzo iri nke igwe ehi na aturu niile, anụ nke iri obula nke na-agabiga n’okpuru mkpanaka onye ozuzu aturu mgbe a na-agu ha onu, ga-abu ihe dị nsọ nye ONYENWE ANYỊ. ³³ A gaghị ahụ anụ ụlọ a na-enye ONYENWE ANYỊ ahọ, ile ma ha di mma, maobu na ha di njo. A gaghị agbanwekwa ha. Ọ buru na a gbanwee ha, ndi e ji gbanwee ha na ndi a na-achọ igbanwe ga-aghọ ihe di nsọ, a gaghị agbarakwa ha.”

³⁴ Ndi a bu iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis n’ugwu Sainai ka ọ nye umu Izrel.

* 27:11 27:11 Anụ ụlọ ruru aru Ndi a bu anụ ndi ahụ a juru inabata maka i ji chọọ aja, ha bu inyinya, inyinya kamel na inyinya ibu. † 27:25 27:25 Opu 30:13 ‡ 27:28 27:28 Jos 6:15-17

Onuogugu

Igu onu

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu n'ozara Sajnai, n'ime ulo nzute, n'ubochi nke mbu,* n'onwa nke abuo nke afo abuo, mgbe umu Izrel putachara site n'obodo Ijpt. O siri, ² "Gaa guo ma choputa onuogugu ndi ikom niile e nwere n'etiti ogbako Izrel, dika ebo ha na agburu ha si di, na dika ezinaulo ha si dikwa. Deputa aha nwoke oputa n'otu na otu. ³ Gi na Eron ga-agukota ndi ikom Izrel niile gbara iri afo abuo maobu karja onu, bu ndi tozuru ije agha. Unu ga-edo ha n'usuu, n'usuu. ⁴ Otu nwoke, site n'ebo Izrel oputa, onye bu onyendu ezinaulo, ga-esonyere unu n'oru a.

⁵ "Ndi a bu aha ndi ikom ndi ahụ ga-enyere unu aka.

"Site n'ebo Ruben, Elizọ na Shedeua,

⁶ site n'ebo Simion, Shelumiel nwa Zurishadai,

⁷ site n'ebo Juda, Nashon nwa Aminadab,

⁸ site n'ebo Isaka, Netanel nwa Zua,

⁹ site n'ebo Zebulon, Eliab nwa Helon,

¹⁰ Site n'umu Josef:

site n'ebo Ifrem, Elishama nwa Amihud

site n'ebo Manase, Gamaliel nwa Pedazo

¹¹ site n'ebo Benjamin, Abidan nwa Gidion

¹² site n'ebo Dan, Ahieza nwa Amishadai

¹³ site n'ebo Asha, Pagiel nwa Okran

¹⁴ site n'ebo Gad, Eliasaf nwa Deuel

¹⁵ site n'ebo Naftali, Ahira nwa Enan."

¹⁶ Ndi a bu ndi ikom e si n'ogbako ahụ hoputa, ndi bu ndi ndu ebo di iche iche n'Izrel. Ha bu ndi ndu ebo niile di n'Izrel.

¹⁷ Mosis na Eron nabatara ndi ikom ndi a, bu ndi e deputara aha ha. ¹⁸ Emesja, ha kporo nzuko ndi Izrel niile ka ha zuko n'ubochi mbu nke onwa abuo. Ndi niile zuko kowara ikwu ha na ezinaulo ha si puta n'otu na otu. Ma ndi ikom niile gbara site n'iri afo abuo gbago ka e denyere aha ha n'akwukwo n'otu na otu, ¹⁹ dika ONYENWE ANYI si nye Mosis n'iwu. Otu a kwa ka Mosis si guo ha onu n'ozara Sajnai.

²⁰ Umu Ruben, bu okpara Izrel: Ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbago; ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di.

²¹ Onuogugu ndi niile si n'ebo Ruben di iri puku anọ, puku isii na nari ise (46,500).

²² Site n'umu Simion, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbago, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ²³ Onuogugu ndi niile si n'ebo Simion di iri puku ise, puku itoolu na nari ato (59,300).

²⁴ Site n'umu Gad, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbago, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ²⁵ Onuogugu ndi niile si n'ebo Gad di iri puku anọ, puku ise na nari isii na iri ise (45,650).

²⁶ Site n'umu Juda, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbago, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ²⁷ Onuogugu ndi niile si n'ebo Juda di iri puku asaa, puku anọ na nari isii (74,600).

²⁸ Site n'umu Isaka, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbago, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ²⁹ Onuogugu ndi niile si n'ebo Isaka di iri puku ise, puku anọ na nari anọ (54,400).

* 1:1 1:1 Nke a bu otu onwa site n'oge umu Izrel si Ijpt rute n'ozara Sajnai, Opu 9:1 otu onwa mgbe aruchara ulo nzute ahụ n'ozara, Opu 40:17 burukwa mgbe abali iri na ise gafesiri site n'oge ha mere ncheta Mmemme Ngabiga n'ozara Sajnai.

³⁰ Site n'umu Zebulon, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ³¹ Onuogugu ndi niile si n'ebo Zebulon di iri puku ise, puku asaa na narị anọ (57,400).

³² Site n'umu Josef, ya bu umu Ifrem, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ³³ Onuogugu ndi niile si n'ebo Ifrem di iri puku anọ na narị ise (40,500).

³⁴ Site n'umu Manase, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ³⁵ Onuogugu ndi niile si n'ebo Manase di iri puku ato, puku abuo na narị abuo (32,200).

³⁶ Site n'umu Benjamin, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ³⁷ Onuogugu ndi niile si n'ebo Benjamin di iri puku ato, puku ise na narị anọ (35,400).

³⁸ Site n'umu Dan, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ³⁹ Onuogugu ndi niile si n'ebo Dan di iri puku isii, puku abuo na narị asaa (62,700).

⁴⁰ Site n'umu Asha, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ⁴¹ Onuogugu ndi niile si n'ebo Asha di iri puku anọ, otu puku na narị ise (41,500).

⁴² Site n'umu Naftali, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu di ka ikwu ha na ezinaulo ha si di. ⁴³ Onuogugu ndi niile si n'ebo Naftali di iri puku ise, puku ato na narị anọ (53,400).

⁴⁴ Ndi a bu ndi ikom Mosis na Eron, na ndi ndu Izrel iri na abuo ndi ahụ guru onu, onye obula n'ime ha nochitere anya ezinaulo ya. ⁴⁵ Ndi Izrel niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi nwere ike ije agha ka a guru onu dika ezinaulo ha si di. ⁴⁶ Mgbako onuogugu ndi a niile di, narị puku isii, puku ato, narị ise na iri ise (603,550).

⁴⁷ A gunyekotaghi onuogugu ebo nna nna Livayi n'igu onu a, ⁴⁸ n'ihia na ONYENWE ANYI gwara Mosis, si, ⁴⁹ "I gaghị agu ndi ebo Livayi onu. I gawkaghị agbakonye onuogugu ha n'onuogugu ndi Izrel. ⁵⁰ Kama, i ga-ahoputa ndi Livayi ka ha buru ndi nlekota ulọ nzute Ihe Ama, na ngwongwo niile, na ihe niile di nye ya. O bu ha ga-ebu ulọ nzute ahụ na ngwongwo ya niile: ha ga na-elekota ihe banyere ya, o bukwa gburugburu ya ka ha ga-ama ulọ ikwu ha. ⁵¹ Mgbe obula kwa a ga-ebughari ya maka njem, o bu oru ha iweda ya. Mgbe obula a ga-eguzo ya oto, o bukwa oru ndi Livayi iguzobe ya oto. Onye obula ozo ga-abia nso ka a ga-egbu. ⁵² Ebo Izrel ndi ozo ga-enwe ebe di iche nye onwe ha, ebe ha ga-ewu ulọ ikwu ha. Ha ga-akwubakwa okoloto nke ha, igosi aha ebo ha. ⁵³ Ndi Livayi ga-ama ulọ ikwu ha gburugburu ulọ nzute Ihe Ama ahụ, ka iwe oku m ghara ibiakwasị n'ahụ nzuko umu Izrel. O bu oru ndi Livayi ilekota ulọ nzute Ihe Ama ahụ."

⁵⁴ Ya mere, Izrel mere ihe ndi a niile ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

2

Usoro ebo di iche iche

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron si ha, ² "Umu Izrel ga-ama ulọ ikwu ha gburugburu ulọ nzute, n'ebe diputuru adipu site n'ulọ nzute ahụ. Onye obula ga-ama ulọ ikwu ya n'akuku okoloto ebo ya, ha na ihe iribama nke ulọ ha."

³ N'akuku owuwa anyanwu, usuu ndi agha ebo Juda, ga-ama ulọ ikwu ha n'akuku okoloto ha. Onyendu ha ga-abu Nashon nwa Aminadab. ⁴ Onuogugu usuu ndi agha ya di puku iri asaa na anọ, na narị isii (74,600)

⁵ N'akuku ha ka usuu ndi agha ebo Isaka ga-amanye ulọ ikwu ha. Onyendu ha bu Netanel nwa Zua. ⁶ Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ise, puku anọ na narị anọ (54,400).

⁷ N'akukū ha ka usuu ndi agha ebo Zebulon ga-amanye ulo ikwu ha. Onyendu ha bu Eliab nwa Helon. ⁸ Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ise, puku asaa na nari ano (57,400).

⁹ Onuogugu ndi niile a gukotara ha na Juda n'owuwa anyanwu nke ulo nzute ahụ di nari puku, iri puku asato na puku isii na nari ano (186,400). Ha ga-ebu uzo bulie ije.

¹⁰ N'akukū ndida ka

usuu ndi agha ebo Ruben ga-ama ulo ikwu ha n'akukū okoloto ha. Onyendu ha bu Elizō nwa Shedeua. ¹¹ Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ano, puku isii na nari ise (46,500).

¹² N'akukū ha ka ebo Simion ga-ama ulo ikwu ha. Onyendu ha bu Shelumiel nwa Zurishadai. ¹³ Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ise, puku itoolu na nari ato (59,300).

¹⁴ Ebo Gad ga-esokwa ha. Onyendu ha bu Eliasaf nwa Deuel.* ¹⁵ Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ano, puku ise na nari isii na iri ise (45,650).

¹⁶ Ya mere onuogugu ndi niile ha na Ruben bikoro na ndida ulo nzute ahụ di nari puku, iri puku ise na otu, na nari ano na iri ise (151,450) dika usuu ndi agha ha si di. Ebo ato a bu ndi na-eso ebo ato nke mbu ahụ n'oge obula umu Izrel no n'ije.

¹⁷ Ka ulo nzute na-azoli ije, ulo ikwu ndi Livayi ga-ano n'etiti ulo ikwu ndi ozo. Ha ga-ebili ije n'usoro dika ha si maa ulo ikwu ha. Ndi obula n'onodu ha, n'okpuru okoloto nke na-akowa ndi ha bu.

¹⁸ N'akukū odida anyanwu

ka ebo Ifrem ga-ama ulo ikwu ha dika okoloto ha si di. Onyendu ha bu Elishama nwa Amihud. ¹⁹ Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ano na nari ise (40,500).

²⁰ Ebo Manase ga-amakwa ulo ikwu n'akukū ha. Onyendu ha bu Gamaliel nwa Pedazo. ²¹ Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ato, puku abuo na nari abuo (32,200).

²² N'akukū ha ka ebo Benjamin ga-ama ulo ikwu ha. Onyendu ha bu Abidan nwa Gidion. ²³ Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ato, puku ise na nari ano (35,400).

²⁴ Ya mere onuogugu ndi niile ha na Ifrem bikoro n'akukū odida anyanwu nke ulo nzute ahụ di nari puku, puku asato na nari mmadu (108,100). Ha niile na-esokwa n'azu ndi Livayi na ulo nzute ahụ. Ndi a bu ndi na-eso n'onodu nke ato n'oge obula umu Izrel no n'ije.

²⁵ Ebo Dan na usuu ndi agha ha

ga-ama ulo ikwu ha n'akukū elu elu n'okpuru okoloto ha. Onyendu ha bu Ahieza nwa Amishadai ²⁶ Onuogugu usuu ha di iri puku isii, puku abuo na nari asaa (62,700).

²⁷ N'akukū ha ka ebo Asha ga-ama ulo ikwu ha. Onyendu ha bu Pagiel nwa Okran. ²⁸ Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ano, otu puku na nari ise (41,500).

²⁹ Otu aka ahụ ka ebo Naftali ga-ama ulo ikwu ha. Onyendu ha bu Ahira nwa Enan. ³⁰ Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ise, puku ato na nari ano (53,400).

³¹ Ya mere onuogugu ndi niile ha na Dan bikoro n'akukū elu elu nke ulo nzute ahụ di nari puku, iri puku ise na puku asaa na nari isii (157,600). Ha ga-abu ndi ga-ekpe azu bilie ije n'okpuru okoloto ha.

³² Ndi a bu ndi Izrel, ndi a guru onu dika ezinaulo ha si di. Ndi ikom niile no n'omuma ulo ikwu, dika usuu ha di iche iche si di, nari puku isii, puku ato na nari ise na iri ise (603,550) n'onuogugu. ³³ Ma otu o di, a gunyeghi ebo Livayi n'onuogugu† ndi Izrel ndi ozo dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

³⁴ Ya mere, ndi Izrel mere ihe niile dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu. Otu a ka ha si maa ulo ikwu ha n'akukū okoloto ha. Otu a kwa ka ha si ebili ije. Onye obula n'ime ha dika ebo ha na ezinaulo ha si di.

* **2:14** 2:14 N'ime otutu akwukwo ndi Masoreti, akwukwo ise nke ndi Samarja nakwa akwukwo Volgeti, n'isi mbu na amaokwu iri na ano ha, ihe e dere bu Reuel † **2:33** 2:33 Onu 1:47-49

3

Igu ndi Livayi onu

¹ Nke a bu akuko banyere usoro agburu Eron na Mosis n'oge ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu n'ugwu Sainai.

² Ndi a bu aha umu ndi ikom Eron, Nadab, okpara ya, Abihu, Elieza na Itama. ³ Ndi a bu aha umu ndi ikom Eron, ndi e tere mmanu ibu ndi nchujaja, ndi e doro nsọ n'ihu ije ozi dika ndi nchujaja. ⁴ Ma ONYENWE ANYI mere ka Nadab na Abihu nwuo, n'ihu ya n'ime ozara Sainai, mgbe ha ji oku na-adighi nsọ wetara ya onyinye. Ebe o bu na ha amutaghị umu ndi ikom nke aka ha, o bu naani Elieza na Itama jere ozi dika ndi nchujaja ogologo ubochi ndu nna ha bu Eron.

⁵ N'oge ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ⁶ "Kpokotaa ebo Livayi* niile were ha nyefee Eron onye nchujaja n'aka, ka ha buru ndi inyeaka ya. ⁷ Ha ga-ejere ya na nzuko Izrel niile ozi n'ulo nzute ahụ site na iru oru metutara ebe obibi ahụ. ⁸ Ha ga-elekota ngwongwo ulo nzute, ruo oru metutara ndi Izrel niile mgbe ha na-eje ozi ha n'ebe obibi ahụ. ⁹ Were ndi Livayi nyefee Eron na umu ya ndi ikom n'aka. O bu ha ka a ga-esi n'etiti umu Izrel nyefee ha n'aka kpankpam. ¹⁰ Hoputa Eron na umu ya ndi ikom ka ha buru ndi na-eje ozi dika ndi nchujaja. Onye obula ozo bilara nso ebe nsọ ahụ ka a ga-egbu."

¹¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ¹² "Anarala m ndi Livayi dika ndi nochitere anya umu ndi ikom mbu niile a muru n'etiti ndi Izrel. Ndi Livayi niile bu nke m. ¹³ N'ihu na ihe niile meghere akpanwa bu nke m. Site n'ubochi ahụ m gburu umu ndi ikom niile e buru uzọ muo n'ala Ijpt ka m doro umu ndi ikom niile e buru uzọ muo n'etiti ndi Izrel nso nye onwe m, ma mmadu, ma anumanu bu nke m. Ahu m ONYENWE ANYI."

¹⁴ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu n'ozara Sainai si ya, ¹⁵ "Guo, choputa ihe onuogugu ebo Livayi bu.† Gosi ikwu na ezinaulo onye obula si n'ime ya puta. Choputa onuogugu ndi ikom niile site n'onye di otu onwa." ¹⁶ Ya mere, Mosis guru ha onu dika iwu o natara site n'okwu ONYENWE ANYI si di.

¹⁷ Ndi a bu aha umu ndi ikom Livayi:

Geshon, Kohat na Merari.

¹⁸ Ndi a bu aha ndi ikwu Geshon dika ezinaulo ha si di:

Libni na Shimei.

¹⁹ Umu Kohat dika ikwu ha si di:

Amram, Izha, Hebron na Uziel.

²⁰ Umu Merari dika ikwu ha si di:

Mahali na Mushi.

Ndi a bu ndi agburu Livayi, dika ezinaulo ha si di.

²¹ Ndi Geshon bu ndi ikwu Libni na Shimei. Ndi a bu ndi ikwu Geshon.

²² Onuogugu ndi ikom di otu onwa gbagoo di puku asaa na narị ise (7,500).

²³ Ndi ikwu Geshon mara ulo ikwu ha n'akuku odida anyanwu, n'azu ulo nzute.

²⁴ Onyendu ezinaulo ndi Geshon bu Eliasaf nwa Lael.

²⁵ Oru diri umu Geshon bu ilekota ulo nzute ahụ, na ulo ikwu ya, na ihe mkpuchi ya, na akwa mgbochi onu uzọ ulo nzute. ²⁶ O dikwa ha n'aka ilekota akwa mgbochi niile nke ogige gbara ya gburugburu, na akwa e ji gechie onu uzọ ogige ahụ. Ha nwekwara oru ilekota ebe ichu aja, na udọ niile, na ozi niile metutara ihe ndi a.

²⁷ Nke Kohat bu ikwu ndi Aram, ndi Izha, ndi Hebron na ndi Uziel. Ndi a bu ndi ikwu Kohat.

²⁸ Onuogugu ndi ikom niile di otu onwa gbagoo di puku asato na narị isii (8,600).

Oru diri ndi Kohat bu ilekota ebe nsọ.

²⁹ Ndi ikwu Kohat mara ulo ikwu ha n'akuku ndida nke ebe nsọ.

³⁰ Onyendu ezinaulo ndi ikwu Kohat bu Elizafan nwa Uziel.

* **3:6** 3:6 Ndi Livayi di iche na ndi nchujaja, ha bu naani ndi inyeaka nye ndi nchujaja. O di n'akwukwo Onu 8:6-22; 18:1-6 O bu naani Eron, na umu ya bu ndi na-aga ozi dika ndi nchujaja. Nke a di n'akwukwo Onu 18:7 † **3:15** 3:15 Ndi ikom ebo Livayi adighi eso ndi ikom Izrel ndi ozo a ga agha. Ya mere na-adighi agunye ha n'onuogugu dika a na-agunye ndi ikom ebo ndi ozo mgbe ha gbara iri afọ abuo. Ogugu a guru ndi ikom Livayi bu n'ihu i were ha dochie anya ndi ikom niile e bu uzọ muo n'Izrel. Onu 3:40-49

³¹ Orụ e tinyere ha n'aka bụ ilekọta igbe ogbugba ndụ, tebul ahụ, ihe idọba oriọna ahụ na ebe ichụ aja. Ihe ozo bụ ilekọta ngwongwo niile e ji eje ozi n'ebe nsọ ahụ, akwa mgbochi na ihe niile metụtara otu e si e ji ha eje ozi.

³² Onyeisi ndị ndu nke ndị Livayị bụ Elieza nwa Erọn, onye nchụaja. O bụ ya na-ilekọta ndị orụ ha bụ ihu maka ihe niile metụtara ebe nsọ ahụ.

³³ Ndị Merari bụ ikwu Mahali na Mushi. Ndị a bụ ndị ikwu Merari.

³⁴ Onuogugu ndị ikom niile dị otu ọnwa gbagoọ dị puku isii na narị abụọ (6,200).

³⁵ Onyendu ezinaụlo ndị ikwu Merari bụ Zuniel nwa Abihail.

Ha mara ụlo ikwu ha n'akukụ ugwu nke ụlo nzute ahụ.

³⁶ Orụ e tinyere n'aka ndị ikwu Merari bụ ilekọta mbudo niile nke ụlo nzute ahụ, na mkporo ya niile, ukwu ya niile, na ngwongwo niile e kwesiri jiri ruo orụ metụtara ha. ³⁷ Orụ ndị ozo bụ ilekọta ogidi osisi niile dị gburugburu ogige ahụ ha na ukwu ha, ntu na ụdo ha niile.

³⁸ Mpaghara akukụ oṅwua anyanwụ n'ihu ụlo nzute ahụ ka e debere maka ụlo ikwu Mosis na Erọn, na nke ụmụ ya ndị ikom.

Orụ ha bụ ilekọta ebe nsọ ahụ n'aha ụmụ Izrel niile.

Onye oṅbula ozo b́ara ebe nsọ ahụ nso ka a ga-egbu.

³⁹ Ya mere, onuogugu ndị ikom Livayị niile Mosis na Erọn nwetara mgbe a guru ha onụ n'ikwu n'ikwu dika iwu ONYENWE ANYI nyere ha si di, bụ iri puku abụọ na puku abụọ (22,000). Nke a bụ onuogugu ndị ikom niile di site n'otu onwa gaa n'ihu.

⁴⁰ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI sirị Mosis, "Gụo ndị ikom Izrel niile e buru ụzo mụo, ndi di site n'otu onwa gbagoo. Chọputa onuogugu ha, dee aha ha niile n'akwukwo.

⁴¹ Nabata ndi Livayị ka ha buru nke m n'onodu ndi ikom niile e buru ụzo mụo n'Izrel. Ozokwa, anu ulo ndi Livayị niile bu nke m, n'onodu umu mbu nke anu ulo niile a muru n'etiti anu ulo ndi Izrel niile. Abu m ONYENWE ANYI."

⁴² Ya mere, Mosis guru ndi ikom niile e buru ụzo mụo n'Izrel, dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu, ⁴³ chọputa na onuogugu ndi ikom e buru ụzo mụo site n'onye di otu onwa ruo n'okenye di iri puku abuo na puku abuo na narị abuo na iri asaa na ato (22,273).

⁴⁴ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si: ⁴⁵ "Nye m ndi Livayị n'onodu ndi ikom niile e bu ụzo mụo n'Izrel. Nyekwa m anu ulo ndi Livayị niile n'onodu anu ulo niile e bu ụzo mụo n'Izrel. Ndi Livayị bu nke m. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI. ⁴⁶ Ihe a ga-eji gbara narị umu ndi ikom Izrel abuo na iri ndi ikom asaa, na ato (273) ndi e buru ụzo mụo maputara n'elu onuogugu ndi Livayị ⁴⁷ bu ego ruru shekel ise, na isi onye oṅbula, udi shekel ebe nsọ, nke otutu ya bu iri gera abuo. ⁴⁸ Were ego mgbaputa a nye Eron na umu ndi ikom ya."

⁴⁹ Ya mere, Mosis natara ego mgbaputa ahụ n'isi onye oṅbula di n'onuogugu ndi ahụ mara n'elu onuogugu ndi Livayị. ⁵⁰ Ego niile o natara site n'aka ndi ikom Izrel niile e bu ụzo mụo bu oṅbula ruru puku shekel na narị shekel ato na iri isii na ise (1,365), dika ihe otutu shekel ebe nsọ si di. ⁵¹ Mosis nyere Eron na umu ya ego mgbaputa ndi a dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu.

4

Umu Kohat

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu si, ² "Guo onu chọputa, onuogugu umu Kohat di n'ebo Livayị dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ³ Guo ndi ikom niile gbarala iri afọ ato ruo iri afọ ise, ndi tozuru ije ozi n'ulo nzute.

⁴ "Nke a bu oru diri ndi Kohat n'ulo nzute, ilekọta ihe ndi ahụ kachasi idi nsọ. ⁵ Mgbe omuma ulo ikwu ahụ ga-ebili ije ha, Eron na umu ya ndi ikom ga-eburu ụzo banye n'ulo nzute ahụ wetuo akwa mgbochi ahụ, jiri ya kpuchie igbe iwu ogbugba ndu ahụ. ⁶ Mgbe ahụ, ha ga-agbakwasị akpukpo anu ehi mmiri n'elu akwa mgbochi ahụ, sakwasikwa akwa na-acha anunu anunu* n'elu ya, tinyekwa mkporo osisi niile n'oghere ha kwesiri idi.

* 4:6 4:6 Maqbu, buluu

⁷ “N’elu tebul ahụ na-adi n’ihu Onyenwe anyi, ha ga-agbasa akwa anunu anunu tukwasikwa efere niile, ngaji niile, okwa niile na iko aja ihe onunu. Achicha ahụ na-adigide n’elu ya ga-adikwa ebe o di. ⁸ Ha ga-agbasakwa akwa uhie n’elu ya, jiri akpukpo anu ehi mmiri gbokwasikwa n’elu akwa uhie ahụ. Mgbe ahụ, ha ga-etinyekwa mkporo osisi e ji ebu tebul n’ime oghere o kwesiri idi.

⁹ “Ozo, ha ga-eji akwa anunu anunu sachie ihe idoba oriona ahụ nke na-enye ihè, ya na oriona ya niile, mkpa ya niile na ihe ikpakepu oku ya niile na ite mmanu ya niile, e ji awunye ya mmanu. ¹⁰ Emesja, ha ga-eji akpukpo anu ehi mmiri sachie ya na ngwongwo ya niile, tukwasị ya n’elu ihe e ji ebu ya.

¹¹ “Ha ga-ejikwa akwa anunu anunu tusaa n’elu ebe ichu aja ahụ e jiri olaedo mee, werekwa akpukpo anu ehi mmiri sachie ya, tinyekwa mkporo osisi e ji ebu ya n’oghere di n’akuku ebe ichu aja ahụ.

¹² “The ndi ozo niile e ji eje ozi n’ebe nsọ ahụ ka ha ga-eji akwa anunu anunu kekotaa, jirikwa akpukpo anu ehi mmiri sachie ha, tukwasị ha n’elu ihe e ji ebu ha.

¹³ “A ga-ekpopu ntụ di n’ebe ichu aja bronz ahụ, jiri akwa na-acha ngwakota anunu na uhie, sachie ebe ichu aja bronz ahụ. ¹⁴ Emesja ha ga-atukwasị ihe niile e ji eje ozi n’ebe ichu aja ahụ n’elu akwa ahụ, ihe dika ite igu oku, na ndudu, na ihe ikpofu ntụ, na efere ikwosa mmiri niile. Akpukpo anu ehi mmiri ka a ga-eji sachie ha niile. Ma n’ikpeazu, mkporo osisi e ji ebu ya ka a ga-etinye n’ebe ha kwesiri idi.

¹⁵ “Mgbe Eron na umu ya kpuchisiri ulonso ahụ na ngwongwo niile nke ebe nsọ ahụ, dika ndi Izrel niile na-ejikere ibili ije, mgbe ahụ ka ndi Kohat ga-abata buru ihe ndi a. Ma ha agaghị emetu ihe nsọ ndi a aka ka ha ghara inwu. Oru ibu ihe ndi a niile di n’ime ulo nzute diri Ndi Kohat.†

¹⁶ “Elieza nwa Eron, onye nchujaja, ka oru ndi a di n’aka: mmanu e ji amu oku, na ihe nsure oku e ji uda di iche iche na-esi isi utọ mee, na onyinye mkpuru oka a na-enye ubochi niile, na mmanu nsọ ahụ. N’aka ya ka oru metutara nlekota ulo nzute ahụ niile, ihe niile di n’ime ya na ngwongwo nsọ ya di iche iche di.”

¹⁷ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron si, ¹⁸ “Unu ekwekwa ka agburu Kohat buru ndi e bipuru site n’ebo Livayi. ¹⁹ Otu a ka unu ga-esi meso ha mmeso ime ka ha diri ndu, ghara inwu, mgbe ha bjara nso ihe ndi ahụ dikarisiri nso, Eron na umu ya ga-esoro ha banye gosi onye o bua n’ime ha ihe ha ga-ebu. ²⁰ Ma ndi Kohat ekwesighi ibanye ilekwasị ihe nsọ ndi ahụ anya, ka ha ghara inwu.”

Umu Geshon

²¹ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ²² “Guo onu choputa onuogugu umu Geshon, dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ²³ Mata onuogugu ndi ikom ole ha di, ndi kwesiri iru oru n’ulo nzute, ndi gbara iri afọ atọ ruo iri afọ ise.

²⁴ “The ga-abu oru ndi ikwu Geshon ga-abu ije ozi na ibu ibu. ²⁵ Ha ga-ebu akwa mgbochi ebe obibi ahụ na nke ulo nzute ahụ, tinyere akwa e ji sachie ya na akpukpo anu ehi mmiri e ji mee elu ulo ya na akwa mgbochi di n’onu uzo ulo nzute ahụ. ²⁶ Ha ga-ebukwa akwa mgbochi niile e ji gechie ogige ahụ, akwa e ji gechie onu uzo ama ogige gbara ebe ichu aja na ulo nzute ahụ gburugburu, udo ya niile na ngwongwo niile e ji eje ozi. ²⁷ Oru ha niile, maobu ibu ihe ma o bukwanu iru oru ozo, ga-abu site na ntuziaka Eron na umu ya. I ga-ekenye ha oru diri ha n’ihe niile bu ihe ha ga-ebu. ²⁸ Nke a bu oru diri ikwu Geshon n’ulo nzute. Ha ga-anọ n’okpuru Itama, nwa Eron, onye nchujaja, onye bu onyeisi ha.

Umu Merari

²⁹ “Guo, choputa onuogugu umu Merari dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ³⁰ Choputa onuogugu ndi ikom ole ha di, ndi gbara iri afọ atọ ruo iri afọ ise, ndi toruru iru oru n’ulo nzute Onyenwe anyi. ³¹ Ije ozi ha dika o si metuta oru ulo nzute bu ibu mbudo ulo nzute ahụ niile, osisi ntubichi ya niile, ogidi osisi na ukwu ya niile; ³² tinyere ogidi osisi niile di ogige ahụ gburugburu na ukwu ha niile, itu niile, udo ha niile na ngwongwo ndi ozo e ji aru oru metutara ihe ndi a ha ga-ebu. Kenye nwoke obula oru nke ya. Kpo onye ahụ aha nye ya oru nke ya. ³³ Nke a bu oru diri ndi agburu Merari mgbe ha na-aga ozi ha n’ulo nzute. Ha ga-anọ n’okpuru Itama, nwa Eron, onye nchujaja, onye bu onyeisi ha.”

Igu agburu Livayi niile onu

³⁴ Ya mere, Mosis na Eron na ndi ndu nzuko umu Izrel guru ma choputa onuogugu umu Kohat, dika ikwu ha na ezinaulo ha si di.

† 4:15 4:15 Ndi Kohat, ndi agburu Geshon na umu Geshon bu ndi agburu Livayi. Ha bu ndi e nyere oru ibu ihe di iche iche n’ulo nzute. 4:24,29,34-49

- ³⁵ Ndi ikom niile gbara iri afọ atọ ruo iri afọ ise, ndi toruru ije ozi n'ulo nzute ahụ ³⁶ dika ikwu ha si di bu puku abụọ na narị asaa na iri ise (2,750). ³⁷ Ndi a niile bu ndi si n'ikwu Kohat ndi na-eje ozi n'ulo nzute. Mosis na Eron guru ha onu dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.
- ³⁸ A guru umu Geshon onu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di.
- ³⁹ Ndi ikom niile gbara iri afọ atọ ruo iri afọ ise, ndi toruru ije ozi n'ulo nzute, ⁴⁰ dika ikwu ha si di bu puku abụọ na narị isii na iri atọ (2,630). ⁴¹ Ndi a niile bu ndi si n'ikwu Geshon ndi na-eje ozi n'ulo nzute. Mosis na Eron guru ha onu dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.
- ⁴² A guru umu Merari onu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di.
- ⁴³ Ndi ikom niile gbara iri afọ atọ ruo iri afọ ise ndi toruru ije ozi n'ulo nzute ⁴⁴ dika ikwu ha si di bu puku atọ na narị abụọ (3,200). ⁴⁵ Ndi a niile bu ndi si n'ikwu Merari ndi na-eje ozi n'ulo nzute. Mosis na Eron guru ha onu dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.
- ⁴⁶ Otu a ka Mosis na Eron na ndi ndu umu Izrel si guo ndi Livayi niile onu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ⁴⁷ Ndi ikom niile gbara iri afọ atọ ruo iri afọ ise, ndi toruru ije ozi na ibu ulo nzute ahụ ⁴⁸ di puku asatọ na narị ise na iri asatọ (8,580). ⁴⁹ Dika iwu ONYENWE ANYI nyere site n'aka Mosis si di, e kenyere onye obula oru ya ma gwa ya ihe o kwesiri ibu.

A guru ha onu dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

5

Idebe omuma ulo ikwu ocha

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² "Nye ndi Izrel iwu ka ha site n'omuma ulo ikwu ha kpọpọ onye ekpenta obula maobu onye ihe si n'ahu na-asoputa, na ndi meruru onwe ha site n'imetu onye nwuru anwu aka. ³ Iwu a metutara onye obula, nwoke na nwanyi. Kpọpọ ha ka ha gaa n'azu omuma ulo ikwu, ka ha ghara imeru ogige ulo ikwu ha bu ebe ahụ m binyere unu." ⁴ Ndi Izrel mezuru iwu a, site n'etiti ha kpọpọ ndi di otu a, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

Ikwughachi ugwo

⁵ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ⁶ "Gwa umu Izrel okwu si ha, 'Mgbe onye obula, nwoke maobu nwanyi, mejoro mmadu ibe ya n'uzo obula, si otu a buru onye na-ekwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYI bu onye ikpe mara. ⁷ Onye di otu a aghaghị ikwuputa mmehie ya, kwughachi onye ahụ o mejoro ihe iwu kwuru na o ga-akwu. O ga-atukwasị n'elu ihe o na-akwughachi onye ahụ o mejoro ego ozo ruru otu uzo n'uzo ise. ⁸ Ma o buru na onye ahụ enweghi onye ikwu ya bu onye a ga-akwughachi ugwo n'ihị mejoro ahụ, ihe ikwughachi ugwo ahụ ga-abu nke ONYENWE ANYI, aghaghị inye onye nchajaja. A ga-atukwasikwa ya ebule a ga-eji chuo aja mkpuchi mmehie n'ihị onye ahụ mehiera. ⁹ Onyinye niile di nsọ ndi Izrel wetaara onye nchajaja bu nke onye nchajaja ahụ. ¹⁰ Onyinye di nsọ niile mmadu na-eweta bu nke onye na-eweta ya, ma onyinye e nyere onye nchajaja bu nke onye nchajaja.' "

Iwu banyere ekwesighi ntukwasị obi

¹¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ¹² "Gwa umu Izrel okwu si ha, O buru na nwunye mmadu ejehie uzo buru onye na-ekwesighi ntukwasị obi n'ebe di ya no ¹³ site n'adinakwuru nwoke ozo n'uzo zoro ezo n'ebe di ya no ruo na achopotaghi adighi ocha ya (ebe a na-enweghi onye ga-agba akaebe megide ya, maobu na e jidere ya mgbe o na-akwa iko ahụ), ¹⁴ o buru na mmuo ekworo abiakwasị di ya, o burukwa na di nwanyi ahụ na-enyo nwunye ya enyo, na-ele ya anya dika onye meruru onwe ya, ma o bukwanu, o buru na di ya esite n'ekworo nyoo nwunye ya, o bu ezie na nwanyi ahụ bu onye na-emerughị onwe ya, ¹⁵ nwoke a ga-akporo nwunye ya biakwute onye nchajaja. O ga-eweta onyinye iji ibjaru nso n'ihị nwunye ya, nke bu iko utu oka balị abụọ a na-awukwasighi mmanu, maobu uda na-esi isi utu a gwakoro agwakọ, n'ihị na o bu onyinye mkpuru oka e sitere n'obi juputara n'ekworo nye, onyinye ikpotu uche n'ikpe omuma.

16 “Onye nchujaja ga-akpobata nwanji a mee ka o guzo n’ihu ONYENWE ANYI. 17 *O ga-ekunye mmiri nso n’ime ite aja, kporo aja n’ala site n’ulo nzute ahụ wunye ya n’ime mmiri ahụ. 18 Dika nwanji ahụ guzo n’ihu ONYENWE ANYI, onye nchujaja ahụ ga-atosa agiri isi ya, tinye onyinye mkpuru oka ncheta ahụ, nke bu onyinye mkpuru oka ekworo ahụ n’obuaka nwanji a. Onye nchujaja n’onwe ya ga-eguzo n’ihu nwanji a jide ite mmiri ilu ahụ na-eweta obubu onu. 19 Mgbe ahụ, onye nchujaja ga-eme ka nwanji a nuo iyi, mgbe o na-agwa ya okwu si, “O buru na o nweghi nwoke obula gi na ya nwere mmeko, o buru na i kpafughi gho onye na-adighi ocha mgbe i no n’ulo di gi, ka ihe ojoo obula ghara izute gi site na mmiri ilu a na-eweta obubu onu. 20 Ma o buru na i kpafuola mgbe i ka no n’ulo di gi, o buru na i meruola onwe gi site na idinakwuru nwoke ozo na-abughi di gi,” 21 (n’oge a, onye nchujaja ga-eme ka nwanji a nuo iyi nke ya na obubu onu a so, gwa nwanji okwu si ya) “ka ONYENWE ANYI mee ka ndi i no n’etiti ha buo gi onu ma kochaa gi mgbe o mere ka apata gi ree ure, mgbe o mere ka afu gi koo eko. 22 Ka mmiri ilu a, nke na-eweta obubu onu banye gi n’ahu ime ka afu gi koo eko, imekwa ka akpanwa gi daa ada.”

“Nwanji ahụ ga-aza si, “Amen, ya diri m otu a.”

23 “Mgbe ahụ onye nchujaja ahụ ga-edo obubu onu ndi a n’akwukwo, sanye ha n’ime mmiri ilu ahụ. 24 Mgbe ahụ, o ga-enye nwanji a mmiri ilu ahụ na-eweta obubu onu ka o nuo, mmiri a ga-abanye ya n’ime ahụ, wetara ya ita ahuhu di ilu. 25 Emesja, onye nchujaja ga-anara nwanji ahụ onyinye mkpuru oka ekworo ahụ o ji n’obuaka ya, fegharja ya n’ihu ONYENWE ANYI, buru ya gaa n’ebe ichu aja. 26 Onye nchujaja ga-esite n’onyinye mkpuru ahụ kporo nke ga-eju ya aka, nke na-anochite anya ha niile, suo ha oku n’elu ebe ichu aja. Emesja, o ga-enye nwanji ahụ mmiri ahụ ka o nuo. 27 O buru na nwanji a emerula onwe ya, buru onye na-ekwesighi ntukwasị obi nye di ya, mgbe o nuru mmiri na-eweta obubu onu, o ga-abanye n’ime ya wetara ya ahuhu di ilu. Afu ya ga-eko, buo ibu,† akpanwa ya a gaghị anagide nwa. O ga-agho onye a buru onu n’etiti ndi ya. 28 Ma o buru na nwanji emerughị onwe ya, kama o bu onye di ocha, o ga-abu onye nwere onwe ya site n’ikpe omuma. O ga-aturu ime mta umu.

29 “Nke a bu iwu metutara ikwo ekworo mgbe nwanji bi n’ulo di ya kpafuru meruo onwe ya. 30 Maobu mgbe ekworo juputara nwoke n’obi n’ihi na o guru nwanji ya dika onye na-ekwesighi ntukwasị obi. Onye nchujaja ga-eme ka nwanji a guzo n’ihu ONYENWE ANYI, mezuokwa ihe niile n’usoro dika e si deputa ha n’ebe a. 31 A gaghị ama di nwanji a ikpe dika onye mere ihe ojoo, kama nwanji a ga-ebu ahuhu ya na mmehie ya naani ya.”

6

Onye Nazirait

1 ONYENWE ANYI gwara Mosis si, 2 Gwa ndi Izrel si ha, “Mgbe nwoke maobu nwanji nuru iyi* o ji kpebie ikwe nkwa puru iche nke ikewapu onwe ya nye ONYENWE ANYI dika onye Nazirait, 3 ha ga-ekewapu onwe ha site na inu mmanya, maobu detu ihe onunu obula na-aba n’anya ire. Ha agaghị anu mmiri mkpuru vaini, o gaghị ata mkpuru vaini ohuru maobu nke a mkiporo amikpo. 4 Oge ahụ niile o bu onye Nazirait,† o gaghị eri ihe obula sitere na mkpuru osisi vaini maobu mkpuru ya maobu okpokoro azu ya.

5 “N’ime oge niile nke imezu nkwa ikewapu onwe ya nye ONYENWE ANYI, aguba agaghị agabiga ya n’isi. O ga-anogide buru onye di nso tutu ruo oge nkwa ikewapu onwe ya nye ONYENWE ANYI zuru. N’ihi nke a, o ga-ahapu agiri isi ya ka o too.

6 “N’ime oge niile nke imezu nkwa ikewapu onwe ya nye ONYENWE ANYI, o gaghị aga nso mmadu obula nwuru anwu, 7 o buladi na nna ya, maobu nne ya, maobu nwanne ya nwoke, maobu nwanne ya nwanji anwu. O gaghị emerue onwe ya n’ihi ha, n’ihi na akara ikewapu onwe ya iche nye Chineke di ya n’isi. 8 N’oge niile nke ikewapu onwe ya, onye e doro nso nye ONYENWE ANYI ka o bu.

* 5:17 5:17 Mmiri nso ahụ, na aja si n’ala ulo nzute ahụ, bu ihe na-egosi ikpe omuma sitere n’aka Chineke megide onye ahụ ikpe mara. † 5:27 5:27 Afu ya ga-aza aza * 6:2 6:2 Inu iyi maka mkpebi i bu onye Nazirait bu ihe a na-adighi akwagide mmadu ka o mee. Ma oge ufodu, nne na nna nwantakiri nwere ike nuo iyi n’isi nwa ha. Mgbe mmadu hgoro inu iyi a, onodu a nwere ike buru maka nwa oge nta, ihe dika iri abali ato ma o bukwanu oge ndu ya niile. Ma mgbe nne na nna nuru iyi a n’isi nwa ha, nwa ahụ ga-abu onye Nazirait n’oge ndu ya niile. O di okpurukpu uzọ ihe ato na-eso inu iyi a: Nke mbu, onye ahụ agaghị anu mmanya maobu detu ihe onunu obula na-aba n’anya ire. Nke abuo, dika o na-adi ndu, o gaghị akpucha agiri isi ya, o gaghị akpachakwa afonu ya. Nke ato, o gaghị emetu ozu obula aka. † 6:4 6:4 Onye e doro nso site na nkwa o kwere ikewapu onwe ya nye Onyenwe anyi.

⁹ “O buru na mmadu anwuo na mberede n’akuku onye nazirait, si otu a meruo agirĩ isi ya nke na-egosi ido nso ya, o ghaghĩ ikpacha isi ya n’ubochi nke asaa bu ubochi ime ka o di ocha. ¹⁰ N’ubochi nke ozo ya, bu n’ubochi nke asato. O ghaghĩ iwetara onye nchujaja nduru abuo maobu umu kpalakwukwu abuo, n’onu uzọ ulo nzute ahụ. ¹¹ Onye nchujaja ahụ ga-ewere otu n’ime ha churoo ya aja mmehie. O ga-ewerekwa nnuonu nke ozo churoo ya aja nsure oku maka ikpuchiri onye ahụ nwere akara ido nso mmehie ya, bu nke o mere site n’ino onye nwuru anwu nso. O ga-edokwa isi ya nso ozo n’ubochi ahụ. ¹² O ga-ekewapu onwe ya nye ONYENWE ANYI dika o mere na mmalite ubochi niile nke ido nso ya. Wetakwa otu nwa ebule gbara otu afo maka aja ikpe omuma. A gaghĩ agunyere ya ubochi ndi ahụ niile gafere tupu o meruo onwe ya, n’ihi na o meruru onwe ya mgbe o no onodu imezu nkwa nkewapu.

¹³ “Nke a bu iwu diri onye Nazirait mgbe oge ido onwe ya nso nye ONYENWE ANYI zuru. A ga-eduru ya bja n’onu uzọ ulo nzute ahụ. ¹⁴ N’ebe ahụ ka o ga-anọ chee onyinye ya ndi a n’ihu ONYENWE ANYI: nwa ebule na-enweghi ntupo, gbara otu afo, maka aja nsure oku na otu nwa nne aturu na-enweghi ntupo gbara otu afo maka aja mmehie, na otu ebule ahụ zuruoke maka aja udo, ¹⁵ tinyere aja mkpuru oka, na aja ihe onunu na otu nkata achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee, na achicha e ji ezi utu oka a gwara mmanu oliv mee, na achicha mbadamba na-ekoghi eko nke e tere mmanu oliv.

¹⁶ “Onye nchujaja ahụ ga-eche ihe aja ndi a niile n’ihu ONYENWE ANYI, chuo aja mmehie na aja nsure oku. ¹⁷ O ga-eji nwa ebule ahụ chuo aja udo nye ONYENWE ANYI, ya na nkata achicha na-ekoghi eko ahụ. O ga-achukwa aja mkpuru oka, na aja ihe onunu.

¹⁸ “Mgbe ahụ, onye ahụ doro onwe ya nso nye ONYENWE ANYI ga-akpuchapu agirĩ isi ya nke bu ihe na-egosi ido nso ya. O ga-eme nke a na mbata onu uzọ ulo nzute ahụ. Emesia, o ga-etinye agirĩ isi ahụ o kpuchaputara n’oku ahụ di n’okpuru aja udo ahụ.

¹⁹ “Mgbe a kpuchasiri onye ahụ agirĩ isi ya, nke na-egosi ido nso ya, onye nchujaja ga-ewere ubu aka ebule ahụ e siri esi, otu ogbe achicha na-ekoghi eko na otu mbadamba achicha na-ekoghi eko site na nkata ahụ, tinye ha niile n’aka onye ahụ. ²⁰ Onye nchujaja ahụ n’oge a, ga-ewere aja ndi a fufee ha n’ihu ONYENWE ANYI dika aja mfufe. Ha niile ga-abu ihe nso nye onye nchujaja ahụ, tinyere obi anu ahụ e fufere efufe, na apata anu ahụ e chere n’ihu ONYENWE ANYI. Mgbe nke a gasiri, onye ahụ doro onwe ya nso nwere onwe ya inu mmanya.

²¹ “Nke a bu iwu diri onye o bula kpebiri ikewapu onwe ya nye ONYENWE ANYI dika onye Nazirait. Onyinye onye ahụ ga-enye ga-abu dika nkwa ido nso ya si di, tinyere ihe ndi ozo ha nwere ike inye. Onye di otu a ghaghĩ imezu nkwa obula o kwere dika iwu metutara onye Nazirait si di.”

Ngozi nke ndi nchujaja

²² ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ²³ “Gwa Eron na umu ya ndi ikom si, ‘Otu a ka unu ga-esi gozie ndi Izrel. Unu ga-asị ha,

²⁴ “ ‘ONYENWE ANYI gozie unu

ma chebe unu,

²⁵ ONYENWE ANYI mee ka ihu ya mukwasị unu,

ma meere unu amara,[‡]

²⁶ ONYENWE ANYI chee ihu ya n’ebe unu no,

nyekwa unu udo.”

²⁷ “Otu a ka ha ga-esi kwuputa aha m nye umu Izrel. Mu onwe m ga-agozikwa ha.”

7

Onyinye ido ulo nzute nso

¹ Mgbe Mosis guzobesiri ulo nzute ahụ oto, o tere ya mmanu. Doo ya na ihe niile e ji choo ya mma nso. O tekwara ebe ichu aja mmanu, doo ya nso, ya na ngwongwo ya niile. ² Mgbe ahụ, ndi ndu Izrel, ndisi ezinaulo niile, ndi bu ndi ndu ebo niile e tinyere oru igu ndi ahụ niile onu wetara onyinye ha. ³ Ha wetara dika onyinye ha nye ONYENWE ANYI ugboala isii ihe juputara n’ime ha, na ehi iri na abuo. Ndi ndu abuo obula wetara otu ugboala, ma ha niile n’otu na otu wetara otu ehi, otu ehi. Ha chere ihe ndi a niile n’ihu ulo nzute ahụ.

⁴ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ⁵ “Nabata onyinye ndi a niile, ka e jiri ha ruo oru ulo nzute, were ha nyefee ndi Livayi n’aka, onye obula dika mkpa oru ya si di.”

⁶ Ya mere, Mosis nabatara ugboala ndi ahụ na ehi ndi ahụ, nyefee ha ndi Livayi n’aka. ⁷ O nyere umu Geshon ugboala abuo na ehi anọ, dika oru ha si di. ⁸ Nye umu Merari,

ugboala anọ na ehi asato, dika oru ha si di. Ha niile no n'okpuru nlekota Itama nwa Eron, onye nchajaja. ⁹ Mosis enyeghi umu Kohat ihe obula n'ihu na o bu n'isi mbu aka ha ka ha ji ebu ihe nso ndi ahụ ha ketara ibu.

¹⁰ Ndi ndu umu Izrel niile wetara onyinye ido nso n'ubochi e tere ebe ichu aja ahụ mmanu ido ya nso. Ha wetara ha, debe ha n'ihu ebe ichu aja ahụ. ¹¹ N'ihu na Onyenwe anyi gwara Mosis okwu si, "Ka onyendu obula weta onyinye n'ubochi di iche iche, otu onye, otu ubochi, maka ido nso nke ebe ichu aja ahụ."

¹² Ya mere, Nashon nwa Aminadab onye si n'ebo Juda wetara onyinye nke ya n'ubochi nke mbu.

¹³ Onyinye o wetara bu:

efere olaocha nke idi arọ ya bu nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji olaedo kpuo nke idi arọ ya bu iri shekel asaa, dika ihe otutu shekel ebe nso si di. A wujuru efere abuo ndi a utu oka a gwara mmanu maka onyinye mkpuru oka.

¹⁴ O wetara otu efere olaedo, nke idi arọ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

¹⁵ O wetakwara otu nwa oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule nke gbara otu afọ maka aja nsure oku.

¹⁶ O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

¹⁷ na ehi abuo, na ebule* ise, na mkpi ise, na umu ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bu onyinye Nashon nwa Aminadab nyere.

¹⁸ N'ubochi nke abuo, Netanel nwa Zua, onyendu ebo Isaka wetara onyinye nke ya.

¹⁹ Onyinye o wetara bu:

otu efere olaocha nke idi arọ ya bu nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji olaedo kpuo, nke idi arọ ya bu iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nso si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

²⁰ O wetara otu efere olaedo, nke idi arọ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

²¹ O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.

²² O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

²³ na ehi abuo, na ebule ise, mkpi ise, na umu ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bu onyinye Netanel nwa Zua.

²⁴ N'ubochi nke ato Eliab nwa Helon onyendu ebo Zebulon wetakwara onyinye nke ya.

²⁵ Onyinye o wetara bu:

otu efere olaocha nke idi arọ ya bu nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji olaedo kpuo, nke idi arọ ya bu iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nso si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

²⁶ O wetara otu efere olaedo nke idi arọ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

²⁷ O wetakwara otu nwa oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.

²⁸ O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

²⁹ na ehi abuo, na ebule ise, mkpi ise, na umu ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bu onyinye Eliab nwa Helon wetara.

³⁰ N'ubochi nke anọ, Elizọ nwa Shedeua onyendu ebo Ruben wetara onyinye nke ya.

³¹ Onyinye o wetara bu:

otu efere olaocha nke idi arọ ya bu nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji olaedo kpuo, nke idi arọ ya bu iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu

* 7:17 7:17 Ya bu oke aturu

- n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.
- 32 O wetara otu efere olaedo, nke idi arọ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.
- 33 O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.
- 34 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,
- 35 na ehi abuo, na ebule ise, mkpi ise, na umu ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chuo maka aja udo.
Nke a bu onyinye Elizọ nwa Shedeua nyere.
- 36 N'ubochi nke ise Shelumiel nwa Zurishadai, onyendu ebo Simion butere onyinye nke ya.
- 37 Onyinye o wetara bu:
otu efere olaocha nke idi arọ ya bu nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji olaedo kpuo, nke idi arọ ya bu iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.
- 38 O wetara otu efere olaedo nke idi arọ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.
- 39 O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.
- 40 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,
- 41 ehi abuo, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chuo maka aja udo.
Nke a bu onyinye Shelumiel nwa Zurishadai nyere.
- 42 N'ubochi nke isii, Eliasaf nwa Deuel onyendu ebo Gad butere onyinye nke ya.
- 43 Onyinye o wetara bu:
otu efere olaocha nke idi arọ ya bu nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji olaedo kpuo, nke idi arọ ya bu iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.
- 44 O wetara otu efere olaedo, nke idi arọ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.
- 45 O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.
- 46 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,
- 47 na ehi abuo, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chuo maka aja udo.
Nke a bu onyinye Eliasaf nwa Deuel nyere.
- 48 N'ubochi nke asaa, Elishama, nwa Amihud, onyendu ebo Ifrem butere onyinye nke ya.
- 49 Onyinye o wetara bu:
otu efere olaocha nke idi arọ ya bu nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji olaedo kpuo, nke idi arọ ya bu iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.
- 50 O wetara otu efere olaedo, nke idi arọ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.
- 51 O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.
- 52 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,
- 53 na ehi abuo, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chuo maka aja udo.
Nke a bu onyinye Elishama nwa Amihud nyere.
- 54 N'ubochi nke asato, Gamaliel nwa Pedazo onyendu ebo Manase nyere onyinye nke ya.
- 55 Onyinye o wetara bu:

otu efere olaocha nke idi arọ ya bu nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji olaedo kpuo, nke idi arọ ya bu iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

⁵⁶ O wetara otu efere olaedo, nke idi arọ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

⁵⁷ O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.

⁵⁸ O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

⁵⁹ ehi abuo, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bu onyinye Gamaliel nwa Pedazo nyere.

⁶⁰ N'ubochi nke itoolu, Abidan nwa Gidion onyendu ebo Benjamin nyere onyinye nke ya.

⁶¹ Onyinye o wetara bu:

otu efere olaocha nke idi arọ ya bu nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji olaedo kpuo, nke idi arọ ya bu iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

⁶² O wetara otu efere olaedo, nke idi arọ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

⁶³ O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.

⁶⁴ O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

⁶⁵ na ehi abuo, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bu onyinye Abidan nwa Gidioni nyere.

⁶⁶ N'ubochi nke iri, Ahieza nwa Amishadai, onyendu ebo Dan butere onyinye nke ya.

⁶⁷ Onyinye o wetara bu:

otu efere olaocha nke idi arọ ya bu nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji olaedo kpuo, nke idi arọ ya bu iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

⁶⁸ O wetara otu efere olaedo, nke idi arọ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

⁶⁹ O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.

⁷⁰ O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

⁷¹ ehi abuo, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bu onyinye Ahieza nwa Amishadai nyere.

⁷² N'ubochi nke iri na otu, Pagiel nwa Okran, onyendu ebo Asha butere onyinye nke ya.

⁷³ Onyinye o wetara bu:

otu efere olaocha nke idi arọ ya bu nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji olaedo kpuo, nke idi arọ ya bu iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

⁷⁴ O wetara otu efere olaedo, nke idi arọ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

⁷⁵ O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.

⁷⁶ O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

⁷⁷ na ehi abuo, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bu onyinye Pagiel nwa Okran nyere.

⁷⁸ N'ubochi nke iri na abuo, Ahira nwa Enan, onyendu ebo Naftali nyere onyinye nke ya.

⁷⁹ Onyinye o wetara bu:

otu efere olaocha nke idi arọ ya bu nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji olaedo kpuo, nke idi arọ ya bu iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

⁸⁰ O wetara otu efere olaedo nke idi arọ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

⁸¹ O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afo maka aja nsure oku.

⁸² O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

⁸³ na ehi abuo, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afo, otu afo, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bu onyinye Ahira nwa Enan nyere.

⁸⁴ Ndi a bu onyinye ndi ndu umu Izrel wetara maka ido ebe ichu aja nsọ n'oge e tere ya mmanu:

efere olaocha iri na abuo, na efere olaocha ikwosa mmiri iri na abuo, na efere olaedo iri na abuo. ⁸⁵ Idi arọ nke efere olaocha obula di otu nari shekel na iri shekel ato. Idi arọ nke efere ikwosa mmiri obula di iri shekel asaa. Idi arọ efere olaocha niile ha wetara bu puku shekel abuo na nari shekel ano,† dika ihe otutu shekel ebe nsọ si di. ⁸⁶ Idi arọ nke otu n'ime efere olaedo iri na abuo ndi ahụ uda nsure oku na-esi isi utu juru n'ime ha bu iri shekel, dika ihe otutu shekel ebe nsọ si di. Idi arọ nke efere olaedo ndi ahụ niile bu otu nari shekel na iri shekel abuo.

⁸⁷ Onuogugu anu ulo niile e wetara maka aja nsure oku bu: oke ehi iri na abuo, na ebule iri na abuo, na umu ebule iri na abuo gbara otu afo, otu afo, tinyere ihe niile ha wetara maka aja mkpuru oka. E ji mkpi iri na abuo chuo aja mmehie.

⁸⁸ Anu ulo niile e ji chuo aja udo bu, iri oke ehi abuo na ano, na iri ebule isii, na iri mkpi isii, na umu ebule iri isii ndi gbara naani otu afo, otu afo.

Ndi a niile bu onyinye e nyere maka ido ebe ichu aja nsọ n'oge e tere ya mmanu.

⁸⁹ Mgbe Mosis banyere n'ulo ikwu ahụ ka ya na Onyenwe anyi kparia uka, o nuru olu ahụ ka o na-agwa ya okwu site n'etiti cherubim abuo ndi ahụ n'elu ebe mkpuchi mmehie di n'elu igbe iwu ogbugba ndu gwa ya okwu. N'uzo di otu a ka ONYENWE ANYI si gwa ya okwu.

8

Idoba oriṅna

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² "Gwa Eron okwu si ya, 'Mgbe obula i munyere oriṅna asaa nke iheokpu, i ga-edozi ha ka ihè ha na-enwuputa naani n'ihu iheokpu ahụ.'"

³ Eron mere otu a. O doziri oriṅna ndi ahụ ka ha chee ihu n'ihe idoba oriṅna, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu. ⁴ Otu a ka esi mee ihe idoba oriṅna ahụ. O bu naani olaedo ka e ji kpuo iheokpu ahụ, site n'ukwu ya ruo n'okooko niile e ji chọọ ya mma. A kpuru iheokpu ahụ n'usoro dika oyiyi ONYENWE ANYI gosiri Mosis si di.

Ido ndi Livayi nsọ

⁵ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ⁶ "Ugbu a, site n'etiti umu Izrel, kpoputa umu Livayi, doo ha iche, mee ha ka ha diri ocha. ⁷ Ime ka ha di ocha, lee ihe i ga-eme. Fesa ha mmiri na-asachapu mmehie. Hukwa na ha kpuchapuru aji niile di ha n'ahu, ma sachaa uwe ha. Si otu a mee ka ha buru ndi di ocha. ⁸ Gwa ha ka ha weta nwa oke ehi na onyinye mkpuru oka, bu utu oka a gwara mmanu. Ha ga-ewetakwa nwa oke ehi ozo; ka o buru ihe ha ji achu aja mmehie. ⁹ Emesia, kpobata umu Livayi n'onu uzo ulo nzute ahụ. Meekwa ka ogbakọ ndi Izrel niile zukọọ n'ebe ahụ. ¹⁰ Kpoputa ndi Livayi n'ihu ONYENWE ANYI, ma mee ka ndi Izrel niile bikwasị ha aka ha. ¹¹ Mgbe ahụ, Eron ga-ewere ndi Livayi chee ONYENWE ANYI n'ihu dika onyinye mfufe ndi Izrel niile na-enye ya. N'uzo di otu a, umu Livayi niile ga-abu ndi jikere ijere ONYENWE ANYI ozi.

† 7:85 7:85 Puku shekel abuo na nari shekel ano nke a bu kilogram iri abuo na asato

¹² “Emesja, ndi Livayi ga-abia bikwasị aka ha n’isi oke ehi abụọ ndi ahụ jiri otu n’ime oke ehi abụọ ndi ahụ chụọ aja mmehie nye ONYENWE ANYI, jiri nke ozo chụọ aja nsure oku, maka ikpuchi mmehie ndi Livayi. ¹³ Mgbe ahụ, mee ka ndi Livayi guzo n’ihu Erõn na umu ndi ikom, werekwa ha nyefee ONYENWE ANYI n’aka dika a ga-asị na ha bu onyinye mfufe a na-enye ONYENWE ANYI. ¹⁴ Otu a ka i ga-esi doo ndi Livayi nsọ ime ka ha diri iche site n’igwe umu Izrel ndi ozọ. O bu m nwe ndi Livayi.

¹⁵ “Mgbe i dosiri ndi Livayi nsọ, cheekwa ha n’ihu Onyenwe anyi dika aja mfufe,* ha ga-abia n’ime ulọ nzute ahụ ije ozi diri ha. ¹⁶ Ha bu nke m site n’etiti umu Izrel niile. Anarala m ha ka ha buru nke m n’onodu umu niile e bu uzọ muo, nwa nwoke nke nwanji obula n’Izrel. ¹⁷ N’ihi na nwa nwoke mbu obula a muru n’etiti ndi Izrel bu nke m, ma mmadu ma anumanu niile. Egoro m ha nsọ nye onwe m, site n’abalị ubochi ahụ m tigbusiri umu niile e bu uzọ muo n’Ijpt. ¹⁸ Ewerela m ndi Livayi n’onodu umu nwoke mbu niile a muru n’Izrel. ¹⁹ Site n’etiti ndi Izrel niile, ewerela m ndi Livayi nye Erõn na umu ya ndi ikom dika onyinye, ka ha ruo oru niile di n’ime ulọ nzute ahụ n’onodu umu Izrel. Ka ha kpuchiere ha mmehie ha niile ka ihe otiti nke nrja nrja ghara ibiakwasị umu Izrel, mgbe obula ha bjara nso ebe nsọ ahụ.”

²⁰ Ya mere, Mosis na Erõn na zuko niile nke umu Izrel chere umu Livayi n’ihu ONYENWE ANYI, n’usoro dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n’iwu. ²¹ Ndi Livayi niile dororo onwe ha ocha, sachakwa uwe ha niile. Erõn chere ha n’ihu ONYENWE ANYI dika onyinye aja mfufe, choro ha aja ikpuchi mmehie, ime ka ha di ocha. ²² N’ikpeazu, ndi Livayi bjara ije ozi ha n’ulo nzute n’okpuru Erõn na umu ya ndi ikom. Ha nyekwara ndi Livayi oru dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n’iwu.

²³ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ²⁴ “Iwu m ndi a metutara ndi Livayi niile. Nwoke onye Livayi obula ga-ebido iru oru n’ulo nzute m mgbe o gbara iri afo abuo na ise. ²⁵ O ga-akwasikwa iru oru n’ime ya mgbe o gbara iri afo ise, mgbe oge ezumike oru ya ga-amalite. ²⁶ Ha nwere ike inyere umunne ha aka n’iru oru ha n’ime ulọ nzute, ma ha onwe ha agaghị aru oru ahụ. Otu a ka i ga-esi dozie oru ije ozi nke ndi Livayi.”

9

Mmemme Ngabiga

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu ndi a n’ozara Sainai n’onwa mbu n’afọ nke abuo site n’oge ha hapuru ala Ijpt. O siri ya, ² “Gwa umu Izrel ka ha mee Mmemme Ngabiga n’oge a kara aka. ³ Ha mee ya n’oge a kara aka, malite n’uhuruchi abali iri na anọ nke onwa a. Ha ga-eme ya n’usoro dika iwu na ukpuru e ji eme ya si di.”

⁴ Ya mere, Mosis gwara ndi Izrel si ha mee Mmemme Ngabiga. ⁵ Ha mekwara ya n’ozara Sainai malite n’uhuruchi abali iri na anọ nke onwa mbu.* Ndi Izrel mere ihe niile n’usoro dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

⁶ Ma ufodu n’ime umu Izrel esoghi mee Mmemme Ngabiga ahụ n’ihi na ha ruru aru site n’ino ozu nso. N’ihi ya, ha biakwutere Mosis na Erõn n’ubochi ahụ, ⁷ si Mosis, “Anyi ghoru ndi ruru aru n’ihi ino ozu mmadu nso. Gini ga-egbochi anyi iso ndi Izrel ndi ozọ iwetara ONYENWE ANYI onyinye n’oge a kara aka?”

⁸ Mosis zara si ha, “Cherenu ka m ga juta ONYENWE ANYI ihe bu uche ya banyere mkpa unu.”

⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ¹⁰ “Gwa umu Izrel okwu si ha, ‘O buru na e nwee onye Izrel obula nke meruru onwe ya n’oge Mmemme Ngabiga site n’ino ozu mmadu nso, maobu site n’ino n’ije, ha nwekwara ike iso mee Mmemme Ngabiga ONYENWE ANYI. ¹¹ Kama ha ga-eme ya n’uhuruchi abali iri na anọ nke onwa abuo. Ha ga-eri nwa aturu ha, achicha na-ekoghi eko,† na ahija ilu. ¹² Ha agaghị erifo ihe obula n’ime ya ruo chi obubo ubochi so ya. Ha agaghị agbaji okpukpu obula nke nwa aturu ahụ. Mgbe ha mere Mmemme Ngabiga, ha ga-esorokwa uzọ niile e si eme mmemme ahụ mee nke ha. ¹³ Ma obula nọ n’onodu idi ocha, onye nke na-anoghi n’ije n’oge Mmemme Ngabiga ma kpachapuru anya hapu isoro ndi ozo n’oge mmemme a, a ga-ewezuga‡ ya site n’etiti umu Izrel niile, n’ihi na o juru iwetara ONYENWE ANYI onyinye n’oge a kara aka. Onye di otu a ga-ebu ahuhu mmehie ya n’isi ya.

¹⁴ “ ‘Onye obia bi n’etiti unu choro iso na Mmemme Ngabiga ONYENWE ANYI, o ga-eme ya n’usoro dika iwu na ukpuru e nyere si di. Unu ga-enwe otu iwu ahụ nye onye amuru n’ala na mbjarambia.’ ”

Igwe ojii kpuchiri ulọ nzute

* 8:15 8:15 Opu 29:24 * 9:5 9:5 Bu ubochi ngabiga umu Izrel † 9:11 9:11 Achicha nke yiist na-adighi n’ime ya ‡ 9:13 9:13 A ga-ewezuga Maobu, a ga-egbu onye di otu

¹⁵ N'ụbọchị ahụ e guzobere ụlọ nzute ahụ bụ ụlọ ikwu nke igbe iwu ogbugba ndụ ahụ, igwe ojii kpuchiri ya. Site n'uhuruchi ruo n'ututu igwe ojii ahụ dị n'elu ụlọ nzute ahụ dika oku n'ile anya. ¹⁶ Otu a ka o digidere mgbe niile. Igwe ojii kpuchigidere ya, ma n'abalị o na-acha di ka oku. ¹⁷ Mgbe o bula igwe ojii ahụ si n'elu ụlọ nzute ahụ bilie, umu Izrel na-ebuli njem, ma mgbe obula igwe ojii ahụ na-anogide, ha na-anogidekwa. ¹⁸ Mgbe ONYENWE ANYI nyekwara iwu, ha na-akwusi, maa ulo ikwu ha. Oge niile igwe ojii nogidere n'elu ụlọ nzute ahụ ka umu Izrel na-anogidekwa n'ulo ikwu ha. ¹⁹ O buru na igwe ojii ahụ anotee anya, umu Izrel n'onwe ha na-erube isi n'iwu ONYENWE ANYI hapu iga n'ihu n'ije ha. ²⁰ Oge ufofu, igwe ojii ahụ na-anogide naanị abali ole na ole. Dika iwu ONYENWE ANYI si di, ha na-ama ulo ikwu ha, maobu bulie njem ha. ²¹ Oge ufofu, igwe ojii ahụ na-anogide naanị site n'uhuruchi ruo n'ututu. Mgbe o si n'elu ụlọ nzute ahụ bilie n'ututu, umu Izrel na-ebuli njem ha. O buru n'ehihie, maobu n'abalị, mgbe obula igwe ojii ahụ biliri, umu Izrel na-ebuli njem ha. ²² O buru na igwe ojii ahụ anodu n'elu ụlọ nzute ahụ abali abuo, maobu otu onwa, maobu otu afo, umu Izrel na-anogide n'ulo ikwu ha. Ma ngwangwa igwe ojii ahụ biliri, ha onwe ha na-ebulikwa njem ha. ²³ Site n'iwu ONYENWE ANYI na-enye, ha na-ama ulo ikwu ha, sitekwa n'iwu ONYENWE ANYI nyere ha, ha na-ebili njem. Ha mere ihe niile ONYENWE ANYI kwuru n'usoro dika iwu o nyere ha site n'onu Mosis si di.

10

Opi oiaocha

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ² "Kpuo opi oiaocha abuo, jiri ha na-akpo mkpokota nzuko umu Izrel na ime ka ha mara mgbe mbuli ije nke omuma ulo ikwu ruru. ³ Mgbe a furu opi abuo ahụ, nzuko Izrel niile ga-ekokota n'ihu gi n'onu uzo ulo nzute. ⁴ Ma o buru naanị otu opi ka a furu, o bu ndi ndu, ndiji ikwu Izrel niile ga-ekokota bjakwute gi. ⁵ Otu uda opi ike ga-egosi na ebo Izrel niile mara ulo ikwu ha n'akuku owuwa anyanwu ga-ebuli ije. ⁶ Opi ike ahụ daa uda nke ugoro abuo, o na-egosi na ndi mara ulo ikwu ha na ndida ga-ebuli ije. Ida uda nke opi ike bu ihe e ji amata na oge ibuli ije eruola. ⁷ Mgbe a ga-akpokota ndi Izrel niile a ga-egbu opi, kama uda ya ga-adị ihe.

⁸ "O bu naanị umu ndi ikom Eron, ndi nchaja ga-egbu opi ndi a. Nke a bu iwu ga-adigide nye unu site n'ogbo ruo n'ogbo niile. ⁹ Mgbe unu gara ibu agha n'ala unu imegide onye iro na-akpagbu unu, funu opi ike. Nke a ga-eme ka ONYENWE ANYI Chineke unu cheta unu, ma naputa unu site n'aka ndi iro unu. ¹⁰ Unu ga-egbukwa opi ndi a n'oge anuri, n'oge mmemme unu a kara aka, na n'oge mmemme onwa oheru niile. Gbukwaanu opi mgbe unu na-achu aja nsure oku unu, na aja udo unu niile. Ka o buru ihe a ga-eji na-echeta unu n'ihu Chineke unu. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu."

Ndi Izrel ahapu Sainai

¹¹ N'ubochi iri abuo, n'ime onwa nke abuo, n'afu nke abuo, igwe ojii ahụ biliri site n'elu ụlọ nzute nke igbe iwu ogbugba ndụ ahụ. ¹² Mgbe ahụ, umu Izrel biliri ije site n'ozara Sainai jeharja site n'otu ebe ruo n'ebe ozu tutu igwe ojii ahụ akwusi n'ozara Paran. ¹³ Nke a bu njem mbu ha mere dika ONYENWE ANYI si nye Mosis iwu banyere ije ha.

¹⁴ Usuu omuma ulo ikwu nke ebo Juda buru uzo bulie ije a, n'okpuru okoloto ha. Nashon, nwa Aminadab, bu onyendu ha. ¹⁵ Netanel nwa Zua bu onyendu usuu ebo Isaka. ¹⁶ Eliab nwa Helon bu onyendu usuu ebo Zebulon ¹⁷ Mgbe ahụ, e wedara ulo nzute ahụ. Umu Geshon na Merari buru ya, bilikwaa ije ha.

¹⁸ Usuu omuma ulo ikwu ebo Ruben biliri ije, n'okpuru okoloto ha. Elizoh nwa Shedeua bu onyendu ha. ¹⁹ Shelumiel nwa Zurishadai bu onyendu usuu ebo Simion. ²⁰ Eliasaf nwa Deuel bu onyendu usuu ebo Gad. ²¹ Mgbe ahụ, umu Kohat ndi bu ihe nso ndi ahụ niile, biliri ije ha. Tutu ha erute, e guzobere ulo nzute ahụ n'ebe o kwesiri idi.

²² Usuu omuma ulo ikwu ebo Ifrem biliri ije n'okpuru okoloto ha. Elishama nwa Amihud bu onyendu ha. ²³ Gamaliel nwa Pedazo bu onyendu usuu ebo Manase. ²⁴ Abidan nwa Gidion bu onyendu usuu ebo Benjamin.

²⁵ Na ngwusi usoro ahụ, usuu omuma ulo ikwu ebo Dan biliri ije n'okpuru okoloto ha. Onyendu ha bu Ahieza nwa Amishadai. ²⁶ Pagiel nwa Okran bu onyendu usuu ebo Asha. ²⁷ Ahira nwa Enan bu onyendu usuu ebo Naftali. ²⁸ Nke a bu usoro usuu umu Izrel si bilie ije ha.

²⁹ Mosis gwara Hobab nwa Reuel,* nna nwunye ya onye Midia okwu si, “Anyị ebiliela ije iga ebe ahụ ONYENWE ANYỊ gwara anyị si, ‘Aga m enye unu.’ Bịa ka ị soro anyị. Anyị ga-emezi gi nke oma n’ihi na ONYENWE ANYỊ ekwela Izrel nkwa otutu ezi ihe.”

³⁰ Ma o zara si, “E e, agaghị m eso unu. Ana m alaghachi n’ala nke aka m ilaghachikwuru umunna m.”

³¹ Ma Mosis zara si ya, “Biko ahapula anyị n’ihi na ị maara ebe anyị nwere ike kwusị zuo ike n’ozara. Ị ga-aburu anyị anya anyị ji ahụ ụzọ. ³² O buru na i soro anyị, anyị ga-ekenye gi ihe oma obula ONYENWE ANYỊ ga-enye anyị.”

³³ Ya mere ha sitere n’ugwu ONYENWE ANYỊ bilie ije. Jeekwa ije abali atọ. Igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYỊ na-aga ha n’ihu ubochi atọ ndi ahụ niile ichotara ha ebe ha gakwusị zuo ike. ³⁴ Igwe oji ONYENWE ANYỊ di n’elu ha n’ehilie mgbe ha si n’omuma ulo ikwu ha bilie ije.

³⁵ Mgbe obula igbe ogbugba ndu ahụ biliri ije, Mosis na-ekwu si,
“Bilie O ONYENWE ANYỊ,

ka ndi iro ya buru ndi a chusasiri;
ka ndi iro gi niile site n’ihu gi gbalaga.”

³⁶ Ma mgbe obula igbe ogbugba ndu bjara ebe izuike, Mosis na-ekwukwa si,
“Loghachi O ONYENWE ANYỊ,
bjakwute otutu mmadu ndi a, bu imerime puku ndi Izrel.”

11

Oku si n’ebe ONYENWE ANYI no

¹ Mgbe na-adighi anya umu Izrel bidoro itamu ntamu n’ihi ihe ike niile ha na-ezute n’ije ha. Ma ntamu a ruru ONYENWE ANYI nti. N’ihi ya, ONYENWE ANYI were iwe di ukwu megide ha. Oku sitere n’ebe ONYENWE ANYI no, ree n’etiti ha, repia ufodu ndi bi n’akuku ngwusi omuma ulo ikwu ahụ. ² Mgbe nke a mere, umu Izrel tikuru Mosis mkpu akwa. Mosis kpere ekpere nye ONYENWE ANYI n’ihi ha, oku ahụ kwusikwara. ³ N’ihi ya, a kporo ebe ahụ Tabera, n’ihi oku ahụ si n’ebe ONYENWE ANYI no ree n’etiti ha.

ONYENWE ANYI ezite nmanu kweel

⁴ Ndi amakekwu so umu Izrel n’ije a malitere itamu ntamu banyere nri ndi ozo na-aga ha aguu. Nke a mere ka umu Izrel malite ikwa akwa, na-asị, “A sikwari na anyi nwere anu anyi ga-ata. ⁵ Anyi chetara azu anyi tara n’Ijpt, nke na-adighi efu anyi ego, ya na kukumba, na melon,* na liik, na ayo na galiik. ⁶ Ma ugbu a, anyi enweghikwa aguu iri nri, n’ihi na site n’ubochi ruo n’ubochi, o bu naani mana bu ihe oriri anyi nwere.”

⁷ Mana dika mkpuru korianda, na-acha ka eso osisi kporo nku. ⁸ Ndi Izrel na-ejehari na-achikota ha. Emesia, ha na-eji nkume e ji akwo nri na-akwori ha. Oge ufodu, ha na-eji ikwe nri suo ya. Emesia, ha na-esi ya esi, maobu ghee ya eghe. O na-atọ dika ihe e ji mmanu oliv ghee. ⁹ Mana ndi a na-ada mgbe igirigi dara n’omuma ulo ikwu n’abali.

¹⁰ Mosis nuru mkpu akwa umu Izrel niile, nke na-ada n’ezinaulo obula n’akuku onu uto ulo ikwu ha. Iwe were ONYENWE ANYI nke ukwu. Otu a kwa, obi joro Mosis njo nke ukwu. ¹¹ Mosis juru ONYENWE ANYI si, “Gini mere i ji bokwasị ohu gi nsogbu di otu a n’isi? Gini ka m mere na m ahutakwaghị amara n’ebe i no, nke mere i ji bukwasị m ibu arọ nke ilekota ndi a? ¹² O bu m turu ime ndi a niile? O bu m muru ha? Gini mere i ji si m kuru ha n’aka m gawa n’ala ahụ i nuru n’iyi inye nna nna ha,‡ dika m bu nne nwa na-ekughari nwantakiri? ¹³ Ebee ka m ga-achota anu ga-ezuru igwe mmadu ndi a? Lee na ha na-akwasa m akwa na-asị m, ‘Nye anyi anu!’ ¹⁴ Agaghị m ebulite ibu ichikota ndi a niile n’onwe m! Ibu a di m arọ nke ukwu. ¹⁵ O buru na i ga-esi otu a meso m mmeso, biko napu m ndu m ugbu a, n’ihi na onwu m ga-egosi na m natara amara n’ebe i no. Site n’onodu a ga-ewetara m mbibi wezuga m.”

¹⁶ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, “Kpokota iri ndi okenye umu Izrel asaa, ndi i maara na ha bu ndi ndu, na ndi nlekota ije ozi n’etiti umu Izrel. Kpota ha n’ulo nzute m ka ha soro gi guzoro. ¹⁷ Aga m abia n’ebe ahụ gwa gi okwu. Mgbe ahụ kwa, aga m ewere ufodu n’ime Mmuo m di n’ime gi tnye n’ime iri ndi ndu asaa ahụ. Ha ga-enyere gi aka ibu ibu arọ nke ichikota umu Izrel. N’uzo di otu a, o gaghị abukwa ibu diri naani gi ibu.

¹⁸ “Ugbu a, gwa ndi Izrel niile si ha, ‘Doonu onwe unu nso, kwadoonu maka echi, mgbe unu ga-ata anu. ONYENWE ANYI nuru mgbe unu kwara akwa si, ‘A sika na anyi nwere anu anyi ga-ata. Ihe diri anyi mma n’Ijpt karja otu o di ugbu a.’” ¹⁹ Anu unu

* 10:29 10:29 Opu 2:18 * 11:5 11:5 Nke a bu wota melon. † 11:5 11:5 Maobu, yabasi ‡ 11:12 11:12 Jen 13:5

ga-eri abughị naanị nke otu ụbọchị, maọbụ ụbọchị abụọ, maọbụ ụbọchị ise, maọbụ iri, ma ọ bukwanụ iri ụbọchị abụọ! ²⁰ Kama unu ga-eri ya otu ọnwá zuru ezu, ruo mgbe ọ ga-esi unu n'ime sọpụta, ghorọ unu ihe isọ oyi. N'ihì na unu ajula ONYENWE ANYÌ, onye nọ n'etiti unu, kwaa akwa n'ihu ya, si, "Gini mere anyi ji site n'ala Ijpt pụta?" "

²¹ Ma Mosis sirị ONYENWE ANYÌ, "Ọnụọgụgụ ndi ikom di narị puku isii^S ndi ji ụkwụ eje ka m nọ n'etiti ha, ma i na-asi, 'Aga m enye ha anụ otu ọnwá.' ²² Ọ ga-ezuru ha ma ọ buru na e gbuoro ha igwe ehi na aturu? Ọ bụ azụ niile nke di n'oke osimiri ga-ezuru ha ma egbuo ha niile nye ha?"

²³ ONYENWE ANYÌ sirị Mosis, "Aka ONYENWE ANYÌ ọ di mkpumpkpu? Ugbu a, i ga-ahụ ma m ga-emezu okwu m, maọbụ na m agaghị emezu ya."

²⁴ Ya mere, Mosis puru ga gwa umu Izrel ihe ONYENWE ANYÌ kwuru. Ọ chikotara iri ndi okenye asaa ahụ nye ha onodu gburugburu ulo nzute ahụ. ²⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYÌ ridatará n'ime igwe ojii. Ya na Mosis kparitaa ụka. ONYENWE ANYÌ weere ufodu n'ime Mmuo di n'ime Mosis, tinya ya n'ime iri ndi okenye asaa ndi ahụ. Mgbe Mmuo a batara n'ime ha, ha niile buru amuma. Ma ha ebughị amuma gaa n'ihu.

²⁶ Ma mmadu abuo n'ime iri ndi okenye asaa ndi ahụ, Eldad na Medad nogidere n'omuma ulo ikwu ha. Ọ bụ ezie na e deputara aha ha dika ndi ndu, ma ha esoghị ndi ozo gaa n'ulo nzute. Ma Mmuo ahụ biakwasiri ha n'ebe ahụ ha nọ. Ha bukwara amuma. ²⁷ Otu okorobia gbapuru oso gaa kororo Mosis si ya, "Eldad na Medad na-ebu amuma n'omuma ulo ikwu ha."

²⁸ Joshua nwa Nun, onyeozì Mosis site na mgbe ọ bụ okorobia, gwara Mosis okwu si ya, "Onyenwe m Mosis, mee ka ndi a kwusi ibu amuma."

²⁹ Ma Mosis zara si, "Ọ bụ n'ihì ikwochitara m ekworo ka i ji choo ka m kwusi ha? Ọ gaara ato m uto ma a si na ndi ONYENWE ANYÌ niile bu ndi amuma, ndi ONYENWE ANYÌ ga-etinye Mmuo ya n'ime ha!" ³⁰ Mgbe ahụ Mosis na ndi okenye Izrel ndi ahụ niile loghachiri n'ebe ulo ikwu ha di.

³¹ Otu oke ifufe sitere n'ebe ONYENWE ANYÌ nọ bja si n'osimiri bute otutu nnuu a na-akpo kweel. O mere ka nnuu ndi a daa n'ebe umu Izrel mara ulo ikwu ha, n'ime ogige ya niile. Nnuu ndi a fere ihe dika otu mita site n'elu ala, n'akuku niile, ruo n'ebe mmadu puru iji ukwu jeruo n'otu ubochi. Ha juputakwara ebe niile. ³² Ya mere ndi Izrel biliri ubochi ahụ niile, na n'abalị ahụ niile, na echi ya niile puo ichikota nnuu kweel ndi a! Onye gbuteere nke nta gbutezuru ihe otutu homa iri. Ha gbasara ha akuku niile nke ogige omuma ulo ikwu ahụ. ³³ Ma mgbe anu ndi a ka di ha n'onu, ONYENWE ANYÌ were iwe di ukwu megide ha. O tiri ha nri na-efe efe. ³⁴ N'ihì nke a, a kporo aha ebe ahụ Kibrot Hataava, n'ihì na n'ebe ahụ ka e liri ndi Izrel nwuru n'ihì oke ochicho nri.

³⁵ Site na Kibrot Hataava, ndi Izrel biliri njem rute Hazerot ebe ha noro.

12

Miriam na Eron eguzo megide Mosis

¹ Miriam na Eron malitere ikwu okwu megide Mosis, n'ihì na ọ luru nwunye onye Kush. ² Ha kwuru si, "Ọ bụ naanị site n'onu Mosis ka ONYENWE ANYÌ si agwa ndi ya okwu? Ọ naghị esitekwa n'onu anyi kwuo okwu?" ONYENWE ANYÌ nuru ihe ndi a ha kwuru.

³ (Ma nwoke ahụ bụ Mosis di umeala n'obi nke ukwu kariya onye obula nọ n'elu ala.)

⁴ Na mberede, ONYENWE ANYÌ sirị Mosis, na Eron, na Miriam, "Putanu, bja n'ulo nzute, unu mmadu ato" Ya mere ha ato putara. ⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYÌ ridatará n'ime igwe ojii, guzoro na mbata onu uzo ulo nzute ahụ, kpoputa Eron na Miriam. Mgbe ha abuo bjara nso. ⁶ ONYENWE ANYÌ gwara ha si, "Geenu nti n'okwu m ndi a:

"Mgbe onye amuma nọ n'etiti unu,

Mu onwe m bu ONYENWE ANYÌ na-egosi ya onwe m site n'ohu.

Ana m agwa ya okwu site na nro.

⁷ Ma n'ebe ohu m Mosis nọ, o sighi otu a diri,
o bu onye kwesiri ntukwasị obi n'ulo m niile.

⁸ N'ebe o nọ, ana m agwa ya okwu ihu na ihu
n'uzo doro anya, o bughị site n'ilu,
o na-ahukwa udiri ONYENWE ANYÌ.

Gini mere ujo atughi unu

ikwu okwu megide ohu m Mosis?"

⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYÌ were iwe di oku megide ha. O si n'ebe ha nọ puo.

¹⁰ Ma mgbe igwe ojii ahụ hapụrụ ụlọ nzute ahụ, lee Miriam ebe o guzo, ekpenta tiwaputara ya n'ahụ dika nzu ọcha. Mgbe Erọn tughariri ebe ọ nọ hụ na ọ ghọla onye ekpenta, ¹¹ ọ gwara Mosis okwu si, "Biko, onyenwe m, atala anyị ahụhụ n'ihì mmehie anyị sitere na nzuzu mee. ¹² Ekwela ka Miriam dirị ka nwa ọhụrụ nwurụ anwụ nke akpukpọ ahụ ya rere ure n'oge o si n'akpanwa nne ya na-apụta."

¹³ Ya mere Mosis tikuru ONYENWE ANYỊ mkpu akwa si ya, "Chineke, biko, gwọọ ya!"

¹⁴ Ma ONYENWE ANYỊ zara Mosis si ya, "Ọ buru na nna ya gburu ya asụ n'ihu, ọ gaghi abụ onye ruru arụ abali asaa? Ya mere, hapu ya ka ọ buru onye e sitere n'ogige omuma ụlọ ikwu Izrel wezuga abali asaa. Mgbe oge a gafesiri, o nwere ike ịlughachi." ¹⁵ Ya mere e wezuga Miriam site n'ogige omuma ụlọ ikwu Izrel abali asaa. Ndị Izrel niile nọdurụ chere ya ruo mgbe ọ lughachiri, tutu ha ebilie n'ije ozo.

¹⁶ Mgbe ihe ndị a gasiri, ha hapurū Hazerot rute n'ozara Paran ebe ha wuru ogige ụlọ ikwu ha.

13

Nledo ala Kenan

¹ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu si ya, ² "Ziga ufodu ndi ikom ka ha gaa legharia anya n'ala Kenan, ala ahụ m na-enye Izrel. Ziga mmadu iri na abuo, otu onyendu site n'ebo Izrel obula."

³ Ya mere, dika iwu ONYENWE ANYỊ nyere ya si di, Mosis zipuru ha site n'ozara Paran. Ha niile bu ndi ndu n'etiti umu Izrel.

⁴ Nke a bu aha ha:

Site n'ebo Ruben, Shamua nwa Zakua,

⁵ Shafat nwa Hori, onye si n'ebo Simion.

⁶ Kaleb nwa Jefune, onye si n'ebo Juda.

⁷ Igal nwa Josef, onye si n'ebo Isaka.

⁸ Hoshea nwa Nun, onye si n'ebo Ifrem

⁹ Palti nwa Rafu, onye si n'ebo Benjamin.

¹⁰ Gadiel nwa Sodi, onye si n'ebo Zebulun.

¹¹ Gadi nwa Susi, onye sitere n'ebo Manase (ya bu ebo Josef).

¹² Amiel nwa Gemali, onye si n'ebo Dan.

¹³ Setua nwa Maikel, onye si n'ebo Asha.

¹⁴ Nabi nwa Vofusi, onye si n'ebo Naftali.

¹⁵ Geuel nwa Maki, onye si n'ebo Gad.

¹⁶ Ndi a bu aha ndi ikom ndi ahụ Mosis zipuru inyocha ala ahụ. (Ọ bu n'oge a ka Mosis gbanwere aha Hoshea nwa Nun, ka ọ buru Joshua.)

¹⁷ Mosis zipuru ha iga ledoo ala Kenan, ọ sirị, "Gbagoonu site n'uzo Negev gakwanu n'ala ugwu ugwu. ¹⁸ Letanu otu ala ahụ di. Choptanu udi ndi bi n'ime ya, ma ha di ike ma ha bu ndi na-adighi ike, ma ha di otutu ma ha di ole na ole. ¹⁹ Letanu udi ala ha bi n'ime ya, ma ọ di mma ma ọ joro njo. Choptanu udi obodo di n'ebe ahụ, ma ha bu obodo mgbidi na-adighi gburugburu ha, ma ha bu obodo e wusiri ike. ²⁰ Letanu otu ala ahụ di. Ọ na-epuputa ihe ka ọ bu ala ukpa? Letanu ma ha nwere otutu osisi ka ọ bu na osisi adighi n'ime ya. Gbalianu ka unu weta ufodu n'ime mkpuru osisi di n'ala ahụ." (Ọ bu oge mkpuru mbu nke osisi vaini.)

²¹ Ya mere ndi a gara ledoo ala ahụ anya site n'ozara Zin ruo na Rehob, nke di nso na Lebo Hamat. ²² Ha gara site na Negev rute Hebron, ebe Ahiman na Sheshai na Talmi, umu umu Anak bi. (Ma ewuru Hebron afo asaa tupu e wuo obodo Zoan di n'Ijipt.) ²³ Mgbe ha rutere Ndagwurugwu Eshkol, * ha gbutere otu alaka osisi vaini nke nwere uyoko mkpuru vaini. Mmadu abuo butere ya n'osisi tinyere ufodu mkpuru osisi pomegranet na fig. ²⁴ A kporo ebe ahụ Ndagwurugwu Eshkol, n'ihì uyoko mkpuru osisi vaini ndi Izrel gbutere n'ebe ahụ. ²⁵ Mgbe iri abali ano gasiri, ndi nledo a sitere n'ije ha lughachi.

Akuko ndi nledo ala ahụ

²⁶ Ha lotara bjakwute Mosis na Eron na nzuko niile nke umu Izrel, na Kadesh nke di n'ozara Paran. Ndi nledo ahụ koro akuko otu ha si gaa n'ogbako umu Izrel niile.

* **13:23** 13:23 Eshkol putara Uyoko nke a dikwa n'amaokwu nke 13:24

Gosikwa mkpuru osisi si n'ala ahụ. ²⁷ Nke a bu akuko ha koro Mosis, "Anyi ruru n'ala ahụ i si anyi gaa leta. O bukwa ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. Ndi a bu mkpuru osisi si n'ala ahụ. ²⁸ Ma ndi bi n'obodo ahụ siri ike. Obodo ha buru ibu burukwa nke e wusiri ike. Anyi hukwara umu umu Anak n'ebe ahụ. ²⁹ Ndi Amalek bi na Negev, ndi Het na ndi Jebus na ndi Amorait bi n'ala ugwu ugwu. Ma n'akuku osimiri Mediteranian na ndagwurugwu mmiri Jordan ka ndi Kenan bi."

³⁰ Ma Kaleb kwuru okwu mere ka obi sie ndi Izrel ike n'oge a ha guzoro n'ihu Mosis si ha, "Ka anyi gaanu otu ihu nweta ala ahụ. N'ihu na anyi nwere ike imeri ha."

³¹ Ma ndi nledo ahụ soro ya gaa zara si, "Anyi enweghi ike ibu agha megide ndi a; ha di ike karja anyi." ³² Ndi a gbasara akuko ojo n'etiti umu Izrel banyere ala ahụ ha gara ledoo. Ha siri, "Ala ahụ anyi gara ledoo anya bu ala na-eripia ndi bi n'ime ya. Ndi niile anyi huru n'ebe ahụ gbara nnoo dimkpa ³³ Anyi huru ndi Nefilim n'ebe ahụ (ndi bu umu umu Anak, ndi sitere na ndi Nefilim). N'anya anyi, anyi dika ukpana n'ebe ha no, otu a ka anyi dikwa n'anya ha."

14

Nnupu isi nke umu Izrel

¹ N'abal ahụ, ogbako Izrel niile weliri olu ha bido iti mkpu akwa. Ha kwagidere akwa a abali niile. ² Ndi Izrel niile tamuru n'ala megide Mosis na Eron. Ogbako ahụ niile si ha, "O gaara aka mma ma a si na anyi nwuru n'ala Ijpt maobu n'ozara a. ³ Gini mere ONYENWE ANYI ji akpobata anyi n'ala a ime ka anyi daa n'ihu mma agha. Ndi nwunye anyi na umu anyi ga-agho ndi a dotara n'agha. O garaghi akara anyi mma ilaghachi azu n'Ijpt?" ⁴ Ya mere ha kwekorita n'etiti onwe ha si, "Ka anyi hoputaranu onwe anyi onyendu ga-edughachi anyi azu n'Ijpt."

⁵ Mgbe ahụ, Mosis na Eron dara kpuru ihu n'ala n'ihu ogbako ndi Izrel niile zokotara n'ebe ahụ. ⁶ Mmadu abuo n'ime ndi nledo ahụ, Joshua nwa Nun na Kaleb nwa Jefune, dowara uwe* ha. ⁷ Ha gwara nzuko Izrel si, "Ala ahụ anyi gara ledoo anya bu ala mara mma. ⁸ O buru na ihe banyere anyi na-atọ ONYENWE ANYI uto, o ga-edu anyi bata n'ala ahụ, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. ⁹ Unu enupukwala isi megide ONYENWE ANYI. Unu atukwala egwu ndi bi n'ime ala ahụ, n'ihu na anyi ga-emeru ha. ONYENWE ANYI nonyeere anyi. O wepukwala aka nchebe ya n'ahụ ha. Unu atula egwu ha."

¹⁰ Ma naanị nzaghachi ogbako ndi Izrel nyere n'ihu okwu nkasiobi ndi a bu iche uche otu ha ga-esi jiri nkume tugbuo Joshua na Kaleb. N'oge a, ebube ONYENWE ANYI putara ihe n'ulo nzute ahụ nye ndi Izrel niile. ¹¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, "Ruo ole mgbe ka ndi a ga-anogide na-eleda m anya? Ruo ole mgbe ka ha ga-anọ ju ikwenye na m, n'agbanyeghi otutu ihe iribama nke m mere n'etiti ha. ¹² Aga m eji nrja nke na-efe efe tugbuo ha. Napu ha ihe ha nwere. Ma aga m emekwa gi ka i gho mba di ukwu, nke ga-adu ukwu, dikwa ike karja ha."

¹³ Ma Mosis rioro ONYENWE ANYI si ya, "Gini ka ndi Ijpt ga-eche banyere nke a, mgbe ha ga-anu ya? Ha maara nke oma otu i siri jiri ike gi naputa ndi a site n'etiti ha. ¹⁴ Ha agwakwala ndi bi n'obodo ndi a ihe banyere ya. Ndi obodo ndi a anula ihe banyere gi ONYENWE ANYI, matakwa na i nonyeere Izrel, na gi bu ONYENWE ANYI na ndi Izrel na-ekwurita okwu ihu na ihu. Ha anukwala na ogidi igwe ojii gi ONYENWE ANYI na-eguzo n'elu, n'isi anyi. Ha matakwa na i na-edu anyi n'ime ogidi igwe ojii n'ehihie, na n'ime ogidi na-enwu oku n'abal. ¹⁵ Ma ugwu a, o buru na i gbusie ndi gi a dum, mba niile nuru akuko ndi a banyere gi ga-as, ¹⁶ ONYENWE ANYI enweghi ike ikpobata ndi a n'ala ahụ o kwere nkwa inye ha. O bu ya mere o ji gbuo ha n'ozara."

¹⁷ "Ugbu a ka Onyenwe anyi gosi ike ya di ukwu, dika i si kwuo. ¹⁸ ONYENWE ANYI bu onye na-adighi ewe iwe osiso, onye juputara n'ihunanya, onye na-agbaghara mmehie na nnupu isi. Ma o dighi ahapu onye ikpe mara ka o laa na-anataghi ahuhu, o na-ata umu ahuhu n'ihu mmehie nna nna ha ruo n'ogbo nke atọ na nke ano. ¹⁹ Dika idi ukwu nke ihunanya gi si di; gbaghara mmehie nke ndi a mere, dika i si agbaghara ha kemgbe ha hapuru Ijpt ruo ugwu a."

²⁰ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI zaghachiri Mosis si ya, "Agbagharala m ha dika i rioro. ²¹ Ma dika m na-adu ndu na dika o bu eziokwu na uwa niile ga-ejuputa n'ebube ONYENWE ANYI. ²² O dighi otu onye n'etiti ndi ikom niile hurula ebube m, na oru iribama niile m ruru n'ime Ijpt, na n'ime ozara a, ma buru onye nupuru isi nye m na onye nwaara m ugoro iri ndi a, ²³ o nweghi onye obula n'ime ha ga-ahụ ala ahụ m sitere n'ihu iyi kwee

* 14:6 14:6 Mgbe mmadu dowara uwe ya, nke a na-egosiputa onodu iru uju na iwe.

nkwa inye nna nna ha. O nweghị onye ọbụla n'ime ndị a leliri m ga-ahụ ala ahụ anya. ²⁴ Ma ohu m nwoke Kaleb bụ nwoke nwere mmụọ dị iche. O rubeere m isi n'ihe niile. Aga m akpobata ya n'ala ahụ ọ banyere dika onye nledo. Ụmụ ụmụ ya niile ga-eketa ya. ²⁵ Ma ugbo a, ebe ndị Izrel na-atụ ndị Amalek na ndị Kenan bi n'ime ndagwurugwu ahụ egwu, echi, unu ga-atugharịa laghachi azụ n'ozara ahụ; chee ụzọ gaje Osimiri Uhie ahụ ihu."

²⁶ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu si, ²⁷ "Ruo ole mgbe ka ọgbako ọjọọ a ga-anogide na-atamu ntamu megide m? N'ihị na anụla m ntamu niile nke ndị Izrel a. ²⁸ Gwa ha si, 'Dị ka m na-adị ndụ, ka ONYENWE ANYI kwubiri, aga m emeso unu mmeso dika unu kwunyere ya na ntị m. ²⁹ Unu niile ga-anwupia n'ime ọzara a! Onye ọbụla n'ime unu niile gbarala iri afọ abụọ maọbụ karịa, nke tamuru ntamu megide m. ³⁰ O nweghị onye ọbụla n'ime unu ga-abanye n'ala ahụ, m sitere n'aka m welie elu ụzọ iyi ime ka ọ buru ebe obibi unu, karịa Kaleb nwa Jefune na Joshua nwa Nun. ³¹ Ma ebe unu tūrū egwu si na ụmụ unu na-aga ibu ndị ohu nye ndị bi n'ala ahụ. Lee na aga m edubata ha n'ime ala ahụ. Ha ga-eketakwa ala ahụ unu juru, nke unu ledara anya. ³² Ma unu onwe unu, ozu unu ga-ada aghara aghara n'ozara a. ³³ Ụmụ unu ga-abukwa ndị ọzụzụ atūrū n'ime ọzara a iri afọ anọ, na-ata ahụhụ n'ihị ekwesighi ntụkwasị obi, ruo mgbe ozu onye ikpeazu n'ime unu ga-atogboro n'ime ọzara. ³⁴ Iri afọ anọ ka unu ga-ata ahụhụ n'ihị mmehie unu, matakwa ihe ọ putara bụ mụ iguzo megide unu, ya bụ otu afọ ga-anochi otu ubochi n'ime iri ubochi anọ ahụ unu ji ledoo ala ahụ anya. ³⁵ Mụ onwe m, bụ ONYENWE ANYI, ekwuola ya. Nke a ka m na-aghaghị ime ka ọ dakwasị ajọ nzuko ndị a, bụ ndị gbakoro megide m. Ha ga-ezute ọgwugwu ha n'ozara, n'ebe a ka ha ga-anwu.' "

³⁶ Ya mere ndị ahụ Mosis zipurū iledo ala ahụ, ndị ahụ lotara mee ka ọgbako ụmụ Izrel tamuo ntamu n'ihị akuko ọjọọ ha gbasara. ³⁷ Ndị ikom ndị ahụ e si n'onu ha gbasaa akuko ọjọọ banyere ala ahụ, ka e ji nrịa nrịa na-eke efe tighuo n'ihu ONYENWE ANYI. ³⁸ N'ime ndị ikom gara ledoo ala ahụ anya, ọ bụ naanị Joshua nwa Nun na Kaleb nwa Jefune fodoru ndụ.

³⁹ Mgbe Mosis gwara ụmụ Izrel okwu niile si n'onu ONYENWE ANYI, ha ruru uju di ilu. ⁴⁰ N'isi ututu echi ya, ha biliri n'oge bulie ije iga n'ala ugwu ugwu ahụ. Ha sirị, "Anyi emehiela. Ugbo a anyi ejikerela ije n'ala ahụ ONYENWE ANYI kwere anyi nkwa."

⁴¹ Ma Mosis zara si ha, "Gini mere unu ji enupu isi n'ihu ONYENWE ANYI nyere? Nke a agaghị aga nke oma. ⁴² Unu arigokwala, n'ihị na ONYENWE ANYI anoghi n'etiti unu. Ndị iro unu ga-emerikwa unu. ⁴³ N'ihị na ndị Amalek na ndị Kenan nọ na-eche unu n'ebe ahụ! Ebe ọ bụ na unu esitela n'ebe ONYENWE ANYI nọ wezuga onwe unu, ọ gaghị anonyere unu, unu ga-adakwa n'ihu mma agha."

⁴⁴ N'agbanyeghikwa nke a, na ha enweghị nkwado. Ha rigooro ruo ebe kachasi elu n'obodo ahụ di n'ugwu, ọ bụ ezie na Mosis maobu igbe ọgbugba ndu ONYENWE ANYI esighi n'omuma ulo ikwu ahu puo. ⁴⁵ Mgbe ahụ, ndi Amalek na ndi Kenan bu ndi bi n'obodo ugwu ahụ, ridatara luso ha ogu. Tidaa ha n'ala ruo Homa.

15

Ochuchụ aja ndị ọzọ di iche iche

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² "Gwa ụmụ Izrel okwu si ha, 'mgbe unu batara ala ahụ m na-enye unu dika ulo unu, ³ ọ buru na unu echee n'ihu ONYENWE ANYI aja nsure oku nke isisi ya di utu nye ONYENWE ANYI, maobu nke si n'igwe ehi, maobu nke si n'igwe ewu na aturu, maobu aja nsure oku, maobu aja ndi ozo, maka imezu nkwa puru iche maobu onyinye afọ ofufu, maobu aja mmemme. ⁴ Onye wetara onyinye a aghaghị iweta n'ihu ONYENWE ANYI aja mkpuru oka nke bu ezi utu oka ruru lita abuo nke e ji mmanu ruru otu lita gwakotaa. ⁵ O ga-eweta otu lita mmanya dika onyinye ihe onunu maka nwa aturu obula e ji chuo aja nsure oku maobu aja uzo.

⁶ "O buru nwa ebule ka e ji achu aja ahụ, weta lita ezi utu oka anọ na okara, nke a gwakotara ya na mmanu jitu ntakiri karịa otu lita, ⁷ tinyekwa ya mmanya jitu ihe nta karịa otu lita ka ọ buru onyinye ihe onunu nye ha, dika aja nke isisi ya di utu nye ONYENWE ANYI.

⁸ "Mgbe i ji nwa oke ehi chuo aja nsure oku, maobu aja imezu nkwa, maobu aja udo nye ONYENWE ANYI, ⁹ tinyere oke ehi ahụ, i ghaghị iji ezi utu oka ruru lita isii na okara, nke a gwakotara ya na mmanu ruru lita abuo. ¹⁰ Wetakwa lita mmanya abuo nke ga-abu onyinye ihe onunu. O ga-abu onyinye e sitere n'oku nye, nke isisi ya di utu nye ONYENWE ANYI. ¹¹ Nke a bu usoro a ga-agbaso n'oge obula e ji nwa oke ehi, maobu

nwa ebule, maọbụ nwa aturụ, maọbụ nwa ewu chụọ aja. ¹² Meenụ ya maka anụ ụlọ ọbụla n'oge niile ọbụla unu na-achụ aja.

¹³ “Onye ọbụla bụ nwa afọ ala aghaghị ime ihe ndị a mgbe ọbụla o wetara onyinye e sitere n'ọkụ nye dika onyinye isisi ya dī uto nye ONYENWE ANYI. ¹⁴ N'ogbo niile na-abia, mgbe ọbụla onye ọbia, maọbụ onye ozo bi n'etiti unu wetara onyinye e sitere n'ọkụ nye, nke isisi ya dī uto nye ONYENWE ANYI, o ghaghị igbaso uzo a nye onyinye ya. ¹⁵ Ogbako umu Izrel ga-enwe otu iwu ga-adiri unu na ndi ọbia bi n'etiti unu. Nke a bu ukpuru ebighi ebi ga-adiri ogbo niile na-abia. Unu na ndi ọbia ga-abu otu n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁶ Otu iwu na otu ukpuru bu ihe ga-adiri onye ọbula, diala na ndi ọbia bi n'etiti unu.”

¹⁷ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ¹⁸ “Gwa ndi Izrel okwu si ha, 'mgbe unu banyere n'ala ahụ m na-akpobata unu n'ime ya, ¹⁹ o buru na unu erie nri di n'ala ahụ, wetanụ ufodu n'ime nri ahụ dika onyinye nye ONYENWE ANYI. ²⁰ Wetanụ ogbe achicha site n'oka mbu unu ga-akwo, chee ya n'ihu ONYENWE ANYI dika onyinye e wetara site n'ebe izocha oka. ²¹ Unu aghaghị inye ONYENWE ANYI onyinye a sitere n'oka mbu ọbula unu kworo, site n'ogbo ruo n'ogbo.

Onye mehiere na-amaghị ama

²² “O buru na unu amaghị ama ghara idebe iwu ndi a niile ONYENWE ANYI nyere site n'aka Mosis, ²³ bu iwu ndi a niile ONYENWE ANYI nyere unu site n'aka Mosis, site n'ubochi ahụ ONYENWE ANYI nyere ha ruo n'ogbo niile nke na-abia. ²⁴ O buru na e mere ya na-amaghị ama, o buru na ogbako umu Izrel amaghị ama mee ya, mgbe ahụ, ogbako umu Izrel ga-iji nwa oke ehi chuo aja nsure oku, aja na-esi isi uto nke ONYENWE ANYI na-anabata. Aghaghị iwetakwa mkpuru oka, na onyinye ihe onunu nke ya na aja ahụ so, tinyere otu mkpi maka aja mmehie. ²⁵ Onye nchujaja ga-ekpuchitere nzuko Izrel niile mmehie ha. A ga-agbagharakwa ha mmehie ha niile, n'ihu na o bu mmehie ha mere na-amaghị ama. Ha e cheela n'ihu ONYENWE ANYI aja onyinye nri n'ihu amaghị ama ha ya na aja mmehie. ²⁶ A ga-agbaghara nzuko Izrel niile na ndi ọbia no n'etiti ha mmehie ha, n'ihu na mmadu ndi a niile akpachaghị anya mehie.

²⁷ “O buru na o bu naani otu onye mehiere na-amaghị ama, o ga-eweta nwa nne ewu gbara otu afọ maka aja mmehie. ²⁸ Onye nchujaja a ga-iji ya chuo aja ikpuchitere onye ahụ na-amaghị ama mehie mmehie ya n'ihu ONYENWE ANYI. Mgbe ekpuchichara mmehie ya, a ga-agbaghara onye ahụ. ²⁹ O bu otu iwu a diri onye ọbula mehiere na-amaghị ama, maobu nwa afọ Izrel, maobu onye ọbia nke bi n'etiti unu.

³⁰ “Ma onye ọbula kpachapuru anya mehie, maobu nwa afọ maobu onye ọbia, nke na-ekwulu ONYENWE ANYI, a ga-ebipụ onye di otu a site n'etiti ndi Izrel. ³¹ N'ihu na ha eledala okwu ONYENWE ANYI anya, mehie ihe o nyere n'iwu. A ghaghị ibipụ onye di otu a, mmehie ha ga-adikwa ha n'isi.”

Onye meruru ubochi izuike

³² Mgbe umu Izrel no n'ozara, e jidere otu onye n'ime ha ka o na-akpa nku n'ubochi izuike. ³³ Ndi huru ya ebe o na-akpa nku duuru ya jekwuru Mosis na Eron na ogbako umu Izrel. ³⁴ Ha tinyere ya n'ulo mkporo n'ihu na o doghi anya ihe e kwesiri ime ya. ³⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, “Nwoke a ghaghị inwu. Ogbako Izrel niile ga-atu ya nkume n'azu obodo.” ³⁶ Ya mere, ogbako ahụ kpopuru ya n'azu obodo jiri nkume tugbuo ya, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

The icho mma onu onu uwe

³⁷ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ³⁸ “Gwa umu Izrel okwu si ha, 'N'ogbo niile na-abia unu ga-adunye eriri akwa n'onu ala ala uwe unu. Unu ga-iji eriri na-acha anunu anunu dunye ya. ³⁹ Eriri akwa ndi a di n'onu onu uwe unu ga-eme ka unu cheta iwu niile ONYENWE ANYI nyere unu. Ka unu rube isi na ha hapu imeru onwe unu site na igbaso ihe ogo niile na-agu obi unu na anya unu. ⁴⁰ Mgbe ahụ unu ga-echeta irube isi n'iwu m niile, buru ndi e doro nsọ nye Chineke unu. ⁴¹ Abụ m ONYENWE ANYI Chineke unu, onye si n'ala Ijpt kpopta unu ibu Chineke unu. Abụ m ONYENWE ANYI Chineke unu.”

16

Nnupu isi Kora na Datan na Abiram

¹ Ugbo a, Kora nwa Izha, nwa Kohat, nwa Livayi, na ufodu ndi agburu Ruben bu Datan, na Abiram umu Eliab, na On, nwa Pelet nupuru isi ² bilie imegide Mosis. Ndi so ha bu nari ndi ikom abuo na iri ise, ndi ndu a maara nke oma, ndi so nodu n'ulo nzuko ukwu ndi Izrel. ³ Ha kporo ogbako imegide Mosis na Eron si ha, “Omume unu

agafeela oke! Ogbako Izrel di nso, onye obula n'ime ha kwa. ONYENWE ANYI nonyeere ha. Gini mere unu ji ebuli onwe unu elu karja ogbako ONYENWE ANYI?"

⁴ Mgbe Mosis nuru ihe ndi a ha kwuru, o dara n'ala kpuo ihu ya n'ala. ⁵ Mgbe ahụ, o gwara Kora na ndi niile sonyeere ya, si, "N'ututu echi, ONYENWE ANYI ga-eme ka amara ndi bu ndi ya na onye di nso. O ga-eme ka onye ahụ bjaruo ya nso. Onye o ga-ahoputa ka o ga-emekwa ka o bjaruo ya nso. ⁶ Lee ihe i ga-eme, Echi gi onwe gi Kora, na ndi niile nonyeere gi, chirinu ihe igu oku, ⁷ munye ha oku. Tinyekwanu uda na-esi isi utu n'ime ha, were ha bja n'ihu ONYENWE ANYI. Onye ahụ ONYENWE ANYI hoputara ga-abu onye ahụ di nso. O zuorola unu, unu umu Livayi!"*

⁸ Mgbe ahụ, Mosis gwakwara Kora okwu ozo si ya, "Ugbu a, geenu nti, unu ndi Livayi! ⁹ O bu ihe di nta n'anya unu na Chineke nke Izrel kewaputara unu site na nzuko ndi Izrel niile, mee ka unu bjaruo ya nso, n'ihi ije ozi n'ulo nzute ONYENWE ANYI, nakwa iguzo n'ihu nzuko Izrel niile ijere ha ozi?" ¹⁰ O kpobatala gi na ndi Livayi ibe gi nso ebe o no. Ugbu a, unu na-achokwa oru nchaja? ¹¹ O bu ONYENWE ANYI ka gi na ndi sonyeere gi gbara izu megide. Onye ka Eron bu unu ji atamu ntamu megide ya?"

¹² Mgbe ahụ, Mosis ziri ozi ka a kpo Datana na Abiram, umu ndi ikom Eliab, ma ha siru, "Anyi agaghị abia. ¹³ O bu na o zurughi gi na i si n'ala Ijipt ebe mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru kpoputa anyi igbuchapu anyi n'ozara a? Ugbu a i chokwara ime onwe gi onyenwe anyi? ¹⁴ Nke kachasi nke, i kpobatabeghi anyi n'ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. I nyebeghi anyi ihe nketa ala ubi na ubi vaini. I choru ighupusi ndi ikom ndi a mkpuru anya? Anyi agaghị abia!"

¹⁵ Mgbe ahụ, oke iwe were Mosis. O kpokuru ONYENWE ANYI si ya, "Anabatakwala aja ha niile! O dibeghi oge m naara ha ihe obula, obuladi otu inyina ibu! O nwekwaghi onye obula n'ime ha m mejoro."

¹⁶ Mgbe ahụ, Mosis siru Kora, "Echi, gi na ndi na-esonyere gi ga-aputa bja n'ihu ONYENWE ANYI. Eron ga-abiakwa. ¹⁷ Nwoke obula ga-eweta ihe igu oku nke ya, tinye ya uda na-esi isi utu, chee ha n'ihu ONYENWE ANYI. Ha niile di ihe igu oku nari abuo na iri ise. Gi na Eron ga-ejikwa nke unu bja." ¹⁸ Ya mere, nwoke obula wetara ihe igu oku nke ya, munye ya oku, ma tinye ya uda na-esi isi utu. Ha niile guzoro n'onu uzo ulo nzute ahụ, ha na Mosis na Eron. ¹⁹ Mgbe Kora kpoqtara ndi na-eso ya imegide Mosis na Eron n'ihu onu uzo ulo nzute, ebube ONYENWE ANYI putara ihe nye ogbako Izrel niile. ²⁰ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu si, ²¹ "Sitenu n'etiti ogbako ndi a puo, ka m bibie ha n'otu ntabi anya."

²² Ma Mosis na Eron dara kpuo ihu n'ala n'ihu ONYENWE ANYI ripo ya si, "O Chineke, gi bu Chineke nwe ndu mmadu niile, i ga-ewe iwe megide nzuko niile n'ihi mmehie otu onye?"

²³ Ma ONYENWE ANYI zara Mosis si ya, ²⁴ "Gwa nzuko Izrel niile si ha, 'Wezuganu onwe unu site n'ulo ikwu Kora, Datana na Abiram.'"

²⁵ Mosis biliri jekwuru Datana na Abiram, ndi okenye Izrel sokwa Mosis. ²⁶ Mgbe Mosis ruru n'ebe ahụ, o doru nzuko Izrel aka na nti si, "Ngwa, sinu n'ulo ndi ojoo a wezuga onwe unu. Unu ebitukwala ihe obula bu nke ha aka. Ma o bughi otu a, a ga-agunyekoo unu na mmehie ha, lakoo unu na ha n'iyi." ²⁷ Ya mere mmadu niile wezugara onwe ha site n'omuma ulo ikwu Kora, na Datana na Abiram. Ma Datana na Abiram putara guzoro n'onu uzo ulo ikwu ha, ha onwe ha na ndi nwunye ha niile, na umu ha niile, na umuntakiri ha niile.

²⁸ Mgbe ahụ, Mosis kwuru si, "Ugbu a ka unu ga-amata na o bu ONYENWE ANYI zitere m ime ihe ndi a niile m mere. N'ihu na-emeghi m ha site n'uche nke onwe m. ²⁹ O buru na ndi ikom ndi a anwuoo onwu chi ha, bu udi nleta nke diri mmadu obula, mgbe ahụ, matanu na o bughi ONYENWE ANYI zitere m. ³⁰ Ma o buru na ONYENWE ANYI emee ihe oheru di iche, mee ka ala meghee onu ya, lodaa ndi a niile, na ihe niile bu nke ha, si otu a mee ka ha rida n'ala ili na ndu, mgbe ahụ, unu ga-amata na ndi ikom ndi a eledala ONYENWE ANYI anya."

³¹ Mgbe Mosis kpu okwu a n'onu ya, lee ala ahụ Kora, na Datana, na Abiram, na ndi ezinaulo ha niile guzo n'elu ya kewara abuo n'otu ntabi anya ahụ, ³² ala ahụ meghere onu ya, loo ha, na ezinaulo ha niile, na ndi ahụ niile so Kora, na ihe niile ha nwere. ³³ Ha niile ridaruru n'ala ndi nwuru anwu na ndu. Ala ahụ kpuchikwara ha niile, si otu a mee ka ha laa n'iyi. ³⁴ Ndi Izrel niile no ha gburugburu gbara oso, mgbe ha tiri mkpu akwa, na-asị, "Ala na-agakwa iloda anyi."

* 16:7 16:7 Nke a na-egosi na ha agafeela oke e nyedebere ha. † 16:9 16:9 Dit 10:8 ‡ 16:14 16:14 I ga-eme ha ka ndi ohu.

³⁵ Mgbe ahụ, ọkụ si n'ebe ONYENWE ANYỊ nọ dara, rechapụ narị mmadụ abụọ na iri ise ndị ahụ na-enye onyinye aja nsure ọkụ na-esi isi ụtọ.

³⁶ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu sị ya, ³⁷ "Gwa Elieza nwa Erọn, onye nchụaja, ka o site n'ọkụ ahụ weputa ihe igu ọkụ ndị ahụ niile n'ihu na ha dị nsọ. O ga-ekposakwa icheku ọkụ niile n'akụkụ niile. ³⁸ Ha bụ ihe igu ọkụ nke ndị ikom sitere na mmehie ha tufuo ndị ha. Ka etipịa ihe igu ọkụ ndị ahụ. Mee ha ka ha ghoọ ihe sara mbara nke a ga-eji machite ebe ichụ aja, n'ihu na e chere ha n'ihu ONYENWE ANYỊ, ha aghoọla ihe dị nsọ. Ka ha buru ihe jribama nye ndị Izrel niile."

³⁹ Ya mere Elieza, onye nchụaja, chikotara ihe igu ọkụ bronz ndị ahụ nke ndị ahụ a kporo ọkụ wetara, tipia ha, mee ka ha ghoọ ihe sara mbara e ji ekpuchi ebe ichụ aja, ⁴⁰ dika ONYENWE ANYỊ nyere ya n'iwu site n'ọkụ Mosis. Ka o buru ihe ncheta nye ndị Izrel niile na onye mba ozo a na-enyeghi ike, nke na-esiteghi n'agburu Erọn, ekwesighi ibiaru ONYENWE ANYỊ nso isure aja nsure ọkụ nye ya, ka ihe mere Kora na ndị sonyere ya ghara ime ha.

⁴¹ Ma n'ututu echi ya, nzuko Izrel niile malitere itamu ntamu megide Mosis na Erọn sị, "Unu egbuchaala ndị nke ONYENWE ANYỊ."

⁴² Ma mgbe ogbakọ Izrel zukotara imegide Mosis na Erọn, mgbe ha chere ihu n'ulo nzute, na mberede, igwe ojii kpuchiri ulo nzute ahụ, ebube ONYENWE ANYỊ putakwa ihe. ⁴³ Mgbe ahụ, Mosis na Erọn gara n'ihu ulo nzute ahụ. ⁴⁴ Ma Onyenwe anyi gwara Mosis sị, ⁴⁵ "Sinu n'etiti ogbakọ a puo ka m bibie ha n'otu ntabi anya." Ha dara kpuo ihu n'ala.

⁴⁶ Mgbe ahụ, Mosis siri Erọn, "Ngwa, were ihe igu ọkụ ma site n'ebe ichu aja gunye ya oku. Tinye ya uda na-esi isi uto. Burukwa ya gaa ngwangwa n'etiti nzuko Izrel ka i kpuchiere ha mmehie ha, n'ihu na iwe oku ONYENWE ANYI adakwasila ha. Nrija nrija na-efe efe amalitekwalari ibibi ha." ⁴⁷ Eron mere dika Mosis kwuru. O mere ngwangwa gbaba n'etiti ndi Izrel n'ihu na nrija nrija ahụ ebidola n'ezie idakwasila ha. Eron munyere uda na-esi isi uto ahụ oku, si otu ahụ kpuchiere ha mmehie ha niile. ⁴⁸ O guzokwara n'etiti ndi di ndu na ndi nwuru anwu tutu ihe otiti ahụ akwusi. ⁴⁹ Ma ihe otiti ahụ egbuolarị puku mmadu iri, puku anọ na narị asaa (14,700). A gunyeghi ndi niile ahụ so Kora nwuo n'ubochi gara aga. ⁵⁰ Mgbe ahụ, Eron laghachikwutere Mosis n'onu uzo ulo nzute ahụ, n'ihu na nrija nrija ahụ na-efe efe akwasila.

17

Mkpanaka Eron epuputa ahijia

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu sị ya, ² "Gwa umu Izrel okwu, sitekwa n'aka ha nata mkpanaka iri na abuo otu mkpanaka n'isi onyendu nke ebo obula. Dekwasila aha onyendu obula n'ahu mkpanaka nke ya. ³ Ma n'elu mkpanaka Livayi dekwasila aha Eron. A ga-enwe otu mkpanaka maka onyendu ebo obula. ⁴ Tinye mkpanaka ndi a niile n'ime ulo nzute, n'ihu ihe Ama ahụ, ebe m na-ezute gi. ⁵ Mkpanaka nke onye ahụ m hoputara ga-ama ifuru ndu. M ga-ewezugakwa ntamu niile nke ndi Izrel site n'ebe m nọ, bu nke ha na-atamu megide unu."

⁶ Ya mere, Mosis gwara ndi Izrel okwu ndi a. Ndi ndu ha nyere ya mkpanaka iri na abuo, otu mkpanaka n'isi otu onyeisi maka onyeisi ebo ha n'otu n'otu. Mkpanaka Eron dikwa n'etiti nke ha. ⁷ Mosis chijiri ha niile dozie ha n'ihu ONYENWE ANYI n'ime ime ulo nzute ihe Ama ahụ.

⁸ N'echi ya, Mosis banyere n'ulo nzute ihe Ama ahụ choputa na o bughi naani na mkpanaka Eron, onye nochitere anya ebo Livayi, amaala ifuru, kama na o waala okoko ma mjakwa mkpuru osisi chara acha a na-akpo alumon. ⁹ Mgbe ahụ, Mosis sitere n'ihu ONYENWE ANYI weputa mkpanaka ndi ahụ niile gosi ha ndi Izrel niile. Ha huru ha, ma nwoke obula weghachiri mkpara osisi nke ya.

¹⁰ ONYENWE ANYI gwara Mosis sị, "Tinye mkpanaka Eron n'ihu ihe Ama ahụ, ka o digide n'ebe ahụ dika ihe ama nye ndi nupu isi. Nke a ga-eme ka ntamu ndi a megide m kwusi, ka ha ghara inwu." ¹¹ Ya mere, Mosis mezuru ihe niile dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu.

¹² Ma ndi Izrel zara Mosis sị ya, "Ndi nwuru anwu ka anyi bu! Ofufu ka anyi furu. N'ezie anyi bu ndi furu efu. ¹³ Onye obula biaruru nso ebe obibi ONYENWE ANYI ga-anwu. Anyi niile ga-anwu?"

18

Oru ndi nchujaja na ndi Livayi

¹ ONYENWE ANYI gwara Erõn sị, “Gị, na ụmụ gị ndị ikom gị, na ezinaulo nna gi ga-ebu ahuhụ ajọ omume metụtara ebe nsọ ahụ. Gị na ụmụ gị ndị ikom naanị ka ọ dị n’aka ịsa ajụjụ ihe ojoo ọbụla banyere ọrụ nchụaja. ² Site n’ebo unu kpobata ụmunnna gi ndi Livayi ka ha sonyere gi ma nyere gi aka mgbe gi na ụmụ gi ndi ikom na-eje ozi n’ulo nzute Ihe Ama. ³ Ha ga-anọ gi n’okpuru ije ozi niile n’ulo nzute, ma ha agaghị abiaru nso ngwango e ji choọ ebe nsọ ahụ mma, maobu n’ebe ichu aja. Ma o bughị otu a, gi na ha ga-anwu. ⁴ Ha ka o diri, isonye gi n’ilekota ulo ikwu ahụ, ya bu, ihe niile metutara ulo ikwu anya. O nweghi onye ozo nke ga-abia nso ebe i no.

⁵ “Gị ka o diri ilekota ihe niile metutara ebe nsọ ahụ, na ebe ichu aja ahụ, ka oke iwe ONYENWE ANYI ghara idakwasị onye ọbụla n’ala Izrel ozo. ⁶ Mụ onwe m ahoputala ụmunnna gi ndi Livayi site n’etiti ndi Izrel, were ha nye gi dika onyinye, ka ha buru ndi e doro nsọ nye ONYENWE ANYI maka iru ọrụ ulo nzute. ⁷ Ma o bu naanị gi, na ụmụ gi ndi ikom, ga-aga ozi dika ndi nchujaja, ozi metutara ebe ichu aja, na ihe niile di n’azu akwa mgbochi ahụ. Ana m enye gi ọrụ nchujaja dika onyinye. Onye ọbụla ozo bįara nso ebe nsọ ahụ ga-anwu.”

Oke ndi nchujaja na ndi Livayi

⁸ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Erõn okwu sị ya, “Mụ onwe m emeela gi onye nlekota onyinye niile a na-eche n’ihu m, onyinye niile di nsọ nke ụmụ Izrel wetara m ka m na-enye gi na ụmụ gi ndi ikom dika oke ruuru unu site n’ukpuru ebighi ebi.* ⁹ Unu ga-enwere akuku aja ahụ kachasi nsọ nke a na-edopu iche site n’oku. Site n’onyinye niile nke a na-ewetara m, bu onyinye mkpuru oka maobu aja mmehie maobu aja ikpe omuma, ndi ahụ a na-edopu iche dika ihe kachasi nsọ, ha ga-abu oke gi na ụmụ gi ndi ikom. ¹⁰ A ga-eri ha dika ihe dikariri nsọ. Nwa nwoke ọbụla ga-eri ya. Unu ga-agu ha dika ihe di nsọ.

¹¹ “Nke a bukwa nke gi: Ihe ọbụla nke ewezugara site n’onyinye nke aja mfufe niile nke ndi Izrel wetara. Mụ onwe m na-ewere nke a nye gi na ụmụ gi ndi ikom, na ụmụ gi ndi inyom dika oke unu n’ukpuru ebighi ebi. Onye ọbụla nke dooro onwe ya ocha n’ezinaulo nwere ike iri ya.

¹² “Ana m enye gi mmanu oliv nke kachasi mma, na mmanya oheru nke kachasi mma na oka, bu mkpuru mbu nke owuwe ihe ubi ha na-ewetara ONYENWE ANYI. ¹³ Mkpuru mbu nke ihe niile di n’ala nke ha na-ewebatara ONYENWE ANYI, ga-abu nke gi. Onye ọbụla nke di ocha n’ezinaulo unu nwere ike iso rie ya.

¹⁴ “Ihe niile e doro nsọ n’ala Izrel niile nye ONYENWE ANYI bu nke gi. ¹⁵ Ihe niile e bu uzo muo, ma mmadu ma anu ulo, nke e nyere ONYENWE ANYI dika onyinye, bu nke gi. Ma unu aghaghị igbara umu ndi ikom niile e bu uzo muo, na ụmụ oke anu ulo niile e bu uzo muo ndi na-adighi ocha. ¹⁶ Mgbe ha di otu onwa, a ga-eji shekel olaocha ise, n’usoro shekel ebe nsọ, nke bu iri ihe otutu gera abuo gbaputa ha.

¹⁷ “Ma a gaghị agbara nwa ehi mbu, maobu nwa aturu mbu maobu nwa ewu mbu. Ha di nsọ. Fesa obara ha n’elu ebe ichu aja ahụ, ma kpoo abuba ha oku dika onyinye e nyere site n’oku, nke na-esi isi utu nye ONYENWE ANYI. ¹⁸ Ozu anu ndi a niile e gburu ga-abu nke gi, dika obi anu na apata ukwu aka nri anu nke aja mfufe a na-eche n’ihu ONYENWE ANYI n’ebe ichu aja si buru nke gi. ¹⁹ Ihe ọbụla e dopuru iche site n’onyinye nsọ niile umu Izrel chere n’ihu ONYENWE ANYI ka m na-enye gi na ụmụ gi ndi ikom, na ụmụ gi ndi inyom dika oke ruuru unu n’ukpuru ebighi ebi. O bu ogbugba ndu nnu ebighi ebi n’ihu ONYENWE ANYI nye gi na ụmụ umu gi.”

²⁰ ONYENWE ANYI gwara Erõn okwu sị ya, “Unu agaghị enwe ihe nketa nke ala, a gaghị ekenyekwa unu ala ọbụla n’ala Izrel niile. N’ihi na mụ onwe m bu oke na ihe nketa unu nwere n’etiti umu Izrel.

²¹ “Enyela m ndi Livayi, onyinye otu uzo n’uzo iri ahụ umu Izrel niile na-akwubatara m. Nke a bu ihe nketa ha n’ihi ọrụ ha na-arụ n’ulo nzute. ²² Site ugbu a gaa n’ihu, o nweghi onye Izrel ọbụla kwesiri ibia nso ulo nzute ahụ, ka ha ghara iwetara onwe ha ikpe omuma, mmehie na onwu. ²³ O bu naanị umu Livayi ga-arụ ọrụ n’ulo nzute ahụ. Ha ka o diri ibu ahuhụ ajọ omume ọbụla banyere ezejighi ozi nke ulo nzute. Ukpuru a ga-adị ebighi ebi ruo ogbo niile di n’ihu. Ndi Livayi agaghị enwe ihe nketa nke aka ha n’etiti umu Izrel. ²⁴ Kama, enyela m ndi Livayi onyinye otu uzo n’ime uzo iri ahụ niile

* **18:8** 18:8 Ndi nchujaja na ndi Livayi enweghi oke, maobu ihe nketa ọbụla, dika ebo ndi ozo. Ihe ndi Livayi ketara bu naanị obodo ufodu ebe ha ga-ebi na ala ebe anu ulo ha ga na-ata ahijia. N’ihi i ji tie ha aka n’obi, o bu ha nwe onyinye otu uzo n’ime uzo iri ha na-anata site n’aka umu Izrel, nke a di n’amaokwu. 18:25-32 O bu oke ha iri ufodu ihe ndi Izrel ji choo aja, Dit 18:1-8 ozokwa, ha nwere ike iri onyinye ndi ozo niile e chere n’ihu ebe ichu aja, ha na ndi ezinaulo ha, ma o gaghị abu n’ime ulo nzute ahụ 18:11.

ndi Izrel na-ewetara ONYENWE ANYI ka o buru ihe nketa ha. O bu nke a mere m ji kwuo si, 'Ha agaghị enweta ihe nketa n'etiti umu Izrel.' "

²⁵ ONYENWE ANYI gwakwara Mosis okwu si, ²⁶ "Gwa ndi Livayi okwu si, 'Mgbe unu si n'aka umu Izrel nata onyinye otu uzọ n'ime uzọ iri ahụ m nyere unu dika ihe nketa, unu aghaghị isite n'onyinye ahụ nye otu uzọ n'ime uzọ iri dika onyinye nye ONYENWE ANYI. ²⁷ A ga-agu onyinye unu wetara dika o bu onyinye oka unu si n'ebe izocha oka weta, maobu dika mmanya unu si n'ebe izocha mmanya weta. ²⁸ N'uzo di otu a, unu onwe unu ga-eche onyinye unu n'ihu ONYENWE ANYI site n'onyinye otu uzọ n'ime uzọ iri unu si n'aka umu Izrel nata. Site n'onyinye ndi a unu natara, unu ga-enye Eron onye nchujaja onyinye ahụ ruuru ONYENWE ANYI. ²⁹ Onyinye unu ga-enye dika nke ruuru ONYENWE ANYI ga-abu akuku onyinye ndi ahụ kachasi mma, na ndi kachasi idi nso.'

³⁰ "Gwa ndi Livayi okwu si ha, 'Mgbe unu wetara akuku onyinye ndi ahụ kachasi mma, a ga-agunyere unu ya dika a ga-asị na o bu onyinye unu si n'ebe izocha oka, na n'ebe izocha mmanya vaini unu weta. ³¹ Unu na ezinaulo unu nwere ike iri ndi foduru n'ulo unu, maobu n'ebe obula masiri unu, n'ihu na ha bu ugwo oru unu n'ihu ozi niile unu jere n'ulo nzute. ³² Ikpe omuma agaghị adiri unu mgbe unu na-eri ya ma o buru na unu chere onyinye ndi ahụ kachasi mma n'ihu ONYENWE ANYI. Ma kpachapụny anya hụ na unu e merughị onyinye ndi a di nso umu Izrel webatara. O buru na unu emee nke a, unu ga-anwu.' "

19

Mmiri ido ihe ocha

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu si ha, ² "Ndi a bu ukpuru di n'iwu ahụ ONYENWE ANYI nyere. Gwa umu Izrel ka ha wetara gi nwa nne ehi na-acha uhie uhie nke na-enweghi ntupo, na nke udo yoku na-agabeghi n'olu ya. ³ Nye ya Elieza onye nchujaja, ka o kpuru ya puo n'azu ogige, ebe otu onye ga-egbu ya mgbe o no na-ele ya anya. ⁴ Elieza bu onye nchujaja ga-aruru ufodu n'ime obara ya na mkpisiaka ya, fesa ya na ncherita ihu ulo nzute ahụ ugboro asaa. ⁵ Mgbe ahụ, onye ozo ga-akpo nwa nne ehi ahụ oku mgbe Elieza nokwa na-ele ya anya. O ga-akpo akpukpo ya, anu ya, obara na mgbiri afo ya oku. ⁶ Onye nchujaja ga-ewere osisi sida, na osisi hisop, na oghe uhie, tuba ha n'etiti ebe ahụ a kporo nwa nne ehi ahụ oku. ⁷ Emesia, onye nchujaja ahụ ga-asacha uwe niile o yi; sakwaa ahụ ya. O ga-aloghachikwa azu n'ime ogige ahụ ebe o ga-anọ dika onye na-adighi ocha ruo n'uhuruchi. ⁸ Onye ahụ kporo nwa ehi ahụ oku aghaghị isa uwe ya niile, sakwaa ahụ ya. O ga-anokwa onodu onye na-adighi ocha ruo anyasi.

⁹ "Mgbe ahụ, onye nke di ocha, ga-ekpokota ntụ ozu nwa nne ehi ahụ, wunye ya n'ebe di ocha n'azu ogige ahụ. Ebe ahụ ka nzuko Izrel ga-ebebe ya maka ikporo wunye na mmiri e ji asachapu adighi ocha. O bu maka nsacha puo na mmehie. ¹⁰ Ma onye ahụ ga-ekpokota ntụ nsure oku nwa nne ehi ahụ aghaghị isa uwe ya niile, sakwaa ahụ ya, nokwaa dika onye na-adighi ocha ruo n'uhuruchi. Iwu a ga-adigidere ndi Izrel na ndi obia binyere ha site n'ogbo ruo n'ogbo.

¹¹ "Onye obula meturu ozu mmadu aka ga-abu onye na-adighi ocha ubochi asaa. ¹² Ha aghaghị iji mmiri e ji asachapu adighi ocha saa ahụ ha n'ubochi nke ato na n'ubochi nke asaa. Mgbe ahụ, ha ga-adi ocha. Ma o buru na ha asaghị ahụ ha n'ubochi nke ato nakwa n'ubochi nke asaa, ha ga-anogide buru ndi na-adighi ocha o buladi mgbe ubochi asaa ahụ gafesiri. ¹³ Onye obula meturu ozu mmadu aka ma o saghi ahụ ya dika usoro a si di, o meruola ebe nso ONYENWE ANYI. A ga-ewezuga onye di otu a site n'etiti ndi Izrel. Ebe o bu na a wusaghị ya mmiri nsacha ahụ, o ga-anogide buru onye na-adighi ocha.

¹⁴ "Mgbe mmadu nwuru n'ulo ikwu, ndi a ga-abu iwu unu ga-eso. Ndi no n'ime ulo ikwu ahụ mgbe o nwuru na onye obula banyere n'ulo ikwu ahụ, ga-abu ndi na-adighi ocha ubochi asaa. ¹⁵ Ihe obula nke ghete oghe, nke na-enweghi ihe mkpuchi eriri e ji kechie elu ya, ga-abu ihe na-adighi ocha.

¹⁶ "Onye gara n'ohia metu onye e gburu n'agha aka, maobu onye nwuru n'uzo ozo di iche, ma o bukwanu metu okpukpu, maobu ili onye nwuru anwu aka, o ga-abu onye na-adighi ocha ubochi asaa.

¹⁷ "Ma banyere onye ahụ na-adighi ocha, kporo ntụ site n'ime aja mmehie ahụ a kporo oku, tnye ya n'ime ite, wukwasị ya mmiri e si n'iyi na-eru eru kute. ¹⁸ Mgbe ahụ, nwoke nke no n'onodu idi ocha ga-ewere ufodu hisop, denye ya na mmiri ahụ fesaa ya n'ime ulo ikwu ahụ, na ngwongwo niile e ji dozie ulo ahụ, na ndi mmadu no n'ebe ahụ. O ga-efesakwa ya n'ahụ onye obula meturu okpukpu, maobu onye e gburu egbu, maobu onye nwuru anwu ma o bukwanu ili aka. ¹⁹ Nwoke ahụ di ocha ga-efesakwa ndi ahụ

rurụ arụ n'ubochi nke atọ na n'ubochi nke asaa. N'ubochi nke asaa ka o ga-eme ka ha di ocha. Ndi ahụ a na-edo ocha ga-asaa uwe ha mmiri, saa ahụ ha, n'uhuruchi ubochi ahụ ka ha ga-adị ocha. ²⁰ Ma o buru na ndi ahụ meruru onwe ha e doghi onwe ha ocha, aghaghị iwepu ha site n'etiti ogbako Izrel. N'ihu na ha meruru ebe nso ONYENWE ANYI. E fesakwaghị ha mmiri nke idi ocha n'ahụ, nke mere na ha adighi ocha. ²¹ Nke a bu ukpuru ga-adigide mgbe ebighi ebi.

"Nwoke ahụ na-efesa mmiri ahụ e ji edo mmadu ocha, aghaghị isacha uwe ya niile. Onye obula meturu mmiri nke idi ocha ahụ aka, ga-abu onye na-adighi ocha ruo n'uhuruchi. ²² Ihe obula kwa onye na-adighi ocha meturu aka, ga-agho ihe na-adighi ocha, onye obula metukwara ya aka ga-abu onye na-adighi ocha ruo n'uhuruchi."

20

Mmiri si na nkume

¹ Umụ Izrel, bu nzuko ahụ niile rutere n'ozara Zin n'onwa nke mbu. Ha manyere ulo ha na Kadesh. O bukwa n'ebe ahụ ka Miriam nwuru. E lie ya.

² Ma mmiri onuonu adighi nye ndi nzuko ahụ. Ya mere na ha gbakotara imegide Mosis na Eron. ³ Ha sesiri Mosis okwu si, "O gaara akara anyi mma ma a si na anyi nwuru mgbe umunna anyi nwuru n'ihu ONYENWE ANYI. ⁴ Gini mere i ji kpobata ogbako nke ONYENWE ANYI n'ime ozara a, ime ka anyi na anu ulo anyi niile nwuo n'ebe a? ⁵ Gini mere i ji si n'ala Ijpt koputa anyi, kpobata anyi n'ebe ojo a? O nweghi mkpuru ogbigba maobu fiig, enweghi mkpuru vaini maobu mkpuru pomegranet. O dighi mmiri di nke ha ga-anu."

⁶ Mosis na Eron si n'ebe ogbako ahụ no tugharja gaa n'onu uzo ulo nzute, daa kpoo ihu ha n'ala. E mee ka ha hu ebube ONYENWE ANYI anya. ⁷ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ⁸ "Were mkpara ahụ, gi na nwanne gi Eron kpokota nzuko Izrel niile. Gwa nkume ahụ okwu n'ihu ha, o ga-asoputa mmiri ya. Unu ga-eme ka mmiri si na nkume ahụ soputa nye ogbako ahụ, ka ha na igwe anu ulo ha, nuo mmiri."

⁹ Ya mere Mosis sitere n'ihu ONYENWE ANYI weere mkpara ahụ dika iwu ONYENWE ANYI nyere ya si di. ¹⁰ Emesja, Mosis na Eron kpokotara umu Izrel niile n'ihu nkume ahụ. Mgbe ha bjaruru nso, Mosis gwara ha okwu si ha, "Geenu nti unu ndi nupu isi! O bu site na nkume a ka anyi ga-enye unu mmiri?" ¹¹ Mgbe ahụ Mosis weliri aka ya elu jiri mkpara ahụ tie nkume ahụ ugboro abuo. Mmiri sitere na ya soputa. Ogbako Izrel niile na igwe anu ulo ha nukwara mmiri.

¹² Ma ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu si, "Ebe o bu na unu juru ikwenye n'okwu m, jukwa ido m nso n'ihu ndi Izrel niile, unu agaghị edubata ogbako ndi a n'ala ahụ m na-aga inye ha."

¹³ A kporo ebe ahụ mmiri Meriba,* n'ihu na o bu n'ebe ahụ ka Izrel wesoro ONYENWE ANYI iwe. O gosikwara ha idi nso ya.

Edom aju na Izrel ga-agafe

¹⁴ Mosis sitere n'ozara Kadesh, zipu ndi ozi ka ha gakwuru eze Edom, si ya,

"Otu a ka nwanne gi bu Izrel na-ekwu: I nula akuku ihe nhuju anya niile dakwasiri anyi. ¹⁵ Nna anyi gara biri n'ala Ijpt. Anyi biri n'ebe ahụ otutu afo. Ndi Ijpt mekpaa anyi na nna nna anyi ha ahụ. ¹⁶ Ma mgbe anyi tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa, o nuru akwa anyi, zitere anyi mmuo ozi ya, onye duputara anyi site n'ala Ijpt.

"Ugu a, anyi no na Kadesh obodo di nso n'oke ala gi. ¹⁷ Biko kwere ka anyi si n'ala gi gafee. Anyi ga-akpachara anya hu na anyi esitegi n'ubi ihe okuku gi maobu n'ubi vaini gi gafee. Anyi agaghị anu mmiri obula site n'olulu mmiri gi. Anyi ga-anogide naani n'okporouzo eze. Anyi agaghị ahapu ya, chee ihu akuku aka nri maobu aka ekpe, tutu ruo mgbe anyi gafechara oke ala gi."

¹⁸ Ma eze Edom zara si,

"Unu amanyela ukwu; o buru na unu anwaa anwa bata n'ala m, aga m eji ndi agha m zute unu."

¹⁹ Ma ndi Izrel zara ozi o ziri si ya,

"O bu naani n'okporouzo ka anyi ga-esi gafee. O buru na anyi maobu anu ulo anyi a nuo mmiri di n'ala gi. anyi ga-akwu onuahia ya. Naani mkpa anyi bu igafe. O dighi ihe ozo anyi choro."

²⁰ Ma eze Edom ahaghị nti, o gwaghere ha onu si,

"Unu agaghị esite n'ala gabiga."

* 20:13 20:13 Meriba putara Esemokwu.

Edom chikotara otutu ndi agha di ike duru ha puo iga izute ha. ²¹ Ebe o bu na ndi Edom ekweghi ka ndi Izrel si n'oke ala ha gafee, ndi Izrel tughariri azu hapu isi uzọ ahụ.

Onwu Eron

²² Ogbako Izrel niile sitere na Kadesh bulie ije gagide rute n'ugwu Hor. ²³ N'ugwu Hor, n'oke ala Edom, Onyenwe anyi gwara Mosis na Eron okwu si ha, ²⁴ "Oge eruola mgbe Eron ga-anwu. O gaghị abanye n'ala ahụ m nyere umu Izrel, n'ihu na unu abuo nupuru isi n'iwu m na mmiri Meriba. ²⁵ Ugwu a, kporo Eron na nwa ya nwoke Elieza, duru ha gaa n'ugwu Hor. ²⁶ N'ebe ahụ ka i ga-eyipu Eron uwe onye nchujaja o yi, yikwasị ha Elieza nwa ya nwoke. O bukwa n'ebe ahụ ka Eron ga-anọ nwuo."

²⁷ Ya mere Mosis mere dika ONYENWE ANYI nyere ya iwu. Ha ato rigoro n'ugwu Hor mgbe nzuko Izrel niile no na-ele ha anya. ²⁸ Mgbe ha ruru n'elu ugwu ahụ, Mosis yipuru Eron uwe onye nchujaja ya yikwasị ha nwa ya nwoke Elieza. Eron nokwa n'ebe ahụ, n'elu ugwu ahụ nwuo. Emesija, Mosis na Elieza tughariri site n'ugwu ahụ loghachi. ²⁹ Mgbe ogbako Izrel nuru ihe banyere onwu Eron ha ruru uju n'ihu ya iri ubochi ato.

21

Mbibi obodo Arad

¹ Mgbe eze Kenan, bu Arad, onye bi na Negev nuru na ndi Izrel na-agbaso uzọ ahụ na-aga obodo Atarim, o chikotara ndi agha ya, pukwuru ndi Izrel, luso ha agha. O dotara ufodu n'ime ha n'agha. ² Mgbe ahụ, ndi Izrel kwere ONYENWE ANYI nkwa si, "O buru na i ga-enyere anyi aka imeri eze Arad na ndi ya, anyi ga-ebibi obodo ha niile kpmkpm." ³ ONYENWE ANYI nara nti n'ariri o ha, nyere ha aka imeri ndi Kenan ahụ. Mgbe ahụ, umu Izrel bibiri obodo ha niile, na ndi niile bi n'ime ya. Ya mere, aha a kporo ebe ahụ niile bu Homa.

Agwo Bronz Ahu

⁴ Mgbe ahụ, umu Izrel sitere n'ugwu Hor bilie ije ha, si uzọ gwara Osimiri Uhie, ka ha nwee ike gaa gburugburu ala ndi Edom. Ma ndi Izrel enweghi ntachiobi oge niile ha no n'ije a. ⁵ Ha kwuru okwu megide Chineke na Mosis si, "Gini mere i ji site n'ala Ijpt kpoputa anyi ka anyi nwusija n'ozara a? Lee na nri obula adighi n'ebe a, mmiri onunu adighikwa, ike iri mana a na-enweghi isi agwukwala anyi."

⁶ Ya mere, ONYENWE ANYI zitere agwo ojoo na-ata ata n'etiti ha. Agwo ndi a tagbukwara otutu n'ime umu Izrel. ⁷ Mgbe ahụ, ndi Izrel bjakwutere Mosis si ya, "Anyi emehiela, n'ihu na anyi ekwuluola ONYENWE ANYI, kwulukwaa gi onwe gi. Biko rioro anyi ONYENWE ANYI ka o wezugara anyi agwo ojoo ndi a." Mosis rioro ariri n'ihu ha.

⁸ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, "Kpuo otu agwo yiri agwo ndi a. Kwuba ya n'onu ogologo osisi nke i ga-amanye n'ala ebe mmadu niile ga-ahu ya anya. Onye obula agwo ojoo a tara ga-adi ndu ma o buru na o ga-ewelite anya ya elu lekwasị agwo ahụ i kwubara n'elu osisi ahụ." ⁹ Ya mere, Mosis ji bronz kputa agwo yiri otu n'ime agwo ndi ahụ, tinye ya n'onu osisi di ogologo. Onye obula kwa agwo ahụ tara nke welitere anya ya elu lee agwo bronz ahụ anya, dikwara ndu.

Njem iga obodo Moab

¹⁰ Umu Izrel biliri njem, manye ulo ikwu ha na Obot. ¹¹ Ha sikwa n'Obot bilie njem, maa ulo ikwu ha na Iye Abarim, n'ozara ahụ nke chere ihu n'obodo Moab, n'uzo owuwa anyanwu. ¹² Ha si n'ebe ahụ bilie njem, manye ulo ikwu ha na Ndagwurugwu Zered. ¹³ Ha sitekwara n'ebe ahụ bilie njem, maa ulo ikwu ha n'ofe iyi Anon nke di n'ozara ruru n'oke ala ndi Amorait. Iyi Anon bu oke ala Moab, n'etiti ndi Moab na ndi Amorait. ¹⁴ N'ihu nke a, n'Akwukwo Agha di iche iche nke ONYENWE ANYI na-asi,

"Waheb n'ime Sufa ya na ndagwurugwu niile
Anon ¹⁵ na mgbadata ndagwurugwu ndi ahụ
nke gbasapuru ruo n'ebe Ar di,
nke togboro n'oke ala Moab."

¹⁶ Mgbe ahụ, umu Izrel niile biliri njem bjarute Bja bu n'olulu mmiri ahụ ONYENWE ANYI nyere Mosis iwu si, "Kpokotaa ndi Izrel niile, n'ihu na m na-aga inye ha mmiri."

¹⁷ Mgbe ahụ, umu Izrel buru abu a.

"Soputa gi olulu mmiri!
Bununu abu banyere mmiri a!

¹⁸ Olulu mmiri umu ndi eze gwuru
nke ndi ndu anyi doziri.

Mkpara eze ha na mkpara ha, ka ha ji gwuo ya."

Emesja, ha hapuru ozara ahụ, gaa n'ihu ruo n'obodo Matana. ¹⁹ Ha si Matana jeruo Nahaliel, si Nahaliel jeruo Bamot. ²⁰ Sitekwa Bamot rute na ndagwurugwu ahụ dị n'ohia Moab, ruo n'ugwu Pisga, nke chere ihu n'ala ahụ togboro n'efu.

Mmeri e meriri Saihon na Og

²¹ Ndị Izrel zipuru ndị ozi ka ha jekwuru Saihon, eze ndị Amorait, si ya,

²² "Biko, kwere ka anyị site n'obodo gi gafee. Anyị agaghị atughari banye n'ime ala ubi gi maobu n'ubi vaini, maobu nuom mmiri site n'olulu mmiri obula di n'ala gi. Anyi ga-eje n'okporozo eze tutu ruo mgbe anyi ga-agabiga oke ala gi."

²³ Ma Saihon ekweghi na umu Izrel ga-esi n'oke ala ya gafee. O chikotara ndi agha ya niile, zopu ije ibu agha megide ndi Izrel n'ime ozara ahụ. Mgbe o rutere Jehaz, o lusoro Izrel agha. ²⁴ Ma Izrel jiri mma agha gbuo ya. Nwetara onwe ha ala ya, site n'iyi Anon ruo n'iyi Jabok, gamiekwa rute n'oke ala ha na ndi Amon, ha kwusiri n'ihu n'oke ala ndi Amon siri ike kari. ²⁵ Ndị Izrel lugburu obodo niile nke ndi Amorait bichie n'ime ha, tinyere Heshbon na obodo nta niile gbara ya gburugburu. ²⁶ Heshbon bu isi obodo Saihon, eze ndi Amorait onye busoro eze naara achi Moab agha dota ala ya niile n'agha ruo Anon.

²⁷ O bu nke a mere ndi na-arobu ji kwuo si,
"Bia na Heshbon ka e wukwaa ya,
ka e mee ka isi obodo eze Saihon guzosie ike.

²⁸ "N'ihu na oku esitela na Heshbon puo.
Ire oku esitela n'obodo ukwu Saihon,
rechapu obodo Ar, nke di na Moab,
ndi nwe ebe niile di elu nke Anon.

²⁹ Ahuhu diri gi Moab!
Ndi a lara n'iyi ka unu bu, unu ndi Kemosh.
Umu ya ndi ikom aghola ndi na-enweghi ebe obibi.
A dotala umu ndi inyom n'agha,
nye Saihon eze ndi Amorait.

³⁰ "Ma anyi ebibiela ha,
bibie Heshbon ruo rii na Dibon,
bibie ha ruo Nofa,
ruokwa rii Medeba."

³¹ Ya mere, umu Izrel bichiri n'ala ndi Amorait.

³² Emesja, Mosis zipuru ndi nnyoputa ka ha ga nyochaa Jeza. Umu Izrel tigburu obodo niile di gburugburu ya chupukwa ndi Amorait bi n'ebe ahụ. ³³ Mgbe ahụ, ha chighariri gbago n'uzo gawara Bashan. Ma Og, eze Bashan, na ndi agha ya niile biliri chiru agha puo izute ha na Edrei.

³⁴ Ma ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu, si, "Atula ya egwu n'ihu na ewerela m ya na ndi agha ya niile, na ala ya, nyefee gi n'aka. Mee ya ihe i mere Saihon eze ndi Amorait onyeisi obodo ya bu Heshbon."

³⁵ Ya mere, ha gburu ya, tinyere umu ya na ndi agha ya niile, na-ahapughi onye obula ndu nye ha. Ha nwetakwara ala ha, biri n'ime ya.*

22

Balak akpo Belam oku

¹ Ndị Izrel biliri njem bjarute n'obosara ala Moab. Manye ulo ikwu ha n'akuku Jordan ebe chere ihu n'obodo Jeriko.

² Ma Balak nwa Zipoa ahulari ihe niile Izrel mere ndi Amorait. ³ Oke ujo jidere ndi Moab n'ihu na ndi Izrel di otutu. N'ezie, oke ujo di ukwu jidere ndi Moab n'ihu umu Izrel.

⁴ Ndị Moab jekwuru ndi okenye Midia si ha, "Igwe mmadu ndi a ga-erichapu ihe niile gbara anyi gburugburu. Ha ga-eripia ha dika ehi si erichapu ahijia ndu di n'ala."

Ya mere, Balak nwa Zipoa, onye bu eze ndi Moab n'oge ahụ, ⁵ zigara ndi ozi ya ka ha jekwuru Belam, nwa Beoa onye bi n'obodo ya bu Petoa, nke di nso n'iyi ukwu Yufretis. O ziri ya si,

* **21:35** 21:35 Mgbe ndi Izrel meriri eze niile ndi a n'agha, ha bichiri ala niile di n'owuwa anyanwu Jordan. Ha bichiri ala ndi Moab ruo obuladi n'ala ugwu ugwu Bashan, nke di na mpaghara ugwu Hemon. Ndi Juu na-eme mmemme banyere mmeri a ha meriri eze Saihon, na Og. Abu 135:10-11; 136:19-20

“Lee otu ndị sitere n’Ijpt pụta. Lee ka ha si kpuchie elu ala a; ugbu a, ha bi n’akuku m. ⁶ Ugbu a, bịa ka i buoro m ha onu, n’ihi na ha di ike karịa m. Ma eleghi anya aga m enwe ike merie ha, ma chupukwa ha site n’ala m. N’ihi na amaara m na ndi obula i goziri bu ndi a goziri agozi, ndi obula i buru onu ga-anogide buru ndi a buru onu.”
⁷ Ndi ozi o zigara bu ndi okenye obodo Moab na Midia. Ha ji ego ijuta ase n’aka ha. Mgbe ha ruru, ha ziri Belam ozi Balak ziri.

⁸ Belam gwara ha okwu si, “Nodunu n’ebe a n’abali a. Aga m ewetara unu osisa obula ONYENWE ANYI nyere m.” Ya mere, ndi ozi ahụ si Moab nonyeere ya.

⁹ N’abali ahụ, Chineke bjakwutere Belam juo ya si, “Ndi ikom ndi a bjara ileta gi, ha bu ndi ole?”

¹⁰ Belam siri Chineke, “Balak nwa Zipoa eze Moab zitere m ozi si m, ¹¹ ‘Otu ndi esitela n’ala Ijpt puta, ndi di ukwu n’onuogugu. Achoro m ka i bja buoro m ha onu. Ma eleghi anya aga m enwe ike luso ha agha, ma chupukwa ha.’”

¹² Ma Chineke siri Belam, “Esola ha aga! I gaghị abụ ndi a onu, n’ihi na ha bu ndi a goziri agozi.”

¹³ Mgbe chi boro, Belam biliri gwa ndi ozi Balak si ha, “Laghachinu n’obodo unu n’ihi na ONYENWE ANYI ekweghi ka m soro unu.”

¹⁴ Ya mere, ndi ozi Moab laghachikwuru Balak gwa ya si, “Belam juru iso anyi loghachi.”

¹⁵ Balak nwara ike ya ozo. N’oge a, o zipuru umu eze ndi di otutu na ndi a maara aha ha karja ndi mbu. ¹⁶ Ha jiri ozi a bjakwute Belam si ya,

“The a ka Balak nwa Zipoa si anyi zie gi, O si gi ekwela ka ihe obula gbochie gi ibjakwute m. ¹⁷ N’ihi na aghaghi isopuru gi n’ebe o di ukwu m,* mekwaa ihe obula i si m mee. Naani bja ka i buoro m ndi a onu.”

¹⁸ Ma Belam zaghachiri si, “O buru na Balak enye m uloeze ya nke juputara n’olaocha na olaedo, apughi m ime ihe obula di ukwu maobu nke nta igabiga iwe ONYENWE ANYI bu Chineke m. ¹⁹ Ma otu o di, nonu ka chi boro dika ndi ozo ahụ mere ka m nwee ike choputa ma o di ihe ONYENWE ANYI ga-atukwasị n’ihe o kwuru na mbu.”

²⁰ N’abali ahụ, Chineke gwara Belam okwu si ya, “Ebe o bu na ndi a bjara ikpo gi oku, bilie soro ha gaa, kama jikere ikwu naani okwu m ga-etinye gi n’onu.”

Inyinya ibu Belam

²¹ Ya mere, mgbe chi echi ya boro, Belam rigooro n’elu inyinya ibu ya soro umu eze Moab gaa. ²² Ma iwe were Chineke n’ihi na o na-aga, ma mmuo ozi ONYENWE ANYI guzochiri uzo igbochi ya. Belam na ndi odibo ya abuo no na-elu inyinya ibu ya. ²³ Mgbe inyinya ibu ahụ huru mmuo ozi ONYENWE ANYI ka o guzochiri n’uzo, jide mma a mputara amiputa n’aka ya, inyinya ibu ahụ chighariri onwe ya hapu okporozo, tinye isi n’ohja. Ma Belam tiri ya ihe ichughachi ya n’uzo.

²⁴ N’oge a, mmuo ozi ONYENWE ANYI guzochiri n’uzo di warawara, nke di n’etiti mgbidi ogige ubi vaini abuo. ²⁵ Mgbe inyinya ibu ahụ huru mmuo ozi ONYENWE ANYI, o tinyere isi n’ahụ mgbidi ogige ubi ahụ, choo isite n’ebe ahụ gafee. Mgbe o na-eme nke a, o mere ka mgbidi ahụ chihapu Belam ukwu. Ya mere Belam tiri inyinya ibu ahụ ihe ozo.

²⁶ Mgbe ahụ, mmuo ozi ONYENWE ANYI gakwara n’ihu n’okporozo ahụ nochie uzo ahụ ebe di nno mkpakota, ebe inyinya ibu ahụ na-agaghị enwe ike gafee, maobu ichighari aka nri maobu aka ekpe. ²⁷ N’ihi nke a, mgbe inyinya ibu ahụ huru mmuo ozi ONYENWE ANYI o dinara ala n’okporozo. N’oke iwe, Belam ji mkpara di ya n’aka tie ya ihe ozo.

²⁸ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI mere ka inyinya ibu ahụ kwuo okwu. O juru Belam ajuju si, “Gini ka m mere gi i ji tie m ihe ugboro ato?”

²⁹ Belam zara inyinya ibu ahụ si, “O bu n’ihi na i meela ka m di ka onye nzuzu! N’ezie, a si na m ji mma agha n’aka m, agaara m egbu gi.”

³⁰ Inyinya ibu ahụ gwara Belam okwu ozo si ya, “O bu na mu onwe m abughi inyinya ibu gi nke i na-anu n’elu ya ogologo oge ndi a niile? O dila mgbe m si otu a meso gi omume n’ime ndu m niile?”

Belam zara si ya, “Ee.”

³¹ Mgbe ahụ ka ONYENWE ANYI meghere anya Belam. O huru mmuo ozi ONYENWE ANYI ka o ji mma agha ya guzochie uzo. Belam dara n’ala, gbatia onwe ya n’ala n’ihu ya.

³² Mmuo ozi ONYENWE ANYI ahụ juru Belam ajuju si, “Gini mere i ji tie inyinya ibu gi ihe ugboro ato? Abjara m igbochi gi ka ila n’iyi di na-eche gi ghara irute gi. ³³ Ugboro ato ka inyinya ibu a huru m, ma site n’ihu m wezuga onwe ya. A si na o bughi ntughari o tughariri site n’ebe m no, n’ezie, ugbu a, a gara m egbu gi ma hapu inyinya ibu gi ndu.”

* 22:17 22:17 Nke a bu ikwu ya uguo di mma

³⁴ N'oge a, Belam sirị mmụọ ozi ONYENWE ANYỊ, "Emehiela m. Amaghị m na i guzo n'uzọ igbochi m. O bụrụ iwe na-ewe gi, ejikeere m ilaghachi azu."

³⁵ Ma mmụọ ozi ONYENWE ANYỊ sirị Belam, "Soro ndị ikom a gaa, ma kwuo naanị ihe m si gi kwuo." Ya mere, Belam soro ndị ozi eze Balak gaa.

³⁶ Mgbe Balak nūrụ na Belam nọ n'uzọ na-abịa, ọ puru gaa izute Belam n'otu obodo Moab nke di n'ọnu mmiri Anon, nke di na ngwucha oke ala ya. ³⁷ Mgbe ọ bjarutere, Balak juru Belam ajuju si ya, "Eziri m gi ozi ka i bịa ngwangwa, ginị mere i biaghị? O bu na m enweghi ike isopuru gi?"

³⁸ Belam zagbachiri, "Lee, Abjakwutelam gi ugbu a, ma enweghi m ike ikwu ihe obula di m mma. O bu naanị ihe Chineke tinyere m n'ọnu ka m ga-ekwu."

³⁹ Belam sooro Balak gaa Kiriat Huzot. ⁴⁰ Balak jiri ehi na aturu chọọ aja. O nyere Belam ufodu, nyekwa ma ndi ozi eze ndi ya na ha nọ n'ebe ahụ. ⁴¹ N'ututu echi ya, Balak kpọọ Belam, duru ya rigoo Bamot Baal.† O sitere n'ebe ahụ hụ nsotu omuma ulo ikwu ndi Izrel.

23

Amuma Belam nke mbu

¹ Belam sirị, "Wuoro m ebe ichu aja asaa n'ebe a. Kwadokwaara m oke ehi asaa na ebule asaa." ² Balak mezuru dika Belam gwara ya. Ha abuo gburu otu oke ehi na otu nwa ebule n'ebe ichu aja asaa ahụ n'otu na otu.

³ Mgbe ahụ, Belam gwara Balak si, "Guzoro n'ebe a n'akuku aja gi ka m gaa n'ihu choputa ma eleghi anya ONYENWE ANYI ga-ezute m. Aga m agwa gi ihe obula o kpughere m." Ya mere, Belam rigooro n'ebe ohia na-adighi.

⁴ Chineke zutere ya n'ebe ahụ. Belam gwara ya si, "Edoziela m ebe ichu aja asaa, gbukwaa otu oke ehi na otu ebule n'elu ha niile n'otu na otu."

⁵ N'oge a, ONYENWE ANYI tinyere Belam ozi n'ọnu si ya, "Laghachi gaa zie Balak ozi a."

⁶ Mgbe Belam loghachiri o huru ya ka o guzoro n'akuku ihe aja ya ndi ahụ, ya na ndisi Moab niile. ⁷ Nke a bu ozi Belam ziri:

"Balak esitela n'obodo Aram kpota m.

Eze Moab esitela n'owuwa anyanwu nke uguwu ahụ kpota m.

O sirị m, bja buoro m Jekob onu

bja kwutoo Izrel.

⁸ M ga-esi ahaa buo

onye Chineke na-abughị onu onu?

M ga-esi ahaa

kochaa onye ONYENWE ANYI na-akochaghị?

⁹ Esitela m n'elu nkume ndi a hu ha.

Elegidere m ha anya site n'ugwu ahụ,

hu na ha bu ndi biri onwe ha,

ndi di iche site n'etiti mba niile ozo.

¹⁰ Onye puru iguta ole uzuzu Jekob di?

Maobu guta ole otu uzo n'ime nkewa ano nke Izrel di.

O ga-atọ m uto inwu udi onwu ndi na-eme ezi omume.

Ka ogwugwu ndu m buru ihe nwere ike iyi nke ha!"

¹¹ Balak sirị Belam, "Gini bu ihe a i mere m? Akpotara m gi ka i buoro m ndi iro m onu, ma ugbu a, o dighi ihe ozo i mere karja naanị igzi ha!"

¹² Ma Belam zagbachiri si ya, "O bughị ihe ONYENWE ANYI tinyere m n'ọnu ka m ga-ekwu?"

Amuma Belam nke abuo

¹³ Mgbe ahụ, Balak sirị ya, "Soro m bja n'ebe ozo ebe i ga-ahụ ha; o bu naanị nsotu omuma ulo ikwu ha ka i ga-ahụ, i gaghị ahụ ha niile. Site n'ebe ahụ buoro m ha onu."

¹⁴ Ya mere, eze Balak duuru Belam gaa n'ohia Zofim, n'elu uguwu Pisga, wuo ebe ichu aja asaa n'ebe ahụ. O jikwa otu oke ehi, otu oke ehi, na otu ebule, otu ebule, chuo aja n'ebe ichu aja ndi ahụ.

¹⁵ Belam sirị Balak, "Guzoro n'ebe a n'akuku ihe aja gi, ebe mu onwe m ga-ezute ya n'ofe nke ozo."

¹⁶ Ma ONYENWE ANYI zutere Belam gwa ya ihe o ga-ekwu si ya, "Laghachikwuru Balak zie ya ozi a."

† 22:41 22:41 Baal aha nke putara onye nzoputa bu chi egbe eluigwe nke ndi ala Siria na Kenan.

17 Ya mere, o loghachiri azu n'ebe ahụ Balak na umu eze Moab guzoro n'akuku ihe aja ha. Balak juru ya si, "Gini ka ONYENWE ANYI siri?"

18 Ma Belam zaghachiri si ya:

"Billie oto Balak, nuru ozi.

Naa nti n'okwu m, gi nwa Zipoa.

19 Chineke agaghi agha ugha, n'ihu na o bughi mmadu.

O gaghi agbanwe obi ya, n'ihu na o bughi nwa mmadu.

O kwuola okwu, ma ghara ime ihe o kwuru?

O kwela nkwa ma ghara imezu nkwa o kwere?

20 Chineke enyela m iwu si m gozie ha.

O goziela ha, a pughikwa igbanwe ya!

21 "O nweghi ajo ihe nke ahuru n'ime Jekob, ahughikwa mwute obula n'Izrel.

ONYENWE ANYI Chineke ha nonyeere ha.

Iti mkpu nke Eze dikwa n'etiti ha.*

22 Chineke kpoputara ha site n'Ijpt.

Ha di ike dika ehi oha.

23 O dighi mgbaasi ga-emegide ha.

O dikwaghi igba afa a puru iji megide Izrel.

N'ihu na ugbu a, ihe di otu a ka a ga-ekwu banyere Jekob

na Izrel. 'Lee, ihe Chineke mere ha.'

24 Ha na-ebili oto dika nne odum,

ha na-enughari onwe ha dika odum,

nke na-adighi edina ala tutu o richaa ihe o gburu,

ma nuokwa obara ihe ahụ o tigburu!"

25 Mgbe ahụ, Balak siri Belam, "Abula ha onu ma oli, ma o bukwanyu gozie ha ma oli."

26 Ma Belam zaghachiri, "O bu na m agwaghi gi, ihe obula nke ONYENWE ANYI ga-ekwu ka m ga-eme?"

Amuma Belam nke ato

27 Mgbe ahụ, Balak siri Belam, "Bia, aga m akporo gi gaa n'ebe ozo. Eleghi anya o ga-amasi Chineke ka i si n'ebe ahụ buoro m ha onu." 28 Ya mere, Balak duuru Belam gaa n'elu ugwu Peoa nke na-elegide ozara ahụ anya.

29 Belam gwara Balak okwu si ya, "Wuoro m ebe ichu aja asaa ozo. Doziekwa umu oke ehi asaa na ebule asaa e ji achu aja." 30 Balak mere dika Belam gwara ya. O ji otu oke ehi na otu ebule chuo aja n'ebe ichu aja ahụ n'otu na otu.

24

1 N'oge a, Belam aghotala n'uche ya na o masiri ONYENWE ANYI igosi Izrel. Ya mere, o horoghi igba afa dika o mere n'oge ndi gara aga, kama o chere ihu ya n'ozara. 2 Mgbe Belam lepuru anya o huru umu Izrel dika ha si maa ulo ikwu n'ebo n'ebo. Mgbe ahụ kwa, Mmuo nke Chineke dakwasiri ya. 3 O buru amuma ndi a si,

"Okwu si n'onu Belam nwa Beoa puta,

okwu onye ahụ anya ya saghere asaghe.

4 Okwu onye ahụ na-anu okwu Chineke

onye na-ahụ ohu site n'aka onye puru ime ihe niile.

Onye na-ada n'ala ma anya ya na-eghe oghe.

5 "Lee ka ebe obibi gi si maa mma, gi Jekob, ebe obibi gi niile, gi Izrel!

6 "Dika ndagwurugwu di iche iche ka ha gbasapuru,

dika ubi a ghara ogige di n'akuku osimiri,

dika osisi aloos nke ONYENWE ANYI kuru,

dika osisi sida di n'akuku mmiri.

7 Mmiri ga-esi n'ite mmiri ha na-eruputa,

mkpuru ha ga-enwekwa mmiri di ukwu.

"Eze ha ga-adi ukwu karja Agag,
a ga-ebulikwa alaeze ha elu.

* 23:21 23:21 Maobu, O bu eze ha!

⁸ “Chineke sitere n’ala Ijpt kpopta ha.

Ha nwere ike dika atu.

Ha ga-eripia mba niile na-ebili imegide ha.

Ha ga-anyajisi okpukpu ha niile,
jirikwa otutu aku ha gbatuo ha.

⁹ Ha na-amakpuru, dinara ala dika odum,
dika nne odum, onye puru ikpote ha?

“Ngozi na-adiri onye o bula na-agozi gi,
ma obubu onu na-adiri onye obula na-akocha gi.”

¹⁰ Iwe Balak di oku megide Belam n’oge a. O kuko tara aka ya abuo n’iwe. Tie mkpu si Belam, “Akporo m gi ka i bja buoro m ndi iro m onu. Ma i goziela ha ugoro ato a.

¹¹ Si n’ebe m no wezuga onwe gi! Laghachi n’ulo gi! Akwadobere m inye gi onodu di elu, ma ONYENWE ANYI e gbochiela gi inweta ugwo oru a.”

¹² Belam zara Balak si, “O bu na m agwaghi ndi ozi gi niile, bu ndi i zitere m, ¹³ na a sikiwari na Balak enye m olaocha na olaedo niile nke di n’uloeze ya, apughi m ime ihe obula n’ike aka, maobu ihe oma maobu ihe ojoo, i gabiga iwu ONYENWE ANYI. O bukwa naanji ihe ONYENWE ANYI na-ekwu ka m ga-ekwu?” ¹⁴ Ugbu a, ana m alakwuru ndi m, ma bja, ka m dodo gi aka na nti banyere ihe ndi a ga-eme ndi gi n’ubochi ndi a na-abia n’ihu.”

Amuma Belam nke ano

¹⁵ Ya mere Belam kwuru okwu ndi a:

“Amuma Belam nwa Beoa,

amuma nke onye ahụ anya ya n’ahụ ụzọ nke oma,

¹⁶ amuma onye ahụ nke na-anụ okwu Chineke,
onye ihe omuma ya si n’ebe Onye kachasi ihe niile elu na-abia.

Onye na-ahụ ohu site n’aka Onye puru ime ihe niile.
Onye na-ada n’ala, ma anya ya abuo ghekwa oghe.

¹⁷ “Ana m ahụ ya, ma o bughị ugbu a,
ana m ele ya anya, ma o noghi nso.

Otu kpakpando ga-esi n’ime Jekob zolie.

Mkpara eze ga-esi n’etiti Izrel bilie.

O ga-etipia egedege ihu ndi Moab,
na okpokoro isi ndi ikom Shet niile.

¹⁸ A ga-meri Edom,*
Sia, onye iro ya, ka a ga-meri n’agha.

Ma Izrel ga-eto, ghoo onye di ike.

¹⁹ Otu onye ochichi ga-esi na Jekob puta.
Bibie ndi niile foduru n’obodo ahụ.”

Amuma Belam nke ise

²⁰ Mgbe ahụ, Belam lepuru anya legide ulo ndi Amalek niile, buo amuma banyere ha si:

“Amalek bu mba mbu n’etiti mba niile,
ma ikpeazu ya bu mbibi!”

Amuma Belam nke isii

²¹ O huru ndi Ken anya, kwuo okwu ya:

“E, i bi ugbu a n’ebe e wusiri ike,†
akwu gi di n’ime oke nkume ahụ!

²² Ma, a ga-ebibi unu ndi Ken niile,
mgbe Asho ga-adota unu n’agha.”

Amuma Belam nke asaa

²³ Ndi a bu okwu o ji mechie amuma ya:
“Onye ga-adi ndu mgbe Chineke ga-eme ihe ndi a?

²⁴ Ugbo mmiri ga-esi n’onu mmiri Saipros bia.
Ha ga-eji ike dobe ndi Eba‡ na ndi Asho n’okpuru ha,
ma a ga-ebikwa ha onwe ha.”

* 24:18 24:18 Ndi Edom si n’agburu Iso. Jen 36:1-9 † 24:21 24:21 Ya bu nke n’adigide adigide ‡ 24:24 24:24
Eba bu nna nna ndi Hibu. Jen 10:21; 1Ih 1:25-27

²⁵ Emesja, Belam biliri laghachi n'ulo ya, ma Balak gbasoro uzo nke ya.

25

Moab emee ka Izrel mehie

¹ Mgbe Izrel bi na Shitim, ndi ikom ha malitere isoro ndi inyom Moab na-akwa iko. ² Ndi inyom a kporo ha ka ha bia soro na mmemme ichu aja nye chi ha niile. Ndi Izrel riri nri ihe aja ahụ, kpookwa isiala nye chi ndi a niile. ³ Ya mere, ndi Izrel sonyere na-akpo isiala nye chi Baal nke Peoa. * Nke a mere ka iwe ONYENWE ANYI nwuru oku megide ha.

⁴ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, "Duru ndi ndu ebo niile nke Izrel gbuo ha ma kwunye ha n'osisi n'ihu ONYENWE ANYI n'etiti ehizie, ka oke iwe ONYENWE ANYI di oku ghara ibiakwasị ndi Izrel."

⁵ Ya mere, Mosis sirị ndi okaikepe Izrel, "Onye obula n'ime unu aghaghị igbu ndi unu, bu ndi jikotara onwe ha na Baal nke Peoa."

⁶ Mgbe ahụ, otu nwoke onye Izrel kpoatara n'ime ulo ikwu otu nwanyị onye Midia, n'ihu Mosis na nzuko Izrel niile, mgbe ha niile no na-akwa akwa n'onu uzo ulo nzute ahụ. ⁷ Mgbe Finehaz na Elieza, nwa Eron, onye nchajaja huru ihe a, o hapuru ogbako Izrel. O were ube n'aka ya, ⁸ soro nwoke ahụ baa n'ime ulo, ebe ya na nwaagboghọ ahụ dina. O mara ha ube ahụ, nke si n'ahụ nwoke ahụ gafee mikpuo n'afọ nwaagboghọ ahụ. Nke a mere ka ihe otiti ahụ na-emegide ndi Izrel kwusi. ⁹ Ma tupu ihe otiti ahụ akwusi, ndi mmadu onuogugu ha ruru iri puku abuo na anọ (24,000) anwuolari.

¹⁰ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ¹¹ "Finehaz nwa Elieza, nwa Eron, onye nchajaja, emeela ka iwe m megide Izrel daju. N'ihu na o nwere inu oku n'obi dika mu onwe m banyere idebe nsopuru m nso n'etiti ha, ka m ghara isite n'inu oku nke obi m bibie ha. ¹² Ya mere, gwa ya, na m na-eme ka ogbugba ndu udo m diri ya. ¹³ Ya na umu umu ya ka ogbugba ndu ebighi ebi nke iru oru nchajaja ga-adiri, n'ihu na o nwere inu oku n'obi banyere nsopuru nke Chineke ya, si otu a choro ndi Izrel aja ikpuchi mmehie."

¹⁴ Aha nwoke Izrel ahụ e gburu ya na nwanyị onye Midia ahụ bu Zimri, nwa Salu, onyendu otu ezinaulo n'ebo Simion. ¹⁵ Aha nwanyị Midia ahụ e gburu bu Kozbi, nwa nwanyị Zua, onye bu otu n'ime ndiji ezinaulo na Midia.

¹⁶ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ¹⁷ "Mesoo ndi Midia mmeso dika ndi iro. Gbukwaa ha. ¹⁸ N'ihu na ha mesoro unu mmeso dika ndi iro mgbe ha ji uzo aghugho ghogbuo unu n'okwu Peoa, na n'okwu Kozbi nwanne ha nwanyị, bu nwa nwanyị otu n'ime ndiji Midia, onye e gburu mgbe ihe otiti ahụ bịara n'ihu okwu Peoa."

26

Igu onu nke ugboro abuo

¹ Mgbe ihe otiti ahụ niile gasiri, ONYENWE ANYI gwara Mosis na Elieza nwa Eron, onye nchajaja okwu si ha, ² "Gaanu guo, choputa onuogugu nzuko niile nke umu Izrel dika ezinaulo ha si di; ndi niile gbara iri afọ abuo gafee. Choputa onuogugu ndi nwere ike ije agha." ³ Ya mere, na mbara ala Moab, n'akuku osimiri Jordan, na ncherita ihu Jeriko, ka Mosis na Elieza onye nchajaja no gwa ha okwu si ha, ⁴ "Guonu ndi ikom gbara iri afọ abuo gafee onu, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu."

Ndi a bu ndi Izrel si Ijipt puta:

⁵ Umu umu Ruben, okpara Izrel, bu ndi a:

site na Hanok, ikwu Hanok,

site na Palu, ikwu Palu,

⁶ site na Hezron, ikwu Hezron

site na Kami, ikwu Kami

⁷ Ndi a bu agburu Ruben. Onuogugu ha di iri puku anọ, puku ato na narị asaa na iri ato (43,730).

⁸ Nwa Palu bu Eliab, ⁹ umu Eliab bu Nemuel, Datan na Abiram. Datan na Abiram bu ndi ndu ogbako ahụ nupuru isi megide Mosis na Eron. Ha sonyere ndi ahụ so Kora mgbe ha nupuru isi megide ONYENWE ANYI. ¹⁰ Ala meghere onu ya, loo ha na Kora, ma oku rechapuru narị mmadu abuo na iri ise ndi ozo ahụ sonyere

* 25:3 25:3 Ha sitere n'ikpo isiala kekota onwe ha n'ahụ Baal-Peoa.

ha. Onwu ha ghorò ihe idò aka na ntị. ¹¹ Otu o di, ndi niile si n'ezinaulo Kora anwuchaghị.

¹² Umụ umụ Simiõn dika ikwu ha si di bu,

site na Nemuel, ikwu Nemuel,

site na Jamin, ikwu Jamin,

site na Jakin, ikwu Jakin,

¹³ Site na Zera, ikwu Zera,

site na Shaul, ikwu Shaul.

¹⁴ Ndi a bu ndi agburu Simiõn. Onuogugu ndi ikom ha di iri puku abuo, puku abuo na nari abuo (22,200).

¹⁵ Umụ umụ Gad dika ikwu ha si di bu ndi a:

ikwu Zefõn, site na Zefõn,

ikwu Hagi, site na Hagi,

ikwu Shuni, site na Shuni,

¹⁶ ikwu Ozni, site na Ozni,

ikwu Eri, site na Eri,

¹⁷ ikwu Arodi, site na Arodi,

ikwu Areli, site na Areli,

¹⁸ Ndi a bu agburu Gad. Ndi a guru onu di iri puku anõ na nari ise (40,500).

¹⁹ Umụ ndi ikom Juda abuo, Ia na Onan, nwuru n'ala Kenan.

²⁰ Ma umụ umụ Juda ndi ozo, dika ikwu ha di iche iche si di bu ndi a:

ikwu Shela, site na Shela,

ikwu Perez, site na Perez,

ikwu Zera, site na Zera.

²¹ Ikwu abuo ozo si n'agburu Perez bu ndi a:

Ikwu Hezron, site na Hezron,

Ikwu Hamul, site na Hamul.

²² Ndi a bu agburu Juda. Ndi a guru onu di iri puku asaa, puku isii na nari ise (76,500).

²³ Umụ umụ Isaka dika ikwu ha si di bu ndi a:

ikwu Tola, site na Tola,

ikwu Pua, site na Pua

²⁴ ikwu Jashub, site na Jashub,

ikwu Shimron, site na Shimron.

²⁵ Ndi a bu agburu Isaka. Ndi a guru onu di iri puku isii, puku anõ na nari ato (64,300).

²⁶ Umụ umụ Zebulon dika ikwu ha si di bu ndi a:

ndi Sered, site n'ikwu Sered,

ndi Elon, site n'ikwu Elon,

ndi Jaliil, site n'ikwu Jaliil.

²⁷ Ndi a bu agburu Zebulon. Ndi a guru onu di iri puku isii na nari ise (60,500).

²⁸ Umụ umụ Josef dika ha si di n'agburu Manase na Ifrem bu ndi a:

²⁹ Umụ umụ Manase bu ndi a:

ndi Makia, site n'ikwu Makia. Makia bu nna Gilead.

Ikwu Gilead, site na Gilead.

³⁰ Ndi a bu umụ umụ Gilead:

ikwu Leza, site na Leza,

ikwu Helek, site na Helek.

³¹ Ikwu Asriel, site na Asriel.

Ikwu Shekem, site na Shekem.

³² Ikwu Shemida, site na Shemida,

ikwu Hefa, site na Hefa.

³³ (Hefa mutara nwoke a na-akpo Zelofehad. Ma Zelofehad amutaghị nwoke obula kama ndi inyom ndi a ka o mutara, Mahla, na Noa, na Hogla, na Milka, na Tjaza.)

- ³⁴ Ndi a bu agburu Manase. Ndi a guru onu di iri puku ise, puku abuo na nari asaa (52,700).
- ³⁵ Ndi a bu umu umu Ifrem dika ikwu ha si di:
 ikwu Shutela site na Shutela,
 ikwu Beka site na Beka,
 ikwu Tahan site na Tahan.
- ³⁶ Ndi a bu umu umu Shutela:
 ikwu Eran site na Eran.
- ³⁷ Ndi a bu agburu Ifrem. Ndi a guru onu di iri puku ato, puku abuo na nari ise (32,500).
 Ndi a bu umu umu Josef dika ikwu ha si di.
- ³⁸ Ndi a bu umu umu Benjamin dika ikwu ha si di:
 ikwu Bela site na Bela,
 ikwu Ashbel site Ashbel,
 ikwu Ahiram site na Ahiram.
- ³⁹ Ikwu Shufam site na Shufam,
 ikwu Hufam site na Hufam.
- ⁴⁰ Umu umu Bela site na Aad, na Naaman bu,
 ikwu Aad site na Aad,
 ikwu Neeman site na Neeman.
- ⁴¹ Ndi a bu agburu Benjamin. Ndi a guru onu di iri puku ano, puku ise na nari isii (45,600).
- ⁴² Umu umu Dan dika ikwu ha si di bu ndi a:
 ikwu Shuham, site na Shuham.
 Ndi a bu naani ikwu di na Dan. ⁴³ Ha niile si n'agburu Shuham. Ndi a guru onu di iri puku isii, puku ano na nari ano (64,400).
- ⁴⁴ Umu umu Asha dika ikwu ha si di bu ndi a:
 ikwu Imna site na Imna,
 ikwu Ishvi, site na Ishvi,
 ikwu Beriya, site na Beriya.
- ⁴⁵ Ikwu e nwere site n'umu umu Beriya bu ndi a:
 ikwu Heba, site na Heba,
 ikwu Malkiel, site na Malkiel.
- ⁴⁶ Asha mutakwara otu nwa nwanyi aha ya bu Sera.
- ⁴⁷ Ndi a bu agburu Asha. Ndi a guru onu di iri puku ise, puku ato na nari ano (53,400).
- ⁴⁸ Umu umu Naftali dika ikwu ha si di bu ndi a:
 ikwu Jaziil, site na Jaziil,
 ikwu Guni, site na Guni,
⁴⁹ ikwu Jeza, site na Jeza,
 ikwu Shilem, site na Shilem.
- ⁵⁰ Ndi a si n'agburu Naftali. Ndi a guru onu di iri puku ano, puku ise na nari ano (45,400).
- ⁵¹ Ya mere, onugogu ndi ikom niile tozuru ije agha n'Izrel di nari puku isii, otu puku na nari asaa, na iri ato (601,730).
- ⁵² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ⁵³ "I ga-ekenye ha ala ahụ ka o buru ihe nketa ha dika onugogu aha ha si di. ⁵⁴ Ndi di ukwu n'onugogu ga-eketa ala di ukwu, ma ndi di nta ga-eketa ala di nta. Ihe nketa nke onye obula ga-enweta ga-adị ka onugogu ahụ e dere. ⁵⁵ Lezie anya hụ na e kesara ala ahụ site n'ife nza. Ala ndi obula ga-eketa ga-abu dika aha nna ochie ebo ha si di. ⁵⁶ A ga-site n'ife nza kenye ndi obula ihe nketa nke ha dika idi ukwu maobu idi nta ha si di."
- ⁵⁷ Ndi a bu ndi Livayi a guru onu dika ikwu ha si di,
 ikwu Geshon, site na Geshon,
 ikwu Kohat, site na Kohat,
 ikwu Merari, site na Merari.

⁵⁸ Ndi a sikwa n'agburu Livayi:
ikwu Libni,
ikwu Hebron,
ikwu Mahali,
ikwu Mushi, na
ikwu Kora.

(Kohat bu nna nna Amram. ⁵⁹ Aha nwunye Amram bu Jakobed, nwa nwa Livayi, onye a muru n'agburu ndi Livayi n'Ijpt. O mutara Amram umu ndi a: Eron na Mosis, na Miriam, nwanne ha nwanyi. ⁶⁰ Eron mutara Nadab, na Abihu, na Elieza, na Itama. ⁶¹ Ma Nadab na Abihu nwuru mgbe ha chere oku na-adighi nso n'ihu ONYENWE ANYI.)

⁶² Onuogugu umu ndi ikom Livayi niile di otu onwa gaa n'ihu di iri puku abuo na puku ato (23,000). Ma a gunyekoghi onuogugu agburu Livayi n'onuogugu ndi Izrel, n'ihu na agburu Livayi enweghi oke obula mgbe e kenyere agburu Izrel niile ihe nketa ha.

⁶³ Ya mere, ndi a bu nchoputa onuogugu umu Izrel, dika Mosis na Elieza onye nchajaja kwadobere guo na mbara ala Moab, n'akuku osimiri Jordan, na ncherita ihu obodo Jeriko. ⁶⁴ Ma n'etiti ndi a, o nweghi otu onye obula Mosis na Eron onye nchajaja guru n'onuogugu mgbe ha guru ndi Izrel onu n'ozara Sainai. ⁶⁵ N'ihu na ONYENWE ANYI gwara ndi Izrel ahụ na ha ga-anwu n'ime ozara ahụ. Naani ndi a hapuru ndu bu Kaleb, nwa Jefune, na Joshua nwa Nun.

27

Umu ndi inyom Zelofehad

¹ Umu ndi inyom Zelofehad nwa Hefa, nwa Gilead, nwa Makia, nwa Manase bu ndi si n'agburu Manase nwa Josef. Aha ndi inyom ndi a bu: Mahla, Noa, Hogla, Milka na Tjaza. Ha bjara, ² n'onu uzo ulo nzute, guzo n'ihu Mosis, na Elieza onye nchajaja, na ndi ndu niile na ogbako Izrel niile kwuo si, ³ "Nna anyi Zelofehad nwuru n'ozara ma o bughu otu n'ime ndi sonyere Kora, bu ndi ahụ zukotara megide ONYENWE ANYI. O nwuru onwu n'ihu mmehie nke ya. Ma otu o di, o mutaghi nwoke. ⁴ Gini ga-eme a ga-eji hichapu aha nna anyi site n'agburu ya n'ihu na o mutaghi nwoke? O bu uche anyi na e kwesiri ikenyere anyi oke n'oge a na-enye umunne nna anyi oke."

⁵ Ya mere, Mosis butere mkpa ha n'ihu ONYENWE ANYI. ⁶ Ma ONYENWE ANYI zagbachiri Mosis si ya, ⁷ "Ihe umu Zelofehad na-ekwu ziri ezi. I ghaghi ikenyere ha oke n'etiti umunne nna ha, ma nyefekwa ha oke ruru nna ha.

⁸ "Gwa ndi Izrel si ha, 'O buru na nwoke obula anwu na-amutaghi nwoke, oke niile ruru ya ga-alara nwa ya nwanyi. ⁹ Ma o buru na o mutaghi nwa nwanyi, oke ruru ya ga-alara umunne ya ndi nwoke. ¹⁰ A sikwa na o nweghi umunne ndi nwoke, mgbe ahụ oke ya ga-alara umunne nna ya ndi nwoke. ¹¹ O burukwa na o nweghi ndi nwoke bu umunne nna ya, mgbe ahụ ihe nketa ya ga-alara onye dikariri ya nso n'ikwu ya, ka o buru nke ya. Nke a bu iwu diri ndi Izrel niile dika ONYENWE ANYI si nye ya Mosis n'iwu."

Joshua agho onyendu

¹² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya: "Gaa rigoro n'ugwu Abarim site n'ebe ahụ lefee anya n'ofe mmiri Jordan leroo ala ahụ nke m nyere umu Izrel anya. ¹³ Mgbe i lechajiri ya, i ga-anwu dika nwanne gi Eron nwuru. ¹⁴ N'ihu na unu nupuru isi nye okwu m n'ozara Zin, mgbe ogbako umu Izrel sesiri m okwu. Unu abuo nupuru isi n'iwu m ido m nso n'ihu ha." (Ndi a bu mmiri Meriba Kadesh, nke di n'ozara Zin.)

¹⁵ Mosis zara ONYENWE ANYI si ya, ¹⁶ "Ka ONYENWE ANYI, Chineke nwe mmuo nke mmadu niile, hoputa onyendu ga-elekota ogbako a. ¹⁷ Onye ga na-apu na-abatakwa n'ihu ha, onye ga na-edu ha puo, duru ha batakwa, ka ndi ONYENWE ANYI ghara idi ka aturu na-enweghi onye ozuzu."

¹⁸ Ya mere, ONYENWE ANYI siri Mosis, "Kporo Joshua, nwa Nun, onye nwere mmuo Chineke n'ime ya, bikwasị ya aka gi. ¹⁹ Mee ka o guzo n'ihu Elieza onye nchajaja, nakwa n'ihu ogbako niile, nyefee ya oru nke ibu onyendu n'ihu ha. ²⁰ Nyekwa ha ufodu ikike* gi, ka nzuko niile nke umu Izrel nwee ike rubere ya isi. ²¹ Ma ya onwe ya ga-eguzo n'ihu Elieza onye nchajaja, onye ga-ajuru ya ase site na mkpebi Urim n'ihu ONYENWE ANYI. O

* 27:20 27:20 Maqbu, ebube nke ya na ikike so

bụ site n'okwu onu ya ka ha ga-apu, site n'okwu onu ya ka ha ga-ana abata. Ma ya onwe ya, ma ndi Izrel niile, tinyekwara nzuko niile."

²² Ya mere, Mosis mere dika ONYENWE ANYI nyere ya iwu. O duuru Joshua mee ka o guzo n'ihu Elieza onye nchujaja na ogbako niile. ²³ Mosis bikwasiri aka ya abuo n'isi Joshua, rara ya nyefee maka ije ozi ahụ niile dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

28

Aja nke ubochi niile

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² "Nye ndi Izrel iwu a si ha, 'Lezieny anya hu na unu na-eche n'ihu m, n'oge niile a kara aka, nri ahụ a na-enye maka onyinye m a na-enye site n'oku, nke isisi ya na-adi m ezi mma.' ³ Si ha, 'Nke a bu onyinye unu na-enye site n'oku nke unu na-eche n'ihu ONYENWE ANYI: umu aturu abuo gbara otu afo, nke na-enweghi ntupo, ka e jiri ha chuo aja nsure oku kwa ubochi niile. ⁴ Chuo otu nwa aturu n'oge ututu, chokwa nke ozo n'oge uhuruchi. ⁵ I ga-ejikwa lita utu oka abuo a kwoziri akwozi nke a gwokotara n'otu lita mmanu oliv asuru asu, chuo aja mkpuru oka. ⁶ Nke a bu aja nsure oku ahụ ONYENWE ANYI nyere iwu ya n'ugwu Sainai na a ga na-achuru ya mgbe niile, dika aja isisi ya di ezi mma, aja nke a churu site n'oku nye ONYENWE ANYI. ⁷ Mmánya ga-eso aja a ga-abu otu lita mmánya gbara uka n'isi otu aturu obula, i ga-awusa aja ihe onunu a n'ebe nsọ nye ONYENWE ANYI. ⁸ N'oge anyasi, i ga-ewerekwa nwa aturu nke abuo, ya na otu udi aja mkpuru oka na aja ihe onunu di ka i mere n'ututu, jiri chuo aja. Nke a bukwa aja e sitere n'oku chuo, nke isisi ya di ezi mma nye ONYENWE ANYI.

Aja nke ubochi izuikwe

⁹ "N'ubochi izuikwe, jiri umu aturu abuo gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntupo, ha na aja ihe onunu na aja mkpuru oka e ji lita utu oka anọ na okara a kwoziri akwozi, nke a gwaziri mmanu mee. ¹⁰ Nke a bu aja nsure oku nke Ubochi Izuikwe, tinyere aja nsure oku na aja ihe onunu ndi ahụ a na-achụ n'oge ha.

Aja nke ubochi mbu n'onwa

¹¹ "Ozo, n'ubochi mbu nke onwa obula, a ga-achuru ONYENWE ANYI aja nsure oku di iche, nke a ga-eji umu oke ehi abuo, na otu ebule, na umu ebule asaa gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntupo chuo. ¹² Tinyere oke ehi obula, i ga-eji lita utu oka isii na okara a kwoziri nke oma, nke a gwara mmanu chuo aja. Ma lita utu oka anọ na okara a kwoziri nke oma, nke a gwakotakwara mmanu ka a ga-eji chuo aja mkpuru oka maka otu ebule obula. ¹³ Ma n'isi otu nwa aturu obula, o bu lita utu oka abuo a kwoziri nke oma, nke a gwakotara ya na mmanu ka a ga-eji chuo aja mkpuru oka. A ga-eji ha chuo aja nsure oku nke isisi ya ga-atokwa ONYENWE ANYI ezi utu. ¹⁴ Aja obula a churu ga-enwe aja ihe onunu nke ga-eso ya, lita mmánya abuo maka otu oke ehi, ihe ji ntakiri karja otu lita mmánya n'isi otu ebule, na otu lita n'isi otu nwa aturu. Nke a ga-abu aja nsure oku nke a ga-achụ n'oge onwa ohuru o bu la, n'ime afo obula, ¹⁵ n'agbanyeghi aja nsure oku na aja ihe onunu nke a na-achụ dika mgbe ha si di, a ga-eche otu mkpi n'ihu ONYENWE ANYI dika aja mmehie.

Mmemme Ngabiga

¹⁶ "N'ubochi nke iri na anọ nke onwa mbu, ka a ga-ebebe Mmemme Ngabiga. ONYENWE ANYI. ¹⁷ N'ubochi na-eso ya, bu abali iri na ise nke onwa ahụ ka a ga-eme mmemme. N'ime abali asaa ka a ga-eri achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee. ¹⁸ N'ubochi mbu mmemme a bidoro, a ga-akpo nzuko di nsọ nke ndi Izrel niile. O dighi oru siri ike a ga-arụ n'ubochi ahụ. ¹⁹ Unu ga-eji umu oke ehi abuo, na otu ebule, na umu ebule asaa gbara naani otu afo, otu afo, nke na-enweghi ntupo obula churo ONYENWE ANYI aja nsure oku. ²⁰ N'isi otu oke ehi obula, a ga-achụ aja mkpuru oka nke a ga-eji lita utu oka isii na okara a kwoziri nke oma, a gwakotara ya na mmanu chuo. N'isi ebule obula, lita utu oka anọ na okara. ²¹ Ma n'isi otu nwa aturu obula, a ga-enye lita utu oka abuo a kwoziri nke oma. ²² Tinye otu mkpi n'ihu ichu aja mmehie maka ikpuchiri unu mmehie unu. ²³ A ga-achụ aja ndi a, tinyere aja ndi ozo niile a na-achụ n'ubochi niile. ²⁴ A ga-achụ aja ndi a ubochi niile n'ime ubochi asaa nke mmemme ahụ. Ha ga-abu aja nke isisi ha di ONYENWE ANYI ezi utu. A ga-achụ ha, chukwaa aja nsure oku na aja ihe onunu nke a na-achụ dika mgbe ha si di. ²⁵ N'ubochi nke asaa nweenu mkpokota di nsọ, unu arukwala oru nke ubochi ahụ.

Mmemme Izu Asaa

²⁶ “ N’ubochi mbu nke mkpuru mbu, mgbe unu na-eche onyinye oka ohuru unu n’ihu ONYENWE ANYI n’oge mmemme Izu Asaa, nweenu mkpokota di nsọ. Unu arukwala oru nke ubochi ahụ. ²⁷ Unu ga-achụ aja nsure oku, nke isisi ya di ezi mma nye ONYENWE ANYI. O bu umu oke ehi abuo, na otu ebule, na umu ebule asaa gbara otu afo, otu afo, ka a ga-eji chuo aja a. ²⁸ Ihe unu ga-etinye n’ihe ndi a bu aja mkpuru oka a ga-eji lita utu oka isii na okara a kwoziri akwozi, nke a gwakotara ya na mmanu chuo, n’isi otu oke ehi. Lita utu oka anọ na okara, n’isi otu ebule, ²⁹ na lita utu oka abuo, n’isi otu nwa aturu obula. ³⁰ Ozokwa, a ga-eji otu mkpi chuo aja maka mkpuchi mmehie unu. ³¹ Dozie aja ndi a tinyere aja ihe onunu ha, ya na aja nsure oku na aja mkpuru oka ya na aja ahụ so. Hukwanu na anu ulo e ji chuo aja ndi a bu ndi na-enweghi ntufo obula.

29

Mmemme Opi Ike

¹ “ Ubochi unu ga-egbu opi ike ga-adi n’abalj mbu nke onwa asaa n’afọ obula. N’ubochi ahụ, a ga-enwe mkpokota di nsọ nke mmadu niile. Unu agaghị aru oru obula n’ubochi ahụ. ² N’ubochi ahụ, unu ga-achụ aja nsure oku a ga-eji otu oke ehi, na ebule, na umu aturu asaa gbara otu afo, otu afo ndi na-enweghi ntufo, chuo. Nke a bu aja na-adi ONYENWE ANYI ezi mma, ma na-esi ya isi utu. ³ Aja mkpuru oka ka a ga-eji lita utu oka isii na okara a gwakotara ya na mmanu chuo, n’isi oke ehi ahụ, lita anọ na okara, n’isi ebule, ⁴ na lita abuo, n’isi otu nwa aturu obula. ⁵ Tinyere otu mkpi a ga-eji chuo aja maka mkpuchi mmehie unu. ⁶ Aja ndi a niile bu nke a ga-etinye nye n’aja nsure oku a na-achụ kwa onwa, na aja nsure oku a na-achụ ubochi niile, ha na aja mkpuru oka, na aja ihe onunu dika e deputara. Ha bu aja ihe oriri a na-achuru ONYENWE ANYI, aja nwere isisi di utu.

Aja ikpuchi mmehie

⁷ “ N’ubochi nke iri nke onwa asaa ahụ, unu ga-enwekwa nzuko di nsọ. Unu ebudata onwe unu n’ala. O nweghikwa udi oru obula unu ga-aru. ⁸ N’ubochi ahụ, unu ga-achuru ONYENWE ANYI aja nsure oku, nke isisi ya na-atọ ya utu. A ga-eji otu nwa oke ehi, na otu ebule, na umu ebule asaa gbara otu afo, otu afo ndi na-enweghi ntufo chuo aja a. ⁹ Aja mkpuru oka ga-eso ya. A ga-eji lita utu oka isii na okara a gwakotara ya na mmanu chuo aja nwa oke ehi ahụ. Jiri lita utu oka anọ na okara chuo aja ebule, ¹⁰ jirikwa lita utu oka abuo chuo aja n’isi otu n’ime nwa aturu obula. ¹¹ Tinyekwa otu mkpi a ga-eji chuo aja mmehie. A ga-atukwasi nke a n’aja mkpuchi mmehie a na-achụ, tinyere aja nsure oku a na-achụ ubochi niile, na aja mkpuru oka, na aja ihe onunu niile.

Mmemme Ulo Ikwu

¹² “ N’ubochi iri na ise nke onwa asaa, a ga-enwe mkpokota di nsọ nke umu Izrel niile. N’ubochi ahụ, onye obula agaghị aru oru obula, n’ihi na o bu mmalite mmemme abalj asaa n’ihu ONYENWE ANYI. ¹³ Cheenu onyinye a na-enye site n’oku n’ihu ONYENWE ANYI nke isisi ya na-atọ ya utu, jirinu oke ehi iri na ato, na ebule abuo, na umu ebule iri na anọ ndi na-enweghi ntufo, ndi gbara otu afo, otu afo, chuo aja nsure oku. ¹⁴ A ga-atukwasi kwa aja mkpuru oka nke e ji lita utu oka isii na okara gwakota ya na mmanu, n’isi otu n’ime oke ehi iri na ato ndi ahụ niile. Lita anọ na okara n’isi otu ebule n’ime ebule abuo ndi ahụ, ¹⁵ ma lita abuo n’isi otu n’ime nwa aturu obula. ¹⁶ Tinyekwa otu mkpi maka ichu aja mmehie, ya na aja nsure oku a na-achụ n’oge ha, tinyere aja mkpuru oka na aja onyinye ihe onunu so ha.

¹⁷ “ N’ubochi abuo nke mmemme a, a ga-eji oke ehi iri na abuo, ebule abuo, na umu ebule iri na anọ gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntufo chuo aja. ¹⁸ Ihe ga-eso aja oke ehi, na ebule na umu aturu ndi ahụ n’onuogugu ha, bu aja mkpuru oka, na aja ihe onunu dika e si nye ya n’iwu. ¹⁹ Tinyekwa otu mkpi maka aja mmehie, ya na aja nsure oku a na-achụ n’oge ha, na aja mkpuru oka, na aja ihe onunu so ha.

²⁰ “ N’ubochi nke ato nke mmemme ahụ, i ga-ewere umu oke ehi iri na otu, na ebule abuo, na umu ebule iri na anọ ndi gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntufo, chuo aja. ²¹ Ihe ga-eso aja oke ehi na ebule na umu aturu ndi ahụ n’onuogugu ha bu aja mkpuru oka na aja ihe onunu dika e si nye ya n’iwu. ²² Tinyekwa otu mkpi maka aja mmehie, ya na aja nsure oku a na-achụ n’oge ha, na aja mkpuru oka, na aja ihe onunu so ha.

²³ “ N’ubochi nke anọ nke mmemme ahụ, i ga-ewere umu oke ehi iri, ebule abuo, umu ebule iri na anọ ndi gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntufo, chuo aja. ²⁴ Ihe ga-eso aja oke ehi, ebule na umu aturu ndi ahụ n’onuogugu ha bu aja mkpuru oka, na aja ihe onunu dika e si nye ya n’iwu. ²⁵ Tinyekwa otu mkpi maka ichu aja mmehie ya

na aja nsure ọkụ a na-achụ n’oge ha, tinyere aja mkpuru ọka, na aja onyinye ihe ọhụhụ so ha.

²⁶ “ N’ubochi nke ise nke mmemme a, i ga-ewere umu oke ehi itoolu, ebule abuo na umu ebule iri na anọ ndi gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntupo chuo aja. ²⁷ Ihe ga-eso aja oke ehi, ebule na umu aturu ndi ahụ n’onuogugu ha bu aja mkpuru ọka na aja ihe ọhụhụ dika e si nye ya n’iwu. ²⁸ Tinyekwa otu mkpi maka aja mmehie, ya na aja nsure ọkụ a na-achụ n’oge ha, na aja mkpuru ọka, na aja ihe ọhụhụ so ha.

²⁹ “ N’ubochi nke isii nke mmemme ahụ, i ga-ewere umu oke ehi asato, na ebule abuo, na umu ebule iri na anọ ndi gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntupo, chuo aja. ³⁰ Ihe ga-eso aja oke ehi, na ebule, na umu aturu ndi ahụ n’onuogugu ha bu aja mkpuru ọka, na aja ihe ọhụhụ dika e si nye ya n’iwu. ³¹ Tinyekwa otu mkpi maka aja mmehie, ya na aja nsure ọkụ a na-achụ n’oge ha, na aja mkpuru ọka, na aja ihe ọhụhụ so ha.

³² “ N’ubochi nke asaa nke mmemme ahụ, were umu oke ehi asaa, ebule abuo na umu ebule iri na anọ, ndi gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntupo, chuo aja. ³³ Ihe ga-eso aja oke ehi, ebule na umu aturu ndi ahụ n’onuogugu ha bu aja mkpuru ọka na aja ihe ọhụhụ dika e si nye ya n’iwu. ³⁴ Tinyekwa otu mkpi maka aja mmehie, ya na aja nsure ọkụ a na-achụ n’oge ha, na aja mkpuru ọka, na aja ihe ọhụhụ so ha.

³⁵ “ N’ubochi nke asato ndi Izrel niile ga-enwe oke nzuko. I gaghị aru oru obula n’ubochi ahụ. ³⁶ Chuo aja nsure ọkụ, nke isisi ya di ONYENWE ANYI ezi uto. I ga-eji otu nwa oke ehi, otu ebule na umu ebule asaa ndi gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntupo obula, chuo ya. ³⁷ Ihe ga-eso aja oke ehi, ebule na umu aturu ndi ahụ bu aja mkpuru ọka na aja ihe ọhụhụ dika e si nye ya n’iwu. ³⁸ Tinyekwa otu mkpi maka aja mmehie ya na aja nsure ọkụ a na-achụ n’oge ha, na aja mkpuru ọka, na aja ihe ọhụhụ so ha.

³⁹ “ Tinyere onyinye a na-enye dika nkwa e kwere si di, na onyinye afo ofufu unu, unu ga-akwadoro ONYENWE ANYI onyinye ndi a n’oge mmemme a kara aka unu: aja nsure ọkụ unu, onyinye mkpuru ọka na onyinye ihe ọhụhụ na aja udo.”

⁴⁰ Ya mere Mosis gwara umu Izrel ihe niile ONYENWE ANYI nyere ya n’iwu igwa ha.

30

Ikwe nkwa

¹ Mosis kpokotara ndi ndu ebo Izrel niile gwa ha si: “Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI nyere n’iwu: ² Mgbe nwoke obula kwere ONYENWE ANYI nkwa, maobu nuo iyi ime ihe obula, o gaghị emebi nkwa di otu a. Kama o ga-emezu ihe niile dika o kwuru ya.

³ “O buru na nwaagboghọ nọ n’ulo nna ya ekwe ONYENWE ANYI nkwa maobu nuo iyi ime ihe obula, ⁴ o buru na nna ya anu mgbe o na-ekwe nkwa maobu nuo iyi ime ihe ahụ, ma gba ya nkiti,* onye di otu a aghaghị imezu nkwa niile ndi ahụ o kwere. ⁵ Ma o buru na nna ya aju mgbe o nuru banyere ya na o gaghị emezu nkwa di otu ahụ, mgbe ahụ, nkwa ahụ maobu iyi o nuru ga-abu ihe efu. ONYENWE ANYI ga-agbaghakwara ya, n’ihi na nna ya juru na o ga-emezu nkwa ya.

⁶ “O buru na o mesia luo di, mgbe o nusiri iyi, maobu kwee nkwa nzuzu o kwesiri imezu, ⁷ di ya nu banyere ya ma gba ya nkiti n’ubochi ahụ o nuru ya, nkwa ahụ ga-eguzogide, o ga-emezu ya. ⁸ Ma o buru na di ya aju inabata nkwa ahụ, maobu ọhụhụ iyi nzuzu ahụ, ojuru di ya juru nkwa ahụ ga-eme ka iyi ahụ maobu nkwa ahụ ghara idi ire. ONYENWE ANYI ga-agbaghakwara ya.

⁹ “Ma nkwa obula nke nwanyi di ya nwuru maobu nwanyi ya na di ya kewara, ihe obula nke o ji onu ya kwuo ka o ghaghị imezu.

¹⁰ “Ma o buru na nwanyi ya na di ya bi e kwee nkwa maobu site na kwagide nuo iyi, ¹¹ di ya nu ihe banyere ya, ma gba nkiti maobu ogbochighi ya, mgbe ahụ, inu iyi na nkwa ndi ahụ niile nke o kwere ga-eguzo. ¹² Ma o buru na di ya juru ikwenye ka nkwa ahụ digide n’ubochi mbu o nuru ya, nkwa ahụ maobu ọhụhụ iyi ahụ aghoola ihe efu. ONYENWE ANYI ga-agbaghakwara ya. ¹³ Ya mere, di ya nwere ike iju, maobu mesie nkwa ahụ, maobu iyi ahụ o nuru ike. ¹⁴ O buru na di ya ekwughị ihe obula site n’otu ubochi ruo n’ubochi ozo, mgbe ahụ, o gosiri na o kwenyere ka nwunye ya mezu nkwa maobu iyi ndi ahụ niile. ¹⁵ O buru na o mesia ju na nwunye ya agaghị emezu nkwa ahụ o kwere, ikpe omuma niile di n’ihi emezughị nkwa ahụ di ya n’isi.”

¹⁶ Ndi a bu usoro iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis banyere mmekorita nke nwoke na nwunye ya. O metutakwara nna na nwa ya nwanyi onye bi n’ulo ya.

* 30:4 30:4 Ma o kwughị ihe obula

31

Ibo obo megide ndi Midia

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² “Taa ndi Midia ahụhụ, ka i si otu a boṛo ndi Izrel obo ihe ojoo ndi Midia mere ha. Mgbe i mesiri nke a, i ga-anwu.”

³ Ya mere, Mosis gwara ndi Izrel okwu si, “Kwadoonu ndi ikom unu ibuso ndi Midia agha, maka ibotara ONYENWE ANYI obo. ⁴ Sinu n’ebo obula di n’Izrel guputa puku ndi ikom puku ndi ikom.” ⁵ Ya mere, e sitere n’igwe ndi ikom niile no n’Izrel zipu puku ndi ikom iri na abuo, ka ha gaa buo agha. Ebo obula zipuru otu puku ndi ikom. ⁶ Mosis zipuru ha ibu agha, otu puku, otu puku site n’ebo obula. Finehaz nwa Elieza, onye nchujaja, du ha gaa agha ahụ. O bu ngwongwo si n’ebe nsọ, tinyere opi ike nke a gafu.

⁷ Ha busoro ndi Midia agha dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n’iwu. Ha gburu onye obula bu nwoke. ⁸ N’ime ndi ha gburu n’agha ahụ bu ndi eze Midia ise a na-akpo Evi, Rekem, Zua, Hua na Reba. Ha jikwa mma agha gbuo Belam nwa Beoa. ⁹ Ndi agha Izrel chikotara ndi inyom niile, na umuntakiri niile no n’ala Midia dika ndi ha dotara n’agha. Ha chikotara ngwongwo niile ndi Midia ji biri, tinyere igwe ehi, na igwe ewu na aturu ha niile, dika ihe ha dotara n’agha. ¹⁰ Emesia, ha munyer oku n’obodo ndi Midia niile na ebe ha mara ulo ikwu, rechapu ha n’oku. ¹¹ Ha chikotara ihe niile ha dotara n’agha, na mmadu ma anu ulo. ¹² Ndi a niile ha dotara n’agha na ngwongwo niile ha lutara n’agha ka ha butere Mosis, na Elieza onye nchujaja na ogbako Izrel niile na mbara ala Moab, n’akuku osimiri Jordan na ncherita ihu Jeriko.

¹³ Mosis na Elieza onye nchujaja na ndi ndu ogbako Izrel niile puru gaa zute ha n’azu ebe ha mara ulo ikwu ha. ¹⁴ Ma Mosis were iwe megide ndiisi agha, ya bu ndi ahụ na-achi imerime puku ndi agha, na ndi ochiagha na-achi nari ndi agha, ndi si ibu agha lota.

¹⁵ Mosis juru ha si, “Gini mere unu ji debe ndi inyom niile ndi a ndu? ¹⁶ O bu ndi a bu ndi gbasoro ndumodu Belam, rafuo ndi Izrel mee ka ha ghoo ndi na-ekwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYI n’ihe gbasara okwu Peoa. O bu nke a mere ka nri nrija ojoo ahụ na-efe efe dakwasị ndi nke ONYENWE ANYI. ¹⁷ Ugbu a, gbunuu umunta ndi nwoke niile, na ndi inyom niile matarala nwoke. ¹⁸ Naani umuntakiri ndi nwanji ha nke nwoke na-edinabeghi ka unu ga-ahapu ka ha diri ndu. Unu nwere ike debere onwe unu ndi di otu a.

¹⁹ “Ma ugbu a, unu niile bu ndi soro gbuo mmadu, maobu bitu ozu ha aka, unu abatala n’ime ogige Izrel tutu ubochi asaa agafee. N’oge a, doonu onwe unu ocha, dokwaanu ndi niile unu dotara n’agha ocha, n’ubochi nke ato na n’ubochi nke asaa. ²⁰ Debekwanu uwe niile ocha, ya na ihe niile e ji akpukpo anu na aji ewu, maobu osisi, mee.”

²¹ Mgbe ahụ, Elieza onye nchujaja gwara ndi ikom niile ahụ jere agha okwu si ha, “Nke a bu iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis. ²² Otu o di olaedo, olaocha, bronzi, igwe, gbamgbam na opu, ²³ na ihe o bu la ozo bu nke ga-anagide oku, ka a ga-eme ka o gabiga site n’oku, mgbe ahụ o ga-adikwa ocha. Ma aghaghi iga n’ihu ime ka ha di ocha site n’isacha ha n’ime mmiri nke nsacha. Ma ihe obula nke na-agaghi anagide oku ka a ga-eji mmiri sachaa, maka ido ya ocha. ²⁴ N’ubochi nke asaa, unu aghaghi isacha uwe unu niile, buru ndi di ocha. Mgbe ahụ, unu puru iloghachi n’omuma ulo ikwu ndi Izrel.”

Ike ihe nkwa n’agha

²⁵ Ma ONYENWE ANYI siri Mosis, ²⁶ “Gi na Elieza onye nchujaja, na ndiisi ezinaulo nke ogbako Izrel niile, ga-aguko ihe niile unu dotara n’agha choputa onuogugu mmadu na anumanu. ²⁷ Mgbe ahụ, kee ihe ndi a niile uzo abuo. Okara ya ga-abu nke ndi ikom ahụ niile gara agha, ma okara nke ozo ka a ga-enye ogbako Izrel niile. ²⁸ Ma ONYENWE ANYI nwere oke site n’oke ndi ahụ jere agha: mmadu, na ehi niile, na inyinya ibu niile, na aturu na ewu niile. Oke ONYENWE ANYI bu otu uzo n’ime nari ise obula. ²⁹ Nye Elieza onye nchujaja oke sitere n’aja a dika ihe ONYENWE ANYI ketara. ³⁰ Otu aka ahụ kwa, site n’oke ndi Izrel ga-eketa, kee utu. Otu uzo n’ime iri ise, maobu mmadu, maobu ehi, maobu inyinya ibu, maobu aturu, maobu ewu, maobu igwe anu ulo uzo. Were ha nye ndi Livayi, ndi o di n’aka ilekota ulo nzute ONYENWE ANYI, ka o buru oke nke ha.” ³¹ Ya mere, Mosis na Elieza onye nchujaja mere dika ONYENWE ANYI nyere ha n’iwu.

³² Ihe nweta bu nke foduru n’ihe ndi agha lutara n’agha bu ndi a, bu aturu di nari puku isii, iri puku asaa na puku ise (675,000), ³³ Ehi di iri puku asaa na puku abuo (72,000), ³⁴ inyinya ibu di iri puku isii na otu puku (61,000), ³⁵ Umụ agboghọ na-amatabeghi nwoke di iri puku ato na puku abuo (32,000).

³⁶ Ya mere, okara e nyere ndi gara luo agha di:

Igwe ewu na aturu di nari puku ato na iri puku ato na puku asaa na nari ise (337,500).

³⁷ N'ime ya, utu e nyere ONYENWE ANYI site n'igwe aturu ahu di nari isii na iri asaa na ise (675).

³⁸ Igwe ehi di iri puku ato na puku isii (36,000). N'ime ya, ihe e nyere ONYENWE ANYI bu iri asaa na abuo (72).

³⁹ Inyinya ibu di iri puku ato na nari ise (30,500). Nke e nyere ONYENWE ANYI bu iri isii na otu (61).

⁴⁰ Onuogugu umu agbogho di puku iri na isii (16,000). Ndi e nyere ONYENWE ANYI di iri ato na abuo (32).

⁴¹ Mosis nyere Elieza bu onye nchujaja ONYENWE ANYI oke n'ihe ndi ahu niile a turu n'utu, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

⁴² Ma okara nke ahu diri ndi Izrel, nke Mosis kewaputara site na nke ndi ikom luru agha. ⁴³ Okara nke nzuko di, igwe ewu na aturu, nari puku ato, iri puku ato, puku asaa na nari ise (337,500), ⁴⁴ igwe ehi, iri puku ato na isii (36,000), ⁴⁵ inyinya ibu, iri puku ato na nari ise (30,500), ⁴⁶ umu agbogho, puku iri na isii (16,000). ⁴⁷ Site n'oke ndi Izrel Mosis hoputara otu uzo n'ime iri ise, ma mmadu ma anu ulo dika ONYENWE ANYI nyere n'iwu. O nyere ha ndi Livayi na-elekota ulo nzute ONYENWE ANYI mmadu na anu ulo ndi a.

⁴⁸ Mgbe ahu, ndiisi agha niile na ndi ochiagha na-achi imerime puku ndi agha, na ndi na-achi nari ndi agha biakwutere Mosis, ⁴⁹ si ya, "Ndi ohu gi aguala ndi niile gara agha no n'okpuru anyi, choputa na o nweghi onye obula a na-achio achio. ⁵⁰ Ya mere, anyi wetaara ONYENWE ANYI onyinye site n'ihe anyi kwatara n'agha. Onyinye anyi bu ihe onye obula nwetara, ihe olaedo a na-agba n'ukwu na mgbaaka, na olaaka ikiye, na olanti na ihe iyi n'olu niile, i ji ha chuo aja mkpuchi mmehie n'ihu onwe anyi n'ihu ONYENWE ANYI."

⁵¹ Mosis na Elieza onye nchujaja natara onyinye olaedo ndi ahu bu ihe a kpuru akpu site n'aka ha. ⁵² Idi aru nke ihe olaedo niile nke ndi ochiagha na-achi imerime puku ndi agha, na ndi na-achi nari ndi agha, nke Mosis na Elieza chere n'ihu ONYENWE ANYI dika onyinye, di nari kilogram na iri itoolu.* ⁵³ Ndi ahu luru agha ahu nwekwara otutu ihe ndi ozo ha debeere onwe ha. ⁵⁴ Mosis na Elieza onye nchujaja natara onyinye olaedo ndi a di iche site n'aka ndi ochiagha na-achi otutu puku ndi agha na nari ndi agha. E webatara onyinye ndi a n'ulo nzute, debe ha n'ihu ONYENWE ANYI ka o buru ihe ncheta nye ONYENWE ANYI n'ihu ndi Izrel niile.

32

Ndi ketara ala n'owuwa anyanwu

¹ Mgbe ndi Izrel rutere ala Jeza na Gilead, ndi ebo Ruben na Gad ndi nwere otutu igwe ehi, na igwe ewu na aturu choputara na ala ahu di mma nke ukwu maka izu anu ulo.

² Ya mere, ha biakwutere Mosis na Elieza onye nchujaja, na ndi ndu nzuko Izrel, si ha,

³ "Ala ndi a: Atarot, Dibon, Jeza, Nimra, Heshbon, Eleale, Sebam, Nebo, na Beon, ⁴ bu ala nke ONYENWE ANYI meriri n'agha n'ihu nzuko Izrel, di mma maka izu anu ulo. Anyi onwe anyi kwa nwere igwe ewu na aturu. ⁵ O buru na anyi achotala amara n'ihu unu, biko, kwerenu ka akuku ala a buru ihe nketa nke anyi bu ohu unu. Unu emekwala ka anyi soro ndi Izrel gafee n'akuku nke ozo nke osimiri Jordan."

⁶ Mosis juru ndi Gad na Ruben ajuru si, "Unu na-ekwu na unu choru ino n'ebe a mgbe umunna unu ndi ikom niile ga-agafe osimiri Jordan ilu agha niile ahu di na-eche ha? ⁷ O bu n'ihu gini ka unu ji eme ka ndi Izrel daa mba ghara igafe banye n'ala ahu ONYENWE ANYI nyerela ha? ⁸ Otu a ka nna unu ha mere mgbe m si Kadesh Banea zipu ha inyocha ala ahu. ⁹ Mgbe ha letasiri ala ahu si na Ndagwurugwu Eshkol loghachi, ha mere ka obi ndi Izrel niile daa mba ibanye n'ala ahu ONYENWE ANYI nyere ha. ¹⁰ N'ihu nke a ONYENWE ANYI were iwe di oku megide ha n'ubochi ahu. O nuru iyi kwuo si, ¹¹ 'N'ihu na unu juru iyi obi unu niile gbasoo m, o nweghi onye obula n'ime ndi ahu o si n'ala Ijpt kpopta, ndi gbara iri afu abuo rigoo, ga-ahu ala ahu m kwere Ebrahim na Aizik na Jekob nkwa inye ha.' ¹² Naani ndi onunu iyi a na-emegideghi bu Kaleb, nwa Jefune onye Keniz,* na Joshua nwa Nun, n'ihu na ha jiri obi ha niile sogide ONYENWE ANYI. ¹³ Iwe

* **31:52** 31:52 Ya bu puku shekel iri na isii na nari asaa na iri ise * **32:12** 32:12 Nkwoa e nyere banyere akwukwo Jenesisi isi nke 15:19, nakwa n'isi nke 36:11, mere ka anyi mata na ndi Keniz bu ndi Kenan. Ha bu ndi si n'agburu Iso.

ONYENWE ANYI dijiri oku megide Izrel, o mere ka ha wagharia n'ozara iri afọ anọ, tutu ruo mgbe ogbo ahụ niile nke mere ihe ojoo n'anya ya nwuchara.

¹⁴ “Ma lee unu ugbo a, agburu ndi mmehie, o bukwa otu ihe ahụ ka unu na-eme! Unu na-achọ ime ka iwe di ukwu wee ONYENWE ANYI megide ndi Izrel. ¹⁵ O buru na unu aju iso ONYENWE ANYI ugbo a, ONYENWE ANYI ga-emekwa ka ndi Izrel nogide n'ozara. Mbibi na ila n'iyi nke ga-abiakwasị ha ga-abukwa nke unu ji aka unu kpata ha.”

¹⁶ Ma ha zara si ya, “O gaghi adi otu a! Anyi ga-ewuru anu ulo anyi ulo, tinye igwe ewu na aturu anyi n'ime ha. Anyi ga-ewukwara ndi nwunye anyi na umuntakiri anyi obodo ebe ha ga-anọ. ¹⁷ Ma anyi onwe anyi ga-eburu ngwa agha anyi, buru ndi Izrel niile ozo uzo gaa n'ihu ilu ogo, tutu anyi edubata ha n'ala nke ha ga-eketa. Ma ndi nwunye anyi na umuntakiri anyi ga-anọ n'obodo e wusiri ike, ikpuchite ezinaulo anyi niile site n'aka ndi iro bi anyi gburugburu. ¹⁸ Anyi agaghi aloa n'ulo anyi tutu onye Izrel obula enweta ihe nketa nke ya. ¹⁹ Anyi achoghị ihe nketa, n'ofe Jodan nke ozo, n'ihu na anyi ewerela oke nke anyi n'ebe a, n'akuku owuwa anyanwu Jodan.”

²⁰ Mgbe ahụ, Mosis zara si ha, “O di mma, o buru na unu ga-eme dika unu kwuru, jikere onwe unu, n'ihu ONYENWE ANYI, ibu agha. ²¹ O buru na ndi agha unu ga-eso gafee n'ofe ozo nke osimiri Jodan, soro ndi ozo buo agha tutu ruo mgbe ONYENWE ANYI chupuchara ndi iro ya niile, ²² mgbe ahụ, e merichaa mba ndi ahụ niile n'ihu Onyenwe anyi, unu nwere ike iloghachi n'ebe a, buru ndi ikpe na-amaghi n'ebe ONYENWE ANYI na ndi Izrel no. Ala a di n'owuwa anyanwu, ga-abu ihe nketa unu nwere site n'aka ONYENWE ANYI.

²³ “O burukwanu na unu aju ime dika unu kwuru, mgbe ahụ, o bu ONYENWE ANYI ka unu na-emehie megide. Matakwanu na unu ga-emesia nata ugwo oru mmehie unu. ²⁴ Wuonu obodo ebe ndi inyom na umu unu ga-ebi, wuokwanu ulo anu maka igwe ewu na aturu unu, ma mezuokwanu ihe niile unu kweere na nkwa.”

²⁵ Ndi ebo Gad na Ruben siri Mosis, “Anyi bu ndi ohu gi ga-eme dika onyenwe anyi nyere n'iwu. ²⁶ Umụ anyi niile, na ndi inyom anyi niile, na igwe ewu na aturu anyi, na ehi anyi niile, ga-anọ n'ebe a, n'obodo ndi a anyi wuru n'ala Gilead. ²⁷ Ma anyi, ndi ohu gi, ndi niile tozuru ije agha, ga-agafe osimiri Jodan ibu agha n'ihu ONYENWE ANYI, dika onyenwe anyi si kwuo.”

²⁸ Mgbe ahụ, Mosis nyere Elieza, bu onye nchaja, na Joshua nwa Nun, na ndiisi ezinaulo nke ebo Izrel niile iwu banyere ha, ²⁹ O siri ha, “O buru na ndi ebo Gad na Ruben, onye obula nke jikere iga agha, ga-eso unu gafee Jodan n'ihu ONYENWE ANYI, mgbe ahụ, oge unu lugburu ndi ala ahụ niile, unu aghaghi inye ha ala Gilead dika ihe nketa ha. ³⁰ Ma o buru na ha aju iso unu, ha ga-eso ndi ozo keta oke n'ala Kenan.”

³¹ Ndi ebo Gad na Ruben zara si, “Ihe obula ONYENWE ANYI nyere n'iwu ka anyi ga-eme. ³² Anyi ga-ekere soro ONYENWE ANYI jee agha n'ala Kenan. Ma ihe nketa anyi ga-adi n'ebe a, n'akuku Jodan.”

³³ Mosis nyere ndi ebo Gad, na Ruben, na okara Manase nwa Josef, alaeze niile Saihon eze Amorik nakwa alaeze niile nke Og, eze ndi Bashan na-achi. O nyere ha ala ahụ niile, na obodo niile di n'ala ahụ gburugburu.

³⁴ Ndi ebo Gad wughariri ma wusiekwa obodo ndi a, Dibon, Atarot, Aroea ³⁵ Atrot-Shofan, Jeza, Jogbeha, ³⁶ Bet-Nimra na Bet-Haran bu obodo e wusiri ike, wukwara igwe ewu na aturu ha ulo anu n'ime ya. ³⁷ Ma ndi ebo Ruben wughariri obodo ndi a: obodo Heshbon, Eleale, Kiriatiem, ³⁸ Nebo na Baal-Meon (ma a gbanwere aha ha) na Sibma. Ha gbanwere aha obodo niile ndi ahụ ha wughariri, guo ha aha oheru.

³⁹ Ndi agburu Makia, nwa Manase gara n'obodo Gilead lugbuo ya, chupu ndi Amorit bi n'ebe ahụ. ⁴⁰ Ya mere, Mosis were obodo Gilead nye Makia, umu Manase ka ha biri n'ebe ahụ. ⁴¹ Jia, onye sikwa n'ebo Manase gara buso otutu obodo nta ndi ozo agha, lugbuo ha. O gbanwere aha obodo nta ndi a, guo ha Havot Jaja. ⁴² N'oge a kwa, otu nwoke a na-akpo Noba duuru ndi agha gaa n'obodo Kenan, na n'obodo nta ndi ozo gbara ya gburugburu, lugbuo ha, bichie n'ime ha. O gbanwere aha obodo ndi ahụ niile bido ikpo ha Noba, nke bu aha ya onwe ya.

33

Njehari umu Izrel

¹ Ndi a bu usoro mbili ije umu Izrel, site n'oge ha hapuru Ijpt dika ha si noo n'igwe n'igwe. O bu Mosis na Eron duuru ha n'ije ndi a. ² Mosis, n'onwe ya, dere usoro ije ha ndi a n'akwukwo dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu.

³ Ha biliri njem site na Ramesis, n'ubochi nke iri na ise n'onwa nke mbu, ubochi na-esota nke e mere Mmemme Ngabiga. Ha niile zopuru ije n'atughị egwu n'ihu ndi Ijipt, ⁴ mgbe ndi ha no na-eli umu ha niile ndi e buru uzo muo, bu ndi ONYENWE ANYI tighuru n'etiti ha n'ihu na ONYENWE ANYI kpere chi ha niile ikpe.

⁵ Ndi Izrel hapuru Ramesis, bja maa ulo ikwu ha na Sukot.

⁶ Ha hapuru Sukot bjaruo Etam, nke di n'onu onu ozara ahụ.

⁷ Ha hapuru Etam laghachi azu gaa Pi Hahiro, nke di nso n'akuku owuwa anyanwu Baal-Zefon, ebe ha manyere ulo ikwu ha na ndida ugwu Migdol.

⁸ Mgbe ha hapuru Pi Hahiro, ha sitere n'etiti Osimiri Uhie gafee gaa ije ubochi ato bata n'ozara Etam. Ha manyere ulo ikwu ha na Mara.

⁹ Mgbe ha hapuru Mara, ha batara Elim, ebe e nwere mmiri iri na abuo si n'ala na-asoputa, na iri osisi nkwa asaa. Ha nono odu di ukwu n'ebe a.

¹⁰ Mgbe ha hapuru Elim, ha wuru ulo ikwu ha n'akuku Osimiri Uhie.

¹¹ Emesja, ha hapuru Osimiri Uhie gaa maa ulo ikwu ha n'ozara a na-akpo Sin.

¹² Ha hapuru ozara Sin gaa maa ulo ikwu ha na Dofka.

¹³ Emesja, ha hapuru Dofka bjaruo Alush maa ulo ikwu ha.

¹⁴ Mgbe ha hapuru Alush, ha rutere Refidim, ebe ndi Izrel na-ahughi mmiri onunu.

¹⁵ Ha hapuru Refidim bjaruo n'ozara Sainai ebe ha mara ulo ikwu ha.

¹⁶ Ha hapuru ozara Sainai bjaruo Kibrot Hataava ebe ha mara ulo ikwu ha.

¹⁷ Ha hapuru Kibrot Hataava bjaruo Hazerot ebe ha mara ulo ikwu ha.

¹⁸ Ha hapuru Hazerot bjaruo Ritma ebe ha mara ulo ikwu ha.

¹⁹ Ha hapuru Ritma bjaruo Rimon-Perez ebe ha mara ulo ikwu ha.

²⁰ Ha hapuru Rimon-Perez bjaruo Libna ebe ha mara ulo ikwu ha.

²¹ Ha hapuru Libna bjaruo Rissa ebe ha mara ulo ikwu ha.

²² Ha hapuru Rissa bjaruo Kehelata ebe ha mara ulo ikwu ha.

²³ Ha hapuru Kehelata bjaruo n'ugwu Shefa ebe ha mara ulo ikwu ha.

²⁴ Ha hapuru ugwu Shefa bjaruo Harada ebe ha mara ulo ikwu ha.

²⁵ Ha hapuru Harada bjaruo Makhelot ebe ha mara ulo ikwu ha.

²⁶ Ha hapuru Makhelot bjaruo Tahat ebe ha mara ulo ikwu ha.

²⁷ Ha hapuru Tahat bjaruo Tera ebe ha mara ulo ikwu ha.

²⁸ Ha hapuru Tera bjaruo Mitka ebe ha mara ulo ikwu ha.

²⁹ Ha hapuru Mitka bjaruo Hashmona ebe ha mara ulo ikwu ha.

³⁰ Ha hapuru Hashmona bjaruo Moserot ebe ha mara ulo ikwu ha.

³¹ Ha hapuru Moserot bjaruo Bene Jaakan ebe ha mara ulo ikwu ha.

³² Ha hapuru Bene Jaakan bjaruo Ho Hagidgad ebe ha mara ulo ikwu ha.

³³ Ha hapuru Ho Hagidgad bjaruo Jotbata ebe ha mara ulo ikwu ha.

³⁴ Ha hapuru Jotbata bjaruo Abrona ebe ha mara ulo ikwu ha.

³⁵ Ha hapuru Abrona bjaruo Eziyon Geba ebe ha mara ulo ikwu ha.

³⁶ Ha hapuru Eziyon Geba bja maa ulo ikwu ha na Kadesh, nke di n'ozara Zin.

³⁷ Ha hapuru Kadesh bja maa ulo ikwu ha n'ugwu Hor n'oke ala ndi Edom. ³⁸ Eron, bu onye nchajaja gbagoro n'ugwu Hor site n'ihu ONYENWE ANYI. N'ebe o no nwuo, n'ubochi mbu nke onwa nke ise, n'afu nke iri anu site na mgbe umu Izrel si Ijipt puta.

³⁹ Eron gbara nari afu na iri afu abuo na ato mgbe o nwuru n'ugwu Hor.

⁴⁰ Onye Kenan bu eze Arad, onye bi na Negev n'ime ala Kenan, nuru na ndi Izrel na-abja.

⁴¹ Ha hapuru ugwu Hor bjaruo Zalmona ebe ha mara ulo ikwu ha.

⁴² Ha hapuru Zalmona bjaruo Punon ebe ha mara ulo ikwu ha.

⁴³ Ha hapuru Punon bjaruo Obot ebe ha mara ulo ikwu ha.

⁴⁴ Ha hapuru Obot bjaruo Iye Abarim, n'oke ala ndi Moab.

⁴⁵ Ha hapuru Iye Abarim bjaruo Dibon Gad ebe ha mara ulo ikwu ha.

⁴⁶ Ha hapuru Dibon Gad bjaruo Almon Diblataim ebe ha mara ulo ikwu ha.

⁴⁷ Ha hapuru Almon Diblataim bjaruo n'ugwu Abarim nke di nso na Nebo ebe ha mara ulo ikwu ha.

⁴⁸ Ha hapuru ugwu Abarim bata n'obosara ala Moab n'akuku osimiri Jordan, na ncherita ihu Jeriko, ebe ha mara ulo ikwu ha. ⁴⁹ Mgbe ha no n'ebe a, ha manyere ulo ikwu ha n'ebe di iche iche n'akuku osimiri Jordan, site na Bet-Jeshimot rute rii ebe a na-akpo Ebel-Shitim, n'obosara ala Moab.

⁵⁰ N'obosara ala Moab, n'akuku Jordan, na ncherita ihu Jeriko ka ONYENWE ANYI no gwa Mosis okwu si ya, ⁵¹ "Gwa umu Izrel okwu si ha, 'Mgbe unu gafere osimiri Jordan banye n'ala Kenan, ⁵² unu aghaghi ichupu ndi niile bi n'ebe ahụ ma bibie chi niile ha na-eke, ndi ha ji nkume tuo na ndi ha kpuru akpu. Unu ga-ebibikwa ebe niile di n'elu

ugwu niile, ebe ha na-anọ efe arụsị ha niile ofufe. ⁵³ Nwetanụ ala ahụ, birikwa n'ime ya, n'ihị na enyela m unu ala ahụ ka unu nwere ya. ⁵⁴ Unu ga-eke ala ahụ site n'ife nza, dika agburu unu niile si di. Ndị bara ụba nye ha ihe nketa di ukwu, ndi di ole na ole nye ha ihe nketa di nta. Ihe o bula ruuru agburu obula site n'ife nza ga-abu nke ha. Kee ya dika ebo nna nna unu ha si di.

⁵⁵ “Ma o buru na unu achupughị ndi niile bi n'ala ahụ, ndi unu hapuru ga-aburu unu iberibe unyi n'anya unu. Ha ga-adikwara unu ka ogwu nke ga-adukasị unu ahụ. Ha ga-enye unu nsogbu n'ala ahụ unu na-aga ibi n'ime ya. ⁵⁶ Mgbe ahụ kwa, aga m emeso unu ụdi mmeso ahụ m na-akwado imeso ha ugbu a.”

34

Oke ala na Kenan

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² “Nye ndi Izrel iwu si ha, ‘Mgbe unu banyere n'ala Kenan, ndi a bu oke ala ndi ahụ unu ga-enweta dika ihe nketa unu:

³ “‘Oke ala unu n'akuku ndida ga-etinyetu aka n'ozara Zin. Ala unu na ala ndi Edom ga-enweko oke ala. N'akuku owuwa anyanwu, oke ala ndida unu ga-ebido na ngwucha Osimiri Nnu, ⁴ gafee ndida Akrabim, gabiga ruo ozara Zin, gbada ndida ruo Kadesh Banea. Site n'ebe ahụ o ga-aga ruo Haza Ada, gafee ruo Azmon, ⁵ ebe o ga-echighari gbasoro iyi Wadi nke Ijpt ma kwusi n'osimiri Mediterenja.

⁶ Oke ala unu n'akuku odida anyanwu ga-abu onu mmiri osimiri Mediterenja. Nke a ga-abu oke ala unu.

⁷ Oke ala unu n'akuku ugwu ga-amalite n'osimiri Mediterenja ruo n'ugwu Hor. ⁸ O ga-esitekwa n'ugwu Hor ruo Lebo Hamat, gbatjakwa ruo Zedad, ⁹ ruo Zifron tutu kwusi na Haza Enan. Nke a ga-abu oke ala unu n'akuku ugwu.

¹⁰ Oke ala unu n'akuku owuwa anyanwu ga-ebido na Haza Enan ruo Shefam. ¹¹ Oke ala ahụ ga-agbada site Shefam ruo Ribla n'akuku owuwa anyanwu Ain. Site n'ebe ahụ, o ga-agbasoro ndida odida anyanwu Osimiri Galili. ¹² Mgbe ahụ, o ga-aga ogologo ogologo, gbasoro osimiri Jordan, tutu kwusi n'Osimiri Nnu.

“‘Nke a bu ala unu, na oke ala ya n'akuku obula.’”

¹³ Mosis nyere ndi Izrel iwu si, “Kesaanụ ala a dika ihe nketa site n'ife nza. ONYENWE ANYI enyela iwu ka enye ya ebo itoolu na okara ndi ahụ foduru. ¹⁴ N'ihị na ebo Ruben na Gad tinyere okara ebo Manase, enwetalarị ala ihe nketa ha. ¹⁵ Ebo abuo n'okara ndi a enwetala ihe nketa nke ha n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jordan, na ncherita ihu obodo Jeriko.”

¹⁶ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ¹⁷ “Ndi a bu aha ndi ikom m hoputara ihu na e kenyere unu ala ahụ dika ihe nketa unu. Elieza onye nchujaja, na Joshua nwa Nun. ¹⁸ Site n'ebo obula hoputa otu onyendu ka ha nye aka ikesa ala nketa ahụ.

¹⁹ “Ndi a bu aha ndi a hoputara:

“Kaleb nwa Jefune, site n'ebo Juda.

²⁰ Shemuel nwa Amihud, site n'ebo Simion

²¹ Elidad nwa Kision, site n'ebo Benjamin.

²² Buki nwa Jogli, onyendu si n'ebo Dan.

²³ Haniel nwa Efod, onyendu si n'ebo Manase, nwa Josef.

²⁴ Kemuel nwa Shiftan, onyendu si n'ebo Ifrem, nwa Josef.

²⁵ Elizafan nwa Panak, onyendu si n'ebo Zebulon.

²⁶ Paltiel nwa Azan, onyendu si n'ebo Isaka.

²⁷ Abihud nwa Shelomi, onyendu si n'ebo Asha.

²⁸ Pedahel nwa Amihud, onyendu si n'ebo Naftali.”

²⁹ Ndi a bu ndi ikom ONYENWE ANYI nyere iwu si ha kenye ndi Izrel ihe nketa ha n'ala Kenan.

35

Obodo ndi Livayi

¹ N'oge a, mgbe ndi Izrel ka no n'akuku osimiri Jordan n'obosara ala Moab, na ncherita ihu Jeriko, ka ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² "Nye ndi Izrel iwu ka ha nye ndi Livayi ufoodu obodo ebe ha ga-ebi. Obodo ndi a ga-abu ndi si n'ihe nketa ndi Izrel ketara. Nyekwa ha ala ebe anu ulo ha ga-anu na-akpa nri, nke ga-agba obodo ndi a gburugburu. ³ Obodo ndi a ga-aburu ha ebe obibi, ma ala niile gbara ha gburugburu ga-abu ebe ita nri nke igwe ehi na aturu, na anu ulo ha niile.

⁴ "Ala ebe ita nri nke obodo niile nke unu ga-enye ndi Livayi ga-adu nari mita anu na okara n'ogologo site na mgbidi obodo ga gburugburu mgbidi obodo obu. ⁵ Ya mere n'obodo ndi Livayi obu, ala izu anu ulo ga-adu nari mita anu na okara site na mgbidi ha ruo n'oke ala ha. O ga-adu nari mita anu na okara n'akuku owuwa anyanwu, nari mita anu na okara n'akuku odida anyanwu, nari mita anu na okara n'akuku ugwu, nari mita anu na okara n'akuku ndida. Obodo ha ga-adikwa n'etiti ala izu anu ulo ndi a.

Obodo mgbaba

⁶ "Obodo isii n'ime obodo ndi ahụ unu na-enye ndi Livayi ga-abu obodo mgbaba, ebe onye obu gburu mmadu na-amaghi ama nwere ike gbaga izere ndu ya. Tinyere obodo ndi a unu ga-enyekwasị ha iri obodo anu na abuo ozo. ⁷ Ya mere obodo niile a ga-enye ndi Livayi ga-adu iri obodo anu na asato, tinyere obosara ala izu igwe ewu na aturu nke gbara obodo ndi a gburugburu. ⁸ Obodo unu na-enye ndi Livayi site n'ihe nketa ndi Izrel ga-abu dika unu si keta oke unu. A ga-esite n'aka ebo nwere otutu obodo weputa otutu obodo, ma site n'aka ebo obodo ha nwere na-ehighi nne weputa ole na ole."

⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ¹⁰ "Gwa ndi Izrel si ha, 'mgbe unu gafere Jordan banye n'ala Kenan, ¹¹ hoputanu ufoodu obodo ka o buru obodo mgbaba ebe mmadu nwere ike igbabanye ma o buru na o gbuo mmadu na-amaghi ama. ¹² Obodo ndi a ga-abu ebe mgbaba nye onye na-ezere ndu site n'aka onye ahụ choro iboro obo,* ka a ghara igbu onye e boro ebubo igbu mmadu tutu ruo mgbe e buru uzu kpee ya ikpe n'ihu ogbako. ¹³ Obodo isii ndi a unu weputara ga-abu obodo mgbaba. ¹⁴ Hoputa obodo mgbaba ato n'akuku ozo nke Jordan. Ka ato ndi ozo diri na Kenan. ¹⁵ Obodo ndi a agaghi ahụ ebe izere ndu maka naani ndi Izrel, kama o dikwara ndi obia na ndi ozo bi n'etiti unu, ka onye na-akpachaghi anya gbuo mmadu gbaga ebe ahụ izere ndu ya.

¹⁶ "O buru na mmadu e jiri mkpirisi igwe tigbuo mmadu ibe ya, a ga-agu onye di otu a dika ogbu mmadu. A ga-egbukwa ya. ¹⁷ A sika na mmadu ejide n'aka ya nkume nke o nwere ike iji tugbuo mmadu, o buru na o tuo mmadu nkume ahụ tugbuo ya, o bu ogbu mmadu. Ogbu mmadu ahụ aghakwaghi inwu. ¹⁸ A sika na mmadu ji ihe e ji osisi tuo n'aka ya, nke o nwere ike i ji tigbuo mmadu, o buru na o tie mmadu ihe osisi ahụ, tigbuo ya, o bu ogbu mmadu. A ghaghi ime ka ogbu mmadu ahụ nwuo. ¹⁹ Onye na-abo obo obara ga-egbu ogbu mmadu ahụ n'onwe ya mgbe obu a zutere ya. ²⁰ O buru na mmadu esite n'ekworo nuo onye ozo aka, maobu kpachara anya tuo onye ahụ ihe nke mere ka o nwuo, ²¹ maobu na o sitere n'obi onuma jiri aka ya tie mmadu ihe nke mere ka o nwuo, a ga-egbu onye ahụ, n'ihu na ogbu mmadu ka o bu. Onye na-agwachite ochu ga-egbu ogbu mmadu ahụ mgbe obu a zutere ya.

²² "Ma o buru na mmadu ebughi iro n'obi nutuo mmadu ibe ya na mberede, maobu tuo ya ihe, ²³ maobu tutuo nkume nke datara dagbuo mmadu ibe ya mgbe o na-ahughi ya, bu onye na-abughi onye iro ya, onye o na-ebughi n'obi imejo, ²⁴ mgbe ahụ, ndi ogbako ga-ekpe ikpe n'etiti onye e boro ebubo na onye na-agwachite ochu dika usoro iwu ndi a si di. ²⁵ Nzuko aghaghi ichekwa onye e boro ebubo na o gburu mmadu site n'aka onye na-agwachite ochu, zilaga onye ahụ e boro ebubo n'obodo mgbaba, bu ebe ha gbalagara. Onye ahụ e boro ebubo ga-anogide n'obodo mgbaba ahụ tutu ruo mgbe onyeisi nchujaja nwuru, bu onye ahụ e tere mmanu nsu.

²⁶ "Ma o buru na ogbu mmadu a ahapu obodo mgbaba ahụ puo, o burukwa, ²⁷ na onye ahụ na-abo obo obara achota ya n'azu obodo mgbaba ahụ, o nwere ike igbu onye ahụ e boro ebubo, ikpe igbu mmadu agaghi ama ya. ²⁸ Onye ahụ e boro ebubo na o gburu mmadu aghaghi ino n'ime obodo mgbaba ahụ tutu ruo mgbe onyeisi nchujaja nwuru. O bu naani mgbe onyeisi nchujaja nwuchara, ka ha nwere ike ilaghachi n'ulo ya, n'ihe nketa ya.

²⁹ "Ndi a bu usoro iwu ga-adigide nye unu site n'ogbo ruo n'ogbo, n'ebe obibi unu niile.

³⁰ "Onye obu gburu mmadu ga-anwu. A ga-ama ya ikpe onwu naani mgbe e nwere kariya otu onye akaebe. O dighi onye obu a ga-egbu n'ihu akaebe nke otu onye gbara megide ya.

* **35:12** 35:12 Onye obu ga-aboro obo a, ga-abu nwanne onye e gburu egbu.

³¹ “Unu a narakwala ihe igbara isi n’onodu ndu nke onye gburu mmadu, bu onye nke ikpe onwu mara. Aghaghi ime ka ha nwuo.

³² “Unu a narakwala ihe mgbaputa site n’aka onye obula nke gbagara n’obodo mgbaba, site otu a kwere ka ha loghachite azu ga biri n’ala nke aka ha tupu onyeisi nchuaja anwu.

³³ “Unu emerukwala ala ahụ nke unu bi n’ime ya. Obara igbu ochu na-emeru ala. O dikwaghi mkpuchi mmehie a ga-eme banyere ala a wufuru obara n’ime ya, ma o bughị naanị obara nke onye ahụ gburu ochu ahụ. ³⁴ Unu emerula ala ahụ unu na-aga ibi n’ime ya. N’ihi na mu onwe m bikwa n’ebe ahụ, mu bu ONYENWE ANYI bi n’etiti umu Izrel.’”

36

Oke umu ndi inyom Zelofehad

¹ N’oge ahụ, ndiisi ezi agburu Gilead, nwa Makia, nwa Manase, otu n’ime umu Josef, bjakwutere Mosis na ndi ndu, na ndiisi ezi umu Izrel si ha: ² “Mgbe ONYENWE ANYI nyere unu onyenwe m iwu inye umu Izrel ala ahụ n’ihe nketa site n’ife nza, onye nyekwara gi iwu iwere ihe nketa nwanne anyi nwoke Zelofehad nyefee n’aka umu ya ndi inyom. ³ Ugbu a, o buru na ha alu ndi ikom Izrel si n’ebo ozo, mgbe ahụ, ihe nketa ha ga-abu nke anapuru anyi, tukwasị n’ihe nketa nke ebo ebe ha luru di. N’uzo di otu a, ihe nketa anyi ga-abu nke e wepuru ihe site na ya. ⁴ Mgbe afọ inwere onwe nye Izrel ruru, a ga-agunye ihe nketa ha n’ebo ebe ha luru di. A ga-esi otu a wepu ala ha site n’ihe nketa nke nna nna anyi ha ketara.”

⁵ Mgbe ahụ, Mosis nyere ndi Izrel ntuziaka site n’iwu ONYENWE ANYI si, “The ndi ikom ebo Josef na-ekwu ziri ezi. ⁶ Ma nke a bu iwu ONYENWE ANYI na-enye maka umu ndi inyom Zelofehad. Ha nwere ike ilu onye obula masiri ha, ma onye ha ga-alu ga-aburiri onye si n’agburu ebo nna ha. ⁷ O nweghi ihe nketa obula n’Izrel ga-esi n’aka otu ebo gafee n’ebo ozo. N’ihi na ihe nketa nke ebo obula ga-adigidere ha dika otu e siri kee ya nye nna nna ha. ⁸ Nwa nwanyi Izrel obula ketara ala n’ebo Izrel o bu ala ga-alu di site n’agburu ebo nna ya. Ka ala ha ghara igafere ebo ozo. ⁹ O dighi ihe nketa obula ga-esi n’otu ebo feere ebo ozo. N’ihi na ebo Izrel obula ga-edebere onwe ha ala ha ketara.”

¹⁰ Ya mere, umu ndi inyom Zelofehad mere dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n’iwu. ¹¹ Umu Zelofehad ndi a: Mahla, na Tiaza, na Hogla, na Milka, na Noa, luru ndi ikom si n’ebo nna ha. ¹² Ha luru di n’agburu umu Manase, nwa Josef. N’uzo di otu a, ihe nketa ha digidere n’ebo na agburu nna ha.

¹³ Ndi a bu iwu na ukuru ONYENWE ANYI sitere n’aka Mosis nye ndi Izrel n’oge ha no n’obosara ala Moab, n’akuku osimiri Jordan, na ncherita ihu Jeriko.

Diuteronomi

Ụmụ Izrel ebulliekwaa ije

¹ Ndi a bu okwu ahụ Mosis gwara Izrel niile mgbe ha nọ n'ọwụwa anyanwụ Jōdan,* n'ọzara n'Araba, ebe chere ihu n'obodo Suf, n'etiti Paran na Tofel na Leban, na Hazerot, na Dizahab. ² Site n'ugwu[†] Horeb ruo Kadesh Banea, bu njem abali iri na otu ma e soro ụzọ gwara ugwu Sia.

³ O bu n'abalị mbụ nke onwa iri na otu, nke afọ iri anọ ka Mosis gwara ụmụ Izrel ihe niile ONYENWE ANYỊ nyere ya n'iwu banyere ha. ⁴ Nke mere mgbe o lụgbuchara Saihōn, eze ndi Amōrait, onye na-achị na Heshbōn, lụgbukwaa Oḡ, eze ndi Bashan na Edrei, onye na-achị n'Ashtarot.

⁵ N'ọwụwa anyanwụ Jōdan, n'ala ndi Moab ka Mosis nọ kọwara ụmụ Izrel iwu ndi a si ha,

⁶ ONYENWE ANYỊ Chineke anyi gwara anyi n'ugwu Horeb si, "Unu anọla otutu oge n'ugwu a. ⁷ Ugbu a bilienụ ije, baa n'ala ugwu ugwu ndi Amōrait. Gaakwanu n'ala niile ndi agbataobi ha bu Araba, n'ugwu niile na n'ebe di ala ala na Negeb, n'onu mmiri nke oke osimiri, garuokwanu ala ndi Kenan na nke ndi Lebanon, gagidekwanu ruo n'osimiri ukwu Yufretis. ⁸ Lee, enyela m unu ala ahụ niile! Baanu n'ime ya, bichiekwanu ala ahụ ONYENWE ANYỊ nuru iyi na o ga-enye nna nna unu bu Ebrahim, Aizik, Jekob na umu umu ha niile ndi ga-esote ha."

Nhopta ndi ndu

⁹ N'oge ahụ, agwara m unu umu Izrel okwu si, "Unu buuru m oke ibu aro, apughikwa m ibu unu naani m. ¹⁰ ONYENWE ANYỊ Chineke unu emeela ka unu mubaa dika kpakpando nke eluigwe. ¹¹ Ka ONYENWE ANYỊ Chineke nna nna unu ha meekwa ka unu mubaa n'onuogugu, puku kwuru puku, ya goziekwaa unu dika o kwere na nkwa. ¹² Ma ole otu naani m ga-esi buo ibu unu, doziekwaa ise okwu unu na nsogbu unu niile? ¹³ Hoputanu ufodu ndi ikom nwe amamihe, nghota, na ndi a na-akwanyere ugwu, site n'ebo niile unu n'otu n'otu, aga m emekwa ha ndiisi unu."

¹⁴ Unu zara si m, "Ihe ahụ i zuber ime di mma."

¹⁵ Ya mere, a kporo m ndiisi n'ebo di iche iche, ndi ikom maara ihe, na ndi a na-asopuru, mee ka ha buru ndiisi ochichi unu, ufodu ha na-elekota puku mmadu, ufodu nari mmadu, ndi ozo na-elekota iri mmadu ise, ndi ozo mmadu iri, ka ha buru ndi ndu ebo di iche iche. ¹⁶ Adoro m ndi ikpe unu a aka na nti n'oge ahụ si ha, "Nuru ikpe niile metutara esemokwu di n'etiti umunna unu, ma kpenu ikpe obula na-eleghi mmadu anya n'ihu ma ikpe ahụ o di n'etiti umunna unu ndi Izrel, maobu n'etiti ndi Izrel na ndi obia. ¹⁷ Kpenu ikpe ziri ezi nye onye ukwu na onye nta. Elekwala ndi unu na-ekpe ikpe anya n'ihu, n'ihu na unu na-ekpe ikpe unu n'onodu Chineke." Enyekwara m ha iwu si ha wetaranu m ikpe niile siri unu ike ka m leba ha anya. ¹⁸ N'oge ahụ, agwara m unu ihe niile unu na-aghaghị ime.

Nzipu ndi Nnyoputa

¹⁹ Emesia, dika iwu ONYENWE ANYỊ Chineke anyi nyere si di, anyi hapuru ugwu Horeb, chee ihu gawa n'ala ugwu ugwu ndi Amōrait. Uzo anyi si gafee ozara ukwu ahụ di egwu nke unu ji anya unu hu tutu anyi erute Kadesh Banea. ²⁰ Mgbe ahụ agwara m unu okwu si, "Unu erutela n'ala ugwu ugwu ndi Amōrait, ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke anyi na-enye anyi. ²¹ Lee, ONYENWE ANYỊ Chineke unu enyela unu ala ahụ. Gaanu nweta ya ka o buru nke unu dika ONYENWE ANYỊ Chineke nna nna unu gwara unu si, Unu atula egwu, ka obi unu gharakwa ida mba."

²² Ma unu niile bjakwutere m si m, "Ka anyi zipu ndi nnyocha ka ha gaa mata ezi ụzọ e si abanye n'ala ahụ. Anyi ga-ekpebikwa obodo ndi anyi ga-ebu ụzọ banye."

²³ Ntuputa unu juru m afọ, n'ihu ya, esitere m n'etiti unu hoputa mmadu iri na abuo, otu onye site n'ebo obula. ²⁴ Ndi a puru, bgadoo ala ugwu ugwu ahụ tutu bjaruo na Ndagwurugwu Eshkol. Ha leghariri anya n'ala ahụ. ²⁵ Ha ghotara ufodu n'ime mkpuru osisi miri n'ala ahụ, bulatara anyi. Ha wetakwara anyi ozi, si, "Ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke anyi na-aga inye anyi di mma."

* 1:1 1:1 Nke a bu n'ofe Jōdan † 1:2 1:2 Ugwu Horeb Aha ozo a na-akpo ugwu Horeb bu ugwu Sajnai. ‡ 1:21 1:21 Jos 1:6,9 § 1:23 1:23 Onu 13:2-3

Nnupu isi umu Izrel

²⁶ Ma unu juru iga n'ala ahụ, si otu a nupu isi megide iwu ONYENWE ANYI Chineke unu nyere. ²⁷ Unu nọ n'ulo ikwu unu tamuo ntamu na-asị, "N'ezie ONYENWE ANYI ahughị anyi n'anya. Lee ka o si site n'ala Ijpt duputa anyi were anyi nyefee n'aka ndi Amorait ka ha laa anyi n'iyi! ²⁸ Ebee ka anyi nwere ike iga ugbo a? Umunna anyi gara nyochaa ala ahụ emenyela anyi egwu. Ha sirị, 'Na ndi bi n'ala ahụ toro ogologo kariya anyi burukwa ndi di ike. Ha sikhwara na mgbidi e ji gbaa obodo ha gburugburu topuru ruo n'eluigwe! Anyi hukwara umu Anak* n'ebe ahụ.'" "

²⁹ Ma agwara m unu si, "Ka ujo ghara itu unu, unu atula ndi ahụ egwu. ³⁰ ONYENWE ANYI Chineke unu, onye na-aga n'ihu unu, ga-aluru unu ogu,† dika o si lora unu ogu n'ihu anya unu, n'ala Ijpt, ³¹ nakwa n'ime ozara, ebe unu nọ hu otu ONYENWE ANYI Chineke unu si bulie unu elu dika nna si ebuli nwa ya elu, n'uzo niile unu gbasoro tutu unu erute ebe a."

³² Ma agbanyeghi nke a, unu ekwenyeghi na ONYENWE ANYI Chineke unu, ³³ bu onye gara n'ihu unu n'ije unu niile, ichoputara unu ebe unu ga-ama ulo ikwu unu, onye jikwa oku duo unu n'abali, jiri igwe ojii duo unu n'ehihie, iji zi unu uzo unu ga-agbaso.

³⁴ Ma otu o si di, mgbe ONYENWE ANYI nuru ntamu unu, iwe di ukwu were ya, n'ihu ntamu unu, o nuru iyi si, ³⁵ "O nweghi otu onye n'ime ogbo ojoo a ga-anọ ndu hu ala oma ahụ m nuru iyi inye nna nna unu, ³⁶ kariakwa Kaleb, nwa Jefune. O ga-ahụ ala ahụ anya, aga m enye ya na umu umu ya ala ahụ o zokwasiri ukwu ya, n'ihu na o ji obi ya niile sogide ONYENWE ANYI."

³⁷ O bukwa n'ihu unu ka ONYENWE ANYI ji weso m iwe, na-asị, "Gi onwe gi kwa, i gaghi aba n'ebe ahụ! ³⁸ Kama Joshua, nwa Nun, onye na-enyere gi aka, ga-edu ha banye n'ebe ahụ. Gbaa ya ume n'ihu na o bu ya ga-edu ndi Izrel inweta ala ahụ dika ihe nketa ha. ³⁹ O bukwa umuntakiri ahụ na-amaghi ihe di iche site n'ihe oma na ihe ojoo ka m ga-enye ala ahụ. Ha ga-abanye n'ime ya, nweta ya dika ihe nketa. ⁴⁰ Ma unu onwe unu, bilienu, chighariya gawa n'ime ozara. Cheenu ihu unu n'Osimiri Uhie."

⁴¹ Mgbe ahụ, unu kwuputara mmehie unu si, "Anyi emehiela megide ONYENWE ANYI. Anyi ga-agbaso n'ala ahụ gaa luo ogu, dika ONYENWE ANYI Chineke anyi nyere anyi n'iwu." Ya mere, onye obula n'ime unu yikwasiri ihe agha ya na-eche na o di mfe igbago n'obodo ndi ahụ di n'ugwu.

⁴² Ma ONYENWE ANYI sirị m, "Gwa ha, 'Unu arigokwala, gaa buo agha, n'ihu na agaghi m anonyere unu. Ndi iro unu ga-emerikwa unu.'" "

⁴³ Ya mere, agwara m unu, ma unu anaghi nti. Unu nupuru isi n'iwu ONYENWE ANYI, jiri nganga juru unu obi bilie, rigoo n'obodo ahụ di n'ugwu. ⁴⁴ Ndi Amori bu ndi bi n'ugwu ahụ putara, ha chusasiri unu dika anu si eme, tidaa unu n'ala site na Sia ruo Homa. ⁴⁵ Emesja, unu loghachiri bja kwaa akwa n'ihu ONYENWE ANYI, ma o geghi nti nye olu akwa unu, o nakwaghi unu nti. ⁴⁶ N'ihu ya, unu noro otutu oge na Kadesh.

2

Mwaghari n'ozara

¹ Anyi laghachiri azu chee ihu n'ozara n'uzo gawara Osimiri Uhie, dika ONYENWE ANYI gwara m. Otutu afọ ka anyi nọ na-awaghari gburugburu ugwu Sia.

² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI sirị m, ³ "Unu agbaala ala ugwu ugwu a gburugburu ogologo oge, cheenu ihu n'akuku ugwu. ⁴ Nye umu Izrel iwu ndi a: 'Unu ga-aga site n'ala umunna unu ndi Edom gafee. Ndi Edom bu umu umu Iso, onye biri na Sia. Ha ga-atu egwu mgbe ha nuru na unu ga-esi n'ala ha gafee, ma kpachapunu anya. ⁵ Unu akpasukwala ha ka ha luso unu ogu, n'ihu na agaghi m enye unu ala obula sitere n'ala ha, o buladi ebe ga-ezuru unu izokwasiri ukwu unu. Enyela m Iso ala niile nke ugwu Sia dika nke aka ya.* ⁶ Jirinu olaocha kwuo ha uguo nri obula unu riri, jirikwanu olaocha kwuo ha uguo n'ihu mmiri obula unu nuru.'" "

⁷ ONYENWE ANYI Chineke unu agoziela unu n'ihe obula bu akaoru unu. O cheela nzo ukwu unu nche iri afọ anọ ndi a niile unu waghari n'ozara ukwu a. ONYENWE ANYI Chineke unu anonyerela unu, o dikwaghi ihe koru unu.

* 1:28 1:28 Umu Anak Umu Anak bu ndi bi n'ala Kenan. Ha bu ndi a kwara dika ndi gbara nnoo dimkpa, topukwa etopu. Onu 13:28 † 1:30 1:30 Opu 14:14; Dit 3:22; 20:4; Neh 4:20 * 2:5 2:5 Ndi Edom, ndi Moab na ndi Amori nwere ka ha si buru umunna ndi Izrel. Chineke nyere ha ala nke aka ha, Jen 36:6-8; Jos 24:4

⁸ Ya mere, anyị sitere n'ala ụmụnna anyị bụ ụmụ Ịsọ,[†] ndị bi na Sia gafee. Anyị hapụkwara ụzọ Araba nke si Elat na Eziön Geba, tugharịa gawa elu elu ụzọ ọzara Moab.

⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ doro anyị aka na ntị si, “Unu esogbula maobu luso ndị Moab ogo n'ihu na unu enweghị oke n'ala ha, n'ihu na enyela m ụmụ ụmụ Lot ala Ar ka o buru ihe nketa nke ha.”

¹⁰ (Ndi biri n'ebe ahụ na mgbe gara aga bụ ndi Emim, agburu ha gbara dimkpa dikwa otutu n'onuogugu. Ha toro ogologo dika ndi Anak. ¹¹ A na-eche na ha bu ndi Refaim, dika ndi Anak, ma ndi Moab na-akpo ha ndi Emim. ¹² Ma mgbe gara aga o bu ndi Hor bi na Sia, ma ndi Edom, umu Iso, chupuru ha. Ha bibiri ndi Hor bichikwaa ala ha, dika umu Izrel si bichie n'ala ahụ ONYENWE ANYI nyere ha dika ihe nketa.)

¹³ ONYENWE ANYI gwara anyi okwu si, “Ugbu a bilienụ, gafee Ndagwurugwu Zered.” Anyi bilikwara gafee.

¹⁴ Iri afo ato na asato gasiri, site na mgbe anyi hapuru Kadesh Banea ruo mgbe anyi gafere Ndagwurugwu Zered! N'oge a, ogo ndi ikom ahụ niile na-ala agha anwuchaala site n'omuma ulo ikwu, dika ONYENWE ANYI nuru ha n'iyi. ¹⁵ E, aka ONYENWE ANYI di megide ha, ruo mgbe o mere ka ha niile nwuchaa site n'omuma ulo ikwu ahụ.

¹⁶ Mgbe onye nke ikpeazu n'ime ndi niile a tozuru ije agha nwuchara, ¹⁷ ONYENWE ANYI siri m, ¹⁸ “Taa, umu Izrel ga-esi na Ar gafee oke ala ndi Moab. ¹⁹ Mgbe unu bara n'ala ndi Amon, unu esogbula ha, unu alusola ha ogo, n'ihu na agaghị m enye unu ala ndi Amon. Enyela m umu umu Lot ala ahụ dika ihe onwunwe ha.”

²⁰ † Ndi bi n'ebe a na mbu bu ndi Refaim, ma umu Amon na-akpo ha ndi Zamzum. ²¹ Ha bu agburu di ukwu n'onuogugu, siekwa ike nke ukwu, ha toro ogologo dika umu Anak. ONYENWE ANYI sitere n'aka ndi Amon laa ha n'iyi, bu ndi chupuru ha ma bichie n'obodo ha. ²² ONYENWE ANYI mekwara otu ihe ahụ nye ndi agburu Iso bu ndi bi n'ugwu Sia mgbe o lara ndi Hor bu uzo biri n'ebe ahụ n'iyi. Ha chupuru ha, bichie ala ha ruo taa. ²³ Ebe ozokwa ONYENWE ANYI mere ihe di otu a bu mgbe o mere ka ndi Kafto laa ndi Avim n'iyi. Ha bichiri obodo nta niile ndi Avim nwere nke di gburugburu ebe ahụ rukwaa Gaza.

Mmeri Saihon eze Heshbon

²⁴ Emesja, ONYENWE ANYI siri, “Gafeenu ndagwurugwu di warawara nke Anon, baakwanu n'alaeze Saihon, onye Amori, eze obodo Heshbon. Lusonụ ya agha, bichiekwanu n'ala ya n'ihu na enyefeela m ya bu eze na ala ya n'aka unu. ²⁵ Site taa gaa n'ihu, aga m etinye egwu na ujo n'obi ndi niile bi n'okpuru mbara eluigwe. Ha ga-anu akuko unu togo oke egwu, maakwa jijiji n'ihu unu.”

²⁶ Esitere m n'ozara Kedemot zipu ndi ozi, ka ha jekwuru Saihon, eze Heshbon, zie ya ozi na anyi choro udo, si, ²⁷ “Kwere ka anyi site n'obodo gi gafee. O bu naani n'okporozo ka anyi ga-anu. Anyi agaghị atughari gaa n'aka nri maobu n'aka ekpe. ²⁸ Renye anyi ihe oriri anyi ga-eri na mmiri anyi ga-anu n'onu ahia olocha. Naani kweere ka anyi gabiga n'ukwu ala, ²⁹ dika umu Iso, bu ndi bi na Sia, nakwa ndi Moab bi n'obodo Ar meere anyi, ruo mgbe anyi gafere Jordan banye n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke anyi na-enye anyi.” ³⁰ Ma Saihon, eze Heshbon, ekweghi ka anyi si n'ala ya gafee. N'ihu na ONYENWE ANYI Chineke unu mere ka mmu ya sie ike, meekwa ka o mesie obi ya ike, ka o si otu a nyefee ya n'aka unu dika o mere ugbu a.

³¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara m si, “Lee, amalitela m iwere Saihon na obodo a nyefee unu n'aka. Ngwanu, malitenu ibuso ya agha! Merienu ya, nwetakwanu ala ya.”

³² Mgbe Saihon na ndi agha ya niile putara izute anyi n'agha n'ebe a na-akpo Jehaz, ³³ ONYENWE ANYI Chineke anyi nyefere ya n'aka anyi. Anyi gburu ya, gbukwaa umu ya ndi ikom niile, na ndi agha ya niile. ³⁴ N'oge ahụ, anyi meriri obodo ya niile, bibiekwa ha niile kpmkpm, ma ndi ikom, ma ndi inyom, ma umuntakiri. Anyi ahapughi mmadu onye ndu. ³⁵ Ma ihe ndi anyi bukororo bu naani anyi ulo, na ngwongwo ndi ozo di iche iche anyi si n'obodo ndi anyi meriri kwata. ³⁶ Anyi lugburu ndi niile bi n'obodo di site n'Aroea ruo n'onu ndagwurugwu di warawara nke Anon, na site n'etiti ndagwurugwu ahụ ruo Gilead. O nweghi obodo obula rara anyi ahụ imeri, n'ihu na ONYENWE ANYI Chineke nyefere ha niile n'aka anyi. ³⁷ Ma dika usoro iwu ONYENWE ANYI Chineke anyi si di, anyi abanyeghi ala ndi Amon obula maobu ruokwa n'ala di n'akuku iyi Jabok nso, maobu n'obodo ndi ahụ niile di n'ugwu.

† 2:8 2:8 Umụ Ịsọ Ha kwesiri ikpo ndi Edom umunna ha, n'ihu na nna nna ha bu Iso bu nwanne Jekob. Jen 25:24-26; Jos 24:4 † 2:20 2:20 Jen 15:5

3

Izrel emerie eze Og

¹ Ihe ọzọ bụ na anyị chigharịrị, gbagoog n'ụzọ gawara Bashan. Ma Og, eze Bashan, ya na ndị agha ya niile biliri chiri agha ụta izute anyị n'agha na Edrei. ² Ma ONYENWE ANYI gwara m okwu, si, "Atula ya egwu, n'ihu na ewerela m ya na ndị agha ya niile, na ala ya, nyefee gi n'aka. Mee ya ihe i mere Saihon eze ndị Amorait, onyeisi obodo Heshbon."

³ Ya mere, ONYENWE ANYI bụ Chineke anyị nyefere Og, eze Bashan na ndị agha ya niile n'aka anyị. Anyị gbuchapụkwara ha niile, na-ahapụghị onye ọbụla ndụ. ⁴ N'oge ahụ, anyị lughburu obodo ya. O dighi obodo ọbụla n'ime iri obodo isii ahụ niile nke anyị na-anaraghi ha, ya bụ akukụ Agob niile bụ alaeze Og n'ime Bashan. ⁵ Obodo ndi a bụ obodo e wusiri ike, nwechara mgbidi di elu nke ukwu, nwekwaa onu uzo na mkporo e ji akpochi ha. Anyi lughbukwara otutu obodo nta ndi ozo, ndi na-enweghi mgbidi. ⁶ Anyi bibiri ihe niile di n'obodo Bashan, dika anyi mere n'obodo Saihon, eze Heshbon. Anyi gburu mmadu niile bi n'ime ha, nwoke, nwanji, na umuntakiri. ⁷ Ma anu ulo ha niile, na ihe nkwa si n'obodo ha niile, bu ihe anyi lutara n'agha nye onwe anyi.

⁸ Mgbe ahụ, anyị napuru ala ahụ site n'aka eze abuo ndi Amorait, ya bụ ala ndi di n'akuku oquwa anyanwu osimiri Jordan. Ha di site na ndagwurugwu Anon ruo n'ugwu Hemon. ⁹ (Aha ndi Saidon na-akpo ugwu Hemon bu Sirion, ma ndi Amorait na-akpo ya Senia.) ¹⁰ Anyi meriri obodo ndi ahụ niile di n'ala di larị, meriekwa Gilead niile na Bashan, tutu ruo obodo Saleka na Edrei, obodo ndi di n'alaeze Og, eze Bashan. ¹¹ (Og, eze ndi Bashan bu naani onye foduru ndu n'agburu ndi Refaim. E ji igwe kwaa ihe ndina ya, nke ogologo ya di mita anu, nke obosara ya bukwa mita abuo. Ihe ndina a di ruo taa n'obodo Raba, otu n'ime obodo ndi Amon.)

Ihe nketa n'owuwa anyanwu Jordan

¹² Mgbe anyi nwetara ala ndi a, eweere m ya nye ndi Ruben, na Gad, ya bu, oke ala di n'ebe obodo ugwu Aroea, nke di n'akuku ndagwurugwu Anon. Tinyekwara okara obodo ugwu Gilead, na obodo niile di n'ime ya. ¹³ Ala foduru na Gilead nakwa Bashan niile na alaeze Og ka m nyere otu okara ebo Manase. Nke a bu ala Agob niile di na Bashan, bu ndi amaara dika ala ndi Refaim. ¹⁴ Jaja, onye si n'ebo Manase, were ala niile di n'Agob, o buladi ruo n'oke ala ndi Geshua na ndi Maaka. O kporo ya n'aha ya, nke mere na ruo taa ihe a na-akpo Bashan bu Havot Jaja, nke putara, obodo Jaja. ¹⁵ Makia ka m nyere Gilead. ¹⁶ Ma Ebo Ruben na Gad ka m nyere ala niile di site na Gilead ruo n'etiti ndagwurugwu Anon, na site na ndagwurugwu a ruo n'iyi Jabok, nke bu oke ala umu Amon. Etiti ndagwurugwu Anon bukwa oke ala ebo Ruben na Gad. ¹⁷ Oke ala ha n'akuku odida anyanwu bu osimiri Jordan nke di n'Araba. Oke ala a sitere na Kineret gbatia ruo n'Osimiri Araba (ya bu Osimiri Nnu), nke di na mgbada ugwu Piska.

¹⁸ Enyekwara m unu iwu n'oge ahụ si, "ONYENWE ANYI Chineke unu enyela unu ala a ka unu nwere ya. Ma ndi unu niile, ndi bu dimkpa, ndi jikeere maka agha, ga-agafe noro ndi Izrel ndi ozo n'ihu. ¹⁹ Otu o di, ebe o bu na unu nwere otutu anu ulo, ndi nwunye unu na umuntakiri unu ga-ebi n'obodo ndi m nyere unu, lekootaa unu ulo unu anya, ²⁰ tutu ruo mgbe ONYENWE ANYI ga-enye umunna unu mmeri dika o nyere unu. Mgbe ha nwetara ala ONYENWE ANYI Chineke anyi na-enye ha n'ofe Jordan, onye ọbụla n'ime unu nwere ike loghachi bja biri n'ala unu."

Mosis agaghi agafe osimiri Jordan

²¹ N'oge ahụ, agwara m Joshua okwu si, "I jirila anya gi hu ihe ONYENWE ANYI Chineke gi mere eze abuo ndi a. Otu a ka o ga-emekwa alaeze niile di n'ofe Jordan ebe unu na-aga. ²² Atula ha egwu, n'ihu ONYENWE ANYI Chineke gi ga-aluru gi ogu."

²³ N'oge ahụ, aririo m ONYENWE ANYI aririo si ya, ²⁴ "Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI i malitela igosi mu bu ohu gi idi ukwu gi na ike gi. O nweghi chi ozo di n'elugwe maobu n'awa puru iru oru ebube niile i ruru. ²⁵ Kwere ka m gafee hu ala oma ahụ di n'ofe ozo nke Jordan, ala ugwu ugwu ahụ mara mma, na Lebanon."

²⁶ Ma n'ihu unu, ONYENWE ANYI wesoro m iwe ju ige m nti! ONYENWE ANYI gwara m okwu si m, "O zuola! Agwakwala m ihe ọbụla banyere okwu a. ²⁷ Gaa, rigoruo n'elu ugwu Piska, site n'ebe ahụ lepu anya n'akuku ugwu na ndida ma n'akuku owuwa anyanwu na odida anyanwu. O bu anya gi ka i ga-eji hu ala ahụ, n'ihu na i gaghi agafe osimiri Jordan. ²⁸ Nye Joshua ike ka o nochie onodu gi. Gbaakwa ya ume, * n'ihu na o bu

* 3:28 3:28 Onu 27:18,23; Dit 31:3,7-8,23

ya ga-edu ndị a gafee Jòdan iketa ala ahụ niile ị ga-ahụ.”²⁹ Ya mere, anyị nọdurụ na ndagwurugwu ahụ dị nso na Bet-Peoa.

4

Nrube isi dị mkpa

¹ Ugbu a, O Izrel, gee ntị n'ụkpụrụ na iwu niile m na-aga ikuziri unu ka unu na-eme ma ọ buru na unu choro ịdị ndụ banye, ma nwetakwa ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke nna nna unu ha na-enye unu. ² Unu atụkwasilà iwu ozo n'elu iwu ndị a, ma ọ bụkwanyu site na ha wepu iwu obula. Kama, meenu ihe iwu ndị a na-ekwu, n'ihị na ha si n'aka ONYENWE ANYỊ Chineke unu.

³ Unu ji anya unu hụ ihe ONYENWE ANYỊ mere na Baal-Peoa. ONYENWE ANYỊ Chineke unu sitere n'etiti unu bibie ndị niile gbasoro Baal nke Peoa. ⁴ Ma unu niile nọgidesiri ike soro ONYENWE ANYỊ Chineke unu bụ ndị dị ndụ taa.

⁵ Lee, ezila m unu ụkpụrụ na iwu niile ONYENWE ANYỊ Chineke m si m zi unu, iwu unu na-aghaghị idebe n'ala ahụ unu na-aga inweta. ⁶ Lezienụ anya hụ na unu debere ha, n'ihị na nke a ga-egosi mba gbara unu gburugburu na unu bụ ndị nwere nghota na amamihe. N'ihị na mgbe ha nuru banyere ụkpụrụ ndị a, ha ga-ekwu okwu si, “N'ezie, ndị juputara na mba ukwu a bụ ndị nwere nghota na amamihe.” ⁷ Olee mba ozo dị ukwu, nke e mere ka chi ha nọ ha nso dika ONYENWE ANYỊ Chineke anyị si na-anọ anyị nso mgbe obula anyị kpokuru ya n'ekpere? ⁸ Olee mba ukwu ozo dikwa nke nwere ụkpụrụ na iwu ziri ezi dika iwu ndị a m na-enye unu taa?

⁹ Naanị kpachapụnụ anya unu, ma cheenu onwe unu nche mgbe niile, ka unu ghara ichefu ihe ndị a niile unu ji anya unu hụ, ka ha gharakwa isi n'obi unu puo ubochi niile nke ndu unu. Kama kuziere ha umu unu, na umu umu ndi ga-esote ha. ¹⁰ Cheta ubochi ahụ unu bjara guzo n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke unu n'ugwu Horeb, n'ubochi ahụ o gwara m okwu si m, “Kpọkọtaa umu Izrel ka ha bja n'ihu m, nuru okwu m, ka ha nwee ike mta itu m egwu ubochi niile nke ha ga-ebi n'ala ahụ, ka ha nweekwa ike ikuziri umu ha.” ¹¹ O bụ n'ala ugwu ahụ ka unu bjara nso, guzo, mgbe oku si n'ugwu ahụ na-ere, na-alali elu iru eluigwe, ya na igwe ojii* nakwa oke ochichiri. ¹² Mgbe ahụ ONYENWE ANYỊ sitere n'oku ahụ gwa unu okwu. Unu nuru uda olu ya, ma unu ahughị oyiyi obula anya, naanị uda olu. ¹³ O nyere unu ogbugba ndu ya, nke unu na-aghaghị idebe. Ha di iwu iri. O dere ha na mbadamba nkume abuo. ¹⁴ E, o bu n'oge ahụ ka ONYENWE ANYỊ nyere m iwu si m nye unu ụkpụrụ na iwu unu ga-agbaso mgbe unu banyere n'ala ahụ di n'ofe Jòdan, nke unu na-aga inweta.

Ido aka na ntị banyere ikpere arusi

¹⁵ Unu maara na unu ahughị udidi ONYENWE ANYỊ anya n'ubochi ahụ o sitere n'oku gwa unu okwu n'ugwu Horeb. Ya mere kpachapụnụ onwe unu anya ¹⁶ ka unu ghara imeru onwe unu site n'ikpu oyiyi obula dika arusi, udi oyiyi ihe obula, maobu n'udi nwoke maobu n'udi nwanyi, ¹⁷ maobu n'udi anumanu, maobu n'udi nnu nu na-efe efe, ¹⁸ maobu n'udi anu na-akpu akpu, ma o bükwanu n'udi azu bi na mmiri. ¹⁹ Mgbe unu lere anya na mbara eluigwe hụ anyanwu, onwa, na kpakpando, dika ha si basaa na mbara eluigwe, unu ekwela ka unu buru ndi a na-arafu ikpo isiala nye ha na ife ha ofufe bu ihe ndi a ONYENWE ANYỊ Chineke unu kere nye mba niile bi n'okpuru eluigwe. ²⁰ Ma banyere unu, Onyenwe anyi kporo unu, kporuta unu site n'ime oku na-agbaze igwe, site n'Ijpt puta, ka unu buru ihe nketa ya, dika unu di ugbu a.

²¹ ONYENWE ANYỊ wesoro m iwe n'ihị unu, o nuru iyi na m agaghị agafe osimiri Jòdan ibanye n'ala oma ahụ nke ONYENWE ANYỊ Chineke gi na-enye gi dika ihe nketa gi. ²² Aghaghị m inwu n'ala a. Agaghị m agafe Jòdan. Ma unu ga-agafe gaa nweta ala oma ahụ. ²³ Lezienụ anya ka unu ghara ichefu ogbugba ndu unu na ONYENWE ANYỊ Chineke unu nwekoro, unu emerela onwe unu arusi yiri udidi ihe obula, ndi ahụ iwu ONYENWE ANYỊ Chineke unu nyere megidere. ²⁴ N'ihị na ONYENWE ANYỊ Chineke unu bu oku na-erepja erepja. O bu Chineke ekworo.

²⁵ Mgbe ị ga-amu umu, nwekwa umu umu, mgbe unu birila otutu oge n'ala ahụ, o buru na unu emeruo onwe unu site n'imere onwe unu udi arusi obula, si otu a mee ihe di njo n'anya ONYENWE ANYỊ Chineke unu, ma kpasuo ya iwe ²⁶ ana m akpoku eluigwe na uwa ka ha buru ndi akaebe mu na unu taa, na a ga-ala unu n'iyi ngwangwa n'ala ahụ bu nke unu na-agafe Jòdan inweta. Unu agaghị ebi ogologo oge n'ebe ahụ, n'ihị na a ga-ekpochapụ unu. ²⁷ ONYENWE ANYỊ ga-eme ka unu gbasasija n'etiti mba ndi ozo.

* 4:11 4:11 Maobu, anwuru oku di oji

Ọ bụkwa naanị mmadụ ole na ole ga-afọdụ ndụ n'etiti mba ndị ahụ ONYENWE ANYỊ ga-achuga unu. ²⁸ N'ebe ahụ, unu ga-eke chi ndị bụ ọrụ aka mmadụ nke e ji osisi tọọ na nke e ji nkume pịa, nke na-adighị ahụ ụzọ, nke na-adighị anụ ihe, nke na-apughị iri nri ma ọ bụkwanụ inu isisi. ²⁹ Ma ọ bụrụ na unu anọrọ n'ebe ahụ chọọ ONYENWE ANYỊ Chineke unu, unu ga-achotakwa ya, mgbe unu ji obi unu niile na mkpuruobi unu niile chọọ ya. ³⁰ Mgbe mkpagbu b́jara, mgbe ihe ilu ndị a b́akwasiri unu n'oge dị n'ihu, unu ga-emesia ọghachikwute ONYENWE ANYỊ Chineke unu, unu ga-egekwa ntị n'ihe ọ ga-agwa unu. ³¹ N'ihị na ONYENWE ANYỊ Chineke unu b́ Chineke na-eme ebere. Ọ gaghị agonari unu maọbụ laa unu n'iyi, maọbụ chefuọ ọgbugba ndụ ya na nna nna unu ha gbara, nke o ji iyi ọ n'urụ mesie ike.

ONYENWE ANYỊ b́ Chineke

³² Nyochaanụ ihe mere n'oge gara aga, tupu a mụọ unu, na tupu Chineke ekee mmadụ n'ụwa. Juonụ ajụjụ n'ụwa niile, juta ma ihe ukwu dị otu a o metula mgbe ọbula. ³³ O nweela ndị mmadụ n'urụ olu Chineke mgbe o si n'ọkụ gwa ha okwu dika unu mere, ma ha anwughị? ³⁴ O nweela chi ọzọ nwara ka o site na mba ọzọ nwetara onwe ya otu mba, site n'ihe nwalee, site n'ihe iribama na ihe ebube dị iche iche, site n'agha, n'aka dị ike, na ogwe aka esetipuru esetipu, maọbụ n'ihe dị oke egwu dị iche iche, dika ihe niile nke ONYENWE ANYỊ Chineke unu mere n'ala Ijpt n'ihu anya unu abụọ?

³⁵ O gosiri unu ihe ndị a ka unu mara na ONYENWE ANYỊ b́ Chineke n'ezie, na ọ dikwaghị onye ọzọ ma ọ bughị ya. ³⁶ O sitere n'elugwe mee ka unu n'ụ olu ya maka idọ unu aka na ntị. N'ụwa, o mere ka unu hụ oke ogidi ọkụ ahụ o wuru, unu n'kwara olu ya n'etiti ọkụ ahụ. ³⁷ N'ihị ihunanya o nwere n'ebe nna nna unu nọ na n'ihị nhọputa ọ họtara umu umu ha, ka o ji si n'Ijpt duputa unu n'ihu ya. Ọ bụkwa ike aka ya ka o ji mezuo nke a. ³⁸ Ka o site n'ihu unu chupụ mba dij ukwu na ndị dij ike, ma kpobata unu n'ala ha, inye unu ala ahụ dika ihe nketa unu, dij ka o si dij taa.

³⁹ Matanụ nke ọma, ma nabata okwu a n'obi unu na ONYENWE ANYỊ b́ Chineke n'elugwe na n'ụwa. O nwekwaghị chi ọzọ dij ma ọ bughị ya. ⁴⁰ Debenụ ukpuru ya na iwu ndị a niile m na-enye unu taa, ka ihe niile gaara unu na umu unu nke ọma, ka unu biekwa n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke na-enye unu ruo mgbe niile.

Obodo mgbaba

⁴¹ Mgbe ahụ, Mosis họtara obodo atọ n'ofe ọwụwa anyanwụ nke osimiri Jodan, ⁴² ebe onye ọbula gburu mmadụ ga-agbaba ọsọ ndụ, ma ọ bụrụ na ha gburu onye agbataobi ha na-amaghị ama, na-akpoghị ya asị na mgbe gara aga. Ọ ga-agbaba n'otu ime obodo ndị a ichebe ndụ ya. ⁴³ Obodo ndị ahụ b́, Beza, nke dij n'ugwu elu ya dij larị n'ime ọzara. A họtara ya maka ebo Ruben. Ramot, nke dij na Gilead, maka ebo Gad, na Golan, nke dij na Bashan, maka ebo Manase.

Okwu mmalite tupu enye iwu

⁴⁴ Nke a b́ iwu Mosis chere n'ihu umu Izrel. ⁴⁵ Ndị a b́ ihe ama, na ukpuru, na iwu Mosis nyere umu Izrel nke ha aghaghị idebe mgbe ha si n'Ijpt puta ⁴⁶ na ndagwurugwu Bet-Peoa nke dij n'owuwa anyanwụ Jodan, n'ala Saihon, eze ndị Amorait, onye na-achị na Heshbon, b́ onye Mosis na ndị Izrel meriri n'agha mgbe ha si n'Ijpt puta. ⁴⁷ Ndị Izrel nwetaara onwe ha ala ya na ala Ọg, eze Bashan. Eze abụọ ndị a b́ eze ndị Amorait ndị ala ha dij n'owuwa anyanwụ nke osimiri Jodan. ⁴⁸ Ala a sitere n'Aroea, n'onu mmiri Anon ruo n'ugwu Sirion (ya b́ ugwu Hemon), ⁴⁹ ruo n'ala Araba niile, nke dij n'owuwa anyanwụ osimiri Jodan, ruokwa n'Osimiri Nnu, n'ala ala ugwu Pisga.

5

Iwu iri

¹ Mosis kpokotara Izrel niile gwa ha okwu si,

Geenụ ntị, unu Izrel, n'ukpuru ndị a na iwu ndị a niile m na-aguputa na ntị unu taa, mütanụ ha, hụkwanụ na unu debere ha! ² Anyị na ONYENWE ANYỊ Chineke anyị gbara ndụ n'ugwu Horeb.* ³ Ọ bughị ONYENWE ANYỊ na nna nna anyị ha gbara ndụ, kama ọ b́ anyị na ya, anyị niile ndị dij ndụ taa. ⁴ ONYENWE ANYỊ sitere n'etiti ọkụ gwa unu okwu ihu na ihu n'ugwu ahụ. ⁵ E guzoro m n'etiti unu na ONYENWE ANYỊ mgbe ahụ, ikwuputara unu okwu ONYENWE ANYỊ, n'ihị na unu turu egwu ọkụ ahụ, unu arigoghikwa n'ugwu ahụ.

Ọ siri:

* 5:2 5:2 Ọpụ 19:5; Dit 4:23

⁶ “Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu, onye kpọtara unu site n’Ijpt, bụ ala nke ịbụ ohu.

⁷ “Gị enwela chi ọzọ tinyere m.

⁸ Gị emerela onwe gị arụsị a piri api, n’oyiyi nke ụdị ọbụla nke yiri ihe dị n’eluigwe maọbụ nke yiri ihe dị n’ụwa, n’okpuru ya maọbụ n’ime mmiri, n’okpuru ụwa. ⁹ Gị akpọla isiala nye ha, efekwala ha ofufe, n’ihi na Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị, abụ m Chineke ekworo. Onye na-ata ụmụ na ụmụ ụmụ ahụhụ, n’ihi ajoy omume nke ndị mụrụ ha, ọ buladi ruo n’ogbo nke atọ na nke anọ, nke ndị ahụ kpọrọ m asi. ¹⁰ Ma na-egosi ihunanya nye puku ogbo niile nke ndị hūrụ m n’anya, bụ ndị na-edebe ihe niile m nyere n’iwu.

¹¹ Gị ejikwala aha ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gị eme ihe efu, n’ihi na ONYENWE ANYỊ agaghị agụ onye ji aha ya eme ihe efu dika onye ikpe na-amaghị.

¹² Debe ụbọchị izuike site n’ido ya nsọ, dika ONYENWE ANYỊ Chineke gị nyere gị n’iwu. ¹³ N’ime ụbọchị isii ka ị ga-eje ozi gị niile. Ọ bukwa n’ime ha ka ị ga-aruzu ọrụ gị niile, ¹⁴ ma ụbọchị nke asaa bụ ụbọchị izuike nke ONYENWE ANYỊ Chineke gị. Ị gaghị arụ ọrụ ọbụla n’ụbọchị ahụ, gị onwe gị, nwa gị nwoke na nwa gị nwanyi, onye ọrụ gị nwoke, onye ọrụ gị nwanyi, ehi gị, inyinya ibu gị maọbụ anụ ụlọ gị ọbụla, ọ buladi onye ọbja bi n’obodo gị, ka ohu gị nwoke na ohu gị nwanyi zuru ike dika gị onwe gị si ezu ike. ¹⁵ Ị ga-echetakwa na ị bụ ohu n’ala Ijpt, ma ONYENWE ANYỊ Chineke mere ka ị si n’ohu pụta. Ọ bụ ike ya dị ukwu ka o ji naputa gị. Ọ bụ ya mere ONYENWE ANYỊ Chineke gị ji nye iwu na ị ga-edebe ụbọchị izuike nsọ.

¹⁶ Sọpuru nne gị na nna gị, dika ONYENWE ANYỊ Chineke gị nyere gị n’iwu, ka ụbọchị ndụ gị dị ogologo, ka ihe djkwara gị mma n’ala ahụ nke ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gị.

¹⁷ Gị egbula mmadụ.

¹⁸ Gị akwala iko.

¹⁹ Gị ezula ohi.

²⁰ Gị agbala ama ụgha megide onye agbataobi gị.

²¹ Gị enwela anya ukwu n’ebe nwunye onye agbataobi gị di. Gị enwekwala aguu inwetara onwe gị ụlọ onye agbataobi gị, maọbụ n’ebe ala ya, maọbụ ohu ya nwoke, maọbụ ohu ya nwanyi, maọbụ ehi ya, maọbụ inyinya ibu ya, ma ọ bukwanụ n’ihe ọbụla nke onye agbataobi nwere di.”

²² Iwu ndị a ka ONYENWE ANYỊ sitere n’olu ike kwuputa nye ogbako unu niile n’elu ugwu ahụ, site n’ọkụ ahụ na igwe ojii ahụ na oke ọchichiri ahụ. O nweghị okwu ọzọ o tuckwasiri n’elu ya. O mechara dee ha na mbadamba nkume abụọ, nye m ha.

²³ Ma mgbe unu nuru oke olu ahụ kwuru okwu site n’oke ọchichiri ahụ, hukwa ire ọkụ ahụ di egwu na-enwu n’elu ugwu, ndjisi unu, ndi ndu ebo ọbula na ndi okenye unu bjakwutere m. ²⁴ Unu siri, “ONYENWE ANYỊ bụ Chineke anyi egosila anyi ebube ya, na idi ukwu ya, anyi anukwala olu ya site n’ime ọkụ ahụ. Taa anyi ahula na mmadu puru idi ndu ọbuladi ma Chineke kpanyere ha uka. ²⁵ Ma ugbu a n’ihi ginị ka anyi ga-eji nwuo? Ọkụ a, nke na-enwusi ike ga-erechapu anyi. Anyi ga-anwu ma ọ buru na anyi anụ olu ONYENWE ANYỊ Chineke anyi gaa n’ihu. ²⁶ N’ihi na onye di n’etiti mmadu, nke nuru olu Chineke di ndu ka ọ na-ekwu okwu site n’etiti ọkụ, dika anyi nuru ma diri ndu. ²⁷ Gaa nso nulara anyi ihe ONYENWE ANYỊ Chineke anyi na-ekwu, mgbe ahụ, gwa anyi ihe ọbula bụ nke ọ gwara gị, anyi ga-anụ, mekwa ya.”

²⁸ ONYENWE ANYỊ nuru olu okwu mgbe unu gwara m okwu, ONYENWE ANYỊ siri m, “Anula m ihe ndi a gwara gị. Ihe niile ha kwuru ziri ezi. ²⁹ Lee, ọ ga-adi nnoo mma ma mkpuruobi ha di otu a, itu egwu m, na idebe ihe niile m nyere ha n’iwu, ka ihe gaara ha na umu ha nke oma mgbe niile ebighi ebi.

³⁰ “Gaa, gwa ha ka ha laghachi n’ulo ikwu ha. ³¹ Ma gị onwe gị, guzo n’ebe a n’akuku m, ka m nye gị iwu m na ukpuru m niile, ị ga-akuziri ha idebe iwu m, ha aghakwaghị idebe ha n’ala ahụ m gaje inye ha ka ha nweta.”

³² Lezienụ anya ime ihe ndi ahụ niile ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu nyere unu n’iwu. Unu esitela na ha wezuga onwe unu gaa n’aka nri maọbụ n’aka ekpe. ³³ Jegharjanu ije n’uzo niile ONYENWE ANYỊ Chineke unu nyere unu n’iwu, ka unu diri ndu, baa uba, ma meekwa ka ndu unu di ogologo n’ala ahụ unu na-aga inweta.

6

¹ Ndị a bụ iwu, na ụkpụrụ, na ikpe niile nke ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu, nyere m n'iwu ka a kuziere unu ka unu debe, n'ala ahụ unu na-agafe Jodan inweta. ² Ihe e ji nye iwu ndị a bụ ka unu na ụmụ unu, na ụmụ ụmụ unu, tọọ egwu ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu, site n'idebe iwu ya, ogologo ndụ unu niile. O bụrụ na unu emee ya, unu ga-enwe ndụ ogologo. ³ N'urū Izrel ma lezie anya n'irube isi, ka ihe gaara unu nke oma, ka unu baa ụba nke ukwu n'ala ahụ mmiri ara ehi na mmanụ ahụ na-eru n'ime ya, o bụladị dika ONYENWE ANYỊ Chineke nna nna unu ha kwere unu na nkwa.

⁴ N'urū gị Izrel, ONYENWE ANYỊ bụ Chineke anyị, ONYENWE ANYỊ bụ otu. ⁵ Were obi gị niile, na mkpụrụobi gị niile, na uche gị na ike gị niile, hụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị n'anya. ⁶ Iwu ndị a m na-enye gị taa ka ị ga-eme ka o dịrị gị n'obi. ⁷ Ị ga-akuziri ya ụmụ gị. Kwuo okwu banyere ha mgbe ị na-anọdụ ala n'ulo gị, mgbe ị na-aga n'okporoụzọ, mgbe ị na-edina ala na mgbe i si n'ihe ndina bilie. ⁸ Keenụ ha dika ihe iribama n'elu aka unu, kekwasikwa ha dika ihe ncheta n'egedege ihu unu. ⁹ Dee ha n'elu ibo onụ ụzọ ụlọ gị na nke onụ ụzọ ama gị.

¹⁰ Mgbe ONYENWE ANYỊ Chineke ga-akpobata unu n'ala ahụ o n'urū iyi nye nna nna unu ha, bụ Ebrahim, na Ajizik, na Jekob, na inye unu, ala sara mbara nke juputara n'obodo unu na-ewughị, ¹¹ na ụlọ ihe oma di iche iche juputara n'ime ya nke unu na-azughị, na olulu mmiri unu na-egwughị n'onwe unu, na ubi vajin na otutu osisi oliv unu na-amaghị ndị kuru ha, mgbe unu riri ihe rijuo afo, ¹² leroonu anya, ka unu ghara ichefu ONYENWE ANYỊ, onye mere ka unu site n'ala Ijpt puta, bụ ala ebe unu bụ ohu.

¹³ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gị, ka ị ga-atụ egwu, naanị ya ka ị ga-eke ofufe, o bụkwa aha ya ka ị ga-eji n'ụọ iyi. ¹⁴ Unu agbasola chi ndị ozo, bụ chi ndị niile a gbara unu gburugburu na-eke. ¹⁵ N'ihu na ONYENWE ANYỊ Chineke unu, onye nọ n'etiti unu, bụ Chineke ekworo. O ga-eme ka iwe ya di oku megide unu, o ga-ekpochapukwa unu site n'elu ụwa. ¹⁶ Anwala ONYENWE ANYỊ, bụ Chineke gị onwunwa, dika unu nwara ya na Masa. ¹⁷ Lezienụ anya hụ na unu debere iwu niile na ụkpụrụ niile, na ihe ama niile ONYENWE ANYỊ Chineke unu nyere unu. ¹⁸ Meenụ ihe ziri ezi, na nke di mma n'anya ONYENWE ANYỊ, ka ihe niile gaara unu nke oma, ka unu nweekwa ike ibanye, ma nweta ezi ala ahụ ONYENWE ANYỊ ji inụ iyi kwee nna nna unu ha na nkwa. ¹⁹ Ka unu chupukwa ndi iro unu niile site n'ala ahụ, dika ONYENWE ANYỊ n'onwe ya kwuru.

Osisa nye umu umu

²⁰ N'oge na-abia, mgbe nwa nwoke gị ga-ajụ gị si, "Gini bụ isi ihe ama ndi a, na ụkpụrụ ndi a, na iwu ndi a ONYENWE ANYỊ Chineke anyi nyere unu?" ²¹ Ị ga-aza ya si, "Anyi buru ndi ohu Fero n'ala Ijpt, ma site n'ike ya di ukwu, ONYENWE ANYỊ kpoputara anyi site n'ala Ijpt. ²² N'ihu anyi, ONYENWE ANYỊ zipuru otutu ihe iribama di iche iche na ihe ebube di iche iche, di ukwu jookwa njo n'ahu Ijpt na eze Fero nakwa ndi ulo ya niile. ²³ Ma o mere ka anyi site n'Ijpt puta, ikpobata na inye anyi ala ahụ o ji inu iyi kwee nna nna anyi ha na nkwa. ²⁴ N'ihu ya ka ONYENWE ANYỊ ji nye anyi iwu ka anyi debe ụkpụrụ ndi a niile, na-atu ONYENWE ANYỊ Chineke anyi egwu, ka anyi buru ndi ihe ga-agara nke oma ubochi niile, ndi a na-edebe ndu, dika o di taa. ²⁵ O buru na anyi elezie anya debe iwu ndi a niile ONYENWE ANYỊ Chineke anyi nyere anyi, dika o nyere anyi n'iwu, anyi ga-abu ndi na-ejehari n'ezi omume."

7

Iwu banyere ikpochapu ndi Kenan

¹ Mgbe ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu ga-akpobata unu n'ala ahụ unu na-abanye inweta, mgbe o si n'ihu unu chupụ otutu mba ndi a n'ihu unu, bụ ndi Het, ndi Gigash, ndi Amorait, ndi Kenan, ndi Periz, ndi Hiv na ndi Jebus, bụ mba asaa ndi di ike nke ukwu, baakwa ụba karja unu; ² mgbe ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu nyefere ha n'aka unu, unu meriekwa ha, lezienụ anya hụ na unu bibiri ha kpamkpam. Ka unu na ha ghara igba ndu, unu emekwarala ha ebere. ³ Unu na ha aluritakwala di na nwunye, unu enykwala umu ha ndi ikom umu unu ndi inyom ka ha luo, maobu lutara unu unu ndi ikom umu ha ndi inyom. ⁴ N'ihu na nke a ga-eme ka umu unu site n'iso m tugharja, malite ife chi ndi ozo. Mgbe ahụ iwe ONYENWE ANYỊ ga-adị oku megide unu, laakwa unu n'iyi ngwangwa. ⁵ Kama otu a ka unu ga-eme: tikpoonu ebe ichu aja ha niile. Kurienu ogidi arusi ha niile. Gbutukwaanụ osisi Ashera ha, ma suo arusi ha niile oku. ⁶ N'ihu na unu bụ ndi di nsọ nye ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu. ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu ahoputala unu site n'agburu niile di n'ụwa a, ka unu buru ndi nke ya, ihe onwunwe ya di oke onuahia.

⁷ O bughị n'ihu na unu di ukwu n'onuogugu karja ndi mba ozo, ka ONYENWE ANYỊ ji hoputa unu, hụ unu n'anya otu a, n'ezie unu dikarisiri nta n'onuogugu. ⁸ Kama, o

bụ n'ihì ONYENWE ANYÌ hụrụ unu n'anya, mezuokwa iyi ọ ñurụ nye nna nna unu ha, ka o ji site n'aka ya dị ike gbaputa unu site n'ala ebe unu bụ ndị ohu, site n'ike nke Fero, bụ eze Ijpt. ⁹ Matanụ nke ọma na ONYENWE ANYÌ bụ Chineke unu bụ Chineke. Ọ bụ Chineke kwesiri ntụkwasị obi, onye na-edebe ogbugba ndụ ihunanya ya ruo puku ogbo, nye ndị niile hụrụ ya n'anya, ndị na-edebe ihe niile o nyere n'iwu. ¹⁰ Ma onye kpọrọ ya asi, ọ na-eji mbibi kwughachi ya ugwo n'ihu ya,

ọ gaghị egbu oge ikwughachi onye kpọrọ ya asi ugwo n'ihu ha.

¹¹ N'ihì ya, hụ na unu debezuru iwu na ukpuru ndị a m na-enye unu taa.

¹² Ọ bụrụ na unu elezie anya, ñaa ntị n'iwu ndị a, debe ha, ma mezuokwa ha, ONYENWE ANYÌ bụ Chineke unu ga-emezuru unu ogbugba ndụ ihunanya ahụ dika ọ ñurụ n'iyi nye nna nna unu ha. ¹³ Ọ ga-ahụ unu n'anya, gozie unu, meekwa ka unu baa ụba n'ọnuogugụ. Ọ ga-agozi unu n'omumụ, gozie ihe okukụ nke ala unu, oka unu, na mmanya ohuru unu, na mmanụ unu, na umụ ehi unu muru, na umụ igwe aturu unu muru, n'ala ahụ ọ ñurụ nna nna unu ha iyi ime unu. ¹⁴ A ga-agozi unu karịa mba ndị ozo niile di n'ụwa. Ọ dighi onye obula n'ime unu, maobu nwoke maobu nwanị ga-anọ na-amutaghị nwa, ọ dikhaghị anụ ulo unu ga-agba aka nwa. ¹⁵ ONYENWE ANYÌ ga-ewepuru unu orja niile. Ọ gaghị ekwe ka orja ndị Ijpt obula, nke unu na-echeta nke ọma dakwasị unu, orja ndị a niile ka ọ ga-eme ka ọ bjakwasị ndị iro unu! ¹⁶ Mba obula ONYENWE ANYÌ bụ Chineke unu nyefere unu n'aka ka unu ga-ala n'iyi. Unu emerela ha ebere, unu efekwala chi niile ha, n'ihì na nke a ga-aburu unu ihe ñma n'onyà.

¹⁷ Ma eleghị anya, unu ga na-eche n'ime onwe unu si, "Mba ndị a dị ike karịa anyị, olee otu anyị ga-esi chụpụ ha?" ¹⁸ Ma unu atula egwu! Naanị chetanụ ihe ONYENWE ANYÌ bụ Chineke unu mere Fero na ndị Ijpt niile. ¹⁹ Unu ji anya unu hụ onwunwa ukwu niile, ihe iribama niile na ihe ebube niile, n'aka ahụ di ike na ogwe aka esetipuru esetipu, nke ONYENWE ANYÌ bụ Chineke unu ji kpopta unu. ONYENWE ANYÌ bụ Chineke ga-emekwa otu ihe ahụ n'ebe ndi niile a unu na-atu egwu ugbo a. ²⁰ Karisja, ONYENWE ANYÌ bụ Chineke unu ga-ezipu ebu n'etiti ha tutu ruo mgbe ọ buladi ndi foduru ndu, ndi ahụ ga-ezo onwe ha site n'ebe unu no, ghoru ndi e bibiri. ²¹ Unu amala jijiji n'ihu ha, n'ihì na ONYENWE ANYÌ bụ Chineke unu, onye no n'etiti unu bụ Chineke di ukwu, dikwa egwu. ²² ONYENWE ANYÌ bụ Chineke unu, ga-achupu mba ndi a ntakiri ntakiri. Ọ gaghị ekwe ka unu chupu ha otu ugboro, ma ọ bughị ya, umu anu oha oho ga-amuba megide unu. ²³ ONYENWE ANYÌ Chineke unu ga-enyefe ha n'aka unu, ọ ga-etinye ha oke ogbaaghara n'obi, tutu ruo mgbe ha lara n'iyi. ²⁴ Eze ha niile ka ọ ga-enyefe n'aka unu, unu ga-ehichapukwa aha ha n'elu ụwa. Ọ dikhaghị onye puru iguzo n'ihu unu, n'ihì na unu ga-ebibi ha niile. ²⁵ Kpọnu arusi niile nke apiri api nke chi niile ha oku. Unu enwela anya ukwu n'ebe olaocha maobu olaedo di ha n'ahu di. Unu ewerela ya ka ọ buru nke unu, ka unu ghara ibu ndi ọ matara n'onyà, n'ihì na ọ bu ihe aru nye ONYENWE ANYÌ bụ Chineke unu. ²⁶ Unu ewebatala ihe aru obula n'ulo unu, ka unu ghara ibu ihe e debere iche nye mbibi dika ya. Kpọnu ihe aru ahụ asi, ledakwanu ya anya, n'ihì na ihe e debere iche nye mbibi ka ọ bu.

8

Echezola ONYENWE ANYÌ

¹ Lezie anya hụ na i debezuru iwu ndi a niile m nyere gi taa. Ọ buru na i debe ha, ọ bughị naanị na i ga-adị ndu, kama i ga-amuba, banyekwa inweta ala ahụ ONYENWE ANYÌ kwere nna nna gi ha na nkwa. ² Chetakwa otu ONYENWE ANYÌ bụ Chineke gi si duo gi n'ime ozara iri afo anọ ndi a niile. Ọ wedara mmuo gi ala, nwakwaa gi onwunwa imata ihe di gi n'obi, ichoputa ma i ga-edebekwa iwu ya. ³ E, o wedara mmuo gi ala mgbe o mere ka ihe oriri ko gi, mgbe o mere ka i rie manà, nri ahụ gi na nna gi na-amaghị ihe ọ bu. Ọ mere nke a igosi gi na izi gi na ọ bughị naanị achicha ka mmadu ga-eji di ndu, kama ọ bu n'okwu niile nke si n'onu ONYENWE ANYÌ puta. ⁴ Iri afo anọ ndi a niile, uwe gi akaghị nka, ukwu gi azakwaghị aza. ⁵ N'ihì ya, mata nke a n'obi gi, na dika nna si adọ nwa ya aka na ntị, otu a ka ONYENWE ANYÌ bụ Chineke gi si adọ gi aka na ntị.

⁶ Debe iwu ONYENWE ANYÌ Chineke gi. Na-ejghari ije n'uzo ya, ma na-atukwa ya egwu. ⁷ N'ihì na ONYENWE ANYÌ Chineke gi na-ewebata gi n'ala mara mma, bu ala nwere iyi, na odo mmiri, ala nwere mmiri nke si n'ime ya na-asoputa asoghari n'ugwu na ndagwurugwu, ⁸ ọ bu ala na-epu oka wiiti na oka bali, na osisi vaini, na osisi fiig, na osisi pomegranet, na mmanu oliv, na mmanu anu. ⁹ Ọ bukwa ala juputara n'ihe oriri, ebe a na-agaghị enwe uko nri. Ọ bu ala ebe igwe juputara n'ime ya di ka ha bu nkume, ala ebe ọla juputakwara n'ugwu ya niile.

¹⁰ Mgbe i riri rijuo afo, too ONYENWE ANYI Chineke gi n'ih i ala mara mma nke o nyere gi. ¹¹ Ma lezie anya ka i ghara ichefu ONYENWE ANYI Chineke gi, na-edebeghi iwu ya niile, na ikpe ya niile, na ukpuru ya niile, nke m na-enye gi taa. ¹² Ka o ghara i bu, mgbe i riri rijuru afo, mgbe i wuuru onwe gi ezi ulo di mma birikwa n'ime ha, ¹³ mgbe igwe ehi na igwe aturu gi mubara, mgbe olaocha na olaedo gi mubara, na mgbe ihe niile i nwere mubara. ¹⁴ Kpachara anya hu na nganga abanyeghi gi n'obi, ime ka i chefu ONYENWE ANYI Chineke gi onye mere ka i site n'Ijpt, sitekwa n'ala ibu ohu puta. ¹⁵ Onye duuru gi n'ime ozara ukwu ahụ di egwu, ebe agwo ogo na akpi juputara, ebe na-ekpo oku, nke mmiri na-adighi. O sitere na nkume nye gi mmiri onunu. ¹⁶ O ji mana nyejuo gi afo n'ozara, mana ahụ nna gi ha na-amaghi ihe o bu na mbu. O mere ya n'ihu iweda mmuo gi ala, na iwale gi, ka ihe si otu a gaara gi nke oma. ¹⁷ I nwere ike kwuo si, "O bu site n'ike aka m ka m ji baa uba." ¹⁸ Ma cheta ONYENWE ANYI Chineke gi, n'ihu na o bu ya onwe ya na-enye gi ike i ji akpata aku, ime ka ogbugba ndu ya guzose ike, bu nke o nuru nna nna gi ha n'iyi, dika o di taa.

¹⁹ Ma o buru na i chefu ONYENWE ANYI bu Chineke gi, gbasoo chi ndi ozo, fee ha ofufe ma kpokwa isiala nye ha, ana m agba ama megide gi taa na i ghaghi la n'iyi. ²⁰ O buru na unu egeghi nti n'olu ONYENWE ANYI Chineke unu, ime ihe o choro, o ga-ala unu n'iyi, dika o si bibie mba ndi a niile di iche iche o na-ebibi n'ihu unu.

9

O bughi n'ihu ezi omume Izrel

¹ Nuru, Izrel! Taa ka i na-aga igafe osimiri Jordan ibanye ka inweta ala mba ndi di ukwu na ndi di ike karja gi, inweta obodo ndi di ukwu nke nwere mgbidi ha di elu ruo n'eluigwe. ² Ndi bi n'ime ha bu ndi Anak, ndi gbara dimkpa, too ogologo nke ukwu. I maara banyere ha. I nukwaala ka e kwuru si, "Onye puru iguzo onwe ya n'ihu umu Anak?" ³ Ma mata taa na ONYENWE ANYI Chineke gi bu onye na-aga n'ihu gi dika oku na-erepia erepia. O ga-ala ha n'iyi. O bukwa ya ga-eme ka unu lugbuo ha, chupu ha, bibiekwa ha ngwangwa dika ONYENWE ANYI kwere gi na nkwa.

⁴ Mgbe ONYENWE ANYI Chineke gi sitere n'ihu gi chupu ha, asila onwe gi, "ONYENWE ANYI akpobatala m n'ebe a, ka m nweta ala a n'ihu ezi omume m." Mba, o bu naani n'ihu ajo omume nke mba ndi a bi n'ala ahụ ka ONYENWE ANYI ji esite n'ihu gi chupu ha. ⁵ O bughi n'ihu ezi omume gi, maobu izi ezi nke obi gi ka i ga-eji nweta ala ahụ, kama o bu n'ihu ajo omume nke mba ndi a bi n'ime ya ka ONYENWE ANYI Chineke gi ga-eji achupu ha site n'ihu gi. O na-emekwa ya n'ihu imezu nkwa ahụ o kwere nna nna gi ha bu Ibrahim, Ajzik, na Jekob. ⁶ Ya mere, ghotu ya nke oma na ONYENWE ANYI Chineke gi anaghi enye gi ezi ala a ka inweta ya n'ihu ezi omume gi, n'ihu na unu bu ndi isiike.

Nwa ehi olaedo

⁷ Chetakwa nke a ma echefukwala otu i si kpasuo ONYENWE ANYI Chineke gi iwe, mgbe mgbe, n'ime ozara. Site n'ubochi i hapuru Ijpt tutu ruo taa, ka i na-enupu isi n'ebe ONYENWE ANYI no. ⁸ Unu kpasuru ONYENWE ANYI iwe n'ugwu Horeb, ya mere o jiri were iwe laa unu n'iyi. ⁹ Mgbe m rigooro n'elu ugwu ahụ inata mbadamba nkume ndi ahụ bu mbadamba nkume ogbugba ndu di n'etiti ONYENWE ANYI na unu, anoro m n'elu ugwu ahụ iri ubochi ano, ehieha na abali, o dighi nri m riri, o dighi kwa mmiri m nuru. ¹⁰ ONYENWE ANYI nyere m mbadamba nkume abuo ndi ahụ, nke eji mkpisiaka Chineke dee. Edekwasiri n'elu ha iwu niile nke ONYENWE ANYI gwara unu n'ugwu ahụ site n'etiti oku, n'ubochi mkpokota ahụ.

¹¹ Mgbe iri abali ano gwuru ONYENWE ANYI nyere m mbadamba nkume abuo ndi ahụ, bu mbadamba nkume ogbugba ndu. ¹² Mgbe ahụ ka ONYENWE ANYI gwara m si m, "Ridata osiso, n'ihu na ndi gi, ndi i si n'Ijpt duputa, emerula onwe ha, ha emeela ngwangwa iwega onwe ha site n'iwu m nyere ha. Ha emeela onwe ha nwa ehi a kpuru akpu, ka o buru chi ha."

¹³ ONYENWE ANYI gwara m si, "Ahula m na ndi a bu ndi isiike n'ezie. ¹⁴ Hapu m, ka m kpochapu ma hichapukwa aha ha site n'okpuru eluigwe. Aga m emekwa gi ka i ghoo mba di ike karja, dikwa otutu n'onuogugu karja ha."

¹⁵ Ya mere, atughariri m malite isi n'ugwu ahụ na-enwu oku ridata, ejikwa m mbadamba nkume abuo nke ogbugba ndu ahụ n'aka m. ¹⁶ Mgbe m lepuru anya, ahuru m na unu emeela mmehie megide ONYENWE ANYI Chineke unu. Unu akpuolara onwe unu arusi n'udi nwa ehi. Unu esitela n'igbaso iwu ONYENWE ANYI wezuga onwe unu osiso. ¹⁷ Mgbe ahụ, ewere m mbadamba nkume abuo ahụ, tupu ha site n'aka m abuo, kurie ha n'ihu unu.

¹⁸ Mgbe ahụ, adara m n'ala ozo n'ihu ONYENWE ANYI. Iri ubochi anọ, ehizie na abali, erighi m nri maobu nuo ihe onunu obula, n'ihu mmehie niile unu mere. Unu mere ihe ojoo n'anya ONYENWE ANYI si otu a kpasuo ya iwe nke ukwu. ¹⁹ Aturu m egwu iwe na onuma nke ONYENWE ANYI, n'ihu na iwe ya di ukwu megide unu ruo na ikpochapu unu. Ma n'oge ahụ, ONYENWE ANYI gere nti n'ariri m. ²⁰ N'oge ahụ, Eron n'onwe ya, nro n'oke nsogbu, n'ihu na ONYENWE ANYI were iwe megide ya, choo ibibi ya, ma aroro m ONYENWE ANYI ariri n'ihu ya. ²¹ Mgbe ahụ, eweere m ngwa oru mmehie unu, ya bu nwa ehi ahụ unu kpuru, kpo o ya oku, tipia ya, gwerie ya nke oma dika ntu, wunye ntu ya n'ime mmiri nke si n'ugwu na-asoputa.

²² Ozokwa, unu kpasuru ONYENWE ANYI iwe na Tabera, na Masa, o buladi na Kibrot Hataava.

²³ Mgbe ONYENWE ANYI si na Kadesh Banea zipu unu o si unu, "Gaanu nweta ala ahụ m nyere unu." Ma unu nupuru isi n'iwu ONYENWE ANYI Chineke unu nyere unu. Unu ekwanyeghi maobu rubere ya isi. ²⁴ Site n'ubochi m maara ndi unu bu, o dibeghi mgbe unu na-enupughi isi n'ebe ONYENWE ANYI no.

²⁵ O bu ya mere m jiri daa n'ala n'ihu ONYENWE ANYI iri ubochi anọ, ehizie na abali, n'ihu na ONYENWE ANYI kwuru na o ga-ala unu n'iyi. ²⁶ Ekpere m ekpere n'oge ahụ nye ONYENWE ANYI si ya, "Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI biko, alala ndi gi n'iyi, n'ihu na ha bu ihe nketa gi, burukwa ndi i ji ike aka gi na ebube gi gbaputa site n'Ijpt. ²⁷ Elekwasila nupu isi ha na isiike ha anya, kama, cheta nkwa gi, nke i kwere ndi ohu gi, Ebrahim, Aizik, na Jekob. Biko, agunyela ndu ojoo ha, na mmehie ha megide ha. ²⁸ Ma o bughi otu a, ndi obodo ahụ nke i si na ya kpopta anyi ga-asi, 'O bu n'ihu na ONYENWE ANYI apughi inye ha ala o kwere ha na nkwa ka o ji laa ha n'iyi. N'ihu na o kporo ha asi, ka o ji kpobata ha n'ime ozara mee ka ha nwuo n'ebe ahụ.' ²⁹ Ma ha bu ndi gi, ha bukwa ihe nketa gi. Ha bu ndi i sitere n'ike gi di egwu na ike nke aka gi kpopta site n'Ijpt."

10

Mbadamba nkume abuo ozo

¹ N'oge ahụ, ONYENWE ANYI gwara m, si, "Waputa mbadamba nkume abuo dika nke mbu, were ha biakwute m n'elu ugwu. Ozo, wuokwara onwe gi igbe osisi. ² Aga m edekwasi n'elu mbadamba nkume ndi a, okwu niile nke di n'elu mbadamba nkume ndi mbu, bu nke i tupiasiri. I ga-etinyekwa ha n'ime igbe ahụ."

³ Ya mere, eji m osisi akashia kwaa igbe ahụ. A waputakwara m mbadamba nkume abuo yiri ndi nke mbu, were ha rigoro ugwu ahụ. ⁴ ONYENWE ANYI dere n'elu mbadamba nkume ahụ ihe ndi ahụ o dere na mbu, bu iwu iri ndi ahụ o gwara unu n'elu ugwu site n'ime oku, n'ubochi mkpokota ahụ. ONYENWE ANYI nyekwara m ha. ⁵ Mgbe m si n'ugwu ahụ ridata, etinyere m mbadamba nkume abuo ahụ n'ime igbe ahụ m kwara, dika ONYENWE ANYI nyere m n'iwu. Ha dikwa n'ebe ahụ ruo taa.

⁶ (Umụ Izrel gara ije site n'olulu mmiri nke Bene Jaakan garuo Mosera, n'ebe ahụ ka Eron no nwuo, e lie ya n'ebe ahụ. Elieza, bu okpara ya nochiri onodu ya dika onye nchaja. ⁷ Site n'ebe ahụ, ha gagidere ije ruo Gudgoda, sitekwa na ya ruo Jotbata, ala nke iyi na-aso aso juru n'ime ya. ⁸ N'oge ahụ, ONYENWE ANYI kewaputara ebo Livayi ibu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, na iguzo n'ihu ONYENWE ANYI ijere ya ozi na ikwuputa ngozi n'aha ya, dika ha si eme ruo taa. ⁹ O bu nke a mere ndi Livayi enweghi oke maobu ihe nketa n'etiti ndi Izrel ibe ha; ONYENWE ANYI bu ihe nketa ha, dika ONYENWE ANYI Chineke unu gwara ha.)

¹⁰ Ugbu a, anoola m n'elu ugwu ahụ iri ubochi anọ, ehizie na abali, dika m mere n'oge mbu, ONYENWE ANYI gekwara m nti n'oge ugbu a. O bughi ochicho ONYENWE ANYI ibibi unu. ¹¹ ONYENWE ANYI gwara m, "Billie, gaa ka i duru ndi a gaa na njem ha, ka ha banye, ma nwetakwa ala ahụ nke m kwere nna nna ha na nkwa inye ha."

Sopuru ONYENWE ANYI

¹² Ugbu a, Izrel, ginj ka ONYENWE ANYI Chineke gi na-ana n'aka gi ma o bughi ka i tuo egwu ONYENWE ANYI bu Chineke gi, jee ije na nrube isi nye ya, ihu ya n'anya, na iwere obi gi niile na mmuo gi niile fee ya ofufe, ¹³ na ilezi anya debezuo iwu na ukpuru ONYENWE ANYI, ndi m na-enye gi taa, n'ihu odimma gi.

¹⁴ Uwa na eluigwe na ebe niile kachasi elu nke eluigwe, na ihe niile di n'ime ha, bu nke ONYENWE ANYI Chineke gi. ¹⁵ Ma ONYENWE ANYI nwere mmasi n'ahu nna nna unu ha, hukwa ha n'anya, o horo unu, na naani umu ha niile, site n'etiti mba niile dika o di taa. ¹⁶ N'ihu nke a, biekwanu obi unu ugwu, kwusikwanu ibi ndu nke isiike. ¹⁷ N'ihu na ONYENWE ANYI, bu Chineke unu bu Chineke kachasi chi niile, burukwa Onyenwe kachasi

ndị nwenụ niile. Chineke ukwu ahụ, onye dị ike dịkwa egwu, onye na-adighị ele mmadụ anya n'ihu, ọ nakwaghị eri ngarị. ¹⁸ Ọ na-alurū ndị na-enweghị nna, na umụ nwanị na-enweghị di ogụ. Ọ na-ahụ ndị ọbịa n'anya, na-enyekwa ha nri na uwe. ¹⁹ Ya mere, unu onwe unu kwa, hụnụ ndị ọbịa n'anya, n'ihu na unu onwe unu bururị ndị ọbịa n'ala Ijpt. ²⁰ Tụọ ONYENWE ANYỊ Chineke gị egwu, feekwa ya ofufe. Ya ka ị ga-arapara n'ahụ,* ọ bụkwa naanị n'aha ya ka ị ga-ahụ iyi. ²¹ Ọ bụ ya bụ onye ị ga-eto otuto, ọ bụ ya bụ Chineke gị, onye rurū gị ọrụ ndị ahụ dị oke egwu na ebube, nke gị onwe gị ji anya gị hụ. ²² Nna nna unu ndị gara n'Ijpt di naanị iri mmadụ asaa, ma ugbu a, ONYENWE ANYỊ Chineke gị emeela ka ịmụbaa dika kpakpando nke mbara igwe.

11

Ihụ ONYENWE ANYỊ n'anya na irubere ya isi

¹ Hụ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gị n'anya, na-edebuzukwa ikpe ya na ụkpurụ ya na ihe niile o nyere n'iwu. ² Chetanụ taa na ọ bughị umụ unu, kama ọ bụ unu onwe unu jiri anya unu hụ idọ aka na ntị ONYENWE ANYỊ Chineke unu. Ọ bụ unu hūrū idị ukwuu ya, idị ike ya, irusị ọrụ ike nke ike ya, ³ ihe iribama ya niile na ihe niile o mere n'Ijpt, otu o si megide Fero eze Ijpt na ndị ala Ijpt niile. ⁴ Unu hūrū ihe o mere ndị agha Ijpt na inyinya ha, na ugbo agha ha. Otu o si mee ka ha laa n'iyi n'ime Osimiri Uhie, mgbe ha na-achū unu oso, na otu ONYENWE ANYỊ si wetara ha ịla n'iyi ebighị ebi. ⁵ Ọ bughị umụ unu hūrū ihe o meere unu n'oge ahụ niile unu nọ n'ozara tubu unu erute n'ebe a, ⁶ na ihe o mere Datan na Abiram, umụ Eliab, ndị si n'ebo Ruben, otu ala si meghee ọny ya loda ha, ha na ezinaulọ ha, ulọ ikwu ha na ihe ọbụla nke di ndụ ha nwere n'etiti Izrel niile. ⁷ Ma ọ bụ anya unu hūrū oke ihe itunanya ndị a niile ONYENWE ANYỊ mere.

⁸ Lezienụ anya debe iwu ndị a m na-enye unu taa, ka unu nwee ike, baa bichikwaa ala ahụ unu na-agafe Jodan inweta, ⁹ ka unu bie ogologo ndụ n'ime ala ahụ ONYENWE ANYỊ hūrū n'iyi inye nna nna unu ha, na umụ umụ ha, ala mmiri ara ehi na mmanụ ahụ na-eru na ya. ¹⁰ N'ihu na ala a unu na-aga ịbanye n'ime ya inweta adighị ka ala Ijpt, ebe unu si pụta, ebe ị na-agma mkpurū gị, were ụkwū tūwara mmiri ụzọ,* dika a na-eme n'ubi akwukwọ nri. ¹¹ Ma ala unu na-agafe Jodan inweta bụ ala nwere ugwu na ndagwurugwu, nke na-ahụ mmiri ozuzo si n'eluigwe. ¹² Ọ bụ ala nke ONYENWE ANYỊ Chineke unu n'onwe ya na-elekota! Site n'ubochi ruo n'ubochi, sitekwa na mbido afọ ruo n'ogwugwu afọ, anya ya adighị apụ na ya.

¹³ Ya mere, ọ burū na unu ga-eji ntukwasị obi rube isi n'iwu ya niile, nke m na-enye unu taa, ọ burukwa na unu ga-eji obi unu niile na mmụọ unu niile hụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu n'anya, ọ burukwa na unu ga-efe ya ofufe, ¹⁴ ọ ga na-ezite mmiri ozuzo n'oge ya, mmiri ozuzo nke mbụ na nke ikpeazụ, nke ga-eme ka ọka unu mja mkpurū hiri nne, ka unu nwee otutu vajini, nweekwa mmanụ oliv. ¹⁵ Ọ ga-eme ka anụ ulọ gị nwee ahijia ha ga-ata, gị onwe gị ga-enwekwa ihe oriri di ukwuu. Afọ ga-ujukwa gị n'ihe i nwere.

¹⁶ Ma lezienụ anya, ka ahapụ irafu obi unu mee ka unu wezuga onwe unu, bido ife chi ndị ozo ofufe, kpookwa isiala nye ha. ¹⁷ Mgbe ahụ, iwe ONYENWE ANYỊ ga-adị oku n'ebe unu nọ, ọ ga-agbachi eluigwe, mmiri agaghị ezo, ala agaghị epuputakwa ihe ubi, unu ga-alakwa n'iyi n'otu ntabi anya, n'ezị ala ahụ ONYENWE ANYỊ na-enye unu. ¹⁸ Meenụ ka okwu m ndị a digide n'obi unu na n'ime mmụọ unu. Keenụ ha dika ihe iribama n'elu aka unu, kekwasikwa ha dika ihe ncheta n'egedege ihu unu. ¹⁹ Kuzierenụ ha umụ unu, na-ekwu ihe banyere ha mgbe ị na-anodụ n'ulo gị, na mgbe ị na-aga n'okporoụzọ, mgbe ị na-edina ala na mgbe i si n'ihe ndina bilie. ²⁰ Dee ha n'elu ibo ọny ulọ gị na nke ọny ụzọ ama gị. ²¹ Ka ubochi ndụ unu na nke umụ unu di ogologo n'ala ahụ unu na-aga ibi n'ime ya, nke ONYENWE ANYỊ kwere nna unu na nkwa. Dika ogologo ubochi niile ha nke eluigwe di n'elu, ụwa dikwa n'okpuru ya.

²² Ọ burū na unu elezie anya debe iwu niile m na-enye unu taa, na-ahukwa ONYENWE ANYỊ Chineke unu n'anya, na-eso ụzọ ya, na-adaberekwa na ya, ²³ ONYENWE ANYỊ ga-achupụ mba niile bi n'ala ahụ unu na-aga inweta, unu ga-anapukwa ha ala ahụ, ọ buladi na ha buru ibu, siekwa ike karịa unu. ²⁴ Ebe ọbụla unu zonyere ụkwū unu n'ala ahụ aghoala nke unu, site na ndida Negeb ruo Lebanon, sitekwa n'Osimiri Yufretis ruo Osimiri Mediterenja. Ha ga-abụ nke unu. ²⁵ Ọ dighi onye ọbụla purū imegide unu n'ihu na ONYENWE ANYỊ Chineke unu ga-emenye ha egwu na ụjọ n'afọ n'uzo ọbụla unu na-aga, dika o kwere na nkwa.

* **10:20** 10:20 Ya ka ị ga-ejidesi aka ike

* **11:10** 11:10 Nke a bụ n'ala ebe ihe okukū na-adighi eto ma a gbaghi ya mmiri.

²⁶ Lee, taa, ana m eche n'ihu unu ngozi ONYENWE ANYI na obubu onu. ²⁷ Ngozi ga-adiri unu ma o buru na unu edebe iwu ONYENWE ANYI Chineke unu, nke m na-enye unu taa. ²⁸ Nkocha ahụ ga-adi ma o buru na unu aju irube isi nye iwu niile nke ONYENWE ANYI, bu Chineke unu, wezuga onwe unu n'uzo ahụ nke m nyere unu n'iwu taa site n'igbaso chi ndi ozo, nke unu na-amaghi. ²⁹ Mgbe ONYENWE ANYI Chineke unu mere ka unu nweta ala ahụ, a ga-esite n'elu ugwu Gerizim kwuputa ngozi ga-adiri unu, a ga-esitekwa n'elu ugwu Ebal kwuputa obubu onu ga-adakwasị unu. ³⁰ Gerizim na Ebal bu ugwu di n'ofe Jordan, n'akuku okporozu di n'odiada anyanwu. O di nso n'ebe osisi ukwu ndi ahụ toro na More, n'ala ndi Kenan ahụ bi n'Araba, n'akuku Gilgal. ³¹ N'ihu na unu na-aga igafe osimiri Jordan, ibanye nweta ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke unu na-enye unu. Mgbe unu nwetara ya biri n'ime ya, ³² hunu na unu rubere isi debe iwu niile na ukpuru niile m na-eche n'ihu unu taa.

12

Ebe a ga-anọ fee Onyenwe anyi

¹ Ndi a bu iwu na ukpuru niile unu na-aghaghị idebe ogologo ubochi niile unu ga-ebi n'ala ahụ, ONYENWE ANYI Chineke nna unu ha nyere unu, dika ihe nweta. ² Tikpooonu ebe niile nke di n'elu ugwu niile di elu na n'elu ugwu niile di nta, nakwa n'okpuru osisi mgbaso obula, bu ebe mba niile unu na-anapu ala ha fere chi niile ha ofufe. ³ Kwatuokwanu ebe ichu aja ha niile, tijisie ogidi nso ha niile, kpookwa osisi Ashera ha oku, gbutukwanu arusi niile a apiri api nke chi niile ha. Kpochapukwanu aha ha niile site n'ebe niile ahụ.

⁴ Unu agaghị efe ONYENWE ANYI Chineke unu ofufe dika ndi ahụ na-efe arusi na-eme. ⁵ Kama unu choputa ebe ahụ ONYENWE ANYI Chineke unu ga-ahoputa, site n'etiti ebo Izrel niile, ebe o ga-akpokwasị aha ya. N'ebe ahụ ka unu ga-abjakwute ya. ⁶ O bukwa n'ebe ahụ ka unu ga-ewetara ONYENWE ANYI aja nsure oku unu, na aja ndi ozo niile, na otu uzo n'uzo iri unu, na onyinye puru iche unu, bu onyinye unu kwere nkwa inye, na onyinye afọ ofufu unu, na onyinye umu mbu igwe ehi, na igwe ewu na aturu unu. ⁷ Unu na ezinaulo unu ga-anokwa n'ebe ahụ, n'ihu ONYENWE ANYI Chineke unu, rie oriri unu. N'ihu ya kwa ka unu ga-anurikwa onu, n'ihu ihe niile ahụ unu setipuru aka unu ime, na n'ihu ngozi ONYENWE ANYI Chineke unu goziri unu.

⁸ Unu agaghị emekwa ihe masiri unu, dika unu si eme taa, n'ihu na onye obula na-eme ihe obula o chere na o ziri ezi n'anya ya, ⁹ n'ihu na iwu ndi a ebidobeghi idi ire, ebe o bu na unu abanyebeghi n'ebe izuikwe ahụ, na ihe nketa ahụ ONYENWE ANYI Chineke unu na-enye unu. ¹⁰ Kama, mgbe unu gafere osimiri Jordan, birikwa n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke unu na-enye unu dika ihe nketa, mgbe ONYENWE ANYI nyere unu izuikwe, meekwa ka unu nwere onwe unu site n'ebe ndi iro unu no. ¹¹ Mgbe ahụ, unu ga-eweta ihe ndi ahụ niile m nyere unu n'iwu: aja nsure oku unu niile, na aja ndi ozo, na onyinye ahụ puru iche unu kwere nkwa inye, unu ga-eweta ya n'ebe ahụ ONYENWE ANYI Chineke unu hoputara ebe o kpokwasiri aha ya. ¹² Unu na umu unu ndi ikom, na umu unu ndi inyom, na ndi odibo nwoke na nwanyi niile unu, na ndi Livayi bi n'obodo unu, ndi na-enweghi ihe nketa nke aka ha, ga-anọ n'ebe ahụ nuriu onu n'ihu ONYENWE ANYI Chineke unu. ¹³ I gaghị achu aja nsure oku gi n'ebe obula masiri gi, ¹⁴ o bu naani n'ebe ahụ ONYENWE ANYI ga-ahoputa. O ga-ahoputa otu ebe, n'ala otu ebo. O bu naani n'ebe ahụ ka i ga-esure aja unu niile, o bukwa n'ebe ahụ ka i ga-eweta onyinye gi niile.

¹⁵ Otu o di, i puru ino n'ebe obula gbuo anu i ga-eri, dika o bu ele maobu mgbada ugbo a. Rie anu mgbe obula o guru gi aguu, na-erikwa ya mgbe obula i nwetara ya, dika ngozi ONYENWE ANYI Chineke unu na-enye unu. Ma onye di ocha, ma onye na-adighi ocha nwere ike iso rie ya. ¹⁶ Naani iwu di n'iru anu ndi a bu na i gaghị eri obara ya, wusa obara ya n'ala, dika mmiri. ¹⁷ Ma o nweghi onyinye obula a na-enye ONYENWE ANYI i kwesiri ino n'ulo gi rie. I kwesighi ino n'ulo gi rie onyinye ndi a: onyinye otu uzo n'uzo iri nke oka na mmanya ohuru gi, na nke mmanu oliv, na umu mbu nke igwe ehi na igwe ewu na aturu gi, na ihe obula i kwere na nkwa, na onyinye afọ ofufu gi, na onyinye ndi ozo puru iche. ¹⁸ Kama unu ga-eri ha n'ihu ONYENWE ANYI bu Chineke unu, n'ebe ahụ ONYENWE ANYI Chineke unu ga-ahoputa, gi onwe gi, na umu gi ndi nwoke na umu gi ndi nwanyi, na ndi odibo nwoke na nwanyi niile unu, na ndi Livayi si n'obodo unu niile, unu ga-anurikwa onu n'ihu ONYENWE ANYI bu Chineke unu, n'ihu niile aka gi ruputara. ¹⁹ Echefukwala ndi Livayi, gi na ha ga na-enweko ihe ndi a niile, ogologo ubochi niile i biri n'ala ahụ.

²⁰ Mgbe ONYENWE ANYI, bu Chineke gi mere ka oke ala gi saa mbara, dika o kwere gi na nkwa, i nwee oke aguu iri anu na-asi, "Achoro m iri anu," mgbe ahụ, i nwere

ike rie anụ dika i si chọọ. ²¹ Ọ bụrụ n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gi kpọkwasiiri aha ya di gi anya site n'ebe i nọ, i nwere ike gbuo anụ ụlọ site n'igwe ehi maọbụ ewu na aturu nke ONYENWE ANYỊ nyere gi, dika m si nye gi n'iwu. Gbuo ha n'obodo ebe i bi, riekwa ha otu i choro. ²² Rie ha dika i ga-esi rie ele maobu mgbada. Onye obula n'ime unu nwere ike rie ya, ma onye di ocha ma onye na-adighi ocha. ²³ Ma lezie anya hu na i righi obara, n'ihu na ndu di n'obara. I gaghị erikota anụ obula na ndu ya. ²⁴ Erila obara, wusa ya n'ala dika mmiri. ²⁵ Erila ya, ka ihe si otu a gaara gi na umu umu gi nke oma, n'ihu na i na-eme ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYỊ.

²⁶ Ma were ihe ndi ahụ niile i doro nso, ya na ihe obula i kwere ONYENWE ANYỊ na nkwa gaa n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ ga-ahoputa. ²⁷ Chuo aja nsure oku n'elu ebe ichu aja ONYENWE ANYỊ Chineke gi, ma anu na obara. A ghaghị iwusa obara anu ahụ e ji chuo aja n'akuku ebe nchaja nke ONYENWE ANYỊ Chineke gi. Ma i nwere ike rie anu ahụ e ji chuo aja. ²⁸ Lezie anya, debe iwu ndi a niile m na-enye gi. O buri na i mee ya, ihe ga-ara gi na umu gi nke oma, n'ihu na o bu ihe di mma n'anya ONYENWE ANYỊ Chineke gi, na ihe ziri ezi ka i ga na-eme.

²⁹ ONYENWE ANYỊ Chineke gi ga-ala mba niile bi n'ala ahụ i na-aga ibuso agha n'iyi. Ma mgbe i si n'ala ahụ chupu ha, i ga-ebichi n'ala ha. ³⁰ Mgbe i lachara ha n'iyi, lezie anya ka i ghara ima n'onya, site n'iju ajuju ka juputa otu ha si efe chi ha, na-asi, "Mba ndi a o si ana na-efe chi ha ofufe? Anyi ga-emekwa otu a." ³¹ Ekwala ONYENWE ANYỊ bu Chineke gi dika ha si efe chi ha, n'ihu na mgbe ha na-efe chi ha ofufe, ha na-eme ihe aru di iche iche nke ONYENWE ANYỊ kporo asi. O buladi umu ha ndi ikom na ndi inyom ka ha na-esure n'oku nye chi ha di iche iche dika aja.

³² Lezieni anya hu na unu na-eme ihe niile bu nke m nyere unu n'iwu. Unu etinyela ihe n'ime ya maobu wepukwa ihe site na ya.

13

*Ikpere chi ndi ozo**

¹ O buri na onye amuma, maobu onye na-akowa nro aputa n'etiti gi kwee nkwa na ihe iribama maobu ihe di ebube na-aga ime, ² o burukwa na ihe iribama ahụ maobu ihe ebube ahụ e kwuru maka ya emezuo, emesia onye amuma ahụ na-asi, "Ka anyi gbaso chi ndi ozo di iche, ka anyi feekwa ha," bu chi ndi i na-amaghi, ³ egela okwu onye amuma maobu oro nro ahụ ntị. N'ihu na ONYENWE ANYỊ bu Chineke unu na-ele unu ule imata ma unu jikwa obi unu, na uche unu hu ya n'anya. ⁴ O bu ONYENWE ANYỊ bu Chineke unu ka unu ga-eso, naanyi ya ka unu ga-atu egwu. Debeni iwu ya niile na-erubekwara ya isi, na-ejere ya ozi, jidesiekwa ya ike. ⁵ A ga-egbu onye amuma ahụ maobu onye oro nro ahụ nke choro iduhie unu, n'ihu na o choro iweta nnu isi megide ONYENWE ANYỊ bu Chineke unu, onye kporutara unu site n'ala Ijpt, onye gbaputara unu site n'onodu ibu ndi ohu. Ihe o choro ime bu iduhie gi, ka i ghara ibi udi ndu ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gi choro ka i bie. Onwu ya ga-eme ka i wezuga ihe ojoo site n'etiti gi.

⁶ O buri na ezi enyi gi maobu nwanne gi nwoke maobu nwa gi nwoke maobu nwunye gi i huru n'anya ejiri aghughu gwa gi okwu si gi, "Bia ka anyi gaa fee chi ndi ozo ofufe" (bu chi ndi i na-amaghi maobu nke nna gi ha na-amaghi, ⁷ chi nke ndi ala ahụ gbara unu gburugburu, ma ha bu ndi bi gi nso ma ha bu ndi bi n'ebe di anya, site n'otu nsotu nke ala ahụ ruo nsotu nke ozo), ⁸ ekwenyewala maobu naa ntị n'ihe o na-ekwu. Enkwala obi ebere n'ebe o no, ekpuchikwala atumatu ojoo ya niile. ⁹ I ghaghị igbu ha. Buru uzu setipu aka gi tuu ya nkume, ka ndi ozo soro gi tugbuo ya. ¹⁰ Jiri nkume tugbuo ya, n'ihu na o choro ime ka i site n'iso ONYENWE ANYỊ Chineke, wezuga onwe gi, ka i puo, ma chigharia site n'iso ya, bu ONYENWE ANYỊ, onye mere ka i site n'ala Ijpt puta, ala ebe i no n'ime ya dika ohu. ¹¹ Izrel niile ga-anukwa banyere ihe ojoo o mere, ha ga-atukwa ihe ojoo di otu a egwu, o dikwaghị onye obula n'etiti gi ga-achokwa ime ihe ojoo di otu ahụ.

¹² Mgbe i bi n'obodo ndi ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gi na-enye gi, o buri na akuko esite n'otu obodo ndi a ruo gi ntị si, ¹³ na ufodu ndi mmadu jogburu onwe ha eduhie ndi obodo ha, na-asi, "Ka anyi gaa fee chi ndi ozo ofufe" (bu chi ndi i na-amaghi na mbu), ¹⁴ tupu i mee ihe obula, i ga-eburu uzu ju ase, juputa nke oma, ma nyochaputa ma okwu ahụ o bu eziokwu. O buri na o bu eziokwu na-achoputakwara n'ihe aru di otu a mere n'etiti unu, ¹⁵ i ghaghị ibuso obodo ahụ agha jiri mma agha gbuo ndi mmadu niile bi n'ime obodo ahụ. I ghaghị ibibi ya kpamkpam, ma ndi mmadu ma anu ulo ha. ¹⁶ Ihe nkwa niile i si n'obodo ahụ kwata ka i ga-ekpokota n'otu ebe, n'ama di n'etiti obodo ahụ. A ga-akpokwa ha niile oku, gbaakwa obodo ahụ niile oku, dika aja nsure oku nye

* 13: 13:1 Maobu, ikpere arusi

ONYENWE ANYI BU Chineke unu. Ruo mgbe ebighi ebi, obodo ahụ ga-abụ mkpòmkpò ebe, a gaghị ewugharịkwa ya ọzọ. ¹⁷ O dighi ihe ndi ahụ e debere nye mbibi nke e kwesiri ihu n'aka gi. Nke a ga-emekwa ka iwe oku ONYENWE ANYI dajuo, ka o gosikwa gi obi ebere. O ga-enwekwa omiiko n'ahụ gi, meekwa ka i baa uba n'onuogugu, dika o ji inu iyi kwee nna nna gi ha na nkwa. ¹⁸ ONYENWE ANYI Chineke gi ga-eme ihe ndi a ma o buru na i na-erubere ya isi, na-edebezukwa iwu ya niile, nke m na-enye gi taa, ma na-eme ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI Chineke gi.

14

Nri kwesiri oriri na ndi na-ekwesighi

¹ Unu onwe unu bu umu ONYENWE ANYI Chineke unu, ya mere unu egbula onwe unu mma, maobu kpuchapu agiri isi di nso nso egedege ihu unu n'ihu onye nwuru anwu.*

² N'ihu na onye di nso ka i bu nye ONYENWE ANYI Chineke gi. O bukwa gi ka ONYENWE ANYI hoooro site na ndi niile no n'elu uwa, i bu ihe oke onuahia nye ya.

³ Erila ihe obula m kwuru na o bu ihe ruru aru. ⁴ Ndi a bu anumanu unu ga-eri: ehi, aturu, na ewu, ⁵ na ele nta, na mgbada, na aturu ohia, na ewu ohia, ele ukwu, na anigo bi n'elu ugwu. ⁶ Anumanu obula ukwu ya wara njakpa, nke na-ataghari onu ka unu ga-eri. ⁷ Ma otu o di, n'etiti anu ndi ahụ na-ataghari nri maobu ndi ukwu ha wara njakpa, ndi a ka unu na-agaghị eri, inyinya kamel, na ewi maobu ewi nkume, na anu ndi ozo yiri ha, o bu ezie na ha na-ataghari onu, ma ha enweghi ukwu wara njakpa. Ha bu ihe na-adighi ocha nye unu. ⁸ Ezi bukwa anu na-adighi ocha; o bu ezie na o nwere ukwu wara njakpa, ma o dighi ataghari nri. Unu agaghị emetula ozu ha aka maobu rie anu ha.

⁹ N'ime ihe niile e kere eke, di ndu, biri na mmiri, unu nwere ike iri nke obula nwere ntu na akpirikpa, ¹⁰ ma ihe obula nke na-enweghi ntu na akpirikpa, unu erila ha, n'ihu na ha ruru aru.

¹¹ Unu ga-eri nnunu obula di ocha, ¹² ma unu agaghị eri ndi a: ugo, na udele, na udele ojii, ¹³ na ndagbu, na ogankwo, na ndagbu di iche iche, ¹⁴ na ugooma obula di iche iche, ¹⁵ na enyi nnunu, na egbe abali, na nnunu oke osimiri, na egbe di iche iche, ¹⁶ na okwukwu nta, na okwukwu ukwu, na okwukwu nwere mpi, ¹⁷ na okwolo na udele, na komorant, ¹⁸ na ugbala, na utu di iche iche, na nnunu odu nta, na usu.

¹⁹ Umu ahuhu niile na-efe efe ruru aru nye unu, unu erila ha, ²⁰ Ma unu nwere ike iri umu ahuhu ndi ahụ nwere nku, ndi di ocha.

²¹ Unu erila anu obula nwuru anwu. Ma otu o si di, onye obia n'etiti unu nwere ike rie ya. I nwere ike inye ya, maobu resi ya onye ahụ, ma erila ya, n'ihu na onye di nso nye ONYENWE ANYI Chineke gi ka i bu.

Esila nwa ewu maobu nwa aturu n'ime mmiri ara nne ya.

Onyinye otu uzọ n'uzọ iri

²² I ghaghị inye otu uzọ n'uzọ iri nke mkpuru ubi gi afo niile. ²³ I ga-erikwa mkpuru ndi a n'ihu ONYENWE ANYI, bu Chineke gi, n'ebe ahụ o ga-ahoputa ka o buru ebe obibi ya, i ga-anọ n'ebe ahụ rie otu uzọ n'uzọ iri nke oka gi, na mmanya vaini ohuru gi, na mmanu oliv gi, na nwa mbu nke igwe ehi gi, na igwe ewu na aturu gi. Ihe e ji eme nke a bu ka i mta itu egwu ONYENWE ANYI Chineke gi ubochi ndu gi niile. ²⁴ O buru na ebe ONYENWE ANYI hoputara di anya, o burukwa na ONYENWE ANYI Chineke gi agoziela gi ruo na i pughi ibu otu uzọ n'uzọ iri gi gaa n'ebe ahụ (n'ihu na ebe ahụ ONYENWE ANYI hoputara di anya), ²⁵ mgbe ahụ, gbanwee otu uzọ n'uzọ iri nata olaocha, were olaocha ahụ jee n'ebe ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi hoputara. ²⁶ Were olaocha ahụ zuo ihe obula i choro: ehi, na aturu, na mmanya, maobu mmanya siri ike na-aba n'anya maobu ihe obula ozo nke i choro. Mgbe ahụ, gi na ezinaulo gi ga-eri nri n'ihu ONYENWE ANYI Chineke gi, nriakwa onu. ²⁷ Echefukwala ime ka ndi Livayi soro gi rie ihe i kpatara, n'ihu na ha enweghi ihe nketa obula, maobu ihe ubi dika gi.

²⁸ N'ogwugwu afo ato obula, i ga-eweta otu uzọ n'uzọ iri nke ihe ubi gi, chikota ha n'ebe a ga-echebe ha n'obodo gi, ²⁹ ka ndi Livayi, ndi na-enweghi ihe nketa n'etiti gi, na ndi obia, na ndi inyom di ha nwuru anwu, na umu mgbei niile no n'obodo gi, bia n'ebe ahụ were nri ha ga-eri, rijuokwa afo. N'uzọ di otu a, ONYENWE ANYI Chineke gi ga-agozi gi, goziekwa oru aka gi niile.

* **14:1** 14:1 Ihe ndi a bu usoro mmemme iru uju nke ndi na-eme omenaala. Lev 19:27-28

15

Afọ inwere onwe

¹ N'ogwugwu afọ asaa obula, i ga-akagbu ugwo niile mmadu ji gi. ² Otu a ka a ga-esi mee ya: Onye obula e ji ugwo ga-akagbu ugwo niile onye Izrel ibe ya ji ya. O gaghi elekwa anya na onye agbataobi ya maobu nwanna ya ga-akwu ya ugwo ahụ, n'hi na oge a na-ekwusa mgbaghara ugwo ONYENWE ANYI eruola. ³ Mgbaghara a erughị n'ebe ndi obia no, * ma i ghaghi ikagbu ugwo obula nwanna gi ji gi. ⁴ Otu o di, o kwesighi ka ndi ogbenye diri n'etiti gi, n'hi n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi ka inweta dika ihe nketa gi, o ga-agozi gi nke ukwu, ⁵ ma o buru na i rube isi nye ONYENWE ANYI Chineke gi, ma lezie anya debe iwu ndi a niile m na-enye gi taa. ⁶ ONYENWE ANYI Chineke gi ga-agozi gi dika o kwere na nkwa. I ga-agbazinye otutu mba ego, i gaghi ano n'uko! I ga-achi otutu mba, ma ha agaghi achị gi.

⁷ Ma mgbe i banyere n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke unu na-enye gi, a si na e nwee onye ogbenye n'etiti gi, nke bu onye Izrel ibe gi, i gaghi emechi obi gi maobu kechie aka gi megide ya, ⁸ i ghaghi igbazinye ya ihe di ka o si choo. ⁹ Lezie anya ka i ghara inwe udi echiche ojuo a n'obi gi si, "Afo mgbaghara ugwo na-abia nso," n'hi ya, i kechie obi gi ju ibinye nwanna gi no na mkpa ihe o choo. O buru na onye ahụ no na mkpa akwaa akwa kpokuo ONYENWE ANYI, a ga-agu gi dika onye ikpe mmehie mara. ¹⁰ I ghaghi inye ha site n'afọ ofufu, meekwa nke a na-enweghi obi ilu, mgbe ahụ, n'hi nke a, ONYENWE ANYI bu Chineke gi ga-agozi gi n'oru gi niile nakwa ihe niile nke i tinyere aka na ya. ¹¹ A ghaghi inwe ndi ogbenye n'etiti unu, o bu ya mere iwu a jiri di mkpa. Gbasapu aka n'ebe nwanna gi na n'ebe ndi ogbenye na ndi no na mkpa no.

Mmeso a na-emeso ndi ohu

¹² O buru na onye Hibru ibe gi, ndi nwoke maobu ndi nwanyi, eresi gi onwe ha, gbakwaara gi odibo afọ isii, n'afọ nke asaa, i ghaghi ihapu ha ka ha nwere onwe ha. ¹³ Mgbe o hapuru ulo gi, ezipukwala ya n'aka efu! ¹⁴ I ga-esite n'igwe anu ulo gi, na n'ebe izocha oka gi, na n'ebe izocha vaini gi, nye ya onyinye puru iche iji si ya laa n'udo. Nye ya onyinye a dika ONYENWE ANYI Chineke gi si gozie gi. ¹⁵ Cheta na i buru ohu n'ala Ijpt ma ONYENWE ANYI bu Chineke gi gbaputara gi. O bu n'hi ya ka m ji na-enye gi iwu a taa.

¹⁶ Ma o buru na ohu gi asi gi, "Achoghi m ihapu gi," n'hi na o huru gi na ndi ulo gi n'anya, hukwa na ihe na-agara gi na ya nke oma, mgbe gi na ya no. ¹⁷ Were agiga kpopuo nti† ya n'onu uzo ulo gi. O ga-abukwara gi ohu ogologo ndu ya niile. Otu aka ahụ kwa ka i ga-eme ohu gi nwanyi.

¹⁸ Enwela obi mwute mgbe obula i na-ahapu ohu gi ka o nwere onwe ya, n'hi na i ga-echeta na o ruru gi oru afọ isii, ihe i mefukwara erughị okara ihe i gaara eji goo ndi oru. ONYENWE ANYI Chineke gi ga-agozikwa gi n'ihe niile i na-eme.

Anu ulo e bu uzo muo

¹⁹ Nwa oke ehi obula maobu nwa aturu obula maobu nwa ewu obula e bu uzo muo n'ime igwe anu ulo gi ka i ga-edo nso nye ONYENWE ANYI Chineke gi, ejila nwa mbu nke ehi gi e buru uzo muo aru oru ubi, akpachakwala aji nwa ewu maobu nwa aturu obula e buru uzo muo di n'ime igwe ewu na aturu gi. ²⁰ Gi na ezinaulo gi ga-eri anu ndi a n'ihu ONYENWE ANYI Chineke gi afọ obula n'ebe o hoptara. ²¹ Ma o buru na nwa anu obula e buru uzo muo nwere nkwaru, dika ngwuru maobu isi maobu nkwaru obula nke joro njo, i gaghi eji ya achu aja nye ONYENWE ANYI Chineke gi. ²² Kama, ka o buru ihe oriri nye ezinaulo gi n'ime ulo gi. Onye obula, ma ndi di ocha ma onye ruru aru n'oge ahụ ga-eri ya, dika onye obula puru iri anu ele maobu anu mgbada. ²³ Ma erila obara ya. Wusa ya n'ala dika mmiri.

16

Mmemme Ngabiga

¹ Debe onwa Abib* iche maka ime Mmemme Ngabiga ONYENWE ANYI Chineke gi, n'hi na o bu n'onwa Abib ka ONYENWE ANYI Chineke gi mere ka i si n'ala Ijpt puta n'abalị. ² I ga-eji anu si n'igwe aturu na ehi gi churo ONYENWE ANYI Chineke gi aja ngabiga n'ebe ahụ ONYENWE ANYI ga-ahoputa dika ebe obibi nye aha ya. ³ Erila ya na achicha e

* **15:3** 15:3 Ndi obia kwesiri ikwu ugwo a, n'hi na ha adighi eso umu Izrel na-ahapu ala ha ka o zuo ike nye Onyenwe anyi, mgbe afọ asaa ruru. Ya mere, ha nwere ego ikwu ugwo ha ji. Lev 25:1-7 † **15:17** 15:17 Ikpoku nti bu akara e ji amara onye bu ohu na mgbe ochie. * **16:1** 16:1 Nke a bu n'etiti onwa ato na onwa ano n'afọ, dika anyi si agu afọ nke anyi.

ji ihe na-eko achicha mee, kama ubochi asaa ka i ga-eri achicha na-ekoghi eko, ya bu, achicha ahuhu, iji cheta na i si n'ala Ijpt puta ngwangwa. Nke a ga-eme ka i nwee ike na-echeta mgbe i sitere n'ala Ijpt puta, ubochi niile nke ndu. ⁴ Ka ihe obula na-eko achicha ghara ibata n'ezinaulo gi abali asaa ndi ahu. Unu ahapukwala anu obula unu churu n'aja n'oge uhuruchi nke ubochi mbu, nno ruo ututu.

⁵ I gaghi achu aja ngabiga n'obodo obula ONYENWE ANYI Chineke gi nyere gi, ⁶ kariakwa n'ebe ahu ONYENWE ANYI Chineke gi hoputara dika ebe obibi nye ya ka i ga-anu chuo ya. N'ebe ahu ka i ga-achu aja ngabiga gi n'oge uhuruchi, mgbe anwu dachara, n'oge mgbe dika oge ubochi ahu i sitere n'Ijpt puta. ⁷ I ga-ahu ya n'oku riekwa ya n'ebe ahu ONYENWE ANYI bu Chineke ga-ahoputa. N'ututu, i ga-alaghachikwa n'ulo ikwu gi. ⁸ Ubochi isii ka i ga-eri achicha na-ekoghi eko, n'ubochi nke asaa, nweenu mkpokota nye ONYENWE ANYI Chineke gi, arukwala oru obula.

Mmemme owuwe ihe ubi

⁹ Guputa izu asaa site na mgbe i malitere itinye mma iwe ihe ubi n'ukwu oka guzoro eguzo n'ubi gi. ¹⁰ Meenu Mmemme Izu Uka asaa nye ONYENWE ANYI, bu Chineke gi, site na inye onyinye afu ofufu, n'usoro otutu ngozi ONYENWE ANYI bu Chineke gi ji gozie gi. ¹¹ O bu oge inuri onu nye gi na umu gi ndi ikom na ndi inyom, ndi ohu gi nwoke na nwanyi, ndi Livayi bi n'obodo gi, ndi obia, ndi na-enweghi nna na ndi inyom di ha nwuru bi n'etiti gi. Meenu nke a n'ihu ONYENWE ANYI Chineke gi, n'ebe ahu o hoputara dika ebe obibi nye aha ya. ¹² Cheta na i buru ohu n'ala Ijpt, n'ihu nke a, unu echefula iwu ndi a.

Mmemme ulo ikwu

¹³ Mmenu mmemme ulo Ikwu. Unu aghaghi ime ya ubochi asaa mgbe unu wechara ihe ubi, ya bu, mgbe unu chikotachara oka site n'ebe izocha oka, nakwa ebe izocha mmanya unu niile ¹⁴ O bu oge inuri onu, nye gi onwe gi, umu ndi ikom na ndi inyom gi, ndi odibo nwoke na nwanyi unu niile, ndi Livayi, ndi obia, umu mgbei na umu nwanyi niile di ha nwuru anwu ndi bi n'obodo gi niile. ¹⁵ A ga-eme mmemme a nye ONYENWE ANYI Chineke gi ubochi asaa n'ebe ahu ONYENWE ANYI n'onwe ya hoputara. N'ihu na ONYENWE ANYI Chineke gi ga-agozu ihe ubi gi niile, goziekwa akaoru gi niile, ime ka onu gi zuo oke.

¹⁶ Ugboro ato n'afu ka ndi ikom unu niile aghaghi ibia chee onwe ha n'ihu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI unu, n'ebe o ga-ahoputa: n'oge mmemme ndi a: Mmemme Achicha na-ekoghi eko, Mmemme Izu Uka asaa na Mmemme Ulo Ikwu. O dighi onye obula ga-agba aka efu bia n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁷ Onye obula ga-eweta onyinye dika o nwere ike na dika ONYENWE ANYI Chineke gi si gozie ya.

Ndi ikpe

¹⁸ I ga-ahoputa ndi ikpe, na ndiisi ozi n'ebo niile, na n'obodo obula ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi. Ha ga-eme ka ezi ikpe diri ndi mmadu niile. ¹⁹ Ekpekwa ikpe aghugho, maobu kpee ikpe ile mmadu anya n'ihu. Erikwala ngari, n'ihu na iri ngari na-eme ka anya onye amamihe kpoo isi, meekwa ka okwu onye aka ya di ocha gbago agbago. ²⁰ Gbasoo ikpe ziri ezi, mee ka ikpe ziri ezi digide, ka i diri ndu, nweta ala ahu ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi.

Ikpere arusi†

²¹ Amanyela oyiyi osisi chi Ashera obula gi n'akuku ebe ichu aja i wuru nye ONYENWE ANYI Chineke gi. ²² Eguzokwala ogidi nkume obula n'ihu na ha bu ihe ONYENWE ANYI Chineke gi kporo asi.

17

¹ Achuru ONYENWE ANYI bu Chineke gi ehi maobu aturu nwere nkwaru obula maobu ntupo. Onyinye di otu a bu ihe aru n'ebe o no.

² O buru na i nu na onye obula n'ime obodo ndi ahu ONYENWE ANYI nyere gi, nwoke maobu nwanyi na-eme ihe di nu n'anya ONYENWE ANYI Chineke gi ime ihe megidere ogbugba ndu ya, ³ o buru na onye ahu efee chi ndi ozo, maobu kporo isiala nye ha, maobu fee anwu, maobu onwa, maobu kpakpando nke mbara eluigwe bu ihe m na-enyeghi n'iwu, ⁴ o buru na e mere ka i maara n'ihe di otu a di maobu i nu ya, i ghaghi iju ase, nyochaa ya nke oma. O buru na ihe i nuru bu eziokwu, o buru n'ezie na e mere ihe aru di otu a n'ala Izrel, ⁵ kporo nwoke maobu nwanyi ahu mere ihe ojoo di otu a, kporuta ya n'onu uzu ama obodo, tuo ya nkume, tugbuo ya. ⁶ Ma otu o si di, a gaghi eme ka onye ahu nwuo site naani n'ama otu mmadu, kama o ga-anwu site n'ama

† 16:20 16:21 Ikpere chi ndi ozo

mmadụ abụọ maọbụ atọ gbara. ⁷ Ndi ahụ gbara akaebe n'isi ya ga-eburu ụzọ tọọ ya nkume, tupu mmadụ niile esoro tugbuo ya. Site n'ụzọ di otu a, unu ga-ekpochapụ ihe ojoo site n'etiti gi.

Ụlọ ikpe

⁸ O buru na unu enwee okwu siri ike na mkpebi, dika igbu ochu, maobu okwu na uka metutara mmadu, maobu ilu ogu nke mmeru ahụ daputara n'ime ya, ihe unu ga-eme bu iweta ikpe ahụ n'ebe obibi ONYENWE ANYI Chineke gi hoputara, ⁹ n'ihu ndi nchujaja, bu ndi Livayi na onye no n'ochie ikpe n'oge ahụ ka ha gubie ikpe ahụ. ¹⁰ I ga-emekwa dika mkpebi ha nyere gi n'ebe ahụ ONYENWE ANYI ga-ahoputa. Lezie anya hu na i mezuru ihe niile dika ha si tuziere gi aka. ¹¹ Mee dika iwu ha ziri gi si di, na dika mkpebi ha nyere gi si di. Ewezugala onwe gi site n'okwu ha nyere gi n'uzo obula ¹² Ma onye ahụ ledara onye nchujaja na onye ikpe ahụ a hoputara ije ozi nye ONYENWE ANYI Chineke gi ga-anwu. Unu ga-esi n'ala Izrel wezuga ihe ojoo di otu ahụ. ¹³ N'uzo di otu a, mmadu niile ga-anu ihe mere onye ahụ nupuru isi, ha ga-atu egwu ghara ibu ndi mpako.

Inwe eze

¹⁴ Mgbe i banyere n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi, merie ndi bi n'ime ya, biri n'ime ya, i nwere ike malite ichie n'obi gi si, "Anyi kwesiri inwe eze dika mba ndi ozo niile di anyi gburugburu." ¹⁵ O si otu a diri, lezie anya hu na onye i ga-eme eze bu onye ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi ga-ahoputa. Onye ahụ aghaghị ibu onye Izrel n'ihu na i kwesighi ime onye mba ozo eze ka o chja gi. ¹⁶ Hu na eze ahụ i hoputara enweghi otutu inyinya. Eze ahụ ekwesikwaghị izipu ndi ga-aga Ijpt izuputara ya otutu inyinya ozo, n'ihu na ONYENWE ANYI agwala gi si, "I gaghị alaghachi Ijpt ozo." ¹⁷ Eze ahụ agaghị enwe otutu nwunye, n'ihu na nke a ga-eme ka obi ya si n'ebe ONYENWE ANYI no puo. O gawkaghị abagha uba oloacha na oloed oke.

¹⁸ Mgbe o nokwasiri n'ocheeze dika eze, o ga-esite n'akwukwo iwu a ndi nchujaja bu ndi Livayi na-edebe, deputara onwe ya iwu a metutara obibi ndu ndi eze. ¹⁹ Ihe ahụ o deputara ka o ga-agu mgbe niile na ndu ya. Nke a ga-eme ka o muta itu egwu ONYENWE ANYI Chineke ya, na igbaso ihe niile di n'iwu na ukpuru ndi a. ²⁰ Igu akwukwo iwu a mgbe niile ga-eme ka o mata na o nweghi uzo o si di elu karja umunna ya. O ga-emekwa ka o ghara iwezuga onwe ya site n'iwu a n'uzo obula. Mgbe ahụ, ya onwe ya, na umu umu ya ga-achị alaeze Izrel ogologo oge.

18

The nketa ndi nchujaja na ndi Livayi

¹ Ndi nchujaja bu ndi Livayi, na ndi ebo Livayi niile agaghị enwe oke maobu ihe nketa obula dika ebo ndi ozo n'Izrel. Ihe onyinye ichu aja niile e wetara n'ihu ONYENWE ANYI site n'oku bu ihe nketa ha. ² Ha agaghị enwe ihe nketa obula n'etiti umu Izrel ndi ozo, n'ihu na ONYENWE ANYI aburula ihe nketa nke ha dika o kwere ha na nkwa.

³ Nke ga-abu oke ruuru ndi nchujaja n'ebe ndi mmadu no, n'ebe ndi na-achu aja, site n'anu ehi maobu aturu: a ga-enye onye nchujaja ubu aka ya, agba ya abuo na afo ya. ⁴ Ha ga-enwetakwa mkpuru mbu nke owuwe ihe ubi unu, ya bu, oka mbu unu, mmanya vajni ohuru unu, mmanu oliv unu na aji mbu a kpuchaputara site n'ahu igwe aturu unu. ⁵ N'ihu na ONYENWE ANYI Chineke unu ahoputala ebo Livayi na umu umu ha site n'ebo niile nke Izrel ka ha buru ndi ga-eguzo jee ozi n'ihu ONYENWE ANYI oge niile.

⁶ Onye Livayi obula si n'ebe o bi kwapu gaa biri n'obodo ozo n'Izrel nwere ike ije n'ebe ichu aja ONYENWE ANYI hoputara, ⁷ o ga-eje ozi n'aha ONYENWE ANYI bu Chineke ya dika umunna ya ndi Livayi na-eje ozi n'ihu ONYENWE ANYI. ⁸ O ga-esokwa keta oke a na-ekenye ndi Livayi bi n'obodo ahụ, n'agbanweghi na o na-enweta ego site n'orire e rere ihe onwunwe ezinaulo ya.

Ikpere arusi

⁹ Mgbe i banyere n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi, amutakwala ime omume aru dika ndi mba bi n'ala ahụ. ¹⁰ Ka a hapu ichota onye obula n'etiti gi nke na-ewere nwa ya nwoke maobu nwanji nye ka a kpoo ya oku n'ihu ichuru chi ndi mba ozo aja. Ka onye Izrel obula ghara ibu onye na-aju mmuo ase maobu onye mgbaasi maobu na-agba aja, ¹¹ maobu onye na-aku mmadu ibe ya ogwu, maobu onye na-aju mmuo ojoo ase, maobu dibia afa maobu onye na-aju ase site n'aka ndi nwuru anwu. ¹² Onye obula na-eme ihe ndi a bu onye ONYENWE ANYI kpoo asi. O bukwa n'ihu ihe aru ndi a ka ONYENWE ANYI Chineke gi ji na-achupu ndi bi n'ala a. ¹³ I ghaghị ibu onye zuruoke n'uzo niile n'ihu ONYENWE ANYI Chineke gi.

Onye amụma nke ga-abịa

¹⁴ Mba ndị i na-aga inweta ala ha bụ ndị na-ajụ ase site n'aka ndị mgbaasị na ndị na-agba aja, ma ONYENWE ANYỊ Chineke gị anabataghị na i ga-eme ihe dị otu ahụ. ¹⁵ Kama ONYENWE ANYỊ Chineke gị ga-eme ka onye amụma nke dị ka m biliere unu site n'etiti unu, site n'etiti ndị unu bụ Izrel. O bụ ya ka unu ga-ana ntị. ¹⁶ N'ihì na nke a bụ ihe gị onwe gị rịọrọ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gị n'ugwu Horeb, n'ubochi mkpokota ahụ. I kwuru si, "Anyị achọghị inụ olu ONYENWE ANYỊ maọbụ hụ oku ahụ dị egwu anya ozo, ka anyị ghara inwu."

¹⁷ N'ihì ya, ONYENWE ANYỊ gwara m okwu si m, "Ihe ha kwuru dị mma. ¹⁸ Aga m eme ka onye amụma bilie n'etiti ha, onye Izrel dika gị. Aga m agwa ya ihe o ga-ekwu, okwu niile m tinyere n'onụ ya ka o ga-agwa ha. ¹⁹ Onye obula juru ige ntị n'okwu m niile nke onye amụma ga-agwa ha n'aha m ka mụ onwe m ga-emesi ike. ²⁰ Ma onye amụma obula sitere na nganga obi ya kwuo okwu n'aha m, bụ okwu nke m na-ezighi ya ka o kwuo, ga-anwu, maobu onye amụma obula nke kwuru okwu n'aha chi ndi ozo, onye amụma ahụ ga-anwukwa."

²¹ I nwere ike ikwu n'obi gị si, "Olee otu anyi ga-esi mata na okwu e kwuru si n'aka ONYENWE ANYỊ n'ezie?" ²² Otu a ka unu ga-esi mata, o buru na ihe onye amuma buru n'amuma n'aha ONYENWE ANYI emezughi, okwu ahụ esighi n'ebe ONYENWE ANYI nọ bja. O bụ okwu onye amụma ahụ cheputara kwuo n'onwe ya. Unu atula ya ujo.

19

Obodo mgbaba

¹ Mgbe ONYENWE ANYỊ Chineke gị bibiri mba ndi ahụ nwe ala ahụ o na-enye gi, mgbe i chupuru ha bichie n'obodo ha nakwa ulo ha niile, ² mgbe ahụ, kewaputa* obodo ato n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gi inweta, doo ha iche. ³ Kewaa ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gi dika ihe nketa uzo ato ka otu obodo mgbaba diri n'otu akuku. Wuzie uzo e si aga n'obodo ndi a ka o diri onye na-agba oso mfe igbaje n'ebe ahụ.

⁴ Nke a bụ iwu banyere onye obula gburu mmadu gbaba n'ebe ahụ maka izere ndu. O buru na mmadu esite na-amaghi ama gbuo onye agbataobi ya, bu onye o na-akpoghi asi n'oge gara aga, o ga-agbaba n'obodo ahụ n'ihì ize ndu ya. ⁵ O buru na mmadu na ihe ya agaa n'ohia iwa nku ma isi anyuike ya esite n'osisi ya dapu dagbuo nwoke ahụ so ya gaa iwa nku, nwoke ahụ na-awa nku ga-agbala n'ime otu obodo ndi a ichebe ndu ya. ⁶ Ma o bughì otu a, onye ahụ na-agba ugwo ochu ga-esite n'onuma juru ya obi chuo nwoke ahụ oso, chukwute ya, gbuo ya ma o buru na obodo mgbaba ahụ adiri n'ebe di anya, o bu ezie na nwoke ahụ abughì onye kwesiri onwu, ebe o bu na o siteghì n'ekworo gbuo onye o gburu. ⁷ O bu nke a mere m ji nye unu iwu ka unu weputara onwe unu obodo mgbaba ato.

⁸ O buru na ONYENWE ANYI Chineke gi emee ka oke ala gi saa mbara dika o nuru nna nna gi ha n'iyi na o ga-eme, o burukwa na o nye gi ala niile dika o kwere na nkwa, ⁹ n'ihì na i leziri anya gbasoo iwu ndi a m nyere gi taa ihu ONYENWE ANYI Chineke gi n'anya, na ije ije dika uzo ya si di, mgbe ahụ, i nwere ike hoputa obodo ato ozo, nke ga-abu obodo izere ndu. ¹⁰ N'uzo di otu a, i ga-enwe ike gbochie onwu ndi aka ha di ocha. Obara onye na-adighi ihe o mere agaghi adikwa gi n'isi, n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi dika ihe nketa.

¹¹ Ma o buru na nwoke obula echere onye o kporo asi n'uzo, gbuo ya, mesia gbara oso gaa n'ime otu obodo ndi a, ¹² ndi okenye obodo ya ga-ezi ndi mmadu ka ha gaa kpata ya site n'ebe ahụ. Ha ga-ewerekwa ya nyefee n'aka onye ga-aboro onye ahụ nwuru anwu obo, ka o gbuo ya. ¹³ Emerela ya ebere. I ghaghi ikpochapu site n'Izrel ikpe omuma nke so iwufu obara ndi aka ha di ocha, ka ihe gaara gi nke oma.

¹⁴ Mgbe i batara n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-aga inye gi dika ihe nketa, ehigari ala oke ala onye agbataobi gi n'ala ahụ enyere gi inweta.

Ndi akaebe

¹⁵ Amala onye obula ikpe mmehie n'ihì ama otu onye gbara. E kwesiri inwe ndi akaebe abuo, maobu ato tupu a maa mmadu ikpe.

¹⁶ O buru na onye obula achoo imegide onye ozo site n'igba ama ugha, ¹⁷ a ga-eduru mmadu abuo ahụ bja n'ihu ONYENWE ANYI na n'ihu ndi nchujaja na ndi ikpe na-arụ oru n'oge ahụ. ¹⁸ Ndi ikpe ga-enyocha okwu ahụ nke oma. O buru na a choputa na onye

* **19:2** 19:2 Obodo ato Ndi a bu obodo ato ozo tinyere ndi mbu e kewaputara n'owuwa anyanwu Jordan n'ihì ize ndu. Ndi a ga-adi n'ebe odida anyanwu nke Jordan.

akaebe ahụ gbara ama ugha, ¹⁹ ọ ga-ata ahụhụ ahụ nwoke ahụ ọ gbagidere akaebe gaara ata. N'uzo dị otu a, ị ga-ekpochapụ ndị ojoo site n'etiti gi. ²⁰ Ndi niile nuru ya ga-atu egwu, ha agaghị emekwa ihe ojoo di otu ahụ ozo. ²¹ Emekwala ebere obula. Ndu laara ndu, anya laara anya, eze laara eze, aka laara aka, ukwu laara ukwu.

20

Ibu agha

¹ Mgbe i puru ibuso ndi iro gi agha, o buru na i lee anya hu na ndi iro gi nwere otutu inyinya, ugbog agha na ndi agha di ukwu n'onuogugu karija gi, unu atula egwu, n'ihu na ONYENWE ANYI Chineke gi, onye ahụ mere ka i si n'ala Ijipt puta n'udo, nonyeere gi. ² Tupu agha ebido, otu onye nchujaja ga-eguzo n'ihu ndi agha Izrel gwa ha okwu si, ³ "Geenu ntị, unu ndi Izrel, taa, unu na-apu ibuso ndi iro unu agha. Unu atula egwu. Unu atula ujo. Ka obi unu gharakwa ida mba. ⁴ N'ihu na ONYENWE ANYI Chineke unu ga-eso unu gaa, o ga-aluru unu ogo imegide ndi iro unu, o ga-enyekwa unu mmeri."

⁵ Mgbe ahụ, ndi ochiagha ga-esi otu a gwa ndi agha Izrel okwu si ha, "O nwere onye obula n'ime unu wuru ulo oheru o na-edobeghi nso nye ONYENWE ANYI? Ka onye di otu a laghachi n'ulo ya. Ka onye ahụ ghara inwu n'agha hapu ulo ya, ka nwoke ozo doo ya nso nye ONYENWE ANYI! ⁶ O di nwoke obula kuru ubi vaini oheru nke o na-esitebeghi n'ime ya ghoo mkpuru obula? Ya laa, ka o ghara inwu n'agha, hapuru ya onye ozo nke ga-eri mkpuru si na ya! ⁷ O di nwoke nwere nwaagboghoo o kwere nkwa na o ga-alu? Ya laa, gaa luo nwanyi! N'ihu na o buru na o nwuo n'agha, nwoke ozo ga-alu ya." ⁸ Mgbe ahụ, ndi ochiagha ahụ ga-ekwukwa si, "O di onye egwu na-atu? O buru na o nwere onye ujo na-atu, ya laghachi n'ulo ya ka itu ujo ya hapu ijide ndi ozo." ⁹ Mgbe ndiisi agha gwachara ndi agha ha okwu ndi a, ha ga-ahoputa ndiisi ga-achikota usuu ndi agha.

¹⁰ Mgbe i bjaruru obodo obula nso ibuso ya agha, i ga-ebu uzo kpo ndi bi n'ime ya oku, maka ime udo. ¹¹ O buru na ha anabata ime udo, megheere gi onu uzo ama ha, ndi niile bi n'ime obodo ahụ ga-aburu gi ndi oru na-agbakwara gi odibo. ¹² Ma o buru na ha ekweghi ime udo, luso gi agha, mgbe ahụ, ndi agha gi ga-agba ya gburugburu. ¹³ Mgbe ONYENWE ANYI Chineke gi nyefere gi ya n'aka, were mma agha gbuo nwoke obula no n'ime ya. ¹⁴ Ma umu nwanyi niile na umuntakiri niile, anu ulo niile na ihe nkwa niile nke ndi obodo ahụ ka i ga-edebere onwe gi. I ga-ewerekwa ihe nkwa nke ONYENWE ANYI Chineke gi nyere site n'aka ndi iro gi mee ihe di gi mma. ¹⁵ Iwu ndi a metutara naani mmeso i ga-emeso obodo ndi tere anya. O metutaghi obodo ndi na-adighi n'ime mba ndi a di nso.

¹⁶ Ma otu o di, n'obodo niile ndi ahụ ONYENWE ANYI Chineke na-enye gi dika ihe nketa, o nweghi ihe obula na-eku ume i ga-ahapu ndu. Laa ihe niile na-eku ume n'iyi. ¹⁷ I ghaghi ila obodo ndi a n'iyi: obodo ndi Het na nke ndi Amorait, nke ndi Kenan na nke ndi Periz, nke ndi Hiv na nke ndi Jebus, dika ONYENWE ANYI Chineke gi nyere gi n'iwu. ¹⁸ Ma o bughị otu a, ha ga-akuziri gi ime ihe ndi ahụ niile ruru aru ha na-eme mgbe ha na-efe chi ha di iche iche, mee ka i mehie megide ONYENWE ANYI Chineke gi.

¹⁹ Mgbe i nochibidoro obodo obula ogologo oge, na-ebu agha megide ya maka iwere ya, ebibila osisi na-amị mkpuru di n'ime ya site n'iji anyuikwe gbutuo ha. N'ihu na i nwere ike rie mkpuru osisi ha, egbutula ha. Osisi di n'ohia ha o bu ndi mmadu, na i ga-anochibido ha? ²⁰ Naani osisi na-adighi amị mkpuru ka i ga-egbutu, nke a na-adighi eri mkpuru ya eri. Jiri ha meere onwe gi ngwa ogo, dika ubibi, na nkwa, na ihe unu ji etitu mgbidi obodo ahụ.

21

Onwu amaghi ihe kpatara ya

¹ Mgbe i batara n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi inweta, biri n'ime ya, o buru na i hu otu onye e gburu egbu ka o togbu n'ime ohia, ma i maghi onye gburu ya, ² ndi okenye gi, na ndi ikpe ga-aputa, tu o di anya nke obodo niile di gburugburu ohia ahụ, site n'ebe ahụ onye ahụ e gburu egbu togbu. ³ Ndi okenye obodo ahụ ga-ewere nwa nne ehi a na-ajibeghi ruo oru, maobu nyara yoku obula ⁴ ha ga-eduru ya gaa na ndagwurugwu nke mmiri na-eru n'ime ya, ndagwurugwu a na-egwuzebeghi mgbe obula iru oru ubi n'ime ya, nke a na-akughi mkpuru n'ime ya, gbajie olu nwaagboghoo ehi ahụ n'ebe ahụ. ⁵ Ndi nchujaja, umu Livayi, ga-abia, n'ihu na ONYENWE ANYI Chineke gi ahoputala ha ka ha buru ndi na-ejere ya ozi. Ha ka o hoputakwara ikwuputa ngozi n'aha ONYENWE ANYI, na ikpe niile metutara mmeru ahụ. ⁶ Mgbe ahụ, ndi okenye niile

nke obodo ndi ahụ dīkarīsiri ozu ahụ nso, ga-akwọ aka ha n'elu nwaagboghọ ehi ahụ,* nke ahụ a gbajiri olu n'ime ndagwurugwu ahụ. ⁷ Ha ga-ekwuputa si, "Aka anyi di ọcha, ọ bughị anyi gburu nwoke a, anyi amakwaghị onye gburu ya. ⁸ ONYENWE ANYI, kpuchiere ndi gi Izrel mmehie ha, bu ndi gi i gbaputara. Agula ndi gi dika ndi ikpe mara n'ihu onwu nwoke a na-emeghi ihe ojoo." Otu a ka a ga-esi kpuchie mmehie n'ihu mwufu ọbara ahụ. ⁹ N'uzo di otu a, ka i ga-esi wezugara onwe gi ikpe omuma gaara abụ nke gi n'ihu ọbara onye ahụ nwuru anwu, ebe ọ bu na i meela ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI.

Ilu ndi inyom a dotara n'agha

¹⁰ Mgbe i puru ibuso ndi iro gi agha, ọ buru na ONYENWE ANYI Chineke gi emee ka i merie ndi iro gi, dota ufodu n'ime ha n'agha, ¹¹ ọ buru na i hu nwaagboghọ mara mma nke masiri gi n'etiti ndi a dotara n'agha, i nwere ike iduru ya ka ọ buru nwunye gi. ¹² I ga-akpobata ya n'ulo gi, mee ka ọ kpucha agiri isi ya, bekwa mbọ ya niile, ¹³ yipu uwe ahụ o yi mgbe e jidere ya. Ọ ga-anodu n'ulo gi ruo uju n'ihu nna ya na nne ya otu onwa. Emesja, i nwere ike ibakwuru ya gho di ya, ya onwe ya ga-aghokwa nwunye gi. ¹⁴ Ọ buru na ihe ya amasikwaghị gi, i ga-ahapu ya ka ọ gaa ebe ọbula ọ choro. I gaghi ere ya n'onu ego ọbula maobu kpasị ya agwa dika ohu, ebe ọ bu na i wedala ya n'ala site n'ihu oto ya anya.

Oke ruru okpara

¹⁵ Ọ buru na nwoke luru ndi inyom abuo, ma hu otu n'ime ha n'anya karja nke ozo, ọ burukwa na ndi inyom abuo ahụ mutaara ya umu ndi ikom, ma nwanyi ahụ ọ kporo asi buuru uzo muta nwa nwoke, ¹⁶ mgbe nwoke ahụ na-eke ihe onwunwe ya, ọ gaghi ewere oke ruuru okpara ya, nke nwanyi ahụ ọ kporo asi mutara kenye nwa nwoke nke nwanyi ahụ ọ huru n'anya muru. ¹⁷ Ọ ga-anabata nwa nwoke nke nwanyi ahụ ọ na-ahughi n'anya mutara di ka okpara, nye ya, oke abuo site n'ihe niile o nwere. N'ihu na nwoke ahụ bu mmalite ume ya, onodu nke i bu okpara bukwa nke ya.

Nwa isiike

¹⁸ Ọ buru na nwoke amuta nwa nwoke na-eme isiike, nke na-enupu isi, onye na-adighi ege nna ya na nne ya nti, ọ buladi mgbe ha doro ya aka na nti. ¹⁹ Nne ya na nna ya ga-eduru ya gaa n'ihu ndi okenye, n'onu uzo ama obodo ha. ²⁰ Ha ga-agwa ndi okenye obodo ahụ, "Nwa anyi nwoke a na-eme isiike, na-enupu isi, ọ dighi ege nti n'olu anyi. Ọ bu onye mmefu na onye na-ahubiga mmanya oke." ²¹ Ndi ikom niile nke obodo ahụ ga-ewere nkume tugbuo ya. N'uzo di otu a, unu ga-ekpochapu ihe ojoo ahụ n'etiti unu. Ndi Izrel niile ga-anu ihe mere, ujo ga-atukwa ha.

Iwu di iche iche

²² Ọ buru na nwoke ọbula emee ihe ojoo kwesiri onwu, ọ buru na e kpee ya ikpe onwu, kwugbuo ya n'osisi, ²³ unu agaghi ahapu ozu ya ka ọ digide n'elu osisi abali ahụ niile. Hunu na e liri ya n'otu ubochi ahụ, n'ihu na onye ọbula a kwubara n'elu osisi bu onye Chineke buru onu. Emerula ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi dika ihe nketa.

22

¹ Ọ buru na i hu ehi, maobu aturu nwanna gi ka ọ na-akpafu, emela dika a ga-asi na i hughị ya, jide ya, kpulaara ya onye nwe ya. ² Ọ buru na i maghi onye nwe ya, maobu na nwanna gi ebighi nso, were ya laa n'ulo gi, hapu ya n'ebe ahụ tutu onye nwe ya achowa ya, mgbe ahụ ka i ga-ewere ya nyeghachi ya. ³ Otu a kwa ka i ga-eme ma i hu inyinya ibu nwanna gi, maobu uwe, maobu ihe ọbula i ga-atututa. Were ya debere onye nwe ya.

⁴ Ọ buru na i hu inyinya ibu, maobu ehi nwanna gi ka ha dara n'uzo, elela anya n'ebe ozo, gaa nyere ya aka bulie ya.

⁵ Nwanyi ekwesighi iyi uwe ndi ikom, nwoke agaghi eyikwa uwe ndi inyom. N'ihu na ihe aru ka ọ bu n'anya ONYENWE ANYI Chineke gi.

⁶ Ọ buru na i hu akwu nnunu togbo n'ala, maobu nke di n'elu osisi, ọ burukwa na ọ bu nnunu nke no n'elu umu ya, maobu n'elu akwa ya, ewerela nne na umu nnunu ya. ⁷ Hapu nne nnunu ka ọ laa, ma were naani umu ya. Ihe ga-agakwara gi nke oma n'ihu ya, i ga-enwekwa ndu ogologo.

* **21:6** 21:6 Omume di otu a, ziputara na ha bu ndi aka ha di ọcha n'onwu onye ahụ e gburu.

⁸ *Mgbe i wuru ụlọ, wuokwa ihe mgbochi gburugburu elu ya, nke ga-eme ka onye ọbụla ghara isi n'elu ya dapụ, si otu a wetara ụlọ na onye nwe ya ikpe ọmụma nke iwufu ọbara.

⁹ Akụla ụdị mkpuru abụọ n'ubi vainị gị. Ọ bụrụ na i mee otu a, ihe ọkụkụ ndị a, na mkpuru ha miri ga-abụ ihe ruru arụ.

¹⁰ Ejikọla ehi na inyinnya ibu maka ido ihe e ji akọ ala ubi.

¹¹ Eyila uwe e ji ụzọ ihe abụọ kpaa, dika uwe aji anụ na ogbo ọcha kpaa.

¹² I ga-akpanyere onwe gị ihe ogbo akpara akpa, n'akụkụ anọ nke uwe mgbokwasị gị.

Mmekorita nwoke na nwanyi

¹³ Ọ bụrụ na nwoke alụọ nwaagboghọ, mesie mgbe o dinakwuru ya kpebie n'obi ya na ọ chọkwaghị ilu ya ọzọ, ¹⁴ ọ bụrụ na nwoke a ekwutoọ nwaagboghọ ahụ, mebie aha ya kwuo na nwaagboghọ ahụ amatalari nwoke tupu ha abụọ alụọ, ¹⁵ nne nwaagboghọ ahụ, na nna ya, ga-ewere ihe ga-egosi na nwa ha amabeghi nwoke gaa n'ihu ndi okenye obodo ahụ, n'onu ụzọ ama. ¹⁶ Nna nwaagboghọ ahụ ga-agwa ndi okenye, "Enyere m nwoke a nwa m nwanyi dika nwunye, ma ugbu a, ọ chokwaghị ilu ya. ¹⁷ Ugbu a, o boola ya ebubo ihere, si, 'Achoputaghi m ihe obula n'ahu nwa gi nwanyi a ihe na-egosi na o maghi nwoke.' Ma nke a bu ihe ngosi na ada anyi amaghi nwoke." Mgbe ahụ ndi muru ya ga-agbasapu akwa ahụ n'ihu ndi okenye obodo ahụ. ¹⁸ Ndi okenye obodo ahụ ga-akporo nwoke nyekwa ya ahuhu. ¹⁹ Ha ga-emekwa ya ka o kwuo nna nwaagboghọ ahụ narị shekel ọlọcha, n'ihu na o boro nwaagboghọ Izrel na-amaghi nwoke ebubo ugha. Nwaagboghọ ahụ ga-anogide buru nwunye nwoke ahụ. Nwoke ahụ agaghị achupukwa ya ubochi ndu ya niile.

²⁰ Ma ọ bụrụ na ebubo nwoke ahụ bu eziokwu, na achoputaghi ihe gosiri na nwaagboghọ ahụ amaghi nwoke. ²¹ A ga-eduru nwaagboghọ ahụ puta n'onu ụzọ ụlọ nna ya, n'ebe ahụ ka ndi ikom obodo ya ga-anọ were nkume tugbuo ya. N'ihu na o mere ihe ihere jogburu onwe ya n'Izrel, site n'ibi ndu akwuna mgbe o ka nọ n'ulo nne ya na nna ya. I ghaghị ikpochapu ihe ojoo ahụ site n'etiti unu.

²² Ọ bụrụ na e jide nwoke ebe ya na nwunye onye ozo dina, ma nwoke ahụ dinara ya ma nwanyi ahụ o dinara aghaghị inwu. N'uzo di otu a, i ga-ekpochapu ihe ojoo a site n'Izrel.

²³ Ma ọ bụrụ na nwaagboghọ na-amaghi nwoke a na-alu alu na nwoke ozo edinakoo n'ime obodo, ²⁴ ya na nwoke ahụ ka a ga-eduru gaa n'onu ụzọ ama obodo, were nkume tugbuo ha n'ebe ahụ, ka ha nwuo, nwaagboghọ ahụ ga-anwu n'ihu na o tighi mkpu, ma nwoke ahụ ga-anwu n'ihu na o mebiela nwunye nwoke ibe ya na-achọ ilu. Unu aghaghị ikpochapu ihe ojoo site n'etiti unu.

²⁵ Ma ọ bụrụ na nwoke ezute nwaagboghọ na-amaghi nwoke a na-alu alu n'ohia, were ike mee ka ha abuo dina, o bu naani nwoke ahụ ga-anwu. ²⁶ Aka nwaagboghọ ahụ di ocha, o dighi mmehie o mere nke ikpe onwu ji adiri ya, n'ihu na onodu ya di ka onodu mmadu ahụ onye iro ya biakwasiri na mberede gbuo ya. ²⁷ A puru i si na nwaagboghọ ahụ tiri mkpu ma o dighi onye no inaputa ya.

²⁸ Ọ bụrụ na nwoke obula ejiri ike jide nwaagboghọ na-amaghi nwoke, nke nwoke obula na-ekwebeghi nkwa ilu, mee ka ha abuo dinaa, ²⁹ nwoke ahụ ga-akwu nna nwaagboghọ ahụ iri shekel ọlọcha ise. Ọ ga-alukwa nwaagboghọ ahụ n'ihu na o mebiela ya. Ọ gakwaghị achupu ya ubochi niile nke ndu ya.

³⁰ Nwoke obula agaghị alu nwunye nna ya, n'ihu na o bu nwunye nna ya. Ime ihe di otu a bu imeru ihe ndina nna ya.

23

Ndi na-agaghi esonye na mkpokota ahụ

¹ Nwoke obula echipara mkpuru amu ya, maobu nke e bipuru mkpuru amu ya, agaghị esonye na mkpokota ONYENWE ANYI.

² Nwa obula a mutara site n'ikwa iko agakwaghị esonye na mkpokota ONYENWE ANYI, umu umu ya, ruo n'ogbo nke iri, agakwaghị esonye na mkpokota ONYENWE ANYI.

³ Onye Amon, maobu onye Moab, agaghị esonye na mkpokota ONYENWE ANYI, o buladi ruo n'ogbo nke iri ha. ⁴ N'ihu na ha e jighi achicha na mmiri bja zute unu n'uzo mgbe unu si Ijpti puta, ha goro Belam, nwa Beoa, onye si Petu nke di na Aram Naharaim, ka o buo unu onu. ⁵ Ma ONYENWE ANYI Chineke gi egeghi Belam nti, kama ONYENWE ANYI Chineke gi gbanwere ibu onu ahụ mee ka o ghooro gi ngozi, n'ihu na ONYENWE ANYI

* 22:8 22:8 Iwu a bu ihe di mkpa n'ihu na elu ulo ha na-adi larii, nke bu na mmadu nwere ike ijeghari n'ebe ahụ, maobu dinaa ala n'abalị n'oge okpomoku.

Chineke gi hụrụ gi n'anya. ⁶ Achọla udo ndi Amon na Moab, na odimma ha ubochi ndu gi niile ruo mgbe ebighi ebi.

⁷ Ma eledala ndi Edom anya, n'ih i na ndi Edom bu umunna unu. Unu eledala ndi Ijipt anya, n'ih i na unu biri dika ndi obia n'ime ala ha. ⁸ Umụ a ga-amuru ha n'ogbo nke ato ha nwere ike ibata na mkpokota nke ONYENWE ANYI.

Adighi ocha n'omuma ulo ikwu

⁹ Mgbe unu mara ulo ikwu unu maka ibu agha megide ndi iro unu, wezuganu onwe unu site n'ihe obula na-adighi ocha. ¹⁰ Nwoke obula n'etiti gi nke na-adighi ocha site n'inyu mkpuru nwa n'ahu ya n'abali, ga-apu gaa nodu n'azu omuma ulo ikwu. ¹¹ O ga-anọ n'ebe ahụ ruo uhuruchi, emesia, o ga-asa ahụ ya loghachi n'ulo ikwu n'anyasi.

¹² I ga-enwekwa otu ebe ndi gi ga-anọ jee n'ogwe ga-adi n'azu omuma ulo ikwu. ¹³ Onye obula n'ime unu ga-enwe shovel dika otu n'ime ngwa agha ya. Mgbe obula kwa o jere n'ogwe, o ga-eji ya gwuo ala kpochie nsi o nyuru. ¹⁴ Ulo ikwu gi ga-adi nso, n'ih i na ONYENWE ANYI Chineke gi na-ejeghari n'etiti gi ichebe gi, na inaputa gi site n'aka ndi iro gi. ONYENWE ANYI achoghi ihu ihe obula na-adighi mma n'anya, ka o ghara ilaghachi azu iso gi.

Iwu ndi ozo

¹⁵ O buru na ohu esite n'aka onye nwe ya gbakwute unu, akwagidela ya ka o loghachi, ¹⁶ hapu ya ka o biri n'etiti gi n'ime obodo obula masiri ya, emegbukwala ya.

¹⁷ O dighi nwoke maobu nwanyi, onye Izrel ga-agho akwuna ulo arusi. ¹⁸ I gagh i ewebata n'ulo ONYENWE ANYI Chineke gi, onyine obula site n'ego nwanyi na-agba akwuna kpatara, maobu site n'ego nwoke ahụ na-edebe onwe ya dika akwuna nye ndi ikom ibe* ya kpatara, iji mezuo nkwa obula. N'ih i na ha abuo bu ihe ruru aru n'anya ONYENWE ANYI Chineke gi.

¹⁹ A nakwala onye Izrel ibe gi omurunwa, n'ihe obula i binyere ya, maobu ego, maobu nri, ma o bukwani ihe obula ozo nwere ike imuta omurunwa. ²⁰ Onye mba ozo ka i ga-ana omurunwa n'ihe i binyere ya, o bughi onye Izrel ibe gi. Ka ONYENWE ANYI bu Chineke gi gozie gi n'ihe niile i tinere aka gi ime n'ala ahụ nke i na-aba inweta.

²¹ Mgbe i kwere ONYENWE ANYI bu Chineke gi nkwa, alala azu n'ikwughachi ya, n'ih i na ONYENWE ANYI Chineke gi chorọ ka i kwughachi nkwa gi osisi. O ga-abukwara gi mmehie ma i meghi ya. ²² Ma o gagh i aburu gi mmehie ma o buru na i kweghi nkwa obula! ²³ Ihe obula nke i kwere na nkwa, jisie ike hu na i mezuru nke ahụ dika okwu gi si di, n'ih i na o bu onyine afọ ofufu nye ONYENWE ANYI Chineke gi.

²⁴ O buru na i banye n'ubi vaini onye agbataobi gi, i nwere ike ghorọ mkpuru vaini obula i chorọ rachaa n'ebe ahụ, ma etinyela mkpuru obula n'akpa gi. ²⁵ Otu a kwa, i banye n'ubi oka onye agbataobi gi, ghorọ mkpuru oka obula i chorọ n'aka gi, nọkwa n'ebe ahụ taa ya, ma i gagh i etinye mma iwe ihe ubi n'ime oka ha ndi guzoro eguzo.

24

¹ O buru na nwoke akporo nwanyi, luo ya, ma emesia ihe nwanyi ahụ amasikwagh i ya n'ih i na o di ihe o choputara n'ahu ya nke na-adighi mma, o ga-edede akwukwo alukwagh i m nye nwanyi ahụ n'aka, zilaa ya. ² O buru na emesia, nwoke ozo aluo ya, ³ ma nwoke ahụ ekpebiekwa igbara ya akwukwo achokwagh i m, maobu na nwoke a mesiri nwuo, ⁴ nwoke mbu ahụ luru nwanyi ahụ agagh i alu ya ozo, n'ih i na nwanyi a aburula onye ruru aru nye nwoke ahụ. O bukwa aru n'anya ONYENWE ANYI ma di ya nke mbu luo ya ozo. Ihe di otu a ga-eweta ihe ojoo n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke na-enye gi dika ihe nketa.

⁵ Nwoke obula luru nwunye oheru agagh i apu soro ndi agha, maobu soro ruo oru ozo puru iche, otu afọ ka o ga-enwere onwe ya ino n'ulo ya, ya na nwunye ya, ime onwe ha obi uto.

⁶ Mmadu agagh i ewere nkume ikwo nri dika ihe ebe, n'ih i na o bu ihe onye nwe ya ji achota nri ubochi ya.

⁷ O buru na onye obula ezuru nwanna ya onye Izrel n'ohi, mesoo ya mmeso dika ohu, maobu ree ya, onye ohi ahụ ga-anwu. Nke a bu ikpochapu ihe ojoo n'etiti gi.

⁸ Gbalisie ike ihu na i na-eso iwu niile onye nchaja, bu onye Livayi nyere gi banyere ndi nwere orja ekpenta, n'ih i na agwala m ya usoro ha ga-agbaso. ⁹ Chetakwa ihe ONYENWE ANYI Chineke gi mere Miriam, mgbe i si n'Ijipt na-aputa.

¹⁰ O buru na i binye mmadu ihe obula, abanyekwala n'ulo ya inata ihe a na-enye gi di ka ihe ebe. ¹¹ Guzo n'ez i! Ka onye ahụ i na-ebinye ihe wetara gi ihe ihe ahụ n'ez i.

* 23:18 23:18 Maobu, ego e retara na nkita

¹² O buru na o bu onye ogbenye na-enweghi ihe, e jidela ihe ibe ya naba ura abali. ¹³ Weghachiri ya akwa ahụ n'anyasi, ka onye agbataobi gi jiri ya hie ura abali. Mgbe ahụ ha ga-ekele gi, ONYENWE ANYI Chineke gi ga-agukwara gi ya n'ezì omume.

¹⁴ Emegbula nwa ogbenye mkpa na-akpa i goro oru, ma onye ahụ o bu nwa Izrel ma o bukwani onye obia bi n'obodo gi. ¹⁵ Kwuo ya ugwo ya ubochi niile tupu anwu adaa, n'ihu na ebe o bu nwa ogbenye, obi ya dabeere n'ugwo ahụ i ga-akwu ya. O buru na i meghe otu a, o ga-akwa akwa kpokuo ONYENWE ANYI megide gi. A ga-agukwara gi ya dika mmehie.

¹⁶ Agaghị eme ka ndi muru umu nwuo n'ihu ihe umu ha metara, maobu mee ka umu nwuo n'ihu ihe ndi muru ha metara, onye obula ga-anwu n'ihu mmehie nke aka ya.

¹⁷ Ikpe ziri ezi ga-adiri, o buladi onye obia na nwa mgbei, anarakwala nwananyi di ya nwuru anwu uwe ya dika ihe ibe. ¹⁸ Cheta mgbe niile na i bururu ohu n'ala Ijipt, ma ONYENWE ANYI Chineke gi gbaputara gi, n'ihu nke a ka m ji enye gi iwu ndi a.

¹⁹ O buru na i lefuokwu oka ufodu anya mgbe i na-ewe ihe ubi n'ubi gi, alaghachila azu n'ubi gi ichiri ha. Hapuru ya ndi obia, na ndi inyom di ha nwuru anwu, na umu mgbei, ONYENWE ANYI Chineke gi ga-agosi gi, o ga-emekwa ka i baa uba. ²⁰ Mgbe i nakutusi mkpuru osisi oliv gi, ejeghachila azu n'alaka obula inyochazi ya, ichoputa ma i ghotachaala mkpuru niile miri n'elu ha. Hapuru ndi obia na umu mgbei, na ndi inyom di ha nwuru mkpuru obula foduru. ²¹ Otu a ka i ga-emekwa n'ihe banyere mkpuru ubi vainji gi. Atutukochala mkpuru niile miri n'elu ya. Hapuru ndi obia, na ndi mgbei, na ndi inyom di ha nwuru ihe niile foduru. ²² Chetakwa na o nwere mgbe i bu ndi ohu n'ala Ijipt. O bu n'ihu ya ka m ji na-enye gi iwu a.

25

¹ Mgbe esemokwu di n'etiti ndi mmadu, ha ga-ebuga ikpe ha n'uloikpe ebe ndi ikpe ga-elanye anya n'ikpe ahụ, maa onye ajo omume ikpe, meekwa ka onye aka ya o iocha nwere onwe ya. ² O burukwa na onye ikpe mara kwesiri ka apia ya utari, onye oikape ga-eme ka onye ahụ dinaa ala n'ihu ya, ka apiakwa ya onuogugu utari kwesiri ajo omume ya, ³ ma agaghị eti ya kariya onu utari iri ano. O buru na e tie onye ahụ ikpe mara onu utari kariya nke a, o ga-abu onye e leliri anya n'ihu ndi Izrel ibe ya.

⁴ Mgbe ehi* na-azocha oka, ejila ihe kechie ya onu.

⁵ O buru na nwoke anwu na-amutaghi nwa, nwunye ya ahụ agaghị alu di n'ama, kama nwanne nwoke di ya ga-aluru ya, ha ga-edinakokwa. ⁶ Nwa nwoke mbu nwanyi ahụ ga-amu ga-aza aha nwoke ahụ nwuru anwu, ka a ghara ihichapu aha ya n'ala Izrel.

⁷ Ma o buru na nwoke ahụ aja ilu nwunye nwanne ya nwuru anwu, nwanyi ahụ ga-ejekwuru ndi okenye obodo ahụ n'onu zo ama, gwa ha si, "Nwanne di m ajula ime ka aha nwanne ya nwoke digide n'Izrel. O kweghi iru oru kwesiri nwanne di n'ebe m no."

⁸ Ndi okenye obodo ga-akpo ya, duo ya odu. O buru na o nogide ju si, "Achoghi m ilu ya," ⁹ nwanyi ahụ ga-ejekwuru ya n'ihu ndi okenye, topu akpukpokwu o yi n'ukwu aka nri ya, buo ya asu n'ihu, si ya, "Otu a ka a na-eme nwoke obula juru iwuli ulo nwanne ya nwoke." ¹⁰ A ga-ama ahiri ya n'Izrel dika, "Ezinaulo nwoke ahụ e sitere n'ukwu ya yipu akpukpokwu ya."

¹¹ Mgbe ndi ikom abuo na-alu ogu, o buru na nwunye otu n'ime ha abia inaputa di ya site n'aka onye na-eti ya ihe, ma nwanyi ahụ esetipu aka jide nwoke ahụ n'amụ ya, ¹² a ga-egbupu aka nwanyi ahụ. Ebere adighi ya.

¹³ Enwela uzo ihe otutu abuo n'ime akpa gi, nke di aro, na nke na-adighi aro.†

¹⁴ Enwela udi ihe otutu abuo n'ulo gi, nke ukwu na nke nta. ¹⁵ I ghaghị inwe ezi ihe otutu na nke zuru ezu. Nke a ga-eme ka ndu gi di ogologo, dikwa mma n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi. ¹⁶ N'ihu na ONYENWE ANYI Chineke gi kporo onye obula na-eme ihe ndi a asi, bu onye obula na-agho aghughu.

¹⁷ Cheta ihe ndi Amalek mere gi n'uzo mgbe i si n'Ijipt na-aputa. ¹⁸ Chetakwa na ha lusoro gi ogu mgbe ike gwuru gi, mgbe i dara mba, tigbuo ndi niile ji nwayoo nabia n'azu. Ha atukwaghi egwu Chineke. ¹⁹ Mgbe ONYENWE ANYI Chineke gi mere ka i nwere onwe gi site n'aka ndi iro gbara gi gburugburu, mgbe o mere ka i zuru ike n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi dika ihe nketa, ime ka i nweta ya, i ghaghị igbuchapu ndi Amalek, ka ha buru ndi a na-agaghị echetakwa ozo n'okpuru eluigwe. Echefukwala ime otu a.

* **25:4** 25:4 Otutu oge, ehi bu ihe na-azocha oka n'ebe izocha oka. A na-eji osisi kegide anu ndi a na nkume igwe nri, mgbe ha na-agahari, ukwu ha bu ihe na-azocha mkpuru oka site n'igbugbo ya. N'otu oge ahụ, nkume igwe nri ahụ na-egweri oka ndi a ka o buru utu oka. † **25:13** 25:13 Nke ukwu na nke nta

26

Onyinye mkpuru mbu na otu uzọ n'uzọ iri

¹ Mgbe ị ga-aba n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gi na-enye gi dika ihe nketa, mgbe ị nwetara ya, birikwa n'ime ya, ² ị ga-ewere ufodu n'ime mkpuru niile si n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gi na-enye gi, tinye ya n'ime nkata, were ya gaa n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu ga-ahoputa, dika ebe a kpokwasiri aha ya. ³ Ị ga-agwakwa onye nchujaja nọ n'oru n'oge ahụ okwu si: "Ana m ekwuputa taa nye ONYENWE ANYỊ Chineke gi na abjala m n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ nupuru nna nna anyi ha n'iyi inye anyi." ⁴ Onye nchujaja ahụ ga-anara nkata ahụ, dọba ya n'ihu ebe ichu aja ONYENWE ANYỊ Chineke gi. ⁵ Mgbe ahụ, ị ga-ekwuputa n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke gi si, "Nna nna m bu onye Aram na-awaghari awaghari, onye jere Ijpt izere ndu."* Ha di ole na ole mgbe ha gara Ijpt, ma n'Ijpt ha ghorọ mba di ukwu, ndi di ike, na ndi bara uba n'onuogogu. ⁶ Ma ndi Ijpt mejoro anyi, mee ka anyi taa ahuhu n'ihu oru di ike nke ha bokwasiri anyi. ⁷ Mgbe ahụ, anyi tikuru ONYENWE ANYỊ Chineke nna nna anyi. ONYENWE ANYỊ nuru olu anyi, hukwa mmegbu a na-emegbu anyi, na ndogbu anyi na-adogbu onwe anyi n'oru, na onodu ojoo anyi. ⁸ ONYENWE ANYỊ ji aka di ike na nna nna anyi o setiri eseti, n'otutu ihe oke egwu na oru iribama, na ihe ebube, si n'Ijpt kpoputa anyi. ⁹ O kpobata anyi n'ebe a, nye anyi ala a, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. ¹⁰ Ya mere, ugbu a, ONYENWE ANYỊ, lee, ewebatala m mkpuru mbu sitere n'ala i nyere m." Doba nkata ahụ n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke gi, kpokwa isiala nye ya n'ebe ahụ. ¹¹ Mgbe ahụ, gi na ndi Livayi, na ndi mbjarambia bi n'etiti unu, ga-anuri onu n'ihe oma niile ONYENWE ANYỊ Chineke gi nyere gi na ezinaulo gi.

¹² N'afọ nke ato obula, ị ga-enye onyinye puru iche, onyinye otu uzọ n'uzọ iri, nke ihe ubi gi. N'afọ ahụ, ị ga-enye ndi Livayi, na ndi obia, na umu mgbei, na ndi inyom di ha nwuru, onyinye otu uzọ n'uzọ iri gi, ka ha rie ya n'obodo gi di iche iche, ka afọ jukwa ha. ¹³ Ị ga-ekwuputa n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke gi si, "Esitela m n'ulo wepu oke ahụ di nso, nye ha ndi Livayi, na ndi obia, na umu mgbei, na ndi inyom di ha nwuru, dika i nyere m n'iwu, enupughi m isi maobu chefu iwu gi obula. ¹⁴ Erighi m ihe obula si n'ime ya mgbe m na-eru uju maobu wepu ihe obula n'ime ya n'onodu adighi ocha m, o dikwaghi nke m ji churo ndi nwuru anwu aja. Egeela m nti n'olu ONYENWE ANYỊ Chineke m, meekwa ihe niile i nyere m n'iwu. ¹⁵ Site n'ebe obibi nso gi di n'eluigwe ledata anya gi, gozie ndi gi Izrel na ala a i nyere anyi, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya, dika i kwere nna nna anyi ha na nkwa."

Igbaso iwu ONYENWE ANYỊ

¹⁶ ONYENWE ANYỊ Chineke gi na-enye gi iwu taa si gi gbaso ukpuru ndi a na iwu ndi a. Lezie anya hu na i ji obi gi niile na mkpuruobi gi niile debe ha. ¹⁷ I kwuputala taa na ONYENWE ANYỊ bu Chineke gi, i kweekwala nkwa na ị ga-ege ya nti, debe iwu ya niile, na ukpuru ya niile, na ị ga-emekwa ihe niile o si gi mee. ¹⁸ Taa kwa, ONYENWE ANYỊ ekwuputala na unu bu ndi nke aka ya, dika o kwere na nkwa, na ị ga-edebekwa ihe niile o nyere n'iwu. ¹⁹ O kwuru na o ga-emekwa ka i karja mba niile o kere elu, n'otuto, n'aha, nsopuru na ija mma. Na unu ga-abukwa mba di nso nye ONYENWE ANYỊ Chineke unu, dika o kwere na nkwa.

27

Ebe ichu aja n'ugwu Ebal

¹ Mosis na ndi okenye Izrel nyere ndi Izrel iwu si, "Debenu iwu ndi a niile m na-enye unu taa. ² Mgbe ị gabigara osimiri Jodan ruo n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gi na-enye gi, bukọtaanu nkume buru ibu n'otu ebe, jirikwa urọ ocha techie ha. ³ Deputa n'elu nkume ndi ahụ iwu na ukpuru ndi a mgbe ị batara n'ala ahụ mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru n'ime ya, nke ONYENWE ANYỊ Chineke nna nna gi kwere nkwa inye gi. ⁴ Mgbe ị nokwa n'ofe ozọ nke osimiri Jodan, doo nkume ukwu ndi a n'ugwu Ebal, dika m na-enye gi n'iwu taa. Jirikwa urọ ocha techie ha. ⁵ Wuokwara ONYENWE ANYỊ Chineke gi ebe ichu aja ya n'ebe ahụ. Ebe ichu aja eji naani nkume wuo, nke ejighi ihe ngwa oru igwe ruo ihe bula na ya. ⁶ Jiri nkume a na-awaghi awa wuore ONYENWE ANYỊ Chineke gi ebe ichu aja ahụ, chukwa aja n'elu ya nye ONYENWE ANYỊ Chineke gi. ⁷ Chuo aja udo n'ebe ahụ, rie ha, ma nurjakwa onu n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke gi. ⁸ Deputa iwu ndi a nke oma, n'elu nkume ndi ahụ i guzobere."

Ibu onu site n'ugwu Ebal

* 26:5 26:5 Onye a na-ekwu banyere ya bu Jekob, Hos 12:12; Jen 43:3; 45:7,11

⁹ Mgbe ahụ, Mosis na ndị nchụaja, bụ ndị Livayi, gwakwara ndị Izrel niile okwu si, "Nọọnu jii, gị Izrel, gekwaa ntị! Taa, ị ghọla ndị nke ONYENWE ANYỊ Chineke unu. ¹⁰ N'ihu ya debe iwu niile ONYENWE ANYỊ Chineke gị na ụkpụrụ niile ndi m nyere gị taa."

¹¹ N'otu ụbọchị ahụ ka Mosis nyere ha iwu si,

¹² Mgbe unu gafere Jōdan, ebo ndị a: Simiōn, na Livayi na Juda na Isaka na Josef na Benjamin, ga-eguzo n'elu ugwu Gerizim gozie ụmụ Izrel ¹³ Agburụ Ruben, Gad, Asha, Zebulun, Dan na Naftali ga-eguzo n'elu ugwu Ebal kwuputa obubu onu.

¹⁴ Ndị Livayi ga-eji olu di elu guputa ya nye ụmụ Izrel niile,

¹⁵ "Onye a buru onu ka mmadu ahụ bu nke na-apị aruși maobu oyiya obula, akaoru onye nka, nke bu ihe aru n'anya ONYENWE ANYI, ma na-eguzobe ya na nzuzo."

Ndi mmadu niile ga-aza si, "Amen."

¹⁶ "Onye a buru onu ka onye ahụ bu, nke na-eleli nna ya na nne ya."

Umụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

¹⁷ "Onye a buru onu ka onye ahụ bu nke na-ehighari oke ala onye agbataobi ya."

Umụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

¹⁸ "Onye a buru onu ka onye ahụ bu nke na-eduhie onye isi ụzo."

Umụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

¹⁹ "Onye a buru onu ka onye ahụ bu nke na-adighi ekpe ikpe ziri ezi nye ndi obia, na umu mgbei, na ndi inyom di ha nwuru."

Umụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

²⁰ "Onye a buru onu ka onye ahụ bu nke na-abakwuru nwunye nna ya soro ya dinaa, n'ihu na o meruola ihe ndina nna ya."

Umụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

²¹ "Onye a buru onu ka onye ahụ bu nke ya na anumanu obula na-edina."

Umụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

²² "Onye a buru onu ka onye ahụ bu, nke ya na nwanne ya nwanyi na-akwa iko, bu nwanne ya nke nne ya muru, maobu nke nwunye nna ya muru."

Umụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

²³ "Onye a buru onu ka onye ahụ bu, nke ya na nne nwunye ya na-edina."

Umụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

²⁴ "Onye a buru onu ka onye ahụ bu, nke na-etigbu mmadu ibe ya na nzuzo."

Umụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

²⁵ "Onye a buru onu ka onye ahụ bu, nke na-anara ngari maka itigbu onye na-emeghi ihe ojoo obula."

Umụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

²⁶ "Onye a buru onu ka onye ahụ bu, nke na-adighi eme ka iwu ndi a guzosie ike site na-ebebeghi ha."

Umụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

28

Nrube isi na ngozi

¹ O buru na i debezu ma gbasookwa iwu ndi a niile ONYENWE ANYI Chineke gi sitere n'aka m na-enye gi taa, ONYENWE ANYI Chineke gi ga-eme ka i ghoo mba kachasi mba niile n'awa elu. ² Ngozi ndi a niile ga-abiakwasi gi, zuo gi ahụ, ma o buru na i rubere ONYENWE ANYI Chineke gi isi.

³ Onye a goziri agozi ka i ga-abu n'obodo, burukwa onye a goziri agozi n'ala ubi.

⁴ Ihe a goziri agozi ka mkpuru nke afo gi ga-abu na mkpuru nke ala ubi gi na mkpuru nke anu ulo gi, umu ehi gi muru na umu igwe ewu na aturu gi.

⁵ Ihe a goziri agozi ka abo gi na ihe i ji agwo achicha ga-abu.

⁶ Onye a goziri agozi ka i ga-abu mgbe i na-abata na mgbe i na-apu apu.

⁷ ONYENWE ANYI ga-eme ka ndi iro obula buliri onwe ha elu imegide gi buru ndi e meriri n'ihu anya gi. Ha ga-esite n'otu uzo buso gi agha, ma ha ga-esite n'uzo asaa si n'ihu gi gbalaga.

⁸ ONYENWE ANYI ga-ezipu ngozi ya ka o dikwasị n'elu oba gi na n'elu ihe obula i tinyere aka gi. ONYENWE ANYI Chineke gi ga-agozi gi n'ala ahụ o na-enye gi.

⁹ ONYENWE ANYI ga-eme ka i guzosie ike dika ndi nso ya, dika o sitere n'inu iyi kwee nkwa ime ma o buru na i debe iwu ONYENWE ANYI Chineke gi, ma jee ije n'uzo ya niile.

¹⁰ Mgbe ahụ, ndi niile no n'awa ga-ahuta na o bu aha ONYENWE ANYI ka a kpokwasiri gi. Ha ga-atukwa gi egwu. ¹¹ *ONYENWE ANYI ga-eme ka i babiga uba oke na mkpuru

nke afo gi, na mkpuru nke anu ulo gi, na mkpuru nke ihe ubi gi, n'ala ahụ o nuru n'iyi nye nna nna gi na o ga-enye gi.

¹² ONYENWE ANYI ga-emeghepu eluigwe ebe uloaku ya di, zidata mmiri n'ala gi n'oge ya, ma gozie akaoru gi niile. I ga-agbazinye otutu mba ihe, ma gi onwe gi agaghị esite n'aka onye obula gbaziri ihe obula. ¹³ ONYENWE ANYI ga-eme ka i buru isi, o bughi odudu. O buru na i naa nti n'iwu ndi a ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi taa, lezie anya igbaso ha, i ga-anogide n'elu, i gaghị anọ n'okpuru. ¹⁴ Ewezugala onwe gi site n'iwu niile ndi a m na-enye gi taa, maobu gaa n'aka nri maobu n'aka ekpe, igbaso chi ndi ozo na ife ha ofufe.

Nnupu isi na obubu onu

¹⁵ Ma otu o di, o buru na i ju irubere ONYENWE ANYI Chineke gi isi, jukwa ilezi anya, gbasoo iwu ya na ukpuru ya niile, nke m na-enye gi taa, obubu onu ndi a ga-adakwasi gi.

¹⁶ I ga-abu onye a buru onu n'obodo, buru onye a buru onu n'ala ubi,

¹⁷ Abọ gi na ihe igwo achicha gi ga-abu ihe a buru onu.

¹⁸ Ihe a buru onu ka mkpuru nke afo gi ga-abu, ihe a buru onu ka mkpuru nke ala gi ga-abu, ya na umu nke igwe anu ulo gi, na umu ehi gi na nke igwe ewu na aturu gi muru.

¹⁹ Onye a buru onu ka i ga-abu mgbe i na-abata abata na mgbe i na-apu apu.

²⁰ ONYENWE ANYI ga-ezidata n'isi gi obubu onu, na ogbaaghara, tinyere nkocha n'ihe niile nke i tinyere aka gi, tutu ruo mgbe i ghoru onye e bibiri ebibi buru onye lara n'iyi na mberede, n'ihie oje niile i mere site n'ihapu m. ²¹ ONYENWE ANYI ga-ezite ajo orja n'etiti gi tutu ruo mgbe a ga-ekpochapu gi site n'ala ahụ i gaje iba n'ime ya inweta. ²² ONYENWE ANYI ga-eti unu orja na-eripia eripia, ahụ oku na orja na-aza anu ahụ, oke okpomoku na mma agha, uko mmiri ozuzo na orja na-eripia ihe ubi, na omuma ebu ga-abakwasi gi tutu ruo mgbe i lara n'iyi. ²³ Mbara eluigwe nke i na-ahu anya ga-agho bronzo, ala i na-azokwasi ukwu gi ga-agho igwe. ²⁴ ONYENWE ANYI ga-eme ka mmiri kwesiri izo n'ala gi gho uzuzu na aja. Ha ga-esi na mbara eluigwe na-ezodata n'ala tutu ruo mgbe i lara n'iyi.

²⁵ ONYENWE ANYI ga-eme ka ndi iro gi merie gi n'agha. I ga-esi otu uzu puta ibuso ha agha, ma i ga-esi uzu asaa gbalaga. I ga-aghoru ndi uwa ihe a na-aso oyi mgbe ha huru ihe dakwasiri gi. ²⁶ Ozu unu ga-aghoru umu anu ufe niile na anu ohia niile ihe oriri. O nwekwaghị onye ga-anọ menye ha egwu chupu ha. ²⁷ ONYENWE ANYI ga-ezite etuto ndi Ijpt ka ha biakwasị gi, ya na onya, na agba, na oko. O dikwaghị ihe a ga-eji gwo ha. ²⁸ ONYENWE ANYI ga-ezitere gi isi mgbaka, na ikpu isi, na ogbaaghara nke obi. ²⁹ I ga-asogharị isi n'etiti ehie dika onye kpuru isi n'asogharị n'ochichiri. O dighi ihe obula ga-agara gi nke oma. Site n'ubochi ruo n'ubochi, i ga-abu onye a na-emegbu emegbu, na onye a na-anapu ihe ya n'ike oge niile, na-enweghi onye ga-anaputa gi.

³⁰ Gi na nwanji ga-enwe nkwekọrta ilu di na nwunye, ma nwoke ozo ga-eduru ya dinaa ya n'ike. I ga-ewu ulo ma i gaghị ebi n'ime ya. I ga-aku ubi vaini ma i gaghị eri mkpuru si na ya. ³¹ N'ihu anya gi ka a ga-egbu ehi gi, ma i gaghị ata iberibe anu ya. A ga-anapu gi inyinya ibu gi n'ihu anya gi ma a gaghị eweghachiri gi. Aturu gi ka a ga-enye ndi iro gi. O dikwaghị onye ga-anaputa ha. ³² A ga-ewere umu gi ndi ikom na ndi inyom nye ndi mba ozo. O ga-agu gi aguu ogologo oge ka i hu ha anya, ma i pughi inyere ha aka. ³³ Mba nke i na-amaghị ga-eri mkpuru ubi i tara ahuhu ku n'ala gi. I ga-abu naani onye a na-emegbu emegbu na onye a na-akpagbu ubochi ndu gi niile. ³⁴ Ihe ndi a niile i ga-eji anya gi hu ga-eme ka i nwe isi mgbaka. ³⁵ ONYENWE ANYI ga-eme ka etuto nke na-egbu oke mgbu a na-apughi igwota agwota too gi n'ikpere na ogwe ukwu gi abuo, o ga-agbasa site n'obu ukwu gi abuo ruo n'opi isi gi.

³⁶ ONYENWE ANYI ga-achupu gi na eze ahụ i hoputara nye onwe gi, chupu gi nye mba ozo, ebe gi na nna nna gi ha, na-amaghị. N'ebe ahụ, i ga-efe chi ndi ozo nke e ji osisi na nkume kpu. ³⁷ I ga-abu ihe iju anya, na ihe e ji atụ ilu, na ihe akuko, n'etiti mba ahụ niile ONYENWE ANYI ga-achuga gi.

³⁸ I ga-aku otutu mkpuru n'ubi ma i ga-aghota ntakiri mkpuru, n'ihie na igurube ga-ericha ihe i kuru n'ubi. ³⁹ I ga-aku ubi vaini lekotakwa ya anya, ma i gaghị aracha mkpuru ya maobu nu mmanya si na ya, n'ihie na ikpuru ga-eri ha. ⁴⁰ Osisi oliv ga na-eto ebe niile, ma mmanu oliv agaghị adi nke i ga-ete n'ahu n'ihie na mkpuru oliv ga-adasisi na-akaghị aka oge ha mara ifuru. ⁴¹ I ga-amuta umu ndi ikom na ndi inyom ma ha agaghị adigide n'ihie na a ga-adota ha n'agha. ⁴² Igwe igurube ga-erichasi osisi niile di n'ubi gi, ya na ihe i kuru n'ubi gi.

⁴³ Onye ọbịa bi n'etiti gị ga-aba ụba karịa gị. Ihe ga na-agara ya nke ọma, ma ihe ga na-ajoro gị njo. ⁴⁴ O ga-ebinye gị ihe, o bụkwaghị gị ga-ebinye ya! O ga-abụ isi ma i ga-abụ ọdụdụ.

⁴⁵ Ọbụbụ ọnu ndị a niile ga-abiakwasị gị. Ha ga-achuso gị ọsọ, chụkwute gị tutu ruo mgbe a lara gị n'iyi, naanị n'ihị na i juru irubere ONYENWE ANYI Chineke gị isi, na idebe iwu na ukpuru ndị a o nyere gị. ⁴⁶ Ha ga-abụ ihe iribama na ihe ebube nye gị, na mkpuru gị niile, ruo mgbe ebighị ebi. ⁴⁷ N'ihị na i juru iji ọnu na obi uto fee ONYENWE ANYI Chineke gị n'oge ihe na-agara gị nke ọma. ⁴⁸ Ya mere, n'ọnodu agwu na akpiri ikpo nkụ, n'ọnodu igba ọto na ukọ ka i ga-efe ndị iro ahụ ONYENWE ANYI na-ezite imegide gị. O ga-anyakwasị yoku igwe n'olu gị ruo mgbe o lara gị n'iyi.

⁴⁹ ONYENWE ANYI ga-eme ka mba si n'ebe dị anya na nsọtụ uwa, bjakwasị gị, imegide gị. Mba a ga-adị gara gara dika ugo, o ga-abukwa mba i na-amaghị asusu ha, ⁵⁰ Mba na-enweghị ihu ọchị nke na-adighị asopuru okenye maobu were ihuoma leta umuntakiri. ⁵¹ Ha ga-erichapu mkpuru nke anụ ulo gị niile na mkpuru nke ihe ubi gị niile tutu ruo mgbe i ghoro ihe e bibiri ebibi. O nwekwaghị ihe ga-afoduru gị, maobu oka, maobu mmanya oheru maobu mmanu oliv, maobu umu ehi maobu ewu na aturu gị muru, ruo mgbe e mere ka i laa n'iyi. ⁵² Mba ahụ ga-anochigide obodo ndi ahụ niile di n'ala gị tutu ruo mgbe mgbidi ndi ahụ niile e wusiri ike, nke i na-atukwasị obi dara. O ga-anochigide ndi ahụ niile di n'ala ahụ niile ONYENWE ANYI Chineke gị na-enye gị.

⁵³ I ga-erikwa anụ ahụ umu gị ndi ikom na ndi inyom ndi ONYENWE ANYI Chineke gị nyere gị n'ihị oke nnochigide nke ndi agha nochigidere gị na n'ihị oke mkpagbu nke ndi iro. ⁵⁴ O buladi nwoke ahụ dikasiri nwayo na-enwekwa mmetuta mmadu n'etiti unu ga-agho onye afo tara mmiri nke ukwu megide nwanne ya nwoke, maobu nwunye nke o huru n'anya, maobu umu ya, ndi ka di ndu. ⁵⁵ O gaghị enye onye obula n'ime ha ufo n'ime anụ ahụ umu ndi o na-eri, n'ihị na o bu naanị ya bu ihe oriri foduru ya, n'ihị ahuhu nke nochi ndi iro nochiri onu uzọ obodo gị niile butere. ⁵⁶ Nwanyi nke dikasiri nwayo na-enwekwa mmetuta mmadu n'etiti unu, nke di oke nwayo, nke ihe na-emetuta na o dighi amasi ya izogidesi obu ukwu ya ike n'ala, ga-aju ikenyi di ya o huru n'anya, nwa ya nwoke maobu nwa ya nwanji, ⁵⁷ o buladi akpanwa si n'etiti ukwu ya puta na umu oheru o muru. N'ọnodu ojo n'oke ukọ ya, o choro iri ha na nzuzo, n'ihị ahuhu nke ndi iro gị mere ka o bjakwasị gị n'oge nnochigide nke obodo gị niile.

⁵⁸ O buru na i lezighi anya gbasoo okwu iwu niile e dere n'ime akwukwo a, o buru na i sopurughi aha a di ebube na nke di egwu, bu ONYENWE ANYI Chineke gị, ⁵⁹ ONYENWE ANYI ga-ezitere gị na umu umu gị ihe otiti di oke egwu, oke mbibi nke ga-adi ogologo oke, na oria di oke njo nke na-adighi ala ala. ⁶⁰ O ga-ezitere gị oria ndi ahụ niile di n'Ijpt, nke i na-atu ujo ha, ha ga-arapara gị n'ahụ. ⁶¹ O bughị naanị nke a! ONYENWE ANYI ga-eme ka udi oria obula, na udi ihe otiti obula, o buladi ndi na-adighi n'ime Akwukwo Iwu a, bjakwasị gị, tutu ruo mgbe a ga-ekpochapu gị. ⁶² O bu ezie na i di ukwu n'onuogugu dika kpakpando nke eluigwe, maobu naanị mmadu ole na ole n'ime gị ga-afodu. Ihe ndi a niile ga-emezu n'ihị na i geghi nti n'olu ONYENWE ANYI bu Chineke gị. ⁶³ Dika mmuba i mubara n'onuogugu, na idi ukwu nke akunuba gị si buru ihe nyere ONYENWE ANYI obi uto, otu a ka o ga-esi tokwaa ya uto ibibi gị, na ime ka i daa ukpa. O ga-esi n'ala ahụ i na-aga inweta hopu gị.

⁶⁴ N'ihị na ONYENWE ANYI ga-eme ka i gbasasia n'etiti mba niile, site n'otu nsotu uwa ruo na nsotu nke ozo. N'ebe ahụ, i ga-efekwa chi ndi ozo, nke gị, maobu nna nna gị ha, na-amaghị, chi e ji osisi na nkume kpuo. ⁶⁵ N'etiti mba ndi a, obi agaghị eru gi ala, obu ukwu gi agaghị enwe ebe izuike. N'ebe ahụ, ONYENWE ANYI ga-enye gi mkpuruobi na-ama jijiji, anya nke ike gwuru n'ihị enweghi olileanya, na obi na-ada mba. ⁶⁶ Ndu gi ga-ekonye n'elu n'ihị oke egwu. I ga-ano n'egwu, ehie na abali, i gaghị ejikwa ndu gi n'aka. ⁶⁷ N'utu, i ga-asị, "Ewoo, a sikwa na ugbu a bu uhuruchi!" N'uhuruchi i ga-asikwa, "Ewoo, a sikwara na ugbu a bu ututu!" I ga-ekwu ihe ndi a n'ihị ihe egwu juru gi obi, na n'ihị ihe ndi ahụ niile anya gi na-ahụ. ⁶⁸ ONYENWE ANYI ga-eme ka i soro ugo mmiri loghachi n'Ijpt, n'ije ahụ m kwuru na i gaghị ejekwa ozo. N'ebe ahụ i ga-ewere onwe gi resi ndi iro gi dika ohu ndi ikom maobu ndi inyom, ma o dighi onye ga-acho izu gi.

¹ Ndị a bụ okwu nke ogbugba ndụ ahụ ONYENWE ANYỊ nyere Mosis n'iwu ka ya na umụ Izrel gbaa n'ala Moab na-agbanweghị ogbugba ndụ ahụ ya na ha gbara n'ugwu Horeb.

² Mosis kpọkọtara umụ Izrel niile gwa ha okwu sị,

Unu ji anya unu hụ ihe ONYENWE ANYỊ mere n'Ijpt megide Fero, na ndị ozi ya, na ala ya niile. ³ Anya unu hụrụ oke nwale niile, na ihe ịrịbama ndị ahụ, na ọrụ ebube niile ahụ. ⁴ Ma tutu ruo taa, ONYENWE ANYỊ enyebeghị unu obi nwere nghọta, na anya na-ahụ ụzọ, maọbụ ntị na-anụ ihe, nke ga-enyere unu aka ịnomi ihe ndị a niile. ⁵ Ma ONYENWE ANYỊ na-asị, "N'ime iri afọ anọ ndị ahụ nke m duuru unu n'ime ọzara, uwe unu emeghị ochie, akpukpọkwụ unu akapughị n'ụkwụ unu. ⁶ Ọ dighị achiche unu riri, ọ dīkwaghị mmanya maọbụ ihe ọrụnụ na-aba n'anya unu n'uru. E mere m ihe ndị a ime ka unu mata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu."

⁷ Mgbe unu rutere ebe a, Saihōn, eze ndị Heshbōn, na Og, eze ndị Bashan, pụtara ibuso anyị agha, ma anyị lughuru ha. ⁸ Anyị weere ala ha nye agburu Ruben, na Gad, na otu ọkara ebo Manase, dika ihe nketa ha.

⁹ N'ihia ya, lezie anya idebe ụkpụrụ niile nke ogbugba ndụ a, ka ihe niile unu na-eme gaara unu nke ọma. ¹⁰ Unu niile, ndị ndu unu, na ndịisi unu, na okenye, na ndịisi ọchichị, na ndị ikom niile nke Izrel, unu ndị guzo n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke taa, ¹¹ na ụmuntakiri unu, na ndị nwunye unu, na ndị ọbịa bi n'etiti unu, ndị na-egburu unu nkụ, na ndị na-echukwara unu mmiri.* ¹² Unu guzo n'ebe a taa ka unu na ONYENWE ANYỊ Chineke gbaa ndụ. Unu guzokwa, maka ogbugba ndụ a unu na ONYENWE ANYỊ na-agba taa, nke e ji ịhụ iyi mesie ike, ¹³ ime ka ọ pụta ihè nye unu taa na unu bụ ndị nke ya, imekwa ka unu mata na ọ bụ Chineke unu, dika o kwere nna nna unu ha, Ebrahim, na Ajzik, na Jekōb na nkwa. ¹⁴ Ogbugba ndụ a nke ya na ịhụ iyi so nke m na-eme ka ọ dirị abughị naanị n'ihia unu, ¹⁵ ndị soro anyị guzo n'ebe a taa, n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke anyị, kama ọ bụkwa n'ihia ndị ahụ na-anoghị n'ebe a.

¹⁶ Unu onwe unu maara otu anyị si bie n'ala Ijpt, na otu anyị si gafee mba ndị ahụ niile anyị gafere n'uzọ. ¹⁷ Unu hụrụ n'etiti ha ihe arụ ha niile, na arụsi niile e ji osisi, na nkume na ọlaọcha, na ọlaedo kpụọ. ¹⁸ Lezienụ anya ka unu hụ na obi onye ọbụla n'ime unu, nwoke maọbụ nwanyi, agburu maọbụ ebo ọbụla n'Izrel, esighị n'ebe ONYENWE ANYỊ bụ Chineke anyị nọ pụọ, bido chewe echiche ife chi ndị mba ọzọ ndị a niile. Lezienụ anya hụ na mgbọrọgwụ na-ewepụta nsi na-elu ilu dị otu a adighị n'etiti unu.

¹⁹ Mgbe onye dị otu a n'uru okwu ịhụ iyi a, na ha ga-agozi onwe ha, na-eche, "The ga-agara m nke ọma, ọ bụ ezie na m nọgidere na-agbaso ụzọ isiike m." Ha ga-eweta mbibi nye ala a gbara mmiri nke ọma nyekwa ala ahụ kpọrọ nkụ. ²⁰ N'ihia na ONYENWE ANYỊ agaghị agbaghara onye dị otu a! Iwe ya, na ekworo ya, ga-adị ọkụ megide nwoke ahụ. Obubụ ọnụ niile e dere n'ime akwụkwọ a ga-abjakwasikwa ya. ONYENWE ANYỊ ga-ehichapukwa aha ya, ka a ghara inukwa ihe banyere ya n'ụwa. ²¹ ONYENWE ANYỊ ga-akpa oke n'etiti ya na ebo niile nke Izrel, maka iwetara ya mbibi, dī ka ọbubụ ọnụ niile nke ogbugba ndụ nke e dere n'ime Akwụkwọ Iwu a si dī.

²² Mgbe ahụ, umụ unu ndị ga-eso unu n'ogbo ndị dī n'ihu, na ndị ọbịa si ebe dī anya bja, ga-ahụ oke ihe otiti ọjọọ a bjakwasiri ala a, ya na ọrịa niile ONYENWE ANYỊ mere ka ọ bjakwasi ya. ²³ Ala ahụ niile ga-abụ ala nnu, nke ọkụ repiara, ala nke a na-adighị akụ ihe ọbụla n'ime ya, ala na-adighị amị mkpuru, nke ahijia na-adighị epu n'elu ya. Ala dika ala Sodom na Gomora, na Adma, na Zeboim, nke ONYENWE ANYỊ sitere n'oke iwe ya mebie. ²⁴ Mba niile ga-ajụ sị, "Gini mere ONYENWE ANYỊ ji mee ihe dị otu a n'ala a? Gini kpata oke iwe ọkụ a?"

²⁵ Osisa ya ga-abụ, "Ọ bụ n'ihia na ndị a hapuru idebe ogbugba ndụ ha na ONYENWE ANYỊ, Chineke nke nna nna ha gbara, ogbugba ndụ ha na gbara mgbe o mere ka ha site n'Ijpt pụta. ²⁶ N'ihia na ha fere chi ndị ọzọ ofufe, kpọkwa isiala nye ha, bụ chi ndị nke ha na-amaghị, chi ndị nke ọ na-enyeghị ha. ²⁷ Ọ bụ ya mere iwe ONYENWE ANYỊ ji dī ọkụ megide ala a, meekwa ka o zidata n'isi ha ọbubụ ọnụ niile e dere n'ime akwụkwọ a. ²⁸ N'oke iwe ya na ọnuga ya ka ONYENWE ANYỊ ji hopu ha site n'ala ha, werekwa ha tba n'ala ọzọ, dika ọ dī ụgwa ha."

²⁹ The niile e zoro ezo dī ONYENWE ANYỊ Chineke anyị, ma ihe ndị ahụ niile e kpughere ekpughe dīri anyị, dīkwara umụ anyị ruo mgbe ebighị ebi, ka anyị nwee ike ịgbaso na imezu okwu niile nke iwu a.

* 29:11 29:11 Nke a bụ ọrụ nleada anya nke ndị bụ ohu na-arụ. Jos 9:21,23,27

30

Ibiaghachikwute ONYENWE ANYI na ngozi ya

¹ Mgbe ihe ndi a niile ga-emezu n'ebe unu no, ya bu, ngozi niile na obubu onu niile m guputara n'ihu unu, o buru na unu ga na-atughari uche na ha n'etiti mba ndi ahụ ONYENWE ANYI Chineke unu ga-achuba unu, ² o burukwa na unu ekpebie n'obi unu n'oge ahụ iloghachikwute ONYENWE ANYI Chineke unu, o buru na unu, na umu unu ga-eji obi unu niile na mmuo unu niile mezuu iwu ndi a niile m nyere unu taa. ³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-anaputa unu. O ga-enwe obi ebere n'ebe unu no kpokotakwa unu site na mba niile ebe o chusasiri unu. ⁴ A sikhari na o bu n'ala di na nsotu uwa n'okpuru eluigwe ka a chugara unu, n'ebe ahụ ONYENWE ANYI bu Chineke gi ga-achikota unu, kpooghachitekwa unu. ⁵ ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-akpolata unu n'ala ahụ bu nke nna nna unu ha. Unu ga-enwetakwa ya, o ga-eme ka ihe gara unu nke oma, meekwa ka unu baa uba kari nna nna unu ha. ⁶ ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-ebi obi unu, na obi umu unu, na nke umu umu unu ugwu, ka unu were obi unu niile na mmuo unu niile, hu ya n'anya, ma dikwa ndu. ⁷ ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-eme ka obubu onu ndi a biakwasị ndi iro unu, ndi kporo unu asi na ndi na-akpagbu unu. ⁸ Unu ga-emesiakwa rubere ONYENWE ANYI isi, gbasookwa iwu ya niile nke m na-enye unu taa. ⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-eme ka unu babiga uba oke n'oru niile nke aka unu, n'ime mkpuru nke afo, n'ime mkpuru nke anu ulo gi, na mkpuru nke ala ubi gi. Obi ga-atokwa ONYENWE ANYI uto ozo, ime gi ka i baa uba dika o toro ya n'ebe nna unu ha no. ¹⁰ Ma o buru na unu erubere ONYENWE ANYI bu Chineke unu isi, debekwa iwu ya na ukpuru ya niile nke e dere n'Akwukwo iwu a, jirikwa obi unu niile na mmuo unu niile biaghachikwute ONYENWE ANYI bu Chineke unu.

Ndu maobu onwu

¹¹ Idebe iwu ndi a m na-enye unu taa abughị oru siri ike, o bukwaghị ihe kari ike ike ime. ¹² N'ihu na iwu ndi a adighi n'eluigwe nke i ga-eji si, "Onye ga-arigo n'eluigwe wedatara m ya ka m nu ihe o na-ekwu, ma debekwa ya." ¹³ Iwu a adighikwa n'ofe ozo nke oke osimiri, nke i ga-eji si, "Onye ga-agafe ga weta ya, kposaa ya nye anyi ka anyi nu, ma debekwa ihe o na-ekwu?" ¹⁴ Mba, okwu ahụ di gi nso, o di gi n'onu, dirikwa n'obi gi, ka i nwee ike idebe ha.

¹⁵ Lee, edoola m n'ihu gi taa ndu na oganihu, onwu na ila n'iyi. ¹⁶ Enyela m gi iwu taa, si gi hu ONYENWE ANYI bu Chineke gi n'anya, ana m asikwa gi gbasoo uzo ya, ma debekwa iwu na ukpuru ya niile, ka i diri ndu, ghoakwa mba buru ibu, ka ONYENWE ANYI bu Chineke gi gozie gi n'ala ahụ i na-aga inweta.

¹⁷ Ma o buru na obi gi e si n'iso ya tugharia, o burukwa na i ju ige nti, o buru na a dokpufuo gi mee ka i fee chi ndi ozo ofufe ma ikpo isiala nye ha, ¹⁸ agwala m gi hoojaa taa, na i ga-ala n'iyi, i gaghị enwe ogologo ndu n'ala ahụ i na-agafe osimiri Jodan inweta.

¹⁹ Ana m akpoku eluigwe na uwa* taa ka ha buru ndi akaebe m, na edebela m n'ihu gi onwu na ndu, debekwa n'ihu gi ngozi na obubu onu. Ugbu a, horo ndu, ka gi na umu gi di ndu ²⁰ ka i hu ONYENWE ANYI bu Chineke gi n'anya, naa nti n'olu ya, daberekwa na ya. N'ihu na ONYENWE ANYI bu ndu gi, o ga-enye gi ubochi ndu gi niile n'ala ahụ o kwere nkwa i nye nna nna gi ha Ibrahim, na Aizik, na Jekob.

31

Joshua anochie anya Mosis

¹ Mgbe Mosis gwachara umu Izrel okwu ndi a niile, ² o gwakwara ha okwu ozo si, "Ugbu a, agbaala m otu nari afo na iri afo abuo! Enwekwaghị m ike idu unu, n'ihu na ONYENWE ANYI agwala m si, I gaghị agafe osimiri Jodan. ³ ONYENWE ANYI Chineke gi n'onwe ya ga-ebu gi uzo gabiga osimiri a. O ga-ebibi mba niile ndi a n'ihu gi. I ga-enwetakwa ala ha. Joshua ga-edu gi gabiga osimiri a, dika ONYENWE ANYI kwuru. ⁴ ONYENWE ANYI ga-emekwa ha ihe o mere Saihon na Og, bu eze ndi Amorait, ndi o kpochapuru ha na ala ha. ⁵ ONYENWE ANYI ga-enyefe ndi bi n'ebe ahụ n'aka unu, unu ga-ekpochapukwa ha dika m nyere unu n'iwu. ⁶ Dinu ike! Nweenu obi ike! Unu atula ha egwu! N'ihu na ONYENWE ANYI Chineke unu ga-anonyere unu. O gaghị agbakuta unu azu, o gawkaghị ahapu unu."

⁷ Mgbe ahụ, Mosis kporo Joshua, gwa ya okwu n'ihu umu Izrel, si ya, "Di ike! Nwee obi ike! N'ihu na o bu gi ga-edu ndi a baa n'ala ahụ ONYENWE ANYI nuru iyi inye nna nna ha, i ga-emekwa ka ha keta ala a dika ihe nketa ha. ⁸ ONYENWE ANYI n'onwe ya

* 30:19 30:19 Dit 4:26; 8:19

ga-eburu gi ụzọ, ọ ga-anonyekwara gi, ọ gaghi ahapụ gi maọbụ gbakuta gi azụ. Atula egwu, adala mba.”

Nguputa akwukwo iwu

⁹ Mgbe ahụ, Mosis deputara iwu ndị ahụ niile n'akwukwo, were ya nye ndị nchụaja, umụ Livayi, ndị na-ebu igbe ogbugba ndụ ONYENWE ANYI ahụ. Mosis nyekwara ndị okenye Izrel akwukwo a e dere iwu niile. ¹⁰ Mgbe ahụ, Mosis nyere ha iwu si, “Na ngwucha afo asaa obula, n'afọ ahụ a na-akagbu ugwo niile, n'oge a na-eme Mmemme ulo Ikwu, ¹¹ mgbe Izrel niile ga-abia n'ihu ONYENWE ANYI bu Chineke unu, n'ebe ahụ ọ ga-ahoputa, i ga-aguputa ihe a site n'akwukwo iwu a n'ihu mmadu niile ka ha nuru ya. ¹² Kpokota mmadu niile n'otu ebe, ndi ikom, na ndi inyom na umuntakiri,* na ndi obia bi n'etiti obodo unu, ka ha nuru, ma mta itu egwu ONYENWE ANYI Chineke unu na ilezi anya igbaso okwu niile di n'iwu a. ¹³ Umuntakiri ha, ndi na-amabeghi iwu ndi a, aghaghi inu na imuta itu egwu ONYENWE ANYI Chineke unu, ubochi ndu unu niile n'ala ahụ unu na-agafe Jordan inweta.”

Okwu ikpeazu Onyenwe anyi gwara Mosis

¹⁴ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, “Lee, ubochi onwu gi na-abiaru nso. Kporo Joshua ka gi na ya soro bja n'ulo nzute ebe m ga-anọ nye ya oru ọ ga-arụ.” Mosis na Joshua sooro bja guzo onwe ha n'onu ụzọ ulo nzute.

¹⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gosiri ha onwe ya n'ime ogidi igwe ojii nke guzochiri onu ụzọ ulo nzute ahụ. ¹⁶ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, “I ga-anwu, jekwuru nna nna gi ha. Mgbe i nwuru, ndi a ga-amalite ife chi ozo ofufe ndi di n'ala ahụ ha na-abanye. Ha ga-agbakuta m azu, mebie ogbugba ndu m na gbara. ¹⁷ N'ubochi ahụ, iwe m ga-adi oku megide ha, aga m agbakuta ha azu, zoo ihu m n'ebe ha no. A ga-alakwa ha n'iyi. Odachi na ahuhu di iche iche ga-abiakwasị ha, nke ga-eme ka ha si, 'Chineke anyi anokwaghi n'etiti anyi, ọ bu ya mere odachi ndi a ji biakwasị anyi.' ¹⁸ Aga m echepu ihu m site n'ebe ha no n'ubochi ahụ, n'ih iho ajọ omume ha nke ife chi ozo ofufe.

¹⁹ “Ugbu a, deputaranu onwe unu abu a n'akwukwo, kuziekwara ya umu Izrel, ka ọ buru ihe akaebe m megide ha. ²⁰ Mgbe m mere ka ha bata n'ala ahụ m kwere nna nna ha na nkwa, ala ahụ mmiri ara ehi na mmanu anu na-erughari n'ime ya, mgbe ha rijukwara afo, baakwa uba, ha ga-ebido ife chi ozo ofufe, ju m, ma mebi kwaa ogbugba ndu m. ²¹ Ma mgbe otutu ihe odachi na ahuhu ga-abiakwasị ha, abu a ga-eme ka ha cheta ihe mere nsogbu ha niile ji biakwasị ha, n'ih na abu a ga-adigide site n'ogbo ruo n'ogbo. Amaara m nke oma mmadu a, ọ buladi tupu ha abanye n'ala ahụ m kwere nkwa inye ha site n'inu iyi, udi mmadu ha bu.” ²² Ya mere, n'ubochi ahụ, Mosis dere abu ahụ, kuziekwara ya umu Izrel.

²³ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI nyere Joshua nwa Nun iwu si ya, “Di ike, nwee obi ike, i ghaghi ikpobata umu Izrel n'ala ahụ m sitere n'inu iyi kwee ha na nkwa. Mu onwe m ga-anonyere gi.”

²⁴ Mgbe Mosis dechara okwu niile nke iwu ndi a n'akwukwo, site na mbido ruo n'ogwugwu, ²⁵ o nyere ndi Livayi na-ebu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI iwu si ha, ²⁶ “Werenu Akwukwo Iwu a tinye ya n'akuku igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI Chineke unu, ka ọ buru ihe igba ama megide unu. ²⁷ N'ih na amaara m na unu bu ndi nupu isi, na ndi isiike. Lee, ọ buladi taa m no ndu n'etiti unu, unu na-enupu isi n'ebe ONYENWE ANYI no, unu ga-esi anaa ghara inupu isi mgbe m nwuru? ²⁸ Kpokotaanu ndi okenye unu niile, na ndi ochichi agburu unu niile, ka m kwuputa okwu ndi a mgbe ha na-anu ya. Ka m kpokuokwa eluigwe na uwa ka ha gbaa ama megide ha. ²⁹ N'ih na amaara m na mgbe m nwuru, unu ga-agho ndi ruru aru nke ukwu, unu ga-ewezuga onwe unu site n'ebe iwu ndi ahụ m nyere unu di. Amakwaara m na n'ubochi ndi ahụ na-abia, ihe ojoo ga-adakwasị unu, n'ih ihe ojoo niile unu mere n'ihu ONYENWE ANYI nke unu ji kpasuo ya iwe site n'ih ndi ahụ unu ji aka unu kpuo.”

Abu Mosis

³⁰ Ya mere, Mosis guputara okwu niile di n'abu a site na mbido ruo ogwugwu na ntị nzuko ndi Izrel niile.

32

¹ Gee ntị, gi eluigwe, nuru ihe m na-ekwu!

Gee ntị, uwa, nuru okwu si m n'onu.

² Ka okwu m daa dika mmiri ozuzo

* **31:12** 31:12 Ọ bu naan na mmemme nke a, ka a na-akpokota ndi inyom na umuntakiri, ka ha bja nuru ihe a na-aguputa site n'akwukwo iwu ahụ.

ka okwu m daa dika igirigi,
ka o daa dika nshansa mmiri n'elu ahijia,
dika oke mmiri ozuzo n'ahijia na-epuputa epuputa.

³ Aga m eto aha ONYENWE ANYI
toonu idj ukwuu Chineke anyi!

⁴ O bu oke nkume ahụ, orụ ya zuruoke,
uzo ya niile ziri ezi.

Chineke kwesiri ntukwasị obi, nke na-adighi eme ihe ojoo,
onye ezi omume na onye ziri ezi ka o bu.

⁵ Ha emerula onwe ha, ha abukwaghị umu ya,
ha bu ogbo gbagoro agbago, ndi udiri ha gbanwere agbanwe

⁶ O bu otu a ka unu si emeso ONYENWE ANYI
unu ndi nzuzu, ndi na-enweghi uche?

ONYENWE ANYI o bughị nna unu, onye kere unu,
onye kpuru unu mee ka unu guzosie ike?

⁷ Cheta ubochi ochie ndi ahụ gara aga,
tulee ogbo ndi ahụ gara aga

juo nna gi, o ga-akoro gi.

Juo ndi okenye gi, ha ga-eme ka o doo gi anya.

⁸ Mgbe Onye kachasi ihe niile elu nyere mba obula ihe nketa nke ha,
mgbe o kesara umu mmadu,
mgbe o guzobere oke ala nye ndi niile
dika onogogu umu Izrel si di.

⁹ N'ihia na oke ONYENWE ANYI nwetara bu ndi ya
Jekob bu ihe nketa e kenyere ya.

¹⁰ N'ala di n'ozara ka o chotara ya,
n'ala togboro n'efu, nke kporo nku.

O kpuchitere ya, lezie ya anya,
o chebere ya dika o bu mkpuru anya ya,

¹¹ dika ugo nke na-akpote umu di n'akwu ya,
nke na-erughari n'elu umu ya,

nke na-agbasapu nku ya ijide ha,
nke na-ebu ha na nku ya,

¹² ONYENWE ANYI naani ya duru ya,
chi ala ozo esokwaghị ya.

¹³ O mere ka o rikwasị n'ebe niile di elu nke ala ahụ,
jiri mkpuru na-amị n'ala ubi ahụ zuo ya.

O ji mmanu anu si na nkume zuo ya,
ya na mmanu si n'oke nkume,

¹⁴ na mmiri ara rahuru arahu nke igwe ehi, na mmiri ara rahuru arahu nke igwe ewu
na aturu,

na umu aturu na mkpi gbara abuba,

na oke ebule Bashan di ezi mma,
tinyere ezi obi oka wiiti.

I nukwara mmanya na-agbo ufufu, nke bu obara mkpuru vaini.

¹⁵ Ma Jeshurun mara abuba, ma gbagharja ukwu ya,
ebe nri juru ya onu, o buru ibu, maa mma ile anya.

O hapuru Chineke kpuru ya,
ju oke nkume ahụ, bu Onye Nzoputa ya.

¹⁶ Ha sitere na chi ndi ala ozo ha kpasuo ekworo ya,
meekwa ka iwe wee ya n'ihia ihe aru nke arusi ha.

¹⁷ Ha churu aja nye umu mmuo, ndi na-abughị Chineke,
bu chi ndi ha na-amaghị,

chi ndi ka putara ohuru,

chi ndi ahụ nna nna ha na-atughị ujo ha.

¹⁸ I gbakutara Oke Nkume ahụ muru gi azu,

i chefuru Chineke ahụ mụrụ gị.

- 19 ONYENWE ANYỊ hụrụ ihe dị otu a, jù ha,
n'ìhi na ụmụ ya ndị ikom na ndị inyom kpasuru ya iwe.
- 20 “Aga m ezo ihu m n'èbe ha nọ,” ka o kwuru,
“ka m hụ ihe ọ̀nọ̀dụ ikpeazụ ha ga-abụ,
n'ìhi na ha bụ ọ̀gbọ gbagoro agbago,
ụmụ na-ekwesighị ntụkwasị obi.
- 21 Ha esitela n'ìhe na-abughị chi kpalie ekworo m,
jiri arụsị ha na-abaghị uru mee ka iwe wee m.
Mụ onwe m ga-esite na ndị na-abughị ndị kpalie ekworo ha,
sitekwa na mba na-enweghị nghota kpalie iwe ya.
- 22 N'ìhi na a mụnyela ọkụ n'ọ̀nụma m,
ọkụ ga-enwu ruo ala mmụọ n'okpuru ụwa.
Ọ ga-erepịa ụwa na mkpuruobi niile,
ọ ga-amunye ọkụ na ntọala ugwu ukwu niile.
- 23 “Aga m ekpokwasị mbibi n'elu ha,
zipụ àkụ m niile megide ha.
- 24 Aga m eziga ọnwụ na-eripia eripia megide ha,
na ịla n'iyi nke na-ebibi ebibi, na ọrịa ọjọọ na-egbu egbu.
Aga m eziga anụ ọhia ndị ga-eji eze tapiasia ha,
na ajụala na-akpụ akpụ n'uzuzu, nke elo ọnwụ ndị n'ọ̀nụ ya.
- 25 N'okporouzo, mma agha ga-eme ka ha gbara aka ụmụ,
n'ime ụlọ ha, ihe oke egwu ga-abiakwasị ha.
Ụmụ okorobia na agboghobia ga-ala n'iyi,
ọ bụladị ụmuntakiri na ndị agadi isi awọ.
- 26 Ekwuru m na m ga-achusasị ha,
hichapụ ncheta ọbụla banyere ha n'etiti ụmụ mmadụ.
- 27 Ma ihe banyere inya isi onye iro tinyere m ụjọ n'obi,
ka onye iro ghara ighotahie kwuo sị,
'Aka anyị ewetarala anyị mmeri,
ọ bughị ONYENWE ANYỊ mere ihe ndị a niile.' ”
- 28 Ha bụ mba na-enweghị uche,
ndị na-enweghị mmụọ nghota ọbụla n'ime ha.
- 29 A sịkwari na ha maara ihe, nwee uche
nakwa ighota ihe ikpeazụ ha ga-abụ.
- 30 Kedụ ka otu onye ga-esi chọọ otu puku mmadụ ọsọ,
kedụ ka mmadụ abụọ ga-esi chọọ iri puku mmadụ ọsọ,
ma ọ bughị na Oke Nkume ha erefuola ha,
ma ọ bughị na ONYENWE ANYỊ echeputa ihu ya n'èbe ha nọ?
- 31 N'ìhi na nkume ha adighị ka Nkume anyị,
dịka ndị iro anyị, n'onwe ha, jiri ọ̀nụ ha kwuo.
- 32 Osisi vainị ha si n'osisi vainị Sodom,
na n'ubi dī na Gomora
mkpuru vainị ha juputara na nsi,
uyokọ vainị ha juputara n'ilu ilu.
- 33 Mmanya vainị ha bụ elo agwọ,
elo ajụala na-ebute ọnwụ.
- 34 “Nke a ọ bughị ihe m dokotara chere oge,
chezie ha nke oma n'ụlọakụ m?
- 35 Ọ bụ m ka ịbọ ọbọ diri m, aga m akwughachi.
Mgbe oge ruru ụkwụ ha ga-agbuchapụ,
ubochi mbibi ha na-abia nso,
ila n'iyi ha chī ọsọ na-abiakwasị ha.”
- 36 ONYENWE ANYỊ ga-ekpe ndị ya ikpe,
ọ ga-enwe omiiko n'ahụ ndị ohu ya,
mgbe ọ hụrụ na ike ha nwere agwula,
mgbe otu onye na-agaghị afọdụ, ohu na onye nwe onwe ya.

37 Ọ ga-asịkwa, “Ugbu a, olee ebe chi niile ha nọ,
 ọ bụ oke nkume ahụ ha gbabara izere ndụ n’ime ya,
 38 chi ndị ahụ riri abụba ihe ịchụ aja ha,
 ịhụkwa mmanya ha ji chụọ aja ihe ọhụhụ?
 Ha bilie bịa nyere unu aka!
 Ha bụrụ ụlọ ndo nye unu!”

39 “Ugbu a, hụnu na mụ onwe m abụ m ya!
 Ọ dighịkwa chi ọzọ dị ma ọ bughị m.
 Mụ onwe m na-eme ka a nwụọ, mụ onwe m na-eme ka a dij ndụ.
 Mụ onwe m na-etipụ mmadụ ọnya, mụ onwe m na-agwọ ya,
 mmadụ ọbula apughịkwa ịnaputa onye m ji n’aka m.
 40 Ana m eweli aka n’eluiwe na-ekwuputa n’ihu iyi sị,
 dika m na-adị ndụ ruo mgbe ebighị ebi,
 41 mgbe m mụrụ mma agha m na-egbu amụma,
 mgbe aka m jidere mma agha ahụ n’ọnọdụ ikpe ikpe,
 aga m abọ ọbọ megide ndị iro,
 kwughachi ndị ahụ niile kpọrọ m asi.
 42 Aga m eme ka àkụ m ịhụjuo ọbara afo,
 ma mma agha ga-ebibi anụ ahụ,
 ọbara ndị e gburu egbu, na nke ndị a dọtara n’agha,
 na isi ndị ndu ndị iro.”

43 Nụrjanụ ọhụ mba niile, unu na ndị ya,
 n’ihi na ọ ga-abọ ọbọ ọbara ndị ohu ya,
 ọ ga-abọ ọbọ megide ndị iro ya,
 kpuchiere ala ya na ndị ya mmehie ha.

44 Mosis na Joshua* nwa Nun soro bịa guputa mkpuru okwu abụ a na ntị ndị Izrel.
 45 Mgbe Mosis guputachara abụ a nye ndị Izrel, 46 ọ gwara ha okwu ndị a sị, “Na-
 atugharịnu uche n’okwu niile m kwuputara nye unu taa, ka unu si otu a nyefeekwa ya
 n’aka umu unu, ka ha onwe ha lezie anya debe okwu niile dij n’ihu ndị a. 47 N’ihi na
 okwu ndị a abughị okwu efu, ndụ unu dabeere na ha. Unu debe ha, unu ga-adị ndụ
 ogologo n’ime ala ahụ unu na-aga inweta n’ofe ọzọ nke osimiri Jodan.”

Onwụ Mosis n’ugwu Nebo

48 N’otu ubochi ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu sị, 49 “Bilie ga n’ugwu Nebo
 nke dij n’etiti ugwu Abarim, n’ala Moab, na ncherita ihu Jeriko, leekwa ala Kenan anya,
 bụ ala ahụ m na-enye umu Izrel dika ihe nketa ha. 50 Mgbe ị hụsiri ala a, ị ga-anwu
 n’ebe ahụ n’elu ugwu ahụ, lakwurukwa nna nna gi ha, dika Erọn nwanne gi si nwụọ
 n’ugwu Hor, lakwuru ha. 51 N’ihi na gi na Erọn juru irubere m isi n’ihu umu Izrel, na
 mmiri Meriba Kadesh, nke dij n’ozara Zin, unu edoghị m nsọ n’ihu ndị Izrel.† 52 N’ihi
 ya, ị ga-esite n’ebe dij anya hụ ala ahụ m na-enye umu Izrel, ma ị gaghi aba n’ime ya.”

33

Mosis agozie umu Izrel

1 Nke a bụ ngozi Mosis, onye nke Chineke, jiri gozie umu Izrel, tupu ọ nwụọ. 2 Ọ siri,
 “ONYENWE ANYỊ si n’ugwu Sainai bịa,
 ọ waliteere ha site n’ugwu Sia,
 o nwuputara site n’ugwu Paran
 Ya na igwe ndị nsọ so bịa
 site n’akukụ ndịda, site n’ala ala ugwu ahụ.
 3 N’ezie, ọ bụ gi na-ahụ ndị mmadụ ahụ n’anya,
 ndị nsọ ahụ niile dij gi n’aka.
 N’ukwu gi ka ha na-ada kpọọ isiala,
 gi na-akuziri ha ihe,
 4 iwu ahụ Mosis nyere anyị,
 ihe onwunwe nke ogbako Jekob.
 5 Ọ bụ ya bụ eze na Jeshurun,
 mgbe ndị ndu ndị mmadụ zuko
 ha na ebo niile nke Izrel.

* 32:44 32:44 Joshua Hosea bụ uzọ ọzọ e si akpọ aha a † 32:51 32:51 Onu 20:11-13

- 6 “Ka ebo Ruben diri ndu ghara inwu,
ma ka onuogugu ndi ikom ya diri ole na ole.”
- 7 Ihe a ka o kwuru banyere Juda,
“Nuru, ONYENWE ANYI, akwa Juda,
kpolata ya n’ebe ndi ya no.
Aka ya ka o ji aluru onwe ya ogo ichebe ihe o bu n’uche.
Buru ya onye inyeaka megide ndi iro ya.”
- 8 Banyere Livayi o kwuru si,
“Urim na Tumim gi diri
ohu gi ahụ kwesiri ntukwasị obi.
I nwara ya onwunwa na Masa,
gi na ya sekwara okwu na mmiri Meriba.
- 9 Onye ahụ lere nne na nna ya anya si,
‘Ejighi m ha kporo ihe.’
- Ọ gunyeghikwa umunne ya dika ndi o maara,
o nabatakwaghị umu nke aka ya.
Ma o debere okwu gi,
cheziekwa ogbugba ndu gi.
- 10 Ọ na-akuziri Jekob ikpe gi,
na-akuzikwara Izrel iwu gi.
Ọ na-achukwa aja ụda na-esi isi uto n’ihu gi,
na-achukwa aja nsure oku n’ebe ichu aja gi.
- 11 Gozie akunuba ya ONYENWE ANYI,
ka oru aka ya burukwa ihe na-atọ gi uto.
Tijie ukwu ndi niile na-ebili imegide ya,
tigbuo ndi iro ya ka ha ghara inwe ike ibili ozọ.”
- 12 Mosis kwuru banyere ebo Benjamin si,
“Ka onye ahụ ONYENWE ANYI huru n’anya zuru ike na-atughị ujo n’ime ya.
N’ihi na o ga-ekpuchi ya ogologo ubochi niile.
O bukwa n’etiti ubu ya abuo ka onye ONYENWE ANYI huru n’anya na-anọ.”
- 13 Banyere Josef o kwuru si,
“Ka ONYENWE ANYI gozie ala ya,
ya jiri igirigi di oke onuahia nke eluigwe di n’elu,
na ogbu mmiri di n’okpuru ala,
- 14 na ihe oma niile anyanwu na-eweta,
na ihe oma niile onwa na-eweputa,
- 15 na onyinye oma niile si n’ugwu ukwu ochie,
na iba uba ugwu ebighi ebi ndi ahụ,
- 16 na onyinye oma niile si n’ala na uju ya niile,
na ihuoma onye ahụ na-ebi n’ohia nta ahụ na-enwu oku.
Ka ihe ndi a niile diri n’isi Josef,
n’iku anya onye bu nwa eze, n’etiti umunna ya.
- 17 N’ima mma, o di ka nwa oke ehi e bu uzọ muo,
mpi ya di ka mpi ehi ohia.
Ya ka o ga-eji soda mba niile
o buladi mba ndi ahụ di na nsotu uwa.
Otu a ka iri puku kwuru puku ndi Ifrem di
otu a ka imerime puku ndi Manase di.”
- 18 Banyere Zebulon, o kwuru si,
“Nurja, gi Zebulon, n’opupu gi,
ma gi Isaka, nurja n’ebe obibi gi.
- 19 Ha ga-akpo ndi mmadu oku n’elu ugwu ukwu,
no n’ebe ahụ chuo aja ezi omume,
ha ga-eri site n’iba uba nke ihe di n’osimiri,
site n’aku nzuzo di n’aja.”
- 20 Banyere Gad, o kwuru si,
“Ngozi na-adiri onye ahụ na-eme ka ebe obibi Gad saa mbara.
Gad na-ebi dika odum,
na-adokapu aka maobu isi.
- 21 Ọ horo ala nke kachasi mma nye onwe ya;
oke ruuru onyendu ka e wepuru dobere ya.

Mgbe ndị ndu ndị mmadụ zukoro,
o mezuru ezi ihe dị ONYENWE ANYỊ n'obi,
na ikpe ya niile banyere Izrel.”
22 Banyere Dan, o kwuru si,
“Dan bụ nwa ođum,
onye na-esi na Bashan maputa.”
23 Banyere Naftali, o kwuru si,
“Naftali bụ onye njuputa nke ihuoma ONYENWE ANYỊ diri,
o juputakwara na ngozi ya,
o ga-eketa akuku ndida nke iyi ukwu.”
24 Banyere Asha, o kwuru si,
“Onye a goziri karichasja n'umu ndi ikom ka Asha bu,
ka ihe banyere ya togo umunna ya utog,
ka o jirikwa mmanu* saa ukwu ya.”
25 Ihe mkpochi nke onu uzog ama gi ga-abu bronzo na igwe,
dika ubochi ndu gi niile si di, otu a ka idi ike gi ga-adu.

26 “O nweghi onye dika Chineke Jeshurun,
onye na-agba eluigwe dika inyinya ibia inyere gi aka,
onye na-agba igwe ojii dika inyinya n'idi ukwu ya.”
27 Chineke ebighi ebi bu ebe mgbaba gi.
N'okpuru gi ka aka ebighi ebi ya di.
O ga-esite n'ihu gi chupu ndi iro gi, kwuokwa si,
‘Bibie ha!’
28 Ya mere Izrel ga-ebi naani ya n'udo,
isi iyi mmiri Jekob di chim,
n'ala ahụ juputara na mkpuru ubi na mmanya oheru
ebe igirigi nke eluigwe na-ada.
29 Onye a goziri agozi ka i bu, gi Izrel,
onye di ka gi
ndi ONYENWE ANYI zoputara?
O bu ota gi na onye inyeaka gi,
na mma agha gi di ebube.
Ndi iro gi ga-ebi egwu si, ‘Aga m enye ya umu umu gi.’† Ugbo a emeela m ka i jiri anya
gi hu ya ma i gaghị agabiga banye n'ime ya.”‡

34

Onwu Mosis

1 Mgbe ahụ, Mosis sitere na mbara ala Moab rigoruo n'elu n'ugwu Nebo, ruo n'elu Pisga, nke di na ncherita ihu Jeriko. N'ebe ahụ ONYENWE ANYI mere ka o hu ala ahụ niile anya site na Gilead ruo Dan; 2 ya na ala Naftali niile n'oke ala Ifrem, na nke Manase, na ala Juda niile ruo n'osimiri Mediterenja.* 3 Mosis hukwara ala Negev, na akuku ala ahụ niile di site na Ndagwurugwu Jeriko, obodo nkwa, ruo Zoa. 4 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya, “Nke a bu ala ahụ m sitere n'ihu iyi kwee Ebrahim, Aizik na Jekob nkwa mgbe m kwuru si, ‘Aga m enye ya umu umu gi.’† Ugbo a emeela m ka i jiri anya gi hu ya ma i gaghị agabiga banye n'ime ya.”‡

5 Ya mere, Mosis, onyeoziri ONYENWE ANYI nwuru n'ebe ahụ, n'ala Moab, dika ONYENWE ANYI kwuru. 6 ONYENWE ANYI liri ya na Moab, na ndagwurugwu chere ihu na Bet-Peoa, ma ruo taa, o dighi onye obula maara ebe ili ya di. 7 Mosis gbara narị afọ na iri afọ abuo mgbe o nwuru, ma n'oge ahụ ike ka di ya n'ahụ, anya ya na-ahukwa uzog nke oma. 8 Umụ Izrel ruru uju n'ihu Mosis, iri ubochi ato n'obosara ala Moab, tutu ruo mgbe oge iru uju na ikwa akwa gasiri.

9 Joshua nwa Nun, juputara na mmuo amamihe,§ n'ihu na Mosis ebikwasila ya aka n'isi. Ya mere, umu Izrel nara Joshua nti, gbasookwa iwu niile ONYENWE ANYI nyere ha site n'onu Mosis.

* 33:24 33:24 Mmanu bu ihe ngosi na mmadu bu ogaranya n'oru ubi, nke kachasi, o buru na onye di otu a na-ako mkpuru oliv nke e si na ya emeputa mmanu. Jen 49:20; Job 29:6. † 34:2 34:2 Osimiri Mediterenja di n'odida anyanwu ‡ 34:4 34:4 Jen 12:7 † 34:4 34:4 Dit 3:27 § 34:9 34:9 Aiz 11:2

¹⁰ O d̄ibegh̄i onye am̄uma ọzọ p̄tarala n'ala Izrel niile, nke d̄ika Mosis,* onye ya na ONYENWE ANYI kparitara ụka ihu na ihu,† ¹¹ onye mere ihe iribama ndi a niile, ruokwa oru ebube niile nke ONYENWE ANYI ziri ya ka o mee n'Ijpt, n'ihu Fero, na ndi ozi ya niile, nakwa n'ala ahụ niile. ¹² N'ih̄i na o nwebekwagh̄i onye ọzọ gosirila ike d̄i oke egwu, maobu ruo oru d̄i oke egwu udi nke Mosis ruo n'ihu ndi Izrel niile.

* **34:10** 34:10 Dit 18:15,18 † **34:10** 34:10 Ọpụ 33:11; Ọnụ 12:8; Dit 5:4

Joshua

Iwu ONYENWE ANYI nyere Joshua

¹ Mgbe Mosis, bụ odibo ONYENWE ANYI nwurū, ONYENWE ANYI gwara Joshua nwa Nun, onye na-enyere Mosis aka okwu sị, ² “Mosis, odibo m anwuola.* Ugbo a, jikere onwe gi,† meekwa ka ndị m jikere igafe ofe ozo nke osimiri Jodan, ibanye n’ala ahụ m na-aga inye ha, bụ ndị Izrel. ³ Ana m agwa gi ihe m gwara Mosis mgbe o di ndu sị, Ebe obula unu ga-azokwasị ukwu unu n’ala, ala ahụ ga-abu nke unu. ⁴ Oke ala unu ga-abu site n’ozara di na ndida ruo Lebanon, ma site n’iyi ukwu Yufretis, tinyere ala niile nke ndi Het, ruo n’osimiri ukwu ahụ di n’odida anyanwu. ⁵ O dighi onye obula puru iguzo imegide gi ubochi niile nke ndu gi.‡ Aga m anonyere gi dika m si nonyere Mosis.§ Agaghị m ahapu gi aka. Agaghị m agbakutakwa gi azu.* ⁶ Dirị ike, nweekwa ume, n’ihi na i ga-abu onye ga-edu ndi a iketa ala ahụ m nuru n’iyi inye nna nna ha ochie.

⁷ “Naanị dirị ike, nweekwa ume. Lezie anya ime ihe niile Mosis bụ odibo m nyere gi n’iwu. Ewezugala onwe gi na ya gaa aka nri maobu aka ekpe, ka ihe si otu a gaara gi nke oma n’ebe obula i na-aga. ⁸ Esitela n’onu gi wezuga ihe di n’Akwukwo Iwu a. Kama na-atughari uche gi na ya ehie na abali, ka i si otu a lezie anya imezu ihe niile e dere n’ime ya. Mgbe ahụ i ga-aba uba, ihe ga-agakwara gi nke oma. ⁹ O bu na m enyebeghi gi iwu si gi, Nwee obi ike, dirikwa ike! Wezuga ujo niile na ida mba nke obi. Cheta na mu, bu ONYENWE ANYI Chineke gi, nonyeere gi ebe obula i na-aga.”

¹⁰ Mgbe ahụ, Joshua nyere ndisi Izrel niile iwu sị ha, ¹¹ “Jegharjanu n’etiti ebe obibi umu Izrel gwa mmadu niile okwu sị ha ‘Dozierenu onwe unu ihe unu ga-eri n’uzo, n’ihi na n’ime ubochi ato, anyi ga-agafe osimiri Jodan, imeri na inweta ala ahụ ONYENWE ANYI bu Chineke na-enye unu.”

¹² Joshua kpokotara ndisi ebo Ruben, na Gad, na okara ebo Manase, gwa ha okwu sị, ¹³ “Chetanu iwu ahụ Mosis odibo ONYENWE ANYI nyere unu, mgbe o sirị, ‘ONYENWE ANYI Chineke unu na-enye unu izuike. O nyekwala unu ala a.’ ¹⁴ Kama ndi nwunye unu, na umuntakiri unu, na anu ulo unu, ga-anu n’ala a di n’owuwa anyanwu nke Mosis nyere unu. Ma ndi agha unu, ndi jikeere ejike, ga-eduru ndi Izrel ndi ozo gafee osimiri Jodan inyeere umunna ha aka, ¹⁵ tutu ruo mgbe ONYENWE ANYI Chineke unu nyere ha izuike, dika o si nye unu, na tutu ruo mgbe ha nwetara ala niile bu nke ONYENWE ANYI Chineke unu ga-enye ha. Mgbe nke a mezuru, unu ga-alaghachi azu, nweta ala ahụ Mosis onyeozu ONYENWE ANYI nyere unu n’akuku owuwa anyanwu osimiri Jodan.”

¹⁶ Mgbe ahụ, ha zara Joshua, “Ihe obula nke i nyere anyi n’iwu anyi ga-eme ha, ebe obula i zigara anyi ka anyi ga-aga. ¹⁷ Anyi ga-ege gi nti dika anyi si gee Mosis nti. Ka ONYENWE ANYI Chineke gi nonyere gi dika o si nonyere Mosis. ¹⁸ Onye obula nupuru isi n’iwu i nyere anyi, o ga-anwu. Naanị dirị ike, nweekwa obi ike.”

2

Rehab na ndi Nnyoputa

¹ Joshua nwa Nun sitere na Shitim zipu ndi nnyoputa abuo na nzuzo sị ha, “Gaanu leta otu ihe si aga n’ala ahụ, karisja n’obodo Jeriko.”* Ha gara n’obodo ahụ baa n’ulo nwanji akwuna aha ya bu Rehab nono onodu n’ebe ahụ.

² Ma otu onye gwara eze Jeriko okwu sị, “Lee, ufodu umu ndi ikom Izrel batara obodo a n’abali inyochaputa ala anyi.” ³ Mgbe eze Jeriko nuru okwu a, o zigaara Rehab ozi sị, “Kpopta ndi ikom ahụ batara n’ulo gi n’ihi na ha bjara iledo ala anyi.”

⁴ Ma nwanji ahụ zoro mmadu abuo ahụ. Mgbe ndi ahụ e ziri ozi bjarutere, o gwara ha okwu sị, “O bu eziokwu na ndi ikom ahụ bakwutere m, ma amaghi m ebe ha si bja. ⁵ Ma ha apulari. Ha hapuru obodo a mgbe a na-achọ imechi onu uzo ama, n’oge ochichiri bidoro igba. Amaghi m ebe ha gara. Ma, n’uche m, o buru na unu achuso ha oso osiso unu nwere ike ijide ha.” ⁶ (N’eziokwu o bu Rehab n’onwe ya mere ka mmadu

* 1:2 1:2 Onu 12:7 † 1:2 1:2 N’oge a, ndi Izrel no na Shitim Jos 2:1; 3:1 n’ala Moab Dit 34:3 di n’akuku Jodan.

‡ 1:5 1:5 Dit 7:24 § 1:5 1:5 Opu 3:12; Dit 31:8,23 * 1:5 1:5 Dit 31:6,8; Hib 13:5 * 2:1 2:1 Jeriko bu obodo ochie e wuru nke oma, wusikwa ike. Obodo e ji mgbidi e wusiri ike gbaa gburugburu, nke otutu iyi, tinyekwara osimiri gbara gburugburu. Jos 15:1-6 E wuru ya ka o nwee ike inagide atumatu obula nke ndi iro na-atu, maka jba n’ime ya. O ruo ihe dika kilomita asato ma a na-aga n’akuku odida anyanwu nke osimiri Jodan, burukwa uzo di oke mkpa a ga-eji baa n’ala nkwa ahụ.

abuọ ahụ rigoro n'elu ụlọ ebe o zoro ha n'okpuru ahijia flakisi o wusara n'ebe ahụ.)
 7 Ya mere, ndị ikom ahụ puru ndi nnyoputa ahụ n'akuku ụzọ gara ngabiga Jodan. Ma ngwangwa ha puru, e mechiri onu ụzọ ama e si abata obodo ahụ.

8 Ma tupu ndi nnyoputa ahụ edina ala irahu ura n'abali ahụ, Rehab rigokwuru ha, 9 gwa ha si, "Ama m na ONYENWE ANYI enyela unu ala a,[†] marakwa na oke ụjọ nke egwu unu adakwasila anyi, nke mere na ndi niile bi n'ime ala a na-agbaze n'egwu n'ihu unu, 10 n'ihu na anyi anula otu ONYENWE ANYI si mee ka mmiri di n'Osimiri Uhie taa n'ihu unu, mgbe unu si n'Ijiti puta. Anyi nukwara ihe unu mere Saihon, na Og, bu eze abuọ ndi Amori, ndi bi n'owuwa anyanwu osimiri Jodan, otu unu si bibie ha, gbuchapu ndi niile bi n'ala ahụ. 11 Ma mgbe anyi nuru ihe ndi a, obi anyi gbazere n'ihu ụjọ, mmuo onye obula dara mba n'ihu unu, n'ihu na ONYENWE ANYI Chineke unu bu Chineke n'eluigwe na n'ua.

12 "Ugbu a, ebe o bu na m emeelara unu ebere, jirinu ONYENWE ANYI nuoro m iyi na unu ga-emere ezinaulo m ebere. Gosinu m ihe iribama n'eziokwu, 13 na unu ga-emekwa ka ndu nna m, na nne m, na umunne m ndi ikom na ndi inyom, na ndi ezinaulo ha niile diri, na unu ga-anaputa anyi site n'onwu."

14 Ndi ikom ahụ kwere ya nkwa si, "Ndu anyi lara ndu unu. O buru na i gbaghi anyi ama, anyi ga-egosi gi obi ebere na ikwesi ntukwasị obi mgbe ONYENWE ANYI ga-enye anyi ala a."

15 Ulo Rehab di n'akuku mgbidi obodo ahụ. O ji udo site na oghereikuku wedata ndi ikom abuọ ahụ. 16 O gwakwara ha si, "Gbalaganu n'ugwu, zoonu onwe unu n'ebe ahụ ubochi ato, tutu ndi ahụ na-achọ unu alaghachi azu. Mgbe ahụ, unu nwere ike iputa laghachi ebe unu si bia."

17 Ndi ahụ gwara ya si, "Iyi a i mere ka anyi nuo agaghi adi ire megide anyi, 18 ma o buru na n'ubochi ahụ anyi ga-abata ala a, i wereghi udo ahụ na-acha uhie uhie kenye ya na oghereikuku i si wedata anyi, ma o burukwa na ikpobataghi n'ulo gi nna gi, na nne gi, na umunne gi ndi ikom, na ndi ezinaulo gi niile. 19 O buru na onye obula esite n'ulo gi puo n'ezie, obara ya agaghi adi anyi n'isi, anyi agaghi abukwa ndi ikpe mara. Ma ikpe omuma diri anyi ma o buru n'ihe obula emee onye obula gi na ya so ndu n'ime ulo. 20 Ma o buru na i gbaa anyi ama, o dikwaghi iwu ji anyi imezu iyi a i mere ka anyi nuoro gi."

21 Rehab zara si ha, "Dika okwu niile unu kwuru si di, otu a ka o ga-adi."

O zilagara ha. Ha pukwara gaara onwe ha. Ma Rehab kekwasiri udo uhie uhie ahụ n'onu oghereikuku ulo ya.

22 Ndi ikom abuọ ahụ gara zoo onwe ha n'ugwu ahụ. Ha noro ubochi ato n'ebe ahụ dika Rehab gwara ha, tutu ndi ahụ na-achụ ha laghachiri n'obodo Jeriko. Ndi a chooro ha gaa ebe niile, n'okporouzo niile, ma ha ahughi ha. 23 Emesja, mmadu abuọ ahụ e zipuru iledo ala ahụ anya sitere n'ebe ha zoro onwe ha riputa, gafee osimiri Jodan, laghachi n'ebe umu Izrel no. Ha bjara koro Joshua nwa Nun otu ha si gaa ije ha. 24 Ha gwara Joshua si, "N'ezie, ONYENWE ANYI enyela anyi ala ahụ niile, n'ihu na ndi niile bi n'ala ahụ na-atu anyi ụjọ."

3

Ngabiga osimiri Jodan

1 N'isi ututu, Joshua na umu Izrel niile hapuru Shitim bjaruo n'akuku osimiri Jodan, maa ulo ikwu n'ebe ahụ. N'ebe a ka ha no chere tutu ruo mgbe ha ga-agafe. 2 Mgbe ubochi ato gasiri, ndisi umu Izrel gabigara jeghari n'etiti omuma ulo ikwu ahụ, 3 nye ha iwu si, "Mgbe unu huru igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI Chineke unu, ka ndi nchaja, umu Livayi, bulitere ya, unu onwe unu ga-esi n'ebe unu no bilie soro ha n'azu. 4 Ma a ga-enwe oke n'etiti unu na ha, ihe dika otu kilomita site n'ebe igbe ogbugba ndu ahụ di. Unu agaghi abiaru ya nso. Nke a bu maka i mara uzọ unu ga-eso, n'ihu na unu esibeghi n'uzo a gaa ije mbu."

5 Joshua gwara ndi Izrel si, "Doonu onwe unu nso, n'ihu na echi ka ONYENWE ANYI ga-eme oke ihe ebube di iche iche n'etiti unu."

6 Joshua gwara ndi nchaja si ha, "Bulienu igbe ogbugba ndu ahụ, gabiga n'ihu ndi Izrel." Ha buliri igbe ogbugba ndu ahụ, bido iga n'ihu umu Izrel.

7 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Joshua si, "Taa, ka m ga-amalite ime ka i di ukwu n'anya umu Izrel niile, ka ha niile mata na dika m si nonyere Mosis, otu a ka m ga-esi nonyere gi. 8 I ga-enye ndi nchaja bu ndi na-ebu igbe ogbugba ndu iwu si, 'Mgbe unu ruru n'onu mmiri osimiri Jodan, banyekwanu gaa guzo n'ime osimiri ahụ.'"

† 2:9 2:9 Jen 35:5

⁹ Mgbe ahụ, Joshua gwara ụmụ Izrel niile sị, “Bianụ nso, bianụ nṛụ okwu niile nke ONYENWE ANYỊ Chineke unu. ¹⁰ Otu a ka unu ga-esi mata n’ezie na Chineke dị ndụ nọ n’etiti unu, unu ga-amatakwa na ọ ghaghị inapụ ndị Kenan, na ndị Het, na ndị Hiv, na ndị Periz, na ndị Gigash, na ndị Amōrait, na ndị Jebus ala ha n’ihu unu. ¹¹ Lee, igbe ọgbugba ndụ ONYENWE ANYỊ, Onyenwe ụwa niile ga-agabiga n’ihu unu banye n’ime Jōdan. ¹² Ugbu a sitenụ n’ebo Izrel niile hōputa ndị ikom iri na abụọ, site n’ebo ọbụla otu onye. ¹³ Ngwangwa ndị nchụaja bu igbe ọgbugba ndụ ONYENWE ANYỊ, Onyenwe ụwa niile zonyere ụkwụ na Jōdan, mmiri Jōdan nke si n’ebe elu ya na-aridata ga-akwụsị isọ, guzoro dika mgbidi.”

¹⁴ Ya mere, mgbe ndị Izrel sitere n’ulọ ikwu ha bilie njem igabiga osimiri Jōdan, ndị nchụaja bu igbe ọgbugba ndụ buuru ha ụzọ na-aga ha n’ihu. ¹⁵ N’oge owuwe ihe ubi ọbụla, osimiri Jōdan na-etoju etoju, sojukwaa akụkụ ya niile.* Ma ngwangwa ndị nchụaja bu igbe ọgbugba ndụ a biaruru nso zonyere ụkwụ ha n’onye mmiri Jōdan, ¹⁶ mmiri si n’elu elu osimiri ahụ kwusiri isọ, ọ gara elu tūkota onwe ya dika mgbidi n’ebe dị anya, n’obodo a na-akpọ Adam, nke dị nso obodo Zaretan. Ebe mmiri nke naruda na-asobanye osimiri Araba, ya bu, osimiri Nnu kwusiri isọ kpamkpam. Ya mere, ndị Izrel gabigara na ncherita ihu Jeriko. ¹⁷ Ndị nchụaja bu igbe ọgbugba ndụ ONYENWE ANYỊ guzoro n’ala akorọ n’etiti Jōdan, Izrel niile gabigakwara tutu ruo mgbe mba ahụ niile gafesiri n’ala akorọ.

4

¹ Mgbe mba ahụ niile gafesiri osimiri Jōdan, ONYENWE ANYỊ gwara Joshua okwu sị ya, ² “Site n’etiti ndị ụmụ Izrel hōputa ndị ikom iri na abụọ, otu onye site n’ebo ọbụla, ³ ka onye ọbụla n’ime ha site n’ebe ahụ ndị nchụaja guzoro n’etiti osimiri Jōdan buputa otu nkume, otu nkume, gwa ha ka ha debe nkume ndị a ha buputara n’ebe unu ga-anọ onọdụ abali taa.”

⁴ Ya mere, Joshua kpọrọ ndị ikom iri na abụọ ndị ahụ, ndị ọ hōputara, site n’etiti ndị Izrel, otu onye site n’ebo ọbụla, ⁵ Ọ gwara ha sị, “Sitenụ n’etiti osimiri Jōdan, ebe ndị bu igbe ọgbugba ndụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu guzoro, buputa nkume. Onye ọbụla n’ime unu ga-ebuputa otu nkume, tūkwasi n’ubu ya, dika ọnụogugụ ebo Izrel niile si dij, ⁶ ka ha buru ihe iribama n’etiti unu. N’oge dij n’ihu, mgbe ụmụ unu ga-aju unu ajuju sị, ‘Gini bu isi ogidi nkume a dij n’ebe a?’ ⁷ Unu ga-asikwa ha, ‘Ọ bu ihe na-echetara anyị otu osimiri Jōdan si kwusi isọ, mgbe ndị bu igbe ọgbugba ndụ ONYENWE ANYỊ zonyere ụkwụ ha n’osimiri ahụ.’ Nkume a ga-abukwara ụmụ Izrel niile ihe ncheta ruo mgbe ebighi ebi.”

⁸ Ụmụ Izrel mere dika Joshua gwara ha. Ha buputara nkume iri na abụọ site n’etiti osimiri Jōdan, dika ONYENWE ANYỊ si nye Joshua n’iwu sị na otu onye, n’ebo Izrel ọbụla, ga-ebuputa otu nkume. Ha buuru nkume iri na abụọ ndị ahụ gaa n’ebe ha nọrọ onọdụ abali, debe ha n’ebe ahụ. ⁹ Joshua n’onwe ya kwa ji nkume iri na abụọ ahụ nke si n’etiti osimiri Jōdan wuo ogidi iribama, n’ebe ahụ ndị nchụaja bu igbe ọgbugba ndụ ahụ guzoro. Ha dika n’ebe ahụ ruo taa.

¹⁰ Ndị nchụaja, ndị bu igbe ọgbugba ndụ ahụ, guzoro n’etiti osimiri Jōdan, tutu ruo mgbe e mezuru iwu ahụ niile ONYENWE ANYỊ nyere Joshua site n’onye Mosis. Mgbe ahụ kwa, ndị Izrel mere ngwangwa gafee osimiri Jōdan. ¹¹ Ngwangwa ha niile gafetasiri, igbe ọgbugba ndụ ONYENWE ANYỊ na ndị nchụaja gafetakwara n’akụkụ nke ọzọ, ka ndị mmadụ na-ele ha anya. ¹² Ndị agha ụmụ Ruben, na ụmụ Gad, na ọkara ebo Manase, buuru ụmụ Izrel niile ụzọ gafee, idu ha n’agha, dika Mosis nyere ha n’iwu. ¹³ Ndị agha ọnụogugụ ha ruru iri puku anọ (40,000), ndị jikeere nke ọma ibu agha, duuru ebo ndị ọzọ, gafere n’ihu ONYENWE ANYỊ bata n’obosara ala Jeriko maka ibu agha.

¹⁴ Ụbọchị ahụ bu ụbọchị ONYENWE ANYỊ buliri Joshua elu nke ukwuu n’ihi na ọ mere Joshua ka ọ dij ukwuu n’anya ndị Izrel niile, si otu a mee ka ha tūọ ya egwu nke ukwuu dika ha si tūọ Mosis egwu, ma sọpukwara ya ụbọchị niile nke ndụ ya.

¹⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Joshua okwu sị, ¹⁶ “Nye ndị nchụaja, ndị bu igbe ọgbugba ndụ ahụ iwu ka ha si n’osimiri Jōdan pụta.”

¹⁷ Ya mere Joshua nyere ndị nchụaja iwu sị ha, “Sitenụ n’osimiri Jōdan pụta.”

¹⁸ Mgbe ndị nchụaja bu igbe ọgbugba ndụ ONYENWE ANYỊ ahụ si n’osimiri Jōdan rịputa, dika ọbụ ụkwụ ha na-emetu n’ala akorọ, mmiri osimiri ahụ soghachiri n’onye ọzọ ya ruchie akụkụ ya niile, ka ọ dij na mbụ.

¹⁹ Ihe iribama a mere n’ụbọchị nke iri, n’onwa nke mbụ. N’ụbọchị ahụ ka ndị Izrel niile gafere osimiri Jōdan, gaa maa ụlọ ikwu ha na Gilgal, ebe dij n’owụwa anyanwụ

* 3:15 3:15 Jos 4:18; 1Ih 12:15

obodo Jeriko. ²⁰ Nkume iri na abụọ ahụ ha si n'osimiri Jodan buputa, ka Joshua guzobere na Gilgal. ²¹ O siri ndị Izrel, "N'oge dị n'ihu, mgbe ụmụ unu ga-ajụ ndị bụ nna ha ajụjụ si, 'Gịni ka nkume ndị a pụtara, Gịnikwa ka ha na-egosi?' ²² Gwa ha, 'Izrel gafere osimiri Jodan n'ala akorọ.' ²³ N'ihu na ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu mere ka osimiri Jodan takpọọ n'ihu unu tutu ruo mgbe unu gafesiri n'ofe nke ozo. ONYENWE ANYỊ Chineke unu mere osimiri Jodan ihe o mere osimiri Uhie* mgbe o mere ka osimiri Uhie takpọọ n'ihu anyi, tutu ruo mgbe anyi gafesiri n'ofe ya nke ozo. ²⁴ O mere ihe ndi a niile ka ndi niile bi n'elu ụwa mata na aka ONYENWE ANYỊ di ike.† O mekwara ya ka unu onwe unu tụọ egwu ONYENWE ANYỊ Chineke unu, mgbe niile."‡

5

¹ Mgbe ndi eze ndi Amorait niile, ndi bi n'ofe ozo nke osimiri Jodan, n'akuku odida anyanwu, na ndi eze ndi Kenan niile bi n'akuku oke osimiri Mediterenja, nuru na ONYENWE ANYI emeela ka osimiri Jodan takpoo n'ihu umu Izrel, ruo mgbe anyi niile gafesiri, obi loro ha mmiri. O dikwaghị ike obula foduuru ha iguzo n'ihu umu Izrel.

Obibi ugwu na Gilgal

² Ma n'oge ahụ, ONYENWE ANYI gwara Joshua okwu si ya, "Jiri nkume mee mma i ga-eji bie umu Izrel niile ugwu ozo." ³ Ya mere, Joshua ji nkume mee mma ntakiri e ji bie umu Izrel niile ugwu. Ebe a no bie umu Izrel ugwu bu ebe a na-akpo Gibjat Haaralot.

⁴ Nke a bu ihe mere o ji mee otu a: Ndi ikom niile si n'Ijpt puta, ndi tozuru ije agha, nwuru n'uzo, n'ime ozara, mgbe ha hapuchara Ijpt. ⁵ Mgbe umu Izrel niile si Ijpt puta, e biri ndi nwoke niile no n'etiti ha ugwu. Ma n'ime iri afro ano ahụ ha na-awaghari n'ozara, o nweghi umu ha ndi nwoke a muru n'oge a e biri ugwu. ⁶ Ndi Izrel niile awaghariala n'ozara iri afro ano tutu ruo mgbe ndi ikom niile toruru ije agha, bu ndi hapuru Ijpt nwuchara, ebe o bu na ha juru irubere ONYENWE ANYI isi. N'ihu na ONYENWE ANYI nuru iyi si ha na ha agaghi ahụ ala ahụ anya, bu ala ahụ o kwere nna nna ha na nkwa, inye anyi, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. ⁷ ONYENWE ANYI mere ka umu ndi nnuu isi a mutara nochie anya ha. O bukwa ndi a ka Joshua biri ugwu, n'ihu na tutu ruo ugwu a, e bibeghi ha ugwu. ⁸ Mgbe e bizuru mba niile ahụ ugwu, ha noduru n'ebe ahụ ha mara ulo ikwu tutu onya obibi ugwu ha alaa.

⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Joshua okwu si, "Taa, ewezugala m site n'ebe unu no ihe nkocha nke ya na Ijpt so." N'ihu nke a, ha kpoo ebe ahụ Gilgal.* O bukwa aha ya ruo taa.

¹⁰ Mgbe umu Izrel mara ulo ikwu ha na Gilgal n'ala ihe n'adighi nke Jeriko, ha mere Mmemme Ngabiga n'uhuruchi nke ubochi iri na ano nke onwa ahụ. ¹¹ N'ubochi sote ubochi ngabiga, n'otu ubochi ahụ, ha riri ufodu ihe ubi nke ala Kenan. O bu achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee, na oka ahuru n'oku ka ha tara. ¹² Mana kwusikwara n'echi ya mgbe ha riri nri sitere n'ala ahụ. Umu Izrel ahukwaghị manà anya ozo, ma n'afọ ahụ ha riri ihe omume ubi si n'ala Kenan.

Odida Jeriko

¹³ Mgbe Joshua no nso obodo Jeriko, o weliri anya ya elu hu otu nwoke ka o guzo n'ihu ya. Nwoke a miputara mma agha ya jide ya n'aka ya. Joshua jekwuru ya juo ya si ya, "I dinyeere anyi ka i dinyeere ndi iro anyi?"

¹⁴ Nwoke ahụ zaghachiri ya si, "O dighi onye m dinyeere, kama abjara m ugwu a dika ochiagha usuu ndi agha ONYENWE ANYI." Joshua dara n'ala kpuo ihu ya n'ala kpo isiala nye ya, si ya, "Ejikerela m ime ihe obula i nyere n'iwu. Onyenwe m, gini ka i choro ka m mee?"

¹⁵ Ochiagha usuu ndi agha ONYENWE ANYI zara si Joshua, "Yipu akpukpokwu gi, n'ihu na ebe ahụ i guzo bu ala di nso." Joshua mere dika o gwara ya.

6

¹ Ma e mechiri onu uzo e si abata Jeriko nke oma, n'ihu umu Izrel. O dighi onye obula na-apu n'ezi, o dighikwa onye na-abata n'ime ya.

² Ma ONYENWE ANYI gwara Joshua si, "Lee, enyefela m obodo a bu Jeriko, ya na eze ya, na ndi di ike ibu agha no n'ime ya, n'aka gi. ³ Gi na ndi agha gi zoonu ije gburugburu obodo a. Unu ga-ejehari gburugburu mgbidi obodo a otu ugbo n'ubochi. Unu ga-esi otu a jeharia ubochi isii. ⁴ Ndi nchujaja asaa, ndi ga-eji opi mpi ebule asaa ga-ebu uzo gawa n'ihu. Ndi nchujaja ndi ozo ga-ebu igbe ogbugba ndu. N'ubochi nke asaa, unu

* 4:23 4:23 Opu 14:21 † 4:24 4:24 1Ez 8:42; Abi 106:8; 89:13; Opu 15:16 ‡ 4:24 4:24 Opu 14:14; Dit 6:2; Abi

76:6 * 5:9 5:9 Jos 4:9; 9:6 † 5:13 5:13 Maobu, ndi na-emegide anyi

ga-agba obodo ahụ gburugburu ugboro asaa. Mgbe unu na-eme nke a, ndị nchụaja asaa ahụ ga na-afụ opi mpi ebule ha. ⁵ Emesịa, ndị nchụaja ga-afusi opi ahụ ike otu ugbo ozo, ha ga-afụ ya ka o daa ụda nke ukwu. Mgbe mmadụ niile nuru ụda opi a, ha niile ga-eti mkpu nke ga-ada ezi ụda. Nke a ga-eme ka mgbidi obodo ahụ daa. Mgbe ahụ, onye agha oḅula ga-esite n'ebe oḅula o nọ banye n'ime obodo ahụ.”

⁶ Ya mere, Joshua nwa Nun kporo ndị nchụaja si ha, “Burunu igbe oḅugba ndu ONYENWE ANYI ahụ, ka ndị nchụaja asaa n'ime unu werewa opi mpi ebule buru ụzo na-aga n'ihu ya.” ⁷ Mgbe ahụ Joshua nyere ndị Izrel iwu si ha, “Zolienụ ije! Gbaanụ obodo a gburugburu, ka ndị agha na-aga n'ihu igbe oḅugba ndu ONYENWE ANYI.”

⁸ Mgbe Joshua gwachara ndị Izrel okwu, ndị nchụaja asaa ahụ bu opi ike n'aka ha, n'ihu ONYENWE ANYI, gafere n'ihu na-afụ opi ike ha. Ndị bu igbe oḅugba ndu ONYENWE ANYI sochiri ha azu. ⁹ Ndị agha na-aga n'ihu ndị nchụaja bu ndị na-afụ opi ike, ebe ndị agha ndị ozo na-esote igbe oḅugba ndu n'azu. N'oge a niile ha na-azo ije, ndị na-afụ opi ike gara n'ihu na-eme nke a. ¹⁰ Ma Joshua nyere ndị Izrel iwu si ha, “Unu emela mkpọtụ agha oḅula, maḅu kwee ka anụ olu unu, maḅu kwuo okwu oḅula, tutu ruo ụbọchị m ga-asị unu tie mkpu. Mgbe m nyere unu iwu a, tienụ ezi mkpu.” ¹¹ Ya mere, e buuru igbe oḅugba ndu ONYENWE ANYI ahụ jegharịa obodo ahụ gburugburu otu ugboro n'ụbọchị ahụ. Mgbe ha mesiri nke a, onye oḅula laghachiri n'ebe ụlọ ikwu ya di rahụ ura abali.

¹² Joshua biliri n'isi ututu echi ya, ndị nchụaja bulikwara igbe oḅugba ndu ONYENWE ANYI. ¹³ Ndị nchụaja asaa ahụ bu opi ike asaa ndị ahụ, na-aga n'ihu igbe oḅugba ndu ONYENWE ANYI, na-afụ opi ike ha na-esepughị aka. Ndị agha nọ n'ihu si ha, “Ebe ndi nche na-eso ndi bu igbe oḅugba ndu ONYENWE ANYI n'azu, n'oge niile a a na-afụ opi ike ndi a na-esepughị aka. ¹⁴ N'ụbọchị nke abuo, ha gbara obodo ahụ gburugburu otu ugboro, laghachikwa n'ulo ikwu ha. Otu a ka ha mere ruo n'ubochi nke isii.

¹⁵ Ma n'isi ututu ubochi nke asaa, ha bilitere mgbe chi na-abobeghi, gbaa obodo ahụ gburugburu ugboro asaa dika ha na-eme. Ma o di iche n'ubochi ahụ, bu naani na ha gbara obodo ahụ gburugburu ugboro asaa. ¹⁶ O ruo, n'oge njeghari nke ugboro asaa ahụ, mgbe ndi nchujaja asaa ndi a fusiri opi ike asaa ndi ahụ ike kari, ka Joshua gwara ndi Izrel si ha, “Tienụ mkpu! N'ihu na ONYENWE ANYI enyela unu obodo a! ¹⁷ Gbuonụ ihe niile na-eku ume ndu, n'ihu na obodo a na ihe niile di n'ime ha bu ihe e doro nsọ nye ONYENWE ANYI. Ma o bu naani Rehab, nwanji akwuna ahụ ka unu ga-ahapụ ndu, ya na ndi oḅula nọ n'ulo ya. N'ihu na o zoro ndi anyi zigara inyochaputa obodo ahụ. ¹⁸ Ma unu onwe unu, wezuganụ onwe unu puo n'ebe ihe ndi a kwadoro mbibi di, ka unu gharakwa iweta ila n'iyi nye onwe unu site na iwere ihe oḅula n'ime ha. Ma o bughị otu a, unu ga-eme ka mbibi dakwasị ulo ikwu umu Izrel niile. ¹⁹ Ma ihe niile e ji oḅocha na oḅaedo kpuo, na ihe niile e ji bronz na igwe kpuo, ka a ga-edo iche nye ONYENWE ANYI. A ga-ewebata ha n'uloaku ONYENWE ANYI.”

²⁰ Mgbe ụda opi ike ahụ dasiri ike, ndị agha tiri mkpu, na ụda opi ike ahụ. Mgbe ndi ikom tiri oke mkpu, mgbidi ahụ dara dapiasia, nke mere na onye oḅula chere ihu banye n'ime obodo ahụ, lughuo obodo ahụ. ²¹ Ha debere obodo a iche nye ONYENWE ANYI site n'iji mma agha ha gbuchapụ ihe niile di ndu n'obodo ahụ, ma nwoke, ma nwanji, ma nwantakiri, ma okenye, ma ehi, ma aturu, ma inyinya ibu, ihe niile di n'ime ya.

²² Mgbe ahụ, Joshua gwara ndi ikom abuo ahụ buru uzo gaa nnyochaputa obodo ahụ anya si ha, “Mezuonụ nkwa unu kwere. Gaanụ n'ulo nwanji akwuna, kpopta ya na ndi niile di n'ulo ya.” ²³ Ya mere, umu okorobia abuo ahụ bu ndi mere nledo ala ahụ, bara n'ulo ahụ, kpopta Rehab na nna ya na nne ya na umunne ya na ndi ikwu ya niile. Ha kpoptara ndi ezinaulo ya niile debe ha n'otu ebe nke di n'azu omuma ulo ikwu umu Izrel.

²⁴ Ha kporo obodo ahụ oku, ya na ihe niile di n'ime ya. Ma ha weputara naani oḅocha na oḅaedo, na ihe niile e ji bronz na igwe kpuo, tinye n'uloaku ONYENWE ANYI. ²⁵ Joshua mere ka Rehab, nwanji akwuna ahụ, na ndi ezinaulo ya niile diri ndu. N'ihu na Rehab zoro ndi ikom abuo Joshua zigara, mee ka ha di ndu, bu ndi gara inyochaputa obodo Jeriko. Ya mere, o binyere ndi Izrel ruo taa.

²⁶ Mgbe ahụ, Joshua gbara obodo Jeriko iyi si, “Oḅubu onu ka a na-abu nwoke oḅula n'ihu ONYENWE ANYI nke ga-ebili wuokwa obodo Jeriko ozo.

“Ndu okpara* ya ka o ga-eji
toḅ ntala ya niile,
ndu nwa ya nke nta,
ka o ga-eji guzobe onu uzo ama ya niile oto.”†

* 6:26 6:26 Ya bu, okpara ya ga-anwu mgbe o ga-atọ ntala n'ihu iwughari obodo ahụ. † 6:26 6:26 1Ez 16:34

²⁷ Ya mere, ONYENWE ANYI n'onyeere Joshua. Akukọ a korọ banyere ya gbasara nke ukwu n'ala ahụ niile.

7

Mmehie Ekan

¹ Ma ụmụ Izrel ekwesighi ntukwasị obi n'ihe gbasara ihe ndị ahụ e debere iche nye ONYENWE ANYI. N'ihị na Ekan nwa Kami, nwa Zimri,* nwa Zera, onye si n'ebo Juda gara were ụfọdụ n'ime ihe ndị ahụ. Nke a mere ka iwe wee ONYENWE ANYI nke ukwu megide ụmụ Izrel.

² Emesịa, Joshua si Jeriko zipụ ụfọdụ ndị mmadụ ka ha gaa Ai, obodo dị Bet-Aven nso, n'owụwa anyanwụ Betel. O gwara ha sị ha, "Gaanụ nnyoputa akukọ ala ahụ niile." Ya mere, ndị ahụ gara nnyochaputa obodo Ai.

³ Mgbe ha loghachiri azu, ha gwara Joshua sị ya, "Ai bụ obodo nta. O gaghi ewe karịa puku mmadụ abụọ maobụ atọ imeri obodo ahụ. O bakwaghi uru ka anyị niile gaa tigbuo obodo a, n'ihị na ha dị mmadụ ole na ole." ⁴ N'ihị nke a, ihe dika puku ndị agha atọ ka e zigara imeri obodo Ai. Ma ngwangwa, ndị agha obodo Ai meriri ndị agha ụmụ Izrel, chụọ ha oso. ⁵ Ihe dika iri mmadụ atọ na isii n'etiti ndị agha Izrel ka e gburu n'agha ahụ. Ndị Ai churụ ha oso site n'uzo ama obodo ruo n'ebe a na-awa nkume, gbuo ha na mgbada ugwu ahụ. N'ihị nke a, ndị agha Izrel dara mba, obi lokwara ha mmiri.

⁶ Mgbe ahụ, Joshua na ndị okenye Izrel sitere n'obi mwute dọwaa uwe ha, daa n'ala kpuo ihu n'ala n'ihu igbe ogbugba ndụ ONYENWE ANYI site n'ututu ruo n'anyasi. Ha wekwara ntụ wukwasị onwe ha n'isi igosi obi mwute ha. ⁷ Mgbe ahụ kwa, Joshua sirị, "Ewoo, Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI! N'ihị ginị ka i ji mee ka ndị a gabiga osimiri Jodan, inyefe anyị n'aka ndị Amorait, ime ka ha tigbuo anyi? O gaara adị anyi mma nke oma ma o buru na anyi noduru n'ofe ozo nke Jodan." ⁸ Biko, Onyenwe m, Ginị ka m ga-ekwu ugbu a ụmụ Izrel sitere n'ihu ndị iro ha gbaa ozo? ⁹ N'ihị na mgbe ndị Kenan na ndị bi n'akukọ ala ahụ ga-anụ maka mmeri e meriri anyi, ha ga-agba anyi gburugburu luso anyi agha, bipu aha anyi n'uwa. O bukwa ginị ka i ga-eme banyere aha ukwu gi di ebube?"

¹⁰ Ma ONYENWE ANYI sirị Joshua, "Bilie oto! Ginị bụ nke a, na i dara kpuo ihu n'ala? ¹¹ Izrel emehiela. Ha emehiela ogbugba ndụ m nyere ha n'iwu idebe, ha ewerela ụfọdụ n'ime ihe ndị ahụ e doro iche nye ONYENWE ANYI. O bughị naani na ha zuru ohi, ha nokwa n'elu ya ghaa ugha banyere ya. Ha ewerekwala ihe ndị ahụ tinyekota n'ihe nke aka ha. ¹² O bụ n'ihị nke a mere na ụmụ Izrel enwekwaghị ike iguzo n'ihu ndị iro ha. O bukwa nke a mere ha ji tugharịa gbaa ozo, n'ihị na ha aghoala ndị kwesiri ka e bibie. Ya mere, agaghị m anonyere unu ozo, tutu ruo mgbe unu wezugara ma mebie site n'etiti onwe unu, ihe obula e debere iche maka mbibi.

¹³ "Bilie! Doo Izrel nso. Gwa ndị m okwu sị ha, 'Onye obula n'etiti unu ga-ejikere doo onwe ya nso maka echi. N'ihị na ONYENWE ANYI, Chineke Izrel na-ekwu sị, Ihe ndị e doro nso di n'etiti unu, Izrel. Unu apughikwa iguzosi ike n'ihu ndị iro unu, tutu ruo mgbe unu ga-esite n'etiti onwe unu wezuga ihe ndị ahụ.'

¹⁴ " 'N'ututu echi, unu ga-aputa n'ebo n'ebo. Ebo obula ONYENWE ANYI hoputara ga-aputa n'ikwu n'ikwu,† ikwu obula ONYENWE ANYI hoputara ga-aputa bia n'ezinaulo n'ezinaulo, ulo obula nke ONYENWE ANYI horo, ndi ikom ya ga-aputa n'otu n'otu. ¹⁵ Ma onye obula e jidere ji ihe ndi ahụ e doro nso ka a ga-akpo oku, ya onwe ya, na ihe niile o nwere, n'ihị o mebiela iwu ogbugba ndụ ONYENWE ANYI, meekwa ihe jogburu onwe ya na njo n'Izrel.' "

¹⁶ N'ihị nke a, Joshua biliri n'isi ututu. O mere ka ebo niile di n'Izrel bjaruo nso n'ebo n'ebo, ebo Juda ka horo. ¹⁷ Mgbe ahụ, e mere ka ikwu niile di n'ebo Juda bjaruo nso, ikwu Zera ka ahoputara. Mgbe e mere ka ikwu Zera puta n'ezinaulo ha niile n'otu n'otu, ezinaulo Zimri bụ nke ahoputara. ¹⁸ Joshua mere ka ndi ikom niile di n'ezinaulo Zimri puta n'otu n'otu, ma e jidere Ekan, nwa Kami, nwa Zimri, nwa Zera onye ebo Juda.

¹⁹ Mgbe ahụ, Joshua sirị Ekan, "Nwa m, nye ONYENWE ANYI, Chineke Izrel otuto, nyekwa ya nsopuru. Gwa m ihe i mere. Ezonarikwala m ihe ojoo i mere."

²⁰ Mgbe ahụ, Ekan zara Joshua sị ya, "O bụ ezikwu! Emehiela m megide ONYENWE ANYI, Chineke Izrel. Lee ihe m mere. ²¹ Mgbe m huru n'etiti ihe ndi a kwatara n'agha,

* 7:1 7:1 Zabdi, di na nsughari Griik nke akwukwo nso e dere n'asusu Hibru. † 7:14 7:14 O bu nkume abuo a na-eji ajuta ase n'ihu Chineke, nke a na-akpo Urim na Tumim, ka ha ji choputa ezikwu banyere ihe mere. Opu 28:30; Lev 8:8; Onu 27:21; 1Sa 28:6; Ezr 2:63; Neh 7:63-65

otu uwe mwūda Babilōn[‡] mara mma, na narị Shekel ọlāocha abūo, na mkpirisi ọlāedo idị arọ ya ruru iri shekel ise. E nwere m anya ukwu n'ebe ihe ndị a dị, chiri ha. Lee, ezoro m ha n'ime ala n'ulo ikwu m, ọlāocha ahụ dikwa n'okpuru ya."

²² Ya mere, Joshua zigara ufodu ndi ikom ka ha gaa choo ihe ahụ Ekan zoro. Ndi a gara n'ulo ikwu ahụ, choputa ihe ahụ ezuru n'ohi. Dika Ekan kwuru, ihe ikpeazu ha huru bu ọlāocha ahụ. ²³ Ha chikotara ha niile chitara ha Joshua. Mgbe ha bjaruru ebe Joshua na ndi Izrel niile no, ha chisara ya n'ala n'ihu ONYENWE ANYI.

²⁴ Mgbe ahụ, Joshua na ndi Izrel niile, duuru Ekan, nwa Zera, chikorokwa ọlāocha ahụ, na uwe mwūda ahụ, na mkpirisi ọlāedo ahụ, na umu ya ndi ikom na umu ya ndi inyom, na ehi na inyinya ibu ya, na igwe ewu na aturu ya, na ulo ikwu ya, na ihe niile o nwere, gaa na Ndagwurugwu Akọ. ²⁵ Mgbe ahụ, Joshua siri, "Gini mere i ji wetara anyi nsogbu ndi a? ONYENWE ANYI ga-eme ka nsogbu dakwasikwa gi onwe gi taa."

Ndi Izrel niile weere nkume tugbuo ha n'ebe ahụ. Emesija, a kpore ahụ o oku. ²⁶ Ha tukotara otutu nkume tukwasị ya n'elu Ekan. Nkume ndi a di n'ebe ahụ ruo taa. O bukwa n'uzo di otu a ka iwe oku ONYENWE ANYI ji dajuo. Ya mere, e ji akpo ebe ahụ Ndagwurugwu Akọ ruo taa.

8

Mbibi Ai

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri Joshua, "Atula egwu, adakwala mba. Chiri ndi agha gi niile gaa Ai, n'ihu na ugbo a, unu onwe unu ga-emeru ha. Aga m eme ka i merie eze ndi Ai, na ndi ya na obodo ya, na ala ya. ² I ga-emekwa obodo Ai na eze ya ihe i mere Jeriko na eze ya. Ma ihe di iche na nke a bu na unu ga-edebere onwe unu ihe niile unu kwatara n'agha, ya bu anu ulo niile na ngwongwo obodo ahụ niile. Jikerenu ibuso ha agha. O bukwa n'azu obodo ha ka unu ga-esi luso ha agha."

³ Mgbe ahụ, Joshua na ndi agha ya niile, biliri gaa ibuso Ai agha. Joshua hoputara iri puku ndi agha ato zipu ha n'abali ⁴ o nyere ha iwu a, "Lee! Unu ga-aga zoo onwe unu n'ohia di n'azu obodo Ai. Unu ezola onwe unu n'ebe di anya site n'obodo ahụ, kama nonu nso, nokwanu na njikere. ⁵ Mu na ndi niile so m ga-abiaru obodo ahụ nso. Mgbe ha ga-aputa luso anyi ogu dika ha mere na mbu, anyi ga-agbakwa oso n'ihu ha, ⁶ Ha ga-achu anyi oso, tutu ruo mgbe anyi mere ka ha niile hapu n'obodo ha puta. N'ihu n'uche ha, ha ga-asị, 'Ha na-agbara anyi oso dika ha mere na mbu, bianu ka anyi choo ha oso gbuo ha.' Ya mere, dika anyi na-agbapu site n'ebe ha no, ⁷ unu ga-esite n'ebe unu zoro onwe unu bilie, nweta obodo ahụ, n'ihu na ONYENWE ANYI Chineke unu ga-enyefe ya n'aka unu. ⁸ Mgbe unu weere obodo ahụ, unu ga-esunye obodo ahụ oku. Meenu ihe ONYENWE ANYI nyere n'iwu. Huru na unu mezuru ihe ndi a m nyere unu n'iwu."

⁹ Mgbe Joshua nyesiri ha iwu ndi a, o zipuru ha. Ha hapukwara n'abali ahụ gaa zoo onwe ha n'ohia di n'etiti Betel na odida anyanwu Ai. Ma Joshua na ndi agha ndi ozo foduru noduru n'abali ahụ n'etiti ndi Izrel.

¹⁰ N'isi ututu echi ya, Joshua chikotara ndi agha ya, ya na ndi ndu Izrel gara n'ihu ha, ruo Ai. ¹¹ Ndi agha niile ha na ya so, chere ihu ha gaa nso obodo ruo n'ihu ya. Ha mara ulo ikwu ha n'akuku ugwu obodo Ai, ndagwurugwu bu ihe kewara ha na obodo ahụ. ¹² Joshua chiri ihe ruru puku ndi agha ise, zoo ha n'akuku odida anyanwu obodo ahụ, n'etiti Betel na Ai. ¹³ Ya mere, ndi agha were onodu ha n'usoro, ndi ga-ebu agha no n'akuku ugwu, ndi niile zoro onwe ha n'akuku odida anyanwu nke obodo ahụ. Ma n'abali ahụ, Joshua gara nodu na ndagwurugwu ahụ.

¹⁴ Mgbe eze Ai huru nke a, ya na ndi ikom obodo ahụ niile mere ngwangwa puo n'isi ututu izute ndi Izrel n'otu ebe, nke chere ihu n'Araba. Ma o mataghi na o nwere ndi agha zubere imegide ya ndi zoro onwe ha n'ohia di n'azu obodo. ¹⁵ Joshua na ndi Izrel niile mere ka ha chughachi ha azu site n'ihu ha, ha gbara oso na-aga akuku ozara ahụ niile dika ndi e meriri emeru. ¹⁶ N'ihu nke a, a kpokuru ndi ikom niile no n'ime obodo Ai si ha puta bja choo umu Izrel oso, ha churu Joshua na-aga, e si otu a raputa ha n'ebe di anya site n'obodo ahụ. ¹⁷ O dikwaghi otu onye nwoke nke foduru na Ai maobu na Betel. Ha hapukwara obodo ahụ ka o ghere oghe, gaa ichu ndi Izrel oso.

¹⁸ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI kpore Joshua si ya, "Setipu ube di gi n'aka n'uzo Ai, n'ihu na aga m enye gi obodo a." Joshua mere dika ONYENWE ANYI gwara ya. ¹⁹ Mgbe ndi agha ahụ zoro onwe ha n'ime ohia lere anya hu na Joshua setiri aka ya, ngwangwa, ha wuputara site n'ebe ha zoro onwe ha, gbara oso gbaba n'obodo Ai, merie ya, mune ya oku.

[‡] 7:21 7:21 N'asusu ndi Hibu, ihe e ji mara Babilon bu Shajna. Jen 10:10

²⁰ Ma mgbe ndị agha Ai lere anya n'azụ, hụ ka anwūrū ọkụ si n'obodo ha na-alali elu, ha dara mba n'ime onwe ha. Ohere ọbụla adighikwa nye ha igbalaga gaa otu ụzọ maọbụ ụzọ ọzọ. N'ihu na ndị Izrel ahụ buuru ụzọ gbaa ọsọ, ndị ahụ gbara na-aga n'ozara, chighariri bido iluso ndị agha Ai ahụ na-achụ ha ọsọ ọgụ. ²¹ N'ihu na mgbe Joshua na ndị agha Izrel so ya lepuru anya hụ ka anwūrū ọkụ si n'obodo Ai na-arigo elu, ha matara na ndị ha zoro onwe ha n'ohia abanyela obodo Ai, lugbuo ya. Ya mere, Joshua na ndị agha so ya tughariri bido igbu ndị agha obodo Ai. ²² Ndi agha Izrel ahụ gara kpo obodo ahụ ọkụ putakwara, site n'obodo ahụ, bido iluso ndị agha Ai ọgụ. Nke a mere ka ndị agha Ai noḍu n'etiti ụzọ ndị agha Izrel abụ. Otu n'ihu ha, ndị nke ọzọ n'azụ ha. Ya mere, ndị agha Izrel menyuru ha anya, gbuo ha, ruo na ọ dikwaghị otu onye fodoru n'ime ha, maobu onye gbapuru agbapu. ²³ Naanị eze Ai ka e jidere na ndụ. A kpotakwara ya bjaruo n'ebe Joshua nọ.

²⁴ Mgbe ndị agha Izrel gbusiri ndị agha Ai niile nọ n'ohia na n'ozara, ha loghachiri azu gbuo ndị niile fodoru n'ime obodo ahụ. ²⁵ Ndi niile e gburu n'ubochi ahụ, ma nwoke ma nwanị di puku iri na abụ. Ọ bukwa ndi niile nọ n'obodo ahụ ka e gburu. ²⁶ N'ihu na Joshua nogidere setipu ube o ji n'aka ya, megide obodo Ai, tutu e bibie ndi niile nọ n'obodo ahụ kpmkpam. ²⁷ Ma ndi Izrel kwaara anu ulo, na ihe nkwa n'agha nke obodo ahụ, dika okwu ONYENWE ANYI nyere Joshua n'iwu si di.

²⁸ Ya mere, Joshua kporo obodo Ai ọkụ, mee ya ka ọ gho mkpompko ebe nke togboro n'efu ruo taa. ²⁹ Ma Joshua kwubara eze ndi Ai n'elu osisi site n'utu ruo n'anyasi. Mgbe anyanwu dara, Joshua nyere iwu ka e wedata ozu eze Ai site n'osisi ahụ, tusa ya n'ihu onu ụzọ e si abata obodo ahụ. Emesia, ha tukotara otutu nkume n'elu ya. Nkume ahụ ha tukotara dikwa n'ebe ahụ ruo taa.

Nguputa akwukwo iwu n'ugwu Ebal

³⁰ Mgbe ahụ, Joshua wuuru ONYENWE ANYI, Chineke Izrel ebe ichu aja n'elu ugwu Ebal, ³¹ dika Mosis onyeozu ONYENWE ANYI nyere ndi Izrel n'iwu. O wuru ya dika ihe e dere n'akwukwo iwu Mosis si di, ebe ichu aja a na-ejighi nkume a wara awa wuo, nkume a na-ejighi ngwa oru igwe waa. N'elu ebe ichu aja a ka ha churu ONYENWE ANYI aja nsure oku na aja udo. ³² Ma mgbe ndi Izrel no na-ele anya, Joshua deputara iwu ndi ahụ Mosis nyere ha n'elu nkume. ³³ Izrel niile, ha na ndi okenye ha, na ndi ochiagha ha, na ndi ikpe ha, guzo n'akuku abuo nke igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, na ncherita ihu ndi nchaja, bu ndi Livayi ndi na-ebu ya. Ma ndi obia bi n'etiti ha, ma ndi amuru n'ala ahụ no n'ebe ahụ. Okara n'ime ha gara guzo n'akuku ugwu Gerizim, okara ndi ozo guzoro n'akuku ugwu Ebal, dika Mosis onyeozu ONYENWE ANYI nyere n'iwu na mbu, na ha ga-agozi ndi Izrel.

³⁴ Emesia, Joshua guputara na ntị ha,* okwu niile nke iwu ahụ, ya na ngozi na obubu onu so ya,† dika ihe niile e dere n'Akwukwo‡ Iwu si di. ³⁵ Iwu niile Mosis nyere ha ka Joshua guputara na ntị ndi Izrel niile. Ndi inyom na umuntakiri, na ndi obia niile bi n'etiti umu Izrel so nokoo n'oge a ndi Izrel niile zuko.

9

Aghugho ndi Gibion

¹ Mgbe eze ndi niile bi n'akuku odida anyanwu osimiri Jordan, nuru banyere ihe ndi a, ya bu, ndi niile bi n'ala ugwu n'odida anyanwu ndagwurugwu, na ndi bi ogologo akuku osimiri Mediterenja ruo Lebanon, eze ndi Het na nke ndi Amorait na nke ndi Kenan na nke ndi Periz na nke ndi Hiv na nke ndi Jebus, ² ha niile zuko tara ibu agha megide Joshua na umu Izrel.

³ Ma mgbe ndi Gibion* nuru ihe Joshua mere Jeriko na Ai, ⁴ ha sitere n'aghugho choo uzo ha ga-esi zoputa onwe ha. Ha zipuru ndi ozi, ndi bokwasiri inyinya ibu ha akpa mere ochie, na karama akpuko mere ochie, nke a duchiri ebe di iche iche n'ahu ha. ⁵ Ndi ahụ yikwasiri n'ukwu ha akpukpokuwu kara nka nke a kwachiri akwachi, na uwe mere nno ochie. Achicha niile ha ji bu nri ha, kporo nku maakwa ebu. ⁶ Mgbe ha bjaruru n'ebe ndi Izrel mara ulo ikwu ha na Gilgal, ha jekwuuru Joshua, gwa ya na ndi Izrel okwu si ha, "Anyi si n'ala di anya bia. Ugbu a, biko anyi choo ka anyi na unu gbaa ndu."

⁷ Ndi ikom Izrel zaghachiri si ndi Hiv† ahụ, "Olee otu anyi si amata na unu ebighi anyi nso? Ma eleghi anya unu bi anyi nso, anyi na unu o ga-esi ana gbaa ndu?"

* **8:34** 8:34 Dit 31:11; Neh 8:3 † **8:34** 8:34 Dit 28:2,15,45; 29:20-21; 30:19 ‡ **8:34** 8:34 Jos 1:8 * **9:3** 9:3 O ga-ewe onye si Jerusalem na-aga Gibion, ije njem ruru iri kilomita. † **9:7** 9:7 Ndi Hiv, bukwa ndi a na-akpo ndi Amorait, si Mesopotamia puta. Jos 9:1; 10:5; 13:4

⁸ Ha zara Joshua si ya, “Anyị bu ndi ohu unu.”

Ma Joshua juru ha ajuju si, “Olee ndi unu bu? Ebee ka unu si bja?”

⁹ Ha zara ya si, “Ala anyi, ebe ndi ohu gi si bja di anya nke ukwu. Anyi bjara n’ihi na anyi anula akuko banyere ONYENWE ANYI Chineke unu, na ihe niile o mere n’Ijpt. ¹⁰ Anyi anukwala ihe niile o mere eze abuo ndi Amorait, ndi no n’owuwa anyanwu Jordan, Saihon eze Heshbon, na Og eze Bashan, onye chiru n’Ashtarot. ¹¹ Ndi okenye anyi na ndi niile bi n’ala anyi siru anyi, ‘Werenu ihe unu ji aga njem, jekwurunu ndi Izrel si ha, “Anyi bu ndi ohu unu, kwerenu ka anyi na unu gbaa ndu.”’ ¹² Lee achicha ndi a bu nke anyi ji mgbe anyi hapuru ala anyi. Ha di oku mgbe anyi hapuru ulo anyi ibja njem a, n’ihi na e si n’ebe a na-eghe ya weputa ya, ma ugbu a, dika unu huru, ha akpoola nku, bidokwa ima ebu. ¹³ A gbajuru karama akpukpo anyi ndi a mmanya ohuru mgbe anyi hapuru, ma ugbu a, karama ndi a adowaala. Uwe anyi, na akpukpukwu anyi, emeela ochie n’ihi iga ije di anya.”

¹⁴ Ndi ikom Izrel rituru ufodu n’ime ihe oriri ha ji bja, ma ha ajutaghi ihe bu uche ONYENWE ANYI. ¹⁵ Mgbe ahụ, Joshua na ndi ahụ gbara ndu udo ikwe ka ha di ndu. Ndiisi nzuko Izrel mesiri ogbugba ndu ahụ ike site n’ihu iyi.

¹⁶ Mgbe ubochi ato gasiri site na mgbe umu Izrel na ndi Gibion gbara ndu, ndi Izrel nuru na ndi Gibion bu ndi gbataobi ha, ndi bi ha nso. ¹⁷ Ya mere, ndi Izrel buliri ije gaa ichoputa ebe ndi a si bja, si otu a bjaruo obodo ha niile n’ubochi nke ato. Aha obodo ha bu Gibion, Kefira, Beerot na Kiriat Jearim. ¹⁸ Ma ndi Izrel ebusoghi ha agha n’ihi na ndiisi nzuko Izrel ejirila aha ONYENWE ANYI, Chineke Izrel nuo iyi idebe ha ndu.

Ma nzuko Izrel niile tamuru ntamu megide ndiisi ha n’ihi ogbugba ndu a. ¹⁹ Ma ndiisi Izrel kwuru si, “Anyi anuola iyi n’ihu ONYENWE ANYI, Chineke Izrel si, na anyi agaghi emetu ha aka, ugbu a kwa anyi agaghi eme ha ihe obula. ²⁰ Ma nke a ka anyi ga-eme. Anyi ga-ekwe ka ha di ndu, n’ihi na o buru na anyi emezughi iyi anyi nuru, iwe ONYENWE ANYI ga-adakwasị anyi niile.” ²¹ Ya mere, ndiisi kwukwara si, “Anyi ga-ahapu ha ka ha diri ndu, kama ha ga-aghọ ohu ndi Izrel, ndi ga na-awara anyi nku na ndi ga na-ekutere anyi mmiri.” N’uzo di otu a, e mere ka ha diri ndu.

²² Emesia, Joshua ziri ozi kpo ndiisi obodo Gibion juo ha ajuju si, “Gini mere unu ji ghogbuo anyi site n’igwa anyi, ‘Anyi bi n’ebe dipuru anya, site n’ebe unu bi,’ ebe o bu na unu bi anyi nso? ²³ Ugbu a, unu ga-abu ndi a buru onu. Site n’ubochi taa gaa n’ihu, unu aghoola ndi ohu anyi, ndi ga na-awara anyi nku mgbe niile, na ndi ga na-ekutere anyi mmiri nke anyi ga-eji ruo oru n’ulonso Chineke m.”

²⁴ Ha zara Joshua si, “Anyi mere nke a n’ihi na agwala anyi na ONYENWE ANYI Chineke gi nyere Mosis iwu si ya merie ala ndi a niile, ma kpochapu ndi niile bi n’ime ya. O bu nke a mere ujo ji tuo anyi. O bukwa ya mere anyi ji mee ihe di otu a, n’ihi ichebe ndu anyi. ²⁵ Ma ugbu a, anyi di unu n’aka. Unu nwere ike ime anyi ihe di unu mma.”

²⁶ N’ihi nke a, Joshua ekweghi ka ndi Izrel gbua ha. ²⁷ Joshua mere ha ndi owa nku na ndi ose mmiri nye umu Izrel, na ihukwa banyere ihe ndi di mkpa n’ebe ichu aja ONYENWE ANYI, n’ebe ahụ ONYENWE ANYI ga-ahoputa. O bukwa nke a ka ha bu ruo taa.

10

Nguzo nke anyanwu

¹ Mgbe Adoni-Zedek, eze Jerusalem nuru na Joshua emerielia Ai, laa ya n’iyi, gbukwaa eze ya, dika o lara Jeriko na eze ya n’iyi, mgbe o hukwara na ndi Gibion na ndi Izrel emeela udo, na ha bikwa nso ndi Izrel, ² o turu egwu nke ukwu, ya na ndi ya. N’ihi na Gibion bu obodo a ma ama, dika otu n’ime obodo ndi eze, ndi ikom ya bukwa ndi di ike, n’ihi na o dikwa ukwu karja Ai. Ndi ikom ya niile maara otu e si ebu agha. ³ Ya mere, Adoni-Zedek, eze Jerusalem ziri ozi zigara eze ndi a: Homa, eze Hebron, Piram, eze Jamut, Jafia, eze Lakish, na Debja, eze Eglon, na-asi, ⁴ “Bjanu nyere m aka, ka anyi gaa tigbuo Gibion, n’ihi na ha na Joshua na umu Izrel emeela udo.”

⁵ Mgbe ahụ, eze ise ndi Amorait ndi a, eze Jerusalem, na eze Hebron, na eze Jamut, na eze Lakish na eze Eglon chikotara ndi agha. Ha na ndi agha ha gara were onodu ha imegide Gibion, ha lusakwara ha ogu.

⁶ Ma ndi Gibion mere ngwangwa zigara Joshua ozi n’ulo ikwu di na Gilgal si ya, “Bja nyere ndi ohu gi aka. Bja ngwangwa zoputa anyi, n’ihi na eze niile nke ndi Amorait, ndi bi n’ugwu, abiala n’ebe a, ha na ndi agha ha ibuso anyi agha.”*

⁷ Joshua na ndi agha ya niile, tinyere ndi ahụ niile ibu agha were anya, hapuru Gilgal gawa izoputa Gibion. ⁸ Ma ONYENWE ANYI gwara Joshua okwu si ya, “Atula ha egwu!

* **10:6** 10:6 Ogbugba ndu ahụ di n’etiti umu Izrel na ndi Gibion, putara na Joshua ga na-enyere ha aka, n’oge obula e nwere ndi bjara ibuso ha agha.

N'ihì na ha bụ ndị e meriri emerì. Enyela m ha n'aka unu ìla ha n'iyi. Ọ dìkwaghị otu onye n'etiti ha nwere ike iguzo n'ihu unu."

⁹ Joshua bjakwutere ha na mberede, n'ihì na ogologo abalì niile ka o si Gilgal gaa njem. ¹⁰ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYÌ tinyere ha n'òndò ọgbaaghara mgbe ha zutere ndị Izrel. Nke a mere ka ndị agha Izrel lụgbuo ha na Gibion. N'ezie, ọ̀nụ̀ọ̀gụ̀gụ̀ ndị ha tìgburu na Gibion dì nnoò ukwu. Ma ha chụkwara ndị fòduru ọ̀sò churuo ha Bet-Horon, na Azeka, na Makeda, na-egbu ha n'uzò. ¹¹ Mgbe ha si n'ihu Izrel gbapụ ọ̀sò n'uzò nrìda Bet-Horon na-aga Azeka, ONYENWE ANYÌ sitere n'elu na-atụdakwasị ha ọ̀tụ̀tụ̀ mkpuru mmiri. Ọ̀nụ̀ọ̀gụ̀gụ̀ ndị mkpuru mmiri ndị a dagburu dì ukwu karịa ndị ụmụ Izrel jì mma agha ha gbuo.

¹² N'ubochi ahụ, ONYENWE ANYÌ mere ka ndị Izrel lụgbuo ndị Amorit. Joshua gwara ONYENWE ANYÌ okwu n'ihu ndị Izrel niile sị,

"Gị, anyanwụ, guzo n'otu ebe na mbara eluigwe Gibion.

Gị, ọ̀nwa, guzokwa n'otu ebe na mbara eluigwe na Ndagwurugwu Aijalon"

¹³ Anyanwụ guzoro, ọ̀nwa guzokwa.

Ha abụọ adaghị tutu ruo mgbe ndị agha mba ahụ gbuchasiri ndị iro ha. Ihe banyere akụkọ agha a ka e dere n'akwụkwọ Jasha.

Ya mere, anyanwụ guzoro n'otu ebe n'etiti mbara eluigwe. Ọ nọkwa n'otu ebe ihe dika otu ubochi zuru ezu. ¹⁴ O nweghị ubochi ọzọ dika ubochi ahụ n'oge niile gara aga. Ọ dibekwaghị ubochi yiri ubochi ahụ ruo taa. Ọ bụ ubochi ONYENWE ANYÌ mere ka anyanwụ na ọ̀nwa kwasi, n'ihì naanị ekpere otu nwoke. N'ihì na ONYENWE ANYÌ na-eburu Izrel agha.

¹⁵ Joshua na ndị Izrel niile laghachiri n'omuma ụlọ ikwu dì na Gilgal.

Ogbu ndi eze Amori ise

¹⁶ Ma n'oge ahụ a na-alụ agha ahụ, ndị eze ise ahụ si n'ogbo agha gbapụ, zoo onwe ha n'ime ọgba nkume dì na Makeda. ¹⁷ Mgbe ozi ruru Joshua nti, na a chọtala eze ise ndi ahụ, ebe ha zoro onwe ha n'ime ọgba nkume dì na Makeda, ¹⁸ Joshua nyere iwu sị, "Werenụ nkume buru ibu mechie ọ̀nụ̀ ọgba nkume ahụ. Debekwanụ ndi nche n'ebe ahụ, ka ha chee ndi eze ahụ nche. ¹⁹ Ma unu eguzola n'ebe ahụ n'onwe unu, chusonụ ndi iro unu, na-egbukwanụ ha site n'azu. Unu ekwela ka ha gbaba n'obodo ha dì ichie iche, n'ihì na ONYENWE ANYÌ Chineke unu enyefeela ha n'aka unu."

²⁰ Ya mere, Joshua na ndi Izrel tìgbuchara ha kpmkpm n'uzò dì egwu, ọ bụ naanị mmadụ ole na ole n'ime ha nwere ike gbaba n'ime obodo ha e wusiri ike. ²¹ Ndi agha niile laghachikwuru Joshua n'omuma ụlọ ikwu ha dì na Makeda n'udu. Ọ dìkwaghị onye obula nwara anwa kwuo okwu megide ndi Izrel n'ala ahụ.

²² Mgbe ahụ Joshua siri, "Megheenu ọ̀nụ̀ ọgba nkume ahụ, weputanụ ndi eze ise ahụ." ²³ Ya mere, ha kpọtara ndi eze ise ahụ site n'ogba nkume ahụ, ha bụ eze Jerusalem, na eze Hebron, na eze Jamut, na eze Lakish, na eze Eglon. ²⁴ Mgbe a kpụtara ha n'ihu Joshua, ọ kpọtò ndi ikom Izrel niile ka ha zụkọta, ọ gwara ndisi agha bụ ndi so ya jee, "Bianụ nso, zokwasinụ ụkwụ unu n'olu eze ndi a." Ya mere, ha b̄jara zokwasị ụkwụ ha n'olu ha.

²⁵ Joshua siri ha, "Unu atula egwu, maobu daa mba. Dinu ike, nweekwanu ume, n'ihì na otu a ka ONYENWE ANYÌ ga-eme ndi iro unu niile bu ndi na-ebuso unu agha."

²⁶ Emesja, Joshua jì mma agha ya gbuo eze ise ndi a. Ọ kwubara ha n'elu osisi ise, ebe ha nọ ruo n'oge anyasi.

²⁷ Ma mgbe anwụ bidoro ida, Joshua nyere iwu ka e site n'osisi wedata ozu ndi eze ise ahụ, t̄ba ha n'ime ọgba nkume ahụ, ebe ha zoro onwe ha. Ha jì nkume dì ukwu mechie ọ̀nụ̀ ọgba nkume ahụ. Nkume ukwu ahụ dika n'ebe ahụ ruo taa.

Obodo ndi ozo Joshua lugburu

²⁸ N'otu ubochi ahụ, Joshua lara obodo Makeda n'iyi, jiri mma agha gbuo eze ya, na onye obula bi n'ime ya. Ọ dika waghị onye obula nọ n'ime obodo ahụ ọ hapuru ndu. Otu ihe ahụ o mere eze Jeriko ka o mere eze Makeda.

²⁹ Joshua na ndi Izrel niile so ya sitere na Makeda gaa na Libna luso ya agha.

³⁰ ONYENWE ANYÌ nyekwara obodo a na eze ya n'aka Izrel. Joshua weere mma agha ya tìgbuo mmadụ niile dì n'ime ya. O nweghị onye obula nke ọ hapuru ndu n'ebe ahụ. O mekwara eze obodo a ihe o mere eze Jeriko.

³¹ Site na Libna, Joshua na ndi Izrel gara ruo Lakish, luso ha agha. ³² Ma ONYENWE ANYÌ nyefere Lakish n'aka umu Izrel. Joshua lugburu ya n'ubochi nke abuo ya. Ha weere mma agha ha tìgbuo mmadụ niile bi n'ime ya, dika ha mere Libna. ³³ Ma mgbe a na-alu agha na Lakish, Horam eze Gaza, duuru ndi agha ya b̄ja inyere ndi obodo Lakish

aka, ka ha si otu a gbochie ndị agha Izrel ịbata n'ime ya. Ma ndị agha Joshua gburu ya, laa ndị agha ya niile n'iyi, ruo na ọ fọdughị otu onye.

³⁴ Emesịa, n'ụbọchị ahụ kwa, Joshua na ndị Izrel hapụrụ Lakish gaa Eglon lụgbuo ya. ³⁵ Ha were obodo ahụ n'otu ụbọchị ahụ, jiri mma agha ha tigbuo mmadụ niile dị n'ime obodo ahụ, dika ha mere na Lakish.

³⁶ Mgbe Joshua na ndị Izrel sitere n'Eglon puo, ha gara Hebron buso ya agha. ³⁷ Ha weere obodo ahụ, jiri mma agha gbuo eze ha, na obodo nta niile gbara ya gburugburu. Ha gburu ndị mmadụ niile bi n'ime ya dika ha mere n'Eglon. Ọ dīkwaghị otu onye a hapụrụ ndụ.

³⁸ Joshua na ndị Izrel niile ya na ha so laghachiri azụ gaa busoo Debja agha. ³⁹ Ha meriri obodo a, na obodo nta niile gbara ya gburugburu, na eze ya, jiri mma agha gbuchapụ ha niile, mmadụ niile nọ n'ime ya ka ha gburu kpamkpam. Ha ahapughị onye ọbụla ndụ, ha mere Debja na eze ya dika ha mere Libna na eze ya, na Hebron kwa.

⁴⁰ Ya mere, Joshua na ndị agha ya meriri obodo ahụ niile, na ala ahụ niile. O meriri eze niile nke obodo ugwu ahụ, na ndị bi na Negeb, na mgbada ala ugwu dij n'odida anyanwụ, na mgbada ala ugwu ugwu ahụ. O gbuchara mmadụ niile bi n'ala ahụ, dika ONYENWE ANYI, Chineke Izrel si nye ya iwu. ⁴¹ Joshua tigburu ha niile site na Kadesh Banea ruo Gaza, sitekwa na Goshen† ruo Gibion. ⁴² Eze ndị a niile, na ala ha niile, ka Joshua meriri n'otu oge ibu agha, n'ihị na ONYENWE ANYI, Chineke Izrel na-alurū Izrel agha.

⁴³ Emesịa, Joshua na ndị Izrel niile laghachiri n'omuma ụlọ ikwu ha dij na Gilgal.

11

Mmeri nke ndị eze si n'ugwu

¹ Mgbe Jabin eze Hazo nuru nke a, o ziri ozi zigara Jobab eze ndị Madon, zigakwara ndị eze obodo Shimon na Akshaf, ² na ndị eze bi n'obodo ugwu ugwu, na ndị bi n'ime Araba, na ndịda Kineret, na ndagwurugwu odida anyanwụ, na n'ime Nafot Doa, nke dij n'odida anyanwụ, ³ zigakwara eze ndị Kenan ndị bi n'owuwa anyanwụ, na odida anyanwụ, zigakwara eze ndị Amorait, na eze ndị Het, na eze ndị Periz, na nke ndị Jebus nke dij n'ala ugwu. O zigakwara eze ndị Hiv ndị bi na ndịda Hemon, na mpaghara Mizpa. ⁴ Ndị eze a niile kwekoritara chikotaa ndị agha ha niile n'otu. Ndị agha ha chikotara dij ukwu dika aja dij n'akuku osimiri. Ha ji otutu inyinya na otutu ugbo agha. ⁵ Eze ndị a niile zuko maa ụlọ ikwu ha n'akuku mmiri Merom, maka ibuso Izrel agha.

⁶ Ma ONYENWE ANYI siri Joshua, “Atula ha egwu, n'ihị na echi, n'oge dika ugbo a, ga m ewere ha niile n'onodu ndị egburu egbu nyefee ha n'aka Izrel. I ga-ebipụ nkwonkwo ukwu inyinya ha niile, kpookwa ugbo agha ha niile oku.”

⁷ Ya mere, Joshua na ndị agha ya niile bjaruru akuku mmiri Merom na mberede, luso ha agha. ⁸ ONYENWE ANYI nyefere ndị agha ha n'aka ndị Izrel, ndị lụgburu ha, chuo ha oso ruo n'oke ala Saidon, ruokwa ebe a na-akpo Mizrefot Maim, na ruo n'akuku owuwa anyanwụ, n'ime Ndagwurugwu Mizpa. Ya mere, o nweghị ọ buladi otu onye iro a hapuru ndu n'agha ahụ. ⁹ Joshua na ndị agha ya mere ha ihe ONYENWE ANYI kwuru na a ga-eme ha. Ha gbupuru nkwonkwo ukwu inyinya ha niile, surekwaa ugbo agha ha niile n'oku.

¹⁰ Mgbe ahụ, Joshua laghachiri azụ busoo Hazo agha merie ya, were mma agha gbuo eze ya, n'ihị na Hazo buriji isi obodo alaeze ahụ niile. ¹¹ Ha ji mma agha gbuo ndị niile bi n'obodo ahụ, bibie ha kpamkpam, ọ dighi onye a hapuru nke na-eku ume. O sukwara Hazo oku.

¹² Joshua weere obodo niile nke ndị eze ahụ na ndị eze ha niile,* jiri mma agha gbuchapụ ha. Ọ lakwara ha niile n'iyi, dika Mosis onyeozị ONYENWE ANYI nyere n'iwu. ¹³ Ma ndị Izrel esughị obodo ọbụla n'ime ndị ahụ niile e wuru na mkputamkpu ala oku, karjakwa obodo Hazo, nke Joshua kporo oku. ¹⁴ Ihe niile a kwatara n'agha n'obodo ndị a, na anu ụlọ ha niile, ka ndị Izrel weere. Ma ha gburu mmadụ niile. Ha ahapughị ọ buladi otu onye ndu. ¹⁵ N'ihị na nke a bu iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis onyeozị ya. Mosis nyekwara Joshua otu iwu a. Ugbo a Joshua emeela dika a gwara ya. O mezuru ihe ndị a niile, bu nke ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

¹⁶ Ya mere, Joshua meriri ala ahụ niile, bu ala ugwu ugwu ahụ, na ala Negeb, na ala Goshen, na obosara ala odida anyanwụ ahụ niile, na ala Araba, na ala ugwu ahụ niile, na

† **10:41** 10:41 Ka anyi ghara iche na Goshen nke a, bu otu ihe ya na nke ahụ dij n'akuku mmiri n'ala Ijpt, nke a dij ndida ala Palestia. Jos 11:16; 15:51 * **11:12** 11:12 Dit 7:2; 20:16

ala ahụ dị na mgbada ugwu Izrel. ¹⁷ N'ihu nke a, ala ndị Izrel nwere gbasara n'uzọ niile site n'ugwu Halak, nke dị nso na Sia, ruo Baal-Gad nke dị na Ndagwurugwu Lebanon, na ndịda ugwu Hemon. Joshua jidere ma gbukwaa ndị eze ndị ala ahụ niile. ¹⁸ O were Joshua ogologo oge imeri obodo ndị a niile na eze ha n'agha. ¹⁹ O dīkwaghị obodo ozo e mere ka ha na umu Izrel dị n'udo karịa naanị ndị Hiv, ndị bi na Gibion. Obodo ndị ozo niile ka a lara n'iyi. ²⁰ N'ihu na o bu ONYENWE ANYI, n'onwe ya, mere ka ndị eze ahụ nyichie obi ha, ka ha luso Izrel agha, ka o si otu a laa ha n'iyi, kpochapụkwa ha niile, na-emereghị ha amara, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

²¹ N'oge ahụ kwa, Joshua gara kpochapụ ndị Anak ahụ bi n'ala ugwu ugwu, ya bụ, na Hebron, na Debja, na Anab, na ala ugwu ugwu Juda, na ala ugwu ugwu Izrel. O gburu ha niile, laa obodo ha n'iyi. ²² O dīkwaghị otu onye Anak a hapuru ndu n'oke ala Izrel niile, karịakwa ndị fodoru na Gaza, na Gat, na n'ime Ashdod.

²³ Ya mere, Joshua meriri ala ahụ niile dika ONYENWE ANYI si nye ya Mosis n'iwu. O nyekwara ndị Izrel ala ahụ dika ihe nketa ha. O kenyere ha ala ahụ dika ebo ha si di. Site n'oge ahụ gaa n'ihu, ala ahụ dara juu. Ibu agha adighikwa n'ime ya ozo.

12

Onuogugu ndi eze e meriri

¹ Ndi a bu ndi eze ala ndi ahụ ndi Izrel lara n'iyi, bu ala ndi ahụ ha nwetara n'akuku owowa anyanwu osimiri Jordan. Obodo niile a lara n'iyi bu ndi di site na ndagwurugwu iyi Anon ruo n'ugwu Hemon ha na akuku owowa anyanwu Araba.

² Saihon, eze ndi Amorait, onye bi na Heshbon.

Ala ya gbatiri site n'Aroea, n'akuku ndagwurugwu Anon, na n'etiti ndagwurugwu iyi Anon, ruo iyi Jabok, nke bu oke ala umu Amon. Okara ala Gilead, nke di n'ugwu iyi Jabok bukwa ala ya.

³ O bukwa Saihon na-achi akuku owowa anyanwu Araba site n'osimiri Kineret ruo n'osimiri Araba (ya bu, Osimiri Nnu), ruo Bet-Jeshimot, gbadaakwa akuku ndida ndida ruo na mgbada ugwu Piska.

⁴ Ha merikwara Og, eze Bashan, onye bu otu n'ime ndi eze ikpeazu ndi agburu Refaim. Isi alaeze ya di n'Ashtarot na Edrei.

⁵ O chiru n'ugwu Hemon, Saleka, ala Bashan niile ruo n'oke ha na ndi Geshua na Maaka nwere, nakwa okara nke Gilead, bu oke ala Saihon, bu eze Heshbon.

⁶ O bu Mosis onyeozu ONYENWE ANYI, na umu Izrel, lara eze abuo ndi a n'iyi. Mosis nyekwara ebo Ruben, na ebo Gad, na okara ebo Manase ala ha.

⁷ Ndi a bu aha ndi eze niile Joshua na umu Izrel meriri, n'ofe osimiri Jordan, n'akuku odida anyanwu, site na Baal-Gad nke di na ndagwurugwu Lebanon, ruo n'ugwu Halak nke di na mgbago n'uzo Sia. Joshua nyere ebo Izrel niile ala ha ndi a dika ihe nketa, n'usoro dika ebo ha si di. ⁸ Ala ndi ozo bukwa ala ugwu ugwu ahụ, na ala di na mgbada ugwu odida anyanwu, na ala Araba, na ala ndi di na mgbada ugwu, na ozara, nakwa Negev. Ndi a bu ala ndi Het, na ndi Amorait, na ndi Kenan, ndi Periz, na ndi Hiv, na ndi Jebus.

Ndi a bu ndi eze ahụ:

⁹ Eze Jeriko, otu eze Ai (nke di nso na Betel), otu

¹⁰ eze Jerusalem, otu

eze Hebron, otu

¹¹ eze Jamut, otu

eze Lakish, otu

¹² eze Eglon, otu

eze Gaza, otu

¹³ eze Debja, otu

eze Geda, otu

¹⁴ eze Homa, otu

eze Arad, otu

¹⁵ eze Libna, otu

eze Adulam, otu

16 eze Makeda, otu
 eze Betel, otu
 17 eze Tapuṣa, otu
 eze Hefa, otu
 18 eze Afek, otu
 eze Lasharṣon, otu
 19 eze Madṣon, otu
 eze Hazṣ, otu
 20 eze Shṣmrṣon Meron, otu
 eze Akshaf, otu
 21 eze Teanak, otu
 eze Megido, otu
 22 eze Kedesh, otu
 eze Jokneam, n'ime Kamel, otu
 23 eze Doa, (n'ime obodo Naftod), otu
 eze Goiim, n'ime Gilgal, * otu
 na 24 eze Tṣaza, otu.

Ha niile dṣ ndṣ eze iri atṣ na otu.

13

Ala fṣduru

1 N'oge a, Joshua aghṣṣla agadi nwoke, * ONYENWE ANYṣ kpṣṣo ya sṣ ya, "Ugbu a, ṣ ghṣṣla agadi, ṣbṣṣhṣ ṣgwṣgwṣ ndṣ ḡ abṣala nso, ma ṣtṣtṣ ala fṣduru ndṣ a ga-meri.

2 "Ndṣ a bṣ ala nke fṣduru unu ga-enweta:

"ala ndṣ Filistia niile na ala ndṣ Geshua niile,† 3 site n'osimiri Shajho dṣ n'ṣnu Ijipt ruo n'oke ala Ekron, n'akṣkṣ ugwu ya, nke a gunyere ndṣ Kenan, na ndṣisi ise ndṣ Filistia: ndṣ Gaza, ndṣ Ashdṣd, ndṣ Ashkelṣn, ndṣ Gat, na ndṣ Ekron; nakwa ala ndṣ Ava, 4 site na ndṣda ala ahṣ niile dṣ n'ugwu; n'ala ndṣ Kenan, na Meara, nke bṣ ala ndṣ Saṣṣṣon, ruo n' Afek, na oke ala ndṣ Amṣrait; 5 na ala ndṣ Gebal niile; na Lebanṣn niile ruo n'ṣwṣwa anyanwṣ, site Baal-Gad n'ṣkpuru ugwu Hemon ruo na mbata Hamat.

6 "Ndṣ niile bi n'ala ugwu site na Lebanṣn ruo Mizrefot Maim, ya bṣ, ndṣ Saṣṣṣon niile, Mṣ onwe m ga-achṣpṣ ha site n'ihu ṣmṣ Izrel. Ihe dṣrṣ ḡ bṣ ike ala ahṣ ka ṣ burṣ ihe nketa nye ndṣ Izrel, dṣka mṣ onwe m nyere ḡ iwu. 7 Ya mere, kere ebo itoolu, na ṣkara Manase, ala ndṣ a niile, ka ṣ burṣ ihe nketa ha."

Ala dṣ n'ṣwṣwa anyanwṣ Jṣdan

8 Ṣkara ebo Manase, na ebo Ruben, na Gad, enwetala ihe nketa ha n'ofe ṣṣ nke Jṣdan, n'akṣkṣ ṣwṣwa anyanwṣ, dṣka Mosis onyeozṣ ONYENWE ANYṣ nyere ha. 9 Ala ha gbatṣrṣ site n'Aroea nke dṣ na ndagwurugwu Anṣn, na site n'obodo dṣ n'etiti ndagwurugwu ahṣ, ruo n'ala dṣ larṣi nke gbatṣrṣ site na Medeba ruo Dibṣn. 10 Ṣ gbatṣkwara ruo n'oke ala ndṣ Amṣn, tinnyere obodo niile nke Saṣṣṣon, eze ndṣ Amṣrait na-achṣ mgbe o bi na Heshṣṣn. 11 Ṣ gunyekwara Gilead, n'oke ala ndṣ Geshua, na ndṣ Maaka, na ugwu Hemon niile, na Bashan niile, ruokwa Saleka. 12 Ya bṣ, obodo niile nke Ṣḡ eze ndṣ Bashan na-achṣ, mgbe isi alaeze ya dṣ n'Ashtarṣṣ na Edrei. (Ṣ bṣ eze ikpeazṣ n'agburṣ ndṣ Refaim.) Mosis busoro Saṣṣṣon na Ṣḡ agha, tigbuo ha, napṣkwa ha ala ha. 13 Ma ndṣ Izrel achṣpṣghṣ ndṣ Geshua na ndṣ Maaka, ya mere, ha nṣḡidere na-ebi n'etiti ṣmṣ Izrel ruo taa.

14 O nweghṣ ala o kenyere ebo Livayi. N'ihṣ na ONYENWE ANYṣ kwere ha nkwa na ihe nketa ha ga-abṣ ihe aja onyinye niile e si n'ṣkṣ na-ewetara Onyenwe anyṣ Chineke Izrel.

* 12:23 12:23 Ka o doo anyṣ anyṣ n'obodo Gilgal nke a, abṣghṣ otu ihe ya na nke dṣ nso n'obodo Jeriko. * 13:1 13:1 N'oge a, Joshua agbaala ihe dṣka iri afṣ itoolu, maṣbṣ narṣ afṣ, ebe Kaleb ga-adṣ ihe dṣka iri afṣ asatṣ na ise. Jos 14:10; 23:1-2; 24:29 † 13:2 13:2 Ndṣ Geshua biri n'akṣkṣ ṣnu mmiri n'oke ala Ijipt, na ndṣda ala Filistia.

- ¹⁵ Nke a bụ ala Mosis nyere ebo Ruben dịka agburu ha si di, ka o buru ihe nketa ha.
- ¹⁶ Ala ha gbatiri site n'Areoa, na ndagwurugwu iyi Anon, sitekwa n'obodo di n'etiti ndagwurugwu ahụ na ala di larịi gabiga gafee Medeba, ¹⁷ ruo Heshbon, na obodo ndi ozo di n'ala larịi ahụ, tinyere obodo Dibon, na Bamot Baal, na Bet-Baal-Meon, ¹⁸ na Jahaz, na Kedemot, na Mefaat, ¹⁹ na Kiriatham, na Sibma, na Zeret Shaha, nke di n'ugwu nta di na ndagwurugwu ahụ; ²⁰ na Bet-Peoa, na Bet-Jeshimot, nke di n'ebe di na mgbada uguwu Pisga; ²¹ na obodo niile di n'ala larịi ahụ, na ala Saihon niile, onye bu eze ndi Amori nke chiru na Heshbon. Mosis lugburu ya, lugbukwaa ndiisi Midia bu Evi, na nke Rekem, na nke Zua, na nke Hua, na nke Reba, umu ndi eze ha na Saihon jikotara aka buo agha. ²² Tinyere ndi ha gburu n'ogbo agha, umu Izrel ji mma agha gbuo Belam nwa Beoa, onye na-agba aja.
- ²³ Ya mere, oke ala ebo Ruben di n'onu mmiri osimiri Jordan. Obodo ukwu na obodo nta ndi a bu ihe ha nwetara dika ihe nketa ha. Ezinaulo obula nwetakwara oke nke ha dika ikwu ha si di.
- ²⁴ Mosis nyekwara ebo Gad ala nke ha site n'ala ahụ ha lugburu, dika ikwu ha si di.
- ²⁵ Ndi a bu ala ebo Gad nwetara: ala ahụ niile di na Jeza, na obodo Gilead niile, na okara ala ndi Amori nke ruru Areoa, n'akuku Raba. ²⁶ Na ala sitere Heshbon ruo Ramat Mizpa, na Betonim, na sitekwa Mahanaim ruo oke ala Debja. ²⁷ N'ime ndagwurugwu ala ha bu Bet-Haram, na Bet-Nimra, na Sukot, na Zafon, na ala foduru n'alaeze Saihon eze Heshbon, nke di n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jordan n'oke ala ya ruokwa nsotu osimiri Galili.[‡]
- ²⁸ Obodo ndi a na obodo nta ndi ozo bu ihe nketa umu Gad dika agburu ha si di.
- ²⁹ Mosis nyekwara ikwu obula di n'okara ebo Manase ala nke ha, dika mkpa ha si di.
- ³⁰ Ala ha ketara gbatiri ruo Mahanaim. O bu ha nwekwa ala Bashan niile, na ala niile Og, eze Bashan, na-achi, tinyere iri obodo nta isii di na Bashan, nke Jaja wuru. Ha nwetakwara ³¹ okara Gilead, na Ashtarot, na Edrei bu isi obodo alaeze Og n'ime Bashan.
- Ala ndi a niile ka e nyere okara ebo Manase, ya bu ikwu niile e nwere site n'umu Makia, okpara Manase.
- ³² Ndi a bu otu Mosis si keere umu Izrel ala di n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jordan, mgbe umu Izrel mara ulo ikwu ha n'obosara ala Moab, na ncherita ihu obodo Jeriko. ³³ Ma Mosis enyeghi ebo Livayi ala obula, n'ihu na o gwara ha na ONYENWE ANYI, Chineke Izrel bu ihe nketa ha nwere, dika o kwere ha na nkwa.

14

Okike ala di n'owuwa anyanwu Jordan

¹ Otu a ka esi kenye ndi Izrel ala Kenan, bu nke Elieza onye nchajaja,* na Joshua, nwa Nun, na ndi ndu ikwu niile di n'obo Izrel kere. ² Ebo obula n'ime ebo itoolu na okara ahụ foduru nwetara ihe nketa ha site n'ife nza, dika ONYENWE ANYI nyere ya Mosis n'iwu. ³ Ma Mosis enyelari ebo abuo na okara ala nke ha n'ofe ozo nke osimiri Jordan, n'akuku odida anyanwu. Ma o kenyeghi ndi Livayi ihe nketa obula n'etiti ha. ⁴ N'ihu na umu Josef di ebo abuo, ya bu Manase na Ifrem.[†] Enyeghi ndi Livayi oke n'ala ahụ, karja obodo ufodu ebe ha ga-ebi na ebe jita nri nke anu ulo ha. ⁵ Ndi Izrel keere ala ahụ n'usoro dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

Ala Kaleb ketara

⁶ N'oge a, umu Juda zipuru ndi ozi ndi jekwuuru Joshua na Gilgal. Kaleb, nwa Jefune, onye Keniz so ha n'ije a. Mgbe ha bjarutere, Kaleb gwara Joshua okwu si ya, "I chetakwara okwu ahụ ONYENWE ANYI gwara Mosis onye nke Chineke banyere gi na banyere mu onwe m, mgbe anyi no na Kadesh Banea?" ⁷ Agbara m iri afọ anọ n'oge

[‡] 13:27 13:27 Osimiri Galili bukwa Osimiri Kineret * 14:1 14:1 Elieza bu nwa Eron. Opu 6:23; 28:1 † 14:4 14:4 Jekob mere umu ndi ikom abuo a mutara Josef n'ala Ijpt ndi nke ya, i ga-aguta nke a n'akwukwo Jen 48:5 N'ihu onodu ohuru a ha nwere dika umu Jekob, o nyere ha ikike i keta oke n'ihe o nwere, dika umu ya ndi ozo si keta.

aḥu Mosis onyeozì ONYENWE ANYÌ sị na Kadesh Banea zipụ anyị ịga iledo ala ndị Kenan anya. Mgbe anyị lughachiri, agwara m ya okwu, k̄owaara ya ihe m chere n'obi m bụ eziokwu. ⁸ Ma ụmụna anyị, ndị anyị na ha so gaa, menyere ụmụ Izrel egwu, mee ka obi ha daa mba ịchọ ibanye n'ala aḥu e kwere anyị na nkwa. Ma ebe m n̄ogidere jiri obi m niile soro ONYENWE ANYÌ Chineke m, ⁹ Mosis n̄urū iyi sị m, 'Ebe ọ bụ na i ji obi gị niile soro ONYENWE ANYÌ Chineke m, ala aḥu i jehgarịrị ije n'elu ya ga-abụ ihe nketa nye gị na ụmụ gị ruo mgbe ebighị ebi.'

¹⁰ "Ugbu a, dika ONYENWE ANYÌ kwere na nkwa, o meela ka m dī ndū. Nke a bụ iri afo anọ na ise kemgbe ONYENWE ANYÌ gwara Mosis okwu ndi a, mgbe Izrel na-awaghari n'ozara. Ma ugbu a, lee, agbaala m iri afo asato na ise taa. ¹¹ M di ike taa dika m di n'ubochi ahu Mosis zipuru m. Dika ike m di mgbe ahu, adikwa m ike ugbu a, ipu buo agha ma batakwā ¹² Ya mere, nye m ala ugwu ugwu ahu ONYENWE ANYÌ kwere m nkwa n'ubochi ahu. Gi onwe gi nuru n'oge ahu na umu Anak bi n'ebe ahu, na obodo ha bukwara ibu, na e jikwa mgbidi e wusiri ike gbaa ha gburugburu. Ma site n'inyeaka ONYENWE ANYI, aga m achupu ha dika ONYENWE ANYI kwuru."

¹³ N'ihu nke a, Joshua goziri Kaleb nwa Jefune. O nyere ya obodo Hebron ka o buru ihe nketa ya. ¹⁴ Ya mere, obodo Hebron ghorọ ihe nketa Kaleb nwa Jefune onye Keniz bido mgbe ahu, n'ihu na o ji obi ya niile soro ONYENWE ANYI, Chineke Izrel. ¹⁵ Tupu oge a, aha a na-akpo Hebron bu Kiriath Aaba, nke putara Obodo Aaba. Aaba bukwā aha nwoke kachasi idi ukwu n'etiti ndi Anak niile.

Site n'oge a gaa n'ihu, e nwere udo n'ala ahu niile.

15

Oke ndi Juda

¹ Ala ndi a ka e nyere ndi Juda dika ikwu di n'ebo ahu si di. Ikwu obula ketara ala nke ha site n'ife nza. Ala Juda gbatiri nno ruo n'oke ala Edom, gbatiakwa ruo n'ozara Zin, kwusi n'onu onu ndida ozara a.

² N'akuku ndida, oke ala ha malitere n'onu onu ndida osimiri Nnu. ³ Site n'ebe akuku ndida nri go Akrabim, gafee ruo n'ozara Zin, ma rigoo n'akuku nke ndida Kadesh Banea, gafee Hebron rigoruo na Aada, gba gburugburu gaa Kaka; ⁴ site n'ebe ahu ruo Azmon, puo gbasoro iyi di n'oke ala ndi Ijpt gagide ruo n'osimiri Mediterenja. Nke a bu oke ala n'ebe ndida.

⁵ Oke ala ha n'owuwa anyanwu bu oke osimiri Nnu, ruo n'onu mmiri osimiri Jordan. Oke ala ha n'akuku ugwu bidoro n'onu mmiri osimiri Jordan, ⁶ gbatiri ruo Bet-Hogla, ma ruo n'ugwu Bet-Araba,† rukwaa na nkume Bohan, nwa Ruben. ⁷ Site n'ebe ahu, o gbatiri ruo na Ndagwurugwu Akọ na Debja, tugharja gbatirikwa ruo Gilgal, na ncherita ihu ala ala Adumim nke di n'akuku ndida ndagwurugwu ahu. Site n'ebe ahu o gbatiri ruo na mmiri En-Shemesh, kwusi na En-Rogel. ⁸ Oke ala ahu gbagoro Ndagwurugwu nke Ben Hinom, rukwaa n'akuku ndida Jesus n'ebe e wuru obodo Jerusalem. Oke ala ahu sitekwara ebe ahu gbagoo ruo n'elu di n'akuku odida anyanwu nke Ndagwurugwu Hinom, na nsotu ugwu nke Ndagwurugwu Refaim. ⁹ Site n'elu ugwu ebe ahu, oke ala ahu gbatiri ruo na mmiri ime ala Neftoa, puta site n'ebe ahu ruo obodo niile di nso ugwu Efron. Site n'Efron, oke ala ahu gbadara ruo Baala (nke aha ya ozo bu Kiriath Jearim). ¹⁰ Oke ala ahu mere dika o ga-agba Baala gburugburu n'akuku odida anyanwu, site n'ebe ahu puta n'ugwu Sia, sitekwa n'ebe ahu ruo n'akuku ugwu Jearim (ya bu Kesalon), gbatia ruo na ndida Bet-Shemesh, gafee ruo n'odida anyanwu oke ala Timna. ¹¹ O sikwara ebe ahu ruo ndida ugwu Ekron, tugharja ruo Shikeron, gafee ya, ruo n'ugwu Baala, sitekwa n'ebe ahu ruo Jabneel, oke ala ahu kwusiri n'osimiri.

¹² Oke ala ha n'akuku odida anyanwu bu onu mmiri osimiri Mediterenja.

Ndi a bu oke ala gbara ndi Juda gburugburu dika ikwu ha niile si di.

Kaleb emerie Hebron na Debja

¹³ Dika iwu ONYENWE ANYI nyere si di, Joshua nyere Kaleb nwa Jefune oke n'etiti ndi Juda. O kenyere ya Kiriath Aaba, ya bu, Hebron. Aaba bu nna nna Anak. ¹⁴ Kaleb sitere n'obodo Hebron chupu ndi ikom ato, bu Sheshai, na Ahiman, na Talmai, umu Anak n'ala ha. ¹⁵ O si n'ebe ahu bilie iluso ndi bi na Debja ogo. Nke a na-akpo Kiriath Sefa

* 15:2 15:2 Maobu, Osimiri Nwuru anwu. † 15:6 15:6 Maobu, Osimiri Mediterenja Onu 34:14

n'oge mbụ. ¹⁶ Kaleb sịrị, “Nwoke ọbụla ga-aga busoo Kiriath Sefa agha ma merie ya ka m ga-akpọnye Aksa, bụ nwa m nwanị ka ọ bụrụ nwunye ya.” ¹⁷ Ya mere, Otniel, nwa Kenaz, nwa nwanne Kaleb, lụgburu obodo ahụ n'agha. N'ihị nke a, Kaleb kpọnyere ya Aksa, bụ nwa ya nwanị ka ọ bụrụ nwunye ya.

¹⁸ Otu ụbọchị, mgbe Aksa bjakwutere Otniel, ọ kwagidere ya ka ọ rịọọ ala ubi site n'aka nna ya.[‡] Mgbe Aksa si n'elu ịnyinya ibu ya rịdata, Kaleb juru ya sị, “Gịnị ka ị chorọ ka m mere gị?”

¹⁹ Ọ zaghachiri, “Nyem onyinye puru iche. Ebe ọ bụ na i nyela m ala Negev, biko nyekwa m isi mmiri ụfọdu.” N'ihị nke a, Kaleb nyere ya isi mmiri mgbago na isi mmiri nke ndịa.

²⁰ Nke a bụ ihe nketa ebo Juda dika ikwu ha niile si di.

²¹ Obodo niile nke ndị ebo Juda di na Negev, n'akuku ndịa n'oke ala Edom bụ ndi a: Kabzeel, Eda, Jaguo, ²² Kina, Dimona, Adada, ²³ Kedesh, Hazo, Itnan, ²⁴ Zif, Telem, Bealot, ²⁵ Hazo Hadata, Keriot Hezron (ya bụ Hazoa), ²⁶ Amam, Shema, na Molada, ²⁷ Haza Gada, Heshmon, Bet-Pelet, ²⁸ Haza Shual, Bīasheba, Bizotia, ²⁹ Baala, Iyim, Ezem, ³⁰ Eltolad, Kesil, Homa, ³¹ Ziklag, Madmanna, Sansanna, ³² Lebaot, Shilhim, Ain na Rimon. Onuogugu obodo ndi a di iri abuo na itoolu. Obodo nta ndi ozo gbara ha niile gburugburu.

³³ Obodo niile ndi a di na ndia ugwu ka e nyekwara ebo Juda. Obodo ndi a bu, Eshtaol, Zora, Ashna, ³⁴ Zanoa, En-Ganim, Tapuoa, Enam, ³⁵ Jamut, Adulam, Soko, Azeka, ³⁶ Shaaraim, Aditaim na Gadera (maobu Gederotaim). Ha niile di obodo iri na ano. Obodo nta ndi ozo gbakwara ha gburugburu.

³⁷ Ebo Juda ketara Zenan, Hadasha, Migdal Gad, ³⁸ Dilean, Mizpa, Jekteel, ³⁹ Lakish, Bozkat, Eglon, ⁴⁰ Kabon, Laamam, Kitlish, ⁴¹ Gederot, Bet-Dagon, Naama na Makeda. Obodo ndi a di iri na isii, tinyekwara obodo nta ha. Ndi juda ketakwa:

⁴² Libna, Eta, Ashan ⁴³ Ifta, Ashna, Nezib, ⁴⁴ Keila, Akzib na Maresha. Ha niile di obodo itoolu, tinyekwara obodo nta ha niile.

⁴⁵ Ha ketakwa Ekron, na obodo nta ya niile. ⁴⁶ O bu ha nwekwa obodo niile di n'akuku odida anyanwu Ekron, ndi di nso nso Ashdod, na obodo nta niile di ha nso. ⁴⁷ Ma Ashdod n'onwe ya, na umu obodo nta ya niile, na Gaza na obodo nta ya niile, ruo n'iyi Ijpt, na ruo n'oke osimiri Mediterenja.

⁴⁸ Ha nwetakwara ala ndi di n'ugwu ugwu bu, Shamia, Jatia, Sokoh, ⁴⁹ Dana, Kiriath-Sana (ya bu Debja), ⁵⁰ Anab, Eshtemo, Anim, ⁵¹ Goshen, Holon na Gailo, ha niile di obodo iri na otu tinyere obodo nta ha niile.

⁵² Obodo ndi ozo bu Arab, Duma, Eshan, ⁵³ Janim, Bet-Tapuoa, Afeka, ⁵⁴ Humta, Kiriath-Aba nke bu Hebron na Zior, obodo itoolu tinyere obodo nta ha niile.

⁵⁵ Maon, Kamel, Zif, Juta, ⁵⁶ Jezril, na Jokdeam, Zanoa, ⁵⁷ Kain, Gibea na Timna, obodo iri tinyere obodo nta ha niile.

⁵⁸ Halhaul, Bet Zoa, Gedoa, ⁵⁹ Maarat, Bet-Anot na Eltekon, obodo isii tinyere obodo nta ha niile.

⁶⁰ Kiriath Baal, ya bu, Kiriath Jearim na Raba, obodo abuo tinyere obodo nta ha niile.

⁶¹ Obodo ha ndi di n'ozara bu ndi a:

Bet-Araba, Midin, Sekaka, ⁶² Nibshan, Obodo Nnu na En-Gedi, obodo isii tinyere obodo nta ha niile.

⁶³ Ma ebo juda enweghi ike ichupu ndi Jebus bi n'ime Jerusalem; ruo taa ndi Jebus bi na Jerusalem, n'etiti umu juda.

16

Oke Ifrem na Manase

¹ Ala e kenyere umu umu Josef bidoro n'osimiri Jordan n'akuku owuwa anyanwu Jeriko gbatiri ruo n'ozara. O sitere na Jeriko gbago ala ugwu ugwu ahụ, ruokwa Betel. ² O sitekwara Betel (ya bụ Luz), gafee ruo Atarot, ebe ndi Akai bi. ³ Site n'ebe ahụ, ọ gbatiri n'akuku odida anyanwu rute ala ndi Jaflet, ruo ala mgbada mgbada Bet-Horon. O si n'ebe ahụ ruo Gaza, tutu kwusi n'osimiri Mediterenja.

⁴ Umụ Josef bụ Ifrem, na Manase nwetara ihe nketa ha.

Ebo Ifrem

⁵ Ndi a bu ala nke ikwu di iche iche di n'ebo Ifrem nwetara.

Oke ala ha n'akuku oyuwa anyanwu malitere n'Atarot-Ada. Site n'ebe ahụ, o ruru n'akuku elu elu Bet-Horon; ⁶ sitekwa n'ebe ahụ ruo n'osimiri Mediterenja. Oke ala ha n'akuku ugwu malitere na Mikmetat, gafee n'akuku oyuwa anyanwu ruo Taanat Shajlo, gafee ya ruo na Janoa. ⁷ O sitere na Janoa gbaada ruo Atarot, na Naara, bjaruo Jeriko, gafee, kwusi n'osimiri Jodan. ⁸ Oke ala ahụ n'akuku odida anyanwu sitere na Tapuqa gaa ruo iyi Kana, na ruo n'osimiri Mediterenja. Nke a bu ala ebo Ifrem ketara, dika ikwu ha si di.

⁹ E tinyere obodo ukwu na obodo nta niile ekeputara iche n'ih i ebo Ifrem n'etiti ihe nketa umu Manase.

¹⁰ Ma ha achupughị ndi Kenan ndi bi na Gaza.* N'ih i nke a, ndi Kenan binyere ndi Ifrem ruo taa, ma e mere ka ha buru ndi oru ngo.

17*Okara ebo Manase*

¹ Nke a bu oke e kenyerere ndi ebo Manase, bu okpara Josef, ya bu Makia okpara Manase, onye bu nna nna ndi Gilead. Onye natara ala Gilead na Bashan, n'ih i na ndi agburu Makia bu dike n'agha. ² Ya mere, oke a dijiri ndi foduru n'ebo Manase dika ezinaulo ha si di. Agburu Abieza, Helek, Asriel, Shekem, Hefa na Shemida. Ndi a bu umu ndi ikom agburu Manase, nwa Josef, dika ikwu ha si di.

³ Ma Zelofehad, nwa Hefa, nwa Gilead, nwa Makia, nwa Manase, amutaghi umu ndi ikom kama o mutara naani umu ndi inyom, ndi aha ha bu nke a: Mahla, Noa, Hogla, Milka na Tjaza. ⁴ Ndi inyom ndi a bjakwutere Elieza, onye nchaja na Joshua nwa Nun, n'ihu ndi ndu umu Izrel niile si ha, "ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya kenye anyi ala nke anyi, dika o si kenye umu ndi ikom ikwu anyi." Ya mere, dika ONYENWE ANYI nyere ya Mosis n'iwu, Joshua nyere ya ihe nketa ruuru ha n'etiti umunne nna ha, dika ndi ozo si keta. ⁵ Manase chitara ala oke iri, tinyere Gilead, na Bashan nke di n'akuku oyuwa anyanwu Jodan, ⁶ n'ih i na e mere ka ndi inyom Manase keta oke n'etiti ndi ikom ebo Manase. Ala foduru na Gilead bu ndi ikom ebo Manase nwe ya.

⁷ Oke ala ebo Manase gbatiri site n'Asha ruo na Mikmetat, nke di n'akuku oyuwa anyanwu Shekem. O gbatikwara n'akuku ndida site n'ebe ahụ tinyere ndi bi n'ala En-Tapuqa. ⁸ Ala di gburugburu Tapuqa bu ala ebo Manase, ma obodo Tapuqa n'onwe ya, nke di n'oke ala ebo Manase, bu obodo ebo Ifrem. ⁹ Oke ala umu Manase gbatiri ga ndida ruo na mmiri iyi Kana. Ufodu obodo ndi Ifrem di n'ebe ahụ, n'etiti obodo ndi Manase, kama oke ala ndi Manase n'akuku ugwu iyi ahụ kwusiri n'osimiri Mediterenja. ¹⁰ Ala di na ndida bu nke e kenyerere Ifrem, ma ala mgbago ugwu bu nke Manase. Ala ndi Manase gbatiri ruo n'osimiri Mediterenja ma ha na ndi Asha nwekoru oke ala n'akuku ugwu, ebe ha na ndi Isaka nwere oke ala n'akuku oyuwa anyanwu.

¹¹ Manase ka e nyere obodo ndi a, nke di n'ala e nyere Isaka na Asha: obodo Bet-Shan, na Ibleam, na Doa, na Endoa, na Teanak, na Megido, na obodo nta niile gbara ha gburugburu. Obodo nke ato bu Nafot.

¹² Ma umu Manase enweghi ike ichupu ndi Kenan bi n'obodo ndi ahụ, n'ih i na ndi Kenan nogidere bichie obodo ndi a. ¹³ Ma n'ikpeazu, mgbe umu Izrel ghoru ndi di ike, ha achupughị ndi Kenan niile bi n'obodo ndi a kpamkpam, kama ha mere ka ha buru ndi na-ejere umu Izrel ozi, dika ndi ohu ha.

¹⁴ Ma umu umu Josef* siri Joshua, "Gini mere i ji nye anyi naani otu uzu ala ka o buru ihe nketa anyi? I huru na ONYENWE ANYI goziri anyi mee ka onuogugu anyi baa uba."

¹⁵ Joshua zara si ha: "O buru na ala ugwu ugwu Ifrem agaghi ezuru unu n'ih i na unu bara uba n'onuogugu, gaanu n'oke ohia suchasia ala, n'ime ala ndi Periz, na nke ndi Refaim."

¹⁶ Umu Josef zara Joshua si, "Ala ugwu ugwu a agaghi ezuru anyi. Ozo, ndi Kenan niile bi n'ala di larị nwere ugboala igwe, ma ndi niile bi na Bet-Shan, na umu obodo nta ha na ndi bikwa na Ndagwurugwu Jezril."

* 16:10 16:10 Jos 15:63; 17:12-13; Nkp 1:29 * 17:14 17:14 Umu umu Josef bu ebo Ifrem na Manase Jos 14:4

¹⁷ Ma Joshua zara ụmụ Josef, ya bụ, Ifrem na Manase, sị ha, “Unu dị ukwu n’ọnụọgụgụ, burukwa ndị dị ike, ọ bughị naanị otu oke ka unu ga-eketa,¹⁸ n’ihi na ala ugwu ugwu oke ọhịa ahụ burukwa nke unu. Suchaanụ ya, ruo na nsọtụ ya, ka ọ buru nke unu. Ọ bụ ezie na ndị Kenan bi n’ime ya nwere ụgbọ agha igwe,[†] burukwa ndị siri ike, unu nwere ike ichupụ ha.”

18

Okike ala fọdurụ

¹ Ogbakọ Izrel niile zukọtara na Shajilo* maa ụlọ nzute n’ebe ahụ. N’oge a, ala ahụ niile b́jara n’okpuru ọchịchị ndị Izrel,² ma e nwekwara ebo Izrel asaa a na-ekenyebeghị ala nke ha d́ka ihe nketa.

³ Ya mere, Joshua juru ụmụ Izrel ajụjụ sị ha, “Ruo ole mgbe ka unu ga-eche tupu unu ekpochapụ ndị niile bi n’ala a, inweta ala ONYENWE ANYI Chineke nna nna unu nyere unu? ⁴ Họtụtanụ ndị ikom atọ site n’ebo ọb́la, ndị m ga-eziga ka ha gaa jehgarja n’ala niile ahụ, dee ya n’akwukwọ nkowa otu ihe nketa ọb́la si dị, n’akukụ ya niile. Mgbe ahụ, ha ga-aloghachikwute m. ⁵ Ha ga-eke ala ahụ fọdurụ ụzọ asaa. Ma ebo Juda ga-anogide n’ala ha n’akukụ ndida, ụmụ ụmụ Josef kwa ga-anogide n’ala ha n’akukụ ugwu. ⁶ Unu deputachaa ụzọ asaa ndị a n’akwukwọ, werenụ ya b́akwute m ka m feere unu nza n’ihu ONYENWE ANYI Chineke anyi ichọtuta ebo ga-eketa akukụ ọb́la n’ala ahụ. ⁷ Ma ndị Livayj agaghị eketa ala ọb́la n’etiti unu, n’ihi na ihe nketa ha b́ ọrụ nch́aja ha na-arụ n’ihu ONYENWE ANYI. Ebo Gad, na Ruben, na ọkara ebo Manase agaghị enwetakwa oke ọzọ, n’ihi na ha anarala ihe nketa nke ha n’ofe Jodan, n’akukụ ọwụwa anyanwụ, ebe Mosis onyeoziri ONYENWE ANYI kwere ha na nkwa na ha ga-ebi.”

⁸ Ya mere, mgbe ndị ikom nledo ahụ gawara ijeharị n’ala ahụ niile, Joshua gwara ha okwu sị, “Jeenụ jehgarja n’ala ahụ niile. Deputakwanụ otu unu chere a ga-esi kee ya n’akwukwọ. Mgbe unu lotara aga m anọ n’ebe a b́ Shajilo j́ta ONYENWE ANYI ase site n’ife nza, chọtuta ala nke ebo ọb́la ga-eketa.” ⁹ Ndi ikom ahụ gabigara ala ahụ, deputa ya n’akwukwọ, n’obodo n’obodo d́ka o si dị n’oke asaa. Mgbe ha mesiri nke a, ha loghachikwutere Joshua n’omuma ụlọ ikwu n’ime Shajilo.

¹⁰ Joshua feere ha nza na Shajilo n’ihu ONYENWE ANYI, n’ebe ahụ ka ọ nọ keere ndị Izrel ala ahụ d́ka ebo ha si dị.

Oke ụmụ Benjamin

- ¹¹ Ndi mbụ e kenyere ala site n’ife nza b́ ebo Benjamin d́ka ikwu ha si dị. Ala niile e kenyere ebo Benjamin b́ nke dij n’etiti ala e nyere ebo Juda na Josef.
- ¹² Oke ala ha n’akukụ ugwu sitere n’osimiri Jodan ruo n’akukụ ugwu Jeriko. N’odida anyanwụ o sitere na Jeriko ruo ala ugwu ugwu ahụ niile, ruokwa n’ozara Bet-Aven.
- ¹³ Oke ala ahụ sitekwara n’akukụ ndida ruo n’akukụ Luz (ebe a na-akpọkwa Betel), ruokwa Atarot-Ada, nke dij n’akukụ ndida ugwu dij na mgbada Bet-Horon.
- ¹⁴ Site n’ugwu ahụ chere Bet-Horon ihu n’akukụ ndida, oke ala ahụ gbadara ndida gbasoro akukụ odida anyanwụ ṕta na Kiriati Baal, ya b́, Kiriati Jearim, otu n’ime obodo ndi Juda. Nke a b́ oke ala ahụ n’odida anyanwụ.
- ¹⁵ Oke ala ha na ndida sitere na nsọtụ akukụ Kiriati Jearim rute n’isi iyi mmiri Neftoa. ¹⁶ O sitekwara n’ebe ahụ gbada ruo na ndida ugwu ahụ nke chere ihu na Ndagwurugwu nke Ben Hinom, n’akukụ ugwu Ndagwurugwu nke Refaim. O sitekwara n’ebe ahụ gafee ruokwa n’akukụ ndida ugwu obodo ndi Jebus, ruo En-Rogel. ¹⁷ Site n’En Rogel oke ala ahụ gbatiri ruo En-Shemesh, gafee ruo Gelilot, nke chere ihu na nrigo ugwu Adumim. O si n’ebe ahụ ruo na nkume Bohan, nwa Ruben. ¹⁸ O sitere n’ebe ahụ gafee n’akukụ ugwu Bet-Araba gbadata rute n’Araba, ¹⁹ ọ gafere gbatiri ruo n’akukụ Bet-Hogla na mgbago ugwu, ṕta n’akukụ ugwu nke osimiri Nnu, nke b́ n’akukụ ndida ọnụ mmiri osimiri Jodan. Nke a b́ oke ala ha n’akukụ ndida.
- ²⁰ Oke ala ha n’akukụ ọwụwa anyanwụ b́ osimiri Jodan.
Ndi a b́ ihe nketa ụmụ Benjamin, d́ka oke ala ya niile si dij gburugburu, dij ka ikwu ya niile si dij n’akukụ niile.

† **17:18** 17:18 Dit 20:1 * **18:1** 18:1 Obodo a n’oge ochie, b́ isi obodo ebe ọchichị ndi Izrel dij, nakwa ebe ha na-aga akpọ isiala nye Onyenwe anyi. Site Jerusalem jeruo ya b́ ihe ruru iri kilomita anọ. Ụlọ ikwu ahụ digidere na Shajilo ruo n’oge Samuel b́ onyeisi nch́aja 1Sa 4:1-11, tutu ruo mgbe ebugara ya na Gibion. Nkp 18:31; 1Ih 16:39; 21:29; Jer 7:12

²¹ Ndị a bụ obodo e kenyere ebo Benjamin, dika ikwu ha si dị: Jeriko, Bet-Hogla, Emek Keziz, ²² Bet-Araba, Zemaraim, Betel, ²³ Avim, Para, Ofra, ²⁴ Kefa Amoni, Ofni, Geba, obodo iri na abụọ na obodo nta ha ndị ọzọ. ²⁵ Na Gibion, Rema, Beerot, ²⁶ Mizpa, Kefira, Moza, ²⁷ Rekem, Iapeel, Tarala, ²⁸ Zela, Haelef na obodo ndị Jebus, nke aha ya bụ Jerusalem, Gibeaa na Kiriath Jearim, obodo iri na anọ na obodo nta niile gbara ha gburugburu. Ndị a bụ ihe nketa ụmụ Benjamin maka ikwu ya niile.

19

Oke ụmụ Simiṛon

¹ Ndị nke abụọ sitere n'ife nza nweta oke ha bụ ebo Simiṛon dika ikwu ha si dị. Ala ha ketara dị n'ime ala e kenyere ndị Juda. ² Ihe nketa ụmụ Simiṛon bụ ndị a:
Bjashaba (maṛṛṛ Sheba), Molada, ³ Haza Shual, Bala, Ezem, ⁴ Eltolad, Betul, Homa, ⁵ Ziklag, Bet-Makabot, Haza Susa, ⁶ Bet-Lebaot na Sharuhem, obodo iri na atọ na obodo nta ndị ọzọ gbara ha gburugburu. ⁷ Na Ain, Rimṛon, Eta na Ashan, obodo anọ na obodo nta ha, ⁸ tinyekwara obodo nta ndị ọzọ niile gbara obodo ukwu ndị a gburugburu, ruo obodo Baalat-Bjā, ya bụ (obodo Rema) na Negev.

Nke a bụ ihe nketa ebo Simiṛon dika ikwu ha si dị. ⁹ E sitere n'oke ụmụ Juda weputa oke ụmụ Simiṛon, n'ihu na ihe ụmụ Juda ketara dị ukwu karịa ihe ha kwesiri iketa. Ọ bụ nke a mere ụmụ Simiṛon ji nweta ihe nketa site n'etiti ala ndị Juda.

Oke ụmụ Zebulun

¹⁰ Ebo nke atọ nwetara ihe nketa ha site n'ife nza bụ ebo Zebulun dika ikwu ha si dị.
Ala ha nwetara gbatiri ruo Sarid. ¹¹ Site n'ebe ahụ, oke ala ahụ gbatiri gaa n'akụkụ odịda anyanwụ, ruo Marala na Dabeshet, rukwaa iyi dị n'ihu Jokneam. ¹² O si na Sarid chigharịa ihu n'akụkụ ọwụwa anyanwụ, oke ala ahụ ruru n'oke ala Kislot Teboa, gbagorokwa ruo Daberat, ruokwa Jafia. ¹³ Ọ gbatikwara n'akụkụ ọwụwa anyanwụ ruo Gat Hefa, Et Kazin na Rimṛon, tugharịa n'uzọ e si aga Nea. ¹⁴ N'ebe ahụ, ọ gara gburugburu n'akụkụ ugwu ruo Hanaton, ruokwa na Ndagwurugwu Ifta El ebe ọ soturu. ¹⁵ Obodo ndị a niile dikwa n'ime ihe nketa ụmụ Zebulun: Katat, Nahalal, Shimron, Idala na Betlehem. * Obodo niile ndị a dị iri na abụọ, tinyere obodo nta niile gbara ha gburugburu. ¹⁶ Obodo ndị a niile na obodo nta ha, so n'ala ụmụ Zebulun nwetara dika ihe nketa ha, dika ikwu ha si dị.

Oke Ụmụ Isaka

¹⁷ Ebo nke anọ sitere n'ife nza nweta ihe nketa ha bụ ụmụ Isaka dika ikwu ha si dị. ¹⁸ Ala na obodo ha ketara bụ ndị a:
Jezril, Kesulot, Shunem, ¹⁹ Hafaraim, na Shimon, Anaharat, ²⁰ Rabit, Kishion, Ebez na ²¹ Remet, En-Ganim, En-Hada na Bet-Pazez. ²² Oke ala ha ruru na Taboa, Shahazuma na Bet-Shemesh, ma kwusi n'osimiri Jordan. Obodo ndị a niile dị iri na isii, tinyere obodo nta niile gbara ha gburugburu. ²³ Ya mere, obodo ukwu ndị a na obodo nta ha dị n'ala ahụ ebo Isaka nwetara dika ihe nketa ha, dị ka ikwu ha si dị.

Oke ụmụ Asha

²⁴ Ebo nke ise e kenyere ala site n'ife nza bụ ụmụ Asha dika ikwu ha si dị. ²⁵ Ala na obodo ha ketara bụ ndị a:
Helkat, Hali, Beten, Akshaf, ²⁶ Alamelek, Amad na Mishal. Oke ala ha n'akụkụ odịda anyanwụ gbatiri ruo Kamel na Shihoa-Libnat. ²⁷ O sitere n'ebe ahụ tugharịa n'akụkụ ọwụwa anyanwụ gawa Bet-Dagon, ma ruokwa Zebulun na Ndagwurugwu Ifta El, ma gbagoro ruokwa Bet-Emek na Neiel. O sikwa n'ebe ahụ gafee, ruo Kabul, n'akụkụ aka ekpe. ²⁸ Ọ gara ruo Ebron, Rehob, Hamon na Kana, ruokwa ebe obodo Sajdon gbasapuru. ²⁹ Oke ala ahụ mere dika ọ na-alaghachi azụ bjaruo Rema, ruokwa obodo e wusiri ike bụ Taja, tugharịakwa gawa Hosa puta n'onu mmiri osimiri Mediterenja nke dị n'akụkụ Akzib ³⁰ na Umma, Afek na Rehob.

* 19:15 19:15 Obodo Betlehem nke a, dị iche na Betlehem dị na Juda. 1Sa 17:12; Rut 1:1

Onuogugu obodo ndi a niile bu iri abuo na abuo tinyere obodo nta ha niile.

³¹ Obodo ndi a na obodo nta ha niile di n'ala ahụ ebo Asha nwetara dika ihe nketa, dika ikwu ha si di.

Oke umu Naftali

³² Ebo nke isii e nyere ihe nketa site n'ife nza bu ebo Naftali, dika ikwu ha si di.

³³ Oke ala ha malitere na Helef ruo n'osisi ukwu di na Zaananim, Adami Nekeb na Jabneel, gafee ruo Lakum, kwusi n'osimiri Jordan. ³⁴ Site n'ebe ahụ oke ala ha gara n'akuku odida anyanwu ruo Aznot Tabo, site n'ebe ahụ ruo Hukok, rute Zebulun na ndida, na Asha n'odida anyanwu, ruokwa Juda n'akuku owuwa anyanwu Jordan.

³⁵ Obodo niile e wusiri ike e kenyerere ha bu ndi a: Zidim, Zea, Hamat, Rakat, Kineret, ³⁶ Adama, Rema, Hazo, ³⁷ Kedesh, Edrei, En-Hazoa, ³⁸ Iron,† Migdal El, Horem, Bet-Anat na Bet-Shemesh.

Ya mere, onuogugu obodo ndi a niile bu iri na itoolu, tinyere obodo nta niile gbara ha gburughuru.

³⁹ Obodo ndi a na obodo nta ha niile ka ebo Naftali dika ikwu ha si di, nwetara dika ihe nketa ha.

Oke umu Dan

⁴⁰ Site n'ife nza ebo Dan, bu ebo nke asaa nwetara ihe nketa dika ikwu ha si di.

⁴¹ Oke ala ihe nketa ha bu ndi a:

Zora, Eshtaol, Ia-Shemesh, ⁴² Shaalabin, Aijalon, Itra, ⁴³ Elon, Timna, Ekron, ⁴⁴ Elteke, Gibeton, Baalat, ⁴⁵ Jehud, Bene-Berak, Gat Rimon, ⁴⁶ Me-Jakon na Rakon, obodo di n'oke ala, na ncherita ihu Jopa.

⁴⁷ Mgbe oke ala umu Dan ketara sitere n'aka ha puo. Ha gara buso obodo Leshem agha merie ha, were mma agha tigbuo ndi niile bi n'ime ya, bichie ya. Ha kpoo obodo ahụ Dan, nke bu aha nna nna ha ochie.

⁴⁸ Obodo ndi a na obodo nta ha bu ihe nketa ebo Dan nwetara dika ikwu ha si di.

Oke Joshua

⁴⁹ Mgbe e kechara ala ahụ niile, nye ebo obula ala dika onuogugu ha niile si di, umu Izrel nyere Joshua, nwa Nun ihe nketa ha n'etiti ha. ⁵⁰ N'ihu na ONYENWE ANYI ekwuola na Joshua nwere ike iwere ala obula o choro. Ya mere, ha nyere Joshua obodo Timnat Sera nke di n'ugwu Ifrem. Joshua wughariri obodo ahụ biri n'ime ya.

⁵¹ Ndi a bu oke ala nke Elieza onye nchajaja, Joshua nwa Nun na ndiisi ulo ebo umu Izrel, kere na Shailo site n'ife nza n'ihu ONYENWE ANYI, n'onu uzọ ulo nzute. Ha si otu a kebie ala ahụ.

20

Obodo mgbaba

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Joshua okwu si ya, ² "Gwa umu Izrel okwu si ha hoputara onwe unu obodo mgbaba dika m gwara unu site n'aka Mosis. ³ Ka obodo ndi a buru ebe onye gburu mmadu n'oghom na-amaghi ama ga-agbaga n'ihu izere ndu ya site n'aka onye ahụ ga-acho iboro obo ochu. ⁴ Mgbe onye gburu mmadu ahụ na-amaghi ama gbabara n'ime otu obodo ndi a, o ga-eguzo n'onu uzọ ama obodo ahụ gwa ndi okenye obodo ahụ ihe niile mere. Ndi okenye ahụ ga-akpobata ya n'ime obodo ahụ, nye ya ebe o ga-ebi n'etiti ha. ⁵ O burukwa na onye ikwu onye ahụ nwuru anwu abia iboro obo ochu ahụ, ndi okenye obodo ahụ agaghi ekwe ka e gbuo onye ahụ gburu mmadu na-amaghi ama, n'ihu na onye ahụ akpachaghi anya mee ihe o mere. ⁶ Onye ahụ gburu mmadu na-amaghi ama ga-anogide n'obodo ahụ ruo mgbe o ga-akwuru n'ihu nzuko maka ikpe ruokwa mgbe onyeisi nchajaja no n'oge ahụ nwuru. Mgbe ahụ, o nwere ike laghachi n'ulo nke aka ya na n'obodo ya bu ebe o si gbapu oso."

⁷ Obodo ndi ha kewaputara iche dika obodo mgbaba bu, Kedesh,* nke di n'ime Galili, n'ala ugwu ugwu ndi Naftali; na Shekem,† nke di n'ala ugwu ugwu Ifrem na Kariat Aba,‡ nke a na-akpokwa Hebron. O di n'ala ugwu ugwu Juda. ⁸ Ha kewaputara obodo ato ozo n'ihu otu ihe ahụ, n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jordan n'ofe Jeriko. Obodo ato ndi a bu, Beza, nke di n'ozara, n'ala larii ahụ e nyere ebo Ruben, na Ramot; nke di n'ime Gilead bu ala ebo Gad; na Golan, n'ime Bashan, nke e si n'ala ebo Manase weputa.

† 19:38 19:38 Maqbū, Yiron * 20:7 20:7 Jos 21:32; 1Ih 6:76 † 20:7 20:7 Jos 21:21; 2Ih 10:1 ‡ 20:7 20:7 Jos 14:15; 21:11,13

⁹ Obodo mgbaba ndị a a họtara bụ maka ndị ọbịa bi n'etiti ụmụ Izrel, na maka ụmụ Izrel. Ọ bụ ebe onye ọbụla gburu mmadụ na-amaghị ama ga-agbaga. Onye na-abọrọ ọbọ ọchụ agaghị egbukwa onye ahụ tupu e kpee ya ikpe n'ogbakọ ndị Izrel.

21

Obodo ndị Livayi

¹ Emesịa, ndị ndu ezinaụlọ Livayi bjakwutere Elieza, onye nchụaja, na Joshua, nwa Nun, na ndịisi ebo Izrel, ² na Shajlo, n'ime ala Kenan, si ha, "ONYENWE ANYỊ nyere iwu site n'aka Mosis ka enye anyị obodo ụfọdụ ebe anyị ga-ebi, na ala ebe anụ ụlọ anyị ga na-ata ahịhịa."

Oke ụmụ Kohat, Geshon, na Merari

³ N'ihì nke a, dika iwu ONYENWE ANYỊ si dị, ụmụ Izrel sitere n'ihè nketa ha nye ndị Livayi obodo ụfọdụ, nyekwa ha ala ebe anụ ụlọ ha ga-anọ taa nri.

⁴ Ndị buru ụzọ nweta oke site n'ife nza bụ ikwu Kohat dika ikwu ha si dị. E sitere n'ala ndi Juda, na Simiōn, na Benjamin nye ha obodo iri na atọ, ka ọ bụrụ ihe nketa ụmụ Kohat ndi si n'ebo Livayi, ndi bukwa ụmụ ụmụ Eron onye nchụaja.

⁵ Ma ndi fọdurụ n'ụmụ Kohat ka e nyere obodo iri site n'obodo nke ikwu ndi ebo Ifrem, na Dan, na okara ebo Manase.

⁶ Ụmụ Geshon nwetara obodo iri na atọ site n'ife nza. Obodo ha nwetara di na Bashan. Ha sikwa n'ala ndi ikwu ebo Isaka na Asha, na Naftali, na okara ebo Manase nweta oke ahụ.

⁷ Ụmụ Merari dika ikwu ha si di ketara obodo iri na abuo site n'ala ndi ebo Ruben, na Gad, na Zebulun.

⁸ Ya mere, ụmụ Izrel mezuru iwu niile ONYENWE ANYỊ nyere Mosis site n'ikenye ndi Livayi obodo ha ga-ebi, nakwa ebe anụ ụlọ ha ga-ata nri.

⁹ Ha sitere n'ebo Juda na Simiōn, keputa obodo ndi a akporo aha ¹⁰ kenye ndi ikwu Kohat, ndi bu ụmụ ụmụ Eron, burukwa ụmụ ụmụ Livayi. Ọ bụ ha ka e bu ụzọ kenye ihe nketa site n'ife nza.

¹¹ E kenyerè ha obodo Kiriati Aaba, nke a na-akpokwa Hebron. Obodo a di n'ala ugwu ugwu Juda, ya na ala gbara ya gburugburu ka ọ bụrụ ebe ita nri anụ ụlọ. (Aaba bụ nna nna ndi Anak.) ¹² Ma eburulari ụzọ nye Kaleb nwa Jefune obodo ukwu na obodo nta niile, na ala ubi niile di n'akuku ya ka ọ bụrụ ihe nketa ya. ¹³ Ya mere, ụmụ ụmụ Eron, onye nchụaja, ka e kenyerè obodo Hebron, nke bukwa obodo mgbaba, kenyekwa ha obodo ndi a: Libna, ¹⁴ Jatiā, Eshtemoa, ¹⁵ Holon, Debja, ¹⁶ Ain, Juta na Bet-Shemesh. E nyekwara ha ala niile gbara obodo ndi a gburugburu ka ọ bụrụ ebe anụ ụlọ ha ga-anọ taa nri. Ya mere, ọ bụ obodo itoolu ka e si n'ala ebo Juda na Simiōn kenye ha.

¹⁷ Ebo Benjamin nyere ha obodo anọ ndi a, Gibion, Geba, ¹⁸ Anatot, Almon na ala di ya gburugburu ebe anụ ụlọ ha ga-anọ taa nri, bụ obodo anọ.

¹⁹ Ya mere, obodo niile e nyere ndi nchụaja, ụmụ ụmụ Eron di iri na atọ, tinyere ebe anụ ụlọ ha ga-anọ taa nri.

²⁰ Ụmụ Kohat* ndi fọdurụ, ndi agburu Livayi ka e kenyerè obodo anọ ndi a site n'aka ebo Ifrem.

²¹ E sitere n'ala ugwu ugwu Ifrem nye ha: Shekem, nke bụ obodo mgbaba na Gaza, ²² Kibzaim na Bet-Horon, tinyere ebe ita ahijia nke anụ ụlọ ha, bụ obodo anọ.

²³ Ha sitere n'ala ndi ebo Dan keta obodo anọ ndi a: Elteke na Gibeton, ²⁴ Aijalon na Gat Rimon, tinyere ebe ita nri nke anụ ụlọ ha, bụ obodo anọ.

²⁵ Okara ebo Manase nyere ha obodo abuo, Teanak, Gat Rimon na ebe ita ahijia nke anụ ụlọ ha.

²⁶ Ya mere, obodo niile na ebe ita ahijia nke anụ ụlọ e nyere ndi fọdurụ n'ikwu Kohat di iri.

* **21:20** 21:20 Ndi a abughị ndi nchujaja n'ihì na ha e sighi n'agburu Eron. Onu 26:57; 1Ih 6:1,66-70

- ²⁷ Ụmụ Geshon, ndị agburu Livayi, ketara obodo abuo ndi a, ya na ebe ita nri nke anu ulo ha.
Okara ebo Manase nyere:
Golan, n'ime Bashan, nke bu obodo mgbaba, na Be Eshtera.
²⁸ Ebo Isaka nyere ha obodo anọ. Obodo ndi a bu,
Kishion, Daberat, ²⁹ Jamut na En-Ganim, tinyere ebe ita nri nke anu ulo ha, obodo anọ.
³⁰ Ebo Asha nyekwara ha obodo anọ. Ha bu,
Mishal, Abdon, ³¹ Helkat na Rehob, tinyere ebe ita nri nke anu ulo ha, obodo anọ.
³² Ebo Naftali nyere ha obodo ato, nyekwa ha ala ebe anu ulo ha ga-anọ taa nri. Obodo ndi a bu,
Kedesh, n'ime Galili, nke bukwa obodo mgbaba, Hamot Doa na Katan.
³³ Obodo iri na ato, na ebe ita ahijia nke anu ulo ka e nyere ikwu Geshon.

Oke umu Merari

- ³⁴ Ndi ikwu Merari, bu umu umu Livayi foduru nwetara site n'aka:
Ebo Zebulon,
Jokneam, Kata, ³⁵ Dimna na Nahalal, obodo anọ tinyere ebe ita nri nke anu ulo ha.
³⁶ Ebo Ruben nyere ha obodo anọ:
Beza, Jahaz, ³⁷ Kedemot, Mefaat na ala ebe anu ulo ha ga-anọ kpa nri.
³⁸ Ebo Gad nyere ha obodo anọ. Obodo ndi a bu,
Ramot, n'ime Gilead nke bu obodo mgbaba, Mahanaim, ³⁹ Heshbon na Jeza, tinyere ebe ita nri nke anu ulo ha, bu obodo anọ.
⁴⁰ Onugogu obodo niile e kenyere agburu Merari bu obodo iri na abuo, ha bu ndi foduru na ndi Livayi.

⁴¹ Onugogu obodo niile na ebe ita nri nke anu ulo e sitere n'ala umu Izrel nye ndi Livayi di iri anọ na asato. ⁴² Obodo obula nwere ala gbara ya gburugburu ebe anu ulo ga-anọ kpa nri.

⁴³ Ya mere, ONYENWE ANYI nyere umu Izrel ala ahụ o nuru iyi inye ndi nna nna ha. Ha nwetara ya, biri n'ime ya. ⁴⁴ ONYENWE ANYI nyere ha izuike n'akuku niile, dika o nuru n'iyi nye ndi nna nna ha. O dikwaghi otu n'ime ndi iro ha obula guzogidere ha, n'hi na ONYENWE ANYI nyefere ndi iro ha niile n'aka ha. ⁴⁵ O nweghi otu n'ime nkwa oma niile ONYENWE ANYI kwere Izrel nke na-emezughị. O mezuru nkwa niile o kwere ha.

22

Nloghachi ndi bi n'owuwa anyanwu Jordan

¹ Emesia, Joshua kpokotara ndi agha si n'ebo Ruben, na Gad, na okara Manase, gwa ha okwu si: ² "Unu emeela ihe niile Mosis onyeozu ONYENWE ANYI nyere unu n'iwu. Unu egeela nti n'olu m, mee ihe niile m nyere unu n'iwu. ³ E, unu aruzuola oru ahụ ONYENWE ANYI Chineke unu nyere unu. Unu ahapughi umunna unu n'ogbo agha ogologo ubochi ndi a niile. ⁴ Ugbu a, ONYENWE ANYI Chineke unu enyela umunna unu mmeri. O meekwala ka ha zuru ike dika o kwere nkwa na o ga-eme. Ugbu a, laghachinu n'ulo unu, laghachikwanu n'ala unu, ala ahụ Mosis onyeozu ONYENWE ANYI nyere unu n'ofe ozo nke osimiri Jordan. ⁵ Ma lezienụ anya nke oma idebe iwu na ukpuru niile nke Mosis onyeozu ONYENWE ANYI nyere unu: nke bu ihu ONYENWE ANYI Chineke unu n'anya, iga ije n'irube isi nye ya, irube isi n'iwu ya niile, idabere na ya, na iji obi unu niile na mkpuruobi unu niile fee ya ofufe."

⁶ Ya mere, Joshua goziri ha, zipu ha, ha lakwara n'ulo nke aka ha. ⁷ Okara ebo Manase ka Mosis nyere ihe nketa nke ha n'ime ala Bashan, ma okara ebo Manase nke ozo nwetara ihe nketa nke ha n'akuku odida anyanwu osimiri Jordan. Mgbe Joshua na-ezilaga ha n'ulo ha, o goziri ha, gwa ha okwu si, ⁸ "Werenụ otutu aku unu lutara n'agha laa. Mgbe unu ruru, kenenụ ndi ikwu unu ufodu ihe site n'ime aku ndi iro unu a." N'hi na ihe ha kwatara n'agha di ukwu: igwe anu ulo, na oloacha, na oloedu, na bronz, na igwe, na uwe di iche iche.

⁹ Ya mere, ndi agha Ruben na Gad, na okara ebo Manase, hapuru ndi agha Izrel na Shailo, n'ime ala Kenan, n'ofe osimiri Jordan, laghachi n'ala nke ha di na Gilead, nke ha nwetara dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

¹⁰ Mgbe ha rutere Gelilot di n'akuku Jordan, n'ala ndi Kenan, umu Ruben, ndi Gad na okara ebo Manase wuru ebe ichu aja di ukwu n'ebe ahụ n'akuku Jordan. ¹¹ Mgbe ndi

Izrel nūru na ha e wuola ebe ichū aja n'oke ala Kenan, na Gelilōt, n'ebe dī nso Jōdan, n'ofe ala ndī Izrel, ¹² ɔgbakō Izrel niile zukoṭara na Shaīlo, jikere iga ibuso ɔmūnna ha ahū agha.

¹³ Ya mere, ɔmū Izrel zigara Finehaz, nwa Elieza, bū onye nchūaja ka ɔ ga n'ala Gilead, ya bū ijekwuru ɔmū Ruben, na ɔmū Gad, na ɔkara ebo Manase. ¹⁴ Ndī so Finehaz n'ozī a bū ndī ndu iri. Otu onyendu sitere n'otu ebo, n'ime ebo iri nke ɔmū Izrel.

¹⁵ Mgbe ndī a rutere n'ala Gilead, ha kpokotara ɔmū Ruben, na ɔmū Gad, na ɔkara ebo Manase gwa ha okwu sī, ¹⁶ "Otu a ka ɔgbakō niile nke ONYENWE ANYI siri, 'Olee ɔdī n'ehie dī nke a, nke unu mere megide Chineke? Olee otu unu si wezuga onwe unu site n'ebe ONYENWE ANYI nō, gaa wuore onwe unu ebe ichū aja, si otu a nupu isi megide ya? ¹⁷ Ɔ pūtara na mmehie Peoa ezubereghī anyi? Ruo taa anyi asachapūbeghī onwe anyi site na mmehie ahū, ɔ bū ezie n'orjā na-efe efe dakwasiri nzuko nke ONYENWE ANYI. ¹⁸ Ugbu a, unu na-achokwa isite n'ebe ONYENWE ANYI nō chigharjā.

"Ɔ buri na unu enupu isi megide ONYENWE ANYI taa, matakwanū na echi ya, ɔ gaweso nzuko Izrel niile iwe. ¹⁹ Ɔ buri na unu wuru ebe ichū aja ahū n'ihī na ala unu ruru arū, bjakwutenū anyi n'akukū nke ɔzo, nke osimiri a, ebe ONYENWE ANYI bi n'etiti anyi, n'ime ɔlo nzute obibi ya. Anyi ga-ekenyekwa unu ala anyi. Ma unu enupula isi megide ONYENWE ANYI site n'iwu ebe ichū aja ɔzo, ebe ɔ bū na e nwere otu ebe bū ezi ebe ichū aja nye ONYENWE ANYI Chineke anyi. ²⁰ Mgbe Ekan, nwa Zera, ziputara onwe ya dika onye na-ekwesighī ntukwasī obi n'ihē metutara ihe e doro nso, ɔ bū na nzuko Izrel niile esoghī keta oke n'ahūhū dakwasiri ya? Ɔ bughī naani ya nwuru n'ihī mmehie ahū." "

²¹ Nke a bū nzaghachi ɔmū Ruben, na ɔmū Gad na ɔkara ebo ɔmū Manase, nyere ndū ndu ɔmū Izrel niile; ²² "Chineke onye kachasī chi niile, bū ONYENWE ANYI! Chineke onye kachasī chi niile, bū ONYENWE ANYI! Ya onwe ya maara, ka Izrel niile matakwa. A sī na nke a bū nnupu isi, a sīkwari na ɔ bū enweghī ntukwasī obi nye ONYENWE ANYI, unu ahapula anyi ka anyi diri ndū. ²³ Ɔ buri na anyi sitere na nnupu isi wuo ebe ichū aja a maka ichū aja udo maobū aja mkpuru oka, ka ONYENWE ANYI n'onwe ya taa anyi ahūhū.

²⁴ "Ma nke ahū abughī ihe anyi bu n'obi! Anyi wuru ya n'ihī na anyi turu ujo na n'oge dī n'ihu, ɔmū unu ga-agwa ɔmū anyi okwu sī, 'Gini ka unu na ONYENWE ANYI, Chineke Izrel nwekorō? ²⁵ ONYENWE ANYI e jirila osimiri Jōdan kpaa oke n'etiti anyi na unu, unu ɔmū Ruben na Gad. Unu enweghī oke n'ime ONYENWE ANYI!' N'uzo dī otu a, ɔmū unu nwere ike ime ɔmū anyi ka ha kwusi itū egwu ONYENWE ANYI.

²⁶ "Ɔ bū nke a mere anyi ji kpebie sī, 'Ka anyi jikere wuo ebe ichū aja, ma ɔ bughī ebe ichū aja nsure oku maobū aja ndī ɔzo,' ²⁷ Kama, ɔ bū ebe ichū aja* ihūba ama n'etiti unu na anyi, nakwa ɔgbō ndī nke ga-esote anyi, na anyi ga-efe ONYENWE ANYI ofufe n'ulonso ya, site na ichuru ya aja nsure oku, na aja udo. Mgbe ahū, n'oge dī n'ihu, ɔmū unu agaghī asī ɔmū unu anyi, 'Unu enweghī oke n'ime ONYENWE ANYI Chineke.'

²⁸ "Echiche obi anyi bū na ɔ buri na ɔmū unu ekwu ihe dī otu a, ɔmū anyi ga-azaghachi ha sī, 'Lee ebe ichū aja nna anyi ha wuru, nke yiri ebe ichū aja ONYENWE ANYI. E wughī ya maka ichū aja nsure oku, kama e wuru ya dika ihe ama na-egosi nnwoko dī n'etiti anyi na unu.'

²⁹ "Anyi agaghī enupu isi n'ebe ONYENWE ANYI nō; anyi agaghī esitekwa n'iso ONYENWE ANYI Chineke wezuga onwe anyi, site n'iwuru onwe anyi ebe ichū aja nke aja nsure oku, na aja mkpuru oka maobū ɔdī aja ɔzo dī iche iche. Ebe ichū aja anyi maara bū ebe ichū aja ONYENWE ANYI Chineke anyi, nke guzo n'ihu ɔlo nzute ya."

³⁰ Mgbe Finehaz onye nchūaja, na ndī ndu nzuko ahū, bū ndiisi ezinaulo ndī Izrel nuru ihe ɔmū Ruben, na ɔmū Gad, na ɔmū Manase kwuru, ɔ masiri ha. ³¹ Ya mere, Finehaz nwa Elieza, bū onye nchūaja, siri Ruben, na Gad, na Manase, "Taa ka anyi maara na ONYENWE ANYI nō n'etiti anyi,† n'ihī na unu emehieghī megide ONYENWE ANYI dika anyi chere. Ya mere, unu azoputala ndī Izrel site na mbibi gaara abjakwasī ha site n'aka ONYENWE ANYI."

³² Mgbe ahū Finehaz, nwa Elieza, onye nchūaja, na ndī ndu ahū laghachitere Kenan site na nzuko ha na ɔmū Ruben na Gad na ɔkara Manase mere n'ala Gilead koro Izrel ihe ha gatara. ³³ Okwu a toro ɔmū Izrel uto. Ha nuriri onu, too Chineke otuto. Ha ekwukwaghī okwu ibu agha megide ɔmū Ruben, ɔmū Gad na ɔmū Manase, banyere ibibi ala ha bi n'ime ya.

* 22:27 22:27 Jen 31:48; Jos 22:34; 24:27 † 22:31 22:31 Opu 25:8; Lev 26:11-12; 2Ih 15:2

³⁴ Ya mere, umu Ruben na umu Gad kporo ebe ichu aja ha wuru, "Ebe ichu aja akaebe," n'ihu na ha siri, "O bu ihe akaebe igosi mmadu niile na ONYENWE ANYI bukwa Chineke anyi."

23

Okwu ikpeazu Joshua kwuru

¹ Ma mgbe otutu oge gasiri, site n'oge ONYENWE ANYI mere ka Izrel nwee ezumike n'ebe ndi iro gbara ha okirikiri no, Joshua aghoola agadi, gbaa otutu afo. ² Ya mere, Joshua kporo ndi Izrel niile, ndi okenye ha, ndi ndu ha, ndi odozi okwu ha na ndiisi ha, si ha, "Emeela m agadi gbaakwa otutu afo. ³ Unu onwe unu ejirila anya unu hu ihe niile ONYENWE ANYI Chineke unu mere mba ndi a niile, n'ihu unu. O luru unu ogu, nyere unu aka imeri ndi iro unu. ⁴ Unu huru na ekekwarala m unu ala mba ahụ niile nke foduru unu ka ha buru ihe nketa ebo unu, site na Jordan, tinyekwara mba niile ndi ahụ m kpochapuru n'akuku osimiri Mediterenja di na mpaghara odida anyanwu. ⁵ ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-akwapu ndi bi n'ime ha n'ihu unu. O ga-achupu ha n'ihu unu, mee ka unu nweta ala ha, dika ONYENWE ANYI Chineke unu kwere unu nkwa.

⁶ "Ya mere, dinu ike, lezienu anya idebezu na irube isi n'ihe niile e dere n'Akwukwo Iwu Mosis. Unu esila n'ime ya wezuga onwe unu n'uzo obula. ⁷ Lezienu anya ka unu na mba ndi a foduru n'ala a ghara inwe mmeko obula. Unu akpotukwala chi ha niile aha. Unu anukwala iyi n'aha ha, maobu fee ha ofufe, maobu kpo isiala nye ha. ⁸ Kama raparanu* n'ahu ONYENWE ANYI Chineke unu dika unu mere ruo taa.

⁹ "ONYENWE ANYI achupula mba di ukwu na mba siri ike site n'ebe unu no. O nwekwaghi otu mba n'ime ha o kwere ka ha merie unu. ¹⁰ Otu nwoke n'ime unu achupula puku ndi ikom ndi iro unu oso. N'ihu na ONYENWE ANYI Chineke unu alulara unu ogu, dika ya onwe ya kwere nkwa. ¹¹ N'ihu ya, lezienu onwe unu anya nke oma ka unu hu ONYENWE ANYI Chineke unu n'anya.

¹² "Ma o buru na unu alaghachiazu, ma kwere ka e jikoo unu na mba ndi a foduru n'etiti unu. O buru na unu na ha ebido luru di na nwunye, na-emekorita ihe onu, ¹³ maranu nke oma, na ONYENWE ANYI Chineke unu agaghi achupuru unu mba ndi a site n'ala unu. Kama ha ga-aburu unu igbudu na onya. Ha ga-abukwara unu apipia n'akuku unu, na ogwu n'anya unu, ruo mgbe unu ga-ala n'iyi n'ezi ala a, nke ONYENWE ANYI Chineke unu nyere unu.

¹⁴ "Mgbe na-adighi anya, mu onwe m ga-agbaso uzu ahụ ndi niile bi n'ua na-aghaghi igbaso. Unu niile maara n'ime obi unu na n'ime mkpuruobi unu na o nweghi otu n'ime nkwa oma ONYENWE ANYI Chineke unu kwere nye unu nke na-emezughị. E mezuola nkwa ndi a niile; o nweghi nke obula a na-emezughị. ¹⁵ Ma dika ezi nkwa niile ONYENWE ANYI Chineke unu kwere si buru ihe e mezuru emezu, otu a kwa ka ONYENWE ANYI ga-esi mee ka ihe ojoo niile o bara mba ya mezu n'isi unu, tutu ruo mgbe o mere ka unu laa n'iyi n'ezi ala ahụ o na-enye unu. ¹⁶ O buru na unu emebie ogbugba ndu ONYENWE ANYI Chineke unu, nke o nyere unu iwu idebe, tugharja malite igbaso na ife chi ndi ozo na ikpo isiala nye ha, iwe ONYENWE ANYI ga-adi oku megide unu, unu ga-alakwa n'iyi ngwangwa n'ala oma ahụ o nyere unu."

24

Imesi ogbugba ndu ike

¹ Joshua kpokotara ebo Izrel niile na Shekem. O kporo ndi okenye Izrel na ndiisi ha na ndi ikpe ha na ndi nlekota ha. Ha niile bjara chee onwe ha n'ihu Chineke.

² Mgbe ahụ, Joshua gwara ndi Izrel niile si, "Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel kwuru, 'Nna nna unu ochie ha, nke bu Tera, nna Ebrahim, na Nahọ, bikwara n'akuku owuwa anyanwu nke ofe osimiri Yufretis, ebe ha no fee chi ndi ozo ofufe. ³ Ma mu onwe m kpoputara nna nna unu Ebrahim site n'ala ahụ di n'ofe osimiri dubata ya n'ala Kenan, nye ya otutu umu umu, site na nwa ya bu Ajzik. ⁴ Umu m nyere Ajzik bu Jekob na Iso. Iso ka m nyere ala ugwu ugwu Sia, ka o nweta ma Jekob na ezinaulo ya gara n'ala Ijpt.

⁵ "Emesja, ezigara m Mosis na Eron, ma wetara ndi Ijpt ihe otiti ojoo niile di iche iche site n'ime m mere n'ebe ahụ. N'ikpeazu, akpoputara m ndi m site n'ala Ijpt. ⁶ Ma mgbe unu rutere n'Osimiri Uhie, ndi agha Ijpt gbaputara chiru ugbo agha ha na ndi agha na-agba inyinya ha chupa unu oso. ⁷ Mgbe ndi Izrel huru ha, ha tiri mkpu kpokuo ONYENWE ANYI. O tinyere oke ochichiri n'etiti unu na ndi Ijpt. O mere ka oke osimiri

* 23:8 23:8 Dit 10:20

kpuchie ha, mee ka ha mikpuo n'osimiri ahụ. Unu niile hukwara ihe m mere ndị Ijpt. Emesja, unu bikwara n'ozara otutu afo.

⁸ “Ma emesja, emere m ka unu bata n'ime ala ndi Amorait, ndi bi n'akuku owoya anyanwu osimiri Jordan. Ha luso ro unu ogo, ma eweere m ha nyefee unu n'aka. E bibiri m ha n'ihu unu, ma unu nwetara ala ha. ⁹ Mgbe Balak nwa Zipoa, eze Moab, jikeere ibuso Izrel agha, o zigaara Belam, nwa Beoa ozi ka o bia buo unu onu. ¹⁰ Ma eeghi m Belam nti. Kama emere m ya ka o gozie unu. Anaputara m unu site n'aka ya.

¹¹ “Emesja, unu gafere osimiri Jordan bjaruo Jeriko. Ndi ikom Jeriko busoro unu agha, otu a kwa ka ndi Amorait, na ndi Periz, na ndi Kenan, na ndi Het, na ndi Gigash, na ndi Hiv, na ndi Jebus. Ma eweere m ha niile nyefee unu n'aka. ¹² E zigara m ebu n'ihu unu nke chupuru ha n'ihu unu, bu eze abuo ndi Amorait. O bughi mma agha na uta unu ka unu ji mee nke a. ¹³ *Ya mere enyere m unu ala ahụ, nke unu na-adogbughi onwe unu n'ihu ya, nyekwa unu otutu obodo nke unu na-ewughi, bu ala ndi a unu bi n'ime ya ugbo a. Enyere m unu ubi vaini na ubi oliv nke unu na-akughi, nke unu na-eri mkpuru ha.

¹⁴ “Ya mere ugbo a, tunu egwu ONYENWE ANYI, feekwanu ya ofufe n'uzo ikwesi ntukwasị obi na n'ezikwu. Wezaganu chi ndi ahụ niile nna nna unu ha fere ofufe n'ofe osimiri Yufretis ahụ, na n'Ijpt. Feenu naani ONYENWE ANYI ofufe. ¹⁵ O burukwanu na o masighi unu ife ONYENWE ANYI, hoputaranu onwe unu taa onye ala ga-eke. Ma o bu chi ndi ahụ nna nna unu ha fere n'ofe ozo nke osimiri, maobu chi ndi Amorait, ndi unu bi n'ala ha. Ma n'ebe mu onwe m na ezinalo m no, anyi ga-eke ONYENWE ANYI.”

¹⁶ Ndi Izrel niile zara si ya, “O nweghi ihe ga-eme ka anyi hapu ONYENWE ANYI fee chi ndi ozo! ¹⁷ O bu ONYENWE ANYI Chineke anyi, ya onwe ya si n'ala Ijpt, ebe anyi bu ndi ohu, kpoputa anyi na nna anyi ha. O ruru oru iribama ndi ahụ niile di oke egwu n'ihu anyi. O chebere anyi n'ije anyi niile n'etiti mba ndi ahụ niile anyi si n'ala ha gafee. ¹⁸ O bu ONYENWE ANYI chupuru ndi Amori na otutu mba ndi ozo bi n'ala a. E, anyi onwe anyi ga-eke ONYENWE ANYI, n'ihu na o bu Chineke anyi.”

¹⁹ Joshua zagbachiri ndi Izrel si, “Unu apughi ife ONYENWE ANYI ofufe; n'ihu na o bu Chineke di nsọ, burukwa Chineke ekworo. O gaghi agbaghara unu nnuu isi unu na mmehie unu niile. ²⁰ O buru na unu agbakuta ONYENWE ANYI azu, fee chi ala ozo ofufe, o ga-echigari laa unu n'iyi, n'agbanyeghi na o nyonyerela unu ubochi ndi a niile.”

²¹ Ma ndi Izrel sirị Joshua, “Mba, kama ONYENWE ANYI ka anyi ga-eke ofufe.”

²² Mgbe ahụ, Joshua sirị, “Unu bu ndi ama megide onwe unu na unu ahoroala ife ONYENWE ANYI ofufe.”

Ha zara si, “E, anyi bu ndi akaebe.”

²³ Joshua sirị, “Ugbo a, wezaganu chi ndi mba ozo niile di n'etiti unu. Werekwanu obi unu nye maka irubere ONYENWE ANYI Chineke Izrel isi.”

²⁴ Ndi ahụ sirị Joshua, “Anyi ga-eke ONYENWE ANYI Chineke anyi ofufe. Anyi ga-egakwa nti n'olu ya, mee ihe o nyere n'iwu.”

²⁵ Ya mere, Joshua na ndi Izrel gbara ndu n'ubochi ahụ na Shekem. O nyere ha iwu na ukpuru ha ga-ebe. ²⁶ Joshua dere iwu ndi a umu Izrel kwere na ha ga-eme n'akwukwo Iwu Chineke. Emesja, o buputara otu nkume buru ibu guzo ya n'okpuru osisi ukwu ook di n'akuku ebe nsọ ONYENWE ANYI.

²⁷ Joshua sirị ndi ahụ niile, “Lee, nkume a ga-abu ihe ama megide anyi. N'ihu na o nula okwu niile nke ONYENWE ANYI gwara anyi. O ga-abukwa ihe ama megide unu, ma o buru na unu mee ihe mmekpu megide Chineke unu.”

²⁸ Emesja, Joshua zilara onye obula, ka ha laa n'ihe nketa nke aka ha.

Onwu Joshua na Elieza

²⁹ O dighi anya, mgbe ihe ndi a gasiri, Joshua nwa Nun, odibo ONYENWE ANYI nwuru, mgbe o gbara nari afo na iri. ³⁰ E liri ya n'oke ala nke ihe nketa ya, na Timnat Sera,[†] n'ime ala ugwu ugwu Ifrem, n'akuku ugwu di n'ala Gaash.

³¹ Ndi Izrel fere ONYENWE ANYI ofufe ubochi niile nke ndu Joshua, na nke ndu ndi okenye ahụ, bu ndi gara n'ihu bie ndu mgbe o nwusiri, ndi maakwara ihe niile nke ONYENWE ANYI ruru ndi Izrel.

³² Okpuku Josef ndi Izrel chitara mgbe ha si n'ala Ijpt puta, ka ha liri na Shekem, n'ime ala ahụ Jekob zuru nari mkpuru oloacha n'aka umu Hamo nna Shekem. Ala a ghoro n'ihe nketa umu Josef.

³³ Elieza nwa Eron, nwukwara. E liri ya n'ala ugwu ugwu ndi Ifrem, na Gibeaa, obodo e nyere nwa ya bu Finehaz.

* 24:13 24:13 Dit 6:10-11 † 24:30 24:30 Jos 19:50; Nkp 2:9

Ndi Ikpe

Agha ndi Izrel juru

¹ Mgbe Joshua nwuru, umu Izrel juru ONYENWE ANYI si, "Olee ebo ga-ebu uzọ gaa luso ndi Kenan agha n'ihu anyi?"

² ONYENWE ANYI zara, "O bu ebo Juda. Enyefeela m ala ahụ n'aka ha."

³ Ndi Juda gwara umu nwanne ha ndi ebo Simion si, "Soronu anyi banye n'ala ahụ anyi ketara site n'ife nza, ka anyi ga luso ndi Kenan agha. Anyi ga-esokwara unu banye n'ala nke unu." Ya mere, ndi ebo Simion* soro ha gaa.

⁴ Mgbe Juda busoro ha agha, ONYENWE ANYI nyefere ndi Kenan, na ndi Periz n'aka ha, mee ka ha gbuo puku ndi agha iri n'ime obodo Bezek. ⁵ N'ebe ahụ ka ha zutere Adoni-Bezek, buso ya agha, tigbukwaa ndi Kenan na ndi Periz. ⁶ Ma Adoni-Bezek gbapuru ozo zoo onwe ya, ma ha chugidere ya, jide ya, gbupụ ya isi mkpuru aka ya abụọ na isi mkpuru ukwu ya abụọ.†

⁷ Mgbe ahụ, Adoni-Bezek siri, "Iri ndi eze‡ asaa ka m mesoro udi mmeso a unu mesoro m, o bukwa nri si na tebul m dapu ka ha riri. Ugbu a Chineke akwughachila m ugwo oru ojojo m." Ha kpuru ya gaa Jerusalem, ebe o no nwuo.

⁸ Ndi Juda busoro obodo Jerusalem agha, were mma agha gbuchapu mmadu niile bi n'ime ya, ma gbaakwa obodo ahụ niile oku.

⁹ Mgbe nke a gasiri, ndi agha Juda busoro ndi Kenan bi na ndida ala ugwu ugwu ahụ, bu Negev, ya na akuku odida anyanwu n'ebe di ala ala. ¹⁰ Ha jekwuru ndi Kenan bi n'obodo Hebron (nke a na-akpo Kiriath Aza ba na mbu) merie Sheshai, na Ahiman, na Talmai. ¹¹ Site n'ebe ahụ, ha jekwuru ndi bi na Debja (nke a na-akpo Kiriath Sefa, n'oge mbu).

¹² Kaleb siri, "Nwoke obula ga-aga buso Kiriath Sefa agha ma merie ya ka m ga-akponye Aksa bu nwa m nwanyi ka o buru nwunye ya." ¹³ Otniel nwa Kenaz, nwanne nta Kaleb, lugburu obodo ahụ n'agha. N'ihu nke a, Kaleb kpoyere ya Aksa, bu nwa ya nwanyi ka o buru nwunye ya.

¹⁴ Otu ubochi, mgbe Aksa biakwutere Otniel, o kwagidere ya ka o ripo ala ubi site n'aka nna ya. Mgbe Aksa si n'elu inyinya ibu ya ridata, Kaleb juru ya si, "Gini ka i choro ka m mere gi?"

¹⁵ O zaghachiri, "Nyem onyinye puru iche. Ebe o bu na i nyela m ala Negev, biko nyekwa m isi mmiri ufodu." N'ihu nke a, Kaleb nyere ya isi mmiri mgbago na isi mmiri nke ndida.

¹⁶ Umunna nwunye Mosis, onye Ken, si n'obodo nkwi nkwi§ soro ndi Juda, gaa biri n'etiti ndi ahụ bi n'ozara Juda, na Negev, nke di nso n'Arad.

¹⁷ Ndi ikom Juda sooro ndi ikom Simion, umunna ha, luso ndi Kenan bi na Zefat agha, bibie obodo ahụ kpamkpam. N'ihu nke a, a gughariri obodo ahụ, kpo ya Homa. ¹⁸ Ndi agha Juda lugbukwara obodo Gaza, na Ashkelon, na Ekron, tinyere ala niile gbara ha gburugburu.

¹⁹ ONYENWE ANYI nonyeekwara ndi Juda mee ka ha kpochapu ndi niile bi n'obodo niile di n'ala ugwu ugwu ahụ. Ma ha enweghi ike ichupu ndi bi n'ala ndagwurugwu ahụ, n'ihu na ndi ahụ nwere ugbo agha igwe di iche iche. ²⁰ E nyekwara Kaleb obodo Hebron, dika Mosis kwere ya na nkwa. Kaleb chupuru umu Anak ato site n'ala ahụ. ²¹ Ndi ebo Benjamin enweghi ike chupu ndi Jebus bi na Jerusalem. N'ihu nke a, ha soro umu Benjamin biri ruo taa.

²² Ma ndi sitere n'ebo Josef busoro obodo Betel agha. ONYENWE ANYI nonyeere ha. ²³ Mgbe ha zipuru ndi ikom iga nyochaputa obodo Betel, nke a na-akpo Luz, ²⁴ ndi nnyoputa ahụ huru otu nwoke si n'obodo ahụ na-aputa. Ha gwara ya okwu si ya, "Zi anyi uzọ anyi ga-esi banye n'ime obodo a, anyi ga-ahụ na e mesoro gi mmeso di mma."

²⁵ Ya mere, nwoke ahụ gosiri ha uzọ, ha ji mma agha gbuo mmadu niile bi n'ime obodo ahụ, ma ha hapuru nwoke ahụ na ezinaulo ya ndu. ²⁶ Emesija, nwoke ahụ kpooro

* **1:3** 1:3 Ebo Simion na ebo Juda si n'agburu Lia Nkp 1:17 † **1:6** 1:6 I gbupụ isi mkpuru aka, na mkpisiukwu nke ndi e jidere n'agha, bu ihe a na-ejighi kporo ihe na mba ndi di n'etiti owuwa anyanwu. Mgbe e gbupuru isi mkpuru aka na mkpisiukwu onye agha, onye di otu a agaghị e nwe ike jide ngwa agha ozo, maobu gaa ije. ‡ **1:7** 1:7 Ala Kenan bu mba e kewara na mpaghara na mpaghara, maobu n'obodo nta n'obodo nta. Mpaghara, maobu obodo nta obula nwere eze na-achi ya. Otutu obodo ndi a gbara isi obodo ahụ gburugburu. § **1:16** 1:16 Nke a bu Jeriko

ezinaulo ya gaa biri n'ala ndi Het wuoro onwe ya otu obodo n'ebe ahụ. O kpọrọ aha obodo ahụ Luz, nke bukwa aha obodo ahụ ruo taa.

²⁷ Manase achupughị ndi Bet-Shan na obodo nta ya ndi ozo, maobu Teanak na obodo nta ya ndi ozo, maobu Doa, maobu Ibleam, maobu Megido, tinyere obodo nta niile ndi ozo gbara ha gburugburu. N'ihu na ndi Kenan bigidere n'ebe ahụ. ²⁸ Mgbe umu Izrel diri ike karja, ha manyere ndi Kenan i ru ru ha oru, ma ha achupughị ha site n'ala ahụ. ²⁹ Ifrem enwekwaghị ike chupu ndi Kenan bi na Gaza. Ndi Kenan gara n'ihu biri n'etiti ha n'ebe ahụ. ³⁰ Otu a kwa, ebo Zebulon achupughị ndi Kenan bi n'ala Kitron, maobu na Nahalol, kama ha mere ha ndi ohu na-arụ oru ike. ³¹ Ozokwa, ndi ebo Asha achupughị ndi niile bi n'Ako, na Sajdon, na Ahlab, na Akzib, na Helba, na Afik, maobu Rehob. ³² Ndi Asha binyere n'etiti ndi Kenan bu ndi bi n'ala ahụ, n'ihu na ha achupughị ha. ³³ Ndi ebo Naftali achupughikwa ndi bi na Bet-Shemesh, maobu ndi bi na Bet-Anat. Kama ndi Naftali binyere ndi Kenan bi n'ala ahụ. Ma ndi bi na Bet-Shemesh, na Bet-Anat ghoru ndi ohu ndi Naftali. ³⁴ Ma banyere ndi ebo Dan, ndi Amorait chupuru ha chuba ha n'elu ugwu. Ha ekwenyeghi ka ha ridata na ndida ugwu ahụ. ³⁵ Ma ndi Amorait nogidesiri ike n'ugwu Heres, na Aijalon, na Shaalbmim, ma mgbe ike ebo Josef bara uba, ha meriri ha, mee ha ndi ohu ha. ³⁶ Oke ala umu ndi Amorait malitere na mgbago Akrabim ruo, ma gafeekwa ebe a na-akpo Sela.

2

Mmuo ozi ONYENWE ANYI abia Bokim

¹ Mmuo ozi ONYENWE ANYI sitere na Gilgal bia Bokim gwa ndi Izrel okwu si ha, "Mu onwe m kpopotara unu site n'Ijpt, kpobata unu n'ala a dika m kwere nna unu ha na nkwa. Asiri m, 'Agaghị m ala azu imezu ogbugba ndu mu na unu, ² unu na ndi bi n'obodo ahụ agbakwala ndu obula, kama unu ga-etitu ebe ichu aja ha.' Ma unu erubeghi isi n'okwu a, gini mere unu emeghi nke a? ³ Agwara m unu, na 'agaghị m esite n'ihu unu chupu ha; ha ga-adiri unu dika onya n'akuku niile, ebe chi niile ha ga-abukwara unu ihe na-eweta onwunwa.* † ‡

⁴ Mgbe Mmuo ozi ONYENWE ANYI ahụ kwusiri okwu ndi a, umu Izrel niile kwara akwa nke ukwu. ⁵ N'ihu nke a, ha kporo ebe ahụ Bokim. Ha churu ONYENWE ANYI aja n'ebe ahụ.

Nnupu isi na Mmeri

⁶ Mgbe Joshua zilagasiri ndi Izrel niile, onye obula n'ime ha gara n'ihe nketa ya, inweta ya, dika ebo obula n'Izrel si di. ⁷ Ndi Izrel fere ONYENWE ANYI ofufe ubochi niile nke ndu Joshua, na nke ndu ndi okenye ahụ, bu ndi gara n'ihu bie ndu mgbe o nwusiri, bukwa ndi huru oru ukwu niile nke ONYENWE ANYI ruuru ndi Izrel.

⁸ Ma Joshua, nwa Nun, onyeozi ONYENWE ANYI nwuru, mgbe o gbara otu nari afo, na afo iri. ⁹ E liri ya n'oke ala nke ihe nketa ya, n'obodo Timnat Heres, n'ala ugwu ugwu nke ebo Ifrem, n'uzo mgbago ugwu Gaash.

¹⁰ Emesia, ogbo ahụ niile nwuru dika ndi nna nna ha, ogbo ozo tolitere, ndi na-amaghi ONYENWE ANYI maobu ihe ndi nke o mere nye umu Izrel. ¹¹ Mgbe ahụ, ndi Izrel mere ihe ojoo n'anya ONYENWE ANYI site n'ife Baal ofufe. ¹² Ha gbakwara ONYENWE ANYI azu, bu Chineke ahụ, nna ha fere ofufe, onye kpopotara ha site n'ala Ijpt. Ma ha malitere ife na isopuru, na ikpo isiala nye otutu chi di iche iche, bu chi nke ndi bi ha gburugburu. Ha si otu a kpasuo ONYENWE ANYI iwe. ¹³ Ha gbakwara ONYENWE ANYI azu, fee chi Baal na Ashtoret ofufe. ¹⁴ Ya mere, ONYENWE ANYI were iwe megide Izrel, rara ha nye n'aka ndi ji aka ike punara ha ihe ha nwere. O weere ha resi ndi iro ha gbara ha gburugburu, bu ndi ha enwekwaghị ike iguzogide. ¹⁵ Dika o nuru ya n'iyi nye ha, mgbe obula umu Izrel puru ibu agha, aka ONYENWE ANYI megidere ha ime ka ha buru ndi e meriri emer. Onodu ha joro njo nke ukwu.

¹⁶ N'ihu onodu ojoo a, ONYENWE ANYI mere ka ndi ikpe si n'etiti ha puta, inaputa ha site n'aka ndi a ji ike na-apunara ha ihe ha nwere. ¹⁷ Ma umu Izrel egeghi ndi ikpe ahụ nti, kama ha nogidere na-akpo isiala nye ma na-agbasokwa chi ndi ozo. Dika nna nna ha na-emeghi, ha mere ngwangwa wezuga onwe ha site n'uzo ONYENWE ANYI, buru ndi na-enupu isi n'ebe iwu ONYENWE ANYI di. ¹⁸ Ma mgbe obula ONYENWE ANYI nyere umu Izrel onye ikpe, o na-anonyere onye ikpe ahụ ogologo ubochi niile nke ndu ya. O na-esitekwa n'aka onye ikpe a naputa umu Izrel n'aka ndi iro ha n'ihu na ONYENWE ANYI

* 2:3 2:3 Maobu, Ihe ima n'onya † 2:3 2:3 Opu 23:33; Dit 7:17 ‡ 2:7 2:7 Maobu, gbasokwara § 2:10 2:10

Ya bu, oru ebube * 2:13 2:13 Abu 106:36 † 2:14 2:14 Nkp 3:8; 2Ez 17:20

nwere obi ebere n'ahụ ụmụ Izrel, mgbe ha na-asụ ude, n'ihì mmegbu na mkpagbu niile ndi iro ha na-emegbu ha, ma na-akpagbukwa ha. ¹⁹ Ma mgbe ọbụla onye ikpe a nwurụ, ụmụ Izrel na-alaghachi azụ biwe ndụ ọjọọ karịa nke nna nna ha ochie. Ha na-agbaso chi ndi ọzọ, na-akpọ isiala nye ha, na ife ha ofufe. Ha juru iwezuga agwa ọjọọ ha ndi a ma ọ bukwa uzụ isiike ha.

²⁰ N'ihì nke a, ONYENWE ANYI were iwe di oku megide Izrel, ma si, "N'ihì na mba a emebiela ọgbugba ndu ahụ m nyere nna ha n'iwu, jukwa ige m nti, ²¹ agaghị m achupukwa site n'ihu ha mba ndi ahụ Joshua hapuru mgbe ọ nwuru. ²² Aga m eji ha nwalee Izrel, ichoputa ma ha ga-elezi anya idebe uzọ ONYENWE ANYI, gaakwa ije n'ime ya dika nna nna ha mere m." ²³ ONYENWE ANYI hapuru mba ndi ahụ niile ka ha nojide. O chupughị ha ngwangwa site na inyefe ha n'aka Joshua.

3

¹ Ndi a bu aha mba di iche iche ONYENWE ANYI hapuru n'ala ahụ iji nwaputa ndi Izrel ahụ niile na-esoghị mgbe e buru agha n'ime ala Kenan. ² O mere nke a naanị ka ọ kuziere ọgbọ niile ndi Izrel ibu agha, bu ndi ahụ na-amabeghi ihe agha bu n'oge gara aga. ³ Ndi isi nke ndi Filistia, na ndi Kenan niile, ndi Saidon na ndi Hiv, ndi bi n'elu ugwu Lebanon, site n'ugwu Baal-Hemon ruo na mbata obodo Hamat. ⁴ A ga-esite na ndi a nwaputa okwukwe umu Izrel ma imata ma ha ga-ebebe iwu ONYENWE ANYI sitere n'onu Mosis nye nna nna ha ochie.

⁵ N'ihì nke a, umu Izrel biri n'etiti ndi Kenan, ndi Het, ndi Hiv, ndi Periz, ndi Amorait, na ndi Jebus. ⁶ Ha lutaara onwe ha umu ha ndi inyom na nwunye,* werekwa umu ha ndi inyom nye umu ha ndi ikom, feekwa chi ha niile ofufe.

Otniel, onye ikpe

⁷ Umu Izrel mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI. Ha chefuru ONYENWE ANYI Chineke ha, malite ife chi Baal, na Ashera ofufe. ⁸ N'ihì ya, iwe oku ONYENWE ANYI kpaliri megide umu Izrel. O raara ha nye n'aka eze Kushan Rishataim, eze Aram Naharaim, onye ndi Izrel noro n'okpuru ochichi ya afo asato. ⁹ Ma mgbe umu Izrel kpokuru ONYENWE ANYI, o mere ka Otniel, nwa Kenaz, bilie n'etiti ha. Otniel bu nwa nwanne Kaleb nke nta. O bukwa ya naputara umu Izrel site n'aka ndi iro ha. ¹⁰ Mmuo ONYENWE ANYI bjakwasiri ya, nke mere ka o buru onye ikpe ndi Izrel, o puru ibu agha. ONYENWE ANYI nyefere Kushan Rishataim bu eze ndi Aram n'aka Otniel, onye ike ya kariri nke ya. ¹¹ Sitekwa n'oge ahụ gaa n'ihu, udo diri n'ala niile iri afo ano, mgbe Otniel na-ekpe Izrel ikpe. N'ikpeazu, Otniel, nwa Kenaz nwuru.

Ehud

¹² Umu Izrel bidoro ime ihe ọjọọ n'anya ONYENWE ANYI. Ya mere, ONYENWE ANYI nyefere ha n'aka Eglon, eze Moab. ¹³ O kpotara ndi Amon n'ala ndi Amalek ka ha dinyere ya. Eglon biara buso ndi Izrel agha, nweta obodo Nkwu, ya aburuzia nke ha. ¹⁴ Afo iri na asato site n'oge ahụ ka umu Izrel noro n'okpuru ochichi Eglon, eze Moab.

¹⁵ Ma mgbe umu Izrel tikuru ONYENWE ANYI banyere onodu ọjọọ ha, o zitere ha onye nzoputa. Aha nwoke ahụ bu Ehud, nwa Gera, onye sitere n'agburu Benjamin. O bu onye na-eme aka ekpe. Ya onwe ya bukwa onye na-ebugara Eglon, eze Moab, ego utu niile umu Izrel na-atu kwa afo. ¹⁶ Tupu o malite ije ya, o buru uzọ kwadebere onwe ya mma agha nwere ihu abuo na nzuzo. Ogologo mma ahụ ga-eru ihe dika site n'onu mkpisiaka ruo n'isi mbu aka. Ehud kekwasiri mma ahụ n'apata ukwu aka nri ya, yikwasị ya uwe mwuda ya. ¹⁷ O banyere Eglon, eze Moab ego utu ahụ. Eglon bu nwoke buru oke ihu. ¹⁸ Mgbe Ehud nyesiri eze Eglon ego utu ahụ o ji bia, o zilagara ndi butere ego ahụ. ¹⁹ Mgbe o biaruru nso n'obodo Gilgal, ebe arusi di iche iche a piru api di, o laghachiri azu jekwuru eze Eglon si ya, "Enwere m ozi m ga-ezi gi, ma o ga-abu na nzuzo."

Mgbe ahụ, eze zipuru ndi so ya nodu, ka ya na Ehud naanị nwee ike ino kparia uka ha na nzuzo.

²⁰ Ehud bjakwutere ya mgbe o no naanị ya n'onuulo di n'ime n'elu uloze ya, si, "Enwere m ozi Chineke si m zie gi." Dika eze ahụ si n'uche ya bilite oto, ²¹ Ehud tinyere aka ekpe ya n'ime uwe ya, miputa mma ahụ nwere ihu abuo nke o kegidere n'apata ukwu aka nri ya. O weere ya mapuo eze Eglon afo. ²² O buladi isi mma ahụ sooro ihu mma ahụ mibanye n'ime afo ukwu eze Eglon. Onu mma ahụ putakwara n'azu eze ahụ.

* 3:6 3:6 Opu 34:15-16; Dit 7:3-4; Jos 23:12 † 3:13 3:13 Ndi Amon bu ndi si n'agburu Lot, nke a di n'akwukwo Jen 19:38, ebe ndi Amalek si n'agburu Iso (i ga-aguta nke a n'akwukwo Jen 36:12,16). O bughị naanị na ha bu ndi agbataobi ndi Izrel, ma ha bu ndi iro ka ndi iro niile nke ndi Izrel nwere (guo Dit 25:17-18).

Ehud amiputaghị mma ahụ, kama abụba dị n'afọ eze ahụ kpuchiri ya. ²³ Ya mere, Ehud puru n'ezị, mechibido ya ọnu ụzọ niile e si abanye n'ọnuulo elu ahụ, kpochie ha.

²⁴ Mgbe ọ puchara, ndị na-ejere eze ozi bịara chọọ ibanye n'ulo ahụ. Ma mgbe ha huru na a kpochiri ọnu ụzọ ahụ akpochi, ha kwuru n'onwe ha si, "O ga-abu na o na-anyu nsi n'ulo mposi." ²⁵ Ma mgbe oge di anya gasiri ma eze aputaghị, ha enweghị ike ijide onwe ha ozo. Ha weere otughhe ụzọ tughsee ọnu ụzọ ahụ, hụ ebe eze ha togboro n'ala, nwuo.

²⁶ Mgbe ahụ ha no na-eche, Ehud gbapuru. O sitere n'ebe ahụ arusi ndi ahụ a piri api di gbafee, gbaga Seira. ²⁷ Mgbe o ruru n'ebe ahụ, ọ furu opi ike n'ala ugwu ugwu Ifrem, ndi Izrel sooro ya site n'ugwu ahụ rida, ya onwe ya na-edu ha.

²⁸ O siri ha, "Soronu m n'azu, n'ihu na ONYENWE ANYI enyela ndi Moab ndi iro unu n'aka unu." Ya mere, ha sooro ya gbadaa, gaa nochie ụzọ niile ndi Moab nwere ike isi gafee osimiri Jordan. Ha ekwekwaghị ka onye Moab obula si n'ebe ahụ gafee. ²⁹ N'ubochi ahụ, ha gburu puku ndi agha Moab iri, ha niile siri ike burukwa dimkpa. O nweghị otu onye gbapuru. ³⁰ N'ubochi ahụ, e mere ka Moab nodu n'okpuru ndi Izrel. Ala ahụ nwere ozuzu ike na udo, iri afọ asato.

Shamga

³¹ Mgbe Ehud chisiri, Shamga, nwa Anat rigotara ichi. O tigburu nari ndi Filistia isii. O bu ndudu e ji achị ehi ka o ji tigbuo ha. Ya onwe ya kwa, zoputara ndi Izrel.

4

Debora

¹ Mgbe Ehud nwusiri, umu Izrel mekwara ihe ojoo megide ONYENWE ANYI. ² N'ihu ya, ONYENWE ANYI renwere ha n'aka Jabin, eze Kenan, onye chiri n'obodo Hazo. Aha onyeisi ndi agha ya bu Sisera, onye bi n'obodo a na-akpo Heroshet Hagoyim. ³ N'ihu na o nwere nari ugbọ agha igwe itoolu, ma megbukwaa umu Izrel nke ukwu iri afọ abuo, ha tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa, ka o nyere ha aka.

⁴ N'oge a, Debora, bu nwanyi na-ebu amuma, nwunye Lapidot bu onyendu umu Izrel. ⁵ O na-anọ n'okpuru osisi nkwu a na-akpo Nkwu Debora, nke di n'agbata Rema na Betel, bu n'ala ugwu ugwu Ifrem na-ekpe ikpe. N'ebe ahụ ka umu Izrel na-ejekwuru ya ka o doziere ha okwu ha niile. ⁶ O ziri ozi kpo Barak, nwa Abinoam, onye bi n'obodo Kedes, nke di n'ime Naftali, o siri ya, "ONYENWE ANYI Chineke umu Izrel na-enye gi iwu, 'Gaa chikotaa puku ndi agha iri bu ndi sitere n'ebo Naftali na Zebulon, duru ha jeru ugwu Taboa. ⁷ Aga m edute Sisera, ochiagha ndi agha Jabin, mee ka o biaruo nso iyi ukwu Kishon, ya na ugbọ agha ya niile na ndi agha ya niile ma nyefee ha n'aka gi.'"

⁸ Barak siri ya, "Ejikeere m iga ma o buru na i ga-eso m. O burukwanu na i ju iso m, agaghị m aga."

⁹ Debora siri, "Aghaghị m isoro gi jee ma n'ihu mkpebi gi n'ihe a, nsopuru agaghị ahụ nke gi, n'ihu na ONYENWE ANYI ga-enyefe Sisera n'aka nwanyi." Ya mere, Debora biliri soro Barak jee obodo Kedes. ¹⁰ Barak sitere n'ebo Zebulon na Naftali kpo kpo ta a ndi ikom ga-eso ya jee agha ahụ, puku ndi agha iri ndi dinyere ya. Debora sokwa ya jee.

¹¹ N'oge a, Heba, * onye Ken, ahapula ndi Ken ndi ozo, ndi bu umu umu Hobab, nwanne nwunye Mosis gaa maa ulo ikwu ya n'okpuru osisi ukwu di na Zaananim, nke di nso Kedes.

¹² Mgbe ha gwara Sisera na Barak nwa Abinoam arigorola n'elu ugwu Taboa, ¹³ Sisera kpo kpo tara ndi agha ya niile, tinyere nari ugbọ agha itoolu ya, site na Haroshet Haroyim gaa n'iyi ukwu Kishon.

¹⁴ Mgbe ahụ, Debora siri Barak, "Gaa n'ihu! Taa bu ubochi nke ONYENWE ANYI nyefere Sisera n'aka gi. O bu na ONYENWE ANYI apubeghi jee n'ihu gi?" N'ihu nke a, Barak duuru puku ndi agha iri ahụ gbada ndida ugwu Taboa. ¹⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI jiri mma agha ya chusaa Sisera na ndi agha ya na ugbọ agha igwe ha n'ihu Barak. Sisera n'onwe ya hapuru ugbọ agha ya jiri ukwu gbapụ oso.

¹⁶ Barak na ndi agha ya churu ndi agha ahụ oso, ha na ugbọ agha igwe ha niile, churuo ha Haroshet Hagoyim. Ha ji mma agha tigbuo ndi agha Sisera niile. O dikwaghị otu onye n'ime ha foduru ndu. ¹⁷ Ma Sisera gbapuru oso gaa zoo onwe ya n'ulo ikwu Jael, nwunye Heba, onye Ken. N'ihu udo di n'etiti eze Jabin, onye Hazo, na ndi ezinaulo Heba, onye Ken.

* **4:11** 4:11 Ezi mmekorita nke di n'etiti ndi Izrel na ndi Ken, bidoro n'oge Mosis. Opu 3:1 Ndi Ken nyeere umu Izrel aka imeri ndi iro ha, mgbe ha na-achọ inweta Kenan bu ala nkwa ahụ Nkp 1:16

¹⁸ Jael puru ije zute Sisera si ya, "Bia Onyenwe m, bakwute m. Atula ujo." Ya mere na o bara n'ime ulo ikwu ya, o weere akwa ichu oyi kpuchie ya.

¹⁹ Mgbe ahụ, o siri ya, "Akpiri na-akpo m nku, nyetu m mmiri ka m nuo." O meghere karama akpukpo mmiri ara ehi, nye ya ihe onunu, jirikwa akwa ahụ sachie ya.

²⁰ Sisera gwara nwanyị ahụ bu Jael okwu si, "Guzo n'onu uzo ulo a. O buru na onye obula abia juo gi, 'O nwere onye gbatara n'ebe a?' si ya, 'Mba.'"

²¹ Ike gwuru nnoo Sisera. Mgbe ahụ, o malitere irahu ura, Jael, nwunye Heba, weputara otu ntu e ji a kpoide ulo ikwu ahụ n'ala, werekwa mkpirisi igwe n'aka ya. O jiri nwayoo jekwuuru Sisera ebe o dina na-arahu ura, kpo ya ntu ahụ n'egedege ihu ya. Otu a ka Sisera si nwuo.

²² Mgbe Barak bjara icho Sisera, Jael jekwuru ya si, "Bia ka m gosi gi nwoke ahụ i na-achọ." Barak sooro ya jee, ma lee, Sisera anwuolarị site na ntu ahụ a kpo ya n'isi.

²³ N'ubochi ahụ, Chineke meriri Jabin, eze ndi Kenan n'ihu umu Izrel. ²⁴ Aka umu Izrel bu nke di ike na-adikwa ike nke ukwu megide Jabin bu eze Kenan ruo mgbe ha lara ya n'iyi.

5

Abu Debora

¹ N'ubochi ahụ, Debora na Barak nwa Abinoam buru abu* si,

² "Mgbe ndi ndu na-edu n'Izrel,
mgbe ndi mmadu jikwa afọ ofufu nye onwe ha,
toonu ONYENWE ANYI!

³ "Nurunu nke a, unu ndi eze, Geenu nti, unu ndisi!
Mu onwe m, o buladi mu onwe m, ga-abuku Onyenwe anyi abu.
Aga m abu abu otuto nye ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel.

⁴ "ONYENWE ANYI, mgbe i si Sia puta,
mgbe i sitere n'ala Edom gabiga,[†]
uwa mara jijiji, mmiri ozuzo di ukwu
sikwa na mbara eluigwe zodata.

⁵ E, o buladi uguwu ukwu niile mara jijiji n'ihu ONYENWE ANYI.
Ugwu Saina makwara jijiji n'ihu ONYENWE ANYI, Chineke Izrel.

⁶ "N'ubochi Shamga, nwa Anat,
n'ubochi Jael, ndi inyinya ibu na-azu ahia n'ozara kwusiri,
ndi ije niile na-esi n'akuku uzo gbagoro agbago na-aga.

⁷ O dikwaghi ihe gara aga n'obodo Izrel,
tutu ruo mgbe m bjara,
ee, mgbe m bu Debora bjara dika nne nye Izrel.

⁸ Mgbe umu Izrel horo ife chi ndi ozo ofufe,
mgbe agha bjara n'onu uzo ama niile,
ahughi o buladi otu uta maobu ube.[‡]
E, o buladi n'etiti iri puku ndi agha ano, a hughi otu ngwa agha obula.

⁹ Ma ugbu a, ana m anuri onu banyere ndi na-achi umu Izrel.
Ndi ji obi ha niile were onwe ha nye n'etiti ndi Izrel.
Toonu ONYENWE ANYI!

¹⁰ "Kwuputanu ya, unu ndi na-agba inyinya ibu di ocha,
unu ndi na-anokwasị n'elu akwa di oke onuahia n'elu inyinya unu,
na unu ndi na-eji ukwu na-agahari n'okporozo.
Tuleenu ¹¹ olu abu igwe mmadu ndi no n'akuku olulu mmiri niile.
Ha na-ako akuko mmeri niile nke ONYENWE ANYI,
ya bu, mmeri nke obodo nta ya niile n'Izrel.

"Mgbe ahụ, ndi nke ONYENWE ANYI
ridara gaa n'onu uzo ama niile e si abata n'obodo.

¹² Teta, teta, gi Debora!

* 5:1 5:1 Banyere mmeri ahụ di ukwu † 5:4 5:4 Duuru anyi gabiga ozara Edom ‡ 5:8 5:8 Ndi iro ha ekwekwaghi ka onye Izrel obula jide ngwa agha obula.

Teta, teta, buo abu.

Billie, gi Barak nwa Abinoam, bilie!
Duru ndi ahụ niile i dotara n'agha.'

- 13 "Ndi foduru na ndi a na-asopuru ridatara,
ndi nke ONYENWE ANYI bjakwutere m imegide ndi di ike.
- 14 Ufodu si Ifrem bja, bu ndi ahụ nwere mgborogwu n'ala ndi Amalek,
ndi Benjamin sokwa puta,
ndi ndu sikwa Makia bja,
ndi na-eso ndi ndu sikwa Zebulon puta.
15 Ndi ndu ebo Isaka pukwutekwara Debora.
E, Isaka sokwara Barak
na ndagwurugwu ahụ ka ezigara ha n'okpuru ya.
- Ma n'etiti ndi Ruben,
ha no na-atughari uche.
- 16 Gini mere unu ji nodu n'etiti ogba aturu,
inu uda oja a na-egburu igwe aturu?
N'etiti obodo niile nke Ruben,
ka e nwere otutu ntughari uche.
- 17 Ndi Gilead nogidere n'ofe ozo nke osimiri Jordan.
Ndi Dan nogidekwara n'ime ugbo mmiri ha.
Ndi Asha nogidere n'ahu udo
n'akuku onu mmiri.
- 18 Ma ndi Zebulon na Naftali jiri ndu ha chuo aja,
puo n'ozara ibu agha ahụ.
- 19 "Ndi eze ala Kenan bjara ogo na Teanak,
n'akuku mmiri ala Megido.
Ma ha enweghi mmeri obula.
Ha akwataghi oloocha maobu ihe nkata ozo n'agha.
- 20 O buladi kpakpando niile
di na mbara eluigwe luru ogo megide Sisera.
- 21 Mmiri na-achi oku nke iyi ukwu Kishon bupuru ha niile.
Ya mere, mkporuobi m gaa n'ihu,
zoo ukwu gi n'ala, di ike dika odum!
- 22 Gee nti nuru uda nzo ukwu nke inyinya ndi iro.
Leekwa mwuli elu nke ukwu inyinya ahụ!
- 23 Ma Mmuo ozi ONYENWE ANYI siri,
'Buo Meroz^S onu.'
- 'Buo ndi bi na ya onu ebe o di ukwu,
n'ihu na ha abjaghi nyere ONYENWE ANYI aka imeri ndi iro ya.'

- 24 "Onye a goziri karichasia ka Jael,
nwunye Heba onye Ken bu,
e, onye a goziri karichasia ndi inyom niile na-ebi n'ulo ikwu.
- 25 Nwoke ahụ rioro mmiri, ma o nyere ya mmiri ara ehi,
o ji iko kwesiri ndi a na-asopuru nye ya mmiri ara ehi rahuru arahu.
- 26 O setipuru aka ya were ntu ji ulo ikwu ahụ,
aka nri ya welitere mkpirisi igwe nke onye oru ji aru oru.
O kporo ya Sisera otu mko, kporie ya isi,
o kpomasiri, ma kpomie ntu ahụ n'egedege ihu ya.
- 27 N'ukwu ya ka o milara n'ala,
n'ebe ahụ o dara, ka o dinara.
N'ukwu ya ka o milara n'ala, n'ebe o dara,
n'ebe ahụ o milara n'ala, n'ebe ahụ o dara nwuo.
- 28 "Nne Sisera si na oghereikuku lepu anya
n'azu oghere inata ikuku, o tiri mkpu,

^S 5:23 5:23 Meroz bu obodo di n'ebo Naftali. Ha esonyeghi ndi Izrel mgbe ha na-ahu agha, ha e nyeghikwa aka jide ndi iro Izrel e meriri emer, mgbe ha na-agbapu oso ndu, ya mere e ji buo ha onu.

'Gini mere ugboala igwe ya ji anọ odu ibia?

Gini ji na mkpotu ukwu ugboala ya adawabeghi?'

²⁹ Ma otu n'ime ndi inyom na- ejere ya ozi, nke makarisiri ibe ya n'ihe.

E, ya onwe ya kwukwara si,

³⁰ 'O bu na ha adighi achota ma na-ekekwa otutu ihe a kwatara n'agha: onye agha obula ga-eketa otu nwaagboghoh, maobu abuo.

Sisera ga-enweta uwe nwere otutu agwa di iche iche,

uwe nwere otutu agwa ndi a kpara nke oma

uwe ndi akpaziri nke oma maka inya n'olu m,

ihe ndi a niile dika ihe nkwa n'agha?'

³¹ "ONYENWE ANYI, biko, ka ndi iro gi niile si otu a laa n'iyi.

Ka ndi niile huru gi n'anya nwuputa ihe dika anyanwu

mgbe o biliri n'ike."

E nwere izuike n'ala ahụ iri afo anọ.

6

Gidiyon

¹ Ozokwa, umu Izrel mere ihe ozo n'anya ONYENWE ANYI, n'ihu ya, ONYENWE ANYI nyefere ha n'aka ndi Midia* afo asaa. ² N'ihu na ndi Midia mekpara ha ahụ nke ukwu, umu Izrel mere onwe ha ebe obibi n'ugwu, n'ime ogha nkume, na n'ebe e wusiri ike di iche iche. ³ Mgbe obula ndi Izrel ghasiri mkpuru n'ubi ha, ndi Midia, ndi Amalek na ufodu ndi ozo si n'owuwa anyanwu na-abia buso ha agha. ⁴ Ha na-ebichi ala ahụ, bibie ihe niile a kuru n'ubi n'ala ahụ niile ruo na Gaza. O nweghi ihe obula di ndu ndi Izrel nwere, ma aturu, ma ehi, ma inyinya ibu, ha na-ahapu. ⁵ Dika usuu igurube ka ha na-abia, ha na anu ulo ha niile, na ulo ikwu ha niile. Onuogugu ha di ukwu ruo na-apughi iguta ole ha di, maobu inyinya kamel ha. Ha na-abata n'ala ahụ n'ihu ibibicha ya. ⁶ Site n'omume ozo ndi a, e mere ka umu Izrel buru ndi dara ubiam nke ukwu n'ihu ochichi ndi Midia. N'ikpeazu, umu Izrel tikuru ONYENWE ANYI ka o nyere ha aka.

⁷ Mgbe umu Izrel tikuru ONYENWE ANYI n'ihu mkpagbu ndi Midia na-akpagbu ha, ⁸ ONYENWE ANYI zitere onye amuma, onye gwara ha okwu si, "Ihe a bu ihe ONYENWE ANYI Chineke nke Izrel kwuru, Esi m n'ala Ijpt, ala ahụ unu bu ndi ohu n'ime ya, kpopta unu. ⁹ Anaputara m unu site n'aka ike ndi Ijpt na site n'aka ndi niile kpagburu unu, chupu ha site n'ihu unu, ma nye unu ala ha. ¹⁰ Agwara m unu si, 'Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu. Unu efela chi niile nke ndi Amorait, ndi unu bi n'ala ha.' Ma unu juru ige m nti."

¹¹ Mmuo ozi ONYENWE ANYI bjara nodu odu n'okpuru osisi ukwu ook di n'Ofra, n'ala ubi Joash, onye obodo Abieza, ebe nwa ya a na-akpo Gidiyon no na-azocha mkpuru oka wiiti n'ime ebe izocha mkpuru vaini n'ihu na o na-ezo onwe ya ka ndi Midia hapu ihu ya anya. ¹² Mmuo ozi ONYENWE ANYI putara ihe n'ebe ahụ gwa ya okwu si, "Gi dike na dimkpa n'agha, ONYENWE ANYI nonyeere gi."

¹³ Gidiyon zara si, "Biko onyenwe m, ma o buru na ONYENWE ANYI nonyeere anyi, gini mere ihe ndi a niile ji na-adakwasị anyi? Ebeekwanu ka ihe iribama ahụ niile di nke nna anyi ha gwara anyi si, 'O bughị site n'Ijpt ka ONYENWE ANYI siri gbaputa anyi?' Ma ugbu a, ONYENWE ANYI ajula anyi, hapu anyi n'aka ndi Midia ka ha laa anyi n'iyi."

¹⁴ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI nyere ya iwu si ya, "Ngwa, jiri ike gi di ukwu puo, gaa ka i gbaputa umu Izrel site n'aka ndi Midia. Mu onwe m na-ezigakwa gi."

¹⁵ Ma Gidiyon siri ya, "Biko, Onyenwe m, olee otu m ga-esi zoputa Izrel? Lee, esi m n'ikwu dikarisiri nta n'ime Manase puta. Mu onwe m bukwa onye dikarisiri ala n'eziawulo m."

¹⁶ Ma ONYENWE ANYI zara si ya, "Mu onwe m ga-anonyere gi. I ga-ebibikwa ndi Midia niile."

¹⁷ Gidiyon zagbachiri si, "O buru na m achotala ihuoma n'anya gi, nye m ihe iribama nke ga-egosi na o bu gi n'ezie na-agwa m okwu. ¹⁸ Biko esikwala ebe a puo ruo mgbe m loghachiri weta onyinye m ga-eche n'ihu gi."

ONYENWE ANYI zara si ya, "Aga m eche ruo mgbe i loghachiri."

* 6:1 6:1 Ndi Midia, bu ndi si n'otu agburu n'ime umu ndi Ketura mutara Ebrahim.

¹⁹ Gidiḡn mere ngwangwa laa n'ulo ya, gbuo otu nwa ewu, sie ya. O jikwa utu oka mee achicha, nke ihe na-eko achicha na-adighi n'ime ya. Emesia, o tinyere anu ahụ n'ime nkata, wunyekwa ofe n'ime ite, buru ha jekwuru Mmuo ozi ahụ, ebe o no na-eche ya n'okpuru osisi ook ahụ.

²⁰ Mmuo ozi nke Chineke siri ya, "Were anu a na ogbe achicha ahụ na-ekoghi eko, tukwasị ha n'elu nkume a, wupukwa ofe ahụ." Gidiḡn mere otu a. ²¹ Mgbe Mmuo ozi ONYENWE ANYI ahụ meturu onu mkpanaka ahụ nke di n'aka ya n'elu anu na achicha ahụ na-ekoghi eko. Oku sitere n'oke nkume ahụ nwuru, rechapu anu ahụ na achicha n'ekoghi eko ahụ. Mmuo ozi nke ONYENWE ANYI ahụ gbara bari site n'ihu ya. ²² Mgbe Gidiḡn ghotara na o bu Mmuo ozi nke ONYENWE ANYI, o tiri mkpu akwa si, "Ewoo! Onyenwe m ONYENWE ANYI! Ahula m Mmuo ozi ONYENWE ANYI ihu na ihu!"

²³ Ma ONYENWE ANYI siri ya, "Udo diri gi, atula egwu! I gaghị anwu."

²⁴ Ya mere, Gidiḡn wuuru ONYENWE ANYI ebe ichu aja n'ebe ahụ, kpoo ya, ONYENWE ANYI bu Onye Udo. Ulo nchujaja ahụ dikwa n'ime obodo Ofra n'ala ndi Abieza ruo taa.

²⁵ N'abalị ubochi ahụ, ONYENWE ANYI gwara Gidiḡn okwu si ya, "Were oke ehi nna gi, bu oke ehi nke abuo, nke gbara afo asaa. Dotuo ebe ichu aja nna gi wuru maka Baal, gbutukwaa ogidi osisi Ashera di n'akuku ya. ²⁶ Mgbe ahụ, wuoro ONYENWE ANYI bu Chineke gi ebe ichu aja, n'elu ebe a di oke elu. Jiri osisi Ashera ahụ nke i gbuturu kwanye oku, chuo oke ehi nke abuo ahụ dika aja nsure oku."

²⁷ Ya mere, Gidiḡn duuru mmadu iri site na ndi na-ejere ya ozi, ndi nyeere ya aka imezu ihe niile dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu. Kama, site n'egwu maka ndi ikwu nna ya, na ndi bi n'obodo ahụ, o mere ihe ndi a niile n'ime abali.

²⁸ Mgbe chi boru, mgbe ndi obodo ahụ malitere ijeghari, ha huru na a kwatuola ebe ichu aja Baal, hukwa na e gbutuola ogidi osisi Ashera di n'akuku ya, ma werekwa oke ehi nke abuo chuo aja n'elu ebe ichu aja ohuru ahụ!

²⁹ Ha juritara onwe ha ajuju si, "Onye mere ihe di otu a?"

Mgbe ha ji nwayoo jugharia ajuju, a gwara ha si, "O bu Gidiḡn nwa Joash mere ya."

³⁰ Ndi obodo ahụ siri Joash, "Kpupu nwa gi. O ga-anwuri, n'ihu na o kwadala ebe ichu aja Baal, gbutuo ogidi osisi Ashera, nke di n'akuku ya."

³¹ Ma Joash tinyere onu juo ha ajuju si ha, "Baal, o gwara unu na o choro ka unu nyere ya aka? Unu na-acho izoputa ya? Onye obula weputara onwe ya maka iluru Baal ogo ga-anwu tupu chi echi aboo. O buru n'ezie na Baal bu chi, hapunu ya ka o tigbuo onye ahụ mebiri ebe ichu aja ya." ³² Ya mere, n'ubochi ahụ, ha malitere ikpo Gidiḡn "Jerub-Baal." Ha kwuru si, "Ka Baal luro onwe ya ogo," n'ihu na o kwadara ebe ichu aja Baal.

³³ Mgbe na-adighi anya, usuu ndi agha Midia, na ndi Amalek, na obodo niile gbara ha gburugburu jikotara onwe ha n'otu, bia ibu agha megide unu Izrel. Ha niile gafere osimiri Jordan, bjaruo na Ndagwurugwu Jezril ebe ha mara ulo ikwu. ³⁴ Mgbe ahụ, Mmuo Nso ONYENWE ANYI biakwasiri Gidiḡn. O furu opi ike nke o ji kpokota ndi agha ka ha zuko. Ndi agha niile si n'ikwu Abieza pukwutere ya. ³⁵ Otu aka ahụ, o zipuru ndi ozi ka ha jekwuru ndi agha ndi Manase, na nke ndi Asha, na nke ndi Zebulon, na nke ndi Naftali, ikpo ha ka ha bia soro ya gaa ibu agha. Ha niile kwenyere pukwute ya maka agha ahụ.

³⁶ Gidiḡn siri Chineke, "O buru n'ezie na i ga-azoputa Izrel site n'aka m dika i kwere na nkwa, ³⁷ lee, aga m edebe aji anu n'ebe izocha oka. O buru na igirigi adakwasị naani n'elu aji anu ahụ ma ala ebe o togbo gbakoo agbako, mgbe ahụ aga m amata na i ga-anaputa Izrel site n'aka m, dika i kwuru." ³⁸ Ihe a mezukwara dika Gidiḡn si ripo ya. Mgbe chi boru, o gara welite aji anu ahụ choputa na o juputara na mmiri. Mmiri o si na ya piputa juru otu efere miri emi.

³⁹ Mgbe ahụ, Gidiḡn siri Chineke, "Ka iwe gi ghara idi oku megide m. Ka m rikwuo naani otu ihe ozo. Kwere ka m jiri aji anu a nwalee otu ugboro ozo, kama n'oge a, mee ka mmiri ghara idi n'aji anu ahụ, ma ka igirigi juputa n'ala ebe o togbo." ⁴⁰ N'abalị ahụ, Chineke mere otu a. Ala niile gbaa gburugburu dere mmiri site n'igirigi, ma mmiri obula adighi n'aji anu ahụ.

7

Gidiḡn emerie ndi Midia

¹ Jerub-Baal, onye bukwa Gidiḡn, na ndi agha ya niile biliri n'isi ututu, maa ulo ikwu ha n'isi iyi Harod. Ma ndi agha Midia mara ulo ikwu nke ha n'akuku uguwu ebe ndi Izrel no, n'ime ndagwurugwu nke di nso n'ugwu nta More. ² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Gidiḡn okwu si ya, "Lee, ndi ikom gi di otutu. Agaghị m enyefe ndi Midia n'aka

ha, ma o bughị otu a, Izrel ga-anya isi megide m, si, 'Tke aka m azọputala m.*³ Ugbu a, maa okwa nye ndi agha si ha, 'Onye obula ujo na-atu, ya hapu ugwu Gilead laghachi azu.' N'ih i nke a, iri puku ndi agha abuo na abuo laghachiri azu n'ulo nke aka ha. Ma ndi agha di puku iri n'onuogugu foduru.

⁴ Ma ONYENWE ANYI gwara Gidion, si ya, "Lee, ndi agha gi ka di otutu. Duru ha gbada na mmiri ala, ma ga-anwale ha ma webilatara gi onuogugu ha n'ebe ahụ. O buru na m si, 'Onye nke a ga-eso gi jee,' o ga-eje, ma o buru na m si, 'Onye nke a agaghị eso gi jee,' o gaghi eso jee."

⁵ Ya mere, Gidion duuru ha bja na mmiri ala ahụ. N'ebe ahụ, ONYENWE ANYI gwara ya okwu si ya, "Kewapu ndi ji ire ha rachara mmiri dika nkita, site na ndi ahụ gburu ikpere n'ala inu mmiri." ⁶ O bu naani nari ndi agha ato ji obu aka ha kwolite mmiri ha nuru. Ma ndi agha foduru gburu ikpere ha abuo n'ala tinye onu ha na mmiri, nuo mmiri.

⁷ ONYENWE ANYI sir i Gidion, "O bu nari ndi ikom ato ndi a raara mmiri ka m ga-eji zoputa gi, ma rarakwa ndi Midia nye gi n'aka. Zilaga ndi foduru ka ha laa n'ulo nke aka ha." ⁸ Gidion zilagara ndi Izrel ndi a n'ulo ikwu ha ma hapu naani nari mmadu ato ndi naputara ndi ahụ na-ala ala ngwongwo niile ha ji ebu agha, na opi ike.

Ndi Midia mara ulo ikwu ha na ndagwurugwu, n'ebe na-adighi anya site n'ebe Gidion no. ⁹ N'abal ahụ, ONYENWE ANYI gwara Gidion okwu si ya, "Bilie, gaa luso omuma ulo ikwu ahụ agha, n'ih i na ana m aga inyefe ha n'aka gi. ¹⁰ Ma o buru na ujo na-atu gi ibuso ha agha, duru Pura onyeoz i gi gaa nso n'omuma ulo ikwu ahụ, ¹¹ naa nti, nuru ihe ha na-ekwu. Emesja, i ga-abu onye a gbara ume ibu agha megide omuma ulo ikwu ahụ." Ya mere, ya na Pura onyeoz i ya gara n'ebe di nso, n'ebe ndi nche omuma ulo ikwu ahụ no. ¹² Ma lee, usuu ndi agha Midia, na ndi Amalek, na ndi obodo ndi oz o ahụ si n'owuwa anyanwu bja juputara na ndagwurugwu ahụ di ka igurube. N'ezie, inyinya kamel ha di otutu, dika aja di n'akuku oke osimiri.

¹³ Gidion rutere mgbe otu onye no na-akor o enyi ya banyere nro o roro. O na-asj, "Aroro m nro, ebe otu ogbe achicha di gburugburu, e ji oka balj mee dabatara n'ime ulo ikwu ndi Midia. O ji ike di egwu tie ulo ikwu a, nke mere na ulo ikwu a dajiri, kpuo ihu n'ala."

¹⁴ Onye ibe ya zara si, "Nke a abugh i ihe oz o karja mma agha Gidion nwa Joash, onye Izrel na-aga ibiakwute anyi n'ebe a. Chineke enyefeela ndi Midia na ulo ikwu ya niile n'aka ya."

¹⁵ Mgbe Gidion nuru nro ahụ, na nkowa ya, o kporo isiala kelee Chineke. O laghachiri na omuma ulo ikwu ndi Izrel si ha, "Bilienu oto! N'ih i na ONYENWE ANYI enyefeela unu omuma ulo ikwu ndi Midia n'aka." ¹⁶ O kewara ndi agha ya uz o ato, nyekwa onye obula n'ime ha opi ike, na ite aja nke iheoku di n'ime ya.

¹⁷ O sir i ha, "Unu na-ele m anya, meekwa ihe m na-eme. Mgbe anyi bjaruru nso na mputa ebe ulo ikwu ahụ di, meenu ihe obula unu huru m mere. ¹⁸ Mgbe obula mu na ndi so m n'azu furu opi ike anyi, unu niile ga-afukwa opi ike unu n'akuku obula unu no, tie mkpu, si, 'Anyi dinyere ONYENWE ANYI, dinyekwara Gidion.'"

¹⁹ N'abal ahụ, mgbe etiti abal ahụ gabigasiri, Gidion na nari ndi agha ya gbeere egbere ruo na mputa ebe ndi agha Midia mara ulo ikwu ha. N'oge a, ha ka gbanwere ndi agha na-eche nche. ²⁰ Uz o ndi agha Gidion ato ahụ furu opi ike ha, tiwakwaa ite aja ha. Ha ji owaoku ndi ahụ n'aka ekpe ha na opi ike ha gaje igbu n'aka nri ha, ha tiri mkpu si, "Mma agha ONYENWE ANYI, na mma agha Gidion!" ²¹ Onye obula n'ime ha guzoro n'ebe o kwesiri ino gburugburu omuma ulo ikwu ahụ. Ndi Midia niile malitere igba oso, na-etikwa mkpu akwa mgbe ha na-agbalaga.

²² Mgbe ha furu nari opi ike ato ndi ahụ, ONYENWE ANYI mere ka ndi ikom niile no n'akuku niile nke omuma ulo ikwu ahụ tugharja were mma agha gburita onwe ha. Ndi agha ahụ gbapuru oso gbara gaa Bet-Shita n'uz o Zerera, gbarukwaa nke oke ala Ebel-Mehola, nke di nso Tabat. ²³ A kpoputara ndi Izrel si Naftali, na Asha na Manase niile ka ha puta chuso ndi Midia oso. ²⁴ Gidion ziri ozi n'ala ugwu ugwu Ifrem si ha, "Putanu gbochie uz o niile ndi Midia si agbaf e. Cheenu onu mmiri Jordan niile nche ruo na Bet-Bara."

Ya mere, a kpoputara ndi ikom niile no na Ifrem, bu ndi gbochiri mmiri Jordan ruo na Bet-Bara. ²⁵ Ha jidekwara ochiagha ndi Midia abuo, ndi aha ha bu Oreb na Zeeb. Ha gburu Oreb n'elu nkume nke na-aza aha ya ruo taa. E gbukwara Zeeb n'ebe a na-azocha vaini. Ebe ahụ na-azakwa aha Zeeb ruo taa. Ha bipuru Oreb na Zeeb isi buru ha jekwuru Gidion n'akuku osimiri Jordan.

* 7:2 7:2 Idi otutu nke onuogugu ndi agha ha

8

Zeba na Zalmuna

¹ Ndi Ifrem juru Gidiyon ajuju si ya, "Gini mere i ji meso anyi mmeso di otu a? O bu gini mere i zighi ozi kpo anyi mgbe i gara ibuso ndi Midia agha?" Ha tara ya uta nke ukwu.

² Ma Gidiyon zagbachiri ha si, "Gini ka m ruputara e ji atunyere nke unu. O bu na ntutukota ihe ubi Ifrem adighi mma kariya owuwe ihe ubi nke Abieza? ³ Chineke nyefere unu Oreb na Zeeb, ndi ndu Midia, n'aka. Gini ka m ruputara a ga-eji tunyere nke unu?" Okwu a mere ka onuma ha n'ebe o no dajuo.

⁴ N'oge a, Gidiyon gabigara, gafee osimiri Jodan, ya na nari ndi agha ato so ya. Ike gwuru ha nke ukwu ma ha ngidere na-achusi ndi iro ha oso ike. ⁵ O siri ndi ikom Sukot, "Nyetunu ndi agha m achicha n'ihu na ike gwuru ha. Ana m na-achuso Zeba na Zalmuna, ndi eze Midia oso."

⁶ Ma ndiisi Sukot siri, "Anyi ga-esi anaa nye ndi agha gi achicha? Ijidela Zeba na Zalmuna n'aka gi?"

⁷ Mgbe ahụ, Gidiyon zagbachiri, "N'ihu nke a, mgbe ONYENWE ANYI nyefere m Zeba na Zalmuna n'aka, aga m eji ogwu na uga na-epu n'ozara dokasia unu ahụ."

⁸ O sitere n'ebe ahụ gaa Peniel* rijkwaa ndi obodo ahụ otu arirjo ahụ. Ma otu udi osisa ahụ ndi Sukot nyere ka ndi Peniel nyekwara. ⁹ Ya mere, o gwara ndi ikom Peniel si, "Mgbe m nwere mmeri lota, aga m akwatu ulo elu a."

¹⁰ N'oge a, Zeba na Zalmuna na puku ndi agha iri na ise foduru ha no na Kako. Ndi a bu naani ndi agha foduru n'ime usuu ndi agha ndi Midia niile. N'ihu na onuogwu ndi agha e gburu egbu di nari puku na iri puku abuo. ¹¹ Gidiyon rigoro site uzo ndi na-achi unu ulo nke di n'owuwa anyanwu obodo Noba na Jogbeha, biakwasi ndi agha ahụ na mberede n'ihu na ha no n'atughị egwu ihe obula ime ha. ¹² Zeba na Zalmuna, eze abuo ndi Midia, gbapuru oso, ma Gidiyon na ndi agha ya chugidere ha oso, jide ha. Ha gweriri ndi agha ha niile.

¹³ Emesja, Gidiyon nwa Joash, sitere n'okporozo Heres lota agha ahụ. ¹⁴ N'ebe ahụ ka Gidiyon no jide otu nwokorobia onye Sukot. O juru ya ajuju, nwokorobia ahụ deputakwaara ya aha ndisi obodo Sukot. Ha di iri asaa na asaa, ndi okenye obodo ahụ. ¹⁵ Mgbe Gidiyon bjaruru obodo Sukot, o gwara ha okwu si, "Ngwa leenu Zeba na Zalmuna ndi unu kpariri m maka ha, kwuo si, 'Ijidela Zeba na Zalmuna n'aka gi ugbu a nke mere na anyi ga-enye ndi ikom gi ike gwuru achicha?'" ¹⁶ O jidere ndi okenye obodo ahụ, were ogwu na uga taa ndi ikom Sukot ahuhu ime ka ha mara ihe. ¹⁷ O kwaturu ulo elu Peniel gbukwaa ndi ikom obodo ahụ niile.

¹⁸ Mgbe ahụ, o juru Zeba na Zalmuna, "Ndi ikom di anaa ka unu gburu na Taboa?"

Ha zara si ya, "Ha nwere udi di ka gi onwe gi, onye obula nwere udi di dika nwa eze."

¹⁹ Gidiyon zagbachiri si, "Ndi ahụ bu umunne m ndi ikom, ndi nke nne m muru. Ugbu a, ONYENWE ANYI n'onwe ya maara na a si na unu egbughi ha, agaraghi m egbu unu." ²⁰ O chighariri gwa Jeta, okpara ya, si ya, "Gbuo ha!" Ma Jeta amiputaghi mma, n'ihu na o bu naani nwokorobia. O turu egwu igbu ha.

²¹ Zeba na Zalmuna, gwara Gidiyon okwu si, "Jiri aka gi gbuo anyi. 'A hu dimkpa, a hu ike ya.'" N'ihu nke a, Gidiyon were aka ya gbuo ha, chikorkwa ihe olu niile ha nyakwasiri inyinya kamel ha n'olu.

Efod Gidiyon

²² Mgbe ahụ, ndi Izrel gwara Gidiyon si ya, "Bia ka i buru eze anyi! Gi na umu gi ndi ikom, na ezinaulo gi niile, ga-abu ndi ga-achi, n'ihu na i gbaputala anyi site n'aka usuu ndi agha Midia."

²³ Ma Gidiyon gwara ha okwu si, "Mu onwe m na umu m agaghi abu eze unu, n'ihu na ONYENWE ANYI Chineke bu eze unu." ²⁴ O siri, "Enwere m otu arirjo m ga-arjo unu. Onye obula n'ime unu nye m qlanti site n'oke unu nwetara site n'ihu nkwa n'agha." (O bu omenaala ndi Ishmel niile iyi qlanti olaedo.)

²⁵ Ha jiri obi udo kwenye, gbasaa akwa n'ala, tinyechaa qlanti ha n'ime ya. Onye obula n'ime ha mere nke a. ²⁶ Idu aru nke qlanti olaedo ndi a bu otu puku na nari shekel asaa, na-agunyeghi ihe icho mma ndi ozo, na ihe olu, na uwe odo odo ndi eze Midia na-eyi, na ihe olu di n'olu inyinya kamel ha. ²⁷ Gidiyon jiri olaedo ahụ niile kpo efod debe ya n'Ofra, n'obodo nke aka ya. Ma mgbe na-adighi anya, umu Izrel niile malitere igbaso na ihe ihe ahụ ufufe. N'uzo di otu a, o ghororo Gidiyon na ezinaulo ya ihe ima n'onya.

Onwu Gidiyon

* 8:8 8:8 Ebe Jekob gbasoro Chineke mgba Jen 32:30-31

²⁸ Otu a ka Midia si ghoọ ndi Izrel meriri emeri. Midia eweliteghi isi ya ozo. N'ih i nke a, Izrel biri n'udo iri afo ano, n'ubochi niile Gidiyon di ndu.

²⁹ Jerub-Baal, nwa Joash laghachiri n'ulo nke aka ya, biri n'ebe ahụ. ³⁰ O mutakwara iri umu ndi ikom asaa, n'ih i na o luru otutu ndi inyom. ³¹ O nwekwara iko nwanji n'obodo Shekem, onye mutara ya nwa nwoke aha ya bu Abimelek. ³² Mgbe ihe ndi a gasiri, Gidiyon nwa Joash, nwuru, mgbe o kasiri nka nke ukwu. E liri ya n'ili nna ya Joash n'obodo Ofra, n'ala Abieza.

³³ O dighi anya ka Gidiyon nwusiri, umu Izrel laghachiri azu bido ife chi Baal. Ha guzobere Baal-Berit† ka o buru chi ha. ³⁴ Ma umu Izrel echetaghi ONYENWE ANYI Chineke ha, onye naputara ha site n'aka ndi iro ha niile gbara ha gburugburu. ³⁵ Ha ekwesighikwa ntukwasị obi nye ezinaulo Jerub-Baal (ya bu Gidiyon) dika ezi ihe niile o mere ha si di.

9

Abimelek

¹ Otu ubochi, Abimelek nwa Jerub-Baal jekwuuru umunne nne ya ndi ikom bi na Shekem, na ndi ikwu nne ya niile si ha, ² "Jekwurunu ndi Shekem juo ha, 'Kedu nke kara unu mma: o bu ka umu iri ndi ikom asaa Jerub-Baal muru chja unu, ka o bu ka otu onye chja unu?' Chetakwanu na mu na unu bu otu anu ahụ na obara."

³ Mgbe umunne nne ya ndi ikom gwara ndi Shekem ihe Abimelek kwuru, ha kwekoritara iso ya n'ih i na ha kwuru si, "Nwanne anyi ka o bu." ⁴ Ha sitere n'ulo arusi Baal-Berit nye ya iri shekel olaedo asaa. Abimelek ji ego ndi a goo ndi efulefu jogburu onwe ha, ndi na-kpoghi ndu ha ihe obula, ndi kwenyere ma gbasoro ya. ⁵ O gara n'ulo nna ya n'obodo Ofra. N'ebe ahụ, o gburu iri ndi ikom asaa ahụ bu umunna ya n'elu otu nkume. Kama Jotam, bu odudu nwa Jerub-Baal, zoro onwe ya gbapu. ⁶ Mgbe ahụ, ndi Shekem na ndi Bet Milo kporo nzuko n'okpuru osisi ukwu di n'obodo ahụ n'akuku ogidi e guzobere oto na Shekem. N'ebe ahụ ka ha no mee Abimelek eze Izrel.

⁷ Mgbe Jotam nuru ya, o rigooro n'ugwu Gerizim* guzo n'ebe ahụ tikuo ndi Shekem niile mkpu si ha, "Geenu m nti ka Chineke nwe ike gee unu nti. ⁸ Otu mgbe, osisi niile puru ije iga tee otu onye mmanu ka o buru eze ga-achi ha. Ha siri osisi oliv, 'Buru eze anyi.'

⁹ "Ma osisi oliv juru ha ajuju si, 'O kwesiri ka m hapu iweputa mmanu m a nke a na-esite na ya sopuru Chineke† na umu mmadu, noo onodu ifeghari alaka m n'elu osisi ndi ozo?'

¹⁰ "Ozokwa, ha rioro osisi fiig ka o buru eze ha.

¹¹ "Ma osisi fiig siri, 'O buru na m ekwere na m ga-abu eze unu, o putara na m ga-akwusi imiputa mkpuru osisi na-atu oto, noo onodu ifeghari alaka m n'elu osisi ndi ozo?'

¹² "Ozokwa, ha rioro osisi vaini ma o ga-ekwenye ibu eze ha.

¹³ "Ma osisi vaini ahụ zara si ha, 'O buru na m ekwere ibu eze unu, o putara na m ga-akwusi imiputa mkpuru osisi e ji eme mmanya nke na-enye Chineke na umu mmadu obi oto, noo onodu ifeghari alaka m n'elu osisi ndi ozo?'

¹⁴ "N'ikpeazu, osisi niile jekwuuru ogwu ohia, 'Bia ka i buru eze anyi.'

¹⁵ "Ogwu ohia siri osisi niile, 'O buru n'ezie na unu choro ite m mmanu ka m buru eze unu, bianu zere ndu n'okpuru ndo m kpokwanu isiala nye m. O buru na unu aju ime nke a, ka oku si n'ogwu ohia puta rechapu sida niile di na Lebanon!'

¹⁶ "Ugbu a, omume unu o ziri ezi ma sitekwa n'ezie obi na unu mere Abimelek eze? Mmeso unu mesoro Jerub-Baal na ezinaulo ya o ziri ezi? Unu omesoro ya dika o kwesiri ya? ¹⁷ Chetakwanu na nna m luru ogo maka unu, kporo ndu ya ihe efu, n'ih i inaputa unu site n'aka ndi Midia. ¹⁸ Ma taa, unu enupula isi megide nna m na ezinaulo ya, gbuo iri umu ndi ikom asaa ya n'elu otu nkume, meekwa Abimelek nwa ya nwoke nke ohu nwanji ya mutara eze ga-achi ndi Shekem niile, n'ih i na o bu onye nke unu. ¹⁹ Nke a o gosiri na omume unu ziri ezi, sitekwa n'obi ocha n'ebe Jerub-Baal na ezinaulo ya no taa? O buru na unu mere otu a, ka Abimelek buru onye ga-ewetara unu onu ka unu bukwara ndi ga-ewetara ya onu. ²⁰ Ma o buru na omume unu ezighi ezi, ka oku si n'Abimelek puta repia unu, ndi Shekem na Bet Milo, ka oku sitekwa n'ebe unu bu ndi Shekem na Bet Milo, puta repia Abimelek."

²¹ Emesja, Jotam gbapuru, gbaga Bia, biri n'ebe ahụ n'ih i egwu Abimelek bu nwanna ya.

† 8:33 8:33 Baal-Berit bu arusi, ulo ya di n'obodo Shekem. * 9:7 9:7 Dit 11:29; 27:12; Jos 8:33 † 9:9 9:9 chi di iche iche, nke bu n'ebe o metutara ndi n'efe arusi

²² Mgbe ọ gasiri afọ atọ Abimelek bidoro ichi Izrel, ²³ Chineke kpaliri iro di ukwu n'etiti Abimelek na ndi nwe obodo Shekem, nke bu na ha mere omume ihu abuo megide Abimelek. ²⁴ Chineke mere nke a n'ihu na o choro ibota obo obara iri umu Jerub-Baal asaa ahụ n'isi Abimelek, na ndi Shekem ahụ bu ndi nyeere ya aka gbuo umunne ya. ²⁵ N'onogdu imegide ya, ndi Shekem doro ndi ikom ufofu n'elu ugwu niile, ndi zoro n'ebe ahụ na-apunara ndi obula na-esite n'ebe ahụ agafe ihe ha nwere. E mere ka Abimelek mata na ihe di otu a na-eme.

²⁶ N'oge ahụ, Gaal, nwa Ebed, chikotara umunne[‡] ya ndi ikom gaa biri na Shekem, ndi Shekem nwere ntukwasị obi n'ebe o no. ²⁷ Mgbe ha puru baa n'ubi, chikota mkpuru vaiji, zochaa ha, ha mere memme n'ulo chi ha. Mgbe ha no na-eri na-anu, ha kochara Abimelek. ²⁸ Mgbe ahụ, Gaal nwa Ebed siri, "Onye bu Abimelek? Gini mere na anyi bu ndi Shekem ga-eji noro n'okpuru ya? O bughị nwa Jerub-Baal? O bukwaghị Zebul bu onye na-esote ya? O bu ka anyi fee ezinaulo Hamo, nna Shekem ofufe. O bu maka gini ka anyi ga-eji fee Abimelek ofufe?" ²⁹ A sikwari na ndi a no n'okpuru ochichi m, mgbe ahụ, m ga-ewezuga Abimelek. Aga m asi ya, "Kpopta ndi agha gi niile."

³⁰ Mgbe Zebul onye na-achi obodo ahụ nuru ihe Gaal nwa Ebed kwuru, o were nnoo oke iwe. ³¹ O zigara Abimelek ndi ozi na nzuzo ka ha si ya, "Gaal nwa Ebed na ndi ikwu ya abiala obodo Shekem. Ha akpaliela obi ndi obodo a niile ka ha megide gi. ³² Ugbu a, gi na ndi agha gi, bianu n'abalị zoo onwe unu n'ohia. ³³ N'ututu, mgbe anwu wara, busonu obodo a agha. Mgbe Gaal na ndi ya putara iluso gi agha, mee ha ihe di gi mma."

³⁴ Ya mere, Abimelek na ndi agha ya di n'otu ano, jiri abali bilie jeruo Shekem zoo onwe ha na nso obodo ahụ. ³⁵ Gaal nwa Ebed puru guzo n'onu ama obodo ahụ mgbe Abimelek na ndi ya sitere n'ebe ha zoro onwe ha puta.

³⁶ Mgbe Gaal huru ha, o kporo Zebul si ya, "Lee ndi mmadu si n'elu ugwu ndi a na-aridata."

Zebul zara si ya, "O bughị mmadu ka i na-ahụ, kama o bu onyinyo ugwu ka i na-akpo mmadu."

³⁷ Gaal kwukwara okwu si, "Lee ndi mmadu si n'etiti ala ahụ na-aridata, ndi ozo sikwa n'akuku uzo ebe osisi iju ase di."

³⁸ Mgbe ahụ, Zebul siri ya, "Olee uru o bara na i turu onu, gi onye na-asi, 'Onye bu Abimelek na anyi ga-efe ya ofufe?' O bu ndi a abughị ndi ahụ i kochara? Pukwuru ha gaa luso ha ogu."

³⁹ Ya mere, Gaal duuru ndi nwe Shekem puo iluso Abimelek ogu. ⁴⁰ Ma Abimelek churu ruo oso ruo mbata onu uzo ama, otutu bukwa ndi egburu ka ha na-agba oso. ⁴¹ Abimelek nogidere n'Aruma n'oge ahụ. Ma Zebul chupuru Gaal na ndi ikwu ya site na Shekem.

⁴² N'echi ya, ndi Shekem putara baa n'ohia. E mere ka Abimelek mara nke a. ⁴³ N'ihu ya, Abimelek kere ndi agha ya uzo atọ. Ha niile zokwara onwe ha n'ohia. Mgbe o huru ka ndi mmadu si n'ime obodo ahụ na-aputa, o biliri buso ha agha. ⁴⁴ Abimelek na usuu ndi agha so ya maputara, gbara oso were onodu n'onu uzo ama obodo ahụ. Emesia, uzo abuo n'ime uzo atọ nke ndi agha na-eso ya chere ihu n'ohia gbuo ndi ahụ niile no n'ebe ahụ. ⁴⁵ Ubochi ahụ niile, Abimelek busoro obodo ahụ agha tutu ruo mgbe o meriri ya, gbuo ndi niile bi n'ime ya. Emesia, o lara obodo ahụ niile n'iyi, fesaa nnu n'ala ya niile.

⁴⁶ Mgbe ndi nwe ala no n'ulo elu Shekem nuru ihe mere, ha gbanyere n'ebe e wusiri ike nke ulo arusi El Berit. ⁴⁷ Mgbe Abimelek nuru na ha ezukotala n'ebe ahụ, ⁴⁸ ya na ndi agha ya rigoro ugwu Zalmon. O ji anyuike gbutuo ufofu ngalaba osisi nke o tukwasiri n'ubu ya. O nyere ndi agha ya iwu si, "Ngwa, meenu ihe unu huru na m mere." ⁴⁹ Ya mere, ndi agha ya niile gbuturu alaka osisi buru ha soro Abimelek. Ha tukotara alaka osisi ndi a niile n'akuku ebe ahụ e wusiri ike mune ha oku ka o regbuo ndi mmadu no n'ime ya. Ya mere, ndi mmadu niile no n'ulo elu Shekem, nwoke na nwanyi, ndi onuogugu ha ruru otu puku nwuru.

⁵⁰ Ozo, Abimelek gara obodo Tebez luso ya agha, merie ya. ⁵¹ Ma e nwere n'ime obodo ahụ, otu ulo elu e wusiri ike, ebe ndi obodo ahụ niile, nwoke na nwanyi, gbanyere. Ha kpochidoro onwe ha uzo, rigoro n'elu ulo ahụ. ⁵² Abimelek gara n'ulo elu ahụ ibuso ya agha. Ma mgbe o na-abiaru onu uzo ama ulo elu ahụ isunyere ya oku, ⁵³ otu nwanyi tudara nkume igwe nri n'isi ya, nke tiwara okpokoro isi ya.

⁵⁴ Ngwangwa, Abimelek kporo onye na-ebu ihe agha ya si ya, "Seputa mma agha gi jiri ya gbuo m, ka ndi mmadu ghara i si banyere m, 'O bu nwanyi gburu ya.'" Ya mere

[‡] 9:26 9:26 Maqbu, Ndi ikwu ya

nwkorobija ahụ were mma agha ya dughbuo ya, ọ nwụkwara. ⁵⁵ Mgbe ndị Izrel hụrụ na Abimelek anwụọla, ha niile lara n'ụlọ ha.

⁵⁶ Otu a ka Chineke si kwughachi Abimelek ihe ojọọ o mere megide nna ya site n'igbu iri umunna ya asaa. ⁵⁷ Chineke mekwara ka ndị Shekem nata ụgwọ ọrụ ihe ojọọ ha. Ọbụbụ ọrụ Jotam nwa Jerub-Baal mezuwara n'isi ha.

10

Tola

¹ Mgbe Abimelek nwusiri, Tola nwa Pua, nwa nwa Dodo, biliri izoputa Izrel. O si n'ebo Isaka puta. Ọ bukwa n'obodo Shamia ka o bi, n'ime obodo e wukwasiri n'elu ugwu Ifrem. ² O kpere Izrel ikpe iri afọ abụọ na atọ. Mgbe ọ nwurụ, e liri ya na Shamia.

Jaja

³ Onye ikpe ozo nochiri ya bu Jaja, onye si Gilead puta. O kpere Izrel ikpe iri afọ abụọ na abụọ. ⁴ O nwere umu ndi ikom iri atọ, ndi na-agba inyinya ibu iri atọ. Ha nwekwara obodo iri atọ nke aka ha na Gilead, nke a na-akpokwa Havot Jaja ruo taa. ⁵ Ma mgbe Jaja nwurụ, e liri ya na Kamon.

Jefta

⁶ Ozokwa, umu Izrel mere ihe joro njo n'ihu ONYENWE ANYI, ha fere chi Baal na Ashtoret, chi ndi Aram, chi ndi Sajdon, nke ndi Moab, nke ndi Amon, na chi ndi Filistia ofufe. Ndi Izrel hapuru ONYENWE ANYI, ha efekwaghi ya ofufe. ⁷ Nke a mere ka ONYENWE ANYI wee iwe megide ha. O nyefere ha n'aka ndi Filistia na ndi Amon, ⁸ ndi mekpara ha ahụ, chie ha onu n'ala. Afọ iri na asato ka ndi Filistia megburu ndi Izrel bi n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jordan, n'ime ala ndi Amorait, ya bu na Gilead. ⁹ Ndi Amon gafekwara osimiri Jordan ibuso ndi Juda, ndi Benjamin na ndi Ifrem agha. The ndi a mere ka onodu umu Izrel di nnoo njo nke ukwu. ¹⁰ N'ikpeazu, umu Izrel tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa, rifo ya ka o gbaputa ha. Ha kwuputara si, "Anyi emehiela megide gi,* anyi ahapula gi Chineke anyi, fee arusi Baal ofufe."

¹¹ Ma ONYENWE ANYI siri ndi Izrel, "Mgbe ndi Ijpt, ndi Amorait, ndi Amon, ndi Filistia, ¹² ndi Sajdon, ndi Amalek na ndi Maon kpagburu unu; unu tikuru m mkpu akwa inyere unu aka, o bu na m anaputaghi unu site n'aka ha? ¹³ Ma unu nogidere na-agbakuta mazu oge niile, na-efe chi ndi ozo ofufe. Ya mere, gawaranu onwe unu, agaghi m anaputakwa unu ozo. ¹⁴ Kpokuonu chi ndi ahụ bu ndi unu hoputaara onwe unu, ka ha zoputa unu mgbe obula nsogbu dakwasiri unu!"

¹⁵ Ma ndi Izrel siri ONYENWE ANYI, "Anyi emehiela. Mee anyi ihe obula i chere di gi mma, ma biko, zoputa anyi taa." ¹⁶ Ha sitere n'etiti ha wezuga chi ala ozo niile di iche iche, fee ONYENWE ANYI ofufe. O nweghikwa ike nagide onodu ozo ndi Izrel gaa n'ihu.

¹⁷ Mgbe a kpokotara ndi Amon maka ibu agha, ha mara ulo ikwu ha na Gilead, ndi Izrel zukotakwara maa ulo ikwu nke ha na Mizpa. ¹⁸ Ndi ndu obodo Gilead gwaritara onwe ha si, "Onye obula ga-amalite agha megide ndi Amon ga-abu onyeisi ndi niile bi na Gilead."

11

¹ Otu o di, Jefta, onye Gilead, bu dimkpa n'agha. Nna ya bu Gilead; nne ya bu akwuna. ² Nwunye Gilead mutaara ya otutu umu ndi ikom ozo. Mgbe ha tolitere, ha chupuru Jefta site n'obodo ahụ, si ya, "I gaghị eketa ihe obula n'ezị nna anyi, n'ihu na nwa nwanyi ozo ka i bu." ³ N'ihu nke a, Jefta gbapuru site n'ulo nna ya, gaa biri n'obodo Tob. Mgbe na-adighi anya, otutu ndi isi na-anu oku bira nonyere ya ma sorokwa ya.

⁴ O ruo mgbe otutu oge gasiri, ndi Amon busoro umu Izrel agha. ⁵ Ndi okenye Gilead jere ikpopta Jefta site n'ala Tob. ⁶ Ha siri ya, "Bia buru onyeisi agha anyi ka anyi nwee ike ibuso ndi Amon agha."

⁷ Jefta siri ha, "Unu akpoghi m asi,* ma chupukwa m site n'ulo nna m? Gini mere unu ji na-achọ m ugbu a unu no n'oke nsogbu?"

⁸ Ndi okenye Gilead siri ya, "na-agbanyeghi nke a, anyi abighachikwutela gi ugbu a, bja ka anyi na gi luso ndi Amon agha. I ga-abukwa onyeisi anyi niile bi na Gilead."

⁹ Jefta zara, "A sikwari na m esoro unu gaa luso ndi Amon agha, o buru na ONYENWE ANYI enyefee ha n'aka m, m ga-abu onyeisi unu n'ezie?"

¹⁰ Ndi okenye Gilead zara, "ONYENWE ANYI bu onye akaebe, na anyi aghaghi ime dika i kwuru." ¹¹ Ya mere, Jefta sooro ndi okenye Gilead, ha mekwara ya onyeisi ha na ochiagha ha. O kwughachikwara okwu ya niile n'ihu ONYENWE ANYI n'obodo Mizpa.

* 10:10 10:10 Dit 1:10; 1Sa 12:10 * 11:7 11:7 Jen 26:27

¹² Mgbe ahụ, Jefta zipurū ndi ozi ka ha jekwuru eze ndi Amōn juru ya ajuju si, “Gini bu ihe i nwere megide anyi i ji ebuso ala anyi agha?”

¹³ Eze ndi Amōn zagbachiri ndi ozi Jefta, “Mgbe umu Izrel si n’ala Ijpt pūta, ha ji aka ike napu anyi ala anyi, site n’osimiri Anon ruo na Jabok, rukwaa n’osimiri Jōdan. Ugbu a nyeghachinū anyi ala ahū niile n’udo.”

¹⁴ Jefta zighachiri ndi ozi ka ha jekwuru eze ndi Amōn, ¹⁵ na-asi,

“Ihe ndi a ka Jefta siri: Izrel esiteghi n’aka ike napu Moab maobu Amōn ala ha.”[†]

¹⁶ Kama, mgbe ha si Ijpt rigoputa, Izrel sitere n’ozara bjaruo Osimiri Uhie, sikwa n’ebe ahū ruo Kadesh. ¹⁷ Mgbe ahū, Izrel zipurū ndi ozi ka ha jekwuru eze Edom si ya, ‘Kwere ka anyi si n’ala gi gafere,’ ma eze Edom juru aju. Ha zipukwara ozi nye eze Moab, ma o kwenyeghi. N’ihi ya, Izrel nogidere na Kadesh.

¹⁸ “Ozo, ha sitere n’ozara gaa gburugburu Edom na Moab, site n’akuku owowa anyanwu ala Moab, maa ulo ikwu ha n’ofe Anon. Ha abaghi n’oke ala Moab, n’ihi na Anon bu oke ala ya.

¹⁹ “Mgbe ahū, umu Izrel zigara ndi ozi ka ha jekwuru Saihon eze ndi Amorait, onye bi na Heshbon, si ya, ‘Biko, ka anyi site n’ala gi gafee ruo n’ala nke anyi.’ ²⁰ Ma eze Saihon atukwasighi Izrel obi isite n’oke ala ya gabiga. N’ihi nke a, o chikotara usuu ndi agha ya, ma ulo ikwu na Jahaz, buso umu Izrel agha.

²¹ “Mgbe ahū, ONYENWE ANYI, Chineke Izrel nyere Saihon na ndi agha ya niile n’aka

Izrel. Ha merikwara ha. Izrel nwetara ala niile nke ndi Amorait, bu ndi bi n’ala ahū. ²² Ha nwetara ala niile ahū, site n’Anon ruo Jabok, sitekwa n’ozara ruo Jōdan.

²³ “Ma ugbu a, ONYENWE ANYI, Chineke Izrel achupula ndi Amorait n’ihu ndi ya bu Izrel. Olee ikike i nwere iwere ala ahū? ²⁴ O bughi ihe chi gi, Kemosh, nyere gi ka i ga-enweta? Otu aka ahū kwa, ihe obula ONYENWE ANYI Chineke anyi nyere anyi ka anyi ga-enweta. ²⁵ I di mma karija Balak nwa Zipoa, eze Moab? O nwere mgbe o chorō Izrel okwu, maobu luso ha agha? ²⁶ O bu nari afo ato kengbe umu Izrel malitere ibi na Heshbon na Aroea, na n’ime obodo ndi ozo gbara ha gburugburu ruo n’iyi Anon. O bukwa gini mere na inaputaghi ala ndi a n’oge ndi ahū? ²⁷ Emegideghi m gi, kama o bu gi na-emejo m, site n’ibuso m agha. Ka ONYENWE ANYI, onye na-ekpe ikpe ziri ezi kpebie ikpe a taa n’etiti ndi Izrel na ndi Amōn.”

²⁸ Ma eze Amōn egeghi nti n’ozi Jefta ziri ka e zie ya.

²⁹ N’oge ahū, mmuo ONYENWE ANYI dakwasiri Jefta. Site n’ike mmuo ahū, o duuru ndi agha Izrel gafee obodo Gilead na Manase, gafeekwa Mizpa, nke di n’ime Gilead, gaa luso ndi Amōn agha. ³⁰ Jefta kwere ONYENWE ANYI nkwa si ya, “O buru na i ga-enyefe ndi Amōn n’aka m, ³¹ ihe obula sitere n’onu uzo ulo m pūta izute m mgbe m loghachiri n’onodu mmeri megide ndi Amōn, ga-abu nke ONYENWE ANYI. Aga m eji ya chuo aja nsure oku.”

³² Jefta duuru ndi agha ya gaa ibuso Amōn agha. ONYENWE ANYI nyekwara ya mmeri di ukwu. ³³ O bibiri iri obodo abuo site n’Aroea ruo nso nso Minit, ruokwa Ebel-Keramim. Otu a ka Izrel si merie ndi Amōn.

³⁴ Mgbe Jefta loghachiri n’ulo ya na Mizpa, ma lee ada ya nwanyi onye ji iti egwu na ite egwu pūta izute ya. O bu naani ya ka nna ya mutara. Ewezuga ya, nna ya amutaghi nwa nwoke maobu nwa nwanyi ozo. ³⁵ Mgbe Jefta huru ya, o dowara uwe ya, tie mkpu si, “Ewoo, nwa m nwanji! I wetarala obi m ihe mgbu, n’ihi na ekwela m ONYENWE ANYI nkwa, nke m na-aghaghi imezu.”

³⁶ O zara, “Nna m, lee, i ghaghi imezu ihe i kwere ONYENWE ANYI na nkwa. Jiri m mee ihe i kwere ONYENWE ANYI na nkwa, n’ihi na o nyela gi mmeri di ukwu n’ebe ndi Amōn, ndi iro gi no. ³⁷ Ma o di otu ihe m chorō irio gi, biko kwere ka m soro umu agboghō ibe m gaa wagharia n’ugwu ndi a, ka mu na ha kwaa akwa onwa abuo, n’ihi na agaghi m alu di.”

³⁸ Nna ya zara si ya, “E, nwa m, i nwere ike iga.” O puru gaa, jegharia, kwaakwa akwa, ya na umu agboghō ndi enyi ya, ruo mgbe onwa abuo ahū zuru. ³⁹ Mgbe onwa abuo gasiri, o laghachikwutere nna ya, onye ji ya mezuo nkwa ahū o kwere. O bu nwaagboghō na-amatabeghi nwoke.

Malite n’oge ahū ka o chorō omenaala ndi Izrel, ⁴⁰ na umu agboghō na-apu kwa afo, gaa, noo abali anō n’ihi icheta ada Jefta, onye Gilead.

12

Jefta na ndi Ifrem

¹ Mgbe ahụ, ndị Ifrem kpọkọtara ndị agha ha na Zafon zigara Jefta ozi sị ya, “Gini mere i kpoghị anyị ka anyị bịa nyere gị aka iluso ndị Amon agha? Anyị na-abịa iwere oḅu irechapu gị na ezinaulo gị.”

² Jefta zaghachiri ha sị, “Akpọrọ m unu mgbe mụ na ndị m na ndị Amon na-ese okwu dī ukwu ma unu juru ibia. Unu azọpụtaghị m site n’aka ha. ³ Mgbe m huru na unu achoghị inyere anyị aka, e tinyere m ndu m n’aka m, gabiga n’ofe nke ozo ibuso ndi Amon agha. Ma ONYENWE ANYI nyeeere m aka imeri ha. Ugbu a, n’ihi gini ka unu ji bia iluso m oḅu taa?”

⁴ Jefta kpọkọtara ndi ikom Gilead puo buso ndi Ifrem agha. Ndi Gilead tidara ha n’ala n’ihi na ndi Ifrem siri, “Ndi gbapuru agbapu site n’Ifrem na Manase ka unu bu.” ⁵ O nochiri akuku Jordan di ndi agha Ifrem n’azu, ebe ndi agha Ifrem nwere ike isi gbapu. Mgbe obula onye agha Ifrem obula gbapuru oso choo igafe osimiri ahụ, ndi agha Gilead ga-ejide ya juo ya si, “I bu onye Ifrem?” O buru na onye ahụ ekwuo na ya abughị onye Ifrem, ⁶ ha siri, “O di mma, kpo, ‘Shibole.’” O buru na onye ahụ akpo, “Shibole,” n’ihi na o kpọpụtaghị mkpuru okwu ahụ nke oma, ha na-akpuru ya gbuo ya na ngabiga mmiri Jordan. O bu onuogugu iri puku ano, na puku abuo ndi Ifrem ka e gburu mgbe ahụ.

⁷ Jefta duuru ndi Izrel afo isii. Mgbe o nwuru, e liri ya n’otu obodo Gilead.

Ibzan, Elon, na Abdon

⁸ Onye ikpeozo Izrel nwere bu Ibzan onye bi na Betlehem.* ⁹ O nwere iri umu ndi ikom ato na iri umu ndi inyam ato. O kenyere ndi ikom ikwu ozo umu ya ndi inyam. Otu a kwa, o sikwa n’ikwu ozo lutara umu ya ndi ikom iri ndi inyam ato. O kpere Izrel ikpe afo asaa. ¹⁰ Ibzan nwuru, e lie ya na Betlehem.

¹¹ Onye ozo kpere Izrel ikpe bu Elon, onye Zebulon. O kpere Izrel ikpe afo iri. ¹² Emesja, Elon nwuru, e lie ya n’Aijalon, n’ime ala Zebulon.

¹³ Onye ozo kpere Izrel ikpe bu Abdon nwa Hilel, onye Piraton. ¹⁴ O nwere iri umu ndi ikom ano na iri umu umu ato ndi na-agba iri inyinya ibu asaa. O kpere umu Izrel ikpe afo asato. ¹⁵ Mgbe ahụ, Abdon nwa Hilel nwuru, e lie ya na Piraton ala di n’Ifrem, n’obodo uguwu ndi Amalek.

13

Omumu Samsin

¹ Ndi Izrel mehiekwara ozo n’ihu ONYENWE ANYI. N’ihi nke a, ONYENWE ANYI kwenyere ka ndi Filistia merie ha. Ndi Izrel noro n’okpuru ochichi ha iri afo ano.

² N’oge ahụ, o nwere otu nwoke onye Zora aha ya bu Manoa. Nwoke a si n’agburu Dan, nwunye ya bu nwanyi aga nke mere na o mutaghị nwa. ³ Otu ubochi, mmuo ozi ONYENWE ANYI gosiri nwanyi a onwe ya, gwa ya okwu si, “O bu ezie na i bu nwanyi aga nke mere na i mutaghị nwa ma na mgbe na-adighi anya, i ga-aturu ime muta nwa. ⁴ Ma site ugbu a, gaa n’ihu, anukwala ihe onunū obula na-aba n’anya. Erikwala ihe obula ruru aru. ⁵ I ga-aturu ime, mukwaa nwa nwoke, onye aguba agaghị aba n’isi ya,* n’ihi na o ga-abu onye e kewapuru nye Chineke site n’ime akpanwa. O ga-ebute uzo n’igbaputa Izrel site n’aka ndi Filistia.”

⁶ Nwanyi ahụ gbara oso gbalaa gaa gwa di ya si ya, “Otu onye nke Chineke egosila m onwe ya. O dokwara m anya na o bu mmuo ozi Chineke, n’ihi na o di oke ebube n’ile anya. Ma ajughị m ya ebe o siri bia, o gwakwaghị m aha ya. ⁷ Kama o siri m, ‘I ga-adị ime, muta nwa nwoke. Ma ugbu a, i gaghị anu mmanya vaini maobu ihe obula na-aba n’anya, maobu rie ihe obula ruru aru, n’ihi na nwantakiri ahụ ga-abu onye e doro nsọ nye Chineke, site n’ime akpanwa ruo n’onwu ya.’”

⁸ Mgbe ahụ, Manoa kpere ekpere rifo ONYENWE ANYI arifo si, “Biko, Onyenwe anyi, ka onye nke Chineke ahụ i ziteere anyi biaghachikwa ozo, kuziere anyi otu anyi ga-esi zulite nwa nwoke a ga-amuta.”

⁹ Chineke zara ekpere ya. Mmuo ozi ahụ biakwutekwara nwunye Manoa mgbe o no n’ubi; maobu naani ya no, di ya anoghị ya. ¹⁰ Ya mere, nwanyi ahụ gbara oso gaa gwa di ya si, “Lee, nwoke ahụ biakwutere m ubochi a, abiala ozo!”

¹¹ Manoa biliri, soro nwunye ya. Mgbe o biarutere ebe nwoke ahụ no, o juru ya ajuju si, “O bu gi bu nwoke ahụ gwara nwunye m okwu n’oge gara aga?”

O zara si ya, “E, o bu m.”

* 12:8 12:8 Obodo Betlehem nke a di n’ala Zebulon, o dighi na Juda.

* 13:5 13:5 Onu 6:5; 6:2; 1Sa 1:11

¹² Manoa gwara ya okwu si, “Mgbe okwu gi mezuru, ginị bu iwu banyere ndu na onu nwa nwoke a?”

¹³ Mmụọ ozi ONYENWE ANYI zaghachiri, “Nwunye gi aghaghị imezu ihe niile m nke m gwara ya. ¹⁴ Ka o ghara iri ihe oḅula si n’osisi vainị,† maḅu nḅu mmanya oḅula maḅu ihe oḅula na-aba n’anya, maḅu rie ihe ruru aru oḅula.”

¹⁵ Manoa rjoro Mmụọ ozi ONYENWE ANYI si ya, “O ga-amasi anyi ma i nodu chere ka anyi kwadoro gi nwa ewu.”

¹⁶ Ma Mmụọ ozi ONYENWE ANYI zara ya, “A sikwari na i mee ka m noro, agaghị m eri nri gi oḅula. Ma o buru na i kwadoo aja nsure oku, were ya choro ONYENWE ANYI aja.” Ma Manoa aghotaghị na onye ahụ bu Mmụọ ozi ONYENWE ANYI.

¹⁷ Mgbe ahụ, Manoa juru Mmụọ ozi ONYENWE ANYI ahụ, si, “Biko, ginị bu aha gi, ka anyi nye gi nsopuru dijiri gi mgbe okwu gi mezuru?”

¹⁸ O zara, “N’ihi ginị kwa ka i na-aju banyere aha m?‡ O bu ihe kariri nghota.” ¹⁹ Mgbe ahụ, Manoa weere nwa ewu, ya na ufodu mkpuru oka, jiri ha choro ONYENWE ANYI aja n’elu nkume. Mgbe ahụ kwa, ONYENWE ANYI mere ihe di ebube nke ukwu mgbe Manoa na nwunye ya guzo na-ele anya: ²⁰ Mgbe ire oku ahụ sitere n’ebe ichu aja ahụ na-arigo na-aga elu, Mmụọ ozi ONYENWE ANYI wuliri elu soro ire oku ahụ rigoro gawa n’elugwe! Mgbe Manoa na nwunye ya huru ka nke a na-eme, ha kpuru ihu ha n’ala. ²¹ Mgbe Mmụọ ozi ONYENWE ANYI na-egosighi onwe ya ozo nye Manoa na nwunye ya, ka Manoa ghotara na o bu Mmụọ ozi ONYENWE ANYI ka ha huru.

²² Manoa gwara nwunye ya si, “Anyi aburu ndi nwuru anwu, n’ihi na anyi ahula Chineke!”

²³ Ma nwunye ya zara si ya, “O buru na ONYENWE ANYI choro igbu anyi, o garaghị anara aja nsure oku, na aja mkpuru oka anyi churu nye ya. Ozokwa, o garaghị egosi anyi ihe ndi a niile maḅu gwa anyi ihe ndi a.”

²⁴ Emesia, anyi ahụ muru nwa nwoke, onye ha guru Samsin. ONYENWE ANYI gozikwara nwantakiri ahụ mgbe o na-etolite. ²⁵ Mmụọ ONYENWE ANYI bidokwara na-agma ya ume n’oge niile, mgbe o no Mahane Dan, nke di n’etiti Zora na Eshtaol.

14

Olulu nwunye Samsin

¹ Samsin gbadara n’obodo Timna* ebe o huru otu nwaagboghọ onye Filistia. ² Mgbe o lotara n’ulo, o gwara nne na nna ya, “Ahuru m otu nwanyi n’ime Timna† sitere n’umu ndi inyom Filistia; ugbu a, lutara m ya na nwunye.”

³ Nne na nna ya zara ya, “O bu na o dighi nwanyi di n’etiti ndi inyom umunne gi, maḅu n’etiti ndi anyi niile? Ginị mere o ji buru n’etiti ndi Filistia a na-ebighi ugwu ka i si lutara onwe gi nwunye?”

Ma Samsin siri nna ya, “Gaa lutara m ya. N’ihi na o ziri ezi n’anya m.” ⁴ (Nne na nna ya aghotaghị na aka ONYENWE ANYI di n’olulu nwunye a Samsin choro ilu. N’ihi na ONYENWE ANYI na-achọ uzọ o ga-esi megide ndi Filistia, ndi na-achị umu Izrel n’oge ahụ.)

⁵ Samsin na nne na nna ya gwara obodo Timna maka olulu nwanyi a. Mgbe ha narute ubi vaini di obodo Timna nso, otu‡ nwa odum sitere n’ohia maputa, gboro uja na-abiakwute Samsin. ⁶ N’otu oge ahụ, Mmụọ ONYENWE ANYI biakwasiri Samsin n’ike. O jekwuuru odum ahụ, were aka ya abuo dowaa ya onu, dika a ga-asi na o bu nwa ewu. Ma Samsin agwaghị nne na nna ya ihe mere. ⁷ Ma mgbe ha biaruru Timna, Samsin na nwaagboghọ ahụ kparitara uka. Ihe banyere nwaagboghọ ahụ di Samsin ezi mma.

⁸ O laghachiri mgbe ubochi ole na ole gasiri ka o kporo ya. Ma mgbe o tughariri ka o hu ozu odum ahụ, o huru na igwe anu bizi n’ime ozu odum ahụ, na-emeputakwa mmanu anu. ⁹ O koputara mmanu anu ahụ tinye n’aka ya, malite iracha ka o naga n’uzo. Mgbe o biakwutere nne na nna ya, o nyebinyere ha ufodu, ha onwe ha rachakwara ya. Ma o gwaghị ha na o wetara ya site n’ozu odum.

¹⁰ Nna ya gara ihu nwanyi ahụ ma Samsin kpokotara umu okorobia obodo ahụ meere ha oriri dika omenaala ha si di. ¹¹ Mgbe Samsin rutere, a kpoyere ya ndi biara mmemme onogogu ha di iri ato.

¹² Mgbe ahụ, Samsin gwara ha okwu si ha, “O nwere ajuju, gwa m, gwa m, gwa m, m choro ka unu kowaara m. O buru na unu enwee ike kowaa ya, site taa ruo n’ubochi

† 13:14 13:14 Onu 6:3-4; Nkp 13:4 ‡ 13:18 13:18 Jen 32:29 * 14:1 14:1 Timna bu otu obodo n’ihe nketa ebo Dan Jos 19:43 O bu obodo ndi Filistia, tupu ndi Izrel e merie ha. † 14:2 14:2 Jen 38:13; Jos 15:10,57 ‡ 14:5 14:5 N’oge ahụ, otutu odum bi na ndida ala Palestia.

asaa nke mmemme a, aga m enye unu iri uwe mwuda ato, nyekwa unu iri uwe mwuda ato ozo akpara akpa. ¹³ O burukwanu na unu enweghi ike kowaa ya, unu ga-enye m iri uwe mwuda ato, na iri uwe mwuda ato akpara akpa.”

Ha niile kwenyere si, “O di mma. Kwuo ka anyi nu.”

¹⁴ O gwara ha si,

“The oriri si n’ime onye na-eri eri na-aputa,
ozokwa, ihe di utu si n’ime onye di ike puta.”

Mgbe ubochi ato gasiri, ha enwebeghikwa ike kowaa ya.

¹⁵ Ma n’ubochi nke ano, ha jekwuuru nwunye Samsin gwa ya okwu si, “Choo uzo rafuta di gi onu, ka o gwa gi ihe okwu a putara. Ma o bughi ya, anyi ga-akpo gi na ezinaulo nna gi oku. O bu inapu anyi ihe anyi nwere ka unu ji kpo anyi oku bia n’ebe?”

¹⁶ Mgbe ahụ nwunye Samsin buuru onwe ya tuo n’elu ahụ ya, n’ebe akwa, si, “I kporo m asi! N’ezie, i hughi m n’anya. I tuuru ndi m ilu, ma i gwaghi m osisa ya.”

O siri ya, “Lee, agwaghi m nne na nna m, o bukwa gi ka m ga akowara ya?” ¹⁷ Ma nwanyi ahụ kwagidere akwa abali asaa ha no na mmemme ahụ. N’ikpeazu, n’ubochi nke asaa, Samsin kowara ya okwu ahụ n’ihi na o nogidere na-enye ya nsogbu. Nwanyi ahụ gakwara kowara umu okorobia obodo ihe okwu ahụ putara.

¹⁸ Ma tupu anwu adaa n’ubochi nke asaa ahụ, ndi ikom obodo ahụ siri ya, “Olee ihe di utu karja mmanu ahụ?”

Gini dikwa ike karja odum?”

Ma Samsin zara si ha,

“A si na unu enyeghi nwa ehi m nsogbu,
unu agaraghi enwe ike kowaa ya.”

¹⁹ Otu mgbe ahụ kwa, Mmuo ONYENWE ANYI biakwasiri ya. O sitere n’ebe ahụ puo, gaa n’obodo Ashkelon. [§] N’ebe ahụ ka o no tigbuo iri mmadu ato, napu ha uwe ha niile, chiru ha chinye ndi ahụ kowara ya ilu ahụ. Ma site n’oke iwe, o laghachiri n’ulo nna ya. ²⁰ E duuru nwunye Samsin dunye enyi Samsin ka ha abuo buru di na nwunye.

15

Samsin egbuo ndi Filistia

¹ Mgbe oge nta gasiri, n’oge owuwe ihe ubi, mgbe a na-agho oka, Samsin weere nwa ewu* nta, gaa ileta nwunye ya. O gwara nna nwunye ya si, “Ana m aga n’onuulo nwunye m.” Ma nna nwunye ya ekweghi ka o banye.

² Nna ya siri, “O doro m anya na i kporo nwa m nwanyi asi, o bu n’ihi nke a ka m jiri kenye ya enyi gi nwoke ka o buru nwunye ya. Nwanna ya nwanyi nke nta, o maghi mma karja ya? Kporo ya ka o nochie anya ya.”

³ Samsin siri ha, “N’oge a, o ziri m ezi i bokwara obo n’ebe ndi Filistia no.” Aghaghi m imesi ha ike. ⁴ Ya mere, Samsin puru gaa jide nari nkita ohia ato, wetakwa owa ufodu. O kekotara odudu ha abuo abuo. O kenyere owa n’agbata otu nkita ohia na ibe ya. ⁵ Emesja, o munyere oku n’owa ahụ niile. O mekwara ka nkita ohia ndi ahụ dokpuru owa a munyere oku baa n’ubi oka ndi Filistia, si otu a rechapu oka niile guzoro eguzo n’ubi, na ubi vaini niile, ha na osisi oliv niile oku.

⁶ Mgbe ndi Filistia choputara ihe mere, ha juru si, “Onye mere ihe di otu a?” A gwara ha, “O bu Samsin ogo onye Timna, n’ihi na a kponyere enyi ya nwunye ya.”

N’ihi nke a, ndi Filistia niile zukotara kpoputa nwaagboghohu ahụ na nna ya kpo ha oku. ⁷ Ma Samsin gwara ha okwu si, “Ebe o bu na unu mere ihe di otu a, agaghi akwusi tutu m boru obo ihe ojoo unu mere.” ⁸ Ya mere, o pukwuru ha ozo, site n’oke iwe, gbuo otutu mmadu n’ime ha. Mgbe nke a gasiri, o gara biri n’ime otu ogba nkume nke Etam.

⁹ Ndi Filistia gara maa ulo ikwu ha n’ala Juda, gbasaa n’ala ahụ ruo obodo Lehi. ¹⁰ Ndi Juda juru ajuju si ha; “O bu gini mere unu ji bia n’ebe a ibuso anyi agha?”

Ha zara si, “Anyi na-achọ ijide Samsin, ka anyi megwara ya ihe ojoo o mere anyi.”

¹¹ N’ihi nke a, ndi Juda zipuru puku ndi agha ka ha gaa jide Samsin n’ogba nkume ahụ nke Etam. Ndi a bjara juo Samsin ajuju si ya, “Gini bu ihe a i mere anyi? O bu na i maghi na ndi Filistia na-achị obodo anyi?”†

§ **14:19** 14:19 Ashkelon bu otu obodo n’ala Palestina. * **15:1** 15:1 Mgbe nwoke luru nwanyi, o buru na nna nwanyi di otu a na naraghi ego isi aku, o bu onyinye nwa ewu nta ka o ga-ewegara nwunye ya ahụ, mgbe obula o gara ihu ya. Nwanyi ahụ ga-ebikwa n’ulo nna ya, n’ihi na nna ya a naghi ego aku n’isi ya. Ma mgbe obula di nwanyi ahụ ga-abia, o ga-ewetara ogo ya otutu onyinye. Nwa ewu nta bu onyinye onye obula na-enye n’oge ahụ. Jen 38:17 † **15:11** 15:11 Lev 26:25; Dit 28:43; Nkp 13:1; 14:4; Abụ 106:40-42

Samsin zara sị ha, “The m mere bụ imegwata ha ihe ha mere m.”

¹² Ha siri ya, “Anyị abịala ka anyị kee gi agbụ, ọkpuru gi, nye n’aka ndị Filistia.”

Samsin siri ha, “Nụorọny m iyi na unu agaghị eji aka unu gbuo m.”

¹³ Ha zara sị ya, “Anyị agaghị egbu gi kama anyị ga-eke gi agbụ.” Ya mere, ha kere ya agbụ, duru ya jekwuru ndị Filistia. ¹⁴ Mgbe ọ na-abjara Lehi, ndị Filistia tiri mkpu, bja izute ya. Mmụọ ONYENWE ANYỊ bjakwasiri Samsin n’ebe ọ di ukwu. Nke a mere ka eriri ahụ e kere ya n’aka diri ka eriri ogho flakisi erere oku, sitekwa n’aka ya dapusia. ¹⁵ Mgbe ahụ Samsin lere anya gburugburu, hụ ọkpukpu agba inyinya ibu nke ọgboro n’ala n’ebe ahụ. Ọ tụtulitere ya, were ya tigbuo puku ndị agha Filistia.

¹⁶ Mgbe ahụ, Samsin kwuru sị,
“E ji m agba inyinya ibu
mee ka ha di ka inyinya ibu.

E ji m agba inyinya ibu
tigbuo puku ndị ikom.”

¹⁷ Mgbe o kwuchara ihe ndị a, o tufuru ọkpukpu agba inyinya ibu ahụ, a kpokwara ebe ahụ Ramat Lehi.

¹⁸ N’oge a, akpiri kporo Samsin nkụ nke ukwu, n’ihi ya, ọ kpokuru ONYENWE ANYỊ n’ekpere sị, “Lee, i nyela ohu gi mmeri a di ukwu! Ma ugbo a, i ga-ekwe ka m nwuo n’ihi akpiri ikpo nku, si otu a daba n’aka ndị a na-ebighi ugwu?” ¹⁹ Chineke gbawara olulu ahụ nke di n’ime Lehi, mee ka mmiri si na ya nuputa. Mgbe Samsin nuru mmiri ahụ, ike ya loghachiri, mmụọ ya biaghachikwara. Ya mere, a kporo isi iyi ahụ En-Hakkore. Mmiri ala ahụ ka dikwa na Lehi n’ebe ahụ ruo taa.

²⁰ Ya mere, Samsin kpere umu Izrel ikpe iri afọ abuo n’oge ndị Filistia.

16

Samsin na Delaia

¹ Otu ubochi, Samsin gara n’otu obodo ndị Filistia a na-akpo Gaza, soro otu nwanyi akwuna bi n’ebe ahụ hie ura abali. ² A gwara ndị Gaza sị, “Samsin no n’obodo a.” N’ihi ya, ha gbara ebe ahụ gburugburu ma nodu na-eche n’onye uzọ ama obodo ahụ abali niile. Ọ dighi ihe ha mere n’abali ahụ n’ihi na ha zubere sị, “Mgbe chi boro, anyi ga-egbu ya.”

³ Ma Samsin dinara n’ulo nwanyi akwuna ahụ ruo n’etiti abali ahụ. Mgbe ọ putara, ọ gara ruo n’onye uzọ obodo ahụ, foro ibo onye uzọ obodo ahụ, ya na ibo ya abuo, bukwasi ya n’ubu ya, buru ha gaa n’elu ugwu chere obodo Hebron ihu.

⁴ Ọ dighi anya, Samsin huru otu nwaagboghọ, onye ọ huru n’anya. Aha nwaagboghọ a bu Delaia, onye si n’obodo di na Ndagwurugwu Sorek. ⁵ Ndị eze ndị Filistia,* bjakwutere Delaia rifo ya sị, “Gbalja lee ma i ga-enwe ike choputa ebe ike Samsin si abia, ka anyi nwee ike imata uzọ anyi ga-esi jide ya, kee ya agbụ. Ọ buru na i meere anyi nke a, anyi na-ekwe nkwa na onye obula n’ime anyi ga-enye gi puku shekel na nari shekel olaocha.”†

⁶ N’ihi nke a, Delaia gwara Samsin okwu sị ya, “Gwa m ebe ike gi si abia. Gwakwa m otu mmadu puru isi kee gi agbụ, merie gi.”

⁷ Mgbe ahụ, Samsin zara sị ya, “Ọ buru na mmadu e jiri akwara eriri asaa di oheru, ndi a na-amikpoghi amikpo kee m, m ga-abukwa onye na-adighi ike dika mmadu obula ozọ.”

⁸ Ngwangwa, ndiisi ndi Filistia wetara ya eriri asaa di oheru ndi a na-amibeghi n’anwu, o weere ha kee Samsin. ⁹ Ma o mere ka ufodu ndi ikom Filistia zoo onwe ha n’otu akuku ulo ya. O tiri mkpu sị, “Samsin, lee, ndi Filistia abjala ijide gi!” Otu mgbe ahụ kwa, Samsin biliri dobisie eriri ahụ dika ọ bu eriri e ji ogho mee nke bira oku nso. Ya mere, a choputaghị ebe ike Samsin si abia.

¹⁰ Emesja, Delaia gwara Samsin sị ya, “Lee, i kwaala m emo, ghaara m ugha. Biko, gwa m uzọ a ga-esi kee gi agbụ.”

¹¹ Samsin zara sị ya, “Lee, ọ buru na e jiri udọ oheru nke a na-ejibeghi kee ihe mgbe obula, kee m, aga m adikwa dika ndi ozọ.”

¹² Ya mere, Delaia chikotara udọ oheru jiri ya kee ya nke oma. Ma ufodu ndi ikom Filistia zokwara onwe ha n’ime ime ulo ahụ. Ozokwa, Delaia tiri mkpu sị, “Samsin, lee, ndi Filistia abjala ijide gi.” Ma Samsin biliri dobisie eriri ahụ e ji kee ya ka a ga-asị na ọ bu ogho ka e ji mee ha.

* **16:5** 16:5 Filistia bu ala nwere obodo ise n’ime ya, nke ndi eze ise na-achi. Jos 13:3 † **16:5** 16:5 A chikota ego niile e kweere na nkwa inye n’ihi ijide Samsin, ọ bu onye ego a na-akwu n’isi nari onu na iri asaa na ise.

¹³ Mgbe ahụ, Delaịla gwara ya sị, “Lee, ị na-eme ka abụ m onye nzuzu, ghaara m ugh. Gwa m eziokwu, otu a ga-esi kee gi agbụ.”

Samsin zara sị ya, “Lee, e kewara agiri isi di m n’isi ụzọ asaa, i were ụzọ nkekọta asaa e kekọtara agiri isi m, kpanyekọtaa ha n’ihe i ji ekwe akwa, were ntu osisi i ji akpachi akwa kpachie ya, mgbe ahụ, aga m adikwa ka ndi ozo.” Mgbe Samsin rahuru ura, Delaịla weere agiri isi Samsin kpanyekọtaa ya n’ihe o ji ekwe akwa. ¹⁴ O jikwa ntu osisi o ji akpachi akwa, kpachikotasie agiri isi Samsin ike.

Ozo, Delaịla sirị ya, “Samsin, ndi Filistia abjala ijide gi.” Ma Samsin bilitere n’ike fokoro ntu osisi ahụ, na ihe eji akpa akwa, na akwa akpara akpa.

¹⁵ Mgbe ahụ, Delaịla gwara ya okwu sị, “Olee ka i si kwuo na i huru m n’anya, ebe o bu na i nweghi ike igwa m ihe di gi n’obi? Lee, ugbo ato ndi a, i mere m ka m dika onye nzuzu, ma i gwabeghi m ebe ike gi di ruo ugbu a.” ¹⁶ Delaịla sikwara otu a nyegide Samsin nsogbu tutu ruo mgbe Samsin na-enweghikwa ike inagide nsogbu ya.

¹⁷ Ya mere, o gwara ya ihe niile, “O dibeghi mgbe aguba obula gara n’elu isi m, n’ihi na abụ m onye Nazirait, onye e doro nso nye Chineke ka m bu, site n’afọ nne m. O burukwa na a kpuchapu agiri isi m, mgbe ahụ, ike niile di m n’ahụ ga-apu. Mgbe ahụ, aga m adikwa ka ndi ozo.”

¹⁸ Mgbe Delaịla matara na o gwala ya ihe niile, o ziri ozi kpo ndiisi ndi Filistia ahụ, sị, “Bjaghachinu otu ugbu a, n’ihi na o gwara m ihe niile.” Ya mere, ndiisi ndi Filistia loghachiri jiri ego olaedo ahụ n’aka ha. ¹⁹ Ma Delaịla mere ka o dinaa n’apata ukwu ya rahụ ura. Mgbe ahụ, o kpobatarara nwoke na-akpucha isi, ka o kpuchapu agiri isi niile di Samsin n’isi, si otu a mee ka ike ghara idikwa ya. Ike ya hapuru ya.

²⁰ O tiri mkpu sị, “Samsin, lee, ndi Filistia abjala ijide gi.”

Ma mgbe Samsin bilitere site n’ura, o chere n’obi ya, “Aga m apu ka m si mee na mbu megharia aru ma nwere onwe m.” Ma o maghi na ONYENWE ANYI ahapula ya.

²¹ Ndi Filistia jidere ya, ghuru ya anya ya abuo, duru ya gbadata Gaza. N’ebe ahụ, ha jiri udọ bronze kee ya agbu, nye ya oru inyaghari igwe na-akwo oka n’ulo mkporo ha tinyere ya. ²² Mgbe na-adighi anya, agiri isi ya malitekwaro ito ozo.

Onwu Samsin

²³ Ugbu a, ndiisi ndi Filistia niile zokotara ichuru chi ha bu Dagon,[‡] aja di ukwu, na injuri onu, na-asị, “Chi anyi enyela Samsin bu onye iro anyi n’aka anyi.”

²⁴ Mgbe ndi mmadu huru ya, ha toro chi ha sị,
“Chi anyi enyela onye iro anyi
n’aka anyi,

onye mere ka ala anyi togboro n’efu
gbukwaa otutu ndi anyi.”

²⁵ Mgbe ha ka no n’obi uto, ha tiri mkpu sị, “Duputara anyi Samsin, ka o kpaa anyi ochi.” Ya mere, e duputara Samsin site n’ulo mkporo ka o meere ha ihe egwuregwu.

Ha mere ka o guzo n’etiti ebe ogidi e ji wuo ulo ahụ di. ²⁶ Mgbe ahụ, Samsin sirị onye na-eji ya n’aka sị, “Debe m n’ebe m ga-emetu ogidi ndi ulo a na-eguzo na ha aka, ka m nwe ike dabere na ha.” ²⁷ N’oge a, mmadu ejuputala n’ime ulo ahụ, nwoke na nwanyi; ndiisi ochichi ndi Filistia nokwa n’ebe ahụ. Ndi ozo onuogugu ha ruru puku ato, nwoke na nwanyi, no n’elu ulo ahụ na-ele Samsin, ebe o na-emere ha ihe ochi. ²⁸ Mgbe ahụ, Samsin kpere ekpere ripo ONYENWE ANYI ariripo sị, “O! Onyenwe m ONYENWE ANYI, biko cheta m naanị otu ugbu a. Biko, Chineke, nye m ike n’otu ohere a m nwere, ka m nwee ike iboro obọ n’ahụ ndi Filistia n’ihi, o buladi, mkpuru anya m abuo.” ²⁹ Mgbe ahụ, Samsin jidesiri ogidi abuo di n’etiti ulo ahụ aka ike, aka nri ya n’otu, aka ekpe ya na nke ozo. ³⁰ Samsin kpere ekpere sị, “Ka m soro ndi Filistia nwuo!” O ji ike ya niile nuo ogidi ahụ aka. Otu mgbe ahụ kwa, ulo arusi ahụ dara, dakwasị ndiisi ochichi Filistia ndi ahụ, na ndi niile no n’ime ulo ahụ. Ya mere, ndi niile so Samsin nwuo n’oge ahụ di otutu karịa ndi Samsin gburu mgbe o di ndu.

³¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, umunna ndi ikom Samsin, na ndi ezinaulo nna ya bjara n’ebe ahụ, buru ozu ya. Ha liri ya n’agbata Zora na Eshtaol, ebe e liri nna ya Manoa. Samsin kpere umu Izrel ikpe iri afọ abuo.

17

Arusi Maika

[‡] 16:23 Dagon bu chi ahija ndu nye ndi Filistia. Ogidi oiyi ya bu okara mmadu na okara azu. N’asusu ndi Hibiru, Dagon putara mkpuru oka, ebe mkpuru okwu a Dag putara azu.

¹ E nwere otu nwoke si n'ala ugwu ugwu Ifrem, aha ya bu Maika. ² Otu ubochi, Maika gwara nne ya okwu si ya, "I chetara puku na nari ego olaocha shekel ndi ahụ funariri gi, nke i ji n'ih i ya buo onye zuru ya onu n'oge gara aga? Eji m olaocha ahụ. O bu m weere ya."

Nne ya sirị, "Ka ONYENWE ANYI gozie gi nwa m!"

³ Mgbe o nyeghachiri nne ya puku na nari ego olaocha shekel ahụ, nne ya gwara ya si, "Ana m edo olaocha ndi a nso nye ONYENWE ANYI n'ih i nwa m nwoke maka iji ya mee oyiyi a pir i api na arusi a kpuru akpu. Aga m emesia nyeghachi gi ya."

⁴ Ya mere, o nyeghachiri nne ya olaocha ahụ, Nne ya weere nari ego olaocha shekel abuo wegara okpu uzu olaocha, onye jiri ya mee oyiyi a pir i api na ihe a kpuru akpu. E tinyere ha n'ulo Maika.

⁵ Nwoke ahụ bu Maika nwere ulo arusi, o mere efod na arusi ezinaulo* di iche iche, mee otu n'ime umu ya ndi ikom ka o buru onye nchaja ya. ⁶ N'ubochi ndi a, Izrel enweghi eze na-achi ha. N'ih i nke a, onye obula na-eme ihe obula o chor o, na ihe obula di ya mma n'anya.

⁷ Otu nwokorobia onye Livayi, sitere n'obodo Betlehem nke di na Juda, bu onye binyere ndi agburu Juda, ⁸ hapuru obodo ahụ, bu Betlehem Juda icho onodu n'ebe ozo. Mgbe o na-aga, o bjaruru n'ulo Maika n'ala ugwu ugwu Ifrem.

⁹ Maika juru ya, "Ebee ka i si bja?"

O sir i "Abu m onye Livayi si Betlehem di na Juda. Ana m achoro onwe m ebe m ga-an o."

¹⁰ Mgbe ahụ, Maika sir i ya, "Soro biri n'ulo m, ghokwara m nna na onye nchaja, aga m akwu gi mkpuru ego olaocha shekel iri kwa afo, nyekwa gi uwe, na ihe oriri." ¹¹ Ya mere, onye Livayi ahụ kwere n'ih e o gwara ya, nwokorobia ahụ sooro ya biri ka otu n'ime umu ya ndi ikom. ¹² Mgbe ahụ, Maika nyere onye Livayi ahụ oru, nwokorobia ahụ ghoro ya onye nchaja, birikwa n'ulo ya. ¹³ Mgbe ahụ, Maika kwuru, "Ugbu a, amaara m na ONYENWE ANYI ga-agozi m nke ukwu, n'ih i na onye Livayi a aghola onye nchaja m."

18

Ebo Dan ebiri na Laish

¹ N'oge ahụ kwa, umu Izrel enweghi eze obula na-achi ha.

Ebo Dan na-achokwara onwe ha ebe obibi nke ga-abu ala nke aka ha, n'ih i na ruo ugbu a, ha enwebeghi ike chupu ndi bi n'ala ahụ e kenyere ha dika ihe nketa nke ha. ² N'ih i nke a, ebo Dan sitere n'ikwu ise di n'ebo ha hoputa mmadu ise. Ndi a bu dimkpa, na dike n'agha, burukwa ndi si n'obodo Zora na Eshtaol. Ha zipuru mmadu ise ndi a ka ha gaa nyochaa ala ahụ ha na-acho ibi n'ime ya.

Mgbe ndi ahụ jeruru obodo ugwu ugwu Ifrem, ha gara nodu odu abali n'ulo Maika. ³ Mgbe ha no soro ulo Maika, ha nuru asusu nwokorobia onye Livayi ahụ bu onye nchaja. Ha kpoputara ya n'otu akuku juo ya ajuju si, "Onye kpotara gi ebe a? Gini ka i na-eme n'ebe a? Gini mere i ji bja n'ebe a?"

⁴ Nwokorobia ahụ kwara ha ihe Maika meere ya. O gwara ha, "O nyere m oru, abukwa m onye nchaja ya."

⁵ Ha sir i ya, "O di mma! Biko, juta Chineke ase, choputa ma ije anyi a o ga-gakwa nke oma."

⁶ Onye nchaja ahụ zara si ha, "Gaa n'udo. Ije unu nwere ngozi ONYENWE ANYI."

⁷ Ya mere, ndi ikom ise ndi ahụ biliri ije bjaruo n'obodo Laish, ebe ha huru na ndi ahụ na-ebi n'udo, na-enweghi nsogbu obula. Ha dika ndi obodo Saidon, ndi onwe ha juru afo, ndi na-adighi atụ anya ihe egwu obula. Ha bu ndi bara uba, ebe o dighi ihe obula kor o uko n'ala ahụ. Ozo, ha bi n'ebe di anya site n'obodo ndi Saidon. O dikwaghi ihe ha na mmadu obula nwekoro.

⁸ Mgbe ndi nnyocha ahụ laghachiri n'obodo Zora na Eshtaol, ndi ebo Dan ibe ha juru ha, si, "Unu si ana jee? Gini ka unu choputara?"

⁹ Ha zara si, "Bjanu, ka anyi gaa buso ha agha. Anyi ahula ala ahụ, o dikwa mma nke ukwu. Gini ka unu na-agbara nkiti? Unu egbula oge iba n'ebe ahụ nweta ya. ¹⁰ Mgbe unu ruru ebe ahụ, unu ga-ahụ ndi na-adighi atụ anya ihe egwu obula, na ala sara mbara nke Chineke na-etinye unu n'aka. Ala nke ihe obula na-adighi ak o n'ime ya."

¹¹ Ya mere, nari ndi agha isii ndi si n'ebo Dan biliri gaa ibuso obodo ahụ agha. Ha sikwa Zora na Eshtaol puo. ¹² Mgbe ha na-aga, ha rutere Kariat Jearim, nke di na Juda, maa ulo ikwu ha n'ebe ahụ. O bu ya mere e ji akpo ebe ahụ di n'akuku odida anyanwu

* 17:5 17:5 Maobu, terafim

Kiriat Jearim Mahane Dan ruo taa. ¹³ Emesja, ha puru n'ala ugwu ugwu Ifrem, bjarute n'ulo Maika.

¹⁴ Mmadu ise ndi ahụ gara nnyochaputa ala (ya bu ala Laish) ahụ gwara umunna ha si, "Unu maara na n'ime otu ulo ndi a na e nwere efod, n'ufodu arusi ezinaulo ndi di iche iche, na oyiya a kpuru akpu nke eji ala wuo? Ugwu a, maranu ihe unu ga-eme." ¹⁵ Ya mere, ha gara n'ebe ahụ, banye n'ulo nwokorobia Livayi ahụ, ebe o bi n'ulo Maika, juo ya maka odimma ya. ¹⁶ Nari ndi ikom Dan, ndi jikere ibu agha, guzo n'onu uzo ama. ¹⁷ Mgbe ahụ, ndi nnyocha ise ahụ banyere n'ime ulo ahụ buru arusi ala ahụ, na efod ahụ, na arusi ezinaulo ndi ahụ, ma onye nchujaja ahụ na nari ndi agha isii ndi ji ngwa agha guzo n'onu uzo ama.

¹⁸ Mgbe ndi ikom ahụ banyere n'ulo Maika buru arusi ala ahụ, efod ahụ na arusi ezinaulo ndi ozo ahụ, onye nchujaja ahụ siri ha, "Gini ka unu na-eme?"

¹⁹ Ha zara si ya, "Mechie onu gi! Ekwukwala okwu obula. Soro anyi bja buru nna anyi na onye nchujaja anyi. O ga-abara gi uru karja ibu onye nchujaja nye otu ebo na otu agburu n'Izrel, karja ibu onye nchujaja nke naani otu nwoke n'ime ezinaulo ya." ²⁰ Mgbe ahụ, obi toro nwokorobia onye nchujaja ahụ uto isoro ha gaa. O buuru efod ahụ, arusi ezinaulo ndi ozo ahụ na oyiya ahụ a piri api soro ndi ahụ gawa. ²¹ Ha malitekwarara ije ha, umuntakiri ha, na igwe anu ulo ha, na ngwongwo ha ka ha tinyere n'ihu ha.

²² Mgbe ha gamituru nke nta site n'ulo Maika, ndi ikom ndi bi nso ulo Maika kpokotara onwe ha chuso ndi Dan, gafee ha. ²³ Maika na ndi so ya na-etikwa mkpu na-akpoku ha si ha kwusi ije ha. Ma ndi ebo Dan juru Maika ajuju si ya, "Gini na-eme gi jji kpoputa ndi gi ka ha bja luso anyi agha?"

²⁴ O zaghachiri, "Unu chiri chi ndi m mere, kporo onye nchujaja m puo. Gini ozo ka m nwekwara? Olee otu unu siaju, 'Gini na-eme gi?'"

²⁵ Ndi ikom Dan zara si ya, "Lezie anya kpachara anya banyere udi okwu i na-ekwu. N'hi na i kwuo udi okwu a gaa n'ihu, ufodu ndi ikom isi na-anu oku ga-abia luso gi agha gbuo gi na ndi ezinaulo gi." ²⁶ Ya mere, ndi ebo Dan gbara ya nkiti na-aga ebe ha na-aga. Mgbe Maika huru na ha di otutu karja ya, o hapuru ha, tugharja laghachi n'ulo ya.

²⁷ Umu Dan chiri arusi ahụ niile Maika mere, durukwa onye nchujaja ya gawa n'obodo Laish, obodo no n'udo, nke na-adighi atụ anya ihe egwu obula. Ha busoro ndi obodo ahụ agha, suo obodo ahụ oku. ²⁸ O dighi onye obula nwere ike bja inyere ndi obodo ahụ aka n'hi ha bi n'ebe di anya site n'obodo Saidon. O nwekwaghị obodo obula ha na ha na-emekorita. Obodo a di na ndagwurugwu di nso na Bet-Rehob.

Emesja, ndi ebo Dan wughachiri obodo ahụ ozo, biri n'ime ya. ²⁹ O bu nke a mere e ji kporo aha obodo ahụ Dan, nke bu aha nna ha ochie, onye bu nwa Izrel. Ma tupu ebo Dan ebibia ya, aha obodo a n'oge gara aga bu Laish. ³⁰ N'ebe ahụ ndi Dan guzobeere onwe ha arusi, Jonatan, nwa Geshom, nwa Mosis, na umu ya ndi ikom niile ghoro ndi nchujaja nye ebo Dan ruo n'oge a dotara ala ahụ n'agha. ³¹ * Ndi ebo Dan nogidere na-efe arusi ndi ahụ Maika mere oge ahụ niile ulo nzute Chineke di na Shailo.

19

Onye Livayi na iko ya nwanyi

¹ N'oge a, Izrel enweghi eze na-achi ha.

N'oge ahụ kwa, o di otu nwoke, onye Livayi bi n'ebe di anya n'ala ugwu ugwu Ifrem. Nwoke a gara Bethlehem, n'ime Juda, kporo otu nwaagboghọ ka o buru iko ya nwanyi.

² Ma iko ya nwanyi ahụ kwara iko megide ya. O hapuru ya laghachi n'ezinaulo nne na nna ya na Bethlehem, Juda. O noro onwa anọ n'ebe ahụ. ³ Nwoke ahụ kpebiri iga n'ulo nna nwaagboghọ ahụ iri ya ka o loghachi. O kporo otu n'ime ndi ohu ya, duru inyinya ibu abuo. Mgbe nwoke ahụ bjaruru n'ulo ahụ, iko ya nwanyi kpoatarara ya n'ulo nna ya. Mgbe nna nwaagboghọ ahụ huru ya, o jiri onu kelee ya ekele. ⁴ Nna nwanyi ahụ rioro ya ka o nyere ha ufodu oge. N'hi nke a, o nyereere ha ubochi atọ. Ha niile noro onodu obi uto abali atọ ahụ niile, rie nuokwa.

⁵ N'ubochi nke anọ, nwoke ahụ na iko ya jikeere n'isi ututu ilaghachi. Ma nna nwanyi ahụ rioro ha si ha, "Jirinu ihe oriri gbaanụ onwe unu ume. Emesja unu nwere ike ilawa." ⁶ Ya mere, ha abuo nduru ala rie ihe, nuokwa ihe onu. Mgbe e mesiri, nna nwaagboghọ ahụ siri ha, "Biko, ndunu rahụ ụra n'abal taa, meekwanu onwe unu obi uto." ⁷ Ma mgbe nwoke ahụ biliri ka o laa, nna nwaagboghọ ahụ, nogidere ya, nke a mere ka o kwenye ino ruo echi ya. ⁸ N'isi ututu ubochi nke ise, ha bilikwara ngwangwa

* 18:31 18:31 Dit 12:1-32; Jos 18:1,8; Nkp 18:18; 21:12

jikere ihapu ma ilaghachi. Ozokwa, nna nwaagboghọ ahụ riokwara ha si ha, “Biko, nógidenụ n’ututu taa, ma n’oge ehihie unu nwere ike laa.” N’ihi nke a, ha nógidekwara rie, n’ụọ.

⁹ Mgbe nwoke ahụ na iko ya nwanyị, na ohu ya, jikeere ihapu, nna nwaagboghọ ahụ riokwara ha si ha, “Biko, lee chi ebidola iji ugbu a, abali adikwala nso. Biko, nógide n’ulo m naani abali taa. Anyi ga-emekwa onwe anyi obi utu abali taa niile. Ma unu ga-amalite ije unu n’isi ututu echi. Mgbe ahụ, unu ga-ala n’udo.” ¹⁰ Ma nwoke ahụ ekweghi ino onodu abali ozo, o hapuru gawa n’uzo ije Jebus (ya bu Jerusalem), ya na inyinya ibu ya abuo akwadoro maka njem nakwa iko ya nwanyị.

¹¹ Ha rutere ebe ahụ oge chi na-akwado iji. Ohu ya sirị nna ya ukwu, “Bia, ka anyi kwusi n’obodo ndi Jebus a, no onodu abali.”

¹² Ma nna ya ukwu zaghachiri, “Mba! Anyi agaghi aba n’obodo ndi na abughi umu Izrel. Anyi ga-ga n’ihu ruo Gibeaa.” ¹³ O kwukwara si, “Bia ka anyi gbalia iru Gibeaa maobu Rema, no onodu abali n’otu n’ime ebe ndi a.” ¹⁴ Ya mere, ha gara n’ihu n’ije ha. Anwu dara dikwa ha na-eru Gibeaa di na Benjamin. ¹⁵ N’ebe ahụ ka ha kwusiri ino onodu abali. Ha gara noro na mbara ama obodo ahụ, ma o nweghi onye obula kpobatarara ha ka ha rahụ ura n’ulo ya.

¹⁶ N’anyasi ahụ, otu agadi nwoke zutere ha ka o si iru oru n’ubi na-aloghachi, onye si n’obodo ugwu ugwu Ifrem, ma o bi ka onye obia na Gibeaa (ndi bi n’ebe a bu ndi Benjamin). ¹⁷ Mgbe agadi nwoke a huru ndi ije ahụ na mbara ama obodo ahụ, o juru ha ajuru si, “Ebee ka unu si bia? Ebee ka unu na-aga?”

¹⁸ Nwoke ahụ zara si ya, “Anyi si Betlehem di na Juda na-aloghachi n’ulo anyi di n’ebe di anya n’ala ugwu ugwu Ifrem. Esi m ebe ahụ gaa Betlehem di na Juda, ma ugbu a, ana m aga n’ulo ONYENWE ANYI. O nweghi onye kpobatarara anyi n’ulo ya. ¹⁹ Anyi nwere ihe oriri nke inyinya ibu anyi ga-eri, achicha na mmanya nke anyi bu ndi ohu gi ga-eri, ya bu, mu onwe m na ohu gi nwanyị na nwokorobia so anyi. Anyi achoghi ihe obula n’aka onye obula.”

²⁰ Agadi nwoke ahụ sirị ha, “Batana n’ulo m dikwa ndi obia nke m. Ka m nye unu ihe niile bu mkpa unu. Naani unu anola onodu abali n’ama.” ²¹ N’ihi nke a, o kpobatarara ha n’ulo ya. O duuru inyinya ibu ha, nye ha ihe oriri. Emesia, ha sara ukwu* ha mmiri, nodu ala rie ma n’okwa.

²² Ma mgbe ha risiri nri, noro na-ezu ike, na-akporita uka, na mberede, ndi ikom ufodu sitere n’obodo ahụ, ndi jogburu onwe ha n’omume gbara ulo ahụ gburugburu. Ha malitekwarara iti aka n’uzo ahụ na iti mkpu na-akpoku agadi nwoke ahụ, si ya, “Kpoptara onye obia ahụ no n’ime ulo gi ka anyi mara ya.”

²³ Agadi nwoke ahụ bu onyenwe ulo ahụ pukwuuru ha n’ezi, si ha, “Biko umunna m, unu emela ihe ojoo di otu a. Nwoke a no n’ulo m dikwa obia. Unu emela ihe ihere di otu a. ²⁴ Ka m kpoptara unu nwa m nwanyị na-amaghi nwoke, na iko nwanyị nwoke a ka unu jiri ha mee ihe obula unu chorọ ma hapunu nwoke a. Unu emela ihe ihere di otu a.”

²⁵ Ma ndi ikom ahụ egeghi ya nti. Ya mere, nwoke ahụ kpoptara iko ya nwanyị zipuru ha ya n’ezi. Ha niile n’otu na otu, dinakwuru nwanyị ahụ abali ahụ niile. Mgbe chi na-achọ ibo, ha hapuru ya ka o laa. ²⁶ N’isi ututu, nwanyị ahụ biliri laghachi azu n’ulo ahụ iko ya nwoke no. Ma o dara n’ala n’ihu onu uzo ulo ahụ togboro n’ebe ahụ tutu chi abozie.

²⁷ Mgbe nwoke ahụ biliri n’ututu, meghee uzo ka o malite ije ya, o huru iko ya nwanyị ahụ ka o togbo n’onu uzo ahụ. Aka ya abuo dikwa n’onu uzo mbata ulo ahụ. ²⁸ Nwoke ahụ kpokuru ya si ya, “Ngwa, bilie ka anyi laa.” Ma nwaagboghọ ahụ ekwughi okwu obula. Nwoke ahụ buliri ya, tukwasị ya n’elu inyinya ibu ya, buru ya laa n’obodo nke aka ya.

²⁹ Mgbe o bjaruru obodo ya, o banyere n’ulo ya weputa mma jiri ya bowaa ozu iko ya nwanyị ahụ uzo iri na abuo. O zigaara ebo iri na abuo niile di n’Izrel otu uzo, otu uzo. ³⁰ N’ihi nke a, Onye obula huru ihe ojoo a kwuru si, “O nwebeghi onye obula mere udi ajo omume di otu a kemgbe umu Izrel si n’obodo Ijpt puta. Chee echiche banyere ihe a. Tulee ya ma gwa anyi ihe anyi ga-eme?”

20

Ndi Izrel ebuso ebo Benjamin agha

* **19:21** 19:21 Isacha ukwu bu omenaala i ji gosi na-anabatara mmadu mgbe o batara n’ulo. Mmemme a bu ihe a na-eme ebe ndi mmadu na-eji ukwu aga ogologo uzo, n’ala ebe uzuzu juputara. Jen 18:4; Jon 13:5

¹ Mgbe ahụ, ndị Izrel niile ndị si n'ala Dan ruo Bíasheba, tinyere ndị si n'ala Gilead, pú tara díka otu mmadụ, b́ja zukuọ n'ihu ONYENWE ANYI na Mizpa. ² Ndi ndu ebo Izrel niile weere onodu na nzuko nke ndi Chineke, onuogugu ha bu nari puku ndi agha anọ, ndi na-ebu mma agha. ³ Mgbe na-adighi anya, nzuko umu Izrel niile na Mizpa ruu umu Benjamin nti. Mgbe ahụ, ndiisi Izrel niile kpọrọ nwoke ahụ e gburu iko ya nwanyi si ya, "Kọrọ anyi otu ihe ojọ a si mee."

⁴ Ya mere, onye Livayi ahụ, di nwanyi ahụ e gburu kwuru si, "Mụ na iko m nwanyi bjaruru obodo Gibeá, obodo nta ndi Benjamin, kwusi n'ebe ahụ ino onodu abali. ⁵ N'oge abali, ndi ikom Gibeá b́jara gba ulo anyi no n'ime ya gburugburu. Nzube ha bu igbu m. Ma ha jidere iko m nwanyi, dinakwuru ya n'ike, tutu ruo mgbe o nwuru. ⁶ N'ihí ya, abwasiri m ahụ iko m nwanyi uzọ iri na abuo, zisa ya n'akuku niile nke ihe nketa ndi Izrel niile n'ihí na ndi ikom Gibeá ndi ahụ emeela ihe ojọ na ihe ihere n'ala Izrel. ⁷ Ugbu a, unu umu Izrel niile, unu onwe unu tleeenu okwu a, nyekwanu ndumodu ihe a ga-eme ebe a."

⁸ Ndi mmadu niile kulitere díka otu onye, si, "O nweghi onye obula ga-ala na be ya. O nweghi onye obula ga-esi n'ebe a laa n'ulo ya. ⁹ Ma ugbu a, nke a bu ihe anyi ga-eme ndi Gibeá. Anyi ga-efe nza choputa ndi ga-aga luso ndi Gibeá agha. ¹⁰ Anyi ga-esite n'ebo niile nke Izrel hoputa mmadu iri site na nari mmadu, hoputa nari mmadu site na puku mmadu, hoputakwa puku mmadu site n'iri puku mmadu, ka ha hu maka iwetara ndi agha ihe oriri. Mgbe ndi agha a rutere Geba di na Benjamin, anyi puru ikwughachi ha ugwọ ruu ha díka ihe ihere niile ha mere n'ala Izrel si di." ¹¹ Ya mere, ndi Izrel niile jikotara onwe ha onu ibu agha ahụ díka otu onye, megide obodo ahụ.

¹² Ndi ebo Izrel zipuru ndi ozi ka ha gazuo ebo Benjamin niile, si ha, "Gini bu ihe ojọ nke a jogburu onwe ya emere n'etiti unu? ¹³ Ugbu a, kpoputara anyi ndi ikom ojọ di a si n'obodo Gibeá ka anyi gbuo ha. Anyi ga-esikwa otu a hichapu ihe ojọ a site n'Izrel."

Ma umu Benjamin egeghi ndi Izrel ibe ha nti. ¹⁴ Ha sitere n'obodo ha di iche iche zukotaa na Gibeá maka ibuso ndi Izrel agha. ¹⁵ N'ubochi ahụ, ndi Benjamin sitere n'obodo ha di iche iche kpokota iri puku ndi ikom abuo na puku isii bu ndi na-amiputa mma agha, tinyere nari ndi ikom asaa ahụ zuruoke site na ndi bi na Gibeá. ¹⁶ N'ime ndi agha ndi a, e nwere nari ndi agha asaa, ndi a maara nke oma díka ndi na-agbata uta nke oma.* Ha bu ndi na-eme aka ekpe, onye obula n'ime ha nwere ike jji okwute mata otu agiri isi, ghara imahie ya.

¹⁷ Ma onuogugu ndi agha umu Izrel, ma o buru na e wezuga umu Benjamin, di nari puku anọ.

¹⁸ Ma tupu agha ahụ ebido, ndi agha Izrel buru uzọ gaa Betel ijuta Chineke ase. Ha juru ya si, "Olee ebo ga-edu anyi ibuso ndi agha Benjamin agha?"

ONYENWE ANYI zara si ha na o bu Juda ga-ebu uzọ.

¹⁹ N'ihí nke a, n'isi ututu echi ya, ndi agha umu Izrel niile buliri ihe agha ha puo, maa ulo ikwu ha nso nso Gibeá. ²⁰ Emesia, ndi Izrel puru izute ndi Benjamin, doo onwe ha n'usoro ibu agha na Gibeá. ²¹ Ma n'ubochi ahụ, ndi Benjamin si Gibeá nuputa n'igwe gbuo ndi agha Izrel onuogugu ha di iri puku abuo na puku abuo. ²² Ndi agha Izrel gbaritara onwe ha ume, ma werekwa onodu ibu agha díka ha mere n'ubochi mbu. ²³ Ndi agha Izrel kwara akwa nke ukwu n'ubochi ahụ n'ihu ONYENWE ANYI site n'ututu ruo anyasi. Ha juru ONYENWE ANYI ase ozọ si ya, "Anyi ga-aga n'ihu iluso umunna anyi ndi Benjamin ogu?"

ONYENWE ANYI zara si ha, "Gaanu ga luso ha agha."

²⁴ N'ihí nke a, ndi Izrel jehgachikwara ozọ ibuso umu Benjamin agha n'ubochi nke abuo ya. ²⁵ N'oge a kwa, ndi agha Benjamin si n'obodo Gibeá puta ibuso na agha. Ha gburu ndi agha Izrel onuogugu ha di puku iri na asato. Ndi a niile bukwa ndi ji mma agha ebu agha.

²⁶ Mgbe ahụ, ndi Izrel niile gara Betel, nodu n'ebe ahụ, kwaa akwa n'ihu ONYENWE ANYI Ha erighi nri obula n'ubochi ahụ site n'ututu ruo n'anyasi. Ha chere n'ihu ONYENWE ANYI onyinye aja udo, ma चुokwa aja nsure oku. ²⁷ Ndi Izrel juru ase site n'aka ONYENWE ANYI. (N'oge ndi ahụ, igbe ogbugba ndu Chineke di n'ebe ahụ. ²⁸ Finehaz nwa Elieza, nwa nwa Erón na-eje ozi nchajaja n'ebe ahụ.) Umu Izrel juru ONYENWE ANYI ase si ya, "O bu anyi gaakwa ozọ ibuso umunna anyi ndi Benjamin agha, ka i si anyi agala?"

ONYENWE ANYI zara si ha, "Gaanu, n'ihí na aga m ahụ na unu meriri ndi agha Benjamin echi."

* 20:16 20:16 Nkp 3:16; 11h 12:2

²⁹ N'ihì nke a, umu Izrel kewaputara ndi zoro onwe ha n'ohia, gburugburu obodo Gibe. ³⁰ N'ubochi nke ato ya, ha puru gaakwa izute ndi Benjamin, ha were onodu ha imegide ndi Gibe dika ha mere n'oge gara aga. ³¹ Ndi Benjamin putara izute ha, e mere ka ha site n'obodo puo. Ha malitere igbu ndi Izrel dika ha mere na mbu, nke mere na ndi ikom iri ato dara nwuo n'ohia ma na uzọ, otu nke gwara obodo Betel, na nke ozo gwara obodo Gibe. ³² Ya mere, mgbe ndi agha Benjamin malitere na-asi, "Lee, anyi emerielia ha dika anyi mere na mbu," ndi Izrel no na-ekwu si, "Ka anyi gbara oso na-aga ruo mgbe ha ga-anọ ebe di anya site n'obodo ha."

³³ Ndi ikom niile nke Izrel sitere n'onodu ha bilie, doo onwe ha n'usoro na Baal-Tama, ndi Izrel ndi zoro onwe ha waputara site n'onodu ha n'odida anyanwu nke Geba, si n'ohia maputa. ³⁴ Iri puku ndi ikom Izrel ahụ zuruoke gara na ncherita ihu Gibe busoo ya agha. Agha ahụ di ike nke ukwu nke mere na ndi Benjamin amataghi na oke mbibi na-abjakwasị ha. ³⁵ ONYENWE ANYI meriri ndi Benjamin n'ihu Izrel, n'ubochi ahụ; ndi Izrel gburu ndi agha Benjamin onugugugu ha di iri puku abuo, na puku ise, na otu nari. Ha niile bukwa ndi na-eji mma agha aga agha. ³⁶ Mgbe ahụ, ndi Benjamin n'onwe ha, huru na e emerielia ha.

Ugbu a, ndi ikom Izrel nyere ndi Benjamin ohere iga n'ihu, n'ihì na ha dabere na ndi ha zoro n'ohia n'akuku Gibe. ³⁷ Ndi ahụ zoro n'ohia gbaputara osisoso gbaba n'obodo Gibe, kesaa onwe ha, were mma agha gbuchapu ndi niile no n'obodo ahụ. ³⁸ Ndi Izrel na ndi zoro n'ohia kwekotara na ha ga-eme ka anwuru oku di ukwu na-ala elu elu site n'obodo ahụ, ³⁹ ma mgbe ahụ, ndi Izrel ga-ebido ibo obo ogbugbu gburu ha.

Ndi Benjamin egbuolari iri ndi Izrel ato, n'ihì ya ha siri, "Anyi na-emeri ha dika anyi mere n'agha mbu." ⁴⁰ Ma mgbe anwuru oku malitere ila elu site n'obodo ahụ, ndi Benjamin lere anya n'azu hu ka anwuru oku na-ala elu site n'akuku niile nke obodo ahụ. ⁴¹ Mgbe ahụ, ndi Izrel bidoro igbu ha, oke egwu jidere ndi Benjamin n'ihì na ha ghotara na ila n'iyi adakwasila ha. ⁴² Ha si n'ihu ndi Izrel gbaa oso, gbaga n'uzo gwara n'ozara, ma ha enweghi ike igbanari agha ahụ. Ndi Izrel si n'obodo Gibe gbaputa gburu ha n'ebe ahụ. ⁴³ Ha gbara ndi Benjamin gburugburu n'akuku owuwa anyanwu Gibe, gbuo otutu n'ime ha n'ebe ahụ. ⁴⁴ Ndi agha Benjamin e gburu n'agha ubochi ahụ di puku iri na asato. ⁴⁵ Mgbe ha chighariri na-agbala n'uzo ozara na-aga n'ebe oke nkume Rimon di, ndi Izrel gburu puku ndi agha ise n'ime ha n'uzo ahụ. Ha chugidere ndi Benjamin oso ruo Gidom, gbukwaa puku ndi agha ha abuo.

⁴⁶ Ya mere, ndi Benjamin e gburu n'agha n'ubochi ahụ di iri puku abuo, na ise. Ndi a bu ndi agha mma agha, dike na dimkpa n'agha. ⁴⁷ Naani nari ndi agha isii n'ime ha tughariri gbapu oso gbalaga n'ozara, n'ebe nkume Rimon di. Ha nogidere n'ebe ahụ onwa anọ. ⁴⁸ Mgbe ahụ, ndi agha Izrel hapuru ha, laghachi azu, gaa n'obodo ndi Benjamin niile gbuo ndi niile no n'ime ha, igwe anu ulo, na ihe ndi ozo niile di n'ime ha. Obodo niile ha ruru, ha kporo ha oku.

21

Ndi nwunye ndi ikom Benjamin

¹ Mgbe ndi ikom Izrel niile zukotara na Mizpa, ha nuru iyi si, "O nweghi onye obula n'ime anyi ga-ekwe ka nwoke obula si n'ebo Benjamin luo umu anyi ndi inyom."

² Ndi Izrel niile gara Betel, nodu ebe ahụ ruo mgbede n'ihu Chineke. Ha welitere olu bee akwa dara uda. ³ "Ha siri, ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, gini mere ihe di otu a ji dakwasị Izrel? Gini mere a ga-eji na-achọ otu ebo Izrel achọ taa?"

⁴ N'isi ututu echi ya, ha biliri ngwangwa ruo ebe ichu aja. Ha churu aja nsure oku, na aja udo n'ebe ahụ.

⁵ Emesja, ha juritara onwe ha ajuju si, "O nwere ebo Izrel na-enweghi onye nochiri anya ha n'ihu ONYENWE ANYI anyi mgbe anyi zukoro na Mizpa?" N'ihì na ha nuru iyi kwuo na onye obula juru ibia n'ihu ONYENWE ANYI na Mizpa aghaghi inwu.

⁶ Ma oke iru uju di n'ala Izrel dum n'ihì ihe dakwasiri umunna ha, bu ndi Benjamin. Ha niile kwuru si, "Taa, otu ebo Izrel alaala n'iyi, e kpochapula ya. ⁷ Olee otu anyi ga-esi nwetara ndi foduru nwunye ha ga-alu ebe anyi nuru iyi site n'aha ONYENWE ANYI na anyi agaghi enye ha umu anyi ndi inyom?" ⁸ Mgbe ahụ, ha juru ajuju si, "O nwere ebo Izrel na-esoghi anyi zukota mgbe anyi zukotara n'ihu ONYENWE ANYI na Mizpa?" Ha choputara na o nweghi onye obula si na Jebesh Gilead bja. ⁹ N'ihì na mgbe ha guru ndi zukoro onu, ha choputara na o nweghi ndi si Jebesh Gilead bja.

¹⁰ Ya mere, nzuko ahụ zipuru puku ndi agha iri na abuo, ndi di ike n'etiti ha, ka ha gaa jiri mma agha gbuchapu mmadu niile bi na Jebesh Gilead, ndi nwoke, na ndi nwanyi, na umuntakiri. ¹¹ Nke a bukwa ihe unu ga-eme, "Gbuonu ndi ikom niile na umu nwanyi

niile matarala nwoke.”¹² Onuogugu umu agboghọ na-amabeghi nwoke ha chotara na Jebesh Gilead di nari anọ. Ndi agha ahụ kpọtara ha na Shaילו, n’ime Kenan, ebe ndi Izrel mara ulọ ikwu ha.

¹³ Emesija, ha zigara ufodu mmadu ka ha jekwuru ndi agha Benjamin na nkume Rimon maka ime udo. ¹⁴ Mgbe ndi Benjamin loghachiri, e dunyere ha nari ndi inyom anọ, ndi Jebesh Gilead, bu ndi e mere ka ha di ndu. Ma umu agboghọ ndi a ezughi onuogugu ha niile.

¹⁵ Oge ahụ bu nnoo oge iru uju di ukwu n’ala Izrel maka onodu ndi Benjamin, n’ihi na ONYENWE ANYI emeela ka ebo ndi Izrel hapu izu ezu. ¹⁶ Ndi okenye Izrel juritara onwe ha si, “Gini ka anyi ga-eme ilutara umunna anyi nwunye ebe o bu na umu agboghọ ndi Benjamin anwuchaala? ¹⁷ Ndi Benjamin foduru ndu aghaghi inweta ndi ga-anochi anya ha,” bu ihe ha kwuru, “ka otu n’ime ebo Izrel ghara ibu ndi e kpochapuru ekpochapu. ¹⁸ Ma anyi enweghi ike inye ha ndi nwunye site n’umu anyi ndi inyom, n’ihi na umu Izrel nuru iyi si, ‘Onye aburu onu ka o bu, bu onye obula nke nyere onye Benjamin nwunye.’ ¹⁹ Ma lee, e nwere mmemme ONYENWE ANYI a na-eme afo niile na Shaילו, n’akuku ugwu Betel, na mpaghara owuwa anyanwu nke uzọ ahụ sitere Betel gaa Shekem, na n’akuku ndida Lebona.”

²⁰ Ya mere, ha gwara ndi ikom Benjamin, bu ndi chorọ nwunye okwu si ha, “Gaanu zoo onwe unu n’ubi vaini di n’agbata uzọ ahụ, ²¹ ma na-elepu anya. Mgbe umu agboghọ Shaילו ga-aputa ite egwu ha, sitenu n’ubi vaini gbaputana jide ha, ka onye obula n’ime unu jide otu nwaagboghọ kpuru ya laa n’ala Benjamin, ka ha buru nwunye unu. ²² O buru na nna ha maobu umunne ha abiakwute anyi iju ajuju banyere ha, anyi ga-agwa ha okwu si, ‘Biko, gosinu anyi amara, site n’ihapu ha ka ha luo umu agboghọ ahụ, n’ihi na anyi achotaghi umu agboghọ ga-ezuru ha niile mgbe anyi gburu ndi niile bi na Jebesh Gilead. O nwekwaghi uzọ ozọ unu gaara esi nye ha umu unu ndi nwanji ghara ibu ndi ikpe mara.’”

²³ Ya mere, ndi Benjamin mere dika ndumodu e nyere ha si di. Onye obula n’ime ha jidere otu nwaagboghọ n’ike mgbe ha na-ete egwu n’oge mmemme ahụ ka o buru nwunye ya. Ha lara n’ihe nketa ha, wughachi obodo ha, biri n’ime ya.

²⁴ Mgbe ihe ndi a gasiri, umu Izrel laghachiri n’obodo ha, n’otu n’otu, onye obula kwa laghachiri n’ebo ya, n’ikwu ya, n’ihe nketa nke aka ya.

²⁵ N’ubochi ndi a, Izrel enweghi eze na-achi ha.* N’ihi nke a, onye obula na-eme ihe obula o chorọ, na ihe obula di ya mma n’anya.†

* 21:25 21:25 Nkp 17:6; 18:1; 19:1 † 21:25 21:25 Dit 12:8; Nkp 17:6

Rut

Rut na Naomi

¹ N'oge ndi ahụ, mgbe ndi ikpe na-achi, oke unwu dara n'ala Izrel. N'ih i unwu a, otu nwoke, onye Betlehem, obodo di na Juda, kwakworo ihe ya niile, duru nwunye ya, na umu ya ndi ikom abuo, hapu obodo ya gaa biri dika obia n'ala Moab. ² Aha nwoke a bu Elimelek. Aha nwunye ya bu Naomi, ma aha umu ya ndi ikom abuo bu Mahlon na Kiljon. Ha bu ndi Efrat* si Betlehem nke di na Juda. Ha bjarutere n'ala Moab biri n'ebe ahụ.

³ Ma Elimelek di Naomi nwuru, hapu naani Naomi, na umu ya ndi ikom abuo. ⁴ Ha luru ndi nwunye site n'etiti ndi inyom Moab. Aha nke mbu bu Opa, ebe aha nke abuo bu Rut. Ha biri n'ebe ahụ ihe di ka afọ iri. ⁵ Mahlon na Kiljon mechara nwuo. Ya mere, Naomi ghoro onye gba aka di, na onye gba aka umu.

Naomi na Rut alaghachi n'obodo Betlehem

⁶ Mgbe Naomi no n'ala Moab nu na ONYENWE ANYI eletala ndi Izrel site n'inye ha ihe oriri, Naomi na ndi nwunye umu ya abuo kwadoro ilaghachi azu n'ala Izrel. ⁷ Ya mere, Naomi na ndi nwunye umu ya abuo hapuru ala Moab ebe ha bi kemge, malite igbaso uzo ha ga-esi laghachi n'ala Juda.

⁸ Mgbe ahụ, Naomi gwara ndi nwunye umu ya abuo okwu si ha, "Ngwa, onye obula n'ime unu laghachi n'ulo nne ya.† Ka ONYENWE ANYI gosi unu obioma dika unu si gosi mu onwe m, na ndi unu nwuru anwu. ⁹ Ka ONYENWE ANYI nyekwa unu di ozo ma meekwa ka unu chota udo n'ezinaulo ozo."

Mgbe ahụ Naomi suturu ha onu, ha niile kwara akwa. ¹⁰ Ma Opa na Rut zara Naomi si ya, "E, anyi agaghi ala. Anyi ga-esoro gi laghachikwuru ndi gi."

¹¹ Naomi zara si ha, "Laghachinu umu m, o bu n'ih i gi ni ka unu ga-eji soro m laa? E nwere m ike imuta umu ndi ikom ozo ndi ga-abu di unu?‡ ¹² Laghachinu azu umu m. Emeela m agadi ilu di ozo. A sikhari na olileanya foduru m ilu di na imuta umu ndi ikom n'abal taa, ¹³ unu ga-echere ruo mgbe ha tolitere? Unu ga-anu na-alughi di ozo? Mba, umu m ndi inyom, onodu m di ilu kari nke unu, n'ih i§ na ONYENWE ANYI esepatala aka ya imegide m."

¹⁴ Ha welitere olu ha kwaa akwa ozo. Mgbe ahụ Opa suturu nne di ya onu ma Rut kwusiri ike n'ebe o no.

¹⁵ Ma Naomi gwara ya si, "Lee, nwunye nwanne di gi alaghachikwuru ndi nwe ya na chi ya niile, soro ya laa."

¹⁶ Ma Rut zara, "Akwagidela m ka m hapu gi, maobu ime ka m site n'iso gi chigharia. Aga m esoro gi gaa ebe obula i na-aga. Aga m esokwa gi biri n'ebe obula i ga-ebi; ndi gi ga-abu ndi m, Chineke gi ga-abukwa Chineke m, ¹⁷ ebe i nwuru ka m ga-anwu, ebe ahụ kwa ka a ga-eli m. Ka ONYENWE ANYI mesoo m mesoo, otu obula mmeso ahụ si di njo, ma o buru na m ekwere ka ihe ozo, ma o bughị onwu, kewaa mu na gi." ¹⁸ Mgbe Naomi huru na Rut ekpebiela n'ime onwe ya iso ya, o kwusiri igwa ya okwu ozo.

¹⁹ Ya mere, ha abuo gagidere ije rute Betlehem. Mgbe ha batara Betlehem, obodo ahụ mere mkpotu, n'ih i nleta ha. Ndi inyom juru si, "O bu Naomi bu nke a n'ezie?"

²⁰ Ma Naomi zara ha si, "Unu akpokwala m Naomi, kama kporo m Mara, n'ih i na Onye puru ime ihe niile emeela ka ndu m juputa n'ih i ilu. ²¹ Aka m juru eju mgbe m si n'ebe a puo, ma ONYENWE ANYI emeela ka m gbara aka leta. Gini mere unu ji akpo m Naomi ebe o bu na ONYENWE ANYI gbakutara m azu, ebe o bu na Onye puru ime ihe niile mere ka nsogbu dakwasị m."

²² Otu a ka Naomi na Rut onye Moab bu nwunye nwa ya si laghachi n'ala Juda. Oge ha ji lobata n'obodo Betlehem bu oge a na-amalite igho oka bali.*

* **1:2** 1:2 Efrata bu aha ezinaulo ebe Elimelek si puta. O bu Elimelek guru mpaghara ala ahụ di nso Betlehem, Efrata. Mgbe ufodu a na-akpokwa ya Betlehem Efrata. Rut 4:11; Jen 35:19; 1Sa 17:12; Mai 5:2 † **1:8** 1:8 Omenaala bu na ndi ada na-alubeghi di, na ndi ada di ha nwuru, na-ebinyere nne ha. Jen 24:28,67 N'akwukwo Rut isi abuo, amaokwu nke iri na otu, e mere ka anyi mata na nna Rut ka di ndu. ‡ **1:11** 1:11 Ajuju a bu n'ih i omenaala ndi juu, nke bu, na nwanji obula na-amutaghi nwa tupu di ya a nwuo, na nwanne di ya ga-aluru ya. Jen 38:6-8; Dit 25:5-10 § **1:13** 1:13 Nkp 2:15; Job 19:12; Abi 38:2 * **1:22** 1:22 N'oge owuwe ihe ubi, oka bali bu ihe ubi mbu a na-eweta, mgbe izu aka ole na ole gasiri, o buru oge owuwe ihe ubi wiiti. Rut 2:23; 2Sa 21:9

2

Rut ezute Boaz

¹ Ma Naomi nwere otu nwanne di ya, onye bara ụba, bụrụkwa onye a maara nke oma, onye si n'agbụrụ Elimelek. Aha nwoke a bụ Boaz.

² Rut onye Moab, gwara Naomi okwu sị ya, "Kwere ka m gaa n'ubi ebe a na-aghọ ọka, ka m lee ma m ga-achọta ihuoma n'ihu ndị na-aghọ ọka, ndị ga-ekwere ka m tụtụkọta ọka* ndị ha hapurū."

Naomi zara sị ya, "O dị mma nwa m, gaa." ³ Ya mere, Rut puru gaa na-atụtụ ọka n'azụ ndị na-ewe ihe ubi. Ma dika ihe si di, Rut chọputara na ubi ọ na-atụtụ ọka bụ ubi Boaz, onye si n'agbụrụ Elimelek.

⁴ N'oge ahụ, Boaz n'onwe ya si na Betlehem bjarute n'ubi ahụ, kelee ndị ahụ na-aghọ mkpuru n'ubi sị ha, "ONYENWE ANYỊ nnyere unu."

Ha niile zakwara sị ya, "ONYENWE ANYỊ gozie gi."

⁵ Mgbe Boaz huru Rut, ọ juru onyeisi ndị oru ubi ya sị, "Onye ka nwanyị a bụ?"

⁶ Onye nlekọta oru ubi ahụ zaghachiri, "O bụ onye Moab ahụ so Naomi lota. ⁷ O siri, 'Biko kwere ka m soro ndị oru n'azụ tụtụkọta ukwu ọka ha hapurū.' Kemgbe ututu ọ bbara, ọ kwesibeghi oru ya kariakwa naanị nwa mgbe nta o zuru ike n'okpuru ndo."

⁸ Ya mere, Boaz gwara Rut okwu sị ya, "Nwa m nwanyị, gee m ntị. Agakwala itutu ọka n'ubi ọzọ, esitekwa n'ebe a pụọ. Soro umu agboghọ na-ekere m ozi nọdu n'ebe a. ⁹ Lezie anya n'ubi ebe ndị ikom na-ewe ihe ubi, ma soro umu agboghọ ndị a. Enyela m ndị ikom ndị a iwu ka ha ghara imetụ gi aka. Mgbe ọbụla aguu mmiri gurū gi, gaa n'ite mmiri ndị ahụ ndị ikom gbanyere mmiri kuru mmiri nūọ."

¹⁰ Mgbe Boaz na-agwa ya okwu, Rut hulatarara isi ya ala. Emesịa o kwuru sị, "Gini mere m ji chọta ụdi amara di otu a n'ebe i nọ, na i hutara m, ebe i maara na m bụ naanị onye mba ọzọ?"

¹¹ Boaz zara sị ya, "Anụla m ihe niile i meere nne di gi site n'oge di gi nwuru, na otu i si hapu nne gi na nna gi, na ala ebe amuru gi, bja n'ebe a ibi n'etiti ndi i na-amaghi na mbu. ¹² Ka ONYENWE ANYI kwughachi gi ugwo ihe oma ndi a i mere. Ka ONYENWE ANYI onye bu Chineke Izrel, onye i gbara n'okpuru nku ya izere ndu kwughachi gi nkwughachi di ukwu n'ihu ezi oru gi niile."

¹³ Rut zara sị ya, "Ka m gaa n'ihu na-achota amara n'ebe i nọ, onyenwe m. N'ihu na i kasjela m obi, gwakwa m, odibo nwanyị gi, okwu di nro. O bụ ezie na m abughi otu n'ime ndi odibo nwanyị gi."

¹⁴ Mgbe oge iri nri ruru, Boaz siri ya, "Bia nso n'ebe a, were ufodu nri rie, sunyekwa achicha gi n'ime mmanya viniga."[†]

Mgbe o soro ndi ahụ na-ewe ihe ubi nodu ala iri ihe, o nyere ya ufodu ọka a huru n'oku. O riri, rijuo afo ma nri e nyere ya foduru. ¹⁵ Mgbe o biliri ichikotakwa ọka, Boaz nyere umu okorobia ya iwu, "Hapuru ya ka ọ chikota ọka ọ buladi n'etiti ukwu ọka ndi guzo eguzo, unu agwala ya okwu ihere ọbula. ¹⁶ Unu sitekwa n'ukwu ọka miputara ya ufodu tusara ya n'ala ka ọ tuturu. Unu abarala ya mba."

¹⁷ Ya mere, Rut tuturu ọka n'ubi ahụ ruo oge anyasi. Mgbe ọ fuchasiri ọka bali niile ọ tututara, o nwetara ihe nwere ike iru otu bushel. ¹⁸ O buuru ya baa n'ime obodo, bunye ya nne di ya, nyekwa ya nri o rifofo mgbe o rijuchara afo.

¹⁹ Nne di ya juru ya, "Ebee ka i tuturu ọka taa? Ebee ka i ruru oru? Ka nwoke ahụ hutara gi buru onye a goziri agozi."

Rut korofo nne di ya banyere onye ahụ ọ ruru oru na nke ya. O siri, "Aha nwoke mu na ya ruru oru bu Boaz."

²⁰ Mgbe ahụ Naomi zara nwunye nwa ya sị, "Onye ONYENWE ANYI goziri ka ọ bụ, onye na-ahapubeghi igosi ebere ya nye ndi di ndu na ndi nwuru anwu. Nwoke a bu otu n'ime ndi agburu anyi, otu onye n'ime ndi onye mgbaputa anyi."[‡]

²¹ Mgbe ahụ Rut, onye Moab siri, "Ihe ọ sikhara m bụ, 'Nnyere ndi oru m tutu ruo mgbe ha ghochara ọka niile di n'ubi m.'"

* **2:2** 2:2 I tụtụkọta ọka ndi a hapuru mgbe a na-ewe ihe ubi, bu oke ndi inyom di ha nwuru anwu, na umu mgbei na ndi obia. Lev 19:9; Dit 24:19 † **2:14** 2:14 O bu mmanya gbara uka a wunyere mmanu ntakiri, ka e ji emeputa mmanya viniga. ‡ **2:20** 2:20 Onye mgbaputa anyi Onye di otu a, aghaghi ibu onye metutara nwoke ahụ nwuru anwu. O nwere ike buru nwanne ya maobu nwanna ya. O bu ya ka ọ diri dika iwu ahụ si di, inwetaghachi maobu zughachite ala niile nke onye ahụ nwuru anwu. Iwu ahụ bu, na onye mgbaputa a di nso, ga-alu nwunye nwanne maobu nwanna ya ahụ nwuru anwu, ma ọ buru na ọ mụtaghi nwa. Dit 25:5-10

²² Naomi siri Rut, nwunye nwa ya, "Nwa m nwanyi, o kaara gi mma ime dika o kwuru. Soro umu agboghō nō n'ubi ya n'azu tūtūọ ọka i na-atūtū, n'ihī na n'ubi onye ozo, e nwere ike imeru gi ahū."

²³ Ya mere, Rut sogidere umu agboghō Boaz na-atūtū ọka, tutu ruo ogwugwu igho ọka balī na wiiti. Ya na nne di ya bigidekwara.

3

Rut ejekwuru Boaz

¹ Otu ubochi, Naomi, nne di Rut, gwara ya okwu si, "Nwa m nwanyi, o bu na o rubeghi mgbe m ga-achotara gi ulo nke aka gi, ebe a ga-anọ lekotazie gi anya nke oma? ² O bu na Boaz, onye gi na umu agboghō ya so ruo oru ichikota ọka abughi onye agburu anyi? Lee, n'abalī taa ka o ga-afucha ọka balī n'ebe izocha ọka. ³ Ugbu a, gaa saa ahū gi, teekwa mmanu isi utu, yirikwa uwe mara mma. I mesia, gaa n'ebe izocha ọka,* ma ekwekwala ka o hu gi, tutu ruo mgbe o risiri nri nuokwa ihe onunu. ⁴ Leziekwa anya choputa ebe o ga-edina rahū ura. Mgbe i maara na o rahula ura nke oma, gaa kpughepu akwa o ji kpuchie ukwu ya abuo, dina n'akuku ukwu ya. ⁸ N'etiti abali Boaz kujara teta na mberede, tugharja, ma lee o nwere nwanyi dina n'ala ala ukwu ya.

⁵ Rut zara si, "Aga m eme ihe obula i si m mee." ⁶ Ya mere, Rut puru n'abalī ahū gaa n'ebe izocha ọka ahū, meekwa dika nne di ya gwara ya.

⁷ Mgbe Boaz risiri nri ma nuokwa ihe onunu, mmuo ya dikwa mma, o gara ka o dinaa ala na nsotu ebe atukotara akpa ọka. Rut jiri nwayoo gaa n'ebe ahū, kpughepu akwa o ji kpuchie ukwu ya abuo, dina n'akuku ukwu ya. ⁸ N'etiti abali Boaz kujara teta na mberede, tugharja, ma lee o nwere nwanyi dina n'ala ala ukwu ya.

⁹ O juru ya si, "I bu onye?"

Rut zara ya si, "Abu m Rut, ohu gi nwanyi, onyenwe m. Were onu onu akwa gi kpukwasị m,† n'ihī na i bu onye agburu mgbaputa m di nso."

¹⁰ Boaz zara si ya, "ONYENWE ANYI gozie gi, nwa m nwanyi. Ihunanya i gosiri ugbu a akarjala nke i gosiri na mbu, n'ihī na i gbasoghi umu okorobia, ma ha bu ogaranya maobu ogbenye. ¹¹ Ma ugbu a, nwa m nwanyi, atula ujo. Aga m emezuru gi dika i si rijo, n'ihī na mmadu niile maara na i bu onye nwere ezi agwa. ¹² O bu ezie na m bu onye mgbaputa di nso nke ezinaulo anyi, ma o nwere onye ozo di ezi nso karja m. ¹³ Nodu n'ebe a n'abalī a. N'ututu, o buru na onye ahū ekwere imezu oru ya dika onye mgbaputa, ya ruzuo ya. O buru na o kwere, o di mma, o burukwanu na o kweghi, dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, aga m emezu ya. Ugbu a, dinara ala ruo ututu."

¹⁴ Ya mere, Rut dinara n'ukwu ya ruo ututu. Ma chi abozibeghi nke oma mgbe o si n'ebe ahū bilie n'ihī na Boaz siri ya, "Ekwela ka onye obula mata na nwanyi bjara n'ebe izocha ọka."

¹⁵ O gwakwara Rut okwu si ya, "Chita akwa mgbokwasị gi, gbasaa ya." Ya mere Rut gbasara akwa ya, Boaz manyere ya otutu ọka balī isii, bokwasị ya Rut, onye buuru ya banye n'ime obodo.

¹⁶ Mgbe Rut biakwutere nne di ya, Naomi juru ya si, "Nwa m nwanyi, olee otu ihe si gaa?"

Rut gwara ya ihe niile Boaz meere ya, si, ¹⁷ "O manyeere m otutu ọka balī isii ndi a si m, 'O kwesighi ka i gbara aka lakwuru nne di gi.' "

¹⁸ Naomi zara si ya, "Chere, nwa m nwanyi, ruo mgbe i ga-ahū otu okwu a ga-esi bie. Nwoke a agaghi ezu ike tutu ruo mgbe o kwubiri okwu a taa."

4

Boaz aluo Rut

¹ Ya mere, Boaz puru gaa n'onu uzo ama obodo ahū, nodu ala n'ebe ahū. O dighi anya onye mgbaputa ahū di nso nke Boaz kwuru okwu banyere ya si n'ebe ahū na-agafe. Boaz kporo ya si, "Enyi m bja nodu ala." O bjara nodu ala.

² Boaz kporo mmadu iri, ndi bu ndi okenye obodo ahū, gwa ha, "Nodunu ala n'ebe a." Ha mere otu ahū. ³ Mgbe ahū, o gwara nwoke onye mgbaputa ahū di nso si, "Naomi, onye si n'ala ndi Moab lota, na-achọ ire ala nwanna anyi nwoke Elimelek. ⁴ Ahuru m na o kwesiri ka m buru uzo gwa gi ka i zuo ya n'ihu ndi a no odu n'ebe a, na n'ihu ndi okenye obodo anyi. O buru na i ga-agbara ya, gwa m, o burukwanu na i gaghị agbara

* **3:3** 3:3 O bu oru umu anumanu izocha ọka n'oge ehie. Ma n'oge uhuruchi, mgbe ikuku n'efe, ndi oru ubi na-eji ihe dika nkata na-awuli ọka ahū elu n'ihī iyocha ya. Dika ha na-awuli ya elu, ikuku na-ebufu igbugbo ọka na ahija, ma mkpuru ọka na-adigide n'ime nkata ahū. † **3:9** 3:9 Mgbe nwoke were akwa, maobu onu akwa gbasaa nwanyi n'ahū, nke a na-egosi na o choro ilu ya. Izk 16:8

ya, gwa m, ka m mara ihe m ga-eme. N'ih i na o bu gi ka o diri igbaputa ya. Mu onwe m na-esote gi."

O zara si, "Aga m agbaputa ya."

⁵ Mgbe ahụ, Boaz siri, "N'ubochi i ga-azuru ala ahụ site n'aka Naomi ka i ga-enwetakwa Rut onye Moab bu nwunye onye ahụ nwuru anwu, ime ka aha onye ahụ nwuru anwu na ihe nketa ya na-adigide."

⁶ Na nke a, onye nchekwa mgbaputa ahụ siri, "Apughị m igbaputa ya n'ih i na e nwere m ike itinye ihe nketa m na nsogbu. Gi onwe gi gbatuta ya. Nke a agaghị ekwe m omume."

⁷ Na mgbe ochie n'ala Izrel,* ime ka mgbaputa ihe na iwefe ihe site n'aka baa n'aka zuo oke, otu onye ga-eyipu akpukpukwu† ya were ya nye onye nke ozo. Otu a ka e si ekpebi okwu gbasara orire na ozuzu, na-ime ka ihe ndi ozo guzosie ike n'ala Izrel.

⁸ N'ih i ya, mgbe nwoke ahụ gwara Boaz si ya, "Zuru ala ahụ n'onwe gi," o yiputara akpukpukwu ya.

⁹ Mgbe ahụ, Boaz kwuputara na ndi ndi okenye ndi ahụ na ndi mmadu no n'ebe ahụ si ha, "Unu bu ndi akaebe na esitela m n'aka Naomi zuru ala niile Elimelek, na Kiljon na Mahlōn nwere. ¹⁰ Azurukwala m Rut onye Moab, nwunye Mahlōn ka o buru nwunye m, ime ka aha onye nwuru anwu na ihe nketa ya na-adigide, ka aha ha hapu ifu n'etiti ndi ikwu ya maobu site n'obodo ebe amuru ya. Taa unu niile bu ndi akaebe m."

¹¹ Mgbe ahụ, ndi okenye na ndi niile no n'onu uzọ ama kwuru si, "Anyi bu ndi akaebe. Ka ONYENWE ANYI mee nwanyi a na-abata n'ezinaulo gi ka o diri ka Rachel na Lia,‡ ndi ebo Izrel niile sitere na ha puta! Ka i burukwa ogaranya n'agburu Efrata, ghokwa onye a ma ama na Bethlehem. ¹² Site n'umu ONYENWE ANYI ga-enye gi site na nwanyi a, ka ezinaulo gi diri ka nke Perez§ onye Tama muru Juda."

Nwa nwoke a mutara Naomi

¹³ Boaz kpoo Rut ka o buru nwunye ya. Mgbe ya na Rut dinako, ONYENWE ANYI nyeere ya aka ituru ime. O mukwara nwa nwoke. ¹⁴ Mgbe ahụ, ndi inyom obodo ahụ bjakwutere Naomi si ya, "Onye a goziri agozi ka ONYENWE ANYI bu, onye na-agbawaghị gi aka onye agburu mgbaputa di nso. Ka aha ya buru ihe ga-ada uda n'ala Izrel niile. ¹⁵ Ya wetakwara gi ntute na ndu gi ma burukwa onye ga-azu gi n'isi awo gi. N'ih i na nwunye nwa gi, onye huru gi n'anya, onye baara gi uru kari ndi ikom asaa, amurala gi nwa nwoke."

¹⁶ Naomi kuuru nwantakiri ahụ, jikuo ya n'apata ya, lekotaa ya. ¹⁷ Ndi inyom ndi agbataobi ya siri, "Ugbu a, n'ikpeazu, Naomi enwetala nwa nwoke ozo!" Ha gurụ ya Obed. O bukwa onye ahụ bu nna Jesi, onye bu nna Devid.

Usoro omumu Devid

¹⁸ Nke a bu usoro ndi a muru site na Perez.

Perez muru Hezron

¹⁹ Hezron muru Ram

Ram muru Aminadab

²⁰ Aminadab muru Nashon

Nashon muru Salmōn

²¹ Salmōn muru Boaz

Boaz muru Obed

²² Obed muru Jesi

Jesi muru Devid.

* 4:7 4:7 Dit 25:7-10 † 4:7 4:7 Gbaa mba niile di n'etiti owuwa anyanwu gburugburu, akpukpukwu bu ihe na-egosiputa onye nwe ihe. Mgbe mmadu nyere onye ozo akpukpukwu ya, n'ih ihe obula, nke a putara inye ya ikike i si, site ugbu a gawa ihe ahụ a burula nke gi. Abụ 60:8; Ems 2:6; 8:6 ‡ 4:11 4:11 Rachel na Lia bu ndi muru ebo niile nke Izrel, n'otu aka ahukwa, agburu Devid na onye nzoputa ahụ sitere na Rut puta. I ga-aguta nke a n'akwukwu Mat 1:5,6,16 § 4:12 4:12 Perez bu nna ochie Boaz. Mat 1:3; Luk 3:33

1 Samuel

Omumu Samuel

¹ O nwere otu nwoke onye Zuf, si na Ramataim, n'ala ugwu ugwu Ifrem. Aha ya bu Elkena nwa Jeroham, nwa Elihu, nwa Tohu, nwa Zuf, onye Ifrem. ² Elkena luru ndi inyom abuo, aha nke mbu bu Hana, ebe aha nke abuo bu Penina. Penina nwere umu, ma Hana enweghi nwa.

³ Kwa afo, nwoke a na-esi n'obodo ya gaa Shailo ife ofufe na ichuru ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile aja. O bu n'ebe ahụ ka umu ndi ikom abuo Elayi a na-akpo Hofni na Finehaz, bu ndi nchujaja ONYENWE ANYI no.* ⁴ N'ubochi obula Elkena na-achụ aja ya, o na-ekenye Penina na umu ya ndi ikom na ndi inyom otutu oke site n'anụ o ji chuo aja. ⁵ Ma o na-enye Hana oke mmadu abuo, n'ihu na o huru ya n'anya, o bu ezie na ONYENWE ANYI mechiri akpanwa ya. ⁶ Ma Penina na-eme ka obi joo Hana njo karja, site n'ikpasu ya iwe, n'ihu na ONYENWE ANYI mechiri akpanwa ya. ⁷ Ihe ndi a na-eme kwa afo. Penina na-akwa Hana emo, na-achị ya ochi oge niile ha gara n'ulo ONYENWE ANYI, si otu a na-eme ka o na-akwa akwa, gharakwa iri nri. ⁸ Mgbe Hana bidoro ikwa akwa otu a, Elkena na-aju ya si, "Hana, o bu ginị mere i ji na-akwa akwa? Ginị mere i naghị eri nri? Ginị mere obi ji ajo gi njo? O bu na mu adighi gi mma karja umu ndi ikom iri nye gi?"

⁹ Otu ubochi mgbe ha risiri nri, nuokwa ihe onunu na Shailo, Hana biliri oto. N'oge a, Elayi onye nchujaja noduru ala n'uche ya n'akuku onu uzo ulo ONYENWE ANYI. ¹⁰ N'onodu obi mwute Hana kwara akwa, kpee ekpere, kpokuo ONYENWE ANYI. ¹¹ O kwere nkwa si, "O! ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, o buru na i ga-elekwasị anya na nhuju anya nke ohu gi nwanyi ma cheta m, ghara ichefu ohu gi nwanyi, ma nye ya nwa nwoke, mgbe ahụ, aga m enyeghachi ya ONYENWE ANYI ogologo ubochi niile nke ndu ya. Aguba agakwaghị aga n'isi ya mgbe obula."

¹² Mgbe o nogidere na-ekpe ekpere nye ONYENWE ANYI, Elayi no na-ele ya anya n'onu. ¹³ Ka Hana no na-ekpe ekpere n'obi ya, naani ebugbere onu ya na-emeghari emeghari, ma enweghi onye na-anu olu ya. Mgbe ahụ, Elayi chere n'obi ya na o bu nwanyi mmanya na-egbu. ¹⁴ Elayi siri ya, "Ruo ole mgbe ka i ga-akwasị inubiga mmanya oke? Si n'ebe mmanya di wezuga onwe gi!"

¹⁵ Ma Hana zara si ya, "Mba, onyenwe m, anughị m mmanya obula! Kama abu m nwanyi obi ya di ilu nke ukwu. Anọ m na-ekwuputara ONYENWE ANYI ihe di m n'obi. ¹⁶ Biko agula ohu gi nwanyi dika onye ajo omume. Esi m n'obi mwute na-akwasara ONYENWE ANYI uwa m."

¹⁷ Elayi zara si ya, "Laa n'udo, ka Chineke Izrel mezuoro gi dika ariri gi niile si di." ¹⁸ Hana zara si, "Ka m buru onye si n'aka gi nata ihuoma." O jiri obi utu laghachi, malitekwa iri nri ya. Ihu ya agbarukwaghị ozo.

¹⁹ N'isi ututu echi ya, ha biliri kpo isiala n'ihu ONYENWE ANYI, mgbe ahụ, ha laghachiri n'ulo ha di na Rema. Mgbe ha laruru, Elkena bakwuru nwunye ya Hana, ONYENWE ANYI chetakwara ya. ²⁰ Mgbe oge ruru, o mere ka Hana turu ime, muo nwa nwoke. O guru ya Samuel, n'ihu na o siri, "Ariri m ONYENWE ANYI maka ya."

Hana edoo Samuel nso

²¹ Mgbe di ya, bu Elkena na ndi ezinaulo ya gara Shailo ichuru ONYENWE ANYI aja nke afo ahụ, na ichukwa aja metutara nkwa di iche nke o kwere ONYENWE ANYI, ²² Hana esoghi ha, o gwara di ya, "Mgbe nwantakiri a kwusiri inu ara,† ka m duru ya ga chee ya n'ihu ONYENWE ANYI, o ga-ebikwa n'ebe ahụ ruo mgbe ebighi ebi."

²³ Elkena bu di ya siri ya, "Mee ihe obula i chere kwesiri ekwesi. Nodu ruo mgbe o hapuru inu ara, ma ka ONYENWE ANYI mezu o kwu ya." Hana nogidere n'ulo tutu ruo mgbe o zulitere nwantakiri ahụ, kwusi ya inu ara.

²⁴ Mgbe o kwusiri nwantakiri ahụ inu ara, nwantakiri ahụ ka di ntakiri. Ma o duuru ya, jiri oke ehi gbara afo ato, na iri lita utu oka abuo na abuo, na otu karama mmanya, gaa n'ulo ONYENWE ANYI di na Shailo. ²⁵ Mgbe ha ji oke ehi ahụ chusia aja, ha kpotaara Elayi nwantakiri ahụ. ²⁶ Mgbe ahụ, o siri, "Onyenwe m, dika i si na-adi ndu, o bu m

* **1:3** 1:3 Onye Izrel obula kwesiri iga n'ihu Onyenwe anyi maka ife ofufe, ughoro ato kwa afo. Dit 16:16-17; Opu 23:14-19 Ebe ulo nzute na igbe ogbugba ndu ahụ di, bu ihe dika iri kilomita ato n'ebe ugwu ugwu Jerusalem. 1Sa 3:3; Jos 18:1 † **1:22** 1:22 N'oge ochie, adighi anapu umuntakiri ara ojiiso, kama o bu mgbe ha gbara afo ato maobu karja.

bụ nwanyị ahụ guzoro onwe ya nso n'ebe ị nọ kpere ekpere nye ONYENWE ANYỊ. ²⁷ N'ihị nwa a ka m kpere ekpere, ONYENWE ANYỊ emelara m ihe m rịọrọ n'aka ya. ²⁸ Ma ugbu a, ana m enyeghachi ya ONYENWE ANYỊ ka ọ bụrụ nke ya ndụ ya niile." O fere ONYENWE ANYỊ ofufe n'ebe ahụ.

2

Ekpere Hana

- ¹ Mgbe ahụ Hana kpere ekpere si:
 "Obi m na-anụrị ọñụ n'ime ONYENWE ANYỊ;
 n'ime ONYENWE ANYỊ ka e buliri mpi* m elu.
 Onụ m na-anya isi megide ndị iro m,
 n'ihị na-enwere m mmasị na nzọpụta gi.
- ² "O nweghị onye dị nso dika ONYENWE ANYỊ;
 o nweghị onye dị karịa gi,
 o nweghị nkume ọzọ yiri Chineke anyị.
- ³ "Anogidela na-ekwu okwu site na mpako,
 ekwekwala ka onụ gi kwupụta okwu nganga.
 N'ihị na ONYENWE ANYỊ bụ Chineke maara ihe niile,
 ya bụ onye na-anwale ọrụ niile.
- ⁴ "Ụta ndị na-ebu agha agbajielā
 ma ndị ahụ dara mba ka e nyere ike.
- ⁵ Ndi na-eriju afọ e meela onwe ha ndị ọrụ ngo maka nri,
 ma ndị na-adighi eriju afọ na mbụ aghọla ndị agụụ adighi agụkwa.
 Nwanyị aga amụtala ụmụ asaa
 ma nwanyị ahụ mụrụ ọtụtụ ụmụ adighi amụtakwa.
- ⁶ "ONYENWE ANYỊ na-eweta ọnwụ, ya na-emekwa ka a di ndụ,
 ọ bụ ya na-eme ka mmadụ daa n'ura ọnwụ, na-emekwa ka ha di ndụ ọzọ.
- ⁷ ONYENWE ANYỊ na-ezite ụbiam na akunuba;
 ọ na-eweda n'ala, ma na-ebulikwa elu.
- ⁸ Ọ na-esite na ntụ welite onye ogbenye
 na-ebuli ndị mkpa na-akpa site n'ikpo ntụ.
 Ọ na-eme ka ha soro ụmụ eze nọdụ,
 na-emekwa ka ha keta ocheeze nsọpụrụ.
- "N'ihị na ntọala ụwa bụ nke ONYENWE ANYỊ
 n'elu ya ka ọ dọkwasiri ụwa.
- ⁹ Ọ ga-echebe ụkwụ ndị nso ya
 ma ndị ajọ omume ka ọ ga-eme ka ha dere duu n'ime ọchịchiri.
- "Ọ bughị site n'idi ike ka mmeri si abia.
¹⁰ Ndi ahụ na-ebuli onwe ha imegide ONYENWE ANYỊ ka a ga-etipia.
 Onye kachasi ihe niile elu ga-ebigbo site n'eluigwe megide ha.
 ONYENWE ANYỊ ga-ekpe nsọtụ niile nke ụwa ikpe.
- "Ọ ga-enye eze ya ike
 bulikwaa idi ike† nke onye ya e tere mmanụ."
- ¹¹ Mgbe ahụ, Elkena na Hana laghachiri Rema, ma ha hapuru Samuel n'ebe ahụ.
 Nwata ahụ ghorọ onyeozị ONYENWE ANYỊ, n'ihị na ọ nọ na-enyere Elayi onye nchụaja aka.

Ụmụ ọjọọ Elayi

- ¹² Ụmụ Elayi bụ ndị omume ha jọgburu onwe ya; ha na-eleli ONYENWE ANYỊ anya.
¹³ Dika mmeso ndi nchujaja n'ebe ndi mmadu si di: mgbe onye obula biara ichu aja, onyeozị onye nchujaja na-abia mgbe a na-esi anụ, jiri ndudu nwere eze ato n'aka ya.
¹⁴ Ọ na-adunye ya n'ime efere anụ maobu ite, maobu iko e ji esi anụ. Ihe obula ndudu ahụ duputara ka onye nchujaja na-ewere. Otu a ka ha si emeso ndi Izrel niile na-abia

* 2:1 2:1 N'ebe a, mpi na-akowa maka ike † 2:10 2:10 Maobu, mpi

na Shaiḷo. ¹⁵ Mgbe ụfọdụ, tupu e suree abụba anụ n'ebe ichu aja,[‡] ndị ozi onye nchụaja na-abia gwa onye wetara anụ ichu aja si ya, "Nye onye nchụaja anụ ndụ nke ọ ga-ahụ n'okụ, n'ihu na ọ chọghị iri anụ e siri esi, kama anụ ndụ ka ọ choro."

¹⁶ Ọ buru na onye ji anụ ahụ bịa ichu aja agwa onyeozị ahụ okwu si, "Chere ka anyị buru ụzọ suo abụba ndị a ọkụ tupu i were ihe i choro," onyeozị ahụ na-aza si, "Nye m anyị ahụ ugbu a, ọ buru na i nyeghị m ya aga m eji ike were ya."

¹⁷ Mmehie ụmụ okorobia ndị a na-eme dị ukwu n'anya ONYENWE ANYI, n'ihu na ha na-eleda onyinye a na-ewetara ONYENWE ANYI anya.

¹⁸ N'oge a, Samuel na-agakwa ozi ya n'ihu ONYENWE ANYI. Ọ bụ ezie na ọ bụ naanị nwantakiri, ọ na-eyi akwa ọcha efọd dika ndị nchụaja. ¹⁹ Afo ọbụla, nne ya na-akwara ya uwe mwụda, nke ọ na-ewetara ya mgbe ya na di ya bịara ichu aja. ²⁰ Tupu ha alaa, Elayi na-agọzi Elkena na Hana si, "Ka ONYENWE ANYI nye gi ụmụ ozo, ndị ga-anochi anya onye a i rioro maka ya, nke i nyeghachiri ONYENWE ANYI." ²¹ ONYENWE ANYI gosiri Hana amara. Ọ turu ime mụta ụmụ ndị ikom atọ, na ụmụ ndị inyom abuo. Ma Samuel tokwara n'ije ozi ya n'ihu ONYENWE ANYI.

²² N'oge a, Elayi aburula nnoo agadi. Ọ nokwara na-anụ ihe ojoo niile ụmụ ya ndị ikom na-eme ndị Izrel niile, ya na otu ha si edinakwuru ụmụ nwananyi na-eje ozi n'onu ụzọ ebe ichu aja ụlọ nzute. ²³ Ya mere, Elayi gwara ụmụ ya si, "Anula m site n'onu ndị ONYENWE ANYI, banyere ihe ojoo niile di iche iche unu na-eme. Gini mere unu ji na-eme ihe ojoo di otu a? ²⁴ Ọ bughị akuko oma ka m na-anu site n'onu ndị ONYENWE ANYI banyere unu. ²⁵ Ọ buru na mmadu emehie megide mmadu, Chineke nwere ike gbooro ya ogo. Ma ọ buru na mmadu emehie megide ONYENWE ANYI, onye ga-egboro ya ogo?" Ma ụmụ ya ndị ikom egeghi nna ha nti, n'ihu na ONYENWE ANYI na-akwado ila ha n'iyi.

²⁶ Nwata ahụ bụ Samuel na-eto, na-agba dimkpa, burukwa onye ihe ya di ONYENWE ANYI na mmadu mma.

Anuma megide ezinaulo Elayi

²⁷ Otu onye nke Chineke bịara gwa Elayi okwu si ya, "The ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru: Ọ bụ na m eziputaghi ike m n'uzo putara ihe mgbe nna nna gi ha bu ohu n'ala Ijpt n'okpuru Fero? ²⁸ Ahoputara m nna nna unu ochie site n'etiti ebo niile nke Izrel mee ya ka ọ buru onye nchujaja m, ka ọ chuo aja n'ebe ichu aja m, isure ihe nsure oku na-esi isi uto, na iyi uwe efod ndi nchujaja n'ihu m. Enyere m ezinaulo nna nna gi onyinye niile Izrel ji chuo aja nsure oku. ²⁹ Gini mere unu ji na-eleli aja a na-achuru m, na onyinye a na-ewetara m n'usoro dika m si nye ya n'ihu anya? Gini mere i ji na-asopuru ụmụ gi karija m, ime onwe unu ka unu gbaa abuba site n'idebere onwe unu akuku kachasi mma nke onyinye niile ụmụ Izrel, ndi m, na-ewetara m."

³⁰ "N'ihu ya, otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, kwuputara, si, 'Ekwere m nkwa na ndi ezinaulo gi na nke nna gi ga-eje ozi n'ihu m ruo mgbe ebighi ebi,' ma ugbu a, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya, 'O gaghị adikwa otu a n'ebe m no! N'ihu na ndi na-asopuru m ka m ga-asopuru, ma ndi niile na-eleda m anya, ka a ga-akpo ihe efu. ³¹ Oge na-abia mgbe m ga-ebipu ike gi na ike ezinaulo nna gi, wezuga ha ka nwoke obula n'ezinaulo gi hapu ito gho agadi. ³² I ga-ahu m kpagbu n'ebe obibi m; a ga-emere Izrel ihe oma nke ga-eme ka i nwee anya ufu, ma o dighi onye ga-eme agadi n'ezinaulo gi. ³³ Onye obula n'ime unu nke m na-ebipughi site n'ebe ichu aja m ga-adu ndu naanị n'onodu anya mmiri akwa nke ga-ekpuchi ya anya, na iru ujū nke obi. Ụmụ ụmụ gi niile ga-anwu tupu ha eruo agadi."

³⁴ "The ga-adakwasị ụmụ gi ndi ikom, bu Hofni na Finehaz, ga-aburu gi ihe ama. Ha abuo ga-anwu n'otu ubochi. ³⁵ Aga m akpolite nye onwe m, onye nchujaja kwesiri ntukwasị obi, onye ga-eme ihe di m n'uche na n'obi. Aga m eme ka ezinaulo ya guzosie ike. O ga-eje ozi n'ihu Onye m e tere mmanu oge niile. ³⁶ Mgbe ahụ, ndi niile foduru n'ezinaulo gi ga-abia kpo isiala nye ya, rioro ya ego na ihe oriri. Ha ga-asị, "Biko, nyetu m oru m ga-aru n'etiti ndi nchujaja, ka m hu ihe m ga-eri.""

3

Onyenwe anyi akpo Samuel

¹ Nwata ahụ bụ Samuel nokwara na-ejere ONYENWE ANYI ozi n'ihu Elayi. N'ubochi ndi ahụ okwu ONYENWE ANYI di uko, adighikwa ahụ otutu ohu.

[‡] 2:15 2:15 N'iwu e nyere banyere ichu aja, abuba na anu niile abuba kpuchiri ka a na-akpo oku n'elu ebe ichu aja. Lev 3:3-5,16; 4:8-10

² O ruru n'otu abali, ka Elayi dinara ala n'onodu ya irahu ura, ebe o bu na anya ya akala nka nke bu na o dighi ahuzikwa uzọ nke oma. ³ Mgbe ahụ, oriṅa* Chineke anyubeghi, Samuel dinara n'ulonso ONYENWE ANYI, n'ebe ahukwa ka igbe ogbugba ndu Chineke di. ⁴ ONYENWE ANYI kporo Samuel oku,

Samuel zara si, "Lee m n'ebe a." ⁵ O biliri jekwuru Elayi, si ya, "Lee m abjala m."

Ma Elayi sirị ya, "Mba, akpoghi m gi, laghachi gaa dinaa ala." Samuel gara dina ala.

⁶ Ozokwa, ONYENWE ANYI kporo ya si, "Samuel!" Samuel gbaara oso jekwuru Elayi si ya, "Lee m, gini ka m ga-eme?"

Ma Elayi zara si ya. "Mba akpoghi m gi oku, nwa m. Laghachi gaa dinaa ala."

⁷ Ma Samuel amatabeghi onye ONYENWE ANYI bu, ekpughebeghi okwu ONYENWE ANYI nye ya.

⁸ ONYENWE ANYI kporo ya oku nke ugbo ato; ozokwa Samuel biliri jekwuru Elayi si ya, "Lee m, gini ka i choro ka m mee?"

Mgbe ahụ, Elayi ghotara na o bu ONYENWE ANYI na-akpo nwantakiri ahụ, ⁹ n'ihu ya o gwara Samuel okwu si, "Laghachi, dinaa ala. O buru na o kporo gi ozo, si ya, 'Lee m, kwuo, ONYENWE ANYI, n'ihu na ohu gi na-ege ntị.'" Ya mere Samuel laghachiri gaa dinaa ala.

¹⁰ ONYENWE ANYI bjara guzo onwe ya n'ebe ahụ, kporo ya ozo dika o si kporo ya na mbu si, "Samuel! Samuel!"

Samuel zara si, "Lee m, kwuo, n'ihu na ohu gi na-anu."

¹¹ ONYENWE ANYI gwara Samuel si, "Lee, ana m aga ime ihe n'Izrel nke ga-eme ka ntị nuru ya zuo wuruwuru. ¹² N'oge ahụ aga m emezu ihe niile m kwuru megide Elayi na ezinaulo ya, site na mmalite ruo ogwugwu. ¹³ N'ihu na agwara m ya na m ga-ekpe ezinaulo ya ikpe, ruo mgbe ebighi ebi, n'ihu mmehie ahụ o maara ihe banyere ya. N'ihu na umu ya mere onwe ha ndi a na-eleli anya,† ma o meghi ihe obula ikwasị ha. ¹⁴ Ya mere, anuola m iyi nye ulo Elayi si, 'Ikpe omuma dikwasiri ulo Elayi bu nke a na-agaghi eji onyinye maobu ichu aja kpuchie.'" ¹⁵ Samuel dinara ala tutu ruo ututu. Mgbe chi boro, o meghere onu uzo ulo nzute ONYENWE ANYI dika o na-eme. Ma egwu turu ya igwa Elayi ohu ahụ. ¹⁶ Ma Elayi kporo ya si, "Samuel, nwa m."

Samuel zara si, "Lee m n'ebe a."

¹⁷ Elayi juru ya si, "Gini ka o gwara gi? Ezola ihe obula n'ebe m no. Ka Chineke meso gi mmeso, otu obula mmeso ahụ si di njo, ma o buru na i zoo ihe obula o gwara gi n'ebe m no." ¹⁸ Ya mere, Samuel gwara ya ihe niile, o zokwaghi ihe obula. Mgbe ahụ Elayi kwuru okwu si, "Ya onwe ya bu ONYENWE ANYI, ya meekwa dika o si di ya mma n'anya."

¹⁹ ONYENWE ANYI nonyeere Samuel mgbe o na-eto, meekwa ka amuma niile Samuel buru mezu. ²⁰ Ndi Izrel niile, site na Dan ruo Biasheba, matara na Samuel bu onye amuma ONYENWE ANYI kwesiri ntukwasị obi. ²¹ ONYENWE ANYI gakwara n'ihu na-egosi onwe ya na Shailo. N'ebe ahụ o gosiri onwe ya nye Samuel site n'okwu ya.

4

¹ Okwu Samuel rutere ndi Izrel niile ntị.

Ndi Filistia adota igbe ogbugba ndu n'agha

Mgbe Izrel puru izute ndi Filistia n'agha, ha mara ulo ikwu ha na Ebeneza, ma ndi Filistia mara nke ha n'afek. ² N'agha a luru n'ubochi ahụ, ndi Filistia doru onwe ha n'usoro izute ndi Izrel, dika agha na-agbasa, ndi Filistia lughuru umu Izrel, gbukwaa puku mmadu anọ n'ime ha. ³ Mgbe ndi agha Izrel foduru laghachiri n'ulo ikwu ha, ndi okenye Izrel juritara onwe ha si, "Gini mere ONYENWE ANYI ji kwe ka ndi Filistia merie anyi taa. Ka anyi gaa Shailo buputa igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, ka o soro anyi jee agha, ka o naputa anyi site n'aka ndi iro anyi."

⁴ Ya mere, ha zigara ndi mmadu ka ha gaa Shailo. Ha sitere n'ebe ahụ bute igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, onye ahụ na-anokwasị n'uche ebere n'etiti cherubim. Umụ ndi ikom Elayi abuo, bu Hofni na Finehaz, nonyeere igbe ogbugba ndu Chineke ahụ.

⁵ Mgbe e bubatara igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ n'ebe ndi agha Izrel mara ulo ikwu ha, ndi Izrel tiri mkpu mere ka ala maa jijiji. ⁶ Mgbe ndi Filistia nuru uda mkpu a, ha juru si, "Gini na-eme? O bu gini kpatara oke iti mkpu a n'ulo ikwu ndi Hibru?"

* 3:3 3:3 Oriṅa di n'ebe nso ahụ kwesiri i na-enwu oku ehizie na abali obula. Opu 27:20-21; 30:7-8 O bu n'isi ututu tupu chi aboo ka ihe a mere. † 3:13 3:13 1Sa 2:12,17,22

Mgbe a gwara ha na ọ bụ n'ihu na igbe ọgbugba ndụ ONYENWE ANYI erutela, ⁷ ụjọ tūru ndị Filistia. Ha sịrị, "Chi abatala n'omuma ụlọ ikwu ahụ. Ahụhụ dīrī anyi n'ihu na ihe dī otu a emetubeghī n'oge gara aga. ⁸ * Ahụhụ dīrī anyi! Onye ga-anaputa anyi site n'aka chi ndi a dī ike? N'ihu na ọ bụ chi ndi a ji ihe otiti dī iche iche tie ndi Ijīpt mgbe umu Izrel nọ n'ozara. ⁹ Unu dī ike, unu ndi Filistia, burukwanu ndi ikom, ma ọ bughī otu a, unu ga-aghō ohu ndi Hibru dika ha buuru unu ndi ohu. Burunū ndi ikom, lūo agha!"

¹⁰ Ndi Filistia luru ọgu dika dike, lugbuo ndi Izrel. Ndi agha ji ukwu eje ọgu ọnuogugu ha dī iri puku atọ nwuru n'otu ubochi ahụ. Ma ndi foduru gbalara n'ulo ikwu ha. ¹¹ Ndi Filistia dotara igbe ọgbugba ndu Chineke n'agha, ma gbukwaa Hofni na Finehaz umu Elayi.

Onwu Elayi

¹² Ma otu nwoke onye Benjamin gbapuru oso site n'ogbo agha ahụ, gbara ruo Shailo n'otu ubochi ahụ, o yi uwe dowara adowa, aja dikwa ya n'isi. ¹³ Mgbe o rutere, Elayi nọ n'ochē ya n'akuku ụzọ, na-eche, n'ihu na obi ya na-ama jijiji, n'ihu igbe ọgbugba ndu Chineke. Mgbe nwoke ahụ batara n'ime obodo, kọọ ihe mere, mkpu akwa dara n'obodo ahụ niile.

¹⁴ Elayi nuru iti mkpu ahụ juo si, "Gini bụ isi ụzọ a?"

Onyeozī ahụ mere ngwangwa bata gwa Elayi okwu. ¹⁵ Elayi agbaala iri afọ itoolu na afọ asatọ n'oge a, nke mere na ọ naghī ahukwa ụzọ. ¹⁶ Nwoke ahụ gwara Elayi si, "Esi m n'ihu agha gbalata. Anọ m n'ebe ahụ taa hụ ka agha si gaa."

Elayi juru si, "Nwa m, ọ bụ gini mere?"

¹⁷ Onyeozī ahụ zara si, "Izrel sitere n'ihu ndi Filistia gbaa oso. E tigbukwara otutu n'ime ndi agha ha. Ozo, umu gi abuo, Hofni na Finehaz nwuru. E burukwara igbe ọgbugba ndu Chineke."

¹⁸ Mgbe onyeozī ahụ kwutere maka igbe ọgbugba ndu Chineke. Elayi sitere n'ochē ya dalaa azu n'akuku onu ụzọ ama, dajie olu ya, nwuo! N'ihu na o meela nnoo agadi. O bukwa onye buru ibu. Ya onwe ya kpekwarā† umu Izrel ikpe iri afọ anọ.

¹⁹ Nwunye nwa ya, bụ nwunye Finehaz, dī ime, nọkwa nso oge imu nwa ya. Mgbe ọ nuru maka obubu e buuru igbe ọgbugba ndu Chineke, nukwa maka onwu nna di ya na di ya, ọ mputara nwa ya n'ike. Ma ọ nwuru n'ihu ihe mgbu nke afọ ime. ²⁰ Ma mgbe ọ na-anwu, ndi inyom na-eji ya ime, siri ya, "Atula egwu, adala mba, i mụọla nwa nwoke." Ma ọ zaghi ha ihe obula. O hakwaghī ha nti.

²¹ O guru nwantakiri aha, kpoọ ya Ikabodu, kwuo si, "Ebube esitela n'Izrel puo," n'ihu obubu e buuru igbe ọgbugba ndu Chineke, na n'ihu onwu nna di ya na di ya. ²² O kwuru si, "Ebube esitela n'Izrel puo, n'ihu na e buuru igbe Chineke."

5

Igbe ọgbugba ndu n'Ashdod na Ekron

¹ Mgbe ndi Filistia buuru igbe ọgbugba ndu Chineke, ha si Ebeneza buru ya buga Ashdod. ² Ha butere igbe ọgbugba ndu Chineke, buba ya n'ime ulo Dagon,* dōba ya n'akuku Dagon. ³ Mgbe ndi Ashdod tetara n'isi ututu echi ya, ma lee, Dagon adaala, kpoo ihu ya n'ala n'ihu igbe ọgbugba ndu ONYENWE ANYI. Ha bulikwara Dagon elu doghachi ya n'onodu ya. ⁴ Ma n'ututu echi ya, Dagon adakwala kpoo ihu n'ala n'ihu igbe ọgbugba ndu ONYENWE ANYI. Isi ya na aka ya abuo dakapuru, togboro na mbata onu ụzọ, O bukwa naani ogwe ahụ ya foduru. ⁵ O bụ nke a mere, site mgbe ahụ ruo taa, ndi nchajaja Dagon na ndi niile na-abata n'ulo Dagon, adighi azo ukwu ha n'onu ụzọ mbata ulo Dagon di n'Ashdod.

⁶ Aka ONYENWE ANYI malitere idi arọ n'ahụ ndi Ashdod, ha na obodo ndi ozo gbara ya gburugburu, o ji etuto di iche iche menye ha egwu ma bibiekwa ha n'Ashdod n'oke ala ya niile. ⁷ Mgbe ndi Ashdod huru ihe na-eme, ha siri, "Anyi achoghī ka igbe ọgbugba ndu Chineke nke Izrel diri n'etiti anyi, n'ihu na aka ya dī ike n'ahụ anyi, otu aka ahukwa na chi anyi Dagon." ⁸ Ya mere, ha ziri ozi kpokota ndisi ndi Filistia niile, juo ha si, "Gini ka anyi ga-eme igbe chi ndi Izrel?"

Ha zara, "Ka e buru igbe chi ndi Izrel buga ya n'obodo Gat." Ya mere ha buuru igbe Chineke nke Izrel buga Gat.

⁹ Ma mgbe ha bubatara ya na Gat, aka†ONYENWE ANYI malitere imegide obodo ahụ. O tinarye ndi obodo ahụ n'onodu oke egwu. O tiri ndi bi n'obodo ahụ ihe otiti, ma

* **4:8** 4:8 N'ihu na ndi Filistia e kwenyeghi na Chineke, kama ha kweere na chi arusi. † **4:18** 4:18 Maqbu, Duru umu Izrel * **5:2** 5:2 Dagon bu arusi kachasi arusi ndi ozo nke ndi Filistia na-efe. Guo ihe nkwa banyere ya na Nkp 16:23 † **5:9** 5:9 Dit 2:15; 1Sa 5:11; 12:15

nwantakiri ma dimkpa, etuto di iche iche toro ha n'ahu. ¹⁰ Ya mere, ha zilara igbe ahụ Ekron.

Ma mgbe igbe ahụ na-abata Ekron, ndi Ekron kwara akwa si, "Ha e burula igbe ogbugba ndu chi ndi Izrel butere anyi, ka anyi na ndi anyi nwusja!" ¹¹ Ya mere, ha kpokotara ndiisi ndi Filistia niile si ha, "Sinu n'obodo zipu igbe chi ndi Izrel, maobu zighachinu ya n'obodo e si bute ya na mbu, ka o hapu igbuchapu anyi na ndi anyi." N'ihu egwu maka onwu ejidela ndi niile bi n'obodo. Aka Chineke dikwa ike nke ukwu megide obodo ahụ. ¹² Ndi na-anwughị ka e mere ka etuto juputa ha n'ahu, mkpu akwa nke ndi obodo ahụ ruru eluigwe.

6

Mbughachi igbe ogbugba ndu

¹ Igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ noro n'obodo ndi Filistia onwa asaa. ² Emesia, ndi Filistia kporo ndi nchujaja ha na ndi na-aju mmuo ase juo ha si, "Gini ka anyi ga-eme banyere igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI? Gwa anyi otu anyi ga-esi zilaga ya n'ala ya."

³ Ndi ahụ zara si, "O buru na unu ezighachi igbe ogbugba ndu chi ndi Izrel, unu ezighachila ya n'aka efu, kama jirinu onyinye aja ikpe omuma zilaga ya. Unu mee nke a, ihe otiti ndi a ga-ala. Unu ga-amatakwa ihe mere o ji na-ata unu ahuhu ndi a."

⁴ Ha juru, "Olee udi onyinye aja ikpe omuma anyi ga-enye."

A gwara ha, "Dika onuogugu ndiisi obodo Filistia si di ise, unu ga-eziga onyinye* oyiyo etuto ise nke e jiri olaedo kpuo na oyiyo oke ise nke e jikwa olaedo kpuo, n'ihu na o bu otu udi ihe otiti ahụ ka o ji tie unu na ndiisi obodo unu niile. ⁵ Jiri olaedo kpuo oyiyo etuto na oke ndi ahụ na-emebi ala unu, si otu a nye chi ndi Izrel nsopuru. Ma eleghị anya o ga-ewezuga aka ike ya site n'ebe unu na chi unu di iche iche na ala unu no. ⁶ Gini mere unu ga-eji nyichie obi unu dika ndi Ijpt na Fero mere? Mgbe Chineke mesiri ha ike, o bu na ha ahapughi ndi Izrel ka ha laa?

⁷ "Wuonu ugboala ohuru, werekwanu nne ehi abuo na-enye umu ara kegidu n'ugbo ahụ. Ehi ndi a ga-abu ndi a na-ejibeghi koo oru ubi mbu. Mgbe unu kegidere ehi ndi a, chirinu umu ha chuba ha n'ebe a na-edebe ehi. ⁸ Werenu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI tnye n'ugboala ahụ, tinyekwa ihe olaedo ndi ahụ unu na-enye ka o buru aja ikpe omuma unu n'ime igbe nta unu ga-etinye n'akuku ya. Zilaganu ya n'uzo o ga-agbaso. ⁹ Ma guzonu na-ele ya anya. O buru na o gafee oke ala anyi banye Bet-Shemesh, unu ga-amata na o bu ONYENWE ANYI mere ka ihe ojoo ndi a dakwasị anyi. Ma o buru na o meghi otu a, o buru na o loghachi, anyi ga-amata na ihe otiti a bu naani ihe ndaba nke dakwasiri anyi, o sikwaghi n'aka ONYENWE ANYI."

¹⁰ Ha were dika okwu ndi a si di. Ha weere nne ehi abuo na-enye umu ara kegidu ha n'ugboala ahụ, werekwa umu ha kpochie n'ogba anu. ¹¹ Igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI na igbe nta ahụ e tinyere oke na oyiyo etuto olaedo ndi ahụ a kpuru akpu ka ha dokwasiri n'elu ugboala ahụ. ¹² Ehi ndi ahụ dokpuru ugbo ahụ gawa n'uzo Bet-Shemesh. Ha na-ebekwa muu mgbe ha na-aga. Ha sogidere uzo ahụ na-aga. Ha echigharighi gaa aka nri maobu aka ekpe. Ndi eze ndi Filistia sogidekwara ha n'azu tutu rute n'oke ala Bet-Shemesh.

¹³ N'oge a, ndi Bet-Shemesh no n'ubi na-ewe ihe ubi nke oka wiiti na ndagwurugwu ala ahụ. Mgbe ha lepuru anya hu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, onu juru ha obi. ¹⁴ Mgbe ugboala ahụ batara n'ubi nwoke a na-akpo Joshua na Bet-Shemesh, o kwusiri n'akuku otu nkume ukwu di n'ebe ahụ. Ngwangwa, ndi no n'ebe ahụ gbuwasiri osisi e ji mee ugbo ahụ, gbukwaa ehi abuo ahụ, were ha churo ONYENWE ANYI aja nsure oku. ¹⁵ Ndi ikom Livayi no n'ebe ahụ buliri igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI na igbe nta ahụ di n'akuku ya nke olaedo niile a kpuru akpu di n'ime ya, dokwasị ha n'elu nkume. Ndi Bet-Shemesh† churu otutu aja nsure oku na aja ndi ozo nye ONYENWE ANYI n'ubochi ahụ. ¹⁶ Mgbe ndi eze ise obodo ndi Filistia huru ihe mere, ha laghachiri n'Ekron n'ubochi ahụ.

¹⁷ Onyinye etuto olaedo ise a kpuru akpu nke ha nyere ONYENWE ANYI di ka aja ikpe omuma n'ihu ihe mere ha bu maka obodo ndi Filistia ndi a, Ashdod, Gaza, Ashkelon, Gat na Ekron. ¹⁸ Ha wetakwara oke olaedo a dika onuogugu obodo ndi Filistia si di, bu nke ndiisi ise ahụ nwere, obodo ndi e wusiri ike, na obodo nta niile ha. Nkume ukwu ahụ ebe a dokwasiri igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, bu ihe akaebe n'ubi Joshua, onye Bet-Shemesh ruo taa.

* 6:4 6:4 Onyinye olaedo ndi ahụ bu i ji mee ka obi juru Chineke n'ihu etuto ndi ahụ o mere ka o too ha. 1Sa 6:5,6,9,12 † 6:15 6:15 Bet-Shemesh bu otu n'ime obodo ndi Livayi ketara. Jos 21:16 O bu naani ndi Livayi na-ebu igbe ogbugba ndu Chineke. Dit 10:18

¹⁹ Ma ONYENWE ANYI tigburu iri ndi ikom asaa n'etiti ndi Bet-Shemesh n'ihu na ha nyobara anya n'ime igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ. N'ihu ya ndi Bet-Shemesh ruru uju n'ihu ndi ahụ niile ONYENWE ANYI tigburu. ²⁰ Ndi Bet-Shemesh juru si, "Onye puru iguzo n'ihu ONYENWE ANYI, bu Chineke a di nsọ? Olee ebe anyi ga-ezigakwa igbe ogbugba ndu a?"

²¹ Ha zipuru ndi ozi ka ha gaa gwa ndi Kiriat Jearim si ha, "Ndi Filistia ezighachila igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI. Bjanu buru ya gaa n'obodo unu."

7

¹ Ya mere, ndi ikom Kiriat Jearim bjara buru igbe ogbugba ndu* ONYENWE ANYI bubata ya n'ulo Abinadab nke di n'elu ugwu. Ha doru Elieza, okpara Abinadab nsọ, ka o buru onye na-elekota igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI.

Mmeri Samuel meriri ndi Filistia na Mizpa

² Igbe ahụ digidere na Kiriat Jearim ogologo oge, iri afọ abuo zuruoke. Ma n'oge a niile, ndi Izrel no na-eru uju n'ihu ONYENWE ANYI.[†] ³ Ya mere, Samuel gwara ezinaulo Izrel niile si, "O buru na unu ji obi unu niile na alaghachikwute ONYENWE ANYI, mgbe ahụ, wezuganu chi niile nke ndi ala ozo, na arusi Ashtoret site n'etiti unu. Kpebienu n'obi unu ibjakwute ONYENWE ANYI, feekwa naanị ya ofufe. O ga-anaputakwa unu site n'aka ndi Filistia."⁴ Ya mere, ndi Izrel wezugara arusi Baal na Ashtoret ha, bido ife naanị ONYENWE ANYI.

⁵ Samuel gwara ha si, "Unu ndi Izrel, zukotaaunụ na Mizpa, ka m rifo ONYENWE ANYI aririfo n'isi unu."⁶ Mgbe ha niile zukofo n'ebe ahụ, ha kuuru mmiri wupu ya n'ala n'ihu ONYENWE ANYI. N'ubochi ahụ kwa, ha buru onu, kwuputa mmehie si, "Anyi emehiela megide ONYENWE ANYI." O bu na Mizpa ka Samuel malitere ikpe umu Izrel ikpe.

⁷ Mgbe ndi Filistia nuru na umu Izrel zukofo na Mizpa, ndi eze ndi Filistia chikotara ndi agha ha, bja ibuso Izrel agha. Mgbe umu Izrel nuru na ha na-abja nso, ha turu ujo nke ukwu. ⁸ Ha sirị Samuel, "Akwasila itiku ONYENWE ANYI Chineke anyi tuku akwa n'ihu anyi, kpeekwa ekpere ka o zoputa anyi site n'aka ndi Filistia."⁹ Mgbe ahụ, Samuel weere nwa aturu na-anu ara jiri ya churofo ONYENWE ANYI aja nsure oku, rikwa ONYENWE ANYI ka o nyere Izrel aka. ONYENWE ANYI zara ekpere ya.

¹⁰ N'oge ahụ, mgbe Samuel no na-esure aja nsure oku ahụ, ndi Filistia bjaruru nso ibuso Izrel agha, ma ONYENWE ANYI sitere n'elugwe were oke olu egbe elugwe nke dara oke uda chusasia ha. O mere ka ogbaaghara bata n'etiti ndi Filistia. Nke a mekwara ka umu Izrel kpochapu ha, ¹¹ Ndi ikom Izrel si na Mizpa puta chuso ndi Filistia oso, na-etigbu ha n'uzo ruo na ndida Bet-Ka.

¹² Mgbe ahụ, Samuel weere otu nkume doo ya n'agbata Mizpa na Shen, kpofo ebe ahụ, Ebeneza, nke putara, "Nkume inyeaka," n'ihu na o sirị, "N'ezie, ONYENWE ANYI enyereela anyi aka ruo ugbu a."

¹³ Ya mere, mmeri a e meriri ndi Filistia mere ka ha ghara ibuso Izrel agha ozo, n'ihu na ONYENWE ANYI kwusiri ha ime nke a ubochi niile nke ndu Samuel. ¹⁴ E nyeghachiri ndi Izrel obodo niile ndi Filistia dotara n'agha na mbu, nke di site n'Ekron ruo Gat. Ndi Izrel naputara oke ala ndi a site n'aka ndi Filistia. N'uzo di otu a, e mere ka udo di n'etiti ndi Izrel na ndi Amorait.[‡]

¹⁵ Samuel nogidere dika onye ikpe ndi Izrel ubochi niile nke ndu ya. ¹⁶ Afọ niile, o na-ejeghari site n'otu obodo ruo n'obodo ozo, site n'obodo Betel ruo Gilgal, ruokwa Mizpa.[§] O na-anokwa n'obodo ndi a na-ekpe ndi Izrel ikpe. ¹⁷ Ma o na-aloghachi na Rema, n'ihu na o bu n'ebe ahụ ka ulo ya di. O kpekwaru ndi Izrel ikpe n'ebe ahụ, wuokwara ONYENWE ANYI ebe ichu aja n'ebe ahụ.

8

Izrel arifo ka e nye ha eze

¹ Mgbe Samuel ghoro agadi, o mere umu ya ndi ikom ka ha buru ndi ikpe ndi Izrel. ² Juel, okpara ya, na Abija, nke na-eso ya ka o hoputara. Ha nokwa na Biasheba na-ekpe ndi Izrel ikpe. ³ Ma umu ya esoghi uzo ya.* Ha na-agbaso naanị ihe ga-abara ha.[†] Ha na-erikwa ngari, na-ekpe ikpe na-ezighi ezi.[‡]

* **7:1** 7:1 Igbe ogbugba ndu ahụ digidere n'ebe a, ruo oge Devid bjara bulata ya na Jerusalem. 1Sa 6:21; Abi 132:6; 2Sa 6:2-3 † **7:2** 7:2 Eleghi anya n'ihu na ONYENWE ANYI chepuru ihu ya site n'ebe ha no. ‡ **7:14** 7:14 Ndi Amorai bu aha ozo eji mara ndi niile bu ndi Kenan. Jen 14:5-7 § **7:16** 7:16 Betel, Gilgal na Mizpa bu obodo ato ndi so n'oke ala Benjamin ketara. O bukwa na mpaghara ala ndi a, ka ulonso Chineke di. Jos 18:11-28; Jos 4:19 * **8:3** 8:3 1Sa 12:3; Jer 22:15-17 † **8:3** 8:3 Opu 18:21 ‡ **8:3** 8:3 Opu 23:6-8; Dit 16:19

4 N'ihì ya, ndị okenye umụ Izrel niile zukọtara, bjakwute Samuel na Rema si ya, ⁵ "I meela agadi, umụ gi ndị ikom adighikwa eso ụzọ gi. Ugwu a hopụtara anyị onye ga-abu eze anyị, onye ga na-edu anyị, dika mba ndị ozo."

6 Ma obi adighi Samuel uto mgbe ha rioro si, "Nye anyị eze ga-edu anyị." N'ihì ya, Samuel kpokuru ONYENWE ANYI n'ekpere. ⁷ ONYENWE ANYI gwara ya, "Gee ntị n'ihè niile ndị a na-agwa gi; o bughị gi ka ha juru, kama o bu mu onwe m ka ha juru ibu eze ha. ⁸ Site n'ubochi m mere ka ha si n'Ijiput puta ruo taa, ha na-agbakuta m azu, na-eфе chi ndi ozo. O bukwa otu a ka ha na-eme gi ugbu a. ⁹ Mee dika ha rioro, ma echefula igwa ha udi omume eze ahụ ga-achị ha ga-emeso ha."

¹⁰ Samuel gwara ndi Izrel na-arijo ka e nye ha eze ihe ONYENWE ANYI kwuru. ¹¹ O zara si ha, "The ndi a bu udi mmeso eze ahụ ga-achị unu ga-emeso unu: O ga-eduru umu unu ndi ikom mee ha ndi na-agba oso n'ihu ugbu agha ya na inyinya ya. ¹² Ufodu ka o ga-eme ochiagha, ndi ga-elekota otutu puku ndi agha, maobu iri ndi agha ise; ndi ufodu ga-abu ndi ga-ako ubi ya, ndi ozo ga-ewebatakwa ihe owuwe ubi ya, ma ndi ozo ga-akpuru ya ngwa agha na ihe niile e ji anya ugbu agha ya. ¹³ O ga-eduru umu unu ndi inyom mee ka ha buru ndi na-esiri ya mmanu otite na-esi isi uto, na ndi na-esiri ya nri, na ndi na-eghere ya ihe oghighe. ¹⁴ O ga-anarakwa unu ubi unu, na ubi vaini unu, na ubi oliv unu ndi kachasi mma, were ha nye ndi na-ejere ya ozi. ¹⁵ O ga-ewere otu uzo n'ime uzo iri nke mkpuru ubi unu na ubi vaini unu nye ndisi oru ya na ndi na-ejere ya ozi. ¹⁶ O ga-akwagidekwa unu ka unu nye ya ndi ohu unu, ndi ikom n'ime ha, na ndi inyom n'ime ha, ya na anu ulo unu ahụ di ezi mma, na inyinya ibu unu. ¹⁷ O ga-ewerekwa otu uzo n'uzo iri nke igwe anu ulo unu, meekwa ka unu onwe unu burukwa ndi ohu ya. ¹⁸ Mgbe ubochi ndi ahụ bjjara, mgbe ihe ndi a bidoro imezu, unu ga-akwa akwa, rioro ka e wezugara unu eze ahụ unu hoputaara onwe unu, ma ONYENWE ANYI agaghị aha unu ntị n'ubochi ahụ."

¹⁹ Ma ndi Izrel juru ige Samuel ntị. Ha sirị, "Anyi chororo eze ga-achị anyi. ²⁰ Mgbe ahụ, anyi onwe anyi ga-adi ka ndi mba niile ozo, anyi ga-enwe eze ga na-edu anyi, na-ga n'ihu anyi na-ebukwa agha anyi."

²¹ Samuel gwara ONYENWE ANYI ihe niile ha kwuru. ²² Ma ONYENWE ANYI zara ya ozo si, "Mee ihe ha kwuru, nye ha eze."

Mgbe ahụ, Samuel gwara ndi ikom Izrel okwu si ha, "Laanụ, nwoke obula n'obodo ya."

9

Samuel etee Sol mmanu ibu eze

¹ E nwere otu nwoke si Benjamin aha ya bu Kish nwa Abiel, nwa Zeroa, nwa Bekorat, nwa Afia, onye Benjamin, burukwa oke mmadu a maa ama. ² O nwere nwa nwoke aha ya bu Sol, onye bu okorobia no n'uju ya. O nweghi nwoke ozo e ji atunyere ya n'Izrel niile. O toro ogologo karja onye obula site n'ubu ruo n'isi.

³ Otu ubochi, ufodu n'ime inyinya ibu Kish nna Sol nwere kpafuru. N'ihì ya, Kish kporo Sol gwa ya okwu si, "Duru otu odibo ka gi na ya soro ga chogharja inyinya ibu ndi a." ⁴ Ha chororo inyinya ndi ahụ gaa n'ala ugwu ugwu Ifrem, na n'akuku Shalisha, ma ha ahughị ha. Ha chokwara ha gaa n'akuku Shaalim, ma ha ahughị ha n'ebe ahụ. Emesija, ha chororo inyinya ibu ndi ahụ gaa n'ala niile nke ndi Benjamin, ma ha ahughị ha ebe obula.

⁵ N'ikpeazu, mgbe ha chororo ha rute n'ala Zuf, Sol gwara onyeozì ahụ ya na ya so, si, "Ka anyi laghachi, n'ihì na o buru na nna m elee anya anyi ma o hughị anyi, o ga-amalite iche echiche banyere anyi karja inyinya ibu ndi a."

⁶ Ma odibo ahụ zara ya si, "Lee, e nwere otu onye nke Chineke bi n'obodo a; o bukwa onye mmadu niile na-asopuru n'ihì na ihe obula o kwuru na-emezu. Ka anyi gaa hu ya, ma eleghi anya o ga-agwa anyi uzo anyi ga-esi."

⁷ Sol sirị odibo ya, "O buru na anyi agaa, ginị ka anyi ga-enye nwoke ahụ? Nri di na-akpa anyi agwula, o dikwaghị onyinye anyi nwere nke anyi ga-enye onye nke Chineke. Ginị ka anyi nwere?"

⁸ Onyeozì ahụ zara ya ozo si, "Lee, enwere m otu mkpuru shekel olaocha. Aga m enye ya onye Chineke a ka o gwa anyi uzo anyi ga-esi." ⁹ (Na mgbe gara aga n'Izrel, o buru na mmadu agaa iju Chineke ase, o na-asi, "Bija ka anyi jekwuru onye ohu uzo," n'ihì na onye a na-akpo onye amuma taa, ka a na-akpo onye ohu uzo n'oge ahụ).

¹⁰ Sol sirị odibo ya, "O di mma, Bija ka anyi gaa." Ha biliri gawa n'obodo ebe onye Chineke ahụ no.

¹¹ Mgbe ha na-arịọ ugwu ibanye obodo ahụ, ha zutere ụfọdụ ụmụ agboghọ ka ha na-apụta iseta mmiri, juo ha ajuju si, "Onye ohu ụzọ ahụ o nọ n'ebe a?"

¹² Ụmụ agboghọ ahụ zara ha si, "E, o nọ ya. Lee ya ka o na-aga n'ihu unu. Unu jesie ike unu ga-ahụ ya. Ugwu a ka o batara obodo anyị, n'ihu na o na-aga iso ndị mmadụ gaa ichu aja n'ebe di elu. ¹³ Ngwangwa unu banye n'obodo, unu ga-ahụ ya tupu o gaa n'ebe di elu iri ihe. N'ihu na ndị mmadụ agaghị ebido iri ihe tutu ruo mgbe o rutere, n'ihu na o ghaghị igọzi ihe aja ahụ tupu ndị a kpọrọ oku ebido iri ihe.* Gbagoonu unu ga-ahụ ya n'oge dika nke a."

¹⁴ Ya mere, ha mere ngwangwa, baa n'ime obodo ahụ. Dika ha na-abata n'ime obodo, lee Samuel ka o na-abiakwute ha; o na-aga n'ebe ahụ di elu.

¹⁵ Ma n'ubochi borọ tupu ubochi Sọl na-abia, ONYENWE ANYI kpughere nke a nye Samuel. ¹⁶ "Dika mgbe a echi, aga m ezitere gi otu nwoke si n'ala Benjamin. I ga-ete ya mmanu nke ga-eme ya ka o buru onyendu Izrel ndi m. O ga-azoputa ha site n'aka ndi Filistia, n'ihu na ahula m ahulu nke ha nọ n'ime ya; anukwala m ikwa akwa ha."

¹⁷ Mgbe Samuel huru Sọl, ONYENWE ANYI gwara ya si, "Lee nwoke ahụ m gwara gi ihe banyere ya! O bu ya ga-achi ndi m."

¹⁸ Ma Sọl bjaruru Samuel nso juo ya si, "Biko, zi m ebe ulo onye ohu uzo di."

¹⁹ Samuel zara si ya, "Mu onwe m bu ohu uzo ahụ. Gaanu n'ihu m rigoruo n'ebe di elu, n'ihu na mu na unu ga-eso rikoo nri taa. N'utu echi aga m agwa gi ihe di gi n'obi. Aga m ezilagakwa gi. ²⁰ Enyela obi gi nsogbu maka inyinya ibu ndi ahụ furu efu n'abalị ato gara aga, n'ihu na a chotala ha. Ma, onye ka mmadu ahụ bu, onye ndi Izrel niile na-achosi ike? O buhgi gi na ezinaulo nna gi."

²¹ Ma Sọl zara si, "O buhgi onye Benjamin ka m bu, onye sitere n'ebo kachasi nta n'Izrel; o buhgi agburu m dikarisiri nta n'etiti agburu niile ozo di n'ebo Benjamin? Gini mere i ji agwa m udi okwu di otu a?"

²² Mgbe ahụ, Samuel duuru Sọl na onyezi ya kpobata ha n'ime ulo ukwu, nye ha onodu n'isi oche n'etiti iri mmadu ato o kporo oriri. ²³ Samuel gwara onyeisi ndi na-esi nri okwu si, "Weta anu ahụ m nyere gi, nke ahụ m si gi ka i debe ichi."

²⁴ Onye na-esi nri weere ukwu anu ahụ na ihe ndi so ya debe ya n'ihu Sọl. Samuel siru, "Lee, ihe ndi e wepu ru ka e debere gi. Rie, n'ihu na e debere gi ya maka oge akara aka, site n'oge ahụ m kwuru si, 'Akporo m ndi mmadu oku nri.'" Sọl sooro Samuel rie nri n'ubochi ahụ.

²⁵ Mgbe ha sitere n'ebe ahụ di elu ridata n'obodo. Samuel kpanyere Sọl uka n'elu ulo ya. ²⁶ N'isi ututu mgbe ha biliri, Samuel kporo Sọl n'ulo elu si, "Jikere, ka m zilaga gi." Mgbe Sọl kwadoro, ya na Samuel sooro puo n'ezi. ²⁷ Ka ha na-arịda na-abiaru nsotu obodo ahụ, Samuel siru Sọl, "Gwa onyezi ahụ ka o gafee n'ihu anyi." Onyezi ahụ mekwara otu a, ma, "Gi onwe gi chere ntakiri oge n'ebe a ka m mee ka i nuru ozi sitere n'aka Chineke."

10

¹ Mgbe ahụ, Samuel weere karama mmanu wukwasị ya n'isi, sutukwa ya onu n'agba si ya, "O bu na ONYENWE ANYI etebeghi gi mmanu ime gi onyendu ihe nketa ya? ² Mgbe i ga-ahapụ m n'ebe a, i ga-ahụ ndi ikom abuo n'akuku ili Rechel na Zelza, n'ala Benjamin, ha ga-agwa gi. 'A chotala inyinya ibu ndi ahụ furu efu, ugwu a, nna gi akwusila ichi ihe gbasara inyinya ibu ya, ma o nokwa na-echegbu onwe ya n'ihu gi, o na-aju, 'Olee ihe m ga-eme banyere okpara m?'"

³ "Mgbe i ruru n'osisi ukwu Taboa, i ga-ezute ndi ikom ato ndi na-aga ife Chineke ofufe na Betel. Otu n'ime ha ga-ebu umu ewu ato, nke ozo ga-eji ogbe achicha ato, ma nke ato ga-eji otu karama mmanya. ⁴ Ha ga-aju gi banyere odimma gi, nyekwa gi ogbe achicha abuo, nke i ga-anara site n'aka ha.

⁵ "Emesia, i ga-aga Gibe nke Chineke, ebe ndi agha ndi Filistia mara ulo ikwu nche. Mgbe i na-abata obodo ahụ, i ga-ezute ndi amuma, ndi si n'ebe di elu ahụ na-aridata. Ha ga na-akpo une, na egwu otiti, na oja, na ubo akwara. Ha ga na-ebukwa amuma. ⁶ N'oge ahụ, mmuo ONYENWE ANYI ga-abiakwasị gi, i ga-esorokwa ha buo amuma. I ga-abukwa onye a gbanwere, onye di ichi. ⁷ Mgbe ihe iribama ndi a mezuru i ga na-eme ihe obula i cheputara n'obi gi, n'ihu na Chineke nonyeere gi.

⁸ "I ga-aga Gilgal* chere m n'ebe ahụ abali asaa, n'ihu na ana m abia ichu aja nsure oku na aja udo. Aga m agwa gi ihe i ga-eme mgbe m bjara."

* 9:13 9:13 Otutu oge, iri nri na ibu abụ bu otu n'ime ihe a na-eme ma a chusia aja ufodu.

* 10:8 10:8 Ebe mbu

e wuru ulonso Chineke n'ime ala Kenan bu n'obodo Gilgal. Jos 4:19-24

Sọl ebuo amụma

⁹ Mgbe ọ na-atughari ka ọ si ebe Samuel nọ pụọ, Chineke gbanwere ya, nye ya obi ọhụrụ, ihe ịrịbama ndị ahụ mezu kwara n'ụbọchị ahụ. ¹⁰ Mgbe ya na onye na-ajere ya ozi rutere Gibea, ndị amụma nọ n'ahiri zutere ha. Mmụọ nke Chineke bjakwasiri ya n'ebe ọ dị kwu, o sooro ha malite ibu amụma. ¹¹ Mgbe ndị niile maara Sọl hụrụ ya ka o so ndị a na-ebu amụma, ha juru onwe ha ajuju si, "Gini mere nwa Kish? Sọl, ọ ghoọla otu n'ime ndị amụma?"

¹² Otu n'ime ndị bi n'ebe ahụ juru si, "Onye ka nna ha bu?" Nke a bu mmalite okwu ahụ a na-ekwu si, "Sọl ọ ghoọla otu n'ime ndị amụma?" ¹³ Mgbe Sọl buchara amụma, ọ rigooro gaa n'ebe ichu aja ahụ di n'elu ugwu.

¹⁴ Mgbe nwanne nna ya huru Sọl, ọ juru ya ajuju si, "Olee ebe i gara?"

Sọl zara ya si, "Anyi gara icho inyinya ibu ndi ahụ furu efu, ma anyi achotaghị ha, n'ihu ya anyi gara n'ebe onye amụma a na-akpo Samuel ijuta ase ebe ha nọ."

¹⁵ Ma nwanne nna Sọl siri, "Gwa m ihe Samuel gwara gi."

¹⁶ Sọl zara ya si, "Ọ gwara anyi na a chotala inyinya ibu ndi ahụ." Ma okwu gbasara alaeze, dika Samuel siri kwuo ya, ọ gwaghị ya ihe ọbula.

¹⁷ Emesja, Samuel kporo nzuko ndi Izrel niile na Mizpa,[†] ka ha bja zute ONYENWE ANYI. ¹⁸ Ọ gwara ha si, "Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwuru, 'Mụ onwe m si n'ala Ijipt kporuta Izrel ma naputakwa unu site n'aka ike ndi Ijipt, na site n'aka alaeze niile bu ndi kpagburu unu.' ¹⁹ Ma ugbu a, unu ajula Chineke unu onye na-azoputa unu site n'ihe ndakwasị na nhuju anya unu niile. Unu kwukwara si, 'Mba, nye anyi eze ga-achi anyi.' Ugbu a, doonu onwe unu n'usoro n'ihu ONYENWE ANYI dika ebo unu na ikwu unu niile si di."

²⁰ Samuel mere ka ebo Izrel niile bjaruo nso n'ebo n'ebo, nza[‡] mara ebo Benjamin.

²¹ O mere ka ebo Benjamin bjaruo nso n'agburu n'agburu, nza mara agburu Matri. N'ikpeazu nza ahụ mara Sọl, nwa Kish. Ha choghari ya ma ha ahughị ya. ²² Ha juru ONYENWE ANYI ase ozo, "Nwoke ahụ ọ biala n'ebe a?"

ONYENWE ANYI siri, "E, Lee, o zoro onwe ya n'etiti akpa ndi ahụ."

²³ Ha gbaara gaa n'ebe ahụ kporuta ya. Mgbe ọ putara guzoro n'etiti ha, ha huru na o toro ogologo kari onye ọbula site n'ubu ruo n'isi. ²⁴ Samuel gwara ndi ahụ niile okwu si, "Onye a bu nwoke ahụ ONYENWE ANYI hoputara ka ọ buru eze unu. Ọ dighi onye ozo dika ya n'Izrel!"

Mgbe ahụ, mmadu niile tiri mkpu si, "Ka eze di ogologo ndu gaa n'ihu!"

²⁵ Ozokwa, Samuel gwara ndi Izrel ihe bu ọrụ eze, na ihe ruuru ya. O dekwara ihe ndi a n'akwukwo, debe akwukwo ahụ n'ihu ONYENWE ANYI. Emesja, Samuel mechiri nzuko ahụ. Onye ọbula laghachikwara n'ulo ya.

²⁶ Mgbe Sọl laghachiri n'obodo ya, bu Gibea, ndi ikom ndi Chineke meturu aka n'obi sooro ya. ²⁷ Ma ufodu ndi efulefu jogburu onwe ha kwuru si, "Olee otu nwoke a gae si zoputa anyi?" Ha leliri ya anya, jukwa iwetara ya onyinye inata ihuoma. Ma Sọl gbachitere ha nkiti.

11

Mmeri Sọl meriri ndi Amon

¹ N'oge ahụ, Nahash, eze ndi Amon,^{*} duuru ndi agha ya bilie imegide ndi Izrel bi n'ala Jebesh Gilead. Ma ndi Jebesh rioro ya si, "Ka anyi na gi gbaa ndu, anyi ga-anọ n'okpuru ochichi gi."

² Ma Nahash, onye Amon zara si ha, "Mụ na unu ga-agba ndu ma ọ buru na unu ekwenye ka m ghuputa anya aka nri nke onye ọbula n'ime unu, si otu a wetara Izrel niile ihe nkocha."

³ Ndi okenye obodo Jebesh zara si, "Nye anyi abali asaa ka anyi ziga ndi ozi n'ala Izrel niile. Ọ buru na o nweghi onye kwere ibia zoputa anyi, anyi ga-ewere onwe anyi nyefee gi n'aka."

⁴ Mgbe ndi ozi ha zipuru bjaruru Gibea, nke bu obodo Sọl, ha kororo ndi mmadu ihe ndi a, ha niile dapuru n'akwa. ⁵ Ma n'oge a, Sọl si n'ubi na-alota, soro umu ehi ya n'azu, ọ juru, "Ọ bu gini na-eme onye ọbula? Gini mere na ha ji ebe akwa?" Ha kororo ya ihe banyere ozi e si Jebesh zite.

[†] **10:17** 10:17 Oge ọbula ndi Izrel nwere ihe di mkpa ha ga atule, ọ bu n'obodo Mizpa ka ha na-ezuko Nkp 20:2; 21:1; 1Sa 7:5-6 [‡] **10:20** 10:20 Ọ bu site na-ijuta ase n'Urim na Tumim ka mmadu ji amata ihe ọ ga-eme. Onu 27:21; 1Sa 28:6 ^{*} **11:1** 11:1 Ndi Amon bu umu umu Lot, Jen 19:38; Dit 2:19 n'oge Ndi Ikpe na-achi n'Izrel, ha gbaliri ibuso ha agha ka ha nara ha ala ha. Nkp 3:13; 11:4-33

⁶ Mgbe Sọl nūrụ ozi a, Mmụọ nke Chineke bjakwasiri ya n'ike, iwe wekwara ya nke ukwu. ⁷ O kpọputara ehi abụọ bọkasja ha, zipu ndi ozi ka ha buru ha ga obodo niile di n'Izrel. Ozi ha ga-ezi ndi obodo obula bu nke a. "O bu ihe e mere ehi ndi a ka a ga-eme ehi onye obula juru iso Sọl na Samuel jee ogu." ONYENWE ANYI mere ka egwu jide ndi Izrel niile. N'ihu ya, ha niile bjakwutere Sọl dika otu mmadu. ⁸ Mgbe Sọl kpokotara ha na Bezek, onugogu ndi ikom Izrel di narị puku ato, tinyekwara iri puku mmadu ato, ndi sitere na Juda.

⁹ Ha gwara ndi zitere ozi ahụ okwu si ha, "Zienu ndi ikom Jebesh Gilead, 'Echi, tupu anyanwu achaa n'uju ya, a ga-anaputa unu.'" Mgbe ndi ozi a gara zie ndi ikom Jebesh Gilead ozi a, ha nuriri onu nke ukwu. ¹⁰ Ndi ikom Jebesh ziri ozi gwa ndi Amon si ha, "Echi, anyi ga-enye unu onwe anyi, ka unu mee anyi ihe masiri unu."

¹¹ Ma n'ututu echi, Sọl na ndi agha ya bjaruru. O kewara ndi agha ya uzọ ato, buso umu Amon agha na mberede n'isi ututu. O gbugidere ha ututu niile ruo mgbe anyanwu chara n'uju ya, chusasia ndi foduru n'ime ha. Nke a mere na o nweghi ebe a ga-ahu ka ndi agha Amon abuo nokotara.

Nnabata Sọl dika eze

¹² Ndi Izrel niile bjakwutere Samuel juo ya si, "Olee ndi ahụ si na Sọl agaghị abụ eze anyi? Kpọputara anyi ha ka anyi gbuo ha!"

¹³ Ma Sọl zara si, "O nweghi onye obula a ga-egbu taa, n'ihu na taa, ONYENWE ANYI anaputala Izrel!"

¹⁴ Samuel gwara ha si, "Bianu ka anyi gaa Gilgal mee ibu eze a ka o di oheru ozo." ¹⁵ Ya mere, mmadu niile gara Gilgal. Na mmemme puru iche, ha mere Sọl eze n'ihu ONYENWE ANYI. Ha chukwara aja udo nye ONYENWE ANYI n'ebe ahụ. Onu juputakwara n'obi Sọl na ndi Izrel niile.

12

Okwu ikpezu Samuel kwuru

¹ Mgbe ahụ, Samuel gwara unu Izrel si, "Lee, emeelara m unu ihe unu rioro, Enyela m unu eze. ² Ugbu a, unu enweela eze, onye bu onyendu unu. Ma n'ebe mu onwe m no, aburu m agadi isi awo, umu m ndi ikom so norokwa n'etiti unu. Abu m onyendu unu site na mgbe m bu okorobia ruo taa. ³ Lee m ka m guzo n'ihu unu. Gbaanụ ama megide m n'ihu ONYENWE ANYI na n'ihu onye ya o tere mmanu. Onye ka m zuuru ehi ya? Onye ka m zuuru inyinya ibu ya? O di onye m ghogburu? O di onye m megburu? O di onye m si n'aka ya nara ego aka azu ime ka m ghara ikpe ikpe ziri ezi? Gwanu m ma o buru na m mere ihe ndi a, aga m emezi ya."

⁴ Ha zara si, "Mba o dibeghi mgbe i ghogburu anyi, maobu kpagbuo anyi, n'uzo obula. O nweghi kwa onye i si n'aka ya were ihe obula."

⁵ Samuel zara si ha, "ONYENWE ANYI bu onye akaebe megide unu. Otu a kwa, onye ya o tere mmanu bu onye akaebe taa, na unu achotaghi ihe obula n'aka m."

Ha zara si, "E, o bu onye akaebe!"

⁶ Samuel gakwara n'ihu n'okwu ya si, "O bu ONYENWE ANYI hoputara Mosis na Eron. O bukwa ya mere ka nna nna unu ha si n'Ijpt puta. ⁷ Ugbu a, guzonu ju n'ebe a n'ihu ONYENWE ANYI ka m chetara unu ihe oma niile ONYENWE ANYI meere unu na nna nna unu ha.

⁸ "Mgbe umu Jekob batara Ijpt, ha kpokuru ONYENWE ANYI ka o nyere ha aka. ONYENWE ANYI zitere Mosis na Eron, ndi kpokutara nna nna unu ha site n'Ijpt, mee ka ha bja biri n'ebe a.

⁹ "Ma ha chefuru ONYENWE ANYI bu Chineke ha, n'ihu ya o nyefere ha n'aka Sisera, bu ochiagha eze Hazo, nakwa n'aka ndi Filistia, na eze ndi Moab, bu ndi lusoro ha ogu. ¹⁰ Ha tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa, si ya, 'Anyi emehiela, anyi agbakatala ONYENWE ANYI azu, fee arusi Baal na Ashtoret. Ma ugbu a, naputa anyi site n'aka ndi iro anyi, anyi ga-efekwa gi.' ¹¹ ONYENWE ANYI zitere Jerub-Baal, na Barak, na Jefta, na Samuel, ka ha zoputa unu site n'aka ndi iro no unu gburugburu, mee ka unu biri n'udo.

¹² "Ma mgbe unu huru na Nahash, eze ndi Amon na-achọ ibuso unu agha, unu turu egwu bjakwute m si m. 'Mba, anyi chorọ eze ga-achi anyi,' n'agbanyeghi na ONYENWE ANYI Chineke unu bu eze unu. ¹³ Ugbu a, leenu eze unu hoputara, n'ihu na o bu unu rioro ONYENWE ANYI ka o nye unu ya; ONYENWE ANYI azakwala ariri unu. ¹⁴ Ugbu a, o

* 12:3 12:3 Onu 16:15; Oru 20:33; 1Te 2:5; Opu 23:8; Dit 16:19 † 12:10 12:10 Nkp 10:10 ‡ 12:10 12:10 Nkp 2:13; 3:7 § 12:11 12:11 N'ime akwukwo ufodu ihe i ga-ahu bu Bedan

buru na unu ga-atu egwu ONYENWE ANYI, fee ya, rubere ya isi, hapu inupu isi n'ebe iwu ya di, o burukwa na unu na eze unu ga-esogide ONYENWE ANYI Chineke unu, ihe niile ga-adi mma. ¹⁵ Ma o buru na unu enupu isi n'iwu ONYENWE ANYI, ju ige ya nti, aka ya ga-abiakwasị unu n'oke iwe, o ga-emekwa unu ihe o mere nna nna unu ha.

¹⁶ "Ugbu a, na-elenụ anya ka unu hu oru itunanya niile ONYENWE ANYI na-aga iru. ¹⁷ Unu maara na ugbu a bu oge a na-agho mkpuru oka wiiti, ma aga m ekpe ekpere ka ONYENWE ANYI zite egbe eluigwe na mmiri ozuzo taa, ka unu ghotu udi ihe ojojo unu mere n'anya ONYENWE ANYI mgbe unu rioro ya si ya nye unu eze."

¹⁸ Mgbe ahụ Samuel kpokuru ONYENWE ANYI, ONYENWE ANYI zidatakwarara egbe eluigwe na mmiri ozuzo n'ubochi ahụ. Nke a mere ka mmadu niile tuo ONYENWE ANYI na Samuel egwu.

¹⁹ Ndi ahụ rioro Samuel aririo si ya, "Biko kpeere anyi ekpere nye ONYENWE ANYI Chineke gi ka anyi bu ndi ohu gi ghara inwu. N'hi na, n'ezie, anyi ejirila aka anyi mee ka mmehia anyi mbaa site n'irio ka e nye anyi eze."

²⁰ Samuel zara si, "Unu atula egwu. Unu emeela ihe ojojo ndi a niile, ma hukwanu na unu ji obi unu niile fee ONYENWE ANYI ofufe. Unu agbakutakwala ya azu n'uzo obula. ²¹ Unu agbasola chi ndi ozo, n'hi na ha abaghi uru. Ha agaghi enyere unu aka maobu naputa unu site n'aka ndi iro unu. ²² ONYENWE ANYI agaghi ahapu ndi ya o hoputara, n'hi na-ime ihe di otu a bu iwetara aha ya di ukwu ihere. O toro ONYENWE ANYI utu ime unu mba puru iche nye onwe ya. ²³ Ma banyere mu onwe m, o ga-aburu m ihe aru ma a si na m ga-emehie megide ONYENWE ANYI site n'ikwusi ikpere unu ekpere. Aga m anogidekwa na-ezi unu ihe ndi ahụ di mma, na ihe ndi ahụ kwesiri ekwesị. ²⁴ Naanị tūonụ egwu ONYENWE ANYI, werekwanu obi unu fee ya ofufe n'ikwesị ntukwasị obi; chetanu ihe ukwu niile o meere unu. ²⁵ Ma o buru na unu anogide na-eme ihe ojojo, unu na eze unu ka a ga-ekpochapu."

13

Samuel abara Sọl mba

¹ Sọl gbara iri ato* mgbe e mere ya eze. O chikwara dika eze n'ala Izrel iri ato anọ na abụ.

² Sọl sitere n'etiti umu Izrel hoputa puku ndi ikom ato ka ha buru ndi agha ya. Sọl na puku abuo no na Mikdash n'ala ugwu ugwu Betel. Otu puku nonyeere Jonatan na Gibeā, n'ala Benjamin. Ndi ikom ndi foduru ka o zighachiri, onye obula n'ulo ha.

³ Ma Jonatan busoro ndi agha Filistia no na Geba agha. Ndi Filistia nukwara ihe banyere ya. Mgbe ahụ, Sọl nyere iwu ka e gbuo opi ike n'ala Izrel niile, kwuo si, "Unu ndi Hibru niile, geenu nti." ⁴ Ya mere, umu Izrel niile nuru akuko ahụ nke kwuru si, "Sọl ebusola omuma ulo ikwu ndi agha Filistia agha, n'hi nke a, ndi Izrel niile aburula ndi a kporo asi ugbu a n'etiti ndi Filistia." Ya mere, ndi agha Izrel niile putakwara soro Sọl gaa Gilgal.

⁵ Ndi Filistia n'onwe ha chikotara ndi agha ha ibuso ndi Izrel agha. Onuogugu ugbo agha ha di puku ato, ndi na-agba inyinya ha nwere di puku isii; ndi agha ha ndi ozo di ukwu n'onuogugu. N'ezie, ha di ukwu dika aja di n'onu osimiri. Ha manyere ulo ikwu ha na Mikdash n'owuwa anyanwu Bet-Aven. ⁶ Mgbe ndi agha Izrel huru na onodu ha di njo nke ukwu, hukwa na ndi iro na-emegide ha, ha zoro onwe ha n'ogba nkume, n'ime oke ohia, n'etiti nkume, n'ime olulu na n'ime oghere obula. ⁷ Ndi Hibru ufodu gafere Jordan ruo n'ala Gad na Gilead.

N'oge a, Sọl no na Gilgal, ndi agha niile ya na ha no na-amakwa jijiji n'hi ujo. ⁸ Samuel gwararị Sọl ka o chere ya ruo abali asaa, ma mgbe abali asaa zuru Samuel abaghi Gilgal. N'oge a, ndi agha Sọl malitere na-agbasasi. ⁹ Ya mere, Sọl kwuru si, "Wetaranu m ihe aja nsure oku na nke aja udo." Sọl chikwara aja nsure oku ahụ. ¹⁰ Ngwangwa o na-achucha aja ndi ahụ, Samuel rutere, Sọl puru izute ya, na ikele ya.

¹¹ Samuel siri, "Gini bu ihe a i mere?"

Sọl zara, "Mgbe m huru na ndi a na-agba aghara aghara, na-esite n'ebe m no na-agbapu, mgbe m lere anya lee, ma ahughi m ka i na-abia dika i kwuru, mgbe m hukwara ndi Filistia ka ha no na Mikdash, na-akwado ibuso anyi agha, ¹² echeere m, 'Ugbu a, ndi Filistia ga-aridakwute m ibuso m agha na Gilgal, ma ariobeghi m ihuoma ONYENWE ANYI.' Ya mere m, m jisie ike chuo aja nsure oku ahụ."

¹³ Samuel siri Sọl, "I kpara agwa onye nzuzu. I debeghi ihe ONYENWE ANYI Chineke gi nyere gi n'iwu idebe. A si na i mere nke a, o gaara eme ka alaeze gi guzosie ike

* 13:1 13:1 N'ufodu akwukwo ndi oghara ohuru e nweghi onuogugu a

n'ebe Izrel nọ ruo mgbe niile. ¹⁴ Ma ugbu a, alaeze gi agaghị adigide. ONYENWE ANYI achoputala otu nwoke dika ochicho obi ya si di, o hoputakwala ya ibu eze nke ndi ya; n'ihu na i debeghi ihe ONYENWE ANYI nyere gi n'iwu."

¹⁵ Samuel biliri hapu Gilgal gaa Gibe a n'ala Benjamin. Mgbe Sol guru ndi agha so ya, o choputara na ha di naani nari isii.

Ngwa agha obula adighi n'ala Izrel

¹⁶ Sol na nwa ya nwoke Jonatan, na nari mmadu isii ndi soo ha no na Geba n'ala Benjamin, ebe ndi Filistia mara ulo ikwu ha na Mikdash. ¹⁷ Ufodu n'ime ndi agha Filistia kere onwe ha uzo ato site n'ulo ikwu ndi Filistia puta; otu uzo chere ihu n'uzo Ofra n'akuku Shual, ¹⁸ nke ozo chere ihu iga Bet-Horon, nke ato chee ihu n'uzo oke ala di na Ndagwurugwu Zeboim, nke di ozara nso.

¹⁹ N'oge ahụ, e nweghi ike ichota otu okpu uzu n'ala Izrel, n'ihu na ndi Filistia sirii, "Ma o bughi otu a, ndi Hibru ga-akputara onwe ha mma agha maobu ube." ²⁰ Izrel niile na-ejekwuru ndi Filistia maka imu ogu igwuze ala ha, maobu mma oge ha, maobu anyuike ha, maobu mma ha ji ewe ihe ubi. ²¹ Ihe ha na-akwu maka imu ogu igwuze ala, na mma oge ha bu uzo abuo nke shekel e kere uzo ato, maka imu anyuike, na ndudu, ya na ipi ndudu e ji achi ehi bu, otu uzo nke shekel e kere uzo ato.

²² Nke mere na ahutaghi mma agha maobu ube obula n'aka ndi agha Izrel n'ubochi agha ahụ, ma o bughi naani nke di n'aka Sol na Jonatan.†

Jonatan ebuso ndi Filistia agha

²³ Ugbu a ndi Filistia e kewaputara iche a puola gaa n'uzo warawara di na Mikdash.

14

¹ Otu ubochi, Jonatan nwa Sol, kporo nwokorobia na-ebu ihe agha ya si, "Bia, ka anyi gafee ndagwurugwu jeruo n'ulo ikwu ndi Filistia." Ma o gwaghi Sol nna ya.

² Sol na nari ndi ikom isii ya na-anodu n'ebe di anya site na Gibe a, n'okpuru osisi pomegranet di na Migron. ³ Otu n'ime ndi so Sol bu Ahija onye nchaja, onye yi efod.* O bu nwa Ahitub, onye bu nwanne Ikabodu. Ahitub bu nwa nwa Finehaz, onye bu nwa Elayi, onye nchaja ONYENWE ANYI na Shailo. O dikwaghi onye ma na Jonatan apula.

⁴ Tupu Jonatan eruo ebe ndi Filistia no, o ghaghị isite na nwa uzo warawara di n'agbata nkume abuo, a na-akpo Bozez na Sene gabiga. ⁵ Nkume nke di n'akuku elu elu, di n'ihu Mikdash, nke di n'akuku ndida di n'ihu Geba.

⁶ Jonatan gwara nwokorobia na-ebu ihe agha ya si, "Bia, ka anyi gafee ga n'ebe nguzo ndi ahụ a na-ebighi ugwu, ma eleghi anya ONYENWE ANYI ga-aluru anyi ogu. N'ihu na o dighi ihe puru igbochi ONYENWE ANYI izoputa, site n'otutu mmadu, maobu ole na ole."

⁷ Nwokorobia ahụ zara si ya, "Gaa n'ihu, eji m obi m na mmuo m na-eso gi dika ochicho gi si di."

⁸ Jonatan gwara ya si, "Bia ka anyi ga, lee ihe anyi ga-eme. Anyi ga-apukwuru ndi agha ahụ mee ka ha hu anyi anya. ⁹ O buru na ha asi, 'Guzonu ebe ahụ ruo mgbe anyi bjakwutere unu,' anyi ga-echere ebe anyi no, anyi agaghị agakwuru ha. ¹⁰ Ma o buru na ha si, 'Rigokwutenu anyi,' anyi ga-emekwa otu ahụ, n'ihu na o ga-aburu anyi ihe ama na ONYENWE ANYI enyela ha n'aka anyi."

¹¹ Ya mere, ha abuo guzoro ebe ndi Filistia ga-ahụ ha. Mgbe ndi Filistia huru ha, ha tiri mkpu si, "Lee, ndi Hibru esitela n'onu† ebe ha zoro na-ariputa." ¹² Ndi ikom ndi na-anu n'ebe nguzo ndi nche tikuru Jonatan na onye ahụ na-ebu ngwa agha ya si, "Rigokwutenu anyi, ka anyi mee unu ihe."

Jonatan gwara onye ahụ na-ebu ngwa agha, "Soro m n'azu rigota, n'ihu na ONYENWE ANYI ewerela ha nyefee n'aka Izrel."

¹³ Ya mere, Jonatan ji ikpere ya na aka ya rigoruo n'ebe ahụ; onye na-ebu ihe agha ya sokwa ya n'azu. Ma ndi agha Filistia daghachiri azu mgbe Jonatan na onye na-ebu ihe agha ya bidoro igbu ha. ¹⁴ Na ogbugbu mbu ahụ, Jonatan na onye ahụ na-ebu ngwa agha ya gburu onuogugu ndi Filistia di iri abuo. O bu n'ihe ha ka nketa ala ruru otu okara n'ekaa‡ n'otutu.

Izrel emerie ndi Filistia

† 13:22 13:22 Nkp 5:8 ‡ 13:22 13:22 O bu uta na aku ka ndi Izrel ji luo ogu. * 14:3 14:3 O bu n'ime efod ka umu nkume abuo e ji ajuta ase n'ihu Chineke, nke bu Urim na Tumim na-adi. Opu 28:30 † 14:11 14:11 1Sa 13:6; 14:22 ‡ 14:14 14:14 Maobu, okara furo n'otutu

¹⁵ Oke oma jijiji dakwasiri ndi agha niile, na ndi no n'omuma ulo ikwu, ma ndi no n'ohia, ma ndi no n'ebe dipuru adipu, ma ndi na-ejeghari ejeghari ibu agha. Ala ahụ niile mara jijiji. O bu oma jijiji nke Chineke zitere.

¹⁶ Ndi nche Sol, bu ndi no na Gibe a n'ime Benjamin, lepu ru any a hu igwe ndi agha ka ha malitere igba bari ndi ihu na-azu. ¹⁷ Mgbe ahụ, Sol gwara ndi agha ya na ha so, "Guonu ndi agha onu, choputa onye na-anoghi n'ebe a." Mgbe ha mere nke a, ha choputara, na Jonatan na onye na-ebu ihe agha ya anoghi n'ebe ahụ.

¹⁸ Sol siri Ahija, "Bute igbe ogbugba ndu Chineke." (N'oge ahụ igbe ogbugba ndu di n'aka umu Izrel.) ¹⁹ Mgbe Sol na-agwa onye nchajaja okwu, uzu na iti mkpu nke na-ada n'ulo ikwu ndi Filistia dara karja, n'ihu ya, Sol gwara onye nchajaja ahụ okwu si ya, "Sepu aka gi."

²⁰ Mgbe ahụ, Sol na ndi niile ya na ha no jikotara onwe ha baa n'agha ahụ, ma lee, ndi Filistia ji mma agha na-egburita onwe ha. Ogbaaghara dikwa n'ebe niile. ²¹ Ma ndi Hibru, ndi so ndi Filistia na-ahu ogu, tughariri dnyere ndi Izrel soro Sol na Jonatan. ²² Emesja, ndi ikom Izrel niile, ndi ahụ zoro onwe ha n'ala ugwu ugwu Ifrem putara, mgbe ha huru na ndi Filistia na-agba oso. Ha gbaputara soro ndi oso ichu ndi Filistia oso. ²³ Ya mere, ONYENWE ANYI naputara ndi Izrel n'ubochi ahụ. E buru agha ahụ gabiga Bet-Aven.

Jonatan arachaa mmanu anu

²⁴ Ma ndi ikom Izrel no onodu nhuju any a n'ubochi ahụ, n'ihu na Sol jiri inu iyi kechie ha, mgbe o kwuru si, "Onye a buru onu ka nwoke ahụ bu onye ga-eri nri obula site ugbu a ruo anyasi, tutu ruo mgbe m bosiri obo megide ndi iro mi!" N'ihu ya, o nweghi onye obula n'etiti ndi agha ya deturu ihe oriri onu.

²⁵ Ndi agha ahụ niile banyere n'ohia ebe mmanu anu di n'ala. ²⁶ Mgbe ha banyere n'ohia, ha huru mmanu anu ebe o na-asoputa, ma o nweghi onye meturu aka n'onu ya, n'ihu na ha turu egwu iyi ahụ ha huru. ²⁷ Ma Jonatan anughi na nna ya mere ka ndi ahụ nuu iyi, ya mere, o setipuru onu onu mkpanaka di ya n'aka ru ta mmanu anu na ugbugbo ya, tnye n'onu ya rachaa. Nke a mere ka ike ya laghachite. ²⁸ Ma otu onye agha gwara ya si, "Nna gi ji inu iyi gbaa ndi agha niile iwu, si, 'Onye a buru onu ka nwoke ahụ bu, onye riri nri taa. O bu nke a mere ndi mma di ada mba.'"

²⁹ Jonatan zara si, "Nna m esitela n'iwu di otu a wetara ala anyi nsogbu. Lee ka m si nweta ike site na mmanu anu nta m rachara. ³⁰ O garaghi aka mma ma a si na ndi ikom riri ihe ha si n'aka ndi iro ha kwata n'agha? O bu na ogbugbu a gaara egbu ndi Filistia agaraghi adi ukwu karja?"

³¹ Ma ndi agha Izrel bu aguu tigbuo ndi Filistia, chokwa ha oso site na Mikdash ruo Aijalon. Ha dakwara mba karja. ³² Ha dakwasiri ihe a kwatara n'agha, gbuo aturu na ehi na umu ehi, bido iri anu ha na ndu n'ihu aguu. ³³ Ma otu onye gwara Sol si, "Ndi ikom Izrel na-emehie megide ONYENWE ANYI site na iri anu obara ya di n'ahu ya."

Mgbe ahụ, o siri, "Ihe di otu a jogburu onwe ya. Nutenu nkume ukwu n'ebe a ugbu a." ³⁴ Sol siri, "Gaa n'etiti ndi ikom a gwa ha, 'Ka onye obula weta ehi na aturu ha choro igbu n'ebe a, ka e gbuo ha n'ebe a, rie anu ha. Unu emehiela megide ONYENWE ANYI site n'iri anu obara di n'ime ya.'"

Ya mere, onye obula wetara ehi ya n'abal ahụ, gbuo n'ebe ahụ. ³⁵ Emesja, Sol wuuru ONYENWE ANYI ebe ichu aja. Nke a bu ebe ichu aja nke mbu o wuru.

³⁶ Mgbe ahụ, Sol gwara ndi agha ya si, "Ka anyi gaa chuo ndi Filistia oso n'abal a niile, ma gbukwaa onye obula foduru n'ime ha."

Ndi agha ya zara si, "O di mma, mee dika i kwuru."

Ma onye nchajaja siri, "Ka anyi buru uzu juta ihe bu uche Chineke."

³⁷ Mgbe ahụ, Sol juru Chineke si, "O bu m rida gaa chuso ndi Filistia? I ga-enyefe ha n'aka ndi Izrel?" Ma Chineke enyeghi ya osisa obula n'ubochi ahụ.

³⁸ Sol gwara ndiisi agha Izrel okwu si, "Ihe emebiela! Anyi aghaghi ichoputa udi mmehie anyi mere taa, nke mere ONYENWE ANYI ji ju inye anyi osisa. ³⁹ N'ezie dika ONYENWE ANYI, onye na-azoputa Izrel na-adi ndu, a sikwari na o bu nwa m Jonatan ka a choputara na o bu ya ka ikpe mara, o ga-anwu!" Ma o dighi onye gwara ya ihe obula.

⁴⁰ Mgbe ahụ, Sol gwara ndi Izrel niile okwu si ha, "Guzonu onwe unu n'ebe ahụ, mu na nwa m Jonatan ga-eguzo onwe anyi n'ebe a."

Ndi ahụ zara si, "Mee ihe obula di gi mma."

⁴¹ Mgbe ahụ, Sol kpere ekpere nye ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel, "Gini mere na i zabeghi ohu gi taa? O buru na ikpe mara m maobu nwa m Jonatan, zaa site n'Urim, ma

o buru ndi ikom Izrel ka ikpe mara,[§] nye osisa site na Tumim.” Nza ahụ mara Jonatan na Sọl, ma ikpe amaghị ndi ikom Izrel. ⁴² Mgbe ahụ, Sọl kwuru si, “Ugbu a feenụ nza n’etiti mụ na Jonatan, nwa m nwoke.” Nza ahụ mara Jonatan.

⁴³ Sọl gwara Jonatan okwu si ya, “Gwa m ihe i mere.”

Jonatan zara si ya, “O bu naani mmanu ahụ ntakiri ka m ji onu mkpanaka m ruru rachaa. O putara na m ga-anwu n’ihi ya?”

⁴⁴ Mgbe ahụ, Sọl zara si, “N’ezie Jonatan, i ghaghị inwu. Ka Chineke meso m mmeso, otu obula mmeso ahụ si sie ike, ma o buru na i nwughị n’ihi ihe a i mere.”

⁴⁵ Ma ndi ikom ahụ sirị Sọl, “Jonatan o ga-anwu, bu onye a wetara nzoputa a di ukwu n’Izrel? Nke a apughị ime! Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, o buladi otu agiri isi agaghị esi n’isi ya dapu, n’ihi na Chineke ejirila ya ruo oru itunanya di ukwu taa.” Ya mere, ndi agha ahụ zoputara Jonatan, e gbukwaghị ya.

⁴⁶ Emesia, Sọl kwusiri ndi agha ya ichu ndi Filistia oso. Ndi Filistia n’onwe ha lakwara n’ala nke ha.

⁴⁷ Site n’oge Sọl malitere ichi n’Izrel, o buru agha megide ndi iro ha n’akuku niile, ndi Moab, ndi Amon, ndi Edom, ndi eze Zoba na ndi Filistia. Ebe obula o chere ihu o na-alugbu. ⁴⁸ O buru agha di ukwu, lugbuo ndi Amalek; ma zoputa ndi Izrel site n’aka ndi niile na-emegbu ha site n’ipunari ha ihe ha nwere.

Ezinaulo Sọl

⁴⁹ Sọl mutara ndi ikom atọ; Jonatan, Ishvi na Malkishua. O mutakwara umu agboghọ abuo, Merab na Mikal. ⁵⁰ Aha nwunye Sọl bu Ahinoam, ada Ahimaaz. Ochigaha Sọl bu Abna, nwa Nea, nwanne nna Sọl. ⁵¹ Nea, nna Abna, na Kish, nna Sọl bu umunne. Ha bu umu Abiel.

⁵² Ndi Izrel na ndi Filistia no n’agha di egwu ubochi niile Sọl bu eze. Mgbe obula Sọl huru nwoke di ike, maobu dimkpa, o na-eduru ya mee ya ka o buru otu n’ime ndi agha ya.

15

ONYENWE ANYI aju eze Sọl

¹ Samuel sirị Sọl, “Mụ ka ONYENWE ANYI zitere ite gi mmanu ka i buru eze ndi ya, bu Izrel. Ya mere, gee nti n’ozu sitere n’aka ONYENWE ANYI bia. ² Ihe a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile* kwuru. ‘Aga m ata ndi Amalek ahuhu n’ihi ihe ojoo niile ha mere Izrel, mgbe ha nochiri ha n’uzo oge ha si Ijipt puta. ³ Ugbu a, gaa buso ndi Amalek agha. Gbuchapu ihe niile† ha nwere. Enwekwa omijiko n’ahu ha. Gbuo ndi ikom niile, ndi inyom niile, umuntakiri niile na umu na-ahu ara, igwe ehi na aturu, inyinya kamel na inyinya ibu ha niile.’”

⁴ Ya mere, Sọl chikotara ndi agha ya mee ka ha zukotaa n’obodo Telaim. Onuogugu ha di nari puku abuo, ndi agha ji ukwu, tinyere puku ndi ikom iri si na Juda. ⁵ Sọl duuru ndi agha ya gaa zoo n’akuku iyi tara ata di nso n’obodo ndi Amalek. ⁶ Sọl zigaara ndi Ken ozi si ha, “Sitenu n’etiti ndi Amalek wezuga onwe unu ka m ghara ibibikota unu na ha. N’ihi na unu gosiri ndi Izrel obioma mgbe ha si n’Ijipt puta.” Ya mere, ndi Ken sitere n’etiti ndi Amalek wezuga onwe ha.

⁷ Sọl busoro ndi Amalek agha site na Havila ruo Shua, nke di n’owuwa anyanwu Ijipt. ⁸ O jidere Agag, eze ndi Amalek na ndu, ma jiri mma agha gbuchapu ndi ya niile. ⁹ Ma Sọl na ndi agha ya debere Agag ndu, debekwa aturu na ehi kachasi mma, na umu ebule na aturu gbara abuba, na ihe ndi ozo niile mara mma. N’ezie, ihe obula di mma n’anya ka ha juru ibibi. Ma ihe ndi ozo niile nke na-amasighi ha, na nke na-abaghi uru, ka ha bibiri.

¹⁰ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI rutere Samuel nti, ¹¹ “O na-ewute m na m mere Sọl ka o buru eze, n’ihi na o nupuru isi site n’okwu m, ju ime ihe m nyere ya n’iwu.” O wutere Samuel nke ukwu mgbe o nuru ihe ONYENWE ANYI kwuru. Ya mere, o tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa abali ahụ niile.

¹² N’isi ututu echi ya, Samuel puru gawa icho Sọl. Otu onye gwara ya si, “Sọl agaala n’ugwu Kamel iwuru onwe ya ihe ncheta. O ga-esitekwa ebe ahụ gaa Gilgal.”

§ 14:41 14:41 Akwukwo ndi Hibru ochie enweghi akuku a, nke bidoro na “Gini mere na i zabeghi ohu gi taa? ruo n’ebe asiri maobu ndi Izrel ka ikpe mara.” * 15:2 15:2 Onye puru ime ihe niile † 15:3 15:3 Gbuchapu ihe niile nke a, n’okwu ndi Hibru putara i were ihe niile, tinyere mmadu na anu ulo, nyefee ONYENWE ANYI kpmkpm na-eleghi anya n’azu site ikpochapu ha. Usoro okwu a dikwa n’amaokwu ndi a: 1Sa 15:8,9,15,18,20,21

¹³ N'ikpeazu, mgbe Samuel huru ya, Sol ji oke onu kelee Samuel si, "Onye ONYENWE ANYI goziri agozi ka i bu. Lee, emeela m ihe niile ONYENWE ANYI kwuru!"

¹⁴ Ma Samuel juru ya si, "Gini bu ube aturu ndi a m na-anu? Ebee ka ube igwe ehi ndi a si na-ada?"

¹⁵ Sol zara si, "Ndi agha m si n'etiti ndi Amalek chita ufodu n'ime aturu na ehi ndi mara mma nke ha chororo iji chororo ONYENWE ANYI Chineke gi aja. Ma anyi bibiri ihe ndi ozo foduru."

¹⁶ Mgbe ahụ Samuel gwara Sol si, "Ekwukwala ozo! Gee nti nuru ihe ONYENWE ANYI gwara m n'abali!"

Sol zara ya si, "Kwuo, gini ka o gwara gi?"

¹⁷ Samuel gwara ya si, "O bughị ezie n'agbanyeghi na i diriji ntakiri n'anya gi onwe gi, ma i buru onyeisi ndi ebo Izrel niile? ONYENWE ANYI tere gi mmanu ibu eze ndi Izrel. ¹⁸ ONYENWE ANYI ziri gi ijere ya ozi, gwa gi si, 'Gaa, laa ndi ajo omume ahụ, bu ndi Amalek n'iyi; buso ha agha ruo mgbe i kpochapuru ha niile.' ¹⁹ Gini mere i geghi nti n'okwu ONYENWE ANYI ime ihe o kwuru? Gini mere i ji churu ihe nkwa gaa, si otu a mee ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI?"

²⁰ Ma Sol siri ya, "Ma erubeere m ONYENWE ANYI isi. Ejere m ozi ahụ ONYENWE ANYI zigara m. Anwutara m Agag eze Amalek na ndu, ma gbuchapu ndi Amalek niile. ²¹ Ndi agha sitere n'ihe a kwatara n'agha were ufodu aturu na ehi, bu ndi kachasi mma n'etiti ihe ndi ahụ e debere iche maka ila ha n'iyi, iji ha chororo ONYENWE ANYI Chineke gi aja na Gilgal."

²² Ma Samuel siri,

"The na-atọ ONYENWE ANYI uto o bu onyinye na aja nsure oku
dika nrube isi nye ihe si n'onu ONYENWE ANYI puta?

Nrube isi di mma karja ichu aja
ina nti di mma karja abuba ebule.

²³ N'ihu na nnupu isi dika mmehie igba afa,
mpako dikwa njo dika ikpere arusi.

N'ihu na i julala okwu ONYENWE ANYI
ya onwe ya ajukwala gi dika eze."

²⁴ Sol zara Samuel si ya, "Emehiela m. N'ezie, enupula m isi na ndumodu gi na n'iwu ONYENWE ANYI. O bu n'ihu na m turu egwu ndi Izrel ka m ji mee ihe ha chororo. ²⁵ Biko, gbaghara m mmehie m ugbo a, biakwa soro m ka m gaa fee ONYENWE ANYI ofufe."

²⁶ Ma Samuel siri ya, "Agaghi m eso gi laghachi azu. Ebe i juru okwu ONYENWE ANYI, ONYENWE ANYI ajukwala gi dika eze ndi Izrel!"

²⁷ Mgbe Samuel tughariri ka o si n'ebe ahụ puo, Sol jidere ya n'onu onu uwe ya ime ka o loghachi azu, ma uwe ahụ dowara. ²⁸ Mgbe ahụ, Samuel zara si ya, "Taa ONYENWE ANYI adowapula alaeze Izrel site n'aka gi were ya nyefee otu n'ime ndi agbataobi gi, onye ka gi mma. ²⁹ Chineke, onye bu Ebube Izrel, anaghi agha ugha; o nakwaghi agbanwe obi ya, n'ihu na o bughị mmadu efu!"

³⁰ Ma Sol malitekwarara iri iri ozo si, "Emehiela m. Ma, so puru m ugbo a n'ihu ndi okenye ndi m, na n'ihu ndi Izrel. Loghachi soro m ka m gaa fee ONYENWE ANYI Chineke gi ofufe." ³¹ Ya mere, Samuel kwenyere soro Sol laghachi, Sol kpokwara isiala nye ONYENWE ANYI.

³² Mgbe ahụ, Samuel gwara ya okwu si ya, "Kpoptara m Agag, eze ndi Amalek."

Agag ji ihu ochi biakwute ya, n'ihu na o chere si, "N'ezie oge onwu agaala."

³³ Ma Samuel kwuru si,

"Dika mma agha gi si gbawa ndi inyom aka umu
otu a ka nne gi ga-esi buru onye na-enweghi nwa n'etiti ndi inyom."

Samuel gburu Agag n'ihu ONYENWE ANYI na Gilgal.

³⁴ Emesja, Samuel lara n'ulo ya na Rema. Ma Sol laghachikwara na Gibe, obodo nke aka ya. ³⁵ Site n'oge ahụ ruo mgbe Samuel nwuru, o hukwaghi Sol anya ozo. Ma o rugidere uju n'ihu Sol oge ndi a niile. O wutekwara ONYENWE ANYI na o mere Sol eze ndi Izrel.

16

Samuel etee Devid mmanu

¹ Emesja ONYENWE ANYI siri Samuel, "Ruo ole mgbe ka i ga-anogide na-eru uju n'ihu Sol, ebe o bu na m ajula ya dika eze ndi Izrel? Ugbo a, gbajuo mmanu na mpi gi, bilie ije. Ana m eziga gi ka ijekwuru Jesi onye Betlehem, ahoroala m otu onye ga-abu eze site n'etiti umu ya ndi ikom."

² Ma Samuel zara si, "Oleekwanu otu m ga-esi gaa n'ebe ahụ? O buru na Sol anu ya, o ga-egbu m."

ONYENWE ANYI siri, "Were nwaagboghọ ehi, jiri ya n'aka, si, 'Abjara m ichuru ONYENWE ANYI aja.' ³ I ga-akpo Jesi ka o bja soro n'ochuchu aja ahụ. Mgbe ahụ, aga m egosi gi ihe i ga-eme. I ga-etekwara m ya mmanu, bu onye m nke ga-egosi gi."

⁴ Samuel mere ihe ONYENWE ANYI kwuru. Mgbe o rutere na Betlehem, ndi okenye obodo ahụ ji ima jijiji puta izute ya. Ha juru ya si "O dikwa mma? Udo o dikwa?"

⁵ Ma Samuel zara ha si "E, udo di, Abjara m ichuru ONYENWE ANYI aja. Doonu onwe unu nso bja soro m gaa ichu aja ahụ." O dokwara Jesi na umu ya ndi ikom nso, gwakwa ha ka ha soro gaa.

⁶ Mgbe ha ruru, Samuel huru Eliab kwuo n'obi ya si, "N'ezie, onye nke ONYENWE ANYI tere mmanu na-eguzo n'ihu ONYENWE ANYI."

⁷ Ma ONYENWE ANYI zara Samuel si ya, "Ejila ihu mmadu maka obu ito ogologo ya ekpebi, n'ihu na onye a abughi ya. ONYENWE ANYI adighi ahụ ihe dika mmadu si ahụ. Mmadu na-ele anya n'elu ahụ, ma ONYENWE ANYI na-ele anya n'obi."

⁸ Jesi kporo Abinadab ka o gafee n'ihu Samuel. Ma Samuel siri, "ONYENWE ANYI ahoro ghi onye a." ⁹ Jesi mere ka Shama bja gafee, ma Samuel siri, "Mba ONYENWE ANYI ahoro ghi onye a." ¹⁰ Umụ ndi ikom Jesi asaa si otu a gafee n'ihu Samuel, ma Samuel siri ya, "ONYENWE ANYI ahoro ghi ndi a." ¹¹ O juru Jesi si, "Ndi a o gwuchaala umu ndi ikom i mutara?"

Jesi zara si "O foduru odudu nwa m, ma o no n'ohia na-azu aturu."

Samuel siri, "Ziga ozi kpolata ya, anyi agaghi anodu ala tutu ruo mgbe o bjaara."

¹² O zigara ozi ka akpo ya, mee ka o bja. O nwere ucha ahụ puru ichi, nwee anya mara mma, dikwa mma ile anya.

Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Samuel okwu si ya, "O bu onye a, bilie tee ya mmanu."

¹³ Ya mere, Samuel weere mpi ahụ mmanu di tee ya n'ihu umunne ya. Site n'ubochi ahụ Mmuo ONYENWE ANYI biakwasiri Devid n'ebe o di ukwu. Emesi, Samuel laghachiri na Rema.

Devid agho onye na-ejere Sol ozi

¹⁴ Ugbu a, Mmuo ONYENWE ANYI esitela n'ime Sol puo, ONYENWE ANYI zitekwaro mmuo ojoo nke bjaara na-esogbu Sol.

¹⁵ Ndi na-ejere Sol ozi gwara ya okwu si, "Lee, mmuo ojoo si n'ebe Chineke no bja na-ene gi nsogbu. ¹⁶ Biko, ka onyenwe anyi nye ndi ohu ya no n'ebe a ike, ka ha gaa chota onye maara akpo ubo akwara nke oma. O ga-akpo ubo akwara mgbe obula mmuo ojoo si n'ebe Chineke no bja biakwasiri gi, ime ka ahụ di gi mma."

¹⁷ Sol kwenyere si ha, "O di mma, gaanu chota ma kpotara m nwoke na-akpo ubo akwara nke oma."

¹⁸ Otu onye n'ime ndi na-eje ozi kwuru si, "Lee, ahula m otu n'ime umu ndi ikom Jesi, onye Betlehem, onye maara akpo ubo akwara nke oma. O bu dike na oka n'agha. O bu onye na-ekwu okwu nke oma, na nwoke mara mma ile anya. ONYENWE ANYI nonyekwara ya."

¹⁹ Sol zipuru ndi ozi ka ha jekwuru Jesi si ya, "Zitere m nwa gi nwoke Devid, onye na-azuru gi aturu." ²⁰ Ya mere Jesi zipuru Devid ka o jekwuru Sol. O mekwara ka Devid duru otu inyinya ibu nke o bukwasi achicha, na otu karama akpukpo mmanya, na otu nwa ewu, onyinye a na-ene Sol.

²¹ Devid biakwutere Sol, banye n'oru ijere ya ozi. Sol huru ya n'anya nke ukwu, n'ihu ya, Devid ghoru otu n'ime ndi na-ebu ihe agha Sol. ²² Mgbe ahụ, Sol ziri Jesi ozi si ya, "Biko, kwere ka Devid buru otu n'ime ndi agha m, n'ihu na ihe ya na-atu m utu."

²³ Mgbe obula mmuo ojoo ahụ si n'ebe Chineke no bja malitere inye Sol nsogbu, Devid na-akpo ubo akwara ya. Ahu Sol na-adajuka, mmuo ojoo ahụ na-esitekwa n'ebe o no wezuga onwe ya.

17

Devid na Golajat

¹ N'oge a, ndi Filistia chikotara ndi agha ha onu, zukotaa n'obodo Sokoh nke di na Juda maka ibu agha. Ha mara ulo ikwu ha n'Efes Damim, nke di n'agbata Sokoh na Azeka. ² Mgbe ahụ, Sol na ndi Izrel niile zukotara maa ulo ikwu nke ha na ndagwurugwu Ila. Ha doro onwe ha n'usoro agha izute ndi Filistia. ³ Ndi Filistia doro onwe ha n'elu ugwu n'otu akuku, ma ndi Izrel dokwara onwe ha n'elu ugwu n'akuku nke ozo. Ndagwurugwu dikwa n'etiti ha.

⁴ Mgbe ahụ, otu onye ọka agha aha ya bụ Golajat,* onye obodo Gat, sitere n'etiti ụlọ ikwu ndị Filistia pụta. Nwoke a toro ogologo nke ukwuu; ịdị ogologo ya ga-erukwa mita atọ. ⁵ O kpu okpu agha e ji bronz kpụọ, ma yiri uwe agha nke ịdị arọ bronz e ji kpụọ ya ga-erukwa iri kilogram ise na asaa. ⁶ O yikwa ihe agha o ji kpuchie ukwu ya abụọ nke e ji bronz kpụọ, nyakwasikwa n'ubu ya ụbe e ji bronz kpụọ. ⁷ A kpurụ ụbe ya ka ọ dirị ka osisi e ji ekwe akwa, jiri igwe ịdị arọ ya ga-eru kilogram asaa kpụọ ọnụ ọnụ ụbe ahụ. Onye na-ebu ọta o ji kpuchie obi ya nọkwa n'ihu ya.

⁸ Golajat guzoro kpokuo ndị agha Izrel sị ha, "Gịnị mere unu ga-eji pụta guzo n'usoro ibu agha. Ọ bụ na m abughị onye Filistia? Ọ bụkwa na unu onwe unu abughị ndị ozi Sọl? Họtaranụ onwe unu otu nwoke, ka ọ bjakwute m. ⁹ Ọ buru na onye ahụ unu họtara etigbuo m, anyị ga-aburū unu ndị ohu, ma ọ burukwanu na m etigbuo ya, unu ga-aburū anyị ndị ohu!" ¹⁰ Mgbe ahụ, onye Filistia ahụ siri, "Taa, ana m ama usuu ndị agha Izrel aka n'ihu! Kpọtaranu m otu nwoke ka mụ na ya lụọ ọgụ." ¹¹ Mgbe Sọl na ndị agha Izrel nuru ihe onye Filistia a kwuru, ha mara jijiji tọkwa oke egwu.

¹² Ma Devid bụ nwa Jesi, onye Efrat nke Betlehem dị na Juda. Jesi mụtara ndị ikom asato. N'oge nke Sọl, ọ ghọla agadi nwoke. ¹³ Atọ n'ime umu ndị ikom Jesi, ndị bụ okenye, soro Sọl gaa agha. Aha ha bụ Eliab, ọkpara ya, Abinadab, nwa nke abụọ na Shama, nwa nke atọ. ¹⁴ Devid bụ ọdudu nwa. Umunne ya ndị okenye atọ na-eso Sọl. ¹⁵ Ma Devid na-apụ jekwuru Sọl, ma na-alaghachikwa n'ụlọ izu aturu nna ya na Betlehem.

¹⁶ Golajat, onye Filistia na-abjuru nso ututu na uhuruchi, na-eguzo onwe ya otu a iri ubochi ano.

¹⁷ Otu ubochi, Jesi gwara Devid okwu sị, "Bia ka i wegara umunne gi otu akpa ọka ndị a e ghere eghe. Chirikwa ogbe achicha iri ndị a chilara ha. ¹⁸ Wegakwara onyeisi usuu ha, iri chiizi,† ndị a. Chọpụta otu ihe si agara umunne gi‡ natakwa ha ihe i ga-egosi anyị na ha dị ndu." ¹⁹ Ha na Sọl na ndị ikom Izrel niile, nọ na ndagwurugwu Ịla, na-ebuso ndị Filistia agha.

²⁰ Devid biliri njem n'isi ututu, hapu igwe aturu ya n'aka onye na-elekota aturu, buru onyinye ndị ahụ gawa dika Jesi nyere ya n'iwu. Ọ bjarutere ụlọ ikwu ndị Izrel mgbe ha na-apụ n'ihu agha, ha na-etikwa mkpu agha. ²¹ Ndi Izrel na ndi Filistia dokwara onwe ha n'usoro izute onwe ha n'agha, ndi agha megide ndi agha. ²² Devid hapuru ihe ndi ahụ n'aka onye na-elekota akpa niile, gbara osọ gaa n'usoro ndi agha juo umunne ya banyere udo ha. ²³ Ma mgbe ha na ya nọ na-akparita ọka, onye mmeri n'ogbo agha, onye Filistia nke Gat, Golajat bụ aha ya, sitere n'usoro ndi agha Filistia puta, kwuokwa okwu niile ahụ dika ọ na-ekwu na mbu. Devid nuru ihe o kwuru. ²⁴ Mgbe ndi Izrel niile huru nwoke a, ha gbara osọ puo n'ihu ya ma tọkwa oke egwu.

²⁵ Ndi Izrel siri, "Unu huru nwoke a na-eguzo onwe ya? Ọ bụ ka ọ kparia nnoo ndi Izrel ka o ji aputa? Eze kwere nkwa inye onye obula ga-etigbu ya akụ n'ebe ọ bara ọba. Ọ ga-akponyekwa ya nwa ya nwanyi ka ọ buru nwunye ya, meekwa ka ndi ezinaulo onye ahụ gharakwa itu utu taks ozo n'Izrel!"

²⁶ Devid juru ndi ikom n'ya nso, "Gini ka a ga-emere nwoke ga-etigbu onye Filistia a, meekwa ka mkpari a ghara idiri Izrel ozo? Onye ka onye Filistia a na-ebighi ugwu bu, na ọ ga-aputa na-akpari ndi agha Chineke di ndu?"

²⁷ Ha gwara ya otu ihe ahụ ha kwuru na mbu si ya na ọ bụ ihe ahụ ka a ga-emere onye gburu ya.

²⁸ Mgbe Eliab, nwanne Devid nke okenye, nuru ka ya na ndi ikom ahụ na-ekwu okwu, o were iwe di oku megide ya, juo ya si, "Gini ka i bjara ime n'ebe a? Onye kwa ka i hapuru aturu ole na ole ndi ahụ n'ozara? Amaara m udi nganga di n'ime gi na echiche ojoo juru gi obi. Ihe i ji bia n'ebe a bu naani ka ihuchata ihe na-eme n'agha."

²⁹ Ma Devid zara si ya, "Oleekwanu ihe m mere ugba a? Adara m iwu n'ihu na m juru ajuju?" ³⁰ Devid chigharikwara jekwuru onye ozo juokwa ya otu ajuju ahụ. Ọ natakwara otu udi osisa ahụ. ³¹ N'ikpeazu, mgbe a matara ihe bu uche Devid, e mere ka Sọl mara ihe banyere Devid. Sọl zikwara ozi ka a kpoo ya.

³² Devid siri Sọl, "Ka obi onye obula ghara ida mba n'ihu onye Filistia a; ohu gi ga-aga luso ya ogu."

³³ Ma Sọl zaghachiri, "I pughi ibuso onye Filistia a agha, megide ya, n'ihu na i bu naani nwantakiri, ma ya onwe ya bu onye na-ebu agha siteri na mgbe ọ bu okorobia."

³⁴ Ma Devid gwara Sọl sị, "Ohu gi bu onye na-elekota aturu nna ya. Mgbe odum maobu anu ohia bia bjara buru aturu site n'igwe aturu ahụ, ³⁵ achuru m ya, tigbuo

* 17:4 17:4 Golajat bụ onye si n'agburu ndi Anak, ndi Joshua kpochapuru n'ala Izrel niile, kariakwa ndi foduru na Gaza, Ashkelon na Gat. Jos 11:21-22 † 17:18 17:18 Mmiri ara ehi kpukoro akpuko ‡ 17:18 17:18 Jen 37:14

ya ma naputakwa aturu ahụ site n'onye ya. Mgbe o biliri imegide m, ejidere m ya n'aji ya, tie ya ihe, gbuo ya. ³⁶ Etigburu m odu na anu ohia bja ahụ, ugbo a, apukwara m ime onye Filistia a na-amaghị Chineke otu ihe ahụ, n'ihu na o kparjala usuu ndi agha Chineke di ndu! ³⁷ ONYENWE ANYI ahụ naputara m site n'aka odu na anu ohia bja ga-anaputakwa m site n'aka onye Filistia a!"

N'ikpeazu, Söl siri Devid, "Gaa, ka ONYENWE ANYI nonyere gi."

³⁸ Mgbe ahụ, Söl yinyere Devid uwe ime ahụ nke ya, yikwasikwa ya uwe agha igwe, ma kpukwasị ya okpu bronz n'isi. ³⁹ Devid fanyere mma agha n'ime uwe ahụ, malite ijeghari ije, n'ihu na o maghi otu e si eyi uwe ndi ahụ ejeghari.

O dighi anya, o gwara Söl okwu si, "Agaghị m eyi uwe ndi a n'ihu na o doghi m ahụ." Ya mere, Devid yipuru ha. ⁴⁰ Emesia, o were mkpanaka ya n'aka ya, site n'iyi hoputa nkume ise di murumuru tinye ha n'akpa nta di n'ime akpa onye ozuzu aturu ya. O jidere ebe ya n'aka ya, malite ipukwuru onye Filistia ahụ.

⁴¹ Onye Filistia ahụ, na-abia nso na-apukwute Devid, onye ahụ na-ebu ota ya na-agakwa n'ihu ya. ⁴² O lere Devid anya hu na o bu naani nwantakiri nwoke, onye ahụ di mma, onye mara mma ile anya. N'ihu ya, o ledara Devid anya. ⁴³ O siri Devid, "Abu m nkita, na i ji mkpanaka na-abiakwute m?" Onye Filistia ahụ ji aha chi niile ya bu Devid onu. ⁴⁴ O siri, "Bja n'ebe a ka m were anu ahụ gi mere anu ufe nke eluigwe na anu ohia niile ihe oriri!"

⁴⁵ Ma Devid siri onye Filistia ahụ, "I ji mma agha na ube igwe na ube osisi, na-abiakwute m, ma eji m aha ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, Chineke nke usuu ndi agha Izrel ahụ i kpariri, na-abiakwute gi. ⁴⁶ Taa ka ONYENWE ANYI ga-enyefe gi n'aka m. Aga m etigbu gi, bepukwa gi isi. Taa aga m ewere anu ahụ ndi agha Filistia niile nyefee n'aka umu anu ufe niile nke eluigwe, na umu anu ohia niile nke uwa. Uwa niile ga-amatakwa na Chineke no n'Izrel. ⁴⁷ Ndi niile guzokwa n'ebe a ga-amata na ONYENWE ANYI adighi eji mma agha maobu ube azoputa. N'ihu na agha a bu nke ONYENWE ANYI, o ga-ewerekwa unu niile nyefee anyi n'aka."

⁴⁸ Mgbe onye Filistia ahụ na-abia nso ibuso ya agha, Devid jiri oso gbara gaa n'ihu agha izute ya. ⁴⁹ O manyere aka n'ime akpa ya weputa otu nkume, maa ya mata onye Filistia ahụ n'egedege ihu. Nkume ahụ mikpuru n'egedege ihu ya, o dakwara kpuo ihu n'ala.

⁵⁰ Otu a ka Devid si jiri ebe na nkume merie onye Filistia ahụ. O gburu onye Filistia ahụ ma o jighi mma obula n'aka ya gbuo ya.

⁵¹ Devid gbaara oso jeruo n'ebe Golajat dara, miji mma agha ya site n'obu, jiri ya gbuo ya. O ji ya bepukwa isi ya!

Mgbe ndi Filistia huru na onye oka agha ha adaala nwuo, ha tughari gbuo oso. ⁵² Mgbe ahụ, ndi agha Izrel na Juda tiri mkpu onu, biliekwa, malite ichu ndi Filistia oso. Ha churu ha oso churoo ha n'onu uzu ama Gat, na n'onu uzu ama Ekron. Ndi Filistia nwuru anwu dara nnoo aghara aghara n'uzu Shaaraim nke gwara Gat na Ekron. ⁵³ Emesia, ndi Izrel loghachiri bja kwakoro ihe niile di n'ulo ikwu ndi Filistia, nke ha hapuru gbaa oso.

⁵⁴ Devid buuru isi onye Filistia bulata na Jerusalem. Ma dobe ngwa agha onye Filistia ahụ n'ime ulu ikwu nke ya.

⁵⁵ Mgbe Söl no na-ele Devid anya ka o na-apu izute onye Filistia ahụ, o siri Abna, ochiagha ya, "Abna, nwa onye ka nwokorobia ahụ bu?"

Abna zara si, "Dika i si adi ndu, eze, amaghị m."

⁵⁶ Eze zara si, "Choputa onye muru nwokorobia a."

⁵⁷ Mgbe Devid si n'igbu onye Filistia ahụ loghachi, Abna duuru ya, dute ya n'ihu Söl. Isi onye Filistia a dikwa n'aka Devid.

⁵⁸ Söl juru ya si, "Nwokorobia, nwa onye ka i bu?"

Devid zara si, "Abu m nwa ohu gi nwoke Jesi onye Betlehem."

18

Ekworo Söl

¹ Mgbe Devid gwasiri Söl okwu, ihunanya di ukwu malitere n'etiti Jonatan na Devid. Jonatan huru Devid n'anya dika o si hu onwe ya. ² Söl mere ka Devid nogide n'uloeze. O kwekwaghị ka o laghachi n'ulo nna ya. ³ Jonatan na Devid gbara ndu n'ihu na Jonatan huru Devid n'anya dika o si hu onwe ya. ⁴ Jonatan yiputara uwe o yi n'ahu nye ya Devid, nyekwa ya uwe ime ahụ ya, na o buladi mma agha ya, ma uta ya na eriri ukwu* ya.

* 18:4 18:4 Maobu, belit

⁵ Devid jeziri ozi niile Sọl ziri ya, o mere ihe niile nke ọma nke a mere na Sọl nyere ya ọkwa dị elu n'etiti ndị agha ya. Ọnọdụ a dị mma n'anya ndị Izrel nakwa n'anya ndị agha Sọl.

⁶ Mgbe ndị agha ahụ na-aloghachite, mgbe Devid gbusiri onye Filistia[†] ahụ, ndị inyam[‡] sitere n'obodo niile nke Izrel pụtara izute eze Sọl. Ha na-abụ abụ na-ete egwu ọhụ, nke ha ji ụbọ akwara na ihe egwu ndị ọzọ na-eti. ⁷ Dịka ha na-ete egwu, ha bụrụ abụ sị, "Sọl egbuola ọtụtụ puku ndị agha

ma Devid egbuola iri puku kwurụ puku ndị agha."

⁸ Nke a were Sọl iwe nke ukwu. O kwuru n'ime onwe ya sị, "Gini bụ nke a? Ha enyela Devid ugwu dika onye gburu iri puku kwurụ puku ndị agha, ma mụ onwe m ka ha nyere naanị ugwu dika onye gburu ọtụtụ puku ndị agha. Gini ọzọ fọdurụ ya ugbu a, ma ọ bughị naanị inweta alaeze?" ⁹ Site n'ụbọchị ahụ gawa, Sọl malitere ile Devid anya ọjọọ.

¹⁰ N'echi ya, mmụọ ọjọọ Chineke zitere bịa dakwasị Sọl, ọ malitekware ibu amụma n'ulo ya. Ma Devid kpọrọ ụbọ akwara dika ọ na-eme mgbe ọbula. Ma n'oge a, o nwere ụbe dị Sọl n'aka. ¹¹ Ọ turu ụbe ahụ, kwuo n'obi ya sị, "Aga m atugide Devid n'aja ulọ ahụ." Ma Devid wezagara onwe ya, ugboro abụọ ndị a.

¹² Sọl na-atụ Devid egwu, n'ihị na ONYENWE ANYỊ ahapula Sọl, ma nonyere Devid. ¹³ Emesịa, Sọl mere ihe ga-eme ka ọ ghara ihukwa Devid anya ọzọ. O mere Devid ka ọ bụrụ onye na-elekoṭa puku ndị agha, ndị ọ na-edu na-aga ibu agha. ¹⁴ Ma ihe niile ọ na-eme na-agara ya nke ọma, n'ihị na ONYENWE ANYỊ na-anonyere ya.[§] ¹⁵ Mgbe Sọl huru na ọ bụ onye nwere uche nke ọma, ọ turu ya ụjọ. ¹⁶ Ma Izrel na Juda niile huru Devid n'anya, n'ihị na ọ na-edu ha n'agha.

¹⁷ Sọl gwara Devid okwu sị ya, "Lee ada m nwanyị Merab. Aga m akpọnye gi ya, ka i lụọ ya. Naanị jeere m ozi, lụkwa agha ONYENWE ANYỊ." N'ihị na Sọl kwuru n'ime obi ya sị, "Agaghị m ewelite aka m megide ya. Ka ndị Filistia mee nke ahụ."

¹⁸ Ma Devid sirị Sọl, "Onyekwanu ka m bụ, ginikwa bụ ezinaulo m maobu agburu m n'Izrel, nke m ga-eji bụrụ ọgọ nwoke eze?" ¹⁹ O ruo, na mgbe a ga-eduru Merab, ada Sọl dunye Devid, akpọrọ ya nye Adriel, onye Mehola ka ọ lụọ.

²⁰ N'oge a, a chopụtara na Mikal, ada Sọl huru Devid n'anya, mgbe e mere ka Sọl mata nke a, obi tọrọ ya ụtọ. ²¹ O kwuru n'obi ya sị, "Aga m akpọnye ya nwa m nwanyị, ka ọ bụrụ ihe ima n'onya nye ya, ka aka ndị Filistia si otu a megide ya." Ya mere, Sọl gwara Devid sị ya, "Ugbu a i nwekwara ohere ọzọ ighọ ọgọ m nwoke."

²² Sọl nyere ndị ohu ya iwu sị, "Gwanu Devid okwu na nzuzo sị ya, 'Lee, ihe banyere gi masiri eze, ndị niile na-ejere ya ozi hukwara gi n'anya. Ugbu a, kwerenu ibu ọgọ ya.'"

²³ Ha gwara Devid okwu ndị a niile. Ma Devid zara sị, "Ọ bụ ihe nta ibu ọgọ eze? Mụ onwe m bụ onye ogbenye, onye a na-amaghị ama."

²⁴ Mgbe ndị ohu Sọl gwara Sọl ihe Devid kwuru, ²⁵ ọ gwara ha sị, "Gwanu Devid, 'Eze achoghị ihe ọzọ dika ugwo isi akụ ọbula karịa naanị narị apị ndị Filistia. Ka ọ bụrụ ọbọ ọ ga-aborọ m n'isi ndị iro m.'" Ma ihe Sọl bu n'obi bụ na a ga-egbu Devid n'ogụ ahụ.

²⁶ Mgbe ndị ohu eze gwara Devid ihe eze kwuru, ọ tọrọ ya ụtọ, n'ihị ya, o kwenyere ibu ọgọ eze. Tupu eze ahụ a kara aka eruo, ²⁷ Devid na ndị agha ya pụrụ gbuo narị ndị Filistia abụọ, werekwa apị ha gosi eze. Sọl kpọnyere Devid Mikal, nwa ya nwanyị, ka ọ bụrụ nwunye ya.

²⁸ Mgbe Sọl huru na ONYENWE ANYỊ na-anonyere Devid, hukwa na Mikal nwa ya nwanyị huru Devid n'anya, ²⁹ ọ turu Devid ụjọ karịa na mbu. Sọl kpokwara Devid asi, guo ya dika onye iro ụbọchị ndu ya niile.

³⁰ Ndiisi agha Filistia na-aputa ibu agha dika ha na-eme mgbe ọbula, ma Devid na-eme nke ọma karịa ndị ọchịagha Sọl ndị ọzọ niile. Nke a mere ka Devid ghọọ onye a mara aha ya n'ala ahụ niile.

19

Sọl agbalia igbu Devid

¹ Sọl gwara ndị ohu ya na ọkpara ya, Jonatan, ka ha gbuo Devid. Ma n'ihị na ihe banyere Devid masiri Jonatan, ² ọ doro ya aka na ntị, "Nna m Sọl na-achọ ohere igbu gi. Lezie anya chee ndu gi nche, ụtutu echị, gaa n'ebe i ga-ezo onwe gi nọdụ n'ebe ahụ. ³ Mụ na nna m ga-eso bịa n'akukụ ọhịa ebe ahụ i zoro onwe gi. Aga m agwa ya okwu banyere gi. Ihe ọbula m chopụtara, aga m agwa gi."

⁴ Jonatan kwuru okwu oma banyere Devid nye Sọl nna ya si ya, “Ka eze ghara ime ihe ojoo megide Devid bu ohu ya. O nwebeghi ihe ojoo o mere gi. N’ezie, ihe niile o mere bu ihe baara gi uru nke ukwu. ⁵ O kporo ndu ya asi mgbe o gburu onye Filistia ahụ. ONYENWE ANYI nyekwara ndi Izrel niile mmeri di ukwu. Obi dikwa gi utọ mgbe i huru nke a. Gini mekwaranu i ga-eji mejoo nwoke aka ya di ocha dika Devid, site n’igbu ya ebe o bu na ikpe amaghi* ya?”

⁶ Sọl nara Jonatan nti nuokwa iyi si, “Dika ONYENWE ANYI na-adị ndu, agaghị egbu ya.”

⁷ Emesia, Jonatan kporo Devid gwa ya ihe mere. Jonatan duuru Devid gaa n’ihu Sọl. Ihe niile dizikwara dika o di na mbu.

⁸ Agha ozo dakwara. N’oge a, Devid duuru ndi agha ya puo ibuso ndi Filistia agha. O gburu otutu n’ime ha, chukwa ndi agha Filistia oso.

⁹ Ma mmuo ojoo ONYENWE ANYI zitere bjakwasiri Sọl dika o no n’ime ulo ya, ube ya dikwa na n’aka. Mgbe Devid na-akpo n’ubo akwara, ¹⁰ Sọl turu ube ahụ ka o tugbuo Devid n’ahu aja, ma o gbapuru site n’ihu Sọl, ma ube ahụ manyere n’aja ulo ahụ. Devid gbapuru oso zoo onwe ya n’abali ahụ.

¹¹ Sọl zipuru ndi agha ka ha chee ulo Devid nche, gbuo ya mgbe o putara n’utu. Ma Mikal nwunye Devid gwara ya si, “O buru na i gbapughi, zoo onwe gi n’abali a, onye nwuru anwu ka i ga-abu n’utu echi.” ¹² Ya mere, Mikal sitere na ogherekuku wetuo Devid, ebe o si gbapu. ¹³ Emesia, Mikal kwaghariri ihe ndina Devid, were ihe a kpuru akpu tukwasị n’elu ya, werekwa akwa kpuchie ya, tinye ihe aji ewu n’ebe isi ya.

¹⁴ Mgbe ndi agha ahụ bjaruru ijide Devid na ikpugara ya Sọl, Mikal gwara ha si, “Ahụ esighi ya ike.”

¹⁵ Mgbe ahụ, Sọl zighachiri ndi ahụ azu n’ebe Devid no si ha, “Bute ya na ihe ndina o dina n’elu ya, ka m gbuo ya.” ¹⁶ Mgbe ndi ikom ahụ batara, ha huru ihe a kpuru akpu ka o di n’elu ihe ndina, hukwa aji ewu ka o di n’akuku ebe isi nke ihe ndina ahụ.

¹⁷ Sọl juru Mikal si, “Gini mere i ji hogbuo m otu a, mee ka onye iro m gbalaga?”

Mikal zara, “O bu ya siri m, ‘Hapu m ka m puo, n’ihi gini ka m ga-eji gbuo gi?’”

¹⁸ Mgbe Devid gara oso gbalaga, o gakwuru Samuel na Rema, koro ya ihe niile Sọl mere ya. Ya na Samuel gara biri na Naiot. ¹⁹ Ozi ruru Sọl nti, “Devid no na Naiot n’ime Rema,” ²⁰ ya mere, o zipuru ndi ikom ka ha gaa jide ya. Ma mgbe ha rutere, ha huru otu ndi amuma ka ha na-ebu amuma, hukwa Samuel ka o na-eguzo n’ebe ahụ dika onyeisi ha. Mmuo nke Chineke bjakwasiri ndi ozi Sọl ahụ, mee ka ha malitekwa ibu amuma. ²¹ Mgbe Sọl nuru ihe mere, o zipukwara ndi agha ozo, ma ha onwe ha bukwara amuma! Otu ihe ahụ mekwara ndi o zipuru nke ughoro ato. ²² N’ikpeazu ya onwe ya puru gaa Rema, ruo n’olulu mmiri Seku. O juru, “Ebee ka Samuel na Devid no?”

Ha siri, “Ha no na Naiot nke Rema.”

²³ Ya mere, Sọl gara Naiot nke di na Rema. Ma Mmuo nke Chineke bjakwasiri ya, dika o na-aga n’uzo o malitere ibu amuma tutu ruo mgbe o bjaruru Naiot. ²⁴ O yipuru uwe ya buo amuma n’ihu Samuel. O gba oto dinara ala n’ebe ahụ ehie ahụ, na abali ahụ niile. O bu nke a mere ndi mma du ji si, “Sọl o ghoola otu n’ime ndi amuma?”

20

Devid na Jonatan

¹ Devid sitere na Naiot n’ime Rema gbapu oso, chota Jonatan, si ya, “O bu gini ka m mere? Gini bukwa ihe ojoo m mere? Olee uzo m si mejoo nna gi, mere o ji na-achosi ike ka o napu m ndu m?”

² Jonatan siri ya, “Nke a abughi eziokwu. I gaghi anwu! Ihe di otu a adighi nna m n’obi, n’ihi na o na-agwa m ihe obula o na-ezube ime, o buladi ihe ukwu maobu ihe ntakiri. Amakwaara m na o gaghi ezonari m ihe di otu a. Mba, o bughi eziokwu.”

³ Devid nuru iyi si, “Nna gi maara nke oma na m anatala amara n’ebe i no, n’ihi ya, o kwuola n’ime onwe ya si, ‘Agaghi m agwa Jonatan, ka o ghara iwute ya.’ Ma eji m ONYENWE ANYI na mkpuruobi gi na-anu iyi na-asi na o bu naani otu nzo ukwu di ugbu a n’etiti mu na onwu.”

⁴ Jonatan siri Devid, “Ihe obula i choro ka m mee, aga m emere gi ya.”

⁵ Devid siri ya, “Lee echi ga-abu mmemme onwa ohu, e kwesiri m iso eze rie nri. Ma hapu m ka m ga zoo onwe m n’ohia tutu ruo uhuruchi nke nwanne echi. ⁶ O buru na nna gi ajuo ase m, si ya, ‘Devid riosiri m aririo ike ka m hapu ya ka o gbaga Bethlehem, bu obodo ya, n’ihi a na-achu aja nke diri agburu ya kwa afo.’ ⁷ O buru na o si, ‘O di mma,’ mgbe ahụ, udo ga-adiri ohu gi. Ma o buru na o wee iwe nke ukwu, mara n’ezie

* 19:5 19:5 Maobu, na e nweghi ihe o mere

na o zubere ime m ihe ojoo. ⁸ Ma gi onwe gi, meere ohu gi ebere, n'ihl na i meela ka o sooro gi baa n'ogbugba ndu n'ihu ONYENWE ANYI. O buru na ikpe mara m, gi onwe gi gbuo m. N'ihl ginl ka i ga-eji nyefee m n'aka nna gi?"

⁹ Jonatan siril, "Agaghil m eme ya, lee, a sikwa na m maara na nna m na-achol igbu gi, o bu na m agaghil agwa gi?"

¹⁰ Devid juru ya, "Onye ga-agwa m ma o buru na nna gi aza gi okwu ike ike?"

¹¹ Jonatan siril ya, "Bila ka anyil puol gaa n'ohia." Ya mere, ha abuo puru jee n'ohia.

¹² Jonatan gwara Devid si, "Eji m aha ONYENWE ANYI, Chineke Izrel na-ekwe nkwa nasil gi, n'oge ugbu a echi, maobu nwanne echi, aga m akpanyere nna m aka banyere gi, meekwa ka i mata ihe o na-eche banyere gi. O buru na obi di ya mma n'ebe i no, aga m eme ka i mata. ¹³ Ma o buru na nna m na-achol imeru gi ahul, ka ONYENWE ANYI mesoo Jonatan mmeso, otu obula o si di njo, ma o buru na m abiaghil gwa gi, zilaga gi ka i laa n'udo. Ka ONYENWE ANYI nonyere gi dika o si nonyere nna m. ¹⁴ Chetakwa, i ghaghil igosi m ihunanya na obi ebere ONYENWE ANYI, ma o buru na m anwuo. ¹⁵ E wezugakwala ihunanya gi na obi ebere gi site n'ebe ezinaulo m di, o buladi mgbe ONYENWE ANYI bipuchara ndi iro Devid niile site n'elu uwa."

¹⁶ Jonatan na ulol Devid gbara ndu. O kwuru si, "Ka ONYENWE ANYI kpee ndi iro Devid niile ikpe." ¹⁷ Jonatan mere ka Devid site n'ihunanya o huru ya nuora ya iyi. N'ihl na Jonatan huru Devid n'anya dika o huru onwe ya.

¹⁸ Mgbe ahul, Jonatan siril Devid, "Echi bu mmemme onwa ohuru. A ga-ele anya gi, n'ihl na onodul gi ga-atogborol n'efu. ¹⁹ Nwanne echi ya, n'oge uhuruchi, gaa n'ebe ahul i zoro onwe gi mgbe nsogbu a malitere, chere n'ebe ahul, n'akuku nkume Ezel. ²⁰ Aga m abia gbaa akul ato n'akuku ya dika a ga-asil na o nwere ihe m chorol iji uta m gbata. ²¹ Emesila, aga m ezipu otu nwantakil sil ya, 'Gaa chol akul ndi ahul.' O buru na i nu ka m na-agwa ya okwu si, 'Lee akul ndi a di n'akuku azu gi, chita ha ebe a,' mgbe ahul, putu n'ihl, dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, udo diril gi, egwu obula adighil. ²² Ma o buru na m agwa nwantakil ahul okwu sil ya, 'Lee, akul ahul di n'ihu gi,' putara na i ghaghil isi n'ebe a puol, n'ihl na ONYENWE ANYI ezipula gi. ²³ Ma ihe banyere okwu ahul anyil kwuru, cheta na ONYENWE ANYI bu onye akaebe, n'etiti mu na gi ruo mgbe ebighil ebi."

²⁴ Ya mere, Devid gara zoo onwe ya n'ohia. Mgbe oge mmemme onwa ohuru ruru, eze Sol noduru ala iri nri. ²⁵ O noduru odl n'akuku aja ulol, bu ebe o di mbu anol, na ncherita ihu Jonatan. Abna noduru n'akuku Sol, ma oche Devid na-anol enweghil onye nol ya. ²⁶ Sol ekwughil ihe obula banyere ya n'ubochil ahul, n'ihl na o chere na o di ihe ndaba mere, nke tinere Devid n'onodul adighil ocha.* Sol kwuru n'obi ya si, "E, o ghaghil ibu ihe kpata ya." ²⁷ Ma n'echi ya, bu abalil nke abuo nke onwa ohuru, onodul Devid togborol n'efu ozol. Mgbe ahul, Sol siril nwa ya Jonatan, "Ginil mere nwa Jesil abiaghil iso rie nri, ma unyaahul ma taa?"

²⁸ Jonatan zara si, "Devid riorol sil m nye ya ike ka o gaa Betlehem. ²⁹ O siril m, 'Kwere ka m gaa n'ihl na ndi ezinaulo anyil nwere aja mmemme ha na-eme n'obodo. Nwanne m nwoke nyere m iwul sil m na m aghaghil ibia. O buru na m ahuta amara n'ebe i no, biko kwere ka m gaa hu umunne m.' O bu nke a mere o biaghil na tebul eze."

³⁰ Iwe were Sol nke ukwu. O gwara Jonatan okwu n'iwe sil ya, "Gil nwa nke nwanyil na-enupu isi, nke uche ya gbagorol agbago. I na-eche na m amaghil na i dinyeri nwa Jesil si otu a wetara onwe gi na nne gi ihe ihere? ³¹ N'ihl na ubochil niile nwa Jesil di ndu n'uwa a, onodul gi na alaeze gi agaghil eguzosi ike. Ugbu a, puol, zipu ozi kpotara m ya ka m gbuo ya!"

³² Jonatan juru nna ya Sol si, "Ginil ka o mere? N'ihl ginil ka a ga-eji mee ka o nwuo?"

³³ Ma Sol turu ube o jil n'aka ya ka o jiri ya tugbuo Jonatan, ma Jonatan zere ya. Nke a mere ka Jonatan mata n'ezie na nna ya na-achol igbu Devid.

³⁴ Jonatan si na tebul ahul bilie n'oke iwe puol, o righikwa nri n'ubochil nke abuo nke mmemme ahul, n'ihl na omume ihere nna ya mesoro Devid wutere ya hie nne.

³⁵ N'ututu echi ya, dika ha kara aka, Jonatan gara n'ohia, ya na nwantakil nwoke so gaa. ³⁶ O siril nwantakil nwoke ahul, "Gbara osol gaa chol akul ndi ahul niile m na-agba." Mgbe nwantakil ahul na-agba osol na-aga, Jonatan gburu akul, gbafee ya n'ihu nwantakil ahul. ³⁷ Mgbe nwokorobia ahul na-ejeru nso ebe akul ahul Jonatan gbara di, Jonatan kpokuru ya sil ya, "Akul ahul di n'ihu gi." ³⁸ Mgbe ahul, o tiri mkpu sil, "Mee ngwangwa! Gawa osisil! Eguzokwala!" Nwokorobia ahul chikotara akul ndi ahul niile gbaghachikwute nna ya ukwu. ³⁹ Ma nwantakil nwoke ahul aghotaghil ihe Jonatan mere; ma Jonatan na Devid maara ihe gara. ⁴⁰ Jonatan nyere nwokorobia ahul uta ya na akul ndi ahul ka o chighachi ha n'obodo.

* 20:26 20:26 Lev 7:20-21; 15:1-5

⁴¹ Mgbe nwokorobia ahụ lara, Devid biliri site n'akụkụ ndịda nkume ahụ ebe o zoro onwe kpoo ihu ya n'ala, kpoo isiala ugboro ato, n'ihu Jonatan. Ha suritere onwe ha onụ, beko kwaa akwa. Ma Devid kwara akwa karịa.

⁴² N'ikpeazu, Jonatan gwara Devid okwu si, "Gaa n'udo, n'ih i na anyị ejirila aha ONYENWE ANYI n'ụọ iyi ihu enyi n'etiti onwe anyi, na-asị, 'ONYENWE ANYI bu onye akaebe n'ebe mu na gi, na n'ebe umu umu m, na umu umu gi no ruo mgbe ebighi ebi.'" Ha kewara. Devid malitere ihu, ma Jonatan tughariri baa n'obodo.

21

Devid n'obodo Nob

¹ Devid jere n'obodo Nob ihu Ahimelek, onye nchujaja. Ahimelek mara jijiji mgbe o huru Devid. O sirị Devid, "Gini mere naani gi ji bia? Gini mere o nweghi onye so gi?"

² Devid zara Ahimelek, onye nchujaja si, "Eze ziri m ozi di mkpa, ma si m, 'Ka onye obula ghara ima ihe obula banyere ozi a m na-eziga gi.' Ma banyere umu okorobia m, agwala m ha ebe ha ga-ezute m. ³ Ugbu a, olee ihe oriri i nwere? Nye m ogbe achicha ise maobu ihe ozọ i nwere."

⁴ Onye nchujaja ahụ zara Devid si, "Enweghi m achicha ana edoghi nsọ n'ebe a. Ma otu o di, e nwere ufodu achicha e doro nsọ n'ebe a, ma o buru na umu okorobia gi na ha so debere onwe ha ocha, na-emetughi nwan yi ahụ."*

⁵ Devid zara si ya, "N'ezie, anyi ekwebeghi ka umu nwan yi bia anyi nso, dika anyi di mbu eme ma anyi na-eje ozi. Ndi ikom ndi a na-edo onwe ha nsọ o buladi mgbe njem anyi na-adighi nsọ ka ofoduzie njem nke taa." ⁶ Ebe nri ozọ na-adighi, onye nchujaja ahụ nyere Devid achicha nsọ, bu achicha nke iche n'Ihu ONYENWE ANYI, nke eweputara site n'ihu ONYENWE ANYI n'ime ebe ichu aja, debekwa achicha oheru nke e ji gbanwee nke ochie di n'ebe ahụ.

⁷ Ma otu onye odibo Sol no n'ebe ahụ n'ubochi ahụ, onye e jigidere n'ihu ONYENWE ANYI. O bu Doeg, onye Edom onyeisi ndi na-azu anu ulo Sol.

⁸ Devid juru Ahimelek ajuju si ya, "I nweghi ube maobu mma agha n'ebe a? Ewetaghi m mma agha m maobu ngwa agha ozọ, n'ih i na ozi eze ziri anyi di oke ngwangwa."

⁹ Onye nchujaja zaghachiri, "Mma agha Golajat, onye Filistia, onye ahụ i tigburu na ndagwurugwu Ila di n'ebe a, a fuchiri ya n'akwa n'azu efod. O buru na i chorọ ya, were ya, n'ih i na o dighi mma agha ozọ di n'ebe a ma o bughi nke ahụ."

Devid sirị, "O dighi nke dika ya, nye m ya."

Devid n'obodo Gat

¹⁰ N'ubochi ahụ, Devid gbapuru oso site n'ebe Sol no gbakwuru Akish eze ndi Gat. ¹¹ Ma ndi ozi Akish sirị ya, "Onye a o bughi Devid, eze nke ala ahụ? O bughi ya bu isi ahụ ha na-abu mgbe ha na-ete egwu na-asị:

"Sol egbuola otutu puku ndi iro ya,

Devid egbukwaala iri puku kwuru puku ndi iro nke ya?"

¹² Mgbe Devid nuru okwu ndi a, o turu egwu ihe Akish eze Gat ga-eme ya. ¹³ N'ih i ya o gbanwere omume ya, bido ime dika onyeisi na-adighi mma. O bidokwara ika akara n'ibo, bidokwa na-agusasi onu mmiri n'ahonu ya.

¹⁴ Akish gwara ndi ozi ya okwu si ha, "Leenu nwoke a! O bu onyeisi mebir! Gini mere unu ji kpotara m ya? ¹⁵ Ndi na-ayi ara ha koru m, nke mere unu ji kpotara m nwoke a n'ebe a ka o bia na-eme ka onye na-ayi ara n'ihu m? O kwesiri ka onye di otu a bata n'ulo m?"

22

Devid n'obodo Adulam na Mizpa

¹ Devid hapuru Gat gbaba n'ogba nkume Adulam. Mgbe umunne ya ndi ikom na ndi ezinaulo nna ya nuru nke a, ha jekwuru ya n'ebe ahụ. ² Ndi ozọ malitekwa ibiakwute ya n'ebe ahụ, ndi niile no na mkpagbu di iche iche, ndi ji ugwo, na ndi ochichi Sol na-adighi mma. Ha niile jekwuru ya. O dighi anya Devid ghooro onyendu ha. Ihe ruru narị mmadu ano so ya.

³ Devid sitere n'ebe ahụ jee Mizpa di na Moab riuo eze obodo ahụ si, "Biko, i ga-ekwe ka nna m na nne m puta bia biri n'etiti unu tutu ruo mgbe m matara ihe Chineke na-aga imere m?" ⁴ Ya mere, o hapuru ha ka ha nodu na nke eze Moab. Ha na ya nogidere oge niile Devid bi n'ebe ahụ e wusiri ike.

* 21:4 21:4 Qpu 25:30; Lev 24:5-9; Mat 12:4.

⁵ Ma Gad onye amụma sịrị Devid, “Anọgidela n’ebe ahụ e wusiri ike, kama laghachi n’ala Juda.” Ya mere, Devid biliri gaa n’oke ọhịa Heret.

Sọl egbuo ndị nchụaja Nob

⁶ Ugbu a Sọl nuru na achotala ebe Devid na ndị ikom na-eso ya nọ. Sọl, onye ji ịbe ya n’aka nọdurụ ala n’okpuru osisi tamarisk nke dị n’ugwu dị na Gibeaa. Ndi ozi ya guzokwa gburugburu ya. ⁷ Sọl gwara ha si, “Geenu ntị unu ndi ikom Benjamin! O bu unu niile ka nwa Jesi ga-enye ala ubi na ubi vaini? O bu unu niile ka o ga-eme ndi ọchiagha na-achị ọtutu puku ndi agha, na ọchiagha na-achị ọtutu narị ndi agha? ⁸ O bu ya mere unu ji dinyere ya imegide m? O dighi onye obula n’ime unu gwara m na nwa m na nwa Jesi gbara ndu. O dighi onye obula n’ime unu ihe gbasara m na-emetu n’obi igwa m na nwa m nwoke akpaliela ohu m imegide m, ichebiri m n’uzo, dika o mere n’ubochi taa.”

⁹ Ma Doeg onye Edom, onye so ndi ozi Sọl guzo n’ebe ahụ kwuru si, “Ahuru m mgbe nwa Jesi biakwutere Ahimelek, nwa Ahitub na Nob. ¹⁰ Ahimelek jutaara ya ase site n’aka ONYENWE ANYI, ma nyekwa ya ihe oriri na mma agha Golaiaj onye Filistia.”

¹¹ Mgbe ahụ, eze Sọl zipuru ozi nye Ahimelek nwa Ahitub na ndi ezinaulo nna ya niile, ndi bu ndi nchujaja na Nob. Ha niile bjara guzo n’ihu eze. ¹² Sọl gwara ha okwu si, “Gee ntị, gi nwa Ahitub.”

Ahimelek zara si, “Ana m ege ntị, onyenwe m.”

¹³ Sọl juru ya si, “Gini mere gi na nwa Jesi ji gbaa izu imegide m? Gini mere i ji nye ya nri na mma agha, jukwaara ya ase site n’aka Chineke? Gini mere i ji na-agba ya ume ka o nupu isi n’ebe m nọ, na ka o bjakwa n’ebe a imegide m taa?”

¹⁴ Ahimelek zara eze si, “Onye n’etiti ndi ohu gi niile bu onye kwesiri ntukwasị obi dika Devid, ogo eze, na onyeisi ndi agha na-eche gi nche; o bukwa onye a na-enye nsopuru di ukwu n’ezinaulo gi? ¹⁵ Nke a o bu ubochi mbu m na-ajuru ya ase n’aka Chineke? O bughị! Ka eze ghara ibo ohu ya na ezinaulo nna m ebubo, n’ihi na ohu gi amaghị ihe obula banyere okwu a niile.”

¹⁶ Ma eze kwuru si, “I ga-anwu. Ahimelek gi na ezinaulo nna gi niile!”

¹⁷ O nyere ndi na-eso ya iwu si ha, “Gbuonu ndi nchujaja ndi a, n’ihi na ha na Devid agbaala izuzu; ha makwa na o si n’ihu m na-agbapu, ma ha agwaghị m!”

Ma ndi agha eze juru isetipu aka ha megide ndi nchujaja ONYENWE ANYI.

¹⁸ Mgbe ahụ eze nyere Doeg iwu si ya, “Gi onwe gi, chigharja gbuo ha.” Ya mere, Doeg onye Edom chighariri tigbuo ha. N’ubochi ahụ, o gburu iri ndi nchujaja asato na ise, ndi yi uwe akwa ọcha efod. ¹⁹ O ji mma agha jee Nob, obodo ndi nchujaja, gbuo ezinaulo ndi nchujaja niile, nwoke na nwanji, na umuntakiri, na umu na-anu ara. O gbukwara ehi na inyinya ibu na aturu ha niile.

²⁰ Otu n’ime umu Ahimelek nwa Ahitub, aha ya bu Abiata gbapuru, gbakwuru Devid. ²¹ O gwara Devid na Sọl egbuola ndi nchujaja ONYENWE ANYI. ²² Mgbe ahụ, Devid siri Abiata, “N’ubochi ahụ, mgbe Doeg onye Edom nọ n’ebe ahụ, amaara m na o ghaghị igwa Sọl. Mụ onwe m kpatara onwu ndi niile nke ndi ezinaulo nna gi. ²³ Soro m nodu n’ebe a, atula ujo, n’ihi na onye na-achọ ndu gi na-achokwa ndu nke m. Mmekpa ahụ obula agaghị adakwasị gi ma mụ na gi nodu.”

23

Devid anaputa obodo Keila

¹ Otu ubochi, ozi rutere Devid ntị na ndi Filistia na-ebuso ndi obodo Keila* agha na-apunara ha ihe niile ha nwere nke di n’ebe izocha oka ha niile. ² Devid juru ONYENWE ANYI ase si, “O bu m jee buso ndi Filistia a agha?”

ONYENWE ANYI zara ya, “Gaa, buso ndi Filistia agha, zoputa Keila.”

³ Ma ndi agha Devid siri ya, “Lee, anyi onwe anyi na-atu egwu ihe a ga-eme anyi, o buladi n’ime Juda, oleekwanu otu anyi ga-esi jee buso ndi Filistia niile agha na Keila?”

⁴ Devid juru ONYENWE ANYI ozo, ma ONYENWE ANYI zara ya nke ugboro abuo si, “Jee, ridaruo Keila, n’ihi na aga m anonyere gi; i ga-amerikwa ndi Filistia.” ⁵ Ya mere, Devid na ndi agha ya gara Keila buso ndi Filistia agha. Ndi agha Devid gburu otutu ndi Filistia kpokoro igwe anu ulo ha. Ha zoputakwara ndi Keila. ⁶ (Ugbu a, Abiata nwa Ahimelek chikwa efod n’aka gbadaa, mgbe o gbakwujere Devid na Keila).

Sọl achuso Devid

⁷ Mgbe a gwara Sọl na Devid nọ na Keila, o kwuru si, “Ahaa! Chineke enyefeela ya n’aka m, n’ihi na Devid e jirila aka ya kee onwe ya agbu site n’ibanye n’obodo nwere ibo

* 23:1 23:1 Jos 15:44; Neh 3:17,18

onye ọzọ na mkpọrọ e ji akpọchi ha.”⁸ Sọl chikọtara ndị agha ya ịga Keila inọchibido Devid na ndị ikom ya.

⁹ Mgbe Devid nuru ihe Sọl na-achọ ime, ọ gwara Abjata onye nchụaja si ya, “Chịta efood ahụ.”[†] ¹⁰ Devid siri, “O! ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, anula m na Sọl na-achọ ịbia laa Keila na obodo a n’iyi n’ihi m nọ n’ebe a. ¹¹ Ndị nwe Keila ha ga-arara m nye n’aka Sọl? O bụ ezie na Sọl na-abia dika m nuru? O! ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, biko gwa ohu gi.”

Ma ONYENWE ANYI siri, “O ga-abia.”

¹² Ozokwa, Devid juru si, “Ndị nwe Keila ha ga-arara m na ndị ikom m nye n’aka Sọl?” ONYENWE ANYI siri, “Ha ga-eme otu a.”

¹³ N’ihi ya, Devid na ndị ikom ya onuogugụ ha di narị ndị ikom isii, hapuru Keila puo na-awaghari site n’otu ebe gaa n’ebe ozo. Mgbe Sọl nuru na Devid esitela na Keila puo, o jekwaghi ebe ahụ ozo.

¹⁴ N’oge a, Devid nogidere n’ebe e wusiri ike di n’ozara, na n’ala ugwu ugwu nke ozara Zif. Ubochi niile, Sọl choghariri ya ma Chineke enyefeghi Devid n’aka ya.

¹⁵ Mgbe Devid no na Horesh, nke di n’ozara Zif, o natara ozi na Sọl na-abia igbu ya.

¹⁶ Jonatan, nwa Sọl puru icho Devid. Mgbe o huru ya na Horesh, o gbara ya ume, nyere ya aka iguzosi ike n’ime Chineke. ¹⁷ Jonatan siri ya, “Atula egwu, nna m Sọl apughi ichota gi. I ga-abu eze Izrel. Aga m abukwa onye na-eso gi dika Sọl nna m maara nke oma.” ¹⁸ Ha abuo gbara ndu n’ihu ONYENWE ANYI. Devid nogidere na Horesh, ma Jonatan laghachiri n’ulo ya.

¹⁹ Ma ndi Zif biliri jekwuru Sọl na Gibe a si ya, “Devid o zoghi onwe ya n’etiti anyi n’ogba nkume di n’ohia Horesh, n’ugwu Hakila, na ndida Jeshimon?” ²⁰ Ugbu a, eze anyi, bia mgbe obula i choro, ka anyi gaa jidere gi ya. I ga-emekwa ya dika obi gi si choo.”

²¹ Sọl zara ha si, “ONYENWE ANYI gozie unu n’ihi mmetuta onodu m na-emetuta unu n’obi. ²² Gaanu choputa nke oma ebe o na-ezo onwe ya, na onye huru ya, n’ihi na agwara m na o bu onye aghugho. ²³ Choputani ebe o na-ezo onwe ya ma loghachikwanu bia gwa m ihe unu choputara. Mgbe ahụ, aga m eso unu jee. O buru na o no n’ala ahụ, aga m achoputa ya; e, aga m enyobanye anya choo ya n’ikwu niile nke Juda.”

²⁴ Ha biliri buru Sọl uzo gawa Zif. N’oge a, Devid na ndi agha ya no n’ozara Maon, n’ime Araba, na ndida Jeshimon. ²⁵ Sọl na ndi agha ya bjarutere ebe ahụ malite chowa Devid. Mgbe a gwara Devid na Sọl na-achọ ya, o duuru ndi agha ya gbada gaa n’oke nkume ahụ ma nogide n’ozara Maon. Mgbe Sọl nuru nke a, o chugidekwara Devid oso gaa n’ebe ahụ.

²⁶ Mgbe ha ruru n’ebe ahụ, Sọl na ndi agha ya no n’otu akuku ugwu ahụ, Devid na ndi agha ya nokwa n’akuku nke ozo, na-eme ngwa ka ha gbanari Sọl. Ma Sọl na ndi agha ya na-abia nnoo nso ijide Devid. ²⁷ Ma n’otu mgbe ahụ, onyeozi bjakwutere Sọl si ya, “Mee ngwangwa, lota, n’ihi na ndi Filistia apatala ibuso Izrel agha.” ²⁸ Ngwangwa, Sọl sitere n’ichu Devid chigharia azu, lota ibuso ndi Filistia agha. Site n’oge ahụ, a kporo ebe ahụ Devid no, Sela Hamahleket, nke putara, Nkume Nkewa. ²⁹ Devid si n’ebe ahụ puo gaa biri n’ebe e wusiri ike nke En-Gedi, ebe o zoro onwe ya.

24

Devid edoo Sọl ndu

¹ Mgbe Sọl sitere n’iluso ndi Filistia agha lota, a gwara ya si, “Devid no n’ozara En-Gedi.” ² Sọl chiri puku ndi agha ato a zuru nke oma site n’Izrel niile, puo icho Devid na ndi ikom ya n’etiti ogba nkume, na n’akuku uzo di warawara nke Ewu Ohia.

³ Mgbe o bjaruru nso n’ogba aturu nke di n’uzo ahụ, otu ogba nkume di n’ebe ahụ, Sọl banyere n’ime ya, iga mposi. Devid na ndi ikom ya no n’ime ime ogba nkume ahụ.

⁴ Ndị ikom Devid siri ya, “Ahaa ugbo a bu oge gi! Taa bu ubochi ahụ ONYENWE ANYI kwuru okwu ya, mgbe o siri, ‘Aghaghi m inyefe gi onye iro gi n’aka, ka i mee ya dika o si masi gi.’” Ma Devid ji nwayoro gaa nso ebe Sọl no bipu onu onu uwe mwuda ya.

⁵ Emesja, obi Devid malitere ima ya ikpe n’ihi na o bipuru onu onu uwe mwuda Sọl.

⁶ O gwara ndi ya na ha so okwu si, “ONYENWE ANYI ekwela na m ga-emeso nna m ukwu, onye ONYENWE ANYI tere mmanu di otu ahụ, maobu na m ga-eweli aka imegide ya. N’ihi na onye ONYENWE ANYI tere mmanu ka o bu.” ⁷ Devid sitere n’okwu ndi a o kwuru baara ndi so ya mba. O nyeghi ha ohere ibuso Sọl agha. Emesja, Sọl hapuru ogba nkume ahụ.

† 23:9 23:9 Onu 27:21; 1Sa 23:6; 30:7

⁸ Mgbe Sọl si n'ogba nkume ahụ puo iga n'ihu n'ije ya, Devid sitere n'ime ogba nkume ahụ pụta, kpoo Sọl oku sị ya, "Onyenwe m, eze!" Sọl tughariri ma Devid kpoo isiala nye ya, daa n'ala kpuo ihu ya n'ala. ⁹ Mgbe ahụ Devid gwara Sọl okwu sị, "Gini mere i ji na-aña ntị n'okwu ndi mmadu na-ekwu, ndi ahụ na-asi Devid na-achọ ụzọ o ga-esi meruo gi ahụ?" ¹⁰ Taa, i jirila anya gi hụ na o bughị eziokwu. ONYENWE ANYI nyere gi n'aka m n'ime ogba nkume ahụ i banyere, ufodu ndi mu na ha so gwara m ka m gbuo gi, ma ahapuru m gi ndu n'ihu na m sirị, 'Agaghị m eweli aka m megide nna m ukwu n'ihu na o bu onye ONYENWE ANYI tere mmanu.' ¹¹ Lee, nna m, lee iberibe uwe mwuda gi n'aka m. Ebiputara m onu onu uwe gi, ma egbughi m gi. Jiri nke a ghota ma matakwa na ikpe nnupu isi na ajo omume megide gi amaghi m. O nweghi ụzọ m si mejo gi, ma i no na-achosikwa m ike iwere ndu m. ¹² Ka ONYENWE ANYI kpebie n'etiti mu na gi, ka ONYENWE ANYI boọ obo ihe ojoo niile i mere. Ma agaghị m emetu gi aka. ¹³ Dika ilu ndi mgbe ochie si di, 'The ojoo na-esi n'aka ndi na-eme ihe ojoo,' ma agaghị m emetu gi aka.

¹⁴ "Ma onye kwanu ka eze Izrel na-achọ ijide? Onye ka o na-atufu oge ya ichoghari? O bu ozu nkita? Ka o bu akpi?" ¹⁵ Ka ONYENWE ANYI buru onye ikpe n'etiti mu na gi, ya kpebiekwa okwu anyi. Ya leba okwu m anya kpeputa m, ya gosi na m bu onye ikpe na-amaghị site n'inaputa m n'aka gi."

¹⁶ Mgbe Devid kwuchara okwu ndi a, Sọl zara sị ya, "O bu olu Devid nwa m di nke ahụ?" O malitekwara ikwa akwa. ¹⁷ O sirị Devid, "I bu ezi mmadu kari m,* n'ihu na i jirila ezi omume kwughachi m ajo omume m. ¹⁸ E, i gosila m oke obi ebere taa, n'ihu na mgbe ONYENWE ANYI nyefere m n'aka gi, i gbughi m. ¹⁹ Ebee ka onye ahụ no n'ụwa niile, nke puru ihapu onye iro ya mgbe o mara n'onya ya? Ka ONYENWE ANYI kwughachi gi ezi ihe n'ihu obi ebere i gosiri m taa. ²⁰ Ugbu a, amatala m na i ghaghị ibu eze, i ga-achikwa alaeze Izrel. ²¹ Biko, nuora m iyi n'aha ONYENWE ANYI na mgbe oge ahụ ruru, na i gaghị egbu umu m, maobu hichapu aha m site n'ezinaulo nna m."

²² Devid nuru Sọl iyi. Emesja, Sọl laghachiri n'ulo ya, ma Devid na ndi ikom ya laghachiri n'ogba nkume ha.

25

Devid na Nebal na Abigel

¹ Emesja Samuel nwuru. Izrel niile chikotara onwe ha onu zukota ruo uju n'ihu onwu ya. Ha liri ya n'ulo ya di na Rema. Emesja, Devid gara n'ozara Paran biri n'ebe ahụ.

² Otu nwoke di, onye obodo Maon, onye ikwu Kaleb, nke nwere akunuba. O nwere igwe aturu di puku ato, na otu puku ewu, ndi o no n'ubi n'oge a na-akpuchapu aji ha n'obodo Kamel. ³ Aha nwoke a bu Nebal. Nwunye ya kwa, onye bu nwanyị mara mma, na onye nwere akonuche, ka a na-akpo Abigel. Nwoke a nwere omume ojoo; o kwara obi n'azu, afo takwara ya mmiri.

⁴ Mgbe Devid no n'ozara nu na Nebal na-akpucha aji igwe ewu na aturu ya, ⁵ o zipuru ndi ikom iri si ha. "Jekwurunu Nebal n'obodo Kamel, juo ya otu ihe si aga n'aha m. ⁶ Sina ya, ndu gi, ndu ogologo, udo na ahụ ike nye gi na ezinaulo gi, udo na ahụ ike nye ihe niile i nwere.

⁷ "Anula m na i na-akpacha aji igwe ewu na aturu gi. Oge ndi ozuzu aturu gi no n'etiti anyi, anyi emejoghi ha, o nweghi ihe obula funariri ha oge ahụ niile ha noro n'obodo Kamel. ⁸ Juokwa ndi ikom gi, ha ga-agwa gi ma ihe m kwuru o bu eziokwu. Ya mere gosi umu okorobia ndi a ihuoma, ebe o bu na ha na-abiakwute gi n'oge mmemme. Biko, nyetu ndi ohu gi ndi a, na mu bu Devid nwa gi, ihe obula aka gi ruru."

⁹ Umụ okorobia Devid zipuru bjarutere zie Nebal ozi Devid ziri ha. Ha nogidekwara chere ka onye ha osisa.

¹⁰ Ma Nebal juru ha si, "Onye bu Devid? Onye bukwa nwa Jesi a? Otutu ndi ohu di taa bu ndi na-esi n'aka nna ha ukwu na-agbapu. ¹¹ M ga-ewere achicha m, na mmiri m, na anu m gburu n'ihu ndi na-akpachara m aji anu nye ndi m na-amaghị ebe ha si puta?"

¹² Ndi ikom Devid tughariri azu laghachi ebe ha si bia. Mgbe ha bjarutere, ha koru akuko banyere okwu niile Nebal kwuru. ¹³ Devid sirị ndi ikom ya, "Onye obula nyara mma agha!" Ha mere ihe o kwuru. Devid n'onwe ya nyanyekwara mma agha nke ya. Ihe di ka narị ndi ikom ano sooro Devid puo, ebe narị mmadu abuo ndi ozo noduru na-eche ulo ha nche.

¹⁴ Ma otu n'ime ndi ikom Nebal gara koroo Abigel, nwunye Nebal si ya, "Lee, Devid esitela n'ozara zite ndi ozi ka ha nye onyenwe anyi ekele ya, ma o kpariri ha, baakwara

* 24:17 24:17 Jen 38:26 * 25:13 25:13 Onye obula kee mma agha ya n'ukwu ya

ha mba. ¹⁵ Ma ndị ikom ndị a* mesoro anyị mmeso oma, ha emejojghị anyị. Oge ahụ niile anyị nọ ha nso n'ohịa o dighi ihe funariri anyị. ¹⁶ Ehihie na abali, ha buuru anyị mgbidi, ichebe anyị na aturu anyị, mgbe ha na-akpa nri n'akukụ ebe ha nọ. ¹⁷ O di mma ka i mata ma marakwa ihe i ga-eme ngwangwa; n'ihu nsogbu di njo nke na-aga idiri nna anyi ukwu na ezinaulo ya niile. N'ihu o bu nwoke jogburu onwe ya, na o dighi onye puru igwa ya okwu.”

¹⁸ Abigel mere ngwangwa chikota nari ogbe achicha abuo, karama akpukpo mmnya abuo, aturu ise e doziri edozi, otu bushel oka e ghete eghe, otu nari uyoko mkpuru vainj a mikporo amikpo na nari achicha fiig abuo, bukwasị ihe ndi a niile n'elu inyinya ibu. ¹⁹ O siri umu okorobia na-ejere ya ozi, “Na-aganu n'ihu, ana m abia n'azu.” Ma o gwaghị di ya Nebal ihe o na-aga ime.

²⁰ Mgbe o nọ n'elu inyinya ibu na-agbada uzọ nke ugwu ahụ o huru Devid na ndi agha ya ka ha na-abia. O zutere ha ²¹ ma Devid nori na-ekwu na-asi, “O bu n'efu ka anyi nyeere nwoke a aka. Anyi chebere igwe ewu na aturu ya n'ozara; o dikwaghị otu furu efu, o dikwaghị otu nke e zuru ezu, ma o jirila ajo omume kwughachi m ihe oma m meere ya. ²² Ka Chineke mesoo Devid mmeso, otu obula mmeso ahụ si di njo, ma o buru na m ahapu otu mkpuru nwoke ndu n'etiti ihe niile o nwere na-eku ume, mgbe chi echi boro.”

²³ Mgbe Abigel huru Devid, o mere ngwangwa si n'elu inyinya ibu ya rida, kpuo ihu n'ala, kpo isiala nye Devid. ²⁴ O dara n'ala n'ukwu ya, si, “Ka ajo omume ahụ dikwasị n'isi² ohu gi, onyenwe m. Biko, kwere ka ohu gi gwa gi okwu, gekwaa nti n'ihe ohu gi nwere ikwu. ²⁵ Nebal bu nwoke nwere obi ojoo, biko ka onyenwe m ghara igu ihe obula o kwuru n'ihe. O bu onye nzuzu, dika aha ya na-egosi. Aha ya putara nzuzu, nzuzu na-esokwa ya. Ma ahughị m ndi ozi ahụ i zitere, n'ezie ohu gi ahughị ndi ikom onyenwe m zitere. ²⁶ Ugwu a, onyenwe m, dika ONYENWE ANYI na-adi ndu ma gi onwe gi na-adikwa ndu, ebe o bu na ONYENWE ANYI gbochiri gi ka i ga-atufu dika nkume esi n'akpa e ji efe ebe. ²⁷ Mgbe ONYENWE ANYI mezuru nye onyenwe m ihe oma niile nke o kwere na nkwa, meekwa ya onyendu ndi Izrel. ²⁸ onyenwe m agaghị enwe akonuche nke ga na-esogbu ya n'ihu na o ji aka ya boro onwe ya obo, maobu nke iwufu obara. Mgbe ONYENWE ANYI Chineke gi mere ka ihe gaara onyenwe m nke oma, chetakwa ohu gi nwanyi.”

²⁸ “Biko, gbaghara njehie ohu gi nwanyi, n'ihu na ONYENWE ANYI Chineke gi aghaghị imere onyenwe m alaeze nke ga-adigide, n'ihu na o bu agha ONYENWE ANYI ka i na-aly, agaghị ahuta ajo omume n'ime gi ogologo ubochi ndu gi niile. ²⁹ O bu ezie na mmadu puru i na-achụ gi inapu gi ndu gi, ma ndu onyenwe m ga-abu ihe ONYENWE ANYI Chineke gi ga-ekechi na ngwungwu ndi di ndu. Ma ndu ndi iro gi ka o ga-atufu dika nkume esi n'akpa e ji efe ebe. ³⁰ Mgbe ONYENWE ANYI mezuru nye onyenwe m ihe oma niile nke o kwere na nkwa, meekwa ya onyendu ndi Izrel. ³¹ onyenwe m agaghị enwe akonuche nke ga na-esogbu ya n'ihu na o ji aka ya boro onwe ya obo, maobu nke iwufu obara. Mgbe ONYENWE ANYI Chineke gi mere ka ihe gaara onyenwe m nke oma, chetakwa ohu gi nwanyi.”

³² Devid zara Abigel si ya, “Otuto diri ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel onye zitere gi taa ka i bja zute m. ³³ Ka ngozi diri gi n'ihu ezi uche gi, na n'ihu na i gbochiri m iwufu obara taa, gbochiekwa m iji aka m boro onwe m obo. ³⁴ Ma o bughu otu a, dika ONYENWE ANYI Chineke nke Izrel na-adi ndu, bu onye jidere m site n'imeru gi ahụ, o buru na i putaghị ngwa izute m, o dighi otu nwoke gaara adi ndu n'ulo Nebal n'ihè ututu echi.”

³⁵ Devid naara ya ihe ndi ahụ niile o wetara si ya, “Laghachi n'ulo gi n'udo. Anula m ihe i kwuru ma meekwa ihe i roro.”

³⁶ Mgbe Abigel batara n'ulo, o jekwuru Nebal ebe o nọ n'oriri o kporo, oriri dika oriri a na-enwe n'uloeze. O nuokwala mmnya nubigakwa ya oke; n'ihu ya o gwaghị ya ihe obula tutu ruo n'ututu. ³⁷ N'ututu, mgbe mmnya puru Nebal n'anya, nwunye ya gwaru ya ihe ndi a niile. Nke a mere ka obi ya nwuo, ka o togboro dika nkume. ³⁸ Mgbe abali iri gafere, ONYENWE ANYI tiri Nebal ihe otiti, nke mere ka o nwuo.

³⁹ Mgbe Devid nuru na Nebal anwula, o siri, “Otuto diri ONYENWE ANYI, onye kpechitere m okwu m megide Nebal n'ihu nleli anya o leliri m. O gbochiela ohu ya site n'ime ihe ezighi ezi, ma kwughachi Nebal ugwo mmehie ya.”

Mgbe ahụ Devid zigara ndi ozi ka ha gaa juo Abigel ma o ga-ekwe i gho nwunye ya. ⁴⁰ Ndi ozi Devid bjakwutere Abigel na Kamel zie ya ozi si, “Devid zitere anyi bjakwute gi iluta gi ka i gho nwunye ya.”

⁴¹ Abigel kpuru ihu n'ala si ya, “Lee ohu gi nwanyi, ejikeere m ijere gi ozi, na isacha ukwu ndi na-ejere onyenwe m ozi.” ⁴² Abigel mere ngwangwa jikere, kporo umu agboghō ise na-ejere ya ozi, nokwasị n'elu inyinya ibu, soro ndi ahụ Devid zitere

† 25:15 25:15 Ndi a bu umu okorobia na-ejere Devid ozi. ‡ 25:24 25:24 Gbaghara ita uta maobu ajo omume nke ohu gi

lakwuru Devid. Otu a ka Abigel si ghọọ nwunye Devid. ⁴³ Devid lukwara nwanị ọzọ aha ya bu Ahinoam,[§] onye Jezril. Ha abụọ bukwa ndi nwunye ya. ⁴⁴ N'oge a, Sọl ewerela nwa ya nwanị Mikal, onye bu nwunye Devid kpọnye Palti, nwa Laish, onye obodo Galim, dika nwunye.

26

Devid edebekwa Sọl ndu ozo

¹ Ndi Zif jekwuru Sọl na Gibe a gwa ya na Devid na-ezo onwe ya n'ugwu Hakila nke chere ihu n'ozara.

² N'ihu ya, Sọl biliri chiri puku ndi agha ato o leziri anya hoputa n'etiti ndi agha Izrel, duru ha gaa n'ozara Zif icho Devid. ³ Sọl mara ulo ikwu ya n'akuku uto nwunye nta Hakila na ncherita ihu Jeshimon nke no n'okporozo. Ma ka Devid n'onwe ya no n'ime ozara, o huru na Sọl churu ya bata n'ime ozara, ⁴ Devid zipuru ndi nledo, matakwa na Sọl bjara n'ezie.

⁵ Emesja, Devid puru jeruo ebe Sọl mara ulo ikwu ya. O huru ebe Sọl na Abna nwa Nea, onyeisi agha dinara ala. Sọl dina n'ime ogige ulo ikwu ahụ, ndi agha ya dinakwara gburugburu ya.

⁶ Devid siri Ahimelek onye Het, na Abishai, nwa Zeruya* onye bu nwanne Joab, "Onye ga-eso m gaa n'ogige ebe Sọl na ndi agha ya mara ulo ikwu ha?"

Abishai zara si, "Aga m eso gi gaa."

⁷ Ya mere, n'abali, Devid na Abishai jiri nwayo jeruo ebe ndi agha Sọl mara ulo ikwu ha. Ha huru Sọl ebe o dinara ala na-arahu ura. Ube ya ka o manyekwara n'ala n'akuku ebe isi ya di. Abna, na ndi agha ndi ozo dina gburugburu Sọl na-arahu ura.

⁸ Abishai siri Devid, "N'ezie, Chineke enyefeela gi onye iro gi n'aka taa. Ugbu a, kwere ka m gaa were ube magide ya n'ala otu ugboro; agaghị m atu ya ugboro abuo."

⁹ Ma Devid siri Abishai, "Mba egbula ya. Onye ga-eseti aka ya megide onye ONYENWE ANYI tere mmanu, ghara i bu onye ikpe na-amaghi?" ¹⁰ O siri, "N'ezie dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, o bu ONYENWE ANYI ya onwe ya ga-etida ya, maobu oge ya ga-eru mgbe o ga-anwu, ma o bukwani o gaa agha, o nwufuo. ¹¹ Ma ONYENWE ANYI ekwela ka m setipu aka megide onye ONYENWE ANYI tere mmanu. Ugbu a, weta ube na ihe inu mmiri nke di n'akuku isi ya, ka anyi si n'ebe a puo."

¹² Devid weere ube ya na ite mmiri di n'akuku isi Sọl, ha sitere n'ebe ahụ puo. O dikwaghị onye huru ha. O dikwaghị onye tetara, n'ihu na ONYENWE ANYI mere ka ha daba n'oke ura.

¹³ Mgbe ahụ, Devid puru gafee n'ofe nke ozo, guzo onwe ya n'elu ugwu ebe di anya, ebe mbara di n'etiti ya na ha. ¹⁴ Devid kporo Abna nwa Nea na ndi agha oku si, "Abna, za m oku!"

Abna juru ya si, "Onye ka i bu i ji si otu a na-eti mkpu ikpote eze?"

¹⁵ Devid siri, "N'ezie, o bughị nwoke ka i bu? Onye dikwa ka gi n'Izrel niile? Gini mere i ji hapu ichazi onyenwe gi eze nke oma? Otu onye bjara igbu onyenwe gi, bu eze. ¹⁶ Ihe a i mere adighi mma. N'eziokwu, dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, gi na ndi ikom gi kwesiri onwu, n'ihu na gi na ndi gi echebeghi onyenwe unu, bu onye ONYENWE ANYI tere mmanu. Ebee ka ube eze, na ihe mmiri onu ya, nke di n'akuku isi ya di?"

¹⁷ Mgbe ahụ, Sọl matara na o bu olu Devid, o siri, "O bu gi nwa m, Devid?"

Devid zara si ya, "E, o bu olu m, onyenwe m, eze." ¹⁸ O sika, "N'ihu gini ka onyenwe m ji na-achughari ohu ya? Gini ka m mere? Gini kwere bu ihe ojoo i chotara n'aka m? ¹⁹ Ugbu a ka onyenwe m eze gee nti n'okwu ohu ya: O buru na ONYENWE ANYI kpaliri gi imegide m, mgbe ahụ ariri m bu ka ONYENWE ANYI nara onyinye inata ihuoma. Otu o di, a si na o bu ndi mmadu na-akpali gi imegide m, ka ndi di otu a buru ndi a buru onu n'ihu ONYENWE ANYI. N'ihu na ha esitela n'oke m nwere n'ihe nketa ONYENWE ANYI chupu m, si m, 'Gaa fee chi ndi ozo ofufe.' ²⁰ Ugbu a, ekwela ka obara m buru ihe a wufuru n'ala di anya, na-abughị n'ihu ONYENWE ANYI. Eze Izrel apatala icho akpi dika m, otu dinta si achoghari okwa n'elu ugwu."

²¹ Mgbe ahụ, Sọl zara si, "Emehiela m. Loghachi n'ulo nwa m Devid. N'ihu na i guru ndu m taa dika ihe di oke onahia. Agaghị m emejo gi ozo. N'ezie, a kpaala m agwa dika onye nzuzu, meekwa ihe nke ukwu na-amaghi ama."

§ 25:43 25:43 Ahinoam bu nwunye mbu Devid, onye mutara ya okpara mbu ya, a na-akpo Amnon. 1Sa 27:3; 2Sa 3:2 * 26:6 26:6 Zeruya bu nwanne nwanị Devid, onye toro ya n'usoro omumu ha. Nke a di n'akwukwo 1Ih 2:16 Abishai na Joab, ndi bu ndi ndu ndi agha, tinyere Asahel, bu umu nwanne nwanị Devid, n'ihu na o bu Zeruya muru ha, guo nke a n'akwukwo 2Sa 2:13,18,24

²² Devid zara ya si, "Lee ùbe eze, Zie otu n'ime ndi ikom gi ka o bja were ya. ²³ ONYENWE ANYI na-akwughachi nwoke obula ezi omume ya na ikwesi ntukwasi obi ya. ONYENWE ANYI nyere gi n'aka m taa ma ajula m igbu onye ya o tere mmanu. ²⁴ Ugbu a, ka ONYENWE ANYI zoputa ndu m, o buladi dika m si zoputa ndu nke gi taa. Ka o naputakwa m site na mkpagbu m niile."

²⁵ Sol siriri Devid, "Onye a goziri agozi ka i bu nwa m, Devid. I ga-eme oke ihe, burukwa onye na-emeri n'agha."

Devid sitere n'ebe ahụ puo. Sol laghachikwara n'ulo ya.

27

Devid ebiri n'etiti ndi Filistia

¹ Devid chere n'ime onwe ya si, "Otu ubochi Sol ga-enweta m, bibie m. Ihe ka mma m ga-eme bu igbaga n'ala ndi Filistia. Nke a ga-eme ka Sol kwusi ichoghari m ebe obula n'Izrel. Aga m esikwa otu a, nwere onwe m site n'aka ya."

² Ya mere, Devid na nari ndi ikom isii ya, na ezinaulo ha, biliri jekwuru Akish nwa Maok, eze ndi Gat. ³ Devid na ndi agha ya sooro Akish biri na Gat. Onye obula du ezinaulo ya. Devid n'onwe ya du ndi inyom abuo ya: Ahinoam onye Jezril, na Abigel onye Kamel, nwunye ochie Nebal. ⁴ O dighi anya, Sol nuru na Devid agbalaala Gat, n'ih i ya o kwusiri ichuso ya.

⁵ Devid gwara Akish si ya, "O buru na m anatala amara n'ebe i no, o ga-adi mma ka enye m otu obodo n'ime obodo nke ala a, ka m biri. N'ih ginji ka ohu gi ga-eji soro gi biri n'obodo eze?"

⁶ Akish nyere ya Ziklag, n'ih i ya, Ziklag bu obodo ndi eze Juda ruo taa. ⁷ Devid biri n'oke ala ndi Filistia otu afo na onwa ano.

⁸ Devid na ndi ikom ya nogidere oge ahụ niile na-emegide ndi Geshua, ndi Gizi na ndi Amalek. (Site na mgbe ochie ndi a bi n'ala ahụ gbatiri ruo Shua na Ijpt) ⁹ Mgbe obula Devid wakporo akuku obula, o dighi ahapu nwoke maobu nwanyi ndu. Ma o na-akporu aturu ha, na ehi ha, na inyinya ibu ha, na inyinya kamel ha, nakwa uwe ha. Emesja, o na-aloghachikwuru Akish.

¹⁰ O buru na Akish ajuo Devid ajuju si, "Ndi ole ka unu busoro agha taa?" Devid ga-aza si, "O bu ndi bi na ndida Juda", maobu "ndi ndida Jerahmel", maobu "ndi ndida Ken."*

¹¹ Ma o dighi nwoke maobu nwanyi onye o hapuru ndu, nke a ga-akpota na Gat, n'ih i na o chere n'obi ya si, "Ha nwere ike ibia kwuo megide anyi, si, 'Otu a ka Devid mere.' " Otu a ka o na-emekwa otutu oge ahụ niile o bi n'etiti ndi Filistia. ¹² Akish kwenyere Devid, kwuo n'obi ya si, "Devid aburu ihe a kporo asi n'ebe ndi nke ya bu ndi Izrel no. O ga-abukwara m ohu ruo mgbe niile."

28

¹ N'oge ahụ, ndi Filistia chikotara ndi agha ha jikere iluso ndi Izrel agha. Akish eze Gat gwara Devid okwu, "Ghotakwa na gi na ndi agha gi ga-eso mu na ndi agha m ga ibu agha."

² Devid zara ya si, "I ga-eji anya gi huru ihe ohu gi ga-eme."

Akish zara si, "O di mma aga m eme gi onye nche m ubochi ndu gi niile."

Onye mgbaasi Endo

³ N'oge a Samuel anwulo, ndi Izrel niile rukwara uju n'ih i ya, lie ya n'obodo ya bu Rema. Sol achupusiakwala ndi niile na-aju mmuo ndi nwuru anwu ase na ndi dibia afa site n'ala ahụ.

⁴ Ndi Filistia zukotara, bja maa ulo ikwu ha na Shunem, ebe Sol na ndi Izrel niile zukotakwa maa ulo ikwu ha na Gilboa. ⁵ Mgbe Sol huru igwe ndi agha ndi Filistia, oke ujo jidere ya. ⁶ O juru ONYENWE ANYI ase, ma ONYENWE ANYI azaghi ya. O zaghi na nro, maobu site n'Urim, maobu site n'onu ndi amuma. ⁷ Mgbe ahụ, Sol siriri ndi na-ejere ya ozi, "Chotara m nwanyi onye na-aju mmuo ndi nwuru anwu ase, ka m gawkwuru ya juta ya ase."

Ha siriri, "E were otu nwanyi di otu a n'Endoa."

⁸ Ya mere, Sol nwoghariri onwe ya, yiri uwe ozo, o ruo n'abalj, ya na ndi ikom abuo gawkwuru nwanyi ahụ. O siriri, "Jutara m mmuo ase,* kpolitekwara m onye m ga-akpo aha ya."

* 27:10 27:10 Ndi Jerahmel bu umu umu Juda site na nwa nwa ya bu Hezron, 1Ih 2:5-9,25 guo ihe banyere ndi Ken n'ihe e deputara n'akwukwo. Nkp 4:11 * 28:8 28:8 Dit 18:10-11; 1Ih 10:13; Ajz 8:19

⁹ Ma nwanyị ahụ sịrị ya, “N’ezie gị onwe gị maara ihe Sọl mere. Ọ kwusịla ndị niile na-ajụ mmụọ ndi nwurụ anwụ ase, na ndị dibịa afa site n’ala a. N’ihi gini ka iji a gbara ndu m onya, ime ka m nwuọ?”

¹⁰ Ma Sọl jiri ONYENWE ANYI nūọra ya iyi, “Dịka ONYENWE ANYI na-adị ndu, agaghị ata gị ahuhu n’ihi ihe a.”

¹¹ Mgbe ahụ, nwanyị ahụ juru, “Onye ka i choro ka m mee ka o rigokwute gi?”

Sọl sịrị, “Mee ka Samuel rigokwute m.”

¹² Mgbe nwanyị ahụ huru Samuel, o tiri mkpu si, “Gini mere iji ghogbuo m? Gi onwe gi bu Sol!”

¹³ Eze sịrị ya, “Atula egwu! Gini ka i na-ahu?”

Nwanyị ahụ sịrị, “A huru m chi” ka o si n’ala na-arigoputa.”

¹⁴ Sọl juru, “Gini ka onye ahụ yiri n’odidi?”

Ọ sịrị, “Ọ bu agadi nwoke na-a-rigota, e ji uwe mwuda kpuchie ahụ ya.”

Mgbe ahụ, Sọl matara na o bu Samuel. O kpuru ihu n’ala, kpookwa isiala.

¹⁵ Samuel sịrị Sọl, “Gini mere i ji esogbu m, site na ikpolute m?”

Sọl zara, “Ano m n’oke nsogbu. Ndị Filistia na-ebuso m agha, ma Chineke esitekwala n’ebe m nọ wezuga onwe ya. Ọ naghị azakwa m ozo, maobu site na ndi amuma, maobu site na nro. N’ihi ya ka m ji kpo gi, iju gi ihe m ga-eme.”

¹⁶ Samuel sịrị, “N’ihi gini ka i ji na-ajụ m, ebe o bu na ONYENWE ANYI ewezugala onwe ya site n’ebe i nọ, ghokwara gi onye iro? ¹⁷ ONYENWE ANYI emeela ihe o si na o ga-eme. Ọ napula gi alaeze gi were ya nye Devid.† ¹⁸ Ihe ndi a niile na-aga idakwasị gi n’ihi na i geghi ntị na ndumodu ONYENWE ANYI, mgbe o were iwe di oku megide ndi Amalek. ¹⁹ ONYENWE ANYI ga-arara gi na ndi Izrel nyefee n’aka ndi Filistia, echi gi na umu gi ndi ikom ga-abia nonyeere m n’ebe a. ONYENWE ANYI ga-ararakwa ndi agha Izrel nye n’aka ndi Filistia.”

²⁰ Ngwangwa, Sọl dara n’ala, gbatia onwe ya n’oke egwu, n’ihi okwu ndi a niile Samuel kwuru. Ike adighikwa n’ime ya n’ihi aguu, ebe o bu na o ribeghi nri obula ubochi ahụ niile.

²¹ Mgbe nwanyị a huru onodu Sọl, o gwara ya okwu si ya, “Onyenwe m, lee, ohu gi rubere isi mee ihe i si m mee. Ọ bukwa ndu m ka m ji chuo aja imezu ihe i rioro m.

²² Ugbu a, biko, gee ntị n’ihe ohu gi na-aga igwa gi. Kwere ka m nye gi nri ka i rie, ka i nweta ike i ga-eji laghachi.”

²³ Ma Sọl juru iri nri obula.

Ma ndi ikom ya na ha so malitere iriyo ya tutu ruo mgbe o kwenyere bilie, nodu ala n’elu ihe ndina.

²⁴ Nwanyị ahụ mere ngwangwa gbuo nwa ehi gbara abuba o nwere n’ulo ya. O jikwa utu oka mee achicha nke etinyeghi ihe na-eko achicha n’ime ya, ²⁵ O doziri nri n’ihu Sọl na ndi ikom ya. Ha rikwara ya. Ha biliri laa n’abalị ahụ.

29

Akish ezighachi Devid Ziklag

¹ Ndị Filistia chikotara ndi agha ha bjaruo Afek, ma ndi agha Izrel zukotara n’akuku isi iyi Jezril. ² Mgbe ndisi agha ndi Filistia malitere igafesi ha na ndi agha ha, ufodu n’ime ha du otutu nari ndi agha, ufodu, otutu puku ndi agha, Devid na ndi agha ya so n’azu, ha na Akish, eze ndi Filistia. ³ Ndisi agha ndi Filistia juru eze Akish ajuju si, “Gini ka ndi Hibru ndi a na-eme n’ebe a?”

Akish gwara ha si, “Onye a o bughị Devid, onyeozisi si n’aka Sọl eze ndi Izrel gbapu? Mu na ya ebiela ihe kariri otu afo, ma achopotaghi ihe obula di njo n’ebe o no, site n’ubochi ahụ o hapuru Sọl ruo ugbu a.”

⁴ Ma ndisi agha ndi Filistia were iwe megide ya. Ha siri ya, “Zilaga nwoke a, ka o laghachi n’onodu ozi ebe i mere ya onye nlekota. Anyi na ha agaghị eso jee n’ihu ogu, ma o bughị ya o ga-atugharia megide anyi n’agha. Olee uzo ozo o ga-esi mee ka ya na nna ya ukwu di na mma ma o bughị site n’igbu ndi agha anyi ndi a?” ⁵ Onye a o bughị Devid ahụ ndi inyom Izrel ji guo egwu si,

“‘Sọl egbuola otutu puku ndi iro ya,

ma Devid egbuola iri puku kwuru puku ndi iro?’”

⁶ Ya mere, Akish kporo Devid si ya, “Dika ONYENWE ANYI na-adị ndu, i bu onye kwesiri ntukwasị obi. Ọ gaara ato m utu ka i soro m buo agha. Site na mgbe i bikwutere m tutu ruo ugbu a, o nweghi mmejo obula m choputara n’ime gi. Ma ndisi anyi anabataghi gi.

7 Ugbu a, laghachinụ azụ, laa n'udo. Unu emeela ihe ọbụla ga-akpasu ndịsi ndị Filistia iwe."

8 Devid juru Akish, "Ma gini ka m mere? Gini kwa ka i hutara megide ohu gi site n'ubochi m biakwutere gi ruo taa? Gini ga-eme ka m ghara iluso ndi iro onyenwe m, bu eze agha?"

9 Akish zaghachiri, "Ama m n'onye di mma ka i bu n'anya m, dika mmuo ozi nke Chineke. N'agbanyeghi nke a, ochiagha ndi Filistia asila, 'O gaghị eso anyi jee n'agha.'¹⁰ Ya mere, bilie n'isi ututu, gi na ndi oru onyenwe gi ndi soro gi bia, bilienụ n'isi ututu laghachi mgbe ihe diri unu."

¹¹ Devid na ndi ikom na-eso ya biliri n'isi ututu ilaghachi n'ala ndi Filistia. Ma ndi agha ndi Filistia gara n'ihu jeruo Jezril.

30

Devid ebibia ndi Amalek

1 Mgbe Devid na ndi ikom ya rutere obodo Ziklag n'ubochi nke ato, ha huru na ndi Amalek abjala wakporo bi n'akuku ndida Negev na Ziklag. Ha buru agha megide Ziklag, gbaa obodo ahụ oku, ² dotakwa ndi inyom na ndi niile bi n'ime ya n'agha, ma okenye ma umuntakiri. Ha egbughi ha egbu, kama ha buuru ha laa.

³ Mgbe Devid na ndi ikom ya ruru Ziklag, ha huru na-esuola ya oku, dokpuru ndi inyom ha, na umu ndi ikom na ndi inyom n'agha. ⁴ Ya mere, Devid na ndi ikom ya kwara akwa ruo mgbe ike akwa gwuru ha. ⁵ Ndi inyom abuo Devid, Ahinoam onye Jezril na Abigel, nwunye ochie Nebal onye Kamel, sokwa na ndi a dotara n'agha ahụ. ⁶ Ihe a wetaara Devid oke nsogbu, n'ihu na ndi ikom ya no na-ekwu okwu iji nkume tugbuo ya; ha niile no n'obi ilu n'ihu umu ha ndi ikom na ndi inyom. Ma Devid chotara ike n'ime ONYENWE ANYI Chineke ya.

⁷ Devid sirị Abjata, bu onye nchujaja, nwa Ahimelek, "Chitara m efod ahụ." Ya mere, Abjata chitara ya nye ya ⁸ Mgbe ahụ, Devid juru ONYENWE ANYI ase si, "O bu m chuso ndi a na-apunara ndi mmadu ihe? O buru na m achuso ha, aga m ejide ha?"

ONYENWE ANYI zara, "E, chuso ha oso, i ga-achukwute ha, ma nataghachikwa ihe niile ha were."

⁹ Mgbe ahụ, Devid na nari ndi agha isii ya bjarutere n'odo mmiri Beso, ebe ha hapuru ofodu ndi ¹⁰ nari ndi ikom abuo n'ime ha enwekwaghị ike igafe ndagwurugwu Beso n'ihu ike ogwugwu, ma Devid na nari anọ ndi ozo chusoro ha.

¹¹ Ha huru otu nwokorobia onye Ijpt n'ohia, duuru ya biakwute Devid. Ha nyere ya mmiri ka o nuo, nyekwa ya nri ka o rie. ¹² Ihe ha nyere ya bu achicha fig,* na uyoko mkpuru vaini abuo nke a mikporo amikpo. Mgbe o richara ha, o nweghachiri onwe ya, n'ihu na o ribeghi nri obula, maobu nuo mmiri obula ubochi ato, ehieha na n'abali.

¹³ Mgbe ahụ, Devid juru ya si, "I bu onye? Ebeekwa ka i si bia?"

O zara Devid si, "Abu m onye Ijpt, burukwa ohu onye Amalek. Onyenwe m hapuru m n'ebe a abali ato gara aga n'ihu na ahụ adighi m ike. ¹⁴ Anyi si obodo ebe anyi gara luo agha na-aloghachi mgbe ha hapuru m n'ebe a. Anyi gara lugbuo obodo ndi Keret,[†] nke di n'ime Negeb, na obodo di na ndida ala Juda na ala Kaleb. Anyi gbakwara obodo Ziklag oku."

¹⁵ Devid juru ya si, "I nwere ike duru m gaa ebe ha no."

Nwokorobia ahụ zara ya si, "O buru na i ga-ahụ iyi n'aha Chineke na i gaghị egbu m maobu were m nyeghachi onyenwe m, aga m eduru gi gaa ebe ha no."

¹⁶ O duuru ha jee n'ebe ndi Amalek no. Mgbe ha ruru ebe ahụ, ha huru ha ebe ha tusara onwe ha n'ala na-eri na-ahụ, na-etekwa egwu onu, n'ihu ihe di ukwu ha kwatara n'agha site n'ala ndi Filistia, na n'ala Juda. ¹⁷ Devid na ndi agha ya biakwasiri ha na mberede gbuo ha site n'abali ahụ ruo anyasi echi ya. O dikwaghị otu nwoke n'ime ha foduru ndu ma o bughi nari ndi ikom anọ makwasiri n'elu inyinya kamel ha gbalaga. ¹⁸ Devid nwetaghachiri ihe niile ndi Amalek kwatara n'agha, tynere ndi inyom ya abuo. ¹⁹ O nweghi ihe furu efu, ma nke ukwu ma nke nta, umu ndi ikom na umu ndi inyom, ihe a kwatara n'agha, maobu ihe obula ozo ndi Amalek dotara n'agha. Devid nwetaghachiri ihe niile. ²⁰ Ozokwa, Devid chikotara igwe ehi na igwe ewu na aturu. Ndi ikom ya chiri ha, tynere anu ulo ndi ozo, na-aga, na-asi, "Ndi a bu ihe Devid kwatara n'agha."

²¹ Emesija, Devid bjarutere ebe nari ndi ikom abuo ndi ahụ no na Ndagwurugwu Beso. Ndi a bu ndi ahụ na-enweghi ike iso Devid n'ihu na ike gwuru ha. Ha putara zute Devid

* **30:12** 30:12 1Sa 25:18 † **30:14** 30:14 Ndi Keret, ha na ndi Filistia nwere ka ha si buru nwanne Zef 2:5 Ma ndi Keret mesiri soro Devid na-ahụ agha 2Sa 15:18; 20:7; 1Ez 1:38,44

na ndị so ya. Mgbe Devid na ndị ikom ya b́jara ha nso, ọ juru ha otu ha mere. ²² Ma ndị ikom ọjọọ ahụ niile, na ndị okwu na ụka nọ n'etiti ndị na-eso Devid siri, "N'ihu na ndị a esoghị anyi jee, ya mere ha agaghị eso anyi keta ihe ndị a anyi kwatara n'agha. Nyeghachi ha naanị nwunye ha na umu ha; gwakwa ha ka ha laa."

²³ Ma Devid siri, "Mba, umunna m, unu ekwesighi isi otu a kee ihe ndi ahụ ONYENWE ANYI nyere anyi. O chebere anyi, nyefee n'aka anyi ndi agha ahụ niile b́jara imegide anyi. ²⁴ Unu chere na ọ di onye ga-ege unu nti mgbe unu na-ekwu okwu di otu a? Anyi niile ga-eketa oke; oke ndi jere agha na ndi chebere ihe anyi ga-abu otu." ²⁵ Site n'ubochi ahụ, Devid mere ka nke a buru iwu nye ndi Izrel niile ruo taa.

²⁶ Mgbe ha rutere Ziklag, Devid weere ufodu ihe ha kwatara n'agha zigara ndi okenye Juda, ndi bu ndi enyi ya, na-asị, "Lee onyinye ewetaara unu site n'ufodu n'ime ihe anyi kwatara site n'aka ndi iro ONYENWE ANYI."

²⁷ O zigara ha nye ndi bi na Betel, Ramot Negev na Jatja, ²⁸ nyekwa ndi nọ Aroea, Sifmot, Eshtemoa ²⁹ na Rakal, nyekwa ndi bi n'obodo ndi Jerameel na nke ndi Ken, ³⁰ nyekwa ndi bi na Homa, Bo Ashan, Atak ³¹ na Hebron na ndi nọ n'ebe niile ndi ahụ ebe Devid na ndi ya waghari.

31

Onwu Sọl na umu ya

¹ N'oge a, ndi Filistia luso ndi Izrel agha, ndi Izrel si n'ihu ha gbaa oso, ma otutu n'ime ha nwuru n'ugwu Gilboa. ² Ndi Filistia ji ike chuso Sọl na umu ya. Ha gburu umu ya ndi ikom, Jonatan, Abinadab na Malkishua. ³ Agha ahụ siri ike nke ukwu megide Sọl, mgbe ndi na-agba uta chukwutere ya ha meruru ya ahụ n'ebe ọ di ukwu.

⁴ Sọl gwara onye na-ebu ngwa agha ya, si, "Miputa mma agha gi, were ya magbuo m ka ndi a na-ebigi ugwu ghara ibia jiri m mee ihe egwuregwu."

Ma onye na-ebu ngwa agha ya ekweghi, n'ihu onodu oke egwu. N'ihu ya, Sọl were mma agha nke ya, dakwasị n'elu ya. ⁵ Mgbe onye na-ebu ihe agha Sọl huru na ọ nwuola, ya onwe ya dakwasikwara n'elu mma agha nke ya, soro Sọl nwuo. ⁶ Ya mere, Sọl na umu ya ndi ikom ato, onye na-ebu ihe agha ya na ndi agha ya niile, nwuru n'otu ubochi ahụ.

⁷ Mgbe ndi Izrel nọ n'ofeozo nke ndagwurugwu, na ndi nọ n'ofe Jordan, huru na ndi agha Izrel agbaala oso, na Sọl na umu ya ndi ikom anwuola, ha hapuru obodo ha niile gbapu oso. Ndi Filistia bjakwara bichie n'ime ha.

⁸ N'echi ya, mgbe ndi Filistia b́jara iyipu ndi nwuru anwu ihe ha ga-achikoro, ha huru ozu Sọl na nke umu ya ndi ikom ato ka ha togbo n'ugwu Gilboa. ⁹ Ha bipuru Sọl isi, yipukwa ya ihe agha ya. Ha zipukwara ndi ozi gara n'ala ndi Filistia niile ikwusa akuko ihe mere n'ulo arusi ha nakwa n'etiti ndi ha niile.* ¹⁰ Ha tinyere ihe agha Sọl n'ulo Ashtoret, kpogidekwa ozu ya n'aja ulo mgbidi obodo Bet-Shan.

¹¹ Mgbe ndi obodo Jebesh Gilead[†] nuru ihe ndi Filistia mere Sọl, ¹² ndi ikom ha niile bu ndi dimkpa, gara njem ogologo abali ahụ niile jeruo Bet-Shan. Ha sitere n'elu mgbidi obodo Bet-Shan toda ozu Sọl na nke umu ya ndi ikom buru ha laa Jebesh ebe ha nọ kpoo ozu ha oku. ¹³ Ha liri okpukpu ha n'okpuru osisi Tamarisk di na Jebesh, buo onu ubochi asaa.

* 31:9 31:9 Nkp 16:23-24; 2Sa 1:20 † 31:11 31:11 1Sa 11:1-13

2 Samuel

Devid anụ maka ọnwụ Sọl

¹ Mgbe Sọl nwusiri, Devid si ebe ọ gara tigbuo ndi Amalek loghachi. Devid noro ubochi abuo na Ziklag. ² O ruo, n'ubochi nke ato, otu nwoke si n'omuma ulo ikwu Sọl bjakwutere ya. Uwe nwoke a yi n'ahu dowara adowa. Isi ya dikwa aja aja. O batara daa n'ala n'ihu Devid n'onodu inye ya nsopuru.

³ Devid juru ya si, "Ebee ka i si bja?"

Nwoke ahụ zara si, "Esi m n'omuma ulo ikwu ndi Izrel gbaputa."

⁴ Devid juru ya si, "Gini mere? Biko gwa m."

Nwoke ahụ zara si, "Ndi agha Izrel niile agbaala oso. Otutu n'ime ndi agha Izrel anwukwala. Sọl na Jonatan nwa ya nwukwara!"

⁵ Devid juru ya si, "Olee otu i si mata na Sọl na Jonatan anwuola?"

⁶ Nwokokorobia ahụ siri ya, "O daputara na m no n'ugwu Gilboa hu Sọl mgbe o dabeere n'ube ya. Mgbe ahụ ugbo agha ndi iro na ndi na-agba inyinya agha na-esosi ya ike. ⁷ Mgbe o huru m, o kporo m ka m bjakwute ya. Azara m ya si, 'Gini ka m nwere ike ime?'

⁸ "O juru m si, 'I bu onye?'

"Azara m ya si, 'Abu m onye Amalek.'

⁹ "O si m, 'Biko, bja guzo n'akuku m ka i gbuo m, n'ihu na o bu ezie na m di ndu, ma anọ m nno n'oke ihe mgbu nke onwu.'

¹⁰ "Ya mere, eguzoro m n'akuku ya, gbuo ya, n'ihu na amaara m na o gaghi adi ndu tee anya. O bukwa mgbe m gbusiri ya ka m kpupuru ya okpueze di ya n'isi, gbaputakwa ya mgbaaka di n'ogwe aka ya, chiri ha, ka m chitara gi ha, onyenwe m."

¹¹ Mgbe Devid na ndi ikom ya nuru ihe ndi a. Ha dowara uwe ha. ¹² Ha ruru uju. Kwaa akwa. Bukwaa onu ruo oge anyasi n'ihu Sọl na Jonatan nwa ya nwoke, na n'ihu ndi agha ONYENWE ANYI na ulo Izrel. N'ihu na ha dara site na mma agha.

¹³ Mgbe ahụ, Devid juru nwokokorobia ahụ wetara ozi ahụ ajuju si, "Olee ebe i si bja?"

O zara si ya, "Abu m onye obia, onye Amalek."

¹⁴ Devid juru ya si, "Gini mere i ji setipu aka gi, na-atughi ujo, tigbuo onye ONYENWE ANYI tere mmanu?"

¹⁵ Devid kporo otu n'ime ndi ikom ya si ya, "Gbuo ya!" Nwoke ahụ weere mma agha gbuo ya. ¹⁶ Mgbe ahụ Devid siri ya, "Obara gi laa gi n'isi, n'ihu na i ji onu gi kwuputa si, 'Egburu m onye ONYENWE ANYI tere mmanu.'"

Abu akwa Devid maka Sọl na Jonatan

¹⁷ Emesia, Devid deputara abu akwa a n'ihu Sọl na Jonatan. ¹⁸ O nyere iwu ka akuziere ndi juda, abu uta a. E dere ya n'ime akwukwo Jesha.

¹⁹ "Ebube gi, gi Izrel, aburu ihe e gburu n'ebe gi niile di elu.

Lee ka ndi bu dike si daa!

²⁰ "Ekwutela ya na Gat.*

Ekwusala ya n'okporozo Ashkelon.†

Ka ada ndi Filistia ghara injuri onu.

Ka umu inyom ndi a na-ebighi ugwu ghara iti mkpu onu.

²¹ "Unu ugwu Gilboa,

ka igirigi maobu mmiri ozuzo ghara ibiakwasu unu.

Ka mmiri ozuzo gharakwa izokwasu n'aja mbuli elu unu.‡

N'ihu na n'elu unu ka a no meruo ota§ ndi di ike.

E, ota Sọl, nke a na-adighi etekwa mmanu.

²² "Site n'obara ndi e gburu egbu,

site n'anụ ahụ ndi di ike.

* **1:20** 1:20 Obodo Gat na Ashkelon di n'ala Filistia. 1Sa 6:17; 1Sa 27:2 † **1:20** 1:20 Otu obodo n'ime ala ndi Filistia Jer 25:20 ‡ **1:21** 1:21 Ka ubi unu di n'elu ugwu ghara imiputa mkpuru § **1:21** 1:21 O bu akpukpo anu a mkporo amikpo, nke e tere mmanu ka e ji eme ota. O bu mmanu ahụ e teere ya, na-eme ka o ghara ima ebu, meekwa ka o na-amị amị, i ji gbochie ka akụ a gbara ghara imife n'ota ahụ. Ma ota ndi a, n'ihu na ha amijuola obara n'ebe o di ukwu, ha adighi abakwa uru ota na-aba n'oge agha.

Ụta Jonatan ałoghachighị azụ.

Mma agha Sọl agbaghikwa aka loghachi.

23 Sọl na Jonatan,

na ndụ ha bụ ndị a huru n'anya. Ndi juputara n'amara.

Ma n'onwu, nkewa obula adighi n'etiti ha.

Ha di gara gara karja ugo.

Ha di ike karja odum.

24 "Umuada* Izrel,

kwaaranu Sọl akwa.

Onye na-eji uwe uhie uhie choo unu mma.

Onye ji uwe na ihe icho mma olaedo choo unu mma.

25 "Lee ka ndi di ike si daa n'etiti ogbo agha.

E gbuola Jonatan n'elu ugwu;

26 ana m eruru gi uju, gi Jonatan, nwanne m
n'ihu na ihe di oke onuahia ka i buuru m.

Ihunanya† i nwere n'ebe m no di omimi

karja ihunanya ndi nwanyi.

27 "Lee ka ndi di ike si daa!

Ngwa agha niile aburu la ihe lara n'iyi!"

2

Devid aburu eze ndi Juda

¹ Dika oge na-aga, Devid juru ONYENWE ANYI ase si, "M ga-ebili gbagoo n'otu obodo di na Juda?"

ONYENWE ANYI siri, "Gbagoo."

Devid jukwara, "Olee ebe m ga-agbago?"

ONYENWE ANYI zara, "Hebron."

² Devid na nwunye ya abuo, Ahinoam onye Jezril, na Abigel nwunye ochie Nebal onye Kamel gara n'ebe ahụ. ³ Devid kpokwaara ndi ikom ahụ ya na ha so, onye obula n'ime ha durukwaara ezinaulo ya, ga biri na Hebron na obodo ndi ozo gbara ya gburugburu. ⁴ Ndi ikom Juda bjakwutere Devid na Hebron. Tee ya mmanu ibu eze ebo Juda niile.

Mgbe Devid nuru na o bu ndi ikom Jebesh Gilead liri Sọl, ⁵ o zigaara ha ndi ozi ka ha si ha, "Ka ONYENWE ANYI gozie unu n'ihu obioma unu gosiri site n'ili Sọl, nna unu ukwu, n'uzo kwesiri ekwesị. ⁶ Ka ONYENWE ANYI gosikwa unu obioma na ikwesị ntukwasị obi. Mụ onwe m ga-egosikwa unu otu udi amara a, n'ihu ihe a unu mere. ⁷ Ma ugbu a, burunu dike na dimkpa, n'ihu na Sọl nna unu ukwu anwulo. Ozokwa, ndi Juda niile eteela m mmanu ibu eze ha."

Agha dara n'etiti ezinaulo Devid na Sọl

⁸ Ma Abna* nwa Nea, ochiagha ndi agha Sọl edurulari Ishboshet, nwa Sọl, dubata ya n'obodo Mahanaim. ⁹ O nro n'ebe ahụ mee ya eze ndi Gilead, ndi Ashuri† na ndi Jezril; na ndi Ifrem, ndi Benjamin na Izrel niile.

¹⁰ Ishboshet nwa Sọl gbara iri afọ anọ mgbe o ghorọ eze ndi Izrel. O chikwara afọ abuo. Ma otu o di, ndi Juda niile nogidere n'okpuru Devid. ¹¹ Ogologo oge niile Devid chirị dika eze ndi Juda na Hebron bu afọ asaa na onwa isii.

¹² Otu ubochi, Abna nwa Nea, duuru ndi agha Ishboshet nwa Sọl site na Mahanaim jee Gibion. ¹³ Ma Joab,‡ nwa Zeruaya dukwaara ndi agha Devid puo izute ha n'odo mmiri Gibion. Otu ndi noduru ala n'otu akuku odo mmiri, ndi nke ozo n'akuku ozo nke odo mmiri ahụ. Ha cheritara onwe ha ihu.

¹⁴ Abna gwara Joab si, "Ka ufodu umu okorobia puta n'ihu anyi maa aka mgba."

Joab siri, "Ka ha puta."

¹⁵ Ha putara ka a guputachara ha. Ha di mmadu iri na abuo site n'etiti ndi agha Benjamin na Ishboshet nwa Sọl, mmadu iri na abuo site n'etiti ndi agha Devid. ¹⁶ Nwoke

* **1:24** 1:24 Maobu, Umụ ndi inyom Izrel. † **1:26** 1:26 1Sa 18:1-4; 19:2; 20:17 * **2:8** 2:8 Abna, bu nwa nwanne nna Sọl. O bu ochiagha Sọl, onye gbalisiri ike ihu n'ocheeze Sọl digidere na-aga n'ihu. 1Sa 14:50; 2Sa 3:6 † **2:9** 2:9 Ndi Ashuri bu ndi ezinaulo si n'ebo Asha Nkp 1:31-32; Jos 19:24-31 ‡ **2:13** 2:13 Dika Abna, ochiagha Sọl, bu nwa nwanne nna ya 1Sa 2:8 Otu a ka Joab, ochiagha Devid, Abishai na Asahel di nye Devid. Ha bu umu nwanne ya nwanyi.

òbùla jidere ibe ya n'isi were mma agha ya manye ya n'akukù, si otu a wetara onwe ha ònwù. O bụ nke a mere e ji kpọọ ebe ahụ dị na Gibiọn, Helkat Hazurim, nke pụtara Ala mma agha.

¹⁷ Agha siri ike dara n'ùbọchị ahụ. Ma ndị agha Devid lụgburu Abna na ndị agha Izrel.

¹⁸ Ụmụ Zeruaya atọ nọ n'ebe ahụ, ya bụ, Joab, na Abishai na Asahel. Asahel bụ nwoke na-agba ọsọ dika mgbada. ¹⁹ O chụwara Abna ọsọ, o dighị mgbe o tughariri gaa n'aka nri maọbụ n'aka ekpe mgbe o nọ na-achụ ya ọsọ. ²⁰ Mgbe Abna lere anya n'azụ hụ ya ka o na-abia, o kpọrọ ya oku si ya, "O bụ gị Asahel?"

Asahel zara si, "O bụ m."

²¹ Abna gwara ya okwu si ya, "Tugharịa n'akukù aka nri maọbụ aka ekpe, jide otu n'ime ụmụ okorobia ndị a. Napụ ya ngwa agha ya niile." Ma Asahel akwụsighi ichụ ya ọsọ.

²² Abna gwara Asahel ọzọ si, "Laghachi azụ. Kwụsi ichụ m ọsọ! Gini mere m ga-eji tighuo gi? Olee otu m ga-esi lekwasị nwanne gi Joab anya n'ihu ma m gbuo gi?"

²³ Ma Asahel juru ilaghachi azụ. N'ihu ya, Abna weere isi ùbe ya mapuo ya afọ. Ùbe ahụ sikwa ya n'azụ pụta. O dara n'ala, nwụọ otu mgbe ahụ. Ndị niile bjaruru ebe ahụ o dara nwụọ kwusiri. Ha agakwaghị n'ihu ichụ ndị ọzọ.

²⁴ Ma Joab na Abishai chụgidere Abna ọsọ. Anwụ adaala mgbe ha bjarutere n'ugwu nta Ama, nke di Gĩa nso, n'uzo e si aga n'ozara Gibiọn. ²⁵ Ndị ikom Benjamin chikọtara onwe ha onụ dinyere Abna. Ha niile guzooro n'elu otu ugwu dika otu usuu ndi agha.

²⁶ Mgbe ahụ, Abna kpọrọ Joab oku si ya, "O bụ ruo ole mgbe ka anyị ga na-eji mma agha na-egburita onwe anyi? Olee mgbe i ga-akpoghachi ndi gi ka ha hapu ichu na igbu umunne ha? I maghi na ihe di otu a ga-eweta obi ilu?"

²⁷ Joab zara si, "Eji m aha Chineke nyo iyi na-asị na o buru na i gbara nkiti, ndi a gaara achuso umunna ha ọsọ na-akwusighi ruo n'ututu echi."

²⁸ Mgbe ahụ, Joab furu opi[§] ike ya. Nke a mere ka ndi ya kwusi ichu ndi Izrel. Ha kwusikwara ibu agha.

²⁹ N'abalị ahụ, Abna na ndi ikom ya jere ije gafee ndagwurugwu Jodan, gabigakwa osimiri Jodan, jee ije n'ututu echi ya tutu ha eruo Mahanaim.

³⁰ Joab kwusiri ichu Abna ọsọ, o chikọtara ndi agha niile. Mgbe o guru ha onu, o chọpụtara na mmadu iri na itoolu n'ime ndi ikom Devid, tinyere Asahel nwanne ya, bu ndi na-alotaghi agha. ³¹ Ma ndi ikom Devid gburu nari ndi agha Benjamin atọ na iri isii, bu ndi so Abna. ³² Emesja, Joab na ndi agha ya buuru ozu Asahel gaa lie ya na Betlehem, n'ili nna ya. Ha jere ije abali ahụ niile tutu ha erute Hebron mgbe chi bidoro ibo.

3

¹ Agha di n'etiti ndi ulo Sol na ulo Devid diiri ruo oge toro ogologo. Ma ka Devid na-aga n'ihu na-esiwanye ike, ulo Sol na-aga azu na-ada ada.

Ụmụ Devid

² A mụtaara otutu umu ndi ikom nye Devid mgbe o nọ na Hebron.

Okpara ya bu Amnon nke, Ahinoam bu nwanyi Jezril muru.

³ Nke abuo bu Kiliab, nke Abigel, nwunye ochie Nebal, onye Kamel muru.

Nke ato bu Absalom, nke Maaka nwa nwanyi Talmi, bu eze Geshua* muru.

⁴ Nke ano bu Adonaija, nwa nwoke Hagit.

Nke ise bu Shefataya nwa Abital;

⁵ nke isii bu Itream, nwa nwoke Egla nwunye Devid.

Ndi a ka a mụtaara Devid na Hebron.

Abna adinyere Devid

⁶ O ruo, mgbe agha na-aga n'ihu n'etiti ulo Sol na ulo Devid, na Abna no na-eme ka onodu ya sie ike n'ulo Sol. ⁷ Ma Sol nwereriri otu iko nwanyi aha ya bu Rizpa, nwa Aja. Ishboshet juru Abna ajuju si, "Gini mere gi na iko nwanyi nna m ji dinaa?"

§ 2:28 2:28 I fupu opi ike, nwere ike i bu ikpasa mbido agha, maobu mkpasa ka a kwusi agha. Nkp 7:16-20; 2Sa 2:28; 20:22 * 3:3 3:3 Geshua, bu otu mpaghara n'alaeze ndi Siria ebe Absalom gbalagara maka ize ndu. Jos 13:13; 1Sa 27:8; 2Sa 13:37-38; 14:32; 15:8

⁸ Iwe were Abna nke ukwu n'ih ihe Ishboshet kwuru. Ya mere, o zara, "O bu isi nkita nke ulo Juda ka m bu? Taa ka m ji obi m niile na-ejere ulo nna gi, bu Sol, na ezinaulo ya, na ndi enyi ya ozi. Ewerebeghi m gi nyefee n'aka Devid. Ma lee, ugbu a i na-ebo m ebubo ajo omume n'ihe metutara nwan yi a. ⁹ Ka Chineke mesoo Abna mmeso, otu obula mmeso ahụ si di njo, ma o buru na m emereghị Devid ihe ndi ahụ niile ONYENWE ANYI sitere n'inu iyi kwee nkwa inye ya. ¹⁰ Inapu ulo Sol alaeze ahụ, na ime ka ocheeze Devid guzosie ike n'ebe Izrel niile na Juda niile no, site na Dan ruo Biasheba."[†] ¹¹ Ishboshet ekwughị ihe obula n'ih i na o na-atu Abna egwu.

¹² Ngwangwa, Abna zipuru ndi ozi ka ha jekwuru Devid si ya, "Onye nwee ala a? Ka mu na gi gbaa ndu. Aga m enyere gi aka kpooghachite ndi Izrel ka ha di nyeere gi."

¹³ Devid sirị, "O di mma. Mu na unu ga-agba ndu. Ma o di otu ihe m chorọ n'aka unu. Unu agaghị ahụ ihu m anya ma o buru na unu eduteghi Mikal, nwa Sol, mgbe unu ga-abia ihu m." ¹⁴ Devid ziri Ishboshet nwa Sol ozi si ya, "Dulatar a m nwunye m Mikal, n'ih i na o bu narị aji ndi Filistia ka m ji lutara ya onwe m."

¹⁵ Na-atufughị oge, Ishboshet nyere iwu ka e site n'aka di ya bu Paltiel, nwa Laish, kpoputa ya. ¹⁶ Mgbe ha du ya na-aga, Paltiel sogidere ya n'azu na-akwa akwa tutu ha ruo Bahurim. N'ebe ahụ ka Abna no si ya, "Laghachi ugbu a." O tughariri laa.

¹⁷ Abna na ndi okenye Izrel kparitara uka. O chetaara ha si ha, "O di la anya kemgbe unu na-achọ ka Devid buru eze unu. ¹⁸ Ugbu a meenu ya, n'ih i na ONYENWE ANYI kweere Devid nkwa, 'Site n'aka ohu m bu Devid ka m ga-esi zoputa ndi m bu Izrel site n'aka ndi Filistia, nakwa site n'aka ndi iro ha niile.'"

¹⁹ Abna gwakwara ndi Benjamin okwu. Emesia, o jere Hebron igwa Devid ihe niile ndi Izrel na ndi Benjamin zubere ime. ²⁰ Abna, ya na iri ndi ikom abuo so gawkuru Devid na Hebron. Mgbe ha ruru, Devid meere ha oke oriri. ²¹ Mgbe ahụ, Abna sirị Devid, "Ka m gaa ngwangwa ga kpoootaa ndi Izrel niile, nye onyenwe m bu eze, ka gi na ha gbaa ndu, ka i buru eze ndi niile mkpuruobi gi na-achosi ike." Ya mere Devid zilara Abna. O laa n'udo.

Joab egbuo Abna

²² N'otu mgbe ahụ, ndi ikom Devid na Joab si n'ebe ha gara ipunara ndi mmadu ihe lota, bukorọ otutu ihe nkwa. Ma Abna anoghikwa na Hebron ya na Devid, n'ih i na Devid ezipula ya, o puola n'udo. ²³ Mgbe Joab na ndi agha ya lotara, a kororo ya na Abna, nwa Nea, biara hu eze, na o laakwala n'udo.

²⁴ Ya mere Joab jekwuuru eze si ya, "Gini ka i mere? Lee, Abna biakwutere gi. Gini mere i ji hapu ya ka o laa? Lee ya ugbu a, o laala! ²⁵ I maara onye Abna nwa Nea bu? O biara igbo gi aghughu, na inyocha njehari gi, ichoputa ihe niile i na-eme."

²⁶ Mgbe Joab si n'ihu Devid puta, o zipuru ndi ozi ka ha sochie Abna azu, gwa ya ka o laghachi. Ha huru ya n'olulu mmiri Sira. O sokwara ha laghachi, ma Devid amaghị ihe banyere nke a. ²⁷ Mgbe Abna loghachiri na Hebron, Joab diuru ya gaa n'akuku onu uzo ama, dika o chorọ ka ha kparitaa uka. Ngwangwa, o mputara nwa mma ya, jiri ya magbuo Abna, n'ih i bu obu oba nwanne ya, bu Asahel.

²⁸ Mgbe emesiri, Devid nuru banyere ya, o sirị, "Aka m di ocha, ya na nke alaeze m n'ihu ONYENWE ANYI banyere obara Abna, nwa Nea. ²⁹ Ka ikpe omuma a dakwasị Joab n'isi, nakwa ezinaulo nna ya niile, ka a gharakwa ihu n'ulo Joab onye na-adighi arja orja ahụ ihe ntokasi, maobu orja ekpenta, maobu onye ji mkpara eji akpa akwa, maobu onye ga-anwu site na mma agha, maobu onye uko nri adighi ako."[‡]

³⁰ Ya mere, Joab na Abishai nwanne ya gburu Abna, n'ih i na Abna gburu nwanne ha Asahel n'agha Gibion.

³¹ Emesia, Devid kororo Joab na ndi niile so ya si ha, "Dowaanu uwe unu, yikwasị onwe unu akwa mkpe, jeharjakwanu n'onodu iru uju n'ih i Abna." Eze, bu Devid n'onwe ya so ndi bu ozu Abna n'azu. ³² Ha liri Abna na Hebron. Eze na ndi Izrel niile kwara akwa n'akuku ili ahụ n'ih i Abna.

³³ Eze buru ahụ akwa n'ih i Abna, si, "O kwesiri ka Abna nwuo dika onye nzuzu?"

³⁴ E kekweghi aka gi abuo ihe.

E kekweghi ukwu gi abuo agbu.

I nwuru dika onye ndi ajo omume gburu."

Mmadu niile bekwara akwa ozo n'ih i ya.

[†] **3:10** 3:10 Mgbe obula e kwuru otu a, site na Dan ruo Biasheba, o bu banyere ndi Izrel niile ka a na-ekwu maka ya. Nke a bu i site na nsotu ebe ugwu ruo na nsotu ndida. Nkp 20:1; 1Sa 3:20; 2Sa 17:11; 1Ez 4:25 [‡] **3:29** 3:29 Dit 21:6-9; 1Ez 2:32-33

³⁵ Mgbe ahụ, ndị mmadụ bjakwutere Devid rịọọ ka o ritu ihe, mgbe ihè ubochi ka di, ma Devid nuru iyi si, “Ka Chineke mesoo m mmeso, otu obula mesoo ahụ si di njo, ma o buru na m edetu achicha maobu ihe obula ozọ onu tutu ruo mgbe anyanwu dara.”

³⁶ Ndị mmadụ nuru ihe o kwuru, okwu ahụ tokwara ha utu. N’ezie, ihe niile eze mere toro ha utu. ³⁷ N’ubochi ndị mmadụ niile no ebe ahụ ka Izrel niile matara na eze amaghị ihe banyere onwu Abna, nwa Nea.

³⁸ Devid juru ndị ikom ya ajuju si, “Unu ghotakwara na onye a dara n’Izrel taa bu nwa eze na onye di mkpa? ³⁹ O bu ezie na m bu onye ONYENWE ANYI tere mmanu ibu eze, ma o nweghi ihe m puru ime umu ndi ikom Zerua ya ndi a, n’ihi na ha di ike karja m. Ka ONYENWE ANYI kwughachi onye ojoo ihe ojoo o mere.”

4

Onwu Ishboshet

¹ Mgbe Ishboshet nwa Sol nuru na Abna anwuola na Hebron. O turu egwu. Ndị Izrel tukwara egwu hie nne. ² N’oge a, nwa Sol nwere mmadu abuo ndi bu ndiisi ndi na-aga apunara ndi mmadu ihe. Aha otu onye bu Baana, aha onye nke ozọ bu Rekab. Ha abuo bu umu Rimon onye Beerot, nke di n’ebo Benjamin. A na-agu ndi Beerot dika ndi Benjamin, ³ n’ihi na ndi Beerot gbara oso agha gbalaa Gitaim, obodo ndi Benjamin. Ha bikwa n’ebe ahụ ruo taa dika ndi obia.

⁴ (Jonatan nwa Sol nwere otu nwa nwoke dara ngwuro n’ukwu ya abuo. O gbara afo ise mgbe akuko banyere Sol na Jonatan si Jezril biarute ha. Nwanyị na-eku ya kuuru ya bido igbapu oso, ma dika o na-agba oso, nwantakiri nwoke ahụ dara n’ala ghoo onye ngwuro. Aha ya bu Mefiboshet.)

⁵ N’oge a, Rekab na Baana umu Rimon, onye Beerot biaruru n’ulo Ishboshet n’oge ehie, mgbe o no na-ezu ike. ⁶ Ha banyere n’ime ime ulo, dika a ga-asị na ha na-aga iburu oka wiiti. Mgbe ha banyere n’ebe ahụ, ha mara Ishboshet mma n’afọ. Emesja, Rekab na nwanne ya Baana si n’ulo ahụ zopu onwe ha.

⁷ Ha abatala n’ulo mgbe Ishboshet dinara n’elu ihe ndina ya, n’ime ulo ndina ya. Mgbe ha machara ya mma, gbuo ya, ha bipuru ya isi. Buru isi ya gbalaga. Jee ije abali ahụ niile gafee ozara. ⁸ Ha buuru isi Ishboshet butere Devid na Hebron, si eze, “Taa ka ONYENWE ANYI booro onyenwe m eze obo megide Sol na mkpuru ya. Nke a bu isi Ishboshet, nwa onye iro gi Sol, onye chosiri ike iwepu ndu gi.”

⁹ Ma Devid zara Rekab na Baana umu Rimon onye Beerot okwu si ha, “Dika ONYENWE ANYI si adi ndu, onye napatara m site na nsogbu m niile, ¹⁰ mgbe otu onye* bjakwutere m gwa m na Sol anwuola, na-eche n’obi ya na o wetaara m ozioma. Egburu m ya na Ziklag, si otu ahụ kwuo ya ugwo ozioma ahụ o chere na o wetaara m. ¹¹ O buladi karja nke a, mgbe ndi ikom ajo omume gburu nwoke onye aka ya di ocha n’ulo ya, n’elu ihe ndina ya?† M ga-ahapu ibotara onye e gburu egbu obo, si otu a kpochapu unu n’uwa!”

¹² Devid nyere umu okorobia ya iwu ka ha gbuo mmadu abuo ahụ. Ha gbukwara ha. Emesja, ha bipuru aka ha na ukwu ha. Were ozu ha kwuba ya n’akuku odo mmiri Hebron. Ha wekwaara isi Ishboshet, lie ya n’ili Abna na Hebron.

5

Devid aburu eze ndi Izrel niile

¹ Mgbe ahụ, ndi ebo Izrel niile bjakwutere Devid na Hebron, si ya, “Lee, okpukpu gi na anu ahụ gi ka anyi bu. ² N’oge gara aga, mgbe Sol bu eze na-achi anyi, o bu gi duuru ndi agha Izrel n’ogu niile, ma opu ma mbata. ONYENWE ANYI siri gi, ‘I ga-azu ndi m, bu Izrel, i ga-abukwa onye ga-achi ha.’”

³ Mgbe ndi okenye Izrel niile bjakwutere Devid na Hebron, ha na eze Devid gbara ndu n’ihu ONYENWE ANYI na Hebron. Ha tere Devid mmanu* ibu eze Izrel.

⁴ Devid gbara iri afo ato mgbe o malitere ibu eze. O chikwara iri afo ano. ⁵ O chiru ndi juda niile na Hebron afo asaa na onwa isii. Chikwa ndi Izrel na juda niile mgbe o no na Hebron na mgbe o no na Jerusalem iri afo ato na ato,

Devid adota Jerusalem n’agha

⁶ Eze na ndi ikom ya zooro ije garuo Jerusalem ibuso ndi Jebus bi n’ebe ahụ agha. Ndị Jebus gwara Devid si, “I gaghị abata n’ebe a, o buladi ndi isi na ndi ngwuro nwere ike

* 4:10 4:10 2Sa 1:2-16 † 4:11 4:11 Jen 9:5-6; Abū 9:12 * 5:3 5:3 Oite mmanu a, bu nke ugoro ato a na-ete Devid ibu eze ndi Izrel. 1Sa 16:13; 2Sa 2:4

ichughachi gi azu." Ha na-eche si, "Devid agaghị abata n'ebe a," ⁷ n'agbanyeghị okwu ndi a, Devid dọtara ebe ahụ e wusiri ike nke Zayon n'agha, ya bu obodo Devid.

⁸ N'ubochi ahụ, Devid kwuru si, "Onye oḅula ga-emeri ndi Jebus ga-esite n'onu warawara ebe mmiri si abanye n'obodo a banyekwuru ndi ngwuro na ndi isi a bu ndi iro Devid." O bu nke a mere ha ji ekwu okwu si, "Ndi isi na ndi ngwuro agaghị abata n'uloeze ahụ."

⁹ Devid biiri n'ebe ahụ e wusiri ike, kpoo ya obodo Devid. O wuru akuku ebe di gburugburu ya, site na Milo baa ruo n'ime ya. ¹⁰ Ma o gara n'ihu na-adị ukwu karịa, n'ihu na ONYENWE ANYI, Chineke, Onye puru ime ihe niile nonyeere ya.

¹¹ Hiram bu Eze Taja, zitere Devid osisi sida e ji ewu ulo, na ndi nka osisi, ndi na-ewu ulo. Ha wuuru Devid uloze. ¹² Mgbe ahụ, Devid ghotara na ONYENWE ANYI emeela ka o guzosie ike dika eze ndi Izrel. Bulikwa alaeze ya elu n'ihu ndi ya Izrel.

¹³ Mgbe Devid sitere na Hebron kwabata na Jerusalem; o luru ndi inyom ozo, nwetakwara onwe ya otutu ndi iko nwanji. O mutakwara otutu umu nwoke na umu nwanji. ¹⁴ Ndi a bu aha umu a muru ya na Jerusalem: Shamua, Shobab, Netan, Solomon, ¹⁵ Ibha, Elishua, Nefeg, Jafia, ¹⁶ Elishama, Eliada na Elifelet.

Devid emerie ndi Filistia

¹⁷ Mgbe ndi Filistia nuru na eteela Devid mmanu i bu eze ndi Izrel, ha puru ka igwe ha niile gara bala n'ime ya. Ma Devid nuru maka ya, gbaada n'ime ebe ahụ e wusiri ike. ¹⁸ Ma ndi Filistia bjara, gbasaa onwe ha na Ndagwurugwu Refaim niile. ¹⁹ Mgbe ahụ, Devid juru ONYENWE ANYI ase si, "O bu m gaa buso ndi Filistia agha? I ga-enyefe ha n'aka m?"

ONYENWE ANYI zara si ya, "Gaa, n'ihu na aghaghị m inyefe ndi Filistia n'aka gi."

²⁰ Ya mere, Devid gara Baal-Perazim, meriekwa ha n'ebe ahụ. O kwuru si, "ONYENWE ANYI enupula megide ndi iro m n'ihu m, dika idee mmiri si enupu." N'ihu ya, a kpoo ebe ahụ Baal-Perazim. ²¹ Ndi Filistia hapuru arusi niile ha n'ebe ahụ. Devid na ndi ikom ya chikotara ha chipu.

²² Ma ndi Filistia loghachiri ozo, gbasaa onwe ha na Ndagwurugwu Refaim. ²³ N'ihu nke a, Devid juru ONYENWE ANYI ase, o zara si, "Esitekwala n'ihu ha gaa, kama gaa gburugburu ruo n'azu ha, buso ha agha na ncherita ihu osisi balsam ndi ahụ.

²⁴ Ngwangwa i nuru uda ikiri ukwu n'elu osisi balsam ndi ahụ, mee ngwa malite ogo, n'ihu na nke a putara na ONYENWE ANYI eburula unu uzo puo, itigbu ndi agha Filistia."

²⁵ Devid mere dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu. O tighuru ndi Filistia, site na Geba ruo Gaza.

6

Mbubata igbe ogbugba ndu na Jerusalem

¹ Emesja, Devid chikotara iri puku ndi agha Izrel ato a zuziri azuzi, ² Ya na ndi ikom ya niile gara Baala n'ime* Juda, isi n'ebe ahụ bugota igbe ogbugba ndu Chineke, nke akpokwasiri Aha ya, bu aha ONYENWE ANYI. Onye puru ime ihe niile, onye na-anokwasiri n'etiti cherubim. ³ Ha dokwasiri igbe Chineke ahụ n'elu ugboala ohuru ehi na-adokpu, buputa ya site n'ulo Abinadab nke di n'elu ugwu nta. O bu Uza na Ahio, umu Abinadab, na-edu ugboala ohuru ahụ, ⁴ nke igbe ogbugba ndu Chineke di n'elu ya, Ahio butere uzo na-aga n'ihu igbe ahụ. ⁵ Devid na ndi Izrel weere ike ha niile na-anu onu n'ihu ONYENWE ANYI. Ha ji abụ, ubo akwara, opi, une na ogene na ihe egwu di iche iche, dika igba na ekwe na-eti egwu.

⁶ Mgbe ha rutere n'ebe izocha oka nke Nakon, Uza setipuru aka ya, jide igbe ogbugba ndu Chineke ahụ, n'ihu na ehi ahụ zohiere ukwu. ⁷ Ma iwe ONYENWE ANYI di oku megide Uza, n'ihu omume enweghi nsopuru o mere. Ya mere, Chineke tighuru ya. O nwuo n'ebe ahụ n'akuku igbe Chineke.

⁸ Mgbe ahụ, iwe were Devid, n'ihu onuma ONYENWE ANYI dakwasiri Uza. Ruo taa, a na-akpo ebe ahụ Perez Uza.[†]

⁹ Devid turu egwu ONYENWE ANYI n'ubochi ahụ. O kwuru si, "Igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI o ga-esi ana a bjakwute m?" ¹⁰ O kweghi eububata igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ n'ime obodo Devid, kama o bugara ya n'ulo Obed-Edom, onye Git. ¹¹ Igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI noro n'ulo Obed-Edom, onye Git onwa ato. ONYENWE ANYI gozikwara ya na ezinaulo ya niile.

¹² Mgbe a gara eze bu Devid si, "ONYENWE ANYI agoziela ezinaulo Obed-Edom na ihe niile o nwere, n'ihu igbe ogbugba ndu Chineke." N'ihu nke a, Devid ji oke onu gaa n'ulo

[†] 5:14 5:14 Ndi a bu umu ndi ikom Batsheba mutara Devid 1Ih 3:5 [‡] 5:19 5:19 1Sa 23:2; 2Sa 2:1; 5:23 * 6:2 6:2 Ya bu Kiriat Jearim. 1Ih 13:6 [†] 6:8 6:8 Perez Uza putara ihe ntiwaputa megide Uza

Obed-Edom, n'ihu ibugote igbe ogbugba ndu Chineke, buga n'obodo Devid. ¹³ Mgbe ndi bu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ zoro nzo ukwu isii; o na-eji oke ehi na nwa ehi gbara abuba chuo aja. ¹⁴ Devid ji ike ya niile na-ete egwu n'ihu ONYENWE ANYI. O yi uwe efod e ji akwa ocha duo n'ubochi ahụ, ¹⁵ mgbe ya na ndi Izrel niile ji iti mkpu na uda ifu opi ike na-ebubata igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI.

¹⁶ Mgbe ha bu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI na-abata n'obodo Devid, Mikal, nwa Sol lepuru anya site na oghereikuku ulo. Mgbe o huru eze Devid ka o na-awuli elu na-etekwa egwu n'ihu ONYENWE ANYI, o ledara ya anya n'ime obi ya.

¹⁷ Ha bubatara igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ, guzobe ya n'onodu ya n'ime ulo ikwu nke Devid manyere maka ya. Devid churu aja nsure oku na aja udo n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁸ Mgbe o chusiri aja nsure oku na aja udo ndi a, o goziri ndi Izrel n'aha ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile. ¹⁹ O nyekwara onye obula n'etiti igwe ndi Izrel niile ahụ, ma nwoke ma nwanyi, otu ogbe achicha, okpurukpu anu na achicha mkpuru osisi a mikporo amikpo. Ndi a niile lara, onye obula n'ulo nke ya.

²⁰ Mgbe Devid lotara ka o gozie ndi ulo ya, Mikal, ada Sol putara izute ya, si, "Lee ka eze Izrel si mee onwe ya onye di ukwu taa! O gbara onwe ya oto na mbara, n'ihu ndi ohu nwanyi nke ndi odibo ya dika mmadu efu."

²¹ Ma Devid zara Mikal si ya, "O bu n'ihu ONYENWE ANYI onye hoputara m karja nna gi maobu onye obula ozo sitere n'ulo ya ka m tere egwu. E, ONYENWE ANYI ahụ hoputara m ibu onyendu Izrel, ndi nke ya. N'ezie, aga m aga n'ihu ikpa agwa dika onye nzuzu n'ihu isopuru ONYENWE ANYI. ²² E, aga m aga n'ihu igho onye na-enweghi uche, na onye e weturu ala n'anya onwe m. Ma umu agboghodi ndi ahụ i kwuru okwu ha, ha ga-asopuru m!"

²³ Mikal, ada Sol amutaghi nwa obula ruo n'oge onwu ya.

7

Nkwa Chineke kwere Devid

¹ O ruo mgbe eze nosara ahụ n'uloeze ya, mgbe ONYENWE ANYI mekwara ka o site n'aka ndi iro ya no gburugburu zuru ike, ² o siri Netan, bu onye amuma, "Lee, mu onwe m na-ebi n'ulo sida, ma igbe ogbugba ndu Chineke di n'ime ulo ikwu."

³ Netan zaghachiri eze si, "The obula di gi n'obi gaa n'ihu mee ya, n'ihu na ONYENWE ANYI nonyeere gi."

⁴ Ma n'abalị ahụ, okwu ONYENWE ANYI rutere Netan nti, na-asi,

⁵ "Gaa gwa ohu m Devid si ya, 'Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, O bu gi ga-ewuru m ulo ebe m ga-ebi? ⁶ N'ihu na ebibeghi m n'ulo site n'ubochi m si n'Ijpt kpoputa ndi Izrel ruo taa. Kama ana m ejeghari site otu ebe gaa ebe ozo, were ulo ikwu mere ebe obibi m. ⁷ N'ebe obula m na-ejeghari n'etiti ndi Izrel niile, o di mgbe m siri onye obula n'ime ndi ochichi ha, ndi m nyere iwu ka ha zuo ndi m Izrel, si, 'Gini mere unu ewuberegi m ulo sida?'"

⁸ "Ma ugbu a, gwa Devid bu ohu m, si, 'Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru: Mu onwe m sitere n'ohia ebe ita nri nke umu anu ulo, sikwa n'ebe i na-azu igwe ewu na aturu kpoputa gi. Mee gi onye na-achi ndi m Izrel. ⁹ Anonyekwara m gi n'ebe obula i gara, kpoputa ndi iro gi niile site n'ihu gi. Ugbu a, aga m eme ka aha gi di ukwu, dika aha ndi ikom dikarisiri ukwu n'awa. ¹⁰ Aga m ahoputa otu ebe n'ihu ndi m Izrel, kukwa ha dika osisi ka ha biri n'ebe obibi nke aka ha; ka ha ghara i bukwa ndi a na-esogbu ozo. Ndi ajo mmadu agaghi emegbukwa ha dika ha mere na mbu, ¹¹ dika ha na-emekwa siteri na mgbe m hoputara ndi ndu nye ndi m Izrel. Aga m enyekwa gi ezumie site n'ebe ndi iro gi niile no.

"ONYENWE ANYI na-ekwuputara gi, na ONYENWE ANYI ya onwe ya, ga-eguzobere gi ulo. ¹² Mgbe ubochi gi n'awa zuru, mgbe i ga-esoro nna nna gi ha dinaa n'onwu, aga m eme ka otu mkpuru gi bilie nochie onodu gi, onye bu anu ahụ na obara gi, aga m emekwa ka alaeze ya guzosie ike. ¹³ O bu ya ga-ewuru m ulo. Aga m eme ka ocheeze nke alaeze ya guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi.* ¹⁴ Mu onwe m ga-aburu ya nna. Ya onwe ya ga-abukwara m nwa. O buru na o jehie, aga m eji mkpanaka mmadu taa ya ahuru. Werekwa ihe otiti si n'aka ndi mmadu duo ya odu. ¹⁵ Ma agaghi ewezuga ihunanya m site n'ebe o no, dika m si wezuga ya site n'ebe Sol no, bu onye m wezuga site n'ihu gi. ¹⁶ Ulo gi na alaeze gi ga-adigide ruo mgbe ebighi ebi n'ihu m. A ga-eme ka ocheeze gi buru ihe guzosiri ike ruo mgbe ebighi ebi."

¹⁷ Netan ziri Devid ozi dika okwu niile nke ohu ahụ si di.

Ekpere Devid

¹⁸ Mgbe ahụ, eze Devid banyere nọdụ ala n'ihu ONYENWE ANYỊ, si:

"Onye ka m bụ, Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ, giniakwa ka ezinaulo m bụ, na i mere ka m biaru n'ogogo ha otu a? ¹⁹ Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ, dika a ga-asị na nke a bụ ihe di nta n'anya gi. Ugbu a, i kwuola banyere odinihu nke ulo ohu gi, Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ, nke a bukwa ukpuru metutara mmadu efu.

²⁰ "Ma gini ozọ ka Devid ga-agwa gi? O, Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ. N'ihu na i maara ohu gi nke oma. ²¹ N'ihu okwu gi na dika ochicho obi gi si di, i meela ihe a di ukwu, meekwa ka ohu gi mata ha.

²² "Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ, lee ka i si di ukwu! O dighi onye dika gi. O dikwaghi Chineke ozọ di ma o bughi gi, dika anyi nuru ya na nti anyi. ²³ Olee ndi dika ndi gi, bu Izrel, bu otu mba n'elu uwa nke Chineke gara igbaputa dika otu ndi nye onwe ya, na iji mere onwe ya aha, ruokwa oru itunanya di egwu dikwa ukwu n'ihu ha, site n'ichupu mba di iche iche na chi niile ha site n'ihu ndi gi, bu ndi i gbaputara site n'Ijpt? ²⁴ I meela ka ndi gi Izrel guzosie ike, dika ndi nke gi ruo mgbe ebighi ebi. Ma gi onwe gi kwa, ONYENWE ANYỊ, aburula Chineke ha.

²⁵ "Ugbu a, ONYENWE ANYỊ Chineke, debe nkwa a nke i kwere banyere ohu gi na ulo ya ka o diri ruo mgbe ebighi ebi. Mezukwaa ihe niile dika nkwa gi si di ²⁶ Ka aha gi buru ihe di ukwu ruo mgbe ebighi ebi. Mgbe ahụ, ndi mmadu ga-asị, 'ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke na-achi Izrel' A ga-emekwa ka ulo ohu gi bu Devid guzosie ike n'anya gi.

²⁷ "O ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, Chineke Izrel, n'ihu na i kpugheerela ohu gi ihe a, na-asị, 'Aga m ewuru gi ulo.' Ya mere, ohu gi ji nwee obi ike ikpere gi ekpere a. ²⁸ O, Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ, i bu Chineke n'ezie. Okwu gi kwesiri ntukwasị obi.† I kweekwala ohu gi nkwa ihe oma ndi a. ²⁹ Ugbu a biko, ka o masi gi igozu ulo ohu gi, ka o digide n'ihu gi ruo mgbe ebighi ebi. N'ihu na gi, o Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ ekwuola ya, sitekwa na ngozi gi, ulo ohu gi ga-abukwa ihe a goziri agozi ruo mgbe ebighi ebi."

8*Mmeri n'agha nke Devid meriri*

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, Devid meriri ndi Filistia. Mee ka ha nodu n'okpuru ochichi ya. O naara obodo Meteg-Amaa site n'ochichi ndi Filistia.

² Devid merikwara ndi Moab.* O mere ka ha dinaa n'ala. O jikwa udọ otutu tua ha. Otutu abuo obula n'ime ha ka egburu. Otutu nke ato ka a hapuru ka ha diri ndu. Ya mere, ndi Moab ghoru ndi ohu Devid, na-ebutakwara ya utu kwa afọ obula.

³ Devid merikwara Hadadeza nwa Rehob, eze Zoba. Mgbe o gara inweghachita ogidi e jiri mara ya, n'akuku osimiri Yufretis. ⁴ Devid nwudere otu puku inyinya ya na-adokpu ugbo agha, puku ndi agha asaa ndi na-agba ugbo agha, tinyere ndi agha ji ukwu eje di iri puku abuo. O bipuru akwara ukwu inyinya ndi ahụ niile o dotara n'agha, ma hapu naani nari inyinya.

⁵ Mgbe ndi Aram nke Damaskos biara inyere Hadadeza eze Zoba aka, Devid gburu iri puku ndi agha abuo na abuo n'ime ha. ⁶ O wuru ogige ndi agha n'alaeze ndi Aram nke Damaskos. Ndi Aram ghoru ndi ohu Devid, na-ewetakwa utu inata ihuoma. ONYENWE ANYI nyere Devid mmeri ebe obula o gara.

⁷ Devid chikotara ota olaedo ndiisi agha Hadadeza ji luo agha webata ha na Jerusalem. ⁸ Site na Teba† nakwa Beirutai, bu obodo Hadadeza na-achi. Eze Devid weere otutu bronzi di ukwu.

⁹ Mgbe Tou, eze Hamat, nuru na Devid emerielu ndi agha Hadadeza niile, ¹⁰ o zipuru Joram, nwa ya nwoke, ka o gaa kelee Devid, n'ihu mmeri o meriri Hadadeza n'agha, bu onye ya na Tou no n'agha. Joram ji otutu akurungwa nke olaocha, nke olaedo na nke bronzi bja.

¹¹ Eze Devid doro akurungwa ndi a niile nso nye ONYENWE ANYI, dika o si mee olaocha na olaedo si na mba niile ndi o lugburu. ¹² Mba ndi a bu: Edom, Moab, ndi Amon, ndi

† **7:28** 7:28 Opu 34:8; Jos 21:45; Jon 17:17 * **8:2** 8:2 Ndi Moab bu ndi agburu Lot Jen 19:37, ha bichiri oke ala ndi Izrel n'akuku owuwa anyanwu nke Osimiri Nwuru anwu. Sol lugburu ha n'oge gara aga. 1Sa 14:47 Devid zigara ndi ezinaulo ya na nke ndi ikwu ya n'ala Moab, mgbe o gbara oso ndu site n'aka Sol. 1Sa 22:3-4 Agburu nna nna ochie Devid sitekwara n'ala Moab. Rut 1:22; 4:22 † **8:8** 8:8 Ma o bukwanu, Beta

Filistia na Amalek. O dokwara nsọ nye ONYENWE ANYỊ ihe ọ kwatara n'agha site n'aka Hadadeza nwa Rehob, bụ eze Zoba.

¹³ Devid meere onwe ya aha, mgbe o si n'itigbu puku ndị ikom Edòm iri na asatọ na Ndagwurugwu Nnu loghachite.

¹⁴ O wuru ogige ndị agha n'ala Edòm niile, ndị Edòm niile ghorọ ndị na-ejere Devid ozi. ONYENWE ANYỊ nyere Devid mmeri ebe ọbụla ọ gara.

Ndị na-ejere Devid ozi

¹⁵ Devid chiri ndị Izrel niile, na-emere ndị ya ihe dị mma na ihe ziri ezi. O mesokwaghị onye ọbụla mmeso ojoo. ¹⁶ Onyeisi ndị agha ya bụ Joab[‡] nwa Zeruaya; ode akwukwo obodo bụ Jehoshafat, nwa Ahilud. ¹⁷ Zadok[§] nwa Ahitub, na Ahimelek nwa Abjata, bụ ndị nchụaja; Seraya bụ ode akwukwo eze. ¹⁸ Benaya, nwa Jehoiada, bụ onyeisi ndị Keret na Pelet.* Ụmụ ndị ikom Devid bụkwa ndị nchụaja.

9

Devid na Mefiboshet

¹ Otu ụbọchị, Devid juru ajuju si, "O nwere onye fọdurụ ndụ n'ezinaulo Sọl? Achoro m igosi onye ahụ obi ebere n'ihu Jonatan."

² Ọ nuru ihe banyere otu nwoke aha ya bụ Ziba, onye bụ otu n'ime ndị ohu Sọl. O ziri ozi ka a kpoo ya. Mgbe ọ bịaara n'ihu Devid, eze juru ya si, "Ọ bụ gị bụ Ziba?"

Ọ zara si, "E, onyenwe m, ọ bụ m ohu gị."

³ Eze juru ya si, "Ọ dị onye fọdurụ ndụ n'ezinaulo Sọl? Ọ bụ na ọ dị onye fọdurụ, achoro m igosi ya udi obioma Chineke na-egosi."

Ziba zara ya si, "Otu nwa nwoke Jonatan, nke dara ngwuro nọ ndụ."

⁴ Eze juru, "Ebee ka ọ nọ?"

Ziba zaghachiri, "Ọ nọ na Lo Deba, n'ulo Makia, nwa Amiel."

⁵ Ya mere eze Devid ziri ka e site n'obodo Lo Deba, n'ulo Makia nwa Amiel kpota ya.

⁶ Mgbe Mefiboshet nwa Jonatan, nwa Sọl, bịaara n'ebe Devid nọ, o hulatarara isi, kpoo ọ ya isiala, n'onodu nsofuru.

Mgbe ahụ, Devid kpoo ya aha si, "Mefiboshet,"

Mefiboshet zara si ya, "A bụ m ohu gị."

⁷ Ma Devid sirị ya, "Atula egwu, n'ezie, aga m egosi gị obioma n'ihu nna gị Jonatan. Aga m enyeghachi gị ala niile nna nna gị Sọl nwere. Ma ị ga-eso soro m na-eri nri na tebul m oge niile."

⁸ Mefiboshet dara n'ala n'ihu eze si, "Eze, onye ka m bụ i ji egosi nkita nwuru anwu dika m obi ebere?"

⁹ Eze kpoo Ziba ohu Sọl ahụ si ya, "Enyeghachila m nwa nna gị ukwu ihe niile Sọl na ulo ya nwere. ¹⁰ Gị na umu gị ndi ikom na ndi ozi gị ga-arụ ọrụ n'ubi ya iruputa nri. Ma Mefiboshet, nwa nna gị ukwu ga na-eri ihe na tebul m." Ziba, nwere umu ndi ikom iri na ise, na iri ndi ozi abuo.

¹¹ Ọ sirị eze, "Onyenwe m, ohu gị ga-eme ihe niile eze nyere m n'iwu." Site n'oge ahụ, Mefiboshet riri nri na tebul* Devid dika ọ bụ otu n'ime umu ndi ikom eze.

¹² Mefiboshet nwekwara otu nwa nwoke aha ya bụ Mika. Ziba na ndi niile bi n'ulo ya niile ghoru ndi ohu Mefiboshet. ¹³ Ma Mefiboshet biri na Jerusalem n'ihu na ọ bụ na tebul eze ka ọ na-eri nri mgbe niile. Ọ bụ onye dara ngwuro n'ukwu ya abuo.

10

Devid emerie ndi Amon

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, eze ndi Amon* nwuru. Hanon nwa ya ghoru eze n'onodu ya. ² Mgbe ahụ, Devid chere si, "Aga m egosi Hanon nwa Nahash obi ebere dika nna ya si gosi m obi ebere." Ya mere, Devid zipuru ndi ozi ka ha gaa kasie ya obi n'ihu onwu nna ya.

Mgbe ndi ikom Devid rutere n'ala ndi Amon, ³ ndiisi ala Amon sirị Hanon bụ onyenwe ha, "I na-eche na Devid na-akwanyere nna gị ugwu site na izite ndi ozi ya ka ha bja kasie

[‡] **8:16** 8:16 Joab bụ nwa nwanne nwanyi Devid. [§] **8:17** 8:17 Zadok bụ nwa nwa Elieza, onye nchụaja, 2Ih 24:3 nke nogidere n'aru ọrụ ya n'ikwesị ntukwasi obi nye Devid. Ọ bụ ya tere Solomon mmanu ibu eze n'onodu Devid. 1Ez 1:32-35; 1Ih 23:1; 29:22 * **8:18** 8:18 Ndị Keret bụ ndi si obodo Kriit, ebe ndi Pelet si n'obodo Filistia. Ha bụ ndi agha e goro ego na-eche eze nche, guo akwukwo 1Ih 18:17 * **9:11** 9:11 Maobu, okpokoro iri ihe * **10:1** 10:1 Ndị Amon bụ mba na-ebi n'ozara, n'akuku ọwụwa anyanwu nke osimiri Jordan.

gị obi? O bụ na Devid ezitegħi ha ìbjàkwute gị, naanị ka ha bja mee nledo n'obodo a, nyochaputa ya ma kwatuo ya?" ⁴N'ìhi nke a, Hanon jidere ndi ozi Devid n'ike, kpuchapu otu mpaghara afunon nwoke obula, bipukwa uwe mwuda ha n'etiti ike ha, zilaga ha.

⁵Mgbe a gwara Devid ihe mere, o zipuru ndi ozi ka ha gaa zute ndi ikom ahụ, n'ìhi na e mere ha ihe ihere n'ebe o di ukwu. Eze sirì, "Nodunụ na Jeriko ruo mgbe afunon unu tolitere, mgbe ahụ unu ga-alota."

⁶Ma mgbe ndi Amon choputara na ha aburula ihe iso oyi n'ebe Devid no, ha gara goo iri puku ndi agha abuo ji ukwu eje site n'Aram, Bet-Rehob nakwa Zoba. Ha gokwara eze Maaka ya na puku ndi ikom, tinyekwara iri puku ndi ikom na puku abuo ozo site n'ala Tob.

⁷Mgbe Devid nuru nke a, o zipuru Joab na ndi agha ya niile bu dike na dimkpa n'agha. ⁸Ndi Amon putara doo onwe ha n'usoro ibu agha, n'onu uzo ama nke obodo ha. Ma ndi Aram, ndi si Zoba na Rehob, na ndi ikom Tob na Maaka, nopuru onwe ha na mbara ala.

⁹Mgbe Joab huru na agha di megide ya n'ihu na azu, o hoputara ufodu ndi okachamara site n'etiti ndi agha Izrel, doo ha n'usoro izute ndi Aram. ¹⁰O tinyere ndi ikom foduru n'okpuru ochichi Abishai, nwanne ya, zipukwa ha izute ndi Amon n'agha. ¹¹Joab sirì, "O buru na ndi agha Aram akarja m ike, puta bja nyere m aka; ma o burukwanu na ndi Amon akarja gi ike, aga m aputa bja naputa gi." ¹²Nwee obi ike, ka anyi luo ogo a dika ndi di ike, n'ihu ndi anyi, na obodo niile nke Chineke anyi. Ka ONYENWE ANYI meekwa ihe di mma n'anya ya."

¹³Mgbe ahụ, Joab na ndi agha so ya bjara nso ibuso ndi Aram agha, ha sitere n'ihu ha gbapu oso. ¹⁴Mgbe ndi Amon huru ka ndi Aram na-agbapu oso, ha onwe ha gbakwara oso n'ihu Abishai, gbaba n'ime obodo. Ya mere, Joab sitere n'iluso ndi Amon agha loghachi, bja na Jerusalem.

¹⁵Mgbe ndi Aram huru na ndi Izrel tigburu ha; ha lara, chikotaa onwe ha onu. ¹⁶Hadadeza mere ka a kpota ndi Aram site n'ofe ozo nke Osimiri Yufretis. Ha gara Hilam, ha na ochiagha ndi agha Hadadeza, a na-akpo Shobak, onye na-edu ha.

¹⁷Mgbe a gwara Devid banyere nke a, o chikotara ndi Izrel niile, gafee Jordan, jeruo Hilam. Ndi Aram doro usoro agha ha izute Devid, lusokwaa ya agha. ¹⁸Ma ha sitere n'ihu ndi Izrel gbaa oso, Devid gburu nari ndi ikom asaa na-anya ugbu agha nke inyinya na-adokpu. Gbukwaa iri puku ndi agha ano na-eji ukwu eje. O tidara Shobak, bu ochiagha ndi agha ha, o nwuo n'ebe ahụ. ¹⁹Mgbe ndi eze niile no n'okpuru ochichi Hadadeza huru na Izrel etigbuola ha, ha mere ka ha na ndi Izrel diri n'udo, burukwa ndi no n'okpuru ha.

Ya mere, ndi Aram turu egwu inyere umu Amon aka ozo.

11

Devid na Batsheba

¹N'oge okochi, mgbe ndi eze na-apu ibu agha, Devid zipuru Joab ochiagha ya, na ndi agha Izrel. Ha bibiri ndi Amon, nochibidokwa Raba. Ma Devid noduru na Jerusalem.

²N'otu uhuruchi, Devid sitere n'ìhe ndina ya bilie, gagharia n'elu uloeze ya. O sitere n'elu ulo ahụ hụ otu nwanýi na-asa ahụ. Nwanýi ahụ mara mma nke ukwu n'ìle anya. ³Devid ziri ozi ka a juta onye nwanýi ahụ bụ, ma a gwara ya na o bụ Batsheba, nwa Eliam, nwunye Uraya onye Het. ⁴Devid ziri ka a gaa kpota ya. Mgbe o bjara, na na Devid dinara. (Ka o ghuchasiri onwe ya site n'adighi ocha ya nke onwa ahụ.) O laghachiri n'ulo ya. ⁵Nwanýi a mechara di ime, bja ziga ozi ka agwa Devid. O sirì, "Adi m ime."

⁶Mgbe Devid nuru ya, o zigaara Joab ozi si ya, "Zitere m Uraya, onye Het." ⁷Mgbe Uraya bjakwutere ya, Devid juru ya otu Joab mere, na otu ndi agha Izrel di na otu agha si aga. ⁸Devid sirì Uraya, "Laa n'ulo gi gaa saa ukwu gi." Uraya si n'uloeze puo. E zipukwara onyine nke ndi na-ejere eze ozi ji sochie ya azu. ⁹Ma Uraya agaghì n'ulo ya. Kama o so ndi na-ejere eze ozi dinaa n'onu uzo e si abata uloeze.

¹⁰Mgbe a gwara Devid na Uraya alaghì n'ulo ya, Devid kporo Uraya, juo ya ajuju si, "O bughì ije di anya ka i si lota? Gini mere i larughì n'ulo gi?"

¹¹Uraya zara Devid, "Lee, igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, na Izrel na Juda niile no n'ulo ikwu. Nna m ukwu Joab na ndi agha nna m ukwu no n'ohia. M ga-esi ana laa n'ulo m, iri na ihu ihe onunhu na isoro nwunye m dinaa? Ana m ahụ iyi na agaghì m eme ihe di otu a."

¹²Devid gwara ya si, "O di mma, nodu n'ebe a taa, echi i ga-alaghachikwa n'ogbo agha." Uraya kwenyere nodu na Jerusalem ubochi ahụ, nakwa ubochi na-eso ya. ¹³Emesja, Devid kporo ya oriri, meekwa ya ka o nubiaga mmnya oke, ma nke a emeghi

ka o laa n'ulo ya n'abali ahụ, kama o bukwa n'onu uzo e si abata uloeze ka o dinara n'etiti ndi na-ejere eze ozi.

¹⁴ N'ututu echi ya, Devid degaara Joab akwukwo, zighachikwa ya site n'aka Uraya. ¹⁵ Ihe o dere n'akwukwo ahụ bu nke a, "Tinye Uraya n'ihu agha ebe ogu siri ike. Mgbe ndi iro na-apukwute unu, laanu azu, ma hapunu Uraya n'ihu ogu ka ndi iro gbuo ya."

¹⁶ Ya mere, mgbe Joab gbara obodo ahụ gburugburu, o tinyere Uraya n'ebe o maara na ndi di ike n'etiti ndi iro ha no. ¹⁷ Ndi ikom obodo ahụ putara buso Joab agha. Ufodu ndi agha Devid nwuru. Uraya onye Het, so na ndi egburu.

¹⁸ Mgbe ahụ, Joab zigara ozi gwa Devid otu agha si na-aga, ¹⁹ O gwara onyeozu ahụ si, "Mgbe i gwachara eze akuko ihe gbasara otu agha si gaa ²⁰ iwe nwere ike iwe eze nke ukwu, na o nwere ike juo gi si, 'Gini mere unu ji gaa mgbidi obodo ahụ nso ilu agha? O bu na unu amaghi na a ga-esi n'elu mgbidi ahụ gbaa aku? ²¹ Onye gburu Abimelek nwa Jeru-Beshet? O bughi na mgbidi obodo ka nwanji no tuda aka nkume dagburu ya na Tebez? Gini mere unu ji jeruo mgbidi ahụ nso?' O buru na o juo gi ihe di otu a, gwa ya, 'Ohu gi bu Uraya, onye Het anwuokwala.'"

²² Onyeozu ahụ biliri ije, mgbe o rutere, o gwara Devid ihe niile Joab ziri ya ka o zie. ²³ Onyeozu ahụ sirị Devid, "Ndi ikom ahụ ji ike kariri anyi, ha putara i buso anyi agha na mbara ma anyi chughachiri ha azu. Churo ha n'onu uzo ama obodo ahụ. ²⁴ Mgbe ahụ, ndi ogba uta sitere n'elu mgbidi malite igba ndi ohu gi aku, ufodu n'ime ndi ikom eze nwuru. Ohu gi Uraya, onye Het, sokwa na ndi nwuru."

²⁵ Devid sirị onyeozu ahụ, "Otu a ka i ga-agwa Joab, 'Ka ihe a ghara iwute gi n'obi, n'ihu na mma agha na-egbu otu onye dika o si egbu onye ozo. Lusie ogu ike, lugbukwaa obodo ahụ.' Jiri okwu ndi a gbaa ya ume."

²⁶ Mgbe nwunye Uraya nuru na di ya anwuola, o ruru uju n'ihu ya. ²⁷ Mgbe oge iru uju ya gabigara, Devid ziri ka a kpota ya n'uloeze. O ghokwara nwunye ya. Mpora ya nwa nwoke. Ma ihe Devid mere joro njo n'anya ONYENWE ANYI.

12

Netan abaara Devid mba

¹ Ya mere, ONYENWE ANYI zigara Netan ka o jekwuru Devid. Mgbe Netan bjakwutere Devid, o kporo ya akuko a, "E nwere ndi ikom abuo bi n'otu obodo, otu bu ogaranya ma nke ozo bu ogbenye. ² Onye ogaranya a nwere otutu igwe aturu na igwe ehi. ³ Ma nwoke ogbenye ahụ enweghi ihe obula karja otu nwa nne aturu nta nke o zutara. O zulitere ya, o tolite n'etiti ya na umu ya. O na-eri nri site na ihe oriri ya, na-anu mmiri site n'iko mmiri ya, n'obi ya ka o na-edinakwa. O no onodu dika nwa nwanji nye ya.

⁴ "Otu ubochi, onye obia bjara n'ulo onye ogaranya ahụ. Ma kama ogaranya ahụ ga-ewere otu aturu maobu ehi nke ya siere onye obia ya nri, o gara were nne aturu ogbenye ahụ, gbuo ya, jiri ya siere obia ya nri."

⁵ Devid were oke iwe megide nwoke ahụ, o sirị Netan, "Ana m anu iyi n'aha ONYENWE ANYI di ndu na onye mere ihe di otu a aghaghi inwu! ⁶ O ga-ejikwa nwa aturu okpuku anọ kwughachi ogbenye ahụ ugu otu aturu ahụ o weere, n'ihu na onye ogaranya ahụ egosighi na o nwere obi ebere obula."

⁷ Mgbe ahụ, Netan sirị Devid, "O bu gi bu nwoke ahụ! Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel sirị, 'Mu onwe m tere gi mmanu ibu eze Izrel, mu onwe m naputakwara gi site n'aka Sol. ⁸ Enyere m gi ulo nna gi ukwu, nyefekwa ndi inyom nna gi ukwu n'aka gi, na alaeze Izrel na Juda, ka ha buru nke gi. Ma o buru na nke a ezughi, agaara m atukwasiri gi ihe ndi a niile okpuku okpuku. ⁹ Gini mere i ji leli okwu ONYENWE ANYI anya, mee ihe a jogburu onwe ya? N'ihu na i jirila mma agha gbuo Uraya onye Het, zurukwa nwunye ya n'ohi. O bukwa mma agha ndi Amon ka i ji gbuo ya. ¹⁰ Ya mere, n'ihu ihe a i mere, mma agha agaghi esi n'ezinaulo gi puo, n'ihu na i ledara m anya kporo nwunye Uraya onye Het ka o buru nwunye gi.'

¹¹ "Ihe a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Aga m eme ka ihe ojoo si n'ezinaulo gi bilie megide gi. N'ihu gi ka m ga-eduru ndi nwunye gi dunye otu onye di gi nnoo nso, ya na ha ga-edinako n'ehie ocha, n'ihu ndi Izrel niile. ¹² I mere mmehie gi na nzuzo, ma aga m eme nke a na mbara, n'ihu Izrel niile.'"

¹³ Mgbe ahụ, Devid sirị Netan, "Emehiela m megide ONYENWE ANYI."

Netan zara si ya, "ONYENWE ANYI n'onwe ya agbagharakwala gi mmehie gi, i gaghi anwu. ¹⁴ Ma n'ihu na i meela ka ndi iro ONYENWE ANYI nwe ohere ikwulu na ileli ya anya, nwa nwoke ahụ amuru gi ga-anwu."

¹⁵ Mgbe Netan lara, ONYENWE ANYI mere ka nwantakiri ahụ nwunye Uraya muru Devid daa orja. ¹⁶ Devid rioro Chineke ariri banyere nwantakiri ahụ. O buru onu,

dinaa n'ala efu abali ahụ niile n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁷ Emesija, ndị okenye ụlọ ya rịọrọ Devid ka o bilie rie nri, ma ọ juru iri ihe ọbụla.

¹⁸ N'ụbọchị nke asaa, nwantakiri ahụ nwurụ. Mgbe ahụ, ndị na-ejere Devid ozi turu egwu otu ha ga-esi gwa ya na nwantakiri ahụ anwụọla. N'ihu na ha kwuru n'ime onwe ha si, "Mgbe nwantakiri ahụ ka di ndu, anyi gwara ya okwu ma o geghi anyi nti. Anyi ga-esi ana gwa ya na nwantakiri ahụ anwụọla? O nwere ike imeru onwe ya ahụ."

¹⁹ Mgbe Devid huru na ha na-ekwurita okwu n'etiti onwe ha na nzuzo; ọ matara na nwa ahụ anwụọla. Ọ juru ha si, "Nwata ahụ ọ nwụọla?"

Ha zara si ya, "E, ọ nwụọla!"

²⁰ Mgbe ahụ, Devid sitere n'ala ebe o dina, bilie, saa ahụ, gbanwee uwe ya, baa n'ulo ONYENWE ANYI, kpọrọ ya isiala. Ọ loghachiri n'ulo ya nye iwu ka e wetara ya ihe oriri. O rikwara nri.

²¹ O juru ndị na-ejere ya ozi anya, n'ihu ya ha juru ya ajuju si, "Gini mere i ji eme omume di otu a? Mgbe nwantakiri ahụ nọ ndu, i buru onu, kwaakwa akwa, ma ugbu a, nwa ahụ anwụọla, i kwusila iru uju. Ugbu a, i biliela na-erikwa nri."

²² Devid zara ha si, "Eburu m onu, kwaakwa akwa mgbe nwa ahụ nọ ndu, n'ihu na ekwuru m si, 'ma eleghi anya, ONYENWE ANYI ga-enwe omiiko n'ebe m nọ mee ka nwa ahụ di ndu.' ²³ Ma ugbu a ọ nwuru, gini kwa ka m nwere dika uru ibu onu ozo? M puru ime ka ọ di ndu ozo? Aga m alakwuru ya, ma ọ gaghị alaghachikwutekwa m."

²⁴ Devid kasiri Batsheba nwunye ya obi, emesija, mgbe ya na ya dinakoro, ọ turu ime ozo muo nwa nwoke onye ha kporo aha ya Solomon. Ma ONYENWE ANYI huru nwantakiri ahụ n'anya. ²⁵ O zigara ozi site n'aka Netan, onye amuma, ka a guo ya Jedidaya n'ihu ONYENWE ANYI.

²⁶ N'oge a, Joab busoro Raba obodo ndi Amon agha dota isi obodo eze ha n'agha. ²⁷ Joab zigara Devid ozi si ya, "Ebuola m agha megide Raba dota isi mmiri onunu ya n'agha. ²⁸ Ugbu a chikotaa ndi agha foduru bia lupuchaa agha a, ka i dota obodo a n'agha. Ọ buru na i meghe otu a, aga m adota obodo a n'agha, a ga-akpokwasikwa ya aha m."

²⁹ N'ihu nke a, Devid duuru ndi agha Izrel jeruo Raba, buso ya agha, meriekwa ya. ³⁰ Devid kpupuru okpueze nke di n'isi eze ha, e kpunye ya n'isi nke ya onwe ya. Idi aro nke okpueze ahụ ruru kilogram olaedo iri ato na anọ, nke e ji nkume ndi di oke onuahia choo mma. Devid sitekwara n'obodo ahụ kwakoro otutu ihe nkwa n'agha. ³¹ Ọ kpọtara ndi nọ n'ebe ahụ, manye ha n'iru oru nke e ji mma nkwo e ji awa osisi, na igwe e ji egwu ala na anyike n'aru. O mere ka ha ruo oru n'ebe a na-akpu blok brik. Devid mekwara otu ihe a n'obodo niile nke umu Amon. Emesija, ya na ndi agha ya niile laghachiri na Jerusalem.

13

Amnon na Tama, na onwu Amnon

¹ Absalom nwa Devid nwere otu nwanne nwanyi mara mma, aha ya bu Tama.* Ma Amnon, otu n'ime umu ndi ikom Devid, huru nwaagboghọ a n'anya.

² Ma ihunanya a Amnon huru Tama nwanne ya nwanyi mere ya ka ọ daa oria, n'ihu na ọ bu ihe rara Amnon ahụ ichoputa uzo ya na Tama ga-esi nwee mmeko, ebe ọ bu na Tama bu nwaagboghọ na-amaghi nwoke.†

³ Ma Amnon nwere otu enyi di aghugho, onye aha ya bu Jonadab, nwa Shimea, nwanne Devid. ⁴ Otu ubochi, Jonadab biakwutere Amnon juo ya si, "Gini mere, gi bu nwa eze ji na-ata ahụ ututu niile? Ọ bu na i gaghị akoro m?"

Amnon gwara ya si, "Ahuru m Tama n'anya, bu nwanne Absalom, nwanne m nwoke."

⁵ Jonadab gwara ya si, "O di mma. Lee ihe i ga-eme. Gaa dinaa ala, dika a ga-asị na ahụ adighi gi. Mgbe nna gi bjara ileta gi, gwa ya okwu si ya, 'Achoro m ka nwanne m nwanyi bu Tama bja nye m ihe oriri. Achoro m ka ọ nodu n'ihu m sie nri ahụ, mgbe m na-ele ya anya, ka o jirikwa aka ya nye m nri ahụ.'"

⁶ Amnon mere otu a. Mgbe eze bjara ileta ya, Amnon rioro ya si, "Biko, ka Tama bja ebe a gheere m achicha ole na ole ebe m ga-ahụ ya anya. Ka o jirikwa aka ya dozie ya n'ihu m ka m rie ya."

* **13:1** 13:1 Tama bu nwa nwanyi Maaka, nwa Talmi, eze Geshua 2Sa 3:3 Amnon bu okpara Devid, nke Ahinoam nwunye mbu ya mutara. N'usoro omenaala, ọ bu Amnon kwesiri inochi anya eze ma ọ nwuo. † **13:2** 13:2 Umụ nwanyi ndi na-alubeghi di na-ebi naani ha n'ebe e doziri ha onodu. Adighi ekwe ka ha ga leta ndi ikom, ọ buladi ndi umunna ha, bu ndi nna ha mutara.

7 Devid kwenyere, zie Tama ka ọ gaa n'ụlọ Amnnon gaa siere ya nri. 8 Tama gara n'ụlọ Amnnon, banyekwa n'ime ụlọ ebe o dinaa, ka Amnnon na-ele ya anya mgbe ọ na-agwoghari ụtụ ọka. Emesịa, Tama gheere ya achicha mara mma. 9 Mgbe o cheziri achicha ahụ n'ihu Amnnon, Amnnon juru iri ya.

Ihe o mere mgbe ahụ bu inye ndi na-ejere ya ozi n'ebe ahụ iwu si ha niile puo ngwangwa. Ha niile pukwara. 10 Mgbe ahụ, Amnnon gwara Tama okwu si, "Ugbu a, wetara m nri ahụ n'ime ụlọ ndina m, bja jiri aka gi nye m ya." Tama bugaara ya achicha ahụ n'ime ụlọ ebe ihe ndina ya di. 11 Ma mgbe Tama guzo n'ihu ya, Amnnon jidere ya n'ike si ya, "Bja, soro m dinaa, nwanne m nwanyi."

12 Tama zara si ya, "Mba! Nwanne m nwoke. Emerula m. Ihe di otu a ekwesighi ime n'ala Izrel. Emela ihe ojoo di otu a. 13 Olee ihe ga-abu onodu m? Olee kwani ihe ga-abu onodu gi? Olee ebe m ga-agbala izo onwe m n'ihu ihe ihere ga-adiri m ma i mee ihe di otu a? I ga-adị ka otu n'ime ndi nzuzu ojoo di n'Izrel. Biko, gwa eze, o ga-ekwe ka i luo m." 14 Ma Amnnon egeghi nti. Ebe o bu na o ka Tama ike, o jidere ya dinaa ya n'ike meruo ya.

15 Emesịa, Amnnon kpore Tama asi. N'ezie, o kpore ya asi ugbu a karja ihunanya o huru ya na mbu. O gwara Tama okwu si ya, "Bilie si n'ebe a puo osisoi!"

16 Ma Tama kwara akwa si ya, "Mba! Iju m otu a ka njo karja ihe ojoo i mere m." Ma Amnnon egeghi ya nti. 17 O kpore nwokorobia na-ejere ya ozi si ya, "Chupu nwanyi a n'ezie, kpachiere m uzo n'azu." 18 Onyezi ya chupuru ya n'ezie, kpachie uzo n'azu ya. Uwe mwuda nwere aka ogologo ka Tama yi, n'ihu na o bu udi nke umu ndi inyom eze na-amaghi nwoke na-eyi. 19 Tama dowara uwe mwuda ahu o yi n'ahu, werekwa ntu kpokwasị onwe ya n'isi, buru aka ya n'isi na-eti mkpu akwa dika o na-ala.

20 Nwanne ya nwoke, Absalom juru ya si, "Amnnon, nwanne gi nwoke, o dinakwuuru gi? Ma ugbu a, nwanne m, gba nkiti, nwanne gi nwoke ka o bu. Etinyela ihe a mere n'obi." Tama noro dika onye mmadu niile juru aju n'ulo nwanne ya nwoke, bu Absalom.

21 Mgbe eze Devid nuru ihe ndi a niile, iwe were ya nke ukwu. 22 Absalom agwaghị Amnnon okwu obula, maobu nke di mma, maobu okwu ojoo. Ma o kpore Amnnon asi nke ukwu n'ihu onodu iweda n'ala o wedara nwanne ya Tama, mee ya ihe ihere.

Absalom egbuo Amnnon

23 Mgbe afo abuo gasiri, mgbe ndi na-akpuchara Absalom aji umu aturu ya no na Baal-Hazor, n'oke ala Ifrem, o kpokotara umu ndi ikom eze niile ka ha bja n'ebe ahụ. 24 Absalom jekwuuru eze si ya, "Ndi na-akpucha aji umu aturu ohu gi bbara. Eze na ndiisi ozi ya, ha ga-abia sonyere m?"

25 Ma eze zara si ya, "Mba, nwa m, anyi niile agaghị abia, anyi ga-abu ibu di arọ nye gi." N'agbanyeghi na Absalom rugidere ya ma o kweghi aga, kama o goziri ya.

26 Mgbe ahụ, Absalom rioro nna ya si, "O di mma, o buru na i gaghị abia. I ga-emekwa ka nwanna m nwoke Amnnon, na umu eze ndi ozo bja?"

Eze juru ya si, "N'ihu ginị ka Amnnon ga-eji soro gi gaa?" 27 Ma Absalom rugidere ya, ya mere o zipuru Amnnon na umu eze ndi ozo ka ha soro ya gaa.

28 Mgbe ahụ, Absalom nyere ndi na-ejere ya ozi iwu banyere Amnnon si, "Cherenu ruo mgbe mmara bidoro igbu ya, mgbe m sikwara unu tigbuo ya, unu atula egwu, tigbuonu ya. O bu m na-ekwu ihe ga-eme n'ebe a. Nweenu obi ike, meekwanu ya."

29 Mgbe oge ruru, ndi ozi Absalom tigburu Amnnon. Mgbe ahụ, umu eze niile biliri makwasị n'inyina ha ghalaga.

30 Mgbe ha ka no n'uzo na-agbaga Jerusalem, ozi eruolari Devid nti si, "Absalom egbuchaala umu eze niile, o dikwaghị otu onye n'ime ha foduru ndu!" 31 Eze biliri oto, dowaa uwe ya, daa n'ala, gbatija onwe ya n'ihu obi ojoo. Ndi na-ejere ya ozi dowakwara uwe ha n'ihu egwu na obi ojoo.

32 Ma Jonadab, nwa Shimea, nwanne Devid, siri, "Onyenwe m, echekwala na e gburu umu ndi ikom eze niile, kama o bu naanị Amnnon! Nke a bu ihe Absalom jikere ime site mgbe Amnnon wakporo nwanne ya nwanyi bu Tama, dina ya. 33 Ma ugbu a, ka onyenwe m bu eghara itinye akuko banyere onwu umu ndi ikom eze niile, n'obi ya. O bu naanị Amnnon nwuru."

34 Ma Absalom gbara oso ghalaga.

O dighi anya nwoke na-anọ n'elu mgbidi Jerusalem na-eche nche, lepuru anya hu ndi mmadu ka ha si n'uzo di n'akuku ugwu nta na-abia. Nwoke ahụ gara gwa eze si ya, "Ahuru m ndi si n'akuku Horonaim, n'akuku ugwu na-abia."

35 Jonadab gwara eze si, "Lee, o bu umu ndi ikom eze na-alota dika m kwuru."

³⁶ Mgbe ha lɔbatara, ha bidoro ikwa akwa nke ukwu. Eze na ndi na-ejere ya ozi sokwa kwaa akwa.

³⁷ Absalom gbara oso gbakwuru Talmai nwa Amihud, eze Geshua. Ma eze Devid ruru uju nke ukwu maka onwu Amnon.

³⁸ Mgbe Absalom gbara oso gbaga Geshua, o noro n'ebe ahụ afo ato. ³⁹ O gurū eze bụ Devid agụ ịgakwuru Absalom, n'ihì o kasịla obi maka onwu Amnon.

14

Absalom aloghachi Jerusalem

¹ Joab, nwa Zeruaya matara na obi eze di n'ebe Absalom no. ² Joab zigara ozi na Tekoa, si n'ebe ahụ kpota otu nwanyi maara ihe. Mgbe nwanyi ahụ bjaruru, Joab gwara ya si, "Mee onwe gi dika onye na-eru uju. Yiri akwa mkpe, etekwala mmanu otite. Kpaa agwa dika nwanyi no n'iru uju ogologo oge. ³ Emesja, jekwuru eze, gwa ya okwu ndi a m na-agwa gi." Joab tinyere okwu ndi ahụ n'onu ya.

⁴ Mgbe nwanyi ahụ si Tekoa gara na nke eze, o dara n'ala kpoo ihu ya n'ala isopuru eze. O siri, "Biko nyere m aka, gi onye a na-asopuru!"

⁵ Eze juru ya ajuju si, "Gini bu mkpa gi?"

O zara si, "Abu m nwanyi isi mkpe, di m anwula. ⁶ Enwere m umu ndi ikom abuo ndi gara luo ogu n'ohia. Mgbe ha na-alu ogu ahụ, o nweghi onye putara gboo ha. N'ihì ya, otu n'ime ha tigburu ibe ya. ⁷ Ma ugbu a, ndi ikwu di m na-esogbu m na-asi 'Kpopta onye ahụ gburu nwanne ya ka anyi gbuo ya n'ihì ndu nwanne ya o wepuru, ka anyi si otu a memilaa onye nke foduru ga-erita oke ezinaulo.' Ha chorọ isi otu a menyuo icheku oku nke foduru m, nke bu na di m agaghi enwezikwa aha maobu onye foduru ya n'elu uwa."

⁸ Eze siri nwanyi ahụ, "Laa n'ulo gi, aga m ahụ na o nweghi onye meturu ya aka."

⁹ Ma nwanyi ahụ si Tekoa siri ya, "Ka onyenwe m, bu eze, gbaghara mu na ezinaulo m, ka ikpe omuma obula ghara idiri eze na ocheeze ya."

¹⁰ Eze zara ya, "Enyela onwe gi nsogbu maka nke ahụ. O buru na onye obula agwa gi okwu obula, kpotara m ya. Onye di otu a agaghi enyekwa gi nsogbu ozo."

¹¹ Mgbe ahụ o zara, "Biko, ka eze kpokuo aha ONYENWE ANYI Chineke ya ka o kwusi onye na-agwa ochu, ka o ghara igbu onye ozo, ka a gharakwa ila nwa m nwoke n'iyi."

O siri, "Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu,* otu agiri isi agaghi esi n'isi nwa gi dapu n'ala."

¹² Mgbe ahụ, nwanyi ahụ siri, "Biko kwere ka ohu gi nwanyi gwa onyenwe m eze otu mkpuru okwu ozo."

O siri, "Gaa n'ihu kwuo."

¹³ Nwanyi ahụ siri, "O bu n'ihì gini ka i chere ihe di otu a megide ndi nke Chineke? Mgbe eze na-ekwu otu a, o bu na o dighi ama onwe ya ikpe, n'ihì na eze a jula ikpoghachi nwa ya a chupuru achupu? ¹⁴ Anyi niile ga-anwu. Anyi dikwa ka mmiri a wusara n'ala, nke a na-apughi ichikotakwa ozo. Ma Chineke adighi anapu mmadu ndu ya, ma o na-emegehpu uzo ga-eme ka onye o chupuru achupu loghachikwutekwa ya."

¹⁵ "Ma ugbu a, ebe m bjara igwa onyenwe m bu eze, okwu a, n'ihì na ndi mmadu emenyela m egwu. Ohu gi chere n'obi ya, 'Aga m agwa eze okwu; ma eleghi anya, o ga-emezuru ohu ya nwanyi ihe o rioro. ¹⁶ Ma eleghi anya eze ga-anaputa ohu ya nwanyi site n'aka nwoke ahụ na-agbali ibipuri mu na nwa m nwoke site n'ihè nketa nke Chineke.'

¹⁷ "Ugbu a, ohu gi nwanyi na-asi, 'Ka okwu onyenwe m eze kwuru wetara m izuikwe, n'ihì onyenwe m eze na-enyochaputa ihe oma maobu ihe ojoo dika mmuo ozi Chineke. Ka ONYENWE ANYI Chineke gi nonyere gi.'"

¹⁸ Mgbe ahụ, eze gwara nwanyi ahụ okwu si, "Achoro m ka i gwa m eziokwu n'ajuju a m na-aga iju gi."

Nwanyi ahụ zara si, "Ka onyenwe m, bu eze kwuo ihe di ya n'obi."

¹⁹ Devid juru ya si, "Aka Joab o di n'okwu ndi a niile?"

Nwanyi ahụ zara si ya, "Dika i na-adi ndu, onyenwe m, bu eze, o dighi onye obula ga-esi n'ihè onyenwe m bu eze kwuru, chee ihu n'aka nri maobu n'aka ekpe. E, o bu ohu gi Joab nyere m iwu ime nke a, ya gwakwara ohu gi nwanyi okwu niile ndi a. ²⁰ Ohu gi bu Joab mere ihe a ka o gbanwee otu onodu ihe di ugbu a. Onyenwe m nwere amamihe dika ndi mmuo ozi Chineke. O maakwara ihe niile na-eme n'ala."

* 14:11 14:11 1Sa 14:45; 1Ez 1:52; Mat 10:30; Oru 27:34

²¹ Eze siri Joab, "O di mma, aga m eme ya. Gaa kpoghachite nwokorobia ahụ bu Absalom."

²² Joab dara n'ala kpuo ihu ya n'ala, kpoo isiala, gozie eze. Joab siri, "Taa ka ohu gi maara na ahutala m amara n'ihu gi, onyenwe m bu eze, n'ihu na eze e merela ohu ya ihe o rioro."

²³ Joab biliri gaa Geshua, kpolata Absalom na Jerusalem. ²⁴ Mgbe ha bjaruru, eze gwara Joab okwu si, "Gwa ya ka o laa n'ulo ya. O gaghi abia n'ihu m, n'ihu na-achoghi m ihu ya anya." Ya mere, Absalom lara n'ulo ya. O hukwaghi eze anya.

²⁵ O dighi nwoke mara mma dika Absalom n'ala Izrel niile. O dikwaghi onye nadighi ekwu banyere ima mma ya. N'ihu na ntupo obula adighi ya n'ahu site n'opi isi ya ruo n'oboo ukwu ya. ²⁶ Mgbe obula o kpuchara ntutu isi ya, n'ihu na o bu otu ugboro n'afọ ka o na-akpucha agiri isi mgbe o bidoro inyi ya arọ. O na-atu agiri isi a na-akpuchaputa ya n'isi, idi arọ ya na-eru nari shekel abuo[†] ma a tuo ya n'ihe otutu eze.

²⁷ Absalom mutara umu ndi ikom ato, na otu nwanyi, aha ya bu Tama. Nwaagbogo mara mma nke ukwu.

²⁸ Mgbe Absalom noro afo abuo na Jerusalem na-ahughi eze anya, ²⁹ o ziri ozi ka Joab bja, ka o gaa ziere ya eze ozi, ma Joab abjaghi. Absalom zigakwara ozi ozo ka o bja ma Joab ekweghi ibia. ³⁰ N'ikpeazu, Absalom gwara ndi na-ejere ya ozi okwu si ha, "Gaanu sunye ubi oka bali Joab di n'akuku nke m oku." Ha mekwara dika a gwara ha.

³¹ Mgbe ahụ, Joab biliri jee n'ulo Absalom, ma si ya, "Gini mere ndi na-ejere gi ozi ji gbaa ubi m oku?"

³² Absalom siri ya, "Lee ezitere m gi ozi, si, 'Bia n'ebe a ka m ziga gi na nke eze ka i juta, 'N'ihu gini ka m ji site na Geshua loghachita? O gara a kara m mma ma a si na m no n'ebe ahụ ruo ugbo a.'" Ugbo a, achoro m ka mu hu ihu eze, o buru na onwe ajo omume di n'ime m, ya mee ka m nwuo."

³³ Joab gakwuru eze, gwa ya ihe Absalom kwuru. Mgbe ahụ, eze kpoo Absalom, onye batara ma kpoo isiala n'ihu eze. Eze sutukwara ya onu.

15

Nzube ojoo Absalom

¹ Mgbe nke a gasiri, Absalom zutaara onwe ya ugbo agha na inyinya na-adokpu ya. O nwetakwara onwe ya iri ndi ikom ise ndi na-agba oso n'ihu ya. ² N'isi ututu, o na-bili gaa guzo n'akuku onu uzo e si abata Jerusalem. O buru na o hu onye obula nwere okwu o choro ka eze mara ihe banyere ya, Absalom na-akpo onye ahụ juo ya si, "Olee obodo i si bja?" Onye ahụ na-aza si, "Ohu gi si n'otu n'ime ebo di n'Izrel." ³ Absalom na-agwa onye ahụ si, "Ahuru m na okwu gi niile bu eziokwu. Ma o na-ewute m na eze enweghi onye na-enyere ya aka inu okwu ndi a niile." ⁴ Absalom na-ekwukwa si, "Asi na m bu onye ikpe n'ala Izrel, onye obula nwere okwu na uka gaara abiakwute m ka m mee ka ikpe ziri ezi rute ya aka."

⁵ Mgbe onye obula bjara ikpo isiala nye ya n'onodu nsopuru, o na-eseti aka ya, jide onye ahụ sutu ya onu. ⁶ Otu a ka Absalom si na-akpaso ndi Izrel agwa, bu ndi ahụ niile na-abiakwute eze na-arjo maka ikpe ziri ezi. O si otu a zuru obi ndi Izrel niile n'ohi.

⁷ Mgbe afo ano gasiri, Absalom biakwutere eze rijo ya si, "Biko kwere ka m jee Hebron mezuoro ONYENWE ANYI nkwa m kwere ya. ⁸ Mgbe ohu gi bi na Geshua n'ime Aram, ekweere m nkwa a, 'O buru na ONYENWE ANYI ga-eme ka m loghachi ozo na Jerusalem, aga m efe ya ofufe na Hebron.'" "

⁹ Eze siri ya, "Gaa n'udo." Ya mere, o puru gaa Hebron.

¹⁰ Mgbe ahụ, Absalom zigara ndi ozi na nzuzo, ka ha gaa n'ebo niile nke ala Izrel. Nke a bu ihe o ziri ha, "Mgbe unu nuru uda opi ike, tienu mkpu si, 'Absalom aburu eze na Hebron.'" ¹¹ Nari mmadu abuo si Jerusalem soro Absalom gaa dika ndi o kpoo oku oriri ma ha amaghi ihe obula. ¹² Mgbe Absalom nokwa na-achu aja ahụ, o ziri ozi ka a kpoo Ahitofel* onye Gailo, otu n'ime ndi na-adu Devid odu, ka o si Gailo bja nke bu obodo ya. Nke a mere ka nkwekorita nzuzo ojoo ahụ na-esi ike karja, ndi dinyere Absalom na-amubanyekwa.

Mgbapu Devid

¹³ O dighi anya, onyeozu bjaruru Jerusalem gwa Devid na ndi Izrel niile kwagidere Absalom.

[†] 14:26 14:26 Nke a bu kilo abuo na uma ato * 15:12 15:12 Ahitofel bu nna nna Batsheba, nke a di n'akwukwo 2Sa 11:3; 23:34

¹⁴ Mgbe ahụ, Devid gwara ndị orụ ya niile ndị ya na ha nọ na Jerusalem, si, “Bilienu! Anyị aghaghị ịgbapu, ma ọ bughị otu a, ọ dighị onye n’ime anyị ga-agbanarị Absalom. Anyị ga-ahapu ugbo a, ma ọ bughị ya, ọ ga-eme ngwa gafee anyị wetara anyị mbibi, werakwa mma agha gbuchapu ndị niile nọ n’obodo a.”

¹⁵ Ndị na-ejere ya ozi zara si ya, “Anyị dinyere gi! Anyị jikekwara ime ihe ọbula onyenwe anyị eze kwuru.”

¹⁶ Ya mere, eze na ndị ụlọ ya niile si na Jerusalem puo. O dighị onye ọ hapuru kariakwa ndị iko ya nwanyị iri n’ihi ilekota obieze ahụ. ¹⁷ Eze biliri puo, ya na ndị niile so ya, ha kwusiri n’oke ala nke obodo ahụ. ¹⁸ Ndị niile na-ejere ya ozi, gafere n’akukụ ya, ha na ndị Keret na Pelet, na narị ndị ikom isii ndị Git, bụ ndị so ya site na Gat, gafekwara noro n’ihu eze.

¹⁹ Mgbe ahụ, Devid tughariri kpoo Itai, onye Git, ochiagha narị ndị agha isii ahụ si ya, “Gini mere i ji eso m? Laghachi azu soro eze Absalom, n’ihi na i bu oja n’Izrel, onye gbatara oso ndu. ²⁰ O dibeghi anya kemgbe i biara. M ga-esi ahaa kwere ka i soro m na-awaghari, ebe o bu na m amaghi ebe m na-aga. Chiri ndi agha gi laghachi. Ka obioma na ikwesi ntukwasị obi dinyere unu.”

²¹ Ma Itai zara eze si, “Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, onyenwe m na-adikwa ndu, ebe o bula onyenwe m bu eze ga-anọ, ma o putara ndu maobu onwu, n’ebe ahụ ka odibo gi ga-anokwa.”

²² Devid siri Itai, “Gaa n’ihu, gabiga.” Ya mere Itai, onye Git gabigara ya na ndi ikom ya niile, na ezinaulo niile ndi so ya.

²³ Obodo niile tiri mkpu akwa mgbe ndi ahụ niile na-agabiga. Eze gafere odo mmiri Kidron, ya na ndi mmadu niile chere ihu n’uzo ozara.

²⁴ Zadok biakwara, ya na ndi Livayi niile, ndi bu igbe ogbugba ndu Chineke. Ha dobara igbe ogbugba ndu Chineke n’ala. Abiata chugidere aja tutu ruo mgbe mmadu niile sitere n’obodo ahụ gabigasi.

²⁵ Mgbe ahụ, eze siri Zadok, “Bughachi igbe Chineke a n’ime obodo. O buru na m ahuta amara n’anya ONYENWE ANYI, o ga-akpoghachi m mee ka m hu ya, na ebe obibi ya anya ozo. ²⁶ Ma o buru na o si, ‘The banyere gi adighi atokwa m uto,’ lee m, ya mee m otu o si di ya mma n’anya.”

²⁷ Mgbe ahụ, eze gwara Zadok bu onye nchujaja si, “Okwa i bu onye ohu uzo? Laghachi n’obodo n’udo, kporo Ahimaaaz nwa gi nwoke, na Jonatan nwa Abiata. Gi na Abiata kporo umu unu ndi ikom abuo ndi a laghachi n’obodo. ²⁸ Aga m akwusi chere n’ebe e si akwofe osimiri Jordan, ruo mgbe ozi ga-esi n’ebe i no bja.” ²⁹ Mgbe ahụ, Zadok na Abiata bughachiri igbe Chineke na Jerusalem. Ha nodukwara n’ebe ahụ.

³⁰ Ma Devid na ndi so ya chere ihu irigo Ugwu Oliv. Mgbe o na-aga, Devid no nakwa akwa. O yikwaghi ihe obula n’ukwu ya, ma o ji ihe kpuchie isi ya.† Ndi niile so ya kpuchikwara isi ha na-akwakwa akwa ka ha na-arigo. ³¹ Mgbe a gwara Devid na Ahitofel onye na-adu ya odu dinyere Absalom, Devid kpere ekpere si, “O ONYENWE ANYI, biko, tugharja ndumodu Ahitofel ka o buru ndumodu nzuzu.”

³² Mgbe Devid biaruru n’elu Ugwu Oliv, ebe ndi mmadu na-anọ na-efe Chineke ofufe, Hushai, onye Akai‡ nọ n’ebe ahụ na-eche izute ya. Uwe ya dokwara adowa, aja dikwa ya n’isi. ³³ Ma Devid siri ya, “O buru na i soro m, i ga-abu ibu arọ nye m. ³⁴ Ma o buru na i laghachi n’obodo, si Absalom, ‘Aga m abu ohu gi, eze. Abu m ohu nna gi n’oge gara aga, ugbo a aga m abu ohu gi.’ N’uzo di otu a i ga-enyere m aka mebie ndumodu Ahitofel. ³⁵ O bu na Zadok na Abiata ndi nchujaja agaghi eso gi nodu n’ebe ahụ? Gwa ha ihe obula i ga-anuata n’uloeze. ³⁶ Umụ ha ndi ikom, Ahimaaaz nwa Zadok na Jonatan nwa Abiata so ha nodu n’ebe ahụ. Zitere m ha ka ha gwa m ihe obula i nutara.”

³⁷ Ya mere Hushai, enyi Devid, biarutere Jerusalem mgbe Absalom na-abata obodo ahụ.

16

Devid na Ziba

¹ Mgbe Devid gafechara elu ugwu ahụ na-agbada n’akukụ nke ozo ya, Ziba, onye na-elekota akụ Mefiboshet, guzo na-eche ya. O chi inyinya ibu bu narị ogbe achicha abuo, na otu narị uyoko mkpuru vaini a miokoro amikpo na narị uyoko mkpuru osisi ndi ozo, na karama akpukpo buru ibu mmanya juru n’ime ya.

² Eze juru Ziba si, “Gini mere i ji bute ihe ndi a?”

† 15:30 15:30 Nke a na-egosiputa onodu obi ogo na iru uju. Guo 2Sa 19:4; Est 6:12; Izk 24:17,23; Ajz 20:2-4 ‡ 15:32 15:32 Ndi juu na ndi Akai nwere ka ha si buru nwanne, e dere nke a n’akwukwo. Jos 16:2

Ziba zara si, "Inyinya ibu ndi a bu nke ndi uloaze ga-anokwasị. Achicha na mkpuru osisi ndi a bu nke ndi ikom gi ga-eri. Mmanya a bu nke ndi na-ada mba n'ozara ga-anu."

³ Eze juru ya si, "Ebeekwanu ka nwa nna gi ukwu no?"

Ziba zara ya si, "O no na Jerusalem n'ihu na o siri, "Taa ulo Izrel ga-enyeghachi m alaeze nna nna m."

⁴ Eze gwara Ziba si ya, "N'ihu ya, enyela m gi ihe niile Mefiboshet nwere, ha ga-abukwa nke gi."

Ziba siri, "Ka m huta amara n'ihu eze, bu onyenwe m."

Shimei abuo Devid onu

⁵ Dika eze bu Devid na-abjuru obodo Bahurim,* lee, otu nwoke sitere n'agburu ulo Sol sitere n'ebe ahụ puta. O bu Shimei† nwa Gera. O na-akocha mgbe o na-aputa ya. ⁶ O chiri nkume na-atu Devid na ndi ozi eze niile. O bu ezie na ndi agha Izrel na ndi na-eche Devid nche gbara ya gburugburu n'aka nri na aka ekpe. ⁷ Ma dika Shimei na-akocha, o siri, "Si n'ebe a puo, si n'ebe a puo, gi ogbu mmadu, gi onye ojuo! ⁸ ONYENWE ANYI akwughachila gi ugwo obara niile i wusiri n'ezinaulo Sol, onye i nochiri onodu ya dika eze. ONYENWE ANYI anapula gi alaeze ahụ, were ya nye Absalom nwa gi! Ugwu a, ihe i metara abjala gi ugwo, gi ogbu mmadu."

⁹ Abishai, nwa Zeruaya‡ gwara eze okwu si, "N'ihu ginị ka nkita a nwuru anwu ga-eji na-akocha onyenwe m bu eze? Biko, ka m gafee gaa bipu ya isi."

¹⁰ Ma eze zara si, "Gini jikoro mu na unu, unu umu ndi ikom Zeruaya. O buru na o na-akocha m n'ihu na ONYENWE ANYI si ya 'Kochaa Devid,' onye puru iju ajuru si, 'Gini mere i ji na-eme ihe di otu a?'"

¹¹ Mgbe ahụ, Devid gwara Abishai na ndi ozi ya okwu si, "Nwa m nwoke, onye si n'ahu m na-agbali inapu m ndu m. Gini ga-eme ka onye Benjamin a ghara ime karja? Hapu ya, ya kochaa, n'ihu na ONYENWE ANYI agwala ya ka o kochaa m. ¹² Ma eleghị anya, ONYENWE ANYI ga-ahu onodu ahuhu m, nyeghachikwa m ngozi n'onodu nkocha ndi a."

¹³ Ya mere, Devid na ndi ya gwara n'ihu ije ha n'uzo ahụ ma Shimei sokwara ha na-aga n'akuku ugwu ahụ na-akocha ha. O ngidekwara na-atu Devid nkume, na-ekpolikwa aja elu ka o na-awusa ha n'ahu. ¹⁴ Ya mere, eze na ndi niile so ya gagidere bjaruo n'akuku Jordan n'onodu ike ogwugwu. N'ihu ya, ha noduru n'ebe ahụ zuo ike.

Ndumodu Hushai na Ahitofel

¹⁵ Ma Absalom na ndi Izrel abatalari Jerusalem. Ahitofel sokwara ya. ¹⁶ Mgbe Hushai, enyi Devid, onye Akai bjaruru, o gara hu Absalom si ya, "Ka eze di ogologo ndu, ka eze di ndu."

¹⁷ Absalom siri Hushai, "O bu otu a ka i si egosi ihunanya i nwere na-ebe enyi gi no? Gini mere i soghi ya?"

¹⁸ Hushai zara Absalom si, "Mba! Onye ahụ ONYENWE ANYI na oha mmadu na ndi Izrel niile hoputara, nke onye ahụ ka m ga-abu. O bukwara onye ahụ ka m ga-adinyere. ¹⁹ Ma onye kwanu ka m kwesiri ijere ozi? O bughị nwa eze? Ejeere m nna gi ozi, ugwu a anokwa m jikere ijere gi ozi!"

²⁰ Absalom tughari gwa Ahitofel okwu si, "Gini ozo ka m ga-eme? Nye anyi ndumodu gi. Gini ka anyi kwesiri ime?"

²¹ Ahitofel zara, "Ga dinaa ndi iko nwananyi nna gi ndi ahụ o hapuru ka ha lekota ula. Mgbe ahụ, Izrel niile ga-anu na i meela onwe gi ihe na-aso oyi n'ebe nna gi no, aka ndi niile nonyere gi ga-akwukwa chim." ²² Ya mere, ha manyeere Absalom ulo ikwu n'elu ulo; o kpokwaara ndi iko nwananyi nna ya dinaa ha n'otu n'otu, n'ihu ndi Izrel niile.

²³ N'oge ahụ, ndumodu obula Ahitofel duru di ka a ga-asị na o bu ozi si n'onu Chineke n'onwe ya bja. O buladi n'ebe Devid no, na n'ebe Absalom nokwa, otu a ka esi bulie ndumodu obula Ahitofel nyere elu.

17

¹ Ahitofel gwara Absalom si ya, "Kwere ka m hoputa puku ndi ikom iri na abuo ka m duru ha chuso Devid oso n'azu n'abali taa. ² Aga m abiakwasị ya mgbe ike gwuru ya, mgbe obi ya na-ada mba. Aga m emenye ya egwu nke ga-eme ka o maa jijiji. Mgbe ahụ, ndi niile so ya ga-agbasasikwa. O bu naani eze ka m ga-egbu ³ Aga m eme ka ndi ya niile loghachikwute gi. Onwu nke otu nwoke a i na-achosi ndu ya ike ga-eme ndi

* 16:5 16:5 2Sa 3:16 † 16:5 16:5 2Sa 19:21; 1Ez 2:8,44-46 ‡ 16:9 16:9 Zeruaya bu nwanne nwananyi Devid, ya mere Joab na Abishai bu umu nwanne ya.

ozo niile ịlọghachikwute gi, onye oḅula ga-anọ n'udo." ⁴ Atụmatụ ahụ ziri ezi n'anya Absalom na ndị okenye niile nke Izrel.*

⁵ Ma Absalom kwuru si, "Kpọọ Hushai onye Akai ka anyị juo ya ihe o chere banyere okwu a." ⁶ Mgbe Hushai bjakwutere ya, Absalom siri ya, "Ahitofel nyere ndumọdụ dị otu a. Gini ka i chere? Anyị ga-eme ihe o kwuru? O buru na anyị agaghị eme ya, gi onwe gi kwuo nke gi."

⁷ Hushai zara Absalom si, "Ndumọdụ Ahitofel duru n'oge a adighi mma. ⁸ O siri, Gi onwe gi maara nna gi na ndi ikom ya; ha bu ndi dike n'agha, mkpuruobi ha dikwa ilu ugbu a dika anu ohia bia a gbabara aka nwa n'ohia. Nna gi bu onye ihe banyere agha doro anya. O gaghị eso ndi ya noo onodu abali. ⁹ O buladi ugbu a, o zoola onwe ya n'ime otu olulu maobu n'ime ogba nkume. O buru na o puta buru uzo banyere ndi agha gi agha, onye obula nuru ya ga-ekwu si, 'Etigbuola ndi agha Absalom oke ntigbu.' ¹⁰ Mgbe ahụ, o buladi dimkpa n'agha ndi nwere obi odum, ujo ga-atukwa ha. Ha agaghị ekwekwa iga n'ihu ogo. N'ihu na Izrel niile maara na nna gi bu dike. Ha maakwara na ndi agha ya bukwa ndi obi kara aka."

¹¹ "Ndumọdụ m na-enye bu nke a: chikotaa ndi Izrel niile, site na Dan ruo Biasheba, ha dika aja nke di n'akuku oke osimiri. O bukwa gi ga-edu ha n'agha ahụ. ¹² Mgbe ahụ, anyi ga-ebuso ya agha ebe obula anyi huru ya; anyi ga-abiakwasị ya dika igirigi si adakwasị ala. Anyi ga-egbu ya, gbukwaa ndi niile so ya. Otu onye agaghị afodukwa n'ime ha. ¹³ O burukwa na o zoo onwe ya n'otu obodo, mgbe ahụ Izrel niile ga-eweta udo n'obodo ahụ, anyi ga-adotu ya doḅanye ya na ndagwurugwu, ruo mgbe o buladi otu nkume ga-afodu n'ebe ahụ."

¹⁴ Absalom na ndi ikom Izrel niile siri, "Ndumọdụ Hushai, onye Akai di mma karịa nke Ahitofel." Ma ONYENWE ANYI ekpebielari imebi ezi ndumọdụ Ahitofel ka o si otu a wetara Absalom ihe ndakwasị ojoo.

¹⁵ Hushai gwara Zadok na Abiata, ndi nchujaja, "Otu a na ihe ndi a ka Ahitofel duru Absalom na ndi okenye Izrel n'odu ka ha mee, ma otu a na nke a ka mu onwe dukwaranu n'odu. ¹⁶ Ugbu a, meenu ngwa, ziga ozi gwa Devid si, 'Anokwala onodu abali n'uzo ngabiga nke osimiri n'ime ozara, kama gabiga na-atufughi oge, ma o bughi otu a, ma eze ma ndi niile ya na ha soo ga-abu ndi elodara.'"

¹⁷ Jonatan na Ahimaaz no n'akuku En-Rogel ka a ghara ihu ha mgbe ha na-abata n'obodo. Otu nwaagboghọ na-eje ozi na-aga zie ha ozi, ha onwe ha agaa zie eze Devid. ¹⁸ Ma otu nwokorobia huru ha gaa gwa Absalom. Ya mere, ha abuo mere ngwangwa baa n'ulo otu nwoke onye Bahurim, onye nwere olulu mmiri n'ogige ya, ha ridara n'ime olulu ihu ¹⁹ Nwunye nwoke ahụ weere ihe mkpuchi ya tusa n'onu olulu mmiri ahụ gbasakwa mkpuru oka n'elu ya.† O dighi onye maara maka ya.

²⁰ Mgbe ndi ozi Absalom bjaruru juo nwananyi ahụ, "Olee ebe Ahimaaz na Jonatan no?" Nwananyi ahụ zara, "Ha agafeela mmiri iyi." Ndi ozi Absalom choro ha ma ha ahughi ha. Ha laghachiri na Jerusalem.

²¹ Mgbe ha lawara, mmadu abuo ahụ sitere n'olulu mmiri ahụ rigoputa, gaa gwa eze Devid. Ha siri ya, "Bilie gafeenu mmiri ngwangwa, n'ihu na Ahitofel aduola Absalom odu otu a na otu a megide gi." ²² Nke a mere Devid na ndi niile so ya biliri gafee osimiri Jordan. Mgbe chi ututu na-abo, ha niile no n'ofe nke ozo Jordan.

²³ Mgbe Ahitofel huru na-emeghi ndumodu ya, o biliri jikwaa inyinya ibu ya, laa n'ulo ya n'obodo ya. Mgbe o ruru n'ulo ya, o doziri n'ezinaulo ya n'usoro, were udo kwugbuo onwe ya. O nwuru. E lie ya n'ili nna ya.

Onwu Absalom

²⁴ Devid batara Mahanaim oge Absalom gabigara Jordan, ya na ndi ikom Izrel so ya. ²⁵ Absalom hoputakwara Amasa mee ya onyeisi ndi agha, n'onodu Joab. Amasa bu nwa nwoke Itra, onye Ishmel,‡ onye luru Abigel, nwa nwananyi Nahash, onye bukwa nwanne nwananyi Zeruaya nne Joab. ²⁶ Absalom na ndi agha Izrel mara ulo ikwu ha n'ala Gilead.

²⁷ Mgbe Devid bjarutere Mahanaim, Shobi nwa Nahash onye obodo Raba nke di n'ala ndi Amon, na Makia§ nwa Amiel onye si Lo Deba, na Bazilai, onye Gilead si Rogelim ²⁸ wetara ute e ji edina ala, na ite isi nri, na efere e ji eri nri bu oru onye okpu ite. Tiniyere oka wiiti na oka bali, utu oka na oka a nara n'oku, akidi na lentil. ²⁹ O wetakwara mmanu anu, na bota, aturu na chiizi nke sitere na mmiri ara ehi nye Devid na ndi so ya

* **17:4** 17:4 Ha nabatara atumatu ahụ † **17:19** 17:19 Jos 2:4-6 ‡ **17:25** 17:25 Lee anya na 1Ih 2:17. Ufodu akwukwo mgbe ochie nke ndi Hibru nakwa ndi ozo na-asị Onye Izrel § **17:27** 17:27 Makia bu nwoke ahụ nabatara Mefiboshet n'ulo ya. 2Sa 9:4

ka ha rie. N'ihì na ha sìrì, "Ike agwùla ndì mmadụ, aguụ na-agụ ha, akpìrì na-akpòkwa ha nkụ, n'ime ọzara."

18

¹ Devid gụkọtara ndì ya na ha so ma họtuta ndiisi agha. Doo ufodụ ka ha chĩa otutu puku ndì agha, ufodụ ka ha chĩa otutu narì ndì agha. ² Devid zipurù ndì agha ya, otu ụzọ n'ime ụzọ atọ n'okpuru Joab, Ọ họtutakwara Abishai, nwanne Joab, nwa Zeruaya, ka ọ chĩa otu ụzọ. Ma otu ụzọ nke fodoru ka o tinyere n'aka Itai onye Gat. Eze gwara ndì agha ahụ sị, "Mụ onwe m ga-edu unu gaa agha."

³ Ma ndì ikom ahụ sịrì, "Ị gaghị apukwa ọzọ n'ihì na ọ buru na anyị atugharịa bido igba ọsọ, ọ burukwa na otu ọkara n'ime anyị anwuọ, nke ahụ agaghị emetụ ha n'obi. Naanị gị ka ha na-achọ. Ị dıkwa mkpa karịa puku ndì agha iri. Ọ ga-akara anyị mma ugbo a ka ị na-ezitere anyị inyeaka site n'ime obodo."

⁴ Eze zara n'ikpeazu sị, "Ihe ọbụla dị mma n'anya unu ka m ga-eme." Ya mere, eze guzoro n'akukụ onụ ụzọ ama dika ndì ikom ya niile na-apu n'usu nke otutu narì, nakwa n'usu nke otutu puku. ⁵ Eze nyere ndiisi agha ya, bụ Joab, Abishai na Itai, iwu sị ha, "Bikonu, n'ihì m, werenụ nwayọọ n'ebe nwokorobia ahụ bụ Absalom nọ." Ndì agha niile nükwara mgbe eze nyere ndiisi niile iwu a banyere Absalom.

⁶ Ndì agha Devid si n'obodo puọ izute ndì Izrel n'agha. Alurụ agha a n'ohia Ifrem. ⁷ Ndì agha Devid tigbukwara ndì agha Izrel. Ha gburu iri puku ndì agha abuo n'ubochi ahụ. ⁸ Agha ahụ gbasara n'elu ala ahụ niile. Ndì nwuru n'ohia n'etiti umu Izrel kariri ndì e gburu egbu.

⁹ Absalom zutere ndì agha Devid. Ọ na-anokwasị n'elu inyinya ya n'oge a, dika inyinya ahụ sitere n'okpuru osisi ook ukwu dī n'ohia ahụ na-agbafee, agiri isi ya konyere n'alaka osisi ahụ, tūhikotaakwa, nke mere na ọ kwuru n'etiti eluigwe na ala. Ma inyinya ya gbaara na-aga.

¹⁰ Otu n'ime ndì ikom ahụ huru ya, kporo Joab, "Lee, ahuru m Absalom ebe ọ kwu n'elu osisi ook."

¹¹ Joab siri nwoke ahụ onye gwara gị, "Gini, i huru ya? Gini mere i tigbughi ya ka o ruo n'ala n'ebe ahụ? Mgbe ahụ, agaara m enye gị shekel olaocha iri, na belit a na-enye onye bu dike n'agha."

¹² Ma nwoke ahụ zara sị, "A sikhari na e nyere m puku olaocha n'aka m a, agaraghi m egbu ya. N'ihì na anyi niile nuru mgbe eze na-agwa gị na Abishai na Itai sị, 'Lezienụ anya banyere nwokorobia bu Absalom, n'ihì m.' ¹³ A sị na m gburu ya, ọ ga-abu imegide eze. Ọ ga-emesiekwara chọtuta onye mere ya. Ma gị onwe gị agaraghi aputa kwuchite onu m."

¹⁴ Joab siri, "Ọ bughị otu a ka m ga na-eche n'ihì gị." Ya mere, ọ chiri ụbe atọ n'aka ya, dubaa ha n'obi Absalom, mgbe Absalom ka dī ndi makwuru n'elu osisi ook. ¹⁵ Umụ okorobia iri ndi na-ebu ihe agha Joab gbara Absalom gburugburu, tigbuo ya.

¹⁶ Emesia, Joab furu opi ike nke mere ka ndi agha Devid na-achụ ndi Izrel kwusi ichu ha ọsọ, n'ihì na Joab kwasi siri ha. ¹⁷ Ha buuru ozu Absalom tūba ya n'olulu ukwu dī n'oke ohia ahụ, werekwa nkume tūọ ya n'elu. Ndì agha Izrel niile gbalara n'ulo ha.

¹⁸ N'oge Absalom dī ndi, o wuuru onwe ya ogidi ncheta. O wuru ogidi a na Ndagwurugwu Eze, n'ihì na o chere n'ime onwe ya sị, "Enweghi m nwa nwoke gaza aha m." Ya mere, ọ gurū ogidi ahụ aha nke ya onwe ya. Ọ bukwa Ogidi Absalom ka a na-akpo ya ruo taa.

Iru uju Devid

¹⁹ Mgbe ahụ, Ahimaaz, nwa Zadok, * bjakwutere Joab sị ya, "Biko, ka m gbara ọsọ gaa zie eze ozioma a, na ONYENWE ANYI azoputala ya site n'aka ndi iro ya."

²⁰ Ma Joab zara sị ya, "Ọ bughị gị ga-ezi eze ozi taa. I nwere ike ime ya mgbe ọzọ, ma ọ bughị taa, n'ihì na nwa eze nwuru."

²¹ Joab gwara otu nwoke onye Kush sị ya, "Gaa gwa eze ihe i huru." Nwoke ahụ kporo isiala, gbapu ọsọ.

²² Ahimaaz nwa Zadok rikwara Joab ọzọ sị ya, "Otu ọbula o si dī, biko kwere ka m gbaso onye Kush a."

Ma Joab zara sị, "Nwa m nwoke, gini mere i ji chọ ị ga? I nweghi ozi ọbula i ga-ezi nke ga-ewetara gị ugwo oru."

²³ Ọ rioro sị, "Otu ọbula o si dī, hapu m ka m gaa."

N'ikpeazu Joab kwanyere sị ya, "Ọ dī mma, gbara ọsọ gaa." Ahimaaz sitere n'uzo dī mkpumkpụ nke gafere obosara ala Jodan buru nwoke Kush ahụ ụzọ gbaruo.

* 18:19 18:19 2Sa 15:36; 17:17

²⁴ Devid nọ n'ọnụ ụzọ ama n'oge a. Mgbe onye nche rigoruru n'elu mgbidi ebe ọ na-anọ, ọ huru otu nwoke ka ọ na-agba ọsọ naanị ya. ²⁵ Onye nche ahụ kporo Devid oku gwa ya na o nwere onye na-abia.

Ma eze zara ya si, "Ọ buru naanị ya, o nwere ozioma." Mgbe onyeozu ahụ na-abiaru nso,

²⁶ onye nche ahụ lepukwara anya hụ otu nwoke ọzọ ka o ji ọsọ na-abia naanị ya. Ọ kpokwara oku ọzọ si, "Onye ọzọ na-abiakwa."

Eze zara si, "Onye ahụ ga-enwekwa ozioma."

²⁷ Onye nche ahụ zara si, "Onye nke mbụ na-abia di ka Ahimaaz, nwa Zadok,"

Eze zara si, "Ọ bụ ezi mmadu, ọ bukwa ozioma ka o ji na-abia."

²⁸ Mgbe ahụ, Ahimaaz kporo eze oku si, "Udo!" Ọ kporo isiala nye eze. Kpuokwa ihu ya n'ala si, "Ngozi na-adiri ONYENWE ANYI Chineke gi. Onye nke mebiri nzube ndi ahụ niile weliri aka imegide onyenwe m bu eze."

²⁹ Eze juru ya si, "Oleekwanu maka nwokorobia ahụ bu Absalom? Ọ nọkwa n'udo?"

Ahimaaz zara si, "Mgbe Joab zipuru ohu eze, na mu onwe m, oke uzu di, ma amaghi m ihe kpatara ya."

³⁰ Eze gwara ya si, "Chere n'ebe a." Ahimaaz chighariri chere.

³¹ Mgbe ahụ, onye Kush ahụ bjarutere si, "Onyenwe m bu eze, nuru ozioma a. Taa ONYENWE ANYI ekpeputala gi site n'inaputa gi n'aka ndi niile biliri imegide gi."

³² Eze juru onye Kush ahụ, "Nwokorobia ahụ bu Absalom, ọ nọkwa n'udo?"

Onye Kush ahụ zaghachiri, "Ka ndi iro onyenwe m bu eze na ndi niile na-ebili imejo gi di ka nwokorobia ahụ!"

³³ Okwu a meturu eze n'ahu nke ukwu, o biliri rigoo n'ulo nke di n'onu uzu ama, nodu n'ebe ahụ kwaa akwa. Ọ nọ na-akwa akwa mgbe ọ na-aga, na-eti mkpu akwa na-asị, "O, nwa m, Absalom! O nwa m, nwa m, Absalom. A sikhari na m wuru n'onodu gi! O, Absalom nwa m, nwa m oo!"

19

¹ Ọ dighi anya ozi ruru Joab nti si, "Lee, eze na-akwa akwa, na-eru uju n'ihu Absalom."

² Mgbe ndi aha ya nuru na eze nọ n'oke iru uju n'ihu nwa ya, mmeri ha ghooro ha ihu mgaru n'ubochi ahụ. ³ Ndi aha Devid niile zobatasiri onwe ha n'ime obodo dika a gasi na ha bu ndi ihere na-eme dika ndi e meriri n'aha. ⁴ Eze kpuchiri ihu ya nogidekwa na-akwa akwa na-asị, "O, nwa m Absalom! O! Absalom nwa m, nwa m!"

⁵ Emesija, Joab jekwuuru eze n'ulo si ya, "Anyi zoputara ndu gi, na ndu umu gi ndi ikom na ndi inyom, na ndi nwunye gi, na ndi iko gi nwananyi taa, ma lee ka i si emeso anyi. I na-eme ka ihere mee anyi, dika a gasi na anyi mere ihe ojuo. ⁶ I huru ndi iro gi n'anya, ma na-akpo ndi huru gi n'anya asi. I meela ya ka ọ puta ihe taa na o nweghi ihe ndi ochiagha gi na ndi aha gi bu n'anya gi. Ahuru m na ọ gaara abu ihe ziri ezi n'anya gi ma a sikhari na Absalom di ndu taa, ma anyi niile anwu. ⁷ Ugbu a, puo gaa kelee ndi aha gi. Eji m aha ONYENWE ANYI na-anu iyi na-asị na ọ buru na i puhu n'ezi kelee ha, otu onye n'ime ha agaghi afodu n'ebe a mgbe chi taa jiri, mgbe ahụ ihe ga-ajoro gi njo karja ihe niile i jirila anya gi hu na ndu gi."

⁸ Ya mere, eze biliri nodu odu n'onu uzu ama. Mgbe ndi aha nuru na eze nọ n'onu uzu ama, ha niile putara guzo n'ihu ya.

Ma n'oge a, ndi Izrel niile agbalaala, onye obula n'ulo ya.

Devid aloghachi Jerusalem

⁹ N'etiti ebo Izrel niile, ndi mmadu nọ na-arụ ụka na-asị, "Eze naputara anyi site n'aka ndi iro anyi. Ọ bu ya naputara anyi site n'aka ndi Filistia. Ma ugbu a, o sitela n'ala a gba n'ihu Absalom." ¹⁰ Absalom, onye anyi tere mmanu ka ọ chia anyi anwuola n'aha. Gini mere, unu a gaghị ekwu okwu i kpooghachite eze anyi?

¹¹ Eze Devid zigaara Zadok na Abjata, ndi nchaja ozi a, "Juru ndi okenye Juda si, 'N'ihu gini ka unu ga-eji buru ndi ikpezu ime ka eze loghachi n'obi ya, ebe ọ bu na ihe a na-ekwu n'ala Izrel niile eruola eze nti n'ebe o bi?' ¹² Umunne m ka unu bu, okpuku m na anu ahụ m. Gini mere unu ga-eji buru ndi ikpezu ga-akpolata eze n'ulo ya?"

¹³ Gwakwanu Amasa si ya, "Ọ bu na i puhu okpuku m na anu ahụ m? Ka Chineke meso m mmeso otu obula mmeso ahụ si di njo, ma ọ buru na i puhu ochiagha m malite taa n'onodu Joab."

¹⁴ Amasa mere ka obi ndi okenye Juda rulata, dika otu mmadu. Ha zigara eze ozi, si, "Loghachikwute anyi, gi na ndi ohu gi niile." ¹⁵ Mgbe ahụ, eze loghachitere na Jodan. Ndi ikom Juda bjarutere Gilgal izute eze, na ikpofeta ya Jodan. ¹⁶ Shimei, nwa Gera, onye Benjamin, nwoke ahụ sitere na Bahurim, mere ngwangwa soro ndi ikom Juda puta

izute eze Devid. ¹⁷ Ya na puku ndi ikom Benjamin sokwa. Ziba, onyeozu Sọl, na umu ya ndi ikom iri na ise, na iri ndi ozi abuo ndi ozi ya, mekwara ngwangwa ibjarute Jodan tupu eze erute n'ebe ahụ. ¹⁸ Ha gabigara mmiri n'ebe o di nta ikwofe ndi uloeze n'ugbo mmiri, na ime ihe obula di mma n'anya ya.

Mgbe Shimei nwa Gera gafere Jodan, o dara n'ala n'ihu eze, ¹⁹ si ya, "Ka Onyenwe m, ghara igukoro m n'ehie m nye m. Echetakwala otu ohu gi si mee ihe n'ezighi ezi n'ubochi onyenwe m hapuru Jerusalem puo. Ka eze ghara itinye ya n'obi ya, ²⁰ n'ihu na mu bu ohu gi maara na m mehiere, ma taa abjara m dika onye mbu site n'agburu Josef, iba zute onyenwe m, bu eze."

²¹ Abishai nwa Zeruaya juru eze si ya, "O bu na Shimei agaghi anwu n'ihu ihe a? N'ihu nkocha o kochara onye ONYENWE ANYI tere mmanu bu eze."*

²² Ma Devid siru, "Gini jikotara mu na unu umu ndi ikom Zeruaya, nke mere na taa unu aghoola ndi na-emegide m? O kwesiri ka e gbuo onye obula n'ala Izrel taa? O bu na m amaghi na taa, abu m eze Izrel?" ²³ Ya mere eze gwara Shimei si, "I gaghị anwu. Eze jiri inu iyi kwee ya nkwa a."

²⁴ Mefiboshet, nwa nwa Sọl bjarukwara izute eze. Site n'ubochi eze hapuru Jerusalem, o sabeghi ukwu ya, ma uwe ya, o kpughikwa afuonu ya tutu ruo mgbe eze lotara n'udo. ²⁵ Mgbe o si Jerusalem puta izute eze, eze juru ya ajuru si, "Mefiboshet, gini mere i soghi m gaa?"

²⁶ O zara ya si, "Onyenwe m, eze, agwara m Ziba ohu m ka o doziere m inyinya ibu m, ka m soro eze, ma ebe m bu onye ngwuro, o ghogburu m. ²⁷ O kwuluru ohu gi n'ebe onyenwe m bu eze no. Ma onyenwe m bu eze dika mmuo ozi Chineke, n'ihu ya mee m ihe masiri gi. ²⁸ N'agbanyeghi na ulo nna m niile dika ndi nwuru anwu n'ebe onyenwe m bu eze no, ma i nyere ohu gi onodu n'etiti ndi na-eri nri n'elu tebul gi. Gini bu ikike ozu m nwere iji riuo eze ariuo?"

²⁹ Eze siru ya, "N'ihu gini ka i ka na-ekwuru okwu? Enyela m gi na Ziba iwu ka unu kee ala ahụ n'etiti onwe unu."

³⁰ Mefiboshet siru eze, "Ka o were ihe niile ebe onyenwe m bu eze loghachiri n'ulo ya n'udo."

³¹ Bazilai onye Gilead† sikwa na Rogelim bja iso eze kwofee osimiri Jodan, na izilaga ya site n'ebe ahụ. ³² N'oge a, Bazilai bu agadi nwoke, onye ghara iri afo asato. O lekotara eze mgbe eze no na Mahanaim, n'ihu na o bu ogaranya. ³³ Eze gwara Bazilai si ya, "Soro m gafee osimiri ka i soro m biri na Jerusalem. Aga m elekotakwa gi."

³⁴ Ma Bazilai zara eze si ya, "Afo ole ka o foduru m idi ndu m ga-eji soro eze gaa Jerusalem? ³⁵ Agbaala m iri afo asato. Enwere m ike ikowa ihe di iche n'etiti ihe di mma na nke na-adighi mma. O nwere uzu ohu gi si anu utu ihe oriri na ihe onunu? O nwere uzu m si anu olu ndi ikom na ndi inyom na-abu abu? Gini mere ohu gi ga-eji buru ibu aru nye onyenwe m na eze? ³⁶ Ohu gi ga-eso eze gafee osimiri Jodan, maobu n'ihu gini ka eze ga-eji nye m onyine ozu di iche. ³⁷ Biko, ka ohu gi laghachi, ka m nwee ike nwuo n'obodo m, n'akuku ili nna m na nne m. Ma lee ohu gi bu Kimham, ka o soro onyenwe m, bu eze gafee. Gi mekwara ya ihe obula di mma n'anya gi."

³⁸ Eze zara si ya, "O di mma, Kimham ga-eso m gafee, aga m emekwara ya ihe oma niile i rioro m."

³⁹ Ya mere, ndi ahu niile gabigara Jodan, mgbe ahu eze gabigakwara. Eze suturu Bazilai onu, goziekwa ya, Bazilai laghachiri n'ulo ya.

⁴⁰ Mgbe eze gabigara ruo Gilgal, Kimham sokwa ya gafee. Ndi agha Juda niile na otu okara ndi agha Izrel niile mere ka eze gabiga.

⁴¹ O dighi anya, ndi ikom Izrel niile no na-abjkwute eze na-asu ya, "Gini mere umunna anyi, ndi ikom Juda, jiri zopu eze kpofeta ya na ezinaulo na ndi ikom ya niile osimiri Jodan?"

⁴² Ma ndi ikom Juda zara ndi ikom Izrel, "Anyi mere nke a n'ihu na eze bu onye metutara ahu anyi. Gini mere iwe ji ewe unu maka nke a? Anyi erielu ihe obula site na nri eze? Ka anyi anarala ihe obula dobere onwe anyi?"

⁴³ Ma ndi ikom Izrel zara si, "Anyi di ebo iri n'Izrel, n'ihu ya, anyi nwere oke iri n'ime Devid karu unu. Gini mere unu ji lelu anyi anya? Chetakwanu na o bu anyi bu uzu kwuo okwu maka nleta ya ibu eze anyi ozu."

Ma ndi ikom Juda ejighi olu oma nye ndi Izrel osisa.

* 19:21 19:21 Opu 22:28; 1Sa 26:9 † 19:31 19:31 2Sa 17:27-29; 1Ez 2:7

20

Nnupu isi Sheba megide Devid

¹ Mgbe ahụ, otu onye okwu na ụka, aha ya bụ Sheba, nwa Bikri, onye Benjamin nọ n'ebe ahụ n'oge a. Ọ furu opi ike ya tie mkpu si, "Anyị enweghị oke n'ime Devid,

anyị enwekwaghị ihe nketa n'ime nwa Jesi. Ndi Izrel, onye oḅula laa n'ulo ikwu ya!"

² Ya mere, ndi ikom Izrel niile tughariri hapu Devid, soro Sheba nwa Bikri. Ma ndi ikom Juda nogidere soro eze ha site na Jordan ruo Jerusalem.

³ Mgbe Devid loghachitere n'ulo ya na Jerusalem. O nyere iwu ka ndi iko ya nwanji iri ndi ahụ o hapuru ilekota ulo, ndi ahụ ha na Absalom dinara, noro n'ulo di iche, ebe a no na-eche ha nche. Eze abakwurughị ha ozo. Ha bu ndi emechibidoro uzo, ha na-ebi ndu dika ndi di ha nwuru anwu tutu ruo ubochi onwu ha.

⁴ Mgbe ahụ, eze gwara Amasa okwu si, "Kpokota ndi agha Juda ka ha bjakwute m n'ime abali ato. Gi onwe gi kwa ga-eso ha bja n'oge ahụ." ⁵ Amasa puru jee ikpokota ndi Juda; ma o were ya otutu oge karja abali ato.

⁶ Devid siri Abishai, "Lee nwoke a bu Sheba nwa Bikri na-aga ime ihe ojo ga-adi njo karja nke Absalom mere. Chiri ndi agha nna gi ukwu chuso ya, ma o bughi ya, o ga-achota obodo e wusiri ike gbaba, ebe anyi na-apughi inweta ya." ⁷ Ya mere ndi agha Joab, na ndi Keret na Pelet, na ndi niile bu dike na dimkpa n'agha puru n'ikike ochichi Abishai. Ha si Jerusalem puo ichuso Sheba nwa Bikri.

⁸ Mgbe ha rutere n'oke nkume ahụ di na Gibion, Amasa putara izute ha. Joab yi uwe agha ya n'oge a; o fanyekwara mma agha ya n'obo n'ukwu ya. Mgbe o gara n'ihu, mma ahụ si n'obo ya daputa.

⁹ Joab kelere Amasa si ya, "Kedu ka i di nwanna m." Mgbe ahụ, Joab ji aka nri ya jide Amasa n'ahonu isutu ya onu. ¹⁰ Amasa elezighi anya hu na mma agha nta di n'aka Joab. Joab mabanyere ya n'ime afo Amasa, mee ka mgbiri afo ya sosikwaa n'ala. O maghi ya mma ahụ ughoro abuo, n'ihu na otu ughoro ahụ mere ka Amasa nwuo. Mgbe ahụ, Joab na wanne ya Abishai chusoro Sheba nwa Bikri n'azu.

¹¹ Mgbe ahụ, otu n'ime ndi agha Joab guzo n'akuku Amasa si, "Onye oḅula dinyeere Joab na Devid ya bja soro Joab n'azu." ¹² Ma Amasa togbo n'ala n'etiti uzo. Obara sikwa ya n'ahụ na-asoputa. Mgbe nwoke ahụ huru na otutu ndi agha na-agbakọ ile Amasa, o bupuru ozu ya n'uzo, were uwe kpuchie ya n'ohia. ¹³ Mgbe e bupusiri ozu Amasa n'uzo, ndi agha niile sooro Joab gaa ijide Sheba, nwa Bikri.

¹⁴ Sheba gabigara ebo niile nke Izrel ruo Ebel-Bet-Maaka, gabigakwa oke ala ndi Bikri, bu ndi zukotara soro ya. ¹⁵ Ndi agha Joab bjara gbochie ya na Ebel-Bet-Maaka. Ha wuru ihe mgbochi ruo obodo ahụ, nobichie mgbidi di ya gburugburu. Ebe ha no na-aku mgbidi ahụ ihe, ka ha kwatuo ya. ¹⁶ Otu nwanji maara ihe si n'obodo ahụ kpo oku si, "Geenu m nti, geenu m nti, gwanu Joab ka o bja n'ebe a. Achoro m igwa ya okwu." ¹⁷ Joab putara gaa ya nso. Nwanji ahụ juru si, "O bu gi bu Joab?"

O zara si, "E, o bu m."

Mgbe ahụ, o gwara ya, "Gee nti, ka i nu ihe ohu gi nwere ikwu."

Joab siri ya, "Ana m ege nti."

¹⁸ O gara n'ihu si, "N'oge ochie a na-ekwu si, 'Gaa juta ase n'Ebel,' n'uzo di otu a ka ha si ekwubi okwu. ¹⁹ Anyi bu ndi udo na ndi kwesiri ntukwasị obi n'Izrel. I na-achọ ibi obodo bu nne n'Izrel. Gini mere i ji choo iloda ihe nketa nke ONYENWE ANYI?"

²⁰ Joab zara si, "Mba! O bughi uche m ila obodo a n'iyi. ²¹ O bughi otu a ka okwu ahụ di. Otu nwoke a na-akpo Sheba nwa Bikri, nke si n'obodo ugwu Ifrem e welieela aka ya imegide eze, bu Devid. Nyefee nwoke a osijiso n'aka m, aga m esi n'obodo a puo."

Nwanji ahụ siri Joab, "A ga-atuputara gi isi ya site na mgbidi."

²² Nwanji ahụ ji ndumodu nke amamihe ya gakwuru ndi obodo. Ha bipuru Sheba nwa Bikri isi, tuputara ya Joab. Ya mere na o furu opi ike ya, ndi ikom ya sitere n'obodo ahụ lasaa, onye oḅula lara n'ulo nke ya. Joab laghachikwuru eze na Jerusalem.

Ndiisi na-ejere Devid ozi

²³ O bu Joab ka e mere onyeisi agha na-achị ndi agha niile nke Izrel.

Benaya nwa Jehoiada bu onye na-achikota ndi Keret na ndi Pelet na-eche eze nche.

²⁴ Adoniram* na-ahụ maka ihe banyere ndi oru mmanye.

Jehoshafat nwa Ahilud bu onye na-edekota ihe niile na-eme n'obodo.

²⁵ Sheva bu ode akwukwo eze,

* **20:24** 20:24 N'ime ufodu akwukwo ndi Hibru maobu Griik, i ga-ahụ Adoram, o bu otu onye ahụ.

Zadok na Abjata bu ndi nchujaja.

²⁶ Ira, onye si n'obodo Jaja, bu onye nchujaja eze Devid.

21

Ibo obo ndi Gibion

¹ Unwu dara afo ato n'oge Devid na-achij, afo kwa afo. Devid choro ihu ONYENWE ANYI. Mgbe ahuj, ONYENWE ANYI sirij, "O bu maka Sol na obara ulo ya kwafuru, n'ihu na o gburu ndi Gibion."

² Eze kporo ndi Gibion, gwa ha okwu. (Ndi Gibion abughij ndi Izrel, kama ha bu ndi foduru n'ime ndi Amorait,* ndi bi n'ala Kenan mgbe umu Izrel batara. Mgbe ahuj ha batara, ndi Izrel nuru iyi nye ndi Gibion† na ha agaghij egbu ha, ma Sol sitere n'inu oku nke obi n'ihu Izrel na Juda choro ikpochapu ha.) ³ Devid juru ndi Gibion ajuju sij, "Gini ka m ga-emere unu? Gini ka m ga-eji kpuchie mmehie a e mere megide unu, ime ka unu gozie ihe nketa ONYENWE ANYI?"

⁴ Ndi Gibion zara ya sij, "Nsogbu anyi na Sol na ndi ulo ya abughij ihe a ga-eji olaocha maobu olaedo mezije. Anyi achokwaghij ka onye obula n'Izrel nwuo n'ihu anyi."

Devid sirij ha, "Gini ka unu choro ka m meere unu?"

⁵ Ha zara eze sij, "Kwere ka anyi wezuga nwoke ahuj wetaara anyi mbibi na ila n'iyi, onye ahuj mere ka anyi ghara inwe ebe obibi obula n'ala Izrel. ⁶ Ka akponye anyi ndi ikom asaa site n'umu ya, ka anyi kwugbuo ha nye ONYENWE ANYI na Gibeas Sol, onye ONYENWE ANYI hoptara."

Eze zara sij, "Aga m akponye unu ha."

⁷ Ma eze nwere omijiko n'ahuj Mefboshet nwa Jonatan, nwa Sol, n'ihu igba ndu di n'etiti ya na Jonatan n'ihu ONYENWE ANYI. ⁸ Ma eze kporo Amoni na Mefboshet, umu ndi ikom abuo nke Rizpa, nwa nwanyi Aia, bu ndi o mputara Sol. Nakwa umu ndi ikom ise nke Merab nwa Sol mputara mgbe o bu nwunye Adriel, nwa Bazilai onye Mehola. ⁹ O nyefere ha niile n'aka ndi Gibion; ndi Gibion kwubakwara ha n'ugwu n'ihu ONYENWE ANYI. Ha asaa nwuru n'otu ubochij na mmalite owuwe ihe ubi nke oka bali.

¹⁰ Ma Rizpa, nwa nwanyi Aia were akwa mkpe gbasara onwe ya n'elu nkume. O kweghikwa ka anu ufe bekwasi ha n'ehihie, maobu anu ohia n'abalij. O nogidere n'ebe ahuj site n'oge mmalite owuwe ihe ubi tutu ruo mgbe mmiri bidoro izokwasi anu ahuj ha. ¹¹ Mgbe a gwara Devid ihe Rizpa, nwa nwanyi Aia, iko nwanyi Sol mere, ¹² o gara chikotaa okpukpu Sol na nke nwa ya Jonatan site n'aka ndi nwe obodo Jebesh Gilead. Ha gara na nzuzu zuru ozu Sol na Jonatan site n'ama di na Bet-Shan, ebe ndi Filistia kwubara ha, oge ha gburu Sol na Gilboa. ¹³ Devid sitere n'ebe ahuj chikotaa okpukpu Sol na nke nwa ya nwoke Jonatan, chikotaa okpukpu ndi ahuj akwugburu.

¹⁴ Ha liri okpukpu Sol na nke nwa ya nwoke Jonatan n'obodo Zela n'ala Benjamin, n'ime ili Kish nna Sol, meekwa ihe ndi ozu niile eze nyere n'iwu. Mgbe nke a gasirij, Chineke zara ekpere n'ihu ala ahuj.

Agha megide ndi Filistia

¹⁵ Emesija, ndi Filistia busokwara Izrel agha ozu. Devid na ndi agha ya pukwara iluso ha ogu. N'oge ha na-alu ogu a, ike gwuru Devid nke ukwu. ¹⁶ Mgbe ahuj, Ishibi-Benob, otu onye agburu Rafa, onye idi aro nke bronzi di n'onu ube ya ruru kilogram ato na okara, onye jikwa mma agha ohuru, bjaruru Devid nso choro igbu ya. ¹⁷ Ma Abishai nwa Zeruaya bjara nyere Devid aka, tigbuo onye Filistia ahuj. Site n'oge ahuj, ndi ikom Devid nuru iyi sij ya, "I gaghij esokwa anyi gaa ibu agha ozu! Ka a ghara imenyu oriona Izrel."

¹⁸ Mgbe oge gaturu, ha na ndi Filistia luru agha ozu na Gob. N'oge a, Sibekai,‡ onye Husha, gburu Saf, otu n'ime ndi agburu Rafa.

¹⁹ N'agha ozu ha na ndi Filistia luru na Gob, Elhanan§ nwa Jaja* onye Betlehem gburu nwanne Golajat onye Gat,† onye ube ya nwere osisi di ogologo dika nke onye na-ekwe akwa ji ekwe akwa.

* **21:2** 21:2 Ndi Amorij bu aha e ji maara ndi niile bi n'ala Kenan, tupu ndi Izrel e merie ma achupu ha. Jen 15:16; Jos 24:18 † **21:2** 21:2 Ndi Gibion bu ndi Hiv Jos 9:7; 11:19 ‡ **21:18** 21:18 Sibekai onye Husha, bu onye sitere n'akuku owuwa anyanwu nke ndida Betlehem. O bu onyeisi agha nkewa nke asato n'etiti ndi ochijagha Devid. 1Ih 11:29; 27:11 § **21:19** 21:19 O bu nwanne nna Devid 1Ih 11:26 * **21:19** 21:19 Maobu, Jaare-Oregim † **21:19** 21:19 Dika akuko a koro n'akwukwo Ihe E Mere n'ubochij ndi eze, 1Ih 20:5 si di, Elhanan, nwa Jaja, gburu Lahmi nwanne Golajat. Akuko a dakotara na nke a koro n'akwukwo 1Sa 17, ebe e dere na Devid tigburu Golajat. Eleghij anya, ndi ndeputa okwu chere na "Lahmi nwanne ya," putara "onye Betlehem."

²⁰ N'agha ọzọkwa, bụ nke a luru na Gat, e nwere otu nwoke gbara oke dimkpa, nke nwere mkpisiaka isii n'aka ya obula, nweekwa mkpisiukwu isii n'ukwu ya obula, ya bu, a gukọtaa ha niile, iri mkpisiaka na mkpisiukwu abuo na anọ. O bukwa onye amuru n'agburu Rafa. ²¹ Mgbe o kochara Izrel, Jonatan nwa Shimei, nwanne nwoke Devid, gburu ya.

²² Mmadu anọ ndi a bu ndi agburu Rafa di na Gat. Devid na ndi agha ya gburu ha niile.

22

Abu otuto Devid

¹ Devid buuru ONYENWE ANYI okwu niile nke abu a mgbe ONYENWE ANYI naputara ya site n'aka ndi iro ya niile, nakwa n'aka Sol. ² O siri:

"ONYENWE ANYI bu oke nkume m. O bu ebe mgbaba m e wusiri ike, na onye nnaputa m.

³ Chineke m bu oke nkume m, onye m gbabara n'ime ya.

O bu ota m, na mpi nzoputa m.

Ya bu oke nkume m nke onye obula na-apughị iba n'ime ya, ebe mgbaba m, na onye nzoputa m,

site n'aka ndi na-eme ihe ike.

⁴ "Akpokuru m ONYENWE ANYI; onye e kwesiri inye otuto.

Azoputara m site n'aka ndi iro m.

⁵ Ebili mmiri nke onwu gbara m gburugburu;

Ichi oku nke mbibi ojo kpuchiri m.*

⁶ Udọ niile nke ili kere m agbu,

Onya nke onwu guzogidere m.

⁷ "N'onodu oke mkpagbu m, akpokuru m ONYENWE ANYI,

akpokuru m Chineke m.

Akwa m ruru ya nti.

O sitekwa n'ulonso ukwu ya nu olu m.

⁸ Uwa mere mkpotu maa jijiji,

ntoala eluigwe makwara jijiji,

ha mara jijiji n'ihu iwe nke na-ewe ya.

⁹ Anwuru oku sitere ya n'imi puta;

Oku na-erepia erepia sikwa n'onu ya puta.

Icheku oku na-ere oku sitekwa n'ebe ahụ nwuputa.

¹⁰ O kewara mbara eluigwe, rịdata;

oke igwe ojii dikwa n'okpuru ukwu ya.

¹¹ O nokwasiri n'elu cherubim felie elu,

O feliri elu n'elu nku nke ifufe.

¹² O mere ochichiri ihe mkpuchi nke gbara ya gburugburu,

bu ochichiri mmiri igwe ojii nke mbara eluigwe.

¹³ Site n'ihu nke na-enwuputa n'ahu ya,

amuma egbe eluigwe nwuputara ire oku.

¹⁴ ONYENWE ANYI sitere n'eluigwe bigbo.

Olu Onye kachasi ihe niile elu dara uda.

¹⁵ O gbara aku ya, mee ka ndi iro gbasasia.

O jikwa oke amuma nke egbe eluigwe chusaa ha.

¹⁶ E kpughere ala ala nke oke osimiri.

Gbakwa ntoala niile nke uwa oto,

site n'iba mba nke ONYENWE ANYI,

na nkuume si n'imi ya puta.

¹⁷ "O sitere n'elu setipu aka ya,

jidesie m aka ike, o doputara m site n'ogbu mmiri niile.

¹⁸ O naputara m site n'aka ndi iro m di ike,

bu ndi kporo m asi, ndi dikwa ike karja m.

¹⁹ Ha guzogidere m n'ubochi ihe ndakwasị m.

Ma ONYENWE ANYI buru m ihe ndabere.

²⁰ O kpoputara m gaa n'ebe sara mbara,

* 22:5 22:5 Mmekpa ahụ nke na-eweta mbibi bjakwasiri m

Ọ napụtara m n'ihì na ihe m na-atọ ya ụtọ.

- 21 “ONYENWE ANYỊ mesoro m dika ezi omume m si di,
 Ọ kwughachiri m dika idị ọcha nke aka m si di.
- 22 N'ihì na edebezuola m ụzọ niile nke ONYENWE ANYỊ;
 ikpe amaghị m n'ihì igbakwata Chineke azụ.
- 23 Iwu ya niile di n'ihu m,
 esibekwaghị m n'ụkpụrụ ya wezuga onwe m.
- 24 Abụ m onye na-enweghị ita uta n'ihu ya,
 edebekwara m onwe m pụọ na mmehie.
- 25 ONYENWE ANYỊ kwughachiri m dika ezi omume m si di,
 dika idị ọcha m si di n'anya ya.
- 26 “N'ebe onye kwesiri ntụkwasị obi nọ, i na-egosi onwe gi onye kwesiri ntụkwasị obi,
 n'ebe onye zuruoke nọ, i na-egosi onwe gi onye zuruoke.
- 27 N'ebe onye di ọcha nọ, i na-egosi onwe gi onye di ọcha,
 ma nye ndị ụzọ ha na-ezighị ezi, I na-egosi onwe gi dika onye di aghughọ.
- 28 I na-azọpata ndị di umeala n'obi,
 ma anya gi di n'ahụ ndị mpako, I mee ka ha di ala.
- 29 Ọ bụ gi, ONYENWE ANYỊ, bụ orion a,
 ONYENWE ANYỊ na-eme ka ọchịchiri m ghoọ ihè.
- 30 Site n'inyeaka gi, apụrụ m iluso igwe ndi agha ọgụ;
 sitekwa na Chineke m apụkwara m iwufe mgbidi ọbụla.
- 31 “Ma banyere Chineke, ụzọ ya zuruoke;
 okwu ọnụ ONYENWE ANYỊ bụ ihe a nuchara anụcha.
 Ọ bụ ọta nke onye ọbụla na-ezo onwe ya n'okpuru ya.
- 32 N'ihì na onye bụ Chineke, ma ọ bughị naanị ONYENWE ANYỊ?
 Onye bụkwa Oke Nkume ahụ, ma ọ bughị naanị Chineke?
- 33 Ọ bụ Chineke na-enye m ike,
 na-echebekwa ụzọ m n'izuoke.
- 34 Ọ na-eme ka ụkwụ m di gara gara, dika nke nne ele
 Ọ na-emekwa ka m kwurụ chịm n'ebe niile di elu.
- 35 Ọ na-azụ aka m abụọ ibu agha,
 ogwe aka m abụọ pụrụ irọji uta bronz.
- 36 I na-eme ka inyeaka nke nzọpata gi buru ọta m,
 inyeaka gi emeela m ka m di ukwuu.
- 37 I na-edozi ụzọ sara mbara nye ụkwụ.
 Ka nkwonkwo ụkwụ m ghara igbụchapụ.
- 38 “Achurụ m ndi iro m ọsọ, kpochapụ ha.
 Alaghachighi m azụ tutu ruo mgbe ha niile lara n'iyi.
- 39 Etidara m ha n'ala kparamkam. Ha enwekwaghị ike ibilite.
 Ha dara n'okpuru ụkwụ m abụọ.
- 40 Ọ bụ gi nyere m ike ibu agha.
 I wedara ndi niile na-emege m n'ala n'ihu m.
- 41 I meela ka ndi iro m tugharịa gbalaga.
 Ebibiekwala m ha niile.
- 42 Ha bere akwa maka enyemaka, ma ọ dighi onye na-azọpata ha.
 Ha kpọkuru ONYENWE ANYỊ, ma ọ zaghi ha.
- 43 Egwepiara m ha nke ọma, mee ka ha diri ka ntụ nke ala.
 Asurụ m ha akwụ, zọtọọ ha dika apiti nke okporoụzọ.
- 44 “I naputala m site n'aka ndi niile na-aluso m ọgụ.
 I chebere m dika onyeisi nke otutu mba.
 Ndi m na-amaghị na mbụ na-ejekwara m ozi.
⁴⁵ Ndi ala ọzọ na-ehulata n'ihu m n'ihì egwu,
 ngwangwa ha nuru olu m, ha na-erube isi nye m.
- 46 Obi na-ada ha mba.
 Ha na-ama jijiji mgbe ha na-esite n'ebe niile ha e wusiri ike na-aputa.
- 47 “ONYENWE ANYỊ na-adị ndụ. Otuto diri oke nkume m.

- Mbuli elu diri Chineke m, bu oke nkume ahụ, Onye nzọpụta m.
 48 O bu Chineke ahụ, onye na-abọrọ m ọbọ.
 Onye na-emekwa ka mba di iche iche nọrọ n'okpuru m.
 49 Onye na-anaputa m site n'aka ndi iro m.
 I mere ka m di elu kariya ndi iro m.
 Naputakwa m site n'aka nwoke na-eme ihe ike.
 50 N'ih i nke a, ONYENWE ANYI, aga m eto gi n'etiti mba niile di iche iche.
 Aga m abuku aha gi abu otuto.
 51 "Chineke na-enye eze ya mmeri di ukwu.
 O na-egosikwa onye ya o tere mmanu obi ebere.
 The ndi a ka o na-emere Devid na umu umu ya, ruo mgbe niile ebighi ebi."

23

Okwu ikpeazu Devid

- 1 Ndi a bu okwu ikpeazu Devid kwuru:
 "Okwu puru iche si n'onu Devid, nwa Jesi,
 ihe si n'onu nwoke ahụ Chineke Onye kachasi ihe niile elu buliri elu.
 Nwoke ahụ onye Chineke nke Jekob tere mmanu,
 onye bu oka n'ibu abu n'ala Izrel.
 2 "Mmuo ONYENWE ANYI kwuru okwu site n'onu m,
 okwu ya dikwa m n'ire.
 3 Chineke Izrel kwuru okwu,
 Oke nkume Izrel siri m,
 'Mgbe mmadu na-achi ndi ozo site n'ezi omume,
 mgbe o na-achi site n'egwu Chineke.
 4 O di ka ihè nke ututu, mgbe anyanwu na-achawaputa
 n'ututu nke igwe ojii na-adighi.
 Dika ihè na-acha mgbe mmiri zochara
 nke na-eme ka ahijia ndu na-epuputa n'ala.'
 5 "O buru na ihe banyere ulo m ezighi ezi n'ebe Chineke no.
 N'ezie, o garaghi ekwe ka ogbugba ndu ebighi ebi diri n'etiti mu na ya,
 Ogbugba ndu e doro n'usoro nke e mere ka o guzosie ike n'uzo niile.
 N'ezie, o garaghi eme ka nzoputa m zuo oke.
 Ma mezukwaara m ochicho obi m niile.
 6 Ma ndi ajo mmadu ka a ga-atufu n'akuku dika ogwu,
 nke mmadu anaghi eji aka ekpokota.
 7 Onye obula meturu ogwu aka,
 bu onye nwere ngwa oru igwe maobu osisi ube.
 A na-esure ha oku n'ebe ha togboro."

Ndi oka agha Devid

- 8 Ndi a bu aha ndi dike n'agha Devid nwere:
 Josheb-Bashebet, onye Takemon, bu onyeisi nke mmadu ato. O weliri ube ya megide
 nari ndi ikom asato, bu ndi o gburu n'otu mgbe ibu agha.
 9 Onye nke na-eso ya bu Elieza, nwa Dodayi, onye Ahoi. Dika otu n'ime ndi dike ato
 ahụ, ya na Devid no mgbe ha na-akwa ndi Filistia emo, bu ndi zukoro na Pas Damim ibu
 agha.* Mgbe ahụ, ndi Izrel lara azu, 10 ma Elieza guzoro na-alaghi azu. O gbugidere ndi
 Filistia ruo mgbe ike gwuru aka ya. Aka ya rapakwaara na mma agha. ONYENWE ANYI
 nyekwara ha mmeri di ukwu n'ubochi ahụ. Ndi agha ahụ laghachikwutere Elieza,
 maobu naani ka ha yipusa ndi ahụ e gburu egbu ihe ha yi n'ahụ.
 11 Onye nke ato bu Shama, nwa Agee, onye Hara. Mgbe ndi Filistia chikotara onwe ha
 n'otu ebe, nke e nwere otu ubi juputara na lentil, ma ndi agha Izrel niile sitere n'ebe
 ha no gbapu. 12 Ma naani Shama guzoro n'etiti ubi lentil ahụ. O naputara ya, tigbuo
 ndi Filistia niile ahụ. ONYENWE ANYI nyere mmeri di ukwu.
 13 N'oge owuwe ihe ubi, mmadu ato n'ime iri ndi dike ato ahụ, jekwuru Devid n'ogba
 nkume Adulam, mgbe otu ndi Filistia mara ulo ikwu ha na Ndagwurugwu Refaim. 14 Ma
 Devid no n'ebe ahụ ewusiri ike n'oge ahụ, ma onodu ndi agha Filistia di na Betlehem.

* 23:9 23:9 I lee anya n'akwukwo 1Ih 11:13 n'asusu Hibru Pas Damim putara gbaoro n'ebe ahụ

¹⁵ Agụụ mmiri gurụ Devid nke ukwu. Ọ si, “Ọ ga-amasị m ma ọ buru na o nwere onye ga-ekunye m mmiri ọhụhụ, site n’olulu mmiri dị nso n’ọnu ụzọ ama Betlehem!” ¹⁶ Ya mere, ndị dike n’agha atọ ahụ wakpuru ọmụma ụlọ ikwu ndị Filistia, seta mmiri site n’olulu mmiri ahụ dị n’akụkụ ọnu ụzọ ama Betlehem, bulatara ya Devid. Ma Devid juru inu ya, kama ọ wufuru ya n’ala n’ihu ONYENWE ANYI. ¹⁷ Ọ siri, “Ya buru m ihe arụ, ONYENWE ANYI, na m ga-eme nke a. Nke a ọ bughị ọbara ndị ikom a, ndị ji ndu ha chọọ aja n’ihi ikute mmiri a?” Devid ekweghi ahu ya.

Nke a bu udi ike dike atọ ahụ kpara.

¹⁸ Abishai, nwanne Joab, nwa Zeruaya, bu onyeisi ndi ikom atọ ahụ. O weliri ube ya megide nari ndi ikom atọ, tigbukwaa ha niile. N’ihi nke a ọ ghorọ onye a ma ama dika mmadu atọ ndi a. ¹⁹ Ma anaghi asopuru ya n’ebe ọ di ukwu karja iri ndi ikom atọ ahụ? Ọ ghorọ onyeisi ha. Ọ bu ezie a na-agunyeghi ya dika otu onye n’ime ha.

²⁰ Benaya, nwa Jehoiada, onye si Kabzeel, bu dike n’agha nke kpara ike di ukwu. O tigburu dimkpa abuo ndi Moab, ndi bu okaka n’agha. O ridakwukwara odum n’ime olulu na-amị amị n’ubochi mkpuru mmiri na-ezo, gbuo ya. ²¹ O tigburu otu nwoke onye Ijpt, gbara dimkpa. Ọ bu ezie na onye Ijpt ahụ ji ube n’aka ya, ma Benaya ji naanị mkpọ jekwuru ya. Punnara onye Ijpt ahụ ube di n’aka ya. Jiri ya magbuo ya ²² Nke a bu udi ike Benaya nwa Jehoiada kpara. Ya onwe ya nwekwara aha dika ndi dike atọ mbu. ²³ A na-asopuru ya n’ebe ọ di ukwu karja onye obula n’etiti iri dike atọ ndi ahụ, ma o rughi ogugo ndi dike atọ mbu ahụ. Devid mere ya onyeisi ndi na-eche ya nche.

²⁴ N’etiti iri ndi ikom atọ ahụ bu:

Asahel, nwanne Joab,

Elhanan nwa Dodo, onye Betlehem

²⁵ Shama, onye Harod,

Elika, onye Harod,

²⁶ Helez onye Palti,

Ira, nwa Ikesh, onye Tekoa,

²⁷ Abieza, onye Anatot,

Mebunai, onye Husha,

²⁸ Zalmon, onye Ahoi,

Maharai, onye Netofa,

²⁹ Heled,[†] nwa Baana, onye Netofa,

Itai, nwa Ribai, nke Gibe a umu Benjamin,

³⁰ Benaya, onye Piraton,

Hidai, nke si n’akuku iyi di na Gaash,

³¹ Abi-Albon, onye Arba,

Azmavet, onye Bahurim

³² Eliaba, onye Shaalbon,

Umu Jashen,

Jonatan ³³ nwa Shama, onye Hara

Ahiam, nwa Shara nke Hara,

³⁴ Elifelet, nwa Ahasbai, onye Maaka,

Eliam, nwa Ahitofel, onye Gailo,

³⁵ Hezro, onye Kamel,

Parai, onye Aaba,

³⁶ Igal nwa Netan, onye Zoba,

nwa Hagri,

³⁷ Zelek, onye Amon,

Naharai, onye Beerot, onye na-ebu ihe agha Joab nwa Zeruaya,

³⁸ Ira, onye Itra,

Gareb, onye Itra

³⁹ na Uraya, onye Het.

Ha niile di iri ndi ikom atọ na asaa.

24

Devid aguo ndi agha ya onu

[†] 23:29 23:29 Heled bukwa Heleb

¹ Ozoḱwa, ONYENWE ANYI were iwe di oku megide Izrel. O kpaliri Devid imegide ha, si, "Gaa guo Izrel na Juda onu."

² Ya mere, eze gwara Joab na ndiisi ochiaghā ya ha so, "Jegharja n'ebo niile nke Izrel, site na Dan ruo Bjasheba, gukota ndi tozuru ije agha n'Izrel niile ka m nwee ike mata ole onuogugu ha di."

³ Joab zaghachiri eze, "Ka ONYENWE ANYI bu Chineke gi, mee ka ndi agha muba, otu onye nari uzo, otu onye nari uzo karja. Ka anya onyenwe m, bu eze, hukwa ya. Ma n'ihu ginj ka onyenwe m bu eze ji choo ime ihe di otu a?"

⁴ Ma okwu eze di ike karja nke Joab na nke ndi ochiaghā ahū. Ya mere, ha hapuru ihu eze puo igu ndi agha Izrel onu.

⁵ Mgbe ha gabigachara Jodan, ha manyere ulo ikwu ha na nso Aroea, n'aka nri obodo ahū di n'etiti ndagwurugwu Gad na-eru Jeza, ⁶ ha gara Gilead ruokwa n'ala Taatim Hodshi, bjarukwaa Dan Jaan, jee gburugburu jeruo Saidon. ⁷ Ha jere ruokwa n'ebe e wusiri ike nke Taja, na obodo niile nke ndi Hiv,* na nke ndi Kenan. N'ikpeazu, ha gaara ruo Bjasheba n'ime ndida Juda.

⁸ Mgbe ha jegharichara n'ala ahū niile; ha loghachitere na Jerusalem na ngwucha onwa nke itoolu na iri abali abuo ya.

⁹ Joab nyere eze ngukota onuogugu nke ndi agha Izrel. N'Izrel, ha di nari puku asato, bu ndi ikom ndi tozuru ije mma agha buo agha, na Juda ha di nari puku ise.

¹⁰ Ma obi Devid bidoro ita ya uta mgbe o guchara ndi ikom na-ahu agha onu. O sirj ONYENWE ANYI, "Emehiela m nke ukwu n'ihu ihe m mere. Ma ugbu a, ONYENWE ANYI biko, arijo m gi, wezuga ikpe omuma nke diiri ohu gi; n'ihu na emeela m ihe nzuzu di ukwu."

¹¹ N'ututu echi ya, tupu Devid na-eteta n'ura, okwu ONYENWE ANYI eruola Gad onye amuma, bu onye onu uzo Devid, si, ¹² "Gaa gwa Devid, 'Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu: Uzo ihe ato ka m na-eche gi n'ihu. Horo otu n'ime ha nke m ga-eme ka o biakwasj gi.'"

¹³ Ya mere, Gad jekwuuru Devid sj ya, "O bu ka oke unwu ida n'ala gi afu ato? Ka o bu na i ga-agbalaga site n'ihu ndi iro gi onwa ato, ka ha na-achu gi oso? Ka o bu ka ajo orja na-efe efe daa n'ala gi mkpuru ubochi ato? Ugbu a, chee echiche, kpebie osisa i choro ka m weghachiri onye ahū zitere m."

¹⁴ Devid sirj Gad, "Ano m n'oke nsogbu, o ka mma ka anyi daba n'aka ONYENWE ANYI karja idaba n'aka mmadu, n'ihu na obi ebere ya bara uba."

¹⁵ N'ihu ya, ONYENWE ANYI zitere ajo orja na-efe efe n'ala Izrel, site n'ututu ahū ruo oge akara aka. O bu iri puku mmadu asaa nwuru site na Dan ruo Bjasheba. ¹⁶ Mgbe mmuo ozi ahū setipuru aka ya ibibi Jerusalem, o wutere ONYENWE ANYI n'ihu oke mbibi ahū. O sirj mmuo ozi ahū nke na-eweta nhuju anya nye ndi mmadu, "O zuola. Seghachi aka gi." Mgbe ahū, mmuo ozi ONYENWE ANYI no n'ebe izocha oka Arauna onye Jebus.

¹⁷ Mgbe Devid huru mmuo ozi ahū na-etida ndi mmadu, o sirj ONYENWE ANYI, "O bu mu onwe m mehieri; mu bu onye ozuzu aturu, mere ajo omume. Ma ndi a bu naani umu aturu, ginj kwanu ka ha mere? Ka aka gi digide naani n'ahu m, digidekwa n'ahu ndi ulu m."

Devid ewuo ebe ichu aja

¹⁸ N'ubochi ahū, Gad bjara n'ulo Devid gwa ya sj, "Gaa, wuore ONYENWE ANYI ebe ichu aja n'ebe izocha oka Arauna, onye Jebus." ¹⁹ Ya mere, Devid rubere isi gaa mee dika iwu ONYENWE ANYI nyere site n'onu Gad. ²⁰ Mgbe Arauna weliri anya hu eze na ndi oru ya ka ha na-abia n'ebe o no, o putara kpoo isiala nye eze. Kpudokwa ihu ya n'ala.

²¹ Arauna sirj, "Ginj mere onyenwe m, bu eze ji biakwute ohu ya?"

Devid zaghachiri, "Abjara m izuru ebe izocha oka gi, ka m nwee ike wuore ONYENWE ANYI ebe ichu aja; ka akwusi orja a na-efe efe dakwasiri ndi mmadu."

²² Arauna sirj Devid, "Ka onyenwe m, bu eze were ihe obula o choro, werekwa choo aja. Lee ehi maka iji choo aja nsure oku, leekwa ihe igwe izocha oka niile, na osisi ndi ahū niile a na-anyanye ehi n'olu,† ka ha buru nku. ²³ Eze, ihe ndi a niile ka mu bu Arauna na-enye eze, ka ONYENWE ANYI Chineke gi nabatakwa gi."

²⁴ Ma eze zaghachiri Arauna, "Ee, aghaghj m ikwuzu gi ugwu ya, n'ihu na agaghj m achuru ONYENWE ANYI, bu Chineke m aja nsure oku nke na-agaghj efu m ihe obula."

Ya mere, Devid zuru ebe izocha oka ahū na ehi ahū niile, kwuo Arauna iri shekel olaocha ise, n'ihu ha. ²⁵ Devid wuru ebe ichuru ONYENWE ANYI aja n'ebe ahū. Chuoḱwa

* **24:7** 24:7 Ndi Hiv, na ndi bi n'ala ahū tupu ndi Izrel e merie ha n'agha, chupu ha ma biechie ya.

† **24:22** 24:22 Lit. yoku

aja nsure oku na aja udo. Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI zara ekpere o kpere n'ihu ala ahụ. Nrija nrija ahụ na-efe efe nke dakwasiri Izrel kwusikwara.

1 Ndi Eze

Adonaija echie onwe ya eze

¹ Mgbe eze Devid ghoro agadi, n'agbanyeghi na-eji otutu uwe kpuchie ya, ahụ ya ekpoghi oku. ² Ya mere, ndi na-ejere ya ozi sirị ya, "Ka anyi chotara eze otu nwaagboghọ na-amaghi nwoke, onye ga-akwu n'ihu eze ma burukwa onye ga-elekota ya. O nwere ike idina n'akuku onyenwe anyi bu eze ime ka ahụ kpoo ya oku."

³ Ha gaghariji n'ala Izrel niile choo nwaagboghọ mara mma, chota otu nwaagboghọ onye Shunem, aha ya bu Abishag, kpotaara ya eze. ⁴ Nwaagboghọ a mara mma nke ukwu; o lekotakwara eze, jekwara ya ozi ma ya na eze enweghi mmeke obula.

⁵ N'oge a, Adonaija* onye nne ya bu Hagit, weputara onwe ya, kwuo si, "Aga m ahụ eze." N'ihie nke a, o kwadooro onwe ya ugbọ agha na otutu inyinya, kpotakwa iri ndi ikom ise, ndi ga-agba oso n'ihu ya. ⁶ Na ndu Adonaija niile, o nweghi oge nna ya baara ya mba site n'ihu ya, "Gini mere i ji akpa agwa di otu a?" O bu nwokorobia mara mma nke ukwu; o bu ya na-esotekwa nwanne ya Absalom.

⁷ Adonaija na Joab, nwa Zeruaya† tinyere Abjata‡ onye nchujaja, kparitara uka. Ha kwanyere inyere ya aka ka o ghoo eze. ⁸ Ma Zadok onye nchujaja, Benaya nwa Jehoiada, Netan onye amuma, Shimei, Rei na ndi agha niile na-eche Devid nche esonyeghi Adonaija.

⁹ Adonaija chiri aturu, ehi na umu ehi gbara abuba, gaa n'akuku En-Rogel choo aja na Nkume Zoholet. O kporo umunne ya niile bu umu ndi ikom eze na ndisi Juda niile, ndi na-ejere eze ozi oku, ¹⁰ ma o kpoghi Netan onye amuma, maobu Benaya, maobu ndi agha niile na-eche Devid nche. O kpokwaghi Solomn nwanne ya.

¹¹ Mgbe ahụ, Netan onye amuma juru Batsheba nne Solomn ajuru si, "I nughị na Adonaija nwa Hagit aghoala eze ugbu a, ma onyenwe anyi bu Devid amaghi ihe obula banyere ya? ¹² Ma ugbu a, ka m duo gi odu otu i ga-esi zoputa ndu gi na ndu nwa gi Solomn. ¹³ Bakwuru eze Devid si ya, 'Onyenwe m bu eze, o bu na i kweghi m bu ohu gi nkwa si: 'N'ezie, Solomn nwa gi ga-abu eze n'onodu m, o ga-anodu n'ocheeze m?' Ma gini mere Adonaija ji buru eze?' ¹⁴ Mgbe i ka no na-akpanyere eze uka, mu onwe m ga-abjawkute gi gbaa okwu niile i na-ekwu ume."

¹⁵ Batsheba bakwuuru eze n'ime ulo. Eze emeela nnoo agadi nke ukwu. Abishag onye Shunem nokwa na-elekota ya. ¹⁶ Batsheba gburu ikpere n'ala, kpo isiala nye eze.

Mgbe ahụ, eze juru ya si, "Gini ka i na-achoo?"

¹⁷ Batsheba zara si ya, "Onyenwe m, i jiri ONYENWE ANYI Chineke gi nuro m iyi, kwee m nkwa si na nwa m Solomn ga-abu eze, nodukwa n'ocheeze gi. ¹⁸ Ma ugbu a, Adonaija aghoala eze, ma gi onyenwe m bu eze amaghi ihe banyere nke a. ¹⁹ O jirila otutu igwe ehi na umu ehi gbara abuba, na aturu choo aja. O kpokwara umu ndi ikom eze niile na Abjata onye nchujaja, na Joab onyeisi agha. Ma o kpoghi Solomn bu ohu gi. ²⁰ Ma ugbu a, onyenwe m eze, ndi Izrel niile na-ele gi anya isi n'onu gi nuta onye ga-anochi anya gi, inokwasị n'ocheeze eze gi. ²¹ Ma o bughu otu a, ngwangwa onyenwe m bu eze ga-esoro ndi nna ya ha dina n'onwu, mu onwe m na nwa m Solomn ka a ga-emeso mmeso dika ndi mmebi iwu."

²² Mgbe Batsheba no na-akpanyere eze uka, Netan onye amuma batara. ²³ A gwara eze okwu si, "Netan onye amuma no n'ebe a." Ya mere, o gara n'ihu eze kpo isiala nye ya.

²⁴ Netan siru, "Onyenwe m, bu eze, o bu gi onwe gi siru Adonaija ga-abu eze mgbe i nwuru, na o ga-anokwasikwa n'ocheeze gi? ²⁵ Taa, o gaala jiri otutu igwe ehi, na umu ehi gbara abuba, na umu aturu choo aja. O kpokwala umu ndi ikom eze niile. O kpokwara ndisi agha, na Abjata onye nchujaja. Ha na ya na-eri ihe oriri, na-anukwa ihe onunu, na-eti mkpu na-asị, 'Eze Adonaija ga-adu ruo mgbe ebighi ebi.' ²⁶ Ma ha akpoghi mu bu ohu gi na Zadok, onye nchujaja, na Benaya nwa Jehoiada, na ohu gi bu Solomn. ²⁷ O bu site n'aka onyenwe m bu eze ka ihe nke a siru mee, ma i meghe ka ndi ohu ya mata onye ga-anodu n'ocheeze onyenwe m eze, mgbe o noghikwa ya?"

Devid emee Solomn eze

* 1:5 1:5 Adonaija, bu nwa nke ano a muru Devid. Okpara ya bu Amn, Kiliab na Absalom nwuru anwu, ma Kiliab nwuru n'oge o bu nwantakiri. 2Sa 3:4 † 1:7 1:7 Zeruaya, bu nwanne nwanyị Devid. ‡ 1:7 1:7 Abjata, bu nwa Ahimelek. 1Sa 22:20

²⁸ Mgbe ahụ, Devid kwuru okwu sị, “Kpọrọnyị m Batsheba.” Batsheba batara, guzo n’ihu eze.

²⁹ Mgbe ahụ, eze n̄urū iyi si ya, “Dịka ONYENWE ANYỊ na-adị ndụ, Onye ahụ naputara m site na nsogbu m niile, ³⁰ otu ahụ m siri n̄urū gị iyi n’aha ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel, sị, na Solomon nwa gị ga-abụ eze n’ọnọdụ m, ọ bụ ya ga-anọchi anya m, n̄odukwa n’ocheeze m. Otu ahụ ka m ga-eme n’ụbọchị taa.”

³¹ Mgbe ahụ, Batsheba kpọrọ isiala, gbukwaa ikpere n’ihu eze sị ya, “Ka onyenwe m eze Devid dirị ndụ ruo mgbe ebighị ebi.”

³² Mgbe ahụ, Devid nyere iwu sị, “Kpọrọ m Zadok onye nchụaja, na Netan onye amụma, na Benaya, nwa Jehoiada.” Mgbe ha niile b̄jara n’ihu eze, ³³ ọ siri ha, “Duru ndị ozi[§] onyenwe unu, tinyere unu onwe unu, mee ka Solomon nwa m n̄okwasị n’elu in̄yinya muul nke m̄u onwe m, kpọrọnyị ya gbada Gaihon. ³⁴ N’ebe ahụ, ka Zadok onye nchụaja, na Netan onye amụma, tee ya mmanụ ibụ eze Izrel. Fūkwaanụ opi, tiekwanụ mkpu sị, ‘Eze Solomon ga-adị ndụ ruo mgbe ebighị ebi.’ ³⁵ Mgbe ahụ, unu na ya gasokwa gbagota, ọ ga-abia n̄okwasị n’ocheeze m ichi n’ọnọdụ m. N’ihi na ọ bụ ya ka m h̄putara ichi eze n’Izrel na Juda.”

³⁶ Benaya nwa Jehoiada zara eze sị, “Amen, ka ONYENWE ANYỊ Chineke onyenwe m na eze, kwuputa ya ka ọ dị otu a. ³⁷ Dịka ONYENWE ANYỊ si n̄onyere onyenwe m bụ eze, biko, ka o si otu a n̄onyere Solomon ime ka ocheeze ya dị ukwu karịa ocheeze onyenwe m bụ eze Devid.”

³⁸ Ya mere, Zadok, onye nchụaja, na Netan onye amụma, na Benaya, nwa Jehoiada, na ndị Keret na ndị Pelet, * duuru Solomon mee ya ka ọ n̄okwasị n’elu in̄yinya muul nke eze Devid. Emesia, ha duuru ya gaa Gaihon. ³⁹ N’ebe ahụ, Zadok onye nchụaja weputara mpi mmanụ† ahụ dị n’ụlọ nzute‡ Chineke, were tee Solomon n’isi. Ha fūkwarā opi. Mgbe ahụ, ndị mmadụ niile tiri mkpu sị, “Ka eze Solomon dirị ndụ ruo mgbe ebighị ebi.” ⁴⁰ Ndị Izrel niile sooro ya rigoo, na-afu oja na-añurikwa oke onụ, ruo n’ala mara jijiji n’ihi oke ụzụ.

⁴¹ Adonaija na ndị obia ya niile n̄urū mkpu onụ ahụ mgbe ha onwe ha na-erisi nri. Mgbe Joab n̄urū opi ike ka ọ na-ada, ọ jurū sị, “Gini mere oke ụzụ dị otu a ji na-ada n’ime obodo.”

⁴² Ma mgbe ọ ka kpụ okwu ahụ n’onụ, lee Jonatan nwa Abiata onye nchụaja, ka ọ batara. Adonaija siri, “Bata! N’ihi na i bụ ezi mmadụ amaara m na ọ bụ ozioma ka i ji bja.”

⁴³ Jonatan zara ya sị, “Mba, ọ dighi otu ahụ! Onyenwe anyị eze Devid emeela Solomon eze. ⁴⁴ Eze e zigala ya na Zadok onye nchụaja, na Netan onye amụma, na Benaya nwa Jehoiada, ndị Keret na ndị Pelet sokwa duru ya gaa. Ha mere ka ọ n̄okwasị n’elu in̄yinya muul eze. ⁴⁵ Zadok onye nchụaja na Netan onye amụma eteela ya mmanụ na Gaihon ibụ eze. Ha esitekwala n’ebe ahụ n̄urū onụ na-alaghachikwa, ndị obodo niile n̄okwa ugbo a na-eme mkpọtụ, na-añurikwa onụ. Ọ bukwa ụzụ onụ ha ka unu n̄urū. ⁴⁶ Solomon na-an̄okwasị n’ocheeze ugbo a. ⁴⁷ Ozokwa, ndị na-ejere eze ozi abiala ikele onyenwe anyị eze Devid ekele, na-asị, ‘ka Chineke gị mee ka aha Solomon burū aha a ma ama karịa nke gị, ka ocheeze Solomon dikwa ukwu karịa nke gị.’ Eze n̄okwa n’elu ihe ndina ya kpọ isiala ofufe, ⁴⁸ sị, ‘Otuto dirị ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel onye mere ka m jiri anya m h̄u onye n̄ochiri anya n’ocheeze m taa.’”

⁴⁹ Mgbe ahụ, Adonaija, na ndị obia ya si n’ebe ha na-eri ihe malie. Onye obula sikwa n’ebe ahụ gbapụ ọsọ, n’ihi ụjọ. ⁵⁰ Ma Adonaija t̄urū egwu nke ukwu ihe Solomon ga-eme ya, n’ihi ya, ọ gara jide mpi dị n’ebe ichi aja aka. ⁵¹ Mgbe ahụ, a gwara Solomon sị, “Adonaija na-atụ egwu ihe Solomon ga-eme ya, n’ihi ya ọ na-ejide mpi ebe nchụaja aka. Ọ na-asị, ‘Ka eze Solomon n̄urū m iyi taa sị na ọ gaghi eji mma agha gbuo ohu ya.’”

⁵² Solomon zara sị, “Ọ burū na o gosi onwe ya dịka onye kwesiri ntukwasị obi, otu agiri isi dị ya n’isi agaghị ada n’ala, ma ọ burū na a h̄uta ihe ojoo na n’aka ya, ọ gan-awū.” ⁵³ Mgbe ahụ, eze Solomon, zigara ndị ozi mere ka o site n’ebe nchụaja r̄idata. Adonaija b̄jara kpọ isiala nye eze Solomon. Mgbe ahụ, Solomon siri ya, “Laa n’ụlọ gị.”

§ 1:33 1:33 Ndị ozi n’ụlọeze, a na-ekwu ihe banyere ha n’ebe a, bụ ndị agha eze. * 1:38 1:38 Ndị Keret na ndị Pelet, bụ ndị nche eze Devid, ndị sitere na mba Kriit na Filistia. 1Sa 30:14; 2Sa 2:18 † 1:39 1:39 Mmanụ a, bụ ụdị mmanụ otiti ahụ Chineke nyere Mosis iwu ka o mee n’Akwaḡwọ Ọpụ 30:22-33 ‡ 1:39 1:39 Ụlọ nzute, bụ ụlọ ikwu ahụ Devid wuru maka i d̄ba igbe ogbugba ndụ Chineke. Mgbe ahụ, ụlọ nzute ahụ ka dị na Gibiōn. 1Ez 3:4; 2Sa 6:17

2

Ndumọdụ Devid nyere Solomon

¹ Mgbe ụbọchị onwụ eze Devid na-abjari nso, o nyere nwa ya Solomon iwu si ya,
² "Oge onwụ m eruola," ka o siri, "Ya mere, di ike, meekwa dika nwoke. ³ Debe iwu niile ONYENWE ANYI bu Chineke gi nyere, bie ndu n'uzo ya niile. Debekwa ukpuru na ihe niile o nyere n'iwu, na ntuziaka ya niile dika e dere ya n'akwukwo iwu Mosis. Mee nke a ka ihe niile i ga-eme gaara gi nke oma, n'ihe niile i na-eme, n'ebe obula i na-eche ihu gi. ⁴ Ka ONYENWE ANYI mezuo nkwa o kwere banyere m, si 'O buru na umu gi na umu umu ha elezie anya n'otu ha si ebi ndu, o buru na ha ejegharja n'uzo ikwesi ntukwasị obi n'ihu m, jiri obi ha niile na mkpuruobi ha mee nke a, i gaghị achọ onye ga-anokwasị n'uche eze Izrel achọ.'

⁵ "Ugbu a, gi onwe gi maara ihe Joab nwa Zeruaya mere m, ya bu ihe o mere mmadu abuo bu ndisi agha Izrel, Abna nwa Nea, na Amasa nwa Jeta. O gburu ha, wufuo obara ha n'oge udo, dika a ga-asị na o bu ihe e mere n'agha. O jikwa obara ahụ meruo ihe okike o kere n'ukwu na akpukpukwu o yi n'ukwu. ⁶ I bu nwoke maara ihe, i makwaara ihe i ga-eme. Ekwela ka Joab, n'agbanyeghi isi awo ya, nwuo n'udo.

⁷ "Ma meere umu Bazilai onye Gilead ebere. Meekwa ka ha buru ndi na-eso gi rie ihe na tebul gi n'ihu na ha ji obi ha zute m mgbe m na-agba oso ndu n'ihu nwanne gi Absalom.

⁸ "Cheta Shimei, nwa Gera, onye Benjamin ahụ bi n'obodo Bahurim, onye kochara m nkocha jogburu onwe ya n'ubochi ahụ m jere Mahanaim. Mgbe o bjara izute m na Jordan, eji m aha ONYENWE ANYI nuro ya iyi si ya, 'Agaghị m eji mma agha gbuo gi.' ⁹ Ma achoghị m ka i hapu ya dika onye ike na-amaghi. I bu nwoke maara ihe. I makwaara ihe i ga-eme ya. Mee ka o jiri isi awo obara juru baa n'ili."

¹⁰ Emesija, Devid sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwụ. E liri ya na obodo Devid. ¹¹ Ma o chirị Izrel iri afọ anọ; o chirị afọ asaa na Hebron, chikwa iri afọ atọ na atọ na Jerusalem. ¹² Solomon nduru n'ocheeze nna ya Devid dika eze. Alaeze ya guzosiri ike nke ukwu. Ochichi ya gakwara nke oma.

Iguzosi ike nke ichi eze Solomon

¹³ Otu ubochi, Adonaija nwa Hagit, bjakwutere Batsheba, nne Solomon. Mgbe Batsheba huru ya, o juru ya ajuju si, "O bukwa obibia udo ka i bjara?"

Adonaija zara si ya, "E, abjara m n'udo." ¹⁴ O kwuru si, "O nwere ihe m nwere igwa gi."

Nne Solomon zara si ya, "Kwuo."

¹⁵ O zara si, "Dika i maara, o bu m nwe alaeze a. Ndi Izrel niile lekwaranya na m ga-abu eze ha. Ma otu o di, ihe niile adighikwa ka o di na mbu, alaeze a aghola nke nwanne m, n'ihu na o si n'aka ONYENWE ANYI rute ya aka. ¹⁶ Ugbu a, enwere m otu ihe m na-ario n'aka gi. Biko ajukwala imere m ya."

Batsheba siri ya, "Gini bu ariri gi? Kwuo ihe o bu."

¹⁷ O zaghachiri ya si, "Biko riro m Solomon eze, n'ihu na amaara m na o ga-eme ihe obula i riro ya, ka o kpoye m Abishag, nwanyị Shunem ahụ, ka o buru nwunye m."

¹⁸ Batsheba zara si ya, "O di mma, aga m agwara gi eze okwu."

¹⁹ Emesija, Batsheba bjakwutere eze Solomon igwa ya okwu banyere Adonaija. Mgbe o na-abata, eze sitero n'ocheeze ya bilie gaa izute ya, kpokwaa isiala nye ya ndu ala n'ocheeze ya. O mere ka e butere nne eze* ocheeze, o ndukwara ala n'aka nri ya.

²⁰ O siri, "Enwere m ariri nta m choro iri gi. Ajukwala i mere m ya."

Eze zaghachiri, "Riio ya nne m. Agaghị m aju i mere gi ya."

²¹ Ya mere o siri, "Biko, kwere ka enye nwanne gi nwoke Adonaija Abishag nwanyị Shunem, ka o buru nwunye ya."

²² Eze Solomon zara nne ya si, "Gini mere i ji riro m ka m nye Adonaija naani Abishag nwanyị Shunem ka o buru nwunye ya? I gaara arikwa m si m nye ya alaeze m. N'ihu na o bu ya toro m" I gaara arikwa n'ihu Abjata onye nchujaja ma Joab nwa Zeruaya.

²³ Mgbe ahụ, eze Solomon ji ONYENWE ANYI nro iyi si, "Ka Chineke mesoo m mmeso, otu obula mmeso ahụ si di njo, ma o buru na Adonaija ejighi ndu ya kwuo ugwo n'ihu ariri a. ²⁴ Ugbu a, dika ONYENWE ANYI na-adị ndu, bu onye ahụ mere ka m nógidesie ike n'ocheeze nna m Devid, onye mere ka ochichi eze m malite dika o kwere na nkwa, a ga-eme ka Adonaija nwuo taa." ²⁵ Eze Solomon zigara Benaya nwa Jehoiada ka o gaa gbuo Adonaija. Benaya gakwara tigbuo Adonaija.

* 2:19 2:19 N'uloeze mba ndi di n'owuwa anyanwu, nne eze bu onye a na-asopuru. A na-enyekwa ya oru ufodu ka o ruo, i ji kwanyere ya uguwu.

²⁶ Eze kpọkwara Abjata onye nchụaja sị ya, “Laghachi azụ n’ubi gi n’Anatot,[†] I kwesiri inwụ onwụ ma ọ bughị ugbu a ka a ga-egbu gi n’ihi na i buru igbe ọgbugba ndụ Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI n’oge nna m Devid dī ndū. I sokwa ya hụo ahụhụ n’oge ahụ niile o nwere nsogbu.” ²⁷ Ya mere, Solomon chupurū Abjata[‡] ka ọ ghara ibụ onye nchụaja ONYENWE ANYI ọzọ. Otu a ka o si mezuo[§] bụ okwu ahụ ONYENWE ANYI kwuru banyere ezinaulo Elayi na Shaילו.

²⁸ Ma mgbe Joab nūrū na Adonaija anwūola, ọ gbaara ọsọ gaa n’ulo nzute ONYENWE ANYI jigide mpi dī n’akukū ebe ichū aja aka. Ọ bụ ezie na Joab so Adonaija gbaa izu imegide Solomon, ma o soghị Absalom gbaa izu imegide Devid. ²⁹ Mgbe a gwara eze Solomon, na Joab a gbabala n’ulo ikwu ONYENWE ANYI, nọdū n’akukū ebe ichū aja. Solomon nyere Benaya, nwa Jehoiada iwu sị, “Gaa, tituo ya n’ala.”

³⁰ Benaya banyere n’ime ulo nzute ONYENWE ANYI, sị Joab, “Eze sị gi, ‘puta ezi!’” Ma ọ zara, “Mba, aga m anwū n’ebe a.”

N’ihi nke a, Benaya jekwuru eze gwa ya ihe Joab kwuru.

³¹ Mgbe ahụ, eze nyere Benaya iwu sị ya, “Gaa mee dika o kwuru. Gbuo ya, liekwa ya. Nke a ga-eme ka ikpe omuma ghara idiri mu na ezinaulo nna m Devid n’ihi ikpe omuma diri Joab maka ọbara ndi aka ha di ọcha o wusiri. ³² ONYENWE ANYI ga-emekwa ka ọbara o wusiri laa ya n’isi, n’ihi na o ji mma agha gbuo ndi ikom abuo, ma nna m Devid amaghị maka ya. Ha abuo, ya bu Abna nwa Nea, ochiagha ndi Izrel, na Amasa nwa Jeta, ochiagha ndi Juda, ndi di mma ma burukwa ndi ezi omume karia ya. ³³ Ka ikpe omuma di n’ihi igbu ochu ndi dikwasị Joab na umu umu ya n’isi ruo mgbe ebighi ebi. Ma n’ebe Devid na umu umu ya, na ulo ya, na ocheeze ya di, ka udo ONYENWE ANYI dikwasị ha ruo mgbe ebighi ebi.”

³⁴ Benaya nwa Jehoiada gara gbuo Joab. E liri ya n’ala nke ya* di n’ozara. ³⁵ Mgbe ahụ, eze hoputara Benaya, nwa Jehoiada ka ọ buru onyeisi ndi agha ya niile, ma mee Zadok onye nchujaja n’onodu Abjata.

³⁶ Emesija, eze ziri Shimei ozi sị ya, “wuoro onwe gi ulo na Jerusalem, biri n’ebe ahụ, esitekwala n’ebe ahụ puo jee ebe obula. ³⁷ N’ihi na ubochi i ga-apu gafee iyi di na Ndagwurugwu Kidron, mara nke oma na i ghaghị inwu. Ọbara gi ga-adikwa gi n’isi.”

³⁸ Shimei zara eze, “Okwu gi di mma. Ohu gi ga-eme dika onyenwe m bu eze kwuru.” Shimei biiri n’ime Jerusalem, nookwa otutu ubochi.

³⁹ Ma n’ogwugwu afọ ato, ndi ohu abuo Shimei nwere gbapuru oso gbakwuru Akish, nwa Maaka, eze Gat.[†] Ndi mmadu bjara gwa Shimei sị ya, “Lee, ndi ohu gi no na Gat.”

⁴⁰ Nke a mere ka o bilie, rikwasị n’elu inyinya ibu ya, gaa Gat, jekwuru Akish n’ihi icho ndi ohu ya. Shimei gara mee ka ndi ohu ya soro ya laghachite azu.

⁴¹ Mgbe a gwara Solomon na Shimei hapuru Jerusalem gaa Gat ma loghachikwa azu, ⁴² eze ziri ozi kpo Shimei sị ya, “O bu na m adoghi gi aka na nti, jiri aha ONYENWE ANYI nuo iyi sị, ‘Mara nke oma n’ubochi obula i ga-esi n’ebe a puo gaa n’ebe obula ozo, na i ga-anwu?’ N’oge ahụ, i zara m si m, ‘Okwu gi di mma. Aga m emekwa ya.’ ⁴³ O bu gini mere i ji mebie iyi i nuru nye ONYENWE ANYI, jukwa idebe ihe m nyere gi n’iwu?”

⁴⁴ Eze gwakwara Shimei okwu sị ya, “I maara ihe ojoo[‡] niile i mere megide nna m Devid. Ugbu a ONYENWE ANYI ga-akwughachi gi ugwo n’ihi omume ojoo gi. ⁴⁵ Ma eze Solomon ga-abu onye a goziri agozi. Ocheeze Devid ga-eguzosikwa ike n’ihu ONYENWE ANYI ruo mgbe ebighi ebi.”

⁴⁶ Mgbe ahụ, eze nyere Benaya, nwa Jehoiada iwu ka o gbuo Shimei. Ọ pukwara tituo ya, ọ nwuo.

Sitekwa n’oge ahụ, alaeze Solomon gzosiri ike n’aka ya.

3

Solomon arịo maka amamihe

¹ Solomon na Fero eze Ijipt jikotara onwe ha n’otu, ọ luru nwa nwanji Fero. Ọ kpobatarā ya n’obodo Devid ruo mgbe o wusiri uloaze ya na ulonso ONYENWE ANYI, na mgbidi ghara Jerusalem gburugburu. ² N’oge ahụ, ndi Izrel ka na-achu aja ha n’ebe di elu niile, n’ihi na ewubeghi ulonso ukwu nye aha ONYENWE ANYI. ³ Ma Solomon gosiri ihunanya n’ebe ONYENWE ANYI no, site na igbaso ntuziaka niile nke Devid nna ya nyere

[†] 2:26 2:26 Anatot, bu otu n’ime obodo nke ebo Benjamin nyere ndi nchujaja Jos 21:18; Jer 1:1 [‡] 2:27 2:27 O bu naanji Abjata gbapuru mgbe a na-egbu ndi ezinaulo Elayi. 1Sa 22:17-20 [§] 2:27 2:27 1Sa 2:27-36 * 2:34 2:34 N’oge ochie, n’ihi na-enweghi ebe ili ozu nke ozuzu oha, a na-eli onye obula n’ala nke aka ya. [†] 2:39 2:39 Obodo Gat di na Filistia. [‡] 2:44 2:44 2Sa 16:5-13

ya, ọ bụ naanị na ọ churụ ọtụtụ aja dị iche iche, na ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ n'ebe dij elu dij iche iche.

⁴ Eze gara Gibion n'ihị ichu aja, n'ihị na ebe ahụ bụ ebe kachasi mkpa, dij elu. Solomon churụ otu puku aja nsure ọkụ n'elu ebe ichu aja ahụ. ⁵ Na Gibion, ONYENWE ANYI mere ka Solomon hụ ya anya na nrọ nke abali, Chineke siri ya, "Riọọ ihe ọbula i choro ka m nye gi."

⁶ Solomon zara si, "I gosila ohu gi bụ nna m Devid obi ebere dij ukwu, n'ihị na ọ bụ onye kwesiri ntukwasị obi nye gi, onye ezi omume nakwa onye obi ya ziri ezi. I nngidela na-egosi ya obi ebere dij ukwu, nyekwa ya nwa nwoke ga-anokwasị n'ocheeze ya n'ubochi taa.

⁷ "Ugbu a, ONYENWE ANYI bụ Chineke m, i meela ohu gi eze n'onodu nna m, bụ Devid. Ma abụ m naanị nwantakiri* na-amaghị otu esi apụ ma na-abatakwa.† ⁸ Ohu gi nọ n'ebe a, n'etiti ndi gi i hoputara, ndi bara uba nke ukwu, ndi a na-adighi aguta onu n'ihị n'onuogugu ha babigara uba oke. ⁹ Ya mere, nye ohu gi uche nghota nke m ga-eji chia ndi gi, na ighota ihe di iche n'etiti ezi ihe na ajo ihe. N'ihị na onye puru ichikota ndi gi a di ukwu?"

¹⁰ O masiri Onyenwe anyi na Solomon rioro nke a. ¹¹ Ya mere, Chineke zara si ya, "N'ihị na i rioro amamihe na nghota i ga-eji chia ndi m, ma i rioro m ka m nye gi ndu ogologo, maobu akunuba, maobu onwu nye ndi iro gi. ¹² Aga m eme dika ihe i rioro si di. Aga m enye gi obi maara ihe na uche ighota ihe ziri ezi, nke ga-abu na o dighi onye obula dika gi, o dighikwa onye obula ga-adi ka gi. ¹³ Ozokwa, aga m enyekwa gi ihe ndi ahụ i na-arigghi m, akunuba, na nsopuru, ka o ga-abu n'ubochi niile nke ndu gi, i gaghị enwe onye obula ga-adi ka gi n'etiti ndi eze niile. ¹⁴ O burukwa na i jee ije n'uzo m niile, debe iwu m, meekwa ihe m gwara gi, dika nna gi Devid mere, aga m enye gi ogologo ndu." ¹⁵ Mgbe ahụ, Solomon si n'ura teta, ghotakwa na o bụ nrọ ka o na-arọ.

Ọ lortara na Jerusalem bata guzo n'ihu igbe ogbugba ndu Onyenwe anyi, chuo aja nsure ọkụ na aja udo. Emesịa, o meere ndi na-ejere ya ozi oke oriri.

Ikpe ziri ezi Solomon kpere

¹⁶ Mgbe ihe ndi a gasiri, umu nwanyi akwuna abuo bjakwutere eze, guzo n'ihu ya.‡ ¹⁷ Otu n'ime ha gwara ya si, "Onyenwe m, mu na nwanyi a bi n'otu ulo. Anyi abuo dikwa ime. Ma eburu m ya uzo muo nwa nke m. ¹⁸ Mgbe ubochi ato gasiri ka m musiri nwa, ya onwe ya mukwara nwa nke ya. Naani anyi abuo bi, o nweghi onye ozo binyere anyi.

¹⁹ "Ma n'otu abali, nwa ya nwuru mgbe o dinakwasiri ya n'oge o na-arahu ura. ²⁰ Mgbe o biliri n'etiti abali, choputara na nwa ya anwula, o kuuru ya nibe ya n'akuku m, kurukwanu nwa nke m di ndu nibe n'akuku ya onwe ya. ²¹ N'isi ututu, mgbe m tetara n'ura choo inye nwa m ara, achoputara m na o nwula. Ma mgbe m leziri ya anya nke oma ka chi boru, ahuru m na nwa mu na ya dina abughi nwa nke m muru."

²² Mgbe ahụ, nwanyi nke ozo kwuru si, "Mba, nwantakiri ahụ di ndu bụ nwa m, ma nke nwuru anwu bụ nwa gi." Nwanyi nke mbu zara si,

"Mba, o bughị eziokwu; nwa nke nwuru anwu bụ nke gi, ma nke di ndu bụ nke m." Otu a ka ha si na-arurita uka n'ihu eze.

²³ Eze kwuru si, "Onye nke a na-asi, 'Nwa m bụ nke di ndu, ma nke gi bụ nke nwuru anwu,' mgbe onye nke ozo na-asi, 'Mba! Nwa gi bụ nke nwuru anwu, ma nke m bụ nke di ndu.'"

²⁴ Mgbe ahụ, eze siri, "Wetara m mma agha." Ya mere, ha wetaara eze mma agha. ²⁵ Eze nyere iwu si, "Kpowa nwa ahụ di ndu uzo abuo, were otu okara nye otu onye, werekwa nke ozo nye onye nke ozo."

²⁶ Nwanyi ahụ nwa ya di ndu juputara n'omiko n'ebe nwa ya no, o gwara eze si, "Biko, onyenwe m, kunye ya nwantakiri ahụ di ndu. Egbukwala ya."

Ma onye nke ozo siri, "Kpowa ya abuo. Nwa a agaghị abụ nke gi, o gaghị abukwa nke m."

²⁷ Mgbe ahụ, eze kpebiri ikpe si, "Kuru nwantakiri a di ndu kunye ya nwanyi ahụ choro ka o di ndu. Egbula ya, n'ihị na nwanyi ahụ bụ nne ya."

²⁸ Mgbe ndi Izrel niile nuru otu eze si kpebie ikpe a, ha sitere n'itu egwu nye eze nsopuru, n'ihị na ha huru na o si n'aka Chineke nweta amamihe§ ikpe ikpe ziri ezi.

* 3:7 3:7 O bughị nwantakiri n'onuogugu afo kama o bụ n'amamihe, n'ihị n'oge a, o bụ naanị iri afo abuo ka Solomon gbara. 1Ih 22:5; Jer 1:6 † 3:7 3:7 Maobu, na-amaghị otu m ga-esi aru oru m ndi a. ‡ 3:16 3:16 Ka o dozieere ha okwu. § 3:28 3:28 1Ez 3:9,11-12; 2Ih 1:12; Dan 1:17; Kpl 2:2,3

4

Ndiisi ozi Solomōn

¹ Ya mere Solomōn ghorō eze ndi Izrel niile.

² Ndi a bu aha ndiisi ochiichi obodo eze Solomōn hoputara inyere ya aka.

Azaraya,* nwa Zadok bu onye nchujaja.

³ Elihoref na Ahija, umu ndi ikom Shisha, bu ndi ode akwukwo.

Jehoshafat, nwa Ahilud bu onye na-edeko akuko.

⁴ Benaya, nwa Jehoiada bu onyeisi agha ndi Izrel.

Zadok na Abjata, bu ndi nchujaja.

⁵ Azaraya nwa Netan bu onyeisi na-elekota ndi na-ejere eze ozi.

Zabud nwa Netan bu onye nchujaja na onye ndumodu nye eze.

⁶ Ahisha, bu onyeisi na-elekota n'uloeze.

Adoniram nwa Abda bu onyeisi na-elekota ndi oru mmanye.

⁷ Eze Solomōn hoputara ndi ikom iri na abuo ndi o mere ndiisi ga-elekota akuku iri na abuo nke o mere ka Izrel diri. Mmadu iri na abuo ndi a nwekwa oru iwetara eze ihe oriri. Nwoke obula n'ime ha nwe iwetara eze na ezinaulo ya ihe oriri otu onwa n'afu.

⁸ Nke a bu aha ndi ikom iri na abuo ahụ.

Ben-Hua, onye na-achi ala ugwu ugwu Ifrem.

⁹ Ben-Deka, onye na-achi Makaz, na Shaalbim na Bet-Shemesh, na Elon Bethanan.

¹⁰ Ben-Hesed, onye na-achi Arubot, na Soko, na Ala Hefa niile.

¹¹ Ben-Abinadab, onye na-achi ala elu elu Doa. Nwoke a luru Tafat, nwa nwanji Solomōn.

¹² Baana, nwa Ahilud, onye na-achi Teanak, na Megido n'akuku Bet-Shan niile, nke di n'akuku Zaretan na ndida Jezril, sitekwa na Bet-Shan ruo Ebel-Mehola gafee na ruokwa Jokmeam.

¹³ Ben-Geba, onye na-achi Ramot Gilead, na obodo niile nke ikwu Jaja, nwa Manase nwere n'ime Gilead, na akuku Agob niile nke di na Bashan, na iri obodo ukwu isii e ji mgbidi gbaa gburugburu, nke nwekwara mkporo bronze e ji kpuo uzo ya.

¹⁴ Ahinadab nwa Ido, onye na-achi Mahanaim.

¹⁵ Ahimaaz, onye na-achi Naftali (o lukwara nwa nwanji Solomōn a na-akpo Basemat).

¹⁶ Baana nwa Hushai, onye na-achi Asha na Alot.

¹⁷ Jehoshafat nwa Parua onye na-achi Isaka.

¹⁸ Shimei nwa Ela onye na-achi Benjamin.

¹⁹ Gebea nwa Uri, onye na-achi Gilead (ala Saihon eze ndi Amorait, na nke Og eze Bashan). Naani ya ka e doro dika govanu ala ahụ.

Ihe a na-ebubata Solomōn kwa ubochi

²⁰ N'oge a, ndi Juda na Izrel bara uba n'onuogugu dika aja di n'akuku osimiri. Ha dikwa ukwu n'onuogugu. Ha na-eri na-anu, na-emekwa onwe ha obi utu. ²¹ Ala niile Solomōn na-achi sitere n'oke osimiri Yufretis ruo ala ndi Filistia, rukwaa n'oke ala ndi Ijpt.† Ndi niile a lurburu n'agha n'obodo ndi a na-atuta utu ha na-enye Solomōn. Ha nogidekwara n'okpuru Solomōn ubochi niile nke ndu ya.

²² Ihe oriri a na-ewebata n'ulo Solomōn ubochi niile bu otu nari bushel utu oka na iri bushel asato, na iri akpa oka a kworo akwo isii, ²³ na ehi iri mara abuba, na iri ehi abuo a zuru n'ebe a na-azu anu, na nari aturu na ewu. A gunyeghi anu ele na mgbada na oke ele na okuko oma‡ a na-ewebata. ²⁴ N'ih na o chiri alaeze niile a ruo n'akuku odida anyanwu nke osimiri Yufretis, site na Tifsa ruo na Gaza.§ O nwekwara

* 4:2 4:2 Zadok muru Ahimaaz, Ahimaaz a myo Azaraya. Ya mere, Zadok ji buru nna nna Azaraya. Azaraya bu onyeisi nchujaja n'Izrel n'afu niile Solomōn chiri, n'ih na mgbe ahụ Ahimaaz anwuola. 2Sa 15:27,36; 1Ih 6:8-9

† 4:21 4:21 Oke alaeze niile Solomōn bu dika Chineke kweere ya Ebrahim na nkwa Jen 15:18-21; Dit 17; 11:24; Jos 1:4. ‡ 4:23 4:23 Ya bu, ugbala mmiri § 4:24 4:24 Tifsa ruo na Gaza, bu obodo di n'owuwa anyanwu nke ugwu. O bu oke alaeze Solomōn n'ugwu, burukwa obodo di mkpa nke di n'akuku osimiri Yufretis. Gaza na Filistia bu obodo ndi di nso n'osimiri Mediterenjan. Ha bu oke ala n'owuwa anyanwu nke ndida alaeze ahụ.

udo n'akụkụ niile. ²⁵ N'oge ndụ Solomōn niile, Juda na Izrel site na Dan ruo Bjasheba bi n'udo. Nwoke ọbụla nọ n'okpuru osisi vainj na n'okpuru osisi fiig nke ya.*

²⁶ Onuogugụ ụlọ a na-etinye ụgbọ agha ịnyinya na-adọkpụ nke Solomōn nwere dị puku anọ. Onuogugụ ịnyinya a na-agba agba o nwere dị puku iri na abụọ.[†]

²⁷ N'ọnwa ọbụla, ndị ahụ a họtutara ichi Izrel na-ewetara eze Solomōn na ndị ụlọ ya ihe oriri. Ha adighi ekwekwa ka otu ihe kọọ n'ụlọ ya. ²⁸ Ha na-ewetakwa ọka balị na ahijia ọka n'ebe o kwesiri, maka ịnyinya na-adọkpụ ụgbọ agha na ịnyinya ụkwụ ọsọ ndị ọzọ dika ihe ha ketara n'utu si di.

Amamihe Solomōn

²⁹ Chineke nyere Solomōn amamihe, na uche nghota, na mmụọ imuta otutu ihe nke bara ụba dika aja di n'akụkụ osimiri. ³⁰ Amamihe Solomōn di ukwu karja amamihe ndi si ọwụwa anyanwu.[‡] N'ezie, o di ukwu karjakwa amamihe ndi maara ihe n'Ijipt. ³¹ O maara ihe karja onye ọbụla, karja Etan onye Ezra, na Heman, na Kalkol, na Dada, umu ndi ikom Mahol. Ihe banyere idi ukwu ya gbasara na mba niile gbara ha gburugburu. ³² O turu puku ilu ato, deekwa abụ onuogugụ ha di otu puku na ise. ³³ O kwuru okwu banyere osisi, site na osisi sida nke Lebanon ruo n'ahijia hisop nke na-eto na mgbidi aja, na ihe banyere umu anumanu na anu ufe, na anu na-akpughari n'ala nakwa azu. ³⁴ Ndi eze niile di n'ụwa bu ndi biara inuru banyere amamihe ya zitere ndi si na mba niile di iche iche inuru okwu amamihe Solomōn.

5

Nkwado maka iwu Ulonso ukwu

¹ Mgbe Hiram eze Taja* nuru na eteela Solomōn mmanu ibu eze n'onodu nna ya Devid, o zipuru ndi ozi ya ijekwuru Solomōn, n'hi na ya na Devid bu enyi, dirikwa na mma. ² Mgbe ahụ, Solomōn zigara Hiram ozi, si ya:

³ "I maara na Devid nna m enweghi ike iwu ulonso ukwu nye Aha ONYENWE ANYI Chineke ya, n'hi agha niile o luru mgbe o di ndu.[†] O nokwa na-eche ka ONYENWE ANYI nye ya udo. ⁴ Ugbu a, ONYENWE ANYI Chineke m enyela m udo n'akuku obula. Enkwaghi m ndi iro, ma o bukwanu ihe ndakwasị ojo obula. ⁵ N'hi ya, ana m achọ iwu ulonso ukwu nye Aha ONYENWE ANYI Chineke m, dika ONYENWE ANYI gwara nna m Devid mgbe o siri ya, 'Nwa gi nwoke, onye m ga-eme ka o nodu n'ocheeze gi, ga-ewu ulonso ukwu nye Aha m.'

⁶ "Ya mere, nye iwu ka e gbutoro m osisi sida nke Lebanon. Ndi oru m ga-esoro ndi nke gi n'oru a. Aga m akwu gi ihe obula i kpebiri bu ugwo oru ha. I maara na anyi enweghi ndi oka igbutu osisi dika ndi Saidon."

⁷ Mgbe Hiram nuru ozi Solomōn ziri, obi toro ya utu nke ukwu. O kwuru si, "Otuto diri ONYENWE ANYI taa, n'hi na o nyela Devid nwa nwoke nwere amamihe ichi mba ukwu a."

⁸ Ya mere, Hiram zigaara Solomōn ozi si,

"Anula m ozi i ziteere m. Aga m emekwa ihe niile dika i kwuru banyere i budatara gi osisi sida na osisi junipa. ⁹ Ndi ohu m ga-esi n'ugwu Lebanon budaruo ha n'osimiri Mediterenja. A ga-ekekota ha onu, zitere gi ha n'ebe i chorọ ino buru ha. Mgbe ha sere n'elu mmiri rute ebe i chorọ, anyi ga-atosakwara gi ha, ka i buru ha. Ma gi onwe gi ga-eme ihe bu ochichọ m, site na-inye ndi ulo m ihe oriri."

¹⁰ N'uzo di otu a, Hiram nogidere na-ezitere Solomōn osisi sida na junipa niile o chorọ. ¹¹ Solomōn nyere Hiram na ezinaulo ya nari puku bushel, na iri puku bushel oka wiiti abuo, ka o buru ihe oriri nye ezinaulo ya, tinyekwara nari puku galonu, na iri puku galonu abuo nke mmanu oliv asuru asu. Solomōn nogidere na-enye Hiram ihe ndi a kwa afo. ¹² ONYENWE ANYI nyere Solomōn amamihe di ukwu dika o kwere ya na nkwa. Hiram na Solomōn nwere mmeko udo, ha abuo gbakwara ndu.

¹³ Eze Solomōn, sitere n'akuku Izrel niile kpobata ndi oru mmanye onuogugụ ha di iri puku ato. ¹⁴ N'otu onwa, o na-eziga puku mmadu iri n'ime ndi a ka ha gaa Lebanon iru oru. N'onwa ozo, o na-ezigakwa puku mmadu iri ka ha gaa gbanwee ndi buuru uzo gaa. N'uzo di otu a, otu uzo n'ime iri puku mmadu ato ndi a na-anọ na Lebanon otu onwa maka iru oru, ma ha na-alota zuo ike onwa abuo. Adoniram[‡] bu onyeisi ndi oru mmanye a. ¹⁵ Solomōn nwere ndi oru ozo onuogugụ ha di iri puku asaa na-ebu ibu,

* **4:25** 4:25 Nwoke ọbụla nọ n'okpuru osisi vainj na n'okpuru osisi fiig nke ya Nke a putara n'ezinaulo ọbụla, biri n'udo na nchekwa n'ulo ha. Jer 23:6. † **4:26** 4:26 Dii 17:16 ‡ **4:30** 4:30 Ebe a, na-ekwu banyere ebo ndi Arab bi na mpaghara ọwụwa anyanwu Palestia. Jen 25:6; Nkp 6:3,33; 7:12; 8:10 * **5:1** 5:1 2Sa 5:11; 2Ih 14:1 † **5:3** 5:3 1Ih 28:2-3; 22:7-8 ‡ **5:14** 5:14 1Ez 12:18

nweekwa ndi na-awa nkume n'ugwu onuogugwu ha di iri puku asato. ¹⁶ N'agunyeghi ndi a, o nweekwara ndisi, ndi na-elekota ndi oru ndi a, onuogugwu ha di puku ato na nari ato. ¹⁷ Dika iwu eze si di, ha na-esite n'ebe a na-awa nkume ebuputa nkume di mma buru ibu nke e ji ewu ntalala ulonso ukwu ahụ ¹⁸ Ndi ikom si Gebal, nyere ndi oru Solomon na ndi oru Hiram aka, igbutu osisi na iwa ha. Ha nyekwara aka ikwado nkume e ji ewu ulo ahụ.

6

Solomon ewuo Ulonso Ukwu

¹ Solomon bidoro iwu ulonso ukwu ONYENWE ANYI ahụ n'onwa Zif,* bu onwa nke abuo n'afọ nke anọ nke ibu eze ya. O bukwa n'afọ nke mere ya nari afọ anọ na iri afọ asato site n'oge ndi Izrel si n'ala Ijipt wta.

² Ulonso nke eze Solomon wuuru ONYENWE ANYI di iri mita abuo na asaa n'ogologo, mita itoolu n'obosara, ebe ila elu ya dikwa mita iri na anọ. ³ Mputa onu ulo nke di n'ihu ulo ezumezu nke ulonso ahụ di mita itoolu n'ogologo nke gbakwunyere ihe n'obosara ulonso ahụ, dirikwa mita anọ na okara n'obosara ya. ⁴ O meere ulonso ahụ oghereikuku kpara nkpa n'ime ma saa mbara n'ezi, n'ebe elu elu mgbidi ulo ahụ. ⁵ N'akuku mgbidi ulo ezumezu ahụ nakwa mgbidi nke ime ebe nsọ ahụ, o wuru okpukpu gburugburu ulo ahụ, nke nwere otutu ulo nta di iche iche gbaa gburugburu. ⁶ Obosara okpukpu ulo nke dikarisirj ala† bu mita abuo na okara, obosara okpukpu nke ulo etiti di mita ato, otu a kwa, obosara okpukpu ulo nke ato di mita ato na okara. Mgbe e wuru mgbidi gbara ulonso ukwu ahụ gburugburu, e wukwara ihe dika aka n'akuku mgbidi ahụ niile. O bu n'elu ihe ndi a dika aka ka e dokwasirj osisi e ji wuo onuulo nta ndi ahụ. N'uzo di otu a, ka e ji gbochie imanye ihe obuła n'aja ulonso ukwu ahụ.

⁷ Mgbe a na-ewu ulonso ukwu ahụ, o bu naani nkume awara nke oma n'ebe a no gwuputa ha ka eji wuo ya. O nweghi onye nuru uzu itipia nkume, maobu uzu iwa osisi, maobu udi mkpotu ahụ ngwa oru mkpirisi igwe na-eme, n'ebe a no wuo ulonso ukwu ahụ, mgbe a na-ewu ya.

⁸ Onu uzo e si abata n'onu ulo ndi di n'okpukpu ulo elu nke mbu di n'akuku aka nri nke ulonso ukwu ahụ. E nweekwara uzo nrigo e wuru e si abanye n'onu ulo ndi di n'okpukpu ndi di n'etiti. A na-esitekwa na nke a rigoro ruo na nke ato. ⁹ Mgbe o wusiri ulonso ukwu a, Solomon jiri ihe osisi na osisi di obosara e si n'osisi sida meputa, wuo ihe mgbachj elu ulo ahụ. ¹⁰ O wuru otutu onuulo nta n'akuku mgbidi gbara ulonso ukwu ahụ gburugburu. O bukwa osisi sida ka e ji jikota mgbidi ulo ahụ na onuulo nta ndi ahụ. Idi elu nke obuła n'ime ha bu mita abuo na okara.

¹¹ Okwu ONYENWE ANYI rutere Solomon nti, ¹² "Banyere ulonso ukwu a i na-ewu, o buru na i mee ihe m gwara gi, gbasoo ihe niile m nyere gi n'iwu, ma mezuo okwu m niile, aga m esite na gi mezuo nkwa ahụ m kwere nna gi Devid. ¹³ Aga m ebikwa n'etiti ndi Izrel, agaghj m ahapukwa ndi m, Izrel."

¹⁴ Emesja, Solomon wusiri ulonso ukwu ahụ. ¹⁵ O ji osisi sida di obosara machie ahụ ime ulonso ukwu ahụ site n'akuku ala ruo n'elu ya. E jikwa osisi junipa machie ala ulo ahụ niile. ¹⁶ O ji osisi sida kewaputa ihe ruru mita itoolu n'azu ulonso ukwu ahụ, site n'ala ulo ahụ ruo n'elu, n'ihu iweputa site n'ulonso ahụ, ime ime ebe nsọ, nke bu Ebe Kachasj Nso. ¹⁷ Ulo ezumezu nke di n'ihu onuulo a di iri mita na asato. ¹⁸ Ahụ ime ulonso ukwu ahụ bu osisi sida, nke a turu ihe otutu nke oiyi afufa ohja na okoko osisi wasara awasa n'elu ya. Ihe niile di n'ime ulo ahụ bu osisi sida, adighj ahụ nkume obuła anya.

¹⁹ O kwadokwara ebe nsọ ahụ, ebe di n'ime ime ulo ahụ, maka idebe igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI n'ebe ahụ. ²⁰ Ime ime ebe nsọ ahụ, di mita iri n'ogologo, obosara ya dikwa mita iri, idi elu ya dikwa mita iri.‡§ O ji olaedo a nuchara anucha machie ahụ ime ulo a niile, jiri osisi sida machie ebe nchujaja ya. ²¹ Solomon ji olaedo a nuchara anucha machie ahụ ime ulonso ukwu ahụ. O gbatirj udo olaedo gafere n'ihu ime ime ebe nsọ ahụ, nke e jikwa olaedo machie. ²² Ya mere, o ji olaedo machie ime ya niile. O jikwa olaedo machie ebe ichu aja nke dijirj ime ime ebe nsọ ahụ.

²³ O mere cherubim abuo, nke e ji osisi oliv tuo n'ime ime ebe nsọ ahụ, idi elu nke obuła bu mita ise. ²⁴ Cherub nke mbu nwere nku abuo, otu nku di mita abuo na uma ato n'ogologo, nku nke ozo dikwa mita abuo na uma ato n'ogologo. Ya bu, mita ise site na

* 6:1 6:1 Onwa Zif, bu onwa abuo n'afọ, n'onuogugwu afọ ndi Juu ma buru onwa ise n'afọ n'onuogugwu afọ ugbu.

† 6:6 6:6 Maobu, ulo nke mbu di n'ala ‡ 6:20 6:20 Opu 37:25-28; 1Ez 7:48-50 § 6:20 6:20 Ogologo ime ime n'ulonso ukwu a, bu otutu abuo, ma a tunyere ya na Ebe Kachasj Nso nke ulo nzute ahụ. Opu 26

uma isii, site n'ọnyu otu nku ruo n'ọnyu nku nke ọzọ. ²⁵ Cherub nke abụọ dịkwa iri mita na uma isii, n'ihu na cherubim abụọ ndị a bụ otu n'ọtụtụ nakwa n'ibu ibu. ²⁶ Idị elu nke cherub ọbụla ruru mita ise na uma isii. ²⁷ O tinyere cherubim ndị a nke gbasapurụ nku ha n'ime ime Ebe Nsọ Kachasị Nsọ nke ụlọnsọ ukwu. Onụ onụ nke nku cherub ọbụla na-emetụ otu akukụ ahụ ụlọ ahụ, ebe onụ onụ nke nku cherub ọbụla na-emetụ na nke ibe ya n'etiti onụlọ ahụ. ²⁸ O jiri ọlaedo machie cherubim ndị ahụ.

²⁹ N'ahụ aja ụlọnsọ ukwu ahụ gbaa gburugburu, ma n'ime onụlọ nke dị n'ime na ndị dij na mpụta, ka ọ pikwasiri oyiyi cherubim, osisi nkwa na okoko osisi wara awa. ³⁰ O jikwa ọlaedo machie ala ụlọ nke onụlọ niile dij n'ime ụlọ, na onụlọ ndị dij na mpụta ụlọnsọ ukwu ahụ.

³¹ O ji osisi oliv mee ibo onụ ụzọ mbata nke ime ime ebe nsọ ahụ, osisi ndị a bụ otu ụzọ n'ụzọ ise nke obosara ebe nsọ ahụ. ³² N'ahụ ibo abụọ ahụ nke si n'osisi oliv, ọ tinyere oyiyi cherubim abụọ, igu nkwa na okoko osisi wara awa. O ji ọlaedo etipjara etipja machie oyiyi cherubim na igu nkwa ndị ahụ. ³³ Otu a kwa, o ji osisi oliv mee mbudo ibo onụ ụzọ e si abata n'ụlọ ezumezu ahụ, nke bụ otu ụzọ na nkewa anọ nke obosara ụlọ ezumezu ahụ. ³⁴ O jikwa osisi junipa mee ibo abụọ a na-emechikọta n'otu. ³⁵ O piri oyiyi cherubim na oyiyi nkwa, na oyiyi okoko osisi wara awa, jiri ọlaedo techie ibo ndị ahụ na oyiyi a pikwasiri ha.

³⁶ O wuru ogige n'ime ụlọnsọ ukwu ahụ. O bụ ahiri nkume atọ e doziri edozi na otu ahiri osisi sida a kwachara nke ọma ka e ji wuo ogige a.

³⁷ O bụ n'ọnwaa Ziv, n'afọ nke anọ, nke ibụ eze Solomōn ka a tọrọ ntọala ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYI. ³⁸ O bụ n'ime afọ iri na otu, n'ọnwaa Bul,* ya bụ ọnwaa nke asatọ, ka e wusiri ụlọnsọ ukwu ahụ, n'ihu niile ya dịka ntuziaka e nyere si dij. O bụ afọ asaa ka o weere ya i ji rucha ụlọnsọ ukwu ahụ.

7

Solomōn ewuo ụlọeze ya

¹ Solomōn ji afọ iri na atọ wuo ụlọ nke ya, bja ruchakwaa ụlọ ya niile. ² O wuru ụlọeze ukwu aha ya bụ Oke Ohia Lebanon,* nke ogologo ya dij iri mita ise, obosara ya dij iri mita abụọ na ise. Otu a kwa, idị elu ya dij mita iri na ise. Osisi sida ukwu e ji ruo elu ya ka e mere ka ha nokwasị n'elu ogidi e doro n'ahiri n'ahiri. Ahiri ogidi ndị a dikwa anọ. ³ O bụkwa osisi sida ka e ji machie elu ụlọ ahụ. A kụwasiri osisi ndị a n'elu osisi sida ukwu ndị a a wara awa, ndị e mere ka ha nokwasị n'ogidi ndị ahụ. Onụogugu osisi ndị ahụ bụ iri anọ na ise. O bụkwa iri na ise ka e nwere n'ahiri ọbụla. ⁴ Oghereikuku ya dikwa n'ụzọ ahiri atọ, otu n'elu ibe ya. E mere ka oghereikuku ndị dij n'elu n'otu akukụ chee oghereikuku ndị n'akukụ nke ọzọ ihu. ⁵ Onụ ụzọ niile nwere mbudo onụ ụzọ anọ. Ha dij atọ atọ cheritara ibe ha ihu n'ebe mpụta ya.

⁶ O wuru onụ ụzọ mbata nke ogidi, nke ruru iri mita na anọ n'obosara, rukwaa iri mita anọ na ise n'idị ogologo. N'ihu ya, e nwere mpụta onụ ụlọ, n'ihu ya, e nwekwara ogidi na elu ebe kpuchiri ekpuchi.

⁷ E nwekwara onụ ụlọ ọzọ a na-akpọ, Ụlọ Ocheeze, maọbụ Ụlọ Ikpe ziri ezi ebe Solomōn na-anọ ekpe ikpe. E ji osisi sida machie ahụ ya niile, site n'ala ruo n'elu. ⁸ Ụlọ obibi Solomōn dikwa n'ogige dij n'azụ ụlọ ikpe a. E wukwara ya dịka e si wuo ụlọ ndị ọzọ. Solomōn wukwara nwunye ya ụlọ yiri nke ya. Nwanyị a bụ nwa Fero, eze ndị Ijpt, nke Solomōn na-alụ.

⁹ E ji nkume dij mma ma dikwa oke onuahia nke a wara awa na nke a kwadoro nke ọma n'ime na n'ezi dika otutu si dij, wuo ụlọ ndị a. Site na ezi ruo n'ogige ukwu ahụ ma sitekwa na ntọala ruo n'elu ya. ¹⁰ Nkume e ji tọrọ ntọala ụlọ ndị a bụ nkume buru ibu, ndị dij ezi mma. Ufodu n'ime nkume ndị a ruru mita anọ na okara n'ogologo, ndị dij mita atọ na uma isii. ¹¹ N'elu nkume ndị a ka e doro nkume ndị ọzọ, ndị dij ezi mma, a waziri awazi dika otutu si dij. Emesja, e dokwara osisi sida n'elu ha. ¹² Ogige ukwu ahụ bụ nke eji ahiri nkume atọ a wara awa dikwasiri n'elu ibe ya gbaa gburugburu, otu ahiri bụ nke sida a wara awa dika ọ dij n'ime ime ogige ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYI ahụ, ya na mpụta onụ ụlọ ya.

The ndị e ji choọ ụlọnsọ ukwu mma

¹³ Eze Solomōn zigara ozi na Taia, ka a kpọta Hiram. ¹⁴ Nne Hiram bụ nwanyị si n'ebo Naftalij nke di ya nwurụ anwụ, ma nna ya bụ onye Taia, onye maara nka dij n'ikpu

* 6:38 6:38 Ọnwaa Bul, bụ ọnwaa nke asatọ, n'onụogugu afọ ndị Juu, ma buru ọnwaa iri n'afọ n'onụogugu ugwu a.

* 7:2 7:2 Aha a, bụ n'ihu ogidi osisi sida eji wuo ụlọeze, nke e si Lebanon buta, bụ ndị edoro n'ahiri n'ahiri dika osisi dij n'ime ohia.

bronz. Huram juputara n'amamihe na nghota n'ihe omuma iru oru obula metutara bronz. O bjakwutere eze bu Solomon, ruokwa oru niile enyere ya iru.

Ogidi bronz abuo

¹⁵ O kpuru ogidi bronz abuo, nke otutu ya ruru mita asato na otu uma n'ogologo, na mita ise na uma anọ gburugburu ya. ¹⁶ O kpukwara ihe okpukpu bronz, nke isi ya yiri onu ite mmiri. A dokwasiri ha n'elu ogidi ola abuo ahụ. Otu n'ime ihe okpukpu bronz abuo ndi a di ihe ruru mita abuo na uma ato n'ogologo. ¹⁷ E nwekwara ihe e ji choo ha mma. O bu ola akpara akpa, nke yiri udo a turu atu ka e ji choo ha mma. Asaa di n'otu ihe okpukpu ola. ¹⁸ O kpuru ihe yiri mkpuru pomegranet, nke di n'ahiri abuo, nke o ji gbaa ihe icho mma ndi ahụ gburugburu, maka iji ha choo ihe okpukpu ola ndi ahụ di n'elu ogidi ndi ahụ mma. O mere otu ihe a maka ihe okpukpu ola obula. ¹⁹ Ihe okpukpu ola ndi di n'elu ogidi di na mgbe ulo ka o mere ka ha yie okoko osisi lili. Idi elu ha ruru otu mita na uma asato. ²⁰ N'elu ihe okpukpu ola di n'ogidi abuo ahụ, n'elu elu ha, ebe ahụ yiri onu ite mmiri nke di n'akuku ihe okpukpu ola ahụ, e nwere ihe yiri narị mkpuru pomegranet abuo e doro n'ahiri n'ahiri gburugburu ha. ²¹ O guzobere ogidi abuo ndi ahụ na mgbe onu uzọ ulonso ukwu ahụ. Ogidi nke di na ndida ka o kporo Jakin, ma nke di n'ugwu ka o kporo Boaz. ²² Ihe okpukpu ola di n'elu ogidi ndi a bu nke yiri okoko osisi lili. O bu n'uzo di otu a ka e si ruo oru niile metutara ogidi ndi ahụ.

Oke osimiri eji ola kpuo

²³ O mekwara Oke osimiri† nke ola awuru awu, nke di gburugburu n'udidi. Otutu ya bu mita abuo na uma ato n'ogologo, dikwa mita ise na uma ato, site n'otu onu ruo n'onu nke ozọ. O bu eriri e ji atu ihe ruru ihe dika mita iri na anọ ka e ji tuo ya gburugburu. ²⁴ N'okpuru onu ya, oiyi oba gbara ya gburugburu, iri di na mita anọ na okara obula. Oba ndi a di n'ahiri abuo, awukotara ha na Oke osimiri ahụ otu mgbe.

²⁵ E mekwara ka Oke osimiri ahụ guzo n'elu ehi iri na abuo. Ato na-eche ihu n'akuku owuwa anyanwu; ato na-eche ihu n'odida anyanwu; ato na-eche ihu n'akuku ndida, ato na-eche ihu n'akuku ugwu. Oke osimiri ahụ dikwasiri ha n'elu, ebe azu ha niile di n'ime n'etiti. ²⁶ Idi arọ ya ha ka otu otutu ntu-aka dimkpa. E mere onu ya ka o di ka onu iko mmiri, dikwa ka okoko lili na-awaputa awaputa. O na-erite puku galonu iri na abuo.

Ihe ndokwasị bronz

²⁷ O mekwara ihe ndokwasị bronz iri, nke e nwere ike ikpughari akpughari. Mita abuo ka ogologo nke otu ihe ndokwasị obula di, mita abuo ka obosara ya dikwa; idi elu ya di otu mita na okara. ²⁸ Ihe ndokwasị ahụ nwere ihe e ji jikota ya di n'etiti ya. Otu a ka e si mee ihe ndokwasị ahụ. ²⁹ N'elu ihe njikota ahụ ka a wuru oiyi di ihe ichi, dika odum, na oke ehi, na ndi mmuo ozi cherubim nwere nku. N'elu, na n'okpuru odum, na oke ehi ndi ahụ, a wukwara ahija na okoko osisi di ihe ichi. ³⁰ Otu ihe ndokwasị obula nwere ukwu bronz anọ di gburugburu, nweekwa okporo bronz ebe ukwu ndi a na-agbaghari. N'akuku anọ nke ihe ndokwasị ndi a, a runyere ebe a na-adokwasị efere. E ji oiyi okoko osisi na ahija choo ihe ndi a mma. ³¹ N'ime ihe ndokwasị ahụ, e nwere oghere nke nwere onu di gburugburu nke idi omimi ya bu sentimita iri anọ na ise. Oghere a di gburugburu, nwee ebe ndokwasị n'okpuru ya nke di sentimita iri isii na asato n'otutu. Oiyi ihe apiri api dikwa gburugburu onu ya. Ihe njikota ha niile nwere akuku anọ nke ha n'otu, ha adighi gburugburu. ³² A na-adokpughari ihe ndokwasị a n'ukwu anọ o nwere. A dunyekotakwara ukwu anọ ndi a n'ime okporo ola e mekotara ya na ihe ndokwasị ahụ. Idi elu nke ukwu obula bu iri sentimita isii na asato. ³³ E mekwara ukwu ndi a dika ukwu ugboala nke inyinya na-adokpu. O bukwa ola ka e ji kpuo akuku ihe ndokwasị ahụ niile, ma okporo igwe ukwu, ma okporo igwe nta, na ihe niile jikotara ha.

³⁴ Ukwu ola nta anọ dikwa n'okpuru ihe ndokwasị ahụ, n'akuku obula. A wukotakwara ha na ihe ndokwasị ahụ. ³⁵ E nwere ihe a magidere gburugburu n'elu ihe ndokwasị obula, nke omimi ya di iri sentimita abuo na uma ato. Ola a, na ukwu ya, ka a wukotara na ihe ndokwasị ahụ otu mgbe. ³⁶ Ebe obula ohere di, o gbunyere oiyi cherubim nwere nku, na oiyi odum, na oiyi osisi nkwi, n'ahụ ibo ola ahụ e mere ka o diri gburugburu elu ihe ndokwasị ola ahụ. ³⁷ Ihe ndokwasị ola iri ndi ahụ ha otu. Ha yikwara ibe ha, n'ihia na e mere ka ha nwee otu udi.

† 7:23 7:23 Ndi nchaja na-eji mmiri di n'ime ya na-asa ukwu na aka ha, tupu ha a baa n'ulo nzute n'ihia ichi aja nsure oku nke na-esi isi udo. Opu 30:17-21

³⁸ Huram jikwa bronz kpụọ efere ịsa ihe iri. Ogbu efere ọbụla dị mita abụọ na otu ụma, otu efere maka ihe ndọkwasi ọbụla. Mmiri na-eju otu n'ime ha bụ narị galogwu mmiri abụọ na iri anọ.³⁹ Ọ donyere ihe ndọkwasi ọla ise n'akukụ ndịda ụlonsọ ukwu ahụ, donyekwa ihe ndọkwasi ọla ise nke ọzọ n'akukụ ugwu. Ọ dọbara ihe ichenye mmiri ukwu ahụ n'akukụ ndịda, n'ihu ọwụwa anyanwụ nke ụlonsọ ahụ, n'ebe chere ihu na ndịda. ⁴⁰ Ọ kpukwara ite dị iche iche, shọvel niile, na efere ikwosa mmiri niile.

N'ikpeazu, ọ rụchara ọrụ niile dị n'ụlonsọ ONYENWE ANYI, nke eze Solomon tinyere ya n'aka iri.

⁴¹ Ogidi abụọ ahụ;

ihe ọkpukpụ abụọ dika efere dị n'elu ogidi abụọ ahụ;

ihe ọkpukpụ yiri ụdọ a tūrū atū nke e ji chọọ ihe ọkpukpụ abụọ ahụ dika efere mma.

⁴² Narị anọ nke mkpuru pomegranet a kpuru akpụ maka ahiri ihe abụọ ahụ a kpuru akpụ, ya bụ, ahiri pomegranet abụọ n'ihu otu ihe ọkpukpụ, iji chọọ ihe ọkpukpụ ahụ yiri efere dị n'isi elu ogidi ahụ mma.

⁴³ Ihe ndokwasị iri na efere ịsa mmiri iri nke dokwasiri n'elu ha;

⁴⁴ na Oke osimiri ahụ na oke ehi iri na abụọ ahụ dij ya n'okpuru;

⁴⁵ ite niile, shovel niile na efere ikwosa mmiri.

Ihe ndị a niile nke Huram meere eze Solomon n'ihu ụlonsọ ONYENWE ANYI, bụ bronz na-egbu maramara ka eji mee ha. ⁴⁶ Ọ bụ n'ala urọ, n'obosara ala Jordan, n'etiti Sukot na Zaretan ka eze mere ka a nọrọ kpụọ ihe ndị a. ⁴⁷ Ma Solomon atughị ihe ndị a niile a kpuru n'ihe otutu, n'ihu na ha dij otutu n'onuogugu, achoputaghikwa idi arọ nke bronz ahụ.

⁴⁸ Solomon mekwara ngwongwo niile dij n'ime ụlonsọ ONYENWE ANYI, ya bụ:

ebe ichu aja e ji ọlaedo kpụ,

tebul ọlaedo nke a dokwasiri achicha nke iche n'Ihu Onyenwe anyi.

⁴⁹ E jikwa ọlaedo a nuchara anucha kpụọ ihe idokwasị oriọna, ise n'akukụ aka nri, ise n'akukụ aka ekpe,[§] n'ihu ime ime ebe nsọ;

tinyere ihe icho mma oyiyi okoko osisi, na oriọna niile, na ihe iguta ihe niile;

⁵⁰ na efere ọlaedo a nuchara anucha dij iche iche, na ihe ikpakepụ oku niile, na efere ikwosa mmiri, na ngaji na ihe igu oku;

na ihe ikonye ibo n'ihu ibo ụlọ ndi dij n'ime ime, bụ Ebe Kachasi Nso, nakwa ibo ndi dij n'onu ụzọ ụlọ ezumezu nke ụlonsọ ukwu.

⁵¹ Mgbe a ruzuru ọrụ niile nke eze Solomon nwere iri maka ụlonsọ ukwu ONYENWE ANYI ahụ, o webatara ihe niile Devid bụ nna ya doro nsọ n'ime ya, ya bụ ọlaocha, ọlaedo na ngwongwo ndi ọzọ niile. O tinyere ha n'uloaku dij n'ulonsọ ONYENWE ANYI.

8

Mbubata igbe ogbugba ndu n'ime Ulonso Ukwu

¹ Mgbe ahụ, eze Solomon kpokotara ndi okenye Izrel, na ndiisi ebo niile, na ndiisi ezinaulo Izrel niile, ka ha biakwute eze na Jerusalem, maka i site na Zayon bu obodo Devid bugota igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI. ² Ndi Izrel niile gbakotara biakwute eze Solomon n'oge a na-eme mmemme n'onwa Etanim* nke bu onwa asaa n'afọ.

³ Mgbe ndi okenye Izrel niile bjarutere, ndi nchujaja buliri igbe ogbugba ndu ahụ. ⁴ Ha bugotara igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, ya na ulọ nzute, na ngwongwo niile dij nsọ dij n'ime ya. Ndi nchujaja na ndi Livayi buliri ha elu. ⁵ Eze Solomon na ogbakọ Izrel niile, bu ndi zukotara n'ebe o no, no n'ihu igbe ogbugba ndu ahụ, na-achụ aja otutu aturu na otutu ehi nke a na-apughị iguta onu maobu gbakota onuogugu ha n'ihu iba uba.

⁶ Ndi nchujaja bubatara igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ n'ime ime ụlonsọ ukwu ahụ, n'ime Ebe Kachasi Nso, dọba ya n'okpuru nku cherubim ahụ. ⁷ Cherubim ndi ahụ gbasara nku ha n'elu igbe ogbugba ndu ahụ, zochie igbe ogbugba ndu ahụ na okporo osisi ndi e ji ebu ya. ⁸ Okporo osisi ndi a dij oke ogologo, na e nwere ike i site n'Ebe Nso, dij n'ihu ime ime ebe nsọ ahụ hu isi ha anya, ma onye na-anoghi n'Ebe Nso ahụ

‡ 7:38 7:38 Maobu, ihe ruru narị lita asato na iri asato § 7:49 7:49 N'ulo nzute, o bu naani otu ihe idoba oriọna nwere iheokụ asaa ka e nwere. Ma Solomon kpuru nke nwere iheokụ iri were dochie nke ochie ahụ. Ọpụ 25:31-40; 26:35 * 8:2 8:2 Onwa Etanim, bu ihe dij ka onwa itoolu, ma o bukwanyu onwa iri ndi juu.

adighi ahụ ha. Ha ka dikwa n'ebe ahụ ruo taa. ⁹ O nweghi ihe di n'ime igbe ogbugba ndu ahụ, karjakwa mbadamba nkume abuo ahụ Mosis tinyere n'ime ya n'ugwu Horeb, n'ebe ONYENWE ANYI na umu Izrel gbara ndu, mgbe ha si n'ala Ijpt puta.

¹⁰ Mgbe ndi nchujaja si n'Ebe Nso ahụ puta, igwe ojii juputara ulonso ukwu ONYENWE ANYI ahụ. ¹¹ Ndi nchujaja enewkwaghị ike jee ozi ha, n'ih i igwe ojii ahụ, n'ih na ebube ONYENWE ANYI juputara n'ime ulonso ya.

¹² Mgbe ahụ, Solomon sirị, "ONYENWE ANYI ekwuola na o ga-ebi n'oke igwe ojii. ¹³ Ma n'ezie, ewuola m ulonso puru iche, maa mma nye gi, ebe i ga-ebi ruo mgbe ebighi ebi."

¹⁴ Dika ogbakọ Izrel niile na-eguzo n'ebe ahụ, eze chighariri onwe ya chee ha ihu, gozie ha. ¹⁵ Mgbe ahụ, o sirị,

"Otuto dirị ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel, onye ji aka ya mezuo nkwa nke o sitere n'onu ya kwee nna m Devid. N'ih na o kwuru si, ¹⁶ 'Site n'ubochi ahụ m si n'ala Ijpt kpoputa ndi m, ahoputaghi m obodo obula n'ebo obula nke Izrel, ka e wuru m ulonso ka Aha m dirị n'ebe ahụ. Ma a horola m Devid i bu onye ga-achi ndi m Izrel.'

¹⁷ "Nna m, Devid bu n'obi iwu ulonso ukwu nye Aha ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel. ¹⁸ Ma ONYENWE ANYI sirị nna m, Devid, 'I mere nke oma ibu n'obi iwu ulonso ukwu nye Aha m. ¹⁹ Ma otu o di, o bughị gi ga-ewu ulonso ukwu ahụ, kama o bu nwa gi nwoke, anu ahụ gi na obara gi; o bu ya ga-ewu ulonso ukwu nye Aha m.'

²⁰ "Ugbu a, ONYENWE ANYI emezuola nkwa ahụ o kwere. A nochielam m nna m Devid, ugbu a, ana m anodu n'ocheeze nke Izrel dika ONYENWE ANYI kwere na nkwa. Ewuokwala m ulonso ukwu nye Aha ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel.

²¹ Edoziokwala m onodu ebe igbe ogbugba ndu ahụ ga-adi, n'ime ya ka ogbugba ndu ONYENWE ANYI di, bu nke ya na nna nna anyi ha gbara, mgbe o mere ka ha si n'ala Ijpt puta."

Ekpere Solomon

²² Mgbe ahụ, Solomon guzoro n'ihu ebe ichu aja ONYENWE ANYI, na n'ihu ogbakọ umu Izrel niile, gbasapu aka ya abuo chilie ha elu, ²³ kwuo si,

"ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel, o dighi Chineke dika gi n'eluigwe nke di n'elu, maobu n'uwa, n'okpuru eluigwe. Gi onye na-edebe ogbugba ndu ihunanya gi na ndi ohu gi, bu ndi ji obi ha niile na-eso uzọ gi. ²⁴ I mezuokwala nkwa niile i kwere nna m Devid, bu ohu gi. I ji onu gi kwee nkwa a ma taa, i jirila aka gi mezuo ya.

²⁵ "Ugbu a, O! ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel, mezuokwala nkwa niile i kwere Devid nna m, mgbe i sirị, 'O buru na umu umu gi elezie anya bie ndu n'uzo kwesiri ntukwasị obi n'ihu m, n'ih niile ha na-eme, dika gi onwe gi mere, agaghị achọ onye ga-anọ n'ihu m n'ocheeze Izrel n'ime ha.' ²⁶ Ma ugbu a, Chineke nke Izrel, ka okwu gi, bu nkwa nke i kwere ohu gi, bu nna m Devid, bja na mmezu.

²⁷ "Ma o bu ezie na gi Chineke ga-ebi n'elu uwa? Lee, eluigwe obuladi ebe kachasi elu nke eluigwe, ezughị iba gi. Olee otu ulo a nke m wuru ga-esi bata gi? ²⁸ Ma ONYENWE ANYI Chineke m, naa nti n'ekpere ohu gi, na ariri o na-ariri maka ebere. Nuru akwa na ekpere nke ohu gi na-ekpe n'ihu gi taa. ²⁹ Biko, mee ka anya gi abuo ghere oghe n'ebe ulonso ukwu a di, abali na ehie, bu ebe a i kwuru banyere ya, si, 'Aha m ga-adi n'ebe ahụ,' ka i si otu a nuru ekpere nke ohu gi ga-ekpe banyere ebe a. ³⁰ Nuruakwa ariri ohu gi na nke ndi gi Izrel niile, mgbe obula ha chere ihu ha n'ebe a n'ekpere. Biko, site n'eluigwe bu ebe obibi gi nuru, mgbe i nuru biko, gbagharakwa.

³¹ "Mgbe onye obula mehiera mmadu ibe ya, a kpoo ya oku ka o bja nuo iyi, onye di otu a bja, guzo n'ebe a, n'ihu ebe ichu aja gi a, nuo iyi ahụ. ³² Mgbe ahụ, nuru olu ya n'eluigwe ma mee ihe ziri ezi. Kpekwa ikpe n'etiti ndi ohu gi, maa onye mejoro ikpe site n'itukwasị n'isi ha ihe o metara, meekwa ka onye aka ya di ocha nwere onwe ya, site n'imeso ha dika ezi omume ha si di.

³³ "Mgbe ndi iro meriri ndi gi Izrel, n'ih na ha mehiera megide gi, o buru na ha aloghachikwute gi, too aha gi, na-ekpe ekpere, na-ariri gi ariri o n'ulonso ukwu a, ³⁴ biko, site n'eluigwe nuru ekpere ha, gbaghara mmehie ndi gi Izrel. Meekwa ka ha loghachita n'ala ahụ nke i nyere nna nna ha.

³⁵ "Mgbe e gbochiri eluigwe, mee na mmiri adighi ezokwa, n'ih na ndi gi emehiela megide gi, o buru na ha echee ihu n'ebe a kpee ekpere, too aha gi, si na mmehie ha chegharia, n'ih na itaala ha ahuhu. ³⁶ Biko, site n'eluigwe nuru ma gbagharakwa mmehie ndi ohu gi, bu ndi gi Izrel. Kuziere ha ezi uzọ ha ga-esi bie ndu ma zidata mmiri ozuzo n'ala ahụ nke i nyere ndi gi ka o buru ihe nketa ha.

³⁷ "Mgbe unwu maobu ajo orja na-efe efe ga-adakwasị ala a, maobu orja na-eripia ihe ubi maobu omuma ebu, maobu igurube maobu ukpana, maobu mgbe onye iro nochibidoro ha n'obodo ha niile, ihe mbibi niile maobu orja obula, ³⁸ ekpere obula

maoḅu aririọ nke onye oḅula n'etiti ndị gi Izrel kpere ma riọọ, n'ihu iḡhota ihe otiti niile nke obi ha, ha gbasapụ aka ha, ma chee ihu ha n'ebe ulonso ukwu di, ³⁹ mgbe ahụ, site n'eluigwe bu ebe obibi gi nuru aririọ ha. Gbaghara ma meekwa; mesoo onye oḅula dika ihe niile ha na-eme si di, ebe o bu na i maara obi ha niile, n'ihu na naani gi maara obi mmadu oḅula, ⁴⁰ ka ha tuọ egwu gi oge niile nke ha na-ebi n'ala ahụ nke i nyere nna nna anyi ha.

⁴¹ "Ma banyere onye mba ozo, onye na-esonyeghi na ndi gi Izrel, kama o si n'ala ebe di anya bja n'ihu Aha gi, ⁴² n'ihu na ha ga-anu ihe banyere aha ukwu gi, n'aka gi di ike na ogwe aka gi e setipuru esetipu. Mgbe ha bjara kpee ekpere n'ulonso a, ⁴³ mgbe ahụ, site n'eluigwe ebe obibi gi nuru aririọ ha. Mekwaa ihe niile nke onye mba ozo ahụ na-arịọ n'ekpere, ka ndi niile nke uwa mara aha gi, tuokwa egwu gi, dika ndi nke gi bu Izrel na-eme, ka ha matakwa na-akpokwasiri Aha gi n'ulo a nke m wuru.

⁴⁴ "Mgbe ndi gi ga-aga ibu agha megide ndi iro ha, n'ebe oḅula i na-eziga ha, mgbe ha chere ihu ha n'uzo obodo a nke i hoputara na n'ulonso ukwu a m wuru nye Aha gi, kpee ekpere nye ONYENWE ANYI, ⁴⁵ mgbe ahụ, site n'eluigwe nuru ekpere na aririọ amara ha, mezu kwa ihe ha na-arịọ (dinyekwara ha).

⁴⁶ "Mgbe ha mehiera megide gi, n'ihu na o dighi mmadu oḅula na-adighi emehie, i wee iwe megide ha, rara ha nyefee n'aka ndi iro ha, ndi dokpuru ha n'agha gaa n'obodo ozo, maobu obodo di anya maobu nke di nso; ⁴⁷ o buru na ha anoro n'ala ahụ a dokpuru ha gaa, chegharia n'obi ha, noro n'ala ebe ahụ eji ha riọọ gi, si, 'Anyi emehiela, anyi emeela ihe n'adighi mma, anyi emekwala ajo omume'; ⁴⁸ o buru na ha ejiri obi ha na mmuọ ha niile chegharia, n'ala ebe ndi iro ha, bu ndi dororo ha n'agha, ma kpee ekpere nye gi chee ihu ha n'uzo ala a nke i nyere nna nna ha, n'obodo a nke i hoputara, ya na n'ulonso ukwu a m wuru nye Aha gi; ⁴⁹ mgbe ahụ, site n'eluigwe, ebe obibi gi, nuru ekpere ha na aririọ ha, nyekwara ha aka. ⁵⁰ Gbaghara ndi gi, bu ndi mehiera megide gi, gbaghara njehie niile ha mere megide gi, ma meekwa ka ndi dotara ha n'agha gosi ha obi ebere. ⁵¹ N'ihu na ha bu ndi gi na oke gi, ndi i mere ka ha si n'ala Ijpt puta, ala oke ita ahuhu nke nhuju anya.

⁵² "Ka anya gi ghere oge n'aririọ mu bu ohu gi, nakwa n'aririọ ndi gi Izrel, biko, na-egakwa ha nti mgbe oḅula ha bekuru gi akwa. ⁵³ N'ihu na gi onwe gi kewaputara ha site na mba niile nke uwa ka ha buru gi ihe nketa, dika i kwuputara site n'onu ohu gi bu Mosis, mgbe gi bu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI mere ka nna nna anyi ha si n'ala Ijpt puta."

⁵⁴ Mgbe Solomon kpechara ekpere ndi a ya na aririọ o rioro ONYENWE ANYI o si n'ihu ebe ichu aja ONYENWE ANYI, bu ebe o gburu ikpere n'ala, bilie, gbasapụ aka ya abuo chilie ha elu. ⁵⁵ O guzoro gozie ogbako Izrel niile, gwa ha okwu n'oke olu si ha,

⁵⁶ "Onye a goziri agozi ka ONYENWE ANYI bu, onye nyere ndi ya, Izrel izuike dika o kwere na nkwa. O dikwaghi okwu oḅula nke na-emezughị n'ime ezi nkwa ahụ niile o kwere site n'onu Mosis ohu ya. ⁵⁷ Ka ONYENWE ANYI Chineke anyi dinyere anyi, dika o si dinyere nna nna anyi ha. Ka o gharakwa ihapu anyi, maobu gbakuta anyi azu. ⁵⁸ Ya nyekwa anyi mmuọ ime ihe niile o choro, dika uche nso ya si di, na mmuọ ijezi ije n'uzo ya niile, na idebe ukpuru na iwu niile nke o nyere nna nna anyi ha. ⁵⁹ Ka okwu m ndi a niile, nke m ji riọ amara n'ihu ONYENWE ANYI dikwa ONYENWE ANYI Chineke anyi nso ehieha na abali. Ka o nyekwara ohu ya na ndi Izrel niile aka, dika mkpa ubochi oḅula si di. ⁶⁰ Ka ndi niile bi n'uwa mara na ONYENWE ANYI bu Chineke, marakwa na o nweghi chi ozo di karja ya. ⁶¹ Ya mere, werenu obi unu nyechasia ONYENWE ANYI bu Chineke anyi, kparam, na-ebinu ndu n'ukpuru ya, rubenu isi n'iwu ya, dika o di taa."

Ido Ulonso Ukwu ahụ Nso

⁶² Mgbe ahụ, eze ya na ndi Izrel niile churu aja di iche iche n'ihu ONYENWE ANYI. ⁶³ Solomon churu aja udo, bu nke o churu nye ONYENWE ANYI. Ehi di puku iri abuo na abuo, na ewu na aturu di nari puku na iri puku abuo. Ya mere, eze na ndi Izrel niile si otu a doo ulonso ONYENWE ANYI nso.

⁶⁴ N'otu ubochi ahụ kwa, eze doro etiti ogige di n'ihu ulonso ONYENWE ANYI ahụ nso. N'ebe ahụ ka o no choo aja nsure oku, aja onyinye mkpuru oka na aja abuba udo. O mere nke a n'ihu na ebe ichu aja bronz nke na-eguzo n'ihu Chineke di oke nta ibata aja nsure oku niile, aja mkpuru oka niile nakwa aja abuba aja abuba udo niile ahụ.

⁶⁵ Ya mere, Solomon ya na ndi Izrel niile mere mmemme a n'oge ahụ, o bu nzuko di ukwu. Ndi mmadu bjara sitere na Lebo Hamat ruo na mmiri iyi Ijpt. Ha mere mmemme a n'ihu ONYENWE ANYI Chineke anyi, ubochi asaa tinyere ubochi asaa ozokwa, ya bu agukota ha ubochi iri na ano. ⁶⁶ N'ubochi nke na-eso ya, o zilagara ndi ahụ niile.

Ha gōziri eze, laakwa n'ulo ha, n'inuri onu na obi utō n'ihī ihe oma niile nke ONYENWE ANYI meere ohu ya Devid, na ndi ya Izrel.

9

ONYENWE ANYI emee ka Solomon hu ya anya

¹ Mgbe Solomon rucharā ulonso ukwu ONYENWE ANYI, na uloze, ruzukwaa ihe niile bu nke o bu n'obi ime, ² ONYENWE ANYI mere ka o hu ya anya nke ugboro abuo dika o mere ka o hu ya anya na Gibion.* ³ ONYENWE ANYI siri ya,

"Anula m ekpere gi, na aririo gi, nke i rioro n'ihu m. Edoola m ulonso a nke i wuru nso, site n'itinye Aha m n'ebe ahū ruo mgbe ebighi ebi. Anya m na obi m abuo ga-adikwa n'ebe ahū ubochi niile.

⁴ "Ma gi onwe gi, o buru na i jiri obi zuruoke na omume ziri ezi, bie ndu n'ikwesị ntukwasị obi n'ihu m dika Devid nna gi mere, na-eme ihe niile m nyere n'iwu, debe ukpuru m na iwu m niile, ⁵ mgbe ahū, aga m eme ka ocheeze ochichi gi n'Izrel guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi, dika m kwere nna gi Devid nkwa, mgbe m siri, 'I ghaghị inwe onye nnochite anya n'oocheeze Izrel.'

⁶ "Ma o buru na unu, maobu umu umu unu alaghachi azu, site n'ebe m no, ju idebe iwu na ukpuru niile bu nke m nyere unu, puo gbasoro chi ndi ozo ife ha ofufe na ikpo isiala nye ha, ⁷ mgbe ahū, aga m esite n'ala ahū nke m nyere ha wezuga Izrel. Aga m ajukwa ulonso a m doro nso nye Aha m. Izrel ga-agho ihe eji atu ilu na ihe ikpa ochi n'etiti ndi niile. ⁸ O bu ezie na ulonso ukwu a kachasi elu ugbu a, ma onodu ya ga-egu ndi niile ga-esi n'akuku ya gafee anya. Ha ga-emi onu, si, 'Gini mere ONYENWE ANYI ji mee ala a na ulonso a, ihe di otu a?' ⁹ Ndi mmadu ga-aza, 'N'ihī na ha gbakutara ONYENWE ANYI Chineke ha azu, onye kpoputara ha site n'ala Ijpt azu, makuo chi ndi ozo, na-akpo isiala na-efekwa ha ofufe. O bu n'ihī nke a ka O ji mee ka ihe ojoo niile ndi a bjakwasị ha.'"

Oru ndi ozo Solomon ruru

¹⁰ N'ogwugwu iri afo abuo, mgbe Solomon ji wuo ulo abuo ndi a, ya bu ulonso ONYENWE ANYI na uloze. ¹¹ Eze Solomon nyere Hiram, eze Taja, iri obodo abuo di na Galili, n'ihī osisi sida, na osisi junipa, na olaedo niile Hiram butere ya dika o si choo ya. ¹² Ma mgbe Hiram si Taja gaa ihu obodo ndi a nke Solomon nyere ya, ha amasighi obi ya. ¹³ Ya mere, o juru si, "Nwanne m nwoke, udi obodo di ana bu ihe a i nyere m?" N'ihī ya, o kporo ha Kabul,† aha o na-aza ruo taa. ¹⁴ Hiram zigaara eze olaedo di puku kilogram ano na iri asato.

¹⁵ Nke a bu akuko banyere ndi oru mmanye niile eze bu Solomon chikotara maka iru ulonso ukwu ONYENWE ANYI, na uloze nke ya, na ebe e wusiri ike nke Milo, na mgbidi Jerusalem, Hazo, Megido nakwa Gaza. ¹⁶ Fero eze Ijpt buru agha na mbu merie Gaza, kpo o ya oku, gbukwaa otutu ndi Kenan bi n'obodo ahū, were ya nye nwa ya nwanyi, bu nwunye Solomon, ka o buru ihe o ji duo ya ulo. ¹⁷ Solomon wugariri obodo Gaza, wuokwa ndida Bet-Horon, ¹⁸ Baalat na Tadmō‡ nke di n'ozara n'ime ala ya. ¹⁹ O wukwara otutu obodo ebe nchikoba ihe, obodo ebe idebe ugbo agha na inyinya ya niile. O wuru ihe obula guru obi ya aguu iwu na Jerusalem, Lebanon na n'oke ala ahū niile o na-achī.

²⁰ Ndi niile foduru ndu n'etiti ndi Amorit, ndi Het, ndi Periz, ndi Hiv na Jebus (ndi ahū abughī ndi Izrel), ²¹ ndi umu umu ha niile foduru n'ala ahū, ndi ahū ndi Izrel na-enweghi ike egbuchapụ, ndi a ka Solomon mere ndi oru mmanye na ndi ohu, nke a bukwa onodu ha ruo taa. ²² Ma Solomon emeghi ka onye Izrel obula buru ohu. Kama ha bu ndi ikom agha, ndisi oru n'ochichi, ndisi ndi ochiagha, ndisi ugbo agha na ndi na-agba inyinya agha ya. ²³ Ndi a bukwa ndisi na-ahū ihe banyere oru niile nke Solomon ji n'aka. Ndi Izrel di narị ise na iri ise (550), ka e mere ndisi na-elekota ndi oru Solomon.

²⁴ Emesja, ada Fero sitere n'obodo Devid puta gbago n'uloeze nke Solomon wuuru ya. Solomon wukwara ebe mputa nke ulo ahū.

²⁵ Ugboro ato n'afō,§ ka Solomon na-achū aja nsure oku, na aja udo n'elu ebe ichu aja o wuru nye ONYENWE ANYI, tinyere aja nsure oku ihe na-esi isi utō o na-achū n'ihu ONYENWE ANYI. O si otu a wuchaa ulonso ukwu ONYENWE ANYI.

* 9:2 9:2 1Ez 3:5; 11:9; 2Ih 1:7 † 9:13 9:13 Ala na-adighi ihe o di mma iji ya mee. ‡ 9:18 9:18 Maobu, Tama n'asusu ndi Hibru § 9:25 9:25 O bu n'usoro uzo mmemme ato di mkpa nke ndi Izrel na-eme kwa afo. Ndi a bu mmemme achicha ekoghi eko, mmemme owuwe ihe ubi, na mmemme ibi ulo ikwu. Opu 23:14-17; Dit 16:16; 2Ih 8:13

²⁶ Eze Solomōn wukwara ọtụtụ ụgbọ mmiri n'Eziōn Geba,* bụ nke dị n'akụkụ Elat, n'ọnụ mmiri Oke osimiri Uhiē n'ala Edōm. ²⁷ Hiram zigaara ndị ikom ya na-anya ụgbọ, ndị maara ihe banyere ime njem osimiri nke ọma, ka ha soro ndị ikom Solomōn jee ozi n'ime ụgbọ ndị a. ²⁸ Ha nyaara ụgbọ gaa Ofiā,† site n'ebe ahụ bulatara eze Solomōn ọlaedo nke idị arọ ya ruru puku kilogram iri na anọ na narị abụọ na asatọ.

10

Eze nwanyị Sheba bjara ileta Solomōn

¹ Mgbe eze nwanyị Sheba nūrụ akụkọ Solomōn, na idị na mma nke dị n'etiti ya na ONYENWE ANYI, ọ bjara ka o were ọtụtụ ajuju siri ike nwalee Solomōn.* ² Ọ bjarutere Jerusalem, ya na ọtụtụ ndị ozi n'ebe ha bara ụba, ndị so ya, tinarye ọtụtụ inyinya kamel ndị bu ụda dị iche iche, ọtụtụ ọlaedo na nkume dị oke ọnụahịa dị iche iche. Ọ bjakwutere Solomōn, ya na ya kparitara ụka banyere ihe niile nke dị ya n'obi. ³ Solomōn zara ya ajuju ya niile; ọ dīkwaghị ihe siiri eze ike ikowara ya. ⁴ Mgbe eze nwanyị Sheba hūrụ amamihe niile nke Solomōn, hūkwā ụlọeze o wuru, ⁵ na ihe oriri a na-adokwasị n'elu tebul ya, usoro ọnọdụ nke ndiisi ọchichi ya, na ndị guzo na-ejere ya ozi n'uwe ha yi, onye na-ebu iko ihe ọnụnụ ya, na aja nsure ọkụ niile ọ na-achụ n'ụlonsọ ONYENWE ANYI, ọ dīkwaghị ihe ọzọ ọ maara ọ ga-eme, maọbụ kwuo.

⁶ Ọ siri eze, "Akụkọ niile m nọ n'ala m nū banyere ihe niile i rụputara na amamihe gi bụ eziokwu. ⁷ Ma ekwonyeghị m akụkọ ndị a tutu ruo mgbe m bjara jiri anya m abụọ hū ha. N'ezie, ihe m nūrụ erughị ọkara; n'amamihe nakwa n'iba ụba gi, i tūkwasiha ihe n'akụkọ m nūrū. ⁸ Lee, ụdị ọnụ ndị gi na-enwe. Lee, ụdị ọnụ nke ndị ozi na-enwe, bụ ndị na-eguzo n'ihu gi mgbe niile na-anụ okwu amamihe gi. ⁹ Ngọzi diri ONYENWE ANYI Chineke gi, onye nwere mmasi n'ebe i nọ, o debere gi n'ocheeze Izrel. N'ihu ihunanya nke ONYENWE ANYI na-adị ruo mgbe ebighị ebi n'ebe Izrel nọ, o mee gi eze, ka i debe ikpe ziri ezi na ezi omume."

¹⁰ O nyere Solomōn onyinye ọlaedo idị arọ ya dī puku kilogram anọ,† nyekwa ya ọtụtụ ụda na-esi isi uto dị iche iche, na ọtụtụ nkume dī oke ọnụahịa. O nwebeghị oge ọzọ ewebatara ọtụtụ ụda na-esi isi uto dīka ndị ahụ eze nwanyị Sheba nyere eze Solomōn.

¹¹ (Qzokwa, ọtụtụ ụgbọ mmiri nke eze Hiram bubatara ọlaedo site n'Ofiā bulatara Solomōn. Ha sitekwara n'ebe ahụ bute osisi almūg n'ebe ọ bara ụba, na ọtụtụ nkume dī oke ọnụahịa dī iche iche. ¹² Eze ji osisi almūg ndị a wuo ogidi ndabere dī n'ụlonsọ ukwu ONYENWE ANYI na nke ụlọeze. O jikwa ya meere ndị na-abụ abụ ụbọ akwara na une. Ọ dībeghị mgbe ọbula ahūrū maọbụ tūbata osisi almūg ha otu a site n'ubochi ahụ ruo taa.)

¹³ Eze Solomōn nyekwara eze nwanyị Sheba ihe niile ọ choro na ihe niile bụ nke ọ rioro, na-agunyeghị onyinye niile Solomōn nyere ya dīka eze ọ bụ. Emesia, ọ hapuru laghachi n'ala nke aka ya, ya na ndị na-ejere ya ozi.

Ebube ibụ eze Solomōn

¹⁴ Ọtụtụ idị arọ nke ọlaedo Solomōn na-enweta kwa afo bụ puku kilogram iri abụọ na atọ,‡ ¹⁵ na-agunyeghị uru nke na-esi n'aka ndị na-atụ mgbereahia na ndị na-azụ ahia na nke sitekwara n'aka ndị eze Arebia niile, nakwa n'aka ndiisi na-achị obodo niile nke ala ahụ.

¹⁶ Eze Solomōn kpuru narị ọta ọlaedo ukwu abụọ site n'ọlaedo etipjara etipjara. Ọ bụ ọlaedo nke idị arọ ya ruru kilogram isii na uma itoolu ka eji kpụọ ọta ọbula. ¹⁷ Ọ kpukwara narị ọta nta atọ, nke sitere na ọlaedo etipjara etipjara. Ọ bụ ọlaedo idị arọ ya ruru kilogram atọ na ọkara ka eji kpụọ ọta ọbula. Eze debere ha n'ụlọeze n'Oke Qhija Lebanon.

¹⁸ Eze mekwara ocheeze dī ukwu nke e ji ọdụ enyi na ọlaedo a nuchara anucha machie. ¹⁹ Ocheeze ahụ nwere ihe nrigo isii, o nwere elu dī gburugburu n'azụ ya. E nwere ebe ntukwasị aka n'akụkụ abụọ ya, nke nwere oyiyi ọdum abụọ guzo n'akụkụ nke ọbula n'ime ha. ²⁰ Ọdum iri na abụọ na-eguzo n'elu ihe nrigo isii ahụ, otu n'akụkụ isi abụọ nke ihe nrigo ọbula. Ọ dīkwaghị alaeze ọzọ dī nke e mere ihe dī otu a nye. ²¹ Ihe niile Solomōn nwere nke e ji anụ ihe bụ ọlaedo ka e ji mee ha. Ngwongwo niile

* **9:26** 9:26 Obodo Eziōn Geba dī n'akụkụ Elat n'ala Edōm, baara Solomōn uru n'ebe ọ dī ukwu n'ihu osimiri Uhiē na oke osimiri India dī ya nso. Ọnụ 33:35; Dit 2:8; 1Ez 22:48 † **9:28** 9:28 Ọtụtụ mmadụ na-ama atụ ebe a ga-enwe ike chota obodo Ofiā taa. Ụfọdụ na-asị, na ọ bụ n'ọnụ mmiri Arebia ka ọ dī, ndị ọzọ na-asị, ọ bụ na mpaghara akụkụ ọnụ mmiri Somalia. Ebe ndị ọzọ na-asị, na ọ dī n'ala India maọbụ n'ala Zimbabwe. * **10:1** 10:1 Maka ihwapa amamihe o nwere † **10:10** 10:10 Talenti dī narị na iri abụọ ‡ **10:14** 10:14 Narị talenti isii na talenti iri isii na isii

nke di n'ime ụlọeze n'Oke Ohia Lebanon bukwa ọlaedo a nuchara anucha ka e ji kpọọ ha. O dighi ihe e ji ọlaocha kpọọ, n'ihị na-agunyeghi ọlaocha dika ihe ọbula n'oge Solomon. ²² Eze nwere otutu ugbo^S mmiri e ji azu ahia n'oke osimiri, tinyere ugbo nke Hiram. Otu ugbo n'afọ atọ, ka ugbo mmiri ndi a na-aloṭa, buru ọlaedo, ọlaocha na odu enyi, enwe na adaka di iche iche bata.

²³ Eze Solomon bara uba n'aku, nwekwa amamihe karja ndi eze niile di n'ụwa. ²⁴ Uwa niile na-abia icho ihu Solomon ka ha nuta okwu amamihe nke Chineke tinyere n'obi ya. ²⁵ Onye obula biakwutere ya na-ebutere ya onyinye inata ihuoma, ya bu ngwa ọlaocha na ọlaedo, uwe di iche iche, ngwa agha, ụda di iche iche, inyinya na inyinya muul, nke a bu kwa afọ, kwa afọ.

²⁶ Solomon chikobara otutu ugbo agha na inyinya di iche iche. O nwere ugbo agha di otu puku na nari anọ na inyinya agha di puku iri na abuo n'onuogugu, ndi o debere ufodu n'ime ha n'obodo ugbo agha ya ma ndi ozo di na Jerusalem ebe ya onwe ya no. ²⁷ Eze mere ka ọlaocha baa uba dika nkume efu na Jerusalem. O mekwara ka osisi sida di otutu dika osisi sikamo nke di n'ala ala ugwu di iche iche. ²⁸ A na-esite n'Ijpt nakwa ala Kue atubatarara Solomon inyinya. Ndi ahia eze na-azuta ha site na Kue n'onu ahia a na-ere ha n'oge ahụ. ²⁹ Ha sitere n'Ijpt tubata otu ugbo agha n'onu ahia nari shekel ọlaocha isii, jirikwa otu nari shekel na iri shekel ise zuta otu inyinya. Ha zipukwara ha nye ndi eze niile nke ndi Het na ndi Aram.

11

Otutu ndi inyom Solomon

¹ Ma eze Solomon huru otutu ndi inyom mba ozo n'anya, tinyere nwa nwanyi Fero, ha bu ndi inyom ndi Moab, ndi Amon, ndi Edom, ndi Saidon na ndi Het. ² Ha bu ndi sitere na mba ndi ahụ ONYENWE ANYI gwara Izrel si, "Unu na ha agaghị aluritakwa di na nwunye, n'ihị na ha aghaghị ime ka obi unu gbasoo chi niile ha." Ma, n'agbanweghi nke a, Solomon rapara ha n'ahụ n'ihị ihunanya. ³ Onuogugu ndi inyom Solomon luru di nari asaa, bu ndi amuru n'obi ndi eze. O nwekwara ndi iko nwanyi, onuogugu ha di nari atọ. Ndi inyom ya duhiere obi ya. ⁴ Mgbe Solomon ghorọ agadi, ndi inyom ndi a duhiere obi ya mee ka o gbasoo chi ndi ozo, nke mere na o jikwaghị obi ya niile gbasoo ONYENWE ANYI Chineke ya, dika Devid bu nna ya mere. ⁵ O gbasoro Ashtoret, bu chi ndi Saidon na Molek,* bu chi ruru aru nke ndi Amon. ⁶ N'uzo di otu a, Solomon mere ihe ogo n'anya ONYENWE ANYI. O soghi ụzo ONYENWE ANYI dika nna ya Devid si mee n'ubochi niile nke ndu ya.

⁷ N'elu ugwu di n'owuwa anyanwu Jerusalem,† Solomon wuru ebe di elu nye Kemosh, chi ruru aru nke ndi Moab, wuokwara Molek chi ruru aru nke ndi Amon. ⁸ O mekwara otu ihe ahụ nye ndi nwunye ya niile si mba ozo, bu ndi na-achụ aja nsure oku ihe na-esi isi uto, na-achukwa aja nsure oku di iche iche nye chi niile ha.

⁹ ONYENWE ANYI were iwe di ukwu megide Solomon, n'ihị na obi ya esitela n'ebe ONYENWE ANYI Chineke Izrel no puo, bu onye mere ka o hu ya anya ugoro abuo. ¹⁰ O bu ezie na o nyere Solomon iwu ka o ghara igbaso chi ndi ozo, ma Solomon erubeghi isi n'iwu a ONYENWE ANYI nyere. ¹¹ Ya mere, ONYENWE ANYI gwara Solomon okwu si, "Ebe o bu na i mere ihe di otu a, ju idebe ogbugba ndu m na ukpuru m, nke m nyere gi idebe, aghaghị m isite n'aka gi dokapu alaeze a, were ya nye otu n'ime ndi na-ejere gi ozi. ¹² Ma n'ihị nna gi Devid agaghị m eme ihe ndi a mgbe i di ndu. Aga m anapu nwa gi nwoke alaeze Izrel. ¹³ Ma agaghị m anapucha ya alaeze Izrel niile, kama aga m eme ka o buru eze otu ebo Izrel, n'ihị Devid, na n'ihị Jerusalem, obodo m hoputara nye onwe m."

Ndi iro Solomon

¹⁴ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI mere ka onye iro bilie megide Solomon. Onye a bu Hadad onye Edom, onye sikwa n'ezinaulo ndi eze Edom. ¹⁵ N'oge gara aga, mgbe Devid nabuso ndi Edom agha, Joab, onyeisi ndi agha, onye gara ili ndi agha e gburu egbu, tigburu ndi ikom niile no n'Edom. ¹⁶ Joab na ndi agha Izrel niile nogidere n'ebe ahụ onwa isii, tutu ruo mgbe ha gbuchapuru ndi ikom niile no n'Edom. ¹⁷ Ma Hadad, onye bu nwantakiri n'oge ahụ, gbapuru oso gbaga Ijpt, ya na ufodu ndiisi ochichi Edom, ndi jeere nna ya ozi. ¹⁸ Ha sitere n'ala Midia gaa Paran. Site na Paran, ha duuru ufodu

^S 10:22 10:22 Hibru ga-asi, Otutu ugbo nke Tashish * 11:5 11:5 Maobu, Milkom † 11:7 11:7 Ugwu di n'owuwa anyanwu Jerusalem Ugwu a, bu Ugwu Oliv, nke aha ozo a na-akpo ya bu Ugwu ruru aru, 2Ez 23:13

ndị mmadụ, ndị sooro ha gaa Ijpt, jekwuru Fero eze Ijpt, onye nyere Hadad ụlọ obibi na ala, nyekwa ya ihe oriri.

¹⁹ Hadad hụgara amara n'ihu Fero, nke mere na ọ kpọnyere ya nwanne nwanị Tapenes bụ nwunye eze ka ọ bụrụ nwunye ya. ²⁰ Nwanne Tapenes mụtara ya nwa nwoke aha ya bụ Genubat, onye Tapenes zụlitere n'ụlọeze. Genubat biri n'etiti ụmụ Fero.

²¹ Mgbe Hadad nọ n'Ijpt, ọ nūrụ na Devid sooro ndị nna nna ya ha dina n'ọnwụ na Joab ọchịagha ndị agha anwụọkwala, ọ rịrọ Fero arịrọ ka o kwenye ka ọ laghachi n'Edom.

²² Fero juru ya ajuju si ya, "Gini mere i ji choọ ịla? O nwere ihe i chooro nke i na-adighi enweta n'ebe a?"

Hadad zara si ya, "O nweghi ihe koru m, kama kwere ka m laghachi."

²³ Nwoke ozo Chineke mere ka ọ bụrụ onye iro Solomon bụ Rezon nwa Eliada, onye gbapuru site n'aka nna ya ukwu bụ Hadadeza, eze Zoba. ²⁴ Devid lara ndi agha Zoba n'iyi, Rezon chikotara ndi ikom gbara ya gburugburu, ghoọ onyendu ha, ndi nupu isi a gara Damaskos biri n'ebe ahụ, na-achikwa n'ebe ahụ. ²⁵ Ogologo ubochi niile nke ndu Solomon, Rezon bu onye iro Izrel, tinyekwara nsogbu nke Hadad wetaara Izrel. Rezon bu eze ndi Aram, burukwa onye na-emegide Izrel.

Nnupu isi Jeroboam

²⁶ Jeroboam nwa Nebat, onye Ifrem nke Zereda, otu n'ime ndi ozi Solomon, biliri megide eze. Nne ya bu Zerua, nwanii di ya nwuru anwu.

²⁷ Nke a bu akuko banyere otu o siri bilie imegide eze: Solomon wughariri Milo, wuziekwa ntipu di na mgbidi obodo Devid bu nna ya. ²⁸ Ugwu a Jeroboam, n'onwe ya, bu dimkpa. Mgbe Solomon huru otu nwokorobia a si aruzi oru ya nke oma, o mere ya onye nlekota ndi oru niile si n'ezinaulo Josef.

²⁹ Ma otu ubochi, mgbe Jeroboam si Jerusalem na-apu, o zutere Ahija onye amuma, onye Shilo, n'uzo, ebe o yi uwe oheru. O bukwa naani ha abuo no n'ohia mgbe ahu.

³⁰ Mgbe ahu, Ahija yipuru uwe oheru nke o yi n'ahu dowasija ya uzo iri na abuo. ³¹ Mgbe ahu, o gwara Jeroboam si, "Chiri iberibe iri nye onwe gi, n'hi na otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel siri, 'Lee, aga m anapu Solomon alaeze a, ma aga m enyekwa gi ebo iri n'ime ha. ³² Ma aga m ahapuru ya otu ebo, n'hi ohu m Devid na n'hi Jerusalem obodo m hoputara site n'ebo niile nke Izrel. ³³ N'hi na ha ahapula m malite ikpo isiala nye Ashtoret, chi nwanii ndi Saidon; na nyekwa Kemosh, chi ndi Moab; na nye Molek, chi umu Amon. Ha agbasoghi uzo m, ha emekwaghi ihe ndi ahu m guru dika ezi ihe. Ha edebeghi iwu m na ukpuru m niile dika Devid nna Solomon mere.

³⁴ "Ma agaghi m anapu alaeze ya ugu a, n'hi ohu m Devid, onye m hoputara, na onye mere ihe toro m uto. Aga m ahapu Solomon ka o nogide dika eze ubochi ndu ya niile. ³⁵ Ma aga m anapu alaeze ya site n'aka nwa ya, nye gi ebo iri. ³⁶ Nwa ya ka m ga-enye otu ebo, n'hi na achoro m ka Devid ohu m nogide ibu eze Jerusalem, obodo m hoputara nye onwe m, ebe m mere ka Aha m diri. ³⁷ Ma otu o di, gi ka m ga-ewere. I ga-abukwa onye ga-achi ebe ahu niile obi gi choro; i ga-abu eze Izrel. ³⁸ O buru na i gee nti mee ihe niile m ga-enye gi n'iwu, jekwa ije n'irubere m isi, mee ihe ziri ezi n'anya m, site n'idebe ukpuru niile na iwu niile, dika ohu m Devid mere, aga m anonyere gi. Aga m ewuru gi ulo ga-adigide dika m siri wuoro Devid. Aga m enyekwa gi Izrel. ³⁹ Aga m eweda agburu Devid n'hi ihe a, ma ha agaghi abu ndi e wedara n'ala ruo ebighi ebi."

⁴⁰ Solomon gbaliri igbu Jeroboam, ma Jeroboam gbaara oso gbakwuru eze Shishak nke Ijpt. O nokwara n'Ijpt ruo mgbe Solomon nwuru.

Onwu Solomon

⁴¹ Ma banyere ihe ndi ozo mere n'oge ochichi Solomon, nke bu, ihe niile o mere na amamihe o gosiputara, o bu na-edeghi ha n'akwukwo akuko nke Solomon? ⁴² Solomon chiri Izrel niile iri afro ano na Jerusalem. ⁴³ O sooro nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'obodo Devid bu nna ya. Rehoboam nwa ya, ghokwara eze n'onodu nna ya.

12

Ochichi Rehoboam

¹ Rehoboam gara Shekem, n'hi na Izrel niile zukoro ebe ahu ime ya eze. ² Mgbe Jeroboam nwa Nebat nuru nke a (o ka no n'Ijpt ebe o gbagara oso ndu site n'aka eze Solomon), o sitere Ijpt lota. ³ Ya mere, ha ziri ozi kpo Jeroboam, ya na ogbako Izrel

† 11:40 11:40 Eze Shishak, bu Fero mbu chiri Ijpt na senchuri nke iri. Mgbe ochichi puru site n'aka ezinaulo a, ahoputara onye ozo ga-achi 1Ez 14:25-26; 2Ih 12:2-9

niile jekwuru Rehoboam si ya: ⁴ “Nna gi boro anyi ibu arọ, ma ugbu a mee ka ibu arọ na iyagba arọ a nke o bokwasiri anyi, di mfe, anyi ga-ejere gi ozi.”

⁵ Rehoboam zara ha si, “Laanụ, ụbọchị atọ gasịa unu bīaghachikwutenụ m.” N’ihi ya ndi ahụ lara.

⁶ Mgbe ahụ, eze Rehoboam gara inata ndumọdu n’aka ndi okenye, bụ ndi jeere nna ya Solomon ozi n’oge o di ndụ, si ha, “Olee ndumọdu unu ga-enye m maka mụ inye ndi a ọsịsa?”

⁷ Ha zara ya, “Ọ buru na i ga-abu odibo nye ndi a taa, jeere ha ozi, nyekwa ha ọsịsa di mma,* ha ga-anogide buru ndi ohu gi mgbe niile.”

⁸ Ma o nabataghi ndumọdu ndi okenye nyere ya, o gakwuru umu okorobia ndi ya na ha tokoro, bukwa ndi na-ejere ya ozi, ka ha nye ya ndumodu. ⁹ Rehoboam juru ha si, “Gini bu ndumodu unu? Gini bu ọsịsa anyi ga-enye ndi a na-asi, ‘Mee ka ibu arọ nna gi bokwasiri anyi di mfe?’”

¹⁰ Umu okorobia ahụ, bụ ndi ya na ha tokoro, zaghachiri si, “Gwa ndi ahụ siri gi, ‘Nna gi bokwasiri anyi ibu arọ, ma mee ka ibu anyi di mfe,’ i ga-gwa ha, si, ‘Mkpisijaka nta di n’aka m gbara okpotokpo karja ukwu nna m. ¹¹ Nna m boro unu ibu arọ; aga m atukwasị ihe n’ibu ahụ mee ka o di arọ karja. Nna m ji apipia dọọ unu aka na ntị, maobu akpi ka m ga-eji mekpaa unu ahụ.’”

¹² Mgbe ụbọchị atọ gasiri, Jeroboam na ndi Izrel† niile bīaghachiri inuru ọsịsa Rehoboam, dika eze kwuru, si, “Laghachitenụ n’ụbọchị nke atọ.” ¹³ Eze sara ndi a okwu n’olu di ike. O juru ndumodu nke ndi okenye nyere ya, ¹⁴ ma gbasoro ndumodu nke umu okorobia nyere. O siri, “Nna m mere ka ibu unu di arọ, aga m eme ka ibu unu di arọ karja. Nna m ji apipia dọọ unu aka na ntị, aga m eji akpi mekpaa unu ahụ.” ¹⁵ Ya mere, eze ahanghi ndi ahụ ntị, n’ihi mgbanwe nke onodu niile a sitere n’ebe ONYENWE ANYI nọ, ka e mezuo okwu ahụ ONYENWE ANYI gwara Jeroboam nwa Nebat site n’onu Ahija onye Shilo.

¹⁶ Mgbe Izrel niile huru na eze juru ige ha ntị, ha zaghachiri ya si, “Olee oke anyi nwere n’ime Devid?”

Olee ihe nketa anyi nwere n’ime nwa Jesi?

Ndi Izrel, laanụ n’ulo ikwu unu!

Gi Devid lekotakwa ulo nke gi.”

Ya mere, ndi Izrel lara n’ulo ha. ¹⁷ Ma banyere ndi Izrel bi n’obodo niile nke Juda, Rehoboam gara n’ihu buru eze ha.

¹⁸ Eze Rehoboam zipuru Adoniram, onyeisi na-elekota ndi oru mmanye, ma ndi Izrel niile ji nkume tugbuo ya. Ma eze Rehoboam jisiri ike gbaba n’ime ugbo agha ya, gbalaga laa Jerusalem. ¹⁹ Ya mere, Izrel nọ na nnupu isi megide ulo Devid ruo taa.

²⁰ Mgbe ndi Izrel nuru na Jeroboam alaghachitala, ha ziri ya ozi si ya puta n’ihu oha mmadu. N’ebe ahụ ka ha nọ mee ya eze Izrel. O dighi ebo obula kwenyere iso ulo Devid, kariakwa ebo Juda.

²¹ Mgbe Rehoboam bjarutere Jerusalem, o kpokotara ndi ulo Juda niile na ndi ebo Benjamin, ha di narị puku na iri asato n’onuogugu, umu okorobia ndi tozuru iga agha, ka ha gaa buso ulo Izrel agha ma weghachitekwa alaeze n’okpuru ochichi Rehoboam, nwa Solomon.

²² Ma okwu Chineke rutere Shemaya onye nke Chineke ntị, si, ²³ “Gwa Rehoboam, nwa Solomon eze Juda, na ndi Juda niile, na Benjamin na ndi ozo niile, si ha, ²⁴ Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, ‘Unu agakwala gaa buso umunna unu, bu ndi Izrel agha. Laghachinu, nwoke obula n’ulo ya, n’ihi na o bu m na-eme nke a.’” Ya mere, ha rubere isi n’okwu ONYENWE ANYI, onye obula n’ime ha laghachikwara n’ulo ya dika ONYENWE ANYI nyere n’iwu.

Oyiyi ehi olaedo di na Betel na Dan

²⁵ Mgbe ahụ, Jeroboam wusiri Shekem di n’ala ugwu Ifrem ike, biri n’ebe ahụ. N’ebe ahụ ka o si puo, gaa wuo obodo Peniel.‡

²⁶ Ma Jeroboam chere n’obi ya, si “Ugbu a, ka alaeze nwere ike laghachikwa n’aka ulo Devid. ²⁷ N’ihi na o buru na ndi mmadu gaa ichu aja n’ulonso ukwu ONYENWE ANYI nke di na Jerusalem, obi ha nwere ike laghachikwuru onyenwe ha, bu Rehoboam eze Juda. Ha ga-egbu m, laghachikwuru eze Rehoboam.”

²⁸ Mgbe o natachara ndumodu, eze kpuru umu ehi olaedo abuo. O siri ndi mmadu, “O bu oke oru nye unu igbago Jerusalem. Leenu chi unu, ndi Izrel, ndi sitere n’Ijiti

* 12:7 12:7 Ilu 15:1; 2Ih 10:7 † 12:12 12:12 Ndi Izrel a na-ekwu banyere ha n’ebe a, bu ndi Izrel nke alaeze ugwu igwu. ‡ 12:25 12:25 N’asusu Hibu Penuel bu otu ozo e si akpo Peniel

kpọpụta unu.”²⁹ Otu n’ime ha ka o guzobere na Betel, tinyekwa nke ọzọ na Dan.³⁰ Ihe a ghorọ mmehie dirị ha, n’ihi na ndị mmadụ na-abịa kpọọ isiala nye nke dị na Betel ma gaakwa ebe dị anya, dika Dan, n’ihi ife ehi ọlaedo nke dị n’ebe ahụ ofufe.

³¹ Jeroboam wuru ebe ichu aja n’ebe dị elu dị iche iche. Ọ họtara ndị nchụaja site n’etiti ndị Izrel niile,^S n’agbanyeghi na ha abughị ndị Livayi.³² O hiwere mmemme a na-eme n’ubochi nke iri na ise n’onwa nke asatọ, dika mmemme a na-eme na Juda. Ọ chukwara aja n’ebe ichu aja. O mere nke a na Betel, chụọrọ umu ehi ọlaedo ahụ ọ kpuru aja. O tinyere ndị nchụaja n’oru n’ebe niile dị elu nke o mere ka ha dirị na Betel.³³ N’ubochi nke iri na ise, n’onwa asatọ, bu onwa nke ya onwe ya cheputara, ọ churu aja dị iche iche n’elu ebe ichu aja o wuru na Betel. Ya mere, o hiwere mmemme a ka ọ dirị ndị Izrel niile; ya onwe ya kwa gara chọ aja onyinye dị iche iche n’elu ebe ichu aja.

13

Onye nke Chineke si Juda

¹ Otu onye nke Chineke si Juda bja Betel, site n’okwu nke ONYENWE ANYI oge Jeroboam guzo n’ebe ichu aja ka ọ chọ aja.² O tiri mkpu n’oke olu megide ebe ichu aja ahụ dika okwu ONYENWE ANYI si di, “Ebe ichu aja, ebe ichu aja! Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu: ‘A ga-amu otu nwa nwoke n’ulo Devid, aha ya ga-abu Josaya.’” O ga-eji ndị nchụaja niile nke ebe di elu, bu ndi na-achu aja n’elu gi, chuo aja n’elu gi. A ga-esurekwa okpukpu ndi mmadu oku n’elu gi.”³ N’ubochi ahụ, onye nke Chineke ahụ kwuru okwu banyere ihe iribama ga-emezu. O kwuru si, “Nke a bu ihe iribama ONYENWE ANYI ji emesi okwu ya ike: Ebe ichu aja a ga-agbawa uzo abuo. Ntu di n’elu ya ga-awusasasi n’ala.”

⁴ Mgbe eze Jeroboam nuru ihe onye nke Chineke ahụ kwuru megide ebe ichu aja Betel, o setipuru aka ya site n’ebe ichu aja ahụ si, “Jidenụ nwoke a!” Ma aka ahụ ọ setipuru tugide nwoke ahụ kpownuru na o nwekwaghị ike iweghachi ya azu ọzọ.⁵ Ọzokwa, ebe ichu aja ahụ gbawara abuo, ntu di n’elu ya wusikwara n’ala dika ihe iribama nke onye amuma Chineke nyere, site n’okwu ONYENWE ANYI.

⁶ Mgbe ahụ, eze sirị onye nke Chineke ahụ, “Biko, rioro ONYENWE ANYI Chineke gi, kpekwaro m ekpere ka e nyeghachi m aka m.” Ya mere, onye nke Chineke ahụ rioro ONYENWE ANYI site n’ekpere, emekwara ka aka eze dighachi dikwa ka ọ di na mbu.

⁷ Emesja, eze gwara onye nke Chineke ahụ okwu si, “Soro m gaa n’ulo m. Aga m enye gi ihe oriri, nyekwa gi onyinye.”

⁸ Ma onye nke Chineke ahụ zara eze si, “Ọ buru na i nye m okara ihe niile i nwere, agaghi m eso gi baa n’ime ulo gi. Agaghi m erikwa nri gi maobu nuo mmiri n’ebe a.”⁹ N’ihi na-enyere m iwu site n’okwu ONYENWE ANYI, si, ‘Erika nri, anukwala mmiri, esitekwala uzo i si gaa laghachi.’”¹⁰ Ya mere, o sitere n’uzo ọzọ lawa, nke na-abughị uzo o si bja Betel.

¹¹ Ma o nwere otu onye amuma bu agadi bi na Betel. Onye umu ya bjara kporo ihe niile onye nke Chineke ahụ mere n’ubochi ahụ na Betel, ha kokwaara nna ha ihe niile ọ gwara eze.¹² Nna ha juru ha, “Olee uzo ọ gara?” Umu ya ndi ikom ziri ya uzo nke onye nke Chineke ahụ si Juda gara.¹³ Mgbe ahụ, ọ sirị umu ya ndi ikom, “Jikekwaranu m inyinya ibu m.” Ha jikekwaara ya inyinya ibu, ọ nokwasiri n’elu ya.¹⁴ Ọ gbasoro onye nke Chineke n’azu, ọ huru ya ka ọ no ala n’okpuru osisi ook, Ọ sirị ya, “Ọ bu gi bu onye nke Chineke ahụ si Juda bja?”

Ọ zara, “E, ọ bu mu onwe m.”

¹⁵ Onye amuma ahụ sirị ya, “Soro m ka anyi gaa n’ulo m, ka i rie nri.”

¹⁶ Ma ọ sirị, “Apughị m iso gi laghachi azu, maobu rie nri, ma ọ bukwa nuo mmiri obula n’ebe a.”¹⁷ N’ihi na a gwara m site n’okwu ONYENWE ANYI si, ‘Erikwala nri maobu nuo mmiri n’ebe ahụ, maobu soro uzo i si gaa lotakwa.’”

¹⁸ Ma onye nke ọzọ sirị ya, “Mu onwe m bukwa onye amuma dika gi, mmuo ozi zikwara m ozi site n’okwu ONYENWE ANYI si, ‘Kporo ya ka o soro gi laghachi n’ulo gi, ka o rie nri, nuokwa mmiri.’” (Ma ọ gwara ya okwu ugha.)¹⁹ Ya mere, nwoke nke Chineke ahụ soro ya laghachi rie nri, nuokwa mmiri.

²⁰ Ma mgbe ha abuo nodu na-eri ihe na tebul, okwu ONYENWE ANYI rutere onye amuma agadi ahụ nti, bu onye mere ka ọ loghachi azu.²¹ Ọ kporo onye nke Chineke ahụ si Juda bja si ya, “Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu, ‘N’ihi na i nupula isi n’okwu onu ONYENWE ANYI, hapu idebe iwu ONYENWE ANYI Chineke gi nyere gi.”²² I laghachikwara n’ebe a, rie

^S 12:31 12:31 Mgbe ndi nchujaja gbaruru oso site na Jerusalem, n’ihi ize ndu site n’aka Jeroboam, ọ họtara ndi nchujaja site n’etiti ndi Izrel niile, n’agbanyeghi na ndi a abughị ndi Livayi. 2Ih 11:13-17 * 13:2 13:2 2Ez 23:15-16

nri, n'ụọkwa mmiri, bụ ebe ọ gwara gi sị gi, erila nri, an'ụkwala mmiri. Ya mere, agaghị eli ozu gi n'ala ili nna gi ha."

²³ Mgbe onye nke Chineke ahụ risiri nri, n'ụọkwa ihe ọnụnụ, ha kwadooro ya ịnyinyanya ibu nke onye amụma ahụ kpoghachiri ya azụ. ²⁴ Dịka ọ na-alaghachi, otu ọdum zutere ya n'uzo, dogbuo ya. Ma ọ hapuru ozu ya ka ọ togboro n'okporo, ma ịnyinyanya ibu ya ma ọdum ahụ dogburu nwoke ahụ guzokwa n'akuku ozu ya. ²⁵ Ndi mmadu na-agafe huru ozu ahụ ka ọ togboro n'uzo, hukwa ka ọdum ahụ guzo n'akuku ya. Ndi a gara ko akuko ihe ha huru n'uzo n'obodo ebe onye amụma agadi ahụ bi.

²⁶ Mgbe onye amụma ahụ mere ka ọ laghachi azu nuru ihe mere, ọ siri, "Ọ bụ onye nke Chineke ahụ nupuru isi n'okwu ONYENWE ANYI. ONYENWE ANYI enyefeela ya n'aka ọdum, nke dogburu ma gbukwaa ya, dika okwu ONYENWE ANYI doro ya aka na nti."

²⁷ Mgbe ahụ, ọ siri umu ya ndi ikom, "Jikewaranu m ịnyinyanya ibu." Ha mere otu a. ²⁸ Ọ puru gaa chota ozu nwoke ahụ ka ọ togboro n'uzo. Ịnyinyanya ibu ya na ọdum ahụ guzokwa n'akuku ozu ahụ. Ọdum erighi anu nwoke ahụ, ọ dogbukwaghị ịnyinyanya ibu ahụ. ²⁹ Onye amụma agadi ahụ buliri ozu onye nke Chineke ahụ dokwasi ya n'elu ịnyinyanya ibu ya, buru ya bughachi ya n'obodo, n'ihu iruru ya uju, nakwa ili ya. ³⁰ O liri ozu onye nke Chineke ahụ n'ili nke aka ya. Mgbe o liri ya, ọ kwara akwa si, "Ewoo nwanna m!"

³¹ Mgbe o lisiri ya, ọ gwara umu ya ndi ikom si, "Mgbe m nwuru, lienu m n'otu ili a e liri onye nke Chineke; doonu okpukpu m ka ọ diri n'akuku okpukpu ya. ³² N'ihu na ozi ahụ niile o ziri site n'okwu ONYENWE ANYI megide ebe ichu aja di na Betel, na megidekwa ebe ulo arusi niile di n'ebe di elu n'obodo Sameria aghaghị imezu."

³³ N'agbanyeghi ihe ndi a niile, Jeroboam esiteghị n'uzo ojoo ya tugharja. Kama ọ gara n'ihu hoputa ndi nchujaja maka ebe niile di elu site n'etiti ndi mmadu efu. Onye obula choro i bu onye nchujaja ka o doro nsọ maka ije ozi n'ebe niile di elu. ³⁴ Nke a bu mmehie ezinaulo Jeroboam. Ọ bụ ya mere alaeze Jeroboam ji daa, meekwa ka e kpochapu ya n'elu uwa.

14

Amuma Ahija megide Jeroboam

¹ N'oge a, Abija nwa Jeroboam no n'orja nke di ukwu. ² N'ihu ya, Jeroboam siri nwunye ya, "Gaa, jikwaa onwe gi n'uzo mmadu na-enweghi ike imata na i bu nwunye Jeroboam. I ga-ejekwa Shailo, Ahija onye amuma no n'ebe ahụ, bu nwoke ahụ gwara m okwu na m ga-abu eze ndi nke a. ³ Chirikwa ogbe achicha iri, na achicha nta ole na ole, na otu karama mmanu anu, jekwuru ya. Ọ ga-agwa gi ihe ga-eme banyere nwantakiri a." ⁴ Nwunye Jeroboam mere ihe o kwuru, o biliri jee n'ulo Ahija na Shailo.

Ahija bu agadi nwoke n'oge a. Ọ naghị ahukwa uzo n'ihu nka ọ kara. ⁵ Ma ONYENWE ANYI agwalari Ahija okwu si ya, "Nwunye Jeroboam na-abia ijuta ase n'aka gi banyere nwa ya nwoke ahụ na-adighi ike, osisa di otu a ka i ganye ya. Mgbe ọ ga-abia ihu gi ọ ga-eme onwe ya dika ọ bughị nwunye Jeroboam."

⁶ Mgbe Ahija nuru uda nzo ukwu ya ka ọ na-abata n'onu uzo, ọ kpoo ya oku si ya, "Bata, nwunye Jeroboam. Gini mere i ji jie ejiji dika onye ozo? Enwere m akuko ojoo m ga-akoro gi. ⁷ Ga gwa Jeroboam si ya, Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwuru, 'Esi m n'etiti ndi m welie gi elu, mee gi ka i buru onye ga-achi ndi m, bu Izrel. ⁸ Adowapuru m alaeze Izrel site n'ulo Devid nye gi ya, ma i geghi nti n'iwu m, maobu debe ha dika ohu m Devid debere ihe niile m nyere ya n'iwu. Onye echiche obi ya na ihe na-atọ obi ya utọ mgbe niile bu idebe iwu m, na ime ihe ziri ezi n'anya m. ⁹ Ma ihe ojoo i mere adila ukwu karja nke ndi niile bu gi uzo buru eze mere. I kpuolara onwe gi chi ndi ozo, chi ndi e ji ola kpuo, si otu a kpasuo m iwe, gbakuta m azu gi.

¹⁰ "N'ihu ihe ndi a, aga m eme ka ihe ojoo biakwasi ezinaulo Jeroboam. Aga m ekpochapuka umu ndi ikom gi niile, ma ndi ohu, ma ndi nwe onwe ha no n'ala Izrel. Aga m ekpochapuka ulo Jeroboam dika mmadu si ekpochapu si anu, ruo mgbe e kpochapuru ha niile. ¹¹ Nkita ga-eri ozu ndi nke Jeroboam ndi nwuru n'ime obodo, ma ndi nwuru n'ohja ka anu ufe nke eluigwe ga-eri ozu ha. ONYENWE ANYI ekwuola ya."

¹² "Ma gi onwe gi, Laa n'ulo gi. Mgbe i na-azobanye ukwu gi n'obodo, nwokorobia ahụ ga-anwu. ¹³ Ndi Izrel niile ga-akwa akwa n'ihu ya lie ya. Ọ bụ naani ya bu onye a ga-eli eli, n'ihu na n'ime ezinaulo Jeroboam, ọ bu naani n'ime nwokorobia a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel chotara ihe di mma.

¹⁴ “Ma ONYENWE ANYỊ ga-emekwa ka eze ọzọ bilie n’Izrel, onye ga-ekpochapụ ezinaụlọ Jeroboam niile. O bidola taa, e, ma ugbu a kwa! ¹⁵ ONYENWE ANYỊ ga-eti Izrel ihe, mee ka ọ maa jijiji dika osisi achara nke ikuku na-ebugharị n’ime mmiri. Ọ ga-ehopu Izrel site n’ezi ala o nyere nna nna ha, fesaa ha n’ofe osimiri Yufretis, n’ihi na ha akpasuola iwe ONYENWE ANYỊ site n’iguzobe ogidi ofufe Ashera. ¹⁶ Ọ ga-agbakụta Izrel azụ n’ihi mmehie Jeroboam mere, ma meekwa ka Izrel niile soro ya mehie.”

¹⁷ Mgbe ahụ, nwunye Jeroboam biliri laghachi Tịaza. Ma nwokorobia ahụ nwurụ mgbe ọ na-azọbata ukwụ ya n’ọnu ụzọ ụlọ ha. ¹⁸ Ha liri ya, ndị Izrel niile rukwara ụjụ n’ihi ya, dika okwu ONYENWE ANYỊ si dị, nke o kwuru site n’ọnu Ahija, onye amụma.

¹⁹ Ihe niile ọzọ Jeroboam mere, na ihe niile banyere ibu agha ya niile, na ọtụtụ ihe ọzọ dị iche iche banyere ọchịchị ya, ka e dere n’akwụkwọ akụkọ ihe ndị eze Izrel mere.

²⁰ Jeroboam chirị Izrel iri afọ abụọ na abụọ. O sooro ndị nna nna ya ha dina n’ọnwụ, nwa ya Nadab ghoro eze n’ọndụ ya.

Rehoboam, eze Juda

²¹ N’oge a, Rehoboam nwa Solomon, bụ eze Juda. Ọ gbara iri afọ anọ na otu mgbe ọ malitere ịbụ eze. Ọ chirị afọ iri na asaa na Jerusalem, bụ obodo ahụ ONYENWE ANYỊ hoooro site n’etiti ebo niile nke Izrel, bụ ebe ọ ga-akpokwasị Aha ya. Aha nne ya bụ Naama, onye Amon.

²² Mgbe ahụ, ndị Juda mehiokwara megide ONYENWE ANYỊ. Ha sitere n’ọtụtụ mmehie ha mere, nke karịrị mmehie nke ndị nna nna ha ochie mere, kpasuo ekworo ya. ²³ Ha wukwara nye onwe ha ebe ịchụ aja na ogidi arụsị n’elu ugwu niile, na ogidi chi Ashera, na n’okpuru osisi ọbụla akwụkwọ ndụ dị n’elu ya.[†] ²⁴ E nwere ndị ikom akwuna n’ala ahụ, ndị nọ n’ụlọ arụsị ha dị iche iche. Ndị mmadụ mere ụdị ihe arụ ahụ nke ndị mba niile ndị ahụ na-eme, bụ mba ndị ahụ ONYENWE ANYỊ sitere n’ihu ndị Izrel chupụ.

²⁵ N’afọ nke ise, nke ọchịchị eze Rehoboam, Shishak, eze Ijpt, busoro Jerusalem agha. ²⁶ O bukorọ akụ niile dị n’ime ụlọ ONYENWE ANYỊ, na akụ niile dika n’ulọeze. Ọ kwakoro ihe niile, werekwa ọta ọlaedo niile ndị ahụ Solomon kpurụ. ²⁷ Ma eze Rehoboam kpurụ ọta bronzi n’i ji dochie ndị ahụ, nyefee ha n’aka ndịisi ndị nche, bụ ndị na-eche n’ọnu ụzọ ulọeze nche ka a lekọta ha anya. ²⁸ Mgbe ọbụla eze na-aga n’ulonsọ ukwu ONYENWE ANYỊ, ndị nche na-ebu ọta ndị ahụ, emesịa, ha na-ebughachikwa ha n’ime ụlọ ndị nche.

²⁹ Ma banyere ihe ndị ọzọ niile mere n’oge ọchịchị Rehoboam, na ihe niile o mere, ọ bụ na e deghị ha n’akwụkwọ akụkọ ndị eze Juda? ³⁰ Agha digidere n’etiti Rehoboam na Jeroboam ụbọchị niile nke ndụ ha. ³¹ Rehoboam sooro ndị nna nna ya ha dina n’ọnwụ, e lie ya n’ebe e liri ha n’obodo Devid. Aha nne ya bụ Naama, onye Amon. Abija nwa ya ghoro eze n’ọndụ ya.

15

Ọchịchị eze Abija

¹ Abija malitere ịbụ eze Juda, n’afọ iri na asatọ nke ọchịchị eze Jeroboam nwa Nebat. ² Ọ chirị afọ atọ na Jerusalem. Aha nne ya bụ Maaka, nwa nwanyị Abishalom.

³ O mere mmehie niile nna ya mere n’ihu ya; o jighị obi zuruoke gbasoo ONYENWE ANYỊ Chineke ya, dika obi nna nna ya Devid dij. ⁴ Ma n’ihi Devid, ONYENWE ANYỊ Chineke ya nyere ya oriona na Jerusalem, site na-ime ka nwa ya nwoke nọchie ọndụ ya naakwa ime ka Jerusalem guzosie ike. ⁵ N’ihi na Devid mere ihe ziri ezi n’anya ONYENWE ANYỊ, ọ dighikwa iwu ONYENWE ANYỊ ọbụla nke ọ na-edebeghị n’ụbọchị ndụ ya niile, ma ọ bughị naanị ihe banyere okwu Ụraya, onye Het.

⁶ Agha dij n’etiti Abija na Jeroboam n’ụbọchị niile nke ndụ Abija. ⁷ Ma banyere ihe ndị ọzọ niile mere n’oge ọchịchị Abija, o bụ na e deghị ha n’akwụkwọ akụkọ ndị eze Juda? Agha digidere n’etiti Abija na Jeroboam. ⁸ Abija sooro nna nna ya ha dina n’ọnwụ, e lie ya n’obodo Devid. Asa, nwa ya nwoke ghoro eze n’ọndụ ya.

Asa, eze Juda

⁹ N’afọ nke iri abụọ nke ọchịchị Jeroboam eze Izrel, ka Asa ghoro eze Juda. ¹⁰ Ọ chirị iri afọ anọ na otu na Jerusalem. Aha nne nne ya bụ Maaka, nwa nwanyị Abishalom.

¹¹ Asa mere ihe ziri ezi n’anya ONYENWE ANYỊ dika Devid nna ya mere.* ¹² O sitere n’ala ahụ niile chupụ ndị ikom akwuna ụlọ arụsị niile, wezugakwa arụsị niile nke ndị nna nna ya ha mere. ¹³ Ọ chudakwara ọbụladi nne nne ya bụ Maaka, site n’ọndụ ya

[†] **14:23** 14:23 Mgbe ndị Izrel wuru ebe ịchụ aja na ogidi arụsị, ha nupuru isi site n’iwu Chineke nyere ha n’akwụkwọ Ọpụ 23:24; 34:13-14; Dit 7:5; 12:2-3 * **15:11** 15:11 2Ih 14:2; 1Ez 9:4; 14:8

dika nne eze, n'ihl na o kpuru ihe aru, ogidi Ashera maka iji fee ya ofufe. Asa gbuturu ya kpo ya oku na ndagwurugwu iyi Kidron. ¹⁴ O bu ezie na o wezugaghi ugwu niile di elu, ma Asa ji obi zuruoke jere ONYENWE ANYI ozi n'oge ndu ya niile. ¹⁵ O webatara n'ime ulonsO ONYENWE ANYI olaocha na olaedo na ihe niile nke nna ya na ya onwe ya doro nso.

¹⁶ Ma agha digidere n'etiti Asa na Baasha, eze Izrel ubochi ochichi ha niile. ¹⁷ Baasha eze Izrel, busoro Juda agha, wuchie Rema igbochi onye obula na-apu apu maobu onye na-abata abata n'oke ala Asa, eze Juda.

¹⁸ Mgbe ahụ, Asa chiri olaocha na olaedo niile di n'uloku ulonsO ONYENWE ANYI, na ndi n'uloze ya, nyefee ya n'aka ndi ozi ya ka ha chiri ha zigara Ben-Hadad, nwa Tabrimom, nwa Hezion, bu eze Aram, onye na-achi na Damaskos, si, ¹⁹ "Biko, ka anyi gbaa ndu dika nna m na nna gi mere. Lee, ana m ezitere gi onyinye olaocha na olaedo. Ugbu a, mebie ogbugba ndu di n'etiti gi na Baasha, bu eze Izrel, ka o si n'ebe m no wezuga onwe ya."

²⁰ Ben-Hadad kwenyere eze Asa, zipu ndi ochiagha ndi agha ya ka ha gaa buso obodo Izrel niile agha. O lugburu Ijon, Dan, Ebel-Bet-Maaka na ala Kineret niile, tinyere ala niile nke ndi Naftali. ²¹ Mgbe Baasha nuru nke a, o kwusiri iwu Rema, laghachi biri na Tjaza. ²² Mgbe ahụ, eze Asa nyere iwu zigara ndi Juda niile, na o dighi onye iwu ahụ hapuru, ha bbara bupusia nkume na osisi niile di na Rema, nke Baasha ji na-ewu ihe n'ebe ahụ. Eze Asa ji ihe ndi a wulie Geba nke Benjamin, wuokwa Mizpa.

²³ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Asa, na ihe niile o ruputara na obodo niile ndi o wuru, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe e mere n'oge ndi eze Juda? Ma o rjara orja nke metutara ukwu ya abuo, mgbe o mere agadi. ²⁴ Asa sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ha, n'obodo Devid, bu nna ya. Jehoshafat nwa ya ghoror eze n'onodu ya.

Nadab, eze Izrel

²⁵ Nadab, nwa Jeroboam, malitere ibu eze Izrel, n'afu nke abuo nke Asa, eze Juda. O chiri Izrel afu abuo. ²⁶ O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI. O gbasoro uzo niile nke nna ya ma na-emekwa otu mmehie ahụ nke nna ya ji duba Izrel n'ime mmehie.

²⁷ Baasha nwa Ahija, onye si n'ebo Isaka gbara izu ojoo megide ya. O tidara ya na Gibeton, n'otu obodo ndi Filistia, mgbe Nadab na ndi Izrel niile nochibidoro ya. ²⁸ Baasha gburu Nadab, nochie onodu ya dika eze, n'afu nke ato nke ochichi Asa, eze Juda.

²⁹ Ngwangwa, mgbe o malitere ochichi ya, o gburu ndi ezinaulo Jeroboam niile. O kweghi ka onye obula na-eku ume fodu, kama o lara ha niile n'iyi, dika okwu ONYENWE ANYI kwuru site n'onu onyeozu ya, bu Ahija onye Shilo. ³⁰ Ihe ndi a mere n'ihl mmehie niile Jeroboam mere, nke o mere ka Izrel mee, nakwa n'ihl na o kpasuru ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel iwe.

³¹ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Nadab, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Izrel? ³² Ma agha digidere n'etiti Asa na Baasha, eze Izrel, ubochi ochichi ha niile.

Baasha, eze Izrel

³³ N'afu nke ato nke Asa, eze Juda, Baasha nwa Ahija ghoror eze ndi Izrel niile na Tjaza. O chiri iri afu abuo na abuo. ³⁴ O mere otutu ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI. O gbasoro uzo ojoo niile nke Jeroboam, jeekwa ije n'ime otu mmehie ahụ nke Jeroboam dubara ndi Izrel ime.

16

¹ Mgbe ahụ, ozi ONYENWE ANYI sitere n'onu Jehu, nwa Hanani banyere Baasha, eze Izrel si ya, ² "Esi m n'aja welie gi elu, mee gi onye ochichi ndi m Izrel. Ma i jeela ije n'uzo ojoo niile nke Jeroboam. I meela ka ndi m bu Izrel mmehie, si otu a kpasuo m iwe site na mmehie ha. ³ Ya mere, aga m ekpochapu Baasha na ezinaulo ya, m ga-emekwa ulo gi ka o dika ulo Jeroboam, nwa Nebat. ⁴ *Onye obula nke metutara Baasha nke nwuru n'ime obodo ka nkita ga-eri ozu ya, ma ndi nwuru n'ohia ka anu ufe nke eluigwe ga-eri ozu ha."

⁵ Akuko niile banyere oru Baasha ruru, na ibu agha ya niile, e deghi ha n'akwukwo akuko oru ndi eze Izrel? ⁶ Baasha sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya na Tjaza. Ela, nwa ya nwoke, nochiri onodu ya dika eze.

⁷ Ma ozi ONYENWE ANYI si n'ọ̀nụ Jehu onye amụma, nwa Hanani b́ara Baasha na ndị ezinaụlọ ya n'ìhì ihè ọjọọ niile o mere, si otu a kpasuo ONYENWE ANYI iwe. Ọ bụ ezie na ọ maara na Onyenwe anyi kpochapuru ezinaụlọ Jeroboam n'ìhì ihè ọjọọ o mere, ma Baasha gara n'ihu mee ihè ọjọọ.

Ela, eze Izrel

⁸ Ela, nwa Baasha, malitere ìbụ eze Izrel n'iri afo abuo na isii nke ìbụ eze Asa, eze Juda. Ma naani afo abuo ka o chiri dika eze na Tiaza.

⁹ Mgbe ahụ, Zimri, ochiagha na-achi okara ugboala agha eze, gbara izuzu megide ya. N'oge a, Ela no na-anu mmanya na Tiaza, n'ulo Aza, onye na-elekota uloze di n'obodo ahụ. O nukwara mmanya ahụ nubiaga ya oke. ¹⁰ Zimri batara kudaa ma gbukwaa ya. O bu n'iri afo abuo na asaa nke ochichi Asa, eze Juda. O buuru eze n'onodu ya.

¹¹ Ngwangwa o ghorọ eze, nokwasị n'ocheeze ya, o gburu mmadu niile no n'ezinaulo Baasha. O hapughi o buladi otu nwoke. O gburu ikwu na ibe Baasha, na ndi enyi ya niile. ¹² Ya mere, Zimri kpochapuru ndi ezinaulo niile Baasha, n'usoro okwu ONYENWE ANYI kwuru megide Baasha site n'onu onye amuma ya bu Jehu. ¹³ N'ihu mmehie niile nke Baasha na nwa ya Ela mere, na nke ha ji mee ka Izrel mehie, bjakwa kpasuo iwe ONYENWE ANYI bu Chineke Izrel, site n'arusi ha niile na-abaghi uru.

¹⁴ Akuko banyere ochichi Ela, na ihè niile o mere e deghi ha n'akwukwo ochichi ndi eze Izrel?

Zimri, eze Izrel

¹⁵ N'afọ nke iri abuo na asaa nke ochichi Asa, eze Juda, ka Zimri chiri ubochi asaa na Tiaza. N'oge a, ndi agha Izrel mara ulo ikwu na Gibeton, obodo ndi Filistia na-ebu agha.

¹⁶ Mgbe ha nuru na Zimri egbuola eze ha, ha niile kwekotara mee Omri eze oheru ha. Omri bu onyeisi agha ndi agha Izrel niile. ¹⁷ N'ihu nke a, Omri duuru ndi agha ahụ no na Gibeton bja ibuso Tiaza, isi obodo Izrel agha. ¹⁸ Mgbe Zimri huru na-adotala obodo ahụ n'agha, o banyere n'ulo elu di n'uloze, sunye onwe ya na uloze ahụ oku. O si otu a nwuo, ¹⁹ n'ihu na Zimri n'onwe ya mere ihè ọjọọ n'anya ONYENWE ANYI dika Jeroboam. O kporo isiala nye arusi, dubakwa umu Izrel n'ime mmehie.

²⁰ Akuko banyere Zimri na ihè ọjọọ niile o mere e deghi ha n'akwukwo akuko ochichi ndi eze Izrel?

Omri, eze Izrel

²¹ Ma n'oge a, ndi Izrel kere onwe ha uzo abuo maka onye ga-abu eze ha. Otu uzo dinyeere Omri, ndi nke ozo dinyeere Tibni, nwa Ginat. ²² Ma ndi dinyeere Omri di ike karja ndi dinyeere Tibni, nwa Ginat. Ya mere, Tibni nwuru. Omri ghokwara eze Izrel.

²³ Asa, eze Juda anoola iri afo ato na otu dika eze mgbe Omri malitere ibu eze Izrel. Omri chiri Izrel afo iri na abuo, afo isii n'ime afo ndi a na Tiaza. ²⁴ Omri zuru ala ugwu ugwu a na-akpo Sameria site n'aka Shema, kwuo ya talenti oloacha abuo. O wuru obodo oheru n'ugwu ahụ guo aha ya Sameria, n'ihu na aha onyenwe ala ahụ na mbu bu Shema.

²⁵ Ma Omri mere ihè ọjọọ n'anya ONYENWE ANYI karja ndi eze Izrel niile buru ya uzo.

²⁶ O kporo isiala nye arusi, dika Jeroboam nwa Nebat mere. O dubakwara ndi Izrel n'ime mmehie. N'ihu nke a o mere ka iwe wee ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, n'ihu arusi nzuzu ha.

²⁷ Akuko ihè niile Omri mere, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ochichi ndi eze Izrel? ²⁸ Omri sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya na Sameria. Ehab, nwa ya ghorọ eze n'onodu ya.

Ehab, agho eze Izrel

²⁹ N'afọ nke iri ato na asato nke ochichi eze Asa na Juda, ka Ehab, nwa Omri, malitere ichi dika eze n'Izrel. O chiri ndi Izrel iri afo abuo na abuo na Sameria. ³⁰ Ehab nwa Omri mere ihè ọjọọ n'anya ONYENWE ANYI karja ndi eze niile buru ya uzo. ³¹ O bughi naani na o gurụ mmehie niile Jeroboam nwa Nebat mere di ka ihè di nta, kama o gara n'ihu luo Jezebel, nwa nwanyi Etbaal, eze ndi Saidon.† O bidokwara ikpo isiala nye arusi Baal, na ife ya ofufe. ³² O guzobere ebe ichu aja nye Baal, n'ulo arusi Baal nke o wuru na Sameria. ³³ Ehab manyere ogidi chi Ashera, si otu a kpasuo ONYENWE ANYI bu Chineke nke Izrel iwe karja otu ndi eze Izrel niile bu ya uzo chia si mee.

³⁴ Mgbe Ehab na-achi, ka Hiel, onye Betel, wughachiri obodo Jeriko. Okpara ya bu Abiram nwuru, mgbe o toro ntala obodo ahụ, ka o guzobere onu uzo ama ya oto, nwa ya nwoke nke nta aha ya bu Segub nwuru, imezu okwu ONYENWE ANYI kwuru site n'onu Joshua nwa Nun.

† 16:31 16:31 Dit 7:3; Nkp 18:7

17

Ịlajja ekwuo maka oke ụnwụ nke ga-ada

¹ Ugbu a, Ịlajja onye Tishbe, onye si obodo Tishbe, nke dị n'ala Gilead, sịrị Ehab, "Eji m aha ONYENWE ANYỊ Chineke Izrel dị ndụ, onye m na-eke na onye m na-ajere ozi na-agwa gi na igirigi agaghị ada, mmiri agaghị ezo ọzọ n'afọ ndị a na-abịa karịa ma ọ bughị naanị site n'okwu ọmụ m!"

Ugoloma ebute Ịlajja nri

² Okwu ONYENWE ANYỊ rutere Ịlajja ntị, sị ya, ³ "Si n'ebe a puo. Soro ụzọ ọwụwa anyanwụ, gaa zoo onwe gi n'akụkụ iyi Kerit, n'akụkụ ọwụwa anyanwụ ya, nke bụ n'ihu Jodan. ⁴ Nodụ n'ebe ahụ n'ụzọ mmiri si n'iyi ahụ, riekwa nri ọbụla ụmụ ugoloma ga-ebute gi, n'ihu na enyela m ha iwu ka ha nye gi nri."

⁵ O mere ihe ONYENWE ANYỊ gwara ya ka o mee. Ọ gara n'akụkụ iyi nta Kerit n'akụkụ ọwụwa anyanwụ Jodan n'ọdọ n'ebe ahụ. ⁶ Ugoloma na-ebute ya achicha na anụ, ụtutu na anyasi niile. Ọ na-anụkwa mmiri site n'iyi ahụ.

Ịlajja na Nwanyị Zarefat

⁷ Ma mgbe ụbọchị ufodu gasiri, mmiri ahụ tara, n'ihu na mmiri adighi ezokwa n'ala ahụ. ⁸ Okwu ONYENWE ANYỊ bjakwutere ya, ⁹ "Bilie, jee Zarefat, obodo di Saidon nso, biri n'ebe ahụ. O nwere otu nwanyị di ya nwuru, onye m nyere iwu ka o nye gi nri." ¹⁰ Ịlajja biliri jee Zarefat. Mgbe o ruru ọmụ ụzọ ama e si abanye obodo ahụ, ọ huru otu nwanyị di ya nwuru ka ọ nọ na-achikota nkụ. Ịlajja kpọrọ ya oku sị ya, "Biko, kutere m ntakiri mmiri n'iko ka m n'ụzọ." ¹¹ Mgbe nwanyị ahụ na-aga ikute mmiri ahụ, Ịlajja kpọrọ ya oku ọzọ sị ya, "Biko, wetara m otu iberibe achicha ka m taa."

¹² Ma nwanyị ahụ zara sị ya, "Dịka ONYENWE ANYỊ Chineke na-adi ndụ, enweghi m achicha ọbụla n'ulo m. Naanị ihe m nwere bụ otu njuaka utu ọka di n'ite, na mmanu ntakiri di na karama. Ugbu a, ana m achikota nkụ ka m baa ga siere onwe m siekwara nwa m nri, ka anyi rie, chere onwu ga-abia egburu anyi."

¹³ Ịlajja siri ya, "Atula egwu! Gaa mee dika i kwuru. Ma naanị buru ụzọ meere m ogbe achicha ntakiri site n'ihe i nwere, wetara m ya. Emesia, mee nke gi na nwa gi gari. ¹⁴ N'ihu na nke a bụ ihe ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel kwuru, 'Utu ọka di n'ite ahụ agaghị agwu, mmanu akokwaghị nwanyị ahụ, dika okwu ONYENWE ANYỊ kwuru site n'onu Ịlajja, onye amuma.'"

¹⁵ Nwanyị ahụ mere dika Ịlajja kwuru. Sitekwa n'ubochi ahụ gaa n'ihu, ihe oriri akokwaghị Ịlajja na nwanyị ahụ, na ezinaulo ya. ¹⁶ N'ihu na utu ọka ahụ agwughị, mmanu akokwaghị nwanyị ahụ, dika okwu ONYENWE ANYỊ kwuru site n'onu Ịlajja, onye amuma.

¹⁷ Mgbe ihe ndi a gasiri, nwa nwanyị ahụ nwe ulo rjara orja. Orja a bjara sie ike nke ukwu na ume afodughị n'ime ya. ¹⁸ Mgbe ahụ, nwanyị ahụ kwaara akwa bjakwute Ịlajja sị ya, "Ewoo, onye nke Chineke, ginị ka i nwere megide m? I bjara ka i chetara m mmehie m, na igbu nwa m nwoke?"

¹⁹ Ịlajja zara sị ya, "Kunye m nwa gi nwoke." Ịlajja kuuru ya site n'aka nne ya rigoo n'ulo elu ebe ya onwe ya na-edina,* nibe ya n'elu ihe ndina ya. ²⁰ Ọ kpokuru ONYENWE ANYỊ sị ya, "ONYENWE ANYỊ Chineke m, ginị mere i ji wetara nwanyị a m bi n'ulo ya ihe mgbu site n'ikwe ka nwa nwoke ya nwuo?" ²¹ Ịlajja gbatiri onwe ya n'ahụ nwantakiri ahụ ugboro ato, kpokuo ONYENWE ANYỊ, sị, "Biko, ONYENWE ANYỊ Chineke m, kwere ka mkpuruobi nwantakiri a laghachikwute ya."

²² ONYENWE ANYỊ nuru ekpere Ịlajja, ndu nwantakiri ahụ laghachikwute ya, ọ dikwara ndu ọzọ. ²³ Mgbe ahụ, Ịlajja kuuru ya si n'ulo elu ahụ rịdata, kunye ya nne ya, gwa ya okwu sị, "Lee, nwa gi di ndu!"

²⁴ Nwanyị ahụ siri Ịlajja, "Ugbu a, amatala m na i bụ onye nke chineke, na okwu ONYENWE ANYỊ si n'onu gi aputa bụ eziokwu."

18

Ịlajja na Ọbadaya

¹ Mgbe otutu oge gasiri, n'afọ nke ato, okwu ONYENWE ANYỊ rutere Ịlajja ntị, "Bilie, gaa gosi Ehab onwe gi. Aga m emekwa ka mmiri zookwa n'ala a." ² Ya mere, Ịlajja puru gaa igosi Ehab onwe ya.

Ma unwu di na Sameria n'oge a siri nnoo ike. ³ O nwere otu nwoke na-elekota ihe di n'ezinaulo Ehab. Aha ya bu Ọbadaya. (Ọ bu nwoke ji obi ya niile kwere na ONYENWE

* 17:19 17:19 Onuolu a, bu ebe e debere maka ndi obia nakwa ichekwa ihe oriri.

ANYỊ. ⁴ Mgbe eze nwanyị bụ Jezebel na-egbu ndị amụma ONYENWE ANYỊ choọ igbuchapụ ha, ọ bụ Ọbadaya zoro nari ndị amụma n'ime ha n'ime ogba nkume. O zoro iri ndị amụma ise n'otu ogba nkume, zookwa iri ndị amụma ise fọdurụ n'ime ogba nkume ozo. Emesịa, ọ na-ewegara ha nri na mmiri n'ebe ahụ.) ⁵ Ehab kporo Ọbadaya sị ya, "Jegharịa n'ala a niile nyochapụta na ndagwurugwu na isi iyi niile, ebe ahijia ndụ dị. Gbutere injinyana na injinyana muul m ahijia ahụ ka ha taa gbara inwụ, ka anyị gharakwa igbu ha." ⁶ Ha kere ala ahụ n'etiti onwe ha. Ehab sitere otu akukụ, ma Ọbadaya sitere akukụ nke ozo.

⁷ Ọ dighị anya, na mberede, Ọbadaya huru Ịlajia ka ọ na-abia izute ya. Ọbadaya matara na ọ bụ ya. N'ihia ya, ọ dara n'ala kpuo ihu ya n'ala sị, "Ọ bụ gị ka m huru n'ezie, onyenwe m, Ịlajia?"

⁸ Ịlajia zara sị ya, "E, ọ bụ m. Ugwu a gaa gwa onyenwe gị, 'mụ bụ Ịlajia nọ n'ebe a.'"

⁹ Mgbe ahụ, Ọbadaya juru Ịlajia sị, "Gini bụ ihe m mejoro, nke mere i ji na-achọ inyefe ohu gị n'aka Ehab ka ọ gbuo ya?" ¹⁰ Dika ONYENWE ANYỊ Chineke gị sị adi ndu, o nwebeghi mba maobu alaeze di nke nna m ukwu na-ezigaghi mmadu icho gi. Ebe obula o gara a na-akorọ ya na Ịlajia anoghi n'ebe ahụ. Ehab na-eme ka eze obodo ahụ nyo iyi na ihe o na-ekwu bu eziokwu. ¹¹ Ma ugwu a, i na-asị m gaa gwa Onyenwe m na, 'Ịlajia nọ n'ebe a.' ¹² Ọ burukwanu na m esite n'ebe a puo, onye ma ebe Mmuo ONYENWE ANYI ga-ebuga gi. Mgbe ahụ, ọ buru na Ehab abia hapu ihu gi, ọ ga-egbu m. N'ihia na mụ bụ ohu gi bụ onye na-efe ONYENWE ANYI ofufe siteri na mgbe m bụ okorobia. ¹³ Ọ bụ na onyenwe m anoghi ihe m mere mgbe Jezebel nọ na-egbu ndị amụma ONYENWE ANYI? E zoro nari ndị amụma ONYENWE ANYI n'ime ogba nkume ka m zoro ha, jirikwa nri na mmiri onu zuo ha. ¹⁴ Ma ugwu a i na-agwa m sị m, 'Gaa gwa onyenwe gi na Ịlajia abiala.' Ọ ga-egbukwa m!"

¹⁵ Ma Ịlajia zara sị ya, "Dika ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile na-adi ndu, onye m na-ejere ozi, ana m agwa gi na agaghi m esi n'ebe a puo tutu ruo mgbe m gosiri Ehab onwe m taa."

Ịlajia n'ugwu Kamel

¹⁶ Mgbe ahụ, Ọbadaya puru gaa kororo Ehab na Ịlajia abiala. Emesịa, Ehab putara izute Ịlajia. ¹⁷ Mgbe ọ huru Ịlajia, Ehab siri ya, "Ọ bụ gị onwe gị bụ nke a, gị onye na-emekpa Izrel ahụ?"

¹⁸ Ịlajia zara sị Ehab, "O nweghi mgbe m ji butere Izrel nsogbu. Ọ bụ gị onwe gị na ezinalo nna gi na-ebutere Izrel nsogbu. Unu agbakutala iwu ONYENWE ANYI azu, gbasoro chi Baal di iche iche.* ¹⁹ Ugwu a, kpokota ndi Izrel niile ka ha zute m n'ugwu Kamel. Kpoptakwa ndi amuma Baal onuogugu ha di nari ano na iri mmadu ise, na ndi amuma Ashera, ndi di nari ano, bu ndi na-eso eze nwanyi Jezebel eriko ihe na tebul ya."

²⁰ Ehab zigara ozi kpokota ndi Izrel niile, na ndi amuma ahụ niile. Ha niile bjakwara n'ugwu Kamel. ²¹ Ịlajia gara n'ihu ndi a, si ha, "Ọ bụ ruo ole mgbe ka unu ga-akwusi inwe obi abuo? Ọ buru na ONYENWE ANYI bu Chineke unu, soronu ya! Ma ọ burukwanu na unu ekpemie na Baal bu chi unu, soronu ya."

Ma ndi zokoro n'ebe ahụ ekwughị ihe obula.

²² Mgbe ahụ Ịlajia siri ha, "Leenu! Ọ bụ mụ onwe m, naani m, bụ onye amuma ONYENWE ANYI fodoru, ma ndi amuma Baal di nari ano na iri ise n'onuogugu. ²³ Ugwu a wetanu oke ehi abuo ka ndi amuma Baal horo otu oke ehi, nke ha choro. Ha ga-egbujasi ya, tukwasi ya n'elu nku di n'ebe ichu aja, ma ha agaghi amunye oku obula n'okpuru ya. Mụ onwe m ga-akwado oke ehi nke ozo tukwasi ya n'elu nku ma agaghi m amunyekwa oku n'okpuru ya. ²⁴ Emesia, unu ga-akpoku chi Baal unu, mụ onwe m kwa ga-akpoku aha ONYENWE ANYI. Ọ ga-erukwa na chi ga-eji oku za, chi ahụ bụ Chineke."

Ndi Izrel niile zara si, "Okwu gi di mma."

²⁵ Ịlajia gwara ndi amuma Baal, si, "Ebe unu di otutu, burunu uzo horo otu oke ehi n'ime ehi abuo a dozie ya. Unu amunyekwala ya oku n'okpuru, kama kpokuonu chi unu." ²⁶ Ya mere, ndi amuma Baal weere oke ehi ahụ e nyere ha doziekwa ya.

Mgbe ahụ, ha kpokuru aha Baal, chi ha. Site n'ututu tigi mkpu ruo n'etiti ehie na-asị "O Baal, biko, zaa anyi." Ma o nweghi ihe ha nuru site n'onu Baal. Ọ dikwaghi onye zara ha. Ha malitere ite egwu gburugburu ebe ichu aja ahụ na kwadoro.

²⁷ N'ihia di ka n'etiti ehie, Ịlajia malitere ichi ha ochi, na ikwa ha emo. Ọ gwara ha okwu si ha, "Tisieni mkpu ike ka Baal nwe ike inu ariri unu. N'ezie, ọ bụ chi! Ma

* 18:18 18:18 1Ez 16:30-33 † 18:24 18:24 Baal, bụ chi egbe eluigwe, nke otutu ndi Siria na ndi Kenan na-efe.

elegħi anya ọ nọ n'oke echiche, maọbụ o ji ọrụ n'aka, maọbụ ọ gara njem. Ma elegħi anya ọ na-arahụ ụra. Ọ chọrọ onye ga-akpote ya." ²⁸ Ndị amụma a tiri mkpu n'oke olu dika ha si eme. Ha ji mma na ụbe na-egbukasị onwe ha ahụ, tutu ruo mgbe ọbara malitere isite ha n'ahụ na-agbaputa. ²⁹ Ma mgbe etiti ehie gasiri, ha nọgidekwara na-ebu amụma ruo mgbe oge ichu aja uhuruchi ruru, ma o nwegħi onye zara ha, o nwekwaghị olu a nuru. Ọ dikwaghị onye nara ha nti.

³⁰ Mgbe ahụ, Ilaia kpọrọ ndị Izrel si ha, "Biaruenụ m nso." Ha niile biaruru ya nso, o doziri ebe ichu aja ONYENWE ANYI, bụ ndị ahụ a kwaturu n'ala na mbụ. ³¹ Ilaia chiiri nkume iri na abụ, nke otu n'ime ha nọchiri anya otu ebo Jekob, onye okwu ONYENWE ANYI rutere si ya, "Aha gi ga-abụ Izrel." ³² O ji nkume ndi a wuzie ebe ichu aja ONYENWE ANYI. Emesja, o gwuru olulu miri emi, nke gbara ebe ichu aja ahụ gburugburu. ³³ O tuskwasiri nkụ n'elu ebe ichu aja ahụ, tuskwasikwa otu oke ehi o gbujasiri n'elu nkụ ndi ahụ. Emesja, o nyere ndi nọ n'ebe ahụ iwu si ha, "Gbajuonụ ite anọ mmiri. Butekwanụ mmiri ahụ bja wukwasị ya n'elu aja nsure oku a, na n'elu nkụ ndi a." Mgbe ha mesiri nke a, Ilaia gwara ha okwu si,

³⁴ "Gbajukwaanụ ite mmiri ndi ahụ, bute ha bja wukwasị mmiri ahụ nke ugboro abụ n'elu aja nsure oku a." Ha mere dika Ilaia kwuru.

Ilaia nyekwara ha iwu si, "Gbajukwaanụ ya nke ugboro ato, bja wukwasị ya." Ha mekwara otu a. ³⁵ Mmiri juputakwara n'ebe ichu aja ahụ, na olulu ahụ di ya gburugburu.

³⁶ Mgbe oge e ji achu aja anyasị ruru, Ilaia, onye amụma bbara ebe ichu aja ahụ nso kpere ekpere si, "O, ONYENWE ANYI Chineke Ebrahim, na Aizik, na Izrel, biko gosi taa na ọ bụ gi onwe gi bụ naanị Chineke n'Izrel, na mụ onwe m bukwa ohu gi. Gosikwa na m bụ onyeozu gi, na ọ bụ ihe i nyere m n'iwu ka m mere oge ndi a niile. ³⁷ Biko, ONYENWE ANYI m, zaa m ekpere m, zaa m ya, ka ndi Izrel niile mata na gi onwe gi, ONYENWE ANYI bụ Chineke, na gi onwe gi na-atugharikiwa obi ha ilaghachikwute gi."

³⁸ Mgbe ahụ, na mberede, oku ONYENWE ANYI sitere n'eluigwe daa, rechapu oke ehi ahụ, na nkụ ahụ, na nkume, na ntụ, ma rechapukwa mmiri niile di n'ime olulu ahụ di gburugburu ebe ichu aja ahụ.

³⁹ Mgbe ndi mmadu ahụ niile huru ihe a mere, ha niile dara n'ala kpuo ihu n'ala, na-eti mkpu na-asi, "ONYENWE ANYI, ya onwe ya bụ Chineke! ONYENWE ANYI ya onwe ya bụ Chineke!"

⁴⁰ Mgbe ahụ, Ilaia nyere ha iwu si, "Jidenụ ndi amụma Baal niile. Unu ekwekwala ka otu onye n'ime ha laa." Ha jidekwara ha niile. Ilaia dukwaara ha niile gaa na ndagwurugwu iyi Kishon, gbuo ha n'ebe ahụ.

⁴¹ Emesja, Ilaia gwara Ehab okwu si, "Gaa rie nri, nupkwa ihe onunụ; n'ih na anuru m uzu oke mmiri ozuzo ka ọ na-ada." ⁴² N'ih nke a, Ehab sitere n'ebe ahụ puo gaa iri nri na ih ihe onunụ ma Ilaia rigoro n'elu ugwu Kamel gbuo ikpere n'ala, kpuokwa ihu ya n'ala n'etiti ikpere ya abuo ikpe ekpere.

⁴³ N'oge a, ọ gwara nwokorobia na-ejere ya ozi si ya, "Gaa lee anya n'uzo oke osimiri." Ọ rigoro lee anya, si,

"Ọ dighi ihe obula m huru."

Ilaia gwakwara ya otu a, ugboro asaa, si ya, "Jeghachi."

⁴⁴ O ruo na nke ugboro asaa, nwokorobia ahụ biaghachiri si Ilaia, "Onyenwe m, ahuru m igwe ojii di nta dika obu aka mmadu ka o si n'oke osimiri na-aputa."

Ya mere, Ilaia siru, "Gaa gwa Ehab, 'dozie ugbo agha gi, gbadaa tupu mmiri ozuzo egbochi gi ila.'"

⁴⁵ Ọ dighi anya, eluigwe gbajikotara nnoo oji. Oke ifufe bidokwara ife. Mmiri di ukwu bidokwara izo. Mgbe ahụ, Ehab gbaara ugbo agha ya laa Jezril. ⁴⁶ Ma ike ONYENWE ANYI biakwasiri Ilaia. Ọ fanyere onu uwe mwuda ya na belit o kere n'ukwu, gbapu oso buru Ehab uzu gharuo obodo Jezril.

19

Ilaia agbaga n'ugwu Horeb

¹ Ehab kpọrọ Jezebel ihe niile Ilaia mere, na otu o si jiri mma agha gbuo ndi amụma Baal niile. ² N'ih nke a, Jezebel zigara onyeozu ka ọ ga zie Ilaia si, "Ka chi ndi a mesoo m mmeso, n'agbanyegħi otu mmeso ahụ si di njọ, ma ọ buru na oge dika oge a echi, egbugħi gi dika i si gbuo ndi amụma Baal."

³ Ilaia turu egwu, gbapu oso, n'ih ichebe ndu ya. Mgbe ọ biaruru Bashesba, di na Juda, ọ hapuru nwokorobia na-ejere ya ozi n'ebe ahụ. ⁴ Ma ya onwe ya pukwara jee ije otu ubochi n'ozara naanị ya. N'ikpeazu, ọ kwusiri nodu ala n'okpuru otu osisi

brum, kpere ekpere riọọ ka a napụ ya ndụ ya. Ekpere o kpere n'oge a bụ, "O zuorela m ONYENWE ANYỊ, biko napụ ndụ m. O nweghị ụzọ m si dị mma karịa nna nna m ha." ⁵ O dinara n'okpuru osisi brum rahụ ụra.

Ma lee, otu oge ahụ, mmụọ ozi meturụ ya aka, sị ya, "Bilie, rie nri." ⁶ Ịlajja biliri legharịa anya, hụ ogbe achịcha na ite mmiri nta nke dị n'akụkụ ebe ọ tụtwasịrị isi ya. O riri ogbe achịcha ahụ a hụrụ n'icheku ọkụ, ñụọkwa mmiri ahụ. Emesịa, o dinakwara ọzọ.

⁷ Mmụọ ozi nke ONYENWE ANYỊ bīaghachikwara nke ugboro abụọ, sị ya, "Bilie rie ihe, n'ihì na ije dị gị n'ihu dị ukwuu." ⁸ Ịlajja biliri rie ihe, ñụọkwa mmiri. Nri ahụ nyere ya ike ije ije iri ụbọchị anọ ọzọ, ehie na abalị, tutu ruo mgbe ọ bīaruru n'ugwu Horeb* nke bụ ugwu Chineke. ⁹ N'ebe ahụ, ọ banyere n'otu ọgba nkume rahụ ụra abalị n'ime ya.

ONYENWE ANYỊ apụta ihè nye Ịlajja

Ma okwu ONYENWE ANYỊ rutere ya sị, "Ịlajja, gịni ka ị na-eme n'ebe a?"

¹⁰ O zagbachiri sị, "Eji m inụ ọkụ n'obi na-ejere ONYENWE ANYỊ Chineke Onye puru ime ihe niile ozi. Ndị Izrel ajula ogbugba ndụ gị, tidasiakwa ebe ichu aja gị, were mma agha gbukwaa ndị amuma gị niile, ugbo a, ọ bụ naanị mụ onwe m bụ onye fọdurụ, ma ha na-achọkwa iwepu ndụ m."

¹¹ ONYENWE ANYỊ siri ya, "Pụọ gaa guzo n'elu ugwu, n'ihu ONYENWE ANYỊ, n'ihì na ONYENWE ANYỊ na-aga isite n'ebe ahụ gafee."

Mgbe ahụ, oke ifufe dị ike gbawara ugwu ahụ, tipiasia nkume ndi ahụ n'ihu ONYENWE ANYỊ, ma ONYENWE ANYỊ anoghị n'ime ifufe ahụ. Mgbe ifufe ahụ gasiri, e nwere oke ala oma jijiji n'ugwu ahụ, ma ONYENWE ANYỊ anokwaghị n'ala oma jijiji ahụ. ¹² Mgbe ala oma jijiji ahụ gasiri, ọkụ nwuuru, ma ONYENWE ANYỊ anoghị n'ime ọkụ ahụ. Ma mgbe ọkụ ahụ gasiri, nwa olu nta dị nwayọọ dara. ¹³ Mgbe Ịlajja nuru ya, o ji uwe mwuda ya kpuchie ihu† ya, pụọ gaa guzo n'onu ụzọ ọgba nkume ahụ.

Mgbe ahụ, ọ nuru olu juru ya sị, "Ịlajja, gịni ka ị na-eme n'ebe a?"

¹⁴ O zagbachiri sị, "Eji m inụ ọkụ n'obi na-ejere ONYENWE ANYỊ Chineke Onye puru ime ihe niile ozi. Ndị Izrel ajula ogbugba ndụ gị, tidasiakwa ebe ichu aja gị, were mma agha gbukwaa ndị amuma gị niile, ugbo a ọ bụ naanị mụ onwe m bụ onye fọdurụ, ma ha na-achọkwa iwepu ndụ m."

¹⁵ ONYENWE ANYỊ siri ya, "Sikwa ụzọ i si bīa laghachi, gaa n'ozara Damaskos. Mgbe i ruru ebe ahụ, tee Hazael mmanụ ibu eze Aram. ¹⁶ Teekwa Jehu, nwa Nimshi mmanụ ibu eze Izrel. Ị ga-etekwa Ịlaisha nwa Shafat, onye Ebel-Mehola mmanụ ibu onye amuma n'onodu gị. ¹⁷ Onye obula gbanariri Hazael ga-anwu n'aka Jehu. Otu a kwa, ndi niile gbanariri mma agha Jehu ka Ịlaisha ga-egbu. ¹⁸ Ma ghotā na ọ di puku mmadu asaa no n'Izrel, ndi na-egbughị ikpere ha n'ala nye Baal, maobu sutu ya onu, ife ya ofufe."

Okpukpo Ịlaisha

¹⁹ Ịlajja sitere n'ebe ahụ pụọ gaa chota Ịlaisha nwa Shafat ebe ọ nọ na-ako ala ubi. Iri ehi abuo na anọ e jikotara abuo abuo di ya n'ihu, ma ya onwe ya ji ehi abuo e jikotara onu, nke iri na abuo ya na-ako ala ubi. Ịlajja jekwuru Ịlaisha wukwasị ya uwe mwuda ya n'ubu ya. ²⁰ Mgbe ahụ, Ịlaisha hapuru ehi ndi ahụ ebe ha guzoro n'ubi ahụ gbara oso gbakwuru Ịlajja sị ya, "Biko, kwere ka m gaa sutu nna m na nne m onu, sị ha nodu nke oma. Emesịa, aga m esokwa gị."

Ịlajja zara sị ya, "Laghachi azu, ọ bụ gini ka m mere gi?"

²¹ Ịlaisha laghachiri azu, gbuo ehi abuo ahụ e jikotara n'otu, kpoo ihe ahụ e ji aru oru n'ubi ọkụ, were ha sie anu ahụ nye ndi mmadu, ha rie. Mgbe ahụ, o biliri ije puo ga soro Ịlajja, buru nwaadibo ya.

20

Ben-Hadad ebuso Sameria agha

¹ Ugbo a, Ben-Hadad, bụ eze ndi Aram, chikotara ndi agha ya niile. Iri ndi eze ato na abuo sonye ya, ha na inyinya ha na ugbo agha ha. O rigooro nochibido obodo Sameria buso ya agha. ² Mgbe ahụ, eze ndi Siria zigaara Ehab, eze Izrel ozi n'ime obodo sị ya, "otu a ka Ben-Hadad siri, ³ Oloacha na olaedo gi, nkem ka ha bu, ndi nwunye gi na umu gi, bu ndi di mma karisia nke m ka ha bu."

* **19:8** 19:8 Ugwu Horeb Maobu, Sajnai, ọ bụ n'ebe a ka Chineke mere ka Mosis hụ ya anya. Opu 3:1; 4:27; 31:18; 32:17 † **19:13** 19:13 Ịlajja kpuchiri ihu ya, n'ihì na o nweghị onye obula ga-adi ndu, ma ọ hụ ihu Chineke. Opu 3:6; Ajz 6:2

⁴ Ehab eze Izrel, zighachiri ozi si, "O di mma, onyenwe m, mu onwe m, na ihe niile m nwere bu nke gi."

⁵ Ngwangwa ndi ozi Ben-Hadad bñaghachiri zie Ehab ozi ozo si ya, "Otu a ka Ben-Hadad sirì, 'O bu ezie na m ziteere gi ozi, si, òlaòcha gi na òlaedo gi na ndi nwunye gi na umu gi ka i ga-enye m. ⁶ Ma ugbu a, n'oge di ka nke a, echi, aga m ezite ndi ozi m ka ha bja nyochaa ulo gi niile na ulo ndi ozi gi niile. Ihe obula di oke onuhia n'anya gi ka ha ga-ewere.'"

⁷ Eze Izrel kporo ndi okenye niile nke ala ahụ, si ha, "Leenu ugbu a, hukwanu otu nwoke a si achọ nsogbu. Mgbe o zitere m ozi inye ya ndi nwunye m, na umu, na òlaòcha m na òlaedo m, ekwenyere m ya inye ya ihe ndi a."

⁸ Ndi okenye na ndi Izrel zara si ya, "Anala ya nti! Enyela ya ihe obula."

⁹ Mgbe ahụ, o sirì ndi ozi Ben-Hadad, "Gwanu onyenwe m, bu eze, 'M bu odibo gi jikeere ime ihe niile i buru uzo kwuo na m ga-enye gi. Ma ekwenyeghi m n'ozì nke uboro abuo a.'" Ndi ozi ahụ laghachiri kporo Ben-Hadad ihe niile Ehab kwuru.

¹⁰ Ma Ben-Hadad zigakwaara Ehab ozi ozo si, "Ka chi ndi a mesoo m mmeso, * otu obula mmeso ahụ si di njo, ma o buru na aja Sameria ga-afodu inye onye obula n'etiti ndi ikom m otu njuaka."

¹¹ Ma eze Izrel zaghachiri, "Gwa ya, 'Onye na-ebu agha na-anya isi naani mgbe a luhara agha, o bughì tupu a luo agha.'"

¹² Ben-Hadad nuru ozi Ehab ziri mgbe ya na ndi eze ndi ozo ahụ no na-anu mmanya n'ulo ikwu ha manyere n'ogbo agha ahụ. Ben-Hadad nyere ndi agha ya iwu si ha, "Jikerenu, buso ndi Izrel agha." Ya mere, ha kwadoro ibuso obodo ahụ agha.

Ehab emerie Ben-Hadad

¹³ N'oge a, otu onye amuma bñakwutere Ehab, bu eze Izrel si, "Otu a ka ONYENWE ANYI sirì, 'I huru oke igwe ndi agha a? Aga m enyefe ha n'aka gi taa, mgbe ahụ i ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.'"[†]

¹⁴ Ma Ehab juru si, "Onye ga-eme nke a?"

Onye amuma zara, "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'O bu umu okorobia bu ndiisi agha no n'okpuru ndi ochiagha na-achi akuku ala Izrel.'"

Ehab jukwara ozo, "Onye ga-amalite agha a?"

Onye amuma ahụ zara, "Gi onwe gi."

¹⁵ Mgbe ahụ, Ehab kpokotara umu okorobia bu ndiisi agha si n'akuku obodo ya. Onuogugu ha di nari abuo na iri ato na mmadu abuo. Onuogugu ndi agha Izrel ndi ozo di puku asaa. ¹⁶ N'etiti ehie, mgbe Ben-Hadad na iri ndi eze ato na abuo ahụ, bu ndi ahụ bjara inyere ya aka no na-anu mmanya, na-anubiga ya oke, ¹⁷ umu okorobia, bu ndi agha, ndi no n'okpuru ndi ochiagha na-achi akuku ala Izrel buru uzo puo ibu agha.

Ma Ben-Hadad, n'onwe ya ezipulari ndi nledo, ndi loghachiri bja gwa ya si, "Ndi agha si Sameria na-abia."

¹⁸ O sirì, "O buru na ha abia n'ihu udo, jidenu ha na ndu; o buru na ha bjara maka ibu agha, jidenu ha na ndu!"

¹⁹ Ma umu okorobia ndi ochichi a bu ndi no n'okpuru ndiisi, na-achi akuku ala ahụ sitere n'obodo zolie ije ebe ndi agha so ha n'azu, puo ibu agha. ²⁰ Onye obula n'ime ha gburu onye agha Siria obula lusoro ya ogo. Nke a mere ka ndi agha Siria gbapu oso, ndi agha Izrel chusokwara ha. Ma Ben-Hadad, eze Aram, na ndi agha na-agba inyinya, sitekwara n'ihu ogbo agha ahụ gbapukwa oso. ²¹ Ma eze ndi Izrel pukwuru ya, nwude otutu inyinya na ugbo agha, butere ndi Aram oghom di ukwu.

²² Emesija, onye amuma ahụ bñakwutere eze Izrel si ya, "Mee onwe gi ka i di ike nke oma, mara ihe e kwesiri ka e mee, n'ihu n'etiti okochi na udu mmiri nke afo n'abia, eze Aram ga-abia ibuso gi agha ozo."

²³ Ma otu o di, ndiisi agha eze ndi Aram duru ya odu si, "Chi ha bu chi ugwu. N'ihu ya ka ha ji di ike karja anyi. Ma o buru na anyi ebuso ha agha n'obosara ala di larji, anyi aghaghi di ike karja ha. ²⁴ Mee ihe a, wepu ndi eze a niile site n'ebe ha no, jiri ndi na-achi ala gbanwee ha. ²⁵ Kpokotaakwa ndi agha ozo, ndi di ukwu n'onuogugu, dika ndi agha i du gaa agha na mbu. Nyekwa anyi inyinya na ugbo agha ga-ezuru anyi. Anyi ga-apukwa buso ndi Izrel agha n'obosara ala di larji. O dikwaghi ihe ga-egbochi anyi imeri ha n'oge a." Ben-Hadad, eze Aram, kwenyere, meere ha dika ha rioro ya.

²⁶ Mgbe otu afo gasiri, Ben-Hadad chikotakwara ndi Aram niile duru ha gaa Afek ibuso Izrel agha. ²⁷ Mgbe a kpokotara ndi agha niile no n'Izrel nye ha ngwa agha, ha

* 20:10 20:10 1Ez 19:2; 2Ez 6:31 † 20:13 20:13 1Ez 20:28

puru izute ha. Ndi agha Izrel mara ulo ikwu ha na ncherita ihu ndi agha Siria, dika igwe ewu nta abuo, ebe ndi Aram juputara ala ahụ niile.

²⁸ Onye nke Chineke bjara gwa eze ndi Izrel, "Otu a ka ONYENWE ANYI siri, 'N'ihu na ndi Aram na-eche na ONYENWE ANYI bu chi nke ugwu, na o bughị chi ala ndagwurugwu, aga m arara igwe ndi agha a nyefee gi n'aka, ka gi na ndi gi mata n'eziokwu na m bu ONYENWE ANYI.' "

²⁹ O bu ubochi asaa ka ha mara ulo ikwu ha na ncherita ihu ibe ha. Ma n'ubochi nke asaa ahụ, ndi agha malitere ibu agha. Ndi Izrel meruru nari puku ndi agha Aram ahụ n'otu ubochi. ³⁰ Ma ndi foduru n'etiti ndi agha Aram gbapuru oso gbalaga n'obodo Afek. Ebe ahụ ka mgbidi obodo Afek no dagbuo iri puku ndi agha abuo na asaa n'ime ha. Ma Ben-Hadad n'onwe ya gbalagara, gbaba n'ime obodo ahụ, gaa zoo onwe ya n'ime ime otu ulo.

³¹ Mgbe ahụ, ndiisi agha ya bjakwutere ya si ya, "Lee, anyi nuru na ndi eze Izrel bu ndi obi ebere. Ka anyi yiri akwa mkpe n'ukwu anyi, kee udo n'olu anyi, gaa riogo eze Izrel. Ma eleghi anya o ga-eedebe gi ndu."

³² Ya mere, ha yikwasiri onwe ha akwa mkpe, nyarakwa udo n'olu ha, jekwuru eze Izrel si ya, "Otu gi bu Ben-Hadad na-asi, 'Biko, kwee ka m diri ndu.' "

Eze juru ha si, "O bu ezie na o ka di ndu ugbu a? Nwanne m ka o bu."

³³ Okwu a mere ka ndi ozi eze Aram nwee olileanya. Ha mere ngwangwa kwughariakwa ihe ahụ o kwuru. Ha siri, "E, Nwanne gi bu Ben-Hadad."

Mgbe ahụ, eze Ehab nyere ha iwu si, "Gaanu kpoputa ya, dutekwanu ya n'ebe a." Mgbe Ben-Hadad bjara, Ehab mere ka o rigota n'ugbo agha nke ya.

³⁴ Mgbe ahụ, Ben-Hadad gwara Ehab si, "Obodo niile nke nna m naara nna gi, ka m ga-enyeghachi gi. I nwere ike iwuru onwe gi odi ahia n'ama obodo Damaskos dika nna m wuru n'ime Sameria."

Ehab kwuru, "O buru na anyi agbaa ndu, aga m eme ka i nwere onwe gi." Ya mere, ha abuo gbara ndu. Ehab hapukwara ya ka o laa n'udo.

Onye amuma amaa Ehab ikpe

³⁵ Emesija, okwu ONYENWE ANYI rutere otu onye n'etiti umu ndi amuma. O gwara otu nwoke n'ime umu ndi amuma ahụ no ya nso si ya, "Jiri ngwa agha di gi n'aka tie m ihe." Ma nwoke ahụ juru ime ihe onye amuma ahụ kwuru.

³⁶ N'ihu nke a, onye amuma gwara nwoke ahụ okwu si, "Ebe o bu na i juru ime ihe ONYENWE ANYI nyere n'iwu, lee ihe ga-adakwasị gi. Mgbe i si n'ebe a na-ala n'ulo gi, odi ga-ezute gi n'uzo dogbuo gi." Amuma a mezkwara, n'ihu na mgbe nwoke ahụ tughariri si n'ebe ahụ na-ala, odi m lusoro ya ogu n'uzo gbuo ya.[‡]

³⁷ Onye amuma ahụ pukwara chota onye ozo si ya, "Biko, tie m ihe." Nwoke ahụ tiri ya ihe tihia ya ahụ. ³⁸ Mgbe ahụ, onye amuma ahụ e tiri ihe jiri akwa kechie ihu ya, ka mmadu obula ghara imata onye o bu. O puru gaa guzo n'akuku uzo ebe eze Izrel ga-esi gafee. ³⁹ Mgbe eze na-agafe, onye amuma ahụ tiri mkpu si, "Onyenwe m, biko gee m nti. Lee, otu onye agha bjakwutere m mgbe m no n'ihu agha si m, 'Lee nwoke a a dotara n'agha; chee ya nche. Ekwekwala ka o gbanari gi. N'ihu na o buru na o site n'aka gi gbapu, § i ga-anwu, maobu i jiri otu talenti olocha gbara isi gi.' ⁴⁰ Ma mgbe m no na-aru oru ozo, nwoke ahụ a dotara n'agha gbapuru. Ahukwaghi m ya anya ozo."

Mgbe ahụ, eze Izrel zara si ya, "I jirila onu gi maa onwe gi ikpe. I ghaghi inata ahuhu diri gi."

⁴¹ Mgbe ahụ, onye amuma ahụ mere ngwangwa wepu akwa ahụ o ji kechie anya ya abuo. Eze Izrel matakwarana na o bu otu onye n'ime ndi amuma. ⁴² Onye amuma ahụ gwara eze okwu si ya, "Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Ebe i mere ka nwoke a laa, bu onye m nyere gi n'aka ime ka o nwuo, ugbu a, i ghaghi inwu n'onodu ya. A ga-alakwa ndi gi n'iyi, n'onodu ndi nke ya.'" ⁴³ N'ihu okwu a, eze Izrel ji iwe na ihu mgbaru laa n'ulo ya di na Sameria.

21

Ubi Nebot

¹ Mgbe nwa oge nta gasiri, Nebot, onye Jezril, nwere ubi vaini di na Jezril, n'akuku uloze Ehab bu eze Sameria.* ² Ehab siri Nebot, "Nye m ubi vaini gi ka o buru ubi a gbara ogige, ebe m ga-aku akwukwo nri, ebe o di nso n'uloze m. Aga m enye gi ubi

‡ 20:36 20:36 1Ez 13:24. § 20:39 20:39 2Ez 10:24 * 21:1 21:1 Sameria bu isi obodo alaeze ugwu ugwu, ya mere o na-anochite anya alaeze ahụ n'ebe a. 1Ez 16:24

vajini ozo di mma karja ya, ma o burukwa na i chororo, aga m akwu gi ego obula o ruru n'onu ahia ya."

³ Ma Nebot zara si Ehab, "Ala a bu ihe nketa ruuru m site n'aka nna nna m ha. M ga-esi anaa nye gi ya. ONYENWE ANYI ekwela na m ga-ewere ihe nketa nke nna nna m ha nye gi."

⁴ Ehab jiri obi ufu na ihu mgbaru laa n'ulo ya n'ihu okwu a Nebot, onye Jezril gwara ya, si, "Agaghi m enye gi ihe nketa nna nna m ha." O dinara n'ihe ndina ya, chee ihu ya n'aja ulo, ju iri ihe obula.

⁵ Ma nwunye ya bu Jezebel, bjakwutere ya juo ya si, "Gini mere i ji ju iri ihe? Gini mere i ji nogide n'obi ojoo na iwe?"

⁶ Ehab zara si ya, "Agwara m Nebot, nwoke onye Jezril okwu si ya, 'Resi m ubi vajini gi, ma o buru na i chororo, aga m enye gi ala ubi ozo mara mma n'onodu ya.' Ma o juru juwaa isi inye m ubi ahụ."

⁷ Mgbe ahụ, nwunye ya Jezebel juru ya ajuju si ya, "O bughị gi bu eze na-achi Izrel? Bilie, rie nri, enyela obi gi nsogbu, n'ihu na aga m enyefe gi ubi vajini Nebot onye Jezril n'aka."

⁸ Ya mere, Jezebel dere akwukwo n'aha Ehab, were mgbaaka akara eze kaa n'akwukwo ndi ahụ, zigara ha ndi okenye obodo na ndi a na-asopuru bi n'obodo ebe Nebot bi. ⁹ N'ime akwukwo ozi ndi a, o dere si,

"Nyenu iwu ka mmadu niile buo onu. Kpokotaanu ndi Jezril niile, ka ha zukota.

Mgbe unu zukoro, nyenu Nebot onodu n'ochi di mkpa. ¹⁰ Hoputanu ndi ikom abuo, ndi na-abaghi uru ka ha puta n'ihu nzuko unu guzo gbaa ama ugha megide Nebot si na ha nuru mgbe o kochara Chineke na eze.† Maanu ya ikpe onwu, kpupu ya n'azu obodo, jiri nkume tugbuo ya, ka o nwuo."

¹¹ Ndi okenye na ndi a na-asopuru ndi bi n'obodo ahụ mere dika Jezebel nyere n'iwu n'akwukwo ahụ o degaara ha. ¹² Ha nyere iwu maka ibu onu, kpoakwa nzuko ndi obodo ahụ niile, meekwa ka Nebot nodu n'ochi di mkpa. ¹³ Mgbe ahụ, ndi ikom abuo na-abaghi uru putakwara, nodu na ncherita ihu ya, ha gbara ama ugha megide Nebot, n'ihu ndi mmadu, si, "Nebot kochara Chineke na eze." N'ihu nke a, ha dokpuuru ya gaa n'azu obodo jiri nkume tugbuo ya. ¹⁴ Emesja, ndi okenye na ndi a maara aha ha nke obodo Jezril, ziri ozi zigara Jezebel gwa ya na Nebot anwuola.

¹⁵ Ngwangwa Jezebel natara ozi na a tugbola Nebot, o sirj Ehab, "Bilie, gaa nwetara onwe gi ubi vajini Nebot, nwoke onye Jezril. Ubi ahụ o juru inye gi n'ego aburula nke gi ugbu a n'ihu na Nebot anwuola. O dikwaghi ndu ozo!" ¹⁶ Mgbe Ehab nuru na Nebot anwuola, o biliri puo, gaa ibanye n'ubi ahụ, inwetara onwe ya ubi vajini Nebot, onye Jezril.

¹⁷ Ma okwu ONYENWE ANYI rutere Ilaia, onye Tishbe, si ya, ¹⁸ "Bilie, gaa zute Ehab, eze Izrel onye bi na Sameria. O no ugbu a n'ime ubi vajini Nebot inwetara ya onwe ya. ¹⁹ Gwa ya si ya, 'The a ka ONYENWE ANYI kwuru: I gbuola ochu mmadu si otu a nwetara onwe gi ihe nketa? Ebe ahụ nkita no rachaa obara Nebot ka ha ga-anọ rachaakwa obara gi. E, obara gi onwe gi.'"

²⁰ Mgbe ahụ, Ehab juru Ilaia ajuju si ya, "Onye iro m, i chorokwala m bia?" Ilaia zara si ya, "E, achoro m gi bia n'ihu nnyefe i nyefere onwe gi ime ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI. ²¹ O sirj, 'Aga m eme ka ihe ojoo dakwasị gi. Aga m ekpochapu ndi agburu gi, site n'ezinaulo Ehab bipu nwoke obula, maobu ohu maobu onyenwe onwe ya n'Izrel. ²² Aga m eme ka ulo gi dirj ka nke Jeroboam nwa Nebat, na dika nke Baasha nwa Ahija, n'ihu na i kpasuola m iwe, meekwa ka Izrel mehie.'

²³ 'Ma banyere Jezebel, ONYENWE ANYI sirj, 'Umụ nkita ga-eri anu ahụ Jezebel n'akuku mgbidi aja ulo di n'obodo Jezril.'

²⁴ "Nkita ga-eri anu onye obula si n'ezinaulo Ehab nke nwuru n'ime obodo, ma anu ufe nke eluigwe ga-eri anu ndi obula nwuru n'ohia."

²⁵ (N'ezie, o nweghi onye obula ozo di ka Ehab, onye rere onwe ya nye ime ihe ojoo di ukwu n'anya ONYENWE ANYI, onye Jezebel nwunye ya kwagidere ime ihe ojoo di ofe ichi. ²⁶ Ehab bu onye mere mmehie di oke njo nke igbaso na ife arusi di ichi ofufe dika ndi Amoraite† mere, bu ndi ahụ ONYENWE ANYI sitere n'ala a chupu ime ka ndi Izrel nweta ala ha.)

²⁷ Mgbe Ehab nuru okwu amuma ndi a, o dowara uwe ya, yikwasị onwe ya akwa mkpe, buo onu, dinaa n'akwa mkpe ahụ, jehhariakwa n'idi umeala.

† **21:10** 21:10 I kochaa Chineke na eze Opu 22:28; Lev 24:15-16; Oru 6:11 † **21:26** 21:26 Aha a, ka e ji mara ndi biri n'ala ahụ Chineke kwere Ebrahim na nkwa tupu umu Izrel a bia bichie na ya. Jen 15:16; Opu 23:23; Dit 1:7-8; 2Ez 21:11

²⁸ Ma okwu ONYENWE ANYỊ rutere Ịlajia, onye Tishbe ozo, si ya, ²⁹ "I huru otu Ehab si weda onwe ya ala n'ihu m? N'ihu ihe a o mere, iweda onwe ya ala n'ihu m, agaghị m eme ka ihe ojoo ndi a m kwuru okwu banyere ha rute ya n'oge o di ndu. Kama aga m eme ka ihe ndi a dakwasị ezinaulo ya mgbe nwa ya ga-achi dika eze."

22

Amuma Mikaya megide Ehab

¹ Agha ozo adaghị n'etiti Aram na Izrel afo ato. ² Ma n'afọ nke ato, Jehoshafat, eze Juda, gara ileta Ehab eze Izrel. ³ Eze Izrel sirị ndi ozi ya, "Unu amaghị na ala Ramot Gilead bu nke anyi, ma lee na anyi gbara nkiti iga naputa ya site n'aka eze Aram?"

⁴ Ya mere, o juru Jehoshafat, "I ga-eso m gaa buso Ramot Gilead agha?" Jehoshafat zagbachiri eze Izrel, si, "Otu m di ka gi onwe gi di, ndi m bukwa ndi gi, inyinya m bukwa nke gi." ⁵ Ma Jehoshafat gwakwara eze Izrel, si, "Buru uzo choputa ihe bu ntuziaka ONYENWE ANYI."

⁶ Ya mere, eze Izrel kpokotara ndi amuma, onuogugu ha ruru nari ndi ikom ano, juo ha si, "O bu m gaa buso Ramot Gilead agha, ka o bu m hapu iga?"

Ha zara, "Gaa, n'ihu na Onyenwe anyi ga-enyefe ha n'aka eze."

⁷ Ma Jehoshafat juru, "O bu na e newkwaghị onye amuma ONYENWE ANYI no n'ebe a, onye anyi nwere ike ijuta ase n'aka ya?"

⁸ Eze Izrel zagbachiri Jehoshafat, si, "A ka nwere otu onye amuma, onye anyi nwere ike isite n'aka ya juo ONYENWE ANYI ase, o bu Maikaya nwa Imla,* ma akporo m ya asi, n'ihu na o newghị oge o na-ebu amuma ihe oma n'ebe m no, kama o bu naani nke ojoo." Jehoshafat sirị, "Eze ekwesighi ikwu okwu di otu a."

⁹ Mgbe ahụ, eze Izrel kporo otu onye na-ejere ya ozi si ya, "Mee osiso kpoa Maikaya nwa Imla n'ebe a."

¹⁰ Ehab eze Izrel na Jehoshafat eze Juda, onye obula yi uwe eze ya, na-anokwasị n'ocheeze ya n'ebe izocha oka n'onu uzo ama e si abata obodo Sameria. Ndi amuma ahụ niile nokwa na-ebu amuma n'ihu ha. ¹¹ Zedekaya nwa Kenaana, mere mpi igwe, o kwuputara si, "Nke a bu ihe ONYENWE ANYI na-ekwu, 'Ihe ndi a ka i ga-eji sogide ndi Aram, ruo mgbe a ga-ala ha n'iyi.'"

¹² Ndi amuma ndi ozo niile na-ebu otu ihe ahụ n'amuma, na-asi, "Gaa, buso Ramot Gilead agha, i ga-enwekwa mmeri, n'ihu na ONYENWE ANYI ga-enyefe ya n'aka eze."

¹³ Onyeozu ahụ nke gara ikpo Maikaya sirị ya, "Lee, ndi amuma ndi ozo na-agupughị onye obula na-ebu amuma oganihu nye eze. Mee ka okwu gi na ha dakota. Kwuokwa ihe ga-adị eze mma."

¹⁴ Ma Maikaya sirị, "Dika ONYENWE ANYI na-adị ndu, aga m agwa ya naani ihe ONYENWE ANYI gwara m."†

¹⁵ Mgbe o bjarutere, eze juru ya, "Maikaya, o bu anyi gaa buso Ramot Gilead agha, ka o bu anyi hapu?"

O zara, "Gaa, ma newekwa mmeri, n'ihu na ONYENWE ANYI ga-enyefe ya n'aka eze."

¹⁶ Eze sirị ya, "Ugboro ole ka m ga-eme ka i nuo iyi na i gaghị agwa m ihe ozo, karja naani eziokwu n'aha ONYENWE ANYI?"

¹⁷ Mgbe ahụ Mikaya zara, "Aharu m Izrel niile ka ha gbasasiri n'elu otutu ugwu dika aturu na-enweghi onye ozuzu aturu, ma ONYENWE ANYI sirị, 'Ndi a enweghi onyendu. Ka onye obula laghachi n'ulo ya n'udo.'"

¹⁸ Eze Izrel, sirị Jehoshafat, "O bu na m agwaghị gi na o dighi mgbe o na-ebu amuma ihe oma banyere m, kama naani ihe ojoo?"

¹⁹ Mikaya gara n'ihu, si, "Ya mere, nurunu okwu ONYENWE ANYI. Aharu m ONYENWE ANYI ka o nokwasiri n'ocheeze ya, hukwa usuu nke eluigwe ka ha na-eguzo n'akuku ya, n'aka nri ya nakwa n'aka ekpe ya. ²⁰ ONYENWE ANYI sirị, 'Onye ga-aga rafuo Ehab ka o gaa buso Ramot Gilead agha, gaa nwuo n'ebe ahụ?'

"Otu onye tuputara aro nke a, ebe onye ozo tuputara nke ozo. ²¹ N'ikpeazu otu mmuo putara, guzo n'ihu ONYENWE ANYI si, 'Mu onwe m ga-arafu ya.'

²² " 'ONYENWE ANYI juru si, Olee otu i ga-esi mee nke a?'

" 'Aga m apu gaa buru mmuo nrafu n'onu ndi amuma ya niile,' ka o zara.

"ONYENWE ANYI sirị, 'I ga-enwe ike irafu ya. Gaa mee otu a.'

²³ "Ma ugbu a, ONYENWE ANYI etinyela mmuo okwu ugha n'onu ndi amuma gi niile ndi a. ONYENWE ANYI ekwubiela n'ihe ojoo ga-adakwasị gi."

* 22:8 22:8 Nke a, abughị onye dere akwukwo Maika, nke bu otu akwukwo n'ime akwukwo nso † 22:14 22:14 Onu 22:38; 24:13

²⁴ Mgbe ahụ, Zedekaya nwa Kenaana, gara nso, maa Maikaya aka na nti, juo ya, "Olee ụzọ ka mmụọ ahụ sitere na ONYENWE ANYỊ gara, mgbe ọ hapuru m bịa igwa gi okwu?"

²⁵ Maikaya zagbachiri, "I ga-achọputa nke a n'ubochi i ga-agbaba n'ime ime ụlọ izo onwe gi."

²⁶ Mgbe ahụ, eze Izrel nyere iwu si, "Jidenụ Maikaya kpugara ya Amon onye na-achị obodo a, na Joash nwa eze ²⁷ i ga-asikwa, 'Otu a ka eze sirị: Tiney nwoke a n'ụlọ mkpọrọ, nye ya naanị achicha na mmiri onụnu tutu ruo mgbe m loghachiri n'udo.'"

²⁸ Maikaya kwuputara si, "O buru na i loghachi n'udo, o putara na o bughị ONYENWE ANYỊ si n'onu m kwuo okwu." O kwukwara si, "Unu niile hubakwanu okwu m ndi a niile ama!"

Ehab anwuọ na Ramot Gilead

²⁹ Ya mere, eze Izrel na Jehoshafat eze Juda, puru gawa Ramot Gilead. ³⁰ Eze Izrel gwara Jehoshafat, si, "Aga m ejikere onwe m dika m bu onye ozo banye n'ogbo agha, ma gi onwe gi yiri uwe eze gi." Ya mere, eze Izrel nwoghariri onwe ya ka onye ozo baa n'ogbo agha.

³¹ Ma eze Aram enyelari ndi ochiagha ndi na-agba ugbo agha, onuogugu ha di iri ato na abuo, iwu si, "Unu ebusola onye obula agha, maobu onye ukwu maobu onye nta, kariakwa naanị eze Izrel." ³² Mgbe ndi ochiagha, na-achị ugbo agha huru Jehoshafat, ha chere n'obi ha, "N'ezie, onye a bu eze Izrel." N'ihu ya ha tughariri ibuso ya agha, ma Jehoshafat tiri mkpu, ³³ ndi ochiagha, na-achị ndi na-agba ugbo agha huru na o bughị eze Izrel, ma kwusi ichuso ya.

³⁴ Ma otu onye doru uta ya gbapu ya na-ebughị onye obula n'obi, gbata ya eze Izrel n'etiti njiko nke uwe agha ya. ³⁵ Eze gwara onye okwo ugbo agha ya, si, "Tugharịa, si n'ebe a bupu m, n'ihu na emerula m ahụ." ³⁵ Agha ahụ siriri ike n'ubochi ahụ niile, e ji ihe mee ka eze kwuru oto n'ime ugbo agha ya na-eche ndi Aram ihu. Obara si n'onya ahụ sojuru n'ala ugbo agha ahụ, o nwuru n'uhuruchi ubochi ahụ. ³⁶ Mgbe anyanwu na-ada, e tiri mkpu nke gazuru n'ogbo agha ndi Izrel, si, "Nwoke obula laa n'obodo ya, onye obula laakwa n'ala nke aka ya!"

³⁷ Ya mere, eze nwuru, e buta ozu ya n'obodo Sameria, ebe a no lie ya. ³⁸ Ha sachara ugbo agha ya n'odo mmiri di na Sameria (ebe ndi akwuna na-asa ahụ). Umụ nkita rachara obara ya, dika okwu ONYENWE ANYI kwubiri. ^S

³⁹ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Ehab na ihe niile o mere, uloze o wuru nke o ji odu choo mma, na obodo niile o wusiri ike, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Izrel? ⁴⁰ Ehab sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu. Ahazaya nwa ya ghoroz eze n'onodu.

Jehoshafat, eze Juda

⁴¹ Jehoshafat nwa Asa ghoroz eze Juda, n'afọ nke anọ, nke ochichi Ehab eze Izrel. ⁴² Jehoshafat gbara iri afọ ato na ise mgbe o malitere ibu eze. O chiriri iri afọ abuo na ise na Jerusalem. Aha nne ya bu Azuba, nwa Shilhi. ⁴³ N'ihe niile o jere ije n'uzo Asa bu nna ya, o sitekwaghị n'ime ha wezuga onwe ya, o mekwara ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI. Naanị na o wezugaghị ebe di elu niile, nke mere na ndi mmadu gara n'ihu na-achụ aja, na-esurekwa ihe nsure oku na-esi isi uto n'ebe ahụ niile. ⁴⁴ Jehoshafat mere ka udo di n'etiti ya na eze Izrel.

⁴⁵ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Jehoshafat, ihe niile ndi o ruputara, ike o kpara n'otutu agha nke o buru, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda? ⁴⁶ O kpochapuru ndi ikom akwuna ulo arusi, bu ndi nke foduru, mgbe nna ya bu Asa chichara ochichi. ⁴⁷ N'oge a, eze adighi n'ala Edom, kama o bu onye nnochite anya eze bu onye na-achị.

⁴⁸ Jehoshafat wuuru otutu ugbo mmiri eji azu ahia, maka ije n'ala Ofia iga bute olaedo ma ugbo mmiri ndi a agaghị ebe obula, n'ihu na ha mikpuru n'Eziq Geba. ⁴⁹ N'oge ahụ, Ahazaya nwa Ehab siriri Jehoshafat, "Kwere ka ndi ikom m sooro ndi oru gi n'ugbo gi," ma Jehoshafat ekweghi.

⁵⁰ Mgbe ahụ, Jehoshafat sooro nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ha n'obodo David, nna ya. Jehoram nwa ya ghoroz eze n'onodu ya.

Ahazaya, eze Izrel

⁵¹ Ahazaya nwa Ehab, malitere ibu eze Izrel na Sameria, n'afọ iri na asaa nke ochichi Jehoshafat, eze Juda. Ma o chiriri Izrel naanị afọ abuo. ⁵² O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI, n'ihu na o sooro uzo ojoo niile nke nna na nne ya, na uzo ojoo nke

Jeroboam nwa Nebat, onye mere ka Izrel mee mmehie. ⁵³ Ọ fekwara arụsị Baal ofufe, kpọkwa isiala nye ya, si otu a kpasuo ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel iwe, dika nna ya mere.

2 Ndi Eze

Ikpe omuma dirị Ahazaya

¹ Moab nupuru isi megide Izrel mgbe Ehab nwurū. ² N'oge a, Ahazaya sitere na mgbe ulō elu ya dī na Sameria daa, merū* ahū nke ukwu. N'ihī ọrja a, o zigara ndi ozi, sị ha, "Gaa juta ase n'aka Baal-Zebub,* bụ chi Ekron, ma m ga-adiri site n'ihe mmeru ahū a."

³ Ma mmuo ozi ONYENWE ANYI gwara Ilaija onye Tishbe okwu sị ya, "Gaa zute ndi ozi eze Sameria zipuru, juo ha sị, 'Gini mere unu ji aga Ekron iju ase? O bu na Chineke anoghi n'Izrel mere unu ji aga iju Baal-Zebub ase imata ma eze o ga-adı ndu?' ⁴ N'ihī nke a, otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'I gaghị esite n'elu ihe ndina ahū bilie. I gaghị inwu!' " Ya mere Ilaija puru gaa zie ndi ozi eze ozi ahū.

⁵ Ndi ozi ahū laghachiri azu. Ma mgbe eze huru ha, o juru ha sị, "Gini mere unu ji loghachi?"

⁶ Ha zara ya, "Otu nwoke zutere anyi n'uzo sị anyi, 'Laghachi ga zie eze ahū zitere unu sị ya: 'The ndi a, ka ONYENWE ANYI kwuru, O bu n'ihī na Chineke anoghi n'Izrel ka i ji zipu ndi mmadu ka ha gaa juta ase site n'aka Baal-Zebub, chi ndi Ekron? N'ihī nke a, i gaghị esite n'ihe ndina gi bilie. Ya doo gi anya na i gaghị inwu!' " "

⁷ Eze juru ha sị, "Onye bu nwoke a zutere unu n'uzo gwa unu okwu ndi a? Olee udi mmadu o bu?"

⁸ Ha zaghachiri ya, "O bu nwoke yi uwe e ji aji anu kpa; o kere ihe okike akpukpo anu n'ukwu ya."

Eze siri, "O bu Ilaija, onye amuma si Tishbe!"

⁹ Mgbe ahū, eze zigara otu onyeisi agha ya, na iri ndi agha ise ka ha gaa jide Ilaija. Mgbe ndi agha ahū bjarutere hū Ilaija ka o no ala n'elu ugwu, onyeisi agha ahū kporo Ilaija sị ya, "Onye nke Chineke, eze sị gi, 'rituo!' "

¹⁰ Ilaija zara sị ha, "O buru na m bu onye nke Chineke dika i kwuru, ka oku si n'eluigwe daa rechapu gi na iri ndi agha ise so gi." Otu mgbe ahū, oku sitere n'eluigwe daa rechapu iri ndi agha ise ahū na onyeisi ha.

¹¹ Ozokwa, eze zigara otu onyeisi agha na iri ndi agha ise ozo ka ha gaa jide Ilaija. Mgbe ha bjarutere hū Ilaija, onyeisi agha ahū kpokuru ya sị ya, "Onye nke Chineke, eze sị gi, 'rituo, bja ngwangwa!'"

¹² Ilaija zara sị ya, "O buru na m bu onye nke Chineke dika i kwuru, ka oku si n'eluigwe daa rechapu gi na iri ndi agha ise gi na ha so." Ngwangwa, oku Chineke si n'eluigwe daa rechapu ha.

¹³ Ozokwa, eze zigara otu onyeisi agha na iri ndi agha ise ozo ka ha gaa jide Ilaija. Mgbe ndi agha a bbara hū Ilaija, onyeisi agha ahū rigoro n'elu ugwu gbuo ikpere n'ala n'ihu Ilaija rijo ya amara sị ya, "Onye nke Chineke, biko, meere ohu gi na iri ndi agha ise mu na ha so ebere. ¹⁴ Lee, oku esitela n'eluigwe rechapu ndisi agha abuo ahū buru uzo, ha na ndi agha ha. Ugbu a, biko, arjo m gi, chebe ndu anyi."

¹⁵ Mgbe ahū, mmuo ozi ONYENWE ANYI gwara Ilaija okwu sị ya, "Atula egwu! Soro ya gaa!" Ya mere, Ilaija sooro onyeisi agha ahū gaa n'ihu eze.

¹⁶ Mgbe Ilaija ruru n'ihu eze, o gwara eze okwu sị ya, "The ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, o bu n'ihī na Chineke anoghi n'Izrel ka i ji zipu ndi ozi ka ha gaa juta ase site n'aka Baal-Zebub, chi ndi Ekron? Ebe o bu na i mere ihe di otu a, i gaghị esite n'ihe ndina gi bilie. I ga-anwuri!" ¹⁷ O nwuru dika okwu ONYENWE ANYI nke Ilaija kwuru si di.

N'ihī na Ahazaya enweghi nwa nwoke obula, Jehoram† nochiri anya ya dika eze, n'afu nke abuo nke ibu eze Jehoram nwa Jehoshafat, bu eze Juda. ¹⁸ Akuko banyere ibu eze nke Ahazaya, na ihe niile o mere, e degi ha n'akwukwo akuko ndi eze Izrel?

2

Ilaija alaa eluigwe

* 1:2 1:2 Baal-Zebub bu aha ndi Kenan, nke putara eze mmuo ojoo, maobu ekwensu. Beel-Zebub nke putara, eze umu ijiji bu aha ikwa emo nye chi ndi Kenan a na-akpo Baal-Zebub. Mat 10:25; 12:27 † 1:17 1:17 Maobu, Joram dika a na-akpo ya mgbe ufođu

¹ O ruo mgbe ONYENWE ANYỊ choro i kporo Ilaija laa n'eluigwe site n'oke ifufe, Ilaija na Ilaisha no n'uzo sitere Gilgal. ² Ilaija siri Ilaisha, "Nodu n'ebe a, n'ihi na ONYENWE ANYI ziri m ozi ka m gaa Betel."*

Ma Ilaisha zara si ya, "Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, na dika gi onwe gi nokwa na-adi ndu, agaghi m ahapu gi." Ya mere, ha abuo sooro gaa Betel.

³ N'ebe ahụ, umu okorobia ndi amuma no na Betel putara zute ha abuo. Ndi amuma ahụ biakwutere Ilaisha si ya, "I maara na ONYENWE ANYI ga-esi n'ebe i no wepu onyenwe gi Ilaija taa?"

Ilaisha siri, "Mu onwe m maara, ma unu noro nwayo."

⁴ Mgbe ahụ, Ilaija siri ya, "Ilaisha, nodu n'ebe a, n'ihi na ONYENWE ANYI ziri m ozi ka m gaa Jeriko."

Ma o zara, "Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, na dika gi onwe gi nokwa na-adi ndu, agaghi m ahapu gi." Ya mere ha abuo sokwaara ruo Jeriko.

⁵ Ndi otu ndi amuma no na Jeriko biakwutere Ilaisha nso juo ya, "I maara na ONYENWE ANYI ga-ewepu onyenwe gi taa?"

O zara, "E, amaara m, ya mere nonu nwayo."

⁶ Mgbe ahụ, Ilaija siri ya, "Nodu n'ebe a, n'ihi na ONYENWE ANYI ziri m ka m jee Jodan."

Ma o zara, "Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, na dika gi onwe gi nokwa na-adi ndu, agaghi m ahapu gi." Ya mere, ha abuo sooro na-eje.

⁷ Iri ndi amuma ise sitere n'etiti ndi amuma sooro ha guzoro n'ebe di anya na ncherita ihu ebe Ilaija na Ilaisha kwusiri n'akuku Jodan. ⁸ Mgbe ahụ, Ilaija chiri uwe mwuda ya, pjakotaa ya, tie ya n'elu osimiri ahụ. Mmiri ahụ kewara uzo abuo, ala akoro putakwara. N'ebe ahụ ka Ilaija na Ilaisha si gafee n'ofe ozo nke osimiri ahụ.

⁹ Mgbe ha abuo gafesiri, Ilaija juru Ilaisha ajuju si ya, "Gini ka i choro ka m meere gi tupu e site n'ebe i no wepu m?"

Ilaisha rioro si ya, "Biko, mee ka m nweta udi mmuo i nwere okpukpu abuo."

¹⁰ Ilaija zara si ya, "Ihe i rioro bu ihe siri ike omume. O buru na i hu m mgbe a na-ewepu m site n'ebe i no, i ga-enweta ihe i rioro. Ma o buru na i hughi m, i gaghi enweta ihe i rioro."

¹¹ Mgbe ha na-aga n'ihu n'ije ha na-akparita uka, na mberede, ugbu oku nke inyinya oku na-adokpu putara ihe kewaa ha abuo. Mgbe ahụ kwa oke ifufe buuru Ilaija rigoro n'eluigwe. ¹² Ilaisha huru ya, lerie anya elu tie mkpu akwa si, "Nna m! Nna m! Usuu ugbu agha na usuu ndi na-agma inyinya Izrel!" O hukwaghi Ilaija anya ozo. O jidere uwe o yi n'ahu dowa ya ibe abuo.

¹³ Emesia, o chiri uwe mwuda Ilaija nke dapuru mgbe e weliri ya elu, laghachi bia guzo n'akuku osimiri Jodan. ¹⁴ O tiri akwa ahuf n'elu mmiri ahụ juo si, "Olee ebe ONYENWE ANYI, Chineke Ilaija no?" Mgbe o tiri mmiri ahụ ihe, o kewakwara otu uzo n'aka nri nke ozo n'aka ekpe, Ilaisha gafere n'ofe nke ozo.

¹⁵ Mgbe ndi amuma ahụ si Jeriko n'ele anya, huru ihe mere, ha siri, "Mmuo Ilaija adakwasila Ilaisha." Ha gara zute ya, kpo isiala n'ihu ya. ¹⁶ Ha siri ya "Lee, anyi bu ndi ohu gi nwere iri ndi ikom ise ahụ siri ike. Kwere ka ha ga chogharja nna gi ukwu. Ma eleghi anya mmuo ONYENWE ANYI eburula ya tudakwa ya n'otu ugwu, maobu n'otu ndagwurugwu."

Ilaisha zaghachiri, "Unu ezigala ha."

¹⁷ Ma mgbe ha nogidere riosie ya arijo ike, ruo mgbe o nwekwaghi ike igbochi ha. O gwara ha si, "O di mma, ziganu mmadu ka ha gaa choo ya." Ha zigara iri ndi ikom ise, ndi gara chogharja Ilaija ubochi ato, ma ha achotaghi ya. ¹⁸ Ilaisha no na Jeriko mgbe ndi a loghachiri bia koro ya otu ha si gaa. Mgbe ahụ, o gwara ha si, "O bu na m agwaghi unu si unu ejela?"

Ezi mmiri onunu

¹⁹ Ndi obodo ahụ siri Ilaisha, "Lee, onyenwe anyi, obodo anyi di n'ebe di mma, dika gi onwe gi na-ahu, ma mmiri di n'ime ya joro no, ala ya adighi amiputa mkpuru dika o kwesiri."

²⁰ Ilaisha zara si ha, "O di mma, gaanu tinye nnu n'ime efere ohuru wetara m ya." Ha gara weta efere ohuru nke nnu juru n'ime ya.

²¹ Ilaisha buuru nnu ahụ gaa n'ebe mmiri ahụ si asoputa, wunye nnu ahụ n'ime ya. Mgbe o na-eme nke a, o kwuru okwu si, "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Agwoola

* **2:2** 2:2 Betel bu obodo di mkpa site n'oge nna nna ochie ndi Izrel. Rehoboam bu eze wuru ebe ichu aja na Betel n'uzo ima aka nye nke e wuru na Jerusalem. Jen 12:8; 22:10-22; 35:1-5; 1Ez 12:28-33 † **2:14** 2:14 Akwa ahụ Maobu, uwe mwuda Ilaija 2Ez 2:8.

m mmiri a. Onwụ maobụ amighi mkpuru nke ala agaghị adikwa.' " 22 Site n'ubochi ahụ gaa n'ihu, mmiri ahụ dijiri ocha ruo taa, dika Ilaisha kwuru.

Nkocha a kochara Ilaisha

²³ Emesja, Ilaisha sitere na Jeriko puo ilaghachi Betel. Mgbe o na-aga n'uzo, ufodu umu okorobia nta sitere n'ime obodo puta, bidoro jiri ya na-eme ihe ochi, si ya, "Onyeisi nkwocha, site n'ebe a puo! Onyeisi nkwocha, site n'ebe a puo!" ²⁴ Ilaisha tughariri lee ha anya, buo ha onu n'aha ONYENWE ANYI. Otu mgbe ahụ, nne anu ohia abuo, a na-akpo bja, sitere n'ohia puta, dogbuo iri umu okorobia anọ na abuo n'ime ha. ²⁵ Emesja, Ilaisha sitere n'ebe ahụ puo jeruo n'ugwu Kamel. Emesjakwa, o sitere n'ebe ahụ laghachi na Sameria.‡

3

Nnupu isi Moab

¹ Jehoram nwa Ehab, malitere ibu eze ndi Izrel na Sameria n'afọ nke iri na asato nke ochichi Jehoshafat na Juda. Afọ iri na abuo ka o chiru dika eze. ² O mere ihe ojo n'anya ONYENWE ANYI, ma o bughị dika nna ya na nne ya mere. O wezugara nkume ahụ e doro nsọ nye Baal nke nna ya kpuru. ³ Otu o di, o nogidere na mmehie Jeroboam nwa Nebat, onye mere ka Izrel baa n'ime mmehie ife arusi. Joram esiteghi na ha wezuga onwe ya.

⁴ Eze ndi Moab, bu Misha, na ndi ya, bu ndi na-azu aturu. N'afọ niile, o na-aturu eze Izrel otu nari puku aji ebule, na otu nari puku aturu. ⁵ Ma mgbe Ehab eze Izrel nwuru, eze Moab nupuru isi megide eze Izrel, jukwa ino n'okpuru ya ozo. ⁶ Ya mere, eze Joram sitere na Sameria puo ga kpocha ndi Izrel niile. ⁷ O zigara Jehoshafat eze Juda ozi si ya, "Eze Moab enupula isi megide m. I ga-abia soro m iga buso ndi Moab agha?"

O zaghachiri, "Aga m eso gi gaa. Mu na gi bu otu, ndi m bu ndi gi, inyinya m bukwa inyinya gi."

⁸ "Ma olee uzo anyi ga-esi gaa ibu agha ahụ?"

Joram zara, "Anyi ga-esi uzo ozara Edom.*"

⁹ Ya mere, eze Izrel na eze Juda, na eze Edom,† na ndi agha ha niile, zukotara site uzo ozara Edom iga ibuso Moab agha. Ha gara ije abali asaa n'ozara. Ma mmiri onunu ha nwere gwusiri. O dikwaghi mmiri diri anu ulo ha, na ndi agha ha.

¹⁰ Mgbe ahụ, eze Izrel tiri mkpu si, "Gini ka anyi ga-eme? O ga-abu na ONYENWE ANYI kpoputara anyi bu eze ato ndi a, n'ebe a, inyefe anyi n'aka ndi Moab, ka ha merie anyi?"

¹¹ Ma Jehoshafat, eze Juda, juru ajuju si, "O bu na o nweghi onye amuma ONYENWE ANYI no n'ebe a, onye anyi ga-esi n'aka ya juta ONYENWE ANYI ase, site na ya?"

Otu onyeisi agha ndi Izrel si ha, "Ilaisha, nwa Shafat, onye jeere Ilaia ozi, no n'ebe a."

¹² Jehoshafat zara si, "Okwu ONYENWE ANYI di n'onu ya." Ya mere, eze Izrel na Jehoshafat, na eze Edom, gakwuru ya.

¹³ Ilaisha zara eze Izrel si, "Gini ka mu na gi nwekoru? Jekwuru ndi amuma nne gi na nna gi, juta ha ase."

Eze Izrel zara si ya, "Mba, n'hi na o bu ONYENWE ANYI kpoputara anyi bu eze ato n'ebe a, ka o were anyi nyefee n'aka ndi Moab."

¹⁴ Ilaisha siri, "Ebe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-adi ndu, bu onye m na-eke, a si na o bughị nsopuru m nwere n'ebe Jehoshafat eze Juda no, agaraghi m atupuru gi onu maobu lee gi anya n'ihu. ¹⁵ Ma ugbu a, kpotaranu m onye na-akpo ubo."

Mgbe okpo ubo ahụ malitere ikpo ubo ya, aka ONYENWE ANYI bjakwasiri Ilaisha. ¹⁶ O siri, "The a ka ONYENWE ANYI kwuru, aga m eme ka ndagwurugwu a juputa n'oluolu mmiri. ¹⁷ N'hi na otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, Unu agaghị ahụ ifufe maobu mmiri ozuo, ma ndagwurugwu a ga-ajuputa na mmiri, unu onwe unu ga-anu, na ehi unu, na anumanu ndi ozo unu ga-anukwa mmiri. ¹⁸ Ma nke a bu ihe di nta n'ebe ONYENWE ANYI no, n'hi na o ga-enyefekwa ndi Moab n'aka unu. ¹⁹ Unu ga-etigbu obodo obula e wusiri ike, na obodo ukwu niile. Unu ga-egbudakwa ezi osisi ha na-amị mkpuru, kpochie isi mmiri ha niile, werekwa nkume mebiakwa ezi ala ubi ha niile."

²⁰ O ruo, n'utu, n'oge e ji achu aja nsure oku ututu, lee na mmiri sitere uzo Edom soro bja n'ebe ahụ ha gwuru olulu na ndagwurugwu ala ahụ sojuo ala ahụ niile.

‡ 2:25 2:25 O bu n'obodo Sameria ka Ilaisha biri. * 3:8 3:8 Ihe nke a putara, bu na ha ga-esi n'akuku odida anyanwu Osimiri Nwuru anwu gbaa gburugburu, puta n'akuku ndida obodo Moab ma buso ha agha. Ma tupu ha e nwee ike mee otu a, ha ga-esite n'oke ala ndi Edom, bu obodo ndi Juda na-achi gafee. † 3:9 3:9 Eze Edom bu onyeisi alaeze Jehoshafat hoputara. I ga-ahu nke a n'akwukwo 1Ez 22:47; 2Ez 8:20

²¹ Mgbe ndi Moab nuru na ndi eze ahụ na-abia imegide ha, ha kpokotara ndi ikom obula nwere ike ilu agha, ma okenye ma okorobia, puta bia guzo n'oke ala ha. ²² Mgbe chi boru n'isi ututu, anyanwu wara mukwasị mmiri ahụ. Site n'ebe ha no, ndi Moab lepuru anya hu mmiri ahụ ka o na-acha obara obara. ²³ Mgbe ahụ, ha siritara onwe ha, "Leenu obara! O ga-abu na ndi agha eze ato ndi a etigbuola onwe ha. Putanu, unu ndi Moab, ka anyi gaa kwakoro ihe nkwa na-agma!"

²⁴ Mgbe ha gbaara oso bjaruo n'ulo agha ndi Izrel, ndi agha Izrel biliri malite itigbu ha. Ya mere, ndi agha Moab sitere n'ihu ha gbalaga. Ma ndi agha Izrel banyere n'ime obodo ndi Moab, gbuo ihe niile ha huru n'uzo. ²⁵ Ha tidara obodo ndi Moab niile, tinye nkume n'ala ubi oma ndi Moab niile. Ha kpochiri isi mmiri niile, gbudasiakwa ezi osisi niile na-amị mkpuru n'ala ahụ. N'ikpeazu, o bu naani otu obodo ndi Moab foduru, isi obodo a na-akpo Kia Hareset. Ndi ji udo na-ama nkume gbara obodo a gburugburu, bido ibuso ya agha.

²⁶ Mgbe eze Moab huru na agha ahụ anaghi agaziri ya nke oma, o chiri nari ndi agha asaa, ndi ji mma agha ebu agha, gbalia isi n'etiti ndi agha Izrel tikaputa, na ncherita ihu ebe eze Edom no, ma ha enweghi ike. ²⁷ Ya mere, o weere okpara ya, onye gaara ahụ eze n'onodu ya, gbuo ya, dika aja n'elu mgbidi gbara obodo ahụ gburugburu nye chi Moab. Iwe di ukwu di n'ubochi ahụ megide Izrel. Ha kwusiri ibu agha, laghachi n'obodo nke aka ha.

4

Mmanu oliv nwanyi di ya nwuru

¹ Otu ubochi, otu nwanyi n'ime ndi inyom ndi amuma biakwutere Ilaisha riu ya si, "Ohu gi, bu di m anwuola. I matara na o na-atu egwu ONYENWE ANYI. Ma ugbu a, onye o ji ugwo na-abia ikporo umu m ndi ikom abuo ime ka ha buru ndi ohu ya."

² Ilaisha juru ya ajuju si, "Gini ka m ga-emere gi? Gwa m, gini ka i nwere n'ulo?"

Nwanyi ahụ zara si, "O nweghi ihe obula ohu gi nwanyi nwere n'ulo karja naani ntakiri mmanu."†

³ Ilaisha siri, "Jegharja na-ezi, gaa nata ndi agbataobi gi niile ite nke ihe obula na-adighi n'ime ya. Ha abukwala ole na ole. ⁴ Mgbe ahụ, baa n'ime ulo, gi na umu gi, mechibido onwe unu uzo. Malite igbanye mmanu ahụ n'ime ite ahụ niile, mgbe nke obula juru, bupu ya n'otu akuku."

⁵ Nwanyi ahụ hapuru ya, ga mechibido onwe ya na umu ya ndi ikom uzo. Ha na-ebutere ya ite niile ahụ nso, ebe ya onwe ya na-agbanye agbanye n'ime ha. ⁶ Mgbe o gbajuru ite ndi ahụ niile, o siri nwa ya, "Butere m ite ozo."

Ma o zara, "O nweghi ite ozo foduru." Mgbe ahụ, mmanu ahụ kwusiri igbaputa.

⁷ O gara gwa onye nke Chineke ahụ, onye siri, "Gaa, ree mmanu ahụ, kwukwaa ugwo unu ji. Gi na umu gi ndi ikom were nke foduru mee mkpa diri unu."

Nwanyi Shunem na nwa ya

⁸ Otu ubochi, Ilaisha gara n'obodo Shunem. Otu nwanyi nwere ugwu bi n'ebe ahụ. Nwanyi ahụ riosiri ya ike ka o rie nri. N'ihu ya, mgbe obula Ilaisha si n'ebe ahụ gafee, o na-akwusi n'ebe ahụ rie ihe. ⁹ Ma nwanyi ahụ gwara di ya okwu si, "O doro m anya nke oma na nwoke a na-akwusi n'ulo anyi mgbe niile bu onye nso nke Chineke. ¹⁰ Biko, ka anyi doziere ya otu onuulo nta n'ime ulo elu anyi, ka anyi tinyere ya ihe ndina na tebul, na oche, na oriona, ka o nwee ebe o ga na-anu mgbe obula o biakwutere anyi."

¹¹ Otu ubochi, mgbe Ilaisha biakwara n'ebe ahụ, o bara n'onuulo ahụ, dinna n'ebe ahụ. ¹² O siri Gehazi onye na-ejere ya ozi, "Gaa kpo onye Shunem a," Ya mere, o kporo ya, o bjara guzo n'ihu ya, ¹³ Ilaisha gwara Gehazi, "Gwa nwanyi ahụ, si, 'Lee, otu i si enye onwe gi nsogbu niile ndi a maka anyi. Ugbu a, gini ka a ga-emere gi? O bu ka anyi gwa eze okwu banyere gi, ka o bu igwa onyeisi ndi agha?'"

O zara, "Ebi m n'etiti ndi m."

¹⁴ Ilaisha juru, "Ginikwa ka anyi ga-emere nwanyi a?"

Gehazi siri, "N'ezie, o nweghi nwa nwoke, di ya emekwala agadi."

¹⁵ Ilaisha siri, "Kpo ya." Ya mere, Gehazi kporo ya, o bjara guzo n'onu uzo. ¹⁶ Ilaisha siri, "Na mgbe di otu a n'afu ozo, i ga-eku nwa nwoke n'aka gi abuo."

O siri, "Mba, onyenwe m, biko, gi onye nke Chineke, agwala ohu gi nwanyi okwu ugha."

* 4:1 4:1 O sopuru Onyenwe anyi † 4:2 4:2 Mmanu bu otu ngwa nri di mkpa na nri niile ndi si na mpaghara pwwa anyanwu na-eri. Mkpa o di bu na o na-edozi ahụ mmadu.

¹⁷ Ma dika Ilaisha si kwuo, nwanyi ahụ tūrū ime, na mgbe ahụ n'afọ ọzọ ya, ọ mūrū nwa nwoke.

¹⁸ Nwata ahụ toputara, otu ubochi ọ puru jekwuru nna ya n'ubi, ebe ha nọ na-aghọ ọka. ¹⁹ O tikuru nna ya si ya, "Isi m o, isi m o!"

Nna ya sirị otu n'ime ndi ohu ya, "Kuru ya kulaara nne ya." ²⁰ O kuuru ya, kulaara ya nne ya, nwantakiri nwoke ahụ nduru n'apata nne ya ruo etiti ehie, mgbe ọ nwuru. ²¹ Nne ya kuuru ya rigoo n'elu ulọ ahụ, togbo ya n'elu ihe ndina ahụ onye nke Chineke ahụ na-edina, mechie ụzọ puo.

²² O ziri ozi kpoo di ya si ya, "Biko, zitere m otu okorobia na otu inyinya ibu, ka m jekwuru onye Chineke ahụ. Aga m alotakwa osiiso."

²³ O sirị, "Gini mere i ji ejekwuru ya taa? O bughị Onwa oheru, ọ bughikwa ubochi izuikwe."

O zara si, "Udo di."

²⁴ Mgbe ahụ, ọ nokwasiri n'elu inyinya ibu ahụ, nye nwokorobia ahụ iwu si ya, "Gbasie ọsọ ike. Akwasikwala igba ọsọ ma ọ bughị mgbe m gwara gi kwusi." ²⁵ Ya mere, o buliri ije, gawkuru onye nke Chineke n'ugwu Kamel.

Mgbe o lepuru anya hụ ya ka ọ na-abia, onye nke Chineke sirị odibo ya bu Gehazi, "Lee nwanyi Shunem ahụ. ²⁶ Gbara ọsọ gaa zute ya juo ya si ya, 'O dikwa mma? Di gi ọ nokwa n'udo? Nwa gi ọ nokwa n'udo?'" Mgbe Gehazi zutere ya juo ajaju ndi a, nwanyi ahụ zara Gehazi si ya,

"E, anyi niile nọ n'udo, ihe niile na-aga nke oma."

²⁷ Ma mgbe ọ biakwutere onye nke Chineke, ọ dara n'ala n'ihu ya, jide ya n'ukwu ya abuo. Gehazi bjaruru nso inupu ya, ma onyezi Chineke sirị ya, "Hapu ya aka, n'ihu na ọ di ihe na-eye ya nsogbu n'ime mmuo ya, ma ONYENWE ANYI zonariri m ya, ọ gwaghikwa m ihe mere."

²⁸ Nwanyi ahụ sirị, "Onyenwe m, aroro m gi nye m nwa nwoke? O bu na m asighi gi, 'emeela m ka m nwee olileanya?'"

²⁹ Ilaisha sirị Gehazi, "Ngwa, were ihe ike n'ukwu jikota uwe mwuda gi, werekwa mkpanaka m n'aka gi, bilie gaa Shunem. Mgbe i na-aga ekelekwala onye obula ekele. O burukwa na onye obula ekelee gi, azala ekele ya. Gaa n'ulo ahụ. I ruo, tukwasị mkpanaka m n'ihu nwantakiri nwoke ahụ."

³⁰ Ma nne nwantakiri ahụ zara si, "Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, na dika gi onwe gi nokwa na-adi ndu, agaghị m ahapu gi laa." Ilaisha biliri soro ya bido ila n'ulo ya.

³¹ Ma Gehazi butere ụzọ rute n'ulo ahụ, were mkpanaka ahụ tukwasị n'ihu nwantakiri nwoke ahụ, ma nke a emeghi ka nwantakiri ahụ teta ma ọ bukwanyu kuo ume. Ya mere, Gehazi laghachiri izute Ilaisha, gwa ya si, "Nwata ahụ etetaghị."

³² Mgbe Ilaisha rutere n'ulo ahụ, ọ huru ka nwantakiri ahụ nwuru anwu dina n'elu ihe ndina ya. ³³ O banyere n'ime onuulo ahụ, mechibido ha abuo uzo, kpee ekpere, kpokuo ONYENWE ANYI. ³⁴ Emesia, ọ makpuuru n'elu nwantakiri ahụ, tukwasị onu ya n'onu nwantakiri ahụ, na anya ya abuo na nke nwantakiri ahụ, na aka ya abuo na nke ya. Mgbe o si otu a dinara n'elu nwantakiri ahụ, ahụ nwantakiri ahụ malitere ikpo oku ozo. ³⁵ Ilaisha biliri jeharịa n'ime ulo ahụ ugboro ole na ole, laghachikwa makpuru n'elu nwantakiri ahụ ozo. Emesia, nwantakiri ahụ zere uzere ugboro asaa, meghe anya ya abuo.

³⁶ Ilaisha kporo Gehazi si ya, "Kpoo nwanyi Shunem." Ya mere, ọ kporo ya. Mgbe ọ biakwutere ya, ọ sirị, "Kuru nwa gi." ³⁷ O batara, daa n'ala n'ukwu ya, kpoo isiala. Emesia, o kuuru nwa ya nwoke puo.

Onwu di n'ite nri

³⁸ Ilaisha loghachiri na Gilgal, mgbe unwu di n'ala ahụ. Otu ubochi, mgbe ya na ufodu ndi amuma nọ na-enwe nzuko, ọ gwara onye na-ejere ya ozi okwu si ya: "Sikwasị ite ukwu ahụ n'oku, siere ndi a mu na ha nọ ihe oriri."

³⁹ Otu onye n'ime ha puru banye n'ohia ichikota akwukwo nri. O huru osisi vaini toro n'ohia, chikotaa ufodu afufa ohia, nke o kpojuru n'uwe mwuda ya dika ọ ga-ejideli. Mgbe ọ loghachiri, ọ gbupiasiri afufa ohia ndi a, wunye ha n'ime ite ahụ si n'oku, ọ bu ezie na o nweghi onye maara ihe ha bu. ⁴⁰ Mgbe o ghere, a wuputara ya nye ndi ikom ndi ahụ. Ma mgbe ha bidoro iri ya, ha tiri mkpu akwa si, "Onye nke Chineke, lee, onwu di n'ite nri a." Ha enwekwaghị ike iri ya.

‡ 4:25 4:25 Njem a, ga-abu ihe di ka kilomita iri ato site n'obodo Shunem ruo n'ugwu a. § 4:39 4:39 Mkpuru afufa ohia yiri kukumba n'odiji, buo ibu dika oroma ma ọ na-elu ilu n'onu.

⁴¹ Ịlaisha kwuru okwu sị, “Kpotanụ ụtụ ọka.” Ọ ghanyere ya n’ime ite ahụ sị, “Kunyerenụ ha nri ka ha rie.” Ha riri ya. O nwekwaghị ihe na-egbu egbu dị n’ite ahụ.

Ịlaisha enye narị ndị amụma nri

⁴² Otu nwoke si Baal-Shalisha bịa, butere onye nke Chineke ogbe achịcha iri abụọ nke e ji ọka balị mbụ a ghotara n’ubi mee. O butekwaara ya isi ọka ole na ole n’akpa. Ịlaisha sịrị, “Were ihe ndị a nye ndị anyị ka ha rie.”

⁴³ Onye na-ejere ya ozi juru, “Olee otu m ga-esi chee ihe a n’ihu narị mmadụ?”

Ma Ịlaisha zara, “Chiri ya nye ndị mmadụ a ka ha rie, n’ihi na otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, ‘Ha ga-eriju afo ha, nwekwa ndị ga-afodukwa.’” ⁴⁴ Ya mere, o chere ya n’ihu ha, ha rikwara, nri ahụ fiodukwara dika okwu ONYENWE ANYỊ si di.

5

Neeman onye ekpenta

¹ N’oge a, Neeman bu ochiagha ndi agha eze Aram,* Ọ bu onye di ukwu n’anya nna ya ukwu, burukwa onye a na-enye nsopuru n’ihi na ONYENWE ANYI sitere n’aka ya nye ndi agha Aram mmeri n’ogbo agha di iche iche. Ọ bu dike na dimkpa n’agha, maobu onye ekpenta.

² Otu mgbe, ufodu n’ime ndi agha Aram na-apunara ndi mmadu ihe puru ga dota otu nwaagboghọ nta site n’Izrel, onye na-ejere nwunye Neeman ozi. ³ Ọ siri nne ya ukwu, “Ọ gaara atọ m uto ma a si na nna m ukwu ga-aga hu onye amuma no na Sameria. Ọ ga-agwo ya orja ekpenta a.”

⁴ Neeman nuru nke a, bilie gaa kororo eze Aram ihe niile nwaagboghọ a si Izrel kwuru. ⁵ Eze Aram siri, “Bilie, gaa, aga m zigakwara eze Izrel akwukwo ozi.” Ya mere Neeman gara, o chiri talenti olaocha iri, na puku shekel olaedo isii, na uwe oma di iche iche, nke di iri nonugugu. ⁶ Nke a bukwa ihe di n’ime akwukwo ahụ eze Aram degaara eze Izrel: “Nwoke a ji akwukwo a biakwute gi bu Neeman, onyeisi ndi agha m. Biko, achoro m ka i gwoo ya orja ekpenta di ya n’ahu.”

⁷ Ngwangwa eze Izrel guru akwukwo ahụ, o dwwara uwe ya si, “Abu m Chineke? A puru m ime ka mmadu nwuo na ime ka mmadu di ndu? Gini mere nwoke a ji ezitere m onye m ga-agwo orja ekpenta? Lee ka o si na-achọ uto anyi ga-eji nwee esemokwu.”

⁸ Mgbe Ịlaisha onye Chineke nuru na eze Izrel dwwara uwe ya, o ziri ozi a zigara ya si, “Gini mere i ji dwwaa uwe gi? Zitere m Neeman. Ọ ga-amatakwa na e nwere onye amuma n’Izrel.” ⁹ Ya mere, Neeman bjarutere guzo n’onu uto ulo Ịlaisha, ya na inyinya ya, na ugbọ agha ya. ¹⁰ Ịlaisha zigara onyeozi ya nke bjara zie si ya, “Jee saa ahụ gi ugboro asaa n’osimiri Jodan. I mee nke a, ekpenta ahụ ga-esi n’akuku ahụ gi niile puo. I ga-adikwa ocha.”

¹¹ Ma Neeman were iwe nke ukwu tugharja bido ilaghachi ebe o si bja. Mgbe o na-ala, o na-ekwu na-asị, “Echere m na o ga-apukwute m, guzo, kpokuo aha ONYENWE ANYI Chineke ya, fufee aka ya n’ebe ahụ orja m di, gwoo m orja ekpenta m. ¹² Abana‡ na Fapa, bu osimiri di na Damaskos, ha adighi mma karja mmiri Izrel niile? Ọ bu na m enweghi ike isa ahụ n’ime ha ma di ocha.” Ọ tughariri jiri onuma puo.

¹³ Ma ndi ozi Neeman jekwuru ya si ya, “Nna anyi, a si na o bu ihe siri ike nke ukwu ka onye amuma ahụ gwara gi si gi mee, i garaghi eme ya? Ma ihe o si gi mee bu naani ‘Gaa saa ahụ gi ka i di ocha.’” ¹⁴ Ya mere, o gara sunye onwe ya n’ime osimiri Jodan ugboro asaa, dika onye nke Chineke gwara ya. Anu ahụ ya loghachiri di ocha ka anu ahụ nwantakiri.

¹⁵ Mgbe ahụ, Neeman na ndi niile ya na ha so laghachikwutere onye nke Chineke. O guzoro n’ihu ya si, “Ugbu a amatala m na o dighi Chineke ozo di n’uwa niile ma o bughị naani n’Izrel. Ya mere, biko, nara onyinye a site n’aka ohu gi.”

¹⁶ Ma Ịlaisha zara si ya, “Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, bu onye m na-ejere ozi, agaghị m ana gi ihe obuła.” Ma Neeman rioro ya aririo ka o nara ya, ma o juru aju.

¹⁷ Mgbe ahụ Neeman siri, “Ọ buru na i gaghị anara, biko, kwerenu ka m kporo aja nke inyinya abuo nwere ike ibu. N’ihi na site ugbu a gaa n’ihu, agaghị m achuru chi ozo aja nsure oku, ma o bughị naani ONYENWE ANYI. ¹⁸ Ma ka ONYENWE ANYI gbaghara ohu gi naani otu ihe a. Mgbe nna m ukwu banyere n’ulo arusi Rimon ikpo isiala, mgbe o na-adabere n’aka m, nke ga-eme ka mu onwe m kpookwa isiala. Mgbe m si otu a kporo isiala n’ulo arusi Rimon, ka ONYENWE ANYI gbaghara ohu gi n’ihi nke a.”

* 5:1 5:1 Aha eze a, bu Ben-Hadad nke abuo 2Ez 8:7 † 5:5 5:5 Aha eze a, bu Joram. 2Ez 8:28 ‡ 5:12 5:12 A na-akpokwa ya Amana

¹⁹ Ilaisha zara si ya, "O di mma, laa n'udo."

Mgbe Neeman lawara, o jerubeghi ebe di anya, ²⁰ Gehazi, bu onyeozi Ilaisha onye nke Chineke, siri n'obi ya, "Nna m ukwu emezighi ikwere ka Neeman onye Aram laa na-anataghi ya ihe o ji bia. Dika ONYENWE ANYI na-adu ndu, aga m eji oso gbakwuru ya naputa ya ufo du ihe ahu."

²¹ Ya mere, Gehazi gbara oso gbakwuru Neeman. Mgbe Neeman huru ya ka o gba oso na-abia, o si n'elu ugbo agha ya wudata gaa zute ya, juo ya si: "Udo o dikwa?"

²² "E, udo di," ka Gehazi zara, "Onyenwe m zitere m ka m gwa gi, 'Lee, umu okorobia abuo n'etiti ndi amuma si n'ugwu Ifrem biakwute m. Biko nye ha otu talenti olocha na uwe mgbanwe abuo.'"

²³ Ma Neeman zara si ya, "Biko, were talenti abuo." O kwagidere Gehazi ka o nara ha. O kechiri talenti olocha abuo ahu n'akpa abuo, tinyere uwe mgbanwe abuo. O bunyere ndi ohu ya ka ha buru ya na-aga n'ihu Gehazi. ²⁴ Ma mgbe ha rutere n'ugwu, Gehazi naara ndi ohu Neeman ihe ndi ahu, si ha laghachikwa. O zoro ihe ndi ahu n'ime ulo.

²⁵ Mgbe o batara n'ulo guzo n'ihu nna ya ukwu, Ilaisha juru ya si, "Ebee ka i si na-abia Gehazi?"

O zara, "Ohu gi ejeghi ebe obula."

²⁶ Mgbe ahu Ilaisha zara ya, "O bu na mmuo m esoghi gi mgbe nwoke ahu si n'ugbo ya ridata izute gi? Oge a o bu oge inara ego, na inara uwe, na inara ubi oliv, na ubi vaini, na igwe ehi, na igwe aturu, na ndi ohu ndi ikom, na ndi ohu ndi inyom na-eje ozi? ²⁷ N'ihu nke a, ekpenta ahu di Neeman ga-abiakwaso gi, na umu umu gi, ruo mgbe ebighi ebi." Ya mere, Gehazi ghororo onye ekpenta si n'ihu ya puo. Anu ahu ya bidokwara icha ocha dika ogho ocha.

6

Isi anyuike eze n'elu mmiri

¹ Umu ndi amuma gwara Ilaisha okwu si, "Lee, ebe a anyi bi n'ihu gi di oke nta karja. ² Ya mere, ka anyi gaa n'akuku Jodan gbute osisi anyi ga-eji wuo ulo ebe anyi ga-ebi."

O siri ha, "Meenu ka unu kwuru."

³ Ma otu onye n'ime ha rioro ya si, "Biko, nna anyi ukwu, soronu anyi."

O kwenyere na o ga-eso ha. ⁴ O sonyekwara ha.

Mgbe ha bjaruru n'akuku Jodan, ha malitere igbutu osisi. ⁵ Ma mgbe otu n'ime ha no na-egbutu otu osisi, anyuike ya dabara n'ime mmiri. O tiri mkpu si, "Ewoo, onyenwe m. O bukwanu ihe a riotara ariota."

⁶ Mgbe ahu, onye nke Chineke juru ya si, "Ebee ka o dabara?" Mgbe o ziri ya ebe o dabara, Ilaisha gbute osisi tuba ya n'ebe ahu, mee ka anyuike ahu segolite na-erughari n'elu mmiri. ⁷ O siri, "Tutulite ya." O setiri aka ya weputa ya.

Isi ekpuo ndi agha Siria

⁸ N'oge a, eze ndi Aram* na ndi Izrel no n'agha. Mgbe ya na ndiisi agha ya kparitachara, o siri, "Aga m eguzobe omuma ulo ikwu m n'ebe di otu a na n'ebe di otu a."

⁹ Ngwangwa, onye nke Chineke zigaara eze Izrel† ozi si, "Lezie anya, unu ejekwala nso n'ebe ahu, n'ihu na eze Aram na ndi agha ya no n'ebe ahu." ¹⁰ N'ihu nke a, eze Izrel mere nchoputa banyere ebe ahu onye nke Chineke gwara ya. Otutu mgbe Ilaisha doro eze aka na nti, n'ihu ya, ha noro na nche n'ebe ahu niile.

¹¹ Ihe ndi a mere ka iwe wee eze ndi Aram. O kpokotara ndiisi oru ya nye ha iwu si, "Gwanu m, onye n'ime anyi dinyere eze Izrel?"

¹² Otu onye n'ime ndi ochiagha ya siri, "O nweghi onye obula n'ime anyi, onyenwe m bu eze. O bu Ilaisha, onye amuma Izrel, bu onye na-agwa eze Izrel okwu niile i na-ekwu n'ime ebe ndina gi."

¹³ Ya mere, eze Aram nyere ha iwu si ha, "Gaanu, choputa ebe o no, ka m ziga ndi agha ga-aga jide ya." Ha gara lota, kororo ya na Ilaisha no na Dotan. ¹⁴ N'ihu ya, n'otu anyasi eze Aram zigara otutu ndi agha ya, ndi ji inyinya na ugbo agha gbaa obodo ahu gburugburu.

¹⁵ Mgbe onye na-ejere onye nke Chineke ozi biliri oto n'isi ututu puo, o huru otutu ndi agha na inyinya na ugboala, ka ha gbara obodo ha no gburugburu. O tiri mkpu si, "Ewoo, onyenwe m, ginu ka anyi ga-eme ugbo a?"

* 6:8 6:8 Nke bu Ben-Hadad nke abuo † 6:9 6:9 Onye a na-akpo Joram

16 Ma Ịlaisha zara sị ya, “Atụla egwu, n’ihi na ndị nonyere anyị dị otụtụ karịa ndị nonyeere ha.”

17 Mgbe ahụ, Ịlaisha kpere ekpere sị, “ONYENWE ANYỊ, biko, saghee anya ya abụọ ka ọ hụ.” ONYENWE ANYỊ meghere anya ohu Ịlaisha, mee ka ọ hụ ịnyinya ọkụ, na ugbọala ọkụ juputara n’ugwu dị gburugburu ebe ahụ niile.

18 Mgbe ndị iro ahụ na-abiaru ya nso, Ịlaisha kpokuru ONYENWE ANYỊ n’ekpere sị, “Mee ka isi kpuo ndị agha niile.” O mekwara ka isi kpuo ha, dika Ịlaisha rịọrọ.

19 Ịlaisha putara sị ha, “Nke a abughị ụzọ, nke a abukwaghị obodo unu na-achọ. Soronụ m, ka m gosi unu nwoke unu na-achọ.” O duuru ha jee Sameria.

20 Mgbe ha bjaruru Sameria, Ịlaisha kpere ekpere sị, “Biko, ONYENWE ANYỊ, ugbu a meghee anya ha, ka ha hụ ụzọ.” ONYENWE ANYỊ meghere anya ha dika Ịlaisha kpere n’ekpere; ha matakwarara na ha nọ na Sameria.

21 Mgbe eze Izrel hụrụ ha, ọ juru Ịlaisha ajujụ sị, “Nna m, ị chọrọ ka m gbuo ha?”

22 Ịlaisha zara sị ya, “Egbula ha. Ị ga-egbu ndị ị ji mma agha na ụta gi dọta n’agha? Nye ha nri na mmiri, zilaga ha ka ha lakwuru onyenwe ha.”²³ Ya mere, ọ kwadooro ha oke oriri dị ukwu, mgbe ha riri, ñukwaa, o zilagara ha, ha lakwuuru nna ha ukwu. Site n’oge ahụ gaa n’ihu, ndị otu Aram na-apunara mmadụ ihe kwusiri inye nsogbu n’oke ala ndị Izrel.

Unwụ n’obodo Sameria

24 Ma mgbe ụfọdụ oge gasiri, Ben-Hadad, eze Aram, chikọtara ndị agha ya niile puta bja gbaa Sameria gburugburu.²⁵ N’ihi nke a, oke unwụ dara n’obodo Sameria. Nri korọ n’ala ahụ ruo na e bidoro ire otu isi ịnyinya ibu[‡] iri shekel ọlaocha asatọ. E rekwara nsị nduru shekel ise.

26 Mgbe eze Izrel na-agafe n’elu mgbidi gbara obodo ahụ gburugburu, otu nwanyị kpokuru ya sị ya, “Nyere m aka, onyenwe m eze.”

27 Ma eze zara sị ya, “Ọ buru na ONYENWE ANYỊ ekweghị inyere gi aka, ebee ka m ga-esi nwetara gi inyeaka? Ọ bu site n’ebe izocha ọka? Ka ọ bu n’ebe izocha mmanya vaini?”

28 Mgbe ahụ, eze juru ya sị, “Gini na-eme?”

29 Zara, “Nwanyị a sirị, ‘Nye nwa gi nwoke ka anyị rie ya taa, echi anyị ga-eri nwa m nwoke.’²⁹ Ya mere, na anyị sirị nwa m rie ya. N’ubochi nke so ya asiri m ya, ‘Weputa nwa gi nwoke ka anyị rie ya,’ ma o zoola ya.”

30 Mgbe eze nuru okwu nwanyị a, ọ dọwara uwe ya. Ma dika ọ na-agabiga n’elu mgbidi ahụ, ndị mmadụ lere anya hụ n’okpuru uwe, akwa mkpe di n’ime ahụ ya.³¹ Ọ sirị, “Ka Chineke mesoo m mmeso, otu ọbula mmeso ahụ si di njo, ma ọ buru na isi Ịlaisha nwa Shafat anogide n’ahụ ya taa.”

32 N’oge a, Ịlaisha noduru ala n’ulo ya, ndi okenye sokwa ya nodu. Eze zipuru onyeozu, ma tupu o rute, Ịlaisha gwara ndi okenye ahụ okwu sị ha, “Unu ahula na ogbu mmadu a ezitela mmadu ka ọ bja gbupu m isi. Mgbe onyeozu ya bjaruru, mechienu uzo hapu ya n’ezi, n’ihi na eze n’onwe ya ga-eso ya n’azu bja.”³³ Mgbe Ịlaisha no na-agwa ha okwu, lee onyeozu ahụ ka ọ na-abiakwute ya.

Eze sokwa ya n’azu na-ekwu okwu na-asị, “ONYENWE ANYỊ emeela ka ihe ojoo di otu a dakwasị anyi. Gini mere m ga-eji lee anya inyeaka site n’aka ONYENWE ANYỊ ozo?”

7

1 Ịlaisha zara sị ya,* “Nuru okwu ONYENWE ANYỊ. N’ihi na otu a ka ONYENWE ANYỊ na-ekwu,[†] N’oge dika mgbe a echi, a ga-ere otu akpa nta utu ọka otu shekel, rekwaa akpa nta ọka balị abuo otu shekel n’onu uzo ama obodo Sameria.”

2 Ochigaha ahụ, nke eze na-adabere n’aka ya, sirị onye nke Chineke, “Lee, a sikwari na ONYENWE ANYỊ emeghee oghere idee nke eluigwe, nke a ọ puru ime?”

Ma Ịlaisha zara ya, “Ị ga-eji anya gi abuo hu ya, ma ị gaghị eri site n’ime ya.”

Ogbaaghara n’ogige agha ndi Sameria

3 N’oge a, e nwere ndi ekpenta[‡] anọ no n’ezi mgbidi gbara Sameria gburugburu, n’akuku onu uzo e si abata obodo ahụ. Ha siritara onwe ha, “Gini ka anyi no n’ebe a na-eme? Ọ bu ka anyi noro n’ebe a tutu anyi anwuo?”⁴ Ọ buru na anyi asi, ‘Anyi ga-abanye n’ime obodo,’ unwu di n’ebe ahụ, anyi ga-anwukwa. Ọ burukwanu na anyi anogide n’ebe a anyi ga-anwu. Ya mere ka anyi gafeenu banye n’omuma ulo ikwu ndi

‡ 6:25 6:25 Ịnyinya ibu so n’anyị umu Izrel na-ekwesighi iri n’ihi na ọ dighi ọcha. Lev 11:4 * 7:1 7:1 2Ez 6:24-29

† 7:1 7:1 2Ez 7:18-19 ‡ 7:3 7:3 Onye ọbula na-arja ọria ekpenta a gaghị ebi n’ime obodo n’etiti umu mmadu.

Lev 13:45-46; Onu 5:2-4; 12:10.

agha Aram, were onwe anyị nyefee ha n'aka. Ọ bụrụ na ha edebe anyị ndụ, anyị ga-adị ndụ, ọ bụrụ na ha egbuo anyị, anyị ga-anwụkwa.”

⁵ N'oge uhuruchi, ha biliri gaa n'omụma ụlọ ikwu ndị agha Aram. Mgbe ha bjarutere n'ọnu ụlọ ikwu ahụ, o nwekwaghị onye nọ n'ebe ahụ, ⁶ n'ihì na Onyenwe anyị mere ka ndị Aram nụ ụzụ ụgbọ agha na nke ịnyinyà, na nke usuu ndị agha. Nke a mere ka onye ọbụla gwa ibe ya si, “Lee, eze ndị Izrel egoola ndị agha ndị Het, na ndị eze Ijpt ibuso anyị agha.” ⁷ Ha biliri gbaṅ ọsọ n'abalị ahụ, hapụ ụlọ ikwu ha niile, na ịnyinyà ha niile, na ịnyinyà ibu ha niile, na ihe niile otu o si dirị, ma gbaṅ ọsọ ndụ.

⁸ Mgbe ndị ekpenta ahụ rutere ogige ndị agha ndị Siria, ha banyere n'ime otu ụlọ rie ihe, n'ukwaa ihe ọhụrụ dī n'ime ya. Ha chīrī ọlāocha na ọlāedo na uwe ọma niile dī n'ime ya gaa zoo ha. Ọzọkwa, ha lōghachiri banye n'ụlọ ọzọ kwakọrọ ọfọdụ ihe dī n'ime ya gaa zoo.

⁹ Ma mgbe ahụ ha sīrītara onwe ha, “Ihe anyị na-eme ezighị ezi. Taa bụ ụbọchị ozioma, ma lee ka anyị na-agba nkịtị. Ọ bụrụ na anyị echere ruo ihè ụtutu, a ga-achọputa ajọọ omume anyị. Ugbu a bjanu, ka anyị gaa gwa ndị nọ n'ụlọeze, ihe anyị huru.”

¹⁰ Ya mere, ha gara kpọkuo ndị nche ọnu ụzọ obodo ahụ, gwa ha si, “Anyị banyere n'ogige ndị agha Aram, o nweghị mmadụ ọbụla nọ n'ebe ahụ, ọ dighi olu mmadụ anyị nuru n'ebe ahụ, naanị ịnyinyà na ịnyinyà ibu elibere n'osisi, na ụlọ ikwu ha a hapuru dika ha dī.” ¹¹ Ndị na-eche nche tiri mkpu kọrọ ndị nọ n'ụlọeze ihe mere.

¹² Eze biliri n'abalị ahụ gwa ndịisi ọrụ ya si, “Ka m gwa unu ihe ndị Aram mere anyị. Ha maara na anyị nọ n'oke aguu, n'ihì ya, ha akpacharala anyị hapụ omụma ụlọ ikwu ha gaa zoo onwe ha n'ime ọhịa. Echiche ha bụ, ‘Ndị a ga-aputariri, mgbe ahụ, anyị ga-ejide ha na ndụ, banyekwa n'ime obodo ha.’”

¹³ Ma otu onye n'ime ndịisi agha ya zara si ya, “Ka ọfọdụ mmadụ duru ịnyinyà ise ndị ahụ ọfọdụ n'obodo. Ọ bụrụ na ndị a alotaghị ọnoṅṅ ha ga-adị ka nke ndị Izrel niile ọfọduru n'ebe, e, ha ga-adị ka ndị Izrel niile a gurū dika ndị nwuru anwu. Ya mere, ka anyị zipu ha ka ha gaa chọputa ihe mere.”

¹⁴ Ya mere, ha họtara ụgbọ agha abụọ na ịnyinyà ndị na-adokpu ha. Eze zipuru ha ichuso ndị agha Aram, O nyere ndị na-agba ha iwu si, “Gaanu chọputa ihe mere.” ¹⁵ Ha sogidere ha ruo n'osimiri Jodan. N'akuku ụzọ niile juputara n'uwe na ngwa agha ndị agha Aram tufuru mgbe ha na-eme ngwangwa. Ndị ahụ e zipuru lōghachiri bja kọrọ eze ihe ha huru. ¹⁶ Ndị Izrel niile puru gaa kwakọrọ ihe dī n'omụma ụlọ ikwu ndị Aram. Nke bụ na e rere otu akpa nta utu ọka a kworo nke ọma otu shekel, rekwa akpa ọka balị abụọ otu shekel dika ONYENWE ANYI si kwuo.

¹⁷ Eze họtara ochiagha ahụ, nke ọ na-adabere n'aka ya, nye ya ọrụ ileketa ọnu ụzọ obodo ahụ. Ma ndị si n'obodo na-enuputa nuturu ya, zoọ ya ukwu, zoḅbuo ya mgbe ha na-agbaputa. § Ọ nwuru dika Ịlaisha onye nke Chineke kwuru mgbe eze bjakwutere ya unyaahụ, ijide ya. ¹⁸ Ihe niile mezuru dika onye nke Chineke gwara eze okwu si ya, “A ga-ere akpa nta ọka balị abụọ otu shekel na otu akpa nta utu ọka otu shekel, n'ọnu ụzọ ama Sameria.”

¹⁹ N'oge ahụ, ochiagha ahụ na-ejere eze ozi zara si ya, “Ihe dī otu a agaghị eme, ọ bụladị na ONYENWE ANYI emeghee eluigwe mee ka nri zoo, nke a ọ ga-eme?” Ma onye nke Chineke zara ya, “I ga-eji anya gi hu ya, ma i gaghị eso rie ya.” ²⁰ Ọ bukwa otu a ka o si mee, n'ihì na ndị mmadụ zoḅburu ya n'ukwu n'ọnu ụzọ ama, ebe ọ nọ nwu.

8

Nlōghachi nwanyi Shunem

¹ Ịlaisha gwara nwanyi ahụ o mere ka nwa ya si n'ọnwu bilie okwu si ya, “Bilie, gi na ezinaulo gi, gaa n'obodo ọzọ ebe unu ga-anọ dika ọbja n'ihì na ONYENWE ANYI ekwuola na oke unwu ga-adakwasị ala Izrel afọ asaa.” ² Nwanyi ahụ mere dika onye nke Chineke gwara ya, o biliri, ya na ezinaulo ya gaa biri n'ala ndi Filistia* afọ asaa.

³ Mgbe unwu ahụ gwusiri n'afọ nke asaa, o si n'ala ndi Filistia lota n'Izrel. Mgbe ọ lotara, o jekwuuru eze ka o nyere ya aka inwetaghachi ụlọ ya na ala ya. ⁴ Mgbe nwanyi ahụ bjakwutere eze, eze nọ na-agwa Gehazi bụ onye na-ejere onye nke Chineke ozi okwu si ya, “Biko, koro m akuko ihe ukwu niile Ịlaisha mere.” ⁵ Mgbe Gehazi na-akoro eze otu Ịlaisha si mee ka nwantakiri nwuru anwu dī ndu ọzọ, nwanyi ahụ, onye bụ nne nwantakiri ahụ, batara n'ime ụlọeze.

§ 7:17 7:17 Amuma ahụ mezuru n'isi ochiagha eze dika e kwuru ya. 2Ez 7:2 * 8:2 8:2 Ọ bughị naanị n'ala Filistia na-emeputa nri karịa ala ugwu ugwu Izrel, kama ndi agha Siria adighi e buso ha agha mgbe mgbe, dika ha na-eme ndi Izrel.

Mgbe ahụ, Gehazi kwuru sị, “Onyenwe m eze, onye a bụ nwanyị ahụ, leekwa nwa ya nwoke, onye Ịlaisha mere ka ọ dị ndụ ọzọ.”⁶ Eze juru nwanyị ahụ ajujụ sị ya, “Ọ bụ eziokwu?” Nwanyị ahụ kọrọ eze akụkọ ihe niile mere.

Mgbe ahụ, eze dunyere ya otu onyeisi n’ime ndị ozi ya ka o nyere ya aka inwetaghachi ihe ya niile, ya na ugwọ ruru ya n’ihi mkpuru ubi ya niile ha ghorọ mgbe ahụ o bi n’ala ndị Filistia.

Hazael egbuo Ben-Hadad

⁷ Mgbe ihe ndị a gasiri Ịlaisha gara Damaskos, isi obodo ndị Siria. N’oge a, Ben-Hadad eze Aram, na-arịa orịa. “A gara gwa eze na onye nke Chineke abjala n’ebe ahụ.”⁸ Mgbe eze nuru ya, ọ kporo Hazael sị ya, “Were onyinye inata ihuoma n’aka gị wegara onye nke Chineke, site n’aka ya juta ONYENWE ANYỊ ase. Juo ya, ‘M ga-esi n’orịa a bilie?’”

⁹ Hazael weere iri inyinya kamel anọ buru ezi ihe niile si n’ala Damaskos,[†] wetara Ịlaisha onyinye ndị a sị ya, “Nwa gị Ben-Hadad, eze Aram, zitere ka m juo gị sị, ‘M ga-esi n’orịa a bilie?’”

¹⁰ Ịlaisha zara sị ya, “Laa, gaa gwa ya sị ya, ‘I ga-esi n’orịa bilie.’ Ma ONYENWE ANYỊ egosila m na, n’ezie, ọ ga-anwu.”¹¹ Mgbe Ịlaisha nọ na-ekwu okwu a, o legidere Hazael anya n’ihu tutu ruo mgbe ihere mere ya. Mgbe ahụ, onye nke Chineke kwara akwa.

¹² Mgbe ahụ, Hazael juru Ịlaisha ajujụ sị, “Ọ bụ gini mere onyenwe m ji akwa akwa?” Ịlaisha zara sị ya, “N’ihi na amaara m ihe ojuo i ga-eme umu Izrel n’oge di n’ihu. I ga-akpo obodo niile ha e wusiri ike oku, jiri mma agha gbuo umu okorobia ha. I ga-atupia umuntakiri na-anu ara, bowakwaa afo ndi inyam di ime.”

¹³ Hazael siri, “Olee otu oru gi, bu nkita efu, ga-esi nwee ike imezu ihe ukwu a?”

Ịlaisha zara, “ONYENWE ANYỊ egosila m na i ga-abu eze Aram.”

¹⁴ Mgbe Hazael, si n’ebe Ịlaisha nọ laa, ọ biakwutere nna ya ukwu. Mgbe Ben-Hadad juru ya sị, “Gini ka Ịlaisha gwara gi?” Hazael zara sị, “Ọ gwara m na i ga-esi n’orịa bilie.”¹⁵ Ma n’echi ya, Hazael chiri akwa na-egbo oyi, banye ya na mmiri jiri ya baa n’ebe eze dina, gbasaa ya n’ihu eze, tutu ruo mgbe ọ nwuru. Emesia, Hazael ghorọ eze n’onodu ya.

Jehoram eze Juda

¹⁶ N’afọ nke ise nke ochichi Joram nwa Ehab eze Izrel, mgbe Jehoshafat bu eze Juda, ka Jehoram nwa Jehoshafat malitere ochichi ya dika eze Juda.¹⁷ O di iri afọ ato na abuo mgbe o malitere ibu eze, o chiri afọ asato na Jerusalem.¹⁸ O soro uzo ndi eze Izrel dika ulo Ehab mere, n’ihi na o luru ada Ehab. O mere ihe di njo n’anya ONYENWE ANYI.¹⁹ Ma n’agbanyeghi nke a, n’ihi ohu ya bu Devid ONYENWE ANYI achoghi ibibi Juda. N’ihi na o kwere nkwa ime ka orion a diri Devid na umu umu ruo mgbe ebighi ebi.

²⁰ N’oge Jehoram bu eze, ka Edom si n’okpuru Juda nupu isi, hoputara onwe ha eze.²¹ Ya mere, Jehoram[‡] duuru ugbo agha ya niile gaa n’obodo Zaia. O biliri n’abaligi tgbuo ndi Edom ahụ gbara ya na ndi ochiagha ugbo agha ya gburugburu; ma ndi agha ya gbaghachiri azu, laa n’ulo ha.²² Ya mere, Edom ka na-enupu isi megide Juda, ruo taa.

Obodo Libna nupukwara isi n’otu oge ahụ.

²³ Akuko ihe niile Jehoram mere, e degi ha n’akwukwo akuko ihe ndi eze Juda mere n’ubochi ndu ha?²⁴ Joram sooro ndi nna nna ya ha dina n’onwu, e lie ya n’ebe e liri nna ya ha n’obodo Devid. Ahazaya nwa ya ghorọ eze n’onodu ya.

Ahazaya eze Juda

²⁵ N’afọ nke iri na abuo nke ochichi Joram nwa Ehab, bu eze Izrel, ka Ahazaya nwa Jehoram, bu eze Juda malitere ichi.²⁶ Ahazaya gbara iri afọ abuo na abuo mgbe o malitere ibu eze, o chiri otu afọ na Jerusalem. Aha nne ya bu Atalaya,[§] nwa nwa Omri, eze Izrel.²⁷ O soro uzo niile nke ndi ezinaulo Ehab, mee ihe di njo n’anya ONYENWE ANYI dika ezinaulo Ehab mere, n’ihi na o luru nwanyị si n’ezinaulo Ehab.

²⁸ Ahazaya sooro Joram nwa Ehab, gaa ibuso Hazael eze Aram* agha na Ramot Gilead. Ndi Aram meruru Joram ahụ.²⁹ Ya mere, eze Joram loghachitere na Jezril, ka a gworo ya mmeru ahụ ndi Aram meruru ya na Ramot, n’agha nke ya na Hazael eze Aram luru.

Mgbe ahụ, Ahazaya nwa Jehoram eze Juda, gara Jezril ileta Joram nwa Ehab, n’ihi na e meruru ya ahụ.

[†] 8:9 8:9 Damaskos, bu isi obodo di mkpa ebe a na-azu ahia, nke di n’etiti mba Ijpt, na Eshia nke mpaghara Toki na Mesopotamia. [‡] 8:21 8:21 Joram, nke a bu ikpobiri aha a na nkenke [§] 8:26 8:26 Atalaya, bu nwunye Joram, burukwa nwa eze Ehab, onye Jezebel muru ya. 2Ih 21:6 * 8:28 8:28 Maqbu, Siria

9

Jehu na onwụ Jezebel

¹ Emesịa, Ịlaisha onye amụma, kpọrọ otu onye n'ime ụmụ ndị amụma sị ya, "Jikere, fanye onụ uwe mwụda gị n'eriri ikere n'ukwu gị,* werekwa karama mmanụ oliv a n'aka gị, bịa ka ị gaa Ramot Gilead. ² I jeruo ebe ahụ, jee hụ Jehu nwa Jehoshafat, nwa Nimshi anya. Mee ka o bilie site n'etiti ndị ha na ya nọ. Mekwaa ka gị na ya naanị baa n'ime ụlọ. ³ Were karama mmanụ wụkwasi ya n'isi gwa ya okwu sị, 'Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, eteela m gị mmanụ ịbụ eze Izrel.' I mesịa, meghe ụzọ ọsịiso, sitekwa n'ebe ahụ gbapụ ọsọ."

⁴ Nwokorobia onye amụma ahụ gara Ramot Gilead. ⁵ Mgbe o jeruru, ọ huru ebe ọchịagha ahụ nọdurụ n'ala n'etiti ndịisi agha ibe ya. O kwuru sị, "Enwere m ozi m ga-ezi gị, ọchịagha."

Jehu juru, "Ọ bụ onye n'ime anyị ka ị chọrọ izi ozi?"

Ọ zara, "Ọ bụ gị ọchịagha."

⁶ Jehu biliri baa n'ime ụlọ. Nwokorobia onye amụma ahụ wụkwasiri ya mmanụ n'isi, sị ya, "Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel siri, 'Eteela m gị mmanụ ịbụ eze ndị nke ONYENWE ANYỊ, bụ Izrel. ⁷ I ga-ekpochapụ ezinaulo Ehab, nna gị ukwu, aga m esi otu a bọtara onwe m ọbọ, n'ihị ọbara ndị ohu m, bụ ndị amụma na ọbara ndị ozi ONYENWE ANYỊ niile Jezebel wufuru. ⁸ Ezinaulo Ehab ga-abụ ihe lara n'iyi. N'ala Izrel, m ga-esite n'ezinaulo Ehab bipụ ndị ikom niile, maọbụ ohu maọbụ onye nwe onwe ya. ⁹ M ga-ala ụlọ Ehab n'iyi, ka m si laa ezinaulo Jeroboam nwa Nebat n'iyi, na dika m si lakwaa ezinaulo Baasha, nwa Ahija n'iyi. ¹⁰ Nkita ga-erikwa anụ Jezebel nwunye Ehab na Jezril. Ọ dīkwaghị onye ga-eli ya.'" Mgbe o kwuchara okwu ndị a, onye amụma ahụ meghe ụzọ gbapụ ọsọ.

¹¹ Jehu jekwuuru ndịisi agha ibe ya. Otu onye n'ime ha juru ya sị, "Gini ka onye ara ahụ chọrọ bịa? Udo ọ dīkwa?"

Jehu zara, "Unu maara onye ọ bụ, marakwa ụdị okwu ga-esi ya n'onụ pụta."

¹² Ha siri, "The i kwuru abughị eziokwu, gwa anyị ihe o kwuru."

Jehu siri, "The ndị a ka ọ gwara m, 'Otu a ka a ONYENWE ANYỊ kwuru, Eteela m gị mmanụ ịbụ eze Izrel.'"

¹³ Ngwangwa ha chiri uwe mgbokwasị ha niile doo ha n'usoro n'ala ebe ahụ ka Jehu zokwasị ha ụkwu. Ha furu opi ike tie mkpu sị, "Jehu bụ eze!"

Jehu egbuo Joram na Ahazaya

¹⁴ Otu a ka Jehu nwa Jehoshafat, nwa Nimshi, si gbaa izu megide Joram. (N'oge a, Joram na ndị Izrel niile na-eche Ramot Gilead nche, n'ihị Hazael eze Aram.) ¹⁵ Ma Joram bụ eze, laghachitere na Jezril ebe ọ nọ ka ahụ dī ya mma maka ahụ ndị Aram meruru ya mgbe ya na Hazael, eze Aram luru agha. Ya mere, Jehu siri, "Ọ buru na nke a bụ uche unu, ime m eze unu, unu ekwela ka onye ọbụla si n'obodo a gbapụ, gaa Jezril kọọ akukọ a." ¹⁶ Mgbe ahụ, Jehu wụkwasiri n'elu ụgbọ agha ya gbaga Jezril, n'ihị na Joram nọ n'ebe ahụ na-ezu ike. Ma Ahazaya, bụ eze Juda gakwara ileta ya.

¹⁷ Mgbe onye nche nọ n'ụlọ elu Jezril huru Jehu na ndị agha ya ka ha na-abia, o tiri mkpu sị, "Lee, o nwere ndị agha na-abia."

Joram eze Izrel nyere iwu sị, "Zipu otu onye na-agba ịnyinya ka ọ gaa zute ha jụọ ha sị, 'Udo ọ dīkwa?'"

¹⁸ Onye ogbainyinya ahụ nọkwasiri n'elu ya gbapụ izute Jehu, sị, "Otu a ka eze siri, 'Udo ọ dīkwa?'"

Jehu zara, "Gini ka gị na udo nwekoro? Tugharia gaa soro m n'azu."

Onye nche ahụ ziri ozi sị, "Onyeozī ahụ ezutela ha, kama ọ naghi alota."

¹⁹ Eze zipuru onye ogbainyinya nke abụọ. Mgbe ọ biakwutere ha ọ siri, "Otu a ka eze siri, 'Udo ọ dīkwa?'"

Jehu zara, "Gini ka gị na udo nwekoro? Chigharia soro m n'azu."

²⁰ Onye ahụ nọ na-eche nche siri, "Ọ garuola ha nso, ma ọ dighi aloghachitekwa azu. Ma ogbugba ịnyinya dika ọ bụ Jehu nwa Nimshi, n'ihị na ọ na-agba ịnyinya ya dika onye na-ayi ara."

²¹ Joram nyere iwu sị, "Kwadooro m ụgbọ agha m." Mgbe a kwadooro ya, Joram eze Izrel, na Ahazaya, eze Juda, putara nọkwasi n'ụgbọ agha, onye ọbụla na nke ya, pụọ iga izute Jehu. Ha zutere ya n'oke ala ubi Nebot, onye Jezril. ²² Mgbe Joram huru Jehu, ọ juru, "I bīara n'udo? Udo ọ dīkwa, Jehu?"

* 9:1 9:1 Lit. belji

Jehu zara, "Olee otu udo ga-esi diri, ebe o bu na ihe ojuo niile nke ikpere arusi na mgbaasi nke Jezebel nne gi, juputara n'ebe niile."

²³ Joram chighariri ugbo agha ya bido igba oso. Mgbe o na-agba oso, o tiri mkpu kpokuo Ahazaya si ya, "Ahazaya, Aghughu di, ogbaaghara di!"

²⁴ Jehu jiri ike ya niile dotia uta o ji n'aka ya gba ya Joram. O gbatara Joram aku ahụ n'azu. Aku ahụ sikwa ya n'obi puta. Nke a mere ka Joram daa n'ime ugboala ya nwuo. ²⁵ Mgbe ahụ, Jehu siri Bidka, bu onyeisi agha ya, "Bulie ya, tuba ya n'ubi Nebot onye Jezril. Chetakwa na mu na gi nokwasiri n'elu inyinya, anyi abuo, na-eso nna ya Ehab, mgbe ONYENWE ANYI kwuru okwu amuma a megide ya. ²⁶ N'ezie, ahuru m obara Nebot na obara umu ya ndi ikom unyaahu, otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara, n'ihu ya, aghaghi m ime ka i kwughachi ugwo obara ha n'ala ubi a.' Ugbu a, bulie ya tuba ya n'ala ubi a di ka okwu ONYENWE ANYI si di."

²⁷ Mgbe Ahazaya eze Juda, huru ihe mere, o gbaara oso na-agbago n'uzo Bet Hagan. Ma Jehu chusoro ya, na-eti mkpu si, "Gbukwuonu ya." Ha meruru ya ahụ ka o no n'ugbo agha ya, n'uzo iga Gua, nso Ibleam, o gbara oso ga Megido ebe o no nwuo. ²⁸ Ndi ohu ya ji ugbo agha bja buru ozu ya bubata ya na Jerusalem, lie ya n'ebe e liri nna nna ya ha, n'obodo Devid. ²⁹ N'afu iri na otu nke ochichi Joram nwa Ehab, ka Ahazaya malitere ibu eze Juda.

Onwu Jezebel

³⁰ Mgbe Jezebel nuru na Jehu abjaruola Jezril, o banyere n'ulo ya, tee uri n'anya abuo, dozie agiri isi ya, puta bja nodu ala n'akuku oghereikuku, site n'ebe ahụ na-elepu anya n'ezie. ³¹ Mgbe Jehu batara n'onu uzo e si abata uloze, Jezebel kpokuru ya si, "I bja n'udo, gi Zimri, gi onye gburu nna gi ukwu."

³² Jehu leliri anya lee anya na oghereikuku tie mkpu si, "Onye dinyeere m?" Onozi abuo maobu ato na-eje ozi n'uloze leputara anya lee ya anya. ³³ Jehu nyere ha iwu si ha, "Tudanu ya n'ala." Ya mere, ha si n'elu ebe ahụ tuda ya n'ala. Mgbe o daruru ala, obara ya fesasiri n'ahu mgbidi ulu na n'ahu inyinya ndi ji ukwu ha zojaa ya.

³⁴ Jehu banyere no n'ime uloze rie ihe, nukwaa ihe onu. Emesja, o nyere iwu si, "Leenu nwanji a a buru onu, burunu ya gaa lie ya, n'ihu na o bu ada eze."† ³⁵ Mgbe ha putara ili ya, o bu naani okpokoro isi ya na okpuku ukwu ya abuo, na aka ya abuo ka ha huru. Ha ahukwaghi anu ahụ ya. ³⁶ Ha laghachiri gwa Jehu ihe ha huru. O zara si ha, "Nke a bu okwu ONYENWE ANYI, nke o kwuru site n'onu ohu ya Ilaia onye Tishbe si: 'N'ala ubi di na Jezril ka nkita ga-anu rie anu ahụ Jezebel. ³⁷ Ozu Jezebel ga-adi ka unyi n'ala ubi di na Jezril, ruo na mmadu enweghi ike ikwuputa si, Nke a bu Jezebel.'"

10

Ogwugwu ezinaulo Ehab

¹ Ugbu a, e nwere umu Ehab ndi ikom onuogugu ha di iri asaa ndi no na Sameria,* Jehu dere akwukwo ozi ziga Sameria, zigara ndiisi obodo Jezril, zigakwara ndi okenye na ndi na-elekota umu Ehab ndi ahụ. O siri, ² "Ugbu a, mgbe akwukwo a rutere unu aka, ebe unu na umu ndi ikom nna unu ukwu no, ebe unu nwekwara ugbo agha na inyinya, na obodo e wusiri ike na ngwa agha, ³ hoputanu onye kachasi inwe ugwu ma kwesikwa n'ime umu ndi ikom nna unu ukwu, mee ka o nokwasi n'ocheeze nna ya. Mgbe ahụ, buo agha chebe ulu nna unu ukwu."

⁴ Ma ha turu egwu n'ebe o di ukwu, si, "Lee, eze abuo† enweghi ike iguzogide ya, anyi onwe anyi ga-esi ana guzogide ya?"

⁵ Ya mere, onye o di n'aka ilekota ezinaulo eze, onyeisi obodo, ndi okenye na ndi niile na-elekota umu Ehab, dere akwukwo a zigara Jehu, si ya, "Jehu, anyi niile bu ndi ohu gi. Anyi jikeere ime ihe niile i gwara anyi. Anyi agaghi ahoputa onye obula dika eze; gi onwe gi mee ihe obula i chere na o bu ya kachasi mma."

⁶ Mgbe ahụ, Jehu degaara ha akwukwo nke ugboro abuo si ha, "O buru na unu dinyeere m, o burukwa na unu ga-erube isi nye m, chirinu isi umu ndi ikom nna unu ukwu, biakwute m n'otu oge a echu na Jezril."

N'oge ahụ, umu eze ndi ikom asaa no n'aka ndiisi obodo ahụ, ndi na-azulite ha. ⁷ Mgbe akwukwo ozi ahụ rutere ha, ndi ikom ahụ kporo umu ndi ikom eze di iri asaa n'onuogugu gbuo ha niile, chiru isi ha tinye na nkata zigara ya Jehu na Jezril. ⁸ Mgbe onyeozu bjarutere, o gwara Jehu si, "Ha ebutala isi umu ndi ikom eze."

† 9:34 9:34 Jezebel bu ada Ethaal, eze ndi Sajdon 1Ez 16:31 * 10:1 10:1 Sameria, bu isi obodo alaee Ugwu, site n'oge eze Omri chiru Izrel. 1Ez 16:24 † 10:4 10:4 Eze abuo a na-ekwu banyere ha n'ebe a, bu Joram na Ahazaya. 2Ez 9:23-28

Mgbe ahụ, Jehu nyere iwu sị, “Tụkọbanụ ha ọnụ n’oke abụọ, n’ọnụ ụzọ e si abata obodo, tutu ruo ụtutu.”

⁹ N’ụtutu ya, Jehu puru, guzoro n’ihu ndi niile gbakoro n’ebe ahụ gwa ha okwu sị, “Ndi Izrel, unu bu ndi ezi omume. O bu mu onwe m gbara izu ojo megide nna m ukwu, gbuo ya, ma onye gburu ndi a niile? ¹⁰ Matanu nke oma na o nweghi okwu obula ONYENWE ANYI kwuru megide ezinaulo Ehab nke na-agaghi emezu. ONYENWE ANYI emeela ihe o kwere nkwa na o ga-eme site n’onu onu ya Ilaija.” ¹¹ Emesija, Jehu gburu ndi ikwu Ehab foduru n’obodo Jezril, ha na ndiisi niile, na ndi enyi ya niile, na ndi nchujaja ya niile. O dikwaghi otu onye ikwu Ehab o hapuru ndu.

¹² Emesjakwa, Jehu hapuru Jezril gaa Sameria. Mgbe o na-aga n’uzo, o bjaruru ebe a na-akpo Ebe Izuike Ndi ozuzu aturu. ¹³ N’ebe ahụ, o zutere ndi umunna Ahazaya, eze Juda, juo si, “Olee ndi ka unu bu?”

Ha zara, “Anyi bu ndi ikwu Ahazaya, eze Juda, anyi bjara ka anyi juo maka odimma ndi ezinaulo eze na nne eze.”

¹⁴ O nyere iwu sị, “Jidenụ ha na ndu.” Ha jidere ha na ndu, gbukwaa ha niile n’akuku olulu miri nke Bet-Eked. Onugogu ha di iri anọ na abuo. O nweghi onye obula o hapuru ndu.

¹⁵ Mgbe o si n’ebe ahụ puo, o zutere Jehonadab nwa Reka[‡] ka o na-abia izute ya. Jehu kelere ya, sị, “Obi gi, o ziri ezi nwee nkwekorita, dika obi m di n’ebe i no?”

Jehonadab zara sị ya, “E.”

Jehu siri, “O buru na o si otu a diri, kwe m n’aka.” Jehonadab kwere ya n’aka. Jehu n’onwe ya nyeere ya aka ka o rigota n’ugbo agha ya. ¹⁶ Mgbe ahụ, Jehu siri ya, “Ugbu a, soro m bia lee udi inu oku n’obi m nwere maka oru ONYENWE ANYI.” Ha abuo sooro n’ugbo agha Jehu.

¹⁷ Mgbe ha bjaruru Sameria, Jehu gburu ndi enyi na ndi ikwu Ehab niile, ndi foduru site n’ikwu Ehab, o bibiri ha dika okwu ONYENWE ANYI kwuru site n’onu onye amuma Ilaija.

Ogbugbu ndi nchujaja Baal

¹⁸ Emesija, Jehu kpokotara ndi obodo ahụ niile si ha, “Ehab fere Baal ofufe nke nta, Jehu ga-eke ya ebe o di ukwu. ¹⁹ Ugbu a, kpokotaanu ndi amuma Baal niile, ndi niile na-eke ya, na ndi nchujaja ya niile. Hunu na onye obula n’ime ha bjara, n’ihi na a ga-eme oke mmemme ichu aja nye Baal. Onye obula e lere anya ya n’ebe ahụ, ma a hughi ya, agaghi adi ndu.” Ma Jehu ji aghughu n’ihi ka o laa ndi a na-eke Baal n’iyi.

²⁰ Jehu siri, “Kpasaanu na a ga-enwe oke mkpokota di nsọ nye Baal.” Ya mere, ha kwusara ya. ²¹ O zipuru ozi nye ndi bi n’akuku Izrel niile. Ndi niile na-eke Baal bjaruru. O dighi onye foduru nke na-abijaghi. Ha juputara n’ulonso ukwu Baal[§] site n’otu isi ya ruo n’isi nke ozo. ²² Jehu siri onye na-elekota ulo ebe a na-edebe uwe ndi na-eke ofufe na-eyi, “Chiputa uwe nye ndi niile na-eke Baal.” Ya mere, o chiputaara ha uwe.

²³ Mgbe ahụ, Jehu na Jehonadab nwa Reka, banyere n’ebe nzuko Baal. Jehu siri ndi n’efe Baal, “Chozienu nke oma ka unu hu na o nweghi onye obula na-eke ONYENWE ANYI no n’ebe a, kariakwa naani ndi na-eke Baal.” ²⁴ Mgbe ha malitere ichu aja na isure ihe nsure oku, Jehu emeelarị ka iri ndi agha asato gbaa ulo ahụ niile gburugburu. O nyelarị iwu sị, “O buru na unu ekwere ka otu onye si n’ime ulo a gbapu, unu ga-eji ndu unu kwughachi ugwo onye di otu ahụ.”

²⁵ Ngwangwa Jehu chuchasiri aja nsure oku, o puru gwa ndi agha ya, na ndiisi ha okwu sị, “Baanu n’ime ulo gbuo ndi niile no n’ebe ahụ. Unu ekwela ka otu onye n’ime ha gbapu.” Ha jiri mma agha gbuo ndi ahụ no n’ime ulo Baal, tuputa ozu ha n’ezi. Emesija, ndi agha Jehu banyere n’ime ime ulo ebe ichu aja Baal, ²⁶ ha buputara ogidi nsọ e ji efe Baal, kpo ha oku. ²⁷ Ha kwaturu ogidi nsọ Baal, kwatukwaa ulo ichu aja ya. Ya mere e meghariri ya ka o buru ebe oha mmadu na-aga ogwe ruo taa.

²⁸ Jehu kpochapuru ofufe Baal n’ala Izrel niile. ²⁹ Ma otu o di, o siteghị na mmehie Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya. Mmehie nke Jeroboam mere ka Izrel mehie, ya bu, mmehie nke ife arusi umu ehi e ji plaedo kpuo, di na Betel na Dan.

³⁰ ONYENWE ANYI gwara Jehu sị, “N’ihi na i mere nke oma mezuo ihe niile ziri ezi n’anya m, n’ebe ezinaulo Ehab no, n’usoro ihe niile di n’uche m ime, umu umu gi ganokwasị n’ocheeze Izrel, ruo n’ogbo nke anọ ha.” ³¹ Ma Jehu akpachapughi anya iji obi

[‡] **10:15** 10:15 Ndi Reka, bu ndi sitere n’agburu Reka, onye sitere n’agburu ndi Kena. Ha bu agburu na-ebi ndu ogologo n’ihi na anyi nuru ihe banyere ha n’akwukwo onye amuma Jer 35:5-10 Ha n’ebi n’ulo ikwu, burukwa ndi nwere ezi inu oku n’obi banyere ihe Chineke. Jetro, ogo nwoke Mosis si n’agburu a. Opu 3:1; 4:18; 18:5; Onu 10:29

[§] **10:21** 10:21 Ehab bu onye wuru ebe a, nke a na-anọ achuru arusi Baal aja na Sameria. 1Ez 16:32

ya niile debe iwu ONYENWE ANYI, Chineke Izrel. O siteghị na mmehie Jeroboam wezuga onwe ya, bụ mmehie ahụ o mere ka Izrel mee.

³² N'oge ahụ, ONYENWE ANYI malitere ime ka ndi Izrel bido idi nta. Hazael eze Aram, buru agha merie otutu akuku Izrel, ³³ nke di n'owuwa anyanwu osimiri Jordan, na ala niile nke Gilead (n'oke ala ndi Gad, na nke ndi Ruben, na Manase), site n'Aroea nke di n'akuku ndagwurugwu Anon, ruo Gilead na Bashan.

³⁴ Akuku gbasara ochichi eze Jehu, na ihe niile o mere, na ikpa ike ya niile, e deghi ha n'akwukwo akuko ndi eze Izrel?

³⁵ Jehu sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya na Sameria. Nwa ya bu Jehoahaz nochiri anya ya dika eze. ³⁶ Ma ubochi niile Jehu bu eze Izrel n'ime Sameria di iri afu abuo na asato.

11

Atalaya na Joash

¹ Mgbe Atalaya nne Ahazaya huru na nwa ya nwoke anwofa, o gara n'ihu bido igbu ndi niile a muru n'ulo eze. ² Ma Jehosheba, * bu nwa nwanyi eze Jehoram,† ma burukwa nwanne nwanyi Ahazaya, kuuru Joash‡ nwa Ahazaya, zopu ya site n'etiti umu ndi ikom eze, bu ndi a choru igbu egbu. O zoro ya na nwanyi na-elekota ya anya n'ime ulo ndina, ka Atalaya hapu ihu ya, nke a mere na-egbughi ya. ³ Ya na nwanyi na-elekota ya anya nogidere na nzuzo n'ime ulonso ONYENWE ANYI, afu isi, oge ahu niile Atalaya na-achi n'ala ahu.

⁴ N'afu nke asaa, Jehoiada, ziri ozi kpo ndi ochiagha na-achi nari ndi agha, ndi Kari§ na ndi nche oku, mee ka ha bjakwute ya n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. Ya na ha gbara ndu, o mekwara ka ha nyo iyi n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. Mgbe ahu, o gosiri ha nwa eze.* ⁵ O nyere ha iwu, si, "Nke a bu ihe unu ga-eme, unu bu ndi no n'otu ato gabaja oru n'ubochi izuikwe, nke otu uzo n'ime unu na-eche uloze nche, ⁶ otu uzo n'ime uzo ato ga-anu n'onu uzo Sua, ebe otu uzo ga-anu n'onu uzo ama, n'azu ndi na-eche nche n'ulonso ukwu Chineke. ⁷ Ma unu bu otu abuo ndi kwesiri iga ezumike site n'oru unu n'ubochi izuikwe, ga-eguzo na nche n'ulonso ukwu n'ihu eze. ⁸ Doonu onwe unu gburugburu eze, onye obula n'ime unu jide ihe agha n'aka ya. Onye obula nke na-abia nso ahiri unu, ka e gbuo ya. Noronu eze nso ebe obula o gara, mgbe o na-apu n'ezina mgbe o na-aba n'ime."

⁹ Ndi ochiagha ndi a na-achi nari ndi agha mere dika Jehoiada, onye nchujaja nyere n'iwu. Onye obula kporo ndi ikom ya, ma ndi na-emechi oru, ma ndi na-abata iru oru n'ubochi izuikwe, bjakwute Jehoiada, bu onye nchujaja. ¹⁰ O nyere ndi ochiagha ahu ube na ota niile, ndi buru nke eze Devid, ndi di n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ¹¹ Onye obula na ndi nche ahu ji ngwa agha n'aka ya, ha guzoro onwe ha, nodu eze gburugburu, na nso ebe ichu aja na ulonso ukwu, site n'akuku ndida ruo n'akuku ugwu nke ulonso ukwu ahu.

¹² Jehoiada kpoputara nwa eze, kpube ya okpueze n'isi, o nyere ya otu akwukwo nke ihe ogbugba ndu ahu, chie ya eze. Ha tekwaro ya mmanu ihu eze. Ndi niile no n'ebe ahu kuru aka, tie mkpu, si, "Ka eze diri ndu ruo mgbe ebighi ebi!"

¹³ Mgbe Atalaya nuru mkpotu nke ndi nche na ndi mmadu na-eme, o gakwuru ndi ahu no n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ¹⁴ O leporu anya, ma lee eze, ka o guzo n'akuku ogidi,† dika omenaala mmemme ichi eze si di. Ndiisi na ndi na-afu opi no n'akuku eze. Ndi niile nke ala ahu nokwa na-anuri onu na-afu opi. Atalaya dowara uwe ya, si, "Nnupu isi megide eze! Nke a bu nnupu isi megide ochichi!"

¹⁵ Jehoiada, bu onye nchujaja nyere ndiisi ochiagha na-achi nari ndi agha, bu ndi na-elekota usuu ndi agha, iwu si ha, "Sitenu n'ebe ahu kpoputa ya n'etiti ahiri unu, onye obula nke gbasoro ya, werenu mma agha gbuo onye ahu." N'ihu na onye nchujaja siri, "Agaghi egbu ya n'ime ulonso ONYENWE ANYI." ¹⁶ Ya mere, ha jidere ya, mgbe o rutere n'uzo ebe inyina si abata n'ogige uloze, ebe ahu ka ha no gbuo ya.

¹⁷ Jehoiada mere ka ogbugba ndu di n'etiti ONYENWE ANYI na eze, na ndi mmadu, na ha ga-abu ndi nke ONYENWE ANYI. O mekwara ka ogbugba ndu diri n'etiti eze na ndi

* **11:2** 11:2 Eleghi anya, nne Jehosheba di iche na nne Atalaya, ma n'ihu na Jehosheba bu nwunye Jehoiada onye nchujaja, o zoro Joash n'otu onwulo n'ime ulonso ukwu 2Ih 22:11 † **11:2** 11:2 Mgbe ufodu a na-akpokwa ya

Jehoram ‡ **11:2** 11:2 Joash bu nwa eku n'aka nke ka na-anu ara, o rubeghi otu afu mgbe ihe ndi a mere. § **11:4** 11:4 Ndi Kari bu ndi agha e goro ego si Eshia na mpaghara Toki. Ha bu ndi nochiri anya ndi agha Keret, ndi jere ozi n'oge eze Devid. 2Sa 8:18 * **11:4** 11:4 N'akwukwo 2Ih 23:2 n'ebe ahu e mere ka anyi mara na akporo ndi Livayi, na ndiisi Juda niile n'oku nzuzo a. † **11:14** 11:14 2Ez 23:3; 2Ih 34:31

ahụ. ¹⁸ Ndi niile nke ala ahụ gara n'ulo nchajaja Baal kwatuo ya. Ha tidasiri ebe nchajaja na arusi niile di n'ebe ahụ mee ka o darisija, gbukwaa Matan onye nchajaja Baal n'ihu ebe ichu aja ahụ.

Mgbe ahụ, Jehoiada onye nchajaja, debekwara ndi nche ka ha lekota ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ¹⁹ O kpoo ndi ochiagha na-achị narị ndi agha, ha na ndi Kari, na ndi nche, ha na ndi ala ahụ niile, ha niile duputara eze site n'ulonso ONYENWE ANYI site n'onu uzọ ndi nche banye n'uloeze. Eze were onodu ya n'elu ocheeze. ²⁰ Ndi ala ahụ niile nuriri onu nke ukwu, obodo ahụ dakwara juu, n'ihia na e ji mma agha gbuo Atalaya n'uloeze.

²¹ Joash[‡] gbara afo asaa mgbe o malitere ibu eze.

12

Joash emezie ulonso ukwu

¹ N'afọ nke asaa, nke ochichi Jehu n'Izrel, ka Joash malitere ibu eze na Juda. Iri afọ anọ ka o chiru dika eze na Jerusalem. Aha nne ya bu Zibja onye Bjasheba. ² Joash mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI ubochi niile nke Jehoiada onye nchajaja ziri ya ihe. ³ Ma naani na o wezugaghị ebe ichu aja niile di n'ugwu. Ndi Juda nogidere na-achu aja di ichie ichie n'ebe ahụ, na-esurekwa ihe nsure oku na-esi isi uto.

⁴ Joash siru ndi nchajaja, "Nakotaanu ego niile a na-ewebata dika onyinye di nso n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ya bu, ego a na-anakota n'oge igu mmadu onu, na ego e webatara maka imezu nkwa ndi mmadu kwere, na ego e webatara n'ulonso ukwu dika onyinye afọ ofufe. ⁵ Ka onye nchajaja obula site n'aka otu n'ime ndi na-eche ego nara ego, a ga-eji mezie ihe obula a choputara na o mebiri n'ulonso ukwu ahụ."

⁶ Ma n'afọ nke iri abuo na ato nke ochichi eze Joash, o choputara na ndi nchajaja ahụ emezibeghi ihe mebiri n'ulonso. ⁷ Ya mere, eze Joash* kpoo Jehoiada, onye nchajaja, kpokwaa ndi nchajaja ndi ozo juo ha, "Gini mere unu emezibeghi ulonso a? Site ugbo a gaa n'ihu, unu esitekwala n'aka ndi na-eche ego anara ego ozo, kama, nyefeenu ya maka iji dozie ulonso ukwu ahụ." ⁸ Ndi nchajaja ahụ kwenyere si, "Anyi agaghị esitekwa n'aka ndi mmadu nara ego obula. Otu a kwa, anyi agaghị emezikwa ulonso ukwu a n'onwe anyi."

⁹ Mgbe ahụ, Jehoiada wetara otu igbe mepuo oghere n'elu ya, debe ya n'akuku ebe ichu aja, n'aka nri dika mmadu na-abata n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. Ndi nchajaja niile na-eche nche n'onu uzọ ulonso ahụ na-etinye ego niile e webatara n'ulonso ONYENWE ANYI n'ime igbe ahụ. ¹⁰ Mgbe obula ha huru na igbe ego ahụ ejuputala n'ego, onye ode akwukwo uloze na onyeisi nchajaja na-abia, guo ego ahụ e webatara n'ulonso ONYENWE ANYI, tinya ha n'akpa. ¹¹ Ha na-ewere ego ahụ a guru onu, nyefee n'aka ndi ikom ahoputara maka ilekota ndi oru na-emezi ulo ONYENWE ANYI. Ndi ahụ na-eji ya kwuo ndi okwa nka osisi na ndi na-ewu ulo, ¹² na ndi na-edo nkume, na ndi na-awa nkume ugwo. O bu sitekwa n'ego ahụ ka a na-azuta osisi na nkume a wara awa iji dozie ulonso ONYENWE ANYI, na ikwu ugwo ihe ndi ozo e ji emezi ihe niile ekwesiri imezi n'ulonso ukwu ahụ.

¹³ E jikwaghị ego ahụ e webatara n'ulonso kputa efere olaocha, ihe e ji akpakepu oku, efere ikwosa mmiri, opi maobu ihe ndi ozo nke e ji olaedo maobu olaocha kpuo maka ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI. ¹⁴ O bu ndi na-eje ozi, ndi ji ya ruzie ulonso ukwu ONYENWE ANYI ka e nyere ya. ¹⁵ O nweghi onye a siru ka o guzie otu e si jiri ego ahụ ruo oru, bu ndi e nyere ego ahụ maka ikwu ndi oru ugwo, n'ihia na ha bu ndi kwesiri ntukwasị obi. ¹⁶ E webataghị ego niile sitere n'aja ikpe omuma nakwa aja mmehie n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI. O bu ndi nchajaja nwe nke ahụ.

¹⁷ N'oge ahụ, Hazael eze Aram, gara buso Gat agha, lugbuo ya, dota ya n'agha. Emesija, o chere ihu n'uzo Jerusalem imegide ya. ¹⁸ Ma Joash, bu eze Juda, chikotara ihe niile ahụ bu nke Jehoshafat, Jehoram na Ahazaya nna ya, ndi bu eze Juda doro nso nye Chineke, chirikwa onyinye nke ya onwe ya dokwara nso, na olaedo niile, na aku niile e nwere ike ichota n'ulonso ONYENWE ANYI, na nke di n'uloeze, zigara Hazael, bu eze Aram. N'ihia ihe ndi a, o lara, hapu ibuso Jerusalem agha.

¹⁹ Akuko gbasara ochichi eze Joash, na ihe niile o mere, e deghi ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Juda niile mere n'oge ha. ²⁰ Ndi ozi ya gbara izu ojo megide Joash, gbukwaa ya na Bet Milo, n'uzo e si aga Sila. ²¹ Ndisi ozi ahụ gburu ya bu Jozabad nwa Shimeat, na Jehozabad nwa Shomea. O nwuru, e lie ya na ndi nna nna ya ha n'obodo Devid. Amazaya nwa ya, ghoro eze n'onodu ya.

‡ 11:21 11:21 Maobu, Jehoash * 12:7 12:7 N'oge a, eze Joash a gbaa afo iri ato.

13

Jehoahaz eze Izrel

¹ N'afọ nke iri abụọ na atọ nke ọchịchị eze Joash nwa Ahazaya na Juda, ka Jehoahaz nwa Jehu malitere ibụ eze n'Izrel n'obodo Sameria. Ọ chikwara na Sameria afọ iri na asaa. ² Kama Jehoahaz bụ eze ọjọọ. O mere ihe jorọ n'anya ONYENWE ANYỊ. O soro ụzọ ọjọọ niile nke Jeroboam nwa Nebat, onye dubara ndị Izrel na mmehie. ³ N'ihì nke a, iwe were ONYENWE ANYỊ nke ukwu megide Izrel. O mere ka ha nọrọ n'okpuru ọchịchị Hazael eze Aram na Ben-Hadad nwa ya ogologo oge.

⁴ Ma Jehoahaz kpere ekpere rịọ ONYENWE ANYỊ n'oge a ka o nyere ya aka, ONYENWE ANYỊ gere ya nti, n'ihì na Chineke hụrụ mmegbu* nke eze Aram na-emegbu ndị Izrel. ⁵ ONYENWE ANYỊ họtụtaara Izrel onye n'zọpụta, ha sitere n'aka ike ndị Aram nwere onwe ha.† Izrel biri n'ụlọ nke aka ha dika ha biiri n'oge gara aga. ⁶ Ma ha esighi na mmehie niile nke ụlọ Jeroboam wezuga onwe ha, bụ nke o jiri mee ka Izrel mehie, kama ha nọ na-ejeghari n'ime ha. Ọzọkwa, ogidi Ashera ka guzoro na Sameria.

⁷ Ọ dijhi ihe fọdurụ na ndị agha Jehoahaz ma ọ bughị naanị iri ndị agha ise na-agba inyinnya, na ụgbọ agha iri, na puku ndị agha iri. N'ihì na eze Aram alaala ndị nke fọdurụ n'iyi, meekwa ka ha diri ka uzuzu mgbe a na-azọcha mkpuru.

⁸ Akụkọ gbasara ọchịchị Jehoahaz, na ihe niile o mere, na ihe ọ rụputara, e deghi ha n'akwukwọ akụkọ ihe ndị eze Izrel mere n'oge ha? ⁹ Jehoahaz sooro ndị nna nna ya ha dina n'ọnwụ, e lie ya na Sameria. Nwa ya Jehoash nọchiri anya ya.

Jehoash eze Izrel

¹⁰ N'afọ iri atọ na asaa nke ibụ eze Joash na Juda, ka Jehoash nwa Jehoahaz malitere i bụ eze Izrel na Sameria. Ọ chirị afọ iri na isii. ¹¹ O mere ihe jorọ n'anya ONYENWE ANYỊ. O siteghị na mmehie Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya, mmehie nke Jeroboam dubara Izrel ime. Jehoash nọgidere n'ime ha.

¹² Akụkọ gbasara ọchịchị Jehoash, na ihe niile o mere, na ihe ọ rụputara, tinyere agha o buru megide Amazaya eze Juda, e deghi ha n'akwukwọ akụkọ ihe ndị eze Izrel mere n'oge ha? ¹³ Jehoash sooro nna nna ya ha dina n'ọnwụ, Jeroboam anọchie n'ocheezee ya. E liri Jehoash na Sameria, n'ebe e liri ndị eze Izrel ndị ibe ya.

¹⁴ N'oge a, Ilaisha nọ n'orja nke ọ ga-esite na ya anwụ. Jehoash, bụ eze Izrel gara ihụ ya, ọ kwara akwa mgbe ọ hụrụ ya si, "Nna m, nna m, usuu ụgbọ agha na usuu ndị na-agba inyinnya Izrel!"

¹⁵ Ilaisha gwara ya okwu si, "Wepụta ụta na àkụ ụfọdụ." O mere dika Ilaisha gwara ya. ¹⁶ Ilaisha gwakwara eze Izrel okwu si ya, "Jide ụta ahụ n'aka gi abụọ." Mgbe o jidere ụta ahụ Ilaisha tụtwasiri aka nke ya n'aka eze.

¹⁷ Ilaisha gwara ya si, "Meghee oghereikuku ahụ chere ihu n'owụwa anyanwụ." O meghere ya. Mgbe ahụ Ilaisha gwara ya si, "Gba ụkụ." Eze gba ụkụ. Ilaisha kwuru si, "Àkụ mmeri ONYENWE ANYỊ, àkụ mmeri megide Aram. I ga-ebibi ndị Aram kpmkpam n'afek."

¹⁸ Ọ siri, "Chilite àkụ ndị ahụ," ọ chilitere ha. Ilaisha gwara eze Izrel, "Gbaa ha n'ala." Ọ gbara ha n'ala ugboro atọ, ma kwusị. ¹⁹ Ma onye nke Chineke ahụ were iwe si ya, "I gaara apịa ya n'ala ugboro ise maọbụ isii. Mgbe ahụ, i gaara enwe ike merie ndị Aram bibie ha kpmkpam. Ma ugbo a, ọ bụ naanị ugbo atọ ka i ga-emerị ha."

²⁰ Ya mere, Ilaisha nwurụ. E likwara ya.

N'oge ahụ, otụtụ ndị na-apunara mmadụ ihe n'ike na-esi n'ala ndị Moab na-abia n'ala Izrel izu ohi site n'onwa nke atọ n'afọ ọhụrụ ọbụla. ²¹ Otu ụbọchị, mgbe ụfọdụ ndị ikom na-eli otu nwoke nwurụ anwụ, ha hụrụ ndị a na-apunara mmadụ ihe n'ike. N'ihì nke a, ha mere ngwangwa site n'ụjọ túbanye nwoke ahụ n'ili Ilaisha. Mgbe ozu nwoke ahụ dara metụ ọkpụkpụ Ilaisha ahụ, nwoke ahụ nwurụ anwụ meghariri ahụ bilie, guzo n'ukwụ ya abụọ.

²² Hazael, eze Aram, busoro Izrel agha ụbọchị niile nke ndị Jehoahaz eze Izrel. ²³ Ma ONYENWE ANYỊ meere ha amara, nwee omiiko n'ebe ha nọ, ma gosikwa ha na ihe banyere ha na-emetụ ya n'obi n'ihì ọgbugba ndụ ya na Ebrahim na Aizik na Jekọb. Ruo taa, o kweghi ka e bibie ha, maọbụ ka e site n'ihu ya chupụ ha.

²⁴ Emesja, Hazael eze Aram nwurụ, Ben-Hadad nwa ya nọchikwara n'ọnọdụ ya. ²⁵ Jehoash nwa Jehoahaz, weghachitere obodo niile nke ọ naara n'aka nna ya Jehoahaz site n'aka Ben-Hadad nwa Hazael. Ugboro atọ ka Jehoash meriri ya, site otu a weghachi obodo niile nke Izrel.

* 13:4 13:4 Ọpụ 3:7,9; Nkp 2:18; 2Ez 14:28. † 13:5 13:5 Neh 9:27; 2Ez 13:25; 14:25,27

14

Amazaya eze Juda

¹ N'afọ nke abụọ nke ibụ eze Jehoash nwa Jehoahaz n' Izrel, ka Amazaya nwa Joash eze Juda malitere ọchịchị ya. ² Amazaya gbara iri afọ abụọ na ise mgbe ọ malitere ibụ eze. Ọ bụ eze na Jerusalem iri afọ abụọ na itoolu. Aha nne ya bụ Jehoaddin, onye Jerusalem. ³ O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI, ma o meghị dika nna nna ya bụ Devid mere. N'ihe niile, ọ gbasoro nzo ụkwụ nna ya Joash. ⁴ O wezugaghị ebe ichụ aja niile dị n'ugwu. Ndi Juda gara n'ihu na-achụ aja na-esurekwa ihe nsure ọkụ na-esi isi uto n'elu ugwu ahụ niile.

⁵ Mgbe alaeze ahụ siri ike n'ọchịchị ya, o gburu ndị ozi ahụ gburu eze, bụ nna ya. ⁶ Ma o meghị ka ụmụ ndị ogbu mmadụ ahụ nwụọ, n'usoro ihe e dere n'akwụkwọ iwu Mosis, ebe ONYENWE ANYI nyere iwu si: "Agaghị eme ka ndi mụrụ ụmụ nwụọ n'ihu ihe ụmụ ha metara, ma ọbụ mee ka ụmụ nwụọ n'ihu ihe ndi mụrụ ha metara, onye ọbụla ga-anwụ n'ihu mmehie nke aka ya."

⁷ Amazaya bụ onye gburu puku ndi agha Edom iri na Ndagwurugwu Nnu, dotakwa obodo Sela* n'agha, gugharịa ya Jekteel,† nke bụ aha a na-akpọ ya ruo ubochi taa.

⁸ Mgbe ahụ, Amazaya zigara ndi ozi ka ha jekwuru Jehoash nwa Jehoahaz nwa Jehu, eze Izrel, zie ya ozi ima aka, si, "Bia, ka dimkpa na ibe ya zute ihu na ihu n'agha."

⁹ Ma Jehoash eze Izrel zighachiri ozi nye Amazaya eze Juda si ya, "Uke di na Lebanon zigaara osisi sida nke di na Lebanon ozi, si ya, 'Nye nwa m nwoke nwa gi nwanji ka o buru nwunye ya.' Mgbe ahụ, anụ ọjia nke di na Lebanon gafetere ebe ahụ, zọpịa uke ahụ. ¹⁰ I meriela Edom, n'ezie. Ugwu a, mpako abatala. Nuriya onụ n'ihu mmeri nke i nwetara, ma nodu n'ulo gi. N'ihu ginị ka i ga-eji kpaliere onwe gi nsogbu, si otu a wetara onwe gi na Juda odida?"

¹¹ Ma otu ọ di, Amazaya egegghi ntị. Ya mere, Jehoash bụ eze Izrel buliri agha, ya na Amazaya eze Juda zutere ihu na ihu n'agha na Bet-Shemesh, di n'ala Juda. ¹² Ndi Izrel meriri ndi Juda, mee ka ha gbalaga, nwoke ọbụla n'ulo ya. ¹³ Jehoash bụ eze Izrel nwudere Amazaya bụ eze Juda, nwa Joash, nwa Ahazaya na Bet-Shemesh. Mgbe ahụ, Jehoash gara Jerusalem kwada mgbidi Jerusalem, site n'Onu uzo ama Ifrem‡ ruo n'onu uzo ama Nkuku, nke ogologo ya ruru nari nzo ụkwụ isii. ¹⁴ O chikoro olaedo na olaocha niile na ngwongwo niile ahutara n'ulosọ ukwu ONYENWE ANYI, na nke di n'uloaku nke uloaze. O dotara otutu ndi mmadu n'agha, kporo laghachi na Sameria.

¹⁵ Ihe banyere akuko ndi ozo gbasara ochichi Jehoash, na ihe o mere, na ihe o रुपutara, tanyere agha o luru megide Amazaya eze Juda, o bu na-edeghi ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel mere n'oge ha? ¹⁶ Jehoash sooro nna nna ya ha dinaa n'onwu, e lie ya na Sameria, ebe e liri eze ndi Izrel ndi ozo. Jeroboam nwa ya ghoro eze n'onodu ya.

¹⁷ Amazaya nwa Joash, eze Juda noro ndu afọ iri na ise, mgbe Jehoash nwa Jehoahaz, eze Izrel nwusiri. ¹⁸ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Amazaya, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda?

¹⁹ Ha gbara izuzu imegide ya n'ime Jerusalem, o gbapuru gbalaga Lakish. Ma ha zipuru ndi ikom churu ya gaa Lakish, gbuo ya n'ebe ahụ. ²⁰ Ha bulatara ozu ya n'elu inyinya, e lie ya na Jerusalem n'ebe e liri ndi nna nna ya ha, n'obodo Devid.

²¹ Mgbe ahụ, ndi Juda niile duuru Azaraya onye aha ya bukwa Uzaya, onye gbara afọ iri na isii, mee ya eze n'onodu nna ya Amazaya. ²² O bu ya wughariri obodo Elat, nyeghachi ya Juda, mgbe Amazaya eze sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu.

Jeroboam nke abuo eze Izrel

²³ N'afọ nke iri na ise nke Amazaya nwa Joash, eze Juda, Jeroboam nwa Jehoash eze Izrel ghoro eze na Sameria. O chiriri iri afọ anọ na otu dika eze. ²⁴ Ma o mere ihe ojoo n'anya ONYENWE ANYI n'ihu na o wezugaghị onwe ya site na mmehie Jeroboam nwa Nebat, onye ahụ dubara ndi Izrel na mmehie. ²⁵ O bu ya weghachitara oke ala Izrel site na Lebo Hamat ruo n'osimiri Araba, dika okwu ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel si di, nke o kwuru site n'onu Jona nwa Amitai, onye amuma si Gat Hefa.

²⁶ ONYENWE ANYI huru onodu ojoo nke ndi Izrel no n'ime ya; onye ọbụla n'ime ha, ohu na onye nwe onwe ya, no n'oke ahuhu. O dikwaghị onye inyeaka ọbụla ha nwere. ²⁷ Ma o bughị uche ONYENWE ANYI ila Izrel n'iyi kpampam n'okpuru eluigwe, n'ihu ya ka o mere ka Jeroboam nwa Jehoash naputa ha site n'aka ndi iro ha.

* 14:7 14:7 Aha a na-akpọ Sela n'asusu Griik bu Petra. Petra bu isi obodo Idumia. † 14:7 14:7 Jos 15:38 ‡ 14:13 14:13 Neh 8:16; 12:39

²⁸ Akụkọ niile gbasara ihe niile Jeroboam mere, na ike ya niile, na agha niile o buru, na otu o si nwetaghachiri ndị Izrel obodo Damaskos na Hamat, bụ obodo ndị Juda, ọ bụ na e degħi ha n'akwụkwọ akụkọ ihe ndị eze Izrel mere n'ubochi ndụ ha? ²⁹ Jeroboam sooro ndị nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ndị eze Izrel nwurū anwū. Ma Zekaraya nwa ya għorọ eze Izrel n'onodụ ya.

15

Azaraya eze Juda

¹ N'afọ nke iri abụọ na asaa nke ọchịchị Jeroboam n'Izrel ka Azaraya nwa Amazaya bidoro ichi dika eze na Juda.* ² Ọ gbara afọ iri na isii mgbe ọ malitere i bụ eze. Ọ chikwara na Jerusalem iri afọ ise na abụọ. Aha nne ya bụ Jekolaya, onye Jerusalem. ³ Ọ soro nzo ụkwụ nna ya bụ Amazaya, mee ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI. ⁴ Kama dika eze ndị ọzọ, ọ wezugaghị ebe ichu aja dị n'elu ugwu; ndị mmadụ gara n'ihu na-achụ aja nsure ọkụ na aja na-esi isi uto n'ebe ahụ.

⁵ ONYENWE ANYI tiri eze ihe otiti ọrịa ekpenta ruo ubochi onwu ya.† O biri n'ulo ewupuru ichi. Jotam‡ nwa nwoke eze għorọ onye nlekota uloze na-achikwa ndi ala ahụ.

⁶ Ma banyere ihe ndi ọzọ niile mere n'oge ọchichị Azaraya, na ihe niile o mere, ọ bụ na e degħi ha n'akwụkwọ akụkọ ihe mere n'oge ndi eze Juda? ⁷ Azaraya soro ndi nna nna ya dina n'onwu, e lie ya nso n'ebe e liri ha, n'ime obodo Devid. Jotam nwa ya għorọ eze n'onodụ ya.

Zekaraya eze Izrel

⁸ N'afọ nke iri atọ na asatọ nke ọchichị eze Azaraya bụ eze Juda, ka Zekaraya, nwa Jeroboam għorọ eze Izrel na Sameria. Ọ chiri onwa isii. ⁹ Dika ndi nna ya bu ya uzọ si mee, Zekaraya mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI. O mekwara dika Jeroboam nwa Nebat, onye dubara ndi Izrel na mmehie ikpo isiala nye chi ọzọ.

¹⁰ Shalum nwa Jebesh, na ndi ọzọ, gbara izu ojo megide ya, tigbuo ya n'ihu ndi Izrel niile. O ghokwara eze mgbe Zekaraya nwuru. ¹¹ Akukọ metutara ihe ndi ọzọ mere mgbe Zekaraya bụ eze, e degħi ha n'akwụkwọ akukọ ihe ndi eze Izrel mere n'ubochi ndi ha. ¹² Ya mere, okwu ahụ ONYENWE ANYI gwara Jehu mezuru, nke bu: "Umụ umụ gi ga-anokwasị n'ocheeze Izrel ruo n'ogbo nke anọ ha."

Shalum eze Izrel

¹³ Shalum nwa Jebesh malitere ibi eze n'afọ nke iri atọ na itoolu nke ọchichị Uzaya eze Juda. Ọ chiri otu onwa na Sameria. ¹⁴ Menahem nwa Gadi sitere n'obodo Tjaza bjaruo Sameria gbuo Shalum nwa Jebesh għorọ eze n'onodụ ya.

¹⁵ Akukọ ndi ọzọ gbasara Shalum na izu ojo ya, e degħi ha n'akwụkwọ ihe mere n'oge ndi eze Izrel na-achi.

¹⁶ N'oge ahụ, Menahem sitere na Tjaza buso obodo Tinsa agha, na onye obula bi n'obodo ahụ na gburugburu ya n'ihu na ha ekwegħi emeghe onu uzọ ama ha. O tigburu Tifsa kwakoro ihe niile, bowakwaa afọ ndi inyom niile di ime.

Menahem eze Izrel

¹⁷ N'afọ iri atọ na itoolu nke Azaraya, eze Juda, Menahem nwa Gadi għorọ eze ọhurū ndi Izrel. Ọ chiri afọ iri dika eze na Sameria. ¹⁸ O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI. N'oge ọchichị ya, o sighi na mmehie Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya, bu nke o mere ka Izrel mehie.

¹⁹ Mgbe ahụ, Pul§ eze Asirja busoro ala ahụ agha. Menahem nyere ya otu puku talenti ọlọcha, ime ka Pul kwagide ọchichị ya, na ime ka aka ya siekwa ike n'alaeze Izrel. ²⁰ Menahem si n'aka ndi Izrel nweta ego a. Onye ọgaranya obula turu iri shekel ọlọcha ise nke e nyere eze Asirja. Mgbe eze Asirja natachara ọlọcha ndi a, o si n'ala ahụ puo, ọ nogidekwaghị n'ala ahụ.

²¹ Akukọ banyere Menahem na ihe niile o mere, e degħi ha n'akwụkwọ akukọ ihe ndi eze Izrel mere n'ubochi ndi ha? ²² Menahem sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, Pehahaya nwa ya għorọ eze n'onodụ ya.

Pekahaya eze Izrel

* **15:1** 15:1 Ọ bụ n'ime senchuri nke asatọ (Tupu a mụọ Krajist) † **15:5** 15:5 A korọ akukọ a n'akwụkwọ 2Ih 26:16-21 ebe ọ putara ihè. Chineke mere ka eze għor onye ekpenta n'ihu nleda anya o ledara ndi nchuaia, mgbe ọ gara chuo aja, bụ ihe ọ na-ekwesighi ime dika eze ọ bụ. Onu 3:10; 16:39-40; 18:6-7 ‡ **15:5** 15:5 Ọ bụ Jotam nọ na-achi ala ahụ n'onodụ eze Azaraya ruo mgbe ọ nwuru. § **15:19** 15:19 Pul bukwa onye a na-akpo Tiglat-Pilesa, n'asusu ndi Babilon, guo 1Ih 5:26

²³ N'afọ nke iri ise, nke ọchịchị eze Azaraya na Juda, ka Pekahaya nwa Menahem bidoro ịchị dika eze n'Izrel. Afọ abụọ ka ọ chirị n'ime Sameria. ²⁴ Ma Pekahaya mere ihe ọjọọ n'anya ONYENWE ANYỊ. O sighị na mmehie niile nke Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya, bụ nke o jiri mee ka Izrel mehie. ²⁵ Ma Peka nwa Remalaya, otu n'ime ndiisi agha eze na iri ndi ikom ise ọzọ si Gilead gbara izu megide ya, gbuo ya n'ụlọeze dī n'ime Sameria. Ha gbukwara Agob na Arie n'oge a ha gburu Pekahaya. Emesia, Peka ghoro eze n'onodu ya.

²⁶ Akukọ banyere Pekahaya na ihe niile o mere ka e dere n'akwukwo akukọ ihe ndi eze Izrel mere n'ubochi ndu ha.

Peka eze Izrel

²⁷ N'afọ nke iri ise na abuo nke ọchịchị Azaraya eze Juda ka Peka nwa Remalaya ghoro eze Izrel n'obodo Sameria. O chirị dika eze iri afọ abuo. ²⁸ O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYỊ. O fere chi ọzọ ofufe, o sighị na mmehie Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya, bụ mmehie nke o dubara ndi Izrel n'ime ya.

²⁹ N'oge Peka bụ eze Izrel, ka Tiglat-Pileasa, eze Asiria bbara were Ijon, Ebel-Bet-Maaka, Janoa, Kedesh, Hazo, Gilead, Galili na ala ndi Naftali niile. O chupuru ndi mmadu niile mee ka ha gaa biri n'Asiria. ³⁰ N'oge ahụ, Hoshea nwa Elaa gbara izu ọjọọ megide Peka nwa Remalaya gbuo ya, buru eze n'onodu ya. O malitere ibu eze n'afọ nke iri abuo nke ọchịchị eze Jotam nwa Uzaya.

³¹ Akukọ banyere Peka na ihe niile o mere, e degi ha n'akwukwo akukọ ihe ndi eze Izrel niile mere n'ubochi ndu ha?

Jotam eze Juda

³² N'afọ nke abuo nke ọchịchị Peka nwa Remalaya eze Izrel ka Jotam nwa Uzaya eze Juda malitere ọchịchị ya. ³³ O gbara iri afọ abuo na ise mgbe o ghoro eze. O chirị afọ iri na isii na Jerusalem. Aha nne ya bụ Jerusha, nwa Zadok. ³⁴ O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYỊ dika nna ya Uzaya mere. ³⁵ Kama, o wezugaghị ebe ichu aja dī n'elu ugwu, ndi mmadu gara n'ihu na-achu aja nsure oku dī iche iche na aja na-esi isi uto n'ebe ahụ. Jotam wughariri Onu Uzọ ama nke dī Elu nke ulonso ukwu ONYENWE ANYỊ.

³⁶ Ma banyere ihe ndi ọzọ niile nke oge ọchịchị Jotam na ihe o mere, o bụ na e degi ha n'akwukwo akukọ ihe mere n'oge ndi eze Juda? ³⁷ (N'ubochi ndi ahụ, ONYENWE ANYỊ malitere izite Rezin eze ndi Aram na Peka nwa Remalaya, imegide ndi Juda.) ³⁸ Jotam sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ha, n'obodo Devid, bụ obodo nna ya. Ehaz nwa ya nwoke ghoro eze n'onodu ya.

16

Ehaz eze Juda

¹ Ehaz* nwa Jotam, malitere ibu eze Juda n'afọ nke iri na asaa nke ọchịchị eze Peka nwa Remalaya eze Izrel. ² Ehaz gbara iri afọ abuo mgbe o malitere ibu eze. Afọ iri na isii ka o chikwara n'ime Jerusalem, ma o meghe ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYỊ bụ Chineke ya, dika nna ya Devid mere. ³ O gbasoro uto niile nke ndi eze Izrel, obuladi i ji nwa ya nwoke chuo aja n'oku. O gbasoro omenaala niile ruru aru nke ndi mba ozo, ndi ahụ ONYENWE ANYỊ chupuru site n'ihu ndi Izrel. ⁴ O churu aja surekwaa ihe nsure oku aja na-esi isi uto n'ebe niile dī elu, n'elu ugwu niile, na n'okpuru osisi ndu obula.

⁵ Mgbe ahụ, Rezin eze Aram na Peka nwa Remalaya, eze Izrel rigooro iga buso Jerusalem agha, gbakwaa Ehaz gburugburu. Ma ha emerighi ya n'agha. ⁶ N'oge ahụ, Rezin eze Aram dotaghachiri obodo Elat nye onwe ya, site na i chupu ndi Juda bi n'Elat. Ndi Edom bara n'obodo Elat, ha bikwa n'ebe ahụ ruo taa.

⁷ Ehaz zigara ndi ozi ka ha gaa zie Tiglat-Pileasa, eze ndi Asiria ozi, si ya, "Abu m ohu gi, onyenwe m ka i bu. Bja naputa m site n'aka eze ndi Aram na eze ndi Izrel, ndi na-ebuso m agha."[†] ⁸ Ehaz weere olaedo na olaocha ahutara n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYỊ, na nke dī n'aku niile dī n'uloeze zigara eze Asiria dika onyinye. ⁹ Eze ndi Asiria nara ya ntị site n'ibuso obodo Damaskos agha na imeri ya. O gburu Rezin, bulaa mmadu niile bi n'ime ya n'ike ka ha gaa biri n'obodo Kia.

¹⁰ Mgbe eze Ehaz gara Damaskos izute Tiglat-Pileasa bụ eze Asiria. O huru otu ebe nchujaja nke dī na Damaskos. O zigara Uraya onye nchujaja oyiyi ebe ichu aja ahụ. O dekwara ihe gbasara ya n'akwukwo, nke ga-akowa otu e si ewu ya. ¹¹ Ya mere, Uraya onye nchujaja, wuru ebe ichu aja nke dī ka nke ahụ Ehaz huru na Damaskos. O wuchara

* 16:1 16:1 Ehaz na nna ya Jotam, chikoro dika eze na Juda n'ime senchuri nke asato (Tupu a muo Kraist). † 16:7 16:7 Aririo enyemaka a site n'ebe eze Pul no, mere ka ndi Izrel tufuo onodu i nwere onwe ha. 2Ih 28:20; Dit 28:36

ya tupu eze ałota. ¹² Mgbe eze si Damaskos łota na Juda, o huru ebe ichu aja ahụ, bjaruo ya nso, doo onyinye ichu aja ya n'elu ya. ¹³ O churu aja nsure oku, na aja ihe nsure oku na-esi isi uto, na aja onyinye mkpuru oka. O wukwasiri onyinye ihe onunu n'elu ebe ichu aja ahụ, fesakwa obara aja udo ya niile n'elu ebe ichu aja ahụ. ¹⁴ O wepuru ebe ichu aja bronz nke di n'ihu ONYENWE ANYI, o sitere n'ebe o di n'ihu ulonso ahụ, n'etiti ebe ichu aja ohuru na ulonso ukwu ONYENWE ANYI, bute ya n'akuku ugwu nke ebe ichu aja ohuru ya.

¹⁵ Eze Ehaz nyere Uraya, bu onyeisi nchujaja iwu, si, "O bu n'elu ebe ichu aja ohuru a ka i ga na-esure aja nsure oku ututu niile, na onyinye mkpuru oka nke uhuruchi niile, na aja nsure oku eze, na onyinye mkpuru oka nke eze, na aja na onyinye nke ndi niile n'ala a, ya na onyinye mkpuru oka ha niile na onyinye ihe onunu ha niile. Fekwasị obara niile e ji chuo aja nsure oku na aja ndi ozo n'elu ebe ichu aja ahụ. Ma ebe ichu aja ola ahụ ga-adiri m iji juta ase." ¹⁶ Uraya onye nchujaja mere ihe niile dika eze Ehaz nyere ya n'iwu.

¹⁷ Eze bu Ehaz wepuru ihe njiko niile jikoro ihe ndokwasị ahụ niile a na-ebughari ebughari. O wepuru efere ukwu idoba mmiri a dokwasiri n'elu ehi ola ahụ di n'okpuru ya, ma dokwasị ya n'elu nkume. ¹⁸ N'ihu imekwa ka obi toọ eze Asiria uto, o wepuru uzo a na-esite maka ubochi izuikwe nke e wuru n'ime ulonso, na uzo mbata eze si abanye n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI.

¹⁹ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Ehaz, na ihe ndi o mere, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda? ²⁰ Ehaz soro nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ha n'obodo David. Hezekaya nwa ya ghoro eze n'onodu ya.

17

Hoshea eze Izrel nke ikpeazu

¹ N'afọ nke iri na abuo nke ochichi Ehaz, bu eze Juda, ka Hoshea nwa Elaa ghoro eze Izrel n'obodo Sameria. O chiru dika eze afọ itoolu. ² O mere ihe ojoo n'anya ONYENWE ANYI mgbe o bu eze. Ma o bughị dika ndi eze Izrel ndi ozo bu ya uzo.

³ Shalmanesa eze Asiria bjara buso Hoshea agha, n'ihu na Hoshea no n'okpuru ochichi eze Asiria, burukwa onye na-atu utu nye ya kwa afọ. ⁴ Ma eze Asiria choputara na Hoshea abughị onye kwesiri ntukwasị obi n'ihu na Hoshea eze Izrel zipuru ndi ozi ya ka ha jekwuru So, eze Ijpt, maka enyemaka. Ozokwa, Hoshea kwesiri itu utu nye eze Asiria dika o na-eme kwa afọ. N'ihu ya Shalmanesa nwuchiri ya, tnye ya n'ulo mkporo. ⁵ Eze Asiria wakporo ala ahụ niile n'agha, gbagoo imegide Sameria, nochibido ya gburugburu, afọ ato. ⁶ N'afọ itoolu nke ochichi Hoshea, eze Asiria dotara Sameria n'agha,* dokpuru ndi Izrel niile buga ha n'ala Asiria. O mere ka ha biri n'obodo Hala, n'ime Gozan nke di n'osimiri Hoboa, na n'ime obodo ndi Midia.

Ndota a dotara Izrel n'agha n'ihu mmehie

⁷ Ihe ndi a niile mere n'ihu na ndi Izrel mehiere megide ONYENWE ANYI, bu Chineke ha, onye ahụ mere ka ha site n'okpuru ike Fero, eze Ijpt puta. Ha kporo isiala nye† chi ndi ozo ⁸ gbasoro omenaala niile nke ndi mba ahụ ONYENWE ANYI chupuru site n'ala ha. Ha gbasokwara omenaala ojoo ndi ahụ niile ndi eze ha webatara. ⁹ Ndi Izrel mere ihe ndi ahụ niile ONYENWE ANYI Chineke ha na-adighi anabata na nzuzo. Ha wuru ebe ichu aja nye chi di iche iche n'obodo ha niile, e, n'obodo ukwu ma n'obodo nta obula. ¹⁰ Ha manyeere onwe ha ogidi nkume, na ogidi chi Ashera n'elu ugwu obula, na n'okpuru osisi obula nwere ndo. ¹¹ Ha churu aja nsure oku na-esi isi uto n'elu ugwu obula dika mba ndi naara ebi n'ala ahụ si eme, bu ndi ONYENWE ANYI chupuru site n'ala ha, mgbe Izrel bjara biri n'ebe ahụ. Ha mere ihe ojoo di iche iche, nke mere ka iwe mere ONYENWE ANYI nke ukwu. ¹² E, ha fere arusi di iche iche ofufe, lefuo anya na ONYENWE ANYI doro ha aka na ntị si ha, "Unu emela ihe di otu a." ¹³ Mgbe niile ka ONYENWE ANYI na-eziga ndi amuma ya, na ndi ohu uzo, ido Izrel na Juda aka na ntị, si ha, "Sitenu n'ajo ihe unu na-eme chegharia. Debenu iwu na ukpuru m, dika iwu ahụ niile m nyere nna unu ha ka ha debe si di, nke m sikwa n'onu ndi ozi m bu ndi amuma nye unu."

¹⁴ Ma ndi Izrel juru ige ntị. Kama ha kpachara anya kwesie olu ha ike dika nna nna ha mere, bu ndi na-ekwenyeghi na ONYENWE ANYI Chineke ha. ¹⁵ Ha juru ukpuru ya niile na ogbugba ndu ya, nke ya na ndi bu nna nna ha gbara na iwu nke o doro ha aka na ntị ka ha debe. Ha gbasoro chi arusi bu ihe efu, ha onwe ha ghokwara ihe efu.

* **17:6** 17:6 Ndota a dotara ndi Izrel n'agha n'oge a, bu nke ugboro abuo. Nke mbu, bu n'oge Peka bu eze. 2Ez 15:29

† **17:7** 17:7 Fere chi ndi ojoo ofufe

Ha nomiri mba di iche iche ndi ahụ bi ha gburugburu, n'agbanyeghi na ONYENWE ANYI nyere ha iwu si, "Unu emela dika ha."

¹⁶ Ha juru idebe iwu niile ONYENWE ANYI Chineke ha nyere ha. Ha meere onwe ha ogidi arusi Ashera, kpuoro onwe ha oyiyi umu ehi abuo. Ha kporo isiala nye Baal, na anyanwu, na onwa, na kpakpando. ¹⁷ Ha jiri umu ha ndi ikom na umu ha ndi inyom chuo aja nsure oku nye chi ndi mba ozo. Ha gakwa n'aja iju ase, na igba aja, si otu a nyefee onwe ha n'aka ime ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI, si otu a kpasuo ya iwe.

¹⁸ Ya mere, ONYENWE ANYI wesoro Izrel iwe nke ukwu, wezuga ha site n'ihu ya. O dikwagh onye o kwere ka o fodu, karakwa naani ebo Juda.[‡] ¹⁹ Ma ndi Juda jukwara idebe ihe niile ONYENWE ANYI bu Chineke ha nyere ha n'iwu. Ha sooro omume ojo ndi Izrel webatara. ²⁰ N'ihu nke a, ONYENWE ANYI juru ndi Izrel niile. O tara ha ahuhu site n'inyefe ha n'aka ndi na-apunara mmadu ihe n'ike tutu ruo mgbe o mere ka e site n'ihu ya wezuga ha.

²¹ Mgbe ONYENWE ANYI mere ka ndi Izrel dowapu onwe ha site n'alaeze Devid, ha mere Jeroboam nwa Nebat, eze ha. Ma Jeroboam mere ka Izrel site n'iso ONYENWE ANYI wezuga onwe ha. O mere ka ha mee mmehie di ukwu. ²² O dikwagh mgbe umu Izrel sitere n'ime mmehie ahụ Jeroboam dubara ha puta, ²³ tutu ruo mgbe ONYENWE ANYI kpochapuru Izrel niile site n'ihu ya, dika o kwuru na o ga-eme, site n'onu ndi amuma na-ejere ya ozi. O bu nke a mere ndi Izrel ji gaa biri n'Asiria dika ndi a dotara n'agha ruo taa.

Ndi ohuru bjara biri na Sameria

²⁴ Eze Asiria sitere n'ala Babilon, Kuta, Ava, Hamat na Sefavaim kpota ndi mmadu bjara biri n'obodo Sameria inochi anya ndi Izrel niile e sitere n'ebe ahụ bupu. N'uzo di otu a, ha nwetara Sameria birikwa n'obodo ya niile. ²⁵ Ma mgbe ndi Asiria malitere ibi n'ebe ahụ, ha atugh egwu ONYENWE ANYI, maobu fee ya ofufe. N'ihu ya, ONYENWE ANYI zitere odum[§] ndi batara n'etiti ha gbuo ufodu mmadu n'ime ha. ²⁶ Ya mere, e zigara eze Asiria ozi si ya, "Ndi ahụ i dotara n'agha mee ka ha bja biri n'obodo Sameria amaghi ihe chi nwe ala ahụ choro. O zitere odum n'etiti ha, nke na-egbu ha, n'ihu na ndi ahụ amaghi ihe o choro."

²⁷ Eze Asiria nyere iwu si: "Ka otu onye n'ime ndi nchujaja* e si na Sameria dota n'agha laghachi gaa biri n'ebe ahụ, izi ndi bi n'obodo ahụ ihe chi ala ahụ choro." ²⁸ Ya mere, otu n'ime ndi nchujaja ebuuru site na Sameria gaa ala ozo, bjara biri na Betel, kuziere ha otu ha ga-esi na-atu egwu ONYENWE ANYI.

²⁹ N'agbanyeghi nke a, ndi mba obula meere onwe ha chi nke aka ha n'obodo ahụ niile ebe ha bi n'ime ya. Ha guzobere chi ndi a n'ulo arusi nke ndi Sameria wuru n'ebe niile di elu. ³⁰ Ndi si Babilon mere chi ha a na-akpo Sukot Benot; ndi si Kut emee Neagal, ebe ndi si Hamat mekwara Ashima. ³¹ Ndi si Ava mekwara Nibaz, na Tatak, ma ndi si Sefavaim na-esure umu ha n'oku dika aja nye Adramelek na Anamelek, bu chi ndi Sefavaim. ³² Ha turu egwu[†] ONYENWE ANYI, ma ha hoputara udi mmadu di iche iche site n'etiti onwe ha, ndi na-ejere ha ozi dika ndi nchujaja n'ulo chi ha di n'ebe niile di elu. ³³ Ha na-atu egwu ONYENWE ANYI ma ha gara n'ihu na-eife chi nke aka ha dika omenaala mba ebe ndi e si dota ha n'agha si di.

³⁴ Ruo taa, ha na-anogidesi ike n'ife ofufe dika uzo ochie ha si di. Ha adighi atu egwu ONYENWE ANYI, maobu mee dika ukpuru na iwu niile, maobu dika ntuziaka na ihe niile enyere n'iwu si di, bu nke ONYENWE ANYI nyere umu Jekob, onye o kporo Izrel. ³⁵ Mgbe ONYENWE ANYI na ndi Izrel gbara ndu, o nyere ha iwu si, "Unu atukwala chi ozo obula egwu, maobu kpo isiala nye ha. Unu efela ha ofufe maobu chuo aja nye ha. ³⁶ Ma ONYENWE ANYI, onye ji ike di ukwu, na aka di ike e setipuru esetipu kpoputa unu site n'ala Ijpt, bu naani onye unu ga-atu egwu. Ya ka unu ga-akpo isiala nye, ya ka unu ga-achuru aja. ³⁷ Unu ga-elezi anya hu na unu debere ukpuru na iwu niile, ntuziaka na ihe niile enyere n'iwu ndi a e deputara n'akwukwo nye unu. Unu atukwala egwu[‡] chi ndi ozo. ³⁸ Unu echefula ogbugba ndu ahụ mu na unu gbara. Unu akpokwala isiala nye chi ndi ozo n'ihu egwu. ³⁹ Kama, tūonu egwu ma fee ONYENWE ANYI Chineke unu. O bu ya ga-anaputa unu site n'aka ndi iro unu niile."

[‡] 17:18 17:18 Ndi alaeze ndia si n'agburu Simion na Benjamin, maobu naani ebo Juda gosiri onwe ha ndi kwesiri ntukwasibi obi, guo akwukwo 1Ez 11:13,32 § 17:25 17:25 N'ihu n'ala ahụ togboro n'efu nwa oge nta, nke mere ka odum bi n'ohia ndi Palestia mubaa. Lev 26:21-22 * 17:27 17:27 Onye n'otu n'ime ndi nchujaja ahụ Jeroboam hoputara, bu ndi na-achu aja nye chi nwa ehi ahụ o kpuru na Betel. 1Ez 12:31 † 17:32 17:32 Kpokwara isiala nye
‡ 17:37 17:37 Maobu, efekwala

⁴⁰ Ma ndị Izrel egeghị ntị, kama, dika ụzọ ojọọ ha si dị, ha fere chi ọzọ ofufe. ⁴¹ O bu eze na ndị a na-efe ONYENWE ANYỊ ofufe, ma ha nọgidewara na-ejere arụsị eile na ozi. Ruo taa, ụmụ ha, na ụmụ ụmụ ha, gara n'ihu na-emekwa ihe nna nna ha mere.

18

Hezekaya eze Juda

¹ N'afọ nke atọ nke ọchịchị Hoshea nwa Elaa eze Izrel ka Hezekaya nwa Ehaz eze Juda malitere ọchịchị nke ya. ² O gbara iri afọ abụọ na ise mgbe o malitere ị bu eze. O chiri iri afọ abụọ na itoolu na Jerusalem. Aha nne ya bu Abija,* ada Zekaraya. ³ O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYỊ, dika nna nna ya Devid. ⁴ O wepuru ebe niile di elu, kurisie ogidi nsọ niile, gbutukwa ogidi Ashera niile. O tipiakwara agwo bronza ahụ Mosis mere, n'ihu na ruo n'oge ahụ, ụmụ Izrel na-esure aja nsure oku na-esi isi uto nye ya. (A kporo ya Nehushtan.)

⁵ Hezekaya tukwasiri ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel obi ya. N'ezie, o nwekwaghị onye ọzọ di ka ya n'etiti ndi eze Juda niile, ndi bu ya uzo chja, na ndi so ya. ⁶ O gbasoro ONYENWE ANYỊ n'uzo niile. O sitekwaghị n'uzo ONYENWE ANYỊ wezuga onwe ya. O debere ihe niile ONYENWE ANYỊ nyere Mosis n'iwu. ⁷ ONYENWE ANYỊ nonyeere ya n'ebe obula o gara, ihe niile o mere gaara ya nke oma. O nupuru isi ju inokwa n'okpuru eze ndi Asirja, o fekwaghị ya ofufe. ⁸ O tigburu ndi Filistia n'ala ha niile ruo na Gaza, na obodo di ya gburugburu. O lara obodo ahụ niile n'iyi, obodo ukwu niile e wusiri ike na obodo nta niile a na-ewusighi ike.

⁹ N'afọ nke anọ nke ọchịchị Hezekaya, nke bukwa afọ nke asaa nke ọchịchị Hoshea nwa Elaa, bu eze Izrel, Shalmanesa, eze Asirja gbagoro imegide Sameria, nochibido ya gburugburu. ¹⁰ Mgbe afọ atọ gasiri, n'afọ nke isii nke ọchịchị Hezekaya, na afọ nke itoolu nke ọchịchị Hoshea, bu eze Izrel, ndi agha Asirja dotara Sameria n'agha. ¹¹ O bu n'oge ahụ ka eze Asirja bupuru ndi Izrel niile bulaa ha Asirja n'ime obodo Hala, na Gozan n'akuku iyi ukwu Hoboa, na n'obodo ndi Midia. ¹² Nke a mere n'ihu na ha juru ige ntị n'olu ONYENWE ANYỊ bu Chineke ha, jukwa ime ihe o choro ka ha mee. Ha edebeghi ogbugba ndu ya na iwu niile Mosis onyeozu ONYENWE ANYỊ nyere ha. Ha juru ige ntị n'iwu ndi a, maobu debe ha.

¹³ N'afọ nke iri na anọ nke ọchịchị eze Hezekaya, Senakerib bu eze Asirja, busoro obodo Juda niile e wusiri ike agha, merikwa ha. ¹⁴ Mgbe ahụ, Hezekaya choro uzo o ga-esi mee udo, zie ozi zigara eze Asirja n'obodo Lakish si ya, "Emehiela m, biko, site n'ala m puo. Aga m akwu gi ihe obula i choro n'aka m." Eze Asirja sitere n'aka Hezekaya eze Juda nara nari talenti olaocha ato, na iri talenti olaedo ato. ¹⁵ Hezekaya chiri olaocha niile o chotara n'ulonso ukwu ONYENWE ANYỊ, na akụ niile di n'uloze, nye ya eze Asirja.

¹⁶ N'oge ahụ, Hezekaya bu eze Juda, nyakaputachara olaedo niile o ji techie ibo na ibo onu uzo ulonso ukwu ONYENWE ANYỊ, chiri ihe ndi a niile nye eze Asirja.

Senakerib ebuo agha megide Jerusalem

¹⁷ Eze Asirja sitere na Lakish zipu ochiagha† onye okwa ya kasị ukwu, onyeisi ndi na-eje ozi na ochiagha ya na usuu ndi agha ka ha jekwuru Hezekaya na Jerusalem. Ndi agha a bjaruru Jerusalem kwusi n'akuku olulu warawara‡ e gwuru ebe Odo mmiri di elu si n'asofe, n'uzo e si aga obosara ala ndi na-asu akwa. ¹⁸ Mgbe ha kporo eze oku ka o bja, Eliakim nwa Hilkaya, onye nlekota uloze, na Shebna, ode akwukwo eze, na Joa nwa Asaf, onye ndeko akuko ihe mere, puru jekwuru ha.

¹⁹ Ochiagha ahụ siri ha, "Gwanu Hezekaya:

"Otu a ka eze ukwu ahụ, bu eze Asirja na-ekwu, O bu na ginị ka ntukwasị obi gi dabere? ²⁰ I na-ekwu na i nwere ndumodu na ike ibu agha, maobu naani egbe onu§ ka i na-agba. O bu onye ka i na-atukwasị obi mere i ji enupu isi n'okpuru m?

²¹ Lee, amatara m na i na-atukwasị obi n'Ijpt, mkpanaka achara ahụ gbajiri agbaji, nke na-aduwa aka onye obula na-adabere na ya. Otu a ka Fero, eze Ijpt di nye ndi niile na-atukwasị ya obi. ²² Ma o buru na unu asị m, "Anyi na-atukwasị ONYENWE ANYỊ bu Chineke anyi obi." O bughị ya ka Hezekaya wezugara ebe ya niile di elu na ebe ichu aja ya niile, na-asị Juda na Jerusalem, "Unu aghaghị ikpo isiala n'ebe ichu aja di n'ime Jerusalem?"

* 18:2 18:2 Maobu, Abi † 18:17 18:17 A na-akpo Tatan ‡ 18:17 18:17 Olulu warawara mmiri nke eze Hezekaya gwuru, bu maka i ji webata mmiri n'ime obodo site n'iyi Gaihon. § 18:20 18:20 O bu sosu okwu egbugbere onu

²³ “Ma ugbu a, bja kwee nna m ukwu, bu eze Asirja nkwa. Aga m enye gi puku inyinya abuo ma o buru na i nwere ike ichota ndi ga-agba ha. ²⁴ I ga-esi aana ju otu onyeisi nke dikarisiri nta n’ime ndisi oru onyenwe m, na-agbanyeghikwa na i natukwasi obi n’Ijpt maka inweta ugbo agha na ndi na-agba inyinya? ²⁵ Tinyere nke a, abjara m ibuso ala a agha na ibibi ya ma enweghi okwu sitere na Chineke bja? O bu ONYENWE ANYI ya onwe ya gwara m ka m bilie megide obodo a, lakwaa ya n’iyi.”

²⁶ Mgbe ahụ, Eliakim nwa Hilkaya, Shebna na Joa siri ochiagha ahụ, “Biko, gwa ndi ohu gi okwu n’asusu Aramaik,* ebe o bu na anyi na-aghota ya. Agwala anyi okwu n’asusu Hibru, ebe ndi no n’elu mgbidi ga-anu.”

²⁷ Ma ochiagha ahụ zaghachiri, “O bu n’ihi naani nna unu ukwu na nye unu onwe unu ka nna m ukwu ji zite m, ka m kwuo ihe ndi a? O bughị n’ihi ndi mmadu ahụ na-anodu n’elu mgbidi, ndi, dika unu, ha ga-eso rie nsi ha nyuru, nuokwa mamiri ha nyuru?”

²⁸ Mgbe ahụ, ochiagha ahụ guzoro were oke olu kwuo n’asusu Hibru, si, “Nurunu okwu eze ukwu ahụ, bu eze Asirja. ²⁹ Nke a bu ihe eze siri, unu ekwela ka Hezekaya duhie unu. O pughi izoputa unu site n’aka m. ³⁰ Unu ekwela ka Hezekaya mee ka unu tukwasi ONYENWE ANYI obi. Mgbe o na-asi, N’ezie, ONYENWE ANYI aghaghị inaputa anyi, a gaghị enyefe obodo a n’aka eze Asirja.”

³¹ “Unu anakwala Hezekaya nti. Ihe a ka eze Asirja kwuru: Pukwutenu m, bjanu ka mu na unu mee udo.† Mgbe ahụ, onye obula n’ime unu ga-eri mkpuru si n’ubi vaini ya na nke si n’osisi fiig ya, nuokwa mmiri nke si n’ihe icheta mmiri ya: ³² ruo mgbe m ga-abia duru unu gaa n’ala dika nke unu, bu ala mkpuru oka na nke mmanya oheru, ala achicha na ubi vaini, ala mmanu anu na osisi oliv juputara n’ime ya. Horonu ndu ka unu ghara inwu.

“Unu egela Hezekaya nti, n’ihi na o bu nrafu ka o na-arafu unu mgbe o na-asi, ONYENWE ANYI ga-anaputa anyi.” ³³ O nwere chi mba obula nke naputara ha site n’aka eze Asirja? ³⁴ Olee ebe ka chi ndi Hamat na Apad no? Olee ebe ka chi ndi Sefaim, Hena na Iva nokwa? Ha anaputala Sameria site n’aka m? ³⁵ Olee chi n’ime chi mba ndi a niile bu nke zoputarala ala ya site n’aka m? Unu si aana chee na ONYENWE ANYI puru izoputa Jerusalem site n’aka m?”

³⁶ Ma ndi ahụ niile gbara nkiti, ha ekwughị ihe obula, n’ihi na eze nyere ha iwu si, “Unu azaghachila ya.”

³⁷ Mgbe ahụ, Eliakim nwa Hilkaya, onye na-elekota uloze, na Shebna ode akwukwo eze, na Joa nwa Asaf ode akwukwo, ha yi uwe ha dowara adowa, biakwute Hezekaya gwa ya ihe niile onyeisi agha ahụ kwuru.

19

A ga-agbaputa Jerusalem

¹ Mgbe eze Hezekaya, nuru nke a, o dowara uwe ya, yikwasi akwa mkpe, baa n’ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ² O zipuru Eliakim onye nlekota uloze, Shebna ode akwukwo eze na ndi okenye n’etiti ndi nchajaja, bu ndi yikwa akwa mkpe, ka ha jekwuru Aizaya onye amuma, nwa Emoz. ³ Ha siri ya, “Otu a ka Hezekaya siri, Ubochi taa bu ubochi ahuhu, na iba mba na nke ihe ihere. Ubochi jogburu onwe ya dika ubochi nwanyi no n’oke ihe mgbu nke imu nwa ma ike adikwaghị o ji amuputa nwa ya. ⁴ Ma eleghi anya ONYENWE ANYI Chineke gi, ga-anu okwu ahụ niile nke Rabashaka bu ochiagha, onye nna ya ukwu bu eze Asirja, zitere ikwa Chineke di ndu emo. Eleghi anya ONYENWE ANYI Chineke gi ga-abara ya mba n’ihi okwu ndi a niile o kwuru, bu ndi o nuru. Ya mere, kpeere anyi ekpere, anyi bu ndi foduru ndu.”

⁵ Mgbe ndi ozi eze Hezekaya biakwutere Aizaya, ⁶ o siri ha, “Otu a ka unu ga-asi nna unu ukwu, ‘Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, Atula egwu n’ihi okwu niile nke i nuru, bu nke ndi na-ejere eze Asirja ozi ji kwuluo m. ⁷ Gee nti, mgbe o nuru akuko di aana, aga m eme ka o choo ilaghachi n’obodo nke aka ya. N’ebe ahụ ka m ga-emekwa ka e jiri mma agha gbuo ya.”

⁸ Mgbe ochiagha ahụ nuro na eze Asirja e sitela n’obodo Lakish pua, o laghachiri hu na eze Asirja na-ebuso obodo Libna agha.

⁹ N’oge ahụ, Senakerib nataro ozi na Tiahaka, eze Kush,* na-aputa ibia ibuso ya agha. Ya mere, o zipuru ndi ozi ka ha ga zie Hezekaya ozi, si, ¹⁰ “Gwanu Hezekaya, eze Juda,

* 18:26 18:26 Asusu Aramaik (ndi Siria) bu asusu mba na mba ji emekorita ihe n’oge ahụ, ma o mesiri gho asusu ndi juu, site na senchuri nke ise tupu a muo Kraist. † 18:31 18:31 Na mgbe ochie a na-eme udo site n’igba ndu

‡ 18:31 18:31 Nke a na-egosi onodu udo na oganihu. * 19:9 19:9 Nke a bu Itopia ugbo a

Ekwela ka Chineke onye i na-atụkwasi obi duhie gi, mgbe o na-asị, 'Agaghị enyefe Jerusalem n'aka eze Asirija.' ¹¹ N'ezie a, i nula ihe ndi eze Asirija mere obodo niile ha busoro agha, otu ha si bibie ha kpamkpam. Ma a ga-anaputakwa gi onwe gi? ¹² Chi niile nke mba niile ndi ahụ nna nna m ha lara n'iyi, ha naputara ha, bu chi ndi Gozan, Haran, Refez na nke ndi Eden, ndi no na Tel Asa? ¹³ Olee ebe eze ndi Hamat maobu eze Apad no? Olee ebe eze obodo Lair, Sefavaim, Hena na Iva nokwa?"

Ekpere Hezekaya

¹⁴ Mgbe Hezekaya natara akwukwo ozi a site n'aka ndi ozi ahụ, guo ya, o weere ya gaa n'ime ulonso ONYENWE ANYI, gbasaa ya n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁵ Hezekaya kpere ekpere nye ONYENWE ANYI, si, "O, ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel, onye ocheeze ya di n'etiti ndi cherubim, naani gi bu Chineke na-achị alaeze niile nke uwa. O bukwa naani gi kere eluigwe na uwa. ¹⁶ Too nti gi n'ala, o ONYENWE ANYI ma nuru; meghee anyi gi abuo ONYENWE ANYI, ka ihu; gee nti nukwa okwu ndi ahụ Senakerib zitere, nke o ji ekwulu Chineke di ndu.

¹⁷ "N'eziokwu, ONYENWE ANYI, ndi eze Asirija alala mba niile a di iche iche na ala ha n'iyi, mee ka ha togboro n'efu. ¹⁸ Ha atunyekwala chi ha niile n'ime oku, repiakwa ha, n'ihu na o bughị chi ka ha bu, kama ha bu naani ihe a kpuru akpu, nke mmadu ji osisi na nkume pia. ¹⁹ Ugbu a, ONYENWE ANYI Chineke anyi, biko, zoputa anyi site n'aka ya, ka alaeze niile nke uwa mata na naani gi ONYENWE ANYI, naani, bu Chineke."

Aizaya ebuo amuma odida Senakerib

²⁰ Mgbe ahụ Aizaya nwa Emoz zigaara Hezekaya ozi si, "Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel siri, Anula m ekpere i kpere banyere Senakerib, eze Asirija. ²¹ Nke a bu okwu nke ONYENWE ANYI kwuru megide ya:

"Nwaagboghō na-amaghị nwoke, bu Ada Zayon
na-elelị gi anya, ma jirikwa gi na-eme ihe ochi.
Nwaada Jerusalem

na-efufekwa isi ya mgbe i na-agbapu oso

²² Onye ka i kpariri ma kwulukwaa?

O bu onye ka i sitere na nganga gi
welie olu okwu gi na anya gi elu megide?

O bu megide Onye Nso nke Izrel?

²³ I sitere n'aka ndi ozi gi

kparia Onyenwe anyi, kwuluo ya,
i sikwara,

"Eji m otutu ugboala m
rigoruo ebe di elu nke n'elu ugwu niile,
n'ebe kachasi elu nke ugwu Lebanon.
Egbudasjala m osisi sida ya niile toro ogologo,
na osisi junipa ya niile kachasi mma.

Ejeruola m na nsotu niile ya,

bu ebe kachasi maa mma n'oke ohia ya niile.

²⁴ Egwuola m otutu olulu mmiri n'ala ndi mba ozo,
nukwa mmiri di n'ebe ahụ.

O bu obu ukwu m ka m ji mee
ka isi iyi niile di n'Ijpt takpo."

²⁵ "O bu na i nubeghi?

Na mgbe ochie ka m kpebiri ya.
N'ubochi ndi ahụ gara aga ka m no pia opipia ya;
ugbu a, emeela m ka o bia na mmezu,
na i meela ka obodo nke mgbidi gbara gburugburu,
ghoo mkpokota nkume.

²⁶ Ndi bi n'ime ha, ndi a napuru ike ha nwere
bu ndi dara mba, ndi e tinyekwara n'onodu ihere.

Ha dika ahijia ndu puru n'ala ubi
na ome na-epuputa epuputa
nakwa ahijia na-etoputa n'elu ulo
nke anwu na-achakpo tupu o tolite.

²⁷ "Ma amaara m ebe i no onodu
marakwa opupu gi na mbata gi

marakwa oke iwe gi megide m.

²⁸ N'ihì ọ̀nụ̀ma dì gị n'obi megide m,
n'ihì na mkparị gị eruola m ntị,
aga m etinye nko m n'imi gị
werekwa mkpụmkpụ igwe m kpachie egbugbere ọ̀nụ̀ gị
mee ka ị laghachi
site n'uzọ ahụ nke i siri bja.'

²⁹ "Ma nke a ga-abụ ihe iribama, nye gi, Hezekaya:
"N'afọ a unu ga-eri ihe na-epu n'onwe ya,
n'afọ nke abụọ unu ga-eri ihe ubi si na nke ahụ pupụta.
Ma n'afọ nke atọ ghaanụ mkpụrụ ubi, weenụ ihe ubi;
kụọ vaji n'ubi vaji, riekwanụ mkpụrụ ha.
³⁰ Ọzọkwa, ndị fọdurụ n'alaeze Juda
ga-agba mgborogwu n'okpuru ala, mịkwaa mkpụrụ n'elu.
³¹ N'ihì na ọ bụ site na Jerusalem ka ndị fọdurụ ga-esi pụta;
otu ndị fọdurụ ndụ ga-esitekwa n'ugwu Zayon pụta.

"Ọ bụ site n'ịnụ ọkụ n'obi nke ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile ga-emezu nke a.

³² "Ya mere, nke a bụ ihe ONYENWE ANYI kwuru banyere eze Asirja, si,
"Ọ gaghị azobata ukwu ya n'ime obodo a
maobụ gbaa ọ bụladị otu àkụ n'ebe a.
Ọ gaghị eji ọta jegharja n'ọ̀nụ̀ uzọ ama ya,
maobụ wuo mgbidi nnochibido megide ya.

³³ Uzọ o si bja ka ọ ga-esi laghachi;
ọ gaghị abanye n'obodo a.
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

³⁴ Aga m echebe obodo a, zoputakwa ya
n'ihì aha m, na n'ihì Devid, bụ ohu m.' "

³⁵ N'abalị ahụ, mmụọ ozi ONYENWE ANYI pụrụ gaa tigbuo otu puku narị na puku iri
asatọ na ise n'ụlọ ikwu ndị Asirja. Mgbe ndị mmadụ tetara n'isi ụtụtụ, lee, ozu ka
ha jupụtara ebe niile. ³⁶ Ya mere, Senakerib, eze Asirja biliri ije, laghachi n'ala ya. Ọ
laghachiri biri n'obodo Ninive.

³⁷ Otu ụbọchị, mgbe ọ nọ na-akpọ isiala n'ụlọ chi ya a na-akpọ Nisrok, umụ ya ndị
ikom aha ha bụ Adramelek na Shareza were mma agha gbuo ya. Ha gbaapụrụ ọsọ gbaa
n'ala Ararat. Isahadon, bụ nwa ya nwoke, ghoro eze n'ọ̀nọ̀dụ ya.

20

Ọrja Hezekaya

¹ N'oge ahụ, Hezekaya rjara ọrja ruo na ọ gaara anwụ. Aizaya onye amụma nwa
Emoz bjakwutere ya si ya, "Otu a ka ONYENWE ANYI siri, Dozie ezinaulo gi, n'ihì na ị
ga-anwụ. Ị gaghị esite n'ute ọrja a bilie."

² Hezekaya tughariri chee ihu ya n'aja ulọ, kpee ekpere nye ONYENWE ANYI, si,
³ "Chetakwa, ONYENWE ANYI, otu m si jegharja n'ihu gi n'ikwesị ntukwasị obi, jiri obi
m niile fee gi ofufe, ma meekwa ihe di mma n'anya gi." Hezekaya bekwara akwa nke
ukwu.

⁴ Tupu Aizaya esite n'etiti ogige uloeze puo, okwu nke ONYENWE ANYI rutere ya nti,
si ya: ⁵ "Gaghachi azu, gaa gwa Hezekaya, onye na-achị ndi m, 'Otu a ka ONYENWE ANYI
bu Chineke nna gi Devid, kwuru: Anula m ekpere gi, ahukwala m anya mmiri akwa gi,
aga m agwo gi. Aga m eme ka ahụ di gi ike n'ubochi nke ato site taa, mgbe ahụ ị ga-aga
n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ⁶ Aga m atukwasị afo iri na ise n'ubochi ndu gi. Aga m
anaputakwa gi na obodo a site n'aka eze Asirja. Aga m echebe obodo a n'ihì mụ onwe
m, na n'ihì Devid, bụ ohu m.' "

⁷ Mgbe ahụ, Aizaya siri, "Kwadoonụ mmanụ fiig di oku." Ha mere nke a, teekwasị ya
n'elu etuto ahụ, ahụ dikwara ya mma.

⁸ Mgbe ahụ, Hezekaya juru Aizaya si, "Gini ga-abu ihe iribama na ONYENWE ANYI ga-
agwo m, na m ga-aga n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI n'ubochi nke ato na-abia n'ihu?"

⁹ Aizaya zara, "Nke a bu ihe ama ONYENWE ANYI nye gi na ONYENWE ANYI ga-emezu
ihe o kwere na nkwa. Ị chorọ ka onyinyo a gaa n'ihu ihe nrigo iri, ka ọ bụ ka ọ laa azu
ihe nrigo iri?"

¹⁰ Hezekaya zara si, “O di mfe ka onyinyo gaa n’ihu nzọ ukwụ iri. Ma mee ka onyinyo a laa azụ ihe nrigo iri.”

¹¹ Mgbe ahụ, Aizaya, onye amụma rịrọrọ ONYENWE ANYỊ ka o meere Hezekaya nke a. ONYENWE ANYỊ mekwara ka onyinyo laghachi azụ ihe nrigo iri dika o si gbada n’ihe nrigo ulọ Ehaz.

Ndi ozi si Babilon

¹² N’oge ahụ, Merodak-Baladan,* nwa Baladan, bu eze Babilon zigaara Hezekaya akwukwo ozi ekele na onyinye, n’ihi na o nuru na Hezekaya rjara rjia. ¹³ Hezekaya nabatara ndi ozi ahụ gosi ha ihe niile di n’uloaku ya, oloacha, na olaedo, uda di iche iche na-esi isi uto na ezigbo mmanu oliv, ulo ebe ngwa agha ya niile di, na ihe niile bu aku o nwere. O dighi ihe di n’uloeze ya maobu n’alaeze ya niile nke o na-egosighi ha.

¹⁴ Mgbe ahụ, Aizaya onye amụma jekwuru eze Hezekaya juo ya si, “Gini ka ndi ikom ndi ahụ kwuru? Ebeekwa ka ha si biakwute gi?”

Hezekaya zara si, “O bu n’ala di anya ka ha si, ha si Babilon.”

¹⁵ Onye amuma juru, “Gini ka ha huru n’ulo gi?”

Hezekaya zara si, “Ihe niile nke di n’ulo m ka ha huru. O dighi ihe niile di n’uloaku m nke m na-egosighi ha.”

¹⁶ Mgbe ahụ, Aizaya siru Hezekaya, “Gee nti nuru okwu ONYENWE ANYI. ¹⁷ Lee, oge na-abia mgbe a ga-eburu ihe niile di n’uloeze gi, na ihe niile nke nna gi ha debere n’uloaku ruo taa, buru ha bulaa Babilon. O dikwaghi ihe ga-afodu, otu a ka ONYENWE ANYI kwuru. ¹⁸ A ga-ebupu ufodu n’ime umu gi, ndi bu ahụ na obara gi,† ndi a ga-amutara gi, buru ha puo n’ebe di anya, ha ga-abu ndi onozu n’uloeze nke eze Babilon.”

¹⁹ Hezekaya zaghariri, “Okwu ONYENWE ANYI nke i kwuru di mma.” N’ihi na o chere n’obi ya si, “O bu na udo na nchekwa agaghi adi n’oge ndu m?”

²⁰ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n’oge ochichi Hezekaya, oru niile o ruru, tinere odo mmiri o gwuru, na olulu owa mmiri‡ na-aga o gwuru, nke o ji webata mmiri n’ime obodo, o bu na e deghi ha n’akwukwo akuko ihe mere n’oge ndi eze Juda? ²¹ Hezekaya sooro ndi nna nna ya dinaa n’onwu. Manase nwa ya ghoru eze n’onodu ya.

21

Manase eze Juda

¹ Manase gbara afu iri na abuo mgbe o malitere ibu eze. O chiru iri afu ise na ise na Jerusalem. Aha nne ya bu Hefziba. ² O mere ihe di njo n’anya ONYENWE ANYI, site n’igbaso ihe aru niile nke ndi mba ozo bi n’ala ahụ na mbu mere, bu ndi ONYENWE ANYI chupuru n’ihu ndi Izrel. ³ O wugariri ebe di elu niile nke nna ya Hezekaya lara n’iyi. O wukwara ebe ichu aja di iche iche nye Baal, piakwa ogidi Ashera, dika Ehab eze Izrel mere. O kpuru isiala nye usuu ihe niile nke di na mbara eluigwe,* feekwa ha ofufe. ⁴ O wuru ebe ichu aja di iche iche, n’ime ulonso ONYENWE ANYI, nke ONYENWE ANYI, kwuru okwu banyere ya si, “O bu na Jerusalem ka m ga-etinye Aha m.” ⁵ O wuru ebe ichu aja nye usuu ihe niile di na mbara eluigwe,† n’ogige abuo nke n’ulonso ONYENWE ANYI. ⁶ O jikwa nwa ya nwoke chuo aja n’ime oku, o gbara aja, choo osisa n’aka ndi mgbaasi, juta ase n’aka ndi na-aju mmuo ojoo ase, ya na ndi dibia afa mekwara ihe. O mere ihe di njo n’ebe o di ukwuu n’anya ONYENWE ANYI, si otu a kpasuo ya iwe.

⁷ O were chi Ashera a piru api, bu nke o mere, debe n’ime ulonso ahụ, nke ONYENWE ANYI gwara Devid na nwa ya Solomon okwu, si, “N’ulonso a na n’ime Jerusalem, nke nu onwe m hoputara site n’ebo niile nke Izrel, ka m ga-akpokwasi Aha m ruo mgbe ebighi ebi. ⁸ Ma agaghi emekwa ka ukwu ndi Izrel wagharja ozo site n’ala ahụ nke m nyere ndi nna nna ha, naani ma o buru na ha elezie anya debe ihe niile m nyere ha n’iwu ma debekwa iwu niile nke ohu m bu Mosis nyere ha.” ⁹ Ma ha egeghi nti, Manase duhiere ha, mee ka ha mee ihe di njo karja nke ndi mba niile ndi ONYENWE ANYI lara n’iyi site n’ihu ndi Izrel.

¹⁰ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI kwuru okwu site n’onu ndi amuma ya, si, ¹¹ “N’ihi na Manase, eze Juda emeela ihe aru ndi a, o meela ihe di njo karja nke ndi Amorait,‡ bu ndi bu ya uzo, o werela arusi ya duba Juda n’ime mmehie. ¹² Ya mere, nke a bu ihe

* **20:12** 20:12 Merodak, bu aha chi ndi Babilon a na-akpo Maadok, O bu ya ka a guru nwa Baladan. † **20:18** 20:18 Umu si n’ahu gi puta ‡ **20:20** 20:20 Hezekaya gbobichiri mmiri iyi Gaihon, gwuo olulu ebe mmiri a si aga, ka o diri ha mfe i nweta mmiri ma ndi iro gbaa Jerusalem gburugburu n’oge agha. 2Ih 32:30 * **21:3** 21:3 Nke a bu anyanwu, onwa na kpakpando † **21:5** 21:5 Nke a bu anyanwu, onwa na kpakpando ‡ **21:11** 21:11 Nke a bu aha ozuzu e ji mara ndi niile bi n’ala Kenan tupu ndi Izrel abia buso ha agha ma merie ha.

ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel, siri: Lee, ana m aga iweta mbibi di ukwu nke gadakwasị Jerusalem na Juda, nke nti obula nuru ya ga-azu wuruwuru. ¹³ Aga m esetipuru eriri itu otutu nke m ji megide Sameria na ihe itu mgbidi nke m ji megide ulo Ehab, n'elu Jerusalem. Aga m ehichapu Jerusalem dika mmadu si ehichapu efere, hichaa ya ihu na azu ma kpoo ya ihu n'ala. ¹⁴ Aga m agbakutakwa ndi foduru n'ihe nketa m azu, were ha nyefee n'aka ndi iro ha. Ha ga-agho ihe anaara n'ike, ghokwa ihe nkmeta n'agha nye ndi iro ha niile, ¹⁵ n'ihu na ha emeela ihe di njo n'anya m, kpasukwaa m iwe, site n'ubochi nna nna ha si Ijpt puta obuladi ruo taa."

¹⁶ Nke ka nke, Manase gbukwara otutu ndi aka ha di ocha, ruo na o wusaara obara ha site n'otu akuku Jerusalem ruo n'akuku nke ozu ya, nke a agunyeghi mmehie ahụ nke o dubara ndi Juda ime, nke mere ka ha mee ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI.

¹⁷ Ma banyere ihe ndi ozu niile mere n'oge ochichi Manase na ihe niile o mere, tinyere mmehie niile nke o mere, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda? ¹⁸ Manase soro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ime ubi a gbara ogige n'uloeze ya, bu ubi Uza a gbara ogige. Amon nwa ya ghoro eze n'onodu ya.

Amon eze Juda

¹⁹ Amon gbara iri afu abuo na abuo mgbe o malitere ibu eze. O chiru afu abuo na Jerusalem. Aha nne ya bu Meshulemet, ada Haruz onye Jotba. ²⁰ O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI dika nna ya Manase mere. ²¹ O gbasoro uzu ahụ niile di iche nke nna ya gbasoro. O fere arusi niile nke nna ya fere, kpoakwa isiala nye ha. ²² O juru iso ONYENWE ANYI, bu Chineke nna nna ya ha, jukwa ibi ndi irube isi nye ya.

²³ Ndi na-ejere Amon ozi gbara izu megide ya, ha gburu eze n'ime uloeze ya. ²⁴ Mgbe ahụ, ndi ala ahụ gburu ndi niile ahụ gbara izu megide eze Amon. Ha mere Josaya nwa ya nwoke eze n'onodu ya.

²⁵ Ma banyere ihe ndi ozu niile mere n'oge ochichi Amon na ihe ndi o mere, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda? ²⁶ E liri ya n'ili nke aka ya, di n'ogige Uza. Josaya nwa ya ghoro eze n'onodu ya.

22

Akwukwo iwu a chotara

¹ Afu asato ka Josaya gbara mgbe o malitere ibu eze Juda. Iri afu ato na otu ka o chiru na Jerusalem. Aha nne ya bu Jedida, nwa Adaya onye Bozkat. ² O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI, gbasookwa uzu niile nke nna nna ya Devid kpmkpm, o sighi n'uzu a wezuga onwe ya gaa n'aka nri maobu n'aka ekpe.

³ N'afu nke iri na asato nke ochichi ya, eze Josaya, zigara ode akwukwo bu Shefan nwa Azalaya, onye bukwa nwa nwa Meshulam, ka o gaa n'ulonso ONYENWE ANYI. O siri ya, ⁴ "Gakwuru Hilcaya onyeisi nchujaja, si ya, gukota ego nke e webatara n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, bu nke ndi na-eche onu uzu nakotara site n'aka ndi mmadu. ⁵ Gwa ha ka ha nyefee ya n'aka ndi ikom ahoputara maka ilekota oru n'ulonso ahụ. Ka ndi ikom a kwuo ndi oru na-aruzi ulonso ONYENWE ANYI ugwo oru, ⁶ ya bu, inye ya ndi okpo ntu, ndi na-ewu ulo, na ndi na-edo nkume ulo. Ha jirikwa ego ahụ zuta osisi na nkume a wara awa, maka i ji dozie ulonso ahụ. ⁷ O dighi mkpa ka ha guzie otu ha si mefuo ego nke e nyefere ha n'aka, n'ihu na oru ha egosila na ha kwesiri ntukwasị obi."

⁸ Hilcaya onyeisi nchujaja, siri Shefan ode akwukwo, "Achotala m Akwukwo Iwu* n'ime ulonso ONYENWE ANYI." O nyere ya Shefan, onye nke gukwara ya. ⁹ Mgbe ahụ, Shefan, bu ode akwukwo, bjakwutere eze, gwa ya si, "Ndi ozi gi enyefela ego niile nke di n'ulonso ONYENWE ANYI n'aka ndi oru na n'aka ndi nlekota no n'ulonso Onyenwe anyi." ¹⁰ Mgbe ahụ, Shefan bu ode akwukwo, gwara eze si, "O nwere akwukwo Hilcaya, onye nchujaja nyere m." Shefan guputara ihe di n'akwukwo a n'ihu eze.

¹¹ Mgbe eze nuru okwu niile di n'ime Akwukwo Iwu ahụ, o dōwara uwe ya.† ¹² O nyere Hilcaya bu onyeisi nchujaja, Ahikam nwa Shefan, Akboa nwa Mikaya, Shefan ode akwukwo na Asaya, bu onye oru eze, iwu, si ha, ¹³ "Gaanu juta ONYENWE ANYI ase, n'isi m na n'isi ndi m, na Juda niile, banyere ihe niile e dere n'akwukwo a nke a chotara. N'ihu na onuma ONYENWE ANYI di ukwu bu nke na-ere oku megide anyi, n'ihu na ndi bu anyi uzu erubeghi isi n'okwu nke akwukwo iwu a, ha agbasoghi ihe niile e dere n'ime ya banyere anyi."

§ 21:21 21:21 Nkp 2:12-13; 1Ez 11:33 * 22:8 22:8 Akwukwo Iwu a, nke a chotara bu akwukwo Diuteronomi, Dit 31:24-26; 2Ih 34:14 Nchoputa akwukwo a, gosiri n'uzu putara ihe oke nnupu isi di n'ala Izrel megide iwu Chineke n'oge eze Manase na-achi. † 22:11 22:11 N'oge ochie, ndi mmadu na-adowa uwe n'ihu obi mwute

¹⁴ Hilcaya onye nchụaja, Ahikam, Akboa, Shefan na Asaya, jekwuuru Hulda, bụ onye amụma nwanyi. Onye bụ nwunye Shalum, nwa Tikva, nwa Hahas, ọ bụ onye na-elekọta uwe. Hulda na-ebi na mpaghara Jerusalem e wuru ọhuru.

¹⁵ Ọ sirị ha, “Otu a ka ONYENWE ANYI bụ Chineke nke Izrel kwuru: Gwanụ nwoke ahụ ziri unu ka unu bjakwutem, si, ¹⁶ ‘Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu: Ana m aga iweta mbibi ga-adakwasị ebe a na ndị niile bi n’ime ya, dika ihe niile e dere n’ime akwụkwọ nke eze Juda guru, si di. ¹⁷ N’ihi na ha ajula m, gbakuta m azu, chọọ aja nsure oku na-esi isi uto nye chi ndi ozo, kpasuo m iwe site na arusi niile nke aka ha meputara. Iwe m ga-adi oku megide ebe a, o gaghị akwusikwa.’ ¹⁸ Gwanu eze Juda, onye ahụ zitere unu ijuta ase site n’onu ONYENWE ANYI si ya, ‘Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel na-ekwu banyere okwu ndi ahụ i nuru. ¹⁹ N’ihi na o wutere gi n’obi, na i wedakwara onwe gi n’ala n’ihu Chineke, mgbe i nuru ihe m kwuru megide ebe a na ndi bi n’ime ya, na ha ga-abu ihe a buru onu, na ihe togboro n’efu, n’ihi na i dowara uwe gi, bekwa akwa n’ihu m, mu onwe m anukwala, otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. ²⁰ Ya mere, aga m achikota gi nye nna nna gi ha, a ga-eli gi n’udo. Anya gi agaghị ahụ mbibi nke m ga-eme ka o bjakwasị ebe a.’”

Ha laghachiri inye eze osisa ya.

23

Ogbugba ndu eze na ndi juda

¹ Mgbe ahụ, eze zigara ozi kpokota ndi okenye Juda na Jerusalem. ² Ọ gara n’ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ya na ndi ikom Juda niile, ndi niile bi na Jerusalem, na ndi nchujaja, na ndi amuma niile, na ndi mmadu niile, site n’onye nta ruo na onye ukwu. Ọ guputara na nti onye obula okwu niile si n’akwukwo ogbugba ndu ahụ, bụ nke achotara n’ime ulonso ONYENWE ANYI. ³ Eze guzoro n’akuku ogidi, kwee nkwa n’ihu ONYENWE ANYI, igbaso ONYENWE ANYI, na iji obi ya niile, na mkpuruobi ya niile, debe ihe niile o nyere n’iwu, n’ihe ama ya niile na ukpuru ya niile. O si otu a mee ka okwu niile nke ogbugba ndu ahụ e dere n’akwukwo guzosie ike. Mgbe ahụ, ndi mmadu niile kwekwara nkwa idebe ogbugba ndu ahụ.

⁴ Eze nyere Hilcaya onyeisi nchujaja na ndi nchujaja na-esote n’okwa, na ndi na-eche onu uzọ mbata, iwu ka ha site n’ulonso ONYENWE ANYI kwaputasia ngwongwo niile e mere nye Baal, na Ashera, na usuu ihe niile nke mbara eluigwe.* Ọ sunyere ha niile oku n’azu Jerusalem, n’ohia di na Ndagwurugwu Kidron, buru ntu ha bulaa Betel.† ⁵ Ọ chudara ndi nchujaja arusi ndi ahụ niile, bụ ndi eze Juda hoputara isure ihe na-esi isi uto n’elu ebe di elu nke obodo Juda nakwa ebe di oku. N’ihi na ndi nchujaja ndi a achuola aja, surekwaa ihe nsure oku na-esi isi uto n’ebe ichu aja di n’elu ugwu niile di n’obodo di iche iche na Juda, nakwa ndi di gburugburu Jerusalem. Ha bụ ndi surere ihe nsure oku na-esi isi uto nye Baal, na anyanwu, onwa na kpakpando, nyekwa usuu niile nke mbara eluigwe. ⁶ O sikwa n’ulonso ONYENWE ANYI bupu ogidi chi Ashera,‡ wezuga ya n’azu Jerusalem, na Ndagwurugwu Kidron. Ebe ahụ ka o no suo ya oku, supja ya ka o ghoo ntu, fesaa ya n’ebe a na-eli ndi mmadu efu. ⁷ Ọ kwadakwa ulo obibi umu ndi ikom na-agba akwuna di no n’ulonso ONYENWE ANYI. N’ebe ndi inyom na-anọ na-akpara Ashera akwa.

⁸ O mere ka ndi nchujaja niile site n’obodo Juda niile bja, o merukwara ebe ichu aja niile nke di elu, site na Geba ruo Biasheba, ebe ndi nchujaja ndi a noro suree ihe nsure oku na-esi isi uto. Ọ kwaturu onu uzọ ama nke di n’ebe onu uzọ ama Joshua, onye bụ govanọ obodo, nke di n’akuku aka ekpe nke onu uzọ ama obodo. ⁹ Ma e kweghi ka ndi nchujaja ahụ jee ozi n’ulonso ONYENWE ANYI di na Jerusalem, ma o nyere ha ike iso ndi nchujaja ndi ozo rie achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee.

¹⁰ Josaya meruru Tofet, laa ya n’iyi. Tofet bụ ebe ichu aja di na Ndagwurugwu nke Ben Hinom. O mere nke a igbochi mmadu obula iji nwa ya nwoke, maobu nwa ya nwanyi churo chi Molek aja nsure oku. ¹¹ O sitere n’onu uzọ ulonso ukwu ONYENWE ANYI wepu inyinya ndi ahụ ndi eze Juda doro nsọ nye anyanwu. Inyinya ndi a di n’ogige ulonso ONYENWE ANYI n’ebe di nso n’ulo onyeozu aha ya bụ Netan-Melek. Josaya kporo ugbo agha ndi a niile e doro nsọ nye anyanwu oku.

¹² Josaya kwadara ebe ichu aja niile nke ndi eze Juda wukwasiri n’elu uloeze, n’elu elu ulo Ehaz. Ọ kwadakwa ebe ichu aja niile nke Manase wuru n’ime ogige abuo

* 23:4 23:4 Nke a bụ anyanwu, onwa na kpakpando † 23:4 23:4 Betel bụ ebe ulo Chineke di n’oge ochie, ma otutu ndi eze Izrel jiri ya mere ebe ha na-efe arusi ha. Jen 28:19; 1Ez 12:25-29 ‡ 23:6 23:6 Ashera bụ chi ndi Kenan. N’oge Hezekaya na-achi juda, o gbuturu ogidi a, ma Manase wughachiri ya n’oge nke ya di ka eze. 2Ez 18:4; 2Ez 21:3-5

nke ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ, kporo ha kpofuo n'ime Ndagwurugwu Kidron. ¹³ Eze merụkwara ebe ichu aja niile di n'akuku oṅwua anyanwu obodo Jerusalem n'akuku ndida nke Ugwu Mbibi, nke Solomon eze Izrel wuru nye chi Ashtoret, ihe aru ndi Sajdon, na chi Kemosh, ihe aru ndi Moab, na chi Molek, ihe aru umu Amon. ¹⁴ Josaya kwadakwa ogidi nkume niile, gbutuo ihe arusi Ashera niile, werekwa okpukpu ndi mmadu wusa n'elu ala ahụ niile.

¹⁵ Josaya kwadakwa ogidi niile di na Betel, nke Jeroboam nwa Nebat wuru mgbe o dubara ndi Izrel na mmehie. O kwadara ebe ichu aja di n'ebe ahụ, kujisie nkume e doro n'ebe ahụ, gwerie ha dika ntu. O kpokwara arusi Ashera oku. ¹⁶ Josaya legharikwara anya gburugburu hu otutu ili di n'elu ugwu. O ziri ndi ohu ya ka ha gaa chiputasia okpukpu di n'ili ahụ niile, kpo ha oku n'elu ebe ichu aja imeru ya, dika okwu ONYENWE ANYI si di, nke onye nke Chineke kwuputara mgbe o buru amuma banyere ihe ndi a.

¹⁷ Josaya juru ndi guzo n'ebe ahụ ajuru si, "O bu ili onye bu nke a?"

Ndi ikom obodo ahụ zara si, "O bu ili onye nke Chineke ahụ si Juda bja buo amuma megide ebe ichu aja Betel. O buru amuma na ihe ndi a i na-eme ebe ichu aja a g-emezu."

¹⁸ Mgbe ahụ, Josaya zara si ha, "Hapuru ya ka o guzoro onwe ya. Ka nwoke obula gharakwa ichiputa okpukpu ya." Ha hapuru okpukpu ya, hapukwa okpukpu onye amuma ahụ si Sameria bja.

¹⁹ Dika o mere na Betel, otu a ka Josaya wepuru ma merukwaa ebe ichu aja niile di n'ebe niile di elu nke ndi eze Izrel wuru n'obodo niile nke Sameria, bu ebe ichu aja kpasuru ONYENWE ANYI iwe. ²⁰ O gburu ndi nchaja chi ndi a niile n'elu ebe ichu aja ha, suo okpukpu ha oku n'elu ebe ichu aja ha. Mgbe o mesiri ihe ndi a, o laghachiri na Jerusalem.

²¹ Eze nyere ndi Juda niile iwu si ha, "Meerenu ONYENWE ANYI Chineke unu Mmemme Ngabiga, dika e dere ya n'akwukwo ogbugba ndu a." ²² O nwebeghi mgbe e mere udi Mmemme Ngabiga dika nke a n'oge obula, site n'ubochi ndi ikpe bu ndi duru Izrel maobu n'ubochi ndi eze Izrel na eze niile chiru Juda, o dighi nke yiri Mmemme Ngabiga a. ²³ Ma o bu n'afu nke iri na asato nke ochichi eze Josaya, n'ime Jerusalem ka a no mee Mmemme Ngabiga a nye ONYENWE ANYI.

²⁴ Ozokwa, Josaya gara n'ihu kpochapu ndi niile na-ajuta mmuo ojoo ase, na ndi dibia afa, na arusi ezinaulo di iche iche, na arusi a piru api, na ihe aru niile nke a huru n'ime Juda na Jerusalem niile. O mere nke a ka e mezuo ihe niile e dere n'ime akwukwo ahụ Hilcaya onye nchaja chotara n'ulo ONYENWE ANYI. ²⁵ O dighi eze ozo n'ime ndi niile buru ya uzọ chja nke dika Josaya, onye chigharikutere ONYENWE ANYI. Onye ji obi ya niile, na mmuo ya niile na ike ya niile debe iwu niile e nyere Mosis.* O dikwaghi eze ozo dika ya, onye biliri mgbe o nwusiri.

²⁶ Ma ihe ndi a emeghi ka iwe oku ONYENWE ANYI na-ewe megide Juda daju, bu iwe a kpasuru ya n'ihu ihe ojoo niile nke Manase mere. ²⁷ Ya mere, ONYENWE ANYI siri, "Aga m ekpochapu Juda niile site n'ihu m, dika m si kpochapu Izrel niile. Aga m ajukwa obodo ahụ m hoputara, bu Jerusalem, jukwa ulonso ukwu a nke m kwuru banyere ya si, 'N'ime ya ka Aha m ga-adi.'"

²⁸ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Josaya na ihe niile o mere, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda?

²⁹ N'oge Josaya bu eze, Fero Neko, eze Ijpt, gbagoro gaa n'akuku osimiri Yufretis inyere eze Asiria aka. Eze Josaya pukwara izute ya n'agha, ma Neko zutere ya n'agha, gbuo ya na Megido. ³⁰ Ndi na-ejere Josaya ozi si na Megido buru ozu ya n'ime ugbo agha bulata ya na Jerusalem, lie ya n'ili nke aka ya. Ndi ala ahụ kpoero Jehoahaz nwa nwoke Josaya, tee ya mmanu, mee ya eze n'onodu nna ya.

Jehoahaz eze Juda

³¹ Jehoahaz gbara iri afu abuo na ato mgbe o bidoro ichi, ma o chiru na Jerusalem onwa ato. Aha nne ya bu Hamutal, nwa Jeremaya onye Libna. ³² O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI dika ndi eze buru ya uzọ. ³³ Ma Fero Neko keere ya agbu na Ribla n'ala Hamat, ime ka o ghara ichikwa na Jerusalem. Neko kwagidere ndi Juda ka ha tuoro ya utu nari talenti olaocha, na otu talenti olaedo. ³⁴ Fero Neko mere Eliakim nwa nwoke Josaya, eze, n'onodu Josaya bu nna ya. O gughariri aha Eliakim ka o buru Jehoiakim. Ma o duuru Jehoahaz gaa Ijpt, ebe o no nwuo. ³⁵ Jehoiakim kwuru Fero Neko olaocha na olaedo ahụ o nara n'aka ya. Ka o nwee ike mee nke a, o kere utu n'ala

ahụ, werekwa ike nara ndị ala ahụ ọlọcha na ọlọaedo, dika mkpebi ha si di banyere ihe onye ahụ ga-akwụ.

Jehoiakim eze Juda

³⁶ Jehoiakim gbara iri afo abuo na ise mgbe o malitere ibu eze. O chiru afo iri na otu na Jerusalem. Aha nne ya bu Zebida nwa Pedaya, onye Ruma. ³⁷ O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI, dika ihe niile nna ya ha ndi bu ya uzọ mere.

24

¹ N'oge Jehoiakim na-achi, Nebukadneza eze Babilon ji ike bata n'ala ya, mee ka Jehoiakim ghoọ ohu ya afo ato. Ma o mesiri tugharia megide Nebukadneza, nupukwa isi n'okpuru ya. ² ONYENWE ANYI zigara ndi na-apunara mmadu ihe site na Kaldia, Aram, Moab na ndi Amon, ka ha ga bibie Juda. O bu n'usoro okwu ONYENWE ANYI kposara site n'onu ndi amuma ya. ³ N'ezie, ihe ndi a biakwasiri Juda dika ONYENWE ANYI si nye ya n'iwu, ka o si otu a kpochapu ha site n'ihu ya n'ihu mmehie niile Manase mere, na dika ihe niile o mere si di, ⁴ tinyere obara ndi aka ha di ocha juputa na Jerusalem. ONYENWE ANYI ekwekwaghi agbaghara ajo omume di otu a.

⁵ Akuko ozo niile gbasara ochichi Jehoiakim na ihe niile o mere, e deghi ha n'akwukwo akuko ihe e mere n'ubochi ndu ndi eze Juda? ⁶ Jehoiakim sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu. Jehoiakin nwa ya ghoro eze oheru n'onodu ya.

⁷ Ma eze Ijipt esiteghi n'ala ya puta ozo, n'ihu na eze Babilon nochiri oke ala ya niile, site na mmiri iyi Ijipt ruo n'oke Osimiri Yufretis.

Jehoiakin eze Juda

⁸ Jehoiakin gbara afo iri na asato mgbe o malitere ibu eze. O chiru naani onwa ato na Jerusalem. Aha nne ya bu Nehushta, nwa Elnatan, onye Jerusalem. ⁹ O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI, dika nna ya ha mere.

¹⁰ N'oge o bu eze, ndisi Nebukadneza, eze Babilon bjara, gbaa Jerusalem gburugburu ma nochibido obodo ahụ n'agha. ¹¹ Nebukadneza, eze Babilon n'onwe ya, bjara n'obodo ahụ mgbe ndi agha ya gbara ya gburugburu. ¹² Jehoiakin, bu eze Juda, na nne ya na ndi oru ya niile na ndisi niile na ndisi ozi ya niile were onwe ha nyefee Nebukadneza n'aka.

N'afọ asato nke ochichi eze Babilon ka o kpuru Jehoiakin dika onye mkporo. ¹³ O kwakporo aku niile di n'ulosu ukwu ONYENWE ANYI, na ndi nke di n'uloeze, o gbukawara ihe ọlọaedo niile Solomon eze Izrel tinyere n'ulosu ukwu ONYENWE ANYI buru ha bulaa Babilon, ihe a niile mere dika ONYENWE ANYI kwururiji. ¹⁴ O bupukwara puku ndi ikom iri site na Jerusalem bulaa ha Babilon dika ndi a dotara n'agha. Ndi so n'ime ndi a bu ndisi niile na ndi agha niile. O bupukwara ndi na-akwa nka niile na ndi okpu uzu. Naani ndi na-enweghi ike, na ndi ogbenye ka o hapuru n'ala ahụ.

¹⁵ Nebukadneza kpuru Jehoiakin ka o ga biri na Babilon. O sikwa na Jerusalem kpore nne eze, na ndi nwunye eze, ndi ozi ya, na ndi niile a ma ama n'ala ahụ gaa Babilon. ¹⁶ Eze Babilon bupukwara ndi ikom niile di ike ma tozukwaa ibu agha, ndi onuogugu ha di puku asaa, tinyere otu puku ndi oru aka, na ndi oru nka, bulaa ha Babilon. ¹⁷ O mere nwanne nna Jehoiakin, bu Matanaya, eze n'onodu ya. O ghughariri ya aha, kpoọ ya Zedekaya.

Zedekaya eze Juda

¹⁸ Iri afo abuo na otu ka Zedekaya gbara mgbe o malitere ibu eze n'ime Jerusalem. Aha nne ya bu Hamutal, nwa Jeremaya onye Libna. O chiru dika eze na Jerusalem afo iri na otu. ¹⁹ Ma o mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI dika Jehoiakim mere.* ²⁰ O bu n'ihu iwe ONYENWE ANYI ka ihe ndi a niile ji biakwasị Jerusalem na Juda. N'ikpeazu, o sitere n'ihu ya chupu ha.

Odida Jerusalem

N'oge a, Zedekaya nupuru isi n'okpuru eze Babilon.†

25

¹ N'afọ nke itoolu nke ochichi ya, n'onwa nke iri, n'ubochi nke iri, Nebukadneza, eze Babilon duuru ndi agha ya niile bia ibuso Jerusalem agha. O mara ulo ikwu n'azu obodo ahụ, wukwaa mgbidi nochibido gburugburu obodo ahụ. ² Anochibidoro obodo a n'agha ruo n'afọ nke iri na otu nke ochichi eze Zedekaya.

* 24:19 24:19 2Ih 36:12 † 24:20 24:20 2Ih 36:13; Izk 17:15.

³ N'ubochi nke itoolu nke onwa anọ n'afọ ahụ, oke unwu siri ike di n'obodo ahụ ruo na o dankwaghị nri di nke ndi mmadu ga-eri. ⁴ Mgbe ahụ, e tipuru oghere n'aja mgbidi obodo ahụ, ndi agha niile ji abali gbaṅu site n'onu ụzọ ama nke di n'etiti mgbidi abụọ n'akuku ubi eze a gbara ogige, n'agbanyeghi na ndi Kaldia* nọ obodo ahụ gburugburu. Ha gbaṅu chee ihu n'uzọ Araba.[†] ⁵ Ma ndi agha Kaldia chusoro eze n'azu, chukwute ya na mbara ala Jeriko. Ndi agha ya niile sitere n'ebe o nọ gbasasị, hapu ya, ⁶ e jide ya.

Ha kpugara ya eze Babilon, n'obodo Ribla, ebe a nọ maa ya ikpe. ⁷ Ha gburu umu ndi ikom Zedekaya n'ihu ya. Ha ghuṅu anya ya abụọ, jiri ụdọ bronz kee ya agbụ, kpọrọ ya gaa Babilon.

⁸ N'ubochi nke asaa, n'onwa nke ise nke afọ iri na itoolu nke ochichi eze Nebukadneza na Babilon, Nebuzaradan, ochiagha ndi nche, onyeisi n'oru eze Babilon, bjarutere Jerusalem. ⁹ O sunyere ulonso ONYENWE ANYI oku, uloeze na ulo niile di na Jerusalem, ulo obula bu nke di mkpa ka o surere oku ¹⁰ Ndi agha Kaldia niile bu ndi nọ n'okpuru onyeisi ndi nche eze kwaturu mgbidi niile gbara Jerusalem gburugburu. ¹¹ Nebuzaradan, ochiagha ndi nche eze, buuru ufodu mmadu ndi foduru n'obodo, na ndi niile fodukwara, ha na ndi ozo ahụ ji aka ha gbakwuru eze bulaa ha Babilon, ka ha ga biri n'ala ozo. ¹² Ma ochiagha ahụ, hapuru ufodu na ndi ahụ bu nnoo ndi ogbenye onu ntu, ka ha na-elekota ubi vaini niile a gbara ogige na ala ubi niile.

¹³ Ma ndi Babilon tipjara ogidi bronz niile, ha na ihe ndokwasị niile na oke osimiri bronz ndi ahụ di n'ulonso ONYENWE ANYI, buru bronz ndi ahụ bulaa Babilon. ¹⁴ Ha chikporo ite niile, na shovel niile, na ihe ikpakepu oku, na ngaji ukwu niile na ngwa bronz niile nke e ji eje ozi n'ime ulonso ahụ. ¹⁵ Ochiagha ndi nche eze, chiri ihe igunye oku niile, efere ikwosa mmiri niile, ya bu ihe ndi ahụ niile e ji olaedo a nuchara anucha maobu olocha kpuo.

¹⁶ O bukwara bronz sitere n'ogidi abuo ahụ, oke Osimiri ahụ na ihe ndokwasị ya niile, nke eze bu Solomon mere n'ihu ulonso ONYENWE ANYI. Ha kariri ihe a-g-eji ihe otutu tuo. ¹⁷ I di elu nke otu n'ime ogidi abuo ndi a bu mita asato na uma[‡] n'otutu. Isi bronz nke e kpukwasiri n'otu ogidi di otu mita na okara[§] n'idi elu. O bukwa ihe yiri mkpuru pomegranet e ji bronz kpaa, ka e ji choo ya mma gburugburu ya niile. Ogidi nke abuo nwekwara pomegranet, yiri ibe ya.

¹⁸ Ochiagha ndi nche eze ahụ, kpuru Seraya, onyeisi nchujaja, na Zefanaya, bu onye nchujaja na-esote ya n'okwa, na ndi nche ato na-eche onu uzo mbata. ¹⁹ O sitere n'etiti ndi ahụ foduru n'obodo kpuru otu onyeisi na-ahụ maka ndi agha, na ndi ikom ise na-enye eze ndumodu. O kpukwaara ode akwukwo, onye isi oru na-ahụ maka imanye ndi ga-aga agha, jidekwa iri ndi ikom isii ndi oru mmanye, ndi a huru n'ime obodo ahụ. ²⁰ Nebuzaradan, bu ochiagha kpuru ha niile dute ha n'ihu eze Babilon na Ribla. ²¹ N'ebe ahụ, na Ribla di n'obodo Hamat, ka eze nọ nye iwu ka e gbuo ha niile.

Ya mere, a dooro Juda n'agha, mee ka o ga biri n'ala ozo.

²² Emesia, Nebukadneza eze Babilon hoputara Gedaliya nwa Ahikam, nwa nwa Shefan, ka o buru onye na-elekota ndi foduru na Juda, ²³ Mgbe ndisi agha na ndi ikom ha nuru na eze Babilon emeela Gedaliya onye na-achi ala ahụ, ha biakwutere Gedaliya na Mizpa. Ndi biakwutere ya bu, Ishmel nwa Netanaya, Johanan nwa Kariya, Seraya nwa Tanhumet, onye Netofa, na Jaazanaya nwa onye Maaka, na ndi ikom ha. ²⁴ Gedaliya nuroo ha iyi, nukwaara ndi ikom ha, si, "Unu atula egwu n'ihu ndisi oru Babilon. Birinu n'ala a, feekwa eze Babilon, ihe ga-agara unu nke oma."

²⁵ Ma n'onwa nke asaa, Ishmel nwa Netanaya, nwa Elishama, onye ya onwe ya si n'agburu eze, duuru mmadu iri bja Mizpa, tigbuo Gedaliya, na ndi ikom Juda na ndi Kaldia niile, bu ndi ya na ha no. ²⁶ Nke a mere ka ndi Juda niile, site n'onwe nta ruo n'onwe ukwu, ha na ndisi agha ndi ahụ biliri gaa Ijpt, n'ihu na ha turu ndi Kaldia egwu.

Jehoiakin enwere onwe ya

²⁷ N'afọ nke iri ato na asaa, site na mgbe e mere ka Jehoiakin eze Juda gaa biri n'ala ozo, n'afọ Awel-Maduk* ghoro eze Babilon, o mere ka Jehoiakin si n'ulo mkporo puta nwere onwe ya. O bu n'ubochi nke iri abuo na asaa nke onwa iri na abuo ka o mere nke a. ²⁸ O gwara ya okwu oma, nye ya oche onodu ya di elu karja nke ndi eze ndi ozo ya na ha no na Babilon. ²⁹ N'ihu nke a, Jehoiakin gbanwere uwe mkporo ya, wezuga ya. Sitekwa n'oge ahụ, tutu ruo mgbe o nwuru, ya na eze na-eriko nri. ³⁰ Site n'ubochi ruo n'ubochi, eze Babilon na-enye Jehoiakin oke ihe ruo ya kwa ubochi niile nke o di ndu.

* 25:4 25:4 Maobu, Babilon † 25:4 25:4 Ya bu ndagwurugwu Jordan ‡ 25:17 25:17 Nzo ukwu iri abuo na asaa § 25:17 25:17 Nzo ukwu anọ na okara * 25:27 25:27 O bu ya bukwa Evil-Merodak.

1 Ihe e mere

Usoro omumụ site n'Adam ruo Ebrahim

Ruokwa umụ Noa

- ¹ Adam, Set, Enosh,
² Kenan, Mahalalel, Jared,
³ Enok, Metusela, Lamek,
na Noa.

⁴ Umụ Noa bụ Shem, Ham, na Jafet.

Umụ Jafet

- ⁵ Umụ ndị ikom Jafet bụ:
Goma, Magog, Madai, Javan, Tubal, Meshek na Tiras.
⁶ Umụ ndị ikom Goma bụ
Ashkenaz, na Rifat, na Togama.
⁷ Umụ ndị ikom Javan bụ:
Elisha, Tashish, Kitim, na Rodanim.

Umụ Ham

- ⁸ Umụ ndị ikom Ham bụ:
Kush, Ijipt, Put na Kenan.
⁹ Umụ ndị ikom Kush bụ:
Seba, Havila, Sabta, Raama, na Sabteka.
Umụ ndị ikom Raama bụ:
Sheba na Dedan.
¹⁰ Kush bụ nna Nimrød,
onye mesiri bụrụ dike n'agha n'ụwa.
¹¹ Ijipt bụ nna
ndị Lud, ndị Anam, ndị Lehab, ndị Naftuh, ¹² ndị Patrus, na ndị Kasluh (onye ndị
Filistia sitere na ya) na ndị Kafto.
¹³ Kenan bụ nna
Sajdon, okpara ya, na ndị Het, ¹⁴ ndị Jebus, ndị Amorait, ndị Gigash, ¹⁵ ndị Hiv, ndị
Aka, ndị Sini, ¹⁶ ndị Avad, ndị Zema na ndị Hamat.

Umụ Shem

- ¹⁷ Umụ ndị ikom Shem bụ
Elam, Ashua, Apakshad, Lud na Aram.
Umụ Aram bụ
Uz, Hul, Geta na Meshek.
¹⁸ Apakshad bụ nna Shela;
Shela bụrụ nna Eba.
¹⁹ Eba mụtara umụ ndị ikom abụọ:
Aha otu n'ime ha bụ Peleg,* n'ihì na ọ bụ n'oge ndụ ya ka e kewara ụwa; aha
nwanne ya nwoke bụ Joktan.
²⁰ Joktan bụ nna
Almodad, Shelef, Hazamavet, Jera, ²¹ Hadoram, Uzal, Dikla, ²² Obal, Abimael, Sheba,
²³ Ofia, Havila na Jobab. Ndị a niile bụ umụ ndị ikom Joktan.

- ²⁴ Shem, Apakshad, Shela,
²⁵ Eba, Peleg, Reu,
²⁶ Serug, Nahọ, Tera
²⁷ na Ebram, ya bụ Ebrahim.

Umụ ndị ikom Ebrahim

²⁸ Umụ Ebrahim mụrụ bụ Aizik na Ishmel.

Umụ ndị ikom Hega

- ²⁹ Ndị a bụ umụ umụ ha:

* **1:19** 1:19 Peleg pụtara Nkewa, n'ihì na mgbe a mụrụ Peleg bụ mgbe e mere ka asụsụ ụwa niile kewasija.

Nebaiot (okpara Ishmel), Keda, Adbel, Mibsam, ³⁰ Mishma, Duma, Masa, Hadad, Tema, ³¹ Jetua, Nafish na Kedema.
Ndi a bu umu ndi ikom Ishmel.

Umu ndi ikom Ketura

³² Ketura, iko nwanyi Ebrahim, mutara ya Zimran, Jokshan, Medan, Midian, Ishbak na Shua.

Jokshan mutara ndi a:

Sheba na Dedan.

³³ Umu ndi ikom Midian bu:

Efaa, Efe, Hanok, Abida na Eldaa.

Ndi a niile bu umu umu Ketura.

Umu ndi ikom Sera

³⁴ Ebrahim mutara Ajzik.

Umu ndi ikom Ajzik bu

Iso na Izrel.

Umu ndi ikom Iso

³⁵ Iso muru ndi a:

Elifaz, Reuel, Jeush, Jalam na Kora.

³⁶ Umu Elifaz bu

Teman, Qmaa, Zefi, Gatam na Kenaz, na Amalek, site na Timna.

³⁷ Umu ndi ikom Reuel bu:

Nahat, Zera, Shama, na Miza.

Ndi Edom

³⁸ Umu ndi ikom Sia bu

Lotan, Shobal, Zibion, Ana, Dishon, Eza na Dishan.

³⁹ Umu ndi ikom Lotan bu

Hori na Homam. Timna bukwa nwanne nwanyi Lotan.

⁴⁰ Umu ndi ikom Shobal bu

Alvan,[†] Manahat, Ebal, Shefo na Onam.

Zibion muru

Aja na Ana.

⁴¹ Ana muru

Dishon.

Umu Dishon bu

Hamran, na Eshban, na Itran, na Keran.

⁴² Umu ndi ikom Eza bu

Bilhan, na Zaavan, na Akan.

Umu ndi ikom Dishan bu

Uz na Aran.

Ndi eze Edom

⁴³ Ndi a bu ndi eze chiru n'Edom tupu ndi Izrel enwee eze nke ha.

Bela nwa Beoa, onye aha obodo ya bu Dinhaba.

⁴⁴ Mgbe Bela nwuru Jobab nwa Zera, onye Bozra nochiri ya dika eze.

⁴⁵ Mgbe Jobab nwuru, Husham onye si n'ala Teman nochiri ya dika eze.

⁴⁶ Mgbe Husham nwuru, Hadad nwa Bedad, onye meriri ndi agha Midia n'ozara Moab, ghoru eze. Isi obodo ya bu Avit.

⁴⁷ Mgbe Hadad nwuru, Samla onye Masrika nochiri ya dika eze.

⁴⁸ Mgbe Samla nwuru, Shaul onye sitere na Rehobot di n'akuku osimiri[‡] nochiri ya dika eze.

⁴⁹ Mgbe Shaul nwuru, Baal-Hanan nwa Akboa, nochiri ya dika eze.

⁵⁰ Mgbe Baal-Hanan nwuru, Hadad nochiri ya dika eze. Akporo isi obodo ya Pai. Aha nwunye ya bu Mehetabel, nwa Matred, nwa nwa Mezahab. ⁵¹ Hadad mesiri nwukwa.

Ndiji onumara n'Edom bu

[†] **1:40** 1:40 Maobu, Alian, dika otutu akwukwo ndi Hibru na-eede ya. Jen 36:23.

[‡] **1:48** 1:48 Eleghi anya o bu osimiri Yufretis

Timna, Alva, Jetet, ⁵² Oholibama, Elaa, Pinon, ⁵³ Kenaz, Teman, Mibza, ⁵⁴ Magdiel na Iram.

Ndị a bụ ndịisi ọnụmara n'Edòm.

2

Ụmụ ndị ikom Izrel

¹ Izrel mụrụ ụmụ ndị ikom ndị a: Ruben, Simiọn, Livayi, Juda, Isaka, na Zebulun, ² Dan, Josef, Benjamin, Naftali, Gad na Asha.

Ndị Juda

Ruokwa ụmụ Hezron

³ Juda mụtara ụmụ ndị ikom atọ site na nwunye ya Bat-shua, onye Kenan.

Aha ha bụ Ia, Onan na Shela.

Ma Ia ọkpara Juda bụ nnọọ mmadụ ọjọọ n'ihu ONYENWE ANYI, n'ihi ya, ONYENWE ANYI gburu ya.

⁴ Juda mụtakwa ụmụ nwoke abụọ ọzọ, Perez na Zera, site na Tama nwunye nwa ya nwoke.

Ụmụ ndị nwoke niile Juda dị ise.

⁵ Ụmụ ndị ikom Perez bụ,

Hezron na Hamul.

⁶ Zera mụrụ:

Zimri, na Etan, na Heman, na Kalkol, na Dara. Ha dị ndị ikom ise n'ọnụọgụgụ.

⁷ Ekan nwa Kami,

bụ onye ahụ tinyere ndị Izrel na nsogbu, site n'ihe o mere nke gbasara ihe e doro nsọ.

⁸ Etan mụrụ

Azaraya.

⁹ Hezron mụtara

Jerameel, Ram na Kaleb.

Ụmụ Ram nwa Hezron

¹⁰ Ram mụrụ Aminadab,

Aminadab amụọ Nashon onyendu a maara ama na Juda.

¹¹ Nashon mụrụ Salma,

Salma amụọ Boaz.

¹² Boaz amụta Obed,

Obed amụọ Jesi.

¹³ Nwa nwoke mbụ Jesi mụrụ bụ

Eliab; nke abụọ bụ Abinadab,

nke atọ bụ Shimea. ¹⁴ Nke anọ bụ Netanel,

nke ise bụ Radai, ¹⁵ nke isii Ozem,

nke asaa Devid.

¹⁶ Ọ mụkwara ụmụ nwanyi abụọ site n'aka nwunye ya,

ndị aha ha bụ Zeruaya na Abigel. Zeruaya mụrụ Abishai, na Joab, na Asahel.

¹⁷ Abigel, nwunye Jeta onye Ishmel mụrụ Amasa.

Kaleb nwa Hezron

¹⁸ Kaleb nwa Hezron lụrụ ụmụ nwanyi abụọ, Azuba na Jeriọt. Ọ mụrụ ụmụ ndị ikom ndị a

Jesha, Shobab na Adon.

¹⁹ Mgbe Azuba nwurụ, Kaleb lụrụ nwunye ọzọ. Aha ya bụ Efrat, onye mụtaara ya Hua.

²⁰ Hua mụrụ Uri, Uri mụtara Bezalel.

²¹ Mgbe Hezron gbara iri afọ isii, ọ lụrụ ada Makia onye mụtaara ya Segub. Makia bụ nna Gilead.

²² Segub mụrụ Jaja, onye chirị iri obodo abụọ na atọ na Gilead.

²³ Ma Geshua na Aram dọtara obodo Jaja n'agha, dọtakwa Kenat n'agha, ya na iri obodo nta isii ndị ọzọ gbara ya gburugburu.

Ndị a niile bụ ụmụ Makia nna Gilead.

²⁴ Mgbe Hezron nwuru n'obodo Kaleb Efrata, Abija nwunye Hezron mụtaara ya Ashua, onye bụ nna Tekoa.

Jerameel nwa Hezron

²⁵ Jerameel ọkpara Hezron mụtara Ram, onye bụ ọkpara ya, mụọkwa Buna, na Oren, na Ozem, na Ahija. ²⁶ Nwunye Jerameel nke abụọ, aha ya bụ Atara, mụtara Onam.

²⁷ Ram ọkpara Jerameel mụtara umụ ndị ikom ndị a:
Maaz, na Jamin, na Eka.

²⁸ Umụ Onam mụrụ bụ
Shamai, na Jada.

Shamai mụkwara

Nadab, na Abishua. ²⁹ Abishua na nwunye ya Abihail mụrụ Aban, na Molid.

³⁰ Umụ Nadab mụrụ bụ
Seled, na Apaim. Seled nwuru na-amụtaghị nwa ọbụla.

³¹ Ma Apaim mụtara Ishi.
Ishi mụrụ Sheshan, Sheshan amụtakwa Alai.

³² Jada nwanne Shamai mụtara umụ ndị ikom abụọ,
Jeta na Jonatan. Jeta amụtaghị nwa ọbụla,

³³ ma Jonatan mụtara umụ ndị ikom abụọ:
Pelet na Zaza.

Ndị a bụ umụ Jerameel.

³⁴ Sheshan mụtara ọtụtụ umụ nwanyị, ma o nweghị nwa nwoke.
O nwere otu ohu bụ onye Ijipt, aha ya bụ Jaha. ³⁵ O weere ada ya nwanyị nye odibo ya bụ Jaha, ka ọ buru nwunye ya. Ọ mụtara ya otu nwa nwoke aha ya bụ Atai.

³⁶ Atai mụrụ Netan,

Netan mụrụ Zabad,

³⁷ Zabad amụọ Eflal.

Nwa Eflal bụ Obed,

³⁸ ma Obed mụrụ Jehu.

Jehu amụọ Azaraya.

³⁹ Azaraya bụ nna Helez,

Helez mụrụ Eleasa.

⁴⁰ Eleasa mụrụ Sismai,

Sismai amụọ Shalum.

⁴¹ Shalum bụ nna Jekamaya,

ebe Jekamaya mụrụ Elishama.

Ikwu Kaleb

⁴² Umụ ndị ikom Kaleb nwanne Jerameel bụ

Mesha onye bụ ọkpara ya, nna Zif,

onye mụrụ Maresha nna Hebron.

⁴³ Hebron mụrụ ndị a:

Kora, Tapuqa, Rekem na Shema.

⁴⁴ Shema mụrụ Raham,

onye bụ nna Jokean.

Rekem mụrụ Shamai.

⁴⁵ Ọkpara Shamai bụ Maon,

onye mụrụ Bet Zoa.

⁴⁶ Efaa, iko nwanyị Kaleb,
mụtaara ya Haran, Moza na Gazez.

Haran mụtakwa nwa ọ kporo aha ya Gazez.

⁴⁷ Jadia mụtara ndị ikom ndị a:

Regem, Jotam, Gesham, Pelet, Efaa na Shaaf.

⁴⁸ Maaka, iko nwanyị ọzọ Kaleb nwere mụtaara ya ndị a:

Sheba na Tiahana,

⁴⁹ ọ mụtakwa Shaaf, onye bụ nna Madmanna,

Sheva nna Makbena, tinyere Gibeaa.

Aha nwa nwanyị Kaleb mụtara bụ Aksa.

⁵⁰ Ndị a bụ umụ Kaleb.

Umụ Hua, ọkpara Efrata mụrụ bụ,

- Shobal, nna Kariat Jearim, ⁵¹ Salma nna Betlehem, na Haref, nna Bet-Gadea.
⁵² Ụmụ Shobal nna Kariat Jearim mụrụ bụ
 Haroe, onye mụrụ ọkara ndị ikwu Menuhot. ⁵³ Ya mụtakwara ndị ikwu Kariat
 Jearim, ndị Itra, ndị Put, ndị Shumat na ndị Mishra. N'ime ndị a ka ndị Zorat na
 ndị Eshtaol si pụta.
⁵⁴ Salma mụtara ikwu ndị a:
 Betlehem, ndị Netofa, ndị Atrot Bet Joab, ụfọdụ ndị Manaha na ndị Zoa. ⁵⁵ Ụfọdụ
 ha bụ ikwu ndị ode akwụkwọ, ndị bi n'obodo Jabez: ndị Tirait, na ndị Shimea, na
 ndị Suka. Ndị a niile bụ ndị Ken, ndị sitere n'agbụrụ Hamat, nna ndị ikwu Rekab.

3

Ụmụ ndị ikom Devid

- ¹ Ndị a bụ ụmụ ndị ikom Devid, ndị amụrụ ya mgbe ọ nọ na Hebrọn.

- Okpara ya bụ Amnon, nke Ahinoam bụ nwanyị Jezril mụrụ.
 Nwa ya nke abụọ bụ Daniel, onye nne ya bụ Abigel onye Kamel.
² Nke atọ bụ Absalom, nwa Maaka, nwa nwanyị Talmai, bụ eze Geshua.
 Nke anọ bụ Adonaija, nwa nwoke Hagit
³ Nke ise bụ Shefataya, nwa Abital.
 Nke isii bụ Iream, nke nwunye ya bụ Eglam mụrụ.

- ⁴ Ụmụ ndị ikom isii ndị a ka a mụtara Devid na Hebrọn, ebe ọ nọ chịa dika
 eze afọ asaa na ọnwa isii.

- Devid chirị na Jerusalem iri afọ atọ na atọ. ⁵ Ndị a bụkwa ụmụ a mụrụ ya
 n'ebe ahụ:

- Shamua,* Shobab, Netan na Solomon. Mmadụ anọ ndị a bụ ndị Batsheba nwa nwanyị
 Amiel mụrụ.
⁶ Ndị ozo bụkwa Ibha, Elishua,† Elifelet, ⁷ Noga, Nefeg, Jafia, ⁸ Elishama, Eliada na
 Elifelet. Ha niile dị itoolu n'ọnuogogu.

- ⁹ Ndị a niile bụ ụmụ ndị ikom Devid, na-agunyeghị ụmụ ndị ikom ndị iko ya
 nwanyị mụtara. Tama bụ nwanne ha nwanyị.

Ndị eze Juda

- ¹⁰ Ndị a bụ ụmụ Solomon: Rehoboam,
 na Abija,
 na Asa,
 na Jehoshafat,
¹¹ na Joram,‡
 na Ahazaya,
 na Joash,
¹² na Amazaya,
 na Azaraya,
 na Jotam,
¹³ na Ehaz,
 na Hezekaya,
 na Manase,
¹⁴ na Amon,
 na Josaya.
¹⁵ Ụmụ ndị ikom Josaya:
 Johanan nwa mbụ ya,
 na Jehoiakim nwa ya nke abụọ,
 na Zedekaya nwa ya nke atọ,
 na Shalum nwa ya nke anọ.
¹⁶ Ụmụ Jehoiakim bụ ndị a,
 Jehoiakin nwa ya,
 na Zedekaya.

* 3:5 3:5 Shimea bụ uzọ ozo e si akpọ Shamua † 3:6 3:6 Elishua ma ọ bụkwanụ Elishama. ‡ 3:11 3:11 Joram
 ma ọ bụkwanụ Jehoram

Ụmụ ụmụ Jehoiakin

- 17 Ndi a bu umu ndi ikom Jehoiakin, eze ahụ a dotara n'agha:
Shealtiel, nwa ya, ¹⁸ Malkiram, Pedaya, Shenaza, Jekamaya, Hoshama na Nedabaya.
- 19 Umụ ndi ikom Pedaya bu
Zerubabel na Shimei.
- Umụ ndi ikom Zerubabel bu ndi a:
Meshulam na Hananaya. Shelomit bu nwanne ha nwanyi. ²⁰ E nwekwara ndi ikom ise ozo aha ha bu Hashuba, Ohel, Berekaya, Hasadaya na Jushab-Hesed.
- 21 Umụ Hananaya muru bu
Pelataya na Jeshaya. Jeshaya muru Refaya; Refaya muru Anan na Obadaya, Obadaya muru Shekanaya.
- 22 Umụ Shekanaya bu ndi a:
Shemaya na umu ya ndi ikom: Hatush, Igal, Bariya, Nearaya na Shafat. Ha di isii n'onuogugu.
- 23 Umụ Nearaya bu ndi a,
Elioenai, Hezekaya na Azrikam. Ha di ato n'onuogugu.
- 24 Ndi Elioenai muru bu ndi a:
Hodavaya, Eliashib, Pelaya, Akub, Johanan, Delaya na Anani. Ha niile di asaa n'onuogugu.

4*Ụmụ ụmụ Juda*

- 1 Ndi ikwu Juda bu
Perez, Hezron, Kami, Hua na Shobal.
- 2 Shobal muru Reaya, onye bu nna Jahat. Jahat bu nna Ahumai na Lahad, ndi a bu ndi ikwu Zorat.
- 3 Ndi a bu umu Etam:
Jezril, na Ishma, na Idbash, aha nwanne ha nwanyi bu Hazelelponi. ⁴ Penuel bu nna Gedoa, Eza bu nna Husha.
- Ndi a bu umu Hua, bu okpara Efrata, nna Betlehem.
- ⁵ Ashua nna Tekoa luru ndi nwunye abuo: Hela na Naara.
- ⁶ Naara mutara ya Ahuzam, na Hefa, na Temeni, na Haahashitari. Ndi a bu umu ndi ikom Naara.
- ⁷ Umụ ndi ikom Hela mutara bu
Zeret, Zoha, Etnan ⁸ na Koz, onye bu nna Anub na Hazobeba, nakwa nke ikwu Ahahel, nwa Harum.
- ⁹ Jabez bu nwoke a na-asopuru karja umunne ya ndi ikom niile. Nne ya kporo aha ya Jabez, si, "A muru m ya n'ihe mgbu." ¹⁰ Jabez tikuru Chineke Izrel mkpu akwa si ya, "Biko gozie m, mee ka oke ala m saa mbara. Kwere ka aka gi dikwasị m, ma wezuga m site n'ihe mmeru ahụ obula, ka m si otu a gbanari ihe mgbu." Chineke zara ekpere ya meere ya ihe o rioro.

- ¹¹ Kelub, nwanne nwoke Shua muru Mehia, nna Eshton, ¹² Eshton muru Bet-Raafa, na Pasea, na Tihina. Tihina muru Ir Nahash. Ndi a niile bu ndi ikwu Reka.
- ¹³ Umụ ndi ikom Kenaz mutara bu,
Otniel na Seraya.
Otniel amuta
Hatat na Meonotai. ¹⁴ Meonotai bu nna Ofra.
Seraya bu nna Joab,
Joab bu nna Ge Harashim. A kporo ha Ge Harashim n'ihu na ha bu ndi nka.
- ¹⁵ Kaleb nwa Jefune muru
Iru, Elaa na Naam.
Ma Elaa muru
Kenaz.
- ¹⁶ Umụ ndi ikom Jehalelel muru bu ndi a:
Zif, Zifa, Tiria na Asarel.
- ¹⁷ Umụ Ezra bu
Jeta, Mered, Efaa na Jalon.

Otu n'ime ndị nwunye Mered luru mutara Miriam, Shamai na Ishba, bu nna Eshtemoa. ¹⁸ Ndi a bukwa umu ndi ikom Bitaya, bu nwa nwan yi Fero, nke Mered luru.

Nwunye ya nke si n'ebo Juda muru Jered bu nna Gedoa, Heba nna Soko na Jekutiel nna Zanoa.

¹⁹ Umu ndi ikom nwunye Hodia, nwanne nwan yi Naham, bu nna Keila onye Gam na Eshtemoa onye Maaka.

²⁰ Umu ndi ikom Shimon muru bu Amnon, Rina, Ben-Hanan na Tilon.

Ishi muru Zohet na Ben-Zohet.

²¹ Umu Shela nwa Juda muru bu Ia, nna Leka, Laada, nna Maresha, na ikwu ndi oru ikpa ezi akwa ocha no na Bet Ashbea

²² na Jokim, ndi ikom Koziba, na Joash na Saraf, ndi chiri na Moab na Jashubi Lehem. Aha ndi a sitere n'akwukwo akuko mgbe ochie. ²³ Ha bu ndi okpu ite, ndi biri na Netaim ya na Gedera. Ha biri n'ebe ahụ n'ih i iruru eze oru.

Umu umu Simion

²⁴ Simion muru

Nemuel, Jamin, Jarib, Zera na Shaul.

²⁵ Shaul muru Shalum nna Mibsam. Mibsam bukwa nna Mishma.

²⁶ Umu Mishma muru bu

Hamuel nwa ya, Zakua nwa ya na Shimei nwa ya.

²⁷ Shimei muru ndi ikom iri na isii, na ndi inyom isii. Umunne ya ndi ikom enweghi otutu umu dika ya onwe ya. N'ih ya, ndi ikwu ya adighi ukwu n'onuogu dika ndi ozo na Juda. ²⁸ Ha biri na Bjasheba, Molada, Haza Shual, ²⁹ Bilha, Ezem, Tolad, ³⁰ Betuel, Homa, Ziklag, ³¹ Bet-Makabot, Haza-Susim, Bet-Biri na Shaaraim. O bu ha bi n'obodo ndi a niile tutu ruo n'oge ochichi Devid. ³² Obodo gbara ha gburugburu bu Etam, Ain, Rimon, Token na Ashan, obodo ise, ³³ tinyere obodo nta niile gbara obodo ndi a gburugburu ruo na Baalat. Ndi a bu ebe obibi ha.

Ha nwekwara akwukwo usoro omumu.

³⁴ Meshobab, Jamlek,

Josha nwa Amazaya, ³⁵ Juel,

Jehu nwa Joshibaya, nwa Seraya, nwa Asiel,

³⁶ nakwa Elioenai, Jaakoba, Jeshohaya,

Asaya, Adiel, Jesimiel na Benaya,

³⁷ na Ziza nwa Shifi, nwa Alon, nwa Jedaya, nwa Shimri, nwa Shemaya.

³⁸ Ndi ikom ndi a e deputara aha ha bu ndi ndu ikwu ha.

Ezinaulo ha mubara nke ukwu, ³⁹ ha gakwara na mputa Gedoa n'akuku opuwa anyanwu ndagwurugwu ichoro igwe anu ulo ha ebe ita nri. ⁴⁰ Ha chotara ebe ita ahija anu ulo mara mma, nke sara mbara, nke di juu, burukwa ebe nsogbu na-adighi. Ufodu n'ime umu Ham ebiela n'ebe ahụ na mbu.

⁴¹ Ndi ikom ndi a e dere aha ha n'akwukwo usoro omumu bjara n'oge Hezekaya n-ach i dika eze Juda. Ha busoro umu Ham agha n'ebe obibi ha, busokwa ndi Meunim bi n'ebe ahụ agha, bibie ha kpamkpam, dika o di ruo taa. Emesja ha bichiri ebe ahụ n'ih na ebe ita ahija nke igwe anu ulo ha n'ebe ahụ. ⁴² Ozokwa, nari ndi ikom ise n'ime ndi a si n'ebo Simion, ndi ndu ha bu Pelataya, Nearaya, Refaya na Uziel, umu Ishi busoro obodo ugwu ugwu Sia agha. ⁴³ Ha gburu ndi Amalek foduru ndu n'ebe ahụ, bichie ala ahụ ruo taa.

5

Umu umu Ruben

¹ Okpara Izrel bu Ruben. Ma n'ih na o meruru ihe ndina nna ya site na idinakwuru nwunye nna ya, a napuru ya onodu okpara ya were ya nye umu nwanne ya Josef mutara. N'ih ya, akwukwo akuko usoro omumu umu Izrel akpoghi Ruben okpara. ² O bu ezie na Juda di ike karja umunna ya,

bhrukwa eziokwu na onyendu si na Juda p̄ta, maob̄ Josef ka e nyere oke ruuru okpara. ³ Ruben, okpara Izrel m̄r̄ nd̄ ikom nd̄ a:

Hanok, na Palu, na Hezr̄on, na Kami.

⁴ Juel m̄r̄

Shemaya, nna Gog,

Gog m̄r̄ Shimei. ⁵ Shimei m̄r̄ Mājka,

Mājka am̄o Reaya. Reaya am̄o Baal.

⁶ Baal m̄r̄ Beera, onye Tiglat-Pileasa eze nd̄ Asir̄ja dotara n'agha. Beera bhukwa onyendu nd̄ Ruben.

⁷ Nd̄ um̄nna ha d̄jka agb̄r̄ niile ha si d̄j, b̄ nd̄ e deputara aha ha d̄jka usoro om̄um̄ ha si d̄j;

Jeiel onyeisi, na Zekaraya, ⁸ na Bela nwa Azaz nwa Shema, nwa Juel.

Ha nwere ebe obibi ha site n'Aroea ruo n'ugwu Nebo, rukwaa Baal-Meon. ⁹ Ha b̄ nd̄ oz̄uz̄ at̄r̄, nwekwa ot̄t̄t̄ igwe an̄ ̄l̄o. O bhukwa n'ak̄k̄ ōw̄wa anyanw̄, n'onu ozara ruo n'osimiri Yufretis ka ha na-az̄ ha, n'ih̄ na an̄ ̄l̄o ha nwere bara ̄ba na Gilead.

¹⁰ N'oge S̄l b̄ eze Izrel, um̄ Ruben meriri nd̄ Haga n'agha, bichie ala ha niile d̄ n'ow̄wa anyanw̄ Gilead.

Um̄ um̄ Gad

¹¹ Um̄ Gad bi n'ak̄k̄ ha site na Bashan ruo Saleka.

¹² Juel b̄ onyendu na Bashan, Shafam na-esote ya, ya na Janai na Shafat.

¹³ Um̄nna ha, nd̄ b̄ nd̄ ndu ikwu asaa a b̄,

Maikel, na Meshulam, na Sheba, na Jorai, na Jakan, na Zia, na Eba.

¹⁴ Nd̄ a b̄ um̄ nd̄ ikom Abihail, nwa Huri, nwa Jaroa, nwa Gilead, nwa Maikel, nwa Jehishai, nwa Jado, nwa Buz.

¹⁵ Ahi nwa Abdiel, nwa Guni b̄ onyeisi n'etiti um̄nna ya.

¹⁶ Nd̄ Gad nwere ebe obibi na Gilead n'ime Bashan, na n'obodo nta niile gbara ya gb̄rugburu. Ha bikwa n'ebe ah̄h̄ an̄ ̄l̄o na-ata jup̄tara na Shar̄on ruo n'ebe oke ala ha kw̄sir̄j.

¹⁷ E denyere aha nd̄ a niile n'akw̄kw̄ usoro om̄um̄ n'oge Jotam b̄ eze Juda, na n'oge Jeroboam b̄ eze Izrel.

¹⁸ Nd̄ Ruben na nd̄ Gad, na okara ebo Manase nwere iri puku mmad̄ an̄ na an̄ na nar̄ asaa na iri isii (44,760) nd̄ jikeere ije agha, nd̄ d̄ ike, nd̄ a zur̄ iji ota na mma agha, na ̄ta ibu agha. ¹⁹ Ha busoro nd̄ Haga, na Jetua, na Nafish na nd̄ Nodab agha. ²⁰ E nyeere ha aka ibuso ha agha, Chineke nyefere nd̄ Haga na nd̄ niile na-enyere ha aka n'aka ha, n'ih̄ na ha kp̄kuru ya n'oge oḡ ah̄. O zara ekpere ha n'ih̄ na ha t̄kwasīr̄ ya obi. ²¹ Ha ji ike ch̄kor̄ an̄ ̄l̄o nd̄ Haga, d̄ iri puku inȳnya kamel ise, nar̄ puku at̄r̄ ab̄o na iri puku ise, puku inȳnya ibu ab̄o. Ha d̄kp̄kwara nar̄ puku nd̄ mmad̄ n'agha. ²² E gbukwara ot̄t̄t̄ nd̄ mmad̄ n'ih̄ na agha ah̄ b̄ nke Chineke l̄r̄ n'onwe ya. Ha bichiri ala ah̄ tutu ruo mgbe a d̄or̄ Izrel niile n'agha.

Okara ebo Manase

²³ Okara ebo Manase d̄ ukwu n'on̄oḡ; ha nwere ebe obibi ha site n'ala Bashan ruo Baal-Hemon, ya b̄, ruo Senia, ugwu Hemon.

²⁴ Nd̄ isii ikwu ha niile b̄ nd̄ a: Efaa, Ishi, Eliel, Azriel, Jeremaya, Hodavaya na Jadiel. Nd̄ a niile b̄ dimkpa n'agha, nd̄ a ma ama na nd̄ isi ezināl̄o. ²⁵ Ma ha b̄ nd̄ na-ekwesigh̄ nt̄kwasīr̄ obi nye Chineke nna nna ha. Kama ha mer̄r̄ onwe ha site n'ife chi niile nke nd̄ bi n'ala ah̄ na mb̄, b̄ nd̄ Chineke lara n'iyi n'ihu ha. ²⁶ N'ih̄ nke a, Chineke nke Izrel kpaliri mm̄o Pul, b̄ eze Asir̄ja (ya b̄ Tiglat-Pileasa* eze nd̄ Asir̄ja), ka o bilie megide nd̄ Ruben, nd̄ Gad na okara ebo Manase, dot̄a ha n'agha, buru ha gaa Hala, na Hoboa, na Hara na osimiri Gozan, ebe ha n̄o ruo taa.

6

Um̄ um̄ Livayi

¹ Livayi m̄r̄ nd̄ a:

* 5:26 5:26 Tiglat-Pileasa bhukwa onye a na-akpo Pul, h̄ nke a n'akw̄kw̄ 2Ez 15:19

- Geshom, Kohat na Merari.
- ² Kohat mụrụ
Amram, Izha, Hebron na Uziel.
- ³ Amram mụrụ
Eron, Mosis na Miriam.
- Eron mụrụ
Nadab, Abihu, Elieza na Itama.
- ⁴ Elieza mụrụ Finehaz;
Finehaz aburụ nna Abishua
- ⁵ Abishua bụ nna Buki,
Buki aburụ nna Uzi.
- ⁶ Uzi mụrụ Zerahaya,
Zerahaya amụọ Meraiot.
- ⁷ Meraiot mụrụ Amaraya,
Amaraya amụọ Ahitub.
- ⁸ Ahitub mụrụ Zadok,
Zadok amụọ Ahimaaz.
- ⁹ Ahimaaz mụrụ Azaraya,
Azaraya amụọ Johanan.
- ¹⁰ Johanan mụrụ Azaraya
ọ bụ ya bụ onye ahụ bụ onye nchụaja ụlonsọ ukwu ahụ Solomon wuru na Jerusalem.
- ¹¹ Azaraya mụrụ Amaraya,
Amaraya amụọ Ahitub.
- ¹² Ahitub mụrụ Zadok,
Zadok amụọ Shalum.
- ¹³ Shalum mụrụ Hilkaya,
Hilkaya amụọ Azaraya.
- ¹⁴ Azaraya mụrụ Seraya,
Seraya amụọ Jehozadak,
- ¹⁵ A dotara Jehozadak n'agha mgbe ONYENWE ANYI mere ka Nebukadneza dokpuru
ndi Juda na Jerusalem n'agha.
- ¹⁶ Umụ ndi ikom Livayi bụ,
Geshom, Kohat na Merari.
- ¹⁷ Geshom mụrụ
Libni na Shimei.
- ¹⁸ Umụ Kohat bụ
Amram, Izha, Hebron, na Uziel.
- ¹⁹ Merari mụtara
Mahali na Mushi.
- Ndi a bụ ikwu Livayi ndi e deputara dika aha nna ha si di.
- ²⁰ Ikwu Geshom bụ
Libni, Jahat,
Zima, ²¹ Joa,
Ido, Zera
na Jeaterai.
- ²² Ikwu Kohat bụ
Aminadab, Kora,
Asja, ²³ Elkena,
Ebiasaf, Asja,
²⁴ Tahat, Uriel,
Uzaya na Shaul.
- ²⁵ Umụ umụ Elkena bụ
Amasai na Ahimot.
- ²⁶ Umụ umụ Ahimot bụ
Elkena, Zofai, Nahat, ²⁷ Eliab,
Jeroham, Elkena
na Samuel.
- ²⁸ Umụ Samuel bụ
Juel, okpara ya,
na Abija nke abuo.

²⁹ Ụmụ ụmụ Merari bụ
Mahali, Libni,
Shimei, Ụza,
³⁰ Shimea, Hagiya
na Asaya.

Ndị na-abụ abụ n'ụlọnsọ ukwu

³¹ Ndị a bụ ndị ikom Devid hoputara nye orụ ilekọta ndị ọbụ abụ n'ụlọ ONYENWE ANYỊ mgbe e bubatara igbe oğbugba ndụ n'ebe ahụ. ³² Ha jere ozi ibụ abụ ha n'ihu ụlọ ikwu, ya bụ, ụlọ nzute, tutu ruo mgbe Solomon wuchara ụlọnsọ ONYENWE ANYỊ na Jerusalem. Ha jere ozi ha dika usoro ije ozi ha si dị.

³³ Ndị a bụ ndị ikom ahụ jere ozi, ha na ụmụ ha ndị ikom:

Site n'ikwu Kohat:

Heman, ọbụ abụ.

Ndị a bụ nna nna ya ochie: Juel, nwa Samuel,

³⁴ nwa Elkena, nwa Jeroham,

nwa Eliel, nwa Toa,

³⁵ nwa Zuf, nwa Elkena,

nwa Mahat, nwa Amasai,

³⁶ nwa Elkena, nwa Juel,

nwa Azaraya, nwa Zefanaya,

³⁷ nwa Tahat, nwa Asja,

nwa Ebiasaf, nwa Kora,

³⁸ nwa Izha, nwa Kohat,

nwa Livayi, nwa Izrel.

³⁹ Asaf onye na-enyere Heman aka, na-eje ozi n'akụkụ aka nri ya.

Ndị bụ nna nna ya ochie bụ ndị a: Berekaya, nwa Shimea,

⁴⁰ nwa Maikel, nwa Baaseya,

nwa Malkija, ⁴¹ nwa Etni,

nwa Zera, nwa Adaya,

⁴² nwa Etan, nwa Zima,

nwa Shimei, ⁴³ nwa Jahat,

nwa Geshom, nwa Livayi.

⁴⁴ Onye ozo na-enyere Heman aka bụ Etan, onye ikwu Merari. O na-anọ n'aka ekpe ya.

Ndị bụ nna nna ochie Etan bụ ndị a, Kishi, nwa Abdi,

nwa Maluk, ⁴⁵ nwa Hashabaya,

nwa Amazaya, nwa Hilkaya,

⁴⁶ nwa Amzi, nwa Bani,

nwa Shema, ⁴⁷ nwa Mahali,

nwa Mushi, nwa Merari,

nwa Livayi.

⁴⁸ Ụmụna ha ndị Livayi ụfọdụ ka e tinyere n'orụ dị iche iche n'ụlọ ikwu, bụ ụlọ Chineke. ⁴⁹ Ma Eron na ụmụ ụmụ ya bụ ndị churụ aja onyinye n'elu ebe ichụ aja nke aja nsure oku, nakwa n'elu ebe ichụ aja ihe na-esi isi uto, nke metụtara orụ ije ozi niile n'ime Ebe ahụ Kachasi Nso, na-ekpuchikwara Izrel mmehie niile ha, n'usoro dika ihe niile si dị nke Mosis ohu Chineke nyere n'iwu.

⁵⁰ Ụmụ ụmụ Eron bụ

Elieza, na Finehaz,

na Abishua, ⁵¹ na Buki,

na Uzi, na Zerahaya,

⁵² na Meraiot, na Amaraya,

na Ahitub, ⁵³ na Zadok,

na Ahimaaz.

⁵⁴ Ndị a bụ ala na obodo dị iche iche ụmụ Eron ketara, nke e nyere ikwu Kohat, ụmụ ụmụ Eron, n'ihu na o bụ ha ka e bu ụzọ kenye oke site n'ife nza.

⁵⁵ Hebron, n'ime Juda, ya na ala ita nri anụ ụlọ niile dị ya gburugburu. ⁵⁶ Ma ala ubi na obodo nta niile gbara Hebron gburugburu ka e nyere Kaleb nwa Jefune.

⁵⁷ Ya mere e nyere ụmụ ụmụ Erõn Hebrõn (obodo mgbaba), na Libna, na Jatĩa, na Eshtemoa, ⁵⁸ na Hilan, na Debĩa, ⁵⁹ na Ashan, na Juta, na Bet-Shemesh, tinyere ebe ìta nri nke anụ ụlọ ha.

⁶⁰ Site n'ebo Benjamin e nyere ha obodo Gibiõn, Geba, Alemet, na Anatot, tinyere ebe ìta nri nke anụ ụlọ ha.

Obodo ndị a, nke e kere n'etiti ndị ikwu Kohat, dị iri na otu n'ọnụọgụgụ.

⁶¹ E fere nza tupu e nye ndị fọdụrụ n'ime ikwu Kohat obodo iri site n'ala ọkara ebo Manase.

⁶² E fekwara nza nye agburụ niile dị n'ikwu Geshõm obodo iri na atọ na Bashan, site n'ala ebo Isaka, na Asha, na Naftalị, na agburụ niile dị n'ikwu Manase.

⁶³ E fekwara nza nye ikwu Merari obodo iri na abụọ site n'ala ebo Ruben, na Gad, na Zebulõn.

⁶⁴ Otu a ka ndị Izrel si nye ndị Livayị obodo ndị a na ebe ìta nri nke anụ ụlọ dij.

⁶⁵ Site n'ebo Juda, na Simiõn, na Benjamin ka e si kenye ha obodo ndị ahụ a kpọrọ aha ha na mbụ.

⁶⁶ E sitere n'ala ndị ebo Ifrem kenye ụfọdụ n'ime ndị agburụ Kohat obodo ụfọdụ.

⁶⁷ N'ala ugwu Ifrem e kenyerha Shekem (obodo mgbaba), na Gaza, ⁶⁸ na Jokmeam, na Bet-Horon, ⁶⁹ na Aijalon, na, Gat Rimõn, tinyere ebe ìta nri nke anụ ụlọ gbara ya gburugburu.

⁷⁰ Site n'ọkara ebo Manase, ndị Izrel nyere ndị ikwu Kohat fọdụrụ obodo ndị a: Anea na Bileam, tinyere ala ebe ìta nri anụ ụlọ ha.

⁷¹ Ndị Geshõm natara obodo ndị a:

Site n'agburụ ọkara ebo Manase ha natara Golan, nke dij na Bashan, na Ashtarõt, tinyere ebe ìta nri nke anụ ụlọ ha.

⁷² Ebo Isaka nyere ha Kedesh, Daberat, ⁷³ Ramõt na Anem, tinyere ebe ìta nri anụ ụlọ niile dij ha gburugburu.

⁷⁴ Ebo Asha nyere ha Mashal, Abdon, ⁷⁵ Hukòk na Rehob, tinyere ebe ìta nri anụ ụlọ niile dij ha gburugburu.

⁷⁶ Ebo Naftalị nyere ha Kedesh n'ime Galili, Hamõn na Kiriatem, tinyere ebe ìta nri nke anụ ụlọ ha.

⁷⁷ Ndị ebo Zebulõn nyere ụmụ Merari ndị Livayị fọdụrụ ala ndị a:

Jokneam, Kata, Rimõn na Taboa, tinyere ebe ìta nri anụ ụlọ ha.

⁷⁸ Ma n'ofe osimiri Jodan, n'ọwụwa anyanwụ obodo Jeriko, ndị ebo Ruben nyere ha obodo Beza dij n'ọzara, nyekwa ha Jahaz, ⁷⁹ Kedemot na Mefaat, tinyere ebe ìta nri nke anụ ụlọ ha niile.

⁸⁰ Ndị ebo Gad nyere ha Ramõt nke Gilead, Mahanaim, ⁸¹ Heshbõn na Jeza, tinyere ebe ìta nri nke anụ ụlọ ha niile.

7

Ụmụ ụmụ Isaka

¹ Isaka mụrụ ụmụ anọ:

Tola, na Pua, na Jashub, na Shìmrõn.

² Ụmụ Tola ndị ghorọ ndịisi ezi bụ ndị a:

Uzi, na Refaya, na Jeriel, na Jamai, na Ibsam, na Samuel. N'oge Devid bụ eze, ọnụọgụgụ ndị agha sitere n'etiti ha dij iri puku abụọ na abụọ, na narị isii. (22,600).

³ Uzi mụrụ

Izrahaya.

Izrahaya amụta ndị a:

Maikel, Qbadaya, Juel na Ishaya. Ha niile bụkwa ndịisi ikwu ha. ⁴ Ndị bụ ndị agha n'etiti ụmụ ụmụ ha n'oge Devid bụ eze ruru iri puku atọ na isii (36,000), n'ìhi na ha niile luru ọtụtụ ndị inyom, mụọ ọtụtụ ụmụ.

⁵ Ụmụnne ha bụ ndị na-alụ agha bụ ndị agburụ Isaka dij iri puku asatọ na asaa (87,000) n'ọnụọgụgụ, dika e deputara aha ha n'akwụkwọ usoro ọmụmụ.

Ụmụ ụmụ Benjamin

⁶ Benjamin mụrụ ndị ikom atọ:

Bela, Beka na Jediael,

⁷ Bela mụrụ ụmụ ise:

Ezbon, Uzi, Uziel, Jerimot na Iri. Ha niile bụ ndịisi ezi. Onụogugụ ndị agha ha dị iri puku abụọ na abụọ na iri atọ na anọ (22,034). E dekwara aha ndị a niile n'akwukwo usoro omumụ.

⁸ Ụmụ ndị ikom Beka mụrụ bụ

Zemira, Joash, Elieza, Elioenai, Omri, Jeremot, Abija, Anatot na Alemet. ⁹ Akwukwo ebe e dere usoro omumụ ha depụtara aha ndịisi ezinaulo, na iri puku ndị agha abụọ na narị abụọ (20,200).

¹⁰ Jediael mụrụ otu nwa nwoke:

aha ya bụ Bilhan.

Ụmụ Bilhan bụ

Jeush, Benjamin, Ehud, Kenaana, Zetan, Tashish na Ahishaha. ¹¹ Ụmụ ndị ikom Jediael ndị a bụ ndịisi ezinaulo. E nwere n'etiti ha ndị agha onụogugụ ha dị puku iri na asaa na narị abụọ (17,200), ndị nọ na njikere ibu agha.

¹² Ndị Shupim na ndị Hupim bụ ụmụ ụmụ Er ebe ndị Hushim bụ ụmụ ụmụ Aha.

Ụmụ ụmụ Naftali

¹³ Ụmụ Naftali mụtara bụ

Jaziel, Guni, Jeza na Shalum bụ ụmụ Bilha.

Ụmụ ụmụ Manase

¹⁴ Ụmụ Manase:

Asriel, onye iko ya nwanyị bụ onye Aram mụtara, na Makia. Makia bụ nna Gilead.

¹⁵ Makia sitere n'etiti ndị Hupim na Shupim lụọ nwunye. Aha nwanne ya nwanyị bụ Maaka. Otu onye ọzọ si n'agburu Manase bụ Zelofehad, onye mụtara naanị ụmụ ndị inyom. ¹⁶ Maaka nwunye Makia mụtara otu nwa nwoke ọ gurụ Peresh. Aha nwanne ya bụ Sheresh, onye mụtara Ụlam na Rakem.

¹⁷ Nwa nwoke Ụlam mụtara

bụ Bedan.

Ndị a bụ ụmụ Gilead, nwa nwa Makia, nwa Manase.

¹⁸ Hamoleket, nwanne nwanyị Makia mụrụ Ishod, Abieza na Mahla.

¹⁹ Shemida mụrụ ụmụ ikom ndị a:

Ahian, Shekem, Liiki na Aniam.

Ụmụ ụmụ Ifrem

²⁰ Ụmụ Ifrem bụ

Shutela, Bered,

Tahat, Eleada,

Tahat ²¹ na Zabad nwa ya,

na Shutela nwa ya.

Eza na Elead bụ ndị gara ichikoro anụ ụlọ ndị Gat, ndị ikom nwe obodo ahụ jidere ha gbuo ha n'ebe ahụ. ²² Ifrem nna ha ruru ụjụ nke ukwu n'ihị onwu ha, ma umunna ya kasiri ya obi. ²³ Mgbe nwunye ya mụrụ nwa nwoke ọzọ, ọ kpọrọ aha ya Beriya, nke pụtara, Ihe ndaba ọjọọ, n'ihị onwu Elead na Eza. ²⁴ Aha nwa Ifrem nke nwanyị bụ Sheera. Sheera bụ onye wuru akukụ ugwu na ndịda Bet-Horon, wuokwa Uzen-Sheera.

²⁵ Ndị a bụkwa ụmụ Ifrem: Refa, nna Reshef,

onye bụ nna Tela. Tela bụ nna Tahan,

²⁶ onye bụ nna Ladan, Ladan bụ nna Amihud,

onye bụ nna Elishama. ²⁷ Elishama bụ nna Nun,

onye bụ nna Joshua.

²⁸ Betel na obodo ndị ọzọ gbara ya gburugburu, ya bụ Naaran, n'akukụ ọwụwa anyanwu, na Gaza na obodo nta ya, ndị di n'odida anyanwu, na Shekem, na obodo ndị ọzọ, tutu ruo Aya, na obodo nta ya niile, so n'ala ha. ²⁹ Ụmụ Manase, nwa Josef, nwa nwa Izrel, bikwa n'obodo ndị a di n'oke ala ha: Bet-Shan, na Teanak, na Megido, na Doa, tinyere obodo nta ha niile.

Ụmụ ụmụ Asha

³⁰ Asha mụrụ ndị a:

Imna, Ishva, Ishvi na Beriya. Nwa ya nwanyị bụ Sera.

³¹ Beriya amụta ndị a:

Heba na Malkiel, onye bụ nna Biazeit.

³² Heba bụ onye mụrụ Jaflet, Shoma na Hotam. Nwanne ha nwanyị bụ Shua.

- ³³ Ụmụ Jaflet mụrụ bụ
Pasak, Bimhal na Ashvat.
Ndi a bụ ụmụ Jaflet.
- ³⁴ Shoma amụọ
Ahi, Roga, Huba na Aram.
- ³⁵ Nwanne ya nwoke Helem mụrụ
Zofa, Imana, Shelesh na Amal.
- ³⁶ Zofa amụta ndi a:
Sua, Hanefa, Shual, Beri, Imra, ³⁷ Beza, Hod, Shama, Shilsha, Itran na Beera.
- ³⁸ Jeta mụtara
Jefune, Pispá na Ara.
- ³⁹ Ụla amụta
Ara, Haniel na Rizia.
- ⁴⁰ Ụmụ ụmụ Asha ndi a niile bụ ndiisi ezi, ndi a sara anya na mmiri hoputa, ndi bụ dimkpa n'agha, ndi ndu a ma ama. Onuogugụ ndi ha tozuru ije agha di puku iri abuo na isii (26,000), ndi e deputara aha ha n'akwukwo usoro omumu.

8

Usoro omumu Sol

- ¹ Benjamin mụtara umu ndi ikom ise. Aha ha n'usoro dika e si muo ha bu:
Bela nke mbu,
nke abuo Ashbel, nke ato Ahara,
² nke ano Noha, na nke ise Rafa.
- ³ Ndi ikom Bela muru bu
Aada, Gera, Abihud, ⁴ Abishua, Neeman, Ahoa, ⁵ Gera, Shefufan na Huram.
- ⁶ Umu Ehud ndi bu ndiisi ezinaulo na Geba, ndi bukwa ndi e si na Geba chupu mee ka ha gaa biri na Manahat bu ndi a:
⁷ Neeman, Ahija na Gera, onye chupuru ha na onye bukwa nna Uza na Ahihud.
- ⁸ A mutara Shaharaim umu ndi ikom na Moab mgbe o gbachara ndi nwunye ya abuo bu Hushim na Baara alukwaghi m. ⁹ Nwunye ya Hodesh mutara Jobab, Zibja, Meshá, Malkam, ¹⁰ Jeuz, Sakia na Miama. Ndi a bu umu ya ndi ikom, ndi bukwa ndiisi ezi. ¹¹ Tupu o chupu nwunye ya Hushim, o mutara ya Abaitub, na Elpaal.
- ¹² Elpaal muru ndi a:
Eba, Misham, Shemed (onye wuru obodo Ono na Lod, na obodo nta gbara ha gburugburu). ¹³ Umu ya ndi ozo bu Beriya, na Shema, ndi bu ndiisi ezinaulo ndi bi n'Aijalon. O bu ha chupuru ndi Gat site n'obodo ahụ.
- ¹⁴ Beriya muru Ahio, Shashak, Jeremot, ¹⁵ Zebadaya, Arad, Eda, ¹⁶ Maikel, Ishpa na Joha, ndi a bu umu ndi ikom Beriya.
- ¹⁷ Zebadaya, Meshulam, Hizki, Heba, ¹⁸ Ishmerai, Izlaya na Jobab bu umu Elpaal.
- ¹⁹ Jakim, Zikri, Zabdi, ²⁰ Elienai, Ziletai, Eliel, ²¹ Adaya, Beraya na Shimrat bu umu Shimei.
- ²² Ishpan, Eba, Eliel, ²³ Abdon, Zikri, Hanan, ²⁴ Hananaya, Elam, Antotija, ²⁵ Ifdeya na Penuel bu umu ndi ikom Shashak.
- ²⁶ Jeroham muru Shamsherai, Sheharaya, Atalaya, ²⁷ Jareshaya, Ilaija na Zikri bu umu ndi ikom Jeroham.
²⁸ Ndi a niile bu ndiisi ezi, ndi ndu, ndi bi na Jerusalem, ndi e deputara aha ha n'akwukwo usoro omumu.
- ²⁹ Jeiel nna Gibion biri na Gibion.
Aha nwunye ya bu Maaka. ³⁰ O muru Abdon, okpara ya, Zua, Kish, Baal, Nea, Nadab, ³¹ Gedoa, Ahio na Zeka ³² na Miklot, onye bu nna Shimea. Ha onwe ha bikwa ndi umunna ha nso na Jerusalem.
- ³³ Nea muru Kish, nna Sol. Ma Sol muru Jonatan, Malkishua, Abinadab na Esh-Baal.
- ³⁴ Jonatan muru nwa nwoke
a na-akpo Merib-Baal, nna Maika.
- ³⁵ Umu Maika muru bu,
Piton, Melek, Tarea na Ehaz.
³⁶ Ehaz amuo Jehoada nna Alemet, Azmavet na Zimri. Zimri muru Moza. ³⁷ Moza muru Binea, nna Rafa, nna Eleasa, nna Azel.
- ³⁸ Azel muru umu ndi ikom isii ndi a:

Azrikam, Bokeru, Ishmel, Shearaya, Qbadaya na Hanan. Ndi a bu umu ndi ikom Azel.

³⁹ Eshek nwanne nwoke Azel muru ndi ikom ato:

Ulam, okpara ya na Jeush, na Elifelet. ⁴⁰ Umu Ulam bu dike na dimkpa ndi a zuru igba uta. Onuogugu umu ha na umu umu ha di otu nari na iri mmadu ise, 150.

Ha niile sikwa n'ebo Benjamin.

9

¹ E dere usoro omumu umu Izrel niile n'ime akwukwo ndi eze Izrel na Juda. Emesja, a dororo ha n'agha buru ha gaa Babilon n'ihikwesighi ntukwasiji obi ha.

Ndi Jerusalem

² N'ime ndi a, ndi bu uzoro lota bia birikwa n'ihikwesighi onwunwe ha n'obodo nke aka ha bu ufodu ndi Izrel, na ndi nchujaja, na ndi Livayi, na ndi na-eje ozi n'ulonso ukwu.

³ Ndi si n'ebo Juda, na Benjamin, na Ifrem na Manase lota bia biri na Jerusalem bu ndi a:

⁴ Utai nwa Amihud, nwa Omri, nwa Imri, nwa Bani, onye ikwu Perez, nwa Juda.

⁵ N'ezinaulo Shilo:

Asaya nwa mbu ya na umu ya ndi ikom.

⁶ Umu Zera,

Jeuel so n'ime ha.

Onuogugu ndi Juda niile lotara di nari isii na iri itoolu (690).

⁷ Umu Benjamin:

Salu nwa Meshulam, nwa Hodavaya, nwa Hasenua;

⁸ na Ibneia nwa Jeroham;

Elaa nwa Uzi, nwa Mikri;

na Meshulam nwa Shefataya, nwa Reuel, nwa Ibnija.

⁹ Ha niile bu ndiisi ezi. Onuogugu ndi Benjamin niile lotara ndi e dere aha ha n'akwukwo usoro omumu ha, di nari itoolu na iri ise na isii (956).

¹⁰ Ndi nchujaja:

Jedaya, Jehoiarib na Jakin;

¹¹ Azaraya nwa Hilcaya, nwa Meshulam, nwa Zadok, na Meraiot, nwa Ahitub. Azaraya bu onye na-elekota ulonso ukwu Chineke.

¹² Ndi nchujaja ozoro lotaranu bu Adaya nwa Jeroham, nwa Pashua, nwa Malkija.

Onye ozoro bu Maasai nwa Adiel, nwa Jazera, nwa Meshulam nwa Meshilemit, nwa Imea

¹³ Onuogugu ndi nchujaja lotaranu bu otu puku na nari asaa, na iri isii (1,760).

Ha niile bukwa ndiisi ezinaulo, ndi tozuru etozu iru oru ha, ndi oru ha bu ije ozi n'ulonso Chineke.

¹⁴ Ndi Livayi:

Shemaya nwa Hashub, nwa Azrikam, nwa Hashabaya onye ikwu Merari.

¹⁵ Bakbaka, Heresh, Galal, na Matanaya nwa Mika, nwa Zikri, nwa Asaf;

¹⁶ Qbadaya nwa Shemaya, nwa Galal, nwa Jedutun;

na Berekaya nwa Asa, nwa Elkena onye biri n'obodo nta ndi Netofa.

¹⁷ Ndi nche onu uzoro ulonso si n'ebo Livayi:

Shalum, onyeisi ha, Akub, Talmon, Ahiman na umunna ha. ¹⁸ Ha no ruo ugbu a n'onu uzoro ama Eze, n'akuku owuwa anyanwu. Ha bu ndi nche onu uzoro ama si n'omuma ulo nke ndi Livayi.

¹⁹ Shalum bu nwa Kore, na nwa nwa Ebiasaf na Kora. Ya na umunna ya ka o bu oru ha ilekota ebe a na-eje ozi, na onu uzoro ulonso ukwu ahu dike nna nna ha lekotara, cheekwa ulo nzute ONYENWE ANYI nche.

²⁰ Finehaz nwa Elieza bu onyeisi ndi mbu ruru oru a na mgbe ochie, ONYENWE ANYI nonyekwaara ya.

²¹ Mgbe ahu, Zekaraya nwa Meshelmaia bu onye na-elekota onu uzoro e si abata n'ime ulo ikwu.

²² Onụogụgụ ndị na-eche onụ ụzọ nche n'oge ahụ bụ narị abụọ na iri na abụọ (212). E deputara aha ha n'akwụkwọ usoro omumụ nke obodo nta ha.

Ndị nche onụ ụzọ ama ndị a bụ ndị Devid na Samuel onye amụma hoputara nye ha onodu a n'ihu na-atukwasiri ha obi. ²³ Ha na umu umu ha ka e tinyere ya n'aka iche ulo nzute ONYENWE ANYI nche. ²⁴ Ha na-eche akuku ano ya niile, owuwa anyanwu, odida anyanwu, ugwu na ndida. ²⁵ Ubochi asaa ka ha na-anọ n'oru a. Emesja, umunna ha na-abia gbanwee ha. Ya mere, ha na-agbanwe onwe ha ubochi asaa asaa. ²⁶ Ma ndisi nche onụ ụzọ ama anọ ndi ahụ bụ ndi Livayi ka esitere n'itukwasị obi nyefee oru ilekota ime ulo niile nakwa ulokwu niile di n'ime ulo Chineke n'aka. ²⁷ Ha na-eche nche gburugburu ulonso Chineke abali niile, n'ihu na o bu ha ka o di n'aka iche ya nche. O bukwa ha ka e nyefere oru imeghe ya ututu niile.

²⁸ Ufodu n'ime ha ka o di n'aka ilekota ngwongwo e ji achu aja. Ha na-agu ya onu mgbe obula e webatara ya, na mgbe obula a na-ewepu ya. ²⁹ Ndi ozo na-elekota ihe niile e ji choo ulonso ahụ mma, ya na utu oka, na mmanya, na ihe nsure oku na-esi isi utu, na uda di iche iche. ³⁰ Ma o bu ndi nchuaa ndi ozo ka e nyere oru isu, igwakota na ikpukota uda na ihe nsure oku na-esi isi utu. ³¹ Matitaia, onye Livayi, okpara Shalum, onye ikwu Kora, ka esitere na ntukwasị obi nyefee ya oru ime achicha onyinye. ³² Ufodu n'ime ndi ikwu Kohat ka o di n'aka ime achicha puru iche, a na-adokwasị n'elu tebul, n'ubochi izuike niile.

³³ Ndi obu abu, ndi bu ndisi ezinaulo ndi Livayi na-anogide n'ime onuulo ndi di n'ulonso ukwu n'ihu na e kweghi ka ha ruo oru ozo ebe o bu na ha na-aru oru ibu abu ehie na abali niile.

³⁴ Ha niile bu ndisi ezinaulo n'ebo Livayi. Ndi ndu dika e deputakwara aha ha n'akwukwo usoro omumụ. Ha bikwa na Jerusalem.

Usoro omumụ Sol

³⁵ Jeiel nna Gibion bu na Gibion ka o bi,

Aha nwunye ya bu Maaka. ³⁶ O muru Abdon, okpara ya, Zua, Kish, Baal, Nea, Nadab, ³⁷ Gedoa, Ahio, Zekaraya na Miklot. ³⁸ Miklot bu nna Shimeam. Ha onwe ha sokwa umunna ha biri na Jerusalem.

³⁹ Nea muru Kish nna Sol, onye bu nna Jonatan, Malkishua, Abinadab na Esh-Baal.

⁴⁰ Jonatan muru

Merib-Baal nna Maika.

⁴¹ Maika muru

Piton, Melek, Tahrea na Ehaz.

⁴² Ehaz muru Jada. Jada bu nna Alemet, Azmavet na Zimri. Zimri muru Moza.

⁴³ Moza muru Binea, nna Refaya, nna Eleasa, nna Azel.

⁴⁴ Azel muru umu isii:

Azrikam, Bokeru, Ishmel, Shearaya, Obadaya na Hanan. Ndi a bu umu ndi ikom Azel.

10

Onwu Sol

¹ N'oge a ndi Filistia lusoro ndi Izrel agha, ndi Izrel si n'ihu ha gbaa oso, ma otutu n'ime ha nwuru n'ugwu Gilboa. ² Ndi Filistia ji ike chuso Sol na umu ya. Ha gburu umu ya ndi ikom, Jonatan, Abinadab na Malkishua. ³ Agha ahụ siri ike nke ukwu megide Sol, mgbe ndi na-agba uta chukwutere ya ha meruru ya ahụ.

⁴ Sol gwara onye na-ebu ngwa agha ya, si, "Miputa mma agha gi, were ya magbuo m ka ndi a na-ebighi ugwu ghara ibia jiri m mee ihe egwuregwu."

Ma onye na-ebu ngwa agha ya ekweghi, n'ihu onodu oke egwu. N'ihu ya, Sol were mma agha nke ya, dakwasị n'elu ya. ⁵ Mgbe onye na-ebu ihe agha Sol huru na o nwuola, ya onwe ya dakwasikwara n'elu mma agha nke ya, nwukwa. ⁶ Ya mere, Sol na umu ya ndi ikom ato nwuru, ndi niile si n'ulo ya nwukwara n'otu mgbe ahụ.

⁷ Mgbe ndi Izrel niile no na ndagwurugwu huru na ndi agha agbaala oso, na Sol na umu ya ndi ikom anwuola, ha hapuru obodo ha niile gbaa oso. Ndi Filistia bjakwara biechie n'ime ha.

⁸ N'echi ya, mgbe ndi Filistia bjara iyipu ndi nwuru anwu ihe ha ga-achikoro, ha huru ozu Sol na nke umu ya ndi ikom ka ha togbo n'ugwu Gilboa. ⁹ Ha yipuru ya ihe niile oyi, buru isi ya na ihe agha ya, zipukwa ndi ozi gara n'ala ndi Filistia niile ikwusa akuko ihe mere nye ndi ha niile na arusi ha niile. ¹⁰ Ha tinyere ihe agha ya n'ulo chi ha, kwubakwa okpokoro isi ya n'ulo Dagón.

¹¹ Mgbe ndị Jebesh Gilead niile n'uru ihe ndị Filistia mere Sọl, ¹² ndị ikom ha niile bu ndị dimkpa, biliri gaa buru ozu Sọl na umụ ya, bulata ha na Jebesh. Ha liri ọkpukpu ha n'okpuru osisi ukwu dī na Jebesh, buo ọnụ ụbọchị asaa.

¹³ Sọl nwurū n'ihī ekwesighi ntukwasị obi ya nye ONYENWE ANYI, o debeghi okwu ONYENWE ANYI, karisja, o gara na nke onye na-ajū mmụọ ọjọọ ase, n'ihī ijuta ya ase, ¹⁴ ma o jughị ase site n'ọnụ ONYENWE ANYI. O bu nke a mere ONYENWE ANYI ji gbuo ya, were alaeze ya nyefee Devid nwa Jesi n'aka.

11

Devid agho eze Izrel

¹ Ndị Izrel niile gbakotara bjakwute Devid na Hebrōn si ya, "Lee, ọkpukpu gi na anụ ahụ gi ka anyi bu. ² N'oge gara aga, o buladi mgbe Sọl bu eze, o bu gi duuru ndi agha Izrel n'ogụ niile, ma ọpụpụ ma mbata. ONYENWE ANYI bu Chineke gi, siri gi, 'I ga-azū ndi m, bu Izrel, i ga-abukwa onye ga-achi ha.'"

³ Mgbe ndi okenye Izrel niile bjakwutere eze Devid na Hebrōn, ya na ha gbara ndu n'ihu ONYENWE ANYI na Hebrōn. Ha tere ya mmanu ibu eze Izrel, dika ONYENWE ANYI kwere na nkwa site n'onu Samuel.

Devid emerje Jerusalem

⁴ Devid na ndi Izrel zooro ije garuo Jerusalem nke bu Jebus. Ma ndi Jebus bi n'ebe ahụ, ⁵ gwara Devid si, "I gaghi abata n'ebe a." N'agbanyeghi okwu ndi a, Devid dotara ebe ahụ e wusiri ike nke Zayon n'agha, ya bu obodo Devid.

⁶ Devid ekwuolarị si, "Onye obula buru uzọ buo agha megide ndi Jebus ga-abu onyeisi ochiagha ndi agha." Joab nwa Zeruaya bu onye mbu gara, n'ihī ya, o nwetara ike ibu ochiagha.

⁷ Devid biiri n'ebe ahụ e wusiri ike. O bu nke a mere e ji akpo ya obodo Devid. ⁸ O wuru obodo gburugburu ya, site na Milo ruo na mgbidi gbara ya gburugburu. Ma Joab wuzikwara akuku obodo ahụ nke foduru. ⁹ Ma Devid gara n'ihu na-adi ukwu karja, n'ihī na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, nonyeere ya.

Ndi oka agha Devid

¹⁰ Ndi a bu ndisi ndi dike n'etiti ndi agha Devid. Ha na ndi Izrel niile nyere ichi eze Devid ezi nkwa ime ka ochichi ya ruo n'akuku niile nke ala ahụ, dika ONYENWE ANYI kwere na nkwa. ¹¹ Nke a bu ndeko onuogugu ndi dike n'agha Devid nwere:

Jashobeam, onye Hakmon, bu onyeisi n'etiti ndisi ndi ozo. O weliri ube ya megide nari ndi ikom ato, bu ndi o gburu n'otu mgbe ibu agha.

¹² Onye nke na-eso ya bu Elieza nwa Dodayi, onye Ahohi, onye bu otu n'ime ndi dike ato ndi ahụ. ¹³ Ya na Devid no na Pas Damin mgbe ndi Filistia zukoro n'ebe ahụ ibu agha. N'otu ebe, nke e nwere otu ubi juputara n'oka bali, ma ndi agha Izrel si n'ogbo agha gba pu oso n'ihī ndi Filistia. ¹⁴ Ma ha were onodu ha n'etiti ubi ahụ, ha naputara ya, tigbuo ndi Filistia niile ahụ. ONYENWE ANYI nyere mmeri di ukwu.

¹⁵ Mmadu ato n'ime iri ndisi agha ato ahụ jekwuru Devid na nkume di n'ogba Adulam, na mgbe otu ndi Filistia mara ulo ikwu ha na Ndagwurugwu Refaim. ¹⁶ Ma Devid no n'ebe ahụ ewusiri ike n'oge ahụ, ma onodu ndi agha ndi Filistia di na Betlehem. ¹⁷ Aguu mmiri guru Devid nke ukwu, o si, "O ga-amasi m ma o buru na o nwere onye ga-ekunye m mmiri onunu site n'olulu mmiri di nso n'onu uzọ ama Betlehem!" ¹⁸ Ya mere, ha ato wakpuru omuma ulo ikwu ndi Filistia, seta mmiri site n'olulu mmiri ahụ di n'akuku onu uzọ ama Betlehem, bulatara ya Devid. Ma Devid juru iru ya, kama o wufuru ya n'ala dika onyinye nye ONYENWE ANYI, kwuo si, ¹⁹ "Chineke ekwela ka m mee nke a. M ga-anu obara ndi ikom a, bu ndi ji ndu ha choo aja n'ihī ikute mmiri a?" N'ihī na ha ji ndu ha choo aja iga kute ya, Devid ekweghi anu ya.

Nke a bu udi ike dike ato ahụ kpara.

²⁰ Abishai, nwanne Joab bu onyeisi ndi ikom ato ahụ. O weliri ube ya megide nari ndi ikom ato, tigbukwaa ha niile. N'ihī nke a, o ghororo onye a ma ama dika mmadu ato ndi a. ²¹ N'etiti mmadu ato ahụ, a na-asopuru ya karja, o ghororo onyeisi ha. O bu ezie na-agunye ghi ya dika otu onye n'ime ha.

²² Benaya, nwa Jehoiada, onye si Kabzeel, bu dike n'agha, kpara ike di ukwu. O tigburu dimkpa abuo ndi Moab, ndi bu okaka n'agha. O ridakwukwara odum n'ime olulu na-amj amj n'ubochi mkpuru mmiri na-ezo, gbuo ya. ²³ O tigburu otu nwoke onye Ijpt, nke ogologo ya di mita abuo na okara. O bu ezie na onye Ijpt ahụ ji ube buru ezigbo ibu n'aka, nke okporo ya dika nke onye na-ekwe akwa ji ekwe akwa, ma Benaya ji naani mkpo jekwuru ya, punara onye Ijpt ahụ ube di ya n'aka, jiri ya magbuo ya.

²⁴ Nke a bụ ụdị ike Benaya nwa Jehoiada kpara. Ya onwe ya nwekwara aha dika ndị dike atọ ahụ. ²⁵ A na-asọpuru ya n'ebe ọ dị ukwu karịa onye obula n'etiti iri dike atọ ndị ahụ, ma o rughị ogugo ndị dike atọ mbụ ahụ. Devid mere ya onyeisi ndị na-eche ya nche.

²⁶ Ndị bụ dike n'agha bụ ndị a:

Asahel nwanne Joab,
 Elhanan nwa Dodo onye Betlehem,
²⁷ Shamot onye Haroa,
 Helez onye Pelon,
²⁸ Ira nwa Ikesh, onye Tekoa,
 Abieza onye Anatot,
²⁹ Sibekai onye Husa,
 Ilai onye Ahohi,
³⁰ Maharai onye Netofa,
 Heled nwa Baana, onye Netofa,
³¹ Itai nwa Ribai, nke Gibe'a ụmụ Benjamin,
 Benaya onye Piraton,
³² Hurai onye si n'akụkụ iyi dị na Gaash,
 Abiel onye Arba,
³³ Azmavet onye Baharum,
 Eliaba onye Shaalbon,
³⁴ Ụmụ Hashem onye Gizon,
 Jonatan nwa Shagee, onye Hara,
³⁵ Ahiam nwa Saka, onye Hara,
 Elifal nwa Ụọ,
³⁶ Hefa onye Mekerat,
 Ahija onye Pelon,
³⁷ Hezro onye Kamel,
 Naarai nwa Ezbai,
³⁸ Juel nwanne Netan,
 Miba nwa Hagri,
³⁹ Zelek onye Amon,
 Naharai onye Beerot, onye na-ebu ngwa agha Joab, nwa Zeruaya,
⁴⁰ Ira onye Itra,
 Gareb onye Itra,
⁴¹ Ụraya onye Het,
 Zabad nwa Alai,
⁴² Adina nwa Shiza, onye Ruben, onye bụ onyeisi ebo Ruben na iri mmadụ atọ ahụ na-eso ya.
⁴³ Hanan nwa Maaka,
 Joshafat onye Mitna,
⁴⁴ Ụzia onye Ashterat,
 Shama na Jeiel ụmụ Hotam, onye Aroea,
⁴⁵ Jediael nwa Shimri,
 Joha nwanne ya, onye Tiza,
⁴⁶ Eliel onye Mahavi,
 Jeribai na Joshavia ụmụ Elnaam,
 Itma onye Moab,
⁴⁷ Eliel, Obed, na Jaasiel onye Mezoba.

12

Ndị dike n'agha so Devid

¹ Ndị a bụ ndị ikom bjakwutere Devid na Ziklag, mgbe e si n'ihu Sọl nwa Kish chụpụ ya. (Ha so n'ime ndị ọka agha nyeere Devid aka ibu agha. ² Ngwa agha ha bụ ụta, ha nwere ike jji aka nri maọbụ aka ekpe gbapụ àkụ maọbụ fee ebe; ndị a bụ ndị ikwu Sọl si n'ebọ Benjamin.)

³ Onyeisi ha bụ Ahieza na Joash, bụ ụmụ Shema onye Gibe'a.
 Ndị ọzọ bụ, Jeziel na Pelet ụmụ Azmavet,

Beraka, Jehu onye Anatot, ⁴ Ishmaya onye Gibion, dimkpa n'etiti iri mmadu atọ ndi ahụ, onye bụ onyendu iri mmadu atọ ahụ,

Jeremaya, Jahaziel, Johanan, Jozabad onye Gedera, ⁵ Eluzai, Jerimot, Bealia, She-maraya, na Shefataya onye Haruf;

⁶ Elkena, Ishaya, Azarel, Joeza na Jashobeam, ndi Kora;

⁷ Juela na Zebadaya umu Jeroham onye Gedoa.

⁸ Ndi a bukwa dike n'agha sitere n'ebo Gad gbasoo Devid n'ebe e wusiri ike ya di n'ozara. Ha bukwa ndi oka n'iji ube na ota alu agha. Ha dikwa gara gara dika ele n'elu ugwu, ihu ha dikwa ka ihu odum.

⁹ Eza, bu onyeisi ha.

Obadaya bu onye na-eso ya, tupu Eliab esoro.

¹⁰ Onye nke anọ bu Mishmana. Ndi ozo n'usoro ha bu, Jeremaya,

¹¹ na Atai bu nke isii, na Eliel bu nke asaa,

¹² na Johanan bu nke asato, na Elzabad bu nke itoolu,

¹³ na Jeremaya onye nke iri, nakwa Makbanai onye nke iri n'otu.

¹⁴ Ndi a, ndi sitere n'ebo Gad bu ndiisi agha. Onye na-adighi ike n'ime ha di ike dika nari ndi agha, ma onye di ike n'ime ha di ike dika puku ndi agha. ¹⁵ O bu ha gafere osimiri Jordan n'udu mmiri, mgbe Jordan tofere akuku ya, chusaa ndi niile bi na ndagwurugwu, n'akuku owuwa anyanwu na odida anyanwu.

¹⁶ Ndi ozo sitekwara n'ebo Benjamin na Juda biakwute Devid n'ebe ya e wusiri ike.

¹⁷ Mgbe ahụ, Devid puru iga zute ha, si ha, "O buru na unu bjara n'udo inyere m aka, ejikeere m inabata unu ka unu dinyere m. Kama o burukwanu na unu bjara irara m nye n'aka ndi iro m, ebe aka m di ocha, ka Chineke nna nna anyi hu ihe di unu n'obi kpee unu ikpe."

¹⁸ Mgbe ahụ, Mmuo Nso dakwasiri Amasai, onyendu iri ndi ikom atọ ahụ, mee ka o gwa Devid okwu si ya,

"Anyi bu ndi gi, Devid!

Anyi so gi n'azu, gi nwa Jesi!

Udo, udo ga-abu nke gi,

udo ga-abukwa nke ndi na-enyere gi aka,
n'ihu na Chineke gi na-enyere gi aka."

Ya mere, Devid nabatara ha mee ha ndiisi agha na-apunara ndi mmadu ihe.

¹⁹ Ufodu n'ime ndi ebo Manase gbasooro Devid, mgbe o gara sonyere ndi Filistia n'iluso Sol ogo. Ma ya na ndi agha ya enyereghi ndi Filistia aka, n'ihu na mgbe ndi Filistia gbachara izu, ndi ndu ndi Filistia zilagara ya. Ha kwuru si, "Isi anyi ka anyi ga-atu ma o buru na Devid ahapu anyi n'ogbo agha gbakwuru nna ya ukwu bu Sol."

²⁰ Mgbe Devid gara Ziklag, ndi a bu ndi ikom si n'ebo Manase ndi gbasooro ya: Adna, Jozabad, Jediael, Maikel, Jozabad, Elihu na Ziletai. Ndi a niile bu ndiisi agha na-achi puku ndi agha n'ebo Manase. ²¹ Ha nyeere Devid aka imegide ndi agha nkwa ahụ, n'ihu na ha niile bu dike n'agha, burukwa ndiisi agha. ²² Site n'ubochi ruo n'ubochi, otutu ndi ikom-na-agbafeta soro Devid, tutu ruo mgbe ha ghorọ igwe ndi agha, ndi agha nke Chineke.

Ndi ozo biakwutere Devid na Hebron

²³ Ndi a bu ndi jikeere ibu agha, ndi chikwa ngwa agha biakwute Devid na Hebron, n'ihu na ha chorọ ka o bja buru eze ha n'onodu Sol, dika ONYENWE Anyi kwuru.

²⁴ Ndi sitere n'ebo Juda, ndi bu ota na ube ha di puku isii na nari asato. (6,800)

²⁵ Ndi Simon a maara aha ha n'ibu agha di puku asaa na otu nari. (7,100)

²⁶ Ndi Livayi di puku anọ na nari isii. (4,600), ²⁷ tinye Jehoiada, onyendu n'ezinaulo Eron na puku ndi ikom atọ na nari asaa (3,700), ²⁸ na Zadok, nwokorobia bu dike na dimkpa n'agha, onyendu ndiisi agha iri abuo na abuo (22) ndi si n'ezinaulo ya.

²⁹ Umu Benjamin, ndi ikwu Sol, di puku atọ (3,000), n'ihu na n'oge a, otutu ha nonyeere Sol.

³⁰ Umu Ifrem di iri puku abuo na nari asato (20,800), ndi di ike n'agha, ndi a makwara aha ha n'ikwu ha.

³¹ Site n'okara ebo Manase, ndi onuogugu ha di puku iri na asato (18,000) ka a hoputara iga inyere Devid aka ibu eze.

- ³² Ụmụ Isaka; narị ndịisi abụọ (200), na ndị ha na-edu. Ndiisi a bụ ndị nwere nghọta oge ha nọ n'ime ya marakwa ihe Izrel kwesiri ime n'oge ahụ.
- ³³ Ụmụ Zebulun dī iri puku ise. (50,000) Ha enweghị obi abụọ ọbụla iso Devid. A zukwara ha n'iji ụdị ngwa agha ọbụla na-edu agha.
- ³⁴ Ọnụogụ ndi ndu ụmụ Naftali dī otu puku (1,000), tinyere ndi agha dī puku iri atọ na asaa (37,000), ndi ji ụbe na ọta.
- ³⁵ Ụmụ Dan dī iri puku abụọ na asatọ, na narị isii. (28,600) Ha bukwa ndi agha jikeere ibu agha.
- ³⁶ Ụmụ Asha dī iri puku anọ (40,000). Ha bụ ndi ibu agha doro nnoo anya.
- ³⁷ Sitekwa n'ogwu anyanwu Jodan, site n'ebo Ruben na Gad, na okara ebo Manase bi, ndi agha onugogu ha dī narị puku na iri abuo (120,000), ndi ji ụdị ngwa agha ọbụla putara soro Devid. Ha bukwa ngwa agha ha puta.

³⁸ Ndi a niile bu ndi agha na-eje ozi n'usoro ndi ji obi ha puta.

Ha nwekwara mkpebi mgbe ha si ebe ọbụla ha si puta ibia Hebron ime Devid eze. Ndi Izrel niile jikwa otu obi puta ime Devid eze Izrel. ³⁹ Mgbe ha pukwutere Devid, ha so ya rie, nuo, abali ato. O bukwa ihe ndi ezinaulo ha kwadoro ha ji bia ka ha riri. ⁴⁰ Ndi Isaka, na Zebulun, na Naftali si ebe di anya bute nri. Inyinya ibu, na inyinya kamel, na inyinya muul na ehi ka ha ji bute nri ndi a. O bukwa nri di iche iche ka ha butere, dika utu oka, na achicha e ji mkpuru fiig mee, na achicha ndi ozo di iche, na mmanya, na mmanu, na igwe ehi, na igwe aturu. Ha si otu a bute nri ndi a n'ihu na oke onu juputara n'ala Izrel niile.

13

Mbughachi igbe ogbugba ndu

¹ Devid na ndisi agha ya na-achi imerime puku ndi agha, na otutu narị ndi agha, zuko gbaa izu. ² O gwara ogbako Izrel niile ahụ si, "O buru na o di unu mma, o burukwa na o bu ochicho ONYENWE ANYI Chineke anyi, ka anyi ziga ozi zie umunna anyi niile bi n'akuku niile nke ala Izrel, na ndi nchaja na ndi Livayi niile, bi n'obodo ha na ndi bi n'ebe ita nri nke anu ulo ha, ka ha bia, soro anyi. ³ Ka anyi gaa bulata igbe ogbugba ndu Chineke n'ihu na e lefuru ya anya n'oge ahụ niile Sol bu eze." ⁴ Ha niile kwekoritara ime nke a n'ihu na okwu ahụ di ndi niile zuko gbaa mma.

⁵ Mgbe ahụ, Devid kporo ndi Izrel niile oku ka ha zuo ezuo site n'ebe niile ha bi, site n'oke ala ha na ndi Ijpt, ya bu iyi Shiho, ruo n'oke ala di n'ugwu, ya bu Lebo Hamat, ka ha gaa bulata igbe ogbugba ndu Chineke site na Kariat Jearim. ⁶ Devid na ndi Izrel niile jere Baala n'ime Juda, ya bu Kariat Jearim, i si n'ebe ahụ bugota igbe ogbugba ndu Chineke, bu ONYENWE ANYI, onye na-anokwasị n'etiti cherubim, igbe ahụ nke akpokwasiri aha ya.

⁷ Ha ji ugboala oheru ehi na-adokpu buru igbe ogbugba ndu Chineke site n'ulo Abinadab, Uza na Ahio na-eduzi ugboala ahụ uzo. ⁸ Devid na ndi Izrel niile weere ike ha niile na-anu onu n'ihu Chineke, jiri abụ, ubo akwara, opi, une na ogene na iti egwu na-etekwa egwu.

⁹ Mgbe ha rutere n'ebe izocha oka nke Kidon, Uza setipuru aka ya ijide igbe ogbugba ndu ahụ, n'ihu na ehi ahụ zohiere ukwu. ¹⁰ Ma iwe ONYENWE ANYI di oku megide Uza, o tibururu ya n'ihu na o meturu igbe ogbugba ndu ahụ aka. Ya mere, o nwuru n'ebe ahụ n'ihu Chineke.

¹¹ Mgbe ahụ, iwe were Devid n'ihu onuma ONYENWE ANYI dakwasiri Uza, ruo taa, a na-akpo ebe ahụ Perez Uza.

¹² Devid turu egwu Chineke n'ubochi ahụ, o kwuru si, "M ga-esi ahaa bubatara onwe me igbe ogbugba ndu a?" ¹³ O bubataghị igbe ogbugba ndu ahụ n'ime obodo Devid, kama o bugara ya n'ulo Obed-Edom, onye Git. ¹⁴ Igbe ogbugba ndu Chineke ahụ noro n'ezinaulo Obed-Edom n'ulo ya onwa ato. ONYENWE ANYI gozikwara ezinaulo ya na ihe niile o nwere.

14

Ezinaulo Devid

¹ Hiram bu eze Taja zitere Devid ndi ozi, na ndi okwa nka osisi na ndi na-edo nkume, ka ha nyere Devid aka iwu uloze ya. O nyekwara ya osisi sida o ji ewu ulo ahụ. ² Devid ghotara na ONYENWE ANYI emeela ka o guzosie ike dika eze ndi Izrel, na ebuliela alaeze ya elu nke ukwu n'ihu ndi ya Izrel.

³ Devid lurụ ndị inyom ozo mgbe o jere biri na Jerusalem. Nke a mere ka o muo otutu umu nwoke na umu nwanyi. ⁴ Ndi a bukwa aha umu a muru ya n'ebe ahụ: Shamua, Shobab, Netan, Solomon, ⁵ Ibha, Elishua, Elpelet, ⁶ Noga, Nefeg, Jafia, ⁷ Elishama, Beeliada na Elifelet.

Devid emerie ndi Filistia

⁸ Mgbe ndi Filistia nuru na eteela Devid mmanu i bu eze ndi Izrel niile, ha puru n'igwe ha icho ya. Ma Devid nuru maka ya, jikere puo izute ha. ⁹ Ma ndi Filistia bjara, bukoru ihe niile di na Ndagwurugwu Refaim. ¹⁰ Devid juru Chineke ase si, "O bu m gaa buso ndi Filistia agha? I ga-enyefe ha n'aka m?"

ONYENWE ANYI zara si ya, "Gaa, aga m enyefe ha n'aka gi."

¹¹ Ya mere, Devid na ndi ikom ya gara Baal-Perazim, meriekwa ha n'ebe ahụ. O kwuru si, "Chineke enupula megide ndi iro m site n'aka m, dika idee mmiri si enupu." N'ihia ya, a kpuru ebe ahụ Baal Perazim. ¹² Ndi Filistia hapuru chi niile ha n'ebe ahụ, Devid nyere iwu ka e suo ha niile oku.

¹³ Ndi Filistia bukwara agha bja na ndagwurugwu ahụ ozo. ¹⁴ N'ihia nke a, Devid juru Chineke ase ozo. Chineke siri ya, "Esitekwa n'ihu buso ha agha, kama gbaa ha gburugburu, buso ha agha na ncherita ihu osisi balsam ndi ahụ. ¹⁵ Ngwangwa i nuru uda ikiri ukwu n'elu osisi balsam ndi ahụ, mgbe ahụ ka unu ga-apu ibu agha, n'ihia na nke a putara na Chineke eburula unu uzo puo, itigbu ndi agha Filistia." ¹⁶ Devid mere dika Chineke nyere ya n'iwu. Ha tigburu ndi agha Filistia site na Gibion ruo Gaza.

¹⁷ Ya mere, aha Devid bidoro na-ewu ewu; ONYENWE ANYI tinyekwara ujo ya n'obi mba niile.

15

Mbubata igbe ogbugba ndu na Jerusalem

¹ Mgbe Devid wuchara ulo obibi ya n'obodo Devid, o doziri ebe a ga-adosa igbe ogbugba ndu Chineke. O mara ulo ikwu maka ya. ² Devid kwuru si, "O nweghi onye obuula ga-ebu igbe Chineke kariakwa ndi Livayi, n'ihia na ONYENWE ANYI hoputara ha ibu igbe ONYENWE ANYI na ije ozi n'ihu ONYENWE ANYI ruo mgbe ebighi ebi."

³ Ya mere, Devid kpokotara ndi Izrel niile, na Jerusalem ibubata igbe Onyenwe anyi n'ebe ahụ o kwadoro na a ga-adosa ya.

⁴ O kpokotara umu Eron na ndi Livayi:

⁵ Ndi Kohat na umunna ha di otu narị na iri abuo. (120)

Uriel bu onyeisi ha.

⁶ Umụ Merari na umunna ha di narị abuo na iri abuo. (220)

Asaya bu onyeisi ha.

⁷ Umụ Geshom na umunna ha di otu narị na iri ato. (130)

Juel bu onyeisi ha.

⁸ Umụ Elizafan na umunna ha di narị abuo (200).

Shemaya bu onyeisi ha.

⁹ Umụ Hebron na umunna ha di iri asato. (80)

Eliel bu onyeisi ha.

¹⁰ Umụ Uziel na umunna ha di otu narị na iri na abuo. (112)

Aminadab bu onyeisi ha.

¹¹ Devid kpuru Zadok na Abjata, ndi nchaja na Uriel, Asaya, Juel, Shemaya, Eliel, na Aminadab ndi Livayi si ha, ¹² "Unu bu ndisi ezinaulo di iche iche, n'ebo Livayi. Doonu onwe unu nsu unu na umunna unu ibulata igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, Chineke Izrel n'ebe a m doziri n'ihia ya. ¹³ Na mbu, ONYENWE ANYI Chineke tara anyi ahuhu n'ihia na anyi esoghi omenaala ime ka unu bu ndi Livayi buru ya. Anyi ajutaghi ya ase otu a ga-esi bulata ya n'uzo o kwesiri." ¹⁴ Ya mere, ndi nchaja na ndi Livayi mezuru omenaala ido onwe ha nsu maka ibulata igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, Chineke Izrel ahụ. ¹⁵ Ndi Livayi jiri osisi ogologo buru igbe Chineke ahụ n'isi ubu aka ha dika Mosis nyere n'iwu n'usoro dika okwu ONYENWE ANYI si di.

¹⁶ Devid nyekwara ndi ndu Livayi iwu si ka ha hoputa site n'etiti umunna ha ndi ahụ na ndi egwu, ndi ga-abu ahụ onu, nke ya na ngwa egwu ndi a ga-eso: ubo akwara, une na ogene.

¹⁷ Ndi Livayi hoputara Heman nwa Juel; ma site n'etiti umunna Juel ha hoputara Asaf, nwa Berekaya. Sitekwa n'etiti umunna ha ndi Merari ha hoputara Etan nwa Kushaya,

18 tinyere ndị a, ha hoputara umunna ha ndị a, ndị na-esote ha n'okwa: Zekaraya, Jaaziel, Shemiramot, Jehiel, Unni, Eliab, Benaya, Maaseia, Matitaia, Elifelehu, Mikneya, Obed-Edom na Jeiel bu ndi na-eche onu uzo.

19 Heman, Asaf na Etan ka a hoputara maka iku ogene bron. 20 Zekaraya na Aziel, Shemiramot, Jehiel, Unni, Eliab, Maaseia na Benaya bu ndi na-akpo ubo akwara dika usoro abu *alamat*, si di 21 Matitaia, Elifelehu, Mikneya, Obed-Edom, Jeiel na Azazaya bukwa ndi na-akpo une dika usoro abu *Sheminit* si di. 22 Onyeisi ndi na-abu abu a hoputara bu Kenaniya, onye bukwa onyeisi ndi Livayi. A hoputara ya n'ihu na o bu onye nwere nghota banyere abu.

23 Berekaya na Elkena bu ndi na-eche onu uzo ebe igbe ahu di. 24 Shebanaya, Joshafat, Netanel, Amasai, Zekaraya, Benaya na Elieza, ndi bu ndi nchuaja bu ndi na-afu opi n'ihu igbe ogbugba ndu Chineke. Obed-Edom na Jehaya ga-esokwa ndi ga-eche onu uzo ebe igbe ahu di nche.

25 Devid na ndi okenye Izrel, na ndiisi agha na-achi puku ndi agha, ji oke onu gaa n'ulo Obed-Edom n'ihu ibugote igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahu. 26 N'ihu na Chineke nyeere ndi Livayi na-ebu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI aka, o bu oke ehi asaa na ebule asaa ka a churu n'aja. 27 O bu ezi akwa ocha ka e ji kee Devid ekike, dika ndi Livayi niile bu ndi bu igbe ogbugba ndu ahu, na ndi obu abu, na Kenaniya, bu onyeisi otu ndi na-abu abu yi akwa ocha n'ahu ha. Devid yikwa uwe efod e ji akwa ocha du. 28 Ya mere, ndi Izrel niile ji iti mkpu, na-ifu opi mpi ebule na-ifu opi ike, ikpo ubo akwara, iku ogene na une, bulata igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI.

29 Mgbe ha bu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI na-abata n'obodo Devid, Mikal nwa Sol, lepuru anya site na oghereikuku ulo. Mgbe o huru eze Devid ka o na-ayori egwu na-anuri onu, o ledara ya anya n'ime obi ya.

16

Abu ekele

1 Ha bubatara igbe ogbugba ndu Chineke ahu guzobe ya n'ime ulo ikwu nke Devid manyere maka ya. Ha chekwara aja nsure oku na aja udo n'ihu Chineke. 2 Mgbe Devid chusiri aja nsure oku na aja udo ndi a, o goziri ndi Izrel n'aha ONYENWE ANYI. 3 O nyekwara onye obula n'Izrel, ma nwoke ma nwanyi, otu ogbe achicha, okpurukpu anu na achicha mkpuru osi a mikporo amikpo.

4 O hoputara ufodu ndi Livayi ka ha nodu n'ihu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahu inye ONYENWE ANYI, Chineke Izrel ekele na otuto na iri ya ngozu n'isi ndi ya Izrel. Ndi a bu ndi o nyere ije ozi a: 5 Asaf bu onyeisi ndi a. Ndi ozu bu Zekaraya, Jeiel, Shemiramot, Jehiel, Matitaia, Eliab, Benaya, Obed-Edom na Jeiel. Oru ha bu ikpo ubo akwara, na une, ma oru Asaf bu onye na-aku ogene ola na-ada uda. 6 Benaya na Jahaziel, ndi nchuaja, ketara oru ifu opi n'ihu igbe ogbugba ndu Chineke kwamgbe kwamgbe.

7 N'ubochi ahu ka Devid buru uzo hoputa Asaf na ndi otu ya ka ha nye ONYENWE ANYI otuto n'usoro di otu a:

8 Nyenu ONYENWE ANYI otuto, kwuputakwa aha ya,
meenụ ka amata n'etiti mba niile banyere ihe niile o ruru.

9 Bụkuonu ya abu, bụkuonu ya abu otuto;
kwuputaranu mba niile oru ebube ya niile.

10 Nurianu n'ime aha nsu ya;
ka obi ndi niile na-achọ ONYENWE ANYI nuriu onu.

11 Na-achonu ONYENWE ANYI na ike ya,
chonu ihu ya mgbe niile.

12 Chetanu oru ebube niile nke o ruru,
ihe iribama ya niile na ikpe ziri ezi niile nke si n'onu ya puta.

13 Unu, umu Izrel, bu ohu ya
umu Jekob, ndi o hoputara.

14 Ya onwe ya bu ONYENWE ANYI Chineke anyi;
ikpe ya di n'ua niile.

15 O na-echeta ogbugba ndu ya ruo mgbe ebighi ebi;
bu nkwa o kwere nye puku ogbo.

16 Ogbugba ndu ahu nke ya na Ebrahim gbara,
na iyi o nuru nye Ajizik.

17 O mere ka o guzoro nye Jekob dika ukpuru,

ma n'ebe Izrel nọ dika ogbugba ndu ebighi ebi:

¹⁸ Si, "Aga m enye gi ala Kenan
ka o buru ihe nketa gi."

¹⁹ Mgbe ha di ole na ole n'onuogugu,
n'ezie, ole na ole, burukwa obia n'ala ahụ.

²⁰ Ha waghari site n'otu mba gaa mba ozo,
sitekwa n'otu alaeze gaa na alaeze ozo.

²¹ O kweghi ka onye obula mekpaa ha ahụ;
o baara ndi eze mba n'ihu ha, si:

²² "Unu emetukwala ndi m e tere mmanu aka,
unu emekpakwala ndi amuma m ahụ."

²³ Bkuonu ONYENWE ANYI ahụ, unu uwa niile;
kwuputanu nzoputa ya site n'otu ubochi ruo n'ubochi nke ozo.

²⁴ Kwusaanu ebube ya n'etiti mba niile,
kosakwanu banyere oke oru ya niile n'etiti ndi niile di iche iche.

²⁵ N'ihu na ONYENWE ANYI di ukwu, o bukwa onye kachasi ka e nye otuto.
Onye a na-atu egwu karja chi ozo niile ka o bukwa.

²⁶ N'ihu na chi niile nke mba niile di iche iche bu arusi efu,
maobu ONYENWE ANYI kere eluigwe niile.

²⁷ Ima mma na ebube di n'ihu ya;
ike na onu di n'ebe obibi ya.

²⁸ Nyenu ONYENWE ANYI, unu ezinaulo nke mba niile di iche iche,
nyenu ONYENWE ANYI nsopuru na ike.

²⁹ E, nyenu ONYENWE ANYI nsopuru ruuru aha ya,
werenu onyinye bia n'ihu ya.

Kponu isiala nye ONYENWE ANYI n'ima mma nke idi nsọ ya.

³⁰ Maa jijiji n'ihu ya, unu uwa niile.

Elu uwa niile kwu chim, a pughi iwezuga ya n'onodu ya.

³¹ Ka eluigwe nurja, ka uwa nwekwa obi utu;
ka ha kwuputa n'etiti mba niile si, "ONYENWE ANYI na-achi."

³² Ka osimiri bigbo, na ihe niile di n'ime ya,
ka ala ubi niile na ihe niile di n'ime ha juputa n'obi utu.

³³ Ka osisi niile nke oke ohia buo ahụ,
ka ha buo ahụ onu n'ihu ONYENWE ANYI,
n'ihu na o na-abia ikpe uwa ikpe.

³⁴ Keleenu ONYENWE ANYI, n'ihu na o di mma,
n'ihu na ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighi ebi.

³⁵ Tikuonu ya mkpu si, "Zoputa anyi, gi Chineke, Onye nzoputa anyi;
chikota anyi, ma naputakwa anyi site n'aka mba di iche iche,
ka anyi nwee ike nye aha nsọ gi ekele;
ma nyaakwa isi n'ime otuto gi."

³⁶ Otuto diri ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel,
site n'ebighi ebi ruo ebighi ebi.

Mgbe ahụ, mmadu niile siri, "Amen" na "Toonu ONYENWE ANYI."

³⁷ Devid hapuru Asaf na ndi Livayi ibe ya n'ihu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ
ubochi niile ije ozi mgbe niile, dika oru ubochi obula si di. ³⁸ Obed-Edom nwa Jedutun
so n'ime ha, ya na Hosa, na iri mmadu isii na asato ozo. Obed-Edom nwa Jedutun na
Hosa bu ndi na-eche onu uzu.

³⁹ Devid nyefekwara Zadok, onye nchujaja, na ndi nchujaja ibe ya, oru ino n'ihu ulu
nzute ONYENWE ANYI, n'ebe di elu nke Gibion. ⁴⁰ N'ihu ichu aja nsure oku mgbe niile n'elu
ebe ichu aja nke aja nsure oku nye ONYENWE ANYI, ututu na anyasi niile n'usoro dika e
si dee ya n'akwukwo iwu ONYENWE ANYI, nke o nyere ndi Izrel. ⁴¹ Devid hoputakwara
Heman, na Jedutun, na ndi ozo a kporo aha hoputa inye ONYENWE ANYI ekele, "n'ihu
ihunanya ya na obi ebere ya nke na-adi ruo mgbe ebighi ebi." ⁴² Heman na Jedutun bu

ndị ọ dịrị ifu opi, na iku ogene ọla, na ihe egwu ndị ọzọ eji na-enye Chineke otuto. Ụmụ ndị ikom Jedutum bụ ndị nọ nche n'onyị ụzọ ama.

⁴³ Mgbe mmemme ahụ gwusiri, onye ọbụla lara n'ụlọ ya. Devid lakwara igọzi ezinaụlọ ya.

17

Nkwa Onyenwe anyị kwere Devid

¹ Mgbe Devid nọsara ahụ n'ụlọeze ya, ọ sirị Netan onye amụma, "Lee, mụ onwe m na-ebi n'ụlọ sida, ma igbe ogbugba ndụ ONYENWE ANYỊ dī n'okpuru ụlọ ikwu."

² Netan zagbachiri Devid, "The ọbụla dī gī n'obi, mee ya, n'ihu na Chineke nnyeere gi."

³ Ma n'abalị ahụ, okwu Chineke rutere Netan ntị, na-asị,

⁴ "Gaa gwa ohu m Devid sị ya, 'Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru: Gī onwe gī agaghị ewuru m ụlọ ebe m ga-ebi, ⁵ n'ihu na ebibeghị m n'ụlọ site n'ubochi m si n'Ijpt kpoputa Izrel ruo taa. Kama e sitela m n'otu omuma ụlọ ikwu baa na nke ọzọ, sitekwa n'otu ebe obibi gaa ebe nke ọzọ. ⁶ N'ebe ọbụla m na-ejegharị n'etiti ndị Izrel niile, ọ dī mgbe m sirị onye ọbụla n'ime ndị ndu ha, ndị m nyere iwu ka ha zụọ ndị m, sị, "Gini mere unu ewubereghị m ụlọ sida?"'"

⁷ "Ma ugbu a, gwa Devid bu ohu m, sị, 'Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile kwuru: Mụ onwe m sitere n'ohia ebe ita nri nke umu anu ulo, sikwa n'ebe i na-azu igwe ewu na aturu kpoputa gi, mee gi onye na-achi ndi m Izrel. ⁸ Anonyekwara m gi n'ebe ọbụla i gara, kpochapu ndi iro gi niile site n'ihu gi. Ugbu a, aga m eme ka aha gi dika aha ndi ikom dikarisiri ukwu n'uja. ⁹ Aga m ahoputa otu ebe n'ihu ndi m Izrel, kukwa ha dika osisi ka ha biri n'ebe obibi nke aka ha, ka ha ghara i bukwa ndi a na-esogbu ozo. Ndi ajo mmadu agaghị emegbukwa ha dika ha mere na mbu, ¹⁰ dika ha na-emekwa siteri na mgbe m hoputara ndi ndu nye ndi m Izrel. Aga m eme ka ndi iro gi niile noro n'okpuru gi.

"Ana m ekwuputara gi na ONYENWE ANYI ga-ewuru gi ulo. ¹¹ Mgbe ubochi gi n'uja zuru, mgbe i gakwuru ndi nna nna gi ha, aga m eme ka otu mkpuru gi bilie nochie onodu gi, o ga-abu otu n'ime umu ndi i muru. Aga m emekwa ka alaeze ya guzosie ike. ¹² O bu ya onwe ya ga-ewuru m ulo, aga m emekwa ka ocheeze ya guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi. ¹³ Mu onwe m ga-aburu ya nna, ya onwe ya ga-abukwara m nwa. Agaghị m ewezuga ihunanya m site n'ebe o no, dika m mere onye bu gi uzo chia. ¹⁴ Aga m eme ka o chia ulo m na n'alaeze m ruo mgbe ebighi ebi. A ga-emekwa ka ocheeze ya buru ihe guzosiri ike ruo mgbe ebighi ebi."

¹⁵ Netan ziri Devid ozi dika okwu niile nke ohu ahụ si dī.

Ekpere Devid

¹⁶ Mgbe ahụ, eze Devid banyere nọdu ala n'ihu ONYENWE ANYI, sị:

"Onye ka m bụ, ONYENWE ANYI Chineke, ginikwa ka ezinaulo m bụ, na i mere ka m bjaruo n'ogogo ha otu a? ¹⁷ O Chineke m, dika a ga-asị na nke a bu ihe dī nta n'anya gi, ugbu a, i kwuola banyere odinihu nke ulo ohu gi. Ma gi onwe gi ONYENWE ANYI Chineke na-ele m anya dika a ga-asị na m bụ onye onodu ya dī elu karichasia nke umu mmadu niile.

¹⁸ "Gini ozo ka Devid ga-agwa gi, n'ihu nsopuru i nyere ohu gi? N'ihu na i maara ohu gi nke oma, ¹⁹ O ONYENWE ANYI, n'ihu okwu gi na dika ochicho obi gi si dī, i meela ihe a dī ukwu, meekwa ka o mata nkwa ndi a niile dī ukwu.

²⁰ "ONYENWE ANYI, o dighi onye dika gi, o dikwaghị Chineke ozo dī ma o bughị gi, dika anyi nuru ya na ntị anyi. ²¹ Olee ndi dika ndi gi, bu Izrel, bu otu mba n'elu uwa ndi Chineke ha gara igbaputara onwe ya ka o buru otu ndi, na iji mere onwe gi aha, ruokwa oru itunanya dī egwu dikwa ukwu n'ihu ha, site n'ichupu mba dī iche iche na chi niile ha site n'ihu ndi gi, bu ndi i gbaputara site n'Ijpt? ²² I mere ka ndi gi Izrel buru ndi nke gi ruo mgbe ebighi ebi. Gi onwe gi kwa, ONYENWE ANYI, aburula Chineke ha.

²³ "Ma ugbu a, ONYENWE ANYI, mee ka nkwa a nke i kwere banyere ohu gi na ulo ya buru nke ga-eguzosie ike ruo mgbe ebighi ebi. Mezukwaa ihe niile dika nkwa gi si dī, ²⁴ ka o nwee ike guzosie ike. Ka aha gi buru ihe dī ukwu ruo mgbe ebighi ebi. Mgbe ahụ ndi mmadu ga-asị, 'ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, Chineke nke na-achi Izrel, bu Chineke Izrel.' A ga-emekwa ka ulo ohu gi Devid guzosie ike n'ihu gi.

²⁵ "Gi onwe gi, Chineke m, e kpugheerela ohu gi na i ga-ewuru ya ulo. Ya mere, ohu gi ji nwee obi ike ikpere gi ekpere. ²⁶ Gi onwe gi, ONYENWE ANYI, bu Chineke. I kwekwala ohu gi nkwa ihe oma ndi a. ²⁷ Ugbu a, o masiri gi igozu ulo ohu gi, ime ka

o diri na-aga n'ihu gi ruo mgbe ebighi ebi, n'ihu na gi ONYENWE ANYI, agoziela ya. O ga-abukwa ihe a goziri agozi ruo mgbe ebighi ebi."

18

Mmeri di iche iche Devid meriri

¹ Mgbe nke a gasiri, Devid meriri ndi Filistia, mee ka ha nodu n'okpuru ochichi ya. O naara obodo Gat na obodo nta ndi ozo gbara ya gburugburu site n'aka ndi Filistia.

² Devid merikwara ndi Moab, ha ghoro ndi ohu ya, na-ebutakwara ya utu kwa afo obula.

³ Devid merikwara Hadadeza eze Zoba, na nso Hamat, mgbe o na-aga iguzobe ogidi eji mara ya n'akuku osimiri Yufretis. ⁴ Devid nwudere otu puku inyinya ya na-adokpu ugbo agha, puku ndi agha asaa ndi na-agba ugbo agha, tinyere ndi agha ji ukwu eje di iri puku abuo. O bipuru akwara ukwu inyinya ndi ahụ niile o dotara n'agha, ma hapu naani nari inyinya.

⁵ Mgbe ndi Aram nke Damaskos bjara inyere Hadadeza eze Zoba aka, Devid gburu iri puku ndi agha abuo na abuo n'ime ha. ⁶ O wuru ogige ndi agha n'alaeze ndi Aram nke Damaskos, ndi Aram ghoro ndi ohu Devid, na-ewetakwara ya utu inata ihuoma. ONYENWE ANYI nyere Devid mmeri ebe obula o gara.

⁷ Devid chikotara ota olaedo nke ndisi agha Hadadeza na-ebu na Jerusalem. ⁸ Site na Tibhat nakwa Kun, bu obodo ndi Hadadeza na-achi, Devid weere otutu bronz di ukwu, nke Solomon ji kpoo Osimiri bronz ahụ, ogidi niile na ngwongwo ndi ozo niile nke e ji bronz kpoo.

⁹ Mgbe Tou eze Hamat nuru na Devid emerielala ndi agha niile nke Hadadeza, eze Zoba, ¹⁰ o zipuru Hadoram nwa ya nwoke, ka o gaa kelee eze Devid n'ihu mmeri o meriri Hadadeza n'agha, bu onye ya na Tou no n'agha. Hadoram ji otutu akurungwa nke olaedo, nke olaocha na nke bronz di iche iche bja.

¹¹ Eze Devid doro akurungwa ndi a niile nso nye ONYENWE ANYI, dika o mere olaocha na olaedo o wetara na mba ndi a: Edom, Moab, ndi Amon, ndi Filistia na Amalek.

¹² Abishai nwa Zeruaya gburu puku ndi Edom iri na asato na Ndagwurugwu Nnu. ¹³ O wuru ogige ndi agha n'Edom, ndi Edom niile ghoro ndi na-ejere Devid ozi. ONYENWE ANYI nyere Devid mmeri ebe obula o gara.

Ndisi ozi Devid

¹⁴ Devid chiru ndi Izrel niile, na-emere ndi ya ihe di mma na ihe ziri ezi.

¹⁵ Joab nwa Zeruaya bu onyeisi agha ya; Jehoshafat nwa Ahilud bu onye na-edekota akuko.

¹⁶ Zadok nwa Ahitub, na Ahimelek nwa Abjata, bu ndi nchujaja. Shavsha bu ode akwukwo eze.

¹⁷ Benaya nwa Jehoiada bu onyeisi ndi Keret na Pelet. Umụ ndi ikom Devid bukwa ndisi n'oru eze.

19

Devid emerie ndi Amon

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, Nahash eze ndi Amon nwuru, nwa ya ghoro eze n'onodu ya. ² Mgbe ahụ, Devid chere si, "Aga m egosi Hanon nwa Nahash obi ebere n'ihu na nna ya gosiri m obi ebere." Ya mere, Devid zipuru ndi ozi ka ha gaa kasie ya obi n'ihu onwu nna ya.

Mgbe ndi ozi Devid biakwutere Hanon n'ala ndi Amon ikasi ya obi, ³ ndisi ala Amon siru Hanon, bu onyenwe ha, "I na-eche na Devid na-akwanyere nna gi ugwu site na izite ndi ozi ya ka ha bja kasie gi obi? O bu na ndi ozi ya abiakwuteghi gi, naani ka ha mee nledo, nyochaputa otu obodo a di ma kwatuo ya?" ⁴ N'ihu nke a, Hanon jidere ndi ozi Devid n'ike, kpuchapu ha aji, bipukwa uwe mwuda ha n'etiti ike ha, zilaga ha.

⁵ Mgbe otu onye bjara zie Devid ihe banyere ndi ikom ahụ, o zipuru ndi ozi, ka ha gaa zute ha, n'ihu na e mere ha ihe ihere n'ebe o di ukwu. Eze siru, "Nodunu na Jeriko tutu ruo mgbe afununu unu tolitere, mgbe ahụ unu ga-alota."

⁶ Ma mgbe ndi Amon choputara na ha aburu ihe iso oyi n'ebe Devid no, Hanon na ndi Amon zipuru otu puku talenti olaocha iji gbazite ugbo agha na ndi na-agba ugbo agha site na Aram Naharaim, na Aram Maaka, nakwa Zoba. ⁷ Ha goro ugbo agha onuogugu ya di iri puku ato, na puku abuo. Ha gokwara eze Maaka na ndi agha ya,

ndị b́jara maa ́lọ ikwu agha ha na nso Medeba, ebe ndị Amọn sikwa n'obodo ha niile chikọta onwe ha ́puta ilu agha.

⁸ Mgbe Devid nuru nke a, o zipuru Joab na ndi agha ya niile bu dike na dimkpa n'agha. ⁹ Ndi Amon putara doo onwe ha n'usoro ibu agha, n'onu uzọ ama obodo ha. Ma ndi eze ahụ b́jara agha, nọpuru onwe ha na mbara ala.

¹⁰ Mgbe Joab huru na agha di megide ya n'ihu na azu, o hoputara ufodu ndi okachamara site n'etiti ndi agha Izrel, doo ha n'usoro izute ndi Aram. ¹¹ O tinyere ndi ikom foduru n'okpuru ochichi Abishai, nwanne ya, e zipuru ha izute ndi Amon n'agha. ¹² Mgbe Abishai na-apu, Joab gwara ya okwu si ya, "O buru na ndi Aram esie ike karja m, mgbe ahụ, i ga-abia naputa m. O burukwanu na ndi Amon adiri ike karja gi, aga m abia naputa gi." ¹³ Nwee obi ike, ka anyi luo ogu a dika ndi di ike, n'ihu ndi anyi na obodo niile nke Chineke anyi. Ka ONYENWE ANYI meekwa ihe di mma n'anya ya."

¹⁴ Mgbe ahụ, Joab na ndi agha so ya b́jara nso ibuso ndi Aram agha, ha sitere n'ihu ha gbapu oso. ¹⁵ Mgbe ndi Amon huru ka ndi Aram na-agbapu oso, ha onwe ha gbakwaara oso n'ihu Abishai, gbaba n'ime obodo. Ya mere, Joab laghachiri na Jerusalem.

¹⁶ Ma mgbe ndi Aram huru na ndi Izrel tigburu ha, ha zipuru ndi ozi gara kpota ndi Aram site n'ofe ozọ nke Osimiri Yufretis. O bu Shofaka ochiagha ndi agha Hadadeza na-edu ha.

¹⁷ Mgbe a gwara Devid banyere nke a, o chikotara ndi Izrel niile, puo gafee Jordan. O gara nso imegide ha, o doro usoro agha ya na ncherita ihu ha. Devid doro usoro ndi agha ya izute ndi Aram n'agha, ha lusokwara ya agha. ¹⁸ Ma ha sitere n'ihu ndi Izrel gbaa oso. Devid gburu puku asaa n'ime ndi ikom na-anya ugbo agha, gbukwaa iri puku ndi agha anọ ndi na-eji ukwu eje. O gbukwara Shofaka, bu ochiagha agha ha.

¹⁹ Mgbe ndi eze niile no n'okpuru ochichi Hadadeza huru na Izrel etigbuola ha, ha mere ka ha na Devid diri n'udo, burukwa ndi no n'okpuru ya.

Ya mere, ndi Aram adighikwa njikere inyere umu Amon aka ozọ.

20

Ndota adotara Raba

¹ N'oge okochi, mgbe ndi eze na-apu ibu agha, Joab duuru ndi agha puo ibu agha. O bibiri ala ndi Amon niile, gaa Raba nochibido ya, ma Devid noduru na Jerusalem. Joab busoro Raba agha, mee ka o ghoo mkpomkpo ebe. ² Devid kpupuru okpueze nke di eze ha n'isi, ahutara n'idi arọ nke okpueze ahụ ruru kilogram olaedo iri ato na anọ, nke e ji nkume ndi di oke onuahia choo mma, e kpunyere ya Devid n'isi. O sitekwara n'obodo ahụ kwakoro otutu ihe nkwa n'agha. ³ O kpoputara ndi no n'ebe ahụ, manye ha n'iru oru nke e ji mma nkwo e ji awa osisi, na igwe e ji egwu ala, na anyuike na-aru. Otu a ka Devid mekwara obodo niile nke ndi Amon. Emesja, Devid na ndi agha ya niile laghachiri na Jerusalem.

Agha megide ndi Filistia

⁴ Mgbe oge gaturu, agha ozọ daara ha na ndi Filistia, na Gaza. Mgbe ahụ, Sibekai, onye Husha, gburu Sipai, otu n'ime ndi agburu Refaim. Nke a mere ka ndi Filistia chilie aka ha elu, buru ndi a luginu n'agha.

⁵ N'agha ozọ ha na ndi Filistia luru, Elhanan, nwa Jaja, gburu Lami nwanne Golajat, onye Gat. Onye ube ya nwere osisi di ogologo dika nke onye na-ekwe akwa ji ekwe akwa.

⁶ N'agha ozokwa, bu nke a luru na Gat, e nwere otu nwoke gbara oke dimkpa, nke nwere mkpisiaka isii n'aka ya obula, nweekwa mkpisiukwu isii n'ukwu ya obula, ya bu, a gukootaa ha niile, iri mkpisiaka na mkpisiukwu abuo na anọ. O bukwa onye amuru n'agburu Rafa. ⁷ Mgbe o kochara Izrel, Jonatan nwa Shimea, nwanne Devid gburu ya.

⁸ Ndi a bu ndi agburu Rafa di na Gat. Devid na ndi agha ya gburu ha niile.

21

Devid aguo ndi agha ya onu

¹ Ekwensu biliri megide Izrel, mgbe o kpaliri Devid ka o guo Izrel onu. ² Ya mere, Devid gwara Joab na ndiisi agha okwu si, "Gaa guo umu Izrel niile onu, site na Biasheba ruo Dan. Emesja, bja gwa m ihe i gutara ka m mata ole onuogugu ha di."

³ Ma Joab zaghachiri, "Ka ONYENWE ANYI mee ka ndi agha ya mubaa, otu onye nari uzọ karja. Ma onyenwe m eze, o bu na ndi a niile abughi ndi no n'okpuru ochichi

onyenwe m? N'ihì gini ka onyenwe m ji na-achò ime ihe a? N'ihì gini ka ọ ga-eji wetara Izrel ikpe omuma?"

⁴ Ma okwu eze di ike karja nke Joab. Ya mere, Joab puru gagharja n'Izrel niile, mechaaloghachikwa na Jerusalem. ⁵ Joab nyere Devid ngukota onuogugu nke ndi agha Izrel niile. N'Izrel niile, ha di otu nde, na nari puku ndi ikom ndi tozuru iji mma agha buo agha, tinyekwara nari puku ndi ikom anọ na iri asaa n'ala Juda ndi na-amiputa mma agha.

⁶ Ma Joab agunyeghi ndi Livayi, na ndi Benjamin n'onuogugu ahụ, n'ihì na iwu eze amasighi ya n'obi n'uzo obula. ⁷ Iwu banyere onuogugu a adighikwa Chineke mma n'anya. Ya mere, ọ tara ndi Izrel ahuhu n'ihì ya.

⁸ Mgbe ahụ, Devid siri Chineke, "Emehiela m nke ukwu site n'ime a m mere. Ma ugbu a, biko, ariọ m gi, wezuga ikpe omuma dijiri ohu gi; n'ihì na emeela m ihe nzuzu di ukwu."

⁹ ONYENWE ANYI gwara Gad, onye ohu uzo Devid, si, ¹⁰ "Gaa gwa Devid, 'Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu: Uzo ihe ato ka m na-eche gi n'ihu. Horo otu n'ime ha nke m ga-eme ka o biakwasị gi."

¹¹ Ya mere Gad jekwuuru Devid si ya, "Ihe a ka ONYENWE ANYI kwuru, Horo nke di gi mma. ¹² Oke unwu nke ga-adi afo ato, ka o bu onwa ato nke mkpochapụ n'ihu ndi iro unu, site na mma agha ha ga-eru unu ahụ, ka o bu ubochi ato nke mma agha ONYENWE ANYI, bu ajo orja na-eefe efe ida n'ala a, nke mmuo ozi ONYENWE ANYI ga-eme ka o biakwasị ala Izrel niile. Ugbu a, chee echiche, kpebie osisa i chorọ ka m weghachiri onye ahụ zitere m."

¹³ Devid siri Gad, "Ano m n'oke nsogbu. O ka mma ka m daba n'aka ONYENWE ANYI karja idaba n'aka mmadu. N'ihì na obi ebere ya bara uba nke ukwu."

¹⁴ N'ihì ya, ONYENWE ANYI zitere ajo orja na-eefe efe n'ala Izrel, iri puku ndi ikom asaa dara nwuo. ¹⁵ Chineke zipuru mmuo ozi i ga bibie Jerusalem, ma dika mmuo ozi ahụ na-eme nke a, ONYENWE ANYI huru ya, o wutere ya n'ihì mbibi ahụ. O siri mmuo ozi ahụ nke na-ebibi ndi mmadu, "O zuola! Seghachi aka gi." Mgbe ahụ, mmuo ozi ONYENWE ANYI na-eguzo n'ebe izocha oka Arauna onye Jebus.

¹⁶ Mgbe Devid leliri anya elu hu mmuo ozi ONYENWE ANYI ka o guzo n'etiti mbara eluigwe na uwa, hukwa mma agha o ji, nke o chere ihu ya na Jerusalem, ya na ndi okenye Izrel yi akwa mkpe, dara n'ala kpuo ihu n'ala.

¹⁷ Devid siri Chineke, "O bughị m nyere iwu ka a guo ndi tozuru ibu agha onu? O bu mu onwe m, mu bu onye ozuzu aturu, mehiera mee ajo omume. Ma ndi a bu naani umu aturu, gini kwanu ka ha mere? ONYENWE ANYI Chineke m, biko ekwela ka orja a na-eefe efe nogide n'ahu ndi gi, ka aka gi digide naani n'ahu m, digidekwa n'ahu ndi ulo m."

Devid e wuo ebe ichu aja

¹⁸ Mgbe ahụ, mmuo ozi ONYENWE ANYI nyere Gad iwu ka o gwa Devid, ka o gaa wuore ONYENWE ANYI ebe ichu aja n'ebe izocha oka Arauna, onye Jebus. ¹⁹ Ya mere, Devid rubere isi gaa dika okwu ahụ Gad kwuru n'aha ONYENWE ANYI.

²⁰ Mgbe Arauna no n'ebe izocha oka, o tughariri hu mmuo ozi ahụ, umu ya ndi ikom ano ndi so ya guzo n'ebe ahụ zoro onwe ha. ²¹ Mgbe Devid biakwutere Arauna, Arauna weliri anya hu ya, o hapuru ebe izocha oka ahụ, bia kpoọ isiala nye Devid, kpudokwa ihu ya n'ala.

²² Devid siri ya, "Nye m ebe a, bu ala ebe izocha oka gi, ka m nwee ike wuore ONYENWE ANYI ebe ichu aja, ka akwusi orja a na-eefe efe dakwasiri ndi mmadu. Resi m ya n'onu ahia o ruru."

²³ Ma Arauna zara si Devid, "Were ya ka onyenwe m eze mee ihe obula di ya n'obi. Aga m enye ehi maka iji chuọ aja nsure oku, ihe nzocha oka niile ka ha buru nku na oka wiiti maka ichu aja mkpuru oka. Aga m enye ha niile."

²⁴ Ma eze Devid zaghachiri Arauna, "ee, aghaghị m ikwuzu gi onuahia ya. N'ihì na agaghị m ewere ihe bu nke gi nye ya ONYENWE ANYI, maobu chuọ aja nsure oku nke na-agaghị efu m ihe obula."

²⁵ Ya mere, Devid kwuru Arauna nari shekel olaedo isii iji zuru ebe ahụ. ²⁶ Devid wuru ebe ichuru ONYENWE ANYI aja n'ebe ahụ, chuokwa aja nsure oku na aja udo. O kpo kuru ONYENWE ANYI, ONYENWE ANYI zakwara ya, site n'oku nke si n'eluigwe daa n'elu ebe ichu aja nke aja nsure oku ahụ.

²⁷ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI nyere mmuo ozi ahụ iwu ka o tinyekwa mma agha ya n'obo ya. ²⁸ Mgbe Devid huru na ONYENWE ANYI azala ekpere ya n'ebe izocha oka nke Arauna onye Jebus, o chukwara aja ozo nye ONYENWE ANYI. ²⁹ Ulo ikwu ONYENWE ANYI

na ebe ichu aja nke aja nsure oku ahụ Mosis wuru n'ozara di n'ebe di elu Gibion, n'oge ahụ. ³⁰ Ma Devid ejerughị ebe ahụ ijuta Chineke ase, n'ihị na ujo turu ya mgbe o huru mma agha ahụ di n'aka mmuo ozi ONYENWE ANYI.

22

¹ Mgbe ahụ, Devid siri, "Ebe a ka a ga-ewuru ONYENWE ANYI Chineke ulo, nakwa ebe ichu aja nke aja nsure oku nye Izrel."

Nkwado maka iwu Ulonso ukwu

² Ya mere, Devid nyere iwu ka a kpokota ndi obia niile bi n'Izrel, site n'etiti ha o hoputara ndi ga-edozi nkume a wara awa nke e ji wuo ulo Chineke. ³ Devid wetara otutu igwe di ukwuu, nke ha ji akputa ntu maka ibo onu uzo ama niile, na nke ikpu ihe njikota niile. O wetakwara bronz a na-apughị ikowa idi aro ya. ⁴ O webatakwara osisi sida n'apughị iguta onuogugu ha, n'ihị na ndi Taja na Sajon butere ha n'onuogugu riri nne nye Devid.

⁵ Mgbe ahụ, Devid kwuru, "Solomon nwa m bu nwantakiri, onye na-amachabeghi ihe. Ma ulonso a ga-ewuru ONYENWE ANYI ga-abu ulo di ukwuu, nke ga-enwe aha a ma ama, na nke mara ezi mma n'anya mba niile di n'ua. N'ihị ya, aga m akpakoba ihe niile e ji ewu ya." Ya mere, tupu Devid anwu, o kwakotara ngwongwo riri nne.

⁶ O kporo Solomon, bu nwa ya, nye ya iwu iwuru ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel ulo. ⁷ Devid gwara Solomon si, "Nwa m, o di m n'obi* iwu ulo maka aha ONYENWE ANYI bu Chineke m, ⁸ ma okwu ONYENWE ANYI ndi a ruru m nti si m, 'I wusiala otutu obara, bukwaa otutu agha. I gaghi ewu ulo nye Aha m, n'ihị na i wusiala otutu obara n'elu ala n'ihu m. ⁹ Ma i ga-amuta otu nwa nwoke onye ga-abu mmadu udo, na onye ga-enwe izuike n'oge ya. Aga m enye ya izuike site n'aka ndi iro ya n'akuku niile. Aha ya ga-abu Solomon. Aga m enye Izrel udo na ahụ di juu n'oge ochichi ya. ¹⁰ Ya onwe ya ga-ewuru m ulo ahụ. O ga-aburu m nwa, mu onwe m ga-abukwara ya nna. Aga m emekwa ka ocheeze alaeze ya n'Izrel guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi."

¹¹ "Ya mere, ugbu a nwa m, ka ONYENWE ANYI nonyere gi mgbe i ga-ewu ulo ONYENWE ANYI Chineke gi, dika o kwuru na i ga-eme. ¹² ONYENWE ANYI nyekwa gi amamihe na nghota nke i ga-eji chia ezi ochichi mgbe i ghoro eze Izrel, ka i si otu a debe iwu ONYENWE ANYI Chineke gi. ¹³ Mgbe ahụ, i ga-enwe oganihu, ma o buru na i lezie anya idebe iwu na ukpuru niile nke ONYENWE ANYI nyere Mosis maka Izrel. Di ike, nwee obi ike. Atula ujo, maobu daa mba.

¹⁴ "Ejisiela m ike chikotaa ihe maka ulonso ONYENWE ANYI, nari puku talenti olaedo na nde talenti olaocha, na igwe, na bronz, nke a na-apughị iguta idi aro ha, na osisi, na nkume. I nwere ike itinyekwa ihe ndi ozo n'ime ha. ¹⁵ Lee, i nwekwara otutu ndi oru ndi na-awa nkume, na ndi na-edo nkume, na ndi oka osisi, na ndi a maara aha ha n'ihe gbasara nka n'oru di iche iche, ¹⁶ olaedo, na olaocha, na bronz, na igwe, ndi oru n'enweghi onuogugu. ONYENWE ANYI aghaghi inonyere gi. Bilie, ruo oru diiri gi."

¹⁷ Devid nyere ndisi Izrel iwu ka ha nyere nwa ya Solomon aka, mgbe o ga-ewu ulo ahụ. ¹⁸ O gwara ha okwu si, "O bu na ONYENWE ANYI Chineke anonyereghị unu? O bu na o nyebeghi unu udo n'akuku niile? N'ihị na o nyela m mmeri n'ebe ndi iro m no. Ugbu a, ala a dikwa n'aka ONYENWE ANYI na n'aka ndi ya. ¹⁹ Ya mere, tinyenu obi unu na mmuo unu n'igbaso ONYENWE ANYI Chineke unu. Malitekwanu iwu ulonso ONYENWE ANYI Chineke, ka unu nweekwa ike ibubata igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, na ihe nsọ ndi ozo n'ime ulonso ukwu ahụ a ga-ewu n'ihị Aha ONYENWE ANYI."

23

Ndi Livayi

¹ Mgbe Devid ghoro nno agadi, ubochi ndu ya jukwara ya afo, o mere Solomon nwa ya, eze Izrel.

² N'oge a, o kpokotara ndi ndu Izrel niile, tinyekwara ndi nchujaja na ndi Livayi. ³ A guru ndi Livayi niile onu, bu ndi gbara iri afo ato gbago, choputa na ha di iri puku ndi ikom ato na asato n'onuogugu. ⁴ Devid siri, "N'ime ndi a, ka iri puku ndi ikom abuo na ano buru ndi ga-ahu maka oru ulonso ukwu ONYENWE ANYI, puku ndi ikom isii a buru ndisi na ndi ikpe, ⁵ puku ndi ikom ano aburu ndi nche onu uzo ama, ebe puku ndi ikom ano ndi ozo ga-eji ihe egwu di iche iche nke m kwadobere maka ito ONYENWE ANYI, na-eto ya."

* 22:7 22:7 Maobu, o guru m aguu

⁶ Devid kewara ndị Livayị n'oke, n'oke dika ụmụ ndị ikom Livayị si dị: Geshon, Kohat na Merari.

Ikwu Geshon

⁷ E kekwara ikwu Geshon ụzọ abụọ dika ụmụ ya si dị, Ladan na Shimei.

⁸ Ndị sitere n'ezinaụlọ Ladan dị ndị ikom atọ: Jehiel, onyeisi ha, Zetam na Juel.

⁹ Ụmụ Shimei bụ, Shelomot, Hazieli na Haran, ha dị ndị ikom atọ. Ndị a niile bụ ndịisi ezinaụlọ n'ikwu Ladan.

¹⁰ Ụmụ Shimei bụ, Jahat, Ziza,* Jeush na Beriya. Ha dị ndị ikom anọ.

¹¹ Jahat bụ onye mbụ, Ziza onye nke abụọ. Ma Jeush na Beriya amụtaghị ọtụtụ ụmụ ndị ikom. N'ihia ya, a gunyekọtara ha dika otu ezinaụlọ, kenye ha otu orụ.

Ikwu Kohat

¹² Ụmụ ndị ikom Kohat bụ Amram, Izha, Hebron na Uziel. Ha dị ndị ikom anọ.

¹³ Ụmụ ndị ikom Amram bụ, Eron na Mosis.

Eron ka e kewapuru iche, ido ya nso ya na ụmụ ya ruo ebighi ebi, maka ido ihe niile kachasi nso nso, ichu aja n'ihu ONYENWE ANYI, ije ozi n'ihu ya nakwa ikwuputa ngozi n'aha ya ruo ebighi ebi. ¹⁴ Ụmụ Mosis, onye nke Chineke ka a gunyekọtara dika ndị si n'ebo Livayị.

¹⁵ Ụmụ ndị ikom Mosis bụ, Geshom na Elieza.

¹⁶ Ụmụ ndị ikom Geshom bụ Shubuel, onye mbụ.

¹⁷ Ụmụ ụmụ Elieza bụ Rehabaya onye mbụ. Elieza amụtaghị ụmụ ndị ikom ozo, ma ụmụ ndị ikom Rohabaya dị ọtụtụ.

¹⁸ Ụmụ ndị ikom Izha bụ Shelomit onye mbụ.

¹⁹ Ụmụ ndị ikom Hebron bụ Jereaya onye mbụ, na Amaraya, onye nke abụọ, Jahaziel onye nke atọ, na Jekameam, onye nke anọ.

²⁰ Ụmụ ndị ikom Uziel bụ Maika, onye mbụ, na Ishaya, onye nke abụọ.

Ikwu Merari

²¹ Ụmụ ndị ikom Merari bụ Mahali na Mushi

Ụmụ ndị ikom Mali bụ Elieza na Kish

²² Elieza nwuru na-amụtaghị ụmụ ndị ikom. O bụ naani ụmụ ndị inyom ka o mụtara. Ụmụ nwanne nna ha, ụmụ ndị ikom Kish, luru ha.

²³ Ụmụ ndị ikom Mushi bụ Mahali, Eda na Jeremot. Ha dị ndị ikom atọ.

²⁴ Ndị a bụ ụmụ ụmụ Livayị dika ezinaụlọ ha si dị, ndịisi ezi, dika e si debanye aha, na dika e si guo ha onu n'otu n'otu, ya bụ ndị na-arụ orụ n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ndị gbara iri afo abuo gbagoo. ²⁵ N'ihia na Devid kwuru si, "Ebe o bụ na ONYENWE ANYI, Chineke Izrel enyela ndi ya udo, ebe o bukwa na o ga-ebi na Jerusalem ruo ebighi ebi. ²⁶ Ugwu a, o dikwaghị mkpa o di na ndi Livayị ga na-ebughari ulo ikwu, maobu ngwongwo obula nke ije ozi niile ya." ²⁷ Igu ndi Livayị onu bu otu n'ime ihe ikpeazu Devid mere tupu o nwuo. A guru ndi Livayị gbara iri afo abuo gbagoo onu.

²⁸ Oru e nyere ndi Livayị niile bu inyere umu Eron ndi nchujaja aka n'ofufe n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI: ilekota ogige, na onuulo nta ndi di n'akuku ya niile, na ime ka

* **23:10** 23:10 N'ime otutu akwukwo Hibru ihe a na-edede bu Zina

ihe nsọ niile dị ọcha, na iru ọrụ ọbụla e nyere ha n'ụlọ Chineke. ²⁹ Ọ bụkwa ọrụ ha iwebata achicha a na-eche n'ihu Chineke, na ụtụ ọka e ji enye onyinye mkpuru ọka, na achicha mbadamba a na-ejighi ihe na-eko achicha mee. Ọrụ ha bụkwa igwakota ihe e ji eme achicha, na ighe ya, na ilekota ihe otutu niile e ji atụ ihe. ³⁰ Ututu ọbụla, na anyasi ọbụla, ọ bụ ọrụ ha iguzo n'ihu ONYENWE ANYI ibu abụ otuto, na ekele. ³¹ Ha na-enyekwa aka n'ihe gbasara aja nsure oku a na-achụ n'ubochi izuike, na n'oge mmemme onwa ọhuru, na mmemme ndi ozo niile a kara aka. Mgbe niile ka ha ga-eje ozi ha n'ihu ONYENWE ANYI dika usoro ha na onugogu ha si di.

³² Ya mere, e tinyere ọrụ ilekota ụlọ nzute ONYENWE ANYI, na ulonso ukwu ahụ n'aka ha. Ha ka o dikwara inyer ndi ikwu ha, bu ndi nchujaja ahụ, umu Eron, aka n'oru ha niile n'ulonso ukwu ahụ.

24

Ndi nchujaja na oru ha di iche iche

¹ Ndi a bu otu e si kenye umu Eron oru ije ozi ha:

Umu ndi ikom Eron bu Nadab, na Abihu, na Elieza, na Itama. ² Ma Nadab na Abihu nwuru tupu nna ha anwu. Ha amutaghi umu ndi ikom, ya mere, Elieza na Itama jere ozi dika ndi nchujaja. ³ Devid kewara ha dika usoro ije ozi ha ga-esi di. O bu Zadok onye ikwu Elieza, na Ahimelek onye ikwu Itama nyeere Devid aka ime nke a. ⁴ Onugogu ndi ndu a chotara n'ikwu Elieza kari onugogu ndi ndu a chotara n'ikwu Itama. N'ihu ya, e sitere n'ikwu Elieza nweta ndisi ezinaulo iri na isii, sitekwa n'ikwu Itama nweta ndisi ezinaulo asato. ⁵ E kere ha na-eleghi onye obula anya n'ihu, site n'ife nza, n'ihu na e nwere ndisi ozi ebe nsọ, nweekwa ndisi ozi Chineke n'etiti ndi ikwu Elieza na Itama.

⁶ Ode akwukwo Shemaya, nwa Netanel, onye Livayi, dekotara aha ndi a niile n'ihu eze, na ndisi ozi eze, ya bu, Zadok onye nchujaja, na Ahimelek nwa Abjata, na ndisi ezi ndi nchujaja, na nke ndi Livayi. E sitere n'ikwu Elieza, horo otu ezinaulo, sitekwa n'ikwu Itama horo otu ezinaulo.

⁷ Nza nke mbu mara Jehoiarib

nke abuo a maa Jedaya

⁸ nke ato, Harim

nke ano, Seorim

⁹ nke ise, Malkija

nke isii, Mijamin

¹⁰ nke asaa, Hakoz

nke asato, Abija

¹¹ nke itoolu, Jeshua

nke iri, Shekanaya

¹² nke iri na otu, Eliashib

nke iri na abuo, Jakim

¹³ nke iri na ato, Hupa

nke iri na ano, Jeshebeab

¹⁴ nke iri na ise, Bilga

nke iri na isii, Imea

¹⁵ nke iri na asaa, Hezia

nke iri na asato, Hapizez

¹⁶ nke iri na itoolu, Petahaya

nke iri abuo, Jehezkel

¹⁷ nke iri abuo na otu, Jakin

nke iri abuo na abuo, Gamul

¹⁸ nke iri abuo na ato, Delaya

nke iri abuo na ano, Maazaya.

¹⁹ Otu a ka e si keere ha usoro ije ozi ha mgbe ha batara n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. E mere ya di ka ukpuru nna nna ha Eron nyere ha si di, dika ONYENWE ANYI, Chineke Izrel si nye ya n'iwu.

Ndi ndu ozo e nwere n'ebo Livayi

²⁰ Ndi a bụkwa ndi ndu a hoputara n'ebo Livayi:

Site n'umu Amram, a hoputara Shubuel.

Site n'umu Shubuel a hoputara Jehdeia.

²¹ Site n'umu Rehabaya, onye mbu a hoputara bu Ishaya.

²² Site na ndi Izha a hoputara Shelomot.

Sitekwa n'umu Shelomot a hoputaara Jahat.

²³ Site n'umu Hebron a hoputara

Jeraya, nwa mbu ya, Amaraya nwa nke abuo ya, Jahaziel nwa nke ato ya na Jekameam nwa nke ano ya.

²⁴ A hoputara Maika nwa Uziel, sitekwa n'umu Maika hoputa Shamia.

²⁵ A hoputara nwanne Maika nke nwoke aha ya bu Ishaya, sitekwa n'umu Ishaya hoputa Zekaraya.

²⁶ Site n'umu Merari e nwere Mahali na Mushi.

A hoputakwara Beno nwa Jaazia.

²⁷ Sitekwa n'umu Merari a hoputara umu Jaazia ndi a:

Beno, Shoham, Zakua na Ibri.

²⁸ Site n'umu Mahali a hoputara Elieza, ma Elieza n'onwe ya amutaghị nwa nwoke.

²⁹ Site n'umu Kish a hoputara Jerameel.

³⁰ Site n'umu Mushi, a hoputara Mahali, na Eda na Jerimot.

Ndi a niile bu ndi Livayi dika ezinaulo ha si di.

³¹ Dika e mere mgbe a na-ahoputa umu Eron, e ji ife nza kenye ha niile oru ha kwesiri iru n'otu n'otu, onye ukwu ha na onye nta ha. E mere ya n'ihu eze Devid, na Zadok, na Ahimelek, na ndisi ezinaulo ndi nchujaja na ndi Livayi niile. Mgbe a na-eke nza a, e mesoro ndi ikom niile otu mmeso, ma okenye ha ma ndi na-etolite etolite.

25

Ndi na-abu abu

¹ Devid na ndisi agha ndi Izrel hoputara ndi ga na-ebu amuma mgbe ndi ji ubo akwara, une na ogene na-eti egwu. Ha sitere n'umu Asaf, Heman na Jedutun, hoputa ha. Ndi a bu aha ndi ruru oru nke a:

² Ndi amuma na-ebu amuma, ndi nke bu umu Asaf:

Zakua, Josef, Netanaya na Asarela bu umu Asaf no n'okpuru Asaf, onye no n'okpuru eze bu onyeisi ha.

³ Ma nye Jedutun, umu ndi ikom ya:

Gedaliya, Zeri, Jeshaya, Shimei, Hashabaya na Matitaia. Ha di isii n'onuogugu noro n'okpuru nna ha bu Jedutun, onye na-ebu amuma, na-eji une na-enye ONYENWE ANYI ekele na otuto.

⁴ Ma nye Heman, umu ndi ikom ya:

Bukaya, Matanaya, Uziel, Shubuel, Jerimot, Hananaya, Hanani, Eliata, Gidalti, Romanti-Eza, Joshbekasha, Maloti, Hotia, na Mahaziot. ⁵ Ndi a niile bu umu Heman, onye bu ohu uzọ eze. Dika nkwa Chineke kwere maka ibuli ya elu, Chineke nyere ya umu ndi ikom iri na ano, na umu ndi inyom ato.

⁶ Umu ndi ikom ndi a niile no n'okpuru nna ha, maka ibu abu n'ulo ONYENWE ANYI na-eji ikpo ubo na une na iti ola na-ada uda, n'ihu ofufe ulo Chineke.

Asaf, na Jedutun, na Heman nokwa n'okpuru nlekota eze. ⁷ Onuogugu ha tinwere umu nne ha ndi e nyere ozuzu n'ihe gbasara abu, bu ndi nwere nghota n'ihe banyere abu a na-abuko ONYENWE ANYI, di nari abuo, na iri asato na asato (288). ⁸ Ha ji ife nza kee oru ha, ma onye ukwu ma onye nta n'ime ha, ndi nwere nghota ma ndi a na-azu azu, n'otu aka ahụ.

⁹ Nza nke mbu e fere mara Josef nwa Asaf, ya na umu ya ndi ikom na umunne ya. Ha niile di iri na abuo (12).

Nke abuo, Gedaliya na umu ya ndi ikom na umunne ya. Ha niile di iri na abuo (12).

¹⁰ Nke ato, Zakua na umu ya ndi ikom na umunne ya. Ha niile di iri na abuo (12).

¹¹ Nke ano, Izri na umu ya ndi ikom na umunne ya. Ha niile di iri na abuo (12).

¹² Nke ise, Netanaya na umu ya ndi ikom na umunne ya. Ha niile di iri na abuo (12).

¹³ Nza nke isii mara Bukaya, na umu ya ndi ikom na umunne ya. Ha niile di iri na abuo (12).

¹⁴ Nke asaa, Jesarela na umu ya ndi ikom na umunne ya. Ha niile di iri na abuo (12).

- ¹⁵ Nke asatọ, Jeshaya na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
¹⁶ Nke itoolu, Matanaya na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
¹⁷ Nke iri, Shimei na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
¹⁸ Nke iri na otu, Azarel na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
¹⁹ Nza nke iri na abụọ mara Hashabaya, na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
²⁰ Nke iri na atọ, Shubuel na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
²¹ Nke iri na anọ, Matitaia na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
²² Nke iri na ise, Jeremot na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
²³ Nke iri na isii, Hananaya na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
²⁴ Nke iri na asaa, Joshbekasha na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
²⁵ Nza nke iri na asatọ mara Hanani, na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
²⁶ Nke iri na itoolu, Maloti na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
²⁷ Nke iri abụọ, Eliata na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
²⁸ Nke iri abụọ na otu, Hotia na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
²⁹ Nke iri abụọ na abụọ, Gidalti na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
³⁰ Nke iri abụọ na atọ, Mahaziot na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
³¹ Ebe nza nke iri abụọ na anọ mara Romamti-Eza, na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).

26

Ndị nche ọmụ ụzọ

¹ Usoro otu ndị nche ọmụ ụzọ ụlọnsọ ahụ.

Site na ndị Kora:

Meshelemaia, nwa Kore, otu n'ime ụmụ Asaf. ² Meshelemaia nwekwara ụmụ ndị ikom:

nke mbụ bụ Zekaraya, na Jediael nke abụọ,

Zebadaya, bụ nke atọ, Jatniel, nke anọ

³ Elam, nke ise na Jehohanan, bụ nke isii

na Eliehoenai bụ onye nke asaa.

⁴ Obed-Edom nwekwara ụmụ ndị ikom. Ha bụ ndị a:

Shemaya, nwa mbụ ya, Jehozabad, osote ya,

Joa, nke atọ, Saka, bụ onye nke anọ

Netanel, nke ise, ⁵ Amiel, nke isii

Isaka, nke asaa na Peuletai, onye bụ onye nke asatọ.

N'ihì na Chineke gòziri Obed-Edom.

⁶ Shemaya, nwa ya mụtakwara ụmụ ndị ikom, ndị bụ ndị ndu n'ezinaụlọ nna ha, n'ihì na ha bụ dike na dimkpa. ⁷ Ụmụ ndị ikom Shemaya bụ,

Otni, Refael, Obed na Elzabad;

ụmụnne ya bụ Elihu na Semakaya bụkwa dike na dimkpa.

⁸ Ndị a niile bụ ụmụ ụmụ Obed-Edom; ha na ụmụ ha ndị ikom, na ndị ikwu ha niile bụ dimkpa ndị nwere ike iru ọrụ ahụ. Ha niile bụ ụmụ ụmụ Obed-Edom.

Ha dị iri isii na abụọ (62) n'ọmụọgụgụ.

⁹ E sitekwara n'ezinaụlọ Meshelemaia họtụta ndịsi iri na asatọ (18) ndị bụkwa ezi ndị ndu.

¹⁰ Hosa, nwa Merari nwekwara ụmụ ndị ikom:

Shimri onye nke mbụ (ọ bụ ezie na ọ bughị ọkpara ya ma nna ya họtara ya ka ọ buru onye mbụ).

¹¹ Hilcaya, nke abụọ, Tebalaya, nke atọ na Zekaraya onye nke anọ.

Ụmụ ndị ikom na ụmụnne Hosa nwere dị iri na atọ (13).

¹² E kere ndị nche ụlọnsọ ukwu niile n'otu n'otu. Otu ndị a nwekwara ndịisi. E kenyekwara otu ọbụla ọrụ dika e si kenye ụmụnna ha ọrụ ha n'ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ. ¹³ E sitere n'ife nza kenye ma nwantakiri ma okenye, ọnụ ụzọ ha ga-eche nche, dika ezinaulo ha si di.

¹⁴ Site n'ife nza, Shelemaya ketara iche ọnụ ụzọ di n'akukụ ọwụwa anyanwụ nche. Zekaraya nwa ya, onye ndumodu nwere uche, sitekwara n'ife nza keta iche ọnụ ụzọ di n'akukụ ugwu, ya na ndi otu ya.

¹⁵ Obed-Edom na ndi otu ya na-eche ụzọ di na ndida. Ụmụ ya bụ ndi na-eche ụlọ ebe a na-achikota ihe.

¹⁶ Shupim na Hosa na-eche ọnụ ụzọ di n'odida anyanwụ ya na ọnụ ụzọ ama Shaleket nke di n'uzọ elu elu.

Ndi nche na-esota ndi nche ibe ha.

¹⁷ Ya mere, ọ bụ ndi Livayi isii na-eche nche n'onu ụzọ di n'akukụ ọwụwa anyanwụ ubochi niile.

Mmadu anọ na-anọ n'ugwu, anọ na ndida,

abuo n'ebe a na-achikobata ihe.

¹⁸ N'ogige nke di n'odida anyanwụ e nwere ndi nche anọ n'uzọ, ndi nche abuo ozo n'ime ogige n'onwe ya.

¹⁹ A họtara ndi nche ndi a site n'ikwu Kora na Merari.

Ndi nche ulokwu na ndi oru ozo

²⁰ Ufodu ndi Livayi ka e nyefere ọrụ ilekota ulokwu, na ulọ a na-echekota onyinye niile e doro nsọ nke e webatara n'ulonsọ ukwu Chineke.

²¹ Ndi agburu Ladan, ndi si n'ikwu Geshon, ndi bu ndisi ezinaulo nna ha Ladan, bu onye Geshon, bu Jehieli, ²² na umu ndi ikom Jehieli, Zetam na nwanne ya nwoke Juel. Ndi a bu ndi na-elekota ulokwu niile di n'ulonsọ ONYENWE ANYI.

²³ Site na ndi Amram, na ndi Izha, na ndi Hebron, na ndi Uziel.

²⁴ Shubuel nwa Geshom, na nwa nwa Mosis ka e nyere ọrụ ibu onyeisi ulokwu di n'ulonsọ ahu. ²⁵ Umunna ya site na Elieza bu ndi a, Rehabaya nwa ya nwoke, Jeshaya nwa nwoke Rehabaya, Joram nwa nwoke Jeshaya na Zikri nwa nwoke Shelomit.

²⁶ Shelomit na umunna ya ka o di n'aka ilekota ulokwu nke ihe nsọ niile, nke Devid bu eze, na ndisi ezinaulo niile, ndi bu ndisi agha na-achi otutu puku ndi agha, na ndisi agha na-achi otutu nari ndi agha, na ndisi agha ndi ozo, doro nsọ. ²⁷ Ufodu ihe agha na ihe sitere n'ife a kwatara n'agha ka ha doro nsọ maka idozi ulonsọ ukwu ONYENWE ANYI. ²⁸ Ya na ihe niile nke Samuel, bu onye ohu ụzọ, na Sol, nwa Kish na Abna, nwa Nea na Joab, nwa Zeruaya na ihe niile ndi ozo e doro nsọ. O bu n'aka Shelomit na umunna ya ka o di ilekota ha.

²⁹ Site n'ikwu Izha,

Kenaniya, na umu ndi ikom ya ka ozi diri puo n'ulonsọ, dika ndisi na ndi ikpe nye ndi Izrel.

³⁰ Site na ndi Hebron,

Hashabaya na umunna ya ndi bukwa dimkpa, onuogugu ha di otu puku na nari asaa, ka e mere ndisi ala Izrel di n'akukwu odida anyanwụ osimiri Jordan. Ihe niile banyere ọrụ ONYENWE ANYI, na ijere eze ozi di ha n'aka. ³¹ Jeraya bu onyendu ndi Hebron, dika akwukwo e dekozo usoro omumu si gosi.

N'ihu na n'afọ nke iri anọ nke ochichi eze Devid n'Izrel, ka e mere nnyocha n'akwukwo usoro omumu choputa na e nwere ndi di ike ọrụ n'etiti ndi Hebron. A choputara ndi a n'obodo Jeza nke di na Gilead. ³² Jeraya nwere ndi ikwu ya, ndi bu dimkpa, na ndi di ike ọrụ, onuogugu ha di puku abuo na nari asaa. Ndi a niile bukwa ndi ndu ezinaulo di iche iche. Ya mere, Devid, eze Izrel, mere ha ndisi

ebo Ruben, na ebo Gad, na ọkara ebo Manase. Ọrụ ha bụ ilekọta ihe banyere ofufe Chineke na ije ozi niile metụtara eze.

27

Usoro ndị agha na ndị ndu

- ¹ Nke a bụ usoro ndị Izrel, dika ọnụọgụgụ ha si dị, ndịisi ezinaulọ, na ndị ọchịagha na-achị ọtụtụ puku ndị agha, ndị ọchịagha na-achị ọtụtụ narị ndị agha, na ndịisi ozi ha, bụ ndị na-ejere eze ozi n'ihe niile gbasara nkewa e kewara ndị agha dika iri ọrụ ha si dị n'ọnwa n'ọnwa n'ime ọnwa niile nke afọ. Nkewa ọbụla nwere ndị agha ọnụọgụgụ ha dị iri puku ndị agha abụọ na anọ (24,000).
- ² Ndị a bụ aha ọchịagha na-achị ndị agha n'ọnwa ọbụla. Onyeisi nkewa nke mbụ, maka ọnwa nke mbụ bụ Jashobeam nwa Zabdiel. Ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bụ iri puku abụọ na anọ (24,000). ³ O si n'ikwu Perez nke dị n'ebo Juda, ọ bụ onyeisi ndịisi agha nke ọnwa mbụ.
- ⁴ Onyeisi nkewa nke abụọ, maka ọnwa nke abụọ bụ Dodayi, nwa Ahoi bụ onyeisi agha nkewa nke abụọ. Miklot bụ onyendu otu a, ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa a bụ iri puku abụọ na anọ (24,000).
- ⁵ Onyeisi nkewa nke atọ, maka ọnwa nke atọ bụ Benaya nwa Jehoiada, onye nchụaja. Ọ bụ onyeisi, ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bụ iri puku abụọ na anọ (24,000). ⁶ Nke a bụ Benaya ahụ bụ dike n'agha n'etiti iri ndịisi agha atọ, ma burukwa onye na-achị iri ndị agha atọ ahụ. Amizabad nwa ya ka e tinyere ilekọta nkewa nke atọ a.
- ⁷ Onyeisi nkewa nke anọ, maka ọnwa nke anọ bụ Asahel, nwanne Joab. Zebadaya nwa bụ onye nnochiri anya ya. Ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bụ iri puku abụọ na anọ (24,000). Zebadaya nwa ya, nochiri anya ya mgbe ọ nwurụ.
- ⁸ Onyeisi nkewa nke ise, maka ọnwa nke ise bụ Shamhut onye Izha. Ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bụ iri puku abụọ na anọ (24,000).
- ⁹ Onyeisi nkewa nke isii, maka ọnwa nke isii bụ Ira nwa Ikesh, onye Tekoa, bụ onyeisi agha nkewa nke isii. Ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bụ iri puku abụọ na anọ (24,000).
- ¹⁰ Onyeisi nkewa nke asaa, maka ọnwa nke asaa bụ Helez onye Pelon. Onye sitere n'ikwu Ifrem. Ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bụ iri puku abụọ na anọ (24,000).
- ¹¹ Onyeisi nkewa nke asatọ, maka ọnwa nke asatọ bụ Sibekai onye Husha. Onye sitere n'ikwu Zera. Ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bụ iri puku abụọ na anọ (24,000).
- ¹² Onyeisi nkewa nke itoolu, maka ọnwa nke itoolu bụ Abieza onye Anatot. Onye sitere n'ikwu Benjamin. Ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bụ iri puku abụọ na anọ (24,000).
- ¹³ Onyeisi nkewa nke iri, maka ọnwa nke iri bụ Maharai onye Netofa, site n'ikwu Zera. Ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bụ iri puku abụọ na anọ (24,000).
- ¹⁴ Onyeisi nkewa nke iri na otu, maka ọnwa nke iri na otu bụ Benaya onye Piraton, nke ikwu Ifrem. Ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bụ iri puku abụọ na anọ (24,000).
- ¹⁵ Onyeisi nkewa nke iri na abụọ, maka ọnwa nke iri na abụọ bụ Heldai onye Netofa. Onye sitere n'ezinaulọ Otniel. Ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bụ iri puku abụọ na anọ (24,000).

Ndị ndu ebo Izrel

¹⁶ Ndị a bụ ndị ndu ebo Izrel niile:

- Elieza nwa Zikri bụ onyendu ndị Ruben;
 Shefataya nwa Maaka bụ onyendu ndị Simion;
¹⁷ Hashabaya nwa Kemuel bụ onyendu ndị Livayị;
 Zadok bụ onyendu ụmụ Eron;
¹⁸ Elihu nwanne Devid bụ onyendu ndị Juda;
 Omri nwa Maikel bụ onyendu ndị Isaka;
¹⁹ Ishmaya nwa Ọbadaya bụ onyendu ndị Zebulun;
 Jerimot nwa Azriel bụ onyendu ndị Naftali;
²⁰ Hoshea nwa Azazaya bụ onyendu ndị Ifrem;
 Jucl nwa Pedaya bụ onyendu ọkara ebo Manase;
²¹ Ido nwa Zekaraya bụ onyendu ọkara ebo Manase nke ozo dị na Gilead;
 Jaasiel nwa Abna bụ onyendu ndị Benjamin;

²² Azarel nwa Jeroham bụ onyendu ndị Dan.

Ndị a niile bụ ndị ndu ebo Izrel niile.

²³ Mgbe Devid gurụ ụmụ Izrel onụ. Ọ gughị ndị gbara site n'iri afo abụọ gbadaa ala, n'ihị na ONYENWE ANYI kwere nkwa ime ka onuogugụ ụmụ Izrel baa ụba dika kpakpando eluigwe. ²⁴ Joab nwa Zeruaya, aguchaghị mmadụ niile onụ n'ihị na Chineke tara Izrel ahụhụ n'ihị igu onụ a. Ya mere, e denyeghị onuogugụ mmadụ ole a gūgara n'akwukwọ akukọ Devid eze Izrel nwere.

Ndị na-elekota ihe eze nwere

²⁵ Azmavet nwa Adiel, bụ onye na-elekota ụlọ ichikota ihe eze.

Ma Jonatan nwa Uzaya bụ onyeisi ndị na-ahụ maka ụlọ nchikota ihe dī n'akukụ ala ahụ niile, ma n'obodo ukwu, ma n'obodo nta, ma n'ụlọ nche ndị Izrel niile.

²⁶ Ezri nwa Kelub bụ onye na-elekota ubi eze na ndị na-arụ ọrụ n'ime ya.

²⁷ Shimei onye Ramat na-elekota ubi vaini niile.

Otu a kwa, Zabdi onye Sifma ka ọ dī n'aka imeputa mmanya na ichekwa ha.

²⁸ Baal-Hanan onye Gedera na-elekota ubi oliv na osisi sikamọ eze, nke dī n'oke ala ndị Filistia na Izrel.

Joash ka ọ dī n'aka iweta mmanụ oliv.

²⁹ Shitrai onye Sharon na-elekota igwe ehi eze ndị na-ata nri na Sharon.

Shafat nwa Adlai na-elekota igwe ehi ndị nke dī n'ala ndagwurugwu.

³⁰ Obil onye Ishmel nwe ilekota inyinyanya kamel eze.

Jehdeia onye Meronot na-elekota inyinyanya ibu.

³¹ Jaziz onye Haga bụ onyeisi na-elekota igwe aturū.

Ndị a niile bụ ndịisi na-elekota akụ niile nke eze Devid nwere.

³² Jonatan nwanne nna Devid bụ onye ndumọdụ na nwoke nwere ezi nghota. Ọ bụkwa ode akwukwọ.

Jehiel nwa Hakmoni bụ onye na-elekota ụmụ eze ndị ikom.

³³ Ahitofel bụ onye na-adụ eze odu.

Hushaj onye Akai bụ enyi eze.

³⁴ Mgbe Ahitofel nwurū, Jehoiada nwa Benaya na Abjata nochiri anya ya.

Joab bụ ochiagha igwe ndị agha eze.

28

Nzube Devid banyere Ụlonsọ ukwu

¹ Devid kpokotara ndịisi ozi niile nke Izrel, ka ha zukọọ na Jerusalem, bụ ndị ndu ebo Izrel niile, na ndị ochiagha nke otu ndị agha nọ n'ọrụ eze. Ndị ozo bụ ndịisi agha na-achị otutu puku ndị agha, na ndịisi agha na-achị otutu narị ndị agha, na ndịisi ozi na-elekota ihe niile na anụ ụlọ niile nke eze na ụmụ ya ndị ikom nwere, tinyere ndị ozi niile nọ n'uloeze, na ndị bụ dimkpa na ndị niile bụ dike n'agha.

² Eze Devid biliri kwurū otọ sị, "Geenu m ntị, unu ụmunna m, na ndị m. Ọ burijị ihe dī m n'obi iwu ụlọ nke ga-abụ ebe izuike nye igbe ogbugba ndū ONYENWE ANYI, nke ga-abụ ebe mgbakwasị ukwū nye Chineke anyi. Edokotachaala m ihe e ji ewu ya, ³ ma Chineke sirj m, 'Ọ bughị gi ga-ewu ụlọ nye Aha m, n'ihị na i bụ onye na-ebu agha, onye wufuru obara site n'igbu otutu mmadū n'agha.'

⁴ "Ma otu ọ dī, ONYENWE ANYI, Chineke Izrel esitela n'etiti ikwu m hoputa m, mee m eze Izrel ruo ebighi ebi. Ọ hooro ebo Juda dika onyendu. Ọ bụkwa site n'ebo Juda ka o si hooro ụlọ nna m, sitakwa n'etiti ụmunne m ndi ikom hooro m. Mee m eze Izrel. ⁵ ONYENWE ANYI enyela m otutu ụmụ ndi ikom, ma site n'ime ha ọ hoputara Solomon nwa m ka ọ nkwasi n'ocheeze nke alaeze ONYENWE ANYI dika eze Izrel. ⁶ Ọ gwara m, 'Solomon nwa gi, bụ onye ga-ewuru m ụlọ m, na ogige m niile, n'ihị na ahoputala m ya i buru m nwa, aga m abukwara ya nna. ⁷ Ọ burukwa na o debe ihe niile m nyere n'iwu, mezuo ha dika o si eme n'oge a. Aga m eme ka alaeze ya digide ruo ebighi ebi.'

⁸ "Ya mere, ugbu a ana m enye unu iwu n'ihu ndi Izrel niile, na n'ihu ogbakọ ndi nke ONYENWE ANYI, na n'ihu Chineke anyi. Kpachapụnụ anya chọputa ma debekwa iwu niile nke ONYENWE ANYI Chineke unu, ka unu nwee ike nweta ezi ala nke a; ma nyefekwa ya dika ihe nketa n'aka ụmụ ụmụ unu ruo ebighi ebi.

⁹ "Ma gi, Solomon nwa m, mara Chineke nke nna gi, jiri obi zuruoke, na mmuo nwere njikere mgbe niile fee ONYENWE ANYI ofufe, n'ihị na ONYENWE ANYI na-enyocha obi mmadu niile. Ọ na-aghotakwa ihe niile anyi bu n'obi na echiche niile. Ọ buru

na i chosie ụzọ ya ike, i ga-achọta ya, ma o buru na i ju ya, o ga-aju gi ruo ebighi ebi. ¹⁰ Kpachapu anya, n'hi na ONYENWE ANYI ahoroala gi iwuru ya ulonso ya. Di ike, ruokwa oru a e tinyere gi n'aka."

¹¹ Mgbe ahụ, Devid nyere Solomōn nwa ya ihe e sere gbasara otu o ga-esi wuo ulonso ukwu ONYENWE ANYI ahụ, na nke ulo ndi ozo niile ga-adi n'ime ya, na n'akuku ya; ulokwu ya niile, na ime ulo elu ya, na ime ulo ya, na ulo ebe ikpuchi mmehie. ¹² O nyekwara ya ihe osise gosiri ihe niile nke Mmuo Nso tinyere ya n'uche banyere ogige ulonso ukwu ONYENWE ANYI ahụ, na onuulo niile di ya gburugburu, maka ulo nchikota aku nke ulonso Chineke nakwa aku niile nke e doro nso. ¹³ Devid nyekwara Solomōn iwu otu o ga-esi kewaa ndi nchaja na ndi Livayi, na iwu metutara oru ije ozi niile nke ulonso ukwu ONYENWE ANYI, na iwu metutara ngwongwo niile e ji eje ozi. ¹⁴ O weputara olaedo di ukwu maka iji ya kpuo ngwongwo olaedo a ga-eji jee ozi di iche iche. O weputakwara olaocha di ukwu maka iji ya kpuo ngwongwo olaocha a ga-eji jee ozi di iche iche. ¹⁵ O weputara olaedo nke e ji akpu iheoku na ihe idoba iheoku. Weputakwa olaocha ga-ezu ikpu oriona olaocha, na ihe idoba ha. ¹⁶ O weputara olaedo e ji akpu tebul achicha nso, na olaedo e ji akpu tebul ndi ozo, na olaocha e ji akpu tebul olaocha. ¹⁷ O weputara olaedo a nuchara anucha a ga-eji kpuo ndudu e ji aduru anu e ji chuo aja, efere ikwosa mmiri na ite mmiri; olaedo zuru nke e ji akputa efere olaedo obula, na olaocha zuru nke e ji akputa efere olaocha obula, weputakwa olaocha na olaedo. ¹⁸ N'ikpeazu, o weputara olaedo a nuchara anucha a ga-eji kpuo ebe ichu aja ihe nsure oku na-esi isi uto. O nyere ya ihe osise gosiri otu a ga-esi wuo ugbo agha, ya bu, mmuo ozi cherubim ndi ahụ e ji olaedo kpuo, ndi gbasapuru nku ha n'elu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI.

¹⁹ Devid kwuru si, "E deela ihe niile gbasara osise ulonso ukwu a n'akwukwo nke m sitere na ntuziaka ONYENWE ANYI nweta. ONYENWE ANYI nyekwara m nghota banyere ihe niile metutara osise ulonso ukwu a."

²⁰ Devid gwakwara nwa ya Solomōn okwu si, "Di ike, nwee obi ike, ruo oru a. Atula ujo, adakwala mba, n'hi na ONYENWE ANYI Chineke, bu Chineke m, nonyeere gi. O gaghi ahapu gi, maobu gbakuta gi azu. O ga-ahu na ihe niile gaara gi nke oma, tutu ruo mgbe oru iwu ulonso ONYENWE ANYI gwusiri. ²¹ Ndi nchaja ndi a niile, na ndi Livayi jikeere iru oru niile metutara ulonso ukwu Chineke ahụ. Ndi ozo bu ndi oka oru di iche iche ndi o meturu n'obi ga-abiakwa inyere gi aka, ma ndi ozi, ma ndi Izrel niile; ha ga-emezu iwu obula i nyere ha."

29

Onyinye di iche iche e nyere

¹ Mgbe ahụ, Devid gwara ogbako Izrel niile okwu si ha, "Nwa m Solomōn, onye Chineke hoputara ibu eze n'onodu m, bu nwantakiri na-amachabeghi ihe. Ma oru o nwere iru di ukwu, n'hi na ulo ukwu a abughi mmadu ka o diri, kama o bu nye ONYENWE ANYI Chineke. ² Ma n'ike m niile, agbalala m wetachaa ihe niile a ga-eji wuo ulonso ukwu Chineke m ebe ha di ukwu: olaedo a ga-eji kpuo ihe olaedo niile, olaocha a ga-eji kpuo ihe olaocha niile, bronz a ga-eji kpuo ihe bronz niile, igwe a ga-eji kpuo ihe igwe niile, na osisi a ga-eji ruo ihe osisi niile, nkume di oke onuahia oniks, a ga-ahionye ahionye, na nkume di oke onuahia tokwoisi, na nkume ndi ozo ucha ha di iche iche, na nkume ndi ozo mara mma, tinyere mabul. ³ Ugbu a, n'hi mmasi m n'ebe ulonso Chineke m di, ana m enye aku nke aka m niile, ya bu olaedo na olaocha m, iji ya nye aka, maka iwu ulonso ukwu Chineke m. Ihe ndi a ka m na-enye, tukwasikwa n'elu ihe ndi ozo niile bu nke m nyerela, n'hi ulonso ukwu a: ⁴ bu puku talenti olaedo ato (olaedo e si Ofia bubata), na puku talenti olaocha asaa nke a nuchara anucha, nke a ga-eji machite ahụ ulo niile nke ulo ndi ahụ. ⁵ Maka oru niile a ga-eji olaedo ruo, na nke a ga-eji olaocha ruo, na oru niile ndi nka ga-aru. Ugbu a, onye jikeere iwere onye ya nychasia ONYENWE ANYI n'aka taa?"

⁶ Mgbe ahụ, ndiisi ezinaulo, na ndiisi ozi nke ebo Izrel niile, na ndiisi agha na-achi otutu puku ndi agha, na ndiisi agha na-achi otutu nari ndi agha, na ndiisi ozi na-elekota oru eze, jiri obi ha niile nye onyinye. ⁷ Ha nyere maka oru ulonso ukwu Chineke. Ha nyere puku talenti olaedo ise, na puku darik olaedo iri, nyekwa puku talenti olaocha iri, na puku talenti bronz iri na asato, na nari puku talenti igwe. ⁸ Ndi niile nwere nkume di oke onuahia di iche iche webatara ya tinye ha n'ulokwu di n'ulo nso ukwu ONYENWE ANYI, nke Jehiel onye Geshon na-elekota. ⁹ Ndi Izrel niile nuriri onu n'hi otu ndiisi ha jiri weputa obi nye onyinye, n'hi na ha ji onu na obi ha niile nye ONYENWE ANYI onyinye. Eze Devid n'onwe ya nurikwara onu nke ukwu.

¹⁰ N'ihu oha Izrel niile, Devid kelere ONYENWE ANYI ekele si,
 "Otuto dirị gi ONYENWE ANYI
 Chineke nna anyi Izrel
 site n'ebighi ebi ruo ebighi ebi.

¹¹ Gi onwe gi, ONYENWE ANYI nwe idi ukwu, na ike,
 na ima mma, na ugwu eze, na ebube,
 n'ihu na ihe niile n'eluigwe na n'ụwa bu nke gi.

Gi onwe gi, ONYENWE ANYI nwe alaeze.
 Gi kwa ka e buliri elu dika onye na-achị isi n'elu ihe niile.

¹² Akunuba na nsopuru na-esite n'ebe i no abia.
 Gi onwe gi na-achikwa ihe niile.

O bukwa n'aka gi ka ume na ike di
 ibuli ihe niile elu, na inye ihe niile ike.

¹³ Ugwu a, Chineke anyi, anyi na-enye gi ekele
 na-etokwa aha gi di ebube.

¹⁴ "Ma onye ka m bu, ole ndi kwa ka umu Izrel bu, na i kweere ka anyi gbasapu aka anyi nye gi onyinye. Ihe niile anyi nwere sitere n'aka gi bja, ha kwa ka anyi na-enyeghachi gi. ¹⁵ Anyi bu ndi obja na ndi mbjarambia n'ihu gi, dika nna nna anyi ha. Ubochi ndu anyi n'ụwa di ka onyinyo, nke olileanya na-adighi n'ime ya. ¹⁶ O, ONYENWE ANYI Chineke anyi, ihe niile ndi a anyi bukorọ maka iji ruora gi ulonso si n'aka gi bja. Ha niile bukwa nke gi. ¹⁷ Amaara m, Chineke m, na i na-anwale obi, na i na-enwekwa mmasi n'ihu ziri ezi. Ihe ndi niile ka m onwe m nyere site n'afọ ofufu nakwa obi ziri ezi. Ma ugwu a, ahula m onu ndi gi, bu ndi no n'ebe a, ji were afọ ofufu nye gi onyinye ha. ¹⁸ Ya mere, gi ONYENWE ANYI, Chineke nna anyi Ebrahim na Aizik, na Izrel, biko, mee ka udi ochicho a digide n'ime obi ndi gi ruo ebighi ebi, meekwa ka ha jiri obi ha niile gbasoo gi mgbe niile. ¹⁹ Nye nwa m Solomon obi zuruoke nke o ga-eji debe iwu gi niile, ochicho gi niile na ukpuru gi niile, ya na mmuo imezu ihe niile metutara owuwu ulonso ukwu a nke m kwadooro ihe niile ndi a."

²⁰ Mgbe ahụ, Devid gwara ndi Izrel okwu si, "Toonu ONYENWE ANYI Chineke unu!" Ha niile toro ONYENWE ANYI Chineke nna ha, kpoo isiala nye Onyenwe anyi na eze.

Nnabata Solomon dika eze

²¹ N'echi ya, ha wetara otu puku oke ehi, na otu puku ebule, na otu puku umu ebule jiri ha choro ONYENWE ANYI aja nsure oku. Tinyere aja ihe onu na otutu aja ndi ozo n'ebe o bara uba n'ihu umu Izrel niile. ²² Emesja, ha jiri onu rie oriri, nukwaa ihe onu n'ihu ONYENWE ANYI.

Ha nokwa n'ebe ahụ nabata Solomon, nwa Devid dika eze nke ugoro abuo, teekwa ya mmanu n'ihu ONYENWE ANYI ka o buru onye ochichi. Ha mekwara Zadok onye nchaja. ²³ Ya mere, Solomon nokwasiri n'ocheeze ONYENWE ANYI dika eze, n'onodu nna ya Devid. O bara uba nke ukwu. Ndi Izrel rubekwaara ya isi. ²⁴ Ndisi ochichi niile, na ndisi Izrel niile, na umu ndi ikom eze Devid niile kwuputara nrube isi ha nye Solomon, eze oheru.

²⁵ ONYENWE ANYI mere ka Solomon di ukwu hie nne n'anya ndi Izrel niile. O yikwasiri ya ebube nke alaeze n'udi o dibeghi eze obula buru ya uzo chia n'Izrel nweturula.

Onwu Devid

²⁶ Devid nwa Jesi bu eze ndi Izrel niile. ²⁷ O chiru Izrel iri afọ ano. O chiru afọ asaa na Hebron, chikwa iri afọ ato na ato na Jerusalem. ²⁸ O nwuru mgbe o ghorọ ezigbo agadi. O bukwa onye biri ogologo ndu, onye newkwara akunuba na nsopuru. Solomon nwa ya nwoke nochiri ya dika eze.

²⁹ Ihe niile gbasara ochichi eze Devid, site na mmalite ruo n'ogwugwu, ka e dere n'akwukwo akuko Samuel, onye onu uzo, na n'akwukwo Netan, onye amuma, na n'akwukwo Gad onye onu uzo. ³⁰ Akuko ndi a gosiri ihe gbasara ochichi eze ya, na idi ike ya, na ihe niile mere ya, na ihe mere ndi Izrel, na ndi eze ndi mba ozo bi ha gburugburu.

2 Ihe e mere

Solomon ariọọ amamihe

¹ Solomon nwa Devid mere onwe ya ka o guzosie ike n'alaeze ya, n'ihu na ONYENWE ANYI Chineke ya nonyeere ya, meekwa ka ọ dị ukwu hie nne.

² Mgbe ahụ, Solomon gwara ndị Izrel niile okwu, ya bụ, ndịisi agha na-achi ọtụtụ puku ndị agha, na ndịisi agha na-achi ọtụtụ narị ndị agha, na ndị ikpe, na ndị ndu niile nọ n'Izrel, na ndịisi ezinaulo niile. ³ Solomon ya na ogbakọ ahụ niile, gara n'ebe dị elu nke Gibion, n'ihu n'ebe ahụ ka ulọ nzute Chineke dị, bụ nke Mosis onyeozọ ONYENWE ANYI wuru n'ọzara. ⁴ Ma Devid esitelari na Kiriat Jearim buputa igbe ogbugba ndụ Chineke ahụ, bulaa ya n'ulọ ikwu nke o wuru maka ya na Jerusalem. ⁵ Ebe ichu aja bronzi ahụ Bezalel nwa Uri, nwa Hua wuru dikwa na Gibion, n'ihu ulọ nzute ONYENWE ANYI. Solomon na ogbakọ ahụ na-ajuta ya ase n'ebe bronzi ahụ. ⁶ Solomon jere n'ebe ichu aja ahụ e ji bronzi kpụọ, nke dị n'ihu ONYENWE ANYI, n'ime ulọ nzute, jiri anụ ulọ ọnuogugụ ha dị otu puku chụọ aja nsure oku n'elu ya.

⁷ N'abalị ubochi ahụ na Gibion, ONYENWE ANYI mere ka Solomon hụ ya anya, si ya, "Riọọ ihe ọbụla i chọrọ ka m nye gi."

⁸ Ma Solomon zara Chineke, si, "I gosila nna m bụ Devid obi ebere dị ukwu. Ugwu a, i meekwala m eze n'onondu ya ⁹ Ugwu a, ONYENWE ANYI bụ Chineke, ka nkwa gi nke i kwere nna m, bụ Devid, buru ihe e mezuru, n'ihu na i meela m eze ndi a bara uba n'onuogugụ dika aja nke ala. ¹⁰ Biko, nye m amamihe na nghota, nke m ga-eji edu ndi a napu na-abata, n'ihu na onye puru ichikota ndi gi a di ukwu?"

¹¹ Chineke zara Solomon si ya, "Ebe ọ bụ na i rioghi m ka m nye gi akunuba, maobu ogologo ndu; ebe ọ bukwa na i rioghi m ka m mee ka ndi kporo gi asi nwusia, maobu ka m mee ka i nwee nsopuru kariya, kama mkpa na-akpa gi bu ka m nye gi amamihe na nghota i ga-eji duzie ndi m, nke m mere gi eze ha. ¹² Ya mere, enyela gi amamihe na nghota dika i rioro. Aga m enyekwa gi akunuba na nsopuru di ukwu, nke eze obula nke buru gi uzo na-enwebeghi. O dikwaghi onye nke ga-eso gi ga-enwe udi ya."

¹³ Mgbe ahụ, Solomon sitere n'ebe di elu nke Gibion, site n'ihu ulọ nzute ahụ, loghachi na Jerusalem. O chirị dika eze n'Izrel.

¹⁴ Solomon chikobara otutu ugbo agha na inyinya di iche iche. O nwere ugbo agha di otu puku na narị anọ na inyinya agha di puku iri na abuo n'onuogugụ, ndi o debere ufodu n'ime ha n'obodo ugbo agha ya ma ndi ozo di na Jerusalem ebe ya onwe ya no. ¹⁵ Eze mere ka olaocha na olaedo baa uba na Jerusalem, dika nkume efu. O mekwara ka osisi sida di otutu dika osisi sikamo nke di n'ala ala ugwu di iche iche ¹⁶ A na-esite n'Ijipt nakwa ala Kue atubatara Solomon inyinya. Ndi ahia eze na-azuta ha site na Kue n'onu ahia a na-ere ha n'oge ahu. ¹⁷ Ha sitere n'Ijipt tubata otu ugbo agha n'onu ahia narị shekel olaocha isii; jirikwa otu narị shekel na iri shekel ise zuta otu inyinya. Ha zipukwara ha nye ndi eze niile nke ndi Het na ndi Aram.

2

Nkwado maka iwu ulonso ukwu

¹ Solomon nyere iwu ka e wuo ulọ nso ukwu nye Aha ONYENWE ANYI, ka e wuokwara ya bụ Solomon uloeeze. ² O manyere ndi oru onuogugụ ha di iri puku asaa (70,000) na-ebu ibu, na ndi na-awa nkume n'ugwu onuogugụ ha di iri puku asato (80,000), na ndi o doro dika ndisi ha, onuogugụ ha di puku ato na narị isii (3,600).

³ Solomon zigara Hiram eze Taja ozi si ya,

"Zidatara m osisi sida dika i mere n'oge nna m Devid wuru uloeeze nke ya. ⁴ Ugwu a, ana m akwado iwu ulonso ukwu nye Aha ONYENWE ANYI Chineke m, na ido ya nso nye ya maka ichu aja nsure oku na-esi isi utọ n'ihu ya, na idebe n'ebe ahụ achicha nso a na-edo n'usoro mgbe niile. Na isure aja nsure oku ututu na anyasi, na n'ubochi izuike niile, na n'onwa oheru na n'oge mmemme ndi ozo niile a kara aka nke ONYENWE ANYI Chineke anyi. Nke a bu ukpuru na-adigide nye umu Izrel ruo ebighi ebi.

⁵ "Ulonso m ga-ewu ga-adi ukwu n'ihu na Chineke anyi di ukwu kariya chi ndi ozo niile. ⁶ Ma onye puru iwu ulonso nye ya, ebe o bu na eluigwe, obuladi ebe kachasi elu nke eluigwe, ezughi iba gi? Onye ka mu onwe m bu, na m ga-ewu ulonso nye ya, ma o bughị naanị ebe a ga-anọ chụọ aja di iche iche n'ihu ya?

⁷ "Zitere m, onye nka, onye maara otu e si eji olaedo na olaocha, na bronzi, na igwe aru oru. Onye bukwa onye maara oru nka metutara akwa di iche iche, akwa

ngwakota anụnyị na uhie, na nke uhie uhie, na nke anụnyị anụnyị. Ọ ga-abụkwa onye igbunye akara n'ihe doro anya, onye ga-arụ ọrụ na Juda na n'ime Jerusalem, ebe ọ ga-eso ndị nka m, bụ ndị nna m Devid hōpūtara rụọ ọrụ.

⁸ “Zitekwarā m osisi sida, na osisi junipa, na osisi algum, ndị sitere n'ohija Lebanon, n'ihī na ndị gi bụ ọkachamara n'ọrụ iwa osisi. Aga m ezitekwa ndị m ga-abia soro ha rụọ ọrụ, ⁹ ime ka osisi ha ga-egbutere m dī ukwu, n'ihī na ya bụ ulonso ga-ebu ibu, maakwa mma. ¹⁰ Aga m enye ndị ọrụ gi, bụ ndị na-awa osisi, narị puku bushel na iri puku bushel ọka wiiti abụọ a kworọ akwọ, na narị puku bushel na iri puku bushel ọka balị abụọ, na narị puku galononụ ite mmanya vainị na iri galononụ abụọ, nakwa narị puku galononụ mmanụ na iri galononụ mmanụ oliv abụọ.”

¹¹ Hiram, eze Taja zighachiiri Solomon akwukwọ ozi sị ya.

“Ọ bụ n'ihī na ONYENWE ANYI hūrụ ndị ya n'anya ka o ji mee gi eze ha.”

¹² Hiram kwukwara sị,

“Otuto dirị ONYENWE ANYI, bụ Chineke Izrel. Onye kere eluigwe na ụwa. Onye nyere Devid, bụ eze, nwa nwere nghota na akonuche dī otu a, iwuru ONYENWE ANYI ebe obibi, na iwukwa uloze nke aka ya.

¹³ “Ana m ezitere gi Huram-Abi, onye ọka maara ọrụ ya nke oma. ¹⁴ Onye nne ya si n'ebo Dan nke dī n'Izrel, ma nna ya bụ onye Taja. Ọ bụ onye a zuru n'ọrụ ikpu ụzụ nke oma, n'ihe gbasara olaedo, na olaocha, na bron, na igwe, na nkume, na osisi. Ọ makwa otu e si eji akwa odo odo, na akwa anụnyị anụnyị, na akwa uhie uhie na ezi akwa ọcha arụ ọrụ. Igbunye ụdị akara obula n'ihe nakwa icheputa ihe ọ ga-eji ihe obula enyere ya mee doro ya anya nke oma. Ọ ga-esonye ndị nka gi, na ndị nke onyenwe m Devid, bụ nna gi.

¹⁵ “Ugbu a, ka onyenwe m zitere ndị ohu ya ọka wiiti ahụ, na ọka balị, na mmanya vainị, na mmanụ oliv, dika ọ kwere na nkwa. ¹⁶ Anyi ga-egbutu osisi niile i choro site n'ugwu Lebanon, sitekwa n'osimiri budata ha obodo Jopa, ebe i nwere ike isite buruo ha Jerusalem.”

¹⁷ Emesja, Solomon guru ndi obia niile bi n'ala Izrel onu, dika Devid mere, achoputara na ha di narị puku iri ise na ato, na narị isii (153,600). ¹⁸ O mere iri puku ndi ọrụ asaa (70,000) n'ime ha ka ha buru ndi na-ebu ibu, na onuogugu di iri puku asato (80,000) ka ha buru ndi ga-awa nkume, meeekwa puku ndi ikom ato na narị isii (3,600), ndi ga-abu ndiji ọrụ ime ka ọrụ na-aga nke oma.

3

Solomon ewuo ulonso ukwu

¹ Mgbe ahụ, Solomon malitere iwu ulonso ukwu ONYENWE ANYI. Ọ bụ n'ugwu Morja, nke dī na Jerusalem, ka e wukwasiri ya, n'ebe ahụ ONYENWE ANYI mere ka Devid bụ nna ya hụ ya anya. Ọ bụ n'ala ebe izocha ọka Arauna, onye Jebus, ebe ahụ Devid hōpūtara. ² O bidoro iwu ulo ahụ n'abalị nke abụọ, nke onwa abụọ, n'afọ nke anọ, nke ochichi eze ya.

³ Ntuala Solomon toro maka iwu ulonso Chineke dī iri mita abụọ na asaa n'ogologo, mita itoolu n'obosara. (Nke a bụ ma ejiri ihe otutu ochie). ⁴ Idị ogologo mputa onu ulo nke ulonso ukwu ahụ dī mita itoolu, dika idị ogologo obosara ulo nso ahụ n'onwe ya. Idị elu ya dika mita itoolu.

O jikwa olaedo a nuchara anucha machie ime ya. ⁵ O ji osisi junipa machie ahụ ime ulo ezumezu ahụ, jirikwa olaedo a nuchara anucha techie osisi ndi ahụ niile. Emesja, e sere oiyi nkwi dī ichie ichie, na oiyi udo igwe n'ahụ ulo ahụ iji choọ ya mma. ⁶ O ji nkume dī oke onyahia dī ichie ichie choọ ime ulonso ahụ mma, ya na olaedo nke e si na Pavaim bute. ⁷ Ogidi osisi silin niile, na ibo onu ụzọ niile, na aja ulo niile, na onye ụzọ niile dī n'ulonso ukwu ahụ ka o ji olaedo techie. Ọ gbukwara egbugbu oiyi cherubim na mgbidi ya niile.

⁸ O wuru Ebe ahụ Kachasi Nso; nke ogologo onu ulo ya dī mita iri, otu a kwa, obosara ya dī mita iri. O ji olaedo dī ezi mma nke onyahia ya ruru narị talenti isii techie ahụ ime ulo ahụ niile. ⁹ Idị arọ olaedo e ji kpuo ntu e ji wuo ya dī iri shekel ise. E jikwa olaedo techie akuku elu elu nke ime onu ulo a.

¹⁰ Solomon tinere oiyi mmuo ozi cherubim abuo ọ kpuru n'ime Ebe ahụ Kachasi Nso, werekwa olaedo machie ha. ¹¹ Idị ogologo nku cherubim ndi a ruru mita iri. Idị ogologo otu nku cherub nke mbu ruru mita abuo na okara. Onu nku a na-emetu ahụ ime ulo nke ulonso ukwu, ma onu onu nku nke ozo, nke idị ogologo ya ruru mita abuo n'okara, na-emetu onu otu nku cherub nke ozo. ¹² N'otu aka ahụ, otu nku cherub nke abuo ruru mita abuo na okara n'ogologo. Onu nku ya na-emetu akuku nke ozo nke

ahụ ime ụlọnsọ ukwu, ma nku ya nke ọzọ, nke rukwara mita abụọ na ọkara n'ogologo, na-emetụ ọny ọny otu nku cherub nke mbụ. ¹³ Nku cherubim ndị a gbasapurụ ruo mita iri n'ogologo. Ha guzo ọtọ n'ụkwụ ha, na-eche ihu n'ọny ụlọ ezumezu ahụ.

¹⁴ O ji akwa na-acha anụnụ anụnụ, na uhie uhie, na odo odo, na ezi akwa ọcha, mee akwa mgbochi, nke a kpanyekwara oyihi cherubim n'ime ya.

¹⁵ O wuru ogidi abụọ dī n'ihu ụlọnsọ ahụ, nke idī elu ya ruru mita iri na asaa. Ọ kpukwara ihe a dokwasiri n'elu ogidi ndī a, nke idī elu ha dī mita abụọ na ọkara.

¹⁶ Ọ kpukwara ihe yiri ụdọ igwe a turu atụ, nke e kokwasiri n'elu ogidi abụọ ndī ahụ. Kpụọkwa narị mkpuru pomgranet, nke a ganyekọtara ya na ụdọ igwe ahụ. ¹⁷ O guzobere ogidi abụọ ndī ahụ n'ihu ụlọnsọ ukwu ahụ, otu n'akụkụ ugwu nke ọzọ n'akụkụ ndịda. Ogidi nke dī na ndịda ka ọ kpọrọ Jakin, ma nke dī n'ugwu ka ọ kpọrọ Boaz.

4

Ngwongwo dī n'ụlọnsọ

¹ Solomon wukwara ebe ichu aja bronz. Ogologo ya ruru iri mita na ọkara. Obosara ya rukwara iri mita na ọkara; ma idī elu ya dī mita ise na ụma atọ. ² O mekwara Oke osimiri nke ọla awuru awu, nke dī gburugburu n'udidi. Ọtutu ya bụ ihe ruru mita abụọ na ụma atọ n'ogologo, dikwa mita ise na ụma atọ, site n'otu ọny ruo n'ọny nke ọzọ. Ọ bụ eriri e ji atụ ihe nke ruru ihe dika mita iri na anọ ka e ji tụọ ya gburugburu. ³ N'okpuru ọny ya, oyihi umu oke ehi gbara ya gburugburu, iri dī na mita anọ na ọkara ọbula. Ehi ndī ahụ dī n'ahiri abụọ. A wukọtara ha na Oke osimiri ahụ otu mgbe.

⁴ E mekwara ka Oke osimiri ahụ guzo n'elu ehi iri na abụọ. Atọ na-eche ihu n'akụkụ ọwụwa anyanwu; atọ na-eche ihu n'odida anyanwu; atọ na-eche ihu n'akụkụ ndịda, atọ na-eche ihu n'akụkụ ugwu. Oke osimiri ahụ dikwasiri ha n'elu, ebe azu ha niile dī n'ime n'etiti. ⁵ Idī arọ ya ha ka otu ọtutu ntu-aka dimkpa. E mere ọny ya ka ọ dī ka ọny iko mmiri, dikwa ka okoko lili na-awaputa awaputa. Ọ na-erite puku galonu iri na asatọ.

⁶ A kpukwara efere ukwu iri nke e ji asacha ihe e wetara maka ichu aja nsure oku. Ise n'ime ha dī n'akụkụ ndịda olulu mmiri ahụ, ise n'akụkụ ugwu. Ndī nchajaja na-esite naanị na olulu mmiri ahụ ekuru mmiri ha ji asacha ihe.

⁷ Ọ kpuru ihe idoba oriṅa ọlaedo iri n'usoro dika Chineke nyere ya n'iwu. O debere ha n'ime ụlọnsọ ukwu ahụ, ise n'akụkụ ndịda ụlọ ahụ, ise n'akụkụ nke ugwu.

⁸ O mekwara tebul iri donye n'ụlọnsọ ukwu ahụ, ise n'akụkụ ndịda, ise n'akụkụ ugwu. Ọ kpukwara otu narị efere ọlaedo maka ikwosa mmiri.

⁹ O mere ogige ndī nchajaja, mekwa otu ogige ukwu, na ibo ọny ụzọ maka itinye n'ogige ahụ. O jiri bronz machie ibo ọny ụzọ ndī ahụ. ¹⁰ Oke osimiri ahụ ka ọ dọbara n'akụkụ ndịda, na ncherita ihu ọwụwa anyanwu nke ụlọnsọ ahụ.

¹¹ Hiram kpukwara ite dī iche iche, shovel niile,* na efere ikwosa mmiri niile.

N'ikpeazu, ọ ruchara ọny dī n'ụlọnsọ Chineke, nke eze Solomon tinyere ya n'aka iru.

¹² Ogidi abụọ ahụ;

ihe ọkpukpu abụọ dika efere dī n'elu ogidi abụọ ahụ;

Ihe ọkpukpu yiri ụdọ a turu atụ nke e ji choọ ihe ọkpukpu abụọ ahụ dika efere mma;

¹³ narị anọ nke mkpuru pomgranet a kpuru akpu maka ahiri ihe abụọ ahụ a kpuru akpu, ya bụ, ahiri pomgranet abụọ n'ihu otu ihe ọkpukpu, iji choọ ihe ọkpukpu ahụ yiri efere dī n'isi elu ogidi ahụ mma;

¹⁴ ihe ndokwasị na efere isa mmiri ha,

¹⁵ na Oke osimiri ahụ na ehi iri na abụọ ahụ dī ya n'okpuru,

¹⁶ na ite niile, shovel niile, ihe iguru anu niile na ihe ngwongwo ndī ọzọ ya na ha so.

Ihe niile nke Hiram-Abi mere eze Solomon n'ihu ụlọnsọ ONYENWE ANYI, bụ bronz e hichaziri nke oma. ¹⁷ Ọ bụ n'ala uru, n'obosara ala Jodan, n'etiti Sukot na Zaretan, ka eze mere ka a nọrọ kpuo ihe ndī a. ¹⁸ Ihe ndī a niile nke Solomon mere dī ukwu nke ukwu; nke bụ na-enweghi ike igukota ihe idī arọ nke bronz ahụ bụ.

¹⁹ Solomon mekwara ngwongwo niile dī n'ime ụlọnsọ Chineke, ya bụ,

ebe ichu aja e ji ọlaedo kpuo,

na tebul niile nke a dokwasiri achicha nke iche n'Ihu ONYENWE ANYI,

²⁰ ihe idokwasị oriṅa niile nke ọlaedo a nuchara anucha, ha na oriṅa ha niile, ka ọ na-enwu n'ihu ime ime ebe nso, dika e nyere n'iwu,

* 4:11 4:11 Ya bụ, oseke

²¹ ihe icho mma oyiyi okoko osisi, na oriona niile na ihe iguta ihe niile. E ji olaedo a nuchara anucha kpuo ha niile.

²² O kpukwara ihe ikpakepu oku niile nke olaedo a nuchara anucha, na efere ikwosa mmiri niile, na ngaji niile, na ihe igu oku niile, na ibo olaedo niile nke ulonso, ya bu, ibo onu uzọ ime ime niile nke dirị Ebe ahụ Kachasi Nso, na ibo ndi di n'onu ulo ezumezu.

5

¹ Mgbe a ruzuru oru niile nke eze Solomon nwere iru maka ulonso ukwu ONYENWE ANYI ahụ, o webatara ihe niile Devid bu nna ya doro nso n'ime ya, ya bu olaocha, olaedo na ngwongwo ndi ozo niile. O tinyere ha n'uloaku di n'ulonso Chineke.

Mbubata igbe ogbugba ndu

² Mgbe ahụ, Solomon kpokotara ndi okenye Izrel niile, na ndiisi ebo Izrel niile, na ndiisi ezinaulo Izrel niile na Jerusalem, maka i site na Zayon, bu obodo Devid bugota igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI. ³ Ndi Izrel niile gbakotara biakwute eze n'oge a na-eme mmemme n'onwa Etanin, nke bu onwa asaa n'afu.

⁴ Mgbe ndi okenye Izrel niile bjarutere, ndi Livayi buliri igbe ogbugba ndu ahụ. ⁵ Ha bugotara igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, ya na ulu nzute, na ngwongwo niile di nso di n'ime ya. Ndi nchujaja bu ndi Livayi buliri ha elu. ⁶ Eze Solomon na ogbako Izrel niile, bu ndi zukotara n'ebe o no, no n'ihu igbe ogbugba ndu ahụ, na-achu aja otutu aturu na otutu ehi nke a na-apughị iguta onu maobu gbakota onuogugu ha n'ibi iba uba.

⁷ Ndi nchujaja bubatara igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ n'ime ime ulonso ukwu ahụ, n'ime Ebe Kachasi Nso, dōba ya n'okpuru nku cherubim ahụ. ⁸ Cherubim ndi ahụ gbasara nku ha n'elu igbe ogbugba ndu ahụ, kpuchie ya na okporo osisi ndi ahụ e ji ebu ya. ⁹ Okporo osisi ndi a di oke ogologo, na isi ha sitere n'igbe ogbugba ndu ahụ na-aputa, na e nwere ike i site n'ihu ime ime ebe nso ahụ hu ha anya, ma onye na-anoghi n'Ebe Nso ahụ adighi ahụ ha. Ha ka dikwa n'ebe ahụ ruo taa ¹⁰ O nweghi ihe di n'ime igbe ogbugba ndu ahụ, kariakwa mbadamba nkume abuo ahụ Mosis tinyere n'ime ya n'ugwu Horeb, n'ebe ONYENWE ANYI na umu Izrel gbara ndu, mgbe ha si n'ala Ijipt puta.

¹¹ Mgbe ndi nchujaja sitere n'Ebe Nso Kachasi Ebe Nso puta, n'ihu na ndi nchujaja ahụ niile doro onwe ha nso n'agbanyeghi usuu nke onye obula n'ime ha si puta. ¹² Ma ndi Livayi bu ndi obu ahụ, ya bu Asaf, Heman, Jedutun na umu ha ndi ikom na ndi ikwu ha guzoro onwe ha n'akuku owuwa anyanwu nke ebe ichu aja. Ha yi uwe ezi akwa ocha ma na-akpo ubo akwara, na-akukwa ogene ola. Ndi nchujaja di otu nari na iri abuo (120) n'onuogugu. Ndi na-afu opi sokwa ha. ¹³ Ndi obu ahụ ahụ na ndi na-afu opi jikoro onwe ha onu were otu olu bukuo ONYENWE ANYI ahụ ekele na otuto. Ndi na-afu opi, na ndi na-aku ola na-ada uda, na ndi ji ngwa egwu ndi ozo sonyeere ha, welie olu ha elu too ONYENWE ANYI n'abu si:

"N'ihu na O di mma

Ihunanya ya na-adi ruo ebighi ebi."

Mgbe ahụ igwe ojii juputara n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ¹⁴ nke mere na ndi nchujaja enwekwaghị ike jee ozi ha, n'ihu igwe ojii ahụ, n'ihu na ebube ONYENWE ANYI juputara n'ime ulonso Chineke.

6

Ekpere Solomon

¹ Mgbe ahụ, Solomon sirị, "ONYENWE ANYI ekwuola na o ga-ebi n'oke igwe ojii. ² Ma ewuola m ulonso puru icha, maa mma nye gi, ebe i ga-ebi ruo mgbe ebighi ebi!"

³ Dika ogbako Izrel niile na-eguzo n'ebe ahụ, eze chighariri onwe ya chee ha ihu, gozie ha. ⁴ Mgbe ahụ o sirị,

"Otuto dirị ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel. Onye ji aka ya abuo mezuo nkwa ahụ o ji onu ya kwee nna m Devid. N'ihu na o kwuru si, ⁵ 'Site n'ubochi ahụ m si n'ala Ijipt kpoputa ndi m, ahopotaghi m obodo obula n'ebo obula nke Izrel, ka e wuru m ulonso ka Aha m dirị n'ebe ahụ, maobu hoputa onye obula ka o buru onyendu ndi m Izrel. ⁶ Ma ugbu a, a horo la m Jerusalem ka o buru ebe Aha m ga-adi, ahoro kwala m Devid i bu onye ga-achị ndi m Izrel.'

⁷ "Nna m, Devid bu n'obi iwu ulonso ukwu nye Aha ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel. ⁸ Ma ONYENWE ANYI sirị nna m, Devid, 'I mere nke oma ibu n'obi, iwu ulonso

ukwu nye Aha m. ⁹ Ma otu o di, o bughị gi ga-ewu ya, kama nwa gi nwoke nke si n'ahụ gi ụta ga-ewu ụlonsọ ahụ nye Aha m.'

¹⁰ "Ugbu a, ONYENWE ANYỊ emezuola nkwa ahụ o kwere. A nochiela m nna Devid, ana m anọdụ n'ocheeze nke Izrel dika ONYENWE ANYỊ kwere na nkwa. Ewuokwala m ụlonsọ ukwu nye Aha ONYENWE ANYỊ, bụ Chineke nke Izrel. ¹¹ N'ebe ahụ ka m dọbara igbe ogbugba ndụ, n'ime ya ka ogbugba ONYENWE ANYỊ di, bụ nke ya na ụmụ Izrel gbara."

Ekpere Ido Nso

¹² Mgbe ahụ, Solomon guzoro n'ihu ebe ichu aja ONYENWE ANYỊ, na n'ihu ogbakọ ụmụ Izrel niile, gbasapụ aka ya abụọ. ¹³ Solomon ji bronz kpụọ ihe nrigoro ino gwa oha mmadụ okwu. Ogologo ihe nrigoro ahụ, obosara ya ruru mita abụọ na okara mita abụọ na okara. Idị elu ya ruru otu mita na okara. O debere ya n'etiti ebe mputa nke ogige ụlonsọ ukwu ahụ. O guzoro n'elu ihe nri ahụ, n'ihu ogbakọ Izrel niile, gbuo ikpere n'ala, gbasaa aka ya abụọ chilie ha elu. ¹⁴ O siri,

"ONYENWE ANYỊ, Chineke nke Izrel, o dighị Chineke dika gi n'eluigwe maobu n'ụwa. Gi onye na-edebe ogbugba ndụ ihunanya gi na ndị ohu gi, bụ ndị ji obi ha niile na-eso ụzọ gi. ¹⁵ I mezuokwala nkwa niile i kwere nna m Devid, bụ ohu gi. I ji onụ gi kwee nkwa a, ma taa, i jirila aka gi mezu o ya.

¹⁶ "Ugbu a, O! ONYENWE ANYỊ, Chineke nke Izrel, mezuokwaa nkwa niile i kwere Devid nna m, mgbe i siri, 'O buru na ụmụ ụmụ gi elizie anya bie ndụ dika iwu m si di n'ihu m, n'ihu niile ha na-eme, dika gi onwe gi mere, agaghị achọ onye ga-anọ n'ihu n'ocheeze Izrel n'ime ha.' ¹⁷ Ma ugbu a, ONYENWE ANYỊ bụ Chineke nke Izrel, ka okwu gi, bụ nkwa nke i kwere ohu gi Devid bja na mmezu.

¹⁸ "Ma o bụ ezie na Chineke ga-ebinyere ụmụ mmadụ n'elu ụwa? Lee, eluigwe, obuladi ebe kachasi elu nke eluigwe ezughị iba gi. Olee otu ulo a nke m wuru ga-esi bata gi! ¹⁹ Ma ONYENWE ANYỊ Chineke m, naa ntị n'ekpere ohu gi, na aririọ o na-arịọ maka ebere. Nuru akwa na ekpere nke ohu gi na-ekpe n'ihu gi. ²⁰ Biko, mee ka anya gi abụọ ghere oghe n'ebe ụlonsọ ukwu a di, ehilie na n'abalị, bụ ebe a i kwuru si, na i ga-akpokwasi Aha gi n'ebe ahụ. Biko, ka i nuru ekpere ohu gi ga-ekpe banyere ebe a. ²¹ Nuru kwa aririọ niile nke ohu gi na nke ndi gi Izrel niile, mgbe obula ha chere ihu ha n'ebe a n'ekpere. Biko, site n'eluigwe bụ ebe obibi gi nuru, mgbe i nuru biko, gbagharakwa.

²² "Mgbe onye obula mehiera mmadụ ibe ya, a kpoo ya oku ka o bja nno iyi, onye di otu a bja guzo n'ebe a, n'ihu ebe ichu aja gi a, nno iyi ahụ, ²³ mgbe ahụ, nuru olu ya n'eluigwe ma mee ihe ziri ezi, kpekwa ikpe n'etiti ndi ohu gi. Maa onye mejoro ikpe site n'itukwasi n'isi ha ihe o metara, meekwa ka onye aka ya di ocha nwere onwe ya, site n'imeso ha dika ezi omume ha si di.

²⁴ "Mgbe ndi iro meriri ndi gi Izrel, n'ihu na ha mehiera megide gi, o buru na ha aloghachite, too aha gi, na-ekpe ekpere, na-arịọ aririọ n'ihu gi n'ulonsọ ukwu a, ²⁵ biko, site n'eluigwe nuru ekpere ha, gbaghara mmehie ndi gi Izrel. Meekwa ka ha loghachita n'ala ahụ nke i nyere ha na nna nna ha.

²⁶ "Mgbe e gbochiri eluigwe, mee na mmiri adighi ezokwa, n'ihu na ndi gi emehiela megide gi, o buru na ha echee ihu n'ebe a kpee ekpere, too aha gi, si na mmehie ha chegharia, n'ihu na itaala ha ahuru, ²⁷ biko, site n'eluigwe nuru ma gbagharakwa mmehie ndi ohu gi, ndi gi Izrel. Kuziere ha ezi uzo ha ga-esi bie ndu ma zidata mmiri ozuzo n'ala ahụ nke i nyere ndi gi ka o buru ihe nketa ha.

²⁸ "Mgbe unwu, maobu ajo orja na-efe efe ga-adakwasi ala a, maobu orja na-eripia ihe ubi, maobu omuma ebu; maobu igurube, maobu ukpana, maobu mgbe ndi iro ga-anochibido ha n'obodo ha niile, ihe mbibi niile maobu orja obula, ²⁹ ekpere obula maobu aririọ nke onye obula n'etiti ndi gi Izrel kpere ma riro, n'ihu ighota ihe otiti na ihe mgbu niile, ha gbasapụ aka ha, ma chee ihu ha n'ebe ụlonsọ ukwu di; ³⁰ mgbe ahụ, site n'eluigwe bụ ebe obibi gi nuru aririọ ha. Gbaghara ma meekwa; mesoo onye obula dika ihe niile ha na-eme si di, ebe o bu na i maara obi ha niile (n'ihu na naanji gi maara obi umu mmadu), ³¹ ka ha tuo egwu gi, jeekwa ije n'irubere gi isi n'oge niile ha na-ebi n'ala ahụ nke i nyere nna nna anyi ha.

³² "Ma banyere onye mba ozo, onye na-esonyeghi na ndi gi Izrel, kama o si n'ala ebe di anya bja n'ihu ukwu gi, n'aka gi di ike na ogwe aka gi e setipuru esetipu. Mgbe ha bjara kpee ekpere n'ulonsọ a, ³³ mgbe ahụ, site n'eluigwe ebe obibi gi nuru aririọ ha. Mekwaa ihe niile nke onye mba ozo ahụ na-arịọ n'ekpere, ka ndi niile nke ụwa mara aha gi, tukwa egwu gi, dika ndi nke gi bụ Izrel na-eme. Ka ha matakwa na-akpokwasiri Aha gi n'ulo a nke m wuru.

³⁴ “Mgbe ndị gi ga-aga ibu agha megide ndị iro ha, n’ebe obula i na-eziga ha, mgbe ha chere ihu ha n’uzo obodo a nke i hoputara na n’ulonso ukwu a m wuru nye Aha gi, kpee ekpere, ³⁵ mgbe ahụ, site n’eluigwe nuru ekpere na aririọ amara ha, mezukwa ihe ha na-arịo.

³⁶ “Mgbe ha mehiere megide gi, n’ihi na o dighi mmadu obula na-adighi emehie, i wee iwe megide ha, rara ha nyefee n’aka ndi iro, ndi ga-adokpuru ha n’agha gaa n’obodo ozo, maobu obodo di anya maobu nke di nso; ³⁷ o buru na ha anoro n’ala ahụ a dokpuru ha gaa, chegharia n’obi ha, noro n’ala ebe a dotara ha n’agha, ripo gi, si, ‘Anyi emehiela, anyi emeela ihe n’adighi mma, meekwa ajo omume.’ ³⁸ O buru na ha ejiri obi ha na mmuo ha niile chegharia, n’ala ebe ndota n’agha ha, bu ebe a kporo ha gaa, ma kpee ekpere nye gi chee ihu ha n’uzo ala a nke i nyere nna nna ha, n’obodo a nke i hoputara, ya na n’ulonso ukwu a m wuru nye Aha gi ³⁹ mgbe ahụ, site n’eluigwe, ebe obibi gi, nuru ekpere ha na aririọ ha niile, nyekwara ha aka. Gbaghara ndi gi, bu ndi mehiere megide gi.

⁴⁰ “Ugbu a, Chineke m, biko ka anya gi na nti gi ghere oghe n’ekpere niile a na-ekpere n’ebe a.

⁴¹ “Ma ugbu a, bilie, O ONYENWE ANYI Chineke, bata n’ebe izuike gi, gi na igbe ogbugba ndu nke ike gi.

Ka ndi nchujaja gi, O ONYENWE ANYI Chineke, yiri nzoputa dika uwe.

Ka ndi gi kwesiri ntukwasị obi nuriya onu n’ihi idi mma gi.

⁴² O ONYENWE ANYI Chineke, agbakutala onye gi e tere mmanuazu. Chetakwa oke ihunanya nke i kwere Devid bu ohu gi na nkwa.”

7

Ido ulonso ukwu nso

¹ Ngwangwa, mgbe Solomon kpesiri ekpere a, oku sitere n’eluigwe daa repia aja nsure oku ahụ na aja ahụ niile. Ebube ONYENWE ANYI juputakwara n’ulonso ukwu ahụ, ² Ndi nchujaja enweghi ike ibanye n’ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI n’ihi ebube ONYENWE ANYI nke juputara ulonso ahụ. ³ Mgbe oha ndi Izrel niile huru oku ahụ si n’elu daa, hukwa ebube ONYENWE ANYI ka o guzo n’elu ulonso ukwu ahụ, ha dara n’ala kpoọ isiala nye ONYENWE ANYI, kelee ya ekele si: “N’ihi na O di mma

ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighi ebi.”

⁴ Mgbe ahụ, eze na ndi a niile churu aja di iche iche n’ihu ONYENWE ANYI. ⁵ Eze Solomon churu aja ehi nke di puku iri abuo na abuo, na ewu na aturu di nari puku na iri abuo. Ya mere, Eze na ndi ahụ niile si otu a doo ulonso Chineke nso. ⁶ Ndi nchujaja guzo n’ihu oru ha, ha na ndi Livayi. Ha jiri ngwa egwu ONYENWE ANYI nke eze Devid mere maka i na-eto ONYENWE ANYI, bukwa nke o ji mgbe o nyere ekele, na-asi, “Ihunanya ya na-adi ruo ebighi ebi.” Na ncherita ihu ndi Livayi, ndi nchujaja furu opi ike ha mgbe ndi Izrel guzooro oto.

⁷ Mgbe ahụ, Solomon doro etiti ogige di n’ihu ulonso ONYENWE ANYI ahụ nso. N’ebe ahụ ka o no chuo aja nsure oku, aja onyinye mkpuru oka na aja abuba udo. O mere nke a n’ihi na ebe ichu aja bronzo nke o ruru enweghi ike ibata aja nsure oku niile, aja mkpuru oka niile nakwa aja abuba ndi ahụ.

⁸ Ya mere, Solomon mere mmemme a n’oge ahụ, ubochi asaa, ya na ndi Izrel niile. O bu nzuko di ukwu. Ndi mmadu bira sitere na Lebo Hamat ruo na mmiri iyi Ijpt. ⁹ N’ubochi nke asato, ha nwere ogbako, n’ihi na ha mere mmemme nke ido ebe ichu aja nso n’ime ubochi asaa, meekwa mmemme* ahụ abali asaa ozo. ¹⁰ Ya mere, n’ubochi nke iri abuo na ato n’onwa nke asaa, o zilagara ndi ahụ niile n’ulo ha, n’ihuri onu na obi uto n’ihi ihe oma niile nke ONYENWE ANYI Devid na Solomon na ndi ya Izrel.

ONYENWE ANYI e mee ka Solomon hu ya

¹¹ Mgbe Solomon ruchara ulonso ukwu ONYENWE ANYI, na uloze, mezukwaa ihe niile bu nke o bu n’obi ime n’ulonso ONYENWE ANYI nakwa n’uloze nke ya onwe ya.

¹² ONYENWE ANYI mere ka o hu ya n’ohu abali si ya,

“Anula m ekpere gi, ahorokwala m ebe a nye onwe m, ka o buru ebe ichu aja.

¹³ “Mgbe obula m mere ka mmiri ghara izo, maobu zidata igurube ka ha bja bibie ihe ubi unu, maobu zidata orja n’etiti unu, ¹⁴ o buru na ndi m ndi a kpokwasiri aha m, ewedata onwe ha n’ala, kpee ekpere, chosie ihu m ike, sitekwa na mmehie ha chigharia, aga m esite n’eluigwe za ekpere ha, gbaghara ha mmehie ha, mee ka ala

* 7:9 7:9 Ya bu, mmemme Ulo ikwu

ha dịrị ndu. ¹⁵ Anya m ga-eghere oghe mgbe niile; otu a kwa, ntị m ga-egherekwa oghe ihu na ihu ekpere niile a na-ekpe n'ụlonsọ a. ¹⁶ Edoola m ụlonsọ a nsọ nye onwe m, ka Aha m dị n'ebe ahụ ruo ebighị ebi; anya m abụọ na obi m ga-adịkwa n'ebe ahụ ubochi niile.

¹⁷ “Ma gị onwe gị, bie ndu n'ikwesị ntụkwasị obi n'ihu m dika Devid nna gị mere, na-eme ihe niile m nyere n'iwu, debe ụkpụrụ m na iwu m niile. ¹⁸ Aga m eme ka ocheeze ọchịchị gị guzosie ike, dika mụ na nna gị Devid gbara na ndu, mgbe m sirị, 'Ị ghaghị inwe onye nnọchite anya n'ọcheeze nke ga-achị Izrel.’

¹⁹ “Ma ọ bụrụ unu alaghachi azụ, gbakuta ụkpụrụ na iwu niile, bụ nke m nyere unu azụ, pụọ gbasoro chi ndị ọzọ ife ha ofufe, na ikpọ isiala nye ha, ²⁰ mgbe ahụ, aga m esite n'ala m, bụ nke m nyere ha, hopu Izrel. Aga m ajukwa ụlonsọ a m doro nsọ nye Aha m, meekwa ka ọ ghoọ ihe e ji atụ ilu na ihe ikpa ọchị n'etiti ndi niile. ²¹ Ọ bụ ezie na ụlonsọ ukwu a kachasi elu ugbu a, ma ọndu ya ga-eju ndi niile ga-esi n'akuku ya gafee anya, ha ga-asi, 'Gini mere ONYENWE ANYI ji mee ala a na ụlonsọ a, ihe di otu a?' ²² Ndi mmadu ga-aza, 'Ọ bụ n'ihia na ha gbakutara ONYENWE ANYI, Chineke nna nna ha, onye kpoputara ha site n'ala Ijipt azu, makuo chi ndi ozo, na-akpo isiala na-efekwa ha ofufe. Ọ bụ n'ihia nke a ka O ji mee ka ihe ojoo niile ndi a biakwasị ha.’”

8

Oru ndi ozo Solomon ruru

¹ N'ogwugwu iri afọ abuo, mgbe Solomon ji wuo ụlonsọ ONYENWE ANYI na uloze nke ya onwe ya, ² Solomon wughariri obodo ndi ahụ Hiram* nyere ya, mee ka ndi Izrel biri n'ime ha. ³ Solomon gara Hamat-Zoba, merie ha. ⁴ O wuru obodo Tadmō nke di n'ozara na otutu obodo nchikoba ihe na Hamat. ⁵ O wugharikwara obodo Bet-Horon nke di n'elu elu, wuokwa Ndida Bet-Horon ka ọ ghoọ obodo e wusiri ike nke nwere mgbidi, ibo onu uzọ ama na mkporo e ji kpochie ha. ⁶ O wukwara obodo Baalat na obodo niile nke ebe ichikoba ihe, na obodo niile ebe idebe ụgbọ agha na inyinya ya niile. O wuru ihe obula guru obi ya aguu iwu na Jerusalem, Lebanon na n'oke ala ahụ niile ọ na-achi.

⁷ Ndi niile foduru ndu n'etiti ndi Het, ndi Amorait, ndi Periz, ndi Hiv na Jebus (ndi a abughị ndi Izrel), ⁸ ndi umu umu ha foduru n'ala ahụ, ndi ahụ ndi Izrel na-ebibighi, ndi a ka Solomon mere ndi oru mmanye na ndi ohu, nke a bukwa onodu ha ruo taa. ⁹ Ma Solomon emeghi ka onye Izrel obula buru ohu, maka oru ya, kama ha bu ndi ikom agha, ndiisi ndi ochiagha ya, ndiisi ụgbọ agha na ndi na-agba inyinya agha ya. ¹⁰ Ha bukwa ndiisi ozi nke eze Solomon, nari ndi ikom abuo na iri ise bu ndiisi na-elekota ndi mmadu.

¹¹ Solomon kpoputara ada Fero site n'obodo Devid, gaa n'uloze nke o wuuru ya, n'ihia na ọ sirị, “Nwunye m agaghị ebi n'uloze Devid, bu eze Izrel, n'ihia na ebe obula igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI banyere aburula ebe di nsọ.”

¹² Emesia, Solomon churu aja nsure oku nye ONYENWE ANYI, n'elu ebe ichu aja ONYENWE ANYI, nke o wuru n'ihu mputa onu ulo ụlonsọ ukwu ahụ, ¹³ obuladi dika iwu metutara aja e kwesiri ichu kwa ubochi si di, bu nke Mosis nyere n'iwu. Aja ndi a bu maka Ubochi Izuike, Onwa Oheru na udi mmemme ato a na-eme n'afọ, ndi bu mmemme achicha ekoghi eko, mmemme izu uka asaa na mmemme ulo Ikwu. ¹⁴ O sitere n'usoro ije ozi nke Devid, hoputara otu ndi nchujaja oru di iche iche ha na-aru ubochi niile. O nyekwara ndi Livayi oru idu n'otuto a na-enye Chineke na inyere ndi nchujaja aka ime ihe ubochi obula n'ubochi ya. Kenyekwa ndi na-eche onu uzọ ụlonsọ ahụ niile nche oke oru ha n'otu n'otu, n'ihia na nke a bu ihe Devid, onye nke Chineke nyere n'iwu. ¹⁵ Ha ewezugaghị onwe ha n'iso iwu niile eze nyere ndi nchujaja maobu ndi Livayi banyere ihe obula na ihe gbasakwara ulokwu niile.

¹⁶ A ruzuru oru niile Solomon zubere iru, site n'ubochi a toro ntala ụlonsọ ukwu ONYENWE ANYI tutu ruo mgbe ewuchara ya. Ya mere, e wuchara ụlonsọ ukwu ONYENWE ANYI.

¹⁷ Mgbe ahụ, Solomon gara Ezion Geba na Elat nke di n'onu osimiri, n'ala Edom. ¹⁸ Hiram zigaara ya otutu ụgbọ mmiri nke ndi ikom ya na-anya ụgbọ mmiri na-edu, bu ndi maara ihe banyere ime njem n'osimiri nke oma. Ndi a, ha na ndi ikom Solomon nyaara ụgbọ gaa Qifa site n'ebe ahụ bulatara eze Solomon, olaedo idi aro ya ruru puku kilogram iri na ise na nari ato.

* 8:2 8:2 Maobu, Hiram

9

Eze nwanjị Sheba

¹ Mgbe eze nwanjị Sheba nūrū akūkō Solomōn, ọ b̄jara Jerusalem ka o were ọtūtū ajujū siri ike nwalee ya. O du ọtūtū ndị ozi bara ụba b̄ja, tinyere ọtūtū ịnyinya kamel ndị bu ụda dị iche iche, ọtūtū ọlaedo na ọtūtū nkume dị oke ọnụahịa dị iche iche. O b̄jakwutere Solomōn, ya na ya kpar̄itara ụka banyere ihe niile nke dị ya n'obi. ² Solomōn zara ya ajujū ya niile. O d̄kwaghị ihe siiri ya ike ịkwara ya. ³ Mgbe eze nwanjị Sheba hūrū amamihe Solomōn, ma h̄kwā ụlọeze o wuru, ⁴ na ihe oriri a na-adokwasị n'elu tebul ya, usoro ọnọdu nke ndịisi ọchịchị ya, na ndị guzo na-ejere ya ozi n'uwe ha yi, ndị na-ebu iko ihe ọnụhū n'uwe ha, na aja nsure ọkụ niile ọ na-achū n'ulōnsō ONYENWE ANYỊ. O d̄kwaghị ihe ọzọ ọ maara ọ ga-eme, ma ọbū kwuo.

⁵ O siri eze, "Akūkō niile m nọ n'ala nū banyere ihe niile ị ruputara na amamihe gị b̄ eziokwu. ⁶ Ma ekwenyeghị m ihe ha kwuru tutu ruo mgbe m b̄jara jiri anya m abū hū ha. N'ezie, ihe m nūrū erughị ọkara nke ịdị ukwu amamihe gị. I t̄kwasila ihe n'akūkō m nūrū. ⁷ Lee, ụdị ọnū ndị gị na-enwe. Lee, ụdị ọnū nke ndị ozi na-enwe, b̄ ndị na-eguzo n'ihu gị mgbe niile na-anū okwu amamihe gị. ⁸ Ngozị d̄iri ONYENWE ANYỊ Chineke gị, onye nwere mmasị n'ebe ị nọ. O debere gị n'ocheeze ya d̄ika eze ịchị n'aha ONYENWE ANYỊ b̄ Chineke gị. N'ihu ịhūnanya nke Chineke gị nwere n'ebe Izrel nọ, na mmasị ya ime ka ha gzosie ike ruo mgbe ebighị ebi. O meela gị eze ha, ka ị debe ikpe ziri ezi na ezi omume."

⁹ Emes̄ia, O nyere Solomōn onyinye ọlaedo ịdị arọ ya d̄i puku kilogram anọ, nyekwa ya ụda d̄i iche iche, na nkume oke ọnụahịa d̄i iche iche. Enwebeghị ụdị ụda d̄ika ndị ahū eze nwanjị Sheba nyere eze Solomōn.

¹⁰ Ndị ohu Hiram na ndị ohu Solomōn bubatara ọlaedo site n'Of̄ja. Ha butekwara osisi algum, na nkume d̄i oke ọnụahịa d̄i iche iche. ¹¹ Eze ji osisi algum ndị ahū mee nkwasia nri n'ulōnsō ONYENWE ANYỊ, na nke ụlọeze. O jikwa ya meere ndị na-abū abū ụbọ akwara na une. O nwebeghị oge ọzọ e nwere ụdị ngwa egwu e ji osisi ọma d̄i otu a kwaa n'ala Juda niile.

¹² Eze Solomōn nyekwara eze nwanjị Sheba ihe niile ọ chọrọ na ihe niile b̄ nke ọ r̄jor̄. O nyere ya kar̄ja ihe niile o wetaara ya. Emes̄ia, ọ hapurū laghachi n'ala nke aka ya, ya na ndị na-ejere ya ozi.

Ebube ibu eze Solomōn

¹³ Ọtūtū ịdị arọ nke ọlaedo Solomōn na-enweta kwa afo b̄ puku kilogram iri abū na atọ, ¹⁴ na-agunyeghị uru nke na-esi n'aka ndị na-atū mgbereahia na ndị na-azū ahia. Ọzokwa, ndị eze niile nke d̄i Areb̄ja na ndịisi na-achị obodo niile nke ala ahū, na-enwetara Solomōn ọlaocha na ọlaedo.

¹⁵ Eze Solomōn kpurū narị ọta ọlaedo ukwu abū site n'ọlaedo etipjara etipjara. O b̄ ọlaedo ịdị arọ ya ruru kilogram isii ka e ji kpū ọta ọbūla. ¹⁶ O kpukwara narị ọta nta atọ, nke sitere na ọlaedo etipjara etipjara. O b̄ ọlaedo ịdị arọ ya ruru kilogram atọ na ọkara ka eji kpū ọta ọbūla. Eze debere ha n'ulọeze n'Oke Ọh̄ja Lebanon.

¹⁷ Eze mekwara ocheeze d̄i ukwu nke e ji ọdụ enyi na ọlaedo a nuchara anucha machie ¹⁸ Ocheeze ahū nwere ihe nri isii na ihe ịt̄kwasi ụkwū eji ọlaocha ruo nke ejikotara n'ahū ya. E nwere ebe nt̄kwasi aka n'akūkū abū ya, nke nwere oyiyi ọdum abū guzo n'akūkū nke ọbūla n'ime ha. ¹⁹ Ọdum iri na abū na-eguzo n'elu ihe nri isii ahū, otu n'akūkū isi abū nke ihe nri ọbūla. O d̄kwaghị alaeze ọzọ d̄i nke e mere ihe d̄i otu a nye. ²⁰ Ihe niile Solomōn nwere nke e ji ahū ihe b̄ ọlaedo ka e ji mee ha. Ngwongwo niile nke d̄i n'ime ụlọeze n'Oke Ọh̄ja Lebanon b̄kwā ọlaedo a nuchara anucha ka e ji kpū ha. O d̄ighi ihe e ji ọlaocha kpū, n'ihu na-agunyeghị ọlaocha d̄ika ihe ọbūla n'oge Solomōn. ²¹ Eze nwere ọtūtū ugbo mmiri e ji azū ahia nke ndị ohu Hiram na-elekota. Otu ugbo n'afọ atọ, ka ugbo ndị a na-alota buru ọlaedo, ọlaocha na ọdụ enyi, enwe na adaka d̄i iche iche bata.

²² Eze Solomōn bara ụba n'akū, nweekwa amamihe kar̄ja ndị eze niile d̄i n'ụwa. ²³ Ndị eze niile nke ụwa na-achọ ihu Solomōn, ka ha n̄ta okwu amamihe nke Chineke tinyere n'obi ya. ²⁴ Onye ọbūla b̄jakwutere ya na-ebutere ya onyinye ịnata ihuoma, ya b̄ ngwa ọlaocha na ọlaedo, na uwe d̄i iche iche, ngwa agha, ụda d̄i iche iche, ịnyinya na ịnyinya muul, nke a b̄ kwa afo, kwa afo.

²⁵ Solomōn nwere ụlọ anumanu d̄i puku anọ maka ịnyinya na ugbo agha, nweekwa puku ịnyinya iri na abū ndị o dobere n'obodo ugbo agha d̄i iche iche, na n'ebe eze nọ na Jerusalem. ²⁶ O chir̄i ndị eze niile site n'osimiri Yufretis ruo n'ala ndị Filistia,

* 9:13 9:13 Narị talenti isii na talenti iri isii na isii

rukwa a oke ala ndi Ijipt. ²⁷ Eze mere ka oloocha baa uba na Jerusalem, dika nkume efu. O mekwara ka osisi sida dika osisi sikamo nke di n'ala ala ugwu di iche iche. ²⁸ A na-esite n'Ijipt na n'ala ndi ozo di iche iche atubatara Solomōn inyinya.

Onwu Solomōn

²⁹ Ma banyere Ihe ndi ozo mere n'oge ochichi Solomōn, site na mmalite ruo n'ogwugwu, o bu na-edeghi ha n'akwukwo Netan onye amuma, n'ime akwukwo amuma Ahija, onye Shilo, nakwa n'ohu Ido onye ohu uzo, banyere Jeroboam nwa Nebat? ³⁰ Solomōn chiri Izrel niile iri afọ anọ na Jerusalem. ³¹ O sooro nna nna ya ha dina n'onwu. E lie ya n'obodo Devid bu nna ya. Rehoboam nwa ya ghokwara eze n'onodu ya.

10

Nnupu isi Izrel megide ochichi Rehoboam

¹ Rehoboam gara Shekem n'ihu na Izrel niile zokoro ebe ahụ ime ya eze. ² Mgbe Jeroboam nwa Nebat nuru nke a (o no n'Ijipt ebe o bgagara oso ndu site n'aka eze Solomōn) o sitere Ijipt lota. ³ Ya mere, ha ziri ozi kpoo Jeroboam, ya na ndi Izrel niile jekwuru Rehoboam si ya: ⁴ "Nna gi boro anyi ibu arọ, ma ugbu a mee ka ibu arọ na iyagba arọ a nke o bokwasiri anyi di mfe, anyi ga-ejere gi ozi."

⁵ Rehoboam zara ha si, "Bighachikwutenu m mgbe ubochi ato gasiri." N'ihu ya ndi ahụ lara.

⁶ Mgbe ahụ, eze Rehoboam gara inata ndumodu n'aka ndi okenye, bu ndi jeere nna ya Solomōn ozi n'oge o di ndu ya, si ha, "Olee ndumodu unu ga-enye m maka mu inye ndi a osisa?"

⁷ Ha zara ya, "O buru na i ga-emere ha ihe oma, mee ihe ga-atọ ha uto, nyekwa ha osisa di mma, ha ga-anogide buru ndi ohu gi mgbe niile."

⁸ Ma o nabataghi ndumodu ndi okenye nyere ya, o gakwuru umu okorobia ndi ya na ha tokoro, bukwa ndi na-ejere ya ozi, ka ha nye ya ndumodu. ⁹ Rehoboam juru ha si, "Gini bu ndumodu unu? Gini bu osisa anyi ga-enye ndi a na-asi, 'Mee ka ibu arọ nna gi bokwasiri anyi di mfe?'"

¹⁰ Umu okorobia ahụ, bu ndi ya na ha tokoro, zaghachiri si, "Gwa ndi ahụ siri gi, 'Nna gi bokwasiri anyi ibu arọ, ma mee ka ibu anyi di mfe,' i ga-agwa ha, si, 'Mkpisiaka nta di n'aka m gbara okpotokpo karja ukwu nna m. ¹¹ Nna m boro unu ibu arọ; aga m atukwasị ihe n'ibu ahụ mee ka o di arọ karja. Nna m ji apipia dọo unu aka na nti, maobu akpi ka m ga-eji mekpaa unu ahụ.'"

¹² Mgbe ubochi ato gasiri, Jeroboam na ndi Izrel niile bighachiri inuru osisa Rehoboam, dika eze kwuru, si, "Laghachitenu n'ubochi nke ato." ¹³ Eze sara ha okwu n'olu di ike. O juru ndumodu ndi okenye ¹⁴ ma gbasoro ndumodu nke umu okorobia nyere, o siri, "Nna m mere ka ibu unu di arọ, aga m eme ka ibu unu di arọ karja. Nna m ji apipia dọo unu aka na nti, aga m eji akpi mekpaa unu ahụ." ¹⁵ Ya mere, eze anaghi ndi ahụ nti, n'ihu mgbanwe nke onodu niile a sitere n'ebe Chineke no, ka e mezuo okwu ahụ ONYENWE ANYI gwara Jeroboam nwa Nebat site n'onu Ahija onye Shilo.

¹⁶ Mgbe Izrel niile huru na eze juru ige ha nti, ha zaghachiri ya si, "Olee oke anyi nwere n'ime Devid?"

Olee ihe nketa anyi nwere n'ime nwa Jesi?

Ndi Izrel, laanu n'ulo ikwu unu!

Gi Devid lekotakwa ulo nke gi."

Nke a mere, ka ndi Izrel niile laa n'ulo ha. ¹⁷ Ma banyere ndi Izrel bi n'obodo niile nke Juda, Rehoboam gara n'ihu buru eze ha.

¹⁸ Eze Rehoboam zipuru Adoniram* onyeisi na-elekota ndi oru mmanye ma ndi Izrel ji nkume tugbuo ya. Ma eze Rehoboam jisiri ike gbaba n'ime ugbo agha ya, gbalaga laa Jerusalem. ¹⁹ Ya mere, Izrel no na nnupu isi megide ulo Devid ruo taa.

11

¹ Mgbe Rehoboam bjarutere Jerusalem, o kpokotara ndi ulo Juda niile na ndi ebo Benjamin, ha di narị puku na iri asato n'onuogugu, umu okorobia ndi tozuru iga agha, ka ha gaa buso ulo Izrel agha ma weghachitekwa alaeze n'okpuru ochichi Rehoboam.

² Ma okwu ONYENWE ANYI rutere Shemaya, onye nke Chineke nti: ³ "Gwa Rehoboam, nwa Solomōn eze Juda, na Izrel niile no na Juda na Benjamin, ⁴ Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Unu agakwala gaa buso ndi Izrel ibe unu agha. Laghachinu, nwoke obula n'ulo

* 10:18 10:18 Maobu, Hadoram

ya, n'ihì na ọ bụ m na-eme ihe ndị a.' " Ya mere, ha rubere isi n'okwu niile nke ONYENWE ANYI. Ha tughariri laghachi azụ n'iga megide Jeroboam.

Rehoboam ewusie obodo Juda ike

⁵ Rehoboam bigidere na Jerusalem wusie obodo ndị dị na Juda ike n'ihì nchedo. ⁶ Obodo ndị a bụ Bethlehem, Etam, Tekoa, ⁷ Bet Zoa, Soko, Adulam, ⁸ Gat, Maresha, Zif, ⁹ na Adoraim, Lakish, Azeka ¹⁰ Zora, Aijalon na Hebron. Obodo ndị a bụkwa obodo ndị Juda na Benjamin e wusiri ike. ¹¹ O wusiri ha ike tinye ndịisi agha n'ime ha, tinyekwa ihe oriri na mmanụ oliv na mmanya. ¹² O tinyere ọta na ụbe n'ebe niile a na-edebe ngwa agha n'obodo niile, n'ihì iche obodo ya nke oma, ebe ọ bụ naanị Juda na Benjamin nọ n'okpuru ya.

¹³ Ma ndị nchụaja niile na ndị Livayị ndị sitere n'akụkụ niile nke Izrel dinyere ya. ¹⁴ Ndị Livayị hapụchara ebe ita nri anụ ulọ ha na ihe niile ha nwere bja biri na Juda na Jerusalem, n'ihì na Jeroboam na ụmụ ya ndị ikom juru ha dika ndị nchụaja ONYENWE ANYI. ¹⁵ Ọ hoptara ndị nchụaja nke aka ya, maka ebe niile dị elu, nakwa ife arụsị ewu na nwa ehi ndị ahụ ọ kpuru. ¹⁶ Ndị si n'ebonye niile nke Izrel, ndị kpebiri n'obi ha icho ONYENWE ANYI, Chineke Izrel sooro ndị Livayị bja Jerusalem ichu aja nye ONYENWE ANYI Chineke nna nna ha. ¹⁷ Ha mere ka alaeze Juda sie ike. Ha kwagidekwara Rehoboam nwa Solomon afọ ato, na-agbasokwa n'uzo niile nke Devid na Solomon n'oge a.

Ezinaulo Rehoboam

¹⁸ Rehoboam, luru Mahalat, bụ nwa nwanyị Jerimot nwa Devid, na Abihail, nwa nwanyị Eliab, nwa Jesi. ¹⁹ Ọ mụtara ya ụmụ ndị ikom ato ndị a: Jeush, na Shemara, na Zaham. ²⁰ Emesja, ọ lụkwara nwunye ọzọ aha ya bụ Maaka, nwa nwanyị Absalom. Ụmụ ha mụtara bụ Abija, na Atai, na Ziza, na Shelomit. ²¹ Rehoboam huru Maaka nwa nwanyị Absalom n'anya karịa ndị nwunye ya na ndị iko ya nwanyị niile. O nwere ndị nwunye iri na asato, nweekwa iri ndị iko nwanyị isii. Ọ mụtara iri ndị ikom abuo na asato, na iri ụmụ nwanyị isii.

²² Rehoboam mere Abija nwa Maaka onyeisi n'etiti ụmụ eze niile n'ihì na ọ choro ime ya eze. ²³ O ji ezi uche zipuchaa ụmụ ya ndị ikom gaa n'ala ndị Juda na Benjamin, nakwa n'obodo ndị ahụ e wusiri ike. O nyere ha ihe e ji elekota ndu n'ebe ọ bara uba ma lụkwara ha otutu ndị inyam.

12

Shishak ebuso Jerusalem agha

¹ Ma mgbe e mere ka alaeze Rehoboam guzosie ike, mgbe ọ dikwa ike, ọ hapuru iwu ONYENWE ANYI ya na ndị Izrel* niile. ² N'ihì na ha ekwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYI, Shishak eze Ijpt busoro Jerusalem agha n'afọ nke ise nke ochichi eze Rehoboam. ³ O ji otu puku ugbo agha na nari abuo, na ndị agha na-agba inyinya di puku iri isii, na ndị agha ukwu ala, ndị a na-apughị iguta onu, ndị agha si Libja, Sukim na Kush, ndị sooro ya site n'ala Ijpt. ⁴ O merikwara obodo niile e wusiri ike nke Juda ma bjarukwaa Jerusalem.

⁵ Mgbe ahụ, Shemaya onye amuma bjakwutere Rehoboam na ndịsi Juda niile, ndị zukotara na Jerusalem n'ihì egwu Shishak, si ha, "Otu a ka ONYENWE ANYI siri, 'Unu ahapula m, n'ihì ya, ahapukwala m unu, nyefee unu n'aka Shishak.' "

⁶ Ndị ndu Izrel na eze wedara onwe ha n'ala si, "Onye ezi omume ka ONYENWE ANYI bu."

⁷ Mgbe ONYENWE ANYI huru otu ha si weda onwe ha n'ala, okwu ONYENWE ANYI bjakwutere Shemaya, si, "Ebe ọ bụ na ha ewedala onwe ha n'ala, agakwaghị m ebibi ha kama aga m eme ka ha nwe nzoputa ngwangwa. Agakwaghị m eji Shishak gosi Jerusalem oke iwe m. ⁸ Ma otu ọ di, ha ga-aburu ya ohu, ka ha nwe ike mata ọ di iche di n'etiti ijere m ozi na ijere ndi eze ala ọzo di iche iche ozi."

⁹ Mgbe Shishak eze Ijpt busoro Jerusalem n'agha; ọ bukoru akụ niile di n'ime ulọ ONYENWE ANYI, na akụ niile dikwa n'uloeze. Ọ kwakoro ihe niile, werekwa ọta oloedu ndi ahụ Solomon kpuru. ¹⁰ Ma eze Rehoboam kpuru ọta bronzi i ji dochie ndi ahụ, nyefee ha n'aka ndisi ndi nche, bu ndi na-eche n'onu uzọ uloeze nche ka a lekota ha anya. ¹¹ Mgbe obula eze na-aga n'ulosọ ukwu ONYENWE ANYI, ndi nche na-eso ya buru ọta ndi ahụ, emesja, ha na-ebughachikwa ha n'ime ulọ ndi nche.

¹² Mgbe eze wedara onwe ya n'ala, iwe ONYENWE ANYI na-eweso ya dajuru. Ọ laghikwa ya n'iyi kpmkpm. N'ezie, ezi ihe fodukwara na Juda.

* 12:1 12:1 Izrel n'ebe a na-ekwu maka ndi Juda, otu a ka ọ dikwa n'akwukwo 2Ih.

¹³ Eze Rehoboam mere onwe ya ka ọ dị ike na Jerusalem na-achikwa ka eze. Ọ gbara iri afọ anọ na otu mgbe ọ malitere ibụ eze, ọ chirị afọ iri na asaa na Jerusalem, bụ obodo ahụ ONYENWE ANYỊ hōrōr site n'etiti ebo niile nke Izrel, bụ ebe ọ ga-akpọkwasị Aha ya. Aha nne ya bụ Naama, onye Amōn. ¹⁴ O mere ihe ọjọọ, n'ihl na ọ dighi mgbe ọbula o kpebir n'obi ya icho ONYENWE ANYỊ.

¹⁵ Ma banyere ihe ndi ọzọ niile mere n'oge ọchichị Rehoboam, site na mmalite ruo ọgwugwu, ọ bụ na e deghi ha n'akwukwo akuko nke Shemaya onye amuma na nke Ido onye ohu uto, nke na-ahụ maka ihe banyere usoro omumu niile? Agha digidere n'etiti Rehoboam na Jeroboam ubochi niile nke ndu ha. ¹⁶ Rehoboam sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'obodo Devid. Abija nwa ya ghorọ eze n'onodu ya.

13

Abija eze Juda

¹ Abija malitere ibụ eze Juda, n'afọ iri na asato nke ọchichị eze Jeroboam. ² Ọ chirị afọ ato na Jerusalem. Aha nne ya bụ Maaka,* otu n'ime umu nwanyi† Uriel, onye Gibea. Agha digidere n'etiti Abija na Jeroboam. ³ Abija hoputara ndi ya di ike n'agha bụ ndi onuogugu ha di nari puku anọ, ma Jeroboam eze Izrel hoputara ndi agha onuogugu ha di nari puku asato doo ha n'usoro.

⁴ Abija guzoro n'ugwu Zemaraim n'ala ugwu ugwu Ifrem jiri oke olu si "Jeroboam na ndi Izrel niile geenu m nti!" ⁵ Unu amataghi na ONYENWE ANYI Chineke nke Izrel esitela n'ogbugba ndu nnu nyefee ọchichị ala Izrel niile n'aka Devid na umu umu ya ruo ebighi ebi? ⁶ Ma Jeroboam, nwa Nebat, bụ onye oru Solomon nwa Devid, nupuru isi megide onyenwe ya. ⁷ Ndi efu niile na-abaghi uru chikotara onwe ha gbaa ya gburugburu guzogide Rehoboam nwa Solomon, mgbe ọ bụ nwantakiri na onye na-enweghi ike inwe mkpebi, onye n'adighikwa ike iguzogide ha.

⁸ "Ma ugbu a, unu ejikerela imegide alaeze ONYENWE ANYI nke di n'aka umu umu Devid. N'ezie, unu bu igwe ndi agha bara uba, n'etiti unu ka umu ehi olaedo ahụ dikwa, bụ nke Jeroboam mere ka ha buru chi unu. ⁹ Ma unu achupughi ndi nchujaja ONYENWE ANYI, bụ umu Eron, chupukwa ndi Livayi ma meere onwe unu ndi nchujaja di ka ndi mba ozo na-eme? Onye obula ji nwa oke ehi na ebule asaa bia ido onwe ya nso na-aghoro unu onye nchujaja nye ihe ndi ahụ na-abughi chi.

¹⁰ "Ma banyere anyi, ONYENWE ANYI bụ Chineke anyi, anyi ahapubeghi ya. Ndi nchujaja na-ejere ONYENWE ANYI ozi bụ umu Eron, ndi Livayi bukwa ndi na-enyere ha aka. ¹¹ Ha na-achụ aja nye ONYENWE ANYI kwa ututu na anyasi niile, na-esurekwa ihe nsure oku na-esi isi utu; ma na-edobekwa achicha edoro nso n'elu tebul ahụ di ọcha. Ha na-amunyekwa oku n'iheokụ ndi ahụ di n'elu ihe idoba oriona olaedo kwa abali niile. N'ihl na anyi onwe anyi na-edebe iwu ONYENWE ANYI Chineke anyi; ma unu onwe unu ahapula ya, gbakuta ya azu. ¹² Chineke nonyeere anyi. Ọ bukwa onyendu anyi. Ndi nchujaja ya ga-eji ifu opi ike tie mkpu agha megide unu. Unu ndi Izrel, unu alusokwala ONYENWE ANYI bụ Chineke nna unu ha ogu n'ihl na mmeri agaghi abụ nke unu!"

¹³ Ma Jeroboam ezipulari ufodu ndi agha ya ka ha ga ndi agha Juda n'azu. Mgbe Jeroboam no n'ihu ndi Juda, ufodu ndi agha ya nokwa ndi Juda n'azu. ¹⁴ Mgbe ndi agha Juda tughariri hu na agha di ha n'ihu dikwa n'azu, ha tikuru ONYENWE ANYI mkpu nzoputa, ndi nchujaja fukwara opi ike ha. ¹⁵ Ndi Juda tiri oke mkpu agha. Mgbe ha na-eti mkpu a, Chineke mere ka Abija na ndi Juda merie Jeroboam na ndi Izrel. ¹⁶ Ndi agha Izrel gbara oso n'ihu ndi Juda, Chineke nyefere ha n'aka ndi Juda. ¹⁷ Abija na ndi agha ya gburu nari puku ndi Izrel ise n'ubochi ahụ. ¹⁸ Ya mere, ntukwasị obi nke Juda nwere n'ime ONYENWE ANYI Chineke nna ha mere ka ha merie Jeroboam na ndi Izrel.

¹⁹ Abija chukwara Jeroboam na ndi agha ya oso dota obodo ndi a n'agha: Betel, na Jeshana, na Efron, na obodo niile gbara ha gburugburu. ²⁰ Jeroboam enwetakwaghi ike ya ozo oge niile Abija no di ka eze. Ma ọ dighi anya ONYENWE ANYI tidara ya tigbuo ya.

²¹ Ma Abija gara n'ihu buru onye di ike, ọ luru nwunye iri na anọ, muo iri umu nwoke abuo na abuo, na umu ndi nwanyi iri na isii.

²² Akuko niile banyere ọchichị Abija, ihe o mere na ihe o kwuru, di n'akwukwo akuko nke Ido onye amuma dere.

14

¹ Abija sooro nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'obodo Devid. Asa, nwa ya nwoke ghorọ eze n'onodu ya. Udo dikwa afọ iri n'ubochi ibụ eze ya.

* 13:2 13:2 Maobu, Mikaya † 13:2 13:2 Maobu, nwa nwa

Asa eze Juda

² Asa mere ihe dị mma na nke ziri ezi n'anya ONYENWE ANYỊ bụ Chineke ya. ³ Ọ wezugakwara ebe ichu aja nke chi ozo niile di n'ugwu, tipia ogidi nso niile, gbuasajakwa ogidi Ashera. ⁴ O nyere Juda iwu ka ha choo ONYENWE ANYI Chineke nke nna ha, ka ha debekwa iwu ya na ukpuru ya niile. ⁵ O wezugakwara ebe niile a na-eefe arusi n'elu ugwu, bibiekwa ebe niile a na-esure ihe nsure oku na-esi isi utu n'obodo Juda. Alaeze ahụ nwekwara udo n'okpuru ochichi ya. ⁶ O wuru otutu obodo e ji mgbidi gbaa gburugburu n'ala Juda niile. O nweghi onye busoro ya agha, n'ihu na ONYENWE ANYI nyere ya udo.

⁷ N'ihu nke a, o gwara ndi Juda si ha, "Ugbu a ka anyi kwesiri iwu obodo ndi a. Ka anyi wuokwa mgbidi gburugburu ha, wuokwa ulo elu nche, tinyesja ha niile ibo onu uzọ ama, na mkporo e ji akpochi ya, ala a bu nke anyi, n'ihu na ONYENWE ANYI Chineke onye anyi ji obi anyi chosie ike enyela anyi udo." Ya mere, ha wuru ihe ndi a niile nwekwa oganihu.

⁸ Onuogugu ndi agha Asa ndi si Juda n'oge ahụ bu nari puku ato. Ngwa agha ha ji bu ota ukwu na ube. Ndi agha ya ozo si Benjamin di nari puku abuo na iri puku mmadu asato. Ndi a jikwa ota na uta. Ndi agha ndi a niile bu ndi a zuziri azuzi, burukwa ndi di ike.

⁹ Zera, bu onye Kush duru puku kwuru puku,* na nari ugbo agha ato, bjaruo Maresha ibuso Juda agha. ¹⁰ Asa puru izute ya. Ha doro onwe ha n'usoro ibu agha na Ndagwurugwu Zefata nke di Maresha nso.

¹¹ Mgbe ahụ, Asa kpokuru ONYENWE ANYI Chineke ya, si, "ONYENWE ANYI o dighi onye dika gi n'inyere onye na-adighi ike aka n'ihu onye di ike nke ukwu. Nyere anyi aka, O ONYENWE ANYI Chineke anyi, n'ihu na anyi dabere na gi. O bukwa n'aha gi ka anyi na-apu ibuso igwe a agha. O ONYENWE ANYI i bu Chineke anyi. Ekwela ka o buru na mmadu efu meriri gi."

¹² ONYENWE ANYI tgbukwara ndi Kush niile ahụ n'ihu Asa na Juda. Ndi Kush gbakwara oso. ¹³ Asa na ndi agha ya churu ha oso churuo ha obodo Gera ebe otutu ndi Kush dara, ruo na o nwekwaghi onye foduru ndu n'ime ha. E tibururu ha n'ihu ONYENWE ANYI na ndi agha ya. Ndi Juda bukooro otutu ihe nkwata n'agha di iche iche. ¹⁴ Ha bibiri obodo niile gbara Gera gburugburu, n'ihu na egwu ONYENWE ANYI dakwasiri obodo ndi ahụ niile. Ndi Juda bukooro otutu ihe nkwata n'ihu na otutu ihe di n'obodo ndi ahụ. ¹⁵ Ha busokwara ebe obibi ndi na-azu anu ulo agha, chikoro igwe aturu na ewu na inyinya kamel. Emesja ha laghachiri Jerusalem.

15*Mgbanwe Asa wetara*

¹ Mgbe ahụ, Mmuo nke Chineke dakwasiri Azaraya nwa Oded. ² O puru jekwuru Asa si ya, "Geenu m nti, gi Asa na ndi Juda niile na Benjamin. ONYENWE ANYI ga-anonyere unu oge niile unu na-eme okwu ya. Unu ga-achota ya mgbe obula unu choro ya. Ma o ga-agbakuta unu azu oge obula unu nupuru isi n'iwu ya.* ³ Ma otutu oge di anya ndi Izrel no na-enweghi Chineke nke ezie, ha enweghikwa onye nchujaja ga-ezi ihe, ha enweghikwa iwu Chineke ⁴ Ma mgbe obula ha chigharikwutere ONYENWE ANYI, Chineke Izrel tikuo ya n'ime mkpagbu ha, o na-enyere ha aka. ⁵ N'oge ahụ, o dighi udo diri onye obula na-apu apu igaghari n'obodo, maka na ndi niile bi n'ala ahụ no n'onodu oke ogbaaghara. ⁶ Otu obodo na-azopia obodo ozo ebe otu mba na-emegidekwa mba ozo n'ihu na Chineke ji nsogbu di iche iche megide ha. ⁷ Ma unu ndi Juda, unu adala mba n'oru oma unu, n'ihu na a ga-akwu unu ugwo oru unu."

⁸ Mgbe Asa nuru okwu ndi a, bu amuma Azaraya nwa Oded, o bu onye a gbara ume. O wepuru ihe aru niile di n'ala Juda na Benjamin na nke di n'obodo niile ahụ o meriri n'agha ndi di n'ugwu Ifrem. O wuziri ebe ichu aja ONYENWE ANYI, nke di n'ihu mputa onu ulo ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI.

⁹ Mgbe ahụ, Asa kporo ndi Juda na Benjamin niile oku, ha na ndi obia niile si Izrel, n'ihu na otutu sitere n'ala Ifrem na Manase, na Simion gbateta Juda, mgbe ha huru na ONYENWE ANYI Chineke nonyeere Asa.

¹⁰ Ha niile zuko na Jerusalem n'onwa nke ato n'afọ nke iri na ise nke ochichi eze Asa. ¹¹ N'oge ahụ, ha ji nari ehi asaa na puku aturu na ewu asaa, churo ONYENWE ANYI aja n'ubochi ahụ. Anumanu ndi a so n'ihe ha kwatara n'agha. ¹² Emesja, n'ubochi ahụ, ha gbara ndu, kpebie na o bu naani ONYENWE ANYI Chineke nna ha ka ha ga-eefe. ¹³ Ha

* 14:9 14:9 Ihe ruru otu nde mmadu * 15:2 15:2 Maobu, unu gbakutara ya azu

kpebikwara na onye ọbụla nke na-agaghị efe ONYENWE ANYI, Chineke Izrel ga-anwụ, ma onye ahụ ọ bụ nwoke maọbụ nwanyi, nwantakiri maọbụ okenye. ¹⁴ Ha niile ji oke olu na iti mkpu na opi na opi ike, ụzọ ONYENWE ANYI iyi. ¹⁵ Ndi Juda niile nuriiri ọnu n'ihu na ha ji obi ha niile ụzọ iyi a. Ha jikwa obi ha niile ọzọ Chineke. O mere ka ha ọtata ya. ONYENWE ANYI nyekwara ha udo n'akukụ niile.

¹⁶ Eze Asa chudakwara nne nne ya bụ Maaka, site n'onodu ya dika nne eze, n'ihu na ọ kpuru ihe aru, ogidi Ashera maka iji fee ya ofufe. Asa gbutura ya, supia ya, kpoọ ya oku na ndagwurugwu iyi Kidron. ¹⁷ O bụ ezie na o wezugaghị ugwu niile di elu site n'Izrel, ma Asa ji obi zuruoke jere ONYENWE ANYI ozi n'oge ndu ya niile ¹⁸ O webatara n'ime ulonso ukwu Chineke, ọlọcha na ọlọedo na ihe niile, nke nna ya na ya onwe ya dorosọ.

¹⁹ O dikwaghị agha ọzọ a luru tutu ruo n'afọ iri ato na ise nke ọchichi eze Asa na Juda.

16

Afo Ikpeazu nke Asa

¹ N'afọ nke iri ato na isii nke ọchichi Asa, Baasha eze Izrel, busoro Juda agha, wuchie Rema igbochi onye ọbụla na-apu apu maọbụ onye na-abata abata n'oke ala Asa, eze Juda.

² Mgbe ahụ, Asa chiri ọlọcha na ọlọedo niile di n'uloaku ulonso ONYENWE ANYI, na ndi di n'uloeze ya, zigara Ben-Hadad, eze Aram, onye na-achi na Damaskos, si, ³ "Biko, ka anyi gbaa ndu dika nna m na nna gi mere. Lee, ana m ezitere gi ọlọcha na ọlọedo. Ugbu a, mebie ogbugba ndu di n'etiti gi na Baasha, bu eze Izrel, ka o si n'ebe m no wezuga onwe ya."

⁴ Ben-Hadad kwenyere eze Asa, zipu ndi ochiagha ndi agha ya ka ha gaa buso obodo Izrel niile agha. Ha lugburu Ijon, Dan, Ebel-Maim* na obodo niile a na-achikobata ihe di na Naftali. ⁵ Mgbe Baasha nuru nke a, o kwusiri iwu Rema, hapukwa oru ya. ⁶ Mgbe ahụ, eze Asa chiri ndi ikom niile nke Juda. Ha bjara bupusia nkume na osisi niile di na Rema, nke Baasha ji na-ewu ihe. O ji ihe ndi a wulie Geba na Mizpa.

⁷ N'oge ahụ Hanani, bu onye onu uzọ bjakwutere Asa, bu eze Juda si ya, "Ebe o bu na i hapuru ONYENWE ANYI Chineke gi, tukwasị eze Aram obi, lee na usuu ndi agha Siria esitela n'aka gi wezuga onwe ha. ⁸ Ndi Kush na ndi Libja, ha abughi usuu ndi agha ji otutu ugbo agha, na ndi na-agba inyinya? Ma mgbe i dabeere na ONYENWE ANYI, o nyefere ha n'aka gi. ⁹ N'ihu na anya ONYENWE ANYI na-agazu uwa niile, igba ha ume bu ndi obi ha zuruoke n'ebe o no. I meela omume nzuzu na nke a, site ugbu a gaa n'ihu i ga na-enwe agha."

¹⁰ Iwe were Asa megide onye onu uzọ a n'ihu nke a; iwe were ya nke ukwu nke mere na o tunyere Hanani n'ulo mkporo. Sitekwa n'oge ahụ, Asa bidoro imekpa ufodu n'ime ndi ya ahụ.

¹¹ The banyere ihe ọzọ niile n'oge ọchichi Asa, site na mmalite ruo ogwugwu ka e dere n'ime akwukwo ndi eze Juda na Izrel. ¹² N'ime iri afọ ato na itoolu nke ọchichi ya, eze Asa rjara orja nke metutara ukwu ya abuo. O bu ezie na orja a siri noo ike ma n'ime onodu ya o choghi enyemaka site n'aka ONYENWE ANYI kama o bu naani ndi dibja ka o jekwuru. ¹³ Asa nwuru n'iri afọ ano na otu nke ọchichi eze ya, sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu. ¹⁴ Ha liri ya n'ili nke o waara onwe ya n'obodo Devid. Ha dobere ya n'elu ihe idoba ozu nke juputara na uda di iche iche, na mmanu na-esi isi utu nke a gwokotara nke oma, surekwara ya ihe nsure oku n'ebe o di ukwu iji kwanyere ya ugwu.

17

Jehoshafat eze Juda

¹ Jehoshafat nwa ya ghoro eze n'onodu ya, o mere onwe ya ka o di ike imegide Izrel. ² O tinyere ufodu ndi agha ya n'obodo niile di na Juda e wusiri ike, tinyekwa ufodu n'obodo ndi ọzọ di n'Ifrem, na ebe ndi ọzọ niile nke nna ya, Asa meriri n'agha.

³ ONYENWE ANYI nonyeere Jehoshafat n'ihu na o sooro nzo ukwu nna ya, bu Devid, onye buuru ya uzọ chia. O jughi ase site n'aka Baal, ⁴ kama o choro ONYENWE ANYI, Chineke nna ya, dobekwa iwu ya niile, o bughikwa dika omume ndi Izrel si di. ⁵ N'ihu nke a ONYENWE ANYI mere ka ọchichi ya guzosie ike. Ndi Juda niile tukwara utu ha dika o kwesiri wetara Jehoshafat, nke a mere ka o nwee akunba ebe o di ukwu, nwekwa

* 16:4 16:4 Aha ọzọ e ji mara ya bu Ebel-Bet-Maaka

nsopuru. ⁶ O ji obi ya niile gbasoo ụzọ ONYENWE ANYỊ. Ozọkwa, o sitere na Juda wezuga ebe niile di elu nakwa ogidi Ashera niile.

⁷ N'afọ nke atọ nke ọchịchị ya, o zipuru ndiisi ọchịchị alaeze ya ndi a, Ben-Hail, Obadaya, Zekaraya, Netanel na Mikaya ka ha gaa zie ndi mmadu ihe n'obodo niile nke Juda. ⁸ Ufodu ndi Livayi ndi a sokwa gaa: Shemaya, Netanaya, Zebadaya, Asahel, Shemiramot, Jehonatan, Adonaija, Tobaija, Tob-Adonaija na ndi nchajaja ufodu, ndi di ka Elishama na Jehoram. ⁹ Ha ji akwukwo iwu ONYENWE ANYI, zie ihe na Juda. Ha jere gburugburu obodo niile nke Juda na-ezi ndi mmadu ihe.

¹⁰ Egwu ONYENWE ANYI dakwasiri alaeze niile di gburugburu Juda, n'ih i ya, ha ebukwaghi agha megide Jehoshafat. ¹¹ Ufodu n'ime ndi Filistia wetaara ya oninye na oloacha kwa afọ n'uzo ikwanyere ya ugwu, ma ndi Arab, wetaara ya igwe anu ulo di puku ebule asaa na nari asaa, na puku mkpi asaa na nari asaa.

¹² Ya mere, Jehoshafat ghorọ eze di ike. O wusiri obodo ndi di na Juda ike, wukwaa obodo ichikoba ihe. ¹³ O nwekara ihe ndi o chikobara n'otutu obodo Juda. O debekwara ndi agha ibu agha doro anya n'ime Jerusalem. ¹⁴ Ngukota ha dika e si deko o ya n'ezinulo si di:

Ndi si Juda, ndiisi agha na-ach i puku ndi agha (1,000),

Adna, onyeisi agha, na-ach i nari puku ndi agha atọ (300,000),

¹⁵ onye na-eso ya bu Jehohanan, onyeisi agha, na-ach i nari puku ndi agha abuo na iri puku asato (280,000),

¹⁶ ozo, Amasiya nwa Zikri, onye ji afọ ofufu* nye onwe ya maka oru ONYENWE ANYI, na-ach i nari puku ndi agha abuo (200,000).

¹⁷ Ndi si Benjamin,

Eliada, dimkpa n'agha, na-ach i nari puku ndi agha abuo (200,000), ndi ji aku na uta, na ota ebu agha.

¹⁸ Onye ozo bu Jehozabad, onye na-ach i nari puku ndi agha na iri puku asato (180,000), ndi jikeere ibu agha.

¹⁹ Ndi a bu ndi ikom na-ejere eze ozi, n'agunyeghi ndi ah u o tinyere ka ha nodu n'obodo niile e wusiri ike di n'ime Juda.

18

Amuma Maikaya megide Ehab

¹ Ugbu a, Jehoshafat nwere akunba na ugwu buru ibu, bjakwa ghorọ ogo Ehab. ² Mgbe afọ ole na ole gasiri, Jehoshafat gara Sameria ileta Ehab. Ehab gbuuru ya na ndi ya na ha yi otutu aturu na ehi, o kporo oriri kwagide ya ka o buso Ramot Gilead agha. ³ Ehab eze Izrel juru Jehoshafat eze Juda, si, "I ga-eso m buso Ramot Gilead agha?"

Jehoshafat zaghachiri, "Otu m di ka gi onwe gi di, ndi nke m bukwa ndi gi. Anyi gae so gi gaa agha." ⁴ Ma Jehoshafat gwakwara eze Izrel, si, "Buru uzo choputa ntuziaka ONYENWE ANYI."

⁵ Ya mere, eze Izrel kpokotara ndi amuma di nari ndi ikom ano n'onuogugu juo ha, si, "Anyi a ga-ebuso Ramot Gilead agha, ka o bu m hapu?"

Ha zara, "Gaa, n'ih i na Chineke ga-enyefe ha n'aka eze."

⁶ Ma Jehoshafat juru, "O bu na e nwekwaghi onye amuma ONYENWE ANYI no n'ebe a, onye anyi nwere ike ijuta ase n'aka ya?"

⁷ Eze Izrel zaghachiri Jehoshafat, si, "A ka nwere otu onye amuma, onye anyi nwere ike isite n'aka ya juo ONYENWE ANYI ase, o bu Maikaya nwa Imla,* ma akporo m ya asi, n'ih i na o nweghi oge o na-ebu amuma ihe oma n'ebe m no, kama o bu naani nke ojoo." Jehoshafat siri, "Eze ekwesighi ikwu okwu di otu a."

⁸ Mgbe ah u, eze Izrel kporo otu onye na-ejere ya ozi si ya, "Mee osiso kpo ta Maikaya nwa Imla n'ebe a."

⁹ Ehab eze Izrel na Jehoshafat eze Juda, onye obula yi uwe eze ya, na-anokwasi n'ocheeze ya n'ebe izocha oka n'onu uzo ama e si abata obodo Sameria. Ndi amuma ah u niile nokwa na-ebu amuma n'ihu ha. ¹⁰ Zedekaya nwa Kenaana, mere mpi igwe, o kwuputara si, "Nke a bu ihe ONYENWE ANYI na-ekwu, 'The ndi a ka i ga-eji sogide ndi Aram, ruo mgbe a ga-ala ha n'iyi.'"

¹¹ Ndi amuma ndi ozo niile na-ebu otu ihe ah u n'amuma, na-asi, "Gaa, busoo Ramot Gilead agha, i ga-enwekwa mmeri, n'ih i na ONYENWE ANYI ga-enyefe ya n'aka eze."

* 17:16 17:16 Hoputara

akwukwo nsq

* 18:7 18:7 Nke a bugh i onye dere akwukwo Maika, nke bu otu akwukwo n'ime

¹² Onyeozu ahụ nke gara ikpọ Maikaya siri ya, "Lee, ndị amụma ndị ọzọ na-agupughị onye obula na-ebu amụma oganihu nye eze. Mee ka okwu gi na ha dakota. Kwuokwa ihe ga-adị eze mma."

¹³ Ma Maikaya siri, "Dịka ONYENWE ANYI na-adị ndụ, aga m agwa ya naanị ihe Chineke m kwuru."

¹⁴ Mgbe ọ bjarutere, eze juru ya, "Maikaya, ọ bụ anyị gaa buso Ramot Gilead agha, ka ọ bụ m hapụ?"

Ọ zara, "Gaa, ma nwekwa mmeri, n'ihị na a ga-enyefe ha n'aka gi."

¹⁵ Eze siri ya, "Ugboro ole ka m ga-eme ka i n'ụzọ iyi na i gaghi agwa m ihe ọzọ, karịa naanị eziokwu n'aha ONYENWE ANYI?"

¹⁶ Mgbe ahụ, Mikaya zara, "Ahuru m Izrel niile ka ha gbasasiri n'elu otutu ugwu dika aturu na-enweghi onye ozuzu aturu ma ONYENWE ANYI siri, 'Ndi a enweghi onyendu, ka onye obula laghachi n'ulo ya n'udo.'"

¹⁷ Eze Izrel siri Jehoshafat, "O bụ na m agwaghi gi na ọ dighi mgbe ọ na-ebu amụma ihe oma banyere m, kama naanị ihe ojoo?"

¹⁸ Maikaya gara n'ihu si, "Ya mere, nuruonu okwu ONYENWE ANYI: Ahuru m ONYENWE ANYI ka ọ nokwasiri n'ocheeze ya, hukwa usuu nke eluigwe ka ha na-eguzo n'aka nri ya nakwa n'aka ekpe ya. ¹⁹ Ma ONYENWE ANYI siri, 'Onye ga-aga rafuo Ehab, eze Izrel, ka ọ gaa buso Ramot Gilead agha, gaa nwuo n'ebe ahụ?'"

"Otu onye tuputara aro nke a, ebe onye ọzọ tuputara nke ọzọ. ²⁰ N'ikpeazu, otu mmuo putara guzo n'ihu ONYENWE ANYI si, 'Mu onwe m ga-arafu ya.'"

"ONYENWE ANYI juru ya si, 'Olee otu i ga-esi mee nke a?'"

²¹ "O zara, 'Aga m apu buru mmuo nrafu n'onu ndi amuma ya niile.'"

"ONYENWE ANYI siri, 'I ga-enwe ike irafu ya. Gaa mee otu a.'"

²² "Ma ugbu a, ONYENWE ANYI etinyela mmuo okwu ugha n'onu ndi amuma gi niile ndi a. ONYENWE ANYI ekwubiela n'ihe ojoo ga-adakwasị gi."

²³ Mgbe ahụ, Zedekaya nwa Kenaana, gara nso maa Maikaya aka na nti, juo ya, "Olee uzo ka mmuo ahụ sitere na ONYENWE ANYI gara, mgbe ọ hapuru m bja igwa gi okwu?"

²⁴ Maikaya zaghachiri, "I ga-achoputa nke a n'ubochi i ga-agbaba n'ime ime ulo izo onwe gi."

²⁵ Eze Izrel nyere iwu si, "Jidenu Maikaya kpugara ya Amon, onye na-achị obodo a, na Joash, nwa eze. ²⁶ I ga-asikwa, 'Otu a ka eze siri: Tinyinwoke a n'ulo mkporo, nye ya naanị achicha na mmiri onunu tutu ruo mgbe m loghachiri n'udo.'"

²⁷ Maikaya kwuputara si, "O buru na i loghachi n'udo, ọ putara na ọ bughị ONYENWE ANYI si n'onu m kwuo okwu." O kwukwara si, "Unu niile, hubakwanu okwu m ndi a niile ama."

Onwu Ehab na Ramot Gilead

²⁸ Ya mere, eze Izrel na Jehoshafat eze Juda puru gawa Ramot Gilead. ²⁹ Eze Izrel gwara Jehoshafat, si, "Aga m ejikere onwe m dika m bu onye ọzọ banye n'ogbo agha, ma gi onwe gi yiri uwe eze gi." Ya mere, eze Izrel nwoghariri onwe ya ka onye ọzọ baa n'ogbo agha.

³⁰ Ma eze Aram enyelari ndi ochiagha, ndi na-agba ugbu agha iwu si, "Unu ebusola onye obula agha, maobu onye ukwu maobu onye nta, karjakwa naanị eze Izrel." ³¹ Mgbe ndi ochiagha na-achị ugbu agha huru Jehoshafat, ha chere n'obi ha, "Onye a bu eze Izrel." N'ihị ya, ha tughariri ibuso ya agha, ma Jehoshafat tiri mkpu, nke mere na ONYENWE ANYI nyeere ya aka. Chineke wezugara ha site n'ebe ọ nọ, ³² n'ihị na mgbe ndi ochiagha, na-achị ndi na-agba ugbu agha huru na ọ bughị eze Izrel, ha kwusiri ichuso ya.

³³ Ma otu onye doru uta ya gbapu ya na-ebughị onye obula n'obi, gbata ya eze Izrel n'etiti njiko ihe ikpuchi obi na uwe agha ya. Eze gwara onye okwo ugbu agha, si, "Tugharja, si n'ebe a bupu m n'ihị na emerula m ahụ." ³⁴ Agha ahụ siri ike n'ubochi ahụ niile. Eze Izrel guzobere onwe ya ka ọ kwuru oto n'ime ugbu agha ya na-eche ndi Aram ihu ruo uhuruchi. Ọ nwuru mgbe anyanwu dara.

19

¹ Mgbe Jehoshafat, eze Juda, laghachiri n'ulo ya na Jerusalem n'udo.* ² Jehu nwa Hanani, onye ohu ohu, puru gaa izute ya; ọ siri eze Jehoshafat, "O kwesiri ka i nyere onye ojoo aka? Ọ bukwa ndi na-akpo ONYENWE ANYI asi ka i na-ahu n'anya? N'ihị nke a iwe oku ONYENWE ANYI adakwasila gi. ³ Ma otu ọ di, achotara ezi ihe n'ime gi, i sitela n'ala a wezuga ogidi Ashera niile, dozieekwa obi gi icho Chineke."

* 19:1 19:1 Na-emerughị ahụ obula

Jehoshafat ahoputa ndi Ikpe

⁴ Jehoshafat biri na Jerusalem. O puru gagharia n'etiti ndi ya site na Biasheba ruo n'obodo ugwu ugwu Ifrem, laghachikwutekwa ONYENWE ANYI, bu Chineke nke nna nna ha. ⁵ O hoputara ndi ikpe n'ala ahụ, n'otu n'otu n'obodo ndi ahụ niile e wusiri ike nke Juda. ⁶ O gwara ha si, "Lezienụ anya ihe unu na-eme n'ihu na o bughị mmadụ ka unu na-ekpebi ikpe kama o bu ONYENWE ANYI, onye na-anonyere unu mgbe unu na-ekpebi ikpe. ⁷ Ugwu a, kwenụ ka egwu ONYENWE ANYI diri n'ime unu. Kpeeun ikpe ziri ezi, n'ihu na n'ebe ONYENWE ANYI Chineke anyi no, ikpe ikpe na-ezighi ezi, maobu ile mmadu anya n'ihu maobu iri ngari adighi ya."

⁸ Ozokwa, n'ime Jerusalem, Jehoshafat hoputara ufodu ndi Livayi, na ndi nchujaja, na ndiji ezinaulo Izrel ka ha buru ndi na-ahazi iwu nke ONYENWE ANYI na-edozikwa esemokwu. Ha bikwa na Jerusalem. ⁹ O nyere ha iwu ndi a, "Jirinụ ikwesi ntukwasị obi, na itu egwu ONYENWE ANYI ruo oru unu. ¹⁰ Mgbe obula umunna unu ndi bi n'obodo unu di iche iche buteere unu ikpe igbu mmadu maobu ikpe mmebi iwu obula, maobu ihe megidere ihe e nyere n'iwu, maobu nke megidere ukpuru, ma o bukwanu megide iwu na usoro ime ihe, unu ga-adọ ha aka na ntị ka ha ghara imehie megide ONYENWE ANYI. O buru na unu emeghi otu a, iwe ONYENWE ANYI ga-adakwasị unu na umunna unu. Ma o buru na unu aruo oru unu nke oma, unu agaghị emehie."

¹¹ "Amaraya, onyeisi nchujaja, ga-abu onyeisi unu n'ihe obula metutara ONYENWE ANYI. Zebadaya nwa nwoke Ishmel, onyeisi nke ebo Juda ga-abu onyeisi unu n'ihe o buła metutara eze. Ndi Livayi ga-abu ndiji ozi n'ihu unu. Burukwanu ndi di ike, unu atukwala ujo, ka ONYENWE ANYI nonyere ndi na-eme nke oma."

20*Jehoshafat emerie ndi Moab na ndi Amon*

¹ Mgbe oge nta gasiri, eze ndi Moab na nke ndi Amon, na ndi ozokwa, biara ibuso Jehoshafat na ndi Juda agha.

² Ufodu ndi mmadu biara gwa Jehoshafat si, "Lee, igwe usuu ndi agha na-abia imegide gi site n'Edom, nakwa n'ofe osimiri Nnu (osimiri nwuru anwu). Ha erutela Hazezon Tama, ebe a na-akpokwa En-Gedi." ³ Jehoshafat turu egwu nke ukwu, kpebiekwa icho inyeaka ONYENWE ANYI. N'ihu nke a, o kposara obubu onu nye ndi Juda niile. ⁴ Ndi Juda zuktara icho inyeaka ONYENWE ANYI; n'ezie, ha sitere n'obodo niile nke Juda bia icho ihu ONYENWE ANYI.

⁵ Mgbe ahụ, Jehoshafat guzoro n'etiti nzuko ndi Juda na Jerusalem n'ulonso ONYENWE ANYI n'ihu ogige ohuru ahụ, ⁶ si;

"O ONYENWE ANYI, Chineke nna nna anyi ha, o bughị gi bu Chineke onye bi n'eluigwe? O bukwa gi na-achi alaeze niile nke mba di iche iche. Ike na ume di n'aka gi, o dikwaghị onye puru iguzogide gi. ⁷ O Chineke anyi, o bughị gi onwe gi chupuru ndi bi n'ala, site n'ihu ndi gi Izrel, were ya nye umu umu Ebrahim, bu enyi gi nwoke? ⁸ Ha ebiela n'ime ya wukwaa ebe nso n'ime nye n'Aha gi na-asi, ⁹ O buru na ihe ojojo adakwasị anyi, maobu mma agha, ma nke ikpe omuma, maobu ajoo orja na-eefe efe, maobu oke unwu, anyi ga-eguzo n'ihu gi n'ulonso a nke a kpokwasiri Aha gi, kpkuo gi n'ime nsogbu anyi, gi onwe gi ga-aza anyi, zoputakwa anyi."

¹⁰ "Ugwu a lee, ndi ikom si Amon, na Moab, na n'ugwu Sia, ndi i na-ekweghi ka ndi Izrel banye n'oke ala ha mgbe ha si n'Ijpt puta, kama ha sitere n'akuku ozo gabiga si otu a chebe ndi a ndu. ¹¹ Lee ihe ha ji akwu anyi ugwu bu icho ka ha chupu anyi n'ala a i nyere anyi ka o buru ihe nketa anyi. ¹² O Chineke anyi, o bu na i gaghi ekpe ha ikpe? N'ihu na ike adighi n'ime anyi iguzogide igwe mmadu ndi a bara uba na-abia iluso anyi ogo. Anyi amakwaghị ihe anyi ga-eme, kama o bu na gi ka anyi anyi na-adikwasị."

¹³ Ndi ikom Juda niile, ha na ndi nwunye ha, na umu ha, na umuntakiri ha guzoro n'ihu ONYENWE ANYI.

¹⁴ Mgbe ahụ, mmuo Nso ONYENWE ANYI dakwasiri Jahaziel nwa Zekaraya, nwa Benaya, nwa Jeiel, nwa Matanaya, bu onye Livayi, onye si n'ikwu Asaf, dika o guzo n'etiti mkpokota ahụ.

¹⁵ O siri, "Geenu m ntị, unu ndi Juda niile na ndi bi na Jerusalem, na gi eze Jehoshafat. Nke a bu ihe ONYENWE ANYI na-asi unu. Unu atula ujo, maobu daa mba, n'ihu usuu ndi agha a niile di unu n'ihu. O bughị unu ka agha a diri, kama o bu Chineke nwe ya. ¹⁶ Echi ponu izute ha. Ha ga arigota site n'uzo warawara nri go Ziz, unu ga-ahu ha na nsotu ndagwurugwu di tupu e ruo n'ozara Jeruel. ¹⁷ O bughị unu ka o diri

ihụ agha a, kama werenụ onọdụ unu, guzosienụ ike ka unu jiri anya unu hụ nzọpụta ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu ga-nye unu, unu ndị Juda na Jerusalem. Unu atụla egwu, unu adakwala mba. Pụkwuru ha n'ihu agha mgbe chi echi boro, ONYENWE ANYỊ ga-anonyekwara unu.' "

¹⁸ Mgbe ahụ, Jehoshafat, na ndị Juda na ndị Jerusalem niile dara n'ala kelee ONYENWE ANYỊ, kpọọ isiala nye ya. ¹⁹ Mgbe ahụ kwa, ndị Livayị si n'agburu Kohat na Kora jiri ike ha niile too ONYENWE ANYỊ Chineke Izrel n'abụ.

²⁰ N'isi ututu, ha puru gawa n'ozara Tekoa. Ma mgbe ha na-apu, Jehoshafat guzoro otọ si, "Geenu m nti, unu ndị Juda na ndị bi na Jerusalem. Nweenu okwukwe n'ime ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu, nwekwanu ntukwasị obi na ige ndi amuma ya nti, ka ihe gaara unu nke oma." ²¹ Mgbe ya na ndi ya gbasiri izu, Jehoshafat hoputara ndi ikom ndi ga-eji abụ too ONYENWE ANYỊ n'ihì ebube ya na idi nsọ ya. Mgbe ha na-aga n'ihu ndi agha, ha na-abu abụ na-asị:

"Nyenụ ONYENWE ANYỊ ekele,

n'ihì na ihunanya ya na-adigide ruo ebighi ebi."

²² Mgbe ndi Juda malitere ibu abụ na ito otuto, ONYENWE ANYỊ cheere ndi agha Amon na nke ndi Moab, na ndi nke si n'ugwu Sia n'uzo, merie ha. ²³ Ma ndi agha Amon na Moab buru uzo ndi agha si n'ugwu Sia ogo. Mgbe ha lakwara onwe ha n'iyi, ogo dakwara n'etiti ndi Moab na Amon.

²⁴ Mgbe ndi agha Juda rutere ebe ha ga-esi lepu anya hụ ihe na-eme n'ozara ahụ, ha lepuru anya ihu usuu ndi agha ahụ, ma ihe ha huru bu ozu ndi agha togbocha n'ala. O dikwaghị otu n'ime ndi agha ahụ gbapuru na ndu. ²⁵ Ya mere Jehoshafat na ndi agha ya banyere n'ogbo agha ahụ kwakoro ihe nkwa n'agha. Ha butere otutu ngwa agha, na uwe na ihe ndi ozo di oke onuahia ma ha enweghi ike ibutecha ihe niile. Ihe nkwa n'agha hiri nne ruo na o were ha ubochi ato ibutecha ha. ²⁶ N'ubochi nke anọ ha zokotara na Ndagwurugwu Beraka* ebe ha no too ONYENWE ANYỊ otuto. O bu nke a mere e ji akpo ebe ahụ Ndagwurugwu Beraka ruo taa.

²⁷ Emesia, Jehoshafat duuru ndi Juda na Jerusalem niile laghachi na Jerusalem n'onu, n'ihì na ONYENWE ANYỊ emeela ha ihe ha kwesiri iji nuria onu n'ebe ndi iro ha no. ²⁸ Ha ji une, na ubo akwara, na opi ike bata Jerusalem, gaa n'ulonso ONYENWE ANYỊ.

²⁹ Egwu Chineke dakwasiri alaeze niile bi gburugburu, mgbe ha nuru otu ONYENWE ANYỊ si luo ogo megide ndi iro Izrel niile. ³⁰ Ya mere, udo diri n'alaeze Jehoshafat, n'ihì na Chineke nyere ya udo.

Ogwugwu ochichi Jehoshafat

³¹ Jehoshafat ghorọ eze juda. O gbara iri afo ato na ise mgbe o malitere ibu eze juda. O chirị iri afo abuo na ise na Jerusalem. Aha nne ya bu Azuba, nwa Shilhi. ³² O jere ije n'uzo niile nke Asa bu nna ya, o sitekwaghị n'ime ha wezuga onwe ya, o mekwara ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYỊ. ³³ Naani na o wezugaghị ebe di elu niile, nke mere na ndi madu ka no na-ejighi obi ha niile tukwasị na Chineke nke nna ha na.

³⁴ Ihe banyere ihe ndi ozo niile mere n'ochichi Jehoshafat, site na mbido ruo na ngwucha, ka e dere n'akwukwo ihe mere nke Jehu nwa Hanani, nke e debanyere n'ime akwukwo akuko ndi eze Izrel.

³⁵ Mgbe ihe ndi a gasiri, Jehoshafat, bu eze juda jikoro onwe ha na Ahazaya, eze Izrel, onye ahụ omume ya joro njo. ³⁶ Ha kwekoritara ka ha na ya wuo otutu ugbo mmiri e ji azu ahia. Emesia, ha wuru ugbo ndi a n'Ezion Geba. ³⁷ Elieza nwa Dodavahu, onye Maresha buru amuma megide Jehoshafat, na-asị, "N'ihì na i kwenyere ka gi na Ahazaya na-azuko ahia, ONYENWE ANYỊ ga-emebi ihe ndi a i ruu." Ugbo mmiri ahụ niile kpuru, ha enwekwaghị ike ijeru Tashish zuo ahia.

21

¹ Mgbe ahụ, Jehoshafat sooro nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ha n'obodo Devid. Jehoram nwa ya ghorọ eze n'onodụ ya. ² Umunne Jehoram, ndi bukwa umu Jehoshafat bu ndi a: Azaraya, Jehiel, Zekaraya, Azarayu, Maikel na Shefataya. Ndi a niile bu umu Jehoshafat, bu eze Izrel. ³ Nna ha nyere onye obula n'ime ha otutu onyine nke olaocha, na olaedo, na ihe ndi di oke onuahia, tinyere obodo e wusiri ike n'ime juda. Ma o mere Jehoram eze, n'ihì na o bu okpara ya.

Jehoram eze juda

⁴ Mgbe Jehoram mere onwe ya ka o guzosie ike n'ebe alaeze nna ya di, o weere mma agha gbuo umunne ya ndi ikom niile, tinyere ufodu n'ime ndisi Izrel. ⁵ Jehoram gbara

* 20:26 20:26 Beraka putara Otuto

iri afo atọ na abụọ mgbe ọ malitere ibụ eze. Ọ chiri afo asatọ na Jerusalem. ⁶ O soro ụzọ ndị eze Izrel, dika ụlọ Ehab mere, n'ihu na ọ luru ada Ehab. O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI. ⁷ Ma n'agbanyeghi nke a, ONYENWE ANYI achoghi ibibi ulọ Devid, n'ihu ogbugba ndu ahụ ONYENWE ANYI na Devid nwere. N'ihu na o kwere ya nkwa ime ka orina dijiri ya na umu umu ya ruo mgbe ebighi ebi.

⁸ N'oge Jehoram bu eze, ka Edom si n'okpuru Juda nupu isi, hoputara onwe ha eze. ⁹ Ya mere, Jehoram duuru ndiisi agha ya na ugbo agha ya niile gaa n'ebe ahụ. O biliri n'abal tigbuo ndi Edom ahụ gbara ya na ndi ochiagha ugbo agha ya gburugburu. ¹⁰ Ya mere, Edom ka na-enupu isi megide Juda, ruo ta.

Obodo Libna nupukwara isi n'otu oge ahụ, n'ihu na Jehoram gbakutara ONYENWE ANYI Chineke nna nna ya ha azu. ¹¹ O wukwara otutu ebe di elu n'otutu ugwu nke Juda, mee ka ndi bi na Jerusalem were onwe ha nye ife arusi. O si otu a duhiekwa Juda.

¹² Jehoram natara akwukwo ozi site n'aka Ilaija onye amuma, nke siru:

"Otu a ka ONYENWE ANYI Chineke nke nna gi Devid, kwuru, 'N'ihu na i soghi uzo niile nke nna gi, bu Jehoshafat, maobu nke Asa bu eze Juda, ¹³ kama i sooro uzo niile nke ndi eze Izrel, meekwa ka ndi Juda na ndi Jerusalem fee chi ozo, dika ulọ Ehab mere. I gbuola umunne nke gi, ndi bu ndi si n'ezinaulo nke gi onwe gi, ndi ikom bu ndi di mma kari gi. ¹⁴ Ya mere, ugbo a, ONYENWE ANYI ga-eji ihe otiti nke oria tie ndi gi, umu gi ndi ikom, na ndi nwunye gi, na ihe niile i nwere. ¹⁵ Gi onwe gi kwa ga-ada n'oke oria, oria afo nke na-agaghi ekwe ngwota. Oria a ga-eme ka eriri afo gi na-enuputa kwa ubochi.'"

¹⁶ ONYENWE ANYI mekwara ka ndi Filistia, na ndi Arab, ndi bi nso ndi Kush, bja luso Jehoram agha. ¹⁷ Ha ji ike bata Juda, buru ihe niile di mma ha huru n'uloeze, tinyere umu nwoke ya niile na ndi nwunye ya niile. O bu naani Ahazaya, nwa ya nwoke nke nta ka ha hapuru.

¹⁸ O bu mgbe nke a gasiri ka ONYENWE ANYI mere ka oria afo nke a na-apughi igwota agwota bjakwasi Jehoram. ¹⁹ Mgbe afo abuo gasiri, eriri afo ya nuputara n'ihu oria ahụ. O nwukwara n'oke ihe mgbu. Mgbe e liri ya, e meghi omenaala ikwanye oku olili dika a na-eme n'oge a na-eli ndi eze.

²⁰ O gbara iri afo atọ na abuo mgbe ọ malitere ibụ eze Jerusalem. Ọ chiri afo asatọ nwuo. Onwu ya abughi ihe mwute nye onye obula. E liri ya n'obodo Devid ma ọ bughị n'ime ili a na-eli ndi eze.

22

Ahazaya eze Juda

¹ Ndi Jerusalem mere Ahazaya, nwa Jehoram nke nta, eze n'onodu ya, n'ihu na ndi na-apunara mmadu ihe n'ike, bu ndi ha na ndi Arab so bata n'ulo ikwu ha, egbuolari umunne ya ndi okenye. Ya mere Ahazaya, nwa Jehoram bu eze Juda malitere ichi.

² Ahazaya gbara iri afo abuo na abuo mgbe ọ malitere ibụ eze. Ọ chiri otu afo na Jerusalem. Aha nne ya bu Atalaya nwa nwa Omri eze Izrel.

³ Ya onwe ya sokwara uzo niile nke ndi ezinaulo Ehab, n'ihu na nne ya gbara ya ume ime ajo omume. ⁴ O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI dika ezinaulo Ehab mere n'ihu na ha ghoro ndi ndumodu ya mgbe nna ya nwusiri, nke a wetara odida ya. ⁵ O gbasokwara ndumodu ha, mgbe o sooro Joram nwa Ehab, bu eze Izrel, iga buso Hazael eze Aram agha na Ramot Gilead. Ndi Aram meruru Joram ahụ, ⁶ ya mere, ọ loghachitere na Jezril ka a gwoo ya mmeru ahụ ha meruru ya na Ramot, n'agha nke ya na Hazael eze Aram luru.

Mgbe ahụ, Ahazaya nwa Jehoram, eze Juda gara Jezril ileta Joram nwa Ehab, n'ihu na e meruru ya ahụ.

⁷ O bu site na nleta Ahazaya gara leta Joram, ka Chineke si weta odida Ahazaya. Mgbe Ahazaya bjarutere, ya na Joram puru iga zute Jehu nwa Nimshi, onye ahụ ONYENWE ANYI tere mmanu ka ọ laa ezinaulo Ehab n'iyi. ⁸ Mgbe Jehu no na-emezu ihe e kpebiri n'ikpe banyere ezinaulo Ehab, o zutere ndi ozi Juda na umu ndi ikom umunne Ahazaya, ndi na-ejere Ahazaya ozi, gbuo ha niile. ⁹ O puru icho Ahazaya. Ndi ozi ya jidere ya ebe o zoro onwe ya na Sameria. Ha kputaara ya Jehu onye gburu ya. Ha liri ya, n'ihu na ha kwuru si, "Nwa Jehoshafat ka o bu, onye jiri obi ya niile gbasoo ONYENWE ANYI." Ya mere, o nwekwaghi onye di ike n'ulo Ahazaya ijide alaeze ahụ.

Atalaya na Joash

¹⁰ Mgbe Atalaya, nne Ahazaya huru na nwa ya nwoke anwuola, ọ gara n'ihu bido igbu ndi niile a muru n'ulo eze, bu ndi ezinaulo eze Juda. ¹¹ Ma Jehosheba, bu nwa nwanyi eze Jehoram, kuuru Joash nwa Ahazaya zopu ya site n'etiti umu eze, bu ndi a choro igbu

egbu. O zoro ya na nwanyị na-elekọta ya anya n'ime ụlọ ndina. N'ihị na Jehosheba, bụ nwa nwanyị eze Jehoram, bụ nwanne Ahazaya, ma burukwa nwunye Jehoiada onye nchụaja, ya mere o jiri zonari Atalaya nwantakiri ahụ, ka o ghara igbu ya. ¹² Ya na ha nọgidere na nzuzo n'ime ụlọnsọ Chineke, afo isii, oge ahụ niile Atalaya na-achị n'ala ahụ.

23

¹ N'afọ nke asaa, Jehoiada gosiri idi ike nke obi ya. Ya na ndi ochiagha na-achị nari ndi agha gbara ndu. Ndi a bu: Azaraya nwa Jeroham, Ishmel nwa Jehohanan, Azaraya nwa Obed, Maaseia nwa Adaya na Elishafat nwa Zikri. ² Ha puru gaa akuku niile nke ala Juda kpokota ndi Livayi na ndiisi ezinaulo Izrel site n'obodo niile. Mgbe ha bjarutere Jerusalem, ³ ogbako ahụ niile na eze gbara ndu n'ụlọnsọ ukwu Chineke.

Mgbe ahụ, Jehoiada sirị ha, "Nwa eze ga-achị dika ONYENWE ANYI kwere na nkwa banyere agburu Devid. ⁴ Ugbu a, nke a bu ihe unu ga-eme: Otu ụzọ n'ime ụzọ atọ nke ndi nchujaja na ndi Livayi, bu ndi ga-abia oru n'ubochi izuike ga-abu ndi ga-eche onu ụzọ niile nche. ⁵ Otu ụzọ n'ime ụzọ atọ nke ozo ga-anọ n'uloeze, ebe otu ụzọ ga-anọ n'onu ụzọ Ntoala. Ndi ozo niile ga-anọ gburugburu mputa ụlọnsọ ONYENWE ANYI. ⁶ O dighi onye obula ga-abata n'ulo nsọ ukwu ONYENWE ANYI karja naani ndi nchujaja na ndi Livayi ndi no oru, ha ga-abata n'ihị ha bu ndi edoro nsọ, ma ndi ozo niile ga-ebebe iwu ONYENWE ANYI, ghara ibata. ⁷ Ndi Livayi ga-edo onwe ha gburugburu eze, onye obula ga e jide ihe agha n'aka ya. Onye obula batara n'ime ụlọnsọ ahụ ka a ga-egbu. Noronu eze nso, ebe obula o gara, mgbe o na-apu n'ezi na mgbe o na-aba n'ime."

⁸ Ndi Livayi na ndi ikom Juda niile mere dika Jehoiada, onye nchujaja nyere n'iwu. Onye obula kporo ndi ikom ya, ma ndi na-abata iru oru n'ubochi izuike ma ndi na-emechi oru. N'ihị na Jehoiada onye nchujaja ezipughị otu obula n'ime ndi oru ahụ niile. ⁹ O nyere ndi ochiagha ahụ na-elekota nari ndi agha, ube na ota ukwu na ota nta niile, ndi burii nke eze Devid, bu ndi di n'ulo nsọ Chineke. ¹⁰ O guzobere ndi ikom niile ahụ, onye obula ji ngwa agha ya n'aka ya, nodu eze gburugburu na nso ebe ichu aja na ụlọnsọ ukwu ahụ. Site n'akuku ndida ruo n'akuku ugwu nke ụlọnsọ ukwu ahụ.

¹¹ Jehoiada na umu ya ndi ikom kpoputara nwa eze, kpube ya okpueze n'isi, ha nyere ya otu akwukwo nke ihe ogbugba ndu ahụ, chie ya eze. Ha tekwaro ya mmanu ibu eze, tie mkpu si, "Ka eze diri ndu ruo mgbe ebighi ebi!"

¹² Mgbe Atalaya nuru mkpotu ndi mmadu, ndi na-agba oso na-eto eze, o gakwuru ha n'ulo nsọ ukwu ONYENWE ANYI. ¹³ O lepuru anya, ma lee eze, ka o guzo n'akuku ogidi ya di na mbata. Ndiisi na ndi na-afu opi nọ n'akuku eze, ndi niile nke ala ahụ nokwa na-anuri onu na-afu opi. Ndi obu abu jikwa iti egwu na-edu n'abu otuto. Mgbe ahụ, Atalaya dowara uwe ya, si, "Nke a bu nnupu isi megide eze! Nke a bu nnupu isi megide ochichi!"

¹⁴ Jehoiada, bu onye nchujaja zipuru ndi ochiagha na-achị nari ndi agha, bu ndi na-elekota usuu ndi agha, si ha, "Sitenu n'etiti ahiri ahụ kpututa ya n'etiti ahiri unu, onye obula nke gbasoro ya, werenu mma agha gbuo onye ahụ." N'ihị na onye nchujaja sirị, "Ka egbula ya na ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYI." ¹⁵ Ya mere, ha jidere ya mgbe o rutere na mbata nke onu ụzọ inyinya n'ogige uloze, ebe ahụ ka ha gburu ya.

¹⁶ Jehoiada mere ka ogbugba ndu di, na ya, na ndi mmadu, na eze, ga-abu ndi nke ONYENWE ANYI. ¹⁷ Ndi niile ahụ gara n'ulo nchujaja Baal kwatuo ya. Ha tidasiri ebe nchujaja na arusi niile di n'ebe ahụ, gbukwaa Matan onye nchujaja Baal n'ihu ebe ichu aja ahụ.

¹⁸ Mgbe ahụ, Jehoiada nyefere nlekota nke ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYI n'aka ndi nchujaja bu ndi Livayi, bu ndi Devid nyere oru ichu aja nsure oku nke ONYENWE ANYI n'ime ụlọnsọ, dika e dere ya n'iwu Mosis, n'iji onu na ibu abu dika Devid nyere n'iwu. ¹⁹ O debekwara ndi nche n'onu ụzọ ama ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYI, igbochi ka onye obula nke na-adighi ocha n'uzo obula ghara ibanye.

²⁰ O kporo ndi ochiagha na-achị nari ndi agha, na ndi a na-asopuru, na ndi na-achị achị, na ndi ala ahụ niile, duputa eze site n'ulo nsọ ONYENWE ANYI. Ha bara n'uloeze site n'onu ụzọ ama nke di Elu, mee ka eze nokwasị n'elu ocheeze. ²¹ Ndi ala ahụ niile nuriri onu nke ukwu, obodo ahụ dakwara juu, n'ihị na e ji mma agha gbuo Atalaya n'uloeze.

24

¹ Joash gbara afo asaa mgbe e mere ya eze, o chiri iri afo anọ na Jerusalem. Aha nne ya bu Zibja onye Bjasheba. ² Joash mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI n'afọ niile nke Jehoiada bu onye nchujaja, di ndu. ³ Jehoiada lutaara ya ndi inyom abuo, ndi mutaara ya umu ndi ikom na umu ndi inyom.

⁴ Mgbe ihe ndi a gasiri, Joash kpebiri ime ka ulonso ukwu ONYENWE ANYI di oheru. ⁵ O kpoqtara ndi nchujaja na ndi Livayi niile si ha, "Gaanu n'obodo Juda niile nakota ego utu afo n'aka ndi Izrel niile, maka iwuzi ulonso Chineke unu. Meenu ya ugbu a." Ma ndi Livayi emeghi ya ngwangwa.

⁶ Ya mere, eze kporo Jehoiada bu onyeisi nchujaja si ya, "Gini mere i mebeghi ka ndi Livayi gaa nakotaa, site n'aka ndi bi n'obodo Juda niile, na n'obodo Jerusalem, ego utu nke Mosis ohu ONYENWE ANYI na ogbakọ umu Izrel nyere n'iwu maka ulo ikwu nke iwu ogbugba ndu?"

⁷ N'oge a umu ndi ikom Atalaya, nwanayi ojoo ahu tipuru ulonso Chineke, bukorọ ihe nso niile e ji efe ONYENWE ANYI di n'ime ya maka Baal.

⁸ Ya mere, eze nyere iwu ka e wuo igbe onyinye, nke a ga-adoba n'onu uzo e si abanye ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ⁹ A kposara ya na Juda na Jerusalem niile si ka ha wetara ONYENWE ANYI utu nke Mosis ohu Chineke kwagidere umu Izrel n'ozara na ha ga na-atu.

¹⁰ Ndisi na ndi mmadu niile jiri obi utu tuta utu ha. Ha jiri onyinye ha bia tuncye ha n'igbe onyinye ahu, tutu ruo mgbe o juru n'onu. ¹¹ Mgbe obula ndi Livayi bubataara ndi ozi eze igbe ahu, ha hu na-atujuola ya ego, ode akwukwo eze ya na onyeozu nke onyeisi nchujaja ga-awuputa ihe di n'igbe, ma bughachi okpokoro igbe ahu n'onodu ya. Otu a ka ha mere otutu oge ruo mgbe ha nwetara otutu ego di ukwu. ¹² Eze na Jehoiada weere ego ahu niile nyefee ha n'aka ndi oru ulo ONYENWE ANYI di n'aka, ha chotara ndi oka na-edo nkume, na ndi okpo itu. * Ha tinyere oru ime ka ulonso ahu di oheru n'aka ndi a. Ha gokwara ndi uzu bjara kpuo ihe niile gbasara bronz na igwe e ji ruo oru ahu.

¹³ Ndi e nyefere oru ahu n'aka ji obi ha niile ruo oru nke mere na oru ahu gara n'ihu nke oma. Ha ruziri ulonso ukwu Chineke dika atumatu ya mbu si di, meekwa ya ka o sie ike karja. ¹⁴ Mgbe ha rusiri oru niile, ha weghachitere ego foduru, nye ya eze na Jehoiada, ha were ya ruta ngwa ije ozi maka ulonso ONYENWE ANYI, ngwa ije ozi na ihe isure aja nsure oku, na ngaji, ya na efere di iche iche, na ihe olaocha na olaedo. A na-achu aja nsure oku n'ulonso nye ONYENWE ANYI ubochi niile Jehoiada di ndu.

¹⁵ Ma Jehoiada mere nnoo agadi, juputakwa n'otutu afo, o nwuru mgbe o gbara nari afo na iri afo ato. ¹⁶ E liri ya n'ebe a na-eli ndi eze n'obodo Devid n'ihu ihe oma niile o meere Izrel na Chineke na ulonso ya.

Ajọ omume Joash

¹⁷ Mgbe Jehoiada nwusiri, ndisi Juda bjara ikwanyere eze Joash uguwu. O gekwara ha nti. ¹⁸ Ha hapuru ulonso ukwu ONYENWE ANYI Chineke nna nna ha, fee ogidi Ashera na arusi ndi ozo. N'ihu ikpe omuma ha wetaara onwe ha, iwe Chineke dakwasiri Juda na Jerusalem. ¹⁹ ONYENWE ANYI zitere otutu ndi amuma, ndi bjara buo amuma maka ikpoghachi ha azu, ma ha mesiri obi ha ike, ju ige nti.

²⁰ Mgbe ahu, Mmuo nke Chineke bjakwasiri Zekaraya nwa Jehoiada onye nchujaja. O guzoro n'ihu oha na eze gwa ha okwu si; "Otu a ka Chineke siri, 'Gini mere unu ji enupu isi n'iwu ONYENWE ANYI? Ihe agaghị agara unu nke oma. Unu agbakatala ONYENWE ANYI azu, ugbu a, ya onwe ya agbakatakwalala unu azu.'"

²¹ Ma ndisi Juda niile gbara izu megide ya, sitekwa n'iwu eze nyere ha ji nkume tugbuo ya n'ogige ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ²² Eze Joash echetaghị ebere nke nna Zekaraya bu Jehoiada meere ya kama o gburu nwa ya. Ma mgbe o na-anwu, o siri, "Ka ONYENWE ANYI hukwa mmeso ojoo a ma kwukwa unu ugwo ajo omume unu niile."

²³ O ruo ka o gbara otu afo, ndi agha Aram bjara imegide Joash, ha wakporo Juda na Jerusalem gbuo ndi ndu niile site n'etiti ndi mmadu. Ha zigaara eze ha no na Damaskos ihe niile ha kwatara n'ike. ²⁴ N'agbanyeghi na ndi Aram kpo naandi ndi ikom ole na ole bia, ONYENWE ANYI raara igwe ndi agha di ukwu ranye ha n'aka. N'ihu na Juda gbakwtara ONYENWE ANYI azu, bu Chineke nke nna nna ha, e mezuru ihe niile e kpere n'ikpe n'ahu Joash. ²⁵ Mgbe ndi agha Aram lara, hapu Joash n'onodu mmeru ahu di ukwu, ndisi ozi ya gbara izu gbuo ya, n'ihu ogbugbu o gburu nwa Jehoiada, onye nchujaja. Ha gburu ya mgbe o dina n'ihe ndina ya. Emesia, ha liri ya n'obodo Devid, ma o bughị n'ebe a na-eli ndi eze.

²⁶ Ndi gbara izu gbuo ya bu Zabad, onye nne ya bu Shimeat onye Amon, na Jehozabad, onye nne ya bu Shimrit onye Moab. ²⁷ Ihe niile gbasara Joash na umu ya, na amuma

* 24:12 24:12 Ya bu, kapinta

niile e buru banyere ya, na otu e si wuzie ụlọnsọ ukwu Chineke, ka e dere n'akwukwọ akụkọ ndị eze Izrel niile. Mgbe Joash nwurụ, Amazaya nwa ya ghọrọ eze Juda.

25

Amazaya eze Juda

¹ Amazaya gbara iri afọ abụọ na ise mgbe e mere ya eze, ọ chiri dika eze iri afọ abụọ na itoolu na Jerusalem. Nne ya bụ Jehoadin onye Jerusalem. ² O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI, ma o jighi obi ya niile mee nke a. ³ Mgbe alaeze guzosiri ike n'okpuru ọchịchị ya, o gburu ndị ozi ahụ gburu eze, bụ nna ya. ⁴ Ma o meghi ka umụ ha nwuo, kama ọ gbasoro usoro ihe e dere n'akwukwọ iwu Mosis, ebe ONYENWE ANYI nyere iwu si: "Ndị muru umụ agaghị anwụ n'ihị ihe umụ ha metara, maobu mee ka umụ nwuo n'ihị ihe ndị muru ha metara, onye obula ga-anwụ n'ihị mmehie nke aka ya."

⁵ Amazaya kpokọtara ndị Juda, guzo ha dika ezinaulo ha si di, kenye ha n'okpuru ndị ọchigacha na-achị otutu puku ndị agha, na ndị na-achị otutu narị ndị agha, bụ ndị Juda na ndị Benjamin niile. Mgbe ọ guru ndị di afọ iri abuo maobu karja onu, ọ chọputara na ha di narị puku ndị ikom atọ ndị tozuru iji ube na ota buo agha. ⁶ O ji narị talenti olaocha gota narị puku ndị agha site n'ala Izrel.

⁷ Ma otu onye nke Chineke bjakwutere ya, si ya; "Eze, ka ndị agha a si Izrel ghara isonyere gi, n'ihị na ONYENWE ANYI anonyereghị ndị Izrel, ọ nonyereghị onye obula sitere n'Ifrem. ⁸ A sịkwarị na i jiri obi dimkpa ga agha a, Chineke ga-eme ka ndi ọri gi merie gi, n'ihị na Chineke bu onye nwere ike inyere mmadu aka maobu ime ka ọ suo ngongọ."

⁹ Amazaya siri onye nke Chineke ahụ, "Gini kwanu ka anyi ga-eme banyere narị ego talenti m kwuru maka ndi agha Izrel?"

Onye nke Chineke ahụ zara, "ONYENWE ANYI puru inye gi karja nke ahụ."

¹⁰ Amazaya zighachiri ndi agha Izrel ahụ azu ka ha laa, bu ndi a si n'Ifrem bjakwute ya. Ha were iwe nke ukwuu megide Juda, jirikwa oke iwe laghachi n'ulo ha.

¹¹ Amazaya duuru ndi agha ya gaa na Ndagwurugwu Nnu, ebe o gburu ndi ikom Sia di puku iri. ¹² Ndi agha Juda nwudoro puku ndi ikom iri ozo na ndu, duru ha gaa n'elu nkume di elu, si n'ebe ahụ tuda ha niile, nke mere na ha niile kupiasiri.

¹³ Ma ndi agha ahụ Amazaya zilagara, ka ha ghara iso ya gaa agha, wakporo otutu obodo ndi Juda site na Sameria ruo Bet-Horon. Ha gburu puku mmadu atọ n'ime ha, bukorokwa otutu ihe nkwa n'agha, buru ha laa.

¹⁴ Mgbe Amazaya sitere n'agha ebe o gburu otutu ndi Edom lota, o bulatara chi* nke ndi Sia. O guzobere ha dika chi ndi nke aka ya, kpo isiala nye ha ma surekwa aja nsure oku na-esi isi utu nye ha. ¹⁵ Iwe ONYENWE ANYI di ukwuu megide Amazaya. O zigaara ya onye amuma, onye siri, "N'ihị gini ka iji aju ase site n'aka chi nke ndi ahụ, bu ndi na-enweghi ike izoputa ndi ha site n'aka gi?"

¹⁶ Mgbe ọ ka kpụ okwu n'onu ya, eze siri ya; "Mechie onu! I chorọ inwu? Ole mgbe ka anyi mere gi onye na-adu eze odu?"

Ya mere, onye amuma ahụ kwusiri, ma si, "Amaara m na Chineke ekpebiela ịla gi n'iyi, n'ihị na i mere nke a ma jukwa ige nti na ndumodu m."

¹⁷ Emesja, mgbe Amazaya, eze Juda gbachara izu ya na ndi ndumodu ya, o zigara Jehoash nwa Jehoahaz, nwa Jehu, eze Izrel ozi ima aka, si, "Bia ka dimkpa na ibe ya zute ihu na ihu n'agha."

¹⁸ Ma Jehoash eze Izrel, zighachiri ozi nye Amazaya eze Juda, si; "Uke di na Lebanon zigaara osisi sida nke di na Lebanon ozi si ya, 'Nye nwa m nwoke nwa gi nwanji ka o buru nwunye ya.' Mgbe ahụ, anu ohia nke di na Lebanon gafetere ebe ahụ zopja uke ahụ. ¹⁹ I na-asị onwe gi, na i meriela Edom, ugbu a, mpako abatala, isi a na-ebu gi. Ma nodu n'ulo gi. N'ihị gini ka i ga-eji kpaliere onwe gi nsogbu, si otu a wetara onwe gi na Juda odida?"

²⁰ Ma Amazaya egeghi nti, n'ihị na Chineke na-akwado inyefe ya n'aka Jehoash onye iro ha, n'ihị na ha chorọ chi ndi Edom gawa. ²¹ Ya mere, Jehoash bu eze Izrel buliri agha. Ya na Amazaya eze Juda zutere ihu na ihu n'agha na Bet-Shemesh, di n'ala Juda. ²² Ndi Izrel meriri ndi Juda, mee ka ha gbalaga, nwoke obula n'ulo ya. ²³ Jehoash, bu eze Izrel nwudere Amazaya eze Juda, nwa Joash, nwa Ahazaya na Bet-Shemesh. Mgbe ahụ, Jehoash duuru ya bia na Jerusalem, kwada mgbidi Jerusalem, site n'Onu uzọ ama Ifrem ruo n'onu uzọ ama Nkuku, nke ogologo ya ruru narị nzọ ukwu isii. ²⁴ O chikoro olaedo na olaocha niile na ngwongwo niile ahutara n'ulonsọ ukwu Chineke, nke e tinere

* 25:14 25:14 Ya bu, arusi

n'aka Obed-Edom ilekọta, tinyekwara akụ niile dị n'ulọeze. O doọrọ otụtụ ndị mmadụ n'agha, kporọ laghachi na Sameraia.

²⁵ Amazaya nwa Joash, eze Juda nọrọ ndụ afọ iri na ise, mgbe Jehoash nwa Jehoahaz, eze Izrel nwụsiri. ²⁶ Ma banyere ihe ndị ozo niile mere n'oge oghichi Amazaya, site na mmalite ruo ogwugwu, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ndi eze Juda na Izrel? ²⁷ Site n'oge Amazaya gbakutara ONYENWE ANYI azu, ha gbara izuzu imegide ya n'ime Jerusalem. O gbapuru gbalaga Lakish, ma ha zipuru ndi ikom churu ya gaa Lakish, gbuo ya n'ebe ahụ. ²⁸ Ha bulatara ozu ya n'elu inyinya, e lie ya n'ebe e liri nna nna ya ha n'obodo Juda.

26

Uzaya eze Juda

¹ Mgbe ahụ, ndi Juda mere Uzaya* eze n'onodu Amazaya nna ya, mgbe o di naani afọ iri na isii. ² O bu Uzaya wughariri obodo Elat, nwetaghachi ya nye Juda mgbe eze bu Amazaya sooro ndi nna nna ya dinaa n'onwu.

³ Uzaya di afọ iri na isii mgbe o malitere ichi dika eze. O chiriri iri afọ ise na abuo na Jerusalem. ⁴ O soro nzo ukwu nna ya bu Amazaya mee ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI. ⁵ Uzaya chosiri Chineke ike ubochi niile nke Zekaraya na-adi ndu, bu onye mere ka o ghotu itu egwu Chineke. Mgbe niile, dika o na-achọ ONYENWE ANYI, Chineke nyere ya oganihu.

⁶ O busoro ndi Filistia agha, ma kudakwa mgbidi niile nke Gat, Jabna, na Ashdod. Emesja, o wuziri otutu obodo di n'akuku Ashdod na n'ebe ndi ozo n'obodo Filistia. ⁷ Chineke nonyeere ya n'ogu niile o lusero ndi Filistia, na ndi Arab bi na Gua Baal na ndi Meunim. ⁸ Ndi Amon na-atutara ya utu afọ niile, ude aha ya ruu o buladi ala Ijitt n'ihu na o ghoro onye di ike nke ukwu.

⁹ O wuru otutu ulo elu nche na Jerusalem na nkuku Onu Uzọ Ama, n'Onu Uzọ Ama Ndagwurugwu, na nkuku mgbidi, wusie ha ike. ¹⁰ O wukwara otutu ulo elu nche siri ike n'ozara, gwuokwa otutu olulu mmiri n'ihu na o nwere otutu anu ulo na ndagwurugwu, na n'ala di larii. O huru iru oru ubi n'anya, n'ihu ya, o nwere otutu ndi na-aru oru n'ubi na ubi vaini ya di n'ala ugwu ugwu, na n'ala ndi di na ndagwurugwu.

¹¹ Uzaya nwere ndi agha onuogugu ha di ukwu, ndi a zuziri azuzi, na ndi no na njikere mgbe niile ipu ibu agha dika onuogugu e kewaputara ha si di. O bu Jeiel, ode akwukwo na Maaseia, onyeisi ozi no n'okpuru Hananaya, otu n'ime ndisi ozi eze, ka o di n'aka iguputa ndi agha ga-apu ibu agha. ¹² Ndi agha a nwekwara puku ndisi agha abuo na nari isii, ya bu 2,600. ¹³ Onuogugu ndi agha ahụ niile di nari puku ato na asaa, na nari ise, ya bu, 307,500. Ha bu ndi a zuziri nke oma, ndi di nnoo ike iguzo n'azu eze ibu agha megide ndi iro ya. ¹⁴ Uzaya nyere ndi agha niile, ota, na ube, na uwe agha, na okpu igwe, na uwe agha igwe, uta na nkume na-akwo murumuru, nke ndi na-atu iche ji alu ogo. ¹⁵ O meputakwara ihe ncheputa ohuru na Jerusalem, nke ndi nwere amamihe cheputara, bu nke a ga-eguzobe n'ulo elu nche nakwa n'elu nkuku mgbidi, ka ndi agha nwee ike jiri ha gbaa aku maobu tuo nkume ukwu site n'elu mgbidi ahụ niile. Ude aha ya gbasara ruo ebe di anya, n'ihu na-enyeere ya aka n'uzo di ukwu ruo mgbe o ghoro onye di ike.

¹⁶ Ma mgbe Uzaya ghoro onye di ike, nganga wetaara ya odida. O bu onye nakwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYI bu Chineke ya, o banyere n'ime ulonso ONYENWE ANYI ka o chuo aja ihe nsure oku na-esi isi utu n'elu ebe ichu aja. ¹⁷ Azaraya onye nchujaja na ndi nchujaja ONYENWE ANYI iri asato ozo bu dimkpa jekwuru ya n'ebe ahụ. ¹⁸ Ha guzogidere eze bu Uzaya, si ya, "Uzaya, i kwesighi ibata n'ebe a jiri aka gi suree ihe nsure oku na-esi isi utu nye ONYENWE ANYI. Nke a bu oru diri naani ndi nchujaja ndi bu umu Eron, ndi a hoputara doo iche maka oru a. Site n'ebe nso a puo, n'ihu na i gosila onwe gi dika onye na-ekwesighi ntukwasị obi. Ozo i gaghị enwekwa nsopuru site n'aka ONYENWE ANYI Chineke gi."

¹⁹ Uzaya onye ji ihe igu oku nke e ji esure ihe nsure oku na-esi isi utu ahụ n'aka, were iwe nke ukwu megide ndi nchujaja ahụ. Mgbe o no na-abara ndi nchujaja mba n'ihu ebe ichu aja nke di n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, lee ekpenta putara ya n'egedege ihu. ²⁰ Mgbe Azaraya onyeisi nchujaja, na ndi nchujaja ozo niile lere ya anya, ha huru na ekpenta agbaala ya n'egedege ihu ya, ha mere ka o site n'ebe ahụ puo ngwangwa. Ya onwe ya kwa chokwara isite n'ebe ahụ puo ngwangwa, n'ihu na ONYENWE ANYI tiri ya ihe otiti.

* 26:1 26:1 Onye a na-akpokwa Azaraya

²¹ Eze Uzaya bu onye ekpenta ruo ubochi onwu ya. O biri n'ulo ewupuru iche, ebe o bu onye ekpenta, na onye amapuru site n'ulonso ONYENWE ANYI. Jotam nwa ya ghoro onye nlekota uloeze, na-achikwa ndi ala ahụ.

²² Ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Uzaya, site na mmalite ruo ogwugwu, onye amuma Aizaya nwa Emoz deturu ha n'akwukwo. ²³ Uzaya soro ndi nna nna ya dina n'onwu, e lie ya nso n'ohia ebe a na-eli ozu nke dijiri ndi eze, maka na ndi mmadu siri, "O bu onye ekpenta." Jotam nwa ya, ghoro eze n'onodu ya.

27

Jotam eze Juda

¹ Jotam gbara iri afọ abuo na ise mgbe e mere ya eze. O chiru afọ iri na isii na Jerusalem. Nne ya bu Jerusha nwa Zadok. ² O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI dika nna ya Uzaya mere, ma o meghi dika nna ya, o banyeghi n'ime ulonso ONYENWE ANYI. Ma ndi mmadu gara n'ihu na-eme omume ha ruru aru. ³ Jotam wughariri Onu Uzọ Ama nke di Elu nke ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ruokwa otutu oru n'elu mgbidi nke ugwu Ofel. ⁴ O wuru otutu obodo n'ala ugwu ugwu Juda, wuokwa otutu ebe e wusiri ike na ulo elu nche n'oke ohia.

⁵ Jotam busoro eze ndi Amon agha, meriekwa ha. N'afọ ahụ, ndi Amon bunyere ya nari talenti oloacha, na bushel oka iri puku na puku abuo, na bushel oka balị iri puku na puku abuo.

⁶ Jotam ghoro eze di ike n'ihu na o kpachara anya debe iwu ONYENWE ANYI Chineke ya.

⁷ Ihe ndi ozo niile n'oge ochichi Jotam, tinyere ihe gbasara agha niile o luru, na ihe ndi ozo niile nke o mere, e deturu ha n'akwukwo akuko ndi eze Izrel na Juda. ⁸ O gbara iri afọ abuo na ise mgbe e mere ya eze. O chiru afọ iri na isii na Jerusalem. ⁹ Jotam sooro ndi nna nna ya dina n'onwu, e lie ya n'obodo Devid. Ehaz nwa ya nwoke ghoro eze n'onodu ya.

28

Ehaz eze Juda

¹ Ehaz gbara iri afọ abuo mgbe o malitere ibu eze. O chikwara afọ iri na isii n'ime Jerusalem, ma o meghi ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI, dika nna ya Devid mere. ² O gbasoro uzo niile nke ndi eze Izrel, kpukwa arusi di iche maka ofufe arusi Baal. ³ O surere ihe nsure oku na-esi isi utu di iche iche n'ime Ndagwurugwu nke Ben Hinom, surekwaa umu ya n'oku. O gbasoro omenaala niile ruru aru nke ndi mba ozo, ndi ahụ ONYENWE ANYI chupuru site n'ihu ndi Izrel. ⁴ O churu aja surekwaa ihe nsure oku aja na-esi isi utu n'ebe niile di elu, n'elu ugwu niile, na n'okpuru osisi ndu obula.

⁵ N'ihu ya, ONYENWE ANYI Chineke ya nyefere ya n'aka eze ndi Aram. Ndi Aram lughuru ya, kporo otutu n'etiti ndi ya dika ndi mkporo kpoa ha n'Damaskos.

E nyefekwara ya n'aka eze Izrel, onye gburu otutu ndi agha ya. ⁶ N'otu ubochi, Peka nwa Remalaya gburu nari puku ndi agha Juda na iri puku abuo. Ihe ndi a mere n'ihu na ha gbakwata ONYENWE ANYI Chineke nna nna ha azu. ⁷ Zikri onye Ifrem, onye bu dike n'agha, gburu Maaseia, nwa eze, na Azrikam onye na-eleko uloeze. O gbukwara Elkena onye na-esota eze. ⁸ Ndi Izrel sitere n'etiti umunne ha ndi Juda dota ndi inyom, na umu okorobia, na umu agboghobia onuogugu ha di nari puku abuo n'agha. Ha bukwawara otutu ndi ozo ha kwatara n'agha laghachi na Sameria.

⁹ Ma Oded, onye amuma ONYENWE ANYI, no na Sameria n'oge a. O puru jekwuru ndi agha ahụ na Sameria si ha, "ONYENWE ANYI Chineke nna nna unu ha mere ka unu merie ndi Juda n'ihu na ha na-eke arusi. Ma unu ji onuma gbuo ha, nke mere na uzu turu ruo n'elugwe. ¹⁰ Ugbu a, unu na-achokwa ime ndi ikom na ndi inyom Juda na Jerusalem ndi ohu unu? Ma unu abughu ndi ikpe mmehie mara n'ebe ONYENWE ANYI Chineke unu no? ¹¹ Ugbu a, geenu nti n'ihe m na-ekwu. Kpoghachinu umunna unu ndi a unu dotara n'agha n'ulo ha, n'ihu na ugbu a ONYENWE ANYI na-ewe oke iwe megide unu."

¹² Ufodu ndiji ndi Ifrem, bu Azaraya nwa Jehohanan, na Berekaya nwa Meshilemot, na Jehizkaya nwa Shalum, na Amasa nwa Hadlai, biliri guzogide ndi ahụ si agha nalota. ¹³ Ha siri, "Unu akpobatakwa ndi a unu dotara n'agha n'ebe a, n'ihu na unu mee ya, anyi ga-abu ndi ikpe maara n'ihu ONYENWE ANYI. Unu choro itukwasu ihe na mmehie na ikpe omuma anyi? N'ihu na ikpe omuma anyi adila ukwuu, iwe ya di oku na-adikwasikwa n'ahu Izrel."

¹⁴ Ya mere, ndi agha ahụ hapuru ndi mkporo ahụ na ihe niile ha bulatara, n'ihu ndi ozi na igwe mmadu ahụ niile. ¹⁵ Mgbe ahụ, ndi ikom ahụ akporo n'aha n'aha duuru ndi mkporo ahụ, manye aka n'ihe ahụ niile a dotara n'agha weputa uwe, na nri, na

mmanya na akpukpoukwu, na mmanu, nyeghachi ha ndi ahụ niile a dotara n'agha. Ha bulitere ndi orja no n'etiti ndi ahụ a dotara n'agha kukwasị ha n'elu inyinya ibu. Emesija, ha duuru mmadu ahụ niile dughachiri ha ndi ha no na Jeriko, obodo nkwu. Emesjakwa, ha laghachikwara azu na Sameria.

¹⁶ N'oge ahụ, eze Ehaz zigara ndi eze Asirija ozi ka o bja nyere ya aka. ¹⁷ Ndi Edom biara ọzọ buso Juda agha, ma dorokwa otutu n'ime ha n'agha. ¹⁸ Ndi Filistia na-ebusokwa ọfodu obodo Juda di na mgbada ugwu, na Negeb agha. Ha meriri ma bichikwaa obodo ndi a; Bet-Shemesh, na Aijalon, na Gederot, na Soko, na Timna, na Gimzo, na obodo nta niile gbara ha gburugburu. ¹⁹ Ma ONYENWE ANYI wedara Juda n'ala n'ihu Ehaz, eze Izrel onye mere ka ihe ọzọ baa uba na Juda, na-ekwesighi ntukwasị obi ya nye ONYENWE ANYI. ²⁰ Mgbe Tiglat-Pileasa* eze ndi Asirija biara, o wetaara Ehaz nsogbu kama enyemaka. ²¹ Ehaz weere ọfodu ihe di n'ulonso ONYENWE ANYI, na nke di n'ulọeze, sitekwa na n'ulo ndiisi obodo, were ha nye eze Asirija, ma ihe ndi a enyereghị ya aka.

²² N'oge nsogbu ya, eze Ehaz gakwara n'ihu buru onye na-ekwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYI. ²³ O churu aja nye chi niile nke Damaskos, bu ndi meriri ya n'agha. O siri, "N'ihu na chi nke ndi eze Aram nyeere ha aka, ha ka m ga-achuru aja, ka ha nwee ike nyere m aka." Ma ha bu ihe wetaara ya odida, burukwa odida nye Izrel niile.

²⁴ Ehaz chikotara ngwongwo niile di n'ulonso ukwu Chineke, gbujasija ha. O mechiri onu uzo niile e si abanye n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ma wuo otutu ebe ichu aja na nkuku uzo niile n'ime Jerusalem. ²⁵ N'obodo niile obula na Juda, o wuru ebe di elu maka ichu aja di iche iche nye chi ndi ọzọ, si otu a kpasuo ONYENWE ANYI, bu Chineke nna nna ya ha iwe.

²⁶ Ma banyere ihe ndi ọzọ niile mere n'oge ochichi ya, site na mmalite ruo ogwugwu, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda na Izrel? ²⁷ Ehaz soro nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'obodo Jerusalem, ma o bughị n'ime ili ebe a na-eli ndi eze Izrel. Hezekaya nwa ya, ghorọ eze n'onodu ya.

29

Hezekaya edoo ulonso ukwu Chineke nsọ

¹ Hezekaya gbara iri afọ abuo na ise mgbe o malitere i bu eze. O chiri iri afọ abuo na itoolu na Jerusalem. Aha nne ya bu Abija, ada Zekaraya. ² O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI dika nna nna ya Devid mere.

³ N'onwa mbu nke afọ ahụ e mere ya eze ka o meghere ulonso ONYENWE ANYI, mezije ime ya. ⁴ O kpore ndi Livayi, na ndi nchujaja niile oku n'akuku owuwa anyanwu nke ulonso ukwu Chineke, ⁵ gwa ha okwu si ha, "Geenu m nti unu ndi Livayi, doonu onwe unu nsọ, dokwaanu ulonso ukwu ONYENWE ANYI Chineke nna nna unu nsọ. Wezuganu ihe aru niile di n'ebe nsọ nke ulonso ahụ. ⁶ N'ihu na nna anyi ha bu ndi na-ekwesighi ntukwasị obi; ha mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI bu Chineke anyi, hapu ya. Ha weperu ihu ha site n'ebe obibi ONYENWE ANYI, gbakutakwa ya azu. ⁷ Ha mechikwara uzo ndi e si abanye na mputa onu ulo ahụ, menyukwa oku di n'ime ya. E sureekwaghi ihe nsure oku na-esi isi uto, o dikwaghi aja nsure oku obula a churu nye Chineke nke Izrel. ⁸ N'ihu nke a ka iwe ONYENWE ANYI ji dakwasị Juda na Jerusalem. O meela ka ha buru ihe oke egwu, na oke ihere na oke ọjọ, dika unu jirila anya unu hu. ⁹ E gburu nna anyi ha n'agha, dotakwa ndi nwunye anyi na umu okorobia na umu agboghobia anyi n'agha n'ihu ya. ¹⁰ Ma ugbu a, achoro m ka anyi na ONYENWE ANYI Chineke nke Izrel gbaa ndu, ka iwe ya juru n'ebe anyi no. ¹¹ Umu m, o kwesighi ka unu gbakuta oru unu azu ọzọ, n'ihu na ONYENWE ANYI hoputara unu iguzo n'ihu ya, na ijere ya ozi, na iru oru n'ihu ya, na ichuru ya aja ihe nsure oku na-esi isi uto."

¹² N'oge a ndi Livayi ndi a malitere oru:

site n'ikwu Kohat:

Mahat na Amasai, na Juel nwa Azaraya;

n'ikwu Merari:

Kish nwa Abdi, na Azaraya nwa Jehalelel;

n'ikwu Geshon:

Joa nwa Zima, na Eden nwa Joa;

¹³ n'ikwu Elizafan:

Shimri, na Jeiel;

* 28:20 28:20 Nke a bu otu ọzọ e si akpo Tiglat-Pileasa

n'ikwu Asaf:

Zekaraya, na Matanaya;

¹⁴ n'ikwu Heman:

Jehiel, na Shimei;

n'ikwu Jedutun:

Shemaya, na Uziel.

¹⁵ Mgbe ha kpọkọtara ụmụna ha bụ ndị Livayi, dokwaa onwe ha ọcha, ha bara ido ụlọnsọ ONYENWE ANYI nso, dika eze nyere n'iwu, n'usoro okwu ONYENWE ANYI si di. ¹⁶ Ndi nchujaja banyere n'ime ebe nso ahụ ido ya nso. Ihe niile na-adighi ọcha ha huru n'ime ya ka ha weputasiri n'ogige ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYI ahụ. Ndi Livayi buuru ha gaa bufuo na Ndagwurugwu Kidron. ¹⁷ Ha bidoro mmemme ido nso a n'abalị mbụ n'onwa nke mbụ. N'abalị nke asato ha ruru na mputa onu ulo nke ụlọnsọ ONYENWE ANYI. Ma o were ha abali asato ozo idochasi ụlọnsọ ahụ nso maka ofufe, ha jezuru ozi niile n'abalị iri na isii nke onwa mbụ ahụ.

¹⁸ Mgbe ahụ, ha bakwuru eze bụ Hezekaya koro ya si, "Anyi emeela ebe niile n'ụlọnsọ ONYENWE ANYI ka o di nso, ebe ichu aja nke aja nsure oku na ngwongwo ya, na tebul idoba achicha e doro nso, na ihe niile di n'ime ya. ¹⁹ Ozo, anyi edozila ma dokwaa ngwongwo ahụ niile nso, bụ nke eze Ehaz wepuru n'ihu ekwesighi ntukwasi obi ya mgbe o bu eze. Ha dikwa ugbo a n'ihu ebe ichu aja nke ONYENWE ANYI."

²⁰ N'ututu echi ya, eze bụ Hezekaya kpokotara ndiisi obodo niile, gaa n'ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYI ahụ. ²¹ Ha wetara oke ehi asaa, na ebule asaa, na umu ebule asaa, na mkpi asaa, maka ichu aja mmehie n'ihu alaeze ahụ, maka ụlọnsọ ukwu ahụ, na ala Juda. Eze nyere ndi nchujaja bu umu Eron iwu si ha gbuo anu ulo ndi ahụ n'ebe ichu aja nye ONYENWE ANYI. ²² Ya mere, ha gburu oke ehi ahụ niile. Ndi nchujaja fesara obara ha n'elu ebe ichu aja. Ha gbukwara ebule ndi ahụ fesa obara ha n'ebe ichu aja, gbukwaa umu aturu ndi ahụ fesakwa obara ha n'ebe ichu aja. ²³ Ha wetara mkpi ndi ahụ eji achu aja mmehie n'ihu eze na ogbako ahụ, ha bikwasikwara ha aka n'elu. ²⁴ Ndi nchujaja gburu mkpi ndi ahụ, chee obara ha n'elu ebe nchujaja maka ikpuchi mmehie ndi Izrel niile. N'ihu na eze nyere iwu ka a chuo aja nsure oku na aja mmehie n'ihu ndi Izrel niile.

²⁵ O mere ka ufodu ndi Livayi nodu n'ụlọnsọ ahụ, dika ndi na-abu ahụ. O nyere ha ogene, na une, na ubo akwara. O mere nke a n'usoro dika Devid na Gad, bu onu uzo eze, na Netan, bu onye amuma, nke a bu dika ONYENWE ANYI nyererii n'iwu site n'aka ndi amuma ya. ²⁶ Ya mere, ndi Livayi ji ihe egwu Devid ndi ahụ niile guzoro na njikere, ma ndi nchujaja jikwa opi ha nke ha na-afu.

²⁷ Hezekaya nyere iwu ka a chuo aja nsure oku ahụ n'elu ebe ichu aja. Mgbe a malitere isure aja ahụ oku, a malitekwaru ibu ahụ nye ONYENWE ANYI, na ifu opi na iti ihe egwu niile nke Devid, eze Izrel. ²⁸ N'oge mmemme ochuchu aja ahụ, mmadu niile koro isiala nye Chineke, mgbe ndi ahụ na-abu ahụ, ndi opi na-afukwa opi ha. Ihe niile a no na-eme tutu ruo mgbe a chusiri aja niile ahụ.

²⁹ Mgbe ha chuchara aja ndi ahụ, eze na ndi niile no n'ebe ahụ gburu ikpere n'ala, kpokwaa isiala. ³⁰ Eze Hezekaya na ndiisi ozi ya nyere iwu ka ndi Livayi buo ufodu n'ime ahụ oma Devid, na nke Asaf onye amuma, maka iji ya too ONYENWE ANYI. Ha mere otu a, kpokwaa isiala nye Chineke.

³¹ Emesja, Hezekaya siri, "Ugbu a unu edoola onwe unu nso nye ONYENWE ANYI, bianu nso, webatanu aja na onyinye ekele n'ime ụlọnsọ ONYENWE ANYI." Ya mere, nzuko ahụ niile wetaara aja na onyinye ekele ha, ndi niile nwere mkpebi n'obi ha wetara aja nsure oku.

³² Onuogugu anu ulo niile ha wetara bu ndi a: iri oke ehi asaa, na nari ebule, na nari umu ebule abuo, ka e wetara maka aja nsure oku nye ONYENWE ANYI. ³³ Anu ndi e doro nso maka ichu aja di nari oke ehi isii na aturu na ewu di puku ato. ³⁴ Ma ndi nchujaja di ole na ole, ha apughikwa igba akpukpo anu niile ahụ maka aja nsure oku, n'ihu ya, umunne ha bu ndi Livayi nyeere ha aka tutu ruo mgbe ozi ahụ gwusiri, ruokwa mgbe e doro ndi nchujaja ndi ozo nso. N'ihu na ndi Livayi nwere obi ziri ezi karja ndi nchujaja ido onwe ha nso. ³⁵ Aja nsure oku bara uba, tinyere abuba nke aja udo niile, na aja ihe onunu nke so aja nsure oku ndi a.

O bu n'uzo di otu a ka e si weghachite ije ozi na ichu aja nke na-adi n'ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYI. ³⁶ Hezekaya na ndi Juda niile nuriri onu n'ihu ihe Chineke doziri nye ndi ya, n'ihu na ihe niile ndi a mere ngwangwa.

30

Mmemme Ngabiga

¹ Hezekaya zigaara ndị Izrel na Juda niile ozi, degakwara ndị Ifrem na Manase akwukwo ikpo oku ka ha bịa n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI di na Jerusalem maka ime Mmemme Ngabiga nye ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel. ² Eze na ndiisi ya, na ndi nkpokota niile na Jerusalem kpebiri na Mmemme Ngabiga a ga-adị n'ona nke abuo. ³ Ha enweghi ike ime ya n'oge e kwesiri ime ya n'ihu na otutu ndi nchujaja enwebeghi ike doo onwe ha nso n'onwa ahụ. Otu a kwa, ndi Izrel enwebeghikwa ike zukoata na Jerusalem. ⁴ Eze na Izrel niile nwere otu mkpebi ime ya otu a. ⁵ Ha kpebiri ka e kwusaa n'ala Izrel niile site na Dan ruo na Bjasheba ka onye obula bja na Jerusalem maka ime Mmemme Ngabiga nye ONYENWE ANYI, Chineke Izrel. Otutu mmadu n'Izrel esobeghi mee mmemme a dika e nyere ya n'iwu.

⁶ Ndi ogba oso weere akwukwo ozi sitere n'aka eze na ndi ozi ya jegharja n'Izrel na Juda niile dika ihe eze nyere n'iwu si:

"Unu ndi Izrel, loghachikwutenu ONYENWE ANYI Chineke Ebrahim, na Ajzik, na Jekob, ka o laghachikwute unu bu ndi eze Asirja na-emeribeghi. ⁷ Unu adikwala ka nna unu ha, na umunne unu ndi Izrel, ndi na-ekwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYI, bu Chineke nna nna ha, nke a mere o jiri were ha mee ihe iju anya, dika unu huru ya. ⁸ Unu abula ndi isiike dika ha, kama werenu onwe unu nye ONYENWE ANYI. Bjakwanu n'ulonso ya nke o doro nso ruo ebighi ebi. Fee ONYENWE ANYI Chineke unu ofufe, ime ka iwe ya juru n'ebe unu no. ⁹ O buru na unu aloghachikwute ONYENWE ANYI, o ga-eme ka e gosi umunna unu na umu unu a dotara n'agha obi ebere, meekwa ka ha site n'ebe e bugara ha loghachikwa. N'ihu na ONYENWE ANYI Chineke unu bu onye obi ebere, na onye obioma; o gakwaghi agbakuta unu azu, ma o buru na unu echegharja, loghachikwute ya."

¹⁰ Ya mere, ndi ogbo oso ozi ahụ sitere otu obodo gaa obodo ozo n'Ifrem, na Manase, o buladi ruo Zebulon. Ma ndi mmadu chiru ha ochi, kwaakwa ha emo. ¹¹ Ma otu o di, ufodu ndi si n'ebo Asha na Manase, na Zebulon wedatara onwe ha ala, bja Jerusalem. ¹² Ma aka Chineke dinwere ndi Juda inye ha otu obi, ime ihe eze na ndiisi ya nyere n'iwu, site n'okwu ONYENWE ANYI.

¹³ Ya mere, otutu mmadu bjara Jerusalem n'onwa nke abuo nke afu ahụ, maka mmemme achicha ekoghi eko. ¹⁴ Ha niile jiri otu obi bibie ulo arusi Baal niile di na Jerusalem, kutuokwa ebe ichu aja na-esi isi utu niile, buru ha niile bufuo ha na Ndagwurugwu Kidron.

¹⁵ N'abali nke iri na anu nke onwa abuo ahụ, ndi mmadu ahụ niile gburu aturu Mmemme Ngabiga ha. Nke a mere ka ihere mee ndi nchujaja na ndi Livayi. Ha mekwara ngwangwa doo onwe ha nso were aja nsure oku bja n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ¹⁶ Ha niile guzkwara n'onodu ha dika e dere ya n'iwu Mosis, onye nke Chineke. Ndi nchujaja fesara obara nke ndi Livayi bunyere ha n'aka, n'elu ebe ichu aja. ¹⁷ Ebe o bu na otutu ndi so n'igwe mmadu ahụ edobeghi onwe ha nso, ndi Livayi gbuuru ha aturu Mmemme Ngabiga n'ihu na ha adighi ocha, ha apughikwa ido aturu ha nso nye ONYENWE ANYI. ¹⁸ O bu ezie na otutu ndi sitere n'Ifrem, na Manase, na Isaka, na Zebulon edoghi onwe ha ocha, ma ha sokwa rie oriri ngabiga ahụ, si otu a mebie ihe e dere n'iwu. Ma Hezekaya kpeere ha ekpere si, "Ka ONYENWE ANYI onye di mma gbaghara onye obula ¹⁹ bu ndi ji obi ha na-achọ ONYENWE ANYI Chineke nke nna nna ha, o buladi ma o buru na ha adighi ocha dika iwu nke ebe nso si di." ²⁰ ONYENWE ANYI nuru ekpere Hezekaya gwokwa ha.

²¹ Ya mere, ndi Izrel ahụ niile ji onu mee mmemme achicha ekoghi eko ahụ na Jerusalem ubochi asaa. Ma ndi nchujaja na ndi Livayi ji abu na ngwa egwu ONYENWE ANYI too ya otuto ubochi ahụ niile.

²² Hezekaya ji okwu di mma gbaa ndi Livayi ume n'ihu ezi nghota ha nwere n'ijere ONYENWE ANYI ozi. N'ime ubochi asaa ahụ niile, ha churu aja udo, riekwa ihe ha ketara site n'aja niile a churu. Ha tokwara ONYENWE ANYI Chineke nna nna ha otuto.

²³ N'ihu oke onu ha niile nwere, ha kpebiri ime mmemme ahụ gaa n'ihu ubochi asaa ozo. ²⁴ Hezekaya eze Juda, nyere nzuko ahụ otu puku oke ehi, na puku aturu asaa. Ndi ozi eze niile nyekwara ha, otu puku oke ehi na puku aturu iri. Otutu ndi nchujaja dooro onwe ha nso. ²⁵ N'oge ahụ kwa, oke onu juputara n'obi ndi Juda niile, na n'obi ndi nchujaja na ndi Livayi, na n'obi ndi obja, na ndi sitere ala Izrel bja. ²⁶ Oke onu juputara na Jerusalem n'ihu na site n'oge Solomon nwa Devid, eze Izrel ruo n'oge a, e mebeghi mmemme di otu a na Jerusalem. ²⁷ Mgbe ahụ, ndi nchujaja na ndi Livayi guzoro gozie oha mmadu ahụ niile. Chineke nukwara ekpere ha site n'ebe obibi ya di nso nke eluigwe.

31

¹ Mgbe ihe niile a gwusiri, ndi Izrel bu ndi no n'ebe ahụ puru gaa n'obodo niile di na Juda, kurisie ogidi nsọ niile, gbutukwa ogidi Ashera niile. Ha kwaturu ebe niile di elu na ebe ichu aja niile di na Juda, Benjamin, Ifrem na Manase. Mgbe ha lachara ha niile n'iyi, ndi Izrel niile laghachiri n'obodo nke aka ha nakwa n'ihe onye obula nwere.

Onyinye maka ife ofufe

² Hezekaya kenyekwara ndi nchujaja na ndi Livayi n'usoro iru oru ha n'ulonso ukwu Chineke ubochi niile, maka oru ichu aja nsure oku na aja udo, na inye ekele, na ito ONYENWE ANYI n'onu uzọ ama ebe obibi ya. ³ Eze nyekwara utu nke ya site n'ihe nweta ya maka iyi chuo aja nsure oku, nke ututu na abali, ya na aja nsure oku nke ubochi izuike niile na onwa oheru, na nke mmemme niile a kara aka a na-eme dika o di n'iwu ONYENWE ANYI. ⁴ O nyekwara ndi bi na Jerusalem iwu ka ha na-ewebatara ndi nchujaja na ndi Livayi oke nke ruuru ha, ka ha nwee ike lebane anyi nke oma n'iwu ONYENWE ANYI. ⁵ Ngwangwa e kwusara okwu a, umu Izrel niile wetara onyinye ha n'ebe o bara uba. Ha wetara mkpuru mbu nke oka ha, na mmanyi vaji oheru ha, na mmanu oliv, na mmanu anu, na ihe omume niile nke ubi. Ha wetakwara n'uba otu uzọ n'uzọ iri nke ihe niile ozọ ha nwere. ⁶ Ndi Izrel na Juda niile bi n'obodo Juda bubatakwara otu uzọ n'ime uzọ iri nke igwe ehi, na igwe ewu na aturu, na otu uzọ n'uzọ iri nke ihe nsọ niile edoro nsọ nye ONYENWE ANYI bu Chineke ha. Ha doro ha niile n'ukwu n'ukwu ⁷ Ha bidoro iwebata ihe ndi a site n'onwa nke ato n'afọ ruo n'onwa nke asaa. ⁸ Mgbe Hezekaya na ndisi ya bjara hu ukwu ihe ndi ahụ niile, ha toro ONYENWE ANYI, goziekwa ndi ya bu Izrel.

⁹ Hezekaya juru ndi nchujaja na ndi Livayi banyere onyinye ndi ahụ e bubatara. ¹⁰ Azaraya, onyeisi nchujaja, onye sitere n'ikwu Zadok zara si ya; "Lee, kengbe ndi mmadu malitere iwebata onyinye ha n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI o nwebeghi ihe koru anyi. N'ezie, anyi nwere kari, n'ihu na ONYENWE ANYI agoziela ndi ya. Leekwa ihe di ukwu ka foduru."

¹¹ Hezekaya nyere iwu ka e edozie ulo ichikoba ihe n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI ahụ. Ha mekwara otu a. ¹² Emesja, ha jiri ikwesi ntukwasị obi bubata onyinye ndi ahụ, na onyinye nke otu uzọ n'ime uzọ iri, na onyinye e doro nsọ, tifee ha n'aka Konanaya, onye Livayi. Shimei nwanne ya nwoke bu onye na-esote ya. ¹³ Jehiel, Azazaya, Nahat, Asahel, Jerimot, Jozabad, Eliel, Ismakaya, Mahat na Benaya, bu ndi nlekota oru ndi no n'okpuru Konanaya na Shimei nwanne ya. Ndi a niile bu ndi eze Hezekaya na Azaraya onye nlekota ulonso ukwu Chineke hoputara.

¹⁴ Kore nwa Imna, onye Livayi, onye bukwa onye na-elekota onu uzọ ama di n'owuwa anyanwu, ka e tinyere oru ilekota onyinye afọ ofufu niile e wetara Chineke. O bu ya nwekwa oru ikesa onyinye ndi ahụ niile e bubatara ONYENWE ANYI ha na onyinye ndi ozọ e doro nsọ. ¹⁵ Ndi na-enyere ya aka bu Eden, Miniamin, Jeshua, Shemaya, Amaraya na Shekanaya. Ha na-eke onyinye ahụ nye ndi nchujaja niile n'obodo ahụ, onye ukwu na onye nta, dika usoro iru oru ha si di. Ha ji ikwesi ntukwasị obi na-enyere ya aka.

¹⁶ Ozokwa, ndi ikom niile si n'ezinaulo ndi nchujaja, ndi gbara site n'afọ ato gbago, ndi aha ha di n'akwukwo usoro omumu, bu ndi na-aru oru n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, na-eketa oke ihe oriri ha na-eri mgbe obula ha bjara iru oru dika usoro oru ha si di. ¹⁷ Ha na-ekenye ndi nchujaja niile e dere aha ha n'akwukwo usoro omumu, kenyekwa ndi Livayi niile gbara site iri afọ abuo gbago ihe oriri dika usoro oru ha si di. ¹⁸ Ndi na-esokwa keta oke ndi a bu umuntakiri, na ndi inyom, na umu ndi ikom na ndi inyom na-etolite etolite, bu ndi niile e deputara aha ha n'akwukwo usoro omumu. Ndi a bu ndi kwesiri ntukwasị obi n'ido onwe ha nsọ.

¹⁹ A hoputara ufodu ndi ikom ndi oru ha bu ike nri nye ndi nchujaja niile bu umu umu Eron. Ndi nchujaja a na-ekwu ihe banyere ha n'ebe a bu ndi ahụ bi n'ala ubi nke gbara obodo ndi nchujaja gburugburu, maobu ndi bi n'obodo ndi ozọ. Ndi a bukwa ndi e dere aha ha niile n'akwukwo usoro omumu ndi Livayi.

²⁰ Ndi a bu ihe ndi Hezekaya mere n'ime Juda niile, o na-eme ihe di mma, na nke ziri ezi, n'ikwesị ntukwasị obi n'ihu ONYENWE ANYI bu Chineke ya. ²¹ N'ime ihe niile o mere, nke metutara ije ozi nke ulo ukwu Chineke, na idebe iwu niile na ukpuru niile Onyenwe anyi nyere, Hezekaya ji obi ya niile gbasoo Chineke. O jikwa obi ya niile jee ozi niile o jere. Nke a mekwara ka ihe gaara ya nke oma.

32

¹ Mgbe Hezekaya ji ikwesi ntụkwasi obi rụchaa ọrụ ndị a niile, Senakerib bụ eze Asirja, b́ara n'ime Juda megide ya. Ọ nọchibidoro obodo niile nke e wusiri ike, na-eche na ọ ga-emerị ha nye onwe ya. ² Mgbe o doro eze anya na Senakerib b́ara ka o buo agha megide Jerusalem, ³ Hezekaya mere ngwangwa kpọkọta ụmụ eze niile na ndịisi agha ya. Mgbe ha zukọtara, ha kpebiri iwuchi isi iyi ahụ niile na-esi n'azụ obodo na-asoputa. Ha mekwara otu a. ⁴ Ha kpọkọtara ọtụtụ ndị ọrụ, ndị gara ghochie isi iyi niile, mee ka mmiri gharakwa isoputa n'ala ahụ niile. Ha mere nke a n'ihì na ha achoghị ka eze ndị Asirja na ndị agha ya nweta mmiri ha ga-anụ mgbe ha b́aruru ibuso Jerusalem agha. ⁵ Hezekaya wuzikwara mgbidi obodo ahụ, wusie ha ike n'ebe niile ọ na-ada ada. O wukwara mgbidi ozo gburugburu mgbidi nke ochie ahụ. O wusikwara ebe siri ike nke Milo d́ n'obodo Devid ike, kpụkwa ọtụtụ ngwa agha na ọta.

⁶ O tinyere ndị agha niile nọ n'obodo ahụ n'okpuru ndịisi agha na-achị ha, mee ka ha niile zukọta n'ọnu ụzo ama nke obodo. N'ebe ahụ ka ọ nọ gwa ha okwu sị ha, ⁷ "Dirinụ ike, unu adakwala mba. Unu atula ụjọ maobu daa mba n'ihì eze Asirja na usuu ndị agha ya, n'ihì na onye dinyeere anyị ka ya ike. ⁸ Ihe nonyere ya bụ ogwe aka nke anụ ahụ, ma nke nonyere anyị bụ ONYENWE ANYI, Chineke anyị, inyere anyị aka na ibu agha anyị niile." Okwu a, nke Hezekaya bụ eze Juda kwuru, mere ka ndị Juda nwee agbamume.

⁹ Mgbe e mesiri, mgbe Senakerib eze Asirja na ndị agha ya niile nọchibidoro Lakish, o zipurụ ndị ọrụ ya gaa Jerusalem, ka ha jiri ozi a gaa maka Hezekaya, bụ eze Juda na ndị Juda niile ndị nọ n'ebe ahụ:

¹⁰ "Nke a bụ ihe Senakerib, bụ eze Asirja siri: Ọ bụ na gini ka ntụkwasi obi gi dabere, mere i ji nọgidesie ike na Jerusalem n'ọnodu nnochibido a? ¹¹ Mgbe Hezekaya na-asị, 'ONYENWE ANYI bụ Chineke anyị site n'aka eze Asirja,' ọ bụ aghugho ka ọ na-agho unu. Ọ na-eduhie unu, na-achọ ka unu nwuo n'aguu nakwa akpiri ikpo nkụ. ¹² Ọ bughị Hezekaya na onwe ya wezugara ebe ya niile d́ elu na ebe ichu aja ya niile, na-asị Juda na Jerusalem, 'Unu aghaghị ikpo isiala n'otu ebe ichu aja, chụkwa aja n'elu ya'?"

¹³ "Unu amaghị ihe mụ na nna m ha bụ ndị bu m ụzo chja mere ndị ala ozo? Chi niile nke mba ndị ahụ niile ha nwere ike zoputa ala ha site n'aka m? ¹⁴ Ọ bụ onye n'etiti chi niile nke mba ndị a niile, bụ ndị nna nna m ha bibiri, naputarala ndị ya site n'aka m? Aña ka chi unu ga-esi zoputa unu site n'aka m? ¹⁵ Unu ekwela ka Hezekaya duhie unu, rafuokwa unu otu a. Unu ekwenyekwarala ya, n'ihì na ọ dighị chi obula maobu nke mba obula maobu alaeze obula puru inaputa ndị ya site n'aka m maobu n'aka nna m ha. Ka ọ buruzie chi unu ga-abu nke ga-anaputa unu site n'aka m!"

¹⁶ N'uzo d́ otu a ka ndị ozi Senakerib ahụ ji leda ONYENWE ANYI Chineke, na Hezekaya anya kwuokwa okwu mkpari megide ha. ¹⁷ Emesja, Senakerib dekwara akwukwo mkpari ndị ozo, nke ọ nọ n'ime ya kwuluo ONYENWE ANYI Chineke Izrel, na-asị, "Dika chi ndị ala ozo niile enweghị ike zoputa ndị ha site n'aka m, otu a kwa, Chineke nke Hezekaya apughikwa isoputa ndị ya site n'aka m." ¹⁸ Mgbe ahụ, ha ji oke olu kpokuo ndị Jerusalem, bụ ndị nọ na mgbidi ahụ n'asusu Hibru, imenye ha egwu nakwa ime ka ụjọ tuo ha, ka ha nwee ike were obodo ahụ. ¹⁹ Ha kwuru okwu ojoo d́ iche iche banyere Chineke nke Jerusalem, dika ha si kwuo megide chi niile nke ndị ozo d́ n'ụwa, bụ ọrụ aka mmadu.

²⁰ Mgbe ahụ, Hezekaya bụ eze, na Aizaya onye amuma, nwa Emoz, kpokuru Chineke nke eluigwe n'ekpere. ²¹ ONYENWE ANYI zipuru otu mmuo ozi, onye gara tigbuo ndị agha niile bu dike, ndị ochiaghna na ndịisi niile nọ n'omuma ulo ikwu nke eze Asirja. Ya mere, Senakerib ji oke ihere laghachi n'ala ya. Ma mgbe ọ gara n'ulo chi ya, ufodu n'ime umu ya ndị ikom, ndị bụ anu ahụ na obara ya, were mma agha gbuo ya n'ebe ahụ.

²² Otu a ka ONYENWE ANYI si zoputa Hezekaya na ndị Jerusalem, site n'aka Senakerib eze Asirja, na sitekwa n'aka ndị iro ya ndị ozo. Udo dikwara n'ala ya niile. ²³ Site n'oge ahụ, Hezekaya ghoro eze a maara aha ya na mba niile d́ Juda gburugburu. Otutu mmadu bidokwara ibutere ONYENWE ANYI onyinye d́ iche iche na Jerusalem. Hezekaya n'onwe ya nwetakwara onyinye nke ya.

Nganga, Oganihu, na onwu Hezekaya

²⁴ Ma n'oge ahụ, Hezekaya rjara orja, ruo na ọ gaara anwu. Ma o kpere ekpere rjo ONYENWE ANYI ka ọ gwoo ya. Ọ zara ekpere ya, gosikwa ya ihe iribama d́ ebube. ²⁵ Ma Hezekaya ejighi obi ya niile kelee Chineke ekele n'ihì na nganga batara ya n'obi. Nke a mere ka iwe wee ONYENWE ANYI megide ya na ndị Jerusalem na Juda. ²⁶ Mgbe

Hezekaya na ndị Jerusalem wedara onwe ha n'ala, iwe ONYENWE ANYI dajuru n'ebe ha no, o takwaghi ha ahuru n'oge niile ahụ Hezekaya di ndu.

²⁷ Ya mere, Hezekaya ghorọ eze bara ogaranya, burukwa onye a na-asopuru. O wuru ulokwu maka ichebe olocha ya na oloaedo, na nkume di oke onuahia, na uda na-esi isi utu, na ota na efere oloaedo ya. ²⁸ O wukwara otutu ulo ozo ebe a na-echebe oka, na mmanya vainj olivu, na mmanu oliv. O wukwara ulo anumanu maka otutu igwe ewu na aturu ya. ²⁹ O wukwara otutu obodo nta di iche iche, nweekwa otutu igwe anu ulo, na igwe ehi, n'hi na Chineke mere ka o baa uba.

³⁰ Hezekaya bukwa onye gbochiri mmiri iyi Gaihon n'akuku elu elu ya, gwuo olulu ebe mmiri ahụ si sogharja na-asobata n'akuku odida anyanwu nke obodo Devid. Ihe niile o mere gaara ya nke oma. ³¹ Ma mgbe ndi ozi nke ndi na-achị Babilon zitere ka ha juo ya banyere ihe ebube ahụ nke mere n'ala ahụ, Chineke hapuru ya i nwalee ya, ka o mara ihe niile di ya n'obi.

³² Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Hezekaya, na oru ebere niile nke o ruru ka edere n'akwukwo onu onye amuma bu Aizaya, nwa Emoz, dikwa n'akwukwo akuko ndi eze Juda na Izrel niile. ³³ Hezekaya sooro ndi nna nna ya dinaa n'onwu, e lie ya n'ugwu n'ebe ili ndi nna nna Devid di. Ndi Juda niile na ndi niile bi na Jerusalem kwanyere ya ugwu n'onwu ya. Manase nwa ya ghorọ eze n'onodu ya.

33

Manase eze Juda

¹ Manase gbara afo iri na abuo mgbe o malitere ibu eze. O chiru iri afo ise na ise na Jerusalem. ² O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI, site n'igbaso ihe aru niile nke ndi mba ozo bi n'ala ahụ na mbu mere, bu ndi ONYENWE ANYI chupuru n'ihu ndi Izrel. ³ O wughariri ebe di elu niile nke nna ya Hezekaya kwadara, o wukwara ebe ichu aja di iche iche nke Baal, piakwa ogidi Ashera di iche iche. O kporo isiala nye usuu ihe niile nke di na mbara eluigwe feekwa ha ofufe. ⁴ O wuru ebe ichu aja di iche iche, n'ime ulonso ONYENWE ANYI, nke ONYENWE ANYI, kwuru okwu banyere ya, si, "Aha m ga-adigide na Jerusalem ruo mgbe ebighi ebi." ⁵ O wuru ebe ichu aja nye usuu ihe niile di na mbara eluigwe n'ogige abuo di n'ulonso ONYENWE ANYI. ⁶ O jikwa umu ya chuo aja n'ime oku na Ndagwurugwu nke Ben Hinom. O gbara aja, taa amusu, choo osisa n'aka ndi mgbaasi, juta ase n'aka ndi na-aju mmuo ojoo ase, ya na ndi dibia afa mekwara ihe. O mere ihe di njo n'ebe o di ukwu n'anya ONYENWE ANYI si otu a kpasuo iwe ya.

⁷ O were oyiyi apiri api nke o mere debe n'ime ulonso Chineke, nke Chineke gwara Devid na nwa ya Solomon okwu si, "N'ulonso a na n'ime Jerusalem, nke mu onwe m hoputara site n'ebo niile nke Izrel, ka m ga-akpokwasị Aha m ruo mgbe ebighi ebi." ⁸ Ma agaghị emekwa ka ukwu ndi Izrel hapu ala ahụ nke m kenyeru nna nna unu, naanị ma o buru na ha elezie anya debe ihe niile m nyere ha n'iwu banyere iwu niile, ukuru niile na ntuziaka niile m nyere site n'aka Mosis." ⁹ Ma Manase duhiere Juda na ndi Jerusalem, mee ka ha mee ihe di njo karija nke ndi mba niile ndi ONYENWE ANYI lara n'iyi site n'ihu ndi Izrel.

¹⁰ ONYENWE ANYI gwara Manase na ndi ya okwu, ma ha egeghi nti. ¹¹ N'hi ya, ONYENWE ANYI mere ka ndi ochjagha nke eze ndi Asiria bja buso ha agha, bu ndi jidere Manase, gbanye ya nko igwe n'imi, were udo bronz kee ya agbu, kporo ya laa Babilon. ¹² N'oge ahụ ka anya doro Manase. O wedara onwe ya ala nke ukwu, rijo amara site n'aka ONYENWE ANYI Chineke nna nna ya. ¹³ ONYENWE ANYI nuru aririo ya mee ya ka o lotakwa n'alaeze ya na Jerusalem. Mgbe ahụ, Manase matara na ONYENWE ANYI bu Chineke n'ezie.

¹⁴ O bu n'oge a ka o wughachiri mgbidi nke abuo gburugburu obodo Devid, na mgbidi di n'odida anyanwu iyi Gaihon na ndagwurugwu Kidron. Site n'ebe ahụ, o wuru ya ruo n'onu uzo ama Azu, na gburugburu ugwu Ofel ebe o wuliri ya elu. O dokwara ndiisi agha ya n'obodo niile e wusiri ike di na Juda.

¹⁵ O wezugara chi ndi mba ozo niile, wepukwa oyiyi ahụ o tinyere n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, kutuokwa ulo arusi o wuru n'ugwu ulonso, na ndi nke o wuru na Jerusalem. O sitere n'obodo bufuo ha. ¹⁶ Emesja, o wughariri ebe ichu aja ONYENWE ANYI di n'ulonso ukwu Chineke, chuo aja udo na aja ekele n'elu ya. O nyekwara ndi Juda niile iwu si ha fee ONYENWE ANYI Chineke nke Izrel ofufe. ¹⁷ Ma ufodu ndi Juda nogidekwara na-achụ aja n'ugwu, maobu naanị ONYENWE ANYI Chineke ha ka ha na-achuru aja ndi a.

¹⁸ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Manase na ekpere nke o kpeere Chineke ya, na okwu niile ndi onu gwara ya n'aha ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel, ka e dere n'akwukwo akuko ihe e mere n'oge ndi eze Izrel niile. ¹⁹ Ekpere ya, na osisa

Chineke zara ya, na mmehie ya niile, na-ekwesighi ntukwasị obi ya, na ebe niile o wuru ụlọ arụsị n'elu ugwu, na ebe ọ manyere ogidi arụsị Ashera, na arụsị ndị ọzọ, tupu o weda onwe ya ala, ka e dere n'akwukwọ akukọ ndị amụma. ²⁰ Manase sooro ndị nna nna ya ha dina n'ọnwu, e lie ya n'ụlọeze ya. Amọn, ọkpara ya, nọchiri ya.

Amọn eze Juda

²¹ Amọn gbara iri afọ abụọ na abụọ mgbe ọ malitere ịbụ eze. Ọ chiri afọ abụọ na Jerusalem. ²² O mere ihe dị n'anya ONYENWE ANYI dika nna ya Manase mere. Amọn kpọrọ isiala, chụkwaa aja nye arụsị niile, nke Manase mere. ²³ Ma o wedaghị onwe ya ala n'ihu ONYENWE ANYI dika Manase nna ya mere. Kama Amọn gara n'ihu mee ka ikpe omuma ya mụbaa.

²⁴ Ndị na-ejere Amọn ozi gbara izu megide ya, ha gburu ya n'ime ụlọeze ya. ²⁵ Mgbe ahụ, ndị ala ahụ gburu ndị niile ahụ gbara izu megide eze Amọn. Ha mere Josaya nwa ya nwoke eze n'ọnọdu ya.

34

Mgbawwe Josaya wetara

¹ Josaya gbara afọ asatọ mgbe e mere ya eze. Ọ chiri iri afọ atọ na otu na Jerusalem. ² O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI, gbasookwa ụzọ niile nke nna nna ya Devid, o sighi n'uzọ a wezuga onwe ya gaa n'aka nri maọbụ n'aka ekpe.

³ N'afọ nke asatọ nke ọchịchị ya, mgbe ọ ka bụ okorobia, o bidoro iji obi ya niile na-achọ Chineke nke nna ya Devid. N'afọ iri na abụọ nke ọchịchị ya, ọ malitere ime ka Juda na Jerusalem di ọcha site n'wezuga ebe ichu aja niile di elu, na ogidi Ashera niile, na arusi a piri api na nke a kpuru akpu niile. ⁴ N'ihu ya o mere ka a kwatuo ebe ichu aja Baal n'ike. Ọ kudara ebe ichu aja ihe nsure oku na-esi isi uto di n'elu ebe ichu aja Baal ndi ahụ, tijisie ogidi Ashera niile, na arusi na oiyi niile. Ọ kujasiri ha niile, kpokoro ha ghasaa ha n'elu ili ndi na-eke ha. ⁵ O kporo okpukpu ndi nchujaja ahụ oku n'elu ebe ichu aja arusi ha, si otu a mee ka Juda na Jerusalem di ọcha. ⁶ N'obodo ndi Manase, na Ifrem na Simion, ruo na Naftali, na mkpomkpo ebe ha niile gburugburu. ⁷ O tituru ebe ichu aja nke arusi niile na ogidi arusi Ashera, gwepia arusi ndi a niile dika ntu. Otu a ka o mere n'ala Izrel niile tupu o laghachi Jerusalem.

⁸ N'afọ nke iri na asatọ nke ọchịchị Josaya, mgbe o mere ka ala ahụ na ulonso di ọcha, o zigara Shefan nwa Azalaya, Maaseia onye na-achi obodo, na Joa nwa Joahaz, onye na-edekọ akukọ, ka ha wuzie ulonso ONYENWE ANYI, bu Chineke ya.

⁹ Ha jekwuru Hilkaya onyeisi nchujaja nye ya ego nke e webatara n'ulonso Chineke, nke ndi Livayi bu ndi na-eche onu uzọ nakotara site n'aka ndi Manase na Ifrem, na ndi niile foduru n'Izrel, na sitekwa n'aka ndi Juda na Benjamin, na ndi niile bi na Jerusalem. ¹⁰ Mgbe ahụ, ha nyefere ya n'aka ndi ikom ahoputara maka ilekota oru n'ulonso ONYENWE ANYI. Ndi ikom a kwuru ndi oru ruziri ma mezie ulonso ahụ ugwo. ¹¹ Ha nyekwara ndi okpo ntu na ndi na-ewu ulo ego iji zuta nkume a wara awa, osisi iji mee ihe njikota na osisi ikwado ulo, maka iji ruzie ulo a nke ndi eze Juda hapuru ka o dakasja.

¹² Ndi oru a ruru oru ha n'ikwesị ntukwasị obi. Ndi nlekota ha bu ndi Livayi ndi a: Jahat na Obadaya ndi si n'ikwu Merari, na Zekaraya na Meshulam ndisi n'ikwu Kohat. Ndi Livayi ndi ozo, ndi bu ndi nwere nghota n'iti ngwa egwu di iche iche ¹³ ka e mere ndi nlekota ndi na-ebu ibu. Ha lekotakwara ndi niile ruru oru di iche iche. Ufodu n'ime ndi Livayi ndi a bu ndi ode akwukwo na ndi na-edekọ ihe, na ndi na-eche onu uzọ nche.

Nchota Akwukwo iwu

¹⁴ Mgbe ha na-eweputa ego anabatara n'ulonso ONYENWE ANYI, Hilkaya onye nchujaja chotara akwukwo Iwu ONYENWE ANYI, bu nke o nyere site n'aka Mosis. ¹⁵ Hilkaya siri Shefan ode akwukwo, "Achoatala m Akwukwo Iwu n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI." O nyere ya Shefan.

¹⁶ Mgbe ahụ, Shefan buuru akwukwo ahụ wegara ya eze, gwa ya si, "Ndi ozi gi na-eje ozi ha dika ihe niile i tinwere ha n'aka si di. ¹⁷ Ha enyefela ego niile nke di n'ulonso ONYENWE ANYI n'aka ndi nlekota oru, na ndi oru." ¹⁸ Emesja, Shefan ode akwukwo gwara eze okwu ozo si ya, "O nwere akwukwo Hilkaya nyere m." Shefan weputara ya guo ya na ntị eze.

¹⁹ Mgbe eze nuru ihe niile e dere n'akwukwo iwu ahụ, ọ dọwara uwe ya. ²⁰ O nyere Hilkaya, Ahikam nwa Shefan, Abdon nwa Maika, Shefan ode akwukwo na Asaya, bu onye oru eze, iwu, si ha, ²¹ "Gaanu juta ONYENWE ANYI ase, n'isi m na n'isi ndi foduru n'Izrel na Juda, banyere ihe niile e dere n'akwukwo a bu nke achotara. N'ihu na onuma

ONYENWE ANYI di ukwu bu nke a wukwasiri anyi, n'ihu na ndi bu anyi uzọ edebeghi okwu nke ONYENWE ANYI, ha agbasoghi ihe niile e dere n'ime akwukwo a banyere anyi."

²² Ya mere, Hilcaya na ndi ahụ eze zipuru ya na ha, jekwuuru Hulda, onye amuma nwanyị, onye bu nwanne Shalum, nwa Tokhat, nwa Hasra. Onye nlekota ebe a na-edebe uwe. Hulda na-ebi na mpaghara Jerusalem e wuru oheru.

²³ O siri ha, "Otu a ka ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel, kwuru: Gwanu nwoke ahụ ziri unu ka unu bjakwutem, si ²⁴ 'Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu: Ana m aga iweta mbibi ga-adakwasị ebe a na ndi niile bi n'ime ya, obubu onu niile e dere n'ime akwukwo a, bu nke a guputara n'ihu eze Juda. ²⁵ N'ihu na ha ajula m, gbakuta mazu, chuo aja nsure oku na-esi isi uzo nye chi ndi ozo, kpasuo m iwe site na ihe niile nke aka ha meputara, a ga-awukwasị iwe m n'ebe a, o gaghi akwusikwa.' ²⁶ Gwanu eze Juda, onye ahụ zitere unu ijuta ase site n'onu ONYENWE ANYI si ya, 'Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel na-ekwu banyere okwu ndi ahụ i nuru. ²⁷ N'ihu na o wutere gi n'obi, na i wedakwara onwe gi n'ala n'ihu Chineke, mgbe i nuru ihe o kwuru megide ebe a na ndi bi n'ime ya, n'ihu na i wedara onwe gi n'ala n'ihu m, ma dowaakwa uwe gi, bekwaa akwa n'ihu m. Mu onwe m anula, otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. ²⁸ Ugbu a, aga m achikota gi nye nna nna gi ha, a ga-eli gi n'udo. Anya gi agaghi ahụ mbibi nke m ga-eme ka o bjakwasị ebe a na ndi bi n'ime ya.'"

Ha laghachiri inye eze osisa ya.

²⁹ Mgbe ahụ, eze kporo ndi okenye Juda na Jerusalem niile. ³⁰ O gara n'ulonso okwu ONYENWE ANYI, ya na ndi ikom Juda niile, ndi niile bi na Jerusalem, na ndi nchajaja, na ndi Livayi, na ndi mmadu niile, site n'onye nta ruo na onye ukwu. O guputara na nti onye obula okwu niile si n'akwukwo ogbugba ndu ahụ, bu nke achotara n'ime ulonso ONYENWE ANYI. ³¹ Eze guzoro n'akuku ogidi, kwee nkwa n'ihu ONYENWE ANYI, igbaso ONYENWE ANYI, na idebe iwu ya na ukuru ya niile, na iji obi ya niile, na mkpuruobi ya niile rube isi n'okwu ogbugba ndu ahụ e dere n'akwukwo ahụ.

³² O mekwara ka ndi niile no na Jerusalem na Benjamin kwee Onyenwe anyi otu nkwa ahụ. Ndi niile bi na Jerusalem mezu kwara ihe ndi a dika ogbugba ndu Chineke, bu Chineke nna nna ha si di.

³³ Josaya sitere n'ala niile bu nke ndi Izrel wezuga ihe aru niile bu arusi, o mere ndi niile no n'Izrel n'oge ahụ ka ha fee ONYENWE ANYI bu Chineke ha. N'ubochi ndu ya niile, ha esiteghi n'iso ONYENWE ANYI, bu Chineke nke nna nna wezuga onwe ha.

35

Josaya emee Mmemme Ngabiga

¹ Josaya mere Mmemme Ngabiga ONYENWE ANYI na Jerusalem n'ubochi iri na ano nke onwa mbu n'afọ. Ha gburu aturu Mmemme Ngabiga n'ubochi ahụ ² O debekwara ndi nchajaja n'ime ulonso okwu ONYENWE ANYI, gbaa ha ume ka ha bidokwa iru oru ha.

³ O siri ndi Livayi, bu ndi e doro nsọ nye ONYENWE ANYI, ndi na-emekwa ka ndi Izrel ghota ihe, "Donyenu igbe nsọ ahụ n'ulonso okwu ahụ Solomon, nwa David, bu eze Izrel wuru. Unu ekwesikwaghi i na-ebughari ya n'ubu unu ozo. Ugbu a jeerenu ONYENWE ANYI Chineke unu, na ndi ya Izrel ozi. ⁴ Kwadoonu onwe unu n'usoro ezinaulo unu n'otu n'otu, dika ntuziaka ihe David, eze Izrel dere n'akwukwo si di, ya na nke Solomon nwa ya si dikwa.

⁵ "Werenu onodu n'ebe nsọ unu na otu ndi Livayi, maka nkewa nke ezinaulo nna nna unu ha si di, bu ikwu ndi Izrel, ndi na-abughi ndi nchajaja. ⁶ Gbuonu aturu ngabiga ndi ahụ, doonu onwe unu nsọ, doziekwaranu umunna unu ndi Izrel aja ha, ime dika ihe ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu si di."

⁷ Josaya nyere ndi niile no n'ebe ahụ onyinye igwe ewu na aturu onugogu ya di iri puku ato, nke ha ga-eji chuo aja Mmemme Ngabiga. O nyekwara ha puku oke ehi ato site n'aku eze.

⁸ Ndisi ya nyekwara ndi nchajaja na ndi Livayi onyinye afọ ofufu. Otu a kwa, Hilcaya na Zekaraya, na Jehiel, ndi na-elekota ulonso Chineke nyere ndi nchajaja puku ewu na aturu abuo na nari isii, nyekwa ha nari oke ehi ato, maka iji chuo aja Ngabiga. ⁹ Ndi bu ndi ndu n'ebo Livayi aha ha bu Konanaya, na Shemaya, na Netanel, na nwanne ya Hashabaya, na Jeiel, na Jozabad, nyere ndi Livayi puku ewu na aturu ise, na nari oke ehi ise maka iji ha chuo aja Ngabiga.

¹⁰ Mgbe e doziechara usoro ije ozi ahụ niile, ndi nchajaja weere onodu ha, ha na ndi Livayi n'oke oru ha n'usoro dika eze nyere n'iwu. ¹¹ Mgbe ahụ ndi Livayi gburu aturu ngabiga ahụ niile, were obara ha nye ndi nchajaja. Ha fesara ya n'ebe ichu aja mgbe ndi Livayi no na-agba anu ndi ahụ akpukpo. ¹² Ha kenyere ezinaulo obula anu ndi

ahụ niile ka ha jiri nke ha ketara chọọ aja nsure ọkụ nye ONYENWE ANYỊ n'usoro dika e dere n'ime akwụkwọ Mosis. Otu a ka ha mekwara banyere ehi ndị ahụ. ¹³ Otu a kwa, dika e dere ya n'iwu Mosis, ha huru anụ aja ngabiga ahụ n'ọkụ, sie aja ndị dị nso n'ite, buputa ha ngwangwa kee ha ndị mmadụ niile. ¹⁴ Emesija, ha kwadooro onwe ha ihe, ma kwadokwara ndị nchụaja, n'ihì na ndị nchụaja, bụ ụmụ Eron, nọrị na-achụ aja nsure ọkụ na abụba anụ ruo abali. Ya mere, ndị Livayị ji kwadoro onwe ha ma kwadokwara ndị nchụaja, bụ ụmụ Eron ihe.

¹⁵ Ndị ikwu Asaf ndị a, bụ ndị na-abụ abụ, nọkwa n'ọnọdụ ha n'usoro dika ihe Devid, na Asaf, na Heman, na Jeduton onye amụma eze nyere n'iwu. Ndị na-eche nche n'ọnu uzo ama ahapughị ọnọdụ ha, n'ihì na ndị Livayị ibe ha doziri ihe debere ha.

¹⁶ Ya mere, e doziri ofufe niile nke ONYENWE ANYỊ n'otu ụbọchị ahụ, maka ime Mmemme Ngabiga na ichu aja nsure ọkụ niile n'ebe ichu aja ONYENWE ANYỊ, dika eze Josaya nyere n'iwu. ¹⁷ Ndị Izrel bụ ndị nọ n'ebe ahụ mere Mmemme Ngabiga n'oge ahụ, meekwa mmemme achicha ekoghị eko ụbọchị asaa. ¹⁸ E mebeghị Mmemme Ngabiga n'ụdị a n'Izrel, site n'ụbọchị Samuel onye amụma, o nwebekwaghị eze Izrel ọbụla nke merela mmemme a dika Josaya mere, ya na ndị nchụaja, ndị Livayị na ndị Juda niile na ndị Izrel niile bụ ndị nọ n'ebe ahụ tinyere ndị Jerusalem. ¹⁹ O bụ n'afọ nke iri na asatọ nke ọchịchị Josaya, ka e mere Mmemme Ngabiga a.

Onwu Josaya

²⁰ Emesija, mgbe Josaya hazisirị ihe n'ulonsọ ahụ, Neko eze Ijpt gbagoro iga buo agha na Kakemish, nke di n'akukọ osimiri Yufretis. Mgbe ahụ, Josaya pukwara izute ya n'agha. ²¹ Ma Neko zipuru ndị ozi b́ara zie Josaya ozi, si ya, "Olee esemokwu di ugbu a n'etiti mu na gi, gi eze Juda? O bughị ibuso gi agha ka m b́ara, kama o bu naani ulo mu na ha no n'agha. Chineke sirị m ka m mee ngwa; ya mere, egbochikwala Chineke onye nonyeere m, ka o ghara iji iwe bibie gi."

²² Ma Josaya esiteghị n'ebe o nọ chigharịa, kama o nwoghariri onwe ya, ka a ghara imata onye o bu, maka iga buso ya agha. O geghikwa nti na okwu ahụ eze Neko kwuru nke si n'aka Chineke b́a, kama o puru ibuso ya agha n'ala Megido.

²³ Ma mgbe ndi n'agba uta gbataara eze, bu Josaya uta, eze gwara ndi ozi ya si, "Bupunu m, n'ihì na emeruola m ahụ n'ebe o di ukwu." ²⁴ Ya mere, ha sitere n'ugbo agha ya bulie ya bubanye ya n'ime ugbo agha ozo, bulata ya na Jerusalem, ebe o no nwuo. E liri ya n'ili nna nna ya ha, ndi Juda na Jerusalem niile ruuru ya uju.

²⁵ Jeremaya buuru Josaya abụ akwa, ruo taa ndi ikom na ndi inyom na-abu abụ a iji na-echeta Josaya. Nke a ghorọ omenaala n'Izrel, e dekwara ya n'akwukwo abụ akwa di iche iche.

²⁶ The ndi ozo niile Josaya mere, na oru ebere niile o ruru n'usoro ihe e dere n'iwu ONYENWE ANYI, ²⁷ na akuko ndu ya site na mmalite ruo n'ogwugwu, ka e deputara n'akwukwo akuko ndi eze Izrel na Juda.

36

¹ Ndị ala ahụ kpọrọ Jehoahaz, nwa nwoke Josaya mee ya eze na Jerusalem, n'ọnọdụ nna ya.

Jehoahaz eze Juda

² Jehoahaz gbara iri afọ abụọ na atọ mgbe o bidoro ichi, ma o chirị na Jerusalem onwa atọ. ³ Eze Ijpt chudara ya site n'ochichi na Jerusalem, kwagide ndi Juda ka ha tpara ya utu narị talenti olaocha na otu talenti olaedo. ⁴ Eze Ijpt mere Eliakim, otu nwanne Jehoahaz, eze ndi Juda na Jerusalem. O gughariri aha Eliakim ka o buru Jehoiakim. Ma Neko duuru Jehoahaz nwanne nwoke Eliakim gaa Ijpt.

Jehoiakim eze Juda

⁵ Jehoiakim gbara iri afọ abụọ na ise mgbe o malitere ibu eze. O chirị afọ iri na otu na Jerusalem. O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI Chineke ya. ⁶ Nebukadneza eze Babilon busoro ya agha, jiri udo bronz kee ya agbu, n'ihì i duru ya gaa Babilon. ⁷ Nebukadneza bukwara efere na iko olaedo di n'ulonsọ ukwu ONYENWE ANYI, buru ha gaa buba ha n'uloeze ya di na Babilon.

⁸ Akuko ozo niile gbasara ochichi Jehoiakim, na banyere ihe aru niile o mere, na ihe niile a choputara megide ya, ka e dere n'akwukwo akuko ndi eze Izrel na Juda. Jehoiakin nwa ya ghorọ eze n'ọnọdụ ya.

Jehoiakin eze Juda

⁹ Jehoiakin gbara afọ iri na asatọ* mgbe ọ malitere ibụ eze, ọ chiri naanị onwa atọ na abali iri na Jerusalem. O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI Chineke ya, o wedaghị onwe ya ala nara ndumodu Jeremaya bu onye amuma, onye na-ekwu okwu nke ONYENWE ANYI. ¹³ Ozokwa, o nupuru isi megide eze Nebukadneza, onye mere ka o nuo iyi n'aha Chineke. O ghorọ onye isiike, onye mechiri obi ya, ju ichigharikwute ONYENWE ANYI, Chineke Izrel. ¹⁴ N'ime ka ihe di njo karja, mmadu niile, tinyere ndi ndu n'etiti ndi nchujaja, nogidere buru ndi na-ekwesighi ntukwasị obi, site n'igbaso omenaala ruru aru nke mba niile gbara ha gburugburu. Ha meruru ulonso ONYENWE ANYI, nke o doro nsọ n'ime Jerusalem.

Zedekaya eze Juda

¹¹ Zedekaya gbara iri afọ abuo na otu mgbe e mere ya eze. O chiri afọ iri na otu na Jerusalem. ¹² O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI Chineke ya, o wedaghị onwe ya ala nara ndumodu Jeremaya bu onye amuma, onye na-ekwu okwu nke ONYENWE ANYI. ¹³ Ozokwa, o nupuru isi megide eze Nebukadneza, onye mere ka o nuo iyi n'aha Chineke. O ghorọ onye isiike, onye mechiri obi ya, ju ichigharikwute ONYENWE ANYI, Chineke Izrel. ¹⁴ N'ime ka ihe di njo karja, mmadu niile, tinyere ndi ndu n'etiti ndi nchujaja, nogidere buru ndi na-ekwesighi ntukwasị obi, site n'igbaso omenaala ruru aru nke mba niile gbara ha gburugburu. Ha meruru ulonso ONYENWE ANYI, nke o doro nsọ n'ime Jerusalem.

Odiada Jerusalem

¹⁵ ONYENWE ANYI, Chineke nna nna ha, sitere n'onu ndi amuma ya gwa ha okwu mgbe na mgbe, ido ha aka na nti. O mere nke a n'ihu na o nwere obi ebere n'ebe ha no, na n'ebe ulonso okwu ya di. ¹⁶ Ma ha kwara ndi amuma Chineke ndi a emo, lelia okwu Chineke ha wetara anya, chia amuma ha buru ochi, tutu ruo mgbe ha kpasuru onuma ONYENWE ANYI megide ndi ya, ruo mgbe ihe obula na-adighikwa nke puru igbochi ngosiputa oke onuma a. ¹⁷ Ya mere, o welitara eze Kaldia imegide ha, bu onye ji mma agha gbuchapu umu okorobia ha n'ulo ebe nsọ ha. O nweghikwa omjiko n'ebe umu okorobia, maobu umu agboghọ di, ndi okenye maobu ndi nrija nrija. Chineke weere ha niile nyefee ha n'aka Nebukadneza. ¹⁸ O sitere n'ulonso okwu Chineke kpokoro ihe niile di n'ime ya, ma ihe okwu ma ihe nta, tinyere aku niile di n'ime ulonso ONYENWE ANYI, na n'uloeze, na n'ulo ndiji ozi eze buru ha gaa Babilon. ¹⁹ Ha sunyere ulonso Chineke oku, kwatukwa mgbidi Jerusalem. Ha sunyere uloze niile oku, mebikwaa ihe niile ndi bara uru di n'ime ya.

²⁰ Ha buuru ndi foduru, bu ndi niile gbanariri mma agha, gaa Babilon, ha ghorọ ya, ghokwara umu ya ndi nochiri anya ya, ndi ohu, tutu ruo mgbe ehiwere alaeze Peshia. ²¹ Ala ahụ nwere ubochi izuike niile kwesiri ya n'ebe o zuruoke, n'oge niile nke itogbo n'efu ya, o zuru ike, ruo mgbe iri afọ asaa ahụ zuru, n'imezu okwu ONYENWE ANYI kwuru site n'onu Jeremaya onye amuma.

²² Ma n'afọ mbu nke ochichi Sairos eze Peshia, ime ka okwu ONYENWE ANYI nke sitere n'onu Jeremaya mezu, ONYENWE ANYI kpaliri mmuo Sairos, eze Peshia ka o mee mkpasa n'alaeze ya niile, ma denyekwa ya n'akwukwo iwu, si,

²³ "Otu a ka Sairos, eze Peshia kwuru:

"ONYENWE ANYI, Chineke nke eluigwe, e nyela m alaeze niile nke di n'uwa. O nyekwala m oru iwuru ya ulonso na Jerusalem, nke di na Juda. Ya mere, onye ya obula n'etiti ndi ya nwere ike iga, ka ONYENWE ANYI Chineke ha nonyekwara ha."

* 36:9 36:9 Otu akwukwo ndi Hibru, ufodu akwukwo ndi ozo na nke Siriak, ma karichasia akwukwo ndi Hibru na-eede afọ asatọ. 2Ez 24:8

Ezra

Sairos enyere ndi na-alaghachi aka

¹ N'afọ mbụ nke ọchịchị Sairos, eze Peshia, ime ka okwu ONYENWE ANYI nke sitere n'ọnụ Jeremaya mezu, ONYENWE ANYI kpaliri mmụọ Sairos, eze Peshia ka o mee mkpọsa n'alaeze ya niile, ma denyekwa ya n'akwukwo iwu, si,

² "Otu a ka Sairos, eze Peshia kwuru,

"ONYENWE ANYI Chineke nke eluigwe, e nyela m alaeze* niile nke di n'uwa, o nyekwala m ọrụ iwuru ya ulonso na Jerusalem, nke di na Juda. ³ Ya mere, onye ya ọbụla n'etiti ndi ya nwere ike iga Jerusalem nke di na Juda, gaa wuo ulonso ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, bu Chineke no na Jerusalem. Ka Chineke ha nonyekwara ha. ⁴ Ma n'obodo ọbụla ebe ndi foduru ndu bi, ka ndi no n'ebe ahụ nye ha onyinye ọlọcha na ọlaedo, na akụ na anụ ụlọ n'uzọ enyemaka, tinyere onyinye afọ ofufu maka ulonso ukwu Chineke nke di na Jerusalem."

⁵ Mgbe ahụ, Chineke tinyere ọchịchọ ilaghachi Jerusalem† n'obi ndisi ezinaulo Juda na Benjamin na ndi nchujaja, na ndi Livayi. Ha kwadokwara ilaghachi maka iru ọrụ ulonso ONYENWE ANYI ahụ na-atufughi oge. ⁶ Ndi Juu bi na gburugburu Peshia nyere ndi nke na-alaghachi Jerusalem onyinye ihe ọlọcha na ọlaedo, na anụ ụlọ na ihe ndi ozo, na onyinye di oke onuahia di iche iche, tinyere onyinye afọ ofufu ha.

⁷ Nke ka nke, eze Sairos chiputara otutu ngwongwo nke ulonso ONYENWE ANYI nke Nebukadneza sitere na Jerusalem bukoru gaa debe n'ulo chi ya. ⁸ Sairos bu eze Peshia, chiputara ha site n'aka Mitredat, onye bu odozi akụ, onye guru ha onu nye Sheshbaza, onye bu onyeisi ndi Juu ahụ na-alaghachi Jerusalem na Juda.

⁹ Nke a bu onugogu ngwongwo ndi ahụ:

efere ọlaedo iri ato (30),

efere ọlọcha otu puku (1,000),

efere ọlọcha iri abuo na itoolu (29),

¹⁰ efere nta ọlaedo iri ato (30),

efere ọlọcha nta narị anọ na iri (410),

ngwongwo ndi ozo otu puku (1,000).

¹¹ N'ime ihe ndi a niile, onugogu ihe e ji ọlọcha na ọlaedo kpọ di puku ise na narị anọ (5,400).

Sheshbaza bulatara ihe ndi a mgbe ya na ndi ahụ a doro n'agha hapuru Babilon na-alota Jerusalem.

2

Onugogu ndi lotara

¹ Ugbu a, ndi a bu ndi obodo niile a na-achi achị, bu ndi sitere na ndota n'agha nke Nebukadneza, eze Babilon, onye dotara ha n'agha buru ha laa Babilon. Ha loghachitere na Jerusalem nakwa Juda, onye ọbụla n'obodo nke ha. ² Ndisi ha na Zerubabel soo, bu Jeshua, Nehemaya,* Seraya, Reelaya, Mdekai, Bilshan, Mispa, Bigvai, Rehum na Baana.

Ihe ndeputa onugogu ndi ikom Izrel bu nke a:

³ Ndi agburu Parosh, puku abuo, otu narị na iri asaa na abuo (2,172).

⁴ Umụ Shefataya, narị ato na iri asaa na abuo (372).

⁵ Umụ Ara, narị asaa na iri asaa na ise (775).

⁶ Umụ Pahat-Moab (site n'umụ Jeshua na Joab), di puku abuo na narị asato na iri na abuo (2,812).

⁷ Umụ Elam, otu puku na narị abuo na iri ise na anọ (1,254).

* 1:2 1:2 Alaeze Sairos gbatiri site n'India jeru Ijipt, ma sitekwa n'ebe di warawara n'osimiri Uhi ruo Kush. † 1:5 1:5 Nke a bu ogologo ụzọ di narị kilomita itoolu maobu otu puku. O ga-ewe onye ije ihe dika onwa abuo, maobu ato iji ugbuala nke inyiya na-adokpu ruo Jerusalem. * 2:2 2:2 Nehemaya a na-ekwu ihe banyere ya n'ebe a, abughi nke dere akwukwo Nehemaya

- 8 Ʋmụ Zatu, narị itoolu na iri anọ na ise (945).
 9 Ʋmụ Zakai, narị asaa na iri isii (760).
 10 Ʋmụ Bani, narị isii na iri anọ na abụọ (642).
 11 Ʋmụ Bebai, narị isii na iri abụọ na atọ (623).
 12 Ʋmụ Azgad, otu puku na narị abụọ na iri abụọ na abụọ (1,222).
 13 Ʋmụ Adonikam, narị isii na iri isii na isii (666).
 14 Ʋmụ Bigvai, puku abụọ na iri ise na isii (2,056).
 15 Ʋmụ Adin, narị anọ na iri ise na anọ (454).
 16 Ʋmụ Atea, site na Hezekaya, iri itoolu na asatọ (98).
 17 Ʋmụ Bezai, narị atọ na iri abụọ na atọ (323).
 18 Ʋmụ Jora, otu narị na iri na abụọ (112).
 19 Ʋmụ Hashum, narị abụọ na iri abụọ na atọ (223).
 20 Ʋmụ Giba, iri itoolu na ise (95).
- 21 Ndi ikom Betlehem, otu narị na iri abụọ na atọ (123).
 22 Ndi ikom Netofa, iri ise na isii (56).
 23 Ndi ikom Anatot, otu narị na iri abụọ na asatọ (128).
 24 Ndi ikom Azmavet, iri anọ na abụọ (42).
 25 Ndi ikom Kiriath Jearim,[†] Kefira na Beerot, narị asaa na iri anọ na atọ (743).
 26 Ndi ikom Rema na Geba, narị isii na iri abụọ na otu (621).
 27 Ndi ikom Mikmash, otu narị na iri abụọ na abụọ (122).
 28 Ndi ikom Betel na Ai, narị abụọ na iri abụọ na atọ (223).
 29 Ndi ikom Nebo, iri ise na abụọ (52).
 30 Ndi ikom Magbish, otu narị na iri ise na isii (156).
 31 Ʋmụ Elam nke ozo, otu puku, narị abụọ na iri ise na anọ (1,254).
 32 Ʋmụ Harim, narị atọ na iri abụọ (320).
 33 Ʋmụ Lod, Hadid na Ono, narị asaa na iri abụọ na ise (725).
 34 Ʋmụ Jeriko, narị atọ na iri anọ na ise (345).
 35 Ʋmụ Senaa, puku atọ, narị isii na iri atọ (3,630).

36 Ndi nchụaja:

- ndi agburu Jedaya (site n'ezinaulo Jeshua), narị itoolu na iri asaa na atọ (973)
 37 ndi Imea, otu puku na iri ise na abụọ (1,052)
 38 ndi Pashua, otu puku na narị abụọ na iri anọ na asaa (1,247)
 39 ndi Harim, otu puku, otu narị na asaa (1,107).

40 Ndi Livayi:

Ndi agburu Jeshua na Kadmiel (nke umu Hodavaya), iri asaa na anọ (74).

41 Ndi obu abu:

Ndi agburu Asaf,[‡] otu narị, na iri abụọ na asatọ (128).

42 Ndi nche onu uzo ulonso ikwu:[§]

Ndi agburu Shalum, Atea, Talmon, Akub, Hatita na Shobai. Ha di otu narị, na iri atọ na itoolu (139).

43 Ndi na-eje ozi n'ulonso:

Ndi agburu* Ziha, Hasufa na ndi Tabaot,

44 Keros, Siaha, Padon,

45 Lebana, Hagaba, Akub,

46 Hagab, Shalmal, Hanan,

47 Gidel, Gaha, Reaya,

48 Rezin, Nekoda, Gazam,

49 Uza, Pasea Besai,

50 Asna, Meunim, Nefusim,

51 Bakbuk, Hakufa, Hahua,

52 Bazlut, Mehida, Hasha,

53 Bakos, Sisera, Tema,

[†] 2:25 2:25 Maqbu, Kiriath Arim [‡] 2:41 2:41 Asaf bu otu n'ime ndi Livayi, onye David hoputara maka ihu ihe banyere abu. 1Ih 15:19; 16:5 [§] 2:42 2:42 Ndi a bu ndi nche ulo ukwu, ha si n'ebo Livayi. 1Ih 15:18 * 2:43 2:43 Maqbu, ikwu

⁵⁴ Nezaya na Hatifa.

⁵⁵ Agburu ndi na-ejere eze Solomoni ozi,
ya bu ndi agburu Sotai, Hasoferet, Peruda,

⁵⁶ Jaala, Dakon, Gidel

⁵⁷ Shefataya, Hatil, na Pokeret-Hazebaim na Ami.

⁵⁸ Ndi na-eje ozi n'ulonso, na umu ndi na-ejere eze Solomoni ozi, di nari ato na iri itoolu na abuo (392).

⁵⁹ Ndi a bu ndi ozo sitere n'obodo Tel Mela, Tel Hasha, Kerub, Adon na Imea, nke di n'ala Peshia lota. Ma ha enweghi ike igosi ezinaulo ebe agburu ha si n'Izrel.

⁶⁰ Ndi agburu Delaya, Tobaya na Nekoda, nari isii na iri ise na abuo (652).

⁶¹ Sitekwa n'etiti ndi nchujaja:

Ndi agburu Hobaya, Hakoz na Bazilai, nwoke luru ada Bazilai onye Gilead, a kpoa ya aha n'aha ha.

⁶² Ndi a choro ebe e deputara usoro omumu ha n'akwukwo, ma ha achotaghi ha, n'ihia ya, e wepuru ha n'oru nchujaja dika ndi na-adighi ocha. ⁶³ Onyeisi ochichi nyere iwu ka ha ghara iri ihe dikarisi nso tutu ruo mgbe e nwere onye nchujaja na-eji Urim na Tumim ajuta ase.

⁶⁴ Nkpokota onuogugu ndi niile lotara di iri puku ano na abuo, na nari ato, na iri isii (42,360), ⁶⁵ nke a agunweghi ndi ohu ndi ikom na ndi inyom di puku asaa na nari ato na iri ato na asaa (7,337), ndi ikom na ndi inyom, ndi obu abu† di nari abuo (200). ⁶⁶ Inyinya di nari asaa na iri ato na isii (736), ebe inyinya muul di nari abuo na iri ato na ise (245). ⁶⁷ Inyinya kamel ha di nari ano na iri ato na ise (435), ebe inyinya ibu di puku isii, na nari asaa, na iri abuo (6,720).

⁶⁸ Mgbe ha bjarutere n'ulo ONYENWE ANYI di na Jerusalem, ufodu n'ime ndiisi ezinaulo nyere onyinye afu ofufu maka i ji ruzie ulo Chineke ka o guzo n'onodu ya. ⁶⁹ Onye obula n'ime ha webatara n'ulokwu ihe o nwere ike inye n'ihia oru a. Ha nyere darik olaedo di puku iri isii na otu (61,000),‡ maina olaocha di puku ise (5,000)§ na onyinye uwe ndi nchujaja, otu nari (100).

⁷⁰ Ndi nchujaja, ndi Livayi, ndi obu abu, ndi na-eche onu uzo ama, na ndi na-eje ozi n'ulonso, tinyere ufodu ndi mmadu ozokwa, ha na ndi Izrel niile foduru gara biri n'obodo nke aka ha.

3

Mwughari ebe ichu aja

¹ Mgbe o ruru onwa asaa n'afu, ndi Izrel nokwa n'obodo ha niile, ndi mmadu zukotara n'otu na Jerusalem. ² Mgbe ahụ, Jeshua, nwa Jozadak na ndi nchujaja ndi ozo, na Zerubabel nwa Shealtiel na ndi na-enyere ya aka malitere iwughari ebe ichu aja Chineke Izrel maka ichu aja nsure oku n'elu ya dika Mosis onye nke Chineke si nye n'iwu. ³ N'agbanyeghi oke egwu maka ndi niile gbara ha gburugburu, ha gara n'ihu wughachikwa ebe ichu aja ahụ na ntala ya chukwa aja n'elu ya nye ONYENWE ANYI, bu aja nsure oku nke ututu na nke uhuru. ⁴ Ha mekwara mmemme ulo Ikwu dika e dere ya n'iwu Mosis, chukwa aja nsure oku di iche iche n'ubochi niile nke mmemme ahụ. ⁵ Mgbe ihe ndi a gasiri, ha churu aja nsure oku nke a na-achụ mgbe niile, na nke aja maka onwa ohuru, na aja ndi ozo maka mmemme ndi ozo di nso a kara aka nke ONYENWE ANYI. Ha chukwara aja onyinye nke ha ji nye ONYENWE ANYI onyinye afu ofufu. ⁶ Ndi nchujaja bidoro ichu aja nsure oku nye ONYENWE ANYI n'abalị mbu nke onwa nke asaa. O bu ezie na a tobeghi ntala ulonso ukwu ONYENWE ANYI.

Mwughari ulonso ukwu

⁷ Ha nyere ndi oru na-edo nkume na ndi okpo ntu ego, nyekwa ndi Sajdon na ndi Taja ihe oriri, na ihe onunu na mmanu oliv, ka ha nwee ike isite n'osimiri Lebanon budata osisi sida ndi ahụ rute Jopa, dika ikike Sairos bu eze Peshia si kwadoo ya.

† 2:65 2:65 Tinyere ndi Livayi na-abu abu, e nwere otutu ndi ozo na-abu abu n'oge mmemme di iche iche, dika n'oge olulu nwanji, na n'oge mmemme olili, ya bu onwu. ‡ 2:69 2:69 Maobu, nari kilogram ise, § 2:69 2:69 Maobu, olaocha ruru puku kilogram ato

⁸ N'ọnwa nke abụọ nke afọ abụọ site mgbe ha bjarutere n'ụlọ Chineke na Jerusalem. Mmadu niile ahụ lotara Juda so ruo oru. Zerubabel nwa Shealtiel, Jeshua nwa Jozadak na ndi foduru na umunne ha, bu ndi nchujaja na ndi Livayi, na ndi niile si na ndota n'agha lota Jerusalem, malitere iru oru ahụ. Ha hoputara ndi Livayi niile gbara iri afọ abụọ rigoo ka ha lekota ihe banyere oru ulọ ONYENWE ANYI. ⁹ Jeshua na umu ya ndi ikom, na umunne ya, Kadmiel na umu ya, ndi si n'ikwu Hodavaya, ha na umu Henadad na umu ha, na umunna ha, ha niile bu ndi Livayi, jikotara aka na-elekota ndi na-arụ ulonso ukwu Chineke ahụ.

¹⁰ Mgbe ndi na-ewu ulọ toro ntọala ulonso ONYENWE ANYI ahụ, ndi nchujaja ahụ niile yii uwe ha jide opi n'aka. Otu a kwa ndi Livayi, umu ndi ikom Asaf jikwa ogene ha na-eto ONYENWE ANYI dika usoro iwu Devid, eze Izrel nyere ha si di. ¹¹ Ha ji abụ otutu na ekele bukwo ONYENWE ANYI abụ si:

"O di mma,

ihunanya ya n'ebe Izrel no na-adị ruo ebighi ebi."

Mmadu niile jiri oke olu too ONYENWE ANYI n'ihu ntọala ulonso ukwu ahụ ha toro. ¹² Ma ufodu ndi merela agadi n'etiti ndi nchujaja, na ndi Livayi, na ndi ndu nke ikwu di iche iche, bu ndi chetara ulonso ukwu ahụ Solomon wuru, kwara akwa hie nne, mgbe ndi ozo no na-eti mkpu onu. ¹³ Ya mere, e sitere n'ebe di nnoo anya nu uzu onu na uda akwa ndi mmadu ahụ. Ma o nweghi onye nwere ike ikowata nke bu mkpu akwa maobu mkpu onu, n'ihu na uzu ahụ di ukwu.

4

Ndi iro

¹ Mgbe ndi iro Juda na Benjamin* nuru na ndi ahụ a dotara n'agha alotala, nukwa na ha na-ewughari ulonso ukwu ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, ² ha bjakwutere Zerubabel na ndiisi ezinaulo si ha, "Kwerenu ka anyi nyere unu aka n'oru iwu ulọ a, n'ihu na anyi huru Chineke unu n'anya dika unu onwe unu si hu ya n'anya. Lee na kemgbe Isahadon eze Asirja butere anyi n'ebe a, anyi alabeghiazu ichuru ya aja."

³ Ma Zerubabel, na Jeshua na ndiisi ozo zara si ha, "Unu enweghi oke obula n'oru iwuru Chineke anyi ulonso. Naani ndi anyi ga-ewuru ONYENWE ANYI, Chineke Izrel ulọ ukwu a dika Sairos eze Peshja nyere n'iwu."

⁴ Ya mere ndi niile no ha gburugburu malitere ime ihe ga-ewetara ndi Juda ida mba n'obi, na ihe ga-eme ka ujo tuo ha iga n'ihu n'oru iwu ulọ ahụ. ⁵ Ha ji ngari gota ufodu ndiisi ka ha megide ha, mebiakwa atumatu ha niile n'oge niile Sairos bu eze Peshja, ruokwa n'oge Daraios ghoru eze ohuru Peshja.

Mmegide n'oge ochichi eze Ahasueros na Ataksekse

⁶ Na mmalite ochichi Sekse, ha deere ya akwukwo ebubo megide ndi Juda na Jerusalem.

⁷ N'ubochi niile ahụ Ataksekse bu eze ndi Peshja, ka Bishlam, na Mitredat, na Tabeel, na ndi otu ya foduru degaara Ataksekse akwukwo. E dere akwukwo ozi ahụ n'odide akwukwo ndi Aramaik, a sugharikwara ya n'asusu Aramaik.

⁸ Ndi ozo soro ha gbaa ajo izu a bu Rehum onyeisi ochichi, na Shimshai ode akwukwo. Ha deere Ataksekse akwukwo megide ndi Jerusalem si ya:

⁹ "Akwukwo ozi a si n'aka Rehum, onyeisi agha na Shimshai ode akwukwo, na ndi otu anyi ndi ozo, na ndi ikpe, na ndiisi obodo na-elekota ndi ahụ niile si Tripolis, na Peshja, na Ereka, na Babilon, na Susa nke di n'Elam, ¹⁰ na otutu ndi ozo ahụ onye ukwu ahụ na onye a na-asopuru bu Ashobanipal† si n'ala ha bupu bute na Sameria, na obodo ndi ozo di n'odida anyanwu Yufretis."

¹¹ Nke a bu ihe ha dere n'akwukwo ha zigaara

Eze Ataksekse.

O bu gi, eze ukwu Ataksekse, ka ndi ohu gi bi n'akuku odida anyanwu Yufretis na-edetara akwukwo a.

¹² Nke a bu ime ka i mata na ndi Juu si Babilon lota Jerusalem ohuru a ebidola iwughachi obodo ojoo nke nnupu isi ahụ. Ha ewulari mgbidi ya, tokwaa ntọala ya.

¹³ Anyi choru ka o doo gi anya na o buru na ha ewuchaa ya, o ga-abu nsogbu nye alaeze gi, n'ihu na ndi Juu agaghi ekwewa ituru gi utu isi ha. ¹⁴ Ebe anyi na-asopuru gi dika nna anyi ukwu, anyi achoghi ka ihe ojoo mee n'alaeze gi, ya mere anyi ji kpebie idere gi akwukwo a. ¹⁵ Anyi choru ka i leba anya n'akwukwo akuko nke mgbe

* 4:1 4:1 Sameria bu isi obodo alaeze ugwu, ndi agburu Benjamin bu ndi bi n'obodo ugwu Izrel, ya mere ha ji buru ndi Sameria. † 4:10 4:10 Maobu, Osanapa, dika e si sugharja ya n'akwukwo nsu ufodu

ochie, ka i chọputa na o dighi mgbe Jerusalem na-eghigburu obodo nnupu isi. N'ezie, o bu n'ihu nnupu isi a na nkwalu nke ha na-ekwulu ndi eze di iche iche, ka e ji bibie ya na mbu. ¹⁶ Anyi chorọ ka i mata na o buru na e wuchaa mgbidi obodo a, o ga-esi ike ka akuku alaeze gi a, nke di ruo n'osimiri Yufretis, burukwa nke gi ozo.

¹⁷ Eze ahụ si otu a saa akwukwo ahụ,

O siri ha, Rehum onyeisi ochichi, na Shimshai ode akwukwo, na ndi otu ha bi na Sameria ruo n'odida anyanwu nke osimiri Yufretis.

Ndeewonu.

¹⁸ Akwukwo ozi ahụ unu zitere anyi, aguola ma tapiakwaa ya n'ihu m. ¹⁹ Enyere m iwu ka e nyochaa chọputa, e mere nyochaa, a chọputakwara ya n'akwukwo na obodo a siteri n'oge gara aga bu obodo na-ebuli onwe ya megide otutu ndi eze,[‡] burukwa ebe na-akpali nnupu isi na okwu na-eweta ogbaaghara. ²⁰ Jerusalem e nweela ufodu ndi eze nke chiru n'Izrel, ndi di ike a maara aha ha, ndi alaeze ha gbasara rute n'osimiri Yufretis, ndi a na-atukwara utu di iche iche. ²¹ Ugbu a, nye iwu ka ndi ikom ndi ahụ kwusi oru, ka a ghara iwuzi obodo a tutu ruo mgbe m ga-enye iwu. ²² Lezienụ anya ka unu ghara i lepuru okwu a anya. Gini ga-eme ka a hapu ihe iyi egwu a ka o gaa n'ihu, ime ka ihe joro alaeze a njo karja?

²³ Ngwangwa a guru akwukwo ozi si n'aka eze Ataksekese, nye Rehum na Shimshai bu ode akwukwo, na ndi otu ha, ha mere osiso gakwuru ndi Juu na Jerusalem jiri ike kwagide ha ka ha kwusi iru oru ahụ.

²⁴ Ya mere, ha kwusiri iru oru n'ulosu ukwu Chineke na Jerusalem tutu ruo n'afu abuo nke ochichi Daraios eze Peshia.

5

Akwukwo ozi Tatenai dere

¹ Ugbu a, ndi amuma, bu Hegai, na Zekarya nwa Ido buru amuma nye ndi Juu no na Juda nakwa Jerusalem. O bu n'aha Chineke nke Izrel, onye na-achi ha ka ha buru amuma ahụ. ² Mgbe ahụ, Zerubabel nwa Shealtiel, na Jeshua nwa Jozadak malitekware iwu ulonso Chineke n'Jerusalem. Ndi amuma Chineke ahụ nonyeere ha na-enyekwara ha aka.

³ Ma Tatenai, onye na-achi mba niile di n'odida anyanwu Yufretis, na Sheta Bozenai, na ndi enyi ha, gara Jerusalem juo ndi Juu si; "Onye nyere unu ike ibido iwuzi ulonso a na mgbidi Jerusalem?" ⁴ Ha jukwara ha ajuju si: "Gini bu aha ndi na-aru ulo a?" ⁵ Ma anya Chineke ha dikwasiri n'ahu ndi okenye ndi Juu, ha akwusighi ha oru ruo mgbe akwukwo ozi ruru Daraios, na mgbe osisa ya bjara site n'akwukwo ozi.

⁶ Nke a bu akwukwo ozi Tatenai, onye na-achi ala di n'odida anyanwu Yufretis, na Sheta Bozenai, na ndiisi ozo degara eze Daraios: ⁷ Ha zigara ya akwukwo ozi, nke e si otu a dee,

Daraios bu eze nwe akwukwo a,

Anyi ekelee gi.

⁸ O di mma ka eze mata na anyi jeruru mpaghara ala Juda, n'ebe ahụ ulonso ukwu Chineke di. Anyi chotara na ndi ahụ ji nkume a wara awa na-ewu ya, na-edokwa osisi na-elu mgbidi ya. Oru ahụ na-agakwa n'ihu nke oma na-esepughị aka n'okpuru nlekota ha.

⁹ Anyi juru ndi okenye ajuju si: Onye nyere unu ikike ibido iwuzi ulonso a na mgbidi Jerusalem? ¹⁰ Anyi jukwara ha aha ha, ka anyi si otu a mee ka i mata aha ndi ndu ha.

¹¹ Ma nke a bu ihe ha zagbachiri anyi:

"Anyi onwe anyi bu ndi ohu Chineke nke eluigwe na uwa. Anyi na-ewughari ulonso nke otu eze ukwu ndi Izrel wuru n'oge gara aga. ¹² Ma n'ihu na nna nna anyi ha mere ka iwe wee Chineke nke eluigwe, o weere ha nyefee n'aka Nebukadneza, onye Kaldia, bu eze Babilon, onye bibiri ulonso a ma doru ndi bi n'ala ahụ n'agha laa Babilon.

¹³ "Ma otu o di, n'afu mbu nke ochichi Sairos, eze Babilon, eze Sairos nyere iwu ka e wugharia ulonso Chineke a. ¹⁴ O sikwa n'ulosu di na Babilon weputa ngwongwo olocha na oloedo si n'ulosu Chineke nke Nebukadneza si n'ulosu Chineke di na Jerusalem bupu bulaa n'ulosu di na Babilon. Mgbe ahụ eze Sairos nyefere ha n'aka otu nwoke a na-akpo Sheshbaza, onye o hoptara dika govano. ¹⁵ O gwara ya si, 'buru

[‡] 4:19 4:19 Ebe a na-arutu aka na nsogbu, na nnupu isi diriji n'oge ochichi eze Hezekaya, Jehoiakim nakwa Zedekaya, megide ochichi ike nke ndi iro ha na-achi ha. 2Ez 18; 19; 2Ez 24:20; 2Lh 36:13.

ngwongwo ndị a bulaa ha n'ụlọnsọ dị na Jerusalem, wughariakwa ụlọnsọ Chineke n'ọnọdụ ya mbụ.'

¹⁶ "Ya mere, ọ bụ Sheshbaza a bįara tọọ ntọala ụlọnsọ dị na Jerusalem. Sitekwa n'oge ahụ ruo ugbu a, ha nọ na-arụ ya ma ha aruchabeghị ya."

¹⁷ Ugbu a, ọ bụrụ na ọ dī eze mma n'obi, ya nye iwu ka e nyochaa n'ụlọ a na-echebe akwụkwọ ochie nke ndị eze Babilon, ichọputa maọbụ eziokwu na eze Sairoş nyere iwu dī otu a iwugharị ụlọnsọ Chineke dī na Jerusalem. Ka eze gwakwa anyị ihe bụ mkpebi ya banyere okwu a.

6

Iwu Daraioş

¹ Ya mere, Daraioş nyere iwu ka a chọputa n'ụlọ a na-echebe akwụkwọ ochie nke ndị Babilon ma ọ dī akwụkwọ ọbula dī otu ahụ. ² Emeşja, a chọputara otu akwụkwọ n'ụlọeze dī na Ekbatana n'ala Midia. Nke a bụ ihe e dere n'ime akwụkwọ ahụ:

Akwụkwọ ozi eze;

³ N'afọ mbụ nke Sairoş bụ eze, o nyere iwu banyere ụlọnsọ ukwu Chineke dī na Jerusalem ebe ndī Juu na-eke Chineke.

A ga-ewughachi ụlọnsọ ukwu ahụ ka ọ bụrụ ebe ichụ aja, ka a tọsiekwa ntọala ya ike. İdī elu ya ga-adī iri mita atọ, obosara ya ga-abụkwa otu ihe ahụ. ⁴ Ahirī atọ nke oke nkume ka a ga-eji tọọ ntọala ya, tinyere otu ahirī osisi. A ga-esi n'ụlọakụ eze Sairoş kwụọ ugwo ihe ndī a niile. ⁵ Ozokwa, a ga-ebughachikwa ngwongwo ọlaedo na ọlaocha niile nke ụlọ Chineke, ndī Nebukadneza sitere n'ụlọnsọ ahụ dī n'Jerusalem buru gaa Babilon, doghachikwa ha n'ụlọ Chineke.

⁶ Mgbe a gusirī ya, Daraioş zighachiri Tatenai onye na-achī Yufretis,* na Sheta Bozenai, na ndīisi ozo nọ n'odjida anyanwụ Yufretis ozi sī ha, Unu hapụ ha ka ha ruo ọrụ ha. ⁷ Unu egbochila owuwu ụlọ Chineke ahụ. Kwerenụ ka onyeisi ndī Juu na ndī okenye Juu wughachi ụlọ Chineke a n'ebe e wuru ya na mbụ.

⁸ Ozo, ana m enye iwu na nke a bụ ihe unu na-aghaghī imere ndī okenye, na ndī Juu niile na-ewugharī ụlọnsọ Chineke ahụ.

Ka unu site n'utu isi a na-aturu m kwụọ ugwo e ji ewu ụlọ ahụ na-atufughī oge ọbula. ⁹ Unu nye ha ihe ọbula dīkwa ha mkpa, umu oke ehi na ebule, umu aturu, ha ga-eji churoọ Chineke nke eluigwe aja. Nyekwanụ ha ọka wiiti, na mmanya, na nnu, na mmanụ olive, dika ndī nchujaja rīoro, bụ ndī nọ na Jerusalem, aghaghī inye ha ihe ndī a kwa ụbochī niile na-esepughī aka. ¹⁰ Ka ha nwee ike ichụ ezi aja nye Chineke nke eluigwe, kpeekwaara mụ na umu m ekpere.

¹¹ Ana m enye iwu na onye ọbula ga-agbanwe okwu a, ka ehoputa osisi n'ụlọ ya jiri kwugbuo ya. A ga-emekwa ụlọ ya ka ọ bụrụ ebe ikpofu ahīhja. ¹² Chineke ahụ, onye mere Jerusalem ebe obibi ya, ga-ebibi eze ọbula maọbụ mba ọbula gbanwere iwu a, maọbụ bibie ụlọnsọ ahụ ozo.

Ọ bụ Daraioş na-enye iwu a. Ka onye ọbula were ike ya niile debe ya.

Ido ụlọnsọ ahụ nsọ

¹³ Ya mere, n'ihu iwu ahụ eze Daraioş zitere, Tatenai, onyeisi ọchichī n'ala ofe mmiri, na Sheta Bozenai, na ndī otu ha, mere ihe niile dika ozi ahụ si dī na-atufughī oge ọbula. ¹⁴ N'ihu ya, ndīisi Juu gara n'ihu n'oru, ihe na-agakwara ha nke oma site na nkwsa onye amuma, bụ Hegai, na Zekaraya, nwa Ido. Ha wuchara ụlọnsọ ahụ dika iwu Chineke Izrel nyere si dī, nakwa dika Sairoş, na Daraioş, na Ataksekse, ndī eze Peshja, nyekwara n'iwu. ¹⁵ Ha wusiri ya n'abalī nke atọ n'onwa isii (dī ka ọgugu afọ ndī Juu si dī) n'afọ nke isii nke ọchichī Daraioş.

¹⁶ Umụ Izrel, bụ ndī nchujaja na ndī Livayī, na ndī foduru n'ime ndī e mere ka ha ga biri n'ala ozo, ji onu mee mmemme nke ido ụlọ nke Chineke ahụ nsọ na gbaghee ya. ¹⁷ N'ihu ido ụlọ ahụ nsọ, ha ji oke ehi dī otu narī n'onuogugu, na narī ebule abuo, na narī aturu anọ chuo aja, werekwa mkpi iri na abuo chuo aja mmehie n'ihu ndī Izrel niile, dika ebo niile nke Izrel si dī. ¹⁸ Ha guzobere ndī nchujaja na nkewa ha, ndī Livayī n'otu ha maka ije ozi nke Chineke na Jerusalem, dika e dere ya n'akwukwo iwu Mosis.

Mmemme Ngabiga

* 6:6 6:6 Maobu, Ala ofe mmiri

¹⁹ Ndi ahụ emere ka ha gaa biri n'ala ozo, mere Mmemme Ngabiga n'abalị iri na anọ nke onwa mbu. ²⁰ Ndi nchujaja na ndi Livayi edoola onwe ha ocha, ha niile dikwa ocha. Ndi Livayi n'onwe ha gburu otutu aturu Mmemme Ngabiga maka ndi nchujaja, na ndi Livayi ndi ozo, na ndi ahụ niile lotara alota site na mba ozo. ²¹ Ya mere, ndi Izrel niile bu ndi ahụ lotara site n'ebe e mere ka ha gaa biri riri ihe ahụ, ha na ndi ahụ niile kewapuru onwe ha juu ibi ajoj ndu nke ndi mba ozo bi n'ala ahụ na-ebi, n'ihu icho ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel. ²² Ha sokwa mee mmemme achicha na-ekoghi eko, nke ha mere ubochi asaa. Oke onu juputara n'ala Izrel niile n'ihu na ONYENWE ANYI mere ka eze Asirja nwee obioma n'ebe Izrel no, nyere ha aka iwughari ulonso ukwu Chineke, onye bu Chineke Izrel.

7

Ezra abiaruo Jerusalem

¹ Mgbe nke a gasiri, n'oge ochichi Ataksekse bu eze Peshja. Ezra bu nwa Seraya nwa Azaraya, Azaraya nwa Hilkaya, ² bu nwa Shalum, nwa Zadok, nwa Ahitub, ³ nwa Amaraya, nwa Azaraya, nwa Meraiot, ⁴ Meraiot nwa Zerahaya; Zerahaya nwa Uzi, Uzi nwa Buki; ⁵ Buki nwa Abishua, Abishua nwa Finehaz; Finehaz nwa Elieza, Elieza nwa Eron onyeisi nchujaja. ⁶ Ezra a si Babilon bjarute. O bu onye oka n'ihe gbasara iwu ahụ ONYENWE ANYI, Chineke Izrel nyere Mosis. Eze nyere ya ihe niile nke o rioro, n'ihu na aka ONYENWE ANYI Chineke ya dikwasiri n'ahụ ya. ⁷ Ufodu ndi Izrel, ndi nchujaja, ndi Livayi, ndi obu abụ, ndi nche na ndi na-eje ozi n'ulonso, soro ya jee Jerusalem n'afọ asaa nke ochichi eze Ataksekse.

⁸ Ezra bjaruru Jerusalem n'onwa nke ise, nke afọ asaa nke ochichi eze. ⁹ O hapuru Babilon n'abalị mbu nke onwa mbu, rute Jerusalem n'abalị mbu nke onwa ise n'ihu na Chineke nonyeere ya. ¹⁰ Nke a mere n'ihu na Ezra kpebiri n'obi ya imu, na idebe iwu ONYENWE ANYI, na ibu onye ozizi nke okwu Chineke nye umu Izrel.

Akwukwo ozi Ataksekse degara Ezra

¹¹ Nke a bu ndeputa akwukwo ozi eze, bu Ataksekse degaara Ezra onye nchujaja, na onye ozizi, na onye oka n'ihe gbasara iwu na ukpuru nke ONYENWE ANYI nyere Izrel:

¹² Ataksekse, eze na-achi ndi eze ozo,

na-edegara Ezra akwukwo, bu onye nchujaja, burukwa onye nkuzi okwu Chineke nke eluigwe.

Ndeewo!

¹³ Ugbu a, ana m onye iwu ka onye Izrel obula bi n'alaeze m, ma ndi nchujaja, na ndi Livayi, ndi weputara onwe ha i soro gi gaa Jerusalem, ha nwere ike iga. ¹⁴ Eze na mmadu asaa ndi na-adu ya odu na-eziga gi Juda na Jerusalem ka i gaa leba anya n'iwu Chineke nke di gi n'aka. ¹⁵ Ozokwa, iga e were onyinye olaedo na olaocha ndi a eze na ndi ndumodu ya ji afọ ofufu nye Chineke nke Izrel, onye ebe obibi ya di na Jerusalem. ¹⁶ Tinyere olaedo na olaocha nke i nwere ike inata n'ala ahụ niile n'akuku niile nke Babilon, tinyekwara onyinye ihuoma si n'aka ndi mmadu, na ndi nchujaja niile, maka ulonso ukwu Chineke ha di na Jerusalem. ¹⁷ I ga-eji ego niile ndi a zuo oke ehi, na ebule, na aturu, na onyinye mkpuru oka, na onyinye ihe onunu, e ji achu aja n'ebe ichu aja nke ulonso Chineke di na Jerusalem.

¹⁸ O buru na ego amaputa n'ime ya, gi na umunne gi ga-eji ya mee ihe unu maara bu uche Chineke unu. ¹⁹ Ngwongwo niile e bunyere gi maka ije ozi n'ulonso Chineke, buru ha buruo n'ihu Chineke nke Jerusalem. ²⁰ Ma ihe ndi ozo nke foduru n'ihu ulonso Chineke gi, nke kwesiri na i mere, i nwere ike site n'ulokwu eze mee ha.

²¹ Mu, bu Ataksekse, na-eziga iwu a nye ndi na-elekota ego n'odida anyanwu osimiri Yufretis si ha, ihe obula Ezra, onye nchujaja, na onye nkuzi okwu Chineke nke eluigwe choro site n'aka unu, unu nye ya. ²² O buladi ruo olaocha di otu nari talenti, ya na nari akpa oka wiiti ise, na nari galonu mmanya vaji isii, na nari efa* nke mmanu oliv na nnu n'otutu obula, dika o choro ya. ²³ Ihe obula ozo, nke Chineke nke eluigwe choro, ka e mee ha n'uzo kwesiri nye maka owuwu ulonso Chineke nke eluigwe. N'ihu ginj ka iwe Chineke ga-eji dakwasị eze na umu ya ndi ikom? ²⁴ Ana m enyekwa iwu na ndi nchujaja niile, ndi Livayi niile, ndi obu abụ niile, ndi nche niile, ndi ozi ulonso niile, na ndi ozo niile na-aruru Chineke oru, agaghi atu utu obula.

²⁵ Ugbu a, Ezra, i ga-eji amamihe Chineke gi nyere gi hoputa ndi ikpe, na ndiisi, ndi ga-achi obodo niile di n'odida anyanwu nke osimiri Yufretis. O buru na ha amazighi iwu Chineke nke oma, i ga-akuziri ha. ²⁶ Ahuhu ga-adiri onye obula juru idebe iwu

* 7:22 7:22 Nke a bu nari galonu isii

Chineke, na iwu eze, ga-abụ ọnwụ, maọbụ nchụpụ site n'ala ya gaa mba ọzọ, maọbụ ịnakọrọ ya ihe niile o nwere, maọbụ ịtuba ya n'ụlọ mkpọrọ.”†

²⁷ Ututo diri ONYENWE ANYI Chineke nna nna anyi ha, onye mere ka eze kpebie ime ka ụlọnsọ ONYENWE ANYI di na Jerusalem di mma ile anya. ²⁸ Keleekwa Chineke onye nyere m ihuoma n'ihu ndi ndumodu ya, na n'ihu umu eze, bu ndiji ochichi di ike. N'ihu na aka ONYENWE ANYI Chineke m nonyeere m. Eji m obi ike chikota ndiji site n'Izrel ka ha soro m gaa.

8

Ndiji ezinaulo niile so Ezra lota

¹ Ndi a bu usoro omumu ndiji ezinaulo ahụ niile sooro m site na Babilon laghachi mgbe Ataksekse bu eze:

² ndi ikwu Finehaz,

Geshom;

ndi ikwu Itama,

Daniel;

ndi ikwu Devid,

Hatush ³ ndi ikwu Shekanaya;

ndi ikwu Parosh,

Zekaraya na nari mmadu na iri ise (150) ndi so ya denye aha ha n'akwukwo.

⁴ Ndi ikwu Pahat-Moab,

Eliehoenai nwa Zerahaya di nari mmadu abuo (200),

⁵ ndi ikwu Zatu,

Shekanaya nwa Jahaziel na nari mmadu ato (300) so ya.

⁶ Ndi ikwu Adin,

Ebed nwa Jonatan na iri mmadu ise (50) so ya.

⁷ Ndi sitere n'ikwu Elam,

Jeshaya nwa Atalaya, na iri ndi ikom asaa (70),

⁸ ndi sitere n'ikwu Shefataya,

Zebadaya nwa Maikel, na iri ndi ikom asato (80).

⁹ Ndi sitere n'ikwu Joab,

Obadaya nwa Jehiel na nari ndi ikom abuo na iri na asato (218),

¹⁰ ndi sitere n'ikwu Bani,

Shelomit nwa Josifaya na nari ndi ikom na iri isii (160).

¹¹ Ndi sitere n'ikwu Bebai;

Zekaraya nwa Bebai na ndi ikom iri abuo na asato (28),

¹² ndi sitere n'ikwu Azgad,

Johanan nwa Hakatan na nari ndi ikom na iri (110).

¹³ Ndi sitere n'ikwu Adonikam,

ndi ikpeazu, ndi aha ha bu Elifelet, na Jeuel na Shemaya na iri ndi ikom isii (60) bu ndi so ha,

¹⁴ ndi sitere n'ikwu Bigvai,

Utai na Zakua na iri ndi ikom asaa (70) bu ndi so ha.

Nlorute na Jerusalem

¹⁵ Akpokotara m ha n'akuku osimiri na-erubanye n'Ahava, anyi noro n'ebe ahụ ubochi ato. Mgbe m leruru anya n'etiti ndi mmadu zukoronu, ha na ndi nchujaja bjara, a choputara m na o nweghi o buladi otu onye Livayi no n'ebe ahụ. ¹⁶ Mgbe ahụ, ezigara m ozi kpoo Elieza, Ariel, Shemaya, Elnatan, Jarib, Elnatan, Netan, Zekaraya na Meshulam, ndi bu ndiji. Ezikwara m ozi kpoo Joarib na Elnatan, bu ndi maara ihe. ¹⁷ Enyere m ha iwu ka ha gawkuru Ido, onyendu no na Kasifia. Agwara m ha ihe ha ga-agwa Ido na ndi Livayi ibe ya, bu ndi na-eje ozi n'ulonso di na Kasifia, ka ha zite ndi ga-eje ozi ka ha bjakwute anyi maka ulonso Chineke. ¹⁸ Chineke gosikwara anyi obioma zitere anyi nwoke a na-akpo Sherebaya na umu ya, na umunne ya, ndi onuogugu ha di iri na asato (18). Sherebaya bu nwa Mahali, nwa Livayi nwa Izrel, burukwa nwoke nwere ezi uche. ¹⁹ Chineke sitere n'ikwu Merari zite Hashabaya, na Jeshaya, tinyere umunne ya na umu ha ndi ikom, ndi onuogugu ha di iri ndi ikom abuo (20). ²⁰ Ha zitekwara nari abuo na iri

† 7:26 7:26 E dere akwukwo ozi a, nke sitere n'amaokwu nke iri na abuo ruo nke iri abuo n'isii n'asusu Aramaik (ndi Siria) nke bu usoro asusu mba na mba ji emerikota ihe n'oge ahụ.

abuọ (220) site na ndị na-eje ozi n'ụlọnsọ. Otu nke Devid na ndiisi ya hoputara hiwee, maka inyere ndi Livayi aka. E deturu aha ha niile n'otu n'otu.

²¹ N'ebe ahụ, ka m nọ kpọsaa obubu onụ n'akụkụ osimiri Ahava, n'ihu iweda onwe anyị ala n'ihu Chineke anyị, na iriyo ya ka o duo anyị, umu anyị na akụ anyị niile, n'uzo ziri ezi n'ije anyị, ma nonyekwara anyị. ²² N'ihu na ihere ekweghi m rijo eze ka o dunyere anyi ndi agha, na ndi na-agba inyinya ga-edu anyi, ichebe anyi n'uzo, site n'aka ndi iro. N'ihu na anyi agwalari eze na Chineke, onye anyi na-efe, na-echebe ndi niile na-efe ya; gwakwa ya na oke iwe ya na-adakwasị ndi niile gbakutara ya azu. ²³ Ya mere, anyi buru onu, kpee ekpere, rijo Chineke ka o chebe anyi. O chebekwara anyi.

²⁴ Ahoputara m ndi nchujaja iri na abuo ndi a: Sherebaya, Hashabaya na mmadu iri ndi ozo bu umunna ha ka ha hu maka olaocha, na olaedo, na efere olaedo ahụ, na ihe ndi ozo ahụ eze na ndi na-adu ya odu, na ndiisi ochichi ya, na umu Izrel niile nyere maka ulonso ukwu Chineke anyi. ²⁵ Eji m ihe otutu tuo onyinye olaocha na olaedo na ihe ndi ozo eze, na ndi ndumodu ya, na ndiisi ozi ya, na ndi Izrel nyere maka ulonso ukwu Chineke. ²⁶ E jiri m ihe otutu tunye ha olaocha di narị talenti isii na iri ise (ya bu 650), na ngwongwo olaocha di otu narị talenti (ya bu 100), na olaedo di otu narị talenti (ya bu 100). ²⁷ Iri efere olaedo abuo (20) nke onuahia ya bu puku darik (1,000),* tinyere efere bronz abuo e hichaziri nke oma, nke di oke onuahia di ka efere olaedo.

²⁸ Emesja, agwara m ha okwu si ha, "Lee, unu onwe unu na ihe ndi a niile bu ihe di nsọ nye ONYENWE ANYI. Olaocha na olaedo ndi a bukwa onyinye afọ ofufu e nyere ONYENWE ANYI Chineke nna nna unu ha. ²⁹ Chenu ha nche, debekwa ha nke oma, tupu ruo mgbe unu ga-atu ha n'ihu ndiisi nchujaja, na ndiisi Livayi, na ndiisi ulo nke Izrel n'ime Jerusalem, n'ime uloaku nke ulo ONYENWE ANYI." ³⁰ Ya mere, ndi nchujaja na ndi Livayi kwenyere ibu olaocha na olaedo, na ngwongwo ihe nsọ ndi ahụ, buga ha n'ulonso ukwu Chineke di na Jerusalem.

³¹ Anyi hapuru osimiri Ahava n'ubochi nke iri na abuo nke onwa mbu, chee ihu anyi iga Jerusalem. Chineke nonyekwara anyi, doputa anyi site n'aka ndi iro obula, na n'aka ndi ohi. ³² N'ikpeazu, anyi rutere Jerusalem n'udo, zukwaa ike ubochi ato.

³³ N'ubochi nke ano, site n'oge anyi ruru, e jiri ihe otutu tukwa olaocha na olaedo ahụ, ha na ngwongwo ihe nsọ ndi ozo ahụ. E mere nke a n'ulonso ukwu Chineke. Ndi turu bu ha Meremot nwa Uraya onye nchujaja, na Elieza nwa Finehaz. Jozabad nwa Jeshua, na Noadaya nwa Binui, ndi Livayi, sokwa tuo ha. ³⁴ Ihe niile zuru ezu dika idi arọ ha si di. E dekwara onugogu ihe a tuputara n'akwukwo n'oge ahụ.

³⁵ Emesja, onye obula n'ime anyi si esi lota churu Chineke Izrel aja nsure oku. E ji oke ehi iri na abuo chuo aja maka ebo Izrel niile, ya na iri ebule itoolu na isii, na iri umu ebule asaa na asaa. Ma e ji mkpi iri na abuo chuo aja mmehie. E jichakwa ha niile chuo aja nsure oku nye ONYENWE ANYI. ³⁶ E nyere ndiisi oru eze niile, na ndiisi ochichi† niile di n'ofe odida anyanwu osimiri Yufretis akwukwo iwu ahụ eze nyere. Ndiisi a nyekwara aka n'oru iwughachi ulonso Chineke ahụ.

9

Ekpere Ezra banyere ilurita di na nwunye

¹ Mgbe e mesiri ihe ndi a, ndiisi bjakwutere m si, "Ndi Izrel na ndi nchujaja, na ndi Livayi, ekwapughị onwe ha site n'etiti ndi agbataobi ha, na omume aru ha niile,* dika nke ndi Kenan, na ndi Het; na ndi Periz, na ndi Jebus, na ndi Amon, na ndi Moab, na ndi Ijjiat, na ndi Amorait. ² Ha alutarala onwe ha nwunye site n'umu ndi inyom mba ozo ndi a, lutakwara umu ha ndi ikom. Ha agwakotala mkpuru nsọ na ndi di iche iche no ha gburugburu. O bu ndi ndu na ndiisi ochichi ha bu ndi butere uzo n'ibi ndu ekwesighi ntukwasị obi a."

³ Ma mgbe m nuru nke a, adowara m uwe ahụ m na uwe mwuda m,† dopukwa ufodu agiri isi nke isi m, na aji afunonu m, nodukwa ala n'onodu mgbagwoju anya. ⁴ Mgbe ahụ, ndi niile mara jijiji n'okwu Chineke nke Izrel, gbakotara m gburugburu n'ihu ekwesighi ntukwasị obi nke ndi ahụ e mere ka ha jee biri na mba ozo lotaranu. Mu onwe m nokwa n'onodu mgbagwoju anya ruo oge ichu aja nsure oku nke anyasi.

* **8:27** 8:27 Ya bu kilogram asato na uma ano † **8:36** 8:36 Ndiisi oru eze bu ndi ochichi nke mpaghara di iche iche nke alaeze ahụ di n'aka. Ndiisi ochichi ozo niile na-arụ n'okpuru ha. * **9:1** 9:1 Omume ruru aru, o bu mgbe onwa itoolu gasiri site na n'oge Ezra lughachiri Jerusalem ka ha mere ihe ndi a megidere iwu Chineke nyere ha n'akwukwo. Dit 7:3-4; Nkp 3:5-6. † **9:3** 9:3 idowa uwe bu otu ihe na-egosi onodu iru uju. E deputara nke a n'akwukwo Lev 10:6; Neh 13:25; 10:29-30.

⁵ N'ikpeazu, n'oge aja uhuruchi, esitere m n'iweda onwe m ala bilie, eji m uwe na uwe mwuda dokara adoka daa n'ala n'ikpere m, chilie aka m abuo elu, tikuo ONYENWE ANYI Chineke m ⁶ n'ekpere si,

"There na-eme m, Chineke m, amaghi otu m ga-esi lelie anya m lekwasị gi n'ihu, n'ihu na mmehie anyi babigara uba oke, ikpe omuma di na-eche anyi dikwa ukwu, n'ezie o ruola eluigwe. ⁷ Site n'ubochi nna nna anyi ha ruo taa, ikpe omuma anyi adila ukwu. N'ihu mmehie anyi, anyi na ndi eze anyi, na ndi nchujaja anyi ka enyefere n'aka mma agha, na ndota n'agha, na ipunara anyi ihe n'ike na nweda n'ala n'aka ndi eze ala mba ozo, dika o di taa.

⁸ "Ma ugbu a, na nwa oge nta a, gi bu ONYENWE ANYI Chineke anyi egosila anyi amara, mee ka ole na ole foduru anyi. O nyeela anyi onodu siri ike n'ime ebe nso ya. Chineke anyi na-enye anya anyi ihe, mee ka anyi kurutu ume ndu n'oge a site n'onodu ibu ohu anyi. ⁹ N'ihu na ndi ohu ka anyi bu, ma n'ihu obioma na obi ebere gi, i gbakutaghi anyi azu n'onodu ibu ohu anyi. Kama i mere ka ndi eze Peshia gosi anyi obi ebere. Ha enykwala anyi ndu ohuru, nke anyi ga-eji nwee ike wughachi ulonso Chineke anyi, ma wuziekwa ebe ya niile dakporo adakpo. Ozokwa, o nyekwala anyi ebe ize ndu site na mwuhari nke mgbidi Juda na Jerusalem.

¹⁰ "Ugbu a, Chineke anyi, ginikwa ka anyi nwere ikwu banyere ihe ndi a niile mere? Lee na anyi ahapula gi ozo, hapukwa igbaso iwu gi, ¹¹ nke i ji doo anyi aka na nti site n'onu ndi amuma, bu ndi ohu gi. N'ihu na i si n'onu ha kwuo si, 'Ala ahụ unu na-abanye inweta bu ala nke ndi bi n'ime ya mere ka o ruo aru. N'ihu na ndi bi n'ime ya esitela n'omume ojo ha mee ka akuku ala ahụ niile ruo aru. ¹² Ya mere, unu enykwala umu ha ndi ikom umu unu ndi inyom ka ha luru, maobu kwenye ka umu unu ndi ikom luo umu ha ndi inyom. Unu achokwala udo nke odimma obula n'etiti unu na ha n'oge obula, ka unu di ike, rie ezi ihe nke ala ahụ, hapukwara ya umu unu dika ihe nketa ha ruo mgbe ebighi ebi.'

¹³ "Ma ihe niile dakwasiri anyi bu maka ajo omume anyi, n'ihu ikpe omuma di ukwu anyi. Ma lee, Chineke anyi ataghi anyi ahuhu dika idi ukwu nke mmehie anyi si di, kama, o mekwara ka ole na ole n'ime anyi fodu. ¹⁴ Ma anyi o ga-emebi iwu gi ozo, site n'ihu ndi a ruo aru n'omume ha? I gaghi eweso anyi iwe ruo na i ga-ebibi anyi kpankpan, na-afodughi otu onye? ¹⁵ Ma gi, ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, i bu onye ezi omume. Lee anyi ka anyi guzo n'ihu gi n'onodu ikpe omuma anyi, o bu ezie na o nweghi onye obula n'ime anyi kwesiri iguzo n'ihu gi n'ihu nke a."

10

Nkwuputa mmehie

¹ Mgbe Ezra na-ekpe ekpere, na-ekwuputa mmehie ndi a, na-akwa akwa, na-atu onwe ya n'ala n'ihu ulo Chineke, igwe ndi Izrel di ukwu, bu ndi nwoke, na nwanyi, na umuntakiri gbara ya gburugburu soro ya na-akwa akwa di ilu. ² Mgbe ahụ, Shekanaya nwa Jehiel, onye agburu Elam, siri Ezra, "Anyi emehiela megide Chineke anyi, n'ihu n'ihu ndi inyom mba ozo ndi gbara anyi gburugburu. Ma otu o di, olileanya ka diri ndi Izrel. ³ Ugbu a ka anyi gbaa ndu n'ihu Chineke anyi, izilaga ndi inyom ndi mba ozo ndi a na umu ha dika ndumodu onyenwe m Ezra, na ndi na-atu egwu iwu Chineke anyi si di. Ka e mee ihe ndi a dika iwu si di. ⁴ Biko, bilie gwa anyi uzo anyi ga-esi dozie ihe niile mebir emebi. Anyi ga-eme ihe i kwuru."

⁵ Mgbe ahụ, Ezra biliri juo ndiisi ndi nchujaja na ndi Livayi, na Izrel niile, ma ha ga-eme ihe Shekanaya kwuru. Ha niile nuru iyi kwenye na ha ga-eme ya. ⁶ Mgbe ahụ, Ezra si n'ihu ulo Chineke puo banye n'ime onuulo Jehohanana, nwa Eliashib. Mgbe o no n'ebe ahụ, o righi nri obula, o nughị mmiri obula, n'ihu na o nigidere na-eru uju n'ihu ekwesighi ntukwasị obi nke ndi si n'ebe a dotara ha n'agha lota.

⁷ E zisara ozi na Juda na Jerusalem niile na a choru ihu ndi niile si esi lota na Jerusalem. ⁸ Ndiji na ndi okenye kpebiri na onye obula nke na-abaghi n'ubochi ato, dika atumatu ha si di, na a ga-anara onye ahụ akụ niile o nwere, kewapukwa onye ahụ site na mkpokota ndi Izrel e mere ka ha gaa biri n'ala ozo.

⁹ Mgbe ubochi ato ahụ zuru, ndi ikom Juda na Benjamin niile zuko na Jerusalem. N'ubochi nke iri abuo nke onwa itoolu, mmadu niile zuko n'ama di n'ihu ulonso Chineke. Mmiri di ukwu zoro n'ubochi ahụ. Ujo tukwara ndi ahụ niile zuko n'ihu oke mmiri ozuzo ahụ na n'ihu okwu ahụ. ¹⁰ Mgbe ahụ Ezra onye nchujaja, biliri oto, si

‡ 9:9 9:9 Ndi ohu N'oge a ndi Juu n'okpuru ochichi alaeze ozo. Neh 9:36; Dit 28:47-48

ha, “Unu emehiela, n’ihi na unu luru ndi inyom mba ozo, si otu a tukwasị ihe n’ikpe omuma diri Izrel. ¹¹ Ugbu a, sọpuru n’onyenwe anyị, bụ Chineke nna nna unu ha, meekwanu ihe bụ nzube ya. Kewapunu onwe unu site n’ebe ndi mba ozo no, nakwa ebe nwunye ndi unu si mba ozo luta.”

¹² Nzuko niile ahụ zara n’otu olu si. “Okwu gi ziri ezi, Anyị aghaghị ime dika i kwuru.” ¹³ Ma ha zakwara si, “Nke a abughị ihe anyị ga-eme n’otu ubochi maobu n’ubochi abuo, n’ihi na aka otutu mmadu n’ime anyi di na mmehie ahụ. Mmiri na-ezosikwa ike, anyi enwekwaghị ike inogide ruo oge di anya. ¹⁴ Ka ndisi anyi guzobe mkpokota niile. Ka ndi niile no n’obodo anyi ndi luru nwanji site na mba ozo bja n’oge a kara aka, ha na ndi okenye na ndi ikpe nke obodo obula, ruo mgbe oke iwe Chineke banyere okwu a sitere n’ebe anyi no puo.” ¹⁵ Ma ndi na-ekweghi ka e mee ya otu a bu naani Jonatan nwa Asahel na Jazeia nwa Tikva, na Meshulam na Shabetai onye Livayi.

¹⁶ Ya mere, ndi ahụ niile si esi lota, mere dika mkpebi ahụ si di. Ezra hoputara ufodu ndi ikom, ndi bu ndisi ezinaulo, e si n’ezinaulo obula hoputa otu onye. E dekwara aha ndi niile a hoputara n’akwukwo. Ya mere, n’ubochi mbu nke onwa iri, ndi a malitere inyocha okwu ndi a. ¹⁷ Mgbe onwa ato gasiri, ya bu, n’abal mbu nke onwa mbu n’afu, ha ruchara oru banyere ndi ikom luru ndi inyom mba ozo.

Ndi luru ndi mba ozo

¹⁸ A hoputara n’etiti umu ndi nchujaja, na ndi a luru ndi inyom si na mba ozo. Ndi si n’ikwu Jeshua nwa Jozadak na umunne ya bu,

Maaseia, Elieza, Jarib na Gedaliya. ¹⁹ Ha niile jikoro aka kpebiekwa na ha ga-ezila ndi nwunye ha. Onye obula wetara ebule site n’igwe aturu dika ihe ikpe omuma.

²⁰ Ndi si n’ikwu Imea bu

Hanani, na Zebadaya.

²¹ Ikwu Harim:

Maaseia, Ilaija, Shemaya, Jehiel na Uzaya.

²² Ndi si n’ikwu Pashua:

Elioenai, Maaseia, Ishmel, Netanel, Jozabad, na Eleasa.

²³ N’ime ndi Livayi:

Jozabad, Shimei, Kelaya (onye a na-akpokwa Kelita), Petahaya, Juda na Elieza.

²⁴ N’ime ndi na-abu abu,

Eliashib.

N’ime ndi nche onu uzo:

Shalum, Telem, na Uri.

²⁵ N’etiti ndi Izrel ndi ozo:

Site n’ikwu Parosh:

Ramaya, Izaya, Malkija, Mijamin, Elieza, Malkija na Benaya.

²⁶ Site n’ikwu Elam:

Matanaya, Zekaraya, Jehiel, Abdi, Jeremot na Ilaija.

²⁷ Site n’ikwu Zatu:

Elioenai, Eliashib, Matanaya, Jeremot, Zabad na Aziza.

²⁸ Site n’ikwu Bebai:

Jehohanan, Hananaya, Zabai, na Atlai.

²⁹ Site n’ikwu Bani,

Meshulam, Maluk, Adaya, Jashub, Sheal na Jeremot.

³⁰ Site n’ikwu Pahat-Moab,

Adna, Kelal, Benaya, Maaseia, Matanaya, Bezalel, Binui, na Manase.

³¹ Site n’ikwu Harim:

Elieza, Ishija, Malkija, Shemaya, Shimeon, ³² Benjamin, Maluk na Shemaraya.

³³ Site n’ikwu Hashum,

Matenai, Matata, Zabad, Elifelet, Jeremai, Manase na Shimei.

³⁴ Site n’ikwu Bani,

Maadai, Amram, Uel, ³⁵ Benaya, Bedeia, Keluhi ³⁶ Venaya, Meremot, Eliashib

³⁷ Matanaya, Matenai na Jaasu.

³⁸ Site n’ikwu Bani:

Binui na Shimei, ³⁹ Shelemaya, Netan, Adaya, ⁴⁰ Maknadebai, Shashai, Sharai,

⁴¹ Azarel, Shelemaya, Shemaraya, ⁴² Shalum, Amaraya na Josef.

⁴³ Site n’ikwu Nebo:

Jeiel, Matitaia, Zabad, Zebina, Jadai, Juel na Benaya.

⁴⁴ Ndi a niile luru ndi inyom site na mba ozo. Ha zilagara ha na umu ha.

Nehemaya

Ekpere Nehemaya

1 Nke a bụ okwu Nehemaya nwa Hakalaya:

N'ónwa Kislev,* nke afọ ahụ mere ya iri afọ abụọ nke ọchịchị Atakseksest mgbe m nọ n'uloeze dị na Susa,‡ 2 otu nwanne m nwoke aha ya bụ Hanani,§ na ufọdu ndị ọzọ sitere Juda b́ara ileta m. Ajurú m ha ajujú otu ihe si agara ndị Juu ahụ fọdurú, ndị si ebe dị iche iche lóta, juokwa ha maka Jerusalem.

3 Ha zara si: “Ndị ahụ niile lótara* nọ n'oke nsogbu na ihere. A kúdara mgbidi Jerusalem; e sukwara ọnu ụzọ ama ya niile ọkụ.”

4 Mgbe m núrú okwu ndị a, anọdurú m ala kwaa nnoọ akwa. N'ezie, ajurú m iri ihe ọb́la ọtutú ụbọchị, n'ihì na eji m oge m niile kpee ekpere rịọ Chineke nke eluigwe arịrịọ, 5 si ya:

“Gị, ONYENWE ANYỊ Chineke nke eluigwe, onye dị ukwu na onye d́kwa egwu; gị onye na-edebe ọgbugba ndú ihunanya nke ndị ahụ hurú ya n'anya na-edebekwa iwu ya niile. Biko núrú arịrịọ m. 6 Leda anya ebere gị ka i núrú arịrịọ mụ b́u ohu gị na-arịọ gị ehiehie na n'abalí. Ana m ekwuputa mmehie anyị b́u umú Izrel, ma nke m na ezinaulọ nna m mere megide gị. 7 Anyị emela ihe jorọ njo megide gị. Anyị edebeghị iwu gị na ụkpurú gị nke i nyere ohu gị Mosis.

8 “Chetakwa ntuziaka inyere Mosis b́u ohu gị, na-asi, ‘Ọ burú na unu emehie, mụ onwe m ga-ach́usa unu n'etiti mba d́i iche iche. 9 Ma ọ burú na unu alaghachikwute m, debe ihe niile m nyere unu n'iwu, a sikwa na a ch́sara unu mee ka unu gbasaa ga n'akukú niile nke ụwa, aga m ach́kọta unu mee ka unu laghachi na Jerusalem b́u obodo m họtara nye Aha m.’

10 “Anyị b́u ndị ohu gị, burukwa ndị i ji aka gị d́i ike zoputa. 11 Biko, Onyenwe anyị, núrú ekpere mụ b́u ohu gị, núrúkwá ekpere ndị ohu gị niile ọ na-atọ uto itú egwu aha gị. Mee ka ihe gara ohu gị nke ọma ta site n'imere ya ebere n'ihu nwoke a.†” N'oge ahụ abụ m onye na-ebu ihe ọñuñú eze.

2

Nehemaya abiaruo Jerusalem

1 N'ónwa Nisan, n'iri afọ abụọ nke ọchịchị eze Atakseksest, mgbe e wetaara eze mmaya. E buru m mmaya ahụ bugara ya eze. Ugwu a, o nwebeghị mgbe ọb́la m jirila ihu mgbaru b́a n'ihu eze. 2 Ya mere, eze jurú m, “Ginị mere ihu gị ji gbaruo mgbe ọ dighị ọrịa ji gị? Nke a na-egosi naanị na obi jorọ gị njo.”

Ujọ turú m nnoọ nke ukwu. 3 Azara m eze si, “Onyenwe m, ka ọchịchị eze d́i ogologo ndú. Ginị ga-eme ka obi d́i m uto ebe ọ b́u na obodo ahụ e liri nna nna m ha aghoala mkpomkpọ ebe, nke a kpokwara ọnu ụzọ ama ya niile ọkụ?”

4 Eze sirí m, “Ọ b́u ginị ka i choro?”

Mgbe ahụ ekpere m ekpere n'obi m nye Chineke, 5 ma zaa eze si, “Ọ burú na ọ ga-amasị eze, biko, ọ burukwa na ohu gị achọta ihuoma n'anya gị, ana m arịọ ka i ziga m Juda, b́u obodo nna nna m ha, ka m gaa wugharjakwa ya.”

6 Eze sirí m, ebe nwunye ya nokwa n'akukú ya, “Ije gị ọ ga-abú ruo olee mgbe, olee mgbe i ga-aloghachitekwa?” Ọ masirí eze i ziga m. Ya mere, enyere m ya oge.

7 Mgbe ahụ, asirí m ya, “Ọ burú na ọ ga-amasị eze, aga m achọ ka i nye m akwukwo nke m ga-enye ndịsi ọchịchị niile nọ n'akukú odida anyanwu osimiri Yufretis, ka ha kwere ka m site n'obodo ha gafee ruo mgbe m ga-eru na Juda. 8 Nyekwa m akwukwo ozi m ga-enye Asaf, onye na-elekota ohia eze, ka o nye m osisi nke a ga-eji ruzie ọnu ụzọ d́i n'akukú ulonso, na nke a ga-eji ruo mgbidi obodo ahụ, na nke m ga-eji ruo ulo nke aka m.” Eze meere m ihe ndị a nke n'ihu na aka ebere Chineke d́nyere m. 9 Mgbe m

* 1:1 1:1 Nke a b́u ọnwá itoolu n'afọ. Zek 7:1 † 1:1 1:1 Nke b́u mgbe narị afọ itoolu n'otu gasirí site na mgbe ndị mbú si Babilon loghachitara. Ọ b́u na Senchuri nke anọ tupu a mụọ Krajist. Neh 2:1 ‡ 1:1 1:1 Ọ b́u uloeze d́i na ndagwurugwu mmiri Taigris. Ebe ndị eze atọ chirí obodo Peshia na-ebi n'oge oke oyi. Est 1:2; Dan 8:2 § 1:2 1:2 Ọ ga-abú onye nne ji ya na Nehemaya, onye biara zie ya ozi banyere ọnođu Jerusalem. Neh 7:2 * 1:3 1:3 E kewara alaeze Peshia mpaghara atọ. N'obodo Sameria ka ndị na-achí mpaghara Juda nọ. † 1:11 1:11 Eze a na-ekwu maka ya n'ebe b́u Atakseksest, Ezr 4:21

rutere obodo ndị a dị n'akụkụ ọdịda anyanwụ osimiri Yufretis, enyere m ndịisi ọchịchị niile akwụkwọ ahụ eze dere nye m. Eze dunyere m ndịisi agha na ndị agha na-agba ịnyịnya ka ha chebe m n'ije m.

¹⁰ Ma mgbe Sanbalat,* onye Horonaim, na Tobaya, onye Amōn bụ onyeisi ọrụ ọchịchị, nūrụ ihe banyere ọbịbịa m, iwe were ha nke ukwu ịnyịnya na o nwere onye na-achọ inyere ndị Izrel aka.

Nehemaya eledo Mgbidi Jerusalem

¹¹ E rutere m Jerusalem, n'ọdụkwa ebe ahụ mkpuru ụbọchị atọ, ¹² eji m abali puo kporo mmadu ole na ole. O nwebeghi onye obula m gwara ihe Chineke tinyere m n'obi ime na Jerusalem. O dighi ịnyịnya ozo anyi ji ma o bughị nke ahụ m na-agba.

¹³ N'abali a puru m site n'Onu uzo ama Ndagwurugwu† ruo n'isi iyi mmiri Nkita ohia,‡ sitekwa n'ebe ahụ ruo n'Onu uzo ama ebe ikpofu ahijia.§ Anyi jehariri ihu ebe niile mgbidi Jerusalem dara ada, na onu uzo ama ya niile nke oku rere. ¹⁴ Emesija, ejeruru m onu uzo nke di n'ebe isi iyi di, ruokwa n'odo mmiri eze, ma ịnyịnya ibu m enweghi ike isite n'ebe ahụ gafee. ¹⁵ Ya mere, ejiri m n'abali jeruo ndagwurugwu ahụ, leroo mgbidi ahụ anya. Emesija, atughariri m loghachi site n'onu uzo Ama ndagwurugwu. ¹⁶ Ndịisi obodo amaghị ebe m gara maobu ihe m na-eme, n'ihu na agwabeghi m onye Juu obula ihe m bu n'obi, maobu ndi nchujaja, maobu ndi a na-asopuru, maobu ndi ochichi obodo, maobu onye ozo obula ndi ga-arụ ọrụ ahụ.

¹⁷ N'ikepeazu, agwara m ha si, "Unu maara nke oma ihe dakwasiri obodo anyi. Lee otu mgbidi ya si dakasija, na otu onu uzo ama ya si rechapu oku. Ka anyi wuzienu mgbidi Jerusalem, si otu a wepu ihe ihere a dijiri anyi." ¹⁸ Akoporo m ha ochicho ahụ Chineke tinyere m n'obi na ihe mu na eze kwuru, na otu o si kwadoo ihe m gwara ya.

Ha zara m si, "O di mma, ka anyi wugharianu mgbidi ahụ." Oru ahụ bidokwara na-atufughị oge.

¹⁹ Ma mgbe Sanbalat, onye Horon, na Tobaya, onyeosi ndi Amōn, na Geshem onye Arab, nuru ya, ha kwara anyi emo si, "Gini bu ihe nke a unu na-eme? O bu eze ka unu na-enupu isi megide?"

²⁰ Ma azara m ha si, "Chineke nke eluigwe ga-eme ka ihe gara anyi nke oma. Anyi onwe anyi bu ndi ohu ya ga-amalite iwughachi mgbidi a, ma unu onwe unu, unu enweghi oke maobu onodu ziri ezi maobu ihe ncheta obula n'ime Jerusalem."

3

Ndi wughariri mgbidi ahụ

¹ Mgbe ahụ, Eliashib onyeisi nchujaja na ndi nchujaja ibe ya wuru mgbidi ahụ ruo n'ulo elu Nari na ulo elu Hananel. Ha wukwara Onu Uzo ama Aturu, kwuba ibo ya, doo ya nsọ. ² Ndi sitere obodo Jeriko rukwara oru n'akuku ha. Ma Zakua nwa Imri, ruru oru nke ha n'akuku ndi oru si Jeriko.

³ Umụ ndi ikom Hasena wuru Onu Uzo ama Azu, dobe osisi ya, kwuba onu uzo ya, kpukwa ihe mkpochi ya niile, na ihe ntuchi ya niile n'onodu ha. ⁴ Meremot, nwa Uraya, nwa Hakozia, ruziri akuku mgbidi nke ozo. Onye na-eso ya bu Meshulam, nwa Berekaya, nwa Meshezabel, ruziri mgbidi, onye na-esota ya bu Zadok nwa Baana, onye ruzikwara mgbidi. ⁵ Akuku nke ozo ka ndi ikom Tekoa ruziri, ma ndi ha a na-asopuru ekweghi ehudata ubu ha nye oru ahụ n'okpuru ndi nlekota ha.

⁶ Joiada nwa Pasea na Meshulam nwa Besodeia wuru Onu Uzo Ama Jeshana. Ha tinyere osisi ya niile, kwuba ibo onu uzo ya, ihe mkpochi ya na ihe ntuchi ya niile n'onodu ha. ⁷ Ndi ozo ruru oru n'akuku ha bu Melataya, onye Gibion, na Jadon onye Meronot, na ndi si Gibion na Mizpa. Obodo ndi a di n'okpuru onyeisi ochichi akuku odida anyanwụ Yufretis. ⁸ Uziel nwa Hahaya, bu okpu uzu olaedo, doziri otu akuku. Onye na-eso ya bu Hananaya, otu onye n'ime ndi na-eme mmanu otite na-esi isi oma, doziri nke na-esote nke ahụ. Ha doziri Jerusalem ruru ya na Mgbidi Obosara. ⁹ Onye na-eso ha bu Refaya nwa Hua onyeisi ochichi otu akuku Jerusalem. ¹⁰ Onye na-eso ya bu Jedaya nwa Harumaf, onye ruru akuku mgbidi ahụ chere ihu n'ulo nke aka ya. Onye na-eso ya n'oru a bu Hatush nwa Hashabneia. ¹¹ Onye ozo bu Malkija nwa Harim,

* **2:10** 2:10 Bụ onyeisi ọchịchị na Sameria. † **2:13** 2:13 Onu uzo ama a di n'odida anyanwu nke mgbidi Jerusalem, 2Ih 26:9; Neh 3:13. ‡ **2:13** 2:13 Agwo, n'okwu ima atụ § **2:13** 2:13 Onu uzo ama di n'ebe a na-ekpofu ahijia, bu onu uzo ndi Juu na-esite mgbe ha na-edupu umu anumanu e ji achu aja, i duru ha jeruo Ndagwurugwu nke Ben Hinom. Guo akwukwo Neh 3:14; 2Ez 23:10

na Hashub nwa Pahat-Moab, ndị wughariri ụlọ elu oku, na otu akuku mgbidi ahụ. ¹² Shalum nwa Halohesh na umu ya ndi inyom meziri akuku mgbidi nke na-esota. O bu onyeisi ochichi otu akuku Jerusalem nke ozo.

¹³ Hanun duuru ndi obodo Zanoa wuo Onu Uzo Ndagwurugwu. Ha wuziri ya, tnye ibo ya, ihe mkpochi ya na ihe ntuchi ya niile n'onodu ha. Ha wuzikwara mpaghara ahụ nke idi ogologo ya ruru nari mita ise, ruo n'onu uzo ama di n'ebe a na-ekpofu ahija.

¹⁴ Malkija nwa Rekab, onyeisi ochichi ala nke di Bet-Hakerem gburugburu, bu onye wuziri onu uzo ama di n'ebe ikpofu ahija. O tinyere ibo ya, ihe mkpochi ya na ihe ntuchi ya niile n'onodu ha.

¹⁵ Shalum nwa Kol-Hoze, onyeisi ochichi ala di Mizpa gburugburu, wuziri onu uzo ama isi iyi, kpuchie elu ya, tnye ya ibo onu uzo ya, ihe mkpochi na ihe ntuchi ya niile n'onodu ha. O mezikwara mgbidi ahụ site n'odo mmiri Siloam ruo n'ubi eze a gbara ogige, na ruokwa na nkwaso nrida di site n'obodo Devid ma e site Jerusalem na-aputa.

¹⁶ Onye na-eso ya bu Nehemaya nwa Azbuk, onyeisi ochichi okara n'ime Bet Zoa.* O wuziri mgbidi ahụ ruo ncherita ihu ebe ili Devid, ruokwa odo ebe emere maka ichekota mmiri, na n'Ulo ndi Dike n'agha.

Oru ndi Livayi ruru

¹⁷ Ndi na-eso ya bu ndi Livayi, ndi nke Rehum nwa Bani na-achikota. Onye ozo bu Hashabaya onyeisi ochichi okara ndi bi na Keila. O ruru ruo e kenyere ndi ya. ¹⁸ Onye ozo na-eso ya bu Binui nwa Henadad onye bu onyeisi ochichi okara akuku Keila nke ozo. O du ndi Keila ibe ya ruo ruo ha ketara. ¹⁹ Onye na-eso ya bu Eza nwa Jeshua onyeisi ochichi obodo Mizpa. Ya na ndi otu ya wuziri akuku mgbidi ahụ di na mgbago ebe ulo nchikota ngwa agha ruo na nkuku ya. ²⁰ Onye ozo na-eso ya bu Baruk, nwa Zabai, onye ji nnoo inu oku n'obi ruzie mgbidi ahụ site na nkuku ya ruo n'onu uzo e si abata ulo Eliashib, bu onyeisi nchujaja. ²¹ Onye na-eso ya bu Meremot nwa Uraya, nwa Hakoz. O sitere n'onu uzo ulo Eliashib wuziri ruo na ngwucha ya.

Oru ndi nchujaja ruru

²² Ndi nchujaja si n'akuku Jerusalem wuziri akuku nke na-esote ya. ²³ Isonye ha, Benjamin na Hashub wuziri akuku ahụ di n'ihu ulo ha. Azaraya nwa Maaseia, onye bukwa nwa nwa Ananaya wuziri nke na-esote ya, nke dikwa n'akuku ulo ya. ²⁴ Binui nwa Henadad wuziri akuku nke ozo, nke sitere n'ihu ulo Azaraya ruo na nkuku mgbidi ahụ. ²⁵ Palal nwa Uzai wuziri akuku nke na-eso ya site na nkuku mgbidi ahụ ruo n'ulo elu di n'akuku elu elu uloze n'ebe di nso n'ogige ndi nche. Nke so ya bu Pedaia nwa Parosh, ²⁶ na ndi na-eje ozi n'ulonso ahụ bu ndi bi n'elu ugwu Ofel, wuziri akuku nke na-esote ruo n'ebe di n'akuku owuwa anyanwu nke Onu Uzo Ama Mmiri, ruokwa n'ulo elu nche nke ulo ukwu ahụ. ²⁷ Ndi ikom Tekoa wuru akuku nke ozo na-esote ya. Ha sitere n'ebe chere ulo elu nche nke ulonso ukwu ahụ ihu, wuzie mgbidi ahụ ruo na mgbidi di Ofel nso.

²⁸ Ufodu ndi nchujaja wuziri akuku na-esote, nke di n'ugwu, site n'Onu Uzo Ama Inyinya. Onye obula wuziri mgbidi nke di n'ihu ulo ya. ²⁹ Zadok nwa Imea wuziri nke na-esota, bu akuku mgbidi ahụ chere ihu n'ulo ya. Shemaya nwa Shekanaya onye na-eche Onu Uzo Ama Owuwa Anyanwu wuziri akuku nke na-esota. ³⁰ Hananaya nwa Shelemaya na Hanun nwa Zalaf nke isii, wuziri akuku mgbidi nke ozo. Meshulam nwa Berekaya wuziri akuku mgbidi na-esota, bukwa nke di n'ihu ulo obibi ya. ³¹ Malkija okpu uzu olaedo wuziri akuku na-esota ruo n'ulo ahụ ndi na-eje ozi n'ulonso, na ndi nazu ahia na-anokpo. Ulo a di na ncherita ihu Onu Uzo Ama Nnyocha. Malkija sitekwara n'ebe ahụ wuzie mgbidi ahụ ruo n'onuulo ahụ di n'elu nkuku mgbidi ahụ. ³² Ndi okpu uzu olaedo na ndi ahia ruchara ruo iwuzi akuku mgbidi nke foduru, site n'eti onuulo ahụ di n'elu nkuku mgbidi ahụ ruo n'Onu Uzo Ama Aturu.

4

Ndi iro

¹ Iwe were Sanbalat nke ukwu mgbe o nuru na anyi na-ewuzighari mgbidi ahụ niile. O were iwe di oku, onuma jukwara ya obi. O chiru ndi Juu ochi, kwaakwa ha emo.

* **3:16** 3:16 Bu ulo obibi ochie ndi nche, nke Devid wuru maka ndi agha na-eche ya nche mgbe o bu eze. 2Sa 23:8-39

² N'ihu ndi otu ya na ndiisi agha Sameria, o kwuru si, "Gini ka ndi Juu ole na ole a na-adighi ike na-eme? Ha na-achọ iwughari mgbidi obodo a? Ha ga-achụ aja? Ha ga-arucha oru niile n'otu ubochi? Ha ga-esita n'aja a kupiasiri akupia mee ka nkume ndi a di ndu, ka o bu site na nkume ochie ndi a akporo oku?"

³ Tobaya onye Amon, onye no ya n'akuku mgbe ahụ, kwukwara okwu si; "Leenu udi mgbidi ha na-ewu! O buru na nkita ohia arikwasi ya n'elu o ga-ada!"

⁴ Mgbe ahụ, e kpere m ekpere si, "Chineke, biko nuru emo a na-akwa anyi. Ka ikwa emo na laghachikwa ha n'isi; ka a dotakwa ha n'agha buru ha jee mba ozo. ⁵ Elefula mmehie ha anya, agbagharakwala ha, n'ihie na ha ledara gi anya, ledakwa anyi anya, bu ndi na-ewuzi mgbidi gi."

⁶ Ya mere, anyi wuziri mgbidi ahụ ruo mgbe ha niile ruru okara n'idi elu ya, n'ihie na onye obula weputara obi ya iru oru.

⁷ Ma mgbe Sanbalat, Tobaya, ndi Arab, ndi Amon na ndi Ashdod nuru na oru iwuzi mgbidi Jerusalem na-aga n'ihu, nukwa na-emechichala ebe niile puru epu, iwe were ha nke ukwu. ⁸ Ha niile gbara izu ichiri ndi agha bia imegide Jerusalem, ime ka ogbaaghara di n'obodo ahụ. ⁹ Ma anyi kpere ekpere nye Chineke, kwubakwa ndi nche iguzogide ha ehie na abali.

¹⁰ Mgbe ahụ, ndi Juda bidoro itamu ntamu na-asi, na ike ebidola igwu ndi oru ha, na mkpomkpo ihe foduru ka buru ibu, na naani anyi apughi irucha mgbidi ahụ.

¹¹ Ma n'otu oge ahụ kwa, ndi iro anyi na-agma izu n'akuku, na-achọ igbu anyi mgbe anyi na-eleghi anya ha maobu mara ka oru ahụ kwusi.

¹² Ndi Juu ndi bi ha nso bjara otutu mgbe gwa anyi, "Ebe obula unu gbagara, ha ga-ebuso unu agha."

¹³ N'ihie ya, eguzobere m ndi ufodu n'ebe niile dikarisiri ala n'azu mgbidi ahụ, n'ebe niile ghere oghe, e guzobere ha, kpanye ha mma agha, ube na uta n'aka dika ezinaulo ha si di. ¹⁴ Mgbe m lezichara ihe niile anya, eguzooro m oto si ndi ahụ a na-asopuru, na ndi ochichi niile na ndi ozo n'obodo ahụ, "Unu atula ha egwu. Chetanu na Onyenwe anyi, nke di ukwu na-eyikwa egwu, ma bukwaaranu ezinaulo unu, umu unu ndi ikom ndi inyom, ndi nwunye unu na ulo unu agha."

¹⁵ Mgbe ndi iro anyi choputara na anyi amatala izu ojo ha, na Chineke emebiekwala atumatu ha, anyi onwe anyi laghachiri n'oru anyi nke iwuzi mgbidi ahụ.

¹⁶ Sitekwa n'oge ahụ gaa n'ihu, anyi kere onwe anyi uzo abuo. Ufodu ndi ji ube, ota na uta na-anọ na nche mgbe ndi ozo na-arụ oru. Ndiisi niile putakwara guzo n'azu ndi Juda niile ebe ha no n'ihu oru ha. ¹⁷ Ndi na-edo nkume na ndi oru obula debere ngwa ogo ha n'ebe o ga-eru ha aka mgbe obula ha na-arụ oru. ¹⁸ Ndi ozo tinyere mma agha ha n'ukwu ha. Ndi na-egbu opi nokwa m n'akuku mgbe niile maka ifu opi mgbe a chorọ ya.

¹⁹ Mgbe ahụ, asiri m ndi niile a na-asopuru, ndi ochichi na ndi mmadu ozo ahụ niile, "Oru anyi nwere iru di ukwu, gbasapukwa, anyi anokotaghi onu n'otu ebe, ekewakwara anyi ebe di iche iche na mgbidi. ²⁰ Ya mere, mgbe obula unu nuru uda opi, gbaranu oso bia n'ebe m no. Chineke ga-alukwara anyi ogo."

²¹ Ya mere, anyi nogidere n'oru anyi site n'ihie mbu nke ututu ruo mgbe kpakpando putara. Okara n'ime ndi oru jikwa ube noro na nche. ²² Agwara m ndiisi oru niile okwu si ha na onyeisi oru obula na ndi na-enyere ya aka n'oru ga na-anọ na Jerusalem n'abali niile. N'uzo di otu a, ndi oru ga-arụ oru ha n'oge ihe di, ma ha ga-anokwa na nche n'abali. ²³ N'oge ndi a niile, eyipughi m uwe m yi n'ahụ. O nwekwaghi onye obula ozo, maobu nwanne m nwoke, maobu ndi nche na-eso m onye yipuru uwe ya ma onye ukwu ma onye nta. Mma agha anyi na-adikwa anyi n'ukwu mgbe niile, obuladi mgbe anyi chorọ mmiri.

5

Nehemaya enyere ndi ogbenye aka

¹ N'oge ahụ, ufodu ezinaulo bidoro itamu ntamu megide ndi Juu ibe ha. ² Ufodu natamu na-asi, "Anyi na umu anyi di ukwu n'onuogugu. O buru na anyi ga-eri nri di ndu, o kwesikwara ka anyi nwee ike izuru oka."

³ Ndi ozo na-asikwa, "Anyi agbaala ubi anyi, ubi vaini anyi na ulo anyi n'ibe ka anyi nweta mkpuru ubi n'oge unwu."

⁴ Ma ndi ozokwa na-asi, "Lee na anyi gbazitere ego anyi ji tuo utu isi eze maka ubi anyi na ubi vaini anyi. ⁵ N'agbanyeghi na o bu otu ahụ na obara ka anyi na ndi Juu

ozo nwere, dika umu ha di ka umu anyi dikwa, ma anyi emeela ka umu anyi ndi ikom na ndi inyom buru ndi ohu. Ufodu n'ime umu anyi ndi inyom aburulari ndi ohu, ma anyi enweghi ike nke aka anyi, n'ihi na ndi ozo bu ndi nwezi ala ubi anyi na ubi vainji anyi niile."

⁶ Iwe were m nke ukwu mgbe m nuru mkpu akwa ha na mkpesa ndi a. ⁷ Ya mere, mgbe m chesiri echiche banyere ya, e boro m ndi a na-asopuru na ndi ochichi ebubo. A gwara m ha, "Unu na-anara umunna unu omurunwa ego unu enyere ha." Ya mere, a kporo m nzuko oha mmadu maka imegide ha. ⁸ N'ubochi nzuko ahụ, agwara m ha okwu si, "Otutu n'ime anyi na-agbali n'uzo niile ihu na anyi zutaghachiri umunna anyi ndi juu bu ndi e resiri ndi mba ozo. Ma unu no n'ebe a na-agbali ime ha ka ha ghoo ndi ohu unu. Ruo ole mgbe ka anyi ga-anogide na-agbaputa ha site n'onodu ibu ohu?" Ma ha niile ekwughi okwu obula, n'ihi na ha enweghi ihe ha ga-ekwu.

⁹ Agwakwara m ha okwu ozo si, "The unu na-eme joro njo. O kwesighi ka unu tuo egwu Chineke si otu a gbanari nkocha nke ndi iro anyi, bu ndi mba ozo?" ¹⁰ Mu onwe m na umunna m na ndi na-ejere m ozi na-agbazinye umunne anyi ego na oka. Ma ka anyi kwusi inara omurunwa. ¹¹ Nyeghachinu ha ala ubi ha niile ngwangwa, ma ubi vainji ha niile, ubi oliv ha niile, ulo ha niile na omurunwa nke unu na-anara ha nke bu otu ozo n'ime nari nke ego, oka, mmanya oheru na mmanu.

¹² Ha siri, "Anyi ga-enyeghachi ha. Anyi agakwaghi anara ha ihe ozo. Anyi ga-emezu ihe i kwuru."

Mgbe ahụ, akpokotara m ndi nchaja, mee ka ndi ndu na ndiji ozi nuo iyi imezu nkwa ha. ¹³ Ayoghariri m onu onu uwe mwuda m si, "Otu a ka Chineke ga-esi yochapu site n'ulo ha na ihe nweta ha onye obula nke na-agaghi edebezu nkwa a."

Ndi niile zuko kwere si, "Amen." Ha tokwara ONYENWE ANYI: Ha niile mekwara ihe ha kwere na nkwa.

¹⁴ Ozo, n'ime afo iri na abuo ahụ a hoputara m i bu onyeisi ochichi na juda, site n'iri afo abuo nke ibu eze Ataksekse ruo n'afọ iri ato na abuo ya, mu na umunne m esiteghi na nri a na-atukoro onyeisi ochichi were ihe oriri obula. ¹⁵ Ma o bughi otu a ka o si di na mbu, n'ihi na ndiji ochichi niile buru m uzo chia boro ndi ahụ ibu aro di ukwu. Ha na-anakota site n'aka onye obula iri mkpuru olaocha ano, tinyere ihe oriri na mmanya ha na-ewebatakwa. Obuladi ndi na-enyere ha aka mekpakwara ndi mmadu ahụ. Ma emeghi m otu a, n'ihi itu egwu Chineke. ¹⁶ Kama, anogidesiri m ike n'oru iwughari mgbidi ahụ, achikotara ndi ikom m niile n'ebe ahụ n'ihi ije ozi a. O dighikwa ala anyi zuru.

¹⁷ Ma otu o di, ndiji juu onuogugu ha di otu nari na iri na ise na-eri nri na tebul m, tinyere ndi na-abiakwute anyi site na mba ndi di anyi gburugburu. ¹⁸ Ihe na-ezu nri a na-eri n'ulo m kwa ubochi bu otu ehi na aturu isii gbara abuba, na otutu okuku, na udi mmanya di iche iche a na-ebubata kwa ubochi iri obula. N'agbanyeghi nke a, o dighi mgbe obula m nara site n'aka ha utu ihe oriri nke onye na-achi ala kwesiri nweta, n'ihi na ha onwe ha no na mkpa di ukwu.

¹⁹ Chineke m biko, echefula ihe m meere ndi a, gozie m n'uzo nke gi.

6

Izuzu ojoo megide Nehemaya

¹ Mgbe a gwara Sanbalat, na Tobaya, na Geshem onye Arab, na ndi iro anyi ndi ozo na m ewuzichaala mgbidi ahụ, na o dikwaghi ntipu foduru na ya, o bu ezie na n'oge ahụ, etinyebeghi m ibo n'onu uzo ama ya niile, ² Sanbalat na Geshem zitere m ozi a, "Bia ka anyi zukota n'otu obodo nta nke di n'obosara ala Ono."

Ma ha na-achọ uzo imeru m ahụ. ³ Ya mere, azara m ha site n'aka ndi ozi si, "Ana m aru oru di oke mkpa, agaghi enwe ike iridata. N'ihi gini ka oru a ga-eji kwusi mgbe m ga-ahapu ya ibia n'ebe i no?" ⁴ Ha zitere ozi ahụ ugboro ano, ma enyere m ha otu osisa ahụ ugboro ano.

⁵ Na nke ugboro ise, Sanbalat ziteere m onye na-ejere ya ozi, ya na akwukwo ozi nke e mechighi emechi o ji bia. ⁶ Nke a bu ihe e dere n'ime ya;

"Anula ya na mba niile, Geshem kwukwara otu ihe ahụ, na gi na ndi juu na-akwado inupu isi. O bu ya mere i ji na-ewu mgbidi ahụ. Ozi ahụ na-ekwukwa na gi onwe gi na-achọ ibu eze ha, ⁷ na i hoputala ndi amuma ndi ga-ekwuputa na Jerusalem na i bu eze ndi juda. Ugbo a, ozi a ga-eru nti eze, ya mere, bia ka mu na gi kparitaa uka n'etiti onwe anyi."

* 5:18 Maobu, umu nnunu

⁸ Ma eziri m ya ozi si, "O nweghi eziokwu obula di n'ihe i na-ekwu, n'ihi na ha bu ihe i cheputara n'obi gi."

⁹ Nzube ha bu ime ka ujo tuo anyi. Ha na-ehekwa si, "Ha ga-ada mba n'oru a ma hapukwa irucha ya."

Ma akpokuru m Chineke si ya, "Biko gbaa aka m ume."

¹⁰ Otu ubochi, a gara m n'ulo Shemaya, nwa Delaya, nwa Mehetabel, onye e mechibidoro uzo n'ulo ya. O siru m, "Ka anyi zukota n'ulo Chineke, n'ime ulonso, ka anyi mechikwa uzo niile nke ulonso ahụ, n'ihi na ndi ikom na-abia igbu gi, e, n'abali ka ha na-abia igbu gi."

¹¹ Ma azara m si; "O kwesiri ka mu onwe m bu onyeisi ochichi gbaa oso? O kwesiri ka mmadu dika m* gbaa oso gbaba n'ulonso Chineke izoputa ndu ya? Agaghi m aga."

¹² Mgbe ahụ ka o doro m anya na Chineke agwaghi ya okwu obula, kama na o bu Tobaya na Sanbalat zuru ya. ¹³ E goro ya oru ka o yinye m egwu, ka m site na-ime otu a mehie, mgbe ahụ, ha ga-ahụ ihe ha ga-eji nye m aha ojo, kwaa m emo.

¹⁴ "Chineke m, cheta Tobaya na Sanbalat, n'ihi ihe ndi a niile ha mere, chetakwa Noadaya, bu onye amuma nwanyi, na ndi amuma ndi ozo niile foduru, bu ndi ahụ choro ime ka m tuo egwu." ¹⁵ E wuchara mgbidi ahụ n'ubochi iri abuo na ise nke onwa Elul, n'ime iri ubochi ise na abuo.

Ogwugwu oru

¹⁶ Mgbe ndi iro anyi niile nuru ya, mba niile ndi no anyi gburugburu turu ujo, obi jukwara ha oyi, n'ihi na ha matara na-aruru oru a site n'inyeaka Chineke.

¹⁷ Ozo, n'ubochi ndi ahụ ndi Juda a na-asopuru na e zigara Tobaya otutu akwukwo ozi, akwukwo ozi Tobaya na-erutekwa ha aka. ¹⁸ N'ihi na otutu ndi Juda nuru iyi ino ya n'ukwu, n'ihi na ogo ya nwoke n'ala Juda bu Shekanaya nwa Ara. Ozokwa, Jehohanan nwa nwoke Tobaya na-ahu nwa nwanyi Meshulam, nwa Berekaya. ¹⁹ Ha niile nogidere na-agwa m otu Tobaya si buru ezigbo mmadu. Ma ha na-apukwa gaa kororo ya ihe niile m kwuru. N'ihi ya Tobaya zitere otutu akwukwo ozi ime ka ujo tuo m.

7

¹ Mgbe e wuzichara mgbidi ahụ, na mgbe m guzobesiri ibo n'onu uzo ya niile n'onodu ha, hoputakwa ndi obu ahụ na ndi nche, na ndi Livayi. ² Enyefere m oru ilekota Jerusalem n'aka nwanne m nwoke bu Hanani, ya na Hananaya onye bu onyeisi ulo ukwu ahụ e wusiri ike, n'ihi na o bu nwoke na-ekwu eziokwu, burukwa onye na-atu egwu Chineke karja otutu ndi ozo. ³ Agwara m ha, "Na-emeghenu onu uzo ama naani mgbe chi boziri nke oma. Kpochikwa ha mgbe ndi nche ka no na nche. Hoputakwanu ndi bi na Jerusalem ka ha buru ndi nche. Ufodu ga-eche n'ebe a hoputara ha, ufodu ga-eche n'akuku ulo nke aka ha."

Onuogugu ndi lotara

⁴ N'oge a obodo ahụ buru ibu dikwa mbara, ma ndi bi n'ime ya di ole na ole n'onuogugu, ulo ndi di n'ime ya bukwa ihe ewugharibeghi. ⁵ Ya mere Chineke m tynere ya n'obi m ka m chikota ndi niile a na-asopuru, ndi ochichi, na ndi niile bi n'obodo, maka idebanye aha n'akwukwo ezinaulo n'ezinaulo. Achotara m ebe e deputara usoro ndi mmadu niile bu uzo lota Juda n'oge gara aga. Nke a bu ihe m choputara edere n'ime ya:

⁶ Ndi a bu ndi obodo niile a na-achi achi, bu ndi sitere na ndota n'agha nke Nebukadneza, eze Babilon, onye dotara ha n'agha buru ha laa n'ala ozo. Ha loghachitere na Jerusalem nakwa Juda, onye obula n'obodo nke aka ya. ⁷ Ndisi ha na Zerubabel soo, bu Jeshua, Nehemaya, Azaraya, Raamaya, Nahamani, Mdekai, Bilshan, Misperet, Bigvai, Nehum na Baana.

Ihe ndeputa onuogugu ndi ikom Izrel bu nke a:

⁸ Ndi agburu Parosh, puku abuo, otu nari na iri asaa na abuo (2,172),

⁹ nke Shefataya, nari ato na iri asaa na abuo (372),

¹⁰ nke Ara, nari isii na iri ise na abuo (652),

¹¹ nke Pahat-Moab site n'umu Jeshua na Joab, puku abuo, na nari asato na iri na asato (2,818),

¹² nke Elam, otu puku, na nari abuo na iri ise na ano (1,254),

* 6:11 6:11 O bu naani ndi nchaja ka o diri ibanye n'Ebe kachasi Nso nke ulonso ukwu ahụ. Onu 18:22

- 13 nke Zatu, narị asatọ na iri anọ na ise (845),
 14 nke Zakai, narị asaa na iri isii (760),
 15 nke Binui, narị isii na iri anọ na asatọ (648),
 16 nke Bebai, narị isii na iri abụọ na asatọ (628),
 17 nke Azgad, puku abụọ, na narị atọ na iri abụọ na abụọ (2,322),
 18 nke Adonikam, narị isii na iri isii na asaa (667),
 19 nke Bigvai, puku abụọ, na iri isii na asaa (2,067),
 20 nke Adin, narị isii na iri ise na ise (655),
 21 nke Atea (site na Hezekaya), iri itoolu na asatọ (98),
 22 nke Hashum, narị atọ na iri atọ na asatọ (328),
 23 nke Bezai, narị atọ na iri abụọ na anọ (324),
 24 nke Harif, otu narị na iri na abụọ (112),
 25 nke Gibion, iri itoolu na ise (95).
 26 Ndị ikom Betlehem na Netofa, otu narị na iri asatọ na asatọ (188),
 27 ndị Anatot, otu narị na iri abụọ na asatọ (128),
 28 ndị Bet-Azmavet, iri anọ na abụọ (42),
 29 ndị Kiriat Jearim, Kefira na Beerot, narị asaa na iri anọ na atọ (743),
 30 ndị Rema na Geba, narị isii na iri abụọ na otu (621),
 31 ndị Mikmash, otu narị na iri abụọ na abụọ (122),
 32 ndị Betel na Ai, otu narị na iri abụọ na atọ (123),
 33 ndị Nebo nke ozo, iri ise na abụọ (52),
 34 ndị agbụrụ Elam nke ozo, otu puku, narị abụọ na iri ise na anọ (1,254),
 35 ndị Harim, narị atọ na iri abụọ (320),
 36 ndị Jeriko, narị atọ na iri anọ na ise (345),
 37 ndị Lod, Hadid, na Ono, narị asaa na iri abụọ na otu (721),
 38 ndị Senaa, puku atọ, na narị itoolu na iri atọ (3,930).

39 Ndị nchụaja:

- ndị agbụrụ Jedaya site n'ezinaụlọ Jeshua, narị itoolu na iri asaa na atọ (973),
 40 ndị Imea, otu puku, na iri ise na abụọ (1,052),
 41 ndị Pashua, otu puku, na narị abụọ na iri anọ na asaa (1,247),
 42 ndị Harim, otu puku, na iri na asaa (1,017).

43 Ndị Livayị:

- ndị agbụrụ Jeshua site na Kadmiel nke ụmụ Hodavaya, iri asaa na anọ (74).

44 Ndị ọbụ abụ:

- ndị agbụrụ Asaf, otu narị, na iri anọ na asatọ (148).

45 Ndị nche ọzọ ụlọnsọ ukwu:

- ndị agbụrụ Shalum, Atea, Talmon, Akub, Hatita na Shobai otu narị, na iri atọ na asatọ (138).

46 Ndị na-eje ozi n'ụlọnsọ:

- ndị agbụrụ Ziha, Hasufa na ndị Tabaot,

47 Keros, Sia, Padon,

48 Lebana, Hagaba, Shalmal,

49 Hanan, Gidel, Gaha,

50 Reaya, Rezin, Nekoda,

51 Gazam, Ụza, Pasea,

52 Besai, Meunim, Nefusim,

53 Bakbuk, Hakufa, Hahua,

54 Bazlut, Mehida, Hasha,

55 Bakos, Sisera, Tema,

56 Nezaya na Hatifa.

57 Agbụrụ ndị na-ejere eze Solomōn ozi,
ya bụ ndị agbụrụ Sotai, Soferat, Perida,

58 Jaala, Dakon, Gidel,

59 Shefataya, Hatil,

Pokeret-Hazebaim na Amōn.

- 60 Ndị na-eje ozi n'ụlọnsọ na ụmụ ndị na-ejere eze Solomōn ozi, dị narị atọ na iri itoolu na abụọ (392).

⁶¹ Ndị a bụ ndị ọzọ sitere n'obodo Tel Mela, Tel Hasha, Kerub, Adon na Imea, nke dị n'ala Peshia lōta. Ma ha enweghị ike igosi ezinaulọ ebe agburu ha si n'Izrel.

⁶² Ndị agburu:

Delaya, ndị Tobaya na ndị Nekoda, narị isii na iri anọ na abụọ (642).

⁶³ Sitekwa n'etiti ndị nchụaja:

Ndị agburu:

Hobaya, Hakoz na Bazilai (nwoke luru ada Bazilai onye Gilead a kpọọ ya aha n'aha ha).

⁶⁴ Ndị a choro ebe e deputara usoro omumu ha n'akwukwo, ma ha achotaghị ha n'ihu ya e wepuru ha n'oru nchujaja dika ndi na-adighi ocha. ⁶⁵ N'ihu nke a, onyeisi ochichi nyere iwu ka ha ghara iri ihe aja dikarisiri nsọ, tutu ruo mgbe a ga-enwe onye nchujaja na-eji Urim na Tumim ajuta ase.

⁶⁶ Nkpokota onuogugu ndi niile lotara di iri puku anọ na abụọ, na narị atọ na iri isii (42,360), ⁶⁷ nke a agunyeighi ndi ohu ndi ikom na ndi inyom di puku asaa, na narị atọ na iri atọ na asaa (7,337), ndi ikom na ndi inyom, ndi obu abụ* di narị abụọ, na iri anọ na ise (245). ⁶⁸ Inyinya di narị asaa na iri atọ na isii (736), inyinya muul narị abụọ na iri anọ na ise (245), ⁶⁹ inyinya kamel di narị anọ na iri atọ na ise (435), ebe inyinya ibu di puku isii, na narị asaa na iri abụọ (6,720).

⁷⁰ Ma ufodu n'ime ndjisi ezinaulo nyere onyinye maka oru ahụ. Onyeisi ochichi tinyere n'uloaku otu puku darik olaedo (1,000),† iri efere olaedo ise (50) na uwe ndi nchujaja narị ise na iri atọ (530). ⁷¹ Ufodu ndjisi ezinaulo tinyere n'uloaku maka ije ozi ahụ, darik olaedo puku iri abụọ (20,000),‡ na otutu minas olaocha puku abụọ na narị abụọ (2,200).§ ⁷² Nkpokota onuogugu nke ndi mmadu foduru nyere bu, darik olaedo puku iri abụọ (20,000), na minas olaocha puku abụọ (2,000), na uwe ndi nchujaja iri isii na asaa (67).

⁷³ Ndị nchujaja, na ndi Livayi, na ndi nche onu uzọ, ndi obu abụ na ndi na-eje ozi n'ulonso, tinyere ufodu ndi mmadu na ndi Izrel niile foduru, gara birikwa n'obodo nke ha.

Ezra aguo site n'akwukwo iwu

Mgbe onwa asaa ruru, n'oge a ndi Izrel niile e birila n'obodo nke aka ha,

8

¹ Ndị mmadu niile zukoro dika otu onye na mbara ala di n'Onu Uzọ Ama Mmiri. Ha gwara Ezra onye nkuzi ka o weta akwukwo Mosis, nke ONYENWE ANYI nyere ndi Izrel n'iwu.

² Ya mere, Ezra, onye nchujaja weputara akwukwo Iwu ahụ n'ubochi mbu nke onwa asaa n'ihu mkpokota ahụ bu nke ndi ikom na ndi inyom na onye obula ga-aghota ihe mejuputara. ³ O chere ihu n'Onu Uzọ Ama Mmiri were oke olu guo ya site n'ututu ruokwa ehie n'ihu ndi nwoke, ndi nwanyi na ndi ozo nwere ike ighota ihe o na-agu. Mmadu niile gekwara nti na nguputa nke akwukwo iwu ahụ.

⁴ Ezra onye ode akwukwo, rigoro n'elu ihe mgbakwasị ukwu ha mere maka nke a. Ndị guzo n'aka nri ya bu, Matitaia, Shema, Anaia, Uraya, Hilcaya na Maaseia. Ndị guzo n'aka ekpe ya bukwa ndi a: Pedaia, Mishael, Malkija, Hashum, Hashbadana, Zekaraya na Meshulam.

⁵ Ezra meghere akwukwo ahụ mgbe mmadu niile na-ahuzo ya n'ihu na o guzoro n'ebe di elu mgbe o na-agu ya. Mmadu niile guzoro oto mgbe o na-agu ya. ⁶ Mgbe ahụ, Ezra goziri ONYENWE ANYI Chineke ukwu ahụ, mmadu niile zakwara si; "Amen! Amen!" Ha chiliri aka ha abuo elu, kpoo isiala nye ONYENWE ANYI.

⁷ Ndị Livayi aha ha bu Jeshua, Bani, Sherebaya, Jamin, Akub, Shabetai, Hodia, Maaseia, Kelita, Azaraya, Jozabad, Hanan na Pelia, kuziri ndi mmadu ihe di n'Iwu mee ka ha ghota ya dika ha guzo n'ebe ahụ. ⁸ Ha guputara site n'akwukwo iwu Chineke ahụ, sugharja

* 7:67 7:67 Tinyere ndi Livayi na-abu abụ, e nwere otutu ndi ozo na-abu abụ n'oge mmemme di iche iche, dika n'oge olulu nwanyi, na n'oge olili na onwu Ezi 2:65 † 7:70 7:70 Ya bu kilogram asato na uma anọ ‡ 7:71 7:71 Darik idi arọ ya ruru narị kilogram na iri kilogram asaa § 7:71 7:71 Idi arọ ya ruru otu toonu na uma abuo

ya, kowazie okpurukpu okwu niile di n'ihe a guputara, mee ka ndi mmadu ghota ihe a na-aguputa nke oma.

⁹ Mgbe ahụ, Nehemaya, onyeisi ochichi, na Ezra, ode akwukwo na onye nchujaja, na ndi Livayi ahụ na-atuziri ndi mmadu ihe, gwara ndi ahụ niile si: "Taa bu ubochi di nso nye ONYENWE ANYI, Chineke unu. Unu erula uju maobu bee akwa." N'ihu na ha niile na-akwa akwa mgbe ha na-ege nti n'okwu niile nke iwu ahụ.

¹⁰ Nehemaya gwakwara ha si; "Laanu n'ulo unu gaa mee mmemme oriri na onunu nyekwanu ndi na-enweghi nke ha ga-eri. Ubochi taa di nso nye Chineke anyi. Unu erukwala uju, n'ihu na onu ONYENWE ANYI bu ike unu."

¹¹ Ndi Livayi mere ka ndi mmadu ahụ noro nwayo, na-asị, "Noronu nwayo, n'ihu na taa bu ubochi di nso, o bughị ubochi iru uju na anya mmiri."

¹² Ya mere, ha niile lawara i ga rie ma nu, na ikenye ndi ozo site n'ihe ha nwere. Ha gwakwara ime mmemme nke oke onu, n'ihu na ha ghotara okwu agwara ha.

¹³ N'ubochi nke abuo nke onwa ahụ, ndisi ezinaulo niile na ndi nchujaja, na ndi Livayi, zuko n'ebe Ezra, bu onye nkuzi no, maka itinye uche n'akwukwo iwu ahụ.

¹⁴ Mgbe ha na-agu ya, ha choputara ebe ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya na umu Izrel kwesiri ibi n'ulo ikwu mgbe obula a na-eme mmemme ulo ikwu nke a ga-eme n'onwa ahụ. ¹⁵ O kwukwara na ha ga-ekwusa okwu a n'obodo niile nke Juda na Jerusalem si; "Gaanu n'ala ugwu ugwu gbute alaka osisi oliv ulo, na alaka oliv ohja, na alaka osisi mietul,* na alaka nkwa, na alaka osisi ndi ozo na-enye ndo nke a ga-eji wuo ebe unu ga-ebi tutu ruo mgbe mmemme ahụ ga-agwusi, dika e dere ya n'akwukwo iwu."

¹⁶ Ya mere, ndi ahụ puru gaa weta alaka osisi, jiri ha wuore onwe ha ulo ahija ha ga-ebi nwa mgbe nta n'elu ulo ha, na n'ogige ulo nke aka ha, nakwa n'ogige ulo Chineke, na mbara ala Onu Uzo Ama Mmiri, na n'akuku Onu Uzo Ama Ifrem. ¹⁷ Ndi ahụ niile si na ndota n'agha lota wuuru onwe ha ulo ikwu biri n'ime ya ubochi asaa ahụ niile e mere mmemme ahụ. Oke onu juputara obi mmadu niile, n'ihu na site n'oge Joshua nwa Nun ruo n'oge a, o nwebeghi mgbe umu Izrel mere mmemme a n'uzo di otu a.

¹⁸ Ezra na-aguputa site n'akwukwo iwu Chineke kwa ubochi, site n'ubochi mbu ruo n'ubochi ikpeazu. Ha mere mmemme ahụ ubochi asaa ma n'ubochi nke asato ha nwere ogbako ofufe mmechi dika e dere ya n'iwu.

9

Nkwuputa mmehie

¹ N'ubochi nke iri abuo na ano nke otu onwa ahụ, ndi Izrel niile zokwara na obubu onu, yiri uwe iru uju, kpokwasikwa onwe ha ntu n'isi. ² Ndi si n'agburu Izrel wezugakwara onwe ha site n'ebe ndi mba ozo niile no. Ha guzoro n'onodu ha kwuputa mmehie ha na ajo omume nke nna nna ha. ³ Ha guzokwara n'ebe ahụ ha no guo site n'akwukwo iwu nke ONYENWE ANYI, bu Chineke ha ruo awa ato. Ha jikwa awa ato nke ozo kwuputa mmehie ha, na ife ONYENWE ANYI Chineke ha ofufe. ⁴ Mgbe ahụ Jeshua, Bani, Kadmiel, Shebanaya, Bani, Sherebaya, Bani na Kenani rigoro guzo n'elu ihe nguzo ndi Livayi. Ha jiri oke olu kpokuo ONYENWE ANYI bu Chineke ha. ⁵ Ndi Livayi ndi a, Jeshua, Kadmiel, Bani, Hashabneia, Sherebaya, Hodia, Shebanaya na Petahaya siri, "Bilienu oto, too ONYENWE ANYI Chineke unu, onye na-adi site n'ebighi ebi ruo ebighi ebi."

"Ka aha gi di ebube buru ihe a goziri agozi, ka o buru ihe e buliri elu karja ngozi niile na otuto niile. ⁶ Gi onwe gi, naani gi bu ONYENWE ANYI. Gi kere eluigwe, o buladi eluigwe kachasi elu, na kpakpando niile nke mbara eluigwe, uwa na ihe niile di n'ime ya, oke osimiri niile na ihe niile di n'ime ha. O bu gi na-enye ihe niile ndu, usuu niile nke eluigwe na-akpokwa isiala nye gi.

⁷ "Gi, onwe gi bu ONYENWE ANYI Chineke ahụ, onye hoputara Ebram site n'obodo Uo nke ndi Kaldia, kpoputa ya, gugharja aha ya ka o buru Ebrahim. ⁸ I hukwara n'obi ya kwesiri ntukwasị obi nye gi, gi na ya gwakwara ndu na i ga-enye umu ya ala ndi Kenan, nke ndi Het, nke ndi Amorait, nke ndi Periz, nke ndi Jebus na nke ndi Gigash. I mezuola nkwa gi n'ihu na i bu onye ezi omume.

⁹ "I huru nsogbu na iru uju niile nke nna nna anyi ha n'ala Ijpt; i nukwara akwa ha n'akuku Osimiri Uhie. ¹⁰ I gosiri Fero na ndisi ochichi ya na ndi ya niile otutu ihe iribama na oru ebube n'ihu na i huru otu ha siri site na nganga juru ha obi mesoo ndi gi mmeso ojo. Uwa niile maara aha gi taa n'ihu oru ebube ndi a niile i ruru. ¹¹ I kewara Osimiri Uhie abuo mee ka ndi gi site n'ala akoro gafee. Ma i mere ka ndi iro

* 8:15 8:15 Mietul bu ahija na-esi isi uo. Ajz 41:19; 55:13

ha na-achụ ha ọsọ nwụọ n'ime oke osimiri ahụ. Ha mikpuru dika nkume danyere n'ime mmiri, nke oke osimiri. ¹² I ji ogidi igwe ojii duo nna nna anyị ha n'ehihie, ma were ogidi oku duo ha n'abalị, inye ha ihè ka ha ghara ijehie ụzọ.

¹³ "I sitere n'eluiuwe gwa ha okwu, i rịdatara n'ugwu Sainai, i nyere ha iwu na ntuziaka niile ziri ezi, nyekwa ha ukpuru na ihe niile di mma nke enyere n'iwu. ¹⁴ I mere ka ha mata ụbọchị izuike gi di nso, nyekwa ha iwu site n'ọnu ohu gi Mosis, ka ha debe iwu gi na ukpuru gi niile. ¹⁵ I sitere n'eluiuwe nye ha achicha mgbe aguu gurụ ha, sitekwa na nkume nye ha mmiri mgbe akpiri kpọrọ ha nku. I sịkwara ha baa n'ime ala ahụ inweta ala ahụ bu nke i weliri aka gi n'ụzọ iyi inye ha.

¹⁶ "Ma nna nna anyi ha erubeghi isi n'okwu gi, n'ih i isiike ha na nganga ha. ¹⁷ Ha egeghi ntị ọbula, ha echetakwaghị ihe iribama niile i meere ha. Kama ha nupuru isi hoputara onwe ha onyeisi ga-eduru ha ilaghachi Ijpt. Ma i bu Chineke onye na-eme ebere, onye na-agbaghara mmehie ndi gi mgbe ọbula. I bu onye obioma, onye iwe na-adighi ewe osiso. I juputara n'ihunanya na amara mgbe niile. N'ih i ya, i gbakutaghị ha azu, ¹⁸ ọ buladi mgbe ha meere onwe ha nwa ehi ha kpuru akpu kwuo si, 'Nke a bu chi unu. O bu ya si n'ala Ijpt duputa anyi,' maobu mgbe ha mehere megide gi n'uzo niile.

¹⁹ "Ma n'ih i obi ebere gi nke di ukwu, i hapughi ha ka ha nwuo n'ozara. Ogidi igwe ojii ahụ duuru ha ụbọchị niile, ma ogidi oku ahụ dukwara ha abali niile. ²⁰ I zitere ezi Mmuo nke gi ime ka ha nwee uche. I gbochikwaghị manà gi iru ha onu, i nyekwara ha mmiri n'ih i akpiri ikpo nku ha. ²¹ Iri afo anọ ka i debere ha ndu n'ozara. O dighi ihe korọ ha n'oge ahụ. Uwe ha akaghị nka, ukwu ha azaghị.

²² "I nyere ha alaeze na mba di iche iche, kenye ha ọbuladi ebe ndi dikarisiri anya. Ha nwetara ala Sakhon bu eze Heshbon, na ala Og bu eze Bashan. ²³ I mere ka umu Izrel mubaa dika kwakpando nke eluiuwe, i kpobataru ha n'ala ahụ i gwara ndi bu nna ha ka ha baa nweta. ²⁴ Umu ha banyere nweta ala ahụ. I meriri ndi Kenan n'ihu ha, bu ndi bi n'ala ahụ. I weere ndi Kenan ahụ nyefee n'aka ha, ha na ndi eze ha, na ndi niile bi n'ala ahụ ka ndi gi jiri ha mee ihe ọbula ha kpebiri n'obi ha. ²⁵ Ndi gi nwetara ala mara mma, na otutu obodo e wusiri ike; ha nwetakwara otutu ulo nke ihe oma juru n'ime ha, na olulu mmiri e gwuru nde oma, na ubi vaji mkpuru di, na ubi oliv, na otutu osisi oma ndi ozo na-amu mkpuru. Ha rijuru afo, ahụ ha mara mma ile anya, ha nurikwara onu n'ih i ngozi i goziri ha.

²⁶ "Ma ha nupuru isi n'okwu gi, ju iwu gi, gbuo ndi amuma turu ha mmehie ha n'ihu, meekwa otutu ihe ojoo ndi ozo di iche iche. ²⁷ N'ih i nke a, i nyefere ha n'aka ndi iro ha, ndi kpagburu ha. Ma n'ime mkpagbu ha, ha kpokuru gi, i nokwa n'eluiuwe nu ekpere ha, sitekwa n'obi ebere gi zigara ha ndi bira zoputa ha, na ndi naputara ha site n'aka ndi iro ha.

²⁸ "Ma mgbe ihe bidoro igara ha nke oma, ha mekwara ihe joro njo n'ihu gi. Ozokwa, i nyefere ha n'aka ndi iro ha ka ndi iro ha merie ha. Ma mgbe ọbula ndi gi chegharikwutere gi, kpokuo gi ka i nyere ha aka, i na-anu aririo ha, sitekwa n'obi ebere gi gbaputa ha.

²⁹ "I dorọ ha aka na ntị si ha loghachi debe ihe i nyere n'iwu. Ma ha sitere na nganga juru ha obi ju idebe iwu gi. Ha mehere megide ihe niile i nyere n'iwu, o bu ezie na ha maara na idebe ya ga-ewetara ha ndu. Ma site n'isiike ha, ha gbakutara gi azu, buru ndi isiike na ndi juru ige ntị. ³⁰ Ma i sitere na ntachiobi gi nye ha ogologo oge icheghari; i dorọ ha aka na ntị site n'onu ndi amuma gi, ma ha egeghi ntị. Ya mere, i kwenyekwara ka ndi iro ha merie ha ozo. ³¹ Ma n'ih i obi ebere gi i bibighi ha kpmkpm; i gbakutakwaghị ha azu n'ih i na i bu Chineke onye di ebere na onye amara.

³² "Ugbu a, Chineke anyi, Chineke di ukwu, onye di ike dikwa ebube, onye na-edebe ogbugba ndu ihunanya ya, ka onodu ihe isi ike a ghara ibu ihe nta n'anya gi. Ntaramahu nke dakwasiri anyi, ndi eze anyi na ndi ndu anyi, ndi nchaja anyi, ndi amuma anyi, nna nna anyi ha na ndi gi niile, site n'oge ndi eze Asiria buru uzọ lugbuo anyi n'agha tutu ruo taa. ³³ Ma gi onwe gi bu onye ezi omume, n'ih i niile bjakwasiri anyi; I mere ihe kwesiri, ebe anyi onwe anyi mere ajo omume. ³⁴ Ndi eze anyi, ndi ndu anyi na ndi nchaja na nna nna anyi edebeghi iwu gi; ha anaghikwa ntị n'ih i niile i nyere n'iwu maobu ihe ama gi nke i dorọ ha aka na ntị idebe. ³⁵ O buladi mgbe ha no n'alaeze nke aka ha na-ekpori ndu, nke oke idi mma gi nke i mere ka o rute ha aka, n'ala oma ahụ sara mbara nwere ume i nyere ha, ha efeghi gi ofufe, ha esitekwaghị n'uzo ojoo ha chigharja.

³⁶ "Ma lee, anyi bu ndi ohu taa, e, anyi bu ndi ohu n'ala ahụ i nyere nna nna anyi ha, ka o buru ebe ha ga-esi rie mkpuru o miputara na ihe oma o na-amiputa. ³⁷ N'ih i

mmehie anyị, mkpuru ọma niile a na-esi na ya weputa ka ndị eze ahụ niile i mere ka ha na-achị anyị na-ewere. Ha nwere ike n'ahụ anyị, na n'ebe anụ ụlọ anyị dị ka o si dị ha mma. Anyị na-ahujukwa anya.

Nkwekorita nke mmadu niile

³⁸ “N’ihi ihe ndị a niile, anyị na-ekwe gi nkwa ugbu a na anyị ga-eke gi. Anyị, ndịisi anyị, ndị Livayi na ndị nchụaja, na-etinye aha anyị n’ogbugba ndụ a.”

10

¹ Ndị tinyere aka, n’akwukwo ahụ bụ:

Onyeisi ọchịchị:

Nehemaya nwa Hakalaya.

Zedekaya, ² Ndị ọzọ bụ Seraya, Azaraya, Jeremaya,

³ Pashua, Amaraya, Malkija,

⁴ Hatush, Shebanaya, Maluk,

⁵ Harim, Meremot, Ọbadaya,

⁶ Daniel, Gineton, Baruk,

⁷ Meshulam, Abija, Mijamin,

⁸ Maazaya, Bilgai na Shemaya.

Ndị a bụ ndị nchụaja.

⁹ Ndị Livayi so tinye aka ha n’akwukwo bụ,

Jeshua nwa Azanaya, Binui otu n’ime ụmụ Henadad, Kadmiel,

¹⁰ ndị so ha na-arụ ọrụ: Shebanaya,

Hodia, Kelita, Pelaia, Hanan,

¹¹ Mika, Rehob, Hashabaya

¹² Zakua, Sherebaya, Shebanaya,

¹³ Hodia, Bani na Beninu.

¹⁴ Ndịisi ọchịchị tinyere aka ha bụ,

Parosh, Pahat-Moab, Elam, Zatu, Bani,

¹⁵ Buni, Azgad, Bebai,

¹⁶ Adonaija, Bigvai, Adin,

¹⁷ Atea, Hezekaya, Azoa,

¹⁸ Hodia, Hashum, Bezai,

¹⁹ Harif, Anatot, Nebai,

²⁰ Magpiash, Meshulam, Hezia,

²¹ Meshezabel, Zadok, Jadua,

²² Pelataya, Hanan, Anaia,

²³ Hoshea, Hananaya, Hashub,

²⁴ Haloheh, Pilha, Shobek,

²⁵ Rehum, Hashabna, Maaseia,

²⁶ Ahaya, Hanan, Anan,

²⁷ Maluk, Harim na Baana.

²⁸ “Ndị ọzọ fọdurụ bụ ndị nchụaja, ndị Livayi, ndị nche, ndị ọbụ abụ, ndị na-eje ozi n’ụlonsọ na ndị ahụ niile sitere n’irube isi n’iwu Chineke wezuga onwe ha site n’ebe ndị mba ọzọ ahụ bi ha gburugburu nọ, ha na ndị nwunye ha na ụmụ ha ndị ikom na ndị inyom, bụ ndị niile tozuru ighota ihe. ²⁹ Ndị a niile sooro ụmụnne ha ndị Izrel a na-asopuru, jikotaa onwe ha n’ọbụbụ ọrụ na ihụ iyi igbaso iwu Chineke, nke o nyere site n’aka Mosis, bụ ohu Chineke; na ilezi anya rube isi n’ihe niile enyere n’iwu, ntuziaka niile na ụkpuru niile nke ONYENWE ANYỊ bụ Onyenwe anyị.

³⁰ “Anyị kpebikwara na ụmụ anyị ndị ikom na ndị inyom agaghị alụ di maọbụ nwunye site na mba ọzọ.

³¹ “Anyị kpebikwara na ọ bụrụ na ndị mba ọzọ eburu ngwa ahia ha maọbụ mkpuru ubi ha bịa ire ya n’ubochi izuike, maọbụ n’ubochi ọzọ di nsọ, anyị agaghị azụ ihe ọbụla. Anyị na-ekpebikwa na anyị agaghị arụ ọrụ ọbụla n’afọ nke asaa niile, kwekọkwa na anyị ga-agbaghara ụmunnna anyị niile ji anyị ụgwọ n’afọ ahụ.

³² “Anyị kwekoritakwara na anyị ga-atụ ụtụ otu ụzọ n’ime ụzọ atọ nke otu shekel afọ niile maka iyi kwadoo ọrụ ụlonsọ ukwu Chineke, ³³ maka ime ka ihe ndị a dịrị

n'ulonsọ ukwu ahụ: achicha nsọ, onyinye ọka nke ubochi niile, aja nsure ọkụ na onyinye nke ubochi izuike, mmemme onwa oheru niile, ha na mmemme ndi ozo niile a kara aka, maka aja di nsọ niile na aja ikpuchi mmehie ndi Izrel, maka ozi niile a na-aga n'ulonsọ Chineke anyi.

³⁴ "Anyi bu ndi nchujaja, ndi Livayi na ndi ozo, ejirila ife nza choputa mgbe ezinaulo obula n'etiti anyi ga-eji bubata nku n'ulo Chineke anyi n'oge ya kwa afọ, maka ebe ichu aja nke ONYENWE ANYI Chineke anyi dika e dere ya n'iwu.

³⁵ "Anyi kpebikwara na mmadu niile n'otu n'otu ga na-ewebata mkpuru mbu nke ihe ubi ya n'ulonsọ ONYENWE ANYI, na mkpuru osisi obula, maobu ihe ubi ndi ozo.

³⁶ "Dika e dere ya n'Iwu, anyi ga-ewebata umu ndi ikom mbu anyi, na nwa mbu nke igwe ehi, na igwe ewu na aturu anyi niile, n'ulo Chineke anyi. A ga-enye ha ndi nchujaja na-eje ozi n'ebe ahụ.

³⁷ "Karisja, anyi ga-ewebata n'ulo ichikoba ihe nke ulonsọ Chineke anyi, nyekwa ha ndi nchujaja, utu oka mbu anyi kworo, ya na onyinye ndi ozo nke mkpuru ubi mbu anyi, dika mmanya vaini mbu, mmanu oliv mbu na mkpuru osisi ndi ozo. Anyi kpebikwara inye ndi Livayi otu uzu n'ime uzu iri nke ihe niile anyi nwetara n'ubi anyi, n'ihu na o bu oru ndi Livayi inakota otu uzu n'uzu iri site n'obodo niile ebe anyi na-arụ oru. ³⁸ Ndi nchujaja bu umu umu Eron ga-eso ndi Livayi mgbe ha na-anakota onyinye otu uzu n'ime uzu iri ndi a. Ha ga-ewekota ihe ndi a niile webaa ha n'ulo Chineke anyi, ruo n'ime onuulo ichikoba ihe, * nke ulokwu. ³⁹ Ndi Izrel na ndi Livayi, kwesiri iweta onyinye oka ha, na mmanya vaini oheru, na mmanu oliv n'ime ulo ichikoba ihe, n'ebe a na-edebe ngwongwo niile e ji eje ozi n'ulo ukwu ahụ, nke ndi nchujaja na-eje ozi, ndi nche na nke ndi obu abu.

"Anyi agaghị agbakutakwa ulo Chineke anyi azu."

11

Ndi oheru ga-ebi na Jerusalem

¹ Ugbu a, ndiisi Izrel bi n'obodo nsọ Jerusalem n'oge a, ma e sitere n'ife nza choputa otu uzu n'ime uzu iri nke ndi bi n'obodo ndi ozo niile ka ha bia biri na Jerusalem, bu obodo nsọ ahụ, ebe uzu itoolu foduru bikwa n'obodo nke aka ha. ² Ndi mmadu toro ndi niile jiri afọ ofufu horo ibia soro biri na Jerusalem.

³ Ndi a bu ndiisi ala ahụ a na-achi achị ndi bjara biri na Jerusalem (ma otutu ndi Izrel, ndi nchujaja, ndi Livayi, ndi na-eje ozi n'ulonsọ na umu ndi na-ejere Solomon ozi biiri n'obodo Juda, onye obula n'ihu onwunwe ya n'obodo ha di iche iche. ⁴ Ebe ndi ozokwa bu ndi sitere na Juda na Benjamin, biiri na Jerusalem).

Ndi sitere n'agburu Juda bu ndi a:

Ataia nwa Uzaya, nwa Zekaraya, nwa Amaraya, nwa Shefataya, nwa Mahalalel, nwa Perez;

⁵ na Maaseia nwa Baruk, nwa Kol-Hoze, nwa Hazaaia, nwa Adaya, nwa Joiarib, nwa Zekaraya, nwa onye Shilo.*

⁶ Onuogu umu Perez niile bi na Jerusalem di nari anọ, na iri isii na asato (468). Ha bu ndi ikom gbara dimkpa.

⁷ Ndi sitere n'agburu Benjamin bu,

Salu nwa Meshulam, nwa Joed, nwa Pedaia, nwa Kolaya, nwa Maaseia, nwa Itiel, nwa Jeshaya, ⁸ ya na ndi na-eso ya bu umu Gabai na Salai. Onuogu ha di nari itoolu na iri abuo na asato (928).

⁹ Juel nwa Zikri bu onyeisi ha. Juda nwa Hasenua bu onye na-eso ya, na onye na-achi akuku oheru nke obodo ahụ.

¹⁰ Ndi sitere n'etiti ndi nchujaja bu,

Jedaya nwa Joiarib, na Jakin,

¹¹ na Seraya nwa Hilkaya, nwa Meshulam, nwa Zadok, nwa Meraiot, nwa Ahitub onye na-elekota ulo ukwu Chineke. ¹² Onuogu ndi ikom ha na ha na-aruko oru n'ulo ukwu ahụ bu nari asato na iri abuo na abuo (822).

* **10:38** 10:38 Otutu onuulo nchikoba ihe di n'ogige ulonsọ ukwu ahụ. O bu n'ebe a ka a na-edebe ngwongwo niile di nsọ. Guo ebe ndi a; 1Ih 9:26; 2Ih 31:11; Neh 13:7; Mal 3:10. * **11:5** 11:5 Maobu, Shela

Adaya, nwa Jeroham, nwa Pelalaya, nwa Amzi, nwa Zekaraya, nwa Pashua nwa Malkija, ¹³ na ndị ikom bụ ndịisi ezinaụlọ ndị so ya rụọ ọrụ dī narị abụọ na iri anọ na abụọ (242) n'ọnuọgụgụ,

Amashai nwa Azarel, nwa Ahazai, nwa Meshilemot, nwa Imea, ¹⁴ na ndị otu ya n'ọrụ ndị bụkwa dimkpa, dī otu narị na iri abụọ na asatọ (128) n'ọnuọgụgụ.

Onyeisi ha bụ Zabdiel nwa Hagedolin.

¹⁵ Site na ndị Livayi:

Shemaya nwa Hashub, nwa Azrikam, nwa Hashabaya, nwa Buni,

¹⁶ na Shabetai, na Jozabad, mmadụ abụọ na ndị ndu ndị Livayi, ndị ọ bụ ha na-arụ ọrụ dī n'ezị nke ụlọ Chineke;

¹⁷ Matanaya nwa Mika, nwa Zabdi, nwa Asaf, bụ onyendu nke duru n'ekpere na ofufe ekele.

Bakbukaya onye nke abụọ n'etiti ndị otu ya,

na Abda nwa Shamua, nwa Galal, nwa Jedutun, bụ ndị na-enyere ya aka.

¹⁸ Onuogugụ ndi Livayi niile nọ na obodo nsọ ahụ dī narị abụọ na iri asatọ na anọ (284).

¹⁹ Ndi nche onu uzọ ama,

Akub, Talmon na ndi otu ha dī otu narị na iri asaa na abụọ (172) n'onuogugụ, ha bụ ndi na-eche nche n'onu uzọ ama niile.

²⁰ Ndi foduru n'Izrel, ha na ndi nchujaja, na ndi Livayi, nọ n'obodo Juda niile, onye obula n'ihe nketa ya.

²¹ Ndi ahụ niile na-eje ozi n'ulonsọ bi n'ugwu Ofel. Ndiisi ha bụ Ziha na Gishpa.

²² Onye na-elekota ndi Livayi bi na Jerusalem bụ Uzi, nwa Bani, nwa Hashabaya, nwa Matanaya, nwa Matanaia, nwa Mika. Uzi bụ otu onye si n'ikwu Asaf, ndi obu abụ maka ije ozi nke ụlọ Chineke. ²³ Eze hoputara ndi obu abụ nyekwa ha ọrụ ha kwesiri iru ubochi niile.

²⁴ Petahaya nwa Meshezabel, onye bụ otu n'agburu Zera, nwa Juda, bụ onyeozi eze banyere ihe niile gbasara ndi mmadụ ahụ.

²⁵ Obodo ufodu ebe ndi Juda bi bụ ndi a: Kiriathaba, Dibon, Jekabzeel na obodo nta ndi di ha gburugburu, ²⁶ Jeshua, Molada, Bet-Pelet, ²⁷ Haza Shual, Bhasheba na obodo ya niile, ²⁸ Ziklag, Mekona na obodo ya niile, ²⁹ En-Rimon, Zora, Jamut, ³⁰ Zanoa, Adulam na obodo nta di ha gburugburu, Lakish, ala di ya gburugburu, Azeka na obodo ya niile. Nke a putara na ndi mmadu bi site na Bhasheba ruo na Ndagwurugwu Hinom.

³¹ Ndi agburu Benjamin biri na Geba, Mikmash, Aija, Betel na obodo di ya gburugburu, ³² Anatot, Nob, Ananaya, ³³ Hazo, Rema, Gitaim, ³⁴ Hadid, Zeboim, Nebalat, ³⁵ Lod, Ono na Ge Harashim.[†]

³⁶ Ufodu n'otu ndi Livayi, ndi ebe obibi ha di na Juda ka e zigara isoro biri n'ebo Benjamin.

12

Ndi nchujaja na ndi Livayi

¹ Ndi a bụ ndi nchujaja na ndi Livayi ndi so Zerubabel nwa Shealtiel na Jeshua lota.

Seraya, Jeremaya, Ezra,*

² Amaraya, Maluk, Hatush,

³ Shekanaya, Rehum, Meremot,

⁴ Ido, Gineton, Abija

⁵ Mijamin, Maadaya, Bilga,

⁶ Shemaya, Joiarib, Jedaya,

⁷ Salu, Amok, Hilkaya na Jedaya.

Ndi a niile bụ ndi ndu ndi nchujaja na ndi na-enyere ndi ndu aka n'ubochi Jeshua.

[†] **11:35** 11:35 Maobu, Ndagwurugwu ndi na-akwa nka * **12:1** 12:1 Ezra nke a, abughị Ezra onye nchujaja. Onye bụ aka n'ihe gbasara iwu Onyenwe anyi, nke si n'ezinaulo Seraya. Guo akwukwo Ezr 7:1-5

⁸ Ndi Livayi so ha bu ndi a: Jeshua, Binui, Kadmiel, Sherebaya, Juda nakwa Matanaya, onye ya na ndi otu ya na-elekota ofufe ekele. ⁹ Bakbukaya, na Unni, ndi otu ha no na ncherita ihu n'ofufe ahụ.

¹⁰ Jeshua mụrụ Joiakim,
 Joiakim mụrụ Eliashib,
 Eliashib mụrụ Joiada,
¹¹ Joiada mụrụ Jonatan,
 ebe Jonatan mụrụ Jadau.

¹² Ndi a bu ndiisi ikwu ndi nchujaja n'oge ndu Joiakim.

Meraia bu onyeisi umu Seraya,
 Hananaya bu onyeisi umu Jeremaya,
¹³ Meshulam bu onyeisi umu Ezra,
 Jehohanan, onyeisi umu Amaraya;
¹⁴ Jonatan, onyeisi umu Maluk;
 Josef bu onyeisi umu Shekanaya†;
¹⁵ nke Harim, Adna,
 nke Meremot, Helkai;
¹⁶ Zekaraya, onyeisi umu Ido;
 Meshulam, onyeisi umu Gineton
¹⁷ Zikri, onyeisi umu Abija;
 Piltai, onyeisi umu Modaya na Miniamin
¹⁸ Shamua, onyeisi umu Bilga,
 Jehonatan, onyeisi umu Shemaya;
¹⁹ Matenai, onyeisi umu Joiarib;
 Uzi, onyeisi umu Jedaya;
²⁰ Kalai, onyeisi umu Salu;
 Eba, onyeisi umu Amok,
²¹ Hashabaya, onyeisi umu Hilcaya;
 Netanel, onyeisi ndi Jedaya.

²² E dekotara aha ndiisi ezinaulo ndi Livayi niile n'ubochi Eliashib, Joiada, Johanan na Jadau, nakwa nke ndi nchujaja n'akwukwo n'oge ochichi Daraios bu eze Peshia. ²³ E dekwara aha ndiisi ndi Livayi niile n'akwukwo tutu ruo n'oge Johanan nwa Eliashib di ndu. ²⁴ Ndi a bu ndiisi ndi Livayi n'oge ahụ: Hashabaya, Sherebaya, Jeshua, nwa Kadmiel na ndi otu ha. Ha kere onwe ha uzo abuo. Uzo abuo ndi a na-eguzokwa na-eche ibe ha ihu mgbe obula ha na-abuku Chineke abu otuto na ekele. Otu uzo na-amalite nke ozo azaghachi, dika Devid onye nke Chineke si nye ya n'iwu.

²⁵ Ndi nche na-eche onu uzo ulo ichikoba ihe nke ulonso bu ndi a: Matanaya, Bakbukaya, Obadaya, Meshulam, Talmon na Akub. ²⁶ Ha jere ozi ha n'oge Joiakim nwa Jeshua, nwa Jozadak, di ndu, na n'oge Nehemaya bu onyeisi ochichi, na n'oge Ezra bukwa onye nchujaja, na onye nkuzi okwu Chineke.

Ido mgbidi Jerusalem nso

²⁷ Mgbe a na-edo mgbidi Jerusalem oharu ahụ nso, e sitere n'obodo niile ndi Livayi bi kpoo ha ka ha bia nye aka iji onu mee mmemme ido nso ahụ. Ha bjakwara jiri abụ ekele na ihe egwu di iche iche dika ubo akwara, igba na une kelee Chineke. ²⁸ Ndi obu abụ sitekwara n'obodo niile di gburugburu Jerusalem bia, o buladi site n'obodo niile ndi Netofa, ²⁹ na Bet-Gilgal, na akuku Geba na Azmavet, n'ihu na ha ewuorola onwe ha obodo nta di iche iche gburugburu Jerusalem. ³⁰ Mgbe ndi nchujaja na ndi Livayi dochara onwe ha ocha, ha dokwara ndi Izrel niile, na onu uzo ama niile, na mgbidi ahụ ocha.

³¹ E mere m ka ndi ndu Juda niile rigoro n'elu mgbidi ahụ. N'ebe ahụ ka m kenyere otu ndi obu abụ abuo inye ekele. Otu uzo gara akuku aka nri nke elu mgbidi ahụ ruo n'Onu Uzo Ama Ikpofu Ahija. ³² Hoshaya na okara ndi ndu Juda na-eso ha n'azu, ³³ ha na Azaraya, Ezra, Meshulam, ³⁴ Juda, Benjamin, Shemaya, Jeremaya ³⁵ na ndi nchujaja ndi a ndi na-afu opi, tinyere Zekaraya nwa Jonatan, nwa Shemaya. Ndi bu nna nna Zekaraya bu Matanaya, Mikaya na Zakua, ndi ikwu Asaf. ³⁶ Ndi otu ya, bu Shemaya,

† **12:14** 12:14 Shekanaya otutu akwukwo ndi Hibru na-edo Shebayana

Azarel, Milalai, Gilalai, Maai, Netanel, Juda na Hanani. Ha niile ji ngwa egwu ha, udi ngwa egwu ndi ahụ Devid onye nke Chineke nyere n'iwu na ndi obu abụ ga-eji. Ezra, bu ode akwukwo no n'ihu na-edu ha. ³⁷ Mgbe ha rutere n'Onu Uzọ ama Isi Iyi, ha rigooro n'elu nkwasia nriogo ulo elu e si abata n'obodo Devid, si ebe ahụ gafee uloze Devid, gaakwa loghachi n'Onu Uzọ Ama Mmiri, nke di n'akuku owuwa anyanwu obodo ahụ.

³⁸ Ndi obu abụ nke ozo bu ndi na-enye ekele gara uzu aka ekpe. Mu onwe m sooro ha n'elu mgbidi ahụ, tinere okara ndi mmadu ahụ, gafee Ulo elu Ite Oku jeruo Mgbidi Sara Mbara. ³⁹ Anyi sitekwara n'ebe ahụ gafee Onu Uzọ Ama Ifrem, Onu Uzọ ama Jeshana, Onu Uzọ Ama Azu, Onu Uzọ Ama Ulo Elu Hananel, ruokwa n'Onu Uzọ Ama Ulo Elu Nari na ruo n'Onu Uzọ Ama Aturu, kwusi n'Onu Uzọ Ama Ndi Nche.

⁴⁰ Ya mere, uzu ndi mmadu abuo na-abu abụ ekele nye Chineke zukotara bata n'ulonso ukwu. Esokwa m ha bata, mu na okara ndi ndu, ⁴¹ tinere ndi nchujaja ndi a: Eliakim, Maaseia, Miniamin, Mikaya, Elioenai, Zekaraya na Hananaya. Ndi a niile ji opi ha. ⁴² Ndi ozo sokwa bata bu ndi a: Maaseia, Shemaya, Elieza, Uzi, Jehohanan, Malkija, Elam na Eza. Onyendu ndi obu abụ ahụ niile bu Jezrahaya. ⁴³ Ha churu otutu aja n'ubochi ahụ n'ihu na Chineke nyere ha oke onu. Umunta na ndi inyom sokwa nuria onu. Ha nukwara uda onu ndi Jerusalem site n'ebe di anya.

⁴⁴ N'oge ahụ ka a hoputara ndi ikom na-elekota ulo ichikoba ihe, ebe a na-achikoba onyine mkpuru mbu, na onyine otu uzu n'uzo iri. A na-esite n'obodo gbara Jerusalem gburugburu na-ewebata n'ulo ichikoba ihe onyine niile e nyere n'iwu maka odimma ndi nchujaja na ndi Livayi. E si otu a na-ewebata ya n'ihu na oru ndi nchujaja na ndi Livayi na-aru na-atu ndi Juda utu nke ukwu. ⁴⁵ N'ihu na ha na-aru oru Chineke ahụ ha ketara iru, ya na oru ido ndi mmadu na ihe obula nso. Otu a kwa ka ndi obu abụ, na ndi na-eche nche si arukwa oru a dika iwu Devid na Solomon nwa ya nyere si di. ⁴⁶ O bu n'oge Devid na Asaf ka e bidoro inwe ndi ndu abụ ito na ikele Chineke. ⁴⁷ Ya mere, n'oge Zerubabel na Nehemaya, ndi Izrel niile na-ewebata onyine e ji akwagide oru ndi obu abụ, na ndi nche, na ndi Livayi. Ha kewaputakwara oke ruru ndi Livayi ndi ozo ichi, ndi Livayi n'onwe ha kwa, kewaputara oke ruru umu Eron n'ime ihe e nyere ha dika e si nye ya n'iwu.

13

Mgbanwe ikpezu Nehemaya wetara

¹ N'ubochi ahụ, a guputara okwu Chineke na nti ndi Izrel site n'akwukwo iwu Mosis. Mgbe a na-aguputa ya, a choputara na o megidere iwu na onye Amon, maobu onye Moab, ga-eso n'ofufe ulonso ukwu Chineke. ² N'ihu na ha bu ndi iro umu Izrel. Ha enyeghi ha ihe oriri na ihe onunu kama ha zuru Belam ka o bu umu Izrel onu. (Ma Chineke anyi gbanwere ibu onu ahụ mee ka o ghoo ngozi.) ³ Mgbe a guputara iwu a, ndi Izrel chupuru ndi mba ozo niile no n'ogbako ha.

⁴ Ma tupu ihe ndi a niile emee, Eliashib onye bu onye nchujaja, onye e doro n'isi ilekota ime ulo a na-achikoba ihe n'ulo Chineke anyi, ya na Tobaya nwee ezi mmekorita, ⁵ o weere otu onuulo buru ibu a na-achikoba ihe nye ya. Na mbu, o bu onuulo ebe a na-achikota onyine oka na uda na-esi isi utu, na ngwongwo ulonso, na efere mmanya ohuru, na mmanu oliv. Mosis enyelari ya n'iwu na o bu ndi Livayi na ndi obu abụ na ndi nche nwe onyine ndi ahụ. Ndi nchujaja nwekwa oke n'ihe ndi a.

⁶ Mgbe ihe ndi a na-eme, anoghi m na Jerusalem, n'ihu na n'iri afu atu na abuo nke ochichi Atakkses, eze Babilon, * a loghachikwutere m eze. Ma e mesiri m nata ya ike 7 laghachikwa na Jerusalem. N'ebe a ka m no mata banyere ihe ojo ahụ Eliashib mere, inye Tobaya otu onuulo nke di n'ogige ulo Chineke ka o buru ebe izuika ya. ⁸ Iwe were m nke ukwu, nke mere na m sitere n'onuulo ahụ tupusja ngwongwo Tobaya niile n'ezie. ⁹ Nyere m iwu ka e doo onuulo ndi ahụ niile ocha, a chighachikwara m ngwongwo ulo Chineke niile n'ime ha, ha na onyine mkpuru oka, na uda na-esi isi utu ndi ahụ.

¹⁰ A choputakwara m na-enyebeghi ndi Livayi oke ihe ruru ha, nke mere na ndi obu abụ, na ndi nche ndi o bu oru ha i doo ofufe, alaghachila n'ubi ha di ichi ichi. ¹¹ N'ihu ya, abaara m ha mba juo ha si: "Gini mere unu jiri gbakuta ulonso ukwu Chineke azu?" Mgbe ahụ akpoghachiri m ndi Livayi nyekwa ha oru ha n'ulonso.

¹² Ndi Juda niile bidokwara iweta utu ha, na onyine oka, na mmanya vaini na mmanu oliv ha n'ulo ichikoba ihe di n'ulonso. ¹³ E tinere m Shelemaya onye nchujaja, na Zadok ode akwukwo, na Pedaia onye Livayi, ka ha buru ndi na-elekota ulo ichikoba ihe niile

* 13:6 13:6 Sairoş nyere onwe ya aha a, bu Eze Babilon, mgbe o meriri ndi Babilon n'agha.

ahụ. Emekwara m Hanan nwa Zakua, nwa Matanaya, onye ga na-enyere ha aka, n'ihì na a gurụ ha dịka ndị kwesiri ntụkwasị obi. Ọrụ ha bụ ikere ndị Livayị ibe ha niile oke.

¹⁴ Chineke m, biko cheta m n'ihì nke a, ehichapụkwala ihe niile m ji obi m niile ọzọ n'ụlọnsọ gị na ije ozi niile ya.

¹⁵ N'ụbọchị ndị ahụ, ka m huru na Juda ndị na-azọcha mmanya vainị n'ụbọchị izuike, ndị ji inyinya ibu na-ebubata ogbe ọka, na-ebokwasị ha n'elu inyinya ibu, tinyekwara mmanya, na mkpuru vainị na fiig, na ibu niile ọbụla. Ha na-ebubatakwa ha n'ime Jerusalem n'ụbọchị izuike. Nke a mere m ji dọọ ha aka na ntị megide ire nri n'ụbọchị ahụ. ¹⁶ Ndị si obodo Taia, bụ ndị birila na Jerusalem nọ na-ebubata azụ na ngwa ahia ndị ọzọ dị iche iche, na-ere ha na Juda, nakwa na Jerusalem n'ụbọchị izuike. ¹⁷ A baara m ndị a na-asopuru na Juda mba, si ha, "Gini bụ ihe ọjọ nke a unu na-eme, na-emere ụbọchị izuike?" ¹⁸ Ọ bughị otu ihe a ka nna nna unu ha mere, nke mere na Chineke wetara ọdachi a tụtwasị anyị nakwa obodo a? Ugwu a, unu na-akpali onuma tụtwasị na nke dị megide Izrel site n'imeru ụbọchị izuike?"

¹⁹ N'ihì nke a, enyere m iwu na a ga-emechi ọnu ọzọ ama Jerusalem n'uhuruchi tupu ụbọchị izuike, ruo mgbe ụbọchị izuike gafesiri. Emere m ka ụfọdụ ndị ohu m na-anọ na nche n'ebe ahụ, ihu na ọ dighi onye ahia ọbụla ga-abata n'ime obodo Jerusalem n'ụbọchị izuike. ²⁰ Ya mere, ndị na-azụ ahia na ndị na-ere ụdị ngwa ahia dị iche iche, na-anọ ọnọdụ abali n'azụ Jerusalem, otu gboro maobu ugboro abuo. ²¹ Ma a doro ha aka na ntị, si, "Gini ka unu ji na-anọ ọnọdụ abali n'akuku mgbidi a? Ọ bụru na unu eme ya ọzọ, aga m enye iwu ka e jide unu." Site n'ụbọchị ahụ gaa n'ihu, ha abiakwaghị ọzọ n'ụbọchị izuike. ²² Mgbe ahụ, enyere m ndị Livayị iwu ka ha doo onwe ha ọcha, nọkwa na nche n'ọnu ọzọ ama, ihu na onye ọbụla doro ụbọchị izuike nsọ.

Chineke m, biko, cheta m n'ihì ihe ọma ndị a niile, nwee amara n'ebe m nọ, dịka iba uba nke obi ebere gị si dij.

²³ Ọzọ, n'ụbọchị ndị ahụ a huru m ndị ikom Juda ndị lutura ndị inyom site n'etiti ndị Ashdod, na ndị Amon, na ndị Moab, ²⁴ chọputakwa na okara n'etiti umu ha na-asu naanị asusu ndị Ashdod, maobu otu asusu nke ndị mba ọzọ, ma ha amaghị asusu Juda ma oji. ²⁵ Ya mere, abaara m ha mba, bukwaa ha onu. Ufodu ha ka m tiri ihe, dọkwa ha n'agiri isi. Emesja, emere m ka ha nọ iyi n'aha Chineke si: "Unu agaghị ekwekwa ka umu ndị ikom na ndị inyom unu luo ndị mba ọzọ ma unu onwe unu agakwaghị alutara umu unu, maobu onwe unu, ndị inyom ndị mba ọzọ. ²⁶ Ọ bughị olulu di na nwunye di otu a wetara odida Solomon? O nweghi eze ọzọ di na mba ọbụla a puru iji tunyere Solomon, n'ihì na Chineke ya huru ya n'anya mee ya eze ndị Izrel niile. Ma ọ bụ ndị nwunye mba ọzọ ọ luru dubara ya na mmehie ikpere arusi. ²⁷ Ugwu a, ọ bụ ka anyị gere na ntị na unu onwe unu na-emekwa ajo ihe di otu a, na unu ekwesighi ntukwasị obi nye Chineke anyi, site n'ilu ndi inyom ndi mba ọzọ?"

²⁸ Ya mere, esitere m n'ebe m nọ chupu otu n'ime umu ndi ikom Joiada, nwa Eliashib, onyeisi nchujaja, onye bu ọgọ Sanbalat onye Hor.

²⁹ Cheta ha, Chineke m, n'ihì na ha meruru ọrụ nchujaja, na ọgbugba ndu ọrụ nchujaja, na nke ndi Livayị.

³⁰ Ya mere, e doro m ndi nchujaja, na ndi Livayị ọcha, wezugakwa ihe ọbụla nke nakwesighi n'ebe ha nọ. E kenyere m ha ọrụ, onye ọbụla n'ije ozi ya. ³¹ Emekwara m ka a na-ebubata nkụ nke ebe ichu aja n'oge kwesiri, meekwa ka a na-ewebata onyinye mkpuru mbu niile n'oge ha.

Cheta m Chineke, gosi m ihuoma gi.

Esta

Ọdịda eze nwanyị Vashti

¹ Nke a bụ ihe mere n'oge ọchịchị eze Sekses, bụ Sekses nke chiri alaeze* nwere mpaghara dị iche iche nke karịrị otu narị na iri abụọ na asaa (127), nke gbasakwara site n'India ruo Kush.[†] ² N'oge ahụ, isi ọchịchị obodo eze Sekses bụ Susa[‡] ebe ocheeze ya dịkwa. ³ N'afọ nke atọ nke ọchịchị ya, o mere mmemme oke oriri nye ndịisi ọrụ ya niile. Ndị ọzọ ọ kpọkwara bụ ndịisi agha nke Peshja na Midia, na ụmụ eze, na ndị ọchịchị sitere na mba dị iche iche ọ na-achị.

⁴ Mmemme a were otu narị na iri ụbọchị asatọ (180). Eze jikwa oge a gosi akunuba, na jma mma na ebube nke alaeze ya. ⁵ Mgbe ụbọchị ndị a gafesiri, eze kpọrọ oke oriri n'oge ụbọchị asaa n'ubi a gbara ogige dị n'uloeze, nye ndị niile nọ na Susa, site n'onye ukwu ruo n'onye nta. ⁶ Ihe ichọ mma e ji dozie ogige ahụ bụ ezi akwa mgbochi dị ọcha, nke e ji ogbo ọcha kpaa na nke e jikwa ogbo na-acha anụnụ anụnụ kpaa. E jikwa eriri ogbo dị ezi ọcha na nke na-acha odo odo kekọtaa akwa mgbochi ndị ahụ, n'ihe mgbaaka ọlaọcha dị n'ogidi nkume dị oke ọnuahia e wuru n'ebe ahụ. A ọgbakwara

oche[§] ọlaọcha na ọlaedo ndị ahụ n'ebe e wulituru elu, nke e ji nkume mabul na nkume ndị ọzọ dị oke ọnuahia, ndị na-acha ezi ọcha, ndị na-acha odo odo na nke na-eji oji wuo ala ya. ⁷ E jikwa iko ọlaedo n'oge ihe ọnuhụ. Iko ọlaedo ọbụla e weputara n'ụbọchị ahụ dị iche n'iche. O nweghi nke yiri ibe ya. E mekwara ka mmanya eze baa ụba dika afọ ọma aka eze si dij. ⁸ E nyeghiakwa iwu ọbụla banyere iko mmanya ole mmadu kwesiri inu kama ndi choro ga-anu dika o si masi ha. N'ihu na eze agwalari ndisi ozi ya na onye ọbụla kwesiri inu dika o si choo.

⁹ N'otu oge ahụ, eze nwanyị Vashti, kpọkwara oke oriri nye ụmụ nwanyị niile nọ n'uloeze, Sekses.

¹⁰ N'ụbọchị nke asaa, mgbe obi dij eze Sekses mma n'ihu mmanya ọ nuru, ọ nyere ndi onozu asaa ndi a na-ejere ya ozi iwu, ha bu, Mehuman, na Bizta, na Habona, na Bigta, na Abagta, na Zeta, na Kakas, ¹¹ si ha gaa kpo Vashti nwunye eze ka o biakwute ya. Eze nyekwara iwu ka Vashti kpuru okpueze n'isi ya, maka igosi ndi mmadu niile na ndi a na-asopuru nọ n'ebe ahụ jma mma ya. N'ihu na Vashti mara mma. ¹² Ma mgbe e mere ka ozi eze ruo ya nti, eze nwanyị, bu Vashti juru ibia. Nke a mere ka iwe wee eze nke ukwu.

¹³ Dika eze Sekses na-eme, ọ kpokwara ndi okachamara n'ihe gbasara iwu na ikpe ziri ezi. Eze na ndi a mara ihe, bu ndi maara ihe ubochi nyere kparitara uka. ¹⁴ Ha bukwa ndi na-anokari eze nso. Aha ha bu Kashena, na Sheta, na Admata, na Tashish, na Meres, na Masena, na Memukan. A maara aha mmadu asaa ndi a n'ala Midia na Peshja. Ha bu ndi na-aga n'ihu eze mgbe ọbula ha choro, burukwa ndi dikarisiri elu n'alaeze ahụ.

¹⁵ Eze juru si, "Dika iwu si dij, gini ka a ga-eme Vashti bu nwunye eze n'ihu na o nupuru isi n'iwu eze Sekses nyere nke o zigaara ya site n'onu ndi onozu ya?"

¹⁶ Memukan kwuchitere onu ndi ozo si, "Ihe Vashti nwunye eze mere joro njo. O mehela eze, mehiekwana ndi ochichi niile, na ndi niile bi n'akuku niile nke alaeze Sekses. ¹⁷ N'ihu na ndi inyom niile ga-amata ihe eze nwanyị mere, malite ileli ndi di ha anya, ma na-ekwu si, 'Eze Sekses nyere Vashti nwunye ya iwu ka o bja n'ihu ya, ma o juru ibia.' ¹⁸ N'ubochi taa ka ndi inyom ndisi nke Peshja na Midia, bu ndi nuru banyere omume nwunye eze mere, ga-azakwa ndisi ochichi alaeze gi n'uzo di otu a. A ga-enwe nleda anya na esemokwu n'ala a mgbe niile.

¹⁹ "Ya mere, ọ buru na ọ masi eze, ya nye iwu, nke a ga-edeputa, ka ọ buru iwu n'ala Peshja na Midia, nke na-agaghị agbanwe, na Vashti agaghị abatakwa n'ihu eze Sekses ọzọ. Ka eze werakwa onodu eze nwanyị ahụ nye onye ọzọ ka ya mma. ²⁰ Ọ ga-erukwa na mgbe a guputara iwu a eze nyere n'akuku alaeze a niile, ndi inyom niile ga-asopuru ndi di ha site n'onye dikarisiri nta n'etiti ha ruo n'onye di ukwu."

²¹ Eze na ndisi ochichi ya nabatara ndumodu a, n'ihu ya, eze mere ihe Memukan kwuru. ²² O zipuru akwukwo ozi a nye akuku niile a na-achị achị nke alaeze ahụ. E

* **1:1** 1:1 E kewara alaeze a uzọ isi, nwee isi ochichi iri abụọ. Mpaghara ọbula nọ n'okpuru otu isi ochichi. † **1:1** 1:1 Nke bụ mgbago osimiri Najil ‡ **1:2** 1:2 Susa bụ otu n'ime isi obodo anọ nke alaeze ahụ. Ndị ọzọ bụ Babilon, Peshjapolis na Ekbatana. Obodo Susa bụ na ndagwurugwu Tajria ka ọ dij, ọ bukwa n'ebe ahụ ka ndi eze atọ chiri alaeze a na-anọ n'oge oke oyi. § **1:6** 1:6 Ndị Peshja na-adabere n'uche ma ha na-eri ihe.

dekwarra akwukwọ ozi ahụ n'asụsụ dị iche iche, na-ekwuputa n'asụsụ ọbụla na nwoke ọbụla kwesiri ibụ onye na-achị ezinaụlọ ya.

2

Esta aghọọ eze nwanyị

¹ Mgbe ihe ndị a gasiri, ka iwe eze Ahasueros dajuru, ọ malitere iche echiche banyere Vashti. O chetara ihe Vashti mere, chetakwa ihe e kpebiri banyere ya. ² Mgbe ahụ, ndị na-ejere eze ozi siri ya, "Ka anyị gaa chọtara eze umụ agboghọ na-amaghị nwoke mara mma ile anya. ³ Ka eze họtuta ndị nchikọta n'isi obodo niile, ndị ga na-ahọtuta, ma na-akpobatakwa umụ agboghọ ndị a niile mara mma, n'ụlọeze dị na Susa. Ka Hegai, onozị eze burukwa onye ga-elekọta ndị inyom ndị a. Ka e jirikwa ihe ichọ mma niile chọọ ha mma dika o si kwesi. ⁴ Emesia, nwaagboghọ ahụ ihe ya masiri eze karịa ga-abụ nwunye eze n'onodu Vashti." Ntuputa a tọrọ eze uto nke ukwu. O nyere ha ike ka ha malite na-atufughị mgbe.

⁵ N'oge a, enwere otu onye Juu nọ n'obodo Susa nke ewusiri ike, a na-akpọ Mōdekai nwa Jaja, nwa Shimei, nwa Kish, onye Benjamin. ⁶ O bụ onye a dọtara n'agha mgbe Nebukadneza bibiri Jerusalem. N'oge ahụ, e mere ka ọ hapu obodo ya gaa biri na Babilon bukwa oge a dọtakwara Jekonaya* eze ndị Juda na otutu ndị ozo n'agha. ⁷ Mōdekai nwere nwa nwanne nna ya, aha ya bụ Hadasa, ma a na-akpọkwa ya Esta, onye mara mma n'ahụ dika mma ile anya. Nne ya na nna ya anwọla, ma Mōdekai kpobatarara ya n'ulo ya zuo ya dika nwa ya nwanyị.

⁸ Ya mere, n'ihu iwu ahụ eze nyere, e mere ka otutu umụ agboghobia bia na Susa, n'ime ulọ ukwu eze. O bukwa Hegai na-elekọta ha niile. A kpobatakwa Esta n'uloeze nyefee ya Hegai n'aka, onye na-elekọta ebe obibi ndị iko nwanyị eze. ⁹ O masiri ya, ọ natakwa ihuoma n'ebe ọ nọ. Ngwangwa ọ malitere inye ya nri puru iche, na ihe ndị ahụ niile e ji edozi ahụ na icho mma. O sitere n'etiti umụ agboghọ nọ n'uloeze họtuta umụ agboghọ asaa ndị na-ejere Esta ozi. O duuru ya na ndị na-ejere ya ozi dubaa n'ebe kachasi mma n'ogige ebe ndị inyom eze bi.

¹⁰ Ma Esta agwabeghi onye ọbula obodo ya maobu ihe banyere ezinaulo ya, n'ihu na Mōdekai nyere ya iwu ka ọ ghara igwa onye ọbula. ¹¹ Ubochi niile, Mōdekai na-abia n'ogige ulọ ndị inyom na-aju ase otu Esta mere, n'ichoputa otu ihe si agara ya.

¹² Tupu o ruoro nwaagboghọ ọbula ibakwuru eze Sekses, ọ ga-anozu onwa iri na abuo n'ebe a na-achọ ya mma dika iwu e nyere banyere icho mma ndi inyom si di. A ga-eji mmanu maá choọ ya mma onwa isii, werekwa mmanu isi uto di iche iche, na ihe icho mma ndi ozo kwadoo ya n'ime onwa isii nke ozo. ¹³ N'uzo di otu a, ka nwaagboghọ ọbula ga-adi gakwuru eze, bu Sekses. A na-enye ya ihe ọbula ọ choro site n'ebe obibi ha nke o ji aba n'uloeze. ¹⁴ A na-eme ka ọ banye n'uloeze n'anyasi, ma n'ututu, ọ na-aloghachi n'ulo ozo nke di n'ebe umu nwanyị eze bi. N'ebe ahụ ka Shashgaz, onozị eze nọ na-elekọta ndi iko nwanyị eze. O gakwaghị aloghachi n'ebe eze ozo karjakwa ma ihe ya ọ masiri eze, eze akpoọ ya ka ọ b'aghachi ozo.

¹⁵ Mgbe oge Esta (ada Abihail, onye bụ nwanne nna Mōdekai, onye kpooro nwantakiri nwaagboghọ a ka ọ buru nwa nke ya) ga-eji gaa n'ihu eze ruru, ọ nabatarara ndumodu Hegai, onozị ahụ na-elekọta ndi inyom. O hutara amara n'ihu mmadu niile ndi huru ya. ¹⁶ E mere ka Esta bakwuru eze n'onwa nke iri n'afọ nke asaa nke ochichi eze Ahasueros.

¹⁷ Eze huru Esta n'anya karja umu agboghọ ndi ozo niile. O natara amara na masi eze karja umu agboghọ na-amaghị nwoke ndi ozo. Ya mere, o weere okpueze kpukwasị ya n'isi mee ya eze nwanyị n'onodu Vashti. ¹⁸ Eze kpooro oke oriri, n'ihu Esta, nye ndiisi ochichi ya niile na ndi ozi ya niile. O kposara ezumike nye ndi oru niile n'alaeze ya, ma kesaakwa onyinye nye otutu ndi mmadu dika eze puru ime.

Atumatu ojo Mōdekai choputara

¹⁹ Mgbe a chikotara umu agboghọ ndi a na-amaghị nwoke nke ugboro abuo, Mōdekai nọ ala n'onu uzo ama eze. ²⁰ Ma Esta emebeghi ka onye ọbula mara ihe banyere ezinaulo ya maobu obodo ya, dika Mōdekai nyere ya n'iwu, nke ọ na-emeru mgbe a na-azulite ya.

²¹ Otu ubochi, mgbe Mōdekai nọ n'oru n'onu uzo ama ulọ ukwu eze, ndi onozị abuo eze nwere, aha ha bu Bigtan na Teresh, ndi na-eche onu uzo ulọeze nche, were iwe megide eze. Ha gbara izu kpebie na ha ga-egbu eze Sekses. ²² Ma Mōdekai choputara nzube ojo a gwa ya Esta, nwunye eze, onye gwara eze, meekwa ka eze mata na ọ bu Mōdekai gwara ya. ²³ Mgbe e nyochara kwu a, choputa na ọ bu eziokwu, e jidere mmadu

* 2:6 2:6 Nke a bu uzo ozo e si akpo aha Jehoiakin.

abuọ ahụ kwugbuo ha n'osisi. E dekwara ihe ndị a niile n'ihu eze n'ime akwukwo akuko ihe e mere.

3

Nzube ojo Heman

¹ Mgbe ihe ndị a gasiri, eze bụ Ahasueros mere Heman nwa Hamedata onye Agag ka o buru onye ukwu, o nyere ya ugwu site n'innye ya oche di elu kari nke ndi ozo niile a na-asopuru. ² Ndiisi ochichi eze niile na-egbu ikpere n'ala nye Heman nsopuru mgbe obula o si n'onu uzo ama uloeze na-agafe, n'ihu na o bu otu a ka eze nyere n'iwu. Ma Mdekai ekweghi egbu ikpere nye ya, o kwekwaghi enye ya nsopuru.

³ Mgbe ahụ, ndi ozi eze ndi no n'onu uzo ama eze juru Mdekai ajuju si ya, "Gini mere i ji na-enupu isi n'iwu eze nyere?" ⁴ Ha na-agwa ya okwu kwa ubochi kwa ubochi, ma o geghi ha nti. N'ihu nke a, ha gwara Heman ihe banyere ya, ihu ma o ga-anabata omume Mdekai, ebe o gwara ha na ya bu onye Juu.

⁵ Ihe a were Heman iwe nke ukwu mgbe o choputara na Mdekai juru igbu ikpere n'ihu ya, maobu isopuru ya. ⁶ Mgbe o matara ndi Mdekai ha bu, o di ya ka ihe ileda anya ma o gbuo naani Mdekai. Kama Heman chorozu ozo o ga-esi laa ndi Mdekai niile, bu ndi Juu no n'alaeze niile nke Sekses n'iyi.

⁷ N'onwa mbu, nke bu onwa Nisan, n'afu nke iri na abuo nke ochichi eze Ahasueros. Ha fere nza (nke bu Pua) n'ihu Heman iji hoputa ubochi na onwa. Ma nza ahụ danyere n'ubochi nke iri na ato n'onwa nke iri na abuo, nke bu onwa Aada.

⁸ Mgbe ahụ Heman siri eze Sekses, "O nwere otu ndi gbasara ebe niile, n'etiti ndi bi n'obodo di iche iche niile nke alaeze gi, ha kepuru onwe ha iche. Iwu ha di iche site n'iwu nke ndi mba ozo. Ha adighi edebekwa iwu eze, o gaghi abara eze uru i hapu ha ka ha noduru onwe ha. ⁹ O buru na o masiri eze, ya nye iwu ka a laa ha n'iyi, aga m akwunye puku talenti olaocha iri n'aka ndi nlekota n'ihu ulokwu eze."

¹⁰ Ya mere, eze gbaputara olaaka ikike ya* nye ya Heman nwa Hamedata onye Agag, onye iro ndi Juu ¹¹ Eze gwara Heman, "Enyela m gi olaocha ahụ, ya na ndi a. Mee ha dika o si di gi mma."

¹² N'abalị iri na ato nke onwa mbu, a kpokoro ndi ode akwukwo eze niile. Ha deputara n'akwukwo isi obodo di iche iche, nakwa n'asusu ndi obula, ihe niile Heman nyere n'iwu nye ndi nnochị anya eze niile, ndi ochichi nke ala niile ha na-achị, na ndiisi nke ndi obula no n'ime alaeze a. E ji aha Ahasueros dee akwukwo ndi ahụ, werekwa mgbaaka eze n'onwe ya kaa ya akara. ¹³ E zipuru ndi ogba oso ozi eze ka ha gaa n'isi obodo obula n'alaeze ahụ, na-enye iwu a edere n'akwukwo ka a laa n'iyi, gbuo, ma kpochapukwa ndi Juu niile, ma nwantakiri ma okenye, ma nwanyi, ma umuntakiri, n'otu ubochi, n'abalị iri na ato nke onwa iri na abuo, nke bu onwa Aada, nakwa ipunara ha akunuba ha n'ike. ¹⁴ Ihe ndeputa nke otu akwukwo ahụ bu nke a ga-enye dika iwu n'obodo niile obula site na nkwaputa, mee ka ndi mba niile mara maka ya, nokwa na njikere n'ihu ubochi ahụ.

¹⁵ O bu ndi ozi eze na-agba oso nke oma ka e nyere ozi ahụ, ka ha jiri ya jee n'obodo niile. E mekwara ka iwu ahụ baa mmadu niile bi na Susa nti. Emesja, eze na Heman noduru ala ihu ihe onunu n'oge ndi niile bi na Susa no n'egwu n'ihu okwu ibibi ndi Juu ahụ.

4

Mdekai agwa Esta maka nsogbu ha

¹ Mgbe Mdekai nuru ihe mere, o dowara uwe ya, yikwasị onwe ya akwa mkpe, werekwa ntu kpokwasị onwe ya, puo baa n'ime obodo, na-eti mkpu akwa. ² O bjaruru n'onu uzo ama nke uloeze guzo n'ebe ahụ, n'ihu na o dighi onye a na-ekwe ka o yiri akwa mkpe banye n'ogige uloeze. ³ N'alaeze ahụ ndi Juu niile, no n'iru uju na ibu onu na ikwa akwa na iti aka n'obi n'ihu iwu eze ahụ. Otutu yikwa akwa mkpe ha, dinarakwa na ntu.

⁴ Mgbe umu agboghọ na ndi onozu Esta gwara ya ihe banyere Mdekai, o wutere ya nke ukwu. O zigaara Mdekai uwe, ka o nwee ike gbanwee uwe mkpe ahụ o yi, ma o naraghi ha. ⁵ Mgbe ahụ, Esta ziri ka a kpo Hatak, otu n'ime ndi onozu eze, onye nke o bu oru ya ijere Esta ozi, gwa ya ka o jekwuru Mdekai juo ya ihe kpatara nke a, na ihe mere o ji na-eme otu a.

* 3:10 3:10 Maobu, Mgbaaka eze bu ihe e ji akachi okwu mee ka okwu ahụ buru iwu. Jen 41:42; Est 8:2,8

⁶ Hatak jere n'ama obodo ahụ ebe ọ hụrụ Mòdekai n'ònyụ ụzọ ụlọeze. ⁷ Mòdekai kòrọrọ ya ihe niile, na otu Heman si kwee nkwa ìkwunye ego n'ùlòakụ eze ka e were laa ndị Juu n'iyi. ⁸ O nyekwara ya akwụkwọ iwu eze ebe e dere maka ìla ha n'iyi, bụ nke akpòsara na Susa, ka o gosi ya Esta, kòwaakwa ya nye ya. Ọ gwara ya ka o nye ya iwu ka ọ bakwuru eze rịọ ya arịrịọ amara, rịọkwa ya ebere n'ìhi ndị ya.

⁹ Hatak lòghachiri zie Esta ihe niile Mòdekai kwuru. ¹⁰ Ma Esta gwara Hatak ka o jeghachi gwa Mòdekai sị, ¹¹ “Uwa niile maara nke ọma na onye ọbula, maọbụ nwoke maọbụ nwanyi, banyere n'ime ime ụlọeze mgbe eze na-akpòghị ya, ga-anwụ, karịakwa ma eze o setipụrụ mkpara ọlaedo ya gosi onye ahụ na ọ nabatara ọbìbìya ya. Ugbu a, o meela ihe dị ka otu ọnwá kengbe eze na-ezibeghi ozi ka a kpọọ m.”

¹² Mgbe ha gwara Mòdekai ihe Esta zara, ¹³ o zighachiri ọsịsa a, “Echela n'ìhi na i bi n'ụlọeze na naanị gị ga-afọdụ ndụ n'etiti ndị Juu niile. ¹⁴ Ọ bụrụ na ị gba nkịtị n'oge a, oghere na napụta ndị Juu ga-esite n'ụzọ ọzọ bịa, ma gị onwe gị na ụlọ nna gị ga-ala n'iyi. Onye makwanụ ihe mere i ji nọrọ n'ụlọeze n'oge di otu a?”

¹⁵ Mgbe ahụ, Esta zara Mòdekai sị; ¹⁶ “Gaa kpòkòtaa ndị Juu niile bi na Susa, bukwaaranụ m ọnwụ. Unu erila ihe ọbula, maọbụ ñụọ ihe ọbula abali atọ, ehìhie na abali. Mụ onwe m kwa, na ụmụ agboghọ na-ejere m ozi, ga-emekwa otu ihe ahụ. Emesịa, ọ bụ ezie na ọ bụ ihe megidere iwu, ma aga m aga hụ eze anya. Ihe ọ pụtara ya pụta. Ọ pụtara m ọnwụ, ka m nwụọ!”

¹⁷ Mòdekai pūrụ, gaa mee òka Esta gwara ya.

5

Arịrịọ Esta rịọrọ eze

¹ N'abalị nke atọ ya, Esta yiri uwe eze nwanyi ya, guzo n'ime ime ogige ụlọeze, nke chere ihu n'ùlò nzukọ ukwu di n'ùlọeze, ebe eze nòdụ n'òcheeze ya chee ihu n'ònyụ ụzọ. ² Mgbe ọ hūrụ Esta bụ nwunye eze ka o na-eguzo n'ogige ahụ, ihe ya masịrị ya, ọ nabatakara ya site na ị setipūrụ ya mkpara ọlaedo nke di n'aka ya. Ya mere, Esta bjaruru nso metukwa isi mkpara ọlaedo ahụ aka.

³ Eze juru ya sị, “Gini ka ị chọrọ, eze nwanyi Esta? Gini bụ mkpa gị? Aga m emere gị ya, ọ bụladị ma ọ bụrụ inye gị otu ọkara alaeze m.”

⁴ Esta zara sị, “Ọ bụrụ na ọ masịrị eze, achọrọ m ka gị na Heman bịa rie oriri m kwadooro unu taa.”

⁵ Eze tughariri gwa ndi ozi ya sị, “Gwanu Heman ka o mee ngwangwa bia ka anyi gaa mee ihe Esta rioro.”

Emesia, eze na Heman bįara n'oriri Esta. ⁶ Mgbe ha na-anu mmānya, eze siri Esta, “Ugbu a, gwa m ihe ị chọrọ, aga m enye gị ya, ọ bụladị ma ọ bụrụ otu ọkara alaeze m.”

⁷ Esta zara sị, “Aririọ m na mkpa m bu nke a, ⁸ ọ bụrụ na m ahutala amara n'ihu eze n'ezie, ọ burukwa na ọ masiri eze imere m ihe m na-ariri, na ime ihe m na-achọ, ka ya na Heman sorokwa bia echi n'oriri ozọ m ga-akwado. Echi ka m ga-akokwara gi ihe niile.”

Iwe oku Heman megide Mòdekai

⁹ Heman hapurū ebe oriri ahū n'oke obi utọ. Ma mgbe ọ hūrū Mòdekai n'ònyụ ụzọ ama eze, hūkwa na o bilighi maobu maa jijiji n'ihu ya, iwe were ya nke ukwu. ¹⁰ N'agbanyeghi nke a, Heman jisiri onwe ya ike, laa n'ùlò ya.

Ọ kpòkòtara ndi enyi* ya niile na Zeresh, nwunye ya, ¹¹ ọ nyara ha isi n'ihu oke akunuba ya, na otutu umu ndi ikom ya, n'uzo niile nke eze si nye ya nsopuru ma bulikwaa ya elu karia ndi ozọ okwa ha di elu na ndi oru eze niile. ¹² Heman kwukwara sị, “Nke a abughi di okwu, ọ bụ naanị mụ ka Esta nwunye eze, kpọrọ ka m soro eze bịa n'oriri nke ọ kwadooro. Echi ka ọ kpọrọ m ka m soro eze bịa. ¹³ Ma ihe ndi a niile bu ihe efu mgbe ọbula m na-ahū Mòdekai onye Juu ahū ka ọ na-anodū ala n'ònyụ ụzọ ama ụlọeze.”

¹⁴ Mgbe ahū, Zeresh nwunye ya na ndi enyi ya niile, duru ya odu si ya, “Ihe ị ga-eme bu nke a: Kwadoo osisi e ji akwugbu mmadu, nke idi elu ya ga-adị iri mita abuo na ato. N'ututu echi, rior eze ka o nye gi ike ikwugbu Mòdekai n'elu ya. Mgbe e mere nke a, onu gi ga-ezukwa oke, mgbe ị ga-esorokwa eze gaa rie oriri a kporo unu.” Okwu a masiri Heman nke ukwu. O nyere iwu ka a kwadoo osisi ahū ngwangwa.

6

Eze asopuru Mòdekai

* 5:10 5:10 Ndi huru ya n'anya

¹ N'abali ahụ, ụra abiağhi eze n'anya ma oļi. N'ihu ya, o meturu ya n'obi igu akwukwo ihe ncheta. Ya mere, o nyere iwu ka e wetara ya akwukwo a na-edekota ihe niile e mere n'oge ochichi ya. ² N'ime ya, o gutara ihe e dere banyere Mdekai, otu o si kpughee izuzu ojoo Bigtan na Teresh, ndi onozu eze na-eche nche n'onu uzọ uloze, gbara igbu eze Sekses.

³ Mgbe ahụ eze juru ajuju si, "Gini bu ihe oma e meere Mdekai n'ihu ihe a o mere?" Ndi ozi ya zara, "O nwebeghi ihe obula e meere ya!"

⁴ Eze siri, "Onye no n'ogige?" Ma Heman ka batachara na mbata ogige uloze, igwa eze banyere mkwugbu Mdekai n'elu osisi nke o guzobere n'ihu ya.

⁵ Ndi na-ejere ya ozi zara, "Heman na-eguzo n'ogige."

Eze siri, "Kpobata ya."

⁶ Mgbe Heman batara, eze juru ya ajuju si, "Gini bu ugwu m kwesiri inye onye mere ihe na-atọ m uto?"

Heman chere n'ime onwe ya si, "Oleekwanu onye ozo eze ga-acho inye ugwu karia mu onwe m?" ⁷ Ya mere o zara eze, "Banyere nwoke ahụ o masiri eze ikwanyere ugwu, ⁸ nye iwu ka e weputa uwe gi, nke gi bu eze yituru, na inyinya gi, nke eze gbaarala, nke e kpukwasiri oyiyi okpueze n'isi ya. ⁹ Ka enye uwe ahụ na inyinya ahụ n'aka otu onye kachasi nwee ugwu n'ime umu eze, ka ha yikwasiri nwoke ahụ nke eze choro isopuru uwe ahụ, ka inyinya buru ya dika ha dokpu ya na-ejeghari n'okporozo niile n'obodo, na-ekwusa n'ihu ya na-asi, 'Otu a ka a na-emere nwoke ahụ o masiri eze inye nsopuru!'"

¹⁰ Mgbe ahụ eze nyere Heman iwu, si; "Ahaa! Ntuputa gi di mma nke ukwu! Mee ngwangwa, were uwe ndi a, na inyinya m, meekwara Mdekai onye Juu ahụ na-anodu n'onu uzọ ama uloze ihe niile ndi a i kwuru. Hukwa na i mechasi ihe ndi a niile i kwuru."

¹¹ Ya mere, Heman chiri uwe eze ahụ yikwasiri ya Mdekai n'ahụ. O mekwara ka o nodu n'elu inyinya eze. Emesia, o duuru ya jegharja n'akuku obodo ahụ niile na-etimkpu na-asi, "Otu a ka eze ga-esi sopuru nwoke ahụ ihe ya di ya mma."

¹² Emesia, Mdekai loğhachiri n'onu uzọ ama eze. Ma Heman mere ngwangwa laa n'ulo ya, kpuchikwa isi ya n'iru uju, ¹³ o koro Zeresh nwunye ya, na ndi enyi ya niile ihe niile nke mere ya.

Ndi ndumodu ya na nwunye ya Zeresh siri ya, "Ebe o bu na Mdekai, onye i bidoro ida n'ihu ya, bu onye Juu, i gaghị enwe ike emegide ya, i ghaghị ıla n'iyi." ¹⁴ Mgbe ha na ya no na-akparita uka, ndi onozu eze bjaruru duru Heman ngwangwa maka iga n'oriri ahụ Esta kwadoro.

7

Mkwugbu Heman

¹ Eze na Heman gara iri oriri ahụ Esta nwunye eze koro ha, ² mgbe ha no na-anu mmanya, n'ubochi nke abuo ahụ, eze juru Esta ajuju si, "Gini bu ariri gi, Esta, eze nwanyi? Gini ka i choro? Ihe obula o bu, aga m enye gi ya, o buladi otu okara alaeze m."

³ N'ikpeazu, Esta nwunye eze zara si, "Eze biko, o buru na m ahutala amara n'ihu gi, o burukwa na o masiri gi, zoputa ndu m na ndu ndi m. ⁴ N'ihu na mu na ndi m aburu ndi erere ere n'aka ndi ga-ala anyi n'iyi. Anyi aburu ndi a ga-egbu, na ndi aghaghị ıla n'iyi. A si na e rere anyi dika ndi ohu nwoke na nwanyi, agaara m agba nkiti, hapu inye gi nsogbu, ma n'ihu n'odighi ihe ga-akwu ugwo isogbu eze."

⁵ Eze, bu Sekses, juru Esta, bu nwunye eze, "Onye ka mmadu ahụ bu, olee ebe o no, bu onye na-ezube ime ihe ojoo di otu a?"

⁶ Esta zara, "O bu onye iro na onye mmegide. O bu Heman, nwoke ojoo a!"

Mgbe ahụ, ujo di ukwu jidere Heman n'ihu eze na nwunye eze. ⁷ Eze biliri oto n'uwe,* hapu mmanya ya site n'ebe oriri ahụ puo, gaa n'ime ubi ya a gbara ogige di n'uloze. Ma Heman noduru iri eze nwanyi, bu Esta ariri maka ndu ya, n'ihu na o maara na eze ekpebiela ıla ndu ya n'iyi.

⁸ Mgbe eze sitere n'ubi a gbara ogige loğhachita n'ulo oriri ahụ, lee ka Heman turu onwe ya n'elu oche ahụ Esta na-adabere n'elu ya.

Eze siri, "O choro iwedakwa nwunye eze n'ala n'ihu m n'ulo m?"

* 7:7 7:7 1:12

Ngwangwa okwu a si n'ọ̀nụ eze pụta, ha kpuchiri Heman akwa n'ihu.† 9 Mgbe ahụ kwa, Habona otu n'ime ndị ozi eze gwara eze si, "Onyenwe m, lee na Heman enyela iwu ka a kwadoo osisi nke idị elu ya bụ iri mita abụọ na atọ, ebe ọ chorọrị inọ kwụgbuo Mọdekai, nwoke ahụ mere ka a ghara igbu eze. Osisi ahụ guzokwa ugbo a n'ihu ụlọ Heman."

Eze sirị, "Kwụgbuonụ ya n'osisi ahụ!" 10 Ya mere, ha kwụgburu Heman n'osisi ahụ ọ kwadoro maka Mọdekai. Iwe eze dajukwara.

8

Iwu banyere ndị Juu

1 N'otu ụbọchị ahụ, Ahasueros bụ eze, nyefere Esta nwunye eze akunuba niile* Heman onye iro ndị Juu nwere. E mekwara ka Mọdekai bịa n'ihu eze, n'ihu na Esta agwala eze na ọ bụ nwanne nna ya. 2 Mgbe ahụ, eze weputara ọlaaka ikike ya, nke a gbaputara site n'aka Heman nye ya Mọdekai. Esta mekwara Mọdekai onye nlekota akunuba Heman.

3 Ozokwa, Esta bịara n'ihu eze daa n'ala n'ukwụ eze rịọ ya arịrịọ n'anya mmiri ka ọ kwụsị echiche ọjọọ ahụ Heman onye Agag, chere megide ndị Juu. 4 Eze setipuru mkpara ọlaedo ya nye Esta. Esta biliri, guzo n'ihu eze, 5 ọ sirị, "Ọ bụrụ na ọ dị eze mma, ọ burukwa na m hụgara amara n'ihu ya, burukwa ihe ziri ezi n'anya eze, ọ burukwa na ihe m masiri ya, ka ede iwu n'akwukwo ikagbu ozi Heman nwa Hamedata, onye Agag, nke ọ cheputara dee ime ka a laa ndị Juu n'iyi n'ala niile eze na-achị. 6 N'ihu na m ga-esi aña nagide ya, ihu ka a na-egbu ndị m, na-alakwa umunna m n'iyi?"

7 Mgbe ahụ, eze bụ Ahasueros gwara Esta nwunye eze na Mọdekai onye Juu okwu si ha, "Enyela m Esta akunuba Heman, ha akwugbukwaala Heman n'osisi, n'ihu na ọ chorọ ịla ndị Juu n'iyi. 8 Ugbo a, deenụ akwukwo ozi banyere ndị Juu niile, dee ihe ọbụla dị mma n'anya unu n'aha eze. Werekwa ọlaaka ikike eze kaa ya akara, n'ihu na ọ dighi akwukwo ọbụla e dere n'aha eze, kaakwa ya akara mgbaaka eze nke a puru imeghari."

9 Otu mgbe ahụ, akporo ndị ode akwukwo eze. Ọ bụ n'iri abalị na atọ nke onwa atọ n'afọ nke bụ onwa Sivan ka ihe ndị a mere. Ha dere iwu niile Mọdekai nyere banyere ndị Juu, ndịisi ọchịchị niile na ndị ọchịchị† niile na-elekota mpaghara alaeze niile site n'India ruo Kush.‡ Onuogugu ha niile di otu narị na iri abụọ na asaa (127). E deputasiri iwu ahụ n'odide akwukwo nke ala ọbụla a na-achị achị si di, na dika asusu ndi ọbula si di, ma nyekwa ndi Juu dika odide akwukwo na asusu ha si di. 10 Modekai dere akwukwo ahụ n'aha eze, bụ Ahasueros, werekwa ọlaaka ikike eze kaa ya akara, zipu akwukwo ndi a site n'aka§ ndi ogba oso ndi inyinya na-ebu, bu ndi na-agba inyinya ukwu oso nke e leziri anya nke oma zuo maka ije ozi diri eze.

11 Akwukwo nke iwu eze a, nyere ndi Juu niile no n'obodo ọbula ike izukota n'otu maka izo ndu ha, nyekwa ha ikike ibibi, gbuo ma laa n'iyi ndi agha nke mba ọbula, maobu ala ndi ahụ a na-achị achị bu ndi nwere ike ịla ha, ndi inyom ha na umuntakiri ha n'iyi, na ipunara ha akunuba ha. 12 Ụbọchị a akara aka maka ndi Juu ime ihe ndi a n'obodo niile n'alaeze eze Ahasueros bu n'abalị iri na atọ nke onwa Ada.* 13 E kwukwara n'akwukwo iwu ahụ na a ghaghị inabata iwu eze ahụ n'obodo ọbula di n'alaeze ya. E kwukwara na a ga-aguputara ya mmadu niile, kowazie ya ime ka ndi Juu niile nodu na njikere imeri ndi iro ha.

14 Ndi ahụ na-agba oso, bu ndi na-ebu akwukwo ozi, nokwasiri n'elu inyinya eze mee ngwangwa puo, ebe iwu eze kwaliri ha. E nyekwara ihu a na Susa.

Mmeri ndi Juu meriri

15 Mgbe Modekai si n'ihu eze puo, o yi uwe ndi eze nke na-acha ocha, na nke na-achakwa anunu anunu, kpurukwa okpueze ọlaedo di ukwu, na uwe mwuda e ji ezi akwa nke na-acha odo odo duo n'ahu ya. Obodo Susa tiri mkpu nurikwa onu. 16 Nye ndi Juu n'onwe ha, ọ bụ oge inuri onu, obi utọ na nsopuru. 17 Na mpaghara alaeze ahụ niile, na n'obodo ọbula nke iwu eze ahụ bjaruru, e nwere onu na obi utọ n'etiti ndi Juu niile, nweekwa oke oriri na onu. Otutu mmadu n'ime ndi si mba di iche iche ghorọ ndi Juu, n'ihu egwu ndi Juu dakwasiri ha.

† 7:8 7:8 I ji akwa kpukwasị mmadu n'ihu, maobu iji akwa kpuchie isi mmadu n'oge ahụ, okachasi ma ọ bụrụ n'ihe metutara eze, putara na a maala onye di otu a ikpe onwu. * 8:1 8:1 N'oge ahụ, eze alaeze ahụ, nwere ikike i were akunuba niile onye ahụ a maara ikpe onwu. † 8:9 8:9 Maobu, ndi Govano ‡ 8:9 8:9 Ya bu, mgbagwo osimiri Najl § 8:10 8:10 Ka ha gaa kesaa n'obodo niile. * 8:12 8:12 Onwa nke iri na abuo

9

¹ N'abalị iri na atọ nke ọnwá iri na abụọ, nke bụ ọnwá Ada, bụ ụbọchị a gaara emezu iwu ahụ eze nyere. N'ụbọchị a, ndị iro ndị Juu lere anya na ha ga-ekpochapụ ha. Ma ugbo a, a tugharịala iwu ahụ, mee ya ka ọ bụrụ ihe megidere ndị ahụ kpọrọ ndị Juu asị. ² Ndị Juu chikọtara onwe ha ọnụ n'obodo niile dị n'alaeze eze Sekses, maka izọ ndụ ha. Ma o nweghị onye ọbụla pụrụ imegide ha, n'ihị na egwu ha dakwasịrị ndị obodo niile dị iche iche. ³ Ndịisi ọchịchị obodo niile, ndị na-anọchite anya eze, na ndịisi, na ndị ozi eze, nyeere ndị Juu aka, n'ihị na ha tūrụ egwu Mọdekai. ⁴ N'ihị na Mọdekai bụ onye a ma ama n'ụlọeze, ọ bụkwa onye a maara aha ya n'alaeze ahụ niile, n'ihị na ike ọchịchị ya na-abawanye ụba karịa ụbọchị niile.

⁵ Nke a mere, na ndị Juu ji mma agha gbuo, ma bibie ndị iro ha niile. Ha mesoro ndị kpọrọ ha asị mmeso ọbụla masịrị ha. ⁶ N'ime obodo ahụ e wusiri ike bụ Susa, ndị Juu gburu narị ndị ikom ise laa ha n'iyi. ⁷ Ha gbukwara Pashandata, Dalfon, Aspata, ⁸ Porata, Adalia, Aridata, ⁹ Pamashta, Arisai Aridai na Vaizata, ¹⁰ ha bụkwa ụmụ ndị ikom iri Heman nwa Hamedata, onye iro ndị Juu mụtara. Ma ha emetughị akunuba ha aka.

¹¹ N'ụbọchị ahụ, a gwara eze ọnụogụgụ ndị e gburu n'obodo Susa. ¹² Eze sịrị Esta bụ nwunye eze, "Ndị Juu egbuola narị mmadụ ise n'obodo Susa, gbukwaa ụmụ ndị ikom Heman iri. Ebe ha mere otu a n'ebe a, onye ma ihe ha mere n'obodo dị iche iche n'alaeze m? Ugbo a, gini ọzọ bụ arịrịọ gi? A ga-emezuru gi ya. Gini ọzọ bụ ihe ị chọrọ? A ga-emekwa ya."

¹³ Esta sịrị, "O bụrụ na ọ dị eze mma, ka ndị Juu bi na Susa meekwa ihe ha mere taa echi, ka a kwubakwa ụmụ ndị ikom iri Heman n'elu osisi."

¹⁴ Ya mere, eze kwenyere, a kụkwara ya dika ekwe na Susa, a kwubara ụmụ iri Heman n'elu osisi. ¹⁵ Ndị Juu bi na Susa chikọtakwara onwe ha ọnụ n'ụbọchị iri na anọ nke ọnwá Ada, gbuo narị mmadụ atọ ọzọ n'obodo Susa. Ma ha emetughị akunuba ndị ahụ aka.

¹⁶ Ma ndị Juu ndị ọzọ bi n'obodo ndị ọzọ dị iche iche eze na-achị, jikọtakwara onwe ha ọnụ izọ ndụ ha, site otu a nwere onwe ha pụọ n'aka ndị iro ha. Ha gburu iri puku mmadụ asaa na ise bụ ndị kpọrọ ha asị, ma ha emetughị akunuba ha aka. ¹⁷ E mere ihe ndị a n'abalị iri na atọ nke ọnwá Ada,* ha zukwara ike n'ụbọchị so ya bụ abalị iri na anọ. Ha mere ụbọchị ahụ, ụbọchị ọnụ na nke oriri na ọnụnụ.

¹⁸ Ma ndị Juu nọ na Susa zukọtara n'ụbọchị nke iri na atọ, na n'ụbọchị nke iri na anọ. Emesja, n'ụbọchị nke iri na ise ha zuru ike, mekwa ya ụbọchị ọnụ na nke oriri na ọnụnụ.

¹⁹ O bụ nke a mere ndị Juu niile bi n'ime ime obodo ji eme mmemme ọnụ na nke oriri na ọnụnụ n'abalị iri na anọ nke ọnwá iri na abụọ nke afọ ọbụla. Ha mere ụbọchị ahụ ka ọ burukwa ụbọchị inyerita onyinye.

Mmemme Purim

²⁰ Emesja, Mọdekai dere ihe ndị a niile n'akwukwọ, zigakwara ndị Juu niile nọ n'okpuru ọchịchị eze Sekses, ma ndị nọ nso ma ndị nọ n'ebe dị anya, ²¹ ka ha na-eme mmemme a kwa afọ n'ụbọchị nke iri na anọ na nke iri na ise nke ọnwá Ada ọbụla. ²² Nke a bụ iyi gosi mgbe ndị Juu nweere onwe ha site n'aka ndị iro ha, na iyi cheta mgbe iru ụjọ ha ghọrọ ọnụ, na mgbe ikwa akwa ha ghọrọ ụbọchị mmemme ọnụ. O deere ha ka ha debe ụbọchị ndị a dika ụbọchị mmemme ọnụ na oriri na ọnụnụ, na inyerita onwe ha onyinye ihe oriri na inye ụmụ ogbenye onyinye dị iche iche.†

²³ Ya mere, ndị Juu kwenyere ịga n'ihu ime mmemme a nke ha malitere ime, dika Mọdekai si deere ha ya, ²⁴ n'ihị na Heman nwa Hamedata, onye Agag, onye iro ndị Juu niile, kpebirị ịla ha n'iyi n'ụbọchị ahụ ọ tụtara site n'ife nza. ²⁵ Mgbe izu ọjọ a ruru eze ntị, o nyere iwu nke e debanyere n'akwukwọ sị, ka echiche ọjọ nke Heman megide ndị Juu tugharịa n'isi ya, ọ kwukwara ka akwugbuo ya na ụmụ ndị ikom niile n'elu osisi. ²⁶ Ya mere, a kpọrọ ụbọchị ndị ahụ Purim nke sitere na mkpuru okwu Pur. N'ihị ihe niile e dere n'akwukwọ ahụ na nke ha hụkwara na nke mekwaara ha. ²⁷ Ndị Juu niile kwekorịtara idebe mmemme a, na imekwa ka ụmụ ha, na ndị niile kwenyere iso ha, na-emekwa ya. Ha kpebirị na ha ga-edebe ụbọchị abụọ ndị ahụ kwa afọ, n'uzọ nakwa oge e zuber ka ọ bụrụ. ²⁸ Aga na-echeta ụbọchị ndị a, na-eme kwa ya n'ogbo niile ọbụla, n'ezinaulọ ọbụla, n'ala ọbụla a na-achị nakwa obodo ọbụla. Ndị Juu aghaghị idebe mmemme ụbọchị Purim, ma ọ bụkwanụ ncheta ụbọchị ndị a apụọ n'obi ogbo ha niile.

* 9:17 9:17 Maqbu, ọnwá iri na abụọ † 9:22 9:22 Abụ 30:11

²⁹ N'oge a, Esta nwunye eze, nwa Abihail, na Mòdekai onye Juu jikòtara aka dee akwùkwò ọzọ nke e ji mesie akwùkwò ahụ Mòdekai dere ike, maka ìmalite mmemme Purim. ³⁰ Mòdekai zipurù akwùkwò ozi nke okwu udo na eziokwu[‡] dị n'ime ya, nye ndị Juu niile bi n'ime mpaghara alaeze Sekses, nke dị otu narị na iri abụọ na asaa (127). ³¹ E ji akwùkwò a mesie okwu ahụ ike na a ga-edebe ụbọchị ndị ahụ kwa afọ maka mmemme Purim dika Mòdekai onye Juu na Esta nwunye eze nyere n'iwu. Ndị Juu niile na ụmụ ụmụ ha ga-eme mmemme a n'oge a kara aka, dika ha si edebe iwu ndị ọzọ metụtara oge ibu ọnụ na oge iru ụjụ. ³² Iwu a Esta nyere mesiri ụkpurụ mmemme Purim ike. E dekwara ya n'akwùkwò.

10

Idị ukwu nke Mòdekai

¹ Eze bụ Ahasueros na-anakòta ụtụ site n'aka ndị niile bi n'alaeze ya tutu ruo n'ọnụ mmiri osimiri ebe alaeze ahụ sọturụ. ² Ma ọrụ ukwu na ọrụ niile ọ rurụ, ya na ihe niile gbasara idị ukwu nke Mòdekai, na ugwu niile eze nyere ya, ha niile ka e dere n'ime akwùkwò akụkọ ihe ndị eze Midia na Peshia mere n'oge ọchịchị ha. ³ Mòdekai, onye Juu, bụ onye na-esote eze Ahasueros n'okwa. Ọ bụ onye dị ukwu n'etiti ndị Juu, na onye ndị Juu ibe ya na-asọpukwara, n'ihì na ọ na-elenye anya n'ihe gbasara udo ndị Juu. Ọ bụkwa onye na-ekwuchite ọnụ n'ihe banyere ọdịmma nke ndị Juu niile.

Job

Okwu mmalite

¹ Otu nwoke aha ya bụ Job bi n'obodo Uz.* Nwoke a bụ Job bụ onye na-enweghị ịta ụta ọbụla, bụrụkwa onye ezi omume nke na-atụ egwu Chineke ma na-agbara mmehie ọsọ. ² Ọ muru ụmụ ndị ikom asaa na ụmụ agboghọ atọ. ³ O nwere puku aturu asaa, na puku inyinya kamel atọ, na ehi onụogugụ ha di otu puku e jikoro abuo abuo, na nari inyinya ibu ise, na otutu ndi na-ejere ya ozi. Ọ bụ nwoke di ukwu karịa ndi niile bi n'owuwa anyanwu.

⁴ Ụmụ ya ndi ikom na-eme mmemme oriri na onunu n'ubochi omumu ha n'ulo ha, nke obula n'ime ya n'usoro. Mgbe ha na-eme nke a, ha na-akpokwa umunne ha ndi nwanji atọ ka ha bja soro ha rie ma nukwaa. ⁵ Mgbe oge mmemme ndi ahụ gwusiri, Job na-akpokota umu ya doo ha nso. N'isi ututu ya, ọ na-achụ aja† nsure oku n'ihu onye obula n'etiti umu ya. Echiche ya bụ, "Ma eleghị anya, umu ya emehiela kochaa Chineke n'ime obi ha." Nke a bụ ihe Job na-eme mgbe niile.

Onwunwa mbu bjakwasiri Job

⁶ Otu ubochi umu Chineke bjara igosi onwe ha n'ihu ONYENWE ANYI ma ekwensu sonyekwara ha bja. ⁷ ONYENWE ANYI siri Ekwensu, "Ebee ka i si abia?"

Ekwensu zara ONYENWE ANYI, "Site n'iwaghari n'uwa na site n'igaghari ihu na azu n'ime ya."

⁸ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri Ekwensu, "I leziela ohu m nwoke Job anya? Ọ dighi onye ozo no n'uwa nke dika ya. Ọ bụ nwoke zuruoke, onye na-emekwa ihe ziri ezi. Ọ bụ onye na-atụ egwu Chineke, na-adighi etinye aka ya n'ihe ojoo obula."

⁹ Ekwensu zara ONYENWE ANYI si, "Job ọ na-atụ Chineke egwu n'efu? ¹⁰ Ọ bụ na i bghaghị Job na ezinaulo ya na ihe niile o nwere ogige gburugburu n'akuku niile? I goziela oru aka ya, nke mere na igwe ewu na aturu ya na igwe ehi ya juputara ebe niile. ¹¹ Ngwa, setipu aka gi metu ihe niile o nwere aka, ka i hu ma o gaghị abụ gi onu."

¹² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI zara ekwensu si ya, "Lee Job, jiri niile o nwere mee ihe obula i choro, kama emetukwala ndu ya aka."

Emesia, ekwensu sitere n'ihu ONYENWE ANYI puo.

¹³ Otu ubochi, mgbe umu Job ndi nwoke na umunne ya ndi nwanji zukoro iri ihe oriri na inu ihe onunu n'ulo nwanne ha nwoke nke okenye. ¹⁴ Otu onye n'ime ndi na-eje ozi bjakwutere Job si, "Mgbe ehi anyi na-ako oru na mgbe inyinya ibu anyi na-ata nri n'ebe di nso, ¹⁵ ndi Sheba‡ bjara lusoo anyi ogo ma chikoro ha laa. Ha ji mma agha gbuo ndi obu gi, maobu naani m bu onye gbaputara igwa gi."

¹⁶ Mgbe ọ ka kpụ okwu n'onu, onyeozu ozo gbatara kwuo si, "Oku Chineke zitere sitere na mbara eluigwe daa rechapu igwe aturu na ndi ohu niile. Ọ bụ naani m bu onye gbaputara igwa gi ihe mere."

¹⁷ Mgbe onye nke ahụ nọ na-ekwu okwu, onyeozu ozo batara kwuokwa si, "Ndi agha ndi Kaldia§ kere onwe ha uzo ato bjakwasị inyinya kamel gi niile, dota ha n'agha, kpuru ha laa. Ha ji mma agha gbuo ndi ohu gi niile gbalaa. Ọ bụ naani m bu onye gbaputara igwa gi ihe mere."

¹⁸ Mgbe ọ kpụ okwu ya n'onu, onyeozu ozo batakwara kwuo si, "Umu gi ndi ikom na ndi inyom no n'ulo nwanne ha nke okenye na-eri na-anu, ¹⁹ na mberede, oke ifufe di ukwu nke si n'ozara feere tie akuku ano nke ulo ahụ, mee ka ọ dakwasị ha. Ha niile nwuru, ma ọ bukwa naani m gbaputara igwa gi ihe mere."

²⁰ Mgbe Job nuru ihe ndi a, o sitere n'ebe o no bilie oto, dowaa uwe ya, kpuchaa agiri isi ya, ọ dara n'ala ma kpo isiala, ²¹ kwuo si:

"Oto ka m gba mgbe m si n'afọ nne m pata n'onodu igba oto ka m ga-eji laghachikwa.

ONYENWE ANYI nyere ihe niile, ONYENWE ANYI ewerekwala ihe niile,

ka aha ONYENWE ANYI buru ihe a goziri agozi."

²² N'ime ihe ndi a niile, Job emehighi site n'ibo Chineke ebubo ime ihe ojoo.

* **1:1** 1:1 Job abughị onye Izrel, kama ọ bụ onye Uz, obodo di n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jordan. Jer 25:20

† **1:5** 1:5 Onyeisi ezinaulo obula na-arụ oru di ka onye nchajaja nye ezinaulo ya, tupu Onyenwe anyi e nye Mosi iwu banyere ihe ndi a. ‡ **1:15** 1:15 Ha bu ndi na-agaghari site n'otu ebe gaa ebe ozo na-azu umu anumanu. Ebe

obibi ha bu na ndida Arebja. § **1:17** 1:17 Ha bu ndi na-ebi n'ozara Mesopotamija, na-agaghari izu umu anumanu, ma mesie buru ndi biiri n'ala Babilon mee ka o ghoo alaeze.

2

Onwunwa nke abụọ

¹ Ụbọchị ọzọkwa, ụmụ Chineke bjakwara igosi onwe ha n'ihu ONYENWE ANYI. Ekwensu sonyekwaara ha ọzọ bjakwa igosi onwe ya n'ihu ya. ² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI jukwara ekwensu ajuju si, "Ebee ka i si abia?"

Ekwensu zara ONYENWE ANYI, "Site n'iwaghari n'ụwa na site n'igaghari ihu na azu n'ime ya."

³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri ekwensu, "I leziela ohu m nwoke Job anya? O dighi onye ọzọ di n'ụwa nke dika ya. O bu nwoke zuruoke, onye na-emekwa ihe ziri ezi. O bu onye na-atu egwu Chineke, na-adighi etinye aka ya n'ihe ojoo obula. O ka jidekwara izuoke ya, n'agbanyeghi na i kpaliri m imegide ya ka m laa ya n'iyi mgbe o na-adighi ihe o mere."

⁴ Ekwensu zaghachiri ONYENWE ANYI, "Akpukpo anu ahụ lara akpukpo anu ahụ; mmadu ga-enye ihe niile o nwere n'onodu ndu ya. ⁵ Setipu aka gi metu akpukpo anu ahu ya na okpukpu ya, o ghakwaghi i bu gi onu n'ihu gi."

⁶ ONYENWE ANYI siri ekwensu, "Lee, o no n'aka gi. Kama i ghaghị idebe ndu ya."

⁷ Mgbe ahụ, ekwensu sitere n'ihu ONYENWE ANYI puo. O were onya ojoo na-egbu mgbu tie Job, site n'obo ukwu ya ruo n'opi isi ya. ⁸ Job tuturu mpekele ite wara awa, jiri ya na-ako onwe ya oko n'ahu, ma dinara n'ebe e kpokotara ntu.

⁹ Nwunye ya siri ya, "I ka na-eguzo n'izuoke gi? Bu Chineke onu, nwuo."

¹⁰ Ma o zara, "I na-ekwu okwu dika otu n'ime ndi inyom nzuzu. Anyi ga-anata ihe oma site n'aka Chineke, hapu inata ihe ojoo?"

Ma n'ime nsogbu a niile, Job emehighi site n'ikwu okwu ojoo obula.

Ndi enyi Job ato

¹¹ Mgbe ndi enyi Job ato, Elifaz* onye Teman, Bildad onye Shua na Zofa onye Neama, nuru banyere nsogbu niile dakwasiri ya, ha biliri ije site n'ulo ha, ha zokotara site na nkwekorita iga nonyere ya na ikasi ya obi. ¹² Mgbe ha huru ya site n'ebe di anya, ha amataghi ya, ha weliri olu bido iti mkpu akwa, dokaa uwe ha yi n'ahu ha, kporo aja kpokwasị onwe ha n'isi. ¹³ Ha sooro Job nodu n'ala ubochi asaa, ehie na abali. O dighi onye gwara ya okwu n'hi na ha huru otu ihe mgbu ya si di ukwu.

3

Okwu Job

¹ N'ikpeazu, onye kwuru okwu bu Job n'onwe ya. O kwuru okwu buo ubochi a muru ya onu. ² Job siri:

³ "Ka ubochi ahụ amuru m buru ubochi lara n'iyi; ya na abali ahụ e kwuru si, 'Aturu ime nwa nwoke.'

⁴ Ubochi ahụ, ka o ghoo ochichiri: ka Chineke site n'elu ghara iju ase ya; ka ihe gharakwa imukwasị ya.

⁵ Ka ochichiri na onyinyo onwu gbara ubochi ahụ dika ubochi nke aka ya, ka igwe ojii kpuchigidekwa ya, ka ochichiri kpuchie ya n'ebe o di ukwu.

⁶ Abali ahụ, ka oke ochichiri kpuchie ya, ka a kachapu ya, ka o hapu ibukwa ubochi a ga-aguko ya na ubochi ndi ozo n'afu, ka o ghara dika otu ubochi nke na-adi n'onwa.

⁷ Ka abali ubochi ahụ buru ubochi togboro n'efu, ka a ghara inu mkpu onu obula n'ime ya.

⁸ Ka ndi ahụ na-abu ubochi onu buo ubochi ahụ onu, bu ndi ahụ jikeere ikpote Leviatan.*

⁹ Ka kpakpando ututu ya gbaa ochichiri, ka o lee anya ihe na-efu,

ka o ghara ihu mgubere anya nke chi obubo,

¹⁰ n'hi na o mechighi akpanwa nne m, i zonarikwa anya m nsogbu.

¹¹ "Gini mere m ji hapu inwu mgbe ahụ nne m mputara m,

* 2:11 2:11 O bu onye si n'agburu Edom, n'obodo Teman. * 3:8 3:8 Anu ojoo di ukwu bi n'osimiri

- kubie ume mgbe m si n'ime akpanwa pụta?
- 12 Gịnị mere ikpere ji diri inabata m?
Gịnị mere ara ji diri i ji zuo m?
- 13 N'ihì na ugbo a, agara m idina n'udo;
agaara m anọ n'ura na izuike,
- 14 mụ na ndị eze na ndị ochichị nke uwa,
ndị rụkwaara onwe ha ebe obibi di iche iche nke togboro n'efu ugbo a,
- 15 mụ na umu ndi ikom eze, ndi nwere olaedo,
ndi jikwa olaocha kpojuo ulo ha.
- 16 O bu gini mere e zofughi m n'ala dika nwantakiri a mukworo amukwo,
dika nwa ohuru nke na-ahughi ihè nke ubochi anya?
- 17 N'ebe ahụ ka ndi na-emebi iwu na-akwusi iweta ogbaaghara,
n'ebe ahụ ka ndi ike gwuru na-ezu ike.
- 18 Ebe ahụ ka ndi no n'agbu na-enwere onwe ha,
ha adighi anukwa iba mba nke ndi na-eji aka ike achị ha.
- 19 Ebe ahụ ka ndi ukwu na ndi nta no;
ebe ahụ kwa ka ohu na-enwere onwe ya kpmkpam site n'aka onye nwe ya.
- 20 "N'ihì gini ka e ji enye ndi no n'onodu nhuju anya ihè?
Gini bu uru ndu nye onye mkpuruobi ya juputara n'ihe ilu?"
- 21 Gini bu uru ya nye ndi na-echere onwu ma o dighi abi,
ee, ndi na-achosi onwu ike karịa akụ e zoro ezo,
- 22 ndi juputara n'onu,
na-anuri onu mgbe ha ridaruru n'ili?
- 23 Gini mere e ji enye mmadu ndu;
bu onye ahụ uzo ya zoro ezo,
onye Chineke mechibidoro uzo?
- 24 N'ihì na ima osu aghola ihe oriri m kwa ubochi;
isu ude m na-awuputakwa dika mmiri.
- 25 Ihe m turu egwu ya abiakwasila m,
ihe m turu ujo ya bu ihe biakwasiri m.
- 26 Enweghi m udo, anokwaghi m juu,
enweghi m izuike, naani ogbaaghara."

4

Okwu Elifaz

- 1 Mgbe ahụ, Elifaz onye obodo Teman zara Job si:
2 "Iwe o ga-ewe gi ma o buru na mmadu agwa gi okwu?
Onye kwanu nwere ike ino n'ebe a hapu ikwu okwu?"
- 3 Lee ka i siri nye otutu mmadu ndumodu,
na ka i si mee ka ndi na-ada mba nwee ume.
- 4 Okwu onu gi aburu la ihe igbaume nye otutu mmadu,
i buru la igbaume nye ndi ikpere ha na-ama jijiji.
- 5 Ma leenu ugbo a, nsogbu abiakwasila gi, i buru la onye na-ada mba;
nsogbu etiola gi aka, i na-ama jijiji.
- 6 Egwu i na-atu Chineke o gaghi abu ihe igbaume nye gi,
izi ezi nke ndu gi aburukwa olileanya gi?
- 7 "Chee echiche ugbo a! Onye, bu onye aka ya di ocha, nke a larala n'iyi?
Ebee ka i huru ka e bibiri ndi na-eme ihe ziri ezi?"
- 8 Dika m si hu ya, ndi na-agma ajo ihe dika mkpuru na ndi na-aku okwu na uka
na-aghota ya dika ihe ubi.
- 9 Chineke na-ala ha n'iyi site n'ume o na-ekuputa.
O na-esitekwa n'oke iwe ya repia ha.
- 10 Odum nwere ike gbo uja, maobu bigbo,
ma eze odum di ike ka a gbajisiri.
- 11 Oke odum na-ala n'iyi site na-enweghi ihe o dogbutara,
umu nne odum niile ka a na-achusa.
- 12 "E mere ka okwu rute m n'uzo nzuzo,
nti m nuru ya n'igba izu.

- 13 N'ime nkuja nke oke nro nke abali,
mgbe oke ura na-adakwasi umu mmadu,
14 oke ujo na ahụ ima jijiji dakwasiri m,
meekwa ka okpukpu niile di n'ahụ m maa jijiji.
15 Otu mmuo sitere n'ihu m gafee.
O buladi aji di m n'ahụ guzochara otọ n'ihu ujo.
16 O kwusiri;
ma apughị m iko ihe o bu.
Onyinyo guzooro n'anya m,
anuru m olu di nro, nke kwuru si:
17 'Mmadu efu o nwere ike buru onye ezi omume karia Chineke?
O buladi nwoke di ike, o puru idi ocha n'obi karia Onye kere ya?
18 O buru na Chineke adighi atukwasị ndi ozi ya obi,
o buru na o na-ebo ndi mmuo ozi ya ebubo imejo ihe,
19 o ga-esi anaa ghara ibo ndi bi n'ulo uru ebubo karia,
bu ndi ntoala ha di n'aja,
ndi nke a na-azopia ngwangwa dika nla.
20 Site n'ututu ruo n'anyasi, a na-etipiasị ha:
ha na-ala n'iyi ruo mgbe ebighi ebi, ihe niile a na-agakwa dika o si aga.
21 O bu na-eholiteghị eriri ulo ikwu ha elu,
mee ka ha nwuo na-enweghi amamihe?'

5

- 1 "Kpo oku ma i choo, ma onyekwanu ga-aza gi?
Ole ndi di nsọ i ga-agbakwuru?
2 Oke iwe na-egbu onye nzuzu,
ekworo na-egbu onye na-enweghi uche.
3 Mu onwe m ahula onye nzuzu ka o na-agba mgborogwu,
mana mberede, aburu ulo ya onu.
4 Umu ya na-anonu anya site n'ebe nchebe di,
a na-azopia ha n'onu uzọ ama, o dikwaghị onye na-anaputa ha.
5 Onye aguu na-agu na-eripia ihe o wetara n'ubi;
o na-ewere ihe ubi ndi a o buladi site n'etiti ogwu;
akunuba ya ka onye akpiri na-akpo nku ga-achuso.
6 N'ihu na onodu ojobo adighi esite n'ala puputa,
ma o bukwanu nsogbu adighikwa esite n'ala walite.
7 Kama, a muru mmadu nye nsogbu,*
dika ire oku si esite n'oku a kwanyere na-amali elu.
8 "Ma o buru na m bu gi, m ga-ekpesara Chineke;
ya ka m ga-akosara ihe niile.
9 N'ihu na Chineke na-arụ oru itunanya kariri nghota,
oru ebube nke a na-apughị iguta onu.
10 O bu ya na-enye elu uwa mmiri ozuzo,
ma na-ezigakwa mmiri n'ubi niile.
11 O na-ebuli ndi di ala elu,
na-emekwa ka ndi na-eru uju no n'ebe a na-echebe ha.
12 O na-emebi nzube niile nke ndi aghughu,
ka aka ha ghara imezu ihe ha zubere.
13 O na-ejide ndi oke amamihe n'aghughu ha niile,
mee ka atumatu ndi aghughu buru ihe e kpochapuru.
14 Ochichiri na-abiakwasị ha n'oge ehie,
n'etiti ehie ha na-aso isi dika ndi no n'ochichiri nke abali;
15 O na-azoputa ndi mkpa na-akpa, site na mma agha di ha n'onu,
o na-anaputakwa ha site n'aka ndi di ike.
16 Ya mere, ndi ogbenye na-enwe olileanya,
ikpe ezighi ezi na-emechikwa onu ya.
17 "Ngozị na-adiri mmadu ahụ Chineke na-adọ aka na ntị;
ya mere, ajula ido aka na ntị nke Onye puru ime ihe niile.

* 5:7 5:7 14:1

- 18 N'ihì na ọ na-etihịa mmadụ ahụ ma na-ekechikwa ọnya ha;
 Ọ na-eti mmadụ ihe, ma aka ya na-agwọkwa.
- 19 Ọ ga-anaputa gị site n'uzọ nsogbu isii,
 mee ka ihe ọjọọ hapụ irute gị na nsogbu nke asaa.
- 20 Ọ ga-echebe gị ka ị hapụ ịnwụ n'oge ụnwụ;
 chebekwa gị ka mma agha hapụ imetụ gị n'oge agha.
- 21 Ị ga-abụ onye a na-echebe site na nkwtọ nke ire ndị ga-ekwtọ gị.
 Ị gaghị atukwa egwu mgbe mbibi bjara.
- 22 Ị ga-achị ọchị n'oge ụnwụ na n'oge mbibi,
 ị gaghị atukwa egwu ajo anụ ọhịa di iche iche.
- 23 N'ihì na gị na nkume niile di n'ọhịa ga-agba ndụ,
 gị na anụ ọhịa ga-anokwa n'udo.
- 24 Ị ga-amata na ụlọ ikwu gị di n'udo;
 ị ga-agukọ ihe niile i nwere chọputa na o nweghị nke na-efu efu.
- 25 Ị ga-amata na ụmụ gị ga-adị ọtụtụ,
 matakwa na ụmụ ụmụ gị di ukwu n'ọnuogugụ dika ahịhịa di n'ala.
- 26 Ị ga-aba n'ili gị mgbe i mere nnoọ ezigbo agadi,
 dika ọka a ghorọ mgbe oge ya ruru.
- 27 "Anyị enyochaala ihe a, hụ na ọ bụ eziokwu.
 Ya mere nūrụ ya, ma jiri ya ruọ ọrụ na ndụ gị."

6

Okwu Job

- 1 Mgbe ahụ, Job zara sị:
 2 "A sịkwarị na a pūrụ ịtụ ihe mgbu m
 ya na nhuju anya m niile n'elu n'ihe ọtụtụ!
 3 Ọ ghaghị ịdị arọ karịa aja di n'ọnu mmiri ọtụtụ osimiri,
 nke mere okwu m ji ada ike ike.
- 4 Àkụ Onye pūrụ ime ihe niile gbara di n'ime m;
 mmụọ m na-anukwa nsi di na ha;
 ihe egwu Chineke edoola onwe ha n'usoro imegide m.
- 5 Ịnyinya ibu ọhịa ọ na-akwa akwa mgbe o nwere ahịhịa ọ na-ata,
 ka oke ehi ọ na-akwa akwa mgbe ihe oriri ya di?
- 6 A na-eri nri na-adighi uto ma e etinyeghi ya nnu,
 ka o nwere uto di na eso okwuru?
- 7 A juru m imetụ ya aka,
 n'ihì na nri di otu a na-eme ka m daa ọrịa.
- 8 "O, asị nnoọ na a ga-emere m ihe m na-arịọ,
 na Chineke ga-enye m ihe m na-atụ anya ya.
- 9 Ọbụladị ka Chineke kwe igwepia m
 ka ọ tọpụ aka ya, bipụ ndụ m.
- 10 Mgbe ahụ, aga m enwe nkasiobi a,
 wulikwaa elu* n'ime ihe mgbu na-adigide,
 na o nwebeghi oge ọbula m gonariri okwu nke Onye ahụ di nso.
- 11 "Ike gini ka m nwere, na m ga-anogide na-enwe olileanya ndu?
 Ọganihu gini di, na m na-anogide na-enwe ndidi?
- 12 Ọ ga-abu na m nwere ike nkume?
 Ka anu ahụ m ọ bu bronze?
- 13 Ọ ga-abu na m nwere ike inyere onwe m aka,
 ugbu a, e siterela n'ebe m nọ wezuga nzube?
- 14 "Onye ọbula n'ejichi ebere site n'ebe enyi ya nọ
 na-agbakuta egwu Onye pūrụ ime ihe niile azu.
- 15 Ma umunna m bu ndi a na-ekwesighi idabere na ha,
 dika iyi mmiri na-akọ, dika iyi nke na-etofe onu ya,
- 16 nke na-eji ojii n'ihì mkpuru mmiri oyi,
 nke unyi juputara n'ihì mgbaze nke mkpuru mmiri oyi.

* 6:10 6:10 Maobu, nwekwa onu

- 17 Nke na-akwụsi isoputa n'oge okochi,
nke na-ata ata n'ih i okpomokụ.
- 18 Ndị ije na-atughari site n'okporozi ije ha.
Ha na-arigo n'ala akoro si otu a laa n'iyi.
- 19 Ndị ije si Tema na-ele anya mmiri,
otu a kwa ndi ahia Sheba na-ele anya n'olileanya.
- 20 Obi mgbu na-ejide ha n'ih i na ha nwere ntukwasị obi,
ha bjarutere ebe ahụ, buru ndi emenyere ihere.
- 21 Ma ugbu a, unu egosila na unu abaghi uru,
unu ahula ihe na-eyi egwu ma ujo ejidela unu.
- 22 O nweela mgbe m siru unu, 'Nyenu ihe obula n'onodu m,
sitenu n'akunuba unu kwuo ugwo igbaputa m,
- 23 gbaputanu m n'aka ndi iro,
maobu naputanu m n'aka ndi na-enweghi obi ebere?'
- 24 "Zienu m ihe ga-eme ka m mechie onu,
gosi m ebe m si mejoo.
- 25 Eziokwu na-egbu mgbu n'obi!
Ma ginu ka iru aka unu na-eweputa?
- 26 I choro idozi okwu onu m?
Si otu a mee ka okwu onye ike gwuru gho ikuku efu?
- 27 Unu nwere ike ife nza n'isi onye na-enweghi nna,
ma refukwaa enyi unu.

- 28 "Lezie m anya nke oma,
o di unu ka m nwere ike ilegide unu anya gwa unu okwu ugha?
- 29 Kwusinuh ihe unu na-eme. Unu abula ndi na-eme ihe na-ezighi ezi,
tuleenu ihe unu na-eme, n'ih i na ezi omume m ka guzosiri ike.
- 30 O di ihe ozo si n'egbugbere onu m abuo puta?
O bu na onu m apughi ichoputa nzube iro?

7

- 1 "Ndu mmadu n'uwa o bughi ogo na mgba?
Ubochi ya o dighi ka ubochi onye e goro oru?
- 2 Dika ohu na-eche mgbe anyanwu ga-ada,
maobu dika onye e goro oru si ele anya ugwo oru ya,
- 3 otu a ka e si kenye m otutu onwa nke obi utu na-adighi n'ime ya,
nakwa abali nhuju anya di n'ime ya.
- 4 Mgbe m na-edina ala, ana m asi, 'Olee mgbe m ga-ebili?'
Abali na-eseti onwe ya, n'ih i ya, m na-anu na-atughari onwe m tutu chi aboo.
- 5 Lee na anu ahu m juputara n'ikpuru, na akpukpo;
anu ahu m etiwajala juputa n'onya.
- 6 "Ubochi nke ndu m na-agabiga ngwangwa kariya ihe eji akpa akwa nke okpa akwa,
ha na-agwucha na-enweghi olileanya obula.
- 7 O Chineke cheta na ndu m bu naani otu nkuume;
anya m abuo agaghi ahukwa onu ozo.
- 8 Anya na-ahu m ugbu a agaghi ahukwa m ozo;
unu ga-achu m ma unu agaghi a hu m ozo.
- 9 Dika igwe ojii si efefusi ma na-agbasa,
otu a ka o diri onye na-arida n'ime ili o nagh i aripatakwa.
- 10 E, o nagh i aloghachikwa n'ulo ya ozo;
ebe ya agaghi amakwa ya ozo.
- 11 "Ya mere agaghi m emechi onu;
aga m ekwuputa n'ih i ihe mgbu di m n'ime mmuo.
Aga m eme mkpesa n'ih i ihe ilu di m n'obi.
- 12 A bu m oke osimiri, maobu anu ukwu di n'ogbu osimiri,
nke mere i ji eche m nche?
- 13 Mgbe m chere na ihe ndina m ga-akasi m obi,
maobu na oche izuikwe m ga-ewepu ntamu m,

- 14 n'agbanyeghị na ì na-eji nrọ menye m egwu
werekwa ihu ọhụ mee ka m maa jijiji,
15 ya mere, ahoro m ì bu onye a togburu atogbu na onwu,
karịa inwe udi ahụ m nke a.
16 Ana m aso ndu m oyi; agaghị m adi ndu ruo ebighi ebi.
N'ihì ya, hapu m ka m noro onwe m, n'ihì na ubochi ndu m enweghi isi.
- 17 "Gini ka mmadu bu ì ji na-agu ya dika ihe,
ì ji na-elenye anya n'ihe gbasara ya,
18 ì ji na-enyocha ya ututu niile,
ma na-anwale ya mgbe mgbe?
19 I gaghi elepu anya gi site n'ebe m no,
maobu hapu m ka m noro onwe m loda asu mmiri?
20 O buru na m emehiela, gini ka m mere megide gi,
gi onye na-ahu ihe niile anyi na-eme?
Gini mere ì ji elekwasị m anya?
Aburula m ibu arọ nye gi?
21 O bu na ì nweghi ike igbaghara m njehie m,
ma bupu mmehie m?
N'ihì na oge onwu m eruola nso, e, oge a ga-eliba m n'aja, ma m nwuo.
Mgbe ahụ ì ga-achọ m, ma ì gaghi ahukwa m anya ozo, n'ihì na agaghị m adikwa."

8

Okwu Bildad

- 1 Mgbe ahụ, Bildad onye Shua zagbachiri si:
2 "Ruo ole mgbe ka ì ga na-ekwu okwu di otu a?
Okwu onu gi bu naani ifufe di ike.
3 Chineke o na-ekpe ikpe na-ezighi ezi?
Onye puru ime ihe niile o na-eme ka ihe ziri ezi gbagoo agbago?
4 Mgbe umu gi mehiere megide ya,
o weere ha nyefee n'ikpe omuma kwesiri mmehie ha.
5 Ma o buru na ì ga-achosi Chineke ike,
ri o Onye puru ime ihe niile,
6 o buru na ì bu onye di ocha n'obi na onye uzọ ya ziri ezi,
o buladi ugbu a, o ga-agbachitere gi
weghachi gi n'onodu ibu ogaranya gi.
7 O bu ezie, na mmalite gi nwere ike idi ala,
ma ubochi ikpeazu gi ga-adi elu.
8 "Ju o gbọ ndi gara aga
ma choputa ihe ndi bu nna ha choputara.
9 N'ihì na anyi onwe anyi bu ndi a muru naani unyaahu, ndi o dighi ihe ha maara.
Ubochi ndu anyi n'ua dika onyinyo.
10 O bu na ha agaghị agwa gi ma kuziekwara gi ihe?
O bu na ha agaghị esite na nghota kwuo okwu?
11 Ahijia papiros o nwere ike ito n'ebe apiti na-adighi?
Ahijia riidi o ga-eto n'ebe mmiri na-adighi?
12 N'ihì na mgbe ha ka na-etoputa etoputa, mgbe a na-egbubibeghi ha,
ha na-ebu ahijia ndi ozo uzọ kponwu.
13 Nke a bu oke ndi na-echefu Chineke,
otu a kwa ka olileanya nke onye na-amaghị Chineke si ala n'iyi.
14 Ihe o tukwasiri obi bu ihe na-awa awa;
ihe mgbakwasị ukwu ya bu akwu udide.
15 O buru na o dabere na ya, o ga-etibi;
o buru na o jide ya aka, o ga-adobikwa.
16 O di ka ahijia ubi a na-agba mmiri nke oma n'ubi a gbara ogige, nke anwu na-
amukwasị,
nke ome ya na-awasa ruo akuku niile nke ogige ahụ.
17 Mgborogwu ya tuhiri gburugburu nkume ndi di n'ubi ahụ,
ma na-achokwa onodu n'etiti nkume ndi a.
18 Ma mgbe e si n'onodu ya hopu ya,

- ebe ahụ na-agonariakwa ya, na-asi, 'Ahutubeghi m gi.'
- 19 N'ezie, ndu ya na-akponwu,
site n'ala ahụ ahijia ndi ozọ na-etoputakwa.
- 20 "N'ezie Chineke anaghi agbakuta onye uzọ ya ziri ezi azu,
maobu gbaa aka onye ajo omume ume.
- 21 O ga-eme ka onu gi juputa n'ochi.
O ga-eme ka mkpu onu si n'egbugbere onu gi puta.
- 22 Ndi iro gi ka a ga-eyikwasị ihere di ka uwe,
ebe ebibi nke ndi na-emebi iwu agaghi adikwa."

9

Okwu Job

- 1 Job zara si:
2 "N'ezie, amaara m na ihe ndi a bu eziokwu.
Ma mmadu di ndu o ga-esi anaa gosi na ya bu onye aka ya di ocha n'ihu Chineke?
- 3 O buru na Chineke ekpebie iju mmadu ajuju,
ebee ka mmadu ahu no nke nwere ike izo o buladi otu n'ime ajuju di iche iche
Chineke ga-aju ya?
- 4 Amamihe ya di ukwu, ike ya sara mbara,
onye guzogidere ya ma hapu imeru ahu?
- 5 O na-enughari ugu ukwu ma ha adighi ama nke a,
na-akwatụ ha n'iwe ya.
- 6 O na-enugharikwa uwa site na ntala ya,
mee ka ogidi ya maa jijiji.
- 7 O na-agwa anyanwu okwu mee ka o kwusi icha;
o na-emenyu ihe kpakpando na-enye.
- 8 Naani ya gbasara mbara eluigwe,
o na-agakwa ije n'elu ebili mmiri nke oke osimiri.
- 9 O bu ya mere kpakpando Baa, na Orion
na Pleiades, na kpakpando niile nke ndida eluigwe.
- 10 O na-arụ otutu oru ebube nke mmadu na-enweghi ike ighota,
ihe iribama nke onu na-enweghi ike iguta.
- 11 Mgbe o na-esi n'akuku m agafe, enweghi m ike ihu ya,
mgbe o na-agabiga, adighi m amata na o bu ya.
- 12 O buru na o punara ihe, onye na-akwusi ya?
Onye kwa puru iju ya si, 'Gini ka i na-eme?'
- 13 Chineke adighi eme ka iwe ya laghachi,
obuladi ndi inyeaka Rehab, ruru ala n'ukwu ya.
- 14 "Onye kwanu ka m bu, m ga-eji nwee ike iguzo n'ihu ya iju ya ajuju,
maobu mu na ya irurita uka?
- 15 N'agbanyeghi na aka m di ocha, apughi m isa ya okwu;
kama m ga-ario onye ikpe m ka o mere m ebere.
- 16 A sikwari na m kpo o ya oku, o za m,
ekwenyeghi m na o ga-ege m ni.
- 17 O ga-eji oke ifufe tirie m,
meekwa ka ihe mgbu m baa uba na-enweghi ihe butere ya.
- 18 O gaghi ekwe ka iku ume m loghachi
kama o ga-eji iru uju kpuchie m.
- 19 O buru ihe e ji ike eme, lee na o di ike nke ukwu!
Ozo o buru n'ikpe ziri ezi, onye puru iguzogide ya.
- 20 A sikwari na aka m di ocha, onu m ga-ama m ikpe;
o buru na abu m onye na-enweghi ita uta, o ga-agu m n'onye ikpe mara.
- 21 "O bu ezie na abu m onye ikpe na-amaghi
ejighi m onwe m kporo ihe;
n'ezie ana m eleda ndu m anya.
- 22 Otu ihe ahu ka o bu; n'ihu ya ka m ji asi,
'O na-ala ndi ezi omume na ndi ajo omume n'iyi.'
- 23 Mgbe ipia utari wetara onwu mberede,

- o na-achị enweghị olileanya nke ndị na-enweghị ihe ha mere ọchị.
 24 Mgbe ala dabara n'aka ndị na-emebi iwu,
 o na-ekpuchi ndị ọkaikpe anya.
 O buru na o bughị ya na-eme ya, onye kwanu bu onye ahụ na-eme ya?
- 25 "Ubochị ndu m di gara gara karja onye ogba osọ;
 ha na-agafekwa na-ahutuighi onu anya.
 26 Ha na-agafe dika ugbo mmiri papiros,*
 dika mgbe ugo na-efeda ngwangwa ijide anu o ga-eri.
 27 O buru na m si, 'Aga m echefu mkpesa m,
 aga m agbanwe ihu m, nwee ihu ochi.'
 28 Nsogbu m niile ka na-atu m egwu
 n'ihu na amara m na i gaghị ewere m dika onye aka ya di ocha.
 29 Ebe m burii onye ikpe mara,
 n'ihu gini ka m ji na-adogbu onwe m n'efu?
 30 A sikwari na m jiri ncha saa ahụ m
 werekwa soda saa aka m abuo,
 31 i ga-enuba m n'olulu apiti
 nke puru ime ka uwe m yi n'ahu m kpoo m asi.
- 32 "O bughị mmadu efu dika m nke m ga-aza ya,
 ka anyi abuo kporitaa onwe anyi ikpe n'uloikpe.
 33 A sikwari na e nwere onye odozi okwu n'etiti mu na gi,
 onye ga-ebikwasị anyi abuo aka ya,
 34 onye ga-ewepu mkpara Chineke site n'ebe m no,
 ka oke egwu ya gharakwa itu m ozọ.
 35 Mgbe ahụ ka m ga-ekwu okwu na-atughị ya egwu;
 ma ka o di ugbu a o dighi ihe m nwere ike ime.

10

- 1 "Ike idi ndu agwula m.
 Hapunu m ka m kwuo ihe di m n'obi,
 kwuputa ya dika obi ilu nke mkpuruobi m si di.
 2 Ihe m ga-agwa Chineke bu nke a: Aputala maa m ikpe,
 kama gwa m ihe mere i ji ama m ikpe.
 3 O di gi mma n'obi imegbu m,
 si otu a leda oru aka gi anya,
 mgbe i na-anabata atumatu nke ndi na-emebi iwu?
 4 I nwere anya nke anu ahu?
 I na-ahu uzọ dika mmadu si ahu?
 5 Ubochị nke gi, ha dika nke ndi nwere anu ahu,
 ka afọ nke gi, ha dika nke mmadu di ike?
 6 Nke ga-eme na i na-achoputa ikpe omuma m
 ma nyochaa mmehie m?
 7 O bu ezie na i maara na ikpe amaghị m,
 na o dighi onye puru inaputa m site n'aka gi.
- 8 "O bu aka gi kpuru m kee m.*
 O ga-atugharja ugbu a bibie m?
 9 Cheta na i kpuru m dika uru.
 I ga-eme ka m laghachi n'aja ozọ?
 10 O bu na i wupughị m dika mmiri ara ehi
 mee ka m kpukota dika mmiri ara rahuru arahu?
 11 Yikwasị m akpukpo ahụ na anu ahụ,
 werekwa okpukpu na akwara kpa m dika uwe?
 12 I nyere m ndu gosikwa m obioma gi,
 n'idi mma gi chebekwara mmuo m.
- 13 "Ma nke a bu ihe i zoro n'ime obi gi,

* 9:26 9:26 O bu n'ljipt ka a na-eji ahijia papiros aru ugbo epeepe. Opu 2:3

* 10:8 10:8 Abu 119:73; 139:13

- amakwa m na ọ bụ ihe dị gị n'uche.
 14 Ọ bụrụ na m mehiere, i ga na-ele m anya,
 i gaghi ekwe ka m ghara ita ahuhu n'ihi mmehie m.
 15 Ọ bụrụ na ikpe mara m, ahuhu na-adiri m!
 A sikhwarị na aka m di ọcha, apughị m iweli isi m elu
 n'ihi na ejuputara m n'ihere,
 burukwa onye e mibara n'ime nsogbu m.
 16 Ọ bụrụ na m welie m isi elu, dika odum i ga-eji nwayo na-eso m n'azu
 ma werekwa ike gi di egwu megide m.
 17 I na-eweta ndi ama oheru megide m,
 mee ka iwe gi baa uba n'ebe m no;
 i na-eme ka ndi agha gi na-abjakwute m, otu n'elu ibe ya dika ebili mmiri.
 18 "Gini mere i ji weputa m site n'afọ nne m?
 O gaara aka m mma inwu tupu anya obula ahụ m.
 19 A sikhwarị na amuputaghị m
 maobu na e sitere n'afọ nne m buba m n'ime ili!
 20 Ubochi ndu m o dighi ole na ole?
 Si n'ebe m no wezuga onwe gi ka m nwetu onu nwa mgbe nta,
 21 tupu m hapu laa n'ala ochichiri na onyinyo nke onwu
 ebe m na-agaghi esi putakwa.
 22 N'ala nke oke ochichiri,
 ala nke onyinyo onwu, nke usoro na-adighi,
 ebe obuladi ihe dikwa ka ochichiri."

11

Okwu Zofa

- ¹ Mgbe ahụ, Zofa onye Neama zara si:
 2 "Ọ dighi nzaghachi diri otutu okwu niile ndi a?
 A ga-agu onye ekwurekwu a dika onye ikpe na-amaghi?
 3 Okwu efu gi ndi a ha ga-eme ka mmadu gba nkiti?
 O bu na o dighi onye ga-abara gi mba mgbe i na-akwa emo?
 4 I na-asị Chineke, 'Okwukwe m enweghi ntupo,
 adikwa m ocha n'anya gi.'
 5 Ọ ga-adi m nno mma ma a si na Chineke ga-ekwu okwu,
 na o ga-asaghe egbugbere onu ya imegide gi.
 6 Kpugheere gi ihe nzuzo niile nke amamihe,
 n'ihi na ezi amamihe nwere akuku abuo.
 Mara nke a: Chineke echefuola ufodu mmehie gi.
 7 "I nwere ike ichoputa ihe omimi Chineke?
 I nwere ike inwaputa nsotu nke Onye puru ime ihe niile?
 8 Ha di elu karja eluigwe, gini ka i puru ime?
 Ha di ogbu karja ala ili, gini ka i puru ima?
 9 Otutu ha di ogologo karja uwa,
 di obosara karja oke osimiri.
 10 "O buri na o bia tuba gi n'ime ulo mkporo,
 kpokota ndi ikpe, onye ga-egbochi ya?
 11 N'ezie, ya onwe ya na-amata ndi nduhie,
 mgbe o huru ajo ihe, o bu na o dighi amatakwa ya?
 12 Onye nzuzu ga-aghọ onye maara ihe
 naani mgbe nwa inyinya ibu oha muru ghoru mmadu.
 13 "Ma o buri na i were obi gi nye ya,
 setipu aka gi abuo nye ya,
 14 o buri na i wezuga mmehie nke di gi n'aka,
 ghara ikwe ka ihe ojo diri n'ulo ikwu gi
 15 mgbe ahụ, ihere agaghi eme gi iwelite ihu gi,
 i ga-eguzokwa chim na-atughị egwu.
 16 N'ezie i ga-echefukwa nsogbu gi,
 na-echeta ya dika mmiri gabigara agabiga.

- 17 Ndu gi ga-amuke karja etiti ehiehie,
ochichiri ya ga-adikwa ka ututu.
- 18 I ga-anokwa n'udo n'ihu na olileanya di;
i ga-elegharikwa anya gburugburu gi zuo ike na-atughị ujo.
- 19 I ga-edina ala na-atughị egwu onye obula,
otutu ndi mmadu ga-achọ inata amara n'ihu gi.
- 20 Ma anya ndi na-emebi iwu ga-ada,
ha agaghị achota uzọ mgbapu;
olileanya ha ga-abu nkubi ume nke onwu."

12

Okwu Job

- 1 Mgbe ahụ, Job zara:
- 2 "N'ezie, naanị unu bụ ndị maara ihe,
unu na amamihe ga-anwuko n'otu.
- 3 Ma enwere m mmụọ iche uche dika unu;
abughị m onye na-erughị eru n'ebe unu nọ.
Onye bụ onye na-amaghị ihe ndị a unu na-ekwu?
- 4 "Abuzi m ihe ochi n'ebe ndi enyi m nọ,
n'agbanyeghi na m kpokuru Chineke, o za,
onye ezi omume, onye na-enweghi ita uta buzikwa ihe eji akpa ochi!
- 5 Ndi na-enweghi nsogbu na-eleda ndi odachi dakwasiri anya
dika nsogbu si eche ndi ukwu ha na-amichapu amichapu.
- 6 Ulo ikwu nke ndi na-apunara mmadu ihe na-adi juu;
ndi na-akpasu Chineke iwe na-adi n'udo,
bu ndi na-ebughari chi ha n'aka ha.
- 7 "Ma juo umu anumanu, ha ga-akuziri gi,
maobu umu nnunu, ha ga-agwa gi.
- 8 Ma o bukwanu gwa ala okwu, o ga-akuziri gi,
maobu kwere ka azu nọ na mmiri kororo gi.
- 9 Olee otu n'ime ihe ndi a nke na-amaghị
na o bu aka ONYENWE ANYI mere nke a?
- 10 N'aka ya ka ndu ihe niile e kere eke di,
ya na ndu umu mmadu
- 11 O bu na nti adighi anwale okwu,
otu ire si anwale ihe oriri?
- 12 O bu na-adighi ahụ amamihe n'etiti ndi okenye?
Ogologo ndu, o dighi eweta nghota?
- 13 "O bu Chineke nwe amamihe na ike,
ndumodu na nghota bukwa nke ya.
- 14 Ihe o tidara enweghi mwughari ozọ;
mgbaputa adighi nye onye o tubara n'ulo mkporo.
- 15 O buru na o gbochie mmiri, ebe niile atakorochaa.
O buru na o zipu ha, ha erikpuo ala niile.
- 16 N'aka ya ka ike na nzube ihe di;
ndi a ghogburu na ndi na-aghogbu bukwa nke ya.
- 17 O na-anapu ndi ndumodu okwa ha chupu ha,
ma ndi ikpe ka o na-eme ka ha ghoo ndi nzuzu.
- 18 O na-atopu mkporo igwe ndi eze kere,
ma were akwa mgbochi kee ha n'ukwu.*
- 19 O na-agbawa ndi nchujaja otu chupu ha,
kwatuokwa ndi onodu ha sirila ike ogologo oge gara aga.
- 20 O na-emechi onu ndi ndumodu a tukwasiri obi,
wepukwa nghota nke ndi okenye.
- 21 O na-eji ndi ogaranya eme ihe ochi,
napukwa ngwa agha nke ndi di ike.

* 12:18 12:18 Ndi ohu a dotara n'agha bu naanị akwa mgbochi a na-eke n'ukwu ka ha na-eyi.

- 22 Ọ na-ekpughe ihe omimi nke ọchịchiri
meekwa ka oke ọchịchiri pụta ihè.
- 23 Ọ na-eme ka mba dị ukwu, ọ na-emekwa ka ha laa n'iyi;
Ọ na-eme ka mba baa ụba, ma chusakwaa ha.
- 24 Ọ na-anapụ ndị ndu nke ụwa amamihe ha,
zipukwa ha ka ha na-awaghari n'ozara ebe ụzọ na-adighi.
- 25 Ha na-asoghari isi n'ọchịchiri na-enweghi ihè.
Ọ na-eme ha ka ha na-adaghari dika ndi mmanya na-egbu.

13

- 1 "Any a m abụọ ahụla ihe ndi a niile,
nti m anula ma ghotakwa ha.
- 2 Mụ onwe m makwa ihe unu maara;
abughị m onye di ala n'ebe unu nọ.
- 3 Ma ọ bu Onye puru ime ihe niile ka m chorọ igwa okwu,
ka mụ na Chineke ruokwa ụka banyere okwu m.
- 4 Ma otu ọ di, unu ji okwu ụgha etechi m dika ọ bu mgba ụlọ;
unu niile bu ndi dibia na-abaghi uru.
- 5 Ọ buru nnọọ na unu ga-agba nkiti,
nke a gaara egosi na unu bu ndi nwere amamihe.
- 6 Ugbu a, nurunu iru ụka m;
geekwanu nti nuru okwu si m n'onu na-aputa.
- 7 Unu ga-ekpelara Chineke ikpe mmegide?
Unu ga-esite n'okwu aghughọ kwuchitere Chineke onu ya?
- 8 Unu ga-egosi ya na unu na-ekpelara ya ikpe?
Unu ga-ekwuchite onu Chineke?
- 9 Ọ ga-adiri unu mma ma ọ buru na o nyochaa unu?
Unu puru ighogbu ya dika unu si aghogbu ndi mmadu?
- 10 Ọ ghaghị ibara unu mba
ma ọ buru na unu ejiri okwu ụgha choọ inyere ya aka.
- 11 Ọ ga-abu na ebube na idi ukwu ya adighi eme ka unu maa jijiji?
Egwu ya ọ dighi atu unu?
- 12 Okwu amamihe unu niile dika ilu nke ntu;
okwu ngopu unu dika ihe ngopu uru.
- 13 "Nnonu juu ka m kwuo okwu;
ihe ọ putara ya puta.
- 14 N'ih i ginị ka m ga-eji tinye onwe m na nsogbu,
werekwa ndu m tinye n'obuaka m?
- 15 A sikwari na ọ ga-etigbu m aghaghị m itukwasị ya obi m.
Aga m ekwuchite onu m gwa ya na ụzọ m di ọcha.
- 16 N'ezie, nke a ga-aghoro m nzoputa
maka na ọ dighi onye ajo omume obula puru ibia n'ihu ya.
- 17 Geenụ nti nke oma n'okwu m.
Kwerenu ka ihe m na-ekwu baa unu nti.
- 18 Ugbu a, edozia m ikpe m n'usoro,
amatala m na ikpe agaghị ama m.
- 19 Ọ di onye puru ibo m ebubo*?
Ọ buru na o nwere, aga m emechi onu m ma nwuo.
- 20 "Meere m naani ihe abuo ndi a, O Chineke,
mgbe ahụ agaghị m ezo onwe m n'ihu gi.
- 21 Wepu aka gi i ji emegide m, meekwa ka ha di anya n'ebe m nọ.
Kwusi ime ka oke egwu gi mee ka m maa jijiji.
- 22 Mgbe ahụ, kpoo m oku, aga m azakwa gi.
Maobu, kwerekwa ka m kwuo okwu, ka i zaa m.
- 23 Ole ka ha di bu mmejo na mmehie m mere?
Gosi m ajo omume m na mmehie m.
- 24 Ginị mere i ji gbakuta m azu?†

* 13:19 13:19 Ajz 50:8 † 13:24 13:24 Abu 13:1

- Gịni mere i ji guo m dika onye iro gi?
 25 I ga-enye ahijia ikuku na-ebughari ntaramahuhu?
 I ga-achụ ahijia kporo nku oso?
 26 N'ih i na i na-edetu ihe ndi di ilu megide m,
 na-emekwa ka m ghoro mkporu mmehie m mere n'oge okorobia m.
 27 I na-eji mkporo igwe kegide ukwu m abuo;
 na-enyochakwa nzo ukwu m niile
 site n'itinye akara n'ebe obula obu ukwu m zoro.
 28 "Ya mere, mmadu n'ala n'iyi dika ihe rere ere,
 na dika akwa nke nla riri.

14

- 1 "Mmadu nke nwan yi muru
 nwere ubochi ole na ole nke juputara na nsogbu.
 2 O na-awalite dika okoko osisi, ma kponwukwa mgbe na-adighi anya,
 dika onyinyo, o na-agabiga agabiga.
 3 I na-elegide onye di otu a anya?
 I ga-akpo ya ikpe n'ihu gi?
 4 Onye puru iweputa ihe di ocha site n'ihe na-adighi ocha?
 O dighi onye o bu.
 5 I kpebiela ubochi ndu nke mmadu;
 i kabiela onogogu nke onwa ya niile,
 kpaakwa oke ebe o na-agaghi agabiga.
 6 N'ih i nke a, wepu anya gi n'ebe o no, hapu ya ka o nooro onwe ya
 ruo mgbe ubochi ya ga-ezu dika onye e goro oru.
 7 "Ma olileanya dijiri osisi;
 n'ih i na o buru na e gbutuo ya, o ga-epuchikwa,
 alaka ohuru ya aghaghi iwaputakwa.
 8 A sikwari na mgborogwu ya emeela ochie n'ala,
 maobu na ogwe ya anwu n'aja,
 9 mgbe obula mmiri zokwasiri ya,
 o na-epuputa dika ihe a kuru aku.
 10 Ma mmadu na-anwu, e lie ya;
 o na-ekubikwa ume si otu a gabiga.
 11 Dika mmiri di n'oke osimiri si ata,
 maobu ka mmiri di n'iyi si ata n'oge okochi,
 12 otu a ka mmadu si e dinaa ma o dighi etetakwa ozo;
 tutu ruo mgbe eluigwe na-agaghi adikwa; mmadu obula apughi i si n'ura kpotee
 ya,
 agaghi akpotekwa ha site n'ura ha.
 13 "A si na i ga-ezo m n'ala mmuo,
 na i ga-ezobe m tutu ruo mgbe iwe gi gabigara.
 A si na i ga-akanyere m oge
 ma mesia cheta m.
 14 O buru na mmadu anwu, o ga-adi ndu ozo?
 Ubochi niile nke oru ahuhu m,
 aga m echere mgbe nnaputa m ga-abia.
 15 I ga-akpo, aga m azakwa gi,
 agu oru aka gi ga-agu gi.
 16 N'ih i mgbe ah i ga-agu nzo ukwu m niile onu,
 ma i gaghi aguko mmehie m.
 17 A ga-ekechi njehie m n'akpa,
 i ga-ekpuchi mmehie m.
 18 "Ma dika ugwu si erichasi daa,
 na dika a na-enupu oke nkume n'onodu ya,
 19 dika mmiri si akwachasi nkume,
 na dika oke mmiri ozuzo si akwazekwa aja ala,

- otu a ka i si eme ka olileanya mmadu laa n'iyi.
 20 I na-egosi ya na i kariji ya ike, ma ha na-agabiga;
 i na-eme ka ihu ya gbanwee, ma zilaga ya.
 21 O buru na a na-asopuru umu ha, ha adighi amata nke a;
 o burukwa na a na-eweda ha n'ala, ha o dighi ahụ ya.
 22 Ihe mgbu nke anu ahụ ya ka o na-ama
 ma na-erukwara naani onwe ya uju."

15

Okwu Elifaz

- 1 Mgbe ahụ, Elifaz onye Teman zara si:
 2 "Onye maara ihe o ga-eji okwu na-abaghi uru zaghachi?
 O ga-emeju afọ ya n'ifufe na-ekpo oku nke si n'owuwa anyanwu?
 3 O ga-eji okwu na-abaghi uru ruo uka,
 maobu kwuo okwu na-enweghi isi?
 4 Ma i na-eleda ezi omume anya
 na-egbochikwa isopuru Chineke.
 5 Mmehie gi na-eme ka onu gi kwuo okwu ngwangwa;
 o bukwa ire ndi aghugho ka i nwere.
 6 Onu gi na-ama gi ikpe, o bughi mu onwe m,
 egbugbere onu gi na-ekwu okwu megide gi.
 7 "I bu mmadu mbu a muru?
 A mupla gi tupu e kee ugwu niile?
 8 O getula nti n'izu nzuzo nke Chineke?
 Amamihe niile o bu n'ime gi ka ha juru?
 9 Gini ka i maara nke anyi na-amaghi?
 Udi nghota di ahaa ka i nwere nke anyi na-enweghi?
 10 Ndisi awo na ndi kara nka no n'etiti anyi,
 ndi kom mere agadi karija nna muru gi.
 11 O ga-abu na nkasiobi Chineke buru gi ihe nta,
 ka o bu okwu di nro nke o gwara gi?
 12 Gini mere obi gi ji duhie gi,
 gini mekwara anya gi abuo ji chagharja,
 13 nke mere iwe gi jiri di oku megide Chineke,
 meekwa ka okwu ojoo ndi a niile si n'onu gi puta?
 14 "Gini ka mmadu efu bu, o ga-eji di ocha n'obi,
 gini ka mmadu nwanji muru bu, na ha nwere ike i bu ndi ezi omume?
 15 O buru na Chineke atukwasighi ndi nso ya obi,
 o burukwa na eluigwe adighi ocha n'anya ya,
 16 o ga-esi ahaa tukwasị mmadu efu onye ruru aru obi,
 bu onye na-anu ajo omume dika mmiri.
 17 "Gee m nti ka m kowaara gi;
 kwerekwa ka m gwa gi ihe m huru,
 18 bu ihe ndi amamihe kwuru,
 ndi na-ezobeghi ihe ha natara n'aka nna nna ha,
 19 bu ndi e nyefere ala ndi a n'aka ha
 mgbe o dighi onye obia gabigara n'etiti ha.
 20 Ubochi ndu ya niile, onye ajo omume na-ata ahuhu mmekpa ahụ,
 bu nke e debere ogologo afọ nye nwoke ahụ na-eme ihe ike.
 21 Uzu na-eweta oke egwu na-eju ya nti,
 mgbe o di ka ihe niile na-aga nke oma, ndi na-apunara mmadu ihe na-abiakwasị
 ya.
 22 O nweghi olileanya igbanari ochichiri;
 mma agha no na-echere ya.
 23 O na-akpaghari na-achọ ebe nri dika udele;
 o makwara na ubochi ochichiri no nso.
 24 Ahuhu na mkpagbu na-eme ka o tuo oke egwu,
 nsogbu na-abiakwasị ya dika eze nke no na njikere ibuso ndi iro ya agha.

- 25 N'ihu na o na-atu Chineke aka n'ihu,
dokwaa onwe ya imegide Onye puru ime ihe niile.
- 26 O ji ikwesi olu ike,
dika ota siri ike, na-emegide Chineke.
- 27 "O bu ezie na abuba kpuchiri ihu ya,
abuba nke di n'ukwu ya na-eme ka anu ahụ nuputakwa,
28 o ga-ebi n'obodo e bibiri ebibi,
n'ulo nke mmadu na-ekwesighi ibi n'ime ha,
ulo nke na-adakasi adakasi.
- 29 Ma o gaghị aga n'ihu i bu ogaranya, akụ ya agaghị adigidekwa.
Ihe o nwere agakwaghị agbasapu n'ala niile ahụ.
- 30 O gaghị agbanari ochichiri,
ire oku ga-eme ka ome ya kponwuo,
iku ume nke onu Chineke ga-ebufu ya.
- 31 Ka onye di otu a hapu ighogbu onwe ya site n'itukwasị uche n'ihe efu,
n'ihu na o dighi ugwo oru obula o ga-enweta.
- 32 Tupu oge ya eruo, o ga-anata ugwo oru ya n'uju,
ozo, alaka ya ga-akponwu
- 33 O ga-adi ka osisi vaini nke mkpuru ya dapusiri na-achaghị acha,
dika osisi oliv nke akwukwo ya kponwuru akponwu.
- 34 N'ihu na ndi na-amaghị Chineke ga-adi ka nwanyi aga,
oku ga-erepia ulo ikwu niile nke ndi huru iri ngari n'anya.
- 35 Ha na-aturu ihe ojoo dika ime, ma muokwa ajoo omume;
naanị aghugho ka akpanwa ha na-aruputa."

16

Okwu Job

- 1 Mgbe ahụ, Job zara si:
2 "Anula m otutu ihe dika ndi a;
ndi nkasiobi na-eweta onodu ojoo ka unu niile bu.
3 Ogologo okwu efu ndi a niile unu na-ekwu, o naghị akwusi?
Gini bu nsogbu unu nke mere unu ji aga n'ihu na-arụ ụka niile ndi a?
4 Mu onwe m nwekwara ike ikwu okwu dika unu,
ma o buru na unu no n'onodu m;
enwere m ike kwuo okwu di utu na nti megide unu,
ma fufekwaa isi* m megide unu.
5 Ma onu m ga-agba unu ume;
nkasiobi si n'egbugbere onu m ga-emekwa ka ihe mgbu unu dajuo.
- 6 "Ma o buru na m ekwuo, adighi egbochi ihe mgbu m,
o buru na m hapu ikwu okwu, odighi esi n'ahu m puo?
7 N'ezie o Chineke, i meela ka ike gwu m,
i tidakwala ezinaulo m.
8 I keela m agbu; agbu m aburu ihe akaebe megide m;
ita ahụ m ebiliela igba akaebe megide m.
9 Chineke na-eweso m iwe, jiri iwe ya na-adowasi m,
o na-atakwa ikikere eze ya megide m;
onye iro m na-achichapuru m anya ya.
10 Umụ mmadu na-asaghe onu ka ha chia m ochi,
ha ji iti m aka n'onu na-akwa m emo,
jikotakwa onwe ha megide m.
11 Chineke ewerela m nyefee n'aka ndi ajo omume,
tubakwa m n'aka ndi na-emebi iwu.
12 Ihe na-agara m nke oma, ma Chineke tipara m.
O jidere m n'olu ma tiwasia m.
O meela m ihe igba uta ya;
13 ndi ogba uta ya agbaala m gburugburu.
O na-agbawa akuru m na-enweghi omijiko

* 16:4 16:4 Ifufe isi n'ihu mmadu, bu omume nleli anya. O putara na e nweghi nsopuru n'ebe onye di otu a no.
Abu 22:7; Akw 2:15; Mat 27:39

- mee ka oluilu m wụsịa n'ala.
 14 Mgbe niile, ọ na-emegide m;
 ọ na-achụso m dika dike n'agha.
- 15 "Adukoṭala m akwa mkpe were ya kpuchie anụ ahụ m,
 liekwa ikuanya† m n'ime ntụ.
 16 Ihu m na-acha ọbara ọbara site n'akwa nke m na-akwa,
 onyinyo nke ọnwụ dika gburugburu egbugbere anya m abụọ;
 17 ma aka m emeghi ihe ike ọbụla,
 ọzọ ekpere m dika ọcha.
- 18 "Ala, biko, ezokwala ọbara m;
 mee ka akwa m ghara ibụ ihe lara n'iyi!
 19 Ọ bụladị ugbo a, onye akaebe m nọ n'eluigwe,
 onye nkwuchite ọnụ m nọ n'ebe di elu.
 20 Onye na-arịọ ọ m arịọ bụ enyi m,
 dika m na-awusara Chineke anya mmiri m.
 21 N'ọnọdụ mmadụ ka ọ na-arịọ Chineke
 dika mmadụ na-arịọ n'ihu enyi ya.
- 22 "Naanị afo ole na ole ga-agabiga
 tupu m ga n'uzọ nke nloghachi m na-adighi.

17

- 1 Mmụọ m tiwara etiwa,
 ubochi m niile di mkpumkpu,
 ili na-echere inabata m.
- 2 N'ezie ndi na-akwa emo gbara m gburugburu;
 anya m na-elekwasikwa mkpasu iwe ha.
- 3 "Debere m ihe ebe n'ebe gi Chineke no.
 Olee onye ozọ puru inara m n'akaebe?
 4 I mechela uche ha ka ha ghara inwe nghota;
 ya mere, i gaghị ekwe ka ha nwee mmeri.
 5 Ọ buru na mmadụ ekwujọ enyi ya ka o were nweta uru di n'ime ya,
 anya umu ya ga-ada mba.
- 6 "Chineke emeela ka m buru okwu ilu nye onye obula,
 meekwa ka m buru onye ha na-agbusa aso mmiri n'ihu.
 7 Anya m na-ahụ inyogho inyogho n'ihu iru ujụ;
 ahụ m aghoala onyinyo nke ihe m bu na mbu.
 8 Ndi na-eme ihe ziri ezi na-akuja mgbe ha huru nke a;
 ndi aka ha di ọcha na-enwe mkpali megide ndi ajo omume.
 9 Ma otu obula o di, ndi ezi omume ga-aga n'ihu n'iso uzọ ha,
 ndi aka ha di ọcha ga-aga n'ihu n'idi ike.
- 10 "Ma bjanu, unu niile, bidonu okwu unu ozọ!
 Agaghị m achota onye maara ihe n'etiti unu.
 11 Ubochi m niile agafeela, atumatu m aburula ihe lara n'iyi.
 Ma ochicho nke obi m
 12 na-edo abali n'onoḍu ehie;
 n'ihu ochichiri ka ihè di nso.
 13 Ọ buru na ebe obibi m na-ele anya ya bu ili,
 ọ buru na m agbasaa* ihe ndina m n'elu ochichiri,
 14 a sikwa na m asi ire ure, 'Nna m ka i bu,'
 maobu si ikpuru 'Nne m' maobu 'Nwanne m nwanyi,'
 15 ebeekwa ka olileanya m di?
 Onye puru ihu ma m nwere olileanya?
 16 Olileanya m o ga-arida ruo n'onu uzọ ama nke onwu?
 Anyi ga-esokota ridaruo n'uzuzu?"

† 16:15 16:15 Maobu, mpi * 17:13 17:13 Maobu, atusaa

18

Okwu Bildad

- ¹ Mgbe ahụ Bildad onye Shua zara si:
² "Ruo ole mgbe ka ị ga-ekwubi okwu ndị a ị na-ekwu?
 Nwee ezi uche ka anyị kparịta ụka.
³ Gịnị mere i ji were anyị dika anụ ọhịa,
 guo anyị dika ndị na-enweghị uche n'anya gị?
⁴ Gị onye na-eji iwe adọkasi onwe gị,
 a ga-ahapụ ụwa n'ihì gị?
 Ka a ga-enupu oke nkume n'ọnọdụ ha?
- ⁵ "A na-afunyu oriọna nke onye na-emebi iwu;
 ire oku ya ga-akwusikwa inwu enwu,
⁶ ihè nke dị n'ime ụlọ ikwu ya na-abụ ọchịchiri,
 oriọna nke dị n'akuku ya na-anyukwa.
⁷ Ike agakwaghị adị na nzo ukwu ya;
 atumatụ ya onwe ya ga-atụda ya n'ala.
⁸ Ụkwu ya na-eduba ya n'onya;
 o na-akpagharị na-adaba n'ime oghere.
⁹ Onya na-ejide ikiri ụkwu ya,
 onya ahụ na-ejidesi ya ike.
¹⁰ E zobere ya ụdọ onya igbudu n'ala,
 ihe e ji ejide ya na-echere ya n'uzo ya.
¹¹ Ihe egwu na-emenye ya ụjọ n'akuku niile,
 na-agbasokwa nzo ụkwu ya niile.
¹² Ịla n'iyi na-achọsi ya ike;
 mbibi nọkwa na njikere na-eche mgbe o ga-ada.
¹³ Mbibi na-eripia akuku anụ ahụ ya;
 okpara onwu na-eripia ahụ ya niile.
¹⁴ Esi na nchekwa nke ụlọ ikwu ya dọpụta ya
 duru ya jekwuru eze nke ihe egwu niile.
¹⁵ Oku na-ebi n'ime ụlọ ikwu ya;
 a ga-efesasi nkume na-enwu oku n'ebe obibi ya.
¹⁶ Mgborogwu ya na-akpo nku n'ime ala,
 alaka ya ga-akponwu n'elu.
¹⁷ A gaghị echeta echiche ya n'ụwa ozo,
 o nweghị onye obula na-echetakwa aha ya.
¹⁸ A na-esite n'ihè chuba ya n'ọchịchiri,
 otu a kwa, a na-achupukwa ya site n'ụwa.
¹⁹ O nweghị umu, o nwekwaghị umu umu n'etiti ndi ya,
 o dighi onye foduru n'ebe o bi na mbu.
²⁰ Onodu ya na-eju ndi si n'odida anyanwu anya;
 oke egwu na-ejidekwa ndi si n'owuwa anyanwu n'ihì ya.
²¹ N'ezie, otu a ka ebe obibi nke onye ajo omume di,
 ee, bu onye ahụ nke na-amaghị Chineke."

19

Okwu Job

- ¹ Job zara si:
² "Ruo ole mgbe ka unu ga-anogide na-ata m ahuhu?
 Ruo ole mgbe ka unu ga-ewere okwu onu unu zopia m?
³ Ugboro iri ndi a ka unu kocharala m,
 ihere adighi eme unu na unu na-ebuso m agha?
⁴ A sikwari na m bu onye mmehie,
 o bu naani mu onwe m ka o gbasara.
⁵ O buru na unu na-ebuli onwe unu elu karia m,
 ma were onodu idi ala m megide m,
⁶ mgbe ahụ, maranụ na Chineke emejoola m,
 were ụgbu ya tọọ m gburugburu.
⁷ "O bu ezie na m na-eti mkpu akwa si: 'A na-emejo m.' Ma o dighi osisa m na-anata;

- 7 ọ bụ ezie na m na-eti mkpu ka e nyere m aka ma ikpe ziri ezi adighi.
 8 Ọ nọchiela ụzọ m ka m ghara ịgafe;
 o jirila ọchịchiri kpuchie ụzọ m.
 9 Ọ yipula m ugwu m,
 wepukwa okpueze m kpu n'isi.
 10 Ọ na-eti m ihe otiti n'akuku niile, ruo mgbe m gabigara;
 ọ na-ehopu olileanya m dika osisi.
 11 Iwe ya di oku megide m;
 ọ na-agunyekwa m dika onye iro ya.
 12 Ndi agha ya ji ike na-abia;
 ha ewuola mgbidi were nnochibido m
 ha agbaala ulo ikwu m gburugburu imegide m.
 13 "O meela ka umunne m
 na ndi enyi m si n'ebe m no puo.
 14 Ndi ikwu m anaghi etinyekwa uche n'ihe banyere m;
 ndi ezi enyi m niile echefuola m.
 15 Ndi obia no n'ulo m na ndi odibo m nwanyi na-agu m dika onye ala ozo;
 adi m ka onye mba ozo n'ebe ha no.
 16 Ana m akpo odibo m oku ma o dighi aza m,
 o buladi mgbe m jiri onu m riyo ya.
 17 Iku ume m aburula ihe nwunye m apughị inagide;
 aburula m ihe aru nye umunne m.
 18 Ọ buladi umuntakiri nwoke na-akwa m emo;
 ha na-ejikwa m eme ihe ochi mgbe obula m putara.
 19 Ndi ahụ m kporo ndi enyi oma m na-ele m anya dika m bu ihe aru;
 ndi ahụ niile m huru n'anya echigharjakwala megide m
 20 Ahu m naani okpukpu okpukpu;
 ihe m ji gbanari onwu adighi ukwu.
 21 "Meerenu m ebere, ndi enyi m, meerenu m ebere,
 n'ihu na aka Chineke na-emegide m.
 22 Gini mere unu ji achu m dika Chineke si achu m?
 O ga-abu na ahuhu m ejubeghi unu afu?
 23 "O gaara ato m utu
 ma a si na e dekoru okwu m n'akwukwo,
 24 na e ji mkpisi igwe dee ha,
 maobu kakwasị ha n'elu mbadamba nkume ruo mgbe ebighi ebi.
 25 Amara m na onye mgbaputa m na-adi ndu,
 amakwaara m na o ga-eguzo n'elu uwa n'oge ikpeazu.
 26 Mgbe e mebisikwara akpukpo ahu m,
 ma n'anu ahu m aga m ahu Chineke.
 27 Mu onwe m ga-eji anya m abuo hu ya,
 mu onwe m, o bughị onye ozo.
 Lee ka obi m si anu oku n'ime m maka nke a!
 28 "O buru na unu asi, 'Anyi ga-emegide ya
 n'ihu na nsogbu a si n'aka ya,'
 29 unu onwe unu kwesiri itu egwu mma agha;
 n'ihu na iwe ga-ebute ita ahuhu nke mma agha,
 mgbe ahu, unu ga-ama na ikpe di."

20

Okwu Zofa

- 1 Mgbe ahụ, Zofa onye Neama zara si:
 2 "Enweghi udo nke echiche m na-akpali m izaghachi
 n'ihu na anu m na mwute di ukwu.
 3 Anula m okwu mkpari nke ileda anya nye m,
 ma nghota m na-akpalite m izaghachi gi.
 4 "N'ezie, i maara otu o di site na mgbe ochie,

- ya bụ kemgbe e debere mmadụ n'ụwa.
- ⁵ Obi ụtọ nke onye na-emebi iwu na-adị nwa mgbe nta, ọnụ nke ndị na-amaghị Chineke na-anọ naanị nwa oge.
- ⁶ N'agbanyeghị na ịnya isi ya ga-eru eluigwe, na isi ya ga-emetụkwa igwe ojii;
- ⁷ ọ ga-ala n'iyi ebighị ebi, dika nsị ya onwe ya nyurụ; ndị maara ya ga-ajụ, 'Olee ebe ọ nọ?'
- ⁸ Ọ ga-efelaga dika nrọ, agaghị achọtakwa ya mgbe ọbụla, dika ọhụ abalị nke e chefuru echefu.
- ⁹ Anya hụrụ ya na mbụ agaghị ahụkwa ya ọzọ, ebe obibi ya agaghị elegidekwa ya anya ọzọ.
- ¹⁰ Ụmụ ya ga-achọ ihuoma site n'aka ndi ogbenye; aka ya abụọ kwa ga-enyeghachi akụ ya.
- ¹¹ Ọkpụkpụ ya nke juputara n'ike okorobia ga-eso ya buru ihe a ghanwere na ntụ.
- ¹² "Ọ bụ ezie na ihe ọjọọ na-atọ ya ụtọ n'ọnu, na ọ na-ezokwa ya n'okpuru ire ya;
- ¹³ ọ bụ ezie na ọ pughị n'ihapụ ya, ọ na-edebe ya n'ọnu ya,
- ¹⁴ ma nri ọ na-eri ga-aghọ ihe gbara ụka n'afọ ya, ọ ga-aghokwa elo agwọ n'ime afọ ya.
- ¹⁵ Ọ ga-agbọputa akunuba niile o lodara; Chineke ga-eme ka o si n'afọ ya gbọputachaa ha.
- ¹⁶ Ọ ga-amịcha elo agwọ, eze agwọ ajuala ga-egbu ya.
- ¹⁷ Ọ gaghị anụ ụtọ mmiri si n'iyi, bụ iyi nke na-asọ asọ nke juputara na mmanụ anụ na mmiri ara ehi rahuru arahu.
- ¹⁸ Ihe ọ ruputara ka ọ ga-iji kwughachi ugwo ọ ji na-erighi ma otu. Uru ọ zutara n'ahia agaghị aburu ya ihe ọnu.
- ¹⁹ N'ihia na ọ kpagburu ndi ogbenye, hapu ha na-enweghi olileanya ọbụla, ọ nakotakwara ulo nke ọ na-ewughị.
- ²⁰ "N'ezie, ọ gaghị enwe izuike site n'oke ọchicho ya; ọ gaghị azoputakwa onwe ya site n'uloaku ya.
- ²¹ Ọ dighi ihe foduru ya iripia, oganihu ya agaghị adigide.
- ²² N'etiti ihe niile o nwere ka mkpagbu ga-abiakwasị ya, oke ita ahuhu ga-adakwasị ya.
- ²³ Mgbe o rijuru afọ ka Chineke ga-eme ka iwe ya di oku megide ya, iti aka Chineke ga-adakwasị ya dika mmiri ozuzo.
- ²⁴ Ọ buru na o si na ngwa agha e ji igwe kpuo gbalaga, aku nke e ji ola bronz kpuo onu ya ga-amapu ya ahụ.
- ²⁵ N'azu ya ka ọ na-esi miputa ya, site n'umeju ya ka a ga-esi miputa onu ya na-egbu amuma. Oke egwu di iche iche ga-abiakwasị ya.
- ²⁶ Oke ọchichiri no na-echere akunuba ya, oku nke a na-afunwughị afunwu ga-erepia ya ọ ga-erechapukwa ihe niile foduru n'ulo ikwu ya.
- ²⁷ Eluigwe ga-ekpughe ikpe omuma ya uwa niile ga-ebili megide ya.
- ²⁸ Idee mmiri ga-ebupu ulo ya; oke mmiri okwukwo n'ubochi iwe Chineke.
- ²⁹ Nke a bu oke nke Chineke debeere ndi na-emebi iwu, ya bukwa ihe nketa nke Chineke kwadooro ha."

21

Okwu Job

- ¹ Mgbe ahụ, Job zara si:
- ² "Gee ntị nke oma n'okwu m;

- ka nke a bụrụ nkasiobi i ga-enye m.
- ³ Nwee ndidi ka m kwuchaa okwu m,
mgbe m kwuchara, gaa n'ihu ikwa m emo.
- ⁴ "Ọ bụ mmadụ ka m na-ekpesara?
Gini ka m ga-eji ghara ibu onye na-enweghi ndidi?"
- ⁵ Lee m anya ka ahụ maa gi jijiji;
were aka gi kpuchie onu gi.
- ⁶ Mgbe m chere echiche maka nke a, egwu turu m
meekwa ka ahụ m maa jijiji.
- ⁷ Gini mere ndi ajo omume ji enwe ndu ogologo,
ghoro okenye, baakwa uba n'idi ike?"
- ⁸ Ha na-ahụ umu ka ha na-akwasike ike gburugburu ha,
umu ha ka ha ji anya ha ahụ.
- ⁹ Ha na-ebi ndu udo n'ezinaulo ha na-atughị egwu na ihe ojoo obula ga-adakwasị ha;
mkpara Chineke adighikwa adakwasị ha.
- ¹⁰ Oke ehi ha na-agba nne ehi ha na-esepughị aka;
nne ehi ha na-amu umu, ha adighi ekwo ime.
- ¹¹ Ha na-ezipu umu ha dika igwe aturu;
umuntakiri ha na-eteghari egwu.
- ¹² Ha na-abu abụ n'uda egwu otiti na ubo akwara;
ha na-anurikwa onu n'uda nke oja.
- ¹³ Ha na-anọ ubochi ndu ha niile n'oganihu,
ha na-aridakwa n'ili ha n'udo.
- ¹⁴ Ma ndi a na-asị Chineke, 'Hapu anyi aka,
o dighi anyi mkpa imata uzọ gi.
- ¹⁵ Onye ka Onye puru ime ihe niile bu, anyi ga-eji jeere ya ozi?
Uru gini ka irio ya aririo ga-abara anyi?"
- ¹⁶ Ma oganihu ha adighi n'aka ha
ya mere ana m ewezuga onwe m site na ndumodu ndi na-emebi iwu.
- ¹⁷ "Ma ugboro ole ka a na-emenyü oku oriona nke ndi na-emebi iwu?
Ugboro ole ka nhuju anya na-adakwasị ha,
bu nke Chineke kenyere ha n'we ya?"
- ¹⁸ Ugboro ole ka ha dika ahijia kporo nku n'ihu ikuku,
maobu dika igbugbo oka nke ikuku siri ike na-efesasi?"
- ¹⁹ A na-asị, 'Chineke na-akpakotara umu ha ntaramahuhu nke njehie ha.'
Ka a kwughachi ha ya, ka ha nwee ike mata ya.
- ²⁰ Ka anya ha hu mbibi nke onwe ya,
ka ha nuo onuma nke Onye puru ime ihe niile dika mmiri.
- ²¹ Gini gbasara ha banyere ezinaulo ha hapuru
mgbe onwa ndi e kenyere ya biara na ngwucha?"
- ²² "O di onye puru izi Chineke ihe omuma,
ebe o bu ya na-ekpe ndi kachasi elu ikpe?"
- ²³ Otu onye na-anwu mgbe o juputara n'ike na ume,
mgbe o no na nchekwa na udo,
- ²⁴ mgbe ahụ ya bu nke eji ezi nri zuo nke oma,
okpukpu ya juputakwara n'umi.
- ²⁵ Onye ozọ na-anwu n'ihe ilu nke mkpuruobi,
n'ihu na o nweghi mgbe o riri ezi ihe obula.
- ²⁶ Nke obula n'ime ha dina n'akuku ibe ya n'ime aja,
ikpuru kpuchikwara ha abuo.
- ²⁷ "Amaara m nke oma ihe bu echiche unu
na nzube unu ji emegide m.
- ²⁸ Unu ga-aju m ajuju si, 'Ugbu a, ole ulo oke mmadu ahụ.
Ulo ikwu ndi ahụ ebe ndi na-emebi iwu biiri?"
- ²⁹ O bu na unu ajubeghi ndi njem ajuju?
O bu na unu ejighi ihe ha korọ mere ihe,
- ³⁰ na a na-echebe ndi ojoo puo n'ubochi nhuju anya,
na a na-anaputa ha site n'ubochi oke iwe?"

- 31 Onye na-atụ ha mmehie ha n'ihu?
Onye kwa na-akwughachi ha ụgwọ ihe ha mere?
- 32 A na-eburu ha gaa n'ili,
a na-echekwa ili ha nche.
- 33 Aja dị na ndagwurugwu na-atọ ha ụtọ;
Mmadụ niile na-eso ha n'azụ,
na otụtụ a na-apughị ịgụta onụ na-ebu ha ụzọ n'aga.
- 34 "Ya mere, olee otu unu ga-esi were okwu na-enweghị isi kasịe m obi?
Ọ dighị ihe fọdurụ n'ọsịisa unu ma ọ bughị naanị okwu ụgha."

22

Okwu Elifaz

- 1 Mgbe ahụ, Elifaz onye Teman zara sị:
2 "Mmadụ ọ puru ịbara Chineke uru?
Ọ bụladị onye nwere uche ọ puru ịbara Chineke uru?"
- 3 O nwere onụ ọ ga-enye Onye puru ime ihe niile ma a sị na ị bụ onye ezi omume?
Uru gini ka ọ ga-enweta ma ọ buru na ụzọ gi niile enweghị ita ụta?
- 4 "Chineke ọ na-abara gi mba na-ebo gi ebubo
n'ihu na ị na-atụ egwu ya?"
- 5 Ọ bụ na mmehi iwu gi adighi ukwu?
Mmehie gi o nwere ogwugwu?
- 6 Ị naara umunne gi ihe ebe n'efu;
ị yipuru ndi mmadu uwe ha gbawa ha otu.
- 7 Ị nyeghi ndi ike gwuru mmiri,
i nyeghikwa ndi aguu na-agu ihe oriri.
- 8 Ọ bụ eziokwu na ị bụ nwoke di ike na onye nwere ala,
burukwa onye a na-asopuru bi n'ala ya,
- 9 Ị na-agbaba umu nwanyi di ha nwuru aka, zipu ha,
I na-anyaji ogwe aka nke umu na-enweghi nna.
- 10 Ọ bụ ya mere onya jiri gbaa gi gburugburu,
burukwa ihe mbibi ji eyi gi egwu.
- 11 Ọ bukwa ya mere ochichiri ji gbaa gi gburugburu ka ị ghara ihu ụzọ,
meekwa ka idee mmiri kpuchie gi.
- 12 "Ọ bụ na Chineke anoghi n'ebe di elu nke eluigwe?
Lee ka idi elu nke kpakpando di elu si di.
- 13 Kama ị na-asị, 'Gini ka Chineke maara?
Ọ na-esite n'oke ochichiri di otu a ekpe ikpe?'
14 Oke ochichiri kpuchiri ya, nke mere na ọ naghị ahụ anyị
mgbe ọ na-agaharị n'ebe di elu nke eluigwe.'
- 15 Ị ga-agbaso ụzọ ochie
nke ndi na-eme ihe ojoo zoro ije na ya?
- 16 E bupuru ha tupu oge ha eruo.
Ntala ndu ha ka idee mmiri sachapuru
- 17 Ha siru Chineke, 'Hapu anyi aka!
Gini ka Onye puru ime ihe niile ga-eme anyi?'
- 18 Ma ọ bụ ya ji ihe di mma di iche iche mejuputa ulo ha,
ya mere ana m ewezuga onwe m site na ndumodu ndi na-emebi iwu.
- 19 Ndi ezi omume na-ahu mbibi ndi di otu a ma nuri;
ndi aka ha di ocha na-akwa ha emo si:
- 20 'N'ezie, e bibiela ndi iro anyi,
oku erepiala akunuba ha.'
- 21 "Doo onwe gi n'okpuru Chineke ka gi na ya nọ n'udo,
n'uzo di otu a, oganihu ga-abara gi.
- 22 Gee ntị, nabata ndumodu si ya n'onu,
doo okwu ya niile n'obi gi.
- 23 Ọ buru na ilaghachikwute Onye puru ime ihe niile, ọ ga-eweghachi gi n'onodu gi;
ọ buru na iwezuga ihe mmehi iwu mee ka ọ di anya site n'ebe ulo ikwu gi di,
- 24 togbọ okpurukpu olaedo gi n'aja,

- tupụkwa ọlaedo nke Ofia gị n'elu nkume dị n'ime ọdọ mmiri nta.
- 25 Mgbe ahụ, Onye pụrụ ime ihe niile ga-aburū gị ọlaedo, bụkwaara gị ọlaocha kachasị mma.
- 26 N'ezie, mgbe ahụ kwa, ihe nke Onye pụrụ ime ihe niile ga-atọ mkpuruobi gị uto, i ga-ewelikwa ihu gị nye Chineke.
- 27 I ga-ekpe ekpere, ọ ga-azakwa gị ekpere gị, i ga-emezukwa nkwa i kwere.
- 28 Ihe i kpebiri ga-emezukwa, ihè ga-amụkwasi n'uzọ gị niile.
- 29 Mgbe a na-eweda ndị mmadụ ala, ọ burukwa na i si, 'Bulienụ ha elu,' mgbe ahụ ọ ga-azọputa ndị e wedara n'ala.
- 30 Ọ ga-azọputa ọ buladi onye ahụ nke aka ya na-adighi ọcha, bu onye nke a ga-azọputa site n'idi ọcha nke aka gị."

23

Okwu Job

- 1 Mgbe ahụ, Job zara si:
- 2 "Ọ buladi taa, mkpesa m di ilu; aka ya di arọ megide m n'agbanyeghi isụ ude m.
- 3 A sịkwa na m maara ebe m ga-achota ya; a sịkwa na m nwere ike ijeru ebe obibi ya!
- 4 Aga m edozi mkpesa m n'usoro n'ihu ya were iru uka mejuo onu m.
- 5 Aga m achoputa ihe o ga-aza m ma tuleekwa ihe o ga-agwa m.
- 6 Ọ ga-eji ike di egwu megide m? Mba, o gaghi ebo m ebubo.
- 7 N'ebe ahụ, onye ziri ezi ga-eme mkpesa n'ihu ya. N'ebe ahụ, a ga-anaputakwa m site n'aka onye ikpe m ruo mgbe ebighi ebi.
- 8 "Ma o buru na m agaa n'owuwa anyanwu o noghi n'ebe ahụ; o buru na m gaa n'odida anyanwu, agaghi m achota ya.
- 9 Mgbe o no n'oru n'ugwu anaghi m ahụ ya, mgbe o loghachiri na ndida anaghi m ahukwa ya.
- 10 Ma o maara uzo m na-aga, mgbe o nwaputasi m, aga m aputa dika olaedo,
- 11 ukwu m abuo na-agbaso nzo ukwu ya; ana m eso uzo ya na-atugharighi n'aka nri maobu aka ekpe.
- 12 Esibeghi m n'iwu nke si n'onu ya puta wezuga onwe m; a na m echekwa okwu onu ya kari nri nke m na-eri kwa ubochi.
- 13 "Ma o guzo naani ya, onye puru iguzogide ya? O na-eme ihe obula masiri ya.
- 14 Ọ na-emezu ukpuru ya niile o zubere megide m, o ka nwekwara nzube ndi ozo yiri nke a o dobere imegide m.
- 15 N'hi ya ka obi ji ama m jijiji n'ihu ya; mgbe m chetara banyere ihe ndi a niile, ana m atụ egwu ya.
- 16 Chineke emeela ka obi m daa mba; Onye puru ime ihe niile emeela ka m maa jijiji.
- 17 Ma ochichiri emeghi ka m mechie onu m, bu oke ochichiri nke kpuchiri ihu m.

24

- 1 "Gini mere Onye puru ime ihe niile adighi ahoputa oge maka ikpe ikpe? Gini mere ndi maara ya ga-eji na-ele anya n'efu maka oge ndi a?
- 2 Ufodu umu mmadu na-ewezuga nkume oke ala, na-elekota igwe aturu ha zutere n'ohi.
- 3 Ha na-apunara inyinya ibu nke nwa mgbei, ha na-anarakwa ehi nke nwanyi di ya nwuru n'ihe ebe.
- 4 Site n'okporozo ka ha na-akwapu ndi no na mka.

- Ha na-ejikwa aka ike mee ka ndị ogbenye dị n'ala ahụ zoo onwe ha.
- ⁵ Dịka ịnyinya ibu ọhịa nọ n'ozara,
otu a ka ndị ogbenye si agaghari na-achoghari ihe oriri,
ala na-adighi epuputa ihe na-enye umu ha nri.
- ⁶ Ha na-ekpokota ahijia anu ulo na-ata n'ubi,
na-atutukotakwa mkpuru vaini nke foduru n'ubi ndi ajo omume.
- ⁷ N'ih i enweghi uwe, ha na-agba otu n'abali,
ha enwekwaghi akwa iji kpuchie onwe ha oyi.
- ⁸ Oke mmiri ozuzo nke ugwu na-eke ha ahụ,
ha na-amaku nkume n'ih i enweghi ebe mgbaba.
- ⁹ Nwa na-enweghi nna ka a na-eji ike naru ara.
Nwa ọhuru nke onye ogbenye ka a na-anara n'ih ebe.
- ¹⁰ N'ih i enweghi akwa ha na-agba otu na-agaghari,
ha na-ebu ukwu oka ma noro n'aguu.
- ¹¹ Ha na-asuputa mmanu oliv n'elu ebe e mebere maka ya,
ha na-azochaputa mmanya vaini ma akpiri na-akpo ha nku.
- ¹² Uzụ ịsụ ude ndi na-anwu si n'obodo na-ebili,
mkpuruobi nke ndi e meruru ahụ na-eti mkpu enyemaka.
Ma o dighi onye Chineke na-ahuta ka onye ikpe mara n'ih ihe ndi a.
- ¹³ "O di ndi na-enupu isi megide ihè,
ndi na-amaghi uzọ ya
maobu na-anogide n'uzo ya.
- ¹⁴ Mgbe ihè nke ubochi gafere, ogbu mmadu na-ebili,
gbuo onye ogbenye na onye no na mkpa;
n'abali kwa, o na-ezoba dika onye ohi.
- ¹⁵ Anya onye na-akwa iko na-ele anya chi ojiji;
o na-eche n'obi ya si, 'O dighi onye obula ga-ahu m,'
o na-ekpuchikwa ihu ya.
- ¹⁶ N'ochichiri, ndi ohi na-egbuka ulo ndi mmadu baa,
ma n'ehie ha na-emechibido onwe ha uzọ n'ime ulo;
o nweghi ihe ha na ihè jikoro.
- ¹⁷ N'ebe ha niile no, etiti abali bu ututu ha,
ha na ihe egwu nke ochichiri bu enyi.
- ¹⁸ "Ma ha bu ufufu di n'elu mmiri;
ala ha ketara bu ihe a buru onu,
nke mere na o dighi onye na-agakwa n'ubi vaini ha.
- ¹⁹ Dika okpomoku na okochi si eme ka mkpuru mmiri oyi gbazee,
otu a ka ala ili si ewere ndi mehiere n'ike.
- ²⁰ Akpanwa na-echefu ha,
ikpuru na-eji ha mere ihe oriri;
anaghi echetakwa ndi ajo omume
kama a na-etiji ha dika osisi.
- ²¹ Ha na-akpagbu nwanyi aga na nwanyi na-enweghi nwa,
ha adighi elekota nwanyi di ya nwuru.
- ²² Ma Chineke na-eji ike ya dokpuru ndi di ike nke ukwu puo,
o bu ezie na ha bu ndi ihe na-agara nke oma, ma ha enweghi nkwa nke ndu.
- ²³ O nwere ike ime ka ha dabere na ntukwasị obi na o nweghi ihe puru imetu ha,
ma anya ya dikwasiri uzọ ha niile.
- ²⁴ A na-ebuli ha elu nwa mgbe nta, ma e mesia, ha anokwaghi,
a na-eweda ha n'ala chikotakwa ha dika ndi ozo,
a na-ebipụ ha dika ukwu oka.
- ²⁵ "O buru na o bughi otu a, onye puru i si na ihe m kwuru bu okwu ugha
si otu a mee ka okwu m buru ihe efu?"

25

Okwu Bildad

- ¹ Mgbe ahụ, Bildad onye Shua zara si:
² "Ike ochichi na oke egwu bu nke Chineke;

- Ọ bụ ya na-eme ka udo ọrị n'eluigwe.
³ Onye pụrụ ịgụta usuu ndị agha ya ọnụ?
 Onye kwa ka ihè ya na-adighị enwukwasị?
⁴ Mmadụ ọ ga-esi añaà bụrụ onye ezi omume n'ihu Chineke?
 Mmadụ nwanyị mụrụ ọ ga-esi añaà dị ọcha?
⁵ Lee, ọ bụladị ọnwa adighị achawaputa,
 ọzọ kpakpando adighị ọcha n'anya ya,
⁶ ka ọfọduzie nwa mmadụ efu mụrụ, nke bụ naanị ikpuru,
 mmadụ, nke bụ naanị idide."

26

Okwu Job

- ¹ Mgbe ahụ, Job zaghachiri:
² "Lee ka i si nyere onye na-adighị ike aka!
 Leekwa ka i si zọpụta ogwe aka nke onye ume na-adighị!
³ Lee ụdị ndumọdụ i nyerela onye na-enweghị amamihe!
 Leekwa ụdị oke nghọta nke ị gosiputara.
⁴ Ọ bụ onye nyeere gị aka ikwu okwu ndị a?
 Mmụọ onye si n'ọnụ gị kwuo okwu?
⁵ "Ndi nwurụ anwụ nọ n'oke ihe mgbu,
 ha na ndị nọ n'okpuru mmiri na ndị bi n'ime ya.
⁶ Ala mmụọ gba ọtọ n'ihu Chineke;
 mbibi* tọgbokwara na-enweghị ihe kpuchiri ya.
⁷ Ọ na-agbasapụ elu elu nke mbara eluigwe n'elu ebe tọgboro n'efu.
 O nweghị ihe o kokwasịrị ụwa n'elu ya.
⁸ Ọ na-ekechi mmiri n'ime igwe ojii,
 ma ịdị arọ ya adighị eme ka igwe ojii gbawaa.
⁹ Ọ na-ekpuchi ihu ọnwa nke dị n'uju ya,†
 na-agbasakwa igwe ojii ya n'elu ya,
¹⁰ O kewaputara oke n'elu ogbu mmiri,
 ka ọ bụrụ oke dị n'etiti ihè na ọchịchịrị.
¹¹ Ogidi niile nke eluigwe na-ama jijiji,
 tụtọkwa oke egwu n'ihì ịba mba ya.
¹² N'ike ya ka o ji kpalie oke osimiri;
 ọ bụ amamihe ya ka o ji tighuo Rehab.
¹³ Ọ bụ site na nkuume ya ka mbara eluigwe ji maa mma;
 aka ya dupuru agwọ na-agba ọsọ.
¹⁴ Ihe ndị a bụ ọnụ ọnụ ọrụ aka ya;‡
 lee ka o si dị nta bụ okwu ntakwu anyị na-anụ gbasara ya!
 Onye pụrụ ighotacha ịda ụda§ nke ike ya?"

27

Okwu ikpeazụ Job nye ndị enyi ya

- ¹ Ma Job gakwara n'ihu n'okwu ya si:
² "N'ezie, dika Chineke na-adị ndụ, onye juru ikpere m ikpe ziri ezi,
 Onye pụrụ ime ihe niile, onye mere ka m hụ ihe ilu nke mkpuruobi.
³ Ogologo mgbe m nwere ndụ n'ime m,
 mgbe iku ume Chineke dikwa n'imi m,
⁴ egbugbere ọnụ m agaghị ekwu ihe ojọọ,
 ire m agakwaghị ekwu okwu aghugho.
⁵ Agaghị m ekwenye na ihe unu kwuru ziri ezi;
 ruo mgbe m ga-anwụ, agaghị m agonari izuoke m.
⁶ Aga m ejigidesi ezi omume m aka ike, agaghị m ahapụ ya;
 o nwekwaghị mgbe obi m ga-ata m ụta ogologo ụbọchị niile nke ndụ m.
⁷ "Ka ndị iro m ọrị ka ndị ajọ omume,
 ka ndị na-ebili imegide m ọrị ka ndị na-emebi iwu.

* 26:6 26:6 Maḳbu, Abadon n'asụsụ Hibru † 26:9 26:9 Ọ na-ekpuchi ihu ocheeze nke ọnwa ‡ 26:14 26:14 Ihe ndị a bụ ụfọdụ n'ime ihe ọ na-eme § 26:14 26:14 Egbe eluigwe nke ike

- 8 N'ihì nke a, gini bụ olileanya onye na-amaghị Chineke nwere mgbe e bipurū ya,
mgbe Chineke wepurū ndū ya?
- 9 Chineke ọ na-anū ikwa akwa ya
mgbe nsogbu dakwasiri ya?
- 10 Ọ ga-achota ihe uto n'ime Onye purū ime ihe niile?
Ọ ga-akpọku Chineke mgbe niile?
- 11 "Aga m akuziri unu maka ike nke Chineke;
agaghị m ezo ihe banyere uto Onye purū ime ihe niile.
- 12 Unu onwe unu ahula ihe ndi a,
gini mere unu ji ekwu okwu ndi a na-enweghi isi?
- 13 "Nke a bu oke Chineke na-ekenye ndi ajo omume,
nke a bukwa ihe nketa nke onye ahụ na-adighi eme ebere na-anata site n'aka Onye
purū ime ihe niile.
- 14 N'agbanyeghi onuogugu umu ya, oke ha bu mma agha;
umu ya agaghị enwe ihe oriri ga-ezuru ha.
- 15 Orja na-efe efe ga-egbu ndi ya foro ndu;
ozo, umu nwanji ha hapuru nwuo agaghị akwa akwa n'ihì ha.
- 16 Ọ buru na ọ kpakota olaocha dika uzuzu,
ma tukotakwa uwe dika aja uru,
- 17 ihe ndi ọ kpakotara bu onye ezi omume ga-eyi ha,
ndi aka ha di ocha ga-ekekwa olaocha ya.
- 18 Ulo o wuru di ka ulo nla,
dikwa ka ulo ntu nke onye nche wuru.
- 19 Ọ na-edina ala dika ogaranya ma ọ gaghị edinakwa dika ogaranya ozo;
mgbe ọ saghere anya ya abuo, ihe niile efuola.
- 20 Oke egwu na-adakwasị ya dika idee mmiri;
oke ebili mmiri na-ebufu ya n'abalị.
- 21 Ifufe si n'owuwa anyanwu na-ebufu ya, agaghị ahukwa ya anya ozo;
ọ na-azachapu ya site n'onodu ya.
- 22 Ọ na-atufu ya na-enweghi ebere
mgbe ọ na-eme ngwangwa igbapu site n'ike ya.
- 23 Ọ na-akukota aka ya n'ikwa emo,
were ima osu wezuga ya n'onodu ya."

28

Nwa mgbe nta: Ebe a na-achota amamihe

- 1 Olulu e si egwuputa olaocha di;
ebe a na-anucha olaedo dikwa.
- 2 E si n'ime ala eweputa igwe,
olanchara na-agbazeputa site nkume na-agho ola.
- 3 Mmadu na-eme ka ochichiri nwee ogwugwu;
ọ na-enyochaputa ihe di ebe di anya,
na-achọ igwe n'ime oke ochichiri.
- 4 Ọ na-egwu olulu n'ebe di anya site n'ebe mmadu bi,
n'ebe ukwu mmadu na-adighi eru,
n'ebe ahụ di anya site n'ebe mmadu bi ka ha na-akwufeghari.*
- 5 Ala ahụ e si na ya enweta nri,
aburula ihe e ji oku gbanwee n'okpuru ya.
- 6 Safaia bu nkume di oke onuhia di na nkume ya;
aja ya nwekwara mkpuru olaedo.
- 7 Ọ dighi anu ufe nke na-eri anu maara uto ahụ zoro ezo;
anya agu nkwo obula ahutubeghi ya.
- 8 Anu ohia di nganga anaghi azonye ukwu n'elu ya,
odum obula adighi awaghari n'ebe ahụ.
- 9 Ndi mmadu na-eji aka na-etiwasi nkume ahụ na-enwu oku
mee ka mgborogwu uguwu ahụ puta ihè.

* 28:4 28:4 N'oge ochie, ọ bu n'uche e ji eriri kegide ka ndi na-egwuputa ihe di iche iche site n'ime ala na-anodu ala. Mgbe a na-adotu ha, ukwu ha adighi eru ala, ha na-akwufeghari n'ihì onodu ha.

- 10 Ha na-awapụta ọwa ụzọ n'etiti nkume ahụ,
anya ha na-ahụkwa akụnụba ya niile.
- 11 Ha na-achọpụta isi mmiri niile
ma meekwa ka ihe nzuzo pụta ihè.
- 12 Ma olee ebe ka a ga-achọta amamihe?
Olee kwa ebe nghọta bi?
- 13 Mmadu apughị ighọta ọnụahịa ya,
agaghị achọtakwa ya n'ala ndị dị ndụ.
- 14 Ogbu mmiri na-asị, "Ọ dighị n'ime m,"
osimiri na-asị, "Ọ dighị n'aka m."
- 15 A gaghị eji ọlaedo a nuchara nke oma zuta ya,
apughị itụ ihe bụ ọnụahịa ya n'ọlaocha.
- 16 A gaghị eji ọlaedo nke Ọfia zuta ya,
a gaghị ejikwa nkume dara oke ọnụahịa nke ọniks maọbụ safai zuta ya,
- 17 A gaghị eji ọlaedo maọbụ kristal tunyere ya,
maọbụ iyi ejiji ọlaedo nweta ya.
- 18 Koral na jasper erughị ihe a na-akpotu aha n'ebe ọ dij;
ọnụahịa nke amamihe kariri otutu rubi.
- 19 A gaghị eji ọla topaazi nke Kush tunyere ya;
a pughị iyi ọlaedo a nuchara anucha zuta ya.
- 20 Olee ebe amamihe si abịa?
Olee ebe nghọta bi?
- 21 E zoro ya ezo site n'anya ihe niile dij ndụ,
e kpuchikwara ya nye ọ buladi anụ ufe nke eluigwe.
- 22 Mbibi na onwu na-asị;
"Naanị akukọ ya ruru anyị ntị."
- 23 Chineke ghotara ụzọ ya,
naanị ya makwara ebe obibi ya dij.
- 24 N'ihu na ọ na-ahụ nsotu nke ụwa,
na-ahukwa ihe niile dij n'okpuru eluigwe.
- 25 Mgbe o hiwere ike nke ikuku,
tuokwa mmiri n'ihe otutu,
- 26 mgbe o nyere mmiri ozuzo iwu
meekwa ụzọ nye egbe eluigwe na oke ikuku,
- 27 mgbe ahụ, o lere amamihe anya, nyochasịa ya,
meekwa ka o guzosie ike, ma nwaputakwa ya.
- 28 Ọ sirị mmadu,
"Itu egwu Onyenwe anyị, nke ahụ bụ amamihe;
ozo, i sị n'ihe ojoo wezuga onwe bụ nghota."

29

Ngọpụ ikpeazu Job

- 1 Job gakwara n'ihu n'okwu ya sị:
- 2 "Ọ gaara adi m noo mma ma a sị na m ga-adi dika m dij n'onwa ole na ole gara aga,
dika ubochi ndi ahụ mgbe Chineke na-elekota m,
- 3 mgbe oriọna ya na-achakwasị m n'isi
ihè ya ka m ji jee ije n'ochichiri.
- 4 Ewoo, otu ihe diiri n'ubochi ihe na-agara m nke oma,
mgbe mmekorita mụ na Chineke mere ka ulo m buru ebe a goziri agozi,
- 5 mgbe Onye puru ime ihe niile nonyeere m
na mgbe umu m nokwa m gburugburu,
- 6 mgbe uzo m juputara na mmiri ara ehi rahuru arahụ,
mgbe nkume na-awuputara m mmanu oliv dika mmiri na-aso aso.
- 7 "Mgbe m na-apu n'onu uzo ama obodo
were onodu m n'ama.
- 8 Umu okorobia na-ahu m wezuga onwe ha,
ndi okenye na-ahukwa m ma guzo n'ukwu ha;
- 9 ndiisi ochichi obodo na-akwusi ikwu okwu

- ma were aka ha kpuchie ọ̀nụ ha;
¹⁰ ọ̀lu ndị a na-asọpuru na-adakwa juu,
 ire ha na-araparakwa ha n'akpo ọ̀nụ.
¹¹ N'oge ahụ, onye ọ̀bula nuru ọ̀lu m na-ekwu ihe di mma banyere m,
 ndi hukwara m na-agba ama oma maka m.
¹² N'ihu na anaputara m ndi ogbenye na-eti mkpu enyemaka,
 naputakwa ndi mgbei na-enweghi ndi enyemaka.
¹³ Onye no n'onu onwu goziri m;
 emekwara m ka obi nwanji di ya nwuru buo abu.
¹⁴ Ana m eyikwasị ezi omume dika uwe,
 ikpe ziri ezi bu uwe mwuda m na akwa okike nke isi m.
¹⁵ Abu m anya nye onye isi,
 burukwa ukwu nye onye ngwuro.
¹⁶ Abu m nna nke onye no na mkpa;
 burukwa onye gbaliri ihu na ndi obia natara ikpe ziri ezi.
¹⁷ Etijiri m ikiri eze nke ndi ajo omume,
 si otu a naputa ndi ha na-acho idogbu.
¹⁸ "Echere m si, 'Aga m anwu n'ulo nke aka m,
 na ubochi m ga-abakwa uba dika aja di n'ala.
¹⁹ Mgborogwu m ga-eto rida na mmiri,
 na igirigi ga-adakwasikwa n'alaka m abali niile.
²⁰ Nsoपुरu m ga-adigide oheru n'ime m,
 uta m ga-adigidekwa oheru n'aka m.'
²¹ "Umụ mmadu na-eji oke olileanya na-ege m nti,
 ha na-ederekwa duu inuru ndumodu m.
²² Mgbe m kwusiri okwu, ha anaghi ekwukwa ozọ.
 Okwu m na-ada juu na nti ha.
²³ Ha na-echerekwa m dika e si echere mmiri ozuzo,
 na-anukwa okwu m dika ala si anu mmiri ozuzo n'okochi.
²⁴ Mgbe m miiri ha onu ochi, ha adighi ekwenye ya;
 ihè nke ihu m di oke mkpa nye ha.
²⁵ O bu m na-ahoputara ha uzọ, na-anodu dika onyeisi ha;
 ebiri m dika a ga-asị na m bu onye eze n'etiti ndi agha ya;
 na dika onye na-akasị ndi na-eru uju obi.

30

- ¹ "Ma ugbu a, ha na-akwa m emo
 bu ndi bu umuntakiri n'ebe m no,
 bu ndi nna ha na-etorughị ndi m na-ezipu
 ka ha na nkita na-eso aturu m nokota.
² Uru ginj ka ike aka ha ga-abara m,
 ebe o bu na ha adighikwa ike?
³ Ha bu ndi ike gwuru site n'uko na agwu,
 ha na-agaghari n'ala kporo nku
 na-awaghari n'ime ozara n'abali.
⁴ N'ala ohia ka ha na-aturi ahijia nnu,
 mgborogwu osisi brum bukwa nri ha.
⁵ A chupuru ha site n'etiti ndi mmadu ibe ha,
 a na-etiso ha mkpu dika ha bu ndi ohi.
⁶ A chupuru ha ka ha gaa biri n'ala iyi mmiri na-adighi.
 Ha bi n'etiti ogba nkume na onu a turu n'ime ala.
⁷ Ha na-eme uzu n'ohia dika umu anumanu,
 na-ejikota onwe ha n'ahijia toro n'okpuru osisi.
⁸ Ha bu ndi e ledara anya, ndi na-enweghi aha,
 e sitere n'ala ahụ chupu ha.
⁹ "Ma ugbu a, aburu m ihe umu okorobia ji abu abu ikwa emo;
 aburukwala m okwu ha ji anopuru ubochi.
¹⁰ Abu m ihe iso oyi nye ha, ha adighi abiakwa m nso;

- ha anaghị egbu oge igbu m asọ mmiri n'ihu.
- 11 Ma ugbu a, ebe ọ bụ na Chineke atọpula eriri ụta m ma kpagbuo m,
o nwekwaghị ihe ha na-adighị eme n'ihu m.
- 12 N'aka nri m mba ndị a na-ebuso m agha.
Ha na-esiri ụkwụ m ọnya,
ha na-ewuli mgbidi ha nọchibido m.
- 13 Ha na-etiwasi ụzọ m,
ha kwadoro mmekpa ahụ m.
'O nweghị onye ga-enyere ya aka,' ka ha na-ekwu.
- 14 Ha na-abiakwasị m dika ndị sitere ebe e tipuru mgbidi;
n'etiti mbibi ya ha na-enu onwe ha enute n'ebe m nọ.
- 15 Oke egwu abiakwasila m;
ugwu m adịla ka ihe ifufe buuru,
nchekwa m agabigala dika igwe ojii.
- 16 "Ugbu a, ndụ m ji nwayọọ nwayọọ na-agabiga;
ubochi ahuhụ ejidela m.
- 17 Abalị na-esewasi okpukpụ m,
ihe mgbu m nke na-ata ata enweghị ezumike.
- 18 N'oke ike ya, Chineke na-adiri m ka uwe;
ọ na-ekechi m dika olu uwe m.
- 19 Ọ na-atuba m n'ime apiti,
mee ka m ghọọ ntụ na aja.
- 20 "Chineke m, anam etiku gi ma i dighi aza m;
anam eguzo otọ, ma naanị anya ka i lere m.
- 21 I na-emegide m na-enweghị obi ebere;
i ji aka gi dī ike megide m.
- 22 I na-ejide m n'ike welie m elu chuba m n'oke ifufe,
i na-eme ka m buru onye na-akwufeghari n'oke ifufe nke mmiri.
- 23 Amara m na i ga-eweda m ruo onwu;
ruo n'ebe e debeere mmadu niile di ndu.
- 24 "N'ezie, ọ dighi onye na-emegide onye e tidara n'ala;
mgbe ọ na-eti mkpu n'onodu nhuju anya ya na-achọ enyemaka.
- 25 Ọ bụ na m akwaghị akwa n'ihu ndi nọ na nsogbu;
ọ bụ na mmụọ m erughị uju n'ihu ndi ogbenye?
- 26 Ma mgbe m lere anya ihe oma, ihe ojoo biara;
mgbe m lere anya ihè, mgbe ahụ ka ochichiri biara.
- 27 Obi m anaghị ezu ike n'ime m;
ubochi ahuhụ na-ezute m.
- 28 Ana m agaghari na-eji nji ma ọ bughị n'ihu oke anwu.
Eguzola m otọ n'ogbakọ ndi mmadu tikuo ha ka ha nyere m aka.
- 29 Aburula m nwanne nkita ohia;
onye ya na ikwighikwighi na-esoghari.
- 30 Akpukpo ahụ m na-eji nji na-ekpe iwere;
anụ ahụ m na-anụ oku dika ihe a kwanyere oku.
- 31 Uda ubo akwara m bu uda iru uju;
uda oja m bukwa uda iti mkpu akwa.

31

- 1 "Mụ na anya m gbara ndu kpebie
na o nweghị mgbe m ga-ele nwaagboghọ obula anya n'ihu aguu ikwa iko.*
- 2 N'ihu na, ginị bu oke mmadu ketara n'aka Chineke onye bi n'elu;
ginị bukwa ihe nketa ya site n'aka Onye puru ime ihe niile nọ n'elu?
- 3 Ọ bughị mbibi nye ndi ajo omume,
nhuju anya nye ndi na-eme ihe ojoo?
- 4 Ọ bụ na ọ naghị ahụ ụzọ m niile,
guokwa nzọ ukwu m niile onu?

* 31:1 31:1 Maobu, anya ojoo Mat 5:28

- 5 “Ọ bụrụ na m gara ije n’uzọ ụgha
maọbụ na ụkwụ m mere ngwangwa gbasoro ụzọ aghugho,
6 ka Chineke were ihe ọtụtụ ziri ezi tọọ m,
ọ ga-amata na m bụ onye na-enweghị ịta ụta.
7 Ọ bụrụ na nzọ ụkwụ m si n’uzọ wezuga onwe ya,
ọ bụrụ anya m na-edu obi m,
ma ọ bụkwanụ na aka m abụọ bụ ihe e merurụ emerụ,
8 ọ bụrụ otu a, ka onye ọzọ rie ihe m kpurụ n’ubi,
ka e hopuchakwa ihe niile m kpurụ n’ubi.
- 9 “Ọ bụrụ na ọ guọla obi m agụụ ijekwuru nwanyị ọzọ,
maọbụ na m ezoala n’onyị ụzọ onye agbataobi m,
10 mgbe ahụ, ka nwunye m kwọrọ nwoke ọzọ nri,
ka ndị ikom ọzọ dinaa ya.
11 N’ihi na nke ahụ ga-abụ ihe ihere,
bụrụkwa mmehie kwesiri ka e kpee ya ikpe.
12 Ọ bụ ọkụ na-ere ruo n’ebe ịla n’iyi;†
nke pụrụ ihopu ihe owuwe ubi m niile.
- 13 “Ọ bụrụ na m jurụ ikpe ikpe ziri ezi
nye nwoke maọbụ nwanyị ọbụla na-ejere m ozi
mgbe ha nwere mkpesa megide m,
14 gini ka m ga-eme mgbe Chineke bjakwutere m?
Gini ka m ga-aza ya mgbe ọ jurụ m ajụjụ?
15 Ọ bụ na ọ bughị onye kpurụ m n’afọ nne m mekwara ha?
Ọ bughị ya kpurụ anyị abụọ n’afọ nne anyị?
- 16 “Ọ bụrụ na m ajụ inye ndị ogbenye ihe dị ha mkpa,
ma ọ bụrụkwa na m eme ka anya nwanyị di ya nwurụ dalaa ya n’isi,
17 ọ bụrụ na m dobere ihe oriri m maka naanị m,
ma jụ inye ya ụmụ mgbei;
18 ma site n’okorobia m, azulitere m ha dika nna kwesiri,
ọ bụkwa site na nwantakiri ka m bụ onyendu nye nwanyị di ya nwurụ.
19 Ọ bụrụ na ọ dị mgbe m hụrụ onye na-ala n’iyi n’ihi enweghị akwa,
maọbụ onye nọ n’ụkọ nke na-enweghị uwe,
20 ma obi ha agozighi m
n’ihi iji aji sitere n’ụmụ aturụ m mee ka o nwee okpomokụ n’ahụ ya.
21 Ọ bụrụ na m eweliela aka m megide onye nna ya nwurụ,
n’ihi na m mara na m nwere nkwuwa okwu n’uloikpe,
22 mgbe ahụ, ka aka m si n’ubu m dapụ,
ka e tijiakwa ogwe aka m site na nkwonkwo ya.
23 N’ihi na aturụ m egwu mbibi na-esite n’aka Chineke,
n’ihi egwu ebube ya, enweghị m ike ime ihe ndị a.
- 24 “Ọ bụrụ na ntụkwasị obi m dị n’olaedo,
maọbụ na m si ọlaedo a nuchara anucha, ‘Ị bụ ebe ndabere m.’
25 Ọ bụrụ na m nuriiri ọnyị n’ihi oke akụ m,
ihe nnweta nke aka m ritere n’uru,
26 ọ bụrụ na m legidere anyanwụ anya n’ebube ya,
maọbụ onwa n’ike nchawa ya,
27 nke ga-eme ka obi m bụrụ ihe a rafuru na nzuzo,
maọbụ aka m aburụ ihe e weliri ife ha ofufe,
28 mgbe ahụ, ihe ndị a ga-abụ mmehie nke a ga-ekpe ikpe,
n’ihi na m gaara abụ onye na-ekwesighi ntụkwasị obi nye Chineke, Onye bi n’elu.
- 29 “Ọ bụrụ na m nuriiri ọnyị n’ihi ọdachi nke dakwasiri onye iro m
maọbụ chia ọchi n’ihi nsogbu nke dakwasiri ya,
30 ekwebeghi m ka ọnyị m mehie
megide ha site n’ibụ ndụ ha ọnyị.
31 Ọ bụrụ na o nwebeghi oge ndị nọ n’ezinaulo m kwuru okwu si.
‘Onye ka ọ bụ nke na-erijubeghi afọ site n’ihe oriri Job na-enye?’

† 31:12 31:12 Maọbụ, Mbibi

- ³² Ma ọ dighị onye ọbịa na-anọ ọnọdu abalị n'ama,
n'ihị ụzọ m na-eghe oghe mgbe ọbụla nye ndị ije.
- ³³ Ọ bụrụ na m na-ezo mmehie m dika ndị ọzọ,[‡]
site n'izobe mmehie m n'ime obi m,
- ³⁴ n'ihị na m tūrụ egwu igwe mmadụ,
si otu a, tūọ oke egwu n'ihị nleda anya nke ndị agbūrū dī iche iche,
nke mere ka m gbaa nkịtị ghara ipụ n'ezi.
- ³⁵ ("O, a sị na o nwere onye ga-ege m ntị!
Ana m ebinye aka m n'okwu ngopu m, ka Onye puru ime ihe niile za m,
ka onye na-ebo m ebubo deputa ihe o nwere megide m n'akwukwo.
- ³⁶ N'ezie, aga m eyiri ya n'ubu m,
aga m eyinyekwa ya dika okpueze.
- ³⁷ Aga m agukoro ya nzo ukwu m niile,
aga m ejekwuru ya dika okpara eze.)
- ³⁸ "O bürü na ala m etie mkpu megide m,
o bürü na olulu dī na ya ejuputa n'anya mmiri,
- ³⁹ o bürü na m eripia ihe o meputara na-akwughị ugwo,
maobu mee ka mmuo ndi bi n'ime ya daa mba,
- ⁴⁰ ka ogwu puputa n'onodu oka wiiti,
ka ahijia na-esi isi ojoo puputakwa n'onodu oka balị."
- Okwu Job agwula.

32

Okwu Elihu

¹ Mgbe ahü, ndi ikom ato ndi a kwusiri isa Job okwu obula ozo n'ihị na o huru onwe ya dika onye ezi omume. ² Ma oke iwe were Elihu nwa Barakel onye obodo Buz, si n'ikwu Ram megide Job n'ihị na o guru onwe ya dika onye ezi omume karja Chineke. ³ Iwe wekwara ya n'ebe mmadu ato ndi enyi Job no, n'ihị na o dighi ebe ha hutara Job dika onye uzọ ya na-ezighi ezi, ma ha gara n'ihu ima ya ikpe. ⁴ Ma ruo ugbu a, Elihu agwaghị Job okwu obula n'ihị na ndi ozo bu okenye n'ebe o no. ⁵ Ma mgbe o huru na ndi ikom ato ndi a enweghi okwu ozo ha ga-ekwu, nke a kpasuru ya iwe.

- ⁶ Ma Elihu nwa Barakel onye obodo Buz zara si:
"Abu m nwantakiri n'onuogugu afo m gbara,
ma unu bu ndi okenye;
o bu nke a mere m ji gbaa nkiti n'ujo,
hapu igwa unu ihe m maara.
- ⁷ Echere m n'obi m si, 'Onuogugu afo ga-ekwu okwu;
otutu afo ka o dikwara ikuzi amamihe.'
- ⁸ Ma o bu mmuo di n'ime mmadu,
nkuume nke Onye puru ime ihe niile na-enye nghota.
- ⁹ O bughị naani ndi okenye bu ndi mara ihe,
o bukwaghị naani ndi gbara otutu afo bu ndi na-aghota ihe ziri ezi.
- ¹⁰ "Ya mere m na-asị, Geenu m ntị;
mu onwe m ga-agwa unu ihe m ma.
- ¹¹ Echeere m oge niile unu na-ekwu okwu,
egere m ntị na ntughari uche unu,
oge niile unu na-achoputa okwu unu ga-ekwu.
- ¹² Egere m nnoo unu ntị,
ma o dighi onye n'ime unu nwerela ike gosi Job uzọ o si jahie;
o dighi onye n'ime unu zaghachiri iru uka ya.
- ¹³ Unu ekwula si, 'Anyi achotala amamihe;
ka Chineke na-abughị mmadu gosi ya mmehie ya.'
- ¹⁴ Ma Job edozighi okwu ya n'usoro megide m,
ya mere agaghị m eji iru uka unu zaghachi ya.
- ¹⁵ "Ha adaala mba na-enweghi ihe ozo ha ga-ekwu;

[‡] 31:33 31:33 Maobu, dika Adam mere

ike okwu agwula ha.

- 16 M ga-echere, ugbu a ha deere duu,
ugbu a ha guzo ebe ahụ na-enweghị ọsisa?
- 17 Mụ onwe m ga-ekwu uche m;
ihe m maara ka mụ onwe m ga-ekwu,
- 18 n'ihì na okwu juru m ọ̀nụ,
ọ̀ bụkwa mmụọ̀ dị n'ime m na-akwagide m.
- 19 N'ime m, adị m ka mmanya na-agbọ ufufu a kwuchiri na karama,
dịka karama akpukpọ ọhuru dị njikere igbawa.
- 20 Aga m ekwuriri okwu ka m si n'uzo dı otu a chota izuike;
aga m emeghe egbugbere ọ̀nụ m ma zaghachi.
- 21 Agaghı m ekpe mmadu obula ikpe mmegide
maobu jaa mmadu obula mma n'uzo na-ezighi ezi.
- 22 N'ihì na o buru na m bu oka nwere ire utu n'ija ihe na-ezighi ezi mma,
Onye kere m ga-ewepu m n'oge na-adighi anya.

33

- 1 "Ma ugbu a, Job, gee nti n'okwu m;
naakwa nti nke oma n'ihe niile m ga-ekwu.
- 2 Ejikerela m imeghe ọ̀nụ m ikwu okwu;
okwu m dikwa n'onu ire m.
- 3 Okwu m sitere n'izi ezi nke obi m;
egbugbere ọ̀nụ m na-ekwu naani eziokwu nke m ma.
- 4 O bu Mmụo nke Chineke mere m,
nkuume nke Onye puru ime ihe niile na-enye m ndu.
- 5 Zaghachi m ma o buru na i nwere ike;
jikere onwe gi ka anyi rurita uka.
- 6 Mụ onwe m di ka i si di n'ihu Chineke;
mụ onwe m bukwa ihe esitere n'uro kpuo.
- 7 Egwu m ekwesighi ime ka i tuo oke ujo,
ma o bukwani ogwe aka m idi arọ n'ahu gi.
- 8 "Ma i kwuola ya na nti m,
anuru m okwu ndi ahụ niile,
- 9 "Mụ onwe m di ocha n'obi m, o nweghi ihe na-ezighi ezi m mere;
adi m ocha na-enweghi mmehie obula.
- 10 Ma Chineke chotara ezughi oke n'ebe m no;
o na-ahuta m dikwa onye iro ya.
- 11 O na-eji mkporo kechie ukwu m abuo;
o na-enyochakwa uzo m niile.'
- 12 "Ma ana m agwa gi, na nke a i meghe nke oma,
n'ihì na Chineke di elu karja mmadu.
- 13 Gini mere i ji na-ekpesara ya
na o dighi azaghachi mmadu obula okwu?
- 14 Ma Chineke na-ekwu okwu, ugbu a n'otu uzo, ugbu a kwa n'uzo ozo,
o bu ezie na mmadu nwere ike ghara ighota ya.
- 15 Na nro maobu n'ohu nke abali,
mgbe umu mmadu na-ada n'oke ura,
mgbe ha na-atughari n'elu ihe ndina ha.
- 16 O nwere ike kwunye ha okwu na nti
ma mee ka egwu tuo ha site n'otutu ido aka na nti;
- 17 ka mmadu si n'ajo omume ya chegharia,
ka o si na nganga ya wezuga onwe ya,
- 18 ka o chebe mkpuruobi ya site n'olulu,
chebekwa ndu ya site n'ila n'iyi nke mma agha.
- 19 "Ozokwa, a na-abara mmadu mba site n'ihe mgbu nke na-eme ka o dinara n'elu ihe
ndina,
ebe okpukpo niile di ya n'ahu na-anogide na-egbu ya mgbu.
- 20 Nke na-eme ka ndu ya na-aso ihe oriri oyi,

- oꝛo, mkpuruobi ya na-ajukwa nri dikarisiri uto.
 21 Anu ahụ ya na-abụ ihe na-ala n'iyi,
 ma okpukpu ya; nke bụ ihe zoro ezo na mbụ, na-aputa ihe ugbu a.
 22 Mkpuruobi ya na-abjaru ili nso,
 ndu ha na-anokwa nso n'aka ndi na-ejere onwu ozi.
 23 Ma a si na e nwere mmuo ozi no ya n'akuku,
 dika onye nkwuchite onu, otu onye n'etiti puku mmadu,
 onye ga-agwa mmadu ihe ziri ezi nye ya,
 24 o na-emere onye ahụ amara, na-asikwa Chineke,
 'Naputa ya, ekwela ka o gbadaa n'ime olulu ili;
 achotala ihe mgbaputa n'ihi ya.
 25 Ka ahụ ya nwogharja dika nke nwantakiri,
 ka a eweghachi ike ya dika o di n'ubochi okorobia ya.'
 26 Mgbe ahụ, onye ahụ ga-arịo Chineke ariri ma chotakwa ihuoma ya,
 ha ga-ahụ ihu Chineke ma tiekwa mkpu onu,
 o na-enyeghachi ha ezi ihe n'ihi ezi omume ya.
 27 Mgbe ahụ, o na-abiakwute umu mmadu si ha:
 'Emehiere m, mee ihe ziri ezi ka o buru ajo omume,
 ma anataghi m ihe kwesiri ibu ugwo oru m;
 28 o gbaputara mkpuruobi m ka m ghara irida n'olulu ili,
 ya mere aga m adi ndu hukwa ihè nke ndu.'
 29 'Ihe ndi a niile ka Chineke na-emere mmadu
 ugboro abuo, obuladi ugboro ato.
 30 Ka o doghachite mkpuruobi ya site n'olulu ili,
 ka ihè nke ndu si otu a mukwasị ya.

- 31 "Gee nti, Job, ma nuru okwu m;
 dere jii ka m kwuo okwu.
 32 O buru na i nwere ihe i choror ikwu, zaghachi m;
 kwupu okwu, n'ihi na achoro m igu gi n'onye ezi omume.
 33 Ma o bughị otu a, gee m nti;
 dere jii, ka m zi gi amamihe."

34

- 1 Mgbe ahụ Elihu siri:
 2 "Nuru okwu m, unu ndi amamihe;
 gee m nti unu ndi ikom nwere mmuta.
 3 Nti na-anwale okwu dika
 ire si anu uto ihe oriri.
 4 Ka anyi chotara onwe anyi ihe ziri ezi;
 ka anyi nokota muta ihe di mma.
 5 "Job na-asị, 'Abụ m onye ezi omume,
 ma Chineke na-anapụ m ikpe ziri ezi.
 6 O bụ eziokwu na aka m di ocha
 ma a na-ahuta m dika onye ugha;
 o bụ eziokwu na ikpe amaghi m
 ma onya na-enweghi ngwota ka akụ ya na-enye m.'
 7 Olee nwoke dika Job,
 nke na-anu ikwa emo dika mmiri?
 8 Ya na ndi na-eme ajo ihe bu enyi,
 ya na ndi ajo omume na-emekokwa ihe.
 9 N'ihi na o na-asị, 'O dighi uru di ya
 na mmadu na-achọ ime ihe na-atọ Chineke uto.'*
 10 "Ya mere, geenu m nti, unu ndi ikom nwere nghota.
 Ya buru ihe di anya n'ebe Chineke no, bu ime ajo omume,
 burukwa ihe di anya n'ebe Onye puru ime ihe niile no, bu ime ihe na-ezighi ezi.
 11 O na-akwughachi onye obula dika ihe o mere si di,
 o na-ewetara mmadu dika omume ya kwesiri.

* 34:9 34:9 Mal 3:14

- 12 Ọ bụ ihe a na-ekwesighị iche n'uche na Chineke pụrụ ime ihe na-ezighị ezi,
na Onye pụrụ ime ihe niile ga-ekpe ikpe n'ezighị ezi.
- 13 Onye họtara ya ịchị ụwa?
Onye mere ya onye nlekota ụwa niile?
- 14 Ọ bụrụ na ọ bụ ebumnuche ya
iweghachi mmụọ ya na nkuume ya,
- 15 mmadụ niile ga-alakota n'iyi,
mmadụ niile ga-alaghachikwa n'aja.
- 16 "Ọ bụrụ na i nwere nghota, nūrụ nke a;
gee ntị n'okwu m.
- 17 Ọ pụrụ ịchị bụ onye ahụ kpọrọ ikpe ziri ezi asị?
Ị ga-ama Onye ezi omume na onye dị ike ikpe?
- 18 Ọ bughị ya na-agwa ndị eze okwu si, 'Unu abaghị uru,'
ma na-agwakwa ndị a mara aha ha si, 'Unu bụ ndị ajọ omume.'
- 19 Onye na-adighị ekpe ikpe mmegide† nye ụmụ ndị ikom eze,
onye na-adighị emenyere ndị ogaranya, ma megbuo ndị ogbenye,
n'ihì na ha niile bụ orụ aka ya.
- 20 N'otu ntabi anya, ha na-anwụ n'ime etiti abali;
ndị ahụ na-ama jijiji ma gabiga;
a na-ewezugakwa ndị dị ike ma ọ bughị site n'aka mmadụ.
- 21 "Anyị ya na-elekwasị ụzọ niile nke ụmụ mmadụ;
ọ na-ahukwa nzo ụkwụ ha niile.
- 22 Ọ dighị ọchịchiri di, ọ dighikwa oke ọchịchiri di,
ebe ndị na-eme ajọ ihe pụrụ izo.
- 23 Ọ dighị mkpa ọ dijiri Chineke ịga n'ihu inyocha ụmụ mmadụ,
nke mere na ha ga-abia n'ihu ya maka ikpe ikpe.
- 24 Na-ajughị ajuju Chineke na-akutu ndị a maara aha ha
ma were ndị ozo dochie n'onodu ha.
- 25 N'ihì na ọ na-aguko orụ ha niile,
ọ na-achupu ha n'abali mee ka ha ghọọ ndị e gwepiara egwepia.
- 26 N'ebe mmadụ niile ga-ahụ ha ka ọ na-ata ha ahụhụ
n'ihì ajọ omume ha,
- 27 n'ihì na ha sitere n'iso ya wezuga onwe ha,
ha enweghikwa uche ilebanye anya n'uzọ ya ọbula.
- 28 Ha mere ka iti mkpu akwa nke ndị ogbenye ruo ya ntị,
nke mere na ọ nūrụ akwa ndị nọ na mkpa.
- 29 Ma ọ bụrụ na ọ gba nkịtị, onye ga-ama ya ikpe?
Ọ bụrụ na o zoo ihu ya, onye pụrụ ihu ya?
- Ma ya onwe ya na-achị isi n'ebe mmadụ na mba nọ,
³⁰ igbochi nwoke na-adighị atụ egwu Chineke ịchị obodo,
ka ọ gharakwa ihu ihe onya nye ndị mmadụ.
- 31 "Ọ bụrụ na mmadụ a si Chineke,
'Abụ m onye ikpe mara ma agaghị m emehie kwa ozo.
- 32 Biko, zi m ihe ndị ahụ m na-apughị‡ ihu;
ọ bụrụ na m emehiela, agaghị m emekwa ya ozo.'
- 33 Chineke ọ ga-akwughachi gi ugwo orụ site na mkpebi§ gi
mgbe i juru icheghari?
- Gi onwe gi ga-ekpebi, ọ bughị mụ;
ya mere gwa m ihe i mara.
- 34 "Ndị ikom ndị nwere nghota na-ekwu si,
ndị amamihe nūrụ okwu m na-asị m,
- 35 'Job na-ekwu okwu dika onye na-amaghị ihe;
okwu ya di ka nke onye na-enweghị uche.'
- 36 Ọ ga-adị nnoo mma ma a si na a nwaa Job ruo nsọtụ
maka osisa ya dika nke ajọ mmadụ!
- 37 Ọ na-atukwasị nnupu isi n'elu mmehie ya;

† 34:19 34:19 Dit 10:17; Rom 2:11 ‡ 34:32 34:32 Maobu, amaghị § 34:33 34:33 Ya bụ, nroputa

na-akụ aka n'etiti anyị n'uzọ ikwa emo,
ma werekwa okwu nkwulu bara ụba megide Chineke.”

35

- ¹ Mgbe ahụ, Elihu sịrị:
² “Ị na-eche na nke a ziri ezi?
 Ị sịrị, ‘Na m ziri ezi ọ bughị Chineke.’
³ N’agbanyeghị ihe ndị a, ị na-ajụ ya si, ‘Uru gini ka ọ baara m,
 gini bụ uru m ma ọ buru na emehieghị m?’
⁴ “Ọ ga-amasị m izaghachi gi,
 zaghachikwa ndị enyi gi na ha nọ.
⁵ Lelie anya na eluigwe ma hụkwa.
 Legide mbara igwe na igwe oji niile, nke dị anya karịa gi.
⁶ Ọ buru na i mehie, olee uzọ nke a si metụta ya?
 Ọ buru na mmehie gi bara ụba, gini ka nke a puru ime ya?
⁷ Ọ buru na ị bụ onye ezi omume, gini ka ị na-enye ya,
 maobu gini ka ọ na-anata site n’aka gi?
⁸ Ajo omume gi na-emetuta naanị mmadu dika gi,
 ma ezi omume gi na-emetuta naanị umu ndi mmadu.
⁹ “Umu mmadu na-eti mkpu akwa n’ihi iba uba nke mmegbu,
 ha na-arịọ arịọ enyemaka site n’aka ndi di ike.
¹⁰ Ma ọ dighi onye na-asị, ‘Olee ebe Chineke onye kere m nọ,
 onye na-enye abụ n’ime abali,
¹¹ onye na-akuziri anyi ihe karja ka ọ na-akuziri umu anu ohia nke uwa,
 onye na-eme ka anyi buru ndi maara ihe karja umu nnu* nke igwe?’
¹² Ọ dighi azaghachi mgbe umu mmadu na-eti mkpu akwa,
 n’ihi inya isi nke ndi ajo omume.
¹³ N’ezie, Chineke adighi ana nti n’arịọ efu ha;
 Onye puru ime ihe niile a dighi elebara ya anya.
¹⁴ Ma ya buruzie nke a ị na-ekwu, ọ ga-esi ana gee nti
 mgbe ị na-ekwu na ị dighi ahụ ya anya,
 na i burula ikpe gi bja n’ihu ya
 na ị ga-anokwa na-eche ya!
¹⁵ Ozo, n’ihi na iwe ya adighi eweta ntaramahụ, n’ihi na ọ dighi ariba ama ajo omume ọ buladi nke dikarisiri nta.
¹⁶ Ya mere, Job saghere onu ya kwuo okwu dika onye na-amaghị ihe;
 ka onye na-enweghị uche ọ na-ekwu okwu nkwukwasị efu.”

36

- ¹ Elihu gara n’ihu si:
² “Nyetu m nwa oge nta, ka m gosi gi
 na ọ ka di otutu ihe e nwere ikwu nyere Chineke.
³ Ana m enweta amamihe m site n’ebe di anya;
 aga m enye Onye kere m ezi omume.
⁴ Ya doo gi anya na okwu m abughị okwu ugha;
 onye zuruoke n’ihe omuma nonyeere gi.
⁵ “Chineke di ike ma ọ dighi eleda mmadu obula anya;
 ọ di ike, burukwa onye na-eme ihe obula o zubere ime.
⁶ Ọ naghị edebe ndi ajo omume ndu,
 kama ọ na-enye ndi a na-akpagbu akpagbu ihe ruuru ha.
⁷ Ọ dighi ewepu anya ya* n’ebe ndi ezi omume nọ,
 kama ọ na-eme ka ha na ndi eze nokwasị n’ocheeze,
 buru ndi e buliri elu ruo mgbe ebighi ebi.
⁸ Ma ọ buru na e kechie umu mmadu n’agbu igwe,
 jirikwa agbu nke mkpagbu jidesie ha ike,
⁹ ọ na-agwa ha ihe ha mere,
 na ha sitere na nganga ha mehie.

* 35:11 35:11 Maobu, anu ufe * 36:7 36:7 Maobu, igbakuta azu

- 10 Ọ na-eme ka ha naa ntị nye ntuziaka,
na-enyekwa ha iwu ka ha chegharịa site n'ajo ihe ha na-eme.
- 11 Ọ buru na ha erube isi, jekwaara ya ozi,
ha ga-abu ndi ga-ebi oge ndu ha foduru n'akunuba,
biekwa ogologo ndu ha niile n'afọ ojuju.
- 12 Ma o buru na ha egeghi nti,
ha ga-ala n'iyi site na mma agha,
ha ga-anwu na-enweghi omuma ihe.
- 13 "Ndi ajo omume na-ebu iro n'obi ha.
Ha adighi echeghari kpokuo ya o buladi mgbe o kere ha agbu.[†]
- 14 Ha na-anwu n'oge okorobia ha,
n'etiti ndi ikom na-agba akwuna n'ulo arusi di iche iche.
- 15 Ma ndi na-ahusi anya ka o na-azoputa site n'ahuhu ha;
na-agwa ha okwu site na mkpagbu ha.
- 16 "Ọ na-achosi ike inaputa gi site n'onu mkpagbu,
baa n'ebe sara mbara, ebe mkpagbu na-adighi,
baa na tebul nke juputara na nri di ezi utu.
- 17 Ma ugu a, ikpe omuma diiri ndi ajo omume na-anyigbu gi;
ikpe omuma na ikpe ziri ezi abiakwasila gi.
- 18 Lezie anya ka mmadu obula ghara iji akunuba rafuo gi;
ekwekwala ka ihe ngari bara uba wezuga gi n'onodu gi.
- 19 Akunuba gi maobu idi ike gi ha puru inaputa gi
ka i ghara ino na mkpagbu?
- 20 Anola na-echere ka abali bja,
mgbe a na-adokpuru ndi umu mmadu site n'ulo ha puo.
- 21 Lezie anya, ka i ghara iche ihu nye ajo ihe,
bu nke o di ka i na-ahoro karija mkpagbu.
- 22 "E buliela Chineke elu n'ike ya,
onye bu onye ozizi dika ya?
- 23 Onye hoputaara ya uzọ o ga-agbaso,
maobu si ya 'I meela ajo ihe'?
- 24 Cheta ka i bulie oru aka ya elu,
bu nke umu mmadu torola site n'abu.
- 25 Mmadu niile ahuzuola ya;
umu mmadu no n'ebe di anya na-ele ya anya.
- 26 Lee, Chineke di ukwu, karija nghota anyi.
Onuogugu afọ ya kariji mmadu ichoputa.
- 27 "Ọ bu ya na-eme ka ukuru mmiri rigoro n'elu mgbe anwu na-acha,
nke a na-agho mmiri ozuzo nye iyi niile.
- 28 Igwe ojii na-awadata mmiri di n'ime ya
mee ka mmiri ozuzo di ukwu zokwasu umu mmadu.
- 29 Onye puru ighota ka o si gbasaa igwe ojii,
ka o si ebigbo site n'ebe obibi ya?
- 30 Lee, o gbasala amuma ya gburugburu ya
na-ekpuchi ebe niile dikarisiri omimi nke oke osimiri.
- 31 Nke a bu uzọ o si achu mba niile
na-enyejukwa ha nri afọ.
- 32 O ji amuma nke egbe eluigwe kpojuo aka ya,
ma na-enye ya iwu itida ihe obula o chorọ.
- 33 Ida uda nke egbe eluigwe na-akowa obibia nke oke ifufe mmiri;
o buladi ehi na-eme ka a mara na o no nso.

37

- 1 "N'ih i nke a, obi m na-ama jijiji,
na-amali elu site n'onodu ya.
- 2 Gee nti! Gee nti nuru uda olu ya,

[†] 36:13 36:13 Ọ tara ha ahuhu

- na ụzụ nke si n'ọnyụ ya apụta.
- ³ Ọ na-atopụ amụma ya ka ọ na-ejeru n'okpuru eluigwe niile,
 ọ na-ezisakwa ya ebe niile ụwa sọturụ.
- ⁴ Nke a gasịa, ihe ọzọ na-eso ya bụ mbigbo nke olu ike ya;
 ụda olu ya na ada ụda dika egbe eluigwe,
 mgbe olu ahụ dara dakwasị,
 ọ naghị egbochi amụma igbu egbu.
- ⁵ N'uzọ dī ebube ka olu Chineke si ada dika egbe eluigwe;
 ọ na-eme ọtutụ ihe ukwu nke anyị na-apughị ighota.
- ⁶ N'ihī na ọ bụ ya na-agwa snoo okwu sị: 'Daa n'elu ala,'
 na-agwakwa mmiri ozuzo okwu sị, 'Zoo nnukwu mmiri ozuzo.'*
- ⁷ Ka mmadụ o kere mata akaorụ ya;
 ọ na-emekwa ka mmadụ ọbụla kwusị idogbu onwe ya n'orụ.
- ⁸ Ụmụ anumanụ bi n'ohia na-agbaba zoo onwe;
 ha na-anogide n'ebe obibi ha.
- ⁹ Oke ifufe na-esite n'ulo ya na-abia,
 oyi na-esitekwa n'ikuku na-agbasa agbasa.
- ¹⁰ Iku ume Chineke na-emeputa mkpuru mmiri,
 ogbu mmiri na-akpukotakwa.
- ¹¹ Ọ na-eme ka igwe ojii juputa na mmiri;
 na-eme ka amuma gbuo n'ime igwe ojii.
- ¹² Site na ntuziaka ya ka ha na-echighari onwe ha gburugburu
 imezu ihe ọbụla ọ choro ka ha mee
 n'elu ụwa niile.
- ¹³ Ọ na-ewebata igwe ojii maka ita ndi mmadu ahuhu,
 na-eweta ya maka ime ka mmiri zokwasị elu ala igosi ihunanya ya.
- ¹⁴ "Job, gee nti.
 Tulee oru ebube niile Chineke na-arụ.
- ¹⁵ I maara otu Chineke si achikota igwe ojii
 na-eme ka amuma gbuo?
- ¹⁶ I maara otu Chineke si kwuba igwe ojii na mbara eluigwe,
 nke bu oru ebube onye ihe omuma ya zuruoke?
- ¹⁷ Gi onye uwe i yi n'ahu na-ekpo gi oku
 mgbe ụwa dere jii n'ihī ifufe na-esite na ndida na-abia,
- ¹⁸ i puru iso ya tusaa mbara eluigwe
 nke di ike dika enyo bronz a wuru awu?
- ¹⁹ "Gwa anyi ihe anyi ga-azaghachi ya;
 ebe ọ bụ na anyi apughị ido okwu anyi n'usoro n'ihī ochichiri nke anyi no n'ime
 ya.
- ²⁰ A ga-agwa ya na m nwere okwu?
 O di mmadu obula ga-achọ ka e loda ya?
- ²¹ Ugbu a, ọ dighi mmadu obula puru ilekwasi anyanwu anya
 ka ọ na-achake na mbara igwe,
 mgbe ifufe ji ngwangwa gabiga mee ka o nwuo ocha.
- ²² N'ugwu ka ebube na-enwu dika olaedo si aputa;†
 Chineke na-eji ebube di egwu na-abia.
- ²³ Onye puru ime ihe niile bu onye anyi na-enweghi ike chota. Ike ya di ukwu,
 n'ikpe ikpe ya ziri ezi na ezi omume ya bara uba, ọ naghị emegbu mmadu.
- ²⁴ Ya mere, umu mmadu na-atu egwu ya,
 ọ bu na o nweghi nsopuru nye ndi niile obi ha maara ihe?‡

38

ONYENWE ANYI EKWUO OKWU

- ¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI sitere n'oke ifufe gwa Job okwu sị:
² "Onye bụ onye a nke ji okwu ihe omuma na-adighi na ya
 na-eme ka atumatu m ghara iputa ihè?
³ Ugbu a, jikere onwe gi dika dimkpa

* 37:6 37:6 Ghoọ oke mmiri ozuzo † 37:22 37:22 Maobu, n'ugwu ka ọ si na-abia ka ebube olaedo ‡ 37:24
 37:24 Ma ọ dighi agunye ndi niile na-eche na ha maara ihe.

n'ihì na enwere m ajujù m ga-ajù gị
nke m chọrọ ka i nye m ọsịsa ha.

- 4 “Ebee ka i nọ mgbe m tọrọ ntọala ụwa?
Gwa m ma ọ buru na i ghotara.
- 5 Onye kpebiri ihe ụwa ga-aha ka ya? N’ezie i maara,
onye setiri ihe otutu e ji tuọ ya n’elu ya?
- 6 N’elu gini ka a tọrọ ntọala ya,
onye doro nkume mbu e ji tọọ ntọala ya?
- 7 Mgbe kpakpando nke isi ututu zukoro buọ abu,
umu Chineke niile tisikwara mkpu onu ike?
- 8 “Onye kara akara nye osimiri iwu ebe o ga-ejedebe*
mgbe o nuputara dika a ga-asị na o si n’akpanwa puta,
- 9 mgbe m yikwasiri ha igwe ojii dika uwe,
werekwa ochichiri meere ya akwa okike,
- 10 mgbe m kpaara ya oke ebe o ga-akwusi,
tinye ibo onu uzo na mkporo e ji akpochi ya,
- 11 mgbe m siri, ‘Ruo ebe a ka i ga-asorute, i gaghị agabiga ya,
n’ebe a ka a ga-akwusi ebili mmiri mpako gi?’
- 12 “O nweela oge i nyere ututu iwu,
maobu mee ka chi obubo maara onodu ya,
- 13 ka o jide akuku niile nke ụwa aka
ma site n’ụwa yopu ndi mmebi iwu?
- 14 Uwa na-ewere udidi ya dika urọ a kakwasiri akara;
udidi ya na-egosiputa dika uwe.
- 15 A na-eme ka ndi na-emebi iwu ghara inwe ihè,
meekwa ka aka e weliri elu buru nke a nyajiri.
- 16 “I jeruola n’isi iyi mmiri di n’osimiri,
ka i jeharjala n’ebe miri emi nke ogbu mmiri?
- 17 O nweela onye gosiri gi onu uzo onwu?
Ka i jirila anya gi hu onu uzo nke onyinyo onwu?
- 18 I ghotara idi ukwu nke ụwa na otu o si gbasapu?
Gwa m, ma o buru na i maara ihe ndi a niile.
- 19 “Olee uzo e si aga ebe ihè bi?
Olee ebe ochichiri bi?
- 20 I nwere ike iduru ha jee n’ebe ha bi?
I maara uzo e si eje ebe obibi ha?
- 21 N’ezie i maara, n’ihì na a mọla gi tupu e kee ihe ndi a!
I bikwaala otutu afo.
- 22 “I banyela n’ulo niile ebe a na-achikoba snoo,
ka i hula ulo niile ebe a na-achikoba mkpuru mmiri igwe,
- 23 nke m chekwara nye oge nsogbu,
n’oge ogu na n’oge agha?
- 24 Kedu uzo e si ejeru ebe a na-anọ ekesasi amuma egbe eluigwe,
ebee ka e si ekesasi ifufe owuwa anyanwu n’elu ụwa?
- 25 Onye wara uzo maka oke mmiri ozuzo,
onye kwa waara amuma na egbe eluigwe uzo?
- 26 Si otu a mee ka mmiri zokwasị ebe mmadu na-ebighi,
ala ozara ebe o dighi onye no n’ime ya,
- 27 ka mmiri ozuzo mee ka ala kporo nku nweta mmiri
iji mee ka ahija puputa n’ime ya.
- 28 Mmiri ozuzo o nwere nna?
Onye muru igirigi?
- 29 Site n’akpanwa onye ka mkpuru mmiri si aputa?
Onye kwa bu nne oke oyi nke eluigwe,

* 38:8 Abụ 33:7; Abụ 104:9; Ilu 8:29; Jer 5:22

- 30 nke na-eme ka mmiri kpukọtaa ịrị ike ịka nkume,
meekwa ka ihu ogbu mmiri kpukọtara?
- 31 “Ị pụrụ ikechi agbụ niile nke Pleiades?
Ị pụrụ ịtọpụ ihe nkechikọtara Orion?
- 32 Ị pụrụ ime ka igwe kpakpando puta n’oge ha
maọbụ duputa anụ ndogbu Bija na ụmụ ya ndị ọzọ?
- 33 Ị maara iwu na-achị ihe niile ị na mbara eluigwe?
Ị pụrụ inye ha ike ịchị ụwa?
- 34 “Ị pụrụ iti mkpu ruo igwe ojii
si otu a mee ka idee mmiri kpuchie ị?
- 35 Ị pụrụ izipụ amụma egbe eluigwe n’uzọ ha?
Ha na-asị ị, ‘Ebe a ka anyị nọ?’
- 36 Onye na-etinye amamihe n’obi mmadụ,
maọbụ na-enye oke ọkpa nghota?
- 37 Onye nwere amamihe ịgụ igwe ojii niile ị na mbara eluigwe ọnyị?
Onye kwa pụrụ ịhulata karama mmiri niile nke eluigwe niile,
- 38 mgbe aja ị n’ala siri ike,
mgbe ọkpụrụkpụ aja ị n’ala na-akpukọtara n’ahụ ibe ha?
- 39 “Ọ bụ ị na-achutara nne ọdum ihe oriri,
mee ka afọ ju ụmụ ọdum
- 40 mgbe ha makpuuru n’ime ọgba ha,
maọbụ mgbe ha zoro onwe ha na-eche anụ n’ohia?
- 41 Onye na-edoziri ugołoma ihe oriri ya,
mgbe ụmụ ya na-etiku Chineke mkpu agụ,
mgbe ha na-akpagharị na-achọ ihe oriri?

39

- 1 “Ị maara mgbe ewu ohia bi n’elu ugwu ị amụ nwa?
O nweela mgbe ị ị hụ nne ele ka ọ na-amụputa nwa ya?
- 2 Ị na-agụkọ ọnwala ole afọ ime ha na-adị tupu ha amụkọ nwa ha.
Ị maara oge ha na-amụ ụmụ ha?
- 3 Ha na-amakpuru ala mụputa nwa ha.
Ihe mgbu nke ọmụmụ nwa ha ebiekwa.
- 4 Ụmụ ha na-eto n’ohia gbasiekwa ike.
Ha na-apụ, ha adighi alaghachikwute ha ọzọ.
- 5 “Onye na-eme ka ịnyinya ibu ohia nwere onwe ya?
Onye na-atọpụ agbụ e kere ya?
- 6 Nke m nyere ala ihe na-adighi ka ọ buru ebe obibi ha,
ala nnu ahụ ka ọ buru ulọ ha.
- 7 Ụzụ ị n’obodo adighi emetuta ya,
ọ naghị anukwa mbigbo nke onye na-achị ya.
- 8 Elu ugwu niile bụ ebe ịkpa nri ya,
ebe ahụ ka ọ na-achoputa ahijia ndụ ọbula.
- 9 “Ị nwere ike ime ka atụ jeere ị ozi?
Ị nwere ike ime ka ọ nọdụ n’abalị n’ulọ ebe ị na-azụ anụ ulọ ị nri?
- 10 Ị nwere ike ime ka atụ ruora ị ọrụ n’ubi ị?
Ọ ga-akpugharị ị ọgụ ị ị akọ ala?
- 11 Ị ga-atukwasị ya obi n’ihi na ike ya hiri nne?
Ị ga-ahapuru ya ọrụ ndị ahụ siri ike ka ọ ruo?
- 12 Ị nwere ike ịtukwasị ya obi ka ọ gaa bulatara ị ọka
site n’ebe izocha ọka ị?
- 13 “Enyi nnunụ na-eji ọnyị gbasapụ nku ya,
ma a pughị ị nku ya tunyere
nku na abuba nke ụgbala.
- 14 Ọ na-eyi akwa ya n’ala

- ma hapụ ha ka uzuzu kpoo ha oku.
- 15 Ọ naghị emetụ ya n'obi na ukwụ nwere ike ịzọpịa ha maqbụ na anụ ọhịa nwere ike zọrie ha.
- 16 Ọ na-emeso umụ ya ihe ike dika a ga-asị na ha abughị nke ya, ọ dighị emetuta ya na ndogbu n'ọrụ ya nwere ike i bu n'efu, ma ọ dighị atụ egwu.
- 17 N'ihì na Chineke ekenyeghị ya amamihe maqbụ kenye ya oke na inwe uche.
- 18 Ma ọ na-agbalite ọsọ. Mgbe ọbụla ọ gbasara nku ya ịgba ọsọ, ọ na-achị ịnyinya na onye na-agba ịnyinya ọchị.
- 19 "Ọ bụ gị na-enye ịnyinya ike ya, ka ọ bụ gị mere ka aji ogologo ahụ o nwere dirị n'olu ya?"
- 20 Ị na-eme ya ka ọ wugharia dika igurube, were ebube* nke ịmapụ imi ya na-eyinye ihe oke egwu?
- 21 Ọ na-azọ ukwụ gam gam n'ala, ọ na-anurị ọhụ n'ihì ike ya, ọ na-apụ izute agha na-atughị egwu.
- 22 Ọ na-achị ihe egwu ọchị, ụjọ ọbụla anaghị atụ ya; ọ naghị esi na mma agha wezuga onwe ya.
- 23 Akpa akụ na-ayoghari n'akukụ ya, ya na ụbe na arua na-egbu maramara.
- 24 Mgbe ụzụ agha bara ya n'isi, ọ na-eripịa ala. Mgbe ọ nuru ụda opi ike, ọ naghị eguzo otu ebe.
- 25 Mgbe ụzụ agha bara ya n'isi, ọ na-eti mkpu sị, 'Ahaa!' Site n'ebe dị anya ka ọ na-anụ isisi agha. Ọ na-anurikwa ọhụ maka iti mkpu nke ndị ọchịagha n'oge agha.
- 26 "Ọ bụ site n'amamihe gị ka egbe ji efego n'elu, gbasaakwa nku ya gaa n'ebe ndịda?"
- 27 Ọ bụ gị nyere ugo iwu ifeli elu ma wuo akwụ ya n'ebe dị elu?
- 28 N'elu nkume dị elu ka ọ na-ebi nọkwara ọnọdụ abalị; ọwara nkume dị elu bụ ebe e wusiri ike ya.
- 29 Ọ bụ site n'ebe ahụ ka ọ na-esi enyochaputa ihe ọ ga-eburu.
- 30 Umụ ya na-amichakwa ọbara, n'ihì na ebe ọ na-aga bụ ebe ọbụla ọ ga-ahụ ihe e gburu egbu."

40

- 1 ONYENWE ANYỊ zara Job sị:
- 2 "Onye ahụ na-aruso Onye puru ime ihe niile ụka ọ puru ịdọ ya aka na ntị? Ka onye ahụ na-ebo Chineke ebubo zaghachi ya."
- 3 Mgbe ahụ, Job zaghachiri ONYENWE ANYỊ sị:
- 4 "Abụ m onye na-erughị eru. Oleekwanụ ka m ga-esi zaghachi gị? Eji m aka m kpuchie ọhụ m.
- 5 Ekwuola m mbụ, ma enweghị m ọsịsa ọzọ kwuokwa ugboro abụọ, ma agaghị m ekwukwa ọzọ."
- 6 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ sitere n'oke ifufe gwa Job okwu sị:
- 7 "Kwadoo onwe gị dika dimkpa; enwere m ajujụ m ga-aju gị, achọkwara m ka i nye m ọsịsa.
- 8 "Ị ga-aga n'ihu ikwujo ikpe ziri ezi m? Ị ga-aga n'ihu maa m ikpe ka ị si otu a buru onye ikpe gaara?"
- 9 Ogwe aka gị ọ dị ike dika nke Chineke? Olu gị ọ puru ịda ụda dika nke ya?
- 10 Were ebube na ịdị ukwu chọọ onwe gị mma, yikwasikwa onwe gị nsopuru na ugwu dika uwe.
- 11 Wusa iwe gị dị oku n'ebe ndị mpako niile nọ, weda ha n'ala,
- 12 lekwasikwa ndị mpako niile anya mee ha ihe ihere,

* 39:20 39:20 Maqbụ, nganga

- ma tiriekwa ndị na-emebi iwu ebe ha guzo.
 13 Likọta ha niile n'otu n'aja,
 kpuchie ihu ha niile n'ala ili.
 14 Mgbe ahụ, mụ onwe m ga-ekwenyere gi,
 na aka nri nwere ike ịzọpụta gi.
 15 "Lee enyi mmiri anya,
 bụ nke m kere dika m si kee gi,
 ma ihe ọ na-eri bụ ahịhja dika ehi.
 16 Lee ike dị n'ukwu ya,
 leekwa ike dị n'ime afo ya.
 17 Qdudu ya ka ọ na-efeghari dika osisi sida;
 akwara di ya n'ahụ ka e jikotara nke oma.
 18 Okpukpu ya niile dika ogidi bronz nwere umi,
 okpukpu ukwu na aka ya dika okporo igwe.
 19 Ya onwe ya bụ otu n'ime oru aka mbu nke Chineke,
 ma naanị onye kere ya nwere ike iji mma agha bja ya nso.
 20 Ugwu na-enye ya ihe ọ na-eri.
 N'ebe ahụ kwa ka umu anụ ohiya ndi ozo na-anọ egwuri egwu.
 21 O na-edina n'okpuru ahijia na-eto n'akuku mmiri,
 zookwa onwe ya n'etiti ahijia riidi n'apiti.
 22 Ahijia lotus na-eji ndo ya kpuchie ya,
 osisi popla nke di n'akuku mmiri gbara ya gburugburu.
 23 O buladi mgbe ebili mmiri na-ama, o dighi atu egwu;
 o na-anọ nwayo, n'agbanyeghi na mmiri Jordan na-asoputa na-asaju ya n'onu.
 24 Onye puru ijide ya mgbe o na-ele anya,
 maobu were onya jide ya mapuo ya imi?

41

- 1 "I puru iji nko azu jide Leviatan
 maobu jiri udọ kegide ire ya bida ya?
 2 I puru ikenye eriri n'imi ya
 maobu were ngu igwe mapuo agba ya?
 3 O ga-ario gi aririo ka i meere ya ebere?
 O ga-eji olu di nro gwa gi okwu?
 4 O ga-ekwe ka gi na ya baa n'ogbugba ndu
 ka i were ya dika ohu gi ogologo ndu ya niile?
 5 I ga-eji ya gwurie egwu dika nnunu?
 Maobu kee ya eriri nye ya umu agboghọ nọ n'ulo gi?
 6 Ndi ahia ha ga-eji ya zuo ahia?
 Ha ga-eke ya n'etiti ndi mgbereahia?
 7 I puru iji igwe nko mejuo akpukpo ahụ ya
 maobu iji ube ndi oku azu dupuo isi ya?
 8 O buru na i tukwasị ya aka,
 i gaghi echefu ogu o ga-aluso gi. I gawkaghi anwa ya ozo.
 9 O bu ime ihe nzuzu bu mmadu igbali ijide ya.
 Naanị ilekwasị ya anya na-eyi egwu.
 10 N'ih i nke a, o nweghi onye nwere obi ike ikpasu ya iwe.
 O bu onye puru iguzogide m?
 11 Olee onye m ji ugwo nke m na-aghaghi ikwu?
 Ihe niile di n'okpuru eluigwe bu nke m.
 12 "Agaghi m akwusi ikwu ihe banyere ukwu na aka Leviatan,
 na ike ya, na udidi ya mara mma.
 13 Onye nwere ike ikpughepu ihe e ji kpuchie ya ahụ?
 Onye nwekwara ike ibanye n'agba ya apiajiri okpuku abuo?
 14 Onye puru imeghe uzo nke onu ya,
 nke eze di oke egwu gbara gburugburu?
 15 Azu ya nwere ota* ndi e doro n'usoro

* 41:15 41:15 Mpako ya bu ota azu ya

- nke e mechisiri ike ka ha rapara n'ahụ ibe ha,
¹⁶ nke obula di ibe ya nso,
 na ikuku enweghi ike gafee n'etiti ha.
¹⁷ E jikotara ha onu nke oma,
 ha na-ejisi onwe ha ike, enweghi ike ikewa ha.
¹⁸ Ihe na-enwuputa mgbe obula o zere uzere;
 anya ya abuo na-achakwa dika anwu ututu.
¹⁹ Ire oku na-asoputa site nonu ya,
 icheku oku na-ekeputakwa nonu ya.
²⁰ Anwuru oku na-esi n'imi ya na-aputa,
 dika ukuru oku nke na-esi n'ime mmiri na-agbo n'elu osisi achara.[†]
²¹ Ume o na-ekuputa na-afunwu oku icheku.
 Ire oku na-esitekwa nonu ya na-amapu dika aku.
²² Ike nwere onodu n'olu ya,
 obi ilo mmiri na-aga ya n'ihu.
²³ Akpukpo anu ahụ ya bu ihe jikotara onu nke oma,
 ha siri ike na-apughi inughari ha.
²⁴ Obi ya di ike dika nkume,
 dika nkume e ji akwo ihe.
²⁵ Mgbe o bilitere oto, ndi dike na-atu oke ujo;
 ha na-alaghachi azu n'ihu mmaghari ya.
²⁶ O nweghi mma agha obula puru igbochi ya,
 o nwekwaghi ube igwe, mapu aku mapu ihe obula a piru onu ya api nke puru
 igbochi ya.
²⁷ N'ebe o no, igwe di ka ahija;
 bronz dikwa ka osisi rere ure n'ebe o no.
²⁸ Aku adighi eme ka o gbalaga,
 itu ya nkume di ka itu ya igbugbo oka.
²⁹ Mkporo osisi na-adi ya ka ahija oka,
 o na-achi ochi na mkpotu arua na-eme.
³⁰ Okpuru afu ya di ka ejuju di no,
 nke na-ahapu uzo n'apiti dika igwe eji azocha mkpuru oka site n'ogbe ya.
³¹ O na-eme mmiri di ogbu ka o gbog dika ite;
 o na-akpaghari oke osimiri ka o di ka mmanu otite di n'ite.
³² O na-ahapu ufufu n'azu mgbe o na-aga;
 mmadu ga-eche na o osimiri nwere isi awo.
³³ O nweghi ihe ozo di n'awa yiri ya,
 o nweghi ihe na-emenye ya ujo.
³⁴ O na-eleda ndi mpako niile anya.
 O bukwa eze n'ebe ndi na-anya isi no."

42

Okwu Job

- ¹ Mgbe ahụ, Job zara ONYENWE ANYI si:
² "Amara m na i puru ime ihe niile;
 o dighi atumatu gi nke a puru ikposa.
³ I juru si, 'Onye bu onye nke a ji okwu ihe omuma na-adighi na ya na-eme ka atumatu
 m ghara iputa ihe?'
 N'ezie, ekwuru m banyere ihe ndi m na-aghotaghi,
 ihe ndi di oke ebube kari m imata.
⁴ "I siri, 'Gee nti ugbu a, aga m ekwu okwu;
 m ga-aju gi ajuju,
 gi onwe gi ga-azakwa m.'
⁵ Nti m nuru ihe banyere gi
 ma ugbu a, ejirila m anya abuo hu gi.
⁶ Ya mere, ana m akpo onwe m asi,
 na echegharikwa n'ime ntu na uzuzu."

Okwu mmechi

[†] 41:20 41:20 Lit. Riidi

⁷ Mgbe ONYENWE ANYỊ gwasiri Job okwu, o tughariri gwa Elifaz onye Teman okwu si ya, "Ana m ewesa gi na ndi enyi gi abuo iwe, n'hi na ihe unu kwuru banyere m ezighi ezi dika nke ohu m Job kwuru. ⁸ Ugbu a, werenu oke ehi asaa na ebule asaa, jekwuru ohu m bu Job ka o jiri ha choro unu aja nsure oku, ohu m bu Job ga-ekpekwaru unu ekpere. Aga m anabatakwa ekpere o ga-ekpe n'hi unu. Agaghi m alakwa unu n'iyi n'hi okwu nzuzu unu. Unu ekwughị ihe ziri ezi banyere m dika ohu m Job si kwuo." ⁹ Ya mere, Elifaz onye Teman, na Bildad, onye Shu, na Zofa, onye Naaman mere dika ONYENWE ANYI si nye ha n'iwu. ONYENWE ANYI nabatakwaru ekpere nke Job kpere n'hi ndi enyi ya.

¹⁰ Mgbe Job kpesiri ekpere maka ndi enyi ya, ONYENWE ANYI mekwara ka o baa uba ozo. O nyekwara ya okpukpo abuo nke ihe niile o nwere na mbu. ¹¹ Mgbe ahụ, umunne ya ndi ikom na umunne ya ndi inyom, na ndi enyi ya niile bjara soro ya rie oriri n'ulo ya, na-akasi ya obi n'hi iru uju ya niile. Ha kasikwara ya obi n'hi onwunwa niile ONYENWE ANYI mere ka o bjakwasị ya. Ha niile n'otu n'otu nyere ya onyinye olaocha na mgbaaka olaedo.

¹² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI goziri Job n'oge ikpezu nke ndu ya karja ka o si gozie ya na mbu. Job nwere puku aturu iri na anọ na puku inyinya kamel isii na puku ehi abuo na otu puku inyinya ibu. ¹³ Chineke mekwara ka o mta umu ndi ikom asaa, na umu ndi inyom ato ozo. ¹⁴ Ndi a bu aha umu ya ndi inyom: nke mbu bu Jimaima, nke abuo bu Kezaya, ebe nke ato bu Kerin-Hapuk. ¹⁵ N'ala ahụ niile, o nweghi umu agboghọ mara mma dika umu ndi inyom Job ndi a. Job mekwara ka ha buru ndi ga-eso umu ya ndi ikom keta oke n'ihe niile o nwere.

¹⁶ Job nogidekwara ndu narị afo na iri afo anọ ozo. O huru umu ya, na umu ha ruo ogbo nke anọ. ¹⁷ Job nwuru mgbe o mere ezigbo agadi, ubochi ndu ya jukwara ya afo.

Abụ Qma Nchikọta Akwukwọ nke mbụ

1

Abụ Qma 1-41

Onye ihe na-agara nke oma

- 1 Onye ihe na-agara nke oma ka mmadụ ahụ bụ,
onye na-adighi aga ije na ndumọdụ ndị na-emebi iwu;
onye na-adighi eguzokwa n'uzọ ndị mmehie
maobụ soro n'otu ndị nkwo.
- 2 Kama ihe na-atọ ya uto bụ ime ihe niile di n'iwu ONYENWE ANYI.
Ọ na-atugharịkwa uche ya n'iwu ONYENWE ANYI ehihie na abali,
- 3 Ọ di ka osisi a kuru n'akuku iyi,
nke na-amiputa mkpuru ya n'oge ya,
nke ahijia ya na-adighi akponwu akponwu.
Ihe niile o na-eme na-agara ya nke oma.
- 4 Ma ndi ajo omume adighi otu a.
Ha di ka igbugbo oka
nke oke ifufe na-efesasi.
- 5 Ya mere, ndi ajo omume agaghị eguzosi ike n'ubochi ikpe;
ndi mmehie agaghị eguzokwa na nzuko ndi ezi omume.
- 6 N'ihu na ONYENWE ANYI na-eche uzọ ndi ezi omume nche.
Ma uzọ ndi ajo omume ga-eduba ha n'ila n'iyi.

Abụ Qma 2

Onye Chineke tere mmanu

- 1 Gini mere mba niile ji agba izu nzuzo?*
- Gini mere ndi mmadu ji na-apia opipia nke na-abaghị uru?
- 2 Ndi eze nke uwa na-eguzokwa onwe ha,
ndi na-achi achi na-agbakotakwa
imegide ONYENWE ANYI na imegide Onye ya e tere mmanu.
- 3 Ha na-asi, "Ka anyi tijie mkporo igwe niile ha kere anyi
ma tufukwaa ha, nwere onwe anyi."
- 4 Onye na-anodu n'eluigwe na-achi ochi.
Onyenwe anyi na-akwa ha emo.
- 5 Mgbe ahụ, o na-eji iwe baara ha mba
mee ka ujo juputa ha obi n'ihu oke iwe ya.
- 6 "Mu onwe m eguzobela m eze m
na Zayon, ugwu m di nsu."
- 7 Aga m ekwusa iwu ONYENWE ANYI:
O siri m, "I bu Okpara m;
taa aburula m nna gi.
- 8 Ripo m,
aga m enye gi mba niile nke uwa
ka ha buru ihe nketa gi.
- 9 I ga-eji mkpara igwe chia ha,
tipia ha dikwa onye na-akpu ite si etipia ite ndi o kpuru na-adighi mma."
- 10 N'ihu nke a, unu ndi eze, burunu ndi nwere uche;
ka nke a burukwa ihe ido aka na nti nye ndi na-achi achi n'uwa.
- 11 Jirinu itu egwu fee ONYENWE ANYI ofufe;
jirikwanu ima jijiji nuria onu n'ihu ya.
- 12 Sutukwanu Okpara ahụ onu ka iwe ghara iwe ya,
ka unu ghara i bu ndi a lara n'iyi n'uzo unu.

* **Abụ Qma 2:1** 2:1 Ya bụ, igbakota n'ihu izu ojoo

N'ihì na iwe ya pụrụ òmalite n'otu ntabi anya.

Ndị niile na-eme ya ebe mgbaba ha bụ ndị a goziri agozi.

Abụ Qma 3

Abụ Qma Devid. Nke o dere mgbe o si n'ihu Absalom gbaụ ọsọ ndụ.

Ekpere maka enyemaka

¹ O ONYENWE ANYỊ, ọnụọgụgụ ndị iro m dị ọtụtụ.

Ọtụtụ ndị mmadụ na-ebili imegide m.

² Ọtụtụ n'ime ha na-ekwu banyere m si,
"Chineke agaghị azọpụta ya."

*

Sela

³ Ma gị, ONYENWE ANYỊ bụ ọta na-ekpuchi m;

I na-ebuli isi m elu na-eme ka m buru onye nwere nsọpuru.

⁴ Etikuru m ONYENWE ANYỊ mkpu akwa,
ọ nụkwara olu m, sitekwa n'ugwu nsọ ya za m.

Sela

⁵ Edinara m ala, hie ụra,

ma bilikwa n'ututu n'udo, n'ihì na ONYENWE ANYỊ na-eche m nche.

⁶ A sịkwa na iri puku kwuru puku ndị iro agbaa m gburugburu,
agaghị m atụ egwu ọbụla.

⁷ Bilie ONYENWE ANYỊ!

Zọpụta m Chineke m!

Tie ndị iro m niile aka n'agba;†
tipụkwa ndị ajọ omume eze n'ọnụ.

⁸ N'ihì na nzọpụta na-esite n'ebe ONYENWE ANYỊ nọ na-abia.

Ka ngozi gị diiri ndị gị niile.

Sela

Abụ Qma 4

Abụ Qma nke diri onyeisi abụ. Abụ Qma Devid nke a na-eji ubo akwara akpo.

Ntughari uche nke abali

¹ Zaa m mgbe m na-akpoku gị

Chineke m, gị onye ezi omume;

Naputa m site n'ihe mgbu m,
meere m ebere, nupukwa ekpere m.

² Unu umu mmadu, ruo ole mgbe ka unu ga-atugharia ebube m, mee ka o buru ihe
ihere?

Ruo ole mgbe ka unu ga-ahu ihe efu n'anya na-achọ chi ndị ahu na-abughị chi
n'ezie?*

Sela

³ Matanụ nke oma na ONYENWE ANYỊ ahoputala ndị ezi omume nye onwe ya;
ọ ga-egekwa ntị n'olu m mgbe ọbụla m kpokuru ya.

⁴ Maanụ jijiji, unu emehiekwala;
mgbe unu nọ n'elu ihe ndina unu;
nọonụ jụụ na-enyocha obi unu.

Sela

⁵ Tụkwasiñụ ONYENWE ANYỊ obi unu,
chukwaranụ ya aja ezi omume.

⁶ Ọtụtụ ndị mmadụ na-aju, "Onye pụrụ imere anyị ihe oma?"

Ma ONYENWE ANYỊ, biko mee ka ihè nke ihu gị mụkwasi anyị.

* **Abụ Qma 3:2** 3:2 Okwu Hibru n'usoro abụ nke a na-amaghị ihe o putara, ufodu na-eche na o bụ okwu ntuziaka nye ndị ọbụ abụ banyere ihe ha ga-eme † **Abụ Qma 3:7** 3:7 Job 16:10 * **Abụ Qma 4:2** 4:2 Nke unu maara na ha bụ okwu ụgha

⁷ Were ọ̀nụ mejupụta obi m
karịa mgbe mkpụrụ ubi, ya na mmanya ọ̀hụrụ ha bara ụba nke ukwu.

⁸ Aga m edina ala ma rahụ ụra n'udo,
n'ihì na ọ̀ bụ naanị gị ONYENWE ANYÌ,
na-eme ka m nọrọ na-enweghị ihe egwu ọ̀bụla.

Abụ Qma 5

Abụ Qma. Abụ Qma nke dịrị onyeisi abụ. Ọ̀ bụ ọ̀pì ka e ji abụ ya. Abụ Qma nke Devid.

Ekpere ụtụtụ

¹ ONYENWE ANYÌ, biko, nūrụ ekpere m
tulee ịsụ ude m.

² Geekwa ntị n'akwa aririọ m,
gị Chineke onye bụ eze m.
N'ihì na ọ̀ bụ naanị gị ka m na-akpọku.

³ Ụtụtụ ụbọchị niile, O ONYENWE ANYÌ, ị ga-anụ olu m;
aga m ekwuputara gị ihe niile na-akpa m mkpa.
Aga m elekwa anya ọ̀sịsa gị.

⁴ Ị bụ Chineke, onye ihe ọ̀jọọ ọ̀bụla anaghị atọ ụtọ;
gị na ndị ajoy omume apughị ibikọta.

⁵ Ndị mpako agaghị eguzo
n'ihu gị.

Ị kpọrọ ndị niile na-eme ihe ọ̀jọọ asị.

⁶ Ị ga-ala ndị niile na-agma ụgha n'iyi;
ONYENWE ANYÌ kpọrọ ndị ogbu mmadụ niile
na ndị aghughọ niile asị.

⁷ Ma mụ onwe m, aga m abata n'ime ụlọ gị,
site n'oke ihunanya gị;
aga m ejikwa ịtụ egwu kpọọ isiala
n'ebe ụlọnsọ ukwu gị dị.

⁸ ONYENWE ANYÌ, biko, duo m n'ime ezi omume gị
n'ihì ndị iro m;

mee ka ụzọ gị zie ezi n'ihu m.

⁹ Obi ha juputara n'echiche ịla n'iyi,
a pughị ịtụkwasi okwu ọ̀bụla si ha n'ọ̀nụ pụta obi.
Akpiri ha bụ ili ghere oghè;
ha ji ire ha ekwu okwu ụgha.

¹⁰ Maa ha ikpe, Chineke.
Mee ka nzube ọ̀jọọ ha niile buru ọ̀dịda ha.

Chupu ha n'ihì ịba ụba nke ọ̀tụtụ mmehie ha,
n'ihì na ha enupula isi megide gị.

¹¹ Ma mee ka onye ọ̀bụla na-agbaba n'ime gị nūrịa;
mee ka ha nọgide na-eti mkpu ọ̀nụ.

Were aka nchebe gị kpuchie ha,
ka ndị niile hūrụ aha gị n'anya nūrịa ọ̀nụ n'ime gị.

¹² N'ezie, O ONYENWE ANYÌ, ị na-agozi onye ezi omume.
Ị na-eji ihuoma gị gbaa ha gburugburu dika ọ̀ta.

Abụ Qma 6

Abụ Qma nke dịrị onyeisi abụ. Nke e ji ụbọ akwara abụ. N'usoro Sheminit. Abụ Qma Devid.

Ekpere n'oge nsogbu

¹ O ONYENWE ANYÌ, abarala m mba mgbe ị na-ewe iwe.
Atala m ahuhụ n'oge ọ̀nụma gị.

² Biko, meere m ebere ONYENWE ANYÌ, n'ihì na adighị m ike.
Gwoọ m, n'ihì na ọ̀kpukpụ m niile nọ n'ihe mgbu.

³ Mkpuruobi m nọ n'ọ̀nọdụ ihe mgbu.
Ruo ole mgbe, O ONYENWE ANYÌ, ka ị ga-anogide na-agba m nkịtị?

- 4 ONYENWE ANYị, biko, bịa zoputa m;
n'ihì ihunanya gị na-enweghị ogwugwu, naputa m.
5 N'etiti ndị nwuru anwu o dighi onye na-ekwuputa aha gị.
O nwere onye na-eto gị site n'ala ili?

6 Ike agwula m n'ihì isu ude.

Abali niile, ana m eji ikwa akwa mee ka ihe ndina m juputa na mmiri,
ana m eji anya mmiri dee ihe ndina m.

7 Anya m adighi ahuzikwa uzọ nke oma n'ihì ihe mwute;
o kaala nka n'ihì mmeso ndi iro m.

8 Sitenu n'ebe m no wezuga onwe unu, unu ndi na-eme ajo ihe,
n'ihì na ONYENWE ANYị anula akwa m niile.

9 ONYENWE ANYị anula akwa m; o nula aririo nke m na-ario ya ka o meere m ebere.
O nabatala ekpere m.

10 Ka ndi iro m niile buru ndi ihere ga-eme.

Ha ga-ada mba, burukwa ndi ga-eji ihere laghachi ebe ha si bja.

Abụ Qma 7

Abụ Shiggaion nke Devid, nke o bukuru Onyenwe anyi banyere Kush, onye Benjamin.

Aririo maka ikpe ziri ezi

- 1 ONYENWE ANYị Chineke m, n'ime gi ka m ghabara;
zoputa m, ma naputa m site n'aka ndi niile na-achu m oso,
2 ma o bu ha adokaa m dika odum,
ha ga-adosasi kwa m ebe mmadu obula enweghi ike inaputa m.
3 O ONYENWE ANYị Chineke m, o buru na m mere ihe di otu a;
o burukwa na aka m adighi ocha.
4 O buru na m jiri ihe ojoo kwughachi onye mu na ya no n'udo ugwo,
maobu site n'uzo na-ezighi ezi zuo ihe onye iro m.
5 Mgbe ahụ, ka onye iro m chuo m oso, jide m;
ka o tuo m n'ala zopja ndu m,
mee ka m buru onye a ga-ahapu n'uzuzu n'onodu odindu-onwukamma.

Sela

6 Bilie, ONYENWE ANYị, n'iwe gi,

bilie megide oke iwe ndi iro m;
teta Chineke m, kpee ikpe ziri ezi.

7 Ka nzuko niile chikotara onwe ha onu gbaa gi gburugburu,
ebe i na-anokwasikwa n'ebe di elu na-achi ha.

⁸ Ka ONYENWE ANYị kpee umu mmadu niile ikpe.

Kpee m ikpe, O ONYENWE ANYị, dika ezi omume m si di,
na dika izuoke m si di, gi Onye kachasi ihe niile elu.

9 O Chineke onye ezi omume,
onye na-enyochaputa echiche na obi mmadu,
mee ka ihe ike ndi ajo omume bja na njedebe
meekwa ka ndi ezi omume guzosie ike.

10 Chineke nke kachasi ihe niile elu, bu ota* m,
o na-azoputa ndi niile obi ha ziri ezi.

11 Chineke bu onye na-ekpe ikpe ziri ezi,
Chineke, onye na-eziputa oke iwe ya kwa ubochi.

12 O buru na onye ahụ echegharighi,
o ga-amu mma agha ya ka o diri nko,
o ga-arogo uta ya, kwadokwa igba ya.

13 O kwadoola ngwa agha niile nke onwu;
o na-eme ka aku ya buru nke na-ere oku.

* **Abụ Qma 7:10** 7:10 Maobu, Onyenwe m

- 14 Onye ọbụla dị ime ajọ ihe,[†]
na-atụrụ ime okwu na ụka mụputakwa ngharịpụ nke ụgha na-eweta.
- 15 Ma onye ahụ na-egwu olulu na-adaba
n'ime olulu ahụ o gwuru.
- 16 Nsogbu ahụ ọ kpaliri na-abiakwasị ya
ihe ike ahụ ọ kwadooro na-alaghachikwa azụ dakwasị ya n'isi.
- 17 Aga m enye ONYENWE ANYỊ ekele n'ihì ezi omume ya,
aga m abụku aha ONYENWE ANYỊ, Onye kachasị ihe niile elu abụ otuto.

Abụ Ọma 8

Abụ Ọma ọdịrị onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid n'usoro gittit.

Idi ebube Chineke na nsọpuru nke mmadụ

- 1 O ONYENWE ANYỊ Onyenwe anyị,
lee ka ịdị ukwu nke aha gị si juputa ụwa niile!
- I meela ka ebube gị dị elu
n'ime eluigwe.
- 2 Site n'otuto* ụmuntakiri na ụmụ na-anụ ara,
ị tola ntọala siri ike megide ndị iro gị,
ka e si otu a mechie ọnụ onye iro na onye ahụ na-abọ ọbọ.
- 3 Mgbe ọbụla m lere anya na mbara eluigwe,
hụ ọrụ niile nke aka gị ruru,
mgbe m lere anya n'elu hụ ọnwá na kpakpando
i tinyere n'ọndu ha,
- 4 gini ka mmadụ bụ i ji na-eche banyere ha?
Ginikwa ka mmadụ bụ iji na-elekota[†] ha?
- 5 I mere ka ha[‡] dij ala nwantakiri n'ebe ndi mmuọ ozi[§] nọ,
I jikwa ebube na nsọpuru kpube ya n'isi dika okpueze.
- 6 I mekwaala ya ka ọ buru onyeisi nke ihe niile i keré eke,
tinyekwa ihe niile n'okpuru ụkwu ya.
- 7 O na-achị igwe ewu na aturu, na ehi,
na umu anu ohia ndi ozọ niile,
- 8 na nnunu niile,
na azu niile,
na anu ndi ozọ na-ebi n'ime mmiri.
- 9 O ONYENWE ANYỊ, Onyenwe anyi,
lee ka ịdị ukwu nke aha gị si juputa ụwa niile.

Abụ Ọma 9

Abụ Ọma. Abụ Ọma nke ọdịrị onyeisi abụ. N'usoro olu abụ "Onwu nke Okpara." Abụ ọma Devid.

Ekele n'ihì nnaputa Chineke

- 1 O ONYENWE ANYỊ, aga m esite n'ala ala obi m too gị,
aga m agwakwa onye ọbụla ihe ọma niile i na-eme.
- 2 Obi ga-atọ m uto; obi m ga-ajuputa n'onu n'ihì gị,
aga m aburu gị abụ otuto, gị Onye kachasị ihe niile elu.
- 3 Ndi iro m na-alaghachi azu,
ha na-asọ ngongo na-alakwa n'iyi n'ihu gị.
- 4 I kpeela ikpe m n'uzo ziri ezi,
n'ocheeze gị ka i noduru na-ekpe ikpe ziri ezi.
- 5 I baarala mba niile mba ma laa ndi ajo omume n'iyi,
hichapukwa aha ha ruo mgbe ebighi ebi.

[†] **Abụ Ọma 7:14** 7:14 N'oge ochie, ndi agha iziputa echiche ime ajo ihe ha, na-eji ihe na-aghorọ oku osiiso, techie n'onu akụ ha, mune ha oku, tunye ha n'elu ulo ndi iro ha, i gbaa ha oku. * **Abụ Ọma 8:2** 8:2 Mat 21:16 [†] **Abụ Ọma 8:4** 8:4 Gini ka nwa nke mmadụ bụ na ihe banyere ya na-emetu gị n'obi [‡] **Abụ Ọma 8:5** 8:5 Maobu, ya [§] **Abụ Ọma 8:5** 8:5 Maobu, Chineke

- 6 Mbibi nke na-enweghị ogwuogwu adakwasịla ndị iro m,
I hopukwala obodo ha niile.
Ọ dighị onye na-echetakwa ha ozo.
- 7 ONYENWE ANYI bu eze ruo mgbe ebighi ebi.
O kwadoola ocheeze ya maka ikpe ikpe ziri ezi.
- 8 O ga-eji ezi omume kpee mba niile ikpe;
jirikwa ikpe ziri ezi chja mba niile.
- 9 ONYENWE ANYI bu ebe mgbaba nye ndi niile a na-emegbu emegbu.
O buuru ha ebe mgbaba e wusiri ike n'oge nsogbu.
- 10 ONYENWE ANYI, ndi niile maara aha gi ga-atukwasị gi obi,
n'ihu na o dighi mgbe i na-agbakuta ndi niile na-atukwasị gi obi azu.
- 11 BUKUONU ONYENWE ANYI abụ otuto, bu onye no n'ocheeze ya na Zayon.
Kwusaaranu mba niile ihe banyere oru ebube ya.
- 12 N'ihu na onye ahụ na-aboro ndi e gburu egbu obo anaghi echefu ihe;
o dighi elefu mkpu akwa nke ndi a na-akpagbu anya.
- 13 O ONYENWE ANYI, lee ka ndi iro m si akpagbu m!
Meere m ebere ma naputa m site n'onu onwu,
- 14 ka m nwee ike ikwusa banyere otuto gi
n'onu uzu ama* niile nke ada Zayon,
norokwa ebe ahụ nuri onu n'ime nzoputa gi.
- 15 Ndi mba niile adabala n'ime olulu ahụ ha gwuru;
onya ahụ ha siri, zoo, amaala ha.
- 16 Ihe e ji mara ONYENWE ANYI bu ikpe ya ziri ezi;
oru aka ndi na-emebi iwu na-ama ha dika onya.
- 17 Ndi niile na-eme ajo omume na-alaghachi n'ili;
nke a bukwa onodu mba niile na-echefu Chineke.
- 18 Ma o bughị ruo mgbe ebighi ebi ka a ga-echefu ndi no na mkpa;
olileanya ndi a na-akpagbu agaghi abukwa nke efu.
- 19 O ONYENWE ANYI, bilie! Ekwela ka mmadu nwee mmeri obula n'ebe i no;
ka e kpee mba niile ikpe n'ihu gi.
- 20 O ONYENWE ANYI! Mee ka ha maa jijiji n'oke egwu;
mee ka mba niile ghota na ha bu naanị mmadu.

Sela

Sela

Abụ Qma 10

Aririo maka ikpe ziri ezi

- 1 ONYENWE ANYI, ginị mere i ji na-eguzoro onwe gi n'ebe di anya?
Gini mere i na-ezo onwe gi n'oge nsogbu?
- 2 Site na mpako, onye ajo omume na-emegbu ndi na-adighi ike,
ndi mpija mpija aghughu ya mara dika onya.
- 3 O na-anya isi banyere ochicho niile nke obi ya,
o na-eleli ONYENWE ANYI anya ma na-agozi ndi oke ochicho.
- 4 N'onodu mpako ya, onye ajo omume anaghi achọ Chineke,
n'echiche ya niile, o naghị eche banyere ya.
- 5 Ma ihe niile o na-eme na-agara ya nke oma;
o bu onye na-ebuli onwe ya elu, iwu gi niile dikwa anya site n'ebe o no;
o na-eleli ndi iro ya niile.
- 6 N'ime obi ya, o na-asị, "O dighi ihe ga-emetuta m.
Aga m anọ n'onodu onu mgbe niile. Nsogbu obula agaghi adakwasị m."*
- 7 Onu ya juputara n'okwu ugha na iba mba ime ihe ojoo,†

* **Abụ Qma 9:14** 9:14 O bu n'uzo ama obodo ka a na-anọ akpari uka niile di mkpa. Rut 4:1 * **Abụ Qma 10:6** 10:6 O na-asị n'ime obi ya, "Agaghi ewezuga m n'onodu m"; O na-anukwa iyi si, "O dighi onye obula ga-eme m ihe ojoo" † **Abụ Qma 10:7** 10:7 Ya bu, igba iyi

- n'okpuru ire ya ka nsogbu na ajọ ihe dịkwa.
 8 Ha na-ezo onwe ha n'obodo nta dị iche iche,
 n'ebe zoro ezo ka ha na-anọ,
 na-eche itigbu ndị aka ha dị ọcha.
 9 Dịka ọdum, ha anaghị eme mkpọtụ ọbụla,
 ọ na-eche idakwasị umu ogbenye.
 Dịka ndị bụ dinta si ejide umu anumanu n'onya ha siri, otu a ka ha si ejide umu
 ogbenye.
 10 Umu ogbenye ndị a na-ada n'ala n'ihị idị ike ya,
 ọ na-azọpjakwa ha.
 11 N'ime obi ya, ọ na-asị, "Chineke echefuola.
 O zofuola ihu ya, ọ dighị mgbe ọ huru ya."[‡]
- 12 Bilie O ONYENWE ANYỊ! O Chineke welie aka gị,
 echefukwala ndị na-enweghị onye inyeaka.
 13 Gịnị mere onye ajọ omume ji na-eleda Chineke anya?
 Gịnị mere o ji na-asị n'ime obi ya,
 "Ọ gaghị akpọ m ka m zaa ajuju banyere omume m"?
- 14 Ma gị, O Chineke, ị na-ahụ nsogbu na ihe mwute,
 ị na-atule ihe ị ga-eme banyere ha.
 Ndi a na-emegbu na-atukwasị gị obi,
 n'ihị na ị bụ onye inyeaka ndị na-enweghị nna.
 15 Gbajie aka onye ajọ omume a na-eme ihe ọjọọ,
 kpọọ ya ka ọ zaa ajuju banyere ajọ omume ya niile
 nke a na-apughị ichoputa.
- 16 ONYENWE ANYỊ bụ eze ruo mgbe ebighị ebi.
 Ọ ga-esite n'ala ya kpochapụ mba niile.
 17 O ONYENWE ANYỊ, ị maara ọchịchọ obi ndị niile a na-akpagbu;
 ị na-ege ntị na mkpu akwa ha ma kasịkwa ha obi,
 18 Ị na-echedo ndị na-enweghị nna na ndị niile a na-emegbu emegbu,
 ka mmadu efu, onye e kere eke,
 ghara imenye ha egwu ọzọ.

Abụ Qma 11

Abụ Qma nke dīrī onyeisi abụ. Abụ qma David.

Onyenwe anyi ebe mgbaba

- 1 N'ime ONYENWE ANYỊ ka m mere ebe mgbaba m.
 Gịnị mere i ji na-agwa m okwu sị,
 "Felagaa n'elu ugwu gị dika nnunu."
 2 N'ihị na ndị ajọ omume ekweela ụta ha;
 ha edoziela àkụ n'elu eriri ụta ha,
 zoo onwe ha n'akukụ ụzọ,
 inọ n'ochichiri, gbaa ndị obi ha ziri ezi ụta.
 3 Mgbe a na-ebibi ntọala niile,
 gịnị ka ndị ezi omume puru ime?
- 4 ONYENWE ANYỊ nọ n'ụlonsọ ukwu ya;
 ONYENWE ANYỊ nọkwa n'elu ocheeze ya dị n'eluigwe.*
 Ọ na-ahuzu ihe niile umu mmadu na-eme;
 anya ya na-anwalekwa ụzọ ha.
 5 ONYENWE ANYỊ na-ele onye ezi omume ule,
 ma onye ajọ omume na ndị niile huru imebi iwu n'anya,
 ka ọ na-akpọ asị nke ukwu.
 6 Ọ ga-eme ka nkume oku zokwasị ndị ajọ omume
 dika mmiri ozuzo;
 oke ifufe dī oku ga-abu ihe nketa ha.

7 N'ihị na ONYENWE ANYỊ bụ onye ezi omume,

[‡] **Abụ Qma 10:11** 10:11 O mechiri anya ya, ọ naghị ahụ ya
 Onyenwe anyi

* **Abụ Qma 11:4** 11:4 Nke a bụ maka ocheeze

ọ hụkwara ikpe ziri ezi n'anya;
ndị ezi omume niile ga-ahụkwa ihu ya anya.

Abụ Qma 12

Abụ Qma nke ọrị onyeisi abụ. N'usoro Sheminit. Abụ Qma nke Devid.

Ekpere maka enyemaka n'oge ihe egwu

- 1 ONYENWE ANYI, nyere anyị aka! N'ihị na ndị ezi omume agwula!
Ndi kwesiri ntụkwasi obi anọkwaghị n'etiti ụmụ mmadu.
- 2 O nwekwaghị onye eziokwu di n'onu ya nye onye agbataobi ya.
Egbugbere onu onye obula na-ekwukwa okwu ire uto,
maobu aghugho di n'obi ha.
- 3 Ka ONYENWE ANYI wezuga egbugbere onu niile na-ekwu okwu ire uto
na ire niile na-ekwu okwu inya isi.
- 4 Ndi na-asị,
"O bu site n'ire anyi ka anyi ga-enwe mmeri;
egbugbere onu anyi ga-echebe anyi, o bu onye na-achi anyi?"
- 5 "N'ihị na a na-apunara ndi ogbenye ihe n'ihị ndi no na mkpa na-asu ude,
aga m ebili ugbu a, ka ONYENWE ANYI kwuru.
Aga m zoputa ha puo n'aka ndi ahụ ji iwe ekwulu ha."
- 6 Okwu onu ONYENWE ANYI niile zuruoke,
ha dika olaocha a nuchara n'oku,
nke a nuchara ugboro asaa.
- 7 O ONYENWE ANYI, i ga-edebe anyi n'udo
ma sitekwa n'aka ndi di otu a chebe anyi ruo mgbe ebighi ebi.
- 8 Ndi ajo omume na-ejeghari n'ebe niile
mgbe a na-eto ihe ojojo n'etiti umu mmadu.

Abụ Qma 13

Abụ Qma nke ọrị onyeisi abụ. Abụ qma Devid.

Ekpere maka nnaputa

- 1 Ruo ole mgbe ka i ga-echefu m ONYENWE ANYI?
Ruo ole mgbe ka i ga-ezonari m ihu gi?*
- 2 Ruo ole mgbe ka mu na mmuo m ga na-agba mgba
nodukwa na-eru uju kwa ubochi n'ime mkpuruobi m?
Ruo ole mgbe ka ndi iro m ga-anogide na-emeri m?
- 3 Lekwasi m anya, ma zaa m, O ONYENWE ANYI Chineke m.
Nyeghachi m ihè nke anya m ka m ghara inwu;
- 4 mgbe ahụ onye iro m ga-asị, "Emeriela m ya,"
mgbe m ga-ada, ndi kporo m asị ga-anurikwa onu.
- 5 Ma atukwasiri m obi n'ihunanya gi nke na-enweghi ogwugwu;
mkpuruobi m na-anuri onu na nzoputa gi.
- 6 Aga m abuku ONYENWE ANYI abụ,
n'ihị na o mesoro m mmeso qma.

Abụ Qma 14

Abụ Qma nke ọrị onyeisi abụ. Abụ qma Devid.

Ajo omume nke ndi na-emebi iwu

- 1 Onye nzuzu na-asị* n'ime obi ya,
"O dighi Chineke obula di."
Ha bu ndi ajo omume riri ahụ, oru aka ha niile bukwa ihe aru;
o dighi onye obula na-eme ezi ihe.
- 2 ONYENWE ANYI sitere n'eluigwe

* **Abụ Qma 13:1** 13:1 Job 13:24; Abụ 89:46

* **Abụ Qma 14:1** 14:1 Maobu, na-eche

na-ele ụmụ mmadụ anya
ihụ ma ọ ga-achọta onye ọbụla nwere nghọta
onye nke na-achọ Chineke.

³ Mmadụ niile ewezugala onwe ha, ha niile aburula ndị ajoy omume riri ahụ;
ọ dighị onye ọbụla na-eme ihe ziri ezi,
ọ dighị ọ buladi, otu onye.

⁴ Ndị niile na-eme ajoy ihe, ha amaghị ihe?

Ha na-eripia ndị m dika mmadụ si eri nri,
ha adighị akpokukwa ONYENWE ANYI.

⁵ Ma n'ebe ahụ ka ha nọ, n'ọnọdụ oke egwu,
n'ihị na Chineke nọ n'etiti ndị ezi omume.

⁶ Unu ndị ajoy omume na-emebi atumatụ ndị ogbenye,
ma ONYENWE ANYI bụ ebe mgbaba ha.

⁷ A sịkwari na nzọpụta Izrel ga-esi na Zayon pụta!
Mgbe ONYENWE ANYI ga-akpoghachite ndị ya n'ọnọdụ ha,
ka Jekob nūrja ọñụ, ka Izrel nwekwaa obi ụtọ!

Abụ Qma 15

Abụ Qma Devid.

Onye ga-ebi n'ugwu nsọ Onyenwe anyi?

¹ ONYENWE ANYI, onye pụrụ inọgide n'ụlonsọ ukwu gi?
Onye pụrụ ibi n'ugwu nsọ gi?

² Onye na-ebi ndụ nke na-enweghị ita ụta,
onye na-arụ ọrụ ezi omume,
onye na-ekwu eziokwu site n'obi ya.

³ Onye juru ikwutosi ndị ọzọ,
onye na-adighị eme onye agbataobi ya ihe ọjọọ,
na onye na-adighị ekwulu mmadụ ibe ya,

⁴ onye na-eleda onye ajoy omume anya,
ma na-asopuru ndị ahụ na-atụ egwu ONYENWE ANYI,
onye na-adighị agbanwe nkwa ọbụla o kwere,
ọ buladi mgbe nkwa ahụ na-emegide ya,

⁵ onye na-agbazinye mmadụ ego na-anaghị ụma,
onye na-adighị a nara ngari imegide onye aka ya di ọcha.

Onye na-eme ihe ndị a
agaghị ama jijiji n'ọnọdụ ya, mgbe ọbụla.

Abụ Qma 16

Abụ miktam nke Devid.

Ekpere maka iguzosi ike

¹ Chebe m, O Chineke,
n'ihị na n'ime gi ka m gbabara izere ndụ.

² A gwara m ONYENWE ANYI, "I bụ Onyenwe m,
e wezuga gi, enwekwaghị m ọdịmma ọbụla."

³ Ana m asị maka ndị nsọ bụ ndị nọ n'ala a,
"Ha bụ ndị a na-asopuru, ndị ihe ha n'atọ m ụtọ."

⁴ Iru ụjọ nke ndị ahụ na-agbaso chi ndị ọzọ ga-aba ụba.
Agaghị m eso ha wusa aja ihe ọñụñụ ọbara* nye chi ndị a,
maọbụ were egbugbere ọñụ m kpọọ aha ha.

* **Abụ Qma 16:4** 16:4 N'otutu mba, mmanya bụ ihe e ji ago ofo, ma n'omenaala mba ụfọdụ, ọbara onye ahụ eji achụ aja ka a na-ewere gwakọọ na mmanya, wupu n'ebe ichụ aja, nke ka a maara dika aja ọbara. Ọ bụ omenaala mba ndị ahụ na-amaghị Chineke ka onye dere abụ qma a na-emegide. Lev 18:21; Lev 20:1-2; 2Ez 16:3; 2Ez 23:10.

- 5 ONYENWE ANYị, i nyeela m oke m na iko m;†
 i na-elekọta ihe niile bụ nke m site n'ife nza.
- 6 Ọtụtụ oke ala niile dabara m n'ebe dị ezi mma;
 n'ezie, e nwere m ihe nketa nke na-enye m ọñụ.
- 7 Aga m eto ONYENWE ANYị, onye na-adụ m ọdụ;
 ọ bụladị n'abalị, obi m na-agwa m ihe m ga-eme.
- 8 Ana m elekwasị ONYENWE ANYị anya mgbe niile.
 Ebe ọ nọ n'aka nri m, agaghị m ama jijiji.
- 9 N'ihị nke a, obi dị m ụtọ, ire m jupụtakwara n'ọñụ;
 aga m anọkwa n'udo.
- 10 N'ihị na i gaghị ahapụ m n'ala mmụọ,
 i gaghị ekwekwa ka Onye gi kwesiri ntụkwasị obi‡ hụ ire ure.
- 11 I gosila m ụzọ ndụ;
 i ga-eji ọñụ mejuputa obi m n'ihu gi;
 ya na ihe ụtọ ndị dị n'aka nri gi ruo ebighị ebi.

Abụ Qma 17

Ekpere Devid.

Ekpere maka nnaputa

- 1 O ONYENWE ANYị, nūrụ aririọ m ziri ezi,
 nūrụkwa mkpu akwa m.
 Gee ntị n'ekpere m
 n'ihị na o siteghị n'egbugbere ọñụ na-ekwu okwu aghughọ.
- 2 Ka mkpeputa m si n'aka gi bịa;
 ka anya gi hụ ihe ziri ezi.
- 3 Ọ bụ ezie na i nyochaala obi m,
 i letala m n'abalị, nwalekwaa m,
 i ga-achọputa na o nweghị ihe ọ ojọọ bụla m zubere,
 na ọñụ m ekwuhiebeghị.
- 4 Ndị mmadụ agbalịala inye m ngari
 ma anaghị m ekwe ka mụ na ndị na-eme ihe ike nwee mmekọrịta
 n'ihị iwu sitere n'egbugbere ọñụ gi.
- 5 Nzọ ụkwụ m akpafubeghị site n'uzọ gi,
 ụkwụ m agbụchapughikwa site n'ọnọdụ ya.
- 6 Ana m akpọku gi, O Chineke, n'ihị na amaara m na i ga-aza m;
 gee m ntị ma nūrụ ekpere m.
- 7 Ziputa ihunanya gi dị oke ebube;
 gi onye na-eji aka nri gi dị ike azọputa
 ndị niile gbabara na gi site n'aka ndị iro ha.
- 8 Chebe m dika mkpūrụ anya gi;
 zoo m na ndo nke nku gi,
 9 site n'aka ndị ajọ omume gbara m gburugburu,
 ọ bụladị ndị iro m, ndị chọọ igbu m.
- 10 Ha anaghị eme ebere, ha bụ ndị afọ tara mmiri,
 okwu inya isi juru ha ọñụ.
- 11 Ha achọputala ebe m nọ, ugbu a, ha gbara m gburugburu,
 ha ji anya nkọ, jikerekwa itụ m n'ala.
- 12 Ha ka ọdum aguụ na-agụ nke zoro onwe ya n'ohia,
 dika ọdum di ike na-eche ihe ọ ga-adogbu.
- 13 ONYENWE ANYị, bilie guzogide ha, tigbuo ha.
 Jiri mma agha gi zọputa m site n'aka ndị ajọ omume.
- 14 O ONYENWE ANYị, zọputa m site n'aka ndị di otu a,
 site n'aka ndị ugwo ọrụ ha bụ n'ụwa a.
 Ka ihe ikpakọbara debere ndị ajọ omume juputa afọ ha,

† **Abụ Qma 16:5** 16:5 Iko a na-ekwu ihe banyere ya n'ebe a bụ iko a na-enye ndị akporo oriri n'oge mmemme. Dan 5:1-4 ‡ **Abụ Qma 16:10** 16:10 Maọbụ, onye gi di nsọ

ka afọ jukwa ụmụ site n'ihe ndị a,
ka ha hapụrụ ihe fọdụrụ nye ụmụntakiri ha.

- 15 Ma mụ onwe m ga-ahụ ihu gị site n'ezì omume;
mgbe m ga-ebili, afọ ga-egu m nke ọma, n'ìhi na aga m ahụ gị ihu na ihu.

Abụ Ọma 18

Abụ ọma Devid. Abụ Devid ohu ONYENWE ANYỊ. Ọ bụrụ ONYENWE ANYỊ okwu niile nke abụ a mgbe ONYENWE ANYỊ napụtara ya site n'aka ndị iro ya niile, nakwa n'aka Sol. Ọ sirì:

Abụ mmeri

- 1 O ONYENWE ANYỊ, ahurū m gị n'anya, gị bụ ike m.
- 2 ONYENWE ANYỊ bụ oke nkume m, na ebe mgbaba m e wusiri ike, na onye nnapụta m. Chineke m bụ oke nkume m, onye m ghabara n'ime ya. Ọ bụ ọta m, na mpi nzọpụta m, na oke nkume m nke onye ọbụla na-apughị ìba n'ime ya.
- 3 Akpọkuru m ONYENWE ANYỊ, onye e kwesiri inye ototo, ọ zopụtara m site n'aka ndị iro m.
- 4 Ụdọ niile nke ọnwụ kere m agbụ; ìchị ọkụ nke mbibi ọjọọ kpuchiri m.
- 5 Ụdọ nke ìli kere m gburugburu, ọnya nke ọnwụ guzogidere m.
- 6 N'ọnọdụ oke mkpagbu m, akpọkuru m ONYENWE ANYỊ; etiri m mkpu akwa, kpọkuo Chineke m ka o nyere m aka; akwa m rutekwara ya ntị, o sitekwara n'ụlonsọ ukwu ya nụ olu m.
- 7 Ụwa mere mkpọtụ, maa jijiji, ntọala niile nke ugwu niile makwara jijiji, ha mara jijiji n'ìhi iwe nke na-ewe ya.
- 8 Anwurū ọkụ sitere ya n'ìmi pụta, ọkụ na-erepịa erepịa sikwa n'ọnụ ya pụta; ìcheku ọkụ na-ere ọkụ sitekwara n'ebe ahụ nwupụta.
- 9 O kewara mbara eluigwe, rịdata; oke igwe ojii dįkwa n'okpuru ụkwụ ya.
- 10 O nọkwasiri n'elu cherubim* felie elu, o feliri elu n'elu nku nke ifufe.
- 11 O mere ọchichiri ebe nzuzo ya, ihe mkpuchi nke gbara ya gburugburu, bụ ọchichiri mmiri igwe ojii nke mbara eluigwe.
- 12 Site n'ìhè nke na-enwuputa n'ahụ ya, igwe ojii ji mkpuru mmiri na amụma egbe eluigwe gabiga.
- 13 ONYENWE ANYỊ sitere n'eluigwe bigbọ; olu Onye kachasị ihe niile elu dara ụda.
- 14 O gbara àkụ ya, mee ka ndị iro gbasasịa, o jikwa oke amụma nke egbe eluigwe chụsaa ha.
- 15 E kpughere ala ala nke oke osimiri, gbakwa ntọala niile nke ụwa ọtọ, site n'ìba mba gị, O ONYENWE ANYỊ, na nkuume si gị n'ìmi pụta.
- 16 O sitere n'elu setipụ aka ya, jidesie m aka ike, ọ dọpụtara m site n'ogbu mmiri niile.
- 17 O napụtara m site n'aka ndị iro m dį ike, bụ ndị kpọrọ m asị, ndị dįkwa ike karịa m.
- 18 Ha guzogidere m n'ùbọchị ihe ndakwasị m, ma ONYENWE ANYỊ bụrụ m ihe ndabere.
- 19 O kpọpụtara m gaa n'ebe sara mbara,

* **Abụ Ọma 18:10** 18:10 Cherubim bụ mmụọ ndị ahụ dį ike na ndị jupụtara n'ebube nke anya na-adighi ahụ. Ọrụ ha bụ ibu ocheeze Ebube ahụ. Izk 1:26

- ọ napụtara m n'ihì na ihe m na-atọ ya ụtọ.
- 20 ONYENWE ANYÌ mesoro m dika ezi omume m si dị;
 ọ kwughachiri m dika idị ọcha nke aka m si dị.
- 21 N'ihì na edebezuola m ụzọ niile nke ONYENWE ANYÌ,
 ikpe amaghị m n'ihì ịgbakwata Chineke azụ.
- 22 Iwu ya niile dị n'ihu m,
 esibekwaghị m n'ụkpurụ ya wezuga onwe m.
- 23 Abụ m onye na-enweghị ita ụta n'ihu ya,
 edebekwara m onwe m puo na mmehie.
- 24 ONYENWE ANYÌ kwughachiri m dika ezi omume m si dị,
 dika idị ọcha nke aka m abụọ si dij n'anya ya.
- 25 N'ebe onye kwesiri ntụkwasi obi nọ, i na-egosi onwe gi onye kwesiri ntụkwasi obi,
 n'ebe onye zuruoke nọ, i na-egosi onwe gi onye zuruoke.
- 26 N'ebe onye dij ọcha nọ, i na-egosi onwe gi onye dij ọcha,
 ma nye ndị ụzọ ha na-ezighị ezi, i na-egosi onwe gi dika onye dij aghughọ.
- 27 I na-azọputa ndị dij umeala n'obi,
 ma i na-eme ka ndị nwere anya mpako dij ala.
- 28 O bu gi, ONYENWE ANYÌ, na-eme ka oriọna m na-enwu,
 Chineke m na-eme ka ọchichiri m ghọọ ihè.
- 29 Site n'inyeaka gi, apurū m iluso igwe ndi agha ogu,
 sitekwa na Chineke m, apukwara m iwufe mgbidi obula.
- 30 Ma banyere Chineke, ụzọ ya zuruoke,
 okwu onu ONYENWE ANYÌ bu ihe a nuchara anucha;
 o bu ọta† nke onye obula na-ezo onwe ya n'okpuru ya.
- 31 N'ihì na onye bu Chineke, ma o bughị naanị ONYENWE ANYÌ?
 Onye bukwa oke Nkume ahụ, ma o bughị naanị Chineke anyi?
- 32 O bu Chineke na-enye m ike,
 na-echebekwa ụzọ m n'izuoke.
- 33 O na-eme ka ukwū m dij gara gara, dika nke nne ele;
 O na-emekwa ka m kwurū chim n'ebe niile dij elu.
- 34 O na-azū aka m abūọ ibu agha,
 ogwe aka m abūọ purū iroji uta bronz.
- 35 I na-eme ka inyeaka nke nzọputa gi burū ọta m,
 aka nri gi na-akwagidekwa m,
 inyeaka gi emeela m ka m dij ukwu.
- 36 I na-edozi ụzọ sara mbara nye ukwū,
 ka nkwonkwo ukwū m ghara ịgbuchapụ.
- 37 Achurū m ndi iro m osọ, jidekwa ha;
 alaghachighi m azu tutu ruo mgbe ha niile lara n'iyi.
- 38 Etidara m ha n'ala ebe ha enwekwaghị ike ibillite.
 Ha dara n'okpuru ukwū m.
- 39 O bu gi nyere m ike ibu agha,
 i wedara ndi niile na-emegide m n'ala n'ihu m.
- 40 I mere ka ndi iro m tugharja gbapụ osọ.
 Ebibikwara m ndi kporo m asi.
- 41 Ha bere akwa maka enyemaka, ma o dighi onye na-azoputa ha.
 Ha kpokuru ONYENWE ANYI, ma o zaghi ha.
- 42 Egwepiara m ha nke oma dika ntu nke ikuku na-ebufu;
 a zotoro m ha dika apiti nke okporozo.
- 43 I naputala m site n'aka ndi na-aluso m ogu
 i meela m onyeisi nke otutu mba;
- ndi m na-amaghị na mbu na-ejekwara m ozi.
 44 Ndi ala ozọ na-ehulata n'ihu m n'ihì egwu,
 ngwangwa ha nuru olu m, ha na-erube isi nye m.
- 45 Obi na-ada ha mba;
 ha na-ama jijiji mgbe ha na-esite n'ebe niile ha e wusiri ike na-aputa.

† Abụ Qma 18:30 18:30 Ya bu, ebe nchebe

- 46 ONYENWE ANYỊ na-adị ndụ! Otuto dịrị oke nkume m!
Mbuli elu dịrị Chineke, Onye nzọpụta m.
- 47 Q bụ Chineke ahụ onye na-abọrọ m ọbọ,
onye na-emekwa ka mba dị iche iche n'okpuru m,
48 onye na-anapụta m site n'aka ndị iro m.
I mere ka m dị elu karịa ndị iro,
napụtakwa m site n'aka nwoke na-eme ihe ike.
- 49 N'ihì nke a, ONYENWE ANYỊ, aga m eto gị n'etiti mba niile dị iche iche,
aga m abụku aha gị abụ otuto.
- 50 Q na-enye eze ya mmeri dị ukwu;
Q na-egosikwa onye ya onye e tere mmanụ ihunanya na-adighị ada ada,
nye Devid na ndị agburu ya ruo mgbe ebighị ebi.

Abụ Qma 19

Abụ Qma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ qma Devid.

Akaorụ Chineke na iwu ya

- 1 Eluigwe na-ezipụta ebube Chineke;
mbara eluigwe na-egosikwa oru aka ya.
- 2 Ụbọchị niile, ha na-ekwupụta okwu,
ehihie na abali, ha na-egosipụta ihe omuma.
- 3 Ha nweghị asusu, ha nweghị okwu,
ma a na-anụ ụda ha.
- 4 N'ụwa niile ka olu ha na-apụ gazuo,
okwu onụ ha niile erukwaala n'ebe ụwa sọturu.
Q bụ na mbara eluigwe ka Chineke maara ụlọ ikwu nye anyanwu.
5 Q dị ka nwokorobia luru nwunye ọhuru mgbe o si n'ulo ndina ya na-aputa,
dika ọgba ọsọ nke ọ na-anụ oku n'obi igba ọsọ iso mpi.
- 6 Q na-esite n'otu nsotu nke mbara eluigwe,
bido ije ya, gafee ruo na nsotu nke ozo.
Q dikwaghị ihe ọbula na-ezonari onwe ya site n'okpomoku ya.
- 7 Iwu ONYENWE ANYỊ zuruoke;
ọ na-eweghachi mkpuruobi.
Ukpuru ONYENWE ANYỊ niile kwesiri ntukwasị obi;
ọ na-eme ka onye na-enweghị uche mara ihe.
- 8 Iwu ONYENWE ANYỊ ziri ezi,
ọ na-enye mkpuruobi onu.
Iwu ONYENWE ANYỊ na-amuke amuke,
ọ na-enye anya ihè.
- 9 Itu egwu ONYENWE ANYỊ dị ọcha,
ọ na-adigide ruo mgbe ebighị ebi;
ukpuru niile nke ONYENWE ANYỊ na-eguzosi ike,
ha niile bukwa ihe ziri ezi.
- 10 Ha dị oke onu karịa ọlaedo,
karịa ọlaedo a nuchara anucha;
ha na-atokwa utọ karịa mmanụ anu,
karịa mmanụ anu si n'ububo anu.
- 11 Q bụ site na ha ka a na-adọ ohu gị aka na ntị;
ugwo oru dij ukwu dij n'idebe ha.
- 12 Onye puru ighota amaghị ama ya niile?
Gbaghara m ihe niile zoro ezo nke adighi ike m.
- 13 Chebe m, ka m ghara ilezi anya mehie megide gị.
Ekwela ka ha na-achị achị na ndu m.
Mgbe ahụ ka m ga-abu onye zuruoke,
onye nwere onwe ya site n'ebe ihe ojoo niile nke mmehie dij.
- 14 Kwere ONYENWE ANYỊ, Onye mgbaputa m, na Oke nkume nchebe m,
ka okwu onu m niile, na echiche obi m niile,
buru ihe na-atọ gị utọ, na nke i na-anabata.

Abụ Qma 20

Abụ Qma nke diri onyeisi abụ. Abụ Qma Devid.

Ekpere maka enyemaka

- 1 Ka ONYENWE ANYI zaa gi n'ubochi nsogbu gi;
ka aha Chineke nke Jekob chebe gi.
- 2 Ya sitekwa n'ebe nsọ ya zitere gi inyeaka,
ma site na Zayon kwagide gi.
- 3 Ya chetakwa aja niile i churu,
ma nabata aja nsure oku niile i churu nye ya.
- 4 Ya mezukwara gi ihe niile nke obi gi na-achọ,
mekwaa ka atumatụ gi niile gaa nke oma.
- 5 Anyi ga-eti mkpu onu maka mmeri i meriri,
buliekwa okoloto anyi elu n'aha Chineke anyi.

Sela

Ka ONYENWE ANYI mezuo aririo gi niile.

- 6 Ugbu a, amaara m
na ONYENWE ANYI na-azoputa onye ya o tere mmanu;
o na-esite n'ebe nsọ ya n'eluigwe jiri aka nri ya,
zoputa ma zakwaa ya.
- 7 Ufodu na-atukwasị obi ha na inyinya, ndi ozo n'ugbo agha;
ma anyi na-atukwasị aha ONYENWE ANYI, Chineke anyi, obi.
- 8 Ha na-egbu ikpere n'ala ma daa,
ma anyi ga-ebili, kwuru chim.
- 9 O ONYENWE ANYI, zoputa eze!
Zakwaa anyi mgbe anyi kpokuru gi!

Abụ Qma 21

Abụ Qma nke diri onyeisi abụ. Abụ Qma Devid.

Ekele maka mmeri

- 1 O ONYENWE ANYI, lee na eze na-anuri onu n'ike gi.
Obi na-atokwa ya utọ nke ukwuu n'ihu mmeri niile i nyere ya!
- 2 I nyela ya ihe obi ya chorọ;
i mekwaara ya ihe niile o rioro gi!
- 3 I ji ngozi bara uba nabata ya,
o bukwa okpueze e ji olaedo a nuchara nke oma kpuo ka i kpukwasiri ya n'isi.
- 4 O rioro ka i nye ya ndu, i zara ekpere ya
mekwaa ka o nwee ogologo ndu nke ga-adigide ruo mgbe ebighi ebi.
- 5 Nsoपुरu ya di ukwuu site na mmeri niile i nyere ya,
ebube na ima mma bu onyinye i nyere ya.
- 6 N'ezie, i nyela ya ngozi na-adigide ruo mgbe ebighi ebi,
i mere ka o nwee obi utọ nke na-esite n'onu nke nonyere gi.
- 7 N'ihu na eze na-atukwasị ONYENWE ANYI obi,
agaghi ewezuga ya n'onodu ya site n'ihunanya
nke Onye kachasi ihe niile elu nke na-enweghi ogwugwu.
- 8 I ga-anwuchi ndi iro gi niile;
aka nri gi ga-ejidekwa ndi kporo gi asi.
- 9 Mgbe i putara ilu ogu,
i ga-erepia ha dika oku nke na-enwu ajo onwunwu.
N'oke iwe ya, ONYENWE ANYI ga-elo ha,
oku ya ga-erepiakwa ha.
- 10 I ga-esite n'elu uwa laa agburu ha niile n'iyi,
umu ha kwa site, n'etiti umu mmadu.
- 11 N'agbanyeghi na ha nwere ike ipia opipia ojoo megide gi,
maobu tupta atumatu ojoo, ha agaghi emezu ebumnuche ha.
- 12 N'ihu na i ga-eme ka ha gbaghachi azu
mgbe i kwere uta gi tugide ha n'ihu.

Sela

13 O ONYENWE ANYỊ, ka e bulie gị elu n'ih ike gị;
anyị ga-abụ abụ ma tokwaa ike gị.

Abụ Ọma 22

Abụ Ọma diri onyeisi abụ. N'usoro olu abụ nke "Nne ele nke ụtụtụ." Abụ Ọma Devid.

Akwa na abụ ekele

1 Chineke m, Chineke m, gini mere i jiri hapu m?
Gini mere i ji no ebe di anya izoputa m,
n'ebe di anya site n'isu ude m niile?

2 O Chineke m, ana m akpoku gi n'ehihie, ma i dighi aza m,
n'abali kwa, ma o dighi izuike m nwere.*

3 N'ezie, i no n'ocheeze gi dika Onye ahụ di Nso;
i bu otuto ndi Izrel.

4 Nna anyi ha tukwasiri gi obi;
ha tukwasiri gi obi, i zoputakwara ha.

5 Ha kpokuru gi si otu a buru ndi a zoputara;
ihere emeghi ha n'ih na ha tukwasiri gi obi.

6 Abụ m idide, abughi m mmadu;
onye ndi ozo na-akwa emo, onye ndi mmadu na-eleda anya.

7 Ndi niile huru m na-achi m ochi;
na-emiri m onu ikwa emo, na-efufekwa isi ha na-asi.

8 "O na-atukwasị ONYENWE ANYI obi;
ka ONYENWE ANYI bja gbatara ya.

Ya naputa ya ebe o bu
na ihe ya masiri ya."

9 Ma ONYENWE ANYI, o bu gi weputara m site n'afọ nne m.
O bu gi mere ka m tukwasị gi obi, o buladi mgbe m ka na-anu ara.

10 Site n'oge amuru m ka e nyefere m n'aka gi.
Site n'afọ nne m, ka gi onwe gi bu Chineke m.

11 Anọla m ebe di anya,
n'ih na nsogbu di nso.
O dikwaghi onye inyeaka no nso.

12 Otutu oke ehi gbara m gburugburu;
oke ehi di ike nke Bashan† gbara m gburugburu.

13 Odum ndi na-agbo uja mgbe ha na-adogbu anu ohia
asaghepula onu ha megide m.

14 A wupula m dika mmiri,
okpukpu m niile apukwaala n'onodu ha.

Obi m agbazela dika mmanu,
obi ilo mmiri ewerela onodu n'ime m.

15 Ike obula adighikwa m n'ahu, dika a ga-asi na m bu uru nke anwu mikooro mmiri
di ya n'ime.

Ire m na-araparakwa m n'onu,
n'ih na i togboro m n'onu onwu.

16 Otutu nkita agbaala m gburugburu;
otu ndi na-eme ihe ojo agbaala m gburugburu,
ha adupuola m aka m na ukwu m.

17 A puru iguta okpukpu m niile onu;
ndi mmadu na-ele m anya na-emikwa onu ochi

18 Ha na-eke uwe m n'etiti ha,
ha sitere n'ife nza kee uwe m.

* **Abụ Ọma 22:2** 22:2 Maobu, N'abali, adighi m emechikwa onu m † **Abụ Ọma 22:12** 22:12 Bashan bu obodo e
ji oke ehi gbara abuba ma dikwa ike maara. O di na mpaghara ugwu n'owuwa anyanwu ala Filistia. Dit 3:1; Ems 4:1

- 19 Ma gị, ONYENWE ANYị, anọla m ebe dị anya;
gị Onye bụ ike m, mee ngwangwa bịa nyere m aka.
- 20 Napụta ndụ m site na mma agha,
site n'ike ụmụ nkịta, napụta ndụ m nke dị oke ọñụahịa.
- 21 Gbapụta m site n'ọñụ ọdum ndị a,
zopụta m site na mpi atụ ndị a.
- 22 Aga m ekwupụta aha gị nye ụmụnna m;
n'etiti ọha mmadụ aga m enye gị otuto.
- 23 Toonu ONYENWE ANYị! Unu niile bụ ndị na-atụ egwu ya;
unu bụ ndị agburụ Jekọb, sọpụrụnụ ya!
Tụọñụ ya egwu, unu agburụ Izrel!
- 24 N'ihu na o ledaghị ahụhụ onye a na-akpagbu anya
maọbụ kwaa ya emo;
o lefughị ya anya
kama mgbe ọ kpọkuru ya, ọ nūrụ olu akwa ya.
- 25 Isiokwu otuto m n'etiti ọha mmadụ sitere na gị;
aga m emezukwa nkwa niile m kwere gị n'ihu ndị ahụ na-atụ egwu gị.
- 26 Ndị ogbenye ga-eri nri, rijuo afọ ha,
ndị niile na-achọ ONYENWE ANYị ga-eto ya
ka mkpūrūobi unu dị ndụ ruo mgbe ebighị ebi.
- 27 Nsọtụ elu ụwa niile ga-echeta,
ma laghachikwute ONYENWE ANYị.
Ezinaụlọ nke mba niile dị iche iche
ga-akpọ isiala n'ihu ya.
- 28 N'ihu na ike ọchịchị bụ nke ONYENWE ANYị,
ọ na-achikwa mba niile.
- 29 Ndị ọgaranya niile nke elu ụwa ga-eri oriri ma fee ya;
ihe niile na-anwụ anwụ ga-akpọ isiala n'ihu ya;
ndị na-apughị idebe onwe ha ndụ.
- 30 Agburụ anyị ga-ejere ya ozi;
a ga-akoro ọgbọ ndị na-abịa n'ihu ihe banyere onyenwe anyị.
- 31 Ha ga-ekwusa ezi omume ya
nye ọgbọ niile na-abịa n'ihu, bụ ndị a na-amụbeghị
n'ihu na o meela ya.

Abụ Qma 23

Abụ Qma Devid.

Onyenwe anyị na-azụ anyị dị ka atūrū

¹ ONYENWE ANYị na-azụ m dika atūrū, ọ dighị ihe akoro m.

² Ọ na-eme ka m dinaa ala n'ebe ahịhịa ndụ na-eto,
ọ na-edugharị m n'akụkụ mmiri dị jụu,

³ ọ na-atute mkpūrūobi m.

Ọ na-edu m n'uzọ niile nke ezi omume
n'ihu aha ya.

⁴ A sịkwarị na m na-aga ije,
na ndagwurugwu nke ọchịchiri ọnwụ,
agaghị m atụ egwu ihe ojoo ọbula;
n'ihu na ị nọnyeere m,
mkporo gị na mkpanaka gị
na-akasi m obi.

⁵ Ị na-akwado tebul* n'ihu m,
n'anya ndị iro m.

* **Abụ Qma 23:5** 23:5 N'oge ochie, ọ bụ n'ebe iri nri (tebul) ka enyi na enyi na-anọ agba ndụ, maọbụ nwe nkwekọrịta. Oriri a na-egosi na ọgbugba ndụ bụ ihe ọñụ na ezi mmekọrịta nke enyi na enyi. Eze ahụ nke na-azụ ndị ya dika atūrū, nabatara ohu ya bụ Devid n'ebe iri nri, dika e dere ya n'abụ ọma a.

I tere isi m mmanụ†
 iko m na-ejubiga oke.
 6 N'ezie, idi mma na ebere ga-agbaso m
 ogologo ubochi niile nke ndu m,
 m ga-ebikwa n'ulo ONYENWE ANYI
 mgbe niile ebighi ebi.

Abụ Qma 24

Abụ Qma Devid.

Eze onyenwe ebube

- 1 Uwa na ihe niile di n'ime ya bu nke ONYENWE ANYI;
 uwa na ndi niile bi n'ime ya.
 2 O toro ntoala ya n'ime oke osimiri niile,
 o mekwara ka o guzosie ike.
 3 Onye bu onye ahụ nwere ike irigo n'elu ugwu ONYENWE ANYI?
 Onye nwere ike ibata guzo n'ime ulonso ya?
 4 O bu onye aka ya emeghi ihe ojoo, obi ya dikwa ocha,
 onye na-adighi atukwasị obi na chi arusi,
 maobu nuo iyi aghugho.
 5 Ha ga-anata ngozi site n'aka ONYENWE ANYI,
 natakwa mkpeputa site n'aka Chineke Onye nzoputa ha.
 6 Otu a ka o ga-adiri ogbo ndi ya,
 bu ndi na-achọ ihu gi, Chineke nke Jekob.

Sela

- 7 Welitenụ isi unu, unu onu uzo ama,
 meenu ka isi unu buru ihe e welitere, unu onu uzo ama ochie,
 ka eze ebube nwee ike ibata.
 8 Onye bu eze ebube* a?
 O bu ONYENWE ANYI, onye bu dimkpa na dike.
 O bu ONYENWE ANYI, onye bu dike n'agha.
 9 Welitenụ isi unu, unu onu uzo ama,
 buliekwanu ha elu, unu onu uzo ama ochie,
 ka Eze ebube nwee ike ibatakwa.
 10 Onye bu eze ebube a?
 O bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
 o bu ya bu Eze ebube!

Sela

Abụ Qma 25

Abụ Qma Devid.

Ekpere maka odudu na nnaputa

- 1 O bu na gi ONYENWE ANYI
 ka m tukwasiri obi m.
 2 O Chineke m, o bu gi ka m tukwasiri obi m.
 Ekwela ka ihere mee m,
 ekwekwala ka ndi iro m merie m.
 3 Ihere agaghi eme
 onye obula olileanya ya di na gi,
 ma ihere ga-eme ha
 bu ndi niile igho aghugho juru ahụ.
 4 O ONYENWE ANYI, zi m uzo gi niile,
 kuzikwaara m uzo gi niile.
 5 Duo m n'eziokwu gi, kuzikwaara m ihe,

† **Abụ Qma 23:5** 23:5 Mmanu a na-ete n'isi na-esi isi utu, o bu mmanu a na-ete onye a kporo oriri iji kwanyere ya ugwu. Luk 7:46 Ndi ozuzu aturu na-ejikwa ya achu umu ahuhu na ndanda na-achọ iribanye aturu ndi ha na-azu n'imi. * **Abụ Qma 24:8** 24:8 Mkp 19:11-16

- n'ihì na ì bụ Chineke, onye Nzọpụta m, ụbọchị niile,
olileanya m ì na gị.
- 6 Cheta, ONYENWE ANYỊ, oke obi ebere na ìhụnanya gị,
n'ihì na ha na-adị siterị na mgbe ochie.
- 7 Echetalala mmehie m mere n'okorobia m,
ya na nnupu isi m niile.
- Kama site n'ìhụnanya gị cheta m,
ONYENWE ANYỊ, n'ihì na onye ì mma ka ì bụ.
- 8 Onye ì mma na onye ezi omume ka ONYENWE ANYỊ bụ;
ọ bụ ya mere ọ na-ezi ndị mmehie ụzọ ya.
- 9 Ọ na-edu ndị ì umeala n'obi n'ụzọ ziri ezi,
na-ezikwa ha ụzọ nke ya.
- 10 Ụzọ niile nke ONYENWE ANYỊ jupụtara n'ìhụnanya na ikwesi ntụkwasị obi,
nye ndị niile na-edebe iwu ọgbụgba ndụ ya.
- 11 N'ihì aha gị, O ONYENWE ANYỊ,
gbaghara m ajọ omume m n'agbanyeghị na ha ì ukwuu.
- 12 Olee mmadụ ahụ nke na-atụ egwu ONYENWE ANYỊ?
O ga-ezi ya ihe n'ụzọ ahụ a hopụtaara ya.
- 13 Ọ ga-ebi ogologo ụbọchị nke ndụ ya n'ime ìba ụba,
ndị agbụrụ ha ga-eketa ala ahụ.
- 14 ONYENWE ANYỊ na-eme ka ndị ahụ na-atụ egwu ya mara
ọgbụgba ndụ ya na izu nzuzo ya.
- 15 Anya m abụọ na-elegide ONYENWE ANYỊ mgbe niile;
n'ihì na ọ bụ naanị ya ga-eme ka ụkwụ m abụọ site n'onyia pụta.
- 16 Chee m ihu ma gosi m ebere gị,
n'ihì na abụ m onye nọ na nsogbu, naanị m nọkwa.
- 17 Ihe mgbu nke obi m abaala ụba,
napụta m site n'obi mwute.
- 18 Lekwasị nsogbu m na ihe mgbu m anya.
Biko, gbaghara m mmehie m niile.
- 19 Lee ka ndị iro m si mụbaa,
ha jì oke iwe kpọọ m asị.
- 20 Chebe ndụ m ma gbapụta m;
ekwela ka m bụrụ onye ihere ga-eme,
n'ihì na n'ime gị ka m gbabara izere ndụ
- 21 Kwere ka ezi omume na izuoke bụrụ ihe ga-agba m gburugburu,
n'ihì na olileanya m ì na gị.
- 22 O Chineke, Gbapụtakwa Izrel,
site na nsogbu ya niile.

Abụ Qma 26

Abụ Qma Devid.

Ekpere nke ezi mmadụ

- 1 ONYENWE ANYỊ, biko kpepụta m,
n'ihì na ebiela m ndụ zuruoke;*
- atụkwasịrị m ONYENWE ANYỊ obi,
na-eleghị anya n'azụ.
- 2 Tulee m, O ONYENWE ANYỊ, ma nwakwaa m,
nyochaa obi m na echiche m.
- 3 N'ihì na ejirila m ìhụnanya gị mere ihe nlere anya nye onwe m.
Ana m ejegharikwa n'ime eziokwu gị.
- 4 Mụ na ndị na-aghọ aghughọ adighị enwe mmekọ ọbụla.
Otu a kwa, nnwekọ ọbụla adighikwa n'etiti mụ na ndị ihu abụọ.
- 5 Akpọrọ m otu ndị na-emebi iwu asị.

* **Abụ Qma 26:1** 26:1 2Ez 20:2; Ilu 20:7

Mụ na ndị ajọ omume agaghị anọkọkwa.

⁶ Ana m asacha aka† m abụọ n'ọnọdụ emeghị ihe ojọọ,
na-eje ozi n'ebe ịchụ aja gị ife gị ofufe, o ONYENWE ANYỊ.

⁷ Ana m abụkwa abụ ekele,
jiri iti mkpu na-ekwusa otuto gị, na ọrụ ebube gị niile.

⁸ O ONYENWE ANYỊ, ahurū m ụlọ obibi gị n'anya,
ụlọ ahụ ebe ebube gị na-adịgide n'ime ya.

⁹ Ebibikọtala mụ na ndị mmehie,
ewezugakọtala ndụ m na nke ndị na-awufu ọbara,

¹⁰ ndị aka ha jupụtara n'atumatụ ojọọ,
aka nri ha jupụtakwara na ngarị.

¹¹ Ma mụ onwe m na-ebi ndụ zuruoke;
gbapụta m ma meere m ebere.

¹² Ụkwụ m na-eguzo n'ala dị larị;
aga m eto ONYENWE ANYỊ n'etiti ọha mmadụ.

Abụ Qma 27

Abụ Qma Devid.

Abụ nke iguzosi ike

¹ ONYENWE ANYỊ bụ ihe* m na nzọpụta m,
onye ka m ga-atụ egwu ya?

ONYENWE ANYỊ bụ ebe siri ike nke ndụ m,
ọ bụkwa onye ka m ga-atụ egwu?

² Mgbe ndị na-eme ihe ojọọ busoro m agha
ka ha ripịa anụ ahụ m,

ọ bụ ndị iro m na ndị kpọrọ m asị,
bụ ndị ga-asọ ngọngo ma dakwaa.

³ Ọ bụrụ na usuu ndị agha agbaa m gburugburu,
obi m agaghị atụ ụjọ ọbụla;

ọ bụladị na agha adaa imegide m,
n'oge ahụ, ka m ga-enwe ntụkwasị obi.

⁴ Naanị otu ihe ka m rịọrọ n'aka ONYENWE ANYỊ,
nke ahụ bụkwa ihe m na-achọsi ike;

ka m biri n'ụlọ ONYENWE ANYỊ
ubọchị niile nke ndụ m,

na ka m lekwasị ịma mma ONYENWE ANYỊ,
na ka m chọọ ya n'ime ụlonsọ ukwu ya.

⁵ N'ihu na n'ubọchị nsogbu,
ọ ga-echebe m n'ime ebe obibi ya;

ọ ga-ezo m n'ime ụlọ ikwu ya;
ma bulie m elu, debe m n'elu oke nkume.

⁶ Mgbe ahụ, a ga-eweli isi m elu
karịa ndị iro m gbara m gburugburu;

aga m eji iti mkpu ọhụ, chọọ aja n'ụlọ ikwu ya;
aga m abụ abụ, kụọ egwu nye ONYENWE ANYỊ.

⁷ Gee ntị mgbe m na-akpọku gị ONYENWE ANYỊ.
Meere m ebere, zaa m.

⁸ Obi m na-ekwu banyere gị, "Chọọ ihu ya!"
Ihu gị, ONYENWE ANYỊ, ka m ga-achọ.

⁹ Ezonarịla m ihu gị,
agbakọtala ohu gị azụ n'uwe;
n'ihu na ị burị onye inyeaka m.

† **Abụ Qma 26:6** 26:6 Ọ bụrụ na mmadụ asacha maọbụ kwọọ aka ya n'ihu ọha, ọ na-aputa ngopu site n'ihe na-ezighị ezi, maọbụ onye dị otu a na-asị, ikpe amaghị m. **Abụ 73:13** * **Abụ Qma 27:1** 27:1 Ajz 60:19-20; Mai 7:8

- O Chineke, Onye nzọpụta m,
ahapụkwala m.
- ¹⁰ O bụrūrị na nne na nna m ahapụ m,
ONYENWE ANYỊ ga-anabata m.
- ¹¹ Zi m ụzọ gị, O ONYENWE ANYỊ;
duo m n'ụzọ kwesiri
n'ihì ndị na-akpagbu m.
- ¹² Ararala m nyefee n'aka ndi kpọrọ m asị n'ihì ọchịchọ ha,
ọtụtụ ndi ama ụgha ebiliela imegide m,
ha na-ekupụ ihe ike dika ume.
- ¹³ Olileanya m bụ nke a:
Aga m ahụ ịdị mma ONYENWE ANYỊ
n'ala ndi di ndu.
- ¹⁴ Chere ONYENWE ANYỊ;
dịri ike, nwekwaa ume,
ma chere ONYENWE ANYỊ.

Abụ Qma 28

Abụ Qma Devid.

Ekpere maka enyemaka na-ekele

- ¹ Gị ONYENWE ANYỊ ka m na-akpọku;
gị bụ Oke nkume m,
agbala m nkiti.
- O bụrụ na ị jụ iza m,
aga m eyi otu n'ime ndi ahụ na-arịda n'olulu.
- ² Nuru aririọ m maka ebere
dika m na-akpọku gị maka enyemaka,
mgbe m chiri aka m abụọ elu
n'Ebe gị Kachasi Nso.
- ³ Adokpurula m tinyere ndi ajo mmadu,
tinyekwara ndi na-eme ajo ihe,
ndi ji ire uto agwa ndi agbataobi ha okwu udo,
ma ha bu iro n'ime obi ha.
- ⁴ Kwughachi ha dika oru ojo ha
na omume ha kwesiri;
kwughachi ha maka ihe aka ha mere,
ka ihe ga-adakwasị ha buru ihe ha kwesiri iketa.
- ⁵ N'ihì na ha adighi aghota oru niile nke ONYENWE ANYỊ,
ha adighikwa aghota ihe aka ya abụọ ruru,
o ga-akwada ha n'ala,
o gaghị ewulikwa ha elu ozo.
- ⁶ Toonu ONYENWE ANYỊ,
n'ihì na o gere nti n'aririọ m rioro ya ka o meere m ebere.
- ⁷ ONYENWE ANYỊ bụ ike m na ota m;
ana m atukwasị ya obi m, si otu a buru onye a na-enyere aka.
Obi m na-awuli elu n'ihì onu,
aga m ejikwa abụ m na-eto ya.
- ⁸ ONYENWE ANYỊ bụ ike nke ndi ya,
ebe mgbaba e wusiri ike nke nzoputa diri onye ya etere mmanu.
- ⁹ Zoputa ndi gi, gozikwaa ihe nketa gi;^{*}
buuru ha onye ozuzu aturu, na-ekukwa ha ruo mgbe ebighi ebi.

Abụ Qma 29

Abụ Qma Devid.

* **Abụ Qma 28:9** 28:9 Maobu, ndi nke gi

Olu Onyenwe anyị

- ¹ Toonu ONYENWE ANYỊ, unu ndị bi n'eluigwe,
nyenụ ONYENWE ANYỊ nsọpụrụ n'ihì ebube na ike ya.
- ² Nyenụ ONYENWE ANYỊ nsọpụrụ kwesiri aha ya;
kpọọ isiala nye ONYENWE ANYỊ n'ebube nke ịdị nsọ ya.
- ³ Olu ONYENWE ANYỊ na-ada n'elu osimiri;
olu Chineke ịdị ebube na-ada ike ike,
olu ONYENWE ANYỊ na-ada ịka egbe eluigwe* n'elu oke osimiri.
- ⁴ Olu ONYENWE ANYỊ ịdị ike,
olu ONYENWE ANYỊ jupụtakwara n'ebube.
- ⁵ Olu ONYENWE ANYỊ na-etiwasi osisi ukwu sida;
ONYENWE ANYỊ na-etiwasi osisi ukwu sida nke Lebanon.
- ⁶ Ọ na-eme ka Lebanon wulie elu ịka nwa ehi,
ọ na-eme ka Sirion† wulie elu ịka nwa atụ.
- ⁷ Olu ONYENWE ANYỊ na-agba ịka egbe eluigwe
mgbe amụma na-egbu.
- ⁸ Olu ONYENWE ANYỊ na-eme ka ọzara maa jijiji;
ONYENWE ANYỊ na-eme ka ọzara Kadesh maa jijiji.
- ⁹ Olu ONYENWE ANYỊ na-eme ka osisi ook gbagọ‡
na-agbuchapụkwa akwụkwọ niile nke oke ọhịa.
N'ime ụlọnsọ ukwu ya mmadụ niile na-eti, "Ebube!"
- ¹⁰ ONYENWE ANYỊ nọ n'ocheeze ya n'elu uju mmiri;
ONYENWE ANYỊ na-achị ịka eze ruo mgbe ebighị ebi.
- ¹¹ ONYENWE ANYỊ na-enye ndị ya ike,
ọ ga-ejikwa udo gọzie ndị ya.

Abụ Qma 30

Abụ Qma. Abụ nke ido obieze Devid nsọ.

Abụ mgbaputa

- ¹ Aga m eto ị, O ONYENWE ANYỊ,
n'ihì na i sitere n'ebe ị omimi dọputa m.
I kweghị ka ndị iro m chịa m ọchị.
- ² O ONYENWE ANYỊ Chineke m, akpọkuru m ị, ka i nyere m aka,
ị gwọkwara m.
- ³ O ONYENWE ANYỊ, i si n'ala ili kpọputa m,
i mere ka m ịrị ndụ.
- ⁴ Bụkuonụ ONYENWE ANYỊ abụ, unu ndị nsọ ya,
toonu aha nsọ ya.
- ⁵ Iwe ya adighị adigide tee anya,
ma ime amara ya na-adị ruo ebighị ebi!
Ịkwa akwa nwere ike ịrị ogologo abalị niile,
ma iti mkpu ọhụ ga-adị n'ututu.
- ⁶ Mgbe m nọ n'udo, asiri m,
"The ọbụla apughị inapụ m udo m."
- ⁷ O ONYENWE ANYỊ, mgbe i gosiri m ihuoma,
i mere ka m kwurụ chịm ịka ugwu;
ma mgbe i zoro ihu ị site n'ebe m nọ,
adara m mba.
- ⁸ Ọ bụ ị, ONYENWE ANYỊ, ka m kpọkuru;
ọ bụkwa onyenwe anyị ka m rịrọ arịrọ amara ị,
- ⁹ "Uru ịni ị ma m laa n'iyi?
Uru ịni ị ma m rịda n'ili?
Uzuzu aja ọ ga-enye ị otuto?"

* **Abụ Qma 29:3** 29:3 Job 37:4-5; Abụ 18:13 † **Abụ Qma 29:6** 29:6 Nke a bụ aha ndị Fonikisi bi na mpaghara ugwu Hemon na-akpọ ugwu ahụ. Hemon ị n'oke ala nkwa ahụ n'ebe ugwu. Dit 3:9; Abụ 42:6 ‡ **Abụ Qma 29:9** 29:9 Ime na-eme nne ele

- Ọ ga-ekwusa banyere ikwesi ntụkwasi obi gi?"
 10 O ONYENWE ANYI, gee m ntị ma meere m ebere;
 O ONYENWE ANYI, bụrụ m onye inyeaka.
- 11 I meela ka iti mkpu akwa m ghọọ ite egwu;
 ị napurụ m akwa mkpe m, ma yinye m ọñụ dika akwa mmemme.
- 12 I mere nke a ka obi m bụọ maka otuto gi, ghara inọ nwayọọ.
 O ONYENWE ANYI Chineke m, aga m eto gi ruo mgbe ebighị ebi.

Abụ Qma 31

Abụ Qma nke diri onyeisi abụ. Abụ Qma Devid.

Oge m di gi n'aka

- 1 ONYENWE ANYI, n'ime gi, ka m gbabara izere ndụ;
 ekwela ka ihere* mee m;
 site n'ezị omume gi gbaputa m.
- 2 Tọọ ntị gi n'ala nūrū olu m,
 bja ngwangwa gbaputa m;
 ghọrọ m oke nkume nke ebe mgbaba,
 ebe mgbaba e wusiri ike maka nzọputa m.
- 3 Ebe ị bụ oke nkume m na ebe mgbaba m e wusiri ike,
 n'ihī aha gi, duo m ma na-edukwa m.
- 4 Naputa m site n'onyā nke e zobere n'ihī m,
 n'ihī na ọ bụ naanị gi bụ ebe mgbaba m siri ike.
- 5 N'aka gi ka m na-enyefe mmụọ m;
 gbaputa m, o ONYENWE ANYI, Chineke, onye eziokwu.
- 6 Akporo m ha asị bụ ndi niile na-efe chi mba ọzọ ndi na-abaghị uru;
 ana m atụkwasi ONYENWE ANYI obi m.
- 7 Aga m enwe obi utọ ma nūrūkwaa ọñụ n'ime ihunanya gi,
 n'ihī na ị hūrū nsogbu m
 marakwa ihe mgbu nke mmụọ m.
- 8 I wereghị m nyefee n'aka ndi iro m,
 kama i nyela m ohere ijeghari ebe ọbula m choro.
- 9 O ONYENWE ANYI, meere m amara n'ọnodu ihe mgbu m.
 Anya m abụọ na-acha uhie uhie n'ihī ikwa akwa;
 ike adighikwa m.
- 10 Iru ujū erielā m ahū;
 ikwa akwa m ewepula ihe n'afọ m;
 ihe mgbu m mere ka ike gwusija m
 ruo na ume adighikwa n'okpukpu m.
- 11 N'ihī ndi iro m niile;
 ndi agbataobi m na-elel m anya.
 Ndi enyi m na-atụ ụjọ ibiakwute m,
 ndi hūrū m n'okporo ọzọ na-esite ọzọ ọzọ gafee.
- 12 Aghoala m onye e chefuru echefu, di ka a ga-asị na m nwurū anwū.
 A purū iji ite kwarā akwūwa tūnyere m.
- 13 Anula m nkwalu ha megide m;
 oke egwu di n'akukū niile;
 ha na-agba izu megide m,
 na-agba izu nzuzo iji napu m ndu m.
- 14 Ma ana m atukwasi gi obi ONYENWE ANYI.
 Ekwuola m ya si, "Naanị gi bụ Chineke m."
- 15 Oge m niile di gi n'aka.
 Naputa m n'aka ndi iro m
 na n'aka ndi ahū na-adighi ezu ike ichu m ọsọ.
- 16 Mee ka amara gi mukwasi ohu gi dika anyanwu;
 zoputa m n'ihī ihunanya gi na-enweghi ogwugwu.

* **Abụ Qma 31:1** 31:1 Ihere Maobu, ihe na-eweta onuma ma o bukwanyu, onodu ikwa emo

17 O ONYENWE ANYỊ, ekwela ka ihere mee m,
 n'ihì na akpòkuola m gị;
 kama mee ka ihere mee ndị na-eme ihe ojọọ,
 ka ha tógboro n'ala mmụọ debe onụ ha duu.
 18 Ka onụ ahụ ha ji ekwu okwu ụgha mechie kpankpan;
 n'ihì na ọ bụ site na mpako na nlelị
 ka ha ji na-ekwu okwu megide ndị ezi omume.

19 Lee ka ịdị mma gị si baa ụba,
 nke i na-edebere ndị niile na-atụ egwu gị,
 nke ị na-enye ndị na-agbaba n'ime gị,
 n'ihu ọha mmadụ.

20 I na-ezobe ha n'ebe nzuzo gị
 pụọ n'izu nzuzo nke ụmụ mmadụ;
 ị na-echebe ha n'ime ebe obibi gị,
 ka ha pụọ n'ebubo nke ire dị iche iche.

21 Otuto dīrī ONYENWE ANYỊ
 n'ihì na o gosila m ihunanya ya dī ukwu
 mgbe m nọ n'obodo ndị iro gbara gburugburu.

22 Akujara m, kwuo okwu n'ujọ sị,
 "Ewezugala m site n'ihu ya!"
 Ma ị nūrụ arịrịọ m maka ebere
 mgbe m kpòkuru gị ka i nyere m aka.

23 Hụnụ ONYENWE ANYỊ n'anya, unu ndị ya niile kwesiri ntụkwasị obi,
 n'ihì na ONYENWE ANYỊ na-anaputa ndị niile kwesiri ntụkwasị obi nye ya,
 ma ọ na-akwughachi ndị mpako oke zuru ezu.

24 Ya mere, dīrīnụ ike, ka obi siekwa unu ike,
 unu niile ndị olileanya ha dī n'ime ONYENWE ANYỊ.

Abụ Qma 32

Abụ Qma Devid. Abụ Maskil.

Nkwuputa na mgbaghara mmehie

1 Onye a goziri agozi ka mmadụ ahụ bụ,
 onye a gbaghaara ajo omume ya niile,
 onye e kpuchikwaara mmehie ya niile.

2 Ngozị na-adīrī nwoke ahụ,
 onye ONYENWE ANYỊ na-adīghī agụnyere mmehie ya,
 onye ahụ nke aghughọ ọbụla na-adīghīkwa n'ime mmụọ ya.

3 Mgbe m gbachiri nkīti,
 ọkpụkpụ m rere ure
 site n'isụ ude m ogologo ụbọchị niile.

4 Ehihie niile na abalị niile,
 ị tara m ahụhụ,
 ume dī m n'obi gwụchara,
 dīka mgbe okpomokụ nke ọkọchị.*

Sela

5 Mgbe ahụ, ekwuputara m mmehie m niile n'ihu gị,
 kwusịkwa izo ha ezo.
 Agwara m onwe m okwu sị,
 "Aga m ekwuputa mmehie m niile n'ihu ONYENWE ANYỊ."
 Ị gbaghakwaara m
 ikpe omuma nke mmehie m niile.

Sela

6 Ya mere, ka ndị niile bụ ndị ezi omume kpòkuo gị n'ekpere
 mgbe e nwere ike ịchota gị;

* **Abụ Qma 32:4** 32:4 Mgbe anwụ na-amịkọrọ mmiri dī n'ala

n'uzo dị otu a, o bụrụ na uju mmiri abia,
o gaghị erute ha.

⁷ Gị onwe gị bụrụ m ebe nzuzo;
I ga-echebekwa m ka nsogbu oḅula hapu irute m nso.
O bụkwa abụ nzoputa ka i ji gbaa m gburugburu.

Sela

⁸ Aga m eme ka i nwee uche, zikwa gị uzo i kwesiri igbaso;
Aga m adu gị odu, anya m ga-adikwasikwa n'ahu gị.

⁹ Adikwala ka inyinya maobu inyinya ibu
nke na-enweghi akonuche,
nke a na-aghaghị iji mkpumkpu igwe na eriri kechie onu ya, ijide ya,
ma emeghi otu a, o gaghị abiakwute gị.

¹⁰ Otutu ihe mgbu na-abiakwasị ndi na-eme ihe ojoo,
ma ihunanya ONYENWE ANYI nke na-enweghi ogwugwu,
na-agba onye ahụ tukwasiri ya obi gburugburu.

¹¹ Nriani onu n'ime ONYENWE ANYI, nweekwanu obi utu, unu ndi ezi omume;
buo abụ, unu ndi obi ha ziri ezi.

Abụ Qma 33

Idi mma na idi ukwuu Onyenwe anyi

¹ Tienu mkpu onu nye ONYENWE ANYI, unu ndi ezi omume;
n'ihu na o bu ihe ziri ezi ka ndi obi ha ziri ezi too ya.

² Werenu ubo akwara too ONYENWE ANYI;
werenu une nke nwere akwara iri kpoo ya egwu.

³ Bkuonu ya abụ oheru;
were nka kpoo ubo akwara ma tiekwa mkpu onu.

⁴ N'ihu na okwu ONYENWE ANYI niile ziri ezi burukwa eziokwu;
o kwesiri ntukwasị obi n'oru ya niile.

⁵ ONYENWE ANYI na-ahu ezi omume na ikpe ziri ezi n'anya;
uwa niile juputara n'ihunanya ya nke na-enweghi ogwugwu.

⁶ O bu site n'okwu onu ONYENWE ANYI ka e ji kee eluigwe niile,
jirikwa nkuume nke onu ya mee anwu, na onwa na kpakpando niile.

⁷ O bu ya kekwaro osimiri niile chikota ha n'otu ebe,
kpaa oke ebe ha ga-anu dika uloku di ukwu.

⁸ Ka uwa niile tuu ONYENWE ANYI egwu;
ka mmadu niile bi n'uwa sopusu ya.

⁹ N'ihu na o kwuru okwu, okwu ahụ mezuwara;
o nyere iwu, iwu ahụ guzokwara chim.

¹⁰ ONYENWE ANYI na-emebi atumatu mba niile;
o na-emebi ebumnobi umu mmadu.

¹¹ Atumatu ONYENWE ANYI na-adigide ruo mgbe ebighi ebi,
ebumnobi ya ruo ogbo niile.

¹² Mba a goziri agozi ka mba ahụ bu, bu ndi Chineke bu ONYENWE ANYI ha;
bu ndi o hoputara ka ha buru ihe nketa ya.

¹³ ONYENWE ANYI si n'eluigwe na-ele ndi mmadu bi n'uwa anya.
O na-ahuzu umu mmadu niile anya.

¹⁴ O sitere n'ebe obibi ya na-ele
onye obula bi n'elu uwa anya.

¹⁵ Ebe o bu ya kpuru obi mmadu niile n'otu na otu;
o na-ahuzu, na-amazukwa ihe niile ha na-eme.

¹⁶ Onuogogu ndi agha eze apughi izoputa ya;
o nweghi onye agha obula na-azoputa onwe ya, site n'idi ukwu nke ike ya.

¹⁷ Inyinya agha ezukwaghị iwetara ndi na-agba ha mmeri n'agha.
O bu ezie na inyinya di ike, ma ha apughi izoputa ndi nwe ha.

¹⁸ Ma ONYENWE ANYI ji anya ya na-eche ndi niile na-atu ya egwu nche,

ya bụ ndị niile na-atụkwasi obi ha n'ihunanya ya, nke na-adighi agwu agwu.

19 O ga-anaputa ha site n'aka onwu.

O ga-echebekwa ha o buladi n'oge unwu.

20 Anyi ji olileanya eche ONYENWE ANYI;

o bu ya bu inyeaka anyi na ota anyi.

21 Obi anyi na-anuri onu n'ime ya;

n'ihu na anyi tukwasiri aha nso ya obi.

22 O ONYENWE ANYI, ka ihunanya gi na-adigidere anyi,

dika olileanya anyi di na gi.

Abụ Qma 34

Abụ Qma Devid. Mgbe o gbanwere omume ya mee ka onye na-ayi ara n'ihu Abimelek, onye nke chupuru ya, ya a puo.

Chineke di mma

1 Aga m eto ONYENWE ANYI mgbe niile.

Mgbe niile ka otuto ya ga-adi n'onu m.

2 Mkpuruobi m ga-anya isi na ONYENWE ANYI;

ka ndi niile a na-akpagbu gee nti nuriu onu.

3 Soro m too ONYENWE ANYI;

ka anyi bulie aha ya elu.

4 N'ihu na etikuru m ONYENWE ANYI mkpu akwa, o zakwara m,

naputa m site n'aka itu ujo m niile.

5 Ihu ndi na-elekwasị ya anya na-enwu dika ihe;

ihere adighi eme ha.

6 Onye ogbenye a kpokuru ONYENWE ANYI, o zakwara ya;

o zoputara ya site na nsogbu ya niile.

7 Mmuo ozi ONYENWE ANYI na-agba ndi niile na-atu egwu ya gburugburu

na-anaputakwa ha.

8 Jiri aka gi tulee ma hukwa na ONYENWE ANYI di mma;

onye a goziri agozi ka onye ahụ bu, onye nke na-agbaba n'ime ya.

9 Tuonu egwu ONYENWE ANYI, unu ndi nso ya,

n'ihu na o dighi ihe na-ako ndi niile na-atu egwu ya.

10 Aguu nwere ike igu umu odum, ike pukwara igwu ha,

ma ihe obula bu ihe oma agaghị ako ndi niile na-achọ ONYENWE ANYI.

11 Umu m, bianu gee m nti;

aga m ezi unu ihe itu egwu ONYENWE ANYI bu.

12 Onye obula n'ime unu huru ndu n'anya,

ma nwee ochicho ihu otutu ubochi ndi di mma,

13 chezie ire gi ka o ghara ikwu ihe ojo,

chezikwaa egbugbere onu gi ka o gharakwa igha ugha.

14 Site n'ihe ojo wezuga onwe gi ma mee ezi ihe,

chọo udo ma gbasookwa ya.

15 Anya ONYENWE ANYI di n'ahu ndi ezi omume,

nti ya gheekwa oghe nye mkpu akwa ha;

16 ma ihu ONYENWE ANYI na-emegide ndi na-eme ihe ojo,

ime ka a hapu ichetakwa ihe banyere ha n'ua.

17 ONYENWE ANYI na-anu olu ndi ezi omume, mgbe ha na-akpoku ya ka o nyere ha aka;

o na-azoputakwa ha site na nsogbu ha niile.

18 ONYENWE ANYI na-anu ndi niile obi ha tiwara etiwara nso,

o na-anaputa ndi niile olileanya ha gwuru.

19 Nsogbu na-adakwasị ndi ezi omume na-adi ukwu,

ma ONYENWE ANYI na-anaputa ha site na nsogbu ndi ahụ niile.

20 O na-anaputakwa ha kpamkpam.

O gaghị ekwe ka o buladi otu okpukpu di ha n'ahu gbajie.

21 Ihe ojo ga-eme ka onye ajo omume nwuo;

ndị na-akpọ onye ezi omume asị ka a ga-ama ikpe ọnwụ.

- ²² ONYENWE ANYỊ na-agbapụta ndị ohu ya;
 ọ dighị onye ọbụla nke na-agbaba n'ime ya a ga-ama ikpe ọnwụ.

Abụ Qma 35

Abụ Qma Devid.

Ekpere maka enyemaka

- ¹ O ONYENWE ANYỊ, luso ha ọgụ bụ ndị na-aluso m ọgụ;
 buso ha agha bụ ndị na-ebuso m agha.
- ² Yikwasị uwe agha gi, werekwa ọta gi;
 bilie bja nyere m aka.
- ³ Sepụta ụbe gi na anyuike agha gi;
 bja zute ndị na-achụ m ọsọ.
- Gwa mkpuruobi m,
 "Abụ m nzọpụta gi."
- ⁴ Mee ka ihere mee
 ndị niile na-agbalịsị ike igbu m.
 Ka ndị na-agba izuzu igbu m burukwa ndị a chughachiri azụ,
 na ndị ihere mere.
- ⁵ Ka ha dika igbugbo ọka mgbe oke ifufe na-efe,
 ka mmụọ ozi ONYENWE ANYỊ buru onye na-achufu ha.
- ⁶ Mee ka ụzọ ha gbaa ọchịchiri, burukwa ebe na-amị amị;
 ka mmụọ ozi ONYENWE ANYỊ buru onye na-achụ ha ọsọ.
- ⁷ Ọ bụ ezie na ọ dighị ihe ọjọọ ọbụla m mere ha,
 ma ha siere m ọnya, gwukwaara m olulu n'uzọ m.
- ⁸ Ka mbibi bjakwasị ha na mberede,
 ka ụgbu ha zobeere m kee ha;
 ka ha lakwaa n'iyi site n'idaba n'olulu ahụ ha gwuru.
- ⁹ Mgbe ahụ, mkpuruobi m ga-añuri ọñụ na ONYENWE ANYỊ,
 ọ ga-enwekwa obi uto n'ime nzọpụta ya.
- ¹⁰ Ihe niile dị n'ime m ga-eti mkpu si,
 "O ONYENWE ANYỊ, ọ bụ onye dika gi?"
- Ị na-agbapụta ndị na-adighị ike site n'aka ndị di ike karịa ha,
 ma na-anaputa ndị ogbenye ndị chorọ enyemaka site n'aka ndị na-apunara ha ihe
 ha nwere n'ike."
- ¹¹ Ndị akaebe, ndị kwara obi n'azụ na-apukwute m;
 ha na-ebo m ebubo ihe ndi m na-anubeghi ihe banyere ha na mbu.
- ¹² Ana m emere ha ihe oma, ma ha na-akwughachi m ihe ọjọọ.
 Nke a na-ewute mmụọ m ruo n'ọnwụ.
- ¹³ Mgbe ha na-arịa ọrịa, eyiri m akwa mkpe,
 site na ibu ọñụ weda onwe m n'ala.
- Mgbe ekpere m loghachikwutere m na-enweghi ọsisa,
¹⁴ ejeghariri m n'ọnodu iru ụju,
 dika a ga-asị na ọ bụ nwanne m, maobu enyi m,
 jeghariakwa n'obi ọjọọ dika a ga-asị
 na ọ bụ nne m na-arịa ọrịa ahụ.
- ¹⁵ Ma mgbe m dahiere, ha zukotara na-añuri ọñụ;
 mgbe m na-adighi ele anya, ha biliri imegide m.
 Ha na-ekwulu m na-esepughị aka.
- ¹⁶ Dika ndi ajo omume, ha na-akwa m emo n'iwe,
 na-atakwaru m ikikere eze ha.
- ¹⁷ O Onyenwe anyi, ọ bụ ruo ole mgbe ka i ga-anọ na-ele ihe na-eme?
 Gbaputa ndu m site na mbibi ha niile,
 site n'aka umu odum ndi a, gbaputa ndu m di oke onuahia.
- ¹⁸ Aga m enye gi ekele n'ihu oha mmadu di ukwuu,
 n'etiti oha kachasi ibe ya di ukwuu, ka m ga-anọ too gi.
- ¹⁹ Ekwekwala ka ndi ahụ bu ndi iro m,

- mgbe o nweghị ihe m mere ha, chĩa m ọchị;
ekwekwala ka ndị ahụ kpọrọ m asị n'ìhi iro,
mgbe o nweghị ihe m mere ha nwee izuike.
- 20 N'ìhi na ọ bughị okwu udo ka ha na-ekwu,
kama ha na-echeputa ebubo ụgha dị iche iche
megide ndị ahụ na-anọrọ onwe ha jụụ n'ime ala ahụ.
- 21 N'ìju anya, ha na-ele m anya na-eti mkpu na-asi,
“Ewoo! Ewoo! Anya anyị abụọ ka anyị ji hụ ya.”
- 22 O ONYENWE ANYỊ, ì hụla nke a, agbakwala nkịtị;
anọkwala m n'ebe dị anya, O Onyenwe anyị.
- 23 Teta, bilie bụrụ m onye mkpeputa m.
Kpechitere m ọnụ m, Chineke m na onyenwe m.
- 24 O ONYENWE ANYỊ Chineke m, kpeputa m n'ìhi ezi omume gi;
ekwekwala ka ha chĩa m ọchị.
- 25 Ekwekwala ka ha sị, “Ahaa, ọ dị ka anyị tụtụ anya ya!”
Maọbụ sị, “Anyị eloola ya!”
- 26 Mee ka ihere na ọgbaaghara
bụrụ nke ndị na-achị m ọchị n'ime mkpagbu m;
were ihere na nweda n'ala yinye ha dika uwe,
bụ ndị niile na-ebuli onwe ha elu imegide m.
- 27 Ka ndị niile mkpeputa m dị mma
were obi ụtọ tie mkpu ọnụ;
ka ha na-asi mgbe niile, “Ka e bulie ONYENWE ANYỊ elu,
onye ọdịmma nke ohu ya na-amasị.”
- 28 Ire m ga-ekwu banyere ezi omume gi
na otuto gi niile ogologo ụbọchị niile.

Abụ Qma 36

Abụ Qma ọrịrị onyeisi abụ. Abụ Qma David, bụ ohu ONYENWE ANYỊ.

Ajọ omume mmadụ na ịdị mma Chineke

- 1 E nwere m ozi dị n'ime obi nke sitere n'aka Chineke
banyere ndụ mmehie nke ndị na-eme ajọ ihe:*
- Ọ dighị ịtụ egwu Chineke
dị n'anya ha.
- 2 N'ìhi ha na-agwarịta onwe ha okwu ire ụtọ n'anya ha onwe ha,
na o nweghị ụzọ a ga-esi nwe ike ịchọputa mmehie ha maọbụ kpoọ ya asi.
- 3 Okwu ọnụ ha niile bụ ihe ọjọọ na aghughọ;
ha adighị eji uche eme ihe maọbụ mee ihe dị mma.
- 4 Ọ bụladị mgbe ha nọ n'elu ihe ndina ha, ha na-eche echiche ajọ ihe;
ha enyefeela onwe ha n'aka ndụ ajọ omume,
ha adighị ajukwa ihe na-ezighị ezi.
- 5 O ONYENWE ANYỊ, ìhụnanya gi na-eru mbara eluigwe,
ikwesi ntụkwasi obi gi na-erukwa igwe ojii nke eluigwe.
- 6 Ezi omume gi dika ugwu di ukwu,
ikpe ikpe ziri ezi gi dika omimi nke oke osimiri.
O ONYENWE ANYỊ, ì na-echebe ụmụ mmadụ na anụmanụ.
- 7 Lee ka ìhụnanya gi nke na-adighị agwụ agwụ si di oke ọnụahịa, O Chineke!
Ụmụ mmadụ na-agbaba n'okpuru ndo nke nku gi abụọ.
- 8 Ha na-eri oriri site n'ịba ụba nke ụlọakụ gi;
I na-enyekwa ha mmiri site n'iyi nke obi ụtọ gi.
- 9 N'ìhi na mmiri na-enye ndụ di na gi;
ọ bụkwa n'ìhè gi ka anyị na-ahụ ìhè.
- 10 Mee ka ìhụnanya gi na-adịgidere ndị maara gi,
ka ezi omume gi na-adịgidekwara ndị ziri ezi n'obi.

* **Abụ Qma 36:1** 36:1 Maọbụ, Ozi si n'aka Chineke: Mmehi iwu nke ndị ajọ omume bi n'ime obi ha.

- 11 Ekwela ka ndị mpako a zoọ m ụkwụ n'isi,
ekwekwala ka aka ndị ajọ omume nupu m n'ebe m guzo.
- 12 Lee ka ndị na-eme ajọ ihe si daa n'ala,
a kwatuola ha n'ala, ha apughikwa ibilite ozo.

Abụ Qma 37

Abụ Qma Devid.

Ogwugwu ndu mmadu

- 1 Echegbula onwe gi n'ihì ndị na-eme ihe ojoo,
maobu kwosa ndi na-eme ihe ojoo ekworo;
- 2 n'ihì na mgbe na-adighi anya, ha ga-akponwu dika ahijia,
dika ahijia ndu, ha ga-anwukwa.
- 3 Tukwasị ONYENWE ANYI obi meekwa ihe ziri ezi;
biri n'ala na nchebe, rijuokwa afo.
- 4 Ka ihe ONYENWE ANYI toọ gi uto.
O ga-enyekwa gi ihe niile bu ochicho nke obi gi.
- 5 Nyefee onwe gi n'aka ONYENWE ANYI;
tukwasị ya obi, o ga-emere gi nke a:
- 6 O ga-eme ka ezi omume gi puta ihè dika ihe nke chi obubo,
meekwa ka izi ezi nke ikpe gi dika ihe nke anyanwu n'ehihie.
- 7 Dere duu n'ihu ONYENWE ANYI,
were ndidi chere ya;
echegbula onwe gi mgbe ndi ozo na-enwe oganihu,
mgbe ha na-emezu atumatu ojoo ha niile.
- 8 Kwusị iwe iwe, kwusikwa oke iwe;
echegbula onwe gi, o na-eduba naani n'ihè ojoo.
- 9 N'ihì na a ga-ala ndi ajọ omume n'iyi,
ma ndi niile olileanya ha di na ONYENWE ANYI ga-eketa ala ahụ dika ihe nketa ha.
- 10 O foduru nwa oge nta, ndi ajọ omume ga-agabiga;
o bu ezie na i ga-achọ ha, ma i gaghị achota ha.
- 11 Ma ndi niile di nwayoo n'obi ga-eketa ala a dika ihe nketa ha,
ha ga-enwekwa udo di ukwu.
- 12 Ndi ajọ omume na-agba izu ojoo megide ndi ezi omume,
na-ata ikekere eze megide ha;
- 13 ma onyenwe anyi na-achi ndi ajọ omume ochi,
n'ihì na o maara na ubochi ha na-abia.
- 14 Ndi ajọ omume amiputala mma agha ha,
kwee uta ha
ime ka ndi no na mkpa na ndi ogbenye daa,
igbu ndi uzọ ha ziri ezi.
- 15 Ma ha ga-ewere mma agha ha gbuo onwe ha,
kurisiekwa uta ha.
- 16 Ihe ntakiri nke onye ezi omume nwere
di mma karia akunuba otutu ndi ajọ omume;
- 17 N'ihì na a ga-etiji ike niile nke ndi ajọ omume,
ma ONYENWE ANYI ga-akwagide ndi ezi omume.
- 18 Ndi na-enweghi ita uta na-ebi ndu ha n'okpuru nlekota ONYENWE ANYI,
ihe nketa ha ga-adigide ruo mgbe ebighi ebi.
- 19 N'oge ihe ndakwasị, ha agaghị akponwu;
ha ga-erijukwa afo n'ubochi unwu.
- 20 Ma ndi ajọ omume ga-ala n'iyi.
N'agbanyeghi na ndi iro ONYENWE ANYI dika ima mma nke ubi ahijia ndu,

ha ga-agabigakwa ngwangwa n'anya dika anwuru oku.

21 Ndi na-eme ihe ojoo na-ebiri mmadu ihe ma ha adighi akwughachi ya, ma onye ezi omume na-eme amara na-enye ndi ozo ihe o nwere.

22 Ndi ONYENWE ANYI goziri agozi ga-eketa aku nke uwa, ma ndi o buru onu ka a ga-egbuchapu.

23 O buru na ONYENWE ANYI nwere mmasi na ndu mmadu, o ga-eme ka nzo ukwu ya guzosie ike;

24 o buru na o kpobie ukwu, o gaghị ada, n'hi na ONYENWE ANYI na-eji aka ya ejigide ya.

25 Abụ m nwantakiri na mbu, ugbo a, abụ m agadi, ma ahubeghi m ebe e chefuru ndi ezi omume, maobu ebe umu ha na-ario nri.

26 Mgbe niile, ha na-eme amara jiri obi ha na-agbazinye ndi mmadu ihe, umu ha ga-abu ngozi.

27 Site n'ihe ojoo puo, mee ezi ihe, mgbe ahụ, i ga-ebi n'ala a ruo mgbe ebighi ebi.

28 ZIYENWE ANYI na-ahu onye ezi omume na ikpe ziri ezi n'anya. O gaghị ahapukwa ndi ya kwesiri ntukwasị obi.

A ga-echebe ha ruo mgbe ebighi ebi, ma umu ndi ajo omume ka a ga-egbuchapu;

29 ndi ezi omume ga-eketa ala ahụ dika ihe nketa ha, ha ga-ebikwa n'ime ya ruo mgbe ebighi ebi.

30 Okwu amamihe na-esi n'onu onye ezi omume puta, ire ya na-ekwukwa ihe ziri ezi.

31 Iwu Chineke ya di ya n'obi; nzo ukwu ha adighi agbuchapu.

32 Ndi ajo omume na-echere ndi ezi omume na nzuzo, na-achọ inapu ha ndu ha;

33 ma ONYENWE ANYI agaghị ahapu ha n'aka ha, o gaghị ekwe ka a maa ha ikpe mgbe a na-ekpe ha ikpe.

34 Chere ONYENWE ANYI, debekwa uzo ya.

O ga-ebuli gi elu ka i nweta ala ahụ dika ihe nketa; mgbe a na-egbuchapu ndi ajo omume, i ga-eji anya gi hu ya.

35 Ahula m onye ajo omume na nwoke na-eme ihe ike, ka o na-eto, na-awasa, dika osisi di ndu n'ezi ala,

36 ma o dighi anya, o nwuru, n'agbanyeghi na m choghariri ya, o dighi ebe obula a huru ya.

37 Ma tugharịa uche banyere ndi ezi omume, ribaa ndi uzo ha ziri ezi ama; oganihu diiri onye udo.

38 Ma a ga-ala ndi mmehie niile n'iyi; o dighi olileanya diiri ndi ajo omume.

39 Nzoputa nke ndi ezi omume si n'aka ONYENWE ANYI bia; o bu ebe ha e wusiri ike n'oge nsogbu.*

40 ONYENWE ANYI na-enyere ha aka, na-anaputakwa ha ma na-azoputakwa ha site n'aka ndi ajo omume, n'hi na ha mere ya ebe mgbaba ha.

Abụ Qma 38

Abụ Qma Devid. Ariri.

* Abụ Qma 37:39 37:39 Abụ 9:9; Nhu 1:7

Aririọ n'oge nsogbu

- ¹ Biko, ONYENWE ANYI, abarala m mba n' iwe,
maoḅu taa m ahuhu mgbe iwe gi di oku.
- ² N' ihi na aku gi niile amapuola m ahụ,
aka gi adakwasikwala m, dika o bu okpo.
- ³ N' ihi oke iwe gi, o dighi izuoke di n' ime anu ahụ;
enweghikwa m udo n' ime okpukpu m niile n' ihi mmehie m.
- ⁴ Mmetuta ikpe omuma m na-adakwasị m
dika ibu arọ nke di arọ karịa m.
- ⁵ Onya m na-ere ure na-asọ oyi
n' ihi mmehie enweghi uche m.
- ⁶ Abụ m onye a nyidara ma kwatukwaa n' ala
ogologo ubochi niile, ana m agaghari n' iru uju.
- ⁷ Azu na-egbu m mgbu nke ukwu
ahụ adighikwa m.
- ⁸ Ume obula adighikwa n' ime. Adị m ka onye e gwepiara egwepia.
Ana m asu ude n' ihi oke ihe mgbu nke obi.
- ⁹ O Onyenwe m, i maara aguu niile nke na-agu obi m;
isu ude m ezokwaghi ezo n' ebe i no.
- ¹⁰ Obi na-alọ m mmiri, ike na-agwukwa m,
ihe esitekwala n' anya m puo.
- ¹¹ Ndi m huru n' anya na ndi enyi m na-aso m oyi n' ihi onya m,
ndi agbataobi m na-anọ m ebe di anya.
- ¹² Ndi na-achọ igbu m na-esiri m onya,
ndi ahụ choro imeru m ahụ na-ekwu maka ihe dakwasiri m;
ogologo ubochi niile ha na-agba izuzu aghugho.
- ¹³ Adị m ka onye nti chiri, onye na-apughị inu ihe obula,
dika onye ogbu, onye na-apughị imeghe onu ya.
- ¹⁴ Adila m dika onye na-anaghi anu ihe,
onye onu ya apughị isa okwu.
- ¹⁵ O ONYENWE ANYI, ana m eche gi;
o Onyenwe m Chineke m, i ga-aza.
- ¹⁶ N' ihi na asiri m, "Ekwela ka ha nuriu onu n' isi m;
maoḅu bulie onwe ha elu n' ebe m no mgbe ukwu m na-agbuchapu."
- ¹⁷ N' ihi na lee, ana m achọ ida ada.
Anokwa m n'onodu oke mgbu.
- ¹⁸ Ana m ekwuputa mmehie m;
mmehie m na-ewute m.
- ¹⁹ Ndi iro m, ndi na-eme ihe ike di otutu,
ndi na-akpo m asi, na-enweghi ihe m mere, bara uba.
- ²⁰ Ndi na-eji ihe ojoo akwughachi m ezi ihe,
na-ebo ebubo megide m
n' agbanyeghi na m na-achọ ime naani ezi ihe.
- ²¹ O ONYENWE ANYI, ahapukwala m;
O Chineke m, anokwala m ebe di anya.
- ²² Bja osisọ inyere m aka
Onyenwe m na Onye nzoputa m.

Abụ Qma 39

Abụ Qma nke diri onyeisi abụ maka Jedutun. Abụ Qma Devid.

Nkwuputa mmehie

- ¹ Asiri m, "Aga m elezi anya n' uzo m niile
ma debe ire m ka m ghara ikwuhie*;
aga m eji ihe kechie onu m
mgbe m no n' etiti ndi ajo omume."

* **Abụ Qma 39:1** 39:1 Job 2:10; Abụ 34:13; Jem 3:5-12

2 Ma mgbe m mechiri ọnyị m ma nọrọ duu,
 jụ ikwu ọ bụladị ihe ọbụla dị mma,
 oke ihe mgbu m mụbara.
 3 Obi m kporo ọkụ n'ime m,
 ma mgbe m na-atugharị ihe ndị a n'uche, ọkụ ahụ nọ na-ere;
 mgbe ahụ ekwuru m okwu sị:

4 "O ONYENWE ANYỊ, gosi m ọgwụgwụ nke ndụ m
 na ọnyọgụgụ ụbọchị m niile;
 mee ka m mara na ndụ m na-agafe ngwangwa.
 5 I meela ka ụbọchị m niile bụrụ naanị ihe dị nta;
 ogologo afọ m niile adighị ka ihe ọbụla n'ihu gị.
 Ndụ onye ọbụla bụ naanị otu nkuume
 ọbụladị ndị dika ha guzosirike.

Sela

6 "N'ezie onye ọbụla na-ejegharị dika onyinyo
 n'efu ka ha na-ekwoghari n'otu ebe na nke ọzọ, na-akpakọba akụ,
 na-amaghị onye ọ ga-abụ nke ya n'ikpeazụ.

7 "Ma ugbo a, Onyenwe m, gini ka m na-ele anya ya?
 Olileanya m di n'ime gi.
 8 Zoputa m site na mmehie m niile;
 ekwela ka m buru ihe ochi nye ndi nzuzu.
 9 Agbachiri m nkiti, ajuru m ikwu okwu,
 n'ihu na o bu gi mere ihe a.
 10 Kwusi iti m ihe;
 ihe otiti nke aka gi ezuola m ahụ.
 11 I na-abara ndi mmadu mba ma na-ata ha ahuru n'ihu mmehie ha;
 i na-eripia akunuba ha dika nla,
 mmadu ọbụla bụ naanị otu nkuume.

Sela

12 "O ONYENWE ANYỊ, nuru ekpere m,
 gekwaa ntị n'akwa m maka enyemaka;
 emechila ntị gi nye ibe akwa m.
 N'ihu ana m ebinyere gi dika onye ọbia,
 dika onye ije, dika nna nna m ha mere.
 13 Lepu anya na-ebe m nọ, ka m nwee ike kporie ndu ọzọ,
 tupu m hapu ebe a laa, a gaghị ahukwa m ọzọ."

Abụ Qma 40

Abụ Qma nke dirị onyeisi abụ. Abụ Qma Devid.

Abụ ekele

1 Eji m ndidi chere ONYENWE ANYỊ,
 ọ tugharịkwutere m, ọ nụkwaara akwa m.
 2 O sitere n'olulu na-amị amị,
 nke apiti na uru juru, seputa m;
 o guzobere ukwu m abuo n'elu oke nkume,
 nyekwa m ebe siri ike ka m guzo.
 3 O tinyere abụ ọhuru n'onyị m,
 abụ otuto nye Chineke anyị.
 Ọtutu ga-ahụ ya ma tugo egwu,
 ha ga-atukwasị obi ha n'ime ONYENWE ANYỊ.
 4 Onye a goziri agozi ka onye ahụ bụ,
 onye na-eme ONYENWE ANYỊ ebe ntukwasị obi ya;
 onye na-adighi ele ndi mpako anya
 maobu ndi na-atughari gbasoo arusi.*
 5 O ONYENWE ANYỊ Chineke m,

* **Abụ Qma 40:4** 40:4 Maobu, gbasoo okwu ugha

orụ ebube i ruru di otutu,
o dighi onye puru igukota ihe niile
i kwadooro maka inye anyi;
a sikwari na aga m ekwu ma kosaa ihe banyere ha,
ha kariri ihe onu puru ikwu.

⁶ Aja na onyinye† abughi ihe i chorọ
ma i megheela nti abuo;
aja nsure oku na aja a choru maka mmehie abughi ihe i chorọ.

⁷ Mgbe ahụ, ekwuru m si, "Lee m, abjala m,
e dere banyere m n'ime akwukwo mpiakota.

⁸ O Chineke m, o bu ochicho m ime ihe i na-achọ,
iwu gi di n'ime obi m."

⁹ Ana m ano n'etiti ogbako ukwu na-ekwusa ihe ziri ezi;
dika i maara, o ONYENWE ANYI,
anaghi m emechi onu m.

¹⁰ Ekpuchighi m ezi omume gi n'ime obi m,
ana m ekwuputa maka ikwesi ntukwasi obi gi na nzoputa gi.

Adighi m ekpuchi ihunanya na eziokwu gi,
n'ebe ogbako ukwu no.

¹¹ O ONYENWE ANYI, ezonarila m ebere gi,
ka ihunanya gi na eziokwu gi chebe m oge niile.

¹² N'ih i na otutu nsogbu a na-apughi iguta onu gbara m gburugburu;
mmehie m niile akarjala m, apughikwa m ihu uzo:

ha kariri agiri isi di m n'isi,
obi m na-adakwa mba n'ime m.

¹³ O ONYENWE ANYI, ya masi gi izoputa m;
O ONYENWE ANYI, bja ngwangwa inyere m aka.

¹⁴ Ka ndi niile na-achọ inapu m ndu m,
buru ndi a ga-etinye n'onodu ihere na ogbaaghara;
ka ndi niile o na-amasi ihu ila n'iyi m,
laghachi azu n'ihere.

¹⁵ Ka ndi ahụ na-asị m,
"Ehee! Ehee!" kuja n'ih ihere onwe ha.

¹⁶ Ma ka ndi niile na-achọ gi
hurja onu, nweekwa obi utu n'ime gi;
ka ndi ahụ huru nzoputa gi n'anya na-ekwu mgbe niile,
"ONYENWE ANYI di ukwu."

¹⁷ Ma mu onwe m bu m ogbenye na onye no na mkpa;
ka ONYENWE ANYI cheta m.

I bu onye inyeaka m na onye mgbaputa m;
I bu Chineke m, anola odu ibia.

Abụ Qma 41

Abụ Qma nke diri onyeisi abụ. Abụ Qma David.

Ekpere onye oria

¹ Ndi a goziri agozi ka ha bu ndi nwere uche na-eleta ndi ogbenye;
ONYENWE ANYI na-azoputa ha n'oge nsogbu.

² ONYENWE ANYI ga-echebe ha, debekwa ha ndu;
o ga-eme ka ihe na-agara ha nke oma n'ala ahụ,
o gaghi arara ha nye n'ochicho ndi iro ha.

³ ONYENWE ANYI na-elekota ha mgbe ahụ na-esighi ha ike,
meekwa ka ahụ di ha mma.

⁴ Ekwuru m si, "O ONYENWE ANYI, meere m ebere;
gwof m, n'ih i na emehiela m megide gi."

† **Abụ Qma 40:6** 40:6 1Sa 15:22; Abụ 51:16-17; Ajz 1:11; Jer 7:22-23; Mai 6:6-8; Hib 10:5-9

- 5 Ndi iro m na-esite n'iro ha ekwu okwu megide m
na-asị, "Olee mgbe ọ ga-anwụ ka aha ya laa n'iyi?"
- 6 Mgbe otu n'ime ha b́jara ihu m,
ọ na-ekwu okwu ụgha, ma obi ya na-achikọta ihe nkwulu;
mgbe ahụ ọ na-apụ, ga kọsaa ya.
- 7 Ndi niile kporo m asị na-agbarịta izu megide m;
ha na-echekwa echiche ojoo banyere m, na-asiriita onwe ha:
- 8 "Orja ojoo adakwasila ya;
ọ gaghi esite na ihe ndina ya bilie ozo ozo."
- 9 O buladi ezigbo enyi m,
onye m tukwasiri obi,
onye mu na ya na-eso eriko nri m,
ebiliela imegide m.
- 10 Ma gi, O ONYENWE ANYI, meere m ebere,
mee ka ahụ sie m ike ozo, ka m nwee ike kwughachi ha ugwo.
- 11 Amaara m na ihe banyere m na-atọ gi uto n'obi,
n'ihu na i kwebeghi ka ndi iro m nwee mmeri n'ebe m no.
- 12 N'ihu ikwesi ntukwasị obi m, i na-akwagide m,
mee ka m noro n'ihu gi ruo mgbe ebighi ebi.
- 13 Otuto diri ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel,
site n'ebighi ebi ruo ebighi ebi.

Amen na Amen.

Nchikọta Akwukwo nke Abuo

42

Abụ Oma 42-72

Abụ Oma nke diri onyeisi abụ. Abụ *Maskil* nke umu Kora.

Iru uju na nkasiobi onye ezi omume

- 1 Dika aguu ihu mmiri si na-agu nne ele,
otu a ka aguu ihe banyere gi si na-agu m, O Chineke.
- 2 Akpiri nke ihe banyere Chineke, bu Chineke ahụ di ndu, na-akpo m nku.
Olee mgbe m puru iga zute Chineke?
- 3 Anya mmiri m aghoolara m ihe oriri
n'ehihie ma n'abalị,
mgbe ndi mmadu na-asị m ogologo ubochi niile,
"Olee ebe Chineke gi no?"
- 4 Ihe ndi a ka m na-echeta
mgbe m na-ekwuputa ihe mgbu nke obi m:
ma m cheta mgbe mu na igwe mmadu so aga,
mgbe m ji iti mkpu onu na ekele na-edu ha
n'etiti oha kachasi ibe ya, ndi onu juru obi,
na-aga n'ulo Chineke.
- 5 O mkpuruobi m, ginị mere i ji daa mba?
Ginị mere i ji na-asu ude n'ime m?
Nwee olileanya na Chineke,
n'ihu na m ka ga-eto ya,
Onye nzoputa m na Chineke m.

- 6 Mkpuruobi m na-ada mba n'ime m;
ya mere, aga m echeta gi
site n'ala Jordan,
na ebe di elu nke Hemon,* na sitekwa n'ugwu Miza.
- 7 Ogbu mmiri na-akpoku ogbu mmiri
mgbe olu ha na-ada uda n'etiti nruda mmiri gi niile;
ebili mmiri gi niile na mmali mmiri gi niile

* **Abụ Oma 42:6** 42:6 Hemon bu obodo di n'oke ala nkwa ahụ n'ebe ugwu.

ekpuchiela isi m.

⁸ N'ehihie, ONYENWE ANYỊ na-awụkwasi m ihunanya ya,
n'abali abụ ya dị m n'obi,
ekpere nye Chineke nke ndụ m.

⁹ Ana m asị Chineke, oke nkume m,
"Gịnị mere i ji chefuo m?
Gịnị mere m ga-eji na-ejeghari n'iru ụjụ
n'ihì mmegbu nke onye iro?"
¹⁰ Okpukpụ m na-agabiga oke ihe mgbu,
mgbe ndị iro m ji m na-eme ihe ọchi,
ogologo ụbọchị niile ha na-ajụ m,
"Olee ebe Chineke gi nọ?"

¹¹ O mkpuruobi m, gịnị mere i ji daa mba?
Gịnị mere i ji na-asụ ude n'ime m?
Nwee olileanya na Chineke,
n'ihì na m ka ga-eto ya ọzọ,
Onye nzọpụta m na Chineke m.

Abụ Qma 43

Arịrịọ maka enyemaka

¹ O Chineke, kpepụta m,
kpechitere m ikpe m
n'ebe mba na-amaghị Chineke nọ;
gbapụta m site n'aka
ndị ajoy omume na ndị aghughọ.
² I bụ Chineke, ebe m e wusiri ike.
Gịnị mere i ji jụ m?
Gịnị mere m ga-eji na-ejeghari n'iru ụjụ,
n'ihì mmegbu nke onye iro?
³ Zipụ ihè gi na eziokwu gi,
ka ha duo m;
ka ha kpobata m n'ugwu nsọ gi,
bụ ebe i bi.
⁴ Mgbe ahụ, aga m aga n'ebe ichụ aja Chineke,
gakwuru Chineke, bụ ọhụ m na obi uto m.
Aga m eji ụbọ akwara too gi,
O Chineke, bụ Chineke m.

⁵ O mkpuruobi m, gịnị mere i ji daa mba?
Gịnị mere i ji na-asụ ude n'ime m?
Nwee olileanya na Chineke,
n'ihì na m ka ga-eto ya ọzọ,
onye Nzọpụta m na Chineke m.

Abụ Qma 44

Abụ Qma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ *maski* nke ụmụ Kora.

Ekpere maka mgbapụta

¹ O Chineke, anyị anụla;
nna anyị ha agwakwala anyị
ihe ndị i mere n'oge ha,
n'oge gara aga.
² I ji aka gi chụpụ ndị mba ọzọ,
ma kụnye nna anyị ha dika osisi.
I gwepịara ndị ahụ
ma mee ka ndị nna anyị na-eto na-awasa.
³ Ọ bughị site na mma agha ha ka ha ji merie nweta ala a,
ha emerighị site n'ike nke aka ha;
ọ bụ aka nri gi, aka gi,

na ihè nke ihu gị nyere ha mmeri, n'ihì na ì hụrụ ha n'anya.

- 4 I bụ eze m na Chineke m,
onye na-ekpebi na Jekòb aghaghị inwe mmeri.
5 N'ihì ọ bụ naanị site n'ìke gị, ya na aha gị,
ka anyị jì zòda ndị iro anyị n'òkpuru ụkwụ anyị.
6 Atụkwasi gị m obi m n'ụta m,
mma agha m anaghị enye m mmeri;
7 ma i na-enye anyị mmeri n'èbe ndị iro anyị nọ,
ì na-eme ka ihere mee ndị na-eguzogide anyị.
8 N'ime Chineke ka ìnya isi anyị dị ogologo ụbòchị niile,
anyị ga-eto aha gị ruo mgbe ebighị ebi.

Sela

- 9 Ma ugbu a, ì jula anyị ma weda anyị n'ala;
ì naghị esokwa ndị agha anyị apụ ọzọ.
10 I mere ka anyị site n'ihu ndị iro anyị gbalaga,
ì meela ka ndị na-emegide anyị were aka ike napụ anyị ihe bụ nke anyị.
11 I gbakutara anyị azụ ka e ripịa anyị dika aturụ,
ma chusasia anyị n'etiti mba niile.
12 I rere ndị gị ọnụ ala,
ihe ì retara ha abaghị uru nye gị.
13 I meela ka anyị bụrụ nkọcha nye ndị agbataobi anyị,
anyị bụ ihe ìkwa emo na ihe ọchị nye ndị gbara anyị gburugburu.
14 I meela anyị ka anyị bụrụ ihe ìmaatụ ọchị n'etiti mba niile,
ndị ọbula hụrụ anyị na-efufe isi na mkparị.
15 Ogologo ụbòchị niile, ihere m dī m n'ihu,
ihere m na-ekpuchikwa m ihu,
16 mgbe ndị nkwalu na ndị nkọcha na-eji m eme ihe ọchị,
n'ihì onye iro, onye kpebiri ìbò ọbọ.
17 Ọ bụ ezie na ihe ndị a adakwasịla anyị,
ma anyị echefubeghị gị.
Anyị enupubeghị isi n'ogbụgba ndụ anyị na gị.
18 Obi anyị ahapubeghị gị!
Anyị ahapubekwaghị iso ụzọ gị.
19 Ma ì gwepiara anyị mee ka anyị bụrụ ebe nkịta ọhịa na-akpaghari,
jirikwa oke ọchịchiri kpuchie anyị.
20 Ọ bụrụ na anyị chefuru aha Chineke anyị,
ma ọbụ na anyị gbasaara chi mba ọzọ aka anyị,
21 ọ bụ na Chineke agaraghị achọpụta ya,
ebe ọ maara ihe nzuzo niile dī n'obi?
22 Ọ bụ n'ihì gị ka anyị na ọnwụ jì agba mgba, ogologo ụbòchị niile.
A na-ele anyị anya dika aturụ a gaje igbu egbu.
23 O, Onyenwe m teta! Gịnị mere ì jì arahụ ụra?
Kpotee onwe gị! Ajụkwala anyị ruo mgbe ebighị ebi.
24 Gịnị mere ì jì ezopụ ihu gị,
ma chefu mmegbu na ìta ahụhụ anyị?
25 E tidala anyị n'ala, n'uzuzu,
ahụ anyị rapara n'aja
26 Bilie ma nyere anyị aka;
gbapụta anyị maka ìhụnanya gị nke na-adighị agwụ agwụ.

Abụ Qma 45

Abụ Qma nke dīrị onyeisi abụ. N'usoro olu abụ "Okoko osisi lili." Abụ maskil ụmụ Kora.
Abụ maka agbamakwukwọ.

Abụ olulū nwunye eze

- 1 Isi okwu dī ebube na-akpali mkpuruobi m,

mgbe m na-agugharị abụ m nye eze;
ire m bụ mkpisi akwụkwọ dị n'aka ọka ode akwụkwọ.

- ² I bụ onye kachasi mma n'etiti ụmụ mmadụ,
e ji amara tee egbugbere ọnyị gị mmanụ,
ebe ọ bụ na Chineke agọziela gị ruo mgbe ebighị ebi.
- ³ Kenye mma agha gị n'ukwu gị, gị onye dị ike;
yikwasị onwe gị ebube na ịma mma dika uwe.
- ⁴ N'ebube gị, gaa n'ihu n'ime mmeri,
n'ihu eziokwu, na ịdị obi umeala, na ezi omume;
ka aka nri gị gosiputa ọrụ gị niile nke na-ero anya.
- ⁵ Ka àkụ gị niile dị nkọ mapuo mkpuruobi ndị iro niile nke eze;
ka mba niile na-adakwa n'okpuru ụkwụ gị.
- ⁶ O Chineke, ocheeze gị ga-adigide ruo mgbe ebighị ebi,
mkpara omume ziri ezi ka mkpara alaeze gị ga-abụ
- ⁷ Ị huru ezi omume n'anya, ma kpọọ ihe ọjọọ asị;
ya mere, Chineke, onye bụ Chineke gị, emeela ka ịdị elu karịa ndị ibe gị,
site na ite gị mmanụ nke ọnyị.
- ⁸ Uwe gị niile juputara n'isisi ụtọ nke si na mmanụ* máá na aloos na akashia;
ha sitere n'ụlọeze niile, e ji ọdụ enyi chọọ mma.
Egwu sitere n'ụbọ akwara na-eme ka i nwee obi ụtọ.
- ⁹ Ụmụ agboghọ eze nọ n'etiti ndị inyom gị ka a na-asọpuru;
nwunye eze, onye yikwasiri ọlaedo nke Ofi na-eguzo n'aka nri gị.
- ¹⁰ Gee ntị, gị nwaagboghọ, tulee ma nuru kwa ihe m na-ekwu:
"Chefuo ndị gị na ezinaụlọ nna gị.
- ¹¹ N'ihu na ịma mma gị ga-eme ka eze chọsie gị ike.
Sopuru ya n'ihu na ọ bụ onyenwe gị."
- ¹² Ada Taja† ga-eji onyinye bịa;
ndị ọgaranya ga-achọkwa ka i gosi ha ihuoma.
- ¹³ Adaeze, lee ka o si maa mma dị ukwu n'ime ụlọ ya;
ọ bụ akwa a kpanyere ọlaedo ka e ji dọọ uwe mwuda ya.
- ¹⁴ Ụmụ agboghọ ibe ya, ndị na-amaghị nwoke, na-eso ya bjakwute gị;
ọ bụ uwe mwuda a kpanyere ihe ọkpukpa ka o yi
mgbe e dubatara ya n'ụlọeze.
- ¹⁵ E ji ọnyị na obi ụtọ dubata ha;
ha bara n'ime ụlọeze.
- ¹⁶ Ụmụ gị ndị ikom ga-anochi anya nna nna gị;
ị ga-eme ka ha buru ndịisi n'ala ahụ niile.
- ¹⁷ Aga m eme ka echeta ihe banyere gị ruo ọgbọ niile;
n'ihu nke a, mba niile ga-eto gị ruo mgbe niile ebighị ebi.

Abụ Oma 46

Abụ Oma nke dirị onyeisi abụ. Abụ ụmụ Kora. N'usoro olu abụ alamot. Otu Abụ.

Chineke bụ ebe mgbaba anyị

- ¹ Chineke bụ ebe mgbaba anyị, na ike anyị,
onye inyeaka anyị ka ọ bụ n'oge nsogbu.
- ² N'ihu ya, anyị agaghị atụ egwu, ọ buladi mgbe ụwa niile na-emebi,
maọbụ mgbe a na-ewezuga ugwu n'ọnọdụ ha, mee ka ha daba n'oke osimiri.
- ³ N'agbanyeghị na mmiri ya na-agba aghara, na-asukwa ufufu,
maọbụ na ugwu niile na-eme mkpọtụ site n'oke mbili elu ha.

Sela

⁴ Otu iyi dị nke na-asobata na-eweta ọnyị n'ime obodo Chineke,

* **Abụ Oma 45:8** 45:8 Nke a bụ mmanụ isi ọma a na-efesa n'uwe. O nọ n'ọnọdụ ihe anyị na-akpọ senti taa. Abk 1:12-13. † **Abụ Oma 45:12** 45:12 Eze mbụ kwunyeere ọchichị alaeze Devid bụ eze obodo Taja, n'ihu Solomōn na eze Taja nweere ezigbo mmekpịta dị mma. Taja bụ isi obodo ebe niile a na-azụ ahịa n'akụkụ osimiri Mediterenjan.

n'ime ebe obibi dị nsọ nke Onye kachasi ihe niile elu.

⁵ Chineke bi n'ime ya, ọ gaghi ada;
Chineke ga-enyere ya aka mgbe chi boro.

⁶ Mba niile na-agba aghara, alaeze niile na-adakwa;
o welitere olu ya elu, uwa na-agbaze.

⁷ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile nonyere anyi;
Chineke nke Jekob bu ebe mgbaba anyi e wusiri ike.

Sela

⁸ Bja, huru ihe ebube niile ONYENWE ANYI mere,
lee oke jla n'iyi niile o webatara n'elu uwa.

⁹ O na-eme ka agha kwusi
ruo nsotu nke elu uwa niile.

O na-agbaji uta, na-ebibi ube,
ma na-esu ota * agha niile oku.

¹⁰ O na-asi, "Nnonu juu! Maranu na mu onwe m bu Chineke!
A ga-ebuli m elu n'etiti mba niile,
a ga-ebulikwa m elu n'uwa."

¹¹ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile nonyere anyi;
Chineke nke Jekob bu ebe mgbaba anyi e wusiri ike.

Sela

Abụ Qma 47

Abụ Qma nke diri onyeisi abụ. Abụ umu Kora. Abụ Qma.

Chineke bu eze nke uwa

¹ Kwonu aka unu, unu mba niile;
jiri iti mkpu onu tikuo Chineke.

² N'ihu na ONYENWE ANYI bu Chineke kachasi ihe niile elu.
O di egwu! O bu eze ukwu na-achi uwa niile.

³ O wedara mba niile mee ka ha noo n'okpuru anyi;
ndi mmadu niile no n'okpuru ukwu anyi.

⁴ O hoputaara anyi ihe nketa anyi,
ihe inya isi nke Jekob, onye o huru n'anya.

Sela

⁵ Chineke ewerela iti mkpu onu rigoro n'eluigwe.
ONYENWE ANYI ewerela olu opi ike rigoo.

⁶ Bkuonu Chineke abu otuto, buo abu otuto;
bkuonu eze anyi abu otuto, buo abu otuto.*

⁷ N'ihu na Chineke anyi bu eze uwa niile.
Jirinu abu too ya.

⁸ Chineke bu eze mba niile;
o na-anokwasi n'ocheeze ya di nsọ na-achi mba niile.

⁹ Ndi niile a ma ama na mba niile ezukotaala,
dika ndi Chineke nke Ibrahim,

n'ihu na ndi eze† niile di n'uwa bu nke Chineke;
o bu onye e buliri elu n'ebe o di ukwu.

Abụ Qma 48

Otu Abụ. Abụ Qma nke umu Kora.

Abu nke Zayon

¹ ONYENWE ANYI di ukwu, burukwa onye kwesiri inata otuto,
n'ime obodo Chineke anyi, n'ugwu nsọ ya.

* **Abụ Qma 46:9** 46:9 Maobu, ugbu agha * **Abụ Qma 47:6** 47:6 Ngwa egwu eji mpi anumanu mee, a na-akpo Shofa, ka eji abu abu. O bukwa ya ka a eji akposu afu oheru nye ndi mmadu. † **Abụ Qma 47:9** 47:9 Maobu, otu

- 2 O mara mma n'idi elu ya,
bukwa onu elu uwa niile.
Ugwu Zayon, obodo eze ahụ di ukwu,
dika ebe kachasi elu nke Zafon.
- 3 Chineke no n'ime ebe ya e wusiri ike;
o gosila onwe ya dika ebe mgbaba ha e wusiri ike.
- 4 Mgbe ndi eze jikotara ndi agha ha onu,
mgbe ha biakotara nso,
- 5 ihe ha huru juru ha anya;
n'ihi oke egwu, ha gbara oso.
- 6 Ahu qma jijiji bidoro ha n'ebe ahu,
ihe mgbu ha dika nke nwanji na-achọ imu nwa.
- 7 I lara ha n'iyi dika oke ifufe si n'owuwa anyanwu
si ala ugbo mmiri ukwu nke Tashish n'iyi.
- 8 Dika anyi nuru,
otu a ka anyi huru,
n'ime obodo ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
n'ime obodo Chineke anyi:
Chineke na-eme ka o guzosie ike
ruo mgbe ebighi ebi.

Sela

- 9 O Chineke, n'ime ulonso ukwu gi,
ka anyi no na-atughari uche n'ihunanya gi nke na-enweghi ogwugwu.
- 10 O Chineke, dika aha gi,
otuto gi na-eru na nsotu uwa niile;
aka nri gi juputara n'ezi omume.
- 11 Ugwu Zayon na-anuri onu,
obodo nta niile nke Juda nwere obi utu
n'ihi ikpe gi niile.
- 12 Gaanu Zayon gburugburu, Jegharja ya gburugburu,
gukwanu ulu elu ya niile onu.
- 13 Lezieni mgbidi ya niile anya,
nyochakwaanu ebe ya niile e wusiri ike,
ka unu nwee ike ikoro
ogbo na-abia n'ihu akuko ndi a.
- 14 N'ihi na Chineke a, bu Chineke anyi ruo mgbe niile ebighi ebi,
o ga-abu onyendu anyi, o buladi ruo n'ogwugwu.

Abụ Qma 49

Abụ Qma diri onyeisi abụ. Abụ umu Kora. Abụ Qma.

Nzuzu ndi na-atukwasị obi n'akunuba

- 1 Nuru nu nke a, unu mmadu niile!
Geenu nti, unu ndi niile bi n'uwa,
- 2 ma ndi di ala ma ndi di elu,*
ma onye ogaranya ma onye ogbenye.
- 3 Aga m ekwu okwu amamihe,
ihe si n'obi m ga-enye nghota.
- 4 Aga m ana nti nye ilu,
aga m e ji ubo akwara kwaa ilu m.
- 5 N'ihi gini ka m ga-eji utu egwu mgbe ubochi ojo biara,
mgbe ndi aghughu ojo gbara m gburugburu,
- 6 ndi na-atukwasị obi n'akunuba ha
ma na-anyakwa isi n'ihi oke uba ha.
- 7 O nweghi onye puru igbaputa ndu onye ozo,

* **Abụ Qma 49:2** 49:2 E nwekwara ike guo ya otu a, ma umu mmadu ma umu nwoke.

- maobụ nye Chineke ụgwọ e ji agbara onye ahụ,
⁸ n'ihì na ụgwọ e ji agbara ndụ dī oke onụ,
 o nweghị ụgwọ a ga-akwụ nke ga-ezu,[†]
⁹ nke ga-eme ka mmadụ dirị ndụ ruo ebighị ebi,
 ma hapụ inwụ.
¹⁰ N'ihì na mmadụ niile na-ahụ na ndị amamihe na-anwụ,
 ndị nzuzu na ndị na-enweghị uche na-anwụkwa,
 si otu a hapụrụ ndị ọzọ akunụba ha.
¹¹ Ili ha na-aghọ ụlọ ha ruo ebighị ebi,
 ebe obibi ha ruo ogbọ niile
 n'agbanyeghị na ha gurụ ọtụtụ ala aha ha.
¹² Ma mmadụ, n'agbanyeghị akunụba ya, aghaghị inwụ,
 dika anụ ọhịa, ọ ga-anwụkwa.
¹³ Nke a bụ ihe na-adakwasị ndị na-atụkwasị obi n'onwe ha,
 na ndị na-eso ụzọ ha, ndị na-akwado okwu ha.
¹⁴ Dika aturụ, ọ bụ ala mmụọ ka a kwadooro ha,
 onwụ ga-abụ onye na-azụ ha dika aturụ,
 ma ndị na-eme ihe ziri ezi ga-emerị ha n'ututụ.
 Ozu ha ga-erekasị n'ime ili
 n'ebe dī anya site n'ụlọeze ha.
¹⁵ Ma Chineke ga-agbaputa ndụ m site n'ili,[‡]
 n'ezie, ọ ga-akporọ m nye onwe ya.
¹⁶ Amala jijiji mgbe mmadụ na-aba oke ụba,
 mgbe idị ebube nke ụlọ ya na-amụba,
¹⁷ n'ihì na ọ ga-agba aka laa ma ọ nwụọ,
 idị ebube ya agaghị eso ya banye n'ili.
¹⁸ N'agbanyeghị na ọ gurụ onwe ya dika onye a gọziri agozi mgbe ọ dī ndụ,
 ọ bụ ezie na ndị mmadụ na-eto gị mgbe ị na-enwe ọganihu,
¹⁹ ọ ga-eso ogbọ ndị nna nna ya
 ndị na-agaghị ahụkwa ihè ọzọ.
²⁰ Ndị bara ụba nke na-enweghị nghota
 dika anụ ọhịa nke ga-ala n'iyi.

Sela

Sela

Abụ Qma 50

Abụ Qma Asaf.

Ofufe zuruoke

- ¹ ONYENWE ANYỊ, Chineke, Onye kachasị chi niile,
 ekwuola okwu ma kpọkọta ụwa niile,
 site na ọwụwa anyanwụ ruo na ọdịda ya.
² Chineke na-enwuputa dika ihè, site na Zayọn,
 nke zuruoke n'ime ịma mma.
³ Chineke anyị na-abịa,
 ọ gaghị emechikwa onụ;
 ọkụ na-erepịa erepịa dī n'ihu ya,
 oke ifufe na-efesi ike gbakwara ya gburugburu.
⁴ Ọ na-akpọku eluigwe
 na ụwa ka o kpee ndị ya ikpe: Ọ na-asị,
⁵ "Chikọtaranụ m ndị m e doro nsọ,
 bụ ndị mụ na ha ji ichụ aja gbaa ndụ."
⁶ Eluigwe na-ekwuputa ezi omume ya,
 n'ihì na Chineke n'onwe ya bụ onye ikpe.

Sela

- ⁷ "Nurunụ, ndị m, m ga-ekwukwa,
 Izrel, aga m agba ama megide unu,

- Abụ m Chineke, Chineke unu.
- ⁸ Anaghị m abara unu mba n'ihu ichu aja unu,
na aja nsure oku unu nke na-adị m n'ihu oge niile.
- ⁹ Enweghị m mkpa maka oke ehi unu site n'ulo anumanu unu
maobu mkpi site n'ogba igwe ewu na aturu unu,
- ¹⁰ n'ihu na umu anumanu niile nke oke ohia bu nke m,
ha na ehi niile no n'elu otu puku uguwu.
- ¹¹ Amaara m umu nnunu niile no n'elu uguwu niile,
ihe niile e kere eke no n'ohia bu nke m.
- ¹² O buru na aguu aguo m, agaghị m agwa gi ya,
n'ihu na uwa na ihe niile di n'ime ya bu nke m.
- ¹³ Ana m ata anu oke ehi,
ka o bu obara mkpi ka m ga-anu?
- ¹⁴ "Churo Chineke aja ekele,
mezuo nkwa i kwere Onye kachasi ihe niile elu,
- ¹⁵ ma kpokuo m n'ubochi nsogbu gi,
aga m agbaputa unu, unu ga-enyekwa m nsopuru."
- ¹⁶ Ma Chineke na-agwa ndi na-eme ihe ojoo okwu si,
"Olee, nkwuwa okwu unu nwere igughari iwu m,
maobu kwuputa ogbugba ndu m nonu unu?"
- ¹⁷ Unu kporo ndumodu m asi,
na-atufekwa okwu m n'azu unu.
- ¹⁸ Mgbe unu huru onye ohi, unu na ya na-ejikota aka;
unu na ndi na-akwa iko na-ekekokwa oke.
- ¹⁹ Onu unu na-eme osiso ikwu okwu ojoo,
okwu aghughu na nke rere ure na-esikwa nonu unu na-asoputa dika iyi.
- ²⁰ Unu na-ekwugide umunna unu mgbe niile,
na-ekwutokwa nwanne unu nwoke.
- ²¹ Ihe ndi a ka unu mere ma agbachiri m nkiti;
unu chekwara na adi m ka unu.
- Ma aga m abara unu mba
ma bokwaa unu ebubo unu n'ihu unu.
- ²² "Tugharia uche na nke a, unu ndi na-echefu Chineke,
ma o bughu ya, aga m adorisi unu, o dikwaghị onye ga-agbaputa unu.
- ²³ Onye na-eji ekele achuru m aja, na-asopuru m,
o bukwa onye na-edozi uzu ya, ka m ga-eme ka o hu nzoputa Chineke."

Abụ Qma 51

Abụ diri onyeisi abụ. Abụ Qma Devid. Mgbe Netan bu onye amuma bjakwutere Devid n'oge ya na Batsheba kwara iko.

Ekpere maka mgbaghara mmehie

- ¹ O Chineke, meere m ebere,
n'ihu ihunanya gi nke na-adigide adigide;
n'ihu oke omiko gi,
hichapu njehie m niile.
- ² Sachapu mmehie m niile,*
ma mee m ka m di ocha.
- ³ N'ihu na amaara m njehie m niile,
mmehie m dikwa n'ihu m mgbe niile.
- ⁴ O bukwa naanị gi ka m mehiere megide,
mee ihe ahụ bu ihe ojoo n'ihu gi,
nke mere na i bu onye na-ekpe ikpe ziri ezi mgbe i na-ekwu okwu,
na onye ezi omume mgbe i na-ekpe ikpe.
- ⁵ N'ezie, onye mmehie ka m bu site n'oge amuru m;
burukwa onye mmehie site n'oge nne m turu ime m.
- ⁶ N'ezie, i na-achọ eziokwu n'akuku niile zoro ezo;
i na-akuziri m amamihe n'akuku niile zoro ezo.

* **Abụ Qma 51:2** 51:2 Ajz 43:25; Ajz 44:22; Kpl 2:14.

- 7 Were hisop† sachaa m, aga m adi ọcha;
sachaa m ka m di ọcha karịa snoo.
- 8 Mee ka m nūrū olu obi uto na onu;
ka okpukpu ndi i gwepiara nurikwaa.
- 9 Zopu ihu gi n'ebe mmehie m niile di,
hichapukwa mmehie m niile.
- 10 Kee obi di ọcha n'ime m, O Chineke,
nwogharịa ezi mmuo n'ime m.
- 11 Achupula m n'ihu gi,
anapukwala m Mmuo Nso gi.
- 12 Nyeghachikwa m onu nke nzoputa gi,
ma jiri ezi mmuo kwagide m.
- 13 Mgbe ahụ, aga m enwe ike izi ndi njehie uto gi,
ndi mmehie ga-echeghari loghachikwute gi.
- 14 O Chineke, zoputa m site n'ikpe omuma nke mwufu obara,
Chineke, gi bu Chineke Onye nzoputa m,
ire m ga-abu abu banyere ezi omume gi.
- 15 O, Onyenwe m, meghee onu m,
ka m kwuputa otuto gi.
- 16 I naghị enwe mmasi n'aja, ma o bughị ya, agaara m eweta ya.
I naghị enwe mmasi n'aja nsure oku.
- 17 Aja Chineke chorọ bu mmuo tiwara etiwa,
O Chineke, i naghị elefu anya,
n'obi tiwara etiwa na nke nwere ezi ncheghari.
- 18 Ka o masi gi inye Zayon oganihu;
i wulie mgbidi niile nke Jerusalem.
- 19 Mgbe ahụ, a ga-enwe ezi aja,
aja nsure oku nke ga-atọ gi uto;
mgbe ahụ, a ga-achukwa aja otutu oke ehi n'elu ebe ichu aja gi.

Abụ Qma 52

Abụ Qma nke diri onyeisi abụ. Abụ maskil Devid. Nke o buru mgbe Doeg onye Edom gara gwa Sol si, "Devid gara hu Ahimelek n'ulo ya."

The na-eche ndi ajo omume

- 1 Gini mere i ji na-anya isi n'ihe ojo, gi nwoke di ike?
Gini mere na ogologo ubochi niile, i na-anya isi,
gi onye Chineke na-eleda anya?
- 2 Ire gi na-atu atumatu ila n'iyi;
o di ka aguba di nko,
gi onye na-ebi ndu aghughu.
- 3 I huru ihe ojo n'anya karịa ihe oma,
i huru okwu ugha n'anya karịa eziokwu.
- 4 O onye ire aghughu!
I huru okwu obula nke na-emegide mmadu n'anya.
- 5 N'ezie, Chineke ga-akwatu gi ruo mgbe ebighi ebi.
O ga-ejide gi, doputa gi site n'ulo ikwu gi,*
o ga-ehopukwa gi site n'ala ndi di ndu.
- 6 Ndi ezi omume ga-ahu ya tukwaa egwu;
ha ga-achi ya ochi na-asi,
- 7 "Ugbu a, lee nwoke ahụ,
onye juru ime Chineke ebe mgbaba ya.
O tukwasiri obi ya na akunuba ya nke di ukwu.
O sitekwara na ibibi ndi ozọ ghọ onye di ike!"

Sela

Sela

† **Abụ Qma 51:7** 51:7 N'oge mmemme idebe ihe ọcha, o bu ahijia hisop ka a na-eji efesa obara.

* **Abụ Qma**

52:5 52:5 Ya bu, ebe obibi ya

- ⁸ Ma adị m ka osisi oliv,
nke na-eto na-awasa n'ụlọnsọ ukwu Chineke.
Ana m atụkwasi obi m n'ihunanya Chineke,
nke na-adịgide ruo mgbe niile ebighị ebi.
⁹ Aga m eto gị ruo mgbe niile ebighị ebi n'ihị ihe i mere;
aga m eto gị n'ihu ndị gị dị nsọ.
Olileanya m ga-adị n'ime aha gị,
n'ihị na aha gị dị mma.

Abụ Qma 53

Abụ Qma nke dirị onyeisi abụ. N'usoro Mahalat. Abụ *maskil* Devid.

Nzuzu nke ndị na-emebi iwu

- ¹ Onye nzuzu na-asị n'ime obi ya,
"Ọ dighị Chineke ọbụla dị."
Ha bụ ndị ajọ omume riri ahụ, ụzọ ha niile bụkwa ihe arụ;
ọ dighị onye ọbụla na-eme ezi ihe.
- ² Chineke sitere n'eluigwe
na-ele ụmụ mmadụ anya,
ihụ ma ọ ga-achọta onye ọbụla nwere nghọta,
onye nke na-achọ Chineke.
- ³ Onye ọbụla, n'otu n'otu ewezugala onwe ha, ha niile aburula ndị ajọ omume riri ahụ;
ọ dighị onye ọbụla na-eme ihe ziri ezi,
ọ dighị ọ bụladị otu onye.
- ⁴ Ndị niile na-eme ajọ ihe, ha amaghị ihe?
Ha na-eripia ndị m dika mmadụ si eri nri,
ha adighị akpọkukwa Chineke.
- ⁵ Ma n'ebe ahụ ka ha nọ, n'ọnọdụ oke egwu,
ebe ọ dighị ihe egwu na-adighị.
Chineke ferasiri ọkpukpụ ndị niile megidere gị;
i mere ka ihere mee ha, n'ihị na Chineke ajula ha.
- ⁶ O, a sịkwari na nzọpụta Izrel ga-esi na Zayon pụta!
Mgbe Chineke ga-akpoghachite ndị ya n'ọnọdụ ha,
ka Jekob nuri ọnụ, ka Izrel nwekwaa obi uto!

Abụ Qma 54

Abụ Qma Devid. Abụ eji ụbọ akwara akpọ. Abụ *maskil* Devid. Mgbe ndị Zif gara sị Sọl,
"Devid ọ dighị ezo n'etiti anyi?"

Ekpere maka nchebe

- ¹ O Chineke, jiri aha gị zọpụta m;
jirikwa ike gị kpepụta m.
- ² O Chineke, nuri ekpere m;
gee ntị n'okwu ọnụ m.
- ³ Ndị m na-amaghị na-ebuso m agha;
ndị na-eme ihe ike na-achọ inapụ m ndụ m,
ndị na-akpoghị Chineke ihe ọbụla.
- ⁴ N'ezie, Chineke bụ onye inyeaka m;
onyenwe m bụ onye na-agba m ume.
- ⁵ Mee ka ihe ọjọọ loghachikwute ndị na-ekwulu m;
n'ime ikwesi ntụkwasi obi gị, laa ha n'iyi.
- ⁶ Aga m eji onyinye afọ ofufu chụọrọ gị aja;
O ONYENWE ANYI, aga m eto aha gị, n'ihị na ọ dị mma.
- ⁷ N'ihị na ọ gbapụtala m site na nsogbu m niile,

Sela

ọ bụ anya mmeri ka m ji na-ele ndị iro m anya.

Abụ Ọma 55

Abụ Ọma nke dirị onyeisi abụ. Abụ eji ụbọ akwara akpọ. Abụ *maskil* Devid.

Ekpere nke onye enyi ya ghorọ ya aghughọ

¹ O Chineke, nūrū ekpere m,
agbakwala aririọ m nkiti;
² naa m ntị, zaakwa m.

Echiche m na-esogbu m; ana m asukwa oke ude
³ n'ih ihe onye iro m na-ekwu,
n'ih iha mba nke ndi ajo mmadu,
n'ih na ha na-ewetara m ntaramahuhu,
na-akpagbu m n'uwe ha.

⁴ Obi m no n'onodu oke ihe mgbu n'ime m;
oke ujo nke onwu abiakwasila m.

⁵ Itu egwu na ahụ ima jijiji abiakwasikwala m;
oke egwu ekpuchiela m.

⁶ Agwara m onwe m okwu si, "A sikwari na m nwere nku dika nduru!
Agaara m efelaga ebe ozo gaa zuru ike.

⁷ Agaara m efelaga ebe di anya,
ga noro n'ozara;

Sela

⁸ Agaara m eme ngwangwa gaa n'ebe mgbaba m,
ebe di anya site n'ebe ifufe siri ike na oke ifufe di."

⁹ O Onyenwe anyi, gbagwojuo ndi ajo omume anya, mee ka ha ghara ighota ihe ibe ha
na-ekwu,
n'ih na ana m ahụ ihe ike na ilu ogo n'ime obodo.

¹⁰ Ehihie na abali, ha na-ejeghari n'elu mgbidi ya;
iro na mmegbu di n'ime ya.

¹¹ A na-ahuta akaoru ihe ila n'iyi n'ime obodo;
ihe ike na ugha ewerela onodu ha n'ime obodo.

¹² A si na o bu onye iro ji m eme ihe ochi,
apuru m inagide ya;

a sikwa na o bu onye iro na-eweli onwe ya megide m,
apuru m izonari onwe m site n'ebe o no.

¹³ Maobu gi, nwoke dika m,
onye mu na ya di na mma, enyi m oma,

¹⁴ onye mu na ya na-enwe mmekorita di utu na mbu,
n'ulo Chineke,

ka anyi na-ejeghari
n'etiti oha mmadu bjara ife ofufe.

¹⁵ Ka onwu bjakwasidi ndi iro m na mberede;
ka ha ridaa ala mmuo na ndu,
n'ih na ihe ojoo na-achota ebe onodu n'etiti ha.

¹⁶ Ma akpokuru m Chineke,
ONYENWE ANYI na-azoputakwa m.

¹⁷ N'utu, ma n'ehihie, ma n'abali,
ka m sitere n'oke ihe mgbu, na-akpoku ya
ma o na-anukwa olu m.

¹⁸ O na-agbaputa m, mee ka m ghara imeru ahụ,
site n'agha niile e busoro m,
n'agbanyeghi n'otutu biliri megide m.

¹⁹ Chineke, onye nokwasiri n'ocheeze ya ruo mgbe ebighi ebi,
onye na-adighi agbanwe,
ga-anu olu ha, taakwa ha ahuhu,
n'ih na ha adighi atu egwu Chineke.

Sela

20 Onye mụ na ya dị na mma na-emegide ndị enyi ya,
 ọ na-emerụ ogbuğba ndụ ya ka ọ ghara ịdị nsọ.

21 Okwu onụ ya dị mụmụmụ* ka bọta,
 ma ibu agha juru ya obi;
 okwu ya niile dị nro karịa mmanụ,
 ma ha bụ mma agha e welitere maka ibu agha.

22 Tụkwasi ONYENWE ANYỊ mkpa gị niile,
 ọ ga-agba gị ume;
 ọ gaghị ekwe
 ka ewezuga onye ezi omume.

23 Ma gị, O Chineke, ga-adọtu ndị ajọ omume
 n'ime olulu nke juputara n'ire ure;
 ndị ogbu mmadụ na ndị aghughọ
 agaghị ebi ọ bụladị ọkara ndụ ha.

Ma mụ onwe m, ọ bụ na gị ka m na-atụkwasi obi m.

Abụ Qma 56

Abụ Qma nke ọjọ onyeisi abụ. Ọ bụ olu abụ "Nduru nọ n'osisi Ook di ebe di anya." Abụ nke Devid ka eji agụ ya. Abụ miktam. Mgbe ndị Filistia nọchibidoro ya n'obodo Gat.

Ekpere maka mgbaputa

- 1 O Chineke, meere m ebere,
 n'ihì na ndị mmadụ jì ike na-achụso m;
 ogologo ụbọchị niile, ha na-ebu agha imegide m.
- 2 Ogologo ụbọchị niile ndị iro m na-achụso m;
 site na nganga ha, ọtụtụ na-ebu agha imegide m.
- 3 Ma mgbe ụjọ na-atụ m, ọ bụ na gị ka m na-atụkwasi obi m.
 4 N'ime Chineke onye m na-eto okwu ya,
 n'ime Chineke ka m na-atụkwasi obi; ụjọ agaghị atụ m.
 Gịnì ka mmadụ efu pụrụ ime m?
- 5 Ogologo ụbọchị niile, ha na-asugharị okwu m kwuru isi;
 oge niile ka ha na-atụ atụmatụ imerụ m ahụ.
- 6 Ha na-agba izu nzuzo na-ezokwa onwe ha,
 ha na-enyochaputa nzọ ụkwụ m niile,
 dika njikere ịnapụ m ndụ m.
- 7 N'ihì ajọ omume ha, ekwekwala ka ha gbapụ;
 o Chineke, n'ime iwe gị, wedaa mba ndị a niile di iche iche n'ala.
- 8 Deputa akwa arịrị m;
 chekotasị anya mmiri akwa m niile n'ime karama gị.
 Ọ bụ na ha adighi n'akwukwo ndeputa gị?
- 9 Mgbe m ga-akpọku gị maka enyemaka,
 ndị iro m ga-agbaghachi azụ.
 Site n'uzọ di otu a, aga m amara na Chineke nonyeere m.
- 10 N'ime Chineke, onye m na-eto okwu ya,
 n'ime ONYENWE ANYỊ, onye m na-eto okwu ya,
- 11 n'ime Chineke ka m na-atụkwasi obi; ụjọ agaghị atụ m.
 Gịnì ka mmadụ pụrụ ime m?
- 12 O Chineke m, n'isi m ka nkwa niile m kwere gị di;
 aga m ewetara gị onyinye ekele m niile.
- 13 N'ihì na ị zoputala m site n'ọnwụ,
 ma naputa ụkwụ m site n'isọ ngongọ,
 ka m nwee ike jegharịa n'ihu Chineke,
 n'ihè nke ndụ.

* **Abụ Qma 55:21** 55:21 Ya bụ, okwu ire uto

Abụ Qma 57

Abụ Qma nke dīrī onyeisi abụ. Nke olu abụ "E bibikwala" Devid. Abụ miktam. Mgbe ọ gbapūrū ga biri n'ime ọgba nkume n'ihī Sọl.

Ntụkwasi obi n'ime Chineke

¹ Meere m ebere, O Chineke, meere m ebere,
n'ihī na ọ bụ gī ka mkpūrūobi m ji mere ebe mgbaba.

Ọ bụ na ndo nke nku gī abụọ ka m ga-agbaba
tutuu ihe mbibi ndị a agafesja.

² Aga m akpọku Chineke nke kachasi ihe niile elu,
Chineke na-emezuru m ihe niile na-akpa m mkpa.

³ Ọ na-esite n'eluigwe zidata inyeaka ma zọpụta m
na-abara ndị ahụ ji ike na-achụ m mba;

Sela

Chineke na-ezite ihunanya ya na ikwesi ntụkwasi obi ya.

⁴ Anọ m n'etiti otutu odum;
amanyere m ka m dina n'etiti ajo anụ ọhja,
umụ mmadu ndi eze ha di nkọ dika akụ na ụbe,
ire ha dikwa nkọ dika mma agha.

⁵ O Chineke, ka e bulie gi elu karja eluigwe niile;
ka ebube gi di n'elu uwa niile.

⁶ Ha gbasaara ukwu m ugbu,
ihe mgbu nyituru m.
Ha egwuola olulu n'uzo m si agafe,
ma ha onwe ha adabala n'ime ya.

Sela

⁷ Obi m di njikere, o Chineke,
obi m di njikere sikwaa ike;
aga m abụ abụ, kukwaa egwu.

⁸ Teta n'ura mkpūrūobi m!
Teta, ubo akwara na une!
Aga m akpote chi obubo.

⁹ Onyenwe anyi, aga m eto gi n'etiti mba niile;
aga m abụ abụ banyere gi n'etiti ndi niile di iche iche.

¹⁰ N'ihī na ihunanya gi di ukwu na-eru na mbara eluigwe;
ikwesi ntụkwasi obi gi na-erukwa mbara eluigwe.

¹¹ O Chineke, ka e bulie gi elu karja eluigwe;
ka ebube gi di n'elu uwa niile.

Abụ Qma 58

Abụ Qma nke dīrī onyeisi abụ. Nke olu abụ "E bibikwala." Abụ Devid. Abụ miktam.

Ahuhụ nke ndi na-emebi iwu

¹ Unu ndi na-achị achị, O nweela oge unu na-ekwu ihe ziri ezi?
O nweela oge unu na-ekpe ikpe ziri ezi n'etiti mmadu?

² Mba, n'ime obi unu, unu na-echeputa mmegbu,
aka unu na-emeputa ihe ike n'elu uwa.

³ Ọ buladi site n'omumu, ndi ajo omume na-akpafu;
site n'ime afo, ha na-akpafu akpafu na-ekwusa okwu ugha.

⁴ Ha na-agboputa nsi n'onu ha dika agwo,
na-emechi ntj ha dika ajuala ntj chiri,

⁵ nke na-adighi anu olu onye mgbaasi na-akpopta ya,
n'agbanyeghi otu nka onye ahụ si di.

⁶ O Chineke, tijie eze niile di ha n'onu;

- o ONYENWE ANYị, dọpụta eze odum ndị a!
 7 Mee ka ha sofuo dika mmiri na-asọ asọ;
 mgbe ha na-eseti ụta ha, mee ka ọnyụ àkụ ha gbajie.
 8 Dika ejula nke na-agbaze mgbe ọ na-aga n'uzọ ya;
 dika nwa nwurụ n'afọ nne ya, ka ha ghara ihu anyanwụ.
 9 Tupu ite unu amata okpomokụ nke osisi ogwu,
 ma ha dị ndụ, ma ha kpọnwụrụ akpọnwụ, a ga-azachapụ ndị ajọ omume.
 10 Ndị ezi omume ga-enwe obi ụtọ mgbe a booro ha obo,
 mgbe ha ga-asacha ụkwụ ha n'ime ọbara ndị ajọ omume.
 11 Mgbe ahụ, ndị mmadụ ga-ekwu si,
 "N'ezie, a na-akwughachi ndị ezi omume ụgwọ;
 n'ezie, e nwere Chineke onye na-ekpe ụwa ikpe."

Abụ Qma 59

Abụ Qma nke dirị onyeisi abụ. Abụ Devid. Abụ miktam nke eji olu abụ "E bibikwala," abụ. Mgbe Sọl zipurụ ndị ikom ka e chee ulọ Devid nche n'ihì igbu ya.

Ekpere maka nnapụta

- 1 O Chineke, site n'aka ndị iro m gbapụta m,
 chebe m site n'aka ndị na-ebili imegide m.
 2 Gbapụta m site n'aka ndị na-eme ajọ ihe,
 zopụtakwa m site n'aka ndị ogbu mmadụ.
 3 Lee ka ha siri zoo onwe ha n'ihì inapụ m ndụ!
 Ndị na-eme ihe ike na-agba izu megide m,
 o ONYENWE ANYị, ma ọ bughị n'ihì ihe m mere maobụ mmehie m.
 4 Mgbe ọ na-adighi ihe ojọọ m mere, ma lee ha dị njikere imegide m.
 Bilie, bịa nyere m aka; lee ihe ojọọ dakwasiri m!
 5 Gị, ONYENWE ANYị Chineke Onye puru ime ihe niile,
 gị onye bụ Chineke nke Izrel,
 kpotee onwe gị ita mba niile dị iche iche ahụhụ;
 e gosikwala ndị na-ezube nzube ojọọ obi ebere.

Sela

- 6 N'anyasi, ha na-alaghachi,
 na-eme mkpọtụ dika umụ nkita
 mgbe ha na-akpagharị n'ime obodo.
 7 Lee ihe ha si n'onyụ ha na-aghuputa,
 okwu si n'onyụ ha na-agbuputa dị nko dika mma agha,
 ha na-asikwa, "Onye puru inu ihe anyi na-ekwu?"
 8 Ma gị ONYENWE ANYị, na-achị ha ọchị;
 i na-akwa mba ndị a niile emo.
 9 O, gị onye bụ ike m, ana m ele anya gị;
 gị, o Chineke, bụ ebe mgbaba m e wusiri ike.
 10 Chineke m, onye m tükwasiri obi.

Chineke ga-ebutere m uzọ

mekwaa ka m chịa ndị niile na-ekwulu m ọchị.

- 11 O Onyenwe anyi na ọta anyi, egbukwala ha,
 ma ọ bughị ya, ndị m ga-echefu.

Were ike gị mee ka ha wagharịa,*
 wedakwaa ha n'ala.

- 12 Ka e jide ha n'ime nganga ha,
 n'ihì mmehie si ha n'onyụ na-aputa,
 na n'ihì okwu ọnyụ ha.

N'ihì okwu ọbubụ ọnyụ ha na okwu ụgha ha,

¹³ jiri iwe oku repia ha,

repia ha ruo mgbe ha ga-aghọ ntụ.

Mgbe ahụ, a ga-amata ruo na nsọtụ nke ụwa,

* **Abụ Qma 59:11** 59:11 Were ike gị hopu ha

na Chineke na-achị Jekọb.

- 14 N'anyasị ha na-alaghachi;
na-eme mkpotu dika umu nkita,
mgbe ha na-akpagharị n'ime obodo.
- 15 Ha na-awagharị na-achọ nri,
na-etikwa mkpu ma o buru na afọ ejughị ha.
- 16 Ma aga m abụ abụ banyere ike gi,
n'ututu aga m abụ abụ banyere ihunanya gi;
i bu ebe mgbaba m e wusiri ike,
ebe mgbaba m n'oge nsogbu.
- 17 O, gi onye bu ike m, ana m abuku gi abụ otuto;
gi, o Chineke, bu ebe mgbaba m e wusiri ike,
Chineke m, onye m na-adabere.

Abụ Qma 60

Abụ Qma nke dirị onyeisi Abụ. O bu olu abụ eji ekwe "Okoko lili nke Ogbugba Ndu." Abụ miktam nke Devid maka izi ihe. Mgbe o lusoara Aram Naharaim na Aram Zoba ogu, nakwa mgbe Joab loghachitara, tigbuo narị ndị Edom iri n'abụ na Ndagwurugwu Nnu.

Ekpere maka nmaputa

- 1 O Chineke, i julā anyi, i tiwawo anyi n'ike;
i wesola anyi iwe, ugbu a, kpoghachi anyi.
- 2 I meela ka ala a maa jijiji, i dowakwala ya;
mezie ntiwa ya niile, n'ihī na o na-ama jijiji.
- 3 I meela ka ndi gi gabiga onodu ihe isi ike;
i nyela anyi mmānya nke mere ka anyi na-adagharī.
- 4 Ma nye ndi na-atu egwu gi, i weliela otu okoloto
nke a ga-agbasa n'ihī eziokwu imegide uta nke ndi iro.

Sela

- 5 Were aka nri gi zoputa anyi ma nyere anyi aka,
ka a ghaputa ndi i huru n'anya.
- 6 Chineke esitela n'idi nsọ ya kwuo, si,
"N'onodu onu nke mmeri, aga m ekesa Shekem,*
tukwaa Ndagwurugwu Sukot n'ihe otutu nyepu ya.
- 7 Gilead bu nke m,[†] otu a kwa, Manase bukwa nke m;[‡]
Ifrem bu okpu igwe m,
Juda bu mkpara eze m.
- 8 Moab bu efere ikwo aka m,
aga m atusa akpukpokwu m n'elu Edom;
n'elu isi Filistia, ana m eti mkpu mmeri."
- 9 Onye ga-akporo m gaa n'obodo e wusiri ike?
Onye ga-edu m gaa Edom?
- 10 O bughị gi, O Chineke? Gi onye juru anyi,
onye na-adighi esokwa ndi agha anyi aga agha?
- 11 Nyere anyi aka ka anyi puo n'aka ndi iro,
n'ihī na inyeaka mmadu bu ihe efu.
- 12 Site na Chineke, anyi ga-enwe mmeri,
o ga-azopia ndi iro anyi niile n'ala.

Abụ Qma 61

Abụ Qma nke dirị onyeisi abụ. Abụ qma Devid nke eji ubo akwara akpo.

Ekpere nke onye no na nsogbu

- 1 Nuru akwa m, O Chineke,
gee nti n'ekpere m.

* **Abụ Qma 60:6** 60:6 Shekem bu isi obodo ochichị mbu ndi Izrel. Jen 12:6 † **Abụ Qma 60:7** 60:7 Gilead, bu ala ndi di n'akuku owuwa anyanwu obodo ahụ. Jos 13:24-32 ‡ **Abụ Qma 60:7** 60:7 Manase, bukwa ala ndi di n'akuku owuwa anyanwu obodo ahụ. Jos 13:24-32

2 Ana m akpọku gi site na nsọtụ nke ụwa,
ana m akpọku gi mgbe obi m na-ada mba;
duru m gaa n'oke nkume ahụ nke kariri m elu.
3 N'ihì na ì burìjì ebe mgbaba m,
na ụlọ ahụ dịkariri elu, sie ike imegide onye iro ahụ.*

4 Ọ na-agụ m ibi n'ụlọ ikwu gi ruo mgbe ebighị ebi,
ka m gbaba, zere ndụ n'okpuru nku gi abụọ.

Sela

5 N'ihì na gi onwe gi, Chineke, anụla nkwa niile m kwere;
i nyela m ihe nketa nke ndị na-atụ egwu aha gi.

6 Tụkwasi ọtụtụ ụbọchị na ndụ eze,
mee ka afọ ya ruo ọtụtụ ogbọ.

7 Kwere ka ọ nọrọ n'ocheeze n'ihu Chineke ruo mgbe ebighị ebi;
zidata ihunanya gi na ikwesi ntụkwasi obi gi, ka ha na-echezikwa ya.

8 Mgbe ahụ, aga m abụ abụ otuto nye aha gi, ruo mgbe ebighị ebi.
Aga m emezukwa nkwa m kwere gi ụbọchị niile.

Abụ Qma 62

Abụ Qma nke diri onyeisi abụ. Maka Jedutun. Abụ Qma Devid.

Inogide n'okwukwe

1 Ọ bụ naanị n'ime Chineke ka mkpuruobi m na-achọta izuikwe.
Nzọpụta m na-esite na ya na-abia.

2 Naanị ya bụ oke nkume m na nzọpụta m;
ọ bụ ebe mgbaba m e wusiri ike, agaghị m ama jijiji n'ọnọdụ m.

3 Ruo ole mgbe ka unu ga-anogide na-ebuso agha megide nwoke a?
Unu niile, unu choro ikwatu ya,
ebe ọ bụ naanị mgbidi na-ada ada, mgbidi na-esighi ike e ji osisi wuo?

4 Ha ekpebiela
isite n'ọnọdụ ya di elu kwatuo ya;
okwu ụgha na-atọ ha uto.

Ha na-eji onụ ha na-agozi,
ma n'ime obi ha, ha na-abụ onụ.

Sela

5 O mkpuruobi m, chọta ezumike naanị n'ime Chineke;
olileanya m na-esite na ya na-abia.

6 Naanị ya bụ oke nkume m, na onye nzọpụta m.
Naanị ya kwa bụ ebe mgbaba m e wusiri ike, agaghị m ama jijiji n'ọnọdụ m.

7 Nzọpụta m na nsọpuru m dabeere na Chineke,*
Ọ bụ oke nkume m, ebe mgbaba m.

8 Tụkwasi n'ụlọ ya obi mgbe niile, unu ndị mmadụ;
kwuputaranụ ya obi unu,
n'ihì na Chineke bụ ebe mgbaba anyị.

Sela

9 Ndị nta n'etiti umụ mmadụ bụ naanị otu nkuume,
ndị ukwu bụ naanị ụgha;
ọ buru na a tọọ ha n'ihe ọtụtụ, ha bụ ihe efu;
ha niile bụ naanị otu nkuume.

10 Unu atụkwasi obi unu n'iji aka ike kpata ego,
maobu tükwasị olileanya unu n'ihe e zuru ezu;
akụ unu nwere ike mụbaa,
unu atụkwasi ha obi.

11 Chineke ekwuola otu ihe,

* **Abụ Qma 61:3** 61:3 Ilu 18:10 * **Abụ Qma 62:7** 62:7 Maobu, Chineke nke kachasi ihe niile elu, bụ nzọpụta m na ugwu m

ihe abụọ ka m nūrụ:

“Na gị, O Chineke, dị ike,
¹² na gị, Onyenwe anyị, jupụtara n’ìhụnanya.
 N’ezie, ì ga-akwughachi onye ọbụla
 dika ọrụ ya si dị.”

Abụ Qma 63

Abụ Qma Devid, mgbe ọ nọ n’ọzara Juda.

Onye ihe Chineke na-agụsị agụụ ike

- 1 O Chineke, ì bụ Chineke m,
 e ji m obi m niile na-achọ gị;
 akpịrì na-akpọ mkpụrụobi m nkụ,
 anụ ahụ m na-achọsi gị ike,
 n’ala kpọrọ nkụ na nke ìda mba
 ebe mmiri na-adighị n’ime ya.
- 2 Ahụla m gị n’ụlonsọ gị,
 hụkwa ike gị na ebube gị.
- 3 N’ihi na ìhụnanya gị dị mma karịa ndụ,
 aga m eji egbugbere ọñụ m jaa gị mma.
- 4 Ogologo ụbọchị m niile ka m ga-eto gị,
 aga m eweli aka m abụọ elu kpọkuo aha gị.
- 5 Mkpụrụobi m ga-enwe afo ojuju dika onye ì ezi nri rijuo afo;
 aga m eji egbugbere ọñụ jupụtara n’abụ too gị.
- 6 N’elu ihe ndina m, ana m echeta gị,
 ana m atugharị uche n’ihe banyere gị, ogologo abalì niile.
- 7 N’ihi na ì bụ onye inyeaka m,
 ana m abụ abụ n’okpuru ndo nke nku gị.
- 8 Mkpụrụobi m na-arapara gị n’ahụ;
 aka nri gị na-ejigide m.
- 9 A ga-ala ndị na-achọ ndụ m n’iyi;
 ha ga-arịda ruo ebe omimi nke ụwa.
- 10 A ga-eji mma agha laa ha n’iyi,
 ha ga-abụkwa nri nye nkịta ọhịa.
- 11 Ma eze ga-añurị ọñụ n’ime Chineke;
 ndị niile na-eji aha Chineke añụ iyi ga-eto ya,
 ma a ga-eme ka ọñụ ndị niile na-agma ụgha dere duu.

Abụ Qma 64

Abụ Qma ìrì onyeisi abụ. Abụ Qma Devid.

Ekpere maka nchekwa

- 1 Nūrụ olu m O Chineke, mgbe m na-akọsara gị ihe na-esogbu m.
 Chebe ndụ m site n’aka ndị iro m.
- 2 Zopu m pụọ n’izu nzuzo niile nke ndị ọjọọ,
 site n’atumatụ ndị na-eme afo ihe.
- 3 Ha na-amụ ire ha dika e si amụ mma agha,
 na-agbapụ okwu dika àkụ ọjọọ.
- 4 Ha na-agba onye na-enweghị ihe o mere àkụ site n’ebe nzuzo,
 na mberede ka ha na-agba ya, na-atughị egwu.
- 5 Ha na-agbarịta ibe ha ume na-atumatụ ọjọọ,
 ha na-ekwu banyere isi ọnya ha na nzuzo,
 ha na-asị, “Onye ga-ahụ ya*?”
- 6 Ha na-atupụta atumatụ ọjọọ na-asị,
 “Anyị echepụtala atumatụ zuruoke!”

* **Abụ Qma 64:5** 64:5 Maọbụ, onye ga-ahụ anyị

N'ezie, uche na obi mmadụ dị aghughọ.

- ⁷ Ma Chineke ga-agba ha àkụ,
na mberede ka a ga-etida ha.
⁸ O ga-atughari okwu onụ ha megide ha,
mee ka ha laa n'iyi;
ndị niile hụrụ ha ga-efufe isi ha n'ikwa emo.
⁹ Mmadụ niile ga-atụ egwu,
ha ga-ekwuputa orụ niile nke Chineke,
ma tugharia uche nke oma banyere ihe o mere.
¹⁰ Ndị ezi omume ga-añuri onụ n'ime ONYENWE ANYI,
ha ga-agbabakwa n'ime ya;
ndị niile obi ha ziri ezi ga-anyakwa isi n'ime ya.

Abụ Qma 65

Abụ Qma dịrị onyeisi abụ. Abụ Qma David. Otu Abụ.

Idi mma na idi ike nke Chineke

- ¹ I kwesiri otuto, O Chineke, n'ime Zayon;
o bu gi ka anyi ga-emezuru nkwa anyi,
² O gi onye na-anu ekpere,
o bu gi ka mmadu niile ga-abiakwute,*
³ Mgbe mmehie na-anyigbu anyi,
i gbaghara anyi njehie anyi niile.
⁴ Ngozi na-adiri ndi ahụ i hoputara,
ka ha biaruo nso, ibi n'ebe obibi gi!
E ji otutu ezi ihe nke ulo gi, nke ulonso ukwu gi,
mee ka afo ju anyi.
⁵ O Chineke, Onye nzoputa anyi,
i ji oru ezi omume di oke egwu na-aza anyi,
i bu olileanya ndi niile bi na nsotu nke uwa,
na osimiri niile di ebe di anya,
⁶ onye ji ike ya kpuo ugwu niile,
ebe i yikwasiri onwe gi ike dika ngwa agha,
⁷ onye mere ka uda olu oke osimiri niile
na uda olu ebili mmiri,
na ogbaaghara mba niile deere duu.
⁸ Uwa niile juputara n'itunanya n'ihu oru ebube gi niile,
n'ebe chi na-abo, ebe anyanwu na-ada,
ka i na-akpolite abụ onu.
⁹ I na-elekota ala na-agba ya mmiri;
i na-eme ka o buru ala di mma.
Isi iyi Chineke adighi ata ata,
n'ihu inye ndi mmadu mkpuru ubi,
n'ihu na o bu otu a ka i choru ka o diri.
¹⁰ I na-eme ka mmiri juputa n'ala a koru ako mee ka elu aja a koru ako di larji;
i na-eji mmiri ozuzo eme ka o di nro, na-agozikwa ihe ndi akunyere na ya.
¹¹ I na-eji owuwe ihe ubi bara uba kpukwasị afo obula dika okpueze,
ugho na-ebu ihe owuwe ubi na-ejubiga oke.
¹² Ala ebe ahijia na-epu n'ozara na-ejuputa n'ahijia ndu,
e yikwasiri ugwu niile obi utu dika uwe.
¹³ E were igwe anu ulo kpuchie n'elu ala niile ebe ahijia di ndu puru,
oka kpuchikwara ndagwurugwu niile;
ha na-eti mkpu onu na-abukwa abu.

Abụ Qma 66

Abụ dịrị onyeisi abụ. Otu Abụ. Abụ Qma.

* Abụ Qma 65:2 65:2 Ajz 66:23

Abụ ekele

- ¹ Ụwa niile, jirinụ ọnyị tikuo Chineke!
² Bụọ abụ banyere ebube aha ya;
 meenụ ka otuto ya bụrụ ihe dị ebube!
³ Gwa Chineke okwu sị ya, “Lee ka ọrụ gị niile si dị oke egwu!
 Ike gị dị nnọọ ukwu,
 ya mere ndị iro gị, na-ada n’ihu gị n’ihi ụjọ.
⁴ Ndi niile bi n’ụwa na-akpọ isiala nye gị;
 ha na-abụku gị abụ otuto,
 ha na-abụ abụ otuto nye aha gị.”

Sela

- ⁵ Bja lee ihe Chineke mere,
 ụdị ọrụ oke egwu ọ na-arụ n’ihi mmadụ!
⁶ O mere ka osimiri ghọọ ala akọrọ,*
 ha ji ụkwụ si n’etiti osimiri gafee†;
 bjanụ ka anyị nūrja n’ime ya.
⁷ Ọ na-achị ruo mgbe ebighị ebi site n’ike ya,
 anya ya na-elekwa mba niile,
 ka ndị nnupu isi ghara ifulị onwe ha elu megide ya.

Sela

- ⁸ Toonu Chineke anyị, unu mmadụ niile,
 kwere ka a nụ ụda otuto ya;
⁹ O chebela ndụ anyị,
 ma mee ka ụkwụ anyị ghara imichapụ.
¹⁰ N’ihi na ọ bụ gị, O Chineke, nwara anyị;
 i nuchara anyị dika ọlaọcha.
¹¹ I kpobatarara anyị n’ulo mkpọrọ,
 ma bokwasị ibu dị aro n’azu anyị.
¹² I kwere ka ndị mmadụ rja anyị elu;
 anyị esitela n’ime ọkụ na n’ime mmiri gafee.
 I kpobatala anyị ebe anyị nwezuru ihe niile.
¹³ Aga m e ji aja nsure ọkụ bata n’ime ulonso ukwu gị,
 imezu nkwa m kwere gị
¹⁴ n’ihi na nke a bụ ihe m ji ọnyị m kwuo,
 ọ bụkwa nke a ka egbugbere ọnyị m kwuputara na m ga-eme n’oge nsogbu m.
¹⁵ Aga m eji anụ ndị gbara abụba chụọrọ gị aja,
 ya na aja onyinye nke ọtụtụ ebule;
 Aga m achukwa aja onyinye nke ọtụtụ oke ehi na mkpi.

Sela

- ¹⁶ Bjanụ nūrụ, unu niile na-atụ egwu Chineke;
 ka m kọrọ unu ihe o meere m.
¹⁷ Eji m ọnyị m kpọkwo ya;
 otuto ya dị m n’ire.
¹⁸ Ọ bụrụ na mmehie na-amasị m n’ime obi m,
 Onyenwe anyị agaraghị ege m ntị;
¹⁹ ma Chineke gere ntị n’ezie,
 nūrụkwa olu arịrịọ m.
²⁰ Otuto dīrī Chineke,
 onye na-ajughị ekpere m
 maobụ ghara izi m ihunanya ya!

Abụ Qma 67

Abụ Qma dīrī onyeisi abụ. Abụ eji ụbọ akwara akpọ. Abụ Qma. Otu Abụ.

Abụ ekele

- ¹ Ka Chineke meere anyị amara ma gozie anyị,

* **Abụ Qma 66:6** 66:6 Ọpụ 14:22 † **Abụ Qma 66:6** 66:6 Jos 3:14-16

ma mee ka ihu ya chakwasị anyị,*

Sela

² Ka a mara ụzọ gị niile n'ụwa,
marakwa nzọpụta gị n'etiti mba niile.

³ Ka mmadụ niile too gị, O Chineke;
ka mmadụ niile too gị.

⁴ Ka mba niile n'urja ma bụọ abụ ọñụ,
n'ihu na ì na-eji ikpe ziri ezi na-achị ndị mmadụ,
na-edukwa mba niile nke ụwa.

Sela

⁵ Ka mmadụ niile too gị, O Chineke;
ka mmadụ niile too gị.

⁶ Mgbe ahụ, ala ga-amipụta ihe owuwe ubi ya,
Chineke, onye bụ Chineke anyị, ga-agọzikwa anyị.

⁷ Chineke ga-agọzi anyị,
nsọtụ niile nke ụwa ga-atụ egwu ya.

Abụ Qma 68

Abụ Qma dirị onyeisi abụ. Nke Devid. Abụ Qma. Otu Abụ.

Chineke nke ụwa niile

¹ Ka Chineke bilie, ka ndị iro ya bụrụ ndị a chụsasiri;
ka ndị iro ya site n'ihu ya gbalaga.

² Dịka ikuku si achusa anwuru ọkụ,* sikwa otu a chūsaa ha.
Dịka mmanụ na-ehi ụra si agbaze n'ọkụ,
ka ndị na-eme ihe ojọọ laa n'iyi n'ihu Chineke.

³ Ka ndị ezi omume bụrụ ndị nwere obi uto,
ma n'urja n'ihu Chineke;
ka ha bụrụ ndị nwere obi uto, jupụtakwa n'ọñụ.

⁴ Bụkwo Chineke abụ, bụkuonu aha ya abụ otuto,
toonu onye na-agba igwe ojii dịka inyinya,
ONYENWE ANYỊ bụ aha ya, n'urja ọñụ n'ihu ya.

⁵ Ọ bụ nna ndị nke na-enweghi nna, onye na-ekpechitere ndị di ha nwuru anwu ọñụ ha,
onye a bụ Chineke, onye bi n'ebe ya dị nsọ.

⁶ Chineke na-eme ka ndị naanị ha nọ nwee ezinaulo,
ọ na-eji ibụ abụ duputa ndị nọ n'ulo mkporo,
ma ndị nnuwu isi ka ọ na-eme ka ha biri, n'ala kporo nkụ.

⁷ Mgbe i buteere ndị gị ụzọ, O Chineke,
mgbe i gabigara n'ala togboro n'efu,

Sela

⁸ elu ụwa mara jijiji, eluigwe wupuru mmiri ozuzo,
n'ihu Chineke, Onye Sainaj,
n'ihu Chineke, Chineke nke Izrel.

⁹ I nyere mmiri ozuzo n'ebe ọ dị ukwu, O Chineke,
i tutere ihe nketa gị nke ike gwuru.

¹⁰ Ndị gị biri n'ime ya,
site n'oke akunuba gị, O Chineke, ì roputaara ndị ogbenye mkpa ha.

¹¹ Onyenwe anyị kposara okwu ahụ,
onwogwu ndị inyom kwusara ya bụ igwe di otutu;

¹² ndị eze na ndị agha ha ji ọsọ gbalaa;
ndị mmadụ kere ihe a dotara n'agha, n'ime omuma ulo ikwu.

¹³ Ọ buladi mgbe ì na-arahu ụra n'etiti ogba aturu,
nku abuo nke nduru m bu ihe e ji ologha kpuchie,
jirikwa olaedo nke na-enwuke kpuchie abua ya.

¹⁴ Mgbe Onye puru ime ihe niile chusasiri ndi eze bi n'ala a,
o di ka snoo dara n'elu Zalmon.

* **Abụ Qma 67:1** 67:1 Onu 6:25 * **Abụ Qma 68:2** 68:2 Hos 13:3

- 15 Ugwu Bashan, ugwu mara mma nke ukwuu,
ugwu Bashan, ugwu nwere n'elu ya otutu ugwu di iche iche.
- 16 Gi ugwu nwere otutu ugwu, ginị mere i ji ele anya site n'ekworo
n'ugwu Chineke hoozo i bu ebe o ga-anọ chia,
ebe ONYENWE ANYI n'onwe ya ga-ebi, ruo ebighi ebi?
- 17 Onuogugu ugbọ agha Chineke di iri puku kwuru puku, a pughi iguta ha;
ha dikwa puku kwuru puku;
Onyenwe anyi sitere Sainai bata n'ulonso ya.
- 18 Mgbe i rigoro gaa n'elu,[†]
i duuru ndi a dotara n'agha;
i natara onyinye di iche iche n'aka ndi mmadu,
o buladi n'aka ndi na-enupu isi,
ka gi, O ONYENWE ANYI Chineke, biri n'ebe ahụ.
- 19 Otuto diri Onyenwe anyi, Chineke anyi, na Onye Nzoputa anyi,
Onye na-ebu ibu arọ anyi ubochi niile.

Sela

- 20 Chineke anyi bu Chineke na-azoputa;
mgbaputa puo n'onwu na-esite n'aka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI.
- 21 N'ezie, Chineke ga-egwepia isi ndi iro ya niile,
isi ndi niile na-aga n'ihu ibi ndi mmehie.
- 22 Onyenwe anyi kwuru si, "Aga m esite na Bashan kpolata ha,
aga m adoputa ha site n'ebe omimi nke osimiri,
- 23 ka unu nwee ike saa ukwu unu n'ime obara ndi iro unu,
ka ire nkita unu niile ketakwa oke nke ha."
- 24 O Chineke, ahula igwe ahiri mmadu ndi na-eso gi,
bu igwe ahiri mmadu nke so Chineke m, na Eze m na-aba n'ebe nso ahụ.
- 25 Ndi na-abu abu no n'ihu, ndi na-eti egwu, na-eso ha n'azu;
umu agboghọ na-akpo ubo sokwa ha.
- 26 Too Chineke n'etiti nzuko ukwu ahụ;
toonu ONYENWE ANYI n'etiti nzuko umu Izrel.
- 27 Lee Benjamin bu agburu dikarisiri nta, ka o na-edu ha,
lekwa igwe umu ndi eze Juda
na nke Zebulon na Naftali.
- 28 O Chineke, kpolite ike gi;
mee ka ike gi puta ihe, O Chineke, dika i mere na mbu.
- 29 N'ihu ulonso ukwu gi nke di na Jerusalem,
ndi eze ga-ewetara gi onyinye di iche iche.
- 30 Baara anu oha ahụ zoro n'etiti riidi mba,
igwe oke ehi no n'etiti umu ehi nke mba niile.
Site na nweda n'ala, ka o wetara gi ogbe olaocha.
Chusasja mba niile, bu ndi na-enwe mmasi n'ibu agha.
- 31 Ndi nnochii anya obodo, ga-esite n'Ijpt bja,
Kush ga-etinye onwe ya n'okpuru Chineke.

- 32 Bukuo Chineke abu, unu alaeze niile nke uwa,
bukuo Onyenwe anyi abu otuto,

Sela

- 33 Buọ abu nye onye na-agba inyinya n'eluigwe, e, o buladi eluigwe nke diri site na mgbe
ochie,
onye olu ike ya dika egbe eluigwe.
- 34 Kwusaa ike Chineke,
onye idi ukwu nke ima mma ya na-ekpuchi Izrel,
onye ike ya di n'eluigwe.
- 35 O Chineke, i di oke egwu n'ime ulonso gi;
Chineke nke Izrel na-enye ndi ya ume na ike.

Toonu Chineke!

Abụ Qma 69

Abụ Qma diri onyeisi abụ. Eji olu abụ "Okoko Lili." Abụ Devid.

Ekpere maka nnaputa

- 1 O Chineke, zọputa m,
n'ihì na mmiri abiaaruola m n'olu.
- 2 Ana m emikpu n'ururo ebe di omimi,
e nwekwaghì ebe izokwasì ukwu di.
Abjala m n'ebe mmiri di omimi;
uju mmiri na-achokwa ikpuchigide m.
- 3 Akpiri akpọla m nku;
ike agwula m ebe m na-akpo oku maka enyemaka.
Any a agbaala ochichiri
ebe m na-ele anya Chineke.*
- 4 Ndi kporo m asi n'efu di ukwu
karia agiri isi di m n'isi.
Ndi na-achọ ıla ndu m n'iyi di ukwu,
bu ndi horo ibu ndi iro m, mgbe o na-adighi ihe obula m mere ha.
Ha nngidesiri m ike mee ka m nyeghachi
ihe m na-ezughì n'ohi.
- 5 Gi, Chineke, i maara enweghi uche m niile;
ikpe omuma m abughi ihe zoro ezo n'ihu gi.
- 6 Ekwela ka ihere mee ndi
na-atukwasì gi obi n'ihì m,
O Onyenwe m, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile;
ka ndi na-achọ gi
ghara ibu ndi a ga-eme ihe ihere n'ihì m,
O Chineke nke Izrel.
- 7 O bu n'ihì gi ka m na-anagide ikwa emo,
ihere ekpuchiela m ihu.
- 8 Abụ m obia n'ebe umunna m no,
n'ebe umunne no, abụ m onye mba ozọ.
- 9 N'ihì na ihe gbasara ulo gi na-anu m oku n'obi,
ita uta niile nke ndi na-akpari gi adakwasila m.
- 10 Mgbe m na-ebe akwa na-ebukwa onu,
ha kpariri m n'ihì na m na-eme nke a.
- 11 Mgbe m yikwasiri uwe iru uju m,
a ghoro m ihe ha ji eme ihe ochi.
- 12 Ndi na-anọ onodu ala n'onu uzọ ama, na-akwa m emo, na-ako m onu,
abụ m isi abụ nke ndi na-anubiga mmanya oke na-abu.
- 13 O ONYENWE ANYI, ana m akpoku gi n'ekpere,
n'oge ihuoma gi;
na oke ihunanya gi, O Chineke m,
zaa m n'ezikwu nke nzoputa gi.
- 14 Doputa m site n'ururo,
ekwela ka m mikpuo;
zoputa m site n'aka ndi kporo m asi,
site na mmiri miri emi.
- 15 Ekwela ka uju mmiri kpuchie m,
maobu ka ebe di omimi loda m,
ma o bukwanu ka olulu lomie m, kpuchie m n'ime onu ya.
- 16 O ONYENWE ANYI, zaa m, site n'idi mma nke ihunanya gi,
n'ime idi ukwu nke oke ebere gi, chee m ihu.
- 17 Ezonarila mu bu ohu gi ihu gi.
Ano m na nsogbu, mee ngwangwa zaa m!
- 18 Bja m nso zoputa m.
Gbaputa m site n'aka ndi iro m.

* **Abụ Qma 69:3** 69:3 Abụ 119:82,123

19 I maara ihe niile banyere ihe ọchị ha ji m mee, mweda n'ala m na ihe ihere:

ndị iro m niile nọkwa gi n'ihu.

20 Ọchị ha na-achị m etiwaala m obi,
ma hapụ m n'ọnọdụ enweghị inyeaka.

Elere m anya onye ga-emere m ebere, ma ọ dighị onye ọbụla m hụrụ;
lee anya ndị ga-akasị m obi, ma ọ dīkwaghị onye m chọtara.

21 Ha tinyere oluulu n'ime nri m,
nyekwa m mmanya gbara ụka ka m nūọ.

22 Ka tebul e debere n'ihu ha ghorọ ha ọnya;
ka ọ bụrụ ha ihe ibo ọbọ mgbe ha nọ n'udo ya ghorọ ha ọnya igbudu.

23 Ka anya ha gbaa ọchichiri, ka ha gharakwa ihu ụzọ ọzọ,
mekwa ka ụkwụ ha na-ama jijiji mgbe niile.

24 Wụkwasị ha oke iwe gi,
ka iwe gi dī ọkụ zute ha.

25 Ka ebe obibi ha togborọ n'efu,
ka mmadụ ọbụla gharakwa ibi n'ime ụlọ ikwu ha.

26 Ha na-akpagbu ndị ahụ i merurụ ahụ,
na-ekwukwa banyere ihe mgbu ndị ahụ i kwohjara ahụ.

27 Boo ha ebubo ajọ omume tūkwasị n'elu ajọ omume,
ekwekwala ka ha keta oke na ezi omume† gi.

28 Mee ka e hichapụ aha ha site n'akwụkwọ nke ndụ,
ka a hapụ idekọta aha ha na nke ndị ezi omume.

29 Anọ m n'ufu na ihe mgbu,
O Chineke, mee ka nzoputa gi kpuchie m.

30 Aga m eji ihu abụ too aha Chineke,
jirikwa ekele bulie ya elu.

31 Nke a ga-atọ ONYENWE ANYỊ uto kariya oke ehi,
kariya oke ehi, nke mpi ya na ụkwụ ya ka dī.

32 Ndị ogbenye ga-ahụ ya ma nuriakwa ọñụ;
unu ndị na-achọ Chineke, ka obi unu na-adị ndụ.

33 ONYENWE ANYỊ na-anụ ekpere ndị nọ na mkpa,
ọ naghị eledakwa ndị ya a dotara n'agha anya.

34 Ka eluigwe na ụwa too ya,
osimiri niile na ihe niile bi n'ime ha.

35 N'ihu na Chineke ga-azoputa Zayon;
ọ ga-ewughari obodo niile nke Juda.

Mgbe ahụ, ndị mmadụ ga-ebi n'ime ya, mee ya ihe nweta ha.

36 Ụmụ ndị na-ejere ya ozi ga-eketa ya,
ndị hụrụ aha ya n'anya ga-ebikwa ebe ahụ n'ime ya.

Abụ Qma 70

Abụ Qma dirị onyeisi abụ. Nke Devid. Arịrịọ.

Ekpere maka nnaputa

1 O Chineke, gbata ọsọ bịa zoputa m,
O ONYENWE ANYỊ, bịa ngwangwa inyere m aka.

2 Ka ndị niile na-achọ inapụ m ndụ m,
bụrụ ndị a ga-etinye n'ọnọdụ ihere na ọgbaaghara.

Ka ndị ọ na-amasị ihu ịla n'iyi m
laghachi azụ n'ihere.

3 Ka ndị ahụ na-asị m, "Ehee! Ehee!"
laghachi azụ n'ihu ihere ha.

4 Ma ka ndị niile na-achọ gi
nuriya ọñụ, nweekwa obi uto n'ime gi,
ka ndị ahụ hụrụ nzoputa gi n'anya na-ekwu mgbe niile,
"ONYENWE ANYỊ dī ukwu."

† Abụ Qma 69:27 69:27 Maọbụ, nzoputa

- 5 Ma mụ onwe m bụ ogbenye na onye nọ na mkpa;
 O Chineke, mee ngwangwa bjakwute m.
 I bụ onye inyeaka m na onye mgbaputa m;
 O ONYENWE ANYI, anọla ọdụ ibia.

Abụ Qma 71

Ekpere maka ndụ ogologo

- 1 ONYENWE ANYI, n'ime gị ka m gbabara izere ndụ;
 ekwela ka ihere mee m.
 2 Site n'ezi omume gị, gbaputa m, mee ka m nwere onwe m;
 ọtọ ntị gị n'ala nuru olu m ma zoputa m.
 3 Ghooro m oke nkume nke ebe mgbaba,
 ebe m nwere ike igbaba mgbe obula;
 nye iwu maka nzoputa m,
 n'ihu na i bụ oke nkume m na ebe m e wusiri ike.
 4 O Chineke m, site n'aka ndi afo omume na ndi mmadu na-eme ihe ojoo,
 ndi afo tara mmiri, gbaputa m.
 5 N'ihu na gi onwe gi burii olileanya m, Onyenwe m ONYENWE ANYI,
 ntukwasị obi m site na mgbe m bu nwantakiri.*
 6 O bu gi ka m tukwasiri obi, site n'oge amuru m;
 gi onwe gi weputara m site n'afọ nne m.
 Aga m anogide na-eto gi.
 7 Adila m ka ihe ama nye otutu mmadu,
 ma i bu ebe mgbaba m siri ike.
 8 Onu m juputara n'otuto gi,
 o na-ekwuputa ima mma gi ogologo ubochi niile.
 9 Agbakutala m azu mgbe m mere agadi;
 ahapukwala m mgbe ike adighikwa m.
 10 N'ihu na ndi iro m na-ekwu okwu megide m;
 ndi ahụ na-achọ igbu m na-agbarita izu nzuzo.
 11 Ha na-asị, "Chineke agbakutala ya azu;
 chọọ ya oso, jidekwa ya,
 n'ihu na o nweghi onye obula ga-agbaputa ya."
 12 O Chineke, anola m ebe di anya;
 O Chineke m, bia ngwangwa nyere m aka.
 13 Ka e were ihere kpuchie ndi na-ebo m ebubo ugha;
 ka ihere na nleda anya buru ihe ga-ekpuchi
 ndi ahụ na-achọ imeru m ahụ.
 14 Ma mụ onwe m ga-anogide na-enwe olileanya mgbe niile;
 aga m eto gi mgbe niile karịa otu m toro gi na mbu.
 15 Onu m ga-ekwu banyere ezi omume gi
 na nzoputa gi ogologo ubochi niile,
 o bu ezie na-amaghi m otutu ya.
 16 Aga m abia kwusaakwa idi ukwu oru gi niile, Onyenwe m ONYENWE ANYI,
 aga m ekwusa ezi omume gi, e, naani nke gi.
 17 O Chineke, site na mgbe m bu nwantakiri, i kuzielera m ihe,
 ruo taa, ana m ekwuputa banyere oru ebube gi niile.
 18 O Chineke m, o buladi mgbe m mere agadi,
 mgbe isi awo juru m isi, ahapula m,
 tutu ruo mgbe m ga-ekwuputa ike gi nye ogbo nke na-abia,
 na idi ike gi nye ndi niile na-abia n'oge di n'ihu.
 19 O Chineke, ezi omume gi na-eru n'elugwe,
 gi onye merela otutu ihe di ukwu.
 O Chineke, onye di ka gi?
 20 N'agbanyeghi na i meela ka m gabiga otutu nsogbu

* **Abụ Qma 71:5** 71:5 Jer 14:8; Jer 17:7,13

nke dị ilu,
 ị ga-atute ndụ m ọzọ;
 site n'ebe dị omimi nke ụwa,
 ị ga-adọkpụputa m ọzọ.
 21 Ị ga-eme m ka m diri ukwu karịa ka m dị na mbụ.
 Ị ga-akasịkwa m obi ọzọ.

22 O Chineke m, aga m eji ụbọ akwara too gi,
 n'ihị ikwesi ntụkwasi obi gi;
 aga m eji une bukuo gi abụ otuto,
 gi Onye nsọ nke Izrel.
 23 Egbugbere ọnu m ga-eti mkpu ọnu
 mgbe m na-abuku gi abụ otuto,
 mụ, onye ị gbaputara.
 24 Ogologo ụbọchị niile, aga m ekwuputa
 ọrụ ezi omume gi niile,
 n'ihị na ndị ahụ choro imeru m ahụ,
 ka e tinyere n'ọnọdụ ihere na ọgbaaghara.

Abụ Qma 72

Abụ nke Solomon.

Ekpere maka eze

- 1 O Chineke, jiri ikpe ziri ezi mejuputa eze.
 Nyekwa nwa eze ezi omume gi.
 2 O ga-eji ezi omume chĩa ndị gi,
 jiri ikpe ziri ezi chĩa ndị a na-emegbu.
 3 Ka ugwu niile wetara ndị mmadụ ịba ụba;
 ugwu nta niile wetakwara ha mkpuru ezi omume.
 4 O ga-ekpeputa ndị a na-emegbu n'etiti ndị mmadụ,
 zoputakwa umuntakiri ndi nọ na mkpa;
 o ga-egwepia onye mmegbu.
 5 Ka o digide ruo mgbe niile dika anyanwu na-adigide,
 dika onwa na-adigidekwa ruo ọgbọ niile.
 6 O ga-adị ka mmiri na-ezokwasị ala ubi a sụrụ asụ,
 dika mmiri ozuzo na-eede elu ala.
 7 N'oge ndụ ya, ka ndi ezi omume too, na-awasa;
 ịba ụba ga-ekpụta ebe niile ruo mgbe onwa agaghị adikwa.
 8 O ga-achị site n'osimiri ruo osimiri,
 na-esite n'iyi ukwu.* ruo na nsotu niile nke ụwa†
 9 Ebo niile ndi bi n'ozara ga-akpo isiala nye ya,
 ndi iro ya niile ga-abu ndi e wedara n'ala.
 10 Ndi eze Tashish‡ na mba niile di n'ebe di anya,
 ga-atu utu wetara ya;
 e, o buladi ndi eze si Sheba na Seba,§
 ga-ewetara ya otutu onyinye.
 11 Ndi eze niile ga-akpo isiala nye ya,
 mba niile ga-ejekwara ya ozi.
 12 N'ihị na o ga-azoputa ndi nọ na mkpa mgbe ha kpokuru ya.
 O ga-azoputakwa ndi ogbenye na-enweghi onye ga-enyere ha aka.
 13 O ga-enwe omikio n'ahu ndi na-enweghi ike, na ndi nọ na mkpa,
 o ga-azoputa ndi nọ na mkpa site n'onwu.
 14 O ga-azoputa ha site na mkpagbu na ihe ike,

* **Abụ Qma 72:8** 72:8 Nke a na-ekwu banyere osimiri Yufretis. Mgbe Solomon na-achi, o bu n'akuku ọwụwa anyanwu ala Izrel ka o di. O bu otu ihe e kwere ndi Izrel na nkwa mgbe ha si n'onodu ohu na-ahapu Ijipt. Opu 23:31; Zek 9:10 † **Abụ Qma 72:8** 72:8 O bu site n'osimiri Mediterenja ruo n'osimiri Nwuru anwu, ka a maara di ka nsotu ụwa n'oge ahụ. ‡ **Abụ Qma 72:10** 72:10 Obodo Tashish di n'ala Spen, o nochiri anya nsotu nke ụwa, 2Ih 9:21 § **Abụ Qma 72:10** 72:10 Ala Sheba di n'Arebia, ebe ala Seba di n'Afrika.

n'ihì na ndụ ha dị oke ọ̀nụahịa n'anya ya.

15 Ka ọ dị ogologo ndụ!

Ka e nye ya ọ̀lọcha e wetara na Sheba.

Ka ndị mmadụ na-ekpere ya ekpere mgbe niile,
ma goziekwa ya ogologo ụbọchị niile.

16 Ka mkpụrụ ọka juputa n'ebe niile n'ala a;

ka ha na-efufegharị n'elu ugwu niile.

Ka mkpụrụ ubi ya wasaa dika Lebanon;

ka mmadụ juputa nke ọma n'obodo dika ahịhịa ndụ nke ọhịa.

17 Ka aha ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi;

ka ọ na-adigide ruo mgbe niile dika anyanwụ si adigide.

A ga-esite na ya gozie mba niile,

a ga-akpọ ya onye a goziri agozi.

18 Otuto dīrī ONYENWE ANYỊ Chineke, Chineke nke Izrel,

onye naanị ya na-arụ ọrụ ebube dị iche iche.

19 Otuto dīrī aha ya dị ebube ruo ebighị ebi;

ka ụwa niile juputa n'ebube ya.

Amen na Amen.

20 Nke a bụ ọgwụgwụ ekpere Devid nwa Jesi.

Nchịkọta Akwukwo nke atọ

73

Abụ Qma 73-89

Abụ Qma Asaf.

Ọgwụgwụ nke ndị na-emebi iwu

1 N'ezie, Chineke dīrī Izrel mma,
dịkwara ndị obi ha dị ọcha.

2 Ma mụ onwe m, ọ fọdurụ nwantị ka m zohie ụkwụ,
ọ fọdurụ nwantị ka ụkwụ m gbuchapụ.

3 N'ihì na e kwosara m ndị mpako ekworo*;
mgbe m hụrụ ịba ụba† nke ndị ajo omume.‡

4 Ha anaghị adọgbu onwe ha;
ahụ ha gbara abụba, siekwa ike.

5 Nsogbu niile mmadụ ibe ha na-enwe adighị erute ha.
Ha enweghị mkpa ọbụla nke na-akpa ha dika ndị ọzọ nwere.

6 N'ihì nke a, nganga bụ ihe ịnya n'olu ha;
ha jikwa ihe ike kpuchie onwe ha dika uwe.

7 Mmehie na-esite n'obi ọjọọ ha apụta;
echiche ọjọọ ha enweghị nguta.

8 Ha na-akwa emo, na-ejikwa iro ekwu okwu;
n'ime mpako ha, ha na-aba mba imegbu ndị ọzọ.

9 Ha ji ọnụ ha na-ekwu na eluigwe bụ nke ha,
ha jikwa ire ha kwuo na ụwa niile bụ nke ha.

10 N'ihì nke a, ndị ha na-eso ha,
na-ahụrụ okwu ha ebe ọ bara ụba dika mmiri.

11 Ha na-asị, "Olee otu Chineke ga-esi mara?
Ọ dịkwanụ ihe Onye kachasi ihe niile elu maara?"

12 Otu a ka ndị ajo omume dị,
ha na-ebi ndụ na-enweghị nsogbu; akunuba ha na-amubakwa.

* **Abụ Qma 73:3** 73:3 Abụ 37:1,7; Ilu 23:17 † **Abụ Qma 73:3** 73:3 Maqbu, udo ‡ **Abụ Qma 73:3** 73:3 Job 21:5-16; Jer 12:1

- 13 N'ezie, ọ bụ naanị n'efu ka m debere obi m ọcha,
n'efu ka m kworọ aka[§] m abụọ n'emeghị ihe ọjọọ.
- 14 Ogologo ụbọchị niile, anọ m na nsogbu;
ututụ niile ka m na-anata ntaramahụhụ.
- 15 Ọ bụrụ na m kwuru si, "Nke a ka m ga-ekwu,"
agaara m abụ onye na-ekwesighị ntụkwasị obi n'etiti ụmụ gi.
- 16 Mgbe m gbaliri ighota ihe ndị a niile,
ọ ghọrọ m ihe mwute,
- 17 tutu ruo mgbe m bara n'ebe nsọ Chineke;
mgbe ahụ ka m ghotara ihe ga-eme ha n'ikpeazụ.
- 18 N'ezie, i na-eguzo ha n'ala na-achị achị;
i na-atụda ha, laa ha n'iyi.
- 19 Lee, ka ha si laa n'iyi n'otu ntabi anya,
bụrụ ndị ihe egwu di iche iche kpochapụrụ kparamkparam!
- 20 Dịka nrọ, mgbe mmadụ na-eteta,
otu a, O Onyenwe anyi, mgbe i tetara,
i ga-eleda ha anya dịka echiche na-agaghị emezu.
- 21 Mgbe m nọ n'obi mwute;
mmụọ m dara mba.
- 22 Abụ m onye nzuzu na onye na-amaghị ihe.
Adị m ka anụ ọhịa n'ihu gi.
- 23 Ma ana m anonyere gi mgbe niile;
i na-ejide m n'aka nri m.
- 24 I na-eji ndumọdụ gi na-edu m,
ma emesia, i ga-anabata m n'ebube gi.
- 25 Onye ka m nwere n'eluiigwe ma ọ bughị gi?
Ọ dighi ihe ụwa a nwere nke m ga-achosi ike kari gi.
- 26 Anụ ahụ m na mkpuruobi m nwere ike ida mba,
ma Chineke bụ ike nke obi m,
na ihe nketa m ruo ebighi ebi.
- 27 Ndị niile nọpuru gi n'ebe di anya ga-ala n'iyi.
I ga-alakwa ndi niile na-ekwesighi ntukwasị obi, nye gi n'iyi.
- 28 Ma nye mụ onwe m, ọ di mma ino Chineke nso.
Emeela m Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI ebe mgbaba m.
Aga m akọ banyere oru gi niile di iche iche.

Abụ Qma 74

Abụ maskil nke Asaf.

Ekpere maka enyemaka

- 1 Chineke, gini mere i ji ju anyi ruo mgbe ebighi ebi?
Gini mere iwe gi ji akwu anwuru megide igwe aturu ndi i na-azu?
- 2 Cheta mba ahụ nke i zutara na mgbe ochie,
ebo ahụ bụ ihe nketa gi, ndi i gbaputara,
n'ugwu Zayon ebe i biri.
- 3 Tugharia nzo ukwu gi bia na mbibi ebighi ebi ndi a.
O bu onye iro wetara ila n'iyi a niile n'ulonso a.
- 4 Ndi iro gi gboro uja n'ebe i zutere anyi.
Ha weliri okoloto ha dika ihe iribama.
- 5 Ha kpara agwa dika ndi ikom ji anyuike
ha ga-eji gbutuo otutu osisi di n'oke ohia.
- 6 Ha ji anyuike na egbugbu ha
kujisie ihe niile eji amachi ihe bu nke egbunyere ihe.
- 7 Ha kpokwara ulonso gi oku, mee ya ka o repia.
Ha meruru ulo obibi ahụ a kpokwasiri aha gi.

§ **Abụ Qma 73:13** 73:13 Biri ndụ na-enweghị ntụpọ

- ⁸ Ha siri n'obi ha, "Anyị ga-etipia ha kpankpan!"
Ha kporo ebe niile a na-anọ efe Chineke n'ala a oku.
- ⁹ Enyeghi anyị ihe iribama obula site n'aka Chineke.
O dikwaghi ndi amuma foduru.
O dikwaghi onye obula n'etiti anyi onye maara, mgbe ihe a ga-agwu.
- ¹⁰ O Chineke, ruo ole mgbe ka ndi iro ga-anogide na-achi gi ochi?
Onye iro, o ga-eleli aha gi ruo mgbe ebighi ebi?
- ¹¹ Gini mere i na-eseghachi aka gi azu, e aka nri gi?
Seputa aka gi laa ha n'iyi!
- ¹² Ma gi, O Chineke, burji eze m site na mgbe ochie.
O bu gi na-aruputa nzoputa n'elu uwa.
- ¹³ Site n'ike gi di ukwu i mere ka osimiri kewaa abuo.
O bu gi gwepjara isi anu ojo ahụ n'ime mmiri.
- ¹⁴ O bu gi gwepjara isi anu ojo ahụ a na-akpo leviatan,
mee ka o ghoo nri nye umu anumanu bi n'ozara.
- ¹⁵ O bu gi mere ka isi iyi na mmiri iyi na-aso.
I mere ka osimiri na-eru eru mgbe niile taa.
- ¹⁶ Ehihie na abali bu nke gi.
I mere ka anyanwu na onwa guzosie ike.
- ¹⁷ O bu gi kewaputara oke ala niile nke uwa.
O bu gi mere ka okochi na udu mmiri di.
- ¹⁸ O ONYENWE ANYI, cheta otu onye iro si chia gi ochi,
na otu ndi nzuzu si kwaa aha gi emo.
- ¹⁹ Eweralo ndu nduru gi nyefee anu ohia ojo n'aka.
Echefukwala ndu ndi gi a na-akpagbu ruo mgbe ebighi ebi.
- ²⁰ Chetakwa ogbugba ndu gi,
n'ihu na ihe ike na-ejuputa ebe niile gbara ochichiri n'ala a.
- ²¹ Ekwela ka ndi a na-akpagbu gbaghachi azu n'ihere;
ka ndi ogbenye na ndi no na mkpa too aha gi.
- ²² O Chineke, bilie, kpechitara onwe gi ikpe.
Chetakwa otu ndi nzuzu si koo gi onu ogologo ubochi niile.
- ²³ Elepula mkpotu nke ndi iro gi niile anya,
olu mkpotu nke ndi iro gi na-aga n'ihu na-ala elu.

Abụ Qma 75

Abụ Qma nke diri onyeisi abụ. Nke olu abụ "E bibikwala." Abụ Qma Asaf. Otu Abụ.

Ikpe ikpe ziri ezi nke Chineke

- ¹ Anyi na-eto gi, O Chineke.
Anyi na-eto gi, n'ihu na aha gi di nso.
Ndi mmadu na-ekwu banyere oru ebube gi di iche iche.
- ² I na-asi, "Ana m ahoputa oge a kara aka.
O bu m na-ekpe ikpe ziri ezi.
- ³ Mgbe uwa na mmadu niile bi n'ime ya na-ama jijiji,
o bu m na-ejidesi ogidi* ya ike ka o guzo chim.
- ⁴ Nye ndi mpako, ana m asi, 'Unu etukwala onu ozu,
nye ndi ajo omume, ana m asi, Unu ewelila mpi† unu elu.
- ⁵ Unu ewelila mpi unu megide eluigwe;
unu ejila nnupu isi kwuo okwu.' "
- ⁶ O dighi onye obula sitere n'owuwa anyanwu, maobu n'odida anyanwu,
maobu n'ozara nke puru ibuli mmadu elu.
- ⁷ Kama o bu Chineke, onye na-ekpe ikpe;
o na-eweli otu onye elu, wedakwa onye ozu ala.

Sela

* **Abụ Qma 75:3** 75:3 Ya bu, ntala † **Abụ Qma 75:4** 75:4 Mpi na-anochite anya ike n'ebe a

- ⁸ Otu iko dị n'aka ONYENWE ANYỊ
 nke juputara na mmanya na-agba ụfufu nke a gwanyekọtara ụda dị iche iche.
 O na-awupụ ya, ndị ajọ omume niile nke ụwa
 na-anụ ya ruo mgbe o gwusiri.
- ⁹ Ma mụ onwe m, aga m ekwuputa nke a ruo mgbe ebighị ebi.
 Aga m abụku Chineke nke Jekob abụ otuto,
- ¹⁰ bụ onye siri, "Aga m ebipụ mpi ndị ajọ omume niile,
 ma a ga-ebuli mpi ndị ezi omume elu."

Abụ Qma 76

Abụ Qma diri onyeisi abụ. Nke eji ụbọ akwara akpo. Abụ Qma Asaf. Otu Abụ.

Ike mmeri nke Chineke

- ¹ A maara Chineke n'obodo Juda;
 aha ya dị ukwu n'obodo Izrel.
- ² Ụlọ ikwu ya dị na Salem,
 ebe obibi ya dị na Zayon
- ³ Ebe ahụ ka o tijisiri àkụ niile na-egbu amụma,
 na ota niile, na mma agha niile, na ngwa agha niile.
- ⁴ I juputara n'ihè,
 i dị oke ebube karịa otutu ugwu nke anumanu juputara.
- ⁵ A punarila ndi nwere obi ike ihe ha,
 ha na-arahukwa ụra ikpeazu ha;
 o nweghi otu onye n'ime ndi dike n'agha ndi a
 puru iweli aka ya abuo elu.
- ⁶ N'ihu iba mba gi, O Chineke nke Jekob,
 inyinya na ụgbọ agha na-anọ juu.*
- ⁷ O bụ naanị gi ka e kwesiri itu egwu.
 Onye puru iguzo n'ihu gi mgbe i na-ewe iwe?
- ⁸ I sitere n'eluigwe mee ka a nu olu ikpe ikpe gi.
 Uwa tukwara egwu, dere duu,
- ⁹ mgbe gi, O Chineke, biliri ikpe ikpe,
 izoputa ndi niile a na-akpagbu n'ala a.
- ¹⁰ N'ezie, oke iwe gi megide umu mmadu na-ewetara gi otuto,†
 ndi foduru mgbe oke iwe gi gabigasiri, na-anọ juu.
- ¹¹ Kwenụ ONYENWE ANYỊ Chineke nkwa ma mezuokwa ha;
 ka ndi ala niile bu agbataobi unu
 wetara onye ahụ e kwesiri itu egwu onyinye di iche iche.
- ¹² O na-eweda ndi na-achị achị n'ala;
 ndi eze niile nke ụwa na-atụ ya egwu.

Sela

Sela

Abụ Qma 77

Abụ Qma nke diri onyeisi abụ. Maka Jedutun. Abụ nke Asaf. Abụ Qma.

Nkasiobi n'oge nsogbu

- ¹ Etikuru m Chineke n'oke olu maka enyemaka;
 etikuru m Chineke mkpu ka o nuru olu m.
- ² Mgbe m no n'ihe mgbu, o bu Onyenwe anyi ka m chooro.
 N'anyasi, esetipuru m aka m abuo, ike na-agwughị,
 mmuo m jukwara ka a akasie ya obi.
- ³ O Chineke, echetara m gi, sukwaa ude;
 echere m echiche, mkpuruobi m dakwara mba.

Sela

- ⁴ I kweghi ka anya m abuo mechie;

* **Abụ Qma 76:6** 76:6 Opu 15:1-6 † **Abụ Qma 76:10** 76:10 Opu 9:16-18; Rom 9:17

- n'ihì oke mwute m, enweghì m ike kwuo okwu.
⁵ Echere m echiche banyere ụbọchì niile gara aga,
na afọ niile ndị gara aga.
⁶ Echetara m abụ niile m na-abụ n'ime anyị.
Mkpurụobi m nọ n'ọnọdụ ntugharị uche, mmụọ m jukwara ajuju.
⁷ "Onyenwe anyị ọ ga-agbakuta m azụ ruo mgbe ebighị ebi?
Ọ pụtara na ọ gaghị egosi ihuoma ya ọzọ?
⁸ Ọ pụtara na ihunanya ya nke na-adigide ruo ebighị ebi agwula?
Ọ pụtara na nkwa ya agaghị emezu ruo ebighị ebi?
⁹ Chineke, o chefuola i mere anyị ebere?
O jichiela omịiko ya n'ihì iwe?"

Sela

- ¹⁰ Mgbe ahụ, ekwuru m, "Lee ọnọdụ ọjọọ m,
afọ niile mgbe Onye kachasị ihe niile elu setipuru aka nri ya.
¹¹ Aga m echeta ọrụ niile ONYENWE ANYỊ ruru;
e, aga m echeta ihe iribama niile i mere n'oge gara aga.
¹² Aga m atugharịa uche m n'ọrụ gị niile,
tuleekwa ọrụ ukwu gị niile dị iche iche."
¹³ O Chineke, ụzọ gị niile dị nsọ.
Olee chi dị ukwu dika Chineke anyị?
¹⁴ I bụ Chineke onye na-arụ ọrụ ebube dị iche iche;
i na-egosiputa ike gị n'etiti umu mmadu.
¹⁵ I ji aka gị dị ike gbaputa ndị gị,
bụ umu umu Jekob na Josef.

Sela

- ¹⁶ Osimiri huru gị, O Chineke,
osimiri huru gị, taa;
ogbu mmiri mere mkpotu.
¹⁷ Igwe ojii wupuru mmiri,
mkpotu egbe eluigwe juputara mbara eluigwe;
aku gị gburu amuma ebe niile.
¹⁸ A nuru uda egbe eluigwe gị n'oke ifufe,
amuma gị nyere uwa niile ihe;
elu uwa niile mara jijiji, tukwaa oke egwu.
¹⁹ Ọ bụ n'osimiri ka nzo ukwu gị gara,
uzọ gị gara n'etiti oke osimiri,
ọ bụ ezie na ahughị m nzo ukwu gị anya.
²⁰ I sitere n'aka Mosis na Erọn
duo ndị gị dika igwe aturu.

Abụ Qma 78

Abụ maskil nke Asaf.

Chineke na ndị ya

- ¹ Ndị m, nurunu ihe m na-ezi;
geenu ntị n'okwu onu m.
² Aga m eji ilu malite okwu m,
aga m ekwu otutu ihe omimi, ihe ndi sitere na mgbe ochie;
³ ihe ndi anyi nuru, marakwa,
ihe ndi nna nna anyi ha gwara anyi.
⁴ Anyi agaghị ezonari umu anyi ihe ndi a,
kama anyi ga-akoro ogbo nke na-abia n'ihu
akuko idi ike ONYENWE ANYI,
na ọrụ ebube ya, na ihe itunanya niile o mere.
⁵ O nyere Jekob iwu banyere ukpuru ya,
mekwaa ka iwu ahụ guzosie ike n'izrel,
bụ nke ọ doro nna nna anyi ha aka na ntị,
ka ha kuziere umu ha,

- 6 ka ogbọ na-eso ha nwee ike mụta ya,
 ọ bụladị ogbọ nke a ka amụbeghị,
 ndị nke ga-agwakwa ha umu ha.
- 7 Mgbe ahụ, ha ga-atụkwasi Chineke obi ha,
 ma ghara ichefu oru ya niile di iche iche.
 Ha ga-edebekwa iwu ya niile.
- 8 Ha agakwaghị adi ka ndi nna nna ha,
 ogbọ ndi nnupu isi na ndi isiike;
 ndi obi ha na-adighi n'ebe Chineke no,
 ndi mmuo ha na-ekwesighi ntukwasị obi nye ya.
- 9 Ndi ikom Ifrem, n'agbanyeghi na ha kwere uta ha,
 chighariri azu, gbaa oso n'ubochi agha.
- 10 Ha edebeghi ogbugba ndu Chineke.
 Ha jukwara ibi ndu dika iwu ya si di.
- 11 Ha chefuru ihe o mere,
 oru itunanya o gosiri ha.
- 12 Chineke ruru oru ebube ndi a n'ihu nna nna ha
 n'ala Ijipt na n'ohia Zoan.
- 13 O kewara oke osimiri, site n'etiti ya dufee ha.
 O mere ka mmiri ahụ guzo oto dika mgbidi.
- 14 O ji igwe ojii duo ha n'ije n'ehihie,
 jirikwa ihè sitere n'oku ahụ, duo ha ogologo abali niile.
- 15 O gbawara oke nkume di n'ozara,
 si otu a nye ha mmiri hiri nne, dika a ga-asị na o bu mmiri si n'otutu oke osimiri.
- 16 O mere ka mmiri iyi site na nkume gbaputa,
 mee ka mmiri rudata dika osimiri.
- 17 Ha nogidere na-emehie megide ya.
 Ha nupuru isi n'ozara megide Onye kachasi ihe niile elu.
- 18 Ha kpachara anya nwaa Chineke onwunwa,
 mgbe ha roro ya nri nke obi ha chororo.
- 19 Ha kwuhiere Chineke;
 juo ya onu si, "Chineke o puru inye anyi
 ezi nri na mmiri onunu n'ozara a?"
- 20 O bu ezie na o tiri nkume ahụ ihe,
 mee ka mmiri sputa,
 mmiri iyi sputara n'ebe o hiri nne,
 ma o puru inye anyi nri?
 O puru inye ndi ya anu?"
- 21 Mgbe ONYENWE ANYI nuru ihe ha kwuru, iwe were ya;
 oku ya repiara Jakob,
 iwe oku ya biliri megide Izrel.
- 22 N'hi na ha ekwenyeghi na Chineke,
 maobu tukwasị obi na nzoputa ya.
- 23 N'agbanyeghi ihe ndi a, o nyere mbara eluigwe iwu
 meghekwa onu uzọ niile nke eluigwe.
- 24 O mere ka manà zokwasị ndi mmadu a dika mmiri, ka ha rie.
 O nyere ha mkpuru oka nke si n'eluigwe.
- 25 Ndi mmadu tara achicha ndi mmuo ozi.
 O zitere ha nri niile ha nwere ike iri.
- 26 O sitere n'eluigwe topu ikuku nke owuwa anyanwu,
 o jikwa ike ya duo ikuku nke ndida.
- 27 O zidatara ha anu di ukwu dika o bu uzuzu,
 anu ufe onuogugu ha dika onuogugu aja di n'ala onu oke osimiri.
- 28 O mere ka umu anu ufe ndi a daara ha n'ala n'etiti omuma ulo ikwu ha
 nakwa gburugburu ulo ikwu ha.
- 29 Ha riri ihe tutu ruo mgbe ha enwekwaghị ike iri ozọ,
 n'hi na o nyere ha ihe obi ha chororo.
- 30 Ha erisibeghi nri ahụ obi ha chororo,
 anu ufodu dikwa ha n'onu,
- 31 mgbe iwe Chineke biliri imegide ha;

- o tibururu ndị kachasi ike n'etiti ha,
tigbukwaa umu okorobja ndi Izrel.
- 32 Ma na-eleghi ihe ndi a anya, ha gakwara n'ihu na mmehie ha,
jukwa ikwere n'oru ebube niile Onyenwe anyi ruru.
- 33 O mere ka ubochi ndu ha buru ihe efu.
O mekwara ka afu ha gwasia n'obi olulo mmiri.
- 34 Mgbe obula Chineke tibururu ha, ha na-achọ ya;
ha na-alaghachi azu, chosie ya ike.
- 35 Ha na-echeta na Chineke bu Oke nkume ha,
na Chineke nke kachasi ihe niile elu buru ha Onye Mgbaputa.
- 36 Ma mgbe ahụ, ha ga-eji naani okwu efu fee ya ofufe,
were ire ha na-aghara ya ugha.
- 37 Obi ha ekwesikwaghị ike nye ya.
Ha ekwesighi ntukwasi obi nye ogbugba ndu ya.
- 38 Ma o meere ha ebere.
O gbaghara ha mmehie ha.
O laghi ha n'iyi.
- Otuotu oge ka o jidere iwe ya.
O kpalikwaghị oke iwe ya.
- 39 N'ihu na o chetara na ha bu naani anu ahu nke o kere eke,
chetakwa na ha dika ikuku nke na-adighi aloghachi azu mgbe o gabigasiri.
- 40 Otuotu oge ka ha nupuru isi megide ya n'ozara;
ha kpasuru ya iwe n'ala ahụ togboro n'efu.
- 41 Mgbe mgbe, ha nwara Chineke;
ha kpasuru Onye Nso nke Izrel iwe.
- 42 Ha echetaghị ike ya,
ubochi ahụ o gbaputara ha site n'aka ndi na-emegbu ha;
- 43 n'ubochi o gosiputara ihe iribama niile n'ala Ijipt,
oru ebube ya niile n'ohia Zoan.
- 44 O mere ka osimiri ha niile ghoo obara.
Ha enwekwaghị ike inu mmiri si na ha.
- 45 O zigakwara igwe ijiji n'etiti ha, nke tara ha,
zitekwa awo n'ala ha, nke bibiri ha.
- 46 O zitekware umu ukpana ndi tachapuru mkpuru a kuru n'ubi ha,
zitekwa igurube nke ripjara ihe niile a gaara eweta dika ihe ubi.
- 47 O ji oke mkpuru mmiri mebie osisi vainj ha,
jirikwa igirigi juru oke oyi bibie osisi sikamo ha niile.
- 48 O weere ehi ha niile nyefee mkpuru mmiri,
werekwa anu ulo ha nyefee amuma egbe eluigwe.
- 49 O zipuru iwe oku ya n'etiti ha,
oke iwe ya, na iwe ya, na mmeso nke iwe ya,
ndi mmuo ozi na-ebibi ihe na-eleghi anya n'azu.
- 50 doziri uzọ nke iwe ya ga-eso;
o gboghighi ka ha ghara inwu;
kama o nyefere ndu ha n'aka orja na-eefe efe.
- 51 O tibururu nwa obula e bu uzọ muo n'ala Ijipt,
mkpuru mbu nke ndi ikom n'ime ulo ikwu Ham.
- 52 Ma o duputara ndi nke ya dika igwe aturu;
o duuru ha dika aturu gafee ozara.
- 53 O duuru ha n'udo, ujo atukwaghị ha,
ma osimiri kpuchigidere ndi iro ha.
- 54 Otu a ka o si duru ha bjaruo n'oke ala nso ya,
ala ugwu ugwu ahu nke aka nri ya nwetara.
- 55 O chupuru mba niile n'ihu ha,
tuo ala ha kesara ha dika ihe nketa;
o mere ka ebo niile nke Izrel biri n'ulo nke aka ha.
- 56 Ma ha nwara Chineke onwunwa,
nupu isi megide Onye kachasi ihe niile elu;
ha edebeghi ukpuru ya.

- 57 Dịka nna nna ha, ha bụ ndị na-ekwesighị ntụkwasị obi, na ndị aghugho,
ha dịka ụta a na-ekweghị nke oma.
- 58 N'ihì ebe nchụaja ha wuru, ha mere ka iwe wee ya;
sitekwa n'arụsị ha piri api, ha kpaliri ekworo ya.
- 59 Mgbe Chineke nūrū ha, iwe were ya nke ukwu.
Ọ jurū ndị Izrel kpamkpam.
- 60 Ọ gbakutara ụlọ nzute ya nke dị na Shajlo* azụ,
ụlọ ikwu ahụ ọ mara n'etiti ndị mmadụ.
- 61 O nyefere igbe ogbugba ndụ ike ya ka a dọta ya n'agha,
o nyefekwara onye iro ahụ ebube ya n'aka.
- 62 O kwere ka e gbuo ndị ya n'agha;
iwe ya dị oku megide ihe nketa ya.
- 63 Oku repiara umu okorobia ha,
ọ dikwaghị onye a guurū egwu olulū di na nwunye, n'etiti umu agboghō ha;
- 64 E gburu ndị nchụaja ha n'agha;
ndị inyom ha ndị di ha nwurū enwekwaghị ike iru ụjū.
- 65 Mgbe ahụ, onyenwe anyị tetara dika onye si n'ura teta,
dika dike si n'ura mmanya teta.
- 66 Ọ chughachiri ndị iro ya azụ,
mee ha ihe ihere nke ga-adigide ruo ebighi ebi.
- 67 Ọ jurū ụlọ ikwu Josef,
ọ hoputaghị ebo Ifrem;
- 68 ma ọ hōrō ebo Juda,
na ugwu Zayon, nke ọ hurū n'anya.
- 69 O wuru ụlonsọ ya ka ọ di ka ebe di elu,
dika ụwa nke o mere ka o guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi.
- 70 Ọ hoputara Devid, ohu ya,
kpōrō ya site n'ogba igwe aturū;
- 71 o si n'ebe ọ nọ na-azụ aturū kpōrō ya,
ka ọ bja burū onye na-azū ndi ya Jekob,
na Izrel, ihe nketa ya dika aturū.
- 72 Devid ji izuoke nke obi ya zūo ha,
aka nke maara ihe ọ na-eme ka o ji duo ha.

Abụ Qma 79

Abụ Qma Asaf.

Akwa n'ihì mbibi Jerusalem

- 1 O Chineke, mba di iche iche abatala n'ihè nketa gi;
ha emerūla ụlonsọ ukwu gi,
ha etikpōla Jerusalem, mee ka ọ togborō n'efu.
- 2 Ha ewerela ozu ndi ohu gi nye anu ufe niile nke eluigwe
ka ọ burū ihe oriri nye ha,
werekwa ozu nke ndi nsọ gi nye anu ohia niile nke ụwa.
- 3 Ha awupula obara dika mmiri
n'akuku niile nke Jerusalem,
ọ dighi otu onye fodoru nke ga-eli ndi nwuru anwu.
- 4 Anyi aghola ihe ita uta n'ebe ndi agbataobi anyi no,
ghokwara ndi gbara anyi gburugburu ihe ichi ochi, na ihe ikwa emo.
- 5 O ONYENWE ANYI, ruo olee mgbe? I ga-ewe iwe ruo mgbe ebighi ebi?
Ruo olee mgbe ka ekworo gi ga na-ere dika oku?
- 6 Wukwasị mba niile ndi na-amaghị gi
dika Chineke oke iwe gi,
bu alaeze niile ndi ahụ
na-adighi akpoku aha gi;
- 7 n'ihì na ha eripala Jekob
mekwaa ka ebe obibi ya togborō n'efu.

* **Abụ Qma 78:60** 78:60 Shajlo di n'oke ala ebo Ifrem, n'etiti Betel na Shekem. O bu ala nsọ ochie n'oge Joshua, ebe umu Izrel obara igbe ogbugba ndu ahụ tutu ruo n'oge Samuel. Ma ndi Filistia mesiri bibie obodo a.

- 8 Atala anyị ahụhụ mmehie nke nna nna anyị mere;
ka ebere gị bịa ngwangwa zute anyị,
n'ihu na anyị nọ n'ọnọdu oke mkpa.
- 9 Nyere anyị aka, O Chineke, Onye Nzọpụta anyị,
n'ihu ebube nke aha gị;
napụta anyị, gbaghara mmehie anyị niile
n'ihu aha gị.
- 10 Gịnị mere ndị mba ọzọ ji na-ajụ ajụjụ si,
“Olee ebe Chineke ha nọ?”

- N'ihu anyị, mee ka a mara n'etiti ndị mba ọzọ,
na i na-abọ ọbọ ọbara ndị ohu gị niile a wufuru.
- 11 Gee ntị n'ịsụ ude nke ndị nọ n'ulọ mkpọrọ;
site n'ike nke aka gị chebe ndị niile a mara ikpe ọnwụ.
- 12 Bọọ ọbọ ugboro asaa megide ndị agbataobi anyị
n'ihu ụta ha tara gị, O Onyenwe anyị.
- 13 Mgbe ahụ, anyị bụ ndị gị, ụmụ igwe aturu gị
ga-eto gị ruo mgbe niile ebighị ebi;
anyị ga na-ekwuputa otuto gị,
site n'ogbọ ruo n'ogbọ.

Abụ Qma 80

Abụ Qma nke ọrị onyeisi Abụ. Ọ bụ ọlu abụ eji ekwe “Okoko lili nke Ọgbugba Ndu”
Abụ Qma nke Asaf.

Ekpere maka nnapụta

- 1 Nuru ọlu anyị, O Onye ọzọ aturu nke Izrel,
gị onye na-edu Josef dika igwe aturu.
Gị onye na-anọdu dika eze, n'etiti cherubim,
nwuputa Ìhè ² n'ihu Ifrem, Benjamin na Manase.*
Kpotee ịdị ike gị,
bịa zoputa anyị.
- 3 O Chineke, kpoghachi anyị azụ,
mee ka ihu gị nwukwasị anyị,
ka e nwee ike ịzoputa anyị.
- 4 O ONYENWE ANYI, Chineke, Onye puru ime ihe niile
ruo ole mgbe ka iwe gị ga-adị ọkụ
megide ekpere ndị gị?
- 5 I jirila anya mmiri dika a ga-asị na ọ bụ achicha zuru ha nri;
i meela ka ha nọọ anya mmiri n'ihe ọtutu.
- 6 I meela ka anyị buru ihe na-eweta esemokwu n'etiti ndị agbataobi anyị,
ndị iro anyị na-achikwa anyị ọchị.
- 7 O Chineke, Onye puru ime ihe niile, kpoghachi anyị azụ,
mee ka ihu gị nwukwasị anyị,
ka e nwee ike ịzoputa anyị.
- 8 I sitere n'ala Ijpt weputa osisi vaini;
ị chupuru mba ndị ọzọ, kuo ya.
- 9 I sūchaara ya ala,
mgborogwu ya bara n'ime ala nke oma, o juputakwara ala ahụ niile.
- 10 Ndo ya kpuchiri ugwu niile,
alaka ya gbasara kpuchie osisi sida ukwu sida.
- 11 Ọ wasaala alaka ya ruo oke osimiri
wasaakwa ume ya ruo osimiri.†
- 12 Gịnị mere i ji tiwasia mgbidi ya niile

* **Abụ Qma 80:2** 80:2 Ebo atọ ndị a bụ ụmụ ụmụ Rechel, bụ ndị soo igbe ọgbugba ndụ ahụ n'azụ mgbe ndị Izrel na-ala n'ala nkwa ahụ. † **Abụ Qma 80:11** 80:11 Eleghị anya osimiri ndị a bụ osimiri Mediterenja na Yufretis. N'oge ọchịchị eze Devid na Solomon, alaeze ha kwusiri n'osimiri abụọ ndị a.

- si otu a mee ka ndị niile na-agafe ghorọ mkpuru ya?
 13 Oke ezi si n'oke ohia na-emebisi ya,
 umu ahuhu si n'ohia di iche iche na-ejikwa ya emere ihe oriri.
 14 Loghachikwute anyi, O Chineke, Onye puru ime ihe niile.
 Si n'eluigwe ledata anya ma hu!
 Letakwa osisi vaini a,
 15 mgborogwu nke aka nri gi kuru,
 okpara nke i zulitere nye onwe gi.
 16 E gbutuola osisi vaini gi, e ji oku repia ya;
 mgbe i bara mba, ndi gi na-ala n'iyi.
 17 Ka aka gi dikwasị nwoke ahụ nọ n'aka nri gi,
 nwa nke mmadu onye i zulitere nye onwe gi.
 18 Mgbe ahụ, anyi agaghị esikwa n'ebe i nọ laghachi azu;
 tutee anyi, anyi ga-akpokukwa aha gi.
 19 Kpoghachi anyi azu, O ONYENWE ANYI, Chineke, Onye puru ime ihe niile
 mee ka ihu gi nwukwasị anyi,
 ka e nwee ike zoputa anyi.

Abụ Oma 81

Abụ Oma nke diri onyeisi Abụ. Abụ nke Asaf n'usoro gittit.

Idi mma nke Chineke

- 1 BUKUO Chineke bu ike anyi abụ onu,
 tikusie Chineke Jekob mkpu ike!
 2 Bidonu iti egwu, kuọ ihe iti egwu,
 kpofonu ubo akwara na-enye abụ utọ na une.
 3 Fufonu opi ike n'oge onwa oheru,
 na mgbe onwa gbaputara n'uju ya, n'ubochi mmemme anyi;
 4 nke a bu iwu diri Izrel,
 ukpuru Chineke nke Jekob.
 5 O mere ka o guzosie ike dika iwu nye Josef
 mgbe o puru imegide Ijipt.
 Anukwara m olu n'asusu nke m na-amaghi, ka o na-asi:
 6 "Ewezugala m ibu aro site n'ubu ha;
 aka ha abuo nwere onwe ha site n'iru oru.
 7 N'ime ihe mgbu unu, unu kporo oku, anaputara m unu,
 azara m unu site n'egbe eluigwe;
 anwara m unu na mmiri nke Meriba.

Sela

- 8 "Nurunu, ndi m, aga m ado unu aka na nti,
 a sikwari na unu ga-ege m nti, unu ndi Izrel!
 9 Unu agaghị enwe chi ndi mba ozo n'etiti unu;
 unu agaghị akpokwa isiala nye chi si ala ozo.
 10 Abụ m ONYENWE ANYI Chineke unu,
 onye kpoputara unu site n'ala Ijipt.
 Meghe onu unu ka o saa mbara, aga m emeju ya.
 11 "Ma ndi m ekweghi ige m nti.
 Izrel emekwaghi dika m gwara ha.
 12 Ya mere, ahapuru m ha na ndu isiike ha,
 ka ha soro ncheputa nke echiche ha.
 13 "Ewoo, a si na ndi m gaara ege m nti,
 a sikwa na Izrel ga-eso uzọ m niile.
 14 O gaghi adi anya mgbe m ga-eji ike m, wezuga ndi iro ya site n'onodu ha.
 Aga m eweli aka m, megide ndi iro ya niile.
 15 Ndi niile kporo ONYENWE ANYI asi, ga-ada n'ihu ya n'ujuo.

Ita ahụhụ ha ga-adigidekwa, ruo ebighị ebi.

- ¹⁶ Ma a ga-eji ụtụ ọka wiiti kachasị mma, nyejuo unu afo;
aga m ejikwa mmanụ anụ nke sitere n'oke nkume, nyejuo unu afo."

Abụ Qma 82

Abụ Qma Asaf.

Chineke onye ikpe kachasị ndị ikpe

- ¹ Chineke na-ewere ọnọdụ ịchị isi n'etiti ọgbakọ dī ukwu;
ọ na-ekpebi ikpe n'etiti chi niile.
- ² Ruo ole mgbe ka unu ga-anogide na-ekpe ikpe na-ezighị ezi?
Ruo ole mgbe ka unu ga na-egosi ndị ajọ omume ihuoma?
- ³ Kperenụ ndị na-adighị ike na ndị na-enweghị nna ikpe ziri ezi;
hụnụ na ndị ogbenye na ndị a na-emegbu nwetara ihe ruuru ha.
- ⁴ Gbapụtanụ ndị na-adighị ike na ndị nọ na mkpa;
napụta ha site n'aka ndị ajọ omume.
- ⁵ Ha* amaghị ihe ọbụla, ha aghọtaghị ihe ọbụla.
Ha na-ejegharị n'ọchịchiri;
ntọala niile nke ụwa na-ama jijiji.
- ⁶ "Asirị m, 'Unu bụ "chi,"
unu niile bụ ụmụ ndị ikom nke Onye kachasị ihe niile elu.'
- ⁷ Ma unu ga-anwụ ọnwụ dika mmadụ ndị ọzọ;
unu ga-ada dika ndị ọchịchị ọzọ."
- ⁸ O Chineke, bilie kpee ụwa ikpe,
n'ihì na mba niile bụ ihe nketa gị.

Sela

Abụ Qma 83

Abụ, bụ Abụ Qma Asaf.

Ekpere maka mmeri

- ¹ O! Chineke agbachikwala nkịtị.
Biko, Chineke, ahapụkwala ikwu okwu,
anọkwala jụụ.
- ² Lee na ndị iro gị nọ na-ebigbo,
ndị kporo gị asị na-eweli isi ha.
- ³ Ha ji aghughọ na-agba izu imegide ndị gị;
ha na-atụ atumatụ ọjọọ megide ndị i hụrụ n'anya.
- ⁴ Ha na-asị, "Bjanụ ka anyị laa mba a n'iyi,
ka a ghara ichetakwa aha Izrel ọzọ."
- ⁵ Ha ji otu obi na-agbarịta izu;
ha agbaala ndụ imegide gị.
- ⁶ Ụlọ ikwu niile nke ndị Edom, na ndị Ishmel,
na ndị Moab, na ndị Haga,
- ⁷ na ndị Gebal, na ndị Amon, na ndị Amalek,
na ndị Filistia, ha na ndị Taja.
- ⁸ Ọ bụladị ndị Asirija esorokwala ha,
igba ndị agburụ Lot ume.

Sela

- ⁹ Mee ha dika i si mee ndị Midia,
na dika i mere Sisera na Jabin,* n'akukụ iyi Kishon,
¹⁰ ndị lara n'iyi n'Endoa
ma ghoọ ihe dika nsị anụ e kpofuru ekpofu n'ala.

* **Abụ Qma 82:5** 82:5 Maqbu, chi ndị a * **Abụ Qma 83:9** 83:9 Eze Jabin na nwa ya Sisera, bụ ndị Debora meriri n'agha n'ugwu Taboa. Nkp 4:15-24; 5:20-21.

- 11 Mee ka ndị ọgaranya ha dịka Oreb na Zeeb,[†]
ka ụmụ ndị ikom eze ha niile dịka Zeba na Zalmuna,
12 ndị sịrị, “Ka anyị nwetara onwe anyị,
ebe ịta nri ụmụ anụmanụ niile nke Chineke.”
- 13 O Chineke m, mee ha ka dịka ahịhia ifufe na-efegharị gburugburu,
maọbụ dịka igbugbo ọka n’ebe ifufe dị.
14 Dịka ọkụ na-erepịa oke ọhịa,
maọbụ nke na-ere n’elu ugwu,
15 si otu a were oke ifufe chọọ ha ọsọ,
jiri oke ifufe nke na-eso mmiri ozuzo mee ka ha nọrọ n’ọnọdụ obi ọlọlọ mmiri.
16 Were ihere kpuchie ha ihu,
ka ndị mmadụ si otu a chọọ aha gi, O ONYENWE ANYỊ.
- 17 Ka ha nọdụ n’ọnọdụ ihere na ịda mba mgbe niile;
ka ha laa n’iyi n’ọnọdụ mweda n’ala.
18 Mee ka ha mata na gi, onye aha ya bụ ONYENWE ANYỊ,
na ọ bụ naanị gi bụ Onye kachasi ihe niile elu n’ụwa niile.

Abụ Oma 84

Abụ Oma nke dịrị onyeisi Abụ. Abụ Oma ụmụ Kora n’usoro gittit.

Aguụ nke ụlọnsọ Chineke

- 1 Lee ka ebe obibi gi sị maa mma,
O ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile!
2 Ọ na-agụsị mkpuruobi m aguụ ike, e mkpuruobi m na-adakwa mba,
ịbata n’ogige ONYENWE ANYỊ;
mkpuruobi m na anụ ahụ m na-eti mkpu
na-achọ Chineke di ndu.
3 Ọ buladi ụmụ nnunụ nta nke eluigwe, achotala ebe obibi;
eleke achotakwarala onwe ya akwu,
ebe ọ ga na-edebe ụmụ ya,
n’akuku ebe ịchụ aja nsọ gi,
O ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, Eze m na Chineke m.
4 Ndi a goziri agozi ka ndi bi n’ulo gi bu;
ha na-eto gi mgbe niile.

Sela

- 5 Ndi a goziri agozi ka ha bu, bu ndi ike ha nwere di na gi,
ndi kpebiri n’obi ha iga njem.
6 Mgbe ha na-esite na Ndagwurugwu Baka na-agafe,
ha na-eme ya ka ọ buru ebe isi iyi di iche iche na-asoputa;
mmiri ozuzo mbu na-ewere ngozi niile kpuchie ya.*
7 Ike ha na-abawanye abawanye,
tutu ha niile n’otu na otu, abia guzo n’ihu Chineke na Zayon.
8 O ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, nuru ekpere m.
Gee m nti, gi Chineke nke Jekob.
9 Lekwasị anya n’ota anyi, O Chineke,
jiri ihuoma lekwasị onye gi e tere mmanu anya.
10 Otu mkpuru ubochi a noro n’ime ogige gi,
kariri puku ubochi a noro ebe ozo;
o ga-akara m mma ibu onye nche n’onu uzo ulonsọ Chineke m,
karia ibi n’ulo ikwu nke ndi ajo omume.
11 ONYENWE ANYI Chineke bu anyanwu† na ota;
Onyenwe anyi na-enye ihuoma na nsopuru;
o naghị egbochi ihe oma obula
site n’ebe ndi na-eje ije n’izuoke no.

† **Abụ Oma 83:11** 83:11 Ha bu ndi eze, burukwa ndi ochiagha ndi Midia. Ha so na ndi Gidion meriri n’agha, Nkp
7:25 * **Abụ Oma 84:6** 84:6 Na-ewere odo mmiri kpuchie ya † **Abụ Oma 84:11** 84:11 Ajz 60:19,20; Mkp 21:23

- ¹² O ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
ngozị na-adiri ndi niile na-atukwasị gi obi.

Abụ Qma 85

Abụ Qma nke diri onyeisi Abụ. Abụ Qma umu Kora.

Ekpere maka ihuoma

- ¹ O ONYENWE ANYI, i gosila ala gi ihuoma;
i nyeghachila Jekob akunuba ya.
- ² I gbagharala ajo omume ndi gi,
kpuchikwaa mmehie ha niile.
- ³ I kwusila iwe oke iwe gi,
I sikwala n'idi oku nke iwe gi chigharja.
- ⁴ Kpoghachi anyi azu, O Chineke, Onye Nzoputa anyi,
wezuga iwe gi site n'ebe anyi no.
- ⁵ O bu ruo mgbe ebighi ebi, ka i ga na-eweso anyi iwe:
i ga-eme ka iwe gi digide ruo ogbo niile?
- ⁶ I gaghi eme ka anyi dikwa ndu ozo
ka ndi gi nurja onu n'ime gi?
- ⁷ O ONYENWE ANYI, gosi anyi ihunanya gi nke na-adigide,
nyekwa anyi nzoputa gi.
- ⁸ Aga m ege nti mara ihe Chineke, onye bu ONYENWE ANYI ga-ekwu;
o na-ekwe ndi ya, ndi nso ya nkwa udo,
ma ka ha ghara iloghachi na nzuzu.
- ⁹ N'ezie, nzoputa ya di nso* ndi na-atu egwu ya,
ka ebube ya si otu a digide n'ala anyi.
- ¹⁰ Ihunanya na ikwesi ntukwasị obi ezukotala;
ezi omume na udo esutula onu.
- ¹¹ Ikwesi ntukwasị obi ga-esite n'ala puputa,
ezi omume ga-esite n'elugwe ledata anya.
- ¹² N'ezie, ONYENWE ANYI ga-enye ihe di mma,
ala anyi ga-amikwa mkpuru ubi ya.
- ¹³ Ezi omume ga-aga n'ihu ya,
idoziri ya uzọ o ga-esi gaa.

Sela

Abụ Qma 86

Ekpere Devid.

Ekpere maka enyemaka

- ¹ Gee m nti, O ONYENWE ANYI, ma zakwa m,
n'ihu na abụ m ogbenye na onye no na mkpa.
- ² Chebe ndu m, n'ihu na m na-erubere gi isi;
zoputa ohu gi onye nke na-atukwasị gi obi.
I bu Chineke m; ³ meere m ebere, O Onyenwe m,
n'ihu na ana m akpoku gi ogologo ubochi niile.
- ⁴ Wetara ohu gi onu, n'ihu na o bu gi, O Onyenwe m,
ka m na-eweliri mkpuruobi m.
- ⁵ I bu onye na-agbaghara ajo omume na onye di mma, O Onyenwe m,
i juputara n'ihunanya nye ndi niile na-akpoku gi.
- ⁶ O ONYENWE ANYI, nuru ekpere m;
gekwa nti n'akwa aririo m maka ebere.
- ⁷ N'ubochi nsogbu m, aga m akpoku gi,
n'ihu na i ga-aza m.
- ⁸ N'etiti chi niile, i nweghi oyiri, O Onyenwe m;
o dighi oru ebube obula a puru i si na o di ka nke i na-arụ.
- ⁹ Mba niile i kere ga-abia n'ihu gi.

* Abụ Qma 85:9 85:9 Ajz 46:13

- fee gi ofufe, O Onyenwe anyị;
ha ga-ebutere aha gi ebube.
- 10 N'ìhi na ì dī ukwuu na-arụkwa ọrụ ebube dī iche iche;
ọ bụ naanị gi bụ Chineke.
- 11 Kuziere m ụzọ gi, O ONYENWE ANYỊ,
ka m dabere n'ikwesị ntụkwasị obi gi;
nye m obi na-adighi agba abụọ,
ka m nwee ike tọ egwu aha gi.
- 12 Aga m eji obi m niile too gi, O Onyenwe anyi, na Chineke m;
aga m ebulikwa aha gi elu ruo mgbe niile ebighi ebi.
- 13 N'ìhi na ìhụnanya gi n'ebe m nọ dī ukwuu;
ì sitela n'omimi nke dī ala
site n'ala ndi nwuru anwu dọputa m.
- 14 O Chineke, ndi mpako na-emegide m;
otù ndi mmadu na-eme ihe ike na-achọ igbu m,
ha bụ ndi na-ejighi gi kporo ihe ọbụla.
- 15 Ma gi, Onyenwe anyi, ì bụ Chineke onye omijiko na onye amara,
iwe adighi ewe gi ngwangwa, ì juputara n'ìhụnanya na ikwesị ntụkwasị obi.
- 16 Chee m ihu, mekwaara m amara.
Nye ohu gi ike gi,
zoputakwa nwa ohu gi nwanyi
n'ìhi na m na-ejere gi ozi.
- 17 Gosi m ihe iribama nke ga-egosiputa idi mma gi,
ka ndi iro m hu ya si otu a buru ndi ihere ga-eme,
n'ìhi na gi, O ONYENWE ANYỊ, nyere m aka ma kasiekwa m obi.

Abụ Qma 87

Abụ Qma ụmụ Kora. Otu Abụ.

Abụ maka Zayon

- 1 Chineke atọla ntọala ya n'elu ugwu nsọ ahụ;
2 ONYENWE ANYỊ huru onu uzọ ama Zayon n'anya,
karịa ebe obibi niile nke Jekob.
- 3 Ihe dī iche iche nke dī ebube ka a na-ekwu banyere gi,
O obodo Chineke;
- 4 "Aga m agunye Rehab na Babilon,
dika ndi na-asopuru m,
aga m agunyekwa ndi Filistia, na ndi Taja, na ndi Kush,
aga m asi, 'A muru nke a na Zayon.'"
- 5 N'ezie, a ga-ekwu okwu banyere Zayon si,
"A muru nke a na nke ozọ n'ime ya,
ya onwe ya, bụ Onye kachasi ihe niile elu, ga-eme ka o guzosie ike."
- 6 ONYENWE ANYỊ ga-ede n'ime akwukwo usoro nke ndi mmadu:
"A muru onye a na Zayon."
- 7 Dika ha na-eti egwu, ha ga-abu abu si,
"Isi iyi m niile di na gi."

Sela

Abụ Qma 88

Abụ, bụ Abụ Qma ụmụ Kora, nke diri onyeisi Abụ. N'usoro olu abụ *Mahalat leannot*.
Abụ *Maskil* nke Heman onye Ezra.

Akwa maka enyemaka

- 1 O ONYENWE ANYỊ, Chineke onye na-azoputa m,
n'ehihie na abali ka m na-eti mkpu akwa n'ihu gi.
- 2 Ka ekpere m bia n'ihu gi.
Chee nti gi nuru akwa m.
- 3 N'ìhi na otutu nsogbu ejuputala mkpuruobi m,

- anọ m nso n'ọnyụ ụzọ ọnwụ.
⁴ Agunyela m n'etiti ndị na-arjda n'olulu.
 Adị m dika onye na-enweghị ike.
⁵ A hoputara mụ na ndị nwurụ anwụ iche,
 dika ndị e gburu egbu na-edina n'ili,
 ndị i nakwaghị echeta ọzọ,
 ndị e kewapurụ site na nlekota gi.
- ⁶ I túbanyela m n'ime olulu dīkarịrị omimi,
 olulu nke ọchichiri juputara n'ime ya.
⁷ Oke iwe gi na-anyigide m nke ukwu;
 i jirila ebili mmiri gi niile kpuchigide m.
- ⁸ I napula m ndị enyi m, ndị m hụrụ n'anya,
 mee ka m buru ihe a na-asọ oyi n'ebe ha nọ.
 Abụ m onye emechibidoro ụzọ; nke n'enweghị ike ipụ ezi;
⁹ anya m adighi ahukwa ụzọ n'ihu iru ụjụ.
- O ONYENWE ANYI, ụbọchị niile ka m na-akpọku gi;
 ana m agbasa aka m abụọ n'ihu gi,
¹⁰ ọ bụ ndị nwurụ anwụ ka i na-egosi oru ebube gi?
 Ndị nwurụ anwụ, ha na-ebili too gi?
- ¹¹ Ọ bụ n'ime ili ka a na-ekwuputa ihunanya gi?
 A na-ekwuputa ikwesi ntukwasị obi gi n'ebe ịla n'iyi?
¹² A na-amata banyere oru ebube gi n'ebe ọchichiri di?
 Ma ọ bụ oru ezi omume gi, na idi mma gi niile n'ala ndi e chezo echezo?
- ¹³ Ma ONYENWE ANYI m, ọ bụ gi ka m na-akpọku.
 Ututu niile ka ekpere m ga na-abia n'ebe i nọ.
¹⁴ O ONYENWE ANYI, gini mere i jiri ju m?
 Gini mekwara i jiri zonari m ihu gi?
- ¹⁵ Site na mgbe okorobia m, abụ m onye a na-esogbu, onye nokwa onwụ nso;
 ataala m ahuhu oke ujo gi, anọ m n'onodu ida mba.
¹⁶ Oke iwe gi agabigala n'ahu m;
 ihe egwu gi alaala m n'iyi.
¹⁷ Ha na-agba m gburugburu ụbọchị niile dika idee mmiri;
 ha gbara m gburugburu n'akuku niile.
¹⁸ I napula m ndi enyi m na ndi m huru n'anya;
 ochichiri bu enyi m nokarisiri m nso.

Sela

Sela

Abụ Qma 89

Abụ maskil nke Etan, onye Ezra.

Qgbugba ndu Chineke na Devid

- ¹ Aga m abụ abụ banyere oke ihunanya ONYENWE ANYI ruo mgbe ebighi ebi;
 aga m eji onu m mee ka ogbo niile mara
 maka ikwesi ntukwasị obi gi.
² Aga m ekwuputa na ihunanya gi na-adigide ruo mgbe ebighi ebi;
 na i mere ka ikwesi ntukwasị obi gi, guzosie ike n'elugwe.
³ Onyenwe anyi sirị, "Mụ na onye m hoputara agbaala ndu.
 Anuokwala m iyi nye ohu m Devid si,
⁴ 'Aga m eme ka agburu gi guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi
 meekwa ka ocheeze gi digide ruo ogbo niile.' "
- ⁵ O ONYENWE ANYI, eluigwe na-eto oru ebube gi niile,
 na ikwesi ntukwasị obi gi, n'etiti nzuko ndi di nso.
⁶ N'ihu, ọ bụ onye n'elugwe niile, ka a ga-eji tunyere ONYENWE ANYI?
 Onye yiri ONYENWE ANYI n'etiti ndi mmuo ozi niile?
⁷ Na nzuko ndi nso, Chineke bu onye a na-atu oke egwu;
 o di oke egwu karja ndi niile gbara ya gburugburu.

Sela

- 8 O ONYENWE ANYỊ Chineke Onye pụrụ ime ihe niile, onye dịka gị?
Gị, O ONYENWE ANYỊ, dị ike nke ukwu, ikwesi ntụkwasi obi gị na-agba gị
gburugburu.
- 9 I na-achị osimiri nke ji ike na-asọ;
mgbe ebili mmiri ya na-amali elu; i na-eme ka ha dajụọ.
- 10 I zọpịara Rehab dịka otu n'ime ndị ahụ e gburu egbu;
jiri dị ike chụsasịa ndị iro gị.
- 11 O bụ gị nwe eluigwe; gị nwekwa ụwa,
o bụ gị tọrọ ntọala elu ụwa dum, na ihe niile dị n'ime ya.
- 12 O bụ gị kere ugwu na ndịda;
Taboa na Hemon na-abụ abụ onụ n'ihì aha gị.
- 13 Aka gị ka e mejupụtara n'ike;
aka gị dị ike, a na-ebuli aka nri gị elu.
- 14 Ezi omume na ikpe ziri ezi, bụ ntọala ocheeze gị;
ihunanya na ikwesi ntụkwasi obi, na-aga n'ihu gị.
- 15 Ndị a goziri agozi ka ndị ahụ bụ ndị na-eji olu iti mkpu onụ na-abụku gị abụ,
ndị na-ejegharikwa n'ihè nke ihu gị, O ONYENWE ANYỊ.
- 16 Ha na-anụrị onụ n'aha gị ogologo ụbọchị niile;
ha na-anụrị n'ezì omume gị.
- 17 N'ihì na ì bụ ebube na ike ha,
site n'ihuoma gị, ì na-ebuli mpi anyị elu.
- 18 N'ezie, ọta anyị bụ nke ONYENWE ANYỊ,
eze anyị bụkwa nke Onye nsọ Izrel.
- 19 I kwuru okwu otu mgbe site n'ohụ,
nye ndị gị kwesiri ntụkwasi obi sị:
“Enyela m otu onye dị ike agha ike;
Ebuliela m otu nwa okorobia elu site n'etiti ndị m.
- 20 Achotala m Devid ohu m,
were mmanụ nsọ m tee ya.
- 21 Aka m ga-agba ya ume;
n'ezie, aka m ga-eme ka o dị ike.
- 22 O dighị onye iro ga-abịakwasị ya, na mberede;
o dighị onye ajọ omume ga-eme gbu ya.
- 23 Aga m etigbu ndị iro ya niile n'ihu ya.
Aga m emekwa ka ndị niile na-akpọ ya asị laa n'iyi.
- 24 Ihunanya m kwesiri ntụkwasi obi ga-adịnyere ya,
site n'aha m, a ga-ebuli mpi ya elu.
- 25 M ga-edo aka ya n'oke osimiri,*
dokwaa aka nri ya n'osimiri niile.†
- 26 O ga-akpọ m sị m, 'I bụ Nna m,
bụrụkwa Chineke m, na oke Nkume nzọputa m.'
- 27 Aga m eme ya nwa mbụ m,
onye kachasị dị elu n'ebe eze niile nke ụwa nọ.
- 28 Aga m eme ka ihunanya m nwere n'ebe o nọ dígide ruo ebighị ebi,
ogbụgba ndụ mụ na ya ga-adígidekwa.
- 29 Aga m eme ka agburu ya guzosie ike ruo mgbe ebighị ebi,
ocheeze ya ga-adígidekwa dịka eluigwe na-adígide.
- 30 “O buru na umu ya elefuwo iwu m niile anya,
gharakwa ijegharị n'uzo m niile,
- 31 o buru na ha elelịa ukpuru m niile anya,
hapukwa idebe ihe m nyere ha n'iwu,
- 32 aga m eji mkporo taa ha ahụhụ maka mmehie ha,
tikwaa ha utarị maka njehie ha;
- 33 ma agaghị m ewezuga ihunanya m, n'ebe ha nọ.

* **Abụ Qma 89:25** 89:25 O ga-achị oke osimiri na osimiri niile † **Abụ Qma 89:25** 89:25 Oke osimiri na osimiri niile a na-ekwu banyere ha n'ebe a, bụ osimiri Mediterenja na Yufretis, na osimiri ndị ọzọ niile na-asobanye n'ime ha. Oke ala ochie ahụ e kwere Devid na Solomōn na nkwa jedebere n'osimiri ndị a.

- Ma ọ bụ laa azụ n'ikwesị ntụkwasị obi m.
 34 Agaghị m emerụ ogbugba ndụ m.
 Agakwaghị m agbanwe ihe ọbụla siterela n'ọnu m pụta.
 35 Ejirila m ịdị nsọ m n'ụọ iyi, kpebie
 na m apughị ighara Devid ụgha,
 36 na agburu ya ga-adigide ruo mgbe ebighị ebi,
 ocheeze ya ga-adigidekwa n'ihu m ka anyanwụ na-adigide.
 37 O ga-adigide ruo ebighị ebi dika ọnwa.
 E, dika ọnwa ahụ, onye akaebe m kwesiri ntụkwasị obi na mbara eluigwe.”

Sela

- 38 Ma ị jula, i werela nlelị jukwa,
 i na-ewe iwe dị ukwu megide onye gị e tere mmanụ.
 39 Ị jula ogbugba ndụ gị na ohu gị gbara
 i meruola okpueze ya n'ime ntụ dị n'ala.
 40 Ị kutuola mgbidi gbara ya gburugburu,
 i meela ka ebe ya niile e wusiri ike buru ihe dapịara adapia.
 41 Ndị niile si ụzọ ahụ na-agafe, ezuruhaala ihe niile o nwere.
 Ndị agbataobi ya na-akwakwa ya emo.
 42 I meela ka aka nri ndị iro ya dị elu;
 mekwaa ka ndị iro ya n'urịa ọnụ.
 43 I meela ka aka o ji jide mma agha ya sụọ ngongọ,
 i nyereghị ya aka mgbe agha dara.
 44 I meela ka ịma mma ya gwusịa.
 Ị tụtakwala ocheeze ya n'ala.
 45 I meela ka ụbọchị ndụ nke okorobia ya dị mkpụmkpụ.
 I ji ihere dika akwa kpuchie ya.
 46 Ruo ole mgbe ONYENWE ANYỊ, ka ị ga-ezonari onwe gị?
 Ruo ole mgbe ka iwe gị dị ukwu ga-eregide dika ọkụ?
 47 Cheta, na ndụ m bụ ihe na-agafe ngwangwa.
 N'ihu ihe efu gini ka i ji kee mmadu niile!
 48 Olee onye ahụ nwere ike ịdị ndụ ghara ihu ọnwụ anya,
 maobu zoputa onwe ya site n'ike nke ili?*

Sela

- 49 O Onyenwe anyi, olee ebe oke ihunanya mbu di,
 nke i sitere n'ikwesị ntụkwasị obi gi n'uzo Devid n'iyi?
 50 Onyenwe m, cheta otu e si leda ndi ohu gi anya,
 otu m si anagide n'ime obi m ichi ochi niile nke ndi mba niile.
 51 O ONYENWE ANYI, ichi ochi nke ndi iro gi ji akwa m emo,
 nke ha ji lelira nzo ukwu niile nke onye gi i tere mmanu.

- 52 Otuto diri ONYENWE ANYI ruo mgbe ebighi ebi.

Amen na Amen.

Nchikota nke anọ

90

Abụ Qma 90–106

Ekpere Mosis, bụ onyeozu Chineke.

Ebighi ebi Chineke na idi mkpụmkpụ nke ndụ mmadu

- 1 O Onyenwe anyi, ebe obibi ka gi onwe gi burii nye anyi
 n'ogbo niile.
 2 Tupu e kee uguwu niile,*
 na tupu a kpuo uwa na elu uwa,
 siteri na mgbe ebighi ebi ruo ebighi ebi, i bu Chineke.
 3 Ị na-eme ka mmadu laghachi buru aja
 mgbe i kwuru okwu si, “Unu umu mmadu, laghachi buru aja.”
 4 Puku afọ di n'anya gi dika otu ubochi;

* **Abụ Qma 89:48** 89:48 Ya bụ, ala mmuo * **Abụ Qma 90:2** 90:2 Job 15:7; Ilu 8:25

- ha dika unyaahụ gafere agafe
maobu ka otu awa nke anyasi.†
- 5 N'ime ura nke onwu ka i na-ekpochapu mmadu;
ha dika ahijia ohuru nke na-epuputa n'isi ututu,
- 6 o bu ezie na o na-agbawa uzari na-etokwa eto n'ututu,
ma n'anyasi, o na-akponwu ma-achanwukwaa.
- 7 E meela ka anyi gwusia n'ihu oke iwe gi megide anyi;
anyi na-amakwa jijiji n'ihu onuma gi.
- 8 I gbasala njehie anyi niile n'ihu gi.
I na-ahuzukwa mmehie nzuzo anyi niile.
- 9 Ogologo ubochi anyi niile na-agabiga n'oke iwe gi;
afu ndu anyi nke foduru ka anyi na-ebi dika okwu e ji nwayoo kwuo na mwute.
- 10 Ogologo ubochi anyi niile nwere ike ruo afu iri asaa,
maobu afu iri asato, ma o buru na ike anyi adigide,
ma otu o di, nke a ga-asị na o bu ya kachasi mma na-epuputa na nsogbu na isu ude,
n'ihu na ha na-agabiga osiso, anyi onwe anyi na-efelakwa.
- 11 Onye puru ighota idi ike nke oke iwe gi?
N'ihu na oke iwe gi di ukwu dika itu egwu kwesiri gi si di ukwu.
- 12 Kuziere anyi igu ubochi niile nke ndu anyi onu,
ka anyi si otu a nweta obi amamihe juputara.
- 13 O ONYENWE ANYI, nwee ntughari obi! Tutu ruo ole mgbe ka o ga-adi?
Meere ndi ohu gi ebere.
- 14 Jiri ihunanya gi nke na-adigide adigide, mejuputa anyi n'ututu,
ka anyi nwee ike ibu abu onu ma nwekwaa obi utu ogologo ubochi ndu anyi niile.
- 15 Mee ka anyi nwee obi utu, nke onuogu ubochi ya ga-adikwa ka onuogu ubochi
niile i tara anyi ahuhu,
ka onuogu afu ya dikwa ka onuogu afu niile anyi hurula nsogbu.
- 16 Kwere ka ndi ohu gi hu oru gi di iche iche,
ka umu ha hukwa ima mma gi.
- 17 Ka ihuma Chineke, Onyenwe anyi dikwasị anyi;
mee ka oru aka anyi guzosie ike,
e, mee ka oru aka anyi guzosie ike.

Abụ Qma 91

Chineke onye na-echebe anyi

- 1 Onye ahụ na-ebi n'ebe mgbaba Onye kachasi ihe niile elu
ga-ezu ike n'okpuru ndo Onye puru ime ihe niile.
- 2 Nke a ka m ga-ekwu maka ONYENWE ANYI, "O bu ebe mgbaba m na ebe nchebe m e
wusiri ike,
Chineke m, onye m na-atukwasị obi m."
- 3 N'ezie, o ga-anaputa gi
site n'onya nke onye osi onya
na site n'aka ajo orja na-efe efe na-eweta ila n'iyi.
- 4 O ga-eji nku ya kpuchie gi.
O bukwa n'okpuru nku ya abuo, ka i ga-agbaba zere ndu,
ikwesi ntukwasị obi ya ga-echebe gi, ghokwaara gi ota.
- 5 I gaghi atu egwu ihe itu oke egwu nke abali,
maobu aku na-efeghari n'ehihie,
- 6 maobu ajo orja na-efe efe, nke na-efeghari n'ochichiri,
ma o bukwanu ihe mbibi mberede na-eme n'ehihie.
- 7 Puku mmadu puru ida n'akuku gi,
iri puku mmadu nwekwara ike ida n'akuku aka nri gi,
ma ihe ogo ndi a agaghi erute gi nso.
- 8 O bu naani anya gi abuo ka i ga-eji hu
ntaramahuhu nke ndi ajo omume.

† Abụ Qma 90:4 90:4 2Pt 3:8

- 9 Q bụrụ na i mee Onye kachasi ihe niile elu ebe obibi gi,
 o buladi ONYENWE ANYI, onye bu ebe mgbaba m,
 10 mgbe ahụ, ihe ojoo obula enweghi ike idakwasị gi;
 ihe ike obula enweghi ike ibiaru ulo obibi gi nso.
 11 N'ihina na o ga-enye ndi mmuo ozi ya iwu banyere gi,
 ka ha chebe gi n'uzo gi niile.*
 12 Ha ga-eji obu aka ha,
 bulie gi elu ime ka i ghara ikpobi ukwu gi na nkume.
 13 I ga-azokwasị odum na ajuala ukwu,
 zoglobukwaa odum na-akpa ike, na agwo ojoo.
- 14 "N'ihina na o huru m n'anya, Mu onwe m ga-agbaputa ya, ka ONYENWE ANYI kwuru;
 aga m echebe ya, n'ihina na o maara aha m.
 15 O ga-akpoku m, aga m azakwa ya.
 Aga m anonyere ya n'ime nsogbu ya,
 aga m adoputa, ma sopurukwa ya.†
 16 Aga m eji ogologo ndu mee ka afọ ju ya,
 gosikwa ya nzoputa m."

Abụ Qma 92

Abụ Qma. Abụ maka ubochi izuike.

Ekele maka idi mma Chineke

- 1 Q bu ihe ziri ezi ito ONYENWE ANYI,
 na iti egwu nye aha gi, gi Onye kachasi ihe niile elu,
 2 ikwuputa ihunanya gi n'ututu,
 na ikwesi ntukwasị obi gi n'abali,
 3 jiri ihe iti egwu ubo akwara
 na une buoro gi abụ di uto.
- 4 N'ihina na i na-eme ka obi di m uto, site n'oru gi niile, o ONYENWE ANYI,
 O bu ya mere m ji na-abu abụ onu.
 5 Lee ka oru gi si di ukwu, ONYENWE ANYI.
 Leekwa udi echiche miri emi i na-eche.
 6 Ndi uche koro amaghi nke a,
 ndi nzuzu enweghi nghota,
 7 o bu ezie na ndi ajo omume na-etoputa dika ahijia
 ndi na-emekwa ajo ihe na-eto na-awasa,
 a ga-ala ha n'iyi ruo mgbe ebighi ebi.
- 8 Ma gi, O ONYENWE ANYI, bu onye e buliri elu ruo mgbe ebighi ebi.
- 9 N'ezie, ndi iro gi niile, ONYENWE ANYI,
 e ndi iro gi niile ga-ala n'iyi;
 ndi niile na-eme ajo ihe ka a ga-achusasi.
 10 I meela ka mpi m di elu dika oke ehi na-akpa ike;
 awusala m mmanu di mma.
 11 Ejirila m anya m abuo hu ka e meriri ndi iro m;
 ejirila m nti m nu maka ila n'iyi nke ndi iro m afọ tara mmiri.
- 12 Ma ndi ezi omume ga-awa igu dika osisi nkwu;
 ha ga-ebukwa ibu dika osisi ukwu sida nke Lebanon,
 13 nke a kuru n'ime ulo ONYENWE ANYI,
 ha ga-eto, wasakwa n'ime ogige Chineke anyi.
 14 Ha ga-amj mkpuru, o buladi mgbe ha mere agadi.
 Ha ga-ajuputakwa n'ahijia ndu,
 15 na-ekwuputa, "ONYENWE ANYI bu Onye ziri ezi;
 o bu Oke Nkume m, o dikwaghi ajo omume di n'ime ya."

* **Abụ Qma 91:11** 91:11 Abụ 34:7; Mat 4:6; Luk 4:10; Hib 1:14 † **Abụ Qma 91:15** 91:15 Job 12:4; Abụ 50:15; Aiz 43:2

Abụ Qma 93

Idi ukwuu nke Onyenwe anyi

- ¹ ONYENWE ANYI bu eze, o na-eyikwasị ima mma dika uwe;
ONYENWE ANYI na-eyikwasị ima mma dika uwe, o dikwa ike nke ukwuu;
n'ezie, uwa niile na-eguzosikwa ike; apughikwa iwezuga ya n'onodu ya.
- ² Ocheeze gi eguzosiela ike siteri na mgbe ochie;
i na-adikwa site n'ebighi ebi ruo ebighi.
- ³ Oke osimiri niile amaliela elu, O ONYENWE ANYI;
oke osimiri niile eweliela olu ha elu;
ebili mmiri niile nke oke osimiri na-amali elu na-eme mkpotu.
- ⁴ ONYENWE ANYI onye no n'elu, di ukwuu
karia mkpotu nke oke osimiri niile na-eme,
ma karjakwa uda nke ebili mmiri nke oke osimiri.
- ⁵ Ukpuru gi niile, ONYENWE ANYI na-eguzosi ike;
idi nsọ bu ihe e ji choo ulo gi mma
ruo ubochi na-enweghi ogwugwu.

Abụ Qma 94

Chineke, onye ikpe nke mmadu niile

- ¹ O ONYENWE ANYI, Chineke onye na-abo obo,
o Chineke, onye na-abo obo, ziputa onwe gi.
- ² Bilie, o Onye Ikpe nke uwa;
kwughachi ndi nganga ugwo oru ruuru ha.
- ³ ONYENWE ANYI, o bu ruo ole mgbe?
O bu ruo ole mgbe ka ndi na-eme ajo omume ga-anogide na-anuri onu?
- ⁴ Ha na-ekwuwapu okwu mpako;
ndi niile na-eme ajo ihe juputara n'itu onu.
- ⁵ Ha na-azopia ndi gi, O ONYENWE ANYI;
ha na-emegebu ihe nketa gi.
- ⁶ Ha na-egbu ndi di ha nwuru na ndi obia;
ha na-egbu ndi na-enweghi nna.
- ⁷ Ha na-asị, "ONYENWE ANYI anaghi ahụ ihe ndi a;
Chineke Jekob na-agba nkiti."
- ⁸ Lezienụ anya, unu ndi amamihe korọ n'etiti ndi m;
unu ndi nzuzu, olee mgbe unu ga-amuta ihe?
- ⁹ O putara na onye kpuru nti anaghi anu ihe?
O putara na onye kere anya anaghi ahụ uzọ?
- ¹⁰ O putara na onye na-adọ mba niile aka na nti agaghi ata ha ahuhu?
O putara na onye na-ezi mmadu ihe enweghi ihe omuma?
- ¹¹ ONYENWE ANYI maara echiche obi mmadu;
o maara na ihe mmadu na-eche n'obi ya bu naani ihe na-enweghi isi.
- ¹² Onye a goziri agozi ka mmadu ahụ bu, onye i na-adọ aka na nti, O ONYENWE ANYI,
onye ahụ i na-akuziri ihe site n'iwu gi;
- ¹³ i na-enye ya izuike site n'ubochi nsogbu;
tutu ruo mgbe a ga-egwuru ndi ajo omume olulu.
- ¹⁴ N'hi na ONYENWE ANYI agaghi aju ndi ya;
o gaghi agbakuta ihe nketa ya azu.
- ¹⁵ Ezi omume ga-abu ntala ikpe ikpe niile;
ndi niile ndi ziri ezi n'obi ga-agbasokwa ya.
- ¹⁶ Onye ga-ebiliri m imegide ndi ajo omume?
Onye ga-eguzo n'onodu m imegide ndi na-eme ajo ihe?
- ¹⁷ A si na ONYENWE ANYI abighi nyere m aka,
agaara m ri abụ onye nwuru anwu.
- ¹⁸ Mgbe m kwuru si, "Ukwu m na-agbuchapu,"
o bu ihunanya gi, O ONYENWE ANYI, kwagidere m.

- 19 Mgbe oke nchekasị obi batara n'ime m,
nkasiobi gị wetara mkpuruobi m ọñụ.
- 20 A ga-ejikọta gị na ocheeze ọchịchị ya ruru arụ,
nke na-eweta mmekpa ahụ site n'iwu ya?
- 21 Ndị ajoy omume na-ejikọta onwe ha imegide ndị ezi omume
na-amakwa ndị aka ha dị ọcha ikpe ọnwụ.
- 22 Ma ONYENWE ANYỊ a burula ebe mgbaba e wusiri ike nye m,
na Chineke m na oke nkume ebe m na-ezere ndụ.
- 23 O ga-akwughachi ha ugwo ọrụ kwesiri mmehie ha,
lakwaa ha n'iyi n'ihu ajoy omume ha;
ONYENWE ANYỊ Chineke anyị ga-ala ha n'iyi.

Abụ Qma 95

Toonu Onyenwe anyị

- 1 Bjanu ka anyị jiri ọñụ bukuo ONYENWE ANYỊ abụ;
ka anyị tikuo oke nkume nzọpụta anyị mkpu ọñụ.
- 2 Ka anyị jiri ekele bjakwute ya
jirikwa iti egwu na ibụ abụ jaa ya mma.
- 3 N'ihu na ONYENWE ANYỊ bu Chineke di ukwu,
eze ukwu kachasi chi niile elu.
- 4 Ebe niile michasiri emi nke uwa di n'aka ya,
ebe kachasi elu nke ugwu niile bukwa nke ya.
- 5 Osimiri niile bu nke ya, n'ihu na o bu ya kere ha,
aka ya kpuru ala akoro niile.
- 6 Bjanu ka anyị kpoo isiala n'ofufe,
ka anyị gbuo ikpere n'ala n'ihu ONYENWE ANYỊ, onye kere anyị;
- 7 n'ihu na o bu Chineke anyị
anyị bukwa ndi o na-azu dika aturu,
igwe aturu o na-elekota anya.
- Taa, o buru na unu anu olu ya,
- 8 "Unu emela ka obi unu sie ike dika unu mere na Meriba,
maobu dika unu mere n'ubochi ahụ na Masa n'ime ozara,
- 9 ebe nna nna unu ha nwara m,
n'agbanyeghi na ha huru ihe niile m mere.
- 10 Iri afọ anọ ka m were iwe megide ogbo ahụ;
ekwuru m si, 'Ndi a bu ndi obi ha na-akpafu akpafu site n'ebe m no,
ha amatabeghi uzo m niile.'
- 11 N'ihu nke a, anuru m iyi n'iwe, si,
'Ha agaghi abanye n'izuike m ma oji.' "

Abụ Qma 96

Kpooñu isiala nye Onyenwe anyị

- 1 Bkuonu ONYENWE ANYỊ abụ ọhuru,
bkuonu ONYENWE ANYỊ abụ, unu uwa niile.
- 2 Bkuonu ONYENWE ANYỊ abụ, toonu aha ya;
kwuputanu nzoputa ya site n'otu ubochi ruo n'ubochi nke ozo.
- 3 Kwusaanu ebube ya n'etiti mba niile,
kpsakwanu banyere oke ọrụ ya niile n'etiti ndi niile di iche iche.
- 4 N'ihu na ONYENWE ANYỊ di ukwu, burukwa onye kwesiri inata otuto;
onye a na-atu egwu karja chi ozo niile ka o bukwa.
- 5 N'ihu na chi niile nke mba niile di iche iche bu arusi efu,
maobu ONYENWE ANYỊ kere eluigwe niile.
- 6 Ima mma na ebube di n'ihu ya;
ike na otuto di n'ebe nsọ ya.
- 7 Nyenu ONYENWE ANYỊ, unu ezinaulo nke mba niile di iche iche,

- nyenụ ONYENWE ANYỊ nsọpuru na ike.
⁸ Nyenụ ONYENWE ANYỊ nsọpuru ruuru aha ya;
 werenụ onyinye bata n'ime ogige ya.
⁹ Kpọonụ isiala nye ONYENWE ANYỊ n'ima mma nke ịdị nsọ ya;
 maa jijiji n'ihu ya, unu ụwa niile.
¹⁰ Kwusaa n'etiti mba niile sị, "ONYENWE ANYỊ na-achi."
 Elu ụwa kwụ chịm, a pughị iwezuga ya n'ọnọdu ya;
 ọ ga-eji ikpe ziri ezi kpee ndị niile ikpe.
¹¹ Ka mbara eluigwe n'urịa, ka ụwa nwekwa obi uto;
 ka osimiri bigbo, na ihe niile dị n'ime ya.
¹² Ka ala ubi niile na ihe niile dị n'ime ha juputa n'obi uto.
 Ka osisi niile nke oke ọhịa bụọ abụ n'ihị ọhụ.
¹³ Ka ihe niile e kere eke n'urịa ọhụ n'ihu ONYENWE ANYỊ, n'ihị na ọ na-abia,
 ọ na-abia ikpe ụwa ikpe.
 Ọ ga-eji ezi omume kpee elu ụwa ikpe,
 jirikwa ikwesi ntụkwasi obi kpee ndị niile dị iche iche ikpe.

Abụ Qma 97

Chineke onye na-achi ihe niile

- ¹ ONYENWE ANYỊ bụ eze,* ka ụwa niile nwee obi uto;
 ka ndị niile bi n'ebe dị anya n'urịa.
² Igwe ojii na oke ọchịchiri gbara ya gburugburu;
 ezi omume na ikpe ziri ezi bụ ntọala ocheeze ya.
³ Ọkụ na-enwu enwu na-aga n'ihu ya
 ọ na-erepiasi ndị iro ya n'akukụ ya ọbụla.
⁴ Amuma ya na-acha chazuo elu ụwa niile;
 ụwa niile na-ahụ ya na-ama jijiji.
⁵ Ugwu niile na-agbaze dika mmanụ n'ihu ONYENWE ANYỊ,
 n'ihu Onyenwe ụwa niile.
⁶ Eluigwe na-ekwuwaputa ezi omume ya;
 ndị niile bi n'ụwa na-ahukwa ebube ya.
⁷ A na-eme ka ihere mee ndị niile na-eke arusi niile a piri api ofufe,
 ndị na-anya isi na chi niile e jiri aka mee
 feenu ya ofufe, unu chi niile!
⁸ Zayon na-anụ ma na-anurikwa ọhụ,
 obodo nta niile nke Juda na-enwekwa obi uto
 n'ihị ikpe gi, O ONYENWE ANYỊ.
⁹ N'ihị na gi, O ONYENWE ANYỊ, bụ Onye kachasi ihe niile elu n'ụwa niile;
 ị bụ onye e buliri elu karịa chi ndị ọzọ niile.
¹⁰ Ka unu, ndị huru ONYENWE ANYỊ n'anya, kpọọ ihe ọjọọ asi,
 n'ihị na ọ na-echebe ndụ ndị nke ya, ndị tükwasiri ya obi
 ma na-anaputakwa ha site n'aka ndị ajọ omume.
¹¹ Ìhè na-amukwasị onye ezi omume,
 ọhụ na-adikwa n'ime obi onye na-eme ihe ziri ezi.
¹² N'urjanu ọhụ n'ime ONYENWE ANYỊ, unu ndị ezi omume,
 tookwanu aha nsọ ya.

Abụ Qma 98

Abụ Qma.

Toonu Onyenwe anyị onye ezi omume

- ¹ Bụkuonu ONYENWE ANYỊ abụ ọhuru,*
 n'ihị na ọ ruola otutu ọrụ di ebube;
 aka nri ya na aka nsọ ya
 aruputarala ya nzoputa.
² ONYENWE ANYỊ emeela ka a mata nzoputa ya

* **Abụ Qma 97:1** 97:1 Abụ 96:10; Abụ 99:1 * **Abụ Qma 98:1** 98:1 Abụ 96:1

- o kpugheela ezi omume ya nye mba niile.
- ³ O chetala ihunanya ya
na ikwesi ntukwasị obi ya n'ebe ụlọ Izrel dị;
nsọtụ nke ụwa niile ahụla
nzọputa Chineke anyị.
- ⁴ Tikusienụ ONYENWE ANYỊ mkpu ọñụ ike, ụwa niile
jirinụ iti egwu tiwaa mkpu abụ ọñụ;
- ⁵ werenu ụbọ akwara bukuo ONYENWE ANYỊ abụ,
e, were ụbọ akwara na olu abụ ọma,
- ⁶ jirinụ opi na opi ike,
tisie mkpu ọñụ ike n'ihu ONYENWE ANYỊ, Onye bụ Eze.
- ⁷ Ka oke osimiri niile gbọọ ụja, ya na ihe niile dị n'ime ya,
ụwa na ndị niile bi n'ime ya.
- ⁸ Ka osimiri na iyi niile kụọ aka ha,
ka ugwu niile bukuokwa ya abụ n'ihị ọñụ;
- ⁹ ka ha bụọ abụ n'ihu ONYENWE ANYỊ,
n'ihị na ọ na-abịa ikpe ụwa ikpe.
- Ọ ga-eji ezi omume kpee ụwa ikpe.
Ọ ga-eji ikpe ziri ezi kpee ndị niile ikpe.

Abụ Qma 99

Toonu Chineke dị nsọ

- ¹ ONYENWE ANYỊ bụ eze,
ka mba niile maa jijiji!
O wuru ocheeze ya n'etiti cherubim,
ka elu ụwa maa jijiji.
- ² ONYENWE ANYỊ dị ukwu n'ime Zayon;
ọ bụ onye e buliri elu karịa mba niile dị iche iche.
- ³ Ka ha too aha gị nke dị ukwu, dika oke egwu,
ọ dị nsọ.
- ⁴ Eze bụ onye dị ike, ọ hụrụ ikpe ziri ezi n'anya,
i meela ka ihe ziri ezi guzosie ike;
n'ime Jekob ka i mere
ihe ziri ezi na ihe dị mma.
- ⁵ Bulienụ ONYENWE ANYỊ Chineke anyị elu,
feenu ofufe n'ihu ebe ihe itukwasị ukwu ya;
ọ dị nsọ.
- ⁶ Mosis na Eron so n'etiti ndị nchụaja ya,
Samuel sokwa n'etiti ndị kpokuru aha ya;
ha kpokuru ONYENWE ANYỊ
ọ zakwara ha.
- ⁷ Ọ gwara ha okwu site n'ogidi igwe ojii.
Ha debere ukpuru ya na iwu niile o nyere ha.
- ⁸ O ONYENWE ANYỊ, Chineke anyị,
ị zara ha;
ị bụrụ Izrel Chineke onye na-agbaghara mmehie,
n'agbanyeghi na ị tara ha ahụhụ n'ihị mmehie ha.
- ⁹ Bulienụ ONYENWE ANYỊ Chineke anyị elu;
na-efe ya ofufe n'elu ugwu ya dị nsọ,
n'ihị na onye dị nsọ ka ONYENWE ANYỊ Chineke anyị bụ.

Abụ Qma 100

Abụ Qma maka ikele ekele afọ ojuju.

Toonu Chineke

- ¹ Tikusienụ ONYENWE ANYỊ mkpu ọñụ ike, ụwa niile.
² Jiri obi uto fee ONYENWE ANYỊ ofufe;

jirinụ ịbụ abụ ọnụ bịa n'ihu ya

³ Matanụ na ONYENWE ANYỊ bụ Chineke.

Ọ bụ ya onwe ya kere anyị,* ọ bụkwa ya nwe anyị,
anyị bụ ndị ya, igwe aturụ nke ọ na-azụ.

⁴ Jirinụ ekele banye n'ọnụ ụzọ ama ya

jiri otuto baa n'ogige ya;

keleenụ ya, tookwa aha ya.

⁵ N'ihu na ONYENWE ANYỊ dī mma, ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

Ruo ọgbọ niile ka ikwesi ntụkwasi obi ya na-adigidekwa.

Abụ Qma 101

Abụ Qma Devid.

Nkwa eze

¹ Aga m abụ abụ banyere ihunanya gị na ikpe gị ziri ezi;

o ONYENWE ANYỊ, ọ bụ gị ka m ga-abụku abụ otuto.

² Aga m enwe uche ị hụ na m biri ndụ na-enweghị ịta ụta ọbụla,

olee mgbe ị ga-abiakwute m?

Aga m ejikwa obi nke a na-agaghị ata ụta ọbụla

jegharịa n'ime ụlọ m.

³ Agaghị m edo ihe jọgburu onwe ya

n'ihu m.

Ana m akpọ ọrụ ndị na-ekwesighị ntụkwasi obi asi.

Agaghị m enwekwa oke n'ime ya.

⁴ Ndị obi ha gbagoro agbago agaghị anọ m nso.

Agakwaghị m etinye aka n'ọrụ ọjọọ ọbụla.

⁵ Onye ọbụla na-ekwulu onye agbataobi ya na nzuzo,

onye ahụ ka m ga-emechi ọnụ;

agaghị m anabata

onye ọbụla dī mpako ma nwee obi nganga.

⁶ Aga m elekwasi ndị kwesiri ntụkwasi obi n'ala a anya,

ka mụ na ha biri;

onye ahụ na-eje ije na-enweghị ịta ụta ọbụla

ga-ejere m ozi.

⁷ Onye ọbụla na-aghọ aghughọ

agaghị ebi n'ụlọ m;

onye ọbụla na-ekwu okwu ụgha

agaghị eguzokwa n'ihu m.

⁸ Ụtutu niile ka m na-eme ka ha dere duu

bụ ndị ajọ omume niile nọ n'ala a;

Aga m ebipụ ndị niile na-eme ajọ ihe

site n'obodo ONYENWE ANYỊ.

Abụ Qma 102

Ekpere nke onye nọ na mmekpa ahụ na ọnọdụ ịda mba, na-ekwuputa otu o si dirị ya n'ihu ONYENWE ANYỊ.

Arịrịọ maka ime ebere

¹ Nụrụ ekpere m, O ONYENWE ANYỊ;

ka ịkwa akwa m maka inyeaka ruo gị ntị.

² Ezonarịla m ihu gị

n'ụbọchị nsogbu m.

Gee ntị n'ekpere m,

zakwaa m ngwangwa.

* **Abụ Qma 100:3** 100:3 Job 10:3; Efe 2:10

- 3 N'ihì na ụbọchị m niile na-agabiga, dika anwuru oku;
okpukpu m niile dikwa ka ọlọkọ oku.
- 4 Mkpuruobi m etiwaala abụọ na-achanwukwa dika ahijia;
ana m echefu iri nri m.
- 5 N'ihì oke isụ ude m na-asụ,
enwekwaghị m anụ ahụ ọbụla n'ahụ m. Abụ m naanị okpukpu.
- 6 Adj m ka ikwighikwighi nke ozara,
a di m ka ikwighikwighi n'etiti ebe dakposiri adakposi.
- 7 Ana m amụ anya abali niile;
adi m ka nwa nnunụ naanị ya bekwasiri n'elu ulọ.
- 8 Ụbọchị niile, ndi iro m na-eji m eme ihe ochi;
ndi na-akwa m emo na-eji aha m mere ihe ibu onu.
- 9 N'ihì na ejirila m ntụ mere ihe oriri m,
anya mmiri m na-agwakota n'iko ihe onunụ m
- 10 n'ihì oke iwe gi,
i bulitela m, ma tupu m n'akuku.
- 11 Ụbọchị m niile dika onyinyo nke a na-ahụ anya mgbe anwu na-ada.
Ana m akponwu akponwu, dika ahijia.
- 12 Ma gi ONYENWE ANYI, na-anogide n'ocheeze gi ruo mgbe ebighi ebi;
aha gi ga-adigide site n'ogbo ruo n'ogbo.
- 13 I ga-ebili nwee omiko n'ebe Zayon no,
n'ihì na oge izi ya ihuoma eruola;
oge ahụ a kara aka eruola.
- 14 N'ihì na nkume ya niile di oke onuahia nye ndi ohu gi;
mgbe ha huru uzuzu ya, ha na-emere ya ebere.
- 15 Mba niile ga-atu egwu aha ONYENWE ANYI,
ndi eze niile nke uwa ga-asopurukwa ebube gi.
- 16 N'ihì na ONYENWE ANYI ga-ewughari Zayon,
o ga-aputa ihe n'ebube ya.
- 17 O ga-aza ekpere ndi no na mkpa;
o gaghị eleda ariri o ha anya.
- 18 Ka e deputa ihe ndi a maka ogbo nke di n'ihu,
ka ndi a na-amubeghi nwee ike too ONYENWE ANYI:
- 19 "ONYENWE ANYI sitere n'ebe nsọ ya di elu ledata anya,
o sitere n'eluigwe ledata anya ya n'uwa,
- 20 inu isu ude nke ndi a turu mkporo
na igbaputa ndi a mara ikpe onwu."
- 21 N'ihì nke a, a ga-ekwuwaputa aha ONYENWE ANYI na Zayon;
a ga-eto ya na Jerusalem,
- 22 mgbe mba niile na alaeze niile,
ga-ezukota n'otu ebe, ife Onyenwe anyi ofufe.
- 23 O meela ka ike gwu m n'oge ndu m;
o meela ka ndu m diri mkpumkpu.
- 24 N'ihì ya, ekwuru m si,
"Anapula m ndu m, o Chineke m, ugbu a m ka di ndu,
i na-adigide ndu site n'ogbo ruo n'ogbo.
- 25 Na mmalite, i toro ntala uwa,
eluigwe bukwa oru aka gi.
- 26 Ha ga-ala n'iyi, ma i ga-adigide;
ha ga-erichasi dika akwa ochie.
- I ga-agbanwe ha dika mmadu si agbanwe uwe ya,
ha ga-abu ndi ewezugara ewezuga.
- 27 Ma gi onwe gi enweghi mbanwe,*
onugogu afọ gi adighi agwukwa agwu.
- 28 Umụ ndi ohu gi ga-ebigide;
umu umu ha ga-eguzosie ike n'ihu gi."

* **Abụ Qma 102:27** 102:27 Ajz 41:1; Ajz 43:10; Mal 3:6; Hib 13:8; Jem 1:17

Abụ Qma 103

Abụ Qma Devid.

Gọzie Onyenwe anyị

- 1 Mkpuruobi m, too ONYENWE ANYI;
ka ihe niile di n'ime m too aha nsọ ya.
- 2 Mkpuruobi m, too ONYENWE ANYI;
echefukwala mmeso oma ya niile,
- 3 o bu ya na-agbaghara gi mmehie gi niile;
na-agwoakwa gi orja gi niile,
- 4 onye na-agbaputa ndu gi site n'olulu
werekwa ihunanya na omiiko kpukwasị gi dika okpueze,
- 5 onye na-eji ezi ihe na-emejuputa ochicho gi niile,
ka oge okorobia gi buru ihe a gbanwere dika nke ugo.*
- 6 ONYENWE ANYI na-arụ oru ezi omume,
na-ekpe ikpe ziri ezi ndi a na-emegbu emegbu.
- 7 O mere ka Mosis mata uzọ ya,
mekwaa ka umu Izrel mara oru ya di iche iche:
- 8 ONYENWE ANYI nwere obi omiiko na-emekwa amara.
O dighi ewe iwe osiiso, o juputara n'ihunanya.
- 9 Iwe ya anaghi adigide ruo mgbe ebighi ebi,
o bughi oge niile ka o na-anogide na-ata mmadu uta;
- 10 o bughi dika mmehie anyi si di ka o na-emeso anyi,
o dighi akwughachi anyi dika ajo omume anyi si di.
- 11 N'ihia na dika eluigwe si di elu karja uwa,
otu a ka ihunanya ya si di ukwu n'ebe ndi na-atu egwu ya no.
- 12 Dika owuwa anyanwu si di anya, site n'odida anyanwu,
otu a ka o sirila mee ka mmehie anyi niile diri anya site n'ebe anyi no.
- 13 Dika nna si enwe obi ebere n'ebe umu ya no,
otu a ka ONYENWE ANYI si enwe obi ebere n'ebe ndi na-atu egwu ya no,
- 14 n'ihia na ya onwe ya maara otu e si kpuo anyi,
o na-echeta na anyi bu aja.
- 15 Ebe mmadu no, ubochi ya niile di ka ahia,
o na-etoputa, na-awasa dika okoko osisi oha,
- 16 ifufe na-efesi ya ike, o na-adakwa,
adighi echetakwa ya n'onodu mbu ya.
- 17 Ma ihunanya ONYENWE ANYI na-adigide site
n'ebighi ebi ruo ebighi ebi n'etiti ndi na-atu egwu ya.
Ezi omume ya na-adigidekwara umu umu ha,
- 18 nye ndi ahụ niile na-edebe ogbugba ndu ya
na ndi na-echeta irubere ukpuru ya isi.
- 19 ONYENWE ANYI emeela ka ocheeze ya guzosie ike n'eluigwe,
alaeze ya na-achi ihe niile.
- 20 Toonu ONYENWE ANYI, unu ndi mmuo ozi ya,
unu ndi di ike ndi na-eme ihe o choro,
na-erubere okwu ya isi.
- 21 Toonu ONYENWE ANYI unu usu ndi agha ya niile;
unu ndi na-ejere ya ozi, ndi na-eme uche ya.
- 22 Toonu ONYENWE ANYI, oru aka ya niile
n'ebe obula o na-achi.

Mkpuruobi m, too ONYENWE ANYI.

Abụ Qma 104

Toonu Chineke onye okike

* **Abụ Qma 103:5** 103:5 Ugo O bu idi ike na ndu ogologo ka e ji mara nnuhu ugo.

1 Mkpurụobi m, too ONYENWE ANYỊ.

0 ONYENWE ANYỊ na Chineke m, ị dị ukwu nke ukwu;
ị na-eyikwasị ima mma na ebube dika uwe.

2 Ọ na-eji ihè kpuchie onwe ya dika akwa;
ọ na-agbasa eluigwe dika ụlọ ikwu

3 na-atọ ntọala ụlọ elu ya n'elu mmiri.*

Ọ na-eji igwe ojii emere onwe ya ụgbọ agha
na-ejirikwa nku nke ifufe felie elu.

4 Ọ ji oke ifufe mere ihe na-ejere ya ozi,
meekwa ka ọkụ na-enwu enwu buru ndị na-ejere ya ozi.

5 Ọ bụ ya toro ntọala ụwa;
agaghị ewezugakwa ya site n'ọnọdu ya.

6 I gbokwasịrị ogbu mmiri n'elu ya dika ọ bụ uwe ka i yikwasịrị ya,
mmiri tokpukwara ugwu niile.

7 Ma mgbe ị bara mba, mmiri ahụ gbapuru,
n'uda oke olu nke egbe eluigwe gi, ha gbapuru ọsọ.

8 Ha sitere n'elu ugwu niile,
soro gaa na ndagwurugwu,
ruokwa n'ebe ahụ ị kpara oke na ha ga-anọ.

9 Ị kpara oke nye ha, nke ha na-agaghị agafe,
gbochie ha ikpuchi elu ụwa ọzọ.

10 Ọ na-eme ka mmiri, site n'ala na-asoputa na ndagwurugwu,
meekwa ka iyi niile site n'etiti ugwu na-asofe.

11 Ha na-enye anụ ọhịa niile mmiri ọhụrụ
burukwa ebe akpịrị ikpo nku nke inyinya ibu ọhịa na-adaju.

12 N'osisi di n'akuku ha ka umu anu ufe nke eluigwe ga-anọ wuo akwu ha;
norokwa n'alaka ha buo abụ.

13 Ọ na-esite n'eluigwe na-ezidata mmiri ozuzo n'elu ugwu niile;
ụwa niile na-epuputakwa na mkpuru nke oru aka ya.

14 Ọ na-eme ka ahijia puputara anu ulo,
na-emekwa ka ihe a kuru n'ala puoro mmadu n'ubi ya,
ime ka nri site n'ala puputa;

15 mmana nke na-enye obi mmadu anuri,
mmanu nke na-eme ka ihu na-egbupu amuma,
na achicha nke na-enye ya ume n'obi.

16 A na-agba osisi niile nke ONYENWE ANYI mmiri nke oma,
osisi sida nke Lebanon nke o kuru.

17 Umụ nnunụ na-ewu akwu ha;
n'osisi fia ka ụgbala na-ewu akwu ya.

18 Ugwu niile di elu diiri ewu ohia;
n'ogba di na nkume ka ewi nkume na-ezo onwe ha.

19 I mere onwa ka o buru ihe a ga-eji na-agu oge na mgbe di iche iche;
anyanwu makwara mgbe o ga-eji daa.

20 Ị na-eme ka ochichiri bja, o buru abali;
umu anu ohia niile nke oke ohia na-akpaghari.

21 Umụ odum na-agbo ụja ha na-eleghari anya anu ha ga-adogbu,
ichoro onwe ha ihe oriri ahụ Chineke na-enye ha.

22 N'isi ututu mgbe anwu wara,
ha na-alaghachi zoo onwe ha n'ebe nzuzo ha.

23 Umụ mmadu na-amalitekwa oru ha n'isi ututu,
kwusikwa n'anyasi mgbe ochichiri bidoro igba.

24 ONYENWE ANYI, oru aka gi di otutu.

Ọ bụ site n'amamihe ka i ji kee ha.

Elu ụwa niile juputara n'ihe niile i kere eke.

25 Leenu osimiri nke buru ibu saakwa mbara;

* Abụ Ọma 104:3 104:3 Ems 9:6

- juputara n'ihe e kere eke na-akpụ akpụ nke a na-apughị ịguta ọnu bi,
 anụ dị ndụ ma ndị ukwu ma ndị nta.
 26 N'ebe ahụ ka ụgbọ mmiri niile na-ejeghari,
 n'ime ya kwa ka leviatan, nke ị onwe ị kere, na-anọ egwuri egwu.
 27 Ha niile na-adabere na ị,
 ka i nye ha nri n'otu n'otu, mgbe oge iri nri ha ruru.
 28 Ị na-enye ha nri;
 ha na-erikwa ya.
 Mgbe i meghere ọbụ aka ị nye ha nri,
 afọ na-eju ha nke ọma.
 29 Mgbe i zonarị ị ha ihu ị,
 egwu na-eju ha obi.
 Mgbe ị napụkwara ha ume ndụ i nyere ha,
 ha na-ekubi ume, nwụọ, laghachikwa n'aja ebe ha siri pụta.
 30 Mgbe i zipurụ mmụọ ị,
 a na-eke ha;
 ị na-agbanwekwa ihu elu ụwa.
 31 Ka ebube ONYENWE ANYỊ dīgide site n'ebighị ebi ruo n'ebighị ebi;
 ka ọrụ aka ONYENWE ANYỊ niile wetara ya ọnu,
 32 onye na-ele ụwa anya, ụwa amaa jijiji,
 onye na-emetụ ugwu niile aka, ha na-akwụ anwụrụ ọkụ.
 33 Aga m abụku ONYENWE ANYỊ abụ ogologo ụbọchị niile nke ndụ m;
 aga m abụku Chineke m abụ otuto oge niile m na-adị ndụ.
 34 Ka ntugharị uche m niile buru ihe na-atọ ya uto,
 dika m na-añurị ọnu n'ime ONYENWE ANYỊ.
 35 Ka e kpochapụ ndị mmehie niile site n'ụwa.
 Ka ndị niile na-emebi iwu gharakwa ịdị ọzọ.

Too ONYENWE ANYỊ ị mkpuruobi m!

Toonu ONYENWE ANYỊ!

Abụ Ọma 105

Toonu Chineke onye na-edebe ogbugba ndụ

- 1 Nyenu ONYENWE ANYỊ otuto, kwuputakwa aha ya.
 Meenu ka amata n'etiti mba niile banyere ihe niile ọ ruru.
 2 Bụkuo ya abụ, bụkuo ya abụ otuto;
 kwuputanụ ọrụ ihe ịrịbama ya niile.
 3 Nụrianụ n'ime aha nsọ ya;
 ka obi ndị niile na-achọ ONYENWE ANYỊ nūrja.
 4 Na-achonụ ONYENWE ANYỊ na ike ya,
 chọonụ ihu ya mgbe niile.
 5 Chetanụ ọrụ ebube niile nke ọ ruru,
 ihe ịrịbama ya niile na ikpe ziri ezi niile si n'ọnu ya pụta,
 6 unu ụmụ ụmụ Ebrahim, bụ ohu ya,
 unu ụmụ ụmụ Jekob, ndị ọ hoputara.
 7 Ya onwe ya bụ ONYENWE ANYỊ Chineke anyị;
 ikpe ya dị n'ụwa niile.
 8 Ọ na-echeta ogbugba ndụ ya ruo mgbe ebighị ebi,
 bụ nkwa o kwere nye puku ogbọ,
 9 ogbugba ndụ ahụ nke ya na Ebrahim gbara
 na iyi ọ nuru nye Ajzik.
 10 O mere ka o guzoro nye Jekob dika ụkpuru,
 ma n'ebe Izrel nọ, dika ogbugba ndụ ebighị ebi:
 11 "Aga m enye ị ala Kenan
 dika oke i ga-eketa."

- 12 Mgbe ha dị ole na ole n'ọnụogugu,
n'ezie ha dị ole na ole, burukwa obia n'ime ya.
- 13 Ha waghari site n'otu mba gaa na mba ozo,
sitekwa n'otu alaeze gaa alaeze ozo.
- 14 O kweghi ka onye obula mekpaa ha ahụ;
o baara ndi eze mba n'ihu ha;
- 15 si, "Unu emetukwala ndi m e tere mmanu aka;
unu emekpakwala ndi amuma m ahụ."
- 16 O zitere unwu n'ala ahụ,
bibie uzọ niile ha si enweta ihe oriri;
- 17 o zipuru otu nwoke ka o gaa n'ihu ha,
Josef, onye e refuru dika ohu.
- 18 Ha ji mkporo igwe meruo ya ahụ n'ukwu,
nyanyekwa ya mkporo igwe n'olu,
- 19 tutu ruo mgbe ihe ahụ o kwuru na o ga-eme mezuru,
tutu ruo mgbe okwu ONYENWE ANYI nwaputara ya dika onye eziokwu.
- 20 Eze ahụ zipuru ozi ka a topu ya,
onye ahụ na-achi ndi di iche iche mere ka o nwere onwe ya.
- 21 O mere ya ka o buru onyenwe ezinaulo ya,
onye na-achi ihe niile o nwere,
- 22 ikuziri umu eze ndi ikom dika o si masi ya,
na izi ndi okenye ya amamihe.
- 23 Mgbe ahụ, Izrel bara n'ala Ijpt;
Jekob bikwara n'ala Ham dika onye si mba ozo bia.
- 24 ONYENWE ANYI mere ka ndi ya mubaa nke ukwu;
o mere ka ndi ya di ukwu n'ọnụogugu karia ndi iro ha,
- 25 ndi o tughari obi ha ka ha kporo ndi ya asi,
ka ha gbaa izu nzuzo megide ndi ohu ya.
- 26 O zipuru Mosis, ohu ya,
na Eron, onye o hoputara.
- 27 Ha mere otutu ihe iribama di iche iche n'etiti ha,
oru ebube ya di iche iche n'ala Ham.
- 28 O zipuru ochichiri, mee ka ala ahụ gbaa ochichiri,
n'ihu na ha nupuru isi megide okwu ya.
- 29 O mere ka mmiri ha niile ghoo obara,
nke mere ka azu niile di n'ime ya nwusia.
- 30 Ala ha niile juputara n'awo
o buladi n'ime onulo ndina nke ndi na-achi achi.
- 31 O kwuru okwu, igwe ijiji na anwu nta
di iche iche ejuputa n'ala ha niile.
- 32 N'onodu mmiri ozuzo, o zitere ha
mkpuru mmiri na amuma egbe eluigwe n'ala ha niile;
- 33 o tijisiri osisi vaini na osisi fiig niile ha,
kwatusiakwa osisi niile di n'ala ha.
- 34 O kwuru okwu, igurube na ukpana
a na-apughi iguta onu juputara ebe niile;
- 35 ha richapuru ihe niile bu ahija ndu di n'ala ahụ,
ripiakwa mkpuru niile ha kuru n'ubi ha.
- 36 Mgbe ahụ, o gburu ndi niile e buru uzọ muo n'ala ahụ,
mkpuru mbu nke ndi ikom ha.
- 37 O kporutara umu Izrel, ndi chiri olaocha na olaedo,
o dighi otu onye n'ime ebo ya niile nke ahụ na-esighi ike.
- 38 Obi di Ijpt utu mgbe ha puru,
n'ihu na oke egwu ndi Izrel dakwasiri ha.
- 39 O gbasara igwe ojii dika ihe mkpuchi,
na oku na-enye ihe n'abalị.
- 40 Ha rioro ya, o zitere ha umu nnuwu kweel,
jirikwa achicha si n'eluigwe nyejuo ha afo.
- 41 O tiwara nkume ahụ, mmiri soputara;

ọ sọghariri n'ime ọzara dika iyi.

- ⁴² N'ihì na o chetara nkwa ya dị nsọ,
nke o kwere ohu ya Ebrahim.
⁴³ O ji ańurị duputa ndi ya,
jirikwa onodu iti mkpu onu duputa ndi ya o hoputara;
⁴⁴ o nyere ha ala niile nke mba di iche iche,
ha ghoru ndi nnweta nke ihe ndi ozu rupuata,
⁴⁵ ka ha nwee ike debe ukpuru ya niile
ma na-erubekwa isi n'iwu ya niile.

Toonu ONYENWE ANYI.

Abụ Ọma 106

Toonu Chineke onye ebere

¹ Toonu ONYENWE ANYI.

- Keleenu ONYENWE ANYI n'ihì na o di mma;
Ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighi ebi.
- ² Onye puru ikwuputasicha ihe ukwu niile nke ONYENWE ANYI na-aru
maobu kwuputa otuto ya niile?
³ Ndi a goziri agozi ka ha bu, bu ndi na-edebe ikpe ziri ezi,
ndi ahụ na-eme ezi ihe mgbe niile.
- ⁴ O ONYENWE ANYI, cheta m mgbe i ga-egosi ndi gi ihuoma,
bja leta m, mgbe i na-azoputa ha,
⁵ ka m soro keta oke na ngozi ndi gi i hoputara,
ka m keta oke n'onu ahụ diri mba gi
sorokwa ihe nketa gi nye otuto.
- ⁶ Anyi emehiela, dika nna nna anyi ha mehiera;
anyi emeela ihe ojoo, ruokwa oru ajo omume.
⁷ Mgbe nna nna anyi ha no n'Ijibt,
ha echeghi uche banyere oru ebube gi niile;
ha echetakwaghi iba uba nke ebere gi niile,
kama ha nupuru isi n'akuku oke osimiri ahụ, bu Osimiri Uhie.
- ⁸ Ma o zoputara ha n'ihì aha ya,
ime ka a mara ike ya di ukwu.
⁹ O baara Osimiri Uhie mba, o tachaa;
o dufere ndi ya site n'ebe di omimi gafee dika o bu ozara.
¹⁰ O zoputara ha site n'aka ndi kporo ha asi;
gbaputakwa ha site n'aka ndi iro ha.
¹¹ Mmiri ahụ riri ndi iro ha niile;
o dighi otu onye n'ime ha foduru.
¹² Mgbe ahụ, ha kweere okwu gi niile,
ma bukuo gi abụ otuto.
- ¹³ Ma o teghi aka, ha chefuru ihe niile o ruru,
ha e chereghì ka ndumodu ya puta ihè.
¹⁴ N'ozara, ha sooro ochichọ nke obi ha;
n'ala togboru n'efu, ha nwara Chineke onwunwa.
¹⁵ N'ihì ya, o nyere ha ihe ha rioro ya,
ma zite orja na-efe efe ka o dakwasị ha.
- ¹⁶ N'etiti omuma ulo ikwu ha, ha kworo ekworo megide Mosis
na Eron, ndi e doro nsọ nye Onyenwe anyi.
¹⁷ Ala meghere loda Datan,
o likwara Abiram, na ndi otu ya.
¹⁸ Oku repjara ndi niile sonyere ha;
ire oku repjara ndi ajo omume.
¹⁹ Na Horeb, ha kpuru nwa ehi,

- kpọọ isiala nye arụsị e jiri igwe pịa.
 20 Ha jiri oyiyi oke ehi nke na-ata ahịhịa
 gbanwere Ebube ha.
 21 Ha chefuru Chineke, onye zọpụtara ha,
 onye ruru ọtụtụ ọrụ dị ukwu n'Ijpt,
 22 ọtụtụ ihe iribama n'ala Ham,
 na ọtụtụ ọrụ itunanya n'akụkụ Osimiri Uhie.
 23 N'ihì ya, o kwuru na ọ ga-ala ha n'iyi,
 ma Mosis, onye ya ọ họtụtara,
 guzoro n'etiti ndị ahụ na Chineke,
 ka oke iwe ya ghara ịla ha n'iyi.
 24 Emesịa, ha ledara ala oma ahụ anya,
 ha ekwenyeghị na nkwa ya.
 25 Ha tamuru ntamu n'ime ulọ ikwu ha;
 ha erubekwaghị isi nye ONYENWE ANYỊ.
 26 N'ihì nke a, o weliri aka ya elu n'ụzọ ha iyi
 na ọ ga-eme ka ha niile nwụọ n'ozara,
 27 mee ka agburu ha daa n'etiti mba dị iche iche,
 ma chụsasịa ha n'ala niile.
 28 Ha dinyeere ndị na-efe arụsị Baal nke Peoa,
 riekwa ihe e ji chụọrọ chi na-enweghị ndụ aja;
 29 ha sitere n'ajọ omume ha kpasuo ONYENWE ANYỊ iwe,
 nke mere ka ọrịa na-efe efe dakwasị ha.
 30 Ma Finehaz guzoro ọtọ, mee ihe ziri ezi,
 ọrịa ahụ na-efe efe kwusikwara.
 31 A gụnyere nke a dika ezi omume nye ya
 site n'ogbo ruo n'ogbo.
 32 N'akụkụ mmiri Meriba, ha kpasuru ONYENWE ANYỊ iwe,
 n'ihì ha, nsogbu dakwasịrị Mosis;
 33 n'ihì na ha nupuru isi megide Mmụọ nke Chineke,
 Mosis kwuru okwu, na-echeghị echiche banyere ihe ọ na-ekwu.
 34 Ha egbuchapughị mba niile bi n'ala ahụ
 dika ONYENWE ANYỊ doro ha aka na ntị ka ha mee.
 35 Kama ha gwakọtara onwe ha na mba niile nke ala ahụ,
 site otu a, mụta ime ka ha na-eme.
 36 Ha fere arụsị ha ofufe,
 nke ghorọ ihe ịma n'onye nye ha.
 37 Ha gara n'ihu were umu ha ndị ikom na ndị
 inyom chụọrọ chi na-abughị chi aja.*
 38 Ha na-awufu obara ndị na-emeghị ihe obula,
 obara umu ha ndị ikom na ndị inyom,
 bu ndị ha churu dika aja nye arụsị niile nke ala Kenan,
 si otu a jiri obara ha meruọ ala ahụ.
 39 Ha sitere n'ihe ha na-eme meruọ onwe ha;
 site n'aka ọrụ ha, maka uru ha nyefere onwe ha n'aka ndị na-emeru ha.
 40 N'ihì nke a, iwe were ONYENWE ANYỊ megide ndị ya;
 ọ gukwara ihe nketa ya dika ihe ruru arụ.
 41 Ọ raara ha nye n'aka ndị mba ozọ dị iche iche,
 ndị kpọrọ ha asị chikwara ha.
 42 Ndị iro ha mepara ha ahụ
 chie ha onu n'ala n'okpuru ike ha.
 43 Ọtụtụ oge, ọ napụtara ha,
 ma ha nọgidesiri ike n'inupu isi site na ndumodu ya,
 buru ndị lara n'iyi n'ime mmehie ha.
 44 Ma mgbe ọ nuru mkpu akwa ha,
 onodu mkpagbu ha metụtara ya;

* **Abụ Qma 106:37** 106:37 Maobu, ajọ mmụọ

45 n'ìhi ha, o chetara ogbugba ndụ ya,
sitekwa n'oke ihunanya ya, meere ha ebere.

46 O na-emekwa ka ndị ahụ dotara ha n'agha
nwee omiiko n'ahụ ha.

47 O ONYENWE ANYI Chineke anyi, zoputa anyi,
chikota anyi site n'aka mba di iche iche,
ka anyi nwee ike nye aha nsọ gi ekele
ma nyaakwa isi n'ime otuto gi.

48 Otuto diri ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel,
site n'ebighi ebi ruo ebighi ebi.

Ka mmadu niile si, "Amen!"

Toonu ONYENWE ANYI.

Nchikota nke ise

107

Abụ Qma 107-150

Ekele maka Chineke onye na-anaputa

¹ Keleenu ONYENWE ANYI, n'ìhi na o di mma;
ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighi ebi.

² Ka ndi niile ONYENWE ANYI gbaputara kwuo otu a,
ndi niile o gbaputara site n'aka onye kporo ha asi,

³ ndi o kpolatara site n'ala niile di iche iche,
site n'owuwa anyanwu na odida anyanwu, site n'ugwu na ndida.

⁴ Ufodu waghari ri n'ozara, ala nke togboro n'efu,
ha enweghi ike ichota uzọ nke ga-eduba ha n'obodo ebe ha ga-ebi.

⁵ Agwu guru ha, akpiri kpokwara ha nku,
olileanya gwuru ha n'obi.

⁶ Mgbe ahụ, ha kpokuru ONYENWE ANYI, n'ime nsogbu ha,
o naputakwara ha site na mkpagbu ha niile.

⁷ O duuru ha n'uzo ziri ezi
baa n'obodo ha ga-ebi.

⁸ Ka ha kelee ONYENWE ANYI n'ìhi ihunanya ya nke na-adighi agwu agwu
na n'ìhi oru ebube ya niile nye umu mmadu,

⁹ n'ìhi na o jirila otutu ezi ihe nyejuo ndi agwu na-agu afo
meekwa ka onye akpiri na-akpo nku njuo afo.

¹⁰ Ufodu noduru ala n'ochichiri na n'onodu oke ihe mwute nke obi,
ndi no n'ulo mkporo na-ata ahuhu ndi e ji mkporo igwe kee ha agbu,

¹¹ n'ìhi na ha nupuru isi megide okwu niile nke Chineke
ma lelikwaa ndumodu niile nke Onye kachasi ihe niile elu.

¹² N'ìhi ya, Chineke mere ka ha hujuo anya site n'idogbu onwe ha n'oru,
ha suru ngongo daa, ma o dighi onye obula nyeere ha aka ibilite oto.

¹³ Mgbe ahụ, ha kpokuru ONYENWE ANYI n'ime nsogbu ha,
o zoputara ha site na mkpagbu ha niile.

¹⁴ O mere ka ha site n'ochichiri na oke ihe mwute nke obi puta.
O tijikwara agbu ha niile.

¹⁵ Ka ha kelee ONYENWE ANYI n'ìhi ihunanya ya, nke na-adighi agwu agwu
na n'ìhi oru ebube ya niile nye umu mmadu,

¹⁶ n'ìhi na o tijisiela onu uzọ ama niile e ji bronzi kpuo
gbujekwa mkporo ikpochi uzọ niile e ji igwe kpuo.

¹⁷ Ufodu ghoru ndi nzuzu site na nupu isi
taakwa ahuhu n'ìhi njehie ha niile.

¹⁸ Ihe oriri obula ghoru ha ihe ruru aru
ha bjakwara onu uzọ ama onwu nso.

- 19 Mgbe ahụ, ha kpokuru ONYENWE ANYỊ n'ime nsogbu ha
 ọ zoputara ha site na mkpagbu ahụ niile.
- 20 O zipurụ okwu ọnụ ya, gwọọ ha;
 ọ naputara ha site n'ili.
- 21 Ka ha kelee ONYENWE ANYỊ n'ihì ihunanya ya nke na-adighị agwụ agwụ
 na n'ihì ọrụ ebube ya niile nye ụmụ mmadụ.
- 22 Ka ha chụọ aja ekele nye ya
 jirikwa otutu abụ ọnụ kwuputa banyere ọrụ ya niile.
- 23 Ufodu ji ụgbọ mmiri na-ejeghari n'elu oke osimiri;
 ha bụ ndị na-azụ ahịa ma na-ebugharịkwa ngwa ahịa n'elu oke osimiri.
- 24 Ha huru ọrụ niile nke ONYENWE ANYỊ,
 otutu ọrụ ebube ya n'ogbu mmiri.
- 25 N'ihì na o kwuru okwu mere ka oke ifufe kuo
 nke buliri ebili mmiri elu.
- 26 Ha bụ ndị e buliri nnoọ ezigbo elu, ma budatakwa ruo ogbu mmiri niile;
 n'ọnodu ihe egwu ahụ, obi loro ha mmiri.
- 27 Ha na-adaghari, na-añaghari dika ndi nùbigara mmanya oke.
 Mmụta ha banyere inya ụgbọ mmiri adighi enyekwara ha aka n'oge di otu a.
- 28 Mgbe ahụ, ha kpokuru ONYENWE ANYỊ n'ime nsogbu ha,
 o mere ka ha puta na mkpagbu ahụ niile.
- 29 O mere ka oke ifufe dere duu;
 o mekwara ka ebili mmiri nke oke osimiri dajuo.
- 30 Ha nuriri ọnụ mgbe ọ dajuru,
 o duuru ha ruo ebe ha na-aga n'udo.
- 31 Ka ha kelee ONYENWE ANYỊ n'ihì ihunanya ya nke na-adighị agwụ agwụ
 na n'ihì ọrụ ebube ya niile nye ụmụ mmadụ.
- 32 Ka ha bulie ya elu n'etiti ogbakọ ukwu ụmụ mmadụ
 ma tookwa ya na nzuko ndi okenye.
- 33 O na-eme ka iyi ghoọ ozara;
 na-emekwa ka ebe mmiri si asoputa ghoọ ala kporo nku.
- 34 O na-eme ka ala na-amị mkpuru hiri nne ghoọ ozara,
 n'ihì ajo omume nke ndi bi n'ime ya.
- 35 O na-eme ka ozara ghoọ ala nke odo mmiri juputara
 mee ka ala akoro ghoọ isi iyi nke na-aso aso;
- 36 ebe ahụ ka ọ kpobataru ndi agu na-agu ka ha biri,
 ebe ahụ ka ha wuru obodo ebe ha ga-ebi.
- 37 Ha ghara mkpuru n'ubi ha di iche iche, kwo kwa otutu ubi vaini
 ndi miri mkpuru di ukwu;
- 38 ọ goziri ha, onugogu ha bakwara uba,
 o mekwara ka anu ulo ha mubaa.
- 39 Mgbe ahụ, onugogu ha adighikwa ka ọ di na mbu,
 ha bụ ndi e ji mkpagbu na ihe ndakwasị na iru uju wedata n'ala;
- 40 onye ahụ na-eleda ndi na-achị achị anya
 mere ka ha wagharia n'ozara, ebe uzo na-adighi.
- 41 Ma ọ na-anaputa ndi mkpa na-akpa site na nhuju anya ha,
 mee ka ezinaulo ha mubaa dika igwe anu ulo.
- 42 Ndi ezi omume na-ahụ ya na-anuri ọnụ,
 ma ndi ajo omume na-emechi ọnụ ha noo duu.
- 43 Onye obula maara ihe ga-echezi echiche banyere ihe ndi a,
 ma tuleekwa ọrụ ihunanya ONYENWE ANYỊ nke di ukwu.

Abụ Qma 108

Abụ, Abụ Qma Devid.

Ekpere n'oge nsogbu

- 1 Obi m di njikere, o Chineke;
 aga m eji mkpuruobi m niile buo abụ ma kkwaa egwu.
- 2 Teta! Ubo akwara na une!

Aga m akpote chi ọbubo.

- ³ Aga m eto gi, O ONYENWE ANYI, n'etiti mba niile;
aga m abụ abụ banyere gi n'etiti ndi niile di iche iche.
- ⁴ N'ihu na ihunanya gi di ukwu karịa eluigwe;
ikwesi ntukwasị obi gi na-erukwa mbara eluigwe.
- ⁵ Ka e bulie gi elu, o Chineke, karịa eluigwe niile,
ka ebube gi di n'elu uwa niile.
- ⁶ Were aka nri gi zoputa anyi ma nyere anyi aka,
ka a gbaputa ndi i huru n'anya.
- ⁷ Chineke esitela n'idi nsọ ya kwuo, si,
"N'onodu onu nke mmeri, aga m ekesa Shekem,
tukwaa Ndagwurugwu Sukot n'ihe otutu, nyepu ya.
- ⁸ Gilead bu nke m, Manase bukwa nke m;
Ifrem bu okpu igwe m,
Juda bu mkpara eze m.
- ⁹ Moab bu efere ikwo aka m,
aga m atusa akpukpokwu m n'elu Edom
n'elu isi Filistia, ana m eti mkpu mmeri."
- ¹⁰ Onye ga-akporo m gaa n'obodo e wusiri ike?
Onye ga-edu m gaa Edom?
- ¹¹ O bughị gi, o Chineke? Gi onye juru anyi,
onye na-adighi esokwa ndi agha anyi aga agha?
- ¹² Nyere anyi aka ka anyi puo n'aka ndi iro,
n'ihu na inyeaka mmadu bu ihe efu.
- ¹³ Site na Chineke, anyi ga-enwe mmeri,
o ga-azopia ndi iro anyi niile n'ala.

Abụ Qma 109

Abụ Qma nke diri onyeisi Abụ. Abụ Qma Devid.

Ntamu n'oge nsogbu

- ¹ O Chineke, onye m na-eto,
anogidekwala na-agba nkiti,
- ² n'ihu na ndi ajo omume na ndi aghugho
emegheela onu ha megide m;
ha aghaala ugha megide m.
- ³ Ha na-eji okwu ikpo asi gbaa m gburugburu;
na-ebuso m agha n'efu.
- ⁴ N'onodu ihunanya m huru ha, ha na-ebo m ebubo
ma abụ m nwoke onye ekpere.
- ⁵ Ha ji ihe ojobo na-akwu m ugwo ihe oma m mere,
ikpo asi n'onodu ihunanya.
- ⁶ Hoputa otu onye ajo omume ka o guzogide ya;
ka onye na-ebo ebubo ugha guzokwa n'aka nri ya.
- ⁷ Mgbe a ga-ekpe ya ikpe, ka o buru onye ikpe mara,
ka ekpere ya maa ya ikpe onwu.
- ⁸ Ka ubochi ndu ya di ole na ole,
ka onye ozo nara ya okwa ya.
- ⁹ Ka umu ya ghoo ndi na-enweghi nna,
ka nwunye ya buru nwanyi na-enweghi di.
- ¹⁰ Ka umu ya ghoo ndi aririo na-enweghi ebe obibi,
ndi e si na mkpomkpo ebe ha bi chupu.
- ¹¹ Ka ndi o ji ugwo kwakoro ihe niile o nwere,
ka ndi obia baa bukoru ihe niile o rupuataara onwe ya.
- ¹² Ka onye obula ghara igosi ya obioma;
ka onye obula gharakwa imere umu ya ndi o hapuru ebere.
- ¹³ Kama ka umu umu ya niile nwusja,
ka a ehichapukwa aha ha n'ogbo nke na-abia n'ihu.
- ¹⁴ Ka ONYENWE ANYI chetakwa mmehie niile nke nna nna ya ha,

- ka Onyenwe anyị hapụkwa igbaghara mmehie nne ya.
- 15 Ka ONYENWE ANYỊ na-echeta mmehie ha oge niile;
ma ka o mee ka ha bụrụ ndị a ga-echefu echefu n'ogbo niile.
- 16 N'ihị na ọ dighị mgbe o chere echiche banyere imere onye ọzọ obi ebere,
ọ kpagburu ndị ogbenye, ndị nọ na mkpa
na ndị obi ha tiwara etiwa ruo n'ọnwu.
- 17 Ọ hụrụ ịbụ ndị ọzọ ọnụ n'anya,
ka ọbụbụ ọnụ bjakwasị ya;
ọ dighị atọ ya uto igozị onye ọbụla,
ka ngozị dī anya site n'ebe ọ nọ.
- 18 O yikwasiri ịbụ ọnụ dika uwe ya;
ọ bara n'ime ahụ ya dika mmiri,
bakwaa n'ime ọkpụkpụ ya dika mmanụ.
- 19 Ka ọ dijiri ya ka uwe mwụda nke e kere ya gburugburu dika akwa,
dika belit e kegidere ya gburugburu ruo mgbe ebighị ebi.
- 20 ONYENWE ANYỊ, mee ka nke a bụrụ ụdị ugwo ọrụ ndị iro m ga-anata,
bụ ndị ahụ niile na-ekwu okwu ọjọọ megide m.
- 21 Ma gị onwe gị, Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ
nyere m aka n'ihị aha gị,
site n'idi mma nke ihunanya gị, naputa m.
- 22 N'ihị na abụ m ogbenye na onye nọ na mkpa,
obi m tiwakwara etiwa n'ime m.
- 23 Ana m efu* dika onyinyo nke a na-ahụ anya mgbe anwu dara;
adikwa m ka igurube nke onye m bekwasiri n'ahụ ya na-efechapụ.
- 24 Ike agwula ikpere m, n'ihị ibu ọnụ;
ataakwala m ahụ, bụrụ naanị ọkpụkpụ.
- 25 Aghoola m onye e ji eme ihe ọchị nye ndị na-ebo m ebubo,
mgbe ha hụrụ m, ha na-efufe isi ha.
- 26 Nyere m aka, o ONYENWE ANYỊ Chineke m;
zoputa m dika ihunanya gị si dī.
- 27 Ka ha mara na ọ bụ aka gị,
na ọ bụ gị, o ONYENWE ANYỊ, mere ya.
- 28 Ha nwere ike nógide na-abụ ọnụ, ma ị ga-agozi;
mgbe ha ga-abia ọgụ, a ga-eme ha ihe ihere,
ma ohu gị ga-anuri ọnụ.
- 29 A ga-eji ihere yikwasị ndị na-ebo m ebubo dika uwe
werekwa ihere kee ha gburugburu dika uwe mwụda.
- 30 Aga m eji ọnụ m jaa ONYENWE ANYỊ mma nke ukwu;
n'etiti ọha mmadu dī ukwu, aga m eto ya.
- 31 N'ihị na ọ na-eguzo n'aka nri nke onye nọ na mkpa,
izoputa ya site n'aka ndị na-ama ya ikpe ọnwu.

Abụ Qma 110

Abụ Qma Devid.

Onyenwe anyị na onye ya o tere mmanụ

1 ONYENWE ANYỊ gwara Onyenwe m okwu si ya:

“Nọdụ ala n'aka nri m
ruo mgbe m ga-eme ndị iro gị
ihe mgbakwasị ụkwụ nye ụkwụ gị.”*

2 ONYENWE ANYỊ ga-eme ka ike ọchichi gị site na Zayon ruo ala ndị ọzọ;
ị ga-achị n'etiti ndị iro gị niile.

3 N'ubochi ị ga-ebu agha,

* **Abụ Qma 109:23** 109:23 Maọbụ, agba barịi * **Abụ Qma 110:1** 110:1 N'oge ochie, a na-arụ ocheeze n'ebe dī elu, ma nwee ihe nrigo e ji arigoru ya. Mgbe ahụ, ndị eze na-achikwasa ụkwụ ha n'olu ndị ha meriri n'agha, Mat 22:44; Mak 12:36; Luk 20:42-43; Hib 1:13; 1Kọ 15:25.

ndị agha gị niile ga-ahọrọ n'onwe ha i soro gị.
Ndi yikwasiri ima mma nke idi nsọ ka uwe,
bu umu okorobia gi ga-abiakwute gi
dika igirigi site n'afọ ututu.

4 ONYENWE ANYI anuola iyi,
o gaghi agbanwe uche ya:
"Gi onwe gi bu onye nchuaja ruo mgbe ebighi ebi,
n'usoro Melkizedek."

5 Onyenwe anyi no n'aka nri gi.

O ga-egwepia ndi eze n'ubochi oke iwe ya.

6 O ga-ekpe mba niile ikpe, na-atukota ndi nwuru anwu,
ma gwepia ndi na-achi achị n'elu uwa niile.

7 O ga-anu mmiri site n'iyi nta nke di n'akuku uzọ;
n'ihị nke a, o ga-eweli isi ya elu.

Abụ Ọma 111

Toonu Onyenwe anyi

1 Toonu ONYENWE ANYI!

Aga m eji obi m niile jaa ONYENWE ANYI mma
n'ime nzuko ndi uzọ ha ziri ezi na n'ime ogbakọ ukwu.

2 Oru niile ONYENWE ANYI na-arụ di ukwu;
ndi niile na-enwe mmasi na ha na-atughari uche n'ime ha.

3 Oru ya juputara n'ebube na ima mma,
ezi omume ya na-adigidekwa ruo mgbe ebighi ebi.

4 O meela ka e cheta oru ebube ya niile;
ONYENWE ANYI bu onye amara na onye omiiko.

5 O na-egboro ndi na-atu egwu ya mkpa ihe oriri;
o na-echetakwa ogbugba ndu ya ruo mgbe ebighi ebi.

6 O gosila ndi ya ike nke oru ya niile,
site n'inye ha ala niile nke ndi mba ozọ.

7 Oru aka ya niile bu ihe kwesiri ekwesi na ikpe ziri ezi;
ukpuru ya niile bu ihe kwesiri ntukwasị obi.

8 E hiwere ha idi ruo mgbe niile ebighi ebi,
ha bu ihe e mere n'ikwesi ntukwasị obi na izi ezi.

9 O wetaara ndi ya mgbaputa;
o meela ka ogbugba ndu ya guzosie ike ruo ebighi ebi,
aha ya di nsọ dikwa oke egwu.

10 Itu egwu ONYENWE ANYI bu mmalite amamihe;
ndi niile na-edebe ukpuru ya nwere ezi nghota.
Otuto ya na-adi ruo mgbe ebighi ebi.

Abụ Ọma 112

Ugwọ oru nke onye ezi omume

1 Toonu ONYENWE ANYI.

Onye a goziri agozi ka nwoke ahụ bu onye na-atu egwu ONYENWE ANYI;
onye na-enwe oke mmasi idebe iwu ya niile.

2 Umu ya ga-abu ndi di ike n'ala ahụ;
ogbo ndi na-eme ihe ziri ezi ga-abu ndi a goziri agozi.

3 Akunuba na-adigide n'ulo ya;
ezi omume ya na-adigidekwa ruo mgbe ebighi ebi.

4 Ihe na-enwuru ndi na-eme ihe ziri ezi, o buladi n'ime ochichiri,
nyekwa ndi na-eme amara, ndi obioma na ndi ezi omume.

5 The oma ga-abijara onye ahụ na-eme ebere na-ejikwa obi ya agbazinye ndi mmadu ihe,

onye na-eji ikpe ziri ezi arụ ọrụ ya niile.

- ⁶ N'ezie, agaghị ewezuga ya n'ọnọdụ ya;
a ga-echeta onye ezi omume ruo mgbe ebighị ebi.
- ⁷ Ọ gaghị atụ egwu akụkọ ọjọọ;
obi ya na-eguzosi ike, na-atụkwasi ONYENWE ANYỊ obi.
- ⁸ Obi ya siri ike, ọ gaghị atụ egwu ihe ọbụla;
n'ikpeazu, ọ ga-ele ndị na-akpọ ya asi anya na mmeri.
- ⁹ Ọ gbasapurụ aka ya nye ndị ogbenye onyinye dị iche iche,
ezi omume ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi;
a ga-ewere nsopurụ welie mpi ya elu.
- ¹⁰ Iwe ga-ewe onye ajọ omume mgbe ọ ga-ahụ ya,
ọ ga-atagide ikikere eze tutu ọ nwụọ;
olileanya niile nke ndị ajọ omume ga-ala n'iyi.

Abụ Qma 113

Abụ otuto

¹ Toonu ONYENWE ANYỊ!

Toonu ONYENWE ANYỊ unu ndị ohu ya.

Toonu aha ONYENWE ANYỊ.

- ² Ka aha ONYENWE ANYỊ bụrụ ihe a goziri agozi
site ugbo a ruo mgbe ebighị ebi.
- ³ Site n'ọwụwa anyanwụ ruo n'ọdịda ya,
aha ONYENWE ANYỊ ga-abụ ihe a na-eto eto.
- ⁴ ONYENWE ANYỊ dị elu karịa mba niile,
ebube ya dị elu karịa eluigwe.
- ⁵ Onye dị ka ONYENWE ANYỊ Chineke anyi,
onye nọkwasi icheeze n'ebe dị elu,
- ⁶ onye na-eme onwe ya ka ọ dị ala ilekwasi
eluigwe na ụwa anya?
- ⁷ Ọ na-esi n'uzuzu bulie ogbenye elu
sitekwa n'ebe ikpofu ahịhịa bulie onye nọ na mkpa elu;
- ⁸ Ọ na-eme ka ya na ụmụ eze ndị ikom nọkọọ,
ọ na-eme ka o soro ndị a maara aha ha n'etiti ụmụ mmadụ nọkọọ.
- ⁹ Ọ na-eme ka nwanyi aga biri n'ụlọ nke ya
dịka nne mụrụ ọtụtụ ụmụ ọhụ juru obi.

Toonu ONYENWE ANYỊ.

Abụ Qma 114

Abụ ncheta ngabiga

- ¹ Mgbe ụmụ Izrel si n'ala Ijpt pụta,
mgbe ezinaụlọ Jekob sitekwara n'ebe ndị asụsụ ha dị iche pụta,
- ² Juda ghọrọ ebe nsọ Chineke,
Izrel ghọrọ ala ọ na-achị.
- ³ Osimiri hụrụ ya, gbaa ọsọ,*
osimiri Jodan hụkwara ya chigharịa laa azụ†;
- ⁴ Ugwu ukwu niile wuliri elu dịka ebule;
ugwu nta niile wulikwara elu dịka ụmụ aturụ.
- ⁵ Gịnị mere gị oke osimiri, i ji na-agba ọsọ?
Osimiri Jodan, gịnị na-eme gị i ji chigharịa laa azụ?
- ⁶ Gịnị na-eme unu, ugwu ukwu niile unu ji na-awuli elu dịka ụmụ ebule?
Gịnị na-emekwa unu, ugwu nta niile, unu ji na-awuli elu dịka ụmụ aturụ?

* **Abụ Qma 114:3** 114:3 Ọpụ 14:21 † **Abụ Qma 114:3** 114:3 Jos 3:12-16

- 7 Ka ụwa niile maa jijiji n'ihu Onyenwe anyị,
ka ọ maakwa jijiji n'ihu Chineke nke Jekob,
8 onye mere ka oke nkume ghọọ ọdọ mmiri,
onye mere ka ọmụ nkume ghọọ isi iyi mmiri.‡

Abụ Oma 115

Nyenụ Chineke otuto

- 1 Ọ bughị anyị ka ọ dirị, o ONYENWE ANYỊ, ọ bughị anyị ka ọ dirị,
kama ọ bụ aha gị ka ebube na-adịrị,
n'ihì ihunanya gị na ikwesi ntụkwasị obi gị.
- 2 Gini mere otutu mba niile nke ụwa ji na-aju si,
"Olee ebe Chineke ha nọ?"
- 3 Chineke anyị bi n'eluigwe.
Ọ bukwa ihe toro ya uto n'obi ka ọ na-eme.
- 4 Arụsị ha niile bụ ọlaocha na ọlaedo ka e ji kpuo ha,
ha bụ oru aka mmadu.
- 5 Ha nwere onu ma ha adighi ekwu okwu,
ha nwere anya abuo ma ha adighi ahụ ụzọ;
- 6 ha nwere ntị ma ha adighi anụ ihe,
ha nwekwara imi ma ha adighi anụ isisi obula;
- 7 ha nwere aka, ma ha adighi emetu ihe obula aka,
ha nwere ukwu, ma ha adighi eje ije;
ha enweghi ike iji akpiri ha mee mkpotu obula.
- 8 Ndi na-eme ha ga-adikwa ka ha.
Ndi na-atukwasị ha obi ga-adikwa ka ha.
- 9 Umụ Izrel, tukwasinu ONYENWE ANYI obi
ọ bụ onye inyeaka ha na ota ha.
- 10 Ezinaulo Eron, tukwasinu ONYENWE ANYI obi.
Ọ bụ ya bụ onye inyeaka ha na ota ha.
- 11 Unu ndi na-atu egwu ya, tukwasinu ONYENWE ANYI obi
ọ bụ onye inyeaka ha na ota ha.
- 12 ONYENWE ANYI na-echeta anyi, ọ ga-agozikwa anyi,
ọ ga-agozị ndi ya bụ Izrel,
ọ ga-agozị ezinaulo Eron,
- 13 ọ ga-agozị ndi niile na-atu egwu ONYENWE ANYI,
ma onye nta ma onye ukwu.
- 14 Ka ONYENWE ANYI mee ka unu mubaa,
unu na umu unu.
- 15 Ka ONYENWE ANYI onye kere eluigwe na elu ụwa
gozie unu.
- 16 Eluigwe niile bụ nke ONYENWE ANYI,
ọ bukwa ya nyere umu mmadu elu ụwa niile.
- 17 Ọ bughị ndi nwuru anwu na-eto ONYENWE ANYI,
ndi na-arida n'ebe ino duu;
- 18 ọ bụ anyi ga-aja ONYENWE ANYI mma,
site ugbo a ruo mgbe ebighi ebi.

Toonu ONYENWE ANYI.

Abụ Oma 116

Chineke na-anaputa

- 1 Ahuru m ONYENWE ANYI n'anya, n'ihì na ọ nuru olu m;
ọ nuru mkpu akwa m maka ebere.
- 2 N'ihì na o gere m ntị,
aga m akpoku ya oge ndu m niile.

‡ Abụ Oma 114:8 114:8 Ajiz 48:21; 1Kọ 10:4

- 3 Agbụ nke ọnwụ kekọrọ m,
oke ihe mgbu nke ili bjakwasiri m;
nsogbu na iru ụjụ dakwasiri m.
- 4 Mgbe ahụ, akpọkuru m aha ONYENWE ANYI:
“O ONYENWE ANYI, zoputa m!”
- 5 ONYENWE ANYI bụ onye na-eme ebere na onye ezi omume.
Chineke anyị juputakwara n’omijiko.
- 6 ONYENWE ANYI na-echebe ndị na-enweghị uche;
mgbe m nọ n’ọndụ mkpa, ọ zoputara m.
- 7 Laghachi azụ zuru ike, gi mkpuruobi m,
n’ihi na ONYENWE ANYI emesola gi mmeso ọma.
- 8 N’ihi na gi, o ONYENWE ANYI, naputara mkpuruobi m site n’ọnwụ,
anya m site na anya mmiri akwa,
naputakwa ụkwụ m site n’iso ngongo,
- 9 ka m nwee ike jegharja n’ihu ONYENWE ANYI
n’ime ala ebe ndị di ndu bi.
- 10 Ekwenyere m na ONYENWE ANYI mgbe m kwuru si,
“Abụ m onye nọ n’oke nsogbu,”
- 11 n’ime ida mba m, ekwuru m si,
“Mmadu niile bụ ndị ụgha.”
- 12 Gini ka m ga-enyeghachi ONYENWE ANYI
n’ihi mmeso ọma niile o mesoro m?
- 13 Aga m eweli iko nke nzoputa m elu
kpọkuokwa aha ONYENWE ANYI.
- 14 N’ihu ndi ya niile ka m ga-anọ
mezuo nkwa m kwere ONYENWE ANYI.
- 15 Ọnwụ nke ndi nsọ ya
di oke ọnụahia n’anya ONYENWE ANYI.
- 16 O ONYENWE ANYI, n’ezie, abụ m ohu gi;
abụ m ohu gi, nwa nwoke nke ohu gi nwanyi;
i zoputala m site na agbụ e kere m.
- 17 Aga m achuru gi aja ekele
kpọkuokwa aha ONYENWE ANYI.
- 18 O bukwa n’ihu ndi ya niile
ka m ga-anọ kwughachi ONYENWE ANYI nkwa m kwere,
- 19 n’ime ogige ulọ ONYENWE ANYI,
n’etiti gi, O Jerusalem.
- Toonu ONYENWE ANYI.

Abụ Ọma 117

Too ya n’ihi ihunanya ya

- 1 Toonu ONYENWE ANYI, unu mba niile di iche iche.
Jaakwa ya mma, unu ndi niile di iche iche.
- 2 N’ihi na ihunanya ya n’ebe anyi nọ di ukwu.
Ikwesi ntukwasị obi ONYENWE ANYI na-adikwa ruo mgbe ebighi ebi.

Toonu ONYENWE ANYI!

Abụ Ọma 118

Kelee Onyenwe anyi

- 1 Keleenu ONYENWE ANYI n’ihi na ọ di mma;
ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighi ebi.

- 2 Ka umụ Izrel kwupụta n'onwe ha si,
 "Ịhunanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi."
- 3 Ka ndị ezinaụlọ Eron kwuokwa si,
 "Ịhunanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi."
- 4 Ka ndị niile na-atụ egwu ONYENWE ANYỊ kwuo si,
 "Ịhunanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi."
- 5 N'ọnọdụ oke ihe mgbu m, akpọkuru m ONYENWE ANYỊ,
 ọ zara m, mee ka m nwere onwe m.
- 6 ONYENWE ANYỊ nnyeere m, agaghị m atụ egwu.
 Gịnị ka mmadụ pụrụ ime m?
- 7 ONYENWE ANYỊ nnyere m; ọ bụ onye na-enyere m aka.
 Aga m ele ndị iro m anya na mmeri.
- 8 Ọ kachasi mma ịgbaba n'ime ONYENWE ANYỊ
 karịa ịtụkwasi umụ mmadụ obi.
- 9 Ọ kachasi mma ịgbaba n'ime ONYENWE ANYỊ
 karịa ịtụkwasi ndị amara aha ha obi.
- 10 Mba niile gbara m gburugburu
 ma site n'aha ONYENWE ANYỊ aga m ala ha n'iyi.
- 11 Ha gbara m gburugburu,
 ma site n'aha ONYENWE ANYỊ ka m na-egbuda ha.
- 12 Ha gbara m gburugburu dika aṅụ,
 ma e menyuola ha dika ogwu na-ere oku;
 site n'aha ONYENWE ANYỊ, ka m na-egbuda ha.
- 13 Akwaghachiri m azụ, agaara m ada,
 ma ONYENWE ANYỊ nyere m aka.
- 14 ONYENWE ANYỊ bụ ike m na abụ m;
 ọ ghoọla nzọpụta m.
- 15 Olu iti mkpu ọṅụ na mmeri
 na-ada n'ime ụlọ ikwu ndị ezi omume:
 "Aka nri ONYENWE ANYỊ emeela ọtụtụ ihe dị ukwuu!
¹⁶ Aka nri ONYENWE ANYỊ bụ ihe e weliri elu;
 aka nri ONYENWE ANYỊ emeela ọtụtụ ihe dị ukwuu!"
- 17 Agaghị m anwụ,
 kama aga m adi ndụ kwusaara ndị ọzọ ọrụ ebube ONYENWE ANYỊ ruru.
- 18 ONYENWE ANYỊ tara m ahụhụ nke ukwu,
 ma o nyefeeghị m n'aka ọnwụ.
- 19 Megheere m ọṅụ ụzọ ama nke ezi omume;
 aga m abanye nye ONYENWE ANYỊ ekele.
- 20 Nke a bụ ọṅụ ụzọ ụlonsọ ONYENWE ANYỊ,
 ebe ndị ezi omume ga-esite na ya banye.
- 21 Aga m enye gị ekele, n'ihi na ị zara m;
 ị ghoọla nzọpụta m.
- 22 Nkume ahụ ndị na-ewu ụlọ juru,
 aghoọla nkume isi ntọala* ụlọ;
- 23 nke a bụ ọrụ aka ONYENWE ANYỊ,
 ọ bukwa ihe ịhunanya n'anya anyị.
- 24 Nke a bụ ụbọchị ONYENWE ANYỊ anyị mere,
 ka anyị nuriya ọṅụ, nweekwa obi uto n'ime ya.
- 25 O ONYENWE ANYỊ, zọpụta anyị;
 o ONYENWE ANYỊ, mee ka ihe gaara anyị nke ọma.
- 26 Onye a goziri agozi ka onye ahụ bụ, nke na-abia n'aha ONYENWE ANYỊ.
 Anyị sitere n'ụlọ ONYENWE ANYỊ na-agozị gị.
- 27 ONYENWE ANYỊ bụ Chineke,
 ọ bụ ya mere ka ihè ya mụkwasi anyị.

* **Abụ Ọma 118:22** 118:22 Ya bụ, isi nkuku ụlọ

Chiri igu nkwu n'aka gi, soro ndi ji onu bata n'ogige Chineke
biaruo n'ebe ichu aja.

28 I bu Chineke m, aga m eto gi;
i bu Chineke m, aga m ebuli gi elu.

29 Keleenu ONYENWE ANYI n'ih na o di mma,
ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighi ebi.

Abụ Qma 119

§ *Alef*

- 1 Ndi a goziri agozi ka ha bu, bu ndi uzọ ha na-enweghi ihe ita uta obula,
ndi na-ejeghari dika iwu ONYENWE ANYI si di.
- 2 Ndi a goziri agozi ka ha bu, bu ndi na-edebe ukpuru ya
ma jirikwa obi ha niile na-achosi ya ike.
- 3 Ha adighi eme ihe ojoo obula;
ha na-ejeghari n'uzo ya niile.
- 4 I doola ukpuru
ndi a ga-erubekwara isi.
- 5 O ga-adi m mma ma o buru na m anogidesie ike
na-erube isi nye iwu gi niile!
- 6 Mgbe ahụ, ihere agaghị eme m
mgbe m tulere uche n'iwu gi niile.
- 7 Aga m eji obi ziri ezi too gi
dika m na-amu ihe banyere iwu gi ziri ezi.
- 8 Aga m erubere iwu gi niile isi;
biko ahapukwala m.

▣ *Bet*

- 9 Olee uzo nwa okorobia ga-esi bie ndu di nsọ?
O bu site n'ibi ndu dika okwu gi si di.
- 10 Eji m obi m niile na-achosi gi ike.
Ekwela ka m kpafuo site n'ihe niile i nyere n'iwu.
- 11 Ezoola m okwu gi niile n'obi m,
igbochi m imehie imegide gi.
- 12 Otuto diri gi, o ONYENWE ANYI;
kuziere m iwu gi niile.
- 13 Aga m eji egbugbere onu m gugharia
iwu niile nke si n'onu gi.
- 14 Ana m anuri onu n'igbaso iwu gi niile
dika mmadu si anuri onu n'ime oke iba uba.
- 15 Ana m atughari uche n'ukpuru gi
na-atulekwa uche n'uzo gi niile.
- 16 Iwu gi na-amasi m;
agaghị m elefu okwu gi anya.

▣ *Gimel*

- 17 Meere ohu gi ihe oma, ka m nwe ike di ndu;
aga m erubere okwu gi isi.
- 18 Kpughee anya m abuo
ka m hu oke ihe ebube niile di iche iche di n'ime okwu gi.
- 19 Abụ m onye obia n'elu uwa;
ezonari m iwu gi niile.
- 20 N'oge niile, ihe banyere iwu gi niile
na-agu mkpuruobi m aguu.
- 21 I na-abara ndi mpako mba, ha bu ndi a buru onu
na ndi na-anaghi agbaso iwu gi.
- 22 Site n'ebe m no wepu ichi ochi na nleli,
n'ih na m na-edebe ukpuru gi niile.
- 23 N'agbanyeghi na ndisi nokoro na-ekwulu m,
ohu gi ga-atughari uche n'iwu gi.
- 24 Ukpuru gi niile bu ihe na-amasi m;
ha bu ndi ndumodu m.

▣ *Dalet*

- 25 Mkpurubi m na-arapara n'uzuzu;
kpoghachite ndu m dika okwu gi si di.
- 26 Akowaara m gi uzọ m niile, i zakwara m;
ugbu a, kuziere m iwu gi.
- 27 Mee ka m ghotā ozizi ukpuru gi;
ka m nwe ike tugharja uche n'oru ebube gi niile.
- 28 Iru uju emeela ka mkpurubi m daa mba;
gbaa m ume dika okwu gi si di.
- 29 Chebe m puo n'uzo aghugho niile;
site n'iwu gi meere m amara.
- 30 Ahorola m uzo ikwesi ntukwasị obi;
e kpebiela m idebe obi m n'iwu gi niile.
- 31 O ONYENWE ANYI, ana m ejigidesi iwu gi niile aka ike;
ekwela ka ihere mee m.
- 32 Aga m agbaso iwu gi niile
n'ih na i meela ka obi m nwere onwe ya.
† He
- 33 O ONYENWE ANYI, zi m uzo m ga-esi gbasoo iwu gi niile;
mgbe ahụ, aga m edebe ha ruo n'ogwugwu.
- 34 Nye m nghota, aga m edebe iwu gi
ma jiri obi m niile rubere ya isi.
- 35 Duo m n'uzo nke iwu gi niile,
n'ih na o bu n'ime ha ka m na-achota obi ufo.
- 36 Mee ka obi m chee ihu n'iwu gi niile
o bughị nye uru na-esite n'ochicho nke onwe.
- 37 Wepu anya m site n'ihe na-abaghị uru;
chebe ndu m dika okwu gi si di.*
- 38 Mezuo nkwa i kwere ohu gi,
ka a tfo egwu gi.
- 39 Wepu nkocha nke m na-atu egwu ya,
n'ih na iwu gi niile ziri ezi.
- 40 Ukpuru gi na-agusi m aguu ike!
Chebe ndu m site n'ez omume gi.
† Waw
- 41 O ONYENWE ANYI, ka ihunanya gi nke na-adigide bjakwasị m,
nzoputa gi dika nkwa i kwere si di;
- 42 mgbe ahụ, aga m azaghachi onye ahụ na-achi m ochi,
n'ih na ana m atukwasị obi m n'okwu gi.
- 43 Esitela n'onu m napu okwu nke eziokwu,
n'ih na olileanya m di n'iwu gi niile.
- 44 Aga m anogide na-erubere iwu gi isi
ruo mgbe ebighi ebi.
- 45 Aga m ejegharị n'onodu inwere onwe
n'ih na achoputala m ukpuru gi niile.
- 46 Aga m ekwuputa banyere ukpuru gi n'ihu ndi eze
ma ihere agaghị eme m,
- 47 n'ih na iwu gi na-amasi m
n'ih na ahuru m ha n'anya.
- 48 Ana m eweliri iwu gi niile aka elu, bu ndi m huru n'anya,
ana m atugharikwa uche n'iwu gi niile.
† Zayin
- 49 Cheta okwu i nyere ohu gi,
n'ih na i nyela m olileanya.
- 50 Nkasiobi m n'ime ita ahuru m bu nke a:
nkwa gi na-echebe ndu m.
- 51 Ndi mpako na-akwa m emo na-esepughị aka,
ma anaghị m esite n'iwu gi wezuga onwe m.
- 52 O ONYENWE ANYI, ana m echeta iwu gi niile, ndi di site na mgbe ochie,
ha na-ewetara m nkasiobi.
- 53 Ana m ewe iwe nke ukwu n'ih ndi ajo omume,

* **Abụ Qma 119:37** 119:37 Mee ka m di ndu n'uzo gi

- ndị gbakutara iwu gi azụ.
 54 Iwu gi niile bu isi okwu abụ m
 ebe obula m na-anọ.
 55 N'abalị, o ONYENWE ANYI, ana m echeta aha gi,
 aga m edebekwa iwu gi.
 56 Nke a burịi ihe m na-eme oge niile:
 ana m erubere ukpuru gi isi.

▣ *Het*

- 57 O ONYENWE ANYI, i bu ihe nketa m;
 ekweela m nkwa irube isi nye okwu gi niile.
 58 Ejirila m obi m niile choo ihu gi;
 meere m ebere dika nkwa gi si di.
 59 Echeela m echiche banyere uzọ m niile,
 chigharịakwa na-agbaso ukpuru gi niile.
 60 Aga m eme ngwangwa, agaghị atufu oge
 irubere iwu gi niile isi.
 61 A sịkwarị na ndi ajo omume ejiri udọ kee m agbu,
 agaghị m echefu iwu gi.
 62 N'etiti abali, aga m ebili nye gi ekele
 n'ihu iwu gi niile ziri ezi.[†]
 63 Abụ m enyi ndi niile na-atu egwu gi,
 ndi niile na-agbaso ukpuru gi.
 64 O ONYENWE ANYI, uwa niile juputara n'ihunanya gi;
 kuziere m iwu gi niile.

▤ *Tet*

- 65 Meere ohu gi ihe oma
 dika okwu gi si di, o ONYENWE ANYI.
 66 Zi m ihe omuma na ikpe ziri ezi
 n'ihu na ekwenyere m n'iwu gi niile.
 67 Tupu m nwee nsogbu, a kpafuru m,
 ma ugbu a, ana m erubere okwu gi isi.
 68 I di mma, ihe i na-eme ziri ezi;
 kuziere m iwu gi niile.
 69 N'agbanyeghi na ndi mpako a gbasala okwu ugha techie m,
 ana m eji obi m niile na-edebe ukpuru gi.
 70 Obi ha siri ike, o dighi ihe na-emetuta ha,
 ma ana m enwe mmasi n'iwu gi.
 71 O di mma na m tara ahuhu
 ka m nwee ike muta iwu gi niile.
 72 Iwu si n'onu gi puta di oke onuhia nye m
 karija imerime puku olaocha na olaedo.

▥ *Yod*

- 73 Aka gi kere m, kpuokwa m;
 nye m nghota ka m muta iwu gi niile.
 74 Ka ndi na-atu egwu gi nuria mgbe ha huru m,
 n'ihu na olileanya m di n'okwu gi.
 75 O ONYENWE ANYI, amaara m na iwu gi niile ziri ezi,
 o bukwa n'ikwesi ntukwasị obi ka i tara m ahuhu.
 76 Ka ihunanya gi nke na-adighi agwu agwu kasie m obi,
 dika nkwa i kwere ohu gi si di.
 77 Ka omijiko gi biakwasị m, ka m nwee ike di ndu,
 n'ihu na iwu gi na-amasi m.
 78 Ka ihere mee ndi mpako n'ihu ihe ojoo ha mere m na-enweghi ihe m mere;
 ma aga m atughari uche n'ukpuru gi.
 79 Ka ndi niile na-atu egwu gi biakwute m,
 ndi na-aghota ukpuru gi niile.
 80 Ka m were obi zuruoke na-agbaso ukpuru gi niile,
 ka ihere ghara ime m.

▧ *Kap*

- 81 Mkpuruobi m na-ada mba site n'ochicho ya maka nzoputa gi,

[†] **Abụ Ọma 119:62** 119:62 Orụ 16:25

ma olileanya m dị n'okwu gi.

82 Anya na-egbu m mgbu ebe m na-ele anya nkwa gi;
ana m asị, "Olee mgbe i ga-akasị m obi?"

83 N'agbanyeghị na adị m ka karama akpukpọ[‡] nke dị n'anwuru oku,
anaghị m echefu iwu gi niile.

84 Ruo olee mgbe ka ohu gi ga-anogide na-eche?
Olee mgbe ka i ga-ata ndị na-akpagbu m ahuhụ?

85 Ndị mpako na-egwuru m olulu,
bụ ihe nke na-adighi ka iwu gi si di.

86 Iwu gi niile kwesiri ntukwasị obi;
nyere m aka, n'ihì na ndị mmadụ na-akpagbu m ma o nweghị ihe m mere ha.

87 O fodoru ntakiri ihe, ha gaara ala m n'iyi,
ma agbakutaghị m ukpuru gi azu.

88 Site n'ihunanya gi nke na-adigide chebe ndu m,
ka m nwe ike rube isi n'iwu nke onu gi.

↳ Lamed

89 O ONYENWE ANYI, okwu gi na-adigide ruo mgbe ebighi ebi;[§]
o na-eguzosi ike n'eluigwe.

90 Ikwesi ntukwasị obi gi na-adigide site n'ogbo ruo n'ogbo;
o bu gi kere uwa, o na-eguzosikwa ike.

91 Ruo taa, iwu gi niile na-eguzosi ike,
n'ihì na ihe niile na-ejere gi ozi.

92 A sịkwarị na iwu gi anaghị amasị m,
agaara m anwu n'ime nsogbu m.

93 Agaghị m echefu ukpuru gi niile,
n'ihì na o bu ha ka i ji chebe ndu m.

94 Zoputa m, n'ihì na abụ m nke gi;
achoputala m ukpuru gi niile.

95 Ndị ajọ omume na-eche ila m n'iyi,
ma aga m atugharị uche n'ukpuru gi.

96 Ana m ahụ nsọtụ ihe niile zuruoke,
ma iwu gi niile enweghị nsọtụ.

↻ Mem

97 O, otu m si hụ iwu gi n'anya!

Ana m atugharị uche na ya ogologo ubochi niile.

98 Iwu gi na-eme ka amamihe m karịa nke ndi iro m,
ha na-anonyere m oge niile.

99 Enwere m nghota karịa ndi na-ezi m ihe,
n'ihì na ana m atugharịa uche n'iwu gi niile.

100 Enwere m nghota karịa ndi okenye
n'ihì na ana m erubere ukpuru gi niile isi.

101 Ajuru m aju ije ije n'uzo ojoo obula
ka m nwee ike rubere okwu gi isi

102 Ewezughaghị m onwe m n'iwu gi niile,
n'ihì na o bu gi onwe gi ziri m ha.

103 Lee ka okwu gi niile si ato m utọ,
ha di utọ n'onu m karịa mmanu anu!

104 A na-enweta nghota site n'ukpuru gi niile;
ya mere ana m akpo uzo ojoo obula asi.

↳ Nun

105 Okwu gi bu orioma diri ukwu m
burukwa ihè n'uzo m.

106 Anuola m iyi, mee ka o guzosie ike,
na aga m agbaso iwu ezi omume gi niile.

107 Ataala m ahuhụ nke ukwu;
chebe ndu m, o ONYENWE ANYI, dika okwu gi si di.

108 O ONYENWE ANYI, nabata otuto afọ ofufu niile nke si n'onu m,

‡ **Abụ Qma 119:83** 119:83 O bu ihe eji agbanye mmanya, n'elu ekwu isi nri a kwanyere oku ka a na-ekonye karama akpukpo anu a gbanyere mmanye oheru. Nke a bu iji mee ka mmanya ahụ nwee ike gbaa uka osiiso. N'ihì na-edebere ya n'okwu, akpukpo anu ahụ na-akpo nku, taa ahụ, di ochie, burukwa ihe na-abaghị uru ozo na ihe a na-atufu atufu.

§ **Abụ Qma 119:89** 119:89 Ajz 40:8; Mat 24:35; 1Pt 1:25

- kuziekwara m iwu gi niile.
 109 Mkpurūobi m na-adị m n'òbụaka m oge niile,
 ma echezoghị m iwu gi.
 110 Ndị ajọ omume esielera m ọnya,
 ma esitebeghị m n'ụkpurū gi kpafuo.
 111 Iwu gi niile bụ ihe nketa m ruo mgbe ebighị ebi;
 ha bụ ihe na-enye obi m ọñụ.
 112 Obi m ekpebiela idebe ụkpurū gi
 ruo na ngwūcha.

☞ *Samek*

- 113 Ana m akpọ ndị na-enwe obi abụọ asị,
 ma ahurū m iwu gi n'anya.
 114 I bụ ebe mgbaba m na ọta m;
 olileanya m di n'okwu gi.
 115 Sitenū n'ebe m nọ puo, unu ndị na-eme ihe ojoo,
 ka m nwee ike idebe iwu niile nke Chineke m!
 116 Gbaa m ume dika nkwa gi si di, aga m adikwa ndu;
 ekwekwala ka olileanya m daa.
 117 Kwagide m, aga m abụ onye a gbaputara;
 aga m anogide na-asopuru iwu gi niile.
 118 I na-ajū ndi niile na-adighi edebe iwu gi,
 nzube aghugho ha niile bụ ihe na-enweghi isi.
 119 I na-ekpochapu ndi ajọ omume dika unyi a na-ekpofu ekpofu;
 n'ih i ya, ahurū m ụkpurū gi niile n'anya.
 120 Anū ahū m na-ama jijiji n'ih i itū egwu gi;
 ana m eguzo n'oke egwu n'ih i iwu gi niile.

☞ *Ayin*

- 121 Emeela m ihe di mma na ihe ziri ezi;
 ahapukwala m n'aka ndi na-emegbu m.
 122 Kwee ohu gi nkwa na i ga-elekota ya;
 ekwela ka ndi mpako kpagbuo m.
 123 Anya na-egbu m mgbu ebe m na-ele anya nzoputa gi
 ebe m na-ele anya nkwa gi ziri ezi.
 124 Biko mesoo ohu gi mmeso dika ihunanya gi si di
 ma kuziekwara m ụkpurū gi niile.
 125 Abū m ohu gi, nye m nghota,
 ka m nwee ike mara ụkpurū gi niile.
 126 O ONYENWE ANYI, oge eruola mgbe i ga-arū orū,
 n'ih i na a na-emebi iwu gi.
 127 N'ih i na ahurū m iwu gi niile n'anya
 karja olaedo, e karja olaedo a nūchara anūcha,
 128 n'ih i na m na-ahuta ụkpurū gi niile ka ihe ziri ezi,
 akporo m ụzo niile na-ezighi ezi asi.

☞ *Pe*

- 129 Iwu gi niile di itunanya;
 ya mere, ana m erubere ha isi.
 130 Mkpughepu na nkowa nke okwu gi na-enye ihè;
 o na-eme ka ndi na-enweghi uche ghota ihe.
 131 Ana m asaghe onu m na-ekupu ume ike ike,
 na-achosi iwu gi niile ike.
 132 Chee m ihu, meere m ebere,
 dika i si emere ndi niile huru aha gi n'anya ebere.
 133 Mee ka nzo ukwu m niile na-aga dika okwu gi si di;
 ekwela ka mmehie chja m.
 134 Gbaputa m site n'aka ndi na-emegbu m,
 ka m nwee ike debe iwu gi.
 135 Mee ka ihuoma gi dikwasị n'ahu ohu gi.
 Kuziere m ụkpurū gi niile.
 136 Anya mmiri akwa na-agba m nke ukwu
 n'ih i na ndi mmadu adighi erube isi nye iwu gi.

☞ *Tsade*

- 137 O ONYENWE ANYI, i bu onye ezi omume,

iwu gị niile zikwara ezi.

138 Ụkpuru gị niile ziri ezi;
ha kwesiri ntụkwasi obi.

139 N'ihì na ndị iro m na-elefu okwu gị anya,
ìny ọkụ n'obi m na-ada mba.

140 Nkwa gị niile bụ ihe enyochara nke ọma,
ohu gị na-ahụkwa ha n'anya.

141 Ọ bụ ezie na m bụ onye dị ala, na onye a na-eleda anya,
ma adighị m eleda ụkpuru gị niile anya.

142 Ezi omume gị na-adị ruo mgbe ebighị ebi.
Iwu gị niile bụkwa eziokwu.

143 Nsogbu na ihe mgbu adakwasịla m,
ma iwu gị niile bụ ihe na-amasị m.

144 Iwu gị niile bụ ezi omume ruo mgbe ebighị ebi;
nye m nghota, ka m nwe ike dị ndụ.

⌘ *Kwof*

145 Eji m obi m niile na-akpọ oku; zaa m o ONYENWE ANYI,
aga m erubekwa isi nye ụkpuru gị niile.

146 Ana m akpọku gị; zọputa m
aga m erube isi nye ụkpuru gị niile.

147 Tupu chị na-abọ, ana m ebili, na-akwa akwa maka enyemaka;
olileanya m dị n'okwu gị.

148 Ana m amụ anya abalị n'elu ihe ndina m,
n'ihì itugharị uche na nkwa gị niile.

149 Nuru olu m dika ihunanya gị si dị;
chebe ndụ m, o ONYENWE ANYI, dika iwu gị niile si dij.

150 Ndi na-atuputa atumatu ojobo no nso
ma ha no iwu gị niile n'ebe dij anya.

151 Ma i no nso, ONYENWE ANYI;
ihe niile i nyere n'iwu bu eziokwu.

152 Site na mgbe ochie ka m mutara site n'ukpuru gi,
na i mere ka ha guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi.

⌘ *Resh*

153 Ledata anya ka i hu ita ahuhu m ma gbaputa m,
n'ihì na echefughị m iwu gị.

154 Kpeputa m, gbaputa m,
chebe ndụ m dika nkwa gị si dij.

155 Nzoputa dij anya n'ebe ndi na-eme ihe ojoo no,
n'ihì na ha anaghị agbaso ụkpuru gị niile.

156 O ONYENWE ANYI, omjiko gị dij ukwu;
chebe ndụ m dika iwu gị niile si dij.

157 Ndi iro m na ndi na-akpagbu m dij otutu,
ma aga m anogide na-ebele iwu gị.

158 Ana m aso ndi niile na-enweghi okwukwe n'ime gi oyi,
n'ihì na ha anaghị erubere okwu gị isi.

159 Lee ka m si hu ụkpuru gị niile n'anya;
chebe ndụ m, o ONYENWE ANYI, dika ihunanya gị si dij.

160 Okwu gị niile bụ eziokwu;
iwu gị niile ziri ezi na-adigide ruo mgbe ebighi ebi.

⌘ *Sin na Shin*

161 Ndjisi na-emegbu m na-enweghi ihe m mere,
ma obi m na-ama jijiji n'ihì okwu gị.

162 Ana m anuri onu n'ime nkwa gi
dika onye chotara otutu ihe nkwa n'agha.

163 Akporo m okwu ugha asi, o bukwa ihe aru n'ebe m no,
ma ahuru m iwu gị n'anya.

164 Aga m eto gi ugboro asaa n'ubochi,
n'ihì iwu gị ziri ezi.

165 Ndi huru iwu gi n'anya nwere udo di ukwu,
o dighi ihe ga-eme ka ha suo ngongo.

166 Ana m echere nzoputa gi, o ONYENWE ANYI,

na-agbasokwa iwu gị niile.

167 Ana m erubere ụkpụrụ gị niile isi
n'ihu na m hụrụ ha n'anya nke ukwu.

168 Ana m erubere ụkpụrụ na iwu gị niile isi,
n'ihu na ị maara ụzọ m niile.

¶ *Taw*

169 Ka akwa m ruo gị ntị, o ONYENWE ANYỊ;
nye m nghọta dịka okwu gị si dị.

170 Ka arịrịọ m ruo gị ntị;
gbapụta m dịka nkwa gị si dị.

171 Ka ọnụ m jupụta n'otuto,
n'ihu na ị na-ezi m iwu gị niile.

172 Ka m jiri ire m buọ abụ banyere okwu gị,
n'ihu na iwu gị niile ziri ezi.

173 Nọọ na njikere oge niile inyere m aka,
n'ihu na ahọrọla m ụkpụrụ gị niile.

174 Ana m ele anya nzọpụta gị, o ONYENWE ANYỊ,
iwu gị bụ ihe na-amasị m.

175 Kwere ka m dirị ndụ ka m nwee ike ito gị,
ka iwu gị niile gbaa m ume.

176 Akpafuola m dịka atụrụ nke furu efu,
chọọ ohu gị,
n'ihu na echefubeghi m iwu gị niile.

Abụ Qma 120

Abụ nriogo.

Ekpere maka nmapụta

1 Ana m akpọku ONYENWE ANYỊ n'ime nsogbu m,
ọ na-azakwa m.

2 O ONYENWE ANYỊ, zọpụta m
site n'egbugbere ọnụ okwu ụgha
na ire na-ekwu okwu aghughọ.

3 Gịnị ka a ga-eme gị,
ọ bụkwa gịnị ọzọ ka a gatụkwasiri gị,
gị ire aghughọ?

4 Ọ ga-eji akụ dị nkọ nke dike n'agha taa gị ahụhụ,
ya na icheku ọkụ osisi brum na-ere ere.

5 Ahụhụ dirị m n'ihu na m bi na Meshek,
n'ihu na m bikwa n'etiti ụlọ ikwu ndị Keda!

6 Ogologo oge
ka m binyere ndị kpọrọ udo asi.

7 Abụ m onye udo;
ma mgbe m kwuru okwu, okwu ha bụ okwu agha.

Abụ Qma 121

Abụ nriogo.

Inyeaka si n'ebe Onyenwe anyị nọ

1 Aga m eweli anya m abụọ elu, lee ha n'elu ugwu niile,
olee ebe inyeaka ga-esi b́jara m?

2 Inyeaka m na-esite n'aka ONYENWE ANYỊ,*
onye kere eluigwe na ụwa b́jara.

3 Ọ gaghi ekwe ka ụkwụ gị gbuchapụ,
onye na-eche gị nche na-amụ anya oge niile;

4 n'ezie onye na-eche Izrel nche
adighi arahụ ụra, ọ dighi atụkwa oru ụra.

* **Abụ Qma 121:2** 121:2 Abụ 124:8

- ⁵ ONYENWE ANYỊ na-eche gị nche,
ONYENWE ANYỊ bụ ndo† gị n'aka nri gị;
⁶ anyanwụ agaghị achagbu gị n'ehihie,
onwa agaghị etigbukwa gị n'abalị.
- ⁷ ONYENWE ANYỊ ga-edebe gị ka ihe ojoo obula ghara idakwasị gị.
O ga na-eche ndu gị nche mgbe niile.
- ⁸ ONYENWE ANYỊ ga-echebe gị mgbe i na-apu na mgbe i na-abata abata,
site ugbu a ruo mgbe niile ebighi ebi.

Abụ Qma 122

Abụ nrigo, nke Devid.

Ekpere maka udo Jerusalem

- ¹ Anuriri m onu mgbe ha si m,
"Ka anyi gaa n'ulonso ONYENWE ANYI."*
- ² Ukwu anyi eguzola ugbu a
n'onu uzọ ama gị niile, gị obodo Jerusalem.
- ³ E wuru Jerusalem dika obodo
a chikotara onu nke oma.
- ⁴ O bu ebe ahụ ka ebo niile na-arigo,
bu ebo niile nke ONYENWE ANYI,
ibuku aha ONYENWE ANYI abụ
dika iwu o nyere ndi Izrel si di.
- ⁵ N'ebe ahụ ka ocheeze niile nke ikpe ikpe di,
bu ocheeze niile nke ezinaulo Devid.
- ⁶ Kpeenu ekpere maka udo Jerusalem:
"Ka ndi niile huru gi n'anya noo n'udo.
- ⁷ Ka udo diri n'ime mgbidi gi niile
nchekwa dirikwa n'ime ebe nche gi niile e wusiri ike."
- ⁸ N'ihu umunne m na ndi enyi m,
ana m ekwu okwu si, "Udo diri gi."
- ⁹ N'ihu ulo ONYENWE ANYI, Chineke anyi,
aga m acho oganihu gi.

Abụ Qma 123

Abụ nrigo.

Ekpere maka ebere

- ¹ Ana m eweli anya m abuo elu ile gi,
gi onye ocheeze ya di n'eluigwe.
- ² Dika ohu si elekwasị nna ya ukwu anya ya,
na dika ohu nwanyi na-eje ozi si elekwasị nne ya ukwu anya, inata ozi o ga-eje,*
otu a ka anyi si na-elekwasị ONYENWE ANYI bu Chineke anyi anya,
ruo mgbe o ga-emere anyi ebere.
- ³ Meere anyi ebere, O ONYENWE ANYI, meere anyi ebere,
n'ihu na anyi aburula ndi a na-akocha akocha.
- ⁴ N'ihu na nnagide anyi na-anagide
ichi ochi ndi nganga,
na ileda anya ndi mpako adila ukwu.

Abụ Qma 124

Abụ nrigo. Nke Devid.

Ekele maka mgbaputa

- ¹ A si na ONYENWE ANYI adinyereghi anyi,

† **Abụ Qma 121:5** 121:5 Ajz 25:4 * **Abụ Qma 122:1** 122:1 Ajz 2:3; Mai 4:2; Zek 8:21 * **Abụ Qma 123:2** 123:2
N'oge ochie, ndi nwere ohu adighi e kwuru ha okwu mgbe a na-ezi ha ozi, kama o bu aka ka nne ha ukwu maobu
nna ha ukwu ji agwa ha ihe ha kwesiri ime.

- ka Izrel kwuo,
² a si na ONYENWE ANYI adinyereghi anyi,
 mgbe ndi mmadu biliri imegide anyi,
³ mgbe iwe ha rere dika oku megide anyi,
 ha gaara eloda anyi na ndu;
⁴ idee mmiri gaara iri anyi,
 oke mmiri gaara ebufu anyi,
⁵ ebili mmiri niile
 gaara ebufu anyi.
- ⁶ Ma otuto diri ONYENWE ANYI, onye na-ekweghi
 ka ha jiri eze ha dorie anyi.
⁷ Anyi agbanarila ha dika nwa nnunu si
 gbanari onya osi onya chorọ iji jide ya;
 onya ahụ agbajielā,
 anyi ewezugakwala onwe anyi, nwere onwe anyi.
⁸ Inyeaka anyi di n'aha ONYENWE ANYI,
 onye kere eluigwe na uwa.

Abụ Qma 125

Abụ nriogo.

- Chineke onye na-echebe ndi ya*
- ¹ Ndi niile na-atukwasị ONYENWE ANYI obi na-anogidesi ike di ka ugwu Zayon
 nke a na-apughị inughari, nke na-adigidekwa n'onodu ya ruo mgbe ebighi ebi.
² Dika ugwu niile si gbaa obodo Jerusalem gburugburu,
 otu a ka ONYENWE ANYI na-agba ndi ya gburugburu
 ugbu a na ruo mgbe ebighi ebi.
- ³ Mkpara ochichi ndi ajo omume agaghi adigide*
 n'ala ndi ezi omume ketara n'ife nza,
 n'ihu na ndi ezi omume nwere ike
 itinye aka ha na-ime ihe ojoo.
- ⁴ O ONYENWE ANYI, meere ndi niile na-eme ezi omume ihe oma,
 ya bu, ndi niile obi ha ziri ezi.
⁵ Ma ONYENWE ANYI ga-achupu ndi niile na-agbaso uzo aghugho
 na ndi niile na-eme ajo ihe.

Ka udo diri Izrel.

Abụ Qma 126

Abụ nriogo.

- Abụ ekele maka mgbaputa*
- ¹ Mgbe ONYENWE ANYI kpoghachitere ndi e mere ka ha lota na Zayon,*
 anyi di ka ndi na-arọ nrọ.
² Ochị juru anyi onu,
 abụ onu jukwara anyi ire.
 Mgbe ahụ, e kwukwara ya na mba niile si,
 "ONYENWE ANYI emeerela ha otutu ihe di ukwu."
³ ONYENWE ANYI emeerela anyi otutu ihe di ukwu,
 obi anyi juputakwara n'onu.
- ⁴ Nyeghachi anyi akunuba anyi, o ONYENWE ANYI,
 dika mmiri iyi na-asọ n'ala Negev.
⁵ Ndi niile na-eji anya mmiri na-arọ oru iku mkpuru
 ga-emesia jiri abụ onu wee ihe ubi ahụ.
⁶ Onye ji ikwa akwa
 buru mkpuru ubi o ga-agma na-aga,
 ga-emesia jiri abụ onu na-aloghachi azu,

* **Abụ Qma 125:3** 125:3 Aiz 14:5 * **Abụ Qma 126:1** 126:1 Jer 29:14; Jul 3:1

mgbe ha bu ukwu ọka ha.

Abụ Ọma 127

Abụ nrigo, nke Solomọn.

Chineke dī mkpa

- 1 Ọ buru na ONYENWE ANYI ewughị ulo,
ndi na-ewu ya na-adogbu onwe ha n'oru n'efu.
- Ọ buru na ONYENWE ANYI echeghi obodo,
n'efu ka ndi nche na-amu anya.
- 2 Ọ bu n'efu ka i na-ebili n'isi ututu
na-adogbu onwe gi n'oru
ichota ihe i ga-eri ruo n'abali,
n'ihu na o na-eme ka ndi niile o huru n'anya hie ura n'udo.
- 3 Umuntakiri bu ihe nketa si n'aka ONYENWE ANYI,
umuntakiri bu ugwo oru o na-enye.
- 4 Dika akụ n'aka dike n'agha,
otu a, ka umu a mutaara na mgbe okorobia di.
- 5 Onye a goziri agozi ka nwoke ahụ bu
onye kpojuru akụ ndi a n'akpa akụ ya.
Ihere agaghị eme ha mgbe ha na ndi iro
na-arurita aka n'ama.

Abụ Ọma 128

Abụ nrigo.

Ngozị diri ndi na-atu egwu Onyenwe anyi

- 1 Ngozị na-adiri ndi niile na-atu egwu ONYENWE ANYI,
ndi na-aga ije n'irube isi nye ya.
- 2 I ga-eri mkpuru oru aka gi;
otutu ngozị na ihe iga nke oma ga-abu nke gi.
- 3 Nwunye gi ga-adi ka osisi vaini
na-amu mkpuru n'ime ulo gi;
umu gi ndi ikom ga-adikwa ka ome osisi oliv
gburugburu tebul gi.
- 4 Otu a ka a ga-esi gozie nwoke ahụ
na-atu egwu ONYENWE ANYI.
- 5 Ka ONYENWE ANYI gozie gi site na Zayon
ubochi niile nke ndu gi;
ka i hukwa odimma Jerusalem,
- 6 ka i di ndu hu umu umu gi.
Ka udo diri Izrel.*

Abụ Ọma 129

Abụ nrigo.

Ekpere megide ndi iro Izrel

- 1 Site na mgbe m bu nwantakiri, ha kpagburu m otutu oge,
ka Izrel kwuo.
- 2 "Site na mgbe m bu nwantakiri, ha kpagburu m otutu oge,
ma ha enweghi ike merie m.
- 3 Ndi ikom na-ako ubi akogharijalaazu m dika ala ubi,
mee ebe ha koru ako ka o di ogologo.
- 4 Ma ONYENWE ANYI bu onye ezi omume;
o topula m site n'agbu niile nke ndi ajo omume."
- 5 Ka ndi niile kpuru Zayon asi
buru ndi ga-alaghachi azu n'ihere.
- 6 Ka ha niile diri ka ahija na-epu n'elu ulo

* **Abụ Ọma 128:6** 128:6 Abụ 125:5

nke na-akpọnwụ tupu o pupụta;*

⁷ nke onye na-ewe ihe ubi na-adighi eji ha kpojuo aka ya abụọ, maọbụ onye mkpokota e nwee ike kpojuo aka ya.

⁸ Ka ndi si n'uzo na-agafe hapu i si ha,
"Ngọzi ONYENWE ANYI diri unu.
Anyi na-agọzi unu n'aha ONYENWE ANYI."†

Abụ Qma 130

Abụ nriogo.

Mkpurubobi na-ele anya Chineke

¹ O ONYENWE ANYI, o bu site n'ebe di omimi ka m na-ebeku gi akwa.

² Onyenwe anyi, nuru olu m.

Ka nti gi na-anakwa nti
n'olu ariri m, maka amara.

³ O ONYENWE ANYI, a si na i detuo mmehie niile,
Onyenwe anyi, onye puru iguzo?

⁴ Ma o bu n'aka gi ka mgbaghara mmehie* di;
ime ka anyi tuo gi egwu, ma jeere gi ozi.

⁵ Ana m echere ONYENWE ANYI, mkpurubobi m na-echekwa ya,
o bu n'okwu ya ka olileanya m di.

⁶ Mkpurubobi m na-echere Onyenwe anyi
karja ndi nche abali na-echere chi obubo,
e, karja ndi nche abali na-echere chi obubo.

⁷ Ndi Izrel, ka olileanya unu diri na ONYENWE ANYI,
n'ihu na ihunanya ya na-adigide adigide,
n'aka ya ka nzoputa zuruoke dikwa.

⁸ Ya onwe ya, ga-aghaputa Izrel
site na mmehie ya niile.

Abụ Qma 131

Abụ nriogo, nke Devid.

Abu nke ndi di nwayogo n'obi

¹ O ONYENWE ANYI, nganga adighi n'obi m,
ndu mpako abukwaghị ochicho m;
adighi m etinye onwe m n'okwu kariri m
maobu n'ihu ndi di ukwu karja m.

² Ma ana m edere duu, mkpurubobi m nokwa juu;
dika nwantakiri a napuru ara, ya na nne ya no,
e, dika nwantakiri a napuru ara, otu a ka mkpurubobi m no n'ime m.

³ Ndi Izrel, ka olileanya unu diri na ONYENWE ANYI*
ugbu a na mgbe niile ebighi ebi.

Abụ Qma 132

Abụ nriogo.

Devid na igbe ogbugba ndu Onyenwe anyi

¹ O ONYENWE ANYI, cheta Devid,
n'ihu niile bu ndi o gbakutara azu.

² O nuru iyi nye ONYENWE ANYI,
kwee nkwa nye Onye di ukwu nke Jekob:

³ "Agaghị m abanye n'ime ulo m

* **Abụ Qma 129:6** 129:6 O bu uru a gwakotara ntu na aja ka e ji emechi elu ulo n'Izrel. N'oge mmiri ozuzo, ahijia na-epu n'elu ulo ndi a n'ihu na ha di larji, ma ha adighi adigide. Mgbe okochi bjara, n'ihu na mgborogwu ha abanyeghi n'ime aja elu ulo ndi a, ha na-akponwu Abụ 37:2 † **Abụ Qma 129:8** 129:8 Rut 2:4 * **Abụ Qma 130:4** 130:4 Qpu 34:7; Neh 9:17; Dan 9:9 * **Abụ Qma 131:3** 131:3 Abụ 130:7

- maṅbụ rigoo n'ihe ndina m,
⁴ agaghị m arahụ ụra,
 egbugbere anya m agaghị atụ oru ụra,
⁵ tutu ruo mgbe m chọtaara ONYENWE ANYỊ ọnoḍu
 ebe obibi nye Onye dị ukwuu nke Jekob.”
- ⁶ Anyị nūrụ ihe banyere ya n'Efrata,
 anyị chọtaara ya n'ubi niile nke Jearim.
⁷ “Ka anyị gaa na-ebe obibi ya;
 ka anyị kpọọ isiala n'ebe ihe mgbakwasị ukwụ ya.
⁸ ‘Bilie, ONYENWE ANYỊ, bata n'ebe izuike gi,
 gi na igbe ọgbugba ndụ nke ike gi.
⁹ Ka ndị nchụaja gi yiri ezi omume gi dika uwe;
 ka ndị gi kwesiri ntụkwasi obi bụọ abụ n'ihị ọñụ.”
- ¹⁰ N'ihị ohu gi, bụ Devid,
 agbakatala onye gi e tere mmanụ azụ.
- ¹¹ ONYENWE ANYỊ nūrụ Devid iyi n'ezikwu,
 bụ iyi nke ọ gaghị esi na ya laghachi azụ:
 “Otu n'ime ụmụ gi,
 ka m ga-eme ka ọ noḍu n'ocheeze gi,
¹² ọ bụrụ na ụmụ ndị ikom gi edebe ọgbugba ndụ m
 na ụkpurụ niile m kuziri ha,
 mgbe ahụ ụmụ ha ga-anḍu ala
 n'ocheeze gi ruo mgbe ebighị ebi.”
- ¹³ N'ihị na ONYENWE ANYỊ ahọrọla Zayon,
 ọ bụ ọchịchọ obi ya ime ya ebe obibi ya;
¹⁴ “Ebe a bụ ebe izuike m ruo mgbe ebighị ebi,
 ebe a ka ocheeze m ga-adikwa, n'ihị na ọ bụ ihe m chọrọ.
¹⁵ Aga m eji ọtụtụ nri di iche iche gozie ya;
 aga m eji nri mee ka afọ ju ndị ogbenye ya.
¹⁶ Aga m eji nzoḗputa yinye ndị nchụaja ya niile dika uwe,
 ndị nsọ ya ga-abụ abụ n'ihị ọñụ.
- ¹⁷ “N'ebe a ka m ga-eme ka mpi* puputara Devid
 ma debekwa oriṅa n'ihị onye m e tere mmanụ.
¹⁸ Aga m eyikwasị ndị iro ya ihere dika uwe
 ma aga eji okpueze mara mma chọọ isi ya mma.”

Abụ Qma 133

Abụ nrigo, nke Devid.

Ngọzi nke ibi n'otu

- ¹ Lee ka o si bụrụ ihe di mma
 na ihe ọñụ mgbe ụmụnne na-ebikọ n'otu!*
- ² Ọ di ka mmanụ di oke ọñuhaja a wūrụ n'isi,
 nke na-asọdata ruo n'ahụḅḅu,
 e, nke na-asọdata ruo n'ahụḅḅu Eron,
 ruokwa n'olu uwe mwuda ya.
³ Ọ di ka a ga-asị na igirigi si na Hemon
 na-ada n'elu n'ugwu Zayon.
 N'ihị na n'ebe ahụ ka ONYENWE ANYỊ na-enye onyinye ngọzi ya,
 ọ bụladị ndụ na-adị ruo mgbe ebighị ebi.

Abụ Qma 134

Abụ nrigo.

Toonu Onyenwe anyị

* **Abụ Qma 132:17** 132:17 N'ebe a mpi na-egosi idị ike

* **Abụ Qma 133:1** 133:1 Hib 13:1

- ¹ Toonu ONYENWE ANYI, unu ndi ohu ONYENWE ANYI niile
ndi na-eje ozi n'ime ulo ONYENWE ANYI n'oge abali.
- ² Chilenụ aka unu abụọ elu n'ime ulonsọ ya*
ma toonu ONYENWE ANYI.
- ³ Ka ONYENWE ANYI, onye kere eluigwe na uwa
site na Zayon gozie unu.

Abụ Qma 135

Toonu Onyenwe anyi

- ¹ Toonu ONYENWE ANYI.

Toonu aha ONYENWE ANYI,

- toonu ya, unu ndi ohu ONYENWE ANYI niile,
² unu ndi na-eje ozi n'ime ulo ONYENWE ANYI,
n'ime ogige ulo Chineke anyi.
- ³ Toonu ONYENWE ANYI, n'ihi na ONYENWE ANYI di mma;
buku o aha ya abụ otuto, n'ihi na o bu ihe ziri ezi.
- ⁴ N'ihi na ONYENWE ANYI ahoputala Jekob nye onwe ya,
o hoputala Izrel ka o buru ihe oke onuahia nke aka ya.
- ⁵ Amaara m na ONYENWE ANYI di ukwu,
na Onyenwe anyi di ukwu karia chi niile.
- ⁶ ONYENWE ANYI na-eme ihe obula masiri ya
n'eluigwe na elu uwa
na n'oke osimiri na n'ime ogbu mmiri niile.
- ⁷ O bu ya na-eme ka igwe ojii na-aputa site n'akuku niile nke uwa.
O bukwa ya na-ezite amuma nke na-eweta mmiri ozuzo.
O na-eweputakwa ifufe site n'ulo ifufe ya niile.
- ⁸ O tigburu umu niile e buru uzọ muo n'ala Ijpt,
umu mmadu buru uzọ muo na umu anu ulo e buru uzọ muo.
- ⁹ O zipuru ihe iribama ya di iche iche na oru ebube ya niile n'etiti unu, o Ijpt,
megide Fero na ndi niile na-ejere ya ozi.
- ¹⁰ O tigburu otutu mba di ukwu n'onuogugu,
tigbukwaa ndi eze ha, ndi di ike n'agha.
- ¹¹ Ufodu n'ime ha bu Saihon, eze ndi Amorait,
na Og eze Bashan,
na ndi eze niile di na Kenan.
- ¹² O weere ala ndi obodo ahụ niile nye ndi ya,
nye ya umu Izrel dika ihe nketa ha.
- ¹³ O ONYENWE ANYI, aha gi na-adigide ruo mgbe ebighi ebi
a maara aha gi ruo ogbo niile.
- ¹⁴ N'ihi na ONYENWE ANYI ga-ekpeputa ndi ya.
O ga-enwekwa omiiko n'ahu ndi ohu ya.
- ¹⁵ Chi ndi mba ozọ bu arusi e jiri aka kpuo,
nke e ji olaocha na olaedo kpuo.
- ¹⁶ Ha nwere onu ma ha adighi ekwu okwu,
ha nwere anya ma ha adighi ahụ uzọ.
- ¹⁷ Ha nwere nti ma ha adighi anu ihe,
o dikwaghị nkuume di n'ime onu ha.
- ¹⁸ Ndi na-eme ha ga-adi ka ha.
O bukwa otu a ka ndi na-atukwasị ha obi ga-adi.
- ¹⁹ Ndi Izrel, toonu ONYENWE ANYI.
Unu ndi ulo Eron, toonu ONYENWE ANYI.
- ²⁰ Unu ndi ulo Livayi, toonu ONYENWE ANYI;

* **Abụ Qma 134:2** 134:2 1Tm 2:8

unu ndị na-atụ egwu ya, toonu ONYENWE ANYỊ.

²¹ Ka otuto dịrị ONYENWE ANYỊ site na Zayon,
nye onye ahụ na-ebi na Jerusalem.

Toonu ONYENWE ANYỊ.

Abụ Qma 136

Abụ ekele

¹ Keleenụ ONYENWE ANYỊ, n'ìhi na ọ dị mma.

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

² Keleenụ Chineke kachasị chi niile elu.

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

³ Keleenụ Onyenwenụ kachasị ndị nwenụ niile.

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

⁴ Keleenụ onye ahụ naanị ya na-arụ ọrụ ebube dị iche iche,

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

⁵ Keleenụ onye ahụ ji nghọta ya kee mbara eluigwe niile,

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

⁶ Keleenụ onye wuru ụwa n'elu ogbu mmiri,

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

⁷ Keleenụ onye ahụ kere anyanwụ na ọnwá,

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

⁸ Onye mere anyanwụ ka ọ na-acha n'ehihie,

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

⁹ Onye mere ka ọnwá na kpakpando na-achị n'abalị,

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

¹⁰ Onye ahụ tighuru ụmụ niile e buru ụzọ mụọ n'Ijpt,

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

¹¹ O duuru ndị Izrel site n'Ijpt pụta,

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

¹² O ji aka ya dị ike nke o setipuru esetipụ dupụta ha;

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

¹³ Onye ahụ kewara Osimiri Uhie abụọ,

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

¹⁴ Onye duuru ndị Izrel gafee n'etiti ya,

n'ìhi na ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

¹⁵ Ma Osimiri Uhie riri Fero na ndị agha ya niile;

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

¹⁶ Keleenụ onye duuru ndị ya gafee ọzara,

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

¹⁷ Onye ahụ tighuru ndị eze dị ukwu,

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

¹⁸ O gbukwara ndị eze dị ike nke ukwu,

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

¹⁹ O gburu Saịhọn eze ndị Amọrait,

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

²⁰ Na Ọg eze Bashan,

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

²¹ Were ala ha nye dika ihe nketa,

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

²² O nyere ohu ya Izrel ala ahụ ka ọ buru ihe nketa ha,

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

²³ Onye chetara anyị mgbe anyị na-adighị ike,

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

²⁴ Mee ka anyị nwere onwe anyị site n'aka ndị iro anyị,

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

25 Ọ na-enye ihe niile dị ndụ nri,

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

26 Keleenụ Chineke nke eluigwe ekele.

Ihụnanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

Abụ Qma 137

Abụ ndị a dọtara n'agha

1 N'akukụ iyi niile Babilon ka anyị nọdurụ ala kwaa akwa mgbe anyị chetara Zayon.

2 Ọ bụ n'osisi pọpla ka anyị kokwasiri ụbọ akwara anyị niile.

3 N'ebe ahụ ka ndị dọtara anyị n'agha gwara anyị ka anyị bụoro ha abụ, ndị na-emekpa anyị ahụ rịoro anyị ka anyị bụoro ha abụ onụ; ha kwuru si, "Bụoronụ anyị otu abụ n'ime abụ Zayon!"

4 Ma, olee otu anyị ga-esi bụọ abụ ONYENWE ANYỊ ebe anyị nọ n'ala ozo?

5 Ọ bụrụ na m echezọọ gi, Jerusalem, ka aka nri m chefuo nka ya.

6 Ọ bụrụ na m echezọọ gi, ọ bụrụkwa na m akwụsi iche echiche banyere Jerusalem, oke onụ m, ka ire m rapara n'okpo onụ m.

7 Cheta, o ONYENWE ANYỊ, ihe ndị Edom mere n'ubochi ahụ a dọtara Jerusalem n'agha.*

"Tikposia ya," ka ha tiri, "Tikposia ya ruo na ntọala ya niile!"

8 Gi ada Babilon, onye a ghaghị ịla n'iyi, n'ihu ga-abụ onye ahụ ga-akwughachi gi ugwo ọrụ ruru gi n'ihu ihe i mere anyị,

9 onye ahụ ga-achiri umu gi ndi na-anu ara tupia ha n'elu nkume.†

Abụ Qma 138

Abụ Qma Devid.

Onyenwe anyi bu onye kwesiri ntukwasị obi

1 Ọ ONYENWE ANYỊ, aga m eji obi m niile too gi; n'ihu chi niile di iche iche ka m ga-abuku gi abụ otuto.

2 Aga m akpo isiala n'ebe ulonso ukwu gi di aga m etokwa aha gi n'ihu ihunanya gi na ikwesi ntukwasị obi gi, n'ihu na i meela ka aha gi na okwu gi di elu karja ihe niile.*

3 Mgbe m kpokuru gi, i zara m; i mere m ka m nwee nkwuwa okwu ma guzosiekwa ike.

4 Ọ ONYENWE ANYỊ, ka ndi eze niile no n'upa too gi, mgbe ha nuru ihe niile i nyere n'iwu.

5 Ka ha buo abụ banyere uzọ niile nke ONYENWE ANYỊ, n'ihu na ebube ONYENWE ANYỊ di ukwu.

6 N'agbanyeghi na ONYENWE ANYỊ di ukwu, o na-elekwasị ndi di umeala n'obi anya,

* **Abụ Qma 137:7** 137:7 Mgbe Nebukadneza meriri Jerusalem, ma bibiekwa ya, ndi Edom nuriri oke onu n'ihu na ndi Izrel bu ndi iro ha. Ma omume a ezighi ezi n'ihu na ndi Edom na ndi Izrel bu umunna. Ndi Edom bu umu umu Iso, Izk 25:12-14; Ems 1:11; Qbd 10-14 † **Abụ Qma 137:9** 137:9 N'oge agha, ndi meriri n'agha na-achikota umuaka niile di n'obodo ahụ ha meriri, tupiasja ha isi na nkume. Ha na-eme nke a i ji mesie mmeri ha meriri obodo ahụ ike, nakwa i ji mee ka a ghara inwe ogbo ozo ga-ebili n'obodo ahụ. 2Ez 8:12; Ajz 13:16; Hos 13:16; Nhu 3:10 * **Abụ Qma 138:2** 138:2 Ajz 42:21

ma ọ naghị ekwe ka ndị nganga bịa ya nso.

⁷ A sịkwari na m na-eje ije n'etiti nsogbu,
 ị na-echebe ndu m;

ị na-esetipụ aka gị megide iwe ndị kpọrọ m asị,
 ị na-eji aka nri gị zọpụta m.[†]

⁸ ONYENWE ANYị ga-emezuru m ihe niile o kwadoro m;[‡]
 ihunanya gị, o ONYENWE ANYị, na-adigide ruo mgbe ebighị ebi,
 ahapụkwala ọrụ aka gị niile.

Abụ Ọma 139

Abụ nke dịrị onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid.

Chineke maara ihe niile

¹ O ONYENWE ANYị, ị nyochaala m,
 ị makwaara m nke ọma

² Ị maara mgbe m na-anọdu ala na mgbe m na-eguzo ọto;
 site n'ebe dị anya, ị na-aghọta echiche obi m niile.

³ Ị na-ahụzu ọpụpụ m na ndina ala m;
 ị mazukwara ụzọ m niile.

⁴ O ONYENWE ANYị, ị maara ihe m gaje ikwu
 tupu m kwuo ya.

⁵ Ị na-anọ m n'ihu, ma na-esokwa m n'azụ,
 ị tụtwasịla m aka gị.

⁶ Ihe ọmụma dị otu a dị oke omimi nye m,
 ọ dịkwa elu apughị m iru ya.

⁷ Ebee ka m ga-ezo onwe m si otu a zonari Mmuo gị?
 Ebeekwa ka m pụrụ ịgbaga ka m si n'ihu gị zoo onwe m?

⁸ O bụrụ na m arigoro n'eluigwe ị nọ n'ebe ahụ.
 O bụrụkwa na m arịda zoo onwe m n'ala mmuo, ị nọkwa n'ebe ahụ.

⁹ O bụrụ na m efepụ n'isi ututu dika nwa nnunụ, felagaa
 n'ebe dị nnoo anya nke oke osimiri,

¹⁰ O bụladị n'ebe ahụ ka aka gị ga na-edu m
 aka nri gị ga-ejidesi m ike.

¹¹ O bụrụ na m asị, "N'ezie, ọchịchiri ga-ekpuchi m
 ihè ga-aghọ abalị gbaa m gburugburu."

¹² O bụladị ọchịchiri agaghị abụ ọchịchiri n'ebe ị nọ;
 abalị ga-enye ihè dika ehie,
 n'ihu na ọchịchiri dị ka ihè n'ebe ị nọ.*

¹³ O bụ gị kpurụ akụkụ niile dij m n'ahụ.
 O bụkwa gị jikọtara ha niile ka ha bụrụ otu mmadu n'ime afọ nne m.

¹⁴ Ana m eto gị n'ihu na abụ m onye e sitere n'oke egwu na ebube kee;
 ọrụ gị niile dij ebube;
 amaara m nke a nke ọma.

¹⁵ Udidi m abughị ihe zoro ezo n'ebe ị nọ
 mgbe a kpurụ m n'ebe nzuzo ahụ,
 mgbe a kpakọtara m n'ebe omimi nke uwa.

¹⁶ Anya gị abuo huru ahụ m mgbe ọ na-enweghi udidi obula.
 E dere ubochi niile a kwadoro m n'ime akwukwo gị
 tupu otu n'ime ha adiri.

¹⁷ Lee ka echiche ị na-eche banyere m si dij oke onuhia, o Chineke!
 Leekwa ka ha si dij ukwu.

¹⁸ O bụrụ na m aguo ha onu,
 ha ga-adị ukwu karịa onuogugu aja dij n'ala.
 Mgbe m tetara, mu na gị ka nọ.

¹⁹ O Chineke, a sịkwari na ị ga-ala ndi ajo omume niile n'iyi!

Sitenụ n'ebe m nọ puo, unu ndi na-akwafu obara!

²⁰ Site n'echiche ojoo, ha na-ekwu okwu banyere gị;

[†] Abụ Ọma 138:7 138:7 Abụ 23:3-4 [‡] Abụ Ọma 138:8 138:8 Fil 1:6 * Abụ Ọma 139:12 139:12 Job 26:6; Job 34:22; Hib 4:13

- ndị iro gị na-ekwutọ aha gị.
 21 O ONYENWE ANYỊ, ọ bụ na m akpọghị ha asị bụ ndị kpọrọ gị asị,
 na-asọkwa ndị na-enupu isi megide gị oyi?
 22 Ọ bụ naanị ikpọ asị ka m nwere n'ebe ha nọ?
 Ana m agụnye ha dịka ndị iro m.
 23 O Chineke, nyochaa m, mara obi m.
 Nwaa m, matakwa echiche uche m niile.
 24 Chọputa ma o nwere ihe ojọọ dị n'ime m,
 ma duo m n'uzọ ebighị ebi.

Abụ Ọma 140

Abụ nke dirị onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid.

Ekpere maka nchebe

- 1 O ONYENWE ANYỊ, dọputa m site n'aka ndị na-eme ihe ojọọ.
 Chebe m ka m ghara idaba n'aka ndị na-eme ihe ike dijiche iche.
 2 Ndị na-atụ atumatụ ime ihe ojọọ n'obi ha
 na-akpali agha ubochi niile.
 3 Ha na-eme ire ha ka ha dijị nkọ dịka nke agwọ;
 elo ajuala dijị n'egbugbere onụ ha.*

Sela

- 4 Chebe m ONYENWE ANYỊ, ka m ghara idaba n'aka ndị na-emebi iwu;
 chebe m ka m ghara idaba n'aka ndị na-eme ihe ike,
 ndị na-eche echiche odida m.
 5 Ndị mpako esielera m onya igbudu;
 ha agbasaala ugbu ha na udo ha,
 siekwara m onya dijiche iche n'uzọ m na-aga.

Sela

- 6 A sirị m ONYENWE ANYỊ, "Gị onwe gị bụ Chineke m."
 Nuru, O ONYENWE ANYỊ, olu aririọ m maka amara.
 7 Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ Onye nzọputa m dijiche,
 j na-ekpuchi isi m n'ubochi agha.
 8 Ekwekwala ka ndị ajoy omume chota ihe ha na-achọ, o ONYENWE ANYỊ,
 ekwekwala ka nzube ha mezu.

Sela

- 9 Ndị niile gbara m gburugburu na-ebuli isi ha elu na nganga
 ka ndụ ojọọ nke egbugbere onụ ha rikpuo ha.
 10 Ka icheku oku na-ere ere dakwasị ha;
 ka a tūba ha n'ime oku na-ere ere,
 n'ime olulu apiti juputara, nke ha na-enweghị ike isite n'ime ya puta ozo.
 11 Ekwela ka ndị na-ekwu okwu nkwulu guzosie ike n'ala,
 ka ihe ojọọ chuda ndị na-eme ihe ike.
 12 Amaara m na ONYENWE ANYỊ ga-ekpe ikpe ziri ezi nye ndị ogbenye
 na-emekwa ka ndị nọ na mkpa nweta ihe ruuru ha.
 13 N'ezie, ndị ezi omume ga-eto aha gị,
 ndị ziri ezi ga-ebikwa n'ihu gị.

Abụ Ọma 141

Abụ Ọma Devid.

Aririọ nke ezi mmadu

- 1 O ONYENWE ANYỊ, ana m akpọku gị; biakwute m osijiso.
 Nuru olu m mgbe m na-akpọku gị.
 2 Ka ekpere m bịa n'ihu gị dịka ihe na-esi isi uto;
 ka nchili elu nke m chijiri aka m abụọ dirị ka aja a na-achụ n'anyasi.
 3 Nyere m aka ka m mechie onụ m, o ONYENWE ANYỊ;

* **Abụ Ọma 140:3** 140:3 Rom 3:13; Jem 3:8

na-echekwa egbugbere onụ m nche.

⁴ Ekwela ka obi m nwee mmasị n'ihe ojọọ,
isonye ndị na-eme ihe ojọọ
rụọ ọrụ ajoy omume niile dị iche iche;
ekwela ka m soro ha rikọọ ihe uto ha niile.*

⁵ Ka onye ezi omume tie m ihe, nke a na-egosi obi ebere;
ka ọ baara m mba, nke a bụ mmanụ n'elu isi m.
Isi m agaghị aju ya.
Otu ọ dị, ekpere m na-emegide ọrụ niile nke ndị na-eme ihe ojọọ.

⁶ A ga-esite n'elu nkume dij elu tuda ndị na-achị ha,
mgbe ahụ, ndị ajoy omume ga-amata na okwu m niile bụ eziokwu.

⁷ Ha ga-ekwu sị, "Dịka mmadụ na-egburi, na-akoghari ala,
otu a ka a ghasasiri okpukpu anyị n'onụ ili."

⁸ Ma olileanya m dij na gi, Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI
n'ime gi ka m gbabara izere ndụ, ararala m nyefee n'aka onwu.

⁹ Naputa m ka m ghara idaba n'ime onya igbuda niile nke ndị na-eme ajoy ihe siiri,
sitekwa n'onya niile ha siiri m.

¹⁰ Ka ndị ajoy omume daba n'ime ugbu ha,
ma mụ onwe m ga-agabiga na-emerughị ahụ obula.

Abụ Qma 142

Abụ maskil nke Devid. Mgbe ọ nọ n'ogba nkume. Ekpere.

Ekpere nke onye mkporo

¹ Etikuru m ONYENWE ANYI mkpu akwa;
ewelitara m olu m rịọ ONYENWE ANYI ka o meere m ebere.

² Ekwuputara m ihe na-esogbu m n'ihu ya,
gwakwa ya ahụhụ nke m nọ n'ime ya.

³ Mgbe mmụọ m dara mba n'ime m,
ọ bụ gi maara uto m.

N'uto ebe m na-esi aga
ka ndị mmadụ siiri m onya.

⁴ Lee anya n'aka nri m ma hụ
na ọ dighi onye obula na-eche ihe banyere m.

Enweghi m ebe mgbaba.
O dighi onye obula ihe banyere m na-emetuta n'obi.

⁵ Ana m etiku gi mkpu akwa, o ONYENWE ANYI,
na-asi, "Gi bụ ebe mgbaba m,
oke m n'ala ndi di ndu."

⁶ Gee nti na mkpu akwa m,
n'ihu na anọ m n'onodu ihe isiike;
gbaputa m site n'aka ndi na-achu m oso,
n'ihu na ha siri ike karija m.

⁷ Mee ka m nwere onwe m site n'ulo mkporo,
ka m nwee ike too aha gi.
Mgbe ahụ ndi ezi omume ga-agba m gburugburu
n'ihu idi mma gi n'ebe m no.

Abụ Qma 143

Abụ Qma Devid.

Ekpere maka enyemaka

¹ O ONYENWE ANYI, nuru ekpere m,
gekwa nti n'akwa ariri m maka amara;
n'ihu ikwesi ntukwasị obi gi na ezi omume gi,
bia nyere m aka.

* Abụ Qma 141:4 141:4 Ilu 23:6

- 2 Edubatala m n'ọndụ ikpe m ikpe,
n'ihu na ọ dighi onye ọbụla dị ndụ bụ onye ezi omume n'ihu gi.*
- 3 Onye iro na-achụ m ọsọ,
ọ na-azọpja ndụ m n'ala;
na-emekwa ka m nọdụ n'ochichiri,
dika ndi nwuru anwu n'ogologo oge gara aga.
- 4 Ya mere mmuo m na-ada mba n'ime m
ujọ juputakwara m n'obi.
- 5 Ana m echeta ubochi niile ndi ahụ gara aga;
ana m atughari uche n'oru gi niile
na-echekwa echiche banyere ihe niile aka gi ruru.
- 6 Ana m agbasa aka m abuo nye gi;
aguu gi na-agu mkpuruobi m dika aguu mmiri ozuzo si agu ala kporo nku.

Sela

- 7 O ONYENWE ANYI, zaa m osiso;
mmuo m na-ada mba.
Ezonarila m ihu gi,
ma o bughị ya, aga m adi ka ndi na-arida ruo n'ili.
- 8 Mee ka m nuru okwu ihunanya gi nke na-adighi agharipu n'isi ututu,
n'ihu na o bu gi ka m tukwasiri obi.
- Zi m uzo m kwesiri igbaso,
n'ihu na o bu gi ka m na-eweli mkpuruobi m nye.
- 9 O ONYENWE ANYI, gbaputa m site n'aka ndi iro m,
n'ihu na o bu n'ime gi ka m na-ezo onwe m.
- 10 Kuziere m ime uche gi,
n'ihu na i bu Chineke m;
ka ezi Mmuo gi
duo m n'ala di larị.
- 11 O ONYENWE ANYI, n'ihu aha gi chebe ndu m;
n'ime ezi omume gi, naputa m site na nsogbu.
- 12 N'ime ihunanya gi na-adighi agharipu, kpochapu ndi iro m;
laa ndi niile kporo m asi n'iyi,
n'ihu na abụ m ohu gi.

Abụ Qma 144

Abụ Qma nke Devid.

Abụ nke dike n'agha

- 1 Otuto diri ONYENWE ANYI, onye bu oke nkume m,
onye na-ezi aka m abuo ibu agha,
na mkpisiaka m ilu ogu.
- 2 O bu Chineke m, onye juputara n'ihunanya, burukwa ebe mgbaba m e wusiri ike,
ebe m e wusiri ike na onye mgbaputa m,
o bu ota m, onye m na-agbaba n'ime ya,
onye ji aka ike mee ka ndi di iche iche nodu n'okpuru m.
- 3 O ONYENWE ANYI, ginj ka mmadu bu i ji na-eche echiche banyere ya,*
ginj ka nwa nke mmadu bu ihe banyere ya ji na-emetu gi n'obi?
- 4 Mmadu di ka otu nkuume;
ubochi ndu ya niile na-agafe ngwangwa dika onyinyo.
- 5 O ONYENWE ANYI, kewaa eluigwe ridata;
metu ugwu niile aka ka ha kwuo anwuru oku.
- 6 Zipu amuma ka o chusasja ndi iro niile;
gbaa ha aku gi niile ma chusasja ha.
- 7 Site n'elu setipu aka gi;
gbaputa m, naputakwa m
site n'oke osimiri,

* **Abụ Qma 143:2** 143:2 Job 4:17; 9:2; Ekl 7:20

* **Abụ Qma 144:3** 144:3 Abụ 8:4

site n'aka ndị si mba ọzọ,
 8 ndị ọnụ ha jupụtara n'ughā,
 ndị aka nri ha jupụtakwara n'aghughọ.

9 O Chineke, aga m abụku gi abụ ọhuru.
 Une e ji akwara iri mee ka m ga-eji kpọrọ gi egwu;
 10 gi onye na-enye ndị eze mmeri,
 onye na-agbaputa ohu ya Devid.

Site na mma agha di njo ¹¹ gbaputa m;
 naputakwa m site n'aka ndi si mba ozo
 ndi onu ha juputara n'ugha,
 ndi aka nri ha juputakwara n'aghughu.

12 Mgbe ahụ, ụmụ ndị ikom anyị, n'oge okorobia ha,
 ga-adị ka ihe a kuru n'ala e lekotara anya nke oma,
 ụmụ anyị ndị inyom ga-adị ka ogidi a pirị apị
 e ji achọ ụlọeze mma.

13 Qba anyị niile ga-ajuputa n'ihe oriri
 di iche iche si n'ubi anyi.

Aturu anyi ga-amuba n'otutu puku n'onuogugu,
 ha ga-adị iri puku kwuru puku n'ubi anyi;
 14 igwe ehi anyi ga-adokpu ibu di aru.

A gaghị enwe ntipu na mgbidi anyi niile,
 a gaghị adota anyi n'agha gaa obodo ozo,
 akwa ihe mgbu agaghị adị n'okporouzo anyi niile.

15 Ndị a goziri agozi ka ndi ahụ bu, ndi ihe ndi a diiri;
 ndi a goziri agozi ka ndi ahụ bu, ndi Chineke bu ONYENWE ANYI ha.

Abụ Qma 145

Abụ Qma otuto, nke Devid.

Idi mma nke Chineke

1 Aga m ebuli gi elu, Chineke m onye bu eze;
 aga m eto aha gi, site n'ebighi ebi ruo ebighi ebi.

2 Ubochi niile ka m ga-eto gi
 jaakwa aha gi mma site n'ebighi ebi ruo ebighi ebi.

3 ONYENWE ANYI di ukwu, burukwa onye kwesiri inata otuto;
 idi ukwu ya kariri ihe onye obula puru ighota.

4 Otu ogbo ga-eto oru gi niile n'ihu ogbo ozo;
 ha ga-ekwuputa maka oru ukwu gi niile di iche iche.

5 Ha ga-ekwuputa ihe banyere idi ebube nke ima mma gi,
 aga m atugharikwa uche n'oru ebube gi niile.

6 Ha ga-ekwuputa ihe banyere ike nke oru itunanya gi niile,
 aga m ekwusakwa oru ukwu gi niile.

7 Ha ga-eme mmemme n'ihidi idi mma gi di ukwu
 jirikwa onu buo abụ banyere ezi omume gi.

8 ONYENWE ANYI na-eme amara nweekwa obi omiko,
 o dighi ewe iwe osiso, o bara uba n'ihunanya.

9 ONYENWE ANYI di mma n'ebe mmadu niile di;
 o nwere omiko n'ebe ihe niile o kere eke di.

10 O ONYENWE ANYI, ihe niile i kere eke ga-eto gi;
 ndi nsu gi na-aja gi mma.

11 Ha ga-ekwuputa banyere ebube nke alaeze gi.
 Kwuputakwa maka idi ike gi,

12 ka mmadu niile mata ihe banyere oru ukwu gi niile di iche iche
 na ebube nke idi mma alaeze gi.

13 Alaeze gi bu alaeze na-adigide ruo mgbe ebighi ebi,
 ochichi gi na-adigidekwa site n'ogbo ruo n'ogbo.

- ONYENWE ANYỊ na-emezu nkwa ya niile
na-ahụkwa ihe niile o kere eke n'anya.
- 14 ONYENWE ANYỊ na-ekulite ndị niile dara ada
na-akwagide ndị niile dara mba.
- 15 Olileanya ihe niile dị na gị,
ị na-enye ha nri ha mgbe oge ya ruru.
- 16 I na-asaghepụ aka gị
na-emezu ọchịchọ ihe niile dị ndụ.
- 17 Ụzọ ONYENWE ANYỊ niile ziri ezi;
ọ na-ahụkwa ihe niile o kere eke n'anya.
- 18 ONYENWE ANYỊ na-anọ nso ndị niile na-akpọku ya,
bụ ndị niile na-akpọku ya n'eziokwu.
- 19 Ọ na-emezu ọchịchọ niile nke ndị na-atụ egwu ya;
ọ na-anụ akwa ha na-azọputakwa ha.
- 20 ONYENWE ANYỊ na-echebe ndị niile hụrụ ya n'anya,
ma ọ ga-ala ndị ajoy omume niile n'iyi.
- 21 Onụ m ga-ekwuputa otuto ONYENWE ANYỊ;
ka ihe niile e kere eke too aha nsọ ya
ruo mgbe ebighị ebi.

Abụ Qma 146

Tụkwasi Chineke obi

1 Toonu ONYENWE ANYỊ.

O mkpụrụobi m, too ONYENWE ANYỊ.

- 2 Aga m eto ONYENWE ANYỊ ogologo ndụ m niile;
aga m abụ abụ otuto nye Chineke m mgbe m nọ na-adị ndụ.
- 3 Atụkwasi ụmụ eze obi gị,
ndị bụ mmadụ efu na-apughị izọputa.
- 4 Mgbe mmụọ ha pụrụ, ha na-alaghachi n'aja*;
n'ụbọchị ahụ, atumatụ ha na-aghọ ihe efu.
- 5 Onye a goziri agozi ka onye ahụ bụ, onye inyeaka ya bụ Chineke nke Jekọb,
onye olileanya ya dị na ONYENWE ANYỊ, Chineke ya.
- 6 Onye kere eluigwe na ụwa,
na osimiri, na ihe niile dị n'ime ha,
ONYENWE ANYỊ, onye ikwesi ntụkwasi obi ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- 7 Ọ na-ekpe ikpe ziri ezi nye ndị a na-akpagbu
na-enyekwa ndị agụụ na-agụ nri.
- ONYENWE ANYỊ na-eme ka ndị nọ n'ụlọ mkpọrọ nwere onwe ha,
8 ONYENWE ANYỊ na-emegehe anya ndị kpuru isi,
ONYENWE ANYỊ na-akwagide ndị niile dara mba,
ONYENWE ANYỊ hụrụ ndị ezi omume niile n'anya.
- 9 ONYENWE ANYỊ na-echebe ndị ọbịa,
na-elekotakwa ndị na-enweghị nna na ndị di ha nwurụ anwụ,
ma ọ na-eme ka ihe ghara igara ndị ajoy omume nke ọma.
- 10 ONYENWE ANYỊ na-achị ruo ebighị ebi,
Chineke gị, o Zayọn, site n'ogbo ruo n'ogbo.

Toonu ONYENWE ANYỊ.

Abụ Qma 147

Onyenwe anyị dike, na onye amara

1 Toonu ONYENWE ANYỊ!

Ọ bụ ihe dị mma ibụku Chineke anyị abụ otuto.

* **Abụ Qma 146:4** 146:4 Ekl 12:7

Ọ bụ ihe na-eweta mmasị, burukwa ihe ziri ezi ito ya!

- ² ONYENWE ANYỊ na-ewu Jerusalem:
 ọ na-akpoghachita umụ Izrel ndị a dọrọ n'agha gaa n'ala ọzọ.
- ³ Ọ na-agwọ ndị niile obi ha tiwara etiwa
 na-ekechikotakwa ebe niile ha merurū ahụ.
- ⁴ Ọ bụ ya na-ekpebi ọnụọgụgụ kpakpando niile
 na-akpọkwa ha n'otu na otu.*
- ⁵ Onyenwe anyị dị ukwu, ike ya dịkwa ukwu;
 nghota ya enweghị nsotu.
- ⁶ ONYENWE ANYỊ na-agba ndị dị umeala n'obi ume
 ma ọ na-atụda ndị ajọ omume n'ala.
- ⁷ Jirinụ ekele bụkwo ONYENWE ANYỊ abụ;
 jirinụ ụbọ akwara kpọrọ Chineke anyị egwu.
- ⁸ Ọ na-eji igwe ojii na-ekpuchi mbara eluigwe;
 ọ na-ewetara elu ụwa mmiri ozuzo
 na-eme ka ahịhịa puo n'elu ugwu niile.
- ⁹ Ọ na-enye ehi niile nri
 na-enyekwa umụ ugołoma nri mgbe ha na-ebeku ya akwa n'ihị nri.
- ¹⁰ Mmasị ya adighi n'ike nke inyinya,
 maobu n'ike ukwu nke mmadu.
- ¹¹ ONYENWE ANYỊ na-enwe mmasị n'ebe ndi na-atu egwu ya no,
 ndi olileanya ha di na ihunanya ya nke na-adighi agharipu.
- ¹² O Jerusalem, jaa ONYENWE ANYI mma;
 o Zayon, too Chineke gi.
- ¹³ N'ihị na o wusiela mkporo onu uzọ ama gi niile ike,
 na-agozikwa ndi niile bi n'ime gi.
- ¹⁴ Ọ na-eme ka oke ala gi nwee udo,
 jirikwa oka wiiti kachasi mma nyejuo gi afọ.
- ¹⁵ Ọ na-ezipu iwu ya n'elu ụwa niile;
 okwu ya na-agbasa ngwangwa.
- ¹⁶ Ọ na-atusa snoo n'ala dika aji anu,
 na-efesasi igirigi snoo dika ntụ.
- ¹⁷ Ọ na-atudata mkpuru mmiri ya di ka mkpuru okwute.
 Onye puru iguzogide oke ifufe oyi ya?
- ¹⁸ Ọ na-ezipu okwu ya na-agbaze ha;
 ọ na-akpalite ikuku ya mee ka mmiri bido isoghari.
- ¹⁹ O kpugheela okwu ya nye Jekob,
 iwu ya na ukpuru ya niile nye Izrel.
- ²⁰ O mesobeghi mba ozọ udi mmeso di otu a.
 Ha amakwaghi iwu ya niile.

Toonu ONYENWE ANYI!

Abụ Ọma 148

Toonu Onyenwe ihe niile

¹ Toonu ONYENWE ANYI.

Toonu ONYENWE ANYI site n'eluigwe,
 toonu ya n'ebe niile kachasi elu.

² Toonu ya, ndi mmuo ozi ya niile,
 toonu ya, unu usuu ndi agha ya niile.

³ Toonu ya, anyanwu na onwa

* **Abụ Ọma 147:4** 147:4 Ajz 40:26

- toonu ya, kpakpando niile.
⁴ Toonu ya, unu eluigwe kachasị elu
na unu mmiri dị n'elu mbara eluigwe.
- ⁵ Ka ha niile too aha ONYENWE ANYỊ,
n'ihì na ha niile malitere ịdị site n'okwu ọ̀nụ ya.
- ⁶ O doro ha n'ọ̀nọ̀dụ ha ga-anọ ruo mgbe ebighị ebi;
o nyere iwu nke a na-agaghị agabiga.
- ⁷ Toonu ONYENWE ANYỊ, site n'ụwa,
unu oke anụ mmiri niile na ogbu mmiri niile,
⁸ na amụma, na mkpuru mmiri, na snoo na igwe ojii niile,
na oke ifufe niile na-eme ihe o nyere n'iwu,
⁹ unu ugwu ukwu niile, na ugwu nta niile
na osisi niile na-amị mkpuru na osisi sida niile
¹⁰ na anụ ọhịa, na anụ ụlọ niile,
na ihe niile na-akpụ akpụ n'ala na nnụnụ niile,
¹¹ ndị eze niile nke ụwa na mba niile ịdị iche iche,
unu ụmụ eze na ndị niile na-achị achị n'ụwa,
¹² ụmụ okorobia na ụmụ agboghọ,
ndị okenye na ụmuntakiri.
- ¹³ Ka ha niile too aha ONYENWE ANYỊ,
n'ihì na ọ bụ naanị aha ya ka e buliri elu;
ebube ya ịdị ukwu karịa eluigwe na ụwa.
- ¹⁴ O meela ka mpi* ndị ya ịdị elu,
otuto ndị nsọ ya niile,
nke Izrel ndị ọ hụrụ n'anya.

Toonu ONYENWE ANYỊ.

Abụ Qma 149

Abụ otuto

¹ Toonu ONYENWE ANYỊ!

Bụkuonụ ONYENWE ANYỊ abụ ọhuru.
Bụonụ abụ ito ya n'etiti ndị nsọ ya.

- ² Ka Izrel nūrja ọ̀nụ n'ime onye kere ha;
ka ndị bi na Zayon nwee obi uto n'ime Eze* ha.
- ³ Ka ha jiri ite egwu too aha ya
ka ha jiri ọyo na ụbọ akwara kpọrọ ya egwu.
- ⁴ N'ihì na ihe banyere ndị ya na-atọ ONYENWE ANYỊ uto.
Ọ na-eji nzọputa† kpukwasị ndị ịdị umeala n'obi n'isi ịka okpueze.
- ⁵ Ka ndị nsọ nūrja ọ̀nụ n'ime nsopuru a,
bụkwaa abụ n'ihì ọ̀nụ n'elu ihe ndina ha.
- ⁶ Ka otuto Chineke ịrị n'ọnu ha,
ka mma agha ihu abụ† ịrịkwa n'aka ha,
- ⁷ ịjị bọrọ mba niile ọbọ
taakwa ndị niile ịdị iche iche ahuru,
- ⁸ ịjị mkpọrọ igwe kee ndị eze ha
na ndị ha a na-asopuru agbụ igwe,
- ⁹ imezu ihe ahụ e kpebiri, depụtakwa megide ha.
Nke a bụ nsopuru ịrị ndị nsọ ya.

Toonu ONYENWE ANYỊ.

* **Abụ Qma 148:14** 148:14 Mpi bụ ihe na-egosiputa ike, guo akwukwo 1Sa 2:1 * **Abụ Qma 149:2** 149:2 Nkp
8:23; Zek 9:9; Mat 21:5 † **Abụ Qma 149:4** 149:4 Abụ 132:16; Ajz 61:10 ‡ **Abụ Qma 149:6** 149:6 Hib 4:12; Mkp
1:16

Abụ Qma 150

Ka ihe niile too Onyenwe anyị

¹ Toonu ONYENWE ANYỊ.

Toonu Chineke n'ime ụlọnsọ ya.

Toonu ya, na mbara igwe nke ike ya.

² Toonu ya, n'ihì ọrụ niile ọ rụrụ site n'ike ya.

Toonu ya, n'ihì ịdị ukwu ya nke kachasị ịdị ukwu niile.

³ Werenụ opi ike too ya,

werekwanụ ụbọ akwara na une too ya,

⁴ jirinụ ihe iti egwu na ite egwu too ya,

jirikwanụ ụbọ akwara dị iche iche na ọja too ya,

⁵ werenụ ogene too ya,

werekwanụ ogene na-ada oke ụda too ya.

⁶ Ka ihe niile na-eku ume too ONYENWE ANYỊ.

Toonu ONYENWE ANYỊ.*

* **Abụ Qma 150:6** 150:6 Mgbe mmadụ na-eti, Toonu Onyenwe anyị, ya na onye na-eti Halleluya, na-ekwu otu ihe ahụ.

Ilu Ihe mere e ji dee Ilu

- ¹ Ndi a bu ilu Solomon nwa Devid, eze Izrel.
² O bu maka amamihe na ntuziaka,
 maka ighota okwu niile kwesiri ighota nke oma,
³ n'ih i nweta ntuziaka n'inwe uche,
 ime ezi omume na ikpe ziri ezi nke aghugho na-adighi.
⁴ N'ih i ime ka ndi na-enweghi uche nwee ezi uche,
 ka ndi na-eto eto nweta ihe omuma na izuzu oma.
⁵ Ka onye maara ihe gee nti, tukwasikwa ihe n'ihe o maara,
 ka ndi nwere nghota nwetakwa ezi ndumodu.
⁶ Ka ha ghotu ilu niile na okwu niile
 na-esi n'onu ndi maara ihe.
⁷ Itu egwu ONYENWE ANYI bu mmalite ihe omuma.*
 O bukwa naani ndi nzuzu bu ndi na-adighi anabata amamihe na ido aka na nti.

Okwu mmalite: Nkwado maka inabata amamihe

I do aka na nti banyere ndi nrafu

- ⁸ Nwa m, na-ana nti na ntuziaka nke nna gi
 ahapukwala ndumodu nne gi.
⁹ N'ih i na okpu amara ka ha ga-aburu isi gi,
 burukwa ihe inya n'olu nye gi.
¹⁰ Nwa m, o buru na ndi mmehie ara gi ura,
 ekwenyerela ha, Ekwela!†
¹¹ O buru na ha asi gi, "Bia soro anyi; ka anyi zoo onwe anyi,
 tigbuo onye obula anyi huru,
 bu onye na-emeghi ihe ojojo obula.
¹² Ka anyi loo ha na ndu, dika ala ili,
 loo ha kpamkpam dika ndi na-arida n'olulu.
¹³ Anyi ga-enwetakwa otutu ihe di oke onuahia,
 nke anyi ga-akwaju n'ulo anyi.
¹⁴ Soro anyi fee nza gi ka anyi nwaa ike anyi,
 ihe obula kwa anyi nwetara, anyi na gi ga-ekekota ya onu."
¹⁵ Nwa m, ejela ije n'uzo ndi di otu a,
 a zookwala ukwu n'okporozo ha;
¹⁶ n'ih i na ukwu ha na-agba oso ime ihe ojojo,
 na-emekwa ngwangwa iwufu obara.
¹⁷ O bu ihe abaghi uru igbasa ugbu,
 n'ebe nnunu obula na-ahu ya anya.
¹⁸ Ma ndi a na-esi onya nke na-ama ha.
 Ha onwe ha ka onya ahu ga- ejide.
¹⁹ Otu a ka o na-adikwara ndi o na-agusi agu u ike nweta akunuba n'uzo na-ezighi ezi.
 N'ih i na igbaso uzọ di otu a na-ewetara ndi na-eso ya onu.
Jidesie amamihe aka ike
²⁰ Amamihe na-eti mkpu n'ezi ka mmadu nu.
 Olu ya na-ada uda n'ama.
²¹ O bu n'isi akuku uzo nke mkpotu dikarisiri ka o na-akpo oku,
 n'onu uzo ama obodo ka o na-anọ ekwuputa okwu onu ya niile.
²² "Unu ndi na-enweghi uche ruo ole mgbe ka unu ga-anogide buru ndi ga-ahu enweghi
 uche n'anya?
 Ruo ole mgbe ka ndi na-akwa emo ga-anogide na mmasi ikwa emo?
 Ruo ole mgbe ka ndi nzuzu ga-anogide na-akpo ihe omuma asi?
²³ O buru na unu gere nti na mba m na-abara unu,
 aga m awupu echiche niile nke obi m nye unu,

* 1:7 1:7 Ilu 9:10; Ilu 15:33; Ekl 12:13 † 1:10 1:10 Jen 39:7-10; Dit 13:8; Efe 5:11.

- aga m emekwa ka unu mara okwu m.
 24 Ma ebe ọ bụ na unu egeghi ntị mgbe m kporo oku,
 setipukwa aka m nye unu ma ọ dighi onye nara ntị,
 25 ebe ọ bụ na unu akpola ndumodu m asi,
 jukwa inabata iba mba m nye unu,
 26 ubochi unu ga-adaba na mmekpa ahụ, aga m achị ọchi.
 Mgbe ihe egwu bjakwasiri unu, aga m akwa unu emo.
 27 Mgbe oke ihe egwu ga-abiakwasị unu dika ikuku di ike,
 mgbe nhuju anya ga-erubiga n'elu unu dika oke ifufe,
 mgbe ita ahuhu na nsogbu ga-agbagwoju unu anya.
 28 "Agaghi m ege ntị n'akwa unu, ọ bụ ezie na unu ga na-akpo m.
 Unu ga-achokwa m ma unu agaghi achota m.
 29 N'ihina na unu mechiri anya unu n'ebe ihe omuma di,
 unu atughị egwu ONYENWE ANYI.
 30 Unu anaghi ntị na ndumodu m.
 Unu leliri iba mba m anya.
 31 Ihe niile unu kuru ka unu ga-aghota.
 O bukwa uzọ unu na ndumodu unu ga-eju unu afo.
 32 N'ihina na ejezighi ije nke ndi na-enweghi uche na-egbu ha,
 ọ bukwa onodu afo ojuju ndi nzuzu ga-alakwa ha n'iyi.
 33 Ma onye na-ege ntị n'okwu m ga-ebi obi ntukwasị obi.
 O ga-anọ juu na-enweghi ihe obula ga-atu ya egwu."

2

Iba uru nke amamihe

- 1 Nwa m, ọ buru na i nabata okwu onu m niile
 zobekwa iwu m niile n'ime obi gi,
 2 toto ntị gi n'ala nye amamihe,
 weputa obi gi inwe nghota.
 3 E, ọ buru na ọ bụ ihe omuma ka i na-akpoku,
 ọ burukwa na ọ bụ nghota ka i na-eweliri olu gi,
 4 ọ buru na i na-achọ ya dika i si achọ oloacha
 maobu aku nke zoro ezo,
 5 mgbe ahụ, i ga-aghatakwa ihe bu itu egwu ONYENWE ANYI
 chotakwa ihe omuma nke Chineke.
 6 N'ihina na ọ bụ ONYENWE ANYI na-enye amamihe;
 n'ebe ọ no ka nghota na ihe omuma na-esi abia.*
 7 O na-edebere ndi uzọ ha ziri ezi nzube oganihu,
 ọ bu ota nye ndi na-eje ije n'izuoke.
 8 O na-echebekwa uzọ nke ndi na-eme ezi ihe na-agbaso,
 na-elekotakwa uzọ nke ndi huru ya n'anya na-agbaso.
 9 Mgbe ahụ ka i ga-aghota ihe ziri ezi
 na ihe di mma na ezi uzọ niile.
 10 N'ihina na amamihe ga-enwe onodu n'ime obi gi,
 ihe omuma ga-adikwa mkpurubi gi uto.
 11 Izuzu zuruoke ga-echebe gi,
 nghota ga na-eche gi nche.
 12 Amamihe ga-azoputa gi site n'uzo ndi mmehie,
 sitekwa na mmadu ndi okwu ha joro njo,
 13 ndi hapuru uzọ niile ziri ezi nke Chineke
 na-agbaso uzọ niile nke ochichiri,
 14 ndi na-anuri onu n'ihe ojoo,
 n'ihina na mmehie ha na-atọ ha uto.
 15 Ihe obula ha na-eme gbagoro agbagoro,
 jookwa njo.
 16 O bu naani amamihe ga-anaputa gi n'aka nwanyi akwuna,

* 2:6 2:6 1Ez 3:9,12; Job 32:8; Jem 1:5.

- na nwanyi na-abughị nwunye gi nke na-ekwu okwu nrafu.
 17 Onye na-ahapu di o luru n'agboghọ,
 nke chefuru ogbugba ndu o gbara n'ihu Chineke.
 18 Ulo nwanyi di otu a di n'okporozo
 nke na-eduba n'onwu na n'oku ala mmuo.
 19 Ndi ikom niile banyere n'ulo ha na-ala n'iyi.
 Ha adighi alotakwa n'okporozo nke na-eduba na ndu.
 20 N'ih i nke a, i ga-aga ije n'uzo ndi ezi omume,
 debekwa ukwu gi n'okporozo niile nke ndi ezi omume,
 21 n'ih i na o bu naani ndi ziri ezi ga-ebi n'ala ahụ,
 ndi na-enweghi ita uta ga-afodukwa n'ime ya.
 22 Ma ndi na-emebi iwu ka a ga-ebipu site n'ala ahụ,
 o bukwa ndi na-ekwesighi ntukwasi obi ka a ga-ewezuga na ya.

3

Amamihe na-eweta ahụ ike

- 1 Nwa m echezola ihe niile m ziri gi.
 Ma debe iwu m n'obi gi.
 2 N'ih i na ha ga-eme ka ndu gi di ogologo ruo otutu afo,
 wetakwara gi udo na oganihu.
 3 Ekwela ka ihunanya na ikwesi ntukwasi obi hapu gi,
 kekwasị ha n'olu gi,
 deekwa ha n'elu mbadamba nkume, bu obi gi.*
 4 Mgbe ahụ, i ga-enwe ihuoma na ezi aha
 n'anya Chineke na n'ihu mmadu.
 5 Tukwasị ONYENWE ANYI obi gi niile,
 adaberekwala na nghota gi.
 6 N'ih e obula i na-eme, ka Chineke bute uzo,
 o ga-eduzi gi, meekwa ka okporozo gi niile gazie.
 7 A bule onye maara ihe n'anya nke onwe gi.
 Tuo ONYENWE ANYI egwu, kpokwa ihe ojoo asi.
 8 Nke a ga-eme ka i nwee ahụ ike
 gbaakwa okpukpu gi ume.
 9 Sopuru ONYENWE ANYI site n'inye ya mkpuru mbu nke akunuba gi,
 na mkpuru mbu nke ihe ubi gi.
 10 Mgbe ahụ ka o ga-eme ka oba gi niile jubigakwa oke,
 ebe inara mmanya gi ga-epuputa na mmanya ohuru.
 11 Nwa m nwoke ajula ido aka na nti nke ONYENWE ANYI,
 ike agwula gi inagide iba mba ya.
 12 N'ih i na o bu ndi ONYENWE ANYI huru n'anya ka o na-abara mba,
 dika nna si abara nwa ya nke ihe ya na-atoye ya utu mba.
 13 Onye a goziri agozi ka mmadu ahụ bu onye chotara amamihe,
 onye nwetara nghota.
 14 N'ih i na amamihe di mma karja olaocha,
 o bakwara uru karja olaedo.
 15 O di oke onuahia karja ola rubi,
 o dighi ihe na-amasi gi e ji atunyere ya.
 16 Ndu ogologo di n'aka nri ya;
 n'aka ekpe ya ka akunuba na nsopuru dikwa.
 17 Uzo ya bu uzo di mma
 burukwa uzo udo.
 18 Amamihe bu osisi nke ndu† nye ndi na-ejide ya aka,

* 3:3 3:3 Isughari ya n'uzo ozo ga-abu, deekwa ha n'ime obi gi 7:3; 2Kp 3:3 † 3:18 3:18 Jen 2:9; Ilu 11:30; Ilu 15:4; Mkp 2:7

e, onye ahụ nke na-ejidesi ya aka ike ka ihe na-agara nke oma.

19 O bụ site n'amamihe ka ONYENWE ANYI ji tọọ ntọala uwa;
o bụkwa nghọta ya mere ka eluigwe dirị ebe o di.

20 Esitere n'ihe omuma ya kewaa ogbu mmiri niile,
igwe ojii na-atụdakwa igirigi.

21 Nwa m nwoke, ekwela ka ihe abụọ ndị a site n'ihu gi wezuga onwe ha:
amamihe na nghọta nke ime ihe di mma n'izuzu zuruoke,

22 n'ihu na ha na-enye gi ndu oheru,
ha bụkwaara gi ihe icho mma amara n'olu gi.

23 Ha na-eme ka i na-aga ije n'uzo gi na-enweghi ihe egwu
maobu ihe mkpobi ukwu.

24 Mgbe i ga-edina ala, i gaghị atụ egwu,
i ga-edina ala ura gi ga-adị uto.

25 I gaghị atụ egwu ihe mbibi mberede obula
maobu tuo egwu ila n'iyi nke na-abiakwasị ndi ajo omume.

26 N'ihu na ONYENWE ANYI bu ebe ndabere gi,
o ga-echebekwa gi.

27 Ejigidele ihe oma i puru imere onye ozo
mgbe o di gi n'aka ime ya.[‡]

28 A sikhwala onye agbataobi gi laa,
biaghachi azu echi
mgbe i nwere ike ime ya taa.

29 Agbala izu ojoo megide onye agbataobi gi,
n'ihu na o nwere ntukwasị obi n'ebe i no.

30 Ebola mmadu ebubo na-enweghi isi,
mgbe onye ahụ na-emeghi gi ihe ojoo obula.

31 Ekwasola onye na-eme ihe ike ekworo
maobu horo uzo ya obula.

32 N'ihu na ndi di otu a bu ihe aru n'anya ONYENWE ANYI,
ma o na-emeso ndi na-eme ihe ziri ezi mmeso oma.

33 Obubu onu ONYENWE ANYI di n'ulo ndi na-eme ajo omume,
ma o na-agosi ulo ndi ezi omume.

34 Ndi mpako na-akwa emo ka ya onwe ya na-akwakwa emo,
ma ndi di umeala n'obi ka o na-enye amara.[§]

35 Ndi maara ihe na-enweta nsopuru,
ma ndi nzuzu na-enweta ihere.

4

Amamihe Kachasi ihe niile

1 Umụ m ndi ikom, geenu nti na ndumodu nke nna unu,
lezienu anya ka unu nwee nghota.

2 Naanu nti, nwee uche, n'ihu na o bu ezi ozizi ka m na-ezi unu;
ya mere, unu ahapukwala iwu m.

3 Mgbe m bu nwantakiri n'ulo nna m,
mgbe m ka di ntakiri, burukwa naani otu nwa nne m ji,

4 o ziri m ihe, sikhwa m,
"Ka obi gi jidesie okwu m niile ike,
debe n'iwu niile, i ga-adikwa ndu.

5 Nweta amamihe, nwetakwa nghota,
echezokwala okwu m, maobu site na ya wezuga onwe gi.

6 Ahapula amamihe, o ga-echebe gi,
hu ya n'anya, n'ihu na o ga-eduzi gi.

7 Mmalite amamihe bu nke a, nweta amamihe,
ihe obula o ga-efu gi, nweta nghota.

8 O buru na i bulie amamihe elu, o ga-ebulikwa gi elu.

[‡] 3:27 3:27 Gal 6:10. [§] 3:34 3:34 Jem 4:6; 1Pt 5:5

- Jidesie ya ike, ọ ga-ewetara ị ọke nsọpuru.
 9 Ọ ga-eji okpueze okoko osisi chọọ isi ị ịmma nyekwa ị okpueze mara mma n'isi ị ị."
- 10 Nwa m, naa m ntị, meekwa ihe m gwara ị ị; ị ga-enwekwa ndụ ogologo.
 11 M ga-edu ị n'uzọ nke amamihe, duokwa ị n'uzọ ziri ezi.
 12 Ọ buru na i bie ụdị ndụ ị otu a, ihe agaghị akpọ ị n'ụkwu n'ije ị ị, ị gaghị asukwa ngongọ mgbe ị na-agba ọsọ.
 13 Mee ihe niile m gwara ị ị, echefukwala ha, n'ihị na ọ ga-eduba ị na ndụ zuruoke.
 14 Emela dika ndị na-emebi iwu. Esokwala ụzọ ha.
 15 Zeere ha, ejekwala n'uzọ ha; chepu ihu ị ị n'uzọ ahụ,
 16 n'ihị na ndị na-emebi iwu adighị arahu ụra tutu ha emee aru nke ụbọchị ahụ. Ha anaghị ezu ike tutu ha emee ka otu onye maa n'onyia.
 17 Ha na-eri ihe oriri nke mmebi iwu, na-anukwa ihe ọhụrụ nke ọgbaaghara.
- 18 Ma ụzọ ndị ezi omume ị ka anyanwu na-awa n'isi ụtutu, nke na-enwuwakwa dika ihè n'etiti ehie ụbọchị.
 19 Ma ụzọ onye na-emebi iwu ị ka itiri nke ọchịchiri, ha anaghị ama ihe na-eme ka ha sọ ngongọ.
- 20 Gee ntị nwa m, n'ihe m na-ekwu. Gee ntị nke ọma.
 21 Doo ihe ndị a n'uche ị mgbe niile; ka ha bamiekwa n'ime obi ị ị,
 22 n'ihị na ha bu ndụ nye ndị chọtara ha, burukwa ahụ ike nye mmadu.
 23 Nke ka nke, lezie echiche uche ị niile anya, n'ihị na ha na-emetuta ndụ ị niile.
 24 Ka ụgha ọbula ghara isi ị n'onu ụta; kpọọ igha ụgha niile na okwu ruru aru niile asi.
 25 Legide anya n'ihu ime ihe bu eziokwu; atugharịkwala isi ị ile ihe ọbula.
 26 Leruo ije ukwu ị ị anya, doziekwa ụzọ ị niile ka ọ guzozie.
 27 Ewezugala onwe ị site n'aka nri maobu n'aka ekpe; si n'ihe ọjọ wezuga ukwu ị ị.

5

Idọ aka na ntị banyere ikwa iko

- 1 Nwa m, naa ntị n'okwu amamihe m, gee ntị n'okwu nghota m ndị a.
 2 Lezie anya, ka i debe izuzu ị iche iche, ka egbugbere onu ị na-echebekwa ihe omuma.*
 3 N'ihị na egbugbere onu nwanyị na-akwa iko na-atọ ka mmanu ahụ, okwu onu ya na-akwọ murumuru karị mmanu.
 4 Ma n'ikpeazu, ọ na-elu ilu dika oluilu dikwa nkọ ka mma agha ihu abuo.
 5 Ukwu ya abuo na-aridaru n'onwu, nzo ukwu ya abuo na-eje n'uzo oku ala mmuo.
 6 N'ihị na ọ dighi agbaso ụzọ kwesiri ndu; ụzọ ya gbagoro agbago, ma ọ maghi nke a.
 7 Ugbu a umu m, geenu m ntị, unu esikwala n'okwu niile nke onu m wezuga onwe unu.

* 5:2 5:2 Mal 2:7

- 8 Gbaara nwanị dị otu a ọsọ!
 Ejekwala ọnụ ụzọ ụlọ ya nso,
 9 ka ị ghara ire ugwu gị n'ebe ndị ọzọ nọ,
 maọbụ were ndụ gị tinye n'aka ndị na-enweghị obi ebere.
 10 Ka ndị ọbịa ghara inwe oke oriri n'elu akụ gị,
 ka ihe niile ị dọgburu onwe gị n'ọrụ ịkpata gharakwa imejuputa ụlọ onye ọzọ.
 11 Ka ị gharakwa ịsụ ude n'ikpeazu
 mgbe ọjia ga-eripia ọkpukpu gị na anụ ahụ gị.
 12 Mgbe ị ga-asị, Lee ka m si kpọọ ịdọ aka na ntị asị!
 "Leekwa ka obi m si lelia iba mba anya!
 13 Egegħi m ntị n'ozizi nke ndị nkuzi m
 maọbụ nabata ndumọdụ nke ndị ndumọdụ m.
 14 N'ihina na ugbu a, abjaruola m na mbibi
 n'ihu ọha mmadụ niile."
 15 Nụọ naanị mmiri nke si n'ite mmiri gị;
 mmiri dị mma nke si n'olulu mmiri gị.
 16 Gịnị mere ị ga-eji kwe ka isi mmiri gị sọọ n'okporouzo,
 ka mmiri nke aka gị sọọ n'ama?
 17 Kwee ka ha buru nke naanị gị,
 nke onye ọbịa na-agaghị enwe oke n'ime ya.
 18 Kwere ka ịbụ nwoke gị buru ngọzi nye gị;
 nrijakwa ọnụ n'ihu nwunye nke ị lütara n'okorobia gị.
 19 Nne anụ nke na-ahụ n'anya, dika ele mara mma,
 ka ara dị ya n'obi zuore gị,
 ka ihunanya ya na-enye gị obi uto mgbe ọbula.
 20 Gịnị ka ị na-achọ n'ahụ nwanị na-akwa iko?
 Gịnị mere ị ji na-amaku nwunye onye ọzọ obi?
 21 N'ihina na ONYENWE ANYỊ na-ele gị anya,
 ihe niile ị na-eme ka ọ na-ahụ.
 22 Onye na-emebi iwu na-esite na mmehie ya laa onwe ya n'iyi;
 mmehie ndị a bụ uto nke na-ejide ya.
 23 Ọ ga-anwụ n'ihina ọ nabataghị ịdọ aka na ntị;
 ọ bukwa nzuzu ya dufuru ya.

6

Idọ aka na ntị banyere nzuzu

- 1 Nwa m, ọ buru na ị nara onye agbataobi gị n'ibe,
 ọ buru na ị nara aka ị buru onye ọbịa onye akaebe,
 2 ị buru onye mara n'onye site n'ihe ị kwuru,
 onye enwudere site n'okwu ọnụ ya.
 3 Mee nke a, nwa m, si n'ime ya wepu onwe gị;
 n'ihina na ịdabala n'aka onye agbataobi gị:
 Jee ọsịsọ weda onwe gị n'ala rịọọ ya
 enyekwala ya izuike ọbula.
 4 Ekwekwala ka ọra baa gị anya abụọ,
 ekwekwala ka mbubara anya gị ruo ọra.
 5 Naputa onwe gị, dika mgbada site n'aka dinta,
 maọbụ dika nnunụ site n'onye osi ọnya.
 6 Gaa mụta ihe site n'aka ndanda, gị onye umengwu.
 Muta ihe site n'uzọ ya niile.
 7 Ọ bụ ezie na ọ nweghị eze na-achikọta ha,
 maọbụ onyendu, maọbụ ọchịagha,
 8 ma ọ na-akpakọta nri ya n'oge ọkọchị
 ma na-ewebata nri ya n'oge owuwe ihe ubi.
 9 Ọ bụ ruo ole mgbe ka ị ga-edina ala n'ebe ahụ, gị onye umengwu?
 Olee mgbe ka ị ga-esi n'ura bilie?
 10 Nwa ọra nta, nwa iru ọra nta,

- nwa ịchịkọba aka nta zuo ike,
 11 ụbiam ga-abiakwasị gị dika onye ohi,
 ụkọ abiakwasikwa gị dika onye na-apunara mmadụ ihe.
- 12 Onye okwu na ụka na onye omume ya jọgburu onwe ya,
 13 onye ji iro na-egbu ikuanya ya,
 jiri ụkwụ ya na-ekwu okwu
 na mkpisiaka ya na-egosi ihe.
 14 Onye obi ya na-echeputa ihe ojoo na aghugho,
 onye na-akpalikwa esemokwu mgbe niile.
- 15 N'ihì ya, mbibi ga-abiakwasị ya na mberede;
 n'otu ntabi anya ka a ga-ebibi ya, apughikwa igwoṭa ya.
- 16 O dī ụzọ ihe isii ONYENWE ANYỊ kpooṛo asị,
 e, ha dī asaa bụ ihe arụ n'ebe o nọ.
 17 Anya dī nganga,
 ire na-ekwu okwu ụgha,
 aka na-awufu obara ndi na-emeghi ihe ojoo.
 18 Obi na-echeputa nzube ojoo;
 ụkwụ na-eme ngwangwa igbaba n'ajo ihe,
 19 onyeama ụgha na-awupu ụgha dika mmiri
 na onye na-agbasa esemokwu n'etiti umunna.
- Ido aka na ntị banyere ikwa iko*
- 20 Nwa m, debe ihe nna gị nyere gị n'iwu,
 ahapukwala iwu nke nne gị.*
- 21 Ka ndumodu ha diri gị n'obi mgbe niile,
 ka i ghara ichefu ha.
- 22 Mgbe i na-ejeghari, o ga na-edu gị;
 mgbe i na-arahu ura, o ga na-eche gị.
 Mgbe i tetakwara, ha ga-akpanyere gị ụka.
- 23 N'ihì na iwu a bu oriona,†
 Ihe ozizi a bukwa ihè,‡
 otu a kwa ido aka na ntị na iba mba
 bu ụzọ ezi ndu,
- 24 idebe gị ka i puo n'ebe nwunye onye agbataobi gị nọ,
 sitekwa n'ire utọ nke nwanyi ojoo.
- 25 Ekwela ka agu n'ezighi ezi guo gị n'ime obi n'ihì ima mma ya,
 ma o bukwanu ka o jiri ile anya ya rata gị.
- 26 N'ihì na nwanyi akwuna ka enwere ike iji otu ogbe achicha nweta,
 ma nwunye nwoke ozo na-achụ nta ndu gi ila ya n'iyi.
- 27 Mmadu o puru iguru oku tukwasị n'ahu ya,
 ma uwe ya ereghị oku?
- 28 Mmadu o puru ije ije n'elu icheku oku
 ma ukwu ya ahapu igbuchapu?
- 29 Otu a ka o na-adiri nwoke na-abakwuru nwunye mmadu ibe ya;
 o nweghi onye obula na-emetu ya aka nke a na-agaghi ata ahuhu.
- 30 Ndi mmadu adighi eleda onye ohi anya ma o buru na o zuo ohi
 ka o were gboo mkpa aguu nke na-agusi ya ike.
- 31 Ma o buru na ejide ya o ga-akwughachi ugwo ihe niile ahụ o zuru okpukpu asaa.
 N'agbanyeghi na nke a ga-eme ka o ree ihe niile o ji biri n'ulo ya.
- 32 Ma nwoke ahụ na-akwa iko bu onye nzuzu, amamihe koro ya,
 n'ihì na o bu onwe ya ka o na-ala n'iyi.
- 33 A ga-eti ya ezi ihe otiti, a ga-elelikwa ya anya,
 ihere ya agaghi ekwe ihichapu.
- 34 N'ihì na di nwanyi ahụ ga-esite n'ekworo wee iwe di oku;

* 6:20 6:20 Efe 6:1 † 6:23 6:23 Abụ 119:105 ‡ 6:23 6:23 Abụ 19:8; 2Pt 1:19

o gakwaghị enwe obi ebere n'ebe o nọ n'ubochi o ga-abo obo.
 35 O gaghị anara ihe oḅula n'onodu ihe nkwughachi n'ihị ihe ojoo o mere ya.
 O nwekwaghị ihe a ga-enye ya puru ime ka iwe ya dajuo.

7

Ido aka na nti banyere nwanyi na-akwa iko

- 1 Na-agbaso okwu m nwa m, nogide na ya,
 dokwaa iwu m niile n'ime obi gi.
- 2 Debe iwu m ka i di ndu,*
 chee ozizi m nche dika o bu mkpuru anya gi.
- 3 Kee ha na mkpisiaka gi,
 deekwa ha n'elu mbadamba nkume, bu obi gi.
- 4 Hu amamihe n'anya dika nwaagbogho i huru n'anya;
 hukwa inwe nghota n'anya dika a ga-asị na o bu nwanne gi.
- 5 Kwee ka ha debe gi, ka i ghara ijekwuru nwanyi na-akwa iko,
 ka i gharakwa ina nti n'okwu ire utu ya.
- 6 N'ihị na otu ubochi,
 esi m na oghereikuku di n'ulo m lepu anya,
- 7 hu n'etiti ndi na-enweghi uche,
 ahutara m otu nwokorobia n'etiti ha,
 onye amamihe koru,
- 8 ka o na-aga n'uzo di nso ebe nkuku ulu
 n'akuku ulu nwanyi ihere na-adighi eme,
- 9 n'oge anyasi, dika chi na-eji,
 mgbe ochichiri na-agbachi.
- 10 Mgbe ahụ, nwanyi ahụ putara zute ya.
 O yi uwe dika nwanyi akwuna, jiri aghughu na-abiakwute ya.
- 11 (O na-eme uzu na-anaghi nti inu ihe oḅula.
 Ukwu ya anaghi anogide n'ulo ya.
- 12 O na-akwughari ma n'okporuzo ma n'ama;
 na-amighari n'ebe nzuzo niile.)
- 13 O weere aka ya abuo jikuo nwokorobia ahụ n'olu, sutu ya onu,
 were ihu nke ihere na-adighi, si:
- 14 "Emezuru m nkwa niile m kwere taa,
 enwekwara m nri nke sitere n'ihe aja udo m churu n'ulo m,
- 15 O bu gi ka m na-achokwute,
 lee gi ka i na-abia.
- 16 Agbasaala m akwa mara mma n'elu ihe ndina m,
 bu akwa ocha mara mma turu otutu agwa nke e ji ogbo ndi Ijpt kpa.
- 17 Efesakwala m mmanu isi oma nke maá, aloos na sinamon
 n'elu n'ihe ndina m.
- 18 Bja, ka anyi were ihunanya nujubiga afo anyi;
 ka anyi mee onwe anyi obi utu site ugbo a ruo ututu echi.
- 19 N'ihị na di m anoghi n'ulo
 o jeela njem di anya.
- 20 O ji akpa ego juru gaa njem,
 abali ole na ole ga-agafekwa tupu o lota."
- 21 Otu a ka o si jiri okwu ire utu ya megharia nwokorobia ahụ isi tutu o kwenyere ya.
 O nwekwaghị ike inaputa onwe ya site n'okwu nrafu nke nwanyi ahụ.
- 22 O sooro nwanyi ahụ dika ehi
 a na-adokpu na-aga ebe a ga-egbu ya,
 dika ele† nke na-aba n'onya,
²³ nke na-eche ka e were aku ghata ya n'obi.
 Nwoke ahụ dika nnunu nke na-efeba n'onya
 na-amaghị ihe na-eche ya puru iwepu ndu ya.

* 7:2 7:2 Lev 18:5; Ajz 55:3 † 7:22 7:22 Maqbu, onye nzuzu

- 24 *Geenu ntị, umu m, ma o bughị naanị ige ntị,
kama meekwanu ihe m na-ekwu.*
25 *Ekwela ka aguu nke obi gi chia gi;
ejela nwananyi di otu a nso; gbaara ya oso, ka o ghara inwa gi nwetakwa gi.*
26 *N'ihi na o mebiela ndu otutu mmadu,
otutu mmadu amaala n'onya ya.*
27 *Ulo ya bu okporouzo nke na-eduba n'ili,
nke na-edubakwa n'ala onwu.*

8

Okpukpo oku amamihe na-akpo

- 1 *O bu na amamihe adighi eti mkpu?
O bu na nghota anaghi eme ka olu ya daa uda?*
2 *O na-eguzo n'elu ebe niile di elu n'okporouzo,
n'agbata uzọ niile.*
3 *N'onu uzọ nke obodo niile
na n'onu uzọ ulọ niile ka o no na-eti mkpu,*
4 *o na-asi, "Umu mmadu geenu m ntị;
o bu unu ndi di ndu ka m na-agwa okwu.*
5 *Unu ndi na-enweghi uche, nweenu uche zuruoke;
unu ndi nzuzu, nweenu nghota.*
6 *Geenu m ntị, n'hi na enwere m okwu di mkpa m ga-agwa unu;
Ihe obula m kwuru bu ihe ziri ezi,*
7 *Onu m na-ekwu eziokwu
n'hi na akporo m okwu ugha asi.*
8 *Ndumodu m zuruoke, o dikwa mma.
Ihe ojoo obula adighi n'ime ya.*
9 *N'ebe onye nwetara nghota no, okwu m doro anya;
n'ebe ndi chotara ihe omuma no, okwu m ziri ezi.*
10 *Horu ido aka na ntị m karja olaocha
horokwa ihe omuma karja olaedo di ezi mma."*
11 *Amamihe di mkpa karja nkume rubi di oke onuahia.
O dikwaghi ihe a ga-eji tunyere ya.*
12 *"Mu onwe m bu amamihe na ezi nghota na-agakota.
Enwere m omuma ihe na ezi izuzu.*
13 *Itu egwu ONYENWE ANYI bu ikpo ihe ojoo asi.
Akporo m nganga na mpako,
omume ojoo nakwa okwu gbagoro agbago asi.*
14 *Ndumodu na ezi nghota bu nke m;
enwekwara m omuma ihe na ike.*
15 *Site na m ka ndi eze ji achị,
o bu m na-eme ka ndi na-achị achị mee iwu ziri ezi.*
16 *Site na m ka ndi eze ji achị
bu ndiisi niile na-achị n'ụwa.*
17 *Ndi niile huru m n'anya ka m na-ahu n'anya.
Ndi niile na-achọ m aghakwaghi ichota m.*
18 *Ana m ekenye uba na nsopuru,
na ikpe ziri ezi na ezi omume.*
19 *Onyinye m na-enye di mma karja olaocha,
o karikwara olaedo.*
20 *Ana m aga ije n'uzo ezi omume,
n'okporouzo ikpe ziri ezi.*
21 *Ndi niile huru m n'anya, na-eketa akunuba.
Ana m emejuputakwa ulokụ ha.*
22 *"ONYENWE ANYI kpuru m dika mmalite uzo ya,
tupu o bido ike ihe obula ozo.*
23 *Site n'ebighi ebi gara aga ka m di;
adikwa m adi tupu e kee uwa.*
24 *Ano m na-adi tupu e kee ogbu mmiri,*

- tupu isi iyi ọbụla agbaputa mmiri n'elu ụwa,
²⁵ tupu e kee ugwu ukwu
na ugwu nta.
- ²⁶ E, amụọla m rii tupu Chineke ekee ụwa
na osisi niile, na aja niile di n'ime ya.
- ²⁷ Anọ m ya mgbe o doziri mbara eluigwe n'ọnọdụ ya,
mgbe ọ túsara ha n'elu ogbu mmiri niile;
- ²⁸ mgbe o hiwere mbara eluigwe,
mgbe o mere ka isi iyi niile nke ogbu mmiri di ike,
- ²⁹ mgbe ọ kpara oke nye osimiri ebe ọ ga-akwúsi,
ka mmiri ya ghara igafe iwu ya,
mgbe ọ kara akara ebe a toro ntọala nke ụwa.
- ³⁰ Oge ahụ niile ka m na-anọ n'akụkụ ya dịka onye nka.
Ihe banyere m na-atọkwa ya uto;
ana m egwuri egwu n'ihu ya.
- ³¹ Ihe niile o kere tọkwara m uto,
ụwa niile na umu mmadu!
- ³² "N'ihia ya, umu m ndi ikom, geenu m ntị;
n'ihia na ndi niile na-eso uto m na-enwe onu.
- ³³ Gee ntị na ndumodu m ka i buru onye maara ihe,
agbakutakwala ndumodu m azu.
- ³⁴ Ngozi diri mmadu ahụ na-ana ntị n'okwu m,
onye na-anọ na nche n'onu uto m ubochi niile,
onye na-anọ na-echere m n'onu uto ọlo m;
- ³⁵ n'ihia na onye ọbụla chọtara m chọtara ndu;
ọ natakwala ihuoma n'ebe ONYENWE ANYI nọ.
- ³⁶ Ma onye na-enweghi ike chota m na-emeru onwe ya ahụ;
ndi niile kpọrọ m asi huru onwu n'anya."

9

Okpukpo oku nke amamihe na nzuzu

- ¹ Amamihe ewuola ulo ukwu ya
n'elu ogidi asaa.
- ² O doziela oriri ya n'usoro,
o gbuola anu ya, gwaakwa mmanya.*
- ³ O zipukwala ndi ozi ya ka ha gaa kpoo mmadu niile,
site n'ebe di elu nke obodo ka ha no na-akpo oku na-asi,
⁴ "Bianu n'ulo m, unu ndi niile na-enweghi uche"
Ma nye ndi amamihe korọ, ọ na-asi,
⁵ "Bianu, rie nri m,
nuokwa mmanya m gwakotara.
- ⁶ Hapunu uto enweghi uche unu, ka unu were di ndu;
gbasokwanu uto mmuo ighota ihe."
- ⁷ Onye ọbụla na-adọ onye na-akwa emo aka na ntị na-ewetara onwe ya nleli;
onye na-abara mmadu ojoo mba na-enweta nkocha.
- ⁸ Abarala ndi na-akwa emo mba, ma ọ bughị ya, ha ga-akpo gi asi;
baara ndi maara ihe mba, ha ga-ahụ gi n'anya.
- ⁹ Kuziere onye maara ihe ihe o kwesiri imuta, ọ ga-ama ihe karịa,
kuziere onye ziri ezi ihe ọ ga-atukwasị ihe ọ mutara n'amamihe ya.
- ¹⁰ N'ihia na itu egwu ONYENWE ANYI bu mmalite amamihe,
inwe ihe omuma banyere onye Nso ahụ bukwa nghota.
- ¹¹ N'ihia na ọ bu site na amamihe, ka ubochi gi ga-adị ogologo.
A ga-etinyekwara gi otutu afo na ndu gi.
- ¹² I buru onye nwere amamihe, amamihe gi ga-abara gi uru,
ma i buru onye na-akwa emo, naani gi ga-ata ahuhu ya.
- ¹³ Nwanyị di nzuzu na-eme mkpotu,

* 9:2 9:2 A na-eji ụda máá gwakoo na mmanya i ji mee ka oto ezi uto n'onu.

- o nweghị uche; ihere adighikwa eme ya.
 14 O na-anọ ọdụ n'ọnu ụzọ ụlọ ya,
 n'elu oche n'ebe dikarisiri elu n'obodo,
 15 na-akpọ ndị na-aga n'ụzọ oku,
 bụ ndị na-aga mkpa ha,
 16 "Ka ndị niile amamihe koro bịa n'ụlọ m."
 O na-asikwa ndị na-enweghị uche,
 17 "Mmiri e zutere n'ohi na-atọ ụtọ,
 nri e riri na nzuzo na-atokarikwa n'ụtọ."
 18 Ma ha adighi aghota na ndi n'adighi ndu no n'ebe ahụ,
 na ndi o kporo oku nri aghoolari ndi no n'ala mmuo.

Ndi a bu ilu Solomon

10

- 1 Ilu di iche iche nke Solomon:
 Nwata maara ihe na-eme ka nna ya nuria onu;
 ma nwantakiri di nzuzu na-ewetara nne ya n'iru uju.
- 2 Aku a kpatara n'uzo na-ezighi ezi adighi aba uru,
 ma ezi omume na-azoputa mmadu site n'onwu.
- 3 ONYENWE ANYI agaghị ekwe ka onye ezi omume nwuo n'aguu,
 o gakwaghị ekwe ka ihe nogide na-agara onye ajo omume nke oma.
- 4 Aka ndi umengwu na-eweta ogbenye,
 ma aka na-arusi oru ike na-eweta uba.
- 5 Onye na-ekpokota n'oge okochi bu nwa maara ihe,
 ma nwa ahụ nke na-arahu ura n'oge oru bu nwa na-eweta ihere.
- 6 Onye ezi omume na-anata ngozi,
 ma naani nkocha juputara n'onu onye ajo omume.
- 7 Aha onye ezi omume ka eji enye ngozi,
 ma aha onye ajo omume ga-ere ure.
- 8 Onye obi ya maara ihe na-anabata ihe e nyere n'iwu,
 ma onye nzuzu ekwurekwu ga-ala n'iyi.
- 9 Onye uzo ya ziri ezi na-aga ije n'atughị egwu,
 ma onye uzo ya ezighi ezi ka a ga-achoputa.
- 10 Onye obula na-egbu ikuanya na-ebute ihe mwute,
 onye nzuzu ekwurekwu ga-abia n'ila n'iyi.
- 11 Onu onye ezi omume bu isi iyi nke ndu,
 ma naani nkocha juputara n'onu onye ajo omume.
- 12 Ikpo asi na-akpali esemokwu,
 ma ihunanya na-ekpuchi mmehie niile.
- 13 Ndi nwere nghota na-ekwu okwu nwere isi,
 ma ndi na-enweghị uche ka a na-eti ihe dika ohu.
- 14 Onye amamihe na-akpakoba ihe omuma,
 ma onye nzuzu na-eji onu ya akpo ila n'iyi oku.
- 15 Aku ndi ogaranya buru ha obodo e wusiri ike,
 ma ubiam bu ila n'iyi nke ndi ogbenye.
- 16 Ugwo oru onye ezi omume bu ndu,
 ma ihe nweta nke onye ajo omume bu mmehie na onwu.

- 17 Onye na-ege ntị na ndumọdụ na-egosi ụzọ nke ndụ,
ma onye na-adighị anabata ndumọdụ na-eme ka ndị ọzọ kpafuo.
- 18 Onye ji egbugbere ọnụ ụgha ekpuchi ikpọ asi
na onye na-agbasa okwu nkwtọ bụ onye nzuzu.
- 19 N'ọtụtụ okwu mmehie adighị akwụsị
ma ndị nwere uche na-ejide ire ha.
- 20 Ire nke onye ezi omume bụ ọlaọcha kachasị mma,
ma obi onye ajọ omume bụ ihe ọnụahịa nta.
- 21 Egbugbere ọnụ onye ezi omume na-azụju ọtụtụ mmadụ afo,
ma ndị nzuzu na-anwụ n'ihu amamihe nke kọrọ ha.
- 22 Ngozi ONYENWE ANYI na-eme mmadụ ọgaranya,
ọ naghị atụkwasi ya nsogbu.
- 23 Ihe na-atọ onye nzuzu ụtọ bụ izube nzube ọjọọ;
ma ihe na-atọ onye maara ihe ụtọ bụ inwe nghọta.
- 24 Ihe ahụ onye na-emebi iwu n'atụ ụjọ ya ga-abiakwasị ya,
ihe onye ezi omume na-achọ ka a ga-enye ya.
- 25 Mgbe oke ifufe na-emebi ihe, ndị na-emebi iwu ka ọ na-eburu;
ma ndị ezi omume na-eguzosi ike ruo ebighị ebi.
- 26 Onye umengwụ na-abụ ihe mgbu nye onyenwe ya;
ọ dika anwuru ọkụ n'anya mmadụ maọbụ dika mmanya gbara ụka nke na-ejiji eze.
- 27 Itụ egwu ONYENWE ANYI na-enye ogologo ndụ,
ma ọnụọgụgụ afo nke onye ajọ omume na-adị mkpụmkpụ.
- 28 Olileanya ndị ezi omume ga-abụ ọnụ;
olileanya ndị na-emebi iwu bụ naanị ihe efu.
- 29 Ụzọ ONYENWE ANYI bụ ebe mgbaba nye ndị na-enweghị ita ụta,
maọbụ ịla n'iyi nye ndị na-eme ajọ ihe.
- 30 A pughị iwezuga* onye ezi omume,
ma onye na-emebi iwu agaghị anọgide.
- 31 N'ọnụ onye ezi omume ka mkpuru amamihe si abịa,
ma ire na-ekwu okwu nduhie ka a ga-eme ka o dere duu.
- 32 Egbugbere ọnụ onye ezi omume mara ihe na-eweta ihuoma,
ma ọnụ ndị ajọ omume bụ naanị okwu nduhie.

11

- 1 Ihe ọtụtụ aghugho* bụ arụ n'ihu ONYENWE ANYI
ma ihe ọtụtụ zuru ezu na-anata ihuoma n'ebe ọ nọ.
- 2 Nganga bịa, nlelị a na-eso ya,
ma onye dī umeala n'obi na-amuta ihe.
- 3 Eziokwu nke ndị ziri ezi n'obi na-edu ha;
ma omume gbagoro agbagọ nke ndị aghugho n'ala ha n'iyi.
- 4 Akunuba gi agaghị azọputa gi n'ubochi ikpe;
ọ bụ naanị ezi omume na-anaputa site n'ọnwụ.

* 10:30 10:30 Maọbụ, ihopu * 11:1 11:1 Lev 19:35-36; Dit 25:13-16; Mai 6:11

- ⁵ Ezi omume nke ndị na-enweghị ịta ụta na-eme ka ụzọ ha zie ezi,
ma ajoy omume nke ndị na-emebi iwu na-akwada ha.
- ⁶ Ezi omume nke onye ziri ezi na-azọpụta ya;
ma ọchịchọ ọjọọ nke ndị na-aghọ aghughọ ka a ga-eji jide ha.
- ⁷ Mgbe onye ajoy omume nwurụ, olileanya ya niile alala n'iyi,
ihe niile ọ na-ele anya inweta site n'ike ya alaakwala n'iyi.
- ⁸ Chineke na-azọpụta ndị ezi omume site na nsogbu ha,
ma ndị ajoy omume ka ọ na-ahapụ ka ha daba n'ime ya.
- ⁹ Okwu ọjọọ ka onye ajoy omume ji emebi onye agbataobi ya.
Ma site n'ihe ọmụma ka onye ezi omume ga-eji dọpụta ndụ ya.
- ¹⁰ Ọganihu nke onye ezi omume na-atọ mmadụ niile uto,
otu aka ahụ kwa, ọnwụ onye ajoy omume na-atọ mmadụ niile uto.
- ¹¹ A na-esite na ngọzi nke ndị ziri ezi bulie obodo elu,
ma a n'ala ya n'iyi site n'okwu ọny ndị ajoy omume.
- ¹² Ikwu okwu nleda megide onye agbataobi gị bụ nzuzu;
ma onye ahụ nwere nghota na-agba nkịtị.
- ¹³ Onye na-agba asiri na-ekpughe ihe nzuzo,
ma onye kwesiri ntụkwasị obi na-ekpuchi ihe nzuzo.
- ¹⁴ N'ihie enweghị ezi ndị ndu ka obodo ji ada,
ma ọtụtụ ndị ezi ndumọdụ na-eweta mmeri.
- ¹⁵ Onye ọbula na-ana onye ọbia n'akaebe ga-ata ahụhụ,
ma onye juru ikwu ugwo onye ọzọ ji, nọ na ntụkwasị obi.†
- ¹⁶ Nsofurụ na-adiri nwanị nwere obioma,
ma ndị na-adighi eme ebere bụ naanị akunuba ka ha na-enweta.
- ¹⁷ Onye nwere obioma baara onwe ya uru,
ma onye nwere obi ọjọọ na-ewetara onwe ya nsogbu.
- ¹⁸ Onye ajoy omume na-anata ugwo ọrụ aghughọ,
ma onye na-agma ezi omume dika mkpuru na-anata ugwo ọrụ kwesiri ekwesi.
- ¹⁹ Onye na-eguzosi ike ime ihe ziri ezi ga-enwe ndụ;
ma onye na-agbaso ihe ọjọọ ga-ahụ ọnwụ.
- ²⁰ ONYENWE ANYI na-akpọ ndị obi ha gbagoro agbago asi
ma ndị ụzọ ha na-enweghị ihe ịta ụta na-amasi ya.
- ²¹ Ọ bụ ihe doro anya na ndị na-emebi iwu ga-ata ahụhụ,
ma ndị ezi omume ka a ga-anaputa.
- ²² Nwanị mara mma, nke na-enweghị uche,
dika ọlaedo a gbanyere ezi n'imi.
- ²³ Olileanya onye ezi omume bụ ọny,
ma onye na-emebi iwu na-ele naanị anya ihe ọjọọ.
- ²⁴ Otu onye na-agbasapụ aka ya na-enye enye ma na-enweta akụ karịa,
ma onye ọzọ na-egbochi egbochi ma na-ada ogbenye.
- ²⁵ E, onye na-agbasa aka ya ga-aba ọgaranya;
onye ọbula na-atute ndị ọzọ ka a ga-atutekwa.

† 11:15 11:15 Maobu, ga-enwe udo

- 26 Ndi mmadu na-abu onye na-achikoba mkpuru oka na-ereghi ya ere onu,
ma ha na-ekpetara onye nke di njikere ire nke ya ngozi Chineke.
- 27 Onye na-achọ ihe oma na-enweta ihuoma,
ma ihe ojoo na-abiakwasị onye na-achọ ya.
- 28 Ndi tukwasiri obi n'akunuba ha ga-ada,
ma onye ezi omume ga-epuputa dika akwukwo ndu.
- 29 Onye na-ewetara ezinaulo ha nsogbu ga-eketa naani ifufe,
onye nzuzu ga-abu ohu nke onye maara ihe.
- 30 Mkpuru nke ndi ezi omume bu osisi na-enye ndu,
onye na-erita mkpuruobi n'uru bu onye maara ihe.
- 31 O buru na a ga-akwu ndi ezi omume ugwo oru ha n'uwa a;
a ga-esi anaa ghara ikwu ndi na-amaghi Chineke na ndi mmehie ugwo oru.

12

- 1 Onye obula na-ahu ido aka na nti n'anya na-ahu ihe omuma n'anya,
ma onye na-akpo iba mba asi bu onye na-enweghi uburu isi.
- 2 Ezi mmadu na-anata ihuoma site n'aka ONYENWE ANYI,
ma onye na-atuputa atumatu ojoo ka o na-ama ikpe.
- 3 Onye ajo omume agaghi anogide,
ma apughi ihopu onye ezi omume.
- 4 Ezi nwanyi bu onu na okpueze di ya,
ma nwanyi na-eweta ihere dika ire ure n'okpukpu di ya.
- 5 Echiche obi niile nke onye ezi omume bu ihe ziri ezi,
ma ndumodu onye ajo omume juputara n'aghughu.
- 6 Okwu niile nke ndi ajo omume bu ihe na-eweta onwu,
ma okwu ndi omume ha ziri ezi na-anaputa ha.
- 7 Ndi na-emebi iwu ga-ala n'iyi,
ma ndi ezi omume ga-eguzosi ike.
- 8 Onye nwere uche zuruoke ka mmadu niile na-achọ,
ma onye uche ya gbagoro agbago ka mmadu na-eleda anya.
- 9 O ka mma ibu onye a na-eleli anya ma i nwere ohu,
karja ibu onye a na-asopuru ma buru onye nri na-adighi n'ulo ya.
- 10 Onye ezi omume na-elekota anu ulo ya,
ma obi ebere kachasi nro nke onye ajo omume mere bu enweghi obi ebere.
- 11 Onye na-aru ala ubi ya ga-enwe nri n'ebe o bara uba,
ma onye na-agbaso ihe efu di iche iche, amamihe koru.
- 12 Ndi ajo omume na-enwekwa anya ukwu n'ihe ndi ajo omume ibe ha nwere,
ma mgborogwu nke ndi ezi omume ga-eto eto.
- 13 A na-ejide onye ajo omume site n'okwu onu ya,
ma onye ezi omume na-esi na nsogbu wezuga onwe ya.
- 14 Ikwu eziokwu na-enye mmadu obi utu,
inwe mgbalị na-ewetara ya ngozi.
- 15 Uzọ ndi nzuzu n'uche ha onwe ha ziri ezi,

- ma onye maara ihe na-aña ntị nye ndumọdụ.
- ¹⁶ Ndi nzuzu na-egosiputa iwe ha osiiso,
ma onye nwere uche na-elepuru mkpari anya.
- ¹⁷ Ezi onye akaebe na-ekwu eziokwu,
ma ajo onye akaebe na-ekwu okwu ugha.
- ¹⁸ Okwu ojojo na-agbawa obi dika mma agha,
ma ire onye maara ihe na-eweta ogwugwo.
- ¹⁹ Eziokwu na-eguzo ruo mgbe ebighi ebi,
ma okwu ugha anaghi adigide.
- ²⁰ Aghughu na-eguputa n'obi na-eche ihe ojojo;
ma ndi na-eme ka udo di na-enwe onu.
- ²¹ Ihe ojojo anaghi adakwasị onye ezi omume,
ma ndi ajo omume enwetala nsogbu ebe o di ukwu.
- ²² ONYENWE ANYI kporo egbugbere onu n'agha ugha asi,
ma ihe ndi kwesiri ntukwasị obi na-amasi ya.
- ²³ Onye nwere uche na-edebe ihe omuma ha nye onwe ha,
ma onye nzuzu na-agbasa enweghi uche ya n'anwu.*
- ²⁴ Aka na-arusi oru ike ga-achi achị,
ma umengwu ga-akwusi naani n'oru mmanye.
- ²⁵ Obi nke juputara na nchegbu na-ada mba,
ma okwu oma na-eme ka obi nuria.
- ²⁶ Onye ezi omume na-eduzi onye agbataobi ya,
ma onye na-emebi iwu na-eduhie ha.
- ²⁷ Onye umengwu adighi ahụ anụ o chutara na nta n'oku,
ma ndi na-arusi oru ike na-eri site n'aku ha nwetara n'ichu nta.
- ²⁸ Uzọ nke onye ezi omume na-eduba na ndu,
n'uzo ahụ, onwu adighi ya.

13

- ¹ Nwa maara ihe na-ege ntị na ndumọdụ nna ya
ma onye na-akwa emo adighi ege ntị n'iba mba.
- ² Onye na-eme ezi ihe ga-esite n'okwu onu ya nweta ugwo oru,
ma ndi na-aghogbu ibe ha ga-anata ihe ike dika ugwo oru ha.
- ³ Mmadu zuruoke bu onye na-ejide ire ya aka!*
- Ma onye ekwuruekwu na-ewetara onwe ya mbibi.
- ⁴ Ndi umengwu na-achọ otutu ihe ma o dighi ihe ha na-enweta;
ma onye na-arusi oru ike na-enweta ihe niile o choro.
- ⁵ Onye ezi omume kporo ugha asi,
ma okwu onu onye na-emebi iwu
na-ewetara ya ihere na nkocha.
- ⁶ Ezi omume mmadu na-abara ya uru na ndu ya niile,
ma ajo omume ndi mmehie na-ala ha n'iyi.

* 12:23 12:23 Ilu 13:16 * 13:3 13:3 Abu 141:3; Ilu 21:23

- 7 O di mmadu na-eme ka o bu ogaranya maobu onye ukpa.
Ma o dikwa mmadu na-eme ka o bu onye ukpa maobu ogaranya.
- 8 Ogaranya nwere ike jiri ego ya gbaputa onwe ya,
ma ogbenye adighi azaghachi mba banyere imeru ya ahụ.
- 9 Ihe onye ezi omume na-enwupu enwupu,
ma oriona onye mmebi iwu ga-anyu.
- 10 Nganga na-eweta esemokwu,
ma a na-ahu amamihe n'ime ndu ndi na-anata ndumodu.
- 11 Aku a kpatara ngwangwa na-emebikwa ngwangwa;
ma aku sitere n'irusi oru ike na-eto eto.
- 12 Nchere a na-echere ogologo oge maka imezu olileanya e nwere na-egbu obi,
mgbe ihe a na-eche mezuru, oke onu na-adi.
- 13 Onye na-eleli ntuziaka anya ga-akwu ugwo n'hi ya,
ma onye na-atu egwu ihe enyere n'iwu ga-anata ugwo oru ya.
- 14 Nkuzi nke onye maara ihe bu isi iyi nke ndu,
nke na-eme ka mmadu ghara ima n'onya onwu.
- 15 Ezi nghota na-eweta ihuoma,
ma uzu nke ndi na-ekwesighi ntukwasị obi na-eduba ha na mbibi.
- 16 Onye nwere uche na-eji omuma ihe n'aru oru,
ma ndi nzuzu na-egosiputa enweghi uche ya.
- 17 Onyeozu aju omume na-adaba na nsogbu,
ma onyeozu kwesiri ntukwasị obi na-eweta ogwugwo.
- 18 Onye na-aju ido aka na nti ga-anwu n'ukpa na n'ihere;
ma onye na-anabata ido aka na nti ka a ga-asopuru.
- 19 Mgbe ihe a na-ele anya mezuru o na-atu mkpuruobi utu,
ma ndi nzuzu kporo isite n'aju ihe wezuga onwe ha asi.
- 20 Na-eso ndi maara ihe ka i ghoo onye mara ihe,
n'hi na onye na-eso ndi nzuzu na-aba na nsogbu.
- 21 Nsogbu bu ihe na-esogharị ndi mmehie,
ma ngozi na-esogharị ndi ezi omume.
- 22 Mgbe ezi mmadu nwuru, o na-ahapuru umu ya na umu umu ya aku,
ma mgbe onye mmehie nwuru, aku ya na-abu nke ndi ezi omume.
- 23 Ubi onye ogbenye puru inwe otutu ihe oriri,
ma ikpe na-ezighi ezi na-azachapu ya.
- 24 Onye obula na-adoghi umu ya aka na nti, na-egosi na o hughu ha n'anya;
ma onye huru ha n'anya, ga-adosi ha aka na nti ike.
- 25 Onye ezi omume na-eri nri ruo na nriju afu onwe ya,
ma nri na-aku n'afu onye aju omume.

14

- 1 Nwanyị maara ihe na-ewu ulu ya,
ma nwanyị nzuzu na-eji aka ya akwada ulu ya.
- 2 Ime ihe ziri ezi bu itu egwu ONYENWE ANYI;

- ma ndị na-ejehie n'uzọ ha na-akpọ ya asi.
- ³ Onụ onye nzuzu na-ekwuputa okwu mpako,
ma egbugbere onụ onye maara ihe na-echebe ha.
- ⁴ Mgbe ehi na-adighi, ulọ ebe a na-azụ anụ na-adi ocha,
ma site n'ike ehi ihe omume nke ubi na-ejuputa n'ulọ.
- ⁵ Onye akaebe eziokwu adighi aghogbu mmadu,
ma onye akaebe ugha na-agma ugha mgbe obula.
- ⁶ Onye na-akwa emo na-achọ amamihe ma o dighi achota ya;
ma ihe omuma na-abịara onye nwere nghota osiiso.
- ⁷ Si n'ebe onye nzuzu wezuga onwe gi,
n'ihia na i gaghị achota ihe omuma n'onu ya.
- ⁸ Amamihe nke onye nwere uche bu ihe na-eme ka o mata ebe o na-aga,
ma enweghi uche nke ndi nzuzu bu aghugho.
- ⁹ Ndi nzuzu na-eji okwu idozi ihe mmehie mebiri akwa emo;
ma obi ebere ka a na-achota n'etiti ndi omume ha ziri ezi.
- ¹⁰ O bu naani onye ihe na-eme maara ufu ya,
o dighi onye ozọ ga-eso keta onu ya.
- ¹¹ A ga-ala ulo onye ajo omume n'iyi,
ma ulo ikwu onye omume ya ziri ezi ga-awasa ka igu.
- ¹² O di uzọ nke ziri ezi n'anya mmadu,
ma n'ikpeazu o na-eduba n'onwu.
- ¹³ O buladi n'ime ochi obi mgbu na-adi,
ma onu nwere ike kwusi n'iru uju.
- ¹⁴ Ndi na-ekwesighi ntukwasị obi aghaghị inweta ugwo oru ha,
ma ezi mmadu ga-enwetakwa ugwo oru ya.
- ¹⁵ Onye na-enweghi uche na-ekwenye ihe niile a gwara ya;
ma onye nwere uche na-atule mara ebe o na-eje.
- ¹⁶ Onye mara ihe na-atu egwu ONYENWE ANYI na-ewezugakwa onwe ya n'ihe ojoo,
ma onye nzuzu na-ewebiga iwe oke ma na-eche na o ka bu onye kwesiri ntukwasị obi.
- ¹⁷ Onye iwe oku na-eme ihe nzuzu,
ma onye na-echeputa nzube ojoo ka a na-akpo asi.
- ¹⁸ Ndi na-enweghi uche na-enweta ugwo oru nke uche gbagoro agbago,
ma onye nwere uche na-enweta ihe omuma.
- ¹⁹ Ndi ojoo ga-akpo isiala n'ihu ndi ezi mmadu,
ndi ajo omume ga-ada n'onu uzọ ama ndi ezi omume.
- ²⁰ O buladi ndi agbataobi onye ogbenye na-akpo ya asi,
ma ogaranya na-enwe otutu ndi enyi.
- ²¹ Onye na-eleda onye agbataobi ya anya na-emehie,
ma onye na-emere ndi ogbenye ebere ka ihe ga-agara nke oma.
- ²² Ndi na-ezube ihe ojoo, ha o naghị akpafu?
Ma ndi na-ezube ihe oma na-achota ihunanya na ikwesi ntukwasị obi.

- 23 Irusị ọrụ ike na-eweta uru;
ma oke okwu na-eweta ụkpa.
- 24 Okpueze nke ndi maara ihe bụ akunuba ha,
ma enweghị uche nke ndi nzuzu na-emeputa naanị ihe na-abaghị uru.
- 25 Onye na-agba akaebe eziokwu na-anaputa ndu mmadu,
ma onye akaebe ụgha bụ onye aghugho.
- 26 Onye obula na-atu egwu ONYENWE ANYI nwere ebe mgbaba;
nye umu ya o ga-abukwa ebe ize ndu.
- 27 Itu egwu ONYENWE ANYI bu isi iyi nke ndu;
nke na-eme ka mmadu ghara ima n'onya onwu.
- 28 Otuto onye eze na-enwe dabeere n'onuogugu ndi o na-achị,
e wezuga ndi o na-achị, eze enweghị ugwu obula.
- 29 Onye na-enwe ndidi nwere otutu nghota,
ma onye obi oku na-egosi enweghị uche ya.
- 30 Ndu di juu na-eme ka ubochi mmadu di ogologo;
ekworo na-eme ka o ree ure.
- 31 Onye obula na-emegbu onye ogbenye na-eleli Chineke kere ha anya,
ma onye na-emere onye ogbenye ebere na-asopuru Chineke.
- 32 O buladi n'onwu onye ezi omume nwere ebe mgbaba n'ime Chineke,
ma ndi ajo omume na-ala n'iyi, mgbe mbibi bilara.
- 33 N'obi onye nwere nghota ka amamihe na-anogide,
ma o buladi n'etiti ndi nzuzu o na-eme ka amara ya.
- 34 Ezi omume na-ewuli mba elu,
ma mmehie bu ihe ihere nye ndi obula.
- 35 Eze na-anuri onu n'ihio odibo maara ihe;
ma odibo na-eweta ihere na-akpali oke iwe ya.

15

- 1 Oshisa okwu di nro na-eme ka iwe na onuma laa azu;
ma okwu ike na-akpali iwe.
- 2 Ire onye maara ihe na-eme ka ihe omuma mubaa,
ma onu nye nzuzu na-ekwuputa okwu enweghị uche.
- 3 ONYENWE ANYI na-ahuzu ihe niile,
anya ya dikwa n'ahu ndi oma na ndi ojojo.
- 4 Okwu di nwayo na-eweta ndu na ume;
ma nkwtu na-eweta ida mba.
- 5 Naanị onye nzuzu na-akpo ndumodu ndi muru ya ihe efu;
ma onye obula na-ege nti nye mgbanwe na-eziputa ezi uche.
- 6 Ulo ndi ezi omume na-ejuputa n'otutu aku,
ma aku ndi na-emebi iwu na-ewetara ha nsogbu.
- 7 Egbugbere onu onye maara ihe na-agbasa ihe omuma,
ma obi ndi nzuzu ezighi ezi.
- 8 ONYENWE ANYI na-akpo aja ndi ajo omume asi,

- ma ekpere ndi ndu ha ziri ezi na-atọ ya uto.
- ⁹ ONYENWE ANYI kpọrọ ụzọ ndi na-emebi iwu asi,
ma ndi na-achuso ezi omume ka o na-ahu n'anya.
- ¹⁰ Oke ido aka na nti na-echere ndi na-ahapu ụzọ.
Onye kpọrọ iba mba asi ga-anwu onwu.
- ¹¹ ONYENWE ANYI mazuru ihe omimi niile nke onwu na oku ala mmuo;
o ga-esikwa anaa ghara ima obi umu mmadu?
- ¹² O dighi ato onye na-akwa emo uto ma a baara ya mba,
ya mere o dighi ejekwuru onye maara ihe.
- ¹³ Obi nke na-anuri onu na-eme ka ihu di mma.
Ihu gbaruru agbaru na-egosi obi nwere ihe mwute.
- ¹⁴ Obi nwere nghota na-achọ imata ihe,
ma onu onye nzuzu na-azu onwe ya n'okwu na-abaghi uru.
- ¹⁵ Ndu onye ogbenye juputara nnoo na mgba,
ma ndi nwere udo n'obi na-eri oriri mgbe niile.
- ¹⁶ O di mma inwe akunuba di nta ma buru onye na-atu egwu ONYENWE ANYI,
karja inwe aku ma noro na nsogbu.
- ¹⁷ O ka mma bu oke nri akwukwo nri nta nke nwere ihunanya,
karja ehi buru ibu a zuziri azuzi nke ikpo asi di na ya.
- ¹⁸ Onye iwe oku na-amalite ogo;
ma onye na-adighi ewe iwe osiso na-eme ka ilu ogo kwusi.
- ¹⁹ Eji ogwu gbochie uzo onye umengwu,
ma uzo onye omume ya ziri ezi bu uzo di larji.
- ²⁰ Nwa nke maara ihe na-eme ka obi toọ nna ya uto,
ma onye nzuzu na-eleda nne ya anya.
- ²¹ Onye na-enweghi uche na-anuri onu n'ime amaghi ihe ya,
ma onye nwere nghota na-aga ije n'uzo ziri ezi.
- ²² Nzube na-enweghi ndumodu na-ama afo n'ala,
ma ndi ndumodu diri otutu oganihu ga-adi.
- ²³ Onu na-adi mgbe mmadu natara osisa di mma,
okwu e kwuru n'oge o kwesiri di mma.
- ²⁴ Uzo ndu na-agbago elu nye onye nwere uche,
iwezuga ha site na-igbada n'ala mmuo di n'okpuru.
- ²⁵ ONYENWE ANYI na-adotu ma na-adorisi ulo nke onye mpako,
ma oke ala nke nwanyi di ya nwuru ka o na-elekota.
- ²⁶ Echiche ojoo niile nke ndi na-emebi iwu ka ONYENWE ANYI kpọrọ asi
ma okwu ebere niile di ocha n'anya ya.
- ²⁷ Onye anya ukwu na-ewetara ezinaulo ya nsogbu.
Ma onye kpọrọ iri ngari asi ga-adi ndu.
- ²⁸ Obi onye ezi omume na-atule osisa ya
ma onu nke onye ajo omume na-asoputa ihe ojoo di iche iche.
- ²⁹ ONYENWE ANYI anoghi ndi na-emebi iwu nso;

ma ọ na-anụ ekpere ndị ezi omume.

³⁰ Ihu ọchị na-eweta obi uto.

Akụkọ ọma na-enyekwa ọkpụkpụ ndụ.

³¹ Onye na-ege ntị nye ịba mba nke na-enye ndụ
ga-esoro ndị amamihe nọrọ.

³² Onye juru ịdọ aka na ntị kpọrọ onwe ya asi
ma onye ọbụla naara ndumọdụ nwere nghọta.

³³ Itụ egwu ONYENWE ANYỊ bụ amamihe na-abịa site n'ịdọ aka na ntị;
onye dị umeala n'obi ga-anata ugwu na nsọpuru.

16

¹ Mmadụ nwere ike pia ihe ọ chọrọ ime,
ma okwu ikpeazụ ga-esi n'ọnụ ONYENWE ANYỊ.

² Ụzọ niile nke mmadụ dị ọcha n'anya ya,
ma ONYENWE ANYỊ na-atule ebumnobi niile nke mmadụ.

³ Were ọrụ gị niile nyefee n'aka ONYENWE ANYỊ,
ọ ga-eme ka ha gaa n'ihu.

⁴ ONYENWE ANYỊ na-eme ka ihe niile rụpụta ebumnuche ya,
o bụladị ndị mmebi iwu ka e debere maka ụbọchị mbibi.

⁵ ONYENWE ANYỊ kpọrọ ndị nwere obi dị mpako asi.
Mara nke a nke ọma: Ha aghaghị ịta ahụhụ.

⁶ Ọ bụ site n'ihunanya na eziokwu ka eji ekpuchi mmehie;
ọ bụkwa site n'egwu ONYENWE ANYỊ ka mmadụ ji agbanarị mmehie.

⁷ Mgbe ụzọ mmadụ na-agbaso na-atọ ONYENWE ANYỊ uto,
ọ na-eme ka mmadụ ahụ na ndị iro ya dị n'udo.

⁸ Ọ dị mma inwe ihe nta n'ezi omume
karịa inwe ọtụtụ uru n'uzọ ikpe na-ezighị ezi.

⁹ Anyị nwere ike pia ọpịpịa n'obi anyị,
ma ọbụ ONYENWE ANYỊ na-edu ije anyị.

¹⁰ Egbugbere ọnụ eze na-ekwu okwu sitere na-ezi nghọta,
ọnụ ya adighị ekpe ikpe na-ezighị ezi.

¹¹ Ihe ọtụtụ ziri ezi na ihe niile ha n'otu dirị ONYENWE ANYỊ,
ihe niile e ji atụ ihe dị n'ime akpa bụ ya mere ha.

¹² Ndị eze kpọrọ ime ihe na-adighị mma asi,
n'ihu na site n'ezi omume ka ocheeze ji eguzosi ike.

¹³ Ndị eze na-enwe mmasị n'egbugbere ọnụ na-ekwu eziokwu,
ha na-agụ onye na-ekwu eziokwu dị ka ezi mmadụ.

¹⁴ Iwe eze bụ onyeozị nke ọnwụ.
Onye maara ihe ga-eme ka ọ dajụọ.

¹⁵ Mgbe ọchị dị n'ihu eze ọ na-ewetara onye hụrụ ya ndụ,
ihuoma ya dị ka igwe ojii na-eweta mmiri ozuzo.*

* **16:15** 16:15 Mmiri ozuzo n'oge ọkọchị na-eme ka ahịhia kponwuru akponwu tutee, nke a na-eweta ọnụ, n'ihu olileanya ọ na-enye banyere ụba nke ihe a kuru n'ubi.

- 16 Ọ ka mma inwe amamihe na mmụọ ighota ihe
karịa inwe ọlaocha na ọlaedo.
- 17 Ụzọ dị larịi nke onye ziri ezi bụ iwezuga onwe ya pụọ n'ihe ọjọọ,
ndị na-echebe ụzọ ha niile na-echebekwa ndụ ha.
- 18 Nganga na-eweta ịla n'iyi,
mpako na-ewetakwa ọdịda.
- 19 Ọ ka mma ịbụ onye ogbenye nwere obi umeala karịa ịbụ onye nganga,
na onye so ndị nganga keta oke n'ihe ha kwatara n'agha.
- 20 Onye ọbụla na-aña ntị na ndumọdụ ka ihe na-agara nke ọma,
onye a goziri agozi bụ onye ahụ nke na-atụkwasi ONYENWE ANYỊ obi.
- 21 A na-amata onye nwere uche site n'ụdị nghota o nwere.
Okwu dị ụtọ na-eme ka mmadụ mụta ihe nke ọma.
- 22 Inwe uche bụ isi iyi ndụ nye ndị niile nwere ya,
ma enweghị uche na-ewetara ndị nzuzu ntaramahụhụ.
- 23 Obi onye maara ihe na-eme ka e tinye uche n'okwu ọnyụ, ya,
egbugbere ọnyụ ha na-emekwa ka mmụta gaa n'ihu.
- 24 Okwu dị nro na-atọ ụtọ ka mmanụ ańụ,
ọ na-atọ mkpuruobi ụtọ, na-enyekwa ọkpụkpụ ahụ ike.
- 25 Ọ dị ụzọ nke ziri ezi n'anya mmadụ,
ma n'ikpeazụ ọ na-eduba n'ọnwụ.
- 26 Agụụ ihe oriri nke onye ọrụ na-aruputara ya ọrụ;
agụụ na-akpali mmụọ ya ịga n'ihu.
- 27 Ndi ọjọọ na-atuputa echiche ọjọọ,
egbugbere ọnyụ ha dị ka ọkụ nke na-ekpochapụ ahụ.
- 28 Onye na-emebi iwu na-agbasa ise okwu;
ha na-akpali nsogbu, na-ekewa enyi na enyi.
- 29 Ndi ọjọọ na-arafu ndi agbataobi ha,
na-edubakwa ha n'uzọ ga-ewetara ha mbibi.
- 30 Onye ji ikuanya ya ekwu okwu na-atụ atumatu ọjọọ,
onye na-atibi egbugbere ọnyụ ya abụọ ekpebiela ime mmehie.
- 31 Isi awọ bụ okpueze nke mara mma,
a na-enweta ya n'uzọ ezi omume.
- 32 Onye na-adighi ewe iwe ọsiiso kariri onye a maara aha ya.
Onye nwere ogologo ntachiobi kariri onye na-adota obodo n'agha.
- 33 A na-eke nza, n'ihu ichoputa uche ONYENWE ANYI,
maobu Chineke n'onwe ya na-ekpebi ihe a ga-efeta na nza ahụ.

17

- 1 Ọ ka mma ịta iberibe achicha kpọrọ nkụ ma ịno n'udo adi ya,
karịa n'ulo juputara n'oke oriri na ilu ọgụ.
- 2 Ohu nwere uche ga-achị nwa nna ya ukwu na-eweta ihere
ma ketakwa oke n'ihe nketa dika otu n'ime ndi ezinaulo ahụ.
- 3 Ite eji anucha ihe diri ọlaocha, oke oku dikwara ọlaedo

ma ONYENWE ANYỊ na-anwale obi.

- 4 Ajo mmadu na-aña nti n'egbugbere onu na-eduhie,
onye ugha na-anakwa nti nye ire na-ekwu okwu ila n'iyi.
- 5 Onye obula na-akwa ogbenye emo o bu Chineke kere ha ka o na-eleli anya.
Ndi niile na-anuri onu n'ihu ihe ike dakwasiri ha aghaghi ita ahuhu.
- 6 Umụ umụ bu okpueze ndi okenye.
Nne na nna bu inya isi nke umu ha.
- 7 Egbugbere onu na-ekwu okwu di mma abughi nke onye nzuzu,
otu a kwa, egbugbere onu na-agma ugha ekwesighi ibu nke onye na-achi achi.
- 8 N'anya onye na-enye ngari o na-ahuta ya dika ogwu irata mmadu,
ha na-eche n'ebe obula ha chere ihu ihe ga-aga nke oma.
- 9 Onye obula na-akwado ihunanya na-ekpuchi njehie,
ma onye na-ekwu ihe mere mgbe na mgbe na-ekewa ezi enyi.
- 10 Iba mba ntakiri a baara onye nwere nghota bara uru
karija nari utari nke a para onye nzuzu.
- 11 Onye ojoo na-ebi naani ndu nnupu isi* megide Chineke.
O bukwa onyeozu nke onwu† ka a ga-eziga imegide ya.
- 12 O ka mma izute nne Bja a napuru umu ya
karija izute onye nzuzu uche ya gbagoro agbago.
- 13 O buru na i jiri ihe ojoo kwuo ugwo ihe oma,
obubu onu diri ezinaulo gi.
- 14 Esemokwu malite o na-esi ike imedo ya,
n'ihu ya ekwela ka o malite.
- 15 Onye na-asu onye ikpe maara na ikpe amaghi ya na-amakwa onye aka ya di ocha ikpe,
ONYENWE ANYI na-akpo omume abuo a asi.
- 16 Uru ginu ka ego bara n'aka onye nzuzu;
ebe o bu na o nweghi ike icho amamihe.
- 17 Ezi enyi na-egosi ihunanya ya n'oge obula.
Otu a kwa, nwanne na-aba uru n'oge mkpa.
- 18 O bu uche ezughi oke inara ugwo onye ozo ji,
si otu a ghoo onye ji ugwo.
- 19 Onye na-ahu esemokwu n'anya huru mmehie n'anya.
Onye na-ewuli onu uzọ ama ya elu na-akpo ntia oku.
- 20 Dighi aga n'ihu bu onye obi ya gbagoro agbago.
Onye nwere ire nrafu ga-adanye na nsogbu.
- 21 O bu naani iru ugu na obi ojoo
diri nna nke nwa ya na-eme ihe nzuzu.
- 22 Obi nke na-anuri onu na-eme ka ahụ sie ike,
ma mmuo na-eru ugu oge niile na-akpata oria.
- 23 Onye ajo omume na-anara ihe ngari‡ na nzuzo
ka o sugharia ikpe ziri ezi isi.

* 17:11 17:11 Ya bu, omume megidere iwu ya † 17:11 17:11 Ya bu, onyeozu na-adighi eme obi ebere. ‡ 17:23 17:23 Opu 23:8

- 24 Onye nwere nghota na-eche uche amamihe n'ihe o na-eme, ma anya onye nzuzu na-eleghari ruo na nsotu nke uwa.
- 25 Nwa di nzuzu na-ewetara nna ya mwute, burukwa nne muru ya ihe ilu.
- 26 O buru na ira onye ezi omume nra adighi mma, n'ezie, ipia ndi oru ihe n'ih i ezi oru ha ezighi ezi.
- 27 Nwoke ahu na-adighi ekwu otutu okwu bu onye maara ihe, onye mmuo ya dikwa juu bu onye nwere nghota.
- 28 A ga-agu onye nzuzu n'onye maara ihe ma o buru na ha gba nkiti, guokwa ha na ndi nwere nghota ma o buru na ha e jide ire ha.

18

- 1 Onye ihe mmadu na-adighi amasi na-agbaso naani ochicho nke ya onwe ya, na-alusokwa ezi nzube niile ozu ogo.
- 2 Nghota adighi ato onye nzuzu utu. Naani ihe o maara bu ikwu uche ya.
- 3 Mgebe onye ajo omume na-abata, ka nleda anya na-abata, otu a kwa nkocha na-eweta ihere.
- 4 Okwu onu niile bu mmiri di omimi, ma amamihe di ka mmiri iyi na-aso aso.
- 5 O dighi mma ime ka ikpe gara onye mere ihe ojoo, si otu a gbochie onye aka ya di ocha inweta ikpe ziri ezi.
- 6 Egbugbere onu ndi nzuzu na-ebutere ha esemokwu, onu ha na-ebutere ha ihe otiti.
- 7 Onu onye nzuzu na-etinye ya na nsogbu, egbugbere onu ya bu onya nye mkporuobi ya.
- 8 Okwu niile nke onye na-agba asiri na-ekwu dika iberibe nri n'ato ezi utu, ha na-agbadakwa n'ime ime ala afo.
- 9 Onye di umengwu n'oru ya bu nwanne nke onye mbibi.
- 10 Aha ONYENWE ANYI bu ulo elu e wusiri ike, ndi ezi omume na-agbaba n'ime ya izere ndu.
- 11 Aku ndi ogaranya buru ha obodo e wusiri ike, o bukwa mgbidi di elu nke a na-apugh i mafe n'echiche ha.
- 12 Tupu mmadu adaa obi ya na-ejuputa na nganga, ma inwe obi umeala na-eweta nsopuru.
- 13 Inye osisa okwu tupu mmadu ege nti bu enweghi uche na ihe ihere.
- 14 O bu mmuo mmadu na-akwado ya n'oge nrija nrija, ma mmuo e tipia etipia, onye puru ibuli ya?
- 15 Obi onye nwere nghota na-enweta ihe omuma, n'ih i na nti onye maara ihe na-achoputa ya.
- 16 Onyinye mmadu na-akwara ya uzu sara mbara,

ọ na-edubakwa ya n'ihu ndị dị elu.

- 17 N'ikpe onye buru ụzọ kwuo ihe na-ese na-adị ka onye ikpe gaara, tutu ruo mgbe mmadụ b́jara bido iju ya ajuju.
- 18 Ife nza na-akwụsị esemokwu na ndorondoro dị n'etiti mmadụ abụọ ndị olu ha na-ala elu.
- 19 O dị mfe ilugbu obodo karịa ime ka obi nwanne e mehiere tugharịa. Iwe ya na-adị ike dika onụ ụzọ e jiri igodo tuchie.
- 20 Site na mkpuru nke okwu onụ mmadụ miputara ka afo ga-eji ju ya. Sitekwa n'ihe owuwe ubi nke egbugbere onụ ha ka ha ga-eji rijuo afo.
- 21 Ike onwụ na ndụ dị ire n'aka. Ndi huru ya n'anya ga-eri mkpuru ya.
- 22 Nwoke ahụ chotara nwunye chotara ezi ihe. O na-anatakwa ihuoma site n'aka ONYENWE ANYI.
- 23 Onye ogbenye na-arịo arịo maka ebere; ma ogaranya na-asa okwu ike ike.
- 24 Onye nwere otutu ndi enyi ndi na-ekwesighi ga-abia n'ila n'iyi mgbe na-adighi anya, ma o di enyi nke na-arapara nso karia nwanne.

19

- 1 O ka mma ibu ogbenye onye kwesiri ntukwasị obi karia ibu onye nzuzu na-ekwu okwu ugha mgbe niile.
- 2 Arịo nke na-enweghi ihe omuma adighi mma otu a kwa onye ukwu ya na-eme ngwa na-ejehie ụzọ.
- 3 Enweghi uche nke mmadụ na-eduba ha n'oghom, ma obi ha na-ewe iwe di ukwu megide ONYENWE ANYI.
- 4 Onye nwere ego na-enwe otutu ndi enyi, ma o na-ara ahụ ka ndi enyi onye ogbenye nogide.
- 5 Onye na-agba ama ugha ga-ata ahuhu, uzo onye na-ekupu ugha dika ume ka a ga-achoputakwa.
- 6 Otutu mmadụ na-achọ ihuoma n'ebe onye na-achi achị nọ, otu a kwa, mmadụ niile na-agbalị ibu enyi onye na-agbasa aka ya na-enye onyinye.
- 7 Ebe o bu na umunne onye ogbenye na-akpo ya asi, ginikwa ka ndi enyi ya ga-eme? Mgbali ya niile irio ha ario ezughi ime ka ha nogide.
- 8 Onye na-enweta amamihe huru ndu n'anya, onye na-edebekwa nghota na-enweta oganihu.
- 9 Onyeama ugha aghaghi ita ahuhu, onye obula na-ekwupu okwu ugha dika mmiri ga-ala n'iyi.
- 10 Onye nzuzu ekwesighi ibi dika ogaranya; ohu ekwesikwaghi ichi umu eze.
- 11 Ezi uche mmadụ nwere na-amuputa ndidi; o bukwa nkwanye ugwu nye onye n'adighi agu mkpari a na-akpari ya.

- 12 Iwe eze dị ka mbigbo nke odum.
Ma obi uto ya di ka igirigi n'elu ahija ndu.
- 13 Nwa nzuzu bu ila n'iyi nke nna,
nwunye na-ese okwu di ka mmiri otutu na-atu kpom, kpom,
mgbe niile n'elu ulo puru epu.
- 14 Ulo di iche iche na aku bu ihe nketa a na-anata n'aka ndi nne na nna,
ma nwunye nwere uche na nghota na-esite naani n'aka ONYENWE ANYI.
- 15 Umengwu na-akpata oke irahu ura,
onye ofo ogori ka aguu na-agu.
- 16 Onye na-edebe iwu Chineke na-enweta ndu,
ma onye na-akpo ya asi na-anwu.
- 17 Onye obula na-egosi ndi ogbenye obi ebere na-ebinye ONYENWE ANYI ihe,
o ga-akwughachi ha n'ihu ihe oma ha mere.
- 18 Doo nwa gi aka na nti mgbe o ka di na nwantakiri n'ihu na oge ahụ ka olileanya di.
Ma i meghi otu a, o bu ndu ya ka i na-emebi.
- 19 Onye oke iwe ga-anata nra so ya,
n'ihu na o buru na i naputa ya, i ga-anaputakwa ya ozo.
- 20 Gee nti na ndumodu a na-enye gi, nabata ido aka na nti.
N'ikpeazu, i ga-abu onye maara ihe.
- 21 Otutu atumatu di n'obi mmadu;
maobu uche ONYENWE ANYI ga-emezu.
- 22 Obi ebere mmadu na-eme ka a na-achosi ya ike.
O ka mma ibu ogbenye kari ibu mmadu nke eziokwu obula na-adighi n'onu ya.
- 23 Itu egwu ONYENWE ANYI na-eweta ndu na onu,
na nchebe site n'ihe mmeru ahụ.
- 24 Onye umengwu na-amanye aka n'efere nri,
o gaghị eweghachi ya o buladi tnye n'onu ya.
- 25 Tie onye na-akwa emo ihe, onye na-enweghi uche ga-aghọ onye nwere ezi uche,
baara onye nwere nghota mba, ha ga-enweta ihe omuma.
- 26 O bu nwa ahụ na-eweta ihere ga-ezu nne na nna ya ohi,
maobu chupu ha site n'ulo ya.
- 27 Nwa m o buru na i hapu ige nti na ntuziaka m,
i ga-esi n'okwu ihe omuma kpafuo.
- 28 Onyeama ugha na-akwa ikpe ziri ezi emo.
Onu nke onye ajo omume na-eloda ajo ihe.
- 29 Ndi na-akwa emo na ndi nzuzu ga-ata ahuhu;
a ga-etikwa ha ihe.

20

- 1 Mmanya bu onye na-akwa emo. Onye mkpotu ka ihe onunu na-aba n'anya bu.
Onye obula kwere ka ha duhie ya bu onye nzuzu.
- 2 Onuma eze na-emenye oke ujo n'ahu dika mbigbo nke odum;
ndi na-akpasu ya iwe ga-atufu ndu ha.

- 3 Ọ bụ ihe nsọpụrụ nye onye na-ezere okwu na ụka,
ma onye nzuzu ọbụla na-eme ngwa ise okwu.
- 4 Onye umengwụ adighị arụ ọrụ ubi n'oge ya.
N'oge owuwe ihe ubi ọ pughị ichọta ihe oriri.
- 5 Nzube niile nke dị mmadụ n'obi bụ mmiri dị omimi,
ma onye nwere nghọta na-adọpụta ha.
- 6 Ọtụtụ mmadụ na-asi na ha nwere ihunanya na-adighị agharipụ,
ma onye kwesiri ntụkwasị obi, onye pụrụ ichọta ya?
- 7 Onye ezi omume nke na-ejegharị n'izuoke,
ndị ihe na-agara nke ọma ka ụmụ ga-anọchi ya ga-abụ.
- 8 Mgbe eze na-anọkwasi n'ocheeze ya ikpe ikpe,
ọ na-eji anya ya abụọ afụchapụ ihe ọjọọ niile.
- 9 Onye pụrụ ị sị, "Emeela m ka obi m dị ọcha;
Abụ m onye dị ọcha, mmehie adighikwa n'ime m?"
- 10 Ihe ọtụtụ aghughọ na ihe ọtụtụ nghogbu,
ha niile bụ ihe arụ n'ihu ONYENWE ANYỊ.
- 11 Ọbụladị ụmuntakiri ka a na-amata site n'omume ha niile,
nke a ọ pụtara n'omume ha dị ọcha n'ezie a, burukwa ihe ziri ezi?
- 12 Nti nke na-anụ ihe na anya nke na-ahụ ụzọ,
ọ bụ ONYENWE ANYỊ mere ha abụọ.
- 13 Ahụla irahụ ụra n'anya, ka ị ghara ighọ onye ụkpa.
Bilie, murụ anya, rụsie ọrụ ike, ka ị nweekwa ihe oriri.
- 14 "Lee, ihe a jorọ njo, ọ baghị uru," ka onye na-azụ ahịa na-asi,
ma mgbe ọ pụrụ ọ na-anya isi n'ihi ihe ọ zụtara.
- 15 Ọlaedo dij, na ọtụtụ rubi n'ebe ọ bara ụba,
ma egbugbere ọnụ nke na-ekwuputa ihe ọmụma bụ ọla dij oke ọnụahịa.
- 16 Chiri uwe onye ahụ naara onye mba ọzọ n'aka mbe.
Jichiekwa ihe mbe ahụ o nyere n'ihi onye mba ọzọ ọ nara na mbe.
- 17 Nri e nwetara n'uzọ aghughọ na-atọ mmadụ uto.
Ma n'ikpeazụ aja ga-eju ya ọnụ.
- 18 Buru ụzọ nata ndumọdụ tupu ị mee ihe ọbụla ị choro ime;
ebula agha ma ị bubeghị ụzọ pia ọpịpịa.
- 19 Agwala onye na-akpa asiri ihe nzuzo gi,
n'ihi na ọ ga-akụ ya n'ekwe nye ụwa niile.
- 20 Oriona onye ahụ na-akọcha nne ya na nna ya
ka Chineke na-afunyu.
- 21 Ihe nketa nke anatarara n'oke ọsịisọ,
agaghị agọzi ya n'ikpeazụ.
- 22 A sịkwala, "Aga m akwughachi gi n'ihi ihe ọjọọ a."
Chere ONYENWE ANYỊ, ọ ga-aboro gi ọbọ.
- 23 ONYENWE ANYỊ kporo ihe ọtụtụ gbara iche iche asi,
ihe ọtụtụ aghughọ adighị atọ ya uto.

- 24 ONYENWE ANYI na-eduzi nzo ukwu niile nke mmadu.
Olee otu onye obula ga-esi ghotu uzọ ha?
- 25 Ime ngwangwa* doo ihe nso, bu ima n'onya
ma mesie tughariwa uche banyere imezu nkwa ahụ.
- 26 Eze maara ihe na-afuchapu ndi ajo omume,
o na-eji wili ifucha mkpuru gaa n'elu ha.
- 27 Akonuche mmadu bu oku ONYENWE ANYI ji enyocha mmuo ya,
o na-egwuputa ala ala obi ya, igosi anyi ihe anyi bu.
- 28 Ihunanya na ikwesi ntukwasi obi na-echebe eze,
site n'ihunanya ka ocheeze ya na-eguzo chim.
- 29 Ugwu a na-akwanyere umu okorobia bu n'ihu idi ike ha,
ma isi awo bu nsopuru ndi okenye.
- 30 Okpo na mmeru ahụ na-ehichapu ihe ojo,
utarị na-asachapu ime ime nke ahụ mmadu.

21

- 1 Iyi di iche iche nke juputara na mmiri ka obi eze bu n'aka ONYENWE ANYI,
nke o na-ahazi n'uzo obula di ya mma.
- 2 Oru niile bu ihe ziri ezi n'anya onye na-arụ ya,
ma ONYENWE ANYI bu onye na-eleba anya n'echiche obi anyi niile.
- 3 Ime ezi omume na ihe ziri ezi
ka ONYENWE ANYI na-anabata karịa ichu aja.
- 4 Nganga na mpako na aguụ ihe ojo
nke bu oru ndi ajo omume, bu mmehie.
- 5 Echiche niile nke onye na-arusi oru ike na-eweta uru,
dika echiche onye ome ngwangwa na-enweta naani ukọ.
- 6 Uru niile enwetara n'uzo na-ezighi ezi adighi adigide,
ha bu nkuume ifufe na-efesa, ndi na-achọ ya na-achọ onwu.
- 7 N'ihu na ndi na-emebi iwu anaghi eme ihe oma,
ihe ojo ha na-eme na-alaghachi laa ha n'iyi.
- 8 Uzọ onye na-emebi iwu bu ihe gbagoro agbago,
ma omume onye aka ya di ocha ziri ezi.
- 9 O ka mma ibi n'otu akuku elu ulo
karia ibinyere nwanyi na-ese okwu.
- 10 Ihe na-atọ onye ojo utọ bu imeru ndi ozo ahụ;
o maghi imere mmadu ibe ya ebere.
- 11 Mgbe a na-ata onye na-akwa emo ahuhu, onye na-enweghi uche na-enweta amamihe,
ma mgbe a na-akuziri onye maara ihe ihe o na-enweta ihe omuma.
- 12 Onye ezi omume na-amuta ihe site n'ile ulo onye ajo omume anya
na-emekwa ka ndi ajo omume laa n'iyi.
- 13 Onye na-adighi ege nti na mkpu onye ogbenye,
ya onwe ya ga-akpokwa mkpu ma agaghi aza ya.

* 20:25 20:25 Ya bu mgbe mmadu na-echehi uche mee nke a.

- 14 Onyinye enyere na nzuzo na-eme ka iwe dajụọ,
otu a kwa, ngari ezonyere n'ime uwe na-eme ka oke ọnụma dajụọ.
- 15 Onye ezi omume na-añurị ọñụ mgbe e kpere ikpe ziri ezi,
ma buru ihe oke egwu dirị ndị na-eme ajọ ihe.
- 16 Onye ọbụla si n'uzọ nghota wezuga onwe ya
ga-eso n'otu ndị nwuru anwu.
- 17 Nwoke huru ibi ndu nganga n'anya na-ada ukpa;
inu mmanya na oke oriri abughị uzọ esi akpata akụ.
- 18 Onye ajọ omume ga-abu ihe mgbaputa maka onye ezi omume,
onye aghugho ga-abukwa ihe mgbaputa maka onye ndu ya ziri ezi.
- 19 O ka mma ibi n'ozara
karị ibinyere nwanị na-atamu ntamu na-esekwa okwu.
- 20 Onye maara ihe na-edebe ezi ihe oriri na mmanu oliv n'ulo ya,
ma onye nzuzu na-eloda ihe niile n'onu ya.
- 21 Onye na-achuso ezi omume na ihunanya
ga-achota ndu, na ugwu na oganihu.
- 22 Onye maara ihe nwere ike megide obodo ndi dike,
kwatuokwa ebe ewusiri ike nke ha tukwasiri obi ha.
- 23 Onye na-echekwa ire ya na onu ya
na-egbochiri onwe ya odachi.
- 24 Onye nganga na onye mpako, onye na-akwa emo bu aha ya.
O na-eji oke nganga eme ihe niile.
- 25 Oke ochicho nke onye umengwu na-ewetara ya onwu
n'ihu na o juru iru oru.
- 26 Kwa ubochi ka o na-achọ inwe karị,
ma onye ezi omume na-enye na-akpaghi oke.
- 27 Chineke kporo aja ndi na-emebi iwu asi,
nke ka nke, ma o buru na ha na-enye onyinye a site na nzube ojoo.
- 28 Onyeama ugha ga-ala n'iyi,
ma onye obula na-ege ya nti ka a ga-ebibi ruo ebighi ebi.
- 29 Ndi ajọ omume na-ebi ndu atughị egwu,
ma ndi omume ha ziri ezi na-atughari uche n'uzo ha niile.
- 30 O nweghi amamihe di, o nweghi nghota di, o nwekwaghi atumatu obula,
nke puru iguzosi ike megide ONYENWE ANYI.
- 31 E nwere ike jikere inyinya, kwadokwaa maka agha,
maobu naani ONYENWE ANYI na-enye mmeri.

22

- 1 The nhorọ di ezi mma ka aha oma bu karị otutu akụ,
inata amara* ihuoma ka mma karị olaocha na olaedo.
- 2 Ma ogbenye ma ogaranya bu otu n'ihu ONYENWE ANYI
onye kere ha niile.
- 3 Onye nwere uche na-ahu nsogbu nke na-abia n'ihu ma zobe onwe ya,

* 22:1 22:1 Maobu, mmaadi inwe ugwu

ma onye na-enweghị uche anaghị ele anya, ọ na-adaba n'ime nsogbu ahụ taa ahụhụ so ya.

- 4 Obi umeala bụ egwu ONYENWE ANYỊ, ụgwọ ọ na-akwụ bụ akụnuba, na nsọpuru na ndụ ogologo.
- 5 Ogwu na igbuda dị n'uzọ onye na-emebi iwu; ma onye kpọrọ ndụ ya ihe na-asọ ya asọ.
- 6 Kuziere nwantakiri ka ọ hōrō ụzọ ziri ezi,[†] mgbe o tolitere ọ ga-anogide n'ime ya.
- 7 Dika ogaranya si achị ogbenye, otu a kwa ka onye na-ebi ego si buru ohu onye na-ebinye ya ego.
- 8 Onye na-agma ikpe na-ezighi ezi dika mkpuru, ga-ewe ajo ihe dika ihe ubi, mkpanaka nke ikike iwe ha ga-agbajikwa.
- 9 Onye na-agbasapu aka enye onyinye ga-abu onye a goziri agozi, n'ihu na ha na ekenyetu ndi ogbenye nri.
- 10 Chupu onye na-akwa emo, ise okwu ga-akwusi, e, ihu ogo na nleli ga-akwusikwa.
- 11 Onye na-ahu idi ocha nke obi n'anya, onye okwu ya juputara n'amara ga-abu enyi eze.
- 12 Anya ONYENWE ANYI na-echebe ihe omuma, ma o na-emebi atumatu niile nke ndi aghughu.
- 13 Onye umengwu na-asi, "Odum no n'ezi! A ga-egbu m n'ama oha mmadu!"
- 14 Onu nwanji na-akwa iko bu oke olulu, nwoke no n'okpuru oke iwe ONYENWE ANYI na-adaba n'ime ya.
- 15 Obi umuntakiri juputara n'enweghi uche, ma apijia ido aka na nti ga-achupu ya n'ebe di anya.
- 16 Onye na-achọ uru site n'imegbu onye na-enweghi ike, maobu onye na-enye ogaranya onyinye ga-ebi n'oke uko.

Okwu iri atọ onye maara ihe

Okwu nke mbu

- 17 Lezie anya gee nti n'okwu niile nke ndi maara ihe, tnye uche gi n'ihe m na-akuzi.
- 18 O di utọ ma idebe ha n'obi gi, ma ha dikwa n'egbugbere onu gi mgbe niile.
- 19 O bu ka ntukwasi obi gi di n'ime ONYENWE ANYI, ya ka m na-akuziri gi taa, obuladi gi onwe gi.
- 20 O bu na m edeputabereghi gi iri ndumodu atọ ndi a, bu okwu ndumodu na ihe omuma?
- 21 Ha na-ezi gi ihe bu ikwesi ntukwasi obi na ikwu eziokwu. Mgbe ahụ ọ buru na-ezie gi si gi gaa chota eziokwu i ga-eji ezi osisa loghachi.

Okwu nke abuo

- 22 Emegbula ogbenye n'ihu na o bu ogbenye. Emegidekwa ya n'uzo ikpe.
- 23 N'ihu na ONYENWE ANYI ga-ekwuchitere ha onu ha ma bibiekwa ndi na-emegide ha.

Okwu nke ato

[†] 22:6 22:6 Efe 6:4; 2Tm 3:15

- 24 Gị na onye na-ewe oke iwe abụla enyi,
gị na onye na-ewe iwe ọsịsọ emekọkwala ihe,
25 ma ọ bughị ya, i nwere ike imuta ndụ ha,
si otu a tinye ndụ gị na nsogbu.

Okwu nke anọ

- 26 Abụla onye otu n'ime ndị na-anara ndị mmadụ akaebe
maobu kwee nkwa ikwu ugwo onye ọzọ ji.
27 N'ihu na ọ buru na i nweghị ego i ga-eji kwuo ugwo ahụ,
a ga-anapụ gị ọ buladi ihe ndina gi.

Okwu nke ise

- 28 Ehigharila oke ala e tinyere site na mgbe ochie.
Nke ndi nna ochie gi ha hiwere.

Okwu nke isii

- 29 I huru mmadu ahụ nke nwere nka n'iru oru ya nke oma?
O ga-eguzo n'ihu ndi eze,
o gaghị eguzo n'ihu ndi a na-amaghị aha ha.

23

Okwu nke asaa

- 1 Mgbe gi na onye na-achị achị nọdurụ iriko nri,
lezie ihe* di n'ihu gi anya,
2 tukwasị mma n'akpiri gi,
ma ọ buru na i bu onye iri oke nri na-atọ uto.
3 Achosila nri uto ya ike,
n'ihu na nri ahụ bu nri aghugho.

Okwu nke asato

- 4 Adogbula onwe gi n'oru maka ibu ogaranya,
atukwasila obi na nghota gi.†
5 N'ihu na akw nwere ike ifu
n'otu ntabi anya dika a ga-asị
na ha nwere nku dika nnunu ugo.

Okwu nke itoolu

- 6 Erila nri onye aka ntagide na-enye gi.
Nri uto ya agukwala gi agu.
7 N'ihu na ọ bu udi mmadu ahụ
na-eche onuahia ihe o na-emefuru gi.
O na-asị gi, "Rie ihe, nuokwa ihe onunu,"
ma obi ya adighi n'ebe i no.
8 I ga-agbokwa nke ntakiri ahụ i riri
mgbe ahụ, okwu oma ahụ niile i kwuru banyere ya ga-abu ihe efu.

Okwu nke iri

- 9 Atufula ume gi igwa onye nzuzu okwu,
n'ihu na ọ ga-eleda okwu i sitere n'ezi uche kwuo anya.

Okwu nke iri na otu

- 10 Anarala nwa na-enweghị nne na nna ala ya
site n'highari oke ala e gwunyere site n'oge gara aga,
11 n'ihu na onye mgbaputa ha di ike;
ya onwe ya ga-ekwuchitere ha onu ha.

Okwu nke iri na abuo

- 12 Tinye uche gi n'ido aka na ntị;
gekwa ntị nuru okwu ihe omuma niile.

Okwu nke iri na ato

- 13 Ahapula ido umu gi aka na ntị.
Ha agaghị anwu n'ihu na i tiri ha ihe.
14 Jiri mkpara tie ya ihe

* 23:1 23:1 Maobu, onye no n'ihu gi † 23:4 23:4 Maobu, idi nko gi

ma zọpụta ndụ ya site n'ọnwu.

Okwu nke iri na anọ

15 Nwa m, aga m ańurị ọñụ nke ukwuu
ma ọ buru na ị ghọọ onye maara ihe.

16 Mkpuruobi m ga-ńurị ọñụ
mgbe egbugbere ọñụ gị abụọ kwuru ihe ziri ezi.

Okwu nke iri na ise

17 Ekwela ka obi gị kwosa ndị mmehie ekworo,
kama nọgide n'ịnụ ọkụ n'obi n'ịtụ egwu ONYENWE ANYỊ mgbe niile,
18 n'ihì na i nwere ọtụtụ ihe oma n'ihu gị.
Olileanya dị ukwuu dịrị gị.

Okwu nke iri na isii

19 Nwa m, nwee uche,
gbasookwa ụzọ Chineke.
20 Anọla n'etiti ndị na-añubiga mmanya oke,
na ndị iri oke oriri na-atọ ụtọ,
21 n'ihì na ihe niile ga-akọ ha.
Ọ bụkwa nkirińka akwa ka onye oke ụra na-eyi n'ahụ.

Okwu nke iri na asaa

22 Naa ntị n'ịdọ aka na ntị nna gị,
akpọkwala ịdọ aka na ntị nne gị bụ agadi nwanị asị.
23 Zuta eziokwu, erekwala ya,
zụtakwa amamihe, ntuziaka, na nghọta.
24 Nna onye ezi omume ga-ńurị ọñụ.
Ọ bụkwa ihe oke ọñụ inweta nwa maara ihe.
25 Ka nne na nna gị nwee obi ụtọ.
Ka onye mụrụ gị ńurịa.

Okwu nke iri na asatọ

26 Nwa m, nye m obi gị
ka ụzọ m niile nyekwa anya gị ọñụ.
27 N'ihì na onye akwuna bụ olulu miri emi,
nwanị nwe di na-akwa iko bụ olulu mmiri di warawara.
28 Dịka onye ohi ka ọ na-echere
na-emekwa ka ndị na-ekwesighi ntụkwasi obi baa ụba n'etiti ụmụ nwoke.

Okwu nke iri na itoolu

29 Onye ka obi ya juputara n'ahụhụ? Onye nọ na iru ụjụ?
Olee onye nwere esemokwu? Onye nwere ọtụtụ ihe mkpesa?
Onye nwere mmerụ ahụ nke na-abaghị uru? Onye nwere anya nke na-acha ọbara
ọbara?
30 Ọ bụ ndị na-anọ ogologo oge na-añụ mmanya,
onye na-aga ịchọpụta mmanya agwara agwa.
31 Elekwasila mmanya anya mgbe ọ na-acha ọbara ọbara,
mgbe ọ na-eziputa ọdịdị ya n'iko
mgbe ọ na-asugharị nke oma n'ime iko.
32 N'ikpeazu, ọ na-ata dika agwo
na-atukwa dika ajuala.
33 Anya gị abụọ ga-ahụ ihe ị na-amaghị isi ya na ọdụ ya,
obi gị ga-atulekwa ihe ndị na-agbagwoju anya.
34 Ị ga-adị ka onye na-edina n'etiti oke osimiri,
nke na-edinakwa n'elu ụdọ n'ejide ụgbọ.
35 Ị ga-asị, "Ha tiri m ihe, ma emerughị m ahụ.
Ha pịara m ihe, ma amaghị m.
Olee mgbe m ga-eteta,
ka m pụọ ga chọọ mmanya ọzọ?"

24

Okwu nke iri abụọ

1 Ekwasola ndị ajọ omume ekworo,

ka ihe banyere ha ghara ịtọ gi ụtọ.

² N'ihị na-atumatụ obi ha niile bụ otu ha ga-esi mee ihe ike, egbugbere ọnụ ha na-ekwu naanị maka ọgbaaghara.

Okwu nke iri abụọ na otu

³ Ọ bụ amamihe ka e ji ewu ụlọ,

ọ bụkwa nghọta ka e ji eme ka o guzosie ike.

⁴ Sitekwa n'ihe ọmụma ka akụ niile ji ejuputa n'ime ya, bụ akụ ndị pụrụ iche ma dịkwa oke ọnụahịa.

Okwu nke iri abụọ na abụọ

⁵ Onye maara ihe na-emeri site n'ịdị ike,

ndị nwere ọmụma ihe na-akpali ike ha.

⁶ Ejela ọgụ ma ọ bughị na i nwetara ezi ndumọdụ, n'ihị na nzọpụta dị n'ige ọtụtụ ndị ndumọdụ ntị.

Okwu nke iri abụọ na atọ

⁷ Amamihe dị elu nke ukwu nye ndị nzuzu,

ha gaghị asaghe ọnụ ha n'ogbakọ ọnụ ụzọ ama.

Okwu nke iri abụọ na anọ

⁸ Onye na-eche echiche ime ihe ọjọọ

ka a ga-agụ dika onye nzube ihe ọjọọ

⁹ Nzube niile nke onye na-enweghị uche bụ mmehie, ndị mmadụ na-akpọ onye na-akwa emo asị.

Okwu nke iri abụọ na ise

¹⁰ Ọ bụrụ na ị pughị iguzosi ike n'oge nsogbu,

ị bụ nnoọ onye ike ya dị ntakiri.

¹¹ Napụta ndị a na-eduba n'ọnwu.

Napụtakwa ndị ahụ a mara ikpe ọnwu n'uzọ na-ezighị ezi.

¹² Ọ bụrụ na ị si, "Anyị amaghị banyere ihe ndị a,"

ọ bụ na onye na-enyocha obi aghọtaghị ya?

Ọ bụ na onye na-eche ndụ gi amaghị ya?

Ọ bụ na ọ gaghị akwughachi onye ọbụla ụgwọ dika akaorụ ya siri di?

Okwu nke iri abụọ na isii

¹³ Nwa m nwoke, rachaa mmanụ ahụ n'ihị na ọ di mma.

Mmanụ ahụ nke si n'ugbugbo mmanụ ahụ na-adị gi ụtọ n'ọnụ.

¹⁴ Marakwa na otu a ka amamihe kwesiri isi tọọ obi gi ụtọ.

Ọ bụrụ na i chọta ya

i nwere olileanya nke ga-adigide.

Okwu nke iri abụọ na asaa

¹⁵ Adịla ka onye na-emebi iwu, onye echiche ya niile bụ imegide ụlọ onye ezi omume.

A gakwala ga kwakọrọ ihe di n'ulọ ya.

¹⁶ N'ihị na onye ezi omume nwere ike daa ugboro asaa ma o ga-ebilikwa ọzọ.

Ma ndị na-emebi iwu na-asọ ngọngo mgbe nsogbu biakwasiri ha.

Okwu nke iri abụọ na asatọ

¹⁷ Anụrila ọnụ mgbe onye iro gi dabara na nsogbu.

Ka obi gharakwa ịtọ gi ụtọ mgbe ọ dara.

¹⁸ N'ihị na ONYENWE ANYI pụrụ iwe iwe n'ihị ya

megide gi ma kwusi ịta ya ahụhụ.

Okwu nke iri abụọ na itoolu

¹⁹ Ekwasola onye na-emebi iwu ekworo,

maobụ nwe anya ukwu n'ebe onye ajọ omume nọ.

²⁰ N'ihị na onye na-emebi iwu enweghị ọdinihu;

a ga-afunykwa ọkụ onye ajọ omume.

Okwu nke iri atọ

²¹ Nwa m, tọọ egwu ONYENWE ANYI na onye bụ eze,

esonyerela ndị ozi na-enupu isi megide nna ha ukwu.

²² N'ihị na ọ bụ na mberede ka ị ga-eso ha daba na nhụju anya.

Onye maara ihe ga-abụ ọgwugwu ya?

Okwu ọzọ ndị amamihe kwuru

- 23 Ndi a bukwa okwu ozọ ndi amamihe kwuru,
iji gosi na ikpe ikpe na-akwughị ọtọ adighi mma.
- 24 Onye ọbụla nke na-asị onye ikpe mara, "Onye ezi omume ka i bu,"*
ga-anata ọbụbụ onụ site n'ọnụ ọtụtụ mmadụ, mba niile ga-eweso ya iwe.
- 25 Ma ọ ga-adiri ndi ahụ na-abara onye ikpe mara mba na mma,
ha ga-anatakwa ezi ngozi.
- 26 Osiisa ziri ezi
bu ihe na-egosi ikwesi ntukwasị obi.†
- 27 Ruchaa ọrụ gi di n'ezi.
Dozie ala ubi gi.
Emesia wuoro onwe gi ulọ.
- 28 Agbala ama ugha megide onye agbataobi gi n'efu.
O bu egbugbere onụ gi abụọ ka i ga-eji ghoọ aghughọ?‡
- 29 Asịla, "Aga m emeso ha dika ha siri meso m.
Aga m akwughachi ha ugwo ihe ha mere."
- 30 Esitere m n'ubi otu onye umengwu gafee,
bu ubi vaini nke onye na-enweghi uche,
- 31 hu na ogwu etochiela ya,
ahihia etochiekwala ya;
mgbidi di ya gburugburu adaakwala.
- 32 Eleghariri m ya anya
site na ya muta otu ihe a:
- 33 Nwa ura nta, nwa iru ura nta,
nwa ichikoba aka nta zuo ike
- 34 ubiam ga-abiakwasị gi dika onye ohi,
uko abiakwasikwa gi dika onye na-apunara mmadu ihe.

Ilu ndi ozọ nke Solomon

25

- 1 Ndi a bukwa ilu Solomon, nke ndi ozi Hezekaya eze ndi Juda dekotara n'akwukwo.
- 2 O bu nsopuru Chineke izobe okwu,
ma nsopuru ndi eze bu ichoputa ala okwu.
- 3 Dika idi elu nke eluigwe, dika idi omimi nke ala,
otu a ka obi ndi eze bu ihe a na-apughi ichoputa.
- 4 Wepu ihe ahụ niile na-ekpuchi mma olocha,
onye okpu uzu oia ga-aruputa efere;
- 5 wezugakwa ndisi n'eme ajo ihe n'ihu eze,
ocheeze ya ga-eguzosikwa ike site n'ezi omume.
- 6 Egosiputala onwe gi n'ihu eze,
ewerela onodu n'etiti ndi oke mmadu,
- 7 O ga-aka mma ma o buru na o si gi, "Rigota n'ebe a,"
karia na o wedara gi ala n'ihu ndi oke mmadu.
- Ihe iji anya gi abuo hu
e mekwala ngwangwa iga n'uloikpe,
n'ihu na o bu ginị ka i ga-eme n'ikpeazu
ma o buru n'onye agbataobi gi etinye gi n'onodu ihere?
- 9 O buru na gi na onye ozọ enwee esemokwu, dozienu ya n'onwe unu,
emekwala ka ndi ozọ mata okwu nzuzo gi na onye ozọ kwuru,
- 10 ma o bughi ya, onye nuru ya nwere ike menye gi ihere,
agwa ojobo gi agaghi enwekwa ogwugwu.

* 24:24 24:24 Onye ọbụla nke na-asị onye na-emebi iwu, onye ikpe na-amaghi ka i bu † 24:26 24:26 Dika nsusu e susuru n'egbugbere onụ ‡ 24:28 24:28 Maobu, rafuo mmadu

- 11 Ndumọdụ e nyere n'oge kwesiri ekwesi
dị ka mkpuru osisi apul ọlaedo e tinyere n'efere ọlaocha.
- 12 Dịka ọlantị ọlaedo maọbụ ihe icho mma nke ọlaedo mara mma
ka mba onye maara ihe bụ na ntị onye na-anụ ya.
- 13 Onyeoziri kwesiri ntụkwasi obi na-eweta ntute na ndụ,
dịka mmiri oyi si eme ka ahụ dị juu
n'oge okpomokwu owuwe ihe ubi.
- 14 Onye ahụ na-adighi emezu nkwa o kwere
dịka igwe ojii nke na-adighi ezo mmiri.
- 15 Nwee ndidi, n'ikpeazu i ga-enwe mmeri,
n'ihu na ire di nro na-agbaji okpukpu.
- 16 Mmanu anu o na-atọ gi uto?
Arachala ya karja, ka o ghara iwetara gi orja.
- 17 Ejela ileta onye agbataobi gi mgbe mgbe,
ka i ghara ire ugwu gi.
- 18 Onye na-agbagide onye agbataobi ya ama ugha,
dịka mkporo osisi maobu mma agha, maobu aku a piziri apizi.*
- 19 Itukwasi onye aghughu obi n'oge nsogbu di ka iji eze na-eme ndakapu ata ihe,
maobu iji ukwu jiri eji agba oso.
- 20 Dika onye e yipuru uwe n'ubochi oyi uguru,
maobu iwere nnu tee n'elu onya,
otu a ka onye na-aburu onye iwe na-ewe abu di.
- 21 O buru na aguu na-agu onye iro gi, nye ya nri ka o rie,
o burukwa na akpiri na-akpo ya nku, nye ya mmiri ka o nuu.†
- 22 Mgbe i na-eme nke a, i na-agukwasi icheku oku na-ere ere n'isi ya,
ONYENWE ANYI ga-akwughachikwa gi.
- 23 Dika ifufe si n'ugwu si eweta mmiri ozuzo,
otu a ka ikwu mmadu okwu azu si eweta iwe.
- 24 O ka mma ibi n'otu akuku elu ulo
karja ibinyere nwanyi na-ese okwu.
- 25 Ozioma e sitere na mba di anya nata
di ka mmiri juru oyi nye onye akpiri na-akpo nku.
- 26 Onye ezi omume nke kwenyere n'ihe onye na-emebi iwu kwuru
di ka iyi a gworuru n'isi ya.
- 27 Dika iracha mmanu anu hie nne si jojo njo,
otu a ka o si buru ihe na-enweghi nsopuru, mmadu ichoputa ihe ndi ezomiri ezomi.
- 28 Nwoke obula na-adighi achu mmuo ya
di ka obodo na-enweghi ndi na-eche ya nche, nke e tikporo mgbidi ya etikpo.

26

- 1 Ihu onye nzuzu a na-enye nsopuru
dika ihu mkpuru mmiri ka o na-ada n'oge okochi maobu mmiri na-ezo n'oge owuwe
ihe ubi.
- 2 Dika nnunu nta na-efeghari efeghari, maobu dika eleke na-awughari
otu a ka obubu onu na-ekwesighi agaghi ere.
- 3 Utari diri inyinya, inyinya ibu ka a na-ekenye mkpumkpum igwe n'onu;
otu a kwa ka apipia di nye azu ndi nzuzu.
- 4 A zaghachila onye nzuzu dika enweghi uche ya si di,
ma o bughu ya gi onwe gi ga-adi ka ya.
- 5 Zaa onye nzuzu dika enweghi uche ya si di,

* 25:18 25:18 Ya bu, nke di nko † 25:21 25:21 Opu 23:4-5; 2Ih 28:15; Mat 5:44

- ma ọ bughị ya ọ ga-abụ onye maara ihe n'anya onwe ya.
- ⁶ Iziga ozi site n'aka onye nzuzu
dika mmadụ ibipụ ụkwụ ya maọbụ ịnụ ihe ike dika mmiri.
- ⁷ Dika onye ngwuro si eji ụkwụ ya eje ije,
otu a ka ilu si esite n'ọnụ onye nzuzu apụta.
- ⁸ Ọ baghị uru inye onye nzuzu nsopurū, n'ihī na ọ gaghị anogide.
Ọ dī ka ịwụ okukọ mmiri n'azụ.
- ⁹ Dika ogwu manyere n'aka onye na-anubiga mmanya oke
otu a ka ilu dī n'ọnụ onye nzuzu.
- ¹⁰ Dika ọgba ụta si agba ụta ya na-enweghị onye o bụ n'obi,
otu a ka ọ dī bụ onye na-enye onye nzuzu maọbụ onye o bula na-agafe n'uzọ ọrụ
ka o ruọra ya.
- ¹¹ Dika nkita laghachiri ọzọ n'ihe ọ gboro,
otu a ka ndī nzuzu dī mgbe ha na-emekwa omume enweghị uche ha.
- ¹² Ị hurū onye mara ihe n'anya nke onwe ya?
Olileanya dī nye onye nzuzu karịa ndī dī otu a.
- ¹³ Onye umengwū na-asī, "Odum nọ n'okporoūzọ,
odum jī oke iwe na-awaghari nọ n'ama niile!"
- ¹⁴ Dika ibo ọnụ ụzọ si emeghari n'ihe nkonye ya,
otu a ka onye umengwū si na-atughari onwe ya n'elu ihe ndina ya.
- ¹⁵ Onye umengwū na-amanye aka n'efere nri*
ma oke umengwū a naghī ekwe ka o weghachi ya tinye n'ọnụ ya.
- ¹⁶ N'uche ya, onye umengwū† na-eche na ọ maara ihe
karịa ndī ikom asaa na-eji ezi uche azaghachi okwu.
- ¹⁷ Onye na-etinye onwe ya n'esemokwu na-agbasaghī ya
dī ka mmadū na-apụ n'okporoūzọ dokpurū nkita ọbula ọ hurū na ntī.
- ¹⁸ Dika onye ara na-agba àkụ
na-ere ọkụ nke na-eweta ọnwū,
- ¹⁹ ka nwoke ahū bụ nke na-aghogbu onye agbataobi ya
ma si, "ọ bụ naanī egwuregwu ka m na-egwu."
- ²⁰ Ọkụ na-anyū mgbe nkū gwurū,
otu a kwa esemokwu na-akwusī mgbe a kwusiri ikwu ndī ọzọ okwu n'azụ.
- ²¹ Dika icheku si eme ka nkū nwuru ọkụ,
otu a ka onye na-ese okwu si eme ka ọgụ nwuru ọkụ.
- ²² Okwu niile nke onye na-agba asiri na-ekwu dika iberibe nri n'atọ ezi uto,
ha na-agbadakwa n'ime ime ala afọ.
- ²³ Dika ite aja urọ nke e jī ọlaocha na-abaghī uru techie,
ka egbugbere ọnụ dī nro nke obi juputara n'ihe ọjọ ọ bụ.
- ²⁴ Ndī iro na-eji egbugbere ọnụ ha gbanwee onwe ha,
ma n'ime obi ha ọ bụ naanī aghughọ dī ya.
- ²⁵ Okwu ọnụ ya nwere ike tọ uto na ntī ma ekwenyerela ha,
n'ihī na ihe arū asaa juputara n'ime obi ha.
- ²⁶ Ọ bụ ezie na ọ ga na-eme ka ọ hurū gī n'anya,
ma iro ya ga-aputa ihe, mmadū niile ga-ahukwa ya.
- ²⁷ Onye na-egwuru ibe ya olulu ga-adaba n'ime ya.
Ọzọ, onye na-enuda nkume, ya ka nkume ahū ga-adagbu.
- ²⁸ Onye ị kporọ asī bụ onye ị ga-achọ iwetara ihe mgbu site n'igba ụgha.
Okwu ọma na-esighi n'obi mmadū pụta na-eweta ịla n'iyi.

27

- ¹ Anyala isi banyere echi,
n'ihī na ị maghī ihe echi ga-abụ.*

* 26:15 26:15 Maọbụ, ọkụ nri † 26:16 26:16 Ya bụ, onye nzuzu * 27:1 27:1 Luk 12:19-21; Jem 4:13-16

- 2 Ka onye ọzọ too gi, ọ bughị ọnụ gi.[†]
Ka onye ọzọ too gi, ka egbugbere ọnụ gi abụọ ghara ito gi.
- 3 Nkume di arọ, aja bụkwa ibu arọ,
ma mkpasu iwe nke onye nzuzu di arọ karịa ha abụọ.
- 4 Iwe na-emebi ihe,
ma ekworo jorọ njo karịa iwe.
- 5 Mba abara n'ihe ka mma
karịa ihunanya ezoro ezo.
- 6 Ihe kwesiri ntụkwasị obi ka mmeru ahụ nke sitere n'aka enyi bụ,
ma onye iro na-eme ka isutu ọnụ mụbaa.
- 7 Mmanụ ahụ adighi atọ onye rijuru afo uto;
ma mgbe agụu ji ya, ọ ga-eri ọ buladi ihe di ilu.
- 8 Nwoke na-akpafu site n'ulo ya
di ka nnunụ na-amakwaghị akwu ya.
- 9 Mmanụ isi uto na ihe nsure oku na-esi isi uto na-eme ka obi nuria,
otu a ka uto enyi di,
site na ndumodu nke mkpuruobi ha.
- 10 Ahapula enyi gi maobu ndi enyi nna gi.
Mgbe i no na mkpa arila nwanne gi ka o nyere gi aka.
Onye agbataobi no gi nso nwere ike inyere gi aka karịa nwanne gi no ebe di anya.
- 11 Nwa m, obi ga-atọ m uto nke ukwu ma a si na i ga-amuta ihe!
Mgbe ahụ, aga m enwe ihe m ga-asa ndi na-akocha m.
- 12 Onye nwere uche na-ahụ nsogbu nke na-abia n'ihu ma zobe onwe ya.
Ma onye na-enweghi uche anaghi ele anya, ọ na-adaba n'ime nsogbu ahụ taa ahuhu
so ya.
- 13 Chiri uwe onye ahụ nke naara onye mba ọzọ na mbe.
E, chiri ya ma ọ buru nwanyi na-abughi nwunye ya ka o nara na mbe.
- 14 Ọ buru na onye obula e jiri oke olu gozie onye agbataobi ya n'isi ututu
a ga-agu nke a dika ibu onu.
- 15 Mmiri na-ata n'ime ulo mgbe mmiri na-ezo
na nwanyi na-eso okwu bu otu.
- 16 Onye nwere ike ikwusi ya nwere ike iji aka jide ifufe,
maobu were aka jide mmanu.
- 17 Dika e si eji igwe amu igwe ọzọ ka ọ di nko,
otu a ka mmadu si enyere ibe ya aka idi nko.
- 18 Onye na-eche osisi fiig nche ga-eri mkpuru ya,
onye na-echebekwa nna ya ukwu ka a ga-asopuru.
- 19 Dika e si ahụ ihu mmadu n'ime mmiri
otu a ka obi mmadu si egosi ihe onye ahụ bụ.
- 20 Dika afo adighi eju onwu na mbibi,
otu a ihe na-agu anya mmadu adighi agwu agwu.
- 21 Ite eji anucha ihe diri olocha, oke oku dikwara oloedu
ma a na-anwale ndi mmadu site n'otuto a na-enye ha.

[†] 27:2 Etola onwe gi, chere ka ndi ọzọ too gi

- 22 N'agbanyeghi na i ga-egwepia onye nzuzu n'ime ikwe,
were aka odo gwee ha dika mkpuru oka,
i pughi isite n'ahu ha wepu enweghi uche ha.
- 23 Lezie oru gi anya nke oma,
marakwa onodu igwe ewu na aturu gi na anu ulo ndi ozo,
24 n'ihu na akunuba adighi adigide.
O buladi okpueze nke onye eze na-emesia gabiga.
- 25 Mgbe e gbupuchara ahijia ochie, nke ohuru na-epuputa,
mgbe ahụ ka a na-achikobata ahijia si n'ugwu.
- 26 Umụ aturu ga-enye gi uwe i ga-eyi,
umụ ewu ga-enyekwa gi ego onuhia ala ubi gi.
- 27 I ga-enwe mmiri ara ewu nke ga-ezuru gi na ndi ezinaulo gi nri,
na nke ga-edozi ahụ ndi odibo nwanyị gi.

28

- 1 Ndi ajo omume na-agba oso mgbe onye obula na-adighi achu ha,
ma ndi ezi omume na-enwe ntukwasị obi dika odum.
- 2 Mgbe njehie di n'obodo di otutu, o nwere otutu ndiisi,
ma onyeisi nwere ezi nghota na ihe omuma ga-eme ka udo na-adigide ogologo oge.
- 3 Onye na-achi achị nke na-emegbu ndi ogbenye,
bu mmiri ozuzo nke na-azachapu ihe niile mee ka nri ghara idi.
- 4 Onye na-adighi asopuru iwu na-eto ndi ajo omume,
ma ndi na-edebe ihe iwu kwuru na-ebu agha megide ha.
- 5 Ndi ajo omume adighi aghota uru ikpe ziri ezi bara,
ma ndi na-eso ONYENWE ANYI na-aghota ihe bu uru ya.
- 6 O kaara gi mma ibu nwa ogbenye na onye eziokwu
karia na i bu ogaranya na eze aghugho.
- 7 Umụ okorobia nwere nghota na-eme ihe iwu kwuru,
ma nwa nke ya na ndi oke oriri bu enyi na-emenye nna ya ihere.
- 8 Onye na-eme ka akụ ya baa uba site na inara uma maobu omurunwa n'aka onye
ogbenye,
na-ekpokota ya nye onye ozo, onye na-emere ndi ogbenye ebere.
- 9 Onye na-ewezuga nti ya site n'ebe iwu m di,
o buladi ekpere ha bu ihe aru.
- 10 Onye obula na-eduhie ndi ziri ezi n'uzo ihe ojoo,
ga-adaba n'onya ahụ ha onwe ha gbara,
ma ndi na-enweghi ita uta ga-anata ezi ihe nketa.
- 11 N'anya nke onwe ya, onye ogaranya na-agu onwe ya dika onye maara ihe,
ma n'ezie, onye ogbenye nwere nghota na-enyochaputa amaghi ihe nke onye
ogaranya.
- 12 Mgbe ihe na-agara ndi ezi omume nke oma, onye obula na-anuri onu,
ma onye obula na-ezo onwe ya mgbe onye na-emebi iwu na-aga n'ihu.
- 13 Onye na-ezo mmehie ya agaghi enwe oganihu na ndu ya.
Ma onye na-ekwuputa mmehie ya hapukwa ha, ka a ga-emere ebere.
- 14 Ngozi na-adiri mmadu ahụ na-atu egwu Chineke,
ma onye na-enupu isi na-etinye onwe ya na nsogbu.
- 15 Dika odum na-agbo uja maobu nne bia na-achụ mmadu

otu a ka onye ọchịchị ọjọọ nke na-achị ndị na-enweghị ike dị.

- 16 Ọ bụ naanị eze na-amaghị ihe ga-akpagbu ndị ya;
ma eze ga-achị ogologo oge bụ eze kpọrọ iri ngarị asị.
- 17 Obi ogbu mmadụ ga na-ama ya ikpe
ruo ala mmụọ.
Ka onye ọbụla ghara inyere ya aka.
- 18 Onye na-eje ije na-enweghị ịta ụta ka a na-echebe,
ma onye ụzọ ya gbagoro agbago ga-adaba n'olulu.
- 19 Onye na-arụ ala ubi ya ga-enwe nri n'ebe ọ bara ụba,
ma onye na-agbaso ihe efu dị iche iche, ụbiam ga-eju ya afọ.
- 20 Onye ọbụla nke kwesiri ntụkwasi obi ga-enweta otutu ngozi,
ma nwoke ahụ na-achọ ịbụ ọgaranya ngwangwa aghaghị inweta ntaramahụhụ.
- 21 Ile mmadụ anya n'ihu n'oge ikpe jọgburu onwe ya.
Ma ụfọdụ ndị ikpe na-eme ihe na-ezighị ezi, ọ bụladị, n'ihị iberibe nri.
- 22 Onye aka ntagide ọ na-anụ ọkụ n'obi igho ọgaranya
amaghị na ụkpa nọ na-eche ya.
- 23 Onye ọbụla na-abara mmadụ mba, n'ikpeazu ga-enweta amara
karịa onye ahụ na-aja mmadụ ibe ya mma ire uto.
- 24 Nwoke na-ezu nne na nna ya ohi ma na-asịkwa,
“Olee ihe ọjọọ dị na ya?”
Onye dị otu a bụ nnọọ enyi ndị mbibi.
- 25 Ndị oke ọchịchọ na-akpali ise okwu,
ma ndị na-atụkwasi ONYENWE ANYỊ obi na-enwe ọganihu.
- 26 Nwoke ahụ na-atụkwasi onwe ya obi bụ onye nzuzu!
Ma ndị na-agbaso amamihe Chineke, aka adighi akpa ha.
- 27 Ọ bụrụ na i nye ogbenye, a ga-egboro gi mkpa gi.
Ma ọbụbụ ọnụ dirị ndị ahụ na-ekpuchi anya ha n'ebe ndị ogbenye nọ.*
- 28 Mgbe ndị ajọ omume na-aga n'ihu, ndị ezi omume na-ezo onwe ha,
ma mgbe ha n'ala n'iyi, ndị ezi omume n'aba ụba.

29

- 1 Onye a na-abara mba mgbe niile ma ọ naghị anata ndumọdụ,
n'otu ntabi anya ka a ga-etipia ya, ọ gaghị ekulikwa ọzọ.
- 2 Mgbe ndị ezi omume nọ n'ọchịchị, ndị a na-achị na-anuri ọnụ,
ma ha na-asụ ude mgbe onye ajọ omume na-achị.
- 3 Nwoke huru amamihe n'anya na-eme ka nna nuri,
ma onye bụ enyi umu nwanyi akwuna, na-ala akunuba ya n'iyi.
- 4 Eze na-achị n'eziokwu na-ewetara obodo ya ọganihu,
ma nke na-achọ ngarị na-ala ya n'iyi.
- 5 Onye ahụ ji ire uto na-aja onye agbataobi ya mma
bụ ọnya ka ọ na-esiri ya.
- 6 Ọ bụ onye ajọ omume siri ọnya ka ọnya ahụ na-ama.
Ma ndị ezi omume na-anoro onwe ha na-agu egwu ọnụ.

* 28:27 28:27 Dit 15:7; Ilu 22:9

- 7 Onye ezi omume na-etinye anya n'ihe banyere ikpe ziri ezi nke ndi ogbenye, ma udi echiche ahụ adighi abata ndi ajo omume n'obi.
- 8 Ndi nzuzu na-amalite ogo ebe niile, ma ndi nwere uche na-agbalisi ike ime ka udo di.
- 9 O buru na onye maara ihe esoro onye nzuzu gaa n'ulokpe, onye nzuzu ga-ewe iwe oku, mee mkpotu, kwaa emo ma udo agaghị adi.
- 10 Ndi ndu ha na-ebi bu ime ihe ike na-akpo onye eziokwu asi, ha na-achosikwa ike uzọ ha ga-esi gbuo onye ndu ya ziri ezi.
- 11 Onye nzuzu na-egosi oke iwe ya, ma onye nwere uche na-ejide onwe ya na-emekwa ka mmuo ya dajuo.
- 12 O buru na onye na-achi achị aña nti n'okwu ugha, ndi niile na-ejere ya ozi ga-aghọ ndi ajo omume.
- 13 Ogbenye na ogaranya bu otu na nke a: o bu ONYENWE ANYI na-eme ka ha jiri anya ha na-ahụ uzọ.
- 14 O buru na eze esite n'izi ezi kpee ndi ogbenye ikpe, a ga-eme ka ocheeze ya guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi.
- 15 Iba mba na iti nwantakiri ihe na-enye aka mee ka o buru ezi nwa, ma nwantakiri a na-adighi adu odu na-eme nne ya ihe ihere.
- 16 Mgbe ndi na-emebi iwu na-aga n'ihu, njehie na-aba uba n'etiti ndi a na-achi achị, ma ndi ezi omume ga-eguzo hu odida ha.
- 17 Doo nwa gi aka na nti, ndu ya ga-enye obi gi udo na onu. O gaghị emekwa ka ihere mee gi.
- 18 Obodo na-adighi atu egwu Chineke bu obodo na-adighi agazi n'usoro, ma onu na-adiri obodo ahụ na-edebe ihe Onyenwe anyi nyere n'iwu.
- 19 O bughị naani okwu onu ka e ji ado ndi na-eje ozi aka na nti, n'ihu na ha nwere ike ghota ma ha ga-aju ime ihe i choro.
- 20 Olileanya diri onye nzuzu kariya onye ahụ na-adighi echezi echiche tupu o kwuo okwu.
- 21 I malite na mbu na-emezi onye na-ejere gi ozi, o ga-emesia choro ka i meere ya dika nwa gi.
- 22 Onye na-ewe iwe na-akpali ogo, onye na-ewe iwe oku na-eme otutu mmehie.
- 23 Nganga mmadu na-eme ka o daa, ma mmadu ahụ di umeala n'obi ga-eweta nsopuru.
- 24 Ndi obula na-enyere ndi ohi aka bu ndi iro nke ndu ha, a na-edu ha n'ihu iyi, ma ha adighi agba akaebe.
- 25 Itu egwu mmadu bu ihe ima n'onya, ma onye obula na-atukwasị ONYENWE ANYI obi na-anọ n'udo.
- 26 I choro ikpe ziri ezi? Elela onye ikpe anya n'ihu, kama gwa ONYENWE ANYI maka ya.
- 27 Onye ezi omume na-akpo ajo omume asi, ndi na-emebi iwu na-akpo onye ndu ya ziri ezi asi.

Okwu amamihe nke Ago

30

¹ Ndi a bu okwu Ago, nwa Jake, onye Masa,
Okwu si n'onu nwoke a zigaara Itiel na Ukal:

"Ike agwula m, Chineke
ma a puru imeri.

² N'ezie, abu m onye nzuzu karja mmadu obula;*
Enweghi m udi nghota ahụ mmadu na-enwe.

³ Amutabeghi m amamihe,
maobu ruo imata maka Onye Nso ahụ.

⁴ Olee onye na-arigo n'elugwe na-aridatakwa?
Onye ka o bu, bu onye jikotara ifufe n'aka ya?
Onye kwa weere akwa kechikotaa osimiri niile n'aka ya?
Onye hiwere oke nsotu uwa niile? Onye ka o bu?

O buru na i ma onye o bu, gini bu aha ya?
Ginikwa bu aha nwa ya?

⁵ "Okwu onu Chineke niile bu ihe anuchara anucha,
O bu ota nye ndi na-agbaba n'ime ya izere ndu.

⁶ Atukwasila ihe obula n'okwu ya,
ka o ghara ibara gi mba, ka i gharakwa igho onye ugha.

⁷ "O ONYENWE ANYI, naani ihe abuo ka m na-ario gi tupu m nwuo;
ajukwala imere m ha:

⁸ Nke mbu, mee ka okwu efu na okwu ugha di anya n'ebe m no.
Nke abuo, e nyela m onodu ogbenye maobu onodu ogaranya,
kama nye m naani nri ga-ezuru m kwa ubochi niile.

⁹ N'ihu na, o buru na m aghoo ogaranya, ma eleghi anya, afo ga-eju m, jubiga m oke,
ruo na m ga-asị na m achokwaghi gi ma kwuokwa si, 'Onye ka ONYENWE ANYI bu?'
O burukwa na m adaa ogbenye, ma eleghi anya, aga m ezu ohi,
site n'uzo di otu a, wetara aha nso gi Chineke, ihe ihere.

¹⁰ "Ekwujola ohu n'ihu nna ya ukwu,
ka o ghara ibu gi onu, ikpe amaa gi.

¹¹ "O di ndi† na-akocha nna ha,
ha adighi agozikwa nne ha;

¹² Ogbu ndi di ocha n'anya nke onwe ha
ma asapubeghi isisi n'unyi ha ruru.

¹³ O di ndi anya ha di n'elu,
ndi ile anya ha juputara na nleli.

¹⁴ Ndi eze ha niile bu mma agha
jikiri eze ha bukwa mma
maka irichapu ndi ogbenye site n'uwa
na ndi no n'uko site n'etiti mmadu.

¹⁵ "Etu nwere umu nwanyi abuo
ndi na-eti, 'Nye, nye.'

"O di uzo ihe ato nke afo na-adighi eju.
E, anodi na-adighi asi, 'O zuola.'

¹⁶ Ala ili,

akpanwa nwanyi na-adighi atu ime,
ala nke mmiri na-adighi eju afo,
na oku nke na-adighi asi, 'O zuola.'

¹⁷ "Onye ahụ na-akwa nna ya emo,
nke na-akpokwa irubere nne ya isi asi,
ugoloma ga-aturu mkpuru anya ya,

* 30:2 30:2 Abụ m anụ oha, a bughị mmadu. † 30:11 30:11 Maobu, Ogbu

udele ga-erikwa anụ ahụ ya.

18 “Ọ dị ihe atọ na-agbagwoju m anya, apughị m ighota ha; mbaa, ha dị anọ!

19 Otu ugo si efeghari na mbara eluigwe;
otu agwo si akpu n’elu nkume,
otu ugbo mmiri si achota uzo ya n’oke osimiri;
na otu ihunanya si eto n’etiti nwoke na nwaagboghọ.

20 “Nke bu uzo nwanji na-akwa iko,
O na-eri ma hichaa onu ya,
na-asi, ‘E meghi m ajo ihe obula.’

21 “O di ihe atọ na-eme ka uwa maa jijiji,
n’okpuru ihe anọ nke o na-apughị inagide,

22 Ohu ghoro eze,
onye nzuzu ihe na-agara nke oma,
23 nwanji obi ilu mesiri luta di,
na odibo nwanji ghoro nwunye nna ya ukwu.

24 “The anọ di nke di nta n’elu uwa,
ma ha maa ihe nke ukwu.

25 Ndanda bu ndi na-enweghi ume,
ma ha na-akpakota nri ha, dozie nke ha ga-eri n’oge oyi.

26 Ewi nkume‡ bu ndi na-adighi ike,
ma ha na-echebe onwe ha site n’ibi n’ogba nkume.

27 Igurube enweghi eze,
ma ha na-aga n’igwe n’ahiri n’ahiri.

28 Ngwere di mfe jji aka jide ya,
ma i ga-achota ha o buladi n’ulo ndi eze.

29 “Ha di ihe atọ na-ejeghari n’uwa n’onodu idi oke ebube,
mbaa, ha di anọ:

30 Odum, eze umu anumanu. O naghị atụ onye obula egwu,

31 na oke okuko na-ejeghari ejeghari,
na mkpi,
na eze ndi agha ya gbara gburugburu.

32 “O buru na i meela ihe nzuzu site n’ifuli onwe gi elu

maobu zube nzube ojoo,
anyala isi n’ihi ya, were aka gi kpuchie onu gi n’ihere.

33 A pjaa mmiri ara ehi a na-eweputa mmanu ara ehi;
iti mmadu aka n’imi na-akpata igba obara,
otu a kwa ikpali iwe na-eweta ise okwu.”

Okwu eze Lemuel

31

1 Ndi a bu okwu si n’onu Lemuel, eze Masa. Ha bu okwu ndi ahụ nne eze Lemuel kuziri ya.

2 Gee ntị, nwa m, gee ntị, nwa nke afo m.

Gee ntị, nwa m, nwa nke oziza ekpere m niile.

3 Enyela umu nwanji* ike gi,
enyekwela idi ike gi n’aka ndi n’ala ndi eze n’iyi.

4 Lemuel nwa m, o bughị ihe kwesiri ekwesi na ndi eze ga-anu mmanya.

O kwesikwaghị ka aguu inu mmanya
buru ihe ga na-agu ndi eze.

5 Ka ha ghara inubiga mmanya oke si otu a chefuo ikpe ikpe ziri ezi dika iwu kwuru.

‡ 30:26 30:26 Ewi nkume bu otu udi oke n’otutu uzo oke e nwere. Ha na-ebi n’igwe n’ugwu. Lev 11:5; Abu 104:18

* 31:3 31:3 Okwu a, umu nwanji, bu banyere otutu ndi inyom bi n’uloeze. Onye dere akwukwo a, eleghi anya, na-arutu aka na umu nwanji ndi a, buru ime ka uche eze puo site n’ihe o kwesiri ime. Est 2:3,8

Ka ha gharakwa isite n'ịnụbiga mmanya oke napu ndi a na-emegbu emegbu ikpe ziri ezi ha kwesiri inweta.

6 Ndi e kwesiri inye mmanya bu ndi ahụ na-ala n'iyi, ndi ahụ nọ n'ọnọdu oke ihe mgbu nke obi.

7 Ka ha nūọ chefuo ọnọdu ọjọọ ha, ka ha gharakwa icheta ọnọdu nhūju anya ha.

8 Jisie ike kwuchite ọnu ndi ahụ na-enweghi ike ikwuru ọnu onwe ha; kwuchitekwa ọnu ndi niile ọnọdu ha di ala.

9 Kwusie okwu ike, kpeekwa ikpe ziri ezi. Gbooro ndi ogbenye na ndi mkpa na-akpa ọgu site n'aka ndi na-emegbu ha.

Okwu mmechi: Ezi nwanji nwere agwa ọma

10 Nwanji nwere ugwu[†] onye ga-achotali ya? O di oke ọnu kari nkume rubi.

11 Di nwanji di otu a na-atukwasị obi ya niile n'ime ya, o dighi ihe di mkpa nke na-ako ya.

12 Ihe nwanji di otu a na-ewetara di ya bu naanị ihe ọma. Ihe ọjọọ ọbula adighi esi n'aka ya abiakwasị di ya ubochi niile nke ndu ya.

13 O na-ahoro aji anu na flakisi jiri ya na-arụ ọrụ na-atọ aka ya uto.

14 O na-esite n'ebe di anya na-ebubata ihe oriri n'ulo ya dika a ga-asị na o bu ụgbọ mmiri.

15 Tupu chi abozie, nwanji a esitelari n'ihe ndina bilie kwadooro ezinaulo ya ihe oriri, ma debekwara odibo ndi inyom na-ejere ya ozi oke ihe oriri nke ha.

16 O na-apu nyochaputa idi mma ala ubi, ma zuputa ya. O bu ego o ruputara n'onwe ya ka o ji aru ọrụ ubi vaji.

17 Ike iru ọrụ adighi agwu ya. O di nnoo ike, burukwa onye na-aruputa ihe di iche iche.

18 O na-elezi anya hu na ihe ahia o meputara di ezi oke ọnuahia; o bu nke a mere o ji na-arụ ọrụ ruo n'ime ime abali.

19 N'obuaka ya ka o jidere osisi itu ogbo akwa; mkpisiaka ya na-ajidesikwa ozele e ji na-ekwe akwa ike.

20 O na-agbasapu aka inyere ndi ogbenye na ndi mkpa na-akpa aka.

21 Udu mmiri maobu oge oke oyi adighi eche ya uche n'ihu na ndi niile nọ n'ezinaulo ya nwere uwe ha ga-eji chuo oyi.

22 O na-akpa akwa a na-agbasa n'elu ihe ndina, ma ya onwe ya na-eyikwa uwe e ji ezi akwa ocha na akwa odo odo[‡] du.

23 Di ya bu onye a na-asopuru n'onu uzọ ama obodo[§] ebe o na-ewere ọnọdu n'etiti ndi okenye nke ala ahụ.

24 O na-akpa ma na-adukwa akwa di iche iche, ya na ihe ike n'ukwu, ndi o na-eresi ndi ahia ndi ozo.

25 O bu nwanji di ike, onye a na-asopuru asopuru. Uju adighi atukwa ya maka ihe ga-eme n'oge di n'ihu.

26 O na-eji amamihe na-ekwu okwu ntuziaka kwesiri dikwa n'ire ya.

27 O na-etinye uche n'ihe niile banyere ezinaulo ya, o naghị aru ọrụ umengwu.

28 Umụ ya na-ebili gozie ya; otu a kwa di ya ga-eto ya ezi otuto.

29 O ga-asị; "E nwere otutu ndi inyom ndi bu ezi nwunye nye di ha, ma gi onwe gi kachasi ha niile mma."

30 Ima mma nke elu ahụ adighi egosi ihe mmadu bu, n'ihu na ima mma adighi adigide ogologo oge.

Ma nwanji obula nke na-atu egwu ONYENWE ANYI bu onye e kwesiri ito.

31 E kwesiri ito ya n'ihu ọrụ ọma niile nke aka ya ruputara.

Ka ọrụ ya niile wetara ya otuto n'onu uzọ ama nke obodo.

[†] 31:10 31:10 Maobu, Nwanji nwere agwa ọma na-ejidekwa onwe ya n'uzo kwesiri. [‡] 31:22 31:22 N'oge ochie, naanị ndi ọgaranya na-eyi uwe na-acha odo odo, n'ihu na o bu akwa di oke onu. [§] 31:23 31:23 Onu uzọ ama obodo bu ebe ndi okenye na-ezukota akparita uka. Jen 19:1; Rut 4:1-3

Ekiliziastis

O nweghị ihe nwere isi

¹ Okwu onye ozizi, nwa Devid, onye bụ eze na Jerusalem.

² Ihe efu, ihe niile bụ ihe efu
ka onye ozizi na-ekwu.

Ihe na-enweghị isi* ka ihe niile bụ.
Ihe niile bụ nnọọ ihe efu.

³ Olee uru mmadụ na-enweta site na ndọgbu niile
ọ na-adọgbu onwe ya n'ọrụ n'okpuru anyanwụ?

⁴ Otu ọgbọ laa, ọgbọ ọzọ abia,
ma ụwa na-adigide ruo ebighị ebi.

⁵ Anyanwụ na-awa, na-adakwa,
ma mee ngwangwa laghachi ebe o si awaputa.

⁶ Ifufe na-efe gaa na ndịda;
feekwa gburugburu gaa n'ugwu,

ọ na-efegharị gburugburu ebe niile;
na-efe na-enweghịkwa nsọtụ.

⁷ Mmiri dị n'iyi niile na-asobanye n'oke osimiri
ma oke osimiri ejughị eju.

Emesịakwa, mmiri ndị a na-aloghachi n'iyi ndị a,
malitekwa ịsokwa na-aga n'osimiri.

⁸ Ihe niile nọ na-adọgbu onwe ha n'ọrụ;
onụ apughị ikọ ụdị ike ọgwụgwụ dịnụ.

Otu ọbụla anyị si lee anya, afo adighị eju anya anyị.
Afo adighịkwa eju ntị anyị inụ ihe, na ige ntị.

⁹ Ihe ọbụla nke dirila na mbụ ga-adikwa ọzọ.
Ihe ndị mmadụ mere n'oge gara aga ka a ga-emekwa ọzọ.
Ọ dikwaghị ihe ọhuru ọbụla dị n'okpuru anyanwụ.

¹⁰ Ọ dị ihe enwere ike ikwu sị,
“Lee, ihe a bụ ihe ọhuru?”

Ọ bụ ihe dijiri n'oge gara aga,
n'oge ndị garalarị tupu oge anyị.

¹¹ Anaghị echeta ndị mgbe ochie,
otu aka ahụ kwa, ọgbọ na-abia abia
ndi ga-eso ha
agakwaghị echeta ha.

Amamihe enweghị isi

¹² Mụ onwe m bụ onye nkuzi, burijị eze Izrel n'ime Jerusalem. ¹³ Ekpebiri m, were onwe m nye, iji amamihe nnyochaputa ihe m nwere ike imata banyere ihe niile a na-eme n'ime ụwa. Olee ụdị ibu arọ bụ nke a, nke Chineke bokwasiri umụ mmadụ? ¹⁴ Enyochaala m ihe niile a na-eme n'ụwa chọputa na ha enweghị isi. Ọ dị ka mmadụ ịchugharị ifufe.

¹⁵ Ihe gbagoro agbago, apughị ime ya ka ọ dzie.
Ihe na-ezughị ezu, enweghị ike iguta ha onụ.

¹⁶ Echere m n'ime obi m sị, “Lee anya! Aghoala m onye ukwu, buru onye maara ihe karịa ndị eze niile chiri na Jerusalem. Enweela m amamihe n'ebe ọ dị ukwu, babigakwa ụba oke n'ihe omuma.” ¹⁷ N'ihia ya, agbalisiri m ike imuta ihe dị iche n'etiti ihe omuma, na iyi ara na nzuzu. Ma ihe m chọputara bụ na ọ baghị uru. Ọ dị ka itufu oge ichọ ụzọ ijide ifufe.

¹⁸ N'ihia na mgbe amamihe na-aba ụba, mgbe ahụ ka iwe na omuma na-ejuputa,
oke ihe omuma na-ewetakwa oke ihe mgbu.

2

Igbaso ihe na-enye anụrị enweghị isi

* 1:2 1:2 Maqbu, ihe efu Abụ 144:4.

¹ Echere m n'ime obi m si, Ugbu a, aga m eji ihe na-enye obi anurị nwaagị site otu a chọputa ihe di mma, ma nke a bukwa ihe efu. ² "Ochi," ka m sirị na "o bu ihe nzuzu. Ikpori ndu, uru ginị ka o bara?" ³ Echere m n'obi utọ m ga-esite n'inu mmanya. Agbasokwara m uzọ ibi ndu nzuzu ma obi m no nnofo na-edu m site n'amamihe. Olileanya m bu na m ga-esi otu a chota uzọ kachasi mma ndi mmadu nwere ike iji bie mkpumpku ndu ha n'ua.

⁴ Aruputara m otutu ihe di iche iche, ewuru m ulo nye onwe m ma nweekwa ubi vaini. ⁵ Ewuru m ubi a gbara ogige ebe izuike, ma kwo kwa osisi na-amị mkpuru di iche iche n'ime ha, ⁶ wuore onwe m odo mmiri ebe a ga-esi na-agba ubi m niile mmiri. ⁷ Agbatara m ndi ohu nwoke na nwanyi, nweekwa ndi ohu ozo a muru n'ulo m. Enwekwara m otutu igwe ehi na anu ulo karja eze niile ndi bu m uzọ chia na Jerusalem. ⁸ Achikotara m olaocha na olaedo nye onwe m, na akunuba nke otutu ndi eze na-achi ala ha na-atutara m. E nwetakwara m nye onwe m ndi ikom na ndi inyom ndi na-abu abu. Enwekwara ndi iko nwanyi n'ebe o bara uba. Ihe utọ niile ndi na-amasi obi nwa mmadu. ⁹ E, aghoro m onye di ukwu karja eze niile ndi burula m uzọ chia na Jerusalem. Ma n'ime ihe ndi a niile, anya doro m, ihe niile ka m ji amamihe tulee.

¹⁰ Ihe obula m choro, ka m na-ewere;
egbochighi m onwe m anuri obula.

Obi m nuriri onu site n'oru niile,

nke a bukwa oke m ketara na ndogbu niile m dogburu onwe m.

¹¹ Mgbe m tulere ihe banyere ihe ndi a niile m tinyeturu aka,

otu m si dogbuo onwe m n'oru banyere ha,
mkpebi m bu na ha niile bu ihe efu, dika icho ijide ifufe.

N'ezie, ihe niile bu ihe efu, ha abakwaghi uru.

Amamihe na nzuzu enweghi isi

¹² Atughariri m bido imu ihe banyere amamihe,
na iyi ara na nzuzu.

Olee ihe ozo nke onye ga-anochi anya eze ga-eme,
karja ihe ndi ahụ e merela na mbu?

¹³ Achoputara m na amamihe di mma karja nzuzu,
dika ihè si di mma karja ochichiri.

¹⁴ N'hi na onye maara ihe na-ahụ uzọ
ma isi kpuru onye nzuzu.

Ma achoputakwara m

na otu ihe ndaba na-adabara onye amamihe na onye nzuzu.

¹⁵ Agwara m onwe m okwu si,

"Dika onye nzuzu ga-anwu, otu ahụ kwa ka m ga-anwu.

Gini bu uru amamihe m niile bara?"

Ekwuru m n'obi m si,

"Ihe a bukwa ihe efu.

¹⁶ N'hi na onye maara ihe na onye nzuzu bu ndi a na-agaghi echeta ihe banyere ogologo
oge di n'ihu.

N'ubochi ndi na-abia n'ihu, a gaghi echeta ha.

Onye amamihe na onye nzuzu aghaghi inwu."

Ndogbu n'oru abaghi uru

¹⁷ Ya mere, akporo m idi ndu asi, n'hi na oru a na-aru n'okpuru anyanwu wutere m. Ihe efu ka o bu; o di ka ichughari ifufe. ¹⁸ Ihe niile m gbaliri iruputa ka m kporo asi, n'hi na amara m na emesia, aga m ahapuru ha onye ozo na-abia n'azu m. ¹⁹ Onye maara ma o ga-abu onye maara ihe ma o ga-abukwanu onye nzuzu? Ma ihe niile m ji amamihe nka m na ike m ruputa n'okpuru anyanwu ga-abu nke ya! Ihe a bu ihe efu. ²⁰ Ya mere, o wutere m n'obi na m dogburu onwe m n'oru n'okpuru anyanwu. ²¹ N'hi na mmadu nwere ike jiri amamihe, na ihe omuma na nka dogbuo onwe ya n'oru, emesia, ha ahapuru onye na-enweghi mgbe o ruru oru obula ihe ndi ahụ niile. Nke a bukwa ihe efu, na oke ihe ndakwasị. ²² Gini bu uru mmadu na-enweta na ndogbu niile o na-adogbu onwe ya n'oru n'okpuru anyanwu? ²³ N'hi n'ubochi ha niile juputara naani n'ime mgbu na iru uju, o buladi n'abali, obi ha anaghi ezu ike. Ihe ndi a bukwa ihe efu.*

²⁴ N'hi ya, ekpebiri m na o dighi ihe ozo ga-abara mmadu uru karjakwa naani inodu ala rie nri, nwo kwa ihe ma chota ojuju afo n'oru ya. Achoputakwara m na o buladi

* 2:23 2:23 Job 5:7; Job 14:1

nke a si n'aka Chineke. ²⁵ O dighi onye puru iri maobu nuo ma o siteghi na Chineke? ²⁶ N'hi na ndi na-eme ihe na-atọ ya uto, ka Chineke na-enye amamihe na ihe omuma, na onu; ma o na-enye onye mmehie oru ikpakota na ichikoba akunuba nke o ga-enyefe n'aka onye ahụ ihe ya di Chineke mma. Nke a bukwa ihe efu; ichuso ifufe.

3

The niile nwere oge

¹ Ihe obula nwere oge;

mgbe dikwara ihe obula a na-eme eme n'eluigwe.

² Oge imu nwa na oge inwu anwu,

oge iku ihe na oge ihopu,

³ oge igbu egbu; na oge igwo oria,

oge itikpo na oge iwuzi ewuzi,

⁴ oge ikwa akwa, na oge ichi ochi,*

oge iru uju na oge ite egwu,

⁵ oge ikposa nkume na oge ichikota nkume,

oge ibaku na oge ikwusi ibaku,

⁶ oge icho ihe, na oge ntufu,

oge ichikoba, na oge ichifusi,

⁷ oge ndowasi, na oge ndukota,

oge igba nkiti, na oge ikwu okwu,†

⁸ oge ihunanya na oge ikpo asi,

oge ibu agha, na oge ime udo.

⁹ Gini bu nnoo ihe mmadu na-enweta site na ndogbu niile nke n'oru niile o na-aru?

¹⁰ Ahula m ibu arọ nke Chineke bokwasiri ndi mmadu e kere eke. ¹¹ O meela ka ihe niile maa mma n'oge nke ya. O tinyekwala ebighi ebi n'ime obi ndi mmadu; ma o nweghi ka mmadu ghota oru Chineke site na mmalite ruo n'ogwugwu. ¹² N'hi ya, ekpebiri m na ihe diiri mmadu icho bu obi uto na inwe anuri na ndu ya niile. ¹³ Ihe ozo bu ka mmadu rie, nuo, ma nwee afo ojuju na ndogbu niile o na-adogbu onwe ya, n'hi na ha bu onyinye si n'aka Chineke. ¹⁴ Amaara m na ihe niile Chineke mere na-adigidekwa. O nweghi ihe apuru itinye na ya, o nweghikwa ihe apuru iwepukwa site na ya. Chineke na-eme nke a ka ndi mmadu tuo egwu ya.

¹⁵ Ihe obula di ugbu a, adilarị na mgbe ochie,

ihe obula gaje idi dilari na mbu.

Chineke na-eme ka ihe niile mere na mgbe gara aga meghariakwa ozo.

¹⁶ Ozokwa, achoputara m otu ihe n'okpuru anyanwu,

na onodu ezi ikpe naani mmehi iwu juputara,

n'ebe e kwesiri inwe ikpe ziri ezi i ga-achoputa na ihe ozo dikwa ya.

¹⁷ A gwara m onwe m,

"Chineke ga-ekpe,

ndi ezi omume na ndi ajo omume ikpe,

n'hi na a ga-enwe oge maka ihe obula a na-eme eme,

oge dikwa maka ikpe oru niile nke mmadu ikpe."

¹⁸ Echere m n'obi si, "Ebe mmadu no, Chineke na-anwale ya, ka mmadu mata na ha di ka anumanu. ¹⁹ N'hi na ihe na-eche mmadu na anumanu bu otu. Ha abuo na-eku ume, ha abuo na-anwukwa anwu. O dighi ihe mmadu ji kari anumanu. Ihe niile bu ihe efu. ²⁰ Ha niile na-alaghachi n'otu ebe; o bu n'aja ka ha si puta, ebe ahụ kwa ka ha ga-alaghachi. ²¹ Onye puru iguzo gbaa akaebe na mmuo mmadu na-ala n'elu na nke anumanu na-ala n'aja?"

²² N'hi ya, ahuru m na o dighi ihe ozo umu mmadu kwesiri ime kariakwa inwe onu n'oru ha, n'hi na nke ahụ bu oke ha n'ebe a. Onye ga-eme ka ha biaghachi hu ihe ga-eme n'azu ha?

4

Mmegbu, ndogbu n'oru, na enweghi enyi

¹ Ozo, ahuru m mmegbu na obi ilu niile di n'okpuru anyanwu,

anya mmiri akwa ndi a na-emegbu emegbu,

ma o dikwaghị ndi nkasiobi ha nwere,

* 3:4 3:4 Rom 12:15 † 3:7 3:7 Ems 5:13; Ilu 25:11

ma ike di n'aka ndi mmegbu a,
ma ha enwekwaghi ndi nkasiobi.

² N'ih i ya, ekwuru m, na ndi nwuru anwu,
bu ndi nwuru anwu mgbe gara aga,
ka ndi di ndu mma,

bu ndi nke di ndu ruo ugbu a.

³ Ma o di mma karja ha abuo
bu onye ahụ a na-amubeghi,
onye na-ahubeghi ihe ozo
nke di n'okpuru anyanwu.

⁴ Achoputakwara m na ihe mere ndi mmadu ji na-adogbu onwe ha n'oru bu n'ih i
anya ufu ha nwere n'ebe ihe ndi agbataobi ha di. Nke a bu ihe efu, ichuso ifufe.

⁵ Onye nzuzu na-afanye aka abuo n'apata,
na-eri anu ahụ onwe ya.*

⁶ O ka mma inwe ihe ntakiri na obi udo,
karja mmadu inweju aku site n'idogbu onwe ya n'oru,
nke bu naani ichuso ifufe.

⁷ O dikwa ihe ozo m huru n'okpuru anyanwu bu naani ihe efu.

⁸ O di otu nwoke nke naani ya no,
o nweghi nwa, o nwekwaghi umunne.

Mgbe niile, o na-adogbu onwe ya n'oru,
ma nke a emeghi ka afo ju ya n'akunuba o nwere.

O juru si, "O bu n'ih i onye ka m ji adogbu onwe m n'oru,"
"n'ih i gini ka m ji anapu onwe m ihe obi anuri?"

Ihe nke a enweghi isi,
ihe efu na-eweta obi mgbawa ka ha bu.

⁹ Mmadu abuo ka mma karja otu onye,
n'ih i na ha ga-aruputa otutu ihe:

¹⁰ Otu onye n'ime ha daa,
onye nke ozo ga-apalite ya.

Ma mgbe o bu naani otu onye,
onye ga-apalite ya? O no n'ime nsogbu.

¹¹ Ozo, o buru na mmadu abuo edinako, ahụ ga-ekpokwa ha oku,
ma olee otu onye naani ya dina ga-esi nweta okpomoku?

¹² O bu ezie na e nwere ike merie onye naani ya guzo,
ma mmadu abuo puru iguzo zo onwe ha.

Udo e ji eriri ato tukota n'otu, adighi adobi ya ngwangwa.

Oganihu enweghi isi

¹³ O ka mma ibu nwantakiri na onye ogbenye nwere nghota karja ibu agadi bu eze
ndi nzuzu, onye na-adighi ana nti na ndumodu obula. ¹⁴ Nwata di otu a, ma eleghi anya,
o ga-esi n'ulo mkporo puta buru eze, ma o bukwanu na a muru ya ogbenye n'alaeze
ahu. ¹⁵ Ahuru m na mmadu niile ndi bi n'okpuru anyanwu na-eso nwantakiri ahụ onye
nochiri anya eze. ¹⁶ A pughi iguta ndi dnyere ya, ma ndi ga-esota n'azu agaghi onwe
onu n'ebe onye nochiri eze ahụ no. Ozokwa, nke a bu ihe efu, naani ichuso ifufe.

5

Kwughachi nkwa i kwere Chineke

¹ Mgbe i na-aba n'ulo ukwu Chineke, lezie anya. Meghee nti gi nke oma, karja ichu
aja onyinye nke ndi nzuzu, ndi na-amaghi na ha na-eme ihe ozo.

² Abula onye na-eme osiiso ikwu okwu
maobu ime ngwangwa n'ime echiche obi gi,
maobu ikwe Chineke nkwa onu efu.*

N'ih i na Chineke no n'elugwe
ma naani n'uya ka i no,
n'ih i ya ka okwu onu gi di ole na ole.

³ Di ka otutu nchekasi si eweta i roo nro,
otu a ka okwu onye nzuzu si di mgbe otutu okwu di ya n'onu.

⁴ N'ihì ya, mgbe ì na-ekwe Chineke nkwa, atụfula oge imezu ihe ahụ, n'ihì na ihe banyere ndị nzuzu adighi atọ Chineke uto. Mezuo nkwa niile i kwere Chineke. ⁵ O ka mma na ì gbara nkịtị karịa na ì ga-ekwe nkwa ma ì gaghị emezu ya. ⁶ Ekwela ka onụ gi duba gi na mmehie. Azọkwala onwe gi site n'igwa onyeozì Chineke, "na ì kwere nkwa a na-amaghị ama." N'ihì ginị ka Chineke ga-eji wee iwe n'ihì ihe ì kwuru, ma bibiekwa orụ aka gi? ⁷ Aga m eme, aga m eme, ma e meghi ya bụ naanị okwu efu. Ya mere, tụtọ egwu Chineke.

Akụnụba enweghị isi

⁸ O buru na ì hụ ebe a na-emegbu ndi ogbenye, na-anapukwa ha ihe ruru ha site n'ikpe ikpe na-ezighi ezi na mpaghara obodo a na-achị achị, ya ejula gi anya, n'ihì na onyeisi obula nwere onye na-aturu ya. Ndiji na-atu iwu nwekwara ndi kachasi ha elu. Otu a kwa, o dikwa ndi di elu karia ha. ⁹ Mgbe ihe nnweta si n'ala ubi bara uba, o na-abara onye obula uru; o na-abakwara eze n'onwe ya uru.

¹⁰ Onye obula huru ego n'anya, o gaghị eju ya afọ.

Onye obula huru akunuba n'anya adighi enwe afọ ojuju n'ihe obula.

Nke a bukwa ihe efu.

¹¹ Akụ na-abawanye,
ndi na-eri ya na-abawanyekwa.

Olee uru ha bara nye onyenwe ha
karia iji anya ya abuo na-ele ha?

¹² Onye na-arusi oru ike na-arahu ura nke oma,
ma o riri nri nta ma o rikwaranu nke di ukwuu,
ma oke iriju afọ onye ogaranya
anaghị ekwe ya rahụ ura.

¹³ Ahuru m ihe ojoo ozo n'okpuru anyanwu,
mmadu debere akunuba ruo mgbe o wetara ya ihe mgbu,

¹⁴ ma akunuba ndi ahụ bu ihe furu site n'odachi
nke bu na mgbe ha mutara umu,
o nwekwaghị ihe foduru umu ahụ iketa.

¹⁵ Dika mmadu si gbara otọ site n'afọ nne ya bata n'üwa,
otu a ka anyi ga-esi hapu ya.

O nweghị ihe o ga-ebu puo site na ndogbu niile
o dogburu onwe ya n'oru.

¹⁶ Ma nke a bu ihe ojoo nke na-egbu mgbu n'obi.
Mmadu na-ala dika o siri bia.

Gini bu uru ya,
mgbe o na-adogbu onwe ya n'oru nye ifufe?

¹⁷ Ubochi ndu ya niile, o na-eri ihe n'ochichiri,
site oke mgbagwoju anya, na nsogbu na iwe.

¹⁸ Ma achoputara m na o bu ihe di mma na ihe kwesiri omume, ka nwoke rie ihe ma nuokwa ihe onunu Ka o chotakwa afọ ojuju n'ime ndogbu niile nke oru o ruru n'okpuru anyanwu, n'oge mkpumpku ndu nke Chineke nyere ya. N'ihì na nke a bu oke ya. ¹⁹ Ozokwa, o buru na Chineke enye mmadu akunuba na ihe nweta, ma nyekwa ya ike o ga-eji kporie ndu n'ime ihe ndi a, ya nabata nke a di ka oke ya ma were onu ruo oru ya. Ha bu onyinye si n'aka Chineke. ²⁰ Ebe o bu na Chineke enyela ya obi uto, ubochi ndu ya ekwesighi iwetara ya oke echiche.

6

¹ O di ihe ojoo ozo nke m huru n'okpuru anyanwu, nke na-anyido umu mmadu.
² Chineke na-enye mmadu akunuba, na ihe nnweta, na nsopuru, na-emekwa ka ha nwee ihe niile ha choro, ma o dighi enye ha ike inu uto ha; ma onye ozo na-anu uto ha. Nke a bu ihe efu, burukwa ihe jogburu onwe ya.

³ Mmadu nwere ike muta nari umu, o nwekwara ike nwee ndu ogologo ruo agadi, ma o buru na o nweghi ike inu uto akunuba ya, o burukwa na o nwetaghị udi olili ruru ya, ana m asi, na nwa nwuru n'afọ* di mma karia ya. ⁴ Obibia ya e nweghi isi, n'ochichiri ka o na-ala, o bukwa ochichiri ka e kpuchiri aha ya. ⁵ O bu ezie na o gaghị ahụ ihe anwu anya, o makwaghị ihe obula, o nwere izuike karia nwoke ahụ. ⁶ A sikwari na o

* 6:3 6:3 Maobu, a mukworo amukwo

biri ndụ puku afo, okpukpu abuo, ma o nughị uto akunuba ya. O bughị n'otu ebe ka ha niile na-ala?

⁷ Ndogbu niile mmadu na-adogbu onwe ya n'oru bu ka o rijuo afo,[†]
ma o nweghi onye na-enweta ihe na-ezuru ya.

⁸ Olee uzo onye maara ihe si di mma karja onye nzuzu?

Gini bu uru diiri onye ogbenye
na o maara otu e si akpa ezi agwa n'ihu ndi di ndu?[‡]

⁹ Ihe eji anya hu
ka mma karja oke ochicho!

Nke a bukwa ihe efu
na ichuso ifufe.

¹⁰ Ihe obula di ugbo a, ka akporo aha na mgbe gara aga.

Amakwaara ihe mmadu bu,
mmadu obula apughi iluso
onye ka ya ike ogu.

¹¹ Okwu na-aba uba,
nghota na-adji nta.
O nwere uru nke a bara?

¹² Onye mara ihe diiri mmadu mma na ndu, n'ubochi ole na ole nke na-abaghi uru o nwere igabiga ndu a dika onyinyo? Onye puru igwa ya ihe ga-eme n'okpuru anyanwu, mgbe o nwusiri?

7

Amamihe

¹ Ezi aha* ka mma karja mmanu isi uto.[†]
Ubochi mmadu nwuru ka ubochi a muru ya mma.

² O kaara gi mma ije n'ebe a na-eru uju
karja ebe a na-eri na-anu.

N'ihu na onwu diiri mmadu obula;
ndi di ndu kwesiri iburu nke a n'obi.

³ Iru uju ka ichi ochi mma,
ihu gbaruru agbaru na-enyere obi aka

⁴ Onye maara ihe na-eche echiche banyere onwu,
ma onye nzuzu na-eche naani banyere ikpori ndu.

⁵ O ka mma ige nti nye mba onye maara ihe
karja ina nti n'abu ndi na-enweghi uche na-abu.

⁶ Ochi onye nzuzu
di ka mkpotu nke ogwu na-ere oku na-eme n'okpuru ite.[‡]
Ihe a bukwa ihe efu.

⁷ Iji anya ike nara mmadu ihe na-eme ka onye mara ihe ghoo onye nzuzu,
iri ngari na-emeru obi mmadu.

⁸ Ogwugwu ihe obula di mma karja mmalite ya!
Ogologo ntachiobi di mma karja mpako!

⁹ Abula onye na-ewe iwe osijiso,
n'ihu na iwe bu oke ndi nzuzu.

¹⁰ Asila, "Gini mere ubochi gara aga ji di mma karja ubochi ndi a?"
N'ihu na o bughị amamihe i ju ajuju di otu a.

¹¹ Amamihe dika ihe nketa, bu ihe di mma.
O na-abara uru nye ndi na-ahu anyanwu anya.

¹² Amamihe bu ndo
dika ego si burukwa ndo,
ma uzo ihe omuma ji di mma karja bu nke a:
Amamihe na-echebe ndu ndi nwere ya.

[†] 6:7 6:7 Ilu 16:26 [‡] 6:8 6:8 Maobu, n'ebe ndi ozu no * 7:1 7:1 Ilu 22:1 [†] 7:1 7:1 Maobu, mmanu oke onuahia [‡] 7:6 7:6 Mgbe ogwu na-ere oku, na-eme mkpotu, na-asukwa anwuru, nke a adighi eme ka ahụ ndi na anya oku ya n'oge oyi kporo oku.

- ¹³ Chee echiche banyere ihe Chineke na-eme.
Mmadu o puru ime ka o dizie adizie,
bu ihe Chineke mere ka o gbagoo agbago?
- ¹⁴ Mgbe ihe na-agara gi nke oma, nuriya onu, n'ihu o diri gi mma,
ma mgbe mmekpa ahụ batara, mata nke oma
na Chineke onye na-enye onodu oma
makwa ihe banyere onodu ojoo.
Ya mere, o nweghi onye obula nwere ike ichoputa
odinihu ya.
- ¹⁵ Ndu m n'ua a bu ihe efu, ahula m ihe abuo ndi a;
onye ezi omume na-anwu n'ezi omume ya,
ma onye na-emebi iwu na-ebi ogologo ndu na mmebi iwu ya.
- ¹⁶ N'ihu ya, abubigala onye ezi omume oke,
emekwala onwe gi onye mabigara ihe oke.
Gini mere i ji achọ igbu onwe gi?
- ¹⁷ Abubigala onye na-emefe ajo omume oke,
abukwala onye nzuzu!
Gini ka i ga-eji nwuo mgbe oge gi na-erubeghi?
- ¹⁸ O di mma ijide otu
na-esepughị aka na nke ozo,
onye na-atu egwu Chineke ga-enweta uru n'ime ha abuo.
- ¹⁹ Amamihe na-eme ka otu onye di ike
karia mmadu iri na-achi otu obodo.
- ²⁰ Gbaa uwa niile gburugburu, o dighi otu onye bu onye ezi omume,
o dighi onye na-eme ihe ziri ezi nke na-adighi eme mmehie mgbe obula.
- ²¹ Egela nti n'ihe niile ndi mmadu na-ekwu,
i puru inu nkocha nke ohu gi na-akocha gi.
- ²² Gi onwe gi maara
na otutu oge, i na-akochakwa ndi ozo.
- ²³ Agbalisiela m ike inwe nghota. Ekwuru m si,
"Aga m abu onye amamihe,"
ma nke a kari m.
- ²⁴ Amamihe adighi mfe inweta, o di omimi nke ukwu;
o bu onye puru ichoputa ya?
- ²⁵ A tughariri uche m ka m ghota,
iledo na ichoputa amamihe na atumatu otu ihe niile si di
na ighotakwa nzuzu nke di na ajo omume
na iyi ara nke di na enweghi uche.
- ²⁶ Achoputara m na o di ihe di ilu kariya onu,
ihe ahụ bu nwanyi.
Obi ya di ka ugbu.
Otu a kwa, aka o ji ejiku gi di ka udo igwe.
Onye ahụ na-eme ihe na-atọ Chineke uto na-esi n'aka ya gbapu,
ma ndi mmehie ka o na-enwude n'onya ya.
- ²⁷ "Lee, ihe a ka m choputara," ka onye nkuzi kwuru:
"Site n'itukwasị otu ihe n'elu ibe ya ka m matara isi ihe niile.
- ²⁸ Mgbe m ka na-achọ
ma achotaghi m,
n'etiti puku mmadu ndi ikom, achotara m otu onye aka ya di ocha,
ma o dighi otu nwanyi m chotara n'etiti ha.
- ²⁹ Achoputara m naani nke a,
Chineke mere ndi mmadu ka ha buru ndi uzo ha ziri ezi,
ma ha atughariala choro otutu ihe ncheputa gawa."

8

- ¹ Onye di ka onye amamihe?
Onye maara nkwa ihe?

Amamihe na-enyekwa ihu ya ihe,
na-emekwa ka mgbarụ nke ihu ya gbanwee.

Rubere eze isi

² Asị m, debe iwu eze, n'ihì iyi ì n'uru n'ihu Chineke. * ³ Emela ngwangwa isi n'ihu eze puo. Akwagidela ihe ojoo n'ihì na o ga-eme ihe masiri ya. ⁴ N'ihì na okwu eze nwere ike o dighi onye puru iju ya, Gini ka i na-eme?

⁵ Onye na-edebe iwu eze agaghì adaba na nsogbu.

Onye maara ihe na-ama mgbe kwesiri na uzọ kwesiri ime ihe.

⁶ Ihe niile nwere oge kwesiri ya, uzọ e si eme ha dikwa,
o bu ezie na nsogbu mmadu di ukwu n'ahu ya.

⁷ Ebe o bu na o nweghi onye mara ihe na-aga ime,
onye puru igwa ibe ya ihe gaje ime?

⁸ O dighi onye nwere ike igbochi mmuogo mmadu† mgbe o choro.

O dighi onye nwere ike igbochi ubochi onwu ya.

Dika o si sie ike izighachi mmadu azu n'oge agha,
otu a ka o si sie ike ajo omume itoghapu ndi na-eme ihe ojoo.

⁹ Ihe ndi a niile ka m huru, mgbe m na-atughari uche banyere ihe niile a na-eme n'okpuru anyanwu. Mgbe ufodu, mmadu na-emegide ibe ya si otu a wetara onwe ya nsogbu. ¹⁰ Ozokwa, ahuru m ebe e liri ndi ajo omume, ndi na-abata na apukwa site n'ebe di nso, a na-etokwa ha n'obodo ebe ha mere ihe ndi a. Nke a bukwa nnoo ihe na-enweghi isi; ihe efu.

¹¹ N'ihì na e nyeghi ntaramahuru mmebie mgbe o kwesiri, obi ndi mmadu na-ejuputa n'atumatu ime mmehie. ¹² Onye ajo omume nwere ike mee narị mmehie bikwaa ogologo ndu, ma amara m na o ga-adiri ndi na-atu egwu Chineke mma karja, bu ndi na-atu egwu n'ihu Chineke. ¹³ N'ihì na ndi ajo omume adighi atu egwu Chineke, o gaghi adiri ha na mma, ubochi ndu ha agaghì agbatikwa ogologo dika onyinyo.

¹⁴ O di ihe ozo na-enweghi isi n'awa: ndi ezi omume na-anata ntaramahuru diri ndi na-emebi iwu. Ndi na-emebi iwu na-anata ugwo oru ruru ndi ezi omume. N'ezie, ihe ndi a niile bu ihe efu, ha enweghi isi. ¹⁵ Ya mere, ana m ekwuputa, na ikpori ezi ndu di mma, n'ihì na o dighi ihe ka mma nye mmadu n'okpuru anyanwu, karja iri, na iju, na inwe obi utu. Mgbe ahụ o ga-enwe obi utu n'oru o na-arụ n'ubochi niile nke Chineke nyere ya n'okpuru anyanwu.

¹⁶ Mgbe m weputara obi m icho amamihe na ighota oru mmadu n'okpuru anyanwu nke mere na o naghì ehi ura ehilie na abali, ¹⁷ mgbe ahụ ka m chputara ihe Chineke mere. O nweghi onye puru ighota ihe na-aga n'okpuru anyanwu. Otu obula mmadu siri gbalia o nweghi ike ichoputa ihe o putara. Onye maara ihe puru i si na a amatala ya, ma n'ezie o maghi ya.

9

Ihe na-eche mmadu niile

¹ Ihe ndi a niile ka m tulere nke oma n'obi m, kpebie na ihe ndi ezi omume na ndi maara ihe na-eme di n'aka Chineke, ma o dighi onye maara ihe na-echere ha maobu ihunanya maobu ikpo asi. ² Ihe niile na-adakwasị mmadu niile n'otu uzọ ahụ, ma onye ezi omume ma onye ajo omume, ezi mmadu na onye na-abughì ezi mmadu, onye di ocha na onye na-adighi ocha, onye na-achụ aja na onye na-adighi achụ aja.

Dika o diri ezi mmadu,

otu a ka o diri onye mmehie;

dika o diri ndi na-anu iyi,

otu a kwa ka o di nye ndi na-adighi anu.

³ Nke a bukwa ihe ojoo na-eme n'okpuru anyanwu. Otu ihe ndakwasị diri mmadu niile. Ozokwa, obi umu mmadu juputara n'ihe ojoo na iyi ara mgbe ha no na ndu, emesja ha alakwuru ndi nwuru anwu. ⁴ Naanị ndi di ndu nwere ileanya. O ka mma ibu nkita di ndu karja ibu odum nwuru anwu.

⁵ N'ihì na ndi di ndu maara nke oma na ha ga-anwu,

ma ndi nwuru anwu amaghì ihe obula;

ha enwekwaghì ugwo oru ozo,

n'ihì na ha bu ndi echefurula echefu.

* 8:2 8:2 Otutu oge, ndi ochichi na ndisi obodo na-anu iyi n'ihu ndi okaikpe, ndi ukochukwu nakwa oha obodo, na ha ga-abu ndi kwesiri ntukwasị obi n'ije ozi ha. O bu ya ka a na-ekwu n'ebe. † 8:8 8:8 Maobu, ifufe

6 Ihunanya ha, na ikpọ asị ha,
na ekworo ha gabigara mgbe ha nwurụ.
Ha agaghị enwekwa oke
n'ihe ọbụla na-eme n'okpuru anyanwụ.

7 Ya mere, gaa n'ihu, jiri ọñụ rie nri gi, jirikwa ọñụ ñụọ ihe ọñụñụ n'ihu na ọ bụ ugbu a ka Chineke nabatara ọrụ gi. ⁸ Yiri akwa dị ọcha mgbe niile, tee mmanụ na-esi isi ụtọ n'isi gi.* ⁹ Bie ndụ obi ụtọ, gi na nwunye gi i hụrụ n'anya, ụbọchị niile nke ndụ ihe efu gi nke Chineke nyere gi n'okpuru anyanwụ, n'ihu na nke a bụ oke dịrị gi na ndụ ndogbu onwe gi n'ọrụ n'okpuru anyanwụ. ¹⁰ Ihe ọbụla i na-eme, were ike gi niile mee ya, n'ihu na irụ ọrụ maọbụ iche echiche, maọbụ ihe ọmụma, maọbụ amamihe adighị n'ala ndị nwurụ anwụ. Ebe ahụ kwa ka i na-aga.

¹¹ Ahurū ihe ọzọ n'okpuru anyanwụ,
ọ bughị ndị nwere ụkwụ ọsọ na-agbata ihe,
ọ bụkwaghị onye sikariri ike na-emerị n'agha;
ọ bughị ndị maara ihe ka nri diri,
ọ bughị ndị nwere nghota ka akunuba diri,
ozokwa, ọ bughị ndị nka ka amara na-adiri;
kama ọ bụ mgbe na ihe ndaba na-eme ka ihe ndị a diri.

¹² Nke ka nke, ọ dighị mmadụ ọbụla maara mgbe oge ya ga-eru:
Ọ dị ka nnunụ nke mara n'onye,
maọbụ azụ e jidere n'ugbu.
Dịka ha, ụmụ mmadụ na-adaba n'onye nke ihe ọjọọ
mgbe ha na-atughị anya ya.

Amamihe di mkpa karịa nzuzu

¹³ Ahụkwara m ihe ọzọ n'okpuru anyanwụ, nke a bụ ụdị amamihe nke meturū m n'obi n'ebe ọ dị ukwu. ¹⁴ Ọ dị obodo nke naanị mmadụ ole na ole bi n'ime ya, ma otu eze di ike chiri ndị agha ya bja ibuso obodo nta a agha. Ndị agha ya gbara obodo a gburugburu na-achọ ikwatu mgbidi ya. ¹⁵ Ma ọ di otu onye ogbenye bi n'obodo nta ahụ, onye maara ihe, ọ zoputara obodo ahụ site n'amamihe ya. Ma o nweghi onye chetara ihe banyere ya. ¹⁶ Nke a mere m ji si, inwe amamihe bara uru karịa idi ike, ma ọ buru na onye amamihe ahụ bụ onye ogbenye, a ga-eleda ya anya, a gaghị akpokwa okwu ya ihe.

¹⁷ Okwu nke onye maara ihe na-ekwu na nwayọọ ka a na-anụ,
karịa iti mkpu nke onye na-achị achị n'etiti ndị nzuzu.

¹⁸ Amamihe ka ihe agha niile mma,
ma otu onye mmehie na-ala ọtụtụ ezi ihe n'iyi.

10

1 Ijiji nwurū anwū ga-eme ka mmanū isi ụtọ sie isi ọjọọ.

Otu a kwa, nzuzu nta puru ime ka amamihe di ukwu ghara inwe nsopuru.

2 Obi onye maara ihe na-eme ka o mee ihe ziri ezi,
ma obi onye nzuzu na-eduba ya na mmehie.

3 I ga-ama onye nzuzu site n'ije ụkwụ ya,
n'ihu na o maghi ihe.

Ọ buladi onye ọbula na-achoputa onye nzuzu* ọsiiso.

4 Ọ buru na iwe onye ọchichi ebilie megide gi,
ahapula onodu gi,
n'ihu na mmuo di nwayo ga-eme ka mmehie ukwu di iche iche dajuo.

5 Ọ dikwa ihe ọjọọ ọzọ m huru n'okpuru anyanwū,
dika njehe nke ndi eze na ndi na-achị achị na-ejehie.

6 Ahurū m ka ndi nzuzu na-enweta okwa di elu,
ma ndi ogaranya adighi enweta onodu ruuru ha.

7 Ahula m ka ohu na-agba inyinya,
ma umu eze ji ụkwu na-aga dika umu ohu.

8 Onye gwuru olulu ga-adaba n'ime ya!
Onye na-etida mgbidi ka agwo ga-atagbu.

* 9:8 9:8 Ihe e ji maara ndi Juu n'oge mmemme, maobu ubochi izuike, bu iyi akwa ocha na itekwasị mmanu n'isi ha. * 10:3 10:3 Ilu 13:16; Ilu 18:2

⁹ Onye na-arụ ọrụ n'ebe a na-awa nkume ka nkume ga-adakwasị.
Onye na-awa nkụ nọ n'ize ndụ site na ha.

¹⁰ Ọ bụrụ na anyuike adighi nkọ,
ọ bụrụkwa na-amughị ihu ya amụ,
a ga-etinye ike karịa,
ma ịma eme ihe na-eme ka ihe gazie agazi.

¹¹ Ọ bụrụ na agwọ ataa mmadụ tupu e kechie ya ọnu,
ọ dīkwaghị uru ọ bara na e kechiri ya ọnu.

¹² Okwu onye maara ihe na-ejuputa n'amara,
ma okwu onye nzuzu na-eduba ya n'ila n'iyi

¹³ N'ihị na mmalite okwu ya bụ nzuzu,
ogwugwu okwu ya bụkwa naanị mmebi iwu na iyi ara.
¹⁴ Onye nzuzu na-ekwu ọtụtụ okwu.

Ma o nweghị onye ma ihe na-aga ime,
onye pụrụ ịgwa ya ihe gaje ime mgbe ọ nwurụ?

¹⁵ Ọrụ nke ndị nzuzu na-agwu ya ike,
ha makwaghị ụzọ ijeru obodo.

¹⁶ Ahụhụ ga-adiri ala nke eze ya bụ nwantakiri,
nke ndị na-achị achị bụ ndị na-akpọ oriri n'ututu.

¹⁷ Ngozi na-adiri ala ahụ nke eze ya bụ onye a na-asopuru,
nke umu eze ya na-eri ihe mgbe o kwesiri n'ihị inweta ike,
ọ bughị maka ịhubiga mmanya oke.

¹⁸ Ọ bụ umengwu na-eme ka ụlọ hie mmiri;
ọ bụkwa umengwu na-eme ka elu ụlọ malite ize eze.

¹⁹ Ịkpọ oriri na-eweta ọnu ọchị,
mmanya na-enye obi uto,
ma ego bụ ọsịsa nye ihe niile.

²⁰ Akọchala eze, ọ buladi n'echiche obi gi†;
maobu buo ọgaranya ọnu n'ime ụlọ ndina gi,
n'ihị na anụ ufe nọ n'elu nwere ike buru okwu gi
nwa nnunụ nwere nku ga-akọ ihe i kwuru.

11

Igbasapụ aka

¹ Gbasapụ aka gi n'inye onyinye
n'ihị na mgbe ọtutu ubochi gasiri i ga-anata ugwo ọrụ gi.
² Kee akụ gi ụzọ asaa maobu ụzọ asato
n'ihị na i maghị ụdi ihe ndaba ojọ nwere ike ibiakwasị gi n'obodo.

³ Mgbe eluigwe rujiri,
mmiri ga-ezo;
mgbe osisi dara, maobu n'ugwu maobu na ndida,
ebe ahụ ka ọ na-atogbo.

⁴ Onye na-ele ikuku anya agaghị akụ mkpuru obula,
onye na-ele igwe ojii anya agaghị ewe ihe ubi.

⁵ Dika mmadụ na-apughị imata ụzọ ikuku si aga
maobu otu ndu ọhuru si ebido n'ime afọ nwanyị di ime,
otu a ka o si diri ma mmadụ apughị ighota ọrụ Chineke,
onye mere ihe niile.

⁶ Ghaa mkpuru gi n'ututu,

† 10:20 Ọpụ 22:28; Ọrụ 23:5

esepukwala aka n'anyasi,
n'ihì na ì maghì nke ga-eto,
maobu nke a maobu nke ozo,
ha niile nwere ike too nke oma.

Cheta Chineke n'okorobia gi

⁷ Ihè dī uto,
o na-amasi kwa anya ihu ihè anyanwu.
⁸ O buru na mmadu adi ndu otutu afo,
ya nuria n'ime ihe niile,
ma ya cheta ubochi ochichiri
ga-adi otutu.
Ihe niile ndi na-abia bu ihe efu.

⁹ Nwa okorobia, o bu ihe oke onu na i bu okorobia.

Ya mere, ka obi gi nye gi onu n'ubochi niile nke okorobia gi.*
Mee ihe niile i choro ime;
ghasookwa ihe niile nke anya gi na-ahu.

Kama, ghotakwa nke a,
na i ghaghì iza ajuju n'ihu Chineke n'ihì ihe niile i mere.

¹⁰ Ya mere, wezuga nchegbu site n'obi,†
wezugakwa nsogbu nke ahụ gi,
n'ihì na okorobia na idi ike bu ihe efu.

12

¹ Ya mere, cheta Onye kere gi
mgbe i ka bu okorobia,
tupu ubochi ojoo ndi ahụ abia,
na mgbe afo aka abiarubeghi
mgbe i ga-asi, "Ha anaghi atokwa m uto."

² Tupu anyanwu na ihè,
onwa na kpakpando ga-agba ochichiri,
na nloghachi igwe oji mgbe mmiri zosiri.

³ Mgbe ndi na-echebe ulo ga-ama jijiji,
mgbe ndi dimkpa nwoke ga-ehulata,
mgbe ndi na-akwo ihe kwusiri maka ha di ole na ole,
mgbe ndi na-elepu anya site n'oghere ga-ebido igba ochichiri,

⁴ mgbe e mechiri onu uzọ nke puru n'okporozo,
mgbe olu ikwo nri ga-adi ala,
mgbe uda olu abu umu nnonu ga-akpo ndi mmadu,
ma abu ha niile na-ala ala,

⁵ mgbe ndi mmadu ga-atu egwu ebe di elu;
na ihe egwu nke okporozo,
mgbe osisi alumonnd ga-ama ifuru
mgbe ukpana ga na-adokpu onwe ya n'uzo,
aguu ihe obula ga-akwusikwa.

Mgbe ahụ, ndi mmadu ga-ala ulo ebighi ebi ya,
ndi na-akwa akwa ga na-agahari n'okporozo niile.

⁶ E, cheta ya, tupu e gbulie udo olocha ahụ,
tupu e tiwaa okwa olaedo,
tupu ite adawaa n'isi iyi,
tupu e tijie ukwu igwe olulu mmiri.

⁷ Mgbe ahụ, anu ahụ anyi ga-alaghachi n'aja ebe o si puta;*
mmuo† anyi ga-alaghachikwuru Chineke onye nyere ya.

⁸ "The efu! Ihe efu!" ka onye ozizi kwuru.
"The niile bu ihe efu!"

* 11:9 11:9 Akw 3:27 † 11:10 11:10 2Tm 2:22 * 12:7 12:7 Jen 3:19; Job 34:15; Abu 90:3 † 12:7 12:7 Ekl 3:21

Nchikọta okwu niile

⁹ Ọ bughị naanị n'onye ozizi ahụ bụ onye maara ihe, o jeghariri na-ezi ndị mmadụ ihe ọ maara. Ọ tughariri uche chọputa ọtụtụ ilu, detuokwa ha n'usoro. ¹⁰ Onye ozizi chọputara okwu ndị dabanyere n'usoro, ihe o deputara bụ ihe ziri ezi na eziokwu.

¹¹ Okwu ọny nke onye maara ihe dị ka ndụdụ e ji achụ ehi. Nchikọta okwu amamihe ndị a dị ka ọtụ a kumiri nke ọma, nke onye na-azụ atụrụ nyere. ¹² Ma nwa m nwoke lezie anya, atụkwasi ihe ọzọ n'elu ihe ndị a.

Akwukwọ a na-edede enweghị ọgwụgwụ, ọtụtụ mmụta na-agwụ ike.

¹³ Ugbu a anụla ihe ndị a niile,

ma nūrụ ihe bụ nkwubi okwu:

Tụọ egwu Chineke, debekwa iwu ya niile,

n'ihia na nke a bụ ọrụ niile dirị mmadụ.

¹⁴ N'ihia na Chineke ga-ekpe ọrụ ọbụla ikpe,

ya na ihe nzuzo anyị niile,

ma ha dị mma ma ha dị njọ.

Abụ nke Abụ

1 Abụ nke abụ nke Solomon.

Onye a hụrụ n'anya

² Ya were nsusu niile nke ọnyụ ya susuo m ọnyụ,
n'ihì na ìhụnanya gị dị ụtọ karịa mmànyà.

³ Mmanụ otite gị niile na-esi isi oma,
aha gị dika mmanụ isi ụtọ awụpụtara awụpụta,
ọ bughị ihe ìtụnanya na ụmụ agboghọ hụrụ gị n'anya.

⁴ Kpọrọ m, ka mụ na gị soro, ka anyị mee ngwangwa.
Ka eze kpobata m n'ime ụlọ ya.

Ndị Enyi

Anyị ga-anụrị ọnyụ nwekwa obi ụtọ n'ime gị.
Anyị ga-eto ìhụnanya gị karịa mmànyà.

Onye a hụrụ n'anya

Lee n'izi ezi ka ha n'ahụ gị n'anya nke ukwu.

⁵ Ana m eji nji ma a maara m mma ile anya,
unu ụmụ agboghọ Jerusalem.*

Adị m nji dika ụlọ ikwu nke Keda*
dika akwa mgbochi dị n'ụlọ Solomon.

⁶ Unu elekwasịla m anya, maka na m na-eji nji.
Ọ bụ anwụ gbajiri m.

Ụmụmme m ndị ikom were iwe megide m,
zipụ m n'ezi ilekọta ubi vainị anyị,
ma ubi vainị nke m ka m na-elekotaghị.

⁷ Gwa m, gị onye m hụrụ n'anya,
ebee ka anụ ụlọ gị na-ata nri?
Ebee ka aturụ gị na-ezu ike n'etiti ehie?

N'ihì gị ka m ga-eji dika nwanị e kpuchiri ihu
n'etiti igwe anụ ụlọ ndị enyi gị.

Ndị Enyi

⁸ Ọ hụrụ na ì maghị, gị nwanị kachasị mma,
soro nzo ụkwụ igwe aturụ
meekwa ka ụmụ ewu gị taa ahijia
dị n'akụkụ ụlọ ikwu ndị na-elekota aturụ.

Onye hụrụ ibe ya n'anya

⁹ Ana m atụnyere gị, gị onye m hụrụ n'anya dika nne ìnyinya
e kenyere n'otu ụgbọ agha Fero.

¹⁰ Agba nti gị ka e jiri ọlantị chọọ mma,
olu gị kwa ka e jiri nkume dị oke ọnụahịa e doro n'ahiri chọọ mma.

¹¹ Anyị ga-emere gị ọlantị dị iche iche nke ọlaedo,
nke e ji ọlaocha chọọ mma.

Onye a hụrụ n'anya

¹² Mgbe eze nọ na tebul ya,
mmanụ isi oma m tere sijuru ebe niile.

¹³ Onye m hụrụ dị m ka ụda máá† e kechiri n'akpa
nke dị n'etiti ara m abụọ.

¹⁴ Onye m hụrụ n'anya diri m ka ụyọkọ ukwu okoko henna‡
nke sitere n'ogige ubi vainị En-Gedi.§

Onye hụrụ ibe ya n'anya

¹⁵ N'ezie, ì mara mma, onye m hụrụ n'anya.
Leenụ ka ì si maa mma!

* **1:5** 1:5 Ndị Keda bụ otu ebo n'etiti ndị Arab, obodo ha dị na ndịda ọdịda anyanwụ Edqm. Ha na-ebi n'ụlọ ikwu e ji aji ewu ojii wuo † **1:13** 1:13 Ụda máá bụ eso e ji eme ihe otite na-esi isi ụtọ. A na-ewepụta eso ndị a n'osisi Balsam nke na-eto n'obodo Kush, n'etiti ọgwụwa anyanwụ nakwa India. ‡ **1:14** 1:14 Okoko osisi henna bụ ahijia isi oma a na-eji emepụta senti. § **1:14** 1:14 Bụ odo mmiri dị n'ọdịda osimiri nwurụ anwụ. Ọtụtụ osisi nke a na-esi na ha enweta eso na-esi isi oma, jupụtara n'ebe ahụ.

Anyị gị dika nduru.

Onye a hụrụ n'anya

¹⁶ Onye m hụrụ n'anya, i mara mma nwoke.

E, i mara mma.

Ebe ndina anyị dika ahịhịa ndụ.

Onye hụrụ ibe ya n'anya

¹⁷ Ogidi nke ụlọ anyị bụ osisi sida,

ntuhie ya bụkwa osisi fịa.

2

Onye a hụrụ n'anya

¹ Abụ m okoko osisi ọhịa nke Sharon,*
na okoko lili nke na-epu na ndagwurugwu.

Onye hụrụ ibe ya n'anya

² E, dika okoko lili nke na-epu n'etiti ogwu,
otu a ka ọmasiri m di n'etiti ụmụ agboghọ ndi ọzọ.

Onye a hụrụ n'anya

³ Onye m hụrụ n'anya dika osisi apul, n'etiti osisi na-amị mkpuru n'ohia,
mgbe e ji ya tũyere ụmụ okorobia ndi ọzọ.

Ọ na-enye m obi uto ino n'okpuru ndo ya,
mkpuru ya dikwa uto n'onu.

⁴ Ka o kporo m jee n'ulo oriri,
ka okoloto ya n'ekpuchi m buru ihunanya.

⁵ Were mkpuru osisi a mkporo amikpo gbaa m ume;
werekwa mkpuru osisi apul mee ka ahụ m di ike,
n'ihu na abụ m onye ihunanya mere ka ike gwasia.

⁶ Aka ekpe ya di n'okpuru isi m,
aka nri ya na-ejiku m.

⁷ Unu ụmụ agboghọ Jerusalem,
eji m nne mgbada niile na nne ele ọhịa niile na-agba unu iyi si:
Unu akpotela maobu mee ka ihunanya teta,
ruo mgbe o masiri ya.

⁸ Gee nti! Onye m hụrụ n'anya!

Lee ya ka o na-abia,
na-amali elu n'elu ugwu niile,
na-amafekwa n'elu ugwu nta niile.

⁹ Onye m hụrụ n'anya yiri mgbada, o yiri nwa ele.

Lee ya ka o na-eguzo n'azu mgbidi anyi,
o na-esikwa na oghereikuku
na n'oghere di ya na-eleba anya.

¹⁰ Onye m hụrụ n'anya gwara m okwu si m,
"Bilie, onye ihe ya na-atọ m uto,
onye m mara mma, soro m.

¹¹ Lee, oge oyi agafeela,
udu mmiri agabigakwala.

¹² Okoko osisi epuputala n'ala;
oge eji agu egwu eruokwala,
a na-anu abụ nduru
n'ala anyi niile.

¹³ Mkpuru osisi fiig ebidola imiputa mkpuru ya nke mbu,†
isi osisi vaini na-amiputa okoko na-esiju ebe niile.

Bilie, ma bia, ọmasiri m.

Onye nke m mara mma! Bia ka i sooro m."

Onye hụrụ ibe ya n'anya

¹⁴ Nduru m no n'ogba nkume,
n'ebe nzuzo nke akuku ugwu,
gosi m ihu gi,

* **2:1** 2:1 Okoko osisi a bu otu n'ime okoko osisi ndi na-epu n'okochi, na ndida akuku osimiri Kamel Ajz 35:1-2

† **2:13** 2:13 Osisi fiig na-amị mkpuru ughoro abuo n'afọ n'Izrel. O bu n'oge okochi ka o kachasi amị mkpuru, amaokwu a na-ekwu banyere owuwe ihe ubi nke mkpuru fiig mbu.

mee ka m nụ olu gi,
n'ihì na olu gi òtò,
ihu gi makwara mma.

¹⁵ Jidenụ nkịta òhịa,
umụ nkịta òhịa niile
na-emebiri anyị ubi,
ò bụladị ubi vaịnị anyị na-agbawa okoko.

Onye a hụrụ n'anya

¹⁶ Onye m hụrụ n'anya bụ nke m, mụ onwe m bụkwa nke ya.

Ò na-azụ igwe atụrụ ya n'etiti okoko urodi,

¹⁷ tutu chi ụtụtụ abọọ
mgbe onyinyo niile na-agabigakwa.

Tugharịa, onye m hụrụ n'anya,
dị ka mgbada

maobụ nwa ele
nke nọ n'elu ugwu.

3

¹ Achọrọ m onye m hụrụ n'anya
n'elu ihe ndina m n'abalị, ma ahughị m ya.
Ebiliri m chọọ ya ma ahughị m ya.

² Ugwu a, aga m ebili puọ jegharịa n'ama niile
na n'okporoụzọ niile nke obodo ichọ ya,
m ga-achoghari onye m hụrụ n'anya.

Ya mere, achọrọ m ya ma ahughị m ya.

³ Ndị nche na-eche obodo* hụrụ m,
mgbe ha na-agaghari n'obodo,
ma ajurū m ha si, "Biko, unu hụrụ onye ahụ m hụrụ n'anya?"

⁴ Ọ dighi anya mgbe m gafere ha,
achọtara m onye m hụrụ n'anya,
ejidesiri m ya ike, ahapughị m ya aka
tutu m duta ya n'ulo nne m,
n'ime ulọ nwanyị tūrū ime m.

⁵ Unu umụ agboghọ Jerusalem,
eji m nne mgbada niile na nne ele òhịa gbaa unu iyi si,
unu akpotela, maobụ mee ka ihunanya teta
ruo mgbe o masiri ya.

⁶ Onye bụ nke a na-esi n'ozara na-abia
dika anwuru oku,
nke tere mmanu maá na uda na-esi isi uto,
uda nke ndi ahia na-ere?

⁷ Lee o bu ugbo Solomon.
Iri mmadu isii ndi oka agha,
ndi a maara aha ha karisja n'ala Izrel sokwa ya.

⁸ Ha niile ji mma agha;
ha bu ndi a zuru nke oma ibu agha.
Mma agha onye obula dikwa n'ukwu ya,
idi njikere maka ihe egwu abali.

⁹ Eze Solomon ruru onwe ya ugbo a
nke o ji osisi sitere Lebanon ruo.

¹⁰ Ogidi ya ka o ji olaocha mee;
ala ya bukwa olaedo.
Ebe inodu odu ya ka e ji akwa odo odo kpa,
e ji ihunanya dozie ebe ime ya.

Ndi inyom Jerusalem, ¹¹ putanu,
bia huru, unu umu agboghọ Zayon,
bianu ka unu hu Solomon bu eze;
lee idi okpueze nne ya kpunyere ya n'isi,

* 3:3 3:3 Ajz 21:11-12

n'ubòchị agbamakwụkwọ ya,
n'ubòchị obi uto na inurị onụ ya.

4

Onye hụrụ ibe ya n'anya

¹ Leenụ ka i si maa mma, onye m hụrụ n'anya,

e, i mara mma!*

Anya gị abụọ nke dị n'azụ akwa mkpuchi ihu gị dị ka nduru.

Agirị isi gị dị ka igwe ewu†

nke na-arịda n'akụkụ ugwu Gilead.

² Eze gị dị ka igwe aturu a ka kpachapuru aji ha oheru,

nke si n'ebe a sapuru ha ahụ na-ariputa.

Nke obula chi umu abuo,

o dighikwa nke gba aka nwa n'etiti ha.

³ Egbugbere onu gi abuo di ka oghe uhie.

Onu gi di mma ile anya.

Agba nti gi abuo nke di n'ime akwa mkpuchi gi

di ka pomegranet‡ e kere abuo.

⁴ Olu gi di ka ulo elu Devid,

nke e wuziri nke oma.

E konyere puku ota na ya,

ha niile bu ota nke ndi oka n'agha.§

⁵ Ara gi abuo di ka umu mgbada abuo,

nke otu nne muru n'otu oge,

ndi na-ata nri n'etiti okoko urodi.

⁶ Tutu chi ututu aboo,

tutu onyinyo agbalaga,

aga m aga n'ugwu uda maa

na n'ugwu insensi.

⁷ I mara mma nke ukwu, onye m huru n'anya,

o dikwaghi ntupo* obula di gi n'ahu.

⁸ Si na Lebanon soro m, nwunye m luru oheru.

Si na Lebanon bja soro m;

ridata site n'ugwu Amana,

n'ugwu Senia, na n'ugwu Hemon,

site n'ogba odum

n'ugwu niile ebe agu bi.

⁹ I riela m obi, nwanne m nwanyi, nwunye oheru m;

i riela m obi,

i werela ile anya gi

na ihe olu i yi rie obi m.

¹⁰ Lee ka ihunanya gi si di uto, nwanne m nwanyi, nwunye oheru m.

Lee ka ihunanya gi si di mma nke ukwu karja mmanya,

isisi uto nke mmanu otite gi

na-esi isi oma karja mmanu uda obula.

¹¹ Egbugbere onu gi di uto dika mmanu anu di, nwunye oheru m,

mmiri ara ehi na mmanu anu di n'okpuru ire gi,

isisi uto nke uwe gi

na-esi ka Lebanon

¹² Ubi a gbara ogige, ma gbachiekwa, ka nwanne m nwanyi, nwunye oheru bu.

I bu isi iyi nke a gbara ogige, rachiekwa.†

¹³ Ihe okuko di n'ime ogige gi bu pomegranet

nwere ezi mkpuru di oke onuahia,

nke nwere henna na naad,

¹⁴ naad na safron,

kalamus na sinamon,

* 4:1 4:1 Abk 1:15; 5:12 † 4:1 4:1 Igwe ewu ndi a di ojii. ‡ 4:3 4:3 Pomegranet na-acha uhie uhie. § 4:4 4:4

Neh 3:19 * 4:7 4:7 Efe 5:27 † 4:12 4:12 I ji debe olulu mmiri ocha, ka o ghara igwoto, a na-emere ya okwuchi.

Ma o buru isi iyi, a na-akpa ihe mgbochi ka ndi mmadu ghara iru n'ebe elu elu ya mgbe ha na-ekute mmiri.

na osisi nke ihe nsure ọkụ na-esi isi uto,
na ụda máá, na aloos
na ụda kachasi mma di iche iche na-esi isi uto.

¹⁵ I bu isi iyi nke ubi a gbara ogige,
olulu mmiri di ndu
nke si na Lebanon asodata.‡

Onye a huru n'anya

¹⁶ Teta n'ura gi ifufe si n'ugwu;§
bjakwa gi ifufe si na ndida,
fekwasị ubi m a gbara ogige,
ka isisi ụda ya di uto fesaa ebe niile,
ka onye m huru n'anya bja n'ubi ya a gbara ogige,
ka o bja rie mkpuru di iche iche di n'ime ya nke di oke onuahia.

5

Onye huru ibe ya n'anya

¹ Abatala m n'ubi m a gbara ogige, nwanne m nwanyi, nwunye oheru m.
Achikotala m maá ya na ụda m,
arachakwala m mmanu anu m na ugbugbo mmanu anu.
Anukwala m mmiri ara ehi na mmanya m.

Ndi Eryi

Rie, nukwa, unu ndi bu enyi;
najuo afo, unu ndi huru onwe unu n'anya.

Onye a huru n'anya

² A rahuru m ura, ma obi m mu anya.
Gee nti, onye ahụ m huru n'anya na-aku aka n'ibo onu uto.*
"Megheere m uto, nwanne m nwanyi, onye m huru n'anya,
nduru m, onye na-enweghi ntupo.

Igirigi ezokwasila m n'isi,
agiri isi m juputara na mmiri nke abali."

³ Eyipulari m uwe m.
O bu m yirikwa ha ozo?

Asaala m ukwu m,
aga m eme ka ha ruo unyi ozo?

⁴ Onye m huru n'anya gbatiri aka ya imeghe uto,
mgbe ahụ, obi m chosikwara ya ike.

⁵ Mu onwe m biliri imeghere onye m huru n'anya uto,
ma aka m abuo juputakwara na mmanu maá,
mmanu maá si na mkpisiaka m niile na-atapusi,
n'elu ihe mkpochi nke ibo.

⁶ Mgbe m megheere onye m huru n'anya uto,
ma lee, o nokwaghi ya, o laala.
Obi fepuru m mgbe o puwara.
Eleghariri m anya choo ya ma ahughi m ya ebe obula.
Akporo m ya oku ma o zaghi.

⁷ Ndi nche huru m
mgbe ha na-agaghari n'obodo,†
ha tiri m ihe meruo m ahụ.
Ndi nche mgbidi obodo
napuru m akwa mkpuchi m.

⁸ Unu unu agboghọ Jerusalem, ana m agba unu iyi,
o buru na unu ahụ onye m huru n'anya,
gini ka unu ga-agwa ya?
Gwa ya na abụ m onye ihunanya mere ka ike gwuchasia n'ahụ.

Ndi Eryi

⁹ Gi nwanyi kachasi mma,

‡ 4:15 4:15 Mgbe mkpuru mmiri nke kpuchiri ugwu Lebanon na-agbaze, mmiri ya na-asodata sobanye n'ime otutu isi iyi, mee ka isi iyi ndi ahụ ghara ita ata. § 4:16 4:16 O bu ifufe na-esite na mpaghara ugwu, nke na-eke nwayo na-eme ka mkpuru di oheru, maa mma. Ma nke na-esite na ndida, na-ebute okpomoku na-eme ka mkpuru ndi a chaa nke oma. Ikuku abuo ndi a bu ihe na-ekusasi ezi isisi nke okoko ahijia di n'ubi a gbara ogige. * 5:2 5:2 Mkp 3:20 † 5:7 5:7 Abk 3:3

olee otu onye i hụrụ n'anya si di mma karịa ndi ozo?
 Olee otu onye i hụrụ n'anya si di mma karịa ndi ozo
 nke i ji enye anyi iwu di otu a?

Onye a hụrụ n'anya

¹⁰ Onye m hụrụ n'anya chapurū achapurū, di mma ile anya.

Ọ purū iche n'etiti puku ndi nwoke iri.

¹¹ Isi ya di ka ọlaedo a nuchara anucha,
 agiri isi ya na-eruda di ka igu nkwa,
 na-ejikwa nji di ka ugooma.

¹² Anya ya abuo di ka nduru[‡]
 no n'akuku mmiri iyi

nke e jiri mmiri ara ehi sachaa,
 di ka nkume di oke onuahia e doro n'ahiri.

¹³ Nti ya abuo di ka ihe ndina uda[§]
 nke juputara na mmanu isi uto.

Egbugbere onu ya di ka okoko urodi,
 nke na-agbusi mmanu maá.

¹⁴ Aka ya abuo di ka mkpara ọlaedo a kpuziri akpuzi,
 nke a hionyere nkume oke onuahia beril n'ime ya.

Ahu ya na-akwo murumuru di ka odi
 nke e ji nkume di oke onuahia safai choo mma.

¹⁵ Ogwe ukwu ya abuo di ka ogidi e ji nkume mabu kpoo,
 nke e ji ọlaedo a nuchara anucha tooto n'ala ha.

Udidi ya di ka Lebanon,
 dikwa oke onu di ka osisi sida ya.

¹⁶ Onu ya bu ihe tokarisi uto n'onwe ya,
 ihe niile banyere ya di mma n'ile anya.

Unu umu agboghọ Jerusalem,
 onye di otu a bu onye ahu m huru n'anya, o bukwani enyi m.

6

Ndi Enyi

¹ Gi onye mara mma n'etiti ndi inyom,
 ebee ka onye i huru n'anya jere?

Olee uzo o sitere?

Ka anyi soro gi choo ya.

Onye a huru n'anya

² O gara n'ubi ya a gbara ogige,
 n'ebe ihe ndina ya nke e fesara uda na-esi isi uto,
 ijeghari n'etiti okoko urodi,
 na ichikota okoko lili.

³ Abụ m nke onye m huru n'anya, onye m huru n'anya bukwani nke m.
 O na-azu igwe aturu ya n'etiti okoko urodi.

Onye huru ibe ya n'anya

⁴ Onye m huru n'anya, i mara mma di ka Tjaza, i mara mma nke ukwu di ka Jerusalem,
 i di ebube ka usuu ndi agha ji okolo.^{*}

I di mma ile anya di ka Jerusalem;

I di ka ndi agha bu okolo.

⁵ Wepu anya gi n'ebe m no,
 n'hi na i jirila anya gi dota m.

Agiri isi gi di ka igwe ewu[†]
 nke na-aridata site n'ugwu Gilead.

⁶ Eze gi di ka igwe aturu
 nke si n'ebe a sapuru ha ahu na-ariputa.

Nke obula chi umu abuo,
 o dihi kwani nke nwa ya furu efu n'etiti ha.

⁷ Agba nti gi abuo nke di n'ime akwa mkpuchi gi
 di ka pomegranet e kere abuo.

[‡] 5:12 5:12 Abk 1:15; 4:1 [§] 5:13 5:13 Uda nwere isisi oma nke na-eme mmadu obi uto. ^{*} 6:4 6:4 Tjaza bu obodo ochie eze Jeroboam huputara ka o buru isi obodo ochichi nke alaeze ugwu. O bu na senchuri nke iri (Tupu a muo Kraist). 1Ez 14:17; 1Ez 15:21,33; 16:6,8,15,23 [†] 6:5 6:5 Abk 4:2

⁸ E nwere ike nwee iri eze nwanị isii,
na iri ndị iko nwanị asatọ,
na otutu ụmụ agboghọ a na-apughị iguta onụ,
⁹ ma gị onwe gị, nduru m, ezigbo m zuruoke, puru iche n'etiti ha niile.
Naanị otu nwanị nne ya nwere,
ọ masiri onye mụrụ ya.

Ụmụ agboghọ hụrụ ya kpọọ ya onye a góziri agózi,
ndị eze nwanị na ndị iko nwanị tooro ya.

Ndị Eryi

¹⁰ Onye bụ onye a, putara ihe dika chi obubo,
nke mara mma dika onwa, na-enwu dika anyanwu,
di ebube ka di usuu kpakpando na-aga n'ahiri n'ahiri?

Onye huru ibe ya n'anya

¹¹ Agara m n'ubi a gbara ogige ebe a kuru mkpuru osisi,
ile ihe na-etoputa ohuru na ndagwurugwu,
ilekwa akwukwo ndu ohuru ndi na-epuputa n'osisi vaini,
na i mata ma n'osisi pomegranet o mara ifuru.

¹² Tupu m mata ebe m no,

agu nke mkpuruobi m adotala m tinye n'etiti ugbo agha nke ndi eze ala m.

Ndị Eryi

¹³ Laghachi azu, gi onye Shulam, laghachi azu;
laghachi azu, e, laghachi azu ka anyi lee gi anya.

Onye huru ibe ya n'anya

Maka ginj ka unu ga-eji lee onye Shulam anya
dika o bu ite egwu ndi Mahanaim?

7

¹ Lee ka ukwu gi si di mma n'ime akpukpokwu
gi ada nwa eze.

Apata ukwu gi abuo di ezi mma dika nkume oke onuahia,
oru aka nke ezigbo onye okwa nka.

² Otubo gi mara mma
dika iko nke a gbajuru mmanya.

Ukwu gi di ka ukwu oka
e ji okoko urodi gbaa gburugburu.

³ Ara gi abuo di ka umu mgbada abuo
nke otu nne muru n'otu oge.

⁴ Olu gi guzo kwem di ka ulo elu e ji odu wuo.

Anyi gi abuo di ka odo mmiri Heshbon
nke di n'akuku onu uzo ama Bat-Rabim.

Imi gi mara mma di ka ulo elu Lebanon
nke chere Damaskos ihu.

⁵ Isi gi guzo n'ahu gi ka ugwu Kamel.

Agiri isi nke isi gi dikwa ogho odo odo.*

Ima mma nke agiri isi gi emela eze onye a dotara n'agha.

⁶ Lee ka i si maa mma nke ukwu, n'ezie, i mara mma.
I dikwa utu nke ukwu, gi onye m huru n'anya.

⁷ I di ogologo dika osisi nkwu;
ara gi abuo dikwa ka uyoko mkpuru osisi.

⁸ Ekwuru m si, "Aga m arigoro elu osisi nkwu ahụ,
jidekwa mkpuru ya aka."

Ugbu a, ka ara gi abuo dikwa ka uyoko mkpuru vaini,
ka isisi nke iku ume gi dikwa ka mkpuru osisi apul,

⁹ ka okpo onu gi dika mmanya makarisiiri na mma.

Onye a huru n'anya

Ka mmanya ahụ gbadaa nwayo nye onye m huru n'anya,
na-asoda nwayo n'elu egbugbere onu ya na eze ya.

¹⁰ Abụ m nke onye ahụ m huru n'anya,
o bukwa m ka o chorọ.

* 7:5 7:5 Ihe akpara akpa nke e jiri mara onye a na-enye nsopuru

- 11 Bịa, onye m hụrụ n'anya, ka anyị gaa n'ime obodo,
ka anyị nọọ ọnọdu abalị n'obodo nta.
- 12 Ka anyị bilie ngwangwa n'isi ụtụtụ pụọ jee n'ubi
lee ma osisi vainị ha amaala ifuru,
ma okoko ya agbawaala,
ma osisi pomegranet agbawaala okoko.
N'ebe ahụ ka m ga-egosi gị ihunanya m.
- 13 N'ebe ahụ ka i ga-anọ n'isi nke mandreki† na-eweputa;
mkpuru osisi niile na-atọ ụtọ ga-adikwa n'ọnu ụzọ anyị,
ma ndị ọhuru ma ndị ochie,
n'ihị na edokọtala m ha maka onye m hụrụ n'anya.

8

- 1 O, a sịkwari na i bụ nwanne m nwoke;
nke otu nne mụrụ mụ na ya
m gaara esutu gị ọnu
mgbe anyị zutere n'okporoụzọ
ma ọ dikwaghị onye ọbụla ga-eleda m anya.
- 2 Agaara m akporo gị baa n'ụlọ nne m,
ka i nọdu n'ebe ahụ,
n'ụlọ onye ziri m ihe.
Agaara m enye gị mmanya e tinyere ihe na-esi isi ụtọ,
mmanya ụtọ nke pomegranet.
- 3 Aka ekpe ya dị n'okpuru isi m,
aka nri ya na-ejikụ m.
- 4 Unu ụmụ agboghọ Jerusalem, ana m agba unu iyi,
unu agaghị akpote maọbụ mee ka ihunanya teta
tupu ruo mgbe ọ masiri ya.

Ndị Enyi

- 5 Onye bụ onye a si n'ozara na-abia,
onye na-adabere n'ahụ onye ọ hụrụ n'anya.

Onye a hụrụ n'anya

- N'okpuru osisi apul ka m kpọtere gị;
n'ebe ahụ ka nne gị tūrụ ime gị;
n'ebe ahụ ka ọ nọ mụọ gị.
- 6 Tụkwasi m dika mgbaaka ihe a kara n'obi,
dika mgbaaka ihe a kara n'aka gị
n'ihị na ihunanya di ike dika ọnwụ,
ekworo* ya dikwa ike dika ala mmụọ.
Ọ na-enwuputakwa dika ọkụ na-ere ere,
dika ọkụ nke di ukwu.
- 7 Ọtụtụ mmiri apughị imenyū ihunanya,
osimiri niile enwekwaghị ike iri ya.
Ọ bụrụ na mmadu ga-enye
akụ niile nke ụlọ ya n'ihị ihunanya,
a ga-eleda ya anya nke ukwu.

Ndị Enyi

- 8 Anyị nwekwara otu nwanne nwanyị nta
ma ọ kpubegehị ara.
Gini ka anyị ga-emere nwanne anyị nwanyị,
n'ubochi a ga-abia ilu ya?
- 9 Ọ bụrụ na ọ bụ mgbidi,
anyị ga-ewukwasị ụlọ elu ọlaocha n'elu ya;
ma ọ bụrụ na ọ bụ ọnu ụzọ,
anyị ga-eji ibo e ji osisi sida wuo mechie ya, ichebe ya.

Onye a hụrụ n'anya

- 10 Abụ m mgbidi,
ara m abụọ guzokwa dika ụlọ elu.

† 7:13 7:13 Dika ndi mmadu na-ekwu, mandreki na-eweta mkpali ọchịchọ mmekeji n'ahụ mmadu, na-emekwa ka nwanyị tara ya tūrụ ime. Jen 30:14 * 8:6 8:6 Ilu 6:34-35

Otu a ka m siri dị n'anya ya

dịka onye na-ewetara ya afọ ojuru.

11 Solomōn nwere ubi vainị na Baal-Hamon,

o nyefere ubi vainị ya n'aka ndị ọrụ nlekọta.

Onye ọbụla n'ime ha ga-eweta

puku shekel ọlaọcha maka mkpuru ọ na-amịta.†

12 Ma ubi vainị m bụ nke aka m. Ana m enye ya onye m choro inye.

Puku ọlaọcha bụ nke Solomōn,

ndị ọrụ ubi ga-enwetakwa narị ọlaọcha abụọ.

Onye huru ibe ya n'anya

13 Gị onye bi n'ubi a gbara ogige,

gị na ndị enyi gị,

kwere ka m nụ olu gị.

Onye a huru n'anya

14 Soro m ka anyị puo, onye m huru n'anya,

bjakwute m dịka mgbada,

maobu dịka nwa ele

na-awughari n'elu ugwu ebe ụda di iche iche na-esi isi uto juputara.

† 8:11 8:11 Mat 21:33

Aizaya

¹ Ohu Aizaya nwa Emoz, nke o huru banyere Juda na Jerusalem n'oge ochichị Uzaya, Jotam, Ehaz na Hezekaya, bu ndi eze Juda.

Mba na-enupu isi

² Gee ntị, gi eluigwe, gee ntị, gi uwa!

N'ihì na ONYENWE ANYI ekwuola okwu:

"Azuru m umuntakiri, zulite ha,
ma ha enupula isi megide m.

³ Ehi maara onyenwe ya,
inyinya ibu makwaara ebe onyenwe ya na-anọ azu ya nri,
ma Izrel amaghị m,
ndi m adighi aghotakwa."

⁴ Ahuhu diri mba ndi mmehie,
ndi ajo omume riri ahụ,
umu ndi ajo omume,
umu ndi nyefere onwe ha na mmeru!
Ha agbakutala ONYENWE ANYI azu,
ha elelala Onye di Nso nke Izrel,
ha agbakutala ya azu ha.

⁵ Gini mere a ga-eji nogide na-eti unu ihe?
Gini mere unu ji nogide na nnupu isi?
Lee onya juru unu isi,
leekwa na orja na-arja obi unu.

⁶ O nweghi akuku ahụ unu zuruoke,
site n'obọ ukwu unu ruo n'opi isi unu;
onya, na ntilia ahụ,
na onya mmeru ahụ, juputara unu n'ahụ;
e kechikwaghị ha,
e tekwaghị ha mmanu.

⁷ Ala unu togboro n'efu,
agbaakwala obodo unu oku.
Ndi mbjarambia ewerechaala ihe di n'ubi unu
n'ihu unu,
ha emeela ka o togboro n'efu dika mgbe onye obia kpochapuru ihe di n'ime ya.*

⁸ Ada Zayon ka a hapuru
dika ulo nche di n'ubi vaini,
dika ulo nta di n'ubi kukumba,
dika obodo ndi iro gbara gburugburu.

⁹ O buru na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
emeghi ka mmadu ole na ole fodu ndu n'ime anyi,
anyi gara adi ka Sodom,
anyi gaara adikwa ka Gomora.

¹⁰ Nuru nu okwu ONYENWE ANYI,
unu ndi na-achị Sodom;
geenu ntị n'ozizi Chineke anyi,
unu ndi Gomora.

¹¹ "N'ihì gini ka unu ji na-achuru m otutu aja,
gini ka ihe ndi a bu nye m?"
ka ONYENWE ANYI siri.

"Afo ejula m n'aja nsure oku niile
nke eji ebule na anumanu e mere ka ha gbaa abuba chuo;

* 1:7 1:7 Amaokwu a na-akwa ihe mere n'oge ndi agha Asiria busoro ha agha mgbe eze Senakerib na-achị 2Ez 18:13

Ọbara oke ehi na nke ụmụ aturụ na mkpị
adighi atokwa m uto.

12 Mgbe unu na-abia ka ahụ unu n'ihu m,
onye chorọ nke a n'aka unu?
Kwusinu izoto ogige m.

13 Kwusi iweta onyinye niile na-enweghi isi.

Ihe nsure oku na-esi isi uto unu buru m ihe aru.

Mmemme onwa oheru, na nke ubochi izuike, na nzukota unu niile,
apughi m inagide mkpokota unu nke na-abaghi uru.

14 Mkpuruobi m korọ mmemme onwa oheru, na mmemme unu ndi ozo
a kara aka asi.

Ha buru m ibu arọ,
ike agwukwala m ibu ha.

15 Mgbe unu na-agbasa aka unu n'ekpere,
agaghi m ana unu nti;

o buladi mgbe unu na-ekpe otutu ekpere,
agaghi m ana nti."

N'ihia na aka unu juputara n'obara!

16 Sachapunu onwe unu, dikwanu ocha.

Wezuganu ajo omume unu niile site n'ihu m;
kwusinu ime ihe na-adighi mma.

17 Mutanu otu e si eme ihe ziri ezi; choronu ikpe ziri ezi,
nyerenu ndi a na-emegbu aka.

Werenu onodu nna n'ebe ndi na-enweghi nna no,
ma kwuchitenu onu umu nwanyi di ha nwuru.

18 "Bianu ka anyi kparitaa uka,"

bu ihe ONYENWE ANYI na-asi.

"A sikwari na mmehie unu di ka uwe uhie,
ha ga-adi ocha dika akummiri igwe,†

a sikwa na ha di uhie uhie dika ogho uhie,
ha ga-adikwa ka aji anu ocha.

19 O buru na unu ga-ekwenye, o buru na unu ga-erubere m isi,
aga m eme ka unu nwee ezi ihe nke unu ga-eri n'ala a.

20 Ma o buru na unuaju ma nupu isi,
o bu mma agha ka a ga-eji gbuchapu unu."

N'ihia na onu ONYENWE ANYI ekwula ya.

21 Lee ka obodo ahụ kwesiri ntukwasị obi
aghoala onye akwuna!

O bu nke juputarari n'ikpe ziri ezi;
ezi omume na-anobu n'ime ya,
ma ugbu a, o buzi ndi ogbu mmadu.

22 Olaocha gi aghoala unyi,
ezi mmanya gi aghoala nke a gwafere mmiri oke.

23 Ndi ndu gi niile bu ndi nnupu isi,
ndi bukwa ndi enyi ndi ohi,

onye obula n'ime ha huru iri ngari n'anya,
na-agbasokwa onyinye.

Ha adighi echebe ndi na-enweghi nna
ikpe gbasara ndi inyom di ha nwuru adighi abia n'ihu ha.

24 N'ihia ya, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
Onye di ike nke Izrel, kwubiri si,

"Aga m abo obo megide ndi iro m,
ime ka unu gharakwa inye m nsogbu ozo.

25 Aka m ga-abiakwasị unu.

Aga m anucha unu dika e si anucha olaedo,
si otu a wepuchaa unyi niile di n'ime unu.

† 1:18 1:18 Ihe ndi ocha na-akpo snoo.

- 26 Emesja, aga m enye unu ndi na-ekpe ikpe ziri ezi.
Ndi na-adu unu odu ga-abukwa ndi nwere uche dika ndi unu nwere na mbu.
Ozo, a ga-akpo obodo unu
Obodo Ezi Omume,
Obodo kwesiri Ntukwasị Obi.”
- 27 A ga-eji ikpe ziri ezi zoputa Zayon.
O ga-ejikwa ezi omume zoputa ndi niile loghachikwutere ya.
- 28 Ma ndi mmehie niile na ndi niile na-enupu isi ka o ga-ala n'iyi;
o ga-egbukwa ndi niile na-agbakuta ONYENWE ANYI azu.
- 29 “There ga-eme unu n'ihis osisi ook nsọ ndi ahụ niile
obi unu na-enwe anuri n'ime ha.
There ga-eme unu n'ihis ubi a gbara ogige ndi ahụ
unu jiri aka unu horo.
- 30 Unu ga-ala n'iyi dika osisi ook na-akponwu akponwu
maobu ka ubi a gbara ogige nke mmiri koru.
- 31 Onye kachasi ike n'etiti unu ga-ala n'iyi dika ahija na-ere oku;
oru ya ga-abu icheku oku
nke ga-emenye oku ahụ ga-erepja unu.
O dikwaghi onye puru imenyu ya.”

2

Ugwu nsọ ONYENWE ANYI

- 1 Nke a bu ihe Aizaya nwa Emoz huru banyere Juda na Jerusalem.
- 2 N'ubochi ikpeazu,
ugwu nke ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ga-abu nke eguzobere
dika ugwu di elu karja ugwu niile,
a ga-ebuli ya elu karja ugwu nta niile,
mba niile di iche iche ga-eruba n'ime ya dika iyi.
- 3 Otutu ndi mmadu ga-abia ma sikwa,
“Bianu, ka anyi rigoruo ugwu ONYENWE ANYI,
ka anyi gaa n'ulonso ukwu Chineke nke Jekob.
O ga-akuziri anyi uzu* ya niile,
ka anyi nwe ike jee ije n'okporozo ya niile.”†
- Iwu ga-esi na Zayon puta,
okwu ONYENWE ANYI ga-esitekwa na Jerusalem puta.‡
- 4 O ga-ekpe ikpe n'etiti mba niile,
doziekwa esemokwu di n'etiti ndi di iche iche.
Ha ga-akpugharikwa mma agha ha niile mee ka ha buru mma oge;
kpugharikwa ube ha mee ya ka o ghoo mma ikwacha osisi.
Mba obuła agakwaghi ebuli mma agha megide mba ozo,
maobu zuo onwe ha n'ilu agha ozo.

- 5 Unu ulo Jekob, bianu
ka anyi na-agbaso ihè nke ONYENWE ANYI anyi.

Ubochi ONYENWE ANYI

- 6 Gi, bu ONYENWE ANYI, I gbakutala ndi gi,
bu ulo Jekob azu.
N'ihis na ha juputara n'ikpere arusi nke si n'owuwa anyanwu.
Ha na-ajukwa ase dika ndi Filistia.
Ha na ndi na-ekpere arusi na-ejikokwa aka.
- 7 Ala ha juputara n'olocha na olaedo,
ha bara uba nke ukwu.
Ala ha juputara n'inyina.
Ugbu agha ha dikwa ukwu.
- 8 Ala ha juputara n'arusi,
ha na-akpo isiala nye ihe ndi ahụ ha ji aka ha kpuo,

* 2:3 2:3 Ya bu, ukpuru † 2:3 2:3 Zek 8:21-23 ‡ 2:3 2:3 Luk 24:47

- ihe ndị ahụ mkpịsịjaka ha kpurū.
- ⁹ N'ihì ya, a ga-eme ka mmadụ burū ihe e wedara n'ala, meekwa ka mmadụ niile burū ndị e wedara n'ala. Ya mere, agbagharala ha.
- ¹⁰ Gaanū n'ime nkume, zoonū n'ime ala n'ihì ihe egwu si n'ebe ONYENWE ANYÌ, na n'ihì ìma mma ebube nke ịdị ukwu ya.
- ¹¹ Anya nke onye nganga ka a ga-eweda n'ala, mpako nke ndị mmadụ ka a ga-ewedakwa n'ala. O bụ naanị ONYENWE ANYÌ ka a ga-ebuli elu n'ubochi ahụ.
- ¹² ONYENWE ANYÌ, Onye purū ime ihe niile, nwere ubochi o kwadooro nye ndị mpako na ndị na-ebuli onwe ha elu, n'ihì na ihe niile e buliri elu (ka a ga-eweda n'ala),
- ¹³ nye osisi sida niile topurū ogologo ma maa mma nke Lebanon,[§] na osisi ook niile nke Bashan,
- ¹⁴ nye ugwu ukwu niile nke ịdị elu, na ugwu nta niile e buliri elu,
- ¹⁵ nye ulọ elu niile, na mgbidi niile e wusiri ike,
- ¹⁶ nye ụgbọ mmiri niile e ji azu ahịa,* na ụgbọ mmiri ndị ozo niile buru ibu maa mma.
- ¹⁷ Onye nganga ka a ga-eweda n'ala, mpako nke ndị mmadụ niile ka a ga-eweda n'ala. Naanị ONYENWE ANYÌ ka a ga-ebuli elu n'ubochi ahụ.
- ¹⁸ A ga-ala arụsị niile n'iyi, mee ka ha ghara ịdikwa.
- ¹⁹ Ndị mmadụ ga-agba osọ gbaba n'onụ ịdị na nkume, na n'onụ e gwuru n'ala, n'ihì egwu ONYENWE ANYÌ, na n'ihì ìma mma ebube nke ịdị ukwu ya, mgbe o ga-ebili ịyogharị ụwa.
- ²⁰ N'ubochi ndị ahụ, ha ga-atufusị arụsị ọlaedo na nke ọlaocha ha kpurū, nke ha kpurū ma na-efe, hapurū ha ụmụ oke, na ụmụ ụsụ.
- ²¹ Mgbe ahụ, ha ga-ezo onwe ha n'oghere niile ịdị n'oke nkume, na n'ime ọgba niile nke oke nkume n'ihì ịgbanarị iwe oku ONYENWE ANYÌ, na ìma mma ebube nke ịdị ukwu ya, mgbe o biliri ịyogharị ụwa.
- ²² Kwusị ịtukwasị mmadụ efu obi. O nweghị ihe o bụ karịa naanị nkuume ahụ ịdị ya n'ime, n'ihì gini ka e ji agụnye ya?

3

Ahụhụ ịdịrị Juda na Jerusalem

- ¹ N'ihì na, lee, Onyenwe anyị, bụ ONYENWE ANYÌ, Onye purū ime ihe niile, na-akwado isite na Jerusalem na Juda wezuga ihe nnweta na ihe nkwado niile, ya na ihe oriri niile na mmiri ọñụñụ niile.
- ² O ga-ewezugakwa ndị bụ dike n'etiti ha, na onye agha, na onye ikpe, na onye amụma, na onye na-ajụ ase, na ndị okenye ha,

[§] 2:13 2:13 Lebanon bụ obodo ịdị n'akụkụ ọwụwa anyanwụ osimiri Jōdan. Ihe e ji mara obodo a bụ osisi ook na-eto n'ebe ahụ na ehi Zek 11:1-2 * 2:16 2:16 Ụgbọ niile nke Tashish

³ na onyeisi agha na-achị ndị agha iri ise, na onye a na-asọpuru,
na onye ndumọdụ, na onye ọka maara ọrụ, na onye nwere ezi mmụọ nghọta iko
mmadụ ibe ya ọgwụ.

⁴ “Aga m eme ka ụmụ okorobia ghọọ ndị ozi ha,
meekwa ka ụmụ na-anụ ara buru ndị ichi isi di n’aka ha.”

⁵ Ndi mmadu ga-emegbu ibe ha,
otu onye megide onye ozo, onye agbataobi megide onye agbataobi ibe ya.
Umụ okorobia ga-ebili megide ndi okenye,
ndi a na-eleli ga-emegide ndi a na-asopuru.

⁶ Otu nwoke ga-ejide nwanne ya nwoke
n’ulo nna ya si ya,
“I nwere akwa mgbochi, buru onyendu anyi;
lekota mkpomkpo ebe a anya.”

⁷ Ma o ga-azaghachi n’ubochi ahụ si,
“O nweghi ihe m puru ime.
Enweghi m nri maobu akwa mgbochi n’ulo m.
Emela m onyendu ndi a.”

⁸ Lee na Jerusalem na-aso ngongọ.
Juda na-adakwa.*
N’ihi na ndi bi n’ime ya ekwujoola ONYENWE ANYI.
Ha na-eleli kwa, ma na-enupu isi n’ebube Onyenwe anyi.
⁹ Ihu ha na-egosi ihe ha bu. O na-eziputa ajo omume ha.
Ha na-anya isi n’ime mmehie ha dika Sodom.
Ihere adighikwa eme ha.

Ahuhu ga-adiri ha,
n’ihi na ha ejirila aka ha kpatara onwe ha ahuhu.

¹⁰ Zie ndi ezi omume niile ozi si ha, na ihe ga-agara ha nke oma,
n’ihi na mkpuru sitere n’omume ha niile ka ha ga-eri.†

¹¹ Ma gwa ndi na-emebi iwu na ahuhu diri ha.
Mbibi adakwasila ha!
Ha ga-eketa oke ruoru ha,
n’ihi ihe aka ha kpataara ha.

¹² Umụ okorobia na-emegbu ndi m,
umụ nwanyi na-achikwa ha.
Ndi m, lee na ndi na-achi unu na-eduhie unu uzo.
Ha na-eme ka unu kpafo; ha esitela n’ezi uzo wezuga unu.

¹³ ONYENWE ANYI anyi ewerela onodu ya n’uloikpe;
o na-eguzo ikpe ndi ya niile ikpe.

¹⁴ Onyenwe anyi na-aba n’ikpe
megide ndi okenye na ndi ndu nke ndi ya niile.‡
O bu unu bu ndi lara ubi vaji m n’iyi;
ihe unu ji aka ike punara ndi ogbenye juputara n’ulo unu.

¹⁵ Gini mere unu ji azopia ndi m,
“Gini mere unu ji si otu a na-egwepia ihu ndi ogbenye?”
Otu a ka Onyenwe anyi, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuputara.

¹⁶ Ozokwa, ONYENWE ANYI kwuru si,
“Ndi inyom Zayon bu ndi mpako.
Ha ji olu e setiri eseti,
na anya na-achoghari ndi ikom ha ga-aghogbuta na-ejeghari.
Ha na-ejegharikwa na-arọ mma na-anagharikwa ukwu,
na-emekwa ka ihe icho mma ola ukwu ha na-ada uda.

¹⁷ N’ihi ya, Onyenwe anyi ga-eme ka onya juputa n’isi ndi inyom Zayon,

* 3:8 3:8 2Ih 36:17 † 3:10 3:10 Abu 128:2 ‡ 3:14 3:14 N’ihi na o bu ha na-emegbu ndi ya

ONYENWE ANYỊ ga-emekwa ka ha gharakwa inwe agiri isi n'isi ha."

¹⁸ N'ubochi ahụ, Onyenwe anyi ga-anapụ ha ihe icho mma ha niile, ma mgbaaka, ma ichafọ igbado isi, ma ihe olu nke di n'udidi onwa oheru, ¹⁹ ma olanti, ma mgbaaka, ma akwa e ji ekpuchi ihu, ²⁰ ma akwa ha na-eyi n'isi, na ola ukwu, ma ihe ha na-eke n'ukwu, ma karama mmanu isi utu, ma ogwu di iche iche; ²¹ ma olaaka ha niile na ola imi ha niile, ²² ma uwe mmemme ha niile ma uwe mwuda niile, ma akwa akwa mgbochi, ma akpa nta niile, ²³ ma enyo ha niile, ma akwa ocha niile, ma okpu oma niile, ma mgbokwasị ha niile.

²⁴ N'onodu uda oma, ha ga-esi ure ure;

n'onodu ihe ike n'ukwu, ha ga-ekekwasị onwe ha eriri;

n'onodu agiri isi e doziri edozi, ha agaghị enwe o buladi otu agiri isi;

n'onodu akwa ocha, o bu akwa mkpe ka ha ga-eyi;

n'onodu ima mma, anu ahụ ha ga-achakposi.

²⁵ Ndi ikom unu ka a ga-eji mma agha gbuo,

ndi bu dike ka a ga-egbu n'agha.

²⁶ Onu uzọ ama niile nke Zayon ga-eti mkpu akwa ruokwa uju.

O ga-atogboro n'efu. O ga-anodu n'ala.

4

¹ N'oge ahụ, ndi ikom ole na ole ga-afodu ndu.

Nke a ga-eme ka ndi inyom asaa na-azo otu nwoke.

Ha ga-abiakwute ya si ya "Kwere ka anyi niile buru ndi nwunye gi!

Anyi ga-akpara onwe anyi nri,

zura onwe anyi akwa. Naani kwere ka anyi na-aza aha gi,

ka a ghara iko anyi onu."

Alaka ONYENWE ANYI

² N'ubochi ahụ, ONYENWE ANYI ga-eme ka Alaka ONYENWE ANYI mabiga mma oke, ma nwekwa ebube di ukwu. Ndi foduru ndu n'Izrel ga-enweta ihe ubi ga-enye ha onu, na nke ga-ewetara ha obi nganga na mmuo inya isi. ³ Ndi ahapuru na Zayon, ndi no na Jerusalem ka a ga-akpo ndi di nso, bu ndi ahụ niile e dere aha ha n'etiti ndi bi n'ime Jerusalem. ⁴ Onyenwe anyi ga-asachapu unyi niile nke ndi inyom Zayon, o ga-asachapukwa obara niile di na Jerusalem site na mmuo nke ikpe, na mmuo nke oku.

⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI ga-ewuru ugwu Zayon niile na ndi niile zokoro n'ebe ahụ ndo ga-ekpuchi ha niile. Ihe o ga-eji mee ndo a bu igwe ojii na anwuru oku nke ga-adiri ha n'ehihie, na oku na-enwu enwu, nke ga-adiri ha n'abali. Ebube ahụ ga-abu ihe mkpuchi nye ha. ⁶ O ga-aburu ha ebe mgbaba na ndo ime ka okpomoku nke ehiehie hapu ichagbu ha. O ga-abukwara ha ebe izere ndu, na ebe nzuzo puo n'oke ifufe na mmiri.

5

Abu banyere ubi vaini a gbara ogige

¹ Aga m abu abu nye onye m huru n'anya, abu banyere ubi vaini ya.

Onye m huru n'anya nwere ubi ya n'elu ugwu nta nke bu ezi ala.

² O gwuzere ya, wepusia okwute niile di n'ime ya, werekwa mkpuru vaini mara mma ku n'ime ya.

O wuru ulo nche n'etiti ya, sitekwa na nkume waputakwa ebe izocha mmanya.

Emesia, o noduru chere oge owuwe ihe ubi.

Mgbe oge ahụ ruru, o choputara na n'onodu mkpuru vaini mara mma, o bu ndi joro njo miri.

³ "Ugbu a, ndi ikom Jerusalem na Juda, unu anula ihe mere.

Kpebienu ikpe a di n'etiti mu na ubi vaini m.

⁴ Olee ihe ozo m gaara emere ya karja ihe m mere?

Gini mere ubi vaini m ji mbara m mkpuru joro njo n'onodu mkpuru na-atu utu?

⁵ Ugbu a, lee, ihe m na-aga ime ubi vaini m a.

Aga m ewepu ihe mgbochi a gbara ya,

hapụ ya ka ọ ghọọ ebe anụ ụlọ na-ata nri.
 Aga m etida mgbidi ya
 hapụ ya ka ọ buru ebe a na-azọtọ ụkwụ.
 6 Agaghị m akwachakwa ya ọzọ.
 Agakwaghị m egwuru ya ala,
 aga m ahapụ ya ka ogwu na uke too n'ime ya.
 Aga m enyekwa igwe ojii iwu
 ka mmiri ghara izokwasị ya ọzọ."

7 Ubi vajị nke ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile,
 bụ mba Izrel
 na ndị Juda,
 ha bụ vajị ahụ nke n'atọ obi ya ụtọ.
 Ma o lere anya ikpe ziri ezi, ma ihe ọ huru bụ iwusi ọbara.
 O lere anya ezi omume, ma ihe ọ nuru bụ mkpu akwa ndị a na-emegbu emegbu.

Ahụhụ na ikpe omuma

8 Ahụhụ dirị unu ndị na-azukọta ala
 ma ndị ọzọ ahughị ebe ha ga-ebi,
 unu ndị na-ewu ụlọ na-ewukwasị ụlọ n'ala buru ibu,
 ime ka ọ buru naanị unu bi n'ụwa.
 9 Ma ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile ekwuola ihe banyere unu, na ọndu unu.
 Eji m ntị m abụọ nụ mgbe ọ na-asi,
 "N'ezie, ọtụtụ ụlọ mara mma ga-atogborọ n'efu,
 ụlọ ukwu mara mma ndị nwe ha agaghị anọkwa.
 10 Ubi vajị ahụ a ga-eji ehi abụọ kọọ ụbọchị iri ga-wepụta naanị ihe nwere ike iru
 galọnu mmanya isii,
 ma ọka a koro, nke ruru akpa ọka atọ ga-amiputa ihe ruru otu akpa n'okara."

11 Ahụhụ ga-adirị unu niile ndị na-ebili n'isi ụtụtụ
 igbaso mmanya.
 Ndị na-amugide anya abali
 tutu ruo mgbe ha n'ubigara mmanya oke.
 12 Unu na-eji ụbọ akwara dị iche iche na une,
 na ihe iti egwu na opi, na mmanya na-eme onwe unu obi ụtọ n'oge mmemme oriri
 unu,
 ma unu na-elelị ONYENWE ANYỊ anya;
 unu adighikwa asopuru akaoru ya.
 13 N'ihia ya, ndị m ga-eje biri na mba ọzọ,
 n'ihia amaghị ihe;
 ndị okwa ha dị elu ga-anwu n'ihia agu,
 ndị mmadu efu ga-abu ndị akpiri ga-akpo nku n'ihia agu mmiri.
 14 N'ihia ya, ala mmuọ na-eme ka ọchicho ya saa mbara,
 ọ na-asaghebigakwa onu ya oke;
 ndị ukwu na ndị nta bi n'ime ala a ka ọ ga-elo,
 tinyere ndị na-emebiga mkpotu oke, na ndị na-egwuribiga egwu onu oke.
 15 N'ubochi ahụ, a ga-eweda n'ala ndị dị elu,
 na ndị dị ala,
 ndị mpako ka a ga-eweda n'ala.
 16 Ma ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile, nwee ọndu dikarisiri elu, n'ihia ikpe ikpe
 ziri ezi ya,
 Chineke onye dị nsọ na-egosikwa onwe ya na ọ dị nsọ site n'ezie omume ya.
 17 Mgbe ahụ, umu aturu ga-akpa nri ha dị ka ọ bụ n'ozara ka ha nọ,
 ehi na anụ ụlọ ga-akpa nri ha n'ụlọ ndị ọgaranya niile e tikporo etikpo.
 18 Ahụhụ ga-adirị ndị ji aghughọ na-adokpughari mmehie ha;
 ahughị dikwara ndị na-adokpughari ajo omume ha dika udo eji adokpughari
 ugboala.
 19 Nye ndị ahụ na-asi "Ka Chineke mee ngwa;
 ya ruo oru ya osiso,
 ka anyi hu ya.
 Atumatu nke Onye nsọ nke Izrel,

ka ọ bjaruo nso, ka ọ ụta ihè,
ka anyị nwe ike mara ihe o zubere.*”

²⁰ Ahụhụ diri ndi na-akpo ihe ojojọ ezi ihe
ndi na-akpokwa ezi ihe ihe ojojọ,
ndi na-etinye ochichiri n'onodu ihè
na ihè n'onodu ochichiri
ndi na-etinye ihe di ilu n'onodu ihe uto,
na ihe uto n'onodu ihe ilu.

²¹ Ahụhụ ga-adiri ndi maara ihe n'anya nke onwe ha,
ndi na-elekwa onwe ha anya na ha bu ndi nwere nghota.

²² Ahụhụ ga-adiri ndi bu dike n'inu mmanya,
na ndi bukwa dimkpa n'igwakota mmanya,
²³ ndi na-asị onye ikpe maara n'ikpe amaghị ya n'ihu inata ngari,[†]
ma wezuga ikpe ziri ezi site n'ebe onye aka ya di ocha nọ.[‡]
²⁴ N'ihu ya, dika ire oku si erechapu ahijia oka,
na dika ahijia kporo nku si ada n'ime oku na-enwu enwu,
otu a ka mgborogwu ha ga-ere ure
okoko ha ka ikuku ga-ebufu dika uzuzu;
n'ihu na ha ajula iwu niile ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile nyere,
lelakwa okwu nke Onye nsọ Izrel.
²⁵ N'ihu nke a, iwe ONYENWE ANYI di oku megide ndi ya;
o setipuru aka ya na-etitu ha n'ala.
Ugwu niile ga-ama jijiji,
ozu ndi ahụ dika ihe na-abaghị uru n'okporozọ niile.

Ma n'agbanyeghi ihe ndi a niile, iwe ya alaghachibeghi azu,
aka ya ka setipukwara esetipu.

²⁶ O ga-eweli okoloto nye mba niile di n'ebe di anya,
o na-akpokota ndi niile no na nsotu uwa.
Ma lee, ka ha na-abia,
ha na-eme ngwa bia osijiso.[§]
²⁷ O dighi onye na-ada mba, o dikwaghị onye n'asu ngongo n'ime ha,
o dighi onye n'atu oru ura maobu rahụ ura,
o dighi ihe ike n'ukwu ha nke topuru atopu
o dighi ihe ikechi akpukpokwu nke dobiri adobi.*
²⁸ Akụ ha niile di nko,
ekweela uta ha niile,
ukwu inyinya di ka nkume oku,
ukwu ugbọ agha ha di ka oke ifufe.
²⁹ Ha na-ebigbo dika odum,
ha na-ebigbokwa dika umu odum;
ha na-asu mgbe ha wukwasiri n'elu ihe ndogbu.
Ha na-ejide ndi m, kpuru ha laa, o dikwaghị onye nnaputa ha nwere.
³⁰ N'ubochi ahụ, ha ga-ebigbo n'elu ya
dika mbigbo nke oke osimiri.
A sika na mmadu elegide ala ahụ anya,
o ga-ahụ na ochichiri na ihe mgbu,
o buladi anyanwu ka igwe ojii ga-eme ka o gbaa ochichiri.

6

Okpukpo Aizaya

¹ N'afọ ahụ, mgbe eze bu Uzaya nwuru, ahuru m Onyenwe anyi ka o no n'ocheeze ya di oke elu. Onu onu ala uwe ya juputara ulonso ukwu ya. ² Ndi na-erughari n'elu ocheeze ya bu ndi mmuo ozi a na-akpo seraf, ndi nwere nku isii. Ha ji nku ha abuo

* 5:19 5:19 Jer 17:15 † 5:23 5:23 Opu 23:8; Ilu 17:15 ‡ 5:23 5:23 Abu 94:21 § 5:26 5:26 Ndi bjara buo agha a bu ndi agha mba Asirja. * 5:27 5:27 Jul 2:8

kpuchie ihu ha; abụọ ka ha ji kpuchie ukwu ha, abụọ nke fọdurụ ka ha ji na-efeghari.

³ Ha na-aburịtara onwe ha abụ, sị,

“Nsọ, Nsọ, Nsọ, ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile di.

Uwa niile juputara n’ebube ya.”

⁴ N’ihi ụda olu ha, onu ụzọ na mgbidi ulonso mara jijiji, ulo ahụ juputara n’anwuru oku.

⁵ Etiri m mkpu akwa si. “Ewoo! Onye nwuru anwu ka m bu, n’ihi na onye mmehie ka m bu, egbugbere onu m bu egbugbere onu ruru aru; o bukwa n’etiti ndi egbugbere onu ha ruru aru ka m bi. Ugbu a, ejirila m anya m hu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, onye bu Eze ukwu ahụ!”

⁶ Mgbe ahụ, otu n’ime seraf ndi ahụ sitere n’ebe o no fekwute m, were mkpa guta otu icheku di oku site n’ebe ichu aja.* ⁷ O weere icheku oku ahụ sotu m n’onu, si m, “Ugbu a, a guola gi dika onye di ocha, n’ihi na icheku a emetula gi n’onu. A gbagharakwala gi mmehie gi niile.”

⁸ Mgbe ahụ, anuru m olu Onyenwe anyi ka o na-aju, “Onye ka m ga-eziga? Onye ga-ejekwara anyi?”

Asiri m, “Lee m, ziga m.”

⁹ O siri, “Gaa gwa ndi a si,

“Na-anunu, ma unu aghotala,
na-elenu anya ma unu ahula.†’

¹⁰ Mee ka obi ndi a maa abuba, dikwa aru,‡

mee ka nti ha kpochie,
mechiekwa anya ha.

Ma o bughu otu a, ha nwere ike iji anya ha hu uzọ,

jiri nti ha nu ihe,
jirikwa obi ha ghotu,

ma chigharia buru ndi a gworo.”

¹¹ Ma ekwuru m si, “Onyenwe m, o bu ruo ole mgbe?”

O zara,

“O bu ruo mgbe obodo ha togboro n’efu,
mgbe o na-adighi onye ga-afodu n’ime ya;
mgbe ulo obibi ha niile ga-atogboro n’efu,
mgbe e bibisiri ala ubi ha niile.

¹² O bu ruo mgbe ONYENWE ANYI zigara onye obula gaa ebe di anya,
ala niile atogbokwara n’efu.

¹³ Ma o burukwa na otu uzọ n’ime uzọ iri n’ime ha niile afodu n’ala a,
a ga-eme ka o laa n’iyi.

Ma dika osisi terebint na osisi ook
na-ahapu ogwe mgbe e gbujiri ha,
ya mere mkpuru nsọ ahụ ga-abu ogwe osisi n’ala ahụ.”

7

The ama Imanuel

¹ Mgbe Ehaz,* nwa Jotam, nwa nwa Uzaya bu eze na Juda, Rezin eze Aram, na Peka eze Izrel, nwa Remalaya, busoro Jerusalem agha. Ma ha emerighi ya; obodo ahụ guzosiri ike.

² Ma mgbe e mesiri, ozi ruru ulo Devid nti si, “Ndi Aram na Ifrem ejikoola onwe ha onu”; nke a mere ka uloze, na obi ndi o na-achi maa jijiji, dika osisi di n’ohia si ama jijiji mgbe oke ifufe na-efe.

³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Aizaya okwu si ya, “Jekwuru Ehaz bu eze. Mgbe i na-aga, kporo Shia-Jashub nwa gi nwoke. Unu ga-ahu Ehaz n’akuku Elu elu olulu odo mmiri nke di n’uzo ahụ gwara n’Ala osu akwa. ⁴ Gwa ya ka o ghara inye ndu ya nsogbu, ka o gharakwa itu egwu. Si ya, ‘Lezie anya, no juu, echegbula onwe ya banyere icheku oku abuo ahụ na-anyu anyu. Atula egwu n’ihi iwe Rezin nwa Aram, na iwe Peka nwa Remalaya. ⁵ E, Aram, na Ifrem, na nwa nwoke Remalaya, agbaala izu ibuso gi agha ila gi n’iyi. Ha ekwuola si, ⁶ “Ka anyi wakpo Juda, ka anyi dowaa ya ma kee ya n’etiti

* 6:6 6:6 Ebe ichu aja a, nke di n’etiti ebe nsọ ahụ, ka a na-achu aja ụda ndi ahụ na-esi isi uto Mkp 8:3 † 6:9 6:9 Mat 13:14; Mak 4:12; Luk 8:10 ‡ 6:10 6:10 Abụ 119:70; Oru 7:51 * 7:1 7:1 N’ime senchuri nke asaa, tupu a mụọ Kraist, ndi Izrel na Siria jikoro aka buso ndi Asiria agha. N’oge ahụ ha gbaliri ikwagide Ehaz, eze Juda, ka o soro ha ga buo agha ahụ.

onwe anyị, mee nwa Tabeel ka ọ bụrụ eze ya.”⁷ Ma otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuru,

“‘O gaghi adi ire!

O gaghi emezukwa.

⁸ N’ihi isi obodo Aram bu Damaskos.†

Onyeisi Damaskos bu naani Rezin.

Ma tupu afo iri isii na ise agafee

a ga-etikpokwa Ifrem.

⁹ Isi obodo Ifrem bu Sameria.

Onyeisi Sameria bu naani nwa Remalaya.

O buru na unu eguzosighi ike n’okwukwe unu,

unu agaghi eguzo ma oli.”

¹⁰ O dighi anya, ONYENWE ANYI ziri Ehaz ozi ndi a si, ¹¹ “Juo m bu ONYENWE ANYI Chineke gi, ka m meere gi ihe iribama nke ga-egosi gi na m ga-ebibi ndi iro gi niile dika m kwuru. Rijo m ihe masiri gi, n’ebe di elu n’eluigwe maobu n’ebe kachasi omimi n’uwa.”

¹² Ma Ehaz zara si, “Mba, agaghi arijo, agaghi m anwakwa ONYENWE ANYI m otu a.”

¹³ Ma Aizaya siri, “Naanu nti unu ulo Devid. O bu na o zurughi unu ime ka ike gwu mmadu? Unu ga-emekwa ka ike gwu Chineke n’onwe ya? ¹⁴ Ya mere, Onyenwe anyi n’onwe ya ga-enye gi ihe iribama! Lee, nwaagbogho ahụ na-amaghi nwoke ga-aturu ime, muo nwa nwoke. O ga-akpo aha ya Imanuel, nke putara, Chineke nonyeere anyi.

¹⁵ Mmiri ara ehi rahuru arahu na mmanu anu ka nwantakiri ahụ ga-eri mgbe o matara iju ihe ojo na ihoro ezi ihe. ¹⁶ Tupu a zulite nwantakiri ahụ imata ihoro ezi ihe na iju ajo ihe, ndi eze abuo ndi i na-atu egwu ha, ga-anwucha. ¹⁷ ONYENWE ANYI ga-eme ka obubu onu di ukwu bjakwasị gi na obodo gi, na ezinaulo gi. Ihe egwu ga-adikwa, udi nke a na-ahubeghi mbu, site n’oge e kewapuru Ifrem site na juda. Eze Asiria ga-edu ndi agha ya bja.”

Asiria, ngwa oru ONYENWE ANYI

¹⁸ N’ubochi ahụ, ONYENWE ANYI ga-akpoku ijiji site na nsotu Nail di n’Ijpt nakwa anu sitere n’ala Asiria. ¹⁹ Ha ga-abia n’igwe, bichie ndagwurugwu ala gi niile, na n’ogba nkume niile, na n’ohia ogwu ogwu niile, na n’ozara niile, na n’ezi ala niile. ²⁰ N’ubochi ahụ, Onyenwe anyi ga-eji aguba e gotara n’ofe osimiri, nke bu eze Asiria, kpuchapu unu agiri isi na aji ukwu, kpuchapukwa afonu unu niile. ²¹ N’ubochi ahụ, otu onye ga-edebe otu nwa ehi na ewu abuo ndu. ²² Onye obula kwa n’ala ahụ ga-eri mmiri ara ehi rahuru arahu, ya na mmanu anu, n’ihi na mmiri ara ehi ga-aba uba nke ukwu n’ala ahụ. ²³ N’ubochi ahụ, ala obula nke nwere otu puku osisi vaini nke onuhia ya ruru otu puku shekel olaocha ga-abu naani ogwu na uke. ²⁴ Ndi dinta ga-achiri aku na uta gaa n’ebe ahụ, n’ihi na uke na ogwu ga-ekpuchi ala ahụ. ²⁵ Ma banyere ugwu eji ogo koo na mbu, i gaghi abakwa n’ebe ahụ ozo n’ihi egwu uke na ogwu; ha ga-abu ebe a na-atopu ehi na ebe aturu na-agbaghari.

8

Aizaya na umu ya dika ihe iribama

¹ ONYENWE ANYI siri m, “Were otu mbadamba ihe di ukwu, were odee nke onye obula na-eji ede ihe dekwasi ya Maha-shalal-Hash-Baz. ² Aga m akpobata Uraya onye nchaja na Zekaraya nwa Jeberekaya dika ndi akaebe kwesiri ntukwasị obi.” ³ Emesia, mu na nwunye m, bu onye amuma dinakoro, o turu ime, muoro m nwa nwoke. Ma ONYENWE ANYI siri m, “Guo ya Maha-shalal-Hash-Baz. ⁴ N’ihi na tupu nwantakiri ahụ etolite ikpo nne maobu nna, eze ndi Asiria ga-ebuso Damaskos na Sameria agha, bukorokwa aku ha niile.”

⁵ ONYENWE ANYI gwakwara m okwu ozo si,

⁶ “N’ihi na ndi a ajula

mmiri Shiloa* nke ji nwayoo na-aso

ma na-anuri onu n’ihi Rezin

na nwa nwoke Remalaya,

⁷ ya mere, Onyenwe anyi na-aga iweta

iju mmiri nke osimiri Yufretis megide ha,

bu eze ndi Asiria ya na ebube ya niile.

† 7:8 7:8 2Sa 8:6 ‡ 7:17 7:17 2Ih 28:19-20 * 8:6 8:6 Mmiri a, si n’isi iyi Gaihon na-asobata n’ime Jerusalem, inye ndi bi n’ime obodo mmiri onuhia 2Ih 32:4,30

Q ga-erubiga oke, gafee ụzọ ya niile,
 o ga-erubiga ma tofeekwa ọnụ ya niile,
 8 wuśiakwa n'ala Juda niile. Q ga-erikpu ala Juda niile,
 o ga-agabiga, kpuchiekwa o bụladị n'olu ka o ga-eru.
 Nku ya ga-agbasa kpuchie obosara niile nke ala gi,
 O Imanuel."

9 Tienụ mkpu agha unu mba dị iche iche, ma a ga-etipia unu.
 Geenụ ntị unu mba niile dị ebe dị anya.

Kwadoonụ maka agha ma a ga-etipia unu.

Kwadoonụ maka agha ka e tipia unu.

10 Tụonụ atumatụ unu ma a ga-ekposa ya.

Weputanụ atumatụ unu ma o gaghị eguzo
 n'ihì na Chineke nonyere anyị.[†]

Tụo egwu Onyenwe anyị

11 Otu a ka ONYENWE ANYỊ siri m n'ike nke aka ya dị n'ahụ, o doro m aka na ntị ka m
 ghara ije ije n'uzo ndi nke a, na-asị:

12 "Adinyerela ha

n'ihe niile ha na-ezube ime na nzuzo megide ochichi;

ka ihe ha na-atụ egwu

hapụ iḅu ihe ga-eme ka i tūo egwu.[‡]

13 ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, ya ka unu ga-edo nsọ.

Ya bu onye unu kwesiri itu ujo.

Ya bu onye unu ga-atu egwu ma jijiji.

14 Q ga-abukwa ebe nsọ;[§]

nye ulo Izrel na Juda, o ga-aghoro ha

nkume nke na-eme ka ndi mmadu so ngongo,

oke nkume nke na-eme ka ha daa.

Q ga-abukwara ndi Jerusalem

igbuda na onya nke ha ga-adaba n'ime ya.

15 Otutu n'ime ha ga-aso ngongo;

ha ga-ada buru ndi e tipia.

Ha ga-abu ndi onya ga-ama, na ndi a ga-anwude."

16 Kechie ihe igba ama nke iwu a

kpuchie ntuziaka Chineke nke oma n'etiti ndi na-eso uzo ya.

17 Aga m echere ONYENWE ANYỊ,

onye na-ezonari ulo Jekob ihu ya ugbu a.

Aga m atukwasị obi m na ya.

18 Lee mu onwe m, na umu ndi ONYENWE ANYỊ nyere m. Anyi bu ihe iribama na ihe
 iji cheta ihe nye ndi Izrel site na ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, onye na-ebi
 n'ugwu Zayon.

Ochichiri ghoro ihè

19 Mgbe onye obula siri unu, jutanyu ndi na-aju mmuo ojo ase na ndi dibia afa ihe,
 bu ndi na-ekwu okwu n'olu di nta nke mmadu na-adighi anyi nke oma na ndi na-atamu
 atamu, ndi mmadu o gaghiaju Chineke ha ase? Q bu n'ihì gini ka eji juta ndi nwuru
 anwu ase n'ihì ndi di ndu? 20 Lezienu okwu ntuziaka na nke ido aka na ntị Chineke
 anya. Q buru na ozi ha di iche na nke a, o gosiri na ha enweghi ihè maobu eziokwu
 obula n'ime ha. 21 Ndi a ga-awaghari n'ala a niile. Aguu ga-agu ha, ha ga-adakwa mba.
 N'onodu oke aguu nke ga-agu ha, iwe di ukwu ga-ewe ha, mee ka ha lèlie anya ha
 n'elu, kochaa eze ha, na Chineke ha. 22 Mgbe ahụ, o buru na ha eledata anya ha n'ala
 o bu naani oke nsogbu na oke ihe mgbu ka ha ga-ahu. Ha ga-ahukwa oke ihe egwu na
 ochichiri. Uzo mgbapu agaghì adikwara ha n'oge nsogbu a. A ga-achubanye ha n'ime
 ochichiri.

9

A muru anyi otu nwa

† 8:10 8:10 Rom 8:31 ‡ 8:12 8:12 Mgbe ndi Juda nuru ihe banyere njikota aka di n'etiti ndi Izrel na Siria, n'ihì
 ibuso ha agha, oke egwu turu ha. § 8:14 8:14 Maobu, Ebe mgbaba

¹ Ma otu ọbụla o siri dị, oge ahụhụ na ọchịchiri na iru ụjụ ahụ agaghị adigide nye ndị ahụ nọ na nkpa. N'ihị na n'oge gara aga, o mere ka e lejia ala Zebulun na ala Naftali anyi, ma n'oge di n'ihu, o ga-eme ka a asopuru Galili nke mba niile, nke di n'akuku osimiri, n'ofe Jodan.

² Ndi no na-agahari n'ochichiri
ahula ihè di ukwu;
ndi ahụ bi n'ala nke onyinyo onwu
ka ihè nwukwasiri.

³ I meela ka mba ahụ baa ụba dirị ukwu,
mee ka onụ ha dikwa ukwu,
ha na-enwe onụ n'ihu gi,
dika onụ nke ndi oru ubi n'oge owuwe ihe ubi,
dika ndi agha na-eteghari egwu onu
mgbe ha na-ekesa ihe a kwatara n'agha.*

⁴ N'ihị na dika n'ubochi nke Midia,
i gbajisiela
ibu arọ niile e bokwasiri ha,
ihe mgbochi nke di n'ubu ha,
nke bu mkpara ndi na-akpagbu ha.

⁵ N'ihị na akpukpoukwu nke ndi agha na-eyi,
na uwe agha nke obara mechuru,
ha ga-abu ihe a ga-agba oku,
ha ga-abu ihe ndi ga-eme ka oku ree nke oma.

⁶ N'ihị na amurala anyi otu nwa,
e nyekwala anyi otu nwa nwoke.
O ga-abukwa onye ga-achi anyi.

Ndi a ga-abu aha ya,
Onye Ndumodu di Ebube, Chineke bu dike,
Nna nke mgbe ebighi ebi, Eze Udo.

⁷ Alaeze† ya ga-aba uba, ochichi eze ya ga-abu n'onodu udo
nke na-enweghi ogwugwu.

O bu n'ocheeze Devid ka o ga-anokwasị,
chikwa n'alaeze ya.

O ga-eme ka alaeze ahụ guzosie ike;
o bukwa ikpe ziri ezi na ezi omume ka o ga-eji chja
site n'oge ahụ ruo mgbe ebighi ebi.

Inu oku nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
ga-emezukwa nke a.

Iwe ONYENWE ANYI megide Izrel

⁸ Onyenwe anyi eziela ozi megide Jekob
o ga-adakwasikwa Izrel.

⁹ Ndi ahụ niile ga-amatakwa ya,
Ifrem na ndi bi na Sameria ga-amatakwa
bu ndi na-eji nganga
na mpako na-ekwu si,

¹⁰ "Nkume brik ndi ahụ adakposiala
ma anyi ga-eji nkume a waziri awazi wughachi ha;
o bu ezie na e gbutusiala osisi sikamo niile anyi ji wuo ulo anyi,
ma anyi ga-eji osisi oma sida dochie ha."

¹¹ Ma ONYENWE ANYI a kpaliela ndi iro Rezin‡ ka ha bilie megide ha,
o kwaliokwala ndi iro ha.

¹² Ndi Aram sitere n'owuwa anyanwu, na ndi Filistia sitere n'odida anyanwu
ha e werela onu ghere oghe richapu Izrel.

Ma n'agbanyeghi ihe ndi a niile, iwe ya alaghachibeghi azu,
aka ya ka setipukwara esetipu.

* 9:3 9:3 Nke a bu banyere mmeri Gidion meriri ndi Midia Nkp 7; 8:1-21 † 9:7 9:7 Mgbe a kporo Jekob, maobu Izrel, maobu Ifrem na Sameria, ha niile dinyere otu alaeze. Alaeze di n'akuku ugwu obodo ahụ nke isi obodo ya bu Sameria. ‡ 9:11 9:11 Ndi iro Rezin bu ndi Siria, Filistia, Tiglat-Pilesa na ndi agha ya so buso Izrel agha.

- 13 Ma ọ bụ ezie na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ataala ha ahuhu di otu a,
ndi Izrel echegharibeghi, ha aloghachikwutebeghi ya.
- 14 N'hi ya, n'otu ubochi, ONYENWE ANYI ga-ebibi ndisi Izrel na ndi odudu,
o ga-ebibikwa alaka nkwu na osisi achara niile.
- 15 Ndi okenye na ndi a maara aha ha bu ndisi ha,
ndi amuma ugha bu odudu ha.
- 16 N'hi na ndi ndu nke ndi ya eduhiela ha;
ndi na-ezi ha uzọ emeela ka ha kpafuo.
- 17 Ya mere, Onyenwe anyi agaghi enwe mmasi n'umu okorobia ahụ,
o gaghi enwekwa obi ebere n'ebe umu ndi na-enweghi nna maobu n'ebe umu
nwanyi na-enweghi di no,
n'hi na onye obula n'ime ha adighi asopuru Chineke, burukwa ndi ajo omume,
onu onye obula na-ekwu ihe nzuzu.

Ma n'agbanyeghi ihe ndi a niile, iwe ya alaghachibeghi azu,
aka ya ka setipukwara esetipu.

- 18 N'ezie, ajo omume na-ere di ka oku:
o na-erepia ogwu na uke,
o na-emekwa ka oke ohia nwuru oku,
mee ka anwuru oku si na ya rigoruo na mbara eluigwe.
- 19 N'hi iwe ahụ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ewe,
ahuhu o ga-enye ga-adi ka oku na-ere ere;
o na-erepia ala ahụ niile na ndi bi n'ime ya;
o dikwaghi onye ga-azoputa ibe ya.
- 20 N'ala ahụ niile, ma n'aka nri ma n'aka ekpe,
onye obula ga-agbali idotara onwe ya ihe oriri.
- Ha ga-eri
ma afọ agaghi eju ha;
n'ezie, ha ga-eri o buladi anu ahụ umu nke aka ha.
²¹ Ndi Manase ga-aluso ndi Ifrem ogo, ndi Ifrem ga-alusokwa ndi Manase ogo.
Ha abuo kwa ga-ejikota aka luso Juda ogo.

Ma n'agbanyeghi ihe ndi a niile, iwe ya alaghachibeghi azu.
Aka ya ka setipukwara esetipu.

10

- 1 Ahuhu na-adiri ndi niile na-atuputa iwu na-ezighi ezi;
ndi niile na-atuputa iwu mmegbu,
- 2 Iji napu ndi ogbenye ihe ruru ha
nakwa inapu ndi m a na-emegbu emegbu ikpe ziri ezi,
na-emekwa ka umu nwanyi di ha nwuru buru anu oriri ha
na izunara umu na-enweghi nne na nna ihe ha nwere.
- 3 Gini ka unu ga-eme n'ubochi m ga-abia ileta unu?
Gini ka unu ga-eme n'ubochi m ga-eweta ila n'iyi, nke ga-esi n'ebe di anya bilara
unu?
- Onye ka unu ga-agbakwuru maka enyemaka?
O bu ebe ka unu ga-ahapu aku unu niile?
- 4 Mba, o dighi ihe ga-afodu; kariya na a ga-egbu unu n'ihu ogo,
maobu dokpuru unu dika ndi mkporo.

Ma n'agbanyeghi ihe ndi a niile, iwe ya alaghachibeghi azu,
aka ya ka setipukwara esetipu.

Ikpe omuma Chineke nke diri Asiria

- 5 "Ahuhu ga-adiri Asiria onye bu mkpara nke iwe m.
N'aka ya ka mkpo nke onuma* m di.
- 6 Ana m ezipu ya imegide mba a na-amaghi Chineke,
m na-eziga ya imegide ndi na-akpasu m iwe,

* 10:5 10:5 Maobu, oke iwe

ka ha kwakoroꝓ ihe nkwata n'agha ha, punakwara ha ufoꝓu n'ike,
nakwa izoꝓo ndi ha niile n'ala dika apiti nke okporoꝓo.

⁷ Ma o bughị ihe a ka o zubere,
nke a abughị ihe o na-eche n'obi ya;

o zubere ıla ndi m n'iyi,
na ibibi otutu mba di iche iche.

⁸ O siri, 'Ndi ochiagha m niile ha abughị ndi eze?'

⁹ 'Onodu Kalno o dighi ka nke Kakemish?

Hamat o dighi ka Apad;

Sameria o dighikwa ka Damaskos?

¹⁰ Dika aka m si chikota alaeze di iche iche nke otutu arusi,
alaeze di iche iche nke arusi apiri api ha kariji nke Jerusalem na Sameria.

¹¹ O bu na m agaghi emekwa Jerusalem na arusi ya niile apiri api
dika m mere Sameria na arusi ya niile? "

¹² Mgbe Onyenwe anyi rusiri oru ya niile megide ugwu Zayon na Jerusalem, o ga-asi,
"Aga m ata eze ndi Asirja ahuhu n'ih nganga nke obi ha, na inya isi nke anya mpako
ya. ¹³ N'ih na o na-asi,

"'O bu site n'ike aka m, ka m ji mee nke a,
o bukwa na amamihe m, n'ih na m nwere nghota.

Ewezugara m oke ala mba niile di iche iche,

apunara m ha aku ha niile;

dika onye di ike, e wedara m ndi eze ha niile n'okpuru m.

¹⁴ Dika mmadu si agbati aka n'ime akwu nnunu,
otu a ka m chikotara akunuba mba di iche iche,

dika mmadu si achikota akwa ahapuru ahapu,

otu a ka m chikotara mba uwa niile;

O dighi onye meghariri otu nku,

maobu saghee onu ya ime mkpotu! "

¹⁵ Anyuike o ga-anya isi si na ya di ukwu karija onye na-eji ya awa nku,
ka o bu mma nkwo, o ga-aja onwe ya karija onye na-eji ya akpowa ihe?

Dika a ga-asi na okporo igwe ga-ebuli onye na-eweli ya elu,
maobu mkpo o ga-efeghari onye na-abughị osisi.

¹⁶ N'ih ya, Onyenwe anyi, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
ga-ezitere ndi agha gi mara abuba ihe otiti;

o ga-akwanye oku n'okpuru ihe ngosiputa nke idi ebube ya
dika ire oku nke na-ere ere.

¹⁷ Ihe nke Izrel, ga-aghokwu,

Onye nsọ ha, ga-aghokwa ire oku nke ga-ala ihe niile n'iyi.

N'otu abali ka o ga-erechapu

ogwu niile na uke niile oku.

¹⁸ A ga-ala ima mma nke oke ohia ya na ala ya na-amị ezi mkpuru
n'iyi kpamkpam,

dika mgbe orja na-ala mmadu n'iyi.

¹⁹ Naani osisi ole na ole ga-afodu,

ha ga-adi ntakiri ruo na nwantakiri nwere ike guo ha onu.

Ndi ga-afodu n'Izrel

²⁰ N'ubochi ahụ, ndi foduru n'ala Izrel,

na ndi foduru ndu n'ulo Jekob,

agaghikwa adabere n'onye† ahụ

tidara ha,

kama ha ga-adabere naani na ONYENWE ANYI,

Onye nsọ nke Izrel.

²¹ Ndi foduru ga-aloghachi, bu ndi Nke Jekob foduru

ga-aloghachikwute Chineke di ukwu.

²² O bu ezie na ndi gi Izrel di ukwu dika aja di n'akuku osimiri,

o bu naani mmadu ole na ole ga-aloghachi.

A kabiela ıla n'iyi,

nke di oke ukwu ya na ezi omume.

²³ E, Onyenwe anyi, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, ekpebiela

† 10:20 10:20 N'ebe a na-ekwu banyere mba Asirja.

na ọ ga-ebibi ala ahụ niile.

²⁴ Ya mere, ihe a ka Onyenwe anyị, bụ ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile, sịrị,
 “Unu ndị m, ndị bi na Zayon,
 unu atukwala ndị Asirija egwu
 bụ ndị na-eti unu mkpara igwe,
 na-ewelikwa mkpọ megide unu dika ndị Ijipt mere.
²⁵ N’oge na-adighị anya, iwe m ga-adajụ n’ebe unu nọ,
 ma ọ ga-ebili megide ha, laakwa ha n’iyi.”

²⁶ ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile, ga-eji ụtari tie ha ihe
 dika o sịrị tie ndị Midia ihe na nkume Oreb.

Ọ ga-eweli mkpanaka ya n’elu oke osimiri,
 ọ ga-eweli ya dika o mere n’Ijipt.

²⁷ N’ubochi ahụ, aga m eme ka unu nwere onwe
 unu site n’ebe ndị Asirija nọ.

Udo igwe ha kenyerere unu n’olu ka m ga-adobisi,
 wezuga ibu arọ unu.

²⁸ Ha erutela Ayiat;

ugbu a, ha nọ na Migron.

Ha na-edokota ngwa agha ha na Mikmash.

²⁹ Lee ka ha na-agabiga ụzọ warawara;

ha ekpebiela ino onodu abali na Geba!

Ndi Rema na-ama jijiji,

obodo Gibe a nke bu obodo Sol agbapula oso ndu.

³⁰ Tienu mkpu akwa unu ada Galim,

geenu nti unu ndi Laisha!

Leenu ihe na-adanyere gi, gi Anatot!

³¹ Lee na Madmena nọ n’oso,

ndi Gebim na-ezo onwe ha.

³² Ndi iro akwusila n’obodo Nob taa;

ha na-atu ugwu Zayon

na Jerusalem aka,

na-ekwere ya n’isi.

³³ Lee Onyenwe anyị, ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile,
 ga-eji oke ike gbutuo ngalaba osisi niile.

Ọ ga-egbutukwa osisi ndi di elu,
 meekwa ka ndi toro ologo di ala.

³⁴ Ya onwe ya ga-egbutu ha niile ka e si eji anyuike egbutu osisi di n’oke ohia.
 Lebanon ga-adakwa n’ihu Onye ahụ di ike dika osisi di n’oke ohia si ada.

11

Ome si n’ezinaulo Jesi

¹ Ome ga-epuputa site n’ogwe osisi Jesi;

otu Alaka ga-esitekwa na mgborogwu ya tolite ga-amikwa mkpuru.

² Mmuo ONYENWE ANYI ga-enwekwa onodu n’ime ya,

inye ya Mmuo amamihe na Mmuo nghota,

Mmuo ndumodu na ike,

Mmuo ihe omuma na nke itu egwu ONYENWE ANYI.

³ Ihe ga-amasi ya bu egwu ONYENWE ANYI.

Ọ gaghị ekpe ikpe site naani n’ihe o ji anya ya abuo hu,

maobu gubie ikpe site naani n’ihe o nuru na nti ya.

⁴ Kama o bu ezi omume ka o ga-eji kpee ndi ogbenye ikpe;

o bukwa ikpe ziri ezi ka o ga-ekpere ndi na-adighi ike nke uwa.

Okwu onu ka o ga-eji nye ndi mmadu ahuhu,

o bu okwu onu ka o ga-eji maa ndi ajo omume ikpe onwu.

⁵ Ezi omume ya ga-adi ka ihe ike n’ume,

ma ikwesi ntukwasị obi ga-abu ihe okike ukwu ya.

⁶ N’ubochi ahụ, nkita ohia na nwa aturu ga-ebiko n’udo;

- agụ na nwa ewu ga-amakpukọkwa.
 Nwa ehi na ụmụ ọdum na nwa inyinya mara abụba ga-anọkọtakwa,
 ọ bukwa nwantakiri ga na-edughari ha.
- ⁷ Nne ehi na anụ ọhia bja ga-atakọkwa ahijia n'otu ebe,
 ụmụ ha ga-amakpukọkwa n'udo n'otu ebe.
 Ọdum ga-atakwa ahijia dika ehi.
- ⁸ Ụmuntakiri ga-egwughari egwu n'akuku onu ajuala;
 nwantakiri ga-etinyekwa aka n'akwu ibi.
- ⁹ Ha agaghị eme ihe mmeru maobu bibikwa ihe,
 n'elu ugwu nsọ m niile.
- N'ihia na uwa niile ga-ejuputa na ihe omuma
 nke ONYENWE ANYI dika mmiri si ekpuchi oke osimiri.
- ¹⁰ N'ubochi ahụ, mgborogwu Jesi ga-eguzo ka okoloto nye ndi di iche iche. Mba niile
 ga-abiakwute ya; ebe izuike ya ga-ejuputakwa n'ebube. ¹¹ N'ubochi ahụ, Onyenwe anyi
 ga-esetikwa aka nke ugoro abuo* inwetaghachiri onwe ya ndi ya foduru site na Asiria,
 sitekwa na ndida Ijpt, sitekwa na Mgbago Ijpt,† sitekwa na Kush, sitekwa na Elam,
 sitekwa na Babilon, bu Shaina, sitekwa na Hamat na obodo niile di n'ala niile osimiri
 gbara gburugburu.
- ¹² O ga-ebuliri mba niile okoloto
 o ga-akpoghachite umu Izrel achupuru achupu,
 o ga-esite na nsotu ano nke uwa
 kpokota ndi juda niile site n'ebe a chusasiri ha.
- ¹³ Ekworo Ifrem ga-akwusi,
 a ga-ebipu ndi iro juda.
 N'ikpeazu, ekworo ahụ nke di n'etiti Izrel na juda ga-akwusi‡;
 ha agaghị alusokwa onwe ha ogu ozo.
- ¹⁴ Ha ga-ejikota aka ha buso ndi Filistia no n'akuku odida anyanwu ala ha agha;
 ha ga-ebusokwa ndi bichiri n'akuku owuwa anyanwu ala ahụ agha.
 Ha ga-emeri ndi Edom na Moab.
 Ndi Amon ga-erubekwara ha isi.
- ¹⁵ ONYENWE ANYI ga-eme
 ka warawara onu osimiri Ijpt taa.
 O ga-eji ifufe siri ike, nke na-ekpo oku
 mikoro mmiri di n'osimiri Yufretis.
 O ga-ekewa ya ka o buru isi iyi asaa,
 nke mmadu nwere ike iji ukwu gafee.
- ¹⁶ O ga-esite n'Asiria kpawaa uzo
 n'ihia ndi ya foduru n'ebe ahụ,
 dika o si meere ndi Izrel n'oge gara aga,
 mgbe ha si n'Ijpt na-alota.

12

Abu Otuto

- ¹ N'ubochi ahụ, i ga-ekwu si,
 "Aga m eto gi ONYENWE ANYI.
 O bu ezie na i wesara m iwe,
 ma ugbu a, iwe gi adajuola;
 i kasikwara m obi.
- ² N'ezie, Chineke bu onye nzoputa m;
 aga m atukwasi ya obi, ujo agaghị atukwa m.
 ONYENWE ANYI, Onyenwe anyi ya onwe ya, bu ike m burukwa abu m,
 o ghoroala m onye nzoputa."
- ³ I ga-eji onu doro mmiri
 site n'olulu mmiri nke nzoputa.
- ⁴ N'ubochi ahụ, i ga-ekwukwa si,
 "Nyenwu ONYENWE ANYI otuto, Kwuputakwa aha ya*;
 meenu ka amata n'etiti mba niile ihe niile o ruru‡;

* **11:11** 11:11 Okwu a, "nke ugoro abuo," na-egosi na onwe mgbe ha lotara n'oge gara aga. Nloghachi mbu ha,
 bu oge ha si Ijpt lota. † **11:11** 11:11 Maobu, Patros ‡ **11:13** 11:13 Aiz 9:21; Jer 3:18; Izk 37:16,17,22 * **12:4**
 12:4 11h 16:8; Abu 105:1 † **12:4** 12:4 Abu 145:4-6.

kwusaanụ na aha ya bu ihe e buliri elu.

⁵ Bụkuonụ ONYENWE ANYị abụ, n'ihu na o meela oke ihe di ebube.

Meekwanụ ka ụwa niile mara ihe o ruru.

⁶ Ka ndi niile bi na Zayon tie mkpu onu,[‡] bukwa abụ.

N'ihu na Onye nso nke Izrel.[§] di ukwu, e, o di ike nke ukwu, bu Onye ahụ na-ebi n'etiti unu.”*

13

Amuma e buru megide Babilon

¹ Nke a bu amuma megide Babilon nke Aizaya nwa Emoz huru.

² Welienụ okoloto agha n'elu ugwu togboro n'efu.

Kpokonụ ndi agha.

Feerenụ ha aka,

ka ha site n'onu uzu ama nke ndi a maara aha ha bata n'ime obodo ukwu ahụ na-anya isi.

³ Enyela m ndi m kwadoro maka agha iwu;

akpoola m ndi oka agha m oku, bu ndi na-anuri onu na mmeri m, ka ha gosiputa oke iwe m.

E, ndi m kporo bu ndi ahụ na-anuri onu ihu na m meriri ndi iro m.

⁴ Gee nti nuru uzu na-ada n'ugwu niile;

gee nti nuru uzu yiri uzu nke igwe mmadu na-eme.

Gee nti nuru mkpotu na-ada n'etiti alaeze di iche iche.

Dika mkpotu na-eme mgbe otutu mba na-ezuko na n'otu ebe.

O bu ONYENWE ANYi, Onye puru ime ihe niile

na-achikota ndi agha ya n'ihu ibu agha.

⁵ Ha si n'obodo di iche iche, nke di anya

na nke di na nsotu ụwa na-abia.

Ha bu ngwa agha na-egosi oke iwe ONYENWE ANYi

na-abia imebi ala ahụ niile.

⁶ Kwasienu akwa ike n'ihu na ubochi ONYENWE ANYi di nso,*

ubochi ahụ oke mbibi ga-esi n'aka Onye puru ime ihe niile bjara unu.

⁷ N'ihu nke a, aka ndi mmadu ga-ada mba,

obi ga-alokwa ndi mmadu mmiri.

⁸ Ha ga-ama jijiji n'ihu oke egwu.

Ahụ mgbu ga-abiakwasị ha mee ka ha suo ude dika nwanyị ime na-eme.

Ha ga-elerita onwe ha anya n'onodu mgbagwoju anya, ha agaghị amakwa ihe ha ga-eme.

Onodu di otu a ga-aputa ihe n'ihu ha.

⁹ N'ihu na lee, ubochi ONYENWE ANYi na-abia,

ubochi nke obi ebere na-agaghị adikwa, ubochi iwe na oke onuma.

A ga-ekpochapu ala ahụ,

ya na ndi mmehie niile di n'ime ya.

¹⁰ N'ihu na kpakpando niile nke eluigwe na kpakpando ndi ozo gbara ha gburugburu

agaghị egosiputa ihè ha.

Anyanwu ga-agba ochichiri n'owuwa ya

onwa agakwaghị enye ihè ya.

¹¹ Aga m ata ụwa ahụ n'ihu mmehie ya,

taakwa ndi na-emebi iwu ahụ n'ihu mmehie ha.

Inya isi nke onye mpako ka m ga-egwepia,

ya na nganga onye na-adighi eme ebere.

¹² Aga m eme ka mmadu di ukọ karja olaedo a nuchara anucha,

ha ga-ako ukọ karja olaedo si Ofia.

¹³ N'ihu na m ga-eme ka eluigwe maa jijiji,

meekwa ka e wezuga ụwa site n'onodu ya,[†]

n'ihu oke iwe[‡] ga-ewe ONYENWE ANYi, Onye puru ime ihe niile.

[‡] 12:6 12:6 Zef 3:14,15 § 12:6 12:6 Abụ 89:18 * 12:6 12:6 Zef 3:17 * 13:6 13:6 Izk 30:3; Ems 5:18; Zef 1:7; Mkp 6:17 † 13:13 13:13 Heg 2:6 ‡ 13:13 13:13 Abụ 110:5; Akw 1:12

Ha ga-emezu n'ubochi ahụ o ga-eziputa oke iwe ya di oku.

- 14 O ga-erukwa na onye obula n'ime ha ga-eche ihu ya n'uzo gawara ebe ndi ya no.
 Ha ga-agbarakwa oso laghachi n'ala nke aka ha
 dika mgbada na-agbanari ndi na-achụ nta,
 maobu umu aturu ndi na-enweghi onye na-azu ha.
- 15 Onye obula e jidere n'ime ha ka a ga-amapu afọ,
 onye obula nke e jidere ka a ga-eji mma agha gbuo.
- 16 A ga-etipia umu ha na-anu ara n'ihu ha;
 a ga-anapu ha ulo ha, merukwaa ndi nwunye ha.
- 17 N'ihia na lee, aga m eme ka ndi Midia puo imegide ha;
 o dikwaghi olaedo
 maobu olocha ha puru iji megharia ha anya.
- 18 Ha ga-eji uta ha gbatusia umu okorobia;
 ha agaghi emekwara umuntakiri ebere,
 maobu gosi umu na-etoputa etoputa obi ebere.
- 19 Babilon, bu ola mma nke alaeze niile,
 ima mma na ebube ndi Kaldia,
 mgbe Chineke ga-akwatu ya
 o ga-adi ka Sodom na Gomora.
- 20 O gaghi abu ebe obibiozo ruo mgbe ebighi ebi.
 Site n'otu ogbo ruo n'ogboozo ndi mmadu agaghi ebi n'ime ya.
 O dighi onye Arebia na-ejeghari ejeghari ga-ama ulo ikwu ya n'ime ya;
 ndi ozuzu aturu agaghi ekwe ka aturu ha makpuru n'ebe ahụ.
- 21 O ga-abu ebe obibi nye anu ohia niile bi n'ozara.
 Ulo di n'ebe ahụ ga-abukwa ebe obibi nye nkita ohia,
 na ikwighikwighi,
 n'ebe ahụ kwa ka umu mkpi ohia ga na-awughari.
- 22 A ga-anukwa uda akwa anu ohia, na igbo uja nkita ohia n'ime ulo ha niile e wusiri
 ike.
 Nkita ohia ga-ebikwa n'ime ulo oma niile di n'ebe ahụ.
 Lee na oge ha ji emezu adila nso,
 a gaghi emekwa ka oge imezu ihe ndi a di anya.

14

- 1 Ma ONYENWE ANYI ga-emekwara Jekob ebere;
 o ga-ahoputakwa ndi Izrelozo,
 meekwa ka ha loghachi bia biri n'ala nke aka ha.
 Otutu ndi obia di iche iche ga-adinyere ha,
 soro ezinaulo Jekob bikotaa onu.
- 2 Mba di iche iche ga-enyere ha aka iloghachi n'ala ha,
 nke Onyenwe anyi nyere ha.
- Mba ndi a ga-aghokwa ndi di n'okpuru umu Izrel,
 ghokwara ha ndi ohu nwoke na nwanyi.
 Umu Izrel ga-adotakwa n'agha ndi ahụ dotara ha n'agha na mbu,
 ma chikwa ndi ahụ kpagburu ha n'oge gara aga.
- ³ N'ubochi ahụ, Onyenwe anyi ga-eme ka i puo site n'ihe mgbu na ihe mwute, sitekwa
 na ndogbu onwe unu n'oru nke ibu ohu unu wetaara onwe unu, ⁴ unu ga-achị eze
 Babilon ochi si ya, Leenu gi.
 Ahaa, lee ka i si daa gi onye na-emegbu ndi mmadu.
 Lee ka ikpa ike gi si gwusja!
- 5 N'ihia na ONYENWE ANYI anyajielala mkpara ndi na-eme ajo ihe,
 meekwa ka mkpara ndi na-achị achị,
- 6 nke sitere n'iwetidasia ndi mmadu
 na-esepughị aka n'iti ha ihe,
 nke ji nrubiga oke nke iwe ya megbuo mba di iche iche
 ya na oke mmekpa ahụ na-enweghi nkwusi.
- 7 Uwa niile adaala ju, ha enwekwaala izuikwa,
 ha na-etipu olu ibu ahụ.

8 Ọ bụladị osisi junipa na osisi sida niile nke Lebanon
na-anhuri ọnu megide gi na-asị,
“Agbajielā ike gi;
ugbu a ọ dịkwaghị onye ga-esogbu anyị ọzọ.”

9 Ala mmụọ na-eme mkpọtụ,
na-eche izute gi n’ọbibiā gi;
ọ na-akpote mmụọ nke ndi nwuru anwu ibia kelee gi,
bụ ndi niile bụburiji ndi ndu n’uwa,
ọ na-eme ka ha si n’ocheeze ha niile bilie
bụ ndi niile ahụ bụ eze na mba niile di iche iche.

10 Ha niile ga-eji otu olu zaa,
ha ga-asị gi,
“Gi onwe gi adighikwa ike, dika anyi na-adighi ike;
I ghọla otu onye n’ime anyi.”

11 Nganga ibụ eze gi niile, na oke ụzụ ụbọ akwara gi,
ka a na-elikota n’aja.
Ikpuru ga-aghoro anụ ahụ gi ebe ndina;
ọ bụkwa ikpuru ga-aghọ ihe mkpuchi ahụ gi.

12 Lee ka i si site n’eluigwe daa,
gi kpakpando ụtutụ, nwa chi ọbubọ.
Ọ bụ ezie na i di ukwu n’ebe mba niile nke uwa nọ na mbụ,
ma lee ka e si mee ka i buru onye a tudara n’ala.

13 N’ihi na i kwuru ya n’obi gi si,
“Aga m arigoro n’eluigwe,

do ocheeze m
n’elu kpakpando niile Chineke kere;
aga m anọdukwa n’ugwu nzuko,
na nsotu ugwu nso ahụ di n’elu elu ugwu, tuọ iwu.

14 Aga m arigo n’ebe kachasi elu nke eluigwe,
mee onwe m ka m diri ka Onye kachasi ihe niile elu.”

15 Ma a ga-ewedata gi ala ruo n’ili,
ruo na nsotu ala mmuọ.

16 Ndi niile huru gi na-elegide gi anya,
na-atule banyere ndu gi, si,

“Ọ bụ nwoke a bụ onye ahụ mere ka uwa maa jijiji,
onye mekwara ka alaeze mee mkpọtụ.

17 Ọ bụ onye a bụ onye ahụ mebiri uwa mee ya ka ọ di ka ozara?
Ọ bụ ya tikporo obodo ukwu ya niile,
jukwa ihapu ndi ọ dotara n’aha ka ha laa?”

18 Ndi eze mba niile di iche iche
na-edina na nsopuru n’ime ili ha.

19 Ma ozu gi ka a tupuru
dika alaka osisi ruru aru, nke gbajiri agbaji.

Ọ bụkwa ozu ndi niile e gburu n’aha,
na ozu ndi e ji mma agha mapuo afo,
ndi na-aridaru n’olulu nkume, ka e ji kpuchie gi n’ili gi.

E, ozu gi di ka ozu nke inyinya zotoro ukwu.

²⁰ A gaghi eli gi dika e si lie ndi eze ndi ọzọ,
n’ihi na i bibiela ala gi.
I gbukwaala ndi gi.

A gaghi akpotukwa aha umu umu
ndi na-emebi iwu ọzọ.

21 Dozienu ebe a ga-anọ gbuo umu ya ndi ikom,
n’ihi mmehie nke ndi bu nna ha.

Ha agaghi ebili nweta ala ahụ,
mee ka elu uwa juputa n’obodo ha niile.

22 N'ihì na mụ bụ ONYENWE ANYÌ, Onye pụrụ ime ihe niile kwupụtara si,

“Aga m ebili megide ha;

aga m esitekwa na Babilon bipụ aha ndị fọdurụ,
na ụmụ ha na ụmụ ụmụ ha.

Otu a ka ONYENWE ANYÌ, Onye pụrụ ime ihe niile kwubiri ya.

23 Aga m eme ka Babilon ghọọ ụlọ obibi nye ikwighịkwighị,
na ebe mmiri ga na-adọkọ.

M ga-eji azịza ịla n'iyi zachapụ ha.”

Otu a ka ONYENWE ANYÌ, Onye pụrụ ime ihe niile kwubiri ya.

Amụma e buru megide Asirja

24 ONYENWE ANYÌ, Onye pụrụ ime ihe niile ańụọla iyi kwuo si,
“N'ezie, dika m si tọọ ya n'obi m, otu a ka o ga-emekwa.

O ga-eguzosikwa ike dika m si zube ya.

25 M ga-etipia ndi Asirja n'ala m,
n'elu ugwu m ka m ga-anọ zọpia ha n'okpuru ụkwụ.

A ga-ebupụ ibu arọ ya site n'ahụ ndi m,
a ga-ewezugakwa ibu arọ ya site n'ubu ha.”

26 Nke a bụ nzube ahụ nke ezubere maka ụwa niile;
nke a bụkwa aka ahụ esetipurụ n'elu mba niile di iche iche.

27 N'ihì na ONYENWE ANYÌ, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ dike n'agha, ezubela ime ya. Onye
kwa pụrụ igbanwe nzube ya?

O setipula aka ya, onye pụrụ ime ka o weghachi ya azu?

Amụma e buru megide ndi Filistia

28 Amụma a bįara n'afọ ahụ eze Ehaz nwurụ:

29 Unu ańurila onụ, unu ndi Filistia,
maka na mkporo e ji eti unu ihe agbajielā;

O bụ ezie na o gbajielā, ma ihe ga-esite n'odudu agwo ahụ pụta bụ ajuala,
mkpuru ya ga-abu agwo ojoo, nke na-amaghari ebe niile.

30 Ndi bu nnoo ogbenye ga-achota ihe oriri,
ndi mkpa na-akpa ga-ebikwa n'udo.

Ma aga m eji agu na unwu
laa ndi fodoru ndu n'etiti unu n'iyi.

31 Kwasi akwa ike gi onu uzọ ama! Tie mkpu gi obodo!

Tuonu oke egwu unu ndi Filistia.

N'ihì na lee, ndi agha a zuziri azuzi si n'ugwu na-abia imegide gi.

O dighi onye na-aga iche n'etiti ahiri ha.

32 Osisa di ana ka anyi ga-enye
ndi ozi si na mba ahụ?

Gwa ha na ONYENWE ANYI emeela ka Zayon guzosie ike.

O bukwa n'ime ya ka ndi ya e wedara n'ala ga-achotara onwe ha ebe mgbaba.

15

Amụma e buru banyere Moab

¹ Amụma megide Moab:

Ar di na Moab a laala n'iyi,
a lara ya n'iyi naani n'otu abali.

Kia di na Moab a laala n'iyi,
a lara ya n'iyi naani n'otu abali.*

2 Ndi niile bi na Dibon
na-aga n'ihu ulo mmuo ha ikwa akwa. Ndi
Moab na-akwa akwa n'ihì Nebo na Medeba.

Isi ha niile bu isi nkwocha,
afuonu ha niile ka akpuchakwara.

3 Ha na-eyi akwa mkpe na-agaghari n'ezì,
mkpu akwa na-ada n'elu ulo, na n'ama.

Ha niile ji iti mkpu na ikwa akwa
na-ada n'ala.

* 15:1 15:1 Obodo Ar na Kia, bu obodo abuo di mkpa n'ala ndi Moab.

4 Heshbōn na Eleale na-eti mkpu akwa,
a na-anụ olu akwa ha ọ bụladị ruo Jehaz.
N'ihì nke a, ndị agha Moab na-eti mkpu akwa,
mkpuruobi ha na-amakwa jijji.

5 Ọ na-ewute mkpuruobi m n'ihì Moab,[†]
ndị ya na-agba ọsọ ruo ọ bụladị n'obodo Zoa
na Eglat Shelishiya.

Ha na-akwa akwa
dịka ha na-arịgo Luhit.[‡]
Mgbe ha na-agbago ụzọ Heronaim,
ha na-ebe akwa mwute n'ihì mbibi bjakwasiri ha.

6 Mmiri Nimrim atachaala!
Ahìhja akponwụkwala;
ahìhja ndụ niile agwụkwala
o nwekwaghị akwụkwọ ndụ nke foro.

7 Ya mere akunuba ha kpakobara ndị ha chekwara
ka ha buuru gafee ofe ndagwurugwu warawara nke ọdọ mmiri osisi popla niile.

8 Mkpu akwa ha na-ada ụda gburugburu oke ala Moab niile;
akwa ha na-ebesi ike na-ada ruo obodo Eglaim;
abu akwa ha na-erukwa Bja-Elim.

9 Iyi Dibon juputara n'obara,
ma aga m atụkwasiakwa ọ bụladị otutu ihe ndị ọzọ n'elu Dibon!

Ọdum ka a ga-atụkwasiiri ndị Moab[§] gbapuru
tụkwasiakwa ndị fodoru n'ala ahụ.

16

1 Ziganu umu aturu dika onyinye
nye onye na-achi ala ahụ
site na Sela, gafee n'uzo ozara
ruo ugwu nke Ada Zayon.

2 Ndị inyom Moab
nokwa n'onu mmiri Anon *
na-akwughari
dika umu nnunu e si n'akwu ha chupu.

3 Moab na-asị, "Nwee mkpebi na mmuo gi,"
"Kwubie okwu n'ihe i kpebiri.

Mee ka onyinyo gi diri ka abali
n'etiti oke ehie.
Zobe ndi gbapuru oso ndu,
ekpugheela onye na-achọ ebe nchebe.

4 Ka ndi Moab achupuru achupu noro n'etiti unu,
ghoro ha ebe nchebe puo n'aka onye mbibi ahụ."

Onye mmegbu ahụ nwere ogwugwu,
mbibi ga-akwasikwa,
onye ahụ na-azoda mmadu ga-agwuchakwa site n'ala ahụ.

5 A ga-ehiwe otu ocheeze site n'ihunanya;
otu nwoke ga-anokwasị n'elu ya site n'ikwesị ntukwasị obi,
otu onye sitere n'ulo ikwu Devid,
bụ, onye mgbe ọ na-ekpe ikpe, na-achọ ikpe ziri ezi,[†]
na-emekwa ngwa ime ezi omume.

6 Anyi anula akuko banyere Moab,
nukwa ihe banyere nganga[‡] ya na aghugho ya niile.

[†] 15:5 15:5 Aiz 16:11; Jer 48:31 [‡] 15:5 15:5 Jer 48:5 [§] 15:9 15:9 2Ez 17:25; Jer 50:17 * 16:2 16:2 Mmiri Anon nke di n'akuku ugwu oke ala ahụ, bụ iyi di mkpa n'ala Moab Onu 21:13-14 [†] 16:5 16:5 Aiz 9:6-7; Aiz 32:1; Dan 7:14; Luk 1:33; Mkp 11:15 [‡] 16:6 16:6 Jer 48:29; Qbd 3; Zef 2:8

Obodo ahụ na-anya isi, nke nganga juru obi?

Ugbu a, lee na inya isi ha erijughị afo.

⁷ Ya mere, ndị Moab niile na-eti mkpu akwa, ha na-ebetara Moab akwa.

Kwasie akwa ike, nwee mwute,

n'ihì achìcha e ji mkpuru osisi a m̀kpọrọ am̀kpọ mee nke Kia Hereset.

⁸ Lee ka ubi niile nke Heshbōn si t̀gbōrọ n'efu;

osisi vainị ha niile dī na Sibma akp̀nwusịala.

E, ndị eze mba dī iche iche az̀dala

otutụ osisi vainị oma ndī a niile n'ukwu.

E, osisi vainị ndī gbatiri ruo Jeza,

ruokwa n'ozara,

nke mgborogwu ha gbasara

ruo n'onu osimiri.

⁹ N'ihì ya, ana m akwa akwa dī ka ndī Jeza^s si akwa akwa n'ihì ubi vainị Sibma.

Anya mmiri akwa m ga-eede gi ahụ

gi Heshbōn, na gi Eleale,*

n'ihì na e meela ka uzu mkpu onu nke na-ada

mgbe a na-ewe ihe ubi n'ime gi gharakwa idī ozo.

¹⁰ Ewepula onu na obi utọ site n'ubi na-amī mkpuru oma,

ọ dighi onye na-abu maobu tie mkpu onu n'ubi vainị a gbara ogige;

ọ dīkwaghī onye na-azochaputa mmanya m vainị n'ebe izocha mmanya;

n'ihì na emeela m ka iti mkpu onu niile kwusi.

¹¹ Mkpuruobi m na-enwe mwute n'ihì Moab dika ubo akwara, ime mmuo m kwa n'ihì Kia Heres.

¹² Mgbe Moab ga-egosiputa onwe ya n'ebe ya dī elu,

ọ na-eme naanī ka ike gwu ya,

mgbe ọ ga-aga ikpe ekpere n'ihu mmuo ya,

o nweghi uru nke a ga-abara ha.

¹³ Ihe ndi a niile bu okwu ONYENWE ANYI kwuru banyere Moab na mbu, ¹⁴ ma ugbu a ONYENWE ANYI na-ekwu, si, "Tupu afo ato agachaa, dika onye e goro oru† si agu afo, a ga-eleli ugwu niile Moab nwere, ya na igwe mmadu ya bara uba. Ndi fodukwara ndu ga-adi naanī mmadu ole na ole burukwa ndi na-adighi ike."

17

Ozi e ziri banyere Damaskos

¹ Nke a bu amuma megide Damaskos,* isi obodo Siria.

"Lee, Damaskos agaghī adikwa! O gaghi abukwa obodo ozo, kama o ga-agho mkpomkpo ebe, nke zedara ezeda.

² O dīkwaghī onye ga-ebi n'ime n'obodo niile nke Aroea, o ga-adiri igwe aturu na ehi dī iche iche, ndi ga-amakpu, o dīkwaghī onye ga-eme ka egwu tuo ha n'ebe ahū.

³ Ebe e wusiri ike nke Ifrem agaghī adikwa,

ya na ike alaeze nke si Damaskos,

ndi foduru nke Aram ga-adi ka

ebube nke ndi Izrel,"

otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri ya.

⁴ "N'ubochi ahū, a ga-eme ka nsopuru Jekob nwere buru ihe e wedara n'ala. Abuba dikwa ya n'ahū ga-atalata.

⁵ O ga-adi ka ubi e si n'ime ya wee ihe mkpuru site n'oka guzoro oto, na-achikota mkpuru n'ogwe aka ha dika mgbe mmadu na-atutukota mkpuru site n'igbo oka n'ime Ndagwurugwu Refaim.

⁶ Ma o bu ole na ole n'ime mkpuru ahū ga-afodukwa,

dika mgbe a kuchasiri osisi oliv,

hapu mkpuru abuo maobu ato, nke di n'alaka kachasi elu,

§ 16:9 16:9 Aiz 15:4 * 16:9 16:9 Onu 32:3; Jer 48:34 † 16:14 16:14 Job 7:1; 14:6; Aiz 21:16 * 17:1 17:1 Jen 14:15; 15:2; 2Ez 16:9; Jer 49:23; Ems 1:3-5; Zek 9:1; Oru 9:2

maobu mkpuru ano maobu ise a hapuru n'onu onu alaka nke ahụ miri mkpuru." Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwubiri ya.

- 7 N'ubochi ahụ, ha ga-echeta onye kere ha, nweekwa nsopuru n'ebe Onye nsọ nke Izrel nọ.
- 8 N'ubochi ahụ, ha agaghị elekwasikwa chi ha di iche iche anya ka ha nyere ha aka. Ha agakwaghị efe ihe ndi ahụ ha ji aka ha mee.[†] Ha agakwaghị asopuru chi nwanyi ha bu Ashera,[‡] maobu ebe ichu aja uda na-esi isi utu nke mkpisiaka kpuru.
- 9 N'ubochi ahụ, obodo ha niile e wusiri ike, nke ha hapuru n'ihu ndi Izrel, ga-adị ka ebe ahapuru ahapu nye oke oha na ahija nke oha. Ebe niile ga-abu nnoo mkpomkpo ebe.
- 10 N'ihu na i chezoa Chineke onye na-azoputa gi. I chetaghị Nkume ahụ, nke bu ebe mgbaba gi. Ya mere, o masikwa gi ku o ihe okuku di iche iche nke di utu, maobu manye alaka osisi vaini i si n'ala ozo bubata,
- 11 o burukwa na i mee ka ha too n'ubochi ahụ i kunyere ha n'ala, maobu na ha mara ifuru n'utu ubochi ahụ i kunyere ha n'ala, i gaghị aghota mkpuru o miri, n'ihu na o bu naani oha na ihe mgbu ka ha ga-ewetara gi.
- 12 Ahaa, lee uzu nke otutu mmadu na-eme, nke yiri mkpotu oke osimiri. O bu mkpotu nke mba di iche iche; ha na-eme mkpotu di ka nnughari nke otutu osimiri.
- 13 O bu ezie na ha na-agbo uja dika mkpotu nke oke osimiri, ma Chineke ga-abara ha mba nke ga-eme ka ha gbaa oso. A ga-achusa ha dika ifufe si efesa igbugbo oka, na dika mpempe akwukwo ifufe siri ike na-ebughari gburugburu gburugburu.
- 14 N'anyasi, ha na-eme ka oke egwu diri, tutu ruo ututu, ha adighikwa. Nke a bu ihe nketa diri ndi ahụ na-apunara anyi ihe anyi nwere n'ike. E, o bu ihe nza ruru ndi ahụ ji ike na-anakoro anyi ihe anyi nwere.

18

Amuma e buru banyere Kush

- 1 Ahuhu ga-adiri ala ahụ a na-anu uzu otutu nku n'ime ya,* ala ahụ di n'ofe iyi ukwu niile nke Kush.[†]
- 2 Ala nke na-ezipu ndi ozi ya site n'osimiri, bu ndi na-eji ugbu mmiri papiroso n'aga n'elu mmiri.

Gaanu ngwangwa, unu ndi ozi di nko gawkuru ndi toro ogologo nke ahụ ha na-akwo murumuru, gawkuru ndi a na-atu egwu n'ebe niile, mba na-achọ okwu na uka, nke na-azopjakwa azopja, ndi osimiri di iche iche kewara ala ha.

- 3 Unu niile bi n'elu uwa dum, na unu ndi nwere ebe obibi n'uwa, geenu m ntị. Mgbe e buliri okoloto elu n'elu ugwu niile, lee anya; mgbe a furu opi ike, gee ntị.
- 4 N'ihu na ihe ndi a bu ihe ONYENWE ANYI gwara m, "Aga m ano juu na-elepu anya site n'ebe obibi m, dika mgbe igirigi na-ada n'oge okpomoku nke owuwe ihe ubi, na dika anyanwu si acha n'oge okpomoku."

[†] 17:8 17:8 Aiz 2:8; 31:7 [‡] 17:8 17:8 Ashera bu chi nwanyi ndi Kenan. O bu osisi ka e ji egosiputa oyiyi ya na otutu ebe ichu aja ya. Nkp 3:7; Dit 12:3; 16:21 * 18:1 18:1 Maobu, uzu igurube [†] 18:1 18:1 N'oge Aizaya onye amuma, ndi Kush n'achi Ijpt. Mgbe ha chorọ ibuso ndi Asirja agha, ha rjoro ndi Palestin ka ha nyere ha aka.

5 N'ihì na tupu oge owuwe ihe ubi eruò, mgbe ifuru dapụsirì,
mgbe okoko na-aghò mkpụrụ vají nke ka na-achata achata,
ọ ga-eji mma oge gbuchapụ ụmụ alaka ya,
ọ ga-egbutu ma wezugakwa alaka ndị ahụ na-awasa awasa.

6 A ga-ahapụ ozu ndị agha ha
ka anụ ufe nke ugwu na ụmụ anụ ọhịa rie ha.
Ụmụ nnụnụ ga-eri anụ ha n'oge okpomọkụ,
ma ụmụ anụ ọhịa ga-eri ha n'oge oyi.

7 Ma mgbe ahụ, a ga-ewetara ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile onyinye dị iche iche,
site na ndị toro ogologo, ndị ahụ na-akwọ mụrụmụrụ,
site na ndị a na-atụ egwu n'ebe niile,
bụ mba ndị okwu na ụka,[‡] nke na-azọpịakwa azọpịa,
ndị osimiri dị iche iche kewara ala ha.

A ga-eweta onyinye[§] a n'Ugwu Zayon, n'ebe ahụ a na-akpọku aha ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile.

19

Amụma e buru banyere Ijpt

1 Nke a bụ amụma megide Ijpt:
Lee, ONYENWE ANYỊ na-abịa imegide Ijpt,
ọ na-anọkwasiakwa n'eluigwe ojii nke na-agba ọsọ.
Arụsị ndị Ijpt niile na-ama jijiji n'ihu ya.
Ọzọ, n'ihì ụjọ obi ndị Ijpt na-agbaze n'ime onwe ha.

2 "Aga m akpali ndị Ijpt mee ka ha lụọ ọgụ n'etiti onwe ha.
Nwanne ga-eme gide nwanne ya,
onye agbataobi ga-eme gidekwa onye agbataobi ya;
obodo ga-eme gide isi obodo;
otu a kwa, alaeze ga-eme gidekwa alaeze.

3 Ndị Ijpt ga-ada mba n'ime mmụọ ha,
aga m eme ka nzube ha niile buru ihe efu,
ha ga-ajuta arụsị na mmụọ ndị nwuru anwu ase,
juokwa ndị na-ajuta mmụọ ojọ ase na ndị dibia afa.

4 Onyenwe anyị, bụ ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile ekwuola ya si,
Ọ bụ n'aka eze afo tara mmiri,*
nke na-adighi eme ebere,
ka m ga-enyefe ndị Ijpt, ka ọ buru onye ga-achị ha."

5 Mmiri dị n'osimiri ga-atada;
ọ ga-atakwa takorokwa.

6 Ụzọ niile osimiri Ijpt ahụ si asogharị
ga-atalata bido n'isi isi.
Ahijia riidi niile na amị niile ga-akponwusikwa.

7 Ahijia ndu niile di n'akuku Najl ga-akponwu,
ifufe ga-efesakwa ha.
Mkpuru niile a kuru n'ebe ahụ ga-ala n'iyi,
ihe niile ga-anwu.

8 Ndị oku azu ga-asu ude, kwaa uwa,
na ndi niile na-atuba nko azu n'ime Najl,
ndi na-agma ugbu n'elu mmiri
ga-ata ahụ.

9 Ndị n'aru oru flakisi etiri eti ga-eru uju,
na ndi na-akpa akwa ocha ka olileanya ha ga-agharipu.

10 Obi uto agaghị adikwara ndi na-esite n'ikpa akwa enweta ego,
ha na ndi oru di iche iche a na-akwu ugwo.

11 Naani ndi nzuzu ka ndisi Zoan bu,

[‡] 18:7 18:7 Maobu, asusu di iche § 18:7 18:7 Abu 72:10; Aiz 16:2; Zef 3:10 * 19:4 19:4 Eze Shabaka, onye Kush chiru ala Ijpt na senchuri nke asaa. Aiz 20:4; Jer 46:26; Izk 29:19

ndumọdụ na-enweghị isi ka ndị na-adụ eze Ijpt ọdụ na-enye.

† ga-esi ahaa gwa Fero,

“Abụ m otu n’ime ndị maara ihe,
onye si n’agburu ndị eze ochie?”

12 Ebee ka ndị ikom gị ahụ maara ihe nọ ugbo a?

Ka ha gosi gị ma meekwa ka ị maara,
ihe ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile
zubere megide Ijpt.

13 Ndiisi obodo Zoan aghoala ndi nzuzu,
ndiisi obodo Memfis† aghokwaala ndi e duhiere eduhie;
ndi bu nkume isi nkuku nke ndi ya niile
eduhia ndi Ijpt uzo.

14 ONYENWE ANYI awunyela n’ime ha
mmuo nzuzu nke uche na-ezughị oke;
nke mere ka Ijpt na-adagharị n’ihe niile o na-eme
dika onye nubiagara mmara oke si adagharị n’ihe o gboro.

15 O dighi ihe Ijpt nwere ike ime,
isi maobu odu; alaka nkwa maobu osisi achara.

16 N’ubochi ahụ, ndi ikom Ijpt ga-adi ka ndi inyam, ha ga na-ama jijiji n’egwu n’ihi
aka ahụ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile weliri elu imegide ha. 17 Ala Juda ga-
ewetara ndi Ijpt oke egwu, oke ujo ga-atu onye obula akpotaara aha Juda, n’ihi ihe
ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ezube megide ha.

18 N’ubochi ahụ, obodo ise n’ime ala Ijpt ga-asu asusu Kenan, nuo iyi irubere
ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile isi. Otu n’ime obodo ndi a ka a ga-akpo Obodo
anwu.

19 N’ubochi ahụ, ebe ichuru ONYENWE ANYI aja ga-adi n’etiti ala Ijpt.‡ A ga-ewukwa
otu ogidi ncheta nye ONYENWE ANYI n’oke ala ha. 20 Nke a ga-abu ihe ama na ihe ngosi, na
ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile nokwa n’Ijpt. Mgbe ha kpokuru ONYENWE ANYI
maka ndi na-emegbu ha, o ga-aza ha, o ga-ezitere ha onye nzoputa, onye ga-azoputa
ha. 21 Ya mere, ONYENWE ANYI ga-eme ka ndi Ijpt mara onye o bu, n’ubochi ahụ, ha
ga-amata ONYENWE ANYI, jirikwa ichu aja na onyinye fee ya. Ha ga-ekwe ONYENWE ANYI
nka debekwa ya. 22 ONYENWE ANYI ga-eti Ijpt ihe otiti, ma o ga-agwo kwa ha. Ndi Ijpt
ga-aloghachikwute ONYENWE ANYI, o ga-anakwa nti n’aririo ha gwokwa ha.

23 N’ubochi ahụ, a ga-enwe okporozo atuliri atuli nke ga-esite na Ijpt ruo Asiria.
Ndi Asiria ga-aga Ijpt, ndi Ijpt ga-agakwa Asiria, ndi Ijpt na ndi Asiria ga-eso fee
ofufe. 24 N’ubochi ahụ ka Izrel ga-abu nke ato imezu Ijpt na Asiria, buru ngozi n’uwa.
25 ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ga-agozi ha, na-asi, “Ka ngozi diri Ijpt, ndi m,
diri Asiria nke bu akaoru m, na Izrel ihe nketa nke m.”

20

Amuma e buru banyere Ijpt na Kush

1 N’afọ ahụ, Sagon, eze Asiria, zipuru ochiagha onye okwa ya kasị ukwu, ka o gaa
buso Ashdod agha. O gara meriekwa ya n’agha. 2 N’oge ahụ ONYENWE ANYI kwuru okwu
site n’onu Aizaya nwa Emoz. O siri ya, “Yipu uwe mkpe iyi n’ahụ, ya na akpukpoukwu
di gi n’ukwu.” O mere otu a, o gbaara oto, jegharjakwa n’ukwu efu.

3 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri, “Di ka ohu m Aizaya si gbara oto jegharja n’ukwu efu
afọ ato ndi a niile, o bu ihe ama na ihe ido aka na nti na-egosi ihe gaje ibiakwasị ndi Ijpt
na ndi Kush.* 4 N’ihi na otu a ka eze Asiria ga-esi kpuru ndi Ijpt na ndi Kush o dotara
n’agha. Ha ga-agba oto na-ejeharị n’ukwu efu, ma nwantakiri n’okenye. Otule ha
gba oto ga-aburu Ijpt ihe ihere. 5 Egwu ga-ajide ndi ahụ niile nwere nchekwube n’ike
Kush, na ndi ahụ niile jiri Ijpt nyaa isi ga-ada mba. Ihere ga-emekwa ha.† 6 N’ubochi
ahụ, ndi ahụ dinyeere ha, bu ndi bi n’onu mmiri ha ga-asi, ‘O buru na ihe di otu a
dakwasiri ndi Ijpt anyi tukwasiri obi inyere anyi aka, na inaputa anyi site n’aka eze
Asiria, ebeekwanu ka anyi ga-agbaga?’”

21

Amuma e buru banyere Babilon

† 19:13 19:13 Memfis bu isi obodo ndi Ijpt n’oge ochie. Izk 30:13; Hos 9:6 ‡ 19:19 19:19 Jen 28:18; Opu 24:4; Jos
22:10,26,27 * 20:3 20:3 Nke a bu mgabo Najl † 20:5 20:5 Ajz 30:3-5; 31:1; Izk 29:6-7

¹ Amụma megide ọzara nke dị n'akụkụ oke osimiri:
 Dịka oke ifufe si n'ọzara Negeb na-efebiga,
 ka onye na-eme ihe ike ga-esi n'ọzara bịa,
 site n'ala nke oke egwu.

² Ahurū m ọhụ dị egwu, ọhụ oke mbibi,
 na ọhụ oke nrara nye n'aka ndị mbibi, n'ebe onye na-apunara mmadụ ihe n'ike
 na-akwakọta ngwongwo.
 Bilienu unu ndị agha Elam, buono agha! Unu ndị agha Midia, gbaanụ obodo
 gburugburu!
 Aga m eme ka ịsụ ude na mmegbu niile kwụsị.

³ N'ihì nke a, ahụ m niile nọ n'oke ihe mgbu,
 oke ihe mgbu* zuru m ahụ, dika ihe mgbu nke nwanyị ime na-eme.
 Amara m jijiji n'ihì ihe m nūrū,
 ihe m na-ahụ na-agbagwoju m anya.

⁴ Obi m anọkwaghị juu,
 oke ọma jijiji na-eme ka m tọọ egwu;
 chi ojiji nke m na-ele anya ya
 aghọlara m ihe ịma jijiji.

⁵ Ha na-akwado tebul.
 Ha na-edozi ute inọdụ ala,
 ha na-eri, ha na-añụ.

Bilienu ndịisi agha,
 teekwanụ ọta niile mmanụ!

⁶ Ihe a ka Onyenwe anyị gwara m,
 "Gaa, guzobe onye nche,
 ka o kwuo ihe ọ na-ahụ.

⁷ Mgbe ọ hurū ụgbọ agha,
 na usuu ịnyinya,
 na ndị na-agba ịnyinya ibu,
 maọbụ ndị na-agba ịnyinya kamel ka ha na-abịa abụọ abụọ,
 gwa ya ka o lezie ha anya nke ọma,
 nọkwa na njikere."

⁸ Onye nche na-elepu anya tiri mkpu dika odum, si,
 "Onyenwe m, n'ehihie ụbọchị niile ka m na-eguzo n'elu ụlọ nche,
 n'ọnọdụ nche m ka m na-eguzokwa abalị niile.

⁹ Lee, otu nwoke nọ n'ime ụgbọ agha na-abịa,
 ya na ndị nọ n'elu ịnyinya na-abịa abụọ abụọ.

O nyeghachiri ọsịsa ahụ,
 'Babilon adaala, e ọ daala,
 arụsị niile apirị apị nke chi ya niile
 a kurisiela togboro n'ala.'"

¹⁰ O, ndị m, ndị a zọchara azọcha, dika ọka a zọchara n'ebe ịzọcha ọka,
 agwala m unu ihe

ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile
 bu Chineke Izrel kwuru.

Amuma banyere Edom

¹¹ Nke a bu amuma megide Duma:
 Otu onye si na Sia na-akpo m oku,
 "Onye nche, gini ka o foduru tupu chi aboo?
 Onye nche, gini ka o foduru tupu chi aboo?"

¹² Onye nche zara si,
 "Chi obubo na-abia, abali na-abiakwa.
 O buru na i chorọ iju ajuju, juonu ajuju,
 ma laghachikwa ozọ."

Amuma e buru banyere Arabia

¹³ Amuma megide Arabia:

* 21:3 21:3 Ya bu, ahụ ụfụ

Unu ndi ije niile nke Dedan,
 ndi na-anọ ọndu abali n'oke oha nke Arebia,
 14 kuterenu ndi ahụ bjakwutere unu akpiri na-akpo nkụ mmiri oñuñu;
 unu ndi bi n'ala Tema,
 buterenụ ndi gbakwutere unu oso ndu nri.
 15 N'ihu na o bu site n'agha
 nke e ji mma agha egbu ndi mmadu,
 na agha e ji akụ agbatu mmadu
 ka ha si na-agbapu oso.
 16 Nke a bu ihe Onyenwe anyi siri m, "Tupu otu afọ agwu, di ka esi agụ afọ onye ohu
 e goro oru, ima mma Keda ga-agwusi. 17 Ndi foduru ndu n'ime ndi na-agba uta, ndi
 bu dike n'agha na Keda, ga-adi mmadu ole na ole." ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel
 ekwuola ya.

22

Amuma e buru banyere Jerusalem

1 Amuma megide ndagwurugwu nke ohu.
 O bukwa ginị na-eme unu ugbu a
 nke mere na unu niile rigooro n'elu ulo?
 2 Gi obodo juputara n'oke ogbaaghara,
 gi obodo oke uzu na-anuri obi utu?
 Ndi unu niile nwuru anwughị n'ime ogbo agha,
 ma o bukwanu site na mma agha.
 3 Ndiisi unu niile agbapuchaala.*
 E jidechara ha niile na-enweghi aku obula a gbapuru.
 Unu niile e jidere ka a dokpuru n'otu dike ndi mkporo
 bu ndi ahụ gbapuru oso mgbe ndi iro ka nori ebe di anya.
 4 N'ihu nke a, asiri m, "Lepunụ m anya ka m noro onwe m;
 ka m bee akwa di ilu.
 Unu anwakwala ikasi m obi,
 n'ihu mbibi e bibiri ndi m."
 5 Onyenwe anyi, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, nwee otu ubochi
 ubochi ogbaaghara na nzoda na ihe nke igba mmadu ghari,
 n'ime ndagwurugwu nke ohu,
 o bu ubochi itida mgbidi
 na nke itiku ugu niile mkpu akwa.
 6 Elam bu akpa aku,
 ya na ndi nokwasiri n'elu ugboala na inyinya ha;
 Kia eweputakwala ota.
 7 Ugboala juputara na ndagwurugwu unu niile mara mma;
 ndi na-agba inyinya anochisiela onu uzọ niile e si abanye n'obodo unu.
 8 Onyenwe anyi wezugara ihe nchedo niile nke Juda,
 n'ubochi ahụ unu legidere anya
 na ngwa agha di n'Ulozeze di n'Oke oha.
 9 Unu huru na mgbidi obodo Devid
 nwere otutu mgbawa n'ebe di iche iche na ya.
 Unu chekọtara mmiri
 n'odo mmiri nke ala ala.
 10 Unu guru ulo di na Jerusalem onu,
 tiwaa ufodu ulo iji mee ka mgbidi sie ike.
 11 Unu gwuru odo mmiri n'etiti mgbidi abuo
 maka ichekwa mmiri si n'odo mmiri ochie,
 ma unu elekwaghị Onye ahụ kere ya anya,
 unu ejikwaghị Onye ahụ turu atumatụ ya site na mgbe gara aga kporo ihe.
 12 Onyenwe anyi, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
 kporo unu ubochi ahụ
 ka unu kwaa akwa, ruo ujụ,

* 22:3 22:3 Maobu, agbaala oso

- kpuchaa agiri isi unu ma yirikwa akwa mkpe.
 13 Ma lee, e nwere obi uto, na-egwuri egwu;
 igbu ehi na igbu aturu,
 iri anu nakwa inu mmanya.
 Unu na-asị, "Ka anyi rienu, nuokwanu,
 n'ihi na echi ka anyi ga-anwu."
 14 ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, ekpugheerala m mee ka m nuru, "N'ezie,
 agaghị ekpuchiri unu mmehie a ruo ubochi unu ga-anwu." O bu ihe Onyenwe anyi, bu
 ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.
 15 Otu a ka Onyenwe anyi, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, kwuru:
 "Gaa, gwa odozi aku a bu Shebna,
 nke bu onye na-elekota ulo ukwu eze:
 16 Gini ka i na-eme n'ebe a, onye nyekwara gi ikike
 na i gwuwaara onwe gi ili n'ebe a,
 na-egwuwakwa ili gi n'ebe di elu
 na-akaputara onwe gi ebe izuike n'ime nkume ahụ?
 17 "Kpachara anya, ONYENWE ANYI na-aga ikpata gi aka,
 tufuo gi n'ebe di anya, gi dike na nwoke.
 18 O ga-afikota gi okirikiri dika bolu,
 tufuo gi n'obodo sara mbara.
 N'ebe ahụ ka i ga-anọ nwuo,
 n'ebe ahụ kwa ka ugboala gi nke i ji anya isi
 ga-agho ihe ihere nye ezinaulo onyenwe gi.
 19 Onyenwe anyi ga-achupukwa gi site n'okwa gi,
 na sitekwa n'onodu gi di elu, doda gi n'ala.
 20 "N'ubochi ahụ, aga m akpo ohu m, Eliakim, nwa Hilcaya. 21 Aga m eyikwasị ya uwe
 oru gi, kekwasikwa ya ihe ike n'ukwu, werekwa ike ochichi ahụ i nwere na mbu nyefee
 ya. O ga-abukwara ndi Jerusalem na ndi Juda nna. 22 Aga m enyefekwa ya n'aka ihe
 ntughe uzọ nke ulo Devid. A ga-emegehe ihe niile o si na a ga-emegehe, mechikwa ihe
 niile o si na a ga-emechi, 23 Aga m eme ka o guzosie ike dika ntu a kpogidere n'aja ulo.
 Ocheeze ya ga-ewetara ulo nna ya nsopuru. 24 A ga-ekokwasị ya ebube nke ezinaulo ya,
 umu ya na umu umu ya, ihe niile nke di nta, site na ite na efere, sitekwa n'oba ruo na
 karama niile.
 25 "N'ubochi ahụ," ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri, "N'oge ahụ,
 ntu ahụ a kpogidesiri ike n'aja ulo ga-apu n'onodu ya, a ga-akpajipu ya o dapu n'ala.
 Ibu niile nke kokwasiri n'elu ya ka a ga-egbuda n'ala." N'ihi na ONYENWE ANYI ekwuola
 ya.

23

Amuma e buru banyere Taja

- 1 Nke a bu amuma megide Taja:
 Tienu mkpu akwa, unu ugbo mmiri nke Tashish
 n'ihi na e bibiela Taja,
 ahapula ya na-enweghi ulo obula maobu onu mmiri mbata.
 Ozi erutela ha aka
 site n'obodo Saipros.
 2 Derenu duu, unu ndi bi n'ala ahụ osimiri gbara gburugburu.
 Unu ndi na-azu ahia na Sajdon,
 ndi na-ezipu ugbo mmiri na-aga n'osimiri, kwaanu akwa.
 3 N'elu otutu mmiri di ukwu,
 ka mkpuru okuku Shihoa si bja,
 owuwe ihe ubi nke Nail bu ihe uru ahia Taja,
 o ghorọ oma ahia nke mba di iche iche.
 4 Ka ihere mee gi, Sajdon, na gi bu ebe e wusiri ike nke osimiri,
 n'ihi na oke osimiri ekwuola okwu;
 "Ime emetubeghi m, nke m ji amuputa nwa;
 o nwebeghi mgbe m ji zuputa umu ndi ikom maobu umu ndi inyom tozuru oke."
 5 Mgbe ozi ga-abjara ndi Ijpt,

ha ga-anọ na mwute n'ihì ozi si Taja.

⁶ Gabiganu ruo Tashish

tisienụ mkpu akwa ike, unu ndi bi n'ala mmiri gbara gburugburu.

⁷ Nke a o bu obodo ahụ onụ na-ejuputa n'ime ya oge niile?

Obodo ahụ dirịla kemgbe oge gara aga?

Nke a o bu ihe fọdurụ n'obodo ahụ

ndi ya na-esi n'ime ya puo gaa n'ebe di anya iwu obodo ozo?

⁸ Onye zubere ihe di otu a megide Taja,

bu mba na-ekpube ndi ozo okpueze,

mba nke ndi ahia ya bu umu eze,

nke ndi ozo ahia ya bu ndi a na-asopuru n'uwa?

⁹ O bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile zubere ya,

n'ihì iweda n'ala mpako na ima mma ya niile,

na iwetara ndi niile a na-asopuru n'uwa nleli.

¹⁰ Gaanu koo ala ubi unu dika ha na-eme n'akuku Naij,

unu umuada Tashish,

n'ihì na unu enwekwaghi onu mmiri.

¹¹ ONYENWE ANYI esetipula aka ya n'elu osimiri

mee ka alaeze ha niile maa jijiji.

O nyela iwu banyere Fonisia*

ka e bibie ebe ya niile nke wusiri ike.

¹² O siri, "I gaghi anuri onu inu mmanya n'oke oriri ozo,

gi ada Saidon na-amaghi nwoke, nke a na-emegbu emegbu.

"Bilie, gafee garuo Saipros,

o buladi n'ebe ahụ, i gaghi enweta ezumike."

¹³ Lee anya n'ala ndi Kaldia,

ndi a gupuru ugbu a na mmadu!

Ndi Asiria mere ya

ka o buru ebe obibi nye anu ohia na-ebi n'ozara.

Ha wuliri ulo nche ha niile di elu gburugburu

tikpoo ebe ya niile e wusiri ike,

mee ha ka ha togboro n'efu ghoo mkpomkpo ebe.

¹⁴ Tienu mkpu akwa, unu ugbu mmiri Tashish niile di n'oke osimiri,

n'ihì na e mebiela ebe unu niile e wusiri ike.

¹⁵ A gaghi echeta Taja ozo, tutu iri afo asaa agafee, nke bu ogologo ubochi ndu onye eze. Mgbe oge ahụ zuru, Taja ga-adikwa ka nwanji akwuna e jiri roo abụ di otu a:

¹⁶ "Welite ubo akwara, jeharja n'ime obodo,

gi nwanji akwuna e chefuru echefu;

kpozie ubo gi nke oma, buo otutu abụ,

ka e si otu a mee ka i buru onye e chetara echeta."

¹⁷ E, mgbe iri afo asaa gasiri, ONYENWE ANYI ga-eleta Taja. O ga-alaghachi n'oru ya dika nwanji akwuna, ya na alaeze niile di n'ihu elu uwa niile. ¹⁸ Ma uru ahia ya niile, na ego niile o kpatara site n'izu ahia ka o ga-edo nsọ nye ONYENWE ANYI. Ha agaghi edokokwa ha n'otu ebe izo ha, kama uru ahia ha niile ga-adiri ndi niile na-ebi ezi ndu n'ihu ONYENWE ANYI. Ha ga-ejikwa ego ahụ zuo ihe oriri na uwe di mma.

24

Mbibi ONYENWE ANYI ga-ebibi uwa

¹ Lee, na ONYENWE ANYI na-aga igba uwa oto.

O na-aga ime ka o togboro n'efu.

O na-aga ibibicha ihe di n'elu uwa,

mee ka ndi bi n'ime ya gbasasja.

² Otu ihe ahụ ka o ga-eme mmadu niile,

nye ndi nchujaja ma ndi mmadu,

nye umuodibo na ndi nwe ha,

nye ndi odibo nwanji, na nne ha ukwu,

* 23:11 23:11 Ya bu, Kenan

nye ndị na-azụ ihe a na-ere ere, na ndị na-ere ihe orire;
nye ndị na-ebinye ego, na ndị a na-ebinye ego;
nye ndị ji ụgwọ, na ndị e ji ụgwọ.

³ O nweghị onye ọ ga-ahapụ.

A ga-agba ala ahụ ọtọ kwakọrọ ihe niile dị n'ime ya.

Nke a ka ONYENWE ANYỊ kwuru.

⁴ Ala atakochaala, ma kpọnwụọ.

Ụwa ahụjuola anya ma kpọnwụọ.

Eluigwe na n'ụwa so na-ahujukwa anya.

⁵ Ụwa bụ ihe e merurū emerū site na ndị ya;

ha enupula isi n'iwu niile,

ha agbanweela ụkpurū ya,

mebie ọgbugba ndụ ebighị ebi ahụ.

⁶ Ya mere, ọbụbụ ọnụ na-eripịa ụwa;

ndị bi n'ime ya aghaghị inatakwa ikpe ọmụma ha.

Ya mere ndị niile bi n'ụwa na-ere ọkụ,

ọ bụkwa naanị mmadụ ole na ole fọdurū.

⁷ Mmanya ọhurū atakọrọla, osisi vainị akpọnwụọkwala,

n'ihī ya, ndị ahụ niile ọnụ na-ejuputa n'obi ha na-asū ude.

⁸ Egwu uto niile akwụsila,

mkpotū nke ndị na-eri oriri di iche iche akwụsila.

Ụda obi uto nke ụbọ akwara adighikwa.

⁹ Abụ obi uto nke ya na mmanya na-eso adighikwa;

mmanya di ike na-akuzi ilu n'ọnụ ndi na-anū ya.

¹⁰ Obodo atogborola n'efu;

a kpochichaala ọnụ ụzọ e si abata ụlọ ndi mmadū ka onye ọbula ghara inwe ike ibata.

¹¹ Igwe ndi mmadū nọ n'okporouzo na-eti mkpu n'ihī na mmanya adighikwa.

Ọnū adighikwa,

otu a, ewezugakwala obi uto site n'ụwa.

¹² Obodo ahū aghoala mkpomkpọ ebe,

e tikpoala ọnū ụzọ ya niile.

¹³ Otu a ka ọ ga-adị n'ụwa niile,

nakwa n'etiti mba niile,

dika mgbe a na-etitisi mkpurū di n'elu osisi oliv,

maobu mgbe ahapuru ufodu mkpurū grepu n'elu osisi mgbe a ghochasiri ihe ubi.

¹⁴ Ma ndi niile fodoru ga-eti mkpu onu;

ndi no n'odida anyanwu ga-eto idi ebube nke ONYENWE ANYI.

¹⁵ Ndi no n'owuwa anyanwu ga-enye ONYENWE ANYI otuto.

Ndi bi n'ala nta niile osimiri gbara gburugburu

ga-ebuli aha ONYENWE ANYI, Chineke Izrel elu.

¹⁶ Anyi ga-anu abu oma di iche iche site na nsotu uwa.

Ha ga-abu abu na-asị, "Otuto diri Onye ezi omume ahụ."

Ma n'ezie, o nweghị olileanya dijiri m. "Lee ka anụ ahụ m si na-akpọnwụ!

Ahụhụ diri m!

N'ihī na ndi ahū na-ekwesighi ntukwasị obi ereela anyi.

Akpiri ego ha ka ha ji refuo anyi."

¹⁷ Ihe egwu, na olulu, na igbudu nke onye na-esi onya di na-eche unu,

unu ndi niile bi n'ụwa.

¹⁸ Onye ọbula n'ime unu nke gbara ọsọ n'ihī ihe egwu

ga-adaba n'olulu;

onye ọbula sitekwara n'olulu riputa

ga-azonye ukwu ya n'onya.

N'ihī na mmiri nke ila n'iyi esitela na mbara eluigwe na-ezokwasị unu.

Ntoala uwa na-amakwa jijiji.

¹⁹ Ụwa adapiasjala;

ụwa agbawasjala;

e jirila oke ike nugharja uwa.

20 Uwa ga-adagbuhari dika onye mmanya na-egbu.
 O ga-anagharikwa dika osisi nke oke ifufe na-efeghari.
 O daala, o pughikwa ibili ozo,
 n'ihu na njehie ya di arọ na-anyidakwa ya.

21 N'ubochi ahụ,
 ONYENWE ANYI ga-ata ike usuu niile di n'eluigwe ahuhu.
 O ga-atakwa ndi eze niile n'üwa ahuhu.

22 A ga-achikota ha dika ndi mkporo,
 kpochiekwa ha n'ulo mkporo
 n'ebe ahü ka ha ga-anogide,
 tutu ruo mgbe a ga-ekpe ha ikpe.

23 Onwa ga-ada mba,
 anwu ka ihere ga-eme;
 n'ihu na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, ga-achi
 n'ugwu Zayon nakwa n'ime Jerusalem,
 o ga-eji oke ebube chia n'ihu ndi okenye ya.

25

Toonu ONYENWE ANYI

- 1 O ONYENWE ANYI, i bu Chineke m;
 aga m ebuli gi elu, nye aha gi otuto,
 n'ihu na site na ntukwasị obi zuruoke,
 i ruola otutu ihe iribama,
 nke i turu atumatu ha siteri n'oge gara aga.
- 2 N'ihu na i meela ka obodo ghoo mkpomkpo ebe;
 mee ka obodo e wusiri ike ghoo ebe dakporo adakpo;
 meekwa ka ebe siri ike nke ndi mba ozo ghoo ebe obodo na-adighizi,
 agaghị ewukwa ya ruo mgbe ebighi ebi.
- 3 N'ihu nke a, ndi niile di ike ga-asopuru gi.
 Obodo ndi ahü na-emenye ndi mba ozo egwu ga-atu gi egwu.
- 4 N'ihu na i buuru onye na-enweghi ike ebe mgbaba;
 i bukwaara ndi ogbenye ebe mgbaba n'oge mkpa ha,
 ebe nchebe siri ike n'oge oke mmiri ozuzo,
 na ndo n'oge okpomoku.
- N'ihu na nkuume nke ndi na-adighi emere mmadu ebere
 di ka oke mmiri ozuzo nke na-amakwasị mgbidi,
 5 dikwa ka okpomoku nke na-adi n'ozara.
- I na-eme ka mkpotu nke ndi mba ozo kwusi,
 dika ndo nke igwe ojii na-eweta si eme ka okpomoku dajuo,
 otu a ka abu oma nke ndi na-adighi eme ebere si kwusi.
- 6 N'elu ugwu a, ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
 ga-anọ kwadooro üwa niile oke oriri.
 O ga-abu oke oriri nke ga-adiri ndi niile.
 Oke oriri nke ezi anu na mmanya di mma ga-adi.
- 7 N'elu ugwu a, ka o ga-ewepu ihe ndi ahü niile na-eweta ihu mgbaru,
 nke di ka akwa e ji kpuchie mmadu niile,
 nke kpuchikwara ihu ndi mba niile.
- 8 O ga-elomi onwu ruo mgbe ebighi ebi.
 Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ga-ehicha anya mmiri niile
 site n'ihu mmadu niile,
 o ga-ewezuga ihe ita uta* niile
 dakwasiri ndi ya site n'üwa niile.
- ONYENWE ANYI ekwuola ya.
 9 N'ubochi ahü, ndi mmadu ga-asị,
 "Nke a bu Chineke anyi n'ezie,
 anyi tukwasiri ya obi, o zopotakwara anyi.
 Nke a bu ONYENWE ANYI ahü, anyi tukwasiri ya obi,
 ka anyi nwee onu ma nuriakwa na nzoputa ya."

* 25:8 25:8 Maobu, Ihe ihere

- 10 N'ihì na aka ONYENWE ANYÌ ga-adìgìde n'elu ugwu a,
ma a ga-azọtọ ndị Moab n'ọnọdụ ha,
dịka esi azọda ahìhìja dị n'okpuru ụkwụ mmadụ.
- 11 Ha ga-agbasa aka ha abụọ n'ime ya,
dịka onye na-egwu mmiri si agbasapụ aka ya,
ma Chineke ga-eweda mpako ha niile,
n'agbanyeghị ọrụ aghughọ niile nke aka ha.
- 12 Ọ ga-akwatu mgbidi gị niile dị elu nke e wusiri ike,
mee ka ha daruo ala,
ọ ga-eme ka ha daruo ala,
ruo mgbe ha ghọrọ uzuzu.

26

Abụ Otuto

- 1 N'ụbọchị ahụ, a ga-abụ abụ a n'ala Juda niile:
Anyị nwere obodo e wusiri ike.
Chineke na-eme ka mgbidi ya
na ebe ya niile e wusiri ike buru nzọpụta nye anyị.
- 2 Meghee ụzọ ama niile,
ka mba ndị ahụ na-eme ezi omume bata,
e, bụ mba ahụ kwesiri ntụkwasị obi.
- 3 Ị na-eme ka ndị niile echiche uche ha guzosiri ike
nwee udo zuruoke,
n'ihì na ọ bụ na gị ka ha na-atụkwasị obi ha.
- 4 Tụkwasị ONYENWE ANYÌ Chineke obi mgbe niile,
n'ihì na ONYENWE ANYÌ Chineke bụ oke nkume nke mgbe ebighị ebi.
- 5 Ndi na-akpa nganga ka ọ na-ewedata ala,
na-emekwa ka obodo na-anya isi kpọọ ọnu n'ala.
Mgbidi ya
ka ọ na-eme ka ọ daruo ala.
- 6 Ọ na-enyefe obodo ahụ
n'aka ndị a na-emegbu emegbu,
na n'aka ndị ogbenye ka ha zọtọọ ya ụkwụ.
- 7 Ụzọ nke onye ezi omume ha n'otu,
gị, Onye ziri ezi, na-eme ka okporoụzọ ndị ezi omume dị larịi.
- 8 E, ONYENWE ANYÌ, anyị na-aga n'ụzọ nke ikpe gị niile,
na-ele anya gị.
Aha gị na ihe niile e ji mara gị
bụ ihe na-agụsị obi anyị agụ ike.
- 9 Abalị niile ka obi m na-achọsi gị ike,
n'ututụ eji m mmụọ m niile na-achọsi gị ike,
n'ihì na ọ bụ naanị mgbe ị bịara kpee ụwa ikpe
ka mmadụ ga-esi n'ajọ omume tugharịa ime ezi ihe.
- 10 Obi ebere gị n'ebe ndị na-emebi iwu nọ
adighị eme ka ha gbanwee.
Ọ buladị n'ala a, ebe ndị ezi omume bi, ha na-anogide na-eme ihe ọjọọ.
Ha adighị echeta ịdị ukwu gị, ONYENWE ANYÌ.
- 11 ONYENWE ANYÌ ebuliela aka ya elu,
ha adighị ahụ ya.
Gosi ha ekworo gị banyere ndị gị, ka e si otu a mee ka ihere mee ha.
E, ka oku ahụ ị kwadooro ndị iro gị rechapụ ha.
- 12 ONYENWE ANYÌ, ị na-enye anyị udo;
n'ihì na ihe niile anyị nwere sitere n'aka gị.
- 13 O, ONYENWE ANYÌ Chineke anyị, ọ dị mgbe anyị nọ n'okpuru ọchịchị ndị ọzọ dị iche
iche,
ma ugbu a, ọ bụ naanị aha gị ka anyị na-efe.
- 14 Ndi niile anyị fere na mbụ anwụchaala; ha adighịkwa ndụ;
mmụọ ha agakwaghị aloghachi ọzọ.
N'ihì na ị tara ha ahụhụ, laa ha n'iyi;

- e chefukwaala ha.
 15 I meela ka mba a di ukwuu, ONYENWE ANYI;
 i meela ka mba a saa mbara.
 I wetarala onwe gi nsopuru,
 i meela ka oke ala ahụ niile gbatia.
- 16 ONYENWE ANYI, n'ime mkpagbu ha, ha gbakwutere gi.
 Mgbe iwe gi biakwasiri ha,
 o bu olu di nta ka ha ji kpeere gi ekpere.
- 17 Gi, ONYENWE ANYI, emeela ka anyi kwaa akwa,
 di ka nwanyi ime na-eme si ata ikikere eze na akwa akwa n'ihu ihe mgbu.
 Otu a ka anyi no n'ihu gi.
- 18 Anyi anoola onodu ihe mgbu, na ita ikikere eze,
 ma o nweghi ihe oma anyi nwetara n'ime ya.
 Mgbali anyi niile emeghi ka nzoputa rute uwa aka.
 O nwekwaghi ihe nwere isi anyi ruputara.
- 19 Ma ndi gi niile nwuru anwu ga-adi ndu, O ONYENWE ANYI.
 Ozu ha ga-esite n'onwu bilie.
 Unu ndi niile bi n'aja
 tetanu ma tie mkpu onu.
 N'ihu na igirigi gi di ka igirigi nke ututu,
 ala ga-amuputakwa ndi ya niile nwuru anwu.
- 20 Baanu n'ulo, ndi m,
 kpochienu uzo unu!
 Zoonu onwe unu naani nwa oge nta,
 tutu ruo mgbe iwe Chineke ga-agabiga.
- 21 Lee anya! ONYENWE ANYI si n'ebe obibi ya
 na-abia ikpe ndi bi n'uwa ikpe n'ihu mmehie ha niile.
 Uwa ga-ekpughepu gosi obara niile a wusiri n'elu ya,
 o gaghi ezokwa ndi niile e gburu lie n'ime ya.

27

Mgbaputa diri Izrel

- ¹ N'ubochi ahụ,
 ONYENWE ANYI ga-eji mma agha ya
 iwe ya, di ukwuu dikwa ezigbo ike,
 taa agwo ahụ na-akpu akpu bu Leviatan ahuhu.
 Leviatan bu agwo mgbako ahụ;
 o ga-egbukwa nnukwu anu ojoo ahụ nke bi na mmiri.
- ² N'ubochi ahụ,
 ahụ a ga-adi n'onu ha, ahụ ha ga-abu banyere ubi vaini nke na-amị ezi mkpuru.
- ³ "Mụ onwe m bu ONYENWE ANYI na-elekota ya,
 ana m agba ya mmiri ubochi niile,
 na-eche ya nche ehie na abali.
 Ka onye obula ghara iji ihe ojoo leta ya.
- ⁴ Adighi m ewekwa iwe.
 O buru na o bu naani ogwu na uke na-echere m aka mgba,
 aga m ebili buso ha agha,
 aga m esurekwa ha oku.
- ⁵ Ma o bughu otu a, ka ha biakwute m maka nchekwa,
 ha bia ka mu na ha mee udo.
 E, ha bia ka mu na ha mee udo."
- ⁶ N'ubochi ndi na-abia, Jakob ga-agba mgborogwu.
 Izrel ga-agbawa okoko dika osisi, maakwa ifuru,
 jirikwa mkpuru mejuputa uwa niile.
- ⁷ ONYENWE ANYI atabeghi Izrel ahuhu
 dika o si taa ndi iro ya.
 O mebekwaghi ka e gbuo ndi ya

- dị ka e si gbuo ndị iro ha.
- ⁸ ONYENWE ANYỊ tara ndị ya ahụhụ, mee ka a dọrọ ha n'agha ma buru ha gaa mba ọzọ.
 Ọ bụ ifufe ọjọọ nke si n'ọwụwa anyanwụ
 ka o ji bupụ ha.
- ⁹ Ọ bụ n'uzọ dị otu a ka a ga-esi bupụ ikpe ọmụma dirị Jekọb,
 nke a bukwa iju eju nke mkpuru e ji wezuga mmehie ya:
 Mgbe ha gweriri nkume niile ha ji wuo ebe ichụ aja arụsị ha
 dika ntụ,
 mgbe ha wezugara ogidi arụsị Ashera,
 na ebe ichụ aja ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ niile.
- ¹⁰ Obodo ahụ e wusiri ike adakpọsịala.
 Ọ ghọla ọzara nke ndị mmadụ na-ebighị n'ime ya.
 Ọ ghọkwala ebe ụmụ ehi na-akpa nri,
 ebe ha na-amakpu na-ezu ike.
 Ha ga-atacha ahịhịa dị n'alaka osisi.
- ¹¹ Mgbe alaka osisi ndị ahụ kpọnwurū daa,
 ụmụ nwanyị ga-abịa chikọtaa ha were ha kwanye ọkụ.
 N'ihị na ndị a bụ ndị na-enweghị nghota.
 Ọ bụ nke a mere Onye kere ha adighị emere ha ebere.
 Onye ahụ kpuru ha agakwaghị egosi ha obi ebere.
- ¹² N'ubochi ahụ, ONYENWE ANYỊ ga-ahọcha site n'ebe mmiri na-eru eru Yufretis ruo
 na Wadi nke Ijpt, ma gị, bụ Izrel ka a ga-achikọta otu n'otu. ¹³ N'ubochi ahụ, opi ike
 ga-ada. Ndị ahụ na-ala n'iyi n'Asirịa na ndị ahụ e mere ka ha gaa biri n'Ijpt dika ndị
 mba ọzọ ga-abịa fee ONYENWE ANYỊ ofufe n'ugwu nsọ ya dị na Jerusalem.

28

Ahuhụ dirị ndiisi Ifrem na Juda

- ¹ Ahuhụ ga-adirị okpueze okoko* ohịa ahụ, nke bụ mpako Ifrem,
 obodo ahụ ndị ya na-anubiga mmanya oke ji anya isi.
 Obodo ahụ e wukwasiri na mbara ala ndagwurugwu mara mma.
 Obodo ahụ ima mma ya na-ada dika okoko osisi e kpukwasiri ndi ndu ya mmanya
 na-egbu n'isi.
- ² Lee, Onyenwe anyi nwere otu onye di ike,† onye nwekwara ume,
 dika oke mmiri ozuzu nke akummiri igwe na dika oke ifufe na-eweta mbibi,
 dika oke mmiri ozuzo na-erubiga oke na dika oke mmiri ozuzo bu idee mmiri ji ike
 ekwo,
 o ga-eji ike tupu ya n'ala.
- ³ Okpueze okoko osisi, bụ mpako nke ndi Ifrem na-anubiga mmanya oke,
 ga-abu ihe a ga-azotokwa n'okpuru ukwu.
- ⁴ Okoko ohia nke na-akponwu akponwu, nke bu ebube ima mma ya,
 nke di n'isi ndagwurugwu na-emeputa ihe,
 ga-adị ka mkpuru fig chara tupu oge owuwe ihe ubi eruo,
 nke mgbe onye obula huru ha na-ewere ha n'aka,
 tinye n'onu ya, loo ha.
- ⁵ N'ubochi ahụ, ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile n'onwe ya,
 ga-aghoro ndi ya foduru n'ala ahụ
 okpueze mara mma,
 o ga-aghokwara ha okoko mara mma.
- ⁶ Ọ ga-abu mmuọ nke ikpe ziri ezi
 nye ndi ikpe.
 Ọ ga-abukwa ike
 nye ndi na-achughachi ndi iro azu n'onu uzo ama.
- ⁷ Ndi a kwa na-adagharị site na mmanya
 sitekwa n'ihe onunụ na-aba n'anya.
 Ndi nchujaja na ndi amuma na-adagharị site na ihe onunụ na-aba n'anya,
 mmanya emeela na ha amakwaghị ihe ha na-eme;
 ha na-adagharị site n'ihe onunụ na-aba n'anya

* **28:1** 28:1 Okpueze okoko n'ebe a, na-ekwu banyere obodo Sameria. † **28:2** 28:2 N'ebe a otu onye ahụ di ike
 bu eze ndi Asiria.

ha na-adagharị mgbe ha na-ahụ ọhụ dị iche iche,
ha na-asọ ngọngọ mgbe ha n'ekpe ikpe.

⁸ N'ihì na tebul ha niile jupụtara n'ìhe ọgbugbọ ruru unyi.
O nwekwaghị ebe dị ọcha.

⁹ "Ọ bụ onye ka ọ na-achọ ikuziri ihe?
Ọ bụ onye ka ọ na-achọ ka ọ ghọta ozi ya?"

Ọ bụ ụmụnta ndị a kwusiri jịnụ mmiri ara,
bụ ndị a ka napụrụ ara?

¹⁰ N'ihì na ọ na-agbalị izi anyị ihe dịka e si dee ya,
ahiri ime nke a, n'ahiri ime nke ọzọ,
n'usoro tükwasị n'usoro,
nwantinti n'ebe a, nwantinti n'ebe ahụ."

¹¹ N'ezie, Chineke ga-eji ndị na-asụ asụsụ unu na-amaghi
zi unu ihe.

¹² N'ihì na ọ gwara unu okwu si,
"Lee, nke a bụ ebe izuike ahụ, ebe onye ike gwurụ nwere ike inọ zuru ike;
nke a bụ ebe igbaume ahụ."

Ma ha juru ige ya ntị.

¹³ Ọ bụ n'ihì ya ka e ji na-ezi unu okwu ONYENWE ANYỊ
n'ahiri n'ahiri,
n'usoro n'usoro;
nwantinti n'ebe a, nwantinti n'ebe ahụ,

ka unu gaa sọ ngọngọ dalaa azụ,
ka unu buru ndị e tihjara ahụ, ndị ọnya mara, ndị e jidekwara.

¹⁴ N'ihì nke a, nurunụ okwu ONYENWE ANYỊ, unu ndị na-akwa emo,
ndị ọchichi Jerusalem dij n'aka.

¹⁵ N'ihì na unu ekwuola si, "Anyị na onwu agbaala ndu,
anyị na ala mmuọ enwekọkwala otu mkpebi.

Mgbe ịla n'iyi ahụ dij ukwu ga-esi n'ebe anyị nọ gafee,
ọ gaghi erute anyi,

n'ihì na anyị emeela ka okwu ụgha buru ebe mgbaba anyi;
ọ bukwa n'ime okwu ụgha ka anyị na-ezo onwe anyi."

¹⁶ Ma otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ siri,
"Lee, ana m atogbo na Zayon otu nkume, nke anwaputarala.

Nkume nkuku dij oke onuahia, n'ihì ntọala siri ike.‡

Onye nke kweere na ya
egwu agaghị ejide ya.§

¹⁷ Ikpe ziri ezi ga-abu eriri otutu nke ji atụ ihe,
ezi omume ga-abukwa ihe jitu mgbidi;

akummiri nke oke mmiri ozuzo, ga-ekpochapu ebe mgbaba unu, okwu ụgha unu,
mmiri ga-etojukwa n'ebe nzuzo unu.

¹⁸ Mgbe ahụ, a ga-akagbu ọgbugba ndu ahụ unu na onwu gbara;
mkpebi unu na ala mmuọ agaghị eguzokwa.

Mgbe oke ịla n'iyi ahụ si n'ebe unu nọ na-agafe,
ọ ga-azọda unu.

¹⁹ Mgbe ọbula o si n'ebe unu nọ na-agafe, ọ ga-eburu unu,
maobu n'utu, ehihie, maobu n'abali,
oge niile, mgbe mgbe."

Mgbe ahụ, obi unu ga-aghota okwu Chineke;
ọ ga-ewetara unu ahụ ima jijiji.

²⁰ Ihe ndina dij mkpumkpu, mmadu enweghi ike esetipu onwe ya n'elu ya;
akwa mkpuchi dij oke warawara, mmadu enweghi ike iji ya fuchizie ahụ nke oma.

²¹ ONYENWE ANYI ga-ebili dika o mere n'ugwu Perazim,
ọ ga-akpali onwe ya dika o mekwara na Ndagwurugwu Gibion,
iru ọrụ ya, ọrụ ya nke dij ike n'ikwa,

‡ 28:16 28:16 Onye ọbula na-ewukwasị ndu ya n'elu ya agaghị enwe ihe egwu ọbula; § 28:16 28:16 Agaghị eme osijisọ laghachi azu.

- na iruzu oru ya, udi nke a na-atughị anya ya.
 22 Ugbu a, ya mere, kwusinu ikwa emo,
 ka a ghara ime ka ahuhu unu di ukwu karja.
 N'ihu na Onyenwe anyi, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
 agwala m na o kpebiela ila unu n'iyi.
- 23 Geenụ ntị, nurunu olu m,
 naanụ ntị n'ihe m na-agwa unu.
 24 O bu ubochi niile ka onye oru ubi na-ako ala ubi ya hapu ikunye ya mkpuru?
 O bu mgbe niile ka o na-egwuzo ala ubi ya ime ka o di larji, ma o gaghị akunye ya
 mkpuru obula?
- 25 Mgbe o gwuzesiri ya,
 o naghị aghasa mkpuru karawe, ghasaakwa kumin?
 O bu na o naghị akunye oka wiiti n'ahiri nke ya,
 oka bali n'ebe o kwesiri,
 na spelti n'ebe o kwesiri?
- 26 O maara ihe o kwesiri ime,
 n'ihu na Chineke na-ezi uzọ ziri ezi.
- 27 N'ihu na ejighi igwe eji azocha mkpuru oka etichaputa mkpuru karawe,
 maobu kporee ukwu igwe* n'elu kumin,
 kama o bu mkporo ka e ji etichaputa kumin,
 werekwa osisi nta kwesiri ekwesi kuputa karawe.
- 28 A na-akwo oka e ji eme achicha akwo,
 o bughị ruo mgbe ebighi ebi ka a na-anogide na-etichaputa ya.
 E nwere ike jiri ukwu igwe ugboala inyinya na-adokpu zochaa ha,
 ma o bughị ka a kwopiasia mkpuru ha.
- 29 Ihe ndi a niile na-esite n'aka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-abia,
 onye nzube ya di itunanya,
 onye amamihe ya di ebube.

29

Ahuhu diri obodo Devid

- 1 Ahuhu ga-adiri gi, gi bu Ariel, Ariel,*
 gi obodo ebe Devid bi.
 Gbakonyenu otu afọ n'afọ ozo
 nke unu ga-eji rie oriri, mee mmemme.
- 2 Ma aga m akpagbu Ariel,
 o ga-eru uju, ma bee akwa,
 o ga-adị ka ala ebe ichu aja.
- 3 Aga m ama ulo ikwu m n'akuku gi niile gburugburu,
 aga m eji otutu ulo elu gba gi gburugburu
 dokwaa ihe nnochibido m niile megide gi.
- 4 N'onodu mweda n'ala, i ga-ekwu okwu site n'ala,
 okwu onu gi ga-esikwa n'uzuzu puta.
 Olu gi ga-ada ka nke onye mmuo site n'ala,
 o bu site n'uzuzu ka okwu onu gi na-ada ntakiri ntakiri ga-esi puta.
- 5 Ma igwe ndi iro gi† ga-agho ntu,
 igwe ndi na-adighi eme obi ebere ga-adikwa ka igbugbo oka nke ifufe na-ebufu.
 Mgbe ahụ, na mberede,
 6 mu onwe m, bu ONYENWE ANYI,
 Onye puru ime ihe niile, ga-eji egbe eluigwe na ala oma jijiji
 na oke ifufe na oke uzu, na oku na-erepia erepia, biakwute ha.
- 7 Mba niile ahụ, ndi na-ebuso Ariel agha,
 bu ndi na-ebuso ya na ebe ya e wusiri ike agha,
 ga-efu dika nro,
 onye na-arahu ura n'abali roro.
- 8 Dika mgbe onye agu na-ago, nke na-arọ nro ebe o na-eri nri,

* 28:27 28:27 Lit. wijlu * 29:1 29:1 Nke a bu aha ozo e ji mara Jerusalem. † 29:5 29:5 Ya bu, ndi ala ozo
 na-emegide gi

ma aguu ñokwa na-agu ya mgbe o si n'ura teta.
 Dika onye aguu mmiri na-agu, nke no na nro hu mmiri o na-anu,
 ma teta n'ura choputa na akpiri na-akposi ya nku ike, na-adakwa mba.
 E, otu a ka o ga-adi
 mgbe igwe ndi agha mba ahụ niile ga-ebuso ugwu Zayon agha.

⁹ Ka o gbagwojuo unu anya. Ka o jukwa unu anya.

Kpuonu onwe unu isi ka unu ghara ihu uzọ.

Ngaharianu ma o bughị site na mmanya unu nuru,
 soonu ngongo ma o bughị site na mmanya na-aba n'anya.

¹⁰ N'ihu na ONYENWE ANYI awukwasila unu mmuo nke oke ura.

O mechiela anya ndi amuma unu niile,
 kpuchie isi ndi niile na-ahu ohu.

¹¹ Ihe ndi a niile na-aga ime n'oge di n'ihu dika akwukwo a kara akara. Mgbe e weere
 ya nye onye ma akwukwo ka o guo, o ga-asi, "Enweghi m ike, n'ihu na a kaala ya akara."

¹² Mgbe e weere ya nye onye na-amaghi akwukwo, o ga-asi, "Ewela iwe, amaghi m agu."

¹³ Onyenwe anyi siri,

"Ndi a ji onu ha na-abia m nso,
 ha ji egbugbere onu ha na-asopuru m,
 ma obi ha di anya n'ebe m no.

Ofufe ha na-efe m, bu nke

gbadoro ukwu n'ihe mmadu nyere n'iwu, bukwa nke a kuziiri ha.

¹⁴ Ya mere, otu ughoro ozo, aga m eme ndi a ihe oke iju anya

jiri ihe itunanya tukwasị n'elu ihe itunanya,

amamihe nke ndi maara ihe ga-ala n'iyi,

nghota nke ndi nwere nghota ga-agba barij."

¹⁵ Ahuhu ga-adiri ndi na-eche

na ha na-ezonari Onyenwe anyi nzube ha,

ndi na-agbalisi ike ime ihe ha zubere na nzuzo, ma na-asirita onwe ha,

"Chineke agaghi ahụ anyi. O maghi ihe anyi na-eme!"

¹⁶ Lee ka unu si ekpu ihe ihu n'ala,[‡]

ka a ga-asi na okpu ite di ka uru e ji akpu ite.

Ihe mmadu kpuru o nwere ike itughari gwa onye kpuru ya, si,

"I kpughị m?"

Ka ite o nwere ike i si okpu ite,

"I ghotaghi ihe obula?"

¹⁷ Mgbe na-adighi anya o bu na Lebanon agaghi agho ala ubi na-emeputa ihe,
 ala ubi ahụ na-emeputa ihe ga-adikwa ka oke ohia?

¹⁸ N'ubochi ahụ, ndi nti chiri ga-anu ihe a na-aguputa site n'akwukwo ahụ,

ndi isi, ndi ahụ naara ejeghari n'ochichiri ga-emegehe anya ha,

hukwa uzọ ozo.

¹⁹ Ndi di umeala n'obi, na ndi ogbenye n'etiti ndi mmadu ga-achota onu na obi uto
 nke ONYENWE ANYI Onye di nsọ nke Izrel na-enye.

²⁰ Ndi na-adighi enwe obi ebere agaghi adikwa;

ndi niile na-akwa emo agaghi adikwa,

ndi niile echiche ha bu ime ajo ihe ka a ga-ebipu ndu ha,

²¹ bu ndi ahụ na-eme ka e site n'okwu onu ha mee onye ozo onye ikpe mara,

ndi na-eme ka onye na-ekpechite onu onye a na-emeogu emegbu maa n'onya,

ndi na-eji igba akaebe ugha mee ka ikpe ziri ezi hapu irute ndi ezi omume aka.

²² Ya mere, nke a bu ihe ONYENWE ANYI onye gbaputara Ebrahim na-agwa ulo Jekob,
 "Ndi m, a gaghị emekwa ka ihere mee unu ozo.

Ihu unu agaghi agbarukwa ozo.

²³ Mgbe ha huru umu ha,

bu oru aka m abuo, n'etiti ha,

ha ga-edo aha m nsọ,

ha ga-ekwuputa, nabatakwa idi nsọ nke Onye nsọ Jekob,

ha ga-eguzokwa n'ihu Chineke Izrel n'egwu na n'ima jijiji.

²⁴ Ndi na-akpafu n'ime mmuo ha ga-enweta nghota,

ndi ntamu ga-achokwa ka ha mta ihe."

[‡] 29:16 29:16 Ka unu si buru ndi nzuzu

30

Ahụhụ òrì mba na-eme isiike

- ¹ “Ahụhụ ga-adìrì ụmụ ndị nnpụ isi,”*
otu a ka ONYENWE ANYÌ kwupụtara,
“bụ ndị na-agbaso nzube nke na-esiteghị n’aka m,
ndị ha na ndị ọzọ na-agba ndụ nke Mmụọ m na-anabataghị,
si otu a na-eme ka mmehie na-aba ụba n’elu mmehie.”
- ² Ndị na-aga Ijìpt ìchọ enyemaka
ma ha ajutaghị ase site n’aka m.
Ndị were obi ha tụtkwasi na Fero maka nchebe,
chọsiekwà ike ime Ijìpt ebe mgbaba.
- ³ Ma nchekwa Fero ga-aghọrọ unu ihe ihere,
ndo ndị Ijìpt ga-etinye unu n’ònodu mweda n’ala.
- ⁴ O bụ ezie na ha nwere ndị ozi na Zoan
ndị nnọchi anya ha erutekwala Hans,
- ⁵ ihere ga-eme onye ọbụla
n’ihi ndị na-abaghị uru nye ha,
ndị na-abughị ihe inyeaka maọbụ ihe iba uru,
kama naanị ihe ihere na òta ọta.”
- ⁶ Amụma banyere ụmụ anụmanụ bi na Negev.
N’ala ahụhụ na mkpagbu,
nke ọdum na nne ọdum,
nke ajuala na agwọ ojọọ na-efe ka ọkụ,
ndị nnọchite anya obodo na-ebu akụ ha niile n’elu ìnyinya ibu,
na-agakwuru mba ahụ na-abaghị uru,
⁷ bụ Ijìpt, ndị inyeaka ha na-enye enweghị isi.
N’ihi nke a, ana m agụ ya
Rehab, onye na-enweghị ihe ọ na-arụ.
- ⁸ Gaa ugbo a, dekwasi rì ha ya n’elu mbadamba nkume,
detuokwa ha n’ime akwukwọ,
ka ọ òrìrì maka ọbọchị na-abịa
dịka ihe akaebe ruo mgbe ebighị ebi.
- ⁹ N’ihi na ndị a bụ ndị na-enupu isi, ụmụ aghughọ
ndị kpachaara anya jụ ìnabata ozizi ONYENWE ANYÌ na-ezi.
- ¹⁰ Ha na-agwa ndị ọhụ ọzọ,
“Unu ahụkwala ọhụ, o zuola,”
ma sịkwa ndị amụma,
“Mechienụ ọnụ! Unu ahutakwarala anyị ihe ziri ezi n’ọhụ unu.
Gwanụ anyị ihe na-atọ ọtọ na ntị,
buonu amụma nduhie.”
- ¹¹ Unu na-anọchiri anyị ọzọ,
nyenụ anyị ohere.
Anyị achokwaghị ìnụ ihe ọbụla
banyere onye ahụ unu na-akpọ Onye dị nsọ nke Izrel.”
- ¹² Ya mere, ihe a ka Onye dị nsọ nke Izrel na-ekwu,
“N’ihi na unu kpọrọ okwu m na-agwa unu asi,
ma dabere na mmegbu
na-atụkwasi kwà obi unu n’aghughọ,
- ¹³ mmehie a ga-aghọrọ unu
ihe dịka mgbidi dị elu, nke gbawara agbawa,
nke ga-ada na mberede, n’otu ntabi anya.
- ¹⁴ O ga-etipiasị dịka ite aja,
nke etipiasị na-enweghị obi ebere,
nke a na-enweghị ike ìchọta mpekele ejuju ọbụla n’etiti ya,
iji gụta ọkụ site na-ekwu,
maọbụ kuputa mmiri site n’ite.”

* 30:1 30:1 Nke a bụ n’ihi mmekọrịta ha na ndị Ijìpt 2Ez 18:21.

¹⁵ N'ihì na otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ bụ Onye nsọ nke Izrel siri,

“Ọ bụ na nchegharị na izuike ka a ga-azọputa unu, na inọ juu na ntụkwasi obi ka idi ike unu ga-adi, ma unu ekweghi na nke obula.

¹⁶ Kama unu na-asi, ‘Anyi ga-arikwasị n’elu inyinya gbapu.’ E, unu ga-agba osọ n’ezie.

Unu siri, ‘Anyi ga-arikwasị n’inyinya ndi na-eke osọ.’
Ya mere, ndi ga-achụ unu ga-adi ngwa.

¹⁷ Otu onye n’ime ndi iro unu ga-achụ puku mmadu n’ime unu osọ.

Mmadu ise si n’ime ha ezuola ichusasị unu,

ruo mgbe unu ga-adi ka osisi a manyere okoloto debe n’elu ugwu, e, ka okoloto a hapuru n’elu ugwu nta.”

¹⁸ Ma ONYENWE ANYỊ nọkwa na-eche na unu bjakwute ya, ka o gosi unu ihunanya ya.

O jikeere imere unu ebere, n’ihì na ONYENWE ANYỊ bụ Chineke na-ekpe ikpe ziri ezi.

Ngosị na-adikwara ndi niile na-ele anya inyeaka ya.

¹⁹ Unu ndi Zayon ndi bi na Jerusalem, ndi nke m, unu agaghị ebekwa akwa ozo, n’ihì na Onyenwe anyi bụ onye obi ebere. Ọ ga-enyere unu aka mgbe obula unu kpokuru ya.

²⁰ N’agbanyeghi na Onyenwe anyi na-enye unu achicha nke nhuju anya na mmiri nke ahuhu, ndi ozizi unu agaghị abukwa ndi zoro onwe ha ozo, kama unu ga-eji anya unu hu ha. ²¹ Ma unu tughariri n’aka nri ma o bukwanu n’aka ekpe, nti unu ga-anu otu olu n’azu unu, nke na-asi, “Nke a bu uzọ, Jeenu ije n’ime ya.” ²² Mgbe ahụ kwa, unu ga-emebi arusi unu niile, nke e ji olocha na oloedo kpuo. Unu ga-atufukwa ha dika ihe ruru unyi, nke na-asọ oyi. Unu ga-asi ha, “Punonu n’ebe a!”

²³ Ọ ga-ezitekwa mmiri ozuzo maka mkpuru unu kuru n’ala ubi unu, ihe omume nke ga-esite n’ala ahụ puta ga-ama abuba baakwa uba. N’ubochi ahụ anu ulo unu ga-ata nri n’ebe ita nri sara mbara. ²⁴ Ehi na inyinya ibu ndi na-arụ oru ubi ga-ata nri a gwara nke oma nke nnu di, nke eji ngwa oru ifucha oka na shovel kpasaa nke oma. ²⁵ N’elu ugwu obula di elu na n’elu ugwu nta obula di elu, ka iyi na mmiri niile ga-eru, n’ubochi oke ogbugbu, mgbe ulo elu niile ga-ada. ²⁶ Onwa ga-amuke dika anwu, ihe anyanwu ga-adikwa okpukpu asaa dika ihe ubochi asaa e mere ka o muo n’otu ubochi! Ihe ndi a ga-emezu n’ubochi ahụ ONYENWE ANYỊ malitere ikechi na igwo onya o mere ka o rute ndi ya aka.

²⁷ Lee, Aha ONYENWE ANYỊ ka o si n’ebe di anya na-abia!

Ọ na-abia n’oke iwe, anwuru oku gbakwara ya gburugburu.

Iwe juputara n’egbugbere onu ya, okwu ya na-erechapu dika oku.

²⁸ Iku ume ya dikwa ka iyi rubigara oke, nke na-achi oku, nke na-etoru onye no n’ime ya n’olu.

Ọ na-ayocha mba niile n’ime nyọ ila n’iyi, o na-etinye n’agba ndi mmadu eriri igwe nke na-edufu ha.

²⁹ Ma unu ga-abu abu dika unu na-abu n’abalị mmemme di nsọ, obi unu ga-anuri onu

dika mgbe ndi na-egbu opi na-arigo elu na-aga n’ugwu nsọ ONYENWE ANYỊ,

na-agakwuru Oke Nkume Izrel.

³⁰ ONYENWE ANYỊ ga-eme ka ndi mmadu nu olu ya di ebube, o ga-emekwa ka ha hu aka ya na-aridata ala

jiri onuma nke iwe ya na oku na-erepia erepia, jirikwa oke mmiri ozuzo, na egbe eluigwe, na akummiri igwe.

³¹ Olu ONYENWE ANYỊ ga-emenye ndi Asirja egwu; o ga-eji mkpara igwe ya kidaa ha n’ala.

³² Ihe otiti obula nke ONYENWE ANYỊ na-eji mkpo ya, tie ha n’ahu

ga-adi ka egwu ubo akwara na une di iche iche na-enye,

mgbe ọ na-eweli aka ya na-eti ha oke ihe otiti dika ọ na-aluso ha ogu.
³³ Edoolarị ihe niile n'usoro site n'oge gara aga.
 A kwadoola ebe a ga-akwanye oku nke ga-erechapu eze ahụ.
 Ọ bụ ebe sara mbara, nke di omimi,
 na nke a kwajuru nku.
 Ọ bụ iku ume ONYENWE ANYI
 nke dika mwuputa nke nkume na-enwu oku
 ka a ga-eji mune ya oku.

31

Ahuhu diri ndi ahụ na-atukwasị Ijpt obi
¹ Ahuhu diri ndi na-aga Ijpt icho enyemaka,
 ndi nchekwube ha di n'ike ndi ha na-agba inyinya,
 ndi na-atukwasị obi ha n'ugboala ha, nke di otutu,
 ndi na-atukwasikwa obi ha n'idi ike nke ndi Ijpt na-agba inyinya.
 Ma ha adighi ele anya inyeaka site n'aka Onye Nso Izrel;
 ha adighi arikwa ya ka ONYENWE ANYI nyere ha aka.
² Ma ya onwe ya maara ihe, ọ puru iweta ila n'iyi.
 Ọ dikwaghị agbanwe okwu ya.
 Ọ ga-ebili megide ndi mba na-eme ihe ojuo;
 ha na ndi niile na-enyere ndi na-eme ajo ihe aka.
³ N'ihu na ndi Ijpt bu naani mmadu, ha abughi Chineke!
 Inyinya ha nwekwara anu ahụ, ha abughi mmuo.
 Mgbe ONYENWE ANYI setipuru aka ya imegide ha,
 ha ga-asọ ngongọ;
 ndi ha na-enyere aka ga-adakwa.
 Ha niile ga-alakokwa n'iyi.
⁴ Ma ihe ndi a ka ONYENWE ANYI gwara m,
 "Dika odum na-agbo uja,
 na-ebigbo n'elu anu ọ dogburu,
 n'agbanyeghi na-akpokotara igwe ndi ozuzu aturu
 imegide ya,
 ọ naghị atụ egwu mkpu ha,
 mkpotu uzu ha adighi enyekwa ya nsogbu,
 Otu a kwa, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ga-aridata
 ibu agha n'ugwu Zayon, na n'ugwu nta ya niile.
⁵ Dika nnunu si efeghari n'elu akwu ya ichebe umu ya,
 otu a ka mu bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ga-esi chebe Jerusalem,
 ọ ga-ekpuchi ya naputa ya,
 ọ ghaghị igabiga ya, gbaputakwa ya."
⁶ Loghachitenu azu, unu bu Izrel, laghachikwurunu onye ahụ nke unu nupuru isi
 n'ebe odi ukwu megide. ⁷ Amaara m nke oma na ubochi ahụ na-abia, mgbe onye
 obula n'ime unu ga-atufu arusi olaedo na olaocha niile nke aka mmehie unu kpuru.
⁸ "Mgbe ahụ, Asiria ga-ada, kama ọ bughị site na mma agha mmadu,
 mma agha na-abughị nke mmadu efu ga-erichapu ha.
 Ha ga-esi n'ihu mma agha gbaa oso,
 ma umu okorobia ha ka a ga-akpuru tinye n'oru mmanye.
⁹ Obodo ha niile e wusiri ike ga-ada n'ihu oke egwu,
 ndi ochiagha ha ga-atukwa ujo mgbe ha huru okoloto agha."
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.
 Onye oku ya di na Zayon,
 onye ekwu igwe oku ya di na Jerusalem.

32

Alaeze dabeere n'ezi omume
¹ Lee, eze ga-achi n'ezi omume na-abia,
 ya na ndisi kwesiri ntukwasị obi, ndi ga-ekpe ikpe ziri ezi.
² Onye obula n'ime ha ga-aghoru ndi mmadu ebe a na-ezere ndu n'oge oke ifufe,
 na ebe mgbaba n'oge oke mmiri ozuzo.
 Ha ga-adi ka mmiri na-aso n'ozara,

maobu dika ndo nke nkume di elu na-enye n'ebe okpomoku na-eweta ike ogwugwu di.

- 3 Mgbe ahụ, agaghị emechikwa anya ndi niile na-ahụ ụzọ,
agakwaghị eme ka ntị na-anụ ihe kwusị inu ihe.
- 4 O buladi obi ndi nzuzu n'etiti ha ga-ajuputa n'akonuche na nghota,
ndi ahụ na-asụ nsụ ga-ekwukwa okwu nke oma.
- 5 N'ubochi ahụ, a gaghị ahukwa onye nzuzu si na o bu onye maara ihe.
A gaghị enyekwa onye aghugho nsopuru ozo.
- 6 N'ih i na ndi nzuzu na-ekwu okwu na-echeghi echiche,
obi ha niile di na-ime ajo ihe.
- O na-ebi ndu asopurughi Chineke,
na-ekwusakwa okwu njehie megide ONYENWE ANYI;
ndi aguu na-agu ka ha na-agbaba aka
ndi akpiri na-akpo nku, ha adighi enye ha mmiri onunu.
- 7 Ndi ojojo na-eji uzọ aghugho niile eme ihe ojojo,
ha na-echeputa nzube ajo ihe niile,
iji okwu ugha laa onye ogbenye n'iyi,
o buladi mgbe aririo nke onye ahụ no na mkpa bu nke ziri ezi.
- 8 Ma onye a na-asopuru na-atuputa atumatu di ezi mma,
o na-eguzokwa chim nye ezi ihe.
- Ndi inyom Jerusalem*
- 9 Unu ndi inyom na-ebi ndu ndi afo juru,
bilie oto, gee m ntị;
unu ndi ada ndi nwere ntukwasị obi,
nurunu ihe m nwere ikwu.
- 10 N'oge na-adighi anya, mgbe otu afo na abali ole na ole gasiri,
unu bu ndi nwere ntukwasị obi ga-ama jijiji;
n'ih i na mkpuru ubi vaini unu ga-emebi,
owuwe mkpuru ihe ubi agaghị abia.
- 11 Maanụ jijiji, unu ndi inyom afo juru,
tuo egwu unu ndi ada ndi nwere ntukwasị obi.
- Yipunu uwe oma unu,
kekwasinu onwe unu akwa mkpe.
- 12 Tienu aka n'obi n'ih i ubi unu na-enye afo ojuju,
n'ih i osisi vaini na-amị mkpuru.
- 13 N'ih i na ogwu na uke ga-epuputa n'ala unu.
Ruonu uju, n'ih i na ulo niile unu na-anọ n'ime ya enwe obi oto,
na obodo niile unu na-anọ n'ime ya na-eri, na-ahụ
agakwaghị adi.
- 14 N'ih i na a ga-ahapu ebe niile e wusiri ike,
gbahapukwa obodo ahụ uzu na-adi n'ime ya;
ulo elu nche niile na ebe niile ewusiri ike ga-abu ebe ga-atogboro n'efu ruo mgbe ebighi
ebi,
ha ga-aghọ ebe inyinya ibu ohia ga na-enwe obi oto, na ebe igwe anu ulo ga na-akpa
nri ha.
- 15 Ha niile ga-adigide otu a tutu ruo mgbe a ga-esite n'eluigwe wukwasị anyi Mmuo
Nsọ.
Mgbe ahụ ozara ga-aghọ ala ubi mara mma,
ala ubi oma ahụ ga-adikwa ka ohia.
- 16 A ga-emekwa ka ikpe ziri ezi ga-ebi n'ozara,*
ezi omume ga-adikwa n'ubi oma ahụ.
- 17 Mkpuru nke ezi omume ahụ ga-abu udo;
ihe ga-esikwa na ya puta ga-abu i no juu na ntukwasị obi mgbe niile ebighi ebi.
- 18 Ndi m ga-ebi n'ebe obibi nke udo,
n'ulo nwere ezi nchekwa,
n'ebe izuike nke nsogbu na-adighi.
- 19 A sikwa na mkpuru mmiri ezoo n'oke ohia niile,
a sikwa na e bibie obodo niile,
- 20 ndi a goziri agozi ka unu ga-abu,

* 32:16 32:16 Ga-erute onye obula aka

mgbe unu na-agma mkpuru unu n'akuku iyi,
mgbe ehi unu na inyinya ibu unu na-akpaghari na-aga ebe obuga ha chorọ.

33

Nsogbu na enyemaka

- ¹ Ahuhu diri gi, onye mbibi,
onye bibiri ihe niile di gi gburugburu, ma o dibeghi mbibi rutere gi aka.
Ahuhu diri gi, onye nrafu,
onye na-enwebeghi ndi rafuru gi.
Mgbe i kwusiri ibibi ihe
ka a ga-ebibi gi,
mgbe i kwusikwara nrafu
ka a ga-arafu gi.
- ² Biko, ONYENWE ANYI, nwee obi ebere n'ebe anyi no,
n'ihi na o bu gi ka anyi na-ele anya.
Buru anyi ike n'utu ubochi niile,
burukwara anyi onye nzoputa mgbe niile anyi no na mkpa.
- ³ Ndi iro na-agma oso mgbe ha nuru olu gi.
Mgbe i guzoro oto, mba niile na-agbalaga.
- ⁴ Dika igurube si atachapu ihe di n'ubi,
otu a ka a ga-esi kwakorọ ihe niile unu nwere n'agma, unu mba di iche iche.
- ⁵ ONYENWE ANYI di elu, n'ihi na o bi n'ebe di elu.
O ga-eji ikpe ya ziri ezi, na ezi omume mejuputa Zayon.
- ⁶ O ga-abu ntala guzosiri ike nke oge unu niile,
ulokwu di ukwu nke nzoputa, na amamihe na ihe omuma;
egwu ONYENWE ANYI bu igodo nke aku a.
- ⁷ Lee ndi ha di ike ka ha na-eti mkpu akwa n'okporozo niile;
ndi na-anochite anya ha, ndi bjara ikwu otu udo ga-esi diri na-akwa akwa.
- ⁸ O dikwaghi onye a na-ahu anya n'okporozo obuga.
E meela ka ogbugba ndu niile ghara idikwa ire.
A na-eleli ndi e sitere n'akaebe ha
mee ka ogbugba ndu ahụ guzosie ike.
O dikwaghi onye a na-asopuru.
- ⁹ Ala ahụ niile na-eru uju. O togbokwara n'efu.
Oke ohia Lebanon akponwuola buru ihe ihere.
Sharon aghokwaala ozara;
osisi di na Bashan na n'elu ugwu Kamel na-agbuchakwa akwukwo ha.
- ¹⁰ Ma ONYENWE ANYI na-asị, "Ugbu a, m ga-ebili."
"Ugbu a, ka a ga-eme ka m di elu;"
ugbu a, ka a ga-ebuli m elu.
- ¹¹ Unu na-atu ime ahijia kporo nku,
unu na-amuputa ahijia,
nkuume unu na-ekuputa bu oku ga-erepia unu.
- ¹² Ndi gi ga-ere oku, dika osisi ogwu e gbuturu egbutu tunye n'oku;
ha ga-ere oku dika avuvu nkwi."
- ¹³ Geenụ ntị nuru ihe m mere, unu mba niile di n'ebe di anya!
Unu ndi no nso, kwerenu n'ezie na m siri ike!
- ¹⁴ Ndi mmehie na ndi ajo omume no na Zayon na-ama jijiji n'egwu,
ha na-akwa akwa na-asị,
"Onye n'ime anyi puru ibi n'ebe a, n'etiti onye a bu oku na-erepia erepia,
oku nke na-ere ruo mgbe ebighi ebi?"
- ¹⁵ Ndi na-ejehari n'ezi omume
na-ekwu ihe ziri ezi,
ndi na-aju uru sitere n'uzo n'ezighi ezi,
ndi na-ewezuga aka ha site na inata ngari di iche iche,

* 33:10 33:10 Mgbe a ga-asopuru m

ndị na-emechi ntị megide izu ikwafu ọbara,
na-amuchi anya ha abụọ ka ha ghara itughari uche n'ihe ojọ.

16 Ha bụ ndị ahụ ga-ebi n'ebe dị elu,
ndị ebe mgbaba ha ga-abụ ebe e wusiri ike nke ugwu.

A ga-enye ha nri,
mmiri a gaghị akọkwa ha.

17 Anya unu ga-ahụ eze n'ebube ya;
unu ga-ahụkwa alaeze ya nke nsọtụ oke ya dị n'ebe dị anya.

18 N'oge echiche obi unu, unu ga na-atule ihe oke egwu nke oge ndị ahụ gara aga.
“Olee ebe onyeisi ọchịchị ahụ nọ ugbu a?

Ebee ka onye na-anakọta ụtụ ahụ nọ?
Ebeekwa ka onyeisi ahụ nke ụlọ elu nche niile dị n'aka ya nọ?”

19 N'oge ahụ, unu agaghị ahụkwa ndị nganga ahụ ọzọ,
bụ ndị ahụ na-asụ asụsụ nke unu na-amaghị,
nke unu na-adighị aghọtakwa.

20 Lekwasị n'ụ Zayon anya, obodo anyị na-anọ eme mmemme anyị niile;
anya unu ga-ahụkwa Jerusalem,

ụlọ obibi dị juu, ụlọ ikwu nke a na-apughị ibupụ ebupụ;
apughịkwa iholite ntu jidere ya,
maqbụ ọgbie nke ọbula n'ime ụdọ ji ya.

21 Ebe ahụ ka ONYENWE ANYỊ ga-aburū anyị Onye dị ike.
Ọ ga-adịkwara anyị ka osimiri na iyi dị obosara.

Ọ dighị ụgbọ amara
maqbụ ụgbọ ukwu ga-abịa na mmiri ahụ.

22 N'ihì na ONYENWE ANYỊ bụ onye ikpe anyị.
ONYENWE ANYỊ bụ onye na-enye anyị iwu.

ONYENWE ANYỊ bụ eze anyị,
ọ bụ ya na-azọpụta anyị.

23 A tọsaala ụdọ niile:
Ha adighị ejidesikwa ọkọloto gi ike,
a gbasaghikwa akwa igbochi ifufe.

Mgbe ahụ, a ga-ekesa ụba ihe a kwatara n'agha
ọ buladi ndị ngwuro ga-ebute ihe nkwa n'agha.

24 Ọ dīkwaghị onye bi na Zayon ga-asị, “Ahụ esighi m ike,”†
n'ihì na a ga-agbaghara ndị bi n'ime ya mmehie ha niile.

34

Ahụhụ dirị mba niile

1 Bjanu nso, unu ndị mba niile, naa ntị.
Geenu ntị, unu mba niile nke ụwa.

Ka ụwa na ihe niile dị n'ime ya,
na ihe niile na-esi n'ime ya apụta nuru.

2 N'ihì na ONYENWE ANYỊ na-eweso mba niile nke ụwa iwe,
iwe ya dị ọkụ megide ndị agha ha niile.

Ọ ga-ala ha n'iyi kpamkpam,
nyefee ha n'aka ndị ga-egbu ha.

3 Ndị ha e gburu egbu ka a ga-atupụ.
Ozu ha ga-esikwa isi.

Ugwu niile ga-epuputa n'ọbara ha.

4 N'oge ahụ, kpakpando niile nke eluigwe ga-agbaze,
a ga-apiakotakwa mbara eluigwe dika akwukwo,

kpakpando niile ga-ada
dika ahijia osisi vaini kporo nku,
dika mkpuru osisi fiig chakporo achakpo.

5 N'ihì na mma agha m aruchaala oru ya n'eluigwe,
lezie anya ihe gaje ime, ọ ga-adakwasị Edom,

† 33:24 33:24 Ana m arịa orja

- ndị m mara ikpe mbibi.
 6 Mma agha ONYENWE ANYỊ jupụtara n'ọbara,
 abụba kpuchikwara ya,
 ọbara ụmụ atụrụ na mkpị
 na abụba sitere n'akurū ebule
 n'ihī na ONYENWE ANYỊ nwere ịchū aja na Bozra.
 O nwekwara oke ogbugbu ga-adị n'ala Edom.
 7 Oke ehi ọhịa ga-esokwa ha daa,
 ha na oke ehi ukwu na oke ehi nta.
 Ala ga-ajuputa n'ọbara ha.
 Uzuzu nke obodo ahụ ga-amịkorọ ọbara ha.
- 8 N'ihī na ONYENWE ANYỊ nwere ụbọchị ahụ bụ ụbọchị ịbọ ọbọ.
 Ọ bụ afo ikwughachi Edom ihe ha mere Zayon.
 9 Isi iyi ndị Edom niile ga-agbanwe gbajie ojii,
 uzuzu dī n'ala ga na-ere ọkụ dika sọlfo (ntụ ọkụ),
 ala ahụ niile ga-enwuru ọkụ dī ka unyi ojii.
 10 Ọ gaghị anyū anyū n'abalị maọbụ n'ehihie;
 anwūrū ọkụ ya ga na-ala n'elu ruo ebighị ebi.
 Ala ahụ ga-atogborọ n'efu site n'ogbo ruo n'ogbo;
 ọ dighị onye ga-esitekwa n'ebe ahụ gafee ọzọ.
 11 Ikwichikwichi nke ọzara na okwolo ga-enweta ya,
 ikwichikwichi ukwu na ugoloma ga-akpa akwū ha birikwa n'ebe ahụ.
 Chineke ga-eseti n'elu Edom,
 eriri ọtụtū nke ogbaaghara,
 na ihe ịtū mgbidi nke e tikporo etikpo, togboro n'efu.
 12 Ndị ya a na-asopurū agaghị ahūkwa ihe ọbula n'ebe ahụ nke ha ga-akpo alaeze.
 Otu a kwa, ụmụ ndị eze ya niile agaghị adikwa.
 13 Ogwu ga-etochi ụlo ukwu ya niile;
 ebe ya niile e wusiri ike ga-aghọ ahīhīa ogwu,
 ọ ga-abūkwa ụlo nkita ọhịa
 na nke ikwichikwichi.
 14 Anụ ọhịa niile nke ọzara ga-ezute nkita ọhịa n'ebe ahụ.
 Ụmụ mkpị ọhịa ga-awaghari n'ebe ahụ na-ebeku ibe ha akwa.
 N'ebe ahụ ka ụmụ anụ ọhịa na-akpaghari n'abalị ga-ezo onwe ha,
 chotakwara onwe ha onodu ebe izuike.
 15 Ikwichikwichi ga-akpa akwū ya n'ebe ahụ.
 Ọ ga-anokwa n'ebe ahụ yie akwa, zūo ụmụ ya,
 lekotaa ha site n'iji nku ya kpuchie ha.
 Ebe ahụ kwa ka ndagbū ga-ezukokwa,
 nke ọbula na ibe ya.
 16 Nyochaa akwukwọ nsọ ka ị guo ihe ONYENWE ANYỊ gaje ime:
 Ọ dighị anụ ọhịa ọbula ga-efu.
 Ọ dighị nke ọbula ga-anọ n'ebe ahụ hapu ikpo ibe ya,
 n'ihī na onu ya enyela iwu a.
 Mmūo ya ga-achikotakwa ha.
 17 Ọ bụ ya onwe ya ga-ekewa ala ahụ,
 jiri ihe ọtūtū n'aka keere ha oke ahụ.
 Ha ga-enweta ya ruo mgbe ebighi ebi,
 nwekwa ebe obibi n'ebe ahụ site n'ogbo ruo n'ogbo.

35

Onu ndi a gbaputara

- 1 N'ubochi ahụ, ọzara na ala kporo nku ga-enwe obi uto;
 okoko osisi mara mma ga-awaputakwa n'ozara.
 Dika rozu, ² ọ ga-agbawa ifuru juputa;
 ọ ga-anuri onu nke ukwu, tiekwa mkpu onu.
 A ga-enye ya nsopuru nke ugwu Lebanon,
 nyekwa ya ima mma nke ala ubi Sharon na Kamel.
 Ha ga-ahu ebube ONYENWE ANYI n'ebe ahụ,

ha ga-ahụkwa idị ukwu* nke Chineke anyị.

³ Meenụ ka aka ndị ahụ kùdara akùda dìkwa ike,
gbaakwanụ ùkwù ndị ahụ na-asọ ngóngò ume.

⁴ Gwanụ ndị ahụ na-atụ egwu sị ha,
“Dirinụ ike, unu atula egwu,
n’ihi na Chineke unu na-abia.

Ọ ga-abia ibotara unu obo,
ikwughachi ndị iro unu ihe ruuru ha.
Ọ ga-abia izoputa unu.”

⁵ Mgbe ọ b́jara, ọ ga-emege anya ndị kpuru isi,
meekwa ka ndị ntị chiri nù ihe.

⁶ Ọ ga-eme ka onye ngwuro wulie elu dika ele,
meekwa ka ndị na-adighi ekwu okwu tie mkpu onu.

Mmiri ga-agbawaputa sọ n’ozara,
mmiri iyi ga-ejuputakwa n’ala kporo nkụ.

⁷ Elu ala ahụ na-ere oku n’ukwu ga-agho odo mmiri.
Ala ahụ nke mmiri korọ ga-agho isi iyi nke mmiri ga-ejuputa.

Ebe ahụ nkita ohia naara ebi ga-agho ala mmiri mmiri;
ahihia, na ahihia riidi, na ahihia papiros, ga-epuputa n’ime ya.

⁸ Okporoụzo ga-adikwa n’ebe ahụ,
nke a ga-akpo, Okporoụzo Idị Nso,
Ọ ga-adiri naanị ndị ahụ na-agbaso Uzo ahụ.

Ndị na-adighi ocha agaghị eje ije n’elu ya,
ndị nzuzu ajo omume† agaghị ejeghari n’elu ya.

⁹ Odum agaghị anọ nso ụzo ahụ.
Ọ dikwaghị anụ ohia na-egbu mmadu ga-aga n’elu ya.
E, agaghị ahụ anụ di otu a n’ebe ahụ.

Kama, ọ b́ naanị ndị a gbaputara ga-eje ije na ya.

¹⁰ Ma ndị ahụ ONYENWE ANYI gbaputara ga-alotakwa.

Ha ga-eji abụ bata na Zayon;
onu na-adigide ga-adikwasị n’isi ha.

Oke onu na obi uto ga-ejuputa n’obi ha.

Iru ụjụ na isụ ude‡ ga-efelaga.

36

Senakerib ebuso Jerusalem agha

¹ N’afọ nke iri na anọ nke ochichi eze Hezekaya, Senakerib, b́ eze Asirja, busoro obodo Juda niile e wusiri ike agha, meriekwa ha. ² Mgbe ahụ, eze Asirja sitere na Lakish zipu ochiagha ya, ya na usuu ndị agha ijekwuru Hezekaya na Jerusalem. Mgbe ochiagha ahụ kwusiri n’uzo mmiri nke odo mmiri di Elu, n’uzo jere n’ebe ohia Osu akwa. ³ Eliakim, nwa Hilkaya, onye nlekota uloeze, na Shebna, b́ ode akwukwo eze, na Joa nwa Asaf, onye ndeko akuko ihe mere, puru jekwuru ya.

⁴ Ochiagha ahụ sirị ha, “Gwanu Hezekaya:

“Otu a ka eze ukwu ahụ, b́ eze Asirja, na-ekwu, Ọ b́ na ginị ka ntukwasị obi gi dabere? ⁵ I na-ekwu na i nwere ndumodu na ike ibu agha, maobu naanị egbe onu ka i na-agba. Ọ b́ onye ka i na-atukwasị obi, mere i ji enupu isi n’okpuru m? ⁶ Lee, amatara m na i na-atukwasị obi n’Ijpt, mkpanaka achara ahụ gbajiri agbaji, nke na-aduwa aka onye obula na-adabere na ya. Otu a ka Fero, eze Ijpt di nye ndi niile na-atukwasị ya obi. ⁷ Ma o buru na unu asị m, “Anyi na-atukwasị ONYENWE ANYI bu Chineke anyi obi.” Ọ bughị ya ka Hezekaya wezugara ebe ya niile di elu na ebe ichu aja ya niile, na-asị Juda na Jerusalem, “Unu aghaghị ikpo isiala n’ebe ichu aja a?”

⁸ “Ma ugbu a, bia kwee nna m ukwu, b́ eze Asirja nkwa. Aga m enye gi puku inyinya abuo ma o buru na i nwere ike ichota ndi ga-agba ha. ⁹ I ga-esi kwa aha ju otu onyeisi nke dikarisiri nta n’ime ndiisi oru onyenwe m, na-agbanyeghikwa na i na-atukwasị obi n’Ijpt maka inweta ugbo agha na ndi na-agba inyinya? ¹⁰ Tinyere

* 35:2 35:2 Maobu, ima mma † 35:8 35:8 Ndi nwere uche gbagoro agbago ‡ 35:10 35:10 Ya bu, ize ume

nke a, abjara m ibuso ala a agha na ibibi ya ma o bughị nkwardo ONYENWE ANYI? ONYENWE ANYI ya onwe ya gwara m ka m bilie megide obodo a, lakwaa ya n'iyi.' "

¹¹ Mgbe ahụ Eliakim, Shebna na Joa siri ochiagha ahụ, "Biko, gwa ndi ohu gi okwu n'asusu Aramaik,* ebe o bu na anyi na-aghota ya. Agwala anyi okwu n'asusu Hibru, ebe ndi no n'elu mgbidi ga-anu."

¹² Ma ochiagha ahụ zagachiri, "O bu n'ihina naani nna unu ukwu na nye unu onwe unu ka nna m ukwu ji zite m, ka m kwuo ihe ndi a? O bughị n'ihina ndi mmadu ahụ na-anodu n'elu mgbidi, ndi, dika unu, ha ga-eso rie nsi ha nyuru, nuokwa mamiri ha nyuru?"

¹³ Mgbe ahụ, ochiagha ahụ guzoro were oke olu kwuo n'asusu Hibru, si, "Nuru okwu niile nke eze ukwu ahụ, bu eze Asirja. ¹⁴ Nke a bu ihe eze siri, Unu ekwela ka Hezekaya duhie unu. O pughi izoputa unu. ¹⁵ Unu ekwela ka Hezekaya mee ka unu tukwasi ONYENWE ANYI obi, mgbe o na-asi, 'N'ezie, ONYENWE ANYI aghaghina aputa anyi. A gaghị enyefe obodo a n'aka eze Asirja.'

¹⁶ "Unu anakwala Hezekaya nti. Ihe a ka eze Asirja kwuru: Pukwutenu m, bjanu ka mu na unu mee udo. Mgbe ahụ, onye obula n'ime unu ga-eri mkpuru si n'ubi vaini ya na nke si n'osisi fiig ya, nuokwa mmiri nke si n'ihe icheta mmiri ya: ¹⁷ ruo mgbe m ga-abia duru unu gaa n'ala dika nke unu, bu ala mkpuru oka na nke mmanya oheru, ala achicha na ubi vaini juputara n'ime ya.

¹⁸ "Unu ekwela ka Hezekaya rafuo unu mgbe o na-asi, 'ONYENWE ANYI ga-anaputa anyi.' O nweela chi niile nke ndi mba ozo, nke naputarala ala ha site n'aka eze Asirja. ¹⁹ Olee ebe ka chi ndi Hamat na Apad no? Olee ebe ka chi ndi Sefavaim nokwa? Ha anaputala Sameria site n'aka m? ²⁰ Olee chi n'ime chi mba ndi a niile, bu ndi zoputarala ala ha site n'aka m? Unu si ana chee na ONYENWE ANYI puru izoputa Jerusalem site n'aka m?"

²¹ Ma ndi ahụ niile gbara nkiti, ha ekwughị ihe obula, n'ihina eze nyere ha iwu si, "Unu azaghachila ya."

²² Mgbe Eliakim nwa Hilakaya, onyeisi ochichi, na Shebna ode akwukwo eze, na Joa nwa Asaf, ode akwukwo akuko eze laghachikwuuru Hezekaya, ha dowara uwe ha mgbe ha na-aga igosi ya ida mba nke obi ha. Ha gwakwara ya ihe niile onyeisi agha ndi Asirja kwuru.

37

Amuma banyere mgbaputa a gbaputara Jerusalem

¹ Mgbe eze Hezekaya nuru nke a, o dowara uwe ya, yikwasi akwa mkpe, baa n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ² O zipuru Eliakim, onye nlekota uloeze, Shebna ode akwukwo na ndi okenye n'etiti ndi nchaja, bu ndi yikwa akwa mkpe, ka ha jekwuru Aizaya onye amuma, nwa Emoz. ³ Ha siri ya, "Otu a ka Hezekaya siri, Ubochi taa bu ubochi ahuhu, iba mba na nke ihe ihere. Ubochi jogburu onwe ya dika ubochi nwanany no n'oke ihe mgbu nke imu nwa ma ike adikwaghị o ji amuputa nwa ya. ⁴ Ma eleghị anya ONYENWE ANYI Chineke gi, ga-anu okwu ahụ nke Rabashaka, bu ochiagha, onye nna ya ukwu bu eze Asirja, zitere ikwa Chineke di ndu emo. Eleghị anya ONYENWE ANYI Chineke gi ga-abara ya mba n'ihina okwu ndi a niile o kwuru, bu ndi o nuru. Ya mere, kpeere anyi ekpere, anyi bu ndi foduru ndu."

⁵ Mgbe ndi oru eze Hezekaya bjakwutere Aizaya, ⁶ o siri ha, "Otu a ka unu ga-asi nna unu ukwu, 'Ihe a ka ONYENWE ANYI kwuru: Atula egwu n'ihina okwu niile nke i nuru, bu nke ndi na-ejere eze Asirja ozi ji kwuluo m. ⁷ Gee nti, mgbe o nuru akuko di ana, aga m eme ka o choo ilaghachi n'obodo nke aka ya. N'ebe ahụ ka m ga-emekwa ka e jiri mma agha gbuo ya."

⁸ Mgbe ochiagha ahụ nuru na eze Asirja e sitela n'obodo Lakish pu, o laghachiri hu na eze Asirja na-ebuso obodo Libna agha.

⁹ N'oge ahụ, Senakerib natara ozi na Tiahaka, eze Kush, na-aputa ibia ibuso ya agha. Mgbe o nuru nke a, o zipuru ndi ozi ka ha ga zie Hezekaya ozi, si, ¹⁰ "Gwanu Hezekaya, eze Juda: Ekwela ka Chineke onye i na-atukwasi obi duhie gi, mgbe o na-asi, 'Agaghị enyefe Jerusalem n'aka eze Asirja.' ¹¹ N'ezie a, i nula ihe ndi eze Asirja mere obodo niile ha busoro agha, otu ha si bibie ha kpamkpam. Ma a ga-anaputakwa gi onwe gi? ¹² Chi niile nke mba niile, ndi ahụ nna nna m ha lara n'iyi, ha naputara ha, bu chi ndi Gozan, Haran, Refef na nke ndi Eden ndi no na Tel Asa? ¹³ Olee ebe eze ndi Hamat maobu eze ndi Apad no? Olee ebe eze obodo Lair, Sefavaim, Hena na Iva nokwa?"

* **36:11** 36:11 Asusu Aramaik nke ndi Siria, bu asusu mba na mba ji emekwara ihe n'oge ahụ, ma o mesiri gho asusu ndi Juu, site na senchuri nke ise tupu a muo Kraist.

Ekpere Hezekaya

¹⁴ Mgbe Hezekaya natara akwukwo ozi a site n'aka ndi ozi ahụ, guo ya, o weere ya gaa n'ime ulonso ONYENWE ANYI, gbasaa ya n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁵ Hezekaya kpere ekpere nye ONYENWE ANYI, si: ¹⁶ "O, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, Chineke nke Izrel, onye ocheeze ya di n'etiti ndi cherubim, naani gi bu Chineke na-achi alaeze niile nke uwa. O bukwa naani gi kere eluigwe na uwa. ¹⁷ To o ntị gi n'ala, o ONYENWE ANYI ma nuru; meghee anya gi abuo ONYENWE ANYI, ka ihu; gee ntị nukwa okwu niile ndi ahụ Senakerib zitere, nke o ji ekwulu Chineke di ndu.

¹⁸ "N'eziokwu, ONYENWE ANYI, ndi eze Asirja alala ndi a niile na ala ha n'iyi, mee ka ha togboro n'efu, ¹⁹ ha atunyekwala chi ha niile n'ime oku, repiakwa ha, n'ihu na o buhi chi ka ha bu, kama ha bu naani ihe a kpuru akpu, nke mmadu ji osisi na nkume pia. ²⁰ Ma ugbo a, ONYENWE ANYI Chineke anyi, biko, zoputa anyi site n'aka ya, ka alaeze niile nke uwa mata na naani gi ONYENWE ANYI bu Chineke, na o dikwaghi chi ozo ma o buhi gi."

Odida Senakerib

²¹ Mgbe ahụ, Aizaya nwa Emoz, zigaara Hezekaya ozi, si, "Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, siri, N'ihu ekpere gi niile nye m banyere Senakerib, eze Asirja, ²² nke a bu okwu ONYENWE ANYI kwuru megide ya.

"Nwaagboghọ na-amaghi nwoke, bu ada Zayon,

na-eleli gi anya, jirikwa gi na-eme ihe ochi,

Nwaada Jerusalem

na-efufekwa isi ya mgbe i na-agbapu oso.

²³ Onye ka i kpariri ma kwulukwaa?

O bu onye ka i sitere na nganga gi

welie olu okwu gi na anya gi elu megide?

O bu megide onye Nso nke Izrel?

²⁴ I sitere n'aka ndi ozi gi

kparia Onyenwe anyi, kwuluo ya,

i sikwara,

'Eji m otutu ugboala m

rigoruo ebe di elu nke n'ugwu niile,

n'ebe kachasi elu nke ugwu Lebanon.

Egbudasiala m osisi sida ya niile toro ogologo,

na osisi junipa ya niile kachasi mma.

Ejeruola m na nsotu ya kachasi n'idi elu,

bu ebe kachasi maa mma n'oke ohia ya niile.

²⁵ Egwuola m otutu olulu mmiri n'ala ndi mba ozo,

nukwa mmiri di n'ebe ahụ.

O bu obu ukwu m ka m ji mee

ka isi iyi niile di n'Ijpt takpo.'

²⁶ "O bu na i nubeghi?

Na mgbe ochie ka m kpebiri ya.

N'ubochi ndi ahụ gara aga ka no pia opipia ya,

ugbu a, emeela m ka o hia na mmezu,

na i meela ka obodo nke mgbidi gbara gburugburu,

gho mkpokota nkume.

²⁷ Ndi bi n'ime ha, ndi a napuru ike ha nwere,

bu ndi dara mba, ndi e tinyekwara n'onodu ihere.

Ha dija ahijia ndu puru n'ala ubi,

na ome na-epuputa epuputa,

nakwa ahijia na-etoputa n'elu ulo

nke anwu na-achakpo tupu o tolite.

²⁸ "Ma amaara m ebe i no onodu,

marakwa opupu gi na mbata gi,

marakwa oke iwe gi megide m.

²⁹ N'ihu onuma di gi n'obi megide m,

n'ihu na mkpari gi eruola m nti,

- aga m etinye nko* m n'imi gi,
werekwa mkpũmkpũ igwe m kpachie egbugbere ọnu gi,
mee ka i laghachi
site n'uzo ahụ nke i siri bja.
30 "Ma nke a ga-abụ ihe iribama† nye gi, Hezekaya.
"N'afọ a, unu ga-eri ihe na-epu n'onwe ya,
n'afọ nke abụọ unu ga-eri ihe si na nke ahụ puputa.
Ma n'afọ nke atọ ghaanụ mkpuru ubi, weenụ ihe ubi,
kụọ vaji n'ubi vaji, riekwanụ mkpuru ha.
31 Ozokwa, ndi foduru n'alaeze Juda
ga-agba mgboro gwu n'okpuru ala, mikwaa mkpuru n'elu.
32 N'ihi na o bu site na Jerusalem ka ndi foduru ga-esi puta,
otu ndi foduru ndu‡ ga-esitekwa n'ugwu Zayon puta.
O bu site n'inu oku n'obi nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
ga-emezu nke a.
33 "Ya mere, nke a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru banyere eze Asirja.
"O gaghi azobata ukwu ya n'ime obodo a
maobu gbaa o buladi otu aku n'ebe a.
O gaghi eji ota jeharja n'onu uzo ama ya,
maobu wuo mgbidi nnochibido megide ya.
34 Uzo o si bja ka o ga-esi laghachi;
o gaghi abanye n'obodo a."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.
35 "Aga m echebe obodo a, zoputakwa ya n'ihi aha m,
na n'ihi Devid, bu ohu m."
36 Mmuo ozi ONYENWE ANYI puru gaa tigbuo otu puku nari na puku iri asato na ise
n'ulo ikwu ndi Asirja. Mgbe ndi mmadu tetara n'isi ututu, lee, ozu ka ha juputara ebe
niile. 37 Ya mere, Senakerib, eze Asirja, biliri ije, laghachi n'ala ya. O laghachiri biri
n'obodo Ninive.
38 Otu ubochi, mgbe o no na-akpo isiala n'ulo chi ya a na-akpo Nisrok, umu ya ndi
ikom aha ha bu Adramelek na Shareza were mma agha gbuo ya. Ha gbapuru oso gbaga
n'ala Ararat. Isahadon, bu nwa ya nwoke ghoru eze n'onodu ya.

38

Orja Hezekaya rjara

- 1 N'oge ahụ, Hezekaya rjara orja ruo na o gaara anwu. Aizaya onye amuma, nwa
Emoz, bjakwutere ya, si ya, "Otu a ka ONYENWE ANYI siri: Dozie ezinaulo gi, n'ihi na i
ga-anwu. I gaghi esite n'ute orja a bilie."
2 Hezekaya tughariri chee ihu ya n'aja ulo kpee ekpere nye ONYENWE ANYI si,
3 "Chetakwa, ONYENWE ANYI, otu m si jeharja n'ihu gi n'ikwesị ntukwasị obi, jiri obi
m niile fee gi ofufe, ma meekwa ihe di mma n'anya gi." Hezekaya bekwara akwa nke
ukwu.
4 Mgbe ahụ, okwu nke ONYENWE ANYI rutere Aizaya, 5 "Gaa, gwa Hezekaya, si 'Otu a
ka ONYENWE ANYI, bu Chineke nna gi Devid kwuru, anula m ekpere gi, ahukwala m anya
mmiri akwa gi. Aga m atukwasị afọ iri na ise n'ubochi ndu gi. 6 Aga m anaputakwa gi
na obodo a site n'aka eze Asirja. Aga m echebe obodo a.
7 "Nke a bu ihe iribama site n'aka ONYENWE ANYI nye gi, na ONYENWE ANYI ga-emezu
ihe a nke o kwere na nkwa. 8 Aga m eme ka anyanwu laa azu nzo ukwu iri n'ihe nrigo
ulo elu Ehaz." Ya mere, anyanwu laghachiri azu nzo ukwu iri.
9 Ederede Hezekaya eze Juda, mgbe orjachara orja, nwee ahụ ike:
10 Asiri m, "O bu n'oge m bu okorobia
ka m ga-agabiga n'onu uzo nke onwu,
buru onye anapuru oge ndu m nke foduru afodu?"
11 Asiri m, "O dikwaghi mgbe m ga-ahu ONYENWE ANYI ozo
n'ala ndi di ndu,
m gaghi elegidekwa mmadu ibe m anya ozo,
maobu bie n'etiti ndi bi n'ime uwa a.
12 Esila n'onodu ya bupu ulo m

* 37:29 37:29 O buru na ndi agha Asirja e merie obodo n'agha, ha na-eji nko tinye n'imi ndi ha dotara n'agha,
jirikwa eriri igwe tinye n'onu ha. † 37:30 37:30 Ya bu, akara ‡ 37:32 37:32 Gbapuru a gbapu maka ujo

dịka ụlọ ikwu nke onye ọzụzụ aturụ.
 Apiakọtala m ndụ m dịka ọkpa akwa si apiakota akwa
 o bipula ndụ site nkwe-akwa,
 ehie na n'abalị, i mere ka ndụ m gwasia.
 13 Enwere m ntachiobi chere chi ọbụbọ.
 Ma dịka ọdum ka o na-agbaji ọkpukpu m niile.
 Ehie na n'abalị ka i na-eme ka ndụ m gwasia.
 14 Dịka eleke maobu ugbara ka m na-ebe akwa.
 Ana m asụ ude dịka nduru na-eru ụjụ.
 Ike gwurụ anya m n'ihu ile anya n'eluigwe.
 Anọ m n'ọnọdụ mkpagbu, Onyenwe anyị, bịa nyere m aka."

15 Ma gini ka m ga-ekwu?
 Ya onwe ya gwara m si na o bu ya mere nke a.
 M ga-eji obi umeala gagharịa ubochi ndu m niile
 n'ihu ihe mwute nke obi m.
 16 Onyenwe anyi, o bu n'ihu ihe ndi a ka mmadu ji adi ndu.
 Mmuo m na-adikwa ndu n'ime ha.
 I nyeghachila m ahụ ike,
 mee ka m di ndu.
 17 N'ezie, o bu n'ihu odimma m,
 ka m ji taa ahuhu nke ihe mgbu di otu a.
 N'ihunanya gi ka i zoputara m
 site n'olulu nke ila n'iyi.
 I werela mmehie m niile
 wefee n'azu gi.
 18 N'ihu n'ala mmuo agaghi eto gi,
 onwu agakwaghi abuku gi abu otuto.
 Ndi na-arida n'olulu
 agaghi ele anya ikwesi ntukwasị obi gi.
 19 O bu ndi di ndu, e, naani ndi di ndu ga-eto gi otuto,
 di ka m na-eme taa.
 O bu otu ogbo na-eme ka ogbo na-eso ha
 mata ihe banyere ikwesi ntukwasị obi gi.

20 ONYENWE ANYI ga-azoputa m,
 anyi ga-abu abu kpo ubo akwara
 n'ubochi niile nke ndu anyi,
 n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI.

21 Aizaya ekwuolarị si, "Kwadoonụ mmanụ fiig di oku tee ya n'elu etuto ahụ, ahụ ga-adikwa ya mma."

22 Hezekaya juru si, "Gini ga-abu ihe iribama na m ga-aga n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI?"

39

Ndi ozi si Babilon bia

1 N'oge ahụ, Merodak-Baladan, nwa Baladan, bu eze Babilon zigaara Hezekaya akwukwo ozi ekele na onyinye, n'ihu na o nuru na Hezekaya rjara orja ma nwe ahụ ike. 2 Hezekaya nabatarara ndi ozi ahụ nke oma gosi ha ihe ndi di n'uloaku ya, oiaocha, na oiaedo, uda di iche iche na-esi isi uto, ezigbo mmanu oliv, ulo niile ebe ngwa agha ya niile di, na ihe niile bu aku o nwere. O dighi ihe di n'uloeze ya maobu n'alaeze ya niile nke o na-egosighi ha.

3 Mgbe ahụ, Aizaya onye amuma jekwuru eze Hezekaya juo ya si, "Gini ka ndi ikom ndi ahụ kwuru? Ebeekwa ka ha si biakwute gi?"

Hezekaya zara si, "O bu n'ala di anya ka ha si biakwute m, ha si Babilon."

4 Onye amuma juru, "Gini ka ha huru n'ulo gi?"

Hezekaya zara si, "The niile nke di n'ulo m ka ha huru. O dighi ihe niile di n'uloaku m nke m na-egosighi ha."

5 Mgbe ahụ, Aizaya siri Hezekaya, "Gee nti nuru okwu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile. 6 Lee, oge na-abia mgbe a ga-eburu ihe niile di n'uloeze gi, na ihe niile nke nna nna gi ha debere n'uloaku ruo taa, buru ha bulaa Babilon. O dikwaghi ihe ga-afodu,

otu a ka ONYENWE ANYI kwuru. ⁷ A ga-ebupụ ufọdụ n'ime ụmụ gi, ndị bụ ahụ na ọbara gi, ndị a ga-amụtara gi, buru ha pụọ n'ebe dị anya, ha ga-abụ ndị onozị n'ụlọeze nke eze Babilon."

⁸ Hezekaya zaghachiri, "Okwu ONYENWE ANYI nke i kwuru dị mma." N'ihia na o chere n'obi ya si, "Udo na nchekwa ga-adị n'oge ndụ m."

40

Nkasiobi dirị ndị Chineke

¹ Kasịenụ ndị m obi, kasịenụ ha obi,
ka Chineke gi kwuru.

² Were nwayọọ gwa Jerusalem okwu,
gwa ya;

na ụbọchị ọjọọ ya niile agwula,
na a kwuzuola ụgwọ mmehie ya niile,

na o sitela n'aka ONYENWE ANYI
nata ụgwọ ọrụ karịrị okpukpu abụọ nke mmehie ya niile.

³ Otu onye na-eti mkpu si,
"Dozienụ ụzọ nye ONYENWE ANYI
n'ime ọzara,

meenụ ka ụzọ atuliri atuli
guzozie kwem n'ime ọzara nye Chineke anyị.

⁴ A ga-eme ka ndagwurugwu ọbụla dị elu,
ugwu ọbụla na ugwu nta ọbụla ka a ga-emekwa ka ọ dị ala,
ebe niile dị mkputamkpu ka a ga-eme ka o guzo kwem,
meekwa ka ebe niile dị ndakoro ndakoro dirị larịi.

⁵ N'ihia na a ga-ekpughepụ ebube Onyenwe anyị,
mmadụ niile ga-ahụkọkwa ya n'otu.
N'ihia na ọnụ ONYENWE ANYI ekwuola ya."

⁶ Olu ahụ siri, "Tie mkpu!"
Ma ajurū m si, "Gini ka m ga-eti?"

"Mmadụ niile di ka ahijia,
ikwesi ntukwasị obi ha niile dikwa ka okoko osisi ohia.

⁷ Ahijia na-akponwu, okoko osisi na-achanwu,*
n'ihia n'okuku ume nke ONYENWE ANYI na-ekukwasị ya.
N'ezie, ahijia ka ndi mmadu bu.

⁸ E, ahijia na-akponwu, okoko na-achanwukwa,
ma okwu Chineke anyi na-eguzogide ruo mgbe ebighi ebi."

⁹ Gi onye na-eweta ozioma nye Zayon,
rigoro n'elu ugwu;

gi onye na-eweta ozioma nye Jerusalem,
welie olu gi elu tisie mkpu ike;

e, tisie mkpu ike, atula egwu.
Gwa obodo niile nke Juda okwu si ha:
"Chineke unu na-abia."

¹⁰ Lee, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-abia n'ike,
ike aka ya ka o ji achi.

Lee, ugwo oru ya di ya n'aka,
o na-abia ikwughachi ugwo.

¹¹ O ga-azu igwe aturu ya dika onye ozuzu aturu.
O na-achikota umu aturu.

N'aka ya abuo ka o ga-ekuru umu aturu n'obi ya.
O ga-eji nwayoo duo ndi na-enye umu ara.

¹² Onye jirila obu aka ya tuo mmiri di n'oke osimiri?
Maobu onye jiri ntu-aka ya tuo mbara eluigwe?
Onye ka o bu jirila nkata kute uzuzu?

* 40:7 40:7 Otu a ka o dirị mmadu.

- Maobu jiri ihe otutu tuo ugwu ukwu?
Onye kwa ji ihe otutu tuo ugwu nta?
- 13 Onye nwere ike ighota Mmuo nke ONYENWE ANYI,
maobu dika onye ndumodu Onyenwe anyi na-ezi ya ihe?
- 14 O bu onye ka ONYENWE ANYI gakwuru gbaa izu ka o kowaara ya ihe,
o bu onye ziri ya uzọ bu nke di mma?
Onye bu onye ahụ kuziri ya ihe omuma,
maobu gosi ya uzọ nke nghota?
- 15 N'ezie, mba niile di iche iche dika otu ntuputa mmiri tanyere n'ime efere;
a na-agunya ha dika uzuzu di n'elu ihe otutu e ji atụ ihe;
o na-atu ala ndi ahụ mmiri gbara gburugburu dika a ga-asị na ha bu uzuzu oma
na-adighi arọ.
- 16 Osisi niile di na Lebanon ezughi iji kwanye oku e ji a churu Chineke anyi aja.
Otu a kwa, anumanu niile di n'ohia Lebanon niile erughi iji churo Chineke anyi
aja.
- 17 O nweghi ihe obula mba niile di n'owa bu n'ihu ya;
o na-agu ha ka ihe na-abaghi uru,
dika ihe na-erughi ihe efu.
- 18 Onye kwanu ka unu ga-eji tanyere Chineke?
Olee udi oyiyi unu ga-eji kowaa ihe o yiri?
- 19 Ma gbasara arusi apiri api, nke onye na-akwa nka ola turu,
nke onye okpu uzu olaedo na-eji olaedo techie ya,
o bukwa ya ka o na-akpuru olaocha.
- 20 Ma onye ogbenye na-enweghi ichu aja di otu a
na-ahoro osisi nke na-agaghi ere ure.
O na-akpotara onwe ya onye maara akwa nka osisi nke oma,
onye ga-apitara ya oyiyi arusi nke na-agaghi ada ada.
- 21 O bu na unu amaghi?
O ga-abu na unu anubeghi ya?
O putara na a kobereghị unu ya site na mmalite?
O bu na unu aghotabeghi site na mgbe a toro ntoala uwa?
- 22 Na Chineke no n'elu ocheeze ya nke gbara uwa gburugburu.
Ndi no n'owa dikwa ka unu ukpana.
O bu ya tusara eluigwe dika akwa,
were ya mere ebe obibi ya.
- 23 O na-eweda ndi ukwu niile nke uwa,
mee ha ka ha ghoo ihe efu.
- 24 Mgbe a na-ele ha anya, ha na-adi ka ihe a kuru n'ubi nke na-epute epute.
Mgbe a kuru ha, mgbe ha na-epute,
mgbe ha na-amanye mgborogwu n'ala,
mgbe ahụ kwa ka Onyenwe anyi na-ezite ifufe nke na-akponwu ha,
bufuo ha dika ahijia kporo nku.
- 25 "Olee onye unu ga-eji tanyere m?
Onye kwa ka mu na ya ha?" Nke a bu ihe Onye Nso Izrel na-aju.
- 26 Lee anya n'eluigwe;
onye kere kpakpando ndi a niile?
Onye na-edu ha dika onye ozuzu aturu?
Onye na-akpo nke obula aha ya?
O bu site n'amamihe na ike ya di ukwu,
ka o ji eme ka ha ghara ikpafu.
- 27 O bu n'ihu ginị ka i ji na-asi, gi Jekob?
O bukwa ginị mere gi Izrel, i ji na-atamu ntamu na-asi,
"Uzo m bu ihe ezonari ONYENWE ANYI,
Chineke adighi etinyekwa anya ya n'ihe metutara m?"
- 28 O bu na i matabeghi?
O ga-abu na i nubeghi ya?
ONYENWE ANYI bu Chineke nke mgbe niile ebighi ebi,

Onye kere nsọtụ niile nke ụwa.
 Ọ naghị ada mba; ike adighikwa agwụ ya.
 O nwekwaghị onye pụrụ imata idị omimi nke nghota ya.
 29 Ọ na-enye ndị na-ada mba ike,
 na-emekwa ka ndị na-enweghị ume nwee ume.
 30 Ọ bụladị umụ okorobia na-ada mba, ike na-agwụkwa ha.
 E, umụ okorobia na-asọ ngongọ daa,
 31 ma ndị niile olileanya ha dị na ONYENWE ANYI,
 ga-agbanwe ike ha, nweta ike oheru.
 Ha ga-eji nku felie elu dika ugo.
 Ha ga-agba osọ, ma ike agaghị agwụ ha;
 ha ga-aga ije ma ha agaghị ada mba.

41

Onye na-enyere Izrel aka

- 1 Nọrọnụ jụụ n'ihu m, unu mba niile mmiri gbara gburugburu!
 Ka mba niile gbanwee ike ha.
 Ka ha pụta kwuo okwu.
 Ka anyị zukoata n'ebe ikpe ikpe.
- 2 "Onye kpọtere onye a sitere n'owụwa anyanwụ na-abia,
 onye e sitere n'ezi omume kpọọ ya ije ozi?
 O weere mba niile nyefee ya n'aka,
 meriekwa ndị eze n'ihu ya.
 O ji mma agha ya tie ha mee ka ha ghọọ uzuzu,
 jiri ụta ya mee ka ha ghọkwa igbugbo oka nke ifufe na-ebughari.
 3 Ọ na-achụ ha osọ, ma na-agakwa n'ihu na-enweghị mmeru ahụ oḅula.
 E, ọ na-agbasokwa ụzọ nke ọ na-agabeghị mbu.
 4 Ọ bụ onye ruru ọrụ dī otu a mezukwa ya,
 na-akpọ ogbọ niile site na mmalite?
 Ọ bụ mụ onwe m, bụ ONYENWE ANYI, onye dī siteri na mbido ihe niile,
 onye ga-adigidekwa ruo ogwugwu ihe niile. Ọ bụ mụ onwe m bụ onye ahụ."
- 5 Mba niile bi n'ala mmiri gbara gburugburu ahula ọrụ m ruru. Ha huru ya tūọ egwu;
 ndị niile bi na nsọtụ ụwa na-amakwa jijiji.
 Ha zukoata bịa nso.
 6 Onye oḅula n'ime ha na-agba ibe ya ume na-asi,
 "Nwee obi ike."
- 7 Onye okpụ ụzụ ọla na-agba onye okpụ ụzụ ọlaedo ume.
 Onye ji mkpirisi igwe eme ka ihe dī murumuru,
 na-agba onye na-akụ osiama ume.
 Otu onye na-ekwu banyere nkpukota ya, na-asi, "A kpuziri ya akpuzi."
 Onye nke ọzọ, na-eji ntu kpogidesie ihe ahụ apiri apị ike ka ọ ghara ida.
- 8 "Ma gị onwe gị, Izrel, ohu m,
 Jekob, onye m hoputara,
 gị mkpuru Ebrahim, bụ enyi m.
- 9 Esitere m na nsọtụ niile nke ụwa kpoghachi unu,
 gwa unu na ohu m ka unu bụ,
 n'ihu na ahoputala m unu,
 agakwaghị m ahapu unu.
- 10 Ya mere, unu atula egwu n'ihu na anonyeere m unu.
 Ka obi ghara ilo unu mmiri n'ihu na abụ m Chineke unu.
 Aga m eme ka unu diri ike; aga m enyere unu aka;
 aga m ejikwa aka nri nke ezi omume m kwagide unu.
- 11 "Lee! A ga-etinye ndị niile iwe ha dī oku megide unu n'onodu ihe ihere,
 ihere ga-emekwa ha.
 Ndị niile na-eguzogide unu ga-agho ihe efu,
 buru ndi lara n'iyi.
- 12 Unu ga-ele anya ha, choo ha,
 ma o dighi onye oḅula n'ime ha ga-afodu ndu.

Ndị a na-ebuso unu agha
ga-abụ naanị ihe efu.

13 N'ihì na mụ onwe m, bụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị,
onye na-ejidesi aka nri gị ike
bụ onye na-asị gị, 'Atụla egwu;
aga m enyere gị aka.'

14 Atụla egwu, gị idide, bụ Jekọb,
unu Izrel dị nta, atụla egwu,
n'ihì na mụ onwe m ga-enyere gị aka," otu a ka ONYENWE ANYỊ kwupụtara,
Onye mgbapụta gị, bụ Onye nsọ nke Izrel.

15 "Lee, aga m eme ka unu ghọọ igwe ọhụrụ eji azọcha mkpuru ọka
nke dị nkọ, nwekwa ọtụtụ eze.

Unu ga-azọcha ugwu niile zọpịa ha,
meekwa ka ugwu nta niile dika igbugbo ọka.

16 Unu ga-ayoghari, fuchaa ha; ikuku ga-eburu ha bufuo,
oke ikuku ga-ekposasị ha.

Ma unu ga-añurị ọhụ n'ime ONYENWE ANYỊ,
nyaakwa isi n'ime Onye dị nsọ nke Izrel.

17 "Mgbe mmiri ọñụñụ korọ ndị ogbenye na ndị mkpa na-akpa,
mgbe ha na-enweghị ike ịchọta mmiri ọñụñụ
mgbe akpịrị na-akpọ ha nkụ n'ihì agụ mmiri,
mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ ga-aza ha.

Mụ onwe m, bụ Chineke nke Izrel, agaghị agbakụta ha azụ.

18 Aga m eme ka mmiri site n'ala kpọrọ nkụ nke ugwu niile na-erudatarra ha.

Aga m eme ka isi iyi na-asọpụta na ndagwurugwu niile.

Aga m eme ka mmiri juputa n'ọzara,
meekwa ka isi iyi mmiri site n'ala kpọrọ nkụ na-asọpụta.

19 Aga m akụ n'ọzara,
osisi sida, na osisi akashia, na osisi mietul, na osisi oliv.

M ga-eji osisi junipa,
na osisi saipres na osisi fịa, kụkọta ha ọñụ n'ala ahụ tọgborọ n'efu,

20 ka ndị mmadụ hụ, matakwa,
tuleekwa uche ma ghọta,
na ọ bụ aka ONYENWE ANYỊ mere nke a,
na ọ bụ Onye nsọ nke Izrel kere ya.

21 "Wepụtanụ mkpesa unu,"
ka ONYENWE ANYỊ sirị,
"Doo okwu unu n'usoro,"
ka Eze nke Jekọb na-asịkwa.

22 "Ka ha bubata arụsị ndị a, ma gwa anyị,
ihe gaje ime.

Ka ha gwa anyị ihe mere n'oge gara aga, ihe ha pụtara,
ka anyị nwee ike tulee ha
matakwa ihe ga-abụ ikpezụ ha.

Maọbụ kwupụtara anyị ihe ndị ahụ na-abịa,
²³ gwa anyị ihe ọdịnihu ji,
ka anyị mara na unu bụ chi.

Meenụ ezi ihe, maọbụ ihe ọjọọ,
nke ga-eme ka anya gbagwojuo anyị, ka anyị juputakwa n'egwu.

24 Ma unu dị nta karịa ihe efu.
Ọrụ unu niile bụkwa ihe na-abaghị uru.
Onye hōrọ unu emeela onwe ya ihe arụ.

25 "Akpọliela m otu onye site n'akụkụ ugwu, ọ na-abiakwa.
Otu onye na-asọpuru aha m sikwa n'owụwa anyanwụ.

Ọ na-azọpịa ndị ọchichị niile dika ha bụ ụrọ,
ọ ga-azọpịa ha dika onye na-akpụ ite si azọpịa aja ụrọ.

26 O kwuru maka nke a site na mmalite, ka anyị nwee ike mara,
maọbụ mgbe na o mebeghị, ka anyị nwee ike sị, 'The o kwuru ziri ezi?'
O nweghị onye kwuru ihe banyere nke a,

- o nweghikwa onye mere ka amata ya,
o nwekwaghị onye si n'ọnụ gi nụ okwu ọbụla.
27 Abụ m onye mbụ gwara Zayon, 'Lee, n'ebe a ka ha dị!'
O bụ m ziteere Jerusalem onyeozị ozioma.
28 Elegharịrị m anya ma o nweghị onye m huru.
O nweghị onye nọ n'etiti chi ha nke nwere ike inye ndumọdụ;
o nweghị onye inye ọsịsa ajuju mgbe m juru ha.
29 Lee, ha niile bụ ụgha!
Oru ha niile putara ihe efu,
arusi ha niile awuru awu bụ naanị ifufe na ọgbaaghara.

42

Ohu ONYENWE ANYI

- 1 "Lee ohu m, onye m na-agba ume,
onye m hoputara, onye ihe ya na-atọ mkpuruobi m uto.
Aga m eme ka Mmuo m dirị n'ime ya.
O ga-emekwa ka ikpe ziri ezi rute mba niile aka.
2 O gaghị eti mkpu maobu welie olu ya kwaa akwa,
maobu welie olu ya elu, o gaghị eme ka a nụ olu ya n'ezi.
3 O gaghị agbaji ahijia riidi* azopara azopia,
maobu menyuo ogho orioma na-enwu ntakiri ntakiri.
O ga-esite n'ikwesị ntukwasị obi weputa ikpe ziri ezi.
4 O gaghị aso ngongo maobu daa mba,
ruo mgbe o hiwere ikpe ziri ezi n'elu uwa.
O bukwa n'ozizi ya ka agwa etiti niile ga-atukwasị olileanya ha."
- 5 Nke a bụ ihe Chineke bụ ONYENWE ANYI kwuru,
onye ahụ kere eluigwe niile, onye gbasapukwara ha,
onye gbasapukwara uwa n'ihe niile nke si n'ime ya aputa,
onye na-enye ndi niile bi n'ime ya ume,
na-enyekwa ndi na-agaghari n'ime ya ndu.
6 "Mu onwe m, bụ ONYENWE ANYI, akpola gi ka i gosi ezi omume m.
Aga m echebe gi, gbaa gi ume,
n'ihu na eweere m gi nye ndi m
ka i buru ihe imesi ogbugba ndu m ike.
I ga-abukwa ihè nye mba niile.
7 I ga-emegehe anya ndi kpuru isi,
gbaputakwa ndi nọ n'ulo mkporo,
meekwa ka ndi nọ n'ulo mkporo gbara ochichiri nwere onwe ha.
8 "Mu onwe m bụ ONYENWE ANYI! Nke a bukwa aha m.
Agaghị m enye onye ozo ugwu na nsopuru m.
Mu na arusi a piri api agakwaghị azo otuto m.
9 Lee ihe ochie emezuola
ma nke oheru ka m na-ekwuputa.
Tupu ha puta ihè
ana m akpasa ha nye unu."
- Abu otuto nye ONYENWE ANYI*
- 10 Būkuonu ONYENWE ANYI abụ oheru; tookwanu ya,
unu ndi niile bi na nsotu niile nke uwa,
unu ndi na-arida n'osimiri, na ihe niile bi n'ime ya.
Toonu ya unu ndi bi n'ala ebe mmiri gbara gburugburu.
11 Ka ozara na obodo niile di n'ime ya welie olu ha elu,
ka ndi bi na Keda nuriya onu.
Ka ndi bi na Sela tie mkpu onu,
ka ha si n'elu ugwu niile tisie mkpu onu ike.
12 Ka ha nye ONYENWE ANYI ebube,
kpasaakwa otuto ya n'ala niile mmiri gbara gburugburu.
13 ONYENWE ANYI ga-aputa buo agha dika dike.

* 42:3 42:3 Ya bụ, osisi achara

Ọ bụ site n'ịnụ ọkụ n'obi nke onye agha ka ọ ga-eji buo agha.
 Ọ ga-eti mkpu agha megide ndị iro ya,
 ma merie ha.

14 “Ọ dila anya kemgbe m gbara nkịtị;
 ejidesiri m onwe m aka ike.

Ma ugbo a, aga m egosi iwe m;
 aga m asụ ude, kwaa akwa di ka nwanyi ime na-eme.

15 Aga m eme ka ugwu ukwu na ugwu nta niile di larịi,
 meekwa ka ihe okukụ ha niile kpọnwụ.

Aga m eme ka osimiri ghọọ ọzara,
 meekwa ka ọdọ mmiri niile takpọ.

16 Aga m edu ndi kpuru isi, site n'uzọ nke ha na-amaghi,
 n'okporoụzọ ha agatubeghi ka m ga-edu ha;

Aga m eme ka ọchichiri ghọọ ihè n'ihu ha,
 meekwa ka ebe niile gbagoro agbago guzozie.

Ihe ndi a niile ka m ga-eme.
 Agaghi m agbakuta ha azu.

17 Ma ndi niile na-atukwasị arusi obi,
 ndi na-asị ihe ndi ahụ a piri api, ‘Unu bụ chi anyi,’
 a ga-achughachi ha azu n'onodu ihere.

Izrel kpuru isi, chie nti

18 “Geenu nti, unu ndi nti chiri,
 leenu anya unu ndi isi kpuru, ma hu ụzọ.

19 Olee onye kpuru isi dika ohu m?
 Onye kwa ka nti chiri dika onyeozu nke eziokwu m?

Ọ di onye ọzọ kpuru isi
 dika onye a m họtara ka ọ buru ohu ONYENWE ANYI?

20 I hula otutu ihe, ma i dighi atukwasị uche gi na ha.
 Nti gi ghere oghe, ma i dighi eji ya anu ihe.”

21 ONYENWE ANYI emeela ka iwu ya di ukwu,
 meekwa ka ọ di ebube,
 n'ihu na ọ toro ya uto isite na ya mee ka ezi omume ya puta ihè.

22 Ma e meela ka ndi ya buru ndi e zukporo ihe ha nwere n'oge agha.
 A kpochikwara ha n'olulu e gwuru n'ala,
 zoo ha n'ime ulo mkporo di iche iche.

Ha aghola ihe a kwatara n'agha,
 ma ọ dighi onye na-anaputa ha.

Ha aghokwaala ihe e si n'aka mmadu punara ya n'ike,
 ma ọ dighi onye na-asị ndi iro ha, “Nyeghachikwa m ihe m i ji aka ike were.”

23 Onye ka ọ bụ n'etiti unu nke ga-ege nti n'ihe ndi a?
 Onye ga-ana nti si otu a mata ihe na-aga ime n'oge di n'ihu?

24 Onye weere Jekob nyefee n'aka ndi na-ebibi ihe,
 onye were Izrel nyefee ndi ohi?

Ọ bụ na ọ bughị ONYENWE ANYI
 onye ha mehere megide?

N'ihu na ha ekweghi eso ụzọ ya niile,
 ha erubeghi isi nye iwu ya.

25 Ọ bụ ya mere o ji wukwasị ndi ya iwe oku ya,
 ihe ike nke agha.

Ọ bụ ezie na iwe ya biakwasiri ha dika oku na-erepia erepia, ma ha aghotaghi ihe
 kpatara ya;
 o repiara ha, ma ha atugharia uche ha banyere ya.

43

Onye nzoputa ndi Izrel nwere

1 Ma ugbo a, nke a bụ ihe ONYENWE ANYI kwuru,
 bụ onye kere gi, Jekob,

na onye kpuru gi Izrel,

“Atula egwu, n'ihu na agbaputala m gi.

- Akpoọla m gi aha, i bukwa nke m.
² Mgbe i si na mmiri di omimi na-agafe,
 aga m anonyere gi.
 Mgbe i si na mmiri nke na-ekwo oke okwukwo,
 agaghi m ekwe ka o bufuo gi.
 Mgbe i na-eje ije n'ime oku,
 o gaghi eregbu gi.
 Ire oku ahụ agakwaghi erepia gi.
³ N'ih i na mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke gi,
 Onye nzoputa gi, na Onye nsọ nke Izrel.
 Ewerela m Ijipt
 na Kush na Seba nye ka ha buru ihe i ji gbara onwe gi.
⁴ Ebe i bu ihe di oke onuahia n'anya m,
 ebe o bukwa na m huru gi n'anya,
 aga m ewere ndi mmadu nye n'ih i gbaputa gi.
 Aga m ebibi ndu ndi mmadu n'ih i ichebe gi ndu.
⁵ Atula egwu n'ih i na anonyeere m gi.
 Aga m esite n'owuwa anyanwu
 na n'odida anyanwu chikotaa umu gi.
⁶ Aga m enyekwa ugwu na ndida iwu si ha,
 'Hapunu ha ka ha laa,
 unu egbochikwala ha.'
 Hapunu ndi m ka ha site n'ala niile di anya nke nsotu uwa loghachi,
⁷ onye obula nke a na-akpo aha m,
 onye m kere n'ih i otuto m,
 onye m kpuru, ma meekwa."
⁸ Kpoptanu ha, bu ndi ahụ nwere anya ma ha adighi ahụ uzọ,
 ndi nwere nti ma ha adighikwa anu ihe.
⁹ Mba niile di iche iche ezukotala,
 mmadu niile agbakotakwala.
 Onye n'ime chi ha kwuru na ihe di otu a ga-eme,
 onye kwa kwuru ihe ndi a mere n'oge gara aga?
 Ka ha kpobata ndi akaebe ha iziputa na ihe ha kwuru ziri ezi,
 ka ndi ozọ nu ya ma si na, "O bu eziokwu."
¹⁰ "Unu bu ndi akaebe m," ka ONYENWE ANYI kwuputara,
 "burukwa ndi ohu m hoputara,
 ka unu mara m, ma kwerekwa na m,
 ghotakwa na Mu onwe m bu onye ahụ.
 O dighi chi a kpuru tupu m diri,
 o dikwaghi nke ga-eso m n'azu.
¹¹ Mu, o bu na naani m, bu ONYENWE ANYI,
 o dikwaghi onye nzoputa ozọ di ma ewezuga m.
¹² Mu onwe m egosila, zoputa ma kwuputakwa ya, mee ka unu nuru ya,
 mu onwe m, o bugh i chi ndi mba ozọ nọ n'etiti unu.
 Unu bukwa ndi akaebe m, na mu onwe bu Chineke," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri
 ya.
¹³ "E, site n'ebighi ebi ruo n'ebighi ebi, mu onwe m bu Chineke.
 O dighi onye puru inaputa m ihe m ji n'aka.
 Mgbe m ruru oru, onye puru igbanwe ya?"
Ebere Onyenwe anyi, na-ekwesighi ntukwas i obi Izrel
¹⁴ Nke a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru,
 Onye mgbaputa unu na Onye nsọ nke Izrel.
 "N'ih i unu, aga m eziga ozi na Babilon
 budata ndi Kaldia niile di ka ndi gbapuru agbapu,
 n'ime ugbo mmiri ahụ niile ha ji anya isi.
¹⁵ Mu onwe m bu ONYENWE ANYI, Onye nsọ gi,
 onye kere Izrel, Eze unu."
¹⁶ Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru,
 bu onye ahụ kwara uzọ n'ime osimiri,

- nke mere ka okporoꝟo dīrī n’ime oke osimiri.
 17 Nke na-eme ka ugbō ndi agha dī ukwu, na inyinya pūta,
 ndi agha na usū ha achikōtara onū,
 mee ha ka ha dinaa n’ebe ahū, ghara ibilitekwa ozo,
 dika ha bū okū ogho oriḡna e menyurū emenyū.
 18 “Chefuonu ihe ndi ahū niile mere n’oge gara aga;
 unu atugharīkwala uche unu na ha.
 19 Kama leenū anya ihe oḡurū nke m na-aga ime.
 Leenū ya n’ihi na o bidolarī ipūta ihe. O ga-abū na unu adighī ahū ya?
 N’ihi na ana m akwa okporoꝟo n’ozara,
 na-emekwa ka mmiri jupūta n’ala togboro n’efu.
 20 Anū oḡia niile na-asopurū m,
 nkita oḡia, na enyi nnunū niile na-ekele m,
 n’ihi na emeela m ka mmiri jupūta n’ozara,
 meekwa ka isi iyi na-aso n’ala ebe togboro n’efu,
 nye ndi nke m ihe onūhū, bū ndi m hōputara.
 21 Ndi m kpurū nye onwe m,
 ka ha kōsaa akukō otuto m.
 22 “Ma unu akpokughī m, Jekōb,
 kama ihe banyere m agwūla gī ike, Izrel.
 23 I kpurughī aturū wetara m maka aja nsure okū,
 maobū jiri aja niile sopurū m.
 O nweghī mgbe m kwagidere gī ka i wetara m onyinye mkpurū oka,
 maobū mee ka ike gwū gī site n’ina gī ūda na-esi isi ūto.
 24 Unu ewetabereghī m ūda kalamus na-esi isi ūto,
 maobū were abūba anū nke aja unu niile mee ka obi toḡ m ūto.
 Kama o bū naanī mmehie unu ka unu na-ebokwasī m,
 unu ejirila ajo omume unu mee ka ike gwūsia m.
 25 “Mū onwe m, o bū naanī mū onwe m, bū onye na-ehichapū mmehie unu.
 Ana m emekwa ya n’ihi na o dī m mma n’obi ime ya.
 Agakwaghī m echeta mmehie unu ozo.
 26 Chetara m ihe gara aga,
 ka anyī rurīta ūka n’etiti onwe anyī,
 doo okwu gī n’usoro igosi na ī bū onye ikpe na-amaghī.
 27 Site na mmalite, nna nna unu ha mehiera megide m.
 Ndi m dunyere ka ha kuziere unu ihe nupukwara isi megide m.
 28 Ya mere, m ji menye ndi a maara aha ha n’ulōnsō ihere.
 Enyefere m Jekōb ka o burū onye ewezugara nye mbibi,
 nyekwa Izrel ka o burū ihe mkparī.

44

Izrel onye a hōputara

- 1 “Ma ugbu a, gee ntī gī Jekōb, bū ohu m,
 geekwanū ntī, unu ndi Izrel m hōputara.
 2 Nke a bū ihe ONYENWE ANYI na-ekwu,
 bū onye kere unu, onye kpurū unu n’ime n’afō,
 na onye ga-enyere unu aka:
 Atūla egwu, gī Jekōb,* ohu m,
 atūkwala egwu gī Jeshurun, onye nke m hōputara.
 3 N’ihi na aga m eme ka ala ahū kporō nkū nweta mmiri,
 mee ka mmiri na-asoghari n’ala ahū akpirī na-akpō nkū.
 Aga m awukwasī umū umū unu Mmūo m,
 meekwa ka ngozī m diri ha.
 4 Ha ga-etopūta etopūta dika ahīhīa a gbara mmiri,
 e, dika osisi pōpla n’akukū iyi juputara na mmiri.
 5 Ha ga-eji nganga sī, ‘Abū m nke ONYENWE ANYI,’
 maobū ‘Abū m nwa nwa Jekōb,’
 ebe ndi ozo ga-edepūta n’aka ha, ‘Nke ONYENWE ANYI ka m bū,’

* 44:2 44:2 Maobū, Izrel

ha ga-agụkwa onwe ha Izrel.

ONYENWE ANYị, ọ bughị arụsị

⁶ “Nke a bụ ihe ONYENWE ANYị na-ekwu, onye bụ Eze Izrel na Onye mgbapụta ya, ONYENWE ANYị, Onye pụrụ ime ihe niile: Mụ onwe bụ Mmalite na Ọgwụgwụ;

ọ djkwaghị Chineke ọzọ dị ma ewezuga m.

⁷ Ọ bụkwa onye dị ka m? Ya kwupụta ya.

Ya kwupụta ya, doo ya n’usoro ka ntị nūrū!

Ya kwupụta ihe niile mere kemgbe m mere ka ndị m guzosie ike.

Ya kwupụtakwa, ma dokwaa ha n’usoro,

ihe niile na-aga ime n’oge dị n’ihu.

⁸ Unu atụla egwu. Unu amakwala jijiji.

Ọ bụ na m akopụtaghị ihe ndị a ma kwupụta ha n’oge gara aga.

Unu onwe unu bụ ndị akaebe m. Ọ dị chi ọzọ dị ma e wezuga m?

Mba! O nweghị Oke nkume ọzọ dij, nke m maara ihe banyere ya.”

⁹ Ndị a niile na-apị arụsị bụ ndị nzuzu.

Chi ndị ahụ niile ha na-agụ dij ka ihe ukwu bụkwa ihe na-enweghị isi.

Ndị niile na-akpọ isiala nye chi ndị a bụ ndị kpuru isi,

na ndị amamihe koro, ndị ihere ga-emekwa.

¹⁰ Ọ baghị uru mmadụ ikpuru onwe ya arụsị maobụ chi a piri api,

nke na-apughị inyere ya aka n’uzọ obula?

¹¹ Lee ihere ga-eme ndị niile na-akpọ isiala nye ya.

Ndị kpuru ha bụ naanị ndị mmadụ.

Ka ha niile chikọta onwe ha, guzo, nwee mkpebi ha,

ha ga-anọ n’onọdụ n’ihere, na n’oke egwu.

¹² Ọkpụ uzụ na-ewere ngwa ọrụ ya

na-ahụ ya n’ime icheku ọkụ,

ọ na-eji mkpirisi igwe onye ọka tipia ya n’udidi arụsị,

ọ bụ ike nke ogwe aka ya ka o ji akpụ uzụ.

Agụ na-agụ ya, ike na-agwusikwa ya;

ọ nughị mmiri obula, ọ na-adakwa mba.

¹³ Onye ọka osisi na-esite n’eriri otutu tuputa osisi

were pensulu kaa ya;

ọ na-ewere ngwa ọrụ ya kpuchaa osisi ahụ,

were ngwa ọrụ ika akara, kaa ya akara.

Ọ na-arụ ya dika oyiyi mmadụ,

oyiyi mmadụ n’ima mma ya niile,

maka ibi n’ime ulọ arụsị.

¹⁴ Ọ na-egbutu osisi sida dij iche iche,

maobụ osisi saipres ma ọ bụkwa osisi ook.

Ọ na-ahapụ ya ka o too n’etiti osisi dij iche iche nke oke ohia,

maobụ kuo osisi fia, nke mmiri ozuzo na-eme ka o too nke oma.

¹⁵ Ọ bụkwa nkụ ka eji ya e mere;

ufodu ka ọ na-ewere nya oku,

ọ na-eji ya afunwu oku ghee achicha.

Sitekwa na ya pia chi, kpuo ihu n’ala nye ya;

ọ na-emekwa arụsị apiri api, kpoo isiala nye ya.

¹⁶ Ọkara n’ime osisi ndị a ka o ji emenwu oku;

n’elu ya kwa ka ọ na-esi nri ya,

ọ na-ahunye anụ, were tajuo afo ya.

Nkụ ahụ ka o ji anya oku na-asị,

“Ahaa, ahụ ekpola m oku; ahula m oku.”

¹⁷ Ihe foduru n’ime osisi ahụ ka ọ na-ewere kwaara onwe ya arụsị a piri api;

Ọ na-ada n’ala n’ihu ya, fee ya ofufe.

Ọ na-ekpekwaro ya ekpere na-asị,

“Biko, Zoputa m, n’ihi na chi m ka i bụ!”

¹⁸ Ha amaghị ihe obula; ha adighi aghotakwa,

n’ihi na-emechiela anya ha ka ha ghara ihu uzọ,

mechiekwa uche ha, ka ha ghara ighota.

- 19 O dighi onye na-anodu chee echiche,
 o dighikwa onye nwere ihe omuma maobu nghota i si,
 “Ufodu n’ime osisi a ka m ji kwanye oku,
 O buladi ghee achicha n’elu icheku oku ya,
 ejikwa m ufodu n’ime ya huọ anu m tara.
 M ga-esite na nke foduru meputa ihe rururu aru?
 O bu ogwe osisi ka m ga-akpo isiala nye?”
- 20 Onye na-adighi eche udi echiche a bu onye nzuzu, nke na-eji ntụ si n’ebe a kwanyere oku na-azu onwe ya.
 O pughi inaputa onwe ya, maobu juo onwe ya ajuju si,
 “Ihe a m ji n’aka m, nke m na-akpo chi, o bughi okwu ugha ka o bu?”
- 21 “Cheta ihe ndi a, gi Jekob,
 n’ihi na gi bu Izrel, i bu ohu m.
 O bu m kpuru gi, i bu ohu m;
 gi bu Izrel, agaghị m echezo gi.
 22 Ehichapula m njehie gi niile; dika igwe ojii,
 hichapukwa mmehie gi dika igrigi ututu.
 Loghachikwute m,
 n’ihi na akwupula m ugwo igbaputa gi.”
- 23 Buonu abu oke onu, unu eluigwe, n’ihi na ONYENWE ANYI emeela ya;
 tienu oke mkpu, unu uwa di n’ala.
 Tienu mkpu onu, unu ugwu niile,
 unu bu oke ohia niile na osisi obula nke di n’ime gi,
 n’ihi na ONYENWE ANYI agbaputala Jekob,
 na-egosikwa ebube ya n’Izrel.
A ga-ebikwa na Jerusalem
- 24 “Otu a, ONYENWE ANYI na-ekwu,
 Onye mgbaputa unu, onye ahụ kpuru unu n’ime afo:
- Mu onwe bu ONYENWE ANYI,
 Onye kere ihe niile,
 onye gbatipuru eluigwe,
 onye gbasara uwa naani mu onwe m,
 25 onye na-emebi ihe iribama niile nke ndi amuma ugha
 na-emekwa ka ndi na-ajuta ase ghoo ndi nzuzu,
 onye na-ekpu ihe omumu ndi maara ihe ihu n’ala
 tugharja ya, ha ghoo ihe nzuzu,
 26 onye na-eme ka okwu ndi ohu ya mezuo
 meekwa ka amuma ndi ozi ya buru mezuo,
- onye na-asị banyere Jerusalem, ‘A ga-ebikwa n’ime ya ozo,’
 na-asikwa banyere obodo niile nke Juda, ‘A ga-ewughachi ha,’
 banyere mkpomkpo ebe ha niile, ‘Aga m ewulikwa ha.’
- 27 Onye ahụ na-asị, ogbu mmiri, ‘Takoro,
 aga m emekwa ka iyi ya niile takoroja,’
- 28 Onye na-asị banyere Sairo, ‘O bu onye ozuzu aturu m,
 o ga-emezukwa ihe niile na-adi m mma;
 O ga-asikwa banyere Jerusalem, “Ka ewugarja ya,”
 ma banyere ulonso, “Ka ehiwe ntala ya.”’

45

- 1 “Nke a ka ONYENWE ANYI na-ekwu nye ohu ya nke o tere mmanu,
 bu Sairo, onye m ga-eji aka nri ya
 megide mba niile, mee ka ha noro n’okpuru ya,
 napukwa ndi eze ngwa agha ha niile,
 megheere ya onu uzọ niile
 nke na o dikwaghi onu uzọ ama a ga-emechibido ya.
 2 Mu onwe m ga-ebu uzọ gaa n’ihu gi

- kwazee ugwu ukwu niile,
 tiwasia ibo onu uzọ bronz niile
 gbuwakwaa mkporo igwe di iche iche.
- ³ Aga m enye gi aku niile e zoro n'ebe ochichiri gbara,
 akunuba niile e zoro n'ebe nzuzo di iche iche.
 Ka i mata na o bu mu onwe m bu ONYENWE ANYI,
 bu Chineke nke Izrel, onye ahụ kporo gi aha, na-eme ihe ndi a niile.
- ⁴ N'ih i Jekob bu ohu m,
 n'ih i Izrel onye m hoputara nye onwe m,
 ka m ji kporo gi aha gi
 nyekwa gi aha nke nsopuru,*
 maobu ezie na i maghi onye m bu.
- ⁵ O bu m bu ONYENWE ANYI, o dighikwa onye ozọ di;
 ewezuga m, o dikwaghi Chineke ozọ di.
 O bu ezie na i maghi m,
 ma aga m eme ka i diri ike.
- ⁶ Mgbe ahụ, uwa niile, site n'owuwa anyanwu
 ruo n'odiada anyanwu,
 ga-amata n'ezie na Chineke ozọ adighi, karja m.
 Abụ m ONYENWE ANYI, o dighikwa onye ozọ di.
- ⁷ O bu m kporu ihè, keekwa ochichiri.
 O bu m na-ezite oganihu, na-ekekwa ila n'iyi.
 Mu onwe m, bu ONYENWE ANYI, na-eme ihe ndi a niile.
- ⁸ "Gi, eluigwe, zodata ezi omume m
 ka mbara eluigwe na-ezodakwa ya dika mmiri.
 Ka ala meghee onwe ya,
 ka nzoputa puputa,
 ka ezi omume soro ya puokwa dika ahijia.
 O bu mu onwe m, bu ONYENWE ANYI kere ha niile.
- ⁹ "Ahuhu na-adiri mmadu ahụ nke na-aluso onye kere ya ogo,
 mmadu ahụ bu otu mpekele ejuju
 n'etiti mpekele ejuju niile di n'ala.
 Uro o na-aju onye ji ya akpu ihe ajuju si,
 'Gini ka i ji m akpu?'
 Ka oru gi o ga-asị,
 'Lee, o dighi aka abuo o nwere?'
- ¹⁰ Ahuhu na-adiri nwantakiri ahụ gwara nna ya okwu si,
 'Gini ka i mutara na nwa?'
 maobu sikwa nne ya,
 'Gini bu ihe i mutara?'
- ¹¹ "Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye nso nke Izrel,
 Onye kere Izrel na-aju ajuju si;
 banyere ihe ndi gaje ime
 i na-aju m ajuju banyere umu m,
 maobu nye m iwu banyere oru aka m?
- ¹² O bu mu onwe m kere uwa,
 keekwa mmadu ka o biri n'ime ya.
 Aka m abuo ka m ji gbasaa mbara igwe,
 nyekwa kpakpando niile iwu.
- ¹³ M ga-akpolite Sairo n'ezi omume m:
 M ga-eme ka uzọ ya niile zie ezi.
 O ga-ewughachi obodo m,
 mee ka ndi m a dotara n'agha nwere onwe ha,
 ma o bugh i n'ih i onuhia maobu ihe nrite,
 ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru."
- ¹⁴ Otu a ka ONYENWE ANYI siri,
 "The ndi Ijpt ruputara na ngwa ahia ndi Kush

* 45:4 45:4 Tuo gi aha nsopuru † 45:10 45:10 Ime gini na-eme gi

na ndị Saba ahụ toro ogologo,
 ha ga-abịakwute gi,
 ha ga-abụ nke gi;
 ha ga-esokwa gi n'azụ
 dika ndị mkpọrọ e kere agbụ.
 Ha ga-akpọ isiala n'ihu gi
 rịọ gi aririọ, na-asi,
 'N'ezie, ọ bụ naanị otu Chineke di, onye nnyere gi,
 ọ dikwaghị chi ọzọ di.' "

15 N'ezie, gi onwe gi bụ Chineke, Onye nzọpụta Izrel.
 I bụkwa Chineke, onye na-ezonarị mmadụ onwe ya.
 16 A ga-eme ndị niile na-akpụ arụsị ihe ihere,
 e, ihere ga-eme ha n'ihu na a ga-etinye ha n'ọnọdụ oke ihere.
 17 Ma ONYENWE ANYỊ ga-eji nzọpụta
 nke ga-adị ruo mgbe ebighị ebi zọpụta Izrel.
 Ihere agaghị eme ha.
 A gaghị etinyekwa ha n'ọnọdụ ihe ihere ruo mgbe ebighị ebi.

18 N'ihu na otu a ka ONYENWE ANYỊ onye kere eluigwe siri,
 ọ bụ ya dobekwara ihe niile n'ọnọdụ ha.
 O bụ ya, bụ Chineke,
 onye zubere ma kee ụwa,
 tọkwaa ntọala ya.
 O keghị ụwa ka ọ tọgborọ n'efu,
 kama ọ bụ ka e biri n'ime ya ka o ji kee ya.

O siri,
 "Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ;
 ọ dikwaghị Chineke ọzọ di.
 19 O bughị na nzuzo ka m kwuru okwu,
 site n'otu ebe n'ala nke ọchịchiri.
 Agwaghị m mkpuru Jekọb
 'Chọpụ m n'efu.'
 Mụ onwe m, bụ ONYENWE ANYỊ na-ekwu eziokwu,
 Ana m ekwuputa ihe ziri ezi.

20 "Chikọtananu onwe unu, gbakotanụ,
 bjanu nso, unu ndi si na mba niile gbaputa oso ndu.
 Ha amaghị ihe bụ ndi a na-ebugharị chi osisi e ji aka mee,
 ndi na-ekpekwarara chi ndi ahụ na-enweghị ike izoputa ekpere.
 21 Kwuputanu ihe kwesiri idi, gosinu ya,
 ka ha gbaakokwa izu.
 Onye buru uzọ kwuo ihe ndi a n'oge gara aga,
 onye kwuputara ya site na mgbe ochie?
 O bughị mụ onwe m, bụ ONYENWE ANYỊ?
 O dikwaghị Chineke ọzọ di ma ọ bughị mụ onwe m,
 Chineke onye ezi omume na Onye nzọpụta;
 ọ dighi onye ọzọ di ma ewezuga m.

22 "Laghachikwutenu m, ka m zoputa unu.
 Laghachikwutenu m, unu ndi bi na nsotu niile nke ụwa.
 N'ihu na ọ bụ naanị m bụ Chineke, ọ dikwaghị chi ọzọ di.

23 Ejirila m onwe m n'ụọ iyi,
 onu m ekwupula okwu n'ezi omume,
 bu okwu nke na-enweghị mgbanwe:
 N'ihu m ka ikpere niile obula ga-egbu n'ala;
 mu ka ire niile obula ga-anuru iyi.

24 E, ha ga-ekwuputa si, 'O bụ n'ime ONYENWE ANYỊ naanị
 ka ezi omume na ike di.' "
 Ndi niile na-akpo ya asi ga-abiakwute ya.
 Ihere ga-emekwa ha.

25 Ma agburu niile nke Izrel

ga-achọta nnapụta ha n'ime ONYENWE ANYI,[‡]
 ọ bụkwa na ya ka ha ga-anya isi.

46

Chi dị iche iche nke ndị Babilon

- 1 Bel na Nebo, arụsị ndị Babilon makpu amakpu.
 Lee, arụsị niile ha ka ebukwasiri ha n'azụ inyinya ibu.
 Arụsị niile apiri apị bụ nke a na-ebughari bụ ibu dị arọ,
 ibu arụ nye ụmụ anụmanụ na-ada mba!
- 2 Ha makpuuru, rudakokwa ala n'otu;
 ha enweghi ike iwezuga ibu ndị a n'onwe ha,
 ha onwe ha kwa, a dọtala ha n'agha.
- 3 "Geenu m ntị, unu ụmụ ụmụ Jekob,
 unu ndị fọdurụ n'ụlọ Izrel,
 unu bụ ndị m na-elekọta siteri na mgbe a mụrụ unu
 na-akpogharikwa unu siteri na mgbe amụputara unu.
- 4 Mụ onwe m, bụ onye ahụ, ọ bụ m ga-elekotakwa unu anya,
 ọ buladi ruo mgbe isi awọ juputara unu n'isi, n'agadi unu.
 N'ihị na ọ bụ m kere unu, aga m elekotakwa unu.
 Aga m agba unu ume, bụrụkwa onye nzoputa unu.
- 5 "Onye ka unu ga-asị na o yiri m? Onye kwa ka mụ na ya ha?
 Onye ka unu ga-eji tūnyere m?
- 6 Ụfọdụ mmadụ na-emege akpa ego ha wuputa ọlaedo dị n'ime ya,
 na-atuputakwa ọlaocha n'ihe otutu,
 were ya goo onye okpu uzụ ọlaedo ka o jiri ya kpuoro ha chi,
 emesia, ha na-akpo isiala na-efe arụsị ahụ ofufe.
- 7 Ha na-ebuli arụsị ahụ buru ya n'ubu ha,
 buru ya debe ya n'onodu ya, n'ebe ahụ ka ọ na-akwuru.
 Ọ dighi apu site n'ebe ahụ jegharja.
 Ọ bụrụ na mmadụ e tikuo ya mkpu, ọ gaghi aza,
 ọ pughi izoputakwa ha puo na nsogbu ha niile.
- 8 "Chetanụ nke a, ma tuleekwa ya,
 ka ọ digidekwa unu n'obi, unu ndị na-enupu isi.
- 9 Chetakwanụ ihe ndị ahụ niile mere n'oge gara aga,
 n'ihị na abụ m Chineke, chi ozo adighikwa.
 Naanị m bụ Chineke, ọ dikwaghị onye ozo dị ka m.
- 10 Ọ bụ m na-egosi ikpezụ site na mmalite,
 ọ bụ m na-ekwu site na mgbe ochie ihe ga-eme n'odinihu.
 Ana m asi, 'nzube m ga-eguzogide.
 Ọ bụkwa ihe dị m mma n'obi ka m ga-eme.'
- 11 Aga m esite n'owuwa anyanwu kpoo anu ufe,
 e, sitekwa n'ala ebe di anya kpoo nwoke* ahụ ga-abia mee nzube m.
 N'ihị na ihe m kwuru ya ka m ga-eme ka o mezuo;
 ọ bụkwa atumatu m ka m ga-emekwa.
- 12 Geenu m ntị, unu ndị isi ike,
 unu ndị nọpuru ezi omume m n'ebe di anya.
- 13 Ana m eweta ezi omume nso,
 ọ dighi n'ebe di anya,
 nzoputa m agaghị anokwa odu.
 Aga m enye Zayon nzoputa,
 nyekwa Izrel ima mma m.

47

Odida Babilon

- 1 "Rida n'ala, nodu na uzuzu,

[‡] 45:25 45:25 N'Onyenwe anyi ka a ga-agu agburu niile nke Izrel ka ndi ezi omume.
 na-ekwu ihe banyere ya n'ebe a.

* 46:11 46:11 Sairos, ka a

gị nwaagboghọ na-amaghị nwoke, bụ ada Babilon,
 nọdụ n'ala na-ejighị ocheeze,
 gị eze nwanyị obodo ndị Babilon.

Agaghị akpokwa gị
 onye dị nro, maọbụ onye dị pekepeke.

² Were nkume igwe nri gwee ọka,
 wepụ akwa ahụ i ji kpuchie ihu gị.
 Chilite uwe mwuda gị, kpughepụ ogwe ukwụ gị,
 mgbe ị na-agabiga iyi dị iche iche.

³ A ga-ekpughe ọtọ gị,
 tinyekwa gị n'ọdụ ihere.
 N'ihu na aga m abọtara ndị m ọbọ,
 agaghị m elekwa anya n'azụ."

⁴ Otu a ka Onye mgbaaputa anyị kwuru, Onye ga-azọputa Izrel. Aha ya bụ ONYENWE ANYI,
 Onye puru ime ihe niile,
 Onye nsọ Izrel.

⁵ "Nodụ duu, baa n'ime ọchịchiri,
 gị eze obodo nke ndị Kaldia;
 O dīkwaghị mgbe ọzọ a ga-akpọ gị
 nwanyị nwe alaeze dị iche iche.

⁶ Ewesoro m ndị m iwe,
 mee ndị ahụ bụ ihe nketa m ka ha ghọọ ihe na-adighị nsọ.
 Eweere m ha tinye gị n'aka,
 ma i gosighị ha obi ebere.
 O buladị ndị bụ agadi n'etiti ha
 ka ị bokwasiri ibu arọ.

⁷ I kwuru si,
 'Abụ m eze nwanyị ruo mgbe ebighi ebi!'
 Ma i cheghị echiche banyere ihe ndị a,
 ị tugharighi uche banyere ihe puru ime.

⁸ "Ugbu a gee ntị, gị onye na-eme dika o si tọọ gị uto.
 Gee ntị, gị onye na-anọ n'udo,
 na-asị onwe gị,
 'O bụ naanị m dij, o nweghị onye ọzọ ka m n'ụwa.
 O nweghị mgbe m ga-adị ka nwanyị di ya nwuru,
 maọbụ dika nwanyị umu ya nwuru.'

⁹ Ma lee anya!
 Ihe abụọ ndị a na-aga ibiakwasị gị
 na mberede.

N'otu ubochi di gị ga-anwụ, umu gị ga-anwuchakwa.
 Mgbaasị gị niile, na idi ike nke ogwu okike gị niile,
 agaghị egbochi ihe ndi a ibiakwasị gị n'uju.

¹⁰ N'ihu na i werela obi gị tukwasị n'ajo omume gị
 ị na-asị, 'O nweghị onye na-ahụ m.'
 Ma amamihe gị na ihe omuma gị na-eduhie gị,
 mgbe ị na-asị onwe gị,
 'O bụ naanị mụ onwe m, o dighikwa onye ọzọ ma ewezuga m.'

¹¹ Ihe ojoo ga-abiakwasị gị,
 ị gaghị ama otu ị ga-esi gbaa afa iwezuga ya.
 Oke mbibi ga-adakwasị gị
 nke ị na-agaghị enwe ike iji ego gbara onwe gị;
 Ila n'iyi nke ị na-atughị anya ya
 ga-abiakwasị gị na mberede.

¹² "Dokotazie ogwu okike gị niile,
 na ihe mgbaasị gị niile.
 Ihe ndi ahụ niile i jirila na-eche onwe gị siteri na mgbe ị bụ nwantakiri.
 Ma eleghị anya ha puru inyere gị aka n'oge di n'ihu.
 I puru iji ha menye ndi iro gị ujo, maobu mee ka ha maa jijiji.

13 Ndumodu niile a na-enye gi adighi enyere gi aka.

Mee ka ndi ahụ ihe banyere ngaghari onwa na kpakpando doru anya bja nso. Kpoptuta ndi ahụ na-esite n'ihe ha huru na kpakpando akowa ihe ga-eme site n'otu onwa ruo n'onwa nke ozọ.

Kpokuo ha ka ha zoptuta gi site na nsogbu nke na-aga ibiakwasị gi.

14 Lee, ha bu ihe efu dika ahija kporo nku.

Oku ga-erechapukwa ha.

Ha apughikwa izoptuta onwe ha site n'oku ahụ na-enwusi ike.

N'ihu na oku ahụ adighi ka oku a na-akwanye, nke a na-anya n'oge oyi.

15 Lee ihe ndi a na-enyocha kpakpando ga-emere gi, bu ndi i na-ana nti na ndumodu ha site na mgbe i bu nwantakiri.

Ha ga-ahapu gi gaa n'uzo nke aka ha; i gaghị enwekwa onye ga-azoptuta gi.

48

Izrel Onye isiike

1 "Geenu nti na nke a, unu agburu Jekob, unu ndi a na-akpo n'aha Izrel, ndi si n'agburu Juda puta.

Unu ndi na-eji aha ONYENWE ANYI na-anu iyi, ndi na-akpoku aha Chineke nke Izrel, ma o bughi n'eziokwu maobu n'ezie omume.

2 Unu ndi na-akpa nganga na unu bu ndi bi n'obodo di nso, ndi na-anyakwa isi na unu na-adabere na Chineke Izrel. Onye aha ya bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile.

3 N'oge gara aga ka m kwuru ihe na-aga ime n'oge di n'ihu. Mgbe m kwupuru ya, emekwara m ka ihe ahụ m kwuru mezu.

4 N'ihu na amaara m na unu bu ndi isiike, matakwa na akwara di unu n'olu bu igwe a na-apughi iroji aroji. Amakwaara m na egedege ihu unu bu bronze.

5 O bu ya mere m ji buru uzo gwa unu n'oge gara aga ihe m gaje ime,

ka unu ghara i si,

'O bu arusi anyi mere ya.

O bu arusi anyi a piri api na chi ola m nyere iwu ka ha mee!'

6 Unu anula ama m na-agba, hukwa ka ha na-emezu, ma unu ajula ikwere na o bu eziokwu.

"Site ugbo a gawa, aga m agwa unu ihe oheru nke m na-agwabeghi unu na mbu.

7 O bu ugbo a ka e kere ya, o bughi na mgbe ochie.

Unu anutubeghi ihe banyere ya mbu,

ya mere, unu agaghi asi,

'O bu ihe maara ihe banyere ya.'

8 E, i nubeghi, i maghikwa, site na mgbe ochie nti gi eghegi oghe.

N'ihu na amaara m na i bu onye aghugho na-ekwesighi ntukwasị obi, onye a na-akpo onye nnu isi site n'afọ nne ya.

9 Ma n'ihu aha m, ka m na-eme ka onuma m juru n'ihu otuto m, a na m egbochi ya n'ebe i no, ka a ghara ikpochapu unu kpmkpam.

10 Lee, anuchaalam unu, ma o bughi dika e si anucha olaocha n'oku. E, anwaleela m unu n'oke oku nke ahuhu.

11 N'ihu mu onwe m, e, n'ihu mu onwe m, ka m na-eme nke a.

Agam esi ana hapu ka m buru onye emere ka aha m ghara idi nso?

Agaghi m enye onye ozọ otuto m.

Izrel enwere onwe ya

12 “Geenu m ntị, gi Jekob,
na gi Izrel onye m kpọrọ.

Mụ onwe m bụ onye ahụ;
Abụ m onye mbụ, burukwa onye ikpeazu.

13 O bụ aka m tọrọ ntọala ụwa.
O bukwa aka nri m gbasara eluigwe.

Mgbe m kpọrọ ha oku
ha na-abịa guzo n’ihu m.

14 “Chikọtaanụ onwe unu, unu niile, geenu ntị.
Onye n’etiti arụsị ndị a gosiri ihe ndị a na-aga ime?
Onye ahụ ONYENWE ANYỊ hōrọrọ ka ya na ya dị na mma
ga-emezu nzube ya megide Babilon,
aka ya ga-emege ndị Kaldia.

15 Mụ onwe m, o bụladị mụ onwe m ekwuola ya;
e, akpọla m ya.

Aga m eme ka obia

n’ije ya, o ga-agakwa nke oma.

16 “Biakwutenu m nso, geenu ntị na nke a:
“Site na mkpọsa mbụ o bughị na nzuzo ka m kwuru okwu;
mgbe o mere anọ m n’ebe ahụ.”

Ma ugbu a, Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ ezitela m,
o mejuputala m na Mmụọ ya.

17 Otu a ka ONYENWE ANYỊ siri,
Onye mgbaputa unu, bụ Onye nso Izrel,
“Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke gi,
onye na-ezi unu ihe n’ihi odimma unu,
na-eduzikwa unu n’uzo unu kwesiri iso.

18 A sịkwarị na unu nara ntị n’iwu m niile,
udo unu gaara na-eru dika osimiri,
odimma* unu adikwa ka mmali nke ebili oke osimiri.

19 Mkpuru gi gaara amuba dika aja,
umu unu gaara a di ka mkpuru okuku a na-enweghi ike iguta onu,
a gaghị ehichapukwa aha ha,
maobu bibie n’ihu ha.”

20 Sitenụ na Babilon puo,
ghanarinu ndi Kaldia!

Werenu olu iti mkpu onu
kwusaa inwere onwe unu a.

Meenu ka ndi bi na nsotu niile nke uwa nuru ya
sinu, “ONYENWE ANYI agbaputala ohu ya Jekob.”

21 Mgbe O duuru ndi ya jee ije n’ozara, ala kporo nku, akpiri akpoghi ha nku.
O mere ka mmiri si n’oke nkume sputara ha,
e, o kpowara oke nkume
mee ka mmiri sputa.

22 ONYENWE ANYI siri, “O dighi udo diri ndi na-emebi iwu.”

49

Ohu nke ONYENWE ANYI

1 Geenu m ntị, unu niile ndi bi n’ala mmiri gbara gburugburu,
nuruokwanu nke a, unu ndi no na mba di anya.

ONYENWE ANYI kporo m tupu amuo m.

O kporo m aha m mgbe m ka no n’ime afo nne m.

2 O mere ka okwu si m n’onu diri nko dika mma agha.
O zobere m n’aka ya kpuchie m.

O mere m ka m diri ka aku di nko

* 48:18 48:18 Maobu, ezi omume

nke o zoro n'ime akpa àkụ ya.

³ Ọ sịrị m, "Ị bụ ohu m, Izrel.

Ọ bụkwa site na gị ka m ga-eji gosi ịma mma* na ike m."

⁴ Ma mụ onwe m sịrị, "Ọ bụ n'efu ka m ọgburu onwe m n'ọrụ.
Etufuola m ike m niile n'ihì ihe na-abughị ihe.

Ma ihe ruru m dị n'aka ONYENWE ANYỊ,
ugwo ọrụ m dịkwa n'aka Chineke m."

⁵ Ma ugbo a ONYENWE ANYỊ na-asị,

Onye ahụ kpurụ m n'afọ nne m ka m bụrụ onye na-ejere ya ozi;
ka ọ kpọghachite Jekọb nye ya

ka achikọtakwa ndị Izrel nyekwa ya onwe ya,
n'ihì na-abụ m onye nsọpurụ dīrī n'anya ONYENWE ANYỊ,
Chineke m aghokwaaraala m ike m.

⁶ Ọ sịrị,

"Ọ bụ ihe dị nta karịa, gị ị bụrụ m ohu,
ikpọghachita ebo niile nke Jekọb
na ikpọghachita ndị Izrel ndị m chebere.
Aga m emekwa ka ị bụrụ ihè nye ndị mba ọzọ,
ka nzọputa m site n'aka gị ruo ndị bi na nsọtụ ụwa niile."

⁷ Nke a bụ ihe ONYENWE ANYỊ kwuru,

Onye mgbaputa na Onye nsọ Izrel
na-agwa onye ahụ a na-elelị anya, onye ahụ mba kporo ihe arụ,
e, onye ahụ ndị na-achị achị mere ka ọ ghọọ ohu ha,

"Ndị eze ga-eguzo ọtọ mgbe ị na-agafe.
Ndịisi na-achị achị ga-akpọ isiala nye gị,
n'ihì na ONYENWE ANYỊ, Onye kwesiri ntụkwasị obi,
Onye nsọ Izrel, ahọputala gị."

Nlọghachi nke Izrel

⁸ Otu a ka ONYENWE ANYỊ na-ekwu:

"N'oge amara m, aga m aza unu,
n'ubochi nzọputa aga m enyere unu aka.
Aga m echebe unu, mee ka unu
bụrụ ọgbugba ndụ nye ndị mmadụ,
iweghachite ala ahụ

na ikegharịkwa ihe nketa ya nke togboro n'efu;

⁹ na-asị ndị mkporo,[†] 'Putanụ,
na-asịkwa ndị nọ n'ochichiri, 'Putanụ n'ihe.'

"Ha ga-adikwa ka aturu m, nọọ n'akukụ ụzọ,
ndị na-ata ahịhịa n'ebe ita nri nke ahịhịa ndụ, n'akukụ ugwu nta niile.

¹⁰ Agu agaghị agụ ha, akpiri agaghị akpokwa ha nkụ.
Oke anwụ otiti nke ọzara agaghị acha ha ọzọ.

N'ihì na Onyenwe anyị ga-esite n'obi ebere ya duo ha
n'akukụ isi iyi juputara na mmiri.

¹¹ Aga m emekwa ka ugwu ukwu niile ghọọ okporoụzọ,
meekwa ka okporoụzọ niile guzozie.

¹² Lee, ndị m ga-alọghachi, ha ga-esitekwa n'ebe dị anya,
ufodu ga-esite n'ugwu, ufodu n'odida anyanwụ,
ndị ọzọ ga-esite na mpaghara Aswan.[‡]"

¹³ Tienụ mkpu ọñụ, eluigwe niile;

ka ụwa nūrịa ọñụ.

Ugwu ukwu niile, buonụ abụ,
n'ihì na ONYENWE ANYỊ akasịela ndị ya obi.

Ọ ga-enwekwa obi ebere n'ihì iru ụjụ ha.

¹⁴ Ma Zayon sịrị, "ONYENWE ANYỊ agbakutala m azụ;

* **49:3** 49:3 Maobu, idi ukwu † **49:9** 49:9 Maobu, ndi a dotara n'agha ‡ **49:12** 49:12 N'ime akwukwo ndi mgbe ochie, aha i ga-ahụ bụ Sinim.

Onyenwe m echefuola m.”

15 “Nwanyị ọ puru ichezo nwa ya na-anu ara,
hapu inwe obi ebere n’ahu nwa si n’afọ ya?

Eleghi anya ọ puru ichezo,
ma agaghi m echezo unu.

16 Lee, edeela m aha gi n’obuaka m,
n’ihu m kwa ka m debere foto mgbidi gi nke ga-adigide.

17 Umụ gi emeela ngwangwa loghachite,
ndi ahu mere ka i togboro n’efu ga-esi n’ime gi puo.

18 Welie anya gi abuo lee gburugburu, legharja anya,
umu gi niile na-ezuko na-aloghachikwute gi.

Dika m na-adi ndu,” ka ONYENWE ANYI kwubiri.

“I ga-eyi ha niile dika oia icho mma,
i ga-ekekwa ha dika nwanyi a na-alu ohuru si eme.

19 “O bu ezie na e bibiri gi, mee ka i togboro n’efu,
ala gi aburu nkponkpo ebe,
ma ugbo a, i gaghi ezuru ndi gi,
otu a kwa, ndi ahu ripiara gi ga-anọ gi n’ebe di anya.

20 Umụ niile a muru n’oge onwu ghabara gi aka,[§]
ga-asikwa na nti gi,

‘Ebe a diri anyi oke ntakiri,
nye anyi ebe sara mbara karja nke anyi ga-ebi n’ime ya.’

21 Mgbe ahu, i ga-eche n’ime onwe gi si,
‘Onye mtaara m otutu umu ndi a niile?

A diri m ka nwanyi na-amughi nwa maobu onye umu ya nwuchara.

Onye ajuruaju na nke e mere ka o gaa biri n’ala ozo.

Mu onwe m foduru, naani m.

Onye kwa muru m umu ndi a?

Onye zulitere ha?”

22 Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru,

“Lee, aga m akpoku ndi mba ozo,
welie ha okoloto m,

ha ga-ekulata gi umu gi ndi ikom n’aka ha.

Umu ndi inyom ka ha ga-ekukwasu n’ubu ha kulatakwa ha.

23 Ndi eze ga-abukwa ndi nna na-azu umu gi,
ndi eze nwanyi ha ga-abukwa ndi inyom na-enye umu gi ara.

Ha ga-akpo isiala nye gi,

rachakwaa aja di n’ukwu gi abuo.

Mgbe ahu, i ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI,
matakwa na ihere agaghi eme ndi niile na-ele anya inyeaka m.”

24 A ga-anara dike n’agha ihe o lutara n’agha,

maobu zoputa ndi a doro n’agha site n’aka onye afọ tara mmiri*?

25 Ma otu a ka ONYENWE ANYI siru,

“N’ezie, a ga-esi n’aka ndi bu dike n’agha punara ha ndi ha dotara n’agha.

A ga-esitekwa n’aka onye na-akpa ike naputa ya ihe o dotara n’agha.

N’ihi na aga m ebuso ha agha bu ndi niile na-ebuso gi agha.

Aga m anaputakwa umu gi.

26 Aga m eme ka ndi na-akpagbu gi rie anu ahu onwe ha;
ha ga-anu obara onwe ha nubiga ya oke, dika mmanya.

Mgbe ahu, ihe niile bu mmadu n’uwa ga-amata,

na mu onwe m ONYENWE ANYI, bu Onye na-azoputa gi,

Onye mgbaputa gi, na Onye di ike nke Jekob.”

50

Mmehie Izrel na nrube isi nke ohu ahu

§ 49:20 49:20 Ndi a no na mba ozo muo ga-alota

ka ha wezuga onwe ha.

* 49:24 49:24 Ndi onye ezi omume dotara n’agha, a ga-eme

- 1 Otu a ka ONYENWE ANYI siri,
 "Olee ebe akwukwo m ji gbaa nne unu alukwaghi m di
 bu nke m ji chupu ya?
 Ma o bu onye n'ime ndi m ji ugwo
 ka m resiri unu?
 O bu n'ih i mmehie unu ka e ji ree unu;
 n'ih i mmebi iwu unu ka e jiri chuo nne unu.
- 2 Gini mere o ji buru na o nweghi onye no ya mgbe m bjara?
 Gini mere o nweghi onye zara m mgbe m kporo oku?
 O putara na aka m di mkpumkpu izoputa unu?
 O ga-abu na m enwekwaghi ike izoputa?
 N'ih i na enwere m ike ibara osimiri mba mee ya ka o ghozo ala akoro.
 Enwere m ike ime ka osimiri ghorozara,
 kaazu niile di n'ime ya nwuo
 n'ih i enweghi mmiri.
- 3 O bu mu bu onye ahụ na-eme ka ochichiri kpuchie ihu eluigwe,
 ka ihu eluigwe diri ka ihu onye na-eru uju."
- 4 Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI enyela m amamihe ya
 ka m nwee ike imata ihe m ga-agwa ndi a ike gwuru.
 Ututu niile ka o na-akpote mmuo m,
 meghee akpa uche m, ime ka m ghota uche ya.
- 5 Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI emeghela nti m abuo,
 ma enupughi m isi,
 a tugharikwaghi mazu.
- 6 Azu m ka m megheere ndi tiri m ihe;
 agba nti m abuo ka m hapuru ndi hopusiri m afunumu m.
 Ezopughi m ihu m
 n'ebe ndi na-akwa emo, na ndi na-agbu onu mmiri no.
- 7 Ebe o bu na Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-enyere m aka,
 ihere agaghi eme m.
 N'ih i ya, ejikerela m onwe m ime uche ya; agaghi m elekwa anya n'azu,
 a maara m na ihere agaghi eme m.
- 8 N'ih i na onye na-agu m n'onye ezi omume no nso.
 Onye ga-aputa ibo m ebubo?
 Ya puta ka anyi guzo ihu na ihu!
 Onye nwere ebubo megide m?
 Ya bja ka anyi kwuo ya.
- 9 Lee, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI bu onye na-enyere m aka.
 Onye puru ima m ikpe?
 Lee, ha niile ga-aka nka diri ka uwe,
 nla ga-erichapukwa ha.
- 10 Onye n'etiti unu bu onye ahụ na-atu egwu ONYENWE ANYI,
 na-egekwa nti n'okwu odibo ya?
 Ka onye ahụ na-eje ije n'ochichiri,
 nke na-enweghi ihè obula,
 tukwasị obi n'aha ONYENWE ANYI
 daberekwa na Chineke ha.
- 11 Ma lee, unu niile ndi na-amunye oku,
 ndi meere onwe ha owaoku,
 nke unu ji na-ejeghari n'ochichiri,
 gaanu n'ihu na-ejeghari n'ihè oku ahụ unu munyeere onwe unu.
 Ihe unu ga-anata site n'aka Onyenwe anyi
 bu ihe mwute nke ga-abiakwasị unu.

51

Nzoputa ebighi ebi diri Zayon

- 1 Geenu m nti, unu ndi niile na-agbaso ezi omume,
 ndi na-achọ ONYENWE ANYI!
 Legidenụ oke nkume ahụ e sitere na ya waputa unu anya.

E, legidenụ ọgba nkume ahụ e si n'ime ya gwuputa unu anya!

² Legidenụ Ebrahim bụ nna unu

na Sera anya, bụ ndị mụrụ unu.

Ebrahim nọ naanị ya mgbe m kpọrọ ya,

ma a ọziri m ya, mee ka ọ ghọọ oke mba.

³ ONYENWE ANYỊ aghaghị ikasi Zayon obi,

werekwa obi ebere leta ebe ya niile e tikporo etikpo,

ọ ga-eme ala ọzara ya niile ka ọ dika Iden,

ala ya nke niile ihe na-adighi ga-adikwa ka ubi a gbara ogige nke ONYENWE ANYI.

Onu na obi uto ga-ejuputa n'ime ya,

inye ekele na uda abu uto di iche iche ga-adikwa.

⁴ Ndi m, geenu m ntị;

naa ntị, gi Izrel mba nkem,

n'ihì na iwu m ga-esi n'onu m puo;

ikpe ikpe ziri ezi m ga-aghokwara mba niile ihè.

⁵ Ezi omume m na-abjaru unu nso osiiso,

nzoputa m na-adikwa nso.

Aga m achikwa mba niile.

Mba di anya ga na-ele anya obibja m;

ha ga na-ele anya nzoputa nke m ga-azoputa ha.

⁶ Welienu anya unu lee anya n'elu,

leekwanu anya n'owa,

n'ihì na mbara eluigwe ga-agba barji fuo, dika anwuru oku;

owa ga-aka nka dika akwa,

ndi bi n'ime ya ga-anwukwa dika ijiji.

Ma nzoputa m ga-adigide ruo mgbe ebighi ebi,

ezi omume m ga-adigidekwa, o gaghi agwu agwu.

⁷ Geenu m ntị, unu niile ndi maara ihe oma,

unu ndi na-anabata iwu m n'obi unu.

Unu atula egwu ihe ndi mmadu ga-asị unu,

unu atukwala egwu nkwtoto ha ga-ekwtoto unu.

⁸ N'ihì na nla ga-eri ha dika o si eri akwa.

Ikpuru ga-erichapu ha dika o si eri aji anu.

Ma ezi omume m, na obi ebere, ga-adi ruo mgbe ebighi ebi.

Nzoputa m ga-adikwa site n'ogbo ruo n'ogbo.

⁹ Teta, teta, yikwasị onwe gi ike,

gi aka ONYENWE ANYI,

bilie, dika ubochi ndi gara aga,

dika ogbo nke mgbe ochie.

Ọ bughị gi gbubisiri Rehab

ma dugbukwaa anu ojoo ahụ?

¹⁰ Ọ bughị gi mere ka osimiri taa?

Mmiri ahụ di omimi.

Ọ bughị gi mekwara ka okporozo diri n'etiti ya,

ebe ndi ahụ i gbaputara si gafee?

¹¹ Ndi ahụ ONYENWE ANYI gbaputara ga-alotakwa.

Ha ga-eji abu bata na Zayon;

onu na-adigide ga-adikwasị n'isi ha,

oke onu na obi uto ga-ejuputa n'obi ha,

iru uju na isu ude ga-efelaga.

¹² "Mu, o buladi mu onwe m, bu Onye ahụ na-akasi unu obi.

Onye ka i bu, na i na-atu egwu nwa mmadu nke ga-anwu anwu,

i na-atu egwu nwa mmadu nke bu naani ahija,

¹³ na i na-echefu ONYENWE ANYI bu onye kere unu,

onye na-esetipu eluigwe,

onye tokwara nqala niile nke uwa;

na-ebi ndu itu oke egwu ubochi niile

n'ihì oke iwe nke onye mkpagbu ahụ,

- onye nke kpebiri ibibi unu?
 Ma olee ebe oke iwe nke onye mkpagbu ahụ dị?
 14 N'oge na-adighi anya, a ga-agbaputa ndi mkporo egwu mere ka ha rudata ala.
 Ha agaghị anwụ n'ime olulu,
 nri agakwaghị akọ ha.
- 15 N'ihì na abụ m ONYENWE ANYỊ Chineke unu,
 onye na-akpali oke osimiri mee ka ebili mmiri ya bigbọọ,
 ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile bu aha ya.
- 16 Etinyela m okwu m n'onu gi,
 chebekwa gi n'obuaka m.
 O bu m tinyere eluigwe n'onodu ya,
 dokwaa ntoala nke uwa.
 O bukwa m na-asị Zayon, 'Ndi m ka unu bu.'"
- Iko onuma Onyenwe anyi*
- 17 Teta, teta,
 bilie gi Jerusalem,
 gi onye nuru site n'aka ONYENWE ANYI,
 bu iko nke oke iwe ya.
 Gi onye nuru ihe niile di n'ime iko ahụ
 nke na-eme ka umu mmadu dagbugharja.
- 18 O dighi otu nwa ya nke foduru,
 nke ga-agwa ya ihe o ga-eme,
 maobu nke ga-edu ya n'uzo
 o kwesiri igbaso.
- 19 Ihe abuo ndi a adakwasila gi.
 Onye ga-akasi gi obi?
 Mbibi na ila n'iyi, unwu na mma agha,
 onye ga-akasi gi obi?
- 20 N'ihì na umu gi ndi ikom adaala mba.
 Ha na-atogbokwa n'akuku okporozo niile,
 dika mgbada onya mara.
 Ha bu ndi juputara n'onuma ONYENWE ANYI
 na iba mba nke Chineke gi.
- 21 Ya mere, nuru nke a, unu ndi a na-akpagbu,
 ndi ihe na-egbu ma o bughị mmanya.
- 22 Lee ihe ONYENWE ANYI kwuru,
 bu Chineke unu, onye ihe banyere ndi ya na-emetu n'obi.
 "Lee, aga m esite n'aka gi
 wezuga iko ahụ mere ka i dagbugharja,
 i gaghị anukwa
 site n'iko onuma ahụ ozo.
- 23 Ma m ga-etinye ya n'aka ndi ahụ na-akpagbu gi,
 bu ndi siri gi,
 'makpuru n'ala ka anyi gaa ije n'elu ahụ gi.'
 I mere azu gi ka o di ka ala, dika okporozo
 ebe ndi mmadu si aga ije."

52

- 1 Teta, teta gi Zayon,
 yikwasị onwe gi ike dika uwe!
 Yikwasị onwe gi uwe mara mma,
 gi Jerusalem, obodo di nso.
 Ndi a na-ebighi ugwu na ndi ruru aru
 agaghị abata n'ime gi ozo.
- 2 Kuchapu aja di n'ahụ gi,
 bilie oto, gi Jerusalem, nodu ala n'ocheeze gi.
 Topu onwe gi site n'agbu igwe e kere gi n'olu,
 gi ada Zayon, a dotara n'agha.

- ³ N'ihì na otu a ka ONYENWE ANYÌ sịrì,
 “N’efu ka erere unu, anaghị ndị zuru unu ego ọbụla,
 ọ bughikwa ego ka a ga-eji gbaputa unu.”
- ⁴ N'ihì na otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYÌ kwuru,
 “Na mbu, ọ bu n’ala Ijpt ka ndi m gara biri,
 ugbu a, ọ bu ndi Asiria na-akpagbu ha.
- ⁵ “Ma ugbu a, gini ka m nwere n’ebe a?” bu ihe ONYENWE ANYÌ kwuputara.
 “Ebe ọ bu na e durula ndi m puo n’efu,
 ndi na-achi ha na-akwakwa ha emo na-achi ha ochi nleli,”
 ka ONYENWE ANYÌ kwuputara.
- “Ha na-ekwulukwa aha m
 ogologo ubochi niile.
- ⁶ N'ihì ya, ndi m ga-ama aha m;
 n'ihì nke a, ha ga-amarakwa n'ubochi ahụ
 na ọ bu Mụ onwe m kwuru na ọ ga-eme.
 E, ọ bu mụ onwe m.”
- ⁷ Lee ka ha si maa mma n’elu ugwu
 bu ukwu ndi na-eweta* ozioma,
 onye na-ekwusa okwu udo,
 e, onye na-eweta akuko oma,
 onye na-agbasa akuko banyere nzoputa,
 onye na-asị Zayon,
 “Lee, Chineke gi bu eze!”
- ⁸ Geenụ ntị! Nuruñu olu ndi nche unu,
 ndi na-eweli olu ha elu na-eti mkpu onu.
 N’ihì na mgbe ONYENWE ANYÌ ga-aloghachi Zayon,
 ha ga-ahụ ya anya.
- ⁹ Tienu mkpu onu
 unu mkpomkpo ebe niile e tikporo etikpo na Jerusalem,
 n’ihì na ONYENWE ANYÌ akasiela ndi ya obi.
 O gbaputala Jerusalem.
- ¹⁰ ONYENWE ANYÌ ga-eme
 ka mba niile huru ike ya di nsọ;
 ebe niile uwa soturu ga-ahukwa
 nzoputa Chineke anyi.
- ¹¹ Wezaganu onwe unu, wezaganu onwe unu, sinu n’ebe ahụ puo.
 Unu emetukwala ihe obula ruru aru aka.
 Sitenu n’etiti ya puta, dirinu ocha,
 unu ndi na-ebu ihe di iche iche nke ulo ONYENWE ANYÌ.
- ¹² Ma unu agaghị eji oku oku puo,
 unu agakwaghị agbapu oso,
 n’ihì na ONYENWE ANYÌ ga-ebutere unu uzọ,
 ọ bukwa ya, Chineke Izrel, ga-echebe unu n’azu.
- Ahuhu na Ebube nke ohu ahụ*
- ¹³ Lee, ohu m ga-enwe uche,
 a ga-ebulikwa ya elu, ọ ga-abukwa onye a na-asopuru.
- ¹⁴ Dika ibubo si nwuo otutu ndi mmadu n’ahu;
 otu a ka ihu ya bu ihe e bibiri ebibi nke ukwu, nke mere na ọ dikwaghị ka ihu
 mmadu ozọ,
 anu ahụ ya ka ebikwara n’uzo ọ na-agaghị eyikwa anu ahụ mmadu.
- ¹⁵ Otu a ka ọ ga-esi fesaa otutu mba di iche iche,[†]
 ndi eze ga-emechikwa onu ha n’ihì ya,
 ọ bu ihe a na-agwaghị ha ka ha ga-ahụ,
 ihe ha a ka anubeghi, ka ha ga-aghatakwa.

* 52:7 52:7 Maobu, na-ezisa † 52:15 52:15 Maobu, otu a ka otutu mba di iche iche ga-anọ na mgbagwoju anya.

53

- ¹ Onye kweere ozi anyị,
 ọ bukwa n'ahụ onye ka e kpugheere ogwe aka ONYENWE ANYỊ?
- ² N'ihu na o tolitere n'ihu Onyenwe anyị dika ome,
 dika mgborogwu nke puputara n'ala kporo nkụ.
 O nweghi ụdidi oma maobu ima mma nke ga-eme ka anyi lee ya anya.
 O nweghi ihe obula di n'udidi ya nke ga-eme ka ihe banyere ya masi anyi, maobu mee ka anyi chosie ya ike.
- ³ Ndi mmadu ledara ya anya, jukwa ya.
 O bu onye nwere otutu ihe mgbu, burukwa onye huru otutu ahuhu.
 Ma anyi gbakutara ya azu, ju ilenye anya n'ebe o no.
 E, anyi ledara ya anya, ju igu ya dika o bu ihe obula.
- ⁴ N'ezie, ihe mgbu niile anyi ka o buuru,
 burukwa ahuhu nke orja anyi niile,
 ma anyi guru ya ka onye Chineke tara ahuhu,
 onye o tiri ihe otiti, na onye o mekpara ahụ.
- ⁵ Ma e tipuru ya onya n'ihu mmehie anyi:
 ọ bukwa n'ihu ajo omume anyi ka e ji meruchaa ya ahụ.
 E mere ka anyi nwee udo n'ihu ahuhu o huru;
 ọ bukwa ubiri utari di ya n'ahụ mere anyi ji buru ndi ahụ di ike.
- ⁶ Anyi niile akpafuola dika igwe aturu;
 onye obula n'ime anyi etinyela isi ya n'uzo nke aka ya.
 Ma ONYENWE ANYI ebokwasila ya
 ajo omume anyi niile.
- ⁷ A kpagburu ya, mesie ya ihe ike,
 ma otu mkpuru okwu esighi ya n'onu pata.
 E duuru ya puo dika aturu a na-aga igbu egbu,
 dika aturu a na-akpachapu aji ya si ano nwayo n'ihu ndi na-akpacha ya aji,
 otu a ka o si nodu na-asaghegi onu ya.
- ⁸ Site na mmegbu na ikpe ka e ji wepu ya.
 Ma, onye n'etiti ndi ogbō* ya weliri olu kwuo okwu?
 N'ihu na e bipuru ya site n'ala ndi di ndu;
 maka njehie ndi m ka e ji tie ya ihe.†
- ⁹ E nyefere ya ka e lie ya dika onye na-emebi iwu,
 ọ bukwa n'etiti ndi ogaranya ka e liri ya,
 o bu ezie na o nweghi ihe ojo obula o mere,
 o dikwaghi okwu aghughu si n'onu ya pata.
- ¹⁰ Ma o bu ochichio ONYENWE ANYI izopja ya, na ime ka o taa ahuhu.
 N'ihu na onwu ya bu aja a churu n'ihu ikpe omuma nke mmehie.
 O ga-ahu otutu umu na umu umu ya; o ga-adikwa ndu ogologo oge.
 Nzube Chineke niile ga-emezukwa site na ya.
- ¹¹ Mgbe o hujiri ahuhu,
 o ga-emesia hu ihè nke ndu, afo ga-ejukwa ya,
 site n'ihu omuma ya, ka onye ezi omume ahụ, bu ohu m ga-eme ka a guo otutu mmadu
 dika ndi ezi omume,
 o ga-ebukwa mmehie ha niile.
- ¹² N'ihu ya, aga m enye ya oke n'etiti ndi bara uba,‡
 o ga-esokwa ndi bu dike keta ihe nkwa n'agha,
 n'ihu na o wupuru ndu ya nye onwu,
 a gukotara ya na ndi na-emebi iwu.
 Ma ya onwe ya buuru mmehie otutu mmadu,
 riokwara ndi na-emebi iwu aririo.

54

Ebube di n'ihu nye Zayon

¹ "Bu o abu, gi nwanji aga,

* 53:8 53:8 Ya bu, kwuputara † 53:8 53:8 Ya bu, taa ya ahuhu ‡ 53:12 53:12 Maobu, ndi di ike

- gị onye na-amụtaghị nwa;
 tie mkpu ọñụ, tiwakwaa olu abụ,
 gị onye ime nwa na-emetubeghị;
 n'ihì na umụ nwanyị ahụ a hapurū naanị ya ga-adị ọtụtụ
 karịa umụ nke nwanyị nwere di,"
 Otu a ka Onyenwe anyị kwuru.
- ² "Mee ka ebe ụlọ ikwu gị saa mbara,
 gbasapụ akwa mgbochi ụlọ ikwu gị,
 egbochila gbasapụ aka;
 mee ka ụdọ gị dī ogologo,
 meekwa ka o sie ike nke oma.
- ³ N'ihì na n'aka nri na n'aka ekpe ka ị ga-agbasa gaa;
 umụ gị ga-achupụ mba dī iche iche site n'ala ha,
 bichikwaa n'obodo ha niile dakpọsiri adakpọsi, nke tọgborọ n'efu.
- ⁴ Atụla egwu, n'ihì na ihere agaghị emekwa gị ọzọ.
 Ị gaghị abụkwa onye e wedara n'ala.
 Ị gakwaghị echeta ihere mere gị mgbe ị bụ nwantakiri,
 na ita ụta dīrị gị n'ihì ọnwụ di gị.
- ⁵ N'ihì na onye kere gị ga-aburū gị di.
 Aha ya bụ ONYENWE ANYI, Onye pūrū ime ihe niile;
 Onye nso Izrel bụ Onye mgbaputa gị,
 Chineke nke ụwa niile ka a na-akpọ ya.
- ⁶ N'ihì na ONYENWE ANYI ga-akpoghachi gị
 dika a ga-asị na ị bụ nwunye a hapurū ahapụ, nke ọ na-ewutakwa n'ime mmụọ ya
 bụ nwunye alutara na nwantakiri,
 naanị ka ọ burū onye ajurū aju," ka Chineke gị na-ekwu.
- ⁷ "Naanị nwa mgbe nta ka m hapurū gị.
 Ma aga m eji obi ebere ukwu kpoghachikwa gị
- ⁸ Na nwa oge, esitere m n'oke iwe na-ewe m
 zonari gị ihu m,
 ma site n'ihunanya m nke na-adigide ruo mgbe ebighi ebi,
 aga m enwe omiiko n'ahụ gị."
 Otu a ka ONYENWE ANYI, onye mgbaputa gị kwuru.
- ⁹ "Dika m si n'ụọ iyi n'oge Noa si na m agaghị ekwekwa ka mmiri kpuchie ụwa ọzọ,
 bibie ndụ ndi dī n'ime ya,
 ana m anukwa iyi ugbo a na mụ agaghị ekwe ka iwe m bjakwasị gị ọzọ.
 Agakwaghị m abasiri gị mba ike.
- ¹⁰ N'ihì na a pūrū iwezuga ugwu ukwu niile,
 wezugakwa ugwu nta niile site n'ọnọdụ ha,
 ma obi ebere m agaghị esi n'ebe ị nọ pụọ,
 agaghị ewezugakwa ọgbugba ndụ nke udo m,"
 ka ONYENWE ANYI, onye nwere omiiko n'ahụ gị, kwuru.
- ¹¹ "Gị, onye a na-emekpa ahụ, onye oke ikuku ụwa a na-ebughari, nke onye ọbula na-
 adighi akasi obi,
 lee, aga m e ji nkume tọkwọisi wugharia gị,
 jirikwa nkume oma safaia dī oke ọnụahia tọọ ntọala gị niile.
- ¹² Aga m eji nkume rubi wugharia akukụ ụlọ gị niile,
 jiri nkume na-egbu nweghenweghe wuo ọñụ ụzọ ama gị niile.
 Aga m ejikwa nkume dī oke ọnụahia wuo mgbidi obodo gị.
- ¹³ Umụ gị niile ga-abụ ndi ONYENWE ANYI ga-akuziri ihe.
 Udo ha ga-adikwa ukwu.
- ¹⁴ N'ezì omume ka a ga-eme ka ị guzosie ike.
 Mmegbu ga-adikwa anya site n'ebe ị nọ,
 n'ihì ya, ị gaghị atụ egwu ihe ọjọọ ọbula.
 Ọ dighi ihe egwu ga-abiaru gị nso,
 n'ihì na a ga-ewezuga ha site n'ebe ị nọ.
- ¹⁵ Ọ burū na onye ọbula abia iluso gị ọgụ, ọ siteghị n'aka m;
 onye ọbula nke na-aluso gị ọgụ ga-abụ onye e meriri emerì.

- 16 "Lee, ọ bụ mụ onwe m kere ọkpụ ụzụ
nke na-eji icheku afụ ọkụ
o ji akpụ ihe agha nke mbibi.
Ọ bukwa m kere ndị agha ahụ mbibi bụ ọrụ ha.
17 N'ubochi ahụ, ọ dighi ihe agha a kpurū megide gi nke ga-adị ire.
Ozọ, ị ga-emeri ndị niile kpọrọ gi ikpe mmegide.
N'ihì na nke a bụ ihe nketa dirị ndị ohu ONYENWE ANYỊ.
Mkpeputa* ha na-esite na m."
Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.

55

Bjanu ndi akpiri na-akpo nku

- 1 Gee ntị, bja onye ọbụla akpiri na-akpo nku,
bjanu na mmiri,
unu ndi na-enweghi ego
bjanu zọ, riekwa.
Bjanu, zuru mmanya na mmiri ara ehi
na-ejighi ego na-arughị onuahia ọbụla.
2 N'ihì ginị ka i ji na-atufu ego gi izu ihe na-abughị ezi nri?
Ginị mere i ji na-adogbu onwe gi n'oru n'ihe na-apughị iju gi afọ?
Gee ntị, geenu m ntị nke oma, rie ezigbo nri
mkpurubi gi ga-enwe afọ ojuju na nri di ezi mma!
3 "Toonu ntị unu n'ala, bjakwute m!
Gee ntị, ka inwe ike di ndu.
Mu na unu ga-aba n'ogbugba ndu ebighi ebi,
bu ihunanya m kwesiri ntukwasị obi nke m kwere Devid na nkwa.
4 Lee, emere m ya ka ọ ghorọ ndi niile di iche iche onyeama,
ka ọ buru onyendu na onyeisi ochichi nye ndi niile di iche iche.
5 N'ezie, gi onwe gi ga-akpoku mba di iche iche na i maghi,
mba ndi ahụ na-amaghị gi ga-ejikwa ọsọ gbakwute gi,
n'ihì ONYENWE ANYỊ Chineke gi,
Onye nsọ nke Izrel,
n'ihì na o meela ka ị buru ihe di oke mma."
6 Chonu ONYENWE ANYỊ mgbe a ga-achota ya.
Kpokuonu ya mgbe ọ nọ nso.
7 Ka onye na-eme ihe ojoo hapu uzọ ya,
ka onye ajo omume hapu echiche ojoo ya niile.
Ka ha tugharia bjakwute ONYENWE ANYỊ, ọ ga-emere ha ebere,
ha bjakwute Chineke anyi, n'ihì na ọ ga-agbaghara ha mmehie ha niile.
8 "N'ihì na echiche m ha abughị echiche unu,
uzo unu niile, ha abukwaghị uzọ m,"
ka ONYENWE ANYỊ kwuputara.
9 "N'ihì na dika eluigwe si di elu karja uwa,
otu a ka uzọ m niile si di elu karja uzọ unu niile,
otu a kwa ka echiche m niile si di elu karja echiche unu niile.
10 Dika mmiri na mkpuru mmiri
si esi n'eluigwe ada n'uwa
na-alaghachighi n'eluigwe
ma ọ buru na o meghi ka mmiri dee ala,
mee ka ihe ubi puputa, too eto,
meekwa ka ọ mja mkpuru nye onye na-akụ ihe okuku, burukwa ihe oriri nye onye
na-eri nri.
11 Otu a ka okwu si m n'onu puo si adi.
Ana m ezipu ya, ọ gaghị aloghachikwute m n'efu.
Ọ ga-emezu ihe niile m choro ka o mee,
baakwa uba ebe ọbula m zigara ya.
12 N'ihì na unu ga-eji onu puo,
a ga-esikwa n'ebe ahụ duputa unu n'udo.

* 54:17 54:17 Mmeri ha maobu, ezi omume

Ugwu ukwu niile, na ugwu nta niile
 na osisi niile nke ubi,
 ga-eti mkpu ọ́nụ,
 kuọ́kwa aka n'obi ụto.
¹³ Ebe ogwu na-eto na mbụ, osisi junipa ga-eto na ya;
 ebe uke toro, osisi mietul ga-eto na ya.
 Ihe ndị a ga-aghọrọ ONYENWE ANYỊ aha dị ukwu,
 nke ga-abụkwa ihe iribama
 ga-adị ruo mgbe ebighị ebi.”

56

Nzọpụta dịrị ndị ọzọ

¹ Nke a bụ ihe ONYENWE ANYỊ siri,
 “Debenụ ikpe ziri ezi,
 meekwanụ ihe ziri ezi.
 N’ihi na nzọpụta m dị nso,
 ezi omume m ga-apụta ihe mgbe na-adighi anya.
² Ngozi na-adiri onye na-eme nke a,
 bụ onye ahụ nke na-ejidesi ya aka ike,
 onye ahụ nke na-edebe ụbọchị izuike m na-emerughị ya,
 nke na-edebekwa aka ya ka ọ ghara ime ihe ọjọọ.”
³ Ka onye ala ọzọ bụ onye jikoro onwe ya na ONYENWE ANYỊ si,
 “ONYENWE ANYỊ aghaghị i site na ndị ya kewapụ m.”
 Ka onye onozị ọbụla gharakwa i si
 “Mụ onwe m bụ naanị osisi kpọnwurụ akpọnwụ.”
⁴ N’ihi na otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru:
 “Nye ndị onozị ahụ na-edebe ụbọchị izuike m niile,
 ndị na-ahoro ihe na-atọ m uto,
 na ndị na-ejidesikwa ọgbụgba ndụ m ike.
⁵ Aga m enye ha n’ime ụlọ m na n’etiti mgbidi ya,
 ihe ncheta na aha
 di mma karịa ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom.
 Aga m enye ha aha ga-adị ruo ebighi ebi
 nke a na-agaghị echezọ ruo ebighi ebi.
⁶ Ma ndị mba ọzọ ndị gbakwuuru ONYENWE ANYỊ
 ijere ya ozi,
 na ihu aha ONYENWE ANYỊ n’anya,
 nakwa i bụ ndị ohu ya,
 ndị niile na-edebe ụbọchị izuike nsọ na-emerughị ya,
 na ndị jidesiri ọgbụgba ndụ m ike,
⁷ ndị a ka m ga-akpota n’ugwu nsọ m,
 meekwa ka ha nuriya ọnụ n’ime ụlọ ekpere m.
 Aga m anabata aja nsure oku ha na onyinye niile ha nyere
 n’ebe ichu aja m.
 N’ihi na a ga-akpo ụlọ m
 Ụlọ Ekpere nye mba niile di iche iche.”
⁸ Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuputara,
 bụ onye ahụ na-eme ka Izrel si n’ebe ha gbanuru oso lota,
 “Aga m achikotakwa ndi ozo tinyere ha
 tinyekotara na ndi ya achikotara.”

Ebubo Chineke megide ndi ajoo omume

⁹ Bjanu, unu anumanu niile nke oke ohia.
 Bjanu dogbuo, unu umu anumanu nke oke ohia.
¹⁰ N’ihi na ndi na-eche ndi m nche kpuru isi.
 Ha niile bu ndi amamihe koru.
 Ha di ka nkita dara ogbi,
 nke na-adighi agbo uja.
 Ha huru irahu ura na iru nro,
 na idina ndina n’anya.
¹¹ Ha bu nkita na-eribiga nri oke;

ha adighi enwe afọ ojuju.
 Ha bu ndi ozuzu aturu na-enweghi nghota,
 ha niile echela ihu n'uzo nke aka ha,
 onye obula na-agbalisi ike ichota uru nke ya.
 12 Onye obula na-asi, "Bia ka m weta mmanya,
 ka anyi nujuokwa mmanya n'aba n'anya afọ anyi.
 Echi ga-adikwa ka taa,
 ma o bukwanyu di mma karia."

57

- 1 Ndi ezi omume na-ala n'iyi,
 ma o dighi onye obula na-etinye ya n'obi;
 a na-ewezuga ndi ji obi ha niile na-efe Chineke,
 ma o dighi onye na-aghota,
 na-ewezugara onye ezi omume
 puo n'ihu ihe ojoo.
 2 Ndi na-agazi agazi n'uzo ha
 na-abanye n'udo.
 Ha na-enwekwa izuike mgbe ha dinara n'onwu.
 3 "Ma unu onwe unu, bianu n'ebe a, unu umu ndi mgbaasi,
 unu umu ndi na-akwa iko, na umu ndi akwuna.
 4 Onye ka unu na-akwa emo?
 Onye ka unu na-akocha,
 na-araputakwara ire unu?
 Unu o bughu umu ndi nnupu isi,
 mkpuru ndi na-ekwu okwu ugha?
 5 Unu na-emejuputa ihe ojoo niile na-agu obi unu agu
 mgbe unu zuko na-efe arusi unu n'okpuru osisi ook obula.
 Unu na-ewerekwa umu unu chuo aja
 na ndagwurugwu niile, na n'okpuru nkume niile di elu.
 6 Chi unu na-efe bu nkume niile na-akwo murumuru,*
 nke di na ndagwurugwu niile, ha bu ihe nketa nza unu fere.
 E, o bu ha ka unu na-awupuru onyinye mmanya unu niile
 na onyinye mkpuru oka unu niile.
 N'ihu ihe ndi a niile, m ga-esi ahaa dere duu?
 7 O bu n'elu ugwu di elu ka unu doziiri onwe unu ihe ndina,
 n'ebe ahụ kwa ka unu gara chuo aja unu.
 8 O bu kwa n'azu onu uzo niile, na ibo uzo niile,
 ka i kwubara oyiyi arusi gi.
 I gbakutara m azu,
 yipu uwe gi ribanye n'ime ihe ndina gi,
 ebe gi na ndi ahụ i huru n'anya dinakoro,
 imejuputa ihe ojoo ahụ na-agu obi gi agu.
 9 I were mmanu jekwuru Molek†
 meekwa ka mmanu otite gi na-esi isi utu baa uba.
 I zipuru ndi nnochite anya gi‡ gaa na mba di anya;
 i gbadara ruo n'ime ime ala mmuo.
 10 Oke mwaghari ndi a niile emeela ike gwusia gi,
 ma i dighi asi, 'Olileanya adighi.'
 I chotara ntute nye ndu gi,
 ya mere, na i daghi mba.
 11 "Onye na-emenye gi ujo na egwu di otu a?
 Nke mere na i dighi agwa m eziokwu?
 I naghị echetakwa m,
 i naghị atugharikwa ihe banyere m n'obi gi?"

* 57:6 57:6 Nkume ndi a na-akwo murumuru bu ihe ha ji ejere chi ndi ahụ na-abughu chi ozi. † 57:9 57:9 Maobu, eze ‡ 57:9 57:9 Ya bu, arusi apiri api

Ọ bụ n'ìhi na m gbara nkịtị oge ndị a niile
ka i ji hapụ ịtụ m egwu?

¹² Lee, aga m ekpughe ezi omume gị na ọrụ ọma gị,
igosi gị na ihe ndị a jị gịrụ di ka ezi ihe agaghị enyere gị aka.

¹³ Mgbe ị ga-eti mkpu akwa maka enyemaka,
ka arụsị niile ndị ịchịkọbara zọpụta gị.

Ikuku ga-eburu ha niile bufuo,
naani otu nkuume ga-ekutu ha.

Ma onye ọbụla gbabara n'ime m izere ndụ
ga-eketa ala ahụ;
ha ga-enwetakwa ugwu nsọ m."

Nkasiobi dirị ndị ị umeala n'obi

¹⁴ A ga-asịkwa,

"Dozienụ ụzọ! Dozienụ ụzọ, mee ya ka ọ maa mma.

Bupụsianụ ihe isọ ngongọ niile n'ụzọ ndị m."

¹⁵ N'ìhi ihe a ka onye ị elu, onye e mere ka ọ ị ukwuu,
onye ị mgbe ebighị ebi, onye aha ya ị nsọ kwuru:

"Ebi m n'ebe ị elu nke ịkwa nsọ,
ibinyere onye ị umeala n'obi, na onye wedara mmụọ ya n'ala,
itute mmụọ nke onye e wedara n'ala,
na ịkpólite mmụọ nke onye ị umeala n'obi.

¹⁶ N'ìhi na ọ bughị ruo ebighị ebi ka m ga na-emegide gị,
maọbụ na-egosi iwe m.

Ọ bụrụ na m emee otu a, mmụọ ndị mmadụ ụwa niile ga-ada mba,
ya na mkpuruobi niile ahụ m ji aka m kpụọ.

¹⁷ Ewesoro m ha iwe n'ìhi mmehie ha na oke ọchịchọ ha.

Ọ bụkwa n'ìhi ya ka m ji taa ha ahụhụ, gbakụtakwa ha azụ.

Ma lee, ha nọgidesikwara ike na-eme mmehie, na-eme ihe ọbụla nke na-atọ obi ha
ụtọ.

¹⁸ Ahụla m ihe niile ha mere ma aga m agwọ ha.

Aga m edu ha, kasịekwa ndị na-eru ụjụ n' Izrel obi.

¹⁹ Aga m eme ka abụ otuto ị n'egbugbere ọny ha.

Udo, udo, dirị ndị nọ nso na ndị nọ n'ebe ị anya,"
ka ONYENWE ANYỊ kwuru.

"Aga m agwọkwa ha."

²⁰ Ma ndị niile na-emebi iwu ị ka oke osimiri na-amaghari amaghari,
nke na-adighị ezu ike mgbe ọbụla.

Ọ na-amaputakwa ụrọ na apịti.

²¹ "Ọ ịkwaghị udo dirị onye na-emebi iwu," ka Chineke kwuru.

58

Ezi ibu ọny

¹ "Welie olu gị tie mkpu, egbochikwala iti mkpu.

Welie olu gị ịka opi ike.*

Gwa ndị m nnupu isi ha,
gwakwa ụlọ Jekọb mmehie ha.

² Kwa ụbọchị ka ha na-achọ m
ha na-eme ịka ọ na-agụ ha agụ ịmara ụzọ m niile,
ịka a ga-asị na ha bụ mba na-eme ihe ziri ezi,
ndị na-agbakụtaghị iwu Chineke ha azụ.

Ha na-ajụ m maka ikpe ziri ezi,
na-eme ịka ọ na-agụ ha agụ ka Chineke ịaruo ha nso.

³ Ha na-asị, 'N'ìhi gịni ka anyị ji ebu ọny,
ma ị ịghị ahụta ya?

N'ìhi gịni ka anyị ji weda onwe anyị n'ala,
ma ị ịghị ahụta nke a?'

"Ma n'ụbọchị unu na-ebu ọny, unu na-eme ihe masiri unu,
unu na-eji anya ike nara ndị na-arurururu unu ọny ihe ha rụpụtara.

* 58:1 58:1 Opi ike bụ ihe e ji akpokota ndị agha n'oge agha.

- 4 N'oge ahụ, ọ bụ ise okwu na ilu ọgụ,
ya na iti ibe unu ọkpọ n'ihì ajoyo obi ka unu ji emechi ubochi ibu onu unu.
Unu apughị ibu onu otu unu si eme taa
na-ele anya ka anu olu unu n'elu.
- 5 Nke a ọ bụ ụdị obubu onu nke m hoputara,
naani ubochi nke ndi mmadu ji eweda onwe ha n'ala?
O bu naani nke mmadu ji ehulata isi ya n'ala dika osisi achara,
nke i dina n'akwa mkpe na ntụ?
O bu nke a ka unu na-akpo obubu onu,
ubochi nke ONYENWE ANYI nabatara?
- 6 "Nke a ọ bughị ụdị obubu onu m hoputara:
Itopu agbu niile nke ikpe na-ezighi ezi,
na itopu udo niile nke mmegbu,
na ime ka ndi a na-emegbu nwere onwe ha
na itiji yoku obula?
- 7 Ka i kenye ndi agu na-agu ihe oriri gi,
ka i kpobata n'ime ulo gi ndi na-enweghi onye inyeaka, ma ndi ogbenye.
Ka i nye ndi na-agba oto uwe,
ka i hapu izo onwe gi n'ebe ndi ikwu gi chorọ inyeaka gi no.
- 8 O buru na i mee ihe ndi a, aga m eme ka ihuoma m chakwasị gi dika ihè isi ututu.
A ga-agwo kwa oria gi niile.
Mgbe ahụ, ezi omume gi ga-edu gi,
ebube ONYENWE ANYI ga-echekwa gi n'azu.
- 9 Mgbe ahụ, i ga-akpo, ONYENWE ANYI ga-azakwa,
i ga-eti mkpu akwa maka enyemaka, ọ ga-asị gi, Lekwa m n'ebe a.
- "O buru na i wezuga yoku mmegbu,
o burukwa na ikwusi itu mkpisiaka, na igbasa okwu ikpo asi,
- 10 O buru na inye ndi agu na-agu nri,
nyere ndi no na mkpa aka,
mgbe ahụ, ihè gi ga-achawaputa,
ochichiri niile gbara gi gburugburu ga-aghọ ihè, na-achakwa ka ehie.
- 11 ONYENWE ANYI ga na-edu gi mgbe niile.
O ga-eme ka afọ ju gi n'ala kporo nku,
meekwa ka i noro n'ahụ isiike.
- I ga-adikwa ka ubi a gbara ogige nke a na-agba mmiri nke oma,
dika isi iyi na-adighi ata ata.
- 12 Ndi gi ga-edozi mkpomkpo ebe ochie niile.
Ha ga-ebulikwa ntala nke mgbe ochie.
A ga-akpo unu ndi na-edozi mgbidi dara ada,
ndi na-aruzikwa okporozo nke ebe obibi.
- 13 "O buru na i debe ukwu gi site na-edebeghi ubochi izuike nso,
sitekwa na-ime ihe ndi na-atọ gi oto n'ubochi nso m,
o buru na ikpo ubochi izuike m ihe mmasi
na ubochi nso ONYENWE ANYI ihe a na-akwanyere ugwu,
o buru na i sopuru ya site na-emeghi ihe n'uzo nke gi,
na-emeghi ochicho nke obi gi, maobu ikwugheri onu,
- 14 mgbe ahụ, i ga-achota onu gi n'ime ONYENWE ANYI,
m ga-emekwa ka inokwasị n'ebe di elu niile nke ala ahụ,
meekwa ka irie oriri na ihe nketa nke nna gi Jekob."
- N'ihì na onu ONYENWE ANYI ekwuola ya.

59

Mmehie, ikwuputa mmehie, na mgbaputa

- 1 N'ezie, aka Onyenwe anyi adighi mkpumkpu nke na o nweghi ike izoputa,
nti ya adighikwa arọ nke na o nweghi ike inu ihe.
- 2 Kama mmehie unu ekwapula unu
site n'ebe Chineke unu no;
mmehie niile unu ezokwala ihu ya site n'ebe unu no,

nke mere na ọ chọkwaghị ige ntị ọzọ.

³ N'ihì na aka unu juputara na ntupọ ọbara,
mkpisiaka unu bukwa nke mmehie meruru.

Egbugbere onu unu ekwuola okwu ugha,
ire unu na-atamukwa ihe ojoo.

⁴ O dighi onye na-ekpe ikpe ziri ezi,
o dikwaghị onye na-eji ikwesi ntukwasị obi kpee ikpe.

Ha na-adabere n'iru uka n'enweghi isi, ha na-ekwu okwu ugha,
ha na-aturu ime okwu na uka muokwa ajo ihe.

⁵ Ha na-avu akwa ajuala,
na-akpakwa akwu udide.

Onye obula riri akwa ha ga-anwu,
mgbe obula otu kuwara, o bu agwo ajuala na-esi n'ime ya aputa.

⁶ Akwu udide ha abaghi uru iji mee uwe,
ha enweghi ike iji ihe ha meputara kpuchie onwe ha.

Oru ha niile bu ajo oru,
omume ihe ike juputara ha n'aka.

⁷ Ukwu ha na-eme ngwangwa igbaba n'ime mmehie,
ha na-emekwa ngwa ikwafu ọbara ndi o nweghi ihe ojoo ha mere.

Ha na-achuso echiche ajo ihe,
oru mbibi na ntija bu ejiri mara nke uzọ ha niile.

⁸ Ha amaghi ihe uzọ udo bu,
ikpe ziri ezi adighi n'uzọ ha na-eso.

Ha e mela uzọ ha ka ha gbagoo agbagoo.
Ndi niile na-eso ya anaghi enweta udo.

⁹ Ya mere ikpe ziri ezi di anya n'ebe anyi no,
ezi omume adighi erute anyi nso.

Anyi na-ele anya ihè, ma lee, ochichiri ka anyi na-ahu.

Anyi na-ele anya mmuke ihè ma anyi na-ejeghari n'ime oke ochichiri.

¹⁰ Anyi na-asoghari isi na mgbidi dika ndi na-enweghi anya,
na-asoghari isi dika ndi na-enweghi anya;

anyi na-ada na-akpobi ukwu n'etiti ehie dika a ga-asị na o bu oge chi ojiji,
n'etiti ndi nwere ezi ndu, anyi no ka ndi nwuru anwu.

¹¹ Anyi na-agbo uja dika bja;
anyi na-akwasị akwa ike dika nduru n'eru uju.

Anyi na-ele anya ikpe ziri ezi, ma o dighi eru anyi aka;
anyi na-ele anya nzoputa, ma o di anya n'ebe anyi no.

¹² N'ihì na mmehie anyi amubaala n'ihu Onyenwe anyi;
o na-agbakwa ama megide anyi.

E, anyi makwaara udi ndi mmehie anyi bu,
n'ihì na mmehie anyi dikwa n'ihu anyi mgbe niile.

¹³ Anyi maara nnupu isi anyi na ngonari anyi gonariri ONYENWE ANYI;
anyi esitela n'iso ONYENWE ANYI Chineke anyi wezuga onwe anyi,

noigide na-akpali mmegbu na nnupu isi.
Okwu onu anyi bu okwu ugha, nke anyi si n'obi anyi tuputa.

¹⁴ Ulo ikpe anyi niile adighi acho onye ezi omume;
anyi amaghi ihe a na-akpo ikpe ziri ezi.

Eziokwu asoala ngonoo n'ama niile,
ihe ziri ezi apughi ibata.

¹⁵ E, eziokwu alaala;
onye obula kwa nke na-achọ ibi ndu oma na-etinye onwe ya na nsogbu.

ONYENWE ANYI lere anya hu ihe ojoo ndi a niile, nke na-enyeghi ya obi utu;
o hukwara na ikpe ziri ezi adighi.

¹⁶ O huru na anyi enweghi onye inyeaka obula;
o wutere ya na o dighi onye na-arioro anyi aririo.

O bu ya mere o ji bata site n'ike aka ya na n'ezì omume ya,
bja izoputa anyi.

¹⁷ O na-eyikwasị ezi omume dika ngwa agha ikpuchi obi ya.
Okpu nke nzoputa ka o na-eyikwasikwa n'isi ya.

- Q bụkwa uwe ibo obo na nke ekworo
na inu oku na obi ka o ji kpuchie onwe ya.
- 18 Q ga-akwughachi ndi iro ya
dika ajo omume ha niile si di.
Iwe oku ya
ka o ga-eji megide ndi iro ya niile
bi na mba di anya.
- 19 Site n'odiida anyanwu, ndi mmadu ga-asopuru aha ONYENWE ANYI,
sitekwa n'owuwa anyanwu, ha ga-atu egwu ebube ya.
N'ih na o ga-abia dika idee mmiri
nke nkume, ONYENWE ANYI na-agba na-aga.*

20 "Onye mgbaputa ga-abia na Zayon;
o ga-abiakwute umu Jekob ndi na-esite na mmehie ha chegharia."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

21 "Ma mu onwe m, nke a bu ogbugba ndu m nke di n'etiti mu na ha," ka ONYENWE ANYI na-ekwu. "Mmuo m, nke di n'ahu gi, na okwu m niile nke m tinyere n'onu gi, agagh i apu n'egbugbere onu gi, maobu n'egbugbere onu umu gi, maobu n'egbugbere onu agburu gi. Ha ga-adigide site ugbu a ruo mgbe niile ebighi ebi," ka ONYENWE ANYI kwuru.

60

Ebube nke Zayon

- 1 "Billie, mukkee, n'ih na ihè gi abiala,
ebube ONYENWE ANYI awaakwala n'ahu gi dika anyanwu.
- 2 Lee, ochichiri na-ekpuchi uwa niile,
oke ochichiri na-ekpuchi ndi niile bi n'uwa,
ma ONYENWE ANYI ga-awa dika anyanwu n'ahu gi
ebube ya ga-achakwa ka ihe n'ebe i no.
- 3 Mba niile di iche iche ga-abiakwute ihè gi,
ndi eze niile ga-abiaru mmuke nke owuwa gi.
- 4 "Welienu anya unu abuo elu legharia gburugburu unu,
ha niile na-ezukota na-abiakwute gi;
umu gi ndi ikom na-esi n'ebe di anya bia,
umu gi ndi inyom ka a ga-ekukwa n'ukwu.
- 5 Mgbe ahụ, i ga-elepụ anya ma chakee,
obi gi ga-atọ gi uto, saa mbara n'ih onu,
n'ih na aku niile nke osimiri ka a ga-ewebatarata gi,
akunuba nke otutu mba ga-abiara gi.
- 6 Otutu igwe inyinya kamel nke si Midia
na Efaa ga-epuputa n'ala gi,*
ma ndi sikwa n'obodo Sheba
ga-ebutere gi olaedo na uda na-esi isi uto.
Ha ga-ekwusakwa otuto Onyenwe anyi.
- 7 A ga-enye gi igwe ewu na aturu niile nke ndi Keda.
Ebule niile nke Nebaiot ga-abu nke gi.
A ga-anabata ha dika onyinye n'elu ebe ichu aja m.
Aga m edozi ulonso m di ebube, mee ya ka o maa mma kari.
- 8 "Olee ndi bu ndi a na-efeghari dika igwe ojii,
ndi na-efeghari dika umu nduru na-efeba n'akwu ha?
- 9 N'ezie, mu ka ala ndi ahụ mmiri gbara gburugburu na-echere;
ugbo niile nke Tashish ga-ebukwa uzo,
na-ebughachi umu gi site n'ebe di anya,
ha na olocha na olaedo ha niile.
Inye ONYENWE ANYI bu Chineke gi nsopuru,
Onye nsọ nke Izrel,

* 59:19 59:19 Maobu, mgbe onye iro ga-abata dika idee mmiri, mmuo nke ONYENWE ANYI ga-ebuli okoloto imegide ya. * 60:6 60:6 Ndi ebo Midia, bu ndi siter n'akuku ndida odida anyanwu osimiri Jodan. Ha na-achi anu ulu na-agaghari n'ihu izu ha. Efaa bu nwa nwoke Midian Jen 25:4.

n'ihì na ọ jirila ìma mma gòzie gị.

10 “Ndi mba ọzọ ga-abịa wuziere unu mgbidi unu niile.

Ndi na-achị achị na ndi eze ha niile ga-ejere unu ozi.

Ọ bụ ezie na m tilkpọrọ gị n'ìwe m,

ma site n'amara m, aga m emere gị ebere.

11 Onụ ụzọ ama gị ga-eghe oghe oge niile

site n'ututu ruo n'ututu,

inabata akụ niile si na mba dị iche iche.

A ga-edurukwa ndi eze di iche iche bata n'ime ya n'onodu ndi a dotara n'agha.

12 Mba obula juru ijere gị ozi ga-ala n'iyi;

a ga-ekpochapu ha.

13 “Otuto niile na ìma mma niile nke Lebanon ga-abụ nke gị.

Osisì junipa, na osisì fịa, na osisì junipa, na osisì saipres,

ka a ga-eji choọ ulonso m mma.

Aga m emekwa ka ebube juputa n'ebe ahụ ukwu m na-adi mgbe niile.

14 Umụ ndi na-emegbu gị ga-abia kpoọ isiala nye gị.

Ndi ahụ niile na-eleli gị ga-abia daa n'ala n'ihu gị sutu ukwu gị onụ.

Ha ga-akpo Jerusalem, Obodo ONYENWE ANYI,

Zayon nke Onye nsọ Izrel.

15 “Ọ bụ ezie na ọ di mgbe i bụ onye a kporo asi, onye a na-emegbu,

onye mmadu niile na-eweda n'ala,

ma ugbu a, i ga-ama mma ruo ebighi ebi;

i ga-abu ihe na-ewetara ogbo niile nke uwa onu, n'ihì na otu a ka m ga-eme gị.

16 I ga-anu mmiri ara nke mba di iche iche,

ọ bukwa ara ndi eze ka a ga-eji zuo gi.[†]

Mgbe ahụ, i ga-amata n'ezie na mu onwe m, bu ONYENWE ANYI bu Onye nzoputa gị

na Onye mgbaputa gị, Onye di ike nke Jekob.

17 N'onodu bronzi, aga m eweta olaedo,

n'onodu igwe aga m eweta olaocha.

N'onodu osisi, ọ ga-abu ọla,

n'onodu nkume, ọ ga-abu igwe.

M ga-eme ka udo buru ndi nlekota gị

ezi omume ga-abu onye na-achị gị.

18 Ihe ike agaghị adikwa n'ala gị ọzọ.

Agha niile ga-akwusi, mbibi na ìla n'iyi agaghị adikwa.

Mgbidi gị ga-aghọ Nzoputa,

i ga-akpokwa onu ụzọ ama gị niile Otuto.

19 Anyanwu agaghị abukwara gị ihè n'ehihie ọzọ,

maobu maramara nke onwa amukwasị gị ihe,

n'ihì na ONYENWE ANYI Chineke gị ga-aburu gị ihè ruo ebighi ebi,

Chineke gị ga-abukwa ebube gị.

20 Anwu gị agaghị ada ada,

onwa gị agaghị akwusikwa icha;

n'ihì na ONYENWE ANYI ga-aburu gị ihè ubochi gị niile,

iru uju gị niile ga-agabigakwa.

21 Mgbe ahụ, ndi gị niile ga-abu ndi ezi omume,

ha ga-enwetakwa ala ahụ ruo ebighi ebi.

Ha bu ome nke m kuru,

bu oru aka m,

ime ka ìma mma m puta ihè.

22 Ezinaulo di nta ga-aba uba ghoọ obodo,

mba nta ga-aghọ obodo buru ibu.

Mu onwe m bu ONYENWE ANYI,

ga-eme ka ha niile mezuo osiso n'oge ya.”

[†] 60:16 60:16 Ọ bukwa ara ndi eze ka i ga-amị

61

Afọ ngosi ihuoma Onyenwe anyị

- ¹ Mmụọ nke Onye kachaşì ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYÌ dì n'ahụ m,
n'ìhi na ONYENWE ANYÌ eteela m mmanụ
ka m kwusaa ozioma nye ndì ogbenye.
O zitela m ìkasì ndì obi ha tiwara etiwa obi,
ikwupụta inwere onwe nye ndì a dọtara n'agha,
na ntoghapụ site n'ochichiri nye ndì mkporọ.*
- ² O zitere m ikwupụta afọ mgbe Onyenwe anyị ga-eji ihuoma leta ndì mmadụ,
na ubochi ibo obo nke Chineke anyị.
O zitekwarara m ìkasì ndì niile na-eru ụjụ obi,
³ na igboro ndì niile na-eru ụjụ na Zayon ihe na-akpa ha.
O zitere m inye ha okpueze mara mma
n'ọnọdụ ntụ,
inye ha ọñụ,
n'ọnọdụ ikwa akwa,
na iyikwasì ha mmụọ otuto
n'ọnọdụ mmụọ ida mba.
N'ìhi na Chineke akụọla ezi omume n'ime ha,
dika osisi ook siri ike,
igosi ìma mma ONYENWE ANYÌ.
- ⁴ Ha ga-ewugharịkwa ebe niile e tikporọ etikpo n'oge ochie,
doziekwa ebe niile togborọ n'efu site n'oge dì anya;
ha ga-eme ka obodo e tikporọ etikpo dì ọhuru,
bụ ebe togbororì n'efu nke otutu ogbo gara aga.
- ⁵ Ndì obia ga-azuru gi igwe ewu na aturu unu;
ndì mba ozọ ga-akoro unu ala ubi unu, lekotakwa ubi vainj unu niile.
- ⁶ A ga-akpo unu ndì nchujaja ONYENWE ANYÌ,
kpokwa unu ndì ozi Chineke anyị.
A ga-eji akụ niile si na mba dì iche iche zuru unu.
O bukwa akunuba ha ka unu ga-eji nyaa isi.
- ⁷ N'ọnọdụ ihere dijiri ha ugbu a,
ndì m ga-enweta ngozi okpukpu abuo,
n'ọnọdụ nkocha dijiri ha
ha ga-anuri onu n'ìhi ihe nketa ha nwetara.
Ha ga-enweta okpukpu ihe nketa ala abuo,
ketakwa onu nke ga-adigidere ha ruo mgbe ebighi ebi.
- ⁸ "N'ìhi na mu onwe m, ONYENWE ANYÌ, na-ahu ikpe ziri ezi n'anya.
Ma ana m akpo izu ohi na ajo omume niile asi.
Aga m esite n'ikwesì ntukwasì obi m kwughachi ndì m n'ìhi ahuhu ha tara,
mu na ha ga-agbakwa ndu ebighi ebi.
- ⁹ Mkpuru ha ga-abu ndi a ma ama,
a ga-asopukwara ha n'etiti mba niile.
Ndì niile huru ha ga-amata,
kwuputakwa na ha bu ndi ONYENWE ANYÌ goziri."
- ¹⁰ Obi na-atọ m uto nke ukwu n'ime ONYENWE ANYÌ,
mkpuruobi m ga-etegharikwa egwu onu n'ime Chineke m.
N'ìhi na o werela uwe nzoputa kpuchie m,
werekwa uwe oke onu nke ezi omume ya yikwasì m n'ahu.
Adi m ka nwoke na-alu nwanyì ọhuru, onye na-emezi isi ya ka o diri ka nke onye
nchujaja.
E, adi m ka nwaagbogho na-alu di, nke ji ola oma di iche iche choo onwe ya mma.
- ¹¹ Dika aja di n'ubi si eme ka ihe a kuru n'ubi puputa,
dika ubi a gbara ogige si eme ka mkpuru ubi too,
otu a ka Onye kachaşì ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYÌ ga-esi mee ka ezi omume na otuto
puputa n'ihu mba niile.

* 61:1 61:1 Imeghe anya ndi kpuru isi

62

Aha ọhuru nke Zayon

- ¹ N'ihì Zayon agaghì m emechi ọnu,
n'ihì Jerusalem agaghì m anọ jii,
ruo mgbe ezi omume ya ga-enwuwa dika ihe ututu;
mgbe nzọputa ya kwa ga-enwukwa dika ọwaokụ na-enwu enwu.
- ² Mba niile ga-ahụ ezi omume gi.
Ndị eze niile ga-ahụkwa ebube gi.
A ga-akpọkwa gi aha ọhuru ahụ
nke ọnu ONYENWE ANYỊ ga-agu gi.
- ³ I ga-aghọ okpueze nke ima mma n'aka ONYENWE ANYỊ,
ihe iyi n'isi nke ndị ụlọeze n'aka Chineke gi.
- ⁴ A gakhaghì akpọ gi onye ahapuru ahapụ,
maobu kpọọ ala gi ala togboro n'efu.
Ma a ga-akpọ gi Hefziba,
kpọkwa ala gi Beula,
n'ihì na ihe gi ga-atọ ONYENWE ANYỊ uto,
a ga-alukwa ala gi dika nwunye.
- ⁵ Dika nwokorobja si aluru nwaagboghọ na-amaghì nwoke,
otu a ka Onye na-ewu gi* ga-alu gi,
dika onye luru nwunye ọhuru si anuri ọnu n'ebe nwunye ọhuru ya no,
otu a ka Chineke gi ga-anuri ọnu n'ihì gi.
- ⁶ Enyela m ndi nche onodu ọru n'elu mgbidi gi niile, Jerusalem.
Ha agaghì edebe ọnu ha duu mgbe obula, ma ehie ma abali.
Unu ndi na-akpoku ONYENWE ANYỊ,
unu enyela onwe unu izuike.
- ⁷ Unu enyekwala ya izuike tutu ruo mgbe o ga-eme ka Jerusalem guzosie ike,
meekwa ya otuto nke uwa niile.
- ⁸ ONYENWE ANYỊ ewerela aka nri ya
werekwa ogwe aka ya nuọ iyi si,
"Ọ dighikwa mgbe m ga-enye mkpuru ubi gi
ka o buru nri nye ndi iro gi ozo,
o dighikwa mgbe ndi obia ga-anukwa mmanya ọhuru ahụ
bu nke i dogburu onwe gi n'oru n'ihì ya.
- ⁹ Ma ndi were ya ka ihe ubi ga-eri ya,
tookwa ONYENWE ANYỊ,
ndi kpokotara oroma grepu ga-anu ya
n'ime ogige ebe nsọ m."
- ¹⁰ Gabiganu! Gabiganu sitenu n'onu uzọ ama niile.
Dozienu uzọ maka ndi m.
Wuzienu uzọ niile, wuzienu okporouzo niile.
Bupusanu nkume niile,
weliekwanu okoloto maka mba niile.
- ¹¹ ONYENWE ANYỊ ekwusaala okwu
nye nsotu niile nke uwa si,
"Gwanu Ada Zayon,
'Lee Onye Nzoputa gi na-abia!
Lee, ugwo ọru ya di ya n'aka,
nkwughachi nke o ga-akwughachi sokwa ya na-abia.'"
- ¹² A ga-akpọ ha Ndị Nso,
ndi ONYENWE ANYỊ gbaputara;
a ga-akpọkwa unu ndi a na-achosi ike,
Obodo a na-agbakutaghì azu.

63

Ubochi ibo obo na mgbaputa nke Chineke

* 62:5 62:5 Umụ gi ndi ikom

1 Onye bụ onye a si n'Edom na-abia,
onye si Bozra, nke uwe ya dị ọbara ọbara?
Onye bụ onye a, yi uwe mara oke mma,
onye na-azọ ije dika iba uba nke ike ya si di?

"Ọ bu mụ onwe m, onye na-ekwu okwu n'ezi omume,*
onye di ike izọputa!"

2 Gini mere uwe gi ji na-acha ọbara ọbara,
dika uwe onye na-azocha mkpuru vaini?

3 "Azochaala m ebe izocha mkpuru vaini, naani m zochara ya;
o nweghi onye si na mba niile di iche iche bia nyere m aka.

Azochara m ha n'uwe m,
zopiasiakwa ha n'ime oke onuma m;
ọbara ha gbasasiri n'uwe m,
ma metosia uwe m niile.

4 N'ihu na o bu ubochi m ji abo obo;
afọ mgbaputa m kwadoro eruola.

5 Elere m anya ma o nweghi onye bjara inyere m aka.
O juru m anya, jukwa m onu, na o nweghi onye putara inyere m aka.

N'ihu ya, aka m wetara m mmeri.
O bukwa onuma juru m obi gbara m ume imezu ya.

6 N'uwe m, azopjara mba niile di iche iche;
esitere m n'onuma juru m obi zopiasia ha.
Emekwara ka ọbara ndu ha buru ihe a wusiri n'ala."

Ekpere na otuto

7 Aga m ekwuputa ihe banyere ihunanya Onyenwe anyi.
Aga m eto ya n'ihu ihe niile o mere.

Aga m anuri onu n'ihu idi mma ya n'ebe Izrel no,
e, n'ihu otutu ihe oma o mere
n'ihu mmeso oma niile o mesoro ulo Izrel,
nke o na-emeso ha dika obi ebere ya na omjiko ya si di.

8 N'ihu na Onyenwe anyi siri, "Ndi a bu nke m;
e, ha agakwaghi agonari m ozo."
Ya mere, o ghoro ha Onye nzoputa.

9 N'ime mmpagbu ha niile, a kpagbukwara ya onwe ya,
o bukwa mmuo ozi nke ihu ya zoputara ha.

N'ime ihunanya ya na obi ebere ya, o gbatutara ha,
bulie ha elu, kuru ha
ogologo ubochi ndi a niile ndi gara aga.

10 Ma ha nupuru isi megide ya,
meekwa ka obi joro Mmuo Nso ya njo.

O bu ya mere o ji ghoro onye iro ha,
lusokwa ha ogu n'onwe ya.

11 Mgbe ahụ, ndi ya chetara ubochi ndi ahụ gara aga,
ubochi Mosis na ndi nke ya.

Olee ebe onye ahụ no nke mere ka ha si n'oke osimiri rigoputa,
ya na onye ozuzu aturu nke igwe aturu ya?

Olee ebe onye ahụ tinyere
Mmuo Nso ya n'etiti ha no.

12 Olee onye ahụ ike ya
mere ka osimiri kewaa abuo n'ihu ha,
mgbe Mosis weliri aka ya elu,
meekwa ka aha ya digide ruo ebighi ebi?

13 Onye duuru ha gafee mmiri di oke omimi?
Dika inyinya na-agba oso n'ozara,
ike agwughu ha.

14 Dika ehi na-ata ahija na ndagwurugwu,

* 63:1 63:1 Maobu, mmeri

Mmuo ONYENWE ANYI nyere ha izuike.
 Otu a ka i si duo ndi gi,
 ime ka aha gi buru ihe a na-asopuru asopuru.

- 15 Onyenwe anyi, biko site n'eluigwe,
 ebe obibi nsọ gi, lee anyi anya.
 Olee ebe n'inu oku n'obi na ike gi di?
 Olee ebe obi ebere gi na omiiko gi dikwa?
- 16 Ma gi onwe gi, bu Nna anyi,
 a sikwarị na Ebrahim amaghị anyi
 maobu Izrel agonari anyi,
 gi onwe gi, ONYENWE ANYI, bu Nna anyi,
 onye Mgbaputa anyi ka i na-azakwa siteri na mgbe ochie.
- 17 ONYENWE ANYI, ginị mere i ji na-eme ka anyi si n'uzo gi kpafuo
 na-eme ka obi anyi sie ike otu a, na anyi adighi atu egwu gi?
 Loghachi n'ihu ndi ohu gi,
 n'ihu ebo ndi ahụ bu ihe nketa gi.
- 18 O bu naani nwa oge nta ka ndi gi nwetara ebe nsọ gi,
 ma ugbu a, ndi iro anyi azodala ebe nsọ gi.
- 19 Anyi bu nke gi site na mgbe ochie,
 ma i naghị achị n'ebe ha no,
 ha bu ndi a na-akpokwasighikwa aha gi.

64

- 1 O gaara adi mma ma asi na i ga-adowa eluigwe rịdata n'ala,
 ma asi n'ugwu ukwu niile ga-ama jijiji n'ihu gi!
- 2 Dika mgbe oku na-agba umu osisi,
 na-eme ka mmiri e sikwasiri n'oku gbọ.
- Si n'elu rịdata bja mee ka ndi iro * gi niile maara aha gi,
 meekwa ka mba niile di iche iche maa jijiji n'ihu gi.
- 3 N'ihu na o bu mgbe i mere otutu ihe egwu di iche iche nke anyi na-atughị anya ya
 ka i rịdata mee ka ugwu ukwu niile maa jijiji n'ihu gi.
- 4 N'ihu na site na mgbe ochie, o dibeghi onye nuru,
 o dibeghi nti ghotara,
 o nwebeghi anya huru Chineke ozọ kariya gi,
 onye na-emejuputara ndi na-echere ya ihe na-akpa ha.
- 5 I na-enyere ndi na-eme ezi ihe aka,
 bu ndi ji onu na-echeta uzọ gi n'echiche uche ha.
 Ma mgbe anyi nogidere na-emehie megide ha,
 iwe were gi.
 A ga-esikwanu ana zoputa anyi?
- 6 Anyi niile dika onye ruru aru,
 ezi omume anyi niile kwa dika nkirinka akwa ruru unyi.
 Anyi akponwọla dika akwukwo osisi,
 mmehie anyi na-ebufukwa anyi dika ifufe.
- 7 O dighi onye n'ime anyi na-arịo gi ariri;
 o dikwaghị onye na-akpoku aha gi.
 N'ihu ya, i zoola ihu gi site n'ebe anyi no,
 meekwa ka anyi buru ndi gbazere agbaze n'ihu mmehie anyi.
- 8 Ma otu obula o si di, gi ONYENWE ANYI bu Nna anyi.
 Anyi bu uru, ma i bu okpu ite.
 O bu aka gi kpuru anyi niile.
- 9 Biko, ONYENWE ANYI, anogidela na-eweso anyi iwe;
 echetakwala mmehie anyi ozọ ruo mgbe ebighi ebi.
 Biko, lekwasị anyi anya
 n'ihu na ndi gi ka anyi bu.
- 10 Obodo nsọ gi niile aghọla ozara;

* 64:2 64:2 Ya bu, ndi na-emegide gi

- o bɔladɪ Zayon aghoɔla ozara, Jerusalem, ebe togboro n'efu.
 11 Ulonso ukwu anyi ahɔ mara mma, nke dikwa nso, ebe nna anyi ha no too gi, ma feekwa gi ofufe, aburula ihe a gbara oku. Ihe niile mara mma n'ime ya alaala n'iyi.
 12 Mgbe ihe niile gasiri, ONYENWE ANYI, i ga-ejisi onwe gi ike? I ga-agba nkiti, taa anyi ahuhu ebe o gafere oke?

65

Ikpe na nzoputa

- 1 "Ana m egosiputa onwe m nye ndi ahɔ na-adighi aju ase m. O bukwa ndi ahɔ na-adighi achosi m ike na-achota m. Ana m agwa mba ahɔ nke na-adighi akpoku aha m, asiri m, 'Lee m, ano m n'ebe a.'
 2 Ogologo ubochi niile ka m gbasapuru aka m abuo nye ndi na-enupu isi, bu ndi na-agbaso uzoro na-ezighi ezi ndi a na-agbaso ihe obula ha tuputara n'uche ha,
 3 ndi na-anogide na-akpasu m iwe n'ihu m mgbe niile, ndi na-achɔ aja n'ubi ha a gbara ogige, n'ebe ichu aja eji brik wuo,
 4 ndi na-anodu n'etiti ili, ma na-anodukwa onodu abali n'ebe nzuzo di iche iche; ndi na-eri anu ezi, ndi ite ofe ha juputara n'anu na-adighi ochi;
 5 ndi na-asirita onwe ha, 'Nodu iche, Abiala m nso, n'ihu na i ga-emeru m, adi m nso kari gi!' Ma ndi di otu a dika anwuru oku n'imi m. Ha bu oku na-enwu ehie na n'abali.
 6 "Lee, edeela ya rii n'ihu m si: Agahi m agba nkiti, aga m akwughachi n'uju. E, aga m akwughachi ha.
 7 O bughu naani maka mmehie ha, kama maka mmehie nna nna ha niile," Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, "N'ihu na ha surere aja nsure oku n'elu ugwu di iche iche, kpariakwa m n'elu ugwu nta niile. Aga m akwughachi ha n'uju, n'ihu ihe ndi a niile ha mere n'oge gara aga."
 8 Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu, "Dika a na-achota mmanya site n'uyokpo mkporu vaini ndi mmadu asi, 'Ebibila ya, n'ihu na ngozi ka di n'ime ha,' otu a ka m ga-eme n'ihu ndi ohu m; Agahi m ebibicha ha niile.
 9 Aga m eme ka mkporu site na Jekob puta, sitekwa na Juda nweta ndi ga-enweta ugwu m niile. Ndi m hoputara ga-eketa ha, ndi ohu m ga-ebikwa n'ebe ahɔ.
 10 Sharon ga-aghokwa ebe ita nri nke igwe anu ulo; Ndagwurugwu Ako ga-abukwa ebe izuike nye igwe ehi, na ndi m na-achosi m ike.
 11 "Ma unu ndi wezugara onwe unu site n'ebe ONYENWE ANYI no, ndi chezoro ugwu nso m, ndi na-edozi tebul maka Ihuoma, ndi na-agbaju mmanya agwara ogwa n'iko maka Akara aka.*
 12 Aga m eme ka unu zute mma agha;

* 65:11 65:11 Ndi na e doro Gad tebul n'usoro, na-agbaju mmanya agwara ogwa nye Meni

unu niile ga-adakwa mgbe a na-egbu unu.
 N'ihì na akporo m unu ma unu azaghi;
 mgbe m gwara unu okwu, unu ahanghi nti.
 Unu kpachapurụ anya mehie megide m n'ihu,
 h̄orokwa ime ihe ndi ahụ unu maara nke oma na m kporo asi.”
 13 Ya mere, nke a bụ ihe Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI na-ekwu,
 “Ndi ohu m ga-eriju afo,
 ma unu ga-anọ agụ,
 akpiri ga-akpokwa unu nku,
 ma ha ga-anụ mmiri.
 Unu ga-anọ n'ọnụma na ihere,
 ma ha ga-anọ n'ọhụ.
 14 Ndi ohu m ga-abụ abụ
 n'ihì ọhụ nke juputara n'obi ha,
 ma unu ga-akwa akwa,
 n'ihì ihe mgbu nke obi unu,
 tiekwa mkpu akwa n'ihì obi ntiwa nke mmụọ unu.
 15 Unu ga-ahapụ aha unu
 nye ndi m h̄oputara nye onwe m ka o buru ihe ha ji abụ ọhụ;
 n'ihì na Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI ga-etigbu unu,
 ma o ga-akpo ndi ohu ya aha ọzọ.
 16 Onye ọbula na-ekpe ekpere n'ala ahụ,
 ga-eme otu a n'aha Chineke nke eziokwu,
 onye ọbula na-anukwa iyi n'ime ala ahụ
 ga-anụ iyi n'aha Chineke nke eziokwu.
 N'ihì na-echezolam nsogbu niile ndi gara aga,
 zokwa ha site n'anya m.

Uwa ọhuru na eluigwe ọhuru

17 “N'ihì na lee, ana m eke
 eluigwe ọhuru na uwa ọhuru.
 O dighi onye ga-echetakwa ndi ochie ahụ ọzọ;
 o gaghị abatakwa n'echiche onye ọbula.
 18 Ma nuri anụ ọhụ, tegharjakwa mgbe niile n'obi uto
 n'ihì ihe nke mụ onwe m na-eke,
 n'ihì na-aga eke Jerusalem ka o buru ihe ọhụ
 ndi ya ga-abukwa ihe obi uto.
 19 Aga m anuri ọhụ n'ihì Jerusalem,
 nweekwa obi uto n'ihì ndi m;
 a gaghị anukwa olu ikwa akwa n'ime ya ọzọ,
 maobu olu iti mkpu akwa.
 20 “O dighikwa nwa ọhuru nwuchuru anwuchu
 ga-adi n'ebe ahụ ọzọ,[†]
 a gaghị ahukwa agadi nwoke nke na-anozughi ubochi ndu ya;
 n'ihì na a ga-agunye onye nwuru mgbe o gbara nari afo tupu o nwuo
 di ka nwantakiri;
 a ga-agukwa onye na-anorughi nari afo
 dika onye a buru ọhụ.
 21 Ha ga-ewu ulo, biekwa n'ime ya;
 ha ga-akukwa ubi vaini, riekwa mkpuru ha.
 22 Ndi m agaghị ewukwa ulo hapuru ya ndi ọzọ,
 maobu ghaa mkpuru n'ubi nke ndi ọzọ ga-aghoro rie.
 N'ihì na dika osisi si adi ndu ogologo oge
 otu a ka ndi m ga-esi dikwa ndu ogologo oge.
 Ha ga-anurikwa ọhụ
 n'ihè ahụ ha ji aka ha rupuata.
 23 Ha agaghị adogbu onwe ha n'oru n'efu.
 Ha agaghị amutakwa umu ndi ga-emesia nwuchuo onwu.
 N'ihì na ha ga-abu ndi ONYENWE ANYI goziri,
 ha na umu umu ha.

[†] 65:20 65:20 Nwa nwuru mgbe o ka di naani abali ole na ole

- 24 Tupu ha akpọkuo m, aga m aza ha.
 Mgbe ha ka nọ na-agwa m banyere mkpa ha, aga m anụ, zakwa ekpere ha.
- 25 Nkịta ọhịa na nwa atụrụ ga-atako nri n'otu ebe,
 ọdum ga-ata ahịhịa dika ehi,
 ma agwọ ọjọọ niile ga-ata aja!
 Ha agaghị emerụ ihe ọbụla ahụ,
 ma ọbụ bibie ihe ọbụla n'ugwu nsọ m.”
 Ka Onyenwe anyị kwuru.

66

Ikpe ikpe na olileanya

- 1 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị na-ekwu,
 “Eluigwe bụ ocheeze m,
 ụwa bukwa ebe mgbakwasị ụkwụ m.
 O bụ ụdị ụlọ gini ka i ga-ewuru m?
 Ebee ka ebe izuike m ga-adị?”
- 2 O bughị aka m mere ihe ndị a niile,
 mee ka ha ji diri?
 Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara.
- “Ma olee ndị ihe ha na-atọ m uto,
 o bụ ndị ahụ nwere obi umeala, ndị na-adighị ebuli onwe ha elu,
 ndị na-amakwa jijiji n'okwu m.
- 3 Ma onye ọbụla nke na-achụ aja ehi
 dika nwoke na-egbu mmadụ,
 onye ọbụla jikwa nwa atụrụ achụ aja
 di ka onye na-agbaji nkịta olu,
 onye ọbụla na-achụ aja mkpuru ọka
 di ka onye na-eche ọbara ezi,
 otu a kwa, onye ọbụla na-esure ụda na-esi isi uto nke ncheta
 di ka onye na-efe arụsi.
- Ha ahoputarala onwe ha uto nke ha,
 ha na-enwekwa mmasị n'ihe arụ ha niile.
- 4 Ya mere, aga m ezitere ha ahụhụ di egwu,
 mee ka ihe ahụ ha na-atụ egwu ya bjakwasị ha.
 N'ihia na mgbe m kpọrọ ha oku, ha azaghị,
 mgbe m gwara ha okwu, ha egeghị ntị.
 Kama ha mere ihe ọjọọ n'ihu m,
 hōrọkwa ime ihe ndị ahụ ha maara na m kpọrọ asi.”
- 5 Nụrụnụ okwu ONYENWE ANYỊ,
 unu ndị na-ama jijiji n'okwu ya,
 “Umunna unu, ndị kpọrọ unu asi,
 ndị chupukwara unu n'ihia aha m, ekwuola si,
 'Ka a sọpuru Onyenwe anyị!
 Ka anyị lee ụdị ọhụ ga-abụ nke unu!
 Ma a ga-etinye ha n'ọnọdụ ihere.
- 6 O bụ gini bụ mkpọtụ di n'ime obodo?
 Gini bụ oke uzu na-ada n'ime ulonso ukwu Onyenwe anyị?
 O bụ uzu ONYENWE ANYỊ na-eme.
 Onye ahụ na-akwughachi ndị iro ya ugwo ruuru ha.
- 7 “Tupu ime amalite ime ya,
 o muputalari nwa ya.
 Tupu ihe mgbu ya ebido,
 o muputala nwa nwoke.
- 8 Onye jiri ntị ya ntu ihe di otu a mbu?
 Onye kwa ji anya ya hu ihe di otu a?
 A puru imuputa otu mba n'otu ubochi?
 Ka e nwere ike ime ka otu obodo malite idi n'otu ntabi anya?
 Lee na tupu ihe mgbu nke omumu nwa ya ebido

Zayon amuputala umu ya.

⁹ Mu onwe m, m ga-eme ka nwa rute n'oge omumu
gharakwa ime ka a muo ya?"
ka ONYENWE ANYI na-ekwu.

"M ga-emechi akpanwa
mgbe m na-eme ka a muputa ya?"
ka Chineke gi juru.

¹⁰ "Soronu Jerusalem nurja onu, soronu ya nwee obi uo,
unu ndi niile huru ya n'anya;
soronu ya nurja onu nke ukwu,
unu ndi ruru uju n'ihu ya.

¹¹ N'ihu na ihe banyere Jerusalem ga-atu unu uo.
Unu ga-anujukwa ara nkasiobi ya afo,
o buladi dika nwantakiri si enwe obi uo
mgbe o na-anu ara nne ya nke na-agba nke oma."

¹² N'ihu na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru,
"Aga m eme ka udo bara ya uba dika osimiri,
mee ka akunuba niile nke ndi mba ozo diri ka mmiri na-asobiga oke.
O ga-elekota gi, kurukwa gi, makuokwa gi n'aka ya,
wughariakwa gi n'ikpere ya.

¹³ Dika nne si akasi nwa ya obi,
otu a ka m ga-esi kasie unu obi.
O bu n'ime Jerusalem ka a ga-akasi unu obi."

¹⁴ Mgbe i huru ihe ndi a, obi gi ga-anuri onu,
iga awasa dika ahijia ohuru;
a ga-emekwa ka aka ONYENWE ANYI puta ihe n'ebe ndi ohu ya no,
ma a ga-egosi ndi iro ya oke iwe ya.

¹⁵ N'ihu na lee, ONYENWE ANYI ga-eji oku bia.
Ugbuala ya ga-adikwa ka oke ifufe.

O ga-eji onuma gosi iwe ya,
werekwa oku na-enwu enwu baa mba.

¹⁶ N'ihu na ONYENWE ANYI ga-eji oku na mma agha ya
kpee ndi mmadu niile ikpe.
O ga-egbukwa otutu mmadu.

¹⁷ "Ndi ahu niile na-edo onwe ha nsu, ndi na-eme onwe ha ka ha di ocha n'ihu ibanye
n'ubi a gbara ogige, ndi ahu na-eso onye ahu no n'etiti ndi ahu na-eri anu ezi, na oke,
na ihe ndi ozo ahu niile ruru aru, ga-ezute onwu nke no na-eche ha niile." Otu a ka
ONYENWE ANYI kwubiri ya.

¹⁸ "Ma mu onwe m, amaara m nke oma ihe ha zubere ma meekwa, ana m abia ichikota
mba niile na-asu asusu di iche iche. Ha niile ga-abiakwa hu ebube m.

¹⁹ "Aga m edokwa ihe iribama n'etiti ha, zipukwa ndi foduru ndu n'etiti ha ka ha
gaa n'obodo Tashish, na Libiya,* na Lidiya† (ndi na-agba aku n'uta nke oma) na Tubal,
na Griis. E, ha ga-eje na mba niile nke di anya, n'ofe osimiri, ebe ndi bi n'ime ya
na-anubeghi ihe banyere idi ukwu nke m, maobu hu ebube m. Ha ga-ekwusakwa
ihe banyere ebube m n'etiti mba niile di iche iche. ²⁰ Ha ga-akpoghachi umunne unu
niile site na mba niile, bia n'ugwu nsu m di na Jerusalem, dika onyinye a na-ewetara
ONYENWE ANYI. Ha ga-ebute ha n'elu inyinya, n'ugbo agha, n'elu ugbuala a na-adokpu
adokpu, n'elu inyinya muul na n'elu inyinya kamel," ka ONYENWE ANYI na-ekwu. "Ha
ga-ebubata ha dika mgbe ndi Izrel na-ewebata onyinye mkpuru ha n'ulonso ONYENWE
ANYI n'efere mmemme di ocha. ²¹ Aga m ahorokwa ufodu ka ha buru ndi nchajaja na
ndi Livayi," ka ONYENWE ANYI kwuru.

²² "Dika eluigwe ohuru na uwa ohuru ahu nke m ga-eke ga-esi digide n'ihu m, otu
a ka aha unu na agburu unu ga-adigide, ka ONYENWE ANYI kwubiri. ²³ O ga-abukwa
na site n'otu Onwa ohuru ruo nke ozo, sitekwa n'otu ubochi izuikwa ruo na nke ozo ya,
anu ahu niile bu mmadu ga-abia, daa, kpo isiala n'ihu m," ka ONYENWE ANYI kwuru.
²⁴ "Ha ga-apu, jee, lekwasu ozu ndi ahu niile nwuru anwu anya, bu ndi ahu niile nupuru
isi megide m. N'ihu na ikpuru ha agaghi anwu anwu, oku a kwanyere agakwaghi anwu
anyu. Ha ga-abukwara mmadu niile ihe na-asu oyi."

* 66:19 66:19 Ufodu akwukwo mgbe ochie na-eke Put ma ndi Hibru na-eke Pul † 66:19 66:19 Maobu, ndi Lud

Jeremaya

¹ Ndi a bu okwu Jeremaya nwa Hilcaya, bu otu onye n'ime ndi nchujaja, no n'Anatot nke di n'ala Benjamin. ² Onye okwu nke ONYENWE ANYI bjakwutere n'afu nke iri na ato n'oge ochichi Amon, eze Juda bu nwa Josaya. ³ Ozi ndi ozo rukwara ya nti n'oge Jehoiakim nwa Josaya, bu eze Juda, ruokwa n'onwa nke ise n'afu nke iri na otu nke Zedekaya nwa Josaya, bu eze Juda kwusiri, mgbe a dokpuuru ndi Jerusalem n'agha buru ha ka ha gaa biri na mba ozo.

Okpukpo Jeremaya

⁴ Okwu ONYENWE ANYI bjakwutere m, na-asị,

⁵ "Amaara m gi tupu a turu ime gi,
tupu a muo gi, edoro m gi nsu,
ahoputakwara m gi dika onye amuma nye mba niile."

⁶ Asiri m, "Ewoo, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI. Lee, amaghi m ekwu okwu. Abu m naani nwantakiri."

⁷ Ma ONYENWE ANYI siri m, "Asikwala 'Abu m naani nwantakiri,' n'ihu na i ga-agakwuru onye obula m zigara gi, i ga-ekwukwa ihe niile m nyere gi n'iwu. ⁸ Atukwala egwu n'ihu ha, n'ihu na mu onwe nonyere gi inaputa gi," o bu ihe ONYENWE ANYI kwuputara.

⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI setipuru aka ya metu m n'onu, si m, "Lee, ewerela m okwu m tinye gi n'onu. ¹⁰ Lee, taa, ana m eme gi onye nlekota mba di iche iche na alaeze niile, ihopu na ikwada, ila n'iyi na itikpokwa ha, i wulite ma kwo kwa."

¹¹ Mgbe ahụ, okwu nke ONYENWE ANYI bjakwutere m, na-asị, "Jeremaya, gini ka i na-ahu?"

Azara m si, "Ana m ahụ otu alaka osisi alumond."

¹² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri m, "I huru nke oma, n'ihu na m na-eche okwu onu ihu m na m mezuru ha."

¹³ Okwu ONYENWE ANYI bjakwutere m nke ugboro abuo na-asị, "Gini ka i na-ahu?"

A siri m, "Ana m ahụ ite mmiri oku, nke na-agbo agbo, nke e mere ka o hulata chee onu ya na ndida."

¹⁴ ONYENWE ANYI siri m, "The egwu ga-esite n'ugwu bjakwasị ndi niile bi n'ala a. ¹⁵ Ma ugbu a, ana m akpoku ndi niile bi n'alaeze di n'ugwu," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

"Ndi eze ha ga-abia doo ocheeze ha
n'onu uzọ ama e si abata Jerusalem,
imegide ogologo mgbidi nke obodo ahụ gburugburu,
na imegidekwa obodo niile nke Juda.

¹⁶ Aga m ekwuputa ikpe niile m megide ha,
n'ihu ajo omume ha niile n'igbakuta m azu,
na isure ihe nsure oku na-esi isi uto nye chi ndi ozo,
nakwa ikpo isiala nye ihe ndi ahụ niile ha ji aka ha kpuo.

¹⁷ "Bilie oto, jikere onwe gi, ka i puo gaa gwa ha ihe obula m nyere gi n'iwu. Atukwala ujo ha, ma o bughị ya, aga m emenye gi egwu n'ihu ha. ¹⁸ N'ihu na lee, site taa gaa n'ihu emeela m gi ka i diri ka obodo e wusiri ike. I dikwa ka mgbidi e ji igwe kpuo, na dika ibo e ji ola di arọ kpuo, iguzogide ala ahụ niile. Iguzogide ndi eze Juda niile, ndiisi ala Juda niile, na ndi nchujaja niile, na ndi mmadu ozo. ¹⁹ Ha ga-agbali ka ha megide gi, ma ha agaghi emerị gi. N'ihu na mu onwe m nonyeeere gi, aga m anaputakwa gi." Otu ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

2

Izrel agbakuta Chineke azu

¹ Okwu nke ONYENWE ANYI bjakwutere m na-asị, ² "Gaa, kwuputa na nti Jerusalem,

"Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru,
"Echetara m inu oku n'obi nke okorobia gi n'oge gara aga ime ihe ga-atu m uto,
ihunanya gi dika onye a luru oheru,
echetakwara m otu unu si soro m n'ime ozara,
ga n'ala togboro n'efu nke a na-akughị mkpuru.

- 3 Izrel bụ ihe dị nsọ nye ONYENWE ANYỊ,
mkpuru mbụ nke owuwe ihe ubi ya.
Ndi niile ripiara ya ka a guru di ka ndi ikpe mara.
Ihe ojoo dakwasikwara ha.’”
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- 4 Nuru okwu nke ONYENWE ANYI unu ulo Jekob,
na unu ndi bu agburu niile sitere n'Izrel.
5 Ihe a ka ONYENWE ANYI kwuru,
"Gini bu ihe ojoo nna unu ha choputara n'ime m,
mere ha ji si n'ebe m no kpafuo, noro m ebe di anya?
Nke mere na ha ghoro ndi nzuzu
site n'igbaso arusi?"
- 6 Ha ajughị 'Olee ebe ONYENWE ANYI ahụ nọ,
bụ onye sitere n'ala Ijpt kpoputa anyi,
duuru anyi gafee ozara togboro n'efu,
n'ala ozara na ala olulu juputara,
ala nke akpiri ikpo nku na nke oke ochichiri,
ala ebe o dighi onye na-esi na ya agafee na nke mmadu na-ebighi na ya?"
- 7 O bu m kpo batara unu n'ala na-amj otutu mkpuru,
ka unu rie ihe di ukwu na ihe di mma si n'ime ya.
Ma unu bara meruo ala m
unu mere ihe nketa m ka o ghoo ihe aru.
- 8 Ndi nchaja ajughị si,
'Olee ebe ONYENWE ANYI nọ?'
Ndi ikpe ha amaghị m,
ndi na-achi ha mehiere megide m,
ndi amuma ha bukwa aha Baal ka ha ji ebu amuma,
ha gbasoro ihe na-enweghi isi.
- 9 "N'hi ya, aga m ebulite ebubo megide unu,"*
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.
"M ga-ebulikwa ebubo megide umu umu unu.
- 10 Gafee n'onu mmiri Saipros lee anya,
zie ozi gaa Keda ma leruo anya nke oma,
ma i ga-ahu ihe obula yiri nke a.
- 11 O nwerela mba gbanwere chi ndi ha na-eфе?
(O bu ezie na ha abughị chi.)
Ma ndi m ewerela arusi na-enweghi isi
gbanwere ebube ha.†
- 12 Ka ibubo nwuo gi, gi eluigwe n'hi nke a,
maa jijiji, tso kwa oke ujo.”
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- 13 "N'hi na ndi m emeela ihe ojoo abuo.
Ha agbakatala m azu,
bu Isi iyi mmiri ndu,
gwuoro onwe ha ebe ichebe mmiri
nke tipuru etipu na-enweghi ike inagide mmiri obula.
- 14 Izrel o bu ohu, ka o bu ohu a muru n'ulo?
Gini mere o ji ghoo ihe nluta n'agha?
- 15 Odum agboola uja,
ha ebighoola meekwa ka o nu olu ha.
Ha ebibiela obodo ya laa ya n'iyi,
suo ya oku, nke mere na o nweghi onye bi na ha.
- 16 Ozokwa, ndi ikom Memfis na Tapanhis
a kupuola gi isi.
- 17 O bughi unu onwe unu wetaara onwe unu ihe ojoo di otu a
site na ihapu ONYENWE ANYI bu Chineke unu,
mgbe o na-edu unu na-aga n'uzo?
- 18 Ugbu a, gini bu uru unu nwetara site n'iga Ijpt

* 2:9 2:9 Aga m akpo unu ikpe. † 2:11 2:11 Gbanwere Chineke ha di ebube

- sitekwa n'ínú mmiri nke osimiri Najl?
 Gíní bụ uru unu nwetara site n'íga Asíría,
 sitekwa n'ínú mmiri si na Yufretis?
- 19 O bụ aḡ omume unu ga-ewetara unu ahụhụ;
 ahụhụ soo ndaghachi azụ unu bụ ihe ga-adọ unu aka na ntị.
 Tulee ma matanụ n'onwe unu
 otu o si burụ ihe oḡḡ na ihe ilu nye unu
 bụ inupu isi na ígbakúta ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu azụ
 na-enweghí egwu óbùla n'ime unu banyere m,"
 nke a bụ ihe Chineke, Onye purụ ime ihe niile, kwupụtara.
- 20 "N'oge gara aga, unu gbajiri yoku unu
 dọkapụ agbụ jikọtara mụ na unu,
 unu siri, 'Agaghị m ejere gị ozi.'
 N'ezie, o bụ n'elu ugwu óbùla
 nakwa n'okpuru osisi na-agbasa agbasa,
 ka ị na-edina dika onye akwụna.
- 21 Ma mụ onwe m kuru gị dika osisi vainị kachasi mma
 nke mkpuru ya di ndu dikwa mma.
 Olee otu i siri tugharja megide m,
 ghoḡ ihe ruru aru, osisi vainị ohia?
- 22 N'agbanyeghi na iji ncha[‡] sachaa onwe gi,
 maobu jirikwa otutu ntu ncha,
 ntupo nke mmehie gi ka di n'ihu m,"
 Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara.
- 23 "I ga-esi ana na-asi, 'A bughi m onye e meruru emeru;
 o nwebeghi oge obula m ji gbaso Baal?'
 Leruo uzọ gi anya na ndagwurugwu,
 tulee ihe ndi i mere.
 I bu nne inyinya ibu di nko,
 na-agbagharị ebe a n'ebe nke ozo.
- 24 Nne inyinya ibu ohia nke mara uzọ ya nke oma n'ozara,
 na-esi imi ma o ga-esichaputa oke inyinya ibu,
 onye puru igbochi ya n'oge mmeko ya na oke inyinya zuru?
 Oke inyinya obula chooro ya agaghị atufu oge n'ichughari ya,
 n'ihu n'oge ha choro mmeko, ha ga-achota ya.
- 25 Agbala oso ruo mgbe i ga-agbara ukwu efu,
 mgbe akpiri ga-akpo gi nku.
 Ma i na-asi, 'O nweghi uru o bara.
 N'ihu na ahuru m chi ndi mba ozo n'anya,
 aghaghi m igbaso ha.'
- 26 "Dika a na-eme onye ohi ihe ihere mgbe e jidere ya,
 otu a ka a ga-eme ulo Izrel ihere,
 ha onwe ha, ma ndi eze ha, ma ndisi ha,
 ndi nchujaja ha na ndi amuma ha.
- 27 Ha na-asi osisi, 'Nna m ka i bu,'
 na-asikwa nkume, 'O bu gi muru m.'
 Ha agbakutala m azu,
 ju iche m ihu.
 Ma mgbe obula nsogbu biakwasiri ha, ha na-asi,
 'Bia, zoputa anyi.'
- 28 Olee ebe chi ndi ahụ i meere nye onwe gi no?
 Ka ha bia, ma o buru na ha nwere ike izoputa gi,
 mgbe nsogbu biakwasiri unu.
 N'ihu na gi, bu Juda, nwere otutu chi
 dika i si nwee otutu obodo.
- 29 "Gini mere unu ji ekwu okwu ebubo megide m?
 Unu niile enupula isi megide m,"
 ka ONYENWE ANYI kwuputara.

[‡] 2:22 2:22 Ya bu, akanwu

- 30 “N’efu ka m tiri umu unu ihe;
ma nke a emeghi ka ha nabata ido aka na nti.
Dika odum na-adogbu anu,
mma agha unu eripiala ndi amuma unu.
31 “Unu ndi ogbo a, tuleenu okwu nke ONYENWE ANYI:
“O nweela mgbe m bu ozara nye ndi Izrel
ma o bukwanu ala gbara oke ochichiri?
Gini mekwaranu ndi m ji na-asi, ‘Anyi enwerela onwe anyi iwaghari,
anyi agaghi abiakwutekwa gi ozo?’
32 Nwaagboghọ o na-echefu oia icho mma ya,
nwanyi a na-alu ohuru o na-echefu ngwa icho mma ya?
Ma n’ime otutu ubochi nke a na-apughi iguta onu,
ndi m echefuola m.
33 Lee ka unu si buru ndi oka n’igbaso ihunanya.
O buladi umu nwanyi di njo karisia nwere ike imuta ihe site n’uzo unu.
34 N’uwe unu ka achotara obara
ndi ogbenye na-enweghi ihe ojojo ha mere,
n’agbanyeghi na unu ejideghi ha ka ha n’agbaka uzo.
Ma unu gara n’ihu
35 na-asikwa, ‘Emeghi m ihe ojojo,
o dighi eweso m iwe.’
Ma aga m ekpe unu ikpe,
n’ihi na unu na-asi, ‘Emeghi m mmehie.’
36 Gini mere unu ji na-akpaghari
na-agbanwe uzo unu otutu mgbe?
Ijipt ga-etinye unu n’onodu ihere
dika ndi Asiria mere unu.
37 Unu ga-ebu aka unu n’isi
mgbe unu si ebe ahụ na-apu,
n’ihi na ONYENWE ANYI ajula ndi ahụ unu tukwasiri obi.
Ha agaghi enyere unu aka.

3

- 1 “O buru na nwoke agbaara nwunye ya alukwaghi m,
nwanyi ahụ ahapụ ya puo ga luru nwoke ozo,
di mbu ya ahụ, o kwesiri ilaghachi ka o luokwa ya ozo?
O bu na agaghi emeru ala ahụ nke ukwu?
Ma unu ebiela ndu dika ndi akwuna nwere otutu ndi iko,
o bu ugbu a ka unu ga-alaghachikwute m?”
otu ka ONYENWE ANYI kwuputara.
2 “Welie anya gi abuo ma lee ebe niile nke di elu nke ohia na-adighi n’ala a,
olee ebe gi na ndi ikom na-edinakobeghi n’ikwa iko?
I na-anọ n’akuku uzo niile na-eche ndi iko,*
na-anokwa dika onye Arebia† n’ozara.
I werela ikwa iko gi niile
na ihe ojojo gi meruo ala a.
3 O bu nke a mere mmiri ji kwusi izokwara unu,
obula di mmiri nke na-ezo n’oge okochi.
N’ihi na unu bu ndi akwuna,
ndi ihere na-adighi eme.
4 O dibeghi anya mgbe unu kporo m, si m,
‘Nna m, i bu enyi m kemgbe m di na nwantakiri.
5 Iwe gi o ga-adigide mgbe niile?
Iwe gi di oku o ga-adigide ebighi ebi?’
Otu a ka unu si ekwu okwu,
ma unu nogidesiri ike na-eme ihe ojojo niile unu nwere ike ime.”
Ekwesighi ntukwasị obi Izrel

* 3:2 3:2 Ya bu, dika nwanyi akwuna † 3:2 3:2 Onye na-achighari anu ulo

⁶ Ozi a, nke si n'ọ̀nụ ONYENWE ANYỊ ụta, rutere m aka n'oge eze Josaya na-achi. Lee ihe ọ gwara m. "Ị hula ihe Izrel na-ekwesighi ntụkwasị obi na-eme? Ọ gaala n'elu ugwu ọbụla dị elu nakwa n'okpuru osisi ndụ ọbụla, na-akwa iko n'ebe ahụ. ⁷ Echere m na mgbe o mesiri ihe ndị a niile na ọ ga-aloghachikwute m, ma ọ lotaghị. Nwanne ya nwanyị bụ Juda, onye na-ekwesighi ntụkwasị obi hụkwara ya. ⁸ Enyere m Izrel na-ekwesighi ntụkwasị obi akwukwọ alukwaghị m, chụpụ ya n'ihu ndụ ikwa iko ya, ma lee na nwanne ya nwanyị onye na-ekwesikwaghị ntụkwasị obi bụ Juda atughị egwu. Ọ gakwara n'ihu ikwa iko. ⁹ Ma nke a emeghị ka ihere mee ya. O meruola ala, ọ na-akwakwa iko site n'ife nkume na osisi. ¹⁰ N'agbanyeghị nke a, nwanne ya nwanyị nke na-ekwesighi ntụkwasị obi, bụ Juda ejighi obi ya loghachikwute m, maobu naani nloghachi aghugho," otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara.

¹¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ siri m, "Izrel na-adaghachi azu na-egosi onwe ya n'onye ezi omume karịa Juda onye na-agho aghugho. ¹² Gaa, kwusaa ozi a n'uzo ugwu, na-asi, " 'Lota, gi Izrel nke na-ekwesighi ntụkwasị obi,' otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara,

'Agaghị m ewesokwa gi iwe ozo,
n'ihu na abụ m onye obi ebere,' otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara,
'Agaghị m ewe iwe ruo mgbe ebighi ebi.

¹³ Naani nabata na i bụ onye ikpe mara,
na i nupula isi megide ONYENWE ANYỊ, bụ Chineke gi.
Kwuputa na i werela onwe gi kesara ndi mba ozo di iche iche
n'okpuru osisi ndu niile,
na i jukwara irubere m isi.' "

Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara.

¹⁴ "Loghachinu unu ndi na-ekwesighi ntukwasị obi," ka ONYENWE ANYỊ kwuputara, si, "n'ihu abụ m di unu. M ga-ahoro unu, otu onye site n'otu obodo na mmadu abuo site n'otu agburu. M ga-akpoghachi unu Zayon. ¹⁵ Mgbe ahụ, aga m enye unu ndi ozuzu aturu masiri m, ndi ga-eji amamihe na nghota duo unu. ¹⁶ N'ubochi ahụ, mgbe onuogugu unu mubara di ukwu n'ala ahụ," otu ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya, "ndi mmadu agaghị asikwa ozo, 'igbe ogbugba ndu nke ONYENWE ANYỊ.' Ọ gaghị abakwa ha n'obi maobu ha echeta ya; ọ gaghị adikwa ha mka maobu emeputakwa ozo. ¹⁷ Mgbe oge ahụ ruru, aha a ga-akpo Jerusalem bụ Ocheeze ONYENWE ANYỊ. Mba niile kwa gazukota n'ebe ahụ ife m ofufe. Ha agakwaghị agbaso echiche obi ojo ha. ¹⁸ N'ubochi ahụ ndi Juda ga-adinyere ndi Izrel, ha abuo ga-ejikota aka site n'ala ahụ di n'ugwu bja n'ala nke m nyere nna nna unu dika ihe nketa."

¹⁹ "Mụ onwe m kwuru si,
"Lee ka ọ ga-esi masi m imeso unu mmeso dika unu bu umu m ndi ikom,
nye unu ala di mma nke ga-ewetara unu onu,
nke bu ihe nketa kachasi mma na mba niile.'

Ana m eche na unu ga-akpo m 'Nna'
ma hapu iwezuga onwe unu site n'igbaso m.

²⁰ Ma dika nwunye na-ekwesighi ntukwasị obi,
i gosila onwe gi, O Izrel na i bu onye a na-ekwesighi itukwasị obi"
Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara.

²¹ A na-anu uzu mkpu akwa n'elu ugwu.
O bu uzu akwa umu Izrel ndi na-ario aririo
n'ihu na ha ebiela ndu mmehie;
ha echefuokwala ONYENWE ANYỊ bụ Chineke ha.

²² "Loghachinu, unu bu ndi na-adaghachi azu.
Mụ onwe m ga-agwo unu ndaghachi azu unu."‡

Ma unu na-aza si, "E, anyi na-aloghachikwute gi
n'ihu na gi onwe gi bu ONYENWE ANYỊ Chineke anyi.

²³ N'ezie, aghugho, ka mkpotu ofufe nke arusi niile,
n'elu ugwu nta di iche iche na n'elu ugwu niile bu,
n'ezie, n'ime ONYENWE ANYỊ, bụ Chineke anyi
ka nzoputa Izrel di.

²⁴ Ma site mgbe anyi di na nwantakiri, ihe ihere ahụ eripiala
mkpuru sitere na ndogbu n'oru nke nna nna anyi ha

‡ 3:22 3:22 Ga-eme unu ndi kwesiri ntukwasị obi.

igwe anụ ụlọ na ehi ha,

umụ ha ndị ikom na umụ ha ndị inyom.

²⁵ Ka anyị dinara ala n'ihere anyị,
ka onọdụ oke ihere dīrī anyị kpuchikwa anyị.

Anyị na nna nna anyị ha
emehiela megide ONYENWE ANYỊ Chineke anyị;

site mgbe anyị dī na nwantakīrī ruo taa

o nwebeghī mgbe anyị jī rube isi ime ihe ONYENWE ANYỊ Chineke anyị nyere n'iwu."

4

¹ "Ọ burū na unu bụ Izrel, ga-alọta, ka ONYENWE ANYỊ kwubiri,
mụ ka ị ga-alọghachikwute,"

"Ọ burū na unu ewezuga arụsị ndị ahụ rūrū arū site n'ihu m,
hapū isi ebe m nọ kpafuo,

² ọ burūkwā na unu ga-eji eziokwu, ikpe ziri ezi na ụzọ ezi omume
nụọ iyi sị, 'Dịka ONYENWE ANYỊ na-adị ndụ,'
mgbe ahụ mba niile ga-agọzi onwe ha site na ya
nyakwaa isi n'ime ya."

³ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ na-agwa ndị Juda na Jerusalem sị,
"Kọzeenụ ala ubi unu nke unu na-akọbeghī;
unu akunyela mkpūrū ubi unu n'etiti ogwu.

⁴ Bienụ onwe unu ugwu nye ONYENWE ANYỊ,
biekwanụ mkpūrūobi unu ugwu,
unu ndị Juda na ndị bi na Jerusalem

ma ọ bughī otu a, iwe m ga-abiakwasị unu dīka ọkụ,
n'ihī ihe ọjọọ niile unu mere,
ọ ga-ere ma ọ dīkwaghī onye ga-emenyū ya.

Mbibi si n'ugwu na-abia

⁵ "Kwupūta ya na Juda, kwusaa ya na Jerusalem sị,
'Fūonū opi n'ala ahụ niile.'

Tienū mkpu n'ụzọ mmadū ga-aghota ya.
Gwanū ndị Juda na Jerusalem ka ha zukotaa
gbaga n'obodo ndị ahụ niile e wusiri ike.

⁶ Bulie ihe i gosi ụzọ ị ga Zayon!
Gbaganū zoo onwe unu. Unu atūfula oge!

Lee na mụ onwe m na-ewebata mbibi
na ịla n'iyi site n'akūkū ugwu."

⁷ Dịka ọdum si n'ebe o zoro onwe ya amapūta,
ka onye a na-ebibi mba niile si abia.

Ọ hapūla ebe obibi ya,
na-abia ịla Juda n'iyi.

Ọ ga-etidasị obodo niile nke Juda,
ọ dīkwaghī onye ga-ebi n'ime ha.

⁸ Ya mere, yikwasinū onwe unu uwe mkpe;
kwaanū akwa, tiekwanū mkpu akwa,
n'ihī na onuma ONYENWE ANYỊ esitebeghī
n'ebe Juda nọ wezuga onwe ya.

⁹ "N'ubochī ahụ," ka ONYENWE ANYỊ kwupūtara,
"Obi ndị eze na ndiisi ọchichī ga-ada mba;
ahụ ga-akponwū ndị nchūaja,
otu a kwa, ihe ga-eme ga-eju ndị amuma anya."

¹⁰ Mgbe ahụ ekwuru m sị: "Ewoo, Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ lee na
ị ghogbuola ndị a na Jerusalem site na ị sị, 'Unu ga-enwe udo,' mgbe mma agha dī anyị
n'olu."

¹¹ N'oge ahụ, a ga-agwa ndị a na Jerusalem, "Ifufe dī ọkụ, nke sitere n'ebe dī elu ihe
na-adighī si n'ozara na-efebata irute ndị m. Ma ọ bughī ifufe maka ifucha, maobū
ime ka adī ọcha, ¹² ọ bụ ifufe nke dī oke ike kariya nke na-esite na mụ. Ugwu a, ana m
ekwupūta okwu ikpe m megide ha."

- 13 Lee anya, ha na-abia dika igwe ojii.
 Ugboala agha ya na-abia dika oke ifufe,
 inyinya ha niile na-agbasikwa oso ike karja ugo.
 Ahuhu diri anyi, anyi aburu na ndi e bibiri ebibi! Anyi aburu na ndi na-aga ila n'iyi!
- 14 Jerusalem, sachapu mmehie di gi n'obi, ka a zoputa gi.
 Ruo ole mgbe ka echiche mmehie ga-epuputa gi obi?
- 15 Otu olu na-akposo site na Dan,
 o na-akposo ila n'iyi site n'ugwu niile nke Ifrem.
- 16 "Gwa mba niile otu a, ha abjala,
 kposaa banyere Jerusalem:
 'Ndi agha ga-agba gi gburugburu na-abia site n'ala di anya,
 na-eti mkpu agha megide obodo niile nke Juda.
- 17 Ha ga-agbakwa Jerusalem gburugburu dika ndi agha na-eche ubi a gbara ogige nche,
 n'ihu na ndi bi n'ime ya enupula isi megide m,'"
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.
- 18 "Uzo gi na omume gi niile
 buteere gi ihe ndi a.
 Nke a bu ntaramahuhu gi.
 Lee ka o si di ilu!
 Lee ka o si emibanye n'ime obi."
- 19 Ihe mgbu a di ukwu.
 Lee na apughi m inagide ya.
 Obi m o, obi m o!
 Lee ka obi m si ada m gbim gbim gbim.
 Apughikwa m ino juu.
- Ana m anu uda opi ike,
 na-anukwa uzu agha.
- 20 Mbibi na-ari mbibi ibe ya elu,
 lee na a laala ala a niile n'iyi.
 Na mberede, e bibiela ulo ikwu anyi niile;
 a dokasikwala akwa mgbochi ha niile.
- 21 Ruo ole mgbe ka m ga-anogide na-ahu okoloto agha ndi a a na-alu?
 Ruo ole mgbe kwa ka m ga-anogide na-anu uda opi ike?
- 22 "Ndi m bu ndi nzuzu,
 ha amaghi m.
 Ha bu umuntakiri ndi na-enweghi uche,
 ha enweghi nghota obula.
 Ha bu okachamara n'ihe gbasara ajo omume,
 ma ha amaghi otu esi eme ezi ihe obula."
- 23 Elere m anya n'awa
 hu na o bu ihe togboro n'efu,
 leekwa anya na mbara eluigwe,
 ma o nweghi ihe di ya.
- 24 Elere m anya n'ugwu ukwu,
 hu na ha na-ama jijiji,
 leekwa anya n'ugwu nta, hu na ha na-anaghari anaghari.
- 25 Elere m anya ma ahughi mmadu obula,
 umu nnunu niile di na mbara eluigwe efeusjala.
- 26 Ala oma ahu aghola ozara,
 obodo niile aghola mkputamkpu ebe
 n'ihu ONYENWE ANYI, n'ihu oke iwe ya.
- 27 Ihe a ka ONYENWE ANYI kwuru,
 "A ga-ebibi ala ahu niile,
 ma agaghi m ebibicha ya kpankpam.
- 28 Uwa ga-eru uju,
 mbara eluigwe ga-agbakwa ochichiri.
 N'ihu na ekwuola ya, agaghi m agbanwe obi m.
 Ekpebiela m ya, agaghi m alakwa azu n'ihe m zubere ime."

29 Ndị mmadụ niile ga-agbapụ ọsọ site n'obodo ha
 mgbe ha nūrū ụzū ndị agha na-agba ụta nọ n'elu ịnyinya na-abịa nso nso.
 Ha ga-ezo onwe ha n'ọhịa;
 ndị ọzọkwa ga-agbalaga zoo onwe ha n'ugwu ukwu.
 Obodo ha niile ga-atọgbọrọkwa n'efu,
 mgbe ndị mmadụ si n'ime ya gbapụ ọsọ n'ihu oke ihe egwu.

30 Gịnị bụ nke a, gị onye na-enweghị olileanya?
 Gịnị mere unu ji yiri uwe uhie,
 were ọlaolu ọlaedo dị oke ọnụ yiri n'olu?
 Gịnị mere unu ji were ihe ịchọ mma tee n'anya unu?
 N'efu ka unu na-eme onwe unu ka unu dị mma.
 Ndị iko unu na-elelị unu;
 ndụ unu ka ha na-achọkwa.

31 Ana m anụ olu iti mkpu akwa nke yiri olu akwa nwanyị ime na-eme,
 ọ dị ka ude nwanyị na-agbalị ịmụputa nwa mbụ ya.
 Ma olu akwa m nūrū bụ nke ada Zayōn, ebe ọ nọ na-eku ume ike ike.
 Ọ dara n'ala gbasapụ aka ya, ma na-akwa akwa na-asị,
 "Onye nwūrū anwū ka m bụ!
 Lee, ndụ m ka e nyere ndị ogbu mmadụ."

5

O nweghị onye na-eme ezi ihe

- 1 "Jegharja n'okporoụzọ niile dị na Jerusalem,
 Jegharja anya, ma mara,
 chọkwana gburugburu n'ama ya niile.
 Ma unu ọ ga-achọputa otu onye,
 bụ onye na-eme ihe ziri ezi, na onye na-achọ eziokwu.
 M ga-agbagharakwa obodo a
- 2 Ọ bụ ezie, na ha na-asị, 'Dika ONYENWE ANYỊ na-adị ndu,'
 ma ha ka na-anụ iyi n'okwu ụgha."
- 3 ONYENWE ANYỊ, anya gị abụọ ọ bughị eziokwu ka ọ na-achọ?
 I tiela ha ihe, ma o metughị ha n'ahụ.
 I gwepiara ha, ma ha ekweghị a nabata ịdọ aka na ntị.
 Ha emeela ka ihu ha sie ike karịa nkume,
 ha ajula ịchighari.
- 4 Mgbe ahụ, a siri, "Ndị a bụ naani ndị ogbenye
 na ndị na-enweghị uche,
 ha amaghị ihe ọbụla gbasara ụzọ ONYENWE ANYỊ,
 na iwu nke Chineke ha.
- 5 Aga m ejekwuru ndị ndu,
 gwa ha okwu si,
 n'ezie ha maara ihe gbasara ụzọ ONYENWE ANYỊ,
 marakwa iwu niile nke Chineke ha."
 Ma ha onwe ha n'otu obi agbajielā ịyagba ahụ,
 tijiakwa agbụ niile.
- 6 Ya mere, aga m eme ka ọdum si n'oke ọhịa bịa luso ha ọgụ;
 nkịta ọhịa bi n'ozara ga-ebibi ha.
 Otu a kwa, agụ ga-abịa makpuru nso nso obodo ha
 ịdọkasi onye ọbụla si n'ime obodo ahụ na-aputa.
 Ihe ndị a ga-emezu n'ihu na nnupu isi ha adịla ukwu,
 na n'ihu na ndaghachi azụ ha site na iso ụzọ m adịla ukwu.
- 7 "N'ihu gini ka m ga-eji gbaghara unu?
 Lee na umụ unu ahapula m,
 na-agbaso, ma na-eji chi ndị na-abughị chi na-anụ iyi.
 Ọ bụ m gbooro ha mkpa ha,
 ma ha nọgidere na-akwa iko.
 Ha jikwa ụlọ ndị akwuna mere ebe ha na-ezuko.
- 8 Ha rijuru afo, gbaa abuba dị ka oke ịnyinya.

- Onye ọbụla n'ime ha kwa na-esighari imi na-akpọku nwunye na-abughị nke ya.
⁹ Ma ONYENWE ANYỊ na-aju ajuju si,
 m ga-ahapụ ita ha ahụhụ n'ihu ihe ndị a niile?
 M ga-ahapụ ịbotara mkpuruobi m ọbọ
 megide mba dị otu a?"
- ¹⁰ "Baanụ n'ime ubi vainị ha a gbara ogige kposaa ihe dị n'ime ya,
 ma unu emebila ya kpmkpm.
 Gbajisienu alaka ya
 n'ihu na o nweghị oge ndị a ji buru ndị nke ONYENWE ANYỊ.
¹¹ ONYENWE ANYỊ ekwuola ya si, Lee, ụlọ Izrel na ụlọ Juda
 egosila na ha abughị ndị e kwesiri itukwasị obi."
 Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara.
- ¹² Ha ekwuola okwu ụgha megide ONYENWE ANYỊ.
 E, ha ekwuola si, "O nweghị ihe O ga-eme!
 Ihe ọjọọ ọbụla agaghị adakwasị anyị;
 mbibi nke unwu na mma agha na-eweta agaghị erute anyị nso.
¹³ Ndị amụma ndị a niile dika ikuku,
 nke okwu nwere isi na-adighi n'ime ha.
 Ya mere, ka ihe ahụ niile ha buru n'amụma bjakwasị ha."
¹⁴ N'ihu ihe ndị a niile, ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ Chineke Onye puru ime ihe niile
 kwuru,
 "N'ihu na okwu ndị a esitela n'ony ndị a puta,
 aga m eme ka okwu m, nke si gi n'ony na-aputa, ghoọ ọku.
 Aga m emekwa ka ndị a ghoọ nku ọku ahụ ga-erepịa.
¹⁵ Unu bu ndị Izrel," otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri,
 "Aga m eme ka otu mba si n'ebe di anya bja megide unu.
 O bu mba na-adi site na mgbe ochie, mba di ike,
 nke unu na-adighi anu asusu ha,
 ndi unu na-adighi aghota okwu ha.
¹⁶ Akpa aku ha dika ili ghere oghe;
 ha niile bukwa ndi dike n'agha.
¹⁷ Ha ga-eripja ihe niile unu wetara n'ubi, ya na nri niile unu nwere.
 Ha ga-ebibi umu unu ndi nwoke na ndi nwanyi.
 Ha ga-ebibi igwe ewu na aturu unu, na igwe ehi unu.
 Ha ga-ebibikwa osisi vaini na osisi fiig unu.
 O bu mma agha ha ka ha ga-eji bibie obodo unu niile e wusiri ike,
 bu obodo ndi ahụ niile unu na-atukwasị uche.
¹⁸ "Ma o buladi na n'ubochi ndi ahụ," otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara, "Agaghị m
 ebibicha unu kpmkpm. ¹⁹ O ga-erukwa, mgbe ndi mmadu ga-aju ajuju si, 'Gini mere
 ONYENWE ANYỊ Chineke anyi ji mee anyi ihe di otu a?' Unu ga-agwa ha si, 'Dika unu si
 gbakuta ya azu malite ife chi ndi mba ozo n'ala nke aka unu, otu a ka unu ga-esi kpo
 isiala nye ndi mba ozo n'ala na-abughị nke unu.'
²⁰ "Kwuputa ihe a ka ulo Jekob nuru ya,
 kwusaa ya na Juda.
²¹ Nuru ihe ndi a, unu ndi nzuzu na ndi na-enweghi uche,
 unu ndi nwere anya nke na-adighi ahụ ụzo,
 na unu ndi nwere nti nke na-adighi anu ihe.
²² Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara, na-aju si,
 o kwesighi ka unu tuo m egwu?"
 "O kwesighi ka unu maa jijiji n'ihu m?
 Emeela m ka uzuru buru oke osimiri nwere.
 O bukwa ukpuru ebighi ebi nke o na-enweghi ike igafe.
 Ebili mmiri nwere ike magharja, ma nke a apughị ime ka osimiri si n'onodu ya wezuga
 onwe ya.
 Osimiri nwere ike bigbo, ma o pughi igafe oke ahụ.
²³ Ma ndi a nwere obi nke na-enupu isi, na obi nke na-adighi ekwe ekwe.
 Ha atugharjala wezuga onwe ha.
²⁴ Ha adighi asi onwe ha,
 'Ka anyi tuo egwu ONYENWE ANYỊ Chineke anyi,
 onye na-enye anyi mmiri ozuzo n'oge ya,

o bukwa ya na-eme ka anyi na-ewebata ihe ubi anyi n'oge ya.'
 25 Ajo omume unu emeela ka ihe ndi a hapu irute unu aka.
 Mmemie unu anapula unu ihe oma gaara abu nke unu.

26 "E nwere ndi ajo mmadu n'etiti ndi m,
 ndi na-edo onwe ha dika ndi mmadu na-esiri nnunu onya,
 dika ndi na-esi onya ka ha nwude mmadu.

27 Dika nkata a kpata nke nnunu juputara n'ime ya,
 ulo ndi di otu a juputara n'aghughu.

N'ihu nke a, ha ghoro ndi ogaranya na ndi di ike,
 28 ha amaala abuba, anu ahụ ha na-akwokwa murumuru.

Ajo oru ha enweghi nsotu;
 ha adighi achokwa ikpe ziri ezi.

Ha adighi ekwuchite onu onye na-enweghi nna;
 ha adighi ekwuchitekwala onu ndi ogbenye ime ka ha nweta ihe ruuru ha.

29 M ga-ahapu ita ha ahuhu n'ihu ihe ndi a niile?"
 ka ONYENWE ANYI kwuputara, na-aju.

"M ga-ahapu iboro onwe m obo
 megide mba di otu a?"

30 "Ihe ojoo nke jobigara njo oke
 emeela n'ala a.

31 Lee, ndi amuma na-ebu naani amuma ugha,
 ndi nchujaja na-achikwa ndi m site n'ochichi nke n'aka ike,
 ma lee, ndi m huru ndi di otu a n'anya.
 Gnikwa ka unu ga-eme n'oge ikpezu."

6

Ndi iro agbaa Jerusalem gburugburu

1 "Gbalaganu unu umu Benjamin!
 Sitenu na Jerusalem gbapu!

Gbuonu opi ike na Tekoa!
 Bulienu ihe ngosi elu na Bet-Hakerem!
 N'ihu na lee, ihe ojoo si n'akuku ugu na-abia,
 e, mbibi di ukwu na-abia.

2 Aga m ebibi ada Zayon,
 onye mara ezi mma, na onye dikwa pekepeke.

3 Ndi na-azu aturu ga-eduru igwe aturu bia megide ya.
 Ha ga-ama ulo ikwu ha gburugburu ya.
 Onye obula n'ime ha ga-elekotazi akuku ala nke o ketara anya nke oma.

4 "Jikerenu ibu agha megide ya!
 Bilienu, ka anyi buso ha agha n'ehihie.

Ma lee, anyanwu ebidola ida,
 onyinyo anyasi na-esetipukwa onwe ya.

5 Ya mere, bilienu ka anyi buso ha agha, o buladi n'abal!
 Ka anyi bibie ebe ha niile e wusiri ike!"

6 Ihe ndi a bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, kwuru,
 "Gbutusienu osisi niile,
 wuonu nkwasala ogu gburugburu Jerusalem.

A ghaghị ita obodo a ahuhu,
 n'ihu na mmegbu juputara n'ime ya.

7 Dika mmiri si esite n'olulu mmiri na-asoputa
 otu a ka ajo omume na-esite n'ime ya na-asoputa.

Ihe ike na mbibi ka a na-anu n'ime ya;
 orja ya niile na onya ya niile ka a na-eche n'ihu m oge niile.

8 Nabata ido aka na nti m, gi Jerusalem,
 ka m ghara igbakuta gi azu,

mee ka ala gi togboro n'efu,
 ka mmadu obula hapukwa inwe ike ibi n'ime ya."

9 Nke a bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru,

“Ka ha tụtụkotasịa ndị niile ƚọdurụ n’ala Izrel nke oma,
 ɔka e si atụtụkọta mkpuru niile ɔi n’osisi vaiñi;
 werenụ aka chọgharia n’alaka niile,
 ɔka onye ogho mkpuru vaiñi si eme.”

10 Ma onye kwanu ka m nwere ike igwa okwu ma ɔo aka na nti?
 Onye ga-egge nti inuru ihe m na-ekwu?

Nti ha emechiela

ruo na ha enweghi ike inu ihe obula.

Okwu ONYENWE ANYI aghola ihe ha na-achoghi inu ozo;
 nke na-adighi ewetara ha obi uto.

11 Ma onuma ONYENWE ANYI juru m obi,
 apughi m inagide ya n’ime m.

“Wukwasị ya n’ahu umuntakiri ndi no n’okporouzo;
 wukwasikwa ya umu okorobia ebe ha zukoro.

O buladi di na nwunye ga-anuru ufu onuma ahụ,
 ndi agadi na ndi ahụ merela nnoo ezigbo agadi.

12 A ga-ewere ulo ha nyefee n’aka ndi ozo.

A ga-ewerekwa ala ubi ha na ndi nwunye ha nye ndi ozo,

*mgbe m setipuru aka m
 megide ndi ahụ bi n’ala ahụ.”

Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

13 “N’ihi na site n’onye ukwu ruo n’onye dikarisiri nta,
 o bu naani akpiri uru na-ezighi ezi ka e ji mara ha.

O buladi ndi amuma na ndi nchaja
 na-etinyekwa aka n’oru aghughu.

14 Ha na-ekechi onya ndi m,
 ɔka a ga-asi na o dighi ihe o bu.

Ha na-asi, ‘Udo di, udo di,’
 mgbe udo na-adighi.

15 O nwere uzọ omume ha ndi a ruru aru si eme ha ihere?
 Mba! Ihere adighi eme ha ma oli.

N’ezie, ha amakwaghi ihe a na-akpo inwe ihere!

N’ihi ya, ha ga-ada n’etiti ndi dara ada.

Ha ga-asọ ngongọ mgbe m tara ha ahuhu.”

Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru.

16 Ihe ndi a kwa bu ihe ONYENWE ANYI kwuru,

“Guzonu n’ebe niile uzọ gbara abuo. Lee anya.

Juonu ajuju banyere okporouzo ochie ahụ.

Juputanu ebe uzọ oma ahụ di, jeenu ije n’ime ya.

Unu gbaso ya, unu ga-achotara mkpuruobi unu ebe izuikwe.

Ma gini ka unu kwuru? Unu siri. ‘Anyi agaghi agbaso uzọ oma ahụ.’

17 Ahoputara m ndi nche doo ha ichebe unu. Agwakwara m unu okwu si,
 ‘Naanu nti n’uda opi ike ha.’

Ma unu kwuru si, ‘Anyi agaghi ege nti!’

18 Ya mere, nurunu, unu mba niile;

lezienu anya, unu ndi akaebe niile,

ka unu huru ihe na-aga ibiakwasị ha.

19 Nuru, gi uwa, lee,

ana m aga iwetara ndi a ila n’iyi,

nke bu mkpuru atumatu ojoo ha niile,

n’ihi na ha juru ige nti n’okwu m.

Ha jukwara inabatara onwe ha iwu m.

20 Gini ka m ji ihe nsure oku na-esi isi uto nke unu si n’obodo Sheba bubata, eme?

Gini ka m ji uda kalamus oma unu si mba di anya bubata eme?

Ajula m inabata aja nsure oku unu niile.

Aja niile unu na-achu adighi ato m uto.”

21 Ya mere, ihe ndi a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru,

“Aga m etinye ihe isoo ngongoo n’uzo ndi a si agafe.

* 6:12 6:12 Ee, ihe ndi a ga-emezu

Nna na nwa ya ga-asọ ngongọ n'elu ya;
otu a kwa, ndị agbataobi na enyi ha ga-ala n'iyi."

- ²² Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,
"Lee, ndị agha si n'ala
dị n'ebe ugwu na-abịa;
mba dị ukwu ka a na-akpọlitekwa
site na nsọtụ niile nke ụwa.
- ²³ Ha ji ụta na ụbe,
ha bụ ndị afọ tara mmiri, ndị na-adighị eme obi ebere.
Ha na-ebigbo dika mbigbo nke osimiri,
dika ha na-anokwasị n'elu ịnyinya ha.
Ha na-abia dika ndị ikom e doro n'usoro ibu agha,
ibuso gị agha, Ada Zayon."
- ²⁴ Anyị anụla akụkọ banyere ude ha,
ike agwula aka anyị† abụọ kpmkpm.
Oke ihe mgbu na-ejide anyị
dị ka nke nwanyị ime na-eme.
- ²⁵ Ka onye oḅula gharakwa ịga n'ubi,
maoḅu ijeghari n'okporoḅo,
n'ihị na ndị iro ji mma agha na-agaghari,
egwu dika n'ebe niile.
- ²⁶ Unu ndị m, yikwasinụ onwe unu uwe mkpe.
Turuonụ onwe unu na ntụ,
ruonụ uju, ma kwaanụ akwa,
dika nwanyị na-eru ụjụ n'ihị onwụ otu nwa nwoke o mụtara.
N'ihị na onye mbibi ahụ
ga-abiakwasị anyị na mberede.
- ²⁷ "Emeela m gi ka i buru onye na-anwaputa ọla,
ma ọla ahụ bukwa ndị m.
Achoro m ka i nyochaa
ma nwaputakwa ụzọ ha niile.
- ²⁸ Ha bụ ndị nnuwu isi, ndị nwere obi n'azụ,
ndị na-ejeghari na-ekwuto ibe ha.
Ha bụ bronzi na igwe;
o bukwa ndụ ruru aru ka ha na-ebi.
- ²⁹ Ngwa oru okpu uzu na-afunwu oku ike ike,
ime ka oku rechapu akuku igwe ahụ na-enweghi isi,
ma nnuwu ahụ na-aga n'ihu abaghi uru,
n'ihị na anuchapughi ndi ajo omume.
- ³⁰ Olocha a juruaju ka akporo ha,
n'ihị na ONYENWE ANYI ajula ha."

7

Enweghi isi nke okpukpe aghugho

¹ Ndị a bụ okwu nke si n'ebe ONYENWE ANYI nọ biakwute Jeremaya. ² "Guzo n'onu ụzọ ama nke ụlọ ONYENWE ANYI kwusaa ozi a n'ebe ahụ,
"Nuruonụ okwu ONYENWE ANYI, unu ndi Juda niile, ndi na-esi n'onu ụzọ a niile na-abata ife ONYENWE ANYI ofufe. ³ Ihe ndi a bụ ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bụ Chineke Izrel na-ekwu. Mezienụ ụzọ unu na omume unu niile, m ga-ekwe ka unu biri n'ebe a. ⁴ Unu atukwasila uche unu n'okwu aghugho niile a na-agwa unu nasị, "Nke a bụ ụlonsọ ukwu ONYENWE ANYI, ụlonsọ ukwu ONYENWE ANYI, ụlonsọ ukwu ONYENWE ANYI!" ⁵ O buru na unu emee ka ụzọ unu na omume unu guzozie, o buru na unu emesoo ibe unu mmeso n'uzo ikpe ziri ezi, ⁶ o buru na unu ahapu imegbu ndi obia, na ndi na-enweghi nna, maobu nwanyị di ya nwuru; o buru na unuaju iwufu obara onye aka ya di ocha n'ebe a, o burukwa na unuaju igbaso chi ndi ozo nke na-ewetara unu nsogbu, ⁷ mgbe ahụ, aga m ekwere ka unu biri n'ebe a, n'ala a m nyere nna nna unu ha, ruo mgbe ebighi ebi. ⁸ Ma lee, ihe unu na-eme ugbu a bụ itukwasị uche unu n'okwu aghugho nke na-enweghi isi.

† 6:24 6:24 Ya bụ, akudawo

9 “Unu ga-aga n’ihu na-ezu ohi, na-egbu mmadu ibe unu, na-akwa iko, ma na-eji chi ndi ozo na-anu iyi? Unu ga-anogide na-achu aja ihe nsure oku na-esi isi uto nye Baal, ma na-agbaso chi ndi ozo unu na-amaghi? 10 Unu ga-emecha bja guzo n’ihu m n’ulonso a, nke a kpokwasiri aha m, na-asi, “Anyi no na nchekwa,” o bu ino na nchekwa maka ime ihe aru niile ndi a? 11 O putara na ulo a, nke a kpokwasiri aha m aghoola ogige nye ndi ohi? Ma anokwa m ya na-ele unu anya, ka ONYENWE ANYI kwuputara.

12 “Otu o di, biko, Jeruonu ebe ahụ di na Shailo, ebe ahụ m buru uzo mee ka o buru ebe a kpokwasiri aha m, ka unu choputa ihe m mere ya n’ihi ajo omume ndi m, umu Izrel. 13 Mgbe unu no na-eme ihe ndi a niile, ka ONYENWE ANYI kwuputara, agwara m unu okwu mgbe mgbe, ma unu juru ige nti. Akporo m unu oku, ma unu juru iza. 14 N’ihi ya, ihe ahụ m mere na Shailo ka m ga-emekwa ozo megide ulo ahụ a kpokwasiri aha m. E, aga m eme ya megide ulonso ukwu ahụ unu na-atukwasị obi unu n’ime ya, ulonso ukwu ahụ m nyere unu na nna nna unu ha. 15 A ga-esite n’ihu m wezuga unu, tufuo unu, dika m wezugara ma tufukwaa umunna unu, bu ndi Ifrem.’

16 “Ya mere, unu ekperela m ekpere n’ihi ndi a; unu atufula oge unu irio m aririo n’ihi ha. Agaghi m ege nti n’ekpere na aririo unu. 17 O bu na unu adighi ahụ ihe na-eme n’obodo niile nke Juda, na ihe ha na-eme n’okporozo niile nke Jerusalem? 18 Umụ na-achikota nku nke nna ha ji emenye oku, ebe nne ha na-eghe achicha ha na-eche n’ihu Eze nwananyi mbara Eluigwe. Ha na-awupuru chi ndi ozo mmanya n’ihi ikpasu m iwe. 19 O bu m ka ha na-akpasu iwe? Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. O bughi onwe ha ka ha na-emesi ike, ka ihe ihere mee ha?

20 “Ya mere, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri: Iwe m na onuma m ka a ga-awukwasị n’ebe a, n’elu ndi mmadu, na anumanu, na osisi di n’ohia, na mkpuru nke ala ubi. O ga-ere oku ma agaghi emenyu ya.

21 “The ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, Gaanu n’ihu, tukwasinu aja nsure oku unu n’elu aja unu ndi ozo niile. Riekwanu anu ndi a n’onwe unu. 22 N’ihi na mgbe m si n’ala Ijipt kpoputa nna nna unu ha, gwa ha okwu, e nyeghi ha naani iwu maobu gwa ha okwu banyere ichu aja nsure oku na aja ndi ozo. 23 Ma iwu m nyere ha bu nke a, ruberenu m isi, aga m abu Chineke unu, unu ga-abukwa ndi nke m. Bienu ndu n’iwu niile m nyere unu, ka ihe gaara unu nke oma. 24 Ma ha juru ige nti, jukwa ilezi anya ime ihe ndi ahụ m nyere n’iwu. Kama ha gbasoro ochicho ojojo nke obi ruru aru ha. Kama iga n’ihu, ha daghachiri azu. 25 Site na mgbe nna nna unu ha hapuru ala Ijipt, esepubeghi m aka izitere unu ndi amuma bu ndi ohu m. 26 Ma ha juru ige nti, jukwa ilezi anya ime ihe m nyere n’iwu. Ha bu ndi nti ike, ndi nogidere na-eme ihe ojojo kariri nke nna nna ha mere.’

27 “Mgbe i gwara ha ihe ndi a niile, ha agaghi ege nti. O burukwa na i kpo ha oku ha agaghi aza. 28 Ya mere, ihe ndi a ka i ga-agwa ha, ‘Nke a bu mba na-enwebeghi oge ha ji rubere ONYENWE ANYI Chineke ha isi. O nwebewaghi oge obula ha ji nabata ido aka na nti ya. Eziokwu obula adighikwa; okwu onu ha bu naani ugha ugha.

29 “Kpuchaanu agiri isi unu, tufuo ya, noonu n’ebe di elu nke togboro n’efu bulie abu akwa, n’ihi na ONYENWE ANYI esitela n’oke onuma ya ju ogbo a. O gbakutala ha azu bu ogbo nke a iwe ya na-adakwasị.

Ndagwurugwu ogbugbu mmadu

30 “ONYENWE ANYI kwuputara si, ndi Juda emeela ihe ojojo di iche iche n’ihu m. Ha akpuola arusi ruru aru nke ha tinyere n’ime ulonso ukwu ahụ a kpokwasiri aha m. Ha emerula ya. 31 Ha ewuolara onwe ha ebe ichu aja di elu na Tofet, nke di na Ndagwurugwu nke Ben Hinom. Ebe ahụ ka ha na-anọ na-esure umu ha ndi ikom na ndi inyom oku. Ihe di otu a abukwaghi udi ihe m nyere ha n’iwu ka ha mee. O nwekwaghi oge ihe di otu a batara m n’obi. 32 Ya mere, kpacharanu anya, n’ihi na otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, ubochi ndi ahụ na-abia, mgbe ndi mmadu na-agaghi akpokwa ebe ahụ Tofet maobu Ndagwurugwu nke Ben Hinom. Kama ha ga-akpo ya ndagwurugwu ogbugbu mmadu, n’ihi na ha ga-eli otutu ndi ha na Tofet ruo mgbe ha na-agaghi ahukwa ebe ha ga-eli ndi foduru. 33 Mgbe ahụ, ozu ndi mmadu ndi a ga-aghoro umu anu ufe na anu ohia ihe oriri. O nwekwaghi onye ga-anọ menye ha egwu chupu ha. 34 Mgbe ahụ, aga m eme ka uzu onu na obi uto, na olu ndi ikom na ndi inyom na-alu di na nwunye n’obodo niile nke Juda, na n’okporozo Jerusalem kwusi. Ala ahụ ga-aghokwa ebe togboro n’efu.

8

1 “Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara, n’oge ahụ a ga-esi n’ili ha wezuga okpuku ndi eze, na okpuku ndiisi ochichi Juda, na okpuku ndi nchaja na ndi amuma, na

okpukpu ndi niile bi na Jerusalem. ² A ga-agbasapu ha nye anyanwu, na onwa, na kpakpando niile nke mbara eluigwe, bu ihe ndi ahụ niile ha huru n'anya na ihe ha na-akpo isiala nye. Bukwa ihe ndi ahụ ha na-agbaso, nke ha na-ajuta ase site n'aka ha, na-efekwa. A gaghi ekpokota okpukpu ndi a niile, maobu lie ha n'ala. Kama ha ga-aghasara n'ala dika unyi. ³ N'ebe niile nke m chusara ha, bu ndi foduru ndu site na mba ojoo a, ha ga-ahoro onwu karja idi ndu. Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri.'

Mmehie na ahuhu

- ⁴ "I ga-asikwa ha, 'Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru:
 "Mgbe mmadu dara ada, o dighi ebili oto?
 Mgbe mmadu daghachiri azu, ha o dighi alaghachi azu?"
- ⁵ Gini kwa mere ndi a ji tugharia site n'igbaso uzo ojoo ha?
 Gini mere Jerusalem ji nogide na-agbaso uzo ojoo?
 Lee, ha na-ejidesi aghughu aka ike;
 ha juru itughari.
- ⁶ Anaala m nti,
 ma anubeghi m ka ihe oma obula si ha nonu na-aputa.
 O nweghi onye n'ime ha cheghariri tie aka n'obi si,
 "Gini bu ihe a m mere?"
- Kama onye obula na-agbaso uzo nke aka ya,
 dika inyinya nke na-agbaba n'ogbo agha.
- ⁷ O buladi ugbala na-efeghari na mbara eluigwe
 maara oge ya a kara aka.
 Nduru, na eleke, na okwolo
 makwaara mgbe ha kwesiri isite notu ebe obibi ha gafee n'ebe obibi ozo.
 Ma ndi m amaghi
 ihe ONYENWE ANYI chorọ site n'aka ha.
- ⁸ "Unu si ana kwuo, "Ndi maara ihe ka anyi bu,
 n'ihu na iwu ONYENWE ANYI di n'aka anyi,"
 ebe o bu na mkpisi akwukwo aghughu ndi ode akwukwo unu
 adighi akwa iwu ya otu o kwesiri?"
- ⁹ A ga-eme ka ihere mee ndi maara ihe;
 a ga-eme ka ujo juputa ha obi, meekwa ka ha maa nonya.
 Ebe o bu na ha ajula okwu ONYENWE ANYI,
 o bu udi amamihe di ana ka ha nwere?"
- ¹⁰ Ya mere, aga m akponye ndi ikom ozo nwunye ha,
 werekwa ubi ha nyefee n'aka ndi oru ubi ozo.
 N'ihu na site nonye ukwu ruo nonye dikarisiri nta,
 o bu naani akpiri uru na-ezighi ezi ka e ji mara ha.
 O buladi ndi amuma na ndi nchujaja
 na-etinyekwa aka n'oru aghughu.
- ¹¹ Ha na-ekechi onya ndi m
 dika a ga-asị na o dighi ihe o bu.
 Ha na-asị, "Udo di, udo di,"
 mgbe udo na-adighi.
- ¹² Ihere o mere ha n'ihu omume aru ha niile?
 Mba! Ihere adighi eme ha ma oli;
 n'ezie, ha amakwaghi ihe a na-akpo inwe ihere.
 N'ihu ya, ha ga-ada n'etiti ndi dara ada;
 ha ga-aso ngongoro mgbe e nyere ha ntaramahuhu.
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru.
- ¹³ "Aga m anapu ha ihe owuwe ubi niile ha nwetara,
 otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
 Ha agaghi enwekwa mkpuru vaini,
 maobu mkpuru osisi fiig n'elu osisi fiig ha.
 Akwukwo osisi ndi a niile ga-akponwu.
 A ga-anapukwa ha
 ihe niile m nyere ha.' "

- 14 Gịni ka unu na-eme n'ebe a unu nọduru ala?
Kwakọtaanu ihe unu niile.
Ngwa, ka anyị gbapuru ọsọ gaa n'obodo ndi ahụ niile e wusiri ike
nọdu n'ebe ahụ nwuo!
N'ihị na ONYENWE ANYI Chineke anyi amaala anyi ikpe onwu.
O nyela anyi mmiri e tinyere nsi ka anyi nuo,
n'ihị na anyi emehiela megide ya.
- 15 Anyi lere anya udo,
ma o nweghi ihe oma obula anyi huru.
Anyi lere anya ogwugwo oria anyi,
maobu naani ihe egwu ka anyi huru.
- 16 E sitere na Dan
nu uda ima imi inyinya ndi iro.
Ala a niile mara jijiji
mgbe ha nuru akwa nke inyinya ndi ahụ di ike.
Ha na-abia ila ala a na ihe niile di n'ime ya n'iyi.
O bukwa otu ihe ahụ ka ha
na-abia ime obodo a na ndi bi n'ime ya.
- 17 "Lee, ana m ezibata agwo ojo, ndi na-atagbu atagbu, n'etiti unu.
Ajuala nke o dikwaghi ura ga-arata ha.*
Ana m ezibata ha ka ha taa unu."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
- 18 O ga-adị mma ma o buru na m huru onye ga-akasi m obi n'ime onodu iru uju m,
n'ihị na obi m na-ada mba n'ime m.†
- 19 Gee nti nuru akwa ndi m
ka o na-ada site n'ebe di anya.
"ONYENWE ANYI, o sitela na Zayon puo?
O putara na Eze ha anokwaghi n'ebe ahụ?"
- "Gini mere ha ji site n'oyiyi a turu atu,
na arusi ndi mba ozo ha na-efe kpasuo m iwe?"
- 20 "Oge owuwe ihe ubi agafeela,
leekwa na okochi agabigakwala,
ma a zoputabeghi anyi."
- 21 Ebe o bu na a zopjara ndi m, o bukwa m ka azopjara.
Anam eru uju, oke egwu jisikwara m aka ike.
- 22 O putara na o nweghi mmanu otite na-eme ka onya laa di na Gilead?
O bu na e nwekwaghi dibia no n'ebe ahụ?
Gini mere o nweghi ogwugwo diri ndi m
n'ihị mmeru ahụ ha niile?

9

- 1 O gaara adi m mma ma a si na isi m bu isi iyi, ebe mmiri si asoputa;
o gaara adi m mma ma a sikwa na anya mmiri akwa juputara m n'anya.
Agaara m akwagide akwa ehizie na abali
n'ihị ndi m niile e gburu egbu.
- 2 O gaara adi m mma
ma a si na m nwere ulo ndi ije e wuru n'ime ozara.
Ka m nwee ike hapu ndi m
site n'ebe ha no puo.
N'ihị na ha niile bu ndi na-akwa iko,
igwe ndi na-ekwesighi ntukwasị obi.
- 3 "Ha na-ekwe ire ha dika uta,
igbapu okwu ugha dika aku;
O bughị site n'ezikwu

* 8:17 8:17 Ihe puru ime na ha agaghị ata unu † 8:18 8:18 Maobu, Unu ndi na-akasi m obi n'ime onodu iru uju m, obi m na-ada mba n'ime m.

ka ihe ji agara ha nke oma n'ala ahụ.
Ha na-esite n'otu mmehie gaa n'ozo;
o dikwaghị mgbe ha ji mara m,
otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

⁴ "Lezie anya, gbaara enyi gi oso.
Atukwasikwala nwanne gi obi.
N'ihì na nwanne obula na-agho aghugho.
Ndi enyi niile bukwa ndi nkwuto.

⁵ Enyi na-aghogbu enyi ya,
o dikwaghị onye na-agwa ibe ya eziokwu.
Ha azuola ire ha ikwu naani okwu ugha;
ha emeekwala ka ike gwu anu ahụ ha ime mmehie.

⁶ I bi n'etiti aghugho.*
Ha jukwara imara m n'ime aghugho ha."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

⁷ Ya mere, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru,
"Lee, aga m anucha ha, nwaa ha onwunwa.

Gini ozo ka m kwesiri ime
n'ihì mmehie ndi m?

⁸ Ire ha na-egbu dika aku.
O bu naani okwu aghugho si na ya aputa.
Ha ji onu ha na-agwarita ibe ha okwu udo,
ma n'ime obi ha, ha na-esiritara onwe ha onya igbudu."

⁹ Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara si,
"M ga-aghara ita ha ahuhu n'ihì ihe ndi a niile?
M ga-ahapu iboro onwe m obo
megide mba di otu a?"

¹⁰ Aga m anọ n'elu ugwu ukwu kwa akwa.
N'ebe ahụ ka m ga-anọ kwaa uwa m n'ihì ebe ita nri nke anumanu ndi ahụ di
n'ozara.

Ha togboro n'efu. O dighi onye na-ejeghari n'ime ya.
A naghị anukwa olu anu ulo n'ebe ahụ.

Umụ nnunụ efefusiala.
Otu a kwa, umụ anumanu alaala.

¹¹ "Aga m eme ka Jerusalem gho ebe a na-awufu unyi.
O ga-agho ebe nkita ohia na-awaghari na-achọ nri.
Aga m ekpasa obodo niile nke Juda.
O dikwaghị onye ga-ebi na ya."

¹² Olee onye ahụ maara ihe, nke nwere ike ighota ihe ndi a niile? Onye ka ONYENWE
ANYI ziri ihe ndi a, nke ga-akwa ya? Gini mere e ji bibie ala a, kposaa ya, mee ka o
togboro n'efu dika ozara mmadu na-enweghi ike igafe?

¹³ ONYENWE ANYI kwuru si, "O bu n'ihì na ha agbakwala iwu ahụ m nyere ha idebe
azu. Ha juru irubere m isi, jukwa igbaso iwu m. ¹⁴ Kama, ha na-agbaso isiike nke obi ha,
ha gbasoro chi Baal dika nna nna ha si kuziere ha." ¹⁵ N'ihì ya, nke a bu ihe ONYENWE
ANYI, Onye puru ime ihe niile, Chineke nke Izrel kwuru, "Lee, aga m eme ka ndi a rie
nri na-aku ilu. Ha ga-anukwa mmiri e tinyere nsi. ¹⁶ Aga m ekpasa ha na mba niile nke
uwa. Ha ga-ebi na mba nke ha na nna ha na-amaghì. Aga m eji mma agha chuo ha oso
tutu ruo mgbe m bibiri na niile."

¹⁷ Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru,
"Tugharianu uche unu ugbu a. Kporonu umu nwanyni ndi oru ha bu ibu abu akwa.
E, zienu ozi ka ndi okachamara n'etiti ha bja.

¹⁸ Ha bja ngwangwa
kwaa akwa n'ihì anyi,
tutu anya mmiri akwa ejuputa ha n'anya,
tutu anya mmiri akwa esite anyi n'anya na-asoda ruo na nti anyi.

¹⁹ Olu uzu ikwa akwa ka a nuru site na Zayon
'Lee ka anyi si laa n'iyi!
Lee ka ihe here anyi si di ukwu!

* 9:6 Ebe obibi gi bu n'etiti aghugho

N'ihì na anyị hapụrụ ala anyị,
n'ihì na ha etikpọsịala ebe obibi anyị niile.' ”

²⁰ Ugbu a, nūrūnụ okwu ONYENWE ANYỊ, unu ụmụ nwanyi,
megheenụ ntị unu nūrū okwu si ya n'ọnụ.

Kuzierenụ ụmụ unu ndị inyom otu e si eti mkpu akwa,
kuziekwaranụ ibe unu abụ akwa.

²¹ N'ihì na ọnwụ abatala n'etiti anyị, o si na oghereikuku niile nke ụlọ anyị
bata n'ebe niile e wusiri ike nke ala anyị.

O gbuela ụmuntakiri ndị na-ejeghari n'okporoụzọ,
gbukwaa ụmụ okorobịa ndị na-anọ n'ama.

²² Gwa ha, sị, “Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri,
“Ozu ndị nwurū anwụ ga-atọgboro
dịka unyi e kpofuru n'ohia,
dịka ukwu oka nke e gbuturu n'azụ onye na-aghọ mkpuru ubi,
nke o dighi onye ga-achikota ha.’ ”

²³ Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,
“Ka onye maara ihe hapụ inya isi n'ihì amamihe ya,
ka onye di ike ghara inya isi n'ihì idi ike ya,
ka ogaranya hapukwa inya isi n'ihì iba uba nke akụ ya,

²⁴ kama, onye obula na-anya isi, ya nyaa isi n'ihì nke a:
na o nwere uche ighota na mụ onwe m bụ,

ONYENWE ANYỊ nke na-eme obi ebere,
na-ekpe ikpe ziri ezi na ezi omume n'ụwa.
N'ihì n'ihè ndi a ka m na-enwe obi uto,”
ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.

²⁵ “Lee, ụbọchị ahụ na-abịa,” ka ONYENWE ANYỊ kwuputara, “mgbe m ga-ata ndi ahụ
niile nke e biri ugwu naani n'anụ ahụ ha ahụhụ. ²⁶ Ya bụ ndi Ijpt, Juda, Edom, Amon,
na Moab, na ndi ahụ niile bi n'ozara n'ebe di anya. N'ihì na, n'ezie, mba ndi a niile bụ
ndi a na-ebighi ugwu. O buladi ụlọ Izrel niile bụ ndi a na-ebighi ugwu n'ime obi ha.”

10

Chineke na arusi

¹ Nūrūnụ ihe ONYENWE ANYỊ na-agwa unu, ụmụ Izrel. ² N'ihì na otu a ka ONYENWE
ANYỊ kwuru,

“Unu amatala ụzọ ndi mba ozo,
unu atukwala ụjọ ihe iribama niile nke na-aputa ihe na mbara eluigwe,
o bụ ezie na ndi mba di iche iche na-atu ha ụjọ.

³ N'ihì na omenaala ndi mmadu ahụ abaghi uru.

Ha na-aba n'ohia gbute osisi,
nke onye nka osisi na-eji anyuike piara ha ihe.

⁴ Ha na-eji olaocha na olaedo choo ihe ahụ a piri api mma,
jiri mkpirisi igwe na ntu kuo ya ka o sie ike,
ka o ghara ida.

⁵ Arusi ha yiri osisi eguzobere n'ubi kukumba maka iji choo anu ufe oso,
ha adighi ekwu okwu.

A na-ebughari ha n'aka
n'ihì na ha adighi eje ije.

Unu atula ha egwu,
n'ihì na ha apughị imeru unu ahụ,
ha enwekwaghị ike imere unu ihe oma obula.”

⁶ O nweghi onye dika gi, ONYENWE ANYỊ.
I di ukwu.

Aha gi di ukwu, na-aruputakwa ihe di ike.

⁷ Onye ka o bụ nke na-ekwesighi itu gi egwu?

O bụ gi bụ eze mba niile.
O bukwa gi ka e kwesiri itu egwu.

N'etiti ndi niile maara ihe na mba niile,
na n'alaeze niile,
o dighi onye dika gi.

8 Ha niile bu ndi na-enweghi uche na ndi nzuzu.

Ọ bukwa arusi osisi na-abaghi uru na-ezi ha ihe.

9 A na-esite na Tashish bubata oloacha e tipiaziri nke oma,
site na Ufaz bubata olaedo.

Ihe ahụ nke oka osisi piri, nke ndi okpu uzu olaedo chorọ mma

ka a na-eyikwasị uwe na-acha anụnụ anụnụ, na uwe na-acha odo odo.

Ọ bukwa ndi nka di iche iche na-eme ha niile.

10 Ma naani ONYENWE ANYI bu Chineke n'ezie.

Ọ bu Chineke di ndu, na Eze nke ebighi ebi.

Mgbe iwe were ya, uwa na-ama jijiji.

Mba niile apughikwa inagide iwe ya di oku.

11 "The ndi a ka unu ga-agwa ha, 'Chi ndi ahụ niile a na-esiteghi n'aka ha mee eluigwe na uwa niile ga-ala n'iyi. A ga-ewezuga ha site n'uwa na n'okpuru eluigwe niile.'"

12 Ma Chineke sitere n'ike ya mee uwa.

Ọ toro ntala uwa mee ka o guzosie ike site n'amamihe ya,

o jikwa nghota ya setipu eluigwe niile.

13 Mgbe o bigboro, mmiri niile nke di n'eluigwe na-ebigbokwa.

Ọ na-eme ka igwe ojii site na nsotu niile nke uwa kwulie.

Ọ na-ezipu amuma mgbe mmiri na-ezo,

na-esitekwa n'ulo nkwaqoba ihe ya niile na-eweputa ifufe.

14 Onye obula bu onye na-enweghi uche nke ihe omuma korọ.

Emeela ka ihere mee onye okpu uzu olaedo obula site n'arusi o kpuru.

N'ih na oyiyi niile o na-akpu bu aghughu;

ha enweghi nkuume obula n'ime ha.

15 Ha bu ihe efu, na ihe ikwa emo,

mgbe ikpe omuma ha bjakwasiri ha, ha ga-ala n'iyi.

16 Ma Onye ahụ bu Oke Jekob adighi ka ihe ndi a,

n'ih na Ọ bu ya na-eke ihe niile,

tinyere Izrel bu ebo nke ihe nketa ya.

ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile bu aha ya.

Mbibi nke na-abia

17 Chikotaaanụ ngwongwo unu niile; nonu na njikere ihapu ala a,

n'ih na lee, ndi iro gbara unu gburugburu.

18 N'ih na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru,

"N'oge a, aga m amafu

ndi niile bi n'ala a.

M ga-eme ka oke mkpagbu bjakwasi ha,

meekwa ka ndi iro ha jide ha."

19 Ahuhu diiri m n'ih mmeru ahu m meruru.

Onya di m n'ahu enweghi ogwugwo.

Ma ana m akasi onwe m obi na-asi,

"N'ezie, oria a dakwasiri m bu oria m, aga m edikwa ya."

20 Ebibiela ulo ikwu m,

e tibisiala udo ya niile.

Umụ m ndi ikom esitela n'ebe m no puo, ha anokwaghi ya.

Ọ dikwaghi onye foduru nke ga-enyere m aka isetipu ulo ikwu m,

maobu onye ga-edoziri m ebe m ga-anọ zuo ike.

21 N'ih na ndi ozuzu aturu a enweghi uche.

Ha adighi ajuta ase site n'aka ONYENWE ANYI,

ya mere, na ihe adighi agara ha nke oma,

igwe aturu ha niile agbasasiakwala.

22 Gee nti, nuru! Lee ozi na-abia,

oke uzu nke ogbaaghara site n'ala di n'ugwu,

ime ka obodo niile nke Juda togboro n'efu,

ghokwa ebe obibi nye nkita ohia.

Ekpere Jeremaya

23 O ONYENWE ANYI, amaara m na uzọ mmadu adighi n'aka ya,

na o bughị mmadu ka o diiri ituziri onwe ya uzọ nke o ga-agbaso.

24 Ya mere, ONYENWE ANYI, site n'uzọ nke ikpe ziri ezi dọm a ka na nti,

ma o bughị site n'uwe gi,
 ma o bughị ya, i ga-eme ka m ghoọ ihe efu.
 25 Wukwasị onuma gi n'elu mba niile di iche iche
 bu ndi na-amaghi gi,
 wukwasikwa ya ndi ahụ niile na-adighi akpoku aha gi.
 N'ih i na ha eripiala Jekob,
 ha eripiala ya kparamkam,
 bibiekwa ebe obibi ya.

11

Edebezughị ogbugba ndu

¹ Nke a bu okwu nke si n'ebe ONYENWE ANYI no bjakwute Jeremaya, ² "Gee nti n'ihe niile metutara ogbugba ndu a, gwakwa ndi Juda, na ndi bi na Jerusalem. ³ Gwa ha na nke a bu ihe ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwuru, 'Onye a buru onu ka mmadu ahụ bu nke na-adighi edebe ihe niile banyere ogbugba ndu a, ⁴ bu nke m nyere nna nna unu ha, mgbe m si n'Ijpt, site n'oke oku e ji agbaze igwe, kpoputa ha.' Asiri m, Ruberenu m isi, meekwa ihe niile m nyere unu n'iwu, unu ga-abu ndi m, mu onwe m kwa ga-abukwa Chineke unu. ⁵ 'Mgbe ahụ, aga m emezu iyi ahụ m n'uru nna nna unu ha, inye ha ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya,' ya bu, ala ahụ unu bi n'ime ya taa."

Azara m si, "Amen, ONYENWE ANYI."

⁶ ONYENWE ANYI siri m, "Kposaa okwu ndi a n'obodo Juda niile, na n'okporouzo Jerusalem niile, 'Geenu nti n'iwu nke ogbugba ndu ahụ, ma mezuo ihe o kwuru. ⁷ Site n'oge ahụ m si n'ala Ijpt kpoputa nna nna unu ha ruo taa, adoola m unu aka na nti mgbe mgbe si, 'Ruberenu m isi.'" ⁸ Ma ha juru ige nti. Ha akpokwaghị okwu m mkpa diri ha. Kama ha jeghariri n'isiike nke obi ojoo ha. O bu nke a mere m ji mee ka obubu onu niile nke ya na ogbugba ndu ahụ so bjakwasị ha, dika m buru uzo nye n'iwu, ma ihe ndi a emeghi ka ha jezie ije."

⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara m si, "Achoputala na-enwere njikota na igba izu mmegide n'etiti ndi Juda na ndi bi na Jerusalem. ¹⁰ Ha alaghachila azu n'udi mmehie ahụ nna nna ha mehere, bu ndi ahụ juru ige nti n'okwu m. Ha agbasoola chi ndi ozo na-efe ha. Ulo Izrel na ulo Juda adighi edebekwa ogbugba ndu ahụ mu na nna nna ha gbara. ¹¹ N'ih i ya, nke a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru, 'Aga m eme ka mbibi, nke ha na-enweghi ike igbanari, bjakwasị ha. O burukwa na ha akpokuo m agaghị m ana nti. ¹² Ndi obodo Juda na ndi bi na Jerusalem ga-apu kpokuo chi ndi ahụ niile ha na-achuru aja ihe nsure oku na-esi isi uto, ma chi ndi a agaghị enyere ha aka mgbe mbibi a bjakwasiri ha. ¹³ Gi, bu Juda, nwere otutu chi di iche iche dika obodo di n'ime gi si di otutu. Ebe ichu aja i wukwara n'ih i ichuru chi ahụ na-eweta ihere bu Baal aja ihe nsure oku na-esi isi uto, dikwa otutu dika okporouzo di na Jerusalem.'

¹⁴ "Ekperela ndi a ekpere, arikwala ariri obula n'ih i ha. N'ih i na agaghị m ege nti mgbe ha ga-akpokuo m n'oge ihe mgbu ha.

¹⁵ "Gini ka onye m huru n'anya na-eme n'ime ulonso ukwuu m,
 mgbe ya na otutu ndi ozo na-ejikota onwe ha n'otu itu atumatu ihe ojoo?
 Anu e doru nso apughi ime ka ahuhu unu kwesiri inata hapu ibjakwasị unu.
 A si na o si otu a diri, mgbe ahụ, unu puru ihiri onu
 mgbe unu na-eme ihe ojoo unu."

¹⁶ Aha ONYENWE ANYI nyere gi bu Osi oliv di ndu,
 nke na-amị mkpuru mara mma.

Ma o bu olu mkpotu nke oke mmiri ozuzo
 ka o ga-eji mukwasị gi oku;
 alaka gi ga-agbajisikwa.

¹⁷ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile bu onye ahụ kunyere gi n'ala, e nyela iwu na mbibi ga-abjakwasị gi, n'ih i na ndi Izrel na Juda emeela ihe ojoo, kpasuo m iwe site n'ichu aja ihe nsure oku na-esi isi uto nye Baal.

Nzube ojoo megide Jeremaya

¹⁸ O bu ONYENWE ANYI kpughere izuzu ojoo ha nye m; amatakwara m ihe ha na-ezube, n'ih i na o gosiri m ya n'oge ahụ. ¹⁹ Mu onwe m di ka nwa aturu di nwayoo nke e du na-aga ebe a ga-egbu ya. Ma aghotaghị m na o bu m ka ha zubererị nzube ojoo megide. Ha kwuru si,

"Bjanu ka anyi bibie osisi a na mkpuru ya.

Ka anyi site n'ala ndi di ndu wezuga ya,

ka a hapu ichetakwa aha ya ozo”

²⁰ Ma gi, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, i bu onye na-ekpe ikpe ziri ezi, na-anwaputakwa obi mmadu na mmuo ya.

Mee ka m hu mgbe i ga-abo obo megide ha, n'ihu na o bu n'aka gi ka m na-etinye okwu a metutara m.

²¹ Ya mere, nke a ka ONYENWE ANYI na-ekwu banyere ndi Anatot ahụ na-achọ inapụ gi ndu gi, ndi ahụ na-asị gi, “Ebukwala amuma site n'aha ONYENWE ANYI ka i ghara inwu n'aka anyi.” ²² N'ihu nke a ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, si, “Aga m ata ha ahuhu. Umụ okorobia ha ga-anwu site na mma agha, unwu ga-egbukwa umu ha ndi ikom na ndi inyom. ²³ O nweghi ndi ga-afodu ndu n'ime ha n'ihu na a ga-eme ka oke mbibi bjakwasị ndi Anatot n'afọ ahụ m ga-ata ha ahuhu.”

12

Mkpesa Jeremaya

¹ Onye ezi omume ka i bu mgbe niile, gi ONYENWE ANYI, mgbe obula m butere ikpe bja n'ihu gi.

Ma achoro m igwa gi okwu banyere ikpe ziri ezi gi:

Gini mere ihe ji agara ndi ajo omume nke oma?

Gini mere ndi na-aghọ aghugho ji ebi ndu enweghi nsogbu obula?

² I kuola ha ka osisi, ha agbaala mgborogwu; ha na-etokwa na-amị mkpuru.

I no nso mgbe niile n'onu ha, ma i no n'ebe di anya n'obi ha.

³ Ma gi onwe gi maara m ONYENWE ANYI; i na-ahu m, na-anwaputakwa echiche niile m na-eche banyere gi.

Dokpuru ha dika aturu a ga-egbu egbu.

Doo ha iche nye ubochi ahụ a ga-egbu ha.

⁴ Ruo ole mgbe ka ala ga-eru uju?

Ruo ole mgbe ka ahija di n'ubi ga-anogide na-akponwu?

Umụ anumanu na nnunu na-anwuchasi

n'ihu na ndi bi n'ala ahụ bu ndi na-emebi iwu.

Ma ndi mmadu ahụ na-ekwu si,

“O gaghị ahụ ihe ga-adakwasị anyi.”

Osisa Chineke nyere

⁵ “O buru na ndi ji ukwu ha agba oso

emerie gi n'oso nke gi na ha gbara,

i si anaa chee na gi na ndi ji inyinya agba oso nwere ike igbakota oso iso mpi?

O buru na i so ngongo n'ala ebe udo di,

i ga-esi anaa ghara iso ngongo n'ohia di n'akuku osimiri Jodan?

⁶ Lee, o buladi umunne gi, ndi ezinaulo nke aka gi, ararala gi nye.

Lee, ha eweliela oke olu iti mkpu megide gi.

Atukwasila ha obi,

o buladi mgbe ha na-ekwu okwu oma banyere gi.

⁷ “Aga m agbakuta ulo m

na ihe nketa m hoputara nye onwe m azu.

Aga m ewere onye ahụ m huru n'anya

nyefee ya n'aka onye iro ya.

⁸ Ihe nketa m aghoroala m,

ihe dika odum no n'ohia,

O na-agbo uja megide m;

ya mere, m ji kpoo ya asi.

⁹ O bu na ihe nketa m aghobeghi

nnunu ugo turu agwa nye m

nke otutu ugo gbara gburugburu na-emegide ya?

Gaanu, kpokota umu anu ohia niile,

mee ka ha zukoo bja dorie nri.

¹⁰ Otutu ndi ozuzu aturu ebibiela ubi vaini m.

Ha azotoola ubi m n'okpuru ukwu,

ha emeela ka ubi m mara mma

ghoọ ọzara togboro n'efu.

11 Ha emeela ya ka o ghoọ ebe togboro n'efu;

e, o ghoọla ebe kporo nku n'ebe togboro n'efu n'ihu m.

Ala ahụ niile ga-atogborokwa n'efu,

n'ihu na o nweghi onye obula ihe banyere ya na-emetu n'obi.

12 Ndi mbibi ga-ejuputa

n'elu ebe niile di elu nke ozara,

n'ihu na mma agha ONYENWE ANYI

ga-esite n'otu nsotu ala ahụ ruo na nsotu nke ozo, ripia ndi niile di na ya.

O nweghi onye obula udo ga-adiri n'ala ahụ.

13 Ha ga-agma mkpuru oka wiiti, maobu ogwu ga-epuru ha.

Ha ga-adogbu onwe ha n'oru ma ha agaghi enweta ihe obula.

Ya mere, ka ihe ihere unu ghotara dika ihe ubi diri unu,

n'ihu na ahuhu ndi a sitere n'uwe di oku nke ONYENWE ANYI."

14 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, "Ma banyere ndi agbataobi ojoo m ahụ niile, bu ndi na-apunara ndi m Izrel ihe nketa ahụ m nyere ha. Aga m esite n'ala ha hopu ha.

Aga m esitekwa n'etiti ha hopu ulo Juda. 15 Ma mgbe m hopuchara ha, aga m emesja meere ha ebere, meekwa ka onye obula n'ime ha laghachikwa n'obodo nke aka ya. Ha

ga-enwetakwa ihe nketa ha niile. 16 O burukwa na ha amuta uzo niile nke ndi m nke

oma, na iji aha m nuo iyi, na-asi, 'Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu,' dika ha si kuziere

ndi m iji aha Baal na-ahu iyi, aga m eme ka ha guzosie ike n'etiti ndi m. 17 Ma o buru

na mba obula aju ige nti, aga m ehopu ha kpankpan, laa ha n'iyi." Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

13

*Ihe ike n'ukwu**

1 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI gwara m, "Gaa, zuta mgbado ukwu akwa ocha nke a na-eke n'ukwu. I zutachaa ya, kekwasị ya n'ukwu gi. Ma ekwekwala ka o metu na mmiri." 2 Ejere m zuta aji ahụ dika ONYENWE ANYI kwuru, kee ya n'ukwu m.

3 Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI bjakwutere m nke ugboro abuo, si m, 4 "Were aji ahụ i zutara, nke i kekwasiri n'ukwu gi, bilie, jee n'osimiri Yufretis. I ruo, zoo ihe okike ukwu ahụ na mgbawa nkume di n'ebe ahụ." 5 Ya mere, apuru m, jee, zoo ya na Yufretis dika ONYENWE ANYI gwara m.

6 Mgbe otutu ubochi gasiri, ONYENWE ANYI gwara m okwu si m, "Bilie, jeghachi Yufretis. I jero, weputa aji ahụ m si gi zoo n'ebe ahụ." 7 Ya mere, agara m Yufretis, gwuputa aji ahụ site n'ebe m zoro ya, ma mgbe m weputara ya, ahuru m na o mebiela, na o bakwaghi uru obula.

8 Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, 9 "Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'N'otu aka ahụ, mu onwe m ga-ebibi mpako Juda na oke mpako Jerusalem. 10 Ndi ajo omume ahụ, bu ndi juru ige nti n'okwu m, ndi ahụ na-ejehari n'isiike nke obi ha na-agbaso chi ndi ozo na-efe ma na-akpokwa isiala nye ha. Ha ga-adika belit a, nke na-abakwaghi uru obula. 11 N'ihu na dika belit mmadu kere n'ukwu ya si arapara ya n'ukwu, otu a ka m si mee ka ulo Izrel niile, na ulo Juda niile rapara m n'ahu,' ime ka ha ghoọ ndi m, ndi a ga-esite na ha bulie aha m elu, nye m otuto na nsopuru. Ma ha ajula ige nti." Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

Karama mmanya akpukpo

12 Si ha, "Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwuru: A ga-agbaju karama akpukpo obula mmanya. O buru na ha si gi, 'O bu na anyi amaghi na a na-agbaju karama akpukpo obula mmanya?' 13 Mgbe ahụ gwa ha, 'Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI na-ekwu, Aga m eme ka ndi bi n'ala a nubiiga mmanya oke, ma onye eze na-anokwasị n'ocheeze Devid, ma ndi nchaja, na ndi amuma niile bi na Jerusalem. 14 Aga m atupiakwa ha, otu onye n'elu ibe ya, nna na umu ya n'elu ibe ha kwa. Agaghi m ekwe ka obi omiiko, maobu obi ebere gbochie m ibibi ha.'" Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

Ido aka na nti banyere idota n'agha

15 Nuru nu, geekwanu nti,

unu ebulila onwe unu elu,

n'ihu na ONYENWE ANYI ekwuola ya.

16 Nyenu ONYENWE ANYI Chineke unu nsopuru.

* 13: 13:1 Maobu, ihe mgbado ukwu † 13:2 Otutu ndi ogbara oheru amaghi ihe bu aji, kama o bu nke a na-akpo belit, maobu, ihe mgbado ukwu ma o bukwanu, ihe okike ka ha maara

Tupu o mee ka ọchịchiri dakwasị unu;
 tupu unu akpobie ụkwu unu
 n'elu ugwu gbara ọchịchiri.
 Unu na-ele anya ihè
 ma ọ ga-eme ka ihe ahụ ghọrọ unu oke ọchịchiri.
 Ọ ga-agbanwe ihe ahụ, mee ka ọ ghọọ onyinyo ọnwụ.
 17 Ma ọ buru na unu aju ige ntị.
 Ọ bụ na nzuzo ka m ga-anọ kwaa akwa
 n'ihì mpako unu.
 Anya mmiri ga-esi m n'anya pụta;
 anya mmiri ga-esi na ya na-eruda nke ukwu
 n'ihì na igwe aturu ONYENWE ANYI ka a ga-adọta n'agha.

18 Gwanu eze na nne eze okwu si ha,
 "Sitenu n'ocheeze unu rịdata,
 n'ihì na okpueze oma unu
 ga-esi n'isi unu dapu."
 19 A ga-emechi obodo niile nke Negeb.
 Ọ dikwaghị onye ga-emege ha.
 A ga-adotakwa Juda niile n'agha
 buru ha kpamkpam buga ha n'ala ozo.

20 Welienu anya unu
 ka unu huru ndi ahụ si n'ugwu na-abia.
 Ebee ka igwe ewu na aturu ndi ahụ e tinyere unu n'aka no,
 igwe ewu na aturu ahụ unu ji na-anya isi?
 21 Gini ka i ga-asị mgbe ONYENWE ANYI mere ka ndi ahụ i guru
 dika ndi enyi gi bia buso gi agha?
 Ihe mgbu nke ga-abiakwasị gi
 o gaghi adi ka ihe mgbu na-abiakwasị nwanji ime na-eme?
 22 Mgbe ahụ, i ga-ajukwa obi gi ajuju si,
 "Gini mere ihe ndi a ji dakwasị m?"
 Ọ bụ n'ihì iba uba nke mmehie gi
 ka e ji dowaa uwe mwuda gi,
 meruo gi ahụ n'akuku ahụ gi niile.
 23 Onye Kush o puru igbanwe akpukpo ahụ ya?
 Agụ o puru igbanwe akpukpo ahụ ya turu agwa agwa?
 N'uzo di otu a kwa,
 unu ndi ihe ozo riri ahụ apughi ime ezi ihe.

24 "Aga m efesasi unu dika ahija oka kporo nku,
 nke oke ifufe si n'ozara na-ebughari.
 25 Nke a bu ihe unu fetara na nza,
 oke nke m kwadoro si n'aka m inye unu." Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
 "N'ihì na unu echefuola m,
 tukwasị obi unu na chi okwu ugha di iche iche.
 26 Ya mere, aga m ekpughepu uwe i yi n'ahụ, jiri ya kpuchie gi ihu,
 si otu a gbaa gi oto. Ihere ga-emekwa gi.
 27 Mgbe ahụ, ikwa iko gi niile ga-aputa ihe ya na aguu ihe ozo niile na-agu gi,
 na onodu enweghi ihere nke igba akwuna gi niile!
 N'ihì na ahula m omume ruru aru gi niile,
 nke i na-eme n'elu ugwu, na n'ime oha.
 Ahuhu diri gi, Jerusalem!
 Ruo ole mgbe ka i ga-anogide n'ime adighi ocha gi?"

14

Uko mmiri, unwu na mma agha

¹ Nke a bu okwu ONYENWE ANYI, nke rutere Jeremaya banyere uko mmiri.
² "Juda na-eru uju,
 ndi bi n'obodo ya niile na-ahujukwa anya.
 Ha na-akwa akwa n'ihì ala ahụ,

uda ikwa akwa ha eruokwala Jerusalem.

³ Ndi a na-asopuru na-ezipu ndi ohu ha iga chota mmiri.

Ha na-aga n'olulu mmiri
ma o nweghi mmiri ha na-achota.

Ha bu ite nke mmiri obula na-adighi n'ime ya na-alota.

Ha ji aka ha kpuchie isi ha
n'ih i da mba nke obi na n'ih i onodu obi ojoo nke ha no n'ime ya.

⁴ Ala na-agbawa
n'ih i enweghi mmiri ozuzo.

Ndi oru ubi na-ekpuchikwa isi ha
n'ih i obi ojoo ha.

⁵ O buladi nne ele, nke no n'ohia,
na-ahapu nwa ohuru ya,
n'ih i na ahijia ndu adighi.

⁶ Inyinya ibu ohia na-eguzokwa n'elu ebe di elu nke ahijia na-adighi.
Ha na-eku ume na-ekupu ngwangwa, ngwangwa, dika nkita ohia;
anya ha adabamiela ha n'isi
n'ih i ahughi ahijia ndu ha ga-ata."

⁷ O bu ezie na mmehie anyi na-agbagide anyi ama,
ONYENWE ANYI, biko ruo oru gi n'ih i aha gi.

Anyi emehiela megide gi.
Ndaghachi azu anyi site n'ebe i no dikwa ukwu.

⁸ Gi, onye bu olileanya Izrel.
Onye Nzoputa ya n'oge ahuhu,
ginj mere i ji nodu dika onye obia n'ala a,
dika onye ije nke na-anoo naani onodu otu abali?

⁹ Ginj mere i ji nodu dika onye ihe mere na mberede,
dika dike nke na-enweghi ike izoputa?

ONYENWE ANYI, i no n'etiti anyi;
o bukwa aha gi ka a kpokwasiri anyi.
Ahapukwala anyi!

¹⁰ Ihe ndi a bu okwu ONYENWE ANYI kwuru banyere ndi a,
"Ha huru mwagharj n'anya nke ukwu.
Ukwu ha adighi anokwa n'otu ebe.

N'ih i nke a, ihe banyere ha adighi atokwa ONYENWE ANYI utu.
Ugbu a kwa ka o na-echeta ajo omume ha,
o ga-atakwa ha ahuhu n'ih i mmehie ha."

¹¹ Mgbe ah, ONYENWE ANYI siri m, "Ekpela ekpere n'ih i odimma ndi a. ¹² O bu ezie na ha na-ebu onu, agaghj m ege ntj n'akwa ha; o burukwa na ha achuro m aja nsure oku, maobu aja mkpuru onyinye, agaghj m anabata ha. Kama, aga m eji mma agha na unwu, na orja di iche iche bibie ha."

¹³ Ma asiri m, "Ewoo, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI! Lee na ndi amuma na-asj ha, 'Unu agaghj ahj mma agha anya, maobu hu ahuhu nke unwu na-eweta, n'eziokwu, aga m enye unu udo nke na-adigide adigide n'ebe a.'"

¹⁴ Mgbe ah, ONYENWE ANYI gwara m okwu sj, "Ndi amuma ahj na-ebu amuma ugha n'aha m. O bughj m hoputara ha, o bughj m gwara ha okwu, o bukwaghj m ziri ha. O bu amuma ugha ka ha na-eburu unu, amuma ugha nke ohu ugha, na nke igba afa, na nke na-enweghi isi, na nke si n'obi ha nke aghughu juputara. ¹⁵ Ya mere, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru banyere ndi amuma ahj na-ebu amuma n'aha m. O bughj m ziteere ha, ma ha nogidere na-asj, 'Mma agha na unwu enweghi ike ibjuru ala a nso.' Ndi amuma a niile ka a ga-ebibi site na mma agha na unwu. ¹⁶ A ga-esitekwa n'ulo tpu ndi ahj niile ha na-eburu amuma n'okporozo Jerusalem n'ih i unwu na mma agha. O nweghi onye ga-eli ha, maobu ndi nwunye ha, maobu umu ha ndi ikom na ndi inyom. N'ih i na aga m awukwasj ha ihe ojoo ahj niile ruuru ha.

¹⁷ "Gwa ha okwu ndi a,
"Ka anya mmiri si n'anya m na-eruda
ehihie na abali, na-akwusighj akwusi,
n'ih i ndi m, n'ih i ada ndi m, nke na-amaghj nwoke,
ndi hurula ahuhu di ukwu,
ndi e tiputara onya joro nj.

¹⁸ O buru na m apuo jee n'ime ime obodo

ana m ahụ ndị e ji mma agha gbuo;
 O buru na m abata n'obodo ukwu,
 ana m ahụ mbibi nke unwu wetara.
 Ma onye amuma ma onye nchujaja
 agaala n'ala nke ha amaghị."

19 I julà Juda kpamkpam?

O putara na ihe banyere Zayon adighi atokwa gi uto?
 Gini mere i ji tigbuo anyi
 ruo na ogwugwo adighikwa nye anyi?
 Anyi lere anya udo,
 ma o dighi ezi ihe bjara;
 anyi lere anya ogwugwo,
 ma lee, ihe anyi huru bu oke egwu.

20 ONYENWE ANYI, anyi nabatara ajo omume anyi,
 na ikpe mara nna nna anyi ha;
 n'ezie, anyi onwe anyi emehiekwala megide gi.

21 Elejila anyi anya, n'ihu aha gi.
 Ekwela ka ocheeze gi di ebube buru ihe a na-adighi asopuru.
 Cheta ogbugba ndu nke anyi na gi gbara;
 emebikwala ya.

22 O di chi ihe efu nke ndi mba ozo nwere ike ime ka mmiri zoo?
 Mbara eluigwe o puru ime ka mmiri zoo site n'ike aka ya naani?
 Mba! O bu gi, ONYENWE ANYI Chineke anyi puru ime ihe ndi a.
 N'ihu nke a, olileanya anyi di n'ime gi,
 n'ihu na o bu gi na-eme ihe ndi a niile.

15

1 Mgbe ahụ ONYENWE ANYI gwara m okwu si m, "O buru na Mosis na Samuel aputa
 bja guzo n'ihu m, udiri obi m agaghị agbanwe n'ebe ndi a no. Chupu ha n'ihu m. Mee
 ka ha si n'ebe a puo. 2 O buru na ha ajuo gi si, 'Ebee ka anyi ga-aga?' Gwa ha na ihe
 ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru,

"Ndi e debere n'ihu onwu ga-anwu,
 ndi e debere n'ihu mma agha ka mma agha ga-egbu;
 ndi e debere n'ihu unwu ka unwu ga-egbu,
 otu a kwa, ndi e debere n'ihu idota n'agha, ka a ga-adota n'agha buru ha gaa mba ozo."

3 "Aga m ezite udi mbibi ano megide ha: mma agha nke ga-egbu ha, nkita ga-adokpuru
 ozu ha puo, umu anu ufe na umu anu ohia di iche iche ga-eripia ha, ma bibiekwa ha."
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. 4 Aga m eme ka ha gho o ihe a na-aso oyi n'alaeze niile
 nke uwa, n'ihu ihe Manase nwa eze Hezekaya nke Juda mere na Jerusalem.

5 "Onye ga-enwe ebere n'ahu gi, gi Jerusalem?
 Onye ga-eru uju n'ihu ihe ga-adakwasị gi?
 Onye ga-aputa guzo iju ajuju banyere otu ihe si agara gi?"

6 Gi onwe gi ajula m,
 ka ONYENWE ANYI kwuputara.
 "I nogidela na-adaghachi azu.

Ya mere, aga m ebikwasị gi aka, bibie gi.

Ike m ji akwasị gi ka i ghara idaghachi azu agwula m.*

7 Aga m eji ihe e ji afucha oka fuchaa ha
 n'onu uzo ama nke ala ahụ.

Aga m eme ka mbibi bjakwasị ndi m, nke ga-eme ka ha gbara aka umu,
 n'ihu na ha esitebeghi n'uzo ojo ha chigharia.

8 Aga m eme ka onuogugu umu nwanji di ha nwuru baa uba.
 Ha ga-ehi nne karja aja di n'onu oke osimiri.

N'etiti ehiehe ka m ga-eme ka onye mbibi
 bjakwasị ndi bu nne umu okorobia ha;
 na mberede ka m ga-eme ka nhuju anya
 na ihe oke egwu bjakwasị ha.

9 Nwanji muru umu asaa ga-ada mba,
 kubie ume.

* 15:6 15:6 Agaghị m enwekwa omjiko n'ebe i no ozo

O ga-anwụ mgbe oge ya na-erubeghị,
 ihere ga-eme ya; ọ ga-abụkwa onye e wedara n'ala.
 Ma ndị fọdurụ ndụ ka m ga-eme ka ha nwụọ
 site na mma agha ndị iro ha.”
 Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.

¹⁰ Ahụhụ djiiri m, nne m, na i mụrụ m,
 onye ya na ndị niile bi n'ala a na-alụ ọgụ, ma na-ese okwu.
 O nwebeghị onye m binyere ego, ọ dịkwaghị onye binyere m ego,
 ma mmadụ niile na-akocha m.

¹¹ ONYENWE ANYỊ kwuru sị,
 “N’ezie, aga m anaputa gi n’ihi ezi ihe,
 aga m eme ka onye iro gi rịọ gi aririọ
 n’oge ihe ọjọọ na n’oge mkpagbu.

¹² “Mmadụ o nwere ike igbaji igwe,
 ya bụ igwe e si n’akụkụ ugwu bubata, maọbụ bronz?”

¹³ “Aga m ewere ihe niile i nwere, ya na akunuba gi,
 nye ya onye ga-akwata ha n’agha. Ọ gaghị akwụ gi ihe ọbụla.
 N’ihi na mmehie gi niile
 ejuputala n’ala a niile.

¹⁴ Aga m ewere gi nye ka i bụrụ ohu ndị iro gi.
 I ga-ebi n’ala i na-amaghị.
 N’ihi na a ga-esite n’iwe m mụnye ọkụ
 nke ga-eregbu gi.”

¹⁵ I maara O ONYENWE ANYỊ,
 ya mere cheta m, lekọtaakwa m.
 Ọọrọ m ọbọ megide ndị na-akpagbu m.
 Ewezugala m, biko, n’ihi na i bụ onye ogologo ntachiobi.
 Lee ka m si na-anata nkocha n’ihi na m na-asọpuru gi.

¹⁶ Mgbe m choputara okwu gi, eweere m ya rie dika nri.
 Ha tọrọ obi m uto, burukwa ihe na-enye m ọnu,
 n’ihi na-akpọkwasi gi m aha gi,
 ONYENWE ANYỊ Chineke Onye puru ime ihe niile.

¹⁷ O nwebeghị oge mụ na ndị na-achị ọchị nke ukwu ji nọkọọ.
 Esokwaghị m ha nuri kọọ ọnu.

A nọdurụ m onwe m n’ihi na aka gi dịkwasi gi m.
 I mekwara ka iwe juputa m n’obi n’ihi ajo omume ha.

¹⁸ Gini mere ihe mgbu m adighi akwusi akwusi?
 Gini mekwara ọnya m ji di njo na-apughị igwota ya?
 I diri m dika mmiri iyi na-arafu mmadu,
 dika isi iyi nke na-ekwesighi ntukwasị obi.

¹⁹ Ya mere, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru,
 “O buru na i chegharia, aga m etinyeghachi gi n’onodu gi,
 ime ka i guzokwa n’ihu m.

Ọ buru na okwu si gi n’onu aburu okwu kwesiri ntukwasị obi, okwu na-abughị okwu
 nzuzu

i ga-abu onye na-ekwuchitere m onu m.
 Ndi a ga-alaghachikwute gi

ma i gaghị alaghachikwuru ha.
²⁰ Aga m eme ka i diri ka mgbidi n’ebe ha no.

I ga-abu mgbidi e wusiri ike, nke e ji bronz wuo.
 Ha ga-ebuso gi agha,

ma ha agaghị emeri gi
 n’ihi na m nonyeere gi inaputa gi,
 nakwa izoputa gi,”
 Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.

²¹ “Aga m anaputa gi site n’aka ndi ojuo.
 Gbaputakwa gi site n’aka ndi na-enweghi obi ebere.”

16

Ubochi Mbibi

¹ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m ntị, si, ² “I gaghị alutara onwe gi nwunye, i gaghị amụtakwa umu ndi ikom na ndi inyom n’ebe a.” ³ N’ihi na otu a ka ONYENWE ANYI kwuru banyere umu ndi ikom niile na umu ndi inyom niile a muru n’ala a. Otu a ka o kwukwara banyere nne na nna umuntakiri ndi a. ⁴ “Ha ga-anwu site n’ajo orja nke ga-egbu ha niile. O nweghi onye ga-eru uju n’ihi ha, a gaghị elikwa ha. Kama ha ga-adị ka unyi e kposara n’ala. Mma agha na unwu ga-ala ha n’iyi, ozu ha ga-abukwa ihe oriri nye umu anu ufe na umu anu ohia nke uwa.”

⁵ N’ihi na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, “Abanyela n’ulo obula a na-akwa ozu; abanyela maka iso ha ruo uju, * maobu maka igosi ha ebere, n’ihi na ewepula m ngozi m n’ihunanya m, na omiiko m site n’ebe ha no,” otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. ⁶ “Ma ndi ukwu na ndi nta n’ime ha ga-anwu n’ala a. O nweghi onye ga-eli ha, maobu ruo uju n’ihi ha. O nweghi onye ga-eweta ihe oriri nye ndi zukoza maka ikasi ndi na-eru uju obi. Nri agaghị adi o buladi nye ndi na-eru uju, n’ihi onwu nna ha maobu onwu nne ha. O dikwaghị onye ga-enye ha ihe onunu n’ihi ikasi ha obi.

⁸ “Abanyekwala n’ulo ebe e nwere oriri soro ndi no n’ebe ahụ nodu ala iri ihe na inu ihe onunu ⁹ N’ihi na otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, onye bukwa Chineke Izrel kwuru, ‘N’ihu gi, na n’oge ndi a niile i di ndu, ka m ga-eme ka uzu onu na obi uto, na olu ndi ikom na nke ndi inyom na-alu di na nwunye kwusi.’

¹⁰ “Mgbe i gwara ndi a ihe ndi a, ha ga-aju gi ajuju si, ‘Gini mere ONYENWE ANYI ji kpebie izitere anyi udi oke ila n’iyi di otu a? Gini bu ihe ojoo anyi mere? Gini bu mmehie anyi mere megide ONYENWE ANYI Chineke anyi?’ ¹¹ Mgbe ahụ, i ga-asa ha si ha, ‘The ndi a na-adakwasị unu n’ihi na nna nna unu ha gbakutara m azu,’ otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara, ‘gbasoro, fee ma kpokwa isiala nye chi ndi ozo. Ha juru iso m, jukwa idebe ihe m nyere ha n’iwu. ¹² Ma unu emesoola m mmeso ojoo karja udi mmeso nna unu ha mesoro m. Lee ka unu niile n’otu n’otu si agbaso uzo isiike nke obi ojoo unu cheputara, kama irubere m isi. ¹³ Ya mere, aga m esite n’ala a tufuo unu. Aga m atubanye unu n’ala ahụ unu na nna unu ha na-amaghị. Ebe ahụ ka unu ga-anokwa fee chi ndi ozo ehizie na abali. N’ihi na agaghị m emere unu amara.’

¹⁴ “Otu o di, ubochi ndi ahụ na-abia,” ka ONYENWE ANYI kwuputara, “mgbe ndi mmadu na-agaghị asikwa ozo, † Dika ONYENWE ANYI na adi ndu, bu onye ahụ sitere n’ala Ijpt kpoputa umu Izrel.’ ¹⁵ Ma a ga-asi, ‘Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, bu onye ahụ kpoputara Izrel site n’ala di n’ugwu, na mba ahụ niile o chusara ha.’ N’ihi na aga m akpoluta ha n’ala ahụ m nyere nna nna ha.

¹⁶ “Ma ugbu a, aga m ezipu otutu ndi oku azu ka ha gaa jide ha.” Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. “Mgbe nke ahụ gasiri, aga m ezipukwa otutu ndi na-achu nta, ndi ga-esite n’elu ugwu ukwu niile na n’elu ugwu nta niile, na n’onu mgbawara di na nkume niile, chuo nta ha. ¹⁷ Ana m ahuzu uzo ha niile. O nweghi ihe zoro ezo n’ebe m no. Anya m na-ahuzukwa mmehie ha niile. ¹⁸ Aga m akwughachi ha okpukpu abuo n’ihi ajo omume ha, na mmehie ha, n’ihi na ha ejirila oyiyi ihe aru a piru api ha, nke na-enweghi ndu n’ime ya, meruo ala m. Ha emekwala ka arusi bu ihe aru juputa n’ihe nketa m.”

¹⁹ ONYENWE ANYI, i bu ike m na ebe m e wusiri ike, ebe mgbaba m n’oge nsogbu.

Mba niile nke uwa ga-esite na nsotu uwa niile bjakwute gi.

Ha ga-abjakwute gi si gi,

“Nna anyi ha enweghi ihe obula kariakwa chi ndi na-abughi chi n’ezie.

Ha bukwa chi na-abaghi uru, nke na-adighi ewetara ha ihe oma obula.”

²⁰ Mmadu o puru imere onwe ya chi?

E, ma chi ndi ahụ abughi chi.

²¹ “Ya mere, aga m eme ka ha mata.

N’oge a ka m ga-eme ka ha mata ike m, na idi ike m.

Mgbe ahụ, ha ga-amata

na aha m bu ONYENWE ANYI.

* 16:5 16:5 Iti ha aka n’obi † 16:14 16:14 Ejikwa udi okwu ndi a malite inu iyi ha

17

- 1 "E ji mkpisi igwe gbunye mmehie Juda,
jikwa ọ̀nụ nkume siri ike a piri ọ̀nụ* ya api,
deputa n'elu mbadamba nkume, bu obi ha,
nakwa n'elu mpi niile nke ebe ichu aja ha.
- 2 O buladi umu ha na-echeta ebe ichu aja ha,
na ogidi a manyere n'ala n'ih i arusi Ashera,
nke di n'ebe otutu osisi ndu na-etoko onu,
ma n'elu uguwu nta niile.
- 3 Uguwu m, nke di n'ala ahụ,
na ihe niile ha nwere, na akunuba ha
ka m ga-eweta nye ndi ga-adota ha n'agha.
Aga m enyekwa ha ihe niile ahụ di n'elu uguwu,
n'ih i mmehie gi, nke juputara n'ala gi niile.
- 4 Ihe nketa ahụ m nyere gi ga-efunari gi,
n'ih ihe i ji aka gi wetara onwe gi.
Aga m emekwa ka i buru ohu ndi iro gi
n'ala nke i na-amaghi,
n'ih i na i kpasuola iwe m,
o ga-adigidekwa ruo mgbe niile ebighi ebi."
- 5 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru,
"Onye a buru onu ka mmadu ahụ bu nke na-atukwasị mmadu ibe ya obi,
onye olileanya ya di n'inyeaka ga-esi n'aka mmadu rute ya aka,
onye wezugara obi ya site n'ebe ONYENWE ANYI no.
- 6 Onye ahụ ga-adi ka osisi na-eto n'ala togboro n'efu.
O gaghi ahukwa mgbe o dimma na-abijara ya.
O ga-ebi n'ebe niile kporo nku nke ozara,
n'ala nnu nnu, ebe ndi mmadu na-ebighi.
- 7 "Ma ngozi na-adiri onye ahụ na-atukwasị ONYENWE ANYI obi ya.
Onye inya isi ya bu n'ime ONYENWE ANYI.
- 8 Onye di otu a ga-adi ka osisi a kuru n'akuku iyi,
nke mgborogwu ya na-awasa banye n'iyi ahụ.
Ujo adighi atu ya n'oge okpomoku,
akwukwo ndu na-adigidekwa n'elu ya.
O dighi echegbu onwe ya n'afu unwu di.
O dikwagh i mgbe o na-akwusi imi mkpuru."
- 9 Obi mmadu di aghughu karja ihe niile,
o nwekwagh i ngwota.
Onye puru ighota ya?
- 10 "Mu onwe m bu ONYENWE ANYI na-enyocha obi,
na-anwuputa ihe di n'ime mmuo,
n'ih i ikwu mmadu uguwo dika oru ya si di,
na dika ihe ruuru ya si di n'ih i oru ya."
- 11 Dika okwa si ekpokoba akwa o na-eyighi,
otu a ka ndi na-akpakoba aku n'uzo na-ezighi ezi di.
N'etiti ubochi ndu ha, aku ndi a ga-efunari ha.
N'ikpeazu ha ga-agh o ndi nzuzu.
- 12 Ocheeze di ebube, nke e mere ka o di elu site na mmalite,
ka ebe ns o anyi bu.
- 13 ONYENWE ANYI, olileanya Izrel ka i bu.
A ga-emekwa ka ihere mee ndi na-agbakuta gi azu.
A ga-edekwa aha ndi ahụ niile si n'ebe i no wezugala onwe ha n'ala,
n'ih i na ha ewezugala onwe ha site n'ebe ONYENWE ANYI,
isi iyi nke mmiri na-enye ndu, no.

* 17:1 17:1 Nkume a na-egbuke ka o la djamondu

14 ONYENWE ANYI, o buru na i mee ka ahụ sie m ike aga m adi ndu.

O buru na i zoputa m aga m abu onye azoputara,
n'ihu na o bu naani gi ka m na-eto.

15 Ha no na-aju m onu, na-asị m,

"Olee ebe okwu ONYENWE ANYI di?
Ya mezuonu ugbo a!"

16 Ma esitebeghi m na i bu onye ozuzu aturu gi wezuga onwe m.

I maara na o bughi ochicho obi m ihu ubochi ahụ na-eweta ida mba.
I maara udi okwu niile na-esite n'onu m na-apu.

17 A ghorola m ihe na-eyi egwu,

n'ihu na i bu ebe mgbaba m n'ubochi mbibi.

18 Mee ka ihere mee ndi na-akpagbu m.

Ekwekwala ka ihere mee m.

Mee ka ha tuo ujo,

ma chebe m site n'ihe egwu.

Mee ka ubochi mbibi biakwasị ha,

werekwa okpukpu ihe mbibi abuo tipia ha.

Idebe Ubochi Izuike nso

19 Ihe a ka ONYENWE ANYI gwara m, "Gaa, guzo n'onu uzo ama obodo, ebe ndi eze Juda na-esi apu, ma na-abatakwa. Guzokwa n'onu uzo ama ndi ozo niile di na Jerusalem.

20 Gwa ha si, 'Nuruonu okwu ONYENWE ANYI, unu ndi eze Juda na ndi Juda niile, na ndi niile bi na Jerusalem, ndi na-esi n'onu uzo a apu, na-abatakwa.' 21 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Lezienu onwe unu anya ihu na unu ebughi ibu obula n'ubochi izuike; lezienu onwe unu anya ihu na unu esiteghi n'onu uzo ama Jerusalem bufee ya.

22 Unu esitela n'ulo unu buputa ihe obula, unu arukwala oru obula n'ubochi izuike. Doonu ubochi izuike nso dika m nyere nna unu ha n'iwu. 23 Ma ha egegghi nti, maobu kpo o ya mkpa ha. Ha bu ndi nti ike, ndi na-adighi anya nti n'ido aka na nti, maobu nabata ya. 24 Ma otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, o buru na unu ga-elezi anya rubere m isi, hapu isi n'onu uzo ama obodo a bufee maobu bubata ibu n'ubochi izuike, kama debe ubochi izuike nso, site na-arughi oru obula n'ime ya, 25 mgbe ahụ, ndi eze ndi ganokwasị n'ocheeze Devid ga-edu ndi na-ejere ya ozi na-agafe na-abatakwa site n'onu uzo ama a. Ha na ndi na-ejere ha ozi ga-anokwasị n'inyinya ha, na n'ugbo agha ha, mgbe ha si n'onu uzo ama a na-abata, ma na-apu. Ndi Juda, na ndi bi na Jerusalem ga-esokwa ha n'azu. Aga m emekwa ka ndi mmadu biri n'obodo a ruo mgbe ebighi ebi.

26 Ndi mmadu ga-esite n'obodo niile nke Juda, na n'obodo nta gbara Jerusalem gburugburu; ha ga-esitekwa n'ala ndi Benjamin, na n'ala ndagwurugwu nke ugwu ndi ahụ di n'odida anyanwu, sitekwa n'ala Negev, na-ewebata onyinye aja nsure oku, na aja di iche iche, na onyinye oka, na onyinye ihe nsure oku na-esi isi ufo, na onyinye ekele, n'ime ulo ONYENWE ANYI. 27 Ma o buru na unu enupu isi ju idebe ubochi izuike nso, o buru na unu anogide na-ebubata ihe site n'onu uzo ama Jerusalem n'ubochi izuike, aga m amunye onu uzo ama niile di na Jerusalem oku, nke a na-apughi imenyu emenyu. O ga-erepiakwa ebe niile e wusiri ike na Jerusalem.' "

18

N'Ulo Okpu Ite

1 Nke a bu okwu nke si n'ebe ONYENWE ANYI no biakwute Jeremaya. 2 "Bilie, jee n'ulo okpu ite, ebe ahụ ka m ga-anọ zie gi ozi." 3 Ya mere, ebiliri m jee n'ulo okpu ite, biakwute ya mgbe o no na-arụ oru na nkume ikpu ihe. 4 Ma ite ahụ o chorọ ikpu aputaghi dika okpu ite si choọ ya, n'ihu ya, o kpukotara uru ahụ ozo, malitekwa ikpughari ya.

5 Mgbe ahụ okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, 6 O siri, "O bu na m apughi ime unu dika okpu ite a mere, unu umu Izrel?" Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, "Dika uru si di n'aka okpu ite ahụ, otu a ka unu onwe unu si diri n'aka m, gi Izrel. 7 Mgbe obula m kposara na a ga-akwada maobu bibie, maobu si n'onodu ya hopu mba maobu alaeze obula, 8 o buru na mba ahụ m doru aka na nti esite na mmehie ha chegharia, a gaghi ebibi ya dika m si zube. 9 Ozo, o buru na m akposaa na a ga-ewuli mba obula maobu alaeze obula elu, kuokwa ya, 10 o buru na o mee ihe joro njo n'anya m, ju irubere m isi, agaghi m emere ya ihe oma ahụ m zube ime ya.

11 "Ugbu a, gwa ndi Juda na ndi ahụ bi na Jerusalem, si, 'Otu a ka ONYENWE ANYI siri: Lee, ana m akwado mbibi nke ga-abiakwasị unu; ana m echekwa echiche ojo megide unu. Ya mere, ka onye obula n'ime unu site n'uzo ojo ya chegharia, ya meekwa ka uzo ya na omume ya zie ezi.' 12 Ma ha ga-aza si, 'O nweghi isi! Anyi ga-anogide na-eme

ihe ọbụla anyị cheputara n'echiche anyị, na-emekwa atumatụ isiike nke obi ọjọọ anyị tuputara.'”

¹³ N'ihu ya ka ONYENWE ANYI ji kwuo si,

“Jutanyị ajụjụ n'etiti mba niile,
onye nūrūla ihe dị otu a?

Ndị m, Izrel, bụ nwaagboghọ na-amaghị nwoke
emeela ihe jọgburu onwe ya.

¹⁴ O nweela mgbe mmiri oyi m mere ka ọ kpụkọta
kọrọ n'elu ugwu Lebanon?

O nweela mgbe mmiri ya jūrū oyi,
nke si n'ebe dị anya na-asọdata ji akwụsị ịsọ asọ?

¹⁵ Ma ndị m echezọla m.

Ha na-achū aja nsure ọkụ na-esi isi uto nye arụsị na-enweghị isi,
bụ arụsị ndị ahụ mere ka ha sọ ngongọ n'uzọ ha niile.

Ha surū ngongọ hapụ ịgbasokwa ụzọ ọma ahụ dị site na mgbe ochie.
Kama ha na-eje ije n'uzọ ọhịa, nke na-enweghị ụkpụrụ,
nke a na-ewuzighị ewuzi.

¹⁶ Ala ha ga-atọgborọ n'efu.

Ọ ga-aghọ ihe iju anya ruo ebighị ebi.
Ndị si n'akụkụ ya na-agafe ga-efufe isi ha,
n'ihu na ihe ha ga-ahụ ga-eju ha anya.

¹⁷ Aga m achusa ha n'ihu ndị iro ha
dika ifufe na-eke site n'owūwa anyanwū.

Aga m agbakuta ha azu.

Ha agaghị ahụkwa ihu m anya n'ubochi ahụ mbibi ga-abiakwasị ha.”

¹⁸ Ha siri, “Bjanụ ka anyị gbaa izu megide Jeremaya, n'ihu na izi iwu agaghị esite n'ebe ndị nchūaja nọ kwụsị, maọbụ ndumọdụ n'ebe ndị maara ihe, ma ọ bụkwanụ okwu site n'ebe ndị amuma nọ. Ya mere, bjanụ ka anyị were ire anyị buso ya agha, * gharakwa ịna ntị n'okwu ọbụla nke ọ na-ekwu.”

¹⁹ Gee m ntị, ONYENWE ANYI.

Nūrū ihe ndị na-ebo m ebubo na-ekwu megide m.

²⁰ O kwesiri iji ajọ omume kwughachi ihe ọma?

Ma lee na ha egwuolara m olulu.

Chetakwa na m guzooro n'ihu gi
ma rịọ gi arịrịọ n'ihu ha.

Arịrịọ m bụ ka ị hapụ iwesọ ha oke iwe.

²¹ Ya mere, were umụ ha nyefee n'aka unwū.

Werekwa ha onwe ha nyefee n'aka mma agha.

Mee ka ndị nwunye ha ghọọ ndị gba aka umụ na di.

Meekwa ka e gbuo ndị ikom ha,
ka mma agha gbukwaa umụ okorobia n'ogbo agha.

²² Mee ka e site n'ulo ha nū mkpu akwa,
mgbe i mere ka ndị iro ha buso ha agha na mberede.

N'ihu na ha egwuola olulu ijide m,
ha esiekwarala m ọnya nzuzo ijide m n'ukwū.

²³ Ma gi onwe gi, ONYENWE ANYI,
maara nzube ọjọọ ha niile igbu m.

Agbagharala ha ajọ omume ha;
maọbụ hichapụ mmehie ha site n'ihu gi.

Mee ka ukwū ha gbuchapụ ka ha daa n'ihu gi;
mesie ha ike mgbe ị na-ewe iwe.

19

¹ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYI kwuru, “Jee, zuta otu ite aja site n'aka ọkpụ ite. Duru ufodu n'ime ndị okenye na ndị nchūaja, ² jee na Ndagwurugwu nke Ben Hinom, nke di nso n'onu ụzọ ama Ejuju di n'owūwa anyanwū. Nodu n'ebe ahụ kwuputara ha okwu ndi m gwara gi. ³ Si ha, 'Nurunu okwu ONYENWE ANYI, unu ndi eze Juda, na ndi Jerusalem. Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, onye bu Chineke Izrel kwuru. Geenụ ntị! Aga m eme ka ihe ọjọọ biakwasị ala a, ụdi ihe ọjọọ ga-eme ka ntị ọbụla nūrū ya zụọ wuruwuru. ⁴ N'ihu na ha ahapula m, mee ka ebe a ghọọ nke chi ndi

* **18:18** 18:18 Maobu, gwajuo ya okwu afọ

mba ọzọ. Ha achụọla aja nsure ọkụ n'ime ya nye chi ndị ahụ ha na nna nna ha, maọbụ ndị eze Juda, na-amaghị. Ha ejirila ọbara ndị aka ha dị ọcha mejuputa ebe a. ⁵ Ha ewuola ebe ichụ aja dị elu nye chi Baal. N'elu ya kwa ka ha na-esure ụmụ ha dika aja nye Baal, bụ nke m na-enyeghị n'iwu, ekwughikwa m ya, o nwekwaghị mgbe o ji bata m n'obi. ⁶ Ya mere, kpacharanụ anya, n'ihị na ụbọchị ahụ na-abịa, ka ONYENWE ANYỊ kwubiri, mgbe ndị mmadụ agaghị akpokwa ebe a Tofet ma ọ bụkwanụ Ndagwurugwu nke Ben Hinom, kama a ga-akpọ ya Ndagwurugwu Ogbugbu.

⁷ “N'ebe a ka m ga-anọ laa nzube niile nke Juda na Jerusalem n'iyi. Aga m eme ka ha daa site na mma agha n'ihu ndị iro ha, n'aka ndị ahụ na-achọsi ndụ ha ike. Aga m enye ụmụ anụ ufe na anụ ọhịa ozu ha dika nri. ⁸ Aga m ebibi obodo a mee ka ọ ghọ ịhe iju anya na ihe ịma ọsụ. Ndị niile na-esi n'akụkụ ya agafe ga-anọ n'ọnọdụ iju anya, ha ga-eledakwa ya anya n'ihị ọnya ya niile. ⁹ Aga m emekwa ka ha rie anụ ahụ nke ụmụ ha ha ndị ikom na ndị inyom. Ha ga-erikwa anụ ahụ ibe ha, n'ihị na ndị iro ha ga-agba ha gburugburu nọchibido ha n'ime oke mkpagbu* ka ha bibie ndụ ha.’

¹⁰ “Kwuwaa ite ahụ mgbe ndị gị na ha so nọ na-ele gị anya. ¹¹ Gwa ha si, ‘Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile siri: Aga m etipia mba a na obodo a, dika ite aja nke ọkpụ ite a si daa tipiasia n'uzọ a na-apughị imezikwa ya ọzọ. Ha ga-eli ndị nwurụ anwụ na Tofet tutu ruo mgbe ohere na-agaghị adikwa ili ozu ọzọ. ¹² Ihe dị otu a ka m ga-eme n'ebe a, meekwa ndị bi na ya. Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri. Aga m eme obodo a ka ọ dirị ka Tofet. ¹³ Ụlọ niile dị na Jerusalem na ụlọ niile nke ndị eze Juda ka a ga-emerụ dika ebe a, bụ Tofet, otu a ka a ga-esi merụkwa ụlọ niile a suree ihe nsure ọkụ na-esi isi uto n'elu ha nye usu niile nke eluigwe, wusakwara chi ndị ọzọ ihe ọñụñụ dika onyinye.’”

¹⁴ Mgbe Jeremaya si na Tofet, ebe ahụ ONYENWE ANYỊ zigara ya ibu amụma lota, o guzoro n'ogige ụlonsọ ukwu Chineke ahụ, gwa ndị mmadụ niile okwu si ha, ¹⁵ “Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile, onye bụ Chineke nke Izrel siri, ‘Geenu ntị! Ana m aga ime ka ihe ọjọ ahụ m kwuru okwu ya bjakwasị obodo a, na obodo nta niile gbara ya gburugburu, n'ihị na ha bụ ndị isiike, ndị juru ige ntị n'okwu m.’”

20

Jeremaya na Pashua

¹ Mgbe Pashua nwa Imea, bụ onye nchụaja, ma burukwa onyeisi na-elekota ụlonsọ ukwu ONYENWE ANYỊ, nūrụ amụma ndị a Jeremaya na-ebu, ² o nyere iwu ka e tie Jeremaya, bụ onye amụma ihe, kee ya agbụ, tinye ya n'ọñụ ụzọ ama Dị Elu nke Benjamin, nke dị ụlonsọ ukwu ONYENWE ANYỊ. ³ N'echi ya, mgbe Pashua topuru ya site n'agbụ ahụ, Jeremaya siri ya, “ONYENWE ANYỊ akpoghị gị Pashua, kama aha gị bụ Mago-Misabib, nke pụtara, Nwoke ihe egwu gbara gburugburu. ⁴ N'ihị na nke a ka ONYENWE ANYỊ na-ekwu, ‘Aga m eme ka ị ghọrọ onwe gị, ghọkwarara ndị enyi gị niile ihe egwu. Anya gị abụọ ka ị ga-eji hụ ha mgbe mma agha ndị iro ha ga-egbuda ha. Aga m ararakwa ala Juda niile nyefee ha n'aka eze Babilon, onye ga-egbuda ha. Aga m ararakwa ala Juda niile nyefee ha n'aka eze Babilon, onye ga-eburu ndị niile bi n'ime ya gaa Babilon. Ọ ga-egbu ndị fọdurụ. ⁵ Aga m enyefe ndị iro ha akụ niile dị n'obodo, na ihe niile ha rụputara, na ihe niile dị oke ọñahịa, na ngwongwo na akụ niile nke ndị eze Juda. Ha ga-eburu ya dika ihe a kwatara n'agha laa Babilon. ⁶ Ma gị onwe gị bụ Pashua, na ndị niile bi n'ulo gị, ka a ga-adọta n'agha buru gaa Babilon. N'ebe ahụ ka ị ga-anwụ. Ebe ahụ kwa ka a ga-eli gị, gị na ndị enyi gị ndị a niile ị na-eburu amụma ụgha.’”

Mkpesa Jeremaya

⁷ ONYENWE ANYỊ, ị ghọla m aghughọ, meekwa m ka m ghọ onye a ghogburu n'aghughọ.

I jidesiela m aka ike, mee ka uche gị mezuo m n'ahụ.

Lee na mmadụ niile na-akparị m ụbọchị niile.

Onye ọbụla jikwa m na-eme ihe ọchị.

⁸ N'ihị na mgbe ọbụla m meghere ọñụ kwuo okwu, aghaghị m iti mkpu.

Aga m akpọ mkpu banyere ihe ike na ịla n'iyi.

N'ihị na okwu ONYENWE ANYỊ ewetarala

m mkparị na ikwa emo ụbọchị niile.

⁹ Ọ burukwa na m ekwuo n'obi m si, “Agaghị m ekwute ihe ọbụla metutara okwu ya maọbụ aha ya ọzọ.”

Ọ dighị ekwe m.

* 19:9 19:9 Gbochie nri ọbụla isite n'ezi rute ha aka

N'ihì na okwu ya na-enwu m ọkụ n'obi.

Ọ dika ka ọkụ na-enwu enwu emechibidoro ụzọ n'ime ọkpụkpụ m.
Ike agwala m inagide okpomokụ nke okwu ya.

N'ezie, apughikwa m inagide ya.

¹⁰ Ana m anụ ọtụtụ akụkọ nzuzo,
"Oke egwu n'akụkọ niile!

Juunụ ya! Ka anyị juunụ ya!"

Ndị enyi m niile

nọ na-eche mgbe m ga-azọhie ụkwụ daa, na-asị,

"Ma eleghị anya ọ ga-abụ onye eduhiere,
mgbe ahụ, anyị ga-emegide ya,
bọrọ onwe anyị ọbọ n'ahụ ya."

¹¹ Ma ONYENWE ANYỊ nonyeere m dika dike n'agha;
n'ihì ya, ndị na-esogbu m ga-asọ ngongọ, ha agaghị emerikwa m.

Ihe ha zubere agaghị emezuru ha, n'ihì ya, ihere ga-eme ha nke ukwu;
a gaghị echezokwa ọnọdụ ihere ha ruo ebighị ebi.

¹² Ma gị, ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, gị, onye na-enyocha onye ezi omume,
onye anya ya na-eru n'ihè dī mmadụ n'obi na n'ime echiche uche ya,
biko, kwere ka m dī ndụ hụ mgbe ị ga-abọrọ onwe gị ọbọ megide ha,
n'ihì na ọ bụ n'aka gị ka m tinyere ihe niile gbasara m.

¹³ Bụkuonụ ONYENWE ANYỊ abụ!
Nyenụ ONYENWE ANYỊ otuto!

N'ihì na ọ na-anaputa ndụ ndị mkpa na-akpa,
site n'aka ndị ajoy omume.

¹⁴ Ihe a buru ọnụ ka ụbọchị ahụ a mụrụ m bụ.
Ka ụbọchị nne m mụrụ m ghara inwe ngozi.

¹⁵ Onye a na-abụ ọnụ ka nwoke ahụ bụ nke wetara nna m akụkọ omumụ m,
nke mere ka ọ nūrja ọnụ, na-asị ya,
"A mụlara gị nwa, ọ bụ nwa nwoke!"

¹⁶ Ka e meekwa nwoke ahụ ihe ONYENWE ANYỊ mere obodo ndị ahụ
o bibiri na-enweghị omjiko.

Ka nwoke ahụ nọgidakwa na-anụ iti mkpu akwa n'ututu,
na akwa ibu agha n'ehihie.

¹⁷ N'ihì na ọ hapuru igbu m mgbe m nọ n'afọ nne m,
hapu ime ka afọ nne m buru ili m,
ka afọ ya burukwa ihe buru ibu ruo mgbe ebighị ebi.

¹⁸ N'ihì ginị ka m ji site n'afọ nne m pụta
ihụ ọnọdụ ọjọọ ndị a, na inogide n'obi mwute,
na ino ọnọdụ ihere ogologo ụbọchị niile nke ndụ m?

21

Chineke ajoy aririo Zedekaya

¹ Ndị a bụ okwu ONYENWE ANYỊ, nke ruru Jeremaya ntị mgbe eze Zedekaya zigara Pashua nwa Malkija, na onye nchaja bụ Zefanaya nwa Maaseia. ² si, "Jutara anyị ase site n'aka ONYENWE ANYỊ, n'ihì na Nebukadneza eze Babilon na-ebuso anyị agha. Eleghị anya Onyenwe anyị ga-emere anyị ihe itunanya dika oge gara aga, nke ga-eme ka o si n'ebe anyị nọ wezuga onwe ya."

³ Ma Jeremaya zara si ha, "Gwanu Zedekaya si ya, ⁴ 'Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel kwuru: Lee ejikerela m ugbu a ichighari ihe agha niile dī unu n'aka, nke unu ji na-ebuso eze Babilon na ndi Kaldia gbara obodo unu gburugburu agha, e, ejikerela m ichighari ha megide unu. Aga m akpobata ha n'ime obodo a. ⁵ Mụ onwe m ga-eji aka e setipuru nke oma, na aka dī ike, nke iwe na onuma dī ukwu, buo agha megide unu. ⁶ Aga m etida ndi niile bi n'obodo a, ma mmadu ma anu oha. Ha ga-anwukwa site n'oke ihe otiti, nke m ga-eme ka ọ bjakwasị ha. ⁷ Mgbe nke a mesiri, Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara, aga m ewere Zedekaya eze Juda, na ndisi ochichi ya, na ndi niile bi n'obodo a, ndi mma agha na unwu na ihe otiti ndi a na-egbughi, nyefee ha n'aka Nebukadneza eze Babilon, na n'aka ndi iro ha, ndi na-achosi ndu ha ike. O ga-eji mma agha gbuo ha. O gaghị emere ha ebere, o gaghị egosikwa ha omjiko.'

⁸ “Tinyere nke a, gwanụ ndị mmadụ niile, ‘na ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru: Lee, ana m eche n’ihu unu ụzọ abụọ, ụzọ na-eduba na ndụ, na ụzọ na-eduba n’onwu. ⁹ Onye ọbụla n’ime unu nọgidere n’obodo a ka mma agha, maọbụ unwu, maọbụ ihe otiti ga-egbu. Ma onye ọbụla n’ime unu pụkwuru ndị Kaldia gbara obodo unu gburugburu, were onwe ya nyefee ha n’aka, ga-adị ndụ; ọ ga-echebekwa ndụ ya. ¹⁰ Ekpebiela m imesi obodo a ike; ọ nweghị ihe ọma ọbụla ga-esi n’aka m rute ha, otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri. A ga-enyefe obodo a n’aka eze Babilon, onye ga-eji ọkụ laa ya n’iyi.’

¹¹ “Karichasia, gwa ndị ezinaulo eze Juda si, ‘Nurunụ okwu ONYENWE ANYỊ. ¹² Unu ụlọ Devid, otu a ka ONYENWE ANYỊ sirị,

“Kpeenụ ikpe ziri ezi* kwa ụtụtụ niile;

napụtanụ ndị a na-emegbu emegbu site n’aka ndị na-emegbu ha.

Napụtakwanụ ndị a na-apunara ihe ha nwere site n’aka ndị na-apunara ha ihe ndị a.

Ọ buru na unu emeghị otu a, iwe m ga-abiakwasị unu,

dịka ọkụ n’ihi ajoy omume unu,

ọ dikwaghị onye puru ime ka ọ kwusị.

¹³ Edoola m onwe m megide gi, Jerusalem,

gi onye bi n’ebe di elu karịa ndagwurugwu a,

onye bi n’ebe di elu nke di larịi. Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.

Gi onye na-asị “Onye puru ibuso anyị agha?

Onye kwa puru ibata n’ebe anyị e wusiri ike?”

¹⁴ Aga m enye gi ahụhụ nke ruuru gi n’ihi ajoy omume gi,

otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.

Aga m amanye ọkụ n’oke ọhịa gi niile,

nke ga-erechapu ihe niile di gi gburugburu.’”

22

Ikpe omuma dirị ndị eze ojoo

¹ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, “Jee n’uloeze Juda n’ebe ahụ kwusaa ozi ndị a. ² ‘Nuru okwu ONYENWE ANYỊ, nye gi, gi eze Juda, gi onye na-anokwasị n’ocheeze Devid. Nuru ya, gi na ndịsi ọchịchị gi, na unu ndị niile na-esite n’onu ụzọ ama ndị a na-apu na-abatakwa. ³ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, Meenu ihe di mma na ihe ziri ezi. Naputanu onye eji aka ike napu ihe o nwere site n’aka onye ahụ na-emegbu ya. Unu emekwala onye ọbịa, maobu mee ya ihe ike. Unu emekwala ndi na-enweghi nna, maobu ndi inyom di ha nwuru ihe ojoo. Unu awusikwala obara ndi aka ha di ocha n’ebe a. ⁴ N’ihi na o buru na unu elezie anya mee iwu ndi a niile, mgbe ahụ, ndi eze na-anokwasị n’elu ocheeze Devid ga-anogide na-esite n’onu ụzọ ama ndi a na-aputa, na-abata n’elu ubbo agha ha, ma n’elu inyinya ha, ha na ndisi ọchichị ha, na ndi ha na-achi. ⁵ Ma o buru na unu aju irube isi nye iwu ndi a, otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri, eji m onwe m na-anu iyi na uloze a ga-aghọ mkpomkpo ebe.’”

⁶ N’ihi na ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ kwuru banyere uloze Juda,

“O bu ezie na idi dika Gilead nye m,

dika elu ugwu ukwu Lebanon,

aghaghị m ime gi ka i dirị ka ebe ikpofu ahijia,

dika obodo ndi mmadu na-ebighi n’ime ya.

⁷ Aga m ezite ndi mbibi ndi ga-abia megide gi.

Onye obula n’ime ha ga-eji ngwa agha ya.

Ha ga-egbutusikwa osisi sida oma gi niile,

tunyee ha niile n’ime oku.

⁸ “Otutu ndi si mba ozo bia ga-agafe obodo a. Ha ga-ajurita ibe ha ajuju si, ‘Gini mere ONYENWE ANYI ji mee obodo ukwu a ihe ojoo di otu a?’ ⁹ Osiha ha ga-enweta ga-abu, ‘O bu n’ihi na ha gbakutara ogbugba ndu ONYENWE ANYI Chineke ha azu, malite ikpo isiala na ife chi ndi ozo.’”

¹⁰ Unu akwala akwa n’ihi eze ahụ nwuru anwu, maobu ruo uju n’ihi na o gaghị abukwa eze unu,

kama kwaanu akwa n’ihi onye ahụ a dotara n’agha buru gaa mba ozo.

N’ihi na o gaghị aloghachi ozo;

o gaghị ahukwa ala ebe a muru ya anya ozo.

* 21:12 21:12 Meenu ka ikpe ziri ezi na-adiri mmadu niile kwa ubochi

11 N'ihì na ihè ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru banyere Shalum nwa Josaya, onye nọchiri anya nna ya dịka eze Juda, bụ onye ahụ e si n'ebe a buru gaa mba ọzọ, "Ọ gaghị ałotakwa ọzọ. 12 Ebe ahụ e buuru ya gaa ka ọ ga-anọ nwụọ. Ọ gaghị ahụkwa ala nke aka ya anya ọzọ."

13 "Ahụhụ na-adịrị onye ahụ na-ewu ụlọeze ya site n'uzọ ajọ omume, nke jikwa ikpe na-ezighị ezi na-ewu ime ụlọ elu ya niile,

onye ahụ nke na-eme ndị mmadụ ruọ ọrụ n'efu, nke na-adighị akwụ ha ụgwọ ọbụla n'ihì ọrụ ha.

14 Onye na-asị, 'Aga m ewuru onwe m ụlọeze buru ibu, nke onụlọ dī n'ụlọ elu ya sara ezi mbara.'

Ya mere, ọ tinyere oghereikuku sara mbara n'ụlọ ahụ, jirikwa osisi sida machie elu ya, werekwa penti* na-acha uhie uhie chọọ ya mma.

15 "Ị ga-abụ eze

n'ihì na i nwere ọtụtụ osisi sida karịa ndị ọzọ?

Nna gị o nweghị ihè oriri na ihè ọhụhụ?

O mere ihè dī mma na ihè ziri ezi

n'ihì ya ihè niile gaara ya nke ọma.

16 O kwuchitere ọhụ ndị ogbenye na ndị nọ na mkpa, nke a mere na ihè niile gara nke ọma.

Ọ bughị nke a bụ ihè ọ pụtara bụ imara m?

Ka ONYENWE ANYỊ kwuputara

17 Ma anya unu na obi unu

adighị n'ihè ọzọ ma ọ bughị naanị n'uru n'ezighị ezi

n'iwufu ọbara ndị aka ha dī ọcha,

na imegbu ndị mmadụ, na iji aka ike pụnara ha ihè ha nwere."

18 Ya mere, ihè ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru banyere Jehoiakim nwa Josaya eze Juda:

"Ha agaghị eruru ya uju sị,

'Ewoo nwanne m nwoke! Ewoo nwanne m nwanị!'

Ha agaghị eruru ya uju sị,

'Ewoo nna anyị ukwu! Ewoo ima mma ya!'

19 A ga-eli ya dika e si eli inyinya ibu.

A ga-adọkpụrụ ọzu ya n'ala tufuo ya

n'azụ ọhụ ụzọ ama Jerusalem."

20 "Gbagoruo na Lebanon tie mkpu akwa,

meenụ ka a nụ olu unu na Bashan,

sitekwanụ na Abarim tie mkpu akwa

n'ihì na e gweriela ndị niile unu na ha dī na mma.

21 Adọrọ m gị aka na ntị n'oge ahụ ị nọ na-eche na i guzo chīm,

ma ị juru ige ntị.

Nke a bụkwa omume gị site na mgbe ị bụ nwantakiri.

Ị jukwara irubere m isi.

22 Oke ifufe ga-ebufu ndị ọzọzụ aturu gị niile,

a ga-emekwa ka ndị gị na ha dī na mma gaa biri na mba ọzọ.

Mgbe ahụ, ihere ga-eme gị, ị ga-aghọkwa onye e wedara n'ala

n'ihì ajọ omume gị niile.

23 Gị onye na-ebi na Lebanon,†

onye ebe obibi ya dī n'ụlọ e ji osisi sida wuo,

lee ka i si‡ na-asụ ude mgbe ihè mgbu bjakwasiri gị,

ihè mgbu yiri nke nwanị ime na-eme.

24 "Ma dika m na-adị ndụ," otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya, "a sịkwarị na gị, bụ Jehoiakin, nwa Jehoiakim eze Juda, bụ mgbaaka akara m gbanyere na mkpịsịjaka dī n'aka nri m, aga m agbapukwa gị, 25 were gị nyefee n'aka ndị ahụ na-achọsi ndụ gị ike, bụ ndị ahụ ị na-atụ ụjọ ha. Aga m enyefe gị n'aka Nebukadneza eze Babilon na ndị Kaldja. 26 Aga m atufu gị na nne mụrụ gị, tuga unu na mba ọzọ dī ichè site n'obodo a nọ mụọ unu. Ebe ahụ ka unu ga-anọ nwụọ. 27 Unu agaghị ałoghachikwa n'ala ahụ na-agu unu agu ịloghachi n'ime ya."

* 22:14 22:14 Ya bụ, mgba † 22:23 22:23 Nke a bụ ụlọeze ahụ dī na Jerusalem, hụ nke a na 1Ez 7:2 ‡ 22:23 22:23 Akwukwọ ndị ọzọ ga-edè; lee ka ị si buru onye a ga-emere ebere mgbe ihè mgbu

28 Nwoke a bu Jehoiakin, o bu ite tiwara etiwa, nke e leli e leli,
ihe onye obula na-achoghi?

N'ihu gini ka a ga-eji tufuo ya na umu ya,
tuga ha na mba ha na-amaghi?

29 Ala, ala, ala,
nuru okwu ONYENWE ANYI.

30 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru:

"Detuo ya n'akwukwo na nwoke a bu onye gba aka nwa,
nwoke nke ihe na-agaghi agara nke oma n'oge ndu ya niile,
n'ihu na o nweghi onye n'ime umu o muru nke ihe ga-agara nke oma,
o nwekwaghi onye n'ime ha ga-anokwaso n'ocheeze Devid,
maobu chikwa ozo na Juda."

23

Onyenwe anyi Ezi omume Anyi

1 "Ahuhu diri ndi ozuzu aturu ahu na-achusasi, ma na-ebibi igwe aturu m ha kwesiri ilekotazi anya." Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. 2 Ya mere, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel na-agwa ndi ozuzu aturu ahu na-ilekota ndi m, "Ebe o bu na unu akpasajala igwe ewu na aturu m, chusaa ha, kama ilekotazi ha anya nke oma, aga m ata unu ahuhu n'ihu ihe ojoo ndi a unu mere." Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. 3 "Mu onwe m ga-eji aka m chikota ndi m foduru n'igwe ewu na aturu m site na mba ahu niile m chugara ha, kpoghachikwa ha n'ebe ita nri ha, ebe ha ga-anu mubaa, di ukwu n'onuogugu. 4 Aga m ahoputakwa ndi ozuzu aturu, ndi gwalekotazi ha anya. Egwu agaghi atu ha, o dikwaghi onye ga-emenye ha ujo. O nwekwaghi onye ga-akpafu akpafu n'ime ha." Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

5 "Ubochi ndi ahu na-abia," ka ONYENWE ANYI kwuputara,
"mgbe m ga-eme ka Ngalaba na-eme ezi omume bilie n'ezinaulo Devid.
O ga-abu Eze ga-eji amamihe chia ndi ya.

O ga-eme ezi ihe, kpeekwa ikpe ziri ezi n'ala ahu.

6 N'ubochi, ya ka a ga-azoputa Juda,
Izrel ga-ebikwa n'udo.

Nke a bu aha a ga-akpo ya:

ONYENWE ANYI Onye Nzoputa, bu Ezi omume Anyi.*

7 "N'ihu nke a, ubochi ahu na-abia," ka ONYENWE ANYI kwuputara, "mgbe ndi mmadu na-agaghi asikwa ozo, 'Dika ONYENWE ANYI na-adu ndu, bu onye sitere n'ala ljipt duputa ndi Izrel,' 8 ma ha ga-aso, 'Dika ONYENWE ANYI na-adu ndu, bu onye ahu kpolatara agburu Izrel site n'ala di n'ugwu, na mba di iche iche ebe o chugara ha.' Mgbe ahu, ha ga-ebi n'ala nke aka ha."

Ndi amuma ugha.

9 Ma banyere ndi amuma,
obi m na-agbawa n'ime m,
okpukpu m na-amakwa jijiji n'ihu ha.
Adi m dika nwoke mmanya na-egbu,
dika onye nubigara mmanya oke,
n'ihu ihe na-eche ha site n'aka ONYENWE ANYI,
na site n'okwu nsu ya.

10 Ndi juputara n'ala a bu ndi na-akwa iko.
N'ihu ibu onu ndi a niile ala a togboro n'efu,
ahinja niile di n'ozara akponwula.
Ndi amuma na-agbasokwa ihe ojoo.
Ha na-egosikwa ike ha n'uzo na-ezighi ezi.

11 "N'ihu na ndi amuma na ndi nchujaja aghoola ndi na-amaghi Chineke.
O buladi n'ime ulonso ukwu m ka m na-ahu ajo omume ha."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

12 "N'ihu ya, uzo ha na-agbaso ga-adi ka ebe na-amu ami,
a ga-achubanye ha n'ochichiri
ebe ahu ka ha ga-anokwa daa.

* 23:6 23:6 Onyenwe anyi, bu ezi omume anyi.

Aga m eme ka ihe mbibi bjakwasị ha
n'afọ ahụ, a ga-ata ha ahụhụ."
Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.

13 "Ahurū m ihe arū

n'etiti ndị amụma Sameria:

Ha buru amụma site n'ike chi Baal,
si otu a duba ndị m, bụ Izrel na mmehie.

14 Ahụkwara m ihe jọgburu onwe ya

n'etiti ndị amụma nọ na Jerusalem.

Ha na-ebi ndụ ikwa iko, na ikwu okwu ugha.

Ha na-agba ndị ajọ omume ume,

si otu a na-egbochi ha isi n'ihe ojọọ ha tugharịa.

Ha niile dịka ndị Sodom n'ebe m nọ;

ndị Jerusalem dịkwa ka ndị Gomora n'ihu m."

15 N'ihu nke a, ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile kwuru banyere ndị amụma a,

"Aga m eme ka ha rie nri na-akụ ilu,

mee kwa ka ha nūọ mmiri e tinyere nsi,

n'ihu na mmụọ nke amaghị Chineke esitela n'aka ndị amụma nọ na Jerusalem

gbasaa ruo ndị niile bi n'ala ahụ."

16 Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile kwuru,

"Unu ańala ntị n'ihe ndị amụma ahụ na-eburu unu n'amụma,

n'ihu na olileanya ha na-ewetara unu abughị ezi olileanya.

Ohụ ha na-agwa unu na ha huru bụ ihe ha cheputara n'obi ha,

o sighị n'ọnụ ONYENWE ANYỊ rute ha

17 Ha na-anogide na-agwa ndị ahụ na-elelị m anya na-asị ha,

'ONYENWE ANYỊ kwuru sị, unu ga-enwe udo.'

Ndị ahụ niile na-agbasokwa ụzọ isiike nke obi ha tuputara,

ka ha na-agwakwa okwu sị, 'O nweghị ihe ojọọ ga-abiakwasị gi.'

18 Ma olee onye o bụ n'etiti ndị amụma a nke na-abịaru ONYENWE ANYỊ nso,

hụ ya anya maobu inu ihe o na-ekwu?

Onye kwa n'etiti ha nwerela ike ńaa ntị nuru okwu ya?

19 Lee, ONYENWE ANYỊ na-ezite oke ifufe na-efesi ike,

o bụ oke ifufe nke iwe ya,

nke ga-abia

bufuo ndị ajọ omume a.

20 ONYENWE ANYỊ agaghị akwusị iwe iwe ya

tutu ruo mgbe o mezuru

ihe niile di ya n'obi.

N'ubochi ndị ahụ na-abia n'ihu,

unu ga-aghota ihe ndị a niile nke oma.

21 O bughị m zitere ndị amụma a,

ma ha na-ekwu na o bụ okwu si m n'ọnụ ka ha na-ekwu.

O nwebeghị oge m ji gwa ha okwu,

ma ha nọkwa na-ebu amụma.

22 A sị na ha abiala nso guzo n'ebe igba izu nzuzo m,

ha gaara ekwusara ndị m okwu m,

nke gaara eme ka ha site n'ajọ omume ha tugharịa,

sitekwa n'uzọ ojọọ ha chigharịa.

23 "Abụ m naanị Chineke na-anọ ha nso,

ma adighị m anọ n'ebe di anya?"

Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara.

24 "O nwere onye puru izo onwe ya n'ebe nzuzo

nke m na-enweghị ike inu anya?"

Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara.

"O bụ na m anoghị n'ebe niile n'elugwe nakwa n'ụwa?"

Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara.

25 "Anụla m ka ndị amụma a, bụ ndị na-ebu amụma ugha n'aha m na-ekwu na-asị, 'Arọrọ m nrọ! Arọrọ m nrọ!' 26 Ruo ole mgbe ka ihe di otu a ga-adigide n'obi ndị amụma ndị a, ndị na-ebu amụma aghughọ di ha n'obi? 27 Ha na-eche na nrọ ha na-akọrịta

ibe ha ga-eme ka ndi mmadu chezoḡ aha m, dika ndi nna nna ha si chezoḡ aha m site n'ikpo isiala nye Baal. ²⁸ Ka onye amuma ahụ roro nro kogharia nro o roro. Otu a kwa, ka onye ahụ okwu m di n'onu ya nogidekwa na-ekwusa ya n'eziokwu. N'ihu na ginji ka okporo oka na mkpuru oka nwekorḡ?" Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. ²⁹ "Okwu m o dihi ka oku? Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara,† Okwu m o dikwaghi ka okporo igwe nke na-etiwasị nkume?"

³⁰ N'ihu ya, ONYENWE ANYI kwubiri si, "Ana m edo onwe m megide ndi amuma na-esite n'onu ibe ha na-ezute okwu ha na-ekwu, ma na-asi na o bu n'onu m ka ha si nata ya. ³¹ E, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, Ana m edo onwe m megide ndi amuma ahụ ire ha na-ekwu otutu okwu, ndi ahụ na-asi kwa, 'O bu ihe si n'onu ONYENWE ANYI puta.' ³² N'ezie, ana m edo onwe m megide ndi ahụ niile na-ebu amuma nro ugha." Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. "Ha ji okwu ugha ha na-agwa ndi m okwu, na-eduhie ha, ma o buhi m hoputara ha. O bukwaghi m zitere ha. Okwu ha adighikwa abara ndi m uru obula." Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

Ndi amuma ugha na iju ase ugha.

³³ "Mgbe ndi a, maobu ndi amuma ha, maobu ndi nchujaja ha, juru gi ajuju si gi, 'Gini bu ozi i si n'onu ONYENWE ANYI nata?' I ga-asa ha si, 'Ozi nke ole?‡ Aga m agbakuta unu azu, ya bu ihe ONYENWE ANYI kwubiri.' ³⁴ O buru na onye amuma maobu onye nchujaja maobu onye obula ozo ekwu si, 'Ihe di otu a bu ozi* si n'onu ONYENWE ANYI,' aga m ata onye ahụ kwuru okwu ahụ na ndi ezinaulo ya ahuhu. ³⁵ Ihe ndi a bu ihe unu na-agwarita onwe unu n'otu n'otu. O bu ihe enyi na-agwa enyi ya, na ihe nwanna na-agwa nwanna Izrel ibe ya. Unu na-asi, 'Gini bu osisa ONYENWE ANYI nyere?' maobu, 'Gini bu okwu e si n'onu ONYENWE ANYI nata?' ³⁶ Kwusinu ijuhari ajuju banyere ihe ONYENWE ANYI kwuru, n'ihu na okwu onye obula n'ime unu kwuru na-aghoro onye ahụ ihe si n'onu ONYENWE ANYI puta. Site n'uzo di otu a unu na-agbanwe ma na-asugharika okwu Chineke di ndu isi, bu okwu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, onye bu Chineke anyi. ³⁷ Ihe ndi a niile bu ihe unu na-ajukari onye amuma, 'Gini bu osisa ONYENWE ANYI nyere gi? Maobu, gini ka ONYENWE ANYI kwuru?' ³⁸ O bu ezie na unu na-ekwu si, 'Ihe ndi a bu ozi si n'aka ONYENWE ANYI,' ma lee ihe ONYENWE ANYI na-ekwu: Unu na-ekwu okwu ndi a, 'Ihe a bu ozi si n'aka ONYENWE ANYI,' o buladi mgbe m gwarala unu si unu asikwala 'Ihe ndi a bu ozi n'aka ONYENWE ANYI.' ³⁹ Ya mere, mu onwe m ga-echezo unu kpmkpm ma sitekwa n'ihu m chupu unu na obodo a nke m nyere unu na nna nna unu ha. ⁴⁰ Aga m eme ka ita eta ebighi ebi bjakwasị unu. Aga m etinyekwa unu n'onodu ihere nke ga-adigide ruo ebighi ebi, e, onodu ihere nke a na-agaghi echefu echefu."

24

Nkata fiig abuo

¹ Emesja, ONYENWE ANYI gosiri m nkata fiig abuo, nke a dobara n'ihu ulonso ONYENWE ANYI. N'oge a, Nebukadnezar eze Babilon esitelari na Jerusalem dokpuru Jehoiakin nwa Jehoiakin, eze Juda, na ndisi Juda, na ndi oka, na ndi uzu, mee ka ha gaa biri na Babilon, nke di na mba ozo. ² Otu nkata nwere mkpuru fiig mara mma, dika ndi ahụ na-ebu uzu acha, nkata nke ozo nwere mkpuru fiig nke joro njo, ha joro njo na mmadu enweghi ike iracha ha.

³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI juru m ajuju si m, "Jeremaya, gini ka i huru?"

Azara m si ya, "Ahuru m mkpuru fiig. Ufodu di nnoo ezi mma, ma ndi ozo joro njo. Ha adighikwa mma nracha."

⁴ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ⁵ "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel kwuru: Ndi ahụ m mere ka e si na juda dota n'agha, ndi e buuru gaa n'ala Kaldia di m dika mkpuru osisi fiig ndi a mara mma. ⁶ Anya m ga-adikwasị ha n'ahụ ihu na ihe gaara ha nke oma. Aga m akpoghachitekwa ha n'ala a. Aga m ewulikwa ha elu ghara ikwada ha; Aga m akụ ha dika osisi ghara ihopu ha. ⁷ Aga m enye ha udi obi ha ga-aji mata m, na m bu ONYENWE ANYI. Ha ga-abu ndi m, mu onwe m ga-abukwa Chineke ha. N'ihu na obi ha niile ka ha ga-aji loghachikwute m.

⁸ "Ma dika fiig ojoo ndi a, bu ndi di njo nke ukwu na-enweghi ike iri ha eri,' ONYENWE ANYI sirị, 'otu a ka m gaa emeso Zedekaya, eze Juda, na ndisi ochichi ya, na ndi ahụ niile foduru ndu na Jerusalem, ma ha bi n'ime ya, maobu biri n'Ijpt. ⁹ Aga m eme ka ha ghoro alaeze niile nke uwa ihe isọ oyi, na ihe na-eweta obi ojoo. Ha ga-agho ihe ita

† 23:29 23:29 Maobu, na-aju ajuju si ‡ 23:29 23:29 Lit. Hama § 23:33 23:33 Akwukwo ufodu na-asi, unu onwe unu bu isi okwu ya * 23:34 23:34 Maobu, okwu

uta, na ihe e ji ako akuko, na ihe nkocha na ihe ibu onu n'ebe obula m mere ka ha gaa biri. ¹⁰ Aga m ezigakwa mma agha na unwu na orja na-efe efe n'etiti ha, tutu ruo mgbe e mere ka ha gwusja n'elu ala ahụ nke m nyere ha, nyekwa ndi bu nna nna ha.' "

25

Iri afo asaa nke idota n'agha

¹ Okwu ruru Jeremaya nti banyere ndi juda niile, n'afọ nke anọ nke ochichi eze Jehoiakim, nwa Josaya na juda. O bukwa n'afọ nke mbu nke ochichi eze Nebukadneza na Babilon. ² Ya mere, ihe ndi a ka Jeremaya, bu onye amuma gwara ndi juda na ndi niile bi na Jerusalem: ³ Kemgbe afo iri abuo na ato, sitekwa n'afọ iri na ato nke ochichi eze Josaya nwa Amon, bu eze juda ruo taa, ka okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, a gwara m unu okwu, mgbe na mgbe, ma unu juru ige nti n'ihe m gwara unu.

⁴ O bukwa ezie na ONYENWE ANYI eziterela unu ndi ohu ya bu ndi amuma site n'oge ruo n'oge ma unu ajula ige nti. Unu jukwara ina nti n'ihe ha na-ekwu. ⁵ Ozi ha ziri unu bu nke a, "Unu niile n'otu n'otu sitenu n'uzo ojojo unu na ndu ojojo unu tugharja, ka unu nwee ike ibigide n'ala a ONYENWE ANYI nyere unu na nna nna unu ha ruo mgbe ebighi ebi. ⁶ Unu agbasola maobu fee, maobu kpoo isiala nye chi ndi ozo; unu ejila arusi unu ji aka unu mee kpasuo m iwe, ka m ghara imeru unu ahụ.

⁷ "Ma unu juru ige m nti," otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. "Unu ejirila arusi unu ji aka unu mee kpasuo m iwe, si otu a wetara onwe unu mmeru ahụ."

⁸ Ya mere, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-asi, "Ebe o bu na unu ajula ige nti n'okwu m. ⁹ Aga m akpoku ndi ahụ si n'ugwu, ha na ohu m bu Nebukadneza, eze Babilon." Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, "Aga m eme ka ha bia megide ala a, na ndi bi n'ime ya. Ha ga-emegidekwa mba niile ghara ala a gburugburu. Aga m ebibi ha niile kpmkpm, mee ha ka ha ghoo ihe iju anya, na ihe a na-eleli. Ha ga-aghokwa mkpomkpo ebe ruo mgbe ebighi ebi. ¹⁰ Aga m emekwa ka olu obi utọ na onu, na olu ndi ikom na ndi inyam na-alu di na nwunye, na olu ndi na-akwo oka, na ihe nke oriona na-enye, hapukwa idi n'ime ya. ¹¹ Ala a niile ga-agho mkpomkpo ebe togboro n'efu, mba ndi a niile ga-ejere eze Babilon ozi iri afo asaa.

¹² "Ma mgbe iri afo asaa zuru, aga m ata eze Babilon na mba ya, bu ala ndi Babilon, ahuhu n'ih ijo omume ha," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, "Aga m emekwa ka ala ahụ ghoo mkpomkpo ebe ruo mgbe ebighi ebi. ¹³ Aga m emekwa ka ihe niile m buru uzo kwuo megide ala ahụ bjakwasị ya, bu ihe niile e dere n'akwukwo a, na ihe niile Jeremaya buru n'amuma megide mba niile di iche iche. ¹⁴ A ga-eme ka ha ghoo ndi ohu nye mba di iche iche na nke ndi eze di ukwu. Aga m akwughachikwa ha dika omume ha si di, na dika akaoru ha si dikwa."

Iko onuma Chineke

¹⁵ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel gwara m, "Nara m iko a di m n'aka, nke a gbajuru mmanya onuma m, gaa mee ka mba niile m zigara gi ijekwuru nuru site na mmanya onuma m di n'ime ya. ¹⁶ Mgbe ha nuru ya, ha ga-adaghari, malitekwa iyi ara n'ih ijo mma agha, nke m ga-ezite n'etiti ha." ¹⁷ Ya mere, esi m n'aka ONYENWE ANYI nara iko ahụ, meekwa ka mba ndi ahụ niile o ziri m ka m jekwuru nuru ihe di n'ime ya.

¹⁸ Jerusalem na obodo juda niile, na ndi eze ha, na ndiisi ochichi ha, si n'iko ahụ nuru ihe di n'ime ya, n'ih ime ka e bibie ha, ka ha ghoo ihe iju anya, na ihe nkocha, na ihe a buru onu, dika ha di taa.

¹⁹ Fero, eze Ijipt, na ndi na-ejere ya ozi, na ndiisi ochichi ya, na ndi ya niile, ²⁰ na ndi mba ozo niile bi n'ebe ahụ;

na ndi eze Uz;

na ndi eze ndi Filistia niile, bu nke ndi Ashkelon, na Gaza, na Ekron, na ndi foduru n'ime Ashdod.

²¹ Ndi eze Edom, na Moab, na ndi Amon;

²² na ndi eze Taja na Sajdon,

na ndi eze obodo ha di n'akuku osimiri, nke di n'ofe nke ozo;

²³ na ala Dedan, na Tema, na Buz, na ndi niile bi n'ebe di anya.

²⁴ Na ndi eze Arebia, na ndi eze mba niile ndi ahụ bi n'ozara;

²⁵ na ndi eze Zimri, na Elam, na Midia;

²⁶ na ndi eze ala di n'ugwu, na mba di nso, na mba di anya, ha niile n'otu n'otu, na alaeze niile di n'uwa.

Mgbe eze ndi a niile nuturu site n'ihe di n'iko ahụ, eze Sheshak ga-esitekwa na ya nuru.

²⁷ “Mgbe ahụ, gwakwa ha si, ‘Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru: Nụonụ, nùbiganu oke; gbọkwana agbọ, daanu n’ala ebe unu na-agaghị esi bilitekwa ozo, n’ihi mma agha m ga-ezite n’etiti unu.’ ²⁸ O buru na ha aju inara gi iko a site na ya ntu ihe di ya n’ime, gwa ha si, ‘Unu ga-anuriri ya, n’ihi na otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile kwuru. ²⁹ Lee, ana m amalite ime ka mbibi bjakwasị obodo ahụ a kpokwasiri aha m. Ma unu e-gesi ahaa gbanari ahuhu? Unu agaghị agbanari ahuhu, n’ihi na ana m enye iwu ka e webata mma agha n’etiti ndi niile bi n’uwa. Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile kwubiri.’

³⁰ “Ugbu a buo amuma ndi a niile megide ha, si ha,
 “ONYENWE ANYI ga-esi n’elu bigbo;
 o ga-esitekwa n’ebe obibi ya di nsọ mee ka olu ya daa uda.
 O ga-ebigbosi ike megide ala ya

O ga-eti mkpu dika ndi ahụ na-azocha mkpuru vaini;
 o ga-eti mkpu megide ndi niile bi n’uwa.

³¹ Uda mkpotu ahụ ga-eru na nsotu niile nke uwa,
 n’ihi na ONYENWE ANYI ga-ebo mba niile nke uwa ebubo.

O ga-eme ka ikpe omuma rute mmadu niile,
 meekwa ka e jiri mma agha bibie ndi ajo omume.”
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

³² Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru,
 “Lee, mbibi na-agbasa
 site n’otu mba na-eru na mba ozo;

oke ifufe na-abjakwa
 site na nsotu niile nke uwa.”

³³ N’oge ahụ, ndi ahụ ONYENWE ANYI ga-egbu ga-atogboro n’ebe niile, site n’otu nsotu nke uwa ruo na nke ozo. A gaghị eli ha, o nwekwaghị onye ga-akwa ha. Kama ha ga-atogboro n’ala dika unyi.

³⁴ Kwasienu akwa ike, unu ndi ozuzu aturu, tiekwana mkpu akwa;
 turonu onwe unu n’ala, unu ndi ndu nke igwe ewu na aturu.

N’ihi na oge a ga-egbu unu eruola,
 unu ga-adakwa tiwasia dika ite aja.

³⁵ Ndi ozuzu aturu agaghị enwe ebe ha ga-agbaga oso;
 ndi ndu igwe ewu na aturu agaghị enwekwa ebe ha ga-ezo onwe ha.

³⁶ Geenụ ntị ka unu nuru ikwa akwa ndi ozuzu aturu,
 geenụ ntị nuru mkpu akwa ndi ndu igwe ewu na aturu,
 n’ihi na ONYENWE ANYI na-ebibi ebe ita nri ha.

³⁷ Ebe mmakpu oma niile nke anu ulo ga-aghokwa mkpomkpo ebe,
 n’ihi oke iwe nke ONYENWE ANYI.

³⁸ O ga-apukwute ha, dika odum si esi n’ebe ndina ya na-aputa ichu anu ohia.
 O ga-eme ka ala ha gho mkpomkpo ebe,

n’ihi mma agha nke onye mmegbu,
 na n’ihi oke iwe ONYENWE ANYI.

26

Mba onwu a baara Jeremaya

¹ Na mmalite oge ahụ, Jehoiakim nwa Josaya eze Juda bidoro ichi ndi Juda, ONYENWE ANYI mere ka okwu ya rute Jeremaya nti. ² Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, “Guzo n’ogige ulonso ONYENWE ANYI. Nodu n’ebe ahụ gwa ndi niile si n’obodo Juda bia ikpo isiala n’ulonso ONYENWE ANYI okwu. Gwa ha ihe ahụ niile m nyere gi n’iwu. Mee ka ihe ndi ahụ niile m nyere gi n’iwu rute ha nti, na-afodughị otu. ³ Ma eleghị anya ha ga-anu, si na mmehie ha chegharia. Mgbe ahụ, mu onwe m ga-eme ka ihe ojoo ahụ m na-ezube na o ga-abjakwasị ha ghara ibjakwasị ha. ⁴ Gwa ha si, ‘Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru: O buru na unu aju ige m nti, jukwa igbaso iwu m, nke m nyere unu. ⁵ O burukwa na unu aju ige nti n’okwu ndi ohu m bu ndi amuma ahụ m ziteere unu site n’oge ruo n’oge (ndi unu noidekwara ju ige nti), ⁶ mgbe ahụ, aga m eme ka ulonso a diri ka Shailo. Aga m emekwa ka obodo a buru obodo a buru onu n’etiti mba niile di n’uwa.’”

⁷ Ndi nchujaja, na ndi amuma, na ndi mmadu ndi ozo no n’ulonso ONYENWE ANYI nuru mgbe Jeremaya kwuru okwu ndi a niile. ⁸ Mgbe Jeremaya kwusiri okwu ndi ahụ ONYENWE ANYI si ya kwuo, ndi nchujaja ahụ, na ndi mmadu ndi ozo, na ndi amuma ahụ niile, jidere ya si ya, “I ghaghị inwu! ⁹ Gini mere i ji buo amuma na ulonso a ga-adị ka Shailo? Gini mere i ji akwado na obodo a ga-agho mkpomkpo ebe, nke onye

òbùla na-agaghị ebikwa n'ime ya?" N'oge ahụ, ndị mmadụ ahụ niile gbara Jeremaya gburugburu n'ụlọnsọ ONYENWE ANYỊ.

¹⁰ Mgbe ndịisi òchìchì Judà nūrụ ihè ndị a na-eme, ha sitere n'ụlọeze bilie puo, jee n'ụlọnsọ ONYENWE ANYỊ. Mgbe ha ruru n'ebe ahụ, ha weere ọ̀nọ̀dụ n'ọ̀nụ ụzọ ama ọ̀hūrụ nke dī n'ụlọnsọ ONYENWE ANYỊ. ¹¹ Mgbe ahụ, ndị nchụaja na ndị amụma gwara ndịisi òchìchì ahụ okwu sị ha: "O kwesiri ka a maa nwoke a ikpe ọ̀nwụ, n'ihì na o buru amụma megide obodo a. Unu onwe unu ji ntị unu nūrụ ihè o kwuru."

¹² Mgbe ahụ, Jeremaya gwara ndịisi òchìchì ahụ na mmadụ niile nọ n'ebe ahụ okwu sị ha, "O bụ ONYENWE ANYỊ zitere m ibu amụma megide ụlọnsọ a na obodo a. Okwu niile m kwuru, nke unu nūrụ, bụ ihè ONYENWE ANYỊ ziri m ikwu. ¹³ Ma ọ bụrụ na unu emee ka ụzọ unu na omume unu zie ezi, ọ bụrụ na unu erube isi nye ONYENWE ANYỊ Chineke unu, mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ ga-eme ka ihè ọjọ ahụ o zuberè na ọ ga-abiakwasị unu ghara ìbiakwasị unu. ¹⁴ Ma n'ebe mụ onwe m nọ, lee adị m unu n'aka, jirinụ m mee ihè ọ̀bùla ziri unu ezi n'anya nke dikwa mma n'anya unu. ¹⁵ Ma ghọtakwanu nke oma, na ọ bụrụ na unu emee ka m nwuo, unu ga-eweta ikpe ọmụma nke igbu onye aka ya dī ọcha n'isi unu. Ikpe ọmụma ga-adikwara obodo a na ndị bi n'ime ya, n'ihì na eziokwu, ONYENWE ANYỊ zitere m ikwuputa na ntị unu okwu ndị a niile."

¹⁶ Mgbe ahụ, ndịisi òchìchì na ndị mmadụ ahụ niile gwara ndị nchụaja na ndị amụma okwu sị ha, "O kwesighị ka a maa nwoke a ikpe ọ̀nwụ n'ihì na ọ gwara anyị okwu site n'aha ONYENWE ANYỊ Chineke anyị."

¹⁷ Ufodu n'ime ndị okenye nọ n'ebe ahụ putara n'ihu ọha mmadụ ahụ gwa ha okwu sị, ¹⁸ "Maịka onye Moreshet nru amụma n'oge Hezekaya, bụ eze Judà. Ọ gwara ndị Judà niile, sị ha, 'Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihè niile kwuru:

"'A ga-akoghari Zayon dika ala ubi.

Jerusalem ga-aghọ ebe e kpokotara nkume na ngwongwo ụlọ dakporo adakpo, ugwu nke ụlọnsọ ukwu ahụ ga-aghọ ebe dī elu nke oke ọhịa tochiri.'

¹⁹ "Hezekaya bụ eze Judà, na ndị Judà niile, ha mere ya ka ọ nwuo? Hezekaya ọ tughị egwu ONYENWE ANYỊ, rịoọ amara na ihuoma ya? Ọ bụ na ONYENWE ANYỊ atugharighi uche, mee ka ihè ọjọ o kwuru megide ya gharakwa imezu? Ma anyị na-achọ iwetara onwe anyị ihè ọjọ nke oke mbibi."

²⁰ (Uraya nwa Shemaya, onye si Kariat Jearim puta, bukwa onye ọzọ buru amụma site n'aha ONYENWE ANYỊ. Amụma o buru megide obodo a na ala a bukwa ụdị amụma nke Jeremaya na-ebu. ²¹ Mgbe Jehoiakim bụ eze na ndịisi òchìchì nūrụ amụma Uraya na-ebu, ha gbalirị ijide ya gbuo ya, ma Uraya nūrụ ihè ha zuberè ime. Ya mere, Uraya nūrụ ya gbapụ ọsọ gbalaa Ijpt n'ihè egwu. ²² Ma eze bụ Jehoiakim, zipurū Elnatan nwa Akboa na ufodu ndị ikom ọzọ ka ha gaa Ijpt jide Uraya. ²³ Ha si n'Ijpt kpolata Uraya, duru ya gaa n'ihu Jehoiakim bụ eze, onye nyere iwu ka e jiri mma agha gbuo ya. A tnyere ozu ya n'ebe a na-eli ndị mmadụ efu n'ala ahụ.)

²⁴ Ma otu ọ dī, Ahikam nwa Shefan, dinyeere Jeremaya, n'ihì ya a raraghị Jeremaya nye n'aka ndị mmadụ ka ha gbuo ya.

27

Judà ga-aghọ onye na-ejere Nebukadneza ozi

¹ Na mmalite òchìchì Zedekaya, nwa Josaya eze Judà, okwu ndị a si n'ọ̀nụ ONYENWE ANYỊ rute Jeremaya ntị. ² Ihè ndị a ka ONYENWE ANYỊ gwara m, "Jiri akpukpo anụ dī warawara na ufodu okporo igwe, meere onwe gị ụdị agbụ ahụ a na-amanye umu ehi n'olu,* nyakwasị m n'olu gị. ³ Mgbe ahụ, zigara ndị eze Edom, na Moab, na Amon, na Taja, na Sajdon ozi site n'ọ̀nụ ndị ozi ha bjara Jerusalem iwetara Zedekaya eze Judà ozi. ⁴ Zie ha ozi ha ga-ezi ndị nwe ha, sị, 'Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihè niile, bụ Chineke Izrel kwuru, sị, "Zienụ ndị nna unu ukwu ozi a, sị, ⁵ Ọ bụ site n'ike aka m, na site n'ogwe aka m, nke e setiri eseti, ka m ji mee uwa, na mmadụ, na anumanu dī n'ime ya. Mụ onwe m ka ọ dikwara ikpebi itinye ha niile n'aka onye ọ̀bùla m hoputara dika o si dī m mma. ⁶ Ugwu a, ana m ewere alaeze unu niile nyefee ya n'aka onye na-ejere m ozi bụ Nebukadneza eze Babilon; aga m emekwa ka ọ buladi umu ajo anụ ọhịa mee ihè o nyere n'iwu. ⁷ Mba niile ga-akpo isiala nye ya; ha ga-akpokwa isiala nye nwa ya na nwa nwa ya, tutu ruo mgbe m kpebiri na oge ha ezuala. Mgbe ahụ, aga m eme ka otutu mba na otutu ndị eze merie ya.

⁸ " "Ma ọ bụrukwa na mba maobu alaeze ọ̀bùla ajụ ife Nebukadneza, bụ eze Babilon, maobu jụ ijere ya ozi dika ohu,† aga m eji mma agha na unwu na orịa na-efe efe, taa mba ahụ ahuhụ, tutu ruo mgbe m bibiri ya site n'aka ya. Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.

* 27:2 27:2 Lit. Yoku † 27:8 27:8 Ka o si chọo

⁹ Ya mere, unu ańala ndi amuma unu, na ndi na-ajụ mmuọ ase, na ndi na-akowara unu nro, na ndi mmuọ ojoo si n'onu ha ekwu okwu, na ndi mgbaasi nti. Unu ańala ha nti mgbe ha na-asị unu, 'Unu agaghị abụ ndi ohu eze Babilon.' ¹⁰ N'ihu na o bu naani amuma ugha ka ha na-eburu unu, okwu ugha nke ga-eme ka e site n'ala unu wezuga unu, bulaa unu ala di anya. Aga m esi n'ala unu chusaa unu. Unu ga-alakwa n'iyi. ¹¹ Ma o buru na mba obula ekwere ibu ohu eze Babilon, kwenyekwa ife ya ofufe, mba ahụ ka m ga-eme ka o nogide n'ala nke aka ya. O ga-ako ala ahụ, birikwa n'ime ya. Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri." "

¹² Otu ozi ahụ ka m ziri Zedekaya, bu eze Juda. Asiri m, "Were olu[‡] gi nyefee eze Babilon n'aka dika ohu, feekwa ya na ndi ya, i ga-adikwa ndu. ¹³ N'ihu gini ka gi na ndi gi ga-eji nwuo site na mma agha, na site n'unwu na orja na-eefe efe, dika nke ONYENWE ANYI kwurula banyere mba obula nke na-agaghị efe eze Babilon? ¹⁴ Egela nti n'okwu ndi amuma na-agwa gi si, 'Unu agaghị efe eze Babilon,' n'ihu na o bu okwu ugha ka ha na-agwa unu. ¹⁵ 'O bughị m zitere ha,' otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. 'Ha ji aha m na-ebu amuma ugha. N'ihu ya, aga m achupu unu, unu ga-alakwa n'iyi, unu na ndi amuma ahụ na-eburu unu amuma.'" "

¹⁶ Mgbe ahụ, agwara m ndi nchujaja na ndi mmadu niile okwu si ha, "The ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru: Unu egela ndi amuma ahụ nti, bu ndi na-asị unu, 'Na mgbe na-adighi anya a ga-ebughachi ngwongwo ahụ e si n'ulonso ONYENWE ANYI bulaa Babilon.' O bu amuma ugha ka ha na-eburu unu. ¹⁷ Unu egela ha nti. Feenu eze Babilon, n'ihu na o bu naani site n'uzo ahụ ka unu ga-esi diri ndu. N'ihu gini ka unu ga-eji kwenye ka obodo a ghoo mkpompko ebe? ¹⁸ O buru n'ezie na o bu okwu ONYENWE ANYI si n'onu ndi amuma a na-aputa, ha rionu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile aririo ka o hapu ikwe ka e bukoru ngwongwo foduru n'ime ulonso nakwa ndi foduru n'uloeze Juda, na n'ime Jerusalem bulaa Babilon. ¹⁹ N'ihu na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru banyere ogidi niile ndi ahụ, na Oke osimiri bronza ahụ, na ihe ndokwasị niile, na ihe niile foduru n'obodo a, ²⁰ nke Nebukadneza, bu eze Babilon na-eburughị mgbe o sitere na Juda na Jerusalem, dokpuru Jehoiakin nwa Jehoiakim, bu eze Juda, na ndi niile a na-asopuru bulaa Babilon. ²¹ E, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile bu Chineke Izrel kwuru banyere ihe niile foduru n'ulonso ONYENWE ANYI, na ndi foduru n'uloeze Juda na n'ime Jerusalem. ²² 'A ga-eburu ha niile bulaa ha Babilon. Ebe ahụ ka ha ga-anokwa tutu ruo mgbe m ga-abia leta ha,' ka ONYENWE ANYI kwubiri. 'Mgbe ahụ, aga m ebulatakwa ha, kpoghachitekwa ha n'ebe a.'" "

28

Hananaya onye amuma ugha

¹ O ruo, n'onwa nke ise nke otu afo ahụ, nke bu afo nke ano, na mmalite ochichi Zedekaya eze Juda, Hananaya, nwa Azoa, onye amuma si Gibion, gwara m okwu n'ulonso ONYENWE ANYI n'ihu ndi nchujaja na ndi mmadu si m. ² "The ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, 'Aga m agbaji agbu nke eze Babilon. ³ Tupu afo abuo agabiga, aga m esi Babilon bulata ihe ndi ahụ niile Nebukadneza eze Babilon si n'ulonso ONYENWE ANYI bupu bulaa Babilon. ⁴ Aga m akpolatakwa Jehoiakin nwa Jehoiakim, na ndi niile ozo e si na Juda dota n'agha bulaa Babilon, n'ihu na aga m agbaji agbu ahụ eze Babilon nyanyere ha n'olu.'" Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

⁵ Mgbe ahụ, Jeremaya onye amuma zara Hananaya onye amuma n'ihu ndi nchujaja na ndi mmadu niile guzo n'ulonso ONYENWE ANYI ⁶ Jeremaya onye amuma siri, "Amen!*" Ka ONYENWE ANYI mezu okwu amuma a i buru site na ibughachite ngwongwo ulo ONYENWE ANYI na ikpoghachite ndi niile e mere ka ha si n'ebe a gaa biri na Babilon. ⁷ Ma gee nti nuru ihe m ga-ekwu n'ihu gi na n'ihu ndi a niile guzo n'ebe a. ⁸ Site na mgbe ochie, ndi amuma ahụ bu mu na gi uzo ebuola amuma banyere agha na mbibi na orja na-eefe efe megide otutu obodo di ichie ichie, na otutu alaeze di ichie ichie. ⁹ Ma ihe e ji amata na o bu ONYENWE ANYI n'ezie, zitere onye amuma buru amuma kwuo na udo ga-adi, bu naani ma o buru na amuma ya emezuo."

¹⁰ Mgbe ahụ, Hananaya bu onye amuma yipuru Jeremaya agbu ahụ o yikwasiri onwe ya n'olu gbajie ya. ¹¹ O siri n'ihu oha mmadu ahụ niile, "Nke a ka ONYENWE ANYI kwuru: 'O bu n'otu aka ahụ ka m ga-agbajipukwa agbu iyagba Nebukadneza, eze Babilon nyanyere n'olu mba niile tupu afo abuo agabiga.'" Mgbe o kwuru otu a, Jeremaya onye amuma hapuru ebe ahụ laa.

[‡] 27:12 27:12 Ya bu, onwe * 28:6 28:6 Maqbu, Ya sikwa otu a diri

¹² Mgbe Hananaya bu onye amuma gbajisiri iyagba[†] ahụ Jeremaya, onye amuma nyanyere onwe ya n'olu, okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya nti si ya, ¹³ "Gaa gwa Hananaya okwu si ya, 'The ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru: I gbajielala agbu e ji osisi mee, ma n'onogdu ya ihe i ga-enweta bu agbu igwe. ¹⁴ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel, kwuru. Aga m anyanye mba ndi a niile agbu igwe, i mee ka ha fee Nebukadneza eze Babilon. Ha ga-efekwa ya. Aga m enyekwa ya ike o buladi n'ebe umu anu oha di.'"

¹⁵ Mgbe ahụ, Jeremaya onye amuma siri Hananaya onye amuma, "Gee nti, Hananaya! O bughị ONYENWE ANYI zitere gi, ma i ghogbuola mba a mee ka ha tukwasị uche n'okwu ugha. ¹⁶ N'ihì nke a, otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Ekpebiela m isite n'ụwa wepu gi. I ga-anwu n'afọ a, n'ihì na i kwusaala nnupu isi megide ONYENWE ANYI.'"

¹⁷ N'onwa asaa nke afọ ahụ Hananaya onye amuma nwuru.

29

Akwukwo ozi nye ndi a dotara n'agha

¹ Ihe ndi a bu ihe di n'akwukwo ozi Jeremaya onye amuma si Jerusalem degaara ndi foduru ndu n'etiti ndi okenye, na ndi nchuaaja, na ndi amuma, na ndi Izrel Nebukadneza dotara n'agha si na Jerusalem bulaa ha Babilon. ² Nke a bu mgbe eze Jehoiakin, nne eze, ndi ozi n'uloeze, ndi ndu Juda na Jerusalem, ndi oka, na ndi uzu sitere na Jerusalem dotara ha n'agha buru ha gaa mba ozo. ³ Onye Jeremaya nyere akwukwo ozi a ka o nyeruo ndi e deere ya bu Eleasa nwa Shefan, na Gemaraya nwa Hilcaya, ndi Zedekaya eze Juda zigara Babilon izi Nebukadneza bu eze ozi.

⁴ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel na-agwa ndi niile m mere ka e si na Jerusalem dotara n'agha buru laa Babilon, ⁵ "Wuoronu onwe unu ulo, birikwanu n'ime ya; kuonu ihe n'ubi a gbara ogige, riekwa mkpuru si na ya; ⁶ luponu nwunye, mukwanu umu ndi ikom na umu ndi inyom; lukwaranu umu unu ndi ikom nwunye, kwenyekwanu ka umu unu ndi inyom luo di, ka ha mukwa umu ndi ikom na umu ndi inyom. Mubaanu n'ebe ahụ, unu ebilatakwalala. ⁷ Choonu udo nke obodo ahụ m mere ka unu gaa biri n'ime ya. Kpeekwanu ekpere nye ONYENWE ANYI banyere ya. N'ihì na o buru na ihe agaara obodo ahụ nke oma, o ga-agakwara unu nke oma." ⁸ N'ihì na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile bu Chineke Izrel kwuru, "Unu ekwela ka ndi amuma ahụ no n'etiti unu, na ndi na-aju arusi ase rafuo unu; unu egela nti n'akuko ha na-ako banyere nro ndi ahụ unu nakwagide ha ka ha roo. ⁹ N'ihì na amuma ha na-ebu n'aha m bu amuma ugha. O bukwaghi m zitere ha." Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

¹⁰ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, "Mgbe iri afọ asaa m kwadoro maka Babilon zuru, aga m abia mezuo nkwa ahụ m kwere. Aga m eme ka unu lotakwa n'ebe a. ¹¹ N'ihì na mu onwe m maara echiche niile m na-eche banyere unu," ka ONYENWE ANYI kwubiri, "echiche ime ka ihe gaara unu nke oma, o bukwaghi echiche ime unu ihe ojoo, echiche ime ka unu nwee ezi odinihu, na olileanya kwesiri ntukwasị obi. ¹² Mgbe ahụ, unu ga-abiakwute m, unu ga-abia kpokuokwa m n'ekpere, aga m egekwa unu nti. ¹³ Unu ga-achosikwa m ike, chota m ma o buru na unu ejiri obi unu niile choo m. ¹⁴ Aga m emekwa ka unu chota m," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, "meekwa ka unu bu ndi a dotara n'agha lota. Aga m esitekwa na mba ahụ niile m chugara unu chikotaa unu, kpoghachitekwa unu n'ebe ahụ m si chupu unu." Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

¹⁵ Unu puru i si, "ONYENWE ANYI akpolite ndi amuma nye anyi na Babilon." ¹⁶ Ma ihe ndi a ka Onyenwe anyi na-ekwu banyere eze ahụ na-anokwasị n'ocheeze Devid, na banyere ndi mmadu niile foduru n'obodo a, bu umunne unu ndi ahụ na-esoghị unu gaa ebe e mere ka ha ga biri na mba ozo. ¹⁷ E, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, "Aga m eziga mma agha n'etiti ha, zigakwa unwu na orja na-eefe efe. Aga m eme ha ka ha di ka mkpuru fiig jogburu onwe ya, nke mmadu na-agaghị ata ata. ¹⁸ Aga m eji mma agha, na unwu, na orja na-eefe efe, choo ha oso. Aga m eme ha ka ha buru ihe alaeze niile nke ụwa ga na-aso oyi. Ha ga-abu ihe ibu onu, na ihe iju anya, na ihe nkocha, na ihe ita uta n'etiti mba niile ebe m ga-achula ha oso. ¹⁹ N'ihì na ha egeghị nti n'okwu m, bu okwu si n'onu ndi ohu m bu ndi amuma, ndi m zigaara ha mgbe mgbe. Ma unu onwe unu, ndi bi na mba ozo egekwaghị nti n'okwu m." Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

²⁰ Ya mere, nurunu okwu ONYENWE ANYI, unu niile bu ndi m mere ka e si na Jerusalem dotara n'agha gaa Babilon. ²¹ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe

[†] 28:12 28:12 Lit. Yoku

niile, bụ Chineke Izrel na-ekwu banyere Ehab nwa Kolaya, na Zedekaya nwa Maaseia, ndị na-ebu amụma ụgha n'aha m, "Aga m ewere ha nyefee n'aka Nebukadneza bụ eze Babilon. O ga-etigbukwa ha n'ihu unu. ²² N'ihị ha, ndị niile e si Juda dọta n'agha buru gaa Babilon ga na-ekwu okwu nkọcha sị, 'Ka ONYENWE ANYỊ mesokwa gi ụdị mmeso o mesoro Zedekaya na Ehab, ndị eze Babilon tūnyere n'ọkụ nke regburu ha.' ²³ N'ihị na ha emeela ihe ndị jọgburu onwe ya na njọ n'Izrel; ha na nwunye ndị agbataobi ha akwaala iko; ha esitekwala n'aha m buo amụma ụgha, amụma nke m na-enyeghị ha iwu ibu. Amaara m na ihe ndị a bụ eziokwu, n'ihị na ahurū m ya." Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.

Ozi e ziri Shemaya

²⁴ Gwa Shemaya onye Nehelam okwu sị ya, ²⁵ Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel kwuru, "I dere akwụkwọ zigara ndị niile bi na Jerusalem, ha na Zefanaya nwa Maaseia onye nchụaja, na ndị nchụaja ndị ọzọ. I gwara Zefanaya okwu n'akwụkwọ ahụ sị ya, ²⁶ 'ONYENWE ANYỊ ahọpụtala gi mee gi onye nchụaja ga-anọchi anya Jehoiada. N'ihị ya, i burūla onyeisi ụlonsọ ukwu ONYENWE ANYỊ. Ya mere, o kwesiri ka i jide onye ara ọbụla na-akpọ onwe ya onye amụma, manye ya agbụ igwe n'ukwu, na n'olu ya. ²⁷ Gịnị mere i ji hapụ ibasiri Jeremaya, onye Anatot mba ike, onye na-eme onwe ya onye amụma n'etiti unu? ²⁸ O ziterela anyị ozi dī otu a na Babilon sị anyị, Unu ga-anọ n'ebe ahụ tee anya. Ya mere, wuoronu onwe unu ụlọ, birikwanu n'ime ya. Kụọny ihe n'ubi, riekwanu ihe si n'ubi unu.' "

²⁹ Zefanaya bụ onye nchụaja, gurū akwụkwọ ozi ahụ n'ihu Jeremaya, bụ onye amụma. ³⁰ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYỊ bjakwutere Jeremaya, sị, ³¹ "Zigara ndị ahụ niile e mere ka ha gaa biri na mba ọzọ ozi sị ha, 'The ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru banyere Shemaya onye Nehelam, Ebe ọ bụ na Shemaya ebuorola unu amụma mee ka unu tūkwasi obi unu n'okwu ụgha ya, ma ọ bughị m ziri ya, ³² ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, Mụ onwe m aghaghị ịta Shemaya onye Nehelam na mkpuru ya ahūhū n'ihị mmehie ya. O gaghị enwe nwoke ọbụla ga-afọdụ ndū n'etiti ndị ya niile. O gaghị esokwa unu lekwasị anya n'ihe ọma ahụ niile m na-akwado imere ndị m, n'ihị na o kwusara nnupu isi megide ONYENWE ANYỊ. Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.' "

30

Nlọta umu Izrel

¹ Ndị a bụ okwu nke sị n'ebe ONYENWE ANYỊ nọ bjakwute Jeremaya. ² "Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel kwuru, 'Dee ihe niile m gwara gi n'ime akwụkwọ. ³ N'ihị na ụbọchị ndị ahụ na-abịa,' ka ONYENWE ANYỊ kwuputara, 'mgbe m ga-akpoghachite ndị m bụ Izrel na Juda si n'ebe e mere ka ha jee biri na mba ọzọ lọta. Aga m eme ka ha laghachi n'ala ahụ m nyere nna nna ha, ka ha nwetakwa ya.' Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru."

⁴ Ma ndị a bụ okwu ONYENWE ANYỊ kwuru banyere Izrel na Juda. ⁵ "N'ihị na otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,

" 'A na-anu mkpu akwa sitere n'egwu,
nke oke egwu, ọ bughị udo.

⁶ Juony ajuju, ma hu,
nwoke ọ puru imu umu?

Ginikwa mere m ji na-ahū ndi ikom di ike
ka ha tūkwasi ị aka ha n'ukwu ha dika nwanyi ime na-eme,
ihu onye ọbula gbanwekwara dika nke onye na-anwu anwu?

⁷ Ụbọchị di oke egwu ka ụbọchị ahụ ga-abu.
O nwekwaghị ụbọchị ga-adị ka ya.

O ga-abu oge oke nsogbu nye Jekob,
ma a ga-anaputa ya site na ya.

⁸ " 'N'ubochi ahū,'

'aga m agbaji ihe inya n'olu a nyakwasiri ha n'olu,
tibisikwaa agbu niile e kere ha.

Ha agaghị abukwa ndi ohu nye ndi mba ọzọ, ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwubiri.

⁹ Kama ha ga-efe ONYENWE ANYỊ bụ Chineke ha,
na Devid eze ha,
onye m ga-esi n'etiti ha mee ka o biliere ha.

- 10 “Ya mere, atụla egwu, gị Jekọb, ohu m.
Atụkwala ụjọ* gị Izrel,
Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwupụtara.
‘Aghaghị m izọputa gị site na mba ahụ dị anya,
zọputakwa ụmụ ụmụ gị site na mba ahụ e mere ka ha gaa biri n’ime ya.
Jekọb ga-emesiakwa biri n’udo na nchebe.
O dīkwaghị onye ga-eme ka ụjọ tọọ ya ọzọ.
- 11 N’ihi na mụ onwe m nọnyeere gị, aga m azọputakwa gị,
otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.
‘A sīkwari na m alaa mba ndi ahụ niile n’iyi,
bụ mba ndi ahụ m chubanyere gị n’ime ha,
agaghị m ebibi gị onwe gị kpmkpam.
Aga m adọ gị aka na ntị maọbụ dika o kwesiri,[†]
i gaghị agbanari ita ahụhụ.’
- 12 “The ndi a ka ONYENWE ANYỊ kwukwara,
“‘Onya dī gị n’ahụ enweghị ngwota,
mmeru ahụ i meruru dī ukwu, o pughị ịla ala.
- 13 O nweghị onye na-ekpechitere gị onu gị,
o nweghị ọgwu dī nke e ji eme ka onya gị laa.
Olileanya adighi na a ga-agwo gị.
- 14 Ndi niile gị na ha dī na mma e chezoola gị;
ha adighi echetakwa gị n’echiche uche ha.
E tieela m gi ihe dika onye iro gi ga-esi tie gi ihe;
ataala m gi ahuhu dika onye na-enweghi obi ebere ga-esi taa gi ahuhu,
n’ihi na ajo omume gi bara uba nke ukwu,
mmehie gi dikwa otutu.
- 15 Gini mere i ji na-akwa akwa n’ihi onya dī gị n’ahụ?
Gini mere i ji na-akwa akwa n’ihi ihe mgbu nke na-enweghị ọgwugwo?
Emerem ka ihe ndi a biakwasị gi n’ihi ịba uba nke ajo omume gi,
na n’ihi otutu mmehie gi.
- 16 “Ma a ga-erepia ndi niile na-eripia gi;
ndi iro gi niile, ha niile n’otu n’otu, ka a ga-adota n’agha buru gaa mba ọzọ.
Ndi na-apunara gi ihe i nwere n’ike ka a ga-apunarakwa ha ihe ha nwere n’ike.
Ndi niile na-alutakwa ihe inwere n’agha ka a ga-enye ka ha ghoo ihe nluta n’agha.
- 17 Ma aga m eme ka ahụ sie gi ike;
aga m agwoakwa onya gi niile,’ otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.
‘N’ihi na a na-akpo gi onye a juru aju.
Gi Zayon, nke o nweghị onye na-elekota ya.’
- 18 “Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,
“‘Lee, ana m aga ime ka Jekob nwetaghachi ulo ikwu[‡] ya;
aga m enekwa obi ebere n’ebe obibi ya.
A ga-ewughari obodo ahụ n’elu mkpomkpọ ebe ya;[§]
uloeze ga-eguzokwa n’onodu kwesiri ya.
- 19 N’ebe ahụ ka a ga-esi na-anu olu abụ ekele,
na olu ndi na-anuri onu.
Aga m eme ka ha baa uba n’onuogugu,
ha agaghị adikwa ole na ole.
Aga m eme ka ha buru ndi a na-asopuru,
ndi a na-agaghị eledakwa anya.
- 20 Umụ ha ga-adikwa ka umuntakiri ndi mgbe ochie ahụ,
nzuko ha ga-eguzosikwa ike n’ihu m.
Aga m atakwa ndi ahụ na-emegbu ha ahuhụ.
- 21 Onyendu ha ga-abu otu onye n’ime ndi ha;
onye ga-achi ha ga-esi n’etiti ha puta.
Aga m akpobata ya nso ebe m no, o ga-abiaru m nso,
n’ihi na ole mmadu ahụ nke puru inyefe onwe ya kpmkpam,
maka ibiaru m nso?’
Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.

* 30:10 30:10 Ya bu, adakwala mba † 30:11 30:11 Dika o ziri ezi n’ikpe ‡ 30:18 30:18 Ya bu, ebe obibi

§ 30:18 30:18 Ufodu akwukwo na-asị n’elu ugwu ya

22 'N'uzo di otu a unu ga-abu ndi m,
mu onwe m kwa ga-abu Chineke unu.' "

23 Lee, ONYENWE ANYI ga-esite n'onuma ya
mee ka oke ifufe ya fee.

O ga-efekwasị ndi na-emebi iwu
dika ifufe na-efesi ike.

24 Iwe oku ONYENWE ANYI agaghị akwusi
tutu ruo mgbe o mezuru
ihe ndi o bu n'obi.

N'ubochi ndi ahụ na-abia
unu ga-aghota ihe ndi a.

31

1 "N'oge ahụ," otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara ya, si, "Aga m abụ Chineke nke agburu Izrel niile. Ha ga-abukwa ndi m."

2 Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru,
"Ndi ahụ gbanariri mma agha
ga-ahuta ihuoma n'ozara.
Aga m abia iwetara Izrel izuike."

3 ONYENWE ANYI mere ka anyi hu ya anya site n'ebe di anya, na-asi,
"O bu ihunanya nke na-adigide ruo mgbe ebighi ebi ka m ji hu gi n'anya;
O bu ebere nke na-adighi agbanwe ka m ji dota unu nso.

4 Aga m ewulikwa gi elu ozo,
e, aga m eme ka i buru ihe e wugariri ozo, gi Izrel bu nwaagboghọ na-amaghi
nwoke.

Mgbe ahụ, i ga-eji ihe iti egwu gi puo
soro ndi onu juru obi tee egwu.

5 Mgbe ahụ, i ga-akukwa ubi vaini a gbara ogige
n'elu ugwu Sameria.

Ndi oru ubi kuru ya
ga-erikwa mkpuru si na ya.

6 Ubochi ahụ ga-adi mgbe ndi nche ga-anọ
n'elu ugwu nta niile nke Ifrem tikuo ndi niile si ha,

'Bianu ka anyi jeruo Zayon,
ka anyi jee n'ihu ONYENWE ANYI Chineke anyi.' "

7 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru,
"Tienu mkpu onu n'ihu Jekob,
tienu mkpu onu n'ihu onye ahụ kachasi mba niile n'idi ukwu.

Meenu ka a nuru ya, toonu ma na-asikwanu,
'ONYENWE ANYI, biko, zoputa ndi gi,
bu ndi Izrel foduru.'

8 Lee, aga m esite n'ala ahụ di n'ugwu kpota ha;
aga m eme ka e si na nsotu niile nke uwa chikotaa ha.

N'etiti ha ka a ga-ahu ndi kpuru isi na ndi ngwuro,
na ndi inyom di ime, na ndi inyom ime na-eme.
Ndi ga-alota ga-adi nnoo ukwu!

9 Ha ga na-akwa akwa mgbe ha na-alota,
ha ga-anokwa n'ekpere mgbe m ga-edulata ha.

Aga m edu ha site n'akuku iyi,
n'ala di larji, ebe ha na-agaghị akpobi ukwu ha,
n'ihu na agholara m Izrel nna,
Ifrem bukwa okpara m.

10 "Nurunu okwu ONYENWE ANYI, unu mba niile;
kwusaanu ya n'ebe di anya nke ala ahụ di n'akuku osimiri niile.
Onye ahụ chusara Izrel ga-achikotakwa ha.

O ga-elekotakwa igwe ewu na aturu ya dika onye ozuzu aturu.

11 N'ihu na ONYENWE ANYI ga-agbaputa Jekob,
o ga-anaputakwa ha site n'aka ndi ka ha ike.

12 Ha ga-abia noo n'ugwu Zayon tie mkpu onu,
ha ga-anuri onu n'ihu idi ukwu nke ezi ihe ONYENWE ANYI nyere ha,

- dịka ọka, na mmanya ọhụrụ, na mmanụ,
na umụ igwe ewu na aturu, na otutu ehi.
Ha ga-adi ka ubi a na-agba mmiri mgbe niile;
ha agaghị erukwa uju ozo.
- 13 Mgbe ahụ, obi ga-atọ umụ agboghọ uto, ha ga-etekwa egwu onu,
umụ okorobia na ndi agadi ga-anurikwa onu.
Aga m eme ka iru uju ha ghooro ha obi uto,
aga m enyekwa ha nkasiobi na onu n'onodu mwute.
- 14 Aga m emekwa ka afọ jubiga ndi nchujaja oke n'ihu idi ukwu nke onyinye ha ga-
enweta,
afọ ezi ihe m ga-ejukwa ndi m,"*
otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
- 15 Ihe ndi a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru,
"A nuru otu olu na Rema,
iru uju na oke ikwa akwa.
Rechel na-akwa akwa n'ihu umu ya,
o kwekwaghị inabata nkasiobi a na-akasi ya,
n'ihu na umu ya adighikwa."
- 16 Ma otu a ka ONYENWE ANYI kwuru,
"Jide olu gi aka, ka o ghara ikwa akwa,
jidekwa anya gi abuo, ka ha ghara igba anya mmiri,
n'ihu na a ga-akwu gi ugwo oru n'ihu oru gi."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
"Ha ga-esite n'ala ndi iro ha lotakwa.
- 17 N'ihu ya, olileanya dikwara odin ihu gi."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
"Umu gi ga-alotakwa n'ala nke aka ha.
- 18 "Anula m nnoo isu ude Ifrem, na okwu o kwuru si,
"I doola m aka na nti dika nwa ehi nke na-eme isiike.
Lee, amutala m ihe i choro ka m muta site n'idọ aka na nti gi.
Ya mere, kpolata m, ka m nwee ike lotakwa,
n'ihu na i bu ONYENWE ANYI na Chineke m.
- 19 Mgbe m kpafuru,
echeghariri m.
Mgbe m ghotakwara,
e tiri m aka n'obi m,
ihere mere m, o wutekwara m
n'ihu n'onodu ihe ihere n'ihu udi ndu m biri n'okorobia m."
- 20 Ifrem, o bughị nwa m nwoke,
onye ihe ya na-atọ m uto?
O bu ezie na m na-ekwu okwu megide ya,
ma anokwa m na-echeta ya.
N'ihu ya, ihe banyere ya na-agusi obi m agu uke.
Ana m enwekwa obi ebere n'ebe o no."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- 21 "Manyenu ogidi ihuba uzo ama,
manyekwanu osisi ihuba uzo ama.
Lezienu anya muta aha okporozu niile,
bu okporozu unu ga-eso.
Lota, gi Izrel, bu nwaagboghọ na-amaghị nwoke,
laghachi n'obodo gi ndi a.
- 22 Ruo ole mgbe ka i ga-anọ na-awaghari,
gi nwaagboghọ na-ekwesighi ntukwasị obi Izrel?
N'ihu na ONYENWE ANYI na-aga ime ihe oheru n'owa;
nwanji ga-anọ nwoke gburugburu."
- 23 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel, kwuru, "Mgbe
m si na mba ozo kpooghachi ha, ndi ga-ebi n'ala Juda na n'ime obodo ya niile ga-ekwu
okwu ndi a ozo si: 'ONYENWE ANYI gozie gi, gi ebe obibi di nsọ, gi ugwu di nsọ.'" 24 Ndi

* 31:14 31:14 Ndi m ga-enwejubigakwa ihe niile oke

mmadụ ga-ebikọta ọ́nụ́ na Juda na n'obodo niile dị́ n'ime ya, ma ndị́ na-arụ́ ọ́rụ́ ubi, ma ndị́ na-elekóta igwe ewu na atụ́rụ́ ha. ²⁵ Aga m enwoghakwa ike ndị́ na-ada mba, meekwa ka afó ju ndị́ ike gwurụ́.”

²⁶ N'oge a, esi m n'ura teta, lee anya gburugburu m. Ura m rahuru toro m utọ́ nke ukwu.

²⁷ Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara, “Lee, ubochi ndi ahụ́ na-abia, mgbe m ga-aku umu mmadu na umu anumanu n'ulo Izrel na n'ulo Juda. ²⁸ O ga-erukwa na dika m legidere ha anya maka ihopu ha, ikwada ha, itikpo ha, laa ha n'iyi, ma mee ka ihe ojoo bjakwasiri ha, otu a ka m ga-esikwa lezie ha anya iwuzi ha na iku ha di ka mkpuru.” O bu otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. ²⁹ “N'ubochi ndi ahụ́, ndi mmadu agaghị́ asikwa, “Nna anyi ha arachaala mkpuru osisi na-achaghi acha, ma lee, eze umu ha na-ejiji ejiji.”

³⁰ Kama onye obula ga-anwu n'ihu mmehie nke aka ya; onye rachara mkpuru osisi na-achaghi acha ka eze ya ga-ejiji.

³¹ “Lee, oge na-abia,” ka ONYENWE ANYI kwuputara, “mgbe m ga-eme ka ogbugba ndu ohuru diri n'etiti mu na ulo Izrel, nakwa ulo Juda.

³² O bughi udi ogbugba ndu ahụ́ mu na nna nna ha gbara, mgbe ahụ́ m jidere ha n'aka site n'ala Ijpt duputa ha, n'ihu na ha mebie ogbugba ndu m, o bu ezie na mu onwe m bu di nye ha,” Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

³³ “Ma nke a bu ogbugba ndu mu na ulo Izrel ga-agba mgbe oge ndi ahụ́ gasiri,” ka ONYENWE ANYI kwuputara.

“Aga m etinye iwu m n'ime obi ha, aga m edekwasikwa ha n'uche ha. Aga m abu Chineke ha, ha onwe ha ga-abukwa ndi m.

³⁴ O dighi onye obula n'etiti ha ga-akuziri onye agbataobi ya ihe, maobu otu onye asi ibe ya, ‘Mara ONYENWE ANYI,’ n'ihu na ha niile ga-ama onye m bu, site n'onye dikarisiri nta ruo n'onye dikarisiri ukwu n'etiti ha.” Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

“N'ihu na aga m agbaghara ajo omume ha, agaghị́ m echetakwa mmehie ha niile ozọ́.”

³⁵ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, bu onye ahụ́ hoputara anyanwu mee ka o na-enye ihe n'ehihie, onye ahụ́ nyere onwa na kpakpando iwu ka ha na-enye ihe n'anyasi, onye na-akpali oke osimiri, na-eme ka ebiliri mmiri na-ebigbo. Aha ya bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile.

³⁶ Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara, “O bu naani ma ukpuru ndi a o puru n'ihu m, ghara idikwa, ka a ga-eme ka umu umu Izrel ghara idi, ka ha ghara ibukwa mba n'ihu m ozọ́.”

³⁷ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, “O bu naani mgbe e nwere ike itu ma choputa isa mbara nke mbara eluigwe, na idi omimi nke ntala uwa, ka m ga-aju umu umu niile nke Izrel, n'ihu ihe† niile ha mere.” Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

³⁸ “Ubochi ndi ahụ́ na-abia, Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, mgbe a ga-ewughari obodo a nye m, site n'ulo elu Hananel ruo n'onu uzọ́ ama Akuku. ³⁹ Idi ogologo nke eriri otutu a ga-eji tuo ya ga-adi ka site n'ihu onu uzọ́ ama ahụ́ ruo n'ugwu Gareb, gaakwa ruo Goa. ⁴⁰ Ndagwurugwu ahụ́ niile ebe a tunyere ozu ndi mmadu, na ebe e kpofuru

† 31:37 31:37 Ya bu, ihe ojoo

ntu, na mgbada ugwu ahụ niile ebe e doziri edozi maka iku ihe, ruo na ndagwurugwu iyi Kidron nke di n'akuku onu uzo ama inyinya, ga-aghokwa ebe di nsọ nye ONYENWE ANYI. A gaghị ehopukwa obodo ahụ ozo, maobu tikpoo ya."

32

Jeremaya azuo ala ubi

¹ Ihe ndi a bu okwu ONYENWE ANYI nke rutere Jeremaya n'afọ nke iri nke ochichi Zedekaya eze Juda, nke bukwa afọ nke iri na asato nke ochichi Nebukadneza. ² N'oge a, ndi agha Babilon gbara Jerusalem gburugburu. E tinyekwara Jeremaya, bu onye amuma n'ogige ulo ndi nche nke di n'uloeze Juda.

³ Zedekaya eze Juda turu ya mkporo n'ebe ahụ, si ya, "Gini mere i ji na-ebu amuma di otu a. N'ihu na i na-asi, 'The ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, ejikerela m inyefe gi na obodo a n'aka eze Babilon. O ga-alutakwa ya n'agha. ⁴ Zedekaya eze Juda agaghị agbapu site n'aka ndi Babilon, n'ihu na a ga-enyefe ya n'aka eze Babilon, onye ya na ya ga-ekwuritakwa okwu ihu na ihu. Zedekaya ga-ejikwa anya ya abuo hu eze Babilon, ⁵ onye ga-eduru ya, bu Zedekaya, gaa Babilon, ebe o ga-anọ tutu ruo mgbe mu, bu ONYENWE ANYI, mesiri ya ike. O buru na ibuso ndi Babilon agha, i gaghị emeri."

⁶ Jeremaya sirị, "Okwu ONYENWE ANYI rutere m nti, si, ⁷ Lee, Hanamel nwa Shalum, nwanne nna gi, ga-abiakwute gi, si gi, 'Zuru ala m di n'Anatot, n'ihu na ebe i bu onye ikwu m o bu gi ka o ruuru izu ya.'

⁸ "Mgbe ahụ, dika ONYENWE ANYI si kwuo ya, Hanamel nwa nwanne nna m biakwutere m n'ogige ndi nche si m, 'Zuru ala m di n'Anatot, n'ime ala ndi Benjamin. Ebe o bu ihe ruuru gi igbaputa ya ime ka o buru nke gi, o bu gi kwesiri izu ya.'

"Amaara m na nke a bu okwu ONYENWE ANYI. ⁹ Ya mere, azuru m ala ahụ di n'Anatot site n'aka nwanne m Hanamel. Atuputara m oloacha shekel iri na asaa onuahia ala ahụ, jiri ya kwuo ya ugwo. ¹⁰ Emesja, etinyere m aka m n'akwukwo ire ala ahụ, kaa ya akara, nyachie ya, n'ihu ndi akaebe. Atukwara m oloacha ahụ n'ihe otutu. ¹¹ Eweere m akwukwo izuta ala ahụ a kara akara, nke a nyachikwara anyachi, ebe e dere ihe banyere ozuzu na orire nke ala ahụ, werekwa udi akwukwo ahụ nke a na-anyachighi anyachi, ¹² nyefee ha n'aka Baruk nwa Neraya, nwa Mahseia, n'ihu Hanamel nwanne m, na n'ihu ndi akaebe ndi ozo, ndi aka ha di n'akwukwo ahụ, na n'ihu ndi Juu ndi ozo, ndi no n'ogige ulo ndi agha ahụ.

¹³ "N'ihu ha, enyere m Baruk iwu ndi a si ya, ¹⁴ 'The ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, Were akwukwo ndi a, ma nke a nyachiri anyachi, ma nke a na-anyachighi anyachi, tnye ha n'ime ite e ji uru kpuo, ebe ha ga-adi ogologo oge. ¹⁵ N'ihu na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, a ga-emesiakwa zuo ulo, ala ubi nakwa ubi vaji n'ala a.'

¹⁶ "Mgbe m nyechasiiri Baruk nwa Neraya akwukwo ndi ahụ, ekpere m ekpere nye ONYENWE ANYI si,

¹⁷ "Gi, Onye kchasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI o bu gi sitere n'ike gi di ukwu, na aka gi e setiri eseti mee eluigwe na uwa. O nweghi ihe obula i na-enweghi ike ime.

¹⁸ I na-egosi ihunanya nye otutu puku ndi mmadu ma na-eweta ita ahuhu nye umu site n'ihu mmehie nna ha. O Chineke di ukwu dikwa ike, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile bu aha gi. ¹⁹ Nzube gi di ukwu, otu a kwa akaoru gi dikwa ukwu. Anya gi ghere oghie nye uzo mmadu niile. I na-akwughachikwa onye obula dika ndu ya na akaoru ya si di. ²⁰ O bu gi mere ihe iribama na ihe ebube di iche iche n'Ijpt. I nogidekwara na-aru ha ruo taa, ma n'ala Izrel ma n'etiti ndi niile no n'ua. N'ihu ya, i meere onwe gi aha nke ka bukwa nke gi n'ebe niile. ²¹ O bu ihe iribama na oru ebube di iche iche, n'aka di ike, na ogwe aka e setipuru esetipu, n'ihe oke egwu, ka i ji kpoputa ndi gi Izrel site n'Ijpt. ²² I nyere ha ala a, nke i nuru n'iyi inye nna nna ha, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. ²³ Ha batara n'ala a, nweta ya, ma ha juru irubere gi isi, maobu jegharja n'iwu gi; ha emeghi ihe ndi i nyere ha n'iwu mee. N'ihu ya, i mere ka ihe ojoo ndi a biakwasị ha.

²⁴ "Lee ka ndi iro si wuo ihe agha ha gburugburu mgbidi obodo a, ihe agha nke ha ga-eji luta ya n'agha. I werela obodo a nyefee ndi Babilon na-ebuso ya agha n'aka, n'ihu mma agha na unwu, na oke oria di n'ime ya. Ihe i kwuru na o ga-eme emezuola, dika i si ahụ ya ugbu a. ²⁵ Ma o bu ezie na a ga-enyefe obodo a n'aka ndi Babilon, ma gi, Onye kchasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI gwara m si, 'Were oloacha zuta ala ahụ. Zukwaa ya n'ihu ndi akaebe.'

²⁶ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya nti si ya, ²⁷ "Abu m ONYENWE ANYI, Chineke nke anu ahụ niile bu mmadu. O di ihe obula kariiri m ime? ²⁸ Ya mere, ihe ndi

a ka ONYENWE ANYI kwuru: Ejikerela m ugbu a inyefe obodo a n'aka ndi Babilon, na n'aka Nebukadneza eze Babilon, onye ga-aluta ya n'agha. ²⁹ Ndi Babilon ahụ na-ebuso obodo a agha, ga-abata n'ime ya, kpoo ya oku. Ha ga-akpo ya oku, ya na ulo niile di n'ime ya, bu ulo niile ahụ ndi bi n'ime ya no kpasuo m iwe, site n'isure ihe nsure oku na-esi isi uto nye chi Baal n'elu ulo ha niile, na site n'iwusara chi ndi ozo onyinye ihe onunu.

³⁰ "O bu naani ihe ojoo ka ndi Izrel na ndi Juda mere n'ihu m site na mgbe ha bu nwantakiri. N'ezie, ha esitela n'ihe ha ji aka mee kpasuo m iwe, ka ONYENWE ANYI kwuru. ³¹ Site n'oge e wuru ya ruo ugbu a, ndi bi n'obodo a akpaliela iwe m na onuma m. Ya mere, aga m esite n'ihu m wezuga ha. ³² Ndi Izrel na Juda, na ndi eze ha, na ndisi ochichi ha, na ndi nchujaja ha, na ndi amuma ha, na ndi ikom Juda, ma ndi bi na Jerusalem, akpasuola m iwe site n'ihe ojoo niile ha mere. ³³ Ha gbakutara m azu, ju ileny anya n'ebe m no. O bu ezie na m ziri ha ihe mgbe mgbe, ma ha juru ige nti, jukwa inabata ido aka na m. ³⁴ Ha doru oiyi ihe aru n'ulonso ahụ a kpokwasiri aha m, si otu a meruo ya. ³⁵ Ha wuru ebe di elu di iche iche na Ndagwurugwu nke Ben Hinom nye Baal, ebe ha no jiri umu ha ndi ikom na ndi inyom chuo aja nye Molek. O nweghi mgbe m nyere ha iwu ime ihe di otu a, o nweghi mgbe ajo ihe di otu a batara m n'obi, nke i nye ha iwu ime ihe aru di otu a, nke ime ka Juda mehie.

³⁶ "The i kwuru banyere obodo a bu, 'A ga-esite na mma agha, na n'unwu, na n'oke orja, nyefee ha n'aka eze Babilon,' ma ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwuru, ³⁷ Lee, aghaghi m ichikota ha site na mba ndi ahụ niile m sitere n'iwe m, na n'oke onuma m chuga ha. Aga m akpoghachite ha n'ebe a, mee ka ha biri n'udo. ³⁸ Ha ga-abu ndi m, mu onwe m ga-abukwa Chineke ha. ³⁹ Aga m enye ha otu obi na otu uzo, ime ka ha na-atu egwu m, n'ihu odimma nke ha, na odimma nke umu ha ndi ga-eso ha. ⁴⁰ Aga m eme ka ogbugba ndu ebighi ebi diri n'etiti mu na ha. Agaghi m akwusi imere ha ihe oma, aga m akwalikwa obi ha itu egwu m. N'uzo di otu a, ha agaghi esitekwa n'iso m wezuga onwe ha. ⁴¹ Obi ga-atokwa m uto ime ha mma; m ga-ejikwa obi m niile, na mkpuruobi m niile ku ha n'ala a.

⁴² "The ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, Dika m mere ka ihe ojoo ukwu a niile bjakwasidi ndi a, otu a ka m ga-esikwa mee ka ezi ihe ahụ niile m kwere ha na nkwa bjakwasidi ha. ⁴³ A ga-azukwa oha* n'ala a unu na-asi na o bu ala togboro n'efu, nke mmadu na anumanu na-adighi n'ime ya, ala nke e nyefere n'aka ndi Babilon. ⁴⁴ A ga-ejikwa olocha zuo ala ubi, deekwa ihe banyere orire na ozuzu ya n'akwukwo. A ga-aka akwukwo ndi ahụ akara n'ihu ndi akaebe, n'ala Benjamin, na n'obodo nta niile di gburugburu Jerusalem, ma n'ala Juda, na n'obodo di n'ala ugwu ugwu, na nke di na mgbada ugwu niile di n'odida anyanwu, na nke di na Negev, n'ihu na aga m esite n'obodo ndi ahụ dotara ha n'agha buuru ha gaa kpolata ha.† Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri."

33

Nkwa banyere nloghachi

¹ Mgbe Jeremaya ka no dika onye mkporo n'ogige ulo ndi nche, okwu ONYENWE ANYI ruru ya nti nke ugoro abuo, si ya, ² "The ndi a ka ONYENWE ANYI, onye ahụ kere uwa kwuru, ONYENWE ANYI, onye kpuru ya mee ya ka o guzosie ike, Onye aha ya bu ONYENWE ANYI: ³ 'Kpokuo m, aga m aza gi, gosi gi ihe di ukwu di iche iche, na ihe siri ike na nghota nke i na-amaghi.' ⁴ N'ihu na nke a bu ihe ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel, kwuru banyere ulo ndi ahụ niile di n'obodo, na uloeze niile nke ndi eze Juda, bu nke akwadara maka jji megide nnochibido niile na mma agha ⁵ n'agha a na-aluso ndi Babilon. 'Aga eji ozu ndi mmadu ahụ niile m ga-etigbu site n'iwe m na n'onuma m kpjoo ha. Aga m ezo ihu m site n'ebe obodo a no, n'ihu ajo omume ya niile.

⁶ "Ma otu o di, aga m agwo ya, mee ka ahụ sie ya ike. Aga m agwo ndi m, meekwa ka ha nwe udo n'ebe o bara uba. Ha ga-ebikwa n'udo na-enweghi egwu obula. ⁷ Aga m emekwa ka ndi Izrel na ndi Juda a dotara n'agha lota. Aga m ewugharikwa ha dika ulo, mee ka ha diri ka ha di na mbu. ⁸ Aga m eme ka ha di ocha site na mmehie ha niile, nke ha mere megide m. Aga m agbaghara ha mmehie ha na nupu isi ha niile megide m. ⁹ Mgbe ahụ, obodo a ga-aghokwa ihe ga-eme ka mba niile nke uwa mara m, ka ha nurja onu n'ime m, tookwa m, ma wetara m nsopuru, mgbe ha ga-anu ihe oma niile m meere obodo a. Ha ga-atukwa oke egwu, maakwa jijiji, n'ihu ezi ihe ahụ niile na n'ihu udo ahụ niile nke mu onwe m mere ka o rute ha aka.'

* 32:43 32:43 Ya bu, ala ubi † 32:44 32:44 Maobu, m ga-eweghachitere ha ihe onwunwe ha

¹⁰ “The ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, ‘Unu na-asị banyere ebe a, “Ọ bụ mkpómkpó ebe, ebe ụmụ mmadụ na ụmụ anụmanụ na-ebighi n’ime ya.” Ma n’obodo Juda, ya na okporoụzọ niile dị na Jerusalem, nke tógboro n’efu ugbu a, nke mmadụ maobu anụmanụ na-ebighi n’ime ya, a ga-emesia nkwá ¹¹ olu ọnyụ na obi uto, na olu ndị ikom na ndị inyom na-alụ di na nwunye, na olu ndị ahụ niile na-eweta onyinye ekele n’ulo ONYENWE ANYỊ, ndị ahụ ga-asi,

“ ‘Nyenu ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile ekele n’ihi na ONYENWE ANYỊ di mma.

Ihụnanya ya na-adigidekwa ruo mgbe ebighi ebi.”

N’ihi na aga m eme ka ndị ala a, nke a dọtara n’agha lota, dikwa ka ha di na mbu,’ otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru.

¹² “The ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, ‘N’ebe a, nke bụ mkpómkpó ebe ugbu a, nke mmadụ maobu anụmanụ na-ebighi n’ime ya, ka a ga-emesia nweekwa ebe ita nri nke igwe ewu na aturu, n’ime obodo niile, ebe ndi ozuzu aturu ga-eduru igwe ewu na aturu ha gaa izuike. ¹³ N’ime obodo niile nke di n’ala ugwu ugwu, na n’obodo niile nke di na mgbada ugwu niile nke Negev, n’oke ala Benjamin, n’ime obodo nta niile nke gbara Jerusalem gburugburu, na n’ime obodo niile nke Juda. Igwe ewu na aturu ga-agabigakwa ozo n’okpuru aka abuo nke onye na-agu ha onu.’ Otu a ka ONYENWE ANYỊ na-ekwu.

¹⁴ “ ‘Ubochi ndi ahụ na-abia,’ ka ONYENWE ANYỊ kwuputara, ‘mgbe m ga-emezu ezi nkwa ahụ m kwere ulo Izrel na ulo Juda.

¹⁵ “ ‘N’ubochi ndi ahụ, na n’oge ahụ,

aga m eme ka Alaka ezi omume puputa site n’ezinaulo Devid.

Ọ ga-eme ihe ziri ezi, kpeekwa ikpe ziri ezi n’ala ahụ.

¹⁶ N’ubochi ndi ahụ, ka a ga-azoputa Juda,

Jerusalem ga-ebikwa n’udo.*

Nke a bu aha a ga-akpo ya,

ONYENWE ANYỊ Onye Nzoputa, bu ezi omume anyi.†

¹⁷ N’ihi na ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, ‘O nweghi oge a ga-ahapu inweta otu onye site n’ezinaulo Devid onye ga-anọ n’ocheeze ulo Izrel. ¹⁸ O dikwaghi mgbe a ga-ahapu inweta onye ga-esite n’etiti ndi nchujaja na ndi Livayi, nke ga-eguzo n’ihu m ubochi niile ichu aja nsure oku, na i wetara m onyinye inata ihuma, na ichuru m aja di iche. ’”

¹⁹ Emesia, okwu ONYENWE ANYỊ ruru Jeremaya nti si ya, ²⁰ “The ndi a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, ‘O buru na unu nwere ike ime ka ogbugba ndu m na ehie, na ogbugba ndu mu na abali ghara idikwa, ime ka ehie na abali gharakwa iputa n’oge ha, ²¹ mgbe ahụ ogbugba ndu nke mu na Devid ohu m gbara, na ogbugba ndu nke m mere ka o diri n’etiti mu na ndi Livayi, bu ndi nchujaja na-eje ozi ha n’ihu m, agaghi adikwa. A gaghi enwekwa onye ga-esi n’ezinaulo Devid nke ga-anokwasị n’ocheeze ya. ²² Aga m eme ka umu umu Devid ohu m, na ndi Livayi, bu ndi na-eje ozi ha n’ihu m, di ukwu n’onuogugu dika kpakpando di na mbara eluigwe; ha ga-adikwa ukwu dika uzuzu di n’onu mmiri osimiri nke a na-apughi iguta onu.’”

²³ Okwu ONYENWE ANYỊ ruru Jeremaya nti si ya, ²⁴ “I hula ajuju ndi a na-aju? Ha na-aju na-asi, ‘ONYENWE ANYỊ o jula agburu abuo ndi a o hoputara?’ N’ihi ya, ha na-eleli ndi m, ha adighi agukwa ha dika mba. ²⁵ The ndi a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, ‘O buru na m emeghi ka ogbugba ndu diri n’etiti mu na ehie na abali, meekwa ka iwu na-achi eluigwe na uwa guzosie ike, ²⁶ mgbe ahụ, agaara maju umu umu Jekob, na umu umu Devid ohu m. Agaraghi m ahoputa otu n’ime umu ya ka o chia umu umu Ebrahim na Aizik na Jekob. Ma aga m eme ka ndi ha a dọtara n’agha lota; aga m enwekwa obi ebere n’ahụ ha.’”

34

Ido aka na nti a doro Zedekaya

¹ Mgbe Nebukadneza eze Babilon na ndi agha ya niile, na mba niile di n’alaeze nke o na-achi na-ebuso Jerusalem na obodo niile gbara ya gburugburu agha, okwu ONYENWE ANYỊ ruru Jeremaya nti si, ² “The ndi a ka ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel kwuru, Jekwuru Zedekaya bu eze Juda, gwa ya si, ‘The ndi a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, ejikerela m ugbu a inyefe eze Babilon obodo a n’aka. O ga-esurekwa ya oku. ³ I gaghi agbanari ya, n’ihi na

* **33:16** 33:16 Na-atughị ujo obula † **33:16** 33:16 Onyenwe anyi, bu ezi omume anyi

ọ ga-ejide gi. A ga-arara gi nyefekwa ya n'aka. Anya gi abụọ ka i ga-eji hụ eze Babilon. Gi na ya ga-ekwuritakwa okwu. I ga-agakwa Babilon.

⁴ “Ma nūrūkwa nkwa ONYENWE ANYI na-ekwe gi, gi Zedekaya eze Juda. Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru banyere gi, I gaghị anwụ site na mma agha; ⁵ i ga-anwụ n'udo. Dika ndi mmadu si mụnye oku kwaa ozu nna gi ha, bu ndi buru gi ụzọ chịa ka eze, otu a ka ha ga-esi mụnye oku kwaa gi. Ha ga-eti aka n'obi kwa akwa si, “Ewoo, onyenwe anyi!” O bu mụ onwe m na-ekwe nkwa a, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.”

⁶ Mgbe ahụ, Jeremaya onye amuma gara gwa Zedekaya eze Juda ihe ndi a niile na Jerusalem. ⁷ N'oge a, ndi agha eze Babilon na-ebuso Jerusalem agha. Ha na-ebusokwa obodo ndi ozo nke ngidere na-ebuso ha agha, nke bu obodo Lakish na Azeka. Obodo ndi a bu naani obodo fodoru n'ala Juda nke ndi agha Babilon na-emeribeghi.

Inwe onwe nke ndi ohu

⁸ Okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya nti mgbe Zedekaya bu eze, na ndi Izrel niile gbachara ndu na Jerusalem ikposara ndi ohu niile nwere onwe ha. ⁹ Onye obula ga-hapu ohu ya bu onye Hibru ka o nwere onwe ya, ma ohu ahụ o bu nwoke maobu nwanji. A gaghị agukwa onye Juu obula dika ohu ozo. ¹⁰ Ya mere, ndiisi ochichi niile, na ndi niile bu ndi kwekoritara gbaa ndu a, na ha ga-hapu ohu ha ndi nwoke na ndi nwanji ka ha nwere onwe ha. Ha mekwara dika ha si kwuo. ¹¹ Ma mgbe oge nta gasiri, ndi a niile gbanwere obi ha. Ha gara jide ohu ndi ahụ ha hapuru, mee ka ha ghookwa ndi ohu ha ozo.

¹² Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya nti si ya, ¹³ “The ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, kwuru, Mụ na nna nna unu ha gbara ndu mgbe m si n'ala Ijpt, bu ala ebe ha bu ohu kpopta ha. Mgbe ahụ agwara m ha si, ¹⁴ ‘N'ogwugwu afo asaa obula, onye obula n'ime unu aghaghị ihapu onye Hibru ibe unu resiri unu onwe ya dika ohu, ka o nwerekwa onwe ya. Mgbe onye ahụ jeere unu ozi afo isii, unu kwesiri ihapu ya ka o nwere onwe ya.’ Ma nna nna unu ha egeghi m nti, ha etinyeghikwa uche ha n'ihu m nyere ha. ¹⁵ Na nwa oge nta gara aga unu cheghariri mee ihe ziri ezi n'anya m. Onye obula n'ime unu kposara inwere onwe nye ndi unu. Unu gara n'ihu gbaa ndu n'ihu m n'ime ulonso ahụ a kpo kwasiri aha m. ¹⁶ Ma ugbu a, unu echigharịala, meruo aha m; onye obula n'ime unu akpoghachikwala nye onwe ya ndi ohu ndi ikom na ndi inyom ahụ unu hapuru ka ha nwere onwe ha, gaa dika o si masi mkpuruobi ha. Unu akwagidekwala ha ka ha burukwa ndi ohu unu ozo.

¹⁷ “N'ih i nke a, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, Unu erubeghi isi nye m, unu ekwusaghị nwere onwe nye ndi unu. Ya mere, ugbu a mụ onwe m na-akpos a ‘Inwere onwe’ nye unu, ka ONYENWE ANYI kwubiri, ‘inwere onwe’ nke ida n'ih i mma agha, na ajo orja na-e fe efe, na oke unwu. Aga m emekwa unu ka unu gho o ihe iso oyi nye alaeze niile nke uwa. ¹⁸ Ma ndi ikom ahụ niile meruru ogbugba ndu m, ndi ahụ na-edebezughi ogbugba ndu ha gbara n'ihu m, ka m ga-eme ka ha diri ka nwa ehi ogbugba ndu ahụ ha kpwara abuo, nke ha si n'etiti okara abuo ya gafee, maka imesi ogbugba ndu ha ike. ¹⁹ Ndi ndu juda na Jerusalem na ndi ozi eze na ndi nchajaja na ndi niile bi n'ala a ndi si n'etiti okara nwa ehi ahụ gabiga ²⁰ ka m ga-enyefe n'aka ndi iro ha ndi na-achio iwepu ndu ha. Ozu ha ga-abu ihe oriri nye anu ufe nke eluigwe na anu ohia nke uwa.

²¹ “Aga m enyefe Zedekaya eze Juda na ndiisi ochichi ya n'aka ndi iro ha, ndi na-achio ndu ha. Aga m enyefe ha n'aka ndi agha eze Babilon, ndi siterela n'ibuso unu agha wezuga onwe ha. ²² Aga m enye iwu, ka ONYENWE ANYI kwubiri, mee ka a kpo ghachi ha azu n'obodo a. Ha ga-ebuso ya agha, merie ya, surekwaa ya oku. Aga m emekwa ka obodo juda niile togboro n'efu. O dikwaghị onye ga-ebi n'ime ya.”

35

Umụ Rekab

¹ Ndi a bu okwu ONYENWE ANYI nke ruru Jeremaya nti n'oge ochichi Jehoiakim nwa Josaya eze juda si ya, ² “Jee n'ulo umu Rekab kpo o ha oku ka ha bia n'ulonso ONYENWE ANYI, n'otu n'ime onuulo ya, nodu n'ebe ahụ nye ha mmanya ka ha iyo.”

³ Ya mere, ejekwuuru m Jaazanaya nwa Jeremaya, nwa Habazinaya na umunne ya, na umu ya ndi ikom, ya bu, ndi ezinaulo Rekab niile. ⁴ Akpobatar a m ha n'ulonso ONYENWE ANYI, n'ime onuulo umu Hanan nwa Igdalaya, onye nke Chineke. Onuulo a di nso n'onuulo ndiisi ulonso, nke di n'elu onuulo Maaseia nwa Shalum, onye nche onu uzo ulonso. ⁵ Mgbe ahụ, e doziri m okwa ufodu juputara na mmanya na iko ufodu n'ihu umu Rekab, si ha, “Ngwanu, nuanu mmanya.”

⁶ Ma ha zara si, “Anyi adighi anu mmanya, n'ih i na nna nna anyi Jehonadab nwa Rekab nyere anyi iwu si anyi, ‘Unu anukwala mmanya, unu na umu umu unu.

⁷ Ozoḱwa, unu ewurula onwe unu ụlọ, unu akụla mkpụrụ ubi, maḳbụ ụlọ ubi vainị. Unu adotarala onwe unu ihe ndi a niile, kama na-ebinyu n'ụlọ ikwu. O bu n'uzo di otu a ka unu ga-esi bie ogologo ndu n'ala ahụ unu bu ndi obia n'ime ya.' ⁸ Anyi erubela isi n'ihe niile nna nna anyi Jehonadab nwa Rekab gwara anyi. Anyi na ndi nwunye anyi na umu anyi ndi ikom na ndi inyam adighi anu mmanya, ⁹ maḳbụ wuo ụlọ, maḳbụ nwee ubi vainị, ala ubi maḳbụ mkpụrụ okuku. ¹⁰ O bukwa n'ụlọ ikwu ka anyi na-ebi di ka nna nna anyi Jehonadab nyere anyi n'iwu. ¹¹ Ma mgbe Nebukadneza eze Babilon busoro ala anyi agha, anyi kpebiri si, 'Bianu ka anyi gbaba Jerusalem si otu a gbanari ndi agha Babilon, na ndi agha ndi Aram.' O bu nke a mere anyi ji biri na Jerusalem."

¹² Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya nti si ya ¹³ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, "Gaa gwa ndi Juda na ndi bi na Jerusalem, 'O bu na unu agaghi esite n'ido aka na nti muta irubere okwu m isi?' ka ONYENWE ANYI kwuputara. ¹⁴ 'Jehonadab nwa Rekab nyere umu umu ya iwu si ha anula mmanya, ha na-edebe iwu ahụ. Ruo taa, ha adighi anu mmanya, n'hi na ha na-edebe iwu nna nna ha nyere ha. Ma mu onwe m agwala unu okwu mgbe na mgbe, ma unu juru irubere m isi. ¹⁵ Mgbe mgbe ka m ziteere unu umu ohu m bu ndi amuma, ndi bjara gwa unu okwu si, "Dozienu uzọ unu, sitekwanu n'ajo omume unu tugharja. Unu niile n'otu n'otu, unu agbasola chi ndi ozo ife ha. O buru na unu emee otu a, unu ga-ebi n'ala a m nyere unu na nna nna unu ha." Ma unu juru ina nti, jukwa ige m nti. ¹⁶ Umu umu Jehonadab, nwa Rekab, emeela ihe nna nna ha nyere ha n'iwu, ma ndi a juru irubere m isi."

¹⁷ "N'hi ya, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile, Chineke Izrel kwuru: 'Geenu nti! Lee, ana m aga ime ka ihe ojoḳo bjakwasị Juda na ndi niile bi na Jerusalem, dika m kwuru na o ga-adi. N'hi na agwala m ha okwu, ma ha juru ige m nti. Akporo m ha oku, ma ha juru iza.'"

¹⁸ Mgbe ahụ, Jeremaya gwara ndi ezinaulo Rekab, "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, 'Unu erubeela isi mee ihe niile nna nna unu bu Jehonadab nyere unu n'iwu.' ¹⁹ N'hi ya, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel, kwuru si, 'O nweghi mgbe obula nwoke ga-ejere m ozi ga-ako n'ezinaulo Jehonadab nwa Rekab.'"

36

Jehoiakim akporo akwukwo Jeremaya oku

¹ N'afọ anọ nke ochichi Jehoiakim nwa Josaya bu eze Juda, okwu ONYENWE ANYI ndi a ruru Jeremaya nti, ² "Were akwukwo detuo okwu ahụ niile m gwarala gi banyere Izrel, na Juda, na banyere ndi mba ozo di iche iche, bu okwu ndi ahụ m bidoro igwa gi site n'oge ochichi Josaya ruo ugbu a. ³ Ma eleghi anya mgbe ndi Juda nuru ka e kwuputara ihe banyere ihe ojoḳo ndi ahụ m zubere, nke na-aga ibjakwasị ha, onye obula n'ime ha n'otu n'otu ga-esite n'uzo ojoḳo ya tugharja. Mgbe ahụ, aga m agbaghara ha ajo omume ha na mmehie ha."

⁴ Ya mere, Jeremaya kporo Baruk nwa Neraya ka o bjakwute ya. Mgbe Jeremaya no na-akpoputa okwu ahụ niile ONYENWE ANYI gwara ya, Baruk nokwa na-edeputa ha n'akwukwo. ⁵ Emesja, Jeremaya gwara Baruk okwu si ya, "Onodu nke m no n'ime ya ugbu a agaghi ekwe ka m site n'ebe a puo jeruo n'ulonso ONYENWE ANYI. ⁶ N'hi ya, gaa n'ulonso ONYENWE ANYI n'ubochi ibu onu, nodu n'ebe ahụ guputara ndi mmadu okwu ONYENWE ANYI ndi a i dere n'akwukwo dika m kpoputara ha. Guputara ya ndi Juda si obodo niile bja n'ulonso ahụ. ⁷ Ma eleghi anya, ha ga-ario ONYENWE ANYI aririo. Ma eleghi anya onye obula n'ime ha ga-esite n'uzo ojoḳo ya tugharja, ka iwe na onuma di ukwu nke ONYENWE ANYI ga-ekpughe megide ndi a ghara ibjakwasị ha."

⁸ Baruk nwa Neraya mere dika Jeremaya onye amuma si gwa ya. O guputara okwu ONYENWE ANYI, nke di n'akwukwo ahụ, n'ulonso ONYENWE ANYI. ⁹ N'onwa itoolu nke afọ ise nke ochichi Jehoiakim nwa Josaya eze Juda, e doro oge di iche nye maka ibu onu n'ihu ONYENWE ANYI. E kwusara ibu onu a nye ndi niile no na Jerusalem, na ndi si n'obodo Juda niile bja na Jerusalem. ¹⁰ Baruk no n'onulo Gemaraya nwa Shefan, bu ode akwukwo, guputara ndi niile no n'ulonso Onyenwe anyi okwu Jeremaya, nke di n'akwukwo a di nsọ n'onu uzọ ama ohuru nke ulonso ahụ.

¹¹ Mgbe Mikaya nwa Gemaraya nwa Shefan nuru okwu ONYENWE ANYI nke e si n'akwukwo ahụ guputa, ¹² o si n'ebe ahụ puo, gaa n'ulo ode akwukwo di n'uloze, ebe ndisi niile zukoro. Ndi a bu ndi zukoro n'ebe ahụ; Elishama, ode akwukwo, na Delaya nwa Shemaya, na Elnatan nwa Akboa, na Gemaraya nwa Shefan, na Zedekaya nwa Hananaya, na ndisi ochichi ndi ozo. ¹³ Mgbe Mikaya gwara ha ihe o nuru Baruk si

n'akwukwo ahụ guputara ndị mmadụ, ¹⁴ ndịisi ahụ niile zipurū Jehudi nwa Netanaya, nwa Shelemaya, nwa Kushi, ka o jekwuru Baruk sị ya "Were akwukwo ahụ i si na ya guputara ndị mmadụ ihe, bịa." Ya mere, Baruk, nwa Neraya, ji akwukwo a n'aka ya jekwuru ha. ¹⁵ Mgbe o ruru n'ebe ahụ, ha gwara ya sị ya, "Biko, nọdụ ala guṛa anyị ihe di n'akwukwo a."

Ya mere, Baruk guputara ha ihe di n'akwukwo ahụ. ¹⁶ Mgbe ha nuchasiri okwu di n'akwukwo ahụ, ha leritara onwe ha anya n'egwu, gwa Baruk okwu sị ya, "Anyị aghaghị ime ka okwu ndị a ruo eze ntị." ¹⁷ Ha jurū Baruk sị ya, "Gwa anyị i si aṅaa detuo ihe ndị a niile? O bu Jeremaya kpoptaara gi ihe i dere?"

¹⁸ Baruk zara sị ha, "E, o bu ya kpoptara m okwu ndị a niile m deturu. E ji m inki dee ha n'akwukwo."

¹⁹ Mgbe ahụ, ndịisi ahụ gwara Baruk okwu sị ya, "Oso, gaa ka gi na Jeremaya zoo onwe unu. Unu ekwekwala ka onye obula mata ebe unu zoro onwe unu."

²⁰ Mgbe ha zochasiri akwukwo ahụ n'onuulo Elishama onye ode akwukwo, ha jekwuuru eze n'ogige ulo ya kporo ya ihe niile. ²¹ Eze ziri Jehudi ka o gaa weta akwukwo ahụ. Mgbe Jehudi wetara ya site n'onuulo Elishama, ode akwukwo, o gurū ya n'ihu eze, na n'ihu ndịisi ochichi ahụ niile guzo n'akuku eze. ²² N'onwa nke itoolu ahụ, mgbe eze no n'ulo oyi ya, oku na-enwukwa n'ime ite oku di n'ihu ya. ²³ Mgbe obula Jehudi gusiri ibe akwukwo ato maobu anọ, eze na-anara ya akwukwo ndi ahụ were aguba ode akwukwo chakasia ha, wunye ha n'oku. O megidere otu a tutu ruo mgbe o wunyechara akwukwo ndi ahụ niile n'oku. ²⁴ Eze na ndi so ya nodu n'oge a na-aguputa akwukwo a atughi egwu obula; ha adowakwaghi uwe ha igosi obi ojoo. ²⁵ O bu ezie na Elnatan na Delaya na Gemaraya rioro eze sị ya adokasila akwukwo ndi ahụ, ma o geghi ha ntị. ²⁶ Kama eze nyere Jerameel otu n'ime umu eze, na Seraya nwa Azriel, na Shelemaya nwa Abdeel iwu ijide Baruk ode akwukwo, na Jeremaya onye amuma, ma ONYENWE ANYI zoro ha.

²⁷ Mgbe eze suresiri akwukwo ahụ na okwu niile nke Baruk dere n'ime ya oku, bu okwu nke Jeremaya kpoptara site n'onu ya, okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya ntị sị ya: ²⁸ "Werekwa akwukwo ozo dee okwu ndi ahụ niile e dere n'akwukwo nke mbu ahụ, nke Jehoiakim eze Juda kporo oku. ²⁹ Ozokwa, gwa Jehoiakim eze Juda sị ya, 'otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, I kporo akwukwo ndi ahụ oku, kwuo sị, "Gini mere i ji dee n'ime ya na eze Babilon aghaghị ibia bibie ala a, gbuchapu ndi niile no n'ime ya, ma mmadu ma anumanu?" ³⁰ N'ihu ya, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru banyere Jehoiakim eze Juda; O gaghị amuta onye ga-anọ n'ocheeze Devid. Ozo, a ga-atufu ozu ya n'ebe igirigi nke abali ga-adakwasị ya, ebe okpomoku nke ehiehe ga-erute ya. ³¹ Aga m ata ya na umu ya, na ndi ozi ya ahuhu n'ihu ajo omume ha. Aga m eme ka ihe ojoo ahụ m kwuru ihe banyere ya bjakwasị ha na ndi niile bi na Jerusalem, na ndi Juda niile, n'ihu na ha juru ige m ntị.'"

³² Ya mere, Jeremaya weere akwukwo ozo nye Baruk ode akwukwo, bu nwa Neraya, dika Jeremaya na-akpopta okwu, Baruk deputakwa n'akwukwo okwu ndi ahụ niile, nke Jehoiakim eze Juda surere n'oku. A tukwasikwara n'elu ha otutu okwu ndi ozo nke dika ha.

37

Jeremaya n'ulo mkporo

¹ Emesia, Nebukadneza eze Babilon mere Zedekaya nwa Josaya eze Juda, n'onodu Konaya* nwa Jehoiakim. ² Ma Zedekaya na ndi ozi ya, na ndi Juda niile egeghi ntị n'okwu ONYENWE ANYI nke o si n'onu Jeremaya onye amuma gwa ha.

³ Zedekaya bu eze, ziri Jehukal nwa Shelemaya, na Zefanaya onye nchujaja, bu nwa Maaseia ozi sị ha, jekwuru Jeremaya onye amuma gwa ya okwu sị, "Biko, kpeere anyi ekpere, rioro anyi ONYENWE ANYI Chineke anyi aririo."

⁴ N'oge a, Jeremaya nweere onwe ya ijeghari n'etiti ndi Izrel, n'ihu na ha etinyebeghi ya n'ulo mkporo. ⁵ N'ihu na mgbe ndi agha Babilon gbara Jerusalem gburugburu na-ebuso ya agha, ndi agha Fero sitere Ijpt na-apukwute ha ibuso ha agha. Mgbe ndi agha Babilon nuru na ndi agha Ijpt na-abia, ha mere ngwangwa si n'ibuso Jerusalem agha wezuga onwe ha.

⁶ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya onye amuma ntị sị ya, ⁷ "The ndi a ka ONYENWE ANYI bu Chineke Izrel kwuru, Ihe ndi a ka i ga-agwa eze Juda onye zitere ozi sị gi rioro m aririo, 'Ndi agha Fero ahụ si n'Ijpt puta bia inyere unu aka ga-emesia

* 37:1 37:1 Bıkwa Jehoiakim

laghachi n'ala ha bu Ijpt. ⁸ Mgbe ahụ, ndị agha Babilon ga-aloghachikwa ibuso obodo a agha. Ha ga-meri ya, dọta ya n'agha, kpọkwa ya ọkụ.'

⁹ "Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, Unu arafula onwe unu site n'iche echiche si, 'Ndị Babilon agaghị abiakwa ibuso anyị agha.' E, ha agaghị abiakwa ọzọ. ¹⁰ A sịkwa na ndị agha unu enwee ike merie ndị agha Babilon ahụ ga-abia ibuso unu agha, a sịkwa na ọ bu naanị ndị e meruru ahụ bu ndị fọdurụ n'etiti ha, ndị a ga-esi n'ogige ndị agha Babilon pụta bịa kpọọ obodo a ọkụ."

¹¹ Mgbe ndị agha Babilon si na gburugburu Jerusalem wezuga onwe ha n'ihị oḅibia ndị agha Fero na-abia, ¹² Jeremaya sitekwara na Jerusalem puo malite igawa n'ala ndị Benjamin, n'ihị iketa oke ruuru ya site n'aka ndị bi n'ebe ahụ. ¹³ Ma mgbe o ruuru n'onu ụzọ ama Benjamin, onyeisi ndị agha aha ya bu Irija nwa Shelemaya, nwa Hananaya jidere ya, boo ya ebubo si ya, "Ọ bu ọsọ ka i na-agba! I na-achọ igbakwuru ndị Babilon!"

¹⁴ Ma Jeremaya zara si ya, "Ọ bu okwu ụgha ka i na-ekwu. Anaghị m agba ọsọ igbakwuru ndị Babilon." Ma Irija egeghi ya nti, kama o jidere Jeremaya kpata ya n'ihu ndiisi oḅichị. ¹⁵ Ha were iwe megide Jeremaya, nye iwu ka e tie ya ihe, kpochiekwa ya n'ulo Jonatan, ode akwukwo. N'ihị na ha ji ulo ahụ mere ulo mkporo n'oge a.

¹⁶ E tinyere Jeremaya n'ime ulo mkporo olulu, ebe o noro ogologo oge. ¹⁷ Emesja, Zedekaya bu eze nyere iwu ka a kpota ya n'uloeze. Mgbe a kpotara ya, Zedekaya juru ya ajuju na nzuzo si ya, "I nwere okwu site n'aka ONYENWE ANYỊ?"

Jeremaya zara si ya, "E, lee, a ga-arara gi nyefee gi n'aka eze Babilon."

¹⁸ Mgbe ahụ, Jeremaya gwara Zedekaya, bu eze okwu ọzọ si ya, "The ojojo di ahaa ka m mere megide gi, maobu megide ndi oru gi, maobu megide ndi a, unu ji tinye m n'ulo mkporo? ¹⁹ Ebee ka ndi amuma unu no, bu ndi ahụ na-eburu unu amuma na-asị unu, 'Eze Babilon agaghị ebuso unu agha, o gaghị ebusokwa ala a agha?' ²⁰ Ugbu a, biko, onyenwe m eze, biko gee m nti. Biko, nuru ariri m: Ezighachila m n'ulo Jonatan, ode akwukwo, n'ihị na o buru na i mee otu a, aga m anwu n'ebe ahụ."

²¹ Zedekaya bu eze, nyere iwu ka e debe Jeremaya n'ogige ndi nche. O nyekwara iwu ka a na-enye ya achicha e si n'ulo ndi na-eme achicha na-ewebata ubochi niile, tutu ruo mgbe achicha e nwere n'obodo ahụ gwusiri. Ya mere, o mere ka Jeremaya nogide n'ogige ndi nche.

38

Jeremaya n'ime olulu mmiri

¹ Shefataya nwa Matan, na Gedaliya nwa Pashua, na Jehukal* nwa Shelemaya, na Pashua, nwa Malkija, nuru mgbe Jeremaya no na-agwa ndi mmadu okwu ndi a si ha, ² "The ndi a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, 'Onye obula nogidere n'ime obodo a ga-anwu site na mma agha, maobu site n'unwu, maobu site n'oria na-eefe efe. Ma onye obula pukwuru ndi Babilon ga-adi ndu. O ga-adi ndu, n'ihị na o ga-echebe ndu ya.' ³ Ihe ndi a kwa ka ONYENWE ANYỊ kwuru, 'A ga-arara obodo a nyefee ya n'aka ndi agha eze Babilon, onye ga-adota ya n'agha.'"

⁴ Mgbe ahụ, ndiisi oḅichị sirị eze, "O kwesiri ka e gbuo nwoke a, n'ihị na o na-eme ka obi ndi agha na obi ndi mmadu fodoru n'ime obodo a na-ada mba site n'udi okwu o na-agwa ha. O bughị odimma ndi a ka o na-eche echiche ya, kama o bu otu ha ga-esi laa n'iyi."

⁵ Zedekaya bu eze zara si ha, "O di unu n'aka. Unu maara na o nweghi ihe obula eze nwere ike ime igbochi unu ime ihe unu chorọ."

⁶ Ya mere, ha jidere Jeremaya, tinye ya n'ime olulu mmiri Malkija, nwa eze. Olulu mmiri a di n'ogige ulo ndi nche. O bu udo ka ha ji wetuo Jeremaya n'ime olulu mmiri ahụ. Ma mmiri adighi n'ime ya, naani apiti. Ya mere, Jeremaya danyere n'ime apiti ahụ, mibanye n'ime ya.

⁷ Ma Ebed-Melek, onye Kush, otu n'ime ndiisi ozi n'uloeze nuru na etinyela Jeremaya n'ime olulu mmiri. Mgbe eze noduru n'onu uzo ama Benjamin, ⁸ Ebed-Melek si n'uloeze puo jekwuuru ya n'ebe ahụ si ya, ⁹ "Onyenwe m eze, lee na mmeso ndi a mesoro Jeremaya onye amuma jogburu onwe ya. Ha atubala ya n'ime olulu mmiri hapu ya ka o nodu n'ebe ahụ nwuo n'ihị aguu mgbe achicha koru n'obodo."

¹⁰ Mgbe ahụ, eze nyere Ebed-Melek onye Kush iwu si ya, "Si n'ebe a kporo iri mmadu ato ka gi na ha soro gaa doputa Jeremaya onye amuma site n'olulu ahụ tupu o nwuo."

¹¹ Ya mere, Ebed-Melek duuru ndi ahụ puo. O buru uzo jee n'onuulo di n'okpuru uloaku nke uloze. N'ebe ahụ, o chiputara ufodu nkiriinka akwa, na ufodu uwe kara nka. O kenyere ha n'udo, wetuore ya Jeremaya n'ime olulu mmiri ahụ. ¹² Ebed-Melek

* 38:1 38:1 Maobu, Jukal

onye Kush ahụ gwara Jeremaya okwu sị ya, “Were nkiriinka akwa ndị a, na uwe ndị a kara aka fanye ha na mkpa ahụ gi, ime ka ụdọ a ghara imerụ gi ahụ.” Jeremaya mere dị ka a gwara ya. ¹³ Emesija, ha dọlịtere ya elu, dọpụta ya site n’olulu mmiri ahụ. Site n’oge ahụ, Jeremaya nọgidere n’ogige ụlọ ndị nche.

Zedekaya ajuo Jeremaya ajuju ozo

¹⁴ Mgbe ahụ, Zedekaya bụ eze, ziri ozi ka a kpota Jeremaya onye amụma, ka ọ bjakwute ya n’onye ụzọ nke atọ, nke ụlọnsọ ONYENWE ANYỊ. Mgbe ọ bọara, eze gwara ya okwu sị ya, “Achoro m iju gi ajuju. Ezonariha m ihe obula.”

¹⁵ Ma Jeremaya zara Zedekaya sị ya, “Ọ buru na m enye gi osisa, i gaghị egbu m? A sika na m aduọ gi odu, i gaghị ege m nti.”

¹⁶ Ma Zedekaya bụ eze nuru iyi na nzuzo nye Jeremaya sị ya, “Dika ONYENWE ANYỊ onye nyere anyi ume anyi na-eku si adi ndu, agaghị m egbu gi, maobu nyefee gi n’aka ndi na-achosi ndu gi ike.”

¹⁷ Mgbe ahụ, Jeremaya zara Zedekaya sị ya, “Ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ Chineke Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, ‘O buru na i pukwuru ndiisi eze Babilon nyefee onwe gi n’aka ha, ha ga-echebe gi ndu, ha agakwaghị akpo obodo a oku. Gi na ezinaulo gi ga-adikwa ndu. ¹⁸ Ma o buru na i ju iwere onwe gi nyefee n’aka ndiisi eze Babilon, a ga-enyefe obodo a n’aka ndi Babilon. Ha ga-akpokwa ya oku, ma gi onwe gi agakwaghị agbapu site n’aka ha.’”

¹⁹ Eze Zedekaya siri Jeremaya, “Mu onwe m na-atu egwu ndi juu ahụ bu ndi gbakwuru ndi Babilon, n’ihi na ndi Babilon nwere ike nyefee m n’aka ha, ha ga-emesikwa m ike.”

²⁰ “Ha agaghị enyefe gi n’aka ha,” ka Jeremaya zara ya. “Rubere ONYENWE ANYỊ isi, site n’ime ihe m gwara gi. Mgbe ahụ, ihe niile ga-agara gi nke oma. A ga-echebekwa ndu gi. ²¹ Ma o buru na i ju iwere onwe gi nye, lee ihe ONYENWE ANYỊ mere ka m hu: ²² A ga-akputa ndi inyom niile foduru n’uloeze Juda mee ka ha pukwuru ndiisi eze Babilon. Ndi inyom ndi a ga-asị gi,

“Ndi enyi gi ahụ niile i na-atukwasị obi arafuola gi,
mee ka i buru onye e meriri emeri.

Ukwu gi abuo emikpuola n’ime apiti,
ugbu a, ndi enyi gi niile ahụ agbanarila gi.’

²³ “A ga-akpuputara ndi Babilon ndi nwunye gi niile na umu gi niile. Gi onwe gi agaghị agbanari ha, ma eze Babilon ga-ejidekwa gi, a ga-esurekwa obodo a oku.”

²⁴ Mgbe ahụ, Zedekaya gwara Jeremaya, “Ekwela ka nti ozo nu ihe ndi a niile mu na gi kwuru, ma o bughị ya, i ga-anwu. ²⁵ O buru na ndiisi ochichi anu na mu na gi kparitara uka, ha bjakwute gi, si gi. ‘Gwa anyi ihe i gwara eze na ihe eze gwara gi, ezola ihe obula n’ebe anyi no, ma o bughị ya anyi ga-egbu gi.’ ²⁶ mgbe ahụ i ga-agwa ha, ‘Ano m na-ario eze aririo ka o hapu izighachi m n’ulo Jonatan, ka m nwuo n’ebe ahụ.’”

²⁷ Ndiisi ochichi ahụ niile bjakwutere Jeremaya juo ya ajuju. O gwakwara ha ihe ahụ niile eze nyere ya n’iwu. Ha hapuru iju ya ihe ozo, n’ihi o nwekwaghị onye ozo nuru okwu niile ya na eze kwuru.

²⁸ Jeremaya nọgidekwara n’ogige ndi nche tutu ruo ubochi ahụ a dotara Jerusalem n’agha.

Odida Jerusalem

Otu a ka esi were Jerusalem.

39

¹ Otu a ka e si dota Jerusalem n’agha. N’afọ nke itoolu, nke ochichi Zedekaya eze Juda, n’onwa nke iri ya, Nebukadneza eze Babilon duuru ndi agha ya niile bia ibuso Jerusalem agha, Ha ghara ya gburugburu, nochibido ya. ² N’ubochi nke itoolu, n’onwa nke anọ, n’afọ nke iri na otu nke ochichi Zedekaya, ha gwupuru mgbidi obodo ahụ. ³ Mgbe ahụ, ndiisi niile nke eze Babilon batara were onodu ha n’onye ụzọ ama nke Etiti. Ndi a bu ndi batara: Negal-Shareza onye Samga, na Nebo-Sasekim, onyeisi n’etiti ndiisi, na Negal-Shareza onyeisi nke okwa ya di elu, na ndiisi niile ozo nke eze Babilon ndi foduru. ⁴ Mgbe Zedekaya eze Juda na ndi agha ya niile huru ha, ha gbapuru oso. Ha ji abali gbapu n’obodo ahụ site n’onye ụzọ ama nke di n’etiti mgbidi abuo n’akuku ubi eze a ghara ogige, chee ihu n’uzo Araba.*

⁵ Ma ndi agha ndi Babilon chusoro ha n’azu, chukwute Zedekaya na mbara ala Jeriko. Ha jidere ya, kpugara ya Nebukadneza eze Babilon, n’obodo Ribla, nke di n’ala Hamat,

* 39:4 39:4 Ya bu ndagwurugwu Jodan

ebe ọ nọ maa ya ikpe. ⁶ Ọ bụ na Ribla, ka eze Babilon nọ gbuo ụmụ ndị ikom Zedekaya niile n'ihu ya. Ebe ahụ ka a nọkwa gbuo ndị Juda niile a na-asọpuru. ⁷ Emesia, ọ ghupuru Zedekaya anya ya abụ, jiri ụdọ bronz kee ya agbụ kpọrọ ya gaa Babilon.

⁸ Ndi Babilon sunyere ụlọeze na ụlọ ndi mmadu niile oku, kwatukwa mgbidi niile nke Jerusalem. ⁹ Nebuzaradan bu ochiagha ndi nche eze, buuru ndi niile foduru n'obodo, ha na ndi ahụ buuru ọzọ jekwuru ya, na ndi ọzọ foduru, bulaa ha Babilon, dika ndi a dotara n'agha. ¹⁰ Ma Nebuzaradan bu ochiagha ndi nche eze, hapuru ụfodụ ndi ogbenye, ndi na-enweghi ihe obula n'ala Juda. N'oge ahụ, o nyere ha ubi vaji a gbara ogige na ala ubi niile.

¹¹ Ugbu a, Nebukadneza eze Babilon enyelari Nebuzaradan ochiagha ndi nche eze iwu banyere Jeremaya, si, ¹² "Kporo ya, lekotazie ya anya nke oma; emekwala ya ihe ojoo obula, kama meere ya ihe obula o rjoro gi." ¹³ Ya mere, Nebuzaradan, ochiagha ndi nche eze, na Nebushazban, onyeisi n'etiti ndisi, na Negal-Shareza, bu onyeisi okwa ya di elu, na ndisi ndi ozo niile nke eze Babilon, ¹⁴ ziri ndi jere kpopta Jeremaya site n'ogige ndi nche. Ha nyefere ya n'aka Gedaliya nwa Ahikam, nwa Shefan, ka o dulaa ya n'ulo ya. Ya mere, Jeremaya nogidere n'etiti ndi nke ya.

¹⁵ Ma n'oge ahụ, Jeremaya nọ di ka onye mkporo n'ogige ụlọ ndi nche, okwu ONYENWE ANYI ruru ya ntị si ya, ¹⁶ "Jekwuru Ebed-Melek onye Kush, gwa ya si ya, 'Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, Lee, ana m aga ime ka okwu ahụ m kwuru megide obodo a mezuo. Ihe ga-abiakwasị obodo a bu ıla n'iyi, ọ bughị oganihu. N'oge ahụ, ihe ndi a ga-emezukwa n'ihu gi. ¹⁷ Ma aga m anaputa gi n'ubochi ahụ, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. A gaghi enyefe gi n'aka ndi ahụ i na-atu egwu ha. ¹⁸ Aga m azoputa gi. I gakwaghị ada site na mma agha kama i ga-agbapukwa na ndu, n'ihu na i tukwasiri m obi.'" Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

40

Jeremaya enwere onwe ya

¹ Mgbe oge nta gasiri site n'oge Nebuzaradan ochiagha ndi nche nọ na Rema mere ka Jeremaya nwere onwe ya, okwu ONYENWE ANYI ruru ya ntị. Nebuzaradan huru Jeremaya mgbe e kekotara ya na ndi e si na Jerusalem na Juda dota n'agha agbu, bu ndi ahụ a na-ebula Babilon. ² Mgbe ochiagha ndi nche eze a huru Jeremaya, o siri ya, "O bu ONYENWE ANYI Chineke gi nyere iwu na ihe ojoo ndi a ga-abiakwasị ala a. ³ Ugbu a kwa ONYENWE ANYI emeela ka ihe o kwuru mezuo. O wetarala ala a mbibi ahụ. Ma ihe ndi a niile mezuru n'ihu na ndi gi mehieere megide ONYENWE ANYI, ju irubere ya isi. ⁴ Ma taata, ana m eme ka i nwere onwe gi site n'agbu nke e kere gi na nkwoji aka. O buru na i choo, soro m gaa Babilon. N'ebe ahụ, aga m elezi gi anya nke oma. O burukwa na i kpebie na i gaghi eso m gaa Babilon, abiala. Ma, lee, ala a niile di gi n'ihu. Jee ka i biri n'akuku ya obula di gi mma; jegharjakwa n'ebe obula i choro." ⁵ Ma tupu Jeremaya atugharia ihapu ya puo, Nebuzaradan gwakwara ya ozo si, "Laghachikwuru Gedaliya nwa Ahikam, nwa Shefan, onye eze Babilon hoputara ka o na-elekota obodo Juda niile. Gaa soro ya biri n'etiti ndi gi, maobu i nwere ike gaa ebe obula ozo di gi mma."

Mgbe ahụ, ochiagha ahụ nyere ya ihe oriri hiri nne. O nyekwara ya onyinye, hapu ya ka o laa. ⁶ Ya mere, Jeremaya jekwuuru Gedaliya nwa Ahikam na Mizpa, soro ya na ndi foduru n'ala ahụ biri.

Ogbugbu e gburu Gedaliya n'ike

⁷ Mgbe ndisi agha ahụ niile na ndi ikom ha, bu ndi gbalagara n'ohia, nuru na eze Babilon emeela Gedaliya nwa Ahikam, onye na-achi ala ahụ, na onye nlekota ndi ikom na ndi inyom, na umuntakiri, bu ndi ogbenye onu ntu, ndi a na-eburughi gaa Babilon, ka ha gaa biri n'ala ozo, ⁸ ha biakwutere Gedaliya na Mizpa. Ndi biakwutere ya bu ndi a; Ishmel nwa Netanaya, Johanan na Jonatan umu Kariya, na Seraya nwa Tanhumet, na umu Efai onye Netofa, na Jaazanaya nwa Maaka, na ndi ikom ha. ⁹ Gedaliya nwa Ahikam, nwa Shefan, nuroo ha iyi, nukwara ndi ikom ha iyi, si, "Unu atula egwu ike ndi Babilon: * birinu n'ala a, feekwa eze Babilon, ihe ga-agara unu nke oma. ¹⁰ Mu onwe m ga-ebi na Mizpa inochite anya unu n'ihu ndi Babilon ga-abiakwute anyi, ma ganu chikotaa mkpuru vaji niile, na mkpuru niile e kwesiri ighokota n'oge okpomoku, na mmanu niile. Chikotanu ha tinye ha n'ime ite ichebe nri unu. Birikwanu n'obodo ahụ niile unu nwetara."

¹¹ Mgbe ndi juu niile nọ na Moab, na Amon, na Edom, na n'obodo ndi ozo niile nuru na eze Babilon hapuru ụfodụ ka ha biri na Juda, na o hoputara Gedaliya nwa Ahikam, nwa

* 40:9 40:9 Ya bu, Kaldia

Shefan, mee ya onye na-achị ndị ahụ niile, ¹² ha niile si n'ebe ahụ ha nọ loghachikwa n'ala Juda. Ha lɔkwutere Gedaliya na Mizpa, site na mba ndị ahụ niile a chụgara ha. Ha chikotakwara mmanya vainị, na mkpuru dī ukwu, bụ mkpuru nke na-acha n'oge okpomoku.

¹³ Johanan nwa Kariya, na ndịisi agha niile nọ n'ohia bjakwutere Gedaliya na Mizpa ¹⁴ sị ya, "Ọ bụ na i maghị na Baalis eze ndị Amon ezitela Ishmel nwa Netanaya ka ọ bịa gbuo gi?" Ma Gedaliya nwa Ahikam ekwetaghị na ọ bụ eziokwu ka ha na-ekwu.

¹⁵ Mgbe ahụ, Johanan nwa Kariya puru na nzuzo jekwuru Gedaliya na Mizpa sị ya, "Biko, kwere ka m gaa gbuo Ishmel nwa Netanaya. O nweghị onye ga-amata otu o si nwuo. N'ihị gị na ọ ga-eji gbuo gi, ime ka ndị Juu niile na-aloghachikwute gi gbasasịakwa ozo, na imekwa ka ndị Juda foduru laa n'iyi?"

¹⁶ Ma Gedaliya nwa Ahikam zara Johanan nwa Kariya sị ya, "Biko, emela ihe dī otu ahụ! N'ihị na ihe ị na-ekwu banyere Ishmel abughị eziokwu."

41

¹ N'onwa nke asaa, Ishmel nwa Netanaya, nwa Elishama, onye si n'agburu eze, na onye naara ahụ otu n'ime ndịisi ozi eze, duuru ndị ikom iri bịa n'ulo Gedaliya nwa Ahikam na Mizpa. Mgbe Gedaliya soo ha niile na-eri nri, ² Ishmel nwa Netanaya na mmadu iri ndị ahụ ya na ha so, biliri jiri mma agha tigbuo Gedaliya nwa Ahikam, nwa Shefan, bụ onye eze Babilon hoputara dika onye na-achị ala ahụ niile. ³ Ishmel gbukwara ndị ikom Juda niile ha na Gedaliya nọ na Mizpa, gbukwaa ndị agha Babilon nokwa n'ebe ahụ.

⁴ N'ubochi na-eso ubochi ahụ ha gbusiri Gedaliya, tupu mmadu obula ahụ ihe banyere ya, ⁵ o nwere iri mmadu asato, bụ ndị kpuchara afonu ha, dọwasia uwe ha, gbukasịakwa onwe ha ahụ, sitere n'obodo Shekem, na Shailo na Sameria buuru onyinye inata ihuoma, na ihe nsure oku na-esi isi uto na-abia n'ulonso ONYENWE ANYI.

⁶ Ishmel nwa Netanaya sitere na Mizpa puo izute ha, na-akwa akwa mgbe o na-aga. Mgbe o zutere ha, o siri ha, "Bjakwutenu Gedaliya nwa Ahikam." ⁷ Mgbe ha batara n'obodo, Ishmel nwa Netanaya na ndị ikom ahụ bụ ndị so ya, gburu ndị ahụ tunye ozu ha n'ime olulu. ⁸ Ma mmadu iri n'ime ndị ahụ gwara Ishmel okwu sị ya, "Biko, egbula anyi, n'ihị na anyi nwere oka wiiti na oka balị, na mmanu ahụ anyi zoro n'ime ohia." N'ihị ya, o gbughị ha, kama o hapuru ha ndu. ⁹ Olulu ahụ Ishmel tunyere ozu Gedaliya na ozu ndị ozo ahụ niile bụ olulu nke Asa bụ eze gwuru maka ichebe Jerusalem mgbe Baasha eze Izrel na-ebuso ya agha. Ọ bukwa ozu ndị mmadu ka Ishmel, nwa Netanaya kpajuru n'ime olulu ahụ.

¹⁰ Ishmel dotakwara ndị niile foduru n'ime Mizpa n'agha. Ọ dotara umu ndị inyom eze n'agha, dotakwa ndị ahụ niile a hapuru n'ebe ahụ, bụ ndị ahụ Nebuzaradan, ochiagha ndị nche eze mere ka Gedaliya nwa Ahikam buru onye na-achị ha. Ishmel nwa Netanaya dotara ha niile n'agha duru ha na-achọ igbapu gaa n'ala ndị Amon.

¹¹ Mgbe Johanan nwa Kariya, na ndịisi agha ahụ niile ya na ha nọ nuru ihe ojoo Ishmel nwa Netanaya mere, ¹² ha duuru ndị agha ha niile puo ibuso Ishmel nwa Netanaya agha. Ha chukwutere ya n'ebe dī nso n'iyi ukwu Gibion. ¹³ Mgbe ndị ahụ niile Ishmel dotara n'agha huru Johanan nwa Kariya na ndịisi agha so ya, ha nuriri onu. ¹⁴ Ndị ahụ niile Ishmel dotara n'agha na Mizpa, chighariri gafee n'ebe Johanan nwa Kariya nọ. ¹⁵ Ma Ishmel nwa Netanaya, na mmadu asato n'ime ndị agha ya, gbapuru oso gbanari Johanan. Ha gbalagara n'ala ndị Amon.

Mgbapu oso gaa Ijipt

¹⁶ Mgbe ahụ, Johanan nwa Kariya na ndịisi agha niile ya na ha so duuru ndị ahụ niile ha naputara site n'aka Ishmel puo, bụ ndị ahụ Ishmel nwa Netanaya dotara n'agha na Mizpa, mgbe o buuru uzo gbuo Gedaliya nwa Ahikam. Ndị ozo Johanan si na Gibion durukwa bụ ndị a, ndị agha, na ndị inyom, na umuntakiri, na ndịisi ulo ikpe. ¹⁷ Ha duuru ha na-aga, ma kwusi n'obodo Gerut Kimham, nke dī nso na Betlehem, ebe ha bu n'obi iga Ijipt, ¹⁸ n'ihị igbanari ndị Babilon. Ha turu egwu ihe ndị Babilon ga-eme ha n'ihị ogbugbu Ishmel nwa Netanaya gburu Gedaliya nwa Ahikam, onye eze Babilon hoputara ka ọ buru onye na-achị ala ahụ.

42

¹ Mgbe ahụ, Johanan nwa Kariya, na ndịisi agha ahụ niile, na Jezenaya nwa Hoshaya, na ndị Izrel niile, site n'onye dikarisiri nta ruo n'onye dikarisiri ukwu, bjakwutere ² Jeremaya onye amuma sị ya, "Biko, anyi bịa iri gi ariri. Kpokuo ONYENWE ANYI Chineke gi n'ekpere n'ihị anyi bụ ndị foduru n'ala a. Ị maara na o nwere oge anyi

dị ọtụtụ n'ala a, ma ugbu a anyị di naanị ole na ole. ³ Kpee ekpere ka ONYENWE ANYỊ Chineke gi gosi anyị ihe anyị ga-eme, maọbụ ebe anyị ga-eje.”

⁴ Jeremaya onye amụma zara si ha, “Anụla m ihe unu kwuru. Aga m ekpere ONYENWE ANYỊ Chineke unu ekpere dika unu rjoro. Mgbe m natara oziisa ya, aga m agwakwa unu ihe niile ONYENWE ANYỊ kwuru. O nwekwaghị ihe m ga-ezonari unu.”

⁵ Ha sirị Jeremaya, “Ka ONYENWE ANYỊ buru onyeama eziokwu na nke kwesiri ntukwasị obi megide anyị, ma o buru na anyị emeghị dika ihe niile ONYENWE ANYỊ bu Chineke gi gwara gi ka i gwa anyị. ⁶ O bu ihe Chineke, onye anyị na-eziga gi ka i juta ase, kwuru ka anyị ga-eme. Ma o di mma, ma o di njọ. Anyị ga-erubere ONYENWE ANYỊ Chineke gi isi, ka ihe gaara anyị nke oma.”

⁷ Mgbe ubochi iri gasiri okwu ONYENWE ANYỊ ruru Jeremaya ntị. ⁸ N'hi ya o kporo Johan nwa Kariya, ndiisi agha ya na ha so na ndi Izrel niile, site n'onye dikarisiri nta ruo n'onye dikarisiri ukwu. ⁹ Mgbe ha biara, o gwara ha okwu si ha, “Ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel, onye unu zigara m ka m wegara arirjo unu, sirị: ¹⁰ ‘O buru na unu anogide n'ala a, aga m ewuli unu elu; agaghị m akwada unu. Aga m akwaka unu dika osisi, gharakwa ihopu unu. N'hi na ihe ojoo ahụ m mere ka o biakwasị unu na-ewute m nke ukwu. ¹¹ Unu atula eze Babilon egwu, bu onye unu na-atu egwu ya ugbu a. Unu atula ya egwu, otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri, n'hi na anonyeere m unu, aga m azoputa unu, naputakwa unu site n'aka ya. ¹² Aga m enwe obi ebere n'ebe unu no, si otu a mee ka ya onwe ya nweekwa obi ebere n'ebe unu no. O ga-emekwa ka unu nwetaghachikwa ala unu.’

¹³ “Ma o buru na unu onwe unu asi, ‘Anyị agaghị anogide n'ala a,’ si otu a nupu isi n'ebe ONYENWE ANYỊ Chineke unu no; ¹⁴ o burukwa na unu asi, ‘Mba, anyị ga-aga biri n'ala Ijpt ebe anyị na-agaghị ahụ agha, maobu nu uda opi ike, maobu noo agu u n'hi enweghị ihe oriri,’ ¹⁵ mgbe ahụ, nurunu okwu ONYENWE ANYỊ, unu ndi foduru na Juda. Ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, ‘O buru na unu anogidesie ike na mkpebi unu iga Ijpt ibiri n'ebe ahụ, o burukwa na unu agaa biri n'Ijpt n'eziokwu, ¹⁶ mgbe ahụ, mma agha ahụ unu na-atu egwu ga-eru unu n'ahụ, unwu ahụ unu na-atu oke egwu ya ga-esoro unu baa n'Ijpt. Unu ga-anwukwa n'ebe ahụ. ¹⁷ N'ezie, ndi ahụ niile kpebiri iga biri n'Ijpt ga-anwu site na mma agha, na site n'unwu, na site n'orja na-eefe efe. O nweghị onye obula n'ime ha ga-afodu ndu, o nweghị onye obula n'ime ha ga-agbanari ihe ojoo ahụ m ga-eme ka o biakwasị ha.’ ¹⁸ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, ‘Dika iwe m na onuma m bu ihe awukwasiri n'elu ndi bi na Jerusalem, otu a ka m ga-esi wukwasikwa unu onuma m, mgbe unu ga-aga Ijpt. Unu ga-aghọ ihe obubu onu na ihe iju anya, ihe nkocha na ihe jita uta. Unu agakwaghị ahụ ebe a anya ozo.’

¹⁹ “Unu bu ndi foduru na Juda, lee na ONYENWE ANYỊ agwala unu si, ‘Unu agala Ijpt.’ Matanu nke oma na m adoola unu aka na ntị, ²⁰ na unu mehiere n'obi unu mgbe unu ziri m si m juta ONYENWE ANYỊ Chineke unu ase. Mgbe ahụ, unu rjoro m si m, ‘Rjoro anyi ONYENWE ANYỊ Chineke anyi arirjo, gwa anyi ihe niile o kwuru, anyi ga-emekwa ya.’ ²¹ Agwala m unu taa ihe o kwuru, ma unu ajula ime ihe ahụ niile ONYENWE ANYỊ Chineke unu, bu onye unu zigara m ka m jekwuru, kwuru. ²² Ya mere, matanu ya nke oma taa na unu ga-anwu site na mma agha, na site n'unwu, na site n'orja na-eefe efe, n'ebe ahụ unu choro iga biri.”

43

¹ Mgbe Jeremaya gwasiri ndi ahụ niile okwu ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke ha ziri ya ka o zie ha, ² Azaraya nwa Hoshaya, Johan nwa Kariya na ndi nganga niile no n'ebe ahụ, gwara Jeremaya okwu si ya, “O bu okwu ugha ka i kwuru! ONYENWE ANYỊ Chineke anyi ezighi gi ka i kwuo na anyi ekwesighi iga biri n'Ijpt, ³ Kama o bu Baruk nwa Neraya na-akwali gi megide anyi, n'hi na o choro inyefe anyi n'aka ndi Babilon ka ha gbuo anyi, maobu buru anyi gaa Babilon dika ndi a dotara n'agha.”

⁴ Ya mere, Johan nwa Kariya na ndiisi agha ahụ niile, nakwa ndi mmadu ahụ niile nupuru isi n'iwu ONYENWE ANYỊ, juu inogide n'ala Juda. ⁵ Kama Johan nwa Kariya, na ndiisi agha ahụ, duuru ndi ahụ foduru na Juda puo, ha na ndi ahụ si na mba ndi ozo di iche iche, ebe ha gbagara lota. ⁶ Ha duuru ndi ikom niile na ndi inyom niile na umuntakiri niile, na umu ndi inyom eze niile, bu ndi ahụ Nebuzaradan ochiagha ndi nche eze Babilon tnyere na nlekota Gedaliya nwa Ahikam, nwa Shefan na Jeremaya onye amuma na Baruk nwa Neraya. ⁷ Ya mere, ha nupuru isi n'ebe ONYENWE ANYỊ no site n'ibanye ala Ijpt. Ha jegidere ije ruo n'obodo Tapanhis.

⁸ Mgbe ha no na Tapanhis, okwu ONYENWE ANYỊ ruru Jeremaya ntị si ya, ⁹ “Mgbe ndi juu no na-ele gi anya, chirị ufodu nkume buru ibu n'aka gi, gaa zoo ha n'ime uru

dị na mpụta ihu ụlọ e ji aja ụrọ* wuo, nke dị n'ọnu ụzọ e si abata n'ụlọ Fero dị na Tapanhis. ¹⁰ Mgbe ahụ si ha, 'Ihe ndị a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel sirị, Aga m ezi ozi kpọta ohu m bu Nebukadneza, eze Babilon. Aga m edokwasikwa ocheeze ya n'elu nkume ndi a m zoro n'ebe a, o ga-agbasa ụlọ ndo nke ibu eze ya n'elu ha. ¹¹ O ga-abia buso Ijpt agha, si otu a mee ka ha nwuọ, bu ndi ahụ a kwadobere maka onwu, mee ka a dọta ha n'agha, bu ndi ahụ a kwadobere na-aga adọta n'agha; mekwaa ka ha nwuọ site na mma agha bu ndi ahụ a kwadobere na ha ga-anwu site na mma agha. ¹² O ga-esunyekwa oku n'ụlọ ebe a nọ na-efe chi niile nke ndi Ijpt. O ga-esure ụlọ ndi a oku, dotakwa chi ha niile n'agha. Dika onye ozuzu aturu si ewepucha igwu site na uwe ya, o ga-esikwa otu a wezuga onwe ya n'udo site n'Ijpt puo. ¹³ N'ime ulonso anyanwu di n'Ijpt, ka o ga-akwatu ogidi nsọ niile, surekwaa ulonso niile nke chi di iche iche n'Ijpt oku.'"

44

Mbibi na-abia n'ihu ikpere arusi

¹ Ndi a bu okwu ruru Jeremaya nti banyere ndi Juu ahụ niile bi n'ala Ijpt, bu ndi bi na Migdol, na n'ime Tapanhis, na n'ime Memfis, na n'ime Patros, ² "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, Unu ji anya unu hu ihe ojoo ahụ niile m mere ka ha bjakwasị Jerusalem, na obodo niile nke Juda. Lee, obodo ndi ahụ aghoala mkpompko ebe taa, o nwekwaghị onye bi n'ime ha. ³ Ihe ndi a bjakwasiri ha n'ihu ihe ojoo ha mere. Ha kpasuru m iwe site n'ichu aja ihe nsure oku na-esi isi uto, na site n'ife chi ndi ozo, ndi ha onwe ha maobu nna nna ha na-amaghị. ⁴ Site n'oge ruo n'oge, mgbe mgbe, eziteere m ha ndi ohu m, bu ndi amuma, ndi gwara ha okwu si ha, 'Unu emela ihe aru di otu a nke m kporo asi!' ⁵ Ma ha egeghi nti, ha atokwaghị nti ha n'ala. Ha esiteghi n'ihu ojoo ha na-eme chegharia, maobu kwusi ichu aja ihe nsure oku na-esi isi uto nye chi ndi ozo. ⁶ N'ihu ya, awukwasiri m ha onuma m na iwe m, nke rere dika oku megide obodo niile nke Juda, na okporozo nke Jerusalem. Ya mere, ha ghoro mkpompko ebe na ebe togboro n'efu taa.

⁷ "Ma ugbu a, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, N'ihu gini ka unu ji choo iji aka unu wetara onwe unu ihe ojoo ndi a? Lee ka unu si duru ndi ikom na ndi inyom niile, na umuntakiri niile, na umu a muru ohu niile na-agbala n'ala Ijpt, si otu a mee ka, o buladi, otu mkpuru mmadu hapu ifodukwa n'ala Juda. ⁸ Gini mere unu na-eji oru aka unu na-akpasu m iwe, na-esurere chi ndi ozo ihe nsure oku na-esi isi uto n'ala Ijpt, ebe unu bjara ibi? Unu onwe unu ga-ala onwe unu n'eyi, mekwaa onwe unu ihe ibu onu nakwa ihe nkocha n'etiti mba niile di n'una. ⁹ Unu echefuola ihe ojoo nna unu ha mere na ihe ojoo niile ndi eze Juda na ndi eze nwanji Juda mere na ihe ojoo niile nke unu onwe unu na ndi nwunye unu mekwara n'ala Juda, na n'okporozo Jerusalem? ¹⁰ Ruo ubochi taa, o nwebeghi onye obula n'ime ha wedarala onwe ya ala, maobu tuo egwu m; ha adighi ejeghari n'iwu m, maobu jidesie ukpuru ndi ahụ niile m debere n'ihu ha na n'ihu nna nna ha aka ike, igbaso ya.

¹¹ "N'ihu ihe ndi a niile, otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru: Ekpebiela m ime ka ihe ojoo bjakwasị unu; ekpebiela m ibibi Juda. ¹² Aga m eme ka ndi ahụ niile foduru n'ala Juda, bu ndi ahụ kpebiri n'obi ha iga biri n'ala Ijpt ghara idikwa. A ga-ala ha n'iyi n'ala Ijpt; ha ga-ada site na mma agha, maobu site n'unwu. Ndi niile dikarisiri ukwu n'etiti ha na ndi niile dikarisiri nta ga-anwu. Ha ga-aghokwa ihe ibu onu na ihe iju anya, ihe omuma ikpe na ihe nkocha. ¹³ Dika m si taa Jerusalem ahuhu, otu a ka m ga-esi jiri mma agha, na unwu, na orja na-efe efe, taa ndi ahụ bi n'Ijpt ahuhu. ¹⁴ O nweghi onye obula n'ime ndi Juda ahụ foduru, ndi gara biri n'Ijpt nke ga-agbanari onwu. O bu ezie na o na-agusi ha aguu ike iloghachi n'ala Juda, ma o nweghi onye obula n'ime ha ga-aloghachi, kariakwa mmadu ole na ole ndi ga-agbapu agbapu."

¹⁵ Ndi no n'ebe ahụ mgbe ahụ Jeremaya kwuru okwu ndi a bu ndi ikom ahụ niile maara na ndi nwunye ha na-achụ aja ihe nsure oku na-esi isi uto nye chi ndi ozo, na ndi niile bi n'Ijpt n'akuku Patros. Ndi a zara Jeremaya si ya, ¹⁶ "Anyi agaghị anabata okwu ahụ i si n'aha ONYENWE ANYI gwa anyi ¹⁷ N'ihu na anyi aghaghị ime ihe ndi ahụ anyi kpebiri ime. Anyi ga-achuru Eze nwanji mbara Eluigwe aja ihe nsure oku na-esi isi uto. Anyi ga-awusakwara ya aja ihe onunu dika anyi na nna anyi ha, ndi eze anyi na ndiisi ochichi anyi mere n'obodo Juda niile na n'okporozo Jerusalem. N'oge ahụ, anyi na-eriju afo, ihe na-agakwara anyi nke oma, o nweghi ihe ojoo bjakwasiri anyi. ¹⁸ Ma site n'oge anyi kwusiri ichuru Eze nwanji mbara Eluigwe aja, ihe nsure oku na-esi isi

* 43:9 43:9 Lit. Brik

uto na iwusara ya aja ihe onunụ, ihe niile akola anyi, o bukwa site na mma agha na oke unwu ka anyi na-ala n'iyi."

¹⁹ Ndi inyom ahụ niile kwukwara si, "Mgbe ahụ anyi na-eji ihe nsure oku na-esi isi uto na-achuru Eze nwanji mbara Eluigwe aja na mgbe ahụ anyi na-awusakwara ya aja ihe onunụ, o bu na ndi di na-ala anyi amaghị na anyi na-eme achicha n'oyiyi ya, na-awusakwara ya aja ihe onunụ?"

²⁰ Mgbe ahụ, Jeremaya gwara mmadu ahụ niile okwu, ma ndi ikom ma ndi inyom ahụ niile zara ya okwu si ha, ²¹ "ONYENWE ANYI chetara ihe nsure oku na-esi isi uto niile unu na nna unu ha, na ndi eze unu, na ndisi ochichi unu, na ndi Izrel niile ji chuo aja n'obodo Juda niile na n'okporozo Jerusalem niile. ²² N'ihu ya, mgbe ONYENWE ANYI na-enweghikwa ike inagide ihe ojoo niile ndi a unu mere, na ihe aru niile unu mere, o mere ka ala unu ghoo mkpomkpo ebe, na ihe iju anya, na ihe nkocha, nke mmadu na-ebighi n'ime ya, dika o di taa. ²³ N'ihu na unu surere ihe nsure oku na-esi isi uto na n'ihu na unu mehiera megide ONYENWE ANYI, ghara irubere ya isi, maobu igbaso iwu ya, maobu idebe ukpuru ya, maobu imezu ihe niile o sirị ka unu mee, n'ihu ya ka ihe ojoo ndi a ji dakwasị unu dika unu na-ahụ ugbu a."

²⁴ Mgbe ahụ, Jeremaya gwara ndi inyom ahụ, na ndi Izrel niile okwu si ha, "Nurunu okwu ONYENWE ANYI unu ndi Juda niile no n'Ijpt. ²⁵ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, Unu na ndi nwunye unu esitela n'omume unu gosi na unu na-emezu ihe ndi ahụ unu ji onu kwuo si, 'Anyi aghaghị imezu nkwa niile anyi kwere banyere ichu aja ihe nsure oku na-esi isi uto na nke ihe onunụ nye Eze nwanji mbara Eluigwe.'

"Gaanu n'ihu mezuo nkwa unu kwere! Mezuokwanu iyi unu nuru. ²⁶ Ma nurukwanu okwu ONYENWE ANYI, unu ndi Juu niile bi n'Ijpt, 'Eji m aha m di ukwu na-ahụ iyi,' ka ONYENWE ANYI na-ekwu, 'na o nweghị onye Juda obula bi n'akuku obula nke Ijpt, nke ga-akpokukwa aha m ozo, maobu jiri ya nuo iyi si, 'Dika Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-adi ndu.'" ²⁷ N'ihu na anya m na-ele ha abughi maka ime ha mma, kama o bu maka ime ha ihe ojoo. Ndi Juu niile bi n'Ijpt ga-anwu site na mma agha, maobu site n'oke unwu, tutu ruo mgbe e bibichara ha dum. ²⁸ Naani mmadu ole na ole ga-esi Ijpt gbalata Juda igbanari mma agha. Mgbe ahụ ndi Juda niile foduru, bu ndi bira biri n'Ijpt, ga-amata onye okwu ya na-eguzosi ike, maobu nke m, maobu nke ha.

²⁹ "Nke a ga-aburu unu ihe ama nke ga-egosi unu na m ga-ata unu ahuhu n'ebe a,' otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. 'Ka unu si otu a mara na mba m na-aba na m gemesi unu ike aghaghị iguzosi ike.' ³⁰ Ihe a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Aga m arara Fero Hofra, eze Ijpt nyefee n'aka ndi iro ya, bu ndi na-achọ ndu ya, dika m si rara Zedekaya eze Juda, nyefee n'aka Nebukadneza eze Babilon, bu onye iro ahụ choro ndu ya.' "

45

Ozi e ziri Baruk

¹ Okwu ndi Jeremaya onye amuma gwara Baruk nwa Neraya, mgbe o dere okwu ndi a n'akwukwo dika Jeremaya na-akpoputa ha, n'afọ nke anọ nke ochichi Jehoiakim nwa Josaya eze Juda. Jeremaya gwara Baruk si, ² "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI bu Chineke Izrel na-agwa gi, gi Baruk, ³ I sirị, 'Ahuhu diri m! Lee na ONYENWE ANYI atukwasirila m mwute n'elu ihe mgbu nke m nwere. Ike isu ude agwula m, ma ruo ugbu a, achotabeghi m izuikwe.' ⁴ Ma ihe ndi a ka i ga-agwa ya, 'Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, Aga m akwada ihe ndi ahụ niile m wuru, hopukwa ihe ndi ahụ niile m kuru n'ala* a niile. ⁵ Ma gi onwe gi, i na-achoro onwe gi ihe ukwu? Achokwala ha. N'ihu na, lee, aga m eme ka ihe ojoo bjakwasị mmadu niile, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, ma aga m eme ka i jiri ndu gi gbapu jee ebe obula i ga-eje.' "

46

Ozi e ziri banyere Ijpt

¹ Ndi a bu okwu ONYENWE ANYI, nke ruru Jeremaya onye amuma nti, banyere mba di iche iche.

² Nke diri Ijpt:

* 45:4 45:4 Maobu, n'uwa † 45:5 45:5 I ga-agbapu na ndu ga n'ebe obula i ga-agbaga

Ndị a bụ okwu dị megide usuu ndị agha Fero Neko, bụ eze Ijipt, ndị Nebukadneza eze Babilon meriri n'agha na Kakemish, n'akukụ osimiri Yufretis, n'afọ nke anọ nke ọchịchị Jehoiakim nwa Josaya, bụ eze Juda.

³ “Kwadoonụ ọta agha unu, ndị ukwu na ndị nta,
zọpụnụ ije maka ibu agha.

⁴ Kegidezienu ịnyinya unu,
rịkwasiḱwanụ n'elu ha.

Guzokwanụ n'ọnọdụ ibu agha unu,
ma kpukwasịkwanụ onwe unu okpu agha unu.

Mụonụ ụbe unu ka ọ dị nkọ,
yikwasịkwanụ uwe agha unu.

⁵ Gịnị ka anya m abụọ hụrụ?

Ujọ na-atụ ha,

ha na-agbaghachikwa azụ;

lee, a na-etipịa ndị ha bụ dike n'agha.

Ha na-agbasi ọsọ ike,
na-eleghị anya n'azụ.

Egwu dīkwa n'akukụ niile,” otu a ka ONYENWE ANYỊ kwupụtara.

⁶ “Ndị nwere ụkwụ ọsọ enweghị ike ịgbalaga,
ndị dị ike enweghị ike isi n'ebe ahụ wezuga onwe ha.

Ha na-asọ ngongọ daa,
n'akukụ ugwu dị nso n'osimiri Yufretis.

⁷ “Onye bụ onye a, nke na-ebili* ọtọ dīka osimiri Naịl,
na dīka osimiri nke mmiri ya na-amaghari?

⁸ Ijipt na-ebili elu dīka osimiri Naịl,
dīka osimiri nke mmiri ya na-amaghari.

Ọ na-asị, 'Aga m ebili kpuchie ụwa niile.

Aga m ebibi obodo ukwu dị iche iche, na ndị mmadụ bi n'ime ha.'

⁹ Gbanyenụ n'ogbo agha, unu ịnyinya niile.

Gbanu ọkụ ọkụ, unu ndị na-agba ụgbọ agha.

Zọpụnụ ike ike, unu ndị bụ dike n'agha, unu ndị ikom Kush na Put, ndị na-ebu ọta,
na unu ndị ikom Lidiya ndị na-agba ụta.

¹⁰ Ma ụbọchị ahụ dīrị Onyenwe anyị, bụ ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile.

Ọ bụ ụbọchị ịbọ ọbọ ya, ụbọchị ọ ga-abọrọ ọbọ n'ahụ ndị iro ya.

Mma agha ga-eripia ha tutu afọ eju ya,
e, tutu ruo mgbe ọ nujuru ọbara afọ.

N'ihị na Onyenwe anyị bụ ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile ga-achụ aja n'ala ahụ
dị n'ugwu,

nke dị nso osimiri Yufretis.

¹¹ “Rigoro Gilead ka i weta mmanụ a na-ete n'onyia,
gị Ada Ijipt na-amaghị nwoke.

Ma ọ bụ n'efu ka ị na-ewebata ọgwụ ndị a niile,
n'ihị na ọgwụgwọ ọbụla agaghị adiri gị.

¹² Mba niile ga-anụ akukọ ihe ihere bjakwasiri gị.
N'akukụ niile nke ụwa ka a ga-anukwa ikwa akwa gị.

Otu dike n'agha na-asọ ngongọ na-adakwasị dike ibe ya;
ha abụọ na-adakwa n'ala.”

¹³ Okwu ndị a ka ONYENWE ANYỊ gwara Jeremaya onye amụma, banyere ọbibiya nke Nebukadneza, bụ eze Babilon, onye na-abia ibuso Ijipt agha.

¹⁴ “Kwuputanụ ihe ndị a n'Ijipt. Kwusaa ya na Migdol.

Kwusaakwa ya na Memfis, na n'obodo Tapanhis.

Guzozienụ onwe unu n'usoro, nọkwanụ na njikere,
n'ihị na mma agha na-eripia ndị gbara unu gburugburu.

¹⁵ Gịnị mere a ga-eji gbudasia ndị gị niile bụ dike n'agha?

Ha agaghị enwe ike guzokwa, n'ihị na ONYENWE ANYỊ ga-akwada ha.

¹⁶ Ha ga-asọ ngongọ mgbe mgbe,
ha ga-adakwasikwa n'elu ibe ha.

Ha ga-asikwa, 'Bilienu ọtọ, bjanụ ka anyị laghachikwuru ndị anyị,

* 46:7 46:7 Maqbu, na-eruju

- ka anyị laghachikwa n'ala ebe a mụrụ anyị,
ka anyị wezugakwa onwe anyị site na mma agha nke ndị mmegbu.'
- 17 N'ebe ahụ ka ha ga-anọ tie mkpu sị,
'Fero eze Ijipt bụ naanị onye oke okwu.
Lee, oge a kara aka nye ya efunarịla ya.'
- 18 "Dịka mụ onwe m na-adị ndụ," ka Eze ahụ kwupụtara,
onye aha ya bụ ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile,
"otu onye ga-abịa, onye dị ukwuu dịka ugwu Taboa si dị ukwuu n'ebe ugwu ndị ozo dị,
na dịka Kamel si dirị n'akụkụ osimiri.
- 19 Kwakọtāanụ ngwongwo unu, jikerenu maka ije biri n'ala ozo,
unu ndi bi n'Ijipt,
n'ihī na a ga-eme ka Memfis ghoo ebe togboro n'efu.
O ga-aghokwa mkpompko ebe, nke mmadu na-agaghị ebi n'ime ya.
- 20 "Ijipt mara mma dịka nne ehi,
ma ijiji† nke si n'akukū ugwu,
na-abia imegide ya.
- 21 Ndi agha e goro ego no n'etiti ha
dika umu ehi gbara abuba.
Ha onwe ha kwa ga-atugharia gbaa oso,
ha agaghị eguzo,
n'ihī na ubochi nhuju anya na-abiakwasị ha,
bụ ubochi a ga-ata ha ahuhu.
- 22 Ijipt ga-eme mkpotu, dika mkpotu nke agwo na-agba oso na-eme,
mgbe ndi iro ya ji ike na-abiakwasị ya.
Ha ga-eji anyike biakwasị ya,
dika ndi na-egbutu osisi.
- 23 Ha ga-egbutu oke ohia ya," otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri,
"n'agbanyeghi na o bu oke ohia rubigara oke.
Ha di otutu karia igurube,
a puhikwa iguta ole ha di.
- 24 A ga-eme ka ihere mee Ada Ijipt,
mgbe e nyefere ya n'aka ndi si n'akukū ugwu bia."
- 25 ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel, siri, "Ana m aga ime ka
ahuhu biakwasị Amon, bu chi ndi Tibs, na Fero, na ala Ijipt na chi niile di n'ime ya,
ndi eze ya niile nakwa ndi ahu na-atukwasị Fero obi. 26 Aga m enyefe ha n'aka ndi ahu
na-achosi ndu ha ike, bu Nebukadneza eze Babilon, na ndisi ochichi ya. Ma n'ikpeazu,
aga m emekwa ka ndi mmadu birikwa n'ime ya ozo, dika e si biri n'ime ya na mgbe
ochie." Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.
- 27 "Atula egwu, gi Jekob, ohu m.
Adakwala mba, gi Izrel.
N'ihī na lee, aghaghị m izoputa gi site n'ebe di anya nke e mere ka i gaa biri.
Aga m azoputakwa umu umu gi site n'ala ebe e mere ka ha gbapu oso gaa biri.
Jekob ga-emesiakwa biri n'udo, na-atughị egwu obula.
O dikwaghị onye ga-eme ka o tuo ujo.
- 28 Atula egwu, gi Jekob, ohu m,
n'ihī na anonyeere m gi,"
otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.
"A sikwari na m ebibie mba ndi ahu niile
nke m mere ka i gaa biri n'etiti ha kpmkpam,
agaghị m ebibi gi kpmkpam.
Aga m ado gi aka na ntị, ma o ga-abu site n'uzo ikpe ikpe ziri ezi.
Agakwaghị m ahapu inye gi ahuhu i kwesiri inata."

47

Ozi e ziri banyere ndi Filistia

1 Okwu ONYENWE ANYỊ nke ruru Jeremaya onye amuma ntị banyere ndi Filistia. Okwu ndi a bīara tupu Fero ebuso obodo Gaza agha.

† 46:20 46:20 Odudo na ijiji bụ ihe na-ata anumanu

- ² Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,
 “Lee ka mmiri si ala elu n’akụkụ ugwu;
 ha ga-aghọkwa mmiri nke na-erubiga oke.
 Ha ga-erukwasị ala ahụ, kpuchiekwa ihe niile dị n’ime ya,
 ọ ga-ekpuchikwa obodo niile dị n’ala ahụ, na ndị bi n’ime ya.
 Ndi niile bi n’ala ahụ ga-eti mkpu akwa,
 mmadụ niile ga-akwasikwa akwa ike.
- ³ Mgbe ha ga-anụ ụzụ ikiri ụkwụ nke ọtụtụ inyinya, nke na-agbata ọsọ na-abịa n’ebe
 ha nọ,
 mgbe ha ga-anụkwa ụzụ ụgbọ agha ndi iro,
 na ụzụ nzo ụkwụ igwe ha.
 N’oge ahụ, ndi bụ nna agaghị enwe ike nyere ụmụ ha aka,
 n’ihi na aka ha ga-akụda n’akụkụ ha.
- ⁴ N’ihi na ụbọchị ahụ abiala
 mgbe a ga-ebibi ndi Filistia niile,
 mgbe a ga-ebipụ ndi niile fọdurụ,
 ndi nwere ike inyere obodo Taja na Sajdon aka.
 N’ihi na ONYENWE ANYỊ akwadoola ibibi ndi Filistia,
 o kwadoola ibibi ndi ahụ fọdurụ n’ọnu mmiri Kafto.
- ⁵ Gaza ga-akpucha isi ya n’ọndụ iru ụjụ.
 A ga-eme ka Ashkelon dere duu.
 Ruo ole mgbe ka unu ga-anogide na-egbukasị onwe unu ahụ,
 unu bụ ndi fọdurụ afọdu bi n’ala di larịi?
- ⁶ “Ewoo, gị mma agha ONYENWE ANYỊ,
 ole mgbe i ga-ezu ike?
 Mīnye onwe gị n’ọbọ gị,
 kwusị ikpa ike gị ma dere duu.’
- ⁷ Ma ọ ga-esikwanụ ahaa zuru ike,
 ebe ọ bụ ONYENWE ANYỊ nyere ya iwu
 ibu agha megide Ashkelon,
 na ndi bi n’ọnu mmiri oke osimiri?”

48

Ozi e ziri banyere Moab

¹ Nke a diri Moab:

- Ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru,
 “Ahuhu diri Nebo! N’ihi na a ga-emebi ya.
 A ga-emekwa ka ihere mee Kiriatem, e, a ga-adota ya n’agha.
 A ga-etipia Misgab, mee ka ihere mee ya.
- ² O dikwaghị ndi ga-eto Moab ozo,
 kama a ga-anọ na Heshbon pia ọpịpia ọdida ya.
 Ha ga-asị, ‘Bianu ka anyi bibie mba a, ka ọ ghara idikwa.’
 O buladi gi bu Madmen, ka a ga-eme ka i dere duu.
 A ga-ejikwa mma agha chuo gi oso.
- ³ Gee nti nuru akwa na-ada na Horonaim,
 o bu mkpu akwa oke mbibi na ila n’iyi.
- ⁴ A ga-etikpo Moab,
 umuntakiri ya ga-etikwa mkpu akwa.
- ⁵ Ha ga-eji oke ikwa akwa
 na-agbago uzọ Luhit;
 a ga-anukwa mkpu akwa nke ndi e bibiri ihe ha n’uzo na-agbada Horonaim.
 A ga-anu akwa mwute n’ihi mbibi nke biakwasiri ha.
- ⁶ Gbalaganu! Gbapunu oso ndu!
 Dikwanu ka osisi nta nke di n’ozara.
- ⁷ Ebe o bu na unu na-atukwasị obi n’aka oru unu, na n’akunuba unu,
 a ga-adotakwa unu n’agha.
 Ndi Kemosh ka a ga-eburu gaa mba ozọ,
 ha na ndi nchaja na ndisi ochichi ya.
- ⁸ Onye mbibi ahụ ga-abia megide obodo niile.

- O nwekwaghị obodo nke puru igbanari mbibi ya.
 A ga-ala ndagwurugwu niile n'iyi,
 bibiekwa ebe di elu nke di larji,
 n'ih na o bu okwu si n'onu ONYENWE ANYI puta.
 9 Wukwasj ala Moab nnu,
 n'ih na a ga-eme ka o ghoo ebe togboro n'efu.
 Obodo niile di n'ime ya ga-aghoo mkpomkpoo ebe,
 nke mmadu obula na-agaghị ebikwa n'ime ya.
- 10 "Obubu onu diri onye ahụ ji aghughoo na-arụ oru ONYENWE ANYI.
 Ahuhu diri onye na-ewezuga mma agha n'ebe iwusi obara di.
- 11 "Onye na-anoo juu ka Moab bu site na mgbe o bu nwantakiri,
 o dika mmanya doro edo,
 nke a na-adighi esi n'otu udu wugharia ya n'ime udu ozo,
 o nwebeghi oge obula e ji mee ka o ga biri n'ala ozo.
 O bu ya mere utu ya adighi agbanwe agbanwe,
 isisi ya agbanwekwaghị.
- 12 Ma ubochi ndi ahụ na-abia," otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara,
 "mgbe m ga-eziga ndi ikom oru ha bu iwupu ihe site n'ite,*
 ha ga-awupukwa ya.
 Ha ga-agbapu ihe niile di n'ite ya niile,
 tujukwaa ite ya niile.
- 13 Mgbe ahụ, ihere Kemosh ga-eme Moab,
 dika ihere si mee Izrel
 mgbe ha tukwasiri Betel obi ha.
- 14 "Unu si ahaa ekwu si, 'Ndi di ike n'agha ka anyi bu;
 anyi bukwa dimkpa n'agha?'
- 15 A ga-ebibi ala Moab, busokwa obodo ya niile agha.
 Umụ okorobia ya niile ndi ahoro ahoo ga-ada n'ogbugbu† ahụ."
 Otu a ka Eze ahụ kwubiri, onye aha ya bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile.
- 16 "Odida Moab di nso;
 oke nhuju anya ya ga-abiakwa osijiso.
- 17 Kasienu‡ ya obi, unu ndi niile gbara ya gburugburu,
 unu ndi niile maara na o bu mba di ukwu.
 Kwuputanu si, 'Esi aha gbajie mkpanaka eze a, nke di ike,
 lee ka e si gbajiekwa mkpanaka a nke di ebube!'
- 18 "Sitenu n'ebe nsopuru unu di elu ridata,
 bia nodunu n'ala kporo nku,
 unu ndi bi n'obodo bu Ada Dibon.
 N'ih na onye ahụ bibiri Moab
 ga-abia ibu agha megide unu,
 o ga-alakwa obodo unu niile e wusiri ike n'iyi.
- 19 Guzonu n'akuku uzu, huru§ ihe na-eme,
 unu ndi bi n'ime Aroea.
 Juponu nwoke unu huru na-agba oso, na nwanyi nke na-ewezuga onwe ya ajuju
 si ha, 'Gini mere?'
- 20 E meela ka ihere mee Moab, n'ih na a tupiala ya.
 Kwasienu akwa ike, tiekwanu mkpu akwa.
 Kwuputa ya n'Anon
 na e bibiela Moab.
- 21 Oge a ga-ekpe ndi bi n'ala di larji ikpe abiala,
 bu ndi bi na Holon, Jahaz na Mefaat,
 22 Dibon, Nebo na Bet-Diblataim,
 23 Kiriatem, Bet-Gamul na Bet-Meon,
 24 Keriot na Bozra,
 na obodo niile di n'ala Moab, ndi di nso, na ndi nke di anya.

* 48:12 48:12 Iwughari ihe site n'otu ite wubanye ya n'ozo † 48:15 48:15 Ya bu, n'agha ahụ ‡ 48:17 48:17
 Maobu, ruo uju maka ya § 48:19 48:19 Ya bu, Lee

- 25 E bipula mpi* Moab,
a gbajiekwala ogwe aka ya,
otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- 26 “Meenu ya ka o nubiga mmanya oke,
n’ihi na o nupuru isi megide ONYENWE ANYI.
Moab ga-aturu onwe ya n’ihe o gboro.
O ga-aghokwa ihe ochi.
- 27 Izrel o bughị ihe ochi nye gi?
O bu n’etiti ndi na-ezu ohi ka e jidere ya,
mere i ji na-efufere ya isi
mgbe obula i na-ekwu okwu banyere ya?
- 28 Sitenu n’obodo unu niile gbapu oso; jeenu biri n’etiti nkume,
unu ndi bi n’ala Moab.
Dirinu ka nduru nke na-ewu akwu ya
n’akuku onu ogba nkume.
- 29 “Anyi anula ihe banyere mpako Moab.
Anyi anula na mpako ahụ di ukwu,
nukwa ihe banyere oke mbuli elu nke o na-ebuli onwe ya,
na oke nganga nke obi ya.
- 30 Amaara m ihe banyere mmuo nke akpoghi onye ozo ihe obula, nke di n’ime ya, ma
o gaghị abara ya uru obula.
Inya isi ya agaghị aruputakwa ihe obula, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.
- 31 N’ihi ya, aga m akwasị akwa ike n’ihi Moab,
aga m eti mkpu akwa n’ihi ala Moab niile.
Aga m asu ude akwa n’ihi ndi Kia Hareset.
- 32 Akwa nke kariri akwa Jeza ka m ga-akwa n’ihi gi,
gi osisi vaini di na Sibma.
Alaka gi gbasara ruo n’akuku osimiri,
e, ha gbasara ruo n’osimiri Jeza.
Ma onye mbibi abiakwasila mkpuru gi niile chara acha,
e, o bjakwasila mkpuru vaini gi niile.
- 33 Onu na obi utu ka e wepuru
site n’ubi vaini niile, na n’ala ubi niile nke Moab.
E meela ka mmanya vaini kwusi igbaputakwa site n’ebe izocha mmanya.
O dikwaghị onye na-eji mkpu onu na-azocha ha,
O bu ezie na a na-anu olu iti mkpu,
ma o bughị olu iti mkpu onu.
- 34 “A na-anu uda iti mkpu akwa ha
site n’obodo Heshbon ruo Eleale, na Jehaz.
A na-anukwa ya site na Zoa ruo, o buladi obodo ndi di anya, dika Horonaim, na Eglat
Shelishiya.
N’ihi na mmiri niile nke Nimrim ataala.
- 35 Aga m eme ka ndi ahụ niile na-achụ aja n’ebe niile di elu,
na ndi ahụ niile na-achuru chi ha di iche iche aja ihe nsure oku na-esi isi utu,
hapu idikwa n’ala Moab,” otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
- 36 “Uda akwa nke na-ada n’ime obi m n’ihi Moab dika uda oja.
Uda akwa nke dikwa ka uda oja na-adakwa n’ime obi m n’ihi ndi Kia Hareset.
Aku niile ha kpakotara alaala n’iyi.
- 37 A kpuchapula agiri isi niile,
kpachakwa afonu ha niile.
E bipukwala aka ha niile.
O bukwa akwa mkpe ka e ji kpuchie ukwu niile.
- 38 N’elu ulu niile nke di na Moab,
nakwa n’ama egwuregwu niile,
o dighi ihe ozo kari naani iru uju ka a na-ahu.
N’ihi na e tiwaala m Moab
dika e si etiwa ite aja nke o dighi onye bu la choro ya,” otu a ka ONYENWE ANYI
kwuputara.

* 48:25 48:25 Ya bu, ike

- 39 "Lee ka e si tipja ya! Lee ka ha si akwasị akwa ike!
Leekwa ka Moab si bakwta azụ ya n'ihì ọ̀nọ̀dụ ihere ya!
Moab aghọ̀la ihe ọ̀chị,
ọ ghọ̀la ihe iju anya nye ndị niile gbara ya gburugburu."
40 Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,
"Lee, ọ di otu ugo na-efedata,
nke gbasapụrụ nku ya kpuchie ala Moab niile.
41 A ga-adọta Keriot n'agha,
meriekwa ebe ya niile e wusiri ike.
N'ụbọchị ahụ, obi ndị bụ dike n'agha n'ala Moab
ga-adị ka obi nwanyị ime na-eme.
42 A ga-ebibi obodo Moab, mee ya ka ọ ghara ịdikwa,
n'ihì na ọ kagidere ONYENWE ANYỊ anya.
43 Oke egwu na olulu, na igbuda nke onye na-esi ọnya nọ na-eche unu,
unu ndị Moab,"
Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.
44 "N'oge ahụ, onye ọbụla gbapụrụ ọsọ site n'ihè oke egwu
ga-adaba n'olulu.
Onye ọbụla ga-esikwa n'olulu rịputa
ka igbuda ga-ajide.
N'ihì na aga m eme ka afọ ahụ a kara aka
maka ita Moab ahuhụ bjakwasị ya,"
Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.
- 45 "N'okpuru ndo Heshbōn
ka ndị ahụ gbapụrụ ọsọ ndụ guzoro, na-enweghị onye inyeaka.
N'ihì na ọkụ esitela na Heshbōn rere na-aga;
ire ọkụ di ukwu esitela n'etiti Saihōn na-apụ,
na-erepịa egedege ihu ndị Moab,
na okpokoro† isi ndị ahụ ji oke ụzụ‡ na-anya isi.
46 Ahuhụ ịrị gị, gị Moab!
Ebibielā ndị Kemosh niile.
A dotakwala ụmụ gị ndị ikom
na ụmụ gị ndị inyom n'agha, buru ha gaa mba ọzọ.
- 47 "Ma emesịa, n'ụbọchị ndị ahụ na-abịa,
aga m eme ka ndị Moab a dotara n'agha loghachi."
Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.
Nke a bụ ọgwụgwụ ikpe omuma ịrị Moab.

49

Ozi e ziri banyere Amōn

1 Nke a ịrị ndị Amōn:

- Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,
"Ọ bụ na Izrel enweghị ụmụ ndị ikom?
Izrel o nweghị onye nweta ihe o nwere?
Gịnị mere Molek ji nweta obodo Gad?
Gịnị mere ndị ya ji bichie obodo ya niile?
2 Ma ụbọchị ahụ na-abịa," ka ONYENWE ANYỊ kwuputara,
"mgbe m ga-eme ka a nụ ụda iti mkpu agha,
nke a ga-eti megide Raba, obodo ndị Amōn.
A ga-eme ya ka ọ ghọọ mkputamkpu ebe.
A ga-esurekwa ya ọkụ, ya na obodo nta niile gbara ya gburugburu.
Mgbe ahụ Izrel ga-achupụkwa
ndị ahụ niile chupụrụ ya."
Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru.
3 "Kpọọ mkpu akwa, gị Heshbōn, n'ihì na ebibiela Ai!
Tisienụ mkpu akwa ike unu ndị bi na Raba!

† 48:45 48:45 Maqbū, opu isi ‡ 48:45 48:45 Maqbū, mkpotụ

Yirinụ uwe mkpe unu, tiekwanụ aka n'obi n'ihu iru ụjụ;
 gbagharianụ n'ogige mgbidi obodo unu,
 n'ihu na a ga-adọta Molek n'agha,
 buru ya na ndị nchụaja ya na ndịisi ọchịchị ya gaa mba ọzọ.
 4 Gini mere unu ji anya isi n'ihu ndagwurugwu
 nke na-amị mkpuru hiri nne,
 gi ada nwanị na-ekwesighi ntụkwasị obi,
 onye ntụkwasị obi ya di n'akunuba ya,
 gi onye na-asị, 'Onye ga-ebuso m agha?'
 5 Aga m esite n'aka ndi niile gbara gi gburugburu
 mee ka oke egwu biakwasị gi,
 otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
 kwuputara ya,
 "A ga-achupu onye obula n'ime unu.
 O dikwaghi onye ga-achikota ndi ahụ niile gbapuru agbapu.

6 "Ma mgbe e mesiri, aga m emekwa ka ndi Amon laghachikwa n'ala ha."
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

Ozi e ziri banyere Edom

7 Nke diri Edom:

Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru,
 "O putara na onye amamihe adighikwa na Teman?
 Okwu ndumodu o gwula n'onu ndi nwere nghota?
 Amamihe ha o reela ure?
 8 Chigharianu gbalaga, unu ndi bi na Dedan.
 Gaa zonu onwe unu n'ogba nkume miri emi,
 n'ihu na aga m eme ka ihe ojojo biakwasị Iso,
 n'oge ahụ m ga-ata ya ahuhu.
 9 O buru na ndi na-aghoru mkpuru vaini abiakwute gi,
 o bu na ha agaghi ahapuru gi mkpuru ole na ole?
 O burukwa na ndi ohi abia n'abalị,
 o bughị naani ihe ha choru ka ha ga-akwakoro?
 10 Ma aga m agba Iso oto.*
 Aga m ekpughe ebe nzuzo ya niile
 ka o ghara izobe onwe ya.
 Umụ ya na ndi ikwu ya,†
 tinyere ndi ya na ha di na mma na ndi agbataobi ya, ga-ala n'iyi.
 Ya mere, o dighikwa onye ga-asị,
 11 'Hapunu umu mgbei unu niile, n'ihu na mu onwe m ga-eedebe ha ndu.
 Ndi inyom unu niile ndi di ha nwuru nwere ike itukwasị m obi.'"
 12 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, "O buru na e mere ka ndi ahụ na-ekwesighi
 inu ihe di n'iko ahụ nuu ya, a ga-esi ahaa ghara ita gi ahuhu? A ghaghi ita gi ahuhu;
 i ghakwaghi inu site n'iko ahụ." 13 "Eji m onwe m nuu iyi, otu a ka ONYENWE ANYI
 kwuputara, si, na Bozra ga-agho mkpomkpo ebe, na ihe iju anya, na ihe ita uta, na ihe
 ibu onu. Obodo ya niile ga-aghokwa mkpomkpo ebe ruo mgbe ebighi ebi."
 14 Anula m ozi si n'onu ONYENWE ANYI.
 E zipula onyeozu ka o ga mba niile di iche iche zie ha ozi, si,
 "Chikotaanu onwe, megide ya.
 Bilikwanu maka ibu agha!"

15 Ugbu a, aga m eme ka i di nta n'etiti mba di iche iche,
 ihe nleli na-ebe mmadu no.

16 Idi egwu gi nke na-eyinye ndi mmadu egwu,
 na nganga nke obi gi eduhiela gi,
 gi onye na-ebi na mgbawa niile nke nkume di elu,
 gi onye ji ebe niile di elu nke ugwu n'aka ya.
 A sikwari na i wuo akwu gi n'ebe di elu, dika ebe ugo ga-ewu akwu ya,
 aga m esite n'ebe ahụ kpudata gi n'ala,

* 49:10 49:10 Agaghi ahapuru ya ihe obula † 49:10 49:10 Maobu, ndi ikom ya ji ngwa agha

otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.
 17 “Edom ga-aghọ ihe iju anya.
 Ndi niile na-esi n’akukụ ya agafe ga-anọ n’onodu iju anya,
 ha ga-eledakwa ya anya n’ihi onya ya niile.
 18 Dika a kwaturu Sodom na Gomora,
 ya na obodo niile gbara ya gburugburu.
 Otu a kwa, o dighi onye obula ga-ebi n’ebe ahụ;
 nwa mmadu obula agakwaghị ebi n’ime ya,” otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru.

19 “Aga m esi n’ala ya chupu Edom n’otu ntabi anya,
 dika mgbe odum na-esi n’oke ohia Jodan
 na-arigoputa n’ebe ita nri nke umu anumanu juputara n’ahihia ndu.
 Ma onye bu onye aha a hoputara, onye m ga-enyefe oru a n’aka ya?
 Onye dika m? Onye kwa puru iputa tuo m aka n’ihu?
 Onye bukwa onye ozuzu aturu ahụ nke puru ido onwe ya megide m?”

20 N’ihi nke a, nuru ihe ONYENWE ANYỊ kwadobere megide Edom,
 nurukwa ihe o zubere megide ndi bi na Teman.
 A ga-adokpuru ndi di nta n’etiti igwe ewu na aturu ahụ,
 ebe ita nri ha ga-anọ n’onodu mgbagwoju anya n’ihi nke a.
 21 Uwa ga-ama jijiji mgbe ha nuru mkpotu odida ha;
 iti mkpu akwa ha ga-adakwa uda ruo n’Osimiri Uhie.
 22 Lee, otu ugo ga-efeli elu, fedatakwa.
 O ga-agbasapu nku ya kpuchie ala Bozra niile.
 N’ubochi ahụ, obi ndi bu dike n’agha n’Edom
 ga-adị ka obi nwanyị ime na-eme.

Ozi e ziri banyere Damaskos

23 Nke dirị Damaskos:
 “Ujo ejula Hamat na Apad obi,
 n’ihi na ha anula akuko ojoo.
 Ha adaala mba,
 nookwa n’oke echiche dika osimiri nke ebili na-amagharị n’elu ya.
 24 Damaskos aghoola onye ike gwuru.
 O tugharjala igbapu oso,
 ma oma jijiji ejidela ya.
 Oke obi ufu na ihe mgbu ejidesiela ya aka ike,
 dika obi ufu na ihe mgbu nke na-egide nwanyị ime na-eme.
 25 Gini mere na-agbahapubeghi obodo ahụ a maara aha ya,
 bu obodo ahụ nke ihe ya na-atọ obi m utọ?
 26 N’ezie, umu okorobia no n’ime ya ga-ada n’okporouzo niile,
 a ga-emekwa ka ndi agha ya niile dere duu n’ubochi ahụ.”
 Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile kwubiri.
 27 “Aga m esunye mgbidi Damaskos oku.
 Oku ahụ ga-eripiakwa ebe e wusiri ike nke Ben-Hadad.”

Ozi e ziri banyere Keda na Hazo

28 Banyere Keda na alaeze Hazo, nke Nebukadneza eze Babilon busoro agha:
 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,
 “Bilienu gaa buso Keda agha.
 Bibiekwanu ndi ahụ niile bi n’akukụ owuwa anyanwu.
 29 A ga-adota ulo ikwu ha, na igwe ewu na aturu ha n’agha.
 A ga-ebukorokwa ulo mgbochi ha niile,
 ya na ngwongwo na inyinya kamel ha niile.
 Ndi mmadu ga-etikwa mkpu si ha,
 ‘Oke egwu di n’akukụ niile!’

30 “Gbalaganu osiiso.
 Jeenu nodu n’ime ogba nkume niile miri emi, unu ndi niile bi na Hazo,”
 otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara.
 Nebukadneza eze Babilon atula atumatu megide unu,
 o cheputakwala uzọ o ga-esi megide unu.

- 31 “Bilienu, gaa buso mba ahụ agha,
 bụ mba ahụ na-ebi na ntụkwasị obi,”
 otu a ka ONYENWE ANYỊ kwupụtara,
 “mba nke na-enweghị ibo ọñụ uzo, maọbụ mkporo e ji akpochi ya,
 mba ahụ nke ndị ya na-ebiri naanị onwe ha.
- 32 Inyinya kamel ha ga-abụ ihe a ga-akwata n’agha,
 otutu igwe ehi ha ga-abụkwa ihe a ga-aluta n’agha.
 Aga m efesa ha nye ifufe, bụ ndị niile nọ ebe dị anya, bụ ndị ahụ niile na-akpuchapu
 agiri isi egedege ihu ha.
 Aga m emekwa ka ihe ojoo si n’akuku niile bjakwasị ha,”
 otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.
- 33 “Mgbe ahụ, Hazo ga-agho ebe obibi nke nkita ohia.
 O ga-agho ebe togboro n’efu ruo mgbe ebighi ebi.
 O nweghi onye obula ga-ebi n’ebe ahụ,
 nwa mmadu obula agakwaghi ebi n’ime ya.”

Ozi banyere Ilam

34 Nke a bụ okwu ONYENWE ANYỊ ndi ruru Jeremaya onye amuma nti banyere Elam,
 mgbe Zedekaya eze Juda bidoro ochichi ya.

- 35 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru,
 “Lee, aga m agbaji uta nke Elam,
 bu uta ahụ ha ji anya isi na o bu ebe ike ha di.
- 36 Aga m esite n’akuku anọ nke mbara eluigwe zite oke ifufe anọ,
 nke ga-abia megide Elam.
 Aga m efesa ha nye oke ifufe anọ ndi a,
 ndi ga-ebufu ha buga ha na mba niile di iche iche,
 o dighi obodo a na-agaghi ahụ ndi Ilam a dotara n’agha.
- 37 Aga m etipia Elam n’ihu ndi iro ha,
 e, n’ihu ndi ahụ na-achosi ndu ya ike.
 Aga m eme ka ihe ojoo bjakwasị ha,
 meekwa ka oke iwe m di oku bjakwasị ha,”
 otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
 “Aga m eji mma agha chuo ha oso
 tutu ruo mgbe m mere ka ha niile gwasia.
- 38 Aga m edo ocheeze m n’Elam,
 bibiekwa eze ya na ndisi ochichi ya,”
 otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
- 39 “Ma n’ikpeazu, n’ubochi ndi ahụ na-abia,
 aga m eweghachite akunuba niile nke Elam.”
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

50

Ozi e ziri banyere Babilon

- 1 Okwu ONYENWE ANYI nke ruru Jeremaya onye amuma nti banyere Babilon na
 banyere ala ndi Babilon.
- 2 “Kwusaa ya na mba niile, mee ka a nuru ya;
 bulie okoloto mgbe a na-ekwusa ya.
 Kwuputa ihe niile, ezokwala ihe obula, kama kwusaa ya si,
 ‘A ga-adota Babilon n’agha.
 Ihere ga-emesia mee Bel;
 otu a kwa, egwu ga-ejuputa Maduk obi.
 A ga-eme ka ihere mee oyiya ya niile a kpuru akpu;
 oke egwu ga-ejidekwa arusi ya niile.’
- 3 Otu mba, nke si n’akuku ugwu, ga-ebuso ya agha,
 mee ala ya ka o togboro n’efu.
 O dikwaghi onye ga-ebi n’ime ya,
 n’ihi na mmadu na anumanu ga-esi n’ime ya gbalaga.
- 4 “N’ubochi ndi ahụ, ma na mgbe ahụ,” otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara,
 ndi Izrel na ndi Juda ga-ejikota onwe ha n’otu.

- Ha niile ga-eji anya mmiri puo icho ONYENWE ANYI Chineke ha.
⁵ Ha ga-aju ajuju, banyere uzo e si eje Zayon.
 Mgbe ahụ, ha ga-eche ihu ha ijeru n'ebe ahụ.
 Ha niile ga-abiakwa were onwe ha nyefee* n'aka ONYENWE ANYI,
 n'ime ogbugba ndu ebighi ebi,
 nke a na-agaghị echefu echefu.
- ⁶ "Ndi m akpafuola dika aturu furu efu.
 Ndi ozuzu aturu ha eduhiela ha,
 mee ka ha na-awaghari n'ugwu ukwu niile.
 Ha na-akpaghari n'elu ugwu ukwu, ma n'elu ugwu nta.
 Ha echefuokwala ebe izuike nke ha.
- ⁷ N'ih i ya, ndi niile chotara ha na-eripia ha.
 Ndi iro ha na-ekwukwa si, 'Ikpe amaghi anyi
 n'ih i na ha emehiela megide ONYENWE ANYI, onye bu ezi ebe ita nri ha,
 na onye bukwa olileanya nke nna nna ha.'
- ⁸ "Sinu na Babilon gbalaga;
 sitekwanu n'ala Babilon puo,
 dirinu ka mkpi na-edu igwe ewu na aturu.
- ⁹ N'ih i na aga m akpali otutu mba di ike site n'ala di n'ugwu,
 ndi ga-ejikota onwe ha ibuso Babilon agha.
 Ha ga-edo onwe ha n'usoro imegide ya;
 o bukwa n'akuku ugwu ka ha ga-esi dota ya n'agha.
 Aku ha ga-agba ga-adi ka aku nke onye bu dike n'agha na onye oka igba uta na-agba.
 Ha agagh i agba aka lota.
- ¹⁰ N'ih i nke a, Babilon ga-agho ihe nkwata n'agha.
 Afo ga-ejukwa ndi niile bu ndi ga-akwata ya."
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
- ¹¹ "N'ih i na i nuriri onu nwee obi utu,
 gi onye bibiri ihe nketa m,
 i wughariri dika nwa ehi nke na-azocha oka,
 bee akwa dika oke inyinya.
- ¹² Ihere ga-eme nne unu,
 e, a ga-eme ka oke ihere mee nne muru unu.
 O ga-abukwa mba dikarisiri ala n'etiti mba niile,
 burukwa ozara, ala kporo nku na ala uzuzu.
- ¹³ N'ih i iwe di ukwu nke ONYENWE ANYI, o dighi onye ga-ebikwa n'ala Babilon ozo,
 n'ih i na a ga-ebibi ya kparamkam.
 Ndi niile si n'akuku ya na-agafe ka o ga-eju anya.
 Ha ga-akpari ya n'ih i onya niile di ya n'ahu.
- ¹⁴ "Doonu onwe unu n'usoro gburugburu obodo Babilon,
 unu ndi niile na-agba uta.
 Gbaanu ya uta. Unu echela banyere aku ole unu ga-agbapu
 n'ih i na o mehiela megide ONYENWE ANYI.
- ¹⁵ Kporonu mkpu agha megide ya, site n'akuku niile!
 O chiliela aka ya elu. Lee, ulo elu ya e wusiri ike adaala,
 a kwatuokwala mgbidi ya niile.
 Ebe o bu na ONYENWE ANYI na-aboro onwe ya obo n'ahu Babilon,
 bonu ya obo.
 Meenu ya dika o si mee ndi ozo.
- ¹⁶ Site na Babilon wezuga onye na-agma mkpuru
 na onye ji mma owuwe ihe ubi na-ewe ihe ubi.
 Ka onye obula laghachikwuru ndi nke ya,
 ka onye obula gbalaakwa n'ala nke aka ya,
 n'ih i mma agha nke onye na-emegbu emegbu.
- ¹⁷ "Izrel di ka ewu na aturu a chusasiri achusasi,

* 50:5 50:5 Rapara n'ahu Onyenwe anyi

nke ọdum chūsasiri.

Onye bu ụzọ ripia ya
bụ eze Asiria.

Onye ikpeazụ gwepiara ọkpukpu ya
bụ Nebukadneza, eze Babilon.”

¹⁸ N’ihi ya, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru,

“Aga m ata eze Babilon, na ndi ala ya ahuhu,
dika m si taa eze Asiria ahuhu.

¹⁹ Ma aga m akpoghachitekwa Izrel n’ebe ita nri nke ha.

Ha ga-atakwa nri na Kamel na Bashan.

O bukwa n’ugwu Ifrem na Gilead
ka afo ga-ejukwa ha.

²⁰ N’ubochi ndi ahụ, ma na mgbe ahụ,” otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri,

“a ga-achọ ajọ omume nke Izrel,
ma o dighi nke a ga-achota.

A ga-achokwa mmehie niile nke Juda,

ma o nweghi nke a ga-achota,

n’ihi na aga m agbaghara ndi ahụ m mere ka ha fodu mmehie ha.

²¹ “Busonu ala Merataim agha,
busokwanu ndi bi na Pekod agha.

Chuo ha oso, gbuchapu ma bibiekwa ha niile kpamkpam.”

Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

“Mezuonu ihe niile m nyere unu n’iwu.

²² A na-anu uzu agha n’ala ahụ,

a na-anu uzu oke mbibi.

²³ Lee ka e si gbajie,

ma tipia mkpirisi igwe ahụ na-esupia uwa niile.

Lee ka Babilon si togboro n’efu

n’etiti mba niile nke uwa.

²⁴ Esiiri m gi onya, gi Babilon;

i makwara n’onya ahụ tupu i mata na onya ahụ di.

A chotala gi, jidekwa gi,

n’ihi na i doola onwe gi ibuso ONYENWE ANYI agha.

²⁵ ONYENWE ANYI emegheela uloku ngwa agha ya,

site n’ime ya weputa ngwa agha nke onuma ya.

N’ihi na Onyenwe anyi bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile

nwere oru o ga-aru n’ala Babilon.

²⁶ Sitenu n’ebe di anya bia buso ya agha.

Kukapunu oja ya niile,

tukotanu ha onu dika akpa oka di ukwu, nke atukotara n’elu ibe ha.

Bibienu ya kpamkpam,

ka ihe obula ghakwara ifoduru ya.

²⁷ Gbuonu umu oke ehi ya niile,

ka ha niile gaa n’ebe ulo igbu anu

Ahuhu na-adiri ha, n’ihi na ubochi ahụ a kara aka banyere ha abiala,

bụ oge a ga-eji taa ha ahuhu.

²⁸ Geenu nti n’ihe ndi na-agbalaga na-ekwu, bu ndi si na Babilon na-agbapu oso.

Ha na-ekwusa na Zayon

otu ONYENWE ANYI Chineke anyi si bo obo,

otu o si abo obo n’ihi ulonso ukwu ya.

²⁹ “Kpokotanu ndi na-agba uta maka imegide Babilon,

bụ ndi niile na-agba uta.

Maanu ulu ikwu, gbaa ya gburugburu;

unu ekwela ka onye obula si n’ime ya gbapu.

Kwughachi ya ugwo dika oru ya si di,

dika ihe niile ahụ o mere si di meenu ya otu ahụ.

N’ihi na o buliela onwe ya elu megide ONYENWE ANYI,

bụ Onye nsọ nke Izrel.

³⁰ N’ihi ya, umu okorobia ya ga-ada n’okporozo ama niile.

- A ga-emekwa ka ndị agha ya niile dere duu n'ụbọchị ahụ."
 Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.
- 31 "Lee, edoola m onwe m imegide gị, gị onye nganga."
 Otu a ka Onyenwe anyị, bụ ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwubiri ya.
 "N'ihì na ụbọchị gị abịala,
 bụ oge ahụ a ga-ata gị ahụhụ.
- 32 Onye nganga ahụ ga-asọ ngongọ daa,
 ma o nweghị onye ga-enyere ya aka ka o bilitekwa.
 Aga m esunye obodo ya niile okụ,
 nke ga-erechapụ ndị niile gbara ya gburugburu."
- 33 Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru:
 "A na-emegbu nnọọ ndị Izrel,
 n'otu aka ahụkwa, ndị juda.
 Ndị dotara ha n'agha jidesiri ha aka ike.
 Ha adighị ahapụ ha ka ha laa.
- 34 Ma Onye mgbaputa ha dị ike.
 ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile bụkwa aha ya.
 O ga-eji ike ya niile kpeputa onụ ha,
 ime ka ala ha nweekwa izuike,
 ma meekwa ka ndị bi na Babilon ghara inwe izuike.
- 35 "Mma agha ga-ebili megide ndị Babilon niile,"
 otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara,
 "na ndị ahụ niile bi na Babilon
 ma megidekwa ndịsi ọchịchị niile na ndị ahụ niile maara ihe.
- 36 Mma agha ga-ebili megide ndị amụma ụgha ha niile.
 Ha ga-aghọ ndị nzuzu.
 Mma agha ga-ebili megide ndị bụ dike n'agha.
 Obi ha ga-ejuputakwa n'oke egwu.
- 37 Mma agha ga-ebili megide inyinya ha, na ụgbọ agha ha,
 na ndị mba ọzọ niile nọ n'etiti ha.
 Ha ga-aghokwa ndị inyom.
 Mma agha ga-ebilikwa megide akụ ha niile.
 A ga-aluta ha niile n'agha.
- 38 Okpomokụ ga-abiakwasị mmiri ha niile
 mee ka ha taa.
 N'ihì na ala ha bụ ala arụsị:
 arụsị ha niile ga-ayikwa ara n'ihì oke egwu nke ga-abiakwasị ha.
- 39 "N'ihì ya, o bụ ụmụ anụmanụ nke ọzara, na nkịta ọhịa ga-ebi n'ebe ahụ.
 Ikwighikwighi ga-ebikwa n'ebe ahụ.
 Mmadụ ọbụla agaghị ebikwa n'ime ya ọzọ.
 O nweghị onye ga-ebikwa n'ime ya site n'ogbọ ruo n'ogbọ.
- 40 Dịka m si kwatuo Sodom na Gomora,
 ya na obodo niile gbara ya gburugburu,"
 otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.
 "Otu a kwa, o dighị onye ọbụla ga-ebi n'ebe ahụ;
 nwa mmadụ ọbụla agakwaghị ebi n'ime ya."
- 41 "Lee, ndị agha si n'ala dị n'ebe ugwu na-abia;
 mba dị ukwu na otutu ndị eze
 ka a na-akpọtitekwa site na nsọtụ niile nke ụwa.
- 42 Ha ji otutu uta na ụbe;
 ha bụ ndị afọ tara mmiri, ndị na-enweghị obi ebere.
 Ha na-ebigbọ dika mbigbọ nke osimiri,
 dika ha na-anokwasị n'elu inyinya ha.
 Ha na-abia dika ndị ikom e doro n'usoro ibu agha,
 ibuso gị agha, Ada Babilon.
- 43 Eze Babilon nuru akụkọ banyere ude ha,
 akụkọ mere ka ike gwuru aka ya abụọ kparamkparam.
 Oke ihe mgbu ejidela ya,
 ihe mgbu dika nke nwanyi ime na-eme.

44 Lee, dika mgbe odum na-esi n'oke oha Jordan
 na-arigoputa n'ebe ita nri nke umu anumanu juputara n'ahijia ndu,
 n'otu ntabi anya ka m ga-esi n'ala ya chupu Babilon.
 Ma onye bu onye ahụ a hoputara, onye m ga-enyefe oru a n'aka?
 Onye dika m? Onye kwa puru iputa tuo m aka n'ihu?
 Onye bukwa onye ozuzu aturu ahụ nke puru ido onwe ya megide m?"

45 N'ihu ya, nuru ihe ONYENWE ANYI kwadobere megide Babilon,
 nurukwa ihe o zubere megide ala ndi Babilon.
 A ga-adokpuru ndi di nta n'etiti igwe ewu na aturu ahụ.
 Ebe ita nri ha ga-anọ n'onodu mgbagwoju anya n'ihu nke a.
 46 Uwa ga-ama jijiji mgbe ha nuru mkpotu odida Babilon,
 iti mkpu akwa ya ga-adakwa uda n'etiti mba niile di iche iche.

51

1 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru,
 "Lee, aga m akpali mmuo onye mbibi,
 ka o bia megide Babilon na ndi bi na Kaldia.
 2 Aga m eziga ndi mba ozo n'obodo Babilon,
 ka ha gaa fuchaa ya, bibiekwa ala ya.
 Ha ga-emegeide ya n'akuku niile,
 n'ubochi ahụ ihe ojoo ga-abiakwasị ya.
 3 Ekwela ka onye na-agba uta kwee uta ya,
 ekwekwala ka o yikwasị uwe agha ya.
 Enwekwala omijiko n'ebe umu okorobia ya no,
 kama bibie usuu ndi agha ya kpankpan.
 4 Ha ga-ada, buru ndi e gburu egbu n'ime Babilon,
 ha ga-abu ndi e meruru oke ahụ n'okporoozo niile.
 5 O bu ezie n'ala ha juputara n'ikpe omuma,
 n'ihu Onye nsọ nke Izrel,
 ma Chineke bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
 agbakutabeghi ndi Izrel na Juda azu.
 6 "Sinu na Babilon gbapu oso.
 Gbasienu oso ike n'ihu ndu unu.
 Unu ekwela ka e bibie unu n'ihu mmehie ya.
 Oge ibo obo ONYENWE ANYI eruola,
 o ga-akwughachi ya ihe ruuru ya.
 7 Babilon di ka iko olaedo n'aka ONYENWE ANYI.
 O mere ka uwa niile si n'iko ahụ nubiaga ihe onunụ oke.
 Mba niile nke uwa nuru mmanya ya.
 Ugbu a ha niile na-ayi ara.
 8 Na mberede, Babilon ga-ada, a ga-etipiakwa ya.
 Kwasierenu ya akwa ike.
 Wetanu ogwu tee ya,
 ma eleghi anya onya ahụ ga-adi ya mma.
 9 " 'Anyi gaara agwo Babilon,
 ma oria ji ya enweghi ngwota.
 Ka anyi hapunu ya; ka anyi niile n'otu n'otu laghachi n'obodo nke aka anyi,
 n'ihu na ikpe omuma diri ya eruola mbara eluigwe.
 O na-arigokwa ruo n'igwe ojii.'
 10 " 'ONYENWE ANYI emeela ka ezi omume anyi puta ihè.
 Ka anyi kwuputa
 ihe ONYENWE ANYI Chineke anyi mere na Zayon.'
 11 "Munonu onu aku unu;
 bulienu ota unu!
 ONYENWE ANYI akwaliela ndi eze ndi Midia,
 n'ihu na nzube ya bu ila Babilon n'iyi.
 ONYENWE ANYI ga-aboro onwe ya obo,

- ọ ga-abọtara ụlọnsọ ukwu ya ọbọ.
 12 Bulienụ ọkọlọtọ n'ihị imegide mgbidi Babilon.
 Tinyekwanụ ndị agha ọzọ n'etiti ndị nche, ka ọnụọgụgụ ha hie nne
 Kwadoonụ ndị ga na-elepụ anya.
 Kwadoonụ ndị agha ga-ezo onwe ha,
 n'ihị na ONYENWE ANYỊ ga-eme ka ihe o zubere mezu,
 bụ ihe ahụ o kpebiri megide ndị Babilon.
 13 Unu bụ ndị bi n'akuku otụtụ mmiri,
 ndị nwere akunuba dị ukwu,
 ọgwugwu unu abiaruola.
 Oge ahụ eruola mgbe e ji wezuga unu.
 14 ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile ji onwe ya n'ụzọ iyi, si,
 N'ezie, aga m eme ka ndị mmadụ ọnụọgụgụ ha ga-aha ka igurube juputa n'ime gi.
 Ha ga-etikwa mkpu ọnụ megide gi.
- 15 "O sitere n'ike ya mee ụwa;
 ọ tọrọ ntọala ụwa mee ka o guzosie ike site n'amamihe ya,
 ọ jikwa nghota ya setipụ eluigwe niile.
 16 Mgbe o bigbọrọ, mmiri niile nke dị n'eluigwe na-ebigbọkwa.
 Ọ na-eme ka igwe ojii site na nsọtụ niile nke ụwa kwulie.
 Ọ na-ezipụ amụma mgbe mmiri na-ezo,
 na-esitekwa n'ụlọ nkwaqoba ihe ya na-eweputa ifufe.
- 17 "Onye ọbula bụ onye na-enweghị uche nke ihe ọmụma kọrọ.
 Emeela ka ihere mee onye ọkpụ ụzụ ọlaedo ọbula site n'arusi ọ kpuru.
 N'ihị na oyiyi niile ọ na-akpụ bụ aghughọ;
 ha enweghị nkuume ọbula n'ime ha.
 18 Ha bụ ihe efu, na ihe jikwa emo,
 mgbe ikpe ọmụma ha bjakwasiri ha, ha ga-ala n'iyi.
 19 Ma onye ahụ bụ Oke Jekob adighi ka ihe ndị a,
 n'ihị na Ọ bụ ya na-eke ihe niile,
 tinyere Izrel bụ ebo nke ihe nketa ya.
 ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile bụ aha ya.
- 20 "Ị bụ mkpọrọ osisi m ji ebu agha,
 na ngwa agha m ga-eji gaa n'ihu agha.
 Gị ka m ga-eji tipia mba niile dị iche iche,
 gị ka m ga-eji laa alaeze niile n'iyi;
 21 gị ka m ga-eji tipia inyinyanya na onye na-agba ya,
 gị ka m ga-eji tipia ụgbọ agha na onye na-anya ya;
 22 gị ka m ga-eji tipia nwoke na nwanyi,
 gị ka m ga-eji tipia agadi nwoke na okorobia,
 gị ka m ga-eji tipia okorobia na nwaagboghọ,
 23 gị ka m ga-eji tipia onye ọzuzu aturu na igwe ewu na aturu ya,
 gị ka m ga-eji tipia onye ọrụ ubi na ehi ya;
 gị ka m ga-ejikwa tipia ndị na-achị achị na ndiisi ọchichị eze.
 24 "N'ihu gị ka m ga-anọ kwughachi Babilon na ndị niile bi na Babilon ihe ọjọọ niile
 ha mere na Zayon," ọ bụ ihe ONYENWE ANYỊ kwubiri.
 25 "Edoola m onwe m imegide gi, gị ugwu ukwu na-emebisi ihe,
 ọ onye na-ala ụwa niile n'iyi."
 Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara.
 "Aga m esetipụ aka m megide gi,
 kwapụ gị site na nkume dị elu.
 Aga m emekwa gi ka ị buri ugwu ukwu e suru ọkụ.
 26 A gaghi esite n'ime gi weta nkume e ji ewu isi nkuku ụlọ,
 maobu nke e ji ewu ntọala ụlọ ọbula,
 n'ihị na ị ga-abu ebe togboro n'efu ruo mgbe ebighi ebi," otu a ka ONYENWE ANYỊ
 kwubiri ya.
- 27 "Bulienụ ọkọlọtọ elu n'ala ahụ.
 Fuonu opi ike n'etiti mba niile.
 Kwadoonụ mba niile maka ibu agha megide ya;

- kpọkuonụ alaeze ndị a niile imegide ya:
Ararat, na Mini, na Ashkenaz.
- Họputanụ ọchịagha ga-edu usuu ndị agha megide ya;
ziganụ ịnyinya ga-adị ukwu n'ọnụọgụgụ, dika igurube.
- 28 Kwadoonụ mba niile maka ibu agha megide ha,
kwadoonụ ndị eze Midia,
na ndị ha na-achị achị, na ndịisi ọchịchị,
na mba niile nke ha na-achị.
- 29 Ala ahụ na-ama jijiji, na-atakwa ikikere eze nke ihe mgbu,
n'ihị na nzube ONYENWE ANYỊ zubere megide Babilon ga-emezu.
- Ọ ga-eme ka ala Babilon ghọọ ebe togborọ n'efu,
ka mmadụ ọbụla gharakwa ibi n'ime ya.
- 30 Ndị bụ dike n'agha na Babilon akwụsila ilu ọgụ;
ha anọgidela n'ebe ha e wusiri ike.
- Ike agwula ha;
ha adila ka ndị inyom.
- E sunyela ebe obibi ya niile ọkụ,
tijiakwa mkpọrọ e ji akpọchi onụ ụzọ ama ya niile.
- 31 Otu onye na-agba ọsọ na-agbaso ọgba ọsọ ibe ya,
otu onyeozị na-esochikwa onyeozị ọzọ n'azụ;
ha niile na-abịa izi eze Babilon ozi sị ya
na a dotala obodo ya n'agha,
- 32 na ndị iro anọchiela ụzọ e si agafe iyi,
na e sunyela ala mmiri mmiri niile ọkụ,
na ndị agha niile na-amakwa jijiji.”
- 33 Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, bụ Chineke Izrel kwuru,
“Ada Babilon dika ebe izọcha ọka,
n'oge a na-azọcha ya.
Mgbe a ga-ewe ya dika e si ewe ihe ubi na-abịa nso.”
- 34 “Nebukadneza eze Babilon eripiala anyị,
o tinyela anyị n'ọnọdu mgbagwoju anya.
O meela ka anyị dīrī ka ite ihe na-adighi n'ime ya.
- O lodara anyị dika ọ bụ agwọ ọjọọ,
jiri ihe uto anyị niile mejuo afo ya.
Emesịa, ọ gbọputara anyị.
- 35 Ka ihe ike ahụ niile o mere anyị na ụmụ anyị dīkwasi kwa Babilon n'isi.”
Ọ bụ ihe ndị bi na Zayon kwuru.
- Jerusalem na-ekwukwa sị,
“Ka ọbara anyị dīkwa n'isi ndị bi na Babilon.”
- 36 N'ihị ya, ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ na-ekwu,
“Lee, aga m ekwuchitere gi onụ gi,
bọtakwara gi ọbọ.
- Aga m emekwa ka osimiri taa,
meekwa ka isi iyi mmiri niile taakwa.
- 37 Babilon ga-aghọ mkpọmkpọ ebe,
ọ ga-aghọ ebe obibi nke nkita ọhịa,
burukwa ihe iju anya, na ihe nkocha,
na ebe mmadụ ọbụla na-agaghị ebikwa.
- 38 Ndị ya niile na-agbọ ụja dika ụmụ ọdum,
ha na-emekwa ụzọ dika ụmụ ọdum na-anụ ara.
- 39 Ma n'oge ahụ a kpaliri ha,
aga m edo oriri n'ihu ha.
Aga m eme ka ha nhubiga mmanya oke,
si otu a mee ka ha jiri oke ichi ọchị tie mkpu onụ.
N'ikepeazu, ha ga-arahụ ụra ebighi ebi, nke ha na-agaghị esite na ya bilie.”
Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.
- 40 “Aga m akpudata ha,
dika ụmụ aturu a na-aga igbu egbu,
dika ebule na mkpi.
- 41 “Lee ka a ga-esi dọta Sheshak n'agha,

- jichie ihe ụwa niile ji anya isi n'agha.
Lee ka Babilon ga-esi ghọọ ihe ọgbọrọ n'efu
n'etiti mba niile!
- 42 Osimiri ga-eri Babilon,
mmali elu nke mmiri ya ga-ekpuchi ya.
- 43 Obodo ya niile ga-atọgbọrọ n'efu,
ọ ga-abụ ebe kporo nkụ, na ala ọzara,
ọ ga-aghọ ala onye ọbụla na-agaghị ebi n'ime ya,
nke mmadu ọbụla na-agaghị esi n'etiti ya gafee.
- 44 Aga m ata Bel di na Babilon ahụhụ,
mee ya ka ọ gboputa ihe ndi ahụ o loro.
Mba di iche iche agakwaghị agakwurukwa ya ọzọ.
Mgbidi Babilon ga-adakwa.
- 45 "Sinu n'ime ya pụta, unu ndi m!
Ghapụnụ ọsọ n'ihu ndu unu.
Ghapụnụ ọsọ site n'iwe di oku nke ONYENWE ANYI.
- 46 Unu adala mba, unu atukwala ụjọ,
mgbe unu nuru akuko di iche iche n'ala ahụ.
N'ihu na otu udi akuko ka a ga-anu n'afọ a, akuko ozo di iche ka a ga-anukwa n'afọ nke
ozo.
- A ga-anu akuko iwusi obara n'ala ahụ,
nukwa akuko onye ochichi nke na-ebuso onye ochichi ozo agha.
- 47 N'ihu na oge ahụ aghaghị ibia
mgbe m ga-ata arusi niile di na Babilon ahụhụ.
A ga-eme ka ihere mee ala ahụ niile.
Ndi ya niile e gburu egbu ga-ada, togborokwa n'ime ya,
- 48 mgbe ahụ, eluigwe na ụwa, na ihe niile di n'ime ha
ga-eti mkpu onu n'ihu ihe dakwasiri Babilon.
Ndi ga-ebuso ya agha
ga-esitekwa n'ugwu bia."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
- 49 "Babilon ga-ada n'ihu ndi Izrel e gburu,
dika ndi niile e gburu n'ụwa
si daa site n'aka ndi Babilon.
- 50 Unu ndi siterela n'ihu mma agha gbapu ọsọ,
wezuganụ onwe unu, unu eguzokwala.
Chetanụ ONYENWE ANYI n'ala ahụ di anya,
na-echetakwa Jerusalem."
- 51 "There emeela anyi,
n'ihu na a kpariala anyi.
Ihere ekpuchiekwala ihu anyi,
n'ihu na ndi mba ozo abatala
n'ebe nsọ nke ulonso ONYENWE ANYI."
- 52 "Ma ubochi ndi ahụ na-abia," ka ONYENWE ANYI kwuputara,
"mgbe m ga-ata arusi ya niile ahụhụ.
Ndi e meruru ahụ
ga-asukwa ude n'ala ahụ niile.
- 53 A sikwari* na Babilon a arigoruo n'eluigwe,
ma a sikwa na o wusie ebe di elu nke ike ya mee ka o siwanyekwuo ike kara,
aga m ezite ndi mbibi ga-abia megide ya."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.
- 54 "Uzu ikwa akwa si na Babilon na-aputa,
uzu oke ila n'iyi
sikwa n'ala ndi Babilon na-aputa.
- 55 ONYENWE ANYI ga-ala Babilon n'iyi.
O ga-emekwa ka oke uzu ha kwusi.

* 51:53 51:53 Maobu, asigodu

Mbigbo nke ndi iro ga-adikwa ka mbigbo nke otutu mmiri,
mkpotu nke olu ha ga-ada uda di ukwu.

⁵⁶ Onye mbibi ga-ebuso Babilon agha.

A ga-adota ndi bu dike ya n'agha,
gbajisiekwa uta ha niile.

N'ihu na ONYENWE ANYI bu Chineke onye na-akwughachi;
o ga-akwughachikwa n'uju ya.

⁵⁷ Aga m eme ka ndisi ochichi ya niile, na ndi maara ihe ha nubiga mmanya oke;
aga m emekwa ndi ha na-achi achi, na ndisi ha, na ndi ha bu dike n'agha otu ihe
ahu.

Ha ga-arahu ura ruo mgbe ebighi ebi. Ha agahi esitekwa n'ura ahu bilie ozo."

O bu ihe Eze ahu kwubiri, bu onye ahu aha ya bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime
ihe niile.

⁵⁸ The ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru,
"A ga-akwada mgbidi Babilon nke sara mbara, mee ka o daruo ala,
a ga-eji oku sunye n'onu uzọ ama ya niile di elu.

Ndi di iche iche na-adogbu onwe ha n'oru n'efu.

Ndogbu n'oru nke mba niile di iche iche ga-abu nku a na-akwanye n'oku."

⁵⁹ Ndi a bu ozi Jeremaya, bu onye amuma ziri onyeisi ozi aha ya bu Seraya nwa
Neraya, nwa Mahseia, mgbe o so Zedekaya eze Juda gaa Babilon. E ziri ya ozi a n'afu
nke anu nke ochichi Zedekaya. ⁶⁰ Jeremaya deputara n'akwukwo ihe banyere ihe ojoo
ndi ahu niile ga-abiakwasị Babilon, ya bu ihe niile e dere banyere Babilon. ⁶¹ O siri
Seraya, "Mgbe i ruru Babilon, lezie anya hu na i guputara okwu ndi a niile ebe ndi
mmadu ga-anu ya. ⁶² Emesja, i ga-ekwukwa si, 'ONYENWE ANYI, gi onwe gi ekwuola na i
ga-ebibi ebe a, ma mmadu maobu anumanu agahi ebikwa n'ime ya. I kwuokwala na
o ga-agho mkpompko ebe ruo mgbe ebighi ebi.' ⁶³ Mgbe i gusiri ihe di n'akwukwo a,
kegide ya nkume, tunye ya n'etiti iyi ukwu Yufretis. ⁶⁴ I ga-asikwa, 'Otu a ka Babilon
ga-esi mikpuo. O gahi ebilikwa ozo, n'ihu ihe ojoo ahu m ga-eme ka o biakwasị ya. Ndi
ya ga-adakwa.'"

Ebe a ka okwu Jeremaya niile gwuru.

52

Ndota n'agha a dotara Jerusalem

¹ Zedekaya gbara iri afu abuo na otu mgbe o malitere ibu eze. O chiri di ka eze na
Jerusalem afu iri na otu. Aha nne ya bu Hamutal nwa Jeremaya, onye Libna. ² O mere
ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI dika Jehoiakim mere. ³ O bu n'ihu iwe ONYENWE ANYI
ka ihe ndi a niile ji biakwasị Jerusalem na Juda. N'ikpeazu, o sitere n'ihu ya chupu ha.

N'oge a, Zedekaya nupuru isi n'okpuru eze Babilon.

⁴ N'ihu ya, n'afu nke itoolu, nke ochichi Zedekaya, n'ubochi nke iri n'onwa nke iri, nke
afu ahu, Nebukadneza, eze Babilon, duuru usuu ndi agha ya niile bja ibuso Jerusalem
agha. Ha mara ulo ikwu ndi agha n'azu obodo ahu, wuokwa mgbidi nnochibido
gburugburu obodo ahu. ⁵ Anochibidoro obodo a n'agha ruo n'afu nke iri na otu nke
ochichi eze Zedekaya.

⁶ N'abalị nke itoolu, nke onwa anu n'afu ahu, oke unwu siri ike di n'obodo ahu ruo
na o dikwaghị nri di nke ndi mmadu ga-eri. ⁷ Mgbe ahu, e tipuru oghere n'aja mgbidi
obodo ahu, ndi agha niile ji abali gba pu site n'onu uzọ ama nke di n'etiti mgbidi abuo
n'akuku ubi eze a gbara ogige, n'agbanyeghi na ndi Babilon* no obodo ahu gburugburu.
Ha gbapuru chee ihu n'uzo Araba.† ⁸ Ma usuu ndi agha Babilon‡ chusoro Zedekaya bu
eze n'azu, chukwute ya na mbara ala Jeriko. Ndi agha ya niile sitere n'ebe o no gbasasi,
hapu ya, ⁹ e jide ya.

Ha kpugara ya eze Babilon, n'obodo Ribla, nke di n'ala Hamat, ebe a no maa ya ikpe.
¹⁰ Na Ribla ka eze Babilon no gbuo umu ndi ikom Zedekaya niile, n'ihu ya, o gbukwara
ndisi ochichi Juda niile. ¹¹ O gburu ya anya Zedekaya abuo, jiri udo bronze kee ya agbu,
kpu ruo ya gaa Babilon, ebe o tynere ya n'ulo mkporo tutu ruo ubochi onwu ya.

¹² N'ubochi nke iri, n'onwa nke ise, nke afu iri na itoolu, nke ochichi Nebukadneza eze
Babilon, Nebuzaradan ochiagha ndi nche eze, onye na-ejere eze Babilon ozi, bjarutere
Jerusalem. ¹³ O sunyere ulonso ONYENWE ANYI oku, uloeze na ulo niile di na Jerusalem,
ulo obula bu nke di mkpa ka o surere oku. ¹⁴ Usuu ndi agha Kaldia niile bu ndi

* 52:7 52:7 Maobu, Kaldia † 52:7 52:7 Ya bu ndagwurugwu Joda ‡ 52:8 52:8 Kaldia dikwa n'amaokwu nke

nọ n'okpuru onyeisi ndị nche eze ahụ, kwaturu mgbidi ahụ niile gbara Jerusalem gburugburu. ¹⁵ Nebuzaradan, ochiagha ndị nche eze, buru ufoḍu n'ime ndị dakarịsiri n'ogbenye na ndị fọdurụ n'ime obodo ahụ, ha na ndị nka niile fọdurụ, na ndị ahụ ji aka ha gbakwuru eze Babilon, bulaa ha Babilon, ka ha ga biri n'ala ọzọ. ¹⁶ Ma Nebuzaradan, hapurū ndị ahụ bụ nnoḡ ndị ogbenye onu ntu, § ka ha na-eleḡta ubi vaini niile a gbara ogige na ala ubi niile.

¹⁷ Ma ndị Babilon tipjara ogidi bronz niile, ha na ihe ndokwasị niile na Oke osimiri bronz ndị ahụ dī n'ulonso ONYENWE ANYI, buru bronz ahụ niile bulaa Babilon. ¹⁸ Ha chikḡoro ite niile, na shovel niile na ihe ikpakepụ oku niile, na efere ikwosa mmiri niile, na ngaji ukwu niile, na ihe bronz niile, bụ nke e ji eje ozi n'ime ulonso ahụ. ¹⁹ Ochiagha ndị nche eze ahụ sikwa n'ulonso ahụ chirī ihe ndị a: efere ukwu niile, ihe igunye oku niile, efere ikwosa mmiri niile, ite niile, ihe idokwasị oriḡna niile, ngaji ukwu niile na iko e ji enye onyinye ihe onuḡu, ya bụ ihe ndị ahụ niile e ji ọlaedo a nuchara anucha maobu ọlaocha kpū.

²⁰ O burukwara bronz sitere n'ogidi abūo ahụ, oke Osimiri ahụ na ehi iri na abūo e ji bronz kpū, bụ nke dī n'okpuru ya, na ihe ndokwasị ya niile, nke eze bụ Solomon mere n'ihī ulonso ONYENWE ANYI. Ha kariri ihe a ga-eji ihe otutu tū. ²¹ I dī elu nke otu n'ime ogidi abūo ndi a bụ mita asatō na ụma* n'otutu. I dī gburugburu ya bukwa mita ise na ụma anḡ, † nke obula n'ime ha bụ mkpisiaka anḡ. Oghere dikwa n'ime ha. ²² Isi bronz nke e kpukwasiri n'otu ogidi dī mita abūo na ụma atḡ n'idi elu. O bukwa ihe yiri mkpuru pomegranet e ji bronz kpaa, ka e ji choḡ ya mma gburugburu ya niile. Ogidi nke abūo nwekwara pomegranet, yiri ibe ya. ²³ Pomegranet ndi ahū dī iri itoolu na isii, o bukwa n'akuk obula ka o dī. Onuḡugū pomegranet niile dī n'elu ihe ahū a kpuru akpū dī otu narī.

²⁴ Ochiagha ndi nche eze ahū, kpuru Seraya, onyeisi nchaja, na Zefanaya, bụ onye nchaja na-esote ya n'okwa, na ndi nche atḡ na-eche onu ụzḡ mbata dika ndi mkporḡ. ²⁵ O sitere n'etiti ndi ahū fodoru n'obodo kpuru otu onyeisi na-ahū maka ndi agha, na ndi ikom asaa na-enye eze ndumodu. O kpukwara ode akwukwo, onye isi oru na-ahū maka imanye ndi ga-aga agha, jidekwa iri ndi ikom isii bụ ndi a huru n'ime obodo ahū. ²⁶ Nebuzaradan, bụ ochiagha kpuru ha niile, dute ha n'ihu eze Babilon na Ribla. ²⁷ N'ebe ahū na Ribla, dī n'obodo Hamat, ka eze nḡ nye iwu ka e gbuo ha niile.

Ya mere, a dorḡ Juda n'agha, mee ka o ga biri n'ala ọzḡ.

²⁸ Nke a bụ onuḡugū ndi ahū Nebukadneza mere ka ha gaa biri n'ala ọzḡ.

N'afḡ nke asaa nke ochichi ya,

puku atḡ ndi Juu na iri abūo na atḡ, 3,023.

²⁹ N'afḡ nke iri na asatḡ nke ochichi Nebukadneza,

ka o mere ka narī mmadu asatḡ na iri atḡ na abūo, 832 si na Jerusalem gaa biri n'ala ọzḡ.

³⁰ N'afḡ nke iri abūo na atḡ,

Nebuzaradan, onyeisi ndi nche alaeze Babilon bulara ndi dī narī ndi Juu asaa na iri anḡ na ise, 745 ka ha ga biri n'ala ọzḡ.

Onuḡugū ha niile dī puku anḡ na narī isii, 4,600.

Jehoiakin enwere onwe ya

³¹ N'afḡ nke iri atḡ na asaa, site na mgbe e mere ka Jehoiakin eze Juda gaa biri n'ala ọzḡ, n'afḡ Awel-Maduk ḡoro eze Babilon. Mgbe ahū, o mere ka Jehoiakin eze Juda, si n'ulo mkporḡ pūta, nwere onwe ya. O mere nke a n'ubochi iri abūo na ise nke onwa iri na abūo. ³² O gwara ya okwu oma, nyekwa ya onodu ugwu dī elu karja onodu ndi eze ndi ọzḡ niile ha na ya nḡ na Babilon. ³³ N'ihī nke a, Jehoiakin gbanwere uwe mkporḡ ya, wezuga ya. Sitekwa n'oge ahū tutu ruo mgbe o nwuru, ya na eze na-eriko nri. ³⁴ Site n'ubochi ruo n'ubochi, eze Babilon na-enye Jehoiakin oke ihe ruru ya kwa ubochi niile nke o dī ndu, ruokwa n'ubochi onwu ya.

§ 52:16 52:16 Ya bụ ndi dakarisiiri n'ogbenye * 52:21 52:21 Iri nzo ukwu abūo na asaa † 52:21 52:21 Nzo ukwu iri na asatḡ ‡ 52:22 52:22 Ya bụ nzo ukwu asaa na okara

Abụ Akwa

1

¹ Lee ka obodo ahụ nke ndị ya dị ọtụtụ
si buru ebe togboro n'efu!

Lee ka o si ghọọ nwanị di ya nwuru,
bụ obodo ahụ a maara aha ya n'etiti mba niile.

Lee ka onye naara abụ eze nwanị n'etiti ala niile a na-achi achi
si ghọọ ohu.

² O na-akwasị akwa ike n'abalị,
anya mmiri na-asọdakwa na nti ya,
n'etiti ndị ahụ niile huru ya n'anya,
o dighi onye na-akasi ya obi.
Ndi enyi ya niile aghogbuola ya;
ha niile aghoala ndi iro ya.

³ Juda ejeela biri n'ala ozo,
mgbe o siri n'onodu mweda n'ala na ndogu n'oru putu.
O na-ebi n'etiti mba di iche iche,
ma o chotaghi ebe izuike obula.
N'etiti nhuju anya ya
ndi niile na-achụ ya oso achukwutela ya.

⁴ Okporozo niile e si eje Zayon na-eru uju,
n'ihu na o dighi onye na-abiakwa na mmemme ndi ahụ a kara aka.
Onu uzo ama ya niile atogborola n'efu,
ndi nchujaja ya na-asu ude,
umu agboghọ n' onodu mwute,
ya onwe ya nokwa n'onodu di ilu.

⁵ Ndi iro ya aghoala ndi na-achi ya;
ndi iro ya no n'ahu udo.
N'ihu na ONYENWE ANYI emekpaala ya ahụ,
n'ihu iba uba nke njehie ya niile.
E burula umuntakiri ya bulaa mba ozo,
dika ndi a dotara n'agha.

⁶ Ima mma niile
esitela n'ahu ada Zayon puo.
Umu eze ya di ka ele
nke na-enweghi ike ichota ebe ita nri.
N'ihu adighi ike ha,
ha esitela n'ihu ndi na-achụ ha oso gbalaga.

⁷ N'ubochi ndi ahụ niile e wedara ya n'ala,
Jerusalem echetala aku ndi ahụ niile bu nke ya na mgbe ochie.
Jerusalem echetala ha n'ubochi ndi ahụ niile o na-awaghari.
Mgbe ndi ya dabara n'aka ndi iro ya,
o nweghi onye inyeaka ha huru.
N'oge ahụ, ndi iro ya huru onodu
ya, chia ya ochi.

⁸ Jerusalem emehiela nke ukwu,
n'ezie, o ghoala ihe ruru aru.
Ndi ahụ niile na-asopuru ya na mbu elelala ya anya,
n'ihu na ha ahula oto ya.
Ya onwe ya kwa na-asu ude,
ma chigharjakwa azu.

9 Iṛụ arụ ya pụtara ihe, ọ bụladi n'uwe ya.

Ọ dīkwaghị mgbe o chere echiche banyere ihe dị na-eche ya n'oge dị n'ihu.

Lee ka o si daa, dasie ike,

ma ọ dighi onye b́ara kasie ya obi.

“ONYENWE ANYI, lee nsogbu m niile.

Lee ka ndi iro si merie m.”

10 Onye iro agbasaala aka ya

chikotaa akụ ya niile.

O ji anya ya hụ ka mba ndi ọzọ di iche iche

si bata ebe nso ya.

Ndi ahụ na-ekwesighi ibata

bụ ndi batara n'ebe nzukọ gi.

11 Ndi ya niile na-asu ude

mgbe ha na-achọ ihe ha ga-eri.

Ha na-ewere ihe ha nwere nye n'ihu oriri,

ime ka ha nwee ike diri ndu.

“ONYENWE ANYI, lee, ma tuleekwa ihe ndi a niile,

n'ihu na aburuła m onye a na-eleli.”

12 “O bu na o dighi emetu unu n'obi, unu ndi niile na-esi ebe a na-agafe?

Legharianyu anya unu ka unu huru.

O nwere ahuhu dika ahuhu m,

nke e mere ka o bjakwasi m,

bụ nke ONYENWE ANYI mere ka o bjakwasi m,

n'ubochi o na-ewe iwe ya di oku?

13 “O si n'elu zite oku,

e, o zitere oku nke na-ere n'ime okpukpu m.

O gbasara ugbu n'ebe ukwu m ga-esi gafee,

meekwa ka m laghachi azu.

O mere ka m buru ihe togboro n'efu,

onye na-ada mba ogologo ubochi niile.

14 “O na-eleru anya na mmehie m niile;*

jiri aka ya na-akpa ha dika udo.

A nyakwasila ya n'olu m.

Onyenwe anyi emeela ka ike gwusia m.

O werela m nyefee n'aka ndi ahụ

m na-apughị iguzogide.

15 “Onyenwe anyi ajula

ndi niile bu dike n'agha no n'etiti m.

O kpokuola usuu ndi agha ka ha bia buo agha megide m,

ka ha bia gwepia umu okorobia m niile.

N'ebe izocha mkpuru vaini ya

ka Onyenwe anyi zochara ada Juda na-amaghị nwoke.

16 “O bu nke a mere m ji akwa akwa.

O bu ya mekwara anya mmiri ji ju m anya.

O nweghi onye nkasiobi obula no m nso;

o nwekwaghị onye ga-akpoghachi mkpuruobi m.

Umụ m atogbola n'efu,

n'ihu na onye iro emerielā.”

17 Lee ka Zayon si gbasapu aka ya

ma o nweghi onye nkasiobi o nwere.

ONYENWE ANYI enyela iwu banyere Jekob

na ndi agbataobi ya ga-agho ndi iro ya.

* 1:14 1:14 Maabu, o kpaala mmehie m niile dika agbu yoku

Jerusalem aghọkwaala
ihe ruru aru n'etiti ha.

18 “Ma ONYENWE ANYI bu onye ezi omume.
O bu mu onwe m nupuru isi n'iwu ya.
Geenu ntị unu ndi niile,
leenu anya n'udi ahuhu dakwasiri m.
A dotala umu okorobia na umu agboghobia m niile n'agha
buru ha jee mba ozọ.

19 “Akpokuru m ndi mu na ha di na mma,
ma ha ghogburu m.
Ndi nchujaja m na ndi okenye m
nwuru n'ime obodo
mgbe ha no na-achota nri
ha ga-eji debe onwe ha ndu.

20 “Lee, ONYENWE ANYI, ka m si buru onye ahuhu di ukwu dakwasiri.
Ime anu ahu m na-anu oku,
obi m kwa enweghi izuike n'ime m
n'ihu na onye nnupu isi di ukwu ka m bu.
N'ezi, o bu mma agha ka a ga-eji mee ka mmadu gbara aka nwa.
Ma n'ime ulo, o bu naani onwu di ya.

21 “Ndi mmadu anula olu isu ude m,
ma o nweghi onye biara ikasi m obi.
Ndi iro m niile anula akuko ihe ojoo dakwasiri m,
ma ha na-anurikwa onu n'ihu ihe i mere ka o bjakwasiri m.
Mee ka ubochi ahu i kara aka bia,
nke ga-eme ka ha diri ka m di.

22 “Kwere ka ihe ojoo niile ha na-eme bia n'ihu gi.
Mesokwa ha mmeso
dika i si mesoo m
n'ihu mmehie niile nke m.
N'ihu na isu ude m di otutu,
ana m adakwa mba n'obi m.”

2

1 Lee ka Onyenwe anyi si jiri igwe ojii nke iwe ya
kpuchie ada Zayon!
O sitela n'elugwe
tuda ima mma Izrel n'ala,
o chetakwaghi ebe mgbakwasiri ukwu ya,
n'ubochi iwe ya.

2 Onyenwe anyi elodala ebe obibi niile nke Jekob;
na-enweghikwa omiiko n'ebe o no.
O sitela n'oke iwe ya
dodasia ebe niile e wusiri ike nke ada Juda.
O wedala alaeze ya na ndi umu eze ya n'ala,
mee ka ha gharakwa i nwee nsopuru.

3 O sitela n'oke iwe ya
bipu ike niile Izrel nwere.
O seghachiri aka nri ya,
mgbe ndi iro ha na-abia nso.
O nwukwara dika oku na-enwusi ike n'etiti Jekob;
si otu a rechapu ihe niile di gburugburu ya.

4 O kweela uta ya, jide ya n'aka nri ya,

dịka onye iro.
 Dịka onye iro kwa
 o gbuola ndị ahụ niile mara mma ile anya;
 ọ wupụla iwe ya, dịka ọ bụ ọkụ,
 n'elu ụlọ ada Zayọn.

⁵ Onyenwe anyị dị ka onye iro,
 o lomichaala Izrel.
 O lomichaala ụlọeze ya niile,
 bibiekwa ebe ya niile e wusiri ike.
 O meela ka iru ụjọ na ikwa akwa
 mụbaara ada Juda.

⁶ O meela ka ebe obibi ya tọgboro n'efu, dịka ubi a gbara ogige;
 o bibiela ebe nzuko ya niile.
 ONYENWE ANYỊ emeela ka Zayọn chezo
 ime mmemme ya a kara aka, na idebe ụbọchị izuike ọbụla nsọ.
 Site n'oke iwe ya,
 ọ jula eze na onye nchụaja.

⁷ Onyenwe anyị ajula ebe ichu aja ya
 gbakuta ebe nsọ ya azu.
 O werela mgbidi niile nke ụlọeze ya
 nyefee n'aka onye iro;
 ha emeela ka olu ha daa ụda n'ime ụlọ ONYENWE ANYỊ
 dịka n'ụbọchị mmemme a kara aka.

⁸ ONYENWE ANYỊ ekpebiela ibibi
 mgbidi gbara ada Zayọn gburugburu.
 O setipuru ihe otutu;
 o sepukwaghị aka ya na ibibi ya.
 O mere ka mkputamkpu aja na mgbidi ruo ụjọ,
 meekwa ka ha richapụsịa.

⁹ Onu ụzọ ama ya niile emikpuola n'ala;
 ọ gbajela mkporo niile e ji akpochi ha, laakwa ha n'iyi.
 A dotala eze ya na umu eze ya n'agha, buru ha jee mba ozo.
 Iwu adighikwa,
 otu a, ndi amuma ya enwekwaghị ike ihu ohu
 site n'ebe ONYENWE ANYỊ nọ.

¹⁰ Ndị okenye ada Zayọn
 nọ ọdụ n'ala, dere duu.
 Ha ekpokwasịla aja n'isi ha;
 ha eyikwasịkwala onwe ha uwe mkpe.
 Umụ agboghọ Jerusalem na-amaghị nwoke
 ehulatala isi ha n'ala.

¹¹ Ike agwula anya m n'ihị ikwa akwa,
 ime ime ahụ m na-anụ ọkụ.
 Obi m dị ka ihe a wupuru n'ala,
 n'ihị na e bibiela ndi m,
 n'ihị na umuntakiri na umu a muru oheru na-ada mba
 n'okporo ụzọ nke obodo.

¹² Ha na-ebere nne ha akwa na-asị,
 "Olee ebe ọka na mmanya di?"*
 Mgbe ha na-ada mba dịka ndi e meruru ahụ
 n'okporo ụzọ obodo,
 mgbe onwu ji nwayo na-eripiasị ndu ha
 n'aka nne ha ku ha.

* 2:12 2:12 Achicha na ihe onunụ di

13 Gịni ka m nwere ike ikwu banyere gi?

Gịni ka m ga-iji tunyere gi,
gi ada Jerusalem?

Gịni ka m ga-asị na i yiri,
nke ga-enyere m aka imata otu m ga-esi kasịe gi obi,
gi ada Zayon na-amaghị nwoke?

Ọnya dị gi n'ahụ miri emi, dika idi omimi nke osimiri.
Onye puru igwo gi?

14 Ohu niile ndi amuma gi huru
bu ohu ugha na ohu na-enweghi isi.

Ha ekpughegi mmehie gi,
igbochi ndota n'agha nke a dotara gi.

Kama ihe ha hutaara gi
bu ihe ugha na nduhie.

15 Ndi niile si n'ebe i no
na-agafe na-akuru gi aka ha;

ha na-efufe isi ha,
jirikwa ada Jerusalem na-eme ihe ochi.

Ha na-aju ajuju na-asị, "Nke a o bu obodo ahụ
a na-akpo ebe mabigara mma oke,
onu nke uwa niile?"

16 Ndi iro gi niile na-emeghepu onu ha
megide gi;

ha na-achi gi ochi, na-atara gi ikekere eze.
Ha na-ekwu na-asị, "Anyi eloola ya.

Nke a bu ubochi ahụ anyi na-ele anya ya.
Anyi adirila ndu hu ya."

17 ONYENWE ANYI emeela ihe o zubere ime.
O mezuola ihe o kwuru na o ghaghị ime
site n'oge gara aga.

O kwatuola gi, na-enweghi omiiko obula.
O meela ka ndi iro gi nura onu n'ahu gi;
o meekwala ka e bulie ike nke ndi iro gi.

18 Obi ndi mmadu
na-etiku Onyenwe anyi.

Gi, mgbidi niile nke ada Zayon,
ka anya mmiri gi na-asoputa dika osimiri
ehihie na abali niile,

enyekwala onwe gi izuike,
enyekwala anya gi izuike.

19 Bilie, kwaa akwa n'abali,
n'oge mmalite nche abali.

Wuputa ihe di gi n'obi n'ihu Onyenwe anyi
dika o bu mmiri.

Welie aka unu elu nye Onyenwe anyi
n'ihu umuntakiri ndi a,

ndi na-ada n'ihu aguu
n'isi okporozo niile.

20 "Lee anya, ONYENWE ANYI, ma tugharia uche gi.

Onye ka i sirila otu a mesoo mmeso?

O kwesiri ka ndi bu nne rie umu ha,
bu umu nke ha muru?

O kwesiri ka e gbuo onye nchujaja na onye amuma
n'ime ebe di nsọ nke Onyenwe anyi?

21 “Ụmụ okorobia na ndị okenye dinakoro n’otu ebe,
n’uzuzu nke okporoụzọ.

E jirila mma agha gbuo
umụ okorobia m na umụ agboghọ m.
I gbuola ha n’ubochi iwe gi;
i gburu ha ju inwe omiko n’ahụ ha.

22 “Dika i si akpo oku ka a bia n’ubochi oriri,
otu a ka i si kpokota ihe egwu niile ka ha bjakwasị m n’akuku niile.
N’ubochi nke iwe ONYENWE ANYI
o dighi onye gbapuru oso, o dikwaghi onye foduru ndu;
ndi m lekotara, zulitekwa
ka ndi iro m lara n’iyi.”

3

1 Abụ m onye hurula ahuhu site
na mkpara igwe nke nrubiga oke nke iwe ONYENWE ANYI.

2 O sitela n’ihu ya chupu m, mee ka m jeghari
n’ochichiri kama n’ihe.

3 N’ezie, o tugharjala aka ya megide m,
mgbe mgbe, ogologo ubochi niile.

4 O meela ka akpukpo ahụ na anụ ahụ m fikpo,
o nyajisiela okpukpu di m n’ahụ.

5 O busola m agha,
jiri ihe ilu na oke mkpagbu gbaa m gburugburu.

6 O meela ka m biri n’ochichiri
dika ndi nwuru anwu kengbe oge gara aga.

7 O gbachibidola m ogige, ime ka m ghara igbapu;
o jirila udo igwe di arọ mee ka m ghara ijeghari.

8 O na-eme ka ekpere m hapu irute ya,
o buladi mgbe m kpokuru ya ka o nyere m aka.

9 O jirila nkume a wara awa gbachie uzo m niile,
o meela ka okporoụzọ m gbagọ agbagọ.

10 Dika anụ ohi bia nke makpu na-eche nche,
na dika odum nke na-ezo onwe ya,

11 o sitela n’okporoụzọ dokpuru m dobisie m ahụ,
hapu m na-enweghi onye inyeaka.

12 O doola uta ya
mee m ka m buru onye akụ ya ga-agbata.

13 O ji akụ nke si n’akpa akụ ya
gbapuo m obi.

14 Aghoro m ihe ochi nye ndi m niile;
ha ji abụ na-akwa m emo ogologo ubochi niile.

15 O meela ka ihe niile na-elu ilu ju m afo,
meekwa ka m nujuo oluilu afo.

16 O meela ka m jiri okwute tajisie eze m,
o kponykwala m ntụ n’onu m.

17 Enweghi m udo,
echezokwaala m ihe oganihu bu.

18 N’ihi ya, ana m ekwu, “Ima mma m obula adighikwa.
Agaghi m enwetakwa ihe ndi ahụ m lere anya na m ga-esi n’aka ONYENWE ANYI
nweta.”

19 Ana m echeta ahuhu m, na mwaghari m,
ya na ihe ilu na oluilu.

- 20 Mgbe m na-echeta ya,
obi m na-ada mba n'ime m.
- 21 Ma ọ dị ihe m na-echeta n'obi m
nke na-eme ka m nwee olileanya.
- 22 Ọ bụ n'ihị ihunanya dị ukwu nke ONYENWE ANYỊ na-emeghi ka anyị gwusịa,
n'ihị na obi ebere ya adighi agwu agwu.
- 23 Ha na-adị ọhuru ụtutu niile;
ikwesi ntukwasị obi gi bụ ihe kwudosiri ike.
- 24 Mkpurụobi m na-ekwu, "ONYENWE ANYỊ bụ oke m,
n'ihị ya, aga m enwe nchekwube na ya."
- 25 ONYENWE ANYỊ dị mma n'ebe ndị olileanya ha dị n'ime ya,
e, n'ebe obi ahụ dị, nke na-achọsi ya ike.
- 26 Ọ bụ ihe dị mma iji nwayọọ
chere nzọpụta nke ONYENWE ANYỊ.
- 27 Ọ bụ ihe dị mma ka mmadụ buru ibu arọ dirị ya
mgbe ọ bụ okorobia.
- 28 Ya nọrọkwa duu naanị ya,
n'ihị na ọ bụ ONYENWE ANYỊ bokwasiri ya ibu ahụ.
- 29 Ya tinye ihu ya n'aja,
n'ihị na olileanya nwere ike dirị.
- 30 Ya cheziere onye ahụ chọrọ iti ya ihe ntị ya,
ya kwerekwa ka ihe ihere ju ya afọ.
- 31 N'ihị na Onyenwe anyị adighi aju onye ọbula ruo
mgbe ebighi ebi.
- 32 Ọ bụ ezie na ọ na-eme ka mmekpa ahụ bịa, ma ọ na-emesiakwa gosi obi ebere ya,
n'ihị na ihunanya ya, nke na-adighi agwu agwu, dị ukwu.
- 33 N'ihị na ọ naghị elezi anya eweta ahụhụ,
ma ọ bụ mee ka ụmụ mmadụ nọ na mmekpa ahụ.
- 34 Iji ụkwụ zọgbuo
ndị mkpọrọ nọ n'ala ahụ
- 35 ime ka ihe ruru mmadụ hapu iru ya aka
n'ihu Onye kachasi ihe niile elu,
- 36 ime ka ikpe ziri ezi ghara irute mmadụ.
Ọ bụ na Onyenwe anyị agaghị ahụ ihe ndị a?
- 37 Onye puru ikwu okwu mekwa ka ọ dị ire
ma ọ buru na Onyenwe anyị enyeghi iwu ka ọ dị otu ahụ?
- 38 Ọ bughị site n'ọnu Onye kachasi ihe niile elu
ka ihe ọma na ihe ọjọ si abịa?
- 39 Gini mere mmadụ dị ndụ ga-eji tamuo ntamu
mgbe ọ na-ahụ ahụhụ n'ihị mmehie ya?
- 40 Ka anyị nyochaanụ ụzọ anyị nwaputa ya.
Ka anyị loghachikwutenụ ONYENWE ANYỊ.
- 41 Ka anyị welie aka anyị abụọ na obi anyị elu nye
Chineke nọ n'eluigwe, si:
- 42 "Anyị emehiela, nupu isi,
ma i gbagnarabeghi.
- 43 "I jirila iwe kpuchie onwe gi, si otu a chọọ anyị ọsọ.
I gbuola anyị, ju imere anyị ebere.
- 44 I jiri igwe ojii kpuchie onwe gi
ka ekpere anyị ghara irute gi.
- 45 I meela ka anyị ghọọ unyi na ihe a zachapurụ azachapu
n'etiti mba niile.
- 46 "Ndị iro anyị niile asaghepula ọnu ha

- megide anyị.
- 47 Anyị ahụọla ahụhụ site n'oke ihe egwu na ihe ndaba dị iche iche, na mbibi na ịla n'iyi."
- 48 Anya mmiri nke dika iyi na-asọ asọ si n'anya m na-asọputa n'ihị ndị m a lara n'iyi.
- 49 Anya mmiri si m n'anya ga-anogide na-asọputa na-akwụsighị akwụsi,
- 50 tutu ruo mgbe ONYENWE ANYI ga-esite n'eluigwe ledata anya ma hụ.
- 51 Ihe anya m na-ahụ na-ewetara mkpuruobi m ihe mgbu, n'ihị ọnọdụ nke ndị inyom niile nọ n'ime obodo m.
- 52 Ndị ahụ mere onwe ha ndị iro m, ndị m na-emeghi ihe ojoo obula, na-achụ m oso dika m bu nnunu.
- 53 Ha gbaliri ime ka m nwuo n'ime olulu site n'itu m nkume.
- 54 Mmiri kpuchiri m isi, echere m na-efuola m.
- 55 Esitere m na nsotu olulu ahụ kpokuo aha gi, gi ONYENWE ANYI.
- 56 I nuru ariri m riro gi, "Biko, emechila nti gi. Nuru ariri inyeaka nke m na-ari gi."
- 57 I bjara nso mgbe m kpokuru gi. I siri, "Atula egwu."
- 58 Gi onwe gi, Onyenwe anyi, kpechitere onu m, gi gbaputara ndu m.
- 59 ONYENWE ANYI, i hula ihe ojoo ha mere m. Kpechitere m onu m.
- 60 I hula ibo obo ha niile na nzube niile ha na-ezube megide m.
- 61 ONYENWE ANYI, i nula nkocha niile ha na-akocha m na nzube niile ha na-ezube megide m.
- 62 I na-anu izu na nta m nke ndi iro m megide m ogologo ubochi niile.
- 63 Lee ha! Ha na-akocha m mgbe ha guzoro oto, na-akocha m mgbe ha noduru ala. Ha ji abụ na-akocha m.
- 64 ONYENWE ANYI, biko, kwughachi ha ihe ruuru ha, n'ihị ihe niile aka ha rputara.
- 65 Jiri ihe mkpudo kpuchie obi ha. Meekwa ka ibu onu gi dikwasị ha.
- 66 Site n'uwe gi chuo ha oso. Laakwa ha n'iyi n'uwe gi, ka ha ghara idikwa n'okpuru eluigwe nke ONYENWE ANYI ozo.

4

- 1 Lee ka olaedo si chuo echu.
Lee ka olaedo makarisi mma si gbanwee ghoo ihe na-amakwaghị mma.
Nkume niile di oke onuahia nke ebe nso bu ndi a ghasara n'isi okporouzo niile.
- 2 Lee ka umu ndi ikom Zayon di oke onuahia, ndi di oke onuahia na mbu dika olaedo a nuchara anucha, si diri ugbu a dika ite aja nke okpu ite kpuru.
- 3 O buladi umu nkita ohia na-eji ara ha

azụ ụmụ ha,
ma ndị a aghọla ndị na-enweghị obi ebere;
ha aghọla enyi nnụnụ nke na-ebi n'ọzara.

4 Lee na ire nwa ọhụrụ na-arapara n'akpo onụ ya
n'ihì akpịrị ịkpọ nkụ.

Ụmuntakiri na-arịọkwa ka e nye ha nri,
ma o nweghị onye na-enye ha nri ahụ.

5 Ndị ahụ naara eri ihe ụtọ dị iche iche
tọgboro n'efu ugbu a n'okporoụzọ.

Ndị ahụ a zuru iyi uwe uhie uhie
nọ ugbu a na-edina n'ebe a na-ekpofu ahịhịa.

6 Ahụhụ diiri ndị m di ukwuu
karịa ahụhụ nke biakwasiri Sodom.

N'ihì na ọ bụ n'otu ntabi anya ka a kwaturu ya.
Ọ dikwaghị onye bịara nyere ya aka.

7 Ụmụ ndị eze ha na-egbuke karịa akummiri igwe,
ha na-acha ọcha chakaria mmiri ara ehi.

Anụ ahụ ha na-akwọ mụrumuru dika nkume rubi di oke onuahia;
ha makwara mma ile anya dika nkume safai, bụ nkume di oke onuahia.

8 Ma ugbu a, ha na-eji nji karịa unyi.
A naghị amatakwa ha ma a hụ ha n'ezi.

Anụ ahụ ha araparala n'okpukpu ha;
ọ kponwụla dika a ga-asị na ọ bụ osisi kporo nkụ.

9 Onodu ndi e ji mma agha gbuo ka mma
karịa onodu ndi nwuru site n'unwu,
ndi aguu gugburu, ndi ji nwayo nwayo nwuo
n'ihì nri nke na-adighi n'ubi.

10 Aka ha ka ndi inyom ndi ahụ nwere obi ebere
ji gbuo ụmụ ha, sie ha.

Ụmụ ha ghoro ha nri
n'oge ahụ a lara ndi m n'iyi.

11 ONYENWE ANYI emeela ka nrubiga oke nke iwe ya puta ihè;
ọ wupula iwe ya di oku.

O sunyela oku na Zayon,
nke rechapuru ntọala ya niile.

12 Ndị eze nke ụwa ekwetaghị;
otu a kwa, ndi ụwa niile ekwetaghị

na ndi iro nwere ike
si n'onu uzọ ama banye n'ime Jerusalem.

13 Ma ihe ndi a mere n'ihì mmehie ndi amuma ya,
na n'ihì ajo omume nke ndi nchajaja ya,

ndi wusiri obara
ndi ezi omume no n'etiti ya.

14 Ugbu a, ha na-asọ isi n'okporoụzọ niile,
dika ndi kpuru isi.

Ha ejirila obara meruo onwe ha.
O nwekwaghị onye na-agbalị ibiaru ha nso imetu uwe ha aka.

15 Ndị mmadu na-eti mkpu na-asị ha, "Sitenu n'ebe anyi no wezuga onwe unu! Unu
ruru aru!

Wezaganu onwe unu, unu emetukwala anyi aka!"
Mgbe ha gbapuru oso bido na-awaghari,

ndị nọ na mba dị iche iche na-asị ha,
 “O kwesighị ka ha nọrọkwa n’ebe a.”

¹⁶ ONYENWE ANYỊ n’onwe ya achụsaala ha.

Ọ gaghị agunyekwa ha.

Ọ dīkwaghị ndị na-asọpuru onye nchụaja,
 ọ dīkwaghị ndị na-emere ndị okenye amara.

¹⁷ Nke ka nke, anya agbaala anyị ọchịchiri,
 ebe anyị nọ na-elepụ anya n’efu maka enyemaka.

Ọ bụ site n’ụlọ elu nche ka anyị nọ na-elepụ anya, na-ele anya
 maka ọbibi mba ahụ na-enweghị ike bịa zoputa anyị.

¹⁸ Ndị mmadụ na-esogharị anyị ebe niile anyị jere,
 n’ihi ya anyị enweghị ike jegharịakwa n’okporo zurọ anyị.

Ọgwụgwụ anyị adila nso, a pụkwara ịgụta ụbọchị ole fọdụrụ anyị,
 tupu ọgwụgwụ anyị eruo.

¹⁹ Ndị na-achụ anyị ọsọ na-agbasi ọsọ ike
 karịa ugo na-eke na mbara eluigwe.

Ha chugharị anyị n’elu ugwu niile,
 nọrọkwa n’ozara zoo onwe ha na-eche anyị.

²⁰ Ume ndụ anyị, nke ONYENWE ANYỊ tere mmanụ,
 ka ha jidere n’onyia ha.

Anyị naara eche na anyị ga-ebi n’okpuru ndo ya,
 n’etiti mba dị iche iche.

²¹ Nuriya onụ, ka obi tokwaa gi uto, gi ada Edom,
 onye nke bi n’ala Uz.

Ma a ga-emesiakwa nye gi iko ahụ.

Ị ga-esitekwa na ya nūọ ihe onūnū nūjubiga afo oke. A ga-agbakwa gi ọto.

²² Gi ada Zayon, ahuhū gi agwūsiala;

Ọ gaghị emekwa ka i jee biri ogologo oge na mba ọzọ.

Kama, ọ ga-ata gi ahuhū n’ihi mmehie gi, gi, ada Edom,
 kpugheekwa ajọ omume gi niile.

5

¹ ONYENWE ANYỊ, biko, cheta ihe niile dakwasiri anyị;
 leekwa anya ka ị huru onodu ihere anyị.

² E werela ihe nketa anyị nyefee ndi obia n’aka,
 werekwa ebe obibi anyi nyefee n’aka ndi mba ọzọ.

³ Anyi aghoala umu mgbei, na ndi na-enweghi nna.
 Nne anyi ha di ka ndi inyom di ha nwuru.

⁴ Anyi na-akwu ugwo n’ihi mmiri anyi na-anu.
 O bukwa ego ka anyi ji azu nku.

⁵ Agbanyeghi na anyi nya yoku n’olu, anyi bu ndi a na-adogbu n’oru,
 ike agwula anyi, enyeghi anyi izuike.

⁶ Anyi weere onwe anyi nyefee ndi Ijipt na ndi Asiria n’aka
 n’ihi inweta nri ga-ezuru anyi.

⁷ Nna anyi ha mehiere, ma ha anwuola.

Ma o bu anyi na-anata ntaramahuhu kwesiri ibu nke ha.

⁸ Ndi bu ohu na-achị anyi.

Ọ dighi onye anyi nwere nke ga-anaputa anyi site n’aka ha.

⁹ Anyi ji ndu anyi n’aka mgbe anyi na-achọ inweta ihe anyi ga-eri,
 n’ihi mma agha nke di n’ozara.

¹⁰ Anu ahụ anyi di oku dika ite oku,*

* 5:10 5:10 Ite oku a, bu nke eji eghe ihe dika achicha maobu amikpo anu na ihe ndi ọzọ

na-amakwa jijiji n'ihì agụụ.

- ¹¹ Emeruola ndi inyom di na Zayon,
ha na umu agboghọ na-amaghi nwoke niile di n'obodo di iche iche nke Juda.
- ¹² Akwugbuola umu eze site n'ikegide aka ha n'elu;
a dighi enyekwa ndi okenye nsopuru.
- ¹³ Umu okorobia na-adogbu onwe ha n'oru na nkume ikwo nri,
umuntakiri ndi nwoke na-asukwa ngongọ n'okpuru otutu nku.
- ¹⁴ Ndi okenye adighikwa ano n'onu uzọ ama,
umu okorobia akwusikwala ikpo ubo akwara ha.
- ¹⁵ Onu adighikwa n'obi anyi;
ite egwu anyi aghoolara anyi ino onodu iru uju.
- ¹⁶ Okpueze esitela n'isi anyi dapu.
Ahuhu diri anyi n'ihì na anyi emehiela.
- ¹⁷ N'ihì nke a, obi anyi na-ada mba,
n'ihì ihe ndi a ka anya anyi na-agba ochichiri.
- ¹⁸ N'ihì ugwu Zayon nke togboro n'efu,
nke ghorọ ebe nkita ohia na-akpaghari.
- ¹⁹ Gi, ONYENWE ANYI, na-abu eze ruo mgbe ebighi ebi.
Ocheeze gi na-adigide site n'ogbo ruo n'ogbo.
- ²⁰ Gini mere i ji na-echezo anyi kpamkpam?
Gini mere i ji gbakuta anyi azu ogologo ubochi ndi a niile?
- ²¹ Mee ka anyi loghachikwute gi, ONYENWE ANYI, ka anyi si otu a lotakwa;
gbanwee ubochi anyi ka o di ohuru dika na mgbe ochie,
- ²² ma o bughi na i jula anyi kpamkpam
na-eweso anyi iwe nke ukwu.

Izikiel

Ọhụ mbụ Izikiel hụrụ

¹ O ruo n'afọ nke iri atọ, n'ọnwa nke anọ, n'ụbọchị nke ise ya, mgbe mụ onwe m na ndị ahụ e mere ka ha gaa biri na mba ọzọ nọ n'akụkụ iyi ukwu Keba, na e meghere eluigwe mee ka m hụ ọhụ dị iche iche site n'aka Chineke.

² N'ụbọchị nke ise n'ọnwa ahụ, ọ bụ n'afọ nke ise mgbe a ọkpụrụ eze Jehoiakin jee mba ọzọ, ³ okwu ONYENWE ANYỊ ruru Izikiel onye nchụaja nwa Buzi ntị, mgbe ọ nọ n'akụkụ iyi ukwu Keba, nke dị n'ala ndị Kaldia. * N'ebe ahụ kwa ka aka ONYENWE ANYỊ nọ dịkwasi ya n'ahụ.

⁴ Elere m anya hụ oke ifufe nke si n'ugwu na-abịa, ahụkwara m oke igwe ojii na amụma nke na-egbuke egbuke; ihè nke na-enwu nnoq vaa gbara ya gburugburu. Etiti ọkụ ahụ nwere ihe dịka ọlaọkụ na-amụke amụke. ⁵ Ihe e kere eke anọ dị ndụ, nke yiri mmadụ n'udịdị ha, nọkwa n'etiti oke ihe ahụ. ⁶ Nke ọbụla n'ime ha nwere ihu anọ, na nku anọ. ⁷ Ụkwụ ha guzoro kwem; ọbụ ụkwụ ha dịka nke nwa ehi, na-amụkekwa dịka bronze e hichara nke oma. ⁸ N'okpuru nku ha, ha nwere aka yiri aka mmadụ n'akụkụ anọ ha niile. Otu a ka ihu ha na nku anọ dij. ⁹ Nku ha na-emetụ na nke ibe ha. Mgbe ha na-efe, ha na-eche ihu ha n'otu ụzọ, ha adighi agha anya ha n'azụ mgbe ha na-aga.

¹⁰ Maka oyiyi ihu ha: Ha anọ nwere ihu mmadụ, n'akụkụ aka nri ha nwere ihu ọdum, n'akụkụ aka eke ha bụ ihu ehi, onye ọbụla nwekwara ihu ugo. ¹¹ Otu ahụ ka ihu ha niile dij. Ha gbasara nku ha n'elu, nke ọbụla nwere nku abụọ, otu n'ime nku ndị a na-emetụ nku nke ibe ya, ebe abụọ kpuchiri ahụ ha. ¹² Ha niile gawara n'ihu. Ebe ọbụla mmụọ ahụ gara ka ha na-aga, na-eleghi anya n'azụ. ¹³ N'etiti ihe ndị a dij ndụ, e nwere ihe dịka icheku ọkụ na-enwu enwu, dijka ka ọwa na-enwu ọkụ. Okụ na-esi n'etiti ihe ndị ahụ dij ndụ na-aga ihu na azụ, ọkụ ahụ nwupụrụ enwupụ, amụma eluigwe sikwa na ya egbuputa. ¹⁴ Ihe ndị ahụ dij ndụ na-efeghari n'ebe a, na-efeghari kwa n'ebe nke ọzọ, dijka mgbe amụma na-egbu.

¹⁵ Mgbe m na-ele ihe e kere eke dij ndụ ndị a anya, ahurū m ụkwụ ụgbọ agha anọ nke dij n'ala n'okpuru ha. Onye ọbụla nwere nke ya. ¹⁶ Ụkwụ ụgbọala ahụ niile dij ka ihe e ji nkume na-egbu maramara a na-akpọ beril† kpụọ. Nke ọbụla n'ime ha anọ yikwara ibe ya. Ha niile dijka ka wīlu a kpurū tinye n'etiti ụkwụ ụgbọala buru ibu. ¹⁷ Mgbe ha puru, ha na-aga n'akụkụ anọ nke ha chere ihu ha, ma ụkwụ ụgbọ agha ahụ adighi echighari echighari mgbe ha na-aga. ¹⁸ Azụ ụkwụ ụgbọ agha ha dij elu, dijka egwu. Anya juputakwara n'azụ ụkwụ ụgbọ agha ndị ahụ.

¹⁹ Mgbe ihe ndị a dij ndụ fepuru gaa n'ihu, ụkwụ ụgbọala ndị ahụ dij n'akụkụ ha na-eso ha. Mgbe ha feliri elu, ụkwụ ndị ahụ na-esokwa. ²⁰ Ebe ọbụla mmụọ ha jere, ebe ahụ ka ha na-aga, ụkwụ ụgbọ agha ahụ na-esokwa ha, n'ihu na mmụọ nke anụ ndị ahụ dij ndụ dij n'ụkwụ ụgbọ agha ndị ahụ. ²¹ Mgbe ha biliri, ndị ọzọ na-ebilikwa. Mgbe ha guzoro otu ebe, ndị ọzọ na-eguzokwa. Mgbe ha feliri elu, ụkwụ ụgbọala ahụ na-eso ha. N'ihu na mmụọ anụ ndị ahụ dij ndụ dij n'ime ụkwụ ụgbọ agha ndị ahụ.

²² A túsara ihe sara mbara dijka mbara eluigwe n'elu isi ihe ndị ahụ dij ndụ. Ọ na-eyi egwu, ma na-egbukwa nweghenweghe dijka kristal. ²³ N'okpuru ihe ahụ ka ha gbasapurū nku ha, ka ọ na-emetụ nke ibe ya. Ha niile n'otu n'otu nwere nku abụọ nke na-ekpuchi ahụ ya. ²⁴ Mgbe ha na-aga, nku ha na-eme mkpọtụ dij ka mkpọtụ ebili mmiri na-amaghari amaghari. Mkpọtụ ahụ dijka ka ida udu nke olu Onye puru ime ihe niile, ka olu iti mkpu nke usuu ndị agha. Mgbe ọbụla ha guzoro, ha na-achitu nku ha.

²⁵ Mgbe ahụ ha kwusiri mechie nku ha olu sitere n'ime ihe ahụ dijka mbara eluigwe nke dij n'elu isi ha na-abia. ²⁶ N'elu mbara eluigwe ahụ, ọ nwere ihe dijka ocheeze e ji nkume dij oke onuahia a na-akpọ safaiia wuo. Otu onye, nke udidi ya dij ka nwoke, nọkwasi kwara n'elu oche ahụ. ²⁷ Site n'ụkwụ ya ruo n'isi ya, ahụ onye ahụ na-egbu maramara dijka ọkụ. Site n'ụkwụ ya ruo n'ukwu ya, ọ dij ka ọkụ na-enwu enwu, ihè nke na-enwukwa ka ọkụ gbara ya gburugburu. ²⁸ Ihè ahụ gbara ya gburugburu, nke a na-ahụ anya, dijka ka ihè eke na egwurugwu, nke a na-ahụ anya n'oge mmiri na-ezo.

Otu a ka ebube ONYENWE ANYỊ si gosi m onwe ya. Mgbe m hụrụ ya, adara m n'ala kpuo ihu m n'ala. Mgbe ahụ, anurū m olu onye na-ekwu okwu.

* 1:3 1:3 Kaldia bukwa Babilon † 1:16 1:16 N'akwukwo ufodu i ga-ahụ topaazi

2

Okpukpọ Izikiel

¹ Ọ siri m, “Nwa nke mmadu, bilie oṭo, guzo n’ukwu gi abuo, n’ihi na ana m aga igwa gi okwu.” ² Mmuo ahu banyere n’ime m mgbe ahu o na-ekwu okwu, mee ka m guzo oṭo n’ukwu m abuo. Anuru m ka o gwara m okwu.

³ Ọ siri m, “Nwa nke mmadu, ana m eziga gi ka i jekwuru ndi Izrel, ndi bu mba n-enupu isi, ndi nupuru isi megide m. Ha na nna nna ha enupula isi megide m, ruo o buladi n’ubochi taa. ⁴ Ndi ahu m na-eziga gi ka i jekwuru bu ndi isiike na ndi nnupu isi. Si ha, ‘The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu.’ ⁵ Ma ha gere gi nti, ma ha egeghi gi nti (ha bu ndi na-enupu isi), ihe di mkpa bu na ha ga-amata na onye amuma anoola n’etiti ha. ⁶ Ma gi nwa nke mmadu, atula ha egwu. Ka ujo okwu si ha n’onu ghara itukwa gi. Atula egwu, o buladi ma a si na ogwu na uke ghara gi gburugburu, o buladi ma a si na i bi n’etiti umu akpi. Ka ujo ghara itu gi n’ihi okwu onu ha, ekwekwa ka ha menye gi egwu, n’ihi na ha bu ndi na-enupu isi. ⁷ I ghaghị izi ha ozi m ziri gi zie ha, ma ha gere nti ma ha egeghi nti, n’ihi na ha bu ndi na-enupu isi. ⁸ Ma gi, nwa nke mmadu, gee nti n’ihe m na-agwa gi. Enupula isi dika ha si nupu isi. Meghee onu gi taa ihe m ga-etinye gi n’onu.”

⁹ Otu mgbe ahu, elere m anya hu aka e setipuru, nke ji akwukwo a fukoro afuko, ¹⁰ nke e dekwara ihe n’ime ya, ihu na azu ya. Aka ahu ji ya gbasapuru ya mee ka m hu ihe e dere n’ime ya. O bu okwu ikwa akwa na iru uju na ahuhu.

3

¹ Ọ siri m, “Nwa nke mmadu, rie ihe a m gaje inye gi. Taa akwukwo a a fukoro afuko; puo gaa gwa umu Izrel okwu.” ² Ya mere, a saghere m onu m, o nyere m akwukwo ahu a fukoro afuko ka m rie.

³ Ọ siri m, “Nwa nke mmadu, taa akwukwo a niile m nyere gi, tajuo ya afo gi.” Atara m ya. Ma mgbe m na-ata ya, o toro m uṭo n’onu dika a ga-asi na o bu mmanu ahu.

⁴ Ọ siri m, “Nwa nke mmadu, bilie jekwuru umu Izrel gwa ha okwu m niile. ⁵ N’ihi na-ezighi m gi ka i jekwuru mba ndi okwu ha edoghi anya na ndi a naghị aghota asusu ha, kama o bu ijekwuru ulo Izrel. ⁶ Ezikwaghị m gi ka i jekwuru mba nwere asusu na-edoghi anya, nke i na-adighi aghota okwu ha. N’ihi na a si na o bu ndi di otu a ka m zigara gi ka i jekwuru, ha gaara ege gi nti. ⁷ Ma ulo Izrel agaghị ekwe gee gi nti, n’ihi na ha juru ige m nti. N’ihi na ulo Izrel bu ndi obi ha siri ike, na ndi isiike. ⁸ Lee, emeela m ka ihu gi sie ike karja nke ha, ka egedege ihu gi siekwa ike karja nke ha. ⁹ Aga m emekwa ka egedege ihu gi di ka nkume siri ike, sie ike karja nkume. N’ihi ya, atula ha egwu; o bu ezie na ha bu ndi na-enupu isi, ma atula ihu ha egwu.”

¹⁰ Ọ siri m, “Nwa nke mmadu, gee nti nke oma n’okwu ndi a niile m na-agwa gi, tinyekwa ha n’uche gi. ¹¹ Jekwuru ndi gi a dotara n’agha no na mba ozo, si ha, ‘The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu,’ Gwa ha ya, ma ha gere gi nti ma ha egeghi gi nti.”

¹² Mgbe ahu, Mmuo ahu buliri m elu. Anuru m olu mere oke uzu n’azu m, mgbe ebube nke ONYENWE ANYI si n’onodu ya bilie. ¹³ O bu uzu nke nku ihe ndi ahu di ndu na-eme mgbe ha na-emeturita nku ihe ha; o bukwa uzu ukwu wijilu ha nke di n’akuku ha. ¹⁴ Mmuo ahu buliri m, bupu m. Ejeghariri m n’obi ilu na iwe nke mmuo m, ebe aka ONYENWE ANYI dikwa ike n’ahu m. ¹⁵ A biakwutere m ndi ahu a doro n’agha, ha aga biri na Tel Abib* n’akuku osimiri Keba. N’ebe ahu, bu ebe ha na-ebi, anoduru m n’etiti ha abali asaa, n’onodu obi ilu na onuma.

Oru Izikiel dika onye nche

¹⁶ Mgbe abali asaa gasiri, okwu ONYENWE ANYI biakwutere m, ¹⁷ “Nwa nke mmadu, emeela m gi ka i buru onye nche nye ulo Izrel. N’ihi ya, gee nti n’ihe m na-ekwu, ka i doro m ha aka na nti. ¹⁸ Mgbe m na-asi onye ajo omume, ‘I ghaghị inwu,’ ma o buru na i doghi ya aka na nti, maobu i kwughị okwu ime ka ha chigharja site n’uzo ojo ha niile puta n’ihi izoputa ndu ha, onye ahu na-emebi iwu ga-anwu n’ihi mmehie ya niile, ma n’aka gi ka m ga-ajuta obara ha. ¹⁹ Ma o buru na i doo onye ajo omume aka na nti, ma ha esighi n’ajo omume maobu n’uzo ojo ha niile chigharja, ha ga-anwu n’ihi mmehie, ma ndu gi ka i zoputara.

²⁰ “Ma o buru na onye ezi omume esite n’uzo ezi omume ya wezuga onwe ya bido ime ihe ojo, m siere ha onya,† ha ga-anwu n’ihi na i doghi ha aka na nti, ha ga-anwu

* 3:15 3:15 N’ime akwukwo ufodu aha i ga-ahu bu Tel Aviv † 3:20 3:20 Itinye ihe iso ngongo n’uzo mmadu

n'ihì mmehie ha. Agaghikwa echeta ihe òma niile ndì ha mere, ma ì ga-aza ajujù maka onwù ha. ²¹ Ma ò burù na ì òò onye ezi omume aka na ntì ka ò ghara ime mmehie, ha gharakwa ime mmehie, ha ga-adì ndù n'ihì na ha nabatara ìdò aka na ntì ahù. Gì onwe gì azòpùtakwala ndù gì, n'uzò dì otu a."

²² Aka ONYENWE ANYÌ ògidesirì ike n'ahù m n'ebe ahù. Ma ò sirì m, "Bilie gaa n'ebe ahù obosara ala dì ka m gwa gì okwu n'ebe ahù," ²³ Ebilirì m gaa n'ebe ahù ala dì larìj. Ebube Onyenwe anyì guzo n'ebe ahù òka ebube nke m hurù n'akùkù iyi Keba. Adara m kpwo ihu m n'ala.

²⁴ Mgbe ahù, Mmùò ahù banyere n'ime m mee ka m guzo òtò n'ùkwù m abùò. Ò gwara m okwu sì m, "Gaa, baa n'ùlò, mechibido onwe gì uzò. ²⁵ Ma gì, nwa nke mmadù, a ga-eji ùdò kee gì ka ì ghara inwe ike ìpù gaa n'etiti ndì mmadù. ²⁶ Aga m eme ka ire gì rapara n'akpo onù gì, ka ì ghòò onye ogbi, gharakwa ìbù onye na-adò ha aka na ntì, n'ihì na ha bù ndì na-enupu isi. ²⁷ Ma mgbe òbùla m ziri gì ozi, aga m atòghèpù ire gì. Ì ga-asìkwa ha, 'Otu a ka Onye kachasì ihe niile elu, bù ONYENWE ANYÌ kwuru.' Ka onye nwere ntì nurù, ka onye nke na-achòghì ìnù ghara ìnù, n'ihì na ha bù ndì na-enupu isi.

4

Ndì iro gbara Jerusalem gburugburu

¹ "Ugbu a, gì nwa nke mmadù, were otu òkpurùkpù aja, tògbò ya n'ihu gì. Sepùtakwa obodo Jerusalem n'elu ya. ² Seekwa ihe nnòchigide n'agha mgide ya, wuokwa ùlò ndì agha gburugburu ya, wukòta ùlò ikwu dì iche iche mgide ya na ihe e jì akùdasì mgbidi ya niile. ³ Werekwa efere igwe debe n'etiti gì na obodo ahù òka mgbidi e jì igwe wuo. Chee obodo ahù ihu gì, ka ì chegide ya nke òma n'ihì na ndì iro gbara ya gburugburu. Nke a ga-abù ihe ama nye ndì Izrel.

⁴ "Ugbu a, dinara ala n'akùkù aka ekpe gì, aga m enye gì ntaramahùhù mmehie ndì Izrel, ì ga-ata ahùhù mmehie ha ùbòchì niile nke ì ga-edina n'akùkù gì. ⁵ N'ihì na ana m enye gì narì ùbòchì atò na iri ùbòchì itoolu, onùògùgù nke a na onùògùgù nke afò ntaramahùhù ha ga-abù otu, ò bù oge ha. Otu a ka ì ga-esi buru mmehie Izrel.

⁶ "Mgbe ì mesirì nke a, ì ga-edina ala nke ugboro abùò, ma ò ga-abù n'akùkù aka nri gì, ì ga-eburu ntaramahùhù mmehie ndì Juda. Ò bù iri abalì anò, otu ùbòchì ga-anòchi anya otu afò. ⁷ Chee ihu gì n'ebe nnòchibido Jerusalem, gbara aka nkìtì buo amùma mgide ya. ⁸ Aga m eke gì eriri ahù gì niile, ka ì ghara inwe ike tugharìja site n'otu akùkù gaa n'akùkù nke òzò tutu ùbòchì nnòchigide gì ahù niile ezuo.

⁹ "Ma gì were òka wiiti na òka balì, werekwa akìdì na lentil, na òka millet na spelti. Tinyekòta ha n'otu ite were ha meere onwe gì achìcha. N'ùbòchì ole ahù niile nke ì ga-edina n'akùkù gì, narì ùbòchì atò na iri ùbòchì itoolu, ò bù ya ka ì ga-eri. ¹⁰ A ga-atù ihe oriri gì atù, nri nke ì ga-eri otu mgbe ga-abù narì gram abùò na iri gram atò; naanì otu mgbe ka ì ga-eri nri n'ùbòchì. ¹¹ A ga-ekupùtakwa mmiri ì ga-anù, ì ga-anù mmiri naanì otu ugboro n'ùbòchì, otu udu mmiri e kere uzò isii.* ¹² Ì ga-eri ya òka ogbe achìcha òka balì, ì ga-eghe ya n'elu nsì mmadù kporò nkù mgbe ndì mmadù ò na-ele gì anya." ¹³ ONYENWE ANYÌ kwuru, "Otu a ka ndì Izrel ga-esi rie nri rurù arù, n'etiti mba dì iche iche ebe m ga-achùga ha."

¹⁴ Mgbe ahù, asirì m, "E e, Onye kachasì ihe niile elu, bù ONYENWE ANYÌ lee, emerùbeghì m onwe m site na nwantakirì m ruo ugbu a, eribeghì ihe òbùla nwurù n'onwe ya, maòbù nke anù òhìja dògburu, anù na-adìghì òcha abatùbeghì m n'onù."

¹⁵ Ò sirì, "Ò dì mma, aga m enye gì nsì ehi n'onòdù nke mmadù, n'elu ya ka ì ga-akwado achìcha gì."

¹⁶ Mgbe ahù, ò gwara m, "Nwa nke mmadù, lee, aga m eme ka nri kò na Jerusalem; ha ga-eji nchegbu rie nri a tùpùtara atùpùta, jirikwa egwu nùò mmiri e kupùtara ekupùta. ¹⁷ Aga m eme ka ihe oriri na mmiri onùhù kòò ha. Ha ga na-elerìta onwe ha anya n'oke egwu, ha ga-anwùkwa n'ihì mmehie ha."

5

Aguba nke ikpe omùma Chineke

¹ "Ma gì, nwa nke mmadù, were mma agha dì nkò òka aguba onye òkpùisi, kpùchaa isi gì na afùonù gì; werekwa ihe e jì atù ihe otùtù tùò agirì isi gì, ka uzò òbùla hara n'otu. ² Ì ga-ewere otu uzò n'uzò atò, kpòò ya òkù n'etiti obodo ahù mgbe ùbòchì nke nnòchigide ahù zuru; ì ga-ewere otu uzò, jiri mma agha chabichaa ya gburugburu obodo ahù, otu uzò nke òzò ka ì ga-efesacha n'ikuku. N'ihì na aga m eji mma agha

* 4:11 4:11 Nke a bù otu uzò site n'uzò isii nke e kere otu lita mmiri.

chūsachaa ha. ³ Ma ì ga-esite n'ime ya weputa agiri isi di ole na ole, kedo ha n'onu onu uwe gi. ⁴ Ozokwa, site na ndi a, ì ga-ewere ufodu tunye ha n'ime oku ka ha ree oku, site na ha ka oku ga-esi banye n'ulo Izrel niile.

⁵ "Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, Nke a bu Jerusalem, obodo m mere ka o diri n'etiti mba di n'owa, nke mba di iche iche gbara gburugburu. ⁶ Ma o sitela n'ajo omume ya, nupu isi n'iwu na ukpuru m nyere, karja mba na obodo ndi ozo ahụ niile gbara ya gburugburu. O jukwara idebe iwu m, jukwa igbaso ukpuru m.

⁷ "N'ihu ya, ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: I burula onye nnupu isi karja mba niile ndi gbara gi gburugburu. I jukwara idebe iwu m na igbaso ukpuru m, o bughikwa dika iwu na atumatu nke mba di iche iche no gi gburugburu ka i mere.

⁸ "Ya mere, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, Mu onwe m, o buladi mu onwe m, ga-emegide gi bu Jerusalem, kpee gi ikpe n'ihu mba niile. ⁹ N'ihu ihe aru gi niile, aga m eme gi ihe m na-emebeghi mbu, nke m agaghi emekwa ozo. ¹⁰ N'ihu nke a, ndi bu nna ga-eri umu ha n'etiti gi, umu ga-erikwa ndi nna ha. Aga m ekpe gi ikpe mee ka ndi foduru ndu gbasasia n'owa niile. ¹¹ Ya mere, dika mu onwe m na-adi ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara, ebe o bu na i jirila oyiya ihe aru na omume ruru aru meruo ulo m, aga m esite n'ebe i no wezuga ihunanya m. Agaghi m emekwara gi ebere maobu hapu ita gi ahuhu. ¹² Otu uzo n'ime uzo ato nke ndi bi n'ime gi ga-anwu site n'agu maobu na orja; otu uzo ga-anwu site na mma agha nke ndi iro no n'azu mgbidi gi, otu uzo foduru ka a ga-achusa n'ifufe, a ga-eji mma agha ndi iro chusasia ha.

¹³ "Mgbe ahụ, iwe m ga-akwusi, onuma m megide ha ga-adajukwa, na nke a ka a ga-aboro m obo. Ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI kwuru okwu site n'ekworo mgbe m mezuru onuma m n'ahu ha.

¹⁴ "N'ihu ya, aga m eme ka i buru ihe e bibiri ebibi, na ihe e ji eme ihe ochi nye mba niile gbara gi gburugburu, na n'ihu ndi na-agafe n'uzo ahụ. ¹⁵ I ga-abu ihe e ji eme ihe ochi na ihe nkocha nye mba di iche iche gbara gi gburugburu, mgbe m ga-eji iwe na obi oku na ntaramahuhu di egwu kpee gi ikpe, mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola. ¹⁶ Mgbe m gbara gi aku ojo ahụ na-eweta onwu na ila n'iyi, bu aku nke oke unwu, aga m agba gi ya, gbajaa gi. Aga m anogide na-ezite unwu tutu ruo mgbe e mere ka ihe oriri koo gi. ¹⁷ Aga m ezitere gi oke unwu na ajo anu ohia, ha ga-agbawa gi aka nwa, orja ojo na obara ga-esi n'etiti gi gafee; aga m eji mma agha megide gi. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola."

6

Mbibi diri ugu Izrel niile

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, chee iru gi n'ugwu niile nke n'Izrel, buo amuma megide ha, ³ si, 'Unu uguwu niile nke Izrel, nurunu okwu nke Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri nye uguwu ukwu na uguwu nta niile, na iyi mmiri niile, na ndagwurugwu niile. Mu, o buladi mu onwe m, ga-eme ka agha bjakwasị unu, aga m ebibikwa ebe di iche iche unu na-achụ aja. ⁴ A ga-etikpo ebe ichu aja unu, tipia ebe unu na-anọ esure ihe nsure oku na-esi isi uto. Aga m atusa ndi unu e gburu egbu n'ihu arusi unu. ⁵ Aga m atogbo ozu ndi Izrel n'ihu arusi ha. Aga m aghasakwa okpukpu unu gburugburu ebe ichu aja unu. ⁶ Ebe obula unu bi, a ga-etikpo obodo ndi ahụ, tipiakwa ebe ichu aja niile, si otu a mee ka ebe ichu aja unu gho mkpomkpo ebe nke togboro n'efu. A ga-etipiakwa arusi unu, kujiekwa ebe unu na-anọ esure ihe nsure oku na-esi isi uto. Ihe niile unu ji aka unu meputa ka a ga-ekpochapukwa. ⁷ Ndi e gburu egbu ga-ada n'etiti unu, unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.

⁸ "Ma aga m eme ka ufodu n'ime ndi m fodu. Ndi ahụ foduru ga-esi n'ihu mma agha gbapu, gbasasia n'ala niile, na mba niile nke uwa. ⁹ Mgbe ha no dika ndi a dotara n'agha na mba ozo, ndi ahụ gbapuru oso ga-echeta m. Ha ga-echeta otu ha si jiri obi nke ikwa iko juputara n'ime ya, nke si n'ebe m no wezuga onwe ya, na anya nke na-agbaso arusi ha, mee ka obi joo m njo. Ha ga-akpo onwe ha asi n'ihu ihe ojo ndi ahụ ha mere, ya na ochuchu aja ruru aru ha churu. ¹⁰ Ha ga-amata na m bu ONYENWE ANYI, matakwa na mgbe m gwara ha na ihe ndi a niile gaje ibjakwasị ha, na o bughi okwu efu ka m kwuru.

¹¹ "Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, kuko obo aka gi abuo onu, zokwaa ukwu gi n'ala, ma tisikwaa mkpu akwa ike site n'obi mwute, n'ihu ihe ojo

niile na omume ruru aru ndi Izrel mere. N'ih na ha ga ila n'iyi site n'oke unwu, na site n'agha, na site n'oria na-eфеefe. ¹² Ndi no n'ebe di anya ga-anwu site n'oria na-eфеefe, ndi no nso ga-anwu site na mma agha, ndi foduru ndu ga-anwu site n'aguu. Aga m eme ka ha nuru ufu oke iwe m. ¹³ Unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, mgbe ozu ndi e gburu egbu ga-atogbosi n'etiti arusi niile, na n'ebe ichu aja niile, na n'ugwu nta niile, na n'ugwu ukwu niile, na n'okpuru osisi obula, na n'okpuru osisi ook niile, ebe ha na-anọ na-esure uda na-esi isi utọ nye arusi ha. ¹⁴ E, aga m esetipu aka m megide ha, mee ka ala ha laa n'iyi, n'ebe niile ha bi, site n'ozara* ruo na Ribla. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.' "

7

Ogwugwu abiala

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Ma gi onwe gi, Nwa nke mmadu, nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri ala Izrel:

"Ogwugwu!

Ogwugwu abiakwasila akuku anọ nke ala ahụ.

³ Ugbu a ka ogwugwu biakwasiri unu.

Lee, aga m eme ka iwe m biakwasiri unu;

aga m ekpe unu ikpe dika omume unu si di,
aga m ata unu ahuhu maka aru unu niile.

⁴ Agaghi m enwekwa omiiko n'ebe i no,

agaghi m emekwara gi ebere,

kama aga m ata unu ahuhu maka omume unu
na aru niile di n'etiti unu.

"Mgbe ahụ, unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.'

⁵ "Nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri,

"Oke mbibi, oke mbibi nke a na-anubeghi udi ya mbu.

Lee, ka o na-abia.

⁶ Ogwugwu abiala!

Ogwugwu abiala!

O kpalitela onwe ya imegide unu.

Lee, ka o na-abia!

⁷ Oke nsogbu abiakwasila gi,

gi onwe gi bi n'ala ahụ.

Oge ahụ abiala! Ubochi ahụ dikwa nso!

Ogbaaghara di ebe niile, o bughu onu di n'elu ugwu niile.

⁸ Ejikerela m iwukwasiri gi onuma m n'ahụ

mee ka oke iwe m zuo gi ahụ niile.

Aga m ekpe gi ikpe dika omume gi si di,

kwughachikwa gi n'ih i bi ndu ruru aru gi niile.

⁹ Agaghi m emere gi ebere,

agakwaghi m ahapu ita gi ahuhu.

Aga m akwughachi gi dika omume gi si di,

kwughachikwa gi n'ih i bi ndu ruru aru niile nke di n'etiti unu.

"Mgbe ahụ, i ga-amata na o bu mu onwe m bu ONYENWE ANYI, na-eti unu ihe ndi a.

¹⁰ "Lee, ubochi ahụ!

Lee, ka o na-abia!

Oke nsogbu enuputala,

mkpanaka agbala okoko

nganga amaala ifuru!*

¹¹ Ihe ike ebilitala,

mkporo eji ata ndi ajo omume ahuhu.

O nweghi onye obula n'ime ha nke ga-afodu,

maobu igwe mmadu

maobu uba ha,

o nweghikwa nke bara uru.

* **6:14** 6:14 Maobu, mbara ikpa * **7:10** 7:10 Ya bu, na nganga na-abawanye

12 Mgbe ahụ abjala!

Ụbọchị ahụ abjākwalala nso.

Ka onye na-azụ ahịa ghara ịnūrị ọhụ
ka onye na-ere ere ghara iru ụjụ,
n'ihị na ọnụma ahụ dirị igwe mmadụ niile.

13 Onye rere ahịa agaghị enwetaghachi
ngwa ahịa nke erere ere
ọ buladị dika onye rere na onye zuru na-adị ndụ.

N'ihị na ọhụ nke a gbasara igwe mmadụ niile
bụ nke a na-apughị igbanwe.

N'ihị mmehie ha niile, o nweghị onye n'ime ha
nke pụrụ ichebe ndụ ya.

14 “ ‘Ha afuola opi ike,
ha edoziela ihe niile

ma o nweghị onye ga-aga ibu agha
n'ihị na ọnụma m dīkwasiṛi igwe mmadụ ahụ niile.

15 Mma agha dī n'ezī;
ajọ ọrịa na-efe efe na ụnwụ dīkwa n'ime.

Onye nọ n'ohia
ga-anwụ site na mma agha,
ndi nọ n'ime obodo ukwu
ka ụnwụ na ọrịa na-efe efe ga-eripia.

16 Ma ndi gbapuru agbapu
ga-agbaga noro n'ugwu.
Ọ bụ dika nduru nke ndagwurugwu,
ha niile ga-asu ude akwa,
onye obula n'ihị mmehie ha.

17 Aka niile ga-akuda,
ikpere niile ka a ga-eji amiri nyudee.

18 Ha ga-eyikwasị akwa mkpe,
oke ihe egwu ga-ekpuchi ha.
Ọ bukwa ihu niile ka ihere ga-ekpuchi,
a ga-akpuchakwa isi niile.

19 “ ‘Ha ga-etufu ọlaocha ha niile n'okporozo niile,
ọlaedo ha ga-aghokwa ihe na-adighi ocha.

Ọlaocha na ọlaedo ha
agaghị enwe ike naputa ha
n'ubochi nrubiga oke nke oke iwe ONYENWE ANYI.

Ha agaghị eme ka agụ gharakwa igu ha,
maobu mee ka afọ ju ha,
n'ihị na ọ buuru ha ihe iso ngongo nke idaba na mmehie.

20 Ihe icho mma ha ghooro ha ihe ikpa nganga,
ha jikwa ya meputa arusi ruru aru ha di iche iche.

Ha ji ya metakwa oyiyi ihe aru niile jogburu onwe ya;
ya mere, aga m eme ka ọ buuru ha ihe ruru aru.

21 Aga m ewere akunuba ha nye ndi mba ozo dika ihe apunatara n'agha,
nyekwa ya ndi ajo omume nke uwa dika ihe nkata
ndi ga-emeru ya.

22 Aga m esite n'ebe ha no wezuga ihu m
ndi ohi ga-emekwa ebe ahụ m kporo ihe di oke onuahia.

Ha ga-abata n'ime ya
meruokwa ya.

23 “ ‘Kwadoonu udo igwe.

N'ihị na ala ha juputara n'igbu ochu na iwusa obara,
obodo ahụ juputara n'ihe ike.

24 Aga m akpota mba ndi ahụ jogburu onwe ha
ka ha bia nwetara onwe ha ulo ha niile.

Aga m eme ka mpako nke ndi bu dike kwusi,
meekwa ka ebe nsọ ha niile buru ebe e meruru emeru.

- ²⁵ Mgbe ihe mmekpa ahụ b́jara,
ha ga-achọ udo ma o nweghị nke ga-adi.
- ²⁶ Mbibi ga-esochi mbibi,
akukọ na-enweghị isi ga-esochikwa akukọ na-enweghị isi.
- Ha ga-agaghari na-achọ ohu site n'aka onye amuma,
ntuziaka onye nchajaja ga-akwusi,
ndumodu nke ndi okenye agaghị adikwa.
- ²⁷ Eze ga-eru uju,
nwa eze ga-eyikwasị ida mba nke obi dika uwe,
aka ga-ama ndi ala ahụ niile jijiji n'ihu egwu.
- Aga m emeso ha dika omume ha si di,
aga m ekpekwa ha ikpe dika ihe ha kwenyeere si di.

“Mgbe ahụ, ha ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI.”

8

Ikpere arusi n'ulo ukwu

¹ N'afọ nke isii, n'onwa nke isii, n'ubochi nke ise nke onwa ahụ, mgbe mụ onwe m nọdu ala n'ulo m, ndi okenye Juda na-anodukwa ala n'ihu m, aka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI dikwasiri m n'ahụ n'ebe ahụ. ² Ahuru m oyiyi yiri mmadu. Akukọ oyiyi a nke di site n'ukwu ya ruo n'ala ya na-acha dika oku, sitekwanu n'ukwu ya rigoo, o na-egbu nnoo amuma dika nkume amba di oke onuahia. ³ Oyiyi a setipuru ihe dika aka mmadu, jiri ya jide m n'agiri isi m. Mgbe ahụ, Mmụo nke Chineke buliri m elu n'etiti ala na mbara eluigwe. N'ime ohu nke Chineke, o buuru m jee Jerusalem, n'onu uzo ama nke di n'ugwu, n'ime ogige ya, ebe arusi ahụ na-akpasu ekworo guzo. ⁴ Ma, lee, ebube Chineke Izrel juputara n'ebe ahụ, di ka m si hu ya na mbu na ndagwurugwu.

⁵ O siri m, “Nwa nke mmadu, welie anya gi lee n'uzo nke ugwu.” Eweliri m anya m lee n'uzo ugwu, ma lee, n'onu uzo e si abata n'ime ebe ichu aja, ahuru m oyiyi arusi ekworo ka o guzo n'akuku ugwu ya.

⁶ O siri m, “Nwa nke mmadu, i na-ahụ ihe ha na-eme, aru di egwu nke ulo Izrel na-eme n'ebe a, ihe ndi ga-achupu m n'ebe di anya site n'ebe nsọ m? Ma i ga-ahukwa ihe aru ndi di ukwu karja ndi a.”

⁷ O mere ka m guzo n'onu uzo ogige ahụ, mgbe m lere anya, ahuru m oghere di n'aja ulo ahụ. ⁸ O siri m, “Nwa nke mmadu, ugbu a gwupuo aja ulo a.” Mgbe m gwupuru ya, ahuru m onu uzo e si aba n'ebe ahụ.

⁹ O siri m, “Banye n'ime ka i hu ihe aru ojo niile nke ha na-eme n'ebe a.” ¹⁰ Abanyere m hu na ihe juputara n'ahụ ulo ahụ bu naani oyiyi e sere ese, nke ihe na-akpu akpu dika agwo di iche iche, ngwere na anumanu ruru aru di iche iche, tinyekwara arusi niile nke ulo Izrel na-efe. ¹¹ N'ihu ihe ndi a, ka iri ndi okenye asaa nke ulo Izrel, ha na Jaazanaya nwa Shefan guzo n'ebe ahụ. Onye obula n'ime ha ji ihe nsure oku na-esi isi uzo n'aka ya, anwuru oku si n'ihe nsure oku ndi a na-agbagokwa elu.

¹² O siri m, “Nwa nke mmadu, i hula ihe ndi okenye ulo Izrel na-eme n'ochichiri, onye obula n'ime ulo ya n'ihu arusi ya? Ma ha na-asi, ‘ONYENWE ANYI adighi ahụ anyi, O sitela n'ala anyi wezuga onwe ya.’” ¹³ Ozo, o siri m, “I ga-ahukwa oke ihe aru kariri ndi a ha na-eme!”

¹⁴ O mere ka m bjakwa n'onu uzo ahụ di n'akuku ugwu nke ulonso nke ONYENWE ANYI. N'ebe ahụ, ahuru m ndi inyom no na-akwa akwa n'ihu Tamuz, chi ha. ¹⁵ Mgbe ahụ, o siri m, “I hula ihe ndi a, nwa nke mmadu? I ga-ahukwa ihe aru ndi di ukwu karja ndi a.”

¹⁶ O mere ka m baa n'ime ogige di n'ime ulo ukwu nke ONYENWE ANYI, n'ebe ahụ, n'onu uzo ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI, n'agbata ebe ichu aja na mputa onu ulo ahụ, ka ihe ruru iri mmadu abuo na ise guzo, chee ihu ha n'akuku owuwa anyanwu na-efe anyanwu. Ha gbakutara ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI azu mgbe ha na-eche ihu n'owuwa anyanwu na-akpo isiala nye anyanwu.

¹⁷ O siri m, “I hula nke a, nwa nke mmadu? O bu ihe di nta nye ulo Juda, bu ihe ihe aru niile ndi a ha na-eme n'ebe a? Ha ga-ejikwa ihe ike mejuputa ala, siri otu a na-akpasu m iwe mgbe niile? Lee ka ha si nogide na-akpari m, na-etinye alaka n'imi ha. ¹⁸ N'ihu ya, aga m eme ka ha nuru ufu iwe m, o dikwaghị onye m ga-ahapu. O burukwa na ha anogide na-ebe akwa n'oke olu, agaghị m aha ha nti.”

9

Ikpe omuma dirị ndị na-ekpere arụsị

¹ Mgbe ahụ, a nuru m ka o ji oke olu kpoọ oku sị, “Bjanu nso, unu bu ndi ahoputara ilekota obodo a, onye obula jidekwa ngwa agha n’aka ya.” ² A huru m ndi ikom isii si n’onu uzo ama nke di n’akuku ebe di elu na-aputa, nke chere ihu n’ugwu, onye obula jikwa mma agha n’aka ya. Otu onye n’ime ha yi uwe akwa ocha, nyarakwa nwa akpa nke ihe e ji ede akwukwo di n’ime ya. Ha niile batara n’ime ulonso, guzokwa n’akuku ebe ichu aja e ji bronz wuo.

³ Ma ebube nke Chineke Izrel sitere n’elu cherubim ndi ahụ, ebe o no na mbu, bilie bja guzokwa n’onu uzo ulonso ahụ. Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI kporo nwoke ahụ yi uwe akwa ocha bu onye nya akpa ahụ nke ihe e ji ede ihe di n’ime ya, ⁴ o sirị ya, “Bilie, jehgharia n’okporozo niile nke obodo Jerusalem, kakwasị akara n’egedege ihu ndi niile na-akwa akwa na ndi niile na-asu ude n’ihi ihe aru niile nke a na-eme n’ime ya.”

⁵ Anukwara m ka o gwara ndi ozo, “Soronu ya baa n’ime obodo, gbukwaanụ, unu emekwarala onye obula ebere maobu omiiko. ⁶ Gbuonu ha niile, ndi okenye, na umu okorobia, na umu agboghobia, na ndi inyom, na umuntakiri. Ma unu emetukwala onye obula nwere akara ahụ n’ihu ya. Malitenu n’ebe a, n’ime ulonso ukwu m.” Ya mere, ha malitere igbu ndi okenye ndi no n’ihu ulonso.

⁷ O sikhara ha, “Meronu ulonso a! Werekwanu ozu ndi unu gburu egbu tujuo n’ime ogige ya! Gaanụ!” Ha puru baa n’ime obodo, bido igbu ndi mmadu. ⁸ Mgbe ha no na-egbu ndi mmadu maobu naani m foduru, adara m n’ala kpuchie ihu m, tie mkpu akwa, si, “Ewoo, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI! I ga-esite n’oke iwe i na-eweso Jerusalem bibie ihe niile foduru n’Izrel?”

⁹ O sirị m, “Mehie niile nke ulo Izrel na Juda di ukwu rie nne. Ala niile juputakwara n’obara ndi egburu, obodo juputakwara n’ikpe ikpe na-ezighi ezi. N’ihi na ha na-asi, ‘ONYENWE ANYI esitela n’ala anyi wezuga onwe ya. O dighi ihe ONYENWE ANYI na-ahụ.’ ¹⁰ N’ihi ya, agaghị m ahapu ha, agakwaghị m enwe omiiko n’ahụ ha. Aga m akwughachi ha n’ihi ihe ojoo niile ha mere.”

¹¹ Mgbe ahụ, nwoke ahụ yi uwe akwa ocha, nke nya akpa nke ihe e ji ede akwukwo di n’ime ya, loghachiri sị, “Aruchaala m oru i nyere m iru.”

10

Ebube Chineke apu

¹ Mgbe ahụ, elere m anya hu ocheeze oma e ji nkume safaia wuo ka o putara ihe na mbara eluigwe, n’elu ebe ahụ isi cherubim ndi ahụ di. ² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI sirị nwoke ahụ yi uwe akwa ocha, “Baa n’etiti ukwu ugboala ahụ di n’okpuru cherubim ndi ahụ. Site n’etiti cherubim ndi ahụ kpojuo icheku oku nke na-ere ere n’aka gi, fesachaa ha n’ime obodo ahụ niile.” O bara n’ime ka m n’ele ya anya.

³ Cherubim ndi ahụ na-eguzo n’akuku ndida nke ulonso ahụ mgbe nwoke ahụ banyere. Igwe ojii juputakwara n’ogige ime ulonso ahụ. ⁴ Mgbe ahụ, ebube ONYENWE ANYI sitere n’elu cherubim bilie, bja guzo n’onu uzo ulonso ahụ. Ulonso ahụ juputakwara n’igwe ojii, ihe nke ebube ONYENWE ANYI juputakwara n’ogige ulonso ahụ. ⁵ Uzu nke nku cherubim ndi ahụ na-eme dikwa ka olu Chineke Onye puru ime ihe niile. A na-anukwa uzu nku ndi ahụ n’ogige ulonso ahụ di n’ezi.

⁶ Mgbe ONYENWE ANYI nyere nwoke ahụ yi uwe ezi akwa ocha iwu, si, “Gaa n’etiti cherubim ahụ guta ufodu icheku oku di n’etiti wijilu ugboala ahụ,” nwoke ahụ banyere guzo n’akuku otu wijilu ahụ. ⁷ Mgbe ahụ, otu n’ime ndi cherubim ahụ setipuru aka ya n’ebe oku ahụ di n’etiti ha. O gutara ufodu icheku oku tnye n’aka nwoke ahụ yi uwe akwa ocha onye weere ya puo. ⁸ N’okpuru nku ndi cherubim ahụ ka a na-ahuta ihe yiri aka mmadu.

⁹ Elere m anya hu wijilu anọ, nke di n’akuku cherubim ndi ahụ. Cherubim obula nwere otu wijilu n’akuku ya. Wijilu ndi a niile na-egbu maramara dika nkume beril. ¹⁰ Wijilu anọ ndi ahụ yiri onwe ha. Nke obula n’ime ha dika wijilu a runyere n’etiti wijilu ozo. ¹¹ Mgbe ha na-aga, ha niile na-eche ihu n’akuku obula nke cherubim ndi ahụ chere ihu. Wijilu ndi a adighi echighari echighari mgbe cherubim ndi a na-agaghari. Kama ebe isi cherubim ndi ahụ chere ihu ka wijilu ndi ahụ na-aga. Ha adighi elekwa* anya n’azu dika ha na-aga. ¹² Gburugburu ha, n’any ahụ ha niile, ma n’azu ha, ma n’aka ha, ma na nku ha, ma na wijilu ndi ahụ, ihe juputara ha bu anya. Anya di n’akuku ha niile. ¹³ Aha m nuru a na-akpo wijilu ndi ahụ bu, Ogba gburugburu. ¹⁴ Nke obula n’ime cherubim

* 10:11 10:11 Maobu, aghakwa

ndị a nwere ihu anọ. Ihu nke mbụ dika ihu cherub. Nke abụọ dika ihu mmadụ; nke atọ dika ihu odum, ma nke anọ dika ihu ugo.

¹⁵ Mgbe ahụ, Cherubim ndị ahụ buliri onwe ha elu. Ndị a bụ ihe ndị ahụ dị ndụ nke m huru na mbụ n'akụkụ osimiri Keba. ¹⁶ Mgbe cherubim ndị ahụ na-aga, wjilụ ndị ahụ dị n'akụkụ ha na-eso ha na-aga. Mgbe ha na-achili nku ha i si n'ala bulie onwe ha elu, wjilụ ha na-anogidekwa n'akụkụ ha. ¹⁷ Mgbe cherubim ndị ahụ guzoro n'otu ebe, wjilụ ahụ na-eguzokwa. Mgbe ha na-ebuli onwe ha elu, wjilụ ndị ahụ na-ebulikwa onwe ha elu, n'ihu na mmụọ nke ihe ahụ dị ndụ dị n'ime ha.

¹⁸ Emesja, ebube nke ONYENWE ANYI sitere na mbata onụ ụzọ ụlonsọ ahụ pụọ, gaa guzo n'elu cherubim ndị ahụ. ¹⁹ Mgbe m nọ na-ele anya, cherubim ahụ gbasapurụ nku ha felie, wjilụ ha niile dika n'akụkụ ha. Ha guzoro na mbata onụ ụzọ nke dị n'akụkụ ọwụwa anyanwụ nke ụlọ ONYENWE ANYI, na ebube nke Chineke nke Izrel dika n'elu ha.

²⁰ Ndị a bụ ihe ndị ahụ dị ndụ, nke m huru n'okpuru Chineke Izrel n'akụkụ osimiri Keba, amatara m na ha bụ cherubim. ²¹ Nke ọbụla n'ime ha nwere ihu anọ na nku anọ, na ihe yiri aka mmadụ n'okpuru nku ha. ²² Ihu ha yikwara ihu ihe ndị ahụ m huru n'akụkụ osimiri Keba. Nke ọbụla na-agakwa ije n'ihu ihu na-eleghi anya n'azụ.

11

Ikpe omuma Chineke nke diri Jerusalem

¹ Mgbe ahụ, Mmụọ nke Chineke buliri m mee ka m bjaruo n'onụ ụzọ ama ụlọ ONYENWE ANYI, nke dị n'akụkụ ọwụwa anyanwụ. N'ebe ahụ, n'oghere nke onụ ụzọ ama ahụ, ahuru m iri mmadụ abụọ na ise. Ahukwara m 'etiti ha, Jaazanaya nwa AZoa na Pelataya nwa Benaya, bụ ndịisi ndị Izrel. ² O siri m, "Nwa nke mmadụ, ndị a bụ ndị ikom na-agba izu ajo ihe, na-enyekwa ndumodu ojo niile a na-enye n'obodo a. ³ Ha na-asị, 'Oge a ga-ewuzi ụlọ ndị ahụ o dighi nso? Obodo a bụ ite igwe, anyi onwe anyi bukwa anụ di n'ime ya.' ⁴ N'ihu ya, nwa nke mmadụ, bu amuma megide ha."

⁵ Mgbe ahụ, Mmụọ nke ONYENWE ANYI bjakwasiri m si m kwuo, "Otu a ka ONYENWE ANYI siri: otu a ka unu na-ekwukwa, unu ndị ndu ụlọ Izrel, ma amaara m ihe unu bụ n'uche. ⁶ Unu egbuola otutu mmadụ n'ime obodo a, meekwa ka okporouzo ya juputa n'ozu ndi nwuru anwu."

⁷ "N'ihu ya ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI ji si, ozu ndi ahụ niile togbo n'okporouzo obodo unu bụ anụ ndi ahụ unu gburu egbu, obodo a bukwa ite. Ma aga m eme ka unu site n'ime ya puta. ⁸ Mma agha ahụ unu na-atụ egwu ya ka m ga-eme ka o bjakwasị unu. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwubiri ya. ⁹ Aga m esitekwa n'etiti ya kpoputa unu, were unu nyefee n'aka ndi mba ozo, ma kpekwa unu ikpe. ¹⁰ Unu ga-ada site na mma agha. O bụ n'oke ala Izrel niile ka m ga-anọ kpee unu ikpe. Mgbe ahụ, unu ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI. ¹¹ E, obodo a agaghị aburu unu ite. Unu agaghị anokwa n'ime ya dika anu. Aga m ekpe unu ikpe n'oke ala Izrel niile. ¹² Mgbe ahụ, unu ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI. N'ihu na unu bụ ndi na-enupu isi site n'iwu m na ukpuru m. Ma unu na-agbaso nzo ukwu nke mba ndi ahụ niile gbara unu gburugburu."

¹³ Mgbe m ka nọ na-ebu amuma, Pelataya nwa Benaya nwuru. Mụ onwe m kpuo ihu m n'ala kwaa akwa si, "Ewoo, Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI i ga-ebibi ndi niile foduru n'ala Izrel?"

Nkwa banyere nloghachi Izrel

¹⁴ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ¹⁵ "Nwa nke mmadụ, umu nke nna gi, o buladi umunna gi, na ndi mgbaputa* gi na ezinaulo Izrel niile, o bu ha ka ndi bi na Jerusalem siri, 'Ha esitela n'ebe ONYENWE ANYI no gaa ebe di anya, o bukwa anyi ka enyere ala nke a ka o buru ihe nnweta anyi,'

¹⁶ "N'ihu nke a, kwuo, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI na-asị, N'agbanyeghi na m zipuru ha gaa ebe di anya n'etiti mba di iche iche, chusakwaa ha n'etiti ala di iche iche, ma nwa mgbe nta, a buru m ha ebe di nso n'ala niile ahụ bụ ebe ha gara.'

¹⁷ "Ya mere kwuo, 'Nke a bụ ihe Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI na-ekwu: Aga m achikotakwa unu onu ozo, site n'obodo niile bu ebe unu gbasara, nyeghachikwa unu ala Izrel.'

¹⁸ "Ha ga-aloghachi n'ebe ahụ, sitakwa n'etiti ya wezuga oiyi ihe aru niile, na arusi niile bukwa ihe aru. ¹⁹ Aga m enyekwa ha otu obi, tinyekwa mmuọ oheru n'ime ha.

* 11:15 11:15 Ndi a dokpuru gaa mba ozo

Aga m ewepu site n'ime ha obi kporo† nku ma nye ha obi nke anu ahụ. ²⁰ Nke a ga-eme ka ha soro ukpuru m na iwu m niile, leziekwa anya idebe ha. Ha ga-abu ndi nke m, mu onwe m ga-abukwa Chineke ha. ²¹ Ma banyere ndi ahụ obi ha na-agbaso ihe ozo na ihe niile ruru aru, mmehie ha ka m ga-atukwasị n'isi ha; otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya."

²² Mgbe ahụ, cherubim ndi ahụ weliri nku ha elu, wiji ndi ahụ dikwa n'akuku ha ma ebube nke Chineke nke Izrel guzokwa n'elu ha. ²³ Ebube ONYENWE ANYI sitere n'etiti obodo ahụ rigoo, guzo n'elu ugwu, n'akuku owoya anyanwu. ²⁴ N'ime ohu, Mmuo nke Chineke buliri m elu bubata m na Kaldia, ebe ndi a dokpuuru gaa mba ozo no.

Otu a ka ohu m huru si hapu m. ²⁵ Agwakwara m ndi niile ahụ e mere ka ha jee biri na mba ozo ihe niile nke ONYENWE ANYI gosiri m.

12

The ngosi maka ndota n'agha

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, i bi n'etiti ndi na-enupu isi, ndi nwere anya ihu uzo ma ha adighi ahụ; ndi nwere nti inu ihe ma ha adighi anu ihe, n'ihu na ha bu ndi nnupu isi.

³ "Ya mere, nwa nke mmadu, kwakotaa ngwongwo ulo gi maka i ga biri n'ala ozo, mee nke a n'ehie dika ha na-ele gi anya, hapu ulo gi gaa n'ebe ozo. Ma eleghi anya ha ga-aghota, o bu ezie na ha bu ndi nnupu isi. ⁴ Kwaputa ngwongwo gi n'ezie n'ehie ka ha hu ya. Ma hapu ulo gi n'abalị dika ndi na-agba oso ndu si eme, mgbe ha na-amalite ije ha, nke iga ibi n'ala ozo. ⁵ Mgbe ha na-ele gi anya, gwupuo mgbidi, site na ya kwara ngwongwo gi puo. ⁶ Mgbe ha no na-ele gi anya, bulie ibu gi, tukwasi ya n'ubu gi, puo gawa n'ime ochichiri, kpuchie ihu gi, ka i ghara ihu ala ahụ anya. N'ihu na emela m gi ihe iribama nye ulo Izrel niile."

⁷ Emera m ihe e nyere m n'iwu. Ebuputara m ngwongwo m n'ehie, jikota ha maka igba oso ndu. N'anyasi, eji m aka m gwuo onu na mgbidi ahụ. Ebukwasiri m ngwongwo m n'ubu, bulie ije n'ime ochichiri mgbe ha no na-ele m anya.

⁸ N'ututu echị ya, okwu ONYENWE ANYI biakwutere m, ⁹ "Nwa nke mmadu, o bu na ulo Izrel ndi nnupu isi ahụ ajubeghi gi, 'o lee ihe i na-eme?"

¹⁰ "Gwa ha, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Amuma a bu maka onyeisi no na Jerusalem, n'ulo Izrel niile nokwa ebe ahụ.' ¹¹ Si ha, 'Mu onwe m bu ihe ama nye unu.'

"Dika m mere, otu a kwa ka a ga-eme nye ha. Ha ga-aga na mba ozo biri ka ndi a dotara n'agha.

¹² "Nwa eze nke no n'etiti ha ga-amaburu ibu ya n'ubu puo n'ochichiri, o ga-egwupu mgbidi aja nke obodo site n'ebe ahụ puo. O ga-ekpuchikwa ihu ya ka o ghara iji anya ya hu obodo ahụ. ¹³ Ma aga m eji ugbu m jide ya, meekwa ka o bjaruo Babilon bu ala ndi Kaldia. Ebe ahụ ka o ga-anu nwuo, ma o gaghị ahụ ya anya. ¹⁴ Ndi niile gbara ya gburugburu na ndi agha ya niile ka m ga-achusa n'ala niile, o bukwa mma agha ka m ga-amiputa jiri chuo ha oso.

¹⁵ "Ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, mgbe m chusachara ha n'etiti mba niile di iche iche, fesaakwa ha n'ala niile. ¹⁶ Ma o bu mmadu ole na ole n'ime ha ka m ga-edebe ndu site na mma agha, na unwu na orja na-efe efe. Ka ha nwee ike koo akuko ihe aru niile ha n'etiti mba di iche iche ebe ha gbagara oso. Ha ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI."

¹⁷ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ¹⁸ "Nwa nke mmadu, tuo egwu mgbe i na-eri nri gi. Jirikwa ihe otutu tuputa mmiri onunu gi, dika a ga-asi na o bu ihe ikpeazu i nwere. ¹⁹ I ga-asikwa ndi bi n'ala ahụ, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu banyere ndi bi na Jerusalem, n'ala nke Izrel, si, Ha ga-eji ujo rie achicha ha, jirikwa obi ilo mmiri nuo mmiri ha, n'ihu na a ga-ekpochapu ihe niile di n'ala ha, n'ihu ihe ike nke ndi bi n'ime ya. ²⁰ Obodo niile nke ndi mmadu bi n'ime ya ga-ala n'iyi, otu aka ahụ, ala unu niile ga-abu ebe togboro na nkiti. Mgbe ahụ, unu ga-amata na mu onwe bu ONYENWE ANYI."

O gaghị adi anya mmezu

²¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ²² "Nwa nke mmadu, kedụ ihe ilu a na-atu n'Izrel putara, nke na-asi 'Ubochi adila oke anya, ohu niile aburukwala ihe na-enweghi isi?' ²³ Gwa ha, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu, Aga m eme ka ilu a kwusi, ha agaghị atukwa ya dika ilu n'Izrel ozo.' Kama gwa ha, 'N'ubochi

† 11:19 11:19 Ya bu, obi nkume

ahụ adịla nso mgbe ọhụ niile ga-emezu. ²⁴ N'ihu na agaghị enwekwa ọhụ ụgha ọzọ, maọbụ iju ase ire ụtọ n'etiti ụlọ Izrel. ²⁵ Ma mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ ga-ekwu ihe m zubere. Ihe ọbụla m kwuru ga-emezu na-atufughị oge. N'ihu na ọ bụ n'oge unu dị ndụ, unu ndị nnupu isi, ka m ga-emezu ihe ọbụla bụ nke m kwuru. Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.' "

²⁶ Okwu nke ONYENWE ANYỊ bjakwutere m, ²⁷ "Nwa nke mmadụ, lee, ụlọ nke Izrel na-asị, 'Ọhụ niile ọ na-ahụ bụ maka ọtụtụ afọ dị n'ihu, amụma ya bụkwa maka oge na-abia n'ihu.'

²⁸ "N'ihu ya, gwa ha, 'Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ siri, ọ dighikwa okwu m nke a ga-atufu oge ọzọ n'ime ya, ihe ọbụla m kwuru ka a ga-emezu. Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.' "

13

Okwu megide ndị amụma ụgha

¹ Okwu ONYENWE ANYỊ ruru m ntị, si, ² "Nwa nke mmadụ, buo amụma megide ndị amụma nke Izrel ndị na-ebu amụma ugbo a, gwa ndị amụma ahụ na-ekwu ihe sitere ha n'uche: 'Nurunụ okwu nke ONYENWE ANYỊ. ³ Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru, Ahụhụ ga-adiri ndị amụma nzuzu ndị na-agbaso mmụọ nke onwe ha, ndị ọ dighị ihe ha na-ahụ. ⁴ Gị Izrel, lee, ndị amụma gị niile di ka nkita ọhia bi na mkpompkpọ ebe. ⁵ Unu arigobeghị na oghere juputara na mgbidi maọbụ ruzie mgbidi aja ndị ahụ maka nchekwa ndị Izrel ka o nwee ike kwudosie ike n'ụbọchị agha nke ONYENWE ANYỊ. ⁶ Ọhụ ha bụ ụgha, otu a, iju ase ha bụkwa ụgha, ha na-asị, "ONYENWE ANYỊ kwuputara," ebe ONYENWE ANYỊ ezipughị ha, ha na-agakwa n'ihu na-atụ anya ka o mezu okwu ha. ⁷ Ọ bughị ọhụ ụgha ka unu huru, ọ bughikwa okwu iju ase ụgha ka unu kwuru, mgbe unu na-asị, "Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara," n'agbanyeghị na mụ onwe m ekwughị okwu?

⁸ "N'ihu ya, Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ siri, aga m ebibi unu n'ihu okwu ụgha na ọhụ ụgha unu niile. Edoola m onwe m imegide unu, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri. ⁹ Aka m ga-emege ndị amụma niile ahụ bụ ndị na-ahụ ọhụ ụgha, na-agbakwa afa ụgha. Ha a gaghị esonye na otu ọgbako ndị m maọbụ buru ndị agunyekorọ n'akwukwọ ndekota aha ụlọ nke Izrel, ha agaghị abakwa n'ala ndị Izrel. Mgbe ahụ unu ga-amata na mụ onwe m bụ Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ.

¹⁰ "N'ihu na ha eduhiela ndị m, mgbe ha na-asị, "Udo," ebe udo na-adighị, n'ihu na mgbe e wuru mgbidi na-esighị ike, ndị amụma ndị a jara ha mma, werekwa nzu techie ya. ¹¹ Ya mere, gwa ndị ahụ jiri nzu techie mgbidi ahụ na ọ ga-ada. Oke mmiri ozuzo nke ga-ezobiga oke ga-ezo, aga m ezitekwa mkpuru mmiri di ukwu nke ga-ada, na oke ifufe nke ga-akwada ya. ¹² Mgbe mgbidi ahụ dara, ndị mmadụ ọ gaghị aju, "Olee ebe mgba ọcha ahụ ji techie ya di?"

¹³ "Ya mere, Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru, aga m eji oke ifufe nke ọmụma m, na oke mmiri ozuzo nke iwe m, ma oke akummiri nke oke iwe m mebie ya. ¹⁴ Aga m akwada mgbidi ahụ unu tere nzu, aga m emekwa ka ọ daruo ala nke ga-eme ka ahụ ntọala ya anya; ọ ga-adakwasikwa unu, gwepia unu. Mgbe ọ dara ọ ga-egbuchapụ unu niile; unu ga-amatakwa na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ. ¹⁵ Otu a ka m ga-esi gosiputa iwe m n'ebe mgbidi ahụ nọ, na n'ahụ ndị ahụ ji nzu techie ya. Aga m asị unu, "Mgbidi ahụ adighikwa, otu a ka ọ dikwa ndị ahụ ji nzu techie ya, ¹⁶ bụ ndị amụma Izrel ndị ahụ buru amụma nye Jerusalem, ndị hukwara ya ọhụ udo mgbe udo na-adighị, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri.' "

¹⁷ "Ma ugbo a, gị nwa nke mmadụ, chee ihu n'ebe ụmụada ndị unu nọ, ndị nke na-ebu amụma di ka o si si ha n'obi puta. Buo amụma megide ha ¹⁸ si, 'Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ na-ekwu, Ahụhụ diri ndị inyom na-adunye ọgwụ mgbaasi na nkwoji aka ha na-emekwa akwa mgbokwasị nke ikpuchi isi maka ndị mmadụ di iche iche, iji raata ha. Unu si ahaa chee na unu ga-echebe ndụ unu mgbe unu buru ụzọ mee ka ndị m maa n'onyia? ¹⁹ Unu emeela ka m ghara idi nso n'etiti ndị m, n'ihu mkpoju aka ọka balị na iberibe achicha ole na ole. N'ihu ya, unu emeela ka ha nwụọ bụ ndị na-ekwesighi inwu anwu. Unu edebekwala ha ndụ bụ ndị na-ekwesighi idi ndụ, site n'okwu ụgha unu na-agwa ndị m, bụ ndị na-ahia ntị n'okwu ụgha.

²⁰ "N'ihu nke a, Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ na-ekwu, ana m emegide ọgwụ mgbaasi niile nke unu ji achụ nta mkpuruobi ndị m dika nnunụ. Aga m adowapu ha site n'aka unu, naputakwa ndị m, bụ ndị unu ji n'onyia di ka nnunụ e tinyere n'ulo akpara akpa. ²¹ Aga m adowa akwa mgbokwasị ọgwụ unu, naputa ndị m site n'aka

unu. Ha agaghị amakwa n'onyia nke ike unu ọzọ. N'uzọ dị otu a unu ga-amatakwa na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ. ²² N'ihia na ụgha unu emeela ka obi ndị ezi omume daa mba, mgbe ọ na-abughị uche m na ihe dị otu a ga-eme. Ma unu emeela ka obi ndị ajọ omume sie ike site na nkwa ogologo ndụ unu kwere ha, mee ka ha ghara isite n'uzọ ọjọọ ha chegharịa ma zọputa ndụ ha. ²³ N'ihia nke a, unu agaghị ahụkwa ọhụ ụgha ọzọ, maọbụ gbaa afa. M ga-anaputa ndị nke m site n'aka unu. Mgbe ahụ unu ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ.' "

14

Okwu megide ndị na-ekpere arụsị

¹ Ụfọdụ n'ime ndị okenye Izrel bjakwutere m, nọdụ ala n'ihu m. ² Mgbe ahụ okwu ONYENWE ANYỊ ruru m ntị, ³ "Nwa nke mmadụ, ndị ikom ndị a na-eke arụsị n'ime obi ha, ma tinyekwa ihe isụ ngongọ nke ajọ omume ya n'ihu ha.* Aga m ekwenye ka ha juta m ase ọbụla? ⁴ Ya mere, gwa ha okwu sị ha 'Nke a bụ ihe Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru: Mgbe onye Izrel ọbụla na-agbaso arụsị n'obi ya, nke na-ekwekwa ka arụsị ndị a na-eduba ya na mmehie, bjakwutere onye amụma ijuta ya ase, mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ ga-aza onye ahụ dika o si dij, ya bụ dika ịba ụba nke arụsị ya niile si dij. ⁵ N'uzọ dij otu a ka m ga-esi nwetaghachikwa obi ndị Izrel niile bụ ndị si n'ebe m nọ wezuga onwe ha, ma malite ife arụsị.'

⁶ "N'ihia ya, gwa ụlọ Izrel, 'The ndị a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ na-ekwu, Chegharianu! Sitenụ n'ife arụsị unu niile chigharịa, jukwanụ omume unu niile ruru arụ.

⁷ "N'ihia na onye ọbụla n'ụlọ Izrel maọbụ onye ọbụla n'ime ndị ọbịa bi n'ala Izrel, nke kewapuru onwe ya site n'iso m, si otu a mee ka arụsị ọ na-eke baa ya n'obi, nke natinye ihe isụ ngongọ ajọ omume n'ihu ha, mechaa, gakwuru onye amụma maka isite n'aka ya ijuta m ase, mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ ga-azaghachi ha. ⁸ Aga m edokwa onwe m imegide ha, mee ka ha buru ihe imaatụ na ilu nye ndị ọzọ. Aga m esitekwa n'etiti ndị m wezuga ha. Mgbe ahụ, unu ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ.

⁹ "Ọ buru na arafuo onye amụma ahụ ka o buo amụma, ọ bụ mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ rafuru onye amụma ahụ. Aga m esetipụ aka m megide ya, bipukwa ya site n'etiti ndị m, bụ Izrel. ¹⁰ Ha ga-ata ahuhụ n'ihia mmehie ikpe omuma ha, dika ikpe omuma dirị onye na-aju ase, otu a ka ọ ga-adikwa nye onye amụma ụgha ahụ. ¹¹ Mgbe ahụ, umu Izrel agaghị esitekwa n'iso m kpafuo ọzọ.† Ha agakwaghị eji mmehie meruo onwe ha, kama ha ga-abụ ndị m, mụ onwe m ga-abukwa Chineke ha. Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuputara ya.' "

Ikpe omuma aghaghị ibia

¹² Okwu ONYENWE ANYỊ ruru m ntị, sị, ¹³ "Nwa nke mmadụ, ọ buru na ndị bi n'ala emehie megide m, site n'ekwesighi ntukwasị obi ha, ọ buru na m esetipụ aka m mee ka oke unwu bjakwasị ha, ọ burukwa na m emee ka mmadụ na anumanu niile dij n'ala a nwuchasia, ¹⁴ a sịkwa na Noa, Daniel na Job bi n'etiti ya, ha ga-azoputa naanị onwe‡ ha n'ezie omume ha. Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.

¹⁵ "Asị na m eziga anụ ọhịa ọjọọ ka ha bịa bibie ala ahụ, mee ka ọ ghọọ ebe togboro n'efu meekwa ka mmadụ ọbụla ghara i site n'ime ya gafee n'ihia anụ ọhịa ndi ahụ, ¹⁶ dika m na-adị ndụ ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ na-ekwu, ọ burukwarị na ndị ikom atọ ndị a nọ n'ebe a, ha agaghị anaputa ọ buladi umu ha ndi nwoke maobu umu ha ndi nwanysị site n'ila n'iyi. Naanị ha ka a ga-azoputa, ma ala ahụ ga-abu ihe togboro n'efu.

¹⁷ "Ọ buru na a sị na m mere ka mma agha bjakwasị ala ahụ, m sị, 'Ka mma agha gabiga site n'ala ahụ niile gburugburu,' ma gbuo mmadụ na anumanu niile dij n'ime ya, ¹⁸ dika m na-adị ndụ, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri, a sịkwarị na ndị ikom atọ ndị a nọ n'ala ahụ, ha agaghị anaputa umu ndi ikom na umu ha ndi inyom site n'ila n'iyi. Kama, ọ bụ naanị ha onwe ha ka a ga-anaputa.

¹⁹ "Ozokwa, ọ buru na m eziga oke iwe m site n'ajo oria na-eke efe, ọ buru na oria ahụ egbuo mmadụ na anumanu ha niile, ²⁰ dika m na-adị ndụ, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri, a sịkwa na Noa, Daniel na Job bi n'ime ya, ha agaghị anaputa umu ha ndi ikom maobu ndi inyom site n'ila n'iyi. Ha ga-azoputa naanị onwe ha n'ezie omume ha.

* 14:3 14:3 Kwenye ka arụsị ndị a na-eduba ha na mmehie † 14:11 14:11 Maobu, wezuga onwe ha ‡ 14:14 14:14 Ya bụ, mkpuruobi ha

²¹ “N’ihi na otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, a ga-esi ana naputa ya, mgbe m zipuru uzo ikpe m anọ di oke egwu nke na-echere Jerusalem. Ikpe ndi a bu: mma agha na unwu, anu ohia ojoo na-adogbu adogbu na oria na-efe efe, ka ha gbuchapu mmadu na anumanu niile di n’ime ya. ²² Ma a ga-enweta ufodu ndi ga-afodu ndu, bu umu unu ndi nwoke na ndi nwanyi, ndi a ga-anaputa site n’ahuhu ndi a. Ha ga-abjkwute unu. Mgbe unu huru omume ha, na obibi ndu ha, ha ga-aburu unu ihe nkasiobi n’ihi na unu ga-esite na ha mata udi mbibi nke m mere ka o bjakwasị Jerusalem. ²³ A ga-akasikwa unu obi mgbe unu huru omume ha na obibi ndu ha, unu ga-amatakwa na o bughi n’efu ka m mere ka ihe ndi a niile dakwasị ha.” Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.

15

Jerusalem, osisi vaini na-abaghi uru

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² “Nwa nke mmadu, olee, uzo osisi vaini si puo ihe site n’alaka osisi ndi ozo di n’ime oke ohia? ³ A na-esi n’ime osisi ya were meputa ihe obuła bara uru? O bu site na ya ka a na-esi emeputa osisi nke e ji ekonye ihe? ⁴ Uru ha bara bu iji ha menye oku. Ma mgbe isi ya abuo repiara, mgbe etiti ya rekwara oku, o nwere ihe ozo mmadu nwere ike iji ya mee? ⁵ O buru na o baghi uru mgbe o zuruoke, a ga-esi ana were ya meputa ihe bara uru mgbe oku repiasirila ya, o ghoo unyi?”

⁶ “N’ihi ya, ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu, dika m sitere n’etiti ohia niile weputa osisi vaini nye ka o buru nku e ji emenye oku, otu a ka m ga-esi mesoo ndi bi na Jerusalem. ⁷ Aga m eche ihu m* imegide ha. O bu ezie na ha esitela n’oku puta, ma oku ga-erepia ha. Unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, mgbe m guzoro onwe m megide ha. ⁸ Aga m emekwa ka ala ha togboro n’efu, n’ihi na ha bu ndi na-ekwesighi ntukwasị obi. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.”

16

Ekwesighi ntukwasị obi Jerusalem

¹ Okwu nke ONYENWE ANYI bjakwutere m, ² “Nwa nke mmadu, gwa Jerusalem okwu mee ka o mara banyere ndu ya niile ruru aru ³ si ya, ‘The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-agwa Jerusalem: Iputa uwa gi na omumu gi bu n’ala ndi Kenan; nna gi bu onye Amori, nne gi bu onye Het. ⁴ N’ubochi ahụ a muru gi, ebeghi otubo gi, o dighi onye lekotara gi maobu jiri mmiri saa gi ahụ i sachapu gi unyi maobu tee gi nnu, maobu jiri akwa kechie gi. ⁵ O dighi onye nwere obi ebere n’ebe i no. O dighi onye ihe banyere gi meturu n’obi, o dikwaghị onye lekotara gi. Kama n’ubochi ahụ a muru gi a tufuru gi n’ohia, n’ihi na-eledara gi anya.

⁶ “Ma mgbe m si n’ebe ahụ i togbo na-agafe, ahuru m gi ka i chiliri ukwu gi, obara jukwara gi ahụ, dika i dina n’ime obara gi. N’oge ahụ, ihe puru m n’onu bu, ‘Di ndu.’ ⁷ Emerem ka i too dika osisi na-eto eto n’ime ohia. I tolitere, too ogologo ma tozuo oke na nwanyi, i kpuru ara, agiri isi gi pukwara, ma gi onwe gi gba oto.

⁸ “Emesia, a gafere m n’akuku gi, mgbe m lere gi anya ahuru m na i tozuola onye mmadu ga-ahụ n’anya. A gbasapuru m akuku akwa m n’ahụ gi, jiri ya kpuchie oto gi. Anuru m gi iyi, mu na gi gbara ndu, i ghokwara nke m. Ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara.

⁹ “Eji m mmiri saa gi ahụ, sachapu obara di gi n’ahụ, teekwa gi mmanu. ¹⁰ Enyere m gi akwa ocha na uwe a kpara nke oma, nke i ji kpuchie ahụ gi. Nyekwa gi akpukpoukwu e ji ezi akpukpo kwaa, jirikwa ezi akwa ocha na uwe ndi di oke onu kpuchie gi. ¹¹ Eyinyere m gi ihe icho mma, tnye olaaka n’aka gi, nakwa olaolu n’olu gi. ¹² Etinyekwara m gi ola n’imi, tnye gi olanti abuo na nti gi, na okpueze mara mma n’isi gi. ¹³ E ji ihe icho mma olaocha na olaedo choo gi mma. Uwe gi bukwa uwe ezi akwa ocha, uwe di oke onu, na uwe a kpara nke oma. Nri i na-eri bu utu oka a yochaziri nke oma, na mmanu anu, na mmanu oliv. Mma gi putaziri ihe nke oma, i ruo ogo ibu eze nwanyi. ¹⁴ Aha gi dara uda nke ukwu n’etiti mba di iche iche n’ihi mma gi, nke zuruoke site n’ebube ahụ bu nke m tukwasiri gi. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara.

¹⁵ “Ma i tukwasiri mma gi obi, jiri n’ihi na a mara aha gi ghoo onye akwuna. I wekwaara onwe gi nye nwoke obuła gabigara mee ka mma gi buru nke ya. ¹⁶ I were uwe gi ufodu, meere onwe gi ebe di iche iche di elu nke turu agwa, ebe doziri ihe ndina

* 15:7 Maobu, Aga m eguzo onwe m

ikwa iko gi. Ihe di otu a emetubeghi mbu, ha ekwesikwaghi ime mgbe obula. ¹⁷ I chiri olaocha na olaedo ndi ahụ mara mma, bu nke m nyere gi, were ha kpuro onwe gi oyiyi nwoke di iche iche, ndi i na-akpo isiala nye. N'uzo di otu a ka gi na ha si na-akwako iko. ¹⁸ Uwe oma ahụ a kpara akpa ka i ji kpuchie ha. Mmanu m na uda m na-esi isi uto ka i chere n'ihu ha dika onyinye. ¹⁹ Ozokwa, utu oka oma, mmanu oliv na mmanu anu, nri ndi m nyere gi ka i rie, ka i ji churo aja na-esi isi uto n'ihu ha. Otu a ka o si di, ka Onyenwe anyi ONYENWE ANYI kwuputara.

²⁰ "Umụ niile i mtaara m, nwoke na nwanyi, ka i ji churo arusi gi aja ka ha rie. O bu na igba akwuna gi ezughiri gi? ²¹ Ma i gburu umu m, jiri ha churo aja nye arusi! ²² N'oge ndi a niile i na-akwa iko, na-eme ihe aru ndi a niile, o metubeghi gi n'obi ka i cheta ubochi niile ndi ahụ i bu nwantakiri, mgbe i no na-agba oto, mgbe obara juputara gi n'ahu.

²³ "Ahuhu, ahuhu, ga-adiri gi, ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. Tinyekwara ajo omume gi niile, ²⁴ i wuuru arusi gi ulo ebe ikwa iko, wuokwa ulo arusi ndi ozo n'akuku okporozo niile. ²⁵ I wuuru onwe gi ebe ichu aja e wuliri elu di iche iche n'isi uzo niile, si otu a meruo mma gi. N'ebe ahụ ka i na-anọ na-emeghere* onye obula gafetara ukwu gi abuo, † mee ka ikwa iko gi na-amubanye. ²⁶ I kwasoro ndi Ijpt bu ndi agbataobi gi iko, ndi anahu ha di ukwu. I si otu a mee ka iwe di ukwu wee m megide ikwa iko gi nke na-aba uba. ²⁷ N'ihu ya, esetipuru m aka megide gi, e webilataro m oke ala gi ka o di ntakiri; ewere m gi nyefee oke ochicho nke ndi iro gi, bu ndi inyom Filistia, ndi ihere mere n'ihu omume gi niile ruru unyi. ²⁸ Gi na ndi Asiria akwaala iko, n'ihu na afọ adighi eju gi. O buladi mgbe nke a gasiri, i bukwa onwe na-enweghi afọ ojuu. ²⁹ I mere ka ikwa iko gi mubaa ruo ala ndi Kaldia, mba ahụ izu ahia doro anya. Ma obuladi na nke a afọ ejughikwa gi.

³⁰ "Iwe m di oku megide gi, ‡ otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara. Mgbe i na-eme ihe ndi a, i na-eme ha nnoo di ka onye akwuna nke ihere adighi eme. ³¹ Mgbe i ruru ulo arusi n'isi uzo niile, wuokwa ulo ikwa iko gi na mbara uzo niile, i meghe ya dika akwuna, n'ihu na i juru inara ndi gi na ha kwara iko ego obula.

³² "N'ezie, i bu nwanyi na-akwa iko ma i no na di, onye na-anabata ndi ikom ozo karja di ya! ³³ Ndi akwuna niile na-anata onyinye, ma gi onwe gi na-enye ndi ikom niile huru gi n'anya onyinye, inye ha ngari ka ha biakwute gi site n'ebe niile biakwute gi n'ihu igba akwuna gi. ³⁴ N'ihu ya, i di iche n'etiti ndi inyom ndi ozo n'udi igba akwuna gi, o nweghi onye na-agbaso gi na-ario gi maka ikwaso gi iko. I kwuru ugwo ma o nweghi ugwo a kwuru gi, n'uzo di otu a i di iche.

³⁵ "N'ihu nke a, gi nwanyi akwuna, nuru okwu ONYENWE ANYI! ³⁶ Nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, N'ihu na i wupuru agu nke anu ahụ gi, kpugheekwa oto gi n'ikwa iko gi nke gi na ndi i huru n'anya na-akwa, na n'ihu arusi gi niile ruru aru, nakwa n'ihu na i nyere ha obara umu gi, ³⁷ n'ihu ya, aga m achikota ndi niile bu ndi ahụ niile i huru n'anya, ndi gi na ha na-enwe obi uto, ndi i huru n'anya, ma ndi i kporo asi. Aga m achikota ha site gburugburu gi imegide gi, gbaa gi oto n'ihu ha, ka ha hu oto gi niile. ³⁸ Aga m ata gi ahuhu a na-ata ndi inyom na-akwa iko, na ndi inyom na-egbu mmadu. Aga m eme ka ibo obo obara nke onuma m, ya na ekworo m, biakwaso gi. ³⁹ Aga m enyefe gi n'aka ndi ahụ i huru n'anya, bu otutu mba ahụ di iche iche. Ha ga-ebibi gi, kwada ulo ikwa iko gi, na ulo arusi gi niile di elu, gbaa gi oto, narakwa gi uwe gi niile, na ihe icho mma gi niile, hapu gi ka ihere mee gi. ⁴⁰ Ha ga-akpota igwe mmadu ga-emegide gi, ndi ga-atu gi nkume, jirikwa mma agha ha bokasia gi. ⁴¹ Ha ga-agba ulo gi oku ma takwaa gi ahuhu n'ihu otutu ndi inyom. Aga m ahukwa na i kwusiri ikwa iko i na-akwa, i ga-akwusikwa ikwu ugwo ahụ i na-akwu ndi iko gi. ⁴² Mgbe ahụ, oke iwe m megide gi ga-adaju, ekworo m ga-esite n'ebe i no gabiga. Aga m anọ nwayoo gharakwa iwe iwe ozo.

⁴³ "Ebe o bu na i chetaghi ubochi ndi ahụ niile, mgbe i di n'agboghobia, ma i ji ihe ojoo ndi a niile i na-eme kpasuo m iwe. Ya mere, aghaghi m ikwughachi gi dika mmehie gi si di. O bu na i meghe omume ndi a ruru aru, tinyekwara mmehie agu ikwa iko? O bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.

⁴⁴ "Lee, onye obula na-atu ilu, ga-atu ilu a banyere gi si, "Otu o di nne ka o di nwa ya nwanyi." ⁴⁵ N'ezie, i di ka nne gi, n'ihu na nne gi kporo di ya na umu ya asi. I dikwa ka umunne gi ndi inyom. Ha na-akpo di ha na umu ha asi. N'ezie, nne gi bu onye Het, nna

* **16:25** 16:25 Ya bu, eghebere † **16:25** 16:25 Na-enyekwa onye obula onwe gi ‡ **16:30** 16:30 Lee ka i si buru onye na-ata ahụ, onye obi ya na-esighi ike. § **16:30** 16:30 Onye na-adighi ezo-ezo maobu na-eme omume o dighi onye m huru

gị bukwa onye Amōrī. ⁴⁶ Ada nne gị bụ Sameria, ya na ụmụ ya bi n'ugwu. Nwanne gị nwanyị nke nta bụ Sōdōm, ya na ụmụ ya bi n'ala ndịda. ⁴⁷ O bughị naanị na i soro ụzọ ha niile, i nimirị omume ibi ndụ arụ ha niile, kama dika a ga-asị na nke a bụ ihe nta, n'uzọ gị niile, i ghorọ onye rurū arụ karịa ha. ⁴⁸ Ebe m na-adị ndụ, ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru, Sōdōm na ụmụ ya ndị inyom emetubeghị ihe ndị a gị na ụmụ gị ndị inyom mere.

⁴⁹ "Mmehie nwanne gị nwanyị Sōdōm bụ nganga, na umengwū, na oke oriri. Ha juru inyere ndị nọ na mkpa, na ndị agụụ na-agụ nọ n'omụ ụzọ ha aka. ⁵⁰ Ha dị elu n'obi ha, mee ihe arụ n'ihu m. N'ihu ya, esitere m n'ihu m wezuga ha dika i hụrū. ⁵¹ O buladị Sameria emerughị okara mmehie niile i mere. I meela ihe arụ bara ụba karịa nke ha mere, si otu a guo ụmụnne gị ndị inyom ka ndị ezi omume site n'ihe ndị a niile nke i mere. ⁵² Gị onwe gị buru ihe ihere gị, n'ihu na omume gị ekpeputala ụmụnne gị ndị inyom. N'ihu na mmehie gị dị njo, dīkwa ukwu karịa nke ha, ha bụ ndị a gurū na ndị ezi omume karịa gị. Ya mere, ka ihere mee gị, burukwa onodụ ihere gị, n'ihu na i meela ka a guo ụmụnne gị ndị inyom dika ndị ezi omume.

⁵³ "Ma otu o di, aga m eme ka oganihu nke Sōdōm na ụmụ ya ndị inyom, na oganihu nke Sameria na ụmụ ya ndị inyom, na oganihu nke gị dighachikwa n'etiti ha: ⁵⁴ Ka i nwee ike burū onodụ ihere gị, ka ihere mekwa gị n'ihu ihe niile i mere, n'ikası ha obi. ⁵⁵ Ozọ ndị ụmụnne gị nwanyị bụ Sōdōm na Sameria na ụmụ ha ndị inyom ga-alota n'onodụ mbụ ha; gị na ụmụ gị ndị inyom ga-alotakwa n'onodụ mbụ unu. ⁵⁶ Ma i pughị emeghe onụ gị kpọọ aha nwanne gị nwanyị bụ Sōdōm n'ubochi nganga gị, ⁵⁷ tupu e kpughe ajo omume gị. O buladị otu ahụ, ugbu a i bụ ihe ikwa emo nye ndị ada Edom* na ndị agbataobi ya niile, na ndị ada ndị Filistia. Ndi niile nọ gị gburugburu na-elelikwa gị anya. ⁵⁸ I ga-anata ugwo oru nke ikwa iko gị, na ihe arụ ndi ozo i na-eme. Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

⁵⁹ "Nke a bụ ihe Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI siri, Aga m akwughachi gị dika omume gị si di, n'ihu na i ledara iyi ahụ i nuru anya site n'imebi ogbugba ndu ahụ.† ⁶⁰ Ma otu obula o si di, aga m edebezu nkwa ahụ niile m kwere gị mgbe i di na nwantakiri. Aga m eme ka ogbugba ndu ahụ di n'etiti mu na gị guzosie ike ruo ebighi ebi. ⁶¹ Mgbe ahụ, i ga-echeta ụzọ gị niile, ma nwee ihere, mgbe m ga-ewere ụmụnne gị ndi inyom ndi ahụ toro gi na ndi nke i toro nye gi ha dika umu, ma o bughị n'ihu ogbugba ndu m. ⁶² Aga m eme ka ogbugba ndu mu na gi guzosie ike, i ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI. ⁶³ Mgbe ahụ, aga m ekpuchiri gị ajo omume niile bu nke i mere. Ihere ga-eme gị mgbe i chetara ndu ojofo gi, i gaghị emeghekwa onu gi kwuo okwu n'ihu oke mweda n'ala gi. Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwubiri.'"

17

Ugo abuo na otu osisi vaini

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, tuo ilu kowaara ulo Izrel akuko ihe omuma atu. ³ Si ha, 'Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuru, otu ugo nke nwere nku abuo buru ibu, nke abuba ya turu agwa agwa ma dikwa ogologo, feere bja na Lebanon, tujiri onu onu osisi sida kachasi ibe ya ogologo. ⁴ O kubipuru onu onu alaka osisi a, buru ya gaa n'ala ebe otutu ndi na-azu ahia juru, ku o ya n'obodo ahu.

⁵ "O sitekwara n'ala ahụ were otu mkpuru ku o ya n'ala mara nnozi ezi mma. O kuru ya dika e si aku osisi wilo n'akuku ebe enwere uba mmiri. ⁶ O dighi anya, mkpuru osisi ahụ gbara mgborogwu, too, ghozi osisi vaini di mkpumkpụ, nke na-awasa awasa, nke alaka ya niile chere ihu n'ebe ugo ahụ nọ. O nwekwara alaka siri ike, na akwukwo mara mma.

⁷ "Ma e nwekwara ugo ozo, nke nwere nku sara mbara, nke juputara n'abuba. Mgbe ugo a bjara, osisi vaini a gbasakwara mgborogwu ya na alaka ya, chee ugo ahụ ihu, ka o gbakwasị ya mmiri. ⁸ A kuru ya n'ebe ala di mma, n'akuku otutu mmiri, ka o nwee ike waputa ngalaba, mja mkpuru, ghoakwa ezigbo vaini mara mma.'

⁹ "Si ha, 'Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuru: O gadihukwa? O bu na agaghi ehopu mgborogwu ya niile, bipukwa mkpuru ya niile mee ka o kponwuo? Ka akwukwo ndu niile nke na-epute ohuru kponwuo. O gaghị ewekwa ogwe aka di ike maobu otutu ndi mmadu ihoputa ya site na mgborogwu ya. ¹⁰ A kuola

* 16:57 16:57 Otutu akwukwo mgbe ochie na-ede Aram † 16:59 16:59 I kpachara anya mebie ogbugba ndu nke mu na gi gbara.

ya ma o ga-etokwa? O gaghị akpọnwụ kpamkpam mgbe oke ifufe si n'ọwụwa anyanwụ feturu ya, kpọnwụchakwaa n'ala ebe ahụ o nọ puo?"

¹¹ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m ntị, sị, ¹² "Ugbu a, gwa ndị nnupu isi ahụ, 'unu maara ihe ilu a putara?' Sị ha, 'Lee, Babilon b́iara na Jerusalem dọkpuru eze ya na ndi ọchichi ya laa Babilon.' ¹³ O were otu onye site n'ezinaulo eze, ya na ya gbara ndu, bu onye o mere ka o nso iyi. O sitekwara n'ala ahụ bupu ndi ndu obodo ahụ niile. ¹⁴ N'uzo di otu a, alaeze ahụ ghorọ alaeze e wedara n'ala nke ukwu, nke na-enweghikwa ike ibili ozo. Oganihu nke alaeze ahụ dabeere naani na ndebe ha debere ogbugba ndu ahụ. ¹⁵ Ma o nupuru isi n'okpuru ya site n'iziga ndi ozi n'Ijpt ka ha nye ya otutu inyinya na ndi agha. O ga-enwetakwa ihe o chorọ? Onye na-eme ihe di otu a, o puru igbanari ntaramahuhu? O puru imebi ogbugba ndu ma gbalaga?"

¹⁶ " 'N'ezie, dika mu onwe m na-adı ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri, o ga-anwu na Babilon, n'ala nke eze ahụ mere ka o nokwası n'ocheeze, bu onye o ledara inu iyi ya anya mebiakwa ogbugba ndu ya. ¹⁷ N'agbanyeghi igwe ndi agha ya siri ike, Fero agaghı enwe ike zoputa ya n'agha, mgbe ha ga-ewulite mgbidi agha, gwuokwa olulu nnochibido iji gbuo otutu mmadu. ¹⁸ O leiri inu iyi ahụ site n'imebi ogbugba ndu ahụ. N'ihu na o nyere aka ya n'ihe ibe ma gaa n'ihu mee ihe ndi a niile, mgbapu agaghı adiri ya.

¹⁹ " 'Ya mere, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, Dika mu onwe m na-adı ndu, aga m akwughachi ya n'ihu nleda anya o ledara inu iyi m nakwa n'ihu ogbugba ndu nke o mebirı. ²⁰ Aga m agbasa ugbu m n'uzo o si aga; onya m ga-amakwa ya. Aga m ewetakwa ya na Babilon, nodukwa n'ebe ahụ taa ya ahuhu n'ihu na o kwesighi ntukwası obi nye m. ²¹ Mma agha ka a ga-eji gbuo ndi agha ya niile na-agbapu oso, ndi niile foduru ka a ga-achusasi n'akuku niile. Mgbe ahụ, i ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola ya.

²² " 'Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, Mu onwe m ga-esi n'onu onu osisi kachasi mma nke osisi sida kachasi elu kuru ihe m ga-aku. Aga m esi n'onu onu osisi sida di elu kuru alaka di nro, nke m ga-aku n'ugwu di ezigbo elu. ²³ O bu n'elu ugwu niile nke Izrel ka m ga-akunye ya. O ga-awaputakwa alaka ya, mja mkpuru, burukwa sida mara oke mma. Umụ nnunụ di iche iche ga-ewu akwu ha na ya, ha ga-achotakwa ebe obibi na ndo nke alaka ya niile. ²⁴ N'oge ahụ, osisi oha niile ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, bu onye na-egbuda osisi niile di elu, ma na-ewelikwa ndi di nta elu. Na o bu m na-eme ka osisi di ndu kpönwu, ma na-emekwa ka nke nwuru anwu diri ndu.

" 'Mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola ya. Aghakwaghı m ime ya.' "

18

Mkpuruobi mehere ga-anwu

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m ntı, sı, sı, ² "Gini ka unu bu mmadu na-ekwu mgbe unu na-atu ilu a banyere ala Izrel?"

" 'Ndi bu nna erielu mkpuru vaji na-achaghı acha, eze umuntakiri a na-eru ha izizi.' "

³ " 'Dika m na-adı ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri, unu agaghı atukwa ilu a ozo n'ala Izrel. ⁴ N'ihu na mkpuruobi niile bu nke m, ma nke nna ma nke nwa, ha niile bu nke m. Mkpuruobi obula mehere bu nke ga-anwu.

⁵ " 'O buru na-enwere otu onye ezi omume nke na-eme naani ihe ziri ezi na ihe di mma,

⁶ onye na-adighi eje n'ugwu iri oriri maobu welie anya ya n'ebe arusi niile nke Izrel di,

onye na-adighi emeru nwunye onye agbataobi ya, maobu dinakwuru nwanyi no n'oge nso ya.

⁷ Onye na-adighi emegbu ndi mmadu,

kama o na-akwughachi ugwo o ji, maobu na-enyeghachi ihe o naara dika ihe mbe, o dighi apunara mmadu ihe o nwere n'ike,

kama o na-enye ndi agu na-agu nri, na-enyekwa ndi gbaa oto akwa mkpuchi.

⁸ O dighi agbazinye mmadu ego nara muru nwa, o dighi ana uma site n'aka ha.

O na-esite n'ihe ojoo sepu aka ya, na-ekpekwa ikpe ziri ezi n'etiti mmadu na ibe ya.

⁹ O na-edebezu iwu m niile,

na-agbaso ụkpụrụ m niile n'ikwesị ntụkwasị obi.
 Onye ezi omume ka nwoke ahụ bụ;
 ọ ghaghị ịdịkwa ndụ,
 otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri.

¹⁰ “Ọ bụrụ na o nwere nwa nwoke na-akpa ike, na-akwafu ọbara, na-emekwa ihe ndị ọzọ dị iche iche,¹¹ ọ bụ ezie na nna ya emeghị ihe ndị a:
 “Ma ọ na-eri nri n'ụlọ arụsị dī n'ugwu,
 na-emerụ nwunye onye agbataobi ya;
¹² Ọ na-emegbu ndị ogbenye na ndị nọ na mkpa.
 Ọ na-apụnara mmadụ ihe n'ike.
 Ọ dighị eweghachi ihe o naara na mbe.
 Ọ na-efe arụsị,
 na-emekwa ihe arụ ndị ọzọ dī iche iche.

¹³ Ọ na-anara ndị ọ gbazinyere ego ọmụrụnwa na ụma.
 O kwesiri ka onye dī otu a dī ndụ? Ọ gaghị adị ndụ. N'ihì na o meela ihe ndị a niile ruru arụ. A ga-egbu ya. Ọbara ya ga-adịkwa n'isi ya.

¹⁴ “Ọ bụrụkwa na nwoke a nwere nwa nwoke nke hụrụ ihe ọjọọ ndị a niile nna ya na-eme, ma kpebie na ọ gakwaghị ebi ụdị ndụ ahụ.

¹⁵ “Ọ dighị eri nri n'ụlọ arụsị dī n'elu ugwu
 maọbụ welie anya lee arụsị niile nke Izrel.
 Ọ dighị emerụ nwunye onye agbataobi ya.

¹⁶ Ọ dighị emegbu onye ọbụla,
 maọbụ anara ihe mbe n'ihì ego ọ gbazinyere mmadụ.
 Ọ dighị apụnara mmadụ ihe o nwere n'ike,
 kama na ọ na-enye ndị agụ na-agụ ihe oriri ya,
 na-enyekwa ndị gbaa ọtọ akwa mkpuchi;

¹⁷ Ọ bụrụ na ọ dighị etinye aka na mmehie ọbụla,
 na ọ naghị anara ọmụrụnwa na ụma n'aka ndị o binyere ego,
 na ọ na-erubekwara iwu m niile isi, na-agbaso ụkpụrụ m niile.
 Onye dī otu a agaghị anwụ n'ihì mmehie nke nna ya mere. Ọ ga-adị ndụ. ¹⁸ Ma nna ya ga-anwụ n'ihì mmehie niile o mere, n'ihì na ọ bụ onye na-ewe ihe na-abughị nke ya, onye na-apụnara ndị ọzọ ihe ha nwere n'ike. Ọ bụkwa onye na-eme ihe ọjọọ dī iche iche n'etiti ndị ya.

¹⁹ “Ma unu na-ajụ, ‘Gịnị mere nwa adighị eketa oke n'ahụhụ nke ajọ omume nna ya?’ Ihe dī otu ahụ apughị ime, ebe ọ bụ na nwa ya emeela ihe ziri ezi ma leziakwa anya debezuo ụkpụrụ m niile, ọ ghaghị ịdị ndụ. ²⁰ Onye ahụ mere mmehie bụ onye ga-anwụ. Nwa agaghị ata ahụhụ n'ihì ihe nna ya metara, nna agakwaghị ata ahụhụ n'ihì ihe nwa ya metara. Onye ezi omume ga-anata ụgwọ ezi omume o mere, ma onye ajọ omume ga-anata ụgwọ n'ihì ajọ ihe o mere.

²¹ “Ma ọ bụrụ na onye ajọ omume esite na mmehie niile o mere chigharịa, malite idebe ụkpụrụ m niile, ma na-emekwa ihe ziri ezi na nke dī mma, onye ahụ aghaghị ịdị ndụ, ọ gaghị anwụ. ²² Ọ dighị ajọ omume niile bụ nke ha mere a ga-echeta megide ha. Ha ga-adị ndụ n'ihì ihe ezi omume ha mere. ²³ Ọ na-atọ m ụtọ bụ ọnwụ nke ndị ajọ omume? Ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuputara. Kama, ọ bughị mgbe ha si n'uzọ ha chigharịa, dīrị ndụ, ka obi na-atọ m ụtọ?

²⁴ “Ma ọ bụrụ na onye ezi omume esite n'ezi omume ya chigharịa, mee mmehie na-emekwa ihe arụ nke ndị ajọ mmadụ na-eme, ha ọ ga-adị ndụ? Mba! Ọ dighị ihe ezi omume nke onye dī otu a mere nke a ga-echetakwa. N'ihì ekwesighị ntụkwasị obi ha, ha bụ ndị ikpe mara, n'ihì mmehie ndị ha mere, ha ga-anwụ.

²⁵ “Ma unu na-asi, ‘Uzọ Onyenwe anyị ezighị ezi!’ Geenu nti, unu ụlọ Izrel. Ọ bụ n'uzọ m ezighị ezi? Ọ bughị uzọ unu niile bụ nke na-ezighị ezi? ²⁶ Ọ bụrụ na onye ezi omume esite n'ezi omume ya chigharịa malite ime mmehie, ọ ga-anwụ maka ya; n'ihì mmehie ahụ o mere ka ọ ga-anwụ. ²⁷ Ọ bụrụ na onye ajọ omume esite n'ajọ omume niile nke o mere chigharịa malite ime ihe ziri ezi na nke dī mma, ọ ga-azọputa ndụ ya. ²⁸ N'ihì na ọ tuleela n'obi ya, kpebiekwa ihapụ mmehie ya niile, ma malite ibi ndụ ziri ezi. Ndụ ga-abụ nke ya. Ọ gaghị anwụ. ²⁹ Ma ụlọ Izrel na-asi, ‘Uzọ Onyenwe anyị ezighị ezi!’ Ọ bụ n'uzọ m niile ezighị ezi, unu ụlọ Izrel? Ọ bughị uzọ unu niile bụ nke na-ezighị ezi?

³⁰ “Ya mere, unu ụlọ Izrel, aga m ekpe onye ọbụla n'ime unu ikpe dika uzọ ya si dī, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri ya. Chegharịanụ, sitenụ na njehie unu niile unu chigharịa, mgbe ahụ, mmehie agaghị a bụrụ unu ihe ịsọ ngongo. ³¹ Wezuganụ njehie niile unu jehiere n'ime ya, ka unu nweta obi ọhụrụ na mmụọ ọhụrụ. Ụlọ Izrel, gịnị mere unu ga-eji nwụ? ³² N'ihì na ọ dighị atọ obi m

utọ ihu na onye obula na-anwu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara. Cheghariakwanu, ka unu diri ndu!

19

Abu akwa n'ihu onodu umu eze Izrel

¹ "Ma gi onwe gi, buoronu ndisi Izrel abu akwa a, ² ma kwuo,

"Udi nne Odum ginu ka nne gi bu
n'etiti umu odum.

O dinara n'etiti ha,
na-azu umu ya.

³ O zulitere otu n'ime umu ya
nke ghoro nwa odum siri ike.

O mutakwara ka e si adorisi anu oha,
gho odum na-eri mmadu.

⁴ Mba niile nuru maka ihe banyere ya,
mee ka o danye n'olulu ha gwuru.

Ha ji nko koro ya,
duru ya gaa n'ala Ijpt.

⁵ "Mgbe o huru na o dikwaghi ihe ozo o nwere ike ime banyere onodu ahụ,
matakwa na olileanya ya aburu ihe efu,

o hoputara nwa ya ozo
kuziere ya otu o ga-esi buru odum di ike.

⁶ O ghoro onyeisi umu odum niile,
n'ihu na o bu odum siri ike,

o mutakwara ka e si ejide anu oha,
ya onwe ya ghokwara odum na-eri mmadu.

⁷ O tikporo ebe ha niile e wusiri ike
meekwa obodo ha niile mkpomkpo ebe.

Ala ahụ na ndi niile no n'ime ya,
mara jijiji site n'oke egwu n'ihu olu igbo uja ya.

⁸ Mgbe ahụ, ndi agha nke mba niile di iche iche
putara gbaa ya gburugburu.

Ha sitere n'akuku niile nwude ya
n'onya olulu ha siiri ya.

⁹ Ha tinyere ya nko n'imi, were dokpuo ya n'ulo igwe a kpara akpa,
bute ya n'ihu eze Babilon.

E mere ka o biri na mba ozo dika ohu,
ka a ghara inu da olu ya ozo
n'ugwu niile nke Izrel.

¹⁰ "Nne gi dika osisi vaini n'ogige vaini
a kuru n'akuku mmiri,

nke nwere otutu alaka, nke na-amikwa mkpuru
n'ihu mmiri o na-enweta.

¹¹ Alaka ya niile siri ike,
ha toputara gho mkpara eze.

O topuru etopu,
tokarja alaka ndi ozo elu.

Nke a mere e ji na-ahu ya anya
site n'ebe di anya.

¹² Ma e ji oke iwe hopu ya
tupu ya n'ala.

Oke ifufe si n'owuwa anyanwu mere ka akwukwo ya kponwusia,
meekwa ka mkpuru ya daa.

Alaka ya ndi ahụ di ike kponwusiri,
oku rechapukwara ha niile.

¹³ Ugbo a, akwola ya n'ime ozara
ebe kporo nku nke mmiri na-adighi.

¹⁴ Oku esitela n'ogwe ya rechapu alaka ya
na mkpuru ya niile.

O dīkwaghī alaka siri ike fōdurū
 nke dīkwa mma ibū mkpara eze.
 Abū a bū abū akwa, nke e kwesiri ibū mgbe ikwa akwa.”

20

Izrel ndi na-enupu isi

¹ O ruo, n'ogwugwu onwa ise, n'afō nke asaa, ufōdū n'ime ndi okenye Izrel b̄jara ijūta ONYENWE ANYI ase. Ha nōdurū ala n'ihu m.

² Mgbe ahū, okwu ONYENWE ANYI ruru m ntī, sī, ³ “Nwa nke mmadu, gwa ndi okenye Izrel okwu sī ha, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, b̄ ONYENWE ANYI na-aju, O b̄ ijūputa ase n'aka m ka unu b̄jara? Dika m̄ onwe m na-adi ndū, agaghī m ekwe ka unu jūo m ase ob̄ula, o b̄ ihe Onye kachasi ihe niile elu, b̄ ONYENWE ANYI kwubiri.’

⁴ “I ga-ekpe ha ikpe? I ga-ekpe ha ikpe, nwa nke mmadu? Mee ka ha mara banyere ihe arū niile nna nna ha mere. ⁵ Gwa ha, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, b̄ ONYENWE ANYI siri, n'ubochi m hoputara Izrel, eweliri m aka m n̄uro ya na umu ya b̄ ulō Jekob̄ iyi ma kpugheekwa onwe m gosi ha n'ala Ijpt. Site n'iweli aka m, agwara m ha okwu sī, ‘M̄ onwe m b̄ ONYENWE ANYI b̄ Chineke unu.’ ⁶ N'ubochi ahū, an̄uru m ha iyi na m ga-esi n'ala Ijpt duputa ha baa n'ala nke m choputara ha, ala mmiri ara ehi na mmanū anū na-eru na ya, b̄ ala nke kachasi ihe ya mma. ⁷ Mgbe ahū, agwara m ha, “Onye ob̄ula n'ime unu, wezuganū oyiyi ihe arū niile ndi ahū b̄ nke unu legidere anya, unu ejikwala arūsi niile nke Ijpt meruō onwe unu. M̄ onwe m b̄ ONYENWE ANYI b̄ Chineke unu.”

⁸ “Ma ha nupuru isi megide m. Ha anaghī m ntī. Ha ewezugakwaghī oyiyi ihe arū ndi a, b̄ nke ha lekwasiri anya, maob̄ hapukwanū arūsi niile nke ndi Ijpt. N'ihī ya, aga m awukwasī ha oke iwe m, meekwa ka iwe m zuo oke n'ahū ha, n'Ijpt. ⁹ Ma n'ihī aha m, e si m Ijpt kpopta ha. E mere m nke a ka a ghara imeru aha m b̄ nke di nsō, n'anya ndi mba di iche iche n'etiti ndi ha binyere, b̄ ndi mkpughere onwe m nye Izrel n'ihu ha. ¹⁰ N'ihī ya, esitere m n'Ijpt duputa ha, dubata ha n'ozara. ¹¹ N'ebe ahū ka m nō nye ha iwu m niile, gosikwa ha ukpuru m, gwa ha na onye ob̄ula debere ha ga-adi ndū. ¹² Ozō, e nyekwara m ha ubochi izuikē, ka o burū ihe iribama di n'etiti m̄ na ha, ka ha maara na m̄ onwe m b̄ ONYENWE ANYI, na-edo ha nsō.

¹³ “Ma ulō nke Izrel nupuru isi megide m. N'ime ozara ahū, ha jurū idebe iwu m. Ha agbasoghī usoro m, o b̄ ezie na igbaso ya putara idi ndū. Ha edebeghī ubochi izuikē m nsō. N'ihī ya, ekpebikwara m na m ga-awukwasī ha iwe oku m, ka m kpochapu ha n'ime ozara. ¹⁴ Ma n'ihī aha m, e mere m ihe ga-eme ka a ghara ime ya ka o hapu idi nsō n'anya ndi mba niile, b̄ ndi hurū mgbe m si Ijpt kpopta ha. ¹⁵ Ma n'ime ozara ahū, eweliri m aka n̄uro ha iyi na m agaghī eduba ha n'ala ahū m nyere ha, ala mmiri ara ehi na mmanū anū na-eru na ya, ala ahū kachasi ala niile ozō di n'ūwa mma. ¹⁶ N'ihī na ha jurū iwu m, ha jukwara igbaso ukpuru m niile. Ha meruru ubochi izuikē m, n'ihī na obi ha niile di n'ebe arūsi ha di. ¹⁷ Ma eji m obi ebere lee ha anya ma ghara ila ha n'iyi. Ekpochapughī m ha n'ozara. ¹⁸ Mgbe ahū, agwara m umu ha okwu n'ozara, “Unu agbasola nzo ukwu nna unu ha maob̄ debe iwu ha maob̄ jiri arūsi ha meruō onwe unu. ¹⁹ M̄ onwe m b̄ Onyenwe na Chineke gi. Gbasoonū iwu m niile, lezie anya ka i sorokwa uzō m niile. ²⁰ Doonū ubochi izuikē m nsō, ka ha ghookwa ihe iribama n'etiti m̄ na unu. Mgbe ahū, unu ga-amata na m̄ onwe m b̄ Onyenwe na Chineke unu.”

²¹ “Ma umu ahū nupuru isi megide m. Ha ejegharighī n'ukpuru m, ha elezighī anya ka ha debe iwu nke m kwuru banyere ha, “Na onye ob̄ula na-erubere ha isi ga-adi ndū site na ha,” ha meruru ubochi izuikē m. N'ihī ya, asiri m, Aga m awukwasī ha onuma m, mezuokwa iwe m megide ha n'ozara. ²² Ozokwa, eseghachiri m aka m, n'ihī aha m, e mere m ihe ga-eme ka a ghara ime ya ka o hapu idi nsō n'anya ndi mba niile, b̄ ndi hurū mgbe m si Ijpt kpopta ha ²³ E jikwa m iweli aka elu n̄uro ha iyi n'ime ozara, na m ga-achusasī ha n'etiti mba niile, mee ka ha gbasaa n'akuku niile nke ūwa, ²⁴ n'ihī na ha edebeghī iwu m, kama ha jurū ukpuru niile, lelja ma meruokwa ubochi izuikē m. Naanī ihe na-agu ha b̄ arūsi niile nke nna ha. ²⁵ Ahapuru m ha ka ha nabatara onwe ha iwu na omenaala di iche iche nke na-abaghī uru. N'ihī na site n'idebe omenaala ndi a, ha apughī inweta ndū. ²⁶ E meruru ha site n'onyine ha, b̄, iji nwa mbū ob̄ula chuo aja, ka m si otu a menye ha egwu ka ha mara na m̄ onwe m b̄ Onyenwe.’

²⁷ “Ya mere, nwa nke mmadu, gwa ulō Izrel okwu, sī ha, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, b̄ ONYENWE ANYI na-ekwu, Nna unu ha kwuluru m na nke a, site na-ekwesighī ntukwasī obi nye m. ²⁸ Mgbe m dubatara ha n'ala ahū nke m n̄uru n'iyi inye ha, ha

huru ugwu di elu maobu osisi nwere otutu akwukwo, ebe ahụ ha churu aja ha, nyekwa onyinye ha, si otu a kpasuo m iwe. Ha doro ha ihe ndi ahụ niile na-esi isi uto, wusakwara ha aja ihe onunu²⁹ Ya mere a juru m ha, Gini ka a na-akpo ebe ichu aja a unu na-aga? ” (A na-akpo ya Baama ruo taa.)

Ikpe omuma na nloghachi

³⁰ “N’ihi nke a, gwa ulo Izrel, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Unu o ga-emeru onwe unu dika nna nna unu ha mere site n’ichuso oyiya ihe aru ha di iche iche?’³¹ Mgbe unu na-enye onyinye unu, na-eme ka umu unu site n’oku gafee, unu na-aga n’ihu jiri arusi unu niile na-emeru onwe unu ruo taa. Mu onwe m, m ga-ekwe ka unu juta m ase, O ulo Izrel? Dika mu onwe m na-adi ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri, agaghi m ekwe ka unu juo m ase.

³² “Unu na-ekwu n’obi unu si, ‘Anyi chorọ idi ka mba ndi ozo, dika agburu ndi ozo no n’uwa, ndi na-akpo isiala nye osisi na nkume.’ Ma ihe unu bu n’obi agaghi emezu. ³³ Dika m na-adi ndu, aga m eji aka ike na ogwe aka e setiri eseti nakwa nwupu nke oke iwe m cha unu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya. ³⁴ Aga m akpota unu site na mba di iche iche, chikotaa unu site na mba ndi ahụ a chusasi unu. O bu aka m di ike, aka m setipuru na onuma a wupuru ka m ga-eji mee ya. ³⁵ Aga m akpobata unu n’ozara nke mba niile, nodu n’ebe ahụ kpee unu ikpe n’ihu n’ihu. ³⁶ Dika m kpere nna nna unu ha ikpe n’ozara nke di n’ala Ijiti, otu a ka m ga-esi kpee unu ikpe, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. ³⁷ Aga m eme ka unu si n’okpuru mkpanaka m gafee,* aga m akpobata unu na njiko nke ogbugba ndu ahụ. ³⁸ Aga m esi n’etiti unu wezuga ndi na-ekwe nti ike ma na-enupu isi megide m. O bu ezie na m ga-akpota ha site n’ala ahụ ha bi, ma ha agaghi abata n’ala Izrel. Mgbe ahụ, unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI kwubiri.

³⁹ “Ma banyere unu, bu ulo Izrel, nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: Gaanu fee arusi unu niile di iche iche, onye obula n’ime unu. Ma emesia, unu aghaghi ina m nti, o dighikwa mgbe unu ga-eji onyinye na arusi unu niile meru aha nso m. ⁴⁰ N’ihi na o bu n’elu ugwu m di nso, nke bu elu ugwu ukwu nke Izrel, ka Izrel niile ga-anọ fee m. N’ebe ahụ ka m ga-anokwa nabata onyinye unu na onyinye puru iche unu, na aja nso unu di iche iche. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. ⁴¹ Aga m anabatakwa unu dika onyinye ihe nsure oku na-esi isi uto, mgbe m si na mba di iche iche kpolata unu, mgbe m ga-achikota unu site n’obodo ahụ niile a chugara unu. Mgbe ahụ, mba niile ga-amata na m di nso. ⁴² Mgbe m mere ka unu lota n’ala Izrel, bu ala ahụ m weliri aka elu nuo iyi inye nna nna unu ha, unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI. ⁴³ N’ebe ahụ, unu ga-echeta obibi ndu na omume mmehie niile unu ji meru onwe unu. Unu ga-asokwa onwe unu oyi, n’ihi ihe ojojo niile unu mere. ⁴⁴ Unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, mgbe m mesochara unu mmeso n’ihi aha m, na-agughi ajo omume unu maobu otu uzo ojojo niile unu si di, unu bu ulo Izrel. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara.’”

Amuma megide ndida

⁴⁵ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ⁴⁶ “Nwa nke mmadu, chee ihu gi n’uzo ndida. Kwuokwa okwu megide ala ahụ di na ndida, na oke ohia niile di na ndida. ⁴⁷ Si oke ohia ndida ahụ, ‘Nuru okwu nke ONYENWE ANYI. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Ana m akwado isunye gi oku, nke ga-erechapu osisi niile di n’ime gi, ma ndi di ndu ma ndi kponwuru akponwu. A pughi imenyu oke oku ahụ, o ga-erechapu ihu niile site na ndida ruo n’ugwu niile. ⁴⁸ Ihe niile bu mmadu, ga-ahụ na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, sunyere oku ahụ. A gaghị emenyukwa ya.’”

⁴⁹ Mgbe ahụ, ekwuru m si, “Ewoo, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ha na-ekwu banyere m, si, ‘O bughị naani ilu ka o na-atu?’”

21

Babilon, mma agha Chineke

¹ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² “Nwa nke mmadu, chee ihu gi n’uzo Jerusalem, buo amuma megide ulonso ukwu ahụ. Bukwaa amuma megide ala Izrel ³ si ala Izrel otu a, ‘Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu, Mu onwe m na-emegide gi. Aga m esite n’obo miputa mma agha m, site na gi gbuchapu ma onye ezi omume na onye ajo omume. ⁴ N’ihi na m na-aga igbuchapu ndi ezi omume na ndi ajo omume, mma agha m ga-esite n’obo ya puta megide onye obula site n’ugwu ruo na ndida. ⁵ Mgbe ahụ,

* 20:37 20:37 Dika mgbe onye ozuzu aturu na-agu aturu ya onu maobu na-achọ imata onodu ahụ ha

mmadụ niile ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ amịputala mma agha m site n'òbọ ya, ọ gaghị amighachi baa n'òbọ ọzọ.'

⁶ "N'ìhi ya, sùọ ude, nwa nke mmadụ, sùọ ude n'ìhu ha n'òndụ oke mwute na obi mgbawa. ⁷ Mgbe ha juru gi, 'Gini kpatara i ji asu ude?' I ga-asị, 'N'ìhi ozi nke na-abia. Obi niile ga-agbaze site n'egwu, aka niile ga-akudakwa; mmụọ niile ga-ada mba,* ikpere niile ga-eede mmiri site n'amiri.' O na-abia, ọ ghaghị imezu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri ya."

⁸ Ọzọkwa, okwu ONYENWE ANYỊ ruru m ntị, si, ⁹ "Nwa nke mmadụ buo amụma si, 'The a ka Onyenwe anyi kwuru:

" 'Lee, mma agha, lee, mma agha,
a mụọla ya, hichakwaa ya.

¹⁰ Amụọla ya n'ìhi oke ogbugbu nke gaje idi,
hichakwaa ya nke oma ka ọ na-egbu dika amụma.

" 'Anyi ọ ga-añuri ònù na mkpara eze nwa m nwoke Juda? Mma agha na-eleli mkpara niile di otu a anya.

¹¹ " 'E nyere iwu ka e hichazie mma agha ahụ,
ka e jidekwa ya n'aka.

A mụọla ya, hichazie ya.

E doziela ya maka onye ahụ ga-eji ya laa ndụ n'iyi.

¹² Nwa nke mmadụ, tie mkpu akwa ma kwasie akwa ike,
n'ìhi na ọ bụ megide ndi m
ọ bukwa megide ndiisi Izrel niile.

A na-atunyere ha mma agha ga-egbu ha,
ha na ndi m.

N'ìhi ya, tie aka gi n'obi gi.†

¹³ " 'Onwunwa aghaghị ibia. Ma gini ga-eme, ma ọ buru na mkpara eze nke mma agha na-eleli anya, agaghị n'ihu na-adigide? Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri.'

¹⁴ "N'ìhi ya, buo amụma, nwa nke mmadụ.

Kuko ọ obu aka gi abuo,

ka mma agha gbuo ughoro abuo
e, ọ buladi ughoro ato.

Ọ bụ mma agha e debere maka ogbugbu,
nke e debere maka oke ogbugbu
nke ga-abjachibido ha gburugburu.

¹⁵ Ka obi ha gbazee site n'egwu,
ka ndi na-ada ada hie nne,

n'ìhi na edoziela m mma agha ahụ n'òndụ ụzọ ama ha niile
maka oke ogbugbu.

Lee, mma agha ahụ na-egbu amụma,
etinyela ya n'aka onye ga-egbu oke ogbugbu.

¹⁶ Gi mma agha, ebe obula i choro, ebe obula i nwere ike, gbuo onye obula,
ma ọ no gi n'aka nri

ma ọ no gi n'aka ekpe.

¹⁷ Mụ onwe m ga-akukotakwa obu aka m,
ime ka iwe m juru.

Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ ekwuola."

¹⁸ Okwu nke ONYENWE ANYỊ ruru m ntị, si, ¹⁹ "Nwa nke mmadụ mee ụzọ abuo nke mma agha eze Babilon ga-eso. Ka ụzọ abuo ndi a malite n'otu obodo. Dee ihe ngosi manye ha n'ebe ahụ ụzọ wara abuo. ²⁰ Mee ka otu n'ime ụzọ ndi ahụ buru ebe mma agha ga-esi bia megide Raba nke Amon, ka nke ọzọ megide Juda na Jerusalem, bụ ebe e wusiri ike. ²¹ N'ìhi na eze Babilon ga-abia guzo n'ebe ahụ ụzọ wara abuo,‡ n'isi ụzọ abuo ahụ icho ihe ama. O ga-esite n'igba aku nke ife nza, juo ase site n'aka arusi ya niile, nyochakwaa umeju ahụ. ²² N'uzo di n'aka nri, ka ihe iju ase banyere Jerusalem ga-esi bia. N'ebe ahụ ka ọ ga-ewu ihe niile ha ji etida mgbidi obodo ahụ. N'ebe ahụ ka ọ ga-anọ nye iwu maka igbuchapụ ndi niile, na iwu ido ihe e ji etipu mgbidi n'òndụ ụzọ ama niile, na iwu a ga-eji wuo nkwasia agha na mgbidi e ji ebuso ya agha. ²³ O ga-adị ha dika ojuru ase nke na-abaghị uru, nye ndi ahụ nuru ha iyi, ma ọ ga-echetara ha ihe ojoro§ ha mere, dokpuru ha n'ike.

* 21:7 21:7 Maobu, ike ga-agwu mmụọ niile † 21:12 21:12 Maobu, tie aka n'apata ukwu gi ‡ 21:21 21:21

Maobu, n'agbata ụzọ § 21:23 21:23 Ya bu, ajo omume ha

²⁴ “N’ihi ya, ihe ndị a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru. ‘Ebe ọ bụ na unu esitela na nnpụ isi unu mee ka e cheta aṅọ omume unu, si otu a na-ekpughe mmehie unu n’ihe niile unu na-eme. Ebe ọ bụ na unu emeela ihe dị otu a, a ghaghị idọta unu n’agha.

²⁵ “Gị onye ruru arụ, onye na-emebi iwu, gị nwa eze n’Izrel, gị onye ubochi ahuhu ya rurula, ²⁶ ihe ndị a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ siri, yipu okpueze gị, ya na akwa i na-atughị n’isi. Ihe agaghị adikwa dika o si adi na mbu. A ga-ebuli ndi di ala, wedata ndi di elu. ²⁷ Mbibi, mbibi. Aga m eme ka o ghoṅ ihe e bibiri ebibi. A gaghị eweghachikwa ya ozo tutu ruo mgbe onye ahụ o ruuru n’izi ezi bjara. Ya ka m ga-enyefe ya n’aka.’

²⁸ “Ma gị onwe gị, Nwa nke mmadu, buo amuma kwuo, ‘The ndi a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru megide ndi Amon n’ihi ikwa emo ha:

“Lee mma agha, lee mma agha,
nke a miputara maka oke ogbugbu.

E hichaziela ya mee ka o di nko iripja,
ka o na-egbu amuma dika amuma egbe eluigwe.

²⁹ N’agbanyeghi ohu ugba nke a na-ahu banyere unu,
na a jutakwala ase ugba banyere unu,
a ga-etinye ya n’olu

ndi mmebi iwu ahụ a gaje igbu egbu,
bu ndi ubochi ha rurula,
ndi oge ita ahuhu ha zukwara.

³⁰ “Mighachinu ya n’obo ya.

N’ebe ahụ e kere unu
n’ala nna nna unu ha,
Aga m ekpe unu ikpe.

³¹ Aga m awukwasị unu onuma m,
kukwasikwa unu ikuku nke oke iwe m.

Aga m ewere unu nyefee n’aka ndi na-eme ihe ike,
ndi bu oka na ila mmadu n’iyi.

³² Unu ga-aghokwa mmanu a na-awunye n’oku.
A ga-awusikwa obara unu n’ala unu.

O dikwaghi onye ga-echeta unu ozo,
n’ihi na mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola.”

22

Ikpe omuma n’ihi mmehie Jerusalem

¹ Okwu nke ONYENWE ANYI ruru m nti, si:

² “Ma gị onwe gị, Nwa nke mmadu, i ga-ekpe ya ikpe? I ga-ekpe obodo obara a ikpe? Mgbe ahụ, i ga-eguzogide ya ihu n’ihu mee ka o mara ihe aru niile o mere. ³ I ga-asi, Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI na-ekwu: Gị obodo nke na-ewetara onwe gị mbibi n’ihi obara niile a na-awusi n’etiti gị, na arusi niile i ji na-emeru onwe gị. ⁴ Lee ka i si buru onye ikpe mara n’ihi obara i wusiri. Leekwa ka i si buru onye e meruru emeru site n’arusi niile i kpuru. I jirila aka gị mee ka ogwugwu gị di nso, leekwa na ogwugwu gị di nso, leekwa na ogwugwu gị abiala n’ezie. N’ihi ya, aga m eme gi ka i buru ihe nkocha nye mba niile, na ihe ikwa emo nye mba di iche iche. ⁵ Ndi no gi nso na ndi no gi ebe di anya ga-achi gi ochi, gi obodo ruru aru, na nke juputara n’ogbaaghara.

⁶ “Lee ka ndiisi Izrel no n’ime gi si e ji ike ha nwere na-awusi obara. ⁷ A na-eleli nne na nna n’ime gi. Ndi mbjarambja ka e ji anya ike na-emegbu. Ndi na-enweghi nna na ndi inyom di ha nwuru ka a na-akpagbu, na-emejokwa. ⁸ I leliala ihe nso niile, meruokwa ubochi izuikwe m niile. ⁹ Ndi nkwuto, ndi na-awusi obara no n’ime gi. Ndi na-eri nri n’ihu arusi niile di n’elu ugwu, na ndi na-eme omume ruru aru nokwa n’ime gi. ¹⁰ N’ime gi ka ndi na-akwaso nwunye nna ha iko di, n’ime gi ka ndi na-awakpo umu nwanyi mgbe ha no na nso ha, bu mgbe ha no n’onodu adighi ocha. ¹¹ N’ime gi ka otu nwoke na-eme ihe aru ya na nwunye onye agbataobi ya, onye ozo na-enweghi ihere emerula nwunye nwa ya, onye ozokwa, emerukwala nwanne ya nwanyi, bu ada nke nna ya muru. ¹² E nwekwara ndi na-anara ego gbuo mmadu ibe ha n’ime gi. Gị onwe gị na-anarakwa ndi i binyere ego uma buru ibu, na-esitekwa n’aka ike na-anara ndi

mmadu ihe ha. I chefuokwala m. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.

¹³ “Lee, aghaghi m ikukota obu aka m abuo n’ihi uru nke na-ezighi ezi i na-eri, na obara niile nke i wusiri n’etiti gi. ¹⁴ Obi gi o ga-esikwa ike? I ga-eguzokwa n’ubochi m ga-ekpe gi ikpe? N’ihi na mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola. Aga m emezukwa ya. ¹⁵ Aga m achusa unu n’etiti mba niile, fesaa unu n’etiti mba niile. Aga m emekwa ka adighi ocha unu kwusi. ¹⁶ Mgbe e mere ka i ghara idi nso n’anya ndi mba di iche iche, i ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.”

¹⁷ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ¹⁸ “Nwa nke mmadu, ulo Izrel aghoolara m ihe efu. Ha niile aghoola oia, na gbamgbam, na igwe, na oia opu a hapuru n’oku. Ha bu nnoo ihe efu nke olaocha. ¹⁹ N’ihi ya, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: ‘N’ihi na unu niile aghoola ihe efu, aga m achikota unu n’ime Jerusalem. ²⁰ Dika a na-achikota olaocha, na oia, na igwe, na opu, na gbamgbam, tinye ha n’oke oku ka ha gbazee, otu a ka m ga-esite n’iwe m na onuma m chikotaa unu n’ime obodo ahụ gbazee unu. ²¹ Aga m achikota unu, fukwasị unu oku nke onuma m, mee ka unu gbazee n’ime ya. ²² Dika olaocha si agbaze n’oku, otu a ka unu ga-esi gbazee n’ime ya. Unu ga-amatakwa n’ezie na mu onwe m bu ONYENWE ANYI awukwasila unu iwe m.”

²³ Ozokwa, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ²⁴ “Nwa nke mmadu, gwa ala ahụ okwu, ‘I bu ala nke a na-emebeghi ka o di ocha, maobu mmiri izokwasị ya n’ubochi onuma.’ ²⁵ E nwere izuzu ojoo nke ndi umu eze* no n’ime ya, dika odum nke na-agbo uja na-adogbu anu o na-eri eri, ha na-eripia ndi mmadu. Ha ewerela aku ha na ihe ha niile di oke onuahia, mekwa ka umu nwanyi na-enweghi di baa uba n’etiti ya. ²⁶ Ndi nchujaja ya na-enupu isi n’iwu m niile, mee ka ihe nso m niile gharakwa idi nso, n’ebe nso m. Ha adighi akpakwa oke n’etiti ihe di nso na ihe na-adighi nso. Ha na-ezi ndi m na ihe di iche obula adighi n’etiti ihe di ocha na ihe na-adighi ocha. Ha adighi akpokwa ubochi izuikwa m ihe obula. N’ihi ya, e mere ka m ghara idikwa nso n’etiti ha. ²⁷ Ndiisi no n’ime gi dika nkita ohia na-adogbu anu o gbutara. Ha na-awusi obara, ime ka mkpurubi mmadu laa n’iyi n’ihi uru akpa ha. ²⁸ Ndi amuma ha eteela nzu n’oru ha niile site n’ohu ugha n’igba afa ugha mgbe ha na-ahughi ohu obula. Ha na-asi, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI sir,’ mgbe ONYENWE ANYI na-ekwughị ihe obula. ²⁹ Ndi ala a na-eji aka ike na-apunara ndi ozo ihe ha nwere na-ezukwa ohi. Ha na-emegbu ndi ogbenye na ndi no na mkpa, na-emegbukwa ndi obia site n’uzo ekpeghe ikpe ziri ezi.

³⁰ “Achoro m otu onye n’etiti ha bu onye nke ga-ewuzi mgbidi ogige, guzokwa n’ihu m ikwuchite onu ala a, ka m ghara ila ala a n’iyi, ma o dighi onye m huru. ³¹ N’ihi ya, aga m awukwasị ha onuma m, jirikwa iwe m di oku rechapu ha. Aga m ebokwasikwa ahuhu niile nke mmehie ha, n’isi ha, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.”

23

Umunne nwanyi abuo na-akwa iko

¹ Okwu nke ONYENWE ANYI ruru m nti, si m, ² “Nwa nke mmadu, o di ndi inyom abuo nke otu nne muru. ³ Ha ghoro ndi akwuna n’ala Ijpt site na mgbe ha bu agboghọ. N’ala ahụ, a biagidere ara ha aka, piakwa onu ara agboghọ ha aka n’onodu igwuri egwu. ⁴ Aha nke okenye bu Ohola. Aha nwanne ya nwanyi bu Oholiba. Ha burii nkem, ha mutakwara m umu ndi nwoke na ndi nwanyi. Ohola bu Sameria, Oholiba bukwa Jerusalem.

⁵ “Ohola na-agba akwuna mgbe o ka bu nkem. O nwere aguu ikwa iko n’ebe ndi niile o huru n’anya no, bu ndi dike n’agha nke ndi Asiria, ⁶ ndi yi uwe anunu, ndiisi ochichi na ndi ochiagha, ha niile bu umu okorobia mara mma n’ile anya, na ndiisi agha, ndi ikom na-amakwasị n’elu inyinya. ⁷ O weere onwe ya nyefee n’aka ndi ikom Asiria ogugo ha kachasi elu dika onye akwuna, meruokwa onwe ya site n’ife arusi di iche iche nke onye obula aguu ya guru obi ya. ⁸ Ma o hapughi mmuo akwuna ahụ di n’ime ya, bu nke o bidoro n’Ijpt, nke bu na mgbe o bu agboghọ ya na ndi ikom dinakoro, ha na-apikwa onu ara agboghọ ya aka, na-awukwasikwa aguu nke ochicho ojoo ha n’ahu ya.

⁹ “N’ihi nke a enyefere m ya n’aka ndi ahụ huru ya n’anya, bu ndi Asiria, ndi aguu ha na-agu ya. ¹⁰ Ha ghara ya oto, ha kporo umu ya ndi ikom na ndi inyom, ma ya onwe ya ka ha were mma agha gbuo. N’uzo di otu a, o ghoro ihe akuko ilu n’etiti ndi inyom niile, a takwara ya ahuru.

* 22:25 22:25 Umu eze n’ebe putara ndi amuma

¹¹ “Oholiba bu nwanne ya nwanyị hụrụ ihe ndị a, ma n’ime agụụ ihe ojọọ nke gurụ ya nakwa igba akwuna, o kpara agwa jorọ njo karịa nke nwanne ya nwanyị. ¹² Ya onwe ya kwa, agụụ umụ Asiriya gurụ ya, bu ndịisi ochichị, na ndị ochiagha, ndị dike n’agha yi uwe agha dika o kwesiri, ndị ikom na-amakwasị n’elu inyinya, ha niile bu umụ okorobia dī mma n’ile anya. ¹³ Ahurū m na ya onwe ya merukwara onwe ya; ha abụọ si otu ụzọ aga.

¹⁴ “O gara n’ihu tūkwasị ihe n’igba akwuna ya karịa. O hūrū onyinyo ndị ikom atunyere n’ahụ aja, bu onyinyo nke ndị Kaldia e ji ihe chara uhie uhie seputa, ¹⁵ ha kere ihe okike* n’ukwu ha nakwa akwa okike n’isi ha; n’ile anya ha niile dika ndịisi ugbo agha ndi Babilon, Kaldia bu ala amurū ha. ¹⁶ Ngwangwa o na-ele ha anya, agu ha gurū ya, o zipurū ha ndi ozi na Kaldia. ¹⁷ Mgbe ahū ndi Babilon biakwutere ya, n’elu ihe ndina ihunanya, n’ime agụụ nke anū ahū ha, ha merurū ya. Mgbe ha mesiri ka o burū ihe rurū arū site n’ikwa iko, o si n’ebe ha nọ wezuga onwe ya n’onodu iso ha oyi. ¹⁸ Mgbe o gara n’ihu na-akwa iko n’ezoghị ezo na-ekpughekwa otọ ya, elepurū m ya anya n’ihi iso oyi, dika m mere lepukwara anya site n’ebe nwanne ya nwanyị nọ. ¹⁹ Ma o gara n’ihu na-akwa iko karịa, dika o na-echeta ndū akwuna o biri n’Ijpt mgbe o bu agboghō. ²⁰ N’ebe ahū, agụụ ndi ikom ya na ha na-akwa iko gurū ya, bu ndi anuahū ha dika nke inyinya ibu, ndi ihe ha na-anyuputa dika ka nke inyinya. ²¹ Ya bu, na-agūū ndū ojōọ nke i biri mgbe i bu agboghō na-agusi gi ike, mgbe i nọ n’Ijpt ebe a na-abiagide gi aka n’ara, ebe apikwara onū ara nta gi aka.

²² “N’ihi nke a, gi Oholiba, nke a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Aga m akpali ndi ahū hūrū gi n’anya† megide gi, bu ndi ahū ihe ha na-amasikwaghi gi ozo. Aga m esi n’akukū niile kpota ha, megide gi. ²³ Ndi Babilon, ndi Kaldia niile, ndi ikom Pekod, ndi Shoa, na ndi Koa, na ndi Asiriya niile ha na ha soo. Umū okorobia niile di mma ile anya, ha niile bu ndi na-achi achī na ndi ochiagha, ndisi na-agba inyinya, na ndi ikom okwa ha di elu, ha niile ga-anokwasī n’elu inyinya. ²⁴ Ha ga-eji ngwa agha di iche, ugboala nke agha na otutu igwe ndi mmadu di iche iche; ha ji ota ukwu na ota nta, kpurukwa okpu agha igwe, were onodu gburugburu gi n’akukū obula, imegide gi. Aga m enyefe gi n’aka ha, ka ha taa gi ahuhū, ha ga-atakwa gi ahuhū dika usoro ikpe ha si di. ²⁵ Aga m edo ekworo nke iwe m megide gi, ha ga-eji iwe na onuma mesie gi ike. Ha ga-ebipū imi unu na ntī unu, ndi fodukwara n’ime unu ga-anwu site na mma agha. Ha ga-achikoro umū unu ndi ikom na ndi inyom puo, unu ndi nke foduru ka oku ga-erepia. ²⁶ Ha ga-eyipu gi uwe oma gi niile, chikoro ihe icho mma gi niile. ²⁷ N’uzo di otu a, a ga-eme ka agu ochicho ojoo nke anuahū na ikwa iko, bu nke i bidoro n’ala Ijpt kwusi. I gaghī enwewa agūū ile ihe ndi a niile anya maobu chetakwa Ijpt n’uche gi.

²⁸ “N’ihi na otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Lee, ana m aga iwere gi nyefee n’aka ndi ahū kporo gi asi, bu ndi ahū i wezuga onwe gi site n’ebe ha nọ n’ihi iso oyi. ²⁹ Ha ga-esite n’ikpo asi mesie gi ike, punara gi ihe niile i nwere nke i dogburu onwe gi n’oru n’ihi ha. Ha ga-ahapu gi ka igbara otọ ihu na azu, mgbe ahū ihere nke igba akwuna gi ga-aputa ihe. Agūū nke ochicho ojoo na ikwa iko gi ³⁰ emeela ka ihe ndi a biakwasī gi, n’ihi na agūū mmekorita n’ebe mba ndi ozo gurū gi, i jikwa arusi ha meruo onwe gi. ³¹ I gbasoro nzo ukwu nwanne gi nwanyị, n’ihi ya, aga m ewere iko ya tnye gi n’aka.‡

³² “The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru:

“Tko nwanne gi nwanyị ka i ga-anū

bu iko sara mbara ma dikwa omimi;
nke ga-eme ka i ghoo onye a na-achi ochi na onye a na-akwa emo,
n’ihi na o na-anagide ihe di ukwuu.

³³ I ga-ejuputa n’inubiga mmanya oke na iru uju,
n’ihi iko mbibi na ntikposi,
bu iko nke nwanne gi nwanyị bu Sameria.

³⁴ I ga-anū ya, nuchaa ihe di n’iko ahū.

I ga-atapiakwa iberibe§ ya niile,
dokasiakwa ara gi abuo.

Ekwuola m. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.

³⁵ “N’ihi ya, ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Ebe o bu na i chefuola m, gbakuta m azu gi, i ga-ata ahuhū niile ruuru gi n’ihi mmehie, agūū ochicho ojoo na igba akwuna gi.”

* 23:15 23:15 Maobu, belit † 23:22 23:22 Ndi ahū hūrū gi n’anya ya bu ndi iko ya ‡ 23:31 23:31 Aga m ata gi ahuhū dika m si taa ya. § 23:34 23:34 Maobu, ejuju

³⁶ ONYENWE ANYI siri, “Nwa nke mmadu, i ga-ekpe Ohola na Oholiba ikpe? Mgbe ahụ, guzogide ha mee ka ha mara ihe arụ niile ha na-eme. ³⁷ N’ihi na ha akwaala iko, obara juputakwara n’aka ha, ha na arusi ha kwakwara iko. Ha jikwa o buladi umu nke ha mutaara m chuo aja nsure oku nye ha. ³⁸ Ihe ozo ha mere m bu nke a: Ha meruru ebe nso m n’otu ubochi ahụ ha mere ka ubochi izuike m gharakwa idi nso. ³⁹ N’ihi na n’otu ubochi ahụ ha ji umu ha chuo aja nye arusi ha, bukwa ubochi ha batara n’ulonso m meruo ya. Ihe di otu a ka ha mere n’ulonso m.

⁴⁰ “O bughi naani nke a, ha zigara ndi ozi ikpo ndi ikom na-esi ebe di anya bia, mgbe ha bjara, n’ihi ha, i sachara ahụ gi nke oma, tee ihe n’anya gi, yirikwa ezigbo ihe icho mma gi. ⁴¹ I noduru n’elu ihe ndina e doziri nke oma, na tebul e doro n’usoro dikwa n’ihu ya nke i dobara ihe nsure oku na-esi isi utu na mmanu oliv bu nke m n’elu ya.

⁴² “Olu igwe mmadu ndi obi di utu na-ada gburugburu ya n’ime ulu, e sitekwara n’ozara bubata ndi nubigara mmanya oke, ha na otutu ndi ozo. Ha gbanyekwara nwanayi a na nwanne ya nwanayi mgbaaka na nkwoji aka ha, yinyekwa ha okpueze mara mma n’isi. ⁴³ Mgbe ahụ, ihe m kwuru banyere nwanayi ahụ ikwa iko riri ahụ bu nke a, ‘Ugbu a, ka ha mesoo ya mmeso dika onye na-agba akwuna, n’ihi na nke ahụ ka o bu.’ ⁴⁴ Ha bara dinakwuru ya. Dika ndi ikom si abakwuru nwanayi akwuna, otu a ka ha si bakwuru umu nwanayi ndu ojo o bu Ohola na Oholiba. ⁴⁵ Ma ndi ikpe ezi omume ga-ama ha udi ikpe a na-ama ndi inyom na-akwa iko na ndi na-awusikwa obara. N’ihi na ha bu ndi na-akwa iko, na ndi obara di n’aka ha.

⁴⁶ “The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, aga m akpokota igwe ndi mmadu ga-emegeide ha, nyefee ha n’aka oke ihe egwu, nakwa ihe nluta n’agha. ⁴⁷ Mkpokota mmadu ahụ ga-atu ha nkume, werekwa mma agha gbudasia ha. Ha gae-gbu umu ha ndi ikom na umu ha ndi inyom, kpokwaa ulu ha niile oku.

⁴⁸ “Otu a, aga m eme ka ibi ndu ojo kwusi n’ala ahụ, ka esi otu a ado ndi inyom niile aka na iti, ka ha hapu igbaso nzo ukwu gi. ⁴⁹ I ghaghi ita ahuhu n’ihi ndu ojo nke ikwa iko gi, hukwaa ahuhu n’ihi mmehie niile nke ikpo isiala nye arusi. Mgbe ahụ i ga-amata na mu onwe m bu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI.”

24

Izrel dika ite e sikwasiri n’oku

¹ O ruo n’afu nke itoolu, n’onwa nke iri, n’ubochi nke iri, okwu nke ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² “Nwa nke mmadu, detuo ubochi taa n’akwukwo, n’ihi na o bu taa ka eze Babilon gbara Jerusalem gburugburu. ³ Ugbu a, tuoro ndi a na-enupu isi ilu a, gwa ha: ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru:

“‘Sikwasinu ite ahụ n’oku; sikwasị ya

kunyekwanu mmiri n’ime ya.

⁴ Tinyenu anu a boru abo n’ime ya.

Tinye anu di mma, apata ya na aka ya.

Tinyekwa okpoku ndi ahụ di mma n’ime ya.

⁵ Werenu naani ndi kachasi mma na ndi ahoputara site n’igwe ewu na aturu, kwajuokwa nku n’okpuru ya maka okpoku ndi ahụ,

mee ya ka o gbog nke oma,

sie okpoku ndi ahụ n’ime ya.

⁶ “N’ihi na Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri,

“‘Ahuhu diri obodo ahụ a na-awusi obara n’ime ya.

E, ahuhu diri ite ahụ nchara di n’ime ya,

nke a na-apughi isachapu nchara ya.

Weputasianu ha n’otu n’otu.

Ka a hapu ifekwa nza mgbe a na-eme nke a.

⁷ “N’ihi na obara o wusiri di n’etiti ya.

O bukwa n’elu nkume ka a wusiri ya.

O bughi n’elu ala efu,

ebe e nwere ike jiri aja kpochie ya.

⁸ O bu n’ihi ikpali onuma na ibo obo

ka m ji hapu obara ahụ n’elu nkume,

ebe a na-apughi iji aja kpochie ya.

⁹ “Ya mere, ihe a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu,

“ Ahuhụ dirị gị obodo ahụ na-awụsi ọbara.

Mụ onwe m ga-akwanyekwa nkụ dị ukwu n'ọkụ.

¹⁰ Chikọtaanụ nkụ dị ukwu,
mụnyekwanụ ọkụ.

Jirinụ ụda dị iche iche

sizie anụ ahụ nke ọma;
surekwaanụ ọkpụkpụ ya ọkụ.

¹¹ Sinyekwanụ ite ahụ ihe na-adighị n'ime ya n'ọkụ,
tutu ruo mgbe ọ nūrụ ọkụ, chagharịa,

gbazee ihe niile na-abughị ọla dị n'ime ya ga-asọputasi,
nchara ya ga-agwusikwa.

¹² Ndogbu n'ọrụ niile a emeghị ka nchara ahụ pụo.

Ọ bụladị ọkụ dị ukwu ahụ a kwanyere n'okpuru ya
emeghị ka ọ gbazee.

¹³ “ Ugbu a, adighị ọcha gị sitere na ndụ ojoo nke ikwa iko gị. N'ihị na m agbalịala ime ka i dị ọcha, ma i kweghị adị ọcha site na mmerụ gị, i gaghị adikwa ọcha ọzọ tutu ruo mgbe ọnụma m megide gị zuruoke.

¹⁴ “ Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ ekwuola ya. Oge m ji emezu ihe m kwuru eruola. Agaghị m ahapụ imezu ya. Agaghị m eme ebere maobụ weghachi aka m azụ. A gakepe gị ikpe dika omume na obibi ndụ gị si dị. Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.”

Onwụ nwunye Izikiel

¹⁵ Okwu ONYENWE ANYỊ ruru m ntị, sị, ¹⁶ “Nwa nke mmadụ, ana m aga iwere ihe otiti napụ gị onye ahụ ihe ya na-atọ gị ụtọ. Ma mgbe o mere, i gaghị eti aka n'obi maobụ kwaa akwa. Anya mmiri agakwaghị esi gị n'anya pụta. ¹⁷ I nwere ike sọ ude, ma asusila ya ike. I gaghị eru uju n'ihị onye nwurụ anwụ. Kechie isi gị, yirikwa akpụkpọkwụ gị, ekspuchila egbugbere ọnụ gị, maobụ rie nri ndị na-eru uju na-eri.”

¹⁸ Agwara m ndị mmadụ okwu a n'ututu, ma n'anyasị nwunye m nwurụ. N'ututu echi ya, emere m ihe niile dika e siri nye m ya n'iwu.

¹⁹ Mgbe ahụ, ndị mmadụ siri m, “I gaghị agwa anyị ihe ihe ndị a pụtara? Gini mere iji eme omume dị otu a?”

²⁰ Ya mere a siri m ha, “Okwu nke ONYENWE ANYỊ bjakwutere m, ²¹ Gwa ụlọ Izrel, 'The ndị a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ na-ekwu: Ana m aga ime ka ebe nso m ghara i dị nso, bụ ebe e wusiri ike nke unu ji na-anya isi, ihe na-amasị anya unu, nke ihe banyere ya na-atọ obi unu ụtọ. Ụmụ unu ndị ikom na ndị inyom, ndị unu hapurū ga-ada site na mma agha.* ²² Mgbe ahụ, unu ga-eme dika m mere. Unu agaghị ekspuchi egbugbere ọnụ unu, maobụ rie nri ndị na-eru uju kwesiri iri. ²³ Ihe ikechi isi unu ga-adigide n'isi unu, akpụkpọkwụ unu ga-adikwa n'ukwu unu. Unu agaghị akwa akwa maobụ tie aka n'obi, kama unu ga-ata ahụ n'ihị mmehie unu, sụkwaa ude n'etiti onwe unu. ²⁴ Izikiel ga-aburū unu ihe imaatū. Unu ga-emekwa dika o mere mgbe ihe ndị a mezuru. Unu ga-amata n'ezie na mụ onwe m bụ Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ.’

²⁵ “Ma gị, nwa nke mmadụ, n'ubochi ahụ m napurū ha ebe ha siri ike, nke bụ ọnụ ha na ebube ha, na ihe anya ha na-achosi ike; na ihe na-atọ obi ha ụtọ, na ụmụ ha ndị ikom na ụmụ ha ndị inyom, ²⁶ n'ubochi ahụ, ọ bụ onye na-agba ọsọ ndụ ga-agbakwute gị ikoro gị ihe mere. ²⁷ N'oge aha, i ga-asaghe ọnụ gị. Gị na onye ahụ na-agba ọsọ ndụ ga-ekwurita okwu. I gaghị anọkwa juu ọzọ. N'ihị ya, i ga-aghoro ha ihe iribama. Ha ga-amatakwa na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ.”

25

Amụma megide Amọn

¹ Okwu ONYENWE ANYỊ ruru m ntị, sị, ² “Nwa nke mmadụ, chee ihu gị n'ala ụmụ Amọn buo amụma megide ha. ³ Gwa ndị Amọn, 'Nurunū okwu nke Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ. Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru: N'ihị na i siri “Aha!” megide ebe nso m mgbe e merurū ya na megide ala Izrel, mgbe e mere ka ọ togboro n'efu, na mgbe a dotara ndi juda n'agha duru ha gaa mba ọzọ dika ohu, ⁴ n'ihị ya, aga m ewere gị nyefee n'aka ndi si n'owuwa anyanwu puta, ka i buru ihe nketa ha. Ha ga-ewu ebe obibi n'etiti gị, rie mkpuru ubi gị, nuokwa mmiri ara ehi gị. ⁵ Aga

* 24:21 24:21 Ga-anwụ site na mma agha

m eme ka obodo Raba ghoṣ ebe ịta nri nye ịnyinya kamel, meekwa ka ala Amōn ghoṣ ebe ịgwē ewu na aturu na-amakpu. Mgbe ahụ, ị ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ. ⁶ N'ih na otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ na-ekwu: N'ih na ị kuru aka gi, zoṣ ukwu gi n'ala gidim, ma sitekwa n'ikpo asi nke obi gi nuriya onu megide ala Izrel, ⁷ n'ih ya, lee, aga m esetipu aka m megide gi, were gi nyefee n'aka otutu mba, ndi ga-aluta gi n'agha. Aga m eme ka ị gwusia, mee ka ị hapu idikwa ozo. Aga m ala gi n'yi. Ị ga-amatakwa na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ.' "

Amuma megide Moab

⁸ "The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ na-ekwu, 'N'ih na Moab na Sia siri, "Lee, Juda adirila ka mba ndi ozo niile," ⁹ n'ih nke a, aga m emeghe akuku Moab, site n'obodo nke nsotu oke ala ya niile, bụ Bet-Jeshimot, Baal-Meon na Kiriaterm, nke bu ebube nke ala ahụ. ¹⁰ Aga m ewere Moab na Amōn nyefee ha n'aka ndi ga-esi n'owuwa anyanwu puta, ka o buru nke ha. N'uzo di otu a, a gaghị agukwa maobu cheta Amōn n'etiti mba niile. ¹¹ Aga m ata Moab ahuhu. Mgbe ahụ, ha ga-amatakwa na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ.' "

Amuma megide Edom

¹² "The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ na-ekwu, 'N'ih na Edom booro onwe ha obo megide ulo Juda sitekwa n'iboo obo ha buru ndi ikpe mara, ¹³ n'ih nke a, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru: Aga m esetipu aka m megide Edom, gbuo ndi bi n'ime ya, ma mmadu ma anumanu. Aga m eme ka o togboro n'efu. Ndi niile bi n'ala ahụ site na Teman ruo na Dedan ka a ga-iji mma agha gbuo. ¹⁴ O bu site n'aka ndi nke m Izrel ka m ga-esi booo obo megide Edom, ha ga-emeso ndi Edom dika iba uba nke iwe m na onuma m si di, ha ga-amata ihe iboo obo bu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri.' "

Amuma megide Filistia

¹⁵ "The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru: 'N'ih na ndi Filistia esitela na mmuo nke iboo obo, na mmuo ikpo asi nke di ha n'obi booro onwe ha obo, choo ila ha n'yi. ¹⁶ Ya mere, ihe a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru, ana m aga isetipu aka m megide ndi Filistia. Aga m ebipu ndi Keret, bibie ndi ahụ niile bi n'onu mmiri osimiri. ¹⁷ Aga m esite n'oke onuma booo ha obo site na ita ha ahuhu. Mgbe ahụ ha ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ, mgbe m ga-abogwata ha obo.' "

26

Amuma megide Taja

¹ N'ubochi nke mbu n'onwa, n'afu nke iri na otu, okwu nke ONYENWE ANYỊ ruterere m nti si, ² "Nwa nke mmadu, Taja anuriala onu n'ih odida Jerusalem. O na-ekwukwa na-asi, 'Ahaa, agbajielala obodo ahụ bu onu uzo e si eje mba di iche iche. Onu uzo ama ya niile egherekwala oghe nye m. Ugwu a, e mebirila ya, ihe ga-agara m nke oma karja.' ³ N'ih ya, ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ na-ekwu: Lee, ana m eguzo imegide gi Taja. Aga m emekwa ka otutu mba bilie bjakwasị gi dika ebili mmiri nke oke osimiri. ⁴ Ha ga-etida mgbidi Taja niile, kwadakwa ulu elu ya niile. Aga m akochapu aja mgbidi ya dakporo adakpo mee ka ala ahe ghoṣ ala nkume nkume. ⁵ O ga-aghokwa ebe ndi oku azu na-agbasa ugbu ha n'etiti oke osimiri. N'ih na mụ onwe m ekwuola ya. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuputara. O ga-aghokwara mba niile di iche iche ihe a kwatara n'agha. ⁶ Ma a ga-iji mma agha laa umuada ya bi n'elu ala n'yi. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ.' "

⁷ "N'ih na otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru: Aga m esite na mgbago ugwu kpota Nebukadneza eze Babilon, onye bu eze ndi eze, o ga-achi otutu ndi agha na ugbala, na ndi na-agba inyinya bilie imegide Taja. ⁸ O ga-ebu uzo jiri mma agha bibie ndi gi bi n'elu ala. O ga-agbakwa obodo gi gburugburu, wulie mgbidi agha ya elu, imegide mgbidi obodo gi. O ga-ewelikwa ota agha ya elu. ⁹ O ga-echezikwa ihe agha e ji akwatu mgbidi n'ebe mgbidi gi di, jiri ngwa agha ya kwada ulu elu gi niile. ¹⁰ Inyinya ya ga-adj otutu nke ga-eme ka ha jiri uzuzu kpuchie gi. Mgbidi gi ga-ama jijiji n'ih oke uzu nke inyinya agha ndi a, na ugbu agha, na wagon inyinya na-adokpu ga-eme, mgbe ha na-abata n'onu uzo ama gi, di ka mgbe otutu mmadu na-abanye n'ime obodo e tidara mgbidi ya. ¹¹ O ga-iji ukwu inyinya ya niile zotoo okporouzo gi niile, jirikwa mma agha gbuchapu ndi gi niile. Ogidi niile nke ike gi ga-adaru ala. ¹² Ha ga-akwara akụ gi niile, na ihe ahia gi niile dika ihe ha dotara n'agha. Ha ga-akwatu mgbidi gi niile, na ulu oma gi niile, kpokotaa osisi gi niile, na nkume niile, na ngwongwo niile

n'abaghị uru wunye ha n'ime osimiri. ¹³ Aga m emekwa ka ụzụ nke ahụ gị niile kwụsị. A gaghị anụkwa ụda ụbọ akwara gị ọzọ. ¹⁴ Aga m emekwa ka ala gị ghọọ ala nkume nkume, nke ihe na-adighị n'ime ya. I ga-abụkwa ebe ndị ọkụ azụ ga na-agbasa ụgbu ha. O dighị onye ga-ewuzi gị ọzọ. Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ ekwuola ya. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri.

¹⁵ "Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ na-agwa Taia, O bụ na agaghị anụ mkpotụ ọdịda gị na mba ndị ahụ niile dị n'ọnụ mmiri osimiri, mgbe ndị e meruru ahụ ga na-asụ ude n'oge a na-egbu ndị bi n'ime gị? ¹⁶ Mgbe ahụ, ndị ndu n'obodo ndị ahụ niile dị n'ọnụ mmiri osimiri ga-esi n'ocheeze ha rịdata. Ha ga-eyipụ uwe mwuda ha, yipusjakwa uwe ha niile a kpara nke oma. Ha ga-anọdu ọdụ n'ala na-ama jijiji site n'oke egwu n'ih ihe ha hụrụ dakwasiri gị. ¹⁷ Ha ga-ebulikwa ahụ akwa banyere gị, si gị,

"Lee ka i si laa n'iyi, gị obodo a maara aha ya, nke ndị na-ejegharị n'osimiri bi n'ime ya.

Na mbụ, i bụ obodo nke idị ike ya pụtara ihe n'osimiri niile, gị na ndị bi n'ime gị.

I na-emenyekwa ndị bi n'ime ya egwu.

¹⁸ Ugbu a, lee na ala niile dị n'ọnụ mmiri nke osimiri na-ama jijiji n'ih ihe ọdịda gị.

O buladi agwa etiti niile ka ụjọ juru obi n'ih ihe nkwa a kwaturu gị.'

¹⁹ "The a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru: Mgbe m mere ka i ghọọ obodo tgboro n'efu, dika obodo niile nke mmadu na-ebighi, mgbe m mekwara ka ogbu mmiri nke oke osimiri biakwasị gị, mgbe otutu mmiri ya kpuchiri gị, ²⁰ mgbe ahụ ka m ga-eme ka i rịdaruo n'ala mmu, gị na ndị na-arịda n'olulu, ka i jekwuru ndị mgbe ochie. Aga m eme ka ebe obibi gị buru n'okpuru ime ime ala, ka i diri ka obodo ndi ochie ahụ e tikporo etikpo. Gị na ndi ahụ na-arịdaru n'olulu. I gaghị esitekwa n'ebe ahụ loghachi ibia isoro ndi dī ndu birikwa. ²¹ Aga m eme ka ogwugwu gị buru ihe a ga-atu egwu. I gaghị adikwa. A ga-achọ gị, ma agaghị achota gị. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri ya."

27

Abụ akwa n'ih ihe Taia

¹ Okwu ONYENWE ANYỊ ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, bulie ahụ akwa banyere Taia, ³ si ya, gị oke obodo dī n'ọnụ oke osimiri, onye bụ onye ahia nke mba niile dī n'ọnụ osimiri. The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru:

"Gị onwe gị, bụ Taia, na-asi, "Ezuru m oke n'ima mma."

⁴ I meela ka oke ala gị diri n'etiti oke osimiri. Ndi wuru gị emeekwala ka ima mma gị zuo oke.

⁵ Osis e ji wuo ahụ ụgbọ gị sitere n'osisi junipa nke si Senia;

o bukwa osisi sida nke si Lebanon ka e ji jidesie ihu ụgbọ ahụ ike.

⁶ Osis ook nke si Bashan ka e ji mee umara gị niile.

Osis e si Saipros bubata ka e ji wuo ala ụgbọ gị, jirikwa ọdụ machie ya n'ọnọdu icho ya mma.

⁷ Ezi akwa ocha a kpara nke oma, nke e si Ijpt bubata, ka e ji mee okolo gị.

Akwa ndo gị bukwa akwa na-acha anunu anunu, na odo odo, nke e si n'obodo onu mmiri Elisha bubata.

⁸ Ndi ikom si Sajdon na Avad bụ ndi na-akworo gị ụgbọ mmiri gị. Ndi nka ndi ikom gị, gị Taia, no n'ụgbọ dika ndi oka n'ikwo ụgbọ mmiri.

⁹ Ndi okenye na ndi nka Gebal a maara aha ha no n'ime ụgbọ mmiri gị. Oru ha bu imechisi oghere obula di n'ụgbọ ahụ.

Ugbọ mmiri niile na ndi na-anya ha na-abata n'ọnụ mmiri gị n'ih ihe ịzụ ihe ahia gị.

- 10 “ Ndi ikom Peshja na Lidiya,* na Put,
jere gi ozi dika ndi agha n'usuu ndi agha gi.
Ha kokwasiri ota ha na okpu agha igwe ha n'aja ulo gi,
na-ewetara gi ebube.
- 11 Ndi ikom Avad, na Helek
bu ndi na-eche mgbidi gi n'akuku niile.
Ndi ikom Gamad
na-eche nche n'ulo elu gi niile e wusiri ike.
Ha konyekwara ota ha n'usoro na mgbidi gi,
ime ka ima mma gi zuo oke.
- 12 “ Tashish bu onye ahia gi, n'ih i ba uba nke aku gi. O bu oloacha na igwe, na gbamgbam, na opu, ka ha ji akwu gi ugwo ihe ha si n'aka gi zuru.
- 13 “ Ndi Griis,† Tubal na Meshek, bukwa ndi ahia gi. Ha na-ebutere gi ndi ohu, na ihe e ji bronzi kpwo, iji kwwo gi ugwo ihe ha si n'aka gi zuru.
- 14 “ Otu a kwa ndi ikom Bet Togama jikwa inyinya ugbo, na inyinya agha, na inyinya ibu na-agbanwere‡ ihe ha zuru.
- 15 “ Ndi ahia si na Dedan bukwa ndi ahia gi. Otu a kwa otutu ndi bi n'onu mmiri bukwa ndi ahia gi. Ha ji odu, na osisi eboni kwwo gi ugwo ihe ha zuru gi.
- 16 “ Ndi Aram ka gi na ha zuru ahia n'ih i otutu ngwa ahia gi. Ha na-ejikwa nkume di oke onu tokwoisi na akwa e sijiri esiji odo odo, na akwa a kpara nke oma, na ezi akwa ocha, na koral, na nkume oke onuahia rubi na-akwu gi ugwo ihe ha zuru gi.
- 17 “ Ndi Juda na ndi Izrel niile bukwa ndi ahia gi. Ha na-eji oka wiiti nke si n'obodo Minit, ya na shuga, na mmanu anu, na mmanu, na mmanu otite na-akwu gi ugwo ihe ha zuru gi.
- 18 “ Damaskos bukwa ndi ahia gi, n'ih i otutu ngwa ahia na uba ihe ndi i nwere ire ere. O bukwa mmanya si Helbon, na aji anu di ocha nke esi Zaha weta, 19 na mmanya a gbara n'udu n'udu nke si Uzal, na igwe nwupuru enwupu, na kashia, na kalamus, ka ha ji akwu gi ugwo ihe ha zuru gi.
- 20 “ Dedan bu onye ahia gi n'akwa a na-agbasa n'elu inyinya anokwas i odu.
- 21 “ Arebja na umu eze niile nke Keda bukwa ndi ahia gi. O bu umu aturu, na ebule, na mkpi, ka gi na ha n'azurita na-erekwa.
- 22 “ Ndi ahia Sheba, na Raama, bukwa ndi ahia gi. Ha ji uda di iche iche na nkume di oke onuahia, na olaedo akwu gi ugwo ihe ha zuru.
- 23 “ Ndi Haran, Kanne na Eden, na ndi ahia Sheba, Asho na Kilmad, bu ndi gi na ha zukoro ahia. 24 Ha na-eweta uwe mara mma di iche iche, na akwa e tejiri anunu anunu, na akwa a kpara nke oma, na kapeeti mara mma di iche iche, nke e ji udo kpazie nke oma, nke e tejiri n'udi dikwa iche iche n'oma ahia gi.
- 25 “ Ugbo mmiri niile nke Tashish
bu ndi na-ebu ihe ahia gi.
I juputara n'ih e ahia,
gi obodo di n'etiti mmiri.
- 26 Ndi na-anyaghar i ugbo mmiri gi
na-ebuba gi n'osimiri.
Ma ifufe siri ike nke si n'owuwa anyanwu
ga-etiwasi gi n'etiti osimiri.
- 27 Aku gi niile, na ngwa ahia gi niile,
na ndi niile na-aru oru n'ugbo mmiri gi, na ndi na-anya ugbo mmiri, ma ndi na-
edozi ugbo mmiri gi,
ma ndi na-azu ahia gi, ma ndi agha gi niile,
ha na ndi niile no n'ime ugbo gi
ka mmiri ga-eri n'etiti mmiri,
n'ubochi ah u ugbo gi ga-emikpu.
- 28 Ala niile di n'onu mmiri ga-ama jijiji
mgbe ndi oka ugbo mmiri gi ga-eti mkpu akwa.
- 29 Ndi niile na-anya ugbo mmiri,
na ndi oka ugbo niile nke oke osimiri,
ga-esitekwa n'ugbo ha
ridata guzo n'elu ala.
- 30 Ha ga-eti mkpu akwa,

* 27:10 27:10 Maobu, Lud † 27:13 27:13 Maobu, Javan ‡ 27:14 27:14 Nke a bu n'onodu ikwu ugwo, mgbe ofodu o buru na mmadu ejighi ego, o nwere ike jiri ihe o nwere kwwo ugwo ihe o zuru, site n'uzo igbanwere ihe.

ha ga-akwa akwa nke ukwuu,
werekwa aja wụkwasi onwe ha n'isi,
na-atụrụkwa onwe ha na ntụ.
31 Ha ga-akpuchapụ agiri isi ha,
yirikwa akwa mkpe,
kwaa akwa n'ihị ịdị ilu nke mkpuruobi ha.
Ha ga-etikwa aka ha n'obi.
32 Mgbe ha ga na-eti mkpu akwa na-erikwa uju n'ihị gi,
nke a bụ abụ akwa a ga-abụ banyere gi,
“Onye ka e mere ka o dere duu ka e si mee obodo Taia,
nke osimiri gbara gburugburu?”
33 Mgbe e si n'ime gi na-ebupụsi ihe ahia gi,
e ji ha na-enyeju mba di iche iche afo.
E sitekwara n'akụ gi di ukwuu na ngwa ahia gi
mee ka otutu ndi eze nke uwa buru ogaranya.
34 Ugbu a, mmiri e riela gi,
o bu n'okpuru osimiri ka i togbo.
Akụ gi niile na ihe ahia gi niile,
na ndi niile no n'ime gi esorola gi laa n'iyi.
35 Ihe ndi a niile ga-eju ndi bi n'ala onu mmiri
osimiri niile anya.
Ndi eze ha niile tukwara egwu nke ukwuu;
ihu ha gbarukwara agbaru site n'egwu.
36 Ndi ahia nke mba di iche iche na-efufe isi ha,
n'ihị na ihe mere gi di egwu.
I laala n'iyi ruo ebighi ebi.’”

28

Amuma megide eze Taia

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² “Nwa nke mmadu, gwa eze Taia, ‘Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri:
“N’ihị nganga nke juru gi obi,
i na-ekwu si, “Mụ onwe m bụ chi,
mụ onwe m na-anokwasị n’ocheeze nke otu chi,
nke di n’etiti oke osimiri niile.”
Ma gi onwe gi bu mmadu efu, i bughị chi,*
o bu ezie na i na-eche na i mara ihe dika chi.†
³ I maara ihe karịa Daniel?
O bu na o nweghi ihe e zoro ezo n’ebe i no?
⁴ I werela amamihe gi na nghota gi
nwetara onwe gi akụ,
tukoba olaedo na olaocha,
n’ime ulokụ gi di iche iche.
⁵ E, mmuta n’izu ahia gi
emeela ka i ghoo ogaranya,
n’ihị akunuba inwere
i burula onye na-akpa nganga.
⁶ “Ya mere, nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu;
“ebe o bu na i gurụ onwe gi dika onye maara ihe
onye maara ihe dika chi,
⁷ ana m aga ikpobata ndi mba ozo megide gi,
bu mba kachasi mba niile di iche iche njo na-enweghi obi ebere.
Ha ga-amiputa mma agha ha megide ima mma gi na amamihe gi,
ha ga-aduwakwa ebube nke mma gi.
⁸ Ha ga-eme ka i ridaruo n’olulu nke ala mmuo.
I ga-anwu onwu ike
n’etiti oke osimiri niile.
⁹ Mgbe nke a mere, i ga-asi, “Mụ onwe m bụ chi,”
n’ihu ndi ahụ na-egbu gi?”

* 28:2 28:2 Maqbu, Chineke † 28:2 28:2 Maqbu, Chineke

Ma gị onwe gị bụ mmadụ efu, i bughị chi,
n'aka ndị ahụ na-egbu gị.

10 I ga-anwụ ọnwụ dika ndị a na-ebighi ugwu,
site n'aka ndị obia.

Mụ onwe m ekwuola, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwubiri.' "

11 Okwu nke ONYENWE ANYI rutere m nti, si, 12 "Nwa nke mmadụ, bulie abụ akwa banyere eze Taja ma gwa ya, 'The a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuru,

"Gị onwe gị bụ akara izuoke,
i juputara na amamihe na ima mma.

13 I nọ n'Iden,

n'ubi Chineke a gbara ogige.

N'ebe ahụ ka e ji nkume di oke onuhia ndi a chọọ gi mma,
rubi,[‡] na topaazi, na emeraludu,
na krisolait, na oniks, na jasper,
na safaia, na tokwōisi, na beril.

A runyere nkume ndi a niile n'ime olaedo.

O bukwa n'ubochi ahụ e kere gi ka e doziri ha.

14 Ahoputara m gi mee gi ka i buru cherub,
oru ahụ e doro gi iche iru.

O bu n'ugwu nso Chineke ka i na-anọ,

na-ejegharikwa n'etiti nkume ndi ahụ na-acha oku.

15 I bu onye na-enweghi ita uta

n'uzo gi niile site n'ubochi e kere gi,

tutu ruo mgbe a huru ajo omume n'ime gi.

16 Site n'iba uba nke ozuzu ahia gi

i ghoro onye na-eme ihe ike,

si otu a mehekwa.

N'ihu ya, esi m n'ugwu Chineke chupu gi, n'ihu adighi nso gi.

Esitekwara m n'etiti nkume oku ndi ahụ chupu gi,

gi cherub na-ekpuchi ekpuchi.

17 Obi gi juputara na nganga

n'ihu ima mma gi,

i mere ka amamihe gi

buru ihe ruru aru n'ihu ebube nke ima mma gi.

N'ihu ya, achudara m gi, tuo gi n'ala,

mee ka i buru ihe nlere anya nye ndi eze niile.

18 N'ihu otutu mmehie gi, na izu ahia aghughu gi,

i meela ka ulonso gi niile ghoo ihe ruru aru.

N'ihu ya, emere m ka oku si n'etiti gi puta,

repa gi.

Ka i ghoo ntu n'elu ala,

n'ihu ndi ahụ niile na-ele gi anya.

19 Ndi niile maara gi

ka ihe ndi a juru anya,

n'ihu na i ghoola ihe oke egwu.

I laala n'iyi ruo ebighi ebi.' "

Amuma megide Sajdon

20 Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, 21 "Nwa nke mmadụ, chee ihu n'ebe Sajdon di buo amuma megide ya, 22 ma kwuo, 'The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuru,

"Mụ onwe m na-emegide gi, gi Sajdon,

n'etiti unu ka m ga-egosiputa otuto m.

Unu ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI

mgbe m mere ka ahuhu dakwasị unu,

n'ime unu, a ga-anwaputa na m bụ onye di nso.

23 Aga m ezite ajo oria na-efe efe, nke ga-emegide ya,

meekwa ka obara juputa n'okporozo ya niile.

Ndi e gburu egbu ga-ada n'ime ya,

[‡] 28:13 28:13 Maqbu, kanelien

site na mma agha nke ga-abiakwasị ya n'akụkụ niile.

Mgbe ahụ, ha ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ.

²⁴ “ Ụlọ Izrel agaghị enwekwa mba kpọrọ ha asị gbara ha gburugburu ndị dịka uke, nke na-adụ adụ, na ogwu nke na-egbu mgbu. Ha ga-amatakwa na mụ onwe m bụ Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ.

²⁵ “ Ihe ndị a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru: Ndị Izrel ga-alọghachi biri n'ala nke aka ha ọzọ, ala nke m nyere nna ha Jekọb ohu m. N'ihị na aga m esite na mba niile ha gbasasiri chikọtata ha, si otu a gosi mba niile nke uwa idi nso m. ²⁶ Ha ga-ebi n'ala a na ntụkwasị obi. Ha ga-ewu ụlọ, kụọ ubi vainị, birikwa na-atughị egwu obula. Mgbe m piachara mba niile di ha gburugburu utari, bu mba ndi ahụ mekpara ha ahụ, mgbe ahụ, ha ga-amata n'ezie na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke ha.”

29

Amụma megide Ijipt

Ikpe omuma diri Fero

¹ N'afọ nke iri, n'ọnwa nke iri, n'ụbọchị nke iri na abụọ, okwu nke ONYENWE ANYỊ ruru m nti, si, ² “Nwa nke mmadụ, chee ihu gi n'Ijipt buo amuma megide Fero bu eze Ijipt, na ala Ijipt niile. ³ Gwa ya okwu, si, ‘Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ sirị:

“ Lee, mụ onwe m na-emegide gi, Fero eze Ijipt,

gi onye bụ ogologo anụ ojọọ ahụ na-amakpu n'etiti mmiri iyi.

N'ihị na i sirị, “O bụ m nwe Nail,

ọ bụkwa mụ onwe m mere ya nye onwe m.”

⁴ Ma aga m etinye nko n'agba gi,

mee ka azụ niile nke iyi gi niile rapara n'akpirikpa gi.

Aga m adọpata gi site n'etiti iyi gi niile,

mee ka azụ niile rapara n'akpirikpa gi.

⁵ Aga m ahapụ gi

na azụ niile nke osimiri iyi gi n'ozara,

ebe ahụ ka unu ga-anọ nwụọ n'ala ubi,

a gaghị eli unu eli maọbụ tụtụọ unu,

n'ihị na emeela m ka unu buru nri

nye anụ ọhịa niile, na nnụnụ niile.

⁶ Mgbe ahụ, ndị niile bi n'Ijipt ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ.

“ I dirila ka mkpanaka achara n'ebe ụlọ Izrel nọ. ⁷ Mgbe ha jidere gi n'aka, i nyajiri dọwaa ha ubu ha. Mgbe ha dabeere na gi, i gbajiri mee ka ha ghara inwekwa ike iguzosi ike n'ukwụ ha.

⁸ “ N'ihị ya, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru: Lee, aga m eme ka mma agha biakwasị gi, aga m ebipukwa mmadụ na anumanu niile di n'ime gi. ⁹ Ala Ijipt ga-aghọ ebe togboro n'efu; ha ga-amatakwa na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ.

“ N'ihị na i sirị, “Osimiri Nail bụ nke m. O bụ m kere ya.” ¹⁰ N'ihị ya, aga m edo onwe m megide gi, megidekwa osimiri gi. Aga m ala Ijipt niile n'iyi site na Migdol ruo Aswan, ruokwa n'oke ala ha na ndi Kush.* ¹¹ O dighi ukwu anumanu maobu mmadu ga-agafe n'ime ya, agaghị ebikwa n'ime ya ruo mgbe iri afọ anọ gasiri. ¹² Aga m emekwa ka ala Ijipt buru ebe togboro n'efu n'etiti mkpomkpọ ala niile, obodo ya niile ga-atogboro n'efu iri afọ anọ n'etiti obodo ndi e mere ka ha laa n'iyi. Aga m achusasị ndi Ijipt n'etiti mba niile, fesaa ha n'ala niile.

¹³ “ Ọzọkwa, Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ sirị, n'ogwugwu iri afọ anọ ahụ, aga m achikotakwa ndi Ijipt site n'ebe niile ha gbasara. ¹⁴ Aga m emekwa ka ndi ya niile laghachi n'ala Patros, ala ebe a muru ha. Ma Ijipt agaghị abukwa alaeze a maara nke oma ọzọ. ¹⁵ O ga-abu alaeze di nnoo ala karja alaeze niile. O dikwaghị mgbe ọzọ o ga-eweli onwe ya elu karja mba ọzọ niile. Aga m emekwa ka ha di nta, nke ha agaghị inwe ike achikwa mba niile ọzọ. ¹⁶ Ijipt agaghị abukwara ụlọ Izrel ihe ntukwasị obi, kama o ga-aburu ha ihe jji cheta mmehie ha mere mgbe ha lere anya enyemaka site n'aka ya. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mụ onwe m bụ Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ.”

* 29:10 29:10 Ya bụ, mgbago Nail † 29:16 29:16 Maobu, Onyenwe ha

Ugwọ ọrụ Nebukadneza

¹⁷ Ọ ruo, n'iri afọ abụọ na asaa, n'ọnwa mbụ, n'ubọchị nke mbụ, ka okwu nke ONYENWE ANYỊ ruru m ntị, si, ¹⁸ "Nwa nke mmadụ, Nebukadneza bụ eze Babilon mere ka ndị agha ya lusoọ Taja ọgụ n'ebe ọ dị ukwu. Isi niile ọbụla ka e mere ka ọ kwọchajị, ubu niile kwa echihjara echihja. Ma ya na ndị agha ya anataghị ugwo ọrụ ọbụla, n'agha ahụ o buru megide Taja. ¹⁹ N'ihị nke a, Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ na-ekwu si: Lee, ana m aga inye Nebukadneza eze Babilon ala Ijipt. Ọ ga-akwakoro akunuba ya, ọ ga-azacha ma bukorokwa ihe niile nke ọ n'ala ahụ. Ha ga-abukwa ugwo ọrụ nke ndị agha ya. ²⁰ Enyefeela m ala Ijipt n'aka ya, ka ọ buru ugwo ọrụ n'ihị ọrụ ya, n'ihị na ya na ndị agha ya ruru m ya. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri."

²¹ "N'ubọchị ahụ, aga m eme ka otu mpi[‡] puputara ụlọ Izrel. Aga m asaghekwa ọnụ gi n'etiti ha. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ."

30*Abụ akwa n'ihị Ijipt*

¹ Okwu ONYENWE ANYỊ ruru m ntị, si, ² "Nwa nke mmadụ, buo amuma sịkwa, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ na-ekwu,

"Kwasienụ akwa ike ma si,
"Ewoo, n'ihị ubọchị ahụ!"

³ N'ihị n'ubọchị ahụ adịla nso,
Ubochị nke ONYENWE ANYỊ abịala nso,
ubochị igwe ojii,

ubochị ga-ewetara mba ọdị iche iche mbibi.

⁴ Mma agha ga-abiakwasị Ijipt,
ihe mgbu ga-adakwasị Kush.

Mgbe ndị e gburu egbu ga-abụ aja ọdị n'ala,
a ga-ekpokorokwa akunuba ya,
mebikwaa ntọala ya. Ala ya ga-abukwa ihe e bibiri ebibi.

⁵ Kush* na Libiya, Lidiya na ndị Arebia niile gwara ọgwa, Kub na ndị mba ọgbugba ndu ahụ, na Ijipt ga-eso daa site na mma agha.

⁶ "Ọ bụ ihe a ka ONYENWE ANYỊ kwuru:
"Ndị niile na-akwagide Ijipt ga-ada,
nganga niile nke ike ya ga-agwusikwa.

Site na Migdol ruo n'Aswan,
ọ bụ site na mma agha ka ha ga-ada n'ime ya.†
Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri.

⁷ Ha ga-atogboro n'efu,
n'etiti ala niile togboro n'efu.

Obodo ha niile ga-abụ mkpompkpọ ebe,
n'etiti otutu obodo e bibiri ebibi.

⁸ Mgbe ahụ, ha ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ,
mgbe m tinyesiri oku n'Ijipt,
mgbe m gwepiara ndị niile na-enyere ya aka.

⁹ "N'ubochị ahụ, aga m ezipu ndị ozi ndị ga-eji ọgbọ ọdị iche iche, ka ha gaa menye ndị Kush egwu, bụ ndị onwe ha juru afọ. Oke egwu ga-ejidekwa ha n'oge ahụ n'ihị ihe dakwasiri Ijipt, n'ihị ihe ndị a aghaghị imezu.

¹⁰ "Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru,
"Aga m esite n'aka Nebukadneza eze Babilon
bibie igwe ndị agha Ijipt niile.

¹¹ Ya onwe ya na ndị agha ya, bụ mba kachasi mba niile njo na-enweghị obi ebere,
ka a ga-akpobata ka ha bịa bibie ala ahụ.

Ha ga-amiputa mma agha ha megide Ijipt,
werekwa ozu ndị e gburu egbu tūsasja n'ala ahụ.

¹² Aga m eme ka osimiri Najl taa. Ọ ga-aghokwa ala kporo nkụ.
Aga m ewerekwa ala ahụ resi mba ndị ojoo.

Aga m ala ala ahụ na ihe niile ọdị n'ime ya n'iyi.
Ọ bukwa ndị mba ọzọ ka m ga-eji mee ya.

‡ 29:21 29:21 Mpi N'ebe a na-egosiputa ịdị ike

* 30:5 30:5 Ya bụ, Itiopia

† 30:6 30:6 Ka a ga-eji gbuchapụ ha

Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ ekwuola ya.

13 “Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru,
“M ga-ala arusi niile n’iyi,
mekwaa ka ihe niile a kpuru akpu di na Memfis kwusi.

Onye eze agakwaghi adi ozo n’Ijpt,
aga m emekwa ka egwu juputa n’ala ahụ niile.

14 Aga m emekwa ka Patros togboro n’efu.
Aga m etinye oku na Zoan,
ma taa Tibs ahuhu.

15 M ga-awukwasị Pelusium[‡] onuma m,
bu ebe siri ike nke Ijpt,
m ga-ebipukwa igwe ndi Tibs niile.

16 Aga m amunye oku n’Ijpt,
Pelusium ga-anọ n’oke ihe mgbu.

A ga-eji ike tipja Tibs.

Memfis ga-anogidekwa n’onodu ojojo ubochi niile.

17 Umụ okorobia Heliopolis na Bubasti
ga-anwu site na mma agha.

Obodo ndi a niile ga-abukwa ndi a dotara n’agha.

18 Ubochi ahụ ga-agba ochichiri na Tapanhis
mgbe m ga-agbaji yoku Ijpt,
n’ebe ahụ ka mpako nke ike ya ga-agwusi.

Igwe ojii ga-ekpuchi ya,
a ga-adotakwa obodo nta ya niile n’agha.

19 Aga m eme ka Ijpt taa ahuhu di ukwu,
ka ha mata n’ezie na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ.”

Aka Fero agbajiel

²⁰ O ruo, n’afọ nke iri na otu ya, n’ubochi nke asaa, n’onwa nke mbu, okwu nke ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ²¹ “Nwa nke mmadu, agbajiel m ogwe aka Fero, eze Ijpt. Lee, o nwebeghi onye gbara ya okpuku, ma o bukwanu kee ya ihe, ka o sie ike ozo ijide mma agha. ²² N’ihi ya, nke a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI siri: Lee, mụ onwe m na-emegide Fero bụ eze Ijpt. Aga m agbaji ogwe aka ya abuo, ma nke siri ike ma nke gbajiri agbaji na mbu. Aga m emekwa ka mma agha ya si n’aka ya dapu. ²³ Aga m achusa ndi Ijpt n’etiti mba niile tusaakwa ha n’obodo niile, ²⁴ meekwa ka ogwe aka abuo nke eze Babilon sie ike. Aga m etinye mma agha m n’aka ya, ma ogwe aka abuo nke Fero ka m ga-agbajisi. Mgbe ahụ, Fero ga-asu ude n’ihu eze Babilon dika onye e meruru ahụ. ²⁵ Aga m eme ka ogwe aka abuo nke eze Babilon sie ike; ma ogwe aka Fero ga-akponwu. Mgbe ahụ, ha ga-amatakwa na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI, mgbe m tinyere mma agha n’aka eze Babilon, na mgbe o setipuru ya imegide Ijpt. ²⁶ Aga m achusa ndi Ijpt n’etiti mba niile, fesaa ha n’ala niile. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI.”

31

Fero dika osisi sida nke Lebanon

¹ O ruo, n’afọ nke iri na otu, n’onwa nke ato, n’ubochi nke mbu ya, okwu nke ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² “Nwa nke mmadu, gwa Fero eze Ijpt na ndi agha ya niile okwu si ha,

“Olee onye ahụ yiri gi n’idi ukwu?

³ Tulee n’obi gi ihe gbasara Asirja,
nke bu oke obodo burukwa mba a maara aha ya.

O di ka osisi sida nke Lebanon,
nke juputara n’alaka mara mma,
nke otutu alaka ya na-enye ndo, nke di ezi ogologo,
nke alaka onu ya topuru tokarja osisi ohia niile.

⁴ O nwetara mmiri mere ka o buo ibu,
na isi iyi mmiri miri emi nke mere ka o too ogologo.

Iyi ha niile

na-aso n’okpuru ya.

Ebe ahụ ka ha si ezipu

[‡] 30:15 30:15 Maobu, Sin

uzo mmiri ndi na-enye osisi ndi ozo di n'ohia mmiri.

⁵ N'ihia ya, o toro tokaria
osisi niile n'ogologo.

Ngalaba ya bara uba,
alaka ya topukwara ogologo
n'ihia idi ukwu nke mmiri ha na-enweta.

⁶ N'alaka ya niile
ka anu ufe niile nke eluigwe na-akpa akwu,
n'okpuru ndo nke alaka ya niile
ka umu anu ohia niile muru umu,
oke mba niile di iche iche
bikwara n'okpuru ndo ya.

⁷ O mara mma n'idi ukwu ya,
n'ogologo nke alaka ya n'awasa,
n'ihia na mgborogwu ya mibara emiba
n'ebe mmiri di ukwu.

⁸ Osisi sida niile di n'ubi Chineke a gbara ogige
erughi ya n'otutu.

O dighi osisi junipa niile
nwere ngalaba a ga-eji tunyere nke ya,
osisi plenu niile

adighikwa ka alaka ya,
o dighikwa osisi di n'ubi Chineke a gbara ogige,
nke yiri ya n'ima mma ya

⁹ Emere m ya ka o maa mma
site n'iba uba nke alaka o nwere,

o bu ihe ekworo nye osisi niile no n'Iden
n'ubi Chineke a gbara ogige.

¹⁰ " N'ihia ya, ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: N'ihia na o* toro ogologo tokaria osisi ohia niile, n'ihia na o nyara isi banyere onodu idi ogologo ya karia ndi ozo, ¹¹ Eweere m ya nyefee n'aka onye ahụ na-achi mba niile, ka o mesie ya ike, dika iba uba nke ajo omume ya si di. Ewezugakwara m ya n'akuku. ¹² Mba ahụ kachasi mba niile njo na-enweghi obi ebere gbuturu ya, hapu ya ka o togboro n'ala. Ngalaba ya dara n'elu ugwu ukwu niile nakwa n'ime ndagwurugwu niile. Alaka ya kwa dajisiri danyesia n'ime ebe niile gbawara agbawa nke ala mmiri si eru. Mba niile nke uwa sitere n'okpuru ndo ya puta wezuga onwe ha. ¹³ Umu nnunu niile bere n'elu ukwu osisi ahụ dara ada, n'etiti alaka ya niile ka umu anu ohia bjara biri. ¹⁴ Ya mere, ka osisi niile nke di n'akuku mmiri gharakwa eto ogologo, maobu ka onu onu ya ghakwara idi elu karia alaka ndi ahụ bara uba. Nyekwa na o dikwaghi osisi obula na-enwetazu mmiri nke ga-etoru osisi ndi ahụ n'ogologo. N'ihia na edebela ha nye onu, nye iridaru n'okpuru uwa, n'etiti ndi mmadu ndi na-arida n'olulu omimi ahụ.

¹⁵ " Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: N'ubochi ahụ e mere ka o ridaru n'ala mmu, a kwusiri m ogbu mmiri niile were ha kpuchie ya. A kwusiri nsoghari nke mmiri, meekwa ka iba uba nke mmiri ya niile kwusi. N'ihia ya, eyinyere m Lebanon uwe mkpe, osisi niile nke ohia kponukwara n'ihia ya. ¹⁶ Emere m ka mba niile maa jijiji n'egwu n'ihia odida ya, mgbe m tunyere ya na ndi ahụ na-aga n'olulu n'ime ala mmu. Mgbe ahụ, a kasiri osisi niile mara mma obi, bu osisi ndi ahụ di n'ogige Iden, na osisi oma niile nke Lebanon, ndi nke mgborogwu ha na-enweta mmiri nke oma. ¹⁷ Ha onwe ha kwa, dika sida ukwu ahụ, sokwara gbadaruo n'ala mmu, gakwuru ndi niile eji mma agha gbuo, ha na ndi ikom ji mma agha bu ndi biri n'okpuru ndo ya n'etiti mba di iche iche.

¹⁸ " Olee osisi di n'Iden a ga-eji tunyere gi n'ima mma, na n'idi ebube? Ma gi onwe gi kwa, na osisi ndi a niile di n'Iden ka a ga-eme ka unu ridaru n'okpuru uwa. I ga-edina n'etiti ndi a na-ebighi ugwu, gi na ndi eji mma agha gbuo.

" Nke a bu Fero na usuu ndi agha ya niile, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.' "

32

Abu akwa n'ihia Fero

* **31:10** 31:10 Ya bu, sida ukwu ahụ

¹ N'afọ nke iri na abụọ, n'ọnwá nke iri na abụọ, n'ụbọchị nke mbụ ya, okwu nke ONYENWE ANYỊ rutere m ntị, si, ² "Nwa nke mmadụ, buliere Fero bụ eze Ijpt, abụ akwa sị ya,

"† dị ka ọdum n'etiti mba niile.

I dīkwa ka ogologo anụ ọjọọ na-anọ n'osimiri.

I na-akpugharị onwe gi n'ime mmiri.

I ji ụkwụ abụọ na-agbarụ mmiri,

na-emekwa ka mmiri iyi niile gbarụ.

³ "Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ siri,

"Aga m eji ọtụtụ ndị dī ukwu n'ọnuogugụ

gbasaa ụgbụ m n'elu gi.

Ha ga-adọkpukwara gi n'ime ụgbụ m.

⁴ Aga m atụsa gi n'ala,

n'ohia ka m ga-atufukwa gi,

meekwa ka umụ nnunụ niile nke eluigwe bekwasị gi.

Aga m emekwa ka anụ ohia nke ụwa niile rijuo afọ n'anụ ahụ gi.

⁵ Aga m tūsasikwa anụ ahụ gi n'ugwu niile,

werekwa ihe ọbụla fọdurụ n'ime gi mejuo ndagwurugwu niile.

⁶ M ga-eji ọbara gi na-asọ asọ dee ala niile dika mmiri

ọ bụladị ruo n'ugwu niile,

ebe niile mmiri si erufe ga-ajuputakwa n'anụ ahụ gi.

⁷ Mgbe m ga-emenyụ gi dika oku, aga m ekpuchi ihu eluigwe,

meekwa ka kpakpando niile jie nji.

Aga m eji igwe ojii mechie ihu anyanwụ,

onwa agakwaghị enye ihè ya.

⁸ The niile nke na-enye ihè n'eluigwe

ka m ga-eme ka ha jie nji n'elu gi,

mee ka ọchịchiri gbachie n'ala gi niile, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ

ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.

⁹ Aga m eweta obi mgbawa n'etiti ndi mmadụ dī iche iche

mgbe m ga-eme ka mbibi gi bja n'etiti mba niile

n'ime ala dī iche iche nke i na-amaghị.

¹⁰ Aga m eme ka i ju ọtụtụ ndi mmadụ anya,*

ndi eze ha ga-ama jijiji n'ujọ maka gi

mgbe m ga-efegharị mma agha m n'ihu ha.

Onye ọbụla n'ime ha ga-ama jijiji†

na ntabi anya ọbụla n'ihu ndu ya

n'ụbọchị ahụ, i ga-ada.

¹¹ "N'ihu na nke a bụ ihe Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru,

"Mma agha nke eze Babilon

ga-abiakwasị gi.

¹² Usuu ndi agha gi ga-adakwa n'ihu mma agha

nke ndi dī ike,

bụ ndi mba ahụ kachasị mba niile njo.

Nganga niile nke Ijpt na ndi ya, ka ha ga-egwepia.

Ha ga-akwatu usuu ndi agha ha niile.

¹³ Aga m emekwa ka anumanu ya niile,

nke na-ata ahijia n'akuku mmiri laa n'iyi.

Ukwu mmadụ, na ukwu anumanu

agakwaghị agbaru mmiri ahụ ọzọ.

¹⁴ N'ihu ya, mmiri niile nke ya ga-adị ọcha,

na-asokwa dika mmanu.

Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru.

¹⁵ Mgbe m bibiri Ijpt,

kpochapukwa ihe niile dī n'ime ya,

mgbe m tidara ndi niile bi n'ime ya,

ha ga-amata n'ezie na mu onwe m bụ ONYENWE ANYỊ.'

¹⁶ "Nke a bụ abụ akwa ha ga-aburu ya. Ndị inyom mba dī iche iche ga-abu ya. Ha ga-abu ya n'ihu Ijpt na usuu ndi agha ya, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri."

* 32:10 32:10 Nwee akpata oyi n'ebe i nọ † 32:10 32:10 Nke a bụ n'ihu egwu

Nrịda Ijpt baa n'ala ndị nwurụ anwụ

¹⁷ N'afọ nke iri na abuo ahụ, n'ubochi nke iri na ise nke onwa ahụ, okwu nke ONYENWE ANYI rutere m ntị si, ¹⁸ "Nwa nke mmadu, tie mkpu akwa n'ihu usuu ndi agha Ijpt niile, wezuga ha baa n'okpuru uwa ma ndi inyom mba di iche iche di ukwu, ha na ndi ahụ na-aridaru n'olulu. ¹⁹ Gwa ha okwu si ha, 'Unu o nwere ihuoma karija ndi ozo? Lee, ihe na-eche gi bu olulu. O bukwa ndi a na-ebighi ugwu ka i ga-edinakwuru.' ²⁰ N'etiti ndi e ji mma agha gbuo ka ha ga-ada. Amiputala mma agha maka ya, ka a dokpuru ya na igwe ndi ya niile puo. ²¹ Ndi dike nke ndi ndu dike ga-esite n'ala mmuo kwuo banyere Ijpt na ndi niile ha na ya di na mma, 'Ha aridatala, ha na-edina ala ha na ndi a na-ebighi ugwu, nakwa ndi niile ahụ e ji mma agha gbuo.'

²² "N'ebe ahụ ka Asirja na ndi agha ya niile no; ili ndi niile o gburu egbu gbara ya gburugburu, bu ndi niile nwuru site na mma agha. ²³ Ili ha di na nsotu niile nke olulu, ndi agha ya niile gbakwara ili ya gburugburu. E gbudala ndi niile mere ka oke egwu di n'ala ndi di ndu. Ndi a nwuru site na mma agha.

²⁴ "N'ebe ahụ ka Elam na usuu ndi agha ya no gbaa ili ya gburugburu. Ha niile bu ndi e gburu egbu, ndi nwuru site na mma agha. Ndi niile mere ka oke egwu di n'ala ndi di ndu aridaruola n'olulu ahụ di ka ndi a na-ebighi ugwu. Ha esorola ndi ahụ ridaruru n'ala mmuo keta oke n'ihere diri ha. ²⁵ E meere ya ebe ndina n'etiti ndi nwuru anwu. Igwe mmadu ya nwuru anwu gbakwara ili ya gburugburu. Ha niile bu ndi a na-ebighi ugwu, ndi e ji mma agha gbuo, n'ihu na-emere ka oke egwu ha di n'ala ndi di ndu, ma ha na-eburu ihere ha, ha na ndi ahụ na-aridaru n'olulu. Ha bu ndi e debere n'etiti ndi nwuru anwu.

²⁶ "Meshek na Tubal nokwa n'ebe ahụ, ha na usuu ndi agha ha niile, gburugburu ili ha. Ha niile bukwa ndi a na-ebighi ugwu, ndi e ji mma agha gbuo, n'ihu na ha mere ka oke egwu ha di n'ala ndi di ndu. ²⁷ Ugwu a, e likoola ha na ndi a na-ebighi ugwu, bu ndi dike n'agha, ndi nwuru anwu, ndi ji ngwa agha ha gbaada n'ime ili ha, ndi e hinyere ngwa agha ha n'okpuru isi ha, ebe ota³ ha dikwasiri n'okpukpu mgbe e tinyere ha n'ili. Ma n'ezie, ndi a bu dike n'agha mere ka oke egwu di n'ala ndi di ndu.

²⁸ "Ma gi onwe gi, bu Fero, otu a ka a ga-esi gbajie gi, i ga-edinakwa n'etiti ndi a na-ebighi ugwu, gi na ndi e ji mma agha gbuo.

²⁹ "N'ebe ahụ ka Edom na ndi eze ya, na ndiisi ya niile no. N'agbanyeghi idi ike ha, ha na ndi e ji mma agha gbuo togboro n'ebe ahụ. Ha na ndi a na-ebighi ugwu so dinna, bu ndi na-aridaru n'olulu.

³⁰ "Ndiisi nke mba ndi ugwu, na ndi Sajdon niile no n'ebe ahụ. Ujo niile nke ha sitere n'isiike ha menye ndi mmadu egbochighi ha iketa oke n'ihere nke iso ndi e gburu egbu nwuo. Ha soro ndi eji mma agha gbuo dinna na-ebighi ugwu, buru ihere ha, ha na-aridaru n'olulu.

³¹ "Fero na ndi agha ya niile ga-ahụ ndi a, o ga-enwe nkasiobi maka ndi ya niile, na usuu ndi agha ya niile ndi eji mma agha gbuo. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara. ³² N'agbanyeghi na emeela m ka o gbasaa ujo⁵ n'ala ndi di ndu, Fero na igwe mmadu a niile ka a ga-eli n'etiti ndi a na-ebighi ugwu, ya na ndi ejiri mma agha gbuo. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri."

33

Nloghachi Izikiel dika onye nche

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m ntị, si, ² "Nwa nke mmadu, gwa ndi gi okwu si ha, 'Mgbe m wetara mma agha imegide mba obula, ma ndi ala ahụ ahoputa otu onye n'etiti ha mee ya ka o ghoro ha onye nche, ³ onye ga-ahụ mma agha ka o na-abiakwasị ala ahụ, o buru na o gbuo opi ike, ido ndi bi na mba ahụ aka na ntị banyere mma agha nke na-abia, ⁴ o burukwa na onye obula anu opi ike ahụ ma ju inabatara onwe ya ido aka na ntị ahụ, mma agha ahụ gbuo ya, obara ya ga-adikwasị ya n'isi. ⁵ N'ihu na ha nuru uda opi nke ido aka na ntị ahụ ma ha geghi ntị. O bu ha wetara onwe ha ila n'iyi. A si na ha gere ntị ha gaara azoputa ndu ha. ⁶ Ma o buru na onye nche elepu anya hu ndi agha ka ha na-abia hapu igbu opi ido ndi mmadu aka na ntị, onwu ha di n'isi ya. Ha ga-anwu n'ime mmehie ha, ma aga m ajuta obara ha site n'aka onye nche ahụ.'

⁷ "Nwa nke mmadu, emeela m gi ka i buru onye nche nye ulo Izrel. N'ihu ya, gee ntị n'ihe m na-ekwu, ka i dooro m ha aka na ntị. ⁸ Mgbe m na-asị onye ajo omume, gi onye na-emebi iwu, i ghaghị inwu! O buru na i kwughị okwu, ime ka o chigharja site

³ 32:27 32:27 Eleghị anya ihe a ga-aguta n'akwukwo Hibri; ya bu akwukwo Masoreti ga-abu ntaramahuhu ha dikwasiri n'okpukpu ha ⁵ 32:32 32:32 Maobu, ka ujo ya di

n'uzo ya p̄ta, onye ahụ na-emebi iwu ga-anwụ n'ihì mmehie ya niile, ma n'aka gị ka m ga-ajuta ọbara ha. ⁹ Ma ọ buru na i d̄o onye ajo omume aka na ntị ka o chigharja site n'uzo ya p̄ta, ma o meghi nke a, ha ga-anwụ n'ihì mmehie ha, ma ndu gị onwe gị ka i zoputara.

¹⁰ "Nwa nke mmadu, gwa ulo Izrel, 'Otu a ka unu na-ekwu, "Njehie niile anyi na mmehie niile anyi adila aru n'ahu anyi. O bukwa n'ime ya ka anyi na-ata ahụ. Olee otu anyi ga-esi di ndu?" ¹¹ Gwa ha, 'Dika m na-adu ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara, onwu onye na-emebi iwu adighi ato m uto, kama o na-ato m uto mgbe onye na-emebi iwu sitere n'uzo* ya chegharja diri ndu. Chigharjanu, sitemu n'uzo ojoo† unu niile chigharja. N'ihì gini ka unu ga-eji nwuo, unu bu ulo Izrel?'

¹² "N'ihì ya, nwa nke mmadu, gwa ndi ala gi, 'Ezi omume nke onye na-eme ezi ihe agaghì azoputa ya ma o buru na o tugharja, mee ihe ojoo. Otu a kwa, mmehie niile nke onye na-emebi iwu agaghì eme ka o laa n'iyi ma o buru na o chegharja puo site na mmehie.' ¹³ O buru na m asi onye ezi omume, na o ghaghì idi ndu, ma onye di otu a atukwasi obi n'ezì omume ya mee ajo ihe, o dighi ihe ezi omume nke onye di otu a mere nke a ga-echetakwa. Ha ga-anwụ n'ihì ajo ihe ha mere. ¹⁴ Ma o buru na m asi onye ajo omume, 'I ghaghì inwu,' ma onye ahụ esite na mmehie ya chigharja, mee ihe ziri ezi na nke di mma, ¹⁵ o buru na o nyeghachi ihe ebe o naara n'aka ndi o gbazinyere ego, kwughachi ihe niile o zuuru n'ohi, gbasoo ukpuru ahụ niile bu nke na-eme ndu, gharakwa ime ajo omume; onye di otu a ghaghì idi ndu, o gaghì anwu. ¹⁶ O dighi mmehie niile nke onye ahụ mere nke a ga-echeta megide ya. N'ihì na o meela ihe ziri ezi na nke dikwa mma, o ghaghì idi ndu.

¹⁷ "Ma ndi gi na-asi, 'Uzo Onyenwe anyi ezighi ezi.' Ma o bu uzo ha bu nke na-ezighi ezi. ¹⁸ O buru na onye ezi omume esite n'ezì omume ya chigharja malite ime ihe ojoo, o ga-anwu maka ya. ¹⁹ Ma o buru na onye ajo omume esite n'ajo omume ya chigharja malite ime ihe ziri ezi na nke di mma, o ga-adi ndu site n'ime nke a. ²⁰ Ma unu bu ulo Izrel na-asi, 'Uzo Onyenwe anyi ezighi ezi.' Ma aga m ekpe onye obula n'ime unu ikpe dika uzo ya si di."

Nkwa maka odida Jerusalem

²¹ O ruo n'afu nke iri na abuo nke e mere ka anyi jee biri na mba ozo, n'onwa nke iri, n'ubochi nke ise nke onwa ahụ, otu onye n'ime ndi sitere na Jerusalem gbapu bjakwutere m gwa m si, "Obodo ahụ adaala." ²² Ma n'anyasi, tupu onye ahụ gbapuru agbapu abia, aka ONYENWE ANYI ruru m ahụ, mee ka m nweekwa ike ikwu okwu ozo.

²³ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m ntị, si, ²⁴ "Nwa nke mmadu, ndi ahụ bi n'ebe dakposiri adakposi n'ala Izrel na-asi, 'Ebrahim bu otu nwoke, ma o nwetachara ala a niile! Ma anyi di ukwu, n'ihì enyela anyi ala dika ihe nweta anyi.' ²⁵ Ya mere, gwa ha, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Ebe o bu na unu na-eri anu nke obara di n'ime ya, na-elekwasikwa arusi unu anya, na-awusikwa obara, o kwesiri ka unu nweta ala a? ²⁶ Unu na-atukwasi obi unu na mma agha unu, unu na-eme ihe aru di iche iche, onye obula n'ime unu na-emeru nwunye onye agbataobi ya. O bukwa ala nke a ka unu ga-enweta?'

²⁷ "Gwa ha nke a, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, dika m na-adi ndu, ndi niile foduru n'obodo ahụ e tikporo etikpo ga-anwucha site na mma agha. Ndi bi n'ohia ka anu ohia ga-atagbu. Ndi niile bi n'ogba na n'ebe niile e wusiri ike ga-anwu site n'oria. ²⁸ Aga m eme ka ala unu ghoo ebe togboro n'efu. Nganga ya, na ike ya ga-agwusi. Obodo niile di n'ugwu Izrel ga-aghoo ebe e tikporo etikpo, mmadu agakwaghì esite n'ebe ahụ gafee ozo. ²⁹ Ha ga-amakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, mgbe m mesiri ka ala ahụ ghoo mkpomkpo ebe togboro n'efu, n'ihì ihe aru niile nke ha mere.'

³⁰ "Ma gi onwe gi, nwa nke mmadu, ndi ala gi na-ekwu banyere gi n'akuku mgbidi ha na n'onu uzo ulo ha. Ha na-asirita onwe ha, 'Bianu ka anyi gaa nuru ozi sitere n'onu ONYENWE ANYI.' ³¹ Ha na-abiakwute gi dika ndi mmadu si abia, ha na-anoro ala n'ihu gi na-anu ihe i na-ekwu ma ha anaghì emeputa ya n'omume: n'ihì na ha na-eji egbugbere onu ha na-egosi ihunanya, ma obi ha no naani na uru ojoo ha ga-enweta. ³² N'anya ha, i dika onye ji ezigbo olu na-ekwe ukwe ihunanya, dika onye nwere olu uto, nke na-abu ahụ di uto, na onye maara ka e si eti igba. Ha na-anu ihe i na-ekwu ma ha ejighi ya kporo ihe obula.

³³ "Ma mgbe nke a biara na mmezu, n'ihì o ghaghì ibia, ha ga-amata na onye amuma anotula n'etiti ha."

* 33:11 33:11 Uzo n'ebe a, na-ekwu maka mmebi iwu † 33:11 33:11 Maobu, mmehie unu

34

ONYENWE ANYI ga-abu onye ozuzu aturu Izrel

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, buo amuma megide ndi ozuzu aturu Izrel niile, buo amuma si ha, 'Ihe a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Ahuhu na-adiri unu ndi ozuzu aturu Izrel, ndi na-enyeju naani onwe ha afo. O kwesighi ka onye ozuzu aturu lekotazie igwe aturu e tinyere n'aka ya anya? ³ Unu na-eri abuba ha niile, unu na-eyi uwe aji anu, na-egbu anu ndi mara abuba n'agbanyeghi na unu adighi elekota igwe ewu na aturu m ndi a. ⁴ Unu anaghi eme ka ndi na-adighi ike di ike, maobu gwoo ndi na-arja orja, maobu kechib onya ndi meruru ahu. Unu adighi akpoghachite ndi kpafuru akpafu, maobu puo icho ndi furu efu. Kama naani aka ike ka unu ji na-achi ha. ⁵ N'hi ya, ha agbasajala n'hi na onye ozuzu aturu anoghi ya. Ha aghokwaarala anu ohia niile ihe oriri. ⁶ Igwe ewu na aturu nke m na-awaghari n'ugwu niile, na n'elu ugwu nta niile. O bukwa n'elu uwa niile ka ha gbasara. O dikwaghi onye na-aju ajuju banyere ha. O dikwaghi onye na-elenye anya n'ebe ha no.

⁷ "N'hi nke a, unu ndi ozuzu aturu, nurunu okwu nke ONYENWE ANYI: ⁸ Dika mu onwe m na-adi ndu, ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara, ebe unu hapuru igwe aturu m na-enweghi onye ozuzu aturu, mee ka ha ghooro anu ohia ihe oriri, ebe unu na-achogharihi ha, kama unu no na-enyeju onwe unu afo, ma hapu igwe aturu m ka aguu gbuo ha, ⁹ n'hi ya, unu ndi ozuzu aturu, nurunu okwu nke ONYENWE ANYI: ¹⁰ Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, Ana m edo onwe m megide ndi ozuzu aturu niile. O bukwa n'aka ha ka m ga-ajuta ihe banyere igwe ewu na aturu m. Aga m eme ka ha kwusi i bu ndi na-azu igwe ewu na aturu m, ka ndi ozuzu aturu ndi a ghara izu onwe ha nri ozo. Aga m esite n'onu ha naputa igwe ewu na aturu m, ha agaghi abukwara ha nri ozo.

¹¹ "N'hi na Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siru, mu onwe m ga-eji aka m puo gaa chogharia igwe aturu m. Mu onwe m kwa ga-elekota ha. ¹² Dika onye ozuzu aturu si elekota igwe ewu na aturu ya anya, mgbe ha na ya no, otu a ka m ga-esi lekota igwe aturu m. Aga m anaputa ha site n'ebe niile ha gbasasiri gaa, n'ubochi igwe ojii na ochichiri ahu. ¹³ Aga m esite n'obodo niile, na mba niile ha no kpoghachi ha n'ala nke ha. Aga m azu ha nri n'elu ugwu niile nke Izrel, na n'akuku mmiri niile, ebe ala na-eweputa nri nke oma. ¹⁴ Aga m azu ha n'ebe ita ahijia mara mma, na n'elu ugwu niile nke Izrel. N'ebe ahu ka ha ga-amakpukwa n'udo. Ha ga-ata nri n'ebe ita ahijia mara mma nke elu ugwu Izrel. ¹⁵ O bu mu onwe m ga-abu onye ozuzu aturu nke aturu m niile. Aga m eme ka ha makpuru n'udo, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara. ¹⁶ Aga m achu ndi furu efu n'ime ha, ndi kpafuru akpafu, kpoghachite ha n'ulo. Aga m ekechi onya ndi meruru ahu, meekwa ka o di ike. Ma ndi mara abuba na nke ndi ahu di ike ka m ga-ala n'iyi. Aga m eji ikpe ziri ezi zuo ha.

¹⁷ "Ma unu onwe unu, umu igwe anu ulo m, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, aga m ekpe ikpe n'etiti aturu na aturu, ebulu na mkpi. ¹⁸ O bu unu ihe nta n'anya na unu na-ata nri kachasi mma? Unu ga-ejikwa ukwu zotosia nke foduru? O bu unu ihe nta n'anya na unu na-anu mmiri nke kachasi mma? Unu ga-ejikwa ukwu unu na-agbaru nke foduru? ¹⁹ O bu ihe kwesiri ekwesi na igwe aturu m ga-ata nri unu zotoro azoto, ma nuokwa mmiri unu gbaruru agbaru?

²⁰ "N'hi ya, nke a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siru ha, n'ezie, mu onwe m ga-ekpe ikpe n'etiti aturu ndi gbara abuba, na aturu ndi a tara ahu. ²¹ N'hi na unu ji akuku ahu unu, na ubu aka unu na-enupu ha. Unu jikwa mpi unu na-enupu ndi na-adighi ike, tutu ruo mgbe unu chusachara ha. ²² Lee, aga m azoputa igwe ewu na aturu m. Aga m ekpe ikpe n'etiti otu aturu na ibe ya. Ha agaghi aghokwa ihe oriri ozo. Aga m ekpe ikpe n'etiti otu aturu na ibe ya. ²³ Aga m edobe otu onye ozuzu aturu nke ga-elekota ndi m, o buladi ohu m Devid. Ya onwe ya ga-elekota ha, burukwa onye ozuzu aturu nye ha. ²⁴ Ma mu onwe m bu ONYENWE ANYI, ga-abu Chineke ha, ma ohu m Devid ga-abu onyeisi n'etiti ndi m. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola ya.

²⁵ "Mu na ha ga-agba ndu udo. Aga m achupukwa anu ojo niile n'ala ha, ka ndi m nwee ike ibi n'udo n'ozara, ma rahukwa ura o buladi n'etiti oke ohia n'enweghi nsogbu. ²⁶ Aga m agozi ndi m, goziekwa ebe obibi ha na ihe niile gbara ugwu nta m gburugburu. Aga m ezite mmiri ozuzo n'oge ya, n'ezie, ngozi ga-ezoro ha dika mmiri. ²⁷ Osi ohia ga-amu mkpuru ya, ala ga-eme ihe omume ya. Ndi m ga-anokwa n'udo n'ala ha na-atughi ujo. Ha ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, mgbe m tijasiri mkporo yoku niile ha, naputa ha site n'aka ndi na-akpagbu ha. ²⁸ Ha agaghi abukwa mba ndi ozo na-apunara ihe ha nwere, maobu ndi anu ohia ga-adogbu. Ha

ga-ebi na-atughị ujo, o dīkwaghị onye ga-eme ka ha tụọ egwu. ²⁹ Aga m enye ha ala nke amaara nke oma n'ihì ihè na-epuputa n'ime ya, ha agaghị abụkwa ndị unwu mekpara ahụ n'ala ahụ ozo, maqbū ihè a na-akwa emo nke mba dī ichè ichè. ³⁰ Ha ga-amata na mụ onwe m, bụ ONYENWE ANYỊ Chineke ha, na m na-anonyere ha, na ha onwe ha kwa, bụ ulọ Izrel, bụ ndi m, otu a ka Onyenwe anyi Chineke kwuputara. ³¹ Unu bụ igwe ewu na aturu m, aturu nke ebe ita nri m, mụ onwe m bükwa Chineke unu. Otu a ka Onye kachasi ihè niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri ya."

35

Amuma megide Edom

¹ Okwu ONYENWE ANYỊ ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, chee ihu imegide n'ugwu Sia, buo amuma megide ya, ³ si ya, 'Otu a ka Onye kachasi ihè niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ siri: Mụ onwe m na-emege gị, gị ugwu Sia. Aga m esetikwa aka m imegide gị, mee gị ka i ghoo ebe togboro n'efu. ⁴ Obodo gị niile ka m ga-eme ka ha ghoo mkpomkpo ebe, gị onwe gị ga-abukwa ebe togboro n'efu. Mgbe ahụ, i ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ.

⁵ " 'N'ihì na i siterè n'iro ahụ dī gị n'obi siteri na mgbe ochie rara umu Izrel nye n'aka mma agha, n'oge ha no na-ahuju anya, n'oge ahụ ita ahuhū nke ajo omume ruru n'ogo dī ukwu. ⁶ N'ihì nke a, ebe m na-adị ndu, otu a ka Onye kachasi ihè niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri, aga m enyefe gị n'aka ndi na-awusi obara. Obara ga-achukwa gị oso. Ebe o bụ na i kpoghị iwusi obara asi, obara a ga-awusi n'ime gị ga-achū gị oso. ⁷ Aga m eme ka ugwu Sia ghoo ebe togboro n'efu. Aga m esitekwa n'ime ya bipu ndi na-abata abata, na ndi na-apu apu. ⁸ Ugwu ukwu gị niile ga-epuputa n'ozu ndi nwuru anwu, ugwu nta niile, na ndagwurugwu niile na mgbawara niile dī n'ala ga-epuputa n'ozu ndi e ji mma agha gbuo. ⁹ I gaghị ebulitekwa isi gị ozo. Ebe togboro n'efu ka i ga-abu ruo ebighi ebi. A gaghị ewuzikwa obodo gị ozo. I ga-amatakwa na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ.

¹⁰ " 'N'ihì na i siri, "Mba abuo ndi a, na ala abuo ndi a ga-abu nke anyi, anyi ga-enweta ha," n'agbanyeghi na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ no n'ebe ahū. ¹¹ N'ihì ya, ebe m na-adị ndu, otu a ka Onye kachasi ihè niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri, aga m emeso gị mmeso dika iba uba nke iwe gị na ekworo gị si dī, bụ nke i gosiri mgbe i kporo ha asi. Aga m emekwa ka ha mata onye m bụ, mgbe m kpesiri gị ikpe. ¹² Mgbe ahū, i ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ nuru okwu ojo ndi ahū niile i kwuru megide ugwu Izrel niile, na-asi, "E meela ha ebe togboro n'efu, ewerela ha nyefee anyi n'aka ka anyi dogbuo ha." ¹³ Unu nyakwara isi megide m, kwuo okwu kwugide m dika o si dī unu mma. Anukwara m ihè niile unu kwuru. ¹⁴ Ihe ndi a ka Onye kachasi ihè niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ siri, Mgbe uwa niile na-anuri onu ka m ga-eme ka i ghoo mkpomkpo ebe. ¹⁵ Dika i nuriri onu mgbe ihè nketa Izrel ghoro mkpomkpo ebe, otu a ka m ga-esi mesoo gị mmeso. I ga-aghokwa ebe togboro n'efu, gị ugwu Sia, gị na ndi Edom niile. Mgbe ahū, ha ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ."

36

Olileanya nye ugwu Izrel niile

¹ "Nwa nke mmadu, buo amuma nye ugwu niile dī n'Izrel, na-asi ha, 'Ugwu niile nke Izrel, nuru okwu nke ONYENWE ANYỊ. ² Ihe ndi a ka Onye kachasi ihè niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru: Ndi iro unu ekwuola megide unu si, "Ahaa! Ebe niile dī elu nke mgbe ochie aghoala ihè nnweta anyi." ³ N'ihì ya, buo amuma si, 'Otu a ka Onye kachasi ihè niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru: N'ihì na ha emeela ka unu togboro n'efu, chugharja unu oso n'akuku niile, mekwa ka unu ghoro mba niile ihè nnweta, ma meekwa ka unu buru ndi a na-ekwujo, na ndi a na-akocha, ⁴ n'ihì ya, unu ugwu niile nke Izrel, nuru okwu Onye kachasi ihè niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ. Ihe ndi a ka Onye kachasi ihè niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ na-agwa ugwu ukwu na ugwu nta niile, na mgbawara niile dī n'ala, na ndagwurugwu niile, na ebe niile togboro n'efu, na obodo ndi ahū niile ndi mmadu na-ebighi n'ime ya, nke ndi mba ozo kwakoro ihè dī ha n'ime, ma jirikwa ha na-eme ihè ochi. ⁵ Ihe ndi a ka Onye kachasi ihè niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru, O bu site n'inu oku nke obi m ka m ji kwuo okwu megide mba ndi ozo, ma megidekwa Edom, n'ihì na o bu site n'ikpo asi nke obi ha ka ha ji mee ka ala m buru ihè nnweta ha, ka ha si otu a kposaa, ma chikoro kwa ihè niile dī n'ebe ita nri nke anu ulo ala ahū.' ⁶ N'ihì nke a, buo amuma banyere Izrel, gwa ugwu ukwu ya na ugwu nta ya niile, na mgbawara ala ya, na ndagwurugwu ya niile, si, 'Otu a ka Onye kachasi ihè niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ siri, o bu site n'onuma nke ekworo ka m ji ekwu okwu ndi

a, n'ihl na unu ahūola ahūhū site na nlelī ndī mba ozo na-elelī unu. ⁷ N'ihl ya, ihe ndī a ka Onye kachasī ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuru, eweliri m aka m elu nūo iyi na mba ndī a gbara unu gburugburu ga-anokwa n'onodu ihere.

⁸ "Ma unu, ugwu niile nke Izrel ga-awaputa ngalaba, miakwa mkpuru nke ndi m ga-eri, n'ihl na oge ha ga-aloghachi adighikwa anya. ⁹ Lee, mu onwe m dinyeere unu; aga m abia inyere unu aka, n'ihl na a ga-akoghari kwa unu, mukwa mkpuru n'ime unu. ¹⁰ Aga m emekwa ka onuogugu ndi ga-ebi n'ime unu baa uba, o buladi ulo Izrel niile. Ha ga-ebikwa n'obodo niile, wughariakwa ebe niile e tikporo etikpo. ¹¹ Aga m eme ka onuogugu ndi mmadu, na anu ulo di n'ime gi baa uba. Ha ga-amubakwa, juputakwa ebe niile. Ndi mmadu ga-ebikwa n'elu gi dika ha si biri n'oge gara aga. Aga m emekwa ka ihe gaara ha nke oma karja ka o di na mbu. Mgbe ahū, unu ga-amata na mu onwe m bụ ONYENWE ANYI. ¹² Aga m eme ka ndi m, ndi m bụ Izrel, biri n'ime unu. Unu ga-abu ihe nweta ha, unu ga-aghokwara ha ihe nketa. Unu agakwaghī agbaba ha aka umu ozo.

¹³ "Onye kachasī ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI sirī, n'ihl na ufodu mba na-ekwuto gi na-asī, "I bụ ala na-eri umu ya, ala na-agbaba ndi ya aka umu." ¹⁴ N'ihl nke a, i gaghī erikwa mmadu ozo. I gaghī agbawakwa mba gi aka umu ozo. O bụ ihe Onye kachasī ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwubiri. ¹⁵ Agaghī m emekwa ka i nuru mkpari nke ndi mba ozo na-akpari gi. I gaghī anokwa onodu nke ga-eme ka ndi mba ozo lelia gi, maobu nno onodu nke ga-eme ka i soro ngongo. O bụ ihe Onye kachasī ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwubiri."

Nkwa banyere nloghachi Izrel

¹⁶ Ozokwa, okwu nke ONYENWE ANYI rutere m nti, si, ¹⁷ "Nwa nke mmadu, mgbe umu Izrel bi n'ala nke aka ha, ha meruru ya, site na ndu ojojo ha, na omume ha. Ndu ojojo ha n'ihu m, di ka adighi ocha nke nwanyi n'oge o no na nso ya, n'onwa niile. ¹⁸ N'ihl ya, awukwasiri m ha onuma m, n'ihl na ha na-awusi obara n'ala ahū, jirikwa arusi ha na-emeru ya. ¹⁹ Achusasiri m ha na mba di iche iche. Otu a ka m si kpee ha ikpe n'ihl uzọ ojojo ha, na omume ojojo ha. ²⁰ Ma ebe niile ha gara n'etiti mba niile, ha mere ka aha nso m gharakwa idi nso, n'ihl na a na-ekwu banyere ha, si, 'Ndi a bụ ndi nke ONYENWE ANYI, ma agbanyeghi nke a, ha sitere n'ala ya puo.' ²¹ Ihe na-ewutekwa m bụ aha nso m, nke ulo Izrel mere ka o ghara idi nso n'etiti mba niile bụ ebe ha gara.

²² "Ya mere, gwa ulo Izrel, Otu a ka Onye kachasī ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuru: O bughī n'ihl na unu, ulo Izrel, ka m ji na-eme ihe ndi a, kama o bụ n'ihl aha nso m, nke unu mere ka o ghara idi nso n'etiti mba niile di iche iche ebe ndi unu gara. ²³ Aga m eme ka idi nso nke aha ukwu m, nke unu mere ka o ghara idi nso n'etiti mba niile, puta ihe. Mgbe ahū, mba niile ga-amakwa na mu onwe m bụ ONYENWE ANYI, otu a ka Onye kachasī ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuputara, mgbe a ga-edo m nso site n'ime unu n'anya ha.

²⁴ "N'ihl na aga m esi na mba niile di iche iche kpoputa unu. Aga m achikota unu site n'ala niile, mee ka unu bata n'ala unu. ²⁵ Aga m efekwasī unu mmiri di ocha, unu ga-adikwa ocha. Aga m eme ka unu di ocha* site na-adighi ocha unu niile, na site n'ikpere arusi unu niile. ²⁶ Aga m enye unu obi ohuru, kenyekwa unu mmuo ohuru. Aga m ewepu obi nkume nke mmehie di n'ime unu, nye unu mkpurubi nke anu ahū. ²⁷ Aga m etinyekwa mmuo m n'ime unu, mee ka unu gbaso ukpuru m niile ma lezie anya mekwa ihe niile m nyere n'iwu. ²⁸ Unu ga-ebikwa n'ala ahū nke m nyere nna unu ha. Unu ga-abu ndi m, aga m abukwa Chineke unu. ²⁹ Aga m azoputa unu site na-adighi ocha unu niile. M ga-akpo mkpuru ubi, mee ka o rie nne nke ukwu, agaghī m emekwa ka unwu dakwasī unu ozo. ³⁰ Aga m emekwa ka mkpuru osisi na ihe owuwe ubi baa uba nke ukwu, ka unu gharakwa inata ihere ozo n'ihl unwu,† n'etiti mba niile di iche iche. ³¹ Mgbe ahū, unu ga-echeta uzọ ojojo unu niile na omume ojojo unu niile, unu ga-asokwa onwe unu oyi n'ihl mmehie unu na ihe aru niile unu mere. ³² Ma achoro m ka unu mata na o bughī n'ihl mma unu ka m ji na-eme ihe ndi a. Otu a ka Onye kachasī ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuputara. Unu ulo Izrel, ihere kwesiri ime unu n'ihl omume ojojo unu mere.

³³ "Nke a bụ ihe Onye kachasī ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuru: N'ubochi ahū m ga-eme ka i di ocha site na mmehie gi niile, aga m eme ka unu loghachi n'obodo unu biri, a ga-ewughari kwa ebe niile togboro n'efu. ³⁴ Ala ubi ndi ahū nke togboro n'efu agaghī atogbokwa n'efu n'ihl anya ndi na-agafe agafe. A ga-akokwa ha niile. ³⁵ Mgbe ahū, ha ga-asī, "Ala a, nke naara atogbo n'efu, aghoala ubi a gbara ogige, nke yiri ogige Iden. Leekwa na obodo niile ndi ahū e tikporo etikpo, ka e wuzikwara, werekwa

* 36:25 36:25 Maobu, Aga m asachapu unu † 36:30 36:30 Maobu, n'ihl ukọ nri

mgbidi gbaa ha ogige. Ugbu a, ndi mmadu juputakwara n'ime ha." ³⁶ Mgbe ahụ, mba niile gbara unu gburugburu, bụ ndi foduru, ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI wuziri ebe niile e tikporo etikpo, kuokwa mkpuru n'ebe niile togboro n'efu. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI, ekwuola, aga m emekwa ya.'

³⁷ "Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, ozokwa, aga m ege nti, zaa ekpere ulo Izrel, mezuoro ha aririo ha. Aga m eme ka ha baa uba dika igwe anu ulo, ³⁸ dika igwe anu ulo, nke na-ajuputa na Jerusalem n'oge mmemme ya niile a kara aka. N'uzo di otu a, obodo niile e tikporo etikpo ga-ajuputakwa na mmadu ozo. Mgbe ahụ ha ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI."

37

Ndagwurugwu okpukpu kporo nku

¹ Aka nke ONYENWE ANYI dikwasiri m, o sitekwara n'ike Mmuo nke Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI bulie m, debe m n'etiti ndagwurugwu nke juputara n'okpukpu. ² O mere ka m jegharja n'etiti ha. Ahuru m okpukpu kporo nku, nke di ukwu n'onuogugu, ka ha ghasa na ndagwurugwu ahụ. ³ O siri m, "Nwa nke mmadu, okpukpu ndi a ha puru idi ndi ozo?"

Asiri m, "Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI o bu naani gi onwe gi maara."

⁴ Mgbe ahụ, o siri m, "Buo amuma nye okpukpu ndi ahụ, gwa ha, 'Unu okpukpu niile kporo nku, geenu nti n'okwu nke ONYENWE ANYI. ⁵ Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-agwa okpukpu ndi a. Lee, aga m eme ka ume baa n'ime unu, unu ga-adikwa ndu. ⁶ Aga m etinyekwasị unu akwara, na anu ahụ, werekwa akpukpo ahụ kpuchie unu. Aga m etinye ume n'ime unu, unu ga-adikwa ndu. Mgbe ahụ, unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.'"

⁷ Ya mere, eburu m amuma dika e si nye m n'iwu. Mgbe m no na-ebu amuma ahụ, anuru m uzu, uzu mkpotu. Ma lee, okpukpu ndi ahụ niile bjara ibe ha nso; okpukpu malitekwaro ijikota onwe ha onu. ⁸ Mgbe m nokwa na-ele anya, lee, ahuru m ka akwara na anu ahụ malitere ibiakwasị n'elu okpukpu ndi ahụ, akpukpo ahụ kpuchikwara elu ha. Ma n'oge a ume obuła adighi n'ime ha.

⁹ Mgbe ahụ, o siri m, "Buo amuma nye ifufe; buo amuma, nwa nke mmadu, si ifufe, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: site n'akuku ano nke uwa bja, gi ume na-enye ndu, kukwasị ndi a e gburu egbu ka ha dikwa ndu ozo.'" ¹⁰ Ya mere, eburu m amuma dika o si nye m n'iwu. Ume ndu banyekwara n'ime ha. Ha niile dijiri ndu, bilie oto, guzo n'ukwu ha, ghozo usuu ndi agha di ukwu n'onuogugu.

¹¹ Mgbe ahụ, o gwara m, "Nwa nke mmadu, okpukpu ndi a nochiri anya ulo Izrel niile. Ha na-asi, 'Anyi aghoala okpukpu kporo nku, olileanya niile agwukwala, anyi aburula ndi e bipuru.' ¹² N'ihu ya, buo amuma gwa ha, 'otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, Ndi m, aga m emeghe ili unu, si n'ebe ahụ weputa unu. Aga m eme ka unu loghachitakwa n'ala Izrel. ¹³ N'ikpeazu, mgbe m meghere ili unu mee ka unu si n'ime ya puta, unu bu ndi m ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI. ¹⁴ Aga m etinye Mmuo m n'ime unu, unu ga-adi ndu, loghachikwa n'ala unu ozo. Unu ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, ekwuola ya, meekwa ya, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.'"

Otu mba, otu eze

¹⁵ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ¹⁶ "Nwa nke mmadu, were osisi dee ihe ndi a n'elu ya, 'Osisi a nochiri anya Juda na ndi Izrel e kekotara ya na ha onu.' Werekwa osisi ozo deekwa okwu ndi a n'elu ya. 'Osisi a nochiri anya Ifrem, na Josef, na ndi Izrel niile e jikotara ha na ndi a onu.' ¹⁷ Jidekotaa osisi abuo ndi a onu, mee ka ha buru otu osisi n'aka gi.

¹⁸ "Mgbe ndi gi juru gi, 'I gaghi egosi anyi ihe nke a putara?' ¹⁹ gwa ha, si, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: Lee, agaje m iwere osisi Josef, nke di Ifrem n'aka, nke bukwa ihe nochiri anya ebo fodu ndi Izrel, jidekotaa ya na osisi nochiri anya Juda, mee ha ka ha ghozo otu osisi, burukwa otu n'aka m.' ²⁰ Were mkpirisi osisi ndi ahụ i dere ihe nke di n'aka gi, gosi ha, ²¹ ma gwakwa ha, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: Aga m esite na mba niile ndi Izrel jere biri kpopta ha. Aga m achikotakwa ha site n'akuku niile, kpobata ha n'ala nke aka ha. ²² Aga m eme ha ka ha buru otu mba n'ala ahụ, n'ugwu niile nke Izrel. Ha ga-enwe naani otu eze nke ga-achi ha niile. Ha agaghi abukwa mba abuo maobu alaeze abuo ozo. ²³ Ha agaghi ejikwa arusi ha niile, maobu ihe a piri api ruru aru, maobu jiri ihe ojo ndi ozo di iche iche meruo onwe ha ozo. N'ihu na aga m azoputa ha site

na ilaghachi azụ n'uzo mmehie ha niile, meekwa ka ha di ocha. Ha ga-abu ndi m, mu onwe m ga-abukwa Chineke ha.

²⁴ "Otu m, Devid, ga-abu eze ga-achi ha, ha ga-enwekwa otu onye ozuzu aturu. Ha ga-edebezu iwu m niile, na ukpuru m niile. ²⁵ Ha ga-ebi n'ala ahụ m nyere ohu m Jekob, ala ebe nna nna ha biri. Ha na umu ha ga-ebi n'ime ya. Umu umu ha ruo ogbo niile ga-ebikwa n'ime ya. Ohu m Devid ga-abu eze ha ruo ebighi ebi. ²⁶ Mu na ha ga-agba ndu udo, ogbugba ndu nke ga-adi ruo mgbe ebighi ebi. Aga m agozi ha, mee ka ha baa uba. N'etiti ha kwa ka ulonso m ga-adi ruo mgbe ebighi ebi. ²⁷ Ebe obibi m ga-abukwa n'etiti ha. E, aga m abu Chineke ha, ha ga-abukwa ndi m. ²⁸ Mgbe ulonso m ga-adi n'etiti ha ruo ebighi ebi, mba niile ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI na-edo Izrel nsq."

38

Mmeri di ukwu nke ONYENWE ANYI meriri otutu mba

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruu m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, chee ihu n'ala Magog, bukwa amuma megide Gog, bu onyeisi nke Meshek* na Tubal. Buo amuma megide ya, ³ si, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Ana m edo onwe m imegide gi, Gog, eze ukwu ndi Meshek na Tubal. ⁴ Aga m echighari gi, tinye gi nko n'agba gi abuo, jiri ya kpuputa gi na usuu ndi agha gi niile, na inyinya gi, na ndi na-agba inyinya gi na ihe agha ha, na usuu ndi agha gi niile, ndi ji ota ukwu na ota nta, ndi niile na-ejide mma agha ha. ⁵ Peshja na Itiopia,† na Put, ga-esonyere ha, ha niile ga-ejikwa ota ha na okpu agha ha. ⁶ Goma na usuu ndi agha ya niile, na ndi agha Bet Togama ndi si n'akuku ugwu, di ebe di anya na otutu ndi mba ozo ga-eso gi.

⁷ "Jikere! Jikere onwe gi, gi onwe gi na usuu ndi agha ahụ no gi gburugburu, gi Gog, burukwa onyendu ha. ⁸ Mgbe otutu ubochi gasiri, a ga-akpolite gi ibu agha. N'ogologo oge di n'ihu, i ga-ebuso ala ahụ agha bu ala ahụ na-enwetaghachi onwe ya site na mbibi nke ibu agha; ala ahụ e si na mba di iche iche chikotaa ndi bi n'ime ya, mee ka ha birikwa n'ugwu niile nke Izrel ahụ naara atogbo n'efu. E bulatara ha site na mba di iche iche, ma ugbu a, ha anorola n'udo. ⁹ Gi onwe gi, na ndi agha gi niile, na otutu ndi mba ahụ di iche iche ndi na-eso gi, jiri oso, dika ikuku siri ike, rigoo, kpuchie ala ahụ dika igwe ojii.

¹⁰ "Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: N'ubochi ahụ, echiche ojo ga-abata n'obi gi, mgbe i na-atule otutu ihe di iche iche n'obi gi. ¹¹ I ga-asi, "Aga m ebuli megide n'ala na-enweghi mgbidi, aga m awakpo ndi no n'udo na-adighi atụ anya nsogbu obula, ha niile bu ndi bi n'ebe na-enweghi mgbidi, ha enweghikwa ibo onu uzo na mkporo e ji akpochi ha. ¹² Aga m akwata ihe nkata, lutakwa ihe nluta n'agha. Aga m eweli aka m megide obodo ndi a niile e wughariri ewughari, megidekwa ndi a niile e si na mba di iche iche chikotaa, bu ndi bara ogaranya n'anụ ulo na ngwongwo di iche iche, ndi bikwa n'etiti ala a." ¹³ Ndi Sheba na Dedan, na ndi ahia Tashish niile, na umu odum ya niile ga-aju gi, "I bjara ikwata ihe nkata? I chikotara usuu ndi agha gi n'ihu ikwara ihe nluta, na iburu olaocha na olaedo, na ichiri igwe anu ulo ha, na ngwongwo ha, na ikwakoro ihe ha nwere n'ike?"

Amuma megide Gog

¹⁴ "N'ihu ya, nwa nke mmadu, buo amuma si Gog, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: N'ubochi ahụ mgbe ndi m bu Izrel na-ebi n'udo n'ala ha, o bu na i gaghị ahuta ya? ¹⁵ I ga-esi n'ebe obibi gi di n'ugwu bja, gi na otutu mba di iche iche, ndi na-anokwasị n'inyinya. Ha ga-adi ukwu, buru ndi agha di ike. ¹⁶ Unu ga-abia ibuso ndi m Izrel agha, kpuchie ala ha dika igwe ojii. N'ubochi ndi ahụ di n'ihu, aga m eme ka gi, bu Gog, bja buso ala m agha, ka mba niile si otu a mata m, mgbe m mere ka idi nsq m puta ihe n'anya ha site n'ime m ga-eme."

¹⁷ "Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: O bu gi, bu onye ahụ m kwuru okwu banyere ya n'oge gara aga, site n'onu ndi ohu m, bu ndi amuma Izrel, ndi buru amuma otutu afọ na mgbe ahụ, si, na m ga-eme ka i megide ndi m. ¹⁸ Lee ihe ga-eme n'ubochi ahụ. Mgbe Gog busoro ala Izrel agha, o ga-esi otu a kpalie iwe m di oku. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara. ¹⁹ N'ihu na esitere m n'inu oku nke obi m, na oke iwe m kwuputa si, na ala oma jijiji di ukwu ga-adi n'Izrel n'ubochi ahụ. ²⁰ Azu niile di n'oke osimiri, na anu ufe nke eluigwe, na anu ohia, na ihe niile na-akpu akpu, na mmadu niile no n'elu uwa ga-ama jijiji n'ihu m. A ga-akwatu ugwu niile, ebe niile di mkputamkpu ga-adarukwa ala. ²¹ Aga m akpolite mma agha ka o megide Gog n'ugwu m niile. Onye obula ga-ejikwa mma agha ya megide

* 38:2 38:2 Ya bu, Roshu † 38:5 38:5 Maobu, Kush.

nwanne ya nwoke. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya. ²² Aga m eji orja na-efe efe na iwusi obara kpee ya ikpe. Aga m awukwasi ya na ndi agha ya na otutu mba di iche iche ndi ahụ so ya, oke mmiri ozuzo na akummiri, na nkume oku. ²³ Otu a ka m ga-esi gosi idi ukwu m, na idi nsọ nke aha m. Aga m emekwa ka a mara m n'anya mba niile di iche iche. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.'

39

¹ "Ma gi, nwa nke mmadu bu amuma megide Gog, si, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: Ana m emegide gi, Gog, onyeisi nke Meshek na Tubal. ² Aga m echighari gi, kpuru gi na-aga. Aga m esi n'ebe dikarisiri anya n'akuku ugwu kpota gi, ziga gi ka i buso ugwu niile nke Izrel agha. ³ Mgbe ahụ, aga m etichapu uta di gi n'aka ekpe, meekwa ka aku niile nke di n'aka nri gi dachapu. ⁴ N'elu ugwu niile nke Izrel ka i ga-ada, gi onwe gi, na usuu ndi agha gi niile, na mba niile di iche iche ndi na-eso gi. Udele niile di iche iche na anu ohia niile ka m ga-enyefe anu ahụ unu ka ha were unu mere ihe oriri. ⁵ I ga-ada n'ohia na-enweghi ebe nzobe, n'ihu na m ekwuola ya. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. ⁶ Aga m awukwasi oku n'ahụ Magog, na n'ahụ ndi ahụ niile bi n'udo, n'onu mmiri niile. Ha ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.

⁷ " 'Aga m eme ka amara aha nsọ m n'etiti ndi m bu Izrel. Agaghi m ekwekwa ka e lejia aha nsọ m anya ozo. * Mba niile di iche iche ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, bu Onye nsọ nọ n'Izrel. ⁸ Lee, o na-abye, o ezie, o ga-emekwa, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. Nke a bu ubochi ahụ nke m kwuru ihe banyere ya.

⁹ " 'N'oge ahụ, ndi bi n'obodo niile nke Izrel ga-apu tutukotaa ngwa agha ndi ahụ, were funwue oku, surekwaa ha oku, ma ota ukwu ma ota nta niile, uta na aku niile, ma mkpo agha na ube niile. O bu afo asaa ka ha ga-eji ha mere nku. ¹⁰ Ha agaghi akpatakwa nku site n'ohia ozo, maobu gbuta ha site n'oke ohia, n'ihu na ha ga-eji ngwa agha ndi a mere ihe ifunwu oku. Mgbe ahụ, ha ga-akwata ihe onwunwe nke ndi ahụ kwakorọ ihe onwunwe ha n'agha, lutakwa ihe onwunwe nke ndi ahụ lunara ha ihe onwunwe ha n'ike. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.

¹¹ " 'N'ubochi ahụ, aga m enye Gog ebe olili ya n'Izrel, n'ime ndagwurugwu si owuwa anyanwu gawa n'uzo oke osimiri. O ga-anochi uzo ndi ije n'ihu na ebe ahụ ka a ga-eli Gog na usuu ndi agha ya. Ya mere, a ga-akpo ya Ndagwurugwu Hamon Gog.

¹² " 'Onwa asaa ka o ga-ewe ndi Izrel ili ozu ahụ niile, ime ka ala ahụ di ocha. ¹³ Ndi niile nke ala ahụ ga-eli ha, ubochi ahụ m ga-eme ka ebube m puta ihe ga-abu ubochi ihe ncheta nye ha. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. ¹⁴ A ga-ekewaputakwa ndi oru ha ga-abu naani ime ka ala ahụ di ocha. Ha ga-ejeghari n'ala ahụ niile, ha na ndi ozo, na-eli ozu obula bu ndi togboro n'ala.

" 'Mgbe onwa asaa zuru, ha ga-edo anya chogharja n'ala ahụ ma o nwere ebe ozu ozo di. ¹⁵ Mgbe ahụ, ha na-ejeghari, o buru na onye obula achota okpuku mmadu o ga-amanye ihe jribama n'akuku ya, ka ndi na-eli ozu hụ ha, kporokwa ha gaa na Ndagwurugwu Gog na ndi agha ya lie ha. ¹⁶ Ozokwa, otu obodo aha ya bu Hamona, nke putara otutu, ga-adi n'ebe ahụ. Otu a ka ha ga-esi mee ka ala ahụ di ocha.'

¹⁷ " 'Nwa nke mmadu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, kpo umu nnuhu niile oku, na anu ohia niile di iche iche, si ha, 'Chikotaanu onwe unu, site n'akuku niile bianu n'ochuchu aja m, nke mu onwe m na-achụ n'ihu unu, bu aja di ukwu nke m na-achụ n'elu ugwu niile di n'Izrel. N'ebe ahụ ka unu ga-anọ taa anu, nuokwa obara. ¹⁸ Anu ahụ ndi di ike ka unu ga-eri, o bukwa obara ndisi niile nke uwa ka unu ga-anu, dika a ga-si na ha bu ebele na umu aturu, na mkpi, na oke ehi, anu mara abuba nke si na Bashan. ¹⁹ Unu ga-erijukwa abuba afo, nubigakwa obara oke ruo mgbe o ga-ebu unu, site n'aja mmemme nke m na-achụ n'ihu unu. ²⁰ Afo anu jinyinye, na ugboala, na nke ndi dike, na nke ndi agha niile ga-eju unu na tebul m.' Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.

²¹ " 'Mgbe ahụ, aga m egosi ebube m na nsopuru m n'etiti mba niile di iche iche. Mba niile ga-ahukwa ahuhu nke m tara ha, na aka m nke m tukwasiri ha. ²² Site n'ubochi ahụ gaa n'ihu, ulo Izrel ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke ha. ²³ Mba niile ga-amatakwa na o bu n'ihu mmehie ka e ji dota Izrel n'agha, buru ha jee mba di iche iche. Ha ga-amata na ihe di otu a dakwasiri ha n'ihu ekwesighi ntukwasi obi ha. O bu n'ihu ya ka m ji zoo ihu m site n'ebe ha nọ, were ha nyefee n'aka ndi iro ha. Ha niile

* 39:7 39:7 Mee ka o ghara idi nsọ ozo

dakwara site na mma agha. ²⁴ Atara m ha ahụhụ dika adighi ocha ha na ajo omume ha si di. Ezokwara m ihu m site n'ebe ha no.

²⁵ "N'ih i ya, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, Aga m eme ka Jekob a dotara n'agha lota. Aga m enwekwa obi ebere n'ahu ndi Izrel niile. Aga m esitekwa n'ekworo mee ka aha m digide nsọ. ²⁶ Ha ga-echezokwa ihe ihere ha, na-ekwesighi ntukwasị obi ha niile, nke ha gosiri m, mgbe ha biri n'udo n'ala ha, na-enweghi onye na-eme ka ha tuo egwu. ²⁷ Mgbe m mere ka ha site na mba di iche iche puta, mgbe m sitere n'ala niile nke ndi iro ha kpoputa ha, aga m esite na ha gosi idi nsọ m nye mba di iche iche. ²⁸ Mgbe ahụ, ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke ha. Ha ga-amata na o bu m mere ka a dota ha n'agha buru ha jee mba di iche iche, na m ga-achikota ha mee ka ha loghachi n'ala nke aka ha. O dikwaghi onye a ga-ahapu na mba ozo. ²⁹ Agaghi m ezokwa ihu m ozo n'ebe ha no, n'ih i na aga m awukwasị ulo Izrel Mmuo m. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya."

40

Ulonso ukwu ohuru

¹ N'afọ nke iri abuo na ise nke e mere ka anyi biri na mba ozo, na mbido afọ ahụ, n'ubochi nke iri, nke onwa ahụ n'afọ nke iri na anọ site na mgbe obodo ahụ dara, n'otu ubochi ahụ ka aka ONYENWE ANYI dikwasiri m n'ahu. O mere ka m bia n'ebe ahụ. ² N'ohu di iche iche Chineke mere ka m hu, o buuru m gaa n'ala Izrel, debe m n'elu ugwu di elu nke ukwu, ebe m no hu ihe dika obodo a na-ewu ohuru, nke di n'akuku ndida ugwu ahụ. ³ O mere ka m biaruo n'ebe ahụ, ma lee, ahuru m otu nwoke nke udiri ya na-enwu dika bronz ka o guzo n'akuku onu uzo ama. O na-ejide eriri akwa ocha, na osisi e ji atụ ihe n'aka ya. ⁴ Nwoke ahụ siri m, "Nwa nke mmadu, lezie anya nke oma, gekwaa nti tinyekwa ihe niile m gaje igosi gi n'obi, n'ih i na-akpotara m gi n'ebe a n'ih i ka ihu ihe ndi a. Gwakwa umu Izrel ihe niile i huru."

Onu uzo ama nke owuwa anyanwu na ogige di na mputa

⁵ Mgbe ahụ, ahuru m mgbidi gbara ulonso ahụ gburugburu. Idi ogologo nke osisi ihe otutu nke di n'aka nwoke ahụ, ruru mita ato na uma abuo, nke obula n'ime ha ruru iri sentimita ise na ato.* O turu mgbidi ahụ, choputa na ila elu ya di mita ato na okara. Ija mbara ya dikwa mita ato na okara.

⁶ Emesija, o gara n'onu uzo ahụ chere ihu n'owuwa anyanwu, rigoro n'ih e nri go elu, tuo ala ala uzo mbata nke onu uzo ahụ. Obosara ya di mita ato na okara. ⁷ Oghere di n'ulo ahụ nke bu ebe ndi nche na-anọ di mita ato n'okara n'obosara. Mgbi di n'etiti ha di mita abuo na uma asaa n'igbidi. Ebe e si abata na mputa onu uzo ama nke chere ulonso ukwu ahụ ihu, di mita ato n'okara n'omimi.

⁸ O jikwa ihe otutu tuo ebe mputa onu ulo nke onu uzo ama, ⁹ o di mita anọ na uma abuo n'omimi. Ogidi di n'akuku ya di otu mita n'igbidi. Ebe mputa onu ulo nke uzo ama ya chere ihu n'ulonso ukwu.

¹⁰ N'ime onu uzo ama nke owuwa anyanwu, e nwere oghere ato di n'akuku obula, oghere ato ndi ahụ ha n'otu. Ihu akuku aja ya niile nke chere ha ihu bukwa otu n'otutu. ¹¹ Mgbe ahụ, o turu obosara nke mbata onu uzo ama ahụ, o di mita ise na uma ato n'obosara, na mita isii na uma itoolu n'ogologo. ¹² N'ihu oghere niile nke ulo ahụ e nwere mgbidi di otu okara mita n'idi elu ya. Akuku anọ nke oghere ndi a ha otu. Ha ruru mita ato mita ato. ¹³ Mgbe ahụ, o turu obosara onu uzo ama ahụ, site n'elu ulo nke otu ime ulo ruo n'elu ulo nke ime ulo chere ya ihu; obosara ya di mita iri na ato, site n'otu oghere ruo n'oghere nke chere ya ihu. ¹⁴ O turu ogologo ogidi niile di n'akuku n'ime mgbidi onu uzo ama ulo ahụ, choputa na o di iri mita ato na abuo, o buladi ruo n'akuku mgbidi nke chere ihu n'onu uzo ama ogige ahụ. ¹⁵ Site n'ihu onu uzo ama mbata ahụ, ruo n'ebe ngwucha nke onu uzo di na mputa onu ulo ya di iri mita abuo, dika mputa onu ulo ahụ nwekwara; oghereikuku ndi a di gburugburu di n'ime, n'etiti onu ulo ndi a. N'aja ulo ndi a niile, e nwere oiyi nkwa di iche iche e sere n'elu ha.

Ogige di n'ez i

¹⁷ O kpobatar a m n'ogige di n'ez i. N'ebe ahụ, ahuru m ufodu onuulo di na pevument i e wunyere gburugburu ogige ahụ niile. Ha di iri onuulo ato di n'ogologo pevument i ahụ. ¹⁸ Ebe nzokwas i ukwu a gara ogologo ruo n'akuku onu uzo ama, ogologo ya na onu uzo ama ahụ ha, nke a bu pevument i nke dikariri ala. ¹⁹ Mgbe ahụ, o turu idi ogologo ya,

* **40:5** 40:5 Maobu, iri sentimita anọ na ise nakwa otu ntu-aka

site n'ime onu uto ama nke dikariri ala ruo n'onu uto nke ime ogige, o ruru iri mita ise na ato n'akuku ihu anyanwu nakwa n'akuku uguwu.

Onu uto mbata di n'ugwu

²⁰ O turu ogologo na obosara onu uto nke di n'ugwu, nke e si anye n'ogige di n'ez. ²¹ Ime ulo ya di onu ulo ato n'akuku ya obula. Akuku aja na mputa onu ulo ya, bu otu otutu dika otutu nke onu uto ama mbu. Idi ogologo ya di iri mita abuo na asaa, ebe obosara ya di mita iri na ato. ²² Oghereikuku ya, mputa onu uto ya na osisi nkwu e sere n'ahu aja ulo ahu niile, dika e mere n'akuku onu uto ama nke na-eche ihu n'owuwa anyanwu, bu otu otutu. Ihe nrigo nwere nzo ukwu asaa di nke e si aga na mputa onu ulo ahu na ncherita ihu ogige ezi. ²³ Otu onu uto di nke gara n'ogige di n'ime, nke chere ihu onu uto mbata di n'ugwu, dika o dikwa n'akuku nke owuwa anyanwu. O turu site n'otu onu uto ama ruo na nke chere ya ihu, o di iri mita ise na anu.

Onu uto mbata di na ndida

²⁴ Mgbe ahu, o duuru m gaa n'akuku ndida, a huru m onu uto mbata ndida. O turu tuo akuku ogidi onu uto ahu na mputa onu ulo ya, choputa na ya na ndi ozo bu otu otutu. ²⁵ Onu uto ama ya na mputa onu ulo ya nwere oghereikuku di warawara gbaa gburugburu, dika e nwere na ndi ozo niile. Idi ogologo ya di iri mita abuo na asaa, ebe obosara ya di mita iri na ato. ²⁶ Ihe nrigo nwere nzo ukwu asaa dikwa iji rigoo ya, mputa onu ulo ya dikwa na ncherita ihu ha, o nwekwara ihe icho mma osisi nkwu e sere n'ahu akuku aja ahu, otu n'otu akuku, nke ozo n'akuku nke ozo. ²⁷ Ogige nke di n'ime, nwekwara onu uto ama nke na-echere ihu na ndida. O turu site n'otu onu uto ama ruo na nke chere ya ihu, o di iri mita ise na anu.

Uzo ndi na-eduba n'ogige ime

²⁸ O duuru m site n'onu uto di na ndida banye n'ogige di n'ime. O turu onu uto mbata a hu na ya na onu uto nke di ozo bu otu otutu. ²⁹ N'onu ulo ya niile, n'akuku aja ya niile, na mputa onu ulo ya bukwa otu otutu dika ndi ozo niile. Onu uto ama ya na mputa onu ulo ya nwere oghere gbaa gburugburu. Idi ogologo ya di iri mita abuo na asaa, ebe obosara ya di mita iri na ato. ³⁰ Mputa onu ulo nke ndi di gburugburu ogige nke ime, di iri mita na ato n'obosara, na mita abuo na uma ato n'idi omimi. ³¹ Mputa onu ulo ya chere ihu n'ogige di n'ez, oyiyi osisi nkwu ka eji choo ogidi onu ulo ahu mma, ihe nrigo nwere nzo ukwu asato ka eji arigo ya.

Ogige ime na onu uto mbata owuwa anyanwu

³² O kpobatakwa m n'ogige di n'ime site n'onu uto mbata nke owuwa anyanwu. O tukwara onu uto ama ahu, choputa na ya na ndi ozo bukwa otu otutu. ³³ N'onu ulo ya niile, n'akuku aja ya niile, na mputa onu ulo ya niile bukwa otu otutu dika ndi ozo niile. Onu uto ama ya na mputa onu ulo ya nwere oghere gbaa gburugburu. Idi ogologo ya di iri mita abuo na asaa, ebe obosara ya di mita iri na ato. ³⁴ Mputa onu ulo ya chere ihu n'ogige di n'ez. Oyiyi nkwu e sere ese ka eji choo akuku ogidi onu uto ya mma, n'akuku nke a, nakwa n'akuku nke ozo. Ihe nrigo nwere nzo ukwu asato ka eji arigo ya.

³⁵ O mere ka m biaruo n'onu uto ama mbata nke uguwu. O turu ya, choputa na otutu ya dikwa ka nke ndi ozo, ³⁶ dika onu ulo ya niile, n'akuku aja ya niile, na mputa onu ulo ya, ha niile nwere oghere gbaa gburugburu. Idi ogologo ya di iri mita abuo na asaa, ebe obosara ya di mita iri na ato. ³⁷ Mputa onu ulo ya chere ihu n'ogige di n'ez. Oyiyi nkwu e sere ese ka eji choo akuku ogidi onu uto ya mma, n'akuku nke a, nakwa n'akuku nke ozo. Ihe nrigo nwere nzo ukwu asato ka eji arigo ya.

Onuulo di iche iche ebe ikwado aja

³⁸ Otu onuulo nke nwere onu uto dikwa n'akuku mputa onu ulo nke ime ime onu uto ama obula, ebe a na anu asacha anu aja nsure oku niile. ³⁹ N'ime mputa onu ulo nke onu uto ama, ka tebul abuo di n'otu akuku, abuo nke ozo dikwa n'akuku nke ozo nke onu ulo ahu. N'elu ha ka a na-egbu anu e ji achu aja nsure oku, maobu aja mmehie, maobu onyinye n'ihu aja ikpe omuma. ⁴⁰ N'akuku mgbidi ezi nke mputa onu ulo nke onu uto ama, n'akuku ihe nrigo nke di na mbata onu uto uguwu, e nwere tebul abuo, n'akuku nke ozokwa nke ihe nrigo ahu, e nwekwara tebul abuo n'ebe ahu. ⁴¹ Ya mere, e nwere tebul anu n'otu akuku ihe nrigo ahu, nwekwa anu n'akuku nke ozo ya, ya bu, tebul asato ma agukota ya onu, ebe a na-anu egbu anu e ji achu aja. ⁴² E nwekwara tebul anu ndi ozo n'ime onu ulo ahu e ji nkume a wara awa wuo. N'elu ya ka a na-anu akwado anu a ga-eji choo aja nsure oku. Idi elu tebul ndi a bu iri sentimita asato. Obosara elu ha n'akuku niile di iri sentimita ise na ato. Ngwongwo niile e ji egbu anu

e ji achu aja na-adi n'elu tebul ndi a. ⁴³ E ji nko nke idi ogologo ya di sentimita itoolu ejigidesi tebul ndi ahụ ike n'ahụ aja ụlọ. Nko ndi a di gburugburu tebul ndi ahụ. O bukwa n'elu tebul ndi a ka a na-edebe anụ niile e ji enye onyinye.

Onu ulo ndi nchujaja

⁴⁴ N'ime ogige di n'ime, e nwere onuulo abuo nke nwere uzo e si abanye n'ogige di n'ime. Otu di n'akuku onu uzo ama di n'ugwu, chee ihu n'odida anyanwu, nke ozo di n'akuku onu uzo ama di n'odida anyanwu, chee ihu n'ugwu. ⁴⁵ O gwara m, "Onuulo ahụ di n'akuku onu uzo ama di n'ugwu bu nke ndi nchujaja, ndi na-eje ozi n'ulonso ukwu. ⁴⁶ Onuulo nke di n'akuku onu uzo ama chere ihu n'ugwu, bu nke ndi nchujaja ndi na-eche ebe ichu aja nche. Ndi a bu umu umu Zadok. O bu naani ha ka e kwere ka ha nwee ike ibiaru ONYENWE ANYI nso, ijere ya ozi site n'etiti ebo Livayi niile."

⁴⁷ Mgbe ahụ, o turu ogige ime ahụ, choputa na ogologo ya di iri mita ise na asato. Obosara ya bukwa otu ihu ahụ. Ebe ichu aja dikwa n'ihu ulonso ukwu ahụ.

Ulonso ukwu ohuru ahu

⁴⁸ O mere ka m biaruo na mputa onu ulo nke ulonso ukwu ahụ, o turu akuku ogidi onu uzo nke mputa onu ulo ahụ, o ruru mita abuo na uma ato n'obosara, n'akuku ya abuo. Ebe mbata ya ruru mita asaa na uma ano n'obosara, ebe akuku aja ulo ahụ ruru otu mita na uma isii n'obosara, n'otu akuku nakwa n'akuku nke ozo ya. ⁴⁹ Ebe mputa onu ulo ahụ di ihu ruru mita iri na otu n'obosara, sitekwa n'azu ruo n'ihu ya ruru mita isii na uma ano. O bu ihu nrigo iri ka eji arigo ya. Ogidi dikwa n'akuku onu uzo abuo ahụ otu n'akuku nke a ozo n'akuku nke ozo ya.

41

¹ Mgbe ahụ, nwoke ahụ kpobatarara m n'onu ulo ezumezu ahụ, o turu akuku onu uzo ya. Akuku ya obula di mita ato na uma abuo, nke a bu obosara ulo ikwu ahụ. ² Obosara onu uzo mbata ya di mita ise na uma ato. Akuku aja abuo nke onu uzo ahụ dikwa mita abuo na uma asaa. O tukwara ogologo ulo ezumezu ahụ; ya diri iri mita abuo na otu n'ogologo, obosara ya di mita iri na otu.

³ Mgbe ahụ, o banyere n'ime ime ebe nso ahụ, tuo ogidi di n'onu uzo e si abanye n'ime ya, choputa na obosara nke obula bu otu mita na otu uma, obosara onu uzo ahụ n'onwe ya di mita ato na uma abuo. Akuku aja nke onu uzo obula di mita ato na uma asaa n'obosara. ⁴ O turu ogologo ime ebe nso ahụ, ya di mita iri na okara, obosara ya dikwa mita iri na okara, n'ogologo ulo ezumezu ahụ. Ma o siri m, "Ebe a bu Ebe Kachasi Nso."

⁵ O tukwara mgbidi ulonso ukwu ahụ choputa na idi igbidi ya bu mita ato na uma abuo. E nwekwara onuulo ndi di gburugburu ulonso ukwu ahụ, nke obula di mita abuo na otu uma n'igbidi. ⁶ Onuulo nta ndi a di n'okpukpu ato, nke obula n'elu ibe ya, okpukpu obula nwere iri onuulo ato. E nwere mgbidi gbara aja ulonso ahụ gburugburu n'akuku niile, ka ha buru ihu nkwo nye onuulo nta ndi a, ka ihu nkwo ndi a ghara ibu ihu a runyere n'aja ulonso ukwu ahụ. ⁷ E wuru onuulo nta ndi a ka obosara onuulo ndi ahụ niile di n'elu ibe ha di ukwu kari obosara ndi nke di n'okpuru ha. N'uzo di otu a, obosara onuulo niile di n'okpukpu nke abuo di ukwu kari nke di n'ala; nke ato dikwa ukwu kari nke abuo. E wukwara ebe e si arigo site n'okpukpu nke dikarisi iri ala rigoruo n'onuulo ndi kachasi elu, site n'okpukpu nke di n'etiti.

⁸ Ahuru m na ulonso ukwu ahụ nwere ebe e wuliri elu n'akuku ya niile. O bukwa ebe a di elu ka e ji mee ntuala onuulo nta ndi ahụ niile. Idi ogologo nke ebe ahụ e wuliri elu bu mita ato na uma abuo. ⁹ Idi arọ nke mgbidi onuulo nta ndi a n'akuku ezi bu mita abuo na uma ato. Ala togboro n'efu n'etiti onuulo nta ulonso ukwu ahụ, ¹⁰ na onuulo ndi nchujaja di mita iri na okara n'obosara, gbaa gburugburu ulonso ukwu ahụ. ¹¹ E nwere onu uzo ndi a na-esi abanye n'onuulo nta ndi ahụ, site n'ala ahụ na-enweghi ihu aruru na ya, otu onu uzo n'akuku ugwu, nke ozo n'akuku ndida. Obosara ala nke foduru di mita abuo na uma ato n'akuku niile gbaa gburugburu.

¹² Ma ulo nke na-eche ihu n'ogige ulonso ukwu ahụ, n'akuku odida anyanwu, di iri mita ato na asaa n'obosara, idi igbidi nke aja ulo ahụ di mita abuo na uma ato, gbaa gburugburu, ogologo ya dikwa iri mita ano na asato.

¹³ Mgbe ahụ, o turu ulonso ukwu ahụ, ya diri iri mita ise na ato, ogige ulonso, na ulo ahụ nakwa mgbidi ya, dikwa iri mita ise na ato n'ogologo. ¹⁴ Obosara nke ogige ulonso n'akuku owuwa anyanwu, tinyere ebe ihu ulonso ukwu ahụ, di iri mita ise na ato.

¹⁵ O turu idi ogologo nke ulo ahụ chere ihu n'ogige di n'azu ulonso ukwu ahụ, tinyere ebe njehari ya nke di n'akuku abuo ya. O di iri mita ise na ato.

Ụlọ ezumezu ahụ, n'ime ebe nso ahụ, na mputa nke ọnụ ụlọ, bụ nke chere ihu n'ogige ahụ, ¹⁶ ya na ọnụ ụzọ ndị ahụ, na oghereikuku niile dị warawara, na ebe njeghari gbara ha atọ gburugburu, ihe niile, elu ma ala, tinyere ọnụ ụzọ bụ nke eji osisi mmachite. Ala ya, na mgbidi ya ruo na oghereikuku, ma oghereikuku niile bụkwa ihe ekpuchiri ekpuchi. ¹⁷ N'elu oghere dị n'ebe ọnụ ụzọ ezi, nke gara n'ime ebe nso, nakwa n'ahụ aja niile, na nkebi na nkebi, gbaa gburugburu n'ime na n'ezi ebe nso ahụ, ¹⁸ ka a tūrụ oyiyi cherubim na osisi nkwy. Cherubim na-esota osisi nkwy. Osisi nkwy ọbụla na-esotakwa cherubim. Cherub ọbụla nwere ihu abụọ: ¹⁹ otu akụkụ cherub nke bụ ihu mmadụ chere ihu n'otu nkwy. Ihu ya nke ọzọ, nke bụ ihu ọdum, chere ihu na nkwy nke dị akụkụ nke ọzọ. A tūrụ ha gburugburu ụlọnsọ ukwu ahụ. ²⁰ Site n'ala ụlọ ruo n'elu ọnụ ụzọ ya, a tūrụ oyiyi cherubim na osisi nkwy n'ahụ aja ụlọ ezumezu ahụ.

²¹ Ọnụ ụlọ ezumezu ahụ nwere mbudo ibo nke akụkụ anọ ya ha otu n'ọtụtụ. Nke dị n'ihu Ebe ahụ Kachasi Nso, yiri ndị ọzọ. ²² Ebe ichu aja ya bụ nke eji osisi wuo. Akụkụ niile nke ebe ichu aja a ha n'otu. O dị otu mita na okara n'ogologo, dịrịkwa iri sentimita itoolu n'akụkụ ya ọbụla. Osisi ka e ji wuo nkuku anọ ya, akụkụ ya niile, na ntọala ya. Mgbe ahụ, nwoke ahụ gwara m, "Nke a bụ tebul na-adị n'ihu ONYENWE ANYI." ²³ Ma ụlọ ezumezu, ma Ebe ahụ Kachasi Nso, nwere ọnụ ụzọ abụọ, n'otu n'otu. ²⁴ Ọnụ ụzọ ọbụla nwere ibo abụọ, ibo abụọ nke a na-akwaghari gburugburu. ²⁵ A tunyere onyinyo cherubim na osisi nkwy n'elu ibo na-edubanye n'ụlọ ezumezu ahụ, dika ndị ahụ a tūrụ n'ahụ mgbidi niile. E jikwa osisi ruchi elu ihu mputa nke ọnụ ụlọ ahụ. ²⁶ Windo* dij warawara dij n'aja mputa ọnụ ụlọ ahụ, nke e sekwasiri oyiyi osisi nkwy; ọnụlọ nta niile nke ụlọnsọ ukwu ahụ newekwara ihe a runyere n'elu ụzọ ya, nke a machiri amachi.

42

Ọnụlọ ndị nchujaja

¹ Nwoke ahụ duuru m gaa n'akụkụ ugwu, banye n'ime ogige ahụ dij n'ezi, kpobata m n'ime ọnụlọ ndị ahụ dij na ncherita ihu n'akụkụ ugwu nke ụlọnsọ ukwu ahụ. ² Ụlọ ahụ nke ọnụ ụzọ ya chere ihu n'ebe ugwu dij iri mita ise na atọ n'ogologo, ebe obosara ya dij iri mita abụọ na asaa. ³ Ma n'akụkụ nke dij iri mita na otu, site n'ime ogige nakwa n'akụkụ nke dij na ncherita ihu pevumentị nke ogige dij n'ezi, ebe njeghari chere ebe njeghari ọzọ ihu, n'okpukpu atọ ahụ. ⁴ N'ihu ọnụlọ ndị a, e nwere ka ụzọ njeghari nke dij mita ise na ụma atọ n'obosara, dika iri mita ise na atọ n'ogologo. Ọnụ ụzọ ha niile chere ihu n'ugwu. ⁵ Okpukpu ụlọ nke dij n'elu asaghị mbara dika nke dij n'ala, n'ihu na ebe njeghari ndị ahụ weere ọtụtụ oghere karja ka o dij n'ọnụlọ ndị dij okpukpu nke dij n'ala na nke etiti ụlọ ahụ. ⁶ Ebe a na-ejighi ogidi wuo ụlọ a, dika e si wuo ndị dij n'ogige, nke a mere ka ụlọ ndị dij n'elu na-akpa nkpa karja ndị nke dij n'ala, na ndị dij n'etiti. ⁷ E nwere mgbidi aja nke dij n'ezi n'akụkụ ọnụlọ niile, n'uzọ ogige nke dij n'ezi. O maputara n'ihu ọnụlọ ndị ahụ, ogologo ihe dij iri mita abụọ na asaa. ⁸ N'ọtụtụ ogologo ọnụlọ ndị a, ndị dij nso n'ogige mputa, ruru mita iri abụọ na itoolu, ebe ogologo ndị nke dikarisiri nso ebe nso ahụ, ruru mita iri ise na asato. ⁹ N'okpuru ọnụlọ ndị a, e nwere ụzọ mbata n'akụkụ ọwụwa anyanwụ, dika mmadụ na-abata ha site n'ogige dij na mputa.

¹⁰ N'akụkụ ndịda, n'ogologo aja ụlọ dij n'ogige mputa, nke dij n'akụkụ ogige ụlọnsọ ukwu, nke chere aja ụlọ mputa ihu, ọtụtụ ọnụlọ dij ya. ¹¹ Ụzọ njeghari dij n'etiti akụkụ abụọ ụlọ ahụ, ha dika ka ọnụlọ ndị ahụ nke dij n'uzọ ugwu. Ogologo ha na obosara ha bụ otu; ha niile yiri onwe ha. Ọnụ ụzọ ya dika ka ọnụ ụzọ dij n'ugwu. ¹² Otu a ka ọnụ ụzọ e si abanye n'ime ọnụlọ ndị a dij na ndịda si dij. E nwere ọnụ ụzọ na mputa, nke dij na mgbidi ahụ chere ihu n'ọwụwa anyanwụ. Ebe a ka e si abanye n'ime ọnụlọ ndị ahụ.

¹³ Mgbe ahụ, o siri m, "Ime ọnụlọ niile dij n'ugwu, na ime ọnụlọ ndị dij na ndịda, bụ ndị a chere ogige ụlọnsọ ahụ ihu, bụ ime ụlọ dij nso, nke ndị nchujaja. Ebe ndị nchujaja ndị na-abia nso ONYENWE ANYI ichu aja ga-anọ rie nri niile nke kachasi nso, n'ebe ahụ ka ha ga-edebekwa aja inata ihuoma, aja mmehie na aja ikpe omuma, n'ihu na ụlọ ndị a dij nso. ¹⁴ Mgbe ndị nchujaja bara n'ime ebe nso ahụ nke e kewapurụ iche, ha aghaghị esikwa n'ebe ahụ pụta n'ogige mputa ezi, tupu ruo mgbe ha yisara uwe ha yii jee ozi, n'ihu na uwe ndị a dij nso. Ha ga-eyiri uwe ọzọ, tupu ha abanye n'akụkụ ụlọ ndị ahụ dijiri ndị ọzọ."

¹⁵ Mgbe o tuchara ihe ndị dij n'ime ebe ụlọnsọ ahụ, o duuru m site n'ọnụ ụzọ dij n'ọwụwa anyanwụ pụta, tūkwa n'akụkụ niile gburugburu. ¹⁶ O ji ihe ọtụtụ dij ogologo tūọ akụkụ ọwụwa anyanwụ, o dij ihe ruru narị mita abụọ na iri mita isii na ise. ¹⁷ O ji

* 41:26 41:26 Ya bụ, oghereikuku

mkipirisi osisi ahụ e ji atụ ihe tūọ akụkụ nke ugwu ma chọputa na ọ dị ihe ruru narị mita abụọ na iri mita isii na ise. ¹⁸ Ọ tūkwara akụkụ nke ndịda, chọputakwa na ọ dị ihe ruru narị mita abụọ na iri mita isii na ise. ¹⁹ Mgbe ahụ, ọ tughariri jirikwa ihe ọtụtụ ahụ tūkwara akụkụ nke ọdịda anyanwụ. Ọ dị ihe ruru narị mita abụọ na iri mita isii na ise. ²⁰ Ya mere, ọ tūrụ akụkụ anọ niile nke ebe ahụ. Mgbedi gbara ya gburugburu. Ọtụtụ ha dị ihe ruru narị mita abụọ na iri mita isii na ise, n'ogologo, obosara ya dịkwa ihe ruru narị mita abụọ na iri mita isii na ise, iji kewaputa ebe dị nsọ site n'ebe ndị ọzọ.

43

Nlọghachi nke ebube Chineke

¹ Emesịa, ọ kpobatakwa m n'ọnụ ụzọ mbata nke chere ihu n'ọwụwa anyanwụ. ² Ma lee, ahurū m ebube Chineke nke Izrel ka o si n'akụkụ ọwụwa anyanwụ na-aputa. Olu ya dị ka mbigbo nke ebili mmiri, ebube ya nwukwara n'ala ahụ niile. ³ Ọ dikwa ka ọhụ mbụ m hūrū, nke m buru ụzọ hū n'akụkụ ọnụ mmiri Keba, ya na nke m hūrū na Jerusalem mgbe ọ bịaara ibibi obodo ahụ. Adara m n'ala kpugide ihu m n'aja. ⁴ Ebube ONYENWE ANYỊ sitere n'ọnụ ụzọ chere ihu n'ọwụwa anyanwụ bata n'ime ụlonsọ ahụ. ⁵ Mgbe ahụ, Mmụọ nke Chineke buliri m bubata m n'ime ogige nke ime, ma ebube nke ONYENWE ANYỊ juputara n'ụlonsọ ukwu ahụ.

⁶ Mgbe ahụ, anurū m olu ka o si n'ụlonsọ ahụ na-agwa m okwu, dika nwoke ahụ na-eguzokwa n'akụkụ m. ⁷ Ọ sirī m, "Nwa nke mmadụ, ebe a bụ ebe nke ocheeze, na ebe nke ọbụ ụkwụ m abụọ ga-anogide, ebe a ka m ga-ebi n'etiti umụ Izrel ruo mgbe ebighi ebi. Ụlọ Izrel agaghị emerukwa aha nsọ m ọzọ, ha onwe ha maobu ndi eze ha, site n'ikpere arusi niile ha na ibubata onyinye olili ozu ndi eze ha, mgbe ha nwuru anwu. ⁸ Mgbe ha wuru mbata onu uzo ha n'akuku mbata onu uzo m, tinye onu uzo ha n'akuku onu uzo m, ọ bukwa naanị mgbedi bụ ihe dị n'etiti mụ na ha. Ha meruru aha nsọ m site n'ihe aru niile ha mere. Ya mere m ji bibie ha n'iwe m. ⁹ Ugbu a, ka ha wezuga adighi ọcha na ife chi ndi ọzọ ha n'ihu m, bupukwa onyinye olili ozu ndi eze ha n'ebe m nọ, mgbe ahụ, aga m ebi n'etiti ha ruo mgbe ebighi ebi.

¹⁰ "Nwa nke mmadụ, kowaara umu Izrel ụlonsọ ahụ m ziri gi. Gwa ha ụdidi ya, na ipu iche ya, ka ihere mee ha n'ihu mmehie ha. ¹¹ Ọ buru n'ezie na ihere emee ha n'ihu ihe ha mere, mgbe ahụ, kowaara ha ihe niile metutara otu a ga-esi wuo ụlonsọ a, na ihe gbasara nkwarda ya, na ihe gbasara onu uzo ọpupu na mbata ya niile, ihe metutara ebumnobi nke owuwu ya niile na usoro na iwu niile banyere ya. Deputa ihe ndi a n'ihu ha, nye ha ka ha lezie anya mezuo ihe niile metutara usoro a ga-agbaso wuo ya.

¹² "Nke a bụ iwu ụlọ banyere nsọ ukwu ahụ. Ebe niile gbara elu ugwu a gburugburu ga-abu ebe dikarisiri nsọ! Nke a bụ iwu ụlonsọ ahụ.

Ebe ichu aja ukwu ahụ

¹³ "Nke a bụ ọtụtụ niile gbasara ebe ichu aja ya: Iđi elu nke ala ya bụ iri sentimita ise na atọ; igba gburugburu nke onu ya bụ iri sentimita abuo na atọ; obosara ya di iri sentimita ise na atọ. Otu a ka ebe ichu aja ahụ ga-aha n'ogologo. ¹⁴ Site n'ukwu ya nke di n'ala ruo n'okere ya nke etiti, ọ ga-adị otu mita n'ogologo nakwa n'uhie; site n'okere nke nta ruo na nke ukwu ga-adị mita abuo n'ogologo na okara n'uhie. ¹⁵ Ebe nsure oku nke ebe ichu aja ahụ ga-adị mita abuo, mpi anọ sikwa n'akuku ya gbagoo elu, nke obula n'ime ha ga-adị okara mita n'ogologo. ¹⁶ Ebe nsure oku nke ebe ichu aja ahụ ga-adị mita isii n'ogologo na mita isii n'uhie, nwee akuku anọ nke ha n'otu. ¹⁷ Nke di n'okpuru ga-adị mita asato n'akuku obula; a ga-arulite onu onu ya gburugburu, ka idị elu nke onu onu ya buru iri sentimita abuo na asaa. Akuku ya niile gbasapuru site n'elu ya ruo n'ala. Otutu mgbasapu a di iri sentimita ise na atọ. N'akuku ọwụwa anyanwụ ka ihe e ji arigo ya di."

¹⁸ Mgbe ahụ, ọ gwara m, "Nwa nke mmadụ, ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Ndi a bu usoro metutara iwu ichu aja nke aja nsure oku, na ifesa obara n'elu ebe ichu aja mgbe e wusiri ya. ¹⁹ I ga-enye ndi nchujaja bu ndi Livayi si n'ezinaulo Zadok, bu ndi na-abia m nso ife ofufe n'ihu m, otu oke ehi maka aja mmehie, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. ²⁰ Unu ga-ewere ufodu n'obara ya tee na mpi anọ nke ebe ichu aja, na n'akuku anọ nke ebe ichu aja, na n'akuku anọ nke mbadamba nkume di n'elu, na gburugburu onu onu ya, si otu a sachaa ebe ichu aja ahụ, kpuchikwaara ya mmehie. ²¹ Mgbe ahụ, a ga-ewere nwa oke ehi e ji chuo aja mmehie ahụ, kpoọ ya oku n'ebe a kwadoro n'ezie ụlonsọ ukwu ahụ.

²² “N’ubochi nke abuo, i ga-eji nwa mkpi na-enweghi ntupo chuo aja mmehie.* A game ka ebe ichu aja di ocha, dika e ji oke ehi ahụ mee ka o di ocha. ²³ Mgbe i mechara mmemme nsacha ndi a, werekwa nwa oke ehi ozo nke na-enweghi ntupo, na nwa ebule site n’igwe anu nke na-enweghi ntupo chuo aja. ²⁴ Were ha jee chee n’ihu ONYENWE ANYI, ka ndi nchujaja were nnu fesa ha dika aja nsure oku a churu nye ONYENWE ANYI.

²⁵ “Ubochi asaa, kwa ubochi ka i ga-eweputa otu mkpi, na nwa oke ehi, na nwa ebule site n’igwe anu ndi ahụ, chuo aja mmehie. Ha niile ga-abu umu anumanu ndi na-enweghi ntupo. ²⁶ Ubochi asaa ka ha ga na-achu aja ikpuchi mmehie n’ihi ebe ichu aja, mee ka o di ocha, site otu a doo ya nso. ²⁷ Ubochi nke asato, na n’ubochi obula so ya, ndi nchujaja ga-achu aja nsure oku n’ebe ichu aja, chuo kwa aja udo. Mgbe ahụ, aga m anabatakwa unu. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.”

44

Umu eze, ndi Livayi, na ndi nchujaja

¹ Mgbe ahụ, o mere ka m laghachi n’uzo, n’onu uzo ama nke ebe nso ahụ, nke di n’ezi, nke na-eche ihu n’owuwa anyanwu, ma a gbachiri ya agbachi. ² Ma ONYENWE ANYI siri m, “Onu uzo ama nke a ga-abu ihe e mechiri emechi. A gaghị emeghe ya ozo, o dighi onye obula ga-esi na ya bata. N’ihi na ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel esitela na ya bata. Ya mere, o bu ihe emechiri emechi. ³ Naani nwa eze, naani ya onwe ya, bu onye ga-anodu ala n’ime ya, iri nri n’ihu ONYENWE ANYI. O ga-esite na mputa onu ulo nke onu uzo bata, o bukwa ebe ahụ ka o ga-esi puo.”

⁴ Mgbe ahụ, o mere ka m biaruo n’onu uzo ama di n’ugwu, n’ihu ulonso ukwu ahụ. Elere m anya hu na ebube nke ONYENWE ANYI juputara n’ulonso nke ONYENWE ANYI. N’ihi ya, adara m n’ala kpugide ihu m n’aja.

⁵ ONYENWE ANYI siri m, “Nwa nke mmadu, leruo anya nke oma, gee nti nke oma n’ihe niile m na-agwa gi banyere iwu m niile na usoro niile nke ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI. Leruo anya nke oma banyere onu uzo ibata n’ulonso ukwu a, na nke opu niile nke ebe nso a. ⁶ I ga-agwa ndi Izrel bu ndi ulo nnu pu isi, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, o zuola bu ibi ndu aru unu niile ahụ, unu ndi Izrel! ⁷ N’ihi na o bughị naani na ihe aru unu mere di ukwu, kama unu mekwara ihe aru kachasi site n’ikpobata ndi ala ozo a na-ebighi anu ahụ ha na obi ha ugu n’ime ulonso, si otu a meruo ulonso mgbe unu na-ewetara m nri nso, nke bu abuba na obara. N’uzo di otu a, unu emebiela ogbugba ndu m. ⁸ Unu edebeghi iwu m nyere unu banyere ihe m ndi di nso, kama unu goro ndi ozo ka ha buru ndi na-elekota ebe nso m. ⁹ Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, o nweghi onye ala ozo obula a na-ebighi anu ahụ ya na obi ya ugu kwesiri ibata n’ulonso m. O buladi ndi obia ndi bi n’etiti umu Izrel.

¹⁰ “Ndi ikom agburu Livayi niile, ndi sitere n’ijere m ozi wezuga onwe ha mgbe Izrel bidoro igbaso arusi niile ha, ga-ata ahuhu n’ihi ekwesighi ntukwasi obi ha. ¹¹ Ha ga-abu ndi na-eje ozi n’ime ebe nso m, ndi nlekota nke onu uzo ama nke ulonso ukwu, na-ejekwa ozi n’ime ya; ha ga-egburu ndi m anu e wetara maka ichu aja nsure oku na nke aja ndi ozo, ha ga-eguzokwa n’ihu ha jeere ha ozi. ¹² Ma n’ihi na ha guzoro n’ihu arusi jeere ha ozi, mee ka ulo Izrel daba na mmehie ikpere arusi,* n’ihi nke a, eweliela m aka elu na-anu iyi na ha aghaghi ita ahuhu mmehie ha. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. ¹³ Ha agaghị abiakwute m nso ije ozi dika ndi nchujaja, maobu biaruo nso ihe nso m niile obula maobu onyinye m di nso karichasia onyinye nso niile, ha aghaghi ibu onodu ihere nke ihe aru niile ha mere. ¹⁴ Ma aga m ahoputa ha ka ha buru ndi ilekota ulonso m di n’aka, n’ihi iru oru niile na ije ozi niile di n’ime ya.

¹⁵ “Ma ndi nchujaja, bu umu Zadok, ndi Livayi, ndi chegidere ebe nso m nche, mgbe Izrel niile sitere n’ebe m no kpafuo, ga-abia nso ijere m ozi, ha ga-eguzo n’ihu m chuo aja abuba na obara. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. ¹⁶ O bu naani ha ga-abanye n’ime ebe nso m, naani ha ga-abiakwa na tebul m ije ozi n’ihu m, na ife m dika ndi nche.

¹⁷ “Mgbe ha na-abata n’onu uzo ama nke ogige di n’ime, ha ga-eyi naani akwa ocha. Ha agaghị eyi uwe obula e ji aji anu kpa mgbe ha na-eje ozi n’ogige ime nke ulonso ukwu m. ¹⁸ Ha ga-eji akwa ocha kee n’isi ha, yirikwa uwe ocha n’ukwu ha. Ha agaghị eyi ihe obula ga-eme ka osisoso gbaa ha. ¹⁹ Mgbe ha na-apu n’ogige di n’ezi ebe ndi

* **43:22** 43:22 Nwa mkpi zuruoke bu nke na-enweghi ntupo, nke oria na-adighi arja, nke onya na-adighi n’ahu ya, na nke na-enweghikwa apa. * **44:12** 44:12 Ghoru ulo Izrel ihe iso ngongo nke ajo omume

mmadụ nọ, ha ga-eyipụ uwe ha yi mgbe ha na-eje ozi, hapụkwa ha n'ime onụlọ nsọ ndị a, yiri uwe ọzọ, ka ha ghara ime ka ndị mmadụ buru ndị e doro nsọ site n'imetụ uwe ha ahụ.

²⁰ “Ha agaghị ekwe ka agiri isi ha too ogologo, ha agakwaghị akpụchapụ ya. Naanị mkpacha ka ha ga na-akpacha isi ha. ²¹ Onye nchụaja ọbụla agaghị anụ mmanya vainị mgbe ọ na-abata n'ogige dị n'ime. ²² Ha agaghị alụ nwanị nke di ya nwurụ anwụ, maọbụ nwanị gbaara di ya alụkwaghị m. Kama ọ bụ naanị umụ agboghọ ndị sitere n'agburu Izrel ndị na-amaghị nwoke, maọbụ nwunye ndị nchụaja nwurụ anwụ. ²³ Ha ga-akuziri ndị m ihe dị iche n'etiti ihe di nsọ na ihe na-adighi nsọ; gosi ha otu esi amata ihe di iche n'etiti ihe na-adighi ọcha na nke di ọcha.

²⁴ “Ha ga-abụ ndị ikpe, idozi esemokwu daputara n'etiti ndị m. Usoro iwu m niile ka ha ga-eji kpee ikpe. Ndị nchụaja n'onwe ha kwa ga-erube isi n'iwu m niile n'oge mmemme ọbụla di nsọ. Ha ga-ahụkwa na e doro ụbọchị izuike nsọ.

²⁵ “Onye nchụaja agaghị emerụ onwe ya site n'ije n'ebe ozu di, kariakwa maọbụ ozu nna ya maọbụ nne ya, ma ọ bụ nwa ya, maọbụ nwanne ya nwoke, maọbụ nwanne ya nwanị na-enweghị di. ²⁶ Mgbe e mechara ka ọ di ọcha ọzọ, ọ ga-echere ruo ụbọchị asaa. ²⁷ Ma n'ụbọchị ahụ, ọ ga-aloghachi n'ụlọ ukwu ahụ ibanye n'ime ebe nsọ, ọ ga-ebu ụzọ chọọ aja mmehie n'ihu onwe ya. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwubiri.

²⁸ “Ọ bụ naanị mụ onwe m bụ ihe nketa nke ndị nchụaja ga-enweta. Unu agaghị enye ha ihe nweta ọbụla n'Izrel. Mụ onwe m bụ ihe nketa ha. ²⁹ Ha ga-eri onyinye inata ihuoma, ihe aja mmehie, ihe aja ikpe omuma, ihe niile di n'Izrel e doro nsọ nye ONYENWE ANYI ga-abụ nke ha. ³⁰ Mkpuru mbụ kachasi mma site na mkpuru ubi ọbụla na onyinye niile puru iche ga-abụ nke ndị nchụaja. Ọka mbụ a kworo akwo, nke a na-eweta n'ihu ubi ga-abukwa nke ndị nchụaja, ime ka ngozi dikwasị n'ụlọ unu. ³¹ Ndị nchụaja agaghị ata nnu n'ọbụla, maọbụ anụ nke nwuru onwu chi ya, maọbụ nke anụ ọzọ dogburu.

45

Okike a ga-eke ala ahụ

¹ “Mgbe unu ga-eke ala ahụ dika ihe nketa, unu ga-ebu ụzọ nye ONYENWE ANYI otu oke n'ime ya ka ọ buru oke di nsọ nke ala ahụ. Ogologo ya ga-adị kilomita iri na atọ, obosara ya ga-abụ kilomita iri na otu. Ihe di nsọ ka ala ahụ niile ga-abụ gbaa gburugburu. ² Site n'ala, otu akukụ di narị mita abụọ na iri itoolu na otu, na iri sentimita asaa na ise, ga-abụ maka ebe nsọ. A ga-ahapụ ala di iri mita abụọ na itoolu gburugburu ya. ³ Site n'oke ebe ahụ di nsọ, tputa oke ogologo ya di kilomita iri na atọ, obosara ya kilomita ise na okara. Ọ bụ n'ime ya ka ebe nsọ, ya bụ Ebe ahụ Kachasi Nso ga-adị. ⁴ Ọ ga-abụ oke ala ndi nchụaja, ndi na-eje ozi n'ebe nsọ, na ndi na-abia nso ije ozi n'ihu ONYENWE ANYI. Ọ ga-abukwa ebe ulo obibi ha ga-adị, burukwa ebe di nsọ maka ebe nsọ ahụ. ⁵ Ala ọzọ di ya n'akukụ, nke ga-adị kilomita iri na atọ n'ogologo, kilomita ise na okara n'obosara ya, ga-abụ ebe obibi ndi Livayi, ndi na-arụ ọrụ n'ulonso ukwu ahụ.

⁶ “N'akukụ obodo nsọ ka a ga-ekewaputa ala nke ogologo ya di kilomita iri na atọ, nke obosara ya dikwa kilomita abụọ na okara, nke a ga-abụ nke ndi Izrel.

⁷ “A ga-eweputa ala puru iche maka nwa eze. Ala a ga-adị n'akukụ abụọ nke ala nsọ ahụ, na obodo ahụ. Ala a ga-agbatiri site n'akukụ odida anyanwu ebe oke ya di ruo n'osimiri Mediterenja. Ọ ga-esitekwa n'oke ala ya n'owuwa anyanwu gbatiri ruo n'ebe ebo Izrel nwere ala ha. N'uzo di otu a, ala a ga-aha ka ala ebo Izrel ketara. ⁸ Ala a ga-aburu ya ihe nketa n'Izrel. Ndiji m agaghị emegbu ndi m ọzọ, ma ha ga-ahapụ ndi Izrel ka ha keta ala ndi a dika ebo niile ha si di.

⁹ “Nke a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuru: O zuolara unu, unu umu ndi eze Izrel. Kwusinu ipunara ndi m ihe ha nwere n'ike, kpenu ikpe ziri ezi namemekwa ihe kwesiri ekwesi. Kwusinu ichupu ndi m site n'ihu ha, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuputara. ¹⁰ Ka ihe otutu unu ji ere ahia unu buru ezigbo efa na ezigbo baf* nke a na-ejighi aghughu kpuo. ¹¹ Ka ihe otutu homa buru ihe unu ga-eji na-atu ihe niile, ma mmanu, ma oka. Ihe otutu ndi ozo unu ga-enwe ga-abu efa, nke bu otu uzo n'uzo iri nke homa, maka itu ihe dika oka. Nke ozo bu baf, nke bukwa otu uzo n'uzo iri nke homa, maka itu ihe dika mmanu. ¹² Ihe otutu a ga-eji mata idi aru nke ihe obula ga-abu shekel. Ihe a ga-eji gbanwere shekel a bu iri gera abuo naani. Iri shekel isii ka a ga-ejikwa gbanwere otu mina.

* **45:10** 45:10 Otu ihe otutu bat na-erite galonu isii

Ichū aja na mmemme dī iche iche

¹³ “Nke a bụ onyinye puru iche unu ga-enye: otu uzọ n’uzọ isii nke efa, site n’otu homa nke oka wiiti unu. Unu ga-enyekwa otu uzọ n’uzọ isii nke efa[†] site n’otu homa oka balı unu. ¹⁴ Dika e nyere ya n’iwu, unu ga-eji ihe otutu baf, weta mmanu oliv bu otu uzo n’ime uzọ iri[‡] site n’otu kọ obula (kọ na-erita baf iri, n’ihi na baf iri, bu otutu otu homa). ¹⁵ Ozokwa, otu aturu nke sitere n’igwe aturu di nari aturu abuo, nke si n’ebe ita nri nke Izrel a gbara mmiri nke oma ka unu ga-eweta. A ga-eji ndi a chuo aja mkpuru oka, na aja nsure oku, na aja udo, maka ikpuchiri ndi wetara ha mmehie ha. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya. ¹⁶ Ndi niile nke n’ala ahụ ga-eso nwa eze Izrel bute onyine ndi a. ¹⁷ Nwa eze ahụ ka o diri iweta ihe eji achu aja nsure oku niile, aja mkpuru oka, aja ihe onunu niile, na nke Onwa oheru nakwa nke ubochi izuike niile, n’oge mmemme niile nke ndi Izrel. O ga-ewetakwa ihe eji achu aja mmehie, aja mkpuru oka, aja nsure oku, aja udo maka ikpuchiri umu Izrel mmehie ha.

¹⁸ “Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: N’ubochi mbu nke onwa mbu obula, unu ga-ewere nwa oke ehi nke na-enweghi ntupo, chuo aja ido ulonso m nso. ¹⁹ Onye nchujaja ga-ewere ufodu obara nke aja mmehie ahụ tee ya n’akuku onu uzọ ulonso m, na n’akuku anọ nke onu ebe ichu aja, na n’ahụ ibo nke onu uzọ ogige ime. ²⁰ Unu ga-emekwa otu ihe ahụ n’abalı asaa nke onwa ahụ n’ihi onye obula mehiere na-amaghi ama, maka ikpuchi mmehie metutara ulonso m.

²¹ “N’ubochi nke iri na anọ nke onwa mbu, ka unu ga-edebe Mmemme Ngabiga. O ga-abu mmemme abalı asaa. N’ubochi ndi a, naani achicha nke a na-ejighi ihe na-eko achicha mee ka unu ga-eri. ²² N’ubochi ahụ, onyeisi ga-eweta otu nwa oke ehi maka aja mmehie nke onwe ya, na maka mmehie mmađu niile nke ala ahụ. ²³ N’ubochi asaa nke mmemme ahụ, kwa ubochi, o ga-eweta oke ehi asaa na ebule asaa, ndi na-enweghi ntupo obula, dika ihe ichu aja nsure oku nye ONYENWE ANYI. O ga-enyekwa nwa mkpi kwa ubochi maka aja mmehie. ²⁴ O ga-ewetakwa n’ihi onyine inata ihuoma, nari lita oka anọ na iri itoolu,[§] nke bu otu otutu otu oke ehi, otu otutu otu ebule. Tinyere lita mmanu oliv ato na uma asato. Lita mmanu ato na uma asato dikwara otu efaf oka.

²⁵ “N’oge mmemme ubochi asaa ahụ, nke ga-ebido n’ubochi iri na ise nke onwa asaa, o ga-ewetakwa ihe a ga-eji chuo aja mmehie na aja nsure oku, na aja mkpuru oka, na mmanu.

46

¹ “Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, Onu uzọ ama nke ogige ime, nke na-eche ihu n’owuwa anyanwu ga-abu ihe e mechiri emechi n’ubochi isii niile unu na-arụ oru. Ma a ga-emege ya n’ubochi izuike, na n’ubochi mmemme onwa oheru. ² Nwa eze ga-esitekwa na mputa onu ulo nke onu uzọ ama bata, guzoro n’akuku onu uzọ ama. Ndi nchujaja ga-edozikwa aja nsure oku ya, na aja udo ya. O ga-anokwa n’ulo mbata kpoo isiala nke ofufe ya, sitekwa n’ebe ahụ puo. Ma a gaghị emechi onu uzọ ahụ tutu ruo anyasi. ³ N’ihu onu uzọ ama ka ndi ala a ga-anọ fee ONYENWE ANYI ofufe n’ubochi izuike na n’ubochi mmemme onwa oheru. ⁴ Ihe nwa eze ahụ ga-eji churo ONYENWE ANYI aja nsure oku n’ubochi izuike na n’oge mmemme onwa oheru ga-abu umu ebule isii, na otu ebule, ndi na-enweghi ntupo. ⁵ O ga-eweta ihe e ji achu aja mkpuru oka, nke bu iri lita utu oka abuo na abuo, na otu ebule. O ga-ewetakwa lita mmanu oliv asaa maka iri lita utu oka abuo na abuo ahụ, tinyere onyine umu aturu dika o si masi ya. ⁶ N’ubochi mmemme onwa oheru, o ga-eweta otu nwa oke ehi, umu aturu isii na otu ebule, ha niile o dighi nke ga-enwe ntupo obula. ⁷ O ga-ewetakwa otu oke ehi na iri lita utu oka iri abuo na abuo, maka aja mkpuru oka. O ga-enye ebule ahụ na iri lita utu oka iri abuo na abuo. O ga-enyekwa umu aturu ndi ahụ na utu oka dika o si masi ya inye ha, tinyere iri lita oka abuo na abuo, nke o ga-eweta maka lita mmanu oliv asaa. ⁸ Mgbe nwa eze ga-abata n’ulo ahụ, o ga-esite na mputa onu ulo nke onu uzọ ama, ebe ahụ kwa ka o ga-esikwa puo.

⁹ “Ma mgbe ndi ala ahụ ga-abata n’ihu ONYENWE ANYI n’oge mmemme di nso, onye obula sitere n’onu uzọ di n’ugwu bata aghaghị ipu site n’onu uzọ nke di na ndida. Ndi si na ndida bata ga-esitekwa n’uzọ nke ugwu puo. O dighi onye ga-esi n’uzọ o si bata laghachi, kama ha ga-esi uzọ nke chere ebe ha si bata ihu puo. ¹⁰ Nwa eze ga-anọ n’etiti ha, o buru na ha abanye, o ga-eso ha banye, o burukwa na ha apuwa, o ga-esokwa ha puo. ¹¹ N’oge mmemme ndi ahụ puru iche, na mmemme ndi akara aka, ihe a ga-eji nye onyine mkpuru oka ga-abu iri lita utu oka abuo na abuo, na otu oke ehi, na iri lita utu

[†] 45:13 45:13 Ihe ruru kilogram abuo na uma asaa [‡] 45:14 45:14 Ya bu lita abuo na uma abuo [§] 45:24 45:24 Nha otu otutu efaf

ọka abụọ na abụọ na otu ebule, tinyere ụmụ aturū nke ọ̀nụ̀ọ̀gugū ya ga-abụ dika o si masi ya, tinyere lita mmanū asaa maka iri lita utū ọka abụọ na abụọ ọbụla.

¹² “Mgbe ọbụla onyeisi choro inye onyinye afo ofufu, maka ichuru ONYENWE ANYI aja nsure oku maobu aja udo, a ga-emeghere ya onu uzọ ime nke di n’owuwa anyanwu ka o si n’ebe ahụ bata. O ga-ene onyinye ya dika e si enye ya n’ubochi izuike. Emesia, o ga-atugharia puo. A ga-emechikwa uzọ ahụ mgbe o puchara.

¹³ “O bu nwa aturu gbara otu afo nke na-enweghi ntupu ka i ga-eweta ubochi niile maka ichu aja nsure oku nye ONYENWE ANYI, o bu kwa ututu, kwa ututu ka i ga-eweta ya. ¹⁴ I ga-ewetakwa onyinye mkpuru oka kwa ututu kwa ututu tinyere ya, ihe niile ga-emejuputa ya bu lita utu oka isii, na lita mmanu abuo e ji agwakota ya. Iche onyinye mkpuru oka a n’ihu ONYENWE ANYI bu ukpuru ga-adigide ruo mgbe ebighi ebi. ¹⁵ Ya mere, ha ga-edozi nwa aturu na utu oka na mmanu oliv ahụ, kwa ututu kwa ututu, maka aja nsure oku a na-achụ kwa mgbe niile.

¹⁶ “Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, o buru na onyeisi enye onye obula n’ime umu ya ndi ikom onyinye site n’ihe nketa ya, ihe ahụ ga-abu nke ya, burukwa nke mkpuru ya, o ga-abu oke ha site n’ihe nketa ruo ebighi ebi. ¹⁷ O burukwanu na o kene otu n’ime ndi ohu ya ala site n’ihe nketa ya, ala ahụ ga-abu nke ohu ahụ tutu ruo n’afọ inwere onwe, nke bu afo asaa obula. Mgbe ahụ, ohu ahụ ga-enwere onwe ya, ma ala ahụ ga-aghokwa nke nwa eze ahụ. Ihe nketa ya bu nke dijiri naani umu ya, nke ha ka o bu. ¹⁸ Nwa eze ahụ agaghi ewere ala obula site n’ihe nketa ndi mmadu n’aka ike, si otu a chupu ha site n’ala ha. Ala obula o na-ene umu ya ga-aburiri ihe nketa sitere n’ala nke aka ya. Ka a ghara ime ka o buladi otu n’ime ndi m buru onye e kewapuru site n’ihe nketa ha.”

¹⁹ Mgbe nke a gasiri, o duuru m site n’onu uzọ di n’akuku onu uzọ ama kpobata m n’onuulo ndi ahụ di nsọ, nke chere ihu n’ugwu, nke bu ihe nketa ndi nchujaja. O gosiri m otu ebe di na nsotu akuku odida anyanwu. ²⁰ O siri m, “Ebe a ka ndi nchujaja ga-anọ sie anu aja ikpe omuma na aja mmehie. Ebe a ka ha ga-anokwa ghee onyinye mkpuru oka, ka a ghara iwebata ha na mputa ogige a nakwa ido ndi mmadu nsọ.”

²¹ Mgbe ahụ, o mere ka m puta ozọ n’ogige ezi. O duuru m gaa n’akuku anọ nke ogige ahụ. Ahuru m na e nwere ogige nke di n’akuku obula. ²² N’akuku anọ nke ogige ndi a, ogige ndi ozọ di n’ime ha. Ha ruru mita iri abuo na ato n’ogologo, ebe obosara ha rukwara mita iri na asaa n’okara. Ogige anọ ndi a ha n’otu. ²³ N’ime ulọ ahụ, gburugburu ya, e nwere ahiri e ji nkume doo, nke nwere ekwu di n’okpuru ahiri nkume ahụ. ²⁴ O siri m, “Ndi a bu ulọ ebe ndi niile na-eje ozi n’ulonso ukwu ahụ ga-anọ na-esi ihe aja niile ndi mmadu webatara.”

47

Iyi si n’ime ulonso ukwu

¹ Mgbe ahụ, nwoke ahụ mere ka m loghachikwa n’onu uzọ ulonso ukwu ahụ. Ahuru m iyi nke na-asọ na-aga n’akuku owuwa anyanwu (n’ihi na ihu ulonso ahụ chere ihu n’owuwa anyanwu). Mmiri ahụ si n’okpuru ulonso ukwu ahụ n’akuku aka nri nke ebe ichu aja, n’akuku ndida ya na-asoputa, ² O mere ka m si n’onu uzọ di n’ugwu puta, ma gaa n’onu uzọ nke owuwa anyanwu, ebe m huru mmiri ahụ ka o si na ndida na-asoputa.

³ Mgbe anyi na-aga, o ji ihe otutu di ya n’aka tuputa ihe ruru narị mita ise na iri mita ato. O duuru m na-agafe mmiri ahụ. N’oge a, mmiri ahụ erutela na nkwonko ukwu.

⁴ O jikwa ihe otutu ya tuputakwa ihe ruru narị mita ise na iri mita ato ozọ, durukwa m na-aga. N’oge a, mmiri ahụ erutela m n’ikpere. Mgbe o tuputara ihe ruru narị mita ise na iri mita ato ozọ, o duuru m gafee mmiri ruru m n’ukwu. ⁵ O tuputakwara ihe ruru narị mita ise na iri mita ato ozọ, mmiri ahụ ghorọ osimiri nke m na-apughị igafe, n’ihi na mmiri ahụ toro eto buru mmiri ogwugwu, osimiri nke mmadu na-apughị iji ije ukwu gafee. ⁶ O siri m, “Nwa nke mmadu, i huru ihe ndi a?”

O duuru m laghachi n’onu mmiri. ⁷ Mgbe m rutere n’onu mmiri, lee, ahuru m otutu osisi nke toro n’akuku abuo nke iyi ahụ. ⁸ O siri, “Iyi a na-asọ na-aga akuku owuwa anyanwu, sobanye n’ime Araba,” tutu bja sobanye n’osimiri nnu ahụ. Mgbe o sobanyere n’osimiri nnu ahụ, mmiri ya na-aghọ mmiri di mma onuñu. ⁹ Otutu ihe e kere eke di ndu ga-ebi n’ebe obula mmiri a na-asọ aga. Azu di ukwu ga-epuputa n’ebe ahụ, n’ihi na mmiri a na-asobanye n’ebe ahụ, na-eme ka mmiri osimiri ghorọ mmiri di mma ihu ahụ. Ya mere, ihe niile di n’ebe obula mmiri a sojere ga-adi ndu. ¹⁰ Ndi oku azu ga-eguzo n’onu mmiri, site n’En-Gedi ruo n’En-Eglaim a gaghị enweta ebe a na-agbasa ugbu e ji egbu azu. Azu di iche iche ga-adikwa, dika azu osimiri Mediteranja. ¹¹ Ma

* 47:8 47:8 Maobu, Ndagwurugwu Jodan

ebe apiti ya niile, n'ebe niile mmiri na-ado, agaghi adi oheru, o bu nnu ga-aga ka a ga-ahapuru ebe ndi ahụ. ¹² Mkpuru osisi di iche iche ga-eto n'akuku abuo nke iyi ahụ. Akwukwo ha agaghi akponwu akponwu, mkpuru ga-adi n'elu ha mgbe niile. Mkpuru oheru ga-adi n'onwa obula, n'ih na o bu mmiri si n'ebe nso ahụ na-agba ha mmiri. Mkpuru ha ga-abu nri, akwukwo ha ga-abukwa maka igwo oria."

Oke ala ahụ

¹³ Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, "Nke a ga-abu oke ala nke unu ga-eke n'etiti ebo iri na abuo nke Izrel dika ihe nketa ha, Josef ga-enweta oke ala abuo. ¹⁴ Ebo obula ga-eketa dika ibe ya ketara, n'ih na-eweliri m aka nuo iyi na m ga-enye ndi nna nna unu ala ahụ, na ala a ga-aghokwa ihe nketa unu.

¹⁵ "Nke a ga-abukwa oke ala nke ala unu ahụ.

"N'akuku ugwu, o ga-esite n'osimiri Mediterenja n'akuku uzọ Hetlon, gafee Lebo gawa Zedad, ¹⁶ site ya ruo Berota na Sibraim (nke di n'oke ala di n'agbata Damaskos na Hamat), rukwaa na Haza Hatikon, nke di n'oke ala Hauran. ¹⁷ Oke ala ahụ ga-esite n'oke osimiri gbasoro oke ala nke ugwu Damaskos ruo Haza Enan. Oke ala ndi Hamat ga-adikwa n'akuku ugwu. Nke a ga-abu oke ala nke akuku ugwu unu.

¹⁸ Oke ala n'akuku owuwa anyanwu ga-esite n'agbata Hauran na Damaskos soro akuku osimiri Jodan, n'agbata ndi Gilead na ala ndi Izrel ruo n'osimiri di n'owuwa anyanwu, ruokwa Tama. Nke a ga-abukwa oke ala unu n'akuku owuwa anyanwu.

¹⁹ Oke ala na ndida, o ga-esite na Tama ruo obuladi mmiri Meriba Kadesh, soro uzọ odọ mmiri iyi Ijpt ruo osimiri Mediterenja. Nke a bu oke ala ahụ na ndida.

²⁰ N'odida anyanwu, osimiri Mediterenja ga-abu oke ala, ruo na ncherita ihu uzọ e si abata Hamat. Nke a bu oke ala unu n'akuku odida anyanwu.

²¹ "Ala niile di n'ime oke ala ndi a, ka unu ga-eke n'etiti onwe unu dika ebo Izrel si di.

²² Keenu ha ka ha buru ihe nketa nye onwe unu, ma nyekwa ndi obia bi n'etiti unu, bu ndi obia niile mutara umu. Unu ga-agu ha dika ndi amuru n'ala Izrel. Ha ga-esokwa unu keta oke n'ihe nketa a na-ekenye ndi ebo niile nke Izrel. ²³ A ga-ekenye ndi obia ihe nketa n'ebo obula ha bi n'etiti ha." Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.

48

Okike e kere ala ahụ

¹ "Nke a bu aha ebo niile, na ala ha ga-eketa:

"Dan otu oke. Site na nsotu ugwu, n'akuku uzọ Hetlon ruo mbata Hamat. Haza Enan na oke ala ugwu Damaskos, nke di n'akuku Hamat ga-abu akuku oke ala ha site n'akuku owuwa anyanwu ruo n'odida anyanwu.

² Asha ga-enwe otu oke. O ga-abu n'akuku oke ala Dan, site n'owuwa anyanwu ruo n'odida anyanwu.

³ Naftali ga-enwe otu oke. O ga-abu n'akuku oke ala Asha, site n'owuwa anyanwu ruo n'odida anyanwu.

⁴ Manase nwere otu oke. O ga-abu n'akuku oke ala Naftali, site n'owuwa anyanwu ruo n'odida anyanwu.

⁵ Ifrem ga-enwe otu oke. O ga-abu n'akuku oke ala Manase, site n'owuwa anyanwu ruo n'odida anyanwu.

⁶ Ruben ga-enwe otu oke. O ga-abu n'akuku oke ala Ifrem, site n'owuwa anyanwu ruo n'odida anyanwu.

⁷ Juda ga-enwe otu oke. O ga-abu n'akuku oke ala Ruben, site n'owuwa anyanwu ruo n'odida anyanwu.

⁸ "Ala nke ya na oke ala ndi Juda ga-agbatu site n'owuwa anyanwu ruo n'odida anyanwu, ka i ga-enye dika onyinye puru iche. Obosara ya ga-abu ihe di kilomita iri na ato. Ogologo ya site n'owuwa anyanwu ruo n'odida anyanwu ga-aha ka ala otu ebo ketara. Ulonso ukwu ahụ ga-adikwa n'etiti ya.

⁹ "Ogologo ebe a eweputara iche nye ONYENWE ANYI ga-adi kilomita iri na ato, obosara ya ga-abu kilomita ise na okara. ¹⁰ Nke a ga-abu ala di nso e debere iche nye ndi nchaja. N'akuku ugwu, idi ogologo ala ahụ ga-abu kilomita iri na ato. N'akuku odida anyanwu, ogologo ya bu kilomita ise na okara. Ogologo nke akuku ndida na nke ugwu bu otu.

Otu a kwa, ogologo nke akukū ọwụwa anyanwụ na ọdịda anyanwụ bu otu. Ebe nso ONYENWE ANYI ga-adị n'etiti ya. ¹¹ O ga-adiri ndi nchujaja, bu umu Zadok ndi e doro nso, ndi sitere n'ikwesị ntukwasị obi jeere m ozi, ndi na-esiteghi n'iso uzọ m kpafuo dika ndi Izrel na agburu Livayi mere mgbe ha mehiere. ¹² O bu onyinye puru iche a na-nye ha site n'ala ahụ di nso, bu ala ahụ kachasi nso, nke ya na ala ndi Livayi nwekorọ oke ala.

¹³ "N'akukū ala ndi nchujaja, a ga-ekenye ndi Livayi ala nke ha. Ha ga-eketa ala nke ogologo ya bu kilomita iri na atọ, nke obosara ya bu kilomita ise na okara. ¹⁴ O nweghi akukū ala nso a a ga-ere ere, maobu nye ya ndi ozọ, n'ihu na ihe di nso ka o bu nye ONYENWE ANYI.

¹⁵ "Ala nke fodoru, nke ogologo ya di kilomita iri na atọ, nke obosara ya di kilomita ise na okara ga-abu ala oha. A ga-ewu ebe obibi n'elu ya, wukwaa ebe izu anu ulo. Obodo ga-adị n'etiti ya, ¹⁶ nke ogologo akukū ugwu ruru kilomita abuo na uma ano, akukū ndida ruru kilomita abuo na uma ano, akukū ọwụwa anyanwụ ruru kilomita abuo na uma ano, na akukū ọdida anyanwụ rukwara kilomita abuo na uma. ¹⁷ Ogologo nke ala ebe ita nri nke ga-agba obodo ahụ gburugburu ga-aha n'otu. O ga-adị nari mita na iri mita atọ na ise n'ugwu, na ndida nari mita na iri mita atọ na ise, n'owuwa anyanwụ nari mita na iri mita atọ na ise, n'akukū n'odida anyanwụ nari mita na iri mita atọ na ise. ¹⁸ Ma nke ga-afodu na ya, n'akukū oke ala ahụ di nso nke gara ogologo ya niile, ga-abu n'akukū ọwụwa anyanwụ kilomita ise na okara n'akukū odida anyanwụ ga-abukwa kilomita ise na okara. Ihe omume ya ga-abu nri nye ndi oru nke obodo ahụ. ¹⁹ Ndi oru si n'obodo, bu ndi na-ako ya ga-abukwa ndi si n'obo niile nke Izrel. ²⁰ Ala ahụ niile, ma ala ahụ e doro nso, ma ala ndi obodo, ga-adị kilomita iri na atọ n'akukū ya obula.

²¹ "Ala niile fodoru n'akukū abuo nke ala ahụ di nso, na ala ndi obodo ga-abu nke nwa eze. O ga-agbatị ruo ọwụwa anyanwụ site n'otutu kilomita iri na atọ nke oke ahụ di nso ruo n'oke ala ọwụwa anyanwụ, sitekwa na kilomita iri na atọ n'akukū odida anyanwụ ruo oke ala odida anyanwụ. Akukū abuo ndi a nke gbatiri ruo n'oke ala ndi obodo ga-abu nke onye ochichi, ebe nso ahụ na ulo ukwu ahụ ga-adị n'etiti ha. ²² Ya mere, oke ala nke ndi Livayi na ala ndi obodo ga-adị n'etiti ala nke nwa eze nwee. Oke ala nke nwa eze ahụ ga-adị n'etiti oke ala Juda na oke ala Benjamin.

²³ "Ala e nyere ebo fodoru di otu a:

"Benjamin ga-enwe otu oke, nke sitere n'owuwa anyanwụ ruo n'odida anyanwụ.

²⁴ Simion ga-enwe otu oke; ha na ndi Benjamin ga-enweko otu oke ala n'akukū ọwụwa anyanwụ na n'akukū odida anyanwụ.

²⁵ Isaka ga-enwe otu oke; ha na ndi Simion ga-enweko oke ala n'akukū ọwụwa anyanwụ, na n'akukū odida anyanwụ.

²⁶ Zebulon ga-enwe otu oke; ha na ndi Isaka ga-enweko oke ala n'akukū ọwụwa anyanwụ, na n'akukū odida anyanwụ.

²⁷ Gad ga-enwe otu oke; ha na ndi Zebulon ga-enweko oke ala n'akukū ọwụwa anyanwụ na n'akukū odida anyanwụ.

²⁸ Ma oke ala Gad nke chere ihu n'akukū ndida ga-esi na Tama ruo n'iyi Meriba Kadesh, sorokwa odo mmiri Ijpt ruo n'osimiri Mediterenja.

²⁹ "Nke a bu ala unu ga-ekenye ebo Izrel niile dika oke ha. Ha ga-abukwara ha ihe nketa." Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.

Onu uzọ ama obodo oheru

³⁰ "Ndi a ga-abu onu uzọ ama e si apu n'obodo ahụ.

"N'akukū nke ugwu, nke idi ogologo mgbidi ya bu kilomita abuo, ³¹ onu uzọ ama obodo ahụ ga-abu aha ebo niile nke Izrel. Onu uzọ ama atọ n'akukū ugwu ga-abu onu uzọ ama Ruben, onu uzọ ama Juda, na onu uzọ ama Livayi.

³² N'akukū ọwụwa anyanwụ, nke mgbidi ya di kilomita abuo n'ogologo, onu uzọ ama atọ ga-adị ya. Ha ga-aza onu uzọ ama Josef, onu uzọ ama Benjamin, na onu uzọ ama Dan.

³³ N'akukū ndida, nke ogologo ya bukwa kilomita abuo, onu uzọ ama atọ ga-adị ya: onu uzọ ama Simion, onu uzọ ama Isaka, na onu uzọ ama Zebulon.

³⁴ N'akukū odida anyanwụ nke idi ogologo mgbidi ya bu kilomita abuo, onu uzọ ama atọ ga-adị ya: onu uzọ ama Gad, onu uzọ ama Asha, na onu uzọ ama Naftali.

³⁵ "Gburugburu obodo ahụ bu kilomita iri.

“Aha a ga-akpọ obodo ahụ site n’oge ahụ gawa, ga-abụ, ‘ONYENWE ANYỊ nọ n’ebe ahụ.’”

Daniel

Ozuzụ Daniel na Babilon

¹ Mgbe afọ atọ gafere site na mgbe Jehoiakim bidoro buru eze na-achị Juda, Nebukadneza eze na-achị Babilon bịa buso Jerusalem agha. ² Onyenwe anyị nyefere Jehoiakim, eze Juda n'aka ya, na ihe ụfọdụ e jiri chọọ ụlonsọ Chineke mma. O buuru ha niile gawa Shaina n'ulo chi ya, dobe ha n'ime n'uloaku chi ya.

³ Eze nyere Ashipenaz, onyeisi ndi ozi ya iwu ka o kpobata umu okorobia sitere n'ezinaulo eze na nke ndi ochichi n'ala Izrel n'ije ozi eze. ⁴ Umu okorobia ndi a ga-abu ndi n'enweghi nkwaru obula n'ahu ha, ndi mara mma ile anya na ndi nwere nghota banyere ihe omuma di iche iche. Ha kwesikwara ibu ndi maara ihe, ndi na-amuta ihe osijsa na ndi tozuru oke ije ozi n'uloeze. O ga-akuziri ha asusu na akwukwo ogugu di iche iche nke ndi Kaldia. ⁵ Onye eze si n'uche nri ya na-eweputa nri na mmanya a ga-enye ha kwa ubochi. Ha ga-anọ n'ozuzu a afọ atọ, nke o ga-abu e mechaa, ha ga-abu ndi kwesiri ino n'ije ozi n'obi onye eze.

⁶ Ndi so n'ime ha bu Daniel, na Hananaya, na Mishael, na Azaraya, ha bu ndi Juda. ⁷ Ma onyeisi ndi na-ejere eze ozi nyere ha aha oharu ozo Daniel ka o kporo Belteshaza; Hananaya ka o kporo Shedrak; o kporo Mishael, Mishak; kpokwa Azaraya, Abednego.

⁸ Ma Daniel kpabiri n'obi ya na o gaghi emeru onwe ya site n'iri nri maobu inu mmanya eze. Ya mere o rioro onyeisi ndi ozi ka o hapu ya ka o ghara imeru onwe ya. ⁹ Ma Chineke mere ka Daniel nweta ihuoma na obi ebere n'aka onyeisi ndi na-ejere eze ozi. O nwekwara omjiko n'ebe Daniel no n'ihu onodu ha. ¹⁰ Ma onyeozị a gwara Daniel, "Ana m atu egwu n'ihu onyenwe m eze, onye kwuru ihe unu ga-eri na ihe unu ga-anu. O buru na o hu na unu tara ahụ karịa ndi ogbo unu ndi ozo, ndu m ga-anọ na nsogbu n'aka onye eze."

¹¹ Daniel sirị onyeisi ahụ e tinyere oru ilekota Daniel, na Hananaya, na Mishael, na Azaraya n'aka, ¹² "Biko, nye anyi naani ahija nri, na mmiri onunu, ka o buru ihe oriri anyi na ihe onunu anyi. Jiri ya lee anyi ule ubochi iri. ¹³ Jirizie anya gi choputa ma o nwere ihe di iche n'etiti anyi na ndi ozo, ndi na-eri nri oma nke eze nyere, site n'ihe i huru, mee umuodibo gi otu o kwesiri." ¹⁴ O kwenyere ime ihe ha kwuru, o nwalere ha abali iri.

¹⁵ Mgbe ubochi iri ahụ zuru, a choputara na ahụ di ha mma, choputakwa na ha di mma ile anya karịa umu okorobia ndi ozo e ji nri oma niile eze nyere zuo. ¹⁶ Ya mere onyeisi ozi ahụ wepuru nri na mmanya oma ahụ ha kwesiri iri ma nye ha naani akwukwo nri.

¹⁷ Chineke mere ka umu okorobia anọ ndi a nwee oguguisi puru iche na nghota n'ihe obula gbasara edemede na amamihe niile. Daniel nwekwara nghota ikowa udi ohu niile na nro niile.

¹⁸ Mgbe oge eze nyere a ga-eji kpobata ha n'ije ozi ya zuru, onyeisi ndi na-eje ozi chere ha n'ihu Nebukadneza. ¹⁹ Ha na eze kparitakwara uka. Ma n'ime umu okorobia ahụ niile a zuru, o nweghi nke amamihe ya juru eze afọ dika amamihe Daniel, na Hananaya, na Mishael, na Azaraya. N'ihu nke a, o mere ka ha soro buru ndi na-adu ya odu. ²⁰ Mgbe o bulakwa eze chorọ ndumodu banyere amamihe na nghota, o na-achoputa na ndumodu ha na-enye ya na-adi mma okpukpu iri karịa ndumodu nke ndi majiki ya na ndi maara ihe banyere kpakpando no n'alaeze ya na-enye ya.

²¹ Daniel nogidere buru onye na-adu eze odu tutu ruo afọ mbu nke Sairos bidoro ichi dika eze.

2

Nro Nebukadneza

¹ N'ime afọ nke abuo nke ochichi ya, eze Nebukadneza roro ndi iche iche. Nro ndi a mere ka obi ya gbasasja, ura pukwara ya n'anya. ² Mgbe ahụ, eze kporo ndi majiki, ndi ha na mmu ojuo na-ekwu okwu, ndi mgbaasi na ndi ihe banyere ngaghari nke kpakpando doru anya ka ha bia gwa ya ihe ahụ o roro na nro. Mgbe ha bịa, guzo n'ihu eze, ³ o sirị ha, "Aroro m nro nke na-enye m nsogbu n'obi. Achoro m ima ihe o putara."

⁴ Mgbe ahụ, ndi ahụ na-enyocha kpakpando gwara eze ahụ okwu n'asusu ndi Siria sj, "Ka gi eze diri ndu ruo mgbe ebighi ebi, i ga-agwa umuodibo gi nro a i roro, anyi ga-akwara gi ihe o putara."

⁵ Ma eze zara ndị Kaldja, “Nke a bụ ihe m kpebirila: Ọ bụrụ na unu agwaghị m ihe nrọ a na nkọwa ya bụ, aga m eme ka abokasia unu, tikpọkwa ụlọ unu, mee ka ha ghọọ mkpọmkpọ ebe. ⁶ Ma ọ bụrụ na unu gwa m ihe ahụ m rọrọ na nrọ ma kọwaakwa ya, aga m enye unu onyinye dị iche iche na ụgwọ ọrụ nsọpuru dị ukwu. Ya mere, gwanụ m nrọ ahụ na nkọwa ya.”

⁷ Ozokwa, ha zaghachiri, “Ka eze gwa ndị ohu ya ihe ọ rọrọ na nrọ, anyị ga-akowakwa ya.”

⁸ Eze zaghachiri, “Ama m na ọ bụ oge ka unu na-achọ inweta n’ihi na unu amatala na ihe a ka m kpebiri ime. ⁹ Ọ bụrụ na unu agwaghị m nrọ ahụ naanị otu ntaramahụhụ dijiri unu. Unu agbaala izu igwa m okwu ụgha na okwu nduhie na-ele anya na onọdu ga-agbanwe. Ya mere, gwanụ m nrọ ahụ, m ga-amatakwa na unu puru ikọwara m ya.”

¹⁰ Ndị Kaldja zara eze, “Ọ dighị mmadu obula n’elu ụwa a nke nwere ike ime ihe a eze na-achọ. Ọ dighikwa eze, n’agbanyeghị idi ukwu ya na idi ike ya, nke juturu ụdi ihe di otu a eze na-aju n’aka ndi mgbaasi, ndi na-agba aja ya, ndi ha na mmuo ojojo na-ekwu okwu, na ndi Kaldja. ¹¹ Ihe a i choro ka anyi mee bu ihe na-agaghị ekwe omume. Ọ bụ naanị ndi mmuo nwere ike ikoro gi ihe i roro na nrọ. Ndi mmuo anokwaghị n’etiti ndi mmadu.”

¹² Nke a mere ka eze juputa n’oke iwe na onuma, o nyere iwu ka e gbuchaa ndi amamihe niile nke Babilon. ¹³ Mgbe e kwuputara iwu onye eze ka e gbuo ndi oke amamihe niile, ndi agha chokwara ebe Daniel na ndi otu ya no ka ha gbuo ha.

¹⁴ Mgbe Ariok, onye bu onyeisi ndi nche eze puru igbu ndi ikom maara ihe na Babilon, Daniel ji amamihe na ezi uche gwa ya okwu. ¹⁵ Ọ juru onyeozu eze, bu Ariok, “Gini mere eze ji nye iwu di ike di otu a?” Mgbe ahụ, Ariok kọwara ihe niile nye Daniel. ¹⁶ Mgbe ahụ, Daniel banyere n’uloeze, ihu ya. Ọ rioro eze ka o nyetu ya nwa oge iji kowaakwa ya ihe nrọ ahụ putara.

¹⁷ Emesja, Daniel lara n’ulo nke ya gaa kororo Hananaya, na Mishael, na Azaraya, ndi enyi ya ihe merenu. ¹⁸ Ọ gwara ha ka ha roro maka ebere site n’aka Chineke nke eluigwe banyere ihe nzuzo a, ka a hapu igbu ya na ndi enyi ya na ndi amamihe foduru na Babilon. ¹⁹ N’abalj, e mere ka Daniel mata ihe omimi ahụ site n’ohu. Mgbe ahụ, Daniel toro Chineke nke eluigwe, ²⁰ Daniel siri, “Otuto diri aha Chineke ruo mgbe ebighi ebi;

amamihe na ike di n’aka ya.

²¹ Ọ na-agbanwe oge na mgbe di iche iche;

Ọ na-ebuli ndi eze na-akwatukwa ha.

Ọ na-enye onye maara ihe amamihe,

ma na-enyekwa onye nwere mmuo nghota ihe omuma.

²² Ọ na-ekpughe ihe di omimi na ihe zoro ezo;

Ọ maara ihe di n’ochichiri,

ma ihè binyekwara ya.

²³ Ana m ekele gi, na-etokwa gi, Chineke nke nna m ha,

n’ihi na i nyela m amamihe na ike.

I meela ka m mata ihe anyi roro gi,

i mekwala ka anyi mata nrọ ahụ eze roro.”

Daniel Akowaa nrọ

²⁴ N’ihi ya, Daniel jekwuru Ariok, onye ahụ eze nyere iwu igbu ndi ndumodu niile di na Babilon, si ya, “Egbukwala onye obula n’ime ndi amamihe Babilon. Kama duru m gaa n’ihu eze n’ihi na ejikeere m igwa ya ihe ahụ ọ choro imata.”

²⁵ Mgbe ahụ, Ariok mere ngwangwa duru Daniel gaa n’ihu eze, si ya, “Achoputala m otu onye n’ime ndi Juda a dotara n’agha nwere ike igwa eze ihe nrọ ya putara.”

²⁶ Eze juru Daniel (onye a na-akpokwa Belteshaza), “I nwere ike igwa m ihe ahụ m roro na nrọ, na ikowara m ihe ọ putara?”

²⁷ Daniel gwara eze, “O nweghi onye amamihe obula, onye obula ya na mmuo na-ekwu okwu, onye mgbaasi obula maobu onye na-enyocha kpakpando obula puru igwa eze ihe omimi a i choro. ²⁸ Ma o nwere Chineke no n’eluigwe, onye na-ekpughe ihe omimi niile. O gosila Nebukadneza ihe ga-eme n’ubochi ndi di n’ihu. Nrọ gi na ohu niile nke gara n’uche gi mgbe i dinara n’ihe ndina gi bu ndi a:

²⁹ “The i roro na nrọ, gi bu eze, bu ihe banyere ihe na-aga imezu n’oge di n’ihu. Onye ahụ na-ekpughe ihe nzuzo niile egosikwala gi ihe nke ga-eme. ³⁰ Ma mu onwe m, ekpughegi ihe omimi a nye m n’ihi na m kariji mmadu obula di ndu n’amamihe, kama ọ bu ka gi bu eze mata nkowa ya ma ghotakwa ihe gabigara n’uche gi.

³¹ “Eze, ihe ì hùrù n’òhù bụ nke a. Ì hùrù mmadụ a kpurù akpù. Mmadụ a a kpurù akpù buru nnọọ ibu. Ọ na-egbukwa nweghenweghe, burukwa ihe na-eyi onye ọbùla lekwasịrì ya anya egwu. ³² E jì ọlaedo a nùchara anùcha kpùọ isi mmadù ahù, jiri ọlaocha kpùọ aka ya na obi ya. E jikwa bronz kpùọ afọ ya na apata ùkwù ya. ³³ Ọ bụkwa igwe ka e jì kpùọ ogwe ùkwù ya abùọ. Ma akùkù ùkwù ya, nke a na-azọ n’ala ka e jì igwe a gwara ya na urọ kpùọ. ³⁴ Mgbe ì na-ele anya, a waputara nkume, ma ọ bughị aka mmadù ka e jì waputa ya. Nkume a kùrù mmadù ahù a kpurù akpù n’ukwu nkume na urọ ya, kùpiasịa ha. ³⁵ Mgbe ahù, e tijiisiri igwe ahù na urọ ahù, bronz ahù na ọlaocha ahù nakwa ọlaedo ahù niile. Ha dika igbugbo ọka nke na-adị n’ebe a na-azocha ọka n’oge okpomoku. Ifufe fechapusiri ha na-ahapughị ihe ngosi ọbùla. Ma nkume ahù dakwasiri ihe ahù awuru awu mechara ghoọ ugwu di ukwu, nke juputara uwa niile.

³⁶ “Eze, nke a bụ nrọ ahù. Ugbu a ka anyi kowaara gi ihe nrọ ahù putara. ³⁷ Gi onwe gi, eze, bụ eze nke otutu ndi eze ozo no n’okpuru ya, onye Chineke nke eluigwe nyere ike ochichi, n’ocheeze niile, na ike na otuto; ³⁸ nyefekwa n’aka gi umu mmadu niile na umu anumanu bi n’ime oha, na umu nnuhu nke igwe, e mere ka i buru eze ihe niile ndi a, gi bu isi ahù e jì ọlaedo kpùọ.

³⁹ “Mgbe ì chichara alaeze ozo ga-ebili, ma ọ gaghi adi ukwu dika nke gi, mgbe nke a gasiri, alaeze ozo bu nke ato, nke ga-adi ka bronz ga-ebilikwa, ọ ga-achi uwa niile. ⁴⁰ A ga-enwekwa alaeze nke ano, nke ga-esi ike dika igwe. Dika igwe nke na-akuri ihe niile, ọ ga-egwepia ma kurikwaa ndi a niile. ⁴¹ Ma ebe ì huru na obu ukwu ahù na mkpisiukwu ya niile na ufodu n’ime ha bu urọ okpu ite na ufodu bukwa igwe, alaeze nke ekwara ekwa ka ọ ga-abu, ma ọ ga-esitu ike dika igwe nke di n’ime ya, n’ihi na ì huru igwe ahù na agwakotara ya na urọ apiti. ⁴² Dika mkpisiukwu ya, nke ufodu n’ime ya bu igwe, ufodu bukwa urọ, na-egosi na akuku ufodu nke alaeze ahù ga-esi ike ma akuku ufodu agaghi esi ike ntiwa. ⁴³ Dika otu ahù ì huru e siri gwakota igwe na urọ onu, otu a ka ochichi alaeze ndi a ga-acho njikota alaeze na ibe ya, ma nke a agaghi ekwe mee, dika ọ gaghi ekwe omume bu igwakota igwe na urọ.

⁴⁴ “N’oge ahù, ndi eze ndi a ga-ano n’ochichi, Chineke nke eluigwe ga-eme ka alaeze ozo bido. Ọ bukwa alaeze nke a na-apughị imebi emebi. O nwekwaghị onye ọbùla puru imeri alaeze ahù. Ọ ga-ala alaeze ndi ozo n’iyi, mee ka ha buru ihe efu, ma ọ ga-adiri na-aga n’ihu ruo ebighi ebi. ⁴⁵ Dika ì siri hu nkume ahù di ukwu e sitere n’ugwu waputa, nke a na-ejighi aka waputa were kurichaa igwe ahù, bronz ahù, urọ ahù, ọlaocha ahù na ọlaedo ahù.

“Chineke di ukwu emeela ka eze mara ihe na-aga ime n’oge di n’ihu. Nrọ a bu eziokwu, nkwa ya kwesikwara ntukwasị obi.”

⁴⁶ Mgbe ahù, eze Nebukadnezra dara n’ala n’ihu Daniel nye ya nsopuru. O nyekwara iwu ka eweta onyine na uda na-esi isi utọ were chunyerere ya aja. ⁴⁷ Onye eze gwakwara Daniel, “N’ezie, Chineke gi bu Chineke kachasi chi niile. Ọ bu ya na-achi eze niile bi n’uwa, burukwa Onye na-ekpughepu ihe omimi niile, n’ihi na lee, i nwere ike ikwa ihe omimi nke a.”

⁴⁸ Emesia eze nyere Daniel okwa di ukwu, nyekwa ya otutu onyine di iche iche. O mere ya onyeisi na-achi ala Babilon niile, meekwa ya onyeisi ndi ndumodu eze niile. ⁴⁹ Ma dika Daniel siri riro eze, o mekwara ka Shedrak, Mishak na Abednego buru ndi na-elekota ihe niile a na-eme eme n’ala Babilon, Daniel n’onwe ya noduru n’ogige eze.

3

Oiyi ọlaedo na oku a kwanyere

¹ Eze Nebukadnezra kpuru oiyi ọlaedo nke idi elu ya ga-adi iri mita ato, obosara ya ga-adi ka mita ato. Emesia, o debe ya n’obosara ala Dura, nke di n’otu mpaghara Babilon. ² Eze Nebukadnezra ziri ozi ka e zie ndi nnochite anya eze niile, ndisi, ndi na-achi achi, ndi ndumodu ya niile, ndi na-elekota uloku ya niile, ndi okaikpe, ndi maji na-edozi okwu na otutu ndi ozo nkwa n’isi ochichi akuku niile nke ala ahù, ka ha bia n’ubochi a ga-edo oiyi ahù nso bu nke eze Nebukadnezra guzobere. ³ Ya mere, ndi nnochite anya eze niile, ndisi, ndi na-achi achi, ndi ndumodu ya niile na ndi na-elekota uloku ya niile, ndi okaikpe, ndi maji na-edozi okwu na otutu ndi ozo nkwa n’isi ochichi akuku niile nke ala ahù, zukotara maka ido oiyi ahù nke eze, bu Nebukadnezra guzobere nso. Ha niile guzooro oto n’ihu oiyi ahù bu nke eze Nebukadnezra guzobere.

⁴ Onye nkwasia kwuru okwu n’olu ike, “Mmadu niile si na mba niile na asusu niile di iche iche bia, ka a na-enye iwu nke a, ⁵ mgbe obula unu nuru uda oja, une, ubo akwara, maobu uda ihe egwu obula, unu ga-ada n’ala kpo isiala nye ihe a Nebukadnezra eze

ji ọlaedo kpọ. ⁶ Onye ọbụla juru ikpọ isiala ka a ga-atụba ngwangwa n'ime ọkụ nke na-enwu ajo onwunwu.”

⁷ Ya mere, ngwangwa ha nūrū ụda opi ike, ọja, une, ụbọ akwara, nke une na nke egwu dị iche iche, ndị niile si mba dị iche iche, ndị na-asụ asụsụ dị iche iche, dara n'ala kpọ isiala nye oyiyi ọlaedo ahụ, nke eze bụ Nebukadneza guzobere.

⁸ N'oge a, ụfọdụ n'ime ndị Kaldia pụtara n'ihu boo ndị Juu ebubo. ⁹ Ha gwara eze, bụ Nebukadneza, “Ka eze dị ndụ ruo mgbe ebighị ebi. ¹⁰ Gị, onwe gị nyere iwu, na onye ọbụla nūrū ụda opi ike, ọja, une, ụbọ akwara maọbụ ihe egwu ọzọ ga-akpọ isiala sekpuoro ihe ahụ e ji ọlaedo kpọ, ¹¹ na onye ọbụla juru ikpọ isiala ka a ga-atụba n'ime ọkụ na-enwu ajo onwunwu. ¹² Ugbu a, e nwere ụfọdụ ndị Juu, ndị aha ha bụ Shedrak, na Mishak na Abednego, ndị i mere ka ha buru ndị na-elekọta ihe niile a na-eme eme n'ala Babilon; ha anaghị ntị n'iwu eze nyere, jukwa ikpọ isiala nye oyiyi a i ji ọlaedo kpọ.”

¹³ Nebukadneza n'ọnọdụ oke iwe nyere iwu ka a kpọta Shedrak, na Mishak, na Abednego. Ya mere, a kpọbatara ndị ikom a n'ihu eze, ¹⁴ Nebukadneza siri ha, “Ọ bụ eziokwu, Shedrak, na Mishak, na Abednego, na unu adighị efe chi m maọbụ kpọ isiala nye oyiyi ọlaedo ahụ m guzobere? ¹⁵ Mgbe unu nūrū ụda opi, ọja, une na ụbọ akwara maọbụ ihe egwu ọzọ, ọ buru na unu adaa n'ala kpọ isiala nye oyiyi ahụ a kpuru akpu, ihe niile ga-adị mma. Kama ọ buru na unu aju ikpọ isiala, a ga-atunye unu ngwangwa n'ime ọkụ na-enwu ajo onwunwu. Kedụ chi ahụ nke puru inaputa unu site n'aka m?”

¹⁶ Shedrak, na Mishak, na Abednego, gwara eze, “O Nebukadneza, ọ dighị mkpa na anyị ga-azara ọnu anyị n'ihu gị banyere okwu a. ¹⁷ Ọ buru Chineke anyị na-efe nwere ike izoputa anyị site n'ọkụ na-enwusi ike n'aka gị, ya zoputa anyị. ¹⁸ Ma ọ burukwa na o zoputaghị anyị, mata nke oma, o eze, na anyị agaghị efe chi gị ndị a maọbụ kpọ isiala nye oyiyi a i kpuru akpu nke i guzobere.”

¹⁹ Mgbe ahụ, Nebukadneza juputara n'oke iwe megide Shedrak, na Mishak, na Abednego, nke bụ n'ihu ya gbaruru n'ebe ha nọ. O nyere iwu si ka e mee ụlọ ọkụ ahụ ka ọ dị ọkụ ugboro asaa karja ka o kwesiri. ²⁰ Ọ nyere ụfọdụ ndị kacha sie ike n'etiti ndị agha ya iwu ka e kee Shedrak, na Mishak, na Abednego eriri n'ụkwu na aka, túbakwa ha n'ọkụ ahụ na-enwu enwu. ²¹ Ya mere, ha kere ndị ikom ahụ agbụ ebe ha ka yi uwe ụkwu ha, na akwa nkuku isi ha, na uwe mwuda ha, na uwe ha niile, túbá ha n'etiti ọkụ ahụ na-enwu ajo onwunwu. ²² Ebe ọ bụ n'okwu eze dị ọkụ ọkụ, tinyere na ọkụ ahụ na-enwusi ike, o mere ka ire ọkụ regbuo ndị agha ahụ túbára Shedrak, na Mishak, na Abednego. ²³ Ya mere, Shedrak, na Mishak, na Abednego ndị e kesiri agbụ ike, dabara n'ime ọkụ ahụ na-enwusi ike.

²⁴ N'ọnọdụ iju anya, Eze Nebukadneza wuliri n'ụkwu ya, juo ndị ndumọdụ si, “Ọ bughị ndị ikom atọ anyị kere agbụ ka anyị túbára n'ime ọkụ?”

Ha zara eze, “Ọ bụ ezie, eze.”

²⁵ Ọ siri, “Ma ana m ahụ mmadu anọ ndị a na-ekeghị agbụ, ka ha na-agaghari n'ime ọkụ ahụ. Leekwa na ọkụ ahụ anaghị ere ha. Onye ahụ mere ha mmadu anọ yiri nwa nke ndị bu chi.”

²⁶ Mgbe ahụ Nebukadneza, bjara nso n'onye ụzọ oke ọkụ ahụ si, “Shedrak, Mishak na Abednego, ndị ohu Chineke Onye kachasi ihe niile elu, pụtanu! Bjanu n'ebe a!”

Ya mere, Shedrak, Mishak na Abednego, sitere n'oke ọkụ ahụ puta. ²⁷ Ụmu ndị eze niile, ndịisi niile, ndị ahụ niile na-achị achị na ndị ndumọdụ eze niile, zukọtara gburugburu ndị ikom atọ ahụ, ha hukwara na ọkụ emerughị ha ahụ, na o rechapughikwa agiri isi di ha n'isi, uwe ha ereghikwa ọkụ, isisi anwuru ọkụ adighikwa n'ahụ ha.

²⁸ Mgbe ahụ, Nebukadneza siri, “Otuto diri Chineke nke Shedrak, Mishak na Abednego n'ihu na o zitere mmuọ ozi ya izoputa ndị ohu ya tukwasiri ya obi, mgbe ha juru ime ihe eze nyere n'iwu, kama ha jiri aka ha horo inwu, kama ife chi ọzọ nke na-abughị Chineke nke ha. ²⁹ Ya mere, ana m enye iwu a taa, na-asị na onye ọbụla, maọbụ mba ọbụla, maọbụ asụsụ ọbụla, onye kwuru okwu ọjọ megide Chineke Shedrak, Mishak na Abednego, a ga-etikpọkwa ụlọ onye ahụ, mee ka ọ ghọọ mkpompkpọ ebe. N'ihu na o nweghi chi ọzọ nke puru izoputa n'uzo di otu a.”

³⁰ Mgbe ahụ, eze nyere Shedrak, Mishak na Abednego okwa ọzọ di elu karja nke ha nwere na mbu n'ala Babilon.

4

¹ Mụ bụ Nebukadneza,

Na e zigara mmadụ niile, mba niile, na ndị na-asụ asụsụ dị iche iche n'ụwa ozi:

Ka ọ dịrị unu na mma!

² E ji m obi uto, na-eme ka unu mata ihe iribama niile na ihe iju anya niile, nke Chineke Onye kachasi ihe niile elu meere m.

³ Lee ka ihe iribama ya,
na ihe itunanya ya si di ukwu!

Alaeze ya bu nke na-adị site ebighi ebi ruo ebighi ebi;
ochichi ya na-adigidekwa site n'ogbo ruo n'ogbo.

⁴ Mụ onwe m, bụ Nebukadneza nọ n'afọ ojuju na ihe iga nke oma n'uloeze m.
⁵ Arọrọ m nrọ, nke mere ka ọjọ tọọ m. Ihe niile m huru na nrọ mgbe m dina ala n'elu akwa mere ka oke ọjọ tọọ m. ⁶ N'ihu ya, enyere m iwu ka a kpọọ ndị amamihe niile m nwere na Babilon ka ha bịa n'ihu m, bịa kowaara m isi nrọ ahụ. ⁷ Ma mgbe ndị mgbaasi, ndị dibia, ndị Kaldia na ndị na-agba afa bịa, a kọrọ* m ha nrọ ahụ m roro, ma ha enweghi ike igwa m nkowa ya. ⁸ N'ikepeazu, Daniel batara n'ihu m, onye aha ya bụ Belteshaza dika aha chi m si di, onye mmuo nke chi niile di nsọ bi n'ime ya. Akoro m ya ihe ahụ m roro na nrọ.

⁹ Asiri m, "Belteshaza, onyeisi ndi nkowa ihe niile. Amaara m na mmuo nke chi niile di nsọ bi n'ime gi. Amakwaara m na o nweghi ihe omimi obula ga-esiri gi ike ichoputa osisa ya. Ugwu a, nke a bu nrọ m, kowaara m ihe o putara. ¹⁰ Mgbe m dina n'elu akwa, nke a bu ihe m huru. E nwere otu osisi nke toro n'etiti uwa, ogologo† ya di ukwu. ¹¹ Osisi a toro sie ike, idi elu ya rukwara n'eluigwe, a na-ahukwa ya anya site na nsotu nke uwa niile. ¹² Akwukwo ya di mma ile anya, alaka ya juputakwara na mkpuru hiri nne, o gbokwara mkpa nri nye mmadu niile. Umụ anumanu niile nke ohia na-abiakwa n'okpuru ndo ya izuike. Umụ nnunu niile nke eluigwe na-ebikwa n'alaka ya. O bukwa site na ya ka a na-azu ihe niile di ndu nri.

¹³ "Mgbe m nokwa na-arọ nrọ ahụ, ahuru m otu n'ime ndi mmuo ozi Chineke ka o si n'eluigwe na-aridata. ¹⁴ O tiri mkpu n'olu di ike si, 'Gbudanu osisi ukwu ahụ, gbukasiakwa alaka ya niile. Kupusianu akwukwo ndu niile di n'elu ya. Ghasaakwanu mkpuru ya niile, ka umu anumanu si n'okpuru ndo ya gbapu, ka umu nnunu site n'alaka ya fepu. ¹⁵ Kama hapunu ogwe osisi ahụ na mgborogwu ya ka ha diri n'ime ala, ebe e ji udọ igwe na udọ bronz kee ya gburugburu, ebe ahija ndu gbakwara ya gburugburu.

"Ka igirigi nke eluigwe zoo ya n'ahụ, ka ahija burukwa nri o ga-eri, ya na umu anumanu. ¹⁶ Ka uche ya gbanwee ghoọ nke anu ohia, ghara ibu nke mmadu, afo asaa.

¹⁷ "Nke a bu mkpebi nke mmuo ozi ahụ nọ na nche. O bukwa mkpebi e nyere site n'okwu nke di nsọ, ka uwa niile mata na Onye kachasi ihe niile elu, na-achikwa n'alaeze niile di n'ụwa. O bu ya na-ewerekwa alaeze ndi a nye onye obula o choro, o buladi ndi mmadu a na-ahuta dika ndi di ala karisja.'

¹⁸ "Nke a bu nrọ ahụ, mụ bu eze Nebukadneza roro, ugwu a, Belteshaza, gwa m ihe bu nkowa ya. N'ihu na ndi amamihe niile nọ n'alaeze m enweghi ike ikowara m ya. Ma amaara m na i nwere ike ikowara m ya, n'ihu na mmuo nke chi ndi ahụ di nsọ di n'ime gi."

Daniel akowaa nrọ

¹⁹ Mgbe ahụ Daniel (onye a na-akpokwa Belteshaza), nọ n'oke ihe iju anya n'ihu na echiche ya mere ka oma jijiji. Ya mere, eze siri, "Belteshaza, atukwala egwu n'ihu nrọ a maobu ihe o putara."

Belteshaza zara si, "Onyenwe m, ka nrọ a diri ndi koro gi asi, ka nkowa ya dikwara ndi iro gi. ²⁰ Osisi ahụ i huru nke buru ibu, tokwa ogologo ma dikwa ike, nke elu ya na-emetu mbara eluigwe, nke ndi niile bi n'ụwa huru, ²¹ nke newkwara akwukwo ndu di mma, na nke juputara na mkpuru, nke na-egboro mmadu niile mkpa nri, nke umu anumanu ohia niile na-ebi n'okpuru ndo ya, nke umu nnunu niile nke eluigwe nwere akwu ebe obibi ha, ²² osisi ahụ bu gi onwe gi, eze. N'ihu na i toola buru onye di ike na onye di ukwu. Idi ukwu gi eruola n'eluigwe. Ochichi gi eruokwala n'akuku niile nke uwa.

²³ "Mgbe ahụ, i hukwara onye di nsọ na-enyocha omume ndi mmadu nke si n'eluigwe ridata na-asi, 'Gbutuonu osisi a, laa ya n'iyi, ma unu hapu ogwe ya ka ahija ndu gbaa ya gburugburu, ka e jirikwa udọ igwe na bronz kee ya gburugburu;

* 4:7 4:7 Ezeere m ha nrọ ahụ † 4:10 4:10 Maobu, idi elu ya

hapu ya ka igirigi nke eluigwe zokwasị ya. Hapukwa ya ka o soro anụ ọhia taa ahịhia dika nri ya tutu afo asaa a gafee.’

²⁴ “Eze, nke a bu nkowa nro i roro, Onye kachasi ihe niile elu enyela iwu nke naghaghị imezu megide onyenwe m eze. ²⁵ A ga-achupu gi site n’ebe ndi mmadu no. A ga-achugakwa gi n’ebe gi na umu anumanu ga-ebi n’ohia, Ebe ahụ ka i ga-anọ taa ahijia dika oke ehi, igirigi nke eluigwe ga-ezokwasikwa gi. Onuogugụ afo asaa ga-agabiga tutu ruo mgbe i nabatara na Onye kachasi ihe niile elu na-achị achị n’alaeze niile nke mmadu, na o bukwa n’aka onye obula o chorọ ka o na-enyefe ha. ²⁶ Dika e siri nye n’iwu ka a hapu ogwe osisi ahụ na mgborogwu ya n’ime ala. Nke a n-egosi na i ga-emecha nwetagachi alaeze gi mgbe i nabatara na Eluigwe na-achị achị. ²⁷ Ya mere, biko eze, kweere nabata ndumodu m, kwusi ime mmehie, mee ihe ziri ezi, werekwa omume ileta ndi ogbenye dochie n’onodu ajo omume gi. Eleghị anya, ihe ga-na-agara gi nke oma.”

Mmezu nro ahụ

²⁸ Ma ihe ndi a niile bjakwasiri eze Nebukadneza. ²⁹ Mgbe onwa iri na abuo gafesiri o no na-agaghari n’elu ulo di n’uloeze n’obodo Babilon. ³⁰ Ma eze siri, “Ebe a, o bughị Babilon di ukwu, nke m wuuru onwe m dika ebe obibi m, site n’ike m di ukwu na maka ebube ochichi m?”

³¹ Mgbe o ka kpụ okwu ahụ n’onu, otu olu si n’eluigwe kwuo okwu, “Ihe a ka e kpebiri megide gi, eze Nebukadneza. Site taa gaa n’ihu i gaghị abukwa eze na-achị alaeze a. ³² A ga-esi n’etiti ndi mmadu chupu gi, ka i gaa soro umu anumanu biri n’ohia. I ga-atakwa ahijia dika oke ehi, afo asaa ga-agasi tutu ruo mgbe i ghotara na o bu Onye kachasi ihe niile elu na-achị achị n’alaeze di niile nke uwa. O na-enyefekwa ha n’aka onye obula o chorọ ka o chia.”

³³ N’otu oge ahụ kwa, okwu ndi a e kwuru banyere Nebukadneza mezuru. E sitere n’etiti umu mmadu chupu ya, o gwara n’ohia taa ahijia dika oke ehi, igirigi nke eluigwe dekwa ahụ ya ruo mgbe aji di ya n’ahụ toro ogologo dika nku ugo, mbu ukwu na aka ya dikwa ka mbu umu nnuu.

³⁴ Mgbe oge a gafesiri, mu bu Nebukadneza leliri anya m elu. Mgbe ahụ kwa ka m ghorọ mmadu nwere uche ozo. Etokwara m, ma kpokwa isiala nye Onye ahụ kachasi ihe niile elu, sopurukwa Onye ahụ na-adi ndu ruo mgbe niile ebighi ebi.

Onye ochichi ya na-adighi agwu agwu,

onye alaeze ya na-adi site n’ogbo ruo n’ogbo.

³⁵ Mmadu niile bi n’uwa

bu ihe efu n’ihu ya.

N’ihi na o na-eme ihe obula o chorọ

n’etiti usuu ndi bi n’eluigwe,

na n’etiti ndi bi n’uwa.

O nweghi onye puru igbochi ya,

maobu onye puru iju ya si ya, “Gini mere iji mee ihe ndi a?”

³⁶ Mgbe uche m laghachiri dika mmadu, enwetaghachikwara m ugwu na nsopuru na alaeze m. Ndi na-adi m odu laghachikwara bjakwute m, ha na ndi na-ejere m ozi. E mekwara ka m burukwa eze ozo n’alaeze m. Ugwu na nsopuru m nwere ugwu a kariri ugwu na nsopuru m nwere n’oge gara aga. ³⁷ Ugwu a, mu bu Nebukadneza na-eto, na-asopuru Eze nke eluigwe, n’ihi na oru ya niile di mma, uzo ya niile kwu otu. N’ihi na o nwere ike ijide ndi nganga kwanye ha onu n’ime ntu.

5

Aka na-edede ihe n’aja ulo

¹ Eze Belshaza, kporo puku ndisi no n’alaeze ya oriri, ebe ha no nuo nnoo mmanya di ukwu. ² Mgbe Belshaza na-anu mmanya ya, o nyere iwu ka a chitara ya iko olaedo na olaocha nke nna ya bu Nebukadneza si n’ulonso ukwu di na Jerusalem chikota, ka eze na ndi a mara aha ha n’alaeze ya, na ndi nwunye ya, na ndi iko ya jiri ha nuo mmanya. ³ Ya mere, a chitara iko olaedo ndi e si n’ulonso ukwu Chineke di na Jerusalem chikota. Eze na ndi a mara aha ha n’alaeze ya na ndi nwunye ya na ndi iko ya jiri ha nuo mmanya. ⁴ Ha nuru mmanya tookwa chi nke olaedo na olaocha na bronze, na igwe na osisi na nkume.

⁵ Na mberede, ha huru mkpisiaka mmadu ka o na-edede ihe n’aja ulo nke uloeze ahụ ha no n’ime ya, na ncherita ihu ebe a dbara iheoku. Eze n’onwe ya huru aka ahụ mgbe

o na-eede ihe ahụ. ⁶ Mgbe ahụ, ihu eze ahụ tūhịkọtara, gbarūo n'ihu egwu. Oke ụjọ tūrū ya. Ukwū ya makwara jijiji. Ikpere ya abūo kūkọtara onwe ha.

⁷ Eze kpōrō mkpu ka a kpōbata ndi dibia niile na ndi Kaldia, na ndi na-akōwa maka njeghari nke kpakpando. Mgbe ahū eze sirī ndi ikom amamihe nke Babilon, "Onye oḅula nwere ike guo ihe ahū e dere, nke nwekwara ike ikōwara m ihe o pūtara, ka a ga-eyikwasī uwe odo odo nke ndi eze. A ga-anyakwasī ya ihe olu oḅaedo. A ga-emekwa ya ka o burū onye oḅichī nke atō n'alaeze a."

⁸ Mgbe ahū, ndi amamihe eze batara, ma o nweghī onye oḅula n'ime ha purū igūta, maḅu ikōwara eze ihe o pūtara. ⁹ Nke a mere, ka eze Belshaza maa jijiji karja, ihu ya gburu maramara ma gbarūkwa. O gbakwara ndi ozi ya gharij.

¹⁰ Mgbe eze nwanyi, nūrū olu eze na olu ndi a mara aha ha n'ala ya, o batara n'ulo oriri ahū. Eze nwanyi sirī, "Eze, di ndū ruo mgbe ebighi ebi; ka ihe a mere ghara iwetara gi ihu mgbarū, atūla ụjō. ¹¹ N'ihu na o nwere otu nwoke nō n'alaeze gi, onye mmūo nke chi ndi ahū di nsō bi n'ime ya. N'oge ahū nna gi bu eze, a chopūtara na nwoke a jupūtara n'amamihe na nghōta, dika a ga-asī na ya onwe ya bu chi. Nna gi eze Nebukadneza mere ya onyeisi ndi amamihe niile, ndi dibia, ndi na-enyocha kpakpando, ndi Kaldia na ndi mgba afa niile. ¹² Ebe o bu na ezigbo mmūo, mmūta na nghōta nke e ji akōwa nrō na ihe mgbagwoju anya, na igbo mkpa di iche iche, di n'ime nwoke a a na-akpō Daniel, nke eze kpōrō Belteshaza. Ugbo a, zie ozi ka a kpōo Daniel ka o kōwara gi ihe a."

¹³ Ya mere, a kpōbatara Daniel n'ihu eze, eze sirī Daniel, "O bu gi bu Daniel, otu n'ime ndi juda, ndi nna m dōtara n'agha site na juda? ¹⁴ Anūla m na i nwere mmūo nke chi niile n'ime gi, na i bukwa onye jupūtara na nghōta na amamihe. ¹⁵ Ndi amamihe m, na ndi na-enyocha kpakpando abjāla n'ihu m igū ihe ahū e dere n'aja ulō ma ha enweghī ike igūta ya maḅu ikōwa ihe o bu. ¹⁶ Agwara m na i nwere ike ikōwa ihe oḅula gbagwojuru anya. O burū na i nwee ike igū ihe e dere n'aja ma kōwakwara m ihe o pūtara, aga m eyikwasī gi uwe odo odo ndi eze, yinyekwa gi ihe olu oḅaedo n'olu, meekwa ka i burū onye oḅichī nke atō n'alaeze a."

¹⁷ Daniel zara n'ihu eze, "Debere onwe gi onyinye gi, ma o bukwanū were ya nye onye ozo. Ma aga m agurū gi eze ihe ahū e dere ma kōwakwara gi ihe o pūtara.

¹⁸ "Gi eze, Chineke nke kachasi ihe niile elu nyere nna gi, Nebukadneza ike oḅichī a, na idi ukwu, na ebube, na ima mma. ¹⁹ N'ihu oḅwa di ukwu nke o nyere ya, ndi niile, na mba niile di iche iche, na-asū asū niile di iche iche n'elu uwa na-ama jijiji na-atūkwa ya egwu. Ndi eze chorō igbu ka o gburu, o hapūkwa onye oḅula o chorō ihapū; o buliri onye oḅula o chorō ibuli elu, ma ndi o chorō iweda n'ala, ka ya onwe ya wedakwara n'ala. ²⁰ Ma mgbe nganga na inya isi jupūtara ya obi, Chineke sitere n'oechee ya wezuga ya, napūkwa ya ebube o nwere dika eze. ²¹ A chupurū ya site n'etiti umū mmadū, nyekwa ya echiche uche dika nke anumani. O bukwa n'etiti umū inyinya ibu oḅia ka ebe obibi ya di, o soro ha taa ahijia dika oke ehi. Igirigi nke eluigwe deekwara ahū ya, tutu ruo mgbe o matara na Chineke Onye kachasi ihe niile elu na-achī achī n'alaeze niile nke uwa. O bukwa onye oḅula o chorō ka o na-eguzobe ka o chja.

²² "Ma gi nwa ya, O Belshaza, ewedaghī onwe gi ala, n'agbanyeghī na i ma ihe ndi a niile. ²³ N'ihu na i lejāla Chineke nke eluigwe. I weputara iko ndi a e si n'ulonsō ukwu ya chipūta, ka gi na ndisi alaeze gi, ndi nwunye ha na ndi iko unu, jiri nūo mmāya, mgbe unu nō na-eto chi niile nke e jiri oḅaocha na oḅaedo, bronz na igwe, osisi na nkume kpūo; chi nke na-adighi ahū ụzō, maḅu nū ihe; chi nke na-amaghī ihe oḅula. Ma unu enyeghī Chineke onye na-enye unu ume ndū na onye ndū gi na oḅanihu gi di n'aka ya nsopurū. ²⁴ O bu nke a mere o ji zite aka ahū i hurū, nke deputara ozi a.

²⁵ "Nke a bu ozi ahū e dere:

mene, mene, tekel, parsin

²⁶ "The okwu ndi a pūtara bu nke a:

"Mene, Chineke agukōla ụbōchī oḅichī gi, mee ka ha bja na njedebe.

²⁷ "Tekel, atūla gi n'ime ihe otūtū chopūta na o nweghī ihe oḅula i bu.

²⁸ "Parsin, ekewala alaeze gi nyefee ya n'aka ndi Midia na Peshia."

²⁹ Mgbe ahū Belshaza nyere iwu ka e yikwasī Daniel uwe odo odo ndi eze ahū, ka e yinye ya ihe olu oḅaedo. O nyekwara iwu ka e kwusaa n'alaeze ya niile, na o meela ya onye oḅichī nke atō n'alaeze ahū.

³⁰ N'abalj ụbōchī ahū kwa ka e gburu Belshaza eze ndi Kaldia. ³¹ N'abalj ahū kwa ka Daraios onye Midia, bidoro ichi dika eze. O gbara iri afō isii na abūo n'oge o bidoro ichi.

6

Daniel n'ogba odum

¹ O di Daraios mma ihoputa ndiisi di otu nari na iri abuo, ndi ga-anọ n'alaeze ahụ niile dika ndi nnochite anya eze. ² O hoputakwara ndiisi ato ozo dika ndiisi ha, nke otu onye n'ime ha bu Daniel. Ndi a bu ndi ga na-agukoro ha otu ihe si aga, ka ihe obula ghara ifunari eze. ³ O dighi anya, o putara ihe nye eze na Daniel kwesiri ntukwasị obi kari ndiisi na ndi nlekota ahụ niile. N'ih na amamihe ya, na ike oru ya di ukwu. Nke a mere ka eze chee echiche kpebie ime ya onyeisi n'alaeze niile. ⁴ N'ih nke a, ndiisi okwa ha di elu na ndiisi ndi ozo bidoro chowa mkpesa ha ga-enye iji megide Daniel n'ih e gbasara ochichi. Ma o dighi ihe ebubo obula maobu omume ojo obula ha choputara, n'ih na o kwesiri ntukwasị obi. O dighi kwa omume ojo maobu nke aghugho obula a choputara n'oru ya. ⁵ N'ikpeazu, ndi ikom a siri, "O nweghi otu anyi ga-esi chota ihe a ga-eji boo nwoke a bu Daniel ebubo, kariakwa n'ih metutara iwu ofufe Chineke ya."

⁶ Ya mere, ndiisi ndi a na ndi ozi ndi ahụ kpebiri jekwuru eze ahụ si ya, "Eze Daraios, dirikwa ndu ruo mgbe niile!" ⁷ Ndiisi alaeze gi niile, ndi ukwu na ndi nta, ndi na-anochi anya eze na ndi ndumodu na ndi i tinyere ka ha na-achi zukotara kpebie na eze kwesiri inye iwu nke ga-ekwu na a choghi ka onye obula rijo ihe obula n'aka chi maobu n'aka mmadu obula kari gi eze, site n'oge i nyere iwu a tutu iri ubochi ato agafee. Onye obula nupuru isi n'iwu a ka a ga-atuba n'olulu odum. ⁸ Anyi chokwara ka gi bu eze kwagide iwu a ma jirikwa aka gi dee aha gi n'akwukwo iwu ahụ. N'ih na anyi choro ka o buru iwu nke na-agaghi enwe mgbanwe, nke a na-apughi ikagbukwa akagbu, dika iwu ndi Midia na Peshia si di." ⁹ Ya mere, Daraios jiri aka ya dee aha ya n'akwukwo iwu ahụ.

¹⁰ Ma mgbe Daniel maara na iwu a adila ire, o banyere n'ulo ya, n'elu ulo elu nke ebe obibi ya, o meghere oghereikuku ya chere ihu na Jerusalem. N'ebe ahụ ka o na-anọ ekpe ekpere na ekele Chineke ya, ugboro ato n'ubochi dika o na-eme na mbu. ¹¹ Ndi iro ya gbakotara hu na Daniel na-ekpe ekpere na-arikwa Chineke arirjo. ¹² Ha jekwuru eze si ya, "I chetakwara iwu ahụ i nyere, nke si na onye obula ekwesighi irjo chi ozo maobu mmadu arirjo obula kari gi, tutu iri ubochi ato agafee, na onye obula nupuru isi n'iwu a ka a ga-atuba n'olulu odum?"

Eze siri, "Ya bu iwu ka dikwa, dika iwu ndi Midia na Peshia nke e nweghi ike ikagbu akagbu."

¹³ Mgbe ahụ, ha gwara eze, "Daniel, onye bu otu n'ime ndi si Juda a dotara n'agha adighi ana gi nti, gi onye a na-asopuru, maobu nye iwu ahụ i nyere bu nke e dere n'akwukwo. O nokwa na-ekpe ekpere ya ugbo ato n'ubochi." ¹⁴ Obi joro eze njo nke ukwu mgbe o nuru ihe ndi a. O kpebiri n'obi ya ime ihe niile ihu na Daniel ataghi ahuhu. Ya mere, ubochi ahụ niile, site n'ututu ruo n'anyasi, o no na-eche otu o ga-esi mee nke a.

¹⁵ Mgbe ahụ, ndi ikom ndi a biakwutere eze si ya, "Chetakwa, gi eze, na dika iwu ndi Midia na Peshia si di, o dighi iwu obula eze nyere maobu ukpuru nke e mere ka o guzosie ike ga-agbanwe."

¹⁶ N'ikpeazu, eze nyere iwu, ha kpuputara Daniel tuba ya n'olulu odum. Eze gwara Daniel, "Ka Chineke gi, onye ahụ i na-eke mgbe niile, zoputa gi."

¹⁷ E wetara nkume di ukwu jiri mechie onu olulu odum ahụ. Eze jikwa mgbaaka akara ya na mgbaaka ndiisi ozo kaa akara e ji nyachie onu olulu ahụ. E mere nke a ka onodu Daniel hapu igbanwe. ¹⁸ Mgbe eze lobatara n'uloeze ya, o dinara n'ih ndina ya buo onu, onweghikwa nri ebute ya. N'abali ahụ, o nweghi ike rahu ura.

¹⁹ N'ih mbu nke ututu, mgbe chi na-abo, eze biliri mee ngwangwa, gaa n'olulu odum ahụ. ²⁰ Mgbe o bjaruru nso olulu ahụ, o kporo Daniel oku n'olu obi ntiwa si, "Daniel, ohu Chineke di ndu, Chineke gi ahụ i na-eke mgbe niile, o nwekwara ike izoputa gi n'aka odum?"

²¹ Ya mere, Daniel siri eze, "Eze, diri ndu ruo mgbe niile!" ²² Chineke m zitere mmuo ozi ka o mechie onu odum ndi a, ka ha si otu a hapu inwe ike imetu m aka, n'ih na Chineke maara na aka m di ocha. O makwara na o nweghi ihe obula m mere mejoo gi."

²³ Onu juru eze ahụ obi! O nyere iwu ka e si n'ime olulu ahụ doputa Daniel. Mgbe a kpootara Daniel, o nweghi ihe obula a huru mere ya n'ahụ, n'ih na o tukwasiri Chineke ya obi.

²⁴ Mgbe ahụ, eze nyere iwu ka e jide ndi ahụ boro Daniel ebubo. O nyere iwu ka a tunye ha n'olulu odum ahụ, ha na ndi nwunye ha na umu ha. Odum ndi ahụ di n'ime olulu ahụ jidere ndi ahụ dorie ma okpukpu ha tupu ha adaruo ala.

²⁵ Emesija, eze Daraios deputara ozi a n'akwukwo nye iwu ka a guora ya mmadu niile, mba niile na asusu niile di iche iche n'elu uwa.

"Ka o diri unu na mma.

²⁶ "Ana m enye iwu na mmadu niile no n'alaeze m kwesiri itu egwu na ima jijiji n'ihu Chineke nke Daniel.

"N'ihu na o bu Chineke di ndu,
nke na-adigide ebighi ebi.

E nweghi ike ila alaeze ya n'iyi,
o bukwa onye ochichi ya na-enweghi ogwugwu.

²⁷ O na-agbaputa ndi ya, na-azopotakwa.

O na-eme ihe iribama na-arukwa oru ebube
n'eluigwe na n'uwa.

N'ihu na o gbaputara Daniel
site n'ike odum."

²⁸ Ya mere, ihe gaara Daniel nke oma n'oge niile Daraios bu eze, na n'oge Sairos onye Peshia chikwara dika eze.

7

Nro Daniel banyere anu ohia ano

¹ N'afu mbu, mgbe Belshaza bidoro ichi ala Babilon, Daniel roro nro, hukwa onu di iche iche, o dere ihe ndi ahụ n'akwukwo.

² "Mu bu Daniel huru n'ime onu m n'abali, elere m anya, hu n'ihu m oke ifufe ano nke eluigwe ka ha na-atughari oke osimiri. ³ Anu ohia ano buru ibu si n'ime osimiri ahu rputa. O nweghi nke yiri ibe ya.

⁴ "Nke mbu di ka odum, kama o nwere nku dika ugo. Mgbe m no na-ele ya anya, a nyakapuru nku ya, welie ya, hapu ya ka o guzo n'elu ala n'ukwu ya abuo dika mmadu. E nyekwara ya udi obi nke mmadu nwere.

⁵ "Anu ohia nke abuo yiri anu ohia buru ibu a na-akpo bja (n'asusu bekee). E weliri ya n'otu akuku, o kpukwa ogiriga ato n'onu ya, n'etiti eze ya. A gwara ya, 'Bilie, rie anu ka o si di gi mma.'

⁶ "Mgbe nke a gasiri, ka m no na-ele anya, anu ndogbu ozo putara, anu ohia ahu yiri agu, ma o nwere n'azu ya nku ano dika nke nnunu. O nyekwara isi ano. E nyekwara ya ike ochichi.

⁷ "Mgbe nke a gasiri, n'ime onu nke abali, ahuru m anu ohia nke ano. Anu ohia a na-eyi oke egwu, onu apughi ikowa ihe o yiri. O bukwa anu ohia di nnoo ike, nke na-eji eze igwe ya di ukwu na-adowasi ma na-etipiasikwa ihe obula, nke na-ejikwa ukwu ya azogbu ihe obula foduru. O bu anu ohia gbara iche site n'anu ohia ndi ozo, burukwa anu nwere mpi iri.

⁸ "Mgbe m no na-eche banyere mpi ndi a, na mberede mpi ntakiri ozo sikwa n'etiti ha puputa. E si n'ukwu hopu* mpi ato n'ime mpi iri mbu ahu n'ihu ya.† Mpi ntakiri a nwere anya dika mmadu, na onu na-ekwu okwu juputara n'inya isi.

⁹ "Anokwa m na-ele anya
"hu ka e doziri ocheeze,
ebe Onye ahu na-adi site na mbu noduru.

Uwe o yi na-acha nnoo ezi ocha dika snoo,
agiri isi di ya n'isi na-acha ocha di ka ezi ogbo ocha.

Ocheeze ya na-enwu ka ire oku,
ukwu igwe ya niile na-acha oku.

¹⁰ Iyi na-aso ka oku
si n'ihu ya na-asoputa.

Puku kwuru puku na-agara ya ozi.
Otu a kwa, nde kwuru nde ndi mmadu guzo n'ihu ya.

Ndi ikpe noduru ala,
asaghekwa akwukwo di iche iche.

¹¹ "Mgbe m no na-ele anya, n'ihu okwu inya isi nke mpi ahu na-ekwu, elegidere m anya tutu ruo mgbe e gburu anu ohia ahu, laa anu ahu ya n'iyi, were ya nye ka a kpo o ya oku. ¹² (Gbasara umu anu ohia ndi ozo, a napuru ha ochichi ha, ma a hapuru ha ka ha diri ndu gaa n'ihu nwantakiri oge).

* 7:8 7:8 Ya bu, nyakapu † 7:8 7:8 Ime ka mpi ntakiri a nweta ohere ebe o ga-esi puta.

¹³ “N’ime ọhụ m n’abalị, a hụrụ onye yiri nwa nke mmadụ, ka ọ nọ na-abịa n’igwe ojii nke eluigwe. Onye a bịaara nso n’ebe onye ahụ na-adị site na mbụ nọ. E dubatakwarā ya n’ihu ya. ¹⁴ E nyere ya ike ọchịchị, ebube na ike ịbụ eze; mba niile dị iche iche na ndị niile na-asụ asụsụ dị iche iche kporo isiala nye ya. Ọchịchị ya bụ ọchịchị na-adị ruo mgbe ebighị ebi, nke na-agaghị agabiga. O nwekwaghị onye nwere ike ịkwatu alaeze ya.

Nkọwa nro ahụ

¹⁵ “Mụ onwe m, bụ Daniel, ọhụ a m hụrụ tūrū mmụọ m ụjọ nke ukwu, mekwa ka obi m ma jijiji. ¹⁶ Ejekwuuru m otu n’ime ndị guzo n’ebe ahụ nso jūọ ya ihe ihe ndị a niile pụtara.

“Ọ gwara m ma kowakwara m ihe ihe ndị a pụtara. ¹⁷ ‘Anụ ọhịa anọ ndị a bụ alaeze anọ nke ga-ebili n’ụwa. ¹⁸ Ma ọ bụ ndị nsọ nke Onye kachasị ihe niile elu, ga-anara alaeze. Ọ ga-abụkwa nke ha ruo mgbe ebighị ebi.’

¹⁹ “Mgbe ahụ, achoro m imata ihe banyere anụ ọhịa nke anọ ahụ, nke ahụ gbara iche site n’anụ ọhịa ndị ọzọ, na-eyikwa oke egwu, nke nwere eze dika igwe, na mbọ yiri nke e ji bronzi kpụọ. Nke ahụ na-adowasị ndị mmadụ, na nke na-azogbukwa ndị ọduru. ²⁰ Asịkwa m ya kowaara m ihe mpi iri ahụ dị ya n’isi pụtara, na ihe banyere mpi nke ọzọ puputara, na ihe mere e ji nyakapụ mpi atọ ahụ n’ihi ya. Asị m ya kowakwara m ihe banyere mpi ahụ, nke nwere anya, na onụ na-ekwu okwu juputara n’inya isi, ma dika ka ọ dị ike karịa ndị ọzọ. ²¹ Mgbe m na-ele anya, ahurū m ka mpi a na-aluso ndị nsọ ọgụ na-emerikwa. ²² Tutu ruo mgbe onye ahụ na-adị site na mbụ bịaara kpee ikpe nke gaara ndị nsọ nke Onye kachasị ihe niile elu, ma oge bjakwara mgbe ha natara alaeze ahụ.

²³ “Nke a bụ ihe o kwuru: ‘Anụ ọhịa nke anọ a bụ alaeze nke ga-aputa n’ụwa. Ọ ga-adị iche site n’alaeze ndị ọzọ. Ọ ga-azọpịa, kurie, ma bibiekwa ụwa niile. ²⁴ Mpi iri ahụ nọchiri anya ndị eze iri ga-esi n’alaeze ya pụta. Mgbe ndị eze a ga na-achị, eze ọzọ, nke dị iche site na ndị bụrụ ya ụzọ ga-ebilikwa, ma merie ndị eze atọ ndị ọzọ ahụ ma laa ha n’iyi. ²⁵ Ọ ga-ekwu okwu kwugide Onye kachasị ihe niile elu. O ga-emekpa ndị nsọ ahụ. Ọ ga-agbalikwa ịgbanwe iwu niile na omenaala niile. A ga-enyefe ndị nsọ n’aka ya afọ atọ na okara.

²⁶ “Ma a ga-emege ụlọ ikpe, napụkwa ya ike niile, kpochapụ ya ma laakwa ya n’iyi kpamkpam. ²⁷ Mgbe ahụ, ike ọchịchị, ike na ịdị ukwu nke alaeze niile dị n’okpuru eluigwe ka a ga-enyefe n’aka ndị nsọ, bụ ndị nke Onye ahụ kachasị ihe niile elu. Alaeze ya ga-adịgidekwa ruo mgbe ebighị ebi. Ndị niile na-achị achị ga-erubere ya isi, kpọkwa isiala nye ya.’

²⁸ “Nke a bụ ọgwụgwụ okwu ahụ. Mụ onwe m, bụ Daniel, echiche m mere ka m tọọ egwu nke ukwu, ihu m gbanwere dika onye ahụ na-adighị, ma o nweghị onye ọbula m gwara ihe m hụrụ.”

8

Ọhụ Daniel hūrū banyere ebule na ewu

¹ N’afọ nke atọ site na mgbe eze Belshaza bidoro ịbụ eze, mụ bụ Daniel hūrū ọhụ ọzọ. ² N’ime ọhụ, ahurū m onwe m n’obodo Susa, nke bụ obodo ukwu ebe eze nwere isi ọchịchị ya, n’obodo dị na mpaghara Elam. Eguzokwara m n’akukụ osimiri Ulai. ³ Eweliri m anya elu, hụ otu ebule nwere mpi ogologo abụọ ka o guzo n’akukụ iyi, otu n’ime mpi abụọ ya ahụ bidoro ito ogologo karịa nke ọzọ. ⁴ Mgbe m na-ele anya, ebule ahụ malitere iji mpi ya na-asọ ihe o bula dị n’ọdịda anyanwụ na n’ugwu nakwa na ndịda. O nweghị anụ ọbula nwere ike iguzogide ya, o nwekwaghị onye ọbula pūrū inyere ndị ọ lusero ọgụ aka. O mere ihe ọbula masiri ya si otu a dị ukwu.

⁵ Mgbe m nọ na-atule nke a, na mberede ahurū m otu mkpi si n’ọdịda anyanwụ pụta, na-agafe ụwa niile ma ụkwụ erughị ya ala. Mkpi a, nwere otu mpi n’etiti anya abụọ ya. ⁶ Ọ bjaruru nso ebule ahụ nwere mpi abụọ nke m hūrū guzo n’akukụ mmiri, were oke iwe na-agbata ọsọ n’ebe ọ nọ. ⁷ Ahurū m ka o ji oke iwe luso ebule ahụ ọgụ kujipụ mpi abụọ ya. Ebule ahụ enweghị ike iguzogide ya. Ọ tudara ya n’ala, were ụkwụ ya zoda ya, ma na o nweghị onye ọbula nwere ike ịnaputa ebule ahụ site n’ike ya. ⁸ Mkpi ahụ, dijiri ike nke ukwu, ma n’uju ike ya a gbajipurū mpi ukwu ya. N’onodu mpi ahụ mpi anọ puputara chee ihu n’akukụ anọ nke eluigwe,

⁹ Otu ntakiri mpi sitere n’ime otu n’ime mpi ndị ahụ pụta, tokwaa ma buo ibu nke ukwu ruo na ndịda, na ọwụwa anyanwụ, ruokwa n’ala oma ahụ ¹⁰ O toro tutu o ruo usuu nke eluigwe. Ọ kwatakwarā ụfọdụ n’ime usuu nke eluigwe na ụfọdụ n’ime kpakpando n’ala, zọtọọ ha. ¹¹ O mere onwe ya ka ọ dị ukwu megide onyeisi nke usuu

eluwigwe, o napuru ya aja niile a na-achụ kwa ubochi ma tudakwa ebe nso ya n'ala. ¹² N'ihu nnupu isi, e nyefere usuu ndi nso* na aja nsure oku a na-esure kwa ubochi n'aka ya. O gara n'ihu n'ihe niile o mere. E mekwara ka eziokwu daa n'ala.

¹³ Mgbe ahụ, anuru m ka otu mmuo ozi na-aju ibe ya si, "Olee mgbe o ga-akwusi bu ohu maka aja nsure oku a na-achụ kwa ubochi, njehie nke na-eweta itogbo n'efu, inyefe ebe nso na maka ndi nso a na-azoto ukwu?"

¹⁴ O gwara m, "A ga-echere tutu puku ubochi abuo na nari ubochi ato agafee, mgbe ahụ a ga-eme ka ebe nso ahụ dighachikwa otu o di na mbu."

Nkwa ohu ahụ

¹⁵ Mgbe mu bu Daniel no na-ele ohu ahụ na-achokwa ighota ya, o nwere otu onye dika nwoke bjara guzo n'ihu m. ¹⁶ Ma anuru m olu otu onye na-akpo oku site na mmiri Ulai si, "Gebrel, kowaara nwoke a ihe ohu a putara."

¹⁷ Mgbe o bjara m nso n'ebe m guzo, egwu turu m nke ukwu. Adara m, kpuo ihu m n'ala. Ma o gwara m, "Nwa nke mmadu, ghotu na ohu a bu maka ogwugwu oge."

¹⁸ Mgbe ahụ o na-gwa m okwu, adara m n'oke ura, kpuo ihu n'ala. Ma o meturu m aka, nyere m aka iguzo oto n'ukwu m.

¹⁹ O siri, "Lee, aga m agwa gi ihe na-aga ime n'oge oke iwe. N'ihu na ohu a bu maka oge ogwugwu ihe niile nke a kara aka. ²⁰ Ma banyere ebule ahụ i huru nke nwere mpi abuo, na-egosi eze Midia na Peshia. ²¹ Mkpi ahụ i huru na-egosi eze ndi Gris, nnukwu mpi nke di n'etiti anya ya abuo bu eze nke mbu. ²² Dika mpi ahụ siri gbajie, mpi anọ ozo puputa n'onodu ya, otu a ka alaeze anọ ga-esi puta na mba ya, ma ike ha agaghi eru ka nke mbu ahụ.

²³ "Ma na mgbe ogwugwu alaeze ahụ, mgbe iko ndi nnupu isi juru, otu eze nke nwere ihu di ike, na akonuche na obi aghugho ga-ebili. ²⁴ O ga-adị ike nke ukwu, ma o bughị n'ike onwe ya, o ga-eweta mbibi ga-eju anya. Ihe niile o meturu aka ga-agara ya nke oma. O ga-alakwa ndi di ike na ndi nso n'iyi. ²⁵ O ga-eme ka aghugho baa uba, o ga-ahuta onwe ya dika onye di elu karja, mgbe ndi mmadu na-eche na udo di, o ga-ebibi otutu ndi. O ga-eguzo megide Onyeisi nke ndiisi, a ga-ebibi ya ma o bughị n'ike nke mmadu.

²⁶ "Ohu a i huru, maka ututu na anyasi nke ekpughere gi bu eziokwu, ma zobe ohu a, n'ihu na o diri otutu oge ka di n'ihu."

²⁷ Mu bu Daniel, noro n'onodu ike ogwugwu na ahụ esighi ike. Mgbe ubochi ole na ole gafekwara, ebiliri m bidokwa na-agaghari, na-arukwa oru eze, ma obi joro m njọ nke ukwu n'ihu nro ahụ, n'ihu na o kariri m nghota.

9

Ekpere Daniel

¹ N'afọ mbu, nke Daraios nwa Ahasueros (onye agburu Midia), onye e mere eze nke alaeze ndi Kaldia, ² n'afọ mbu nke ochichi ya, ka mu onwe m, bu Daniel ghotara site n'akwukwo, dika okwu ONYENWE ANYI nyere Jeremaya onye amuma, nke ga-emezu mgbe Jerusalem ga-anọ na mbibi iri afọ asaa. ³ N'ihu nke a, echere m Onyenwe anyi Chineke ihu, rijo ya aririo, site n'ekpere na aririo amara, n'ibu onu, na iyikwa akwa mkpe na ntu.

⁴ Ekpere m ekpere nye ONYENWE ANYI bu Chineke m, ma kwuputa si,

"Onyenwe anyi, onye di ukwu, di oke egwu. Onye na-edebe ogbugba ndu nke ihunanya nke ndi huru ya n'anya na-edebekwa iwu ya niile. ⁵ Ma anyi emehiela meekwa ihe n'adighi mma megide gi. Anyi emeela ajo omume, anyi enupula isi megide gi, gbakutakwa iwu gi niile azu. ⁶ Anyi e geghikwa ndi ozi gi bu ndi amuma nti, bu ndi gwara ndi eze anyi, na ndi ochichi anyi, na nna anyi ha, ma mmadu niile bi n'ala anyi okwu n'aha gi.

⁷ "Onyenwe anyi, i bu onye ezi omume, ma n'ubochi taa anyi bu ndi ihere diri, ndi Juda, ndi Jerusalem na ndi Izrel niile, ndi no nso ma ndi no n'ebe di anya ebe i chugara ha n'ihu ekwesighi ntukwasị obi anyi nye gi. ⁸ ONYENWE ANYI, ihere emegbuola anyi. Ihere diri ndi eze anyi, dikwara ndiisi anyi na ndi nna anyi, n'ihu na anyi emeela mmehie megide gi. ⁹ Ma Onyenwe anyi Chineke anyi ka obi ebere na mgbaghara niile diri, n'ihu na anyi enupurula gi isi. ¹⁰ Anyi erubeghi isi nye ONYENWE ANYI Chineke anyi, maobu debe iwu ahụ o nyere anyi site n'aka ndi ohu ha bu ndi amuma. ¹¹ Ndi Izrel niile enupula isi n'iwu gi, wezuga onwe ha, ju ige gi nti.

* 8:12 8:12 Maobu, ndi agha

"Ya mere, ọbụbụ ọny ahụ niile e dere n'iwu Mosis, odibo nke Chineke adakwasịla anyị, n'ihu na anyị emehiela megide gị. ¹² O meela ka okwu ya guzosie ike, bụ nke o kwuru megide anyị na ndị ndu anyị site n'iwetara anyị oke mbibi a. Nke bụ na o nwebeghị mgbe ọbụla e merela ụdị ihe emere na Jerusalem n'okpuru eluigwe. ¹³ O bụ dika e si dee ya n'iwu Mosis, ka mbibi a niile bjakwasiri anyị, ma anyị achọbeghị ihuoma ONYENWE ANYI Chineke anyị, na ichegharị site na mmehie anyị chee uche banyere eziokwu gị. ¹⁴ ONYENWE ANYI kpachara anya mee ka nsogbu a bjakwasị anyị. N'ihu na ONYENWE ANYI, Chineke anyị, bụ onye ezi omume n'ihu niile ọ na-eme, ma anyị juru irubere ya isi.

¹⁵ "Ma ugbu a, Onyenwe anyị Chineke, onye ji aka dī ike kpọpụta ndị nke ya n'ala Ijpt, i meere onwe gị aha nke na-adigide ruo taa. Anyị mere mmehie, ma mejọkwa.

¹⁶ Onyenwe anyị, dika ezi omume gị si dī, wezuga iwe gị na oke iwe gị n'ebe Jerusalem nọ, bụ obodo gị, na ugwu nsọ gị. Mmehie anyị na njehie nna anyị ha emeela ka Jerusalem na ndị gị bụrụ ihe ikwa emo nye ndị gbara anyị gburugburu.

¹⁷ "Ma ugbu a, Chineke anyị, biko nuru ekpere na ariri ọhu gị. N'ihu aha gị, Onyenwe anyị jiri amara mee ka ihe si n'ihu gị mukwasị ulonso gị nke togboro n'efu. ¹⁸ Chineke m, toọ ntị gị n'ala nuru ariri ọhu m. Meghee anya gị abụọ ka i huru onodu mbibi nke obodo a na-akpo aha gị nọ. Anyị anaghị arịọ ka i nyere anyị aka n'ihu na anyị bụ ndị ezi omume, kama anyị na-arịọ n'ihu na ebere gị dī ukwu. ¹⁹ Onyenwe anyị nuru! Onyenwe anyị, gbaghara anyị! Onyenwe anyị biko, gee ntị ma zaa anyị. N'ihu aha gị, O Chineke m, anokwala ọdu, n'ihu obodo gị, na ndị nke gị bụ aha gị ka a na-akpo ha."

Nari afo anọ na iri afo itoolu

²⁰ Mgbe m nọ na-ekwu okwu na-ekpe ekpere, na-ekwuputa mmehie m na mmehie ndị m Izrel, na-arịkwa amara n'ihu ONYENWE ANYI bụ Chineke m maka ugwu dī nsọ nke Chineke m, ²¹ ebe m ka nọ na-ekpere, Gebrel, nwoke ahụ m huru n'ohu na mbu, feere ọsịsọ bjakwute m n'oge a na-achu aja nke uhuru. ²² O bira si m, "Daniel, a bbara m ugbu a inye gị uche na nghota. ²³ Na mbido oge i malitere iri ọhu, ka okwu ọsisa putara. Abiara m igwa gị ya, n'ihu na i bụ onye a na-akwanyere ugwu nke ukwu. Ya mere, tugharja uche n'okwu a, ghotakwa ọhu a.

²⁴ "Iri izu ụka asaa, ka e dere n'iwu nye ndị gị na obodo nsọ gị iji kwusi njehie, ime ka mmehie kwusi, na ichu aja maka ikpuchi afo omume na iweta ezi omume nke ga-adị ruo mgbe ebighi ebi, na ikachi ọhu na amuma ahụ akara, nakwa ite Ebe ahụ Kachasi Nso* mmanu.

²⁵ "Ma mara, werewa uche ghota nke a: Site n'oge e nyere iwu ka e wugharja Jerusalem tutu ruo mgbe Onye ahụ e tere mmanu, onyendu ahụ ga-abia, ga-abu izu ụka asaa, na izu ụka iri isii na abuo, a ga-ewughachi ya, na okporouzo ya, na olulu mmiri ya, maobu n'ime oge nsogbu. ²⁶ Mgbe izu ụka iri isii na abuo gasiri, Onye ahụ e tere mmanu ka a ga-egbu, ma o nweghi ihe o ga-enwe. Usuu agha nke onye ochichi ga-abia bibie obodo na ulonso. Oge ikpeazu ga-abia dika idee mmiri; agha ga-adigide ruo n'oge ogwugwu, e kpebiela na ila n'iyi ga-adi. ²⁷ Ya na otutu ndi mmadu ga-enwe ogbugba ndu n'otu 'izu ụka,' o bukwa n'okara† izu ụka ahụ, ka o ga-eme ka ichu aja na inye onyinye kwusi. O ga-emekwa ihe aru dī egwu n'ime ulonso ahụ, ruo mgbe a ga-awukwasị ya ogwugwu ahụ bụ nke akara aka n'ahụ onye ojojo ahụ."

10

Ohu Daniel huru banyere otu nwoke

¹ N'afọ atọ nke ochichi Sairos eze Peshja, e nyere Daniel (onye aha ya bukwa Belteshaza mkpughe). Ozi ahụ bụ eziokwu, o gbasakwara oke ogbaaghara. O ghotara ozi ahụ, nwetakwa nkwa banyere ọhu ahụ.

² N'oge ahụ, mu onwe m, bụ Daniel, ruru ụjụ izu ụka atọ. ³ Erighi m nri oma ọbula, erikwaghị m anu, anukwaghị m mmanya, eteghi m mmanu otite ọbula n'ahụ m n'ime izu ụka atọ a niile.

⁴ N'ubochi nke iri abuo na anọ nke onwa mbu n'afọ, eguzo m n'akuku osimiri ukwu ahụ, bụ Tajgris, ⁵ eleliri m anya m elu, hu n'ihu m otu nwoke yi uwe akwa ọcha, onye e kekwasiri belit e ji ọlaedo sitere Ufaz mee n'ukwu ya. ⁶ Ahu ya na-egbukwa maramara dika nkume beril, ihè si n'ihu ya dī ka ihè nke amuma eluigwe. Mkpuru anya ya na-enwukwa dika ire oku. Ukwu ya na aka ya na-acha dika bronze e hichara nke oma. Okwu si ya n'onu na-ada ụda dika uzu nke otutu mmadu.

* 9:24 9:24 Onye nsọ ahụ nke kachasi ndi nsọ mmanu † 9:27 9:27 Maobu, na nkera

⁷ O bụ naanị m Daniel hụrụ ọhụ a. Ndi mụ na ha nọ ahughị ya, kama na mberede, e mere ka oke egwu tọọ ha, nke mere ka ha gbara ọsọ gaa zoo onwe ha. ⁸ O bụkwa naanị m nọ, mgbe m hụrụ oke ọhụ a. Mgbe m hụkwara ya, ike niile dị m n'ahụ si m n'ahụ pụọ. Ihu m gbanwere nke ukwu, ike afọdụkwaghị m n'ahụ. ⁹ Mgbe ahụ, anurụ m ụda olu ya, ma mgbe m nūrụ ụda olu ya, adara m n'ala kpudo ihu n'ala n'ọnọdụ ịda n'oke ụra.

¹⁰ Ma otu aka meturū m, welite m mee ka m maa jijiji n'elu ikpere m na aka m abụọ. ¹¹ O siri m, "Daniel, gị onye a hūrū n'anya nke ukwu. Gee ntị tuleekwa nke ọma okwu niile m na-agwa gị ugbo a. Guzo n'ukwū gị abụọ, n'ihu na e zitere m ịbiakwute gị." Mgbe ọ na-agwa m okwu a, eguzooro m ọtọ, na-ama jijiji.

¹² O siri m, "Egwu atūla gị, Daniel. N'ihu na site n'ubochi mbụ i kpebiri inwe nghota na iweda onwe gị ala n'ihu Chineke gị, ka a nūrū okwu gị niile, a biakwara m n'ihu ọsịsa ha. ¹³ Ma onyeisi ndi na-achị alaeze Peshia gbochiri m, kemgbe iri ubochi abụọ na otu. Ya mere, Maikel, otu n'ime ndiisi ochichi biara nyere m aka, n'ihu na mụ onwe m fodorū n'ebe ahụ mụ na eze Peshia. ¹⁴ Ugbo a, abjala m ime ka i ghota ihe ga-adakwasị ndi gị n'oge ikpeazu n'ubochi di n'ihu. N'ihu na ọhụ ndi a diri oge ndi na-abia n'ihu."

¹⁵ Mgbe ọ na-agwa m okwu ndi a, ekpnyere m ihu m n'ala enwekwaghị m ike ikwu okwu ọbula. ¹⁶ Mgbe ahụ, otu onye, nke yiri mmadụ, biara metū egbugbere onụ m aka, mee ka m nwee ike ikwukwa okwu ọzọ. Mgbe ahụ agwara m onye ahụ nke guzo m n'ihu, "Anọ m n'oke ihe mgbu; Onyenwe m, enwekwaghị m ike ọbula, n'ihu ọhụ m hūrū. ¹⁷ Olee otu mụ bụ ọhụ gị ga-esi gwa gị okwu, Onyenwe m? N'ihu na ike adighikwa n'ime m, enwekwaghị m ike iku ume."

¹⁸ Mgbe ahụ, otu onye yiri mmadụ biara metukwa m aka ọzọ nye m ike. ¹⁹ O siri, "Onye a hūrū n'anya nke ukwu, atukwala ụjọ, udo diri gị, ya mere diri ike, obi sie gị ike."

Mgbe ọ gwara m okwu a, ike m loghachitere, asiri m, "Ka onyenwe m kwuo okwu, ebe i nyeghachila m ike."

²⁰ Mgbe ahụ, ọ siri, "I maara ihe mere m ji biakwute gị? Aga m alaghachi azu iluso onyeisi na-achị alaeze Peshia ọgụ, mgbe mụ ga-apụ, eze na-achị Griis ga-abia; ²¹ ma otu ọ di, aga m agwa ndi ihe e dere n'akwukwo nke eziokwu. (O dighi onye na-enyere m aka imegide ha ma ọ bughị naanị Maikel onyeisi unu.

11

¹ N'afọ mbụ nke ochichi Daraios onye Midia, ọ bụ m guzoro inyere ya aka na ichekwa ya.)

Ndi eze alaeze nke ugwu na ndida

² "Ugbo a, aga m agwa gị eziokwu. A ga-enwe ndi eze Peshia atọ ọzọ ndi ga-achikwa. A ga-enwe eze nke anọ onye ga-aba ụba karịa ndi ọzọ niile. Mgbe ọ ga-adị ike site akunuba ya, ọ ga-akpalị onye ọbula imegide eze Griis. ³ Ma mgbe ahụ, a ga-enwe eze di ike nke ga-eji oke ike chja. O ga na-eme ihe masiri ya. ⁴ Ma mgbe ọ rigotachara n'ochichi, a ga-ekposaa alaeze ya kesaa ya n'akukū anọ nke ụwa ma ọ bughị umu ya ga na-achị. O bughikwa n'usoro dika ike ochichi ya si di, n'ihu na a ga-ehopu alaeze ya, nyefee ya n'aka ndi ọzọ na-abughị ndi agburu ya.

⁵ "Eze nke ndida ga-adị ike, ma otu onye n'ime ndiisi agha ya ga-adị ike karịa ya, chikwa alaeze di ukwu karịa nke ya ⁶ Mgbe afọ ole na ole gasiri, ha ga-ekekota onwe ha. Ada eze ndida ga-agakwuru eze ugwu ka ha gbaa ndu, ma ada eze agaghị ejigide ike ya, eze na ike ya agaghị adigidekwa. N'ubochi ndi agha, a ga-arara ada eze ahụ nye, ya na ndi na-eche ya nche, na nna* ya na onye ahụ dinyaere ya.

⁷ "N'oge ahụ, otu onye ga-esi n'agburu ulọ nwanị ahụ kulite i were onodu ya ichi dika eze, ọ ga-ebuso ndi agha eze mpaghara ugwu agha, bata n'ebe ya e wusiri ike, ọ ga-aluso ha agha ghoọ onye mmeri. ⁸ O ga-ebukoro chi ha niile na arusi ha niile awuru awu ma ndi aturu atu, na ihe ndi ọzọ dikarisiiri ha mkpa dika efere, ọlaocha na nke ọlaedo laa Ijpt. O mechaa nke a, ọ ga-akwusi iluso eze ugwu ọgụ afọ ole na ole. ⁹ Otu a kwa, eze mpaghara ugwu ga-ebuso eze ndida agha, ma ọ gaghị anọ odụ loghachikwa n'ala nke ya. ¹⁰ Ma umu ya ndi ikom ga-achikota otutu ndi agha siri ike, ndi ga-enupu dika oke idee mmiri, buru agha ruo n'ebe ya e wusiri ike.

¹¹ "Mgbe ahụ, eze ndida, onye iwe ga-eju obi, ga-achikotakwa ndi agha nke ya buso eze ugwu agha, onye nke ga-achikota otutu ndi agha, ma ndi a ka ndi iro ya ga-alugbu. ¹² Ma mgbe ọ merichara ndi agha ahụ, ọ ga-enwe onu di ukwu, ọ ga-egbukwa imerime puku ndi mmadụ, ma ọ gaghị emerị na-aga n'ihu. ¹³ Mgbe afọ ole na ole gafere, eze ndi

* 11:6 11:6 Akwukwo ochie na-eede nwa

mpaghara ugwu ga-eduru ndi agha ji ezi ngwa agha, na ndi bara uba n'onuoguguru karja ndi nke e meriri n'agha na mbu puo ibu agha.

¹⁴ "N'oge ahụ, otutu ndi ga-ebili imegide eze ndida, Ufodu ndi okpa aghara n'etiti unu ga-enupukwa isi, ha ga-esi otu a mezuo ihe a i huru n'ohu, ma a ga-emeri ha. ¹⁵ Mgbe ahụ, eze ndi mpaghara ugwu ga-abia buo agha megide obodo ndi ndida e wusiri ike, lugbukwaa ya. Ndi agha agaghị enwe ike iguzogide ha o buladi ndi ha bu oka ibe n'agha. ¹⁶ Ma onye nke na-ebuso ya agha ga-eme ihe masiri ya, ma o nweghi onye ga-egbochi ha. O ga-abatakwa n'Ala Oma ahụ, ebe ihe niile ga-anọ n'okpuru ya. ¹⁷ O ga-ekpebi ibia n'ike nke alaeze ya niile, iji mee nke a, ya na eze nke ndida ga-agba ndu. O ga-enyekwa ya nwaagboghof† iji kwatuo alaeze ya, ma ebumnobi ya agaghị eguzo maobu baara ya uru. ¹⁸ Mgbe o mesiri nke a, o ga-eche ihu ya n'obodo ndi ahụ niile di n'onu osimiri. O ga-emerikwa otutu n'ime ha. Ma otu ochiagha ga-aluso ya ogu, mee ka o jiri oso gbaghachi n'ihere. ¹⁹ O ga-echighari azu chee ihu ya ebe niile e wusiri ike nke ala nke ya, o ga-aso ngongo daa, a gaghị ahukwa ya ozu.

²⁰ "Otu onye ga-abia nochie onodu ya, o ga-ezipu onye ga-ekgebu ndi mmadu n'utu iji mee ka otuto nke alaeze ahụ daa, ma n'ime ubochi ole na ole, a ga-egbu ya, ma o gaghị ahụ n'agha maobu n'ihu mmadu.

²¹ "N'onodu ya, otu onye ojoo e ledara anya ga-ebilite, onye na-ekwesighi iwere nsopuru nke ya bu ochichi. O ga-abata n'ike n'alaeze ahụ mgbe ndi ya no n'udo, o ga-eji nwayoo ma were ire utu na aghughu nweta alaeze ahụ. ²² Mgbe ahụ, o ga-achusasi igwe ndi agha niile, bibiekwa ha na onye ochichi nke ogbugba ndu. ²³ Mgbe o banyesiri n'ogbugba ndu, o ga-eji aghughu na-eme mpu, o ga na-esiwanye ike n'agbanweghi n'onuoguguru ndi mmadu di ole na ole. ²⁴ O ga-abanye n'akuku ala ahụ niile a maara ndi bara uba bi, mee n'ebe ahụ ihe ndi buru ya uzu na-emebeghi. O ga-ekesara ndi mmadu akunuba na ihe nkwata ndi ozo o lutara n'agha. O ga-atuputa aro iji luso obodo siri ike ogu, ma nke ahụ ga-adi nwa mgbe nta.

²⁵ "Mgbe ahụ, o ga-emesi onwe ya obi ike, chikotaa otutu ndi agha ibuso eze ndida agha. Eze ndida ga-achikotakwa ndi agha di otutu dikwa ike luso ya ogo ma o gaghị enwe ike guzogide ya n'ihizuzu nzuzo a gbara megide ya. ²⁶ N'ihizuzu na ndi na-eri ihe oma eze ga-etipia ya. A ga-achusa ndi agha ya, ma gbukwaa otutu n'ogbo agha. ²⁷ Ndi eze abuo a, ndi obi ha juputara n'ihe ojoo ga-anokota n'otu tebul na-agwarita ibe ha okwu ugha, ma nzuko ha agaghị enwe isi, n'ihizuzu ogwugwu ahụ ga-adi mgbe a kara aka ruru. ²⁸ O ga-eji akunuba di ukwu laghachi n'obodo nke ya ma obi ya ga-adi imegide ogbugba ndu nso ahụ. O ga-ebili imegide ya ma mesia laghachi n'obodo nke aka ya.

²⁹ "Ma mgbe oge ahụ a kara aka ruru, o ga-achirikwa ndi agha ya laghachi na ndida, ma ihe agaghị adi otu o di na mbu. ³⁰ Ugo mmiri ndi si obodo Kitim ga-abia imegide ya, o ga-ada mba n'ihizuzu egwu, o ga-alaghachi azu were oke iwe megide ogbugba ndu ahụ di nso. O ga-aloghachi gosi ndi hapuru ogbugba ndu ahụ di nso nkwa.

³¹ "Ndi agha ya ga-ebili imeru ebe ahụ e wusiri ike nke ulonso ukwu ahụ, kwusikwa aja nsure oku nke a na-achụ kwa ubochi. Ha ga-ewuli ihe aru nke na-eweta mbibi. ³² O ga-eji ire utu meruo ndi ahụ mebiri iwu nke ogbugba ndu. Ma ndi ahụ maara Chineke ha ga-adi ike guzogide ya.

³³ "Ndi niile nwere uche ga-ezi otutu mmadu ihe, ma na nwa oge nta, ufodu ga-anwu site na mma agha, ufodu ka a ga-akpo oku, ufodu ka a ga-adota n'agha, ufodu kwa ka a ga-apunara ihe ha nwere. ³⁴ Mgbe ha ga-ada, inyeaka ntakiri ga-abara ha, otutu ndi mmadu ga-ejikwa uzu aghughu bja dinyere ha. ³⁵ N'oge ahụ, ufodu n'ime ndi maara ihe ga-aso ngongo, ka ha nwe ike buru ndi a nuchara anucha, na ndi a sachapuru ocha na ndi emere ka ha di ocha na-enweghi ntupu tutu ruo n'ogwugwu ihe ndi a, n'ihizuzu n'oge ahụ ga-abia mgbe akara aka.

Eze nke na-ebuli onwe ya elu

³⁶ "Eze ahụ ga-eme ihe obula o choru. O ga-agukwa onwe ya dika onye di ukwu karja chi niile. N'ezie, o ga-ekwu okwu nkwalu megide Chineke kachasi chi niile. Ma ihe ga-agakwara ya nke oma tutu mgbe oge ya zuru. N'ihizuzu na ihe niile ekwuru ga-emezucha. ³⁷ O gaghị akpo chi nke nna ha maobu nke ahụ umu nwanyi na-achosi ike ihe obula, o nweghi chi obula o ga-akpo ihe n'ihizuzu na o ga-ebuli onwe ya elu karja ha niile. ³⁸ Kama chi nke o ga-asopuru bu chi nke ebe e wusiri ike, chi nke nna ya ha na-amaghị. O ga-eji olaedo na olaocha, na nkume di oke onuhia na onyinye dara oke onuhia fee chi a. ³⁹ O ga-eme ebe niile e wusiri ike, nke siri ike site n'inyeaka chi nke mba ozo. Ndi niile nabatara ya ka o ga-eme ka nsopuru bara uba. O ga-eme ha ndi ochichi otutu mmadu, kenyekwa ha ala dika ugwo oru ha.

† 11:17 11:17 Site n'oluli di na nwunye

⁴⁰ “Ma n’oge ikpeazu, eze ndida ga-ebuso ya agha, ma eze nke ugwu ga-eji iwe chikota ndi agha na-agba ugbo agha, ndi na-agba inyinya na ndi agha ji ugbo mmiri megide ya. O ga-ebuso otutu mba agha, kpochapu ha dika idee mmiri si ekpochapu ihe. ⁴¹ O ga-abata na Ala Oma ahụ, gbukwaa iri puku mmadu kwuru iri puku mmadu, ma obodo Edom, obodo Moab na ndi ndu nke Amon ga-agbapu site n’ike ya. ⁴² O ga-aga ibuso otutu obodo agha, Ijpt agaghị agbanari ya. ⁴³ O ga-enwe ikike n’ebe akụ nke olocha na oloaedo na uba niile nke ala Ijpt. Ndi Libia na ndi Kush‡ ga-edokwa onwe ha n’okpuru ya. ⁴⁴ Ma n’oge a kwa, ozi ga-esi n’owuwa anyanwu na n’ugwu bia, nke ga-emenye ya egwu. N’ihi ya, o ga-eji oke iwe puo ibibi otutu ndi ma laakwa ha n’iyi. ⁴⁵ O ga-akwuba uloaze ya n’etiti ugwu oma ahụ di nsọ na n’oke osimiri, n’agbanyeghi ihe ndi a niile, o ga-abiaru ogwugwu ya, o dighikwa onye ga-enyere ya aka.

12

Ogwugwu oge

¹ “N’oge ahụ, Maikel, onyeisi ochichi ukwu ahụ, nke na-eche ndi unu, ga-ebili. O ga-abu oge nhuju anya, a na-ahutubeghi udi ya site na mgbe mba obula malitere ruo ugbo a. Ma mgbe ahụ, ndi gi niile, ndi e dere aha ha n’akwukwo ahụ, ka a ga-anaputa. ² Igwe ndi niile nwuru anwu, ndi e likwara, ha ga-ebilite. Ufodu ha ga-ebili baa na ndu ebighi ebi, ma ufodu ga-ebili keta ihere na ibu onu nke ebighi ebi. ³ Ndi ahụ bu ndi maara ihe, ka a ga-eme ka ha nwuo ocha dika ihe mbara eluigwe. Ndi ahụ niile na-emekwa ka otutu si n’ihe ojo mee ezi omume ga-enwukwa dika kpakpando ruo mgbe ebighi ebi. ⁴ Ma gi bu Daniel, zoo okwu e dere n’akwukwo a, mechikwa ma kachiekwa ha akara tutu ruo ogwugwu oge. Otutu ga-agbaghari ebe na ebe ozo, ma ihe omuma ga-aba uba.”

⁵ Mgbe ahụ, mu bu Daniel weliri anya hu mmadu abuo ndi ozo ka ha no n’akuku osimiri ahụ, otu n’akuku nke a, otu n’akuku nke ozo. ⁶ Otu n’ime ha juru nwoke ahụ yi uwe akwa ocha, nke guzo n’akuku elu elu nke osimiri ahụ ajuju, si, “Olee mgbe ihe ndi a na-eyi egwu ga-emezu?”

⁷ Nwoke ahụ yi uwe akwa ocha, nke no n’akuku elu elu mmiri nke osimiri ahụ chiri aka nri na aka ekpe ya elu. Anukwara m mgbe o ji Onye ahụ na-adị ndu ruo mgbe niile ebighi ebi n’o iyi, “N’ihe ndi a ga-emezu naanị mgbe afo ato na okara gafere, tupu onye ahụ na-emebi ike nke ndi di nsọ ga-abia n’isi ngwucha ndu ya, ihe ndi a niile ga-emezucha.”

⁸ Anuru m ma aghotaghi m, n’ihi nke a, a sirị m, “Biko, Onyenwe m, ginị ka ihe ndi a ga-aputa?”

⁹ O sirị, “Daniel, gawara onwe gi. N’ihi na-apjachiela okwu ndi a, kachiekwa ya akara tutu ruo n’ogwugwu oge. ¹⁰ Otutu ka a ga-eme ka ha di ocha, sachaa ha mee ka ha di ocha na-enweghi ntufo, a ga-anuchakwa ha. Ma ndi ajo omume ga-aga n’ihu n’ajo omume ha. O nweghi onye ajo omume nke ga-aghotakwa ihe, ma ndi ahụ maara ihe ga-aghota ihe ihe a putara.

¹¹ “Site n’oge e mechiri ichu aja nsure oku nke a na-achụ kwa ubochi niile ruo n’oge a ga-ewuli ihe aru ahụ nke na-eweta mbibi, ga-abu otu puku ubochi, na nari ubochi abuo na iri ubochi itoolu. (1,290) ¹² Ngozi ga-adiri onye ahụ nke na-echere, ma nogidesikwa ike ruo mgbe otu puku ubochi, na nari ubochi ato, na iri ubochi ato na ise (1,335) ahụ gafere.

¹³ “Ma gi onwe, gawara onwe gi ruo ogwugwu ihe ndi a. I ga-ezukwa ike, i ga-ebilitekwa n’oge ikpeazu inara ihe nketa nke ruuru gi.”

‡ 11:43 11:43 Ya bu, ndi Itiopia

Hosiya

¹ Okwu ONYENWE ANYI nke bjakwutere Hosiya nwa Beiri n'oge Uzaya, na Jotam, na Ehaz, na Hezekaya, bu ndi eze Juda, na n'oge Jeroboam nwa Jehoash bu eze n'Izrel.

Nwunye Hosiya na umu ya

² Na mmalite okwu ONYENWE ANYI site n'onu Hosiya, ONYENWE ANYI gwara Hosiya si, "Gaa lutura onwe gi nwanyi na-akwa iko na umu amutara n'ikwa iko, n'ih na dika nwanyi aluru alu n'akwa iko, ala a na-akwa iko nke ukwu site n'igbahapu ONYENWE ANYI." ³ Ya mere, o gara lu o Goma nwa Diblaim, onye turu ime mura ya nwa nwoke.

⁴ ONYENWE ANYI gwara ya, "Aha i ga-agu nwantakiri ah u bu Jezril. N'ih na tupu nwa oge nta agafee, aga m ata ezinaulo Jehu ahuhu n'ih obara o wusiri na Jezril. Aga m eme ka alaeze nke ulo Izrel kwusi. ⁵ N'ubochi ah u, aga m agbaji uta Izrel na Ndagwurugwu Jezril."

⁶ Emesia, Goma turu ime ozo, muta nwa nwanyi. O gwara ya, "Aha i ga-agu ya bu Lo-Ruhama,* n'ih na agaghi m enwekwa obi ebere ozo n'ahu ulo Izrel, igbaghara ha mmehie ha. ⁷ Ma aga m enwe obi ebere n'ahu ulo Juda. Mu onwe m ga-azoputa ha site na ONYENWE ANYI bu Chineke ha. Agaghi m eji ngwa agha obula, dika uta maobu mma agha maobu ike ibu agha maobu inyinya maobu ndi na-agba inyinya zoputa ha."

⁸ Mgbe o juru Lo-Ruhama ara, o turu ime ozo, muo nwa nwoke. ⁹ ONYENWE ANYI siri, "Kpo aha ya Lo-ammi,† nke putara unu abughi ndi m, n'ih na unu abughi ndi nke m, mu onwe m abukwaghi Chineke unu.

¹⁰ "Ma onogogu umu Izrel ga-adi ka aja di n'onu oke osimiri nke a na-apughi iguta onu maobu tu n'ihe otutu. N'ebe ah u a no si ha, 'Unu abughi ndi m,' n'ebe ah u ka a ga-an o sika ha, 'Um Chineke di ndu ka unu bu.' ¹¹ A ga-achikotakwa ndi Juda na ndi Izrel onu. Ha ga-ahoputakwara onwe ha otu onyeisi, si n'ala ah u rigoputa, n'ih ihe ukwu ka ubochi Jezril ga-abu.

2

¹ "Gwa umunne gi ndi nwoke Ami, 'nke putara ndi m,' gwakwa umunne gi nwanyi Ruhama, nke putara, 'Unu ndi m huru n'anya.'

Ntaramahuhu na nlota

² "Unu guzogidenu nne unu, rionu ya, n'ih na o bughi nwunye m, mu onwe m abukwaghi di ya.

Gwanu ya ka o wezuga ikwa iko site n'ihu ya, ya wezugakwa igba akwuna nke di n'etiti ara ya abuo.

³ Ma o bughi otu a, aga m eyipu ya uwe ya mee ka o gbara oto, aga m eme ka o gbara oto di ka n'ubochi ah u a muru ya.

Aga m eme ya ka o di ka ozara, ka o ghoo n'ala kporo nku, were akpiri ikpo nku mee ka o nwuo.

⁴ Agaghi m egosi umu ya ebere m, n'ih na ha bu umu a kwatara n'iko.

⁵ N'ih na nne ha bu onye na-akwa iko, o turu ime ha n'onodu ihere.

Site n'ikwu si, 'Aghaghi m igbakwuru ndi enyi nwoke huru m n'anya, ndi na-enye m nri na mmiri, aji anu m na akwa ocha m, mmanu oliv m na ihe onunu m.'

⁶ N'ih nke a, aga m eji ogwu na uke gbachie ya gburugburu; aga m agbachi uzo ya, mee ya ka o ghara ima ebe o na-eje.

⁷ O ga-agbaso ndi ah u huru ya n'anya ma o gaghi achukwute ha. O ga-ach o ha ma o gaghi ah u ha.

Mgbe ah u, o ga-asi,

'Ka m gaa laghachikwuru di mbu m, n'ih na o diri m mma mgbe ah u kariya ugbu a.'

* 1:6 1:6 Nke a putara onye a na-ahughi n'anya maobu, obi ebere adighikwa † 1:9 1:9 Nke putara, o bughi ndi nke m

8 Ma ọ kwetaghị na ihe ndị a si n'aka m,
na ọ bụ mụ nyere ya ọka, na mmanya ọhụrụ, na mmanụ oliv,
na ọlaọcha, na ọlaedo ndị ahụ niile
nke o ji na-efe Baal.

9 “Ya mere, aga m ewerekwa ọka m mgbe ọ chara,
na mmanya ọhụrụ m mgbe oge ya ruru.

Aga m anapụkwa ya akwa aji anụ m na akwa ọcha m,
nke ekwesiri iji kpuchie ọtọ ya.

10 Ugbu a, aga m ekpughe ọtọ ya
n'ihu ndị ahụ na-ahụ ya n'anya,*
ọ dikwaghị onye nwere ike inapụta ya site n'aka m.

11 Aga m eme ka obi ụtọ ya kwụsị;
ọ buladi mmemme nke afọ niile, mmemme ọnwá ọhụrụ,
nke ubọchị izuike na mmemme ndị ọzọ ahụ niile a kara aka.

12 Aga m ala ubi vaịnị ya na osisi fiig ya niile n'iyi,
nke ọ siri bụ ụgwọ ọrụ ya site n'aka ndị hụrụ ya n'anya;
aga m emekwa ka ha ghọọ oke ọhịa,
anụ ọhịa ga-eripịa ha.

13 Aga m enye ya ahụhụ maka ubọchị niile
bụ nke o surere ihe na-esi isi ụtọ nye chi Baal niile,
ọ chirị mgbaaka mkpisiaka na ihe ichọ mma niile, jikere onwe ya,
puo chuso ndị ahụ hụrụ ya n'anya,
ma chezoọ m,” Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.

14 “N'ihì nke a, aga m arara ya,
duba ya n'ime ọzara,
jiri olu di nro gwa ya okwu n'ebe ahụ.

15 Ebe ahụ ka m ga-enyeghachi ya ubi vaịnị ya,
ghanweekwa Ndagwurugwu Akọ, mee ka ọ ghọọ ọnụ ụzọ olileanya.
Mgbe ahụ, ọ ga-azakwa m dika o mere mgbe ọ bụ agbọghọbia,
n'oge ahụ o si n'ala Ijpt pụta.

16 “N'ubọchị ahụ,” otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri,
“Ị ga-akpọ m 'Di m,'
ị gaghị akpọkwa m 'nna m ukwu,' ọzọ.†

17 N'ihì na aga m ewepụkwa aha niile nke arụsị Baal n'egbugbere ọnụ ya,
ha gaghị akpọkwa ha aha ọzọ.

18 N'ubọchị ahụ, aga m eme ka gị na ụmụ anụ ọhịa gbaa ndụ,
meekwa ka gị na ụmụ nnụnụ,
na ihe niile e kere eke n'akpughari n'ala gbaa ndụ.

Aga m emebi ngwa agha niile,
agha niile ga-akwụsịkwa.
Mgbe ahụ, a ga-eme ka ị dīnaa ala n'udo na-enweghị nsogbu, na ụjọ.

19 Aga m ekwerekwa ilu gi dika nwunye ruo ebighi ebi;
aga m ekwerekwa ilu gi n'ezi omume na ikpe ziri ezi,
n'ihunanya nke na-adigide, nakwa obi ebere.

20 Aga m eji ikwesi ntukwasị obi kwere ilu gi.
Ị ga-amatakwa ONYENWE ANYỊ.

21 “N'ubọchị ahụ m ga-azaghachi,”
otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.

“M ga-azaghachi eluigwe,
ha ga-azaghachi ala.

22 Ala ga-azaghachi ọka
na mmanya ọhụrụ na mmanụ oliv,
mgbe ahụ ha ga-azaghachi Jezril.

23 Aga m akụkwa ya nye onwe m n'ala ahụ dika mkpuru.
Aga m egosi ihunanya m n'ahụ onye ahụ m kpọrọ, ‘Onye m na-ahughị n'anya.’‡

* 2:10 2:10 Ndị ya na ha na-akwa iko † 2:16 2:16 Maọbụ, Baal n'asụsụ Hibru ‡ 2:23 2:23 Enwekwa obi ebere n'ahụ Lo-Ruhama,

M ga-asikwa ndi ahụ a kporo, 'Ndi na-abughị ndi m,§' 'Unu bu ndi nke m,'
Ha ga-azakwa, 'Chineke m ka i bu.'"

3

Hosiya na nwunye ya adirikwa na mma

¹ ONYENWE ANYI gwara m ozo, "Gakwuru nwanyi a na-akwa iko, nke na-emekwa enyi na-ezighi ezi, gosi ya ihunanya gi dika ONYENWE ANYI si hu ndi Izrel n'anya, n'agbanyeghi na ha na-eso chi ndi ozo na-enwekwa mmasi di ukwu n'achicha nsọ e ji mkpuru osisi a mikporo amikpo mee."

² N'ih i ya, eweere m ego olocha di iri na ise, na otu ntuju oka homa, na oka bali zuta ya. ³ Mgbe ahụ agwara m ya, "Mụ na gi ga-ebi otutu ubochi, i gaghị agbakwa akwuna, maobu nwee nwoke obula gi na ya ga-enwe mmeko, otu a ka m ga-emekwa n'ebe i no."

⁴ Nke a na-egosi na Izrel ga-anọ ogologo mgbe na-enweghi eze maobu onye ochichi. O gaghị enwe ichu aja maobu nkume nsọ maobu efod maobu arusi ezinaulo. ⁵ Mgbe nke a gasiri, Izrel ga-aloghachi, choo ONYENWE ANYI bu Chineke ha, na Devid bu eze ha. Ha ga-ewere ima jijiji bjakwute ONYENWE ANYI, bighachitekwa ngozi ya n'oge ikpeazu a.

4

Okwu Onyenwe anyi megide Izrel

¹ Nuru okwu ONYENWE ANYI unu ndi Izrel,
n'ih i na ONYENWE ANYI nwere ebubo*
megide unu ndi bi n'ala a.

"N'ih i na o dighi ikwesi ntukwasị obi, o dighi ihunanya,
o dighikwa ihe omuma banyere Chineke n'ala a niile.†

² O bu naani ibu onu,‡ igha ugha na igbu mmadu,
izu ohi na ikwa iko.

Ogbaaghara di n'ebe niile,
ya na ogbugbu mmadu na-esepughị aka.

³ Nke a mere ala jiri noro n'iru uju,
ndi niile no na ya na-atakwa ahụ,§
ma anu ohia, ma nnu nu nke igwe,
o buladi azu di n'osimiri ka a na-ekpochapu.

⁴ "Ma otu o di, ka onye obula ghara ise okwu,
ka onye obula ghara ibo ibe ya ebubo.

N'ih i na ndi gi dika
ndi na-eseso onye nchajaja okwu.

⁵ I na-aso ngongo ehie na abali,
ndi amuma na-esokwa gi suo ngongo.

N'ih i ya aga m ala nne gi n'iyi
⁶ ndi m ka a na-ala n'iyi n'ih i na ha amaghi ihe.

"Ebe o bu na i juru ihe omuma,
aga m ajukwa gi di ka onye nchajaja m;
ebe o bu na i gbakutara iwu Chineke gi azu
mu onwe m ga-agbakutakwa umu gi azu.

⁷ Ka ha* na-abawanye n'onuogugu,
otu a ka ha si na-aga n'ihu na-emehie megide m,
ha gbanwere Chineke ha di ebube n'ih i ihe na-eweta ihere.†

⁸ Ha na-eriju afọ site na mmehie ndi m.
Ha ji anya ukwu na-achọ ka ha na-emehie na-aga n'ihu.

⁹ O ga-abukwa ka ndi nchajaja di, otu a ka ndi obodo dikwa.
N'ih i ya, aga m enye ha ntaramahuhu
ma kwughachi ha ugwo n'ih i omume ha niile.

¹⁰ "Ha ga na-eri ihe ma afọ agaghị eju ha.

§ 2:23 2:23 Ya bu, Lo-ammi, * 4:1 4:1 Maobu, Onyenwe anyi akpoola unu ikpe † 4:1 4:1 Ima ihe banyere
Chineke adighi n'uche unu ‡ 4:2 4:2 Maobu, ihu iyi § 4:3 4:3 Maobu, na-anwukwa anwu * 4:7 4:7 Ya
bu, ndi nchajaja † 4:7 4:7 Akwukwo Masori na-ede, nsopuru ha ka m gbanwere ka o ghọ ihere

- Ha ga-ebi ndụ akwuna ma ha agaghị amuba,
 n'ihì na ha ajula ONYENWE ANYI,
 were onwe ha nyefee ¹¹ n'aka igba akwuna,
 na mmanya ochie na mmanya oheru,
 nke na-ewepu mmuo nghota.
- ¹² Ndi nke m na-aju osisi apiri api ase ihe ha ga-eme,
 na-anata osisa site na mkpara osisi onye o na-aju ase.
 Mmuo nke igba akwuna na-eme ka ha kpafuo;
 ha gbara akwuna ma hapu Chineke ha.
- ¹³ Ha na-achụ aja n'elu ugwu niile,
 na-esure onyinye nsure oku n'elu ugwu nta niile,
 na n'okpuru osisi ook, osisi popla na osisi terebint,
 ebe ndo ya di ezi mma.
 N'ihì nke a ka umu unu ndi inyom na-agba akwuna,
 ndi nwunye umu unu na-akwa iko.
- ¹⁴ "Agaghì m ata umu unu ndi inyom ahuhu,
 mgbe ha na-agba akwuna,
 maobu taa ndi nwunye umu nwoke unu ahuhu
 mgbe ha na-akwa iko,
 n'ihì na ndi ikom unu n'onwe ha na-ejekwuru ndi akwuna,
 ha na ndi akwuna ulo arusi na-achukokwa aja,
 ma ndi a na-enweghi nghota ga-ala n'iyi.
- ¹⁵ "O bu ezie na unu bu ndi na-akwa iko unu bu Izrel,
 ma ka ikpe gharakwa ima Juda.
- "Unu agakwala Gilgal,
 unu agakwala ruo Bet-Aven,
 unu anukwala iyi si, 'Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu.'
- ¹⁶ Ndi Izrel di isiike
 dika nwaagboghọ ehi di isiike.
 ONYENWE ANYI o ga-esi anaa zuo ha
 dika umu aturu n'ebe ita nri sara mbara?
- ¹⁷ Ifrem na arusi agbaala ndu
 hapu ya ka o nooro onwe ya.
- ¹⁸ O buladi mgbe mmanya ha gwuru,
 ha na-aga n'ihu na-agba akwuna;
 ha heru ihere n'anya nke ukwu karja otuto ha.
- ¹⁹ Ifufe ga-ebupu ha,
 aja ha na-achụ ga-ewetara ha ihere.

5

Ikpe omuma megide Izrel

- ¹ "Nuru nu nke a, unu ndi nchaja!
 Geenu nti, unu ulo Izrel!
 Geenu nti, unu ndi ezinaulo eze.
 N'ihì na o bu unu ka ikpe ahụ gbasara.
 N'ihì na unu aburula ihe i maa n'onya na Mizpa,
 na ugbu agbasara n'elu Taboa.
- ² Ndi nupu isi ahụ abamiela ime n'igbu mmadu,
 aga m ata ha niile ahuhu.
- ³ Amaara m ihe niile gbasara Ifrem,
 o dikwaghị ihe zoro ezo banyere Izrel n'ebe m no.
 Gi Ifrem, ugbu a i gbawala akwuna;
 gi Izrel, emerukwala gi.
- ⁴ "Omume ha agaghì ekwe
 ka ha laghachikwute Chineke ha,
 n'ihì na mmuo nke ikwa iko ewerela ute biri n'ime ha,
 ha amaghikwa ONYENWE ANYI.
- ⁵ Mpako niile nke Izrel na-agba ama megide ha,

Ọ bụladị Izrel na Ifrem na-asọ ngongọ n'ime mmehie ha,
Juda, n'onwe ya, soo ha na-asọ ngongọ.

6 Mgbe ha ga-eji igwe ewu na aturū ha na igwe ehi ha,
gaa ichọ ONYENWE ANYỊ,
ha agaghị achọta ya.

N'ihì na o sitela n'ebe ha nọ wezuga onwe ya.

7 Ha bụ ndị na-ekwesighị ntụkwasị obi nye ONYENWE ANYỊ.

Ha murū ụmụ a kwatara n'iko.

Ugbu a, mmemme onwa oḣurū ha
ga-eripịa ha na ala ubi ha.

8 "Fuọ opi ike na Gibeá,
fúkwaá mpi anụ na Rema.

Tie mkpu agha na Bet-Aven.

Lee anya n'azụ gị, Benjamin.

9 A ga-ebibi Ifrem kpmkpm

n'ubochi ahụ m ga-ata ha ahụhụ.*

N'etiti ebo nke Izrel niile,

ka m na-ekwusa ka amara na ọ bụ okwu kwesiri ntụkwasị obi.†

10 Ndị ndu Juda adịla ka ndị ahụ

na-ewezuga oke ala,

aga m awụkwasị ha iwe m

dịka uju mmiri ozuzo.

11 Ifrem bụ onye a na-emegbu emegbu,

onye e ji ike na-azọpịa,

n'ihì na ọ kpacha anya na-achuso ihe efu.

12 Adj m ka nla nye Ifrem,

dịkwa ka ihe na-eweta ire ure dijiri ndị Juda.

13 "Mgbe Ifrem hurū ụdị orịa ọ na-aria,

Juda ahụkwa onya di ya n'ahụ,

mgbe ahụ Ifrem gakwuru ndị Asirija,

ma zigakwara eze ukwu ahụ ozi.

Ma ọ pughị igwọ gị,

maobu gwọọ onya gị niile.

14 N'ihì na-aga m adj ka odum nye Ifrem

dịkwa ka nwa odum nye Juda.

Aga m adokasi anụ ahụ ha ma hapu ha puo.

Aga m ebupu ha puo, na-enweghi onye ga-abia izoputa ha.

15 Aga m alaghachi azu n'onodu m,

ruo mgbe ha kweere na ikpe mara ha,

ma choo ihu m;

n'onodu mmekpa ahụ ha,

ha ga-achosi m ike."

6

Nnọgide na nnupu isi Izrel

1 "Bianu ka anyi laghachikwuru ONYENWE ANYI.

Ya onwe ya adokaala anyi,

o ga-agwo kwa anyi;

o tipula anyi onya,

ma o ga ekechikwa onya anyi.

2 O ga-eme ka anyi dikwa ndu ozo mgbe ubochi abuo gasiri.

N'ubochi nke ato, o ga-eme ka anyi bilie guzokwa n'ukwu anyi,

meekwa ka anyi diri ndu n'ihu ya.

3 Ka anyi mara ONYENWE ANYI;

ka anyi gbalisie ike imata ya.

O buladi dika anyanwu na-awalite,

n'ezie, o ga-aputa ihe dika chi obubo,

* 5:9 5:9 Maobu, n'ubochi ntaramahuhu † 5:9 5:9 Ya bu, okwu n'aghaghị imezu

o ga-abjkwute anyi dika mmiri ozuzo,
dika mmiri na-ezosa ala n'oge udu mmiri."

⁴ "Gini ka m ga-eji gi mee, O Ifrem?

Gini ka m ga-eji gi mee, O Juda?

Ihunanya gi dika igwe ojii nke ututu,
dika igirigi na-anọ naani nwa mgbe nta.

⁵ Nke mere m ji si n'onu ndi amuma gbukasija ha.

Ejirila m okwu onu m gbuo ha,
ikpe omuma m na-achawaputa dika ihè.

⁶ N'ihì na ana m achọ ebere, o bughị aja,
imata Chineke kama aja nsure oku niile.

⁷ Ma dika Adam, ha emebiela ogbugba ndu m;
n'ebe ahụ ka ha nọ gosi ekwesighi ntukwasị obi ha.

⁸ Gilead bu obodo nke ndi na-eme ajo ihe,
nke eji nzo ukwu obara zotosia.

⁹ Dika ndi na-apunara mmadu ihe na-ezo na-eche onye ga-agafe,
otu a ka ndi nchujaja

si egbu ndi mmadu n'uzo Shekem,
leenu oke ajo omume ihere di otu a.

¹⁰ N'ezie, ahula m ihe jogburu onwe ya n'ime Izrel.

N'ebe ahụ ka Ifrem nọ na-agba akwuna,
emerokwala Izrel.

¹¹ "Ma nye gi onwe gi, Juda,
owuwe ihe ubi nọ na-eche gi.

"Mgbe obula m ga-eweghachi akunuba ndi m,

7

¹ mgbe m choro igwo Izrel,
mmehie Ifrem na-aputa ihe,
a na-ekpughekwa aru a na-eme na Sameria.

Ha na-agho aghugho,
ndi ohi na-akwakwa ulo ndi mmadu,
ndi na-apunara mmadu ihe nọ n'okporozọ.

² O dighi onye bi n'ime ha maara
na m na-echeta mmehie ha niile.

Ugbu a, mmehie ha agbaala ha gburugburu.
Ana m ahukwa ha niile.

³ "Eze ha na-anuri onu n'ihè ojoo ha;
umu eze na-achị ochi n'ihì ụgha ha.

⁴ Ha niile bu ndi na-akwa iko;
ha di ka ite oku ighe achicha e mere ka o di oku,
nke onye na-eghe achicha na-adighi akwanye nku,
site na mgbe e bidoro igwako utu oka ahụ tutu ruo mgbe o koliri.

⁵ N'ubochi mmemme nke eze anyi,
umu eze bu ndi akpaliri site na-inubiga mmanya oke,
ya na ndi na-akwa emo jikotara aka.

⁶ Obi ha na-enwu oku dika ihe ighe achicha,
ha ji izu nzuzo na-abjkwute ya.
N'abalì niile iwe ha na-ere nwayoo ka oku na-anyu anyu,
n'ututu ihe ha gbatara n'izu na-enwu dika oku.

⁷ Ha niile di oku dika ite ighe achicha di oku.
Ha na-eripia ndi eze ha.

Ndi eze ha niile na-ada,
ma o nweghi onye n'ime ha na-akpoku m.

⁸ "Ifrem na-agwakota onwe ya n'etiti ndi mba ozo.
Ifrem dikwa ka mbadamba achicha a na-atugharighi atughari.

⁹ Ndi mba ozo na-eripia ike ha,

ma ha adighi aghota ya.
 Isi awo aputala ha n'isi,
 ma ya onwe ya amaghi na o si otu a diri.
 10 Inya isi Izrel na-agba akaebe megide ya
 ma n'agbanyeghi ihe ndi a
 o naghị aloghachikwute ONYENWE ANYI bu Chineke ya,
 maobu choo ya.

11 "Ifrem dika nduru
 nke na-enweghi uche, nke onye obula na-eduhie,
 ugbu a, o na-akpoku Ijipt,
 ma na-agbakwurukwa Asirja.
 12 Ma mgbe ha na-agbaghari, aga m ewere ugbu m jide ha,
 doda ha n'ala dika nnunu e jidere na mbara eluigwe.
 Aga m enye ha ahuhu
 n'ih i njehe ha niile.
 13 Ahuhu na-adiri ha,
 n'ih i na ha ajula m.
 Ha na-ala n'iyi
 n'ih i na ha enupula isi ha megide m.
 Achoro m ka m gbaputa ha,
 ma ha na-agma ugha megide m.
 14 Ha ejighikwa obi ha akpoku m,
 kama ha na-aturu onwe ha n'elu ihe ndina ha, na-eti mkpu akwa.
 Mgbe ha na-ario aririo maka mkpuru ubi na mmanya,
 ha na-egbukasi onwe ha ahu,
 na-ewezugakwa onwe ha site n'ebe m no.
 15 Enyerela m ha aka, mee ka ha di ike,
 ma ha atugharjala gbaa izu imegide m.
 16 Ha adighi ele anya enyemaka n'aka Onye kachasi ihe niile elu.
 Ha dika uta rogoro aroro, nke aku ya na-adighi agbata ihe obula.
 Ndi ndu ha ga-ada site na mma agha,
 n'ih i okwu ojoo si ha nonu na-aputa.
 N'ih i nke a, a ga-eji ha mee ihe ochi
 n'ala Ijipt.

8

Ugwọ oru mmehie

1 "Tinye opi ike nonu gi!
 N'ih i na ugo n'efefe n'elu ulo ONYENWE ANYI,
 n'ih i na ha emebiela ogbugba ndu m,
 nupu isi megide iwu m.
 2 Ugbu a ndi Izrel na-etiku m mkpu akwa,
 'Chineke anyi, anyi bu Izrel maara gi.'
 3 Ma Izrel ajula ihe di mma.
 Ugbu a, ndi iro ga-achu ya oso.
 4 Ha meere onwe ha ndi eze, ma ha ajutaghi m ase;
 ha na-achorokwa ndi ochichi,* ma ghara ijuta ase n'aka m.
 Olaocha na olaedo ha
 ka ha ji na-akpuru onwe ha arusi,
 nke ha ji ebibi onwe ha.
 5 Ajula m arusi nwa ehi a i kpuru, O Sameria.
 N'ih i na onuma m na-ere oku megide ha.
 Ruo olee mgbe ka ha ga-anoo buru ndi na-enweghi ike idi ochi?
 6 O bu n'Izrel ka ha si.
 O bu onye na-akpu uzu kpuru ya;
 o bughi Chineke.
 A ga-akurisikwa
 nwa ehi Sameria ahu.

* 8:4 8:4 Ya bu, umu eze

- 7 “Ha akuola ifufe,
 ha ga-aghọtakwa oke ifufe.
 Osisi oka ha na-eguzo
 na-enweghi okpo oka obula.
 A sikhari na o miri mkpuru,
 ndi mba ozo ga-atapia ya.
- 8 Elodala Izrel!
 Lee, ha no ugbu a n’etiti ndi mba ozo
 dika mkpokoro ite.
- 9 N’ihi na ha ejeela Asiria
 dika inyinya ibu ohia na-awaghari naani ya.
 Ifrem ewerela onwe ya resi ndi enyi ya.
- 10 O bu ezie na ha ewerela onwe ha resi otutu mba di iche iche,
 aga m achikota ha.
 Ha ga-atakwa ahụ
 n’ihi onodu mmegbu nke eze na ndiisi ga-achi ha.
- 11 “N’ihi na Ifrem ewuola otutu ebe nchaja maka ichu aja mmehie,
 ebe nchaja ndi a aburu ebe a na-eme mmehie.
- 12 E deputaara m ha otutu ihe banyere iwu m,
 ma ha were ya dika ihe e si na mba ozo webata.
- 13 Ha na-achu aja dika onyinye nye m,
 ha na-erikwa anu ndi ahụ ha jiri chuo aja,
 ma na ONYENWE ANYI enweghi mmasi n’ebe aja ha di.
 Ugbu a, o ga-echeta ajo omume ha,
 nye ha ntaramahuhu n’ihi mmehie niile ha,
 ha ga-alaghachi n’Ijpt.
- 14 Izrel echezoola Onye kere ha
 ma wukwaa obi ndi eze di iche iche.
 Juda ewukwaa obodo di iche iche e wusiri ike.
 N’ihi ya, aga m ezite oku n’obodo ha niile,
 oku ga-erepia obodo ha niile e wusiri ike.”

9

Ntaramahuhu diri Izrel

- 1 Anurila onu, gi Izrel,
 ka obi ghara itokwa gi utu dika o na-atu ndi mba ozo,
 n’ihi na i jul Chinake gi, bido igba akwuna
 i huru ugwo oru ikwa iko n’anya
 n’elu ebe izocha oka niile.
- 2 Ebe izocha mkpuru oka na ebe izocha mkpuru vain agaghi azu ha nri,
 mmanya ohuru ga-aghari ha.
- 3 Ha agaghi anogidekwa n’ala ONYENWE ANYI,
 ma Ifrem ga-alaghachi n’ala Ijpt
 nodu n’Asiria rie nri ruru aru.
- 4 Ha agaghi awusa ihe onunu dika aja nye ONYENWE ANYI,
 n’ihi na odighi aja ha ga-achu ga-atu ya utu.
 Aja ndi a ga-adi ha ka nri nke ndi na-eru uju si di.
 Onye obula riri nri ndi a ga-abu onye na-adighi ocha.
 Nri ndi a ga-adiri naani ha onwe ha,
 ha agaghi ewebata ya n’ulonso ukwu ONYENWE ANYI.
- 5 Gini ozo ka unu ga-eme n’ubochi mmemme unu ndi ahụ a kara aka,
 ma n’ubochi mmemme nke ONYENWE ANYI?
- 6 A sika na ha agbanari mbibi,
 ndi Ijpt ga-achikota ha.
 Ndi Memfis ga-elikwa ha.
 Akunuba nke olaocha ha ka uke ga-ewekoro,
 ogwu na uke ga-etokwa n’ime ebe obibi ha niile,
- 7 Ubochi niile nke ntaramahuhu* na-abia,

* 9:7 9:7 Maobu, nleta

Ubochi ngukota ihe abiala nso.

Ka Izrel mara nke a.

N'ih na iba uba nke mmehie unu adila ukwuu,

n'ih na ikpo asi unu akarijala,

unu na-agu onye amuma dika onye nzuzu,

na-agukwa onye nwee Mmuo nke Chineke dika onye na-ayi ara.

⁸ Ma onye amuma bu onye nche Chineke,

na-eche Ifrem nche,

ma igbudu nke onya juputara n'uzo ya niile,

ikpo asi dikwa n'ime n'ulonso Chineke ya.

⁹ Ha emeruoala onwe ha ebe o di ukwuu,

dika o di n'ubochi Gibeal.

O ga-echeta njehie ha.

O ga-enye ha ntaramahuhu n'ih mmehie ha niile.

¹⁰ "Mgbe m chotara Izrel,

o di ka m chotara mkpuru grepu n'ozara;

mgbe m huru nna nna unu ha,

o di ka ihu mkpuru bu uzo chaa n'elu osisi fig.

Ma mgbe ha bjaruru na Baal-Peoa,

ha doru onwe ha nsọ nyefee n'aka arusi ahụ na-eweta ihere,

si otu a ghoo ndi ruru aru, dika ihe ndi ahụ ha huru n'anya si buru ihe ruru aru.

¹¹ Nsooru Ifrem nwere ga-efefu di ka nnunu,

n'ih na omumu nwa agaghi adi, a gaghi atukwa ime, agaghi adikwa ime.

¹² A sikwa na ha azulite umu ha,

aghaghi m ime ka ha nwuo.

Ahuhu ga-adiri ha,

mgbe m si n'ebe ha no wezuga onwe m.

¹³ Ahula m na Ifrem yiri Taja,

bu ihe akunyere n'ala mara mma.

Ma Ifrem ga-eji aka ya

kpopta umu ya nye ndi ga-egbu ha."

¹⁴ Biko, ONYENWE ANYI nye ha.

Gini ka i kwesiri inye ha?

Nye ha akpanwa nke nwa na-adighi anogide n'ime ya,

na ara nke mmiri ara na-adighi.

¹⁵ "Ihe ojoo ha niile bidoro na Gilgal,

akporo m ha asi n'ebe ahụ.

N'ih omume mmehie ha niile,

aghaghi m isite n'ulo m chupu ha.

Agaghi m ahukwa ha n'anya ozo,

ndi ndu ha niile bu ndi nnupu isi.

¹⁶ Etigbuola Ifrem,

mgborogwu ha akponwuoala,

ha agaghi amikwa mkpuru.

A sikwari na ha amuo umu,

aga m egbu umu ha niile, ndi ha huru n'anya."

¹⁷ Chineke m ga-aju ha,

n'ih na ha adighi ege ya nti maobu rube isi.

Ha ga-agho ndi na-awaghari awaghari na-enweghi ulo, n'etiti mba niile.

10

¹ Izrel bu osisi vaini di mma,

nke na-amita mkpuru nke ukwuu.

Dika mkpuru ya na-aba uba,

otu a ka o si amuba ebe ichu aja ya.

Dika ala ya na-abawanyekwa uba

otu a ka o si edoziri onwe ya nkume di nsọ.

2 Obi ha dị aghughò,
ma ugbu a, ha ga-ata ahuhù maka ikpe omuma ha.
Onyenwe anyị ga-akwatu ebe nchụaja ha,
ma mebikwaa ogidi nkume nsò ha niile.

3 Ma ugbu a, ha ga-asị,
“Anyị enweghị eze,
n’ihi na anyị anaghị atụ ONYENWE ANYỊ egwu,
ma olee ihe eze nwere ike ị mere anyị?”

4 Ha na-ekwu okwu na-abaghị uru,
were inụ iyi
na-agbakwa ndụ,
ya mere ikpe ikpe jiri juputa n’ebe niile,
dika ahijia ojoo n’ubi.

5 Ndị bi na Sameria ga-atụ ụjọ
n’ihi chi nke nwa ehi a kpurụ akpụ dị na Bet-Aven.*

Ndị ya ga-eruru ya ụjụ,
otu a kwa ka ndị nchụaja ya
rurụ arụ ga-esi ruoru ya ụjụ,
maka ebube nke a napurụ ya.

6 Ha ga-eburu ha gaa Asiria,
dika onyinye inata ihuoma a ga-enye eze ukwu ahụ.

A ga-emenye Ifrem ihere n’ihu,
Izrel ga-ekpudokwa ihu n’ala maka mmekọrịta ya na ndị mba ozo.

7 A ga-ala eze Sameria n’iyi
dika irighiri osisi n’elu mmiri niile,

8 a ga-ebibicha ebe niile dị elu nke ihe ojoo, bụ Aven,†
ọ bụ ya bụ mmehie ndị Izrel,

ogwu na uke ga-etolitekwa,
n’ebe nchụaja ha.

Mgbe ahụ ha ga-asị, ugwu ukwu niile, “Kpuchite anyị!”
Sikwa ugwu nta niile, “Dakwasị anyị!”

9 “Site n’ubochi nke Gibea, gị Izrel nọ na mmehie,
i nwebeghị ike site na mmehie ndị a wezuga onwe gị.

Ọ bụ na agha agaghị eri ha
bụ ndị na-eme ajoo omume na Gibea?

10 Aga m abia buso ndị mmehie a agha, nye ya ahuhù;
mba ndị ozo ga-ebilite megide ha,
taa ha ahuhù n’ihi ajo omume abụọ ha.

11 Ifrem bụ nne ehi a zurụ azụ
nke huru izocha oka n’anya,
n’ihi ya, M ga-ekonye iyagba n’olu
n’olu oma ya ahụ.

Aga m agba Ifrem dika inyinya,
Juda aghaghị ikọ ala ubi
Jekob ga-akọze ala nye onwe ya.

12 Ya mere, ghaanụ mkpurụ ezi omume maka onwe unu,
unu ga-aghọtakwa mkpurụ ihunanya.

Kogharjakwanụ obi unu siri ike,
n’ihi na ugbu a bụ oge ichọ ONYENWE ANYỊ,
tutu ruo mgbe ọ bjara
wukwasị unu mmiri ozuzo dika ezi omume.

13 Ma unu akọla mkpurụ ajo omume;
unu aghọtakwala ihe ojoo dika ihe ubi.
Unu erielala mkpurụ osisi ụgha.

N’ihi na unu atukwasịla obi unu n’idị ike nke onwe unu,
na n’idị otutu nke ndị bụ dike n’agha unu.

14 N’ihi ya, ụzụ nke ibu agha aghaghị ibili n’etiti unu,

* 10:5 10:5 Bet-Aven putara ụlọ ihe ajo aha ikwa emo Betel; Betel nke putara ụlọ Chineke na-ekwu banyere Bet-Aven aha ikwa emo na-akpo Betel

† 10:8 10:8 Aven,

ebe unu niile e wusiri ike ga-ada.
 O ga-ada dika Shalman si bibie Bet Abel n'ubochi agha,
 mgbe a tupjara ndi bu nne na umu ha.
 15 O bu ihe di otu a ga-adakwasị gi, Betel,
 n'ih i na ajo omume gi di ukwuu.
 Mgbe chi ubochi ahụ boro,
 a ga-ala eze Izrel n'iyi kparamkam.

11

Ihunanya Chineke nye Izrel

1 "Mgbe Izrel bu nwantakiri, ahuru m ya n'anya,
 o bukwa site n'Ijpt ka m kpoputara nwa m.
 2 Ma dika m na-akpo ha,
 otu a ka ha na-aga n'ebe di anya site n'ebe m no.
 Ha churu Baal aja,
 surekwa aja ihe nsure oku na-esi isi utu nye arusi di iche iche.
 3 O bu mu onwe m kuziiri Ifrem otu e si aga ije,
 ejidere m ha n'aka m abuo,
 ma ha amaghi
 na o bu mu onwe m gworo ya.
 4 Eji m udọ nke mmadu bu ebere,
 na ihunanya duo ya.
 Adiri m ha dika onye n'ebuli
 ibu arọ site n'olu ha,
 ehulatakwara m ala, were aka m tinye ha nri n'onu.
 5 "O bu na ha agaghi alaghachi azu n'Ijpt,
 Asiria o gaghi abu eze ha,
 n'ih i na ha ajula iloghachikwute m?
 6 Mma agha ga-efeghari n'obodo ha niile,
 o ga-eripia ndi nchajaja na-agba afa,
 o ga-eripiakwa nzube ojo ha niile.
 7 Ndi m ekpebiela n'obi ha ihapu m.
 N'agbanyeghi na ha na-akpo m Chineke nke kachasi ihe niile elu,
 ma mu onwe m agaghi ebuli ha elu n'uzo obula.
 8 "M ga-esi anaa rara gi nye, gi Ifrem?
 M ga-esi anaa rara gi nye, gi Izrel?
 M ga-esi anaa mee gi ka idi ka Adma?
 M ga-esi anaa meso gi dika Zeboiim?
 Obi m na-akwasị akwa ike n'ime m;
 o na-agusi m aguu ike inyere unu aka.
 9 Agaghi m emezu iwe oku m
 maobu bibiekwa Ifrem ozo.
 N'ih i na abu m Chineke, abughi m mmadu.
 Abu m Onye Nso na-ebi n'etiti unu.
 Agaghi m emegidekwa obodo ha.
 10 N'ih i na ha ga-agbaso ONYENWE ANYI.
 O ga-agbokwa uja dika odum.
 Mgbe o gboro uja,
 umu ya ga-eji ima jijiji site n'akuku odida anyanwu biakwute ya.
 11 Dika igwe nnunu
 ka ha ga-ama jijiji bia site n'Ijpt,
 dika nduru ka ha ga-efelata site n'Asiria.
 Aga m eme ka ha biri n'ulo ha ozo,"
 otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

Mmehie Izrel

12 Ifrem e jirila okwu ugha gbaa m gburugburu,
 ezinaulo Izrel e jirila aghughu na-emeso m omume,
 ma Juda nosiri ike n'ekweghi nchikota n'ebe Chineke no,
 obuladi megide Onye Nso ahụ nke kwesiri ntukwasị obi.

12

- ¹ Akaorụ Ifrem bụ naanị ịchuso ikuku,
 ọ na-achuso ikuku si n'ọwụwa anyanwụ bido n'ututu ruo n'abalị.
 Otu a ka ha si eme ka igha ụgha, na ime ihe ike na-abawanye ụba.
 Ha na Asirja na-agbakwa ndụ,
 ha na-ebugakwa mmanụ n'Ijpt.
- ² ONYENWE ANYỊ na-akpọ Juda ikpe.
 Ọ ga-ata Jekob* ahụhụ dika ụzọ ya si dị,
 kwughachikwa ya dika omume ya si dị.
- ³ Mgbe ọ nọ n'afọ nne ya ka o jidere nwanne ya nwoke n'ikiri ụkwụ.
 Mgbe ọ ghọrọ dimkpa, ya na Chineke gbara mgba.
- ⁴ E, ya na mmụọ ozi gbara mgba.
 N'oge ahụ, o jidesiri ya aka ike, kwaa akwa, rịọọ ngọzi site n'aka ya.
 Ọ hụrụ ya na Betel,
 gwaakwa ya okwu,
- ⁵ ONYENWE ANYỊ Chineke onye puru ime ihe niile,
 ONYENWE ANYỊ bụ aha ya.
- ⁶ Ighaghị ịlughachikwute Chineke gi,
 guzosie ike n'ihunanya na ikpe ziri ezi,
 na-elekwa anya Chineke gi mgbe niile.
- ⁷ Onye ahia na-eji ihe otutu aghughọ na-erenye ndi mmadu ahia,
 ọ hụrụ imegbu emegbu n'anya.
- ⁸ Ifrem kwuru,
 "Abaala m ọgaranya! Aburula m onye nwere akunuba di ukwu!
 Ọ bụ ezie na m bụ onye nwere akụ di ukwu,
 ma agaghị achota njehie maobu mmehie obula n'ime m."
- ⁹ "Abu m ONYENWE ANYỊ na Chineke gi,
 onye si n'Ijpt kpopta unu.
 Aga m emekwa ka i biri n'ulo ikwu ozọ,
 dika ọ di n'oge mmemme ndi ahụ niile a kara aka.
- ¹⁰ A gwara m ndi amuma,
 ọ bụ m mere ka ha hụ ọhụ di iche iche,
 sitekwa n'onu ndi amuma tọ ilu di iche iche."
- ¹¹ Gilead ọ na-eme ajo ihe?
 Ndi ya bu ndi efulefu.
 Ha na-achụ aja oke ehi di iche iche na Gilgal?
 Ebe ichu aja ha niile ga a dika ebe a chikotara ukwu nkume,
 nke di n'ubi a korọ akọ.
- ¹² Jekob gbalagara n'ala Aram;
 Izrel fere ofufe n'ihw inweta nwunye,
 n'ihw ikwu ugwo ya, o lekotara aturu.
- ¹³ Ọ bukwa onye amuma ka ONYENWE ANYỊ ji site n'Ijpt kpopta Izrel,
 o sitekwa n'aka onye amuma lekotazie ya anya.
- ¹⁴ Ma Ifrem akpasuola iwe ilu nke ukwu.
 Onyenwe ya ga-awukwasikwa ya ikpe omuma.
 Ọ ga-akwughachi ya dika nleli ya si di.

13*Iwe Chineke megide Izrel*

- ¹ Na mbu, mgbe obula Ifrem kwuru okwu, a na-enwe oma jijiji,
 n'ihw na ọ bu onye e buliri elu n'Izrel.
 Ma ikpe maara ya n'ihw ofufe o fere Baal, ọ nwukwara.
- ² Ugbo a, ha na-aga n'ihu n'ime mmehie,
 ha na-eji olaocha na-akpuru onwe ha arusi di iche iche,
 nke ha ji uche kpachara anya kpuzie nke oma,
 ha niile bu akaoru ndi nka.

* 12:2 12:2 Jekob n'ebe a bu akpalaokwu nke putara onye aghughọ Maobu, onye na-aghorị mmadu

Ha onwe ha na-ekwu,

“Ha na-achụ aja ụmụ mmadụ.

Ha na-esusukwa nwa ehi a kpurū akpū onu”

³ N’ihi ya, ha ga-adị ka igirigi nke ụtụtụ,
maobụ igirigi nke na-agbachapụ ngwangwa,
dịka igbugbo nke a fuchapụrụ n’ebe jzocha aka,
dịka anwūrū oku nke si na oghereikuku na-ekupụ.

⁴ “Ma mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ na Chineke gị,
siterij n’ala Ijpt.

Unu agaghị anabatara onwe unu Chineke ozọ karja m.

Ọ dighị Onye nzọputa ozọ di karja m.

⁵ Elekotara m unu n’ime ozara,

n’ala ahụ kporo nkụ, nke mmiri na-adighi.

⁶ Mgbe m nyere ha nri, ha rijukwara afọ.

Mgbe afọ juru ha, ha bidoro ikpa nganga,
chefuo m.

⁷ N’ihi ya, aghaghị m ibjakwasị ha dika odum;

maobụ dika agu nke na-ezo onwe ya n’akuku ụzọ.

⁸ Aga m adakwasị ha dika anụ ohja bja nke a gbabara aka ụmụ ya,

dowasja anụ ahụ kpuchiri obi ha

aga m eripja ha dika odum,

anụ ohja ga-adokasikwa ha.

⁹ “Aga m ala gị n’iyi, gị Izrel,

onye puru inyere gị aka?

¹⁰ Ebee ka ndi eze gị nọ, ka ha bja zoputa gị?

Ebee ka ndiisi ochichi nke obodo gị niile nọ,

bụ ndi ahụ i ji n’ihi ha na-asi,

‘Nye m eze na ndi ochichi?’

¹¹ Esitere m n’iwe m nye gị eze,

sitekwa n’onuma m, napu gi ya.

¹² Njehie nke Ifrem ka e kechikotara debe;

a na-edetukwa mmehie ya niile n’akwukwo.

¹³ Ihe mgbu nke dika ihe mgbu nwanyi ime na-eme na-abjakwasị ya;

maobu nwantakiri na-enweghi uche.

Mgbe oge ya zuru,

o juru iputa site n’onu akpanwa ka a muputa ya.

¹⁴ “Aga m anaputa ha site n’ike nke Ala mmuo.

Aga m agbaputa ha site n’onwu.

Gị onwu, olee ebe ajoo orja gị niile na-efe efe di?

Gị ala mmuo, olee ebe ike ịla n’iyi gị di?

“Agaghị m enwe omjiko obula,

¹⁵ o bụ ezie na ya onwe ya bụ onye na-amị mkpuru n’etiti umunne ya niile.

Ma oke ifufe si n’owuwa anyanwu, nke ONYENWE ANYI zitere,

ga-esi n’ozara fekwasi ya.

Isi iyi niile ga-ata,

olulu mmiri ya ga-atakorokwa.

A ga-apunara ya ihe di n’ulokwu ya niile,

na akw niile o nwere.

¹⁶ Sameria aghaghị ita ahuhu ikpe omuma ya,

n’ihi na o nupuru isi megide Chineke ha.

A ga-eji mma agha gbuo ndi ya niile,

tupja umuntakiri ya niile n’ala,

jirikwa mma agha bowaa ndi inyom niile di ime.”

14

Nchehari na ngozi

¹ Loghachikwutenu ONYENWE ANYI Chineke unu, unu ndi Izrel;

n’ihi na o bụ mmehie unu wetaara unu isọ ngongọ.

² Chirinụ okwu n'ọnu unu

lọghachikwute ONYENWE ANYI.

Gwanụ ya si,

"Gbaghara mmehie anyị niile,

jirikwa ihuoma nabata anyị,

ka anyị si otu a jiri egbugbere ọnu anyị chụọrọ gị aja.

³ Ndi Asiria enweghị ike ịzọpụta anyị,

ọ bughị n'elu inyinya agha ka anyị ga-anọkwasi.

Anyị agaghị asikwa 'Chi anyị ka unu bu'

nye ihe ndị ahụ anyị jiri aka anyị pịa,

n'ihị na n'ime gị, ka ndị na-enweghị nne na nna na-achọta obi ebere."

⁴ "Aga m agwọ ndaghachi azụ ha,

jiri obi m niile hụ ha n'anya,

n'ihị na iwe m esitela n'ebe ha nọ chigharịa.

⁵ Aga m adirị Izrel dika igirigi.

Ọ ga-amakwa ifuru dika okoko lili.

Dika osisi sida nke Lebanon,

mgborogwu ya ga-abami n'ime ala;

⁶ ome ya ga-awasa,

ima mma ya ga-adikwa ka osisi oliv,

isisi oma ọ na-esi ga-adị ka isi osisi sida nke Lebanon.

⁷ Ha ga-ebi n'okpuru ndo m.

Ha ga-etolite dika osisi oka dī ndū.

Ha ga-ama ifuru dika osisi ubi vainj,

a ga-amatakwa ha n'ebe niile dika e si mara mmanya e mere na Lebanon.

⁸ Gị Ifrem, gini ka mu na arusi nwekoru?

Mu onwe m ga-aza ya, ma lekotakwa ya.

Mu onwe m dikwa ka osisi junipa dī ndū.

Imi mkpuru gi na-esitekwa n'ebe m nọ abia."

⁹ Onye bu onye amamihe? Ha ga-aghota ihe ndi a.

Onye bu onye nwere uche nghota? Ha ga-aghota ihe o putara.

N'ihị na ụzọ ONYENWE ANYI bu ezi ụzọ.

Ndi ezi omume na-ejekwa ije na ha,

ma ndi na-enupu isi na-asọ ngongọ n'ime ha.

Juel

¹ Okwu ONYENWE ANYỊ nke bjakwutere Juel nwa Petuel.

Mbibi nke igurube ga-eweta

² Nwunụ nke a, unu ndị okenye;

geenụ ntị, unu ndị niile bi n'ala a.

Ihe dị otu a o meela na ndụ unu,

ka o mere na ndụ nna nna unu ha?

³ Gwanụ ya ụmụ unu,

ka ụmụ unu gwakwa ụmụ ha, ka ụmụ ha gwakwa ụmụ ụmụ ha,

ka ụmụ ụmụ ha gwakwa ọgbọ nke na-eso ha.

⁴ Ihe igurube riforo

ka igurube ukwu richara,

ihe igurube ukwu riforo,

ka ụmụ igurube richara,

ihe ụmụ igurube riforo

ka igurube ndị ọzọ richapụrụ.

⁵ Tetanụ, unu ndị na-anụbiga mmanya oke. Kwaanụ akwa.

Kwaanụ akwa unu ndị na-anụ mmanya;

kwaanụ akwa n'ihu mmanya ọhụrụ,

n'ihu na e sitela n'ọnụ unu napụ unu mmanya unu na-anụ.

⁶ O nwere mba bjakwasiri ala m,

usuu ndị agha nke na-enweghi iguta ọnụ;

nke nwere eze dika odum,

nweekwa ikiri eze dika ka nne odum.

⁷ O laala mkpuru vaini m n'iyi

mee ka osisi fiig m niile mebie kpmkpam.

O kpechapusjala agbugbo osisi fiig m,

kpofuo ha,

hapu alaka osisi ya ka o na-acha ocha.

⁸ Kwaa akwa mwute dika nwaagboghọ na-amaghi nwoke,

nke di na-aga ilu ya nwuru.

⁹ Akwusila iwebata onyinye oka na onyinye mmanya

n'ulo ONYENWE ANYI.

Ndi nchujaja na-eru uju,

bu ndi ahụ na-eje ozi n'ihu ONYENWE ANYI.

¹⁰ Emebiela ala ubi niile,

ala no na-eru uju.

Ebiela oka niile,

mmanya adighikwa,

otu a kwa, mmanu oliv adighikwa.

¹¹ Daanụ mba n'obi unu, unu ndị ọrụ ubi,

tienu mkpu akwa, unu ndị ọrụ ubi vaini.

Tienụ aka n'obi n'ihu oka wiiti na oka bali,

n'ihu na a laala owuwe ihe ubi n'iyi.

¹² Osisi vaini anwuola.

Osisi fiig akponwuola.

Osisi pomegranet na osisi nkwi, na osisi apul akponwuola.

N'ezie, osisi niile akponwuola.

N'ebe ndi mmadu no,

onu alala.

Okpukpo oku maka nchehari

¹³ Yikwasinu onwe unu akwa mkpe, unu ndi nchujaja; ruonu uju,

kwaanụ akwa, unu ndi na-eje ozi n'ebe ichu aja.

Bianu, yiri akwa mkpe no onodu abali

unu ndị na-ejere Chineke m ozi
n'ihì na egbochiela onyinye ọka na onyinye ihe ọ̀nụ̀nụ̀
ibata n'ụ̀lọ̀ Chineke unu.

¹⁴ Kpọ̀saanụ̀ obubu ọ̀nụ̀ dị̀ nsọ̀.

Kpọ̀onụ̀ nzukọ̀ta dị̀ nsọ̀.

Chikọ̀taanụ̀ ndị̀ okenye
na ndị̀ niile bi n'ala a,

ka ha bja n'ụ̀lọ̀nsọ̀ ONYENWE ANYỊ̀ Chineke unu;

ka ha tikuo ONYENWE ANYỊ̀ mkpu akwa.

¹⁵ Ụ̀bọ̀chị̀ dị̀ oke egwu ka ụ̀bọ̀chị̀ ahụ̀ bụ̀!

N'ihì na ụ̀bọ̀chị̀ ONYENWE ANYỊ̀ abị̀ala nso.

Ọ̀ ga-ewetakwa mbibi site n'aka Onye pụ̀rụ̀ ime ihe niile.

¹⁶ Ọ̀ bụ̀ na e sitebeghị̀ n'ihu anyị̀

wezuga ihe oriri niile,

Ọ̀ bụ̀ na ọ̀nụ̀ na obi ụ̀tọ̀ e sitebeghị̀

n'ụ̀lọ̀nsọ̀ Chineke anyị̀ pụ̀ọ̀?

¹⁷ Mkpụ̀rụ̀ ubi

akpọ̀nwụ̀ọ̀la n'ọ̀kpụ̀rụ̀kpụ̀ aja ala.

Ụ̀lọ̀ a na-edebe ihe oriri atọ̀gbọ̀rọ̀la n'efu,

a kwatuola ọ̀ba niile,

n'ihì na mkpụ̀rụ̀ ọ̀ka niile akpọ̀la nku.

¹⁸ Lee otu anụ̀ ụ̀lọ̀ niile si eze ume!

Igwe ehi na-awagharị̀

n'ihì na ha enweghị̀ ebe ị̀ta nri;

ọ̀ bụ̀ladị̀ igwe atụ̀rụ̀ nọ̀kwa n'ọ̀nọ̀dụ̀ ị̀ta ahụ̀hụ̀.

¹⁹ Gị̀ ONYENWE ANYỊ̀, ka m na-akpọ̀ku,

n'ihì na ọ̀kụ̀ erepị̀ala ebe ị̀ta nri nke ụ̀mụ̀ anụ̀ ụ̀lọ̀.

Ọ̀kụ̀ erechapụ̀kwala osisi niile dị̀ n'ọ̀hị̀a.

²⁰ Ọ̀ bụ̀ladị̀ ụ̀mụ̀ anụ̀ ọ̀hị̀a na-ebeku gị̀ akwa,

n'ihì na iyi niile ataala,

ọ̀kụ̀ erechapụ̀kwala ebe ị̀ta nri nke anụ̀manụ̀ niile nke dị̀ n'ọ̀zara.

2

Igwe igurube

¹ Fụ̀ọ̀ opi ị̀dọ̀ aka na ntị̀ na Zayọ̀n.

Ka a nụ̀ ụ̀da opi ị̀dọ̀ aka na ntị̀ site n'elu ugwu nsọ̀ m.

Ka ndị̀ niile bi n'ala ahụ̀ maa jijiji,

n'ihì na ụ̀bọ̀chị̀ ikpe nke ONYENWE ANYỊ̀ na-abị̀a,

ọ̀ na-abjara nso.

² Ọ̀ bụ̀ ụ̀bọ̀chị̀ ọ̀chị̀chị̀rị̀ na nke mgbaru ihu.

Ọ̀ bụ̀ ụ̀bọ̀chị̀ itiri ojii nke oke ọ̀chị̀chị̀rị̀.

Usuu ndị̀ agha dị̀ ike nke ga-ekpuchi elu ugwu niile dị̀ka chi ọ̀bụ̀bọ̀.

Ha hiri nne, nweekwa ike dị̀ ukwuu.

Ahụ̀beghị̀ ụ̀dị̀ dị̀ka ha na mbụ̀,

a gaghị̀ ahụ̀kwa ụ̀dị̀ ha ọ̀zọ̀ ruo ọ̀gbọ̀ niile nke na-abị̀a.

³ Ọ̀kụ̀ na-ere na-aga ha n'ihu,

ire ọ̀kụ̀ na-enwu oke onwunwu dị̀ ha n'azụ̀.

Tupu ha abjara, ala ahụ̀ na-ama mma dị̀ka ogige nke Iden,

ma n'azụ̀ ha, ala ubi niile dị̀ka ọ̀zara nke tọ̀gbọ̀rọ̀ n'efu,

o nweghị̀ ihe ga-agbanarị̀ ị̀la n'iyi ha.

⁴ N'ile anya, ha dị̀ka ị̀nyị̀nya,

ha na-ekwogharị̀ dị̀ka ị̀nyị̀nya agha.

⁵ Ha ji ụ̀zụ̀ dị̀ka ụ̀zụ̀ ụ̀gbọ̀ala

na-arị̀go elu ugwu.

Ụ̀zụ̀ ha dị̀kwa ka ụ̀zụ̀ ọ̀kụ̀ nke na-erepị̀a ahị̀hị̀a kpọ̀rọ̀ nkụ̀.

Ha dị̀kwa ka ụ̀zụ̀ nke usuu ndị̀ agha dị̀ ike, ndị̀ na-aga ị̀lụ̀ agha.

⁶ Egwu na-ejide ndị niile ha chere ihu.

Ihu ha na-agbarukwa.

⁷ Ha na-ekwogharị dika ndị agha;
ha na-arigo mgbidi dika ezi ndị agha.

Ha na-aga n'ahiri n'ahiri,
na-ahapughị onye obula n'ije ha.

⁸ O dighi onye na-anochiri ibe ya uzọ.
Onye obula na-aga n'ihu n'ahiri n'ahiri.

O dighi ngwa agha obula puru ikwusi ha,
ka ha na-aga n'ahiri n'ahiri.

⁹ Ha na-enukwasị obodo,
na-agbagharị n'elu mgbidi,
na-arigo, na-abakwa n'ime ulọ;
na-abanye dika ndị ohi site na oghereikuku niile.

¹⁰ Ala na-ama jijiji n'ihu ha,
elugwe na-emekwa mkpotu.

Ihu onyanwu na ihu onwa na-agbakwa ochichiri,
kpakpando adighikwa enye ihè.

¹¹ Olu ONYENWE ANYI dara
n'ihu ndi agha,

ndi agha ya di agutaghi onu,
ha dikwa otutu bu ndi na-edebe iwu ya.

Ubochi ikpe nke ONYENWE ANYI di ukwu
burukwa ihe di egwu.
Onye puru inagide ya?

Loghachikwute m

¹² "O buladi ugwu a," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya,
"Jirinụ obi unu niile loghachikwute m.

Werekwanụ obubu onu, na ikwa akwa, na iru uju, loghachikwutenụ m."

¹³ Dọwakwaanụ obi unu,
o bughị uwe unu.

Loghachikwutenụ ONYENWE ANYI bu Chineke unu,
n'ih na o bu onye na-eme amara, na onye obi ebere.

O bu onye na-adighi ewe iwe osijsọ. O juputara n'ihunanya.
O naghị eme osijsọ n'inye ntaramahuhu.

¹⁴ Onye maara? Ma eleghi anya o ga-aloghachite azu tugharia obi ya,
hapuru anyi ngozi ya,
kwe ka eweta onyinye mkpuru ubi na onyinye ihe onunu
maka ONYENWE ANYI bu, Chineke unu.

¹⁵ Fuo opi ike n'ime Zayon.
Kposaa obubu onu di nsọ.
Kpokota nzuko di nsọ.

¹⁶ Chikotaa onye obula,
doo nzuko ahụ nsọ,
ma ndi okenye,
ma umuntakiri,
ma umu na-anu ara.

Kpoputa nwoke luru nwunye oheru site n'ulo ya,
ya na nwaagboghọ luru di oheru site n'ebe nzuzo ya.

¹⁷ Ka ndi nchaja, bu ndi na-ejere ONYENWE ANYI ozi,
noo n'etiti ebe ichu aja, na mputa onu ulo kwaa akwa.

Ha kpeekwa ekpere si, "Zoputa ndi gi, ONYENWE ANYI.
Ekwela ka ihe nketa gi buru ihe ita uta,
n'etiti mba di iche iche.

Ekwela ka ha si,
'Olee ebe Chineke ha no?'

Osisa ONYENWE ANYI

¹⁸ Mgebe ahụ, ONYENWE ANYI kworo ekworo n'ih ala ya,

- nwee omiiko n'ebe ndi ya no.
¹⁹ ONYENWE ANYI zaghachiri ha si,
 "Ana m ezitere unu oka na mmanya oheru, na mmanu,
 nke ga-ezuru unu, jukwa unu afo.
 Agaghị m emekwa
 ka unu buru ihe ikwa emo n'etiti ndi mba ozo.
- ²⁰ "Aga m ewezuga ndi agha ahụ si n'ugwu, zipu ha n'ebe tere anya,
 m ga-achuba ha n'ala kporo nku, na ebe togboro n'efu.
 Ndi no n'ihu ga-erugbu n'osimiri Nnu di n'owuwa anyanwu;
 ndi no n'azu ka m ga-erugbu n'osimiri Mediterenja di n'odiada anyanwu.
 Isisi ojojo ya ga-esiputa,
 isisi nke ure ya ga-arigokwa."
- N'ezie, o meela ihe ndi di ukwu di iche iche.
²¹ Atukwala egwu, gi ala Juda,
 kama nurja onu, nweekwa obi utu,
 n'ezie, ONYENWE ANYI arula oru di itunanya.
²² Atula egwu, unu anu ohja niile,
 n'ihu na ebe ita nri unu ga-epuputakwa n'ahija ndu.
 Osi na-amị mkpuru ha,
 osisi fig, na osisi vaini na-amikwa mkpuru n'uju.
- ²³ Umụ Zayon, ka obi tojo unu utu,
 nurjanu onu n'ime idi mma ONYENWE ANYI, bu Chineke unu.
 N'ihu na o nyela unu mmiri ozuzo mbu nke okochi,
 n'ihu idi mma ya.
 O na-ezite otutu mmiri ozuzo,
 nke okochi, na nke udu mmiri, dika o di na mbu.
- ²⁴ Ebe izocha oka gi niile ga-epuputakwa na mkpuru oka,
 ebe inara mmanya gi niile ga-ebubiga oke na mmanya na mmanu oheru.
- ²⁵ "Aga m enyeghachi afo niile nke igurube riri,
 ndi ahụ nke igurube ukwu na igurube nta,
 na ukpana, na ndi mbibi ozo riri,
 bu usuu ndi agha ahụ m zitere n'etiti unu.
- ²⁶ Unu ga-eri ka unu siri choo, rijuchaa afo,
 unu ga-etokwa ONYENWE ANYI bu Chineke unu,
 onye ruru oru ebube ndi a n'ihu unu.
 O dikwaghị mgbe ozo ihere ga-eme ndi m.
- ²⁷ Mgbe ahụ unu ga-amata na m no n'ebe a n'etiti ndi m Izrel.
 Unu ga-amatakwa na naani m bu ONYENWE ANYI bu Chineke unu,
 na o dikwaghị onye ozo.
 Ihere agaghị emekwa ndi m ozo.
- Ubochi ONYENWE ANYI*
- ²⁸ "Ma emesja,
 aga m awukwasị mmadu niile Mmuo m.
 Umụ unu ndi ikom, na umu unu ndi inyom ga-ebu amuma.
 Ndi okenye nwoke unu ga-aro nro.
 Umụ okorobia unu ga-ahukwa ohu.
- ²⁹ N'ubochi ahụ, aga m awusa mmuo m
 obuladi n'ahu ndi ohu m ndi nwoke na ndi nwanji.
- ³⁰ Aga m egosi ihe ebube di iche iche na mbara eluigwe,
 na n'elu uwa;
 a ga-ahu obara, na ire oku, na ogidi anwuru oku.
- ³¹ Anyanwu ga-aghanwe ghoo ochichiri,
 onwa ga-aghokwa obara,
 tupu ubochi ONYENWE ANYI abja, bu ubochi ahụ di ukwu dikwa oke egwu.
- ³² O ga-erukwa na onye obula nke na-akpoku aha ONYENWE ANYI
 ka a ga-azoputa.
 N'ihu na o bu n'elu ugwu Zayon, na n'ime Jerusalem
 ka mgbaputa ga-adi,

dịka ONYENWE ANYỊ kwuru ya.
Mgbapụta a ga-adịkwara ndị fọdurụ ndụ,
bụ ndị ahụ ONYENWE ANYỊ na-akpọ.

3

Ikpe nke mba niile

- ¹ “N’ihi na, lee, n’ụbọchị ahụ, n’oge ahụ,
mgbe m ga-eweghachi akụnuba nke Juda na Jerusalem,
² na m ga-achịkọta mba niile nke ụwa,
mee ka ha zuko na Ndagwurugwu Jehoshafat.*
N’ebe ahụ, ka mụ onwe m ga-ama ha ikpe,
n’ihi ihe ha mere ihe nketa m, na ndị nke m Izrel.
N’ihi na ha chụsasirị ndị m n’etiti mba niile,
kee ala m n’etiti onwe ha.
³ Ha fere nza n’ihi ndị m,
were ụmụ m ndị nwoke gbanwere ụmụ akwuna.
Ha rere ụmụ m ndị nwanyị n’ihi mmanya, n’ihi inweta mmanya ha ga-anụ.
⁴ “Ọ bụ gini ka unu nwere megide m, unu Taja na Saịdon, na unu obodo ahụ niile dị
gburugburu ala ndị Filistia? O nwere ihe m mere nke unu na-akwughachi m ụgwọ ya?
Ọ buru n’ezie na unu na-akwughachi m ụgwọ, mụ onwe m ga-eji ọsọ kwughachi unu
ihe ọjọ niile unu mere. ⁵ N’ihi na unu weere ọlaocha m na ọlaedo m, burukwa ihe dị
oke ọnụahịa niile m nwere, bulaa ha n’ụlonsọ chi† unu. ⁶ Unu refuru ndị Juda na ndị
Jerusalem, resi ha ndị Griik, si otu a wega ha n’ebe dị anya site n’ala ha.
⁷ “Lee, aga m esi n’ebe ahụ unu refuru ha kpọlite ha. Aga m emekwa ka ihe ndị ahụ
niile unu mere bīaghachi unu n’isi. ⁸ Aga m ewere ụmụ unu ndị nwoke na ndị nwanyị
resi ha ndị Juda, ndị ga-eresi ha ndị Sheba, bụ mba tere anya.” ONYENWE ANYỊ ekwuola
ya.
⁹ Kwupụtanụ nke a n’etiti mba niile:
Jikerenu agha!
Kpoteenu ndị dike n’agha.
Ka ndị agha niile a zuziri azuzi bjaruo nso ibu agha.
¹⁰ Kpugharjanụ mma oge unu ka ha burukwa mma agha,
kpugharjakwanụ mma ikwa osisi unu ka ha ghọọ ụbe.
Ka onye na-adighi ike kwuo si,
“Adj m ike!”
¹¹ Chikọta onwe unu ọsịiso, bja, unu mba niile, nọ n’ebe niile.
Zukọtaanụ n’ebe ahụ.

Kpọdata ndị agha gi dị ike ONYENWE ANYỊ!

¹² “Ka akpọlitekwa mba niile,
mee ka ha niile bjaruo na Ndagwurugwu Jehoshafat,
n’ihi na ọ bụ n’ebe ahụ
ka m ga-anọ kpee mba nọ n’akukụ niile ikpe.
¹³ Tinye mma iwe ihe ubi,
n’ihi na mkpuru ubi achaa.
Bja zochaa mkpuru vainj,
n’ihi n’ebe izocha mmanya ejula,
ebe inara mmanya gi niile ejubigakwala oke,
n’ihi na ajo omume ha di ukwu.”

¹⁴ Otutu igwe mmadu, otutu igwe mmadu!
Ha juputara na ndagwurugwu mkpebi ikpe ahụ!
N’ihi na ubochi ONYENWE ANYI di nso,
na ndagwurugwu mkpebi nhorọ ahụ.
¹⁵ Anyanwu na onwa ga-agbaji oji,
kpakpando agakwaghị enye ihè.
¹⁶ ONYENWE ANYI ga-ebigbo na Zayon,
olu ya ga-ada n’ime Jerusalem.

* 3:2 3:2 Ihe aha a putara bụ, ONYENWE ANYI na-ekpe ikpe † 3:5 3:5 Maqbu, ulọ ukwu unu

Elu ụwa na mbara eluigwe ga-amakwa jijiji.
 ONYENWE ANYỊ ga-abụrụ ndị ya ebe mgbaba.
 O ga-abụrụ ndị Izrel ebe e wusiri ike.

Ngọzi dịrị ndị nke Chineke

¹⁷ “Mgbe ahụ, unu ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu bi na Zayon, n’ugwu m dị nsọ.

Jerusalem ga-abụ ebe dị nsọ.

Ndị mba ọzọ agakwaghị esite n’ime ya gabiga ọzọ.

¹⁸ “N’ubochi ahụ, mmanya ọhụrụ ga-esi n’ugwu ukwu niile na-ataputasi, mmiri ara ehi ga na-eruputakwa site n’ugwu nta niile; mmiri ga na-asokwa na ndagwurugwu niile nke Juda ebe mmiri si eru. Isi iyi ga-esitekwa n’ulonso ukwu ONYENWE ANYỊ sọputa dee Ndagwurugwu Shitim.

¹⁹ Ma Ijipt ga-atọgbọrọ n’efu,
 Edom ga-aghokwa mkpọmkpọ ebe,
 n’ihi ihe ike ha mere ndị Juda,

bụ ndị ha kwafuru ọbara ndị aka ha dị ọcha n’ala ha.

²⁰ Ma Juda ga-abụ ebe mmadụ ga-ebi ruo mgbe ebighị ebi.
 A ga-ebikwa na Jerusalem n’ogbo niile.

²¹ Aga m ahapụ ibo ọbọ ọbara ha?

Mba, agaghị m agụnye onye ikpe maara dika onye ikpe na-amaghị.

N’ihi na ONYENWE ANYỊ bi na Zayon.”

Emos

¹ Okwu ndi Emos kwuru, onye bu otu n'ime ndi ozuzu aturu nke obodo Tekoa. Ndi a bu ohu o huru banyere Izrel. O huru ohu a mgbe Uzaya bu eze ndi Juda. N'oge ahu kwa ka Jeroboam nwa Joash na-achi Izrel. O huru ohu a afọ abuo tupu oke ala oma jijiji ahu adiri.

² O siri,
 ONYENWE ANYI si n'ugwu Zayon na-ebigbo,
 o si na Jerusalem na-eme ka olu ya daa uda.
 Ebe ita nri nke ndi ozuzu aturu ga-eru uju.
 Elu ugwu Kamel ga-akponwukwa.

Ikpe omuma diri ndi agbataobi Izrel

³ Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu,
 "N'ihie n'ihie ato nke Damaskos,
 na n'ihie n'ihie ha nke ugboro ano, agaghị m ahapu inye ya ntaramahuhu.
 N'ihie na ha azopiala ndi m n'ime Gilead,
 ha ji igwe izocha mkpuru oka nwere eze.

⁴ N'ihie ya, aga m esunye oku n'uloeze Hazael;
 oku a ga-erepiakwa ebe niile e wusiri ike nke Ben-Hadad.

⁵ Aga m etiji ibo onu uzọ ama Damaskos,
 aga m ekpochapukwa ndi niile bi na Ndagwurugwu Aven,
 na onye ahu mkpara eze di n'aka ya, nke no na Bet-Eden.
 Ndi Aram ga-abukwa ndi a dotara n'agha, ndi a ga-adokpuru gaa Kia."
 Ka ONYENWE ANYI kwuru.

⁶ Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu,
 "N'ihie n'ihie ato nke Gaza,
 e, n'ihie n'ihie nke ano, agaghị m ahapu inye ya ntaramahuhu,
 n'ihie na ha dotara mmadu niile n'agha,
 ranye n'aka ndi Edom.

⁷ N'ihie ya, aga m esunye oku na mgbidi niile nke Gaza,
 ebe ya niile e wusiri ike ga-agba oku.

⁸ Aga m egbu ndi Ashdod,
 ma bibiekwa onye ahu na-achi Ashkelon.

Aga eweli aka m megide ndi Ekron,
 ruo mgbe ndi Filistia foduru ga-ala n'iyi."
 Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri.

⁹ Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu,
 "N'ihie n'ihie ato nke Taja,
 e, n'ihie nke ano, agaghị m ahapu inye ya ntaramahuhu.
 N'ihie na ha dokpuru ogbakọ ndi mmadu renye n'aka Edom dika ohu,
 ma chefuo ogbugba ndu nwanne na nwanne di n'etiti ha.

¹⁰ N'ihie nke a, aga m esunye oku na mgbidi niile nke Taja;
 o ga-eredakwa ebe ha niile e wusiri ike."

¹¹ ONYENWE ANYI na-ekwu,
 "N'ihie n'ihie ato nke Edom,
 e, n'ihie nke ano, agaghị m ahapu inye ya ntaramahuhu.
 N'ihie na o ji mma agha chuo nwanne ya oso,
 o meghi ebere,

kama, o mere ka iwe ya digidesie ike;
 nrubiga oke nke onuma ya akwusikwaghị akwusi.

¹² N'ihie ya, aga m esunye oku na Teman;
 o ga-erekwa n'ebe niile e wusiri ike nke Bozra."

¹³ Ma otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu,
 "N'ihie n'ihie ato nke Amon,
 e, n'ihie nke ano, agaghị m ahapu inye ya ntaramahuhu,
 n'ihie na ha were mma agha ha bowaa afọ umu nwanyi Gilead di ime,
 n'ihie ime ka oke ala ha saa mbara.

¹⁴ N'ihie nke a, aga m esunye oku na mgbidi niile nke Raba.

Ọ ga-erepjakwa ebe ya niile e wusiri ike.
 Oke ụzụ agha nke ga-ada dika ụzụ oke ifufe,
 na ụzụ egbe eluigwe ga na-ada n'ụbọchị ahụ.
 15 Eze ha na ndịisi ọchịchị ya ga-abụ ndị a dotara n'agha,
 ndị ga-aga biri n'ala ọzọ."
 Ka ONYENWE ANYỊ sịrị.

2

1 Otu a ka ONYENWE ANYỊ sịrị,
 "N'ihì njehie atọ nke Moab,
 e, n'ihì nke anọ, agaghị m ahapụ inye ya ntaramahụhụ.
 N'ihì na ha surere ọkpụkpụ eze ndị Edom ọkụ,
 mee ha ka ha ghọọ ntụ.
 2 Ya mere, aga m ezite ọkụ na Moab,
 nke ga-erepja ebe niile e wusiri ike nke Keriot.
 Moab ga-anwụ n'ime ogbaaghara,
 n'etiti mkpu agha, na ụda opi ike.
 3 Aga m ala onyeisi ọchịchị ya n'iyi,
 gbukwaa ndị ozi niile nọ n'okpuru ya."
 Ọ bụ ONYENWE ANYỊ na-ekwu.
 4 Otu a ka ONYENWE ANYỊ sịrị,
 "N'ihì njehie atọ nke Juda,
 e, n'ihì nke anọ, agaghị m ahapụ inye ya ntaramahụhụ.
 N'ihì na ha ajula iwu ONYENWE ANYỊ.
 Ha ajukwala irube isi ha n'ụkpụrụ ya.
 Ha aburula ndị e ji okwu ụgha duhie,
 bụ okwu ụgha ndị ahụ nna nna ha gbasoro.
 5 N'ihì nke a, aga m esunye ọkụ na Juda,
 ọ ga-erepja ebe niile e wusiri ike nke Jerusalem."

Ikpe omuma dirị Izrel

6 Otu a ka ONYENWE ANYỊ sịrị,
 "N'ihì njehie atọ nke Izrel,
 e, n'ihì nke anọ, agaghị m ahapụ inye ya ntaramahụhụ.
 Ha na-ere ndị ezi omume n'ihì ọlaocha,
 reekwa ụmụ ogbenye n'ọnụ ahia e ji azụ akpụkpọkwụ abụọ.
 7 Ha na-azọpja isi ndị ike na-adighi,
 na-echi ha ọnụ n'aja,
 na-ewezuga ndị di umeala n'uzọ ezi ihe.
 Nwoke na nna ya na-edinakwuru otu nwaagboghọ,
 si otu a merụọ aha nsọ m.
 8 Ha na-edina n'akukụ ebe ichu aja ọbula,
 n'elu uwe ndị anatarata na mbe.
 N'ime ụlonsọ chi ha,
 ha na-anụ mmanya ha natara dika ihe nra.
 9 "Ma a lara m ndị Amorait n'iyi n'ihu ha,
 ndị ahụ di ogologo dika osisi sida,
 ndị sikwara ike dika osisi ook.
 Alara m mkpụrụ ha di n'elu,
 na mgborogwu ha niile di n'okpuru n'iyi.
 10 Esitere m n'ala Ijpt kpọpụta unu,
 duru unu gafee n'ozara iri afọ anọ,
 ime ka unu nweta ala ndị Amorait.

11 "Ahọpụtara m ụmụ unu ụfọdụ ka ha buru ndị amuma,
 họtakwa ụfọdụ ndị okorobia unu ka ha buru Nazirait.
 Unu ndị Izrel, unu ga-ago na nke a abughị eziokwu?"
 Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwupụtara ya.

12 "Ma unu mere* ka ndị Nazirait ahụ nọọ mmanya.
 Unu nyekwara ndị amuma iwu ka ha kwusị ibu amuma.

* 2:12 2:12 Maobu, kwagidere

- 13 “N’ihi ya, aga m abjada unu n’ala n’onodu unu,
dika ugboala nke e bujuru ukwu oka si abjada.
- 14 Igba oso agaghị azoputa o buladi ndi di nwe ukwu oso,
ndi di ike agaghị agba onwe ha ume,
ndi bu dike n’agha agaghị azoputa onwe ha.
- 15 Ndi na-agba uta agaghị agbata ihe obula,
ndi nwere ukwu oso agaghị enwekwa ike igba oso.
O buladi onye igba inyinya doro anya agakwaghị enwe ike igbanari ihe mberede
nke ga-abiakwasị ya.
- 16 Ndi obi siri ike n’etiti ndi dike unu,
ga-agbara otu gbapu oso n’ubochi ahụ.”
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

3

Ndi ama megide Izrel

1 Nuru unu ukwu ndi a nke ONYENWE ANYI kwuru megide unu, unu ndi Izrel, megidekwa ezinaulo ahụ niile nke m kpoptara site n’ala Ijpt.

2 “Naani unu ka m horo
n’ime ezinaulo niile nke n’elu uwa;
O bu n’ihi nke a ka m ga-eji nye unu ahuhu
n’ihi mmehie unu niile.”

- 3 Mmadu abuo ga-esi ahaa jekoo ije
ma o buru na ha enweghi nkwekorita?
- 4 Odum o na-agbo uja n’ohia
ma o buru na o nweghi anu o huru?
Nwa odum o na-ebigbo n’ime olulu ya,
mgbe o dighi anu o dogburu?
- 5 Nnunu o na-ama n’onya di n’ala
ma o buru na o nweghi onya e siri ijide ya?
Onya e siri anu o na-akuchi
ma o buru na o nweghi ihe o matara?
- 6 Mgbe a furu opi n’obodo,
o bu na ndi bi n’ime ya adighi ama jijiji?
Mgbe mbibi na ila n’iyi dakwasiri obodo obula
o bughi ONYENWE ANYI mere ka o di?

7 N’ezie Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI adighi eme ihe obula
tutu ruo mgbe o buru uzogosi ya
ndi na-ejere ya ozi bu ndi amuma.

8 Odum agboala uja,
o nwere onye na-agaghị atụ egwu?
Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ekwuola okwu,
onye ga-ahapu ibu amuma?

9 Kwusaanu ya n’obodo niile e wusiri ike nke Ashdod
na ebe niile e wusiri ike nke Ijpt, si,

“Zukotanu* n’elu ugwu niile nke Sameria
ka unu hu oke ogbaaghara nke di n’etiti ya
na mmegbu niile nke di n’etiti ndi ya.”

10 “Ha echezoola ime ezi ihe.” Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara,
“bu ndi ahụ na-akpakoba ihe e zutere n’ohi na ihe e sitere n’aka ike punara ndi
mmadu
n’ime n’ulo ha niile e wusiri ike.”

11 N’ihi ya nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru,
“Onye iro na-abia! O ga-agba ala gi gburugburu;
o ga-akwatu ebe niile gi bu nke e wusiri ike,
ma kwakorokwa ihe niile di n’ulo gi ndi ahụ e wusiri ike.”

* 3:9 3:9 Maobu, Werenu onodu unu † 3:9 3:9 A na-eme n’ime ya

¹² Otu a ka ONYENWE ANYI siri,
 “Dika onye ozuzu aturu si anaputa
 naani okpukpu ukwu abuo maobu iberibe nti site n’onu odum,
 otu a ka a ga-esi zoputa umu Izrel bi na Sameria,
 na nkuku isi ihe ndina[‡]
 na n’iberibe akwa oma site n’elu ihe ndina.[§]”

¹³ “Nuru nke a, ma gbaanu ama megide umu Jekob,” o bu otu a ka Onyenwe anyi, bu ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile, kwubiri.

¹⁴ “N’ubochi ahụ, m ga-enye Izrel ahuhu n’ihi mmehie ha,
 aghaghị m imebikwa ebe ichu aja nke di na Betel.

Mpi di n’ebe ichu aja ka a ga-ebipukwa,
 mee ka ha daa n’ala.

¹⁵ Aga m etida ulo ndi niile ha wuru maka oge oyi,
 na nke ha wuru maka oge okpomoku;

aga m ebibikwa ulo ndi ahụ niile ha ji odu enyi wuo.
 Otutu ebe obibi ha niile ka a ga-etitukwa.”

Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

4

Izrel aloghachibeghi n’ebe Chineke no

¹ Nuru okwu a, unu nne ehi nke Bashan, ndi na-ebi n’elu ugwu Sameria,
 unu ndi inyam na-emegbu ndi ogbenye, ma zopiakwa ndi mkpa na-akpa,
 ndi na-asị di ha, “welatara anyi ihe onunu”

² Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ewerela idi nso ya nuo iyi, si,
 “Ubochi ahụ aghaghị ibi

mgbe a ga-eji nko dokpuru unu puo;

jiri nko azu dokpuru o buladi onye ikpeazu n’ime unu.

³ O bu site n’oghere di iche iche e mere na mgbidi obodo,
 ka onye obula ga-esi n’ahiri n’ahiri puo,
 a ga-atuga unu n’uzo Hamon.”

Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

⁴ “Gaanu na Betel, ma jehie.

Jenu Gilgal mee ka mmehie baa uba.

Butenu ihe aja unu ututu niile.

Webatakwanu onyinye otu uzo n’uzo iri unu n’ubochi ato* obula.

⁵ Chonu aja nsure oku dika aja ekele, site n’achicha koro eko;
 kposaanu banyere onyinye afo ofufe niile unu na-enye,
 nyaanu isi banyere ha, unu bu ndi Izrel,

n’ihi na nke a bu ihe unu huru n’anya ime.”

Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

⁶ “E mere m ka unu nwee eze di ocha[†] n’obodo unu niile,

mekwa ka ukwu nri di n’onumara unu niile

ma unu aloghachikwuteghi m.”

Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

⁷ “Ozokwa, Mu onwe m gbokikwara[‡] mmiri izoro unu,
 mgbe o foduru onwa ato tupu owuwe ihe ubi ebido.

Enyere m otu obodo mmiri ozuzo,

ma gbochie ya izoro obodo nke ozu.

Mmiri zoro n’otu ubi,

ma nke mmiri ezoghi na ya kponwuru.

⁸ Ndi si obodo abuo maobu ato choro mmiri onunu jee n’obodo ozu,

ma ha enwetaghị nke ha ji anuju afo,

ma n’ime ihe ndi a niile unu aloghachikwuteghi m.”

Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

[‡] 3:12 3:12 Ndi na-edina n’elu akwa dara oke onuhia § 3:12 3:12 O bu n’onu akuku ihe ndina na akwa ha

* 4:4 4:4 Maobu, n’afu ato † 4:6 4:6 Eze ha di ocha n’ihi erighi nri obula ‡ 4:7 4:7 Maobu, kwusikwara

⁹ “Ezitere m ọ́rĩa nchakpọ́ n’ubi unu niile a gbara ogige, ya na ubi vainị unu niile, ọ́tụ́tụ́ oge,

werekwa ọ́rĩa na-eripịa ihe ubi na ọ́mụ́ma ebu bibie ha, zitekwa igurube nke richapurụ́ osisi fig na osisi oliv unu niile, ma nke a emeghị́ ka unu lọ́ghachikwute m.”
Otu a ka ONYENWE ANYỊ́ kwupụtara.

¹⁰ “Ezitere m n’etiti unu ajọ́ ọ́rĩa na-efe efe dika ndị́ ahụ́ m zitere ndị́ Ijpt.

Ejiri m mma agha gbuo ụ́mụ́ okorobịa unu, mee ka a dọ́ta ị́nyị́nya agha unu n’agha.

Emere m ka isisi ọ́jọ́ ndị́ niile nwuru n’ọ́mụ́ma ụ́lọ́ ikwu^S unu jupụ́ta imi unu, ma nke a emeghị́ ka unu lọ́ghachikwute m.”
Otu a ka ONYENWE ANYỊ́ kwupụtara.

¹¹ “Akwaturu m ụ́fọ́dụ́ n’ime unu dika mgbe Chineke kwaturu Sọ́dọ́m na Gọ́mọ́ra.

Unu dika ọ́lọ́kọ́ nkụ́ ọ́kụ́ alopụtara site n’ọ́kụ́, ma unu a lọ́ghachikwuteghị́ m,”
otu a ka ONYENWE ANYỊ́ kwubiri.

¹² “N’ihi ya, ihe ndị́ a ka m na-aga ime gị́, gị́ bụ́ Izrel. Ebe ọ́ bụ́kwa na ejikerela m ime gị́ ihe ndị́ a, jikere, O Izrel, izute Chineke gị́.”

¹³ Ma lee, onye na-akpụ́ ugwu niile, onye na-ekekwa ifufe, nke na-ekpughekwa echiche uche ya nye mmadụ́,

onye na-emekwa ka chi ọ́bụ́bọ́* ghọ́ọ́ ọ́chichiri, na-azọ́chakwa ugwu niile n’ọ́bụ́kwa ya, Onyenwe anyị́ Chineke Onye puru ime ihe niile bụ́ aha ya.

5

Abụ́ akwa na ị́kpọ́ oku maka ncheghari

¹ Nụ́rụ́nụ́ okwu ndị́ a, nke a ka m na-ekwu megide unu, ọ́ bụ́ mkpu akwa maka gị́ ezinaụ́lọ́ nke Izrel:

² “Izrel, nwaagbọ́ghọ́ na-amaghị́ nwoke, a daala, ọ́ gaghị́ ebilite ọ́zọ́, onye a gbahapurụ́ n’ala nke aka ya, ọ́ dikwaghị́ onye ga-ekulite ya.”

³ Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ́ ONYENWE ANYỊ́ na-asị́ Izrel, “Obodo unu nke na-ezipụ́ puku ndị́ ike, ka naanị́ narị́ ga-afọ́dụ́, obodo unu na-ezipụ́ narị́ ndị́ ike ka naanị́ iri ga-afọ́dụ́rụ́.”

Chọ́sienụ́ Chineke ike ka unu dị́ ndụ́

⁴ Ihe ndị́ a bụ́ okwu ONYENWE ANYỊ́ na-agwa ụ́lọ́ Izrel, “Chọ́nụ́ m, ka unu dirị́ ndụ́.

⁵ Unu achọ́la Betel, unu abanyekwala na Gilgal, maọ́bụ́ ga ije ruo Bíasheba. N’ihi na Gilgal aghaghị́ ije biri n’ala ọ́zọ́, ebe Betel ga-aghọ́ ebe tọ́gbọ́rọ́ n’efu.”*

⁶ Chọ́nụ́ ONYENWE ANYỊ́, ka unu dirị́ ndụ́, ka ọ́ gharakwa iji ike bjakwasị́ ụ́lọ́ Josef, dika ire ọ́kụ́, ọ́ ga-erepịa ha. Betel agaghị́ enwe onye ga-emenyụ́.

⁷ Unu ndị́ na-eme ikpe ziri ezi ka ọ́ ghọ́ọ́ ihe ilu,

na-ekpukwa ezi omume ihu n'ala.

⁸ Onye mere kpakpando pleiades na orion,
onye na-emekwa ka oke ochichiri ghoo ututu,
na-emekwa ka ubochi ghoo abali,
onye na-akpo mmiri nke osimiri oku,
wusa ha n'elu ala akoro,
ONYENWE ANYI bu aha ya.

⁹ Onye na-eme ka ila n'iyi bjakwasị ndi di ike n'otu ntabi anya,
na-emekwa ka ila n'iyi bjakwasị ebe ahụ niile e wusiri ike.

¹⁰ O di ndi na-akpo onye na-edebe ikpe ziri ezi n'uloikpe asi,
na-elelikwa onye na-ekwu eziokwu anya.

¹¹ Unu na-azopia ndi ogbenye,
na-anapu ha ukwu oka wiiti ha.
Unu ewuolara onwe unu ulo nkume a wara awa,
ma unu agaghi ebi n'ime ha.
Unu akwola ubi vaini mara mma,
ma unu agaghi ahụ ihe onunụ obula sitere n'ime ha.

¹² N'ihia na amaara m njehie unu niile, ka ha si baa uba,
matakwa otutu mmehie unu niile.

Unu na-emegbu ndi ezi omume, na-erikwa ngari.
Ma na-achupukwa ndi o dighi nke ha nwere n'onu uzo ama.

¹³ N'ihia ya, onye nwere uche na-ekpuchi onu ya n'oge ahụ,
n'ihia na oge ndi ahụ di njo.

¹⁴ Chosienụ ezi ihe ike, o bughị ihe ojoo;
ka unu diri ndu.

Mgbe ahụ ka ONYENWE ANYI Chineke, Onye puru ime ihe niile ga-anonyere unu,
dika unu si kwuo.

¹⁵ Kpooonu ihe ojoo asi, ma hunu ezi ihe n'anya.
Meenu ka ikpe ziri ezi guzosie ike n'uloikpe unu.

O nwere ike buru na ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile
ga-enwe amara n'ahu ndi foduru Josef.

¹⁶ N'ihia ya, nke a ka ONYENWE ANYI, Chineke Onye puru ime ihe niile, bu Onyenwe
anyi na-asi,

"Oke iti mkpu akwa aghaghi idi n'okporozo niile;
o bukwa n'ama niile ka ha ga-asi, azigbakwa, azigbakwa.

A ga-akpo ndi oru ubi ka ha bia kwaa akwa,
kpoakwa ndi na-eru uju ka ha bia tie mkpu akwa.

¹⁷ A ga-enwe iti mkpu akwa n'ime ubi vaini niile,
n'ihia na aga m esi n'etiti unu gafee,"
ka ONYENWE ANYI kwuru.

Ubochi ONYENWE ANYI

¹⁸ Ahuhu diri unu,[†]
ndi ahụ na-achosi ubochi ONYENWE ANYI ike.

Gini mere unu ji achọ ubochi nke ONYENWE ANYI ahụ?
Ubochi ahụ ga-abu ochichiri, o bughị ihè.

¹⁹ O ga-adị ka onye si n'ihu odum na-agbapu
ma zute anụ ohia bia,
maobu onye ghabara n'ulo ya izuikwe
ma tukwasị aka ya n'aja ulo,
agwo ataa ya.

²⁰ Ubochi ONYENWE ANYI o gaghi abu ubochi ochichiri, na-abughị ihè,
nke oke ochichiri, a na-agaghi enwe ihè obula na ya?

²¹ "Akporo m mmemme oriri na onunụ unu asi, ajula m ya.
Nnokọ nke oke nzuko unu adighi atokwa m utu.

[†] 5:18 5:18 Maobu, Azigba unu

- 22 A sikhwarị na unu bunyere m aja nsure oku unu na aja mkpuru oka unu, agaghị m anabata ha.
Aja udo nke anu unu gbara abuba aburughị m ihe obula.
- 23 Sitenu n'ebe m no wezuga uzu ibu abu unu. Agaghị m ege nti n'abu ubo akwara unu.
- 24 Kama meenu ka ikpe ziri ezi na-asoghari dika mmiri, ka ezi omume na-asogharibiga oke dika iyi nke na-adighi ata ata.
- 25 "Iri afọ anọ ndi ahụ unu nọ n'ozara, unu chụuru m aja, unu o wetara m onyinye, unu ulọ Izrel?"
- 26 Unu ga-ebuli eze unu Sakut elu, na arusi Kayiwan, chi kpakpando unu, bu onyinyo unu, na chi niile a kpuru akpu, nke unu kpuru nye onwe unu.
- 27 Ya mere, aghaghị m ime ka e buru unu gaa n'ala ndi ozo, n'ofe Damaskos," ka ONYENWE ANYI, Onye ahụ aha ya bu Chineke, Onye puru ime ihe niile kwuru.

6

Ahuhu diri ndi na-ebi ndu di juu

- 1 Ahuhu diri ndi ahụ na-enweghi nsogbu n'ime Zayon, na ndi ahụ na-ebi n'izuoke n'ugwu Sameria, bu ndi a maara aha ha na isi mba nke mba niile, ndi agburu Izrel niile na-abiakwute.
- 2 Gaanu Kalne, ka unu lee ya anya, site n'ebe ahụ unu jeruo Hamat, obodo ukwu ahụ, mgbe ahụ unu gbada jeruokwa Gat nke di na Filistia
Ha o kacha alaeze abuo unu mma?
Ka ala ha o kariri ndi nke unu?
- 3 Unu na-ewezuga ubochi ojoo ahụ ma na-eme ka ubochi ihe ike bia ngwangwa.
- 4 Azigba unu ndi na-edina n'elu akwa odu enyi, na-agbatu onwe ha n'elu ihe ndina ha, na-erikwa anu umu aturu di mma na umu ehi e mere ka ha gbaa abuba.
- 5 Ndi na-abu ahụ nke na-abaghị n'uda ubo akwara, ma were aka ha ruora onwe ha ngwa egwu dika Devid mere.
- 6 Unu na-anu mmanya site n'oba; na-ete mmanu makarisiri mma, ma ila n'iyi nke Josef adighi ewute ha.
- 7 N'ihu ya, unu ga-abu ndi a ga-ebu uzu mee ka ha jee biri n'ala ndi ozo. Na mberede, oke oriri unu na idina ala setia onwe unu ga-akwusi.
- Mpako bu ihe aru n'ihu ONYENWE ANYI*
- 8 Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ewerela onwe ya nuo iyi, ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile ekwuputala si,
"The aru ka mfuli elu nke Jekob buru m; ana m akpokwa ebe ya niile e wusiri ike asi.
N'ihu ya, aghaghị m iwere obodo a na ihe niile di ya n'ime nyefee n'aka ndi ozo."
- 9 Ma o buru na mmadu iri afodu n'ime otu ulu, ha niile aghaghị inwu. 10 Ma o buru na nwanna, bu onye nke na-aga ikpo anu ahụ ndi a oku, abata ibupu ha n'ezi, o juo otu onye no n'ime ime ulu ahụ si, "O nwere onye ozo gi na ya no?" Onye ahụ zaa, "O dighi," mgbe ahụ nwanna ahụ ga-asi, "Noo juu. Anyi agaghị akpo aha ONYENWE ANYI."
- 11 N'ihu na lee, ONYENWE ANYI e nyela iwu.
O ghaghị itikposi ulu ukwu ndi ahụ, tiriekwa ulu nta ndi ahụ niile.
- 12 Inyinya o na-agba oso n'elu nkume?
Mmadu o na-ebi ehi abuo e jikotara onu ako elu osimiri?
Ma unu atugharjala ikpe ziri ezi mee ya ka o ghoo nsi, mkpuru nke ezi omume ka unu mekwara ka o ghoo ihe ilu.

- 13 Unu ndi na-anuri onu n'ihu na unu meriri obodo Lo Deba,*
ndi na-asi, "O bughi site n'ike aka anyi ka anyi nwetakwara Kanaim?"†
- 14 "Ma lee, aghaghi m ime ka otu mba bilie imegide unu, ulo Izrel,"
otu a ka ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile kwubiri ya.
"Ha ga-emekpa unu ahụ site n'uzo niile
site na Lebo Hamat ruo ndagwurugwu Araba."

7

Igurube, oku na ihe itu mgbidi

1 Ihe a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI mere ka m hu. Lee, o na-akwado igwe igurube nke ga-abia bibie ihe ubi niile ga-etoputa mgbe e burula uzo wee ihe ubi nke mbu nke a na-enye eze, dika ihe ruuru ya. 2 Mgbe ha tachara ahija niile di n'ala ahụ, etiri m mku: "Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI biko arifo m gi, gbaghara. Jekob o ga-esi ana guzosie ike? Lee, o dikariri nta."

3 ONYENWE ANYI cheghariri banyere ihe ndi a.

ONYENWE ANYI kwuru si, "Ihe di otu a agaghi emekwa."

4 Ihe a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI gosiri m: Lee, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-akpoku oku iji ya kpee ikpe. Oku ahụ repjara ogbu mmiri, repjakwa ala ahụ niile. 5 Mgbe ahụ, asiri m, "Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI biko, arifo m gi kwusi! Olee otu Jekob ga-esi guzosie ike? Lee na o dikariri nta!"

6 ONYENWE ANYI cheghariri banyere ihe ndi a.

Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, "Ihe di otu a agaghi emekwa."

7 Nke a ka o gosiri m, lee, Onyenwe anyi na-eguzo n'akuku mgbidi nke e ji ihe itu mgbidi tuo nke oma, o jikwa ihe itu mgbidi n'aka ya. 8 ONYENWE ANYI siri m, "Emos, ginji ka i na-ahụ?"

Asiri m, "Ihe itu mgbidi."

Mgbe ahụ, Onyenwe anyi kwuru, "Lee, mu onwe m na-edo ihe itu mgbidi n'etiti ndi m bu Izrel, agaghikwa m esi ebe ha no gafee.

9 "Ebe niile e wuliri elu nke Ajzik aghaghi ibu ebe e mebiri emebi, ebe nsọ niile nke Izrel aghaghi ibu ebe togboro n'efu, aghakwaghi m iweli mma agha m elu iji megide ulo Jeroboam."

Emos na Amazaya

10 Mgbe ahụ, Amazaya onye nchaja no na Betel zigaara Jeroboam bu eze Izrel ozi na-asi, "Emos na-akwali izu nzuzo ka o megide gi n'etiti ulo Izrel, ala apughi ibu okwu niile si ya n'onu aputa. 11 Nke bu ihe Emos no na-asi,

"Jeroboam aghaghi inwu site na mma agha,

Izrel aghakwaghi isite n'ala amuru ha jee biri n'ala ozo,
dika ndi a dotara n'agha."

12 Mgbe ahụ, Amazaya gwara Emos, "Gi onye onu uzo, gbara oso gbalaa ala Juda. Jee n'ebe ahụ, rie achicha nke sitere n'ibu amuma gi, norokwa n'ebe ahụ buo amuma gi. 13 Ebula amuma ozo na Betel, n'ihu na o bu ebe nsọ nke eze, o bukwa ulonsọ ukwu nke alaeze ya."

14 Mgbe ahụ, Emos zaghachiri Amazaya, "O dighi mgbe m bu onye amuma, abukwaghi m nwa onye amuma, kama abụ m onye na-elekota igwe ewu na aturu, na onye oru na-azu osisi sikamo. 15 Ma ONYENWE ANYI sitere n'ebe izu igwe ewu na aturu kpoputa m, Onyenwe anyi siri m: 'Gaa buoro ndi m Izrel amuma.' 16 N'ihu ya, ugbo a nuru okwu ONYENWE ANYI, ma unu na-asi,

"Ebula amuma megide Izrel,
ekwukwala okwu megide ulo Ajzik."

17 "Ya mere, otu a ka ONYENWE ANYI kwuru,

"Nwunye gi ga-agho nwanyi na-agba akwuna n'ime obodo.

Umụ gi ndi nwoke na ndi nwanyi ka a ga-eji mma agha gbuo.

A ga-atu ala gi n'ihe otutu, kewasia ya nye ndi ozo,

ma gi onwe gi ga-anwu n'ala ruru aru.

A ghakwaghi idota Izrel n'agha

mee ka ha gaa biri n'ala ndi mba ozo."

* 6:13 6:13 Ya bu, ihe na-abaghi uru † 6:13 6:13 Kanaim putara mpi; mpi n'ebe mpi na-egosi idi ike.

8

Nkata mkpuru chara acha

¹ Ihe a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI gosiri m. Otu nkata nke mkpuru osisi okochi chara acha juputara. ² O siri m, "Emos, gini ka i na-ahu?"

A siri m: "Otu nkata nke mkpuru osisi chara acha juputara n'ime ya."

Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri m, "Oge ogwugwu abiakwasila ndi m, Izrel. Agaghị m ewezugakwa ntaramahụhụ diri ha."

³ Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara, "N'ubochi ahụ, ahụ niile nke a na-abu n'ime ulonso ukwu ga-agho iti mkpu akwa. Otutu, otutu ozu ndi nwuru anwu, n'ebe niile obula ka atupusiri ha! Mkpotu obula adighikwa!"*

⁴ Nuru nke a, unu ndi na-azopia ndi mkpa na-akpa, na-emekwa ka umu ogbenye di n'ala a gwusia,

⁵ na-asị,

"Olee mgbe onwa oheru ga-agafe

ka anyi ree mkpuru ubi,

na mgbe ubochi izulke ga-agwu

ka anyi ree oka wiiti?"

Ka anyi jiri ihe otutu di nta,

na ibuli onu ngwa ahia elu,

na aghughu site n'iji ihe otutu na-ezughị ezu.

⁶ Jiri olaocha zuta umu ogbenye,

jirikwa akpukpokwu abuo anyi zuta ndi mkpa na-akpa,

ma reekota oka wiiti anyi zachatara n'ala ya na ezi oka wiiti.

⁷ ONYENWE ANYI ewerela nganga Jekob nuo iyi, "N'ezie, agaghị m echefu, o buladi otu n'ime oru niile ha ruru."

⁸ O bu na ala agaghị ama jijiji n'ihi nke a, ndi niile bi n'ime ya ha agaghị eru uju?

Ala a niile ga-etoju dika osimiri Nail,

a ga-eme ka o magharja malie elu, ma tachaa

dika iyi Ijipt.

⁹ "Ma n'ubochi ahụ," otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya,

"Aga m eme ka anyanwu daa† n'etiti ehie,

ime ka ochichiri diri n'etiti oke ehie nke ubochi.

¹⁰ Aghaghị m ime ka ubochi oke oriri unu ghoo ubochi iru uju;

ghanwee abụ unu niile ka ha ghoo abụ akwa.

Aga m eme ka onye obula n'ime unu yiri akwa mkpe,

meekwa ka unu kpuchaa isi unu.

Aga m eme ka ubochi ahụ diri ka ubochi a na-eru uju, n'ihi otu mkpuru nwa nwoke nwuru anwu.

Ogwugwu ya ga-adika ubochi na-elu ilu ilu.

¹¹ "Lee, ubochi ndi ahụ na-abia," otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya,

"mgbe m ga-eziga oke unwu n'elu ala,

o bughị unwu nke nri maobu nke akpiri ikpo nku nke mmiri,

kama o bu oke unwu nke inu okwu niile nke ONYENWE ANYI.

¹² Ha ga-awaghari site n'otu osimiri ruo n'osimiri ozo,

sitekwa n'ugwu ruo n'owuwa anyanwu;

ha ga-agbaghari n'elu na ala icho okwu ONYENWE ANYI,

ma ha agaghị achota ya.

¹³ "N'ubochi ahụ,

"umu agboghō ndi mara mma ile anya, na umu okorobia ndi di ike

ga-ada mba n'ihi akpiri ikpo nku.

¹⁴ Ndi ahụ na-eji mmehie Sameria na-anu iyi,‡

ndi na-asị, 'Dika chi gi na-adi ndu, gi Dan,'

nakwa, 'Ebe o bu na chi ndi Biasheba na-adi ndu,'

ha ga-ada, ha agakwaghị ebilite ozo."

* 8:3 8:3 Ya bu, ebe obula dere juu † 8:9 8:9 Ya bu, ime ka chi jie ‡ 8:14 8:14 N'aha Ashima bu arusi

9

A ga-ebibi Izrel

- ¹ Ahuru m Onyenwe anyi ka o guzo n'akuku ebe ichu aja, o siri,
 "Tie onu ogidi ndi a ihe,
 ruo mgbe mbata onu uzọ ha niile mara jijiji.
 Tipiasja ha n'isi mmadu niile;
 aga m ejikwa mma agha gbuo ndi niile fodoru.
 O dighi onye ga-agbapu,
 o dikwaghi onye ga-ewezuga onwe ya.
² O buru na ha egwuo ala ruo n'ala mmuo,
 site n'ebe ahụ ka aka m ga-esi dolie ha,
 o burukwa na ha arigoro ime eluigwe,
 site n'ebe ahụ ka m ga-esi wedata ha n'ala.
³ O burukwa na ha ezoo onwe ha n'elu Kamel
 n'ebe ahụ ka m ga-esi choputa ha, kpuru ha,
 a sikwa na ha ezoo onwe ha n'ala oke osimiri,
 n'ebe ahụ ka m ga-enye ajuala nke mmiri iwu ka o taa ha.
⁴ O buru na a dota ha n'agha mee ka ha gaa biri n'ala ndi mba ozọ,
 n'ebe ahụ aga m enye mma agha iwu ka o gbuo ha.

"Aga m elekwasi ha anya m abuo
 n'ihime ha ihe ozo, o bughị ihe oma."

- ⁵ Onyenwe anyi, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
 onye na-emetu ala aka mee ka o gbazee,
 ime ka ndi niile bi n'ala ruo ujju;
 ala ya niile bilie na-ebili dika mmiri nke osimiri Naii,
 nke na-emesiakwa dajuo dika mmiri Ijpt.
⁶ Onye na-ewu ulo elu ya n'eluigwe niile,
 na-eme ka nqala ya di n'uwa.
 Onye na-akpo mmiri nke osimiri oku,
 ma na-awusa ha n'ala,
 aha ya bu ONYENWE ANYI.

- ⁷ "O bu na unu ndi Izrel
 adighi ka ndi Kush n'ebe m no?"
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
 "O bu na-esighi m n'ala Ijpt kpoputa Izrel,
 site na Kafto kpoputa ndi Filistia,
 ma kpoputakwa ndi Aram site na Kia?"

- ⁸ "N'ezie, anya Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI dikwasiri
 n'ahu alaeze ahụ nke na-emehie.

Aghaghi m ila ya n'iyi,
 kpochapu ya site n'elu uwa,
 naani na m agaghi ebibicha
 ulo Jekob kpamkpam."
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

- ⁹ "Ma lee, mu onwe m gaje inye iwu,
 aga m ayogharị ulo Izrel
 n'etiti mba niile
 dika e si ayogharị oka n'ime nyo,
 ma o dighi otu mkpuru oka n'ime ya nke ga-ada n'ala.
¹⁰ Ma ndi mmehie ahụ niile no n'etiti ndi m,
 ndi ahụ na-asị, 'Mbibi agaghi erute anyi,
 anyi agaghi ezute ya,
 aghaghi inwu site na mma agha.'

Nlota ndi Izrel

- ¹¹ "N'ubochi ahụ,
 "aga m emekwa ka ulo ikwu Devid dara ada guzoziakwa.
 Aga m emezi akuku ya niile gbajiri agbaji,

mee ka akukū ya niile dakpōsirī adakpōsī guzozie dīka o dī na mbū.

Aga m ewugharīkwa ya, mee ka o dirī ka o dī na mbū.

¹² Ka ha nwee ike inweta ndī fōdurū n'Edom

tinyere mba niile dī iche iche bū nke a kpōkwasirī aha m.”

Otu a ka ONYENWE ANYI onye ga-emezu ihe ndī a niile kwubiri ya.

¹³ “Ubōchī ndī ahū na-abīa, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri,

“Mgbe onye na-akō ubi ga-agafe onye na-ewe ihe ubi,

onye na-agma mkpūrū ka onye na-azōcha mkpūrū vaiñi ga-agafekwa.

Mmanya oħurū ga-esitekwa n'elu ugwu na-ataputa,

o ga-esitekwa n'ugwu nta niile na-asōputa.

¹⁴ Aga m emekwa ka ndī m bū Izrel site n'obodo a dōtara ha n'agma lōta.*

“Ha ga-ewugharī obodo niile tōgbōrō n'efu, birikwa n'ime ha.

Ha ga-akū ubi vaiñi a gbara ogige, ñuokwa mmanya si na ya.

Ha ga-arūkwa ubi a gbara ogige, riekwa mkpūrū si na ya.

¹⁵ Aga m akū Izrel n'ala ha.†

A gaghī ehopukwa ha ozo

site n'ala ahū bū nke m nyere ha.”

O bū ihe ONYENWE ANYI Chineke unu kwuru.

* 9:14 9:14 Aga m emekwa ka ndī m Izrel nwetakwa ihe oma niile. † 9:15 9:15 Ya bū, ime ka ha biri n'ala ha

Ọbadaya

Ọhụ Ọbadaya

¹ Ọhụ nke Ọbadaya hụrụ.

Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu banyere Edom.
Anyi anula ozi si n'onu Onyenwe anyi,
e zipula onyeozu ka o gaa mba niile di iche iche zie ha ozi, si,
"Bilikwanu ka anyi gaa buo agha megide ya."

² "Lee, aga m eme ka i di nta n'etiti mba di iche iche;
i ga-abu ihe a na-eleli anya nke ukwuu.

³ Nganga nke obi gi eduhiela gi,
gi onye bi na mgbawa niile nke nkume di elu,
onye ebe obibi ya di n'ebe di oke elu.

Gi onye na-ekwu n'ime obi ya,
'Onye ga-akpudata m n'ala?'

⁴ A sikwari na i felie elu di ka ugo,
o burukwa na i kpa akwu gi n'etiti kpakpando,
aga m esite n'ebe ahụ kpudata gi n'ala."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

⁵ "O buru na ndi ohi abiakwute gi,
e, o buru na ndi na-apunara mmadu ihe abiakwute gi n'etiti abali,
lee, udi mbibi na-echere idakwasu gi!

O bughu naani ihe ha choru ka ha ga-ezuru?
O buru na ndi na-agho mkpuru vainu abiakwute gi,
o bu na ha agaghị ahapuru gi mkpuru ole na ole?

⁶ Ma lee ka e si nyochaputachaa ebe niile Iso debere akụ ya,
lekwa ka e si chikoro akụ ya niile bu nke zoro ezo!

⁷ Ndi enyi gi niile aghogbuola gi, nwee ike imegide gi,
ndi gi na ha na-adi na mma achuru gi ruo n'oke ala;
ndi gi na ha na-eriko nri gi ga-esiri gi onya igbuda,
ma i gaghị achoputa ya.

⁸ "N'ubochi ahụ," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya,
"o bu na mu agaghị ala ndi oke amamihe niile no n'Edom n'iyi,
bu ndi nwere mmuo nghota no n'ugwu Iso?"

⁹ Ndi gi bu dike n'agha, o Teman, ka ujo ga-eri.
Onye obulakwa no n'ugwu Iso niile,
ka a ga-egbuda n'agha.

¹⁰ N'ihia na i gbuola ma mesokwa nwanne gi bu Jekob ihe ike.
Ihere ga-ekpuchi gi;
a ga-alakwa gi n'iyi ruo mgbe ebighi ebi.

¹¹ N'ubochi ahụ, i noro onwe gi,
na-ele ndi obia ka ha na-akwakorocha akunuba ya,

sitekwa n'onu uzọ ama ya gafee
fee nza iji kerie Jerusalem.
I dikwa ka otu onye n'ime ha.

¹² Ma i garaghị eleda nwanne gi anya
n'ubochi nsogbu ya,

i garaghị anu ndi Juda
n'ubochi ahụ e bibiri ha.

I garaghị anyara ha isi
n'ubochi ahụ ha no na nsogbu.

¹³ I kwesighi isite n'onu uzọ ama ndi m zojo ije
n'ubochi ha no na nsogbu,

o zighi ezi na i ga-enwe obi anuri n'oge ihe ojoo bjakwasiri ha,
n'ubochi ha no na nsogbu,
maobu jiri aka ike punara ha akụ ha

n'ubochi nsogbu ha.

14 I kwesighi inochi na ngalaba uto
igbu ndi na-agbapu oso ndu,
maobu were ndi ha foduru ndu nyefee ha n'aka ndi iro ha,
n'ubochi nsogbu ha.

15 "Ubochi nke Onyenwe anyi di nso
nye mba niile.

Dika i si mee ndi ozo, otu ahụ ka a ga-eme gi;
ihe i metara ga-adi gi n'isi.

16 Dika i si site n'ugwu nso m nugo ihe onunu
otu a ka mba niile gbara gi gburugburu ga-esi nugo ma na-adaghari.

Ha ga-anu, nugo,
ma o gaghi adi ha ka o nwere ihe ha na-anu.

17 Ma n'ugwu Zayon ndi gbara oso ndu ga-afodu,
o ga-adi nso,
ulo Jekob ga-enwetakwa ihe nketa ha ozo.

18 Ulo Jekob ga-abu oku,
ulo Josef ga-abukwa ire oku:

ma ulo Iso ga-aghokwa ukwu oka.
Ha ga-esunyekwa ha oku ma rechapu ya.

O dikwaghi ndi ga-afodu ndu
site n'ulo Iso."

ONYENWE ANYI ekwuola ya.

19 Mgbe ahụ, ndi bi na Negev ga-ebichi
n'ugwu ugu Iso,

ndi si na Shefela*
ga-enwekota ala ndi Filistia.

Ha ga-anochi ala ubi niile nke ndi Ifrem na nke Sameria.
Ndi Benjamin ga-enwetakwa Gilead.

20 Umụ Izrel gbara oso ndu gaa na Hala,
ga-enweta, bido n'ala Fonisia ruo Zarefat.

Ndi ahụ e mere ka ha si Jerusalem gaa biri na Sefarad,
ga-enwetakwa obodo niile nke Negeb.

21 Ndi nnaputa ga-agbago n'ugwu Zayon
maka ichi ugu Iso niile.
Mgbe ahụ alaeze niile ga-abukwa nke ONYENWE ANYI.

* 1:19 1:19 Ndi a bi n'ebe ala ala ugu

Jona

Jona agbapu oso

¹ Okwu ONYENWE ANYI bjakwutere Jona nwa Amitai, na-asi, ² “Bilie, gaa Ninive, bu obodo ukwu ahụ, kwusaa okwu megide ya, n’ihi na ajo omume ha abjarutela n’ihu m.”

³ Ma Jona gbapuru oso site n’ihu ONYENWE ANYI chee ihu ya ije Tashish. O biliri jee Jopa, n’ebe o huru ugbo mmiri nke na-aga Tashish. O kwuru ugwo ije ugbo, banye isoro gaa Tashish ka o nwee ike gbapu site n’ihu ONYENWE ANYI.

⁴ Ma ONYENWE ANYI mere ka ifufe di egwu malite ife n’elu osimiri ahụ, ebili mmiri bidokwara na-amaghari, choo itiwasi ugbo mmiri ahụ. ⁵ Mgbe ahụ, ndi niile na-arụ oru n’ugbo ahụ turu oke egwu, malite itiku chi ha. Ha malitekwara itufu ihe niile di n’ugbo mmiri ahụ, ime ka ugbo ahụ di mfe.

Ma n’oge ihe ndi a na-eme, Jona nori n’ala ala ugbo mmiri ahụ ebe o dinara ala na-arahu ura. ⁶ Onyeisi ugbo jekwuru Jona si ya, “Gini ka i no n’ebe a na-eme, i na-arahu ura? Bilie, kpokuo chi gi, ma eleghi anya o nwere ike ileta anyi anya, meere anyi ebere, zoputa anyi.”

⁷ Mgbe ahụ, ndi no n’ugbo siritara ibe ha, “Bianu ka anyi fee nza mata onye ihe ojoo di otu a si n’aka ya bjakwasi anyi.” Ya mere, ha fere nza, nza ahụ a maa Jona. ⁸ N’ihi ya, ha siru ya, “Gwa anyi, onye mere ka ihe di otu a bjakwasi anyi. Gini bu oru gi? Ebee ka i si bia? I bu onye obodo ebee? Ole agburu i si na ya puta?”

⁹ O siru, “Abu m onye Hibriu, na onye na-akpo isiala nye ONYENWE ANYI, bu Chineke nke eluigwe, onye kere osimiri na ala akoro.”

¹⁰ Egwu di ukwuuru turu umu nwoke ahụ, ha siru ya, “Gini ka i mere?” N’ihi na ha matara na o si n’ihu ONYENWE ANYI na-agbapu oso, n’ihi na o gwala ha rii na o bu otu o si di.

¹¹ Ma ebili mmiri ahụ gara n’ihu na-amali n’ike n’ike. N’ihi ya, ha siru, “Gini ka anyi ga-eme gi, nke ga-eme ka osimiri dajuo?”

¹² O gwara ha, “Bulienu m tunye n’ime osimiri. Nke a ga-emekwa ka o dajuo. N’ihi na amaara m na o bu n’ihi m ka ebili mmiri ojoo a ji na-abjakwasi unu.”

¹³ Kama, ndi ikom ahụ ji ike nyasie ugbo ahụ ichighari ya laghachi n’elu ala, ma ha enweghi ike. N’ihi na oke osimiri ahụ na-amali elu karja ka o di na mbu. ¹⁴ Mgbe ahụ, ha tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa si, “ONYENWE ANYI, biko ekwela ka anyi nwuo n’ihi onwu nwoke a. Biko, atukwasikwala obara nwoke a na-emeghi ihe ojoo n’isi anyi, n’ihi na gi ONYENWE ANYI emeela dika i si choo.” ¹⁵ Ya mere, ha buliri Jona elu tunye ya n’ime osimiri ahụ, ebili mmiri ahụ dajukwara. ¹⁶ Mgbe nke a mere ndi ikom ahụ turu egwu ONYENWE ANYI nke ukwu. Ha churu ONYENWE ANYI aja, kwekwa ya nkwa di iche iche.

Ekpere Jona

¹⁷ Ma ONYENWE ANYI akwadolaru otu azu buru ibu ka o loo Jona. Ya mere, Jona noro n’afọ azu ahụ ubochi ato, ehie na abali.

2

¹ Mgbe ahụ, Jona sitere n’afọ azu ahụ kpeere ONYENWE ANYI Chineke ekpere. ² O siru, “Esitere m n’ahuhu m kpokuo ONYENWE ANYI, o zakwara m.

N’afọ ala mmuo ka m si tikuo gi,
i nukwara olu akwa m.

³ I tunyere m n’ime mmiri di omimi,
n’etiti oke osimiri.

Osimiri dikwa m gburugburu,
ebili mmiri gi na mmali mmiri gi
gabigakwara m n’isi.

⁴ Mgbe ahụ, asiri m, ‘E sitela n’ihu gi
chupu m;

ma otu o di, aga m elegidekwa anya m ozo
n’ebe ulonso ukwu gi di.’

⁵ Mmiri gbara m gburugburu, ruo n’olu m,
ogbu mmiri na-erikpu m.

Achara mmiri kekukwara m n’isi.

⁶ Aridaruola m n’ala ugwu ugwu nke osimiri,

ala ahụ ihe ntụchi ya niile kpachitara m ruo mgbe ebighị ebi.
Ma i meela ka m si n'olulu pụta na ndụ,
ONYENWE ANYỊ, bụ Chineke m.

⁷ “Mgbe mmụọ m na-ada mba n'ike n'ike,
e chetara m gị ONYENWE ANYỊ,
ma ekpere m bjakwutere gị,
n'ime ụlọnsọ ukwu gị dị nsọ.

⁸ “Ndị na-arapara n'arụsị dị iche iche na-enweghị uru ha bara,
na-agbakụta ebere Chineke azụ.

⁹ Ma ọ bụ olu abụ ekele
ka mụ onwe m ga-eji chụọrọ gị aja.
Aga m akwughachi nkwa niile m kwere.

N'ihì na 'Nzọpụta bụ nke ONYENWE ANYỊ.' ”

¹⁰ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ nyere azụ ahụ iwu, nke mere ka ọ gbopụta Jona n'ala akorọ.

3

Jona agaa Ninive

¹ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYỊ ruru Jona ntị nke ugboro abụọ na-asị, ² “Billie, jee n'obodo ukwu ahụ bụ Ninive, kwusaara ya ozi ahụ m ziri gị.”

³ Jona biliri gaa Ninive dika okwu nke Onyenwe anyị si dị. Ninive bụ nnọọ obodo dị ukwu, nke ga-ewe ụbọchị atọ ịga ya gburugburu. ⁴ Jona malitere ịba n'obodo ahụ, ma mgbe ọ gara ije otu ụbọchị, o kwusara si, “Iri ụbọchị anọ ka ọ fọdurụ tupu alaa Ninive n'iyi.” ⁵ Ndị Ninive kwenyeere na Chineke, kpọsaa obubu onụ, ha niile site n'onye ukwu ruo n'onye nta, onye ọbụla yikwasịrị uwe mkpe.

⁶ Mgbe akụkọ a rutere eze Ninive ntị, o sitere n'ocheeze ya rituo, wezuga uwe eze ya, yikwasị uwe mkpe, nkwasiakwa na ntụ. ⁷ Nke a bụ nkwsa ya n'ime Ninive:

Nke a bụ iwu sitere n'aka eze na ndị a maara aha ha:

“Ka mmadụ ọbụla, maọbụ anụmanụ, igwe ehi maọbụ anụ ụlọ ọbụla, ghara idetu ihe ọbụla n'onye, ka ha ghara iri ihe maọbụ nyo mmiri. ⁸ Kama ka onye ọbụla yiri akwa mkpe, ma mmadụ ma anụmanụ, ka ha kpokusikwaa Chineke ike, ka ha sikwa n'uzọ ojoo ha chegharịa, sikwa n'oru ojoo ha na ime ihe ike ha niile chegharịa. ⁹ Onye maara? Ma eleghị anya, Chineke ga-ejide oke iwe ya, ma site n'omiko ya wezuga iwe oku ya si otu a mee ka anyị ghara ịla n'iyi.”

¹⁰ Mgbe Chineke huru ihe niile ha mere, na otu ha siri site n'uzọ ojoo ha niile chegharịa, Chineke cheghariri uche banyere ịla ha n'iyi. O mekwaghị ka nzube ya ibibi obodo ahụ mezuo.

4

Iwe Jona n'ihì omiko ONYENWE ANYỊ

¹ Ma ihe a joro Jona njo n'obi nke ukwu, iwe ya dika oku. ² N'ihì ya, o kpeere ONYENWE ANYỊ ekpere si, “O, ONYENWE ANYỊ, nke a ọ bughị ihe m kwuru, mgbe m nọ n'ala m? Ọ bụ ya mere m ji chọọ ịgbalaga na Tashish na mbụ n'ihì na amaara m na ị bụ Chineke onye na-eme amara, na onye juputara n'obi ebere, na onye na-adighi ewe iwe osiiso, nke bara ụba n'ihunanya, onye na-anaghị ata mmadụ ahụhụ dika mmehie ya siri dị. ³ Ugbu a, O, ONYENWE ANYỊ napụ m ndụ m. Ọ ga-adi m mma inwụ anwụ karịa ịdị ndụ.”

⁴ Ma ONYENWE ANYỊ siri, “O ziri ezi na ị ga-esi otu a wee oke iwe di oku?”

⁵ Mgbe ahụ, Jona si n'ebe ahụ puo jee nodu ala n'akuku owuwa anyanwu nke obodo ahụ. O weere ahijia meere onwe ya ulo ndo, nodu n'ime ya, chere ka ọ hu ihe gaje ime obodo ahụ. ⁶ Ma ONYENWE ANYỊ Chineke roputara otu osisi nwere akwukwo sara mbara,* nke tolitere n'elu isi Jona, ka o ghooro ya ndo inaputa ya n'onodu ahụ mgbakasi. Jona nuriri onu maka osisi ahụ. ⁷ Ma n'isi ututu echi ya, Chineke mere ka otu ikpuru puta nke riri osisi ahụ site n'ogwe ya, si otu a mee ka ọ kpownwo. ⁸ O ruo, mgbe anyanwu wara, Chineke mere ka ifufe na-ekpo oku site n'owuwa anyanwu, anyanwu a chara Jona n'isi nke ukwu nke mere n'ike gwusiri ya. Ọ rioro ka onwu gbuo ya, na-asị, “ọ ga a kaara m mma na m nwuru anwu, karịa na m di ndu.”

* 4:6 4:6 Emeghi ka anyi amata udi osisi o bu ma ufodu akwukwo na-edede osisi ogiri ugba.

⁹ Ma Chineke siri Jona, “O bu ihe ziri ezi ka i wee iwe maka osisi a?”

O siri, “E, ana m ewe oke iwe, o buladi na m chorọ inwu.”

¹⁰ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI kwuru, “I nwere obi ebere n’ebe osisi a di, nke i na-akughị na nke i mekwaghị ka o too, bu nke toro n’anyasi, nwuokwa n’anyasi. ¹¹ Mu onwe m, m ga-aghara inwe obi ebere n’ahụ obodo ukwu a dika Ninive, nke nwere ihe kariri nari puku ndi mmadu na iri puku mmadu abuo, bu ndi na-amaghị nke bu aka nri ha maobu aka ekpe ha, na nke otutu anumanu dikwa n’ime ya?”

Maika

¹ Nke a bụ okwu ONYENWE ANYỊ nke bjaara Maika, onye Moreshet, n'oge eze Jotam, Ehaz na Hezekaya, bụ ndị eze Juda. Ọhụ nke ọ hụrụ banyere Sameria na Jerusalem.

² Geenụ ntị, unu ndị mmadu, unu niile,
gee ntị, gị uwa na ndị niile bi n'ime ya
ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ gbaa akaebe megide unu,
bụ Onyenwe anyị site n'ụlonsọ ukwu ya.

Ikpe omuma dirị Sameria na Izrel

³ Lee! ONYENWE ANYỊ na-abịa! O si n'ebe obibi ya na-abịa.

Ọ na-abịa ma na-azọda ebe niile dị elu nke uwa.

⁴ Ugwu ukwu niile na-agbaze n'okpuru ụkwụ ya,
ndagwurugwu niile na-agbawa,

dịka abụba dị nso n'okụ,
dịka mmiri si n'ebe dị elu na-asọdata

⁵ Ihe ndị a bụ n'ihì n'ehie Jekòb,
n'ihì mmehie niile nke ndị Izrel.

Gịnị bụ n'ehie Jekòb?

Ọ bughị Sameria?

Gịnịkwa bụ ebe dị elu nke Juda?

Ọ bughị Jerusalem?

⁶ "N'ihì ya, aga m eme ka Sameria ghọọ mkpòmkpọ ebe,
ebe a na-akụ osisi vainị.*

Aga m awunye nkume ya n'ime ndagwurugwu,
mekwaa ka ntọala ya pụta ihe.

⁷ Arụsị ha niile a piri apị ka a ga-akujisi;
onyinye niile a na-ewebata n'ụlọ arụsị ha ka a ga-akpọ oku.

Aga m ala arụsị niile ya a kpuru akpụ n'iyi.

Ebe ọ bụ na e si n'aka ndị na-agba akwuna na-ewebata onyinye ndị a,
a ga-eji ha kwuo ụgwọ igba akwuna."

Ikwa akwa na iru ụjụ

⁸ N'ihì nke a, aga m akwa akwa, tikwaa mkpu akwa.

Aga m agbara ọtọ gbarakwa ụkwụ efu jegharịa.

Aga m akpọ mkpu dika nkita ohia,
tipukwa ube akwa dika ikwighikwighi.

⁹ N'ihì na onya ya enweghị ngwota,
o rutela na Juda.

O rutelarị ma n'ọnụ ụzọ ama nke ndị m,
rukwaarị Jerusalem.

¹⁰ Unu ekwutela okwu ya na Gat;
unu akwakwala akwa obuga.

Turuonụ onwe unu n'uzuzu,
unu ndị Bet-Ofra.†

¹¹ Gabiganụ n'ụzọ unu,
unu ndị bi na Shafia.

N'ọnọdụ igba ọtọ na ihere unu,
unu ndị bi na Zaanab abiakwala nso.

Ndị Bet-Ezel na-eru ụjụ
n'ihì na e wezugala ndị na-eche unu nche.

¹² Ndị bi na Marot nọ n'oke ahụ mgbu
na-eche ka ihe oma bja,

n'ihì na mbibi esitela n'aka ONYENWE ANYỊ bja,
ruo n'ọnụ ụzọ ama Jerusalem

¹³ Unu ndị bi na Lakish

* 1:6 1:6 Ya bụ, ubi vainị † 1:10 1:10 Bet-Ofra Maobu, Bet-Leafra nke putara ụlọ uzuzu

- kegidenu ñnyinya unu na-agba oşo n'ugbo agha.
 O bu n'ebe ahụ ka mmehie nwaada Zayon malitere,
 n'ihì na mmehie Izrel na-eme ka a hụrụ n'etì unu.
- ¹⁴ Ya mere, unu ga-enye Moreshet dì na Gat onyinye
 mgbe unu na-agbapụ oşo.
 Ụlọ Akzib ga-emesia ghoọ ụlọ aghugho
 nye ndị eze Izrel.
- ¹⁵ Aga m akpobata onye ga-emeri unu
 ndị bi na Maresha n'agha.
 Ndị a na-asopurụ nke Izrel
 ga-agbabanye n'Adulam.
- ¹⁶ Kpachaanụ isi unu n'onodu iru ụjụ
 n'ihì ụmuntakiri ndi ahụ ihe ha masiri unu,
 meenụ ka isi unu kwochaa dika isi udele,
 n'ihì na a ga-achupụ ha site n'ebe unu nọ gaa mba ozo.

2

Nzube mmadu na nzube Chineke

- ¹ Ahuhụ na-adiri ndi na-eche ihe ojojo n'obi ha,
 na ndi niile na-edina n'akwa ha na-eche ajo echiche.
 Mgbe chi borọ, ha na-aruzu ihe ha cheputara,
 n'ihì na ikike imezu ya di n'aka ha.
- ² Ha na-enwe anya ukwu n'ebe ubi ndi ozo di, were ha n'aka ike,
 na ulo di iche iche, ha ewere ha n'ike.
 Ha na-ejikwa aka ike nara ndi mmadu ulo ha,
 ha na-ezunara ha ihe nketa ha.
- ³ N'ihì nke a, ONYENWE ANYI na-asị,
 "Lee, ana m akwado ihe ojojo megide agburu a,
 nke unu na-enweghi ike isite na ya wezuga onwe unu.
 Unu agaghi eji nganga na-ejegharikwa,
 n'ihì na o ga-abu oge ojojo.
- ⁴ N'ubochi ahụ ha ga-akocha unu,
 ha ga-aburu unu abu iru ujụ iji ya kochaa unu na-asị,
 'Anyi aburula ndi lara n'iyi,
 e kesaala ihe nnweta nke ndi m,
 o napula m ha.
 O werela ubi anyi nyefee ha n'aka ndi ahụ meriri anyi n'agha.' "
- ⁵ N'ihì ya, o dikwaghi onye ga-afodu n'etiti ogbako nke ONYENWE ANYI,
 onye ga-eji ihe otutu kee ala ahụ site n'ife nza.
- Ndi amuma ugha*
- ⁶ Ndi amuma ha na-asị, "Unu ebukwala amuma."
 "Unu ebukwala amuma banyere ihe ndi a,
 ihere agaghi eme anyi."
- ⁷ Udi ihe a o kwesiri okwukwu, gi ulo Jekob?
 "Ntachiobi ONYENWE ANYI o gwula?
 Ihe ndi a o bu otu o si eme?"
- "O bu na okwu m adighi eme
 onye uzọ ya ziri ezi mma?"
- ⁸ Ma o bu unu na-ebili megide ndi m
 dika ndi iro.
 Unu na-eyipu ndi na-agafe agafe
 uwe oma ha yi n'ahụ ha na-enweghi mmetuta,
 dika a ga-asị na unu bu ndi si n'agha na-alota.
- ⁹ Unu na-achupu ndi inyom ndi m
 site n'ulo afo ojuju ha.
 Umụ ha ka unu na-anapu ngozi m
 ruo mgbe ebighi ebi.
- ¹⁰ Bilienu, pụonu,
 n'ihì na ebe a abukwaghi ebe izuike,

n'ihì na-emeruola ya, e bibiela ya,
 o bibikwaala, ruo na-ìrùzi ya agaghì adì ire.
 11 Ọ búrù na otu onye abịa buoro unu amụma ụgha na-asì,
 'Aga m eburu unu amụma banyere mmanya na ihe ọ̀nụ̀nụ̀ siri ike,'
 ọ bụ onye amụma dì otu a ka ndì a chọ̀rọ̀.

Nkwa nzọpụta

12 "Aga m achikọta unu niile, gị Jekọb,
 aga m akpọkọta ndì niile fọdurụ n'Izrel n'otu ebe.
 Aga m akpọkọta ha dika aturụ n'ime ọgba anụ,
 dika igwe ewu na aturụ n'ebe ita nri ya,
 ndì mmadụ ga-ajuputakwa n'ebe ahụ.
 13 Onye ahụ na-egbuwa ụzọ ga-anọ n'ihu na-edu ha.
 Ha ga-etipukwa ọny ụzọ ama ahụ, ma site na ya gafee.
 Eze ha ga-agabigakwa n'ihu ha,
 ONYENWE ANYỊ ga-anọ n'isi."

3

Iba mba nye ndịisi na ndi amuma

1 Mgbe ahụ ekwuru m sị,
 "Geenu ntị unu ndịisi ụlọ Jekọb,
 na unu ndi na-achị ezinaulọ Izrel.
 Ọ bụ na unu ekwesighi imata ikpe ziri ezi
 2 unu bụ ndi kporo ezi ihe asi ma na-ahụ ayo oru n'anya.
 Unu na-agba ndi m akpukpo na ndu
 na-agbapukwa anu ahụ kpuchiri okpukpu ha.
 3 Unu na-erida anu ahụ ndi nke m,
 na-agba ha akpukpo,
 na-etijisi okpukpu ha,
 na-egburi anu ahụ ha,
 dika anu a na-esinye n'ite."

4 Mgbe ahụ ha ga-akpoku ONYENWE ANYI,
 ma o gaghi aza ha!
 Mgbe oge ahụ biaruru, o ga-ezo ihu ha site n'ebe ha no
 n'ihì ihe ọjọọ nke ha mere.
 5 Ihe a ka ONYENWE ANYI kwuru:
 "Banyere ndi amuma
 bu ndi na-eduhie ndi m,
 mgbe ha nwere ihe ha ga-eri,
 ha na-ekwusa 'Udo'
 ma o buru na mmadu enyeghi ha nri,
 ha na-ebili buo agha* megide onye di otu a.
 6 Ya mere n'abalị ga-abiakwasị ha, napu ha ike ihu ohu;
 ochichiri ga-ekpuchi ha, ka ha ghara ijuta ase obula.
 Anwu ga-ada n'ebe ndi amuma ahụ no,
 ubochi ga-agbakwa ochichiri nye ha.
 7 Ndi ohu uzọ ka ihere ga-eme,
 ndi na-aju ase ka a ga-emebo.
 Ha ga-ekpuchi ihu ha,
 n'ihì na osisa obula agaghì esite n'ebe Chineke no biara ha."
 8 Ma mu onwe m, ejuputara m n'ike,
 ejuputara m na Mmuo nke ONYENWE ANYI,
 juputakwa na mmuo nke ikpe ziri ezi,
 na nke idi ike ikwuputa nye Jekob njehie ya,
 na nye Izrel mmehie ya.

9 Geenu ntị unu ndi na-achị ezinaulọ Jekob,
 na unu ndisi ezinaulọ Izrel.
 Ndi kporo ikpe ziri ezi asi,

* 3:5 3:5 N'akwukwo ufodu ha na-edede agha nso

ma na-ewere ihe niile na-ezighi ezi n'ọnọdụ ihe ziri ezi.
¹⁰ Ndị ji ọbara wuo Zayon,
 werekwa ajoy omume wuo Jerusalem.
¹¹ Ndịisi ya na-ekpe ikpe n'ihị ngari,
 ndị nchụaja ya na-akuzi ihe n'ihị ugwo,
 ebe ndị amuma ya na-ajuta ase n'ihị ego.
 Ma ha dabere na ONYENWE ANYI na-asi,
 "ONYENWE ANYI ọ nnyeereghị anyi?
 O nweghị ihe ọjọọ ga-abiakwasị anyi."
¹² Ọ bụ n'ihị gi
 ka a ga-akoghari Zayon dika ala ubi,
 Jerusalem ga-aghọ ebe e kpokotara nkume na ngwongwo ụlọ dakporo adakpo,
 ugwu nke ụlonsọ ukwu ahụ ga-aghọ ebe di elu nke oke ohia tochiri.

4

Ugwu ONYENWE ANYI

¹ N'ubochi ikpeazu,
 ugwu nke ụlonsọ ukwu ONYENWE ANYI, ga-abu nke eguzobere
 dika ugwu di elu karja ugwu niile,
 a ga-ebuli ya elu karja ugwu nta niile,
 ndi di iche iche ga-eruba n'ime ya dika iyi.
² Otutu mba ga-abia ma sikwa,
 "Bianu, ka anyi rigoro ugwu ONYENWE ANYI,
 ka anyi gaa n'ulonsọ ukwu Chineke nke Jekob.
 Ọ ga-akuziri anyi uzo* ya niile,
 ka anyi nwe ike jee ije n'okporo ụzọ ya niile."
 Iwu ga-esi na Zayon puta,
 okwu ONYENWE ANYI ga-esitekwa na Jerusalem puta.
³ Ọ ga-ekpe ikpe di n'etiti ndi di iche iche,
 doziekwa esemokwu di n'etiti mba na mba ibe ya ruo ebe di anya.
 Ha ga-akpugharikwa mma agha ha niile, mee ka ha buru mma oge,
 kpugharikwa ube ha ka ha ghoo mma ikwacha osisi.
 Mba obula agakwaghi ebuli mma agha megide mba ozo,
 maobu zuo onwe ha n'ilu agha ozo.
⁴ Onye obula ga-anoduru onwe ya n'okpuru vaini
 na n'okpuru osisi fiig ya,
 n'ihị na o nweghi onye ga-eme ka ha tuo egwu ozo.
 ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ekwuola ya.
⁵ Mba di iche iche ga-agaghari
 nke obula n'aha chi ya,
 ma anyi onwe anyi ga na-aga n'aha ONYENWE ANYI,
 bu Chineke anyi ruo mgbe niile ebighi ebi.
Nzube ONYENWE ANYI
⁶ "N'ubochi ahụ," otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara,
 "aga m achikota ndi ngwuro,
 chikotaa ndi ahụ niile e mere ka ha biri na mba ozo,
 na ndi ahụ niile m mere ka ha ruo uju.
⁷ Aga m eme ka ndi ngwuro ahụ ghoo ndi foduru ndu,
 meekwaa ka ndi ahụ a chupuru achupu ghoo mba di ike.
 ONYENWE ANYI ga-esi n'ugwu Zayon chia ha
 site n'oge ahụ ruo mgbe ebighi ebi.
⁸ Ma gi, ebe nche e wuliri elu maka igwe aturu,
 ugwu nke nwaada Zayon,
 ochichi a na-achi na mbu ga-adighachikwara gi;
 bu ochichi nke diri nwaada Jerusalem."

⁹ Gini mere i ji na-akwasị akwa ike?
 Ọ bụ na i nweghi eze?
 Onye ndumodu gi ọ nwuola

* 4:2 4:2 Maobu, ukpuru

nke mere na ihe ụfụ jidere gị dika nwanị ime na-eme?

¹⁰ Susie ude ike, gị nwaada Zayon,
dika isụ ude nke nwanị ime na-eme,
n'ihì na unu aghaghị ihapụ obodo a
jee biri n'òhịa.

Unu aghaghị ịga Babilon,
n'ihì na ọ bụ n'ebe ahụ ka a ga-esi napụta unu.
Ebe ahụ ka ONYENWE ANYỊ ga-agbapụta unu
site n'aka ndị iro unu.

¹¹ Ugbu a, ọtụtụ mba ezukọla
imegide gị;

na-asị, "Ka e merụọ ya
ka anya anyị nùọ Zayon."

¹² Ma ha amaghị
ihe bụ uche ONYENWE ANYỊ,

ha aghotakwaghị nzube ya,
na ọ chikọtala ha dika ukwu ọka, na-ebuga ha n'ebe izọcha ọka.

¹³ "Billie, zọchaa, gị nwaada Zayon,
n'ihì na aga m enye gị mpị igwe.

Aga m enyekwa gị ụkwụ ọla bronz,
ị ga-etijisikwa ọtụtụ mba.

Uru ha niile, nke ha nwetara n'uzọ na-ezighị ezi, ka ị ga-enye ONYENWE ANYỊ.
Akunuba ha ka ị ga-enyekwa Chineke nwe ụwa niile."

5

Onyendu si Betlehem

¹ Ugbu a doo ndị agha gị n'usoro, gị obodo nke usuu ndị agha,
n'ihì na e jirila mgbidi gbaa gị gburugburu ibuso gị agha.
Ha ga-eji mkpara
tie onyendu Izrel na nti.

² "Ma gị onwe gị, Betlehem Efrata,
ọ bụ ezie na ị bụ obodo dī nta n'etiti ndị ikwu Juda niile,
ma onye ahụ ga-achị Izrel
ga-esi na gị pụta,
bụ onye ahụ mmalite ya sitere na mgbe ochie,
sitekwa na mgbe ebighị ebi gara aga."

³ Ya mere, a ga-arara ha nye
tutu ruo mgbe onye ahụ ime na-eme mụpụtara nwa ya.
Mgbe ahụ, ụmụnna ya niile ahụ fọdurụ
ga-aloghachikwuru ndị Izrel.

⁴ Ọ ga-eguzo zụọ igwe ewu na aturụ ya,
site n'ike nke ONYENWE ANYỊ,
na site n'ịdị ukwu nke aha ONYENWE ANYỊ Chineke ya.
Ndị ya ga-anọkwa na-enweghị nsogbu,
n'ihì na ịdị ukwu ya ga-eru na nsọtụ niile nke ụwa.

Mgbapụta na Mbibi

⁵ Ọ ga-abụkwa udo anyị.
Mgbe ndị Asirjia ga-abata n'ala anyị n'ike,
sikwa n'ebe niile e wusiri ike nke anyị na-agafe,
anyị ga-ahoputa ndị ọzụzụ aturụ asaa,
ọ buladị ndịisi asatọ.

⁶ Onye ga-eji mma agha chịa ala Asirjia,
jirikwa mma agha a mụpụtara amiputa chịa ala Nimrod.
Ọ ga-anaputa anyị site n'aka ndị Asirjia ahụ,
mgbe ha ga-eji ike bata n'ala anyị,
ma zọrọkwa ije gafee oke ala anyị.

- 7 Mgbe ahụ, ndị ƚọduru afọdu nke Jekob
ga-adị n'etiti ọtutu ndi mmadu,
dika igirigi si n'ebe Onyenwe anyi no abia,
maobu dika mmiri ozuzo ntakiri na-ezokwasị ahijia,
nke na-adighi ele anya mmadu
maobu chere umu mmadu.
- 8 Ndi ƚọduru afodu nke Jekob
ga-adikwa n'etiti ọtutu ndi mmadu
di ka odum n'etiti anu ohia niile di iche iche,
e, dika nwa odum n'etiti igwe aturu,
nke na-azoda na-adokasi mgbe o na-agabiga,
ma o nweghi onye ga-anaputa ya.
- 9 Aka gi ga-adị elu na mmeri nke ndi iro ya,
a ghakwaghị ıla ndi iro gi niile n'iyi.
10 "N'ubochi ahụ kwa," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri,
"Aga m ala inyinyu unu n'iyi site n'etiti unu,
kujisiekwa ugboala unu niile.
- 11 Aga m ala obodo niile di n'ala unu n'iyi,
dodasakwa ebe unu niile e wusiri ike.
- 12 Aga m ala mgbaasi unu n'iyi,
unu agaghi enwekwa ndi na-aju mmuo ojo ase.
- 13 Aga m ala arusi a piri api unu niile n'iyi,
ya na nkume nsọ ahụ niile di n'etiti unu.
Unu agakwaghị akpo isiala nye
ihe unu ji aka unu kpuo.
- 14 Aga m ehopu ogidi arusi niile* nke di n'etiti unu,
mgbe m ga-akudasi obodo unu niile
- 15 Aga m esite n'oke iwe m na onuma m booro onwe m obo
n'ahu mba niile ndi ahụ juru irubere m isi."

6

Ikpe ONYENWE ANYI megide Izrel

- 1 Geenụ ntị n'ihe Onyenwe anyi na-ekwu,
"Bilienu oto, ma kwonu n'ihu ugwu niile uzo m siri mejoo unu.
Ka ugwu nta niile nukwa ihe i nwere ikwu.
- 2 "Ma ugbu a geenụ ntị, unu ugwu niile,
geenụ ntị, unu ntala ebighi ebi niile nke uwa,
n'ihu na ONYENWE ANYI nwere ikpe megide ndi nke ya.
O bukwa Izrel ka o ga-aruso uka.
- 3 "Unu bu ndi m, ginị ka m mere unu?
Gwanu m uzo m si boo unu ibu arọ? Zaanu m.
- 4 N'ihu na e si m n'ala Ijpt kpoputa unu.
Agbaputara m unu site na ibu ohu,
nye unu Mosis
na Eron na Miriam ka ha nyere unu aka.
- 5 Ndi m, chetanu
ihe Balak eze Moab zubere
na ihe Belam nwa Beoa zara ya.
Chetanu njem unu site n'obodo Shitim ruo obodo Gilgal,
ka unu hu nzoputa nke Onyenwe anyi."
- 6 Ginị ka m ga-eji bia n'ihu ONYENWE ANYI,
ikpo isiala n'ihu Chineke onye di oke elu?
M ga-eji onyinye aja nsure oku bia n'ihu ya
nke e ji umu ehi gbara otu afọ choo?
- 7 O ga-atọ ONYENWE ANYI uto, bu otutu puku ebule,
ya na iri puku mmanu na-aso dika iyi?
Aga m eji nwa mbu m choo aja njehie m,

* 5:14 5:14 Ogidi ndi a bu nke arusi Ashera

- maobu mkpuru nke ahụ m chọọ aja maka mmehie nke mkpuruobi m?
 8 N'ihị na o gosila gi, gi mmadu, ihe di mma.
 Gnikwa bu ihe ahụ ONYENWE ANYI na-achọ n'aka gi,
 O bu na o bughị ikpe ziri ezi, na ihu ime ebere n'anya,
 na iyi obi di umeala soro Chineke gi na-eje ije?
Ahuhu Izrel na ikpe omuma ya
 9 Gee nti! Olu ONYENWE ANYI na-ada na-akpoku ndi obodo ahụ,
 n'ezie, itu egwu gi bu inwe amamihe.
 "Nuruonu olu mkpanaka na Onye hiwere ya.
 10 O ga-abu na m ga-echezo aku i kpara n'uzo na-ezighi ezi, gi ulo ajo omume,
 ya na ihe otutu nke na-erughi eru unu ji ere ahia, bu nke aburu onu?
 11 M ga-asị onye na-eji ihe otutu aghugho azu ahia,
 na onye bu akpa nke ihe otutu aghugho di iche iche juru n'ime ya na aka ya di
 ocha?
 12 Ndi ogaranya unu bu ndi na-eme ihe ike,
 ndi mmadu no n'ime gi na-agma ugha,
 ire ha na-ekwu naani okwu aghugho.
 13 N'ihị ya, ebidola m ila unu n'iyi,
 na ime ka unu buru ndi e bibiri n'ihị mmehie unu
 14 Unu ga-eri nri ma afo agaghị eju unu;
 afo agaghị ejukwa unu eju.
 Unu ga-ewezuga ihe, ma unu agaghị echekwa ha,
 n'ihị na ihe obula unu nwere ike chekwaa, ka m ga-ewere nyefee n'aka mma agha.
 15 Unu ga-aku mkpuru, ma unu agaghị ewe ihe ubi,
 unu ga-azochaputa mmanu oliv, ma unu agaghị ete ya n'ahu unu;
 unu ga-azochaputakwa mmanya site na mkpuru vaini, ma unu agaghị anu mmanya
 ya.
 16 Unu edebela ukpuru niile bu nke Omri,
 na omenaala niile nke ulo Ehab,
 unu gbasokwara ndumodu ha niile.
 N'ihị ya, aga m enyefe unu n'aka mbibi
 mee ka ndi gi ghokwa ihe ochi,
 unu ga-aghokwara mba niile ihe nkocha."

7

Nhuju anya nke Izrel

- 1 Ahuhu diri m!
 Adi m ka onye na-achikota mkpuru osisi vaini n'okochi,
 mgbe a ghokotachara mkpuru di n'ubi vaini.
 O nweghi uyoko mkpuru vaini obula foduru nke e nwere ike ita,
 o nwekwaghị mkpuru fiig buru uzo chaa nke agu ya na-agusi m ike
 2 Ndi ezi omume agwula n'uwa,
 o dikwaghị otu onye na-eme ihe ziri ezi foduru.
 Ha niile na-echere oghere ikwafu obara,
 ha ji ugbu na-achuta nta, onye obula na-achu umunne ya.
 3 Oru nke aka ha abuo na-aruputa nke oma bu ajo omume.
 Onyeisi na-ana onyinye,
 onye okaike na-eri ngari,
 ndi di ike na-atuputa ihe masiri ha,
 si otu a na-akpagbu eziokwu.*
 4 Onye nke kachasi ibe ya idi mma n'ime ha dika uke.
 Onye nke na-eme ihe ziri ezi n'ime ha joro njo karija ogige ogwu.
 Ma ugbu a, ubochi Chineke na-eleta gi abiala,
 ubochi ahu ndi nche gi na-aku ekwe ido aka na nti.
 Ugbu a bu oge ihe igba ghari nye ha.
 5 Ekwenyerela onye agbataobi gi,
 atukwasila onye bu ezi enyi gi obi.
 Kpachara anya gi, n'ihe gbasara okwu onu gi,
 obula di n'ebe nwunye gi no.

* 7:3 7:3 Maobu, ikpe ziri ezi

6 N'ihì na nwa na-elelì nna ya anya.

Nwa nwanyị na-ebili megide nne ya.

Nwunye nwa megidekwa nne di ya,
ndị iro mmadụ bụ ndị ezinaụlọ ya.

7 Ma mụ onwe m, ana m ele ONYENWE ANYỊ anya n'ihì inyeaka ya.

Eji m olileanya na-echere Chineke Onye nzọpụta m.

Chineke m ga-anụ olu m.

Izrel ga-ebili

8 Achịkwala m ọchị gị onye iro m.

Mgbe m dara, aga m ebilitekwa.

Mgbe m nọ n'ime ọchịchiri,

ONYENWE ANYỊ n'onwe ya ga-abụ ihe m.

9 N'ihì na m emehiela megide ya,

aga m anabatara onwe m ahụhụ nke ọnụma ONYENWE ANYỊ,

tutu ruo mgbe ọ ga-ekpe ikpe m,

mee ka m guzosie ike.

Ọ ga-akpọpụta m n'ihè;

aga m elekwasịkwa ezi omume ya anya.

10 Mgbe ahụ, ndị iro m ga-ahụ,

ihere ga-ekpuchi

onye ahụ sirị m,

"Olee ebe ONYENWE ANYỊ Chineke gị ahụ nọ."

Aga m eji anya m hụ mgbe ọ ga-ada,

ọ bụladị dika e si na-azọ ya ụkwụ,

dika apitị dī n'okporoụzọ.

11 Ụbọchị a ga-ewugharị mgbidi gị niile na-abịa;

ụbọchị a ga-eme ka oke ala gị saa mbara.

12 N'ụbọchị ahụ, ha ga-abịakwute gị,

site na Asirija ruo na obodo niile nke Ijipt,

sitekwa n'Ijipt ruo Yufretis,

site n'osimiri ruo osimiri,

sitekwa n'ugwu ruo n'ugwu.

13 Ma ụwa ga-aghọ ebe togboro n'efu n'ihì ndị bi n'ime ya,

iji kwụọ ha ụgwọ ihe ojọọ niile ha mere.

Ekpere na otuto

14 Were mkpanaka gị zụọ ndị gị,

bụ igwe ewu na aturu nke ihe nketa gị,

ndị bi naanị ha n'oke ọhịa,

n'ebe jita nri nke ahịhịa ndụ juputara.

Kwere ka ha taa ahịhịa ndụ nke Bashan, na nke Gilead,

dika na mgbe ochie.

15 "Dika n'ụbọchị ahụ unu sitere n'Ijipt pụta,

aga m egosi ha ọrụ itụnanya m niile."

16 Mba dī iche iche ga-ahụ ya, ihere ga-emekwa ha,

n'ime idị ike ha niile.

Ha ga-ekpuchi aka n'ọnụ ha,

ntị ga-echikwa ha.

17 Ha ga-aracha aja dika agwọ,

na dika anụ dī iche iche, nke na-akpụ akpụ n'ala.

Ha ga-eji ịma jijiji si n'ebe ha e wusiri ike pụta.

N'ihì egwu ha, ha ga-abịakwute ONYENWE ANYỊ bụ Chineke anyị.

Ha ga-atụkwa egwu gị.

18 Onye bụ chi ahụ dika gị,

nke na-agbaghara ma na-ehichapụ mmehie na njehie

nke ndị fọdurụ afọdụ n'etiti ihe nketa gị?

Ị naghị anogide na-ewe iwe ruo mgbe ebighị ebi,

kama ị bụ onye ọ na-atọ ụtọ inwe obi ebere.

¹⁹ O ga-emekwara anyị ebere ọzọ.

O ga-azọdakwa mmehie anyị n'okpuru ukwu ya,

I ga-atubakwa mmehie anyị niile n'ebe dịkarịsiri omimi nke oke osimiri.

²⁰ I ga-egosi Jekọb ntụkwasi obi,

gosikwa Ebrahim ihunanya gi,

dika i n'ọrọ nna nna anyị ha n'iyi,

site na mgbe ochie.

Nehum

1 Amụma banyere obodo Ninive. Akwụkwọ ọhụ Nehum, onye obodo Elkosh.

Iwe ONYENWE ANYỊ megide Ninive

2 ONYENWE ANYỊ bụ onye ekworo, bụrụkwa Chineke na-abọ ọbọ.

ONYENWE ANYỊ na-aga ịbọ ọbọ, ọnụma jukwara ya obi.

ONYENWE ANYỊ na-abọ ọbọ n'ahụ ndị iro ya,
oke ọnụma ya na-adigidekwa megide ndị iro ya.

3 ONYENWE ANYỊ adighị ewe iwe ọsijsọ; ma ọ bụ onye ike ya di ukwu,

ONYENWE ANYỊ agaghị ahapụ onye ikpe mara ka ọ laa na-enweghị ntaramahụhụ.

Ụzọ ya di n'oke ikuku, na n'oke ifufe,

igwe ojii bụ uzuzu nke ukwụ ya.

4 Ọ na-abasiri oke osimiri mba ike, mee ka ọ taa,

o mekwaala ka osimiri niile takọrọ.

Bashan na Kamel na-akpọnwụ,

otu a kwa, n'osisi ndụ juputara Lebanon na-achanwụsi.

5 N'ihu ya, ugwu niile na-eme mkpọtụ,

ugwu nta niile na-agbazekwa,

elu ụwa niile na-amakwa jijiji n'ihu ya,

ọ bụladị ụwa dum, na ndị niile bi n'ime ya.

6 Onye ga-eguzogide oke iwe ya?

Ọ bụkwa onye ga-eguzosi ike n'iwe ya di ọkụ?

A wụpụla ọnụma ya dika ọkụ,

e tipiasiala nkume niile ndị ahụ n'ihu ya.

7 ONYENWE ANYỊ di mma.

Ọ bụ ebe mgbaba n'ubochi nsogbu.

Ọ na-elekota ndị niile na-atụkwasi ya obi,

⁸ ma ọ ga-iji idee mmiri di ukwu

gbuo ndị iro ya* niile,

ọ ga-achuba ndị iro ya n'ochichiri.

9 Kedụ izu ojoo unu na-agba megide ONYENWE ANYỊ

ọ ga-eweta ihe niile n'isi njedebe;

nsogbu agaghị abiakwa nke ugboro abuo.

10 Ha ga-abu ndị a tūhikotara n'etiti ogwu,

ndị mmanya ha nūbigara oke na-egbu,

ha ga-ala n'iyi dika ahijia kporo nkụ.

11 Ọ bụ n'ime gi, Ninive, ka otu onye si puta,

bụ onye ahụ gbara izu ojoo megide Onyenwe anyi,

na-echeputakwa ajo atumatụ.

¹² Ihe a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,

"Ọ bụ ezie na ha siri ike, ma bakwaa ụba n'onuogugu,

ha ga-abu ndị a ga-egbutu na ndị ga-agabiga.

Ọ bụ ezie na m ataala gi bụ Juda ahuhụ,

ma agaghị m atakwa gi ahuhụ ozo.

13 Ugbu a, aga m agbajipu agbu yoku ọ nyanyere unu n'olu,

tibikwaa udo igwe e jiri kegide unu."

14 ONYENWE ANYỊ enyela iwu ya banyere gi, Ninive:

"I gaghị enwekwa umu umu ndi ga-aza aha gi.

Aga m ala arusi unu niile a piri api na ndi a kpuru akpu n'iyi,

bụ arusi ndi ahụ di n'ulonso nke chi unu niile.

Aga m akwadokwa ili gi,

n'ihi na i burula onye jogburu onwe ya na njo."

15 Lee, n'elu ugwu niile

* 1:8 1:8 Ọ bụ Ninive ka a na-ekwu ihe banyere ya n'ebe

ka ụkwụ onye ahụ na-eweta ozioma dị,
 bụ onye ahụ na-ekwusa na udo ga-adị!
 Mee mmemme gi niile gi Juda,
 mezukwaa nkwa niile i kwere.
 N'ihì na ndị ajoy omume agakwaghị ebuso gi agha,
 n'ihì na a ga-ala ha n'iyi kpamkpam.

2

Ninive ga-ada

- ¹ Onye na-ebuso gi agha na-abiakwasị gi.
 Chee ebe gi niile e wusiri ike nche.
 Chee ụzọ niile nche,
 mee ka ụkwụ gi sie ike n'ala.
 Chikotakwa ike gi niile.
- ² ONYENWE ANYỊ ga-eme ka ima mma Jekob laghachi,
 dika ima mma nke Izrel
 o bụ ezie na ndi mbibi ebibiela ha,
 lakwaa alaka osisi vaini ha niile n'iyi.
- ³ Ota ndi agha ya na-acha obara obara,
 ndi bu dike n'agha yikwa uwe na-acha uhie uhie.
 Igwe e ji wuo ugbo agha na-egbu amuma
 n'ubochi ahụ ha na-ejikere agha,
 otu a kwa, ha na-efegharikwa ube ha eji osisi fia mee.
- ⁴ Ugbo agha na-eme mkpotu di ukwu n'ezi,
 ha na-agbagharị ihu na azu n'ama niile.
 Ha na-enwu dika ire oku,
 na-agbagharikwa dika amuma.
- ⁵ O na-akpokota ndi agha ya a zuziri azuzi,
 ma ha na-asọ ngongo n'ije ha.
 Ha ji oso gbaga ruo n'elu mgbidi ha,
 dozie ota nche ha niile n'usoro.
- ⁶ Ma e megheela onu uzọ ama nke osimiri,
 uloze na-amakwa jijiji.
- ⁷ E nyela ya ka o buru iwu na obodo a
 aghaghị ihu obodo a dotara n'agha.
 Ndi ohu ha ndi inyom so ha n'azu na-akwa akwa dika nduru,
 na-etikwa aka n'obi.
- ⁸ Ninive dika odo mmiri
 nke mmiri ya na-ehifusi.
 "Kwusi! Kwusi!" ka ha na-ebe,
 ma o dighi onye ga-ele anya n'azu.
- ⁹ Kwakoronu olaocha,
 kwakoronu olaedo dika ihe a kwatara n'agha.
 Akunuba di n'uloaku ya na ihe ndi ozọ bara uru n'obodo ahụ,
 enweghi ogwugwu.
- ¹⁰ E bibiela ya. A gbahapula ya, hapu ya ka o togboro n'efu.
 Odi ndi no n'ime ya na-alo mmiri, ikpere ha niile na-ama jijiji,
 anu ahụ ha niile na-amakwa jijiji, ihu niile achagharikwala.
- ¹¹ Ebeekwa ka ogba odum ahụ di ugbo a,
 bu ebe ahụ ha na-anọ enye umu ha nri,
 ebe oke odum na nne odum na-ejegharị,
 na ebe umu odum na-anọ na-atughi egwu ihe obula?
- ¹² Odum ahụ na-adogbu anu na-ezuru umu ya,
 nke na-anyagburu nne odum anu,
 na-ekpoju anu o dogbutara n'ulo ya niile.
 Ebe ibibi ya juputara n'anụ o dogburu.
- ¹³ "Edoola m onwe m imegide gi,"

otu a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwubiri,
 “Aga m esure ụgbọala gi niile n’anwuru oku,
 mma agha ga-ala umu odum gi niile n’iyi.
 Agaghị m ahapụkwara gi anụ ọbụla i ga-adogbu n’ụwa.
 A gaghị anụkwa
 olu ndị ozi gi ọzọ.”

3

Ahụhụ diri Ninive

- ¹ Ahụhụ diri obodo ọbara,
 nke juputara n’ụgha,
 na ihe e zutere n’ohi.
 O dighi mgbe i na-adighi adogbu.
- ² Uda utari,
 uda ukwu ụgbọ inyinya,
 ikiri ukwu inyinya na-agba ọsọ,
 na mkpotu nke ụgbọ inyinya agha!
- ³ Ndi agha inyinya,
 na-agbagharị na-efegharị mma agha na-egbu amuma,
 na ube ha na-egbuke egbuke.
 Ndi e gburu egbu di otutu,
 ntukota ozu togboro ebe niile,
 ozu a na-enweghi ike iguta onu,
 ndi mmadu na-aso ngongo mgbe ha na-azokwasị ozu ukwu na-agafe.
- ⁴ Ihe ndi a mere n’ihi enweghi afo ojuju nke aguu nke onye na-akwa iko,
 onye ji mma ile anya, nwanyi nwe mgbaasi di iche iche,
 onye ji mba di iche iche n’agbu site n’igba akwuna ya,
 na otutu mmadu di iche iche site na mgbaasi ya.
- ⁵ “Edoola m onwe m imegide gi,” otu a ka Onyenwe anyi, Onye puru ime ihe niile kwubiri.
 “Aga m ekpughepu uwe gi, jiri ya kpuchie gi ihu,
 si otu a gosi mba niile nke uwa oto gi.
 Ihere ga-emekwa gi n’ihu alaeze niile.
- ⁶ Aga m awukwasị gi ihe aru di iche iche,
 meso gi mmeso onye e ledara anya,
 mekwaa ka i buru ihe ilere anya nye mmadu niile.
- ⁷ Ndi niile huru gi ga-agbara gi oso na-asi,
 ‘Ninive aghola ihe lara n’iyi, onye ga-eru uju n’ihi ya?’
 Ebee ka m ga-achota onye ga-akasi gi obi?”
- ⁸ I di mma karja Tibs,
 bu obodo di n’onu mmiri Naii,
 nke mmiri gbara gburugburu?
 Osimiri ahụ bu ihe o ji echebe onwe ya,
 mmiri ahụ bukwa mgbidi gbara ya gburugburu.
- ⁹ Kush* na Ijpt bu agbamume ya nke na-enweghi ogwugwu,
 Put na Libia sokwa buru ndi enyemaka ya.
- ¹⁰ Ma otu o di, ebugara ya n’ala ndi ozo
 dika ohu a dotara n’agha.
 A tupiasiri umu ya a muru oheru n’elu nkume,
 nke di n’isi okporozo ya niile.
 E fekwara nza iji kesaa ndi ya niile a na-asopuru,
 e kekwaro ndi ukwu ya niile mkporo igwe.
- ¹¹ Gi onwe gi ga-anubigakwa mmanya oke,†
 i ga-abu onye zoro onwe ya ezo,
 ma chokwa ebe mgbaba n’ihi igbanari ndi iro gi.
- ¹² Ebe gi niile e wusiri ike dika osisi fig

* 3:9 3:9 Ya bu, Itiopia † 3:11 3:11 Ga-adagbuhari dika onye mmanya na-egbu

nke mkpuru mbu ya chara n'elu ya.
 Ma mgbe a kwaghari ya
 mkpuru ndi ahụ na-adaba n'onu onye na-eri ya.
 13 Lee ndi agha gi,
 ha niile bu umu nwanyị n'etiti gi.
 E megheela onu uzọ ama nke ala gi niile
 nye ndi iro gi.
 Oku erepiakwala na mkporo e ji akpochi onu uzọ unu niile.

14 Seta mmiri maka oge nnochibido,
 mee ka ebe gi niile nke ewusiri ike siekwa ike karija.
 Gwuputa uru,
 zota aja, jiri uru ndi ahụ
 kputakwa aja, ruzikwaa ulo ahụ.
 15 N'ebe ahụ ka oku ga-erechapu gi,
 mma agha ga-egbutu gi.
 O ga-eripia gi dika igurube si erichapu ihe niile di ya n'ihu.
 O buladi ma i mee onwe gi ka i hie nne dika ukpana,
 maobu mubaa dika igurube.
 16 I meela ka ndi ahia gi mubaa n'onuogugu,
 baa uba karija kpakpando di n'eluigwe,
 dika igurube ha na-eripia ala ahụ,
 gbasaa nku ha efelaga
 17 Ndi nche gi bara uba igurube,
 ndi ode akwukwo gi dikwa ukwu n'onuogugu dika igwe igurube
 na-ebekwasị n'elu mgbidi n'ubochi oyi.
 Ma mgbe anyanwu wara, ha na-efelaga;
 o dikwaghi onye maara ebe ha feere gaa.

18 Eze ndi Asirja, ndi ozuzu aturu § gi na-ero ura,
 ndi unu a na-asopuru adaala n'ura onwu.
 Ndi gi niile agbasajala n'elu ugwu niile,
 o dikwaghi onye ha nwere nke ga-achikota ha.
 19 O dighi ihe nwere ike ime ka i si n'onodu i no ugbu a biliekwa.
 N'ihu na onya di gi n'ahu ga-egbu gi.
 Ndi niile nuru ihe dakwasiri gi
 ga-eji onu kuo aka ha,
 n'ihu na onye ka mmadu ahụ bu
 nke na-anurughi ufu nke enweghi obi ebere gi?

Habakuk

¹ Nke a bụ ozi Habakuk onye amụma natara.

Mkpesa Habakuk

² ONYENWE ANYỊ, ruo ole mgbe ka m ga-anogide na-eti mkpu ma ị dighị ege ntị?

Ruo ole mgbe ka m ga na-etiku gị na-asi, “The ike, ihe ike!” ma ị dighị azọpụta?

³ N’ihi gini ka i ji eme m ka m na-ahụ ihe ojoo? Gini mere i ji anagide mmegbu?

Mbibi na ihe ike di n’ihu m, na ilu ogu, na esemokwu juputakwara ebe niile.

⁴ N’ihi ya, iwu na-ada mba, ikpe ziri ezi adighi agakwa n’ihu.

Ndi ajo mmadu na-agba ndi ezi omume gburugburu, nke mere ka ikpe ziri ezi ghoọ ihe gbagoro agbago.

Osisa ONYENWE ANYI

⁵ “Legide mba niile anya, ka i hu.

Lee, ka o ju gi anya nke ukwu.

N’ihi na agaje m ime ihe n’ubochi ndu unu, nke unu na-agaghi ekwenye, o buladi ma akoro unu ya.

⁶ N’ihi na lee, agaje m ime ka ndi Kaldia bilie, bu mba ahụ na-adighi eme ebere, na ndi na-eme ngwangwa.

Ha bu ndi na-ebu agha na-ejeghari na mba niile, ndi na-esite n’aka ike na-enweta ebe obibi nke na-abughi nke ha.

⁷ Ha bu mba a na-atu ujo, na ndi dikwa egwu.

Ha bu iwu nye onwe ha, ihe ha tuputara ka ha na-eme.

O bu onwe ha ka ha na-ebuli elu.

⁸ Inyinya ha nwere ukwu nko karja agu.

Ha na-akpa ike karja nkita ohia nke na-ejeghari n’anyasi.

Ndi inyinya agha ha na-awu oso, ndi ha na-agba inyinya na-esitekwa ebe di anya na-abia.

Dika ugo nke na-efedata i buru nri o ga-eri.

⁹ Ha niile na-abia ime ihe ike.

Ha ji oso na-abia dika oke ifufe nke ozara.

Ha na-abia ichikota ndi a dotara n’agha dika ha bu uzuzu.

¹⁰ Ha na-akwa ndi eze emo, jirikwa ndiisi ochichi na-eme ihe ochi.

Ha na-achị ebe niile e wusiri ike ochi, na-ekpokotakwa aja n’azu mgbidi niile iluta ha n’agha.

¹¹ Mgbe ahụ, ha na-esi n’ebe ahụ gabiga dika ifufe, na-agabigakwa ndi mehierenụ, burukwa ndi ikpe mara, ndi ike ha bu chi ha.”

Mkpesa Habakuk nke ugboro abuo

¹² ONYENWE ANYI, O bu na i dighi site mgbe niile ebighi ebi?

Chineke m, na Onye Nso m, I gaghi anwu.

Gi, ONYENWE ANYI, hoputara ha maka ikpe ikpe.

Gi, oke nkume m, emeela ka ha buru ndi ga-enweta ahuhu.

¹³ Ma anya gi di ocha nke ukwu, na o dighi elekwasi ajo ihe anya; i naghị anabatakwa mmegbu.

Ma gini mere i ji gba ndi aghugho nkiti?

Gini mere i ji gba nkiti mgbe ndi ajo omume na-eloda

ndi bu ndi ezi omume karja ha?

¹⁴ I meela ndi mmadu ka ha diri ka azu nke osimiri,

e, dika anu na-akpu akpu nke oke osimiri, nke na-enweghi onye na-achị ha.

¹⁵ Onye iro nke ajo omume juru obi, na-eji nko ya na-egbu ha.

O na-ejikwa nko ugbu ya na-ejide ha.

O na-achikota ha n’ugbu ya,

si otu a na-añurị ọñụ, ma na-etegharikwa egwu ọñụ.

- 16 N'ihị nke a, ọ na-achụ aja
na-esurekwa ihe nsure ọkụ na-esi isi uto nye ụgbụ ya,
n'ihị na ọ bụ ụgbụ ya na-eme ka ọ na-ebi ezi ndụ,
na-erikwa nri kachasi mma
- 17 Ọ ga-aga n'ihu mgbe niile na-awupụ ihe o ji ụgbụ ya gbute
na-ala mba niile n'iyi, dika o si masị ya, na-egosighị obi ebere ọbụla?

2

- 1 Aga m arigoro n'elu ebe nche m,
guzo onwe m n'ebe nchekwa ahụ.
Aga m echerekwa ihu ihe ọ ga-agwa m,
na ihe m ga-asa, banyere mkpesa ndị a.

Ọsịsa ONYENWE ANYỊ

- 2 Mgbe ahụ ONYENWE ANYỊ zara m si,
“Dee ọhụ* ahụ n'elu mbadamba nkume e ji ede ihe.
Depụta ya nke ọma,
ka onye na-agba ọsọ nwee ike ịgụ ya.
- 3 N'ihị na e nwere ọhụ nke ga-adị ruo oge a kara aka,
ọ na-ekwu banyere oge ọgwụgwụ,
Ọ gaghị abukwa ụgha.
Ọ buru na ọ dika mmezu ya adighị abiaru ọsịsọ, chere mmezu ya,
n'ihị na ọ ga-emesịa mezuo,
ọ gaghị anọ tee aka.

- 4 “Lee, onye iro na-afuli onwe ya elu;
ochichọ ya ezikwaghị ezi
ma onye ezi omume ga-esite n'okwukwe† ya dị ndụ.
- 5 N'ezie, mmanya‡ na-eduhie ya uto,
onye juputara na nganga, na-adighị enwe ezumike.
Ebe ọ bụ na o nwere anya ukwu dika ala mmuo,
ọ gaghị enwekwa afo ojuju dika onwu.
N'ihị na ọ na-achikọta mba niile nye onwe ya,
ọ na-adotakwa otutu ndi mmadu n'agha.
- 6 “Ndi a niile ha agaghị eji ikwa emo na nkocha si ya,
“Ahuhụ diri onye ahụ na-atukọta ihe e zutere n'ohi,
ruo ole mgbe ka i ga-anọ na-eme onwe gi ogaranya
site n'inara ndi mmadu ugwo n'ike?”
- 7 Ọ bụ na ndi i ji ugwo agaghị abiakwasị gi na mberede?
Ọ bụ na ha agaghị eteta n'ura, mee gi ka i maa jijiji?
Mgbe ahụ ka ha ga-eji gi mee ihe ha chorọ.
- 8 N'ihị na i kwakotala akụ nke otutu mba di iche iche,
ndi ahụ foduru ga-abiakwa kwakoro ihe niile i nwere.
N'ihị na i wusiala obara ndi mmadu,
i bibiela otutu ala na obodo na ndi niile bi n'ime ha.

- 9 “Ahuhụ na-adiri onye ahụ na-ewu ulo ya site n'uru ojojo,
nke na-ewukwasị akwu ya n'ebe di elu,
n'ihị igbanari mbibi nke ga-abia.
- 10 I sitela n'izuzu ojojo gi mee ka mbibi biakwasị otutu mmadu,
si otu a tufuo ndu gi, ma wetakwara ezinaulo gi ihere.
- 11 Ọ buladi nkume ahụ e ji wuo mgbidi ga-eti mkpu megide gi.
Osisi e ji doo elu ulo ga-etikwa mkpu akwa za nkume ndi ahụ.
- 12 “Ahuhụ diri onye ahụ na-eji obara ewu obodo,
nke na-ejikwa ajo omume eme ka obodo ahụ guzosie ike.
- 13 Ọ bụ na ọ bughị uche ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
na ndogbu n'oru niile nke mmadu bu na nkiti, ihe e ji afunwu oku,

* 2:2 2:2 Ya bu, osisa † 2:4 2:4 Maobu, ikwesi ntukwasị obi ‡ 2:5 2:5 N'akwukwo ufodu ihe i ga-ahụ bu akunuba.

- na oke ọrụ niile nke mba dị iche iche bụ ihe lara n'iyi?
 14 N'ihị na ụwa niile na-ajupụta na ihe ọmụma nke ebube ONYENWE ANYỊ, dika mmiri si ekpuchi oke osimiri.
- 15 "Ahụhụ dirị onye ahụ na-enye onye agbataobi ya mmanya, nke na-anọgide na-agbanyere ya mmanya tutu ruo mgbe mmanya bidoro igbu ya, ka o si otu a hụ ọtọ ya anya.
- 16 There ga-anọchi otuto na nsọpuru i nwere.
 Nụọ ka j bụrụ onye mmanya na-egbu.
 N'ihị na iko dị n'aka nri ONYENWE ANYỊ na-abiakwute gi.
 There ga-anọchikwa anya otuto gi.
- 17 Ihe ike ahụ i mere Lebanon ga-abiakwasikwa gi.
 Mbibi i bibiri anumanu dị iche iche ga-emekwa ka egwu ju gi obi.
 N'ihị na j wusiala ọbara ọtutu mmadu,
 bibie ala na obodo di iche iche, bibiekwa ndi niile bi n'ime ha.
- 18 "Gini bu uru arusi bara ebe o bu aka mmadu kpuru ya?
 Kedu uru igwe a kpuru akpu bara, bu nke na-ekwu okwu ugha?
 N'ihị na onye na-atukwasị ha obi na-atukwasị obi ya n'ihe ahụ aka ya rụputara, n'ihị na o bụ arusi na-enweghi ike ikwu okwu ka o mere.
- 19 Ahụhụ dirị onye ahụ na-agwa osisi okwu si, 'Diri ndu.'
 Ma o bu nkume nke na-apughị ikwu okwu, 'Teta n'ura.'
 O nwere ike izi mmadu ihe?
 Lee, o bu ihe eji ọlaocha na ọlaedo machie,
 ma o dighi nkuume ọbula di n'ime ya."
- 20 Ma ONYENWE ANYI nọ n'ime ulonso ukwu ya.
 Ya mere, ka ụwa niile dere duu n'ihu ya.

3

Ekpere Habakuk

- 1 Nke a bụ ekpere Habakuk onye amuma kpere. O di n'usoro *Shiginot*. Nke a bu ihe o kwuru.
- 2 ONYENWE ANYI anula m ihe niile e kwuru banyere ude gi.
 Idi ukwu nke ọrụ gi niile na-emekwa ka m dere duu n'egwu n'ihu gi, ONYENWE ANYI.
 Mekwaa ya ozo n'oge nke anyi,
 mekwaa ka anu akuko ya n'ogbo anyi.
 N'oke iwe gi chetakwa ebere.
- 3 Chineke si na Teman bja,
 Onye Nso ahụ sikwa n'ugwu Paran.
- Sela
- Ebube ya na-ekpuchi eluigwe,
 otuto ya juputakwara n'ụwa.
- 4 Ima mma ya na-achaputa dika ihe anyanwu ututu,
 ihe na-enwuputa site n'aka ya,
 o bukwa n'ebe ahụ ka e zoro ike ya.
- 5 N'ihu ya ka ajo ọrja na-efe efe na-aga,
 oke mbibi na-esokwa ya n'azu.
- 6 O guzoro ọtọ yogharia ụwa;
 o lere anya, mee ka mba niile maa jijiji.
- Ugwu ukwu ochie ahụ niile dara,
 ugwu nta ochie ndi ahụ dakwara.
 N'ihị na ụzọ ya ga-adigide ruo mgbe niile ebighi ebi.
- 7 Ahuru m ulo ikwu nke Kushan ka ha no onodu ubochi ojoo,
 na ebe obibi ndi Midia ka ha no na oke ahụ ụfu.
- 8 O bu osimiri, ka gi bu ONYENWE ANYI were iwe megide?
 Onuma gi, o di ukwu megide iyi niile?
 Oke iwe gi o bu megide oke osimiri

mgbe ị nọkwasiṛi n'elu ịnyinya gi,
nakwa n'elu ụgbọ ịnyinya ị wetara ndị nke gi mmeri?

⁹ I kpughepuru ụta gi,
kpọọ oku ka a chitara gi otutu àkụ.

Sela

I ji osimiri dị iche iche kewaa ụwa.

¹⁰ Mgbe ugwu niile huru gi ha nyaghariri onwe ha n'ihu ihe mgbu bjakwasiri ha.

Oke mmiri ozuzo gabigakwara.

Ogbu mmiri mere ka olu ya daa ụda,
buliekwa ebili mmiri elu.

¹¹ Anyanwu na onwa guzokwara duu na mbara eluigwe,

mgbe ha huru ihe nke àkụ gi,
mgbe ha huru amuma nke ube gi gburu.

¹² I sitere n'onuma gi zogharja ije n'uwa,
sitekwa n'iwe gi zochaa mba di iche iche dika oka.

¹³ I putara izoputa ndi gi,
izoputa onye ahụ i tere mmanu.

I zopjara isi onyendu nke ala ajo omume ahụ,
gbawa ya oto site n'isi ruo n'ukwu.

¹⁴ O bu ube ya ka i ji mawaa ya isi,
mgbe ndi dike n'agha ya bjara dika oke ifufe ichusa anyi,
mgbe ha si n'obi oto ha chee na ha na-aga iripja ndi ogbenye e wedara n'ala,
bu ndi na-ezo onwe ha.

¹⁵ I chirila inyinya gi zoọ ije n'oke osimiri,
kpagharja mmiri ukwu ndi ahụ.

¹⁶ Amara m jijiji n'obi m mgbe m nuru ihe ndi a niile,

egbugbere onu m abuo kukotara n'egwu,
okpukpu di m n'ahu malitere ire ure,
mee ka ukwu m maa jijiji.

Ma aga m eji ndidi chere ubochi ojoo ahụ
nke ga-abiakwasị ndi ahụ na-abia ibuso anyi agha.

¹⁷ A sikwarị na osisi fiig amaghi ifuru,
na o dighi mkpuru di n'osisi vaini,
a sikwa na mkpuru osisi oliv ebilata
na ala ubi niile emeputaghi ihe oriri,
a sikwa na o dighi aturu di n'ogba anu,
na o dikwaghi ehi no n'ulo anumanu.

¹⁸ mu onwe m ga-anogide na-anuri onu n'ime ONYENWE ANYI.
Aga m etegharikwa egwu onu n'ime Chineke Onye nzoputa m.

¹⁹ Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI bu ike m,

o na-eme ukwu m abuo ka ha dika nke ele.*

O na-emekwa ka m zoọ ije n'ebe niile di elu.

Nke a diri onyeisi abụ, n'ubọ akwara m di iche iche.

* 3:19 3:19 Idi ngwa n'igba oso

Zefanaya

¹ Okwu ONYENWE ANYI nke rutere Zefanaya, nwa Kushi, nwa nwa Gedaliya, bu nwa Amaraya. Amaraya bu nwa Hezekaya. Ozi a biara n'oge Josaya nwa Amon, bu eze Juda.

Ikpe omuma diri uwa niile n'ubochi nke Onyenwe anyi

² "Aga m azachapu ihe niile site n'elu uwa,"

Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

³ "Aga m azachapu mmadu na anumanu.

Aga m azachapu umu anu ufe niile nke di n'eluigwe, zachapukwa azu niile nke di n'osimiri, na arusi niile di iche iche nke na-eme ka ndi ajo mmadu suu ngongo."

"Mgbe m kpochapuru* mmadu niile site n'elu uwa,"

otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

Ahuhu diri Juda

⁴ "Aga m esetipu aka m megide Juda, megidekwa ndi niile bi na Jerusalem.

Aga m ebipukwa ndi niile na-efe Baal foduru n'ebe a,

na aha ndi nchaja arusi niile, ma ndi nchaja niile na-ekpere arusi,

⁵ bu ndi ahụ niile na-anọ n'elu ulọ ha

na-akpo isiala nye onwa na kpakpando,

ha na ndi ahụ niile na-akporo Onyenwe anyi isiala, na-eji aha ya n'anụ iyi,

ma na-ejikwa Milkom† na-anụ iyi,

⁶ na ndi ahụ niile na-alaghachi azu site n'iso ONYENWE ANYI,

na ndi ahụ na-adighi achọ ONYENWE ANYI, maobu juta ase site n'aka ya."

⁷ Dere duu n'ihu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI n'ihu na ubochi ikpe ya ahụ di egwu na-abia nso.

ONYENWE ANYI ejikerela ichu aja;

o doola ndi o kporo oriri nso.

⁸ "N'ubochi ichu aja nke ONYENWE ANYI ahụ,

aga m ata ndisi niile

na umu eze niile,

na ndi niile na-eyi uwe

e si na mba ozọ bubata ahuhu.

⁹ N'ubochi ahụ, aga m ata ha ahuhu

bu ndi niile na-adighi azo ukwu n'onu uzo mbata,‡§

ndi ji ihe ike na aghughu

na-emejuputa ulo arusi ha.

¹⁰ "N'ubochi ahụ,"

otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya,

"olu iti mkpu akwa ga-esite n'Onu Uzọ Ama Azu daa,

mkpu nke ikwasi akwa ike ga-ada site n'ebe obibi ohuru ahụ,

na uzu oke ntiwa site n'ugwu nta niile.

¹¹ Kwasienu akwa ike unu ndi niile bi n'akuku ebe ahia di;

n'ihu na a ga-egbuchapu ndi ahia unu niile.

Ndi niile na-eji olaocha azu ahia ka a ga-ebibi.

¹² N'oge ahụ, aga m eji oriona nyobanyechaa anya n'akuku niile nke Jerusalem.

Aga m ata ndi ahụ niile na-anọ n'ahụ di juu ahuhu,

bu ndi ahụ doro dika ike mmanya a nufoduru anufo,

ndi na-eche n'obi ha si, 'O nweghi ihe ONYENWE ANYI ga-eme anyi,

maobu ihe oma, maobu ihe ojuo.'

* 1:3 1:3 Maobu, lara mmadu niile n'iyi † 1:5 1:5 Maobu, Molek ‡ 1:9 1:9 Ndi na-amafe mbata onu uzo

§ 1:9 1:9 Guo 1Sa 5:5

13 Akụ ha ga-abụ ihe a kwakọrọ n'ike,
 a ga-akwatukwa ụlọ ha niile.
 O bụ ezie na ha ga-ewu ụlọ,
 ma ha agaghị ebi n'ime ha;
 o bụ ezie na ha ga-akọ ubi vaji,
 ma ha agaghị ahụ mmanya si na ha."

Ụbọchị ukwu nke ONYENWE ANYỊ

14 Oke ụbọchị ONYENWE ANYỊ na-abịa nso,
 o na-abịakwa ọsiisọ.
 Gee ntị! Iti mkpu akwa nke ụbọchị ONYENWE ANYỊ ga-adị ilu nke ukwu.
 A ga-anụkwa ụzụ ndị bụ dike n'agha n'ebe ahụ.
 15 Ụbọchị ahụ ga-abụ ụbọchị ọnụma,
 ụbọchị ahụhụ na mkpagbu,
 ụbọchị nsogbu na mbibi,
 ụbọchị ọchịchiri na oke obi ọjọọ,
 ụbọchị igwe ojii, na oke ọchịchiri,
 16 ụbọchị ọpị ike na iti mkpu agha
 imegide obodo niile e wusiri ike,
 na imegide akụkụ ụlọ elu niile.

17 "Aga m eme ka oke nhụju anya bjakwasị ndị mmadụ,
 mee ka ha jeharịa dika ndị kpuru isi,
 n'ihị na ha emehiela megide ONYENWE ANYỊ.
 A ga-awusikwa ọbara ha dika uzuzu,
 tufukwaa anụ ahụ ha dika nsị anụ.
 18 Olaocha na ọlaedo ha
 agaghị azoputa ha
 n'ụbọchị ọnụma nke ONYENWE ANYỊ ahụ."

A ga-erechapụ ụwa niile
 site n'okụ ekworo ya,
 n'ihị na o bụ na mberede
 ka o ga-eme ka ndị niile bi n'ụwa gwusija.

2

E kpere Juda na Jerusalem ikpe ha na mba niile

Oku akporọ Juda ka o chegharịa

1 Chikọtanaanụ onwe unu, e, chikọtanaanụ onwe unu,
 unu ndị mba ihe ihere diri.
 2 Tupu ụkpuru ahụ ewere ọnodu,
 a chipụ ụbọchị ahụ dika igbugbo ọka nke ikuku na-ebufu,
 tupu iwe oku Onyenwe anyị
 abjakwasị gi,
 tupu ụbọchị ọnụma nke ONYENWE ANYỊ
 abjakwasị gi.
 3 Chọọnụ ONYENWE ANYỊ, unu ndị niile di umeala n'obi nọ n'ala ahụ,
 unu bụ ndị na-eme ihe o nyere n'iwu.
 Gbasoonụ ezi omume, gbasoonụ idi umeala n'obi,
 ma eleghi anya, a ga-echebe unu
 n'ụbọchị iwe ONYENWE ANYỊ.

Ahụhụ diri Filistia

4 N'ihị na o nwekwaghị ndị ga-ebi n'obodo Gaza,
 obodo Ashkelon ga-atogboro n'efu.
 N'etiti ehiehie ka a ga-ekpochapụ ndị niile bi n'Ashdod;
 a ga-ehopukwa Ekron.
 5 Ahụhụ diri unu ndị bi n'akuku oke osimiri,
 unu bụ ndị Keret;
 okwu ONYENWE ANYỊ na-emegide unu,
 Kenan, ala ndị Filistia.

Q siri, "Aga m ala gi n'iyi,
 ruo na o dighi onye ga-afodu ndu n'ime gi."
 6 Ala nke di n'akuku oke osimiri ahụ,
 ga-agho ebe ahijia juputara nye ndi ozuzu aturu
 na ogba igwe ewu na aturu.
 7 Ala nke di n'akuku oke osimiri
 ga-agho ala nke ndi ahụ foduru na Juda,
 ebe ha ga-achotara anu ulo ha ahijia.
 Ha ga-anokwa n'ulo ndi Ashkelon nke togboro n'efu,
 dinaa ala zuru ike n'oge uhuruchi.
 ONYENWE ANYI Chineke ha ga-elekota ha,
 mekwaa ka ha nwetaghachi ihe nketa ha niile.

Ahuhu diri Moab na Amon

8 "Anula m okwu ojoo niile, nke ndi Moab,
 na ikwa emo niile nke ndi Amon,
 nukwa ibasj mba ike ha megide ndi nke m
 na-anya isi na ha ga-ewere ala ha.
 9 N'ihia ya, dika m na-adi ndu,"
 otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
 bu Chineke Izrel, kwubiri ya,
 "aghaghj m ime ka Moab diri ka Sodom,
 mekwaa ka Amon dika Gomora.
 Ha ga-agho ala ebe ahijia na-adi ogwu ogwu na-eru, ebe olulu nnu juputara,
 na ebe togboro n'efu ruo mgbe ebighi ebi.
 Ndi m, ndi foduru ga-akwakoro akunuba ha,
 ndi foduru ndu na mba m ga-eketa ala ha."

10 Ihe ndi a bu ugwo oru ha ga-anata n'ihia inya isi ha,
 na n'ihia nkocha na ikwa emo ha megide
 ndi nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile.
 11 Onye di egwu ka ONYENWE ANYI ga-abu n'ebe ha no,
 mgbe o lara chi niile nke uwa n'iyi.
 Mba niile di n'ebe di anya ga-akpo isiala nye ya,
 onye obula n'ala nke aka ya n'awa niile.

Ahuhu diri Kush

12 "Unu ndi Itiopia,*
 a ghaghj iji mma agha gbuo unu."

Ahuhu diri Asirja

13 O ga-esetipu aka ya megide ndi bi n'akuku ugwu,
 laa Asirja n'iyi.
 Ninive ga-agho ebe togboro n'efu,
 o ga-aghokwa ala kporo nku, dika ozara.
 14 Igwe anumanu di iche iche na igwe ehi ga-amakpu n'ebe ahụ,
 ha na ihe e kere eke di iche iche.
 Ikwighikwighi nke ozara na okwolo
 ga-anu onodu abal n'isi ogidi ya niile ahụ.
 Uda olu ha ka a ga-anu site na mpio-ikuku,
 mkpomkpo aja ga-adi na mbata nke onu uzọ niile,
 ibo onu uzọ niile e ji osisi sida mee ga-egherekwa oghe.
 15 Nke a bu obodo ukwu ahụ, nke na-anuri onu oriri,
 nke na-ebikwa na-enweghi ihe egwu obula;
 nke na-asị onwe ya,
 "O bu mu onwe m! O dighi onye ozo ma ewezuga m."
 Ma ugbu a, lee otu o si buru ebe togboro n'efu;
 lee ka o si buru ebe umu anu ohia bi.
 Onye obula si n'akuku ya na-agafe aghaghj ima osu,
 ma fufekwaa isi ya.

* 2:12 2:12 Maqbu, Kush

3

Odīnihu Jerusalem

¹ Ahūhū dīrī obodo ahū ndī mmegbu,
na ndī na-enupu isi, na ndī rūrū arū jupūtara n'ime ya.

² Ọ naghī ege onye ọbula ntī,
ọ dīghī anabata ịdọ aka na ntī.
Ọ dīghī atụkwasi ONYENWE ANYỊ obi,
ọ dīkwaghī abiakwute Chineke ya nso.

³ Ndịisi nọ n'etiti ya
dịka ọdum na-agbọ ụja,
ndi ọkaikpe ya dika nkita ọhia na-achū nta anyasi,
nke ihe ọ chūtara na nta adighi anọ tutu chi abọọ.

⁴ Ndị amuma ya bụ ndi ndu rūrū arū,
ha bụkwa ndi aghughọ.

Ndi nchuaaja ya na-emeru ebe nso
na-ejikwa ike emebi iwu.

⁵ Ma ONYENWE ANYỊ, onye nọ n'etiti ya bụ onye ezi omume.
Ọ nakwaghī eme ihe ọjọọ.*

Ụtutu niile ka ọ na-eme ka ikpe ziri ezi ya pụta ihè;
ubochi ọbula ọ naghī ahapụ igosi ya,
ma ndi ajo omume enweghī ihere.

Jerusalem anogide na nnupu isi

⁶ "Egbuchapula m mba niile di iche iche,
kwatukwaa ebe ha niile e wusiri ike.
Ahapula m okporozo ha ka ọ buru ihe a gbahapuru agbahapu,†
ọ dīkwaghī onye na-esi na ha agabiga.

A laala obodo ha niile n'iyi,
ọ dīkwaghī onye fodoru, ọ buladi otu onye.

⁷ Asiri m, banyere Jerusalem,
'N'ezie, i ga-atu egwu m,
ma nabatakwa ntuziaka.‡

Mgbe ahū, agaghī ebibi ebe mgbaba ya,
ma ọ bụkwanu ntaramahuhu m niile agaghī abiakwasikwa ya.
Ma otu ọ di, ọ nuru ha oku n'obi iga n'ihu
mee omume rūrū arū n'ihe niile bụ nke ha mere.

⁸ N'ihu nke a, chere nū m," otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri,
"n'ubochi ahū m ga-ebili igba akaebe.§

Mkpēbi m bụ ichikota mba niile di iche iche,
na ikpokota alaeze niile,

iwukwasị ha oke iwe m,
ọ buladi onuma niile nke iwe m.

Oku, nke iwe si n'ekworo m,
ka a ga-eji rechapu uwa niile.

Nloghachi nke umu Izrel ndi fodoru

⁹ "Mgbe ahū, aga m anucha egbugbere onu* ndi niile di iche iche mee ka ọ buru ihe di
ocha,

ka ha niile nwee ike ikpoku aha ONYENWE ANYI,
ma jikota aka fekwaa ya ofufe.

¹⁰ Site n'ofe osimiri niile nke Kush,†
bū ndi m a chusasi achusasi, ndi na-akpo isiala nye m,
ga-ewetara m onyinye di iche iche.

¹¹ N'ubochi ahū, gi bụ Jerusalem, agaghī eme ka ihere mee gi,
n'ihu omume njehie niile i jere megide m,

n'ihu na aga m esite n'etiti gi wezuga ndi gi niile
na-anuri onu‡ na mpako ha.

A gaghī ahukwa ndi na-afuli onwe ha elu

* 3:5 3:5 Maobu, ihe na-ezighi ezi † 3:6 3:6 Ya bu, n'uzo niile dere duu ‡ 3:7 3:7 O gaghī elegharakwa
ntuziaka niile m ziri ya anya § 3:8 3:8 Ubochi m ga-ebili ikwata ihe * 3:9 3:9 Maobu, gbanwee okwu ha
† 3:10 3:10 Maobu, Itiopia ‡ 3:11 3:11 Ya bu, ndi na-anya isi

- n'ugwu nso m.
 12 Ma aga m eme ka ndi di nwayofo n'obi,
 na ndi di umeala n'obi
 fodu n'etiti ndi Izrel,
 ha ga-agbabakwa[§] n'aha ONYENWE ANYI.
 13 Ha agaghị emekwa ihe ojoo,
 ha agaghị ekwu okwu ugha.
 Ire na-ekwu okwu aghugho
 agaghị adikwa n'onu ha.
 Ha ga-akpa nri ma dinakwa ala,
 o dikwaghị onye ga-eme ka ha tuo egwu.”
- 14 Bu o abụ, gi nwaada Zayon;
 tie mkpu, gi Izrel.
 Nuri o nu, e, jiri obi gi niile nuri o nu,
 gi nwaada Jerusalem.
 15 N'ihu na ONYENWE ANYI ewezugala ahuhu diri gi,
 chughachikwa ndi iro gi azu.
 ONYENWE ANYI, onye bu Eze Izrel, no n'etiti gi.
 I gaghị atukwa egwu ihe ojoo ozo.
 16 N'ubochi ahụ,
 ihe a ga-agwa Jerusalem ga-abu,
 “Atula egwu, gi Zayon,
 ekwela ka aka gi daa mba.
 17 ONYENWE ANYI bu Chineke gi no n'etiti gi,
 o bu Dike n'agha nke na-enye mmeri.
 O ga-eji onu nwee mmasi na ahụ gi;
 n'ihu ihunanya ya, o gaghị abakwara gi mba,*
 kama o ga-eji oke iti mkpu abụ nuri o nu n'ebe i no.”
- 18 “N'ubochi mmemme a kara aka,
 aga m ewepuru gi odachi iru uju,
 nke bu ibu aru na ihe ita uta diri gi.
 19 N'oge ahụ,
 aga m emesi ndi ahụ niile na-emegbu gi ike.
 Aga m azoputa ndi ukwu ruru,
 chikotakwa ndi niile e mere ka ha gaa biri n'ala ndi ozo.
 Aga m agbanwe ihere ha ka o buru ihe otuto
 n'ihe na-ewu ewu n'uwa ebe ha natara ihere.
 20 N'oge ahụ, aga m akpolata unu n'ulo;
 mgbe m ga-akpokota unu onu.
 Aga m eme ka unu na-ewu ewu
 ka unu nwekwaa otuto n'etiti mmadu niile bi n'uwa,
 mgbe m ga-eweghachi ihe oma unu
 n'ihu anya unu.”
 Ka ONYENWE ANYI kwuru.

§ 3:12 3:12 Ya bu, tukwasị obi * 3:17 3:17 Maobu, o ga-eme ka idi oheru

Hegai

Oku maka iru ulo ONYENWE ANYI

¹ Ozi ONYENWE ANYI, nke rutere Hegai onye amuma, nke o ziri Zerubabel nwa Shealtiel, onye na-achị Juda, na Joshua nwa Jehozadak, onyeisi nchajaja. Ozi a rutere ya n'afọ nke abuo nke ochichi eze Daraios, n'ubochi nke mbu n'onwa nke isii.

² Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu, "Ndi a na-asi, 'N'oge ahụ erubeghi mgbe anyi ga-ewu ulonso ukwu ONYENWE ANYI.'"

³ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI bjara site n'onu Hegai, onye amuma na-asi. ⁴ "Nke a o bu oge unu onwe unu ji ebi n'ulo unu e ji osisi machie, mgbe ulonso ukwu a nogidere na-adakposi?"

⁵ Ugbu a, ihe a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu, "Lezienu uzo unu anya. ⁶ Unu na-agma mkpuru, ma na-enweta naani ihe ntakiri. Unu na-eri nri, ma ihe unu na-eri adighi ezuru unu. Unu na-anu ihe onunu ma unu adighi anju afọ ka o si mmasi unu. Unu na-eyikwasị unu uwe, ma o dighi achu unu oyi. Unu na-anata ugwo oru, maobu n'akpa puru epu ka unu na-etinye ya."

⁷ Ihe a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu, "Chezienu echiche banyere ndu unu. ⁸ Jenu n'elu ugwu, wedata osisi, jiri ya wuo ulonso ukwu ahụ. Mgbe ahụ, obi ga-atọ m uto na ya, a ga-asopukwara m n'ebe ahụ." O bu ihe ONYENWE ANYI kwuru. ⁹ "Unu na-ele anya ihe ukwu, ma lee, o bu naani ihe ntakiri ka o putara. Mgbe unu welatara ha n'ulo, a fufusiri m ha niile. Nke a o bu n'ihu gini?" Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuputara. "O bu n'ihu na ulonso ukwu m, nke nogidere na-abu mkpomkpo ebe, ma onye obuła n'ime unu na-agma mbu iru naani ihe gbasara ulo nke aka ya. ¹⁰ Ya mere, n'ihu unu ka eluigwe ji jide igirigi ha, ala ejidekwala ihe omume nke ubi. ¹¹ Akpola m ka okpomoku bjakwasị n'ala ubi niile nakwa n'elu ugwu niile, n'elu oka na mmanya oheru, mmanu oliv na ihe niile nke ala na-emeputa. Ka o bjakwasị mmadu na anumanu niile, nakwa ihe niile unu dogburu onwe unu n'oru inweta."

¹² Mgbe ahụ, Zerubabel nwa Shealtiel, na Joshua nwa Jehozadak, onyeisi nchajaja, na ndi niile foduru, nara nti n'olu ONYENWE ANYI Chineke ha, na n'ozu Hegai onye amuma, dika ONYENWE ANYI Chineke ha zitere ya. Ndi Izrel niile tukwara egwu ONYENWE ANYI.

¹³ Mgbe ahụ Hegai, onyeozu ONYENWE ANYI, ziri ndi mmadu ahụ niile ozi Onyenwe anyi, si: "Mu onwe m nonyeere unu," otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. ¹⁴ Ya mere, ONYENWE ANYI kwaliri mmu Zerubabel nwa Shealtiel, onye na-achị Juda, na mmu Joshua nwa Jehozadak, onyeisi nchajaja na mmu ndi niile ahụ foduru n'ala ahụ. Ha niile bjara bido oru n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke ha, ¹⁵ n'ubochi nke iri abuo na ano, n'onwa nke isii.

Ebube nke ulo oheru ahụ nke ekwere na nkwa

O bu n'afọ nke abuo, nke ochichi eze Daraios,

2

¹ n'ubochi nke iri abuo na otu, n'onwa nke asaa, okwu ONYENWE ANYI si n'onu onye amuma Hegai bjakwa na-asi: ² "Gwa Zerubabel nwa Shealtiel, onye na-achị Juda, na Joshua nwa Jehozadak, onyeisi nchajaja, na ndi Izrel ahụ foduru n'ala ahụ si: ³ 'Onye n'ime unu nwere ike icheta otu ulonso ukwu nke mbu si di ebube? O di anaa n'anya unu ugbu a? O bu na o dighi unu ka ihe efu ugbu a. ⁴ Ma ugbu a nwee obi ike Zerubabel,' ka ONYENWE ANYI kwuru. 'Nwekwaa obi ike gi Joshua onyeisi nchajaja, nwa Jehozadak. Nwekwaaobi obi ike unu ndi niile bi n'ala a.' Ka ONYENWE ANYI kwuru. 'Ruonu oru n'ihu na anonyeere m unu,' ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu. ⁵ 'Nke a bu ihe merenu mgbe mu na unu gbara ndu n'oge ahụ unu si n'Ijpt puta. Mmuo m na-anogidekwa n'etiti unu. Unu atula egwu.'

⁶ "N'ihu na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, 'O foduru otu ugbo, nwa oge nta gasia, aga m ayoghari eluigwe na uwa, na osimiri na ala akoro. ⁷ Aga m ayoghari kwa mba niile; ihe mba niile na-achosi ike ga-abia. Aga m eme ka ulo a juputa n'ebube,' o bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru. ⁸ 'Olaocha niile na olaedo niile, bu nke m.' O bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuputara. ⁹ 'Ebube nke ulo a ga-adi ukwu karja ebube nke mbu,' o bu ihe ONYENWE

ANYÌ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru. ‘Ọ bụkwa n’ebe a ka m ga-enye ọganihu na udo,’ otu a ka ONYENWE ANYÌ, Onye pụrụ ime ihe niile kwubiri ya.”

Ngozi maka ndị ruru arụ

¹⁰ N’ụbọchị nke iri abụọ na anọ, n’onwa itoolu, nke afọ abụọ, nke ọchịchị eze Daraios, okwu ONYENWE ANYÌ bjakwutere onye amụma, bụ Hegai. ¹¹ “The ndị a ka ONYENWE ANYÌ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, ‘Juọ ndị nchụaja ihe iwu na-ekwu. ¹² Ọ bụrụ na mmadụ etinye anụ e doro nsọ n’akpa uwe ya, ọ burukwa na uwe ahụ anụ nsọ ahụ dị n’ime ya emetụ achicha, maọbụ ofe, maọbụ nri ọzọ dị iche, mmetụ uwe ahụ meturụ ha ọ ga-eme ka ha dirị nsọ?’ ”

Ndị nchụaja zara sị: “Mba!”

¹³ Mgbe ahụ Hegai kwukwara, “Ọ bụrụ na mmadụ emeruo onwe ya site n’imetụ onye nwuru anwu aka, mesia metụ otu n’ime ihe ndị a aka, ọ ga-abụ ihe ruru arụ?”

Ndị nchụaja zara sị, “E, ọ ga-abụ ihe ruru arụ.”

¹⁴ Mgbe ahụ Hegai kwuru sị, “‘Otu a ka mba a na ndị bi n’ime ya dị n’ihu m. Ihe ọbụla aka ha rụputara na onyinye ọbụla ha nyere bụ ihe ruru arụ.’ Ọ bụ ihe ONYENWE ANYÌ kwuru.

¹⁵ “Ma ugbu a, chezienụ echiche banyere ihe ndị ga-emenụ site taa gaa n’ihu. Tuleenụ otu ihe si dị tupu adonye otu nkume n’elu ibe ya n’ulonsọ ukwu nke ONYENWE ANYÌ. ¹⁶ Kedụ onodu unu? Mgbe mmadụ b́jara n’ebe o debere otutu iri efere ọka abụọ, ihe ọ na-ahụ bụ naanị otutu efere ọka iri. Ọ burukwa na ọ b́a n’ebe inara mmanya ka o were iri ite mmanya ise, ọ b́ naanị iri ite mmanya abụọ ka ọ ga-enweta. ¹⁷ Eji m ọ́ria na-eripia ihe ubi, na omuma ebu, na mkpuru mmiri igwe bibie ọ́ru aka unu niile; ma unu aloghachikwuteghi m,’ ọ b́ ihe ONYENWE ANYÌ kwuputara. ¹⁸ ‘Ma site n’ụbọchị taa gaa n’ihu, site n’ụbọchị taa b́ iri ụbọchị anọ nke onwa itoolu, chenụ echiche banyere ụbọchị a b́ ụbọchị a t́rọ n’otala ulonsọ ukwu ONYENWE ANYÌ. Chezienụ echiche banyere ya. ¹⁹ Ọ ka nwere mkpuru ọghigha unu nwere n’oba unu? Ozokwa, osisi vaini, osisi fiig, osisi pomegranet na osisi oliv amighi mkpuru, ruo ugbu a.

“‘Ma site n’ụbọchị taa gaa n’ihu aga m agozi unu.’ ”

Zerubabel mgbaaka akara ONYENWE ANYÌ

²⁰ Okwu ONYENWE ANYÌ bjakwutere Hegai nke ugboro abụọ, n’ụbọchị nke iri abụọ na anọ nke onwa ahụ, sị, ²¹ “Gwa Zerubabel, onye na-achi Juda sị ana m aga iyogharị eluigwe na uwa. ²² Aga m akwatu ocheeze alaeze dị iche iche, ana m agakwa imebi ike alaeze nke mba dị iche iche. Aga m akwatu ugbo inyinya n’ala na ndị na-anyanya; inyinya na ndị na-agba ha ga-adakwa. Onye ọbụla ga-adakwa site na mma agha nke onye otu ya.

²³ “‘N’ụbọchị ahụ,’ ka ONYENWE ANYÌ, Onye pụrụ ime ihe niile na-ekwu, ‘Aga m ewere gi b́ onyeozu m Zerubabel nwa Shealtiel,’ ọ b́ ihe ONYENWE ANYÌ kwuru, ‘mee gi ka i dị ka mgbaaka akara m, n’ihi na ahọrọla m gi,’ Ọ b́ ONYENWE ANYÌ, Onye pụrụ ime ihe niile na-ekwu.”

Zekaraya

Loğhachitanu n'ebe ONYENWE ANYI nọ

¹ N'onwa nke asato, n'afọ nke abuo nke ochichi eze Daraios, okwu ONYENWE ANYI ruru Zekaraya nwa Berekaya, nwa Ido, bu onye amuma nti, na-asị,

² "ONYENWE ANYI were oke iwe megide nna unu ha. ³ N'ihia ya, gwa ha, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, na-ekwu. 'Loğhachikwutenu m,' otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuputara, 'Mu onwe m kwa ga-aloghachikwute unu.' O bu ihe ONYENWE ANYI Onye puru ime ihe niile, na-ekwu. ⁴ Unu adia ka ndi nna unu ha, ndi amuma mbu kporo oku si, Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuputara: 'Sitenu n'uzo ojo unu na ajo omume unu chigharia' ma ha achoghi inu maobu gee m nti, otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. ⁵ Olee ebe ka nna nna unu ha no ugbu a? Ndi amuma ahụ, ha na-adi ndu ruo mgbe ebighi ebi? ⁶ O bu na okwu m na iwu bu nke m nyere umu ohu m ndi amuma, o bu na ha emezughi n'ebe ndi nna nna unu ha no?"

"Mgbe ahụ, ha cheghariri ma kwuo, 'ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, emesola anyi mmeso dika uzo anyi na omume anyi si di. O mekwara ya dika o si zube na o ga-eme ya.'"

Nwoke nọ n'etiti osisi mietul

⁷ N'ubochi nke iri abuo na anọ, nke onwa iri na otu, bu onwa Shebat, n'afọ abuo nke ochichi eze Daraios, okwu ONYENWE ANYI ruru Zekaraya onye amuma, bu nwa Berekaya, nwa Ido nti, na-asị:

⁸ N'abalị ahụ, ahuru m n'ohu, otu nwoke na-agba inyinya na-acha obara obara. O guzokwa n'etiti osisi mietul, nke di n'ebe miri emi nke mgbawa di n'ala. N'azu ya, otutu inyinya na-acha obara obara, ndi na-acha ka ahijia kporo nku, na ndi na-acha ocha dikwa.

⁹ Ajuru m, "Nna m ukwu, ginị bu ihe ndi a?"

Mmuo ozi ahụ nke na-agwa m okwu siri m, "Aga m egosi gi ihe ha bu."

¹⁰ Mgbe ahụ onye ahụ guzo n'etiti osisi mietul ndi ahụ siri, "Ndi a bu ndi ONYENWE ANYI zitere ka ha jegharja n'üwa niile."

¹¹ Ha siri mmuo ozi nke ONYENWE ANYI nke na-eguzo n'etiti osisi mietul ahụ, "Anyi ejegharjala n'üwa niile, ma lee anyi choputara na üwa niile no n'udo, dikwa juu."

¹² Mgbe ahụ, mmuo ozi nke ONYENWE ANYI siri, "ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, o bu ruo ole mgbe ka i ga-anogide hapu imere Jerusalem na obodo niile nke Juda ebere, bu obodo i na-eweso iwe iri afọ asaa ndi a gara aga?" ¹³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara mmuo ozi ahụ guzo na-agwa m okwu, okwu nkasiobi na okwu oma di iche iche.

¹⁴ Mgbe ahụ, mmuo ozi ahụ no na-agwa m okwu gwara m si, "Kwusaa ozi a, otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru si, 'Ekworo m di ukwu n'ebe Jerusalem na Zayon no, ¹⁵ ma iwe m di ukwu megide ndi mba niile ahụ onwe ha juru afọ. N'ihia na mgbe iwe m di nta, ha nyere aka ime ka ahuhu ahụ karja njo.'

¹⁶ "N'ihia ya, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Aga m eji obi ebere loğhachi na Jerusalem. N'ebe ahụ kwa ka a ga-ewughari ulonso ukwu m. A ga-esetikwa eriri e ji atụ ihe n'elu Jerusalem.' Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri.

¹⁷ "Kwusaakwa ozo, otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru. 'Oganihu ga-adikwa n'obodo m niile ozo.* ONYENWE ANYI ga-akasị Zayon obi ozo, ma hoputakwa Jerusalem.'"

Mpi anọ na ndi okpu uzu anọ

¹⁸ Mgbe ahụ, eweliri m anya m abuo elu hu mpi anọ. ¹⁹ Ajuru m mmuo ozi ahụ na-agwa m okwu si, "Gini ka ihe ndi a bu?"

O siri m, "Ndi a bu mpi ndi ahụ chusasiri Juda, na Izrel, na Jerusalem."

²⁰ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gosiri m ndi okpu uzu anọ. ²¹ Asiri m, "Gini ka ndi na-abia ime?"

O zaghachiri m, "Ndi a bu mpi anọ ndi ahụ chusasiri Juda, ime ka onye obula ghara inwe ike iwelite isi ya. Ma ndi a abiala imenye ha ujo, na ituda mpi mba niile, bu ndi ahụ buliri mpi ha imegide ala Juda, na ichusa ndi ya."

* 1:17 1:17 Obodo m niile ga-esite n'üba basaa ozo

2

Nwoke ji Ihe otutu

¹ Mgbe m weliri anya m, ahuru m otu nwoke ji eriri ihe otutu n'aka ya. ² Ajuru m, "Ebee ka i na-aga?"

Ọ sirị m, "Ana m aga itu Jerusalem, ichota idi ogologo ya, na idi obosara ya."

³ Mgbe mmuo ozi na-ekwuru m okwu na-apu, mmuo ozi ozo bjara izute ya, ⁴ o sirị ya, "Gbaa oso, gwa nwa okorobia ahụ, si, 'Obodo na-enweghi mgbidi ka Jerusalem ga-abu, n'ihu otutu igwe mmadu na anumanu ga-ajuputa n'ime ya. ⁵ Ma mu onwe m ga-aburu ya mgbidi oku nke ga-agba ya gburugburu.' Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. 'Aga m agho ebube n'etiti ya.'

⁶ "Bia, lee anya! Sitenu n'ala di n'ugwu gbaụ," otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara, "n'ihu na achusasiri m unu nye ikuku anọ nke eluigwe," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

⁷ "Bianu, unu ndi bi na Zayon. Gbalaganu, unu ndi bi n'ala nke ada Babilon." ⁸ N'ihu na otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, "Mgbe Onye ahụ di ebube zipuru m iga megide mba ndi ahụ niile kwakoro ihe unu. N'ihu na onye obula meturu unu aka bu mkpuru anya m ka o na-emetu aka. ⁹ Aghaghị m iweli aka m imegide ha, meekwa ka ndi ohu ha kwakoro ihe niile ha nwere. Mgbe ahụ, unu ga-amata na o bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile zitere m.

¹⁰ "Tie mkpu onu, ka obi tokwaa gi uto, gi Ada Zayon. N'ihu na ana m abia ibi n'etiti gi," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. ¹¹ "N'ubochi ahụ, otutu mba di iche iche ga-adinyere ONYENWE ANYI, burukwa ndi nke m. Aga m ebi n'etiti gi, i ga-amatakwa na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile zitere m ka m biakwute gi. ¹² ONYENWE ANYI ga-eketa Juda dika oke ya n'ime ala ahụ di nsọ. O ga-ahorokwa Jerusalem ozo. ¹³ Derenu duu n'ihu ONYENWE ANYI, unu mmadu niile, n'ihu na o sitela n'ebe obibi ya di nsọ kpalie onwe ya."

3

Uwe di ocha maka onye nchujaja

¹ Mgbe ahụ, o gosiri m Joshua onyeisi nchujaja ka o na-eguzo n'ihu mmuo ozi nke ONYENWE ANYI, na ekwensu ka o na-eguzo n'aka nri ya ibo ya ebubo. ² ONYENWE ANYI sirị ekwensu, "ONYENWE ANYI basiere gi mba ike, gi ekwensu. ONYENWE ANYI, onye hoputara Jerusalem, basiere gi mba ike. Nwoke a, o bughị oloko oku na-ere ere, nke e si n'ime oku guputa?"

³ Mgbe Joshua guzo n'ihu mmuo ozi ahụ, uwe ya ruru unyi. ⁴ Mmuo ozi ahụ gwara ndi ahụ guzo ya n'ihu, "Yipunu ya uwe a ruru unyi."

Mgbe ahụ, o gwara ya okwu si, "Lee, ewepula m mmehie gi, ma ugbu a, aga m eyikwasị gi uwe mmemme ndi a."

⁵ Ekwuru m, "Ka ha were ezi akwa okike di ocha kee ya n'isi." Ya mere ha weere akwa okike di ocha kee ya n'isi, yikwasikwa ya uwe ohuru. Mmuo ozi ONYENWE ANYI guzokwa n'ebe ahụ.

⁶ Mgbe ahụ, mmuo ozi nke ONYENWE ANYI nyere Joshua ndumodu si, ⁷ "The ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, 'O buru na i jee ije n'uzo m niile, o burukwa na i debe ihe niile m nyere gi n'iwu, i ga-abu onyeisi ezinaulo m, i ga-elekota ulonso m anya, aga m enyekwa gi onodu n'etiti ndi a niile guzo n'ebe a.

⁸ "Gee m ntị, gi Joshua, onyeisi nchujaja na unu ndi nchujaja ndi ozo no n'ihu gi, ndi bu ihe ngosi banyere ihe oma niile nke gaje ibia. Agaje m ikpota nwaodibo m, onye bu Ngalaba ahụ. ⁹ Lee, nkume nke m guzobere n'ihu Joshua. Nkume ahụ nwere akuku* asaa n'ahụ ya, aga m egbunye akara dee ihe n'elu ya. Aga m ewezugakwa mmehie nke ala a n'otu ubochi.' O bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

¹⁰ "N'ubochi ahụ, onye obula n'ime unu ga-akpobata mmadu ibe ya, ka o bia soro ya nodu n'okpuru osisi vaini ya, na n'okpuru osisi fiig ya.' Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri ya."

4

Osisi oliv abuo na ihe idoba orioma

¹ Mgbe ahụ, mmuo ozi ahụ nke na-agwa m okwu loghachiri kpotee m, dika e si akpote onye no n'ura. ² O sirị m, "Gini ka i na-ahụ?"

Asiri m, "Ana m ahụ ihe idoba orioma e ji olaedo mee. O nwere okwa n'isi ya, nweekwa orioma asaa, nke na-enwu n'elu ya. Orioma asaa ndi a nweekwara okporo

* 3:9 3:9 Maobu, ihu asaa

asaa e si agbanye mmanụ n'ime ha. ³ Ahụkwara m osisi oliv abụọ nke dị n'akụkụ ihe idọba oriọna ahụ. Otu di n'otu akụkụ ya, nke ozo, n'akụkụ nke ozo."

⁴ A siri m mmuo ozi ahụ na-ekwuru m okwu, "Nna m ukwu, gini ka nke a putara?"

⁵ Mmuo ozi ahụ na-agwa m okwu siri m, "I na-ekwu na i maghi ihe ha bu?"

Azara m si, "Ee, nna m ukwu, amaghi m."

⁶ O siri m, "Nke a bu okwu nke ONYENWE ANYI nye Zerubabel. 'O bughị site n'ike, maobu site n'ume, kama o bu site na Mmuo m,' ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

⁷ "Gini ka i bu, gi ugwu di ukwu? I ga-agho ala di larii n'ihu Zerubabel. Mgbe ahụ, o ga-awaputa isi nkume ahụ site n'iti oke mkpu onu, 'Amara! Amara diri ya!'"

⁸ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti si, ⁹ "Zerubabel wara ntala ulonso ukwu a, o bu ya ga-ewuchakwa ya. Mgbe ahụ, i ga-amata na o bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile zitere m ibiakwute unu.

¹⁰ "Onye na-eleda ubochi ihe nta anya ebe o bu n'anya asaa nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ejeghari na-elezu uwa dum, ga-anu onu mgbe ha huru nkume eji atu mgbidi n'aka Zerubabel?"

¹¹ Mgbe ahụ, a siri m ya, "Gini bu osisi oliv abuo ahụ di n'aka nri na n'aka ekpe ihe idoba oriọna ahụ?"

¹² A sikhara m ya nke ugboro abuo, "Gini bu alaka osisi oliv abuo ndi a di n'akuku okporo olaedo abuo ahụ, nke e si na ha na-awaputa mmanu olaedo?"

¹³ O siri m, "O putara na i maghi ihe ha bu?"

Asiri m, "Mba, nna m ukwu."

¹⁴ Mgbe ahụ, o siri m, "Ndi a bu mmadu abuo a hoputara tee mmanu, ife ya ofufe bu Onyenwe uwa niile."

5

Akwukwo a fukoro afuko

¹ Ozokwa, eleliri m anya elu, ma hu akwukwo a fukoro afuko nke na-efeghari efeghari.

² O siri m, "Gini ka i na-ahu?"

Azara m, "Aharu m akwukwo a fukoro afuko nke na-efeghari efeghari. Ogologo ya di mita iri, obosara ya dikwa mita ise."

³ O gwara m, "Nke a bu obubu onu nke na-apu na-ejezu n'ala ahụ niile. N'ihu na dika e si detuo ya, n'otu akuku ya, a ga-esi n'ala a chupu ndi na-ezu ohi. Dika e si deekwa ya n'akuku nke ozo ya, onye o bu na-anu iyi ugha ka a ga-esitekwa n'ala ahụ chupu.

⁴ Ezipula m ya, otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri, 'O ga-abanye n'ulo onye o bu na-ezu ohi, na n'ulo ndi ji aha m na-anu iyi ugha. O ga-anogide n'ulo ahụ mebie ya kpmkpm. O ga-emebi osisi na nkume niile e ji wuo ulo ahụ.'"

Nwanyị nọ n'ime nkata

⁵ Mgbe ahụ, mmuo ozi ahụ na-agwa m okwu biakwutere m si, "Lelie anya gi elu huru ihe na-aga iputa ihe."

⁶ Asiri m, "Gini ka o bu?"

O siri, "O bu nkata."* O kwukwara, "Nke a bu mmehie nke ndi niile bi n'ala a."

⁷ Ngwangwa, e kpughepuru okwuchi nkata ahụ, ma lee, aharu m otu nwanyi noduru odu n'ime ya. ⁸ O siri, "Nke a bu ajo omume." O nughachiri ya azu n'ime nkata ahụ werekwa okwuchi nkata ahụ kpuchie ya.

⁹ Mgbe ahụ, eleliri m anya hu umu nwanyi abuo ozo, ndi ikuru na-eke nku ha. Ha nwere nku dika nku ugbala. Ha buliri nkata ahụ elu n'etiti eluigwe na ala.

¹⁰ Ajuru m mmuo ozi ahụ na-agwa m okwu, "Ebee ka ha bu nkata ahụ na-aga?"

¹¹ O gwara m, "Ha bu ya na-aga Babilon† ebe ha ga-ewuru ya ulo. Mgbe ha wuchara ulo ahụ, ha ga-adoba nkata ahụ n'elu ihe ndokwasi."

6

Ugbala anọ

¹ Elelikwara m anya elu ozo hu ugbu inyinya anọ nke si n'etiti ugwu abuo na-aputa. Ugwu ndi a bu ugwu e ji bronze mee. ² Ugbu inyinya nke mbu ka inyinya na-acha obara obara na-adokpu. Nke abuo ka inyinya na-eji nji na-adokpu. ³ Nke ato ka inyinya di ocha na-adokpu, ma nke anọ ka inyinya turu agwa siekwa ike na-adokpu. ⁴ Ajuru m mmuo ozi ahụ na-agwa m okwu, "Gini ka ihe ndi a bu, nna m ukwu?"

* 5:6 5:6 Maobu, ihe otutu Efa. † 5:11 5:11 Ya bu, Shajna

⁵ Mmuo ozi ahụ zara m, si, “Ndi a bu mmuo ano* nke eluigwe, ka ha na-apu mgbe ha guzochara n’ihu ONYENWE elu uwa niile. ⁶ Ugboala nke inyinya ndi di oji na-adokpu na-aga n’akuku ugwu. Nke inyinya ndi di ocha na-adokpu na-aga n’odida anyanwu. Nke ahụ ndi inyinya na-adighi ezi ocha na-adokpu na-aga n’akuku ndida.”

⁷ Mgbe inyinya ndi ahụ di ike putara, choo ka e nye ha ike ijeghari n’uwa niile, o gwara ha si, “Gaanu jegharja n’uwa niile.” N’ihi ya, ha puru jegharja n’uwa niile.

⁸ Mgbe ahụ, o gwara m, “Ndi ahụ jere n’akuku ugwu emeela ka Mmuo m dajuo n’ala di n’akuku ugwu.”

Okpueze Joshua

⁹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ¹⁰ “Gaa nata Heldai, Tobaija na Jedaya, ndi a dotara n’agha si Babilon lota olocha na olaedo. N’otu ubochi ahụ, gakwa n’ulo Josaya nwa Zefanaya. ¹¹ Jiri olocha na olaedo ahụ kpoo otu okpueze, were ya kpukwasi Joshua nwa Jehozadak bu onyeisi nchujaja n’isi. ¹² Gwa ya na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, ‘Nke a bu nwoke ahụ aha ya bu Ngalaba. O ga-esi n’ebe nke ya waputa wuo ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI. ¹³ O bu ya ga-aru ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI. A ga-eyikwasikwa ya ima mma dika uwe, o ga-anodu n’ocheeze ya na-achị. O ga-abu onye nchujaja ga-an’ocheeze ya, mee ka idi n’otu diri n’etiti ha abuo.’ ¹⁴ Okpueze ahụ ka a ga-enye Heldaya, Tobaija, Jedaya na Hen, nwa Zefanaya, ka o buru ihe ncheta n’ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI. ¹⁵ Ndi no n’ebe di anya ga-esi ebe ahụ bia nye aka n’oru iwu ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI. Unu ga-amatakwa na o bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile zitere m ibiakwute unu. Ihe ndi a niile ga-eme ma o buru na unu akpachapu anya rubere ONYENWE ANYI Chineke unu isi.”

7

Obi ebere na ikpe ziri ezi

¹ N’afọ nke ano nke ochichi eze Daraios, okwu nke ONYENWE ANYI ruru Zekaraya nti n’ubochi nke ano, n’onwa nke itoolu, nke bu onwa Kislev. ² N’oge a, ndi bi n’obodo Betel ezitela Shareza, na Regem Melek, ha na ndi ozo ka ha bia rifo ONYENWE ANYI arifo, ³ ka o jukwaa ndi nchujaja no n’ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, na ndi amuma, si, “O bu m ruo uju, bukwa onu n’onwa nke ise, dika m si eme kemgbe otutu afọ ndi a gara aga?”

⁴ Mgbe ahụ, okwu nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ruru m nti, ⁵ “Gwanu ndi nchujaja na ndi niile bi n’ala a, ‘Mgbe unu na-ebu onu n’onwa nke ise obula, na n’onwa nke asaa obula, iri afọ asaa ndi a niile gara aga, o bu mu ka unu na-eburu onu? ⁶ Mgbe unu na-eri na-anukwa, o bu na unu anaghi eme ya maka n’ihi onwe unu? ⁷ Ihe ndi a ha o bughị okwu niile ONYENWE ANYI kposara site n’onu ndi amuma mbu, mgbe Jerusalem na obodo niile di ya gburugburu no n’udo* nwekwa oganihu, n’oge ndi mmadu bi na Negev, ya na ala ndida ugwu niile?’”

⁸ Mgbe ahụ, okwu nke ONYENWE ANYI ruru Zekaraya nti na-asị, ⁹ “Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, ‘Kpeenu ikpe ziri ezi, meere nu ibe unu ebere, ma gosikwa ibe unu omiko. ¹⁰ Unu emegbula umu nwanji di ha nwuru maobu nwa n-eweghi nne na nna maobu ndi obia maobu ndi ogbenye. Unu echela echiche ojoo n’obi unu megide ibe unu.’

¹¹ “Ma ha juru ige nti, ha sitere n’obiike ha gbakuta m azu ha, were mkpisiaka ruchie nti ha, ka ha ghara ige m nti. ¹² Ha mere ka obi ha sie ike dika nkume, ju ige nti n’iwu, na n’okwu nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile sitere na Mmuo ya zie ndi amuma mbu ahụ. N’ihi ya, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile were oke iwe.

¹³ “Ebe o bu na mgbe m kporo ha, ha egeghi nti, agaghi m ege nti mgbe ha ga-akpo m, o bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu. ¹⁴ Eji m oke ifufe gbasasja ha n’etiti mba niile, ndi ha na-amaghi. Emerem ka ala ha togboro n’efu, ka mmadu obula hapu inwe ike ipu maobu ibata n’ime ya. Otu a ka ha si mee ka ala oma ahụ ghoo ala togboro n’efu.’”

8

ONYENWE ANYI ekwe nkwa igoji Jerusalem

¹ Okwu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ruru m nti na-asị,

² Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru: “Ana m ekwo ekworo di ukwu n’ihi Zayon. N’ezie, ekworo ahụ na-anu m oku di ukwu n’ahụ.”

* 6:5 6:5 Maobu, ikuku * 7:7 7:7 Ya bu, ndi Juu

³ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, “Aga m aloghachi na Zayon, bja biri na Jerusalem. Mgbe ahụ, a ga-akpọ Jerusalem, obodo Eziokwu. A ga-akpọkwa ugwu ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile Ugwu Nso.”

⁴ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, “Agadi ndị ikom na agadi ndị inyom ga-anọdụkwa ala ozo na mbara ụzo niile nke Jerusalem, onye oḅula ga-ejidekwa mkpara n’aka ya* n’ihi onuogugụ afo ha gbara. ⁵ Okporozo nke obodo ahụ niile ga-ajuputakwa n’umuntakiri ndi nwoke na ndi nwanji na-egwughari egwu na ama ebe ahụ.”

⁶ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, “O nwere ike buru na ihe ndi a ga-adi ka ihe dikariri ike imezu n’anya ndi ahụ ga-afodu n’oge ahụ, ma o ga-abu ihe dikariri ike ime n’anya m?” Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwubiri.

⁷ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, “Aga m azoputa ndi m site na mba niile di n’owuwa anyanwu na n’odida anyanwu. ⁸ Aga m akpoghachitekwa ha, mee ka ha biri na Jerusalem. Ha ga-abukwa ndi m, mu onwe m ga-abu Chineke ha, onye ezi omume na onye kwesiri ntukwasị obi.”

⁹ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru: “Ka aka unu sie ike,† ka enwe ike wuo ulonso a, unu ndi na-anu ugbu a otu okwu ahụ, nke ndi amuma kwuru mgbe a toro ntala iwughari ulonso m, bu ulo ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile. ¹⁰ Tupu ubochi ahụ, akwubeghi ma ndi mmadu ma umu anumanu ugwo oru ha. O dighikwa udo diri onye oḅula na-apu apu maobu onye na-abata abata n’ihi ndi iro ya, ebe m mere ka onye oḅula buru onye na-emegide ibe ya. ¹¹ Ma ugbu a, agaghi m emeso ndi foduru n’ala a, dika m si meso ha n’oge gara aga.” Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuputara.

¹² “N’ihi na mkpuru ga-eto nke oma, osisi vainji ga-amị mkpuru ya, ala ubi gaweputakwa ihe omume, igirigi eluigwe ga-ezokwasikwa ala. Ihe ndi a niile ka m ga-ene ndi foduru n’ala a ka o buuru ha ihe nketa. ¹³ Dika unu bu Juda na Izrel si buru ihe a na-abu onu n’etiti mba di iche iche, otu a ka m ga-esi zoputa unu, unu ga-abukwa ngozi. Unu atula ujo, kama meenu ka aka unu sie ike n’oru unu.”

¹⁴ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, “Dika m si kpebie ime ka ihe ojoo bjakwasị unu, na dika m na-egosighi ebere n’ahu nna nna unu ha mgbe ha kpasuru m iwe,” ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile na-ekwu, ¹⁵ “otu a ka m kpebikwara ozo n’ubochi ndi a imere Jerusalem na Juda ihe oma. Unu atula ujo. ¹⁶ Ihe ndi a ka unu ga-eme: Kwuonu eziokwu nye ibe unu, kpeenu ikpe eziokwu n’uloi kpe unu, nke a na-eweta udo. ¹⁷ Unu echela echiche ojoo megide ibe unu; unu ahula inu iyi ugha n’anya. Ihe ndi a niile ka m kpoo asi,” otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.

¹⁸ Okwu ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile ruru m nti na-asi,

¹⁹ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile na-ekwu: “Ibu onu unu na-ebu n’onwa nke ano, onwa nke ise, onwa nke asaa na n’onwa nke iri ga-aghoru unu oge inuri onu na oge obi uto. Ha ga-aburu Juda mmemme obi uto. N’ihi ya, hunu eziokwu na udo n’anya.”

²⁰ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile na-ekwukwa: “Ndi di iche iche na ndi bi n’otutu obodo di iche iche ka ga-abja. ²¹ Ndi bi n’otu obodo ga-ejekwa n’obodo ozo, si, ‘Ka anyi jee na-atufughi oge gaa rijo ONYENWE ANYỊ arirjo, ka anyi choonu ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile. Mu onwe m na-ejekwa.’ ²² Otutu ndi mmadu na otutu mba di ike ga-abja Jerusalem icho ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile, na irjo ya arirjo.”

²³ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, “N’ubochi ndi ahụ, mmadu iri, ndi ga-esi na mba di iche iche, ndi na-asukwa asusu di iche iche, ga-ejide otu onye Juda aka n’onu onu uwe ya na-asi, ‘Kwere ka anyi soro gi jee, n’ihi na anyi anla na Chineke nonyeere unu.’”

9

Ikpe omuma megide ndi iro Izrel

¹ Okwu Amuma.

Nke a bu okwu ONYENWE ANYỊ megide ala Hadrak, na obodo Damaskos ka o ga-ezukwa ike, n’ihi n’ebe ONYENWE ANYỊ no ka anya mmadu niile na ebo niile nke Izrel di.

* 8:4 8:4 E ji mara ndi agadi. † 8:9 8:9 O nwekwara ike i bu, ka obi sie unu ike

- ² Otu ahụkwa ka ọ dị Hamat, nke dị ya nso;
tinyekwara Taja na Sajdon, ọ bụ ezie na ha bụ ndị maara ihe nke ukwu.
- ³ Taja ewuolara onwe ya ebe e wusiri ike,
tụkọba ọlaọcha dika aja,
na ọlaedo dika uzuzu nke okporoụzọ.
- ⁴ Ma Onyenwe anyị ga-anapụ ya ihe niile o nwere
ọ ga-atụnye ike ya n'oke osimiri,
ọ ga-ejikwa ọkụ repia ya.
- ⁵ Ashkelon ga-eguputa n'ụjọ mgbe ọ ga-ahụ ihe ndị a ka ha na-eme.
Gaza kwa, ga-añaghari onwe ya n'ime oke ihe mgbu.
Ọ bụladị Ekron ga-ama jijiji n'ụjọ mgbe ha hụrụ na olileanya ha agwula.
A ga-anapụ Gaza eze ya ma gbukwaa ya.
Ọ dighị onye ọbụla ga-ebikwa n' Ashkelon.
- ⁶ Ụmụ amutara n'ikwa iko ga-ebichi obodo Ashdod,
aga m emekwa ka mpako ndị Filistia ndị a kwusị.
- ⁷ Aga m wezuga ọbara niile site n'ọnu ha,
wezugakwa ihe ruru arụ niile site n'etiti eze ya.
Ndị niile fọdurụ ga-abụ ndị nke Chineke anyị,
ha ga-adị ka otu agburu na Juda.
Ekron ga-adikwa ka ndị Jebus.
- ⁸ Aga m echebe ụlọ m dika onye nche,
ka ndị iro ghara ibata na ya.
Ndị mkpagbu agaghị emerikwa ndị m ọzọ n'agha,
n'ihị na anọ m na nche ugbu a.
- Ọbibia nke eze Zayon*
- ⁹ Nuriya ọnu nke ukwu, gi Ada Zayon!
Tie mkpu ọnu, gi Ada Jerusalem!
N'ihị na lee, eze gi na-abjakwute gi,
onye ezi omume na onye nwere mmeri,
onye ewedara n'ala, nke na-anokwasị n'elu inyinnya ibu,
ọ bụladị n'elu nwa inyinnya ibu, nwa inyinnya na-ebu ibu.
- ¹⁰ Ọ ga-ewezuga ụgbọ inyinnya niile nke Ifrem,
na inyinnya agha niile nke Jerusalem;
a ga-agbajikwa ụta agha.
Ọ ga-ewetara mba niile udo,
ọchịchị ya ga-esite n'otu oke osimiri ruo n'osimiri nke ọzọ,
sitekwa n'Osimiri Yufretis ruo na nsọtụ niile nke ụwa.
- ¹¹ Ma gi onwe gi kwa, aga m eme ka ndị a tụtụ mkporo n'olulu nke mmiri na-adighi
nwere onwe ha,
n'ihị ọbara nke ọgbugba ndụ ahụ mụ na unu gbara.
- ¹² Loghachinu n'ebe unu niile e wusiri ike, unu bụ ndị mkporo nwere olileanya.
Ọ bụladị taa, ana m ekwuputa ya na m ga-eme ka unu lọta, goziekwa unu okpukpu
abụ.
- ¹³ Aga m agbago Juda dika m si ekwe ụta m,
tinue Ifrem dika àkụ.
Aga m akwali umu gi ndị ikom, gi Zayon,
ka ha megide umu ndị ikom ndị Griis.
Aga m eme gi ka i dirị ka mma agha di n'aka dike n'agha.
- ONYENWE ANYI ga-egosi onwe ya*
- ¹⁴ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI ga-egosi onwe ya n'ebe di elu karịa ha,
àkụ ya ga-efekwa dika amuma.
Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI ga-afu opi ike,
ọ ga-azokwa ije n'oke ifufe nke si na ndida.
¹⁵ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ga-echebe ha.
Ha ga-ebibi,
zodakwa nkume itu iche n'ebe niile.
Ha ga-anu ihe onunu mekwa mkpotu site na mmanya;
ha ga-eguputa dika efere,
dika efere eji efesa ihe n'akuku niile ebe a na-achụ aja na-eguputa.
- ¹⁶ Mgbe ubochi ahụ bjara, ONYENWE ANYI bụ Chineke ha ga-azoputa ndi ya,
dika onye ozuzu aturu si azoputa igwe ewu na aturu ya.

Ha ga-acha, na-egbuke n'ala ya, dika nkume di oke onuahia
e tinyere n'okpueze si na-egbuke.

¹⁷ N'ezie, lee ka idi mma nke ala ahụ si di ukwu! Leekwa ka ima mma ya si di ukwu!
Mkpuru ubi ga-eme ka umu okorobia tozuo oke nke oma,
mmanya vaini ohuru ga-emekwa ka umu agboghohoo doo ahụ.

10

ONYENWE ANYI ga-elekota Juda

¹ Rionu ONYENWE ANYI mmiri ozuzo n'oge mmiri ozuzo nke ikpeazu,
n'ihia na o bu ONYENWE ANYI na-ezite oke amuma mmiri.

O bu ya na-enye umu mmadu mmiri ozuzo,
na-enyekwa mmadu niile ihe okuku nke ubi.

² Arusi niile na-ekwu okwu aghughoo,
ndi na-agba aja n'ahu ohu bu ugha,
ndi ha na-aroo nro, na-akowakwa nro ugha,
okwu nkasiobi nke ihe na-adighi n'ime ya ka ha na-enye.

Ya mere, ndi mmadu na-akpaghari dika aturu
a na-akpagbu ha n'ihia enweghi onye ozuzu aturu.

³ "Iwe m na-ere oku megide ndi ozuzu aturu,
aga m atakwa ndi ndu* niile ahuhu;
n'ihia na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
ga-elekota igwe anu uloo ya, ya bu ndi Juda,
o ga-eme ka ha diri ka inyinya di ebube n'agha.

⁴ A ga-esi na Juda nweta nkume bu ide ji uloo,[†]
a ga-esi na ha nweta ntu uloo ikwu,
a ga-esi na ha nweta uta a kwadoro maka agha,
sitekwa na ha nweta ndi ndu di iche iche.

⁵ Ha niile ga-ejikota onwe ha onu, dika ndi bu dike n'agha,
ha ga-azoda ndi iro ha n'apiti nke okporozoo niile.
N'ihia na ONYENWE ANYI nonyeere ha,
ha ga-alugbukwa ndi iro niile na-agba inyinya.

⁶ "Aga m eme ka uloo Juda di ike,
zopotakwa uloo Josef.
Aga m eme ka ha loghachita,
n'ihia na aga m egosi ha obi ebere.

Ha ga-adi
ka ndi m na-ajughu mgbe obula,
n'ihia na mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke ha,
aga m azakwa aririo ha.

⁷ Ndi Ifrem ga-agho ndi di ike n'agha,
ha ga-enwe onu dika ndi na-anu mmanya.
Umu ha ga-ahu ya nuriakwa onu,
ha ga-ejikwa obi ha niile nuria onu n'ime ONYENWE ANYI.

⁸ Mgbe ahụ, aga m akpo ha oku,
chikotaa ha.

N'ezie, aga m agbaputa ha,
ha ga-adikwa ukwu dika ha di na mbu.

⁹ A sikwari na m chusara ha n'etiti ndi di iche iche,
ma ha ga-echeta m site n'ala niile ahụ di anya.

Ha na umu ha ga-adikwa ndu;
ha ga-alotakwa.

¹⁰ Aga m esi n'ala Ijpt kpolata ha,
sitekwa n'Asiria chikotaa ha.

Aga m akpota ha na Gilead na Lebanon.
Ha agaghị enwekwa ebe ga-ezuru ha niile.

¹¹ Ha ga-esi n'osimiri nsogbu gafee.
A ga-emekwa ka mmali elu nke osimiri dajuo.

* 10:3 10:3 O bu mkpi na-ebuta uzoo mgbe ha na-aga n'igwe. † 10:4 10:4 Maobu, nkume nkuku uloo

Ebe obibi niile nke osimiri Najil ga-atakọrọkwa.
 A ga-egbuda mpako niile nke Asirja,
 wezugakwa mkpara ọchịchị nke ndi Ijipt.
 12 Aga m eme ka ha di ike n'ime ONYENWE ANYI,
 o bukwa n'aha ya ka ha ga na-ejegharị n'udo."
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

11

1 Meghee ọnu ụzọ gi niile, gi Lebanon.
 Ka ọkụ repja osisi sida gi niile.
 2 Kwasi akwa ike, gi osisi junipa, n'ih i na osisi sida adaala,
 n'ih i na e mebiela osisi ukwu ndi niile ahụ mabigara mma oke.
 Kwasienu akwa ike, unu osisi ook nke Bashan,
 n'ih i na e gbudachala oke ọhja ahụ!
 3 Gee ntị n'uzụ akwa nke ndi ọzuzụ aturū,
 e mebiela ebe jta nri mara mma nke anụ ụlọ ha.
 Gee ntị ka unu nūrū olu mbigbo nke umu ọdum,
 n'ih i na e bibiela oke ọhja nke Jodan.

Ndi ọzuzụ aturū abuo

4 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI Chineke m kwuru, "Zuonu igwe ewu na aturū ndi a ga-egbu egbu nri. 5 Ndi na-azurū ha na-egbu ha ma o dighi ahuhu na-abiakwasị ha. Ndi na-erekwa ha na-asi, 'Toonu ONYENWE ANYI, n'ih i na abụ m ọgaranya.' Ndi ọzuzū ha adighi enwe omijko n'ahụ ha. 6 N'ih i na mụ onwe m agakwaghị egosi ndi ala a obi ebere." Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. "Aga m ewere onye ọbula n'ime ha nyefee n'aka onye agbataobi ya, na n'aka eze ha. Ha ga-ebibi ala a kpmkpm, ma mụ onwe m agaghị anaputa onye ọbula site n'aka ha."

7 N'ih i ya, azurū m igwe ewu na aturū ndi ahụ a ga-egbu egbu, nke ka nke, ndi ahụ a na-emegbu emegbu. Eweere m mkpanaka abuo, kpoo otu n'ime ha Amara, kpoo nke ozo Idi n'otu. Azukwara m igwe aturū ndi ahụ. 8 N'ime otu onwa, ewezugara m ndi ọzuzū aturū atọ.

Igwe ewu na aturū ndi ahụ kpokwaziri m asi, enwezighi m ike nweere ha ndidi. 9 N'ih i ya, ekwuru m si, "Agaghị m abukwa onye ọzuzū aturū unu ozo. Nke ọbula na-anwu, ya nwu, ozo, nke na-ala n'iyi, ya laa n'iyi. Ka ndi foduru rie anu ahụ ibe ha."

10 Mgbe ahụ, eweere m mkpanaka m, nke a kporo Amara gbajie ya abuo, igosi na emebiela m ọgbugba ndu nke mu na ndi mmadu gbara. 11 N'ubochi ahụ ka e mere ka ọgbugba ndu ahụ gharakwa idi. Mgbe ahụ, ndi ahụ a na-akpagbu n'etiti igwe ewu na aturū ahụ, bu ndi na-ele m anya matara na o bu okwu ONYENWE ANYI.

12 Mgbe ahụ, agwara m ha, "O buru na o masiri unu, unu kwuo m ugwo oru m, o burukwa na o masighi unu, deberenu onwe unu ego unu." N'ih i nke a, ha guputara mkpuru ego ọlaocha iri atọ, jiri ya kwuo m ugwo.

13 ONYENWE ANYI gwara m, "Tupuru ya okpu ite," bu onuahia magburu onwe ya bu nke ha ruru n'isi m. Ya mere, eweere m iri ọlaocha atọ ahụ tupuru ya okpu ite n'ulonso okwu nke ONYENWE ANYI.

14 Mgbe ahụ, agbajiri m mkpanaka m nke abuo a na-akpo Idi n'otu, iziputa na njikota maobu idi n'otu di n'etiti Juda na Izrel adighikwa.

15 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara m, "Chirikwa ngwa oru nke onye ọzuzū aturū nzuzu ahụ, 16 n'ih i na ana m aga ikpolite otu onye ọzuzū aturū nke na-agaghị elekota umu aturū furu efu, maobu choo ndi na-etolite, maobu gwoo ndi meruru ahụ, maobu nye ndi ahụ di ike nri. Kama o ga-eri anu aturū ndi ahụ ahụ ha di mma, nyakapukwa ukwu ha niile.

17 "Ahuhu diri onye ọzuzū aturū ahụ na-abaghị uru,
 nke na-adighi elezi igwe ewu na aturū ya anya.
 Ka mma agha gbupu ya otu aka, ghupukwa ya anya aka nri ya.
 Ka ogwe aka ya kponwukwa kpmkpm.
 Otu a, anya aka nri ya ga-akpokwa."

12

Mbibi diri ndi iro Jerusalem

1 Nke a bu okwu nke ONYENWE ANYI banyere Izrel. O bu amuma.

ONYENWE ANYI, onye gbasapuru eluigwe niile, onye toro ntola uwa, na onye kpuru mmuo nke di n'ime mmadu, ekwuputala, si, ² "Agaje m ime Jerusalem ka o buru iko mmanya nke ga-anaghari ndi niile gbara ya gburugburu. Ha ga-agba Juda na Jerusalem gburugburu, nobichie uzo ya niile. ³ N'ubochi ahụ, mgbe mba niile nke uwa chikotara onwe ha onu imegide ya, aga m eme Jerusalem ka o ghororo mba ndi ahụ niile nkume di ukwu nke a na-apughị inughari enughari. Ndi niile ga-agbalị inughari ya ga-emeru onwe ha ahụ. ⁴ N'ubochi ahụ, aga m etinye ujo n'obi inyinya niile, mee ka ndi na-agba ha ghoo ndi ara," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. "Aga m asaghe anya m lekwasị ulo Juda nke oma, ma aga m eme ka inyinya niile nke mba niile kpuo isi. ⁵ Mgbe ahụ, ndi ndu Juda ga-ekwu n'obi ha si, 'Ndi Jerusalem achotala ike n'ihu na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke ha.'

⁶ "N'ubochi ahụ, aga m eme ka ndi ndu Juda niile diri ka ite oku, nke a donyere n'ebe a chikotara nku. Ha ga-adikwa ka oku na-enwu enwu, nke di n'etiti ukwu oka. Ha ga-ere oku n'aka nri na n'aka ekpe, rechapu ndi niile bi gburugburu ha. Ma mmadu ga-epuputakwa n'ime Jerusalem.

⁷ "ONYENWE ANYI ga-ebu uzo zoputa ebe obibi niile nke Juda, ime ka ugwu na nsopuru nke ulo Devid, na nke ndi niile bi na Jerusalem ghara idi ukwu karịa nke Juda. ⁸ N'ubochi ahụ, ONYENWE ANYI ga-echebe ndi bi na Jerusalem, mee ka o buladi ndi na-aso ngongo n'etiti ha diri ike dika Devid. Ulo Devid ga-adikwa ka Chineke, dika Mmuo ozi ONYENWE ANYI, onye na-eje n'ihu ha. ⁹ N'ubochi ahụ, aga m ebido ibibi mba ndi ahụ niile na-ebuso Jerusalem agha.

Iru uju banyere onye ahụ a mapuru ahụ

¹⁰ "Mgbe ahụ, aga m awukwasị n'ulo Devid na ndi niile bi na Jerusalem, mmuo nke amara na nke aririro amara. Ha ga-elegidekwa m anya, bu onye ahụ ha mapuru ahụ. Ha ga-eru uju n'ihu ya, dika mmadu si eru uju n'ihu onwu nke nwa a muru naani ya. Ha ga-ebekwa akwa ilu nke ukwu dika mmadu si ebe akwa maka nwa mbu ya. ¹¹ N'ubochi ahụ, akwa a nke akwa na Jerusalem ga-adi ukwu, dika akwa nke Hadad Rimon n'obosara ala Megido. ¹² Ndi ala ahụ niile ga-eru uju. Ikwu obula ga-eru uju nke ha, ha na ndi nwunye ha. Ikwu Devid na ndi nwunye ha, na ikwu Netan na ndi nwunye ha, ¹³ na ikwu Livayi, na ndi nwunye ha, na ikwu Shimei na ndi nwunye ha, ¹⁴ na ikwu ndi ozo niile na ndi nwunye ha.

13

Nsachapu mmehie

¹ "N'ubochi ahụ, a ga-emege isi iyi mmiri nye ulo Devid na ndi niile bi na Jerusalem. O ga-abu isi iyi a ga-eji sachapu mmehie na adighi ocha ha niile.

² "N'ubochi ahụ, otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, kwubiri, aga m ebipu aha arusi niile di n'ala ahụ, a gaghị echetakwa ha ozo. Aga m esitekwa n'ala a wezuga ma ndi amuma ma mmuo nke adighi ocha niile. ³ O burukwa na onye obula a ga n'ihu na-ebu amuma, nne na nna ndi muru ya ga-asi ya, 'I ghaghị inwu n'ihu na i kwuola okwu ugha n'aha ONYENWE ANYI.' Mgbe onye di otu a bukwara amuma, o bu nne na nna ya ga-eji ube magbuo ya.

⁴ "N'ubochi ahụ, ihere ga-emekwa ndi amuma n'ihu ibu amuma banyere oju nke ha huru. Ha agaghị eyikwa uwe aji anu nke ndi amuma na-eyi n'ihu iduhie ndi mmadu, ⁵ Onye obula n'ime ha ga-asikwa, 'Abughị m onye amuma, onye oru ubi ka m bu, o bu ihe si n'ala ka m ji azu onwe m site na mgbe m bu okorobia.' ⁶ O buru na onye obula ajuo, 'Gini bu onya ndi a niile di gi n'ahu?' Ha ga-azaghachi, 'Onya ndi etiputara m n'ulo ndi enyi m.'

Tigbuo onye ozuzu aturu, igwe aturu agbasasia

⁷ "Teta n'ura, gi mma agha, imegide onye ozuzu aturu m, na imegide nwoke ibe m, nke no m nso," otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri.

"Tigbuo onye ozuzu aturu,

igwe aturu* ga-agbasasikwa.

Aga m eweli aka m megide ndi di nta.

⁸ N'ala ahụ niile," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya,

"Uzo mmadu abuo n'ime uzo ato ka a ga-etida,

ma otu uzo n'ime uzo ato ga-afodu n'ime ya.

⁹ Otu uzo n'ime uzo ato a foduru ka m ga-ewebata n'ime oku.

* 13:7 13:7 Ya bu, igwe aturu nke o na-achi

Aga m eji oku nuchaa ha dika e si anucha oloacha,
 jiri oku nwaa ha dika e si anwa olaedo.
 Ha ga-akpokoku aha m,
 aga m azakwa ha.
 Aga m asikwa, 'Ndi a bu ndi m,'
 Ha onwe ha ga-asikwa, 'ONYENWE ANYI bu Chineke anyi.' "

14

ONYENWE ANYI na-abia Ichi

¹ Lee, ubochi ONYENWE ANYI na-abia, mgbe a ga-ekesa ihe nkwatera gi niile n'etiti mgbidi gi.

² Aga m achikota mba niile ka ha bia Jerusalem ibuso ya agha. Ha ga-adota obodo ahụ n'agha, tutukoo ihe di n'ulo niile, dinaa ndi inyom n'ike. A ga-adota okara ndi bi n'obodo ahụ n'agha, duru ha gaa mba ozo. Ma okara nke ozo ka ha ga-ahapu. ³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI ga-apu ibuso ndi mba ozo ahụ agha, dika o si ebu agha n'ubochi agha. ⁴ N'ubochi ahụ, ukwu ya ga-eguzo n'elu Ugwu Oliv, nke di n'owuwa anyanwu Jerusalem. Mgbe ahụ, Ugwu Oliv ga-ekewa abuo, mee ka ndagwurugwu buru ibu diri site n'owuwa anyanwu ruo n'odida anyanwu. N'ihu ya, ugwu ahụ ga-eke onwe ya abuo. Otu akuku ga-adi n'ugwu, nke ozo ga-adi n'uzo ndida. ⁵ Unu ga-esi na ndagwurugwu nke ugwu m ahụ gbalaga, n'ihu na ndagwurugwu ahụ ga-eru Azel. Unu ga-agbapu dika unu si gbapu n'oge gara aga, mgbe ala oma jijiji ahụ, n'oge Uzaya bu eze Juda. Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI Chineke m ga-abia, ya na ndi nsọ ya.

⁶ N'ubochi ahụ, ihè anyanwu agaghị adi, oyi agaghị adi, mkpuru mmiri agaghị adikwa. ⁷ O ga-abu ubochi puru iche, ubochi ehiehi na abali na-agaghị adikwa. O bu ubochi nke naani ONYENWE ANYI maara. Ma ihè ga-adikwa n'oge anyasi.

⁸ N'ubochi ahụ, mmiri na-enye ndu ga-esi na Jerusalem na-asoputa. O ga-ekewa abuo, okara ya ga-asobanye n'osimiri Nnu di n'ihu anyanwu ebe okara nke ozo ga-asobanye n'osimiri Mediterenja di n'odida anyanwu. Ha ga na-aso n'okochi na n'udu mmiri.

⁹ Ma ONYENWE ANYI ga-abu eze n'elu uwa niile. N'ubochi ahụ, naani otu ONYENWE ANYI ga-adi, naani aha ya kwa ka a ga na-efe ofufe.

¹⁰ Ala niile, site na Geba ruo Rimon, nke di na ndida Jerusalem ga-adi ka ozara. Ma o bu naani Jerusalem ga-adi n'ebe lara elu. O ga-adikwa n'onodu ya site n'onu uzo ama nke Benjamin ruo n'ebe onu uzo ama nke Mbu, ruo n'onu uzo ama nke di n'akuku, sitekwa n'Ulo elu Hananel ruo n'ebe a na-azochaputa mmanya eze. ¹¹ A ga-ebiju na ya na-enweghi nsogbu. A gaghị emebikwa ya ozo. Jerusalem ga-ebikwa n'udo na-atughi egwu.

¹² Nke a bu orja ojoo nke ONYENWE ANYI ga-eji kudu mba niile buru agha megide Jerusalem. Anu ahụ ha ga-ere ure mgbe ha ka guzo oto. Anya ha ga-erekwa ure, ire ha ga-erekwa ure n'onu ha. ¹³ N'ubochi ahụ, ONYENWE ANYI ga-etinye ndi mma oke ujo n'obi. Oke ogbaaghara ga-adi n'etiti ha, ha ga-alusokwa ibe ha ogu. ¹⁴ O buladi Juda ga-ebu agha na Jerusalem. A ga-akwakoro aku ndi mba ozo di ha nso, bu otutu olaedo na oloacha, na uwe mara mma. ¹⁵ Orja ojoo di otu a ga-adakwasị inyinya niile, na inyinya muul, na inyinya kamel niile, na inyinya ibu niile, na anu niile di n'ogige ndi agha ha.

¹⁶ Mgbe ahụ, ndi foduru na mba niile ndi ahụ busoro Jerusalem agha, ga-abia kwa afọ kpoọ isiala nye eze, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ka ha soro mee mmemme ulo ikwu. ¹⁷ O buru na ndi obula si na mba di iche iche esoghi jee Jerusalem ife Eze ahụ, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, ha agaghị enwetakwa mmiri ozuzo. ¹⁸ O buru na ndi Ijpt aju iga soro ndi ozo ife ofufe ahụ, ha agaghị enweta mmiri ozuzo. ONYENWE ANYI ga-eme ka orja ojoo ahụ biakwasị ha, dika o siri biakwasị mba ndi ahụ niile juru iso mee mmemme ulo ikwu. ¹⁹ Nke a ga-abu ahuhu diri ndi Ijpt, na ndi mba di iche iche, ndi na-agaghị eso na mmemme ulo ikwu ahụ.

²⁰ N'ubochi ahụ, ihe a ga-eke n'ahụ atañu nke inyinya niile na-anya n'olu ha bu nke a: "Ihe di Nso nye ONYENWE ANYI." Ite niile e ji esi nri di n'ulo nke ONYENWE ANYI ga-adi ka efere nsọ ndi ahụ di n'ihu ebe ichu aja. ²¹ Ite niile di na Juda, na n'ime Jerusalem ga-adi nsọ nye ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile. Ndi niile bjara ichu aja ga-ewere ufodu n'ime ite ndi a sie nri ichu aja ha. N'ubochi ahụ kwa, a gaghị ahụ kwa ndi na-atu mgbereahia* n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile.

* 14:21 14:21 Maobu, Onye Kenan

Malakaj

¹ Okwu amụma: Nke a bụ okwu ONYENWE ANYỊ gwara Izrel site n'ọnu Malakaj onye amụma.

Izrel ekwenyeghị na Chineke hụrụ ha n'anya

² “Ahụla m unu n'anya,” ka ONYENWE ANYỊ na-ekwu.

“Ma unu na-asị, ‘Olee ụzọ i si hụ anyị n'anya?’

“Ịsọ, ọ bughị nwanne Jekob?” ka ONYENWE ANYỊ kwuputara. “Ma otu ọ di, ahurū m Jekob n'anya, ³ ma Ịsọ ka m kpọrọ asi, mee ugwu ya niile ka ha ghọọ ebe tọgbọrọ n'efu, werekwa ihe nketa ya nye nkịta ọhịa niile nke ọzara.”

⁴ Ndi Edom nwere ike si, “Ọ bụ ezie na e tikpọla anyị, ma anyị ga-ewugharị nkponkpo ebe niile.”

Ma otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, na-ekwu, “Ha nwere ike wugharịa ya, ma aga m akwadakwa ha ọzọ. N'ihị na a ga-akpọ ha Obodo ihe ojọọ, ndi ONYENWE ANYỊ na-eweso iwe ruo mgbe ebighị ebi. ⁵ Anya unu ga-ahụ nke a ma unu ga-ekwukwa, ‘ONYENWE ANYỊ di ukwu, ọ bụladi ruo n'ofe oke ala Izrel!’”

Imebi ọgbụgba ndụ site n'aja nwere ntụpọ

⁶ “Nwa na-asopuru nna ya, ohu na asopurukwa onyenwe ya. A si na m bụ nna, ebee ka egwu m di. A si na m bụ onyenwe mmadu, ebee ka nsopuru m di?” Ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile na-ekwu.

“Ọ bụ unu ndi nchajaja na-eleda aha m anya.

“Ma unu na-aju, ‘Olee ụzọ anyị si eleda aha gi anya?’

⁷ “Unu na-eji anụ ruru arụ na-achuru m aja n'elu ebe ichu aja m.

“Ma unu na-aju, ‘Olee ụzọ anyị si meru ọ ya?’

“Ọ bụ mgbe unu na-asị na tebul ONYENWE ANYỊ bụ ihe e kwesiri ileda anya. ⁸ Mgbe unu ji anụ ndi kpuru isi achuru m aja, ọ bughị ihe na-ezighi ezi ka unu na-eme? Mgbe unu na-ejikwa ndi dara ngwuro, na anụ na-aria oria, ọ bughị ihe ojọọ ka unu na-eme? Werenụ anụ ndi a bugara onye na-achi obodo unu dika onyinye. Ọ ga-atọ ya uto inabata onyinye di otu a? Ọ ga-anabata unu?” Ka Onyenwe anyi, Onye puru ime ihe niile na-ekwu.

⁹ “Ma ugbu a, rionu Chineke ka o gosi anyi amara ya. Ọ buru na unu ji onyinye ndi di otu a n'aka unu, ọ ga-egosi unu afo oma ya?” Ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile na-ekwu.

¹⁰ “Ọ gaara adi m nno mma ma a si na otu onye n'ime unu ga-emechi onu uzo ulonso ukwu ahụ, ka unu gharakwa ikwanye oku na-enweghi isi n'elu ebe ichu aja m. Ihe banyere unu adighi ato m uto. Ọ bụ ihe ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile kwuru. Agaghị m anabatakwa onyinye obula si unu n'aka. ¹¹ N'ihị na site n'owuwa anyanwu ruo ọdida ya, aha m ga-adi ukwu n'etiti mba niile. A ga-ewebatara m ihe nsure oku na-esi isi uto na onyinye di ocha n'aha m, n'ebe niile, n'ihị na aha m ga-adi ukwu n'etiti mba niile.” Ọ bụ ihe ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile kwuru.

¹² “Ma unu na-eme ka ọ ghara idi nso mgbe unu na-asị na, Tebul Onyenwe anyi bụ ihe e meruru emeru, ebe ihe oriri ya bukwa ihe nleli. ¹³ Unu na-ekwukwa, ‘Nke a bụ ihe ike ogwugwu,’ si otu a na-eduli imi unu elu n'ebe m no n'onodu oke nleli.” Ọ bụ ihe ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile kwuru.

“Mgbe unu na-ewebata ihe a natara n'ike, na nke dara ngwuro, na nke na-aria oria, jiri ha churo m aja, o kwesiri ka m nabata ya?” Ka ONYENWE ANYỊ na-ekwu. ¹⁴ “Onye a na-abu onu ka onye aghughu ahụ bụ nke nwere oke n'igwe ewu na aturu ya, kwee nkwa inye ya, ma mesia were anu nwere ntupọ churo Onyenwe anyi aja. N'ihị na mu onwe m bụ Eze ukwu ahụ,” ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile kwuru, “aha m bukwa ihe a ga-atu egwu n'etiti mba di iche iche.

2

Ndumodu ndi ozo nye ndi nchajaja

¹ “Ma ugbu a, unu ndi nchajaja, ido aka na nti a diri unu. ² Ọ buru na unuaju ige nti, ọ burukwa na unu ekpebighi n'obi unu inye aha m otuto,” ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, na-ekwu, “Aga m ezite obubu onu n'ahu unu, aga m abukwa ngozi unu niile onu. E, abulari unu onu, n'ihị na unu ekpebighi n'obi unu isopuru m.

³ “N’ihi unu, aga m abara umu umu unu mba.* Agaghị m anabata onyinye unu, aga m efesakwa nsi anu n’ihu unu, bu nsi nke ihe onyinye unu, aga m ewezugakwa unu site n’ihu m. ⁴ Otu a ka unu ga-esi mara na o bu mu zitere unu ido aka na nti a, ka ogbugba ndu mu na Livayi gbara digide,” O bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, na-ekwu. ⁵ “Ogbugba ndu mu na ya bu nke ndu na udo, o bu m nyere ha ya, nke a bu n’ihi nsopuru. O nyere m nsopuru n’ezie, tukwaa aha m egwu. ⁶ Iwu nke eziokwu di ya n’onu, o dikwaghị okwu ugha obula a choputara n’egbugbere onu ya. O soro m jee ije n’udo, na n’ikwuba aka oto. O mekwara ka otutu si n’ajo omume ha chigharia.

⁷ “N’ihi na egbugbere onu onye nchajaja kwesiri ijuputa n’ihe omuma; e kwesikwara isi n’onu ya muta ihe, n’ihi na o bu onyeozu nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile. ⁸ Ma unu esitela n’uzo ahụ wezuga onwe unu, sitekwa n’ozizi unu mee ka otutu mmadu suo ngongo. Unu emerula ogbugba ndu nke Livayi.” O bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru. ⁹ “N’ihi nke a, emeela m ka unu buru ndi a na-eleli anya, na ndi e wedara n’ala n’ihu ndi mmadu niile, n’ihi na unu agbasoghi uzo m, kama unu na-ele mmadu anya n’ihu, n’ihe metutara iwu.”

Imebi ogbugba ndu site n’igba alukwaghị m

¹⁰ O bughi otu Nna ka anyi niile nwere? O bughi otu Chineke ahụ kere anyi? Gini mere anyi ji na-emeru ogbugba ndu nna anyi ha site na-enweghi ntukwasị obi na mmekorita anyi na ibe anyi?

¹¹ Juda ekwesighi ntukwasị obi. E meela ihe aru n’Izrel na n’ime Jerusalem: Juda emerula ulonso ukwu ONYENWE ANYI huru n’anya, luokwa ada chi ndi mba ozo. ¹² Ka ONYENWE ANYI kewapu onye mere ihe di otu a n’ulo ikwu Jekob, ka o ghara inwe onye akaebe, ka o ghara inwe onye ga-aza ya mgbe o kporo oku maobu butere ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile onyinye.

¹³ Ihe ozo unu na-emekwa bu ndi a: unu na-eme ka anya mmiri unu juputa n’ebe ichu aja ONYENWE ANYI. Unu na-akwa akwa, na-eti mkpu akwa n’ihi na o naghị elenye anya n’onyinye unu, maobu jiri obi uzo nabata ha. ¹⁴ Unu na-asi “Nke a o bu n’ihi gini?” O bu n’ihi na ONYENWE ANYI bu onyeama n’etiti gi na nwunye i luru n’okorobia gi, n’ihi na i kwesighi ntukwasị obi, o bu ezie na o bu nwanyi e jikotara gi na ya, burukwa nwunye ogbugba ndu gi.

¹⁵ O bu na o bughi otu Chineke ahụ kere gi? N’anu ahụ na n’ime mmuo, unu bu nke ya. Ma gini ka otu Chineke a choru? Ka unu buru umu na-atu ya egwu. Ya mere, jie mmuo gi aka, ka i gharakwa ibu onye na-ekwesighi ntukwasị obi n’ebe nwunye i lutara n’okorobia no.

¹⁶ “Akporo m igba alukwaghị m asi,” ka ONYENWE ANYI Chineke nke Izrel siri, “a kpokwara nwoke na-emeso nwunye ya mmeso n’uzo ihe ike asi.” O bu ONYENWE Onye puru ime ihe niile na-ekwu.

Ya mere, kpachapurunu onwe unu anya, unu abukwala ndi na-ekwesighi ntukwasị obi.

Imebi ogbugba ndu site n’ikpe mmegide

¹⁷ Unu esitela n’oke okwu unu mee ka ike gwu ONYENWE ANYI.

Ma unu na-aju, “Olee uzo anyi si mee ka ike gwu ya?”

Mgbe unu na-asi, “Ndi niile na-eme ihe ojojo di mma n’anya ONYENWE ANYI. Ihe ha na-atokwa ya uzo,” maobu na-asikwa, “Ebee ka Chineke ahụ na-ekpe ikpe ziri ezi no?”

3

¹ “Lee, aga m ezipu onyeozu m, onye ga-edozi uzo n’ihu m. Mgbe ahụ, Onyenwe anyi ahụ unu na-ele anya ya ga-abia na mberede n’ulonso ukwu ya. Onyeozu nke ogbugba ndu ahụ, onye ihe ya na-agusi unu aguu ike, ga-abia,” ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

² “Ma onye ga-anagide ubochi obibia ya ma guzokwa mgbe o putara ihe? N’ihi na o ga-adi ka oku na-anucha anucha, dikwa ka ncha e ji asu akwa. ³ O na-anodu ala dika ndi na-anucha olaocha ime ka o di ocha. O ga-anucha ndi Livayi, ime ka ha di ocha, dika olaedo na olaocha a nuchara anucha tutu ruo mgbe ha ga-ewetara ONYENWE ANYI onyinye n’ezi omume. ⁴ Mgbe ahụ, onyinye Juda na Jerusalem ga-abu onyinye ONYENWE ANYI ga-anabata, dika o si anabata ha n’ubochi ndi ahụ gara aga, na mgbe ochie gara aga.

⁵ “Mgbe ahụ, aga m abia unu nso ikpe unu ikpe. Aga m abiakwa ngwangwa igbagide ha ama bu ndi mgbaasi, na ndi na-akwa iko, na ndi na-anu iyi ugha, na ndi na-emegbu

* 2:3 2:3 Maobu, kponwusia mkpuru oghigha unu

ndị inyom di ha nwurū, na ndị na-emegbu ndị na-enweghị nna, na ndị na-anapụ ndị ọbịa ikpe ziri ezi, ndị ahụ niile na-adighi atụ egwu m.” Ọ bụ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

Imebi ọgbugba ndụ site n'akwughị otu ụzọ n'ime ụzọ iri

⁶ “N’ihi na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI adighi agbanwe agbanwe. Ya mere, unu bụ umụ Jekob ji dighide. ⁷ Site n’oge nna nna unu ha, unu esitela n’idebe iwu na ụkpuru m wezuga onwe unu. Unu adighikwa edebe ha. Ya mere, ọghachikwutenu m, mụ onwe m ga-aloghachikwute unu.” Ọ bụ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu.

“Ma unu na-asị, ‘Anyị ga-esi ahaa ọghachi?’

⁸ “Mmadu ọ na-ezu ihe bụ nke Chineke n’ohi? Ma unu apunarịla m ihe bụ nke m.

“Ma unu na-ajụ: ‘Anyị si ahaa na-ezu gi ohi?’

“Ọ bụ site n’otu ụzọ n’ime ụzọ iri unu, onyinye na aja niile. ⁹ N’ihi ya, ọbubu ọnu dji unu, ka mba niile unu ha, n’ihi na ọ bụ mụ onwe m ka unu na-ezu ohi. ¹⁰ Webatanụ otu ụzọ n’ụzọ iri nke ihe niile unu n’ime ụlọakụ m, ka nri juputa n’ime ụlọ m. Jirinụ nke a nwalee m,” ka unu hụ ma mụ onwe m agaghị emeghe ọnu ụzọ eluigwe, site na ya wudatarana unu ngozi di ukwu, nke ga-ejubiga oke na onodu agaghị adị ichebe ha. Ọ bụ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu. ¹¹ “Aga m egbochi ihe nripi ndị ahụ niile ka ha ghara iripia mkpuru ubi unu. Osisi vaini unu agakwaghị atupusi mkpuru ya n’ala tutu ruo mgbe ha chara.” Ọ bụ ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu. ¹² “Mgbe ahụ, mba niile di iche iche ga-akpo unu ndi a goziri agozi, n’ihi na ala unu ga-abu nke na-enye ndi nwe ya obi uto.” Ọ bụ ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

Okwu mpako ndi Izrel megide Chineke

¹³ ONYENWE ANYI na-ekwu, si, “Unu ekwuola otutu okwu di ike megide m.”

“Ma unu na-ajụ, ‘Gini ka anyi kwuru megide gi?’

¹⁴ “Unu ekwuola si, ‘Ọ bụ ihe nzuzu ife Chineke ofufe, na itu ya egwu. Gini bu uru anyi na-erite site n’idebe iwu ya, na ijeghari dika ndi na-eru unu n’ihu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile? ¹⁵ Ma site ugbu a gaa n’ihu, ndi nganga ka anyi ga-akpo ndi ihe na-agara nke oma. N’ezie, ndi na-eme ihe ojoo ka ihe na-agara nke oma. Ndi ahụ jikwa ihe ojoo ha na-anwa Chineke na-agbanari ntaramahuru ya.’”

Ufodu ndi kwesiri ntukwasị obi

¹⁶ Mgbe ahụ, ndi niile na-atu egwu ONYENWE ANYI gwaritara ibe ha okwu, ONYENWE ANYI nara nti, nukwa ihe ha na-ekwu. N’ihu ya, e nwere akwukwo ncheta di ya, ebe e dere aha ndi niile na-atu egwu ONYENWE ANYI, ma na-ehekwa echiche banyere aha ya.

¹⁷ “N’ubochi ahụ m ga-eme ihe,” ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu, “ha ga-abu ihe oke onuahia nke aka m. Aga m echebe ha, dika nna na-enwe omiiko ma chebekwa nwa ya nwoke na-efe ya. ¹⁸ Unu ga-ahụ ihe di iche n’etiti ndi ezi omume na ndi ajo omume, hukwa ihe di iche n’etiti ndi na-efe Chineke na ndi na-adighi efe ya.

4

Ikpe omuma na ime ka ọgbugba ndu sie ike

* ¹ “N’ezie, ubochi ahụ na-abia, ọ ga-erekwa oku dika ebe a funyere oku buru ibu. Mgbe ndi nganga, ndi na-eme ihe ojoo, ga-abu igbugbo oka, ubochi ahụ na-abia ga-erechapu ha,” otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru. “Ọ dikhaghị mgborogwu maobu alaka obula ga-afoduru ha. ² Ma unu bu ndi na-atu egwu aha m ka anyanwu nke ezi omume ga-achawaputa wetakwara unu ogwugwo nke si n’ime nku ya. Unu ga-apuka, na-awughari dika umu ehi eji nri zujuo afo. ³ Mgbe ahụ, unu ga-azopiakwa ndi ajo omume. Ha ga-aghokwa ntu n’okpuru obu ukwu unu, n’ubochi ahụ m ga-eme ihe ndi a,” otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

⁴ “Chetanụ iwu Mosis, bụ odibo m, ya bụ iwu na ụkpuru ndi ahụ di iche iche m nyere ya na Horeb, maka Izrel niile.

⁵ “Lee, aga m ezitere unu Ilaia onye amuma, tupu ubochi ukwu ahụ di oke egwu bụ ubochi ONYENWE ANYI abia. ⁶ Ọ ga-eme ka obi ndi bu nna chigharikwute umu ha, meekwa ka obi ndi bu umu chigharikwutekwa nna ha; ka m ghara ibia ma jiri ibu onu laa ala ahụ n’iyi.”

* 4: 4:0 N’akwukwo ndi Hibru, isi nke Anọ, site n’amaokwu nke mbu ruo na nke isii, bu nke edeputara dika isi nke Atọ, amaokwu nke iri na itoolu ruo nke iri abuo na anọ.

Ozioma Matiu

Usoro omumụ Jisọs onye bụ Kraịst ahụ

¹ Nke a bụ ndekọ usoro omumụ Jisọs onye bụ Kraịst, nwa Devid, nwa Ebrahim.

² Ebrahim mụrụ Aizik,

Aizik amụọ Jekọb,

Jekọb amụọ Juda na umunne ya.

³ Juda mụtara Perez na Zera site na Tama,

Perez mụrụ Hezron,

Hezron amụọ Aram.

⁴ Aram mụrụ Aminadab,

Aminadab mụrụ Nashon,

Nashon amụọ Salmon.

⁵ Salmon bụ nna Boaz, site na nwunye ya Rehab,

Boaz mụrụ Obed, site na nwunye ya Rut,

Obed amụọ Jesi.

⁶ Jesi amụọ Devid, bụ eze.

Devid mụrụ Solomon site na nwunye ya Uraya.

⁷ Solomon mụrụ Rehoboam,

Rehoboam amụọ Abija,

Abija amụọ Esa.

⁸ Esa mụrụ Jehoshafat,

Jehoshafat amụọ Joram,

Joram amụọ Uzai.

⁹ Uzai mụrụ Jotam,

Jotam amụọ Ehaz,

Ehaz amụọ Hezekaya.

¹⁰ Hezekaya mụrụ Manase,

Manase amụọ Emon,

Emon amụọ Josaya.

¹¹ Mgbe e mere ka ha gaa biri n'ala Babilon ka Josaya mụrụ Jekonaya na umunne ya.

¹² Mgbe ha si Babilon lota

Jekonaya mụrụ Shealtiel,

Shealtiel amụọ Zerubabel.

¹³ Zerubabel mụrụ Abiud,

Abiud amụọ Eliakim,

Eliakim amụọ Azoa.

¹⁴ Azoa mụrụ Zadok,

Zadok amụọ Akim,

Akim amụọ Eliud.

¹⁵ Eliud mụrụ Elieza,

Elieza amụọ Matan,

Matan amụọ Jekọb.

¹⁶ Jekọb mụrụ Josef onye bụ di Meri nne Jisọs, onye a na-akpọ Kraịst.

¹⁷ Ya mere, site n'Ebrahim ruo na Devid, e nwere ogbo iri na anọ. Ma site n'oge Devid ruo mgbe a dọrọ ha n'agha gaa Babilon, e nwere ogbo iri na anọ. Sitekwanụ n'oge ahụ ruo mgbe a mụrụ Kraịst bụkwa ogbo iri na anọ.

Josef anabata Jisọs dika nwa ya nwoke

¹⁸ Otu a ka omumụ Jisọs, onye a na-akpọ Kraịst* siri dị: Nne ya Meri bụ onye e kwenyere na ọ ga-alụ Josef, ma tupu ha ebikọọ onụ a chọputara na Meri di ime site na Mmụọ Nso. ¹⁹ Ma Josef di ya bụ onye ezi omume, ọ chọghị imenye ya ihere, n'ihia ya, o zubere ichụ ya na nzuzo.

²⁰ Mgbe Josef nwechara mkpebi a, mmụọ ozi Onyenwe anyị bjakwutere ya na nrọ sị ya, "Josef nwa Devid, atụla egwu ikporọ Meri ka ọ bụrụ nwunye gi, n'ihia na nwa ahụ ọ

* 1:18 1:18 Maqbu, Onye nzọputa

dị ime ya sitere n'ike Mmụọ Nsọ. ²¹ O ga-amụkwa nwa nwoke, onye i ga-akpọ aha ya Jisọs,† n'ihu na o ga-azọpụta ndị nke ya site na mmehie ha."

²² Ihe ndị a mere iyi mezuo ihe ahụ Onyenwe anyị kwuru site n'ọnu onye amụma ya si, ²³ "Lee, nwaagboghọ ahụ na-amaghị nwoke ga-aturu ime, mụọ nwa nwoke. Ha ga-akpọ aha ya Imanuel"[‡] (nke bụ ma asugharịa ya, "Chineke nnyeere anyị").

²⁴ Mgbe Josef si n'uru teta, o mere dika mmụọ ozi Onyenwe anyị nyere ya n'iwu. O kpọrọ Meri ka o bura nwunye ya. ²⁵ Ma ha abụọ edinakoghị tutu ruo mgbe o mụsiri nwa nwoke, onye o kpọrọ aha ya Jisọs.

2

Obibịa ndị amamihe

¹ Mgbe a mụchara Jisọs na Betlehem nke Judia n'oge Herod bụ eze, ndị amamihe si ọwụwa anyanwụ biaruru Jerusalem, ² na-ajụ ajụjụ si, "Olee ebe o nọ, bụ onye a mụrụ ibụ eze ndị Juu? Anyị hụrụ kpakpando ya* n'ọwụwa anyanwụ, ma bịa ikpọ isiala nye ya."

³ Mgbe eze Herod nuru nke a, obi lora ya mmiri nke ukwu, ya na ndị niile bi na Jerusalem. ⁴ Mgbe o kpokotara ndiisi nchaja na ndị ozizi iwu niile, o juru ha, olee ebe e kwuru na a ga-amụ Kraist† ahụ. ⁵ Ha zara ya si, "Na Betlehem nke Judia. N'ihu na otu a ka onye amụma ahụ dere n'akwukwo si,

⁶ "Ma gi onwe gi, Betlehem, di n'ala Juda,
i dighi nta karichasia n'etiti ndi ochichi Juda,
n'ihu na o bu site na gi ka onye ochichi ga-esi puta,
onye ga-achị ndi nke m Izrel."[‡]

⁷ Mgbe ahụ Herod kpọrọ ndị amamihe ahụ na nzuzo juputa ha banyere oge kpakpando ahụ ji puta ihè. ⁸ O zipuru ha ije Betlehem si ha, "Gaanu lee anya nke oma chọpụta ebe nwantakiri ahụ nọ. Mgbe unu chotara ya, bjanu mee ka m mara, ka m gaakwa kpọ isiala nye ya."

⁹ Mgbe ha nuru okwu eze, ha puru gawa, ma kpakpando ahụ ha huru n'ọwụwa anyanwụ putakwa ozo, na-aga n'ihu ha ruo mgbe o biara guzo n'elu ebe nwantakiri ahụ nọ. ¹⁰ Ha nuriri onu nke ukwu mgbe ha huru kpakpando ahụ. ¹¹ Ka ha banyere n'ulo ahụ, ha huru nwantakiri ahụ na nne ya Meri, ha gburu ikpere n'ala ma kpọrọ ya isiala. Ha meghere akpa akụ ha nye ya onyine olaedo na okpurukpu eso osisi na-esi isi uto a na-akpo frankisens,[§] ya na maá.* ¹² N'ihu na a dorọ ha aka na ntị na nro ka ha ghara ilaghachikuru Herod, ha sitere n'uzo ozo laghachi obodo ha.

Mgbapu gaa n'ala Ijpt

¹³ Mgbe ndị amamihe ahụ lasiri, mmụọ ozi Onyenwe anyị mere ka Josef hu ya na nro, o siri ya, "Bilie osiiso kpọrọ nwantakiri a na nne ya gbalaa Ijpt. Alaghachikwala tutu ruo mgbe m ga-agwa gi, n'ihu na Herod na-achọ nwantakiri a ka o gbuo ya."

¹⁴ N'oge abali, Josef biliri kpọrọ Meri na nwantakiri ahụ gbalaa Ijpt. ¹⁵ Ebe ahụ ka ha nogidere tutu ruo mgbe Herod nwuru. Nke a mere ka okwu ahụ Onyenwe anyị kwuru site n'onu onye amụma mezuo. "O bukwa site n'Ijpt ka m kpọputara nwa m."[†]

¹⁶ Iwe were Herod nke ukwu mgbe o chọputara na ndị amamihe ahụ aghoala ya aghugho. N'ihu ya, o nyere iwu banyere Betlehem na obodo nta ndi ozo gbara ya gburugburu, ka ha gbuo umantakiri niile nọ n'obodo ndi a, bu ndi gbara site n'afọ abuo gbaada, di ka ihe o nutara site n'onu ndi amamihe si di. ¹⁷ E sitekwara otu a mezuo amuma ahụ Jeremaya buru si,

¹⁸ "A nuru otu olu na Rema,
ikwa akwa na oke iru uju di,
Rechel na-akwa akwa n'ihu umu ya;
o dighi nkasiobi obula diri ya,
n'ihu na ha adighikwa."[‡]

Nloghachi na Nazaret

¹⁹ Mgbe Herod nwuru, mmụọ ozi Onyenwe anyị biakwutere Josef na nro n'Ijpt ²⁰ si ya, "Bilie, kpọrọ nwantakiri ahụ na nne ya laghachi n'ala Izrel n'ihu na ndi na-achọ igbu ya anwuola."

† 1:21 1:21 Jisọs nke a bụ otu ndi Griik si akpo Joshua nke putara ONYENWE ANYI na-azoputa. ‡ 1:23 1:23 Aiz 7:14 * 2:2 2:2 Kpakpando ya mgbe o walitere † 2:4 2:4 Maobu, Onye nzoputa ‡ 2:6 2:6 Mai 5:2 § 2:11 2:11 Maobu, mgbaisioma * 2:11 2:11 Maobu, mgba ilu † 2:15 2:15 Hos 11:1 ‡ 2:18 2:18 Jer 31:15

²¹ Ya mere, o biliri, kpooṛo nwantakiri ahụ na nne ya, laghachi n'ala Izrel. ²² Mgbe o nuru na eze oḥuru gbanwere Herod na Judia bu nwa ya a na-akpo Akelus,^S egwu turu Josef ilaghachi ebe ahụ. Ma n'ihu na adowo ya aka na nti na nro, o wezugara onwe ya gaa n'akuku Galili. ²³ O gara biri n'obodo a na-akpo Nazaret. E sitekwara otu a mezuo okwu onu ndi amuma si na, "A ga-akpo ya onye Nazaret."

3

Nkwusa nke Jon

¹ N'oge ahụ, Jon omee baptizim bɔara na-ezisa ozi n'ozara Judia. Isi okwu ya bu, ² "Chegharianu, n'ihu na alaeze eluigwe di nso." ³ N'ihu na nwoke a bu onye e kwuru okwu banyere ya site n'onu onye amuma Ajzaya si,

"Otu onye na-eti mkpu n'ozara, na-asi,
'Dozienu uzọ maka Onyenwe anyi,

meenụ ka okporouzo ya guzozie.'"^{*}

⁴ Jon yi uwe e ji aji inyinya kamel mee. O kekware ihe okike ukwu nke akpukpo anu n'ukwu ya. Nri ya bu igurube na mmanu anu. ⁵ N'oge ahụ, ndi mmadu sitere Jerusalem, na Judia niile, n'ala niile di Jodan gburugburu, na-apukwuru ya. ⁶ Mgbe ha na-ekwuputa mmehie ha, o mere ha baptizim n'osimiri Jodan.

⁷ Ma mgbe oḥuru otutu ndi Farisii na ndi Sadiusi ka ha na-abia ka e mee ha baptizim, o siri ha, "Unu umu ajuala, onye doro unu aka na nti si unu gbanari onuma nke na-abia?" ⁸ Mianu mkpuru na-egosiputa nchehari unu. ⁹ Unu echekwala na unu puru i si n'ime onwe unu, 'Anyi nwere Ebrahim dika nna,' n'ihu na Chineke puru isite na nkume ndi a meputara Ebrahim umu. ¹⁰ Ma ugbu a atukwasila anyuika na mgborogwu osisi niile. Osisi obula nke na-adighi ami ezi mkpuru ka a ga-egbutu, tuba ya n'ime oku.

¹¹ "Mu onwe m ji mmiri eme unu baptizim n'ihu nchehari, ma onye di ike karja m na-abia. Onye m na-erughi ichita akpukpoukwu ya. O ga-eji Mmuo Nso na oku were mee unu baptizim. ¹² Ihe ifucha oka ya di ya n'aka, o ga-azacha ebe izocha oka ya nke oma, chikota mkpuru oka wiiti tinye ha n'oba, ma jiri oku a na-apughi imenyu emenyu rechapu igbugbo oka."

Jon emee Jisos baptizim

¹³ Mgbe ahụ, Jisos sitere na Galili bɔa n'osimiri Jodan ka Jon mee ya baptizim. ¹⁴ Ma Jon choro igbochi ya, si, "O bu m kwesiri ibiakwute gi ka i mee m baptizim. Gini mere i ji abiakwute m?"

¹⁵ Ma Jisos zara ya si, "**Kwere ka o diri otu a ugbu a, o kwesiri ka anyi mezuo ezi omume niile.**" Mgbe ahụ Jon kwenyere.

¹⁶ Ngwangwa e mechara Jisos baptizim, o sitere na mmiri ahụ riputa. N'otu oge ahụ, eluigwe meghere, Jon huru Mmuo nke Chineke ka o si n'elu fedata di ka nduru na-ebekwasị Jisos n'isi. ¹⁷ Otu olu sitere n'eluigwe kwuo okwu si, "Onye a bu Okpara m, onye m huru n'anya. Ihe ya di m ezi mma."

4

Onwunwa a nwara Jisos n'ozara

¹ Emesja, Mmuo Nso duuru Jisos baa n'ozara ka ekwensu nwaa ya onwunwa. ² Mgbe o busiri onu iri ubochi ano ehie na abali, aguu guru ya nke ukwu. ³ Mgbe ahụ onye onwunwa ahụ bɔkwutere ya si, "O buru na i bu Okpara Chineke, gwa nkume ndi a ka ha gho achicha."

⁴ Ma Jisos zara, "**E dere ya n'akwukwo nso si, 'O bughị naanị site na achicha' ka mma si adi ndu, kama site n'okwu niile si n'onu Chineke puta.**"[†]

⁵ Mgbe ahụ, ekwensu duuru ya baa n'obodo nso ahụ, mee ka o guzo n'ebe dikarisiri elu nke ulonso ukwu, ⁶ si ya, "O buru na i bu Okpara Chineke, site n'ebe a tuda onwe gi n'ala. N'ihu na e dere ya n'akwukwo nso si,

"O ga-enye ndi mmuo ozi ya iwu banyere gi,

ha ga-ebuli gi elu n'aka ha

ka i ghara ikpobi ukwu gi na nkume."[‡]

⁷ Ma Jisos zara si ya, "**E deela ya n'akwukwo nso si, 'I gaghị anwa Onyenwe gi na Chineke gi onwunwa.**'^S"

^S 2:22 2:22 Akelus Onye ketara ichi otu uzọ n'uzo ato n'alaeze Herod. * 3:3 3:3 Ajz 40:3 * 4:4 4:4 Achicha
nwere ike buru nri † 4:4 4:4 Okwu a dikwa n'akwukwo Dit 8:3. ‡ 4:6 4:6 Abụ 91:11,12 § 4:7 4:7 Guokwa
ya n'akwukwo Dit 6:16.

⁸ Ozoḱwa, ekwensu kpooṛo ya gaa n'elu ugwu dī elu, gosi ya alaeze niile nke ụwa na ebuhe ha. ⁹ O siri ya, "Aga m enye gi ha niile ma o buru na i daa n'ala kpoo isiala nye m."

¹⁰ Ma Jisos siri ya, "**Si n'ebe m no puo, ekwensu. N'ih i na akwukwo nso kwuru si, 'O bu naani Onyenwe anyi Chineke gi ka i ga-akpo isiala nye, naani ya ka i ga-efekwa.'**"*

¹¹ Mgbe ahụ ekwensu hapuru ya laa. Ndi mmuo ozi biakwutere ya, nonyere ya, na-ejere ya ozi.

Jisos ebido oru nkwsa

¹² Mgbe Jisos nuru na e tinyela Jon n'ulo mkporo, o puru gaa Galili. ¹³ Emesia, o hapuru Nazaret gaa biri na Kapanom, bu obodo di n'akuku osimiri Galili. O di nso n'oke ala Zebulon na Naftali. ¹⁴ N'uzo di otu a, amuma ahụ Aizaya buru mezuru. Amuma nke siri,

¹⁵ "Ala Zebulon na ala Naftali,
nke di n'akuku osimiri, n'ofe Jordan,
Galili nke ndi mba ozo,

¹⁶ ndi no n'ochichiri
ahula ihè di ukwu.

Ndi bi n'ala onyinyo onwu
ka ihè nwukwasiri."

¹⁷ Site n'oge ahụ gaa n'ihu Jisos bidoro na-ekwusa na-asi, "**Chegharianu, n'ih i na alaeze eluigwe di nso.**"

Okpukpo ndi na-eso uzo ya

¹⁸ Ma mgbe Jisos na-agafe n'akuku osimiri Galili, o huru umunne abuo, Saimon onye a na-akpo Pita, na Andru nwanne ya, ndi oru ha bu iku azu, ebe ha no n'ugbo mmiri na-aku azu. ¹⁹ O siri ha, "**Bianu soro m. Aga m eme unu ndi oku na-akuta mmadu.**"

²⁰ Ha hapuru ugbo azu ha otu mgbe ahụ soro ya.

²¹ Mgbe o gara n'ihu nke nta, o huru umunne abuo ozo, Jemis nwa Zebedi na Jon nwanne ya, ebe ha na nna ha Zebedi no n'ime ugbo mmiri na-ekezi ugbo azu ha. O kpokwara ha, ²² ngwangwa ha hapuru ugbo ha na nna ha soro ya.

Jisos agwo ndi oria

²³ Jisos jehariri n'obodo niile nke Galili, na-akuzi ihe n'ulo nzuko niile ha, na-ekwusakwa ozioma nke alaeze ahụ. O na-agwoḱwa oria na nri nri niile di iche iche n'etiti ndi ahụ. ²⁴ Akuko banyere ya gbasara jesus akuko Siria niile. Mgbe ahụ otutu ndi mmadu kpotaara ya ndi niile ahụ na-esighi ike, ndi na-aria udi oria di iche iche, ndi nwere ahụ mgbu, na ndi mmuo ojo na-esogbu, na ndi akwukwu, na ndi akuku ahụ ha kpownwu akponwu. O gwokwara ha niile. ²⁵ Otutu mmadu sitere na Galili, Dekapolis,[‡] Jerusalem, Judia na n'ofe osimiri Jordan, soro ya.

5

Nkwusa banyere alaeze ohuru ahụ

¹ Mgbe Jisos huru igwe mmadu ahụ, o rigooro n'elu ugwu. Mgbe o noduru ala, ndi na-eso uzo ya biakwutere ya, ² o bido ikuziri ha ihe.

Okwu banyere ndi ngozi na-adiri

O siri:

³ "**Nguzi na-adiri ndi bu ogbenye n'ime mmuo, n'ih i na alaeze eluigwe bu nke ha.**

⁴ **Nguzi na-adiri ndi na-eru uju, n'ih i na a ga-akasi ha obi.**

⁵ **Nguzi na-adiri ndi di nwayo n'obi, n'ih i na ha ga-eketa uwa.**

⁶ **Nguzi na-adiri ndi agu ezi omume na-agu, n'ih i na ndi ahụ ka afọ ga-eju.**

⁷ **Nguzi na-adiri ndi na-eme obi ebere, n'ih i na ha ka a ga-emere ebere.**

⁸ **Nguzi na-adiri ndi di ocha n'obi, n'ih i na ha ga-ahụ Chineke anya.**

* 4:10 4:10 Nke a dikwa n'akwukwo Dit 6:13. † 4:16 4:16 Aiz 9:1,2 ‡ 4:25 4:25 Dekapolis putara Obodo iri.

⁹ Ngozi na-adiri ndi na-eme ka udo di n'etiti mmadu na ibe ya, n'ih i na a ga-akpo ha umu Chineke.

¹⁰ Ngozi na-adiri ndi a na-emegbu n'ih i ezi omume, n'ih i na alaeze eluigwe bu nke ha.

¹¹ "Ngozi na-adiri unu mgbe ndi mmadu na-akocha unu, na-emegbu unu, ma na-ekwukwa okwu ojoo na ugha niile di iche iche megide unu n'ih i m. ¹² Nurijanu onu, nwekwawo obi uto, n'ih i na ugwo oru unu di ukwu n'eluigwe. N'ih i na n'uzo di otu a ka ha sogburu ndi amuma ndi buru unu uzo.

Nnu na ihè

¹³ "Unu bu nnu nke uwa, ma o buru na nnu adighi atokwa uto, a ga-eji gini mee ka o too uto ozo? O bakwaghi uru obula, ma o bughi naani itufu ya, ka ndi mmadu zoo ya ukwu.

¹⁴ "Unu bu ihe nke uwa. Unu di ka obodo e wuru n'elu ugwu nke a na-apughi izo ezo. ¹⁵ Ndi mmadu adighi amunye oriona donye ya n'okpuru igbe, kama a na-adokwasu ya n'elu ihe idoba oriona, ka o nye ndi niile no n'ulo ah u ihè. ¹⁶ Ya mere, kwerenu ka ihè unu nwuo nye mmadu niile, ka ndi mmadu hu oru oma unu, tookwa Nna unu nke bi n'eluigwe.

Mmezu iwu

¹⁷ "Unu echela na m bira ikagbu iwu Mosis, maobu ozizi ndi amuma. Abiaghi m ikagbu akagbu, kama abjara m imezu ha. ¹⁸ N'ezie, agwa m unu, na tutu eluigwe na uwa agabiga, o dighi otu mkpuru edemede obula di nta, o buladi nke dikarisiri nta, nke a ga-esi n'Iwu a wepu ruo mgbe ha niile ga emezu. ¹⁹ N'ih i ya, onye obula nke ga-emebi otu n'ime iwu ndi a, o buladi nke dikarisiri nta, ma kuziekwara ndi ozo ime otu ah u, a ga-agu onye ah u n'onye dikarisiri nta n'alaeze eluigwe. Ma onye na-ezi umu mmadu ka ha debe iwu ah u, ma na-emekwa okwu ndi ah u n'onwe ya, a ga-akpo ya onye di ukwu n'alaeze eluigwe. ²⁰ Ka m dpo unu aka na nti. O buru na ezi omume unu akarighi ezi omume ndi Farisii na ndi ozizi iwu, unu apughi iba n'alaeze eluigwe ma oli.

Ozizi banyere igbu mmadu

²¹ "Unu nuru na-agwara ndi mmadu n'oge gara aga, si, 'Onye egbula mmadu, onye obula gburu mmadu a ga-ekpe ya ikpe.'* ²² Ma asi m unu, na onye obula nke na-ewe iwe megide nwanna ya, na-enyefe onwe ya n'aka ikpe. Onye obula nke na-akpo nwanna ya 'Raka,' ya bu Onye iberiibe,*ga-aza ajuju n'uloikpe. Ozokwa, onye obula nke kporo nwanna ya,*Onye nzuzu,*Sna-edo onwe ya iba n'oku ala mmuo.

²³ "Ya mere, o buru na i gaa inye onyinye gi n'ebe ichu aja, ma cheta n'ebe ah u na gi na nwanna gi adighi n'udo, ²⁴ hapu onyinye gi n'ebe ichu aja, laa ka gi na nwanna gi kpezie. Mgbe unu mere udo, laghachi bia nye onyinye gi.

²⁵ "Mee osiso ka gi na onye kpo gi je ulo ikpe kpezie, mgbe o na-eburubeghi ikpe gi na ya jee n'aka okaikpe, onye ga-enyefe gi n'aka ndi nche, ma eleghi anya etinye gi n'ulo mkporo. ²⁶ N'ezie, agwa m gi, i gagh i e si n'ebe ah u puta ruo mgbe i kwughachiri kobo niile i ji.*

Ikwa iko

²⁷ "Unu nuru na e kwuru si, 'Akwala iko.'† ²⁸ Ma asi m unu, onye obula lere nwan yi anya site na-agu ikwa iko emeleari mmehie ikwa iko n'ime obi ya megide nwan yi ah u. ²⁹ N'ih i nke a, o buru na anya aka nri gi na-eme ka i jehie, ghupu ya tufuo. O kaara gi mma na i tufuru otu akuku ah u gi baa n'alaeze karja na i ji ah u zuruoke baa n'oku ala mmuo. ³⁰ O buru na aka nri gi na-eme ka i jehie, ghupu ya tufuo. O kaara gi mma na i tufuru otu akuku ah u gi ma baa n'alaeze eluigwe, karja na i ji ah u zuruoke ma baa n'oku ala mmuo.

Igba alukwaghi m

³¹ "E kwukwara si, 'Onye obula choro igbara nwunye ya alukwaghi m, ga-ebu uzo dee akukwo alukwaghi m nye nwunye ya.'‡ ³² Ma asi m unu, onye obula gbara nwunye ya alukwaghi m, ma o bughi n'ih i ikwa iko, o na-etinye nwan yi

* 5:21 5:21 Opu 20:13 † 5:22 5:22 Ofu ogori, n'okwu nleli anya ‡ 5:22 5:22 Nke a putara nwanna n'ime Kraist

§ 5:22 5:22 Maobu, Onye na-enweghi uche * 5:26 5:26 Maobu, ugwo niile † 5:27 5:27 Opu 20:14 ‡ 5:31 5:31 Dit 24:1

ahụ n'ọnọdụ ga-eme ka ọ kwaa iko. Ọ bụrụ na nwanyị ahụ alụọ di ọzọ, nwoke ahụ lūrụ nwanyị ahụ na-emekwa mmehie ikwa iko.

Ịnụ iyi

³³ "Ọzọkwa, unu nūrụ na a gwara ndị mmadụ n'oge gara aga sị, 'Anụla iyi ugha, kama mezuo ihe niile unu nūrụ n'iyi nye Onyenwe anyị.' ³⁴ Ma asị m unu anụla iyi ọbụla. Ejikwala eluigwe anụ iyi n'ihì na eluigwe bụ ebe ocheeze Chineke dị. ³⁵ Ejikwala uwa anụ iyi n'ihì na uwa bụ ebe mgbakwasị ụkwụ ya. Ejikwala Jerusalem anụ iyi n'ihì na ọ bụ obodo Eze ukwu ahụ. ³⁶ Ejikwala isi gị anụ iyi n'ihì na i pughị ime ka otu agiri isi gị di ọcha maọbụ di oji. ³⁷ Anụla iyi ọbụla. Kama ka okwu unu bụrụ 'E' maọbụ 'Ee'; ihe ọbụla gafere nke a sitere n'aka ajo onye ahụ.

Ịbọ ọbọ

³⁸ "Unu anụla na e kwuru sị, 'Ọ bụ anya ka a kụkporo, anya n'ọnọdụ anya. Ọ bụrụkwa otu eze ka e tipurụ, eze n'ọnọdụ eze.' ³⁹ Ma ana m asị unu eguzogidela onye bụ ajo onye. Kama ọ bụrụ na mmadụ amaa gị ụra na ntị aka nri, tugharjara ya ntị nke ọzọ. ⁴⁰ Ọ bụrụ na mmadụ agbaa gị akwukwọ n'uloikpe, ka ọ nara gị uwe ime gị, nyekwa ya uwe nke elu gị. ⁴¹ Ọ bụrụ na mmadụ esite n'ike chọọ ka i soro ya gaa puku nzo ụkwụ atọ, soro ya gaa puku nzo ụkwụ isii. ⁴² Nye onye ọbụla rịrọrọ gị ihe. Achughachikwala ndị na-abia ka i binye ha ego.

Ịhụ ndị iro n'anya

⁴³ "Unu nūrụ na e kwuru sị, 'Hunụ ndị agbataobi unu n'anya, ma kpokwanu ndị iro unu asị.'* ⁴⁴ Ma asị m unu, hunụ ndị iro unu n'anya, kpekwaaranu ndị na-esogbu unu ekpere. ⁴⁵ Nke a ga-eme ka unu bụrụ umu nke Nna unu bi n'eluigwe, onye na-eme ka anwụ mụrọrọ ndị oma na ndị ojọ, na-emekwa ka mmiri zoro ndị ezi omume na ndị ajo omume. ⁴⁶ Ọ bụrụ naanị ndị hūrụ unu n'anya ka unu na-ahụ n'anya, gini ga-abụ ugwo ọrụ unu? Ọ buladị ndị ọna ụtụ na-emekwa otu a. ⁴⁷ Ọ bụrụkwa na unu na-ekele naanị ndị enyi unu ekele, ọ dighi ihe ọbụla di iche n'ebe unu na ndị ọzọ nọ. N'ihì na ndị na-amaghị Chineke na-emekwa otu ahụ. ⁴⁸ Ya mere, unu kwesiri izuoke n'irụ ọrụ oma, dika Nna unu bi n'eluigwe si zukwaa oke.

6

Ozizi banyere inye onyinye

¹ "Kpacharanu anya ka unu ghara ime ezi omume unu naanị ka ndị mmadụ hụ unu. N'ihì na unu mee nke a, unu agaghị enweta ugwo ọrụ ọbụla site n'aka Nna unu bi n'eluigwe.

² "Unu afula opi mgbe unu na-enye ndị nọ na mkpa onyinye, n'ihì na otu a ka ndị ihu abụọ na-eme n'ulo nzukọ na n'okporo, ka ndị mmadụ too ha. N'ezie, ana m agwa unu, ha anatala ugwo ọrụ ha n'izuoke. ³ Mgbe unu choro iru ọrụ ebere, meenu ya na nzuzo. Ekwela ka aka ekpe gị mata ihe aka nri gị na-achọ ime. ⁴ Ka onyinye gị bụrụ na nzuzo. Mgbe ahụ, Nna gị, onye na-ahụ ihe di na nzuzo ga-akwughachi gị.

Ozizi banyere ekpere

⁵ "Mgbe ọbụla unu choro ikpe ekpere, unu emela di ka ndị ihu abụọ, n'ihì na ha hūrụ iguzo n'ime ulo ekpere, nakwa n'akuku ụzọ n'anya na-ekpe ekpere, ebe ndị mmadụ ga-ahụ ha. N'ezie, agwa m unu, ha anatala ugwo ọrụ ha n'ebe o zuruoke. ⁶ Kama, mgbe unu choro ikpe ekpere, baanụ n'ime ime ulo unu. Mechiekwanu ụzọ unu, kpokouonu Nna unu n'ekpere na nzuzo. Mgbe ahụ Nna unu, onye na-ahụ ihe e mere na nzuzo, ga-enye unu ugwo ọrụ unu. ⁷ Mgbe unu na-ekpe ekpere, unu ekwula okwu nkukwasị efu di ka ndị na-amaghị Chineke na-eme. Ha chere na a ga-anụ ekpere ha n'ihì otutu okwu ha na-ekwu. ⁸ Unu adila ka ha. Chetanu na tupu unu ario ario ọbụla, Nna unu bi n'eluigwe maara ihe na-akpa unu.

⁹ "Sinu otu a na-ekpe ekpere:

"Nna anyi nke bi n'eluigwe,
ka e doo aha gị nsọ.

¹⁰ Ka alaeze gị bia,
ka e mee uche gị n'ụwa,
dika e si eme ya n'eluigwe.

11 Nye anyị nri nke ụbọchị taa.

12 Gbaghara anyị mmehie anyị,
dịka anyị si agbaghara ndị na-emehie megide anyị.

13 Ekwela ka anyị daba n'ime ọnwụnwụ,
kama, zọpụta anyị n'aka ajọ onye ahụ.*

14 Ọ bụrụ na unu agbaghara ndị mmadụ mgbe ha mehere megide unu, Nna unu nke bi n'eluigwe ga-agbagharakwa unu mmehie unu. 15 Ọ bụrụkwanyị na unu agbagharaghị ndị ọzọ mmehie niile ha, Nna unu nke bi n'eluigwe agaghị agbaghara unu mmehie unu.

Ibu ọny

16 "Ọzọ, mgbe ọbụla unu na-ebu ọny, unu agbarụla ihu unu dịka ndị ihu abụọ na-eme. N'ihị na ha na-agbara ihu ha ka ndị ọzọ hụ na ha na-ebu ọny. N'ezie agwa m unu, ha anatala ụgwọ ọrụ ha. 17 Mgbe i na-ebu ọny, tee isi gi mmanụ, ma saakwa ihu gi mmiri, 18 ka ndị ọzọ ghara ihụta na i na-ebu ọny kama ka ọ bụrụ naanị nye Nna gi, onye anya na-adighi ahụ. Nna gi, onye na-ahụ ihe niile na-eme na nzuzo, ga-akwụ gi ụgwọ.

Ikpado akụ n'eluigwe

19 "Unu akpadola akụ n'ụwa nye onwe unu, ebe ọ ga-agba nchara, akịka atakwa ya, ebe ndị ohi ga-etịwa ma zukwaa ha. 20 Kama kwadoonụ akụ n'eluigwe nye onwe unu, ebe ha na-agaghị agba nchara, ebe akịka na-agaghị eri ha, ebe ndị ohi na-adighi etiwa maọbụ zuo ihe. 21 N'ihị na ebe ọbụla akụ unu di ka obi unu ga-adikwa.

22 "Anyị bụ orionā nke anyị ahụ. Ọ bụrụkwā na anyị gi adiri ọcha, ahụ gi niile ga-ajuputa n'ihè. 23 Ọ bụrụ na anyị gi ajọ njo, akukụ ahụ gi niile ga-ajuputa n'ochichiri. Ọ bụrụkwā na ihè ahụ di n'ime gi aghọ ọchichiri, ọchichiri ahụ ga-adi ukwuu.

24 "Ọ dighi onye ọbụla puru ife nna ukwu abụọ, n'ihị na ọ ga-achọ ihu otu n'ime ha n'anya, kpokwa nke ọzọ asi, maọbụ sọpuru otu ma lelia nke ọzọ anya. Otu a kwa i nweghi ike ife Chineke na akụ otu mgbe ahụ.

Echegbula onwe unu

25 "N'ihị nke a ka m ji na-asi unu, unu echegbula onwe unu banyere ndu unu, ihe unu ga-eri, maọbụ ihe unu ga-anu, maọbụ banyere ahụ unu, ihe unu ga-eyi n'ahụ. Ọ bụ ndu akarighi nri eji azu ya, ka ọ bụ ahụ akarighi ihe e ji ekpuchi ya? 26 Werenụ umu nnunụ di ka ihe imaatu. Ha adighi akụ mkpuru n'ubi maọbụ ewe ihe ubi. Ha adighi achikotakwa ihe debe n'oba. Ma Nna unu nke bi n'eluigwe na-azu ha. Ọ bụ na unu adighi oke onuahia karịa ha? 27 Onye n'etiti unu puru itinye otu nkeji n'ogologo ụbọchị nke ndu'ya site n'ichegbu onwe ya?

28 "Gini mekwaranu unu ji na-anọ n'echiche oge niile maka uwe? Leenu okoko osisi nke ohia. Ha adighi aru ọrụ maọbụ dogbuo onwe ha n'oru. 29 Ma asi m unu, ọ buladi Solomon n'ebube nke ibu eze ya niile, eyighi uwe ọbụla mara mma di ka otu n'ime okoko osisi nke ohia ndi a. 30 Ma ọ bụrụ na Chineke si otu a chọ ahijia efu nke ubi mma, nke puru idi ndu taa ma echi atuba ha n'ite oku, ọ bụ na ọ gaghi a chọ unu mma karia. Unu ndi okwukwe nta? 31 N'ihị nke a, unu echegbukwala onwe unu na-asi, 'Gini ka anyi ga-eri?' maobu, 'Gini ka anyi ga-anu?' maobu, 'Ginikwa ka anyi ga-eyi?' 32 Ọ bụ ihe ndi a ka ndi na-amaghi Chineke na-achosi ike. Ma Nna unu bi n'eluigwe maara na ọ di unu mkpa. 33 Ma burunu uzọ chọ alaeze ya na ezi omume ya, a ga-atukwasikwara unu ihe ndi a niile. 34 Ya mere, unu echegbula onwe unu banyere echi, n'ihị na echi ga-echere onwe ya. Nsogbu nke ụbọchị taa ezuruola ụbọchị taa.

7

Ikpe ndi ọzọ ikpe

1 "Unu ekpela ndi ọzọ ikpe, ka a ghara ikpekwa unu ikpe. 2 N'ihị na a ga-ekpe unu ikpe di ka unu si kpee ndi ọzọ. Ọ bụkwa ihe unu ji tuoro ndi ọzọ ka a ga-eji tuoro unu.

* 6:13 6:13 Akwukwo ochie ufodu na-emechi ekpere a n'uzo di otu a, n'ihị n'alaeze bu nke gi, ike na otuto ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen. † 6:27 6:27 Maobu, otu kubit n'ogologo ya

³ “Gịni mere i ji elee ntakiri ahijia di nwanna gi* n’anya ma i dighi ahuta obodobo osisi di gi onwe gi n’anya? ⁴ Olee otu i ga-esi gwa ya si, ‘Nwanna m, kwere ka m tupu gi ntakiri ahijia danyere gi n’anya,’ mgbe obodobo osisi di gi n’anya, nke na-adighi ekwe gi huzie uzọ. ⁵ Onye ihu abuo! Buru uzọ wepu obodobo osisi di gi n’anya ka i nwee ike ihuzi uzọ tupu ntakiri ahijia nke di nwanna gi n’anya.”

⁶ “Enyela nkita ihe di nsọ. Enyekwala ezi ihe di oke onuahia. Ha ga-azoto ha ma tughariakwa dorie gi.

Riionu, choonu, kuonu aka

⁷ “Na-arionu, unu ga-ariota, na-achonu, unu ga-achota, kuokwanu aka n’uzo, a ga-emehekwaru unu uzọ. ⁸ N’ihi na onye na-ario, na-ariota. Onye na-achota, na-achota. Onye na-aku aka n’uzo ka a ga-emehekwaru uzọ.

⁹ “O di onye n’ime unu, ma o buru na nwa ya arioo ya achicha, ga-enye ya okwute? ¹⁰ Maobu, nwata ahụ arioo azu, o nye ya agwo? ¹¹ Ya mere, ebe unu ndi ojoo maara otu e si enye umu unu ezi onyinye, Nna unu bi n’eluigwe o gaghi enye unu karja, ma o buru na unu arioo ya! ¹² Ya mere, n’ime ihe niile, na-emeso ndi mmadu di ka i si choo ka ha mesoo gi. Nke a bu nchikota ihe iwu na ndi amuma ziri.

Uzo di warawara na ndi di obosara

¹³ “Sitenu n’onu uzọ di warawara banye. N’ihi na onu uzọ ahụ di obosara. Mbara ka uzọ ahụ dikwa na-eduba n’ila n’iyi. Otutu na-esoro ya. ¹⁴ Ole na ole na-achota uzọ ahụ na-eduba na ndu, n’ihi na o di warawara, dikwa nkpagide.

Osisi na mkpuru ya

¹⁵ “Kpachapunu anya! N’ihi na ndi amuma ugha di. Ha na-abiakwute unu n’udidi aturu, ma ha bu agu. ¹⁶ A ga-esite na mkpuru ha mata ndi ha bu. Ndi mmadu o na-esite n’osisi ogwu di n’ohia ghota mkpuru osisi grepu, ka ha na-esite n’osisi uke gbara n’ohia ghota mkpuru fiig? ¹⁷ N’uzo di otu a, osisi obula di mma na-amiputa mkpuru oma, ma osisi di njo na-amiputa mkpuru di njo. ¹⁸ Osisi na-amj mkpuru oma adighi amj mkpuru ojoo. Nke na-amj mkpuru ojoo adighikwa amj mkpuru oma. ¹⁹ Ma osisi obula na-amighi mkpuru oma ka a ga-egbutu tunye ya n’oku. ²⁰ Uzo e si amata osisi oma bu site na mkpuru ya.

Ndi ga-abanye n’alaeze

²¹ “O bughị ndi niile na-asị m ‘Onyenwe anyi, Onyenwe anyi,’ ga-abanye n’alaeze eluigwe, kama o bu naani ndi ahụ na-eme ihe Nna m no n’eluigwe na-achọ ka ha mee. ²² N’ubochi ahụ, otutu ndi mmadu ga-asị m, ‘Onyenwe anyi, Onyenwe anyi, o bu na anyi ejighi aha gi buo amuma, jiri aha gi chupu mmuo ojoo, ma jirikwa aha gi ruo otutu oru ebube?’ ²³ Mgbe ahụ aga m agwa ha hooaha si ha, ‘Amaghị m unu, sitenu n’ihu m puo, unu ndi ajo omume!’

Ihe iso Jisọs Putara

²⁴ “Onye obula nara nti n’okwu ndi a m kwuru, ma meekwa ha, di ka nwoke ahụ maara ihe, onye wuru ulo ya n’elu oke nkume. ²⁵ Mmiri zosikwara ike n’elu ulo ahụ, idee mmiri sokwara, tie n’ulo ahụ. Ifufe siri ike fekwara, ma ulo ahụ adaghi. N’ihi na e wuru ntọala ya n’elu oke nkume. ²⁶ Ma ndi niile nuru okwu ndi a, ma lefuru ha anya, bu ndi nzuzu. Ha di ka nwoke wuru ulo ya n’elu aja. ²⁷ Ngwangwa mmiri zoro, idee mmiri sokwara, ifufe fesikwara ike tie n’ulo ahụ, ulo ahụ dara daruo ala. Odida ya di ukwu.”

²⁸ Mgbe Jisọs kwuchara okwu ndi a, ozizi ya juru igwe mmadu ahụ niile anya. ²⁹ N’ihi na o ziri ihe dika onye nwere ikike. O bughị di ka ndi ozizi iwu ha.

8

Ogwugwo onye ekpenta

¹ Otutu mmadu sooro Jisọs mgbe o si n’ugwu ahụ rịdata. ² Mgbe ha na-aga n’uzo, otu onye ekpenta biakwutere ya kpoo isiala nye ya, rịo ya si, “Onyenwe m, o buru na i chooro, i puru ime ka m di ocha.”

³ O setipuru aka ya, metu ya si, “Achoro m ka i di ocha, dirikwa ocha!” Ngwangwa, ekpenta ahụ lara. ⁴ Jisọs nyere nwoke ahụ iwu si ya, “Hu na igwaghị onye obula,

* 7:3 7:3 Nwanna gi onye agbataobi gi. † 7:16 7:16 Mkpuru N’ebe a o bu ihe Igbo na-akpo omume maobu agwa.

kama gaa gosi onye nchūaja onwe gi, chūọkwa aja onyinye dika Mosis, nyere n'iwu, ka ọ buru ihe ama nye ya."

Okwukwe nke onye ọchịagha

⁵ Mgbe ọ banyere na Kapanom, * otu onye ọchịagha† bjakwutere ya rịọọ ka o nyere ya aka. ⁶ Ọ siri, "Onyenwe m, onye na-ejere m ozi dina n'ulo n'oke ihe mgbu, akuku ahụ ya kpọnwukwara akponwu."

⁷ Jisọs siri ya, "**Ọ bu m bja gwoọ ya?**"

⁸ Ma onye ọchịagha ahụ zara ya si, "Onyenwe m, ekwesighi m ka i bata n'okpuru ulo m. Naani nodu n'ebe a, kwuo okwu, ahụ ga-adikwa onye na-ejere m ozi ike. ⁹ N'ih na mu onwe m bukwa onye no n'okpuru ikike ọchichi, nwee ndi agha no n'okpuru m. Ana m asi onye nke a, 'gaa.' Ọ gaa, sikwa onye nke ọzọ, 'bja.' Ọ bja. Ana m asi ohu m, 'mee nke a.' Ọ na-emekwa ya."

¹⁰ Mgbe Jisọs nuru okwu a, o juru ya anya nke ukwu. Ọ gwara igwe mmadu ahụ so ya okwu si, "**N'ezie, ahubeghi m okwukwe di otu a ebe ọbula; ọ buladi n'izrel niile.** ¹¹ **N'ezie kwa, otutu ndi mmadu ga-esite n'owuwa anyanwu nakwa odida anyanwu bja soro Ebrahim na Ajizik na Jekob nokoo n'oriri n'alaeze eluigwe.** ¹² **Ma umu alaeze ahụ, ka a ga-atupu n'ezi, n'ime ọchichiri, ebe ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adi."**

¹³ Jisọs gwara ọchịagha ahụ okwu si ya, "**Laa! E meerela gi di ka okwukwe gi siri di.**" Ahụ diri onye ahụ na-ejere ya ozi mma n'otu awa ahụ.

Jisọs agwo ndi oria

¹⁴ Mgbe Jisọs ruru n'ulo Pita, ọ chọputara na nne nwunye ya nwere ahụ ọkụ. ¹⁵ Ọ meturu ya aka, ahụ ọkụ ahụ hapuru ya, o biliri malite ijere ya ozi.

¹⁶ N'oge uhuruchi, ha kpotaara ya otutu ndi mmuo ojoo na-esogbu. O ji okwu onu chupu mmuo ojoo ahụ niile, gwọkwa ndi niile ahụ na-adighi ike. ¹⁷ Nke a bu imezu amuma ahụ Ajzaya buru si, "O bupuru nri nri anyi niile, burukwa oria anyi niile."[‡]

Ihe ọ ga-efu iso jisọs

¹⁸ Mgbe Jisọs huru igwe mmadu di ukwu ndi gbara ya gburugburu, ọ nyere ndi na-eso ọzọ ya iwu ka ha gafee n'ofe nke ọzọ. ¹⁹ N'oge ahụ, otu onye n'etiti ndi na-ezi iwu bjakwutere ya si ya, "Onye nkuzi, aga m eso gi gaa ebe ọbula i na-aga."

²⁰ Jisọs zara, si, "**Nkita ohia nwere onu ebe ha na-edina. Umu nnunu nke igwe nwekwa akwu; ma Nwa nke Mmadu enweghi ebe obibi."**

²¹ Otu onye ọzọ n'ime ndi na-eso ọzọ ya siri ya, "Onyenwe m, aga m eso gi, kama kwere ka m buru ọzọ gaa lie nna m."

²² Ma Jisọs zara si ya, "**Soro m ugu a. Hapu ndi nwuru anwu ka ha lie ndi nwuru anwu ibe ha."**

Ebili mmiri adajuo

²³ Mgbe ọ banyere n'ugbo, ndi na-eso ọzọ ya sooro ya. ²⁴ N'otu ntabi anya, oke ifufe bidoro ife n'odo mmiri ahụ, nke mere na ebili mmiri na-ekpuchi ugbo ahụ. Ma ọ no na-arahu ura mgbe ihe ndi a na-eme. ²⁵ Ndi na-eso ọzọ ya jekwuuru ya, kpotee ya, si ya, "Onyenwe anyi, zoputa anyi! Lee, na anyi n'ala n'iyi."

²⁶ Ma ọ zaghachiri, "**Unu ndi okwukwe nta, gini mere ujo ji na-atu unu?**" Mgbe ahụ o biliri baara ifufe ahụ na ebili mmiri ahụ mba. Ha niile dajuru, deere jii.

²⁷ O juru ndi na-eso ọzọ ya anya, mee ka ha juo ajuju si, "Ọ bu udi mmadu di ahaa ka nwoke a bu? Ọ buladi ifufe na ebili mmiri na-eme ihe o kwuru."

Ọgwugwo ndi mmuo ojoo na-esogbu

²⁸ Mgbe o rutere n'ofe nke ọzọ nke obodo Gadarin, mmadu abuo ndi mmuo ojoo si n'ebe a na-eli ozu zutere ya. Ha na-akpa ike nke ukwu, na ọ dikwaghi onye na-esite n'uzo ahụ agafe n'ih ha. ²⁹ Ngwangwa, ha tiri mkpu bido na-aju ajuju si, "Gini ka anyi na gi nwekorọ, gi Okpara Chineke? I gaghị echekwa eche ka oge ruo tupu ibido ita anyi ahuhu?"

³⁰ Igwe ezi§ no n'akuku ebe ahụ na-akpa nri. ³¹ Mmuo ojoo ndi a rioro ya arioro si, "Ọ buru na i chupu anyi, biko, hapu anyi ka anyi banye n'ime ezi ndi a."

* 8:5 8:5 Obodo dikarisiriri nso osimiri Jordan, n'akuku ndida ugwu onu mmiri Galili. † 8:5 8:5 Onye na-achị nari ndi agha ‡ 8:17 8:17 Ajz 53:4 § 8:30 8:30 Ezi Ezi bu otu n'ime anumanu ndi na-adighi ọcha nye ndi Juu. Lev 11:7

³² O nyere ha iwu si ha, **“Ngwa, gaanu!”** Ha sitere n’ime mmadu abuo ahụ puta banye n’ime igwe ezi ahụ. Otu mgbe ahụ kwa, ezi ndi ahụ niile gbaara oşo site na mkputamkpu ala onu mmiri ahụ dabanyechaa n’ime mmiri ahụ. Ha nwukwara n’ime ya. ³³ Ndi na-elekota igwe ezi ndi ahụ gbapuru gbaga n’ime obodo koro ha ihe niile mere; tinyere ihe mere ndi ahụ mmuo oşo na-esogbu. ³⁴ Ya mere ndi niile no n’obodo ahụ putara ihu Jisus. Mgbe ha huru ya ha roro ya si ya puora ha n’akuku obodo ha.

9

Jisus agwo onye ahụ ya kponwuru akponwu

¹ Jisus banyekwara n’ugbo mmiri nke kworo ya biaruo n’obodo nke ya. ² Ndi ikom ufodu butere ya otu nwoke akuku ahụ ya kponwuru akponwu, bu onye dina n’ute. Mgbe Jisus huru okwukwe ndi ahụ, o gwara onye orja ahụ okwu si ya, **“Nwee obi ike nwa m nwoke n’ihi na a gbagnarala gi mmehie gi niile.”**

³ N’oge a, ufodu ndi ozizi iwu nke ndi Juu no n’ebe ahụ sirita onwe ha, “Nwoke a na-ekwulu Chineke.”

⁴ Ma ebe Jisus matara ihe ha na-eche n’obi ha, o siri, **“Gini mere unu ji na-eche ajo echiche n’obi unu? ⁵ Olee nke ka mfe ikwu? O bu i si, ‘A gbagnarala gi mmehie gi niile,’ ka o bu i si, ‘Bilie jee ije?’ ⁶ Ma ka unu mata na Nwa nke Mmadu nwere ikike n’uwa igbagnarala mmehie.”** O siri onye ahụ akuku ahụ ya kponwuru akponwu, **“Bilie, chiru ute gi laa!”** ⁷ Nwoke ahụ biliri, chiru ute ya laa n’ulo ya. ⁸ Mgbe igwe mmadu a huru ihe ahụ mere, akpata oyi juru ha n’ahụ n’ihi egwu. Ha tokwara Chineke onye na-enye umu mmadu ikike di otu a.

Okpukpo Matiu

⁹ Mgbe Jisus si n’ebe ahụ na-aga, o huru otu nwoke a na-akpo Matiu ka o noduru ala n’ulo inakota utu. O siri ya, **“Soro m.”** Na-atufughi oge, o hapuru ihe niile soro ya.

¹⁰ Di ka o noduru ala iri nri uhuruchi n’ulo Matiu, otutu ndi ona utu na ndi mmehie sooro ya na ndi na-eso uzu ya nodu na-eri nri. ¹¹ Mgbe ndi Farisii huru nke a, ha juru ndi na-eso uzu ya ajuju si ha, **“Gini mere onye ozizi unu ji eso ndi ona utu na ndi mmehie na-eri nri?”**

¹² Mgbe o nuru nke a, Jisus siri, **“Mkpa dibia adighi akpa ndi ahụ di ike, kama o bu ndi ahụ na-esighi ike ka mkpa dibia na-akpa. ¹³ Ma gaanu muta ihe okwu a putara, ‘Ana m achọ ehere, o bughị aja.’* N’ihi na abiaghị m ikpo ndi ezi omume, kama abjara m ikpo ndi mmehie.”**

Ajuju banyere ibu onu

¹⁴ Emesia, ndi na-eso uzu Jon bjara juo ya ajuju si, **“Gini mere ndi na-eso uzu gi adighi ebu onu di ka anyi onwe anyi na ndi Farisii na-eme?”**

¹⁵ Jisus juru ha si, **“O kwesiri ka ndi enyi onye na-alu nwunye oheru noro na mwute na-erighi nri, mgbe ha na di nwanyi oheru no? Oge na-abia mgbe a gawepu di nwanyi oheru n’etiti ha, mgbe ahụ ka ha ga-ebu onu.”**

¹⁶ **“O dighi onye na-eji akwa oheru kwachie ebe akwa ochie siri dokaa, n’ihi na akwa ahụ ga-esi n’ebe a kwachiri ya dowaa; mee ka o di njo karja ka o di na mbu. ¹⁷ O dikwaghị onye ga-etinye mmanya oheru n’ime karama akpukpo ochie, n’ihi na karama ochie ahụ ga-agbawa mee ka mmanya oheru ahụ wufuo. Kama o di mma itinye mmanya oheru n’ime karama akpukpo oheru, nke ga-echekwa ha abuo nke oma.”**

Nwata nwanyi na otutu ndi ozo

¹⁸ Mgbe o no na-ekwu okwu, otu onyeisi ulo ekpere bjara kpo isiala nye ya, si, **“O dibeghi anya nwa m nwanyi nwuru. Otu o di, bja ka i bikwasị ya aka gi. O ga-ebili dikwa ndu ozo.”** ¹⁹ N’ihi nke a, Jisus soro ya gawa. Ndi na-eso uzu ya sokwara ha.

²⁰ Ma o nwere otu nwanyi onye ahụ na-esighi ike. Nwanyi a anoola n’orja a afọ iri na abuo. O bukwa orja oruru obara nke na-adighi akwusi akwusi ka o na-aria. Nwanyi a sitere n’azu biaruo ya nso, metu onu uwe ya aka. ²¹ N’ihi na o kwuolarị n’ime obi ya si, **“O buru nno na m ga-enwe ike metu onu uwe ya aka, a ga-agwo m.”**

²² Jisus chighariri lee ya anya si ya, **“Ada m, nwee obi ike, n’ihi na e sitela n’okwukwe gi mee ka ahụ di gi mma.”** Ahụ dikwara nwanyi ahụ mma site n’oge ahụ.

²³ Mgbe Jisus batara n’ulo onyendu ulo ekpere ndi Juu ahụ, hu igwe mmadu ka ha natu uzu na ndi na-egbu oja. ²⁴ O siri ha, **“Sinu ebe a puo, nwata nwanyi a anwughị**

* 9:13 9:13 Hos 6:6

anwu, kama o no n'ura." Ma ha chirị ya ochi. ²⁵ Ma mgbe achupusiri igwe mmadu ahụ, o banyere n'ime ulò, jide nwata nwanị ahụ n'aka, o bilie oṭo. ²⁶ Akuko oru ebube a gbasara n'ebe niile n'ala ahụ.

Jisos agwoṣ ndi isi na onye ogbi

²⁷ Mgbe Jisos si n'ebe ahụ na-apu, umu nwoke abuo ndi kpuru isi sooro ya. Ha tikuru ya mkpu na-asi, "Nwa Devid, meere anyi ebere!"

²⁸ Ha sooro ya bata n'ulo ebe o no. O juru ha ajuju si, **"Unu kwere na m nwere ike ime ka unu hu uzọ?"**

Ha zara si ya, "E, Onyenwe anyi, anyi kweere."

²⁹ O meturu ha aka n'anya si ha, **"Ya diri unu di ka okwukwe unu si di."** ³⁰ Ngwangwa ndi isi ahụ bidoro ihu uzọ. Jisos maara ha okwa si ha **"Unu agwakwala onye obula."** ³¹ Ma ha puru gbasaa akuko a ebe niile n'ala ahụ.

³² Mgbe ndi a sitere n'ebe ahụ puo, ndi ozo buteere ya nwoke dara ogbi, onye mmuo ojoo bikwa n'ime ya. ³³ Mgbe o chupuru mmuo ojoo ahụ, onye ogbi ahụ bidoro ikwu okwu. Iburo nwuru igwe mmadu no n'ebe ahụ. Ha siri, "Anyi ahutubeghi ihe di otu a n'ala Izrel."

³⁴ Ma ndi Farisii siri, "O bu ekwensu, eze ndi mmuo ojoo, na-enye ya ike ichupu mmuo ojoo."

Ndi oru adighi ukwu

³⁵ Jisos jehariri n'obodo niile na ogbe niile di n'ebe ahụ, ma ndi ukwu na ndi nta, na-ezi ihe n'ulo ekpere ndi Juu, na-ekwusakwa ozioma nke alaeze ahụ. O na-agwoakwa oria na nria nria niile di iche iche. ³⁶ Mgbe o huru igwe mmadu niile na-abjawkute ya, omiko ha mere ya, n'ihu na ha bu ndi a na-esogbu. Ndi na-enweghi onye inyeaka. Ndi di ka aturu na-enweghi onye na-azu ha. ³⁷ Mgbe ahụ, o siri ndi na-eso uzọ ya, **"Owuwe ihe ubi hiri nne n'ezie. Ma ndi oru di ole na ole. ³⁸ Ya mere, rionu Onyenwe owuwe ihe ubi ka o zite ndi oru n'owuwe ihe ubi ya."**

10

Jisos ezipu ndi ozi iri na abuo

¹ Jisos kporo ndi na-eso uzọ ya iri na abuo nye ha ikike ichupu mmuo na-adighi ocha, na igwo nria nria na oria niile di iche iche.

² Nke a bu aha ndi ozi iri na abuo ahụ:

Saimon (onye a na-akpokwa Pita) na Andru nwanne Saimon;
Jemis nwa Zebedi, na Jon nwanne ya.

³ Filip na Batalomi;
Tomos na Matiu onye ona utu;
Jemis nwa Alfios, na Tadios.

⁴ Saimon onye a na-akpo Zilot* na Judas Iskariot, onye raara ya nye n'aka ndi gburu ya.

⁵ Ndi ikom iri na abuo ndi a ka Jisos nyere ikike zipu. Maara ha okwa si ha: **"Unu agala n'ebe ndi mba ozo, maobu n'ebe ndi Sameria no. ⁶ Kama jekwurunu umu Izrel, ndi bu aturu furu efu. ⁷ Mgbe unu na-aga, na-ekwusaaranu ha si, 'alaeze eluigwe a dila nso.' ⁸ Gwoonu ndi oria, kpoteenu ndi nwuru anwu, meenu ka ahụ ndi ekpenta di ocha, chupukwanu mmuo ojoo. N'efu ka unu natara. Ya mere, nyenu n'efu.**

⁹ "Mgbe unu na-aga, unu anatala olaocha maobu olaedo, maobu ola obula tnye n'ime belit unu. ¹⁰ Unu ejikwala akpa maka njem unu, maobu uwe abuo, maobu akpukpokwu, maobu mkpanaka. N'ihu na onye oru kwesiri ihe e ji azu ya. ¹¹ Ma obodo obula maobu ogbe obula unu bara n'ime ya, choonu ufodu ndi kwesiri nsopuru bi n'obodo ahụ. Nogidekwanu n'ulo ha ruo mgbe unu ga-ahapu obodo ahụ. ¹² Mgbe unu na-abanye n'ulo ahụ, keleenu ndi bi na ya si, udo diri unu. ¹³ O buru na ndi no n'ulo ahụ anabata unu, meenu ka udo unu bjakwasị n'ulo ahụ. O burukwanu na ha anabataghi unu, ka udo unu loghachikwute unu. ¹⁴ O buru na onye obula anabataghi unu, maobu ju inuru okwu unu, mgbe unu

* **10:4** 10:4 Onye so n'otu ndi Juu choro iji ike kwatuo ochichi ndi Rom. † **10:8** 10:8 N'akwukwo nso, ekpenta bu aha gunyere otutu oria na-emetuta anu ahụ.

na-ahapụ ụlọ ahụ maọbụ obodo ahụ kụchapụnyụ aja dị n'ụkwụ unu. ¹⁵ N'ezio kwu, ọ ga-adiri obodo ahụ n'ọbọchị ikpe karịa obodo Sọdọm na Gọmọra.

Mkpagbu nke oge di n'ihu

¹⁶ “Ana m ezipu unu di ka aturu n’etiti agu. Ya mere, nweenu uche di ka agwo. Burunu ndi a na-apughị ita uta di ka nduru. ¹⁷ Kpachapunu anya. N’ihi na a ga-enyefe unu n’aka nzuko ndi ulọ ikpe, piaakwa unu ihe n’ulo ekpere ha. ¹⁸ A ga-ekpe unu ikpe n’ihu ndi na-achi achi na n’ihu ndi eze n’ihi m. Ma nke a ga-enye unu ohere igwa ha ihe banyere m. E, nke a ga-enye unu ohere igba ama banyere m nye ndi mba ozo. ¹⁹ Mgbe ha jidere unu na-ekpe unu ikpe, unu echegbula onwe unu banyere ihe unu ga-ekwu, maobu otu unu ga-esi kwuo ya. N’ihi na a ga-eme ka unu mata ihe unu ga-ekwu n’oge ahụ. ²⁰ N’ihi na o bughị unu ga-ekwu n’onwe unu. Kama Mmuo nke Nna unu bi n’eluigwe ga-esite n’onu unu kwuo okwu.

²¹ “Nwanne ga-arara nwanne ya nye ka e gbuo ya, nna ga-ararakwa nwa ya nye. Umu ga-ebili megide ndi muru ha mee ka e gbuo ha. ²² Mmadu niile ga-akpo unu asi n’ihi m. Ma onye ga-eguzosi ike ruo ogwugwu ka a ga-azoputa. ²³ Mgbe obula ndi mmadu sogburu unu n’otu obodo ghalaganu n’obodo ozo. N’ezie, asi m unu, unu agaghị agazucha obodo niile nke Izrel tupu Nwa nke Mmadu aloghachi.

²⁴ “Nwata akwukwo adighi akari onye nkuzi ya. Ohu adighi akarikwa nna ya ukwu. ²⁵ O zuorela onye na-eso uzo onye nkuzi ka o di ka onye nkuzi ya, na ohu ahụ ka o di ka onyenwe ya. O buru na a kporo nna nwe ulọ Belzebub, a ga-esi aña ghara ikpo ndi ezinaulo ya ihe kari ri nke a?

Onye e kwesiri itu egwu

²⁶ “Ya mere unu atula ha egwu. O nweghi ihe obula e kpuchiri ekpuchi nke a na-agaghị ekpughe, maobu ihe e zoro ezo nke a na-agaghị eme ka o puta ihe. ²⁷ Ihe m na-agwa unu ugbu a na nzuzo, kosaanu ya mgbe chi boru. Ihe m ji nwayo mee ka o baa unu na nti, nodunu n’elu ulọ kwusaa ya. ²⁸ Unu atula egwu ndi puru igbu naani anu ahụ unu, ma ha enweghi ike imetu mkpuruobi unu aka. Kama onye unu ga-atu egwu bu Onye ahụ nwere ike imebi anu ahụ unu na mkpuruobi, tubakwa ha n’oku ala mmuo. ²⁹ O bughị otu kobo ka a na-ere umu nza abuo? Ma otu n’ime ha agaghị ada n’ala ma o buru na Nna unu bi n’eluigwe amaghị. ³⁰ O buladi agiri isi di n’isi unu ka a maara onuogugu ha. ³¹ Ya mere, unu atula egwu. Unu di oke onu kari otutu umu nza.

³² “Ya mere, onye obula kwuputara m n’ihu umu mmadu, ka mu onwe m ga-ekwuputa n’ihu Nna m bi n’eluigwe. ³³ Ma onye obula na-agonari m n’ihu ndi mmadu, mu onwe m ga-agonarikwa ya n’ihu Nna m bi n’eluigwe.

³⁴ “Unu echekwala na m bjara iweta udo n’uwa. Abiaghị m iweta udo, kama o bu iwebata mma agha. ³⁵ Abjara m ime,

“Ka nwoke megide nna ya,
ka nwa nwanyi megide nne ya,
ka nwunye nwa megide nne di ya,

³⁶ ndi iro mmadu ga-abu ndi ezinaulo ya.”[‡]

³⁷ “O buru na i huru nne gi maobu nna gi n’anya kari m, i kwesighi ibu onye nke m. O buru na i huru nwa gi nwoke, maobu nwa gi nwanyi n’anya kari m, i kwesighi ibu onye nke m. ³⁸ Onye obula na-eburughi obe ya soro m, ekwesighi i bu onye nke m. ³⁹ Onye obula chotara ndu ya ga-etufu ya, ma onye obula tufuru ndu ya maka m, ga-achotakwa ya.

⁴⁰ “Ndi niile nabatara unu na-anabata m. Mgbe ha nabatara m, o bukwa Onye ahụ zitere m ka ha na-anabata. ⁴¹ O buru na unu anabata onye amuma n’ihi na o bu onye amuma, unu na onye amuma ahụ ga-enweko otu ugwo oru. O burukwa na unu anabata onye ezi omume n’ihi ezi omume ya, unu ga-esorokwa ya nata ugwo oru nke onye ezi omume. ⁴² O buru na onye obula ekunye otu n’ime ndi a na-eso uzo m mmiri oyi ka o nuo, n’ihi na o bu onye na-eso uzo m, n’ezie, asi m unu, o ghaghị inata ugwo oru ya.”

11

Ozi Jon ziri ka e zie Jisos

¹ Mgbe Jisos nyesiri ndi na-eso uzo ya ndumodu ndi a, o hapuru ebe ahụ puo. Bido na-ejeghari n’obodo di iche iche na-ezisa ozioma.

² Jọn omee baptizim nọkwa n'ụlọ mkpọrọ n'oge ahụ. Mgbe ọ nūrụ akụkọ ọrụ ebube niile nke Kraịst na-arụ, ọ zipurū ndị na-eso ụzọ ya. ³ Ọ gwara ha ka ha jụọ ya ajujụ si, "Ọ bụ gị bụ onye ahụ anyị na-ele anya ọbibiya ya, ka ọ bụ onye ọzọ?"

⁴ Jisọs zara ha si, "Laghachinụ azụ gwa Jọn banyere ihe unu nūrụ na ihe anya unu hūrụ. ⁵ Gwanụ ya na a na-eme ka ndị isi hụ ụzọ, ka ndị ngwūrọ gaa ije. A na-emekwa ka ahụ ndị ekpenta dij ọcha. *Ndị ogbi na-anụ ihe, na-ekwu okwu. Ndi nwūrụ anwụ ka a na-akpote. Gwakwanụ ya ihe banyere ozioma a na-ezisara ndi ogbenye. ⁶ Ziekwanụ ya ozi a, na ngozi na-adiri onye ahụ na-enweghi ihe mkpasu iwe n'ihu m."

⁷ Mgbe ndi ahụ Jọn zitere lara, Jisọs bidoro igwa igwe mmadu nọ n'ebe ahụ okwu banyere Jọn. Ọ juru ha ajujụ si, "Mgbe unu gara n'ozara ihu Jọn, gini ka unu lere anya na unu ga-ahụ? Ọ bụ ahijia achara nke ikuku na-ebughari? ⁸ Ma ọ bughị otu a, gini ka unu puru iga ihu? Ọ bụ nwoke yi uwe mara mma? Ma lee ndi na-eyi uwe di oke onuhia na-anọ n'ulo eze. ⁹ Ma gini ka unu lere anya na unu ga-ahụ? Ọ bụ onye amuma? E, asị m unu, ọ bụ onye kari onye amuma. ¹⁰ Onye bụ onye ahụ e dere ihe banyere ya n'akwukwo nsọ si, "Lee, aga m ezipu onyeozu m n'ihu gi, onye ga-edozi ụzọ gi n'ihu gi."†

¹¹ N'ezie, ọ dighi nwoke obula n'etiti ndi nwanji muru di ukwu karja Jọn omee baptizim. Ma onye dikarisiri nta n'alaeze eluigwe di ukwu karja ya. ¹² Site n'ubochi ndi ahụ Jọn omee baptizim malitere ọrụ ya ruo ughu a, ihe banyere alaeze eluigwe na-agabiga ihe ike. Otu a kwa ndi di ike na-abagidekwa ya. ¹³ N'ihu na tupu Jọn abia, iwu na ndi amuma niile buru amuma banyere alaeze a. ¹⁴ Ọ burukwa na unu jikeere inabata ya, ọ bụ ya bụ Ilaia ahụ, nke na a ga ibia. ¹⁵ Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru.

¹⁶ "Gini ka m ga-eji tonyere ndi bi n'ogbo a? Gini ka ha yiri? Ha di ka umuntakiri na-egwuri egwu n'ama, ndi na-asị ihe ha,

¹⁷ "Anyi gburu unu oja, ma unu ekweghi ete egwu. Anyi buuru unu abu ikwa ozu, ma unu akwaghi akwa.'

¹⁸ Jọn biara na-erighi achicha maobu ihe onunu. Ha siri, 'Mmuo ojo bi n'ime ya.' ¹⁹ Ma Nwa nke Mmadu biara na-eri ihe oriri, na-anukwa ihe onunu. Ha si, 'Lee, onye oke oriri na onye oke anumanu abiala, enyi ndi ona utu na ndi mmehie.' Ma amamihe na-esite n'oru ya gosiri na ihe o mere di mma."

Abumonu nye obodo ndi na-ekwenyeghi

²⁰ Mgbe ahụ ọ bidoro ihu obodo niile ebe ọ ruru otutu ọrụ ebube onu, n'ihu na obodo ndi a echegharighi. ²¹ "Ahuhu ga-adiri gi Korazin. Ahuhu ga-adikwara gi Betsaida. N'ihu na a si na ọ bụ n'ime Taja na Saidon ka a ruru ọrụ ebube niile a ruru n'ime unu, ha gaara echeghari ma gosikwa ncheghari ha site n'iyi uwe mke na ikpokwasi onwe ha ntu n'isi. ²² N'ezie asị m unu, ọ ga-adiri unu njo n'ubochi ikpe ahụ karja obodo Taja na Saidon. ²³ Ma gi Kapanom bu obodo a na-asopuru, a ga-ebuli gi elu ruo eluigwe? Mba, i ga-aridaru oku ala mmuo. N'ihu na a si na a ruru ọrụ ebube m ruru n'ime gi n'obodo Sodom, a garaghi ala ya n'iyi. Ọ gaara adiri ruo taa. ²⁴ N'ezie asị m unu, ọ ga-adiri unu njo n'ubochi ikpe ahụ karja obodo Sodom."

Izuike nye ndi ike gwuru

²⁵ N'oge ahụ, Jisọs kwuru si, "Nna, Onyenwe eluigwe na uwa, ana m ekele gi, n'ihu na i zonariri ndi okachamara ezikwu ahụ, ma kpughee ya nye umuntakiri. ²⁶ E, Nna m, ọ toro gi utọ ime ya n'uzo di otu a.

²⁷ "Nna m enyefeela m ihe niile n'aka. Ọ dighi onye maara Okpara ahụ ma ọ bughị Nna ya. Ọ dikwaghi onye maara Nna karja Okpara ahụ na ndi Okpara ahụ kwadoro igosi Nna ya.

²⁸ "Biakwutenu m unu niile ndi na-adogbu onwe unu n'oru, ndi e bokwasiri ibu di arọ. Aga m enyekwa unu izuike. ²⁹ Nyaranu yoku nke m n'olu unu, mutakwanu ihe site n'aka m. N'ihu na adi m nwayo, burukwa onye di umeala

* 11:5 11:5 Orja a bu ekpenta, a bughị ka anyi si mara ya n'ala anyi, kama ọ bụ aha ndi Griik ji mara orja niile di iche iche nke na-emetuta akpuko ahụ. † 11:10 11:10 Mal 3:1 ‡ 11:25 11:25 Maobu, ana m eto gi § 11:29 11:29 Maobu, iyagba

n'obi. Unu ga-achotakwara mkpuruobi unu izuike. ³⁰ N'ih na yoku m di mfe, ibu m adighikwa arọ."

12

Jisọs bu Onyenwe ubochi izuike

¹ N'oge ahụ, Jisọs sitere n'ubi a kuru ọka na-agafe n'ubochi izuike. Ma ebe aguu na-agu ndi na-eso uzọ ya, ha malitere igho ogbe ọka, na ita mkpuru ya. ² Mgbe ndi Farisii huru nke a, ha siri ya, "Lee, ndi na-eso uzọ gi na-eme ihe na-ezighi ezi ime n'ubochi izuike!"

³ Ma o zara ha si, "**Ọ bu na unu agutaghị ihe Devid na ndi ya na ha soo mere mgbe aguu na-agu ha?** ⁴ Otu o si banye n'ulo Chineke, ya na ndi so ya, rie achicha a na-eche n'ihu Chineke, nke na-ezighi ezi n'iwu ka ha rie, kama o diiri naan ndi nchajaja iri ya. ⁵ Ka o bu na unu agutabeghi ebe e dere ya n'ime akwukwo iwu Mosis na ndi nchajaja na-emeru ubochi izuike n'ulonso ukwu ahụ, ma o dighi onye na-ata ha uta? ⁶ Ma ana m agwa unu na onye di ukwu karja ulonso ukwu no n'ebe a. ⁷ O buru na unu ghotara ihe akwukwo nso na-ekwu mgbe o na-asị, 'Ana m achọ ebere, o bughị aja.'* Unu agaraghị ama ndi ikpe na-amaghị ikpe. ⁸ N'ih na Nwa nke Mmadu bu Onyenwe ubochi izuike."

⁹ O sitere n'ebe ahụ puo banye n'ulo nzuko ha. ¹⁰ N'ebe a ka o huru otu nwoke aka ya kponwuru akponwu. Ndi no n'ebe ahụ juru ya ajuju si, "O ziri ezi n'iwu igwo mmadu n'ubochi izuike?"†

¹¹ Ma o zara ha si, "**Ọ buru na otu onye n'ime unu nwere otu aturu danyere n'ime olulu n'ubochi izuike ginị ka o ga-eme? Ọ ga-ahapu ya n'ebe ahụ? Ọ gaghị ejide ya doputa ya?** ¹² Mmadu o dighi mkpa karja aturu? Ya mere, o ziri ezi n'iwu bu iru oru oma n'ubochi izuike."

¹³ Mgbe ahụ o siri nwoke ahụ. "**Setipu aka gi.**" Nwoke ahụ setipuru aka ya. Aka ahụ dikwara ya mma di ka aka nke ozọ. ¹⁴ N'ih nke a ndi Farisii sitere n'ebe ahụ puo, ga gbaa izu otu ha ga-esi gbuo ya.

Onye Chineke hoputara

¹⁵ Ma ebe Jisọs maara ihe ha na-ezube ime, o sitere n'ebe ahụ puo. Ma otutu ndi mmadu sooro ya. O gwokwara ha nrja nrja ha niile. ¹⁶ Ma o nyere ha iwu ka ha hapu igwa ndi ozọ onye o bu. ¹⁷ Nke a bu ka emezuo okwu ahụ Aizaya onye amuma kwuru, ¹⁸ "Onye a bu onye na-ejere m ozi, onye m hoputara.

Onye m hukwara n'anya. O bukwa onye ihe ya na-atọ m uto.

Aga m etinye Mmuo m n'ime ya.

O ga-eme ka ikpe ziri ezi rute mba niile aka.

¹⁹ O gaghị ese okwu, o gaghị etisikwa mkpu ike.

O nweghi onye ga-anu olu okwu ya n'ez.

²⁰ O gaghị agbaji ahija riidi azopjara n'ala,

maobu menyuo ogbo oriṅa na-enwu ntakiri ntakiri,

tutu ruo mgbe o ga-eme ka ikpe ziri ezi merie.

²¹ O bukwa n'aha ya ka mba niile di n'awa ga-atukwasị olileanya ha."‡

Jisọs na ekwensu

²² Emesja, ha kpotaara ya otu nwoke kpuru isi ma daakwa ogbi. O bukwa onye mmuo ojoo na-esogbu. O gworo ya, mee ka nwoke ahụ hu uzọ, bidokwa ikwu okwu. ²³ Ihe a juru igwe mmadu no n'ebe ahụ anya. N'ih ya, ha kwuru si, "Nwoke a, o ga-abu Nwa Devid?"§

²⁴ Mgbe ndi Farisii nuru nke a, ha siri, "Nwoke a chupuru mmuo ojoo a n'ih na Belzebug, eze ndi mmuo ojoo, nyere ya ike ichupu ya."

²⁵ Ma ebe o matara ihe ha na-eche n'obi ha. O gwara ha okwu si, "**Alaeze obula kewara megide onwe ya ga-ada. Obodo o bu maobu ezinaulo obula kewara megide onwe ya agaghị eguzo.** ²⁶ O buru na ekwensu achupu ekwensu, o kewala megide onwe ya. Oleekwanu otu alaeze ya ga-esi guzo. ²⁷ Di ka unu kwuru, o buru na m na-achupu mmuo ojoo site n'ike Belzebug, o bu n'ike onye ka umu unu ndi ikom na-achupu ha? Ya mere, o bu umu unu ga-ekpe unu ikpe n'ih okwu a unu kwuru. ²⁸ Ma o buru na m na-esite n'ike Mmuo nke Chineke na-achupu mmuo ojoo, matakwanu na alaeze Chineke abiala n'etiti unu.

* 12:7 12:7 Hos 6:6 † 12:10 12:10 Maobu, ubochi ofufe ndi juu ‡ 12:21 12:21 Ajz 42:1-4 § 12:23 12:23 Onye nzoputa ahụ.

29 “**Ọ** **dighi** mmadu ọbula puru ibanye n’ulo nwoke di ike kwakoro ngwongwo niile di n’ulo ahụ. Ma o nwere ike ime nke a ma ọ buru na ọ ga-eburu ụzọ ke nwoke ahụ agbu? Mgbe o kesiri ya agbu, o nwere ike ibanye kwakotaa ngwongwo niile di n’ulo nwoke ahụ.

30 “Onye ọbula na-adinyeghiri m na-emegide m. Onye ọ bulakwa na-adighi eso m ekpokota, na-ekposa ekposa. 31 Ya mere, ana m agwa unu si, na a ga-agbaghara mmehie na nkwalu niile. Ma agaghị agbaghara nkwalu ekwuluru Mmuo Nso. 32 Onye ọbula nke ga-ekwu okwu megide Nwa nke Mmadu, a ga-agbaghara ya, ma onye ọbula na-ekwu megide Mmuo Nso, agaghị agbaghara ya, n’ogbo a maobu n’ogbo nke na-abia.

Osisi na mkpuru ya

33 “**Ọ** **buru** na e mee ka osisi too nke oma, ọ ga-amita mkpuru oma, ma ọ buru na o toghi nke oma, ọ ga-amita mkpuru ojo. N’ihi na a na-amata osisi ọbula site na mkpuru ya. 34 Umụ ajaala, olee otu unu ga-esi kwuo okwu di mma, ebe obi unu di njo? N’ihi na ihe mmadu kwuru bu ihe si ya n’obi puta. 35 Ezi mmadu na-esi n’ezi akụ ya weputa ihe di mma, ma ajo mmadu na-esitekwa n’ajo akụ ya weputa ajo ihe. 36 Ma ana m agwa unu si, n’ubochi ikpe ahụ, onye ọbula ga-aza ajaju, banyere okwu niile na-enweghi isi o kwuru. 37 N’ihi na ọ bu site n’okwu onu gi ka i ga-abu onye ikpe mara, sitekwa n’okwu onu gi ka i ga-abu onye ikpe na-amaghi.”

Ihe iribama Jona

38 Mgbe ahụ, ufodu ndi ozizi iwu na ndi Farisi gwara Jisos si ya, “Onye nkuzi, anyi choro ka i gosi anyi ihe iribama.”

39 Ma ọ zara si ha, “**Ọ** **bu** naani ajo ogbo nke na-enweghi okwukwe ga-achokwa ka e gosi ha ihe iribama. Ma ọ dikwaghi ihe iribama ozo a ga-egosi unu karja ihe iribama Jona onye amuma. 40 N’ihi na di ka Jona noro ubochi ato, ehie na abali n’afọ azu di ukwu, otu a ka Nwa nke Mmadu ga-esi nookwa ubochi ato, ehie na abali n’obi nke ala. 41 Ndi ikom Ninive ga-eso ogbo a bilie n’ubochi ikpe maa ya ikpe. N’ihi na ha cheghariri mgbe ha nuru nkwsa Jona. Ma lee onye kariri Jona ukwu no n’ebe a. 42 N’ubochi ikpe ahụ kwa, eze nwanji nke Ndiida* ga-eso ogbo a bilie boo ya ebubo. Ọ ga-amakwa unu ikpe. N’ihi na o siri n’ebe di uwa soturu bja nuru okwu amamihe Solomon. Ma ugbu a onye ahụ di ukwu karja Solomon no n’ebe a, ma unu juru i kwere na ya.

Noghachi nke mmuo ojo

43 “**Mgbe** mmuo na-adighi ocha si n’ime mmadu puo, ọ na-agabiga n’ozara ebe mmiri na-adighi icho ebe izuika, ma ọ naghị achota ya. 44 Mgbe ahụ, ọ na-asi, ‘Aga m alaghachi n’ulo m, ebe m si puta.’ Mgbe ọ loghachiri, ọ na-achoputa na a zachara ulo ahụ dozie ya, ọ dikwaghi onye bichiri n’ime ya. 45 Mgbe ahụ, ọ na-apu gaa chota mmuo asaa ozo, ndi di njo karja ya onwe ya. Ha niile na-abata bja biri n’ime onye ahụ. Mee ka onodu ya di njo karja ka ọ di na mbu. Otu a ka ọ ga-adiri ndi bi n’ogbo a joro njo.”

Nne Jisos na umunne ya

46 Mgbe ọ no na-agwa igwe mmadu ahụ okwu, nne ya na umunne ya bjara guzoro n’ezi na-eche ka ha gwa ya okwu. 47 Otu onye n’ime igwe mmadu ahụ gwara ya okwu si, “Lee, nne gi na umunne gi ndi nwoke na-achọ ihu gi n’ezi. Ha choro igwa gi okwu.”

48 Ma ọ zara onye ahụ gwara ya okwu si, “**Onye bu nne m? Olee ndi bu umunne m ndi nwoke?**” 49 Ọ turu ndi na-eso ụzọ ya aka, si, “**Lee, ndi a bu nne m na umunne m ndi nwoke.**” 50 N’ihi na onye ọbula na-eme ihe Nna m bi n’elugwe choro, bu nwanne m nwoke, na nwanne m nwanji, nakwa nne m.”

13

Ilu banyere ogha mkpuru

1 N’otu ubochi ahụ, Jisos hapuru ulo ahụ gaa n’onu mmiri ebe ọ noduru ala. 2 Igwe mmadu di ukwu bjakwutere ya, nke mere ka ọ baa n’ime ugbo mmiri. N’ime ya ka ọ no na-ezi ndi mmadu no n’onu mmiri ahụ na-ege ya nti ihe. 3 O ji ilu gwa ha otutu ihe. Ọ gwara ha si, “**O nwere otu onye oru ubi gara iku mkpuru n’ubi ya.**” 4 Mgbe ọ na-agha mkpuru ndi a, ufodu n’ime ha dara n’aku ụzọ ebe umu nnu bja turja ha loo. 5 Ma ufodu n’ime ha dara n’ala di nkume nkume. Ọ dighi anya ha

* 12:42 12:42 Maobu, Sheba

puputara, too, n'ihì na aja dī n'ebe ahụ emighị emi. ⁶ Ma mgbe anwụ mukwasiri ha, ha chanwuru, kponwuo, n'ihì na mgborogwu ha emikpughi emikpu n'ime ala. ⁷ Mkpuru ufodu danyere n'etiti ogwu, ogwu ahụ toputara kpagbuo ha. ⁸ Ma ufodu mkpuru dara n'ezì ala, mīakwa otutu mkpuru. Ufodu miri mkpuru iri atọ, ufodu iri isii, ufodu kwa otu nari. ⁹ Onye obula nwere ntị inu ihe, ya nuru."

¹⁰ Emesja, ndi na-eso uzọ ya biakwutere ya juo ya si, "Gini mere i ji na-agwa ndi a okwu n'ilu?"

¹¹ O zaghachiri, "N'ihì na o bu unu ka e nyere imata ihe omimi niile nke alaeze eluigwe. Emeghi ka ndi ozọ ghotā ya. ¹² Onye ahụ nwere ihe ka a ga-enyekwa ozọ, ka o nwee karja. Ma onye na-enweghi ihe obula ka a ga-anapụ o buladi ihe o nwere. ¹³ Nke a bu ihe mere m ji agwa ha okwu n'ilu:

"N'ihì na ha na-ele anya, ma ha adighi ahụ uzọ,
ha na-ege ntị, ma ha adighi anụ ihe maobu aghota ya.

¹⁴ Nke a bukwa imezu amuma ahụ Aizaya buru si,
"Unu ga na-anụ, nukwa, ma unu agaghi aghota ihe obula.

Unu ga na-ele anya, hukwa, ma unu agaghi ahụ ihe obula.

¹⁵ N'ihì na obi ndi nke a a maala abuba, dikwa arọ,
ha adighi ejikwa ntị ha anụ ihe,
ha mechikwara anya ha ka ha ghara ihu uzọ.

Ma o bughị otu a ha nwere ike iji anya ha hụ uzọ,
jirikwa ntị ha nụ ihe,
sitekwa n'obi ha nwe nghota

ma chigharia biakwute m, ka m gwoo ha.*

¹⁶ Ma ngozi na-adiri anya unu, n'ihì na ha na-ahụ uzọ, na ntị unu n'ihì na ha na-anukwa ihe. ¹⁷ N'ezie agwa m unu, otutu ndi amuma na ndi ezi omume ka o guru aguu ihu ihe unu na-ahụ, ma ha ahughi ya, na inu ihe unu na-anụ, ma ha anughi ya.

Jisọs akowaa ilu ogha mkpuru

¹⁸ "Ugbu nurunu nkowa ilu ogha mkpuru ahụ. ¹⁹ Mgbe onye obula nuru ozioma nke alaeze ahụ, ma o ghotaghi ya, ajo onye ahụ na-abia napu ya ihe ahụ akuru n'obi ya. Nke a bu mkpuru ahụ nke dara n'okporozọ. ²⁰ Mkpuru nke dara n'ala nkume nochiri anya obi mmadu onye nuru ozioma ahụ, jirikwa oke onu nabata ya. ²¹ Ma ebe ha na-enweghi mgborogwu n'ime ha. Ha na-anọ nwa oge nta. Mgbe nsogbu maobu mkgabu biara n'ihì okwu ahụ, ngwangwa ha na-adachapu. ²² Mkpuru nke dara n'ala ahụ ogwu ogwu di nochiri anya obi mmadu onye nuru ozioma ahụ, ma ochicho nke uwa a, ya na itinye obi n'aku nke uwa a, kpagidere okwu di n'ime ya, mee ka o ghara imi mkpuru. ²³ Ma mkpuru dara n'ala oma ahụ nochiri anya obi mmadu onye gere ntị n'oziooma ahụ, ghotakwa ya. O na-amita mkpuru di nari, maobu iri isii, maobu iri atọ karja ihe akunyere n'ime ya."

Ilu mkpuru na-epu ahijia

²⁴ O turu ha ilu ozọ si, "Alaeze eluigwe di ka mmadu obula nke kuru ezi mkpuru n'ubi ya. ²⁵ Ma n'otu abali, mgbe onye obula no n'ura, onye iro gara n'ubi ahụ kuo mkpuru na-epu ahijia n'etiti ezi mkpuru oka wiiti ahụ o kuru ma laa. ²⁶ Mgbe mkpuru oka wiiti ndi ahụ puputara, meputa isi oka, ahijia ahụ bidokwara ito.

²⁷ "Ndi oru onye nwe ubi ahụ bira si ya, 'Nna anyi ukwu, o bughị ezi mkpuru oka ka i kuru n'ubi gi? Ebeekwanu ka ahijia ndi a si bja?'

²⁸ "Onye oru ubi ahụ zara ha si, 'O bu onye iro m kuru ahijia ndi a.'

"Ndi oru ya juru ya si, 'I choro ka anyi gaa foputasia ha?'

²⁹ "Ma onye oru ubi ahụ siri ha, 'O dighi, n'ihì na mgbe unu na-achọ ihopu ahijia ndi ahụ, unu nwere ike site na-amaghi ama hopu ezi mkpuru oka wiiti.

³⁰ Hapunu oka ahụ ka ha na ahijia ndi ahụ na-etokota, tutu ruo mgbe a ga-ewe ihe ubi. N'oge ahụ aga m enye ndi owuwe ihe ubi iwu si, burunu uzọ chikotasia ahijia ndi a niile, kee ha n'ukwu n'ukwu, kpoọ ha oku. Ma kpootanụ oka wiiti ndi a tinye ha n'oba m.'"

Ilu banyere mkpuru mostaadi

³¹ O tukwara ilu ozọ si ha, "Alaeze eluigwe di ka mkpuru mostaadi nke onye oru ubi kuru n'ubi ya. ³² O bu ezie na o bu mkpuru dikarisiri nta karja mkpuru ubi

* 13:15 13:15 Aiz 6:9,10 † 13:24 13:24 Ezi mkpuru bu Ozioma ahụ.

niile, ma mgbe mkpuru a toro, o na-adi ukwu karja ihe niile a kuru n'ubi. O na-agho osisi buru ibu, nke umu nnuu na-ezuka ike n'alaka ya."

Ilu banyere ihe na-eko achicha

³³ O turu ha ilu ozo si, **"Alaeze eluigwe di ka ihe na-eko achicha, nke nwanji na-ewere gwakota n'utu oka e ji eme achicha, tutu ruo mgbe ihe iko achicha ahụ mere ka utu oka ahụ niile koo."**

³⁴ Oge niile ka Jisọs na-eji ilu na-agwa ndi mmadu ndi a okwu. O nweghi oge obula o gwara ha okwu hapu iji ilu. ³⁵ O mere nke a ka okwu onye amuma kwuru mezu, si, "Aga m eji ilu kwuo okwu mgbe m na-agwa ha okwu.

Aga m agwakwa ha ihe mmadu obula na-amaghi site n'oge e kere uwa."§

Nkwa ilu mkpuru na-eju ahija

³⁶ Emesia, o hapuru igwe mmadu ahụ baa n'ulo. Ndi na-eso uzu ya biakwutere ya si ya, "Kowaara anyi ihe ilu ahụ i turu putara, ilu banyere ahija puru n'ubi a kuru oka."

³⁷ Jisọs zara ha si, **"Nwoke ahụ kuru mkpuru ahụ bu Nwa nke Mmadu. 38 Ubi ahụ a ghanere mkpuru ndi ahụ bu uwa. Mkpuru nke a kuru n'ubi ahụ nochiri anya umu nke alaeze ahụ. Ahija ahụ puru n'ubi ahụ nochikwara anya umu ajo onye ahụ. 39 Onye iro ahụ gara kuo mkpuru puru ahija bu ekwensu. Owuwe ihe ubi nochiri anya ogwugwu oge. Ndi owuwe ihe ubi bukwa ndi mmuo ozi.**

⁴⁰ "Di ka e siri foputasia ahija ahụ kpo ha oku, otu a ka o ga-adi mgbe uwa ga-agwu. ⁴¹ Nwa nke Mmadu ga-ezipu ndi mmuo ozi ya ka ha gaa site n'alaeze ya foputasia ihe niile na-eme ka e mee mmehie, na ndi niile na-eme ajo ihe. ⁴² Ha gatubakwa ha n'ime oke oku ahụ, ebe ha ga-anọ na-akwa akwa, na-atakwa ikikere eze. ⁴³ Ma ndi niile bu ndi ezi omume ga-enwu di ka anyanwu n'ime alaeze Nna ha. Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru.

Ilu banyere aku e zoro n'ala

⁴⁴ **"Alaeze eluigwe di ka aku e zoro n'ubi, nke otu nwoke choputara zookwa ya ozo. Nwoke a jiri onu ree ihe niile o nwere, ma gaa zuta ubi ahụ.**

Ilu banyere nkume di oke onuahia

⁴⁵ **"Ozo, alaeze eluigwe yiri nkume di oke onuahia nke onye na-azu ahia chotara. 46 Mgbe o huru nkume a, o ree ihe niile o nwere, were ego ya gaa zuru nkume a di oke onuahia.**

Ilu banyere ugu e ji egbu azu

⁴⁷ **"Ozokwa, alaeze eluigwe di ka ugu e ji egbu azu, nke a wanyere n'ime osimiri, jiri ya jide azu di iche iche. 48 Mgbe ugu a juru, ndi oku azu ahụ na-adoputa ya. Nodu ala hoputasia ndi di mma tinye ha n'ime nkata, ma tufuo ndi na-adighi mma. 49 Otu a ka o ga-adi n'ogwugwu oge. Ndi mmuo ozi ga-abia kewapu ndi ojo site n'etiti ndi ezi omume, 50 ma tubakwa ha n'ime oke oku ahụ. Ebe ha ga-anọ na-akwa akwa na-atakwa ikikere eze."**

⁵¹ O juru ha si, "Unu ghotara ihe ndi a m na-ekwu?"

Ha zara si ya, "E."

⁵² O siru ha, **"N'ih ihe nke a, onye nkuzi nke iwu obula nke e mere ka o buru onye na-eso uzu alaeze eluigwe, di ka onyenwe ulu nke na-esite n'ulokwu ya na-eweputa ihe oheru na ihe ochie."**

A dighi asopuru onye amuma

⁵³ Mgbe Jisọs tusiri ilu ndi a, o si ebe ahụ puo. ⁵⁴ O rutere n'obodo ya, malite izi ha ihe n'ulo ekpere ha, nke a jukwara ha anya. Ha juritara onwe ha ajuru na-asi, "Ebee ka o si nweta amamihe a? Ebee ka o si nweta ike iru oru ebube ndi a niile? ⁵⁵ Nwoke a, o bughu nwa onye kapinta? O bu na-adighi akpo nne ya Meri? Jemis, Josef, Saimon na Judas, ha abughu umunne ya ndi ikom? ⁵⁶ Umunne ya ndi inyom niile, ha anoghi n'etiti anyi?*" Olee ebekwa ka nwoke a si nweta ihe ndi a?" ⁵⁷ Iwe were ha n'ebe o no.

Ma Jisọs gwara ha okwu si ha, **"A na-asopuru onye amuma n'ebe niile, ma a dighi asopuru ya n'obodo a muru ya, nakwa n'ezinaulo nke ya."**

⁵⁸ Ya mere, o rughi otutu oru ebube n'ebe ahụ, n'ih ihe na ha enweghi okwukwe n'ime ha.

‡ 13:33 13:33 Maobu, yiist § 13:35 13:35 Abu 78:2 * 13:56 13:56 O bu na anyi amakwaghi umunne ya ndi inyom, ndi anyi na ha bi n'ebe a.

14

Onwụ Jọn omee baptizim

¹ N'oge a Herod eze na-achị Galili nuru ihe banyere Jisọs. ² O gwara ndị na-ejere ya ozi okwu si ha, "Onye a bukwanyu Jọn omee baptizim. O sitela na ndị nwuru anwu bilie dikwa ndu ozo. O bu ya mere ike iru oru ebube ndi a ji di n'ime ya."

³ N'ihu na, Herod jidere Jọn kee ya agbu tinye ya n'ulo mkporo, n'ihu Herodias nwunye Filip nwanne ya nwoke. ⁴ N'ihu na Jọn gwara ya, "O bughi ihe ziri ezi n'iwu ka i kporo ya." ⁵ Herod chorori igbu ya, ma o turu egwu ndi mmadu, n'ihu na ha weere Jọn di ka onye amuma.

⁶ Ma mgbe a na-eme mmemme icheta omumu Herod, ada Herodias tere egwu n'ihu Herod, na n'ihu ndi obia bjara n'ubochi ahụ. Obi toro Herod utu nke ukwu. ⁷ Nke a mere o ji nuo iyi kwee nkwa inye ya ihe obula o rioro. ⁸ Ma di ka nne ya si haziere ya, o rioro eze Herod si, "Nye m isi Jọn omee baptizim n'efere ugbu a." ⁹ Ariri o a wutere eze Herod, ma n'ihu iyi o nuru na n'ihu ndi obia ya niile, o choghi ila azu n'okwu ya. O nyere iwu ka e meere ya ihe o chororo. ¹⁰ O ziri ozi ka e bipu isi Jọn n'ulo mkporo. ¹¹ E tinyere isi ya n'efere bunye nwaagboghohu ahu. O naara ya bulaara nne ya. ¹² Ndi na-eso uzu ya bjara buru ozu ya gaa lie. Ha gara chororo Jisọs ihe mere.

Jisọs enye puku mmadu ise nri

¹³ Mgbe Jisọs nuru akuko a, o banyere n'ugbo mmiri gaa n'ozara, ebe o ga-anoduru onwe ya. Ma mgbe igwe mmadu nuru ya, ha si obodo di iche iche sooro ya n'ukwu ala. ¹⁴ Mgbe o sitere n'ugbo mmiri ahu ridata, o huru oke igwe mmadu. O nwere omjiko n'ebe ha no, gworo ndi orja n'etiti ha.

¹⁵ N'oge anyasi ubochi ahu, ndi na-eso uzu ya bjakwutere ya si ya, "Chi na-achio iji. Ebe a abukwaghi ebe ndi mmadu bi. O nweghi nri a ga-azuta n'ozara a. Zilaga igwe mmadu ndi a ka ha gaa n'ime obodo zora onwe ha nri."

¹⁶ Ma Jisọs gwara ha si, "**O dighi mkpa na ha ga-ala. Nyenu ha nri ka ha rie.**"

¹⁷ Ha zara ya si, "O bu naani ogbe achicha ise na azu abuo ka anyi nwere."

¹⁸ O siru ha, "**Wetaranu m ha n'ebe a.**" ¹⁹ O gwara igwe mmadu ahu ka ha nodu ala n'ahijia. O weere ogbe achicha ise na azu abuo ahu welie anya ya elu nye Chineke ekele. O nyawara achicha ahu, nye ha ndi na-eso uzu ya, ndi na-eso uzu ya nyere ha igwe mmadu ahu. ²⁰ Onye obula riri rijuo afo. Emesia, ndi na-eso uzu Jisọs tutukotara iberibe achicha dara n'ala tutujuo ha nkata iri na abuo. ²¹ Ma ndi riri nri ahu di puku umu nwoke ise, n'agunyeghi umu nwanyi, na umuntakiri.

Jisọs agaa ije n'elu mmiri

²² Mgbe nke a gasiri, o gwara ndi na-eso uzu ya ka ha banye n'ugbo malite igafe ofe ozo nke osimiri ahu. Ma ya onwe ya noduru maka zilaga ndi mmadu ahu. ²³ Mgbe o zilagasiri igwe mmadu ahu, o rigooro n'elu ugwu ikpe ekpere, naani ya. Mgbe oge anyasi ruru, naani ya nokwa na-ebe ahu. ²⁴ Ma n'oge a ugbo mmiri ahu esitela n'ebe ala di nso gamie n'elu osimiri, ebili mmiri na-ebugarikwa ya, n'ihu na ifufe ahu na-emegide ya.

²⁵ Ma ihe di ka site n'elekere ato ruo elekere isii nke ututu, Jisọs bjakwutere ha, na-aga ije n'elu osimiri. ²⁶ Mgbe ndi na-eso uzu ya huru ya ka o na-aga ije n'elu osimiri ahu, obi loro ha mmiri, ha si, "O bukwanyu mmuo o!" Ha tiri mkpu n'ihu egwu.

²⁷ Ma ngwangwa Jisọs siru ha, "**Nweenu obi ike! O bu m; unu atula egwu.**"

²⁸ Pita zara ya, "Onyenwe anyi, o buru na o bu gi, si m bjakwute gi n'elu mmiri."

²⁹ O siru ya, "**Bia!**"

Pita sitere n'ugbo ahu puta, bido iga ije n'elu mmiri ijekwuru Jisọs. ³⁰ Ma mgbe o huru oke ebili mmiri ahu ka o na-amaghari; egwu turu ya. Ma mgbe o malitere imikpu n'ime mmiri ahu, o tiri mkpu si, "Onyenwe m! Zoputa m!"

³¹ Na-atufughi oge, Jisọs setipuru aka ya doputa Pita. O siru ya, "**Gi onye okwukwe na, n'ihu gini ka i ji nwee obi abuo!**"

³² Ma mgbe ha ribanyere n'ime ugbo ahu ifufe ahu kwusikwara. ³³ Ndi ahu no n'ugbo ahu kporo isiala nye ya si, "N'ezie, i bu Okpara Chineke."

Ogwugwo ndi orja na Genesaret

³⁴ Mgbe ha gafere n'ofe nke ozo, ha bjarutere n'ala Genesaret. ³⁵ Mgbe ndi obodo ahu matara na o bu ya, ha zisara ozi gburugburu obodo niile ahu, ma dutere ya ndi niile ahu na-adighi ike. ³⁶ Ha rioro ya ka o kwenye ka ha metu o buladi onu uwe ya aka. Ndi niile meturu ya aka ka a gworo.

15

Omenaala ndi Farisii

¹ Mgbe ahụ, ụfọdụ ndi Farisii na ndi ozizi iwu si Jerusalem biakwute Jisọs juru ya ajuju si, ² "Gini mere ndi na-eso ụzọ gi adighi erube isi n'omenaala ndi okenye? Ha anaghi akwo aka ha tupu ha erie nri."

³ O zara ha si, "**Gini mere unu ji na-ada iwu Chineke n'ihu omenaala unu?** ⁴ N'ihu na Chineke siri, 'Sopuru nne gi na nna gi,'* na, 'onye obula kwujoro nna maobu nne ya ka e gbuo ya.'†‡ ⁵ Ma unu na-asi, o buru na onye obula ga-asi nna maobu nne ya, ihe obula bu nke i gara erite n'aka m bu 'onyinye diri Chineke.' ⁶ N'ihu ya, ha agaghi eji ya asopuru nna ha maobu nne ha. N'uzo di otu a, unu na-eme ka okwu Chineke buru ihe efu n'ihu omenaala unu. ⁷ Ndi ihu abuo! Amuma ahụ Aizaya buru banyere unu bu eziokwu. Mgbe o kwuru si, ⁸ "Ndi a ji egbugbere onu ha na-asopuru m, ma obi ha di anya n'ebe m no."

⁹ **Ofufe ha na-efe m bu ihe efu,§**
ozizi ha bukwa ihe mmadu nyere n'iwu.*"

Idi ocha di mkpa

¹⁰ Mgbe ahụ, o kporo igwe mmadu ahụ, si ha, "**Geenu nti, ghotakwanu.** ¹¹ **O bughi ihe banyere mmadu n'onu na-emeru ya, kama o bu ihe si n'onu onye ahụ puta na-emeru ya.**"

¹² Ndi na-eso ụzọ ya biakwutere ya si, "I makwa na obi adighi ndi Farisii mma n'ihu okwu ahụ i kwuru?"

¹³ Ma o zara si ha, "**Osisi obula Nna m nke eluigwe na-eghighi aka ya kuọ ka a ga-ehopu.** ¹⁴ **Ya mere, unu echegbula onwe unu, n'ihu na ha bu ndi ndu kpuru isi. Ma o buru na onye isi eduo onye isi ihe ya ha abuo adaba n'ime olulu.**"

¹⁵ Pita siri ya, "Kowaara anyi ihe ilu a putara."

¹⁶ O juru ha si, "**Unu o ka di ka ndi na-enweghi nghota?** ¹⁷ **O bu na unu aghotaghi na ihe obula nke na-aba n'onu na-aga n'ime afo, sikwa n'ebe ahụ a nyupu ya n'ulo nsi?** ¹⁸ **Ma ihe si mmadu n'onu puta na-esi ya n'obi aputa. O bu ihe di otu a na-emeru mmadu.** ¹⁹ **N'ihu na o bu n'ime obi mmadu ka echiche ime ihe ojoo ndi a si aputa: igbu mmadu, ikwa iko niile, ikwa iko nke ndi ikom nwere nwunye na ndi inyom nwere di, na izu ohi, na ama ugha, na nkwulu.** ²⁰ **Ihe ndi a bu ihe na-emeru mmadu, o bughi ma mmadu kworo aka tupu o rie nri, maobu na o kwoghi.**"

Okwukwe nwanyi Kena

²¹ Jisọs hapuru obodo ahụ gaa n'akuku obodo Taja na Sajdon. ²² N'ebe ahụ, otu nwanyi onye Kenan bi n'obodo ahụ biakwutere ya ripo ya si, "Onyenwe m, nwa David, biko meere m ebere. Ada m nwanyi nwere ajo mmuo n'ime ya nke na-esogbu ya oge niile."

²³ Ma o gbara ya nkiti. Emesia ndi na-eso ụzọ ya biakwutere ya ripo ya si ya, "Chulaa nwanyi a! Lee ka o si eti mkpu na-esogharị anyi!"

²⁴ O zara si, "**Ezitere m naani ijekwuru aturu furu efu nke ulo Izrel.**"

²⁵ Ma o bjara daa n'ukwu ya ripo ya si, "Onyenwe m, nyere m aka!"

²⁶ O zara si, "**O zighi ezi na a ga-ewere nri umuntakiri tupuru nkita.**"

²⁷ O zara si, "O bu eziokwu Onyenwe m. Ma a na-ekwekwa ka umu nkita no n'okpuru tebul rie iberibe nri nke na-esi n'elu tebul ha daa n'ala."

²⁸ Jisọs zara si ya, "**Nwanyi, okwukwe gi di ukwu! Laa, e meelara gi ihe i na-arijo.**" N'otu oge ahụ a gworo ada ya.

Jisọs agwoọ otutu ndi oria

²⁹ Jisọs hapuru ebe ahụ lghachi n'akuku osimiri Galili. O rigooro n'elu ugwu ndu ala. ³⁰ Igwe mmadu di ukwu biakwutere ya. Ha duteere ya ndi ngwuro, na ndi isi, na ndi aka ha na ndi ukwu ha kponwuru akponwu, na ndi ogbi, na otutu ndi ozo. Ha togboro ha n'ukwu ya, o gwokwara ha niile. ³¹ O turu mmadu niile n'anya mgbe ha huru ndi ogbi ka ha bidoro ikwu okwu. Mgbe ha hukwara na a gworo ndi aka ha, na ndi ukwu ha nwuru anwu, o jukwara ha anya ihu na ndi ngwuro gara ije, na ndi isi hukwara ụzọ. Ha toro Chineke nke Izrel.

* 15:4 15:4 Opu 20:12; Dit 5:16 † 15:4 15:4 Onye ahụ aghaghi inwu ‡ 15:4 15:4 Opu 21:17; Lev 20:9 § 15:9 15:9 Ikpọ isiala ha bu ihe efu. * 15:9 15:9 Ajz 29:13

Jisọs enye puku mmadụ anọ nri

³² Jisọs kpọrọ ndị na-eso ụzọ ya sị ha, “**Ana m emere igwe mmadụ ndị a obi ebere, n’ihi na mụ na ha anọla ụbọchị atọ n’ebe a, ma ha eribeghị nri ọbụla. Agaghị m ezilaga ha na-erighị nri, n’ihi na ha nwere ike ịda n’ụzọ.**”

³³ Ndị na-eso ụzọ ya siri, “Ebee ka anyị ga-enweta nri ga-ezuru igwe mmadụ ndị a n’ozara a?”

³⁴ Jisọs juru ha sị, “**Ogbe achicha ole ka unu nwere?**”

Ha siri ya, “Ogbe achicha asaa na azụ ole na ole.”

³⁵ O gwara igwe mmadụ ahụ ka ha nọdu ala. ³⁶ O weere ogbe achicha asaa na azụ ole na ole ahụ kelee Chineke ekele. O nyawasiri ha, nye ndị na-eso ụzọ ya. Ndị na-eso ụzọ ya nyekwara igwe mmadụ ahụ. ³⁷ Onye ọbụla n’ime ha riri, rijuo afọ. Ndị na-eso ụzọ ya tụtụkọtara iberibe ndị foduru nke juru nkata asaa. ³⁸ Ndị riri nri ahụ di puku umu nwoke anọ, n’agunyegehị ndi nwanị na umuntakiri. ³⁹ Mgbe o zilagara igwe mmadụ ahụ, o banyere n’ugbo mmiri gafee osimiri, bjaruo n’obodo Magadan.

16

Aririọ ka e gosi ihe iribama

¹ Ndị Farisii na ndị Sadusii bjakwutere Jisọs inwa ya onwunwa. Ha gwara ya sị, “Gosi anyi ihe iribama si n’eluigwe.”

² O zara ha, “**Mgbe o ruru anyasi unu na-asị, ‘Ihu eluigwe ga-adị mma n’ihi na o na-acha uhie uhie.’** ³ N’utu unu na-asị, ‘Anyi ga-enwe mmiri ozuzo taa n’ihi na ihu eluigwe na-acha uhie uhie ma na-eji oji.’ Lee na unu puru ikowa ihu eluigwe, ma unu apughị isite n’ihe iribama ndi a unu na-ahụ anya kowaa ihe oge a anyi n’ime ya putara. ⁴ Ajo ogbo nke juputara n’ikwa iko, nke na-arikwa ihe iribama. O nweghị ihe iribama ozo a ga-egosi ya karịa ihe iribama Jona.” Mgbe ahụ o sitere n’ebe ahụ ha nọ puo.

Ihe na-eko achicha ndi Farisii

⁵ Mgbe ha gafesiri n’ofe ozo, ndi na-eso uzo ya chetara na ha ejighi achicha obula. ⁶ N’oge ahụ kwa, Jisọs duru ha odu si ha, “**Lezienụ anya, ma na-ezekwa ihe ndi na-eko achicha ndi Farisii na ndi Sadusii.**”

⁷ Ha malitere na-ekwurita n’etiti onwe ha, na-asị, o bu n’ihi na anyi ewetaghị ogbe achicha obula.

⁸ Ebe o bu na Jisọs matara ihe ha na-eche, o siri, “**Unu ndi okwukwe nta! Gini mere unu ji na-esogbu onwe unu n’ihi na unu enweghị achicha?** ⁹ Olee mgbe unu ga-amata ihe? O bu na unu echetaghị puku mmadụ ise ahụ m jiri ogbe achicha ise mee ka ha rijuo afọ? O bu nkata ole ka unu tụtujuru? ¹⁰ Unu echetakwaghị na m ji ogbe achicha asaa zup puku mmadụ anọ? Iberibe achicha juru nkata ole ka unu tụtukọtara? ¹¹ Gini mere unu aghotaghị na o bughị ihe banyere achicha ka m na-ekwu? Cheenụ onwe unu nche n’ebe ihe na-eko achicha ndi Farisii na ndi Sadusii nọ.” ¹² Mgbe ahụ ka ha ghotara na ihe o na-akowara ha abughị ihe banyere ihe na-eko achicha nke a na-ata ata, kama o bu ihe banyere ozizi ndi Farisii na ndi Sadusii.

Ogbugba ama Pita

¹³ Mgbe Jisọs bjaruru obodo a na-akpo Sizaria Filipai, o juru ndi na-eso uzo ya ajuju si ha, “**Onye ka ndi mmadụ na-asị na Nwa nke Mmadụ bu?**”

¹⁴ Ha zara ya sị, “Ufodu na-asị na i bu Jon omee baptizim, ufodu na-asị na i bu Ilaija, ndi ozo na-asikwa na i bu Jeremaya, maobu otu n’ime ndi amuma.”

¹⁵ O juru ha sị, “**Ma unu onwe unu, o bu onye ka unu na-asị na m bu?**”

¹⁶ Saimon Pita zara si ya, “I bu Kraist* ahụ, Okpara Chineke di ndu.”

¹⁷ Jisọs gwara ya sị, “**Saimon Pita nwa Jona, i bu onye a goziri agozi, n’ihi na anụ ahụ na obara ekpugheghị ya nye gi. Kama, o bu Nna m bi n’eluigwe mere ka i mata ya.** ¹⁸ Ma mụ onwe m na-agwa gi, na gi onwe gi bu Pita. O bukwa n’elu nkume a ka m ga-ewu ulo choochi m. Ike niile nke oku ala mmuo apughikwa igizo megide ya. ¹⁹ Aga m enye gi mkpisi igodo alaeze eluigwe. Ihe obula i ga-eke agbu n’elu uwa, ka a ga-ekekwa agbu n’eluigwe. Ihe obula i ga-atopu n’agbu n’uwa, a ga-atopukwa ya n’eluigwe.” ²⁰ Mgbe ahụ, o nyere ndi na-eso uzo ya iwu ka ha ghara ime ka onye obula mata na ya bu Kraist ahụ.

Jisọs ekwuo okwu onwu ya

* 16:16 16:16 Maobu, Onye nzoputa † 16:18 16:18 N’asusu ndi Griik Pita putara Nkume.

²¹ Site n'oge ahụ Jisọs malitere iḱowara ndị na-eso ụzọ ya, na ya aghaghị iga Jerusalem, ebe ọ ga-ahụ otutu ahuhụ dị iche iche site n'aka ndị okenye, na ndịisi nchụaja, na ndị ozizi iwu. O mere ka ha mata na aghaghị igbu ya, ma n'ubochi nke atọ, a ga-eme ka o site n'onwu bilie.

²² Pita duuru ya puo n'otu akuku, nodu n'ebe ahụ baara ya mba si ya, "Onyenwe m, Chineke ekwela. Ihe ndi a agaghị adakwasị gi!"

²³ Ma o chighariri si Pita, "**Si n'ebe m nọ puo, ekwensu! I bu ihe mgbochi nye m. N'ihu na ihe i na-eche echiche ya bu naani echiche mmadu, o bughi uche Chineke.**"

²⁴ Mgbe ahụ Jisọs gwara ndi na-eso ụzọ ya si, "**Ọ buru na onye obula achoo ibu onye na-eso ụzọ m, ya buru ụzọ ju onwe ya, buru obe ya, soro m n'azu.**" ²⁵ N'ihu na onye obula na-eche ndu ya nche ka o hapu ifunari ya ga-atufu ya. Ma onye obula tufuru ndu ya n'ihu m, ga-achotakwa ya. ²⁶ N'ihu na uru ginị ka mmadu nwetara ma o buru na o ritechaa uwa niile n'uru ma tufuo ndu ya? Maobu ginị bu ihe ahụ di n'awa nke mmadu ga-gi ghanwee ndu ya? ²⁷ N'ihu na Nwa nke Mmadu ga-abia n'ebube nke Nna ya, ya na ndi mmuo ozi ya. Mgbe ahụ ka o ga-ekpe onye obula ikpe di ka oru ya si di.

²⁸ "N'ezie asi m unu, ufodu n'ime ndi guzo n'ebe, agaghị edetu onwu ire, tupu ha ahụ Nwa nke Mmadu ka o na-abia n'alaeze ya."

17

Nnwogha Jisọs nwogbara

¹ Mgbe ubochi isii gasiri, Jisọs kpoo Pita, na Jemis na Jon nwanne ya, rigoro n'ugwu di elu ebe naani ha noduru. ² N'ebe ahụ a gbanwere odidi ya n'ihu ha, ihu ya na-enwupu di ka anyanwu, uwe ya chapukwara di ka ihè. ³ N'otu ntabi anya ahụ, ha huru Mosis na Ilaija ka ha na ya na-ekwurita okwu.

⁴ Mgbe ahụ Pita siri Jisọs, "Onyenwe anyi. O di mma ka anyi niile nodu n'ebe a. O buru na i ga-enye m ike, aga m ewu ulo ikwu ato n'ebe a. Otu n'ime ulo ndi a ga-abu nke gi, otu nke Mosis, nke ozo nke Ilaija."

⁵ Mgbe o ka kpu okwu n'onu, igwe ojii nke na-enwu enwu kpuchiri ha, olu sitere n'igwe ojii ahụ daa si, "Onye a bu Okpara m, onye m huru n'anya, onye ihe ya di m ezi mma. Geenu ya nti."

⁶ Mgbe ndi na-eso ụzọ ya nuru olu a, ha dara n'ala n'ihu egwu. ⁷ Ma Jisọs jekwuuru ha metu ha aka si ha, "**Bilienu, unu atula egwu.**" ⁸ Mgbe ha leliter anya ha, o nwekwaghị onye ozo ha huru ma o bughi naani Jisọs.

⁹ Ma mgbe ha si n'elu ugwu ahụ na-aridata, Jisọs nyere ha iwu, si, "**Unu agwala onye obula ihe unu huru tutu ruo mgbe Nwa nke Mmadu ga-esi n'onwu bilie.**"

¹⁰ Ndi na-eso ụzọ ya juru ya si, "Gini mere ndi ozizi iwu ji na-ekwu na Ilaija aghaghị ibu ụzọ bia?"

¹¹ O zara si, "**O bu ezie, Ilaija na-abia, o ga-emekwa ka ihe niile di ka o di na mbu.**" ¹² Ma Ilaija abialari, ma ndi mmadu amataghi ya. Kama ndi mmadu emeela ya ihe ojoo di iche iche. Otu a kwa ka mu onwe m bu Nwa nke Mmadu ga-esi ahụ ahuhụ site n'aka ha." ¹³ Mgbe ahụ ndi na-eso ụzọ ya ghotara na o bu Jon ome e baptizim ka o na-ekwu banyere ya.

O gworo nwa akwukwu

¹⁴ Mgbe ha bjarutere n'ebe igwe mmadu ahụ no, otu nwoke bjakwutere ya gbuo ikpere n'ihu ya, ¹⁵ ripo ya si, "Onyenwe m, biko, meere nwa m nwoke ebere, n'ihu na akwukwu na-ado ya. O na-ata oke ahuhụ, otutu mgbe o na-adaba n'ime oku maobu n'ime mmiri." ¹⁶ Ma ekuteere m ya ndi na-eso ụzọ gi ka ha gwoo ya, ma ha enweghi ike ime ka ahụ di ya mma."

¹⁷ Jisọs zara si, "**Unu ogbo a na-enweghi okwukwe, ndi na-adighi erubekwa isi. Ruo ole mgbe ka mu na unu ga-anọ? Ruo ole mgbe ka m ga-anọ na-anagide ekweghi ekwe unu? Kpotaranu m nwata ahụ n'ebe a.**" ¹⁸ Jisọs baara mmuo ojoo ahụ mba, mee ka o si n'ime nwata ahụ pata. Otu mgbe ahụ, mmuo ojoo ahụ putara, nwata ahụ bu onye agwokwara n'otu oge ahụ.

¹⁹ Mgbe e mesiri, ndi na-eso ụzọ Jisọs bjakwutere ya na nzuzo juo ya si, "Gini mere o ji siere anyi ike ichupu mmuo ojoo ahụ?"

²⁰ O siri ha, "**O bu n'ihu na okwukwe unu nwere esighi ike. N'ezie, agwa m unu, o buru na unu e nwee okwukwe nke di nta ka mkpuru mostaadi, unu nwere ike i si ugwu a, 'Site n'ebe a wezuga onwe gi,' o ga-aputakwa. O dighi ihe unu**

na-agaghị enwe ike ime. ²¹ Ma mmụọ ojọọ dị otu a agaghị apụ, ma ọ bughị naanị site n'ike ekpere na ibu ọny."*

Jisọs ekwuo okwu ọnwụ ya ozo

²² Mgbe ha gbakoro na Galili, Jisọs gwara ha si, "A ga-arara Nwa nke Mmadu nye n'aka ndi mmadu. ²³ Ha ga-egbukwa ya, ma n'ubochi nke ato a ga-eme ka o si n'onwu bilie." Nke a wutere ha nke ukwu.

Itu utu ulonso ukwu

²⁴ Mgbe ha bjaruru na Kapanom, ndi na-ana utu n'ihu ulonso† bjakwutere Pita juo ya si, "Onye ozizi unu o dighi atu utu ulonso?"

²⁵ Pita zara ha si, "E, o na-atu utu."

Mgbe o batara n'ulo, Jisọs buru uzo juo ya si, "Gini ka i chere banyere nke a Saimon? O bu n'aka ndi ole ka ndi eze uwa si anakota utu taks? O bu n'aka umu ha, ka o bu n'aka ndi obia?"

²⁶ Ma mgbe Pita zara ya si, "O bu site n'aka ndi obia."

Jisọs siri ya, "O di mma. Iwu ejighi ndi bu umu. ²⁷ Ma otu o di, achoghi m ka anyi mee ka iwe wee ha. Gaa n'osimiri ahụ tunye nko azu gi n'ime ya. Meghe onu azu mbu i ga-egbute. I ga-ahu otu mkpuru ego n'ime onu ya. Were ya nye ha, ka o buru utu nke mu na gi."

18

Onye dikariri ukwu

¹ N'oge ahụ kwa, ndi na-eso uzo Jisọs bjakwutere ya juo ajuju si, "Olee onye di ukwu karja ibe ya n'alaeze eluigwe?"

² O kporo otu nwantakiri, onye o mere ka o guzoro n'etiti ha, ³ o siri, "N'ezie, agwa m unu, o buru na unu agbanweghi ma diri ka umuntakiri, unu agaghị aba n'alaeze eluigwe. ⁴ Onye obula wedara onwe ya ala di ka nwantakiri a bu onye dikarisi ukwu n'alaeze eluigwe. ⁵ Onye obula nabatara nwantakiri di otu a n'ihu m, bu onye nabatara m.

Ihe na-eweta ida mba

⁶ "Ma o buru na onye obula n'ime unu emee ka otu n'ime ndi a di nta, bu ndi tukwasiri m obi, jehie n'okwukwe ya, o kaara onye ahụ mma na e kedoro ya nkume igwe nri n'olu, tunye ya n'oke osimiri ka mmiri rie ya. ⁷ Ahuhu ga-adiri uwa n'ihu ihe ndi na-eme ka mmadu jehie. Ihe ndi na-eme ka mmadu daba n'onwunwa aghaghị ibia, ma ahuhu ga-adiri onye ahụ nke o ga-esite n'aka ya bja. ⁸ N'ihu nke a, o buru na aka gi maobu ukwu gi na-eme ka i jehie, gbupu ya tufukwaa ya. O kaara gi mma inwe orusi maobu daa ngwuro baa na ndu, karja na i ga-enwe aka abuo maobu ukwu abuo, a tunye gi n'oku ebighi ebi. ⁹ Ozo, o buru na anya gi na-eme ka i jehie, ghupu ya tufuo. O ga-akara gi mma na i nwere otu anya baa na ndu, karja inwe anya abuo, a tunye gi n'oku ala mmuo.

Aturu furu efu

¹⁰ "Lezienụ anya ka unu ghara ileda otu n'ime umuntakiri ndi a anya. N'ihu na n'eluigwe, ndi mmuo ozi ha na-anọ n'ihu Nna m mgbe niile. ¹¹ N'ihu na Nwa nke mmadu bjara izoputa ndi furu efu.*

¹² "Gini ka unu chere? O buru na o di onye nwere nari aturu, ma otu n'ime ha akpafuo, gini ka o ga-eme? O gaghị ahapu iri aturu itoolu na itoolu foduru puo jeharia n'ugwu na ndida niile, icho aturu ahụ kpafuru akpafu? ¹³ O burukwa na o chota ya, gini ka o ga-eme? N'ezie, agwa m unu, o ga-anuri oke onu n'ihu otu aturu a karja iri aturu itoolu na itoolu ndi ozo ahụ na-agahieghi uzo. ¹⁴ Ya mere, o bughị nzube Nna m nke bi n'eluigwe ka otu n'ime umunta ndi a ala n'iyi.

Mmehie nke nwanne

¹⁵ "O buru na nwanna gi emehie megide gi, jekwuru ya ebe naanị gi na ya no, tuo ya mmehie n'anya. O buru na o gee gi nti, i ritela nwanna gi n'uru. ¹⁶ Ma o buru na o geghi gi nti, kporo otu onye maobu mmadu abuo ozo laghachi azu n'ebe o no, 'ka okwu obula ekwuru buru nke mmadu abuo maobu ato ga-agba

* 17:21 17:21 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika o di n'akwukwo Mak 9:29. † 17:24 17:24 Didrakma abuo bu onu ego utu ulonso. * 18:11 18:11 Ufodu akwukwo mgbe ochie na-edebanye okwu ndi a dika o di n'akwukwo Luk 19:10.

akaebe banyere ya.’† 17 **Ọ** buru na o geghi ha nti, gwa ndi choochi, ma o buru na o geghika o buladi ndi choochi nti, were ya di ka onye mba ozo maobu onye ona utu.

18 “N’ezie, asi m unu, na ihe obula unu kere agbu n’uwa a, e keela ya rii agbu n’eluigwe. Ihe obula kwa unu topuru n’uwa, a topukwala ya rii n’eluigwe.

19 “Ozo, ana m agwa unu n’ezie a si, o buru na mmadu abuo n’etiti unu ekwekorita n’uwa banyere ihe obula unu na-ario n’ekpere Nna m bi n’eluigwe ga-emezuru unu ihe ahụ. 20 N’ihi na ebe obula mmadu abuo maobu ato zukotara n’aha m, mu onwe m no n’etiti ha.”

Mkpa o di inwe obi mgbaghara

21 Mgbe ahụ Pita bjakwutere ya juo ya ajuju si, “Onyenwe anyi, o bu ughoro ole ka m ga-agbaghara nwanne m nke mehiere megide m? O bu ughoro asaa?”

22 Jisos zara si ya, “**Ọ** bughị ughoro asaa. Kama i ga-agbaghara ya ruo iri ughoro asaa uzo asaa.”

23 “A ga-eji alaeze eluigwe tunyere eze ahụ kpebiri ka ya na ndi oru ya guzie ego ya ha ji. 24 Mgbe ha malitere na-apiazi, a kpotaara eze ahụ otu onye nke ji ya ugwo ruru puku talenti iri. § 25 Nwoke ahụ enweghi ihe o ga-eji kwuo ugwo o ji. Nna ya ukwu nyere iwu ka e refuo ya na nwunye ya na umu ya, na ihe niile o nwere, ka akwughachi ugwo o ji.

26 “Ma ohu ahụ dara n’ala, gbukwaa ikpere ya n’ala, rio ya aririo si, ‘Onyenwe m, biko, nwee ntachiobi n’ebe m no. Aga m akwughachikwa gi ugwo niile m ji gi.’ 27 Nna ukwu onye oru ahụ nwere omiiko n’ebe o no, meere ya ebere. O siri ya akwughachila ugwo o ji ozo.

28 “Ma mgbe ohu ahụ sitere n’ebe ahụ puo, o huru otu ohu ibe ya ji ya ugwo otu nari denari.* O jidere ya n’aka ike, machie ya aka n’akpiri, si ya, ‘Kwughachi m ugwo i ji m ugbu a.’

29 “Ya mere, ohu ibe ya ahụ dara n’ala n’ihu ya rioro ya ka o nye ya nwantinti oge. O rikwara ya si, ‘Enyi m, biko nwee ntachiobi, aga m akwughachi gi ugwo m ji gi.’

30 “Ma o kwenyeghi, kama o gara tuba ya n’ulo mkporo, ebe o ga-anọ ruo mgbe o kwusiri ugwo niile o ji ya. 31 Mgbe ndi ohu ibe ya huru ihe mere, o wutere ha nke ukwu. Ha jekwuru Nna ha ukwu kororo ya ihe niile ndi a.

32 “N’ihi nke a Nna ya ukwu kororo ohu ahụ si ya, ‘Ohu obi ojoo! Agbaghara m gi ugwo ahụ niile i ji, n’ihi na i rioro m aririo. 33 O bu na i kwesighi inwe obi ebere n’ebe ohu ibe gi no, di ka m si mere gi ebere?’ 34 N’ihi iwe, Nna ya ukwu nyefere ya n’aka ndi nche na-eche ndi no n’ulo mkporo ka ha taa ya ahuhu, ruo mgbe o kwuchara ugwo niile o ji.

35 “Otu a ka Nna m bi n’eluigwe ga-emekwa unu, ma o buru na unu ejighi obi unu niile gbaghara umunna unu.”

19

Ozizi banyere olulu di na nwunye

1 Mgbe Jisos kwusiri okwu ndi a, o hapuru Galili gaa na mpaghara Judia, nke di n’ofe osimiri Jordan. 2 Igwe mmadu di ukwu sooro ya. O gwokwara ndi ahụ na-esighi ike n’etiti ha n’ebe ahụ.

3 Ufodu ndi Farisii bjakwutere ya i nwalee ya, si, “O ziri ezi n’iwu na nwoke ga-agbara nwunye ya alukwaghi m n’ihi ihe obula?”

4 O zara ha si, “**Ọ** bu na unu agutabeghi na akwukwo nso, na Onye kere ha na mbu kere ha nwoke na nwanyi. 5 N’ihi nke a ka nwoke ga-eji hapu nne ya na nna ya e jikota ya na nwunye ya. Ha abuo ga-abukwa otu anu ahụ.* 6 Ya mere, ha abukwaghi mmadu abuo ozo, kama otu anu ahụ. Ya mere, ihe Chineke jikotara, ka mmadu obula atosala ya.”

7 Ha juru ya si, “Gini mekwaranu Mosis ji nye iwu si na nwoke obula nwere ohere ide akwukwo alukwaghi m nye nwunye ya?”

8 O zara ha si ha, “**Ọ** bu n’ihi na unu bu ndi mkpochi obi, ya mere Mosis jiri hapu unu ka unu gbaa nwunye unu alukwaghi m; ma o dighi otu a site na mbu.

9 Ma ana m asi unu, onye obula ga-hapu nwunye ya luru onye ozo, ma o bughị

† 18:16 18:16 Dit 19:15. ‡ 18:22 18:22 Onuogugu nke a bu nari ano na iri itoolu. § 18:24 18:24 Ihe ruru nde najra abuo maobu karja. * 18:28 18:28 Ihe ruru otu puku najra maobu o jiri ihe ntakiri karja. * 19:5 19:4,5 Jen 1:27; Jen 2:24

n'ihì na o jidere nwunye ya na mmehie ìkwa iko, onye ahụ emeela mmehie ìkwa iko ma o ụọ nwaný ọzọ."

¹⁰ Ndi na-eso ụzọ ya siri ya, "Ọ buru na o si otu a diri, ọ ka mma na mmadu alughị nwunye ma ọli."

¹¹ Ma ọ zara si ha, "**Ọ bughị mmadu niile ga-anagide okwu a. Naanị ndi e nyere ike ime ya ga-anagide ya.** ¹² **Ma ụfọdụ ndi mmadu ka a muru ka ha buru onozì, ndi ọzọ bụkwa ndi mmadu ibe ha mere otu a. Ndi ọzọ dikwa ndi jiri aka ha horo ibu onozì n'ihì alaeze eluigwe. Onye puru inara nke a, ya nara ya."**

Jisọs agozie umuntakiri

¹³ Mgbe ahụ e kuteere ya umuntakiri ka o bikwasị ha aka, kpeekwara ha ekpere. Ma ndi na-eso ụzọ ya baara ndi kutere ha mba.

¹⁴ Ma Jisọs siri ha, "**Kweenu ka umuntakiri bjakwute m, unu egbochikwala ha. N'ihì na alaeze eluigwe bu nke ndi di otu a.**" ¹⁵ O bikwasiri ha aka n'isi gozie ha niile tupu ọ hapu ha puo.

Onye ogaranya

¹⁶ Otu onye bjakwutere ya, juo ya ajuju si, "Ezi onye ozizi, olee ezi ihe m ga-eme ka m keta ndu ebighi ebi?"

¹⁷ Jisọs siri ya, "**Gini mere i jiaju m ajuju banyere ihe bu ezi ihe? O di naanị otu onye nke bu ezi mmadu. O buru na i choro iba n'ime ndu ahụ, debe iwu niile e nyere."**

¹⁸ O juru ya ajuju si, "Olee iwu ndi m ga-edebe?"

Jisọs zara ya, "**Egbula mmadu, akwala iko, ezula ohi, ekwula okwu ugha.** ¹⁹ **Sopuru nne gi na nna gi.** ³ **Ọzọ, hukwa onye agbataobi gi n'anya di ka onwe gi.**"^S

²⁰ Nwokorobia ahụ siri ya, "Edebezuchaala m iwu ndi a siteri na mgbe m di na nwata. Gini ọzọ fọdururu m ime?"

²¹ Jisọs zara si ya, "**Ọ buru na i choro ibu onye zuruoke n'ezie, laa n'ulo gi ree ihe niile i nwere, nyekwa ndi ogbenye ego i retara. I ga-enwe aku n'eluigwe, mgbe ahụ, bjakwa soro m."**

²² Mgbe nwokorobia ahụ nuru okwu a, ọ lara na mwute, n'ihì na ọ bu ogaranya.

²³ Mgbe ahụ Jisọs gwara ndi na-eso ụzọ ya si, "**N'ezie agwa m unu, ọ bu nnoo ihe siri ike na onye ogaranya ga-abanye n'alaeze eluigwe.** ²⁴ **Ọzokwa, asi m unu, ọ diiri inyiya kamel mfe igafe n'anya agiga, kariya ogaranya ibanye n'alaeze Chineke."**

²⁵ Okwu a o kwuru turu ndi na-eso ụzọ ya n'anya. Ha siri, "Ọ buru na o si otu a diri, onye kwanu ka a ga-azoputa?"

²⁶ Jisọs legidere ha anya si ha, "**N'ebe mmadu no nke a bu ihe a na-apughị ime, ma ọ dighi ihe rara ahụ ime n'ebe Chineke no."**

²⁷ Mgbe ahụ Pita juru ya si, "Lee, anyi ahapula ihe niile soro gi, gini ga-abu ugwo oru anyi?"

²⁸ Jisọs zara si ya, "**N'ezie agwa m unu, mgbe a ga-agbanwe ihe niile, mgbe Nwa nke Mmadu ga-anokwasị n'elu ocheeze ebube ya, n'alaeze ahụ, n'ezie, unu bu ndi na-eso ụzọ m ga-anokwasị n'ocheeze iri na abuo ahụ, na-ekpe ebo iri na abuo nke Izrel ikpe.** ²⁹ **Onye obula hapuru ulo ya, na umunne ya nwoke, na umunne ya nwanji, na nne ya na nna ya, na umuntakiri ya, maobu ala o nwere, soro m, ga-anata di ka ugwo oru okpuku nari ihe ọ hapuru, natakwa alaeze. O ga-eketakwa ndu ebighi ebi.** ³⁰ **Ma otutu ndi bu ụzọ ga-abu ndi ikpezụ, ma ndi ikpezụ ga-abukwa ndi bu ụzọ."**

20

Ilu banyere ndi oru ubi

¹ **"The ọzọ a ga-eji tnyere alaeze eluigwe bu nwoke nwere ala ubi, onye puru n'isi ututu ikpota ndi oru ga-arụ oru n'ubi vaini ya.** ² **Ya na ndi oru ahụ kwekotara na ọ ga-akwu ha otu denari, n'ihì oru ubochi ahụ. Emesia o zigara ha n'ubi vaini ya.**

³ **"Mgbe ọ puru n'ihè di ka elekere itoolu nke ututu, o sitere n'ebe a na-akpota ndi oru na-agafe hu ndi ọzọ ka ha guzoro n'oma ahia na-enweghi oru ha na-arụ.**

† 19:12 19:12 Nke a bu onodu alughị di maobu nwunye nke mmadu kpebiri n'onwe ya. ‡ 19:19 19:19 Oru 20:12-16; Dit 5:16-20 § 19:19 19:19 Lev 19:18

⁴ **Ọ siri** ha, ‘Unu onwe unu gaakwanu ruo oru n’ubi vaini m, ihe obula ziri ezi ka m ga-akwu unu.’ ⁵ Ya mere ha gara.

“**Ọ pukwara n’elekere iri na abuo na elekere ato nke ehie, ma meekwa otu ihe ahụ.** ⁶ Mgbe o ruru elekere ise nke anyasi, ọ puru hu ndi ozọ ka ha guzoro. **Ọ juru ha ajuju si, ‘Gini mere unu ji guzoro n’ebe a taa niile na-arughị oru?’**”

⁷ “Ha zara si ya, ‘N’ihi na ọ dighi onye kporo anyi oru.’”

“**Ọ gwara ha si, ‘Unu onwe unu gaakwanu ruo oru n’ubi vaini m. Aga m akwukwa unu ihe di mma.’**”

⁸ “Mgbe o ruru oge anyasi, onye nwe ubi vaini ahụ gwara onye na-eleketara ya ndi ahụ anya si, ‘Kpokota ndi oru ahụ kwuo ha ugwo, site na ndi ikpezu biara oru ruo na ndi bu uzo.’”

⁹ “Mgbe ndi a kporo oru n’elekere ise anyasi naara ego ha, a kwuru ha otu denari, otu denari. ¹⁰ Ma mgbe ndi a kporo oru n’isi ututu biara inara ego ha, ha lere anya na a ga-akwu ha karja. Ma a kwukwara ha niile otu denari. ¹¹ Mgbe ha naara ego ahụ, ha tamuru ntamu megide nna nwe ulo, ¹² na-asi, ‘Ndi a biara n’ikpezu ruru oru naani otu awa, ma i meela ka anyi na ha hara. Anyi bu ndi buru ihe mgbu nke oru ma okpomoku nke anwu niile chara n’ubochi taa.’”

¹³ “Ma ọ zara otu n’ime ha si, ‘Enyi m, emeghi m gi ihe ojoo obula. Ọ bu na mu na gi ekwughi na m ga-akwu gi otu denari n’ubochi?’ ¹⁴ Nara nke ruru gi laa. A choro m ikwu ndi a biara n’ikpezu ugwo di ka m si kwuo gi. ¹⁵ Ọ bu na m enweghi ike iji ihe m nwere mee otu ọ masiri m? Ọ bu anya ukwu ka i na-enwe n’ihi afo ofufu m?’”

¹⁶ “Ya mere, onye ikpezu ga-abu onye bu uzo, ma onye bu uzo ga-abukwa onye ikpezu.”

Jisọs ekwuokwa okwu banyere onwu ya

¹⁷ Mgbe Jisọs na-aga Jerusalem, ọ kpọpuru mmadu iri na abuo ahụ na-eso uzo ya n’akuku si ha, ¹⁸ “Lee, anyi na-aga Jerusalem ebe a ga-arara Nwa nke Mmadu nyefee n’aka ndisi nchujaja na ndi ozizi iwu. Ha ga-ama ya ikpe onwu, ¹⁹ nyefekwa ya n’aka ndi mba ozọ, ndi ga-eji ya mee ihe ochi, pia ya ihe, ma kpogide ya n’obe. Ma n’ubochi nke ato, a ga-eme ka ọ site n’onwu bilie.”

Ariri nne Jemis na Jon

²⁰ Mgbe ahụ, nne umu Zebedi, duuru umu ya ndi ikom abuo biakwute ya, o gburu ikpere n’ala n’ihu ya, ruo ya ihe ọ choro ka o meere ha.

²¹ Ọ siri ya, “**Gini ka i choro ka m meere gi?**”

Ọ zara ya si, “Kwee m nkwa na umu abuo ndi a ga-anodu otu n’aka nri gi, nke ozọ n’aka ekpe gi n’alaeze gi.”

²² Ma Jisọs zara si, “**Unu amaghi ihe unu na-ario. Unu puru inu iko ahụ nke mu onwe m ga-anu?**”

Ha zara ya si, “Ee, anyi nwere ike inu ya.”

²³ Jisọs siri ha, “**N’ezie unu ga-anu iko m ga-anu, ma inodu n’aka nri maobu n’aka ekpe m, abughi ihe diri m inye, kama ọ diri ndi ahụ Nna m kwadooro ya.**”

²⁴ Mgbe mmadu iri ndi ozọ n’ime ndi na-eso uzo ya nuru nke a, iwe were ha nke ukwu megide umunne abuo a. ²⁵ Ma Jisọs kpokotara ha niile, si ha, “**N’etiti ndi na-ekweghi ekwe, ndisi ha na-emeso ndi ha na-achị mmeso di ka o si di ha mma n’uche. Ndi ukwu n’etiti ha na-ejikwa aka ike na-achị ndi no n’okpuru ha.** ²⁶ Ma n’etiti unu ọ gaghị adi otu a. Kama, onye obula n’etiti unu choro ibu onyeisi, ga-ebu uzo buru onye na-ejere unu niile ozi. ²⁷ Ma onye obula nke choro ibu onye mbu n’etiti unu ga-abu ohu unu niile. ²⁸ Ọ buladi di ka Nwa nke Mmadu na-abighi ka e jeere ya ozi, kama ka o jee ozi, ma nyekwa ndu ya ka ọ buru ihe mgbatu nke otutu mmadu.”

Ndi isi abuo Jisọs gworo

²⁹ Mgbe ha na-ahapu Jeriko, otutu igwe mmadu sooro ya n’azu. ³⁰ Ndi isi abuo no n’akuku uzo ahụ. Mgbe ha nuru na ọ bu Jisọs na-abia, ha malitere iti mkpu n’oke olu na-asi, “Onyenwe anyi, Nwa Devid, meere anyi eberel!”

³¹ Igwe mmadu ahụ baara ha mba ka ha mechie onu ha. Ma ndisi ahụ nogidesiri ike na-eti mkpu n’oke olu na-asi, “Onyenwe anyi, Nwa Devid, meere anyi eberel!”

³² Mgbe Jisọs biaruru n’ebe ha no, o guzoro kpo ha, juo ha si, “**Gini ka unu choro ka m meere unu?**”

* 20:25 20:25 Maobu, ndi mba ozọ

³³ Ha zara si ya, “Onyenwe anyi, biko, anyi chorọ ka i mee ka anyi hu ụzọ.”
³⁴ Jisọs nwere omiiko n’ahụ ha. O meturụ ha aka n’anya. Ngwangwa ha bidoro ihu ụzọ, ma sorokwa ya.

21

Mbata ikpeazu Jisọs batara Jerusalem

¹ Mgbe ha na-abjaru Jerusalem nso, ha rutere Betfeji di n’Ugwu Oliv. Jisọs zipuru mmadu abuo n’ime ndi na-eso ụzọ ya. ² O gwara ha si, “**Baanu n’ime obodo nta ahụ di unu n’ihu, ngwangwa unu ga-ahụ otu inyinya ibu elibere n’osisi n’ebe ahụ, nke ya na nwa ya nọ n’otu ebe. Toputa ha ma kputaranu m ha.** ³ **O burukwa na onye obula asi unu ihe obula, unu ga-asi ha, o di Onyenwe anyi mkpa, o ga-akpughachitekwa ha ngwangwa.**”

⁴ E mere nke a ka okwu e kwuru site n’onu onye amuma mezuo.

⁵ “Gwanu ada Zayon si,

‘lee, eze gi ka o na-abiakwute gi.

O bu onye di nwayo. O na-anokwasikwa n’elu inyinya ibu,

ee, n’elu nwa inyinya, nwa inyinya na-ebu ibu.’”*

⁶ Ndi na-eso ụzọ ya gara mee ihe Jisọs sirị ha mee. ⁷ Ha kpudara inyinya ibu ahụ na nwa inyinya ahụ, wukwasikwa uwe ha n’elu ha ka jisọs nokwasị n’elu ha. ⁸ Otutu n’ime igwe mmadu ahụ tusara uwe ha n’okporo. Ndi ozo gbuturu alaka osisi, tusaa ha n’uzo n’ihu ya. ⁹ Ufodu n’ime igwe mmadu ahụ nọ n’ihu, na ndi na-esokwa n’azu, nọ na-eti mkpu n’oke olu na-asi:

“Hozanna diri Nwa Devid!”

“Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu, nke na-abia n’aha Onyenwe anyi!”†

“Hozanna n’ebe kachasi ihe niile elu!”

¹⁰ Mgbe o batara n’ime Jerusalem, uzu turu, obodo ahụ niile mere mkpotu. Ndi mmadu bidoro na-aju ajuju na-asi, “Onye kwa bu onye a?”

¹¹ Igwe mmadu ahụ nọ na-asi, “Nwoke a bu Jisọs, onye amuma ahụ si Nazaret, obodo di n’ime Galili.”

Jisọs n’ulonso ukwu

¹² Jisọs banyere n’ulonso ukwu di na Jerusalem, malite ichupu ndi niile na-ere ahia na ndi na-azu ahia n’ime ulonso ahụ. O kpuru tebul ndi na-agbanwe ego ihu n’ala, kwatuokwa oche ndi na-ere nduru. ¹³ O sirị ha, “**E dere ya n’akwukwo nso, ‘Ulo m ka a ga-akpo ulo ekpere,’ ma unu emeela ya ‘ogba ndi na-apunarị mmadu ihe n’ike.’**”§

¹⁴ Ndi isi na ndi ngwuro bjakwutere ya n’ulonso ahụ. O gwokwara ha. ¹⁵ Ma mgbe ndisi nchaja na ndi ozizi iwu huru ihe iribama ndi a, hukwa ka umunta na-eti mkpu n’oke olu n’ogige ulonso ahụ, na-asi, “Hozanna diri Nwa Devid.” Iwe were ha nke ukwu.

¹⁶ Ha sirị ya, “I na-anukwa ihe umunta ndi a na-ekwu?”

Jisọs zara si ha, “**E, ana m anu ya. O bu na unu agutabeghi ihe akwukwo nso kwuru si,**

“I sitere n’onu umuntakiri na umu na-anu ara

gi, Onyenwe anyi, kwadooro otuto gi?””

¹⁷ O hapuru ha, si n’obodo ahụ puo gaa Betani, ebe o noro n’abali ahụ niile.

Jisọs abuo osisi fig onu

¹⁸ N’utu, mgbe o laghachiri n’obodo ahụ, aguu guru ya nke ukwu. ¹⁹ O huru otu osisi fig nke di n’akuku ụzọ. Mgbe o rutere n’ukwu ya, o hughi ihe obula n’elu ya karja naani akwukwo ndu. Ya mere, o sirị ya, “**Malite taa gaa n’ihu, i gaghị amikwa mkpuru ozo!**” Otu mgbe ahụ kwa, osisi ahụ kpownuru.

²⁰ Mgbe ndi na-eso ụzọ ya huru nke a, o juru ha anya, ha juo si, “Gini mere osisi fig a ji kpownu ngwangwa otu a?”

²¹ Jisọs zara si ha, “**N’ezie agwa m unu, o buru na unu e nwee okwukwe, gharakwa inwe obi abuo, o bughị naani na unu ga-eme ihe e mere osisi fig ahụ. Unu puru inye ugwu a iwu si ya, ‘Si n’ebe a wezuga onwe gi, gaa danye n’oke osimiri.’**”

* 21:5 21:5 Zek 9:9 † 21:9 21:9 Abụ 118:26 ‡ 21:13 21:13 Ajz 56:7 § 21:13 21:13 Jer 7:11 * 21:16 21:16 Abụ 8:2

Ọ ga-emezukwa. ²² Ihe ọbụla unu ga-ariọ n'ekpere, ọ bụrụ na unu ekwere unu ga-anatakwa ya."

Ajuju banyere ebe Jisọs si nweta ike ya

²³ Mgbe Jisọs batara n'ogige ulonso ukwu ahụ, ndiisi nchụaja na ndi ozizi iwu biakwutere ya ka ọ nọ na-akuzi ihe juo ya si, "Olee ikike i ji na-eme ihe ndi a niile? Ọ bụ onye nyekwara gi ikike a?"

²⁴ Jisọs zara si ha, "Aga m ajukwa unu otu ajuju. Ọ bụrụ na unu azaa ya, aga m agwakwa unu onye nyere m ikike m ji eme ihe ndi a niile. ²⁵ Baptizim nke Jon o sitere n'eluigwe, ka ọ si n'aka mmadu?"

Ha kparitara ọka n'etiti onwe ha na-asị, "Ọ bụrụ na anyi asi, 'Na o si n'eluigwe,' ọ ga-asị anyi, 'Ọ bụ ginị mere unu na-ejighi kwenye na ya?' ²⁶ Ma ọ bụrụ na anyi asi, 'Na o sitere n'aka mmadu,' anyi na-atụ igwe mmadu ndi a egwu, n'ihi na mmadu niile kwereye na Jon bụ onye amama."

²⁷ Ya mere ha zara Jisọs si ya: "Anyi amaghị."

Jisọs zakwara ha si, "Mụ onwe m agaghị agwakwa unu ikike m ji na-eme ihe ndi a.

Ilu banyere umunne abuo

²⁸ "Gini ka unu chere banyere ihe a? Otu nwoke nwere umu nwoke abuo gwara nwa ya nke okenye si ya, 'Nwa m nwoke, gaa ruo oru n'ubi vaini m taa.'

²⁹ "Ọ zara ya si, 'Agaghị m aga.' Ma o mesiri gbanwee obi ya gaakwa ruo oru ahụ.

³⁰ "Nna ha biakwutere nwa ya nke nta gwakwa ya otu ihe ahụ. Nwa ahụ zakwara si, 'Aga m aga, onyenwe anyi.' Ma n'ikeazu ọ gaghi.

³¹ "Onye n'ime ha abuo mere ihe nna ya chororo?"

Ha zara si ya, "Onye nke mbu."

Jisọs kowaara ha si, "N'ezie agwa m unu, ndi ona utu na umu nwanji akwuna ga-ebu unu uzo banye n'alaeze Chineke. ³² N'ihi na Jon biakwutere unu igosi unu uzo ezi omume, ma unu ekweghi. Ndi ona utu, na umu nwanji akwuna cheghariri. Ọ buladi mgbe unu huru nke a, o mekwaghi ka unu chegharia kwere na ya.

Ilu banyere ndi nlekota ubi ojoo

³³ "Ugbu a geekwanu nti n'ilu ozo. Otu onye di nke nwere ala ubi. Ọ kuru osisi vaini n'ubi a. Ọ gbakwara ubi ya ogige, gwuokwa ebe izocha mkpuru vaini n'ime ya.† Ọ wukwara ulo elu n'ime ya. Mgbe o mesiri ihe ndi a, o weere ubi ahụ tinye n'aka ndi ga-elekotara ya ubi ahụ, puo gaa n'ala ozo. ³⁴ Mgbe oge iwe ihe ubi ruru, o zipuru ndi odibo ya ka ha jekwuru ndi na-elekota ubi ahụ, nata mkpuru nke ruuru ya site n'ubi ahụ.

³⁵ "Ma ndi na-elekota ubi ahụ jidere ndi odibo ya ahụ tie otu onye n'ime ha ihe, gbukwaa onye ozo n'ime ha. Ha tukwara otu n'ime ha nkume. ³⁶ Emesia, o zigakwara otutu ndi odibo kariri ndi nke mbu n'onuogugu. Ma ndi na-elekota ubi ahụ mekwara ndi a ihe ha mere ndi nke mbu. ³⁷ N'ikeazu o zigara okpara ya, si, 'Ha ga-asopuru nwa m.'

³⁸ "Ma mgbe ndi na-elekota ubi ahụ huru okpara ya, ha gbara izu n'etiti onwe ha si, 'Lee! Onye a bu onye nketa ihe niile. Bianu ka anyi gbuo ya, ma nwetakwa ihe nketa ya.' ³⁹ Ya mere, ha jidere ya n'ike, kpuru ya gafee n'azu ubi vaini ahụ, gbuo ya n'ebe ahụ.

⁴⁰ "Mgbe onye nwe ubi vaini ahụ lotara, gini ka unu chere na ọ ga-eme ndi ahụ o tinyere ilekotara ya ubi ya?"

⁴¹ Ha zara ya si, "Ọ ga-egbu ndi ajo omume ahụ, laa ha n'iyi n'uzo di njo. Ọ ga-ewerekwa ubi vaini ya tinye n'aka ndi nlekota ozo, ndi ga-enyekwa ya mkpuru ubi ruuru ya n'oge ya."

⁴² Jisọs siri ha, "Ọ ga-abu na unu agutabeghi ihe e dere n'akwukwo nsọ si, "Nkume ahụ ndi na-ewu ulo juru, aburu nkume isi ntqala ulo.

Nke a bu oru nke Onyenwe anyi ruru, ọ bukwa oru itunanya n'anya anyi.‡

† 21:33 21:33 Maobu, ebe a na-apiputa mmanya vaini ‡ 21:42 21:42 Abu 118:22,23

⁴³ “**Ya mere, ana m eme ka unu ghotā, na a ga-anapū unu alaeze Chineke, were ya nye ndi mba ozo, ndi ga-amiputa ezi mkpuru.** ⁴⁴ **Onye obula nke dakwasiri n’elu nkume a ga-etiwasi, ma o ga-egwepia onye obula nke o dakwasiri.**”

⁴⁵ Mgbe ndiji nchujaja na ndi Farisii nuru ilu ya ndi a, ha ghotara na o na-ekwu banyere ha. ⁴⁶ Ha chorō uzo ha ga-esi jide ya, ma oke egwu igwe mmadu ahū turu ha, n’ihi na ha gurū ya n’onye amuma.

22

Ilu banyere oriri olulu nwunye

¹ Jisōs gwara ha okwu ozo n’ilu si, ² “**Alaeze eluigwe di ka otu eze, nke kwadoro oke oriri olulu di na nwunye, n’ihi nwa ya nwoke.** ³ **O zipuru ndi ohu ya ka ha gaa chetara ndi ahū a kporo ka ha bia. Ma ha niile achoghi ibia.**

⁴ “**O zipukwara ndi ohu ya ozo na-ejere ya ozi ka ha gaa gwa ndi ahū a kporo oriri si, ‘E dozichaala ihe oriri ugbo a, egburu m oke ehi, na anu ozo gbara abuba. Edoziela ihe niile. Bjanu n’oriri olulu di na nwunye.’**

⁵ “**Ma ndi ahū niile a kporo oriri gawaara mkpa ha n’ihi na ha akpoghi ya ihe obula. Otu onye gara n’ala ubi ya, nke ozo n’ulo ahia ya.** ⁶ **Ndi foduru jidere ndi ohu ya, mee ha ihe ihere ma gbukwaa ha.** ⁷ **Onye eze ahū were iwe nke ukwu, zipu ndi agha ya ka ha gaa laa ndi ogbu mmadu ahū n’iyi, rechapukwa obodo ha n’oku.**

⁸ “**Mgbe ahū o gwara ndi ohu ya si, ‘E doziela m oriri olulu di na nwunye, ma ndi a kporo oku ekwesighi ekwesi.** ⁹ **Ugbo a, gaanu n’akuku uzo niile, kpobatanu ndi niile unu huru, ka ha bia n’oriri olulu di na nwunye a.’** ¹⁰ **Ndi ohu ahū puru gaa n’okporouzo niile kpobata mmadu niile ha huru. Ha kpobata ndi bu ezi mmadu na ndi bu ajo mmadu. Ulo oriri ahū juputakwara na ndi a kporo.**

¹¹ “**Ma mgbe eze ahū batara ileta ndi niile no na nri, o huru otu nwoke nke na-eyighi uwe olulu nwunye.** ¹² **O juru ya ajuju si, ‘Enyi m, i si anaa bata n’ebe a mgbe i na-eyighi uwe olulu di na nwunye?’ O mechiri onu ya n’ihi na o nweghi ihe o ga-asā.**

¹³ “**Eze ahū nyere ndi ozi ya iwu si ha, ‘Keenu ya eriri, aka na ukwu, tujukwanu ya n’ezi, n’ime ochichiri, ebe ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adi.’**

¹⁴ “**N’ihi na akporo otutu mmadu oku, maobu mmadu ole na ole ka a horo.**”

Itu utu nye Siza

¹⁵ Mgbe ahū ndi Farisii* zukotara na-acho uzo ha ga-esi mee ka o kwuhie onu ka ha site na ya jide ya. ¹⁶ Ha zigara ndi na-eso uzo ha na ndi n’otu Herod ka ha juo ya si, “Onye ozizi, anyi maara nke oma na i bu onye eziokwu, na i na-ezikwa uzo Chineke n’eziokwu. I dighi asokwa onye obula anya, n’ihi na i dighi ele mmadu anya n’ihu n’agbanyeghi ndi ha bu. ¹⁷ Ugbo a gwa anyi, ginj bu uche gi? O ziri ezi n’iwu itu utu nye Siza, ka o bu na o zighi ezi?”

¹⁸ Ebe Jisōs maara ihe ojoo ha bu n’obi, o zara si ha, “**Ndi ihu abuo! Gini mere unu ji anwa m onwunwa?** ¹⁹ **Gosinu m ego e ji akwu ugwo utu.**” Ha wetaara ya otu mkpuru ego. ²⁰ O juru ha ajuju si, “**Onye ka e sekwasiri onyinyo ya n’elu ego a? Aha onye kwa di n’okpuru onyinyo a?**”

²¹ Ha zara si ya, “O bu nke Siza.”

Mgbe ahū o gwara ha si, “**O di mma. Nyenu Siza ihe ruuru Siza, ma nyekwanu Chineke ihe niile bu nke ruuru Chineke.**”

²² Mgbe ha nuru nke a, o gbagwojuru ha anya, n’ihi ya, ha hapuru ya puo.

Olulu nwunye na mbilite n’onwu

²³ N’ubochi ahū kwa, ufodu ndi Sadusii, ndi na-asj na mbilite n’onwu adighi, bjakwutere ya igbu ya onu. ²⁴ Onye ozizi, “Mosis kwuru si, o buru na nwoke obula anwu na-amutaghi nwa, nwanne ya nwoke ga-aluru nwanj ahū di ya nwuru, ka o mutara nwanne ya nwoke ahū nwuru anwu nwa. ²⁵ Ugbo a, e nwere umunne nwoke asaa n’etiti anyi. Onye nke mbu luru nwunye, nwuo, ma ebe o dighi umu o mutara, o hapuru nwanne ya nwunye ya. ²⁶ Otu a ka nke abuo mekwara, ma nke ato, ruo na nke asaa. ²⁷ N’ikpeazu, nwanj ahū n’onwe ya nwukwara. ²⁸ Ugbo a, n’oge mbilite n’onwu, nwunye onye ka nwanj a ga-abu, ebe o bu na umunne nwoke asaa ndi a lutuchara ya mgbe o no n’uwa?”

* **22:15** 22:15 Farisii Ndi otu na-akwado maka idebezu mmemme na omenaala niile ndi Juu.

²⁹ Jisọs zara ha sị, “Unu na-ejehie ụzọ n’ihi na unu aghọtaghị ihe akwukwọ nsọ na-ekwu. Unu aghọtakwaghị ụdị ike Chineke nwere. ³⁰ N’ihi na mbilite n’onwu, ilu di na nwunye agaghị adikwa, kama ha ga-adị ka ndị mmụọ ozi n’eluigwe. ³¹ Ma n’ihe banyere mbilite n’onwu nke ndị nwuru anwu, ọ bụ na unu agutabeghị ihe Chineke gwara unu sị, ³² Mụ onwe m bụ Chineke nke Ebrahim, Chineke nke Aizik na Chineke nke Jekọb. [†]Ọ bughị Chineke nke ndị nwuru anwu, kama ọ bụ nke ndị di ndu.”

³³ Mgbe igwe mmadụ ahụ nuru nke a, ozizi ya juru ha anya.

Iwu kachasi mkpa

³⁴ Ma mgbe ndị Farisii nuru na ọ emeela ka ndị Sadiusii mechie onu ha, ha gbakotara otu ebe. ³⁵ Otu onye n’ime ha, bụ onye ozizi iwu[‡] bịara juo ya ajuju iji nwaa ya: ³⁶ “Onye ozizi, olee iwu nke kachasi mkpa n’ime iwu niile?”

³⁷ Ọ zara sị ya, “**‘Hụ Onyenwe gi bụ Chineke gi n’anya site n’obi gi niile na site na mkpuruobi gi niile, na site n’uche gi niile.’** [§] ³⁸ Nke a bụ iwu nke mbụ, burukwa iwu kachasi iwu niile. ³⁹ Iwu ozo na-eso nke a n’idi mkpa bụ nke a, ‘Hụ onye agbataobi gi n’anya di ka i si hụ onwe gi n’anya.’ ^{* 40} Iwu ndi ozo niile na ihe niile ndi amuna kwuru dabeere n’ebe iwu abuo ndi a no.”

Ajuju Jisọs juru ndi Farisii

⁴¹ Mgbe ndi Farisii gbakoro n’otu ebe, Jisọs juru ha, ⁴² “**Gini ka unu na-eche banyere Kraist? Nwa onye ka o bu?**”

Ha zara sị ya, “Ọ bụ nwa Devid.”

⁴³ Ọ siri ha, “**Gini mekwaranu Devid site na ntuziaka nke Mmuo Nso jiri kpoọ ya ‘Onyenwe m’? N’ihi na o siri,**

⁴⁴ “**‘Onyenwe anyi gwara Onyenwe m si ya,**

‘Nodu ala n’aka nri m

ruo mgbe m ga-edebe ndi iro gi n’okpuru ukwu gi abuo.’ [†]

⁴⁵ **Ọ buru na Devid kpoọ ya ‘Onyenwe anyi,’ oleekwanu otu o si burukwa nwa ya?** ⁴⁶ Ọ dighi onye puru isa ya okwu. Sitekwa n’ubochi ahụ, ọ dighi onye obula nwere anya ike iju ya ajuju ozo.

23

Ido aka na nti banyere ihu abuo

¹ Mgbe ahụ Jisọs gwara igwe mmadụ ahụ niile na ndi na-eso ụzọ ya sị, ² “**Ndi ozizi iwu na ndi Farisii na-anọ n’oche Mosis.** ³ Ya mere, meenu ma na-edebekwanu ihe niile ha na-agwa unu. Ma unu esokwala omume ha. N’ihi na ha adighi eme ihe ha na-ekwusa. Ha na-ekwu otu ihe ma na-eme ihe ozo. ⁴ Ha na-eke ibu di arọ dikwa ike obubu bokwasị ndi ozo n’ubu, ma ha onwe ha agaghị eweli ọ buladi otu mkpisiaka i buli ha.

⁵ “**The niile ha na-eme bu ka ndi mmadu hu ha. Ha na-eme ka igbe nta* e tnyere iwu ndi di mkpa e deputara nke ha na-ekekwasị n’egedege ihu na n’aka di obosara na-emekwa ka onunu uwe ha buo ibu.** ⁶ Ha huru ino n’isi oche n’oge mmemme oriri obula na inokwasị n’oche kachasi elu n’ulo ekpere n’anya. ⁷ Ọ namasi ha mgbe a na-ekele ha ekele puru iche n’oma ahia, ndi ozo a na-akpokwa ha, ‘Onye ozizi.’

⁸ “**Unu ekwela ka onye obula kpoọ unu ‘Onye ozizi,’ n’ihi na unu nwere naani otu Onye ozizi. Unu niile bukwa umunne. Ọ dighi onye ka ibe ya ukwu.** ⁹ Unu akpokwala onye obula n’uwa a ‘Nna,’ n’ihi na unu nwere otu Nna nke bi n’eluigwe. ¹⁰ Unu ekwela ka a kpoọ unu ndi ndu, n’ihi na ọ bu naani otu onyendu ka unu nwere, ya bu Kraist. ¹¹ Onye di ukwu n’etiti unu ga-abu onye na-ejere unu ozi. ¹² N’ihi na onye obula ga-ebuli onwe ya elu ka a ga-eweda n’ala. Ma onye obula wedara onwe ya ala, ka a ga-ebuli elu.”

Ahuhu asa dijiri ndi ozizi iwu na ndi Farisii

¹³ “**Ahuhu ga-adiri unu ndi Farisii na ndi ozizi iwu, ndi ihu abuo! N’ihi na unu na-emechibido ndi ozo uzọ ha ga-esi bata n’alaeze eluigwe, ma unu onwe unu adighi abata. Unu adighikwa enye ndi ozo ohere ibata.**

† 22:32 22:32 Opụ 3:6 ‡ 22:35 22:35 Ndi ozizi iwu bu ndi oka n’iwu, ọ bu ha na a tapjaa iwu gbasara usoro okpukpe. § 22:37 22:37 Dit 6:5 * 22:39 22:39 Lev 19:18 † 22:44 22:44 Abụ 110:1 * 23:5 23:5 Maqbu, Filaktiri

¹⁴ “Ahụhụ ga-adiri unu ndi ozizi iwu na ndi Farisii, ndi ihu abuo! N’ihi na unu na-eripia ulo ndi inyom di ha nwuru, o buladi mgbe unu na-ekpe ogologo ekpere ka mmadu hu unu. Unu ga-anata ikpe omuma di ukwu.[†]

¹⁵ “Ahụhụ ga-adakwasị unu ndi ozizi iwu na ndi Farisii, ndi ihu abuo! N’ihi na unu na-agafe oke osimiri na mba di iche iche, ime ka otu onye chegharja, buru onye na-eso ụzọ unu. Ma mgbe unu mesiri nke a, unu na-alaghachi mee ya okpukpu abuo ka o buru nwa oku ala mmuo kari onwe unu.

¹⁶ “Ahụhụ ga-adiri unu ndi ndu kpuru isi! N’ihi na unu na-asi, Onye obula jiri ulonso nuo iyi, iyi o nuru bu ihe efu. Ma onye obula jiri olaedo di n’ime ulonso nuo iyi kwesiri imezu iyi ahụ o nuru.¹⁷ Ndi nzuzu kpuru isi! Olee nke kari ukwu? O bu olaedo ahụ, ka o bu ulonso nke doro olaedo ahụ nsọ? ¹⁸ Unu na-ezikwa ndi mmadu si, ‘O buru na mmadu ejiri ebe ichu aja nuo iyi, iyi ahụ o nuru bu ihe efu. Ma onye obula ga-eji onyinye di n’elu ebe ichu aja nuo iyi g-emezu iyi ahụ o nuru.’ ¹⁹ Leenu ka unu si buru ndi isi! Olee nke kari ukwu? O bu onyinye di n’elu ebe ichu aja ka o bu ebe ichu aja na-edo onyinye ahụ nsọ? ²⁰ Ya mere, mgbe onye obula ji ebe ichu aja nuo iyi, o bu ebe ichu aja ahụ na onyinye di n’elu ya ka o ji nuo iyi ahụ. ²¹ Otu a kwa, onye ji ulonso ahụ nuo iyi jikwa ulonso ahụ na onye bi n’ime ya na-anu iyi. ²² Mgbe mmadu jikwa eluigwe nuo iyi, o bu ocheeze Chineke na onye noduru n’elu ocheeze ahụ ka o ji nuo iyi.

²³ “E, ahụhụ ga-adakwasị unu ndi Farisii na ndi ozizi iwu. Ndi ihu abuo! N’ihi na unu na-asa anyu unu mmiri nye, o buladi onyinye otu ụzọ n’ime ụzọ iri unu ruo n’akwukwo nri dikarisiri nta di n’ubi unu, dika mint, diil na kumin, ma unu akpoghị ikpe ziri ezi na ebere, na okwukwe ihe di mkpa. Ihe ndi a ka unu kwesiri ibu ụzọ mee ma gharakwa ileghara iwu ndi ozo anya. ²⁴ Ndi ndu kpuru isi! Unu na-azapu ijiji site na mmanya unu na-anu, ma unu na-eloda inyinya kamel.

²⁵ “Ahụhụ ga-adakwasị unu, ndi Farisii na ndi ozizi iwu, ndi ihu abuo! N’ihi na unu na-elezi anya nke oma mee ka azu iko mmiri unu, na azu efere unu di ocha, ma ime ha juputara na ipunari mmadu ihe n’ike na ochicho ojoo niile.[‡]

²⁶ Gi onye Farisii kpuru isi! Buru ụzọ mee ka ime iko di ocha, mgbe ahụ azu ya ga-adikwa ocha.

²⁷ “Ahụhụ ga-adiri unu ndi Farisii na ndi ozizi iwu, ndi ihu abuo! N’ihi na unu yiri ili e tere nzu, nke na-egosi onwe ya di ka ihe mara mma, ma ime ya juputara n’okpukpu ndi nwuru anwu, na ihe niile na-adighi ocha. ²⁸ N’uzo di otu a, unu na-egosi onwe unu di ka ndi ezi omume, ma n’ime unu, unu juputara n’ihu abuo na ndi ajo omume.

²⁹ “E, ahụhụ ga-adiri unu ndi Farisii na ndi ozizi iwu, ndi ihu abuo! N’ihi na unu na-ewu ili ndi amuma na-ewerekwa ihe icho mma na-edozi nkume ncheta ndi ezi omume. ³⁰ Unu na-asikwa, o buru na anyi no n’oge nna anyi ha, anyi agaraghi eso ha wufuo obara ndi amuma. ³¹ Site n’uzo di otu a, unu na-agba akaebe megide onwe unu na unu bu umu ndi gburu ndi amuma. ³² Gaanu sorokwa nzo ukwu nna unu ha, ka unu ruzo oru ahụ ha malitere.

³³ “Umu agwo! Umu ajuala! Unu si ana chee na unu ga-agbanari ikpe nke iba n’oku ala mmuo? ³⁴ Ya mere, aga m ezitere unu ndi amuma, ndi amamihe na ndi nkuzi. Ufodu n’ime ha ka unu ga-egbu, ufodu ka unu ga-akpogide n’obe, ndi ozokwa ka unu ga-apia ihe n’ulo nzuko unu. Unu ga-achukwa ha oso site n’otu obodo gaa n’obodo ozo. ³⁵ Ka ogbo a buru ndi ikpe mara n’ihi obara nke ndi ezi omume niile e gburu n’uwa, site n’obara Ebel ruo na nke Zekaraya nwa Berekaya, onye unu gburu n’etiti ulonso n’ebe ichu aja unu. ³⁶ N’ezie agwa m unu, ihe ndi a niile, ga-abiakwasị ogbo a.

Ihunanya Jisos n’ebe Jerusalem di

³⁷ “O Jerusalem, Jerusalem! Gi obodo na-egbu ndi amuma, na nke na-atu ndi niile e ziteere gi nkume. Ugboro ole ka m chorọ ichikota umu gi di ka nne okuku si achikota umu ya n’okpuru nku ya ichebe ha? Ma i choghi ka m mee otu a! ³⁸ Lee, a hapuru unu ulo unu ka o togboro n’efu. ³⁹ N’ihi na asi m unu, unu agaghi ahụ m anya ozo tutu ruo mgbe unu ga-asi, Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu nke na-abia n’aha Onyenwe anyi. §”

[†] 23:14 23:14 Ufodu akwukwo mgbe ochie na-edebanye okwu ndi a dika o di n’akwukwo Mak 12:40 na Luk 20:47.

[‡] 23:25 23:25 Mak 2:1 § 23:39 23:39 Abu 118:26

24

Mbibi ulonso ukwu na ihe ama ogwugwu oge

¹ Mgbe Jisọs si n'ulonso ahụ na-apụ, ndị na-eso ụzọ ya bjakwutere ya na-achọ igosi ya akukụ dị iche iche nke ulonso ukwu ahụ. ² Ma ọ zara ha sị, "Unu hụrụ ihe ndị a niile? N'ezie agwa m unu, oge na-abịa mgbe ọ buladị otu nkume na-agaghị adịgidekwa n'elu ibe ya, nke a na-agaghị akwatu n'ala."

³ Mgbe ọ nọdurụ ala n'elu Ugwu Oliv, ndị na-eso ụzọ ya bjakwutere ya iche, sị, "Gwa anyị, olee mgbe ihe ndị a ga-emezu? Gini ga-abụkwa ihe iribama nke oge i ji aloghachi na nke ogwugwu ụwa a?"

⁴ Jisọs zara ha sị, "Lezienụ anya ka onye ọbụla ghara iduhie unu ụzọ. ⁵ N'ihị na ọtụtụ ga-abịa n'aha m, na-ekwu sị, 'Abụ m Kraịst ahụ.' Ha ga-eduhiekwa ọtụtụ ndị ụzọ. ⁶ Mgbe unu nuru ụzọ agha, na akukọ agha dị iche iche, unu atụla egwu, n'ihị na ihe ndị a aghaghị ime. Ma ha anaghị egosi na ogwugwu oge eruola. ⁷ Mba ga-ebili megide mba ibe ya, alaeze ga-ebilikwa megide alaeze ọzọ; oke unwu,* na ala ọma jijiji ga-adikwa n'ọtụtụ ebe dị iche iche. ⁸ Ma ihe ndị a niile bụ naanị mmalite ita ahuhụ nke ga-abịa.

⁹ "Mgbe ahụ ha ga-arara unu nyefee n'aka ndị ga-ata unu ahuhụ. Ha ga-egbukwa unu. Mba niile ga-akpọ unu asị n'ihị m. ¹⁰ Ọtụtụ ga-ada site n'okwukwe ha n'oge ahụ. Ha ga-emekwa ka ibe ha ma n'onye, kpokwa ibe ha asị. ¹¹ Mgbe ahụ ọtụtụ ndị amuma ụgha ga-aputa. Ha ga-eduhiekwa ọtụtụ mmadu. ¹² N'ihị na ajo omume bara ụba n'ebe niile, ihunanya ọtụtụ ndị mmadu n'ebe ibe ha nọ ga-aju oyi. ¹³ Ma onye ga-eguzosi ike ruo ogwugwu ka a ga-azoputa. ¹⁴ A ga-ekwusa ozioma nke alaeze ahụ nye ụwa niile ka ọ buru ihe ama nye mba niile. Emesia ogwugwu oge ahụ ga-abịa.

¹⁵ "Ya mere, mgbe unu hụrụ ihe aru nke na-eweta mbibi, nke e kwuru okwu ya site n'onye Daniel onye amuma,[†] ka ọ na-eguzo n'ebe nso (onye na-agụ ya nwee nghota ihe ọ putara). ¹⁶ Mgbe ahụ, ka ndị nọ na Judia were ọsọ gbalaga n'elu ugwu. ¹⁷ Ka onye nọ n'elu ulo ghara iridata ka ọ banye n'ime ulo ya, ikwaputa ngwongwo dij n'ime ulo ya. ¹⁸ Ka onye nọ n'ubi ghara iloghachi n'ulo ya ichiri uwe ya. ¹⁹ Ma ita ahuhụ ga-adiri ndi nwanji di ime, na ndi na-enye umuaka ara n'ubochi ahụ ²⁰ Kpesienụ ekpere ike ka unu ghara igba ọsọ a n'oge oke oyi, maobu n'ubochi izuike. ²¹ N'ihị na oke mkpagbu ga-adi, udi nke ụwa na-ahubeghi mbu, na nke anya na-agaghị ahukwa ọzọ site na mmalite ụwa ruo mgbe ahụ.

²² "Ọ buru na-emeghi ka ubochi ndi ahụ di mkpumkpu, o nweghi onye a ga-azoputa, ma n'ihị ndi ya ọ hoputara, ubochi ndi ahụ ga-adi mkpumkpu. ²³ Mgbe ahụ, ọ buru na onye ọbụla asị unu, 'Lee, Kraịst nọ n'ebe a,' maobu, 'Lee ya n'ebe ahụ,' unu ekwela. ²⁴ N'ihị na ndi nzoputa ụgha na ndi amuma ụgha ga-aputa. Ha ga-eme ihe oke iribama na oru ebube di iche iche. Ọ buru na ọ ga-ekwe mee, ha ga-esite n'oru ebube ha ga-aru duhie, ọ buladi ndi ahụ a hoputara. ²⁵ Lee, agwala m unu ihe ndi a, mgbe ha na-emebeghi.

²⁶ "Ya mere, ọ buru na ha asị unu, 'Lee, ọ nọ n'ime ọzara,' unu agakwala. Ọ burukwa na ha asị unu, 'Lee, ọ nọ n'ime ime ulo,' unu ekwela. ²⁷ N'ihị na ọbibia Nwa nke Mmadu ga-adi ka amuma na-egbu n'owuwa anyanwu nke a na-ahụ anya n'odida anyanwu. ²⁸ Matakwanu na ebe ọbula ozu di, n'ebe ahụ ka udele na-ezukota.

²⁹ "Ngwangwa mgbe mkpagbu nke ubochi ndi ahụ niile gabigasi, 'anyanwu ga-agba ochichi'.

Onwa agaghị enyekwa ihè,
kpakpando ga-esi na mbara eluigwe daa,
ike niile nke eluigwe ga-ama jijiji.[‡]

³⁰ "N'oge ahụ akara ngosi nke Nwa nke Mmadu ga-aputa ihe na mbara eluigwe. Agburu niile nke ụwa ga-anokwa na-eru uju. Ha ga-ahụ Nwa nke Mmadu ka ọ na-abia n'igwe ojii, n'ike nakwa oke ebube. ³¹ Ọ ga-ewerekwa olu opi ike zipu ndi mmuo ozi ka ha gaa kpokotaa ndi niile a hoputara site n'akuku ano niile nke eluigwe na ụwa.

The mmuta site n'osisi fig

* 24:7 24:7 Oke unwu oke unwu na-eweta ukọ nri na nrja nrja di iche iche. † 24:15 24:15 Dan 9:27; 11:31; 12:11

‡ 24:29 24:29 Ajz 13:10; 34:4

³² “Ugbu a mụtanụ ihe site n’osisi fiig. Mgbe ọbụla alaka ya malitere iweputa ome di nro, na-epuputakwa akwukwọ ndụ maranụ na ọkọchị na-abịa nso. ³³ Otu a kwa, mgbe unu na-ahụ ihe ndị a niile ka ha na-eme marakwanụ na ọ nọ nso, ọ bụladị n’ọnu ụzọ unu. ³⁴ N’ezie agwa m unu, ihe ndị a niile aghaghị imezu tupu ọgbọ a agabiga. ³⁵ Eluigwe na ụwa ga-agabiga, ma okwu m enweghị ike igabiga.

O nweghị onye maara mgbe ọ ga-abụ

³⁶ “Ma o nweghị onye ọbụla maara ụbọchị ahụ, maọbụ oge awa ahụ ga-abụ. Ọ bụladị ndị mmụọ ozi nọ n’eluigwe amaghị ya. Ọkpara ahụ amakwaghị. Ọ bụ naanị Nna maara ya. ³⁷ Ọbibia Nwa nke Mmadụ ga-adị ka ọ di n’ụbọchị Noa. ³⁸ N’oge ahụ tupu iju mmiri ahụ abia, ndị mmadụ nọ na-eri na anụ, na-emekwa mmemme ọlulu di na nwunye, ruo ụbọchị Noa banyere n’ime ụgbọ mmiri ya. ³⁹ Ha amataghị ihe ga-eme tutu oke mmiri ahụ abia kpochapụ ha niile. Otu ahụ ka ọbibia Nwa nke Mmadụ ga-adị. ⁴⁰ Mmadụ abụọ ga na-arụkọ ọrụ n’ubi ha, a ga-ewepụ otu hapukwa onye nke ọzọ. ⁴¹ Ụmụ nwanyị abụọ ga na-akwọ nri na nkume igwe nri, a ga-ewere otu, ma hapukwa nke ọzọ.

⁴² “N’ihi nke a, na-echenụ nche, n’ihi na unu amaghị ụbọchị Onyenwe unu ga-abia. ⁴³ Ma ghotanụ nke a: Ọ bụrụ na nna nwe ụlọ mara oge onye ohi ga-abia n’ụlọ ya n’abalị, ọ ga-anọ na nche n’oge ahụ. Ọ gaghị ekwe ka onye ohi kụwaa ụlọ ya. ⁴⁴ Otu a ka unu onwe unu purụ isi nọgide na nche oge niile, n’ihi na Nwa nke Mmadụ ga-abia n’oge awa unu na-atughị anya ya.

O di mkpa ino na nche

⁴⁵ “Onye bụ ohu ahụ nke kwesiri ntukwasị obi ma nwekwa uche, nke onyenwe ya mere onyeisi ndị ohu nọ n’ezinaụlọ ya, ka ọ na-enye ha nri n’oge ya? ⁴⁶ Ngozi na-adiri ohu ahụ, onye, mgbe onyenwe ya ga-aloghachi hụ na ọ na-eme otu a. ⁴⁷ N’ezie asị m unu, ọ ga-eme ya onyeisi nke ihe niile o nwere. ⁴⁸ Ma ọ bụrụ na ohu ahụ bụ onye ajoyo omume na-asị onwe ya, ⁴⁹ Nna m ukwu anọla ogologo oge, ⁴⁹ ọ bụrụkwa na o bido iti ndị ohu ibe ya ihe, sorokwa ndị ọnu oke mmanya na-eri, na-anụ. ⁵⁰ Nna ukwu ohu ahụ ga-alọta n’ụbọchị ọ na-atughị anya, n’oge awa ọ na-amakwaghị. ⁵¹ Ọ ga-egburisikwa ya, nye ya ọndụ n’etiti ebe ndị ihu abụọ nọ. Ebe e nwere ikwa akwa na ita ikikere eze.

25

Ụmụ agboghọ iri

¹ “A ga-eji alaeze eluigwe tonyere akuko ụmụ agboghọ iri ndị weere oriọna ha pụta izute onye na-alụ nwunye ọhuru. ² Ise n’ime ha maara ihe, ma ise ndị ọzọ bụ ndị nzuzu. ³ Ise ndị nzuzu ahụ weere oriọna ha, ma ha ejighi mmanụ ọkụ. ⁴ Ise ndị maara ihe, wujuru mmanụ ọkụ na karama, tinyekwa oriọna ha. ⁵ Mgbe onye na-alụ nwunye ọhuru ahụ nọrọ ọdụ n’ọbibia ya, ụra tūwara ha, ha dinara ala rahụ ụra.

⁶ “N’etiti abalị e tiri mkpu n’oke olu sị, ‘Onye na-alụ nwunye ọhuru na-abia, pütanụ gaa zute ya!’

⁷ “Mgbe ahụ ụmụ agboghọ niile ahụ* biliri mụnye oriọna ha. ⁸ Ise ndị nzuzu ahụ rjoro ise ndị maara ihe sị, ‘Biko, wunyeturunụ anyị ụfọdụ n’ime mmanụ ọkụ unu, lee na oriọna anyị na-anyu anyu.’

⁹ “Ndi maara ihe zara ha sị, ‘Mba! Ọ gaghị ezuru anyị na unu. Kama gaanu zuru nke unu n’aka ndị na-ere ya.’

¹⁰ “Ma mgbe ha puru izuta mmanụ ọkụ ahụ, onye na-alụ nwunye ọhuru bjarutere. Ndi jikeere ejikere soro ya banye n’oriri ọlulu di na nwunye ahụ. E mechikwara ọnu ụzọ.

¹¹ “Emesia, ise ndị nzuzu ahụ loghachiri na-ekwu sị, ‘Onyenwe anyị, Onyenwe anyị, meghere anyị ụzọ!’

¹² “Ma ọ zaghachiri ha sị, ‘N’ezie, n’ezie, agwa m unu, amaghị m ndị unu bụ.’

¹³ “Ya mere, na-anogidenụ na nche, n’ihi na unu amaghị ụbọchị ahụ, maọbụ oge awa ahụ.

Ijizi akụ

¹⁴ “Ozo, ọ ga-adị ka otu nwoke choro iga njem. Ọ kpokotara ndi ohu ya niile nyefee ha akunuba ya n’aka. ¹⁵ O nyere onye nke mbu talenti ise, nke abuo ka o

§ 24:48 24:48 Maobu, na-asị n’obi ya * 25:7 25:7 E mere ka anyi mara na ndi a bu ndi ha na nwoke obula e dinabeghi. † 25:11 25:11 Umụ agboghọ ise ndi nzuzu

nyere talenti abụọ. O nyere onye nke ikpeazụ otu talenti.³O nyere ha n'otu n'otu dị ka ike ha ha. Mgbe ahụ ọ hapurū ha gaa ije ya. ¹⁶ Onye ahụ natara talenti ise weere ego ahụ malite ịzụ ahịa. Ngwangwa o retara talenti ise ọzọ n'uru. ¹⁷ Otu a kwa, onye nke e nyere talenti abụọ zuputakwara talenti abụọ ọzọ n'uru. ¹⁸ Ma onye ahụ natara otu talenti gara gwuo ala lie ego nna ya ukwu, n'ih i chezi ya nke ọma.

¹⁹ "Mgbe ogologo oge gasiri, nna ukwu ndi ohu ahụ lotara site n'ije ya. O kpokotara ha niile ka ha guzie akụ ya. ²⁰ Onye ahụ natara talenti ise batara wetakwa ise ọzọ. O gwara nna ya ukwu si, 'I nyere m talenti ise, ma ugbu a azuputala m talenti ise ọzọ!'

²¹ "Nna ya ukwu siri ya, 'I mere nke ọma ezi ohu kwesiri ntukwasị obi. I ziputala na i kwesiri ntukwasị obi n'ihe di ntakiri. N'ih i ya aga m etinye gi n'ebe i ga-elekota otutu ihe. Bata n'onu nke nna gi ukwu.'

²² "Onye nke e nyere talenti abụọ biara si, 'Nna anyi ukwu, i nyere m talenti abụọ, ma lee, eritala m talenti abụọ ọzọ n'uru.'

²³ "Nna ya ukwu siri ya, 'I mere nke ọma. I bu ezi ohu kwesiri ntukwasị obi. I ziputala na i kwesiri ntukwasị obi n'ihe di ntakiri. N'ih i ya aga m etinye gi n'ebe i ga-elekota otutu ihe. Bata n'onu nke nna gi ukwu.'

²⁴ "Onye e nyere otu talenti batara si, 'Nna anyi ukwu, amaara m onye i bu. I bu onye aka ntagide. I na-ewe ihe ubi n'ebe i na-akughi mkpuru. I na-achikotakwa n'ebe i na-agbasaghi. ²⁵ N'ih i nke a, aturu m egwu, a gara m liere gi ego talenti gi n'ala. Lee ihe gi werekwa.'

²⁶ "Nna ya ukwu zara ya si, 'Ohu ojoo na onye umengwu. I maara na m na-ewe ihe ubi n'ebe m na-akughi mkpuru, na-achikotakwa n'ebe m na-agbasaghi.

²⁷ I gaara etinye ego m n'aka ndi na-ehekwa ego, ndi gaara akwughachi ya na omurunwa ya, nke m gaara anata mgbe m loghachiri.

²⁸ "Naputani ya talenti ahụ o ji, were ya nye onye ji talenti iri. ²⁹ N'ih i na onye obula nwere ka a ga e tinyekwuru ka o nwebigakwa oke. Ma onye ahụ o na-adighi nke o nwere, a ga-anapu ya o buladi nke nta o nwere. ³⁰ Tupunu ohu a na-abaghi uru n'ezi, n'ime ochichiri, ebe ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adi.'

Ikpe nke ikpeazu

³¹ "Mgbe Nwa nke Mmadu ga-abia n'ebube ya na ndi mmuo ozi niile, mgbe ahụ ka o ga-anọ n'elu ocheeze ebube ya. ³² Mba niile nke uwa ga-ezukotakwa n'ihu ya. O ga-ekewaputa ha, otu obodo site n'ibe ya, di ka onye ozuzu aturu si ekewaputa umu aturu site n'umu ewu. ³³ O ga-edebe umu aturu ahụ n'akuku aka nri ya, ma umu ewu ga-anọ n'aka ekpe ya.

³⁴ "Mgbe ahụ, eze ga-asị ndi nọ n'aka nri ya, 'Batani n'ime alaeze, unu ndi Nna m goziri agozi, batani n'ime alaeze nke e doziiri unu site na mgbe e kere uwa. ³⁵ N'ih i na mgbe aguu guru m unu nyere m nri. Mgbe akpiri kporo m nku unu nyere m ihe onunu. Mgbe m bu obia unu kpotara m. ³⁶ Mgbe m gba oto, unu zutara uwe nye m. Mgbe m dara oria unu lekotara m. Anokwara m n'ulo mkporo unu biara leta m.'

³⁷ "Mgbe ahụ ndi ezi omume ahụ ga-aju ya si, 'Onyenwe anyi, olee mgbe anyi huru gi ka aguu na-agu gi anyi enye gi nri? Olee mgbe anyi huru gi ka akpiri na-akpo gi nku, anyi ekuru mmiri onunu nye gi? ³⁸ Olee mgbe kwa ka anyi huru gi di ka onye obia anyi akpotata gi? Olee mgbe kwa ka anyi huru gi ka i gba oto anyi enye gi uwe? ³⁹ Olee mgbe kwa ka anyi huru gi n'oria, maobu n'ulo mkporo anyi abia leta gi?'

⁴⁰ "Eze ahụ ga-azaghachi ha si, 'N'ezie asi m unu, mgbe unu mesoro otu n'ime ndi a di nta n'ime ununne m omume oma, o bu m ka unu mesoro omume ahụ.'

⁴¹ "Mgbe ahụ o ga-asikwa ndi nọ n'aka ekpe ya, 'Punu n'ihu m unu ndi a buru onu. Baanu n'ime odo oku ebighi ebi ahụ a kwadoobeere ekwensu na ndi mmuo ozi ya. ⁴² N'ih i na mgbe aguu na-agu m, unu enyeghi m ihe obula ka m rie. Mgbe akpiri na-akpo m nku, unu ekunyeghi m mmiri ka m nuo. ⁴³ Mgbe m nọ di ka obia, unu akpotataghi m n'ulo unu. Mgbe m gba oto, unu enyeghi m uwe. Mgbe ahụ na-esighi m ike, unu elekotaghi m. Mgbe m nọ n'ulo mkporo, unu abiaghi leta m.'

⁴⁴ "Mgbe ahụ ha ga-azakwa si, 'Onyenwe anyi, olee mgbe anyi huru gi ka aguu na-agu gi, maobu ka akpiri na-akpo gi nku, maobu oge i bu onye obia, maobu oge

ị gba ọtọ, maọbụ oge ị nọ n'ọrịa, maọbụ ị nọ n'ụlọ mkpọrọ, ma anyị elekọtaghị gi?'

⁴⁵ **"O ga-aza ha si, 'Eziokwu ahụ bụ nke a, mgbe ahụ unu juru inyere otu n'ime ndị a di nta aka, o bu m ka unu juru i nyere aka.'**

⁴⁶ **"Ndi a ga-aba n'ita ahuhu ebighi ebi. Ma ndi ezi omume ga-aba na ndu ebighi ebi."**

26

Izuzu megide Jisos

¹ Mgbe Jisos kwusiri okwu ndi a, o gwara ndi na-eso uto ya si, ² **"Di ka unu maara nke oma, Mmemme Ngabiga ga-amalite mgbe ubochi abuo gasiri. N'oge ahụ, a ga-ararakwa Nwa nke Mmadu nye ka a kpogide ya n'obe."**

³ N'oge ahụ, ndiisi nchajaja, na ndi okenye zukotara n'uloeze otu onyeisi nchajaja a na-akpo Kaifas. ⁴ Ha gbara izu ichoputa uto ha ga-esi jide Jisos na nzuzo gbuo ya.

⁵ Ha kwekorita si, **"O gaghi abu n'oge mmemme ka ogbaaghara hapu idi n'etiti ndi mmadu."**

Otite mmanu na Betani

⁶ Mgbe Jisos no na Betani, n'ulo Saimon onye ekpenta, ⁷ otu nwanji bu karama alabasta nke mmanu otite isi uto di oke onuhia di n'ime ya, biakwutere ya, nke o wusara ya n'isi di ka o na-anodu ala n'eri nri.

⁸ Ma mgbe ndi na-eso uto ya huru nke a, iwe were ha nke ukwu. Ha si, **"Olee udi ila n'iyi di nke a! "**⁹ A gaara ereputa mmanu a ego di ukwu were ego e retara ya nyere ndi ogbenye aka."

¹⁰ Ebe Jisos matara ihe ha na-atamu n'obi ha, o si, **"Gini mere unu ji esogbu nwanji a? O merela m ihe di mma. "**¹¹ **Unu na ndi ogbenye ga-anu oge niile, ma o bughu mu na unu ga-anu mgbe niile. "**¹² **N'ihu na site n'iwu m mmanu otite a n'ahu, o doziela m maka olili. "**¹³ **N'ezie, ana m agwa unu, n'ebe obula ezisara ozioma a n'wa niile, a ga-na-echeta nwanji a n'ihu ihe oma a o meere m."**

Juda ekwere irara Jisos nye

¹⁴ Mgbe ahụ otu n'ime mmadu iri na abuo na-eso uto ya, onye aha ya bu Judas Iskariot, jekwuuru ndiisi nchajaja. ¹⁵ O juru ha si, **"Gini ka unu ga-enye m ma m rara ya nye n'aka unu?"** Ha kwuru ya iri mkpuru olocha ato. ¹⁶ Site n'oge ahụ na-aga, o choro ohere irara ya nye n'aka ha.

Oriri Mmemme Ngabiga

¹⁷ N'ubochi mbu nke mmemme achicha na-ekoghi eko, ndi na-eso uto Jisos biakwutere ya juo ya si, **"Ebee ka i choro ka anyi gaa kwadoro gi ihe gi maka oriri Ngabiga?"**

¹⁸ O zara ha si, **"Jekwurunu otu nwoke n'ime obodo si ya, Onye ozizi si, 'Oge m abjala nso. Mu na ndi na-eso uto m ga-eri oriri Ngabiga n'ulo gi.'" "**¹⁹ Ndi na-eso uto ya mere di ka Jisos gwara ha, doziekwa oriri Ngabiga ahụ n'ebe ahụ.

²⁰ N'uhuruchi ubochi ahụ, ya na ndi na-eso uto ya iri na abuo ahụ noduru ala n'ochere nri ahụ. ²¹ Mgbe ha na-eri nri, o kwuru si, **"N'ezie ana m agwa unu, na otu onye n'ime unu ga-arara m nye."**

²² Ha nwere oke mwute, ma malite iju ya n'otu n'otu si, **"Onyenwe anyi, o bu m?"**

²³ Ma o zara ha si, **"O bu onye ahụ mu na ya na-amanyekota aka n'otu efere ga-arara m nye. "**²⁴ **Lee Nwa nke Mmadu ga-ala di ka e si buo ya n'amuma. Ma ahuhu ga-adiri nwoke ahụ onye a ga-esite n'aka ya rara Nwa nke Mmadu nye. O gaara akara onye ahụ mma ma a si na a mughu ya amu."**

²⁵ Judas, onye ahụ raara ya nye juru ya si, **"Onye ozizi o bu m?"**

O zara si, **"Gi onwe gi ekwuola ya."**

Mmalite oriri nso

²⁶ Mgbe ha nokwa na-eri nri, Jisos were ogbe achicha ahụ, mgbe o nyechara ekele, o nyawara ya nye ndi na-eso uto ya si ha, **"Naranu nke a rie, n'ihu na nke a bu anu ahụ m."**

²⁷ Mgbe ahụ kwa, o burukwara iko mmanya, ma mgbe o nyechara ekele, o bunyere ya ndi na-eso uto ya si ha, **"Unu niile nnonu site n'iko a. "**²⁸ **N'ihu na nke a bu obara m nke bu akara ogbugba ndu ohuru ahụ. A na-awusa ya maka otutu mgbaghara mmehie. "**²⁹ **Ana m agwa unu, na-agaghi m anu mmanya sitere na mkpuru vajini ozo, tutu ruo ubochi ahụ mu na unu ga-anu ya n'uto di iche n'alaeze Nna m."**

³⁰ Mgbe ha busiri abu, ha puru gaa n'Ugwu Oliv.

Ngonarị Pita

³¹ Mgbe ahụ Jisọs gwara ha si, **“N’abalị taa, unu niile ga-agbahapụ naanị m. N’ihi na e dere ya, si:**

“‘Aga m etigbu onye ọzọzụ aturụ,

aturụ nke igwe aturụ ahụ ga-agbasasịkwa.’*

³² **Ma mgbe e mere ka m si n’onwụ bilite, aga m ebu unu ụzọ gaa Galili.”**

³³ Pita siri, “O buru na mmadu niile agbahapụ gi gbalaga, agaghị m ahapụ gi.”

³⁴ Jisọs siri, **“N’ezie agwa m gi, n’abalị taa, tupu oke ọkụkụ akwaa akwa, i ga-agonarị m ugboro ato.”**

³⁵ Ma Pita kwuru si, “O buru na o di mkpa ka m soro gi nwuo, agaghị m agonarị gi.” O bukwa otu ihe ahụ ka ndi ahụ niile na-eso ụzọ ya kwuru.

Ekpere Jisọs na Getsameni

³⁶ Mgbe Jisọs bịara n’ogige ahụ a na-akpo Getsameni, o gwara ndi na-eso ụzọ ya si ha, **“Nodunụ n’ebe a ka m gaa n’ihu nke nta kpee ekpere.”** ³⁷ O kpooro Pita tinyere onwe ya, na umu Zebedi abuo. O malitere inwe obi mwute n’ime onwe ya. Obi malitekwaro ilo ya mmiri. ³⁸ Mgbe ahụ o gwara ha si, **“O na-ewute mkpuruobi m nke ukwu ruo n’onu onwu. Nogidenụ n’ebe a soro m na-eche nche.”**

³⁹ O gara n’ihu nke nta daa, kpoo ihu ya n’ala, kpee ekpere si, **“Nna m, o buru na o ga-ekwe mee, napu m iko a. Ma o bughị ka e mee uche m, kama ka e mee uche gi.”**

⁴⁰ Ya mere, o bjakwutere ndi na-eso ụzọ ya, hu ha ka ha na-arahu ura. O siri Pita, **“O bu na unu enweghi ike i soro m chee nche, o buladi otu awa?”** ⁴¹ **Na-echenu nche, na-ekpekwa ekpere, ka unu ghara iba n’onwunwa. N’ihi na mmuo di na njikere ma anu ahụ adighi ike.”**

⁴² O laghachiri azu nke ugboro abuo kpeekwa ekpere si, **“Nna m, o buru na iko a agaghị agabiga ma o bughị na m nuru ya, ka e mee uche gi.”**

⁴³ O loghachikwara ozo hukwa ka ha na-arahu ura, n’ihi na anya ha di aru. ⁴⁴ O hapuru ha ozo gaa kpee ekpere nke ugboro ato, na-ekwukwa otu okwu ahụ.

⁴⁵ Mgbe o loghachikwutere ndi na-eso ụzọ ya, o siri ha, **“Unu ka no na-arahu ura, na-ezukwa ike? Lee, oge awa ahụ abjala, a rarala Nwa nke Mmadu nye n’aka ndi mmehie.”** ⁴⁶ **Bilienu ka anyi gawa. Lee, onye ahụ na-arara m nye na-abja!”**

Njide e jidere Jisọs

⁴⁷ Mgbe o no na-ekwu okwu a, Judas, otu n’ime ndi ozi iri na abuo ahụ bjaruru, ya na otutu igwe mmadu so. Ufodu ji mma agha ha, ndi ozo ji osisi.[‡] O bu ndisi nchujaja na ndi okenye ndi Juu zitere ha. ⁴⁸ Ma onye ahụ na-arara ya nye, nyere ha ihe iribama, si, “Onye ahụ m ga-esutu onu bu nwoke ahụ, jidesienụ ya aka ike!” ⁴⁹ Ngwangwa o jekwuuru Jisọs si ya, “Ekele, Onye ozizi!” ma sutukwa ya onu.

⁵⁰ Jisọs gwara ya si, **“Enyi m, mee ihe i bịara ime ngwangwa.”**

Mgbe ahụ, ndi ikom ahụ bịara nso jide Jisọs, sekpuru ya n’ike. ⁵¹ Otu onye n’ime ndi ha na Jisọs no, setiri aka ya, miputa mma agha ya, gbuo ohu onyeisi nchujaja, gbupu nti ya.

⁵² Ma Jisọs siri ya, **“Mighachi mma agha gi n’obo ya, n’ihi na mmadu obula na-eji mma egbu mmadu ibe ya ga-anwu site na mma.”** ⁵³ **I cheghị na m puru iri Nna m ka o zitere m ihe kariri usuu ndi mmuo ozi iri na abuo n’otu ntabi anya?** ⁵⁴ **Ma olee otu ihe e dere n’akwukwo nsọ ga-esi mezuo, nke kwuru na o ghaghị idi otu a?”**

⁵⁵ N’oge awa ahụ, Jisọs gwara igwe mmadu ahụ si, **“Unu putara chirị mma agha na mkpo bja ijide m di ka a ga-asị na m bu onye ohi? Anoroa m ziekwa ihe n’ulonso kwa ubochi, ma unu ejideghị m.”** ⁵⁶ **Ma ihe ndi a na-eme ka ihe ndi amuma dere n’akwukwo nsọ mezuo.”** N’oge ihe ndi a niile na-eme, ndi na-eso ụzọ ya niile hapuru ya gbalaga.

Jisọs n’ulokpe

⁵⁷ Ndi jidere Jisọs duuru ya gaa n’ulo Kaifas, onyeisi nchujaja. Ndi ozizi iwu na ndi okenye ndi Juu zuketara n’ebe ahụ. ⁵⁸ Pita sogidere Jisọs n’azu site n’ebe di anya. O rutere n’obi onyeisi nchujaja, baa n’ime ulo, sorokwa ndi na-eje ozi nodu ala, ka o nwe ike ihu otu ihe a ga-esi bie.

* 26:31 26:31 Zek 13:7 † 26:41 26:41 Maobu, nwalee ‡ 26:47 26:47 Maobu, mkpo

⁵⁹ Ndiisi nchụaja, na ndiisi ikpe ahụ nọ na-achọ ama ụgha megide Jisọs, ka ha hụ ụzọ ha ga-esi gbuo ya. ⁶⁰ Ma ọ dịghị nke ha chọtara, n'agbanyeghị n'ọtụtụ ndị akaebe ụgha putara.

N'ikpeazụ, mmadụ abụọ putara ⁶¹ kwuo si, "Nwoke a siri, 'Enwere m ike ikwatu ụlonsọ ukwu nke Chineke, wughachikwa ya n'ubochi atọ.'" "

⁶² Onyeisi nchụaja biliri ọtọ kwuo si, "O bu na i nweghị ihe ọbụla i ga-aza? Gini bu ama ndi a a na-agba megide gi?" ⁶³ Ma Jisọs ekwughị ihe ọbụla.

Onyeisi nchụaja gwara ya si, Eji m aha Chineke di ndu nye gi iwu, si gi, "gwa anyi, i bu Kraist, Okpara Chineke?"

⁶⁴ Jisọs gwara ya si, **"Gị onwe gị kwuru ya. Ma ana m agwa unu, site ugbu a na-aga n'ihu, unu ga-ahụ Nwa nke Mmadụ ka ọ na-anọdu n'aka nri nke Onye di ike, na-abiakwa n'igwe ojii nke eluigwe."**

⁶⁵ Mgbe ahụ onyeisi nchụaja dọwara uwe ya, kwuo si, "O kwuola arụ! Olee mkpa ọ di ichokwa ndi akaebe? Unu nkwara nkwalu ya?" ⁶⁶ Gini bu mkpebi unu?"

Ha zara si ya, "O kwesiri ka ọ nwuo!"

⁶⁷ Mgbe ahụ, ha gbusara ya ọnu mmiri asọ n'ihu, tiekwa ya aka. Ndi ọzọ maara ya ụra, ⁶⁸ si ya, "Buoro anyi amuma, gi, Kraist. Onye tiri gi ihe?"

Pita agonari Jisọs

⁶⁹ Mgbe ahụ Pita nọdurụ ala na mbara ezi nke obi ahụ. Otu n'ime umu agboghọ na-eje ozi biakwutere ya, si, "I bukwanu otu n'ime ndi na-eso ụzọ Jisọs onye Galili."

⁷⁰ Ma ọ gorọ n'ihu ha niile si, "Amaghị m ihe i na-ekwu."

⁷¹ Mgbe ọ puru gaa nọdu n'onu ụzọ mbata, nwaagboghọ ọzọ huru ya, gwa ndi nọ n'ebe ahụ si, "Nwoke a na Jisọs onye Nazaret nọkorọ."

⁷² Ozokwa, o weere inu iyi goọ, "Amaghị m onye nwoke ahụ bu."

⁷³ Mgbe oge nta gasiri, ndi guzo n'ebe ahụ biakwutere Pita si ya, "N'ezie, ibu otu n'ime ha, n'ihu na asusu gi agbaala gi ama."

⁷⁴ O malitere ibu onwe ya onu, na inu iyi si, "Amaghị m nwoke a."

Mgbe ahukwa oke okpa kwara akwa. ⁷⁵ Pita chetara okwu ahụ Jisọs kwuru si, **"Tupu oke okpa akwaa akwa, i ga-agonari m ugbo atọ."** O si n'ebe ahụ puo, gaa kwaa akwa nke ukwu.

27

Jisọs n'ihu Paillet

¹ Mgbe chi borọ, ndiisi nchụaja niile na ndi okenye gbara izu megide Jisọs otu ha ga-esi gbuo ya. ² Ya mere, ha kere ya agbu, duru ya puo, nyefee ya n'aka Paillet onye bu govanọ.

Onwu Judas

³ Mgbe Judas, onye ahụ rara Jisọs nye, huru na a maala Jisọs ikpe onwu, o cheghariri weghachikwara ndiisi nchụaja na ndi okenye iri ego olaocha atọ ahụ. ⁴ O kwuru si, "Emehiela m, site na irara onye aka ya di ọcha nye onwu."

Ma ha siri, "Nke ahụ agbasaghị anyi, ọ bu mkpa diri gi."

⁵ O wusara ego olaocha ahụ n'ala ụlonsọ, puo gaa kwuo udo.

⁶ Ndiisi nchụaja tutukotara ego ahụ kwuo si, "O megidere iwu itinye ego a n'ime ulokwu, n'ihu na ọ bu ego obara." ⁷ Mgbe ha gbasiri izu, ha kwekotara ma were ego ahụ zuta ala n'aka otu okpu ite. Ha mere ala ahụ ka ọ buru ebe a na-eli ndi obia. ⁸ Nke a mere e ji na-akpo ala ahụ, "Ala Obara,"* ruo taa. ⁹ N'uzo di otu a, okwu e kwuru site n'onu Jeremaya onye amuma mezuru. "Ha tutukotara mkpuru ego olaocha iri atọ, bu onuahia onye ahụ, nke ufodu n'ime umu Izrel kpebiri na a ga-akwu n'isi ya. ¹⁰ Ha ji ego ahụ zuo ubi onye okpu ite, di ka Onyenwe anyi nyere m iwu."†

Paillet ajuo Jisọs ajuu

¹¹ N'oge a Jisọs guzo n'ihu govanọ. Govanọ juru ya si, "I bu eze ndi Juu?"

Jisọs siri ya, **"Gị onwe gị kwuru ya."**

¹² Mgbe ndiisi nchụaja na ndi okenye boro ya ebubo ụgha, o kwughị ihe ọbụla. ¹³ Ya mere, Paillet siri ya, "I naghi anu ihe ndi a niile ha na-ebo gi?" ¹⁴ Ma ọ zaghi ọ buladi otu mkpuru okwu n'ebubo ndi ahụ. Ihe a gbagwojuru govanọ anya nke ukwu.

Ikpe onwu a mara Jisọs

¹⁵ Ugbu a, ọ bu omenaala govanọ n'oge mmemme na ọ ga-ahapu otu onye mkporo, bu onye igwe mmadu horo. ¹⁶ Ma n'oge a e nwere otu onye mkporo nke otutu mmadu

* 27:8 27:8 Maqbu, Ubi Obara † 27:10 27:10 Zek 11:12,13; Jer 19:1-13; 32:6-9

maara nke oma. A na-akpo Jisos Barabas. ¹⁷ Mgbe igwe mmadu niile zuko, Paillet siri ha, "Onye ka unu chozo ka m hapuru unu, o bu Jisos Barabas ka o bu Jisos onye a na-akpo Kraist?" ¹⁸ N'ihu na o maara nke oma na o bu site n'ekworo ka ha ji rara Jisos nye n'aka ya.

¹⁹ Mgbe o nokwasiri n'elu oche ikpe ya, nwunye ya zitere ozi si ya, "Wepukwa aka gi n'ihe gbasara nwoke onye ezi omume ahụ. N'ihu na ahujuru m anya na nro n'abalị gara aga n'ihu ya."

²⁰ Ma ndiisi nchujaja na ndi okenye kwagidere igwe mmadu ahụ ka ha rịo ya, ka o hapuru ha Barabas, ma nye ha Jisos ka ha gbuo ya.

²¹ Ozokwa, govano siri ha, "N'ime mmadu abuo ndi a onye ka unu chozo ka m hapuru unu?"

Ha siri, "Barabas!"

²² Paillet siri ha, "Gini ka m ga-eme Jisos onye a na-akpo Kraist?"

Ha niile siri, "Kpogide ya n'obe!"

²³ O juru ha si, "O bu n'ihu gini? Olee ihe ozo o mere?"

Ma ha tiri mkpu karja ka ha si eti na mbu, na-asj, "Kpogide ya n'obe! Kpogide ya n'obe!"

²⁴ Mgbe Paillet huru na o nweghi ihe o puru ime, kama na uzu na ogbaaghara na-amalite. O weere mmiri kwoo aka ya n'ihu igwe mmadu ahụ si ha, "Aka m di ocha n'ebe obara nwoke a di. Jirinụ aka unu hu maka ya."

²⁵ Igwe mmadu ahụ zagbachiri ya n'otu olu si, "Ka obara ya di n'isi anyi na n'isi umu anyi!"

²⁶ Mgbe ahụ o hapuru ha Barabas. Mgbe o piachara Jisos ihe, o raara ya nye ka ha kpogide ya n'obe.

Ndi agha ejiri Jisos mee ihe ochi

²⁷ Mgbe ahụ ndi agha govano duuru Jisos baa n'ogige ulo ndi agha, mee ka otu ndi agha niile gbaa ya gburugburu. ²⁸ Ha yipuru ya uwe ya, yinye ya uwe mwuda na-acha uhie uhie. ²⁹ Ha kpara okpueze nke e ji ogwu mee, kpukwasị ya n'isi. Ha tinyekwara ya mkpara achara n'aka nri, gbuo ikpere n'ala n'ihu ya, na-akwa ya emo na-asj, "Ekele, Eze ndi juu!" ³⁰ Ha gburu ya onu mmiri aso, werekwa osisi ahụ kuo ya n'isi otutu mgbe. ³¹ Mgbe ha ji ya mechaa ihe ochi, ha yipuru ya uwe ahụ, yinyekwa ya uwe nke ya, duuru ya puo, iga kpogide ya n'obe.

Ha akpogide ya n'obe

³² Mgbe ha na-apu, ha zutere otu nwoke onye obodo Sirini a na-akpo Saimon. Ha manyere ya ka o buru obe ya. ³³ Mgbe ha bjarutere n'ebe a na-akpo Goloata (nke putara, "ebe okpokoro isi"). ³⁴ Ha nyere ya mmanya a gwara ogwu ilu ka o nuo. Mgbe o deturu ya ire, o kweghi ya onunu. ³⁵ Mgbe ha kpogidechara ya n'elu obe. Ha fere nza nke ha jiri kee uwe ya n'etiti onwe ha. ³⁶ Ha nodukwara ala n'ebe ahụ na-eche ya nche. ³⁷ N'elu ebe isi ya di, ka ha debere ihe ha dekwasiri ebubo ha boro ya. Nke a bu ihe ha dere:

Onye a bu Jisos, Eze ndi juu.

³⁸ Ha kpogidekwara ya na ndi ohi abuo n'obe. Otu onye n'aka nri, onye nke ozo n'aka ekpe ya. ³⁹ Ndi na-agafe n'uzo na-ekwuto ya, na-efufekwa isi ha, ⁴⁰ na-asikwa, "Leenu onye nwere ike ikwatu ulonso Chineke wughachi ya na mkpuru ubochi ato! Zoputaru onwe gi! O buru na i bu Okpara Chineke si n'elu obe ahụ ridata!" ⁴¹ Ndiisi nchujaja, ndi ozizi iwu na ndi okenye sokwa na-eme ya ihe ochi, na-asj, ⁴² "O zoputara ndi ozo, ma o nweghi ike izoputa onwe ya. O bu eze ndi izrel; ya si n'elu obe ridata ugbu a, anyi ga-ekwerekwa na ya. ⁴³ O tukwasiri Chineke obi, o buru na o masiri Chineke, ya naputa ya ugbua, n'ihu na o kwuru si, 'Abu m Okpara Chineke.'" ⁴⁴ O buladi ndi ohi ahụ a kpogidekoro ha na ya n'obe nokwa na-akpari ya.

Onwu Jisos

⁴⁵ Ma site n'elekere iri na abuo nke ehie ruo n'elekere ato nke ehie, ochichiri gbachikota n'ala ahụ niile. ⁴⁶ N'oge di ka elekere ato nke ehie, Jisos tiri mkpu n'oke olu si, "***Elai, Elai, lama sabaktani?***" (nke putara, "***Chineke m, Chineke m, gini mere i jiri hapu m?***").*

⁴⁷ Mgbe ufodu ndi guzo n'ebe ahụ nuru nke a, ha siri, "O na-akpo Ilaia."

‡ 27:27 27:27 Nke a na-akpo Pritiorom n'asusu Griik. § 27:35 27:35 Imezu ihe e dere n'Abu Oma 22:18. * 27:46 27:46 Abu 22:1

⁴⁸ N'otu oge ahụ kwa otu onye n'ime ha gbaara ọsọ were ogbo denye ya na mmanya gbara ụka, fanye ya n'osisi, welie ya elu, chee ya ka ọ nūọ. ⁴⁹ Ma ndị ọzọ sịrị, "Hapụnụ, ka anyị lee ma Ịlajia ọ ga-abịa ịzọpụta ya."

⁵⁰ Ọzọkwa, Jisọs jiri oke olu tie mkpu, kubie ume.

⁵¹ N'otu ntabi anya ahụ kwa, akwa mgbochi nke ụlónsọ ahụ gbawara site n'elu ruo n'ala. Ala makwara jijiji. Nkume tiwasịkwara. ⁵² Ala ili meghere. A hụrụ ọtụtụ ndị nsọ, ndị nwurụ anwụ, ka e mere ka ha si n'ọnwụ bilie. ⁵³ Mgbe ha sitere n'ọnwụ bilie, ha hapurụ ili ha banye n'ime obodo nsọ, gosikwa ọtụtụ mmadụ onwe ha.

⁵⁴ Mgbe ọchịagha, na ndị ya ha nọ n'ebe ahụ na-eche Jisọs nche hụrụ ala ọma jijiji a, na ihe niile mere, ha tūrụ oke egwu. Ha kwuru sị, "N'ezie, nwoke a bụ Ọkpara Chineke!"

⁵⁵ Ọtụtụ ụmụ nwanyị nọ n'ebe ahụ, ndị guzo n'ebe dị anya na-ele ihe na-eme. Ha si Galili soro Jisọs, na-ejere ya ozi.[†] ⁵⁶ N'ime ha bụ Meri Magdalin, na Meri nne Jemis na Josef, na nne ụmụ Zebedi.

Olili Jisọs

⁵⁷ Mgbe o ruru anyasi, otu onye ọgaranya si Arimatia aha ya bụ Josef. Onye ya onwe ya bụkwa onye na-eso ụzọ Jisọs, ⁵⁸ jekwuuru Paillet rịọọ ya ka e bunye ya ozu Jisọs. Paillet nyere iwu ka e bunye ya ozu ahụ. ⁵⁹ Josef buuru ozu ya, were ezi akwa ọcha linin na-enwu enwu fuchie ya, ⁶⁰ ma gaa lie ya n'ili ọhụrụ nke o gwuuru onwe ya, n'etiti nkume. O jikwa otu nkume buru ibu kpuchie onụ ụzọ ili ahụ, hapụ ya laa. ⁶¹ Meri Magdalin na Meri nke ọzọ nọ na-ebe ahụ, ha nọdurụ ala na ncherita ihu ili ahụ.

Ndị nche n'ili Jisọs

⁶² N'echi ya, nke bụ ụbọchị na-eso ụbọchị Nkwadebe, ndịisi nchụaja na ndị Farisii zukoro jekwuru Paillet. ⁶³ Ha kwuru sị, "Nna anyị ukwu, anyị na-echeta na mgbe onye ụgha ahụ dị ndụ, ọ sịrị na ya ga-esi n'ọnwụ bilie mgbe ụbọchị atọ gasịrị. ⁶⁴ Ya mere, nye iwu ka ndị agha gị na-eche ili ya nche, ruo mgbe ụbọchị atọ gasịrị. Nke a ga-egbochi ndị na-eso ụzọ ya ịga zuru ozu ya. Ka ha ghara ị sịkwa ndị mmadụ na o sitela n'ọnwụ bilie. O buru na ha agha ụgha dị otu a, ọ ga-ajoro anyị njo mgbe ahụ karịa na mbụ."

⁶⁵ Paillet gwara ha sị, "Unu nwere otu ndị agha na-eche nche, kpọrọnụ ha gaa mechisie ili ahụ ike dị ka unu si maara eme." ⁶⁶ Ya mere, ha kpọrọ ndị agha gaa mechizie onụ ili ahụ. Ha kakwara akara n'elu nkume ahụ.

28

Mbilite n'ọnwụ Jisọs

¹ Mgbe ụbọchị izuike gasịrị, n'isi ọtụtụ ụbọchị mbụ n'ime izu ụka, Meri Magdalin na Meri nke ọzọ, gara ka ha lee ili ahụ.

² Na mberede, oke ala ọma jijiji malitere. N'ihị na mmụọ ozi Onyenwe anyị sitere n'eluigwe rịdata, kpugharịa nkume ahụ e ji mechie onụ ili ahụ, nọkwasiakwa n'elu ya.

³ Ihu ya na-enwu dị ka amụma. Uwe ya na-achakwa ọcha dị ka akummiri igwe.* ⁴ N'ihị egwu ya, ndị nche makwara jijiji. Daa n'ala noro dị ka ndị nwurụ anwụ.

⁵ Ma mmụọ ozi ahụ gwara ụmụ nwanyị ahụ sị ha, "Unu atula egwu, n'ihị na amara m na ọ bụ Jisọs onye a kpọgburu n'elu obe ka unu na-achọ. ⁶ O nọkwaghị n'ebe a. O sitela n'ọnwụ bilie, dị ka o si kwuo. Bjanụ lee ebe ọ tọgboburu. ⁷ Gaanụ ngwangwa gwa ndị na-eso ụzọ ya na e meela ka o si n'ọnwụ bilie. Lee, o burula unu ụzọ gawa Galili. Ebe ahụ ka unu ga-ahụ ya. Chetakwanụ ihe m gwara unu."

⁸ Ha ji oke egwu na onụ puọ ọsiiso site n'ili ahụ, gbara ọsọ gawa ịkoro ndị na-eso ụzọ ya. ⁹ Na mberede, Jisọs zutere ha sị ha, "**Ndeewonu!**" Ha bjakwutere ya, jide ụkwu ya abụọ aka, kpọkwa isiala nye ya. ¹⁰ Ya mere Jisọs gwara ha sị, "**Unu atula egwu. Gaanụ, gwanụ ụmụnne m ka ha gaa Galili. Ha ga-ahụ m n'ebe ahụ.**"

Ama ndị nche gbara

¹¹ Mgbe ha na-aga, ufodu ndị agha chere ili ahụ nche batara n'ime obodo. Ha gara koro ndịisi nchụaja ihe niile mere. ¹² Emesịa, ndị nchụaja na ndị okenye zuko tara kwekorịta inye ndị agha ahụ ọkpurukpu ego, ¹³ sị ha, "The a ka unu ga-ekwu, 'Ndị na-eso ụzọ ya bįara n'abalị zuru ya n'ohi mgbe anyị nọ na-arahụ ụra.'" ¹⁴ O buru na nke a eruo gwanọ ntị, anyị ga-emeta ya mma, ma mee ka unu puọ na nsogbu." ¹⁵ Ha naara ego ahụ, meekwa dị ka e ziri ha. Akuko a ka a gbasara n'etiti ndị Juu ruo taa.

Jisọs enye ndị na-eso ụzọ ya ikike

¹⁶ Ma ndị ikom iri na otu ahụ bụ ndị na-eso ụzọ ya gara Galili, n'elu ugwu ebe Jisọs gwara ha gaa. ¹⁷ Mgbe ha hụrụ ya, ha kpọrọ isiala nye ya. Ma ufodu n'ime ha nwere

† 27:55 27:55 N'ihị ihu maka mkpa ya * 28:3 28:3 Ya bụ, snoo

obi abụọ. ¹⁸ Jisọs bịaara ha nso, gwa ha sị, “E werela ikike niile dị n’eluigwe na nke dị n’elu ụwa nye m. ¹⁹ Ya mere, gaanụ mee ka mba niile bụrụ ndị na-eso ụzọ m, na-emenụ ha baptizim n’aha nke Nna, na nke Ọkpara, na nke Mmụọ Nso. ²⁰ Ziekwanụ ha ka ha na-eme ihe niile m nyere unu n’iwu. Ma chetanụ na m na-anọyere unu mgbe niile, ruo ọgwụgwụ oge.”

Ozioma Mak

Jon omee baptizim edozie uzọ

¹ Mmalite ozioma maka Jisọs Kraịst, Ọkpara Chineke. ² Dịka e dere ya rịi n'akwụkwọ Aizaya onye amụma si,

"Aga m ezipu onyeozị m n'ihu gi,
onye ga-edozi uzọ gi."*

³ "Otu onye na-eti mkpu n'ọzara, na-asi,

'Dozienụ uzọ maka Onyenwe anyị,
meenụ ka okporoụzọ ya guzozie.' †

⁴ Jon omee baptizim putara na-eme baptizim n'ọzara, ma na-ekwusa baptizim nke ncheghari maka mgbaghara mmehie. ⁵ Ndị mmadụ si n'akụkụ Judja niile na ndị niile bi na Jerusalem puru jekwuru ya. Ka ha na-ekwuputa mmehie ha, o mere ha baptizim n'osimiri Jodan. ⁶ Uwe Jon yi n'ahụ ya bụ nke e ji aji ịnyịnya kamel mee. O kekwarara ihe okike e ji akpukpo anụ mee n'ukwu ya. Nri ya bụ igurube na mmanụ anụ. ⁷ O kwusara si: "Onye dị ike karịa m na-abịa n'azụ m. Onye m na-erughị ihudata ala tọpụ eriri akpukpoụkwụ ya. ⁸ Eji m mmiri na-eme unu baptizim, ma ọ ga-eji Mmụọ Nsọ mee unu baptizim."

Baptizim na onwunwa Jisọs

⁹ N'oge ahụ, Jisọs sitere na Nazaret nke Galili bịa n'osimiri Jodan, ebe Jon mere ya baptizim. ¹⁰ Ma mgbe o si n'ime mmiri ahụ na-aputa, ọ hụrụ ka eluigwe meghe. Hụkwa Mmụọ Nsọ dị ka nduru ka ọ rịdatara bekwasị ya n'isi ya. ¹¹ Otu olu si n'eluigwe daa, "Ị bụ Ọkpara m hụrụ n'anya, ihe gi dị m ezi dda."

¹² Ngwangwa, Mmụọ Nsọ duuru ya baa n'ime ọzara. ¹³ Ọ nọkwara n'ime ọzara ahụ iri ubochi anọ, ebe ekwensu nwara ya onwunwa. Ya na umụ anụ ọhịa nọkwa. Ma ndị mmụọ ozi jeere ya ozi.

Mbido orụ nkwusa

¹⁴ Mgbe e tinyesiri Jon n'ulo mkporo, Jisọs gara na Galili, na-ekwusa ozioma Chineke. ¹⁵ Ọ siri, "**Oge ahụ eruola, alaeze Chineke dị nso. Chegharịanụ ma kwerekwanụ n'oziooma.**"

Okpukpo ndị na-eso uzọ ya

¹⁶ Mgbe Jisọs na-aga n'akụkụ osimiri Galili, ọ hụrụ Saimon na Andru nwanne ya, ka ha na-awunye ugbu ha n'ime mmiri n'ihu na ha bụ ndị ọkụ azụ. ¹⁷ Jisọs siri ha, "**Bianụ soro m, m ga-emekwa unu ndị ọkụ na-akụta mmadụ.**" ¹⁸ Ngwangwa ha hapuru ugbu azụ ha ma soro ya.

¹⁹ Mgbe ọ gaturu n'ihu nke nta, ọ hụrụ Jemis nwa Zebedi na nwanne ya bụ Jon ndị nọ n'ime ugbu mmiri, na-ekezi ugbu azụ ha. ²⁰ Ngwangwa, ọ kpọrọ ha, ha hapuru nna ha Zebedi na ndị o goro orụ n'ime ugbu soro ya.

Jisọs chupuru mmụọ ojọ

²¹ Ha gara Kapanom, mgbe ubochi izuike ruru, ọ bara n'ime ulọ ekpere ma malite izi ha ihe. ²² Ozizi ya juru ha anya nke ukwu, n'ihu na o ziri ha ihe dịka onye nwere ikike, ọ bughị dị ka nke ndị ozizi iwu. ²³ Ma n'otu oge ahụ, otu nwoke nọ n'ime ulọ ekpere ahụ nke mmụọ na-adighi ọcha bi n'ime ya, tiri mkpu n'oke olu, ²⁴ si, "Gini ka anyị na gi nwekoro, gi Jisọs onye Nazaret? Ị biala ịla anyị n'iyi? Amaara m onye ị bụ, Onye Nsọ nke Chineke."

²⁵ Ma Jisọs baara ya mba si ya, "**Mechie onụ sikwa n'ime ya puta!**" ²⁶ Mmụọ ahụ na-adighi ọcha seere ya, mee ka ahụ ya maa jijiji, o tiri mkpu n'oke olu, ma sikwa n'ime ya puta.

²⁷ Ha niile bụ ndị nọ n'ọnọdu ihe iju anya ma na-ajurịtara onwe ha ajuju si, "Gini bụ nke a? Ozizi ọhuru ya na ikike! Ọ na-enye ọ buladi mmụọ na-adighi ọcha iwu. Ha na-erubekwara ya isi." ²⁸ Akụkọ banyere ya gbasara ngwangwa ruo akụkọ niile nke Galili.

Jisọs agwọọ otutu mmadụ

²⁹ Ngwangwa ha hapuru ulọ ekpere ahụ, ha na Jemis na Jon soro banye n'ulo Saimon na Andru. ³⁰ N'oge a, nne nwunye Saimon dina n'akwa ndina. Ahụ ọkụ jikwa ya. Ha

* 1:2 1:2 Mal 3:1 † 1:3 1:3 Ajz 40:3

mere ka ọ mata banyere ya. ³¹ Ọ gakwuru ya, jide ya n'aka selite ya elu. Ahụ ọkụ ahụ hapuru ya. Ọ malitekwaro ile ha ọbịa.

³² N'oge uhuruchi, mgbe anwụ dara, ha kpotaara ya ndi niile ahụ na-esighi ike na ndi mmuo ojoo bi n'ime ha. ³³ Obodo ahụ niile gbakoro n'onu ụzọ. ³⁴ Ọ gworo otutu ndi bu orja di iche iche, ọ chupukwara otutu mmuo ojoo ma o kweghi ka mmuo ojoo ndi ahụ kwuo okwu n'ihu na ha matara onye ọ bu.

Jisọs apuo ikpe ekpere naani ya

³⁵ N'isi ututu, mgbe ochichi ka gbachiri, o biliri, ga ebe ọ ga-anoro onwe ya, naani ya. N'ebe ahụ kwa ka ọ nọ kpee ekpere. ³⁶ Saimon na ndi ya na ha nọ puru na-achoghari ya. ³⁷ Ma mgbe ha huru ya, ha sirị ya, "Mmadu niile na-achoghari gi!"

³⁸ Ọ zaghachiri ha si, "**Ka anyi gaanu ebe ozo, n'obodo ndi ozo di anyi gburugburu, ka m zisakwaara ha ozioma. O bu n'ihu nke a ka m ji bia.**" ³⁹ Ya mere, ọ puru jeharja na Galili niile na-ekwusa ozioma n'ulo ekpere ha niile, na-achupukwa mmuo ojoo.

Jisọs agwoọ onye ekpenta

⁴⁰ Otu onye ekpenta biakwutere ya gbuo ikpere n'ala ripo ya si, "Ọ buru na i choro, i puru ime ka m di ocha."

⁴¹ Ebe o juputara n'omiiko, Jisọs setipuru aka ya metu ya si, "**Achoro m, di ocha!**" ⁴² Ngwangwa ekpenta ya hapuru ya, e mekwara ka ọ di ocha.

⁴³ Mgbe ahụ, Jisọs ji ido aka na nti zilaga ya, ⁴⁴ ọ gwara ya si, "**Hukwa na ọ dighi onye obula i ga-agwa ihe a. Kama gaa gosi onye nchujaja onwe gi. Chupukwa aja di ka Mosis nyere n'iwu, maka ime ka i di ocha gi, ka ọ buru ihe ama nye ha.**" ⁴⁵ Ma ọ puru malite ikosa akuko banyere ogwugwo ya ebe niile. N'ihu ya Jisọs enwekwaghị ike ibanye n'obodo, kama ọ gara noro n'ebe zoro ezo. Ma ndi mmadu na-abiakwutekwa ya site n'ebe niile di iche iche.

2

Jisọs agwoọ onye ahụ ya kponwuru

¹ Mgbe ubochi ole na ole gafesiri, ọ bataghachiri na Kapanom. Ndi mmadu nuru na ọ loghachila. ² Igwe mmadu zokotara n'ime ulo ahụ nke mere na ohere afodughi ọ buladi n'onu ụzọ. O kwusakwara ha ozioma. ³ Ndi ikom ufodu buteere ya otu nwoke ahụ ya kponwuru akponwu. O bu mmadu ano bu ya. ⁴ Ebe ha na-enweghi ike ibutere ya Jisọs n'ihu igwe mmadu, ha gwupuru ohere n'elu ulo ebe ahụ ọ nọ. Mgbe ha gwupusiri ya, ha badatara onye ahụ ahụ ya kponwuru akponwu n'ute o jiri dina. ⁵ Mgbe Jisọs huru okwukwe ha, ọ sirị onye ahụ ahụ ya kponwuru akponwu, "**Nwa m nwoke, agbagharala gi mmehie gi.**"

⁶ Ma ufodu ndi ozizi iwu noduru ala n'ebe ahụ na-eche n'ime obi ha si, ⁷ "Gini mere onye a ji na-ekwulu Chineke? Onye puru igbaghara mmehie ma ọ bughị naani Chineke?"

⁸ Ngwangwa Jisọs matara n'ime mmuo ya na ha na-atule okwu a n'ime obi ha. Ọ sirị ha, "**Gini mere unu ji na-eche ihe di otu a n'obi unu?** ⁹ **Olee nke ka mfe: ọ bu igwa onye a akuku ahụ ya kponwuru akponwu, 'A gbagharala gi mmehie gi niile, 'ka ọ bu i si, 'Bilie chiri ute gi jeharja?'** ¹⁰ **Ma igosi unu na Nwa nke Mmadu nwere ikike n'ụwa igbaghara mmehie.**" Ọ sirị onye ahụ akuku ahụ ya kponwuru akponwu, ¹¹ "**Ana m asi gi, bilie, chiri ute gi laa n'ulo gi.**" ¹² O biliri, chiri ute ya puo n'ihu mmadu niile. Nke a juru ndi niile nọ n'ebe ahụ anya. Ha toro Chineke na-asi, "Anyi ahubeghi ihe di otu a mbu!"

Okpukpo Livayi

¹³ Emesia, Jisọs puru gaa n'akuku osimiri ahụ. Igwe mmadu biakwutere ya. Ọ malitere izi ha ihe. ¹⁴ Mgbe ọ na-aga n'ihu, ọ huru Livayi nwa Alfios ka ọ noduru ala n'ulo inakota utu. Ọ sirị ya, "**Soro m,**" o biliri sooro ya.

¹⁵ Mgbe ọ na-eri nri uhuruchi n'ulo Livayi, otutu ndi ona utu na ndi mmehie soro ya na ndi na-eso ụzọ ya noro ebe ahụ, n'ihu na ndi na-esoghari ya di otutu. ¹⁶ Mgbe ndi ozizi iwu nke ndi Farisii huru ya ka o so ndi mmehie na ndi ona utu na-eri nri, ha juru ndi na-eso ụzọ ya si, "Gini mere o ji eso ndi mmehie na ndi ona utu na-eriko nri?"

¹⁷ Mgbe ọ nuru nke a, Jisọs sirị ha, "**Mkpa dibia adighi akpa ndi ahụ di ike, kama ọ bu ndi ahụ na-esighi ike. Abiaghi m ikpo ndi ezi omume kama ndi mmehie.**"

Ajuju banyere ibu onu

¹⁸ N'oge a, ndi na-eso uto Jon na ndi Farisii na-ebu onu. Ndi mmadu bira juo ya si, "Gini mere ndi na-eso uto Jon na ndi na-eso uto ndi Farisii ji ebu onu, ma ndi nke gi adighi ebu onu?"

¹⁹ Jisosh siri ha, "**O kwesiri na ndi a kporo oriri olulu di na nwunye ga-ebu onu mgbe onye na-alu nwunye oheru no n'etiti ha? Ha apughu ibu onu ogologo oge ya na ha no.** ²⁰ **Ma oge na-abia mgbe a ga-ewepu onye na-alu nwunye oheru. N'ubochi ahụ ka ha ga-ebu onu.**

²¹ "**O dighi onye na-eji akwa oheru kwachie ebe akwa ochie siri dokaa. O buru na o mee nke a, akwa oheru ahụ ga-adokapu site na nke ochie mee ka ndoka ya di njo karịa.** ²² **O dighi onye na-agbanye mmanya oheru na karama akpukpo ochie. O mee nke a, mmanya ahụ ga-agbawa karama akpukpo ochie ahụ, mee ka karama na mmanya laa n'iyi. Ee, a na-agbanye mmanya oheru n'ime karama akpukpo oheru.**"

Onyenwe ubochi izuike

²³ Otu ubochi izuike, ya na ndi na-eso uto ya na-agafe n'ubi a kuru oka. Di ka ha na-agafe, ndi na-eso uto ya malitere igbo ufodu ogbe oka n'ime oka ndi ahụ. ²⁴ Ndi Farisii siri ya, "Lee, gini mere ha ji na-eme ihe megidere iwu n'ubochi izuike."

²⁵ Ma o siri ha, "**Unu agutaghi ihe Devid na ndi so ya mere mgbe aguu guru ha?** ²⁶ **N'oge Abiata bu onyeisi nchaja, o banyere n'ulo Chineke taa achicha e chere n'ihu ya, nke ziri ezi na o bu naani ndi nchaja kwesiri ita ya. O nyetukwara ndi ya na ha so.**"

²⁷ Mgbe ahụ, o gwakwara ha si, "**E mere ubochi izuike maka mmadu, emeghi mmadu maka ubochi izuike.**" ²⁸ **Ya mere, Nwa nke Mmadu bu Onyenwe o buladi ubochi izuike.**

3

Ogwugwo onye aka ya kponwuru

¹ N'oge ozo, o banyere n'ulo ekpere, otu nwoke aka ya kponwuru akponwu nokwa n'ebe ahụ. ² Ufodu ha no na-achọ uto ha ga-esi boo ya ebubo, ya mere ha lekwasiri ya anya ihu ma o ga-agwo ya oria n'ubochi izuike. ³ Ma o gwara nwoke ahụ aka ya kponwuru akponwu si, "**Bilie guzoro n'etiti ebe a.**"

⁴ Mgbe ahụ o juru ha si, "**Olee nke ziri ezi n'iwu ime n'ubochi izuike: o bu ime ezi ihe ka o bu ime ihe ojoo, izoputa ndu ka o bu ila ndu n'iyi?**" Ma ha gbachiri nkiti.

⁵ O lere ha anya n'iwe, o wutere ya n'ihu na obi ha kporo nku. O siri nwoke ahụ, "**Setipu aka gi.**" O setipuru aka ya, aka ya dizikwara nke oma. ⁶ Ngwangwa, ndi Farisii sitere n'ebe ahụ puo n'iwe. Gaa soro ndi otu Herod gbaa izu otu ha ga-esi laa ya n'iyi.

Igwe mmadu esoro Jisosh

⁷ Ma Jisosh na ndi na-eso uto ya sitere n'ebe ahụ puo gaa nodu n'akuku osimiri. Igwe mmadu ndi sitere na Galili sooro ya. ⁸ Mgbe ha nuru ihe niile o na-eme, otutu mmadu bjakwutere ya site na Judia, na Jerusalem, na Idumia na obodo ndi di n'ofe Jordan, na gburugburu Taja na Sajdon. ⁹ N'ihu idi ukwu nke igwe mmadu ahụ, o gwara ndi na-eso uto ya ka ha debere ya ugbu mmiri nta nso ka o banye, iji gbochie igwe mmadu ahụ ikpagbu ya. ¹⁰ N'ihu na o gwoola otutu ndi oria, nke mere na ndi bu oria di iche iche na-agbalisi ike imetu ya aka. ¹¹ Mgbe obula kwa ndi mmuo na-adighi ocha bi n'ime ha huru ya, ha na-ada n'ala n'ihu ya na-eti mkpu na-asi, "I bu Okpara Chineke!" ¹² Ma o na-enyesi ha iwu ike ka ha hapu ikowa onye o bu.

Jisosh horo ndi ozi iri na abuo

¹³ O rigooro n'elu ugu ma kporo ndi o choro nye onwe ya. Ha bjakwutekwara ya. ¹⁴ O hoputara mmadu iri na abuo ndi ya na ha ga-anu, mee ha ndi ozi. Ndi o ga-ezipu ikwusa ozioma, ¹⁵ nakwa ndi ga-enwe ikike ichupu mmuo ojoo.

¹⁶ Ndi a bu mmadu iri na abuo ndi o hoputara.

Saimon (onye o kporo Pita).

¹⁷ Jemis nwa Zebedi na Jon nwanne ya (ndi o gugariri aha *Boanajis*, nke putara "umu egbe eluigwe"),

¹⁸ Andru,

Filip,

Batalomi,
 Matiu,
 Tòmòs,
 Jemis nwa Alfìòs,
 Tadiòs,
 Saimon onye a na-akpò Zilòt,
¹⁹ na Judas Iskariòt, onye raara ya nye.

Ebubo ndị ezinaụlọ Jisọs na ndị nkuzi boro ya

²⁰ Emesịa, ọ lotara n'ụlọ, ma igwe mmadụ gbakọtakwara ọzọ nke mere na ha enweghị ohere iri nri. ²¹ Mgbe ndị ikwu ya nūrụ nke a, ha bịara gbalịa idulata ya n'ụlọ ha, n'ìhì na ndị mmadụ na-asị, "Isi adighị ya mma."

²² Ma ndị ozizi iwu si Jerusalem bịa sịrị, "Mmụọ Belzebug bi n'ime ya! Ọ bukwa n'ike onyeisi ndị mmụọ ojoo ka o ji achụpụ mmụọ ojoo."

²³ Ma ọ kpọrọ ha jiri ilu gwa ha okwu sị, "Ekwensu ọ puru ichụpụ ekwensu? ²⁴ Ọ buru na alaeze ekewa megide onwe ya alaeze ahụ apughị iguzo. ²⁵ Ọ buru na ezinaụlọ ekewa megide onwe ya, ezinaụlọ ahụ apughị iguzo. ²⁶ Ọ burukwa na ekwensu ebilie megide onwe ya si otu a nwee nkewa, o nweghị ike iguzo; kama ogwugwu oge ya abjala nso. ²⁷ N'ezie, ọ dighị onye nwere ike ibanye n'ụlọ nwoke dị ike kwakọrọ ngwongwo ya niile, ma o bughị ụzọ kee nwoke ahụ siri ike agbu. Mgbe ahụ ọ ga-enwe ike ibanye n'ụlọ ya, zuko ngwongwo ya niile. ²⁸ N'ezie agwa m unu, na a ga-agbaghara umu mmadụ mmehie na nkwalu niile nke ha kwuru. ²⁹ Ma onye ọbụla ga-ekwulu Mmụọ Nso, enweghị ike igbaghara ya. Ọ bu onye ikpe mmehie ebighị ebi mara."

³⁰ O kwuru nke a n'ìhì na ha na-asị, "Mmụọ na-adighị ọcha bi n'ime ya."

Nne na umunne Jisọs

³¹ Mgbe ahụ, nne ya na umunne ya ndị nwoke bịara, guzoro n'ezì. Ha ziri ozi ka a kpoo ya. ³² Igwe mmadụ gbara ya gburugburu mgbe ahụ gwara ya sị, "Lee, nne gị na umunne gị ndị nwoke na ndị nwanị guzo n'ezì. Ha choro ihu gị."

³³ Ọ zara sị, "Onye bu nne m, ndị ole bukwa umunne m ndị nwoke?"

³⁴ Mgbe ahụ, o lere ndị nọ ya gburugburu anya ma sị, "Ndi a bu nne m, na umunne m ndị nwoke! ³⁵ Onye ọbụla na-eme uche Chineke bu nwanne m nwoke, na nwanne m nwanị, na nne m."

4

Ilu banyere ọgha mkpuru

¹ N'oge ọzọ, ọ malitere izi ihe n'akụkụ osimiri. Igwe mmadụ dij ukwu gbara ya gburugburu, nke mere na ọ banyere n'ime ụgbọ nọdụ ala n'ime ya n'elu mmiri ahụ, ma igwe mmadụ ahụ nọkwa n'akụkụ osimiri ahụ. ² O bidoro i kuziri ha otutu ihe n'ìlu, ma n'ozizi ya, ọ siri ha. ³ "Geenu ntị! Otu onye oru ubi puru gaa iku mkpuru ya. ⁴ Mgbe ọ na-agma mkpuru, ufodu mkpuru dara n'akụkụ ụzọ, umu nnu bịara tuturja ha. ⁵ Ufodu mkpuru dara n'ala nkume, ebe aja ntakiri di. Ha puputara ngwangwa n'ìhì na ala di n'ebe ahụ emighi emi. ⁶ Ma mgbe anwu wara, ọ chagburu ha, ha kponwu n'ìhì na ha enweghị mgborogwu. ⁷ Mkpuru ndi ọzọ dara n'etiti ogwu; ogwu ahụ tolitere kpagbuo ha. Ha amikwaghị mkpuru. ⁸ Mkpuru ndi ọzọ nke dara n'ezì ala, puru, tolite, ma mja mkpuru na mmuba iri ato, iri isii, ọ buladi otu nari."

⁹ Ọ siri ha, "Onye ọbụla nwere ntị inu ihe, ya nuru."

¹⁰ Ma mgbe ọ nọ naanị ya, ndi ozi iri na abuo ahụ na ndi ọzọ nọ ya gburugburu juru ya ajuju banyere ilu ahụ. ¹¹ Ọ gwara ha sị, "Enyela unu ihe omimi nke alaeze Chineke. Ma ndi nọ n'ezì, a na-agwa ha ihe niile n'ìlu, ¹² nke mere na,

"Ha ga na-ele anya, hukwa, ma ha agaghị ahụ ihe ọbụla,
 ha ga na-anu, nukwa, ma ha agaghị aghota ihe ọbụla,

ma ọ bughị ya, ha nwere ike chigharja buru ndi a gbaghaara."*

¹³ Mgbe ahụ, ọ juru ha sị, "Ọ bu na unu aghotaghị ilu a? Unu ga-esikwa añaaghota ilu ndi ọzọ? ¹⁴ Ọgha mkpuru ahụ na-agma okwu Chineke. ¹⁵ Mmadu ufodu di ka mkpuru ndi ahụ dara n'akụkụ ụzọ, ebe a kuru okwu ahụ. Ngwangwa ha nuru ya, ekwensu na-abia napu ha okwu ahụ nke a kuru n'ime ha. ¹⁶ Ndi ọzọ di ka mkpuru a kuru n'ala nkume. Ha nuru okwu ahụ, were onu nabata ya n'otu mgbe ahụ. ¹⁷ Ma ebe ha na-enweghị mgborogwu n'ime ha, ha na-anọ nwa

* 4:12 4:12 Aiz 6:9,10

oge nta. Mgbe nsogbu maọbụ mkpabụ b́ara n'íhi okwu ahụ, ngwangwa ha na-adachapụ.† 18 Ndi nke ọzọkwa, di ka mkpuru dara n'etiti ogwu, nuru okwu ahụ; 19 ma nchekasi nke ndu a,‡ na nghogbu nke akunuba, na oke ochicho, nakwa ihe ndi ozo na-abata, kpagbuo okwu ahụ, mee ka o ghara imi mkpuru. 20 Ndi ozo, di ka mkpuru a kuru n'ezi ala, nuru okwu ahụ, nabata ya ma mja mkpuru di iri ato, iri isii, maobu otu nari."

Iheoku di n'elu tebul

21 O siri ha, "A na-ebute oriona ka e jiri efere kpuchie ya maobu donye ya n'okpuru akwa ndina? O bughi ka a dọba ya n'elu ihe idoba iheoku?§ 22 N'íhi na ihe niile e zoro ezo ga-aputa ihe ma ihe niile e kpuchiri ekpuchi ka a ga-emesia kpughee. 23 Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru."

24 O siri ha, "Kpacharanu anya ihe unu na-anu. O bukwa ihe unu ji tuoro ndi ozo ka a ga-eji tuoro unu, maobu karja. 25 Onye nwere ihe ka a ga-enye karja; onye na-enweghi, o buladi nke o nwere ka a ga-anapu ya."

Ilu banyere otu mkpuru si eto

26 O sikwara, "Alaeze Chineke yiri ihe di otu a. O dika mgbe otu onye ghara mkpuru n'ala ubi. 27 Ehihie na abali, ma o no n'ura ma o tetara, mkpuru ahụ na-epupute na-etokwa, ma o maghi ka o si na-eme. 28 Ala ahụ n'onwe ya na-eme ka mkpuru ahụ puo. O na-epupute na mbu, too oko, emesia isi oka, n'ikpeazu o mikwara mkpuru kara aka n'oko ya. 29 Mgbe oka ahụ chara igbo ya, o na-eji mma iwe ihe ubi ya bja gbutuo oka ahụ, ghorokwa ogbe oka laa, n'íhi na oge iwe ihe n'ubi eruola."

Ilu banyere mkpuru Mstaadi

30 Ozokwa, o siri, "Gini ozo ka anyi puru isi na alaeze Chineke yiri? Udi ilu di anaa ka anyi ga-eji kowaa ya? 31 O di ka mkpuru mstaadi, nke bu mkpuru dikarisiri nta nke a na-aku n'ala. 32 Ma mgbe a kuru ya, o na-eto bukarja ihe niile a kuru n'ubi, o na-enwe alaka di ukwu nke bu na umu anu ufe nke eluigwe na-ezukwa ike n'okpuru ya."

33 O jiri otutu ilu yiri ndi a gwa ha okwu di ka ha puru igbota. 34 O nweghi oge obula o gwara ha okwu hapu iji ilu. Ma ya na ndi na-eso uzo ya naani nodu, o na-akowara ha ihe niile.

Jisos emee ka ifufe kwusi

35 N'ubochi ahụ n'oge uhuruchi, o gwara ndi na-eso uzo ya si, "Ka anyi gafee n'ofe nke ozo." 36 Ha hapuru igwe mmadu ahụ ma kporo ya, otu o di, ya na ha banyere n'ime ugbo. Ugbo ndi ozo dikwa na-eso ya. 37 Oke ifufe di ike bidoro ife, ebili mmiri na-awubakwa n'ugbo ahụ ruo na ugbo ha foduru ntakiri ka mmiri mie ya. 38 Ma Jisos no n'azu azu ugbo ahụ na-arahu ura n'elu ohiri isi. Ndi na-eso uzo ya kpotere ya si ya, "Onye ozizi, o metughi gi n'obi na anyi n'ala n'iyi?"

39 O biliri oto, baara ifufe ahụ mba sikwa osimiri ahụ, "Kwusi! Dere jii!" Ifufe ahụ kwusiri, ebe niile dajuru deere jii.

40 O siri ndi na-eso uzo ya, "Gini mere unu ji atu oke egwu? O bu na unu enweghi okwukwe?"

41 Ha niile turu egwu, jurita onwe ha si, "Onye bu onye a? O buladi ifufe na ebili mmiri na-erubere ya isi!"

5

Jisos agwo nwoke mmuo ojoo bi n'ime ya

1 Ha gafere n'ofe ozo nke osimiri ahụ n'akuku obodo Gerazin.* 2 Mgbe Jisos sitere n'ugbo ahụ puta, otu nwoke mmuo na-adighi ocha si n'ebe a na-eli ozu bja zute ya. 3 Nwoke a bi n'etiti ili ndi ahụ. O dikwaghị onye obula puru ike ya agbu, o buladi iji eriri igwe kee ya. 4 N'íhi na e keela ya agbu ukwu n'aka otutu oge ma o dọbisiri eriri igwe ndi ahụ, gbajisiekwa mkporo igwe di ya n'ukwu. O dikwaghị onye nwere ike ijideli ya. 5 O na-agaghari n'etiti ili ahụ ehie na abali na n'ugwu di ya gburugburu, na-eti mkpu, na-eji nkume di nko na-egbukasi nwe ya ahụ.

6 Mgbe o sitere n'ebe di anya hu Jisos, o gbaara oso gaa gbuo ikpere n'ihu ya. 7 O tiri mkpu n'oke olu si, "Gini ka mu na gi nwekoro, Jisos, Okpara Chineke Onye kachasi ihe

† 4:17 4:17 Maobu, daa mba ‡ 4:19 4:19 Oge a nke anyi no n'ime ya § 4:21 4:21 Maobu, ihe idoba oriona

* 5:1 5:1 N'akwukwo ochie ufodu, i nwere ike hu Gadarin.

niile elu? Eji m aha Chineke na-arịọ gị, biko, atala m ahụhụ.”⁸ N’ihi na o nyela ya iwu si, **“Si n’ime nwoke a pụta, gị mmụọ na-adighị ọcha!”**

⁹ Mgbe ahụ Jisọs juru ya si, **“Gịnị bụ aha gị?”**

Mmụọ ojọọ ahụ zagbachiri ya si, “Aha m bụ Lijiōn,[†] n’ihi na anyị dị otutu.”¹⁰ Ma o rịsiri ya arịrịọ ike ka ọ ghara ịchụpụ ha site n’obodo ahụ.

¹¹ Igwe ezi nọ nso n’ebe ahụ na-akpa nri, na ndịda ugwu dị n’ebe ahụ.¹² Mmụọ ojọọ ndị a rịrọrọ ya si, “Biko ziga anyị n’etiti igwe ezi ndị a, ma hapu anyị ka anyị banye n’ime ha.”¹³ Ọ hapuru ha; mmụọ ndị ahụ na-adighị ọcha putara baa n’ime igwe ezi ndị ahụ. Igwe ezi ahụ niile, ọnuọgugu ha ruru puku abụọ, gbaara ọsọ site na mkputamkpu ala onụ mmiri dakpuo n’ime osimiri ebe mmiri riri ha niile.

¹⁴ Ndị na-elekota igwe ezi ahụ gbaara ọsọ laa, kọsaa ihe mere n’ime obodo nakwa n’ala ahụ niile. N’ihi nke a, otutu mmadu putara ilere ihe mere.¹⁵ Ha bjakwutere Jisọs, hụ nwoke ahụ nke igwe mmụọ ojọọ bibu n’ime ya. O yi uwe, nođụ ala, burukwa onye uche ya zuruoke; egwu jidere ha.¹⁶ Ndị huru ihe mere koro ihe niile mere nwoke ahụ mmụọ ojọọ bibu n’ime ya. Ha kọkwara ihe mere igwe ezi ndị ahụ.¹⁷ Mgbe ahụ, ha bidoro iriọ Jisọs ka ọ puora ha n’akuku ala ha.

¹⁸ Dị ka ọ na-achọ ibanye n’ime ugbo, nwoke ahụ mmụọ ojọọ ndị ahụ bibu n’ime ya rịrọrọ ya ka o soro ha.¹⁹ Ma Jisọs ekweghi, kama ọ sirị ya, **“Laa n’ulo, lakwuru ndị enyi gị, koro ha ihe ọma Onyenwe anyị meere gị, na otu o si meere gị ebere.”**

²⁰ Ya mere, o si n’ebe ahụ puo, malitekwa ikosa n’ime mpaghara Dekapolis ihe ọma Jisọs meere ya. Ihe a juru mmadu niile anya.

Ada Jairoş na nwanyi nwere okwukwe

²¹ Mgbe Jisọs jiri ugbo mmiri gafee n’akuku nke ozo, otutu igwe mmadu zuko gbaa ya gburugburu mgbe ọ nọ n’akuku osimiri.²² Ma otu n’ime ndịisi ulo ekpere nke aha ya bụ Jairoş b̄jara, mgbe ọ huru ya, ọ dara n’ala n’ukwu ya,²³ riosie ya aririọ ike si, “Ada m nwanyi nke nta nọ n’onu onwu ugbu a. Biko, b̄ja ka i bikwasị ya aka gị ka agwo ya, ka ọ dikwa ndu.”²⁴ Ya mere, Jisọs soro ya gawa.

Oke igwe mmadu sokwa ya na-akpagbu ya.²⁵ Ma otu nwanyi nokwa n’ebe ahụ, onye nori na-aria oria oruru obara afo iri na abuo.²⁶ O taala ahuhu di ukwu n’aka ndi dibia, mefukwaa ihe niile o nwere. Ma kama oria ya idi mma, ọ na-aga n’ihu idi njo.²⁷ Ebe ọ nuru akuku banyere Jisọs, o sooro igwe mmadu ndi ahụ, sitere n’azu metu uwe ya aka.²⁸ N’ihi na o kwuarị n’ime obi ya si, “O buru nno na m enwe ike metu naani uwe ya aka, a ga-agwo kwa m.”²⁹ Ngwangwa oruru obara ya kwusiri. O matakwa n’ime onwe ya na ya enwerela onwe ya site n’oria ya.

³⁰ N’otu oge ahụ Jisọs matara na ike esitela ya n’ahụ puo. O tughariri gburugburu n’etiti igwe mmadu ahụ juo si, **“Onye meturu uwe m aka?”**

³¹ Ndị na-eso ụzọ ya sirị, “Lee otutu igwe mmadu gbara gị gburugburu, i sikwa ahaa na-aju, **“Onye meturu uwe m aka?”**”

³² Ma Jisọs gara n’ihu na-ele anya gburugburu ihu onye mere ya.³³ Ma nwanyi ahụ, ebe ọ matara ihe mere n’ahụ ya, b̄jara n’egwu n’ima jijiji daa n’ukwu ya, gwa ya eziokwu niile.³⁴ O sirị ya, **“Ada m nwanyi, okwukwe gị agwoola gị. Laa n’udo nwerekwa onwe gị site n’oria gị.”**

³⁵ Mgbe ọ ka nọ na-ekwu okwu, ufodu ndi mmadu sitere n’ulo onyeisi ulo ekpere b̄jara si, “Ada gị nwanyi anwoola, olee ihe mere i ji esogbu onye ozizi a ozo?”

³⁶ Ma ka ọ nuru ihe ha kwuru, Jisọs gwara onyeisi ulo ekpere ahụ si ya, **“Atula egwu, naanị kwere.”**

³⁷ O kweghi ka onye obula ozo soro ya ma ọ bughi Pita, na Jemis na Jon nwanne Jemis.³⁸ Mgbe ha b̄jarutere n’ulo onyendu ulo ekpere ahụ, ọ nuru uzu hukwa otutu mmadu ka ha nọ na-akwa akwa na-etikwa mkpu akwa.³⁹ Mgbe ọ batara, ọ sirị ha, **“Gini mere unu ji na-akwa akwa na-etikwa mkpu akwa? Nwatakiri a anwughi anwu, ọ na-arahu ura!”**⁴⁰ Ma ha chirị ya ochi.

Mgbe ọ chupusiri ha niile n’ezi, ọ koro nne na nna nwatakiri ahụ, na ndi ya na ha so, banye n’ime ulo ebe nwatakiri ahụ dina.⁴¹ O jidere ya n’aka si ya, **“Talita kum!”** (nke putara, **“Nwa agboghō nta, asi m gi bilie!”**).⁴² Otu mgbe ahụ nwaagboghō nta ahụ biliri oto bido ijeghari (ọ gbara afo iri na abuo). Nke a juru ha niile anya nke ukwu.⁴³ Ma ọ dosiri ha aka na nti ike, ka ha ghara igwa onye obula ihe mere. O sirị ha, “Nyenụ ya nri ka o rie.”

[†] 5:9 5:9 Nke a bụ site na puku ato ruo puku isii n’onuogugu.

6

Onye amụma na-enweghị ugwu

¹ Ọ sitere n'ebe ahụ puo laghachi n'obodo nke a mụrụ ya. Ndi na-eso uzo ya sooro ya gaa. ² N'ubochi izuikwe, o banyere n'ulo ekpere bido izi ihe. Ozizi ya juru otutu ndi gere ya nti anya.

Ha kwuru si, "Ebee ka nwoke si muta ihe ndi a niile? Gini kwa bu amamihe nke a e nyere ya? Lekwa oru ebube nke a o ruru?" ³ Onye a o bughi onye kapinta* ahu? O bughi nwa Meri, burukwa nwanne Jemis, Josef,† Judas na Saimon? Umunne ya ndi inyom ha esoghi anyi noro n'ebe a?" Iwe were ha n'ebe o no.

⁴ Ma Jisos zara ha si, **"Onye amuma adighi enwe nsopuru obula n'obodo a muru ya, na n'etiti ndi ikwu ya na n'ezinaulo o siri puta."** ⁵ O rughi oru ebube obula n'ebe ahu. Ihe o mere bu naani ibikwasị mmadu ole na ole ahụ na-esighi ike aka n'isi gwọ ha. ⁶ Enweghi okwukwe ha juru ya anya.

Nzipu ndi ozi iri na abuo

O jeharikwara n'obodo nta niile gburugburu na-ezi ihe. ⁷ O kporo mmadu iri na abuo ahụ na-eso ya, nye ha ikike zipu ha, abuo abuo. O nyere ha ikike ichupu mmuo na-adighi ocha.

⁸ Ndi a bu iwu o nyere: **"Unu ewerekwala ihe obula maka njem a, karikwa mkpanaka. Unu ewela achicha, maobu akpa, unu etinyela ego obula n'ime belit unu. ⁹ Yirinu akpukpukwu unu, unu eyikwala karja otu uwe. ¹⁰ Mgbe obula unu banyere n'ulo obula, nogidenu n'ebe ahu ruo mgbe unu hapuru obodo ahu. ¹¹ Ma o buru na obodo obula anabataghi unu maobu egeghi unu nti, kuchapunu aja di n'ukwu unu mgbe unu na-apu, ka o buru ihe ama megide ha."**

¹² Ha puru kwusara ndi mmadu ka ha chegharja. ¹³ Ha chupuru otutu mmuo ojoo, teekwa otutu ndi ahụ na-esighi ike mmanu, gwọ ha.

Onwu Jon ome baptizim

¹⁴ Eze Herod nuru akuko banyere ya, n'ihu na aha Jisos aghoola okwu a kpu n'onu. Ufodu na-asi, na o bu "Jon ome baptizim; na e meela ka o site na ndi nwuru anwu bilie. O bukwa nke a mere ka ike oru ebube ji di n'ime ya."

¹⁵ Ndi ozọ na-asi, "O bu Ilaia."

Ma ndi ozokwa kwuru na o bu onye amuma di ka otu n'ime ndi amuma mgbe ochie.

¹⁶ Ma mgbe Herod nuru nke a, o siri, "Jon onye ahụ m bipuru isi, emeela ka o site n'onwu bilie!"

¹⁷ N'ihu na Herod n'onwe ya nyereru iwu ka e jide Jon kee ya agbu tuba ya n'ulo mkporo. O mere nke a n'ihu Herodias buru nwunye Filip nwanne ya, onye o kporo dika nwunye ya. ¹⁸ N'ihu na Jon gwara Herod si, "O bughi ihe ziri ezi n'ihu ka i kporo nwunye nwanne gi nwoke." ¹⁹ N'ihu ya Herodias bu iro n'obi megide Jon na-achokwa uzo igbu ya, mana o pughi ime nke a, ²⁰ n'ihu na Herod na-atu egwu ma na-ehekwa Jon, ebe o maara na o bu onye ezi omume na onye di nsọ. Mgbe o nuru okwu ya, o nweghi udo n'obi ma ige ya nti na-amasi ya.

²¹ N'ikpeazu, ohere bjara mgbe Herod kporo oriri n'ubochi ncheta omumu ya nye ndi okwa ha di elu n'okpuru ochichi ya, ndisi ndi ochiagha na ndi bu ndi ndu n'obodo Galili. ²² Mgbe ada Herodias bjara tee egwu, obi toro Herod na ndi niile o kporo oriri utu.

Eze gwara nwaagboghọ ahụ si, "Riọ m ihe obula i choro aga m enyeka gi ya." ²³ O kwere ya nkwa nuokwa iyi si, "Ihe obula i rioro m aga m enye gi, o buladi okara alaeze m."

²⁴ O jekwuru nne ya juo ya si, "Gini ka m ga-ario?"

O zara ya si, "Isi Jon ome baptizim."

²⁵ Ngwangwa, o bjakwutere eze riu ya si, "Achoro m ka i nye m, ugbu a, n'ime efere, isi Jon ome baptizim."

²⁶ O wutere eze nke ukwu, ma n'ihu iyi o nuru, na n'ihu ndi o kporo oriri, o choghi iju nye ya ihe o rioro ya. ²⁷ Ngwangwa o zipuru onye agha na-eche nche nye ya iwu ka o gaa bute isi Jon. O gara, bipu isi Jon n'ulo mkporo, ²⁸ tinye isi ahụ n'ime efere butere nwaagboghọ ahụ onye nara ya bunye nne ya. ²⁹ Mgbe ndi na-eso uzo ya nuru nke a, ha bjara buru ozu ya gaa lie.

Jisos enye puku mmadu ise nri

* 6:3 6:3 Onye okpo ntu maobu onye nka † 6:3 6:3 N'ime ufodu akwukwo nsọ i ga-ahu Joses.

³⁰ Ndi ozi Jisosh gbara ya gburugburu kororo ya ihe niile ha mere, na ihe niile ha kuziri. ³¹ N'oge ahụ, n'ihị na otutu ndi mmadu na-abia na-apukwa nke mere na ha enweghi ohere iri nri, o sirị ha, **"Soronu m, unu niile, ka anyi ga ebe di juu, zuo ike nwa oge nta."**

³² Ya mere ha puru baa n'ime ugbo mmiri gaa n'ebe ha ga-anoduru naani onwe ha. ³³ Na otutu mmadu ndi huru ha mgbe ha na-apu matara ha, sitekwara n'obodo niile di ebe ahụ gburugburu gbara oso gbaruo ebe ahụ tupu ya na ndi na-eso uzo ya abiaruo.

³⁴ Mgbe o sitere n'ugbo mmiri ridata, o huru oke igwe mmadu a ka ha zukoro. O nwere omiko n'ebe ha no, n'ihị na ha di ka aturu na-enweghi onye na-azu ha. O malitekwara izi ha otutu ihe.

³⁵ N'oge a, ochichiri ebidola igba, n'ihị ya, ndi na-eso uzo ya bjara gwa ya, "Ebe a bu ozara, chi ejiekwala. ³⁶ Zilaga ndi a, ka ha gaa n'obodo nta ndi di gburugburu ebe a, zutara onwe ha ihe ha ga-eri."

³⁷ Ma o zara si ha, **"Nyenu ha ihe ha ga-eri."**

Ha sirị ya, "Anyi ga-eje izuta ogbe achicha nke narị denari* abuo, iji nye ha ka ha rie?"

³⁸ Ma o juru ha si, **"Ogbe achicha ole ka unu nwere? Gaanu choputa."**

Mgbe ha choputasiri, ha sirị, "Ogbe achicha ise na azu abuo."

³⁹ Mgbe ahụ o nyere ha iwu ka ha mee igwe mmadu ahụ ka ha nodu ala n'otu n'otu n'elu ahijia ndu. ⁴⁰ Ya mere, ha noduru ala, iri mmadu ise n'otu ebe, narị mmadu n'ebe ozo. ⁴¹ O naara ogbe achicha ise na azu abuo ndi ahụ, welie anya ya elu, nye ekele. O nyawara achicha ahụ nye ya ndi na-eso uzo ya ka ha kee ndi mmadu ahụ. Otu aka ahukwa o nyawakwara azu abuo ahụ nyekwa ha niile. ⁴² Ha niile riri rijuo afo. ⁴³ Ha tutukotara iberibe achicha na azu tutujuo nkata iri na abuo. ⁴⁴ Onuogugu ndi nwoke riri ogbe achicha ahụ di puku mmadu ise.

Jisosh agaa ije n'elu mmiri

⁴⁵ Ngwangwa, o mere ka ndi na-eso uzo ya banye n'ugbo mmiri buru ya uzo gafee n'ofe nke ozo nke osimiri Betsaida, ebe ya onwe ya noduru izilaga igwe mmadu ahụ.

⁴⁶ Mgbe ndi a niile lachara, o rigooro n'elu uguwu ikpe ekpere.

⁴⁷ Mgbe uhuruchi bjara, ugbo mmiri ahụ no n'etiti osimiri, ma naani ya onwe ya no n'elu ala. ⁴⁸ Mgbe o huru na ha no na nsogbu n'ihị na ikuku na-emegide ha, n'ihē di ka elekere ato nke ututu, o bidoro iga ije n'elu mmiri ibiakwute ha, ma o mere di ka o choro igafe ha. ⁴⁹ Ma mgbe ha huru ya ka o na-aga ije n'elu osimiri, ha chere na o bu mmuo, tie mkpu akwa. ⁵⁰ N'ihị na ha niile huru ya, oke ujo tukwara ha.

Na-atufughi oge, o gwara ha si, **"Nweenu obi ike! O bu m. Unu atula egwu."**

⁵¹ Emesija, o rigokwuru ha n'ime ugbo mmiri ahụ, otu mgbe ahụ ikuku ahụ dara juu. Ihe ndi a jukwara ha anya nke ukwu. ⁵² Obi ha mechiri emechi n'ihị na ha aghotaghi ihe banyere oru ebube ogbe achicha ndi ahụ.

Ogwugwo orja na Genesaret

⁵³ Mgbe ha gafere n'ofe nke ozo, ha rutere n'ala Genesaret ebe ha kedoro ugbo ha.

⁵⁴ Ma ngwangwa ha putara n'ugbo, ndi no n'ebe ahụ matara onye o bu. ⁵⁵ Ha gbaara oso gaa n'obodo nta niile di ebe ahụ gburugburu butere ya ndi orja n'ute ebe obula ha nuru na o no. ⁵⁶ Ebe obula o bara, n'obodo ukwu maobu na obodo nta, maobu n'ubi, ndi mmadu na-ebute ndi orja nibe ha n'ahia. Ha rioro ya ka o kwere ka ha metu o buladi onun uwe ya aka; ndi niile meturu ya aka nwetara ogwugwo.

7

Ihe di ochha na ihe na-adighi ochha

¹ Mgbe ndi Farisii na ufodu ndi ozizi iwu sitere Jerusalem bia gbara ya gburugburu, ² ha huru na ufodu ndi na-eso uzo ya ji aka na-adighi ochha, ya bu aka a na-akwoghi akwo, na-eri nri. ³ Ndi Farisii na ndi juu niile adighi eri nri ma o buru na ha akwoghi aka, n'ihị na ha na-ejigidesi aka ike n'ozizi na omenaala nke ndi okenye. ⁴ Mgbe obula ha si n'ahia lota, ha adighi eri nri ma o bughi ma ha sachara onwe ha. Ha na-edebekwa otutu omenaala ndi ozo di ka isacha iko, na ite mmiri na ketulu.*

⁵ Ya mere ndi Farisii na ndi ozizi iwu juru ya si, "Gini mere ndi na-eso uzo gi adighi ebi n'usoro omenaala ndi okenye. Karia iji aka na-adighi ochha rie nri ha?"

⁶ O sirị ha, **"Amuma ahụ Aizaya buru banyere unu ndi ihu abuo bu eziokwu; di ka e dere ya si,**

* 6:37 6:37 Otu denari bu ihe a na-akwu di ka uguwo oru otu ubochi.

ochie i ga-ahuta ma ihe ndina.

* 7:4 7:4 N'ime ufodu akwukwo mgbe

“Ndi a ji egbugbere onu ha na-asopuru m,
ma obi ha di anya n’ebe m no.

⁷ Ofufe ha na-eфе m bu ihe efu,
ozizi ha bukwa ihe mmadu nyere n’iwu.[†]

⁸ Unu atufuola iwu Chineke ma jidesiekwa aka ike n’omenaala nke mmadu.”

⁹ Ma o gwakwara ha si, “Unu nwere uzọ di mma n’anya unu nke unu ji wezuga iwu Chineke ma were omenaala unu dochie n’onodu ya. ¹⁰ N’ihi na Mosis sirị, ‘Sopuru nne gi na nna gi,’[‡] na, ‘onye obula kwujoro nne maobu nna ya ka e gbuo ya.’[§] ¹¹ Ma unu na-asị, na o buru na mmadu asị nne ya maobu nna ya, ‘The obula bu nke i gara erite n’aka m bu koban,’ (nke putara onyinye diri Chineke).^{*} ¹² N’uzo di otu a, unu na-akwagide ndi mmadu ka ha hapu inyere nne na nna ha aka. ¹³ N’uzo di otu a, unu na-eme okwu Chineke ka o buru ihe efu, site n’omenaala unu nke unu nyefere n’aka ndi ozo. O dikwa otutu ihe ndi ozo di ka nke a unu na-eme.”

¹⁴ Ozokwa, o kporo igwe mmadu ahụ si ha, “Geenu m nti onye obula, ma ghotakwanu nke a. ¹⁵ O dighi ihe obula banyere n’ime mmadu puru imeru mmadu, kama ihe na-emeru mmadu bu ihe ahụ na-esite n’ime ya na-aputa.”

¹⁶ Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru.[†]

¹⁷ Mgbe o hapuru igwe ndi mmadu ahụ banye n’ime ulo, ndi na-eso uzo ya juru ya maka ilu a. ¹⁸ O sirị ha, “Unu o ka di ka ndi na-enweghi nghota? O bu unu aghotaghi na ihe obula banyere n’ime mmadu apughi imeru ya. ¹⁹ N’ihi na ihe di otu a anaghi abanye n’obi ha, kama o na-abanye n’ime afọ ha, si n’ebe ahụ a nyuru ya n’ulo nsi.” (Site n’ikwu otu a, o mere ka ihe oriri niile di ocha.)

²⁰ O sikwara, “O bu ihe sitere n’ime mmadu puta na-emeru ya. ²¹ N’ihi na o bu n’ime obi mmadu ka echiche ojoo niile si aputa, ya na ikwa iko niile di iche iche, izu ohi, igbu mmadu, ²² ikwa iko nke ndi nwere di na nwunye, ochicho idotara onwe gi ihe ndi ozo nwere, ekworo, aghughu niile, adighi ocha niile, inwe anya ufu n’ebe ndi ozo no, nkwulu niile, nganga na enweghi uche obula. ²³ Ihe ojoo ndi a niile na-esite n’ime mmadu a puta. Ha bukwa ihe na-emeru mmadu.”

Okwukwe nwanyi Siria

²⁴ O hapuru ebe ahụ gaa n’akuku obodo Taja.[‡] N’ebe ahụ o banyere n’ime otu ulo. Ma o nwekwaghị ike izo onwe ya, n’agbanyeghi na o choghi ka a mata na o no ebe ahụ. ²⁵ Ngwangwa, otu nwanyi nwere otu nwa nwanyi ntakiri nke mmuo na-adighi ocha bi n’ime ya nuru maka ya, o bjara daa n’ukwu ya. ²⁶ Nwanyi a bu onye Griik a muru n’akuku Sairo-Fonisia. O roro ya ka o chupuru ya mmuo ojoo ahụ bi n’ime nwa ya nwanyi.

²⁷ O sirị ya, “Hapu ka umuntakiri buru uzo rie ihe, n’ihi na o zighi ezi na a ga-ewere nri umuntakiri tupuru nkita.”

²⁸ Ma o zaghachiri ya si, “Onyenwe m, ma umu nkita na-erikwa iberibe nri umuntakiri si na tebul tupu n’ala.”

²⁹ Mgbe ahụ, o sirị ya, “Nwanyi, i zara nke oma, n’ihi osisa gi, laa, mmuo ojoo ahụ ahapula nwa gi nwanyi ugbu a.”

³⁰ O laghachiri n’ulo ya, hụ nwantakiri ahụ ka o dina n’elu ihe ndina, mmuo ojoo ahụ apuokwala.

Ogwugwo onye nti chiri na onye ogbu

³¹ Emesja, o hapuru akuku Taja gabiga Sajdon bjaruo n’osimiri Galili ruo n’obodo ndi di na Dekapolis. ³² Ha deuteere ya otu nwoke nti chiri, nke na-asukwa oke nsu. Ha roro ya ka o bikwasị ya aka.

³³ O duuru ya puo n’ebe igwe mmadu ahụ no, runye ya mkpisiaka n’ime nti ya abuo. Mgbe ahụ o gbupukwara onu mmiri metukwa ya aka n’ire. ³⁴ O leliri anya n’eluigwe suọ ude si ya, “Ef fata,” nke putara “Meghee!” ³⁵ Ngwangwa, nti ya meghere, a topukwara ire ya, o malite ikwu okwu nke oma.

³⁶ Jisọs nyere ha iwu ka ha ghara igwa onye obula, ma mgbe o na-eme nke a ha gara n’ihu na-akosa ya ebe niile. ³⁷ O turu ha n’anya nke ukwu, ha kwuo si, “O meela ihe niile nke oma. O na-eme ka o buladi ndi nti chiri nu ihe, ma mee ka ndi ogbi kwuo okwu.”

[†] 7:7 7:7 Ajz 29:13 [‡] 7:10 7:10 Opu 20:12; Dit 5:16 [§] 7:10 7:10 Opu 21:17; Lev 20:9 ^{*} 7:11 7:11 Nke a adighi n’iwu Chineke nyere. [†] 7:16 7:16 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a di isi 4 n’amaokwu nke 23.

[‡] 7:24 7:24 N’akwukwo ochie ufodu i ga-ahụ Taja na Sajdon.

8

Jisọs enye puku mmadụ anọ nri

¹ N'oge ahụ, igwe mmadụ ọzọ zukoro. Ebe ha na-enweghị ihe ha ga-eri, ọ kpọrọ ndị na-eso ọzọ ya si ha. ² **"Enwere m omjiko n'ebe igwe mmadụ ndị a nọ. Nke a na-eme ya ubochi atọ anyị na ha nọ. Ugwu a, ha enweghị ihe ha ga-eri. ³ Ọ buru na m ezilaga ha n'ụlọ ha, ụfọdụ n'ime ha ga-ada n'ụzọ n'ihu agụụ. N'ihu na ụfọdụ ha si n'ebe dị anya bịa."**

⁴ Ndị na-eso ọzọ ya zara ya, "Ebee ka mmadụ ga-achọta achicha ga-ezuru ndị a n'ime ọzara a?"

⁵ Jisọs juru ha si, **"Ogbe achicha ole ka unu nwere?"**

Ha zara si, "Asaa."

⁶ Ọ gwara igwe mmadụ ahụ ka ha nọdụ ala. O weere ogbe achicha asaa ahụ kpee ekpere. Ọ nyawasiri ha, nye ha ndị na-eso ọzọ ya ka ha kee igwe mmadụ ahụ niile. Ha kekwarara ya nye igwe mmadụ ahụ. ⁷ Ha nwekwara azụ ole na ole. O weere ya kpee ekpere, ọ gwara ha ka ha kesaakwa ya. ⁸ Ha riri, rijuo afo. Ha tutukotara iberibe achicha dafuru n'ebe ndị a nọ rie nri. Ha tutujuru nkata asaa. ⁹ Ndị riri nri a ruru ihe dika puku mmadụ anọ. Mgbe ahụ o zilagara ha. ¹⁰ Ngwangwa, ya na ndị na-eso ọzọ ya banyere n'ugbo mmiri gaa n'akukụ obodo Dalmanuta.

¹¹ Ndị Farisii bjakwutere ya malite nrurita ụka, na-achọ ihe iribama si n'eluigwe, iji nwalee ya. ¹² Ọ suru ude nke ukwu n'ime onwe ya si, **"Gini mere ogbo a ji achọ ihe iribama? N'ezie, n'ezie, agwa m unu, o nweghị ihe iribama a ga-egosi ogbo a."** ¹³ Ọ hapuru ha n'ebe ahụ banyekwa n'ugbo mmiri ọzọ, igafe n'ofe ọzọ nke osimiri ahụ.

Ihe na-eko achicha nke ndị Farisii na Herod

¹⁴ Ndị na-eso ọzọ ya chefuru iwere achicha. Ọ bu naanị otu ogbe achicha foduuru ha n'ime ugbo. ¹⁵ Ọ dorọ ha aka na ntị si, **"Kpacharanu anya. Lepunu anya maka ihe na-eko achicha ndị Farisii na nke Herod."**

¹⁶ Ha kparitara ụka n'etiti onwe ha na-asị, "Ọ bu n'ihu na anyị enweghị achicha."

¹⁷ Mgbe Jisọs ghotara isi mkparita ụka ha, ọ juru ha si, **"Gini mere unu ji na-ekwu okwu maka enweghị achicha? Ọ putara na unu adighi ahụ maobu aghota? Obi unu o siri ike? ¹⁸ Unu nwere anya nke na-adighi ahụ ọzọ? Unu nwere ntị ma unu adighi anu ihe? Ọ ga-abu na unu adighi echeta? ¹⁹ Mgbe m ji ogbe achicha ise zọ puku mmadụ ise, iberibe achicha juru nkata ole ka unu tutukotara?"**

Ha zara si ya, "Nkata iri na abuo."

²⁰ **"Mgbe m ji ogbe achicha asaa zọ puku mmadụ anọ, iberibe achicha juru nkata ole ka unu tutukotara?"**

Ha zara si ya, "Nkata asaa."

²¹ Ọ siri ha, **"Unu ka nọ na-enweghị nghota?"**

Jisọs agwoọ onye isi na Betsaida

²² Mgbe ha ruru Betsaida, ụfọdụ mmadụ kpotaara ya otu onye isi rịọ ya ka o metu ya aka, ²³ Ọ duuru onye isi ahụ n'aka puo n'azụ obodo. Mgbe ahụ, ọ gbusara onu mmiri n'anya ya metukwa ya aka n'anya. Ọ juru ya si, **"I na-ahụ ihe obula?"**

²⁴ Nwoke ahụ leliri anya elu ma si, "Ana m ahụ ndị mmadụ ma ha di ka osisi na-agaghari agaghari."

²⁵ Nke ugboro abuo Jisọs metukwara ya aka n'anya, mgbe ahụ anyanya ya meghere. O bidoro ihu ihe niile nke oma. ²⁶ Ọ zilagara ya ulo ya si ya, **"Abanyekwala n'ime obodo."**

Ogbugba ama Pita banyere Kraist

²⁷ Mgbe ahụ Jisọs na ndị na-eso ọzọ ya gara n'obodo nta ndi ọzọ di gburugburu Sizaria Filipai. Mgbe ha na-aga n'uzo, ọ juru ndi na-eso ọzọ ya si, **"Onye ka ndi mmadụ na-asị na m bu?"**

²⁸ Ha zara ya si, "Ufodu na-asị na i bu Jon omee baptizim, ndi ozokwa si na i bu Ilaia maobu otu n'ime ndi amuma."

²⁹ Ma ọ juru ha si, **"Ma unu onwe unu, ọ bu onye ka unu na-asị na m bu?"**

Pita zara si, "I bu Kraist* ahụ."

³⁰ Ọ dorọ ha aka na ntị si ha agwakwala onye obula ihe banyere ya.

Jisọs ekwuo okwu onwu ya

* 8:29 8:29 Maobu, Onye nzoputa.

³¹ Emesija, o bidoro izi ha ihe na Nwa nke Mmadu aghaghi ihu otutu ahuhu di iche iche, ndi okenye, na ndisi nchuaja na ndi ozizi iwu ga-aju ya, na aghaghi igbu ya, ma o ga-ebili n'onwu mgbe ubochi nke ato gasiri. ³² O gwaghere ha ihe ndi a onu. Ma Pita kporo ya puo n'otu akuku, bido ibara ya mba.

³³ Ma o tughariri lee ndi na-eso uzo ya anya, baara Pita mba si ya, **“Si n'ebe m no puo ekwensu! Ihe i na-eche echiche ya abughi uche Chineke, ha bu echiche mmadu.”**

Ihe o ga-efu iso Jisos

³⁴ Mgbe ahụ, o kporo ndi na-eso uzo ya na igwe mmadu ahụ. O gwara ha si, **“O buru na onye obula achoo iso m, ya guo ndu ya di ka ihe furu efu. Mgbe ahụ, ya buru obe ya soro m n'azu. ³⁵ N'ih i na onye na-azo ndu ya ka o ga-efunari, ma onye obula guru ndu ya di ka ihe furu efu n'ih i m, na n'ih i ozioma m, ga-azoputa ya. ³⁶ Uru gini ka o ga-abara mmadu, iritecha uwa niile n'uru ma tufuo ndu ha? ³⁷ O di ihe ozo di n'awa mmadu nwere ike iji gbanwere ndu ya? ³⁸ O buru na ihere na-eme onye obula n'ih i m na n'ih i okwu m n'awa ojoo a, na n'awa mmehie a, ihere onye ahụ ga-emekwa Nwa nke Mmadu, mgbe o ga-abighachi n'ebube nke Nna ya, ya na ndi mmuo ozi di nsọ.”**

9

¹ Ma o gwara ha si, **“N'ezie asi m unu, ufodu n'ime ndi guzo n'ebe a, agaghi edetu onwu ire tupu ha ahụ alaeze Chineke mgbe o ga-abia n'ike.”**

Nnwogha Jisos

² Mgbe ubochi isii gasiri, Jisos kporo Pita na Jemis na Jon, duru ha rigoro n'elu ugwu di elu. N'ebe ahụ ka ha noduru naani ha. N'ebe ahụ, a gbanwere odidi ya n'ihu ha. ³ Uwe ya na-enwu ocha karja udi ocha obula anya hurula. O dikwa ocha karja nke onye obula n'awa nwere ike ime ka ihe di ocha. ⁴ Ha huru Ilaia na Mosis ka ha putara soro Jisos na-ekwu okwu.

⁵ Pita gwara Jisos si, “Onye ozizi, o di mma ka anyi nodu n'ebe a. Ka anyi wuo ulo ikwu ato. Otu ga-abu nke gi, otu a buru nke Mosis, nke ozokwa a buru nke Ilaia.” ⁶ (O makwaghi ihe o ga-ekwu n'ih i na oke egwu turu ha.)

⁷ Mgbe ahụ, igwe ojii putara kpuchie ha. Olu sitere n'igwe ojii ahụ daa si, “Onye a bu Okpara m, onye m huru n'anya. Geenụ ya nti.”

⁸ Na mberede, mgbe ha lere anya gburugburu, o dikwaghi onye ozo ha huru, karja naani Jisos.

Ajuju banyere Ilaia

⁹ Mgbe ha si n'elu ugwu ahụ na-aridata, Jisos nyere ha iwu ka ha ghara igwa onye obula ihe ha huru, tutu ruo mgbe Nwa nke Mmadu ga-esi n'onwu bilie. ¹⁰ Ha zobere ihe a n'etiti onwe ha, na-ekwuritara okwu na-atule ihe isi n'onwu bilie putara.

¹¹ Ma ha juru ya si, “Gini mere ndi ozizi iwu jiri si na Ilaia aghaghi ibu uzo bia?”

¹² O gwara ha si, **“O bu ezie, Ilaia ga-ebu uzo bia, na-emekwa ka ihe di ka o di na mbu. Ma gini mere e jiri dee na Nwa nke Mmadu ga-ahu otutu ahuhu, burukwa onye a juruaju? ¹³ Ka m gwa unu, Ilaia abialari. Ma ha mesokwara ya mmeso otu ha choro di ka e dere banyere ya.”**

Jisos agwo nwa mmuo ojoo bi n'ime ya

¹⁴ Mgbe ha bjarutere n'ebe ndi na-eso uzo ya no, ha huru oke igwe mmadu ka ha ghara ha gburugburu, hukwa ufodu ndi ozizi iwu ka ha na ha na-arurita uka. ¹⁵ Ngwangwa, mmadu ahụ niile huru ya, udidi ya juru ha anya. Ha gbaara oso gaa kelee ya.

¹⁶ O juru ha si, **“Unu na ha o na-arurita uka banyere gini?”**

¹⁷ Otu onye n'ime igwe mmadu ahụ zara ya si, “Onye ozizi akpotaara m gi nwa m nwoke, nke mmuo ojoo bi n'ime ya, nke mekwara ka o daa ogbi. ¹⁸ Mgbe obula mmuo ojoo ahụ malitere isogbu ya, o na-atuda ya n'ala. Mgbe ahụ, o na-agbo ufufu n'onu ya, na-ata ikikere eze, anu ahụ ya na-esikwa ike. Aroro m ndi na-eso uzo gi ka ha chupu mmuo ojoo a, ma ha enweghi ike.”

¹⁹ O zaghachiri ha si, **“Unu ogbo na-enweghi okwukwe. Ruo ole mgbe ka mu na unu ga-anọ? Ruo ole mgbe ka m ga-anagide unu? Kpotaranu m ya!”**

²⁰ Ya mere, ha kpotaara ya nwata ahụ. Mgbe mmuo ojoo ahụ huru ya, ngwangwa, o nughariri nwata ahụ nke ukwu, o daa n'ala na-aturu onwe ya n'ala, na-agbokwa ufufu n'onu ya.

²¹ Jisos juru nna nwata ahụ si, **“Olee mgbe ihe a bidoro?”**

Ọ zara sị, “Site na mgbe ọ bụ nwata nta. ²² Ọ na-eme ya ka ọ daba n’okụ, maọbụ na mmiri, ka ọ laa ya n’iyi. Ọ bụrụ na ọ di ihe i nwere ike ime, biko meere anyị ebere, nyere anyị aka.”

²³ Jisọs siri ya, “**Ọ bụrụ na i nwere ike? Ihe niile pụrụ ime n’ebe onye kwere ekwe nọ.**”

²⁴ Ngwangwa, nna nwata ahụ tiri mkpu sị, “Ekweere m, biko nyere ekweghi ekwe m aka!”

²⁵ Mgbe Jisọs huru na igwe mmadu na-agba oso na-abia n’ebe ahụ, ọ baara mmuọ ahụ na-adighi ocha mba sị, **“Gị mmuọ ojoo ntị ike na ida ogbi, ana m enye gị iwu, site n’ime nwata a pụta! Abanyekwala n’ime ya ozo!”**

²⁶ O tiri mkpu n’oke olu, nugharịa nwata ahụ nke ukwu ma site n’ime ya pụta. Nwata ahụ togboro n’ala di ka onye nwuru anwu nke mere na ndi niile nọ n’ebe ahụ siri, “O nwuola!” ²⁷ Ma Jisọs jidere ya n’aka selite ya elu, mee ka o guzo n’ukwu ya. O guzokwara.

²⁸ Ma mgbe ọ banyere n’ime ulo ndi na-eso uzo ya juru ya na nzuzo sị, “Gini mere o jiri siere anyi ike ichupu ya?”

²⁹ Ọ siri ha, **“Ọ bụ naani site n’ike ekpere ka a pụrụ ichupu udi a.”***

Jisọs ekwuokwa okwu ozo banyere onwu ya

³⁰ Ha siri n’ebe ahụ puo gafee Galili. Ọ choghi ka onye obula mata maka ya, ³¹ n’ihi na ọ na-ezi ndi na-eso uzo ya ihe. Ọ siri ha, **“A ga-arara Nwa nke Mmadu nye n’aka umu mmadu, ha ga-egbukwa ya ma ọ ga-ebili n’onwu mgbe mkpuru ubochi ato gasiri.”** ³² Ma ha aghotaghi ihe ọ na-agwa ha. Egwu tukwara ha i ju banyere ya.

Onye kachasi ukwu

³³ Emeja, ha bjaruru Kapanom. Mgbe ọ banyere n’ulo, ọ juru ha sị, **“Gini ka unu na-aruta uka banyere ya n’okporozo?”** ³⁴ Ma ha gbara nkiti, n’ihi na ha ruritara uka n’okporozo banyere onye di ukwu karia ibe ya.

³⁵ Ọ noduru ala kpoo mmadu iri na abuo ahụ, sị ha, **“Ọ bụrụ na onye obula choro ibu onye mbu, ọ ghaghị ibu onye ikpeazu, burukwa onye na-ejere mmadu niile ozi.”**

³⁶ Mgbe ahụ o kuuru otu nwantakiri mee ka o guzoro n’etiti ha. O kuuru nwata ahụ n’aka ya sị ha, ³⁷ **“Onye obula nabatara otu n’ime umuntakiri ndi a n’aha m, na-anabata m. Ma onye obula nabatara m, ọ bughi m ka ọ nabatara, kama ọ na-anabata onye zitere m.”**

Onye na-emegideghi anyi dinyeere anyi

³⁸ Jon siri ya, “Onye ozizi, anyi huru otu onye na-achupu mmuọ ojoo n’aha gi, ma anyi gbaliri igbochi ya n’ihi na ọ bughi otu onye n’ime anyi.”

³⁹ Ma Jisọs gwara ha sị, **“Unu egbochila ya, n’ihi na onye obula ji aha m na-aruru ọrụ ebube agaghị ekwu okwu ojoo megide m.”** ⁴⁰ N’ihi na onye obula na-adighi emegide anyi dinyeere anyi. ⁴¹ N’eziokwu asi m unu, onye obula ga-ekunye unu otu iko mmiri n’aha m, n’ihi na unu bu ndi nke Kraist, ga-anatakwa ugwo ọrụ ya.

Iduba na mmehie

⁴² **“Ọ burukwa na onye obula emee ka otu n’ime ndi a di nta kweere na m jehie, ọ ga-akara onye ahụ mma ma ọ bụrụ na e kenyere nkume igwe nri buru ibu n’olu ya, tunye ya n’ime oke osimiri.”** ⁴³ Ọ bụrụ na aka gi na-eme ka i jehie, gbupu ya. Ọ ga-akara gi mma inwe orusi baa na ndu karia inwe aka abuo banyere n’okụ ala mmuọ, ebe oku ya na-adighi anyu anyu; ⁴⁴ ebe

“ikpuru ya na-adighi anwu anwu, oku ya adighi anyukwa anyu.”[†]

⁴⁵ Ọ bụrụ na ukwu gi na-eme ka i jehie, gbupu ya, tufukwaa ya, n’ihi na ọ ga-akara gi mma iba na ndu na ngwuro karia inwe ukwu abuo a tunye gi n’okụ ala mmuọ; ⁴⁶ ebe

“ikpuru ya na-adighi anwu anwu, oku ya adighi anyukwa anyu.”[‡]

⁴⁷ Ọ bụrụ na anya gi na-eme ka i jehie, ghupu ya. Ọ ga-akara gi mma na i nwere otu anya baa n’alaeze Chineke, karia inwe anya abuo a tunye gi n’okụ ala mmuọ, ⁴⁸ ebe

* 9:29 9:29 Akwukwo ochie ndi ozo na-edenye, na-ibu onu. † 9:44 9:44 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a di n’amaokwu nke 48. ‡ 9:46 9:46 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a di n’amaokwu nke 48.

“**ikpuru ya na-adighi anwu anwu,
okw ya adighi anyukwa anyu.**”[§]

⁴⁹ **A ga-eji okw nuchaa onye obula di ka nnu.**

⁵⁰ “**Nnu di mma, ma o buru na o dighi atokwa utu, olee ka i ga-esi mee ka o toq utu ozo? Ya mere, nweenu nnu n’ime onwe unu. Unu na ibe unu biri n’udo.**”

10

Ozizi banyere igba alukwaghi m

¹ O hapuru ebe ahụ gaa n’obodo ndi di na mpaghara Judia ma gafeekwa n’ofe Jordan. Igwe mmadu biakwutekwara ya, ozo, di ka o si emekwa, o ziri ha ihe.

² Ufodu ndi Farisii bjaa, ma n’ihi i nwalee ya, ha juru ya si, “O ziri ezi n’iwu ka nwoke gbaa nwunye ya alukwaghi m?”

³ Ma o zara ha si, “**Gini ka Mosis nyere unu n’iwu?**”

⁴ Ha siru, “Mosis kwenyere ka nwoke dee asambodo alukwaghi m, nye nwunye ya ma zilaga ya.”

⁵ Jisos siru ha, “**O bu n’ihi na obi unu siri ike nke ukwu ka o ji deere unu iwu a. Ma na mmalite nke okike uwa, Chineke kere ha nwoke na nwanyi.**”^{*} ⁷ **N’ihi nke a ka nwoke ga-eji hapu nne ya na nna ya e jikota ya na nwunye ya.** ⁸ **Ha abuo ga-abu otu anu ahụ.** ⁹ **Ya mere, ha abukwaghi mmadu abuo ozo, kama otu anu ahụ.** ⁹ **Ya mere, ihe Chineke jikota, ka mmadu obula atosala ya.**”

¹⁰ Mgbe ha banyere n’ulo, ndi na-eso uzo ya juru ya ozo ihe banyere okwu a. ¹¹ O siru ha, “**Onye obula gbara nwunye ya alukwaghi m ma luru nwanyi ozo na-eme mmehie ikwa iko megide ya.**” ¹² **Ma o buru na nwanyi obula agbaa di ya alukwaghi m ma luru nwoke ozo, o na-emekwa mmehie ikwa iko.**”

Jisos na umuntakiri

¹³ Ndi mmadu na-ekutere ya umuntakiri ka o metu ha aka, ma ndi na-eso uzo ya baara ha mba. ¹⁴ Ma mgbe Jisos huru nke a, iwe were ya nke ukwu, o siru ha, “**Hapuru umuntakiri ka ha biakwute m. Unu egbochikwala ha. N’ihi na alaeze Chineke bu nke ndi di otu a.**” ¹⁵ **N’ezikwu asi m unu, onye obula nke na-agaghi anabata alaeze Chineke di ka nwantakiri agaghi aba n’ime ya.**” ¹⁶ Mgbe ahụ, o kuuru ha n’aka ya, bikwasu ha aka ya abuo ma gozie ha.

Onye Ogaranya na Alaeze Chineke

¹⁷ Mgbe o na-ebili njem, otu nwoke gbaara oso bia gbuo ikpere n’ihu ya. O juru ya si, “Ezi onye ozizi oma, gini ka m ga-eme ka m keta ndu ebighi ebi?”

¹⁸ Jisos siru ya, “**Gini mere i ji akpo m ezi mmadu? O dighi onye obula bu ezi mmadu ma o bughu naani Chineke.**” ¹⁹ **I maara ihe niile enyere n’iwu: ‘Egbula mmadu, a kwala iko, e zula ohi, a gbalama ugha, a ghogbula mmadu ibe gi, sopuru nne na nna gi.’**”

²⁰ O siru ya, “E, onye ozizi, Edebezuchaala m ha niile siteri na mgbe m bu nwata.”

²¹ Jisos lere ya anya, hu ya n’anya. Mgbe ahụ, o gwara ya si, “**O foduru naani otu ihe i ga-eme. Laa, ugbu a, ree ihe niile i nwere, nyekwa ndi ogbenye ego i retara. I mesia nke a, i ga-enwe akw n’eluigwe. Mgbe ahụ biaghachi soro m.**”

²² Mgbe o nuru okwu a, ihu ya gbaruru. O sitere n’ebe ahụ puo na mwute, n’ihi na o bu ogaranya nke nwere otutu akunuba.

²³ Jisos leghariri anya gwa ndi na-eso uzo ya si, “**Lee ka o si buru ihe rara ahụ na onye ogaranya ga-abanye n’alaeze Chineke.**”

²⁴ Okwu ya turu ndi na-eso uzo ya n’anya, ma Jisos gwakwara ha ozo si, “**Umuntakiri, o bu nnoo ihe rara ahụ ibanye n’alaeze Chineke.**” ²⁵ **O diri inyinya kamel mfe isite n’anya agiga gafee, kariya onye ogaranya ibanye n’alaeze Chineke.**”

²⁶ Okwu a jubigara ha anya oke. Ha juritara ibe ha si, “Onye kwanu ka a ga-azoputa?”

²⁷ Ma Jisos lere ha anya si ha, “**N’ebe mmadu no, o bu ihe rara ahụ. Ma n’ebe Chineke no, ihe niile di mfe. O dighi ihe rara Chineke ahụ ime.**”

²⁸ Pita malitere igwa ya si, “Anyi ahapula ihe niile soro gi!”

²⁹ Jisos siru, “**N’ezie, n’ezie, agwa m unu, o dighi onye obula hapuru ulu ya, maobu umunne ya ndi nwoke, maobu umunne ya ndi nwanyi, maobu nne ya, maobu nna ya, maobu umuntakiri ya, maobu ala ubi ya n’ihi m, na n’ihi ozioma a,**” ³⁰ **nke na-agaghi anataghachikwa n’uwa a, ulu, umunne ndi nwoke, umunne ndi nwanyi, nne, umuaka na ala ubi, tinyere mkpagbu, ihe ruru okpukpu nari**

karja ihe niile nke o hapuru. O ga-anakwa ndu ebighi ebi n'awa ozo. ³¹ **Ma otutu ndi bu uzo ga-abu ndi ikpeazu, ma otutu ndi ikpeazu ga-abukwa ndi bu uzo."**

Okwu ozo Jisos kwuru banyere onwu ya

³² Ha no n'uzo na-aga Jerusalem, ma Jisos no n'ihu ha, nke a juru ndi na-eso uzo ya n'anya. Otu a kwa, ndi mmadu niile na-abia ha n'azu tukwara egwu. Ozokwa, o kpopuru mmadu iri na abuo ahụ n'akuku, malite igwa ha ihe gaje idakwasị ya. ³³ O siri, "**Leenu, anyi na-aga Jerusalem, ebe a ga-arara Nwa nke Mmadu nyefee n'aka ndiji nchujaja na ndi ozizi iwu. Ha ga-ama ya ikpe onwu, nyefekwa ya n'aka ndi mba ozo.**" ³⁴ **Ha ga-akwa ya emo, gbusakwa ya onu mmiri asu, pia ya ihe ma gbukwaa ya. Ma mgbe ubochi ato gasiri, o ga-esite n'onwu bilie."**

Aririo Jemis na Jon

³⁵ Jemis na Jon umu Zebedi biakwutere ya. Ha siri ya, "Onye ozizi, anyi chorọ ka i meere anyi ihe obula anyi rioro."

³⁶ O siri ha, "**Gini ka unu chorọ ka m meere unu?"**

³⁷ Ha siri ya, "Kwere ka otu onye n'ime anyi noro n'aka nri gi, onye nke ozo n'aka ekpe gi n'ime ebube gi."

³⁸ Ma Jisos siri ha, "**Unu amataghi ihe unu na-ario. Unu puru inu iko ahụ mu onwe m ga-anu maobu buru ndi a ga-eme udi baptizim a ga-eme m?"**

³⁹ Ha zaghachiri ya, "Anyi puru."

Jisos siri ha, "**Unu ga-anu iko m ga-anu, a ga-emekwa unu baptizim nke a ga-eme m.**" ⁴⁰ **Ma inodu n'aka nri m maobu n'aka ekpe m abughi ihe diri m inye, kama onodu ndi a diri ndi a kwadooro ha."**

⁴¹ Mgbe mmadu iri ndi ozo nuru nke a, iwe juputara ha obi n'ihu Jemis na Jon. ⁴² Ma Jisos kpokotara ha niile si ha, "**Di ka unu onwe unu maara, ndi eze nke ndi mba ozo, na ndi a maara aha ha, na-eji aka ike na-achi ndi no n'okpuru ha.**" ⁴³ **Ma n'etiti unu o gaghi adi otu a. Kama onye obula chorọ idi ukwu n'etiti unu ga-abu onye na-ejere unu ozi.** ⁴⁴ **Onye obula nke chorọ ibu onye mbu n'etiti unu, ga-abu ohu mmadu niile.** ⁴⁵ **N'ihu na Nwa nke Mmadu abiaghi ka e jeere ya ozi. Kama ka o jee ozi ma nyekwa ndu ya ka o buru ihe mgbaputa nke otutu mmadu."**

Ogwugwo Batimios onyeisi

⁴⁶ Mgbe ha ruru Jeriko, di ka Jisos na ndi na-eso uzo ya na otutu igwe mmadu sitere n'obodo Jeriko na-apu, otu nwoke kpuru isi aha ya bu Batimios (aha ya putara "nwa nwoke Timios"), onye aririo noduru ala n'akuku uzo. ⁴⁷ Mgbe o nuru na o bu Jisos onye Nazaret na-agafe, o bidoro iti mkpu na-asị, "Jisos, nwa Devid, meere m eberel!"

⁴⁸ Otutu mmadu bara ya mba ka o mechie onu. Ma o nogidesiri ike na-eti mkpu na-asị, "Nwa Devid, meere m eberel!"

⁴⁹ Jisos kwusiri kwuo si, "**Kpooonu ya."**

Ya mere ha kpoo onye isi ahụ, si ya, "Mesaa ihu gi bilie n'ukwu gi, o na-akpo gi."

⁵⁰ O tufuru uwe mwuda ya, wulie n'ukwu ya, biakwute Jisos.

⁵¹ Jisos siri ya, "**Gini ka i chorọ ka m meere gi?"**

Onye isi ahụ siri ya, "Onye ozizi m, achoro m ka m hu uzo."

⁵² Jisos siri ya, "**Laa, okwukwe gi azoputala gi.**" N'otu oge ahụ, o bidoro ihu uzo, sorokwa ya gawa n'uzo ahụ.

11

Jisos abaa Jerusalem

¹ Mgbe ha na-abiaru Jerusalem nso, ha rutere Betfeji na Betani n'Ugwu Oliv. Jisos zipuru mmadu abuo n'ime ndi na-eso uzo ya. ² O gwara ha si, "**Gaanu n'ime obodo nta di n'ihu unu. Mgbe unu na-abanye n'ime ya, unu ga-ahu nwa inyinya e kedoro n'ebe ahụ nke onye obula na-arikwasibeghi n'elu ya. Topunu ya n'agbu, kputaranu m ya.**" ³ **O buru na onye obula asi unu, 'Gini mere unu ji na-atopu ya n'agbu?' siju onye ahụ, 'O di Onyenwe anyi mkpa, o ga-akpughachitekwa ya ngwangwa.'**"

⁴ Ha ruru ma hu otu nwa inyinya e kedoro n'akuku uzo, n'ihu otu ulo nke di n'ama. Di ka ha na-atopu ya, ⁵ ufodu mmadu guzo n'ebe ahụ siri ha, "Gini ka unu na-eme, unu na-atopu nwa inyinya a?" ⁶ Ha gwara ha ihe Jisos kwuru, ha hapukwara ha ka ha toro inyinya ibu ahụ. ⁷ Ha kputaara Jisos nwa inyinya ahụ, ma wukwasikwa uwe ha n'elu ya, o nokwasiri n'elu ya. ⁸ Otutu mmadu tusara uwe ha n'okporozo, ma ndi ozo

tusara alaka osisi ha gbutere n'ohija. ⁹ Ndi na-aga n'ihu na ndi na-esokwa n'azu, tiri mkpu na-asị, "Hozanna!"*

"Onye a goziri agozi ka onye ahụ bụ nke na-abia n'aha Onyenwe anyi!"†

¹⁰ "Ngọzi diri alaeze ahụ na-abia nke nna anyi Devid!"

"Hozanna n'ebe kachasi ihe niile elu!"

¹¹ Mgbe o batara na Jerusalem, o gara n'ime n'ulonso ukwu ahụ. Mgbe o legharichara anya n'ihe niile di n'ebe ahụ, ma ebe o bu na chi ejuela, ya na ndi na-eso uzo ya puru gaa Betani.

Osisi fiig a buru onu

¹² N'echi ya, mgbe ha si Betani na-aputa, aguu guru ya. ¹³ Site n'ebe di anya, o huru otu osisi fiig nke nwere akwukwo ndu. Mgbe o biaruru osisi ahụ nso, o gaghariri n'ukwu ya niile ma o ga-achota mkpuru n'elu ya, ma o hughị mkpuru obula, naanị akwukwo ndu, n'ihu na oge a abughị oge osisi a ji amị mkpuru. ¹⁴ Mgbe ahụ, o gwara osisi ahụ si, **"Ka mmadu obula ghara iri mkpuru sitere na gi ruo ebighi ebi."** Ndi na-eso uzo ya nuru mgbe o kwuru okwu a.

Jisos achupu ndi ahia

¹⁵ Mgbe ha ruru Jerusalem, o banyere n'ime ulonso ukwu, bido ichupu ndi na-azu ahia na ndi na-ere ahia n'ebe ahụ. O kpughariri tebul ndi na-agbanwe ego, kwatuokwa oche niile n'odu ahia ndi na-ere nduru. ¹⁶ O gbochikwara onye obula iwebata ngwongwo ahia orire n'ime ulonso ukwu ahụ. ¹⁷ Ma di ka o na-ezi ha ihe, o siri, **"O bu na-edeghi ya si, Ulo m ka a ga-akpo ulo ekpere nye mba niile? Ma unu emeela ya ogba ndi na-apunara mmadu ihe n'ike."**^S

¹⁸ Mgbe ndisi nchujaja na ndi ozizi iwu nuru nke a, ha malitere na-achọ uzo igbu ya ma ha turu egwu ya n'ihu na ozizi ya juru igwe mmadu niile ahụ anya.

¹⁹ Mgbe uhuruchi bjara, Jisos na ndi na-eso uzo ya siri n'obodo ahụ puo.

Osisi fiig ahụ a kponwuo

²⁰ N'isi ututu echi ya, mgbe ha na-agafe, ha huru na osisi fiig a esitela na mgborogwu ya kponwuo. ²¹ Pita chetara ihe merenu ma si ya, "Onye ozizi, lee! Osisi fiig ahụ i buru onu akponwuo!"

²² Jisos zara ha si, **"Nweenu okwukwe n'ime Chineke. ²³ N'ezie agwa m unu, o buru na onye obula asi ugwu a, 'Si n'ebe a wezuga onwe gi, gaa dabanye n'oke osimiri,' nke na-enweghi obi abuo n'ime ya, kama o kweere na ihe o kwuru ga-emezu, ihe ahụ o kwuru ga-emezukwa. ²⁴ Ya mere, ka m gwa unu, ihe obula unu rioro n'ekpere, kwerenu na unu anatala ya, o ga-abukwa nke unu. ²⁵ Ma mgbe obula unu guzoro na-ekpe ekpere, gbagharanu, ma o buru na unu nwere ihe obula megide onye obula, ka Nna unu nke bi n'eluigwe gbagharakwa unu mmehie unu. ²⁶ Ma o buru na unu agbagharaghi, Nna unu nke bi n'eluigwe agaghi agbagharakwa unu mmehie unu."***

Ajuju banyere ike Jisos

²⁷ Mgbe ha rutere Jerusalem ozo, o no na-ejeghari n'ime ogige ulonso ukwu ahụ, ndiisi nchujaja, na ndi ozizi iwu na ndi okenye ndi juu bjakwutere ya. ²⁸ Ha siri ya, "Olee ikike i ji eme ihe ndi a i na-eme? Onye nyere gi ikike ime ha?"

²⁹ Jisos siri ha, **"Aga maju unu otu ajuju, unu zaa m ya, aga m agwakwa unu onye nyere m ikike m ji eme ihe ndi a. ³⁰ Baptizim nke Jon, o sitere n'eluigwe ka o bu n'aka mmadu? Gwanu m."**

³¹ Ha kparitara uka n'etiti onwe ha ma si, "O buru na anyi asi, 'O sitere n'eluigwe,' o ga-asị anyi, 'Gini mere unu na-ejighi kwenye na ya?' ³² Ma o buru na anyi asi, 'O sitere n'aka mmadu.'" (Ha na-atu egwu ndi mmadu, n'ihu na ha niile kwenyere na Jon bu onye amuma n'ezie.)

³³ Ya mere ha zara Jisos si, "Anyi amaghi."

Jisos zaghachikwara ha si, **"Agakwaghi m agwa unu udi ikike m ji na-eme ihe ndi a."**

* 11:9 11:9 Okwu a Hozanna, putara Zoputa n'asusu Hibru, nke mechara ghoq mkpu otuto. † 11:9 11:9 Abụ 118:25,26 ‡ 11:17 11:17 Ajz 56:7 § 11:17 11:17 Jer 7:11 * 11:26 11:26 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a di ka o di n'akwukwo Mat 6:15.

12

Ilu banyere ndị orụ ubi ọjọ

¹ Mgbe ahụ, ọ bidoro igwa ndị ahụ okwu n'ihu sị, "Otu nwoke kurụ mkpuru vainị n'ubi ya, jiri mgbidi gbaa ubi ahụ gburugburu. O gwuru ebe inara mmanya si na mkpuru vainị, wuokwa ụlọ elu. Mgbe o mesiri, o nyefere ubi vainị ahụ n'aka ndị orụ ubi ilekọta ya ma gaa obodo ọzọ. ² Mgbe oge igho mkpuru ruru, o zipuru otu onye ohu ya ka o jekwuru ndị na-elekọta ubi ahụ, nata ha ụfọdụ n'ime mkpuru vainị ahụ. ³ Ma ha jidere ya tie ya ihe, zilaga ya n'aka efu. ⁴ Emesikwa, o zigakwara onye ohu ọzọ. Ma ha tiwara ya isi, mee ya ihe ihere. ⁵ O zigakwara onye ọzọ, ma ha gburu ya. O zigakwara ọtụtụ ndị ozi, ma ha gburu ụfọdụ, tie ndị ọzọ ihe.

⁶ "O nwere naanị otu onye ọzọ ọduru nke ọ ga-eziga, nke bụ ọkpara ya ọ hụrụ n'anya. N'ikpeazụ o zigara ya, buru n'uche na ha ga-asopuru ọkpara ya.

⁷ "Ma ndị na-elekọta ubi ahụ siriara onwe ha, 'Onye a bụ onye nketa ihe niile a. Bjanu ka anyị gbuo ya, ka ihe nketa a buruzia nke anyi.' ⁸ Ha jidere ya gbuo ya, tufee ozu ya n'azu mgbidi ubi vainị ahụ.

⁹ "Gini ka unu chere onyenwe ubi vainị ahụ ga-eme? O ga-abia laa ndị ajoy mmadu ahụ n'iyi. O ga-enyefekwa ubi vainị ahụ n'aka ndị ọzọ. ¹⁰ O bụ na unu agubeghi akwukwo nso a na-asi,

"Nkume ndi na-ewu ulo juru aburu la nkume isi ntola ulo.

¹¹ O bu Onyenwe anyi ruru nke a,

o dikwa itunanya n'anya anyi*?"

¹² Mgbe ahụ ndịisi nchaja, ndi nkuzi iwu na ndi okenye chorọ uzo ha ga-esi jide ya n'ihu na ha matara na ilu ahụ ọ turu megidere ha. Ma ha turu egwu igwe ndi mmadu ahụ, ya mere ha hapuru ya puo.

Itu utu nye Siza

¹³ Emesia, ha zigara ụfọdụ mmadu site n'otu ndi Farisii na ndi otu Herod, ile ma ha ga-esite n'okwu onu ya jide ya. ¹⁴ Ha biakwutere ya, si ya, "Onye ozizi, anyi maara na i bu onye eziokwu, i dighi asokwa onye obula anya, n'ihu na i dighi ele mmadu anya n'ihu n'agbanyeghi ndi ha bu, kama i na-ezi uzo Chineke n'uzo eziokwu. O ziri ezi n'ihu itu utu nye Siza† ka o bu na o zighi ezi? ¹⁵ Anyi kwesiri ikwu ya ka o bu anyi ekwesighi?"

Ma ebe o maara ihu abuo ha, ya mere o siri ha, "Gini mere unu ji anwa m onwunwa? Wetaranu m otu mkpuru ego ka m lee ya anya." ¹⁶ Ha weputara otu mkpuru ego, O siri, "Onye nwe onyinyo a? Aha onye ka e bikwasiri n'ego a?"

Ha zara si, "O bu nke Siza."

¹⁷ Mgbe ahụ Jisọs gwara ha si, "Nyenụ Siza ihe bụ nke ya, nyekwanụ Chineke ihe bụ nke ya."

Osisa ya jukwara ha anya.

Olulu nwunye n'oge mbilite n'onwu

¹⁸ Ufodu ndi Sadiusi bu ndi siri na mbilite n'onwu adighi biakwutere ya juo ya si, ¹⁹ "Onye ozizi, Mosis nyere anyi iwu na o buru na nwoke obula anwu na-amutaghi nwa, na nwanne ya nwoke ga-aluru nwunye nwoke ahụ, muta umu n'aha nwanne ya nwoke ahụ nwuru anwu. ²⁰ Ugbu a, e nwere umunne nwoke asaa, nke mbu luru nwunye ma o nwuru na-amutaghi umu obula. ²¹ Nke abuo luru nwanji ahụ di ya nwuru, ma ya onwe ya nwukwara na-amutaghi nwa. ²² O dighi onye obula n'etiti ha asaa mutara nwa obula, n'ikpeazu nwanji ahụ nwukwara. ²³ N'oge mbilite n'onwu, nwunye onye ka o ga-abu, ebe umunne asaa ndi a lutuchara ya?"

²⁴ Jisọs zara ha si, "O bu na unu adighi ejehie uzo n'ihu na unu aghotaghi ihe e dere n'akwukwo nso, maobu ike Chineke? ²⁵ Mgbe ha ga-esite n'onwu bilie, olulu di na nwunye agaghi a di; kama ha ga-adi ka ndi mmuo ozi n'eluigwe. ²⁶ Ma n'okwu banyere ndi nwuru anwu isite n'onwu bilie, o bu na unu agutabeghi n'akwukwo Mosis ebe e dere maka ohia ahụ na-ere oku, na otu Chineke si gwa ya, Abụ m Chineke Ebrahim, Chineke nke Aizik na Chineke nke Jekob.† ²⁷ O bughị Chineke nke ndi nwuru anwu kama nke ndi di ndu. N'ebe ahụ ka unu dahiere nke ukwu."

* 12:11 12:11 Abụ 118:22,23 † 12:14 12:14 Nke a bụ utu a na-ekenye ndi na-abughị diala obodo Rom ka ha kwuo.

‡ 12:26 12:26 Opu 3:6

Iwu kachasi mkpa

²⁸ Otu n'ime ndi ozizi iwu bjara n'oge ahụ ha na-arurịta ụka. Mgbe o huru na o nyere ha ezi osisa, o juru ya si, "N'ime iwu niile olee nke kachasi mkpa?"

²⁹ Jisosh zara ya si, "**Nke kachasi mkpa bu nke a, 'Nuru gi Izrel, Onyenwe anyi bu Chineke anyi, Onyenwe anyi bu otu.** ³⁰ **Were obi gi niile na mkpuruobi gi niile na uche gi niile na ike gi niile hu Onyenwe anyi bu Chineke gi n'anya.**"[§] ³¹ **Nke abuo ya bu nke a, 'Hu onye agbataobi gi n'anya di ka onwe gi.**"^{*} **O dighi iwu ozo di nke kariri ndi a."**

³² Onye ode akwukwo ahụ siri ya, "Onye ozizi, n'ezie, i zara nke oma na Chineke bu otu, na enweghikwa chi ozo di karja ya. ³³ Ihu ya n'anya site n'iji obi gi niile, na nghota gi niile, nakwa iji ike gi niile, n'ihukwa onye agbataobi gi n'anya di ka onwe gi, kachasi onyinye aja nsure oku na ichu aja niile."

³⁴ Mgbe Jisosh huru na o zara nke oma, o gwara ya si, "**I no alaeze Chineke nso.**" Site na mgbe ahụ o dikwaghị onye obula nwere obi ike iju ya ajuju ozo.

Kraist o bu nwa onye?

³⁵ Mgbe Jisosh no na-ezi ihe n'ulonso, o kwuru si, "**Gini mere ndi ozizi iwu ji si na Kraist bu nwa Devid?** ³⁶ **Devid n'onwe ya sitere n'ike Mmuo Nso kwuo si,**"

"Onyenwe anyi gwara Onyenwe m okwu si,

"Nodu ala n'aka nri m ruo mgbe m ga-edebe ndi iro gi n'okpuru ukwu gi abuo."[†]

³⁷ **Devid n'onwe ya kporo ya Onyenwe anyi. Oleekewanu uzo o si buru nwa ya?"** Igwe mmadu ahụ jiri obi utu na-ege ya nti.

Ido aka na nti banyere ndi ozizi iwu

³⁸ Dika o na-ezi ihe, o siri, "**Lezienu anya n'ebe ndi ozizi iwu no.**"[‡] **Ndi iyi uwe mwuda na-ejeghari ebe niile na-amasi, na inara ekele puru iche bu nke a na-ekele ha n'oma ahia.** ³⁹ **Ndi o na-amasiakwa inokwasị n'оче kachasi elu n'ulo ekpere nakwa n'оче puru iche na mmemme oriri obula.** ⁴⁰ **Ha na-eripia ihe niile di n'ulo ndi inyom ndi di ha nwuru anwu, n'ekpe ogologo ekpere ka a huta ha. Ndi di otu a ka a ga-ata ahuhu di ukwu."**

Onyinye nwanyi di ya nwuru

⁴¹ O noduru ala na ncherita ihu ebe igbe onyinye di, si ebe ahụ na-ahụ otu igwe mmadu ahụ si etinye ego ha n'ime igbe onyinye. Otutu ndi ogaranya tunyere ego buru ibu. ⁴² Otu nwanyi bu ogbenye, nke di ya nwuru anwu, bjara tnye mkpuru ego ola abuo nke putara otu peni.

⁴³ O kporo ndi na-eso uzo ya si ha, "**N'ezie agwa m unu, nwanyi a di ya nwuru anwu, bukwa ogbenye, etinyela ego n'ime igbe onyinye a karja ndi ozo.**" ⁴⁴ **N'ih na ndi ozo sitere n'iba uba nke ego ha nwere tnye, ma nwanyi a sitere n'ogbenye ya tnye ihe niile o nwere, o buladi ihe niile o ji biri."**

13

Amuma banyere mmebi nke ulonso ukwu

¹ Mgbe o sitere n'ulonso ukwu ahụ na-apu, otu n'ime ndi na-eso uzo ya siri ya, "Onye ozizi, i hukwara otu ulo a si maa mma. Lee udi nkume buru ibu e ji wuo ha."

² Jisosh zara ha, "**I huru ulo ukwu ndi a? Oge na-abia mgbe o na-adighi nkume ga-atukwasị n'elu ibe ya, n'ih na a ga-ala ha niile n'iyi."**

³ Mgbe o noduru ala n'elu Ugwu Oliv, na ncherita ihu ulonso ukwu, Pita na Jemis, na Jon na Andru bjakwutere ya na nzuzo juo ya si, ⁴ "Gwa anyi, olee mgbe ihe ndi a ga-emezu? Gini ga-abukwa ihe iribama izi na o ruola mgbe ha niile ga-emezu?"

Mmalite nke ahuhu

⁵ Jisosh malitere igwa ha si, "**Lezienu anya ka onye obula ghara iduhie unu.**" ⁶ **N'ih na otutu ga-abia n'aha m si, 'Abu m ya.' Ha ga-eduhiekwa otutu ndi uzo.** ⁷ **Mgbe unu nuru maka agha na akuko agha di iche iche, unu atula egwu. Ihe ndi a aghaghị ime ma oge ogwugwu ihe niile erubeghi.** ⁸ **Mba ga-ebili megide mba ibe ya. Alaeze ga-ebilikwa megide alaeze ibe ya. Ala oma jijiji na unwu ga-adi n'ebe di iche iche. Ihe ndi a bu mmalite nke oke ihe mgbu.**

⁹ “Unu aghaghị ịbụ ndị nọ na nche. A ga-enyefe unu n’aka ndị na-achị achị, ịjakwa unu ihe n’ụlọ ekpere. N’ihi m, unu ga-eguzo n’ihu ndịisi ọchịchị na ndị eze dị ka ndị ama nye ha. ¹⁰ Aghaghị ịbụ ụzọ kwusaa ozioma a nye mba niile. ¹¹ Ma mgbe ha jidere unu kpụta unu n’ụlọikpe, unu echegbula onwe unu banyere ihe unu ga-ekwu, kwuonụ naanị ihe batara unu n’ọnụ unu ikwu n’oge ahụ. N’ihi na ọ bughị unu ga-ekwu okwu, kama ọ bụ Mmụọ Nsọ ga-esite n’ọnụ unu kwuo okwu.

¹² “Nwanne ga-arara nwanne ya nye ka e gbuo ya. Nna ga-ararakwa nwa ya nye. Ụmụ ga-ebili megide ndị muru ha mee ka e gbuo ha. ¹³ Mmadu niile ga-akpo unu asị n’ihi m, ma onye ga-eguzosi ike ruo ọgwụgwụ ka a ga-azọpụta.

¹⁴ “Mgbe unu huru ihe aru nke na-eweta mbibi ka ọ na-eguzo n’ebe ọ na-ekwesighị* (onye na-agu ya nwee nghota), mgbe ahụ, ka ndị nọ na Judia were ọsọ gbalaga n’elu ugwu ¹⁵ Onye ọbụla nọ n’elu ụlọ ya ghara ịridata maọbụ baa n’ime ụlọ ya iweputa ihe ọbụla. ¹⁶ Ka onye ọbụla nọ n’ubi ghara ịlọghachi ịchiri uwe ya. ¹⁷ Ma ahụhụ ga-adiri ndị dị ime, na ndị na-enye ụmụaka ara, n’ubochi ahụ. ¹⁸ Kpeenụ ekpere ka ihe ndị a hapu ime n’oge oke oyi. ¹⁹ N’ihi na oke mkpagbu nke ubochi ahụ ga-abu nke na-adibeghi na mbu site na mgbe Chineke kere ụwa ruo ugbo a. Ọ dikwaghị ihe ga-adikwa ka ya ọzọ ruo mgbe ebighi ebi.

²⁰ “Ọ buru na Onyenwe anyi emeghi ka ubochi ndi ahụ di mkpuzokpu, ọ dighi onye a ga-azoputa. Ma n’ihi ndi ya, ndi ọ hoputara, o meela ka ubochi ndi ahụ di mkpuzokpu. ²¹ N’oge ahụ, ọ buru na onye ọbụla asị unu, ‘Lee, Kraist nọ n’ebe a,’ maọbụ, ‘Lee, ọ nọ n’ebe ahụ,’ unu ekwela. ²² N’ihi na ndi nzoputa ugha na ndi amuma ugha, ga-aputa ma ruokwa oru ebube na oru iribama di iche iche iji duhie ndi a hoputara ma ọ buru na ọ ga-ekwe mee. ²³ Ya mere, unu noro na nche; n’ihi na agwala m unu ihe niile mgbe ha na-emebeghi.

Obibia Onye nke nzoputa

²⁴ “N’ubochi ndi ahụ, nke na-esote oge mkpagbu ahụ,
“ ‘anyanwu ga-agba ochichiri,
onwa agaghi enyekwa ihè ya;

²⁵ kpakpando ga-esi na mbara eluigwe na-ada,
ike niile di na mbara eluigwe ga-amakwa jijiji.”†

²⁶ “N’oge ahụ, ha ga-ahụ Nwa nke Mmadu, ka ọ na-abia n’igwe ojii n’oke ike na ebube. ²⁷ Mgbe ahụ, ọ ga-ezipu ndi mmuo ozi ya ka ha kpokota ndi a hoputara site n’akuku ano niile nke ụwa. Site na nsotu niile nke ụwa ruo na nsotu niile nke eluigwe.

Ihe mmuta site n’osisi fig

²⁸ “Ugbu a, mutanu ihe site n’osisi fig. Mgbe ọbụla alaka ya di nro malite iweputa akwukwo ndu, unu maara na okochi di nso. ²⁹ N’uzo di otu a, mgbe unu huru ihe ndi a niile ka ha bidoro ime, matanu na ọ nọ nso, ọ nkwaa n’onu ụzọ. ³⁰ Ana m agwa unu eziokwu na ogbo a agaghi agabiga tupu ihe ndi a niile emezuo. ³¹ Eluigwe na ụwa ga-agabiga ma okwu m ga-adigide.

Mmadu ọbụla amaghi oge ahụ

³² “Ma banyere ubochi ahụ, maobu oge awa ahụ, o nweghi onye ọbụla maara, ọ buladi ndi mmuo ozi nke eluigwe, maobu Okpara ahụ, kama naanị Nna ahụ maara ya. ³³ Ebe ọ bụ na unu amaghi mgbe ha ga-emezu, noronu na nche! Murukwanu anya!‡ ³⁴ Ọ di ka nwoke hapuru ụlọ ya na-aga njem, tinye n’aka ndi ohu ya ilekota ihe, onye ọbụla n’ime ha ka o nyere oru ọ ga-aru ma nyekwa onye nche onu uzo iwu ka ọ nọ na nche.

³⁵ “Ya mere noronu na nche, n’ihi na unu amaghi mgbe Onyenwe ụlọ ga-alota. Ma ọ bụ n’uhuruchi maobu n’etiti abali. Maobu mgbe okuku kwara akwa, maobu n’isi ututu. ³⁶ Ọ buru na ọ lota na mberede, unu ekwela ka ọ lokwute unu mgbe unu nọ n’ura. ³⁷ Ihe m gwara unu ka m na-agwakwa mmadu niile. ‘Noronu na nche.’”

14

Otite mmanu Jisos na Betani

* 13:14 13:14 Dan 9:27; 11:31; 12:11 † 13:25 13:25 Ajz 13:10; 34:4 ‡ 13:33 13:33 Akwukwo ndi ochie na-edenyé, na-ekpe ekpere.

¹ Abalı abụọ tupu e mee Mmemme Ngabiga* na mmemme achicha na-ekoghị eko, ndịsi nchụaja na ndị ozizi iwu nọkwa na-achọ ụzọ aghugho ha ga-esi jide Jisọs gbuo ya. ² Ma ha kwuru si, “Ọ gaghị abụ n’oge mmemme a, ka ọgbaaghara ghara ịdị.”

³ Ka ọ nọdurụ n’oche nri na Betani n’ulo Saimon onye ekpenta, otu nwanị bu karama alabasta mmanụ otite di oke ọnụahịa, nke e jiri ezigbo naad mee, batara. Ọ kwarara karama ahụ, wusa ya mmanụ otite ahụ n’isi.

⁴ Ufodu ndi no n’ebe ahụ were iwe nke ukwu. Ha siri tara onwe ha, “Gini mere e jiri laa mmanụ otite nke a n’iyi otu a? ⁵ A gaara ere mmanụ otite a ihe kariri nari denari ato, were ego e retara ya nye ndi ogbenye.” Ha baara ya mba n’olu ike.

⁶ Ma Jisọs siri, “**Hapụny ya aka. Gini mere unu ji esogbu ya? Ọ bu ezi ọrụ ka ọ ruru n’ebe m nọ.** ⁷ Unu na ndi ogbenye na-anọ oge niile, unu nwekwara ohere inyere ha aka mgbe ọbula unu chorọ. Ma mu na unu agaghị anọ tee anya. ⁸ O mere ihe o nwere ike, ọ na-ete m mmanụ otite a ugbu a iji kwado ahụ m maka olili a ga-eli ya. ⁹ N’ezie, ana m agwa unu, n’ebe ọbula a ga-ekwusa ozioma a n’uwa niile, ọrụ a ọ ruru ka a ga-akọkwa akuko ya, iji cheta ihe oma a o mere.”

¹⁰ Mgbe ahụ Judas Iskarjot, otu n’ime ndi ozi iri na abụọ ahụ jekwuuru ndiisi nchụaja igba izu otu ọ ga-esi rara ya nye ha n’aka. ¹¹ Mgbe ha nuru nke a, ha nuriri ọnụ kwee ya nkwanya nye ya ego. Site n’ubochi ahụ, o bidoro ichoghari ụzọ ọ ga-esi rara ya nye ha.

Oriri Mmemme Ngabiga

¹² N’ubochi mbu nke Mmemme achicha na-ekoghị eko, mgbe ha na-achụ aja aturu ngabiga, ndi na-eso ụzọ ya biakwutere ya si ya, “Ebee ka i chorọ ka anyi gaa kwadoro gi ihe, maka oriri ngabiga?”

¹³ O zipuru mmadu abụọ n’ime ndi na-eso ụzọ ya, si ha, “**Gaanu n’ime obodo, otu nwoke bu ite mmiri ga-ezute unu. Soronu ya.** ¹⁴ Ebe ọbula ọ banyere, sinu onyenwe ulo ahụ, Onye ozizi siri, Olee ulo ọbia a kwadoro m, ebe mu na ndi na-eso ụzọ m ga-anọ rie oriri ngabiga? ¹⁵ Ọ ga-egosi unu otu ọnụlọ buru ibu n’elu ulo ahụ, ebe e dozichara ihe niile. Kwadoonu ihe anyi n’ebe ahụ.”

¹⁶ Ndi na-eso ụzọ ya puru baa n’ime obodo, ha huru ihe niile di ka ọ gwara ha. Ma kwadokwa nri ngabiga ahụ.

¹⁷ Mgbe o ruru uhuruchi, ya na ndi ozi ya iri na abụọ ahụ so bja. ¹⁸ Mgbe ha nọ na-eri nri, Jisọs gwara ha si, “**N’ezie agwa m unu, otu onye n’ime unu ga-arara m nye. E, otu onye so m ugbu a na-eri nri!**”

¹⁹ Ha bidoro inwe obi mwute, na-asị ya n’otu n’otu, “Ọ bu m? Ọ bu m?”

²⁰ Ọ siri ha, “**Ọ bu otu onye n’ime mmadu iri na abụọ a. Onye mu na ya na-amanyekota aka n’ime otu efere.** ²¹ Nwa nke Mmadu ga-ala di ka e dere banyere ya. Ma ahụ ga-adiri nwoke ahụ onye a ga-esite n’aka ya rara Nwa nke Mmadu nye. Ọ gaara akara onye ahụ mma ma a si na a mughị ya amu.”

Mmalite nke oriri nso

²² Di ka ha na-eri nri, o weere achicha, nye ekele, nyawa ya, nye ha si, “**Rienu ya, nke a bu ahụ m.**”

²³ Mgbe ahụ, o buuru iko, nye ekele bunyekwa ha. Ha niile nuru site n’otu iko ahụ.

²⁴ Ọ siri ha, “**Nke a bu ọbara m nke ọgbugba ndu ọhuru, nke a na-awufu n’ihi ọtutu mmadu.** ²⁵ N’ezie, n’ezie, agwa m unu, agaghị m anu mmanya vaini ọzọ tutu ruo ubochi ahụ, mgbe m ga-anu ya ọhuru n’alaeze Chineke.”

²⁶ Mgbe ha busiri abụ, ha puru gaa n’Ugwu Oliv.

Jisọs ekwuo maka ngonari Pita

²⁷ Jisọs siri ha, “**Unu niile ga-agbahapụ m, n’ihi na e dere ya otu a si,**

“**Aga m etigbu onye ozuzu aturu, igwe aturu ga-agbasasikwa.**”[†]

²⁸ **Ma mgbe e mesiri ka m si n’onwu bilie, aga m ebu unu ụzọ gaa Galili.”**

²⁹ Pita kwuru, “Ọ buru na mmadu niile agbahapụ gi, agaghị m eme otu a.”

³⁰ Jisọs siri ya, “**Igwa gi eziokwu, n’ubochi taa, n’abalị taa, tupu oke okuku akwaa akwa ugboro abụ, i ga-agonari m ugboro ato.”**

³¹ O kwusiri ike si, “Ọ burukwa na ihe onwu adaputa, aga m eso gi nwuo. Agaghị m agonari gi!” Ọ bukwa otu ihe ahụ ka ha niile kwuru.

Ekpere Jisọs n’ogige Getsameni

³² Ha puru garuo ebe a na-akpo Getsameni. N’ebe ahụ, ọ siri ndi na-eso ụzọ ya, “**Nodunụ n’ebe a ka m gaa kpee ekpere.**” ³³ Ọ kpọrọ Pita, na Jemis na Jon tinyere

* 14:1 14:1 Mmemme ndi Izrel ji echeta ọpupu ha site n’ala Ijipt. † 14:27 14:27 Zek 13:7

onwe ya. O malitere inwe ihe mwute di ukwuu nakwa obi ilo mmiri. ³⁴ O siri ha, **“O na-ewute mkpuruobi m nke ukwuu ruo nonu onwu. Nodunu n’ebe a na-eche nche.”**

³⁵ O gaturu n’ihu daa n’ala kpee ekpere, si, o buru na o ga-ekwe mee ka oge awa ahụ gabiga ya. ³⁶ O kwuru si, **“Abba, Nna, i puru ime ihe niile. Napu m iko a, ma otu o di, o bughi ka e mee uche m, kama ka e mee uche gi.”**

³⁷ O bjara hu ha ka ha na-arahu ura. O siri Pita, **“Saimon, i na-arahu ura? O bu na i nweghi ike iche nche otu awa?”** ³⁸ **Noronu na nche, na-ekpekwanu ekpere ka unu ghara idaba nonwunwa. Mmuo di ike ma anu ahụ adighi ike.”**

³⁹ O pukwara ozo, gaa kpee ekpere, na-ekwukwa otu okwu ahụ. ⁴⁰ Mgbe o loghachiri azu o huru na ha na-arahu ura, n’ihi na anya ha di aru nke ukwu. Ha amakwaghị ihe ha ga-agwa ya.

⁴¹ Mgbe o loghachiri nke ugboro ato, o siri ha, **“Unu ka no na-arahu ura na-ezukwa ike? O zuola! Oge awa ahụ abjala. Lee, a rarala Nwa nke Mmadu nye n’aka ndi mmehie.”** ⁴² **Bilienu! Ka anyi gawa! Lee, onye na-arara m nye no nso.”**

Njide e jidere Jisos

⁴³ Mgbe o ka kpuru okwu nonu, Judas, otu n’ime ndi ozi iri na abuo ahụ batara, ya na igwe mmadu, ndi ji mma agha na mkpo. O bu ndisi nchaja, na ndi ozizi iwu, na ndi ode akwukwo, na ndi okenye ndi Juu zitere ha.

⁴⁴ Ma onye na-arara ya nye, nyere ha rii ihe iribama si, **“Onye ahụ nke m ga-esutu onu bu ya; jidenụ ya, kpuru ya gawa, ma jidesiekwanu ya ike.”** ⁴⁵ Ngwangwa o jekwuuru Jisos, si ya, **“Onye ozizi!”** ma sutukwa ya onu. ⁴⁶ Ndi ikom ahụ jidere Jisos ma sekpuru ya n’ike. ⁴⁷ Ma otu onye n’ime ndi guzo n’ebe ahụ, miputara mma agha ya, gbuo onu onyeisi nchaja, gbupu nti ya.

⁴⁸ Jisos siri ha, **“Abu m onyendu nke ndi na-enupu isi nke mere unu ji were mma agha na mkpo bja ijide m? Ubochi niile ka mu na unu no mgbe m na-ezi ihe n’ulonso ukwu, ma unu ejideghi m. Ma ihe akwukwo nso kwuru aghaghị imezu.”**

⁵⁰ Mgbe ahụ, ha niile hapuru ya gbalaga.

⁵¹ O di otu nwokorobia na-eso ya, o ji naani akwa ocha linin kpuchie onwe ya. Mgbe ha jidere ya, ⁵² o hapuru ha akwa ocha linin ya, gbara oto gbalaga.

Jisos n’ihu ndi ikpe ndi Juu

⁵³ Ha duuru Jisos gakwuru onyeisi nchaja, ha niile bu ndisi nchaja, na ndi okenye na ndi ozizi iwu zukoro n’ebe ahụ. ⁵⁴ Pita sooro ha, ma o no n’ebe di anya. O sooro ha bata n’obi onyeisi nchaja. N’ebe ahụ, o sooro ndi nche nodu odu na-anya oku.

⁵⁵ Ndisi nchaja na ndisi ikpe n’ulokpe ukwu^S no na-achọ ama megide Jisos, ka ha nwee ike gbuo ya. Ma o dighi nke ha chotara. ⁵⁶ Otutu bjara gbaa ama ugha megide ya, ma ama ha abughi otu.

⁵⁷ Mgbe ahụ ufodu biliri gbaa ama ugha megide ya, si, ⁵⁸ **“Anyi nuru mgbe o kwuru si, ‘Aga m akwatu ulonso ukwu a nke e ji aka wuo, n’ubochi ato aga m ewukwa ulo ozo, nke a na-ejighi aka wuo.’”** ⁵⁹ O buladi na nke a, ama ha niile adakotakwaghị n’otu.

⁶⁰ Mgbe ahụ, onyeisi nchaja biliri oto n’ihu ha, juo Jisos ajuju si, **“O bu na i nweghi ihe obula i ga-aza? Gini ka i nwere ikwu banyere ama ndi a na-agba megide gi?”** ⁶¹ Ma o gbakwara nkiti, o zaghi ihe obula.

Ozokwa, onyeisi nchaja juru ya si, **“I bu Kraist, Okpara Onye a goziri agozi?”**

⁶² Jisos siri, **“Abu m ya, unu ga-ahukwa Nwa nke Mmadu ka o na-anodu ala n’aka nri nke Onye ji ike niile, na-abjakwa n’igwe ojii nke eluigwe.”**

⁶³ Onyeisi nchaja dowara uwe ya kwuo si, **“Gini mere anyi ji achọ ndi akaebe ozo?”**

⁶⁴ Unu anula okwu nkwalu si ya nonu puta! Gini bu mkpebi unu?”

Ha niile mara ya ikpe si, **“O kwesiri ka o nwuo!”** ⁶⁵ Mgbe ahụ ufodu bidoro igbu ya onu mmiri aso, jiri akwa kechie ya anya, tiekwa ya aka na-asi, **“Buo amuma!”** Ndi nche kpuputara ya tiekwa ya ihe.

Pita agonari Jisos

⁶⁶ Dika Pita no n’obi ahụ, otu n’ime umu agboghọ na-ejere onyeisi nchaja ozi bjara nso ebe o no. ⁶⁷ Mgbe o huru Pita ka o na-anya oku, o leziri ya anya nke oma, si, **“I bu otu n’ime ndi na-eso Jisos onye Nazaret ahụ.”**

⁶⁸ Ma o goru ago si, **“Amaghi m, maobu ghotakwa ihe i na-ekwu.”** Ma o puru gaa n’uzo e si abata. Mgbe ahụ oke okuku kwara akwa.

‡ 14:36 14:36 Nke a putara nna n’asusu Aramaik. § 14:55 14:55 Ha di iri asaa n’otu nonuogugu ma burukwa ndi gbara site n’afu ato n’otu gaa n’ihu.

⁶⁹ Mgbe nwaagboghọ ahụ huru Pita ozo, o gosiri ya ndi ozo no n'ebe ahụ si ha, "Nwoke a bukwana otu n'ime ha." ⁷⁰ Ma o gokwara ago ozo.

Mgbe oge nta gasiri, ndi guzo Pita nso siri ya, "N'ezie, i bu otu n'ime ha, n'ihi na i bu onye Galili."

⁷¹ Mgbe ahụ o bidoro ibu onwe ya onu, na inu iyi na-asi, "Amaghị m onye nwoke a unu na-ekwu okwu ya bu."

⁷² N'otu oge ahụ, oke okuku kwara akwa nke ugboro abuo. Mgbe ahụ Pita chetara okwu Jisọs gwara ya si, "**Tupu oke okuku akwa akwa ugboro abuo, i ga-agonari m ugboro ato.**" Obi tiwara ya mee ka o kwaa akwa.

15

Jisọs n'ihu Paillet

¹ N'ezigbo isi ututu, ndiisi nchujaja na ndi okenye na ndi ozizi iwu, na ndi nzuko ndi okenye niile, nwere mkpebi. Ha kere Jisọs agbu, duru ya nyefee n'aka Paillet.

² Paillet juru ya si, "I bu eze ndi Juu?"

O zara si ya, "**Gị onwe gị kwuru ya.**"

³ Mgbe ahụ ndiisi nchujaja boro ya ebubo banyere otutu ihe. ⁴ Paillet juru ya ajuju ozo si, "O bu na i nweghi osisa obula? Lee otutu ebubo ha na-ebo gi."

⁵ Ma Jisọs azaghị ihe ozo. Nke a juru Paillet anya.

⁶ Ugu a, o bu omenaala n'oge mmemme, na a ga-hapu otu onye mkporo, bu onye ha rioro ka a hapu. ⁷ N'oge ahụ kwa, otu nwoke a na-akpo Barabas no n'ulo mkporo, ya na ufodu ndi biliri megide isi ochichi, ndi gbukwara mmadu n'oge ogbaaghara ahụ. ⁸ Igwe mmadu gbakoro na-ario Paillet ka o mezuoro ha omenaala ha.

⁹ Mgbe ahụ o juru ha si, "Unu choro ka m hapuru unu eze ndi Juu?" ¹⁰ Ebe o maara na o bu n'ihu ekworo ka ndiisi nchujaja ji nyefee Jisọs n'aka ya. ¹¹ Ma ndiisi nchujaja kpaliri igwe mmadu ahụ ka ha kwagide ya ka o hapuru ha Barabas.

¹² Paillet juru ha ozo si, "Gini ka m ga-eme nwoke a unu kporo eze ndi Juu?"

¹³ Ma ha tiri mkpu ozo si, "Kpogide ya n'obe!"*

¹⁴ Ma Paillet juru ha si, "O bu n'ihu gini? Olee ihe ojoo o mere?"

Ma ha tiri mkpu karja ka ha si eti na mbu, na-asi, "Kpogide ya n'obe!"

¹⁵ Ma ebe Paillet choro ime ihe ga-ato igwe mmadu ahụ ufo, o hapuru ha Barabas, nyefee ha Jisọs n'aka ka ha pia ya ihe ma kpogidekwa ya n'obe.

Ndi agha ejiri Jisọs mee ihe ochi

¹⁶ Ndi agha ahụ duuru ya puo baa n'ime uloeze a na-akpo Pritoriom. Ha kpokotakwara ndi agha ndi otu ha ndi ozo. ¹⁷ Ha yinyere ya uwe mwuda na-acha odo odo, kpukwasikwa ya okpueze nke e ji ogwu kpaa n'isi. ¹⁸ Emesja, ha malitere na-ekele ya si, "Ekele, eze ndi Juu." ¹⁹ Ha ji osisi kuo ya n'isi otutu mgbe, na-agbu ya onu mmiri aso. Ha gbukwara ikpere n'ihu ya, na-akpo isiala na-enye ya. ²⁰ Mgbe ha ji ya mechaa ihe ochi, ha yipuru ya uwe odo odo ahụ, yinyekwa ya uwe nke ya. Emesja, ha duuru ya puo gawa ikpogide ya n'obe.

Mkpogide Jisọs n'obe

²¹ Ha zutere otu onye na-agata n'uzo, aha ya bu Saimon, onye Sirini, bu nna Alegzanda na Rufos. Ha manyere ya ka o buru obe ya. ²² N'ikpeazu, ha duuru Jisọs ruo ebe a na-akpo Gologota (nke putara "ebe okpokoro isi"). ²³ Ha nyere ya mmanya a gwara maá, ma o juru inu ya. ²⁴ Emesja, ha kpogidere ya n'obe, ma kee uwe ya n'etiti onwe ha site n'ife nza onye ga-enwe nke o ga-ewe.

²⁵ Ha kpogidere ya n'obe n'elekere itoolu nke ututu. ²⁶ Ha deputara ebubo ha boro ya kwuba ya n'elu obe ahụ, nke bu:

Eze ndi Juu.

²⁷ Ha kpogidekwara ya na ndi ohi abuo n'obe, otu n'aka nri ya, nke ozo n'aka ekpe ya. ²⁸ A gukotara ya na ndi na-emebi iwu.† ²⁹ Ndi mmadu si n'ebe ahụ gafee fufere isi ha na-ekwuto ya, na-asi, "Leenu gi! Onye ga-akwada ulonso ma wugharia ya n'abalị ato. ³⁰ Zoputanu onwe gi! Si n'elu obe ahụ ridata." ³¹ O buladi ndiisi nchujaja, na ndi ozizi iwu na ndi ode akwukwo no na-akwa ya emo n'etiti onwe ha na-asi, "O zoputara ndi ozo, ma o pughi izoputa onwe ya! ³² Ka Kraist a, bu Eze Izrel, si n'elu obe a ridata ka anyi hu ma kwerekwa." Ndi ahụ a kpogidekoro ha na ya n'obe nokwa na-akpari ya.

Onwu Jisọs

* **15:13** 15:13 N'uzo di otu a a juru Jisọs Kraist. † **15:28** 15:28 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika o di n'akwukwo Luk 22:37.

³³ Mgbe ọ kuru elekere iri na abụọ nke ehie, ọchịchiri gbachikotara n'ala ahụ niile. Ọchịchiri a digidere ruo n'elekere atọ nke ehie. ³⁴ N'elekere atọ nke ehie, Jisọs tiri mkpu akwa n'oke olu si, **"Eloj, Eloj, lama sabaktani!"** (nke putara, **"Chineke m, Chineke m, gini mere i jiri hapu m?"**).[‡]

³⁵ Ma ọfọdu ndi guzo nso n'ebe ahụ, mgbe ha nuru nke a, sirị, "Lee, ọ na-akpọ Ilaija!"

³⁶ Ya mere, otu onye gbaara ọsọ gaa weta ogbo, denye ya n'ime mmanya gbara ụka, fanye ya na okporo osisi, nye ya ka ọ nūọ, ma na-asị, "Hapụny ya, ka anyi lee ma Ilaija ọ ga-abia totuo ya."

³⁷ Ma Jisọs tiri mkpu n'olu ike, kubie ume.

³⁸ Akwa mgbochi nke ọlonsọ ukwu sitere n'elu gbawaa abụọ ruo n'onu ala ala ya. ³⁹ Mgbe ọchiagha guzo n'ihu ya, huru otu o si kubie ume, o kwuru si, "N'ezie, nwoke a bu Okpara Chineke."

⁴⁰ O nwere ọfọdu umu nwanji guzo n'ebe di anya na-ele ihe na-eme, n'etiti ha bu Meri Magdalin, Meri nne Jemis nke nta, na Josef,[§] na Salomi. ⁴¹ Ndi a bu ndi naara eso ya na-ejekwara ya ozi, mgbe ọ no na Galili. Ọ dikwa ndi inyom ọzọ nọkwa n'ebe ahụ, bu ndi sooro ya bia na Jerusalem.

Olili Jisọs

⁴² N'oge uhuruchi (ya bu ubochi na-abota ubochi izuike), ebe ọ bu Ubochi Nkwadebe, ⁴³ Josef onye Arimatia, otu n'ime ndi otu n'ulo nzuko, onye a na-asopuru, onye na-echere ọbia nke alaeze Chineke, ji obi ike jekwuru Paillet rjo ya ka o bunye ya ahụ Jisọs. ⁴⁴ Ọ juru Paillet anya inu na ọ nwuola. Ọ kpọrọ ọchiagha ahụ juo ya ma ọ nwuola. ⁴⁵ Mgbe ọchiagha ahụ gwara ya na ọ nwuola, o kwere ka Josef buru ahụ ya. ⁴⁶ Josef zutara akwa ọcha linin, wedata ahụ ya jiri akwa ahụ fuchie ya. O buuru ya buba ya n'ime ili nke o gwuru n'ime nkume. Emesja o nuketara otu nkume buru ibu, jiri ya mechie onu uzo ili ahụ. ⁴⁷ Meri Magdalin na Meri nne Josef hukwara ebe e bubara ahụ ya.

16

Mbilite n'onwu Jisọs

¹ Mgbe ubochi izuike gafere, Meri Magdalin na Meri nne Jemis na Salomi zutara ụda di iche iche ha ga-eji tee ahụ ya mmanu. ² N'isi ututu ubochi mbu nke izu, mgbe anyanwu wara, ha biliri gawa n'ili ahụ. ³ Ha juritara onwe ha na-asị, "Onye ga-enupuru anyi nkume ahụ di n'onu uzo ili ahụ?"

⁴ Ma mgbe ha leliri anya, ha huru na e nupula nkume ukwu ahụ. ⁵ Mgbe ha banyere n'ime ili ahụ, ha huru otu nwokorobia yi uwe ọcha ka ọ noduru ala n'akuku aka nri nke ili ahụ. Ha turu oke egwu.

⁶ Ma ọ sirị ha, "Unu atula egwu. Unu na-acho Jisọs onye Nazaret a kpogidere n'obe. E meela ka o site n'onwu bilie! Ọ nkwaghị n'ebe a. Lee ebe e nibere ya. ⁷ Ma gaanu gwa ndi na-eso uzo ya nakwa Pita, 'O burula unu uzo gawa Galili. Ebe ahụ ka unu ga-ahụ ya di ka ọ gwararị unu.'" "

⁸ Ha gbaputara site n'ili ahụ, n'onodu mgbagwoju anya na ahụ ima jijiji. Ha akoroghi onye obu la ihe obu la, n'ihu na egwu juputara ha obi.

[Otutu akwukwu mbu na ufodu ndi mgbe ochie enweghi amaokwu itoolu ruo na nke iri abuo 9-20.]

⁹ Mgbe Jisọs biliri n'onwu n'isi ututu n'ubochi mbu nke izu, onye mbu o gosiri onwe ya bu Meri Magdalin, onye ahụ o siri n'ahụ ya chupu mmuo ojojo asaa. ¹⁰ Ọ lara gaa korọ ndi ya na ha na-anọ na mbu, bu ndi nori na-ebe akwa ma na-erukwa uju. ¹¹ Mgbe ha nuru na ọ di ndu, na ọ hukwala ya, ha ekweghi.

¹² Mgbe ihe ndi a gasiri, o gosiri mmadu abuo n'ime ha onwe ya n'udi ọzọ, mgbe ha na-abanye n'ime obodo. ¹³ Ndi a laghachiri bia korọ ndi nke ọzọ ma ha ekwetakwaghị.

¹⁴ Emesja, Jisọs gosiri ndi na-eso uzo ya iri na otu ahụ onwe ya, mgbe ha nokoro na-eri nri. Ọ baara ha mba n'ihu enweghi okwukwe ha nakwa mkpochi obi ha, n'ihu na ha juru ikwenye n'ihu ndi ọzọ huru ya gwara ha mgbe e mesiri ka ọ si n'onwu bilite.

¹⁵ Ọ gwara ha si, **"Gaanu n'ime uwa niile kwasaara ihe niile e kere eke ozioma.**

¹⁶ **Onye obu la kweerenu na onye e mekwara baptizim ka a-gazoputa. Ma a ga-ama onye obu la na-ekwereghe ikpe.** ¹⁷ **Ihe iribama ndi a ga-esokwa ndi kwerenu. Site n'aha m, ha ga-achupu mmuo ojojo; kwuokwa okwu n'asusu oheru di iche iche.** ¹⁸ **Ha ga-eji aka ha abuo atutuli agwo, nuokwa nsi ma ọ gaghị emerụ ha ahụ ma otu. Ha ga-ebikwasị ndi oria aka, ahụ ga-adikwa ha mma."**

[‡] 15:34 15:34 Abụ 22:1 [§] 15:40 15:40 N'asusu Griik Joseb bukwa Josef.

¹⁹ *Mgbe Onyenwe anyi Jisọs gwasiri ha okwu ndi a, e weliri ya elu, baa n'eluigwe, ebe o nodu ala n'akuku aka nri Chineke.* ²⁰ *Ha puru kwusaa ozioma n'ebe niile. Onyenwe anyi nonyekwaara ha, mee ka okwu ya guzosie ike site n'ihe iribama di iche iche nke na-esoya.*

Ozioma Luk

Mmalite

¹ Ebe ọ bụ n'ọtụtụ mmadụ agbalịala otu ha nwere ike i detu n'usoro ihe niile mezuru n'etiti anyị. ² Dị ka e nyefere ha n'aka anyị idebe bụ ndị ahụ sitere na malite jiri anya ha hụ ihe niile, ndị jikwa okwu a eje ozi. ³ Ekpebikwara m, ebe mụ onwe m nyocharala ihe niile nke ọma site na mmalite, ka m dere gị ihe niile n'usoro, Tiofilos, gị onye dị elu na na-asọpụrụ. ⁴ Nke a ga-eme ka ị mata nke bụ eziokwu banyere ihe ndị ahụ e ziri gị.

Ozi banyere ọmụmụ Jọn omee baptizim

⁵ N'oge Herod bụ eze Judia, ọ dị otu onyeisi nchụaja aha ya bụ Zekaraya, onye si n'otu ndị nchụaja nke Abija. Elizabet bụ nwunye ya, site n'agburu Erōn. ⁶ Ha abụọ bụ ndị ezi omume n'ihu Chineke. Ha debere iwu na ụkpụrụ niile Onyenwe anyị nyere na-enweghị ntụpọ ọbụla. ⁷ Mana ha amụtaghị nwa, n'ihu na Elizabet bụ nwanyi agaa, ha abụọ emeela nnoọ agadi.

⁸ O ruru mgbe ọ bụ ndị otu Zekaraya ga-eje ozi, ọ nọ dika onye nchụaja na-eje ozi n'ihu Chineke. ⁹ A họtara ya site n'ife nza dị ka omenaala ndị nchụaja si dị ka ọ buru ya ga-abanye n'ime ime ụlonsọ Onyenwe anyị ichu aja nsure oku nke e ji ụda na-esi isi uto achu. ¹⁰ Mgbe oge ichu aja ụda na-esi isi uto ruru, igwe ndị mmadụ bjara nọ n'ezị na-ekpe ekpere.

¹¹ Mgbe ahụ, mmụọ ozi Onyenwe anyị, onye guzo n'aka nri nke ebe ichu aja nke ihe na-esi isi uto mere ka ọ hụ ya anya. ¹² Mgbe Zekaraya huru ya, obi fepuru ya, ọ tụtụkara oke egwu. ¹³ Ma mmụọ ozi ahụ gwara ya sị, "Zekaraya atula egwu, Chineke anula ekpere gị. Elizabet nwunye gị ga-aturu ime mutara gị nwa nwoke. Ị ga-akpokwa aha ya Jōn. ¹⁴ Ọ ga-aburu gị ihe oke ọñu na obi uto, ọtutu mmadụ ga-anurikwa ọñu n'ihu ọmụmụ ya. ¹⁵ N'ihu na ọ ga-abu onye dị ukwu n'anya Onyenwe anyị. Ọ gaghị anukwa mmanya ọbula, maọbụ ihe ọñu ọbula na-egbu egbu n'ihu na site n'afọ nne ya ọ ga-abu onye emejuputara na Mmụọ Nso. ¹⁶ Ọ ga-akpoghachite ọtutu umu Izrel nye Onyenwe ha bụ Chineke ha. ¹⁷ Ma ọ ga-aga n'ihu Onyenwe anyị n'ike mmụọ na ike nke Ilajia, tugharja obi ndị bụ nna n'ebe umu ha nọ. Meekwa ka ndị isiike tugharja obi, lekwasị anya n'amamihe nke ndị ezi omume, na ijikere umu mmadụ n'ihu Onyenwe anyị."

¹⁸ Zekaraya sirị mmụọ ozi ahụ, "Olee otu m ga-esi mata na nke a ga-adị otu a? Aburula m agadi. Nwunye m akakwaala nka."

¹⁹ Mmụọ ozi zara ya sị, "Abụ m Gebrel.* Ana m eguzo n'ihu Chineke. Ezitere m ka m bja gwa gị okwu ma wetara gị ozioma a. ²⁰ Ma lee, ị ga-ada ogbi, ị gaghị ekwukwa okwu ọbula, tutu ruo mgbe ihe ndị a ga-emezu n'ihu na i kwenyeghị n'okwu m, nke ga-emezu mgbe oge ya ruru."

²¹ Mgbe ihe ndị a niile na-eme, mmadụ ndị ahụ nọkwa na-eche Zekaraya ka ọ pụta. O juru ha anya na ọ nọla odu n'ime ime ụlonsọ ukwu ahụ. ²² Mgbe o mesiri pụta, o nwewaghị ike ikwuru ha okwu. Ha ghotara na ọ huru ọhụ n'ime ụlonsọ ahụ n'ihu na ọ bụ aka ka o ji gwa ha okwu.

²³ Mgbe oge iru ọrụ ya gwusiri, ọ laghachiri n'ulo ya. ²⁴ Mgbe ụbọchị ndị ahụ gasiri, Elizabet bụ nwunye ya turu ime. O zoro onwe ya n'ime ulo onwa ise. ²⁵ Ọ sirị, "Onyenwe anyị emeerela m nke a. O gosila m ihuoma ya n'ụbọchị ndị a, ma wepukwara m there n'etiti ndị nke m."

Ozi banyere ọmụmụ Jisọs

²⁶ Ma n'onwa isii ya, Chineke zigara mmụọ ozi ya, bụ Gebrel, ka ọ gaa n'obodo Nazaret nke dị n'ime Galili. ²⁷ Ka o jekwuru otu nwaagboghọ na-amaghị nwoke bụ onye otu nwoke aha ya bụ Josef, onye sitere n'agburu Devid, kwere nkwa ilu. Aha nwaagboghọ a bụ Meri. ²⁸ O jekwuru ya sị ya, "Ekele! Gị onye ihuoma djkwasiri. Onyenwe anyị nonyekwara gị."

²⁹ Ma obi lora ya mmiri nke ukwu n'ihu okwu ya. O bidokwara itughari n'uche ya ihe ekele a putara. ³⁰ Ma mmụọ ozi ahụ sirị ya, "Atula egwu Meri, n'ihu na i chotala ihuoma n'ebe Chineke nọ. ³¹ Ma lee ị ga-aturu ime, mụọ nwa nwoke. Ị ga-akpokwa aha ya Jisọs. ³² Ọ ga-abu nnukwu mmadụ onye a ga-akpo Okpara Onye kachasi ihe niile elu. Onyenwe anyị Chineke ga-enye ya ocheeze nna ya Devid. ³³ Ọ ga-achi ulo Jekob ruo ebighi ebi, alaeze ya agaghị enwewa ogwugwu."

* 1:19 1:19 Mmụọ ozi nke na-eweta ozioma.

³⁴ Meri siri mmuo ozi ahụ, "Olee otu nke a ga-esi mee ebe m bu nwaagboghọ na-amaghị nwoke?"

³⁵ Mmuo ozi ahụ siri ya, "Mmuo Nso ga-abiakwasị gi, ike nke Onye kachasi ihe niile elu ga-ekpuchikwa gi. Ya mere onye nso ahụ a ga-amu, a ga-akpo ya Okpara Chineke. ³⁶ Lekwa Elizabet onye ikwu gi aturuła ime nwa nwoke n'agadi ya. Nke a bu onwa isii ya, bu onye ahụ ha na-akpo nwananyi aga. ³⁷ N'ihu na o dighi okwu sitere na Chineke nke na-agaghị ere."

³⁸ Meri zaghachiri si, "Abu m ohu Onyenwe anyi, ka o dirị m di ka i kwuru." Mgbe ahụ mmuo ozi ahụ hapuru ya laa.

Meri agaa ileta Elizabet

³⁹ N'oge ahụ, Meri biliri gaa osiso n'otu obodo di n'ugwu Juda. ⁴⁰ N'ebe ahụ, o banyere n'ulo Zekaraya, kelee Elizabet. ⁴¹ Mgbe Elizabet nuru ekele Meri, nwa no ya n'afọ meghariri ahụ. E mere ka Elizabet juputa na Mmuo nso. ⁴² O tiri mkpu n'oke olu si, "Onye a goziri agozi ka i bu n'etiti umu nwananyi niile. Onye a goziri agozi ka nwa ahụ i bu n'afọ bukwa. ⁴³ Onye kwanu ka m bu na ihuma di otu a kporo m na nne Onyenwe m ga-abia ileta m? ⁴⁴ Ngwangwa m nuru olu ekele gi, nwa no m n'afọ wuliri elu n'onu. ⁴⁵ Ngozi ga-adiri onye ahụ kwere na Onyenwe anyi ga-emezu ihe o kweere ya na nkwa ime."

Abu Meri buru

⁴⁶ Ma Meri siri,
"Mkpuruobi m na-ebuli Onyenwe anyi elu
⁴⁷ mmuo m na-anuri onu n'ime Chineke bu Onye nzoputa m,
⁴⁸ n'ihu na o ledatala anya, lekwasị m,
bu odibo ya di ala.
Site ugbu a gaa n'ihu, ogbo niile ga-akpo m onye a goziri agozi.
⁴⁹ N'ihu na Onye di ike emeelara m ihe di ukwuu.
Aha ya dikwa nso.
⁵⁰ Ebere ya na-erute ndi niile na-atu egwu ya
site n'ogbo ruo n'ogbo.
⁵¹ O gosila ike aka ya;
o chusajala ndi di mpako n'ime echiche obi ha.
⁵² O sitela n'ocheeze ndi eze di ike kwatuo ha,
buliekwa ndi di umeala n'obi elu.
⁵³ O jirila ihe di mma nyejuo ndi aguu na-agu afọ
ma ndi ogaranya ka o zipuru n'aka efu.
⁵⁴ O nyerela odibo ya bu Izrel aka,
o na-echetakwa imere ya ebere.
⁵⁵ Di ka o gwara nna nna anyi ha,
nye Ibrahim na umu umu ya ruo mgbe ebighi ebi."
⁵⁶ Meri nonyeere ya ihe dika onwa ato ma mesie laghachi n'ulo ya.

Omumu Jon omee baptizim

⁵⁷ Mgbe oge zuru ka Elizabet muo nwa, o muru nwa nwoke. ⁵⁸ Ndi agbataobi ya na ndi ikwu ya, ndi nuru otu Chineke si gosi ya ebere di ukwuu, bjara soro ya nura onu.

⁵⁹ N'abali nke asato ha bjara ibi nwata ahụ ugwu na igu ya aha. Ha na-achọ igu ya Zekaraya bu aha nna ya, ⁶⁰ ma Nne ya siri, "Mba, a ga-agu ya Jon."

⁶¹ Ha siri ya, "O dighi onye obula n'etiti ndi ikwu gi na-aza aha ahụ."

⁶² Ya mere, ha jiri ife aka juo nna ya, ihe o choro ka akpo nwata ahụ. ⁶³ O rioro ka e nye ya mbadamba ihe e ji ede ihe, o deere "Aha ya bu Jon." Nke a jukwara mmadu niile anya. ⁶⁴ Ngwangwa, onu ya meghere, atopukwara ire ya. Ya ebido ikwu okwu ma na-etokwa Chineke. ⁶⁵ Ibubo wuru ndi agbataobi ha niile n'ahu, ndi mmadu kokwara akuko banyere ihe ndi a niile ruo obodo niile di n'akuku ugwu Judia. ⁶⁶ Ndi niile nuru akuko a chere n'obi ha na-aju si, "Ginikwa ka nwa nke a gaje ibu?" N'ihu na aka Onyenwe anyi dinyeere ya.

Abu Zekaraya

⁶⁷ E mere ka Zekaraya bu nna ya juputa na Mmuo Nso. O buru amuma si,

⁶⁸ "Ngozi diri Onyenwe anyi bu Chineke nke Izrel,
n'ihu na o bjala leta ma gbaputakwa ndi nke ya.

⁶⁹ O welielara anyi Onye nzoputa
site n'ulo odibo ya bu Devid.

⁷⁰ (Di ka o kwuru na mgbe ochie, site n'onu ndi amuma ya di nso).

- 71 Na ọ ga-azọpụta anyị site n'aka ndị iro anyị
na sitekwa n'aka ndị niile kpọrọ anyị asị.
- 72 O meere ndị nna nna anyị ha ebere
site n'icheta ọgbugba ndụ ya dị nsọ.
- 73 Iyi nke ọ nùurụ nna anyị bụ Ebrahim, kwekwa nkwa:
- 74 Na ọ ga-anapụta anyị site n'aka ndị iro anyị,
nyekwa anyị ike ife ya ofufe na-atughị egwu.
- 75 N'ịdị nsọ na ezi omume n'ihu ya ụbọchị niile nke ndụ anyị.

- 76 “Ma gị nwa m, a ga-akpọ gị onye amụma nke Onye kachasị ihe niile elu;
n'ihu na ị ga-aga n'ihu Onyenwe anyị kwadoro ya ụzọ.
- 77 Ime ka ndị nke ya nwee amamihe nke nzọpụta
site na ịgbaghara mmehie ha.
- 78 N'ihu oke obi ebere Chineke anyị,
nke ọwụwa anyanwụ ga-ewetara anyị site n'igwe.
- 79 Ka ọ chakwasị ndị bi n'ọchịchịrị
na n'onyinwo nke ọnwụ,
na iduzi ụkwụ anyị n'ụzọ nke udo.”
- 80 Nwata ahụ toro, buru onye dị ike n'ime mmụọ. O biri n'ime ọzara tutu ruo mgbe
oge zuru igosi umu Izrel onwe ya.

2

Omumu Jisọs

- 1 N'oge ahụ, Siza Oğostos nyere iwu ka a guọ ọnu, detuo aha mmadụ niile bi n'ụwa
dum.* 2 (Nke a bụ ịgụ ọnu na ide aha nke mbụ e mere mgbe Kwirinus bụ onye na-achị
Siria.) 3 Onye ọbụla gara n'obodo ya, ka e denye aha ya n'akwụkwọ.
- 4 Ya mere Josef hapuru Nazaret nke di na Galili, gaa Betlehem nke di na Judia, nke
bukwa obodo Devid, n'ihu na o si n'ulo na agburu Devid puta. 5 Ya na Meri, nwaagbogho
o kwere nkwa ilu, nke dikwa ime, soro gaa ka o denye aha ha. 6 Mgbe ha no ebe ahụ,
oge ọ ga-eji muo nwa ya zuru. 7 O muru nwa nwoke mbu ya. O ji akwa kee ya, nibe ya
n'ime ebe a na-enye anu ulo nri, n'ihu na ha enwetaghị ebe ndina n'ulo ndi ije.

Ndi ozuzu aturu na ndi Mmuo Ozi

- 8 Ma e nwere ndi ozuzu aturu† bi n'ohia n'akuku ebe ahụ, ndi na-eche igwe aturu ha
nche n'abalị. 9 Mmuo ozi nke Onyenwe anyi putara ihe nye ha. Ebube Onyenwe anyi
mwarara gburugburu ha, oke egwu turu ha. 10 Ma mmuo ozi ahụ sirị ha, “Unu atula
egwu. Ana m ewetara unu ozioma nke oke onu nke ga-adiri mmadu niile. 11 N'ihu na
taa, n'obodo Devid ka a muru Onye nzoputa nye unu; o bu Kraist, Onyenwe anyi. 12 Nke
a ga-aburu unu ihe iribama, unu ga-ahu nwata oheru e kechiri n'akwa, dina n'ime ebe
a na-enye anu ulo nri.”
- 13 Na mberede, igwe ndi mmuo ozi nke eluigwe putara soro mmuo ozi a, bido na-eto
Chineke na-asị,
- 14 “Otuto diri Chineke n'ebe kachasi elu nke eluigwe.
Udo n'elu uwa nye ndi niile ihe ha di Chineke ezi mma.”
- 15 Mgbe ndi mmuo ozi ahụ hapuru ha, laghachi n'eluigwe, ndi ozuzu aturu ahụ siritara
onwe ha, “Bianu ka anyi jeruo Betlehem, ka anyi jiri anya anyi hu ihe ndi a merenu,
nke Onyenwe anyi mere ka anyi mara.”
- 16 Ha gara osijiso hu Meri na Josef, na nwata ahụ ka o dina n'ime ebe a na-enye anu ulo
nri. 17 Mgbe ha huru nke a, ha mere ka a mata ihe niile a gwara ha banyere nwantakiri
a. 18 Ihe ndi ozuzu aturu a kwuru juru ndi niile nuru ya anya. 19 Ma Meri debere ihe ndi
a niile n'obi ya, na-atughari ihe banyere ha n'obi ya. 20 Ndi ozuzu aturu ahụ laghachiri,
na-eto Chineke na-ebulikwa aha ya elu n'ihu ihe niile ha nuru ma hukwa, nke dikwa ka
a gwara ha.
- 21 Mgbe ubochi asato gasiri, mgbe oge ruru ibi nwata ahụ ugwu, ha gukwara ya aha.
Aha ha nyere ya bu Jisos, aha ahụ mmuo ozi nyere tupu a di ime ya.

I kubata Jisos n'ime ulonso

- 22 Mgbe oge zuru maka mmemme nke idi ocha di ka iwu Mosis siri di, ha kutere ya
na Jerusalem icha ya n'ihu Onyenwe anyi 23 (dika e dere ya n'iwu nke Onyenwe anyi,

* 2:1 2:1 Uwa dum na-ekwu maka Rom mgbe ochie maobu mba niile ndi Rom na-achi. † 2:8 2:8 Ndi ozuzu aturu
Maobu, ndi na-elekota aturu.

“Nwa mbụ ọbụla nke bụ nwoke ka a ga-edo nso nye Onyenwe anyị”[‡]),²⁴ ha churụ aja dị ka e nyere n’iwu Onyenwe anyị: “Ụmụ kpalakwukwu abụọ maọbụ ụmụ nduru abụọ.”[§]

²⁵ Ma lee, e nwere otu nwoke bi na Jerusalem aha ya bụ Simiōn, onye jupụtara na Mmụọ Nso. Ọ bụ onye ezi omume burukwa onye ji obi ya niile na-eke Chineke. Ọ bukwa onye na-ele anya maka nkasiobi nke ndị Izrel. ²⁶ Ma Mmụọ Nso Chineke mere ka ọ mata na ọ gaghị anwụ ruo mgbe ọ huru Kraịst nke Onyenwe anyị. ²⁷ Site n’odudu nke Mmụọ Nso, ọ batara n’ụlonsọ ukwu, ma mgbe nne na nna nwata ahụ bụ Jisọs kubatara ya dị ka omenaala iwu si dị, ²⁸ Simiōn kuuru ya n’aka, kelee Chineke si,

²⁹ “Gị, Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe dị ka i kwere na nkwa, ugbu a zilaga nwaodibo gị n’udo.

³⁰ N’ihi na anya m ahụla nzọpụta gị, ³¹ nke i kwadoro n’ihu mba niile.

³² Ihè nke ga-egosi ndị mba ozo ọzo, na ebube nke ndị gị Izrel.”

³³ Ọ juru nne na nna nwantakiri ahụ anya inu ihe ndị a e kwuru banyere ya. ³⁴ Mgbe ahụ, Simiōn goziri ha, sịkwa Meri nne ya, Lee, “Nwatakiri a bụ onye e zitere ka ọ buru ọdida na mbili nye otutu mmadu n’Izrel, ọ ga-abukwa ihe ama nke otutu ga-ekwujo. ³⁵ Ọ bukwa site n’uzo dị otu a ka a ga-ekpughe echiche nke dị otutu n’obi. Mma agha ga-aduwakwa mkpuruobi nke gị onwe gị.”

³⁶ Ọ nwekwara onye amuma nwanyi, aha ya bụ Ana, ada Fanuel nke si n’ebo Asha. Ọ bụ ezigbo agadi nwanyi na-enweghị di, n’ihi na di ya nwuru mgbe ha biri naani afo asaa. ³⁷ Ọ noola di ka nwanyi na-enweghị di iri afo asato na ano. Ọ hapughi ulonso, kama ọ nogidere n’efe ofufe ehiehie na abali, na-ibu onu na-ekpe ekpere. ³⁸ N’oge ahụ ọ bjarutere n’ebe ha no, nye Chineke ekele, kwuo okwu banyere nwantakiri ahụ nye ndi niile na-ele anya maka mgbaputa Jerusalem.

³⁹ Mgbe ha mesiri ihe niile otu ọ di n’iwu Onyenwe anyi, ha laghachiri obodo ha bu Nazaret nke di n’ime Galili. ⁴⁰ Ma nwata ahụ toro buru onye di ike; o juputara n’amamihe, amara Chineke dnyekwaara ya.

Jisọs agaa n’ụlonsọ ukwu

⁴¹ N’afọ niile, ndi muru ya na-aga Jerusalem n’ihi Mmemme Ngabiga. ⁴² Mgbe o ruru afo iri na abuo, ha gara maka memme di ka omenaala si di.* ⁴³ Mgbe e mesiri memme ahụ, ka ndi muru ya na-alaghachi, nwata ahụ bụ Jisọs noduru na Jerusalem. Ndi ha amataghị na o soghi ha na-alota. ⁴⁴ Ha chere na o sonyere n’etiti njem. Ha gara ije otu ubochi tupu ha a malite icho ya n’etiti ndi ikwu na ibe, na ndi enyi ha. ⁴⁵ Ma mgbe ha na-ahughi ya, ha laghachiri Jerusalem na-achokwa ya. ⁴⁶ Ka ubochi ato gasiri, ha huru ya n’ulonso ukwu ebe o noduru n’etiti ndi ode akwukwo, na-ege ha nti na-ajukwa ha ajuju. ⁴⁷ Nghota na osisa ya juru ndi niile nuru okwu ya anya. ⁴⁸ Mgbe ndi muru ya huru ya, ọ turu ha n’anya, ma nne ya siri ya, “Nwa m, gini mere i ji mesoo anyi mmeso di otu a? Mu na nna gi no na-achoghari gi?”

⁴⁹ Ọ juru ha si, “**Gini mere unu ji na-achọ m? Unu amaghị na aghaghị m ino n’ulo Nna m?**” ⁵⁰ Ma ha aghotaghị ihe ọ gwara ha.

⁵¹ Mgbe ahụ, o sooro ha laghachi Nazaret ma na-erubekwara ha isi. Ma nne ya dobere ihe ndi a niile n’obi ya. ⁵² Jisọs na-aga n’ihu n’amamihe na ogologo, ya na ihuoma n’ebe Chineke na nke mmadu no.

3

Nkwusa nke Jon omee baptizim

¹ N’afọ nke iri na ise nke ochichi Tiberios Siza, mgbe Pontios Paillet bu onye na-achi Judia, ebe Herod bukwa onye na-achi akuku Galili, ma wannan ya nwoke bu Filip na-achi akuku Iturja na Trakona, Laisania bukwa onye na-achi akuku Abilin, ² mgbe ahụ Anas na Kaipas bu ndiisi nchujaja, okwu Chineke bjakwutere Jon nwa Zekaraya n’ime ozara. ³ Ọ gara n’ime obodo niile gbara Jordan gburugburu na-ekwusa banyere baptizim nke ncheghari maka mgbaghara mmehie. ⁴ Dika e dere ya n’akwukwo Aizaya onye amuma si,

“Otu onye na-eti mkpu n’ozara na-asi,
Dozienu ọzo maka Onyenwe anyi,
meenụ ka okporo ọzo ya guzozie.

⁵ A ga-ekpoju ndagwurugwu obula,

‡ 2:23 2:23 Opu 13:2,12 § 2:24 2:24 Lev 12:8

* 2:42 2:42 Ọ bụ naani Luk dere banyere Jisọs isonyere ndi muru ya gaa maka memme a.

ugwu ọbụla na ugwu nta ọbụla ka a ga-emekwa ka ọ dị ala.
 Ẹzọ gbago ọ agbago ka a ga-eme ka o guzozie nke oma,
 meekwa ka ẹzọ ọjọọ niile dị larịi.

⁶ Mmadu niile ga-ahukwa nzoputa Chineke.' ”*

⁷ Jon siri igwe mmadu ndi na-aputa ka o mee ha baptizim si, “Unu umu ajuala! Onye doro unu aka na nti si unu gbanari onuma nke na-abia? ⁸ Mjanu mkpuru na-egosiputa ncheghari unu. Unu amalitekwa na-asị onwe unu, ‘Anyi nwere Ebrahim dika nna.’ N’ihi na agwa m unu na Chineke puru isite na nkume ndi a meputara Ebrahim umu. ⁹ O buladi ugbo a, atukwasila anyuike na mgborogwu osisi, osisi obula nke na-adighi ami ezi mkpuru ka a ga-egbutu tuba ya n’ime oku.”

¹⁰ Ma igwe mmadu ahụ juru ya si, “Gini ka anyi kwesiri ime?”

¹¹ O zara ha si, “Onye obula nwere uwe abuo, ya nye onye o na-adighi nke o nwere otu. Onye nwere nri ya meekwa otu ahụ.”

¹² O buladi ndi ona utu biakwara ka e mee ha baptizim. Ha siri ya, “Onye ozizi, gini ka anyi kwesiri ime?”

¹³ O siri ha, “Unu anatala karja otu unu kwesiri inata.”

¹⁴ Ndi agha biakwara juo ya si, “Ginikwa ka anyi kwesiri ime?”

O siri ha, “Unu ejikwala ike apunara ndi mmadu ego ha; unu ebokwala ndi mmadu ebuho ugha, ka afọ ju unu n’ugwo a na-akwu unu.”

¹⁵ Ndi mmadu ji olileanya na-eche na-atulekwa n’obi ha ma Jon o bu Kraist ahụ.

¹⁶ Ma Jon zara si ha, “Eji m mmiri na-eme unu baptizim, ma otu onye di ike karja m ga-abia, onye m na-erughi itopu eriri akpukpoukwu ya. O ga-eji Mmuo Nso na oku mee unu baptizim. ¹⁷ Ihe ifucha oka ya di n’aka ya, iji zachaa ebe izocha oka ya nke oma, ka e kponye ezi mkpuru oka wiiti n’ime oha, ma kpoba igbugbo oka n’ime oku nke a na-apughi imenyu emenyu.” ¹⁸ O ji otutu okwu ozo di iche iche duo ha odu ma kwusaakwara ha ozioma.

¹⁹ Ma Eze Herod, onye o tara uta maka Herodias nwunye nwanne ya nwoke, nakwa maka ihe ozo di iche iche ndi o mere, ²⁰ tukwasikwara ihe n’elu ihe ndi a niile, site na itunye Jon n’ulo mkporo.

Baptizim na usoro ndi agburu Jisos

²¹ Mgbe e mechara ndi niile baptizim, ma mechakwa Jisos baptizim, mgbe o na-ekpe ekpere, eluigwe meghere. ²² Mmuo Nso sikwa n’elu ridata di ka nduru, bekwasị ya, mgbe ahụ, otu olu sitere n’eluigwe daa si, “I bu Okpara m, onye m huru n’anya, ihe gi di m ezi mma.”

²³ Jisos agbaala ihe di ka iri afọ atọ mgbe o bidoro oru ya. O bu nwa (dika ndi mmadu chere) Josef,

onye bu nwa Heli; ²⁴ Heli aburu nwa Matat,

nwa Livayi, nwa Meliki,

nwa Janayi, nwa Josef;

²⁵ nwa Matatias, nwa Emos,

nwa Nehum, nwa Esli,

nwa Nagayi; ²⁶ nwa Maat,

nwa Matatias, nwa Semein,

nwa Josek, nwa Joda;

²⁷ nwa Joanan, nwa Resa,

nwa Zerubabel, nwa Shealtiel,

nwa Neri; ²⁸ nwa Meliki,

nwa Adi, nwa Kosam,

nwa Elmadam, nwa Er,

²⁹ nwa Joshua, nwa Elieza,

nwa Jorim, nwa Matat,

nwa Livayi; ³⁰ nwa Simion,

nwa Juda, nwa Josef,

nwa Jonam, nwa Eliakim;

³¹ nwa Melea, nwa Mena,

nwa Matata, nwa Netan,

nwa Devid; ³² nwa Jesi,

nwa Obed, nwa Boaz,

nwa Salmon, nwa Nashon;

* 3:6 3:6 Ajz 40:3-5

³³ nwa Aminadab, nwa Ram,[†]
 nwa Hezron, nwa Perez,
 nwa Juda; ³⁴ nwa Jekob,
 nwa Ajzik, nwa Ebrahim,
 nwa Tera, nwa Nahọ;
³⁵ nwa Serug, nwa Reu,
 nwa Peleg, nwa Eba,
 nwa Shela; ³⁶ nwa Kenan,
 nwa Aafaksad, nwa Shem,
 nwa Noa, nwa Lamek;
³⁷ nwa Metusela, nwa Enọk,
 nwa Jared, nwa Mahalalel,
 nwa Kenan; ³⁸ nwa Enọsh,
 nwa Set, nwa Adam,
 nwa Chineke.

4

Onwunwa Jisọs

¹ Jisọs, onye juputara na Mmuọ Nso, sitere na Jodan lota. Mmuọ nso duuru ya baa n'ozara. ² Ebe ahụ ka ekwensu nwara ya onwunwa iri ubochi anọ. N'ubochi ndi ahụ niile o righi nri obula. N'ikpeazu aguu guru ya.

³ Ekwensu sirị ya, "O buru na i bu Okpara Chineke, gwa nkume a ka o ghoo achicha."

⁴ Jisọs zara ya si, **"E dere ya, 'O bughị naanị site na achicha ka mmadu ga-eji di ndu.'"**

⁵ Ekwensu duuru ya rigoo n'ebe di elu, gosi ya alaeze niile nke uwa, n'otu ntabi anya. ⁶ O gwara ya si, "M ga-enye gi ikike niile ndi a na ebube ha. O bu m ka e nyere ha, e nwere m ike inye ha onye obula m choro inye ha. ⁷ Ya mere, o buru na i kpoo isiala nye m, ha ga-abu nke gi."

⁸ Jisọs zara ya si, **"E deela ya: 'I ga-akpo isiala nye Onyenwe anyi Chineke gi, naanị ya ka i ga-efekwa.'"**

⁹ Ekwensu duuru ya gaa Jerusalem, mee ka o guzo n'ebe dikarisiri elu nke ulonso ukwu ahụ. O sirị ya, "O buru na i bu Okpara Chineke, si n'ebe a tuda onwe gi n'ala.

¹⁰ N'ih i na e dere ya,

"O ga-enye ndi mmuọ ozi ya iwu banyere gi,

ichekwa gi nke oma;

¹¹ ha ga-ebuli gi elu n'aka ha,

ka i ghara ikpobi ukwu gi na nkume.'"

¹² Jisọs zara ya si, **"E kwuola ya, Anwala Onyenwe anyi Chineke gi onwunwa.S"**

¹³ Mgbe ekwensu nwasiri ya onwunwa ndi a niile, o hapuru ya ruo mgbe ohere ozo daputara.

Jisọs agaa Nazaret

¹⁴ Jisọs loghachiri na Galili n'ike nke Mmuọ Nso. Akuko banyere ya gbasara ruo akuku obodo niile. ¹⁵ O ziri ihe n'otutu ulo ekpere ha, mmadu niile na-etokwa ya.

¹⁶ Mgbe o rutere Nazaret ebe o noro too, n'ubochi izuika, o gara n'ulo ekpere di ka o di mbu eme. O guzoro oto igu akwukwo nso. ¹⁷ E nyere ya akwukwo nke onye amuma Ajzaya dere. O meghere ya chota ebe e dere si,

¹⁸ **"Mmuọ nke Onyenwe anyi di n'ahu m,**

n'ih i na o teela m mmanu

ka m kwusaa ozioma nye ndi ogbenye.

O zitela m ikwuputa inwere onwe nye ndi mkporo,

ya na ihu uzọ nye ndi kpuru isi,

ime ka ndi a na-emegbu emegbu nwere onwe ha.

¹⁹ **Ikwuputa afọ Onyenwe anyi ga-eme amara."**

²⁰ O mechiri akwukwo ahụ nyeghachi ya onye ahụ na-eje ozi, nodu ala. Ndi mmadu niile no n'ulo nzuko ahụ legidere ya nnoo anya. ²¹ Ma o bidoro igwa ha si, **"Taa ka ihe ndi a e dere n'akwukwo nso a mezuru na nti unu."**

²² Mmadu niile kwuru okwu oma banyere ya n'ih i okwu amara niile si ya n'onu puta nke mere na ha juritara onwe ha si, "Onye a, o bughị nwa nwoke Josef?"

† 3:33 3:33 N'akwukwo ufodu i nwere ike ihu nwa Admin, nwa Anai. * 4:4 4:4 Dit 8:3 † 4:8 4:8 Dit 6:13

‡ 4:11 4:11 Abu 91:11,12 § 4:12 4:12 Dit 6:16 * 4:19 4:19 Ajz 61:1,2

²³ O siri ha, “N’ezie, amaara m na unu ga-aturu m ilu a: ‘Dibia, gwo onwe gi!’ Sikwa m, ‘Ihe ndi ahụ niile anyi nuru i na-eme na Kapanom mee ha n’ebe a bu obodo gi.’”

²⁴ O gara n’ihu si, “Ma i gwa unu eziokwu, o nweghi onye amuma obula a na-anabata nke oma n’obodo a muru ya. ²⁵ N’ezie, chetakwanu na e nwere otutu umu wanyi di ha nwuru anwu n’oge Iaija onye amuma. N’oge oke unwu dara n’ala ahụ dum, mgbe e mechiri eluigwe na mmiri ezoghi n’ala Izrel afo ato na onwa isii. ²⁶ Ma e zigaghi Iaija ka o jekwuru onye obula n’ime ha kariakwa nwanyi di ya nwuru anwu n’obodo Zarefat n’akuku Saidon. ²⁷ N’oge Iaiha onye amuma, e nwere otutu ndi ekpenta n’ala Izrel, ma o nweghi onye e mere ka o di ocha n’etiti ha kariakwa Neeman onye Siria.”

²⁸ Mgbe ndi no n’ulo ekpere ahụ nuru nke a, iwe were ha nke ukwu. ²⁹ Ha biliri, kwapu ya site n’obodo ahụ, dokpuru ya gaa n’elu ugwu nke e wukwasiri obodo ahụ ka ha nwee ike tupu ya site n’ugwu ahụ. ³⁰ Ma o sitere n’etiti igwe mmadu ahụ puo, gwara onwe ya.

Jisos achupu mmuo ojoo

³¹ O sitere n’ebe ahụ gaa Kapanom, obodo dikwa na Galili. N’ubochi izuike, o bidoro izi ha ihe. ³² Ozizi ya juru ha anya, n’ihi na okwu ya nwere ikike.

³³ Otu nwoke no n’ime ulo ekpere ahụ, onye mmuo na-adighi ocha bi n’ime ya. O tiri mkpu n’oke olu, ³⁴ “Hapu anyi! Gini ka i na-achọ n’ebe anyi no, gi, Jisos onye Nazaret? I biara ka i laa anyi n’iye? Ama m onye i bu, Onye Nso nke Chineke!”

³⁵ Jisos baara ya mba si, “**Noro jii! Si n’ime ya puta.**” Mgbe ahụ mmuo ojoo ahụ tudara ya n’ala n’ihu ha niile, o sikwa n’ime ya puo ma o merughu ya ahụ.

³⁶ Ihe ndi a juru ha niile anya, ha juritara ibe ha si, “Gini bu ozizi nke a? O ji ichi isi na ike na-enye mmuo na-adighi ocha ndi a iwu, ha na-aputakwa!” ³⁷ Akuko banyere ya gbasara jeruo obodo niile di ebe ahụ gburugburu.

Jisos agwo otutu ndi orja

³⁸ Mgbe o hapuru ulo ekpere ahụ gaa n’ulo Saimon. Nne nwunye Saimon nwere ahụ oku, ha rioro ya ka o nyere ya aka. ³⁹ O guzoro n’ihu ya, ma baara ahụ oku ahụ mba, o hapuru ya n’otu ntabi anya ahụ. O bilikwara lee ha obia.

⁴⁰ Mgbe anyanwu na-ada, otutu ndi nwere ndi na-arja orja di iche iche kpoo ha biakwute Jisos. O bikwasiri ha niile aka n’otu n’otu, gwo ha. ⁴¹ Mmuo ojoo di iche iche si n’ime otutu mmadu puta na-eti mkpu na-asi, “I bu Okpara Chineke.” Ma o baara ha mba, o kweghi ka ha kwuo okwu, n’ihi na ha matara na o bu Kraist.

⁴² Mgbe chi boru, o puru gaa ebe naani ya no. Ndi mmadu no na-achoghari ya; mgbe ha bjaruru ebe o no, ha gbalisiri ike ime ka o ghara ihapu ha. ⁴³ Ma o siri ha, “**Aghaghi m ikwusa ozioma alaeze Chineke n’obodo ndi ozo, n’ihi na o bu n’ihi ya ka e zitere m.**” ⁴⁴ O gara n’ihu na-ekwusa ozioma n’ulo ekpere niile di na Judia.

5

Okpukpo ndi mbu na-eso uzo ya

¹ Otu oge, ka Jisos guzo n’akuku odo mmiri Genesaret.* Igwe mmadu gbara ya gburugburu ka ha nuru okwu Chineke. ² O huru n’onu mmiri ahụ, ugbo mmiri abuo nke ndi okuazu nwe ha hapuru gaa isa ugbo ha ji egbuazu. ³ O banyere n’ime otu ugbo mmiri ndi ahụ, nke bu nke Saimon, o rioro ya ka o kworo ya banyetu ntakiri n’ime mmiri. O noduru ala n’ime ya bido na-ezi igwe mmadu ihe.

⁴ Mgbe o kwusiri okwu, o gwara Saimon si, “**Banyetukwuo n’ime mmiri, tunye ugbo gi ka i gbuteazu.**”

⁵ Saimon zara si, “Nna anyi ukwu, anyi rusiri oru ike abali niile na-egbutaghi ihe obula, ma otu i siri kwuo, aga m awunye ugboazu niile.”

⁶ Mgbe ha mere nke a, ha gbute otutuazu nke mere na ugboazu ha malitere idokasi. ⁷ Ha kpoo ndi okuazu ibe ha no n’ugbo mmiri ozo ka ha bia nyere ha aka. Ha biara kpojuazu n’ugbo mmiri abuo ahụ nke malitere imikpu.

⁸ Ma mgbe Saimon Pita huru nke a, o dara n’ukwu Jisos si, “Si n’ebe m no puo, Onyenwe m, n’ihi na abu m onye mmehie.” ⁹ N’ihi na o juru ya na ndi ya na ha so anya ihu otutuazu ndi a ha gbute. ¹⁰ O buladi Jemis na Jon umu Zebedi, ndi ha na Saimon na-aruko oru, ka ihe a jukwara anya.

* 5:1 5:1 Maobu, osimiri Galili

Mgbe ahụ Jisọs gwara Saimon sị, **“Atụla egwu, n’ihi na site ugbo a gaa n’ihu, i ga na-akụta mmadụ.”** ¹¹ Mgbe ha kwọputara ụgbọ mmiri ha n’elu ala, ha hapụrụ ihe niile soro ya.

Nwoke onye ekpenta

¹² Mgbe Jisọs nọ n’otu obodo, otu nwoke onye ekpenta juru ahụ, b́jara daa, kpudo ihu ya n’ala mgbe ọ hụrụ ya, rịọ ya sị, “Onyenwe m, ọ b́rụ na i chọrọ, i pụrụ ime ka m di ọcha.”

¹³ Jisọs setipụrụ aka ya metụ ya sị, **“Achọrọ m, b́rụ onye di ọcha!”** Ngwangwa ekpenta ahụ hapụrụ ya.

¹⁴ O nyere ya iwu, **“A gwakwala onye ọb́la, kama gaa gosi onye nch́aja onwe gi, ch́ọkwa aja di ka Mosis nyere n’iwu maka ime ka i di ọcha, ka ọ b́rụ ihe ama nye ha.”**

¹⁵ Ma aḱkọ banyere ya gbasara karíja, nke mere na igwe mmadụ b́jara inrụrụ ihe ọ na-ekwu, na ka a gwọkwa ha nríja nríja. ¹⁶ Ma site n’oge ruo n’oge, Jisọs na-ewezuga onwe ya gaa n’ebe ọ ga-anọ naanị ya ikpe ekpere.

Ogwugwo onye aḱkọ ahụ ya kponwuru akponwu

¹⁷ Otu ụbọchí, mgbe ọ nọ na-ezi ndi mmadụ ihe, ndi Farisii na ndi ozizi iwu (sitere n’obodo nta niile di na Galili na Judia na Jerusalem b́ja nọd́kwa ebe) ahụ. Ike Chineke d́nyekwaara ya igwo ndi ọŕja. ¹⁸ N’oge ahụ ndi ikom ụfọdụ bu otu nwoke aḱkọ ahụ ya kponwuru akponwu n’ihe ndina ya, b́jara gbalíja isite n’onu ụzọ ụlọ ahụ bubata ya togbo ya n’ukwu ya. ¹⁹ Mgbe ha na-enweghí ike ime nke a n’ihi igwe mmadụ, ha rigooro n’elu ulọ, site n’oghere wetuo nwoke ahụ n’ute ya n’etiti igwe mmadụ n’ihu Jisọs.

²⁰ Mgbe Jisọs hụrụ okwukwe ha, ọ siri, **“Enyi m, a gbagharala gi mmehie gi.”**

²¹ Ndi Farisii na ndi ozizi iwu malitere iche n’ime obi ha sị, “Onye bu onye a na-ekwulu Chineke? Onye pụrụ igbaghara mmadụ mmehie, ma ọ b́ghí naanị Chineke?”

²² Mgbe Jisọs matara ihe ha na-aju, ọ zara ha sị, **“Gini mere unu ji na-eche ihe ndi a n’obi unu?”** ²³ **Olee nke ka mfe ikwu: Ọ bu a gbagharala gi mmehie gi niile, ka ọ bu i sị, Bilie jee ije?** ²⁴ **Ma ka unu mata na Nwa nke Mmadu nwere ikike n’uwa igbaghara mmehie.”** Ọ siri onye ahụ aḱkọ ahụ ya kponwuru akponwu, **“Asi m gi, bilie, chirí ute gi laa n’ulo gi!”** ²⁵ Ngwangwa, o biliri ọtọ n’ihu mmadụ niile, chirí ihe ndina ya bido na-eto Chineke na-ala n’ulo ya. ²⁶ Ihe ndi a juru onye ọb́la anya, ha tokwara Chineke. Oke egwu juputakwara ha n’ahụ, ha siri, **“Anyi ahula ihe ebube taa.”**

Okpukpo Livayi

²⁷ Mgbe nke a gasiri, ọ pụrụ hu otu onye ọna ụtụ aha ya bu Livayi, ka ọ nọdurụ ala n’ulo inakota ụtụ ya. Ọ siri ya, **“Soro m.”** ²⁸ Ngwangwa, o biliri, hapu ihe niile soro ya.

²⁹ Emesíja, Livayi kwadooro Jisọs oke oriri n’ulo ya, ọtutu igwe ndi ọna ụtụ na ndi ọzọ soo ha n’oriri ahụ. ³⁰ Ma ndi Farisii na ndi ozizi iwu tamuru ntamu na-aju ndi na-eso ụzọ ya sị, **“Gini mere unu ji soro ndi ọna ụtụ na ndi mmehie na-erikọ nri na-anukokwa ihe ọnuu?”**

³¹ Jisọs zara sị, **“Mkpa dib́ja adighi akpa ndi ahụ di ike, kama ọ bu ndi ahụ na-esighi ike.”** ³² **Abiaghi m ikpo ndi ezi omume, kama ab́jara m ikpo ndi mmehie ka ha chegharja.”**

Ajuju banyere ibu onu

³³ Ha siri, **“Ndi na-eso ụzọ Jon na ndi na-eso ụzọ ndi Farisii na-ebu onu, na-ekpe ekpere oge niile, ma ndi na-eso ụzọ gi na-eri, na-anukwa.”**

³⁴ Jisọs siri ha, **“Ndi a kporo oriri n’olulu di na nwunye, ha ga-ebu onu mgbe ha na onye na-alu nwunye oheru no?”** ³⁵ **Ma oge na-ab́ja mgbe a ga-ewepu onye na-alu nwunye n’etiti ha, mgbe ahụ ka ha ga-ebu onu.”**

³⁶ Ọ t́uru ha ilu a, **“O nweghi onye na-adokara akwa oheru were ya kwachie akwa ochie. Ọ b́rụ na e mee nke a, ọ putara na a dowaala akwa oheru ahụ n’ihi na nke ahụ eji kwachie ya agaghí adaba.”** ³⁷ **N’uzo di otu a kwa, mmadu adighi agbanye mmanya oheru di ike n’ime karama akpukpo ochie. N’ihi na ike si na mmanya oheru ahụ ga-eme ka karama ahụ gbawaa. Mmánya ahụ ga-awufukwa, karama ahụ a laa n’iyi.** ³⁸ **Ma ọ di mma igbanye mmanya oheru n’ime karama akpukpo oheru.** ³⁹ **O nweghi onye nusiri mmanya ochie ga-achọ inu mmanya oheru, n’ihi na ọ ga-asi, ‘Nke ochie ahụ ka mma.’”**

¹ N'otu ụbọchị izuike, mgbe Jisọs na-agafe n'ubi a kuru ọka. Ndi na-eso ụzọ ya malitere ighoro ụfọdu n'ime ogbe ọka ndi ahụ, na-amazu ha n'aka, ma na-ata ha.

² Ụfọdu ndi Farisii siri, "Gini mere unu ji na-eme ihe megidere iwu n'ụbọchị izuike?"

³ Jisọs zara ha si, **"Ọ bu na unu agutaghị ihe Devid mere mgbe agụụ guru ya na ndi so ya?"** ⁴ **Otu o si banye n'ulo Chineke, were achicha a na-eche n'ihu ya, nyetukwa ndi ya na ha so, achicha nke onye obula na-ekwesighi ita ma o bughị naanị ndi nchujaja."** ⁵ Mgbe ahụ o gwara ha si, **"Nwa nke Mmadu bu Onyenwe Ụbọchị Izuike."**

⁶ N'ụbọchị izuike ozo, o banyere n'ulo ekpere na-ezi ihe. Otu nwoke nokwa n'ebe ahụ onye aka nri ya kponwuru akponwu. ⁷ Ndi Farisii na ndi ode akwukwo na-achọ ụzọ ha ga-esi boo ya ebubo, ya mere ha lekwasiri ya anya ihu ma o ga-agwo oria n'ụbọchị izuike. ⁸ Ma ebe o maara ihe ha na-ezube n'obi ha, o kporo nwoke ahụ nke aka ya kponwuru akponwu si ya, **"Bilie bja guzoro n'etiti ebe a."** Nwoke ahụ putara bja guzoro ebe ahụ.

⁹ Mgbe ahụ Jisọs siri ha, **"Ka m juo unu, gini ziri ezi n'iwu ime n'ụbọchị izuike; o bu ime ihe oma ka o bu ime ihe ojoo; izoputa ndu ka o bu ila ndu n'iyi?"**

¹⁰ Mgbe o lesiri ha niile anya gburugburu, o siri ya, **"Setipu aka gi."** O mere nke a, aka ya dikwara mma ozo. ¹¹ Ha were iwe nke ukwu ma malite na-ekwuritara n'etiti onwe ha ihe ha nwere ike ime Jisọs.

Ndi ozi iri na abuo

¹² N'ụbọchị ndi ahụ, o gara rigoro n'elu ugwu ikpe ekpere. O noro abali ahụ niile na-ekpe ekpere nye Chineke. ¹³ Mgbe chi boro, o kporo ndi niile na-eso ụzọ ya, site n'ime ha horo mmadu iri na abuo ndi o kporo ndi ozi ya.*

¹⁴ Saimon (onye o kporo Pita) na Andru nwanne ya,

Jemis

Jon,

Filip

Batalomi.

¹⁵ Matiu

Tomos,

Jemis nwa Alfios,

Saimon onye a na-akpo Zilot.

¹⁶ Judas nwa Jemis

na Judas Iskariot onye raara ya nye.

Ngozi na obubu onu

¹⁷ Ya na ha ridatara ga n'ebe ala di larii. Igwe ndi na-eso ụzọ ya na oke igwe mmadu sitere na Judia, na Jerusalem nakwa obodo di na nsotu mmiri nke Taja na Saidon. ¹⁸ Ndi bjara inuru okwu ya na ka a gwo ha oria ha. A gwokwara otutu ndi mmuo na-adighi ocha na-esogbu. ¹⁹ Igwe mmadu ahụ gbaliri imetu ya aka, n'ihu na ike di ukwu si ya n'ahu na-apu na-agwo ha niile.

²⁰ O weliri anya lee ndi na-eso ụzọ ya, si ha,

**"Ngozi na-adiri unu bu ndi ogbenye,
n'ihu na alaeze Chineke bu nke unu.**

²¹ **Ngozi na-adiri unu ndi aguu na-agu ugbu a,
n'ihu na afọ ga-eju unu.**

**Ngozi na-adiri unu ndi na-ebe akwa ugbu a,
n'ihu na unu ga-achi ochi.**

²² **Ngozi na-adiri unu mgbe ndi mmadu na-akpo unu asi,
mgbe ha na-achupu unu, na-akpari unu,
na-aju aha unu,**

n'ihu Nwa nke Mmadu.

²³ **"Nurjanu onu ma wuliekwanu elu n'ihu onu n'ụbọchị ahụ, n'ihu na ugwo oru unu di ukwu n'eluigwe. N'ihu na otu a ka ndi nna nna ha mesoro ndi amuma.**

²⁴ **"Ma ahuhu na-adiri unu ndi ogaranya,
n'ihu na unu eketala nkasiobi unu.**

²⁵ **Ahuhu na-adiri ndi afọ juru ugbu a,
n'ihu na agu ga-agukwa unu.**

* **6:13** 6:13 Mgbe obula i na-achọ inwe mkpebi banyere ihe di mkpa, weputa oge kpee ekpere dika Jisọs mere n'amaokwu iri na abuo ruo nke iri na ato.

Ahụhụ na-adiri ndi na-achi ochi ugbo a,
n'ihu na unu ga-eru uju, bee akwa.

²⁶ Ahụhụ na-adiri unu mgbe ndi mmadu niile na-ekwu okwu oma gbasara unu,
n'ihu na otu a ka ndi bu nna ha mesoro ndi amuma ugha."

Ihu ndi iro n'anya

²⁷ "Ma a na m agwa unu ndi na-ege m nti: hunu ndi iro unu n'anya, mekwaaranu ndi kporo unu asi ihe oma. ²⁸ Gozienu ndi na-abu unu onu, ma kpekwaaranu ndi na-akpari unu ekpere. ²⁹ O buru na onye obula a maa gi ura n'otu nti, tughariara ya nti gi nke ozo. O burukwa na onye obula anara gi uwe ahụ gi, nyekwa ya uwe ime ahụ gi. ³⁰ Nye onye obula rioro gi ihe. O burukwa na mmadu ewere ihe bu nke gi, agala inaputa ya. ³¹ Dika unu si choo ka ndi mmadu mesoo unu, sitekwanu otu a na-emeso ha.

³² "O buru naanị ndi huru unu n'anya ka unu na-ahu n'anya, gini ga-abu uru unu? N'ihu na obuladi ndi mmehie, o bu ndi huru ha n'anya ka ha na-ahukwa n'anya. ³³ O burukwa naanị ndi na-emere unu ihe oma ka unu na-emere ihe oma, gini ga-abu uru unu? N'ihu na ndi mmehie na-enyekwara ndi na-enyere ha aka aka. ³⁴ O burukwa na unu agbazinye naanị ndi nwere ike ikwughachi unu ihe, gini ga-abu uru unu? N'ihu na ndi mmehie na-agbazinyekwa ndi mmehie ibe ha na-atu anya ka a kwughachikwa ha n'ozuzu oke. ³⁵ Hunu ndi iro unu n'anya, na-emekwa ezi ihe nye ha, gbazinyenu ndi no na mkpa ihe ha choo, na-eleghi anya na ha ga-akwughachi unu. Mgbe ahụ, ugwo oru unu ga-adị ukwu, unu ga-egosikwa na unu bu umu nke Onye kachasi ihe niile elu, n'ihu na ebere ya na-adiri ndi ajo omume na ndi na-enweghi mmuo ekele n'ime ha. ³⁶ Nweenu obi ebere di ka Nna unu si nwee obi ebere.

Ikpe ndi ozo ikpe

³⁷ "Unu ekpela ndi ozo ikpe, ka a ghara ikpekwa unu ikpe. Unu amala ndi ozo ikpe ka a ghara ima unu ikpe. Gbaghanu ndi ozo, a ga-agbagharakwa unu. ³⁸ Nyenu, n'ihu na a ga-enyekwa unu. Onyinye unu ga-anata ga-abu nke juru eju, nke a biadara nke oma, yokotakwa ayokota nke na-ebubiga oke ka a ga-adokwasi gi n'ahu; n'ihu na o bu ihe i na-eji atụ ihe ka a ga-eji tuoro gi."

³⁹ O tukwaara ha ilu a, "Onye isi o puru idu onye isi ihe ya? Ha abuo o gaghi adaba n'ime olulu? ⁴⁰ Onye na-eso uzo onye ozizi anaghi akari onye nkuzi ya, kama mgbe o mutasiri o ga-amata ihe di ka onye nkuzi ya.

⁴¹ "Gini mere i ji elee ntakiri ahija di nwanna gi n'anya, ma i dighi ahuta obodobo osisi di gi onwe gi n'anya? ⁴² I ga-esi anaa si nwanna gi, 'Nwanna a, ka m wepu gi ntakiri ahija di gi n'anya,' mgbe gi onwe gi na-ahughi obodobo osisi di gi n'anya? Gi onye ihu abuo, buru uzo wepu obodobo osisi di gi n'anya ka i nwee ike ihuzi uzo nke oma wepu ntakiri ahija di nwanna gi n'anya.

Osisi na mkpuru ya

⁴³ "Ezi osisi adighi ami mkpuru ojo. O dikwaghị osisi ojo na-ami mkpuru oma. ⁴⁴ O bu mkpuru osisi miri ka e ji ama udi osisi o bu. Ndi mmadu adighi aghota fiig site n'osisi ogwu, otu a kwa o nweghi onye na-aghota mkpuru grepu n'obi ogwu. ⁴⁵ Ezi mmadu na-esite n'aku oma juru ya obi na-aruputa ezi oru, otu a kwa, ajo mmadu na-esite n'obi ojo ya na-aruputa ajo oru. N'ihu na ihe obula di mmadu n'obi bu ihe na-aputa n'onu ya.

Onye amamihe na onye nzuzu wuru ulo

⁴⁶ "Gini mere unu ji na-akpo m, 'Onyenwe anyi, Onyenwe anyi,' ma unu adighi eme ihe m kwuru? ⁴⁷ Achoro m igosi unu ihe onye obula na-abiakwute m nke na-anu okwu m, ma na-ejikwa ihe o na-anu akporo ihe, yiri. ⁴⁸ Onye ahụ yiri nwoke wuru ulo, onye gwumiri ala, doo ntala ulo ahụ n'elu oke nkume. Mgbe idee mmiri bjara were ike ya tie n'ulo ahụ, o nweghi ike ime ka o maa jijiji n'ihu na e wusiri ya ike. ⁴⁹ Ma onye ahụ nru okwu m, nke na-ejighi ihe o nru mee ihe, di ka nwoke wukwasiri ulo ya n'elu ala, nke na-enweghi ntala obula. Mgbe idee mmiri bjara were ike ya tie n'ulo ahụ, ulo ahụ dara daruo ala, odida ya di ukwu."

¹ Mgbe o kwusiri okwu ndi a nye ndi na-ege ya nti, o banyere na Kapanom. ² Ma e nwere otu ochiagha* nke nwere otu ohu nwoke o huru n'anya. Onye no n'oria na n'onu onwu. ³ Mgbe o nuru ihe banyere Jisos, o zipuru ufodu ndi okenye ndi juu ka ha gaa rioro ya ka o bia gwoo ohu ya. ⁴ Mgbe ha biakwutere Jisos, ha riosiri ya aririo ike si, "O kwesiri ka i mere ya ihe a. ⁵ N'ihu na o huru obodo anyi n'anya. O wukwaara anyi ulo ekpere." ⁶ Jisos sooro ha gawa.

Ma mgbe o no nso n'ulo ya, onye ochiagha ahụ zipuru ndi enyi ya ka ha ga si ya, "Onyenwe anyi, esogbukwala onwe gi, n'ihu na etorughị m ka i bata n'okpuru ulo m. ⁷ O bu ya mere na-echeghi m na m toruru iputa bia zute gi. Ma kwuo okwu, o ga-agwo kwa odibo m. ⁸ N'ihu na mu onwe m bukwa onye no n'okpuru ikike ochichi, nwee ndi agha no n'okpuru m. Ana m asi onye nke a 'gaa,' o gaa, sikwa onye nke ozo 'bia,' O bia. Ana m asi ohu m, 'mee nke a,' o na-emekwa ya."

⁹ Mgbe Jisos nuru okwu niile a, o juru ya anya nke ukwu. O tughariri gwa igwe mmadu ndi na-eso ya si, "**Asi m unu, ahubeghi m okwukwe di otu a o buladi n'Izrel.**" ¹⁰ Mgbe ndi ozi ahụ laghachiri n'ulo, ha choputara na ahụ adila ohu ahụ mma.

Jisos akpolite nwa nwoke nwanyi di ya nwuru

¹¹ O ruo mgbe nwa oge gasiri, o gara n'obodo a na-akpo Nain. Ndi na-eso uzo ya na otutu igwe mmadu ndi ozo sooro ya gaa. ¹² Mgbe o na-abiaru nso n'onu uzo e si abata n'obodo ahụ, o nwere otu nwoke nwuru anwu nke a na-ebupu, otu nwa nke nne ya muru. Nne ya ahụ bu nwanyi di ya nwuru, oke igwe mmadu si n'obodo ahụ sonyekwara ya. ¹³ Mgbe Onyenwe anyi huru ya, o meere ya obi ebere ma si ya, "**Ebela akwa.**"

¹⁴ Mgbe ahụ o gara nso metu igbe ozu ahụ aka, ndi bu ya kwusiri. O siri, "**Nwokorobia, asi m gi bilie!**" ¹⁵ Nwoke ahụ nwuru anwu biliri, nodu ala, bido ikwu okwu, o kponyere ya nne ya.

¹⁶ Egwu turu ha niile, ha tokwara Chineke si, "Onye amuma di ukwu aputala n'etiti anyi, Chineke abjala inyere ndi ya aka!" ¹⁷ Akuko a banyere ya ruru Judia niile na obodo nta niile gbara ya gburugburu.

Jisos na Jon omee baptizim

¹⁸ Ndi na-eso uzo Jon kororo ya maka ihe ndi a niile. Jon kororo mmadu abuo n'ime ndi na-eso uzo ya, ¹⁹ zie ha ka ha jekwuru Onyenwe anyi juo ya ajuju si, "O bu gi bu onye ahụ ga-abia. Ka anyi ga-ele anya obibia onye ozo?"

²⁰ Mgbe umu nwoke ahụ biakwutere ya, ha siri, "Jon omee baptizim ziri anyi ka anyi juo gi si, 'O bu gi bu onye ahụ ga-abia ka anyi ga-ele anya obibia onye ozo?'"

²¹ Mgbe ahụ o gworo otutu ndi nwere oria, na nrija nrija di iche iche, na mmuo ojoo. O mekwara ka otutu ndi kpuru isi hu uzo ozo. ²² O zaghachiri ndi ozi ahụ si, "**Laghachinu azu gaa kororo Jon ihe unu huru na nke unu nuru; ndi kpuru isi na-ahu uzo, ndi ngwuro na-aga ije, ndi ekpenta ka a na-eme ka ha di ocha, ndi nti chiri na-anu ihe, a na-eme ka ndi nwuru anwu si n'onwu bilie, a na-ezisara ndi ogbenye ozioma.**" ²³ Ngozi na-adiri onye ahụ na-enweghi ihe mkpasu iwe n'ihu m."

²⁴ Mgbe ndi na-eso uzo Jon puru, Jisos bidoro igwa igwe mmadu ahụ okwu banyere Jon si, "**Gini ka unu gara n'ozara ihu? O bu ahijia achara nke ikuku na-ebughari?**" ²⁵ **Ma gini ka unu puru iga ihu? O bu nwoke yi uwe mara mma? E e, ndi na-eyi uwe di oke onuhia, ndi na-ebikwa n'oke oriri na oke onuhu bi n'uloze.** ²⁶ **Ma gini ka unu puru ka unu ga-ahu? O bu onye amuma? E, ana m a gwa unu, unu huru onye kariji onye amuma.** ²⁷ **O bu onye a bu onye ahụ e dere ihe banyere ya si,**

"'Aga m ezipu onyezi m n'ihu gi, onye ga-edozi uzo gi n'ihu gi.'"[†]

²⁸ **Agwa m unu, n'etiti ndi nwanyi muru, o dighi onye di ukwu karija Jon, ma onye dikarisi nta n'alaeze Chineke di ukwu karija ya."**

²⁹ (Ndi mmadu niile nuru nke a, tinyekwara ndi ona utu, nabatara n'uzo Chineke bu nke ziri ezi, n'ihu na Jon emela ha baptizim. ³⁰ Ma ndi Farisii na ndi ozizi iwu juru imezu ebumnobi Chineke nye ha onwe ha, n'ihu na ha anabataghi ka Jon mee ha baptizim.)

³¹ O gara n'ihu si ha, "**Ma gini ka m ga-eji tunyere ndi bi n'ogbo a? Gini ka ha yiri?**" ³² **Ha di ka umuntakiri no n'oma ahia na-akpo ibe ha oku na-asi,** "**Anyi gburu unu oja, ma unu adighi ete egwu.**"

* 7:2 7:2 O bu onye Rom. † 7:27 7:27 Mal 3:1

**Anyị hụrụ abụ ikwa ozu,
ma unu ebeghị akwa.'**

³³ N'ihị na Jọn omee baptizim b́jara na-erighị achicha maobu n'ụọ ihe on'ụnu ma unu siri, 'Mmụọ ojọọ bi n'ime ya.' ³⁴ Nwa nke Mmadu b́jara na-eri ihe oriri na-anukwa ihe on'ụnu, ma unu siri, 'Lee, onye oke oriri na onye oke anumanu, enyi ndi ọna utu na ndi mmehie.' ³⁵ Ma e sitela n'umu ya niile nwaputa amamihe n'onye ziri ezi."

Nwanyị onye mmehie etee Jisọs mmanu

³⁶ Otu onye n'ime ndi Farisii kporo ya oriri. O gara n'ulo onye Farisii ahụ, ma nodu ala n'uche nri. ³⁷ Ma otu nwanyị nke bi n'obodo ahụ, onye birila ndu mmehie, mgbe o matara na o no n'ulo onye Farisii ahụ na-eri nri, o jiri otu karama alabasta mmanu otite bata n'ulo ahụ. ³⁸ Ka o guzoro n'azu ukwu ya na-ebe akwa, o malitere iji anya mmiri ya na-awusa n'ukwu ya. O jiri agiri isi ya hichaa anya mmiri ahụ, sutu ukwu ya onu, ma wusa mmanu otite isi utu ahụ na ha.

³⁹ Mgbe onye Farisii ahụ kporo ya oriri huru ihe nke a, o kwuru n'obi ya si, "A si na nwoke a bu onye amuma, o gaara amata udi mmadu nwanyị a na-emetu ya aka bu, na o bu onye mmehie."

⁴⁰ Jisọs zara ya si, "Saimon, e nwere m ihe m choro igwa gi."

O siri ya, "Onye ozizi gwa m ya."

⁴¹ "Ndi ikom abuo ji onye na-ebinye ndi mmadu ego n'omuru nwa ugwo. Otu onye ji ya nari ego ise, onye nke ozo ji ya iri ego ise. ⁴² Mgbe ha na-enweghi ike ikwughachi ugwo ha ji ya, o gbaghara ha ugwo ahụ. Ugwu a, onye n'ime ha ga-ahu ya n'anya kari?"

⁴³ Saimon zara si, "O di m ka o bu onye nke o gbaghara ugwo di ukwu."

O siri ya, "I kpeziri."

⁴⁴ Mgbe ahụ o tughariri n'ebe nwanyị ahụ no gwa Saimon si, "I huru nwanyị a? A batara n'ulo gi, i kunyeghi m mmiri ka m saa ukwu m, ma nwanyị a ejirila anya mmiri ya sachaa ukwu m, jirikwa agiri isi ya hichaa ha. ⁴⁵ I sutughi m onu, ma kengbe m batara n'ulo a, o zubeghi ike isutu ukwu m onu. ⁴⁶ I teghi m mmanu obula n'isi, ma lee, o werela mmanu otite isi utu wukwasị m n'ukwu. ⁴⁷ Ya mere, ana m agwa gi si, a gbagharala ya mmehie ya niile o mehiere, n'ihị na o nwere ihunanya di ukwu. Ma onye nwetara mgbaghara di nta, na-enwe ihunanya di nta."

⁴⁸ Mgbe ahụ o gwara ya si, "A gbagharala gi mmehie gi."

⁴⁹ Ma ndi ozo soro ya nodu na-eri nri bidoro ikwu n'etiti onwe ha na-asi, "Onye bu onye a nwere ike o buladi igbaghara mmehie?"

⁵⁰ O siri nwanyị ahụ, "Okwukwe gi azoputala gi, laa n'udo."

8

Akuko ogha mkpuru

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, o gara n'obodo ukwu niile na n'obodo nta niile na-ekwusa ma na-ewetakwara ndi mmadu ozioma nke alaeze Chineke. Ndi ozi iri na abuo ahụ sokwa ya, ² na umu nwanyị ufodu ndi a chupuru mmuọ ojọọ site n'ime ha, gwokwa ha nri nri: Meri Magdalin onye e sitere n'ime ya chupu mmuọ ojọọ asaa, ³ na Joana nwunye Chuzza onye na-elekota uloeze Herod na akụ ya niile, na Suzana, na otutu ndi ozo ndi ji akụ ha na-enyere ha aka.

⁴ Mgbe oke igwe mmadu gbakoro ha na ndi mmadu si n'obodo di iche iche biakwute ya. O turu ha ilu a si, ⁵ "Ogha mkpuru puru iku mkpuru ya, mgbe o no na-agma mkpuru ndi a, ufodu n'ime mkpuru ahụ dara n'akuku uzo ebe ndi mmadu zoro ha ukwu, umu nnu n'biakwara turia ha loo. ⁶ Ufodu n'ime ha dakwasiri n'elu nkume. Mgbe ha puputara choo ito, ha kponwuru n'ihị na mgborogwu ha enweghi ike imata mmiri mkpuru ahụ ga-eji di ndu. ⁷ Ufodu dara n'etiti ogwu, ogwu ndi a sooro ha puo ma kpagbuo ha. ⁸ Ufodu n'ime mkpuru dara n'ezi ala. Ha puputara, too, mja mkpuru di otu nari n'onuogugu."

Mgbe o kwusiri nke a, o siri ha, "Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru."

⁹ Ndi na-eso uzo ya juru ya ihe ilu a putara. ¹⁰ O siri, "O bu unu ka e nyere imata ihe omimi niile nke alaeze Chineke, ma ndi ozo ga-anu ya naani n'ilu. Site n'uzo di otu a,

"ha ga na-ele anya, ma ha agaghi ahụ ihe obula.

Ha ga na-anu nti ma ha agaghi aghota ihe obula.*

¹¹ “Nke a bụ nkowa ilu ahụ. Mkpurụ ahụ bụ okwu Chineke. ¹² Mkpurụ dara n’akụkụ ụzọ nọchiri anya ndị nūrū okwu Chineke, ma ekwensu bjara napụ ha okwu ahụ n’obi ha, ka ha ghara ikwere ma nwetakwa nzọpụta. ¹³ Mkpurụ ndị ahụ dara n’elu nkume nọchiri anya ndị nūrū okwu Chineke jiri ọnụ nabata ya, ma ha enweghị mgborogwu n’ime ha. Ha na-ekwere naanị nwa oge nta, ma mgbe ọnwunwa bjara ha na-adachapụ. ¹⁴ Mkpurụ nke dara n’etiti ogwu nọchiri anya ndị nūrū okwu Chineke, ma mgbe ha na-aga n’uzọ ha, echiche banyere akụ na ihe ụtọ nke ụwa na-akpagbu okwu ahụ, mee ka ha ghara ịmị mkpurụ. ¹⁵ Ma mkpurụ ndị ahụ dara n’ezi ala nọchiri anya ndị jiri obi ghere oghe na mmụọ ziri ezi nabata okwu ahụ ma werekwa ndidi mịpụta mkpurụ.

Iheokụ dī n’elu ihe ndokwasị

¹⁶ “**Ọ dighị onye ọbụla, nke na-amunye oriọna zoo ya n’ime igbe maobụ donye ya n’okpuru ihe ndina. Kama, ọ na-adokwasị ya n’elu ihe idọba okụ ka ndị ọbụla na-abata n’ulo ahụ jiri ya hụ ụzọ.** ¹⁷ Ọ dighị ihe ọbụla zero ezo nke na-agaghị emesia pụta ihè, ọ dīkwaghị ihe ọbụla dī nzuzo nke a na-aghaghị eme ka ọ pụta ihè. ¹⁸ Ya mere, kpacharanụ anya otu unu si ege ntị. N’ihi na ọ bụ onye ahụ nwere ihe ka a ga-enye kariya, ma onye ahụ na-enweghị, ọ bụladị nke o nwere, ka a ga-anapụ ya.”

Nne Jisọs na umunne ya nwoke

¹⁹ N’oge a, nne ya na umunne ya nwoke bīakwutere ya. Ma ha enweghị ike ịbjaru ya nso n’ihi igwe mmadu. ²⁰ Otu onye gwara ya si, “Nne gị na umunne gị ndị nwoke guzo n’ezi, ha chorọ ihu gị.”

²¹ Ọ zara si, “**Nne m na umunne m ndị nwoke bụ ndị ahụ na-anụ okwu Chineke ma jiri ya mere ihe.**”

Jisọs emee ka ebili mmiri dajụ

²² Otu ubochi, ya na ndị na-eso ụzọ ya banyere n’ugbo mmiri, ọ siri ha, “**Ka anyị gafee n’ofe nke ozo nke osimiri.**” Nke a mere ha ji nupụ ugbo, ²³ ma mgbe ha na-aga, ọ rahuru ụra. Oke ifufe malitere ife n’elu ọdọ mmiri ahụ, nke mere na mmiri na-awubanye n’ime ugbo ha, mee ka ha nọrọ n’oke nsogbu.

²⁴ Ha gara kpotee ya na-eti mkpu, “Nna anyị ukwu! Nna anyị ukwu! Lee na anyị n’ala n’iyi!”

Ọ biliri, baara ifufe na ebili mmiri ahụ mba. Ha dara jụ, ebe niile dekwara jii. ²⁵ Ọ siri ha, “**Ebee ka okwukwe unu dī?**”

Ha ji oke egwu na oke iju anya jurita onwe ha si, “Onye bụ onye a? Ọ na-enye ọ bụladị ifufe na ebili mmiri iwu, ha na-añakwa ya ntị.”

Ogwugwo nwoke mmụọ ojọọ ji

²⁶ Ha kworo ugbo mmiri rute n’ala Gerazin,[†] nke dī n’ofe mmiri Galili. ²⁷ Mgbe o si n’ugbo mmiri riputa n’elu ala, otu nwoke obodo ahụ onye mmụọ ojọọ bi n’ime ya zutere ya. Nwoke a ebighi n’ulo maobụ yie uwe ogologo oge, ma ebe obibi ya bụ ebe a na-eli ozu. ²⁸ Mgbe ọ huru Jisọs, ọ bjara daa n’ihu ya, tie mkpu n’oke olu si, “Gini ka mụ na gị nwekorọ Jisọs, Ọkpara Chineke Onye kachasi ihe niile elu? Biko arịo m gị, atala m ahụhụ.” ²⁹ N’ihi na o nyela mmụọ ahụ na-adighi ocha iwu ka o site n’ime ya pụta. Otutu oge, mmụọ ojọọ a na-ejidesi ya ike, n’agbanyeghi na eji udo igwe kee ya aka na ukwu, debe ebe a na-eche ya nche, ọ na-adobisi udo igwe e ji kee ya, mmụọ ojọọ a na-eduru ya gaa n’ime ozara.

³⁰ Jisọs juru ya si, “**Gini bụ aha gị?**”

Ọ zara si, “Lijion,” n’ihi na igwe mmụọ ojọọ bi n’ime ya. ³¹ Ha riosiri ya aririọ ike ka ọ ghara inye ha iwu ka ha banye n’Abis.

³² Igwe ezi nọ n’akuku ugwu dī ebe ahụ nso na-akpa nri. Mmụọ ojọọ ndi a rioro Jisọs ka o nye ha ike ka ha banye n’ime ha. Jisọs nyere ha ike. ³³ Mmụọ ojọọ ndi ahụ sitere n’ime nwoke a puo banye n’ime ezi ndi ahụ, igwe ezi ahụ niile sitere na mkputamkpu ala onu mmiri ahụ gbara oso dabanyechaa n’ime mmiri ebe osimiri riri ha.

³⁴ Mgbe ndi na-elekota ezi ahụ huru ihe mere, ha gbara oso gaa n’ime obodo na n’obodo nta niile dī gburugburu ebe ahụ kosaa ihe mere. ³⁵ Ndi mmadu putara ihu ihe mere. Mgbe ha rutere ebe Jisọs nọ, ha huru nwoke ahụ e si n’ime ya chupu mmụọ ojọọ ndi ahụ, ebe ọ noduru ala yiri uwe ma norokwa n’ezi uche ya. Egwu turu ha. ³⁶ Ndi huru ka ihe a si mee kororo ha ka e siri gworo onye ahụ mmụọ ojọọ na-esogbu.

³⁷ Mgbe ahụ, ndi niile bi na Gerazin na n’obodo gbara ebe ahụ gburugburu rioro Jisọs

[†] 8:26 8:26 N’akwukwo ochie ufodu, i nwere ike hu Gadarin.

ka o hapuru ha obodo ha, n'ih i na egwu di ukwu tu ru ha. O banyekwara n'ime ugbo mmiri ah u laghachi.

³⁸ Nwoke a e sitere n'ime ya chupu mmuo ojoo rioro ya ka o soro ya ma o zilagara ya, si ya, ³⁹ **"Laghachi n'ezinaulo gi kororo ha ihe niile Chineke meere gi."** Nwoke ah u lara, gbasaa akuko ihe Jisos meere ya n'obodo ah u niile.

Nwa agbogho nwuru anwu na nwanyi onye oria

⁴⁰ Mgbe Jisos loghachiri, igwe mmadu nabatara ya n'ih i na ha niile na-eche ya. ⁴¹ Mgbe ah u otu nwoke nke aha ya bu Jairos, onye bu onyeisi n'ulo ekpere, b jara daa n'ala n'ukwu Jisos na-ario ya ka o bja n'ulo ya. ⁴² N'ih i na otu nwata nwanyi o mutara naan i ya, nke gbara af o iri na abuo no n'onu onwu.

Mgbe o na-aga, igwe mmadu ah u na-akpagbu ya. ⁴³ O di otu nwanyi n'etiti ha nke nori na-aria oria oruru obara af o iri na abuo, onye mefuru ihe niile o ji n'aka ndi dibia, ma o dighi onye nwere ike igwo ya. ⁴⁴ O sitere n'azu ya metu onu uwe ya aka. Ngwangwa, oria oruru obara ah u kwusikwara.

⁴⁵ Jisos siri, **"Onye meturu m aka?"**

Mgbe o na-enweghi onye putara kwuo si na o bu ya. Pita gwara ya si, "Nna anyi ukwu, igwe mmadu gbara gi gburugburu na-adakwasikwa gi."

⁴⁶ Ma Jisos siri, **"Otu onye meturu m aka; amatara m na ike esitela n'ime m puo."**

⁴⁷ Mgbe nwanyi ah u huru na o dikwaghi ihe o nwere ike ime iji zoo onwe ya, o ji ima jijiji bja daa n'ukwu ya. N'ihu mmadu niile, o kororo ihe mere o ji metu ya aka na otu e si gwoo ya n'otu ntabi anya. ⁴⁸ O gwara ya si, **"Ada m nwanyi, okwukwe gi agwoola gi. Laa n'udo."**

⁴⁹ Mgbe o ka no na-ekwu okwu, otu onye si n'ulo Jairos bu onyeisi ulo ekpere, b jara si, "Ada gi nwanyi anwoola, enyewala onye ozizi nsogbu ozo."

⁵⁰ Ma mgbe Jisos nuru ozi a, o zara ya si, **"Atula egwu, naan i kwere, a ga-agwo kwa ya."**

⁵¹ Mgbe o rutere n'ulo Jairos, o kweghi ka onye obula soro ya baa n'ime ulo ah u ma o bughi naan i Pita, Jon, Jemis, nne na mna nwata ah u. ⁵² N'oge ah u, ha niile no na-ebe akwa na-eru uju maka nwata ah u. O siri ha, **"Unu ebezila akwa, n'ih i na o nwughi anwu kama o no n'ura."**

⁵³ Ha chiri ya ochi, n'ih i na ha matara na o nwuru anwu. ⁵⁴ Ma o jidere ya n'aka, si, **"Nwa m, bilie!"** ⁵⁵ Mmuo ya loghachiri, o bilitekware mgbe ah u. O gwakwara ha ka ha chooro ya nri ka o rie. ⁵⁶ Ihe a gbara ndi muru ya ghari ma o nyere ha iwu ka ha ghara ikoro onye obula ihe mere.

9

Jisos ezipu ndi ozi iri na abuo

¹ Mgbe o kpokotara ndi ozi iri na abuo ah u, o nyere ha ike na ichi isi n'ebe mmuo ojoo niile no na igwo oria di iche iche. ² O nyere ha ikike, zipu ha ikwusa alaeze Chineke na igwo ndi nri nri. ³ O gwara ha si, **"Unu ewerekwala ihe obula maka njem a, maobu mkpanaka maobu akpa, maobu achicha maobu ego maobu uwe abuo. Ulo obula unu banyere, nogidenu n'ebe ah u ruo mgbe unu hapuru obodo ah u. Ma ebe obula a na-anabataghi unu, kuchapunu aja di n'ukwu unu mgbe unu na-anu n'obodo ah u, ka o buru ihe ama megide ha."** ⁶ Ha gara n'obodo nta niile na-ekwusa ozioma na-agwo kwa ndi oria n'ebe niile.

⁷ Mgbe Herod onye ochichi nuru akuko banyere ihe niile merenu, o gbagwojuru ya anya n'ih i na ufodu mmadu na-asi, na Jon omee baptizim esitela na ndi nwuru anwu bilie. ⁸ Ndi ozo na-asi na Iajia aputala, ebe ndi ozo na-asi na otu n'ime ndi amuma ochie apatakwalu ndu ozo. ⁹ Ma Herod siri, "Mu onwe bipuru isi Jon. Onye bukwa onye a nke m na-anu ihe banyere ya?" O guru ya agu ihu ya.

Jisos enye puku mmadu ise nri

¹⁰ Mgbe ndi ozi a lotara, ha kororo ya ihe niile ha mere. O kpoo ha gaa n'obodo a na-akpo Betsaida ebe ha ga-anu naan i ha. ¹¹ Ma mgbe igwe mmadu matara nke a, ha sooro ya. O nabatara ha ma gwakwa ha okwu maka alaeze Chineke. O gwokwara ndi niile o di mkpa na-emere ka ah u di ha mma.

¹² Mgbe anwu bidoro ida, ndi na-eso uzo ya iri na abuo biakwutere ya si ya, "Zilaga igwe mmadu a ka ha gaa n'ime obodo na n'obodo nta ndi gbara ebe a gburugburu, ka ha chotara onwe ha nri na ebe ndina n'ih i na ebe a anyi no bu ozara."

¹³ O zara ha si, **"Unu nye ha nri ka ha rie."**

Ha zaghachiri ya si, “Anyị nwere naanị ogbe achicha ise na azụ abụọ. Ma ọ bughị na anyị ga aga zuọra mmadụ ndị a niile nri.”¹⁴ Ndị nọ n’ebe ahụ ruru puku ndị nwoke ise.

Ọ gwara ndị na-eso ụzọ ya si, **“Meenụ ka ha nọdụ ala n’igwe n’igwe, iri mmadụ ise, iri mmadụ ise.”**¹⁵ Ha mere otu ahụ, mee ka ha niile nọdụ ala.¹⁶ O weere ogbe achicha ise na azụ abụọ ndị ahụ, lელიe anya n’elugwe, gozie ma nyawaa ha, nye ndị na-eso ụzọ ya ka ha keere igwe mmadụ ahụ.¹⁷ Ha niile riri rijuokwa afo, a tụtukọtara ihe fọdurụ, tụtujuo nkata iri na abụọ n’iberibe achicha fọdurụ.

Ogbugba ama Pita

¹⁸ Otu ụbọchị mgbe ọ nọ naanị ya na-ekpe ekpere, ndị na-eso ụzọ ya bjakwutere ya. Ọ juru ha si, **“Onye ka igwe mmadụ na-asị na m bu?”**

¹⁹ Ha zara si, “Ufọdụ na-asị na i bu Ọn omee baptizim, ndị ozo si na i bu Ịlajja, ndị ozo kwa, si na i bu otu n’ime ndị amụma ochie ahụ si n’onwu bilie.”

²⁰ Ma ọ juru ha, **“Unu onwe unu, ọ bu onye ka unu na-asị na m bu?”**

Pita zara si, “I bu Kraist nke Chineke.”

Jisọs ekwuo ihe banyere onwu ya

²¹ Ma ọ dorọ ha aka na ntị, nyesiekwa ha iwu ike ka ha ghara igwa onye obula nke a, **na-asị, “Nwa nke Mmadu aghaghị ihu otutu ahuhu di iche iche. Ndị okenye na ndiisi nchujaja, na ndi ozizi iwu ga-aju ya. Aghaghị igbu ya, ma n’ubochi nke ato, a ga-eme ka o site n’onwu bilie.”**

²³ Mgbe ahụ ọ sikwara ha, **“O buru na onye obula achoo iso m n’azu, ọ ghaghị iju onwe ya ma buru obe ya kwa ubochi na-eso m.”**²⁴ N’ihi na onye obula choro izoputa ndu ya ga-atufu ya. **Ma onye obula nke tufuru ndu ya n’ihi m, ga-azoputa ya.**²⁵ **Uru ginị ka mmadụ nwere ma ọ buru na o ritechaa uwa niile n’uru ma tufuo ndu ya, maobu buru onye a napuru ndu ya?**²⁶ **Onye obula ihere m na ihere okwu m na-eme, ka ihere ya ga-emekwa Nwa nke Mmadu mgbe ọ ga-abia n’ebube ya, na n’ebube nke Nna ya, ya na ndi mmuo ozi di nsọ.**

²⁷ **“N’ezie asi m unu, ufodu n’ime ndi guzo n’ebe a agaghị edetu onwu ire tupu ha ahụ alaeze Chineke.”**

Nnwogha Jisọs

²⁸ Mgbe ụbọchị asatọ gasiri, ọ kpọrọ Pita na Ọn na Jemis gaa n’elu ugwu ikpe ekpere.²⁹ Mgbe ọ nọ na-ekpe ekpere, ụdidi ihu ya gbanwere. Uwe ya bidoro ichaa ocha nke ukwuu.³⁰ N’otu ntabi anya, ha huru ndi ikom abuo ka ha na ya na-ekwu okwu. Ha bu Mosis na Ịlajja.³¹ Ha putara n’ebube eluigwe di ukwu na-ekwu banyere nlaghachi ya, nke ọ na-aga imezu na Jerusalem.³² Pita na ndi ya na ha nọ na-arahu ura. Mgbe ha tetara, ha huru ebube ya na ndi ikom abuo ya na ha nọ na-ekwurita okwu.³³ Mgbe ha na-ahapu ya, Pita sirị Jisọs, “Nna anyi ukwu, ọ ga-adị mma ka anyi noro ebe a ka anyi wuo ulo ikwu ato, otu ga-abu nke gi, otu ga-abu nke Mosis, otu ga-abukwa nke Ịlajja.” Ọ mataghị ihe ọ na-ekwu.

³⁴ Mgbe ọ ka kpụ okwu n’onu, igwe ojii putara kpuchie ha. Egwu tukwara ha di ka ha na-aba n’igwe ojii ahụ.³⁵ Olu sitere n’igwe ojii ahụ daa si, “Onye a bu Ọkpara m, onye m hoputara; geenu ya nti.”³⁶ Mgbe olu ahụ kwusiri okwu, ha choputara na Jisọs nọ naanị ya. Ndị na-eso ụzọ ya kpuchiri onu ha, debe ihe niile n’obi ha, ọ dikwaghị onye obula ha gwara ihe ha huru.

Ogwugwo nwa nwoke mmuo ojoo bi n’ime ya

³⁷ N’echi ya, mgbe ha si n’ugwu ahụ ridata, oke igwe mmadụ bįara zute ya.³⁸ Otu nwoke si n’etiti igwe mmadụ ahụ jiri oke olu tie mkpu si, “Onye ozizi, ario m gi ka i lee nwa m nwoke anya, n’ihi na naanị ya bu nwa m nwere.”³⁹ Mmuo ojoo na-ejide ya mee ka ọ na-eti mkpu. Ọ na-atuda ya n’ala, na-ese ya ese, na-adokwa ya adọ mee ka ọ na-agbọ ufufu n’onu. Ọ dighi mgbe ọ na-ahapu ya kama ọ na-echihiasị ya ahụ.⁴⁰ Arioro m ndi na-eso uzo gi ka ha chupu ya, ma ha enweghi ike.”

⁴¹ Jisọs zara si, **“Leenu ogbo ruru aru, nke na-enweghi okwukwe! Ruo olee mgbe ka mu na unu ga-ano, ruokwa olee mgbe ka m ga-anagide ekweghi ekwe unu? Kpotara m nwa gi nwoke ahụ n’ebe a!”**

⁴² Mgbe ọ na-abia, mmuo ojoo ahụ kwadara ya n’ala sesie ya ike, ma Jisọs baara mmuo ojoo ahụ mba. Ọ gworo nwata ahụ kponyekwa ya nna ya.⁴³ Ebube ukwu nke Chineke turu ha n’anya.

Jisọs ekwuo ihe banyere onwu ya ozo

Ma mgbe onye obula nọ na mgbagwoju anya n’ihi oru ọ ruru, ọ sirị ndi na-eso ụzọ ya,⁴⁴ **“Geenu nti nke oma banyere ihe m choro igwa unu. A ga-arara Nwa nke**

Mmadu nye n'aka umu mmadu." ⁴⁵ Ma ha aghotaghi okwu a. E zonariri ya n'ebe ha no ka ha ghara ighota ya. Egwu tukwara ha iju ya ihe o putara.

Onye kariji ibe ya ukwu?

⁴⁶ Iru aka daputara n'etiti ha banyere onye kariji ibe ya ukwu. ⁴⁷ Ebe Jisosh ma ihe ha na-eche, o kpotara otu nwantakiri mee ka o guzo n'akuku ya. ⁴⁸ O gwara ha si, **"Onye obula nabatara nwata a n'aha m, nabatara m. Onye o bulakwa nabatara m, nabatara onye zitere m. O bukwa onye dikarisiri nta n'etiti unu bu onye kachasi ukwu."**

⁴⁹ Jon a zaa si, "Nna anyi ukwu, anyi huru otu onye ka o ji aha gi na-achupu mmuo ojoo. Ebe o na-esoghi anyi, anyi gbochiri ya."

⁵⁰ Jisosh siri ya, **"Unu egbochila ya. N'ihi na onye obula na-adighi emegide unu di nyeere unu."**

Nguzogide site n'aka ndi Sameria

⁵¹ Mgbe oge o ji alaghachi na-abiaru nso, o chere ihu ya iga Jerusalem. ⁵² O zipuru ndi ozi, ka ha buru ya uzo gawa. Ka ha na-aga ha batara n'otu obodo nta nke ndi Sameria* ikwado ihe niile tupu o bja; ⁵³ ma ha juru inabata ya n'ihi na o chere ihu iga Jerusalem. ⁵⁴ Mgbe Jemis na Jon ndi na-eso uzo ya huru nke a, ha siri ya, "Onyenwe anyi, i choro ka anyi nye iwu ka oku site n'eluigwe bja laa ha n'iyi?" ⁵⁵ O tughariri bara ha mba. ⁵⁶ Ma ha puru banye n'obodo nta ozo.

Ihe o ga-efu iso Jisosh

⁵⁷ Mgbe ha no na-aga ije a, otu nwoke siri ya, "Aga m eso gi gaa ebe obula i na-aga."

⁵⁸ Jisosh zara, si, **"Nkita ohia nwere onu ebe ha na-edina, umu nnuu nke igwe nwekwara akwu, ma Nwa nke Mmadu enweghi ebe o na-atukwasi isi."**

⁵⁹ O gwara onye ozo si, **"Soro m."**

Ma o siri ya. Onyenwe anyi, "Biko, nye m ohere ka m gaa buru uzo lie nna m."

⁶⁰ Ma o siri ya, **"Hapu ndi nwuru anwu ka ha lie ndi nwuru anwu ihe ba. Ma gi gaa kwusaa alaeze nke Chineke."**

⁶¹ Ma onye ozokwa, siri ya, "Aga m eso gi, Onyenwe m, ma kwere ka m buru uzo gaa si ndi ezinaulo m nodumu nke oma."

⁶² Jisosh siri ya, **"Onye obula idere aka n'ogu anu ulo na-adokpu ma na-ele anya n'azu ekwesighi alaeze Chineke."**

10

Jisosh ezipu iri mmadu asaa na abuo

¹ Mgbe nke a gasiri, Onyenwe anyi hoputara iri mmadu asaa na abuo ndi ozo, zipu ha mmadu abuo abuo ka ha buru ya uzo gaa n'obodo niile nakwa ebe niile o na-achio iga.*

² O siri ha, **"Owuwe ihe ubi di ukwu ma ndi oru di naani ole na ole. Ya mere, rionu Onyenwe owuwe ihe ubi ka o zite ndi oru n'owuwe ihe ubi ya. ³ Gaanu! Ma lee, ana m ezipu unu di ka umu aturu n'etiti agu. ⁴ Unu ewerekwala ego maobu akpa maobu akpukpukwu. Unu ekelekwala onye obula n'uzo."**

⁵ "Mgbe unu banyere n'ulo obula, burunu uzo si, 'Udo diri n'ulo a.' ⁶ O buru na mmadu udo bi n'ulo ahụ, udo unu ga-adinyekwara ya. O burukwanu na onye bi n'ulo ahụ abughi onye udo, udo unu ji bja ga-aloghachitekwara unu. ⁷ Nogidenu n'ebe ahụ, na-erinu ma na-anukwanu ihe obula ha nyere unu, n'ihi na onye oru kwesiri inata ugwo oru ya. Unu esitela n'otu ulo gaa n'ulo ozo."

⁸ "O buru na ndi bi n'obodo unu batara anabata unu, rienu ihe obula ha nyere unu. ⁹ Gwoonu ndi oria no n'ebe ahụ, gwakwanu ha si, 'Alaeze Chineke adila unu nso.' ¹⁰ Ma mgbe unu banyere n'obodo obula ha ju inabata unu, puonu gaa n'okporouzo ya kwuo si, ¹¹ 'O buladi aja si n'obodo a nke nyapagidere n'ukwu anyi, anyi na-ehichapu ya ka o buru ihe ido aka nti nye gi. Otu o di, matakwanu nke a, na alaeze Chineke di nso.' ¹² Ana m agwa unu na n'ubochi ahụ, ga-akara Sodom mma karia obodo ahụ."

¹³ "Ahuhu ga-adiri gi Korazin. Ahuhu ga-adiri gi Betsaida. N'ihi na o buru na oru ebube a ruru n'ime unu ka a ruru na Taja na Saidon ha gaara echehari ogologo oge, nodu n'akwa mkpe na ntu. ¹⁴ O ga-akara Taja na Saidon mma n'ubochi ikpe karia unu. ¹⁵ Ma gi Kapanom! I na-eche na a ga-ebuli gi elu ruo eluigwe? Mba! I ga-arida n'ala mmuo!†

* 9:52 9:52 Ha na ndi Izrel enweghi ezi mmekorita. * 10:1 10:1 O bu naani Luk dere banyere nzipu ezipuru ndi ozi iri asaa na abuo ndi a. † 10:15 10:15 Maobu, Hadis

16 “Onye ọbụla gere unu ntị, ọ bụ mụ ka o gere ntị. Onye ọbụla juru inabata unu, ọ bụ mụ ka ọ juru inabata. Onye ọbụla juru inabata m juru inabata onye zitere m.”

17 Iri mmadụ asaa na abụọ ahụ jiri ọñụ lọta si, “Onyenwe anyị, n’aha gi, ọ bụladị ndị mmuọ ọjọọ rubeere anyị isi.”

18 Ọ siri ha, “Ahuru m ekwensu ka o si n’eluigwe daa di ka amuma. 19 Lee! Enyela m unu ikike izokwasị agwọ na akpị ukwu, na imegide ike niile nke onye iro; ọ dighi ihe ọbụla ga-emeru unu ahụ. 20 Otu ọ di, unu anurila ọñụ n’ihi na mmuọ ọjọọ rubere unu isi, kama nuriyanu ọñụ n’ihi na e deela aha unu n’eluigwe.”

21 N’otu oge ahụ, ọ juputara n’ọñụ nke Mmuọ Nso kwuo si, “Nna, Onyenwe eluigwe na uwa, ana m ekele gi n’ihi na i zonariri ihe ndi a n’ebe ndi okachamara na ndi nwere amamihe no, ma i kpughere ihe ndi a niile nye umuntakiri. E, Nna, otu a ka o si masi uche gi ime ya.

22 “Nna m enyefeela m ihe niile n’aka. Ọ dighi onye maara onye Okpara ahụ bu, kari Nna ahụ. Ọ dikwaghị onye maara Nna ahụ kari Okpara na ndi ahụ Okpara chorọ igosi onye Nna ya bu.”

23 Mgbe ahụ ọ tughariri gwa ndi na-eso ọzọ ya na nzuzo si, “Ngozị na-adiri anya nke na-ahụ ihe unu na-ahụ ugbu a. 24 Ana m asị unu, na otutu ndi amuma na ndi eze ka ọ gurụ agụ ihu ihe unu na-ahụ ma ha ahughị ya, na inu ihe unu na-anu, ma ha anughị ya.”

Ilu banyere ezi onye agbataobi

25 Otu ubochi, otu onye ozizi iwu biliri inwale ya. Ọ juru ya, “Onye ozizi, gini ka m kwesiri ime ka m keta ndu ebighi ebi?”

26 Ọ siri ya, “Gini ka e dere n’iwu? Gini ka i gutara n’ime ya?”

27 Ọ zara si, “I ga-eji obi gi niile, na mkpuruobi gi niile, na ike gi niile, na uche gi niile, hu Onyenwe anyi bu Chineke gi n’anya; ma hukwa onye agbataobi gi n’anya di ka onwe gi.”

28 Ọ siri ya, “I zara nke oma. Gaa mee nke a i ga-adi ndu.”

29 Ma iji gosi na ya bu onye na-eme ihe ziri ezi, ọ siri Jisọs, “Onye kwanu bu onye agbataobi m?”

30 Jisọs siri ya, “Otu nwoke sitere Jerusalem na-aga Jeriko, ọ dabara n’aka ndi oh, ndi gbara ya ọto, tiekwa ya ihe, hapu ya n’onodu odindu-onwukamma laa.

31 Ma di ka ihe si eme, otu onye nchaja sitere ọzọ ahụ na-agafe. Mgbe ọ huru ya, o sitere n’akuku ọzọ nke ọzọ gafee. 32 Otu a kwa, otu onye Livayi bjarutekwara n’ebe ahụ, hu ya, ma o sitere n’akuku ọzọ nke ọzọ gafeekwa. 33 Ma otu onye Sameria na-aga njem, mgbe ọ bjarutere nso n’ebe ahụ; hu ya, o nwere omiko n’ahụ ya. 34 Ọ gara nso n’ebe ọ no, jiri mmanya na mmanu wusa n’onya ya, were akwa kechie ya. Ọ tukwasiri ya n’elu inyinya ibu ya, buba ya n’ulo ndi ije ebe o lekotara ya anya nke oma. 35 N’echi ya, o weputara mkpuru ego ọlaocha abuo nye onye na-elekota ulo ndi ije ahụ si ya, ‘Lezie ya anya nke oma. M lota aga m akwughachi gi ihe ọbula ọzọ i mefuru.’

36 “Onye n’ime mmadu ato ndi a ka i chere bu onye gosiri onwe ya di ka onye agbataobi nye nwoke ahụ nke dabara n’aka ndi oh?”

37 Ọ siri, “Ọ bu onye ahụ meere ya ebere.”

Jisọs siri ya, “Laa, gaa mee otu ahụ.”

N’ulo Mata na Meri

38 Mgbe ha na-aga n’uzo, ọ banyere n’otu obodo nta ebe nwanyi a na-akpo Mata nabatara ya n’ulo ya. 39 O nwere nwanne nwanyi a na-akpo Meri nke noduru ala n’ukwu Onyenwe anyi na-ege nti n’ihe ọ na-ekwu. 40 Ma uche Mata gbasasiri agbasa ebe ọ na-akwado maka ile obia. Ọ bjakwutere ya si ya, “Onyenwe anyi, ọ bu na o metughị gi n’obi na nwanne m nwanyi hapuru naani m ije ozi niile? Gwa ya ka ọ bia nyere m aka.”

41 Ma Onyenwe anyi zara ya si, “Mata, Mata, i na-echegbu onwe gi ma na-adogbukwa onwe gi banyere otutu ihe, 42 maogu naani otu ihe di mkpa, Meri ahorola nke ka mma, nke a na-agaghị anapukwa ya.”

¹ Ọ nọ n'otu ebe na-ekpe ekpere, mgbe o kpesiri ekpere, otu n'ime ndi na-eso ụzọ ya sirị ya, "Onyenwe anyi, kuziere anyi ikpe ekpere, di ka Jon kuziri ndi na-eso ụzọ ya."

² Ọ sirị ha, "Mgbe unu na-ekpe ekpere, sịnu:
"Nna,

ka e doo aha gi nsọ
ka alaeze gi bja.

³ Nye anyi taa nri nke ụbọchị anyi.

⁴ Gbaghara anyi mmehie anyi,

n'ihu na anyi na-agbaghara onye ọbula mehiere megide anyi.

Ekwela ka anyi daba n'ime onwunwa."

⁵ Ọ sirị ha, "Onye n'ime unu nwere enyi, ga-agakwuru ya n'etiti abali si ya, 'Enyi m, biko gbazinye m ogbe achicha atọ, ⁶ n'ihu na otu enyi m bjara n'ulo m, ma enweghi m nri ọbula n'ulo m nke m ga-enye ya.' ⁷ Ma ọ ga-esi n'ime ulo zaghachi si, 'Enyela m nsogbu, emechiela m ụzọ, mu na umu m alakpuola, enweghi m ike ibili ugbu a inye gi ihe ọbula.' ⁸ Agwa m unu, ọ bu ezie na ọ gaghị ebili nye ya ihe ọbula n'ihu na ọ bu enyi ya, kama n'ihu nsogbu ya, ọ ga-ebili nye ya ihe ọbula di ya mkpa.

⁹ "Ya mere, agwa m unu, rịoonyu, unu ga-ariota, choonyu, unu ga-achota, kuokwanu aka, a ga-emeghekwaru unu ụzọ. ¹⁰ N'ihu na onye na-ariota na-ariota, onye na-achota na-achota, onye na-aku aka n'uzọ ka a ga-emeghekwaru ụzọ.

¹¹ "Onye n'ime unu bu nna, ka nwa ya ga-ariota ya azu, o nye ya agwo? ¹² Maobu rịooye ya akwa, ọ ga-enye ya akpi? ¹³ Ọ buru na unu bu ndi ojo, maara otu esi enye umu unu onyine di mma, karja nke a, Nna unu nke bi n'eluigwe aghaghi inye ha Mmuo Nso bu ndi niile na-ariota ya."

Jisọs na mmuo ojo

¹⁴ Otu mgbe, ọ na-achupu mmuo ojo nke dara ogbi, mgbe mmuo ojo ahụ puru, onye ogbi ahụ kwuru okwu. Nke a juru igwe mmadu ahụ anya. ¹⁵ Ma ufodu n'ime ha sirị, "Ọ bu site n'ike Belzebub eze ndi mmuo ojo ka o ji achupu mmuo ojo." ¹⁶ Ndi ozo, iji nwalee ya, si ya gosi ha ihe iribama nke si n'eluigwe.

¹⁷ Ma ebe ọ bu na ọ maara ihe ha na-eche, ọ sirị ha, "Alaeze ọbula kewaranu megide ibe ya, ga-atogboro n'efu, ezinaulo ọbula nke kewakwara megide ibe ya ga-adakpo. ¹⁸ Ọ buru na ekwensu ekewa megide onwe ya, alaeze ya ọ ga-esi ana guzosie ike? Unu na-asị na m na-achupu mmuo ojo site n'ike Belzebub. ¹⁹ Ugbu a, ọ buru na m sitere n'ike Belzebub na-achupu mmuo ojo, ọ bu site n'ike onye ka umu unu ji na-achupu ha? Ya mere, ha ga-abu ndi ikpe unu. ²⁰ Ma ọ buru na m ji ike mkpisiaka Chineke na-achupu mmuo ojo, mgbe ahụ alaeze Chineke abjarutela n'ebe unu nọ.

²¹ "Mgbe nwoke sirị ike ji ngwa agha chekwa obi ya, ihe o nwere ga-adigidere ya n'udo. ²² Ma ọ buru na onye ozo ka ya ike aluso ya ogo merie ya, ọ ga-anara ya ngwa agha niile bu ihe ntukwasị obi ya, kesakwaa ihe ọ kwatara n'ulo dike ahụ.

²³ "Onye ọbula na-adinyeghị m na-emegide m. Onye ọ bulakwa na-adighi eso m ekpokota, na-ekposa ekposa.

²⁴ "Mgbe ọbula mmuo na-adighi ocha si n'ime mmadu puo, ọ na-ejeghari n'ala kporo nku na-achoghari ebe izuike. Ọ buru na ọ chotaghi ya, mgbe ahụ, ọ gasi, 'Aga m alaghachi n'ulo m hapuru.' ²⁵ Mgbe ọ loghachiri, ọ ga-achoputa na a zachaala ya dozie ya nke oma. ²⁶ Mgbe ahụ, ọ ga-apu ga chota mmuo ojo asaa ozo ndi di njo karja ya. Ha niile na-abata biri n'ime onye ahụ, mee ka onodu ya di njo karja ka ọ di na mbu."

²⁷ Mgbe ọ kpụ okwu a n'onu, otu nwanyni sitere n'ime igwe mmadu ahụ tie mkpu si, "Ngozi na-adiri afọ muru gi na ara nke e jiri zuo gi."

²⁸ Ma ọ sirị, kama, "Ngozi na-adiri ndi na-anu okwu Chineke, na-emekwa ha."

The ama nke Jona

²⁹ Di ka igwe mmadu ahụ na-amuba, o bidoro na-ekwu si, "Ogbo a bu ogbo ojo. Ọ na-acho ihe iribama na ọ dighi ihe iribama a ga-ezi ya karja ihe iribama Jona. ³⁰ N'ihu na di ka Jona si buru ihe iribama nye ndi Ninive, otu a ka Nwa nke Mmadu ga-esi burukwa ihe ama nye ogbo a. ³¹ N'ubochi ahụ, eze nwanyni ndi ndida ga-ebili soro ndi ogbo a guzo n'ikpe, maa ha ikpe, n'ihu na o sitere na nsotu nke uwa bja nuru okwu amamihe Solomon, ma lee, onye kariri Solomon nọ n'ebe a. ³² Ndi ikom Ninive ga-eso ogbo a bilie n'ubochi ikpe maa ya ikpe, n'ihu

na ha cheghariri mgbe ha nuru nkwusa Jona, ma lee, onye kariri Jona ukwu n'obe a."

Iheoku nke anu ahụ

³³ "O dighi onye na-amanye oriona donye ya n'ebe zoro ezo maobu n'okpuru efere, kama, o na-adokwasị ya n'elu ihe idoba oku ka ndi na-abata n'ulo ahụ jiri ya hụ uzọ. ³⁴ Anya bu oriona nke anu ahụ. O buru na anya gi di mma, ahụ gi niile ga-ajuputa n'ihè. O burukwanu na anya gi di njo, i ga-anọ n'ochichiri. ³⁵ Ya mere, lezie anya ka i mara ka ihè di n'ime gi, o bughị ochichiri. ³⁶ N'ihì nke a, o buru na ahụ gi niile ejuputa n'ihè, o burukwa na akuku obula agbaghi ochichiri, mgbe ahụ, ahụ gi niile ga-ajuputa n'ihè di ka mgbe ihè oriona na-achakwasị gi n'ahụ."

Ahuhụ na-adiri ndi Farisii na ndi oka n'iwu

³⁷ Mgbe o na-ekwu okwu, otu onye Farisii kporo ya ka o bja soro ya rie nri. O banyere noro n'оче nri. ³⁸ O juru onye Farisii ahụ anya na mgbe o bidoro iri nri o kwoghị aka ya tupu ya ebido.

³⁹ Ma Onyenwe anyi siri ya, "Unu ndi Farisii na-asacha azu iko mmiri na efere, mee ka o di ocha, ma ime unu juputara n'anya ukwu na n'ihe ojoo di iche iche. ⁴⁰ Ndi nzuzu! O bu na o bughị onye ahụ mere azu iko mekwara ime ya? ⁴¹ Kama werenu ihe ndi ahụ di n'ime ruo oru ebere, ihe niile ga-adikwara unu ocha.

⁴² "Ahuhụ ga-adiri unu ndi Farisii, n'ihì na unu na-enye otu uzọ n'uzọ iri n'ihì mint, na mkpa akwukwo na-esi isi utọ* na mkpa akwukwo niile di iche iche nke ubi, ma leghara ikpe ziri ezi na ihunanya nke Chineke anya. Ihe niile ndi a ka unu kwesiri ime n'elegharaghi ihe ndi ozo anya.

⁴³ "Ahuhụ ga-adiri unu ndi Farisii! N'ihì na unu na-ahụ ino n'isi oche niile n'ulo ekpere na ekele puru iche a na-ekele unu n'oma ahia n'anya.

⁴⁴ "Ahuhụ ga-adiri unu, n'ihì na unu di ka ili na-aputaghi ihe†, nke ndi mmadu na-agafe n'elu ha n'ihì na ha amaghi na o bu ili."

⁴⁵ N'otu oge, otu onye ozizi iwu siri ya, "Onye ozizi, mgbe i na-ekwu ihe ndi a, anyi sokwa na ndi i na-akocha."

⁴⁶ Ma o siri, "Ahuhụ ga-adiri unu bu ndi ozizi iwu. N'ihì na unu na-ebo ndi mmadu ibu ha na-enweghi ike ibuli, ma unu onwe unu adighi eweli o buladi otu mkpisiaka unu, imetu ibu ahụ aka.

⁴⁷ "Ahuhụ ga-adiri unu n'ihì na unu na-ewu ili ndi amuma bu ndi nna nna unu ha gburu. ⁴⁸ Ya mere, unu bu ndi akaebe ma kwenyekwa n'ihe ndi nna nna unu ha mere, n'ihì ha gburu ha, ma unu e wuo ili ha. ⁴⁹ O bu n'ihì nke a ka Chineke n'amamihe ya ji kwuo si, Aga m ezigara ha ndi amuma na ndi ozi, ufodu ka ha ga-egbu ma ndi ozokwa ka ha ga-akpagbu. ⁵⁰ N'ihì nke a, ogbo a ga-aza ajuju banyere obara ndi amuma niile a wufuru, site na mmalite nke uwa, ⁵¹ site n'obara Ebel ruo na nke Zekaraya, onye e gburu n'etiti ebe ichu aja na ebe nsọ. E, agwa m unu, a ga-aju ihe banyere ha n'aka ogbo a.

⁵² "Ahuhụ ga-adiri unu bu ndi ozizi iwu, n'ihì na unu wepuru otughe igodo nke amamihe. Unu onwe unu abanyeghi, ma unu gbochikwara ndi na-abata ibata."

⁵³ Mgbe o si n'ebe ahụ puo, ndi ode akwukwo na ndi Farisii bidoro isogbu ya, na ikpasu ya ikwu otutu okwu, ⁵⁴ na-esiri ya onya, ka ha mara ma o ga-ekwuhie onu, ka ha hụ ihe ha ga-eji jide ya.

12

Ido aka na ntị na igbaume

¹ N'oge ahụ, mgbe otutu puku ndi mmadu gbakotara, nke mere ka ha na-azo ibe ha ukwu. O buuru uzọ bido igwa ndi na-eso uzọ ya si, "Kpacharanu anya unu banyere ihe na-eko achicha ndi Farisii, nke bu ihu abuo ha. ² N'ihì na o dighi ihe obula zoro ezo nke na-agaghi aputa ihè, o dikwaghi ihe e kpuchiri ekpuchi nke a na-agaghi ekpughe. ³ Ihe obula unu kwuru n'ochichiri, a ga-anu ya n'ihe, ihe obula unu gbara n'izu n'ime ulo ka a ga-ekwusa n'elu ulo.

⁴ "Ana m agwa unu, ndi enyi m, unu atula egwu maka ndi na-egbu anu ahụ ma e mesia, ha apughi ime ihe ozo. ⁵ Ma aga m ezi unu onye unu ga-atu egwu. Tuponu egwu Onye ahụ nwere ikike igbu anu ahụ ma tubakwa ya n'oku ala mmuo. E, asi m unu tuponu ya egwu. ⁶ O bughị mkpuru ego abuo ka a na-ere umu nza ise?

* 11:42 11:42 Nke a na-akpo roo † 11:44 11:44 Aputaghi ihe ya bu nke zoro ezo.

Ma o nweghị nke ọbụla n'ime ha Chineke chefuru. ⁷ N'ezie a gurụ ọ bụladị agiri isi di n'isi unu ọnụ. Unu atụla egwu, n'ihị na unu di oke ọnụ karịa ọtụtụ ụmụ nza.

⁸ "Ma asị m unu, na onye ọbụla kwuputara m n'ihu ụmụ mmadu, onye ahụ ka Nwa nke Mmadu ga-ekwuputa n'ihu ndi mmuọ ozi nke Chineke. ⁹ Onye ọbụla na-agonari m n'ihu ndi mmadu, a ga-agonarikwa ya n'ihu ndi mmuọ ozi nke Chineke. ¹⁰ Onye ọbụla nke ga-ekwu okwu megide Nwa nke Mmadu, a ga-agbaghara ya, ma onye ọbụla na-ekwulu Mmuọ Nso, agaghị agbaghara ya.

¹¹ "Mgbe ha ga-akpobata unu n'ihu ulọ nzuko, ndi ọchichi na ndiisi, unu echegbula onwe unu otu unu ga-esi zaghachi, maobu ihe unu ga-aza, maobu ihe unu ga-ekwu. ¹² N'ihị na Mmuọ Nso ga-ezi unu n'oge awa ahụ, ihe unu kwesiri ikwu."

Ilu banyere ọgaranya di nzuzu

¹³ Otu onye n'ime igwe mmadu ahụ siri ya, "Onye ozizi, gwa nwanne m nwoke ka o kenyere m oke n'ihe nketa anyi."

¹⁴ O siri ya, "Nwoke, onye mere m onye ikpe maobu onye ndozi okwu n'etiti unu?" ¹⁵ Ma o siri ha, "Kpachapunu anya! Noronu na nche banyere oke ọchicho niile, n'ihị na ndu mmadu adabereghị n'otutu ihe o nwere."

¹⁶ O tuuru ha ilu a si, "Otu ọgaranya nwere ala miri nnoo mkpuru di ukwu. ¹⁷ O chere n'ime onwe ya si, 'Gini ka m ga-eme n'ihị na enweghi m ebe m ga-echekwa mkpuru m?'"

¹⁸ "Ya mere o siri, 'Ihe m ga-eme bu nke a, aga m akwatu oha m, wuo nke ka ya ukwu, bu ebe m ga-echekwa mkpuru m na ihe ndi ozọ. ¹⁹ Ya mere aga m agwa mkpuruobi m, 'I nwere otutu ezi ihe ga-ezuru gi otutu afo, n'ihị ya zuru ike, rie, nuo ma nweekwa obi utu.'"

²⁰ "Ma Chineke gwara ya si, 'Onye nzuzu, n'abali a ka a ga-achọ mkpuruobi gi n'aka gi. Ihe niile i kpakotara nke onye ka ha ga-abu?'"

²¹ "Otu a ka o ga-adiri onye ọbụla na-akpadoro naani onwe ya akụ, ma o baghi uba n'ebe Chineke no."

Echegbula onwe gi

²² O gwara ndi na-eso ọzo ya, "Ya mere, asị m unu, unu echegbula onwe unu banyere ndu unu, ihe unu ga-eri, maobu banyere ahụ unu, ihe unu ga-eyi. ²³ N'ihị na ndu di mkpa karịa ihe oriri, anu ahụ dikwa mkpa karịa uwe. ²⁴ Tuleenu ugołoma. Ha adighi akụ maobu ghorọ mkpuru ọbula. Ha enweghi uloaku maobu oha, ma Chineke na-azu ha nri. Unu o dighi oke onuahia karịa anu ufe ndi a. ²⁵ Onye n'ime unu puru itinye otu nkeji n'ogologo ubochi nke ndu ya site n'ichegbu onwe ya? ²⁶ Ebe unu na-apughị ime ihe nta di otu a, gini mere unu ji echegbu onwe unu banyere ihe ndi ozọ?"

²⁷ "Tuleenu otu okoko ohia lili si eto. Ha adighi aru ọru ọbula maobu tuo ogho. Ma asị m unu, o bụladị Solomon n'ebube nke ibu eze ya niile, eyighi uwe ọbula mara mma di ka otu n'ime okoko osisi nke ohia ndi a. ²⁸ Ma o buru na Chineke si otu a choo ahijia efu nke ubi mma, nke puru idi ndi taa ma echi atuba ha n'ite oku, o bu na o pughi i si otu a choo unu mma karịa? Unu ndi okwukwe nta. ²⁹ Ya mere, unu adogbula onwe unu maka ihe unu ga-eri maobu ihe unu ga-anu. Unu echegbukwala onwe unu. ³⁰ N'ihị na o bu ihe ndi a ka ndi mba nke uwa na-achuso, ma Nna unu makwara na ha di unu mkpa. ³¹ Kama choonu alaeze ya, a ga-atukwasikwara unu ihe ndi a niile.

³² "Unu atula egwu, igwe aturu nta, n'ihị na o toro Nna unu utu inye unu alaeze ahụ. ³³ Reenu ihe unu nwere nyekwanu ndi ogbenye. Meerenu onwe unu akpa na-agaghị aka nka, n'oha akụ n'eluigwe, ebe onye ohi na-adighi abia nso, nla adighi erichapukwa ya. ³⁴ N'ihị na ebe ọbula akụ unu di ka obi unu ga-adikwa."

Ino na nche

³⁵ "Keenu aji n'ume, meenu ka oriona unu na-enwu enwu. ³⁶ Dinu ka ndi ohu na-echere nloghachi nke nna ha ukwu, onye gara oriri agbamakwukwo, bu onye ha ga-emeghere ọzo ngwangwa mgbe o lotara kuo aka. ³⁷ Ndi ohu ahụ ga-abu ndi a goziri agozi, bu ndi onyenwe ha ga-ahu na ha no na nche mgbe o ga-aloghachi. N'ezie asị m unu na o ga-eke belit ya n'ukwu ya, mekwa ka ha nodu ala na tebul iri ihe, o ga-abiakwa jere ha ozi. ³⁸ Ngozi ga-adiri ndi ohu ahụ onye nwe ha ga-ahu ka ha no na njikere, o bụladị ma o loghachiri n'etiti abali, maobu n'ezigbo isi ututu. ³⁹ Maranu nke a: o buru na onyenwe ulo maara oge awa onye ohi ga-eji

abja n'ulo ya, o gaghị ekwe ka onye ohi ahụ tiwaa ulo ya. ⁴⁰ Unu kwesiri ino na njikere n'ihl na Nwa nke Mmadu ga-abja n'oge awa unu na-atughị anyi ya."

⁴¹ Pita siri ya, "Onyenwe anyi, i turu ilu a n'ihl anyi, ka o bu maka onye obula?"

⁴² Ma Onyenwe anyi siri, "Onye bu ohu nke kwesiri ntukwasị obi ma nwekwa uche, nke onyenwe ya mere onyeisi umuodibo ya niile, ka o na-enye ha nri mgbe o kwesiri?" ⁴³ Ngosi na-adiri ohu ahụ nke onyenwe ya ga-ahụ ka o na-arụ oru ahụ mgbe o ga-aloghachi. ⁴⁴ N'ezie asi m unu, o ga-eme onye nke ahụ onyeisi nke ihe niile o nwere. ⁴⁵ Ma o buru na ohu ahụ asi n'obi ya, 'Onyenwe m na-anọ odu ilota,' o burukwa na o malite itigbu umuodibo ndi ozo, bu ndi ikom na ndi inyom na-eje ozi, na iri ihe oriri, na inukwa ihe onunụ na inubiga mmnya oke. ⁴⁶ Nna ukwu ohu ahụ ga-alota n'ubochi o na-atughị anyi, n'oge awa o na-amakwaghị. O ga-egburisikwa ya, nye ya onodu n'etiti ndi na-ekweghi ekwe.

⁴⁷ "Ohu ahụ maara ihe nna ya ukwu choro ma hapu ino na njikere, maobu ime ya, ka a ga-apiasị utari ike. ⁴⁸ Ma onye na-amaghi ama ma mee ihe kwesiri ka a pia ya utari, a ga-apia ya utari ole na ole. N'ihl na o bu onye e nyere ihe hiri nne ka a ga-ele anyi inata ihe hiri nne n'aka. Onye e nyekwara ihe ukwu n'aka idebe, n'aka ya ka a ga-achọ ihe nke kachasina.

O bughị udo kama nkewa

⁴⁹ "A bbara m iwabata oku n'elu uwa, o gaara adiri m no mma ma o buru na o malitelari inwu! ⁵⁰ Enwere m baptizim nke m na-aghaghị ime, ma aga m anogide n'oke ihe mgbu tutu e mezuo ya ⁵¹ Unu chere na m bbara iweta udo n'uwa? Asi m unu mbaa, kama nkewa. ⁵² Site ugbu a gawa, mmadu ise si n'otu ezinaulo ga-ekewa megide onwe ha, ato megide abuo, abuo megide ato. ⁵³ Ha ga-ekewa; nna megide nwa ya nwoke, nwa nwoke ga-emegekwa nna ya, nne megide nwa ya nwanyi, nwa nwanyi megidekwa nne ya, nne di megide nwunye nwa ya, nwunye nwa megide nne di ya."

Ikowa oge

⁵⁴ O gwakwara igwe mmadu ahụ si, "Mgbe unu huru urukpu ojii ka o na-ebili n'odi anyanwu, unu na-eme ngwangwa si, 'Mmiri ga-ezo,' o na-ezokwa. ⁵⁵ Mgbe unu huru na ifufe na-esite na ndida na-eke, unu na-asi, Oke okpomoku ga-adi, o na-emekwa otu ahụ. ⁵⁶ Ndi ihu abuo! Unu matara ikowa ihu ala na mbara eluigwe. Gini mere unu apughị ikowa oge di ugbu a?"

⁵⁷ "Gini mere unu adighi ekpebiri onwe unu ihe ziri ezi? ⁵⁸ O buru na gi na onye na-ebo gi ebubo esoro na-aga n'ihu okaikpe, gbalisie ike ka gi na ya kpezie n'uzo, ma o bughị otu a, o ga-akpogu gi n'ihu onye okaikpe, ma eleghi anya okaikpe ahụ ga-arara gi nye n'aka okaikpe ukwu, okaikpe ukwu ga-ararakwa gi nye n'aka onye na-eje ozi n'uloikpe, bu onye ga-etinye gi n'ulo mkporo. ⁵⁹ Asi m gi, i gaghị e si n'ebe ahụ puta ruo mgbe i kwughachiri o buladi otu kobo nke ikpezu."

13

Chegharia maobu laa n'iyi

¹ Mgbe ahụ, ufodu ndi no n'ebe ahụ gwara ya banyere ndi Galili ahụ Paillet jiri obara ha gwakota n'aja ha churu. ² O zara si ha, "Unu chere na ndi Galili a tara udi ahuhu a bu ndi mmehie karja ndi Galili niile? ³ Mba! Asi m unu, o buru na unu echegharighi, unu niile ga-esi otu ahụ laa n'iyi. ⁴ Ka unu chere na mmadu iri na asato ahụ, ndi mgbidi aja ulo elu Sailom dagburu bu ndi ikpe mmehie mara karja ndi niile bi na Jerusalem? ⁵ Mba! Asi m unu, o buru na unu echegharighi, unu niile ga-ala n'iyi di ka ha."

⁶ Ya mere, o turu ha ilu a si, "Otu nwoke kuru osisi fiig n'ubi vaji ya, ma mgbe o bbara choo n'elu ya, ma o hughị mkporu obula. ⁷ Ya mere, o gwara onye oru ubi ya si, 'N'ime afo ato ndi a ka m bbara ka m ghoro mkporu site n'osisi fiig a, ma ahughị m mkporu obula. Gbutuo ya! Gini mere o ga-eji na-eriko nri di n'ala ubi a?'"

⁸ "O zara si ya, 'Nna m ukwu, hapukwa ya n'afọ a, ka m gwuo ala gburugburu, hinye ya aja nri ala n'ukwu. ⁹ O buru na o mja mkporu n'afọ ozo, o di mma, o burukwa na o mighi, i nwere ike gbutuo ya.'"

Ogwugwo onye oria n'ubochi izuike

¹⁰ N'ubochi izuike ndi Juu, o banyere n'ime otu ulo ekpere na-ezi ihe. ¹¹ Otu nwanyi nokwa n'ebe ahụ, onye mmuo nrija nrija mere ka ahụ ghara i di ya ike afo iri na asato.

Ọ na-ehu ehu, o nwekwaghị ike iguzo ọtọ kwem. ¹² Mgbe Jisọs hụrụ ya, ọ kpọrọ ya sị ya, “**Nwanyị emeela ka i nwere onwe gi site n’ọrịa gi.**” ¹³ Mgbe o bikwasịrị ya aka, ngwangwa, o guzooro kwem malite na-eto Chineke.

¹⁴ Ma onyendu ụlọ ekpere ahụ were iwe nke ukwu n’ihi na Jisọs gworo ọrịa n’ụbọchị izuike. Ọ gwara igwe mmadụ ahụ okwu sị, “E nwere ụbọchị isii n’ime izu ụka mgbe mmadụ kwesiri iru ọrụ. Ya mere, biana ka a gwọọ unu n’ụbọchị ndị a, ọ bughị n’ụbọchị izuike.”

¹⁵ Ma Onyenwe anyị zara ya sị, “**Unu ndị ihu abụ! Ọ dị onye n’ime unu adighị atọpụ oke ehi ya maọbụ inyinya ibu ya, site n’ulo anumanu, kpụpụ ya ebe ọ ga-anụ mmiri n’ụbọchị izuike?** ¹⁶ O kwesighị ka a topụ nwanị a bụ ada Ebraham n’agbụ ekwensu kere ya ogologo afo iri na asato, n’ụbọchị izuike, mee ka o nwere onwe ya?”

¹⁷ Mgbe o kwuru nke a, ihere mere ndị iro ya niile, ma ndị mmadụ nọ n’ebe ahụ nūriri ọhụ n’ihi ọrụ ebube niile ọ na-arụ.

Ilu mkpuru mstaadi na ihe na-eko achicha

¹⁸ Ya mere, ọ na-ekwu sị, “**Gini ka alaeze Chineke yiri? Gini ka m ga-eji tunyere ya?** ¹⁹ O yiri mkpuru mstaadi nke mmadụ kuru n’ubi ya a gbara ogige. O toro ghoọ osisi, nke umu nnunu na-ezuka ike n’alaka ya.”

²⁰ Ọzọ, ọ siri, “**Gini ka m ga-eji tunyere alaeze Chineke?** ²¹ Ọ dị ka ihe na-eko achicha* nke nwanị gwakotara na otutu atọ nke utu oka, tutu ruo mgbe o koro utu oka ahụ niile.”

Uzo di warawara

²² Ọ jehariri n’obodo ukwu na n’obodo nta niile na-ezi ihe, ka ọ na-aga Jerusalem. ²³ Otu onye siri ya, “Onyenwe m, ndị a ga-azoputa ha ga-adị ole na ole?”

Ọ siri ha, ²⁴ “**Gbalisieni ike banye site n’onu uzo di warawara, n’ihi na ana m a gwa unu na otutu ga-acho ibanye ma ha agaghị enwe ike.** ²⁵ Ọ buru na nna nwe ụlọ ebilie mechie onu uzo, unu ga-eguzo na-ezi na-aku aka n’uzo na-asi, ‘Onyenwe anyi mehere anyi uzo.’

“Na nzaghachi, ọ ga-asi, ‘Amaghị m ebe unu si bja.’

²⁶ “N’oge ahụ, unu ga-asi, ‘Anyi na gi rikoro, nukokwaa, i kuzikwara nkuzi n’ogbe anyi.’

²⁷ “Ma ọ ga-asi, ‘Amaghị m ebe unu siri bja. Pụonu n’ihu m, unu ndi ajo omume.’

²⁸ “**Ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adikwa mgbe unu ga-ahu Ebraham, na Ajizik na Jekob na ndi amuma niile ka ha no n’alaeze Chineke; ma unu onwe unu aburu ndi a chupuru n’ezi.** ²⁹ Ndi mmadu ga-esite n’owuwa anyanwu, nakwa odida anyanwu, na n’ugwu na ndida nke uwa bja nodu n’oriri n’ime alaeze Chineke. ³⁰ Ma lee, ndi bu uzo ga-agho ndi ikpeazu, ma ndi ikpeazu ga-agho ndi bu uzo.”

Mwute Jisos nwere n’ihi Jerusalem

³¹ N’oge awa ahụ, ufođu ndi Farisii bjakwutere ya sị ya, “Si n’ebe a puo, n’ihi na Herod na-acho igbu gi.”

³² Ọ siri ha, “**Gaa gwaranu m nkita ohia ahụ, lee, ana m achupu mmuo ojo, gwokwa ndi oria taa na echi, ma n’ubochi nke ato ka m ga-arucha ọrụ m.** ³³ Ma otu ọ di, aga m aga n’ihu n’uzo m taa, na echi na nwanne echi, n’ihi na n’ezie, ọ dighi onye amuma ga-anwu n’ebe ozo na-abughi na Jerusalem.

³⁴ “**O Jerusalem! Jerusalem! Gi onye na-egbu ndi amuma ma na-ejikwa nkume atugbu ndi e ziteere gi. Otutu mgbe ka m gbaliri ichikota umu gi di ka nne okuku si achikota umu ya n’okpuru nku ya, ma unu ekweghi.** ³⁵ Lee, a hapuru unu ulo unu. Ma agwa m unu, unu agaghị ahụ m anya ozo ruo mgbe oge ahụ ga-abia, mgbe unu ga-asi, ‘Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu nke na-abia n’aha Onyenwe anyi.’”

14

Jisos agaa n’ulo onye Farisii

¹ Otu ubochi izuike, mgbe ọ gara iri ihe n’ulo otu onyendu ndi Farisii, ha no na-ele ya anya nke oma. ² Ma lee, otu nwoke ahụ ya zara aza nokwa n’ihu ya ebe ahụ. ³ Jisos juru ndi Farisii na ndi ozizi iwu si, “**O ziri ezi n’iwu igwo oria n’ubochi izuike ka o**

* 13:21 13:21 Maobu, yist † 13:35 13:35 Abu 118:26

bu na o zighi?" ⁴ Ma ha e kwughị okwu ọbụla. Ya mere ọ kpọrọ ya, gwọọ ya ma sị ya laa.

⁵ Ọ sịrị ha, **"Ọ buru na otu n'ime unu nwere nwa nwoke maọbu oke ehi nke dabara n'ime olulu mmiri n'ubochi izuike, ọ bu na ọ gaghi eme ngwangwa ọpụta ya?"** ⁶ Ma ha enweghi ike ịza ajụjụ a.

⁷ Mgbe ọ huru otu ndi a kpọrọ oriri si horo naani oche ndi a na-asopuru, oche ndi a na-asopuru, ọ turu ha ilu si, ⁸ **"Mgbe mmadu ọbula kpọrọ gi oriri n'olulu di na nwunye, abatala nọdu n'oke ndi a na-asopuru, n'hi na eleghi anya, onye kpọrọ gi oriri kpokwara onye ka gi nwe nsopuru.** ⁹ N'hi na onye ahụ kpọrọ unu oriri nwere ike bjakwute gi si gi, nye nwoke a onodu gi. Mgbe ahụ, i ga-ebili n'anya ihere gaa nodu n'oke dikarisiri ala. ¹⁰ Ma mgbe a kpọrọ gi, nodu n'oke di ala, ka ọ ga-abu na onye kpọrọ gi oriri bja, ọ ga-asị gi 'Enyi m, rigota n'ebe a ka elu.' Mgbe ahụ, i ga-enwekwa ugwu n'anya ndi niile a kpọrọ gi na ha oriri. ¹¹ N'hi na onye ọbula ga-ebili onwe ya elu ka a ga-eweda n'ala, ma onye ọbula na-eweda onwe ya ala ka a ga-ebuli elu."

¹² Ọ gwara onye ahụ kpọrọ ya oriri si, **"Mgbe i na-akpo oriri nke nri ehie maobu nke nri anyasi, akpola naani ndi enyi gi maobu umunne gi ndi nwoke maobu ndi ikwu na ibe gi, maobu ndi agbataobi gi bara ogaranya, n'hi ma eleghi anya, ha puru ikpokwa gi na mgbe nke ha, si otu a kwughachi gi ugwọ.** ¹³ Kama mgbe i na-akpo oriri, kpo ndi ogbenye na ndi olusi na ndi ngwuro na ndi isi. ¹⁴ A ga-agozikwa gi, n'hi na ha enweghi ike ikwughachi gi, a ga-akwughachikwa gi mgbe ndi ezi omume ga-ebili n'onwu."

Ilu banyere oke oriri

¹⁵ Mgbe otu n'ime ndi a kpọrọ oriri nuru nke a, ọ sịrị ya, "Ngozị ga-adiri onye ga-eso rie oriri n'alaeze Chineke."

¹⁶ Ma ọ sịrị ya, **"Otu onye na-akwado oke oriri kpokwa otutu mmadu oku. Mgbe oge oriri ahụ ruru, o zipuru ohu ya ka ọ ga gwa ndi ahụ ọ kpọrọ si, 'Bianu, n'hi na e dozichaala ihe niile.'**

¹⁸ **"Ma ha niile n'otu n'otu malitere inye osisa. Onye nke mbu siri, 'Azuru m iberibe ala oheru, ọ dikwa mkpa na m ga-eje hu ya, biko gbaghara m, agaghi m abia.'**

¹⁹ **"Onye nke ozọ siri, 'Azuru m ehi e ji aru oru ubi, iri e jikoro abuo abuo. Ana m aga ugbu a ka m nwalee ha, biko gbaghara m, agaghi m abia.'**

²⁰ **"Ma onye ozọ sikkwara, 'Aluru m nwunye oheru, n'hi nke a agaghi m abia.'**

²¹ **"Otu ahụ lotara, koro nna ya ukwu ihe ndi ahụ a kpọrọ oriri kwuru. Mgbe ahụ, iwe di ukwu were nna ya ukwu, nke a mere ka o zipu ohu ya si ya, 'Gaa ngwangwa n'okporozo ukwu na n'okporozo nta di n'obodo a, kpobata ndi ogbenye, na ndi ukwu ruru, na ndi isi na ndi ngwuro.'**

²² **"Otu ahụ siri, 'Nna m ukwu, emeela m ihe i kwuru, ma ohere ka foduru.'**

²³ **"Nna ukwu ahụ siri ohu ahụ, 'Gaakwa n'okporozo ukwu na okporozo nta, mee ka ndi mmadu bata n'ulo m, ka ulo m juputa na mmadu. 24 N'hi na agwa m unu, ọ dighi otu onye n'ime ndi ahụ a kpọrọ oriri ga-edetu nri m onu.'"**

Ihe ọ na-efu iso jisọ

²⁵ Ugbu a, oke igwe mmadu na-eso ya ma ọ tughariri si ha: ²⁶ **"Onye ọbula choro iso m, ma o bughị uzọ kpo nne na nna ya, na nwunye ya, na umu ya, na umunne ya ndi nwoke na ndi nwanji tinyekwara ndu nke ya onwe ya asi, apughị ibu onye na-eso uzọ m. 27 Onye ọbula na-eburughị obe ya soro m, enweghi ike ibu onye na-eso uzọ m.**

²⁸ **"Ọ di onye ọbula n'ime unu choro iwu ulo elu, na-agaghi ebu uzọ nodu ala, gbako ihe ọ ga-efu ya, iji choputa ma o nwekwara ego ga-ezu iwucha ya? 29 N'hi na ọ buru na ọ toọ ntala ma o nwekwaghi ike wuchaa ya, onye ọbula huru ya ga-achi ya ochi, 30 na-asi, 'Nwoke a malitere iwu ulo, ma o nweghi ike wuchaa ya.'**

³¹ **"Maobu ole eze choro iluso eze ibe ya ogu, ọ gaghi ebu uzọ nodu ala tulee ma puku ndi agha iri ya ọ ga-ezuru ya iji luso onye ji iri puku ndi agha abuo abjakwute ya ogu? 32 Ọ buru na o nweghi ike, ọ ga-ezipu ozi riu ka e kpee udo mgbe onye nke ozọ ka nọ n'ebe di anya. 33 N'uzo di otu a, onye ọbula na-ajughị ihe niile o nwere, apughị ibu onye na-eso uzọ m.**

³⁴ **"Nnu di mma, ma ọ buru na ọ dighi atokwa utu, a ga-eji ginị mee ka ọ toọ utu ozọ? 35 Ọ bakwaghi uru nye ala maobu iji mee nri ala. Kama ọ bu itufu ya. "Onye ọbula nwere nti inu ihe, ya nuru."**

15

Ilu maka aturu furu efu

¹ Ugbu a, ndi ona utu na ndi mmehie na-abia ya nso inuta ihe o na-ekwu. ² Ndi Farisii na ndi ozizi iwu tamuru ntamu na-asi, "Nwoke a na-anabata ndi mmehie sorokwa ha na-eri nri."

³ Ya mere, o turu ha ilu a si, ⁴ "O buru na otu onye n'ime unu enwee nari aturu ma otu n'ime ha akpafuo. O bu na o gaghi ahapu iri aturu itoolu na itoolu ahụ foduru n'ozara, puo ichoghari otu ahụ kpafuru ruo mgbe o chotara ya?" ⁵ Mgbe o chotara ya, o ga-eji onu tukwasị ya n'ubu ya. ⁶ Mgbe o lotara n'ulo ya, o gakpokota ndi enyi ya na ndi agbataobi ya si ha, 'Soronu m nuriya onu n'ihu na achotala m aturu m furu efu.' ⁷ Asi m unu, n'uzo di otu a, onu di ukwu ga-adi n'eluigwe n'ihu otu onye mmehie nke cheghariri, kari iri itoolu na itoolu ndi ezi omume bu ndi ncheghari na-adighi mkpa.

Ilu maka mkpuru ego furu efu

⁸ "Maobu olee nwananyi nke nwere mkpuru olaocha iri, o buru n'otu n'ime ha adafuo. O gaghi amunye oriona, zaa ime ulo ya icho otu mkpuru ego ahụ tutu o chota ya?" ⁹ Mgbe o chotara otu mkpuru ego ahụ, o ga-akpo ndi enyi ya na ndi agbataobi ya si ha, 'Soronu m nuriya onu n'ihu na achotala m ego m furu efu.' ¹⁰ N'uzo di otu a, asi m unu, onu ga-adi n'ihu ndi mmuo ozi Chineke n'ihu otu onye mmehie nke cheghariri."

Ilu maka nwa mmefu

¹¹ O kwukwaara si, "Otu nwoke mutara umu nwoke abuo. ¹² Nwa ya nke nta sirị nna ya, 'Nna, kenye m oke ruuru m n'ihe niile i nwere.' Ya mere, o kenye ya oke nke ya site n'ihe o nwere.

¹³ "Mgbe ubochi ole na ole gasiri, nwokorobia ahụ kwakotara ihe niile o nwere gaa biri n'otu obodo di anya. N'ebe ahụ, o mefuchara ihe niile o nwere n'ibi ndu ojoo. ¹⁴ Mgbe o mefuchara ihe niile o nwere, oke unwu dara n'ala ahụ. O malitere ino n'uko. ¹⁵ N'ihu nke a, o gara binyere otu onye obodo ahụ nyere ya oru ilekota ezi ya na inye ha nri. ¹⁶ Ma o na-agu ya ka o site na nri o na-enye ezi rijuo afo, ma o dighi onye nyere ya udi nri ahụ.

¹⁷ "Mgbe o ghotara onwe ya, o sirị, 'Mmadu ole bu ndi oru e goro ego nna m nwere, ndi nri na-ezuru ma maputakwa, ma agu na-egbu m n'ebe a.' ¹⁸ Aga m ebili lakwuru nna m, si ya, Nna, emehiela m megide eluigwe na gi onwe gi. ¹⁹ Ekwesikwaghi m ka a kpo m nwa gi ozo, were m di ka otu n'ime ndi i goro oru.' ²⁰ Ya mere, o biliri laghachikwuru nna ya.

"Ma mgbe o nori n'ebe di anya, nna ya huru ya, wee omiiko n'ahu ya, gbaara oso ga makuo ya, sutukwa ya onu.

²¹ "Nwa ya nwoke ahụ sirị ya, 'Nna, emehiela m megide eluigwe na gi onwe gi. Ekwesighi m ka a kpo m nwa gi ozo.'

²² "Ma nna ya gwara ndi ohu ya si, 'Meenu ngwangwa weta uwe kachasi mma yikwasị ya. Gbanye ya olaaka n'aka, yinyekwanu ya akpokpokwu n'ukwu. ²³ Gaanu kpupu nwa ehi gbara abuba, gbuo ya, ka anyi rie ma nuriakwa. ²⁴ N'ihu na nwa m a, nwuru anwu ma o dila ndu ozo. O fukwara efu ma a chotala ya.' Ha bidoro na-eri, na-anu na-anurikwa onu.

²⁵ "O dighi anya, nwa ya nke okenye, onye jere iru oru n'ubi, mgbe o na-abiaru ulo nso, o nuru uda egwu na igba egwu. ²⁶ O kporo otu n'ime ndi ohu juo ya ihe na-eme. ²⁷ O sirị ya, 'Nwanne gi nwoke alotala. Nna gi egbuola nwa ehi gbara abuba n'ihu na o lotara n'udo na ahụ ike.'

²⁸ "Iwe were ya, o juru ibata n'ime ulo. Nna ya putara n'ezi riu ya aririo. ²⁹ Ma o zara nna ya si, 'Lee otutu afo niile ndi a ka m noo na-ejere gi ozi, enupukwaghi m isi n'iwu gi n'uzo obula. Ma o nweghi oge i nyere m o buladi nwa ewu si mu na ndi enyi m jiri ya mee oriri. ³⁰ Ma ugbu a, nwa gi a, onye ya na ndi akwuna mefuru aku gi alotala, ya ka i gburu nwa ehi gbara abuba.'

³¹ "Ma o sirị ya, 'Nwa m, mu na gi no mgbe niile, ihe niile m nwere bukwa nke gi. ³² Ma anyi kwesiri inuri onu, kpoakwa oriri, n'ihu na nwanne gi nwoke a nwuru anwu ma o dila ndu ozo. O fukwara efu ma a chotala ya.'"

16

Ilu maka onyeisi oru nwere uche

¹ Ọ gwara ndi na-eso ọzọ ya si, “Otu ọgaranya nwere otu onyeisi ọrụ nke e boro ebubo na ọ na-ala akụ ya n’iyi. ² Ya mere ọ kpọrọ ya si ya, ‘Gini bụ ihe a m na-anụ banyere gi? Gbakọrọ m otu i si na-elekota akụ m, n’ihi na achokwaghị m ka i buru onyeisi ọrụ ọzọ.’

³ “Onyeisi ọrụ ahụ siri onwe ya, ‘Gini ka m ga-eme ughu a nna m ukwu na-achọ ikwuji m ọrụ? Ike igwu ala adighi m, ihere agakwaghị ekwe m iriọ aririọ. ⁴ Amatala m ihe m ga-eme, nke a ga-enyere m aka ma ọ buru na a chupu m n’ọrụ n’ebe a, aga m enweta ndi ga-anabata m n’ulo ha.’

⁵ “Ya mere ọ kpọrọ ndi niile ji nna ya ukwu ụgwọ n’otu n’otu. Ọ juru onye nke mbu si, ‘Ego ole bu ụgwọ i ji nna m ukwu?’

⁶ “Ọ siri ya, ‘Ọ bu puku karama mmanu oliv ka m ji ụgwọ ya.’

“Onyeisi ọrụ ahụ gwara ya si, ‘Ngwangwa, were akwukwo degharia ya nari karama ise.’

⁷ “Mgbe ahụ, ọ juru onye nke abuo si, ‘Ego ole bu ụgwọ i ji?’

“Ọ siri ya, ‘Ọ bu nari akpa oka wiiti.’

“Ọ siri ya, ‘Ngwangwa degharia ya iri akpa oka wiiti asato.’

⁸ “Nna ya ukwu toro onyeisi ọrụ ahụ na-ekwesighi ntukwasị obi n’ihi na ọ kpara agwa di ka onye nwere uche. N’ihi na umu, nke ogbo a, ji akonuche na-eso ndi ogbo ha karia umu nke ihe. ⁹ Agwa m unu, jirinụ akunuba nke ajo omume metara onwe unu ndi enyi, ka ọ ga-abu na mgbe ọ na-adighikwa akụ unu nwere, ha ga-anabata unu n’ulo obibi ha ebighi ebi.

¹⁰ “Onye obula kwesiri ntukwasị obi n’ihe di ntakiri, ga-ekwesikwa ntukwasị obi n’ihe di ukwu. Onye na-ekwesikwaghị ntukwasị obi n’ihe di ntakiri, agaghikwa ekwesi ntukwasị obi n’ihe di ukwu. ¹¹ Ọ buru na unu abughi ndi kwesiri ntukwasị obi n’aku mmehie nke uwa, onye ga-enyekwa ezi akụ n’aka unu na ntukwasị obi idebe? ¹² Ọ burukwa na unu abughi ndi kwesiri ntukwasị obi n’aku onye ọzọ, onye ga-nye unu ihe nke bu nke unu?

¹³ “Ọ dighi onye obula puru ife nna ukwu abuo, n’ihi na ọ ga-achọ ihu otu n’ime ha n’anya, kpokwa nke ọzọ asi, maobu, sọpuru otu ma lejia nke ọzọ anya. Otu a kwa i nweghi ike ife Chineke na akụ otu mgbe ahụ.”

¹⁴ Mgbe ndi Farisii, bu ndi huru ego n’anya nuru ihe ndi a, ha jiri ya mee ihe ochi.

¹⁵ Ọ siri ha, “Unu na-egosi onwe unu di ka ndi ezi omume n’ihu ndi mmadu ma Chineke maara obi unu. N’ihi na ihe ndi mmadu na-akpo ihe di oke mkpa bu ihe ruru aru n’anya Chineke.

Ozizi ndi ọzọ

¹⁶ “Iwu na ndi amuma no na-achi ruo oge Jon bbara. Site n’oge ahụ, a na-ekwusa ozioma nke alaeze Chineke, onye obula na-ejikwa ike na-abanye n’ime ya. ¹⁷ Ọ di mfe ka eluigwe na uwa gabiga karia na a ga-ewepu otu kpom, site n’ihe niile di n’iwu.

¹⁸ “Onye obula gbara nwunye ya alukwaghị m ma luru nwanyi ọzọ na-eme mmehie ikwa iko. Onye ọ bulakwa luru nwanyi di ya juru na-eme mmehie ikwa iko.

Onye ọgaranya na Lazaros

¹⁹ “Ọ di otu ọgaranya na-eyi uwe odo odo na ezi akwa ocha, na-erikwa nri di mma ubochi niile. ²⁰ N’onu uzo ulo ya, otu nwoke onye ogbenye nke onya juru ahụ ya na-edina n’ebe ahụ. Aha ya bu Lazaros. ²¹ Ọ na-agusi ya agu ike iri iberibe nri si na tebul ọgaranya ahụ daa n’ala. Ọ buladi umu nkita na-abia na-aracha onya di ya n’ahụ.

²² “Mgbe onye ogbenye ahụ nwuru, ndi mmuo ozi bbara buru ya gaa n’ebe Ebrahim no. Onye ọgaranya ahụ nwukwara, e lie ya. ²³ N’oku ala mmuo ebe onye ọgaranya ahụ no n’oke ihe mgbu, ọ huru Ebrahim ka ọ no n’ebe di anya, hukwa Lazaros n’akuku ya. ²⁴ Ọ kpokuru Ebrahim si ya, ‘Nna m Ebrahim, meere m ebere n’ihi na anọ m n’oke ihe mgbu n’ime oku a. Biko zienu Lazaros ka ọ denye mkpisiaka ntakiri ya na mmiri bja mejuo ire m.’

²⁵ “Ma Ebrahim siri ya, ‘Nwa m, chetakwa na i nara ezi ihe gi mgbe i di ndu, ebe Lazaros nara ihe ojo. Ma ughu a, a na-akasi ya obi n’ebe a ma gi onwe gi nokwa n’ahuhu. ²⁶ A sikwari na anyi achoo inyere gi aka, ọ gaghị ekwe mee n’ihi na e nwere olulu di ukwu kewara anyi na unu. Mmadu obula enwekwaghị ike isite n’ebe a bja n’ebe unu no, ọ dikwaghị onye nwere ike isite n’ebe ahụ unu no bja n’ebe a.’

²⁷ “**Ọ siri, ‘Ya mere, ariọ m gi nna, ziganu ya n’ulo nna m, ²⁸ n’ihi na enwere m umunne nwoke ise. Ka o dọọ ha aka na ntị ka ha ghara ibia n’ebe a mmekpa ahụ di.’**

²⁹ “**Ebrahim siri, ‘Ha nwere Mosis na ndi amuma, ha gee ha ntị.’**

³⁰ “**Ma o kwuru, ‘Nna Ebrahim, nke ahụ agaghị ezu! A si na otu onye ga-esi n’ala ndi nwuru anwu gakwuru ha, ha ga-echehari.’**

³¹ “**Ọ siri ya, ‘Ọ buru na ha egeghi Mosis na ndi amuma ntị, ha agaghị ekwenye ma a sịkwari na mmadu esi n’onwu bilie.’”**

17

Mmehie na okwukwe na ije ozi

¹ Ọ siri ndi na-eso ọzọ ya, “**Ihe ndi nke na-eme ka mmadu jehie aghaghị idi, ma ahuhu ga-adiri onye obula onodu ndi a ga-esi n’aka ya bja. ² Ọ ga-akara gi mma ka e kenye gi nkume igwe nri n’olu, tunye gi n’ime oke osimiri, karja na i ga-eduhie otu n’ime umuntakiri ndi a ọzọ. ³ Kpachapurunu onwe unu anya!**

“**Ọ buru na nwanna gi e mejoo gi, baara ya mba. Ọ buru na o chegharia, gbaghara ya. ⁴ Ọ burukwa na o mejoo gi ughoro asaa n’otu ubochi, rịokwa gi ughoro asaa si, ‘E chegharjala m,’ i ghaghị igbaghara ya.”**

⁵ Ndi ozi ya siri ya, “Onyenwe anyi, mee ka okwukwe anyi di ukwu!”

⁶ Onyenwe anyi zara, “**Ọ buru na unu nwere okwukwe nke ha ka mkpuru mostaadi, unu nwere ike i si osisi ukwu a, Ka e site na mghorogwu hopu gi ma kuokwa gi n’ime oke osimiri, o ga-erubere unu isi.**

⁷ “**Ọ bu onye n’ime unu nke nwere ohu onye si ebe o gara ruo oru maobu izu aturu lobata, ga-asị ya, ‘Mee ngwangwa nodu ala rie nri?’ ⁸ Ọ gaghị asị ya, ‘Siere m nri osiiso, kwadoo onwe gi jere m ozi ka m na-eri na ahukwa ihe onunu; emesia i ga-eri nri ma nuo ihe onunu nke gi?’ ⁹ Ọ ga-ekele ohu ahụ n’ihi na o ruru oru o kwesiri iru? ¹⁰ N’otu aka ahụ, mgbe unu rucharara oru niile unu kwesiri iru, ihe unu ga-ekwu bu, ‘Anyi bu umu ohu na-ekwesighi ekwesi, anyi emeela ihe anyi kwesiri ime.’”**

Ogwugwo ndi ekpenta iri

¹¹ Ka o na-aga Jerusalem, o sitere n’uzo di n’agbata Sameria na Galili. ¹² Mgbe o banyere n’otu obodo nta, ndi ekpenta iri sitere n’ebe di anya zute ya. ¹³ Ha tiri mkpu n’oke olu si, “Jisos nna anyi ukwu, mere anyi ebere.”

¹⁴ Mgbe o huru ha, o siri ha, “**Gaanu gosi ndi nchujaja onwe unu.**” Di ka ha na-aga, e mere ka ha di ocha.

¹⁵ Mgbe otu n’ime ha choputara na a gwoola ya, o laghachiri azu, jiri oke olu na-eto Chineke. ¹⁶ O dara n’ala n’ukwu ya, kelee ya. O bu onye Sameria.

¹⁷ Jisos juru si, “**Ọ bughị mmadu iri ka e mere ka ha di ocha, ebeekwanu ka itoolu ndi ozo no? ¹⁸ Ọ bu naani onye mba ozo a loghachiri inye Chineke otuto?”**

¹⁹ Mgbe ahụ, o siri ya, “**Bilie, laa, okwukwe gi agwoola gi.**”

Obibia nke alaeze Chineke

²⁰ Ma mgbe ndi Farisii juru ya si, Olee mgbe alaeze Chineke ga-abia? O kwuru, “**Obibia alaeze Chineke agaghị a bu n’uzo a ga-eji anya efu hu ya. ²¹ Ha agaghikwa asị, ‘Lee, o no n’ebe a,’ maobu, ‘n’ebe ahụ,’ n’ihi n’ezie, alaeze Chineke no n’etiti unu.**”

²² Mgbe ahụ, o gwara ndi na-eso ọzọ ya, “**Oge na-abia mgbe o ga-agusi unu aguu ike ihu otu n’ime ubochi nke Nwa nke Mmadu, ma unu agahi ahụ ya. ²³ Ha ga-asị unu, ‘Lee, n’ebe ahụ,’ maobu, ‘Lee, n’ebe a,’ unu agala, unu esokwala ha. ²⁴ N’ihi na Nwa nke Mmadu n’ubochi ya ga-adi ka amuma nke eluigwe nke na-enye ihè na mbara eluigwe site n’otu ebe ruo n’ebe nke ozo. ²⁵ Ma o ghaghị ibu ọzọ hụo otutu ahuhu, ogbo a ga-ajukwa ya.**

²⁶ “**Di ka o di n’ubochi Noa, otu a ka o ga-adikwa n’ubochi Nwa nke Mmadu. ²⁷ Ha no na-eri na-anu, na-alu nwunye na-ekekwa umu ha di, ruo mgbe Noa banyere n’ugbo mmiri. Oke iju mmiri ahụ bjakwara laa ha n’iyi.**

²⁸ “**Otu a ka o dikwa n’oge Lot. Ha no na-eri, na-anu, na-azuritaakwa ahia, na-aku mkpuru, na-arukwa ulo. ²⁹ Ma n’ubochi ahụ Lot si n’obodo Sodom puta, oku na nkume di oku sitere n’eluigwe zoo ka mmiri, laa ha niile n’iyi.**

³⁰ “**Otu a ka o ga-adikwa n’ubochi a ga-eme ka Nwa nke Mmadu puta ihè. ³¹ N’ubochi ahụ, onye obula no n’elu ulo, ma ihe ya di n’ime ulo, aritukwala iba n’ime ulo iburu ngwongwo ndi ahụ. N’otu aka ahụ, onye obula no n’ubi, ya**

ghara iloghachita. ³² Chetakwanu nwunye Lot. ³³ Onye obula choro iche ndu ya nche ka o ga-efunari, ma onye obula na-atufu ndu ya ga-echebe ya. ³⁴ Asị m unu, n'anyasi ahụ mmadu abuo ga-edina n'otu akwa, a ga-ewepu otu n'ime ha hapu onye nke ozo. ³⁵ Umụ nwanyi abuo ga-na-akwo oka n'otu ebe, a ga-ewere otu ma hapu nke ozo." ³⁶ Umụ nwoke abuo ga-anọ n'ubi, a ga-ewere otu onye hapu nke ozo.*

³⁷ Ha juru ya si, "Olee ebe, Onyenwe anyi?"

O siri ha, "Ebe obula ozu di, ka udele na-ezukota."

18

Ilu banyere inogidesi ike

¹ Mgbe ahụ o tuuru ha ilu a iji gosi ha mkpa o di ikpe ekpere na-esepughị aka, ² o siri, "O nwere otu okaikpe bi n'otu obodo ma o naghị atụ egwu Chineke. O naghị asopukwara mmadu. ³ N'obodo ahukwa, e nwere otu nwanyi di ya nwuru anwu nke na-abjakwute ya, na-asị ya, 'Kpeputa m n'aka ndi na-emegide m.'

⁴ "Na mmalite, o choghi, ma n'ikpeazu, o gwara onwe ya si, 'O bu eziokwu na anaghị m atụ egwu Chineke maobu sopusu mmadu. ⁵ Ma n'ihu na nwanyi a di ya nwuru anwu nogidere na-enye m nsogbu, aga m ahụ na o nwetara ikpe ziri ezi, ka o kwusi inye m nsogbu site na obibia o na-abia.'"

⁶ Ya mere Onyenwe anyi siri, "Gerenu ihe okaikpe nke na-eme ajo omume na-ekwu. ⁷ O bu na Chineke agaghị ekpeputa ndi ahụ o hoputara, bu ndi na-akpoku ya ehie na abali? O ga-anọ tee anya n'inyere ha aka? ⁸ Asị m unu, o ga-eme ngwangwa hu na ha nwetara ikpe ziri ezi. Ma otu o di, mgbe Nwa nke Mmadu ga-abia, o ga-ahukwa ndi nwere okwukwe n'ime uwa?"

Ilu banyere onye Farisii na onye ona utu

⁹ O tukwara ilu a n'ihu ndi tukwasiri obi n'onwe ha na ha bu ndi ezi omume ma na-eleda ndi ozo anya. ¹⁰ "Umụ nwoke abuo rigoro n'ulonso ukwu ikpe ekpere, otu onye n'ime ha bu onye Farisii, onye nke ozo bu onye ona utu. ¹¹ Onye Farisii ahụ guzoro oto kpee ekpere banyere onwe ya si, 'Chineke nna m, ana m ekele gi n'ihu na adighi m ka mmadu ndi ozo ndi na-apunara mmadu ihe ya n'ike, maobu ndi ajo omume, maobu ndi na-akwa iko, ma o bukwana di ka onye ona utu a. ¹² Ana m ebu onu ughoro abuo n'izu uka obula. Ana m akwukwa otu uzu n'uzu iri nke ihe niile m nwetara.'

¹³ "Ma onye ona utu ahụ guzo n'ebe di anya, o nwekwaghị ike iweli ihu ya elu lee anya n'eluigwe. Kama, o na-eti aka n'obi ya na mwute na-asị, 'Chineke, biko mere m ebere n'ihu na abụ m onye mmehie.'

¹⁴ "Asị m unu, na nwoke a lara n'ulo ya buru onye a guru n'onye ezi omume n'ihu Chineke karja onye nke ozo. N'ihu na onye obula ga-ebuli onwe ya elu ka a ga-eweda, ma onye obula na-eweda onwe ya ala ka a ga-ebuli elu."

Jisos na umuntakiri

¹⁵ Ndi mmadu na-ekutere ya umuntakiri ka o bikwasị ha aka. Mgbe ndi na-eso uzu ya huru nke a, ha baara ha mba. ¹⁶ Ma Jisos kporo ha ka ha bjakwute ya, si, "Kweenu ka ha bjakwute m, unu egbochikwala ha, n'ihu na alaeze Chineke bu nke ndi di ka ha. ¹⁷ N'ezie, agwa m unu, onye obula na-agaghị anara alaeze Chineke di ka nwantakiri agaghị aba n'ime ya."

Onye ochichi bara ogaranya

¹⁸ Otu onye ochichi juru ya si, "Ezi onye ozizi, o bu ginị ka m ga-eme keta ndu ebighi ebi."

¹⁹ Jisos siri ya, "Gini mere i ji akpo m ezi mmadu? O dighi onye obula bu ezi mmadu ma o bughị naanị Chineke. ²⁰ I maara ihe niile enyere n'iwu, akwala iko, egbula mmadu, ezula ohi, agbala ama ugha, sopusu nne na nna gi.*"

²¹ O siri, "Edebezuchaala m iwu ndi a niile site na mgbe m bu nwata."

²² Mgbe Jisos nuru nke a, o siri ya, "Otu ihe foduru ka ime: ree ihe niile i nwere, kesara umu ogbenye ego ya. I ga-enwe aku n'eluigwe, biazie soro m."

²³ Mgbe o nuru nke a, o wutere ya nke ukwu, n'ihu na o bu onye nwere otutu aku. ²⁴ Jisos lere ya anya si, "Lee ka o si buru ihe siri ike bu ndi ogaranya iba

* 17:36 17:36 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika o di n'akwukwo Mat 24:40.

* 18:20 18:20 Opu

n'alaeze Chineke. ²⁵ **N'ezie, o diri inyinya kamel mfe isite n'anya agiga gafee karja ogaranya ibanye n'alaeze Chineke."**

²⁶ Ndi nuru ya siri, "Onye kwanu ka a ga-azoputa?"

²⁷ O siri, "**The mmadu na-apughị ime, bu ihe Chineke puru ime.**"

²⁸ Mgbe ahụ Pita siri, "Lee, anyị ahapula ihe niile anyị nwere soro gi!"†

²⁹ O siri ha, "**N'ezie, agwa m unu, o nweghi onye obula hapuru ulo ya, maobu nwunye, maobu umunne, maobu ndi muru ya, maobu umuntakiri ya, n'ihl alaeze Chineke** ³⁰ **nke na-agaghi anata ihe ndi a n'ogbo a, nwekwa ndu ebighi ebi n'ogbo nke na-abia."**

Jisosh ekwuo okwu banyere onwu ya ozo

³¹ Jisosh kpopuru mmadu iri na abuo ahụ na-eso uzo ya n'akuku, gwa ha si, "**Anyi na-aga Jerusalem, ihe niile ndi amuma dere banyere Nwa nke Mmadu ga-emezu.**

³² **A ga-arara ya nyefee ya n'aka ndi mba ozo. Ha ga-akwa ya emo, mee ya ihe ihere, bukwa ya onu mmiri asu.** ³³ **Ha ga-apia ya ihe, gbukwaa ya; ma n'ubochi nke ato, o ga-esite n'onwu bilie ozo."**

³⁴ Ma ha aghotaghi ihe obula n'okwu ndi a. E mere ka nkowa okwu ndi a buru ihe e zoro ezo n'ebe ha no, ha aghotakwaghi ihe o kwuru.

Onye isi ahụ uzọ

³⁵ O ruo ka o bjaruru Jeriko nso, otu nwoke kpuru isi no n'akuku uzo na-ario aririo.

³⁶ Mgbe o nuru uzu igwe mmadu ka ha na-agafe, o juru ihe na-eme. ³⁷ Ha gwara ya, "Jisosh onye Nazaret na-agafe."

³⁸ O tiri mkpu si, "Jisosh nwa Devid, meere m ebere!"

³⁹ Ndi bu uzo baara ya mba ka o mechie onu. Ma o tisiri mkpu ike si, "Nwa Devid, meere m ebere!"

⁴⁰ Jisosh kwusiri, nye iwu ka a kpotara ya nwoke ahụ. Mgbe o rutere nso, o juru ya, ⁴¹ "**Gini ka i chorọ ka m meere gi?"**

O siri, "Onyenwe anyi, ka e mee ka m hu uzo ozo."

⁴² Jisosh siri ya, "**Hu uzo, okwukwe gi agwola gi.**" ⁴³ Ngwangwa, o bidoro ihu uzo ma soro Jisosh, na-etokwa Chineke. Ndi mmadu niile, mgbe ha huru ya tokwara Chineke.

19

Zakios ezute Jisosh

¹ O banyere Jeriko mgbe o na-agafe. ² Otu nwoke no ebe ahụ, aha ya bu Zakios; o bu onyeisi ndi ona utu burukwa ogaranya. ³ O chorọ ihu onye Jisosh bu ma ebe o bu onye mkpumpu, o dirighi ya mfe n'ihl igwe mmadu. ⁴ Ya mere, o gbaara oso gaa n'ihu rigoro n'otu osisi sikamo, ka o nwee ike ihu ya di ka o na-agafe n'uzo ahụ.

⁵ Mgbe Jisosh rutere n'ebe ahụ, o lere anya n'elu si ya, "**Zakios, ridata ngwangwa. Aga m abu obia n'ulo gi taa.**" ⁶ O ridatara n'otu mgbe ahụ jirikwa obi uto nabata ya.

⁷ Mmadu niile huru nke a, ma bido na-atamu si, "O gaala ihu obia onye mmehie."

⁸ Ma Zakios biliri oto gwa Onyenwe anyi, "Lee, Onyenwe anyi, aga m enye ndi ogbenye okara ihe niile m nwere. O burukwa na o nwere onye m ghogburu nara ya ihe obula, aga m akwughachi ya okpuku ano."

⁹ Jisosh gwara ya, "**Taa nzoputa abiala n'ulo a, n'ihl na onye a bukwa nwa Ebrahim.** ¹⁰ **N'ihl na Nwa nke Mmadu bjara icho na izoputa ndi furu efu."**

Ilu banyere mkpuru ego iri

¹¹ Di ka ha na-ege ya ni n'okwu a, o gara n'ihu turo ha ilu, n'ihl na o no Jerusalem nso, ha chekwa na o ruola mgbe alaeze Chineke ga-aputa ihe. ¹² O siri, "**Otu nwoke a muru n'onodu di elu gara obodo di anya ka echie ya eze, ka lotakwa ma e mesia.** ¹³ **Ya mere, o kporo ndi ohu ya iri nye ha mkpuru ego iri si ha, 'Werenu ego ndi a zuo ahia ruo mgbe m ga-alota.'**

¹⁴ "**Ma ndi o na-achl kporo ya asi, ha zipukwara ndi ukwu ozi n'azu ya na-asi, 'Anyi achokwaghi ka onye a chia anyi.'**

¹⁵ "**Mgbe o natachara ikike ihu eze, o loghachiri, kporo ndi ohu ya ahu o nyere ego mgbe o na-apu, ka ha bia piaziere ya ego ole ha ritere n'uru.**

¹⁶ "**Onye nke mbu bjara si, 'Onyenwe m e jiri m mkpuru ego iri nyere m rite uru mkpuru ego iri ozo.'**

¹⁷ "**Nna ya ukwu siri ya, 'I mere nke oma, ezi odibo. N'ihl na i gosiri onwe gi onye kwesiri ntukwasl obi n'ihl dikarisiri nta, i ga-achl mba iri.'**

† 18:28 18:28 Ihe niile gbasara ezinaulo anyi

¹⁸ “Onye nke abụọ b́jara śkwa, ‘Onyenwe m, otu mkpuru ego ǵ amutala mkpuru ego ise ozó.’”

¹⁹ “O siri ya, ‘I ga-achi obodo ise.’”

²⁰ “Onye nke ozó b́jakwara ś, ‘Onyenwe m, lee mkpuru ego ǵ. Ekechiri m ya n’akwa, zoo ya. ²¹ Aturu m egwu ǵ, n’ihi na i bu onye afo tara mmiri, burukwa onye na-ewe ihe na-abugh́i nke ǵ, na-aghorokwa mkpuru i na-akugh́i.’”

²² “O siri ya, ‘O bu okwu si ǵ n’onu ka m ga-eji kpee ǵ ikpe, ǵ bu ohu ojoo! I maara na afo tara m mmiri, matakwa na m na-ewe ihe na-abugh́i nke m, na-aghorokwa mkpuru m na-akugh́i?’ ²³ Gini mere na i weregh́i ego m tinye n’uloaku? Nke o ga-abu mgbe m lotara, m ga-anara ya na omurunwa ya.’”

²⁴ “Mgbe ahú, o gwara ndi guzo n’ebe ahú, ‘Naputanu ya mkpuru ego ahú, were ya nye onye ji mkpuru ego iri.’”

²⁵ “Ha siri ya, ‘Nna anyi ukwu, o nwelari mkpuru ego iri.’”

²⁶ “O zara, ‘Asi m unu, onye obula nwere ihe ka a ga-enyekwa ihe ozó, ma onye na-enweghi ihe ka a ga-anapu o buladi ihe ahú o nwere. ²⁷ Ma ndi iro m ahú, ndi na-achoghi ka m buru eze ha, kpuputanu ha n’ebe a, gbukwaanú ha n’ihu m.’”

Jisós abata Jerusalem

²⁸ Mgbe o kwusiri nke a, o gakwara n’ihu n’ije ya iga Jerusalem. ²⁹ Mgbe o na-abjara Betfeji na Betani nso, n’Ugwu a na-akpo Oliv, Jisós zipuru mmadu abuo n’ime ndi na-eso uzó ya, ³⁰ si, “Gaanu n’ime obodo nta ahú di n’ihu unu. Mgbe unu na-abanye n’ime ya, unu ga-ahu nwa inyinya e kenyere n’ebe ahú nke onye obula na-anokwasibeghi n’elu ya, topunu ya, kputara m ya. ³¹ O buru na onye obula ajuo unu, ‘Gini mere unu ji atopu ya?’ Gwanu onye ahú si, ‘O di Onyenwe anyi mka.’”

³² Ndi ahú o zipuru gara hu ya di ka o gwara ha. ³³ Mgbe ha bidoro itopu ya, ndi nwe ya juru ha si, “Gini mere unu ji atopu nwa inyinya ahú?”

³⁴ Ha siri, “O di Onyenwe anyi mka.”

³⁵ Ha kputaara Jisós nwa inyinya ahú, wukwasikwa uwe ha n’elu ya, nyere Jisós aka ka o rigoro n’elu ya. ³⁶ Di ka o na-aga, ndi mmadu tusara uwe ha n’okporozo.

³⁷ Mgbe o rutere n’uzo e si arigo Ugwu Oliv, igwe mmadu ndi ahú na-eso uzó ya malite iji onu na-eto Chineke n’oke olu n’ihi oru ebube niile ha huru, ³⁸ na-así, “Onye a goziri agozi ka eze ahú bu nke na-abia n’aha Onyenwe anyi.”*

“Udo n’eluigwe, ebube dikwa n’ebe kachasi elu.”

³⁹ Ufodu n’ime ndi Farisii so igwe mmadu ahú gwara ya, “Onye ozizi, gwa ndi na-eso uzó gi ka ha mechie onu!”

⁴⁰ O zara si, “Ka m gwa unu, o buru na ha agbaa nkiti, nkume ndi a ga-eti mku.”

⁴¹ Mgbe o rutere Jerusalem nso, ebe o no huzie obodo ahú anya nke oma. O bere akwa n’ihi ya, ⁴² si, “O buru na i maara taa, o buladi gi onwe gi, ihe ndi na-eweta udo! Ma ugu a, ezofuola ha n’anya gi. ⁴³ Oge na-abia mgbe ndi iro gi ga-agba gi gburugburu, mechie uzó mgbaru niile, sitekwa n’uzó niile di iche iche b́jakwasí gi. ⁴⁴ Ha ga-egwepia gi n’ala, gi na umu gi no n’ime mgbidi a, o dikwagh́i nkume obula ha ga-ahapu n’elu ibe ya, n’ihi na i mataghi oge nleta Chineke nye gi.”

Jisós n’ime ulonso ukwu Chineke

⁴⁵ Mgbe ahú, o banyere n’ime ulonso ukwu bido ichupu ndi no ebe ahú na-ere ahia. ⁴⁶ O si ha, “E dere ya n’akwukwo nso ‘na a ga-akpo ulo m ulo ekpere’; ma unu emeela ya ‘ogba ndi na-apunara mmadu ihe n’ike.’†”

⁴⁷ Ubochi niile, o na-anó na-akuzi ihe n’ulonso ukwu ahú. Ma ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu na ndi ndu n’etiti ndi mmadu, no na-achó uzó ha ga-esi gbuo ya. ⁴⁸ Ma ha achotaghi uzó obula ime ya, n’ihi na mmadu niile sogidere ya kwenyekwara n’okwu ya.

20

Ajuju banyere ike Jisós nwere

¹ Otu ubochi, ka o no n’ulonso ukwu na-ezi ndi mmadu ihe na-ekwusakwa ozioma. Ndiisi nchujaja, na ndi ozizi iwu na ndi okenye b́jakwutere ya. ² Ha siri ya, “Gwa anyi, olee ikike i ji na-eme ihe ndi a niile? Onye nyekwara gi ikike a?”

³ O zara ha si, “Aga m ajukwa unu otu ajuju. Gwanu m, ⁴ baptizim nke Jon, o si n’eluigwe ka o si n’aka mmadu?”

* 19:38 19:38 Abú 118:26 † 19:46 19:46 Ajz 56:7; Jer 7:11

⁵ Ha kparitara uka n'etiti onwe ha ma si, "O buru na anyi asi na o sitere n'eluigwe, o ga-asi, 'Gini mere unu na-eghighe kwenye na ya?' ⁶ O burukwanu na anyi asi na, 'o sitere n'aka mmadu,' ndi mmadu ga-atu anyi nkume, n'ihu na ha niile kweere na Jon bu onye amuma."

⁷ Ya mere, ha zara, "Anyi amaghị ebe o si bja."

⁸ Jisosh sirị ha, "Enwekwaghị m ike igwa unu ikike m ji na-eme ihe ndi a."

Ilu maka ndi oru ubi

⁹ O gara n'ihu turo ndi mmadu ilu a si, "Otu nwoke nwere ubi vainj, nke o nyefere n'aka ndi ga-elekota ya anya ma puo gaa njem n'ala ozo ebe o noro ogologo oge.

¹⁰ Mgbe oge iwe ihe ubi ruru, o zigara otu n'ime ndi ohu ya ka o bjakwute ndi ahụ na-elekotara ya ubi, ka ha nyekwa ya ufodu n'ime mkpuru ubi vainj ahụ. Ma ndi na-elekotara ya ubi jidere ya, tie ya ihe, zilaga ya n'aka efu. ¹¹ O zigakwara ohu ya ozo. Ma ha tikwara ya ihe mee ya ihe ihere, zilakwaa ya n'aka efu. ¹² O zigakwara onye nke ato, ma ha meruru ya ahụ, chulaa ya.

¹³ "Mgbe ahụ, onyenwe ubi vainj ahụ sirị, 'Gini ka m ga-eme? Aga m ezigara ha okpara m, nke m huru n'anya, ma eleghi anya ha ga-asopuru ya.'

¹⁴ "Ma mgbe ndi na-elekota ubi ahụ huru ya, ha kwurita n'etiti onwe ha, si, 'Onye a bu onye nketa ihe niile a, ka anyi gbuo ya, ka ihe nketa a buruzia nke anyi.' ¹⁵ Ya mere, ha kpufere ya n'azu ubi vainj ahụ, gbuo ya.

"Gini ka onye nwe ubi ahụ ga-eme ha? ¹⁶ O ga-abia, laa ndi ahụ na-elekota ubi ahụ n'iyi, were ubi vainj ahụ nye ndi ozo."

Mgbe ndi ahụ nuru nke a, ha sirị, "Chineke ekwela."

¹⁷ O legidere ha anya si, "Ginikwa ka unu chere na ihe e dere n'akwukwo nso putara,

"Nkume ahụ ndi na-ewu ulo juru

aghoola nkume nke isi ntqala ulo*?"

¹⁸ Onye obula nke dakwasiri n'elu nkume ahụ, ka a ga-etiwasi, ma onye obula o dakwasiri, ka o ga-egwepia."

¹⁹ Ndi ozizi iwu na ndiisi nchujaja choro uzo ha ga-esi jide ya n'otu oge ahụ n'ihu na ha matara na o bu ha ka o bu n'obi tuo ilu ahụ, ma ha turu egwu ndi mmadu.

Ilu banyere utu isi nye Siza

²⁰ Ya mere, ha chere ya nche nke oma, ma zipu ndi nnyoputa, ndi mere onwe ha dika ndi ezi omume, ka ha choputa ma o nwere uzo ha ga-esi jide ya site n'ihe o ga-ekwu, ka ha site na nke a nyefee ya n'aka ochichi na ike onyeisi ala. ²¹ Ya mere ndi nnyoputa ahụ juru ya si, "Onye ozizi, anyi mara na i na-ekwu ma na-ezikwa ihe ziri ezi, matakwa na i dighi ele mmadu anya n'ihu, kama i na-ezi uzo Chineke di ka ezikwu si di. ²² O ziri ezi n'iwu ka anyi tuo utu isi nye Siza, ka o bu na o zighi ezi?"

²³ Ma o matara na nke a bu ajuju aghughu, ya mere o sirị ha, ²⁴ "Gosinu m otu mkpuru ego denari. Isi onye ka e sere n'elu ya, aha onye ka e dekwasi kwara ya?"

Ha sirị, "O bu nke Siza."

²⁵ O sirị ha, "Ya mere, nyenu Siza ihe bu nke Siza, nyekwanu Chineke ihe bu nke Chineke."

²⁶ Ha enweghi ike ijide ya n'ihu ihe o kwuru n'ebe ahụ, n'ihu oha mmadu. Osisa ya juru ha anya, ha mechikwara onu.

Mbilite n'onwu na olulu di na nwunye

²⁷ Ufodu ndi Sadusi, ndi si na mbilite n'onwu adighi, bjakwutere ya ²⁸ ma juo ya si, "Onye ozizi, Mosis deere anyi na o buru na nwanne nwoke mmadu anwu hapu nwunye ya na-amutaghị nwa, na nwoke di otu a ga-aluru nwunye nwanne ya nwoke ahụ, si otu a, mutara nwanne ya umu. ²⁹ Ugbu a, e nwere umunne nwoke asaa, onye nke mbu luru nwanji, nwuo na-amutaghị nwa. ³⁰ Nke abuo kwa ³¹ na onye nke ato lurukwara ya. N'otu aka ahụ ha asaa luhara ya ma nwuo na-amutaghị nwa. ³² N'ikpeazu nwanji ahụ n'onwe ya nwukwara. ³³ Ya mere, n'oge mbilite n'onwu nwunye onye ka o ga-abu? N'ihu na ha asaa luhara ya?"

³⁴ Jisosh gwara ha, "Ndi nke ogbo a na-alu nwunye, ma na-enyekwa umu ha ka a luru ha. ³⁵ Ma ndi ahụ a guru di ka ndi kwesiri isoro keta oke n'ogbo ahụ, nakwa na mbilite n'onwu agaghị alu di na nwunye. ³⁶ N'ezie, ha apughikwa inwu ozo, n'ihu na ha di ka ndi mmuo ozi. Ha bu umu Chineke, n'ihu na ha bu umu nke mbilite n'onwu. ³⁷ O buladi Mosis n'onwe ya ziputara na mbilite n'onwu di,

* 20:17 20:17 Abụ 118:22

n'akuko banyere ohiya ahụ na-ere oku, mgbe o na-akpo Onyenwe anyi 'Chineke nke Ebrahim, Chineke nke Ajizik na Chineke nke Jekob.'³⁸ **O bughị Chineke nke ndi nwuru anwu, kama o bu nke ndi di ndu, n'ihi n'ebe o no mmadu niile di ndu."**

³⁹ Ufodu ndi ozizi iwu zara ya si, "Onye ozizi, i kwuru nke oma." ⁴⁰ O nwekwaghị onye obula juru ya ajuju ozo.

Nwa onye ka Kraist bu?

⁴¹ Ma o sirị ha, "Olee otu ha si kwuo na Kraist ahụ bu nwa Devid? ⁴² Devid n'onwe ya kwuputara n'akwukwo Abụ Oma, si:

"Onyenwe anyi gwara Onyenwe m,

"Nodu ala n'aka nri m

⁴³ ruo mgbe m ga-eme ndi iro gi
ihe mgbakwasị ukwu nye ukwu gi."†

⁴⁴ Devid n'onwe ya kporo ya 'Onyenwe anyi.' Oleekwanu otu o si buru nwa ya?"

Ido aka na nti banyere ndi ozizi iwu

⁴⁵ Mgbe ndi mmadu na-ege nti, o sirị ndi na-eso uzo ya, ⁴⁶ "Kpacharanu anya n'ebe ndi ozizi iwu no. Ndi iyi uwe mwuda na-ejegharị ebe niile na-amasi, ndi huru ekele puru iche bu nke a na-ekele ha n'oma ahia n'anya. Ndi o na-amasikwa inokwasị n'ochi kachasi elu n'ulo ekpere nakwa n'ochi puru iche na mmemme oriri obula. ⁴⁷ Ha na-eripia ihe niile di n'ulo ndi inyom ndi di ha nwuru anwu, n'ekpe ogologo ekpere ka a huta ha. Ndi di otu a ka a ga-ata ahuhu di ukwu."

21

Onyinye nwanyi di ya nwuru

¹ O leliri anya elu hu ka ndi ogaranya si etinye onyinye ha n'ime igbe onyinye. ² O hukwara otu nwanyi di ya nwuru anwu ka o bira tnye naan mkporu ego kopa abuo.

³ O sirị, "N'ezie, agwa m unu, nwanyi ogbenye a di ya nwuru etinyela ego karja ndi ozo niile. ⁴ N'ihi na ndi ozo niile nyere onyinye ha site n'ego maputaara ha n'akunuba ha, ma ya onwe ya sitere n'ogbenye ya tnye ihe niile o ji biri."

Akara na-egosi ogwugwu oge

⁵ Mgbe ufodu na-ekwu okwu banyere otu e si were nkume mara mma na onyinye e chere n'ihu Chineke, choo ulonso ukwu ahụ mma, o sirị, ⁶ "Ma banyere ihe ndi a, oge na-abia mgbe ihe ndi a niile unu na-ahu na-agaghị adikwa. O dighi otu nkume a ga-ahapu n'elu ibe ya, a ga-akwatusi ha niile."

⁷ Ha juru ya si, "Onye ozizi, olee mgbe ihe ndi a ga-emezu? Gini ga-abukwa ihe iribama ga-egosi na ha na-aga imezu?"

⁸ O sirị, "Lezienu anya ka a ghara iduhie unu n'ihi na otutu ga-abia n'aha m si, 'Abu m ya,' na-asikwa na 'Oge ahụ di nso.' Unu esokwala ha. ⁹ Mgbe obula unu nuru akuko agha di iche iche na ogbaaghara, ka ujo ghara itu unu, ihe ndi a aghaghị ibu uzo mezu, ma ogwugwu oge erubeghi."

¹⁰ Mgbe ahụ, o sirị ha, "Mba ga-ebili megide mba, alaeze ga-ebilikwa megide alaeze. ¹¹ A ga-enwe ala oma jijiji di ukwu. Unwu na orja ojo di iche iche ga-adikwa n'ebe di iche iche. A ga-ahu ihe di egwu na ihe iribama di ukwu site na mbara eluigwe.

¹² "Ma tupu ihe ndi a niile emezuo, ha ga-ejide unu, kpagbukwaa unu. Ha ga-enyefe unu n'aka otutu ulo ekpere. Ha ga-atukwa unu mkporo. Ha ga-akporukwa unu n'ihu ndi eze na ndi ochichi n'ihi aha m. ¹³ Nke a ga-aburu unu ohere iji gbaa akaebe. ¹⁴ Ma burunu uzo kpebie n'obi unu na unu agaghị echegbu onwe unu maka ihe unu ga-aza. ¹⁵ N'ihi na aga m enye unu udi okwu na amamihe nke ndi na-ebo unu ebubo na-enweghi ike iguzogide maobu kwuo okwu megide. ¹⁶ O buladi ndi muru unu, umunne unu ndi nwoke na ndi nwanyi, ndi ikwu unu na ndi enyi unu, ha ga-arara unu nye n'aka ndi ochichi, ndi ga-egbukwa ufodu n'ime unu. ¹⁷ Mmadu niile ga-akpo unu asi n'ihi m. ¹⁸ Ma otu agiri isi di n'isi unu agaghị ala n'iyi. ¹⁹ Unu ga-azoputa ndu unu site na ntachiobi unu.

²⁰ "Mgbe unu huru ka ndi agha ghara Jerusalem gburugburu, matanu na oge e ji ala ya n'iyi eruola. ²¹ N'oge ahụ ka ndi no na Judia gbalaga n'ugwu, ka ndi no n'ime obodo si na ya puta, ka ndi na-anoghi n'obodo gharakwa iba n'ime ya.

22 N'ihì na oge a ga-abụ oge ibo obo ka e mezuo ihe niile akwukwo nsọ kwuru.
23 Ma ahuhụ ga-adiri ndi di ime, na ndi na-enye umuaka ara, n'ubochi ahụ! A ga-enwe oke ihe mgbu n'ala a, iwe ga-adakwasikwa umu mmadu. 24 Mma agha ga-egbu ha, mba niile ga-adorokwa ha n'agha. Ndi mba ozo ga na-azotosi Jerusalem n'ukwu ruo mgbe oge nke ndi mba ozo ahụ zuru.

25 "A ga-enwe ihe iribama n'anyanwu, n'onwa, na kpakpando. N'elu uwa, mba niile ga-anọ n'oke ahuhụ na mgbagwoju anya di ka oke osimiri na-eme mkpotu, ebili mmiri ga na-ebilikwa. 26 Ndi mmadu ga-adakwa mba n'obi n'ihì ujo mgbe ha ghotara ihe gaje ibiakwasị uwa, n'ihì na a ga-eme ka ike niile nke di n'eluigwe maa jijiji. 27 N'oge ahụ, a ga-ahụ Nwa nke Mmadu ka o na-abia n'ike na ebube n'igwe ojii. 28 Mgbe ihe ndi a malitere ime, guzoronu oto welie isi unu elu, n'ihì na oge mgbaputa unu di nso."

29 O tuuru ha ilu a, "Leenu osisi fiig na osisi ndi ozo niile anya. 30 Mgbe ha bidoro ipuputa ahijia ohuru, unu na-amata na okochi adila nso. 31 N'uzo di otu a kwa, mgbe unu huru ihe ndi a niile ka ha na-eme, matanu na alaeze Chineke adila nso.

32 "N'ezie agwa m unu, ogo a agaghi agabiga tupu ihe ndi a niile emezuo. 33 Eluigwe na uwa ga-agabiga, ma okwu m enweghi ike igabiga.

34 "Kpachapukwanu anya, unu ekwela ka e bogbuo obi unu site n'oke oriri na onunu na nchekasi nke ndu a, site otu a mee ka ubochi ahụ bjakwasị unu na mberede, di ka onya. 35 N'ihì na o ga-abiakwasị ndi niile bi n'elu uwa. 36 Noronu na nche oge niile ma na-ekpekwanu ekpere ka unu nwee ike igbanari ihe niile gaje ibia, ka unu nweekwa ike iguzo n'ihu Nwa nke Mmadu."

37 Kwa ubochi, o na-ezi ihe n'ulonso ukwu ahụ, ma n'uhuruchi, o na-arigoro n'elu Ugwu Oliv i ga noo onodu abali. 38 Ndi mmadu niile na-abiakwute ya n'isi ututu niile n'ulonso ukwu inuru okwu ya.

22

Judas agbaa jisos mgba okpuru

1 N'oge a, Mmemme Achicha na-ekoghi eko nke a na-akpo Ngabiga na-eru nso. 2 Ndjisi nchujaja na ndi ozizi iwu nokwa na-achọ uzo ha ga-esi gbuo ya, n'ihì na ha na-atu egwu ndi mmadu. 3 Mgbe ahụ, ekwensu banyere n'ime Judas, onye a na-akpo Iskariot, otu n'ime mmadu iri na abuo na-eso uzo ya. 4 O gakwuru ndjisi nchujaja, na ndjisi ndi nlekota nke ulonso ukwu ahụ, ya na ha akparita uka otu o ga-esi rara ya nyefee ya n'aka ha. 5 Ha nuriri onu ma kwekwa nkwa inye ya ego. 6 O kwenyere, na-achokwa ohere ga-adị mma o ga-eji nyefee ya n'aka ha mgbe igwe mmadu na-agaghi anọ.

Nri anyasi nke ikpeazu

7 O ruo n'ubochi Mmemme Achicha na-ekoghi eko ahụ bu ubochi a na-eji aturu Ngabiga achu aja. 8 O zipuru Pita na Jon si, "Gaanu kwadoo maka oriri Ngabiga nke anyi ga-eri."

9 Ha sirị ya, "Ebee ka i chorọ ka anyi gaa kwadoo maka ya?"

10 O sirị ha, "Lee, ka unu na-abata n'obodo, otu nwoke bu ite mmiri ga-ezute unu, soronu ya baa n'ulo obula o banyere. 11 Sini onyenwe ulo ahụ, 'Onye ozizi sirị, Olee ulo ndi obia ebe mu na ndi na-eso uzo m ga-anọ rie oriri Ngabiga?' 12 O ga-egosi unu otu onuulo buru ibu di n'elu ulo nke e dozicharala ihe niile, kwadoonu nri anyi n'ebe ahụ."

13 Ha gara choputa ihe niile di ka o gwara ha. Ha kwadokwara nri Ngabiga ahụ.

14 Mgbe oge awa ahụ ruru, ya na ndi na-eso uzo ya gara ebe ahụ nodu ala iri ihe.

15 O sirị ha, "O guru m nnoo aguü ka mu na unu rie nri Ngabiga a tupu mu ataa ahuhü. 16 N'ihì na asi m unu, agaghi m erikwa ya ozo tutu ruo mgbe a ga-emezu ya n'alaeze Chineke."

17 O buru iko, mgbe o nyechara ekele o sirị, "Burunu nke a kesaa n'etiti unu. 18 N'ihì na asi m unu, site ugu a ga n'ihu, agaghi m anu mmanya sitere na mkpuru vaini ozo, ruo mgbe alaeze Chineke ga-abia."

19 O werekwara otu ogbe achicha, mgbe o nyechara ekele, o nyawaa ya nye ha si, "Nke a bu ahü m nke e nyere n'ihì unu. Na-emenü nke a iji na-echeta m."

20 N'otu uzo ahü, mgbe ha risiri nri anyasi o buuru iko si, "Iko a bu iko nke ogbugba ndu ohuru n'obara m, nke a na-awupu n'ihì unu. 21 Ma lee, onye ahü nke ga-arara m nye nnyeere m, o sokwa m na-eri nri. 22 Nwa nke Mmadu na-aga inwu di ka e kpebiri ya, ma ahuhü ga-adiri nwoke ahü a ga-esi n'aka ya rara ya nye." 23 Ha bidoro ijujita onwe ha onye o bu n'etiti ha ga-eme nke a.

²⁴ Iru ụka malitere n'etiti ha banyere onye n'ime ha ka a na-agụ na o dị ukwu karịa ibe ya. ²⁵ Ma o siri ha, "Ndi eze ndi mba ozo na-eji aka ike na-achi ndi no n'okpuru ha. Otu aka ahukwa, a na-akpo ndi na-achi achị enyi ndi mmadu." ²⁶ Ma unu onwe unu agaghị adi otu a. Kama onye kachasi ibe ya idi elu diri ka onye dikarisiri nta. Ka onyeisi diri ka onye na-eje ozi. ²⁷ Onye di elu karịa ibe ya? O bu onye noduru ala rie nri na tebul ka o bu onye siri nri dozie ya na tebul? O bughị onye noduru ala rie nri na tebul? Ma adi m ka onye na-eje ozi n'etiti unu. ²⁸ O bu unu onwe unu bu ndi nonyere m n'oge onwunwa m niile. ²⁹ Ana m enye unu alaeze di ka Nna m nyere m ya. ³⁰ Ka unu nwe ike isoro m rie ma nuokwa n'alaeze m. Sorokwa m nodu n'ocheeze na-ekpe ebo iri na abuo nke Izrel ikpe.

³¹ "Saimon, Saimon, lee ekwensu ariola ike iyocha unu di ka oka wiiti. ³² Ma ekpeelara m gi ekpere ka okwukwe gi ghara ida. Mgbe i kwudosiri ike, gbaakwa umunna gi ume."

³³ Ma o siri ya, "Onyenwe anyi, ejikeere m isoro gi gaa mkporo, ma sorokwa gi nwuo."

³⁴ Jisos zara, "Agwa m gi Pita, tupu oke okuku akwaa akwa taa, i ga-agonari m ugboro ato, si na i maghi onye m bu."

³⁵ O gwara ha, "Mgbe m zipuru unu na mbu si unu ewerekwala ego, maobu akpa maobu akpukpokuwu, o nwere ihe koru unu?"

Ha siri, "O nweghi ihe koru anyi."

³⁶ O siri ha, "Ugbu a, o buru na i nwere akpa ego, were ya, ma werekwala akpa ije. O burukwa na i nweghi mma agha ree uwe mgbokwasị gi zutara onwe gi otu. ³⁷ N'ihu na agwa m unu, na a ga-emejuputa ihe ndi a e dere n'akwukwo nso n'ime m, A gukotara ya na ndi na-emebi iwu.*N'ezie, ihe e dere banyere m eruwela mgbe o ga-emezu."

³⁸ Ha siri, "Onyenwe anyi, lee mma agha abuo di ebe a."

O siri ha, "Nke ahụ ezuola."

Ekpere Jisos kpere n'Ugwu Oliv

³⁹ Jisos puru gaa n'Ugwu Oliv di ka o na-eme mgbe dum, ndi na-eso uzo ya sokwa ya gaa. ⁴⁰ Mgbe o ruru n'ebe ahụ, o siri ha, "Kpeenu ekpere ka unu ghara idaba n'onwunwa." ⁴¹ O hapuru ha gaa ihe ha ka nzo ukwu ole na ole noro n'ebe ahụ gbuo ikpere n'ala kpee ekpere, si, ⁴² "Nna o buru na i choru, nara m iko a, ma otu o di, o bughị ka e mee uche m, kama ka e mezu uche gi." ⁴³ Otu mmuo ozi si n'eluigwe biakwutere ya, gbaakwa ya ume. ⁴⁴ Site n'oke ihe mgbu, o kpere ekpere kpesie ike, nke mere na osuso si ya n'ahu na-adapu n'ala di ka okpurukpu obara.

⁴⁵ Mgbe o kpechara ekpere bilie, o biakwutere ndi na-eso uzo ya hu ha ka ha na-arahu ura n'ihu ihe mwute nke ozi. ⁴⁶ O siri ha, "Gini mere unu ji na-arahu ura? Bilienu kpee ekpere ka unu ghara idaba n'onwunwa."

Njide e jidere Jisos

⁴⁷ Mgbe o ka kpu okwu n'onu, igwe mmadu biara, onye du ha bu onye a na-akpo Judas, bu otu n'ime mmadu iri na abuo ahụ na-eso uzo ya. O biaruru Jisos nso, isutu ya onu. ⁴⁸ Ma Jisos siri ya, "Judas, o bu site n'isutu onu ka i ji arara Nwa nke Mmadu nye?"

⁴⁹ Mgbe ndi no ya gburugburu huru ihe gaje ime, ha siri, "Onyenwe anyi, o bu anyi were mma agha gbuo?" ⁵⁰ Otu n'ime ha ji mma gbuo ohu onyeisi nchujaja, gbuju nti aka nri ya.

⁵¹ Ma Jisos siri, "O zuola!" O metukwara nti nwoke ahụ aka gwoo ya.

⁵² Mgbe ahụ, Jisos siri ndiisi nchujaja, na ndi nlekota nke ulonso ukwu na ndi okenye, "Gini mere unu ji chiru mma agha na mkpo bja ijide m, di ka a ga-asị na m bu onye ohi o ji egbe ezu?" ⁵³ Mgbe mu na unu na-anọ kwa ubochi n'ime ulonso ukwu ahụ, ma unu emetughi m aka. Ma ugbu a bu oge awa unu burukwa mgbe ike ochichiri na-achi achị."

Pita agonari Jisos

⁵⁴ Mgbe ahụ ha jidere ya duru ya puo, gaa n'ulo onyeisi nchujaja. Pita sokwara ha n'azu kama o no n'ebe di anya. ⁵⁵ Mgbe ha kwanyere oku n'etiti mbara ezi obi ahụ, ma nodu ala gba oku ahụ gburugburu, Pita sokwara ha nodu ala. ⁵⁶ Ka o na-anya oku ahụ, otu nwaagboghoh na-eje ozi huru ya, o leruru ya anya nke oma, si, "Onye a na Jisos nokoro."

⁵⁷ Ma o goru ago si, "Nwanyị, amaghị m onye o bu."

⁵⁸ Mgbe oge nta gasiri, onye ozo hukwara ya kwukwaa si, "Gi onwe gi bukwa otu onye n'ime ha."

Ma Pita kwuru si, "Nwoke m, abughi m."

⁵⁹ Mgbe ihe di ka otu awa gafere, onye ozo bjakwara kwusie okwu ike, "N'ezie, nwoke a so ya n'ihu na o bu onye Galili."

⁶⁰ Pita siri, "Nwoke m, amaghi m ihe i na-ekwu maka ya?" Di ka o kpu okwu ahụ n'onu, oke okpa kwara akwa. ⁶¹ Mgbe ahụ, Onyenwe anyi tughariri lee Pita anya. Pita chetakwara okwu Onyenwe anyi gwara ya nke bu, "**Tupu oke okpa akwa akwa taa, i ga-agonari m ughoro ato.**" ⁶² Ma o puru n'ezie gaa bee akwa na mwute.

Ndi nche kwara Jisos emo

⁶³ Ndi ahụ na-eche ya nche bidoro na-akwa ya emo na-etikwa ya ihe. ⁶⁴ Ha jiri akwa kechie ya anya, si ya, "Buo amuma, onye tiri gi ihe?" ⁶⁵ Ha kwukwara otutu okwu ojoo na nke mkpari megide ya.

Jisos n'ihu Paillet na Herod

⁶⁶ Mgbe chi boru, nzuko ndi okenye na ndisi nchujaja, na ndi ozizi iwu zokotara, a kpotakwara Jisos n'ihu ha. ⁶⁷ Ha na-ekwu, "O buru na i bu Kraist, gwa anyi."

O siri ha, "**O buru na m agwa unu, unu agaghi ekwe.**" ⁶⁸ **O burukwa na m ajuu unu ajuu, unu agaghi aza m.** ⁶⁹ **Ma site ugbu a gawa, Nwa nke Mmadu ga-anodu ala n'aka nri nke ike Chineke.**"

⁷⁰ Ha niile siri, "Gi onwe gi, i bu Okpara Chineke?"

O siri ha, "**Unu kwuru na Abu m.**"

⁷¹ Mgbe ahụ ha siri, "Gini mere anyi ji na-achọ onye akaebe ozo? Anyi ejirila nti anyi nuru ya site n'onu ya."

23

Jisos n'ihu Paillet

¹ Mgbe ahụ, oha mmadu ahụ niile biliri duru ya gakwuru Paillet. ² Ha malitere ibo ya ebubo na-asi, "Anyi choputara na nwoke a na-eduhie ndi obodo anyi niile, nagbochikwa ha itu utu isi nye Siza, ma na-ekwukwa na ya bu Kraist, Eze."

³ Ya mere Paillet juru ya si, "I bu eze ndi Juu?"

O zara ya si, "**Gi onwe gi kwuru otu a.**"

⁴ Mgbe ahụ Paillet gwara ndisi nchujaja na igwe mmadu ahụ, "O nweghi ihe ojoo obula m choputara nwoke a mere."

⁵ Ma ha gara n'ihu na-asi, "O na-akpasu ogbaaghara n'ala ndi Judia niile site n'ozizi ya. O malitere na Galili, o bjakwala ebe a ugbu a."

Jisos n'ihu Herod

⁶ Mgbe Paillet nuru nke a, o juru ma nwoke a o bu onye Galili? ⁷ Mgbe o matara na o si n'ebe Herod na-achi, o nyere iwu ka e dugara ya Herod, onye nokwa na Jerusalem mgbe ahụ.

⁸ Obi toro Herod utu nke ukwu, mgbe o huru Jisos n'ihu na o no na-achọ ihu ya anya n'oge di anya gara aga. Sitekwa n'akuko o nuru banyere ya, o lere anya na o ga-aru oru ebube ufodu. ⁹ Ya mere o juru ya otutu ajuu, ma o zaghi ya ihe obula. ¹⁰ Ndisi nchujaja na ndi ozizi iwu guzo n'ebe ahụ gara n'ihu bosie ya ebubo ike. ¹¹ Emesja, Herod na ndi agha ya jiri ya mee ihe ochi, ma kwaakwa ya emo. Ha yikwasiri ya uwe mwuda mara mma ma zighachikwara ya Paillet. ¹² N'ubochi ahụ ka Herod na Paillet ghoronyi, maka n'oge gara aga ha bu ndi iro.

¹³ Paillet kpokotara ndisi nchujaja, na ndi ndu, na ndi mmadu ndi ozo ¹⁴ si ha, "Unu kpotaara m nwoke a di ka otu onye n'ime ndi na-akpali ndi mmadu inupu isi. Ajuola m ya ajuu n'ihu unu ma achoputaghi m ihe obula nke unu kwesiri iji boo ya ebubo. ¹⁵ O buladi Herod achoputaghi ihe ojoo obula n'aka ya, nke a mere o jiri kpughachitere anyi ya. Leenu, o nweghi ihe obula o mere e kwesiri iji maa ya ikpe onwu. ¹⁶ Ya mere aga m apia ya ihe hapu ya ka o laa." ¹⁷ Ma o di mkpa na a ga-ahapu otu onye mkporo n'oge mmemme.*

¹⁸ Ma igwe mmadu ahụ tiri mkpu n'otu olu si, "Gbuo nwoke a, hapuru anyi Barabas." ¹⁹ (Onye a tubara n'ulo mkporo n'ihu ogbaaghara daputara n'obodo ahụ, nakwa n'ihu igbu mmadu.)

²⁰ Di ka o gbalisiri ike ihapu Jisos, Paillet gwakwara ha okwu ozo. ²¹ Ma ha niile tiri mkpu si, "Kpogide ya n'obe! Kpogide ya n'obe!"

* 23:17 23:17 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika o di n'akwukwo Mat 27:15 na Mak 15:6.

²² O siri ha na nke ugboro ato, “O bu n’ihi gini? Olee ihe ojoo nwoke a mere? O nweghi ihe obula m choputara n’aka ya kwesiri iwetara ya onwu. Ya mere aga m ata ya ahuhu, hapu ya.”

²³ Ma ha nogidere na-eti mkpu n’oke olu ka a kpogide ya n’obe, n’ikpeazu olu iti mkpu ha kariri. ²⁴ Ya mere Paillet kpebiri imere ha ihe ha choro. ²⁵ O hapuru nwoke ahụ ha choro nke a tubara n’ulo mkporo n’ihi ogbaaghara na igbu mmadu, ma nyefee ha Jisosh n’aka.

Mkpogide Jisosh n’obe

²⁶ Di ka ha duu ya na-aga, ha jidere Saimon onye Sirini bu onye si n’ime otu obodo nta na-alobata; ha boro ya obe ahụ, manye ya ka o buru ya na-eso Jisosh na-azu. ²⁷ Igwe mmadu di ukwu soro ya tinyekwara umu nwanji bu ndi tiri mkpu akwa ma ruokwara ya uju. ²⁸ Ma Jisosh tughariri si ha, “**Umuada Jerusalem, unu eberela m akwa, kama beerenu onwe unu na umu unu.**” ²⁹ N’ihi na oge na-abia mgbe unu ga-asị, ‘**Ngosi na-adiri umu nwanji aga, akpanwa ndi na-amughi nwa, na ara ndi na-enweghi onye nuru ha.**’ ³⁰ Mgbe ahụ,

“**ha ga-asị, ugwu ukwu niile, “Dakwasị anyi!”†**

Sikwa, ugwu nta, “Kpuchite anyi!””

³¹ **Ya mere, o buru na ha mee oha otu a mgbe ahijia di ndu di na ya, gini gamekwanu mgbe o kporo nku?”**

³² Ha dukwaara mmadu abuo bu ndi ohi gaa igbu ha na ya. ³³ Mgbe ha bjarutere n’ebe a na-akpo Okpokoro Isi, ebe ahụ ka ha kpogidere ya n’obe ya na ndi ohi abuo ahụ. Otu n’aka nri ya nke ozo n’aka ekpe ya. ³⁴ Jisosh siri, “**Nna gbaghara ha n’ihi na ha amataghi ihe ha na-eme.**” Ha ji ife nza kee uwe ya n’etiti onwe ha.

³⁵ Ndi mmadu guzoro ebe ahụ na-ele anya, ka ndi ochichi ji ya na-eme ihe ochi, nasị, “O zoputara ndi ozo, ya zoputanu onwe ya, ma o buru na o bu Kraist nke Chineke, bu Onye a hoputara.”

³⁶ Ndi agha bjakwara chia ya ochi. Ha nyere ya mmanya gbara uka,‡ ³⁷ ma na-asị, “O buru na i bu eze ndi Juu, zoputanu onwe gi.”

³⁸ Ihe e dere n’elu isi obe ahụ bu:

Onye a bu Eze ndi Juu.

³⁹ Otu onye n’ime ndi ohi ahụ a kpogidekwara n’obe n’ebe ahụ kparikwara ya si, “O bughị gi bu Kraist? Zoputanu onwe gi ma zoputakwa anyi.”

⁴⁰ Ma onye nke ozo a makwara ikpe onwu baara ya mba si, “I naghi atu Chineke egwu, i hughị na a mara gi ikpe di ka e si maa ya. ⁴¹ Anyi na-ata ahuhu kwesiri anyi, n’ihi na a na-ata anyi ahuhu n’ihi ihe anyi mere, ma nwoke a emeghi ihe ojoo obula.”

⁴² Mgbe ahụ o siri, “Jisosh, chetakwa m mgbe i bara n’alaeze gi.”

⁴³ O siri ya, “**N’ezie a agwa m gi, taa, i ga-anonyere m na paradais.**”

Onwu Jisosh

⁴⁴ Mgbe o na-eru ihe di ka elekere iri na abuo nke ehie, ochichiri gbachikotara n’ala ahụ niile ruo elekere ato nke ehie. ⁴⁵ N’ihi na anyanwu kwusiri inye ihe ya. Akwa mgbochi di n’ulonso ukwu sitere n’elu gbawaa abuo. ⁴⁶ Jisosh tiri mkpu n’oke olu si, “**Nna, n’aka gi ka m na-enyefe mmuo m.**” Mgbe o kwusiri nke a, o kubiri ume.

⁴⁷ Mgbe ochiagha na-achi otu nari ndi agha huru ihe merenu, o nyere Chineke otuto ma kwuokwa si, “N’ezie nwoke a bu onye ezi omume.”§ ⁴⁸ Mgbe igwe mmadu niile gbakotara ilere anya huru ihe mere, ha laghachiri n’ulo ha na-eti aka n’obi. ⁴⁹ Ma ndi niile maara onye o bu, tinyekwara umu nwanji ndi soro ya si Galili bia, guzokwara n’ebe di anya na-ele ihe ndi a.

Olili Jisosh

⁵⁰ O nwere otu nwoke aha ya bu Josef, onye so n’otu ndisi ulo nzuko. O bu ezigbo mmadu na onye aka ya kwu oto. ⁵¹ O kwadoghi mkpebi ha na omume ha. Onye sitere Arimatia, n’otu obodo ndi Juu, onye na-echere obibia nke alaeze Chineke. ⁵² Nwoke a gakwuru Paillet ripo ka e bunye ya ahụ Jisosh.* ⁵³ Ya mere, o budatara ya fuchie ya n’akwa ocha linin, tinye ya n’ili e gwuru n’ogba nkume, nke a na-etinyebeghi mmadu na mbu. ⁵⁴ O bu ubochi Nkwadebe maka ubochi izuike nke na-abia nso.†

† 23:30 23:30 Hos 10:8 ‡ 23:36 23:36 Mat 27:48 § 23:47 23:47 Maobu, onye aka ya di ocha * 23:52 23:52 Jon onye Arimatia bu onye na-eso Jisosh na nzuzo Jon 19:38. † 23:54 23:54 Ndi na-edebe ubochi izuike n’ala anyi, na-akwadobe ihe ha niile nke oma n’ubochi furadee, n’ihi na ubochi izuike na-ebido n’oge odida anyanwu n’ubochi ahụ.

⁵⁵ Ndị nwanị ahụ sitere Galili soro ya hụrụ ili ahụ, hụkwa otu e si nibe ahụ ya n'ime ya. ⁵⁶ Emesịa ha laghachiri ga kwadoo mmanụ otite nke e tinere ọtụtụ ụda. N'ubochi izuike ha zukwara ike dika o di n'iwu.[‡]

24

Mbilite n'onwu

¹ N'ubochi mbu nke izu uka, n'ezigbo isi ututu, ha weere mmanụ otite ahụ ha tinere ọtụtụ ụda nke ha kwadoro gawa n'ili ahụ. ² Ha chọputara na e nupula nkume e ji dochie n'onu ili ahụ. ³ Ma mgbe ha banyere n'ime ya, ha ahughị ahụ Onyenwe anyi Jisos. ⁴ Di ka ha no na mgbagwoju anya banyere nke a, n'otu ntabi anya, ha huru mmadu abuo yi uwe na-egbu ka amuma guzo ha nso. ⁵ Ha kpudoro ihu ha n'ala n'ihie oke egwu, ma mmadu abuo ahụ gwara ha, "Gini mere unu ji na-achọ onye di ndu n'etiti ndi nwuru anwu?" ⁶ O nokwaghị n'ebe a, o biliela n'onwu, chetakwanu ihe o gwara unu mgbe unu na ya no na Galili si, ⁷ **'A ghaghị inyefe Nwa nke Mmadu n'aka ndi mmehie, a ga-akpogidekwa ya n'obe ma n'ubochi nke ato o ga-esi n'onwu bilie.'** ⁸ Mgbe ahụ ha chetara okwu ya.

⁹ Mgbe ha sitere n'ili ahụ laghachi, ha koro mmadu iri na otu ahụ na ndi ozo niile ihe ndi a. ¹⁰ O bu Meri Magdalin, na Joana, na Meri nne Jemis na umu nwanị ndi ozo so ha koro ndi na-eso uzo ya ihe a. ¹¹ Ma ha ekweghi ihe ha gwara ha, n'ihie na okwu ha di ha ka o bu ihe efu. ¹² Ma otu o di, Pita gbaara oso ruo n'ili ahụ, hulata ala hu ka akwa ozu ndi ahụ togboro onwe ha; o lara na-atughari uche n'ime onwe ya ihe ihe ndi a putara.

N'uzo Emaus

¹³ N'otu ubochi ahụ, mmadu abuo n'ime ha gaje n'obodo nta a na-akpo Emaus, nke di ihe ruru kilomita iri na abuo site na Jerusalem. ¹⁴ Ha na-ekwurita n'etiti onwe ha banyere ihe niile mere. ¹⁵ Di ka ha na-ekwu na-akparita uka banyere ihe ndi a, Jisos n'onwe ya biara soro ha na-aga ije. ¹⁶ Ma e mechiri anya ha imata na o bu ya.

¹⁷ O sirị ha, **"Gini ka unu na-ekwurita n'etiti onwe unu di ka unu na-aga n'uzo."** Ha kwesiri ebe ahụ, gbaruo ihu ha. ¹⁸ Otu onye n'ime ha a na-akpo Kleopas, sirị ya, "I bu onye obia na Jerusalem nke mere na i maghi ihe mere n'ime ya n'ubochi ndi a?" ¹⁹ O sirị ha, **"Gini bu ihe mere?"**

Ha sirị ya, "Banyere Jisos onye Nazaret! O bu onye amuma burukwa onye di ike, ma n'okwu ma n'omume n'ihu Chineke na mmadu niile. ²⁰ Ha na otu ndiisi nchujaja na ndi ochichi anyi nyefere ya ka a maa ya ikpe onwu, ma kpogbukwaa ya n'obe. ²¹ Anyi nwereriji olileanya na o bu ya ga-agbaputa Izrel. Nke ka nke, taa mere ya abali ato kemgbe ihe ndi a mere. ²² Tukwasị ihe ndi a, ufodu umu nwanị anyi mere ka anyi nwee ihe itunanya. Ha gara n'ili ahụ n'isi ututu a. ²³ Ma ha ahughị ahụ ya. Ha biara koro anyi na ha huru ohi nke ndi mmuo ozi, bu ndi gwara ha na o di ndu. ²⁴ Ya mere ufodu n'ime ndi otu anyi gara n'ili ahụ choputa na ihe niile umu nwanị a kwuru mere otu ahụ ha siri kwuo ya. Ma ha ahukwaghị ya."

²⁵ O sirị ha, **"Unu bu nnoo ndi nzuzu! Leenu ka o si siere unu ike ikwere ihe niile ndi amuma kwuru. ²⁶ O bu na o kwesighi ka Kraist taa ahuhu ndi a tupu o banye n'ebube ya?"** ²⁷ Ya mere, o kowaara ha ihe e dere n'akwukwo nso banyere ya onwe ya malite na nke Mosis ruo na ndi amuma niile.

²⁸ Mgbe ha na-eru obodo nta ahụ ha na-aga, o mere di ka o na-aga n'ihu na njem ya. ²⁹ Ma ha rọ ya n'ebe o di ukwu si, "Nonyerenu anyi n'ihie na chi ebidola iji, ubochi agamiekwala ughu a." N'ihie ya o banyere iga nonyere ha.

³⁰ Mgbe ya na ha noduru na tebul iri nri, o were achicha, kelee Chineke ekele, nyawaa ya were ya nye ha. ³¹ Mgbe ahụ, e meghere anya ha, ha amata onye o bu, ha ahukwaghị ya anya ozo. ³² Mgbe ahụ, ha gwara onwe ha si, "O bu na o dighi ka oku o na-enwu n'obi anyi mgbe anyi na ya no n'uzo, ya na-ekpughere anyi akwukwo nso?"

³³ Ha biliri ngwangwa laghachi Jerusalem. Ebe ahụ, ha huru mmadu iri na otu ahụ na ndi so ha ka ha nokotara n'otu ebe, ³⁴ na-asị, "O bu eziokwu, Onyenwe anyi ebiliela, o gosila Saimon onwe ya." ³⁵ Mgbe ahụ, ha koro ha ihe mere n'uzo, ya na otu ha siri mata ya mgbe o nyawara achicha.

Jisos egosi ndi na-eso uzo ya onwe ya

³⁶ Mgbe ha ka na-ekwu banyere nke a, ya onwe ya guzooro n'etiti ha si ha, **"Udo diri unu."**

‡ 23:56 23:56 Opu 35:2 na Lev 23:3 nakwa Dit 5:14

* 24:25 24:25 Ya bu, ndi na-enweghi uche

³⁷ Oke egwu tūrū ha, obi lōkwara ha mmiri n'ihī na ha chere na ha ahūla mmūọ. ³⁸ Ma ọ sīrī ha, **“Gīnī mere ụjọ jī atụ unu, gīnī mere unu jī nwee obi ahụọ? ³⁹ Leenụ m anya n'aka na n'ụkwụ. Ọ bụ mụ onwe m! Metụnụ m aka ka unu hūrū, n'ihī na mmūọ adighi enwe anụ ahụ na ọkpụkpụ dī ka unu hūrū m nwere.”**

⁴⁰ Mgbe o kwuchara nke a, o gosiri ha aka ya na ụkwụ ya. ⁴¹ Ma dī ka o siiri ha ike ikwere n'ihī ọnụ na oke mgbagwoju anya, ọ sīrī ha, **“Ọ dī ihe oriri unu nwere ebe a?”** ⁴² Ha nyere ya otu ntakiri azụ a mīkpọrọ amīkpọ. ⁴³ Ma ọ naara ya rie ya n'ihu ha.

⁴⁴ Mgbe ahụ, ọ sīrī ha, **“Okwu ndi a ka m gwara unu mgbe mụ na unu nọ, na ihe niile e dere n'iwu Mosis na ndi Amuma na n'Abụ Oma banyere m ga-emezucha.”**

⁴⁵ Mgbe ahụ, o meghere akonuche ha ka ha ghota akwukwo nsọ. ⁴⁶ Ọ sīrī ha, **“Nke a bụ ihe e dere na, Kraịst ahụ ga-ahụ ahụ ma sitekwa n'ọnụ bilie† n'ụbọchị nke atọ. ⁴⁷ Na a ga-ekwusa ncheghari na mgbaghara mmehie site n'aha ya nye mba niile, malite na Jerusalem. ⁴⁸ Unu bụ ndi akaebe nke ihe ndi a. ⁴⁹ Ma lee, agaje m izitere unu ihe ahụ Nna m kwere na nkwa. Ya mere, nọrọnụ n'ime obodo ruo mgbe a ga-eyikwasị unu ike nke si n'elu.”**

Jisọs agbagoro n'elugwe

⁵⁰ O duuru ha garuo na Betani, chilie aka ya ahụọ elu gozie ha. ⁵¹ Dī ka ọ na-agozi ha, ọ sitere n'ebe ha nọ pụọ, e weliri ya elu, baa n'elugwe. ⁵² Mgbe ahụ, ha fere ya ofufe jiri oke ọnụ laghachi na Jerusalem. ⁵³ Ha nọgidere n'ụlọnsọ ukwu ahụ na-eto Chineke oge niile.

† 24:46 24:46 Mbilite n'ọnụ Kraịst bụ ihe e mere ka ọ dī ire site n'ike Chineke Orụ 2:45; Rom 8:11 Ọ bụkwa mbilite n'ọnụ ya nyere gha mmadụ naputa site n'ikpe omuma nke mmehie na-eweta, Rom 4:25; 8:34.

Ozioma Jôn

Okwu ghorọ mmadu

¹ Na mbụ okwu ahụ diriji, okwu ahụ na Chineke nọ, okwu ahụ bụkwa Chineke. ² Ya na Chineke nọ site na mbụ. ³ E sitere na ya kee ihe niile, ọ dighikwa ihe ọbụla e kere eke nke a na-ekeghị site na ya. ⁴ N'ime ya ka ndụ diriji, ndụ ahụ bụkwa ihè nye mmadu niile, ⁵ ihè ahụ na-enwu n'ime ọchịchiri, ma ọchịchiri ahụ emenyughị ya.

⁶ Ọ dị otu nwoke Chineke zitere, aha ya bụ Jôn. ⁷ Ọ bịaara dị ka onye akaebe igba ama banyere ihè ahụ, ka mmadu niile site n'aka ya kwere. ⁸ Ya onwe ya abughị ihè ahụ, ọ bịaara naanị igba akaebe banyere ihè ahụ.

⁹ Ezi ihè ahụ nke na-enye mmadu ọbụla ihè na-abịa n'ime ụwa. ¹⁰ Ọ bịaara n'ụwa, ma ụwa bụ ihe e kere site n'aka ya, ma ụwa amataghị onye ọ bụ. ¹¹ Ọ bjakwutere ihe ndị ahụ bụ ndị nke ya, ma ndị ahụ bụ ndị nke ya anabataghị ya. ¹² Ma ndị ahụ niile nabatara ya, ndị ahụ niile kweere n'aha ya ka o nyere ike ighọ ụmu Chineke. ¹³ Ụmu a na-amughị site n'ọbara, ma ọbụ site na mkpebi nke anụ ahụ, ma ọ bụkwanụ mkpebi nke mmadu, kama site na Chineke.

¹⁴ Okwu ahụ ghorọ anụ ahụ* birikwa n'etiti anyị. Anyị ahụla ebube ya, ebube nke onye naanị ya bụ Ọkpara Nna mụrụ, onye si n'ebe Nna nọ bịa, onye juputara n'amara na eziokwu.

¹⁵ Jôn gbara ama banyere ya mgbe ọ na-eti mkpu na-asi, "Onye a bụ onye ahụ m kwuru banyere ya, 'Onye na-abịa m n'azụ dị ukwu karịa m, n'ihu na o bukwa m ụzọ diriji.'" ¹⁶ Site n'iba uba nke amara ya, anyị niile anatala amara a tükwasiri n'amara. ¹⁷ N'ihu na e nyere iwu site n'aka Mosis, ma amara na eziokwu bịaara site n'aka Jisọs Kraịst. ¹⁸ Ọ dibeighi onye ọbụla hurula Chineke, ma Chineke, onye naanị ya bụ Ọkpara Nna mụrụ. Onye ya na Nna dị na mma, emeela ka anyị mata ya.

Jôn ekwuputa na ya abughị Kraịst

¹⁹ Nke a bụ igba ama Jôn mgbe ndị ndu ndị Juu nọ na Jerusalem zipurụ ndi nchụaja na ndi Livayi ka ha bịa juo ya onye ọ bụ? ²⁰ O mechighi onu ya, kama o kwuputara si, "Abughị m Kraịst ahụ."

²¹ Mgbe ahụ ha juru ya si, "Ị bụkwanu onye? Ị bụ Ịlajia?"

Ọ zara si ha, "Abughị m ya."

"Ị bụ Onye amuma ahụ?"

"Mba."

²² Ha sirị ya, "Ị bụ onye? Nye anyị ọsịsa anyị ga-eweghachiri ndi zitere anyi. Gini ka i kwuru banyere onwe gi?"

²³ Ọ sirị, dika Aizaya onye amuma kwuru, "Abu m onye na-eti mkpu n'ime ozara, 'Meenu ka uzọ Onyenwe anyi guzozie.'"†

²⁴ Ma ndi Farisii ahụ ezitere ²⁵ juru ya, si, "Gini mere i ji na-eme baptizim ọ buru na i bughị Kraịst ma ọbụ Ịlajia, ma ọbụ onye amuma ahụ?"

²⁶ Jôn zara ha si, "Eji m mmiri na-eme baptizim, ma ọ di otu onye nọ n'etiti unu nke unu na-amaghi. ²⁷ Onye ahụ nke na-abia n'azụ m, onye m na-erughị itopu eriri akpukpokwu ya."

²⁸ Ihe a mere na Betani n'ofe osimiri Jodan bụ ebe Jôn nọ na-eme baptizim.

Nwa aturu Chineke

²⁹ N'echi ya, ọ huru ka Jisọs na-abjakwute ya si, "Leekwa, Nwa Aturu Chineke, onye na-ebupu mmehie ụwa. ³⁰ Ọ bụ onye a ka m kwuru okwu ya mgbe ahụ m sirị, 'otu nwoke na-abia n'azụ m, onye di ukwu karia m, n'ihu na o bukwa m uzọ diriji.'" ³¹ Mụ onwe m amataghị ya, ma a bịaara m were mmiri na-eme baptizim n'ihu nke a, ka e kpughee ya nye ndi Izrel."

³² Mgbe ahụ Jôn gbara ama a si, "Ahuru m ka Mmuo Nso sitere n'elugwe ridata di ka nduru, nkwasi ya. ³³ Mụ onwe m amabughị ya, ma onye ahụ zitere m ka m jiri mmiri mee baptizim kwuru, 'Onye ahụ i ga-ahụ, onye Mmuo Nso ga-ebekwasi, ma nogidekwa, ọ bụ ya ga-eji Mmuo Nso mee baptizim.'" ³⁴ Mụ onwe m ahula ya, na-agbakwa ama na onye a bụ Ọkpara Chineke."‡

Ndi mbu soro Kraịst

* 1:14 1:14 Maqbu, mmadu † 1:23 1:23 Ajz 40:3 ‡ 1:34 1:34 Onye Chineke ghorọ.

³⁵ N'echi ya, Jọn na mmadụ abụọ ndị na-eso ụzọ ya guzoro n'ebe ahụ ọzọ. ³⁶ Mgbe ọ huru Jisọs ka ọ na-agafe, ọ sirị, "Leenu, Nwa Aturu Chineke."

³⁷ Mgbe mmadụ abụọ ahụ na-eso ụzọ ya nuru nke a, ha tughariri soro Jisọs. ³⁸ Mgbe Jisọs tughariri hụ ka ha na-eso ya, ọ sirị ha, "**Gini ka unu choro?**"

Ha sirị ya, "Rabbi"^S (nke putara "Onye ozizi"), "olee ebe i bi?"

³⁹ Ọ sirị ha, "**Bianu, unu ga-ahụ.**"

Ha sooro ya ga hụ ebe ọ na-anọ. Ha nonyekwara ya ụbọchị ahụ niile. Ọ bụ n'ihe dị ka elekere anọ nke mgbede.

⁴⁰ Otu n'ime mmadụ abụọ ahụ nuru ihe Jọn kwuru, nke sooro ya bụ Andru nwanne Saimon Pita. ⁴¹ Ihe mbụ o mere bụ ichota Saimon nwanne ya si ya, "Anyị achotala Mezaya ahụ" (onye a na-akpokwa Kraist). ⁴² Ọ kpọtara ya Jisọs.

O lere ya anya si, "**I bụ Saimon nwa Jọn. A ga-akpo gi Sefas**" (nke nsughari ya, putara Pita*).

Jisọs akpọo Filip na Nataniel

⁴³ N'echi ya, o kpebiri iga Galili. Mgbe ọ huru Filip, ọ sirị ya, "**Soro m.**"

⁴⁴ Filip bụ onye obodo Betsaida dị ka Andru na Pita. ⁴⁵ Filip chọtara Nataniel si ya, "Anyị achotala onye ahụ Mosis dere banyere ya n'iwu, onye ndị amụma dekwara banyere ya, Jisọs onye Nazaret, nwa Josef."

⁴⁶ Nataniel sirị ya, "Ihe oma ọbụla ọ puru i si na Nazaret putara?"

Ma Filip sirị ya, "Bia ka i huru."

⁴⁷ Mgbe Jisọs huru ka Nataniel na-abjuru ya nso, o kwuru si, "**Leenu ezi nwa afọ Izrel onye aghugho na-adighi n'ime ya.**"

⁴⁸ Nataniel sirị ya, "Olee otu i si mata onye m bụ?"

Jisọs sirị ya, "**Tupu Filip akpo gi, ahulari m gi ka i no n'okpuru osisi fiig.**"

⁴⁹ Mgbe ahụ, Nataniel zaghachiri, "Onye ozizi, i bụ Okpara Chineke; i bụ eze Izrel."

⁵⁰ Jisọs zara si ya, "**I kwere n'ihi na agwara m gi na ahuru m gi n'okpuru osisi fiig? I ga-ahụ ihe di ukwu karja nke a.**" ⁵¹ Ọ sikhwara ya, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, unu ga-ahụ eluigwe ka o meghere hukwa ndi mmuo ozi Chineke ka ha na-arigokwuru, ma na-aridakwuru Nwa nke Mmadu."

2

Jisọs emee mmiri ya agho mmanya

¹ N'ubochi nke ato, o nwere mmemme agbamakwukwo na Kena nke Galili, nne Jisọs bjakwara ebe ahụ. ² A kpokwara Jisọs na ndi na-eso uzo ya oku na mmemme agbamakwukwo a. ³ Mgbe mmanya ha gwuru, nne Jisọs sirị ya, "Ha enweghi mmanya."

⁴ Jisọs sirị ya, "**Nwanyi, gini gbasara mu na gi na nke a? Oge awa m erubeghi.**"

⁵ Nne ya gwara ndi na-eje ozi, "Ihe obula o gwara unu, meenu ya."

⁶ A dbara ite mmiri nkume isii buru ibu n'akuku ebe ahụ, nke a na-eji agbanye mmiri ndi juu na-eji asachasi onwe ha ma ha choo ikpe ekpere. Otu n'ime ha na-eri ihe di ka galoonu iri abuo ma ihe ruru iri ato.*

⁷ Jisọs gwara ha, "**Gbajuonu ite ndi a mmiri.**" Ya mere, ha gbajuputara ha mmiri.

⁸ Mgbe ahụ, ọ gwara ha, "**Ugbu a, gbaputanu ufodu bugara onyeisi oche.**"

Ha mekwara nke a. ⁹ Mgbe ahụ onyeisi oche ahụ deturu mmiri ahụ e mere ka ọ ghoọ mmanya onu. Ọ mataghi ebe o siri puta (ma ndi na-eje ozi, ndi kutere mmiri ahụ matara), onyeisi oche ahụ kpoputara onye ahụ na-alu nwunye ohuru iche ¹⁰ si ya, "N'oge mmemme obula, a na-ebu uzo buputa mmanya di uto, ma buputakwa nke na-adighi uto n'ikpeazu, mgbe ndi mmadu nujuchara afu, ma i chebere mmanya di uto buputa ya ugbu a."

¹¹ Nke a bu mmalite ihe ama Jisọs mere na Kena nke Galili, o sitere na nke a kpuogheebube ya, ndi na-eso uzo ya kwenyekwara na ya.

¹² Mgbe nke a gasiri, ọ gara Kapanom, ya na nne ya na umunne ya, nakwa ndi na-eso uzo ya. Ha noro ubochi ole na ole n'ebe ahụ.

Mmemme Ngabiga

¹³ Mgbe mmemme oriri Ngabiga nke ndi juu na-abjuru nso, Jisọs gara Jerusalem. ¹⁴ N'ime ulonso ukwu, ọ huru ndi na-ere ehi, na aturu na nduru. Hukwa ndi noduru na tebul na-agbanwe ego. ¹⁵ Ya mere, o jiri eriri mere utari chupusia ndi niile no na-ere

^S 1:38 1:38 Ufodu na-akpokwa mkpuru okwu a, Rabai. * 1:42 1:42 Sefas bu asusu Hibru, ebe Pita bu asusu Griik, ma ha abuo putara otu ihe okwute. * 2:6 2:6 Nke a bu ihe di ka lita iri asaa na ise maobu ihe ruru nari na iri ise.

ahịa n'ụlọnsọ ukwu ahụ, tinyekwara ehi na aturū ha. O kwafusiri mkpuru ego ndi ahụ na-agbanwe ego, kpughariakwa tebul ha ihu. ¹⁶ O siri ndi ahụ na-ere nduru, **“Wepunu ihe ndi a n’ebe a. Kwụsinu ime ulo Nna m ka o buru ebe a na-azu ahia.”** ¹⁷ Ndi na-eso uto ya chetara na e dere ya rii n’akwukwo nsọ, **“Ihe banyere ulo gi na-anu m oku n’obi.”**[†]

¹⁸ Ma ndi Juu siri ya, **“Olee ihe iribama i puru igosi anyi na ikike i ji eme ihe ndi a.”**

¹⁹ Jisọs zara si, **“Kwatuonu ụlọnsọ ukwu a, aga m ewughachikwa ya n’abalị ato.”**

²⁰ Ndi Juu kwuru, **“Ulonso ukwu a were anyi iri afọ anọ na isii iru ya, i ga-ewughachi ya n’abalị ato?”** ²¹ Ma ulonso o kwuru maka ya bu ahụ ya. ²² Ndi na-eso uto ya chetara okwu ya a mgbe o siri n’onwu bilie. Mgbe ahukwa, ha kweere akwukwo nsọ ya na okwu niile Jisọs kwuru.

²³ Mgbe o no na Jerusalem n’oge Mmemme Ngabiga, otutu mmadu huru ihe iribama o mere kweere na ya. ²⁴ Ma Jisọs atukwasighi ha obi n’ihi na o matara mmadu niile nke oma. ²⁵ O dighi ya mkpa ka onye obula gbaa akaebe banyere umu mmadu, n’ihi na ya onwe ya maara ihe di n’ime mmadu.

3

Jisọs na Nikodimos

¹ O nwere otu nwoke onyeisi ndi Juu nke so n’otu ndi Farisii aha ya bu Nikodimos. ² O biakwutere ya n’abalị si ya, **“Onye ozizi, anyi maara na i bu onye ozizi sitere na Chineke, n’ihi na o nweghi onye obula puru iru oru ebube di otu a ma o buru na Chineke anonyereghi ya.”**

³ Jisọs zara si ya, **“N’ezie, n’ezie agwa m unu, o buru na amughi mmadu ozo, o pughi ihu alaeze Chineke anya.”**

⁴ Nikodimos siri ya, **“Olee otu a ga-esi mugharịa mmadu mgbe o mere okenye? O ga-aba n’afọ nne ya nke ughoro abuo?”**

⁵ Ma Jisọs siri, **“N’ezie, n’ezie agwa m unu, o buru na amughi mmadu site na mmiri na Mmuo Nso, o nweghi ike iba n’alaeze Chineke. ⁶ Ihe e si n’anu ahụ muo bu anu ahụ, ma ihe a muru site na Mmuo bu mmuo. ⁷ Ya ejula gi anya na m siri gi, ‘Agaghi imu unu ozo.’ ⁸ Ifufe na-efe n’ebe obula masiri ya. I nwere ike nu uzu ya ma imataghi ebe o si abia maobu ebe o na-aga. Otu a ka o dikwara onye obula a muru site na Mmuo.”**

⁹ Nikodimos zara si ya, **“Olee otu ihe ndi a ga-esi mee?”**

¹⁰ Jisọs zara si ya, **“I bu onye ozizi ndi Izrel, ma i ghotaghi ihe ndi a? ¹¹ N’ezie, n’ezie agwa m unu. Anyi na-ekwu banyere ihe anyi maara, na-akowaputakwa ihe anyi huru, ma unu onwe unu adighi anabata akaebe anyi. ¹² Ekwuola m banyere ihe di n’uwa ma unu ekweghi ya, oleekwanu otu unu ga-esi kwere, ma o buru na mu agwa unu banyere ihe ndi di n’eluigwe? ¹³ O nweghi onye obula rigooro n’eluigwe ewezuga Nwa nke Mmadu bu onye siri n’eluigwe ridata. ¹⁴ Di ka Mosi weliri agwo elu n’ime ozara, otu a ka a ga-ewelikwa Nwa nke Mmadu elu. ¹⁵ Ka onye obula kwere na ya nwee ndu ebighi ebi.”**

¹⁶ N’ihi na Chineke huru uwa n’anya, nke a mere o jiri nye Okpara o muru naani ya, ka onye obula kweere na ya ghara ila n’iyi, kama ka o nwee ndu ebighi ebi. ¹⁷ N’ihi na Chineke eziteghi Okpara ya n’uwa ka o maa uwa ikpe, kama ka e site n’aka ya zoputa uwa. ¹⁸ Ikpe amaghi onye obula kwere na ya, ma onye obula na-ekweghi aghoolari onye ikpe mara, n’ihi na o kweghi n’aha Okpara Chineke muru naani ya. ¹⁹ Nke a bu mkpebi ikpe ahụ; na Ihe abiala n’uwa, ma umu mmadu huru ochichiri n’anya kama ihe ahụ, n’ihi na iru ha joro njo. ²⁰ N’ihi na onye obula na-eme ihe ojojo kporo ihe ahụ asi, o dighi abiakwute ihe ahụ, ka a ghara ime ka oru ya puta ihe. ²¹ Ma ndi na-ebi ndu n’eziokwu na-abiakwute ihe ahụ, ka e nwee ike huta ya nke oma, na ihe niile ha na-eme sitere na ike Chineke.

Nkwuputa Jon omee baptizim maka Jisọs

²² Emesja, Jisọs na ndi na-eso uto ya banyere n’ime obodo Judia, ebe o noturu nwa oge, meekwa baptizim. ²³ N’otu aka ahụ, Jon nokwa n’onu mmiri Enon di nso na Salim na-eme baptizim n’ihi na mmiri buru ibu n’ebe ahụ, ndi mmadu gakwara n’ihu na-abiakwute ya, o na-emekwa ha baptizim. ²⁴ E tinyebeghi Jon n’ulo mkporo mgbe ahụ. ²⁵ N’oge a, irurita uka malitere n’etiti ndi na-eso uto Jon na otu onye juu banyere mmemme idi ocha. ²⁶ Ha biakwutere Jon si ya, **“Onye ozizi, onye ahụ i ghara ama banyere ya no n’ofe Jodan na-eme baptizim, mmadu niile na-agakwukwara ya.”**

† 2:17 2:17 Abụ 69:9

²⁷ Jón zaghachiri sị, “The mmadụ nwere ike inata bụ naanị ihe ahụ e nyere ya site n’eluigwe. ²⁸ Unu onwe unu ga-agbara m akaebe na m siri, na abughị m Kraịst ahụ, kama e zitere m ka m buru ụzọ bịa. ²⁹ Nwanyị a na-alụ ọhụrụ bụ nke di ya. Enyi onye na-alụ nwunye ọhụrụ na-eche ma na-egekwa ntị inu olu ya, ọñụ na-ejuputakwa ya obi mgbe ọ nuru olu onye ahụ na-alụ nwunye ọhụrụ. Ya mere, ọñụ m e zuola oke ugbu a. ³⁰ Ọ ghaghị idị elu, ma mụ onwe m aghaghị idikwa ala.

³¹ “Onye ahụ si n’elu bịa di elu karịa ihe niile, onye ahụ si n’ụwa bukwa nke ụwa ma na-ekwukwa okwu di ka onye si n’ụwa. Onye ahụ si n’eluigwe di elu karịa ihe niile. ³² Ọ na-agba ama banyere ihe ọ hụrụ nakwa nke ọ nuru, ma o nweghị onye na-anabata ama ya. ³³ Onye ọbụla nabatara akaebe ya ji nke a mere akara, na Chineke bụ eziokwu. ³⁴ N’ihi na onye Chineke zitere na-ekwu okwu Chineke. N’ihi na ọ na-enye Mmụọ ya n’uju. ³⁵ Nna hụrụ Ọkpara ya n’anya, o tinyekwala ihe niile n’aka ya. ³⁶ Onye ọbụla kwere n’Ọkpara ahụ nwere ndụ ebighị ebi, ma onye ọbụla juru Ọkpara ahụ agaghị ahụ ndụ n’ihi na iwe Chineke ga-adiri ya.”

4

Nwanyị Sameria

¹ Ugwu a, Jisọs matara na ndị Farisii anụla na ọ na-eme ka otutu mmadụ buru ndị na-eso ụzọ ya na-emekwa baptizim karịa Jón. ² Ma ọ bukwaghị Jisọs na onwe ya na-eme baptizim kama ọ bụ ndị na-eso ụzọ ya mere ha baptizim. ³ Ọ hapuru Judia laghachi azu na Galili.

⁴ Ma ọ ga-esite n’etiti Sameria gafee. ⁵ Ya mere, ọ batara n’otu obodo nta di na Sameria a na-akpo Saika, n’akuku ala ahụ Jekob nyere Josef nwa ya nwoke. ⁶ Olulu mmiri Jekob di n’ebe ahụ, ma ebe ọ bụ na ike gwuru Jisọs n’ije ya, ọ noduru ala n’akuku olulu mmiri ahụ. Ọ bụ ihe di ka oge ehiehe.

⁷ Otu nwanyị onye Sameria* bịa idoro mmiri, Jisọs siri ya, “**Nyetu m mmiri ka m nno.**” ⁸ (Ndị na-eso ụzọ ya abaaala n’ime obodo iga zuta nri.)

⁹ Nwanyị ahụ siri ya, “Olee otu gi bụ onye Juu si ario m bụ nwanyị Sameria mmiri ka i nno?” (N’ihi na ndị Juu na ndị Sameria anaghị emekorita ihe ọbụla.)

¹⁰ Jisọs zara sị, “**Ọ buru na i matara onyinye Chineke, na onye ahụ na-ario gi mmiri, i gaara ario ya, ọ gakwara enye gi mmiri nke ndu.**”

¹¹ Nwanyị ahụ siri ya, “Nna anyi ukwu, o nweghi ihe obula i ji i ga-eji doru mmiri, olulu a dikwa omimi. Oleekwanu ebe i ga-eweta mmiri ndu a. ¹² Ọ bụ na i ka nna nna anyi Jekob ukwu, onye gwuuru anyi olulu mmiri a? Ya onwe ya na umu ya na igwe ehi na aturu ya nukwara mmiri sitere na ya?”

¹³ Jisọs zara sị, “**Onye obula nuru mmiri a, akpiri ga-akpo ya nku ozo.** ¹⁴ **Ma onye obula ga-anu mmiri a m nyere ya, akpiri agaghị akpokwa ya nku ozo. N’ezikwu, mmiri ahụ m nyere ya ga-aghoru ya isi iyi nke na-asoputara ya ndu ebighi ebi.**”

¹⁵ Mgbe ahụ nwanyị ahụ siri ya, “Onyenwe anyi nye m mmiri a, ka akpiri ghara ikpo m nku ozo, ka m gharakwa idi na-abia ebe a idoro mmiri.”

¹⁶ Ọ gwara ya sị, “**Gaa kpoa di gi ma loghachi.**”

¹⁷ Nwanyị ahụ zaghachiri ya sị, “Enweghi m di.”

Jisọs siri ya, “**I kwuru ezikwu mgbe i siri na i nweghi di.** ¹⁸ **I nweela di ise, ma nwoke gi na ya bi ugwu a abughị di gi. Ihe kwuru bu nno ezikwu.**”†

¹⁹ Nwanyị ahụ siri ya “Nna anyi ukwu, ahuru m na i bu onye amuma. ²⁰ Nna nna anyi ha fere ofufe n’ugwu a, ma unu na-ekwu n’ebe ndi mmadu ga-eferiri ofufe bu naani na Jerusalem.”

²¹ Jisọs siri ya, “**Nwanyị kwere okwu m, oge na-abia mgbe i na-agaghị akpo isiala nye Nna, maobu n’ugwu a ma ọ bukwana na Jerusalem.** ²² **Unu na-efe ihe unu na-amaghị ma anyi na-efe ihe anyi matara, n’ihi na nzoputa sitere n’aka ndi Juu.** ²³ **Ma oge na-abia, ugwu a ọ biala, mgbe ndi na-efe Nna ahụ n’ezikwu ga-efe ya n’ime mmuọ na n’ezikwu.** N’ihi na ọ bu ndi di otu a ka Nna choru ka ha na-efe ya. ²⁴ **Chineke bu mmuọ ndi niile na-efe ya ga-eferiri ya n’ime mmuọ na ezikwu.**”

²⁵ Nwanyị ahụ siri ya, “Amaara m na Mezaya” (onye a na-akpo Kraịst) “na-abia. Mgbe ọ bịa, ọ ga-akowaziri anyi ihe niile.”

²⁶ Jisọs siri ya, “**Mu, onye na-agwa gi okwu, abu m ya.**”

* 4:7 4:7 Ndị Sameria bụ umu a mutara site n’olulu di na nwunye di n’etiti ufodu ndi Juu ha na ndi Asirja. † 4:18 4:18 Omume a megidere iwu Chineke banyere olulu di na nwunye.

Ndị na-eso ụzọ ya lughachikwutere ya

²⁷ N'oge ahụ ndị na-eso ụzọ ya lughachitara. O gbagwojukwara ha anya nke ukwu ihu na ya na nwanyi na-ekwurita okwu. Ma o nweghi onye n'ime ha juru nwanyi ahụ si, "Gini ka i choro?" ma o bukwanu, "Gini kpatara gi na ya ji na-ekwurita okwu?"

²⁸ Mgbe ahụ, nwanyi ahụ hapuru ite mmiri ya lughachi n'ime obodo ga gwa ndi mmadu. ²⁹ "Bianu lee otu nwoke onye gwara m ihe niile m merela. O ga-abu na o bu ya bu Kraist ahụ?" ³⁰ Ha sitere n'obodo ahụ gbaputasia soro ụzọ ahụ, ka ha gakwuru ya.

³¹ Ma otu o di, ndi na-eso ụzọ ya rioro ya si, "Onye ozizi rienu nri."

³² Ma o siru ha, **"Enwere m nri m na-eri nke unu na-amaghi maka ya."**

³³ Mgbe ahụ ndi na-eso ụzọ ya siritara onwe ha, "O ga-abu na o nwere onye butere ya nri?"

³⁴ Jisos siru ha, **"Nri m bu ime uche onye ahụ zitere m nakwa irucha oru ya.**

³⁵ **Unu na-asị, 'o fodughị onwa anọ ka igho mkpuru n'ubi ruo?' Ma ana m agwa unu, megheenu anyu unu lee ubi ahụ, ha achaala maka oghugho. ³⁶ O buladi ugbo a, onye na-agho mkpuru na-anata ugwo oru, o na-achikota mkpuru ahụ maka ndu ebighi ebi, ka onye ghara mkpuru na onye ghorọ ya nwee ike inurikota onu. ³⁷ Ya mere okwu ahụ nke na-asị, 'Otu onye na-agma mkpuru, onye ozo na-aghokwa ya bu eziokwu.' ³⁸ E zigara m unu ka unu gaa ghota ihe unu na-arughi oru maka ya. Ndi ozo ruru oru a, ma unu ewe uru di n'oru ha."**

Otutu ndi Sameria e kwere

³⁹ Otutu ndi obodo Sameria kweere na ya n'ihu ama ahụ nwanyi ahụ gbara, "O gwara m ihe niile m mere." ⁴⁰ Ya mere mgbe ndi Sameria bjakwutere ya, ha rioro ya ka o nonyeturu ha, o nonyekwaara ha ubochi abuo. ⁴¹ Otutu ndi ozo kwerekwara na ya n'ihu okwu ya.

⁴² Ha gwara nwanyi ahụ, "Ihe anyi jiri kwere ugbo a abughi ihe i kwuru, kama o bu n'ihu na anyi onwe anyi anula olu ya, matakwa na onye a bu Onye nzoputa nke uwa n'ezikwu."

Jisos agwo nwa otu onyeisi

⁴³ Mgbe ubochi abuo ahụ gasiri, o hapuru ebe ahụ gawa Galili. ⁴⁴ (Jisos n'onwe ya ekwuola na onye amuma anaghi enwe ugwu n'obodo ya.) ⁴⁵ Mgbe o bjaruru Galili, ndi Galili nabatara ya ebe ha onwe ha gara mmemme na Jerusalem, ma hukwa otutu oru ebube o ruru n'oge mmemme ahụ.

⁴⁶ Ozokwa, o bjaruru Kena nke Galili bu ebe ahụ o mere mmiri ka o ghoo manya. E nwekwara otu onye na-aru oru n'uloeze no n'ebe ahụ, nke ahụ na-adighi nwa ya nwoke ike na Kapanom. ⁴⁷ Mgbe o nuru na Jisos esitela na Judia bjarute na Galili, o jekwuuru ya ruo ya ka o bia gwoo nwa ya, n'ihu na o no n'onu onwu.

⁴⁸ Jisos siru ya, **"O buru na unu ahughi oru ebube na ihe iribama, unu agaghi ekwe ma oli."**

⁴⁹ Onye a na-aru oru n'uloeze siru ya, "Nna m ukwu, biko bia tupu nwa m a nwuo."

⁵⁰ Jisos siru ya, **"Laa, nwa gi nwoke ga-adi ndu."**

Nwoke ahụ kweere n'ihu Jisos kwuru laa. ⁵¹ Mgbe o ka no n'uzo, ndi ohu ya zutere ya koro ya na ahụ adila nwa ya nwoke mma. ⁵² Mgbe o juru ha oge nwa ya jiri gbakee, ha siru ya, "Oke ahụ oku ahụ kwusiri ya unyaahu n'elekere mbu nke ehiehie."

⁵³ Nwoke ahụ ghotara na o bu kponkwem n'oge awa ahụ Jisos gwara ya, **"Nwa gi nwoke ga-adi ndu."** Ya mere ya na ezinaulo ya niile kwenyere.

⁵⁴ Nke a bu ihe iribama nke abuo Jisos ruru na Galili mgbe o siri Judia bia.

5

Ogwugwo n'odo mmiri Betsaida

¹ Mgbe nke a gasiri, otu mmemme ndi juu ruru, Jisos agaa Jerusalem. ² Ma otu odo mmiri nta di n'ime Jerusalem n'akuku Onu uzo ama Aturu. Aha odo mmiri ahụ n'asusu Hibru bu Betsaida, nke nwere mgbe onu uzo ise. ³ N'ime ya ka igwe ndi ahụ na-esighi ike na-edina; ndi isi, ndi ngwuro, na ndi akuku ahụ ha kponwuru akponwu, ha na-eche mgbe mmiri ahụ ga-enughari. ⁴ N'ihu na mmuo ozi Onyenwe anyi na-agbadata site na mgbe ruo na mgbe gbaruo mmiri ahụ. Onye oria obula buru uzo daba n'ime mmiri ahụ ma a gbaruo ya, ka a na-agwo ihe obula bu oria ya.* ⁵ Otu nwoke no n'ebe ahụ bu onye

* 5:4 5:3,4 Ufodu akwukwo na-edebanye ufodu ma o bukwanu amaokwu niile a, N'ime ya ka igwe ndi ahụ na-esighi ike na-edina; ndi isi, ndi ngwuro, na ndi akuku ahụ ha kponwuru akponwu, ha na-eche mgbe mmiri ahụ ga-enughari. Tinyere amaokwu nke anọ.

n'orjia n'orjia iri afọ atọ na asatọ. ⁶ Mgbe Jisọs hụrụ ya, matakwa na ọ n'ọpọla n'ọpọdu a ogologo oge, ọ juru ya si, **"I chọrọ ka a gwọọ gị ọjia?"**

⁷ Onye ọjia ahụ zara, "Nna m ukwu, enweghị m onye ọbụla ga-enyere m aka kuba m n'ime ọdọ mmiri a ma a gbarụọ ya, mgbe o bụla m chọrọ ka m danye, onye ọzọ na-eburu m ụzọ danye."

⁸ Jisọs gwara ya, **"Bilie, chilie ute gị jegharja."** ⁹ N'otu oge ahụ, ahụ dịrị nwoke ahụ mma, ọ chīliri ute ya, malite ijeghari.

Ihe a mere n'ubochi izuike. ¹⁰ Ma ndi Juu gwara nwoke ahụ a gwọrọ ọjia, "Taa bu ubochi izuike, o megidere iwu na i ga-ebu ute gi."

¹¹ Ma ọ zaghachiri ha, "Nwoke ahụ mere ka ahụ di m mma siri m, **'Chilie ute gị laa.'**"

¹² Ha juru ya, "Onye bu onye ahụ gwara gi ka i chilie ya laa?"

¹³ Ma nwoke ahụ a gwọrọ amataghị onye ọ bu n'ihu na Jisọs zoro onwe ya banye n'etiti igwe mmadu.

¹⁴ Emesia, Jisọs hụrụ ya n'ime ụlonsọ ukwu si ya, **"Lee, e mela ka ahụ di gị mma, emehiekwala ọzọ ka nke di njo karja nke a hapu ibiakwasị gi."** ¹⁵ Nwoke a siri n'ebe ahụ puo gaa gwa ndi Juu na ọ bu Jisọs gworo ya.

Ndu site n'okpara ahụ

¹⁶ Ya mere, n'ihu na Jisọs na-eme ihe ndi a n'ubochi izuike, ndi Juu malitere isogbu ya. ¹⁷ Jisọs siri ha, **"Nna m na-arụ ọrụ mgbe niile ruo ugbu a, mụ onwe m kwa, ana m arụ ọrụ."** ¹⁸ N'ihu nke a, ndi Juu chosiri ike igbu ya. Ọ bughị naanị na o mebiru ubochi izuike, kama ọ na-akpokwa Chineke Nna ya, sitekwa otu a na-eme ka ya na Chineke hara.

¹⁹ Jisọs zara ha si, **"N'ezie, n'ezie agwa m unu, o nweghi ihe obula Okpara puru ime n'onwe ya; naanị ihe o nwere ike ime bu ihe o huru Nna ya na-eme, n'ihu na ihe obula Nna ahụ na-eme ka Okpara ya na-emekwa."** ²⁰ N'ihu na Nna ahụ huru Okpara ya n'anya ma na-egosikwa ya ihe niile o na-eme. N'ezie ọ ga-agbagwoju unu anya n'ihu na ọ ga-egosi ya ihe kariri ndi a. ²¹ N'ihu na di ka nna ahụ si akpote ndi nwuru anwu na-enyekwa ha ndu, otu ahụ ka Okpara ya si enye onye obula ọ masiri ya ndu. ²² Nna anaghi ekpe onye obula ikpe, kama o nyefere ikpe niile n'aka Okpara. ²³ Ka mmadu niile nye Okpara ahụ nsopuru di ka ha na-asopuru Nna ahụ. Onye obula nke na-adighi asopuru Okpara ahụ adighi asopuru Nna nke zitere ya.

²⁴ **"N'ezie, n'ezie agwa m unu, onye obula na-anu okwu m ma kwerekwa n'onwe zitere m nwere ndu ebighi ebi, a gaghi amakwa ya ikpe, ọ gafeela site n'onwu banye na ndu."** ²⁵ N'ezie, n'ezie agwa m unu, oge na-abia, ọ biakwala ugbu a mgbe ndi nwuru anwu ga-anu olu Okpara Chineke, ndi ahụ nuru ya ga-adikwa ndu. ²⁶ Di ka Nna ahụ nwere ndu n'ime onwe ya, otu a ka o nyekwara Okpara ahụ ike inwe ndu n'ime onwe ya. ²⁷ O nyekwala ya ikike ikpe ikpe n'ihu na ọ bu Nwa nke Mmadu.

²⁸ **"Ka nke a hapu iju unu anya, n'ihu na oge na-abia, mgbe ndi niile no n'ili ha ga-anu olu ya"** ²⁹ ma puta, ndi mere ihe di mma ga-ebili diri ndu. Ma ndi mere ihe ojoo ga-ebili buru ndi a ga-ama ikpe. ³⁰ Enweghi m ike ime ihe obula n'onwe m, ikpe m na-ekpe bu naanị di ka m nuru, ikpe m bukwa nke ziri ezi, n'ihu na anaghi m eme ihe ga-amasi m, kama ọ bu ihe ga-amasi onye ahụ zitere m.

Ogbugba ama maka Jisọs

³¹ **"O buru na m na-agba ama banyere onwe m, ama m abughi eziokwu."** ³² Enwere m onye ozo na-agbara m ama, amatakwaru m na ama ya banyere m bu eziokwu.

³³ **"Unu zigaara Jon ndi ozi, ọ gbakwala ama maka eziokwu ahụ."** ³⁴ Ọ bughị na m na-anabata ama nke mmadu, kama a na m ekwu ya ka enwe ike izoputa unu. ³⁵ Ọ bu orioma nke na-enwu na-amukekwa, unu horokwara inuri onu n'ihè ya n'oge nta.

³⁶ **"Ma e nwere m ama di ukwu karja nke Jon, n'ihu na ọrụ ahụ ya bu Nna nyere m ka m ruchapu, bukwa nke m na-arụ, na-agbara m ama na ọ bu Nna ahụ zitere m."** ³⁷ Ya bu Nna ahụ zitere m na-agbakwa ama n'onwe ya banyere m. Unu anubeghi olu maobu hu udiri ya. ³⁸ Okwu ya anokwaghi n'ime unu n'ihu na unu ekweghi n'onye o zitere. ³⁹ Unu na-enyocha akwukwo nsọ n'ihu na unu chere na unu ga-esite na ha nwee ndu ebighi ebi maobu ha na-agba ama banyere m. ⁴⁰ Ma unu juru ibiakwute m ka unu nwee ndu.

⁴¹ **"Anaghi m anabata otuto nke umu mmadu."** ⁴² Ma amatara m na unu enweghi ihunanya Chineke n'obi unu. ⁴³ Abiala m n'aha Nna m ma unu anabataghị m.

Ma o buru na onye ozo abia n'aha nke onwe ya, unu ga-anabata ya. ⁴⁴ **Olee otu unu ga-esi kwere ebe unu na-anara otuto site n'aka ibe unu, ma unu adighi achotuto nke si n'aka onye naani ya bu Chineke?**

⁴⁵ **"Unu echela na m ga-ebo unu ebubo n'ihu Nna ahụ. Onye ga-ebo unu ebubo bu Mosis, bu onye unu tukwasiri obi na ya.** ⁴⁶ **O buru na unu kwenyeere Mosis, unu gakwara ekwere na m, n'ihu na o dere banyere m.** ⁴⁷ **Ma ebe unu na-ekweghi n'ihe o dere, olee otu unu ga-esi kwere n'ihe m kwuru?"**

6

Jisosh azuwo puku mmadu ise

¹ Mgbe nke a gasiri, Jisosh gafere n'ofe nke ozo nke osimiri Galili (nke a na-akpokwa osimiri Tiberias). ² Oke igwe mmadu sooro ya, n'ihu na ha huru oru ebube o na-aru n'ahu ndi orja. ³ Jisosh rigooro n'elu ugwu nodu ala ya na ndi na-eso uzo ya. ⁴ N'oge a, mmemme oriri Ngabiga ndi Juu na-abia nso.

⁵ Mgbe Jisosh leliri anya elu hu oke igwe mmadu na-abiakwute ya, o siri Filip, **"Olee ebe anyi ga-azuta achicha ndi a ga-ata?"** ⁶ O juru nke a naani iji nwalee ya, ya onwe ya marari ihe o ga-eme.

⁷ Filip zara ya, "Ugwu oru onwa isii agaghi ezu izuta achicha nke onye obula n'ime ha ga-atatu naani ihe ntakiri."

⁸ Onye ozo n'ime ndi na-eso uzo ya bu Andru, nwanne Saimon Pita, kwuputara, ⁹ "Otu nwantakiri nwoke no n'ebe a nwere ogbe achicha balị ise, na azu abuo, ma ginị ka ha bu n'etiti igwe mmadu ha otu a?"

¹⁰ Jisosh siri, **"Meenu ka ndi mmadu ndi a nodu ala."** E nwere otutu ahijia n'ebe ahụ, umu nwoke noduru ala, ha di ihe ruru puku mmadu ise. ¹¹ Ya mere, Jisosh weere achicha ahụ nye ekele, kee ha ndi niile noduru ala di ka ha siri choo. O jikwa azu ahụ mee otu ihe ahụ.

¹² Mgbe ha niile rijuchara afo, o siri ndi na-eso uzo ya, **"Tutukotanu iberibe niile foduru, ka ihe obula hapu ila n'iyi."** ¹³ Ya mere, ha tutukotara ha, kpojuo nkata iri na abuo, bu iberibe si n'ogbe achicha balị ise nke ndi ahụ riforo.

¹⁴ Mgbe ndi mmadu ahụ huru ihe iribama ahụ, o mere ha bidoro na-asi, "N'eziokwu, onye a bu onye amuma ahụ nke ga-abia n'ime uwa." ¹⁵ Mgbe Jisosh matara na ha choo ibia dokpuru ya n'ike chie ya eze, o hapuru ha ga n'ugwu naani ya, n'onwe ya.

Jisosh agaa ije n'elu mmiri

¹⁶ Mgbe o ruru n'uhuruchi, ndi na-eso uzo ya ridara gaa n'onu mmiri, ¹⁷ ebe ha banyere n'otu ugbo mmiri, malite igabiga osimiri gawa n'ofe Kapanom. N'oge a ochichiri agbaala ma Jisosh aloghachikwutebeghi ha. ¹⁸ Ebili mmiri maliri elu n'ihu n'oke ifufe bidoro na-efe. ¹⁹ Ha akwoola ugbo ihe dika kilomita ise maobu isii, mgbe ha huru Jisosh ka o na-aga ije n'elu mmiri ahụ na-abia nso n'ugbo mmiri ha. Oke egwu tukwara ha. ²⁰ Ma o siri ha, **"Unu atula egwu. O bu m."** ²¹ Mgbe ahụ, ha nabatara ya n'ime ugbo ahụ, o dikwaghi anya ugbo ha bjaruru n'elu ala ebe ha na-aga.

²² N'echi ya, igwe mmadu ahụ noduru n'ofe ozo nke onu mmiri ahụ choputara na o bu naani otu ugbo mmiri nta bira n'ebe ahụ, na Jisosh esoghi ndi na-eso uzo ya banye n'ime ya, kama na o bu naani ndi na-eso uzo ya ka ugbo mmiri ahụ buuru puo. ²³ Mgbe ahụ ufodu ugbo mmiri si Tiberias bira kwusi nso nso ebe ahụ ndi mmadu no rie achicha mgbe Onyenwe anyi nyechara ekele maka ya. ²⁴ Ma mgbe igwe mmadu ahụ ghotara na Jisosh na ndi na-eso uzo ya anoghi n'ebe ahụ, ha banyere n'ugbo mmiri nta ndi ahụ kwofee gawa Kapanom icho Jisosh.

Jisosh achicha nke ndu

²⁵ Mgbe ha huru ya n'ofe ozo nke osimiri ahụ, ha siri ya, "Onye ozizi, olee mgbe i jiri bja n'ebe a?"

²⁶ Jisosh siri ha, **"N'ezie, n'ezie agwa m unu, ihe unu ji na-achọ m abughi n'ihu na unu huru ihe iribama m mere, kama na unu riri achicha rijuokwa afo.** ²⁷ **Unu adogbula onwe unu maka nri nke na-emebi emebi, kama maka nri nke na-adigide ruo ndu ebighi ebi, bu nke Nwa nke Mmadu ga-enye unu. N'ihu na Chineke Nna akakwasila ya akara nkwardo ya."**

²⁸ Mgbe ahụ, ha siri, "Gini ka anyi ga-eme iji ruo oru Chineke?"

²⁹ Jisosh zara si ha, "Oru Chineke bu nke a, ikwere n'onye ahụ o zitere."

³⁰ Ya mere ha siri ya, "Olee ihe iribama i ga-egosi anyi nke anyi ga-ahụ ma kwere na gi? Kedụ ọrụ i ga-arụ?" ³¹ Nna nna anyi ha riri mánà n'òzara; di ka e dere ya n'akwukwọ nsọ sị, "O sitere n'eluigwe nye ha achicha ka ha rie.*"

³² Jisọs siri ha, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, ọ bughị Mosis nyere unu achicha ahụ site n'eluigwe, kama ọ bụ Nna m na-enye unu ezi achicha ahụ site n'eluigwe." ³³ N'ihì na achicha Chineke bụ nke ahụ si n'eluigwe rịdata, na-enyekwa uwa ndụ."

³⁴ Ha siri ya, "Nna anyi ukwu, nye anyi ụdi achicha a site ugbo a gawa."

³⁵ Jisọs siri ha, "Abụ m achicha ahụ na-enye ndụ. Onye ọbụla na-abjkwute m, agụu agaghị agụ ya. Onye ọbụla kwa kweere na m, akpiri agaghị akpọ ya nkụ." ³⁶ Ma agwa m unu, unu ahụla m ma unu ekweghikwa. ³⁷ Onye ọbụla Nna ahụ nyere m ga-abjkwute m, onye ọbụla na-abjkwute m, agaghị m achụpụ ya. ³⁸ N'ihì na esi m n'eluigwe rịdata n'ụwa ime uche onye ahụ zitere m, ọ bughị ime uche nke m. ³⁹ Nke a bụkwa uche onye ahụ zitere m, na o nweghị onye ọbụla o nyere m ga-efunari m, kama m ga-eme ka ha site n'onwu bilie n'ụbọchị ikpeazu. ⁴⁰ Nke a bụ uche nke Nna m, na onye ọbụla lere Okpara ahụ anya, kwerekwa na ya ga-enweta ndụ ebighị ebi, m ga-emekwa ka o bilie n'ụbọchị ikpeazu."

⁴¹ N'ihì nke a, ndi Juu bidoro itamu nتامu megide ya n'ihì na ọ siri, "Abụ m achicha ahụ siri n'eluigwe rịdata." ⁴² Ha siri, "Onye a ọ bughị Jisọs, nwa Josef, bụ onye anyi matara nne na nna ya? Olee kwanu otu o si ekwu ugbo a sị, 'Esi m n'eluigwe rịdata?'"

⁴³ Jisọs zara sị ha, "Unu atamula n'etiti onwe unu. ⁴⁴ O nweghị onye nwere ike ibjkwute m ma ọ bughị na Nna ahụ zitere m kpọtara ya, aga m akpọtetkwa ya n'ụbọchị ikpeazu. ⁴⁵ E dere ya n'akwukwọ ndi amuma, 'Ha niile ga-abụ ndi Chineke ga-akuziri ihe.' Onye ọbụla nke gere Nna ahụ ntị ma mutakwa ihe site na ya na-abjkwute m. ⁴⁶ O nweghị onye ọbụla hurula Nna ahụ karjakwa onye ahụ sitere na Chineke, naani ya hurula Nna ahụ. ⁴⁷ N'eze, n'ezie agwa m unu, onye ọbụla kwerekwere ndụ ebighị ebi. ⁴⁸ Abụ m achicha nke ndụ. ⁴⁹ Nna nna unu ha riri mánà ahụ n'ime ọzara ma mecha nwụ. ⁵⁰ Ma nke a bụ achicha ahụ nke si n'eluigwe bja, nke mmadụ puru iri ma ghara inwu anwu. ⁵¹ Abụ m achicha di ndụ nke siri n'eluigwe bja. Ọ bụrụ na onye ọbụla erie achicha a, ọ ga-adị ndụ ruo ebighị ebi. Nri a bụ anụ ahụ m, nke m ga-enye maka ndụ nke uwa."

⁵² Mgbe ahụ, ndi Juu bidoro na-arurjta ụka ike n'etiti onwe ha sị, "Olee otu nwoke a ga-esi nye anyi anụ ahụ ya ka anyi rie?"

⁵³ Jisọs siri ha, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, naani ma unu riri anụ ahụ Nwa nke Mmadu ma nūkwaka ọbara ya, unu agaghị enwe ndụ n'ime onwe unu. ⁵⁴ Onye ọbụla riri anụ ahụ m, nūkwaka ọbara m nwere ndụ ebighị ebi. A ga m akpọtetkwa ya n'ụbọchị ikpeazu ahụ. ⁵⁵ N'ihì na anụ ahụ m bụ ezigbo nri, ọbara m bụkwa ezigbo ihe ọnụ. ⁵⁶ Onye ọbụla na-eri anụ ahụ m na-anūkwaka ọbara m na-anogide n'ime m mụ onwe m kwa n'ime ya. ⁵⁷ Di ka Nna ahụ di ndụ zitere m, ana m adjkwa ndụ n'ihì Nna ahụ, otu a ka onye na-eri m ga-adjkwa ndụ site na m. ⁵⁸ Nke a bụ achicha ahụ si n'eluigwe bja. Nna nna unu ha riri mánà ma nwukwaa, ma onye ọbụla na-eri achicha a ga-adị ndụ ruo mgbe ebighị ebi." ⁵⁹ O kwuru ihe ndi a mgbe ọ na-akuzi ihe n'ulo ekpere di na Kapanom.

Otutu ndi na-eso ụzọ ya a hapu Jisọs

⁶⁰ Mgbe otutu n'ime ndi na-eso ụzọ ya ha nuru nke a, ha siri, "Nke a bụ ozizi siri ike, onye nwere ike inabata ya?"

⁶¹ Ebe Jisọs matara na ndi na-eso ụzọ ya na-atamu nتامu maka nke a ọ siri ha, "Nke a ọ na-ewute unu? ⁶² Gini ka unu ga-ekwu ma ọ bụrụ na unu ahụ Nwa nke Mmadu ka ọ na-arigo ebe ọ nori na mbu. ⁶³ Ọ bụ Mmụọ ahụ na-enye ndụ; anụ ahụ abaghị uru ọbụla, okwu ndi m gwara unu bụ mmụọ bụrukwa ndụ. ⁶⁴ Ma n'etiti unu, ọ di ufodu na-ekwenyeghi." N'ihì na Jisọs maara site na mmalite ndi ahụ n'ime ha na-ekwenyeghi, matakwa onye ahụ nke ga-arara ya nye. ⁶⁵ Ọ siri, "Ọ bụ nke a mere m jiri gwa unu na o nweghị onye ọbụla nwere ike ibjkwute m ma ọ bụrụ na Nna m enyeghi ya ike."

⁶⁶ N'ihì nke a, otutu ndi na-eso ụzọ ya laghachiri azu, kwusi iso ya.

⁶⁷ Jisọs siri mmadụ iri na abuo ahụ, "Unu chokwara iso ha puo?"

⁶⁸ Saimon Pita zara ya sị, "Onyenwe anyi, onye ka anyi ga-agakwuru? Ọ bụ gi ji okwu nke ndu ebighi ebi. ⁶⁹ Anyi kweere marakwa na i bụ Onye Nso nke Chineke."

* 6:31 6:31 Ọpụ 16:4; Neh 9:15; Abụ 78:24,25 † 6:45 6:45 Ajz 54:13

⁷⁰ Jisọs zara ha, **“O bughị m hoputara unu mmadu iri na abuo? Ma otu onye n’ime unu bu ekwensu!”** ⁷¹ O na-ekwu banyere Judas nwa Saimon Iskarjot, onye n’agbanyeghi na o bu otu n’ime mmadu iri na abuo ahụ, bu onye ga-arara ya nye.

7

Jisọs na umunne ya

¹ Mgbe nke a gasiri, Jisọs gaghariiri na Galili, ma o kpachapurụ anya hapu iga Judia n’ihi na ndi Juu na-achọ ụzọ igbu ya. ² Mmemme Ụlọ ikwu ndi Juu di nso,* ³ ya mere, umunne ya ndi nwoke siri ya, “Si n’ebe a puo, gaa Judia, ka ndi na-eso ụzọ gi nwe ike ihu oru i na-arụ. ⁴ N’ihi na o nweghi onye obula choro ibu onye oha mmadu ma, nke na-eme ihe na nzuzo. Ebe o bukwana na i na-eme ihe ndi a, gosi uwa onwe gi.” ⁵ N’ihi na o buladi umunne ya ekwenyeghi na ya.

⁶ Jisọs siri ha, **“Oge nke m erubeghi, ma oge nke unu no n’ebe a mgbe niile. 7 Uwa enweghi ike ikpo unu asi, ma o kporo m asi n’ihi na ana m agba ama megide ya n’oru ya joro njo. 8 Unu onwe unu gaanu na mmemme ahụ, agaghi m aga mmemme a n’ihi na oge m erubeghi.”** ⁹ Mgbe o kwusiri nke a, o nogidere na Galili.

¹⁰ Ma otu o di, mgbe umunne ya gawara mmemme ahụ ya onwe ya gakwara. O gaghi ebe mmadu niile ga-ahụ ya kama o gara na nzuzo. ¹¹ Na mmemme ahụ ndi Juu no na-ele anya ma na-ajughari si, “Olee ebe o no?”

¹² E nwere oke ntamu n’etiti igwe mmadu ahụ banyere ya. Ndi ufodu na-asi, “O bu ezigbo mmadu.”

Ndi ozo na-asi, “Mba, o na-eduhie igwe mmadu.” ¹³ Ma o nweghi onye obula kwulitere okwu maka ya n’ihu oha n’ihi egwu ndi Juu.

Jisọs a kuzie ihe na mmemme ahụ

¹⁴ Mgbe o ruru n’etiti mmemme ahụ, Jisọs banyere n’ime ulonso ukwu ma bido ikuzi ihe. ¹⁵ Site n’oke mgbagwoju anya, ndi Juu juritara onwe ha si, “Olee otu nwoke a siri nweta amamihe di otu a ebe o bu na o nwebeghi onye kuziri ya ihe obula?”

¹⁶ Jisọs zara ha, **“Ozizi m abughị nke m, kama o bu nke onye ahụ zitere m. 17 Onye obula na-achọ ime uche Chineke, o ga-achoputa ma ozizi m o bu nke m ma o sikwanu na Chineke. 18 Ndi ahụ na-ekwu nke onwe ha na-eme nke a iji wetara onwe ha ugwu, ma onye ahụ na-achọ ugwu nke onye zitere ya bu onye eziokwu; o nwekwaghi ihe obula bu ugha banyere ya. 19 Mosis o nyeghi unu iwu? Ma o nweghi onye obula n’ime unu na-edebe iwu ahụ. Gini mere unu ji achọ igbu m?”**

²⁰ Igwe mmadu ahụ zara, “Mmuo ojoo bi n’ime gi, onye choro igbu gi?”

²¹ Jisọs zara si ha, **“Aruru m otu oru, ma unu niile no na mgbagwoju anya. 22 Mosis nyere unu iwu ibi ugwu (n’agbanyeghi na o siteghe na Mosis, kama na nna nna anyi ha), n’ubochi izuike unu na-ebikwa mmadu ugwu. 23 O buru na e nwere ike bie mmadu ugwu n’ubochi izuike ka a ghara imebi iwu Mosis, gini mere o ji na-ewute unu na m mere ka ahụ mmadu zuo oke n’ubochi izuike? 24 Kwusinu ikpe ikpe site n’ihe anya na-ahụ, kama na-ekpenụ ikpe ziri ezi.”**

O bu Jisọs bu Kraist?

²⁵ N’oge ahụ, ufodu n’ime ndi Jerusalem bidoro na-asi, “Onye a o bughị nwoke ahụ ha choro igbu? ²⁶ Lee ka o no na-ekwu okwu n’ihu mmadu niile ma o nwekwaghi onye na-agwa ya ihe obula. O putara na ndisi amatala n’eziokwu na o bu Kraist? ²⁷ Ma anyi matara ebe nwoke a siri puta, mgbe Kraist ahụ ga-abia, o nweghi onye ga-amata ebe o siri puta.”

²⁸ Ma di ka Jisọs na-ezi ihe n’ime ulonso ukwu ahụ, o tiri mkpu si, **“N’ezie, unu maara m, matakwa ebe m siri puta. Anoghi m n’ebe a na nke onwe m, ma onye ahụ zitere m bu eziokwu. Unu amaghi ya. 29 Ma amara m ya, n’ihi na esitere m na ya bia. O bukwa ya zitere m.”**

³⁰ Mgbe ahụ ha choro ijide ya, ma o nweghi onye obula meturu ya aka n’ihi na oge ya erubeghi. ³¹ Ma otu o di, otutu n’ime igwe mmadu ahụ kweere na ya. Ha siri, “Mgbe Kraist ahụ ga-abia, o ga-arụ oru ebube ozo kari ndi a nwoke a ruru?”

³² Ndi Farisii nuru ka igwe mmadu ahụ na-atamu ntamu n’olu nta banyere ya. Mgbe ahụ ndisi nchaja na ndi Farisii zigara ndi na-eche nche n’ulonso ukwu ahụ ka ha gaa jide ya.

* 7:2 7:2 Nke a bu mmemme ndi Juu ji echeta idi ndu ha biri n’ozara mgbe ha hapuru ala Ijpt.

³³ Jisọs siri, “Naani nwa oge ka mụ na unu ga-anọ, aga m alakwurukwa onye zitere m. ³⁴ Unu ga-achọ m ma unu agaghị achọta m. Ebe m na-agakwa unu enweghị ike ibiara ya.”

³⁵ Ndi Juu siritarara onwe ha, “Olee ebe nwoke a choro iga anyi na-agaghị achọta ya? O ga-eje ebe ndi nke anyi a chusasi achusasi bi n’etiti ndi Griik, ka o ga kuziere ndi Griik ihe?” ³⁶ Kedu udi okwu bu nke a o na-ekwu si, “Unu ga-achọ m ma unu agaghị achọta m,” na “Ebe m na-agakwa unu enweghị ike ibiara?”

Isi iyi mmiri nke ndu

³⁷ N’ubochi ikpeazu bukwa ubochi kacha ibe ya nke mmemme ahụ, Jisọs guzooro oṭo jiri oke olu tie mkpu si, “**O buru na akpiri na-akpo onye obula nku, ya biakwute m bja nuru mmiri.** ³⁸ Onye obula kweere na m, di ka akwukwo nsọ kwururi, isi iyi mmiri nke ndu ga na-asoputa site n’ime afo ya.” ³⁹ O kwuru nke a banyere Mmuo ahụ ndi kwere na ya ga-anata. Tutu ruo oge ahụ, e nyebeghi Mmuo ahụ, n’ihi na e nyebeghi Jisọs ototo.

⁴⁰ Mgbe ha nuru nke a, ufodu n’ime igwe mmadu ahụ siri, “N’eziokwu onye a bu onye amuma ahụ.”

⁴¹ Ndi ozọ siri, “O bu Kraist ahụ.”

Ma ndi nke ozọ sikwara, “N’ezie Kraist ahụ, o ga-esi na Galili puta? ⁴² O bu na akwukwo nsọ ekwughi na Kraist ga-esi n’agburu Devid puta, na Betlehem bu obodo Devid?” ⁴³ Ya mere nkewa daputara n’etiti igwe mmadu ahụ n’ihi ya. ⁴⁴ Ufodu choro ijide ya ma o dighi onye obula meturu ya aka.

Ekweghi ekwe nke ndi ndu ndi Juu

⁴⁵ Mgbe ahụ, ndi nche ulonso ukwu loghachiri n’ebe ndisi nchajaja na ndi Farisii no, ndi siri ha, “Gini mere unu akputaghi ya?”

⁴⁶ Ha zara, “Anyi ahubeghi onye kwuru okwu di ka nwoke a.”

⁴⁷ Ndi Farisii zara ha, “Unu esorola buru ndi a ghogburu? ⁴⁸ O di onye obula n’ime ndisi maobu n’ime ndi Farisii tukwasiri ya obi? ⁴⁹ E e! Kama igwe mmadu ndi a na-amaghi iwu bu ndi a buru onu.”

⁵⁰ Nikodimos, otu n’ime ha bu onye biakwutere ya na mbu siri ha, ⁵¹ “Iwu anyi o na-ama mmadu ikpe, ma o buru na o bughi uzọ nuta okwu n’onu ya, ichoputa ihe onye ahụ na-eme?”

⁵² Ha zaghachiri ya si, “Gi onwe gi, i sokwa na ndi si Galili puta? Nyochaa nke oma, i ga-achoputa na onye amuma obula agaghị esi na Galili puta.”

[Akwukwo ndi mbu na otutu ndi ochie gbara akaebe enweghi amaokwu nke iri ise na ato n’akwukwo Jon isi nke asaa ruo Jon isi asato amaokwu nke iri na otu Jon 7:53-8:11. Ufodu akwukwo na-edebanye amaokwu ndi a, n’ebe o zuruoke maobu ufodu n’ime ya, ma o buru na ha edechaa Jon isi asaa amaokwu nke iri ato na isii, Jon 7:36, Jon 21:25, Luk 21:38 maobu Luk 24:53.]

⁵³ Mgbe ahụ, onye obula n’ime ha lara n’ulo ya.

8

¹ Ma Jisọs rigooro n’Ugwu Oliv.

² N’isi ututu echi ya, o biara ozọ n’ulonso ukwu ebe otutu mmadu biakwutere ya. O noduru ala malite ikuziri ha ihe. ³ Ndi ozizi iwu na ndi Farisii dokputara otu nwanji ha jidere n’ikwa iko. Ha mere ka o guzo n’ihu igwe mmadu ahụ niile. ⁴ Ha siri ya, “Onye ozizi, anyi jidere nwanji a ka o na-akwa iko. ⁵ N’iwu, Mosis nyere anyi ikike ka e jiri okwute tugbuo onye mere ihe di otu a. Gini ka i nwere ikwu banyere nke a?” ⁶ Ha kwuru nke a iji nwalee ya, iji nweta ihe ha ga-eji ebo ya ebuo.

Ma Jisọs hulatarala ala were mkpisiaka ya dee ihe n’ala. ⁷ Mgbe ha nogidere na-aju ya ajuju, o biliri si ha, “**Onye obula n’ime unu na-emebeghi mmehie obula, ya buru uzọ tuo ya nkume.**” ⁸ Ozọ, o hulatakwara ala malite ide ihe o na-ede n’ala.

⁹ Mgbe ha nuru nke a, ha niile n’otu n’otu, malite n’onye okenye ha, sitere n’ebe ahụ puo. N’ikpeazu, o foduru naani Jisọs na nwanji ahụ, ebe o guzoro n’ihu ya. ¹⁰ Jisọs guzoro oṭo juo ya si, “**Nwanji, olekwanu ha? O dighi onye mara gi ikpe?**”

¹¹ O siri, “O nweghi onye obula Onyenwe anyi.”

Jisọs siri ya, “**Mu onwe m amakwaghi gi ikpe: Gawa, kama emehiekwala ozọ.**”

Jisọs ihè nke uwa

¹² Ozọ, Jisọs gwara ha si, “**Abu m ihe nke uwa. Onye obula na-eso m agaghị ejehari n’ochichiri, kama o ga-enwe ihè nke ndu.**”

¹³ Ndị Farisii sịrị, “Ị na-agbara onwe gị ama! Ya mere ama ị na-agbara onwe gị abụghị ezie.”

¹⁴ Ma Jisọs zara sị, “**A sịkwari na mụ na-agbara onwe m ama, ama m na-agba bụ eziokwu. N’ihi na-amara m ebe m si bịa, marakwa m ebe m na-aga. Ma unu aghotaghị ebe m si bịa, maọbụ ebe m na-aga.** ¹⁵ **Unu na-ekpe ikpe dị ka mmadụ; ma ekpegħi m onye ọbụla ikpe.** ¹⁶ **Ma ọ bụrụ na m ekpe ikpe, ikpe m bụ eziokwu n’ihi na ọ bụghị naanị m nọ, kama ọ bụ mụ na Nna m, onye zitere m.** ¹⁷ **E dere n’iwu unu sị, ‘ama mmadụ abụọ gbara bụ eziokwu.’** ¹⁸ **Ana m agba ama banyere onwe m. Nna m, onye zitere m, na-agbakwa ama banyere m.”**

¹⁹ Mgbe ahụ ha juru ya, “Olee ebe Nna gị nọ?”

Jisọs zara, “**Unu amaghị m, unu amakwaghị Nna m. Ọ bụrụ na unu matara m unu ga-amatakwa onye Nna m bụ.**” ²⁰ Okwu ndị a niile ka o kwuru n’ulonso ukwu ha, mgbe ọ na-akuzi ihe na mpaghara ụlọ ahụ ebe a na-adọba onyinye. Ma ọ dighị onye ọbụla jidere ya n’ihi na oge ya erubegħi.

Jisọs ekwuo banyere onwụ ya

²¹ Ozo ọ gwara ha, “**Aga m ahapu unu, unu ga-achọ m, ma unu ga-anwụ n’ime mmehie unu. Ma unu apughị ibia n’ebe m na-aga.**”

²² Nke a mere ka ndị Juu na-asị, “O ga-egbu onwe ya? O bụ ya mere o ji sị, ‘Ebe m na-aga unu apughị ị bịa?’”

²³ Ma ọ sịrị ha, “**Unu si n’ala ma esi m n’elu bịa. Unu bụkwa ndị ụwa, ma abụkwaghị m nke ụwa a.** ²⁴ **A sịrị m unu na unu ga-anwụ n’ime mmehie unu, naanị na unu kwenyere na mụ onwe m, bụ onye ahụ.**”

²⁵ Ha juru ya, “Onye ka ị bụ?”

Jisọs zara sị ha, “**Abụ m onye ahụ m gwara unu na m bụ na mbụ.** ²⁶ **E nwere m otutu ihe m ga-ekwu n’ikpe unu ikpe. Ma matanụ na onye ahụ zitere m bụ onye eziokwu. N’ihi nke a, ihe niile m nuru site n’onye ya ka m gwara ụwa.**”

²⁷ O bụ ihe banyere Nna ya ka ọ na-agwa ha, ma ha aghotaghị ya. ²⁸ Ya mere Jisọs sịrị, “**Mgbe unu weliri Nwa nke Mmadụ elu, mgbe ahụ ka unu ga-ama na mụ onwe m bụ ya. Unu ga-amatakwa na ọ dighị ihe m na-eme n’onwe m, kama, dị ka Nna m ziri m ka m na-ekwu ihe ndị a.** ²⁹ **Onye ahụ nke zitere m na-anonyekwara m. Ọ hapughikwa m mgbe ọbụla, n’ihi na ọ bụ ihe na-amasị ya ka m na-eme mgbe niile.**” ³⁰ Mgbe ọ na-ekwu ihe ndị a, otutu kwenyere na ya.

Umụ nke Ebrahim

³¹ Jisọs gwara ndị Juu ndị kwere na ya, “**Ọ bụrụ na unu anogide n’okwu m n’ezie unu ga-abụ ndị na-eso ụzọ m.** ³² **Unu ga-amatakwa eziokwu ahụ, eziokwu ahụ ga-emekwa ka unu nwere onwe unu.**”

³³ Ha zara ya, “Anyị bụ umụ Ebrahim, o nwebegħi oge anyị ji bụrụ ohu onye ọbụla. Olee otu i si na-asị na a ga-eme ka anyị nwere onwe anyị?”

³⁴ Jisọs zara ha, “**N’ezie, n’ezie asị m unu, onye ọbụla na-eme mmehie bụ ohu mmehie.** ³⁵ **Ohu enwekwaghị onodu mgbe ọbụla n’ezinaulo, ma okpara nwere onodu ruo ebighi ebi.** ³⁶ **Ya mere, ọ bụrụ na Okpara ahụ emee ka unu nwere onwe unu n’ezie, unu ga-abụ ndị nwere onwe unu.** ³⁷ **Ama m na unu bụ umụ umụ Ebrahim, ma unu na-achọ igbu m n’ihi na okwu m enwegħi onodu n’ime unu.** ³⁸ **Ana m ekwu ihe m huru n’ebe Nna m nọ, ma unu na-eme ihe unu nuru site n’aka nna unu.**”

³⁹ Ha zara ya, “Ebrahim bụ nna anyị.”

Jisọs sịrị ha, “**Ọ bụrụ na unu bụ umụ Ebrahim, unu gara na-arụ ọrụ Ebrahim ruru.** ⁴⁰ **Ma unu na-achọ igbu m, bụ onye gwara unu eziokwu ahụ m nuru n’ebe Chineke nọ. Ebrahim emegħi otu a.** ⁴¹ **Unu na-arụ ọrụ nna unu ruru.**”

Ha sịrị ya, “Anyị abughị umụ a muru site n’ikwa iko; naanị Chineke ya onwe ya bụ otu Nna anyị nwere.”

Umụ nke Ekwensu

⁴² Jisọs gwara ha, “**Ọ bụrụ n’ezie na Chineke bụ Nna unu, unu ga-ahụ m n’anya, n’ihi na ọ bụ Chineke zitere m. Abiaghị m site n’ike aka m.** ⁴³ **Gini mere unu adighi aghota ihe m na-ekwu? O bụ na unu enwegħi ike inabata okwu m.** ⁴⁴ **Unu bụ umụ nke nna unu ekwensu. Uche unu bụ imezu ihe nke nna unu na-achọ. O bụ ogbu ochu site na mbụ. O dighi ejigide eziokwu n’ihi na eziokwu adighi n’ime ya. Mgbe ọ na-ekwu okwu ụgha, ọ na-ekwu dị ka odidi ya sịrị di, n’ihi na ọ bụ onye ụgha burukwa nna nke ụgha.** ⁴⁵ **Ma n’ihi na m na-ekwu eziokwu, ọ bụ ya mere unu ekwenyegħi na m.** ⁴⁶ **O nwere onye n’ime unu puru itu m mmehie m**

n'ihu? O buru na m na-ekwu eziokwu, ginị mere unu ekwenyeghi na m? ⁴⁷ **Onye obula sitere na Chineke na-anu ihe Chineke na-ekwu. Ihe kpatara unu adighi anu bu maka unu abughị ndi nke Chineke."**

Jisọs na Ebrahim

⁴⁸ Ndi Juu zara si, "Anyi e kwughị eziokwu mgbe anyi sirị na i bu onye Sameria, na mmuo ojoo bikwa n'ime gi?"

⁴⁹ Jisọs zagbachiri, "**Mmuo ojoo obula adighi n'ime m, kama ana m asopuru Nna m, ma unu adighi asopuru m.** ⁵⁰ **Anaghị m achọ otuto nke onwe m, kama o di onye nke na-achọ ya. O bukwa ya bu onye ikpe.** ⁵¹ **N'ezie, n'ezie, agwa unu, onye obula na-edebe okwu m agaghị anwu ozo."**

⁵² Mgbe ahụ ndi Juu sirị ya, "Anyi maara ugbu a na mmuo ojoo bi n'ime gi. Ebrahim nwuru anwu ya na ndi amuma, ma gi onwe gi na-asị na onye obula kwere na gi agaghị anwu ruo mgbe ebighi ebi. ⁵³ I di ukwu kari nna anyi Ebrahim? O nwuru, ma ndi amuma nwukwara. Onye ka i na-eche na i bu?"

⁵⁴ Jisọs zara, "**O buru na m etoo onwe m, otuto m bu ihe efu, Nna m, onye unu nasị na o bu Chineke unu, bu onye na-eto m.** ⁵⁵ **Amaara m onye o bu n'agbanyeghi na unu amaghị ya. Aga m abụ onye ugha ma o buru na m ga-asị na-amaghị m onye o bu. Amaara m ya na-edebekwa okwu ya.** ⁵⁶ **Nna unu Ebrahim nuri onu mgbe o chetara na o ga-ahụ ubochi m; o huru ya ma nriakwa onu."**

⁵⁷ Ndi Juu sirị ya, "I gbabeghi iri afọ ise ma i hula Ebrahim?"

⁵⁸ Jisọs sirị ha, "**N'ezie, n'ezie agwa m unu, tupu amuo Ebrahim, mu onwe m no ya.**" ⁵⁹ Ya mere, ha tụtụlitere nkume itụ ya, ma Jisọs zoro onwe ya, sitekwa n'ụlonsọ ukwu ahụ puo.

9

Jisọs agwoọ onye isi

¹ Mgbe o na-agafe, o huru otu nwoke kpuru isi site n'afọ nne ya. ² Ndi na-eso uzo ya juru ya si, "Onye ozizi, onye mehiere? Nwoke a ka o bu ndi muru ya, nke mere e ji muo ya n'isi?"

³ Jisọs sirị, "**Nwoke a emehieghe, ndi muru ya emehiekwaghi, kama o kpuru isi ka oru Chineke puta ihè na ndu ya.** ⁴ **Anyi aghaghị iru oru onye ahụ zitere m, mgbe chi ka di, anyasị na-abia mgbe o nweghi onye puru iru oru.** ⁵ **Di ka m no n'awa, Abụ m ihè nke uwa."**

⁶ Mgbe o kwusiri nke a, o busara onu mmiri asu n'ala gwakota ya na aja, werekwa aja ahụ tee nwoke ahụ n'anya. ⁷ O gwara ya, "**Gaa n'odo mmiri Sailom saa ihu gi**" (nke a putara "Zitere"). O gara saa ihu ya, loghachita na-ahụ uzo.

⁸ Ndi agbataobi ya na ndi n'ahụ ya n'oge gara aga ka o na-arịo arịriọ sirị, "Nke a, o bughị nwoke ahụ na-anodu ala na-arịo arịriọ?" ⁹ Ufodu na-asị, "O bu ya."

Ma ndi ozo na-asikwa, "O bughị ya. O bu onye yiri ya."

Ma o na-asị, "Abu m nwoke ahụ."

¹⁰ Ha na-asị ya, "Olee otu anya gi sirị meghee?"

¹¹ O zara, "Nwoke a na-akpo Jisọs gwakotara uru tee m n'anya. O gwara m si, 'Gaa saa ihu gi n'odo mmiri Sailom.' A gara m saa onwe m, malitekwa ihu uzo."

¹² Ha sirị ya, "Olee ebe nwoke ahụ no?"

O sirị, "Amaghị m."

Ndi Farisii emee nchoputa maka ogwuogwu ahụ

¹³ Ha dutere nwoke ahụ kpuru isi na mbu n'ihu ndi Farisii. ¹⁴ Ma o bu n'ubochi izuike ka Jisọs gwakotara aja, jiri ya meghe anya ya. ¹⁵ Ya mere, ndi Farisii juru ya otu o si bido ihu uzo. O sirị ha, "O gwakotara aja tee m n'anya, a sakwara m ihu ma ugbu a ana m ahụ uzo."

¹⁶ Ufodu ndi Farisii sirị, "Nwoke a esiteghi n'ebe Chineke no bia, n'ihì na o dighi edebe ubochi izuike."

Ma ndi ozo na-asị, "Olee otu onye mmehie ga-esi ruo oru iribama ndi di otu a?" Nkewa diri n'etiti ha.

¹⁷ Ya mere, ha sirị nwoke ahụ kpuru isi, "Gini ka i nwere ikwu banyere ya? O bu anya gi ka o megheere."

O sirị, "O bu onye amuma."

¹⁸ Ma ndi Juu ahụ ekweghi na nwoke a bu onye kpuru isi na mbu, nke e mere ka o hu uzo, tutu ruo mgbe ha kporo ndi muru ya. ¹⁹ Ha juru ha si, "Onye a o bu nwa unu, onye unu na-asị na o kpuru isi site n'oge a muru ya? O si ana ahụ uzo ugbu a?"

²⁰ Ndi mụrụ ya zara, “nke a bụ nwa anyị. Anyị matakwarana na o kpuru isi site n’oge anyị mụrụ ya. ²¹ Ma otu o si ahụ ụzọ ugbo a maọbụ onye meghere anya ya, anyị amaghị. Juonụ ya. Ọ bụ dimkpa, ya zara onụ ya.” ²² Ihe a ka ndi mụrụ ya kwuru n’ihi na ha na-atụ egwu ndi Juu. Ndi kpebirila na ọ bụrụ na onye ọbụla ekwuo na Jisọs bụ Kraịst ahụ, ha ga-achụpụ onye ahụ site n’ulo ekpere ha. ²³ Nke a mere ndi mụrụ ya jiri si, “Ọ bụ dimkpa, unu juo ya.”

²⁴ Ha kpọrọ nwoke a nke ugboro abuo, bụ onye ahụ kpuburu isi, si ya, “Nye Chineke otuto. Anyị maara na nwoke a bụ onye mmehie.”

²⁵ Ọ zara, “Amaghị m maọbụ onye mmehie ma ọ bughị. Ma otu ihe ka m maara, ekpuru m isi na mbụ ma ugbo a ana m ahụ ụzọ.”

²⁶ Ha siri ya, “Gini ka o mere gi? Olee otu o si meghe anya gi?”

²⁷ Ọ zara ha, “Agwala m unu ihe niile, ma unu achoghị ikwere. Gini mere unu ji chọọ inụ ya ọzọ? Unu chokwara igho ndi na-eso ụzọ ya?”

²⁸ Ha bigboro ya si, “Gi onwe gi burukwa onye na-eso ụzọ ya! Anyị bụ ndi na-eso ụzọ Mosis. ²⁹ Anyị mara na Chineke gwara Mosis okwu, ma gbasara nwoke a, anyị amaghị ebe o siri bịa.”

³⁰ Nwoke ahụ zaghachiri si ha, “Ma otu ọ di, nke a bụ ihe itunanya! Unu amaghị ebe o siri bịa ma o meghe anya m. ³¹ Anyị mara na Chineke adighi ege ndi mmehie nti, ma ọ na-ege nti onye na-atụ egwu ya na onye na-eme uche ya. ³² Site na mgbe e kere ụwa, ọ dibeghi onye a nuru na o meghe anya onye kpuru isi. ³³ Ọ bụrụ na nwoke a esiteghi n’ebe Chineke no, ọ gaghi enwe ike ime ihe ọbụla.”

³⁴ Ha zara si ya, “Gi onye a mụrụ n’ime mmehie, i na-achọ ikuziri anyi ihe?” Ha chupuru ya n’ezi.

Ikpu isi nke ime mmuo

³⁵ Jisọs nuru na ha achupula ya n’ezi, ma mgbe ọ chotara ya, ọ siri ya, “**I kweere na Nwa nke Mmadu?**”

³⁶ Ọ zara si, “Onyenwe m, ọ bụ onye? Gwa m ka m nwe ike ikwere na ya.”

³⁷ Jisọs siri ya, “**I hula ya ugbo a; onye gi na ya na-ekwurita okwu bụ onye ahụ.**”

³⁸ Ọ siri, “Onyenwe m, ekwela m.” Ọ kpọrọ isiala nye ya.

³⁹ Jisọs siri, “**Ọ bụ n’ihi ikpe ka m ji bịa n’uwa, ka ndi na-adighi ahụ ụzọ bido ihu ụzọ, na ka ndi na-ahụ ụzọ gho ndi kpuru isi.**”

⁴⁰ Mgbe ufodu ndi Farisii no nso n’ebe ahụ nuru nke a, ha siri ya, “Anyi onwe anyi, anyi bukwa ndi kpuru isi?”

⁴¹ Jisọs siri ha, “**Ọ bụrụ na unu kpuru isi, ikpe omuma mmehie agaghị ama unu, ma ugbo a ebe unu si na unu na-ahụ ụzọ ikpe omuma unu na-adigide.**”

10

Onye ozuzu aturu na igwe aturu ya

¹ “N’ezie, n’ezie, agwa m unu, onye ọbụla na-adighi esite n’onu ụzọ aba n’ogba aturu kama ọ na-ari elu ka o site n’elu ulo ahụ wufee, bụ onye ohi burukwa onye na-apunara mmadu ihe. ² Onye na-esite n’onu ụzọ abanye bụ onye ozuzu aturu. ³ Onye nche onu ụzọ na-emeghere ya ụzọ, aturu ya na-anukwa olu ya. Ọ na-akpo aturu nke ya aha, ma duru ha puo. ⁴ Mgbe ọ kpoptasiri ndi niile bụ nke ya, ọ na-aga n’ihu ha. Aturu ya na-esokwa ya n’azu n’ihi na ha maara olu ya. ⁵ Ha agaghị eso onye ọbia, kama ha gbaara ya oso. N’ihi na ha amaghị olu onye ọbia.”

⁶ Jisọs ji ihe yiri ihe gwa ha okwu. Ma ha aghotaghị ihe ọ no na-agwa ha.

⁷ Ọzo, Jisọs siri, “N’ezie, n’ezie, ana m agwa unu, mu onwe m bụ onu ụzọ ogba aturu ahụ. ⁸ Ndi niile bįara tupu mu onwe m abia bụ ndi ohi na ndi na-apunara mmadu ihe n’ike. Umụ aturu anakwaghị ha nti. ⁹ Mu onwe m bụ ụzọ. Onye ọbụla sitere na m banye, a ga-azoputa ya. Ọ ga na-apu na-abata na-achotakwa nri. ¹⁰ Onye ohi na-abia naanị ka o zuo ohi, gbuo ma bibiekwa; abįara m ka ha nwe ndu ma nwebigakwa ya oke.

¹¹ “Mu onwe m bụ onye ozuzu aturu oma. Ezi onye ozuzu aturu na-atogbo ndu ya n’ihi aturu ya. ¹² Onye e goro oru, nke na-abughị onye nche aturu, onye aturu na-abughị nke ya, ọ na-ahapu ha gbaa oso mgbe ọ huru agu ka ọ na-abia; mgbe ahụ agu na-achuso aturu ahụ chusasia ha. ¹³ Onye e goro oru na-agbapu, n’ihi na ọ bụ onye e goro oru, ọ naghị echegbu onwe ya banyere aturu ndi ahụ.

¹⁴ “Abu m onye ozuzu aturu oma; amaara m aturu m, aturu nke m makwara m. ¹⁵ Di ka Nna ahụ maara m, mu onwe m makwa Nna ahụ. Ana m atogbo ndu m n’ihi aturu ahụ. ¹⁶ Enwere m umu aturu ozo ndi na-anoghị n’ogba aturu a. Aghaghị m ikpobatakwa ha. Ha onwe ha ga-anu olu m, a ga-enwekwa otu igwe

aturu na otu onye ozuzu aturu. ¹⁷ Maka nke a ka Nna jiri hu m n'anya, n'ihu na ana m atogbo ndu m, ka m wereghachikwa ya ozo. ¹⁸ O nweghi onye obula puru inara m ya, kama ana m atogbo ya n'ike nke onwe m. Enwere m ikike itogbo ya, nwekwa ikike iwereghachi ya ozo. Anataara m iwu a site n'aka Nna m."

¹⁹ Ozokwa, nkewa batara n'etiti ndi Juu n'ihu okwu ndi a. ²⁰ Otutu n'ime ha na-ekwu, "O bu onye mmuo ojoo na-achi ya, onye isi mebiri. O bara uru ige ya nti?"

²¹ Ma ndi ozo na-ekwu, "Okwu ndi a adighi ka nke onye mmuo ojoo bi n'ime ya. Mmuo ojoo o nwere ike ime ka anya onye kpuru isi meghee?"

Ekweghi ekwe nke ndi juu

²² N'oge ahụ, mmemme icheta mgbe e doru ulonso ukwu ahụ nsọ ruru na Jerusalem. O bu oge oke oyi,* ²³ ma Jisọs nọ na-ejeghari n'ulonso ukwu, n'iba† Solomón. ²⁴ Ndi Juu gbara ya gburugburu si ya, "Ruo ole mgbe ka i ga-edebe anyi n'onodu olileanya? O buru na i bu kbrist ahụ, gwaghee anyi onu."

²⁵ Jisọs zara ha, "Agwara m unu, ma unu ekweghi. Oru m na-arụ n'aha Nna m na-agba ama banyere m. ²⁶ Ma unu ekwenyeghi, n'ihu na unu esoghi n'igwe aturu m. ²⁷ Aturu m na-anu olu m. Amaara m ha, ha na-esokwa m. ²⁸ Ana m enye ha ndu ebighi ebi. Ha agaghi ala n'iyi. Mmadu obula enwekwaghi ike ipunari ha n'aka m. ²⁹ Nna m onye nyere m ha di ukwu karja ihe niile. O nweghi onye nwere ike inapu ha site n'aka Nna m. ³⁰ Mu na nna m bu otu."

³¹ Ndi Juu tutulitekwa nkume ozo itu ya. ³² Ma Jisọs zara ha, "E zila m unu otutu oru oma nke sitere n'aka Nna m, ole nke unu na-achọ itu m nkume n'ihu ya?"

³³ Ndi Juu zara ya, "Anyi achoghi itu gi nkume n'ihu oru oma ndi a, kama n'ihu nkwalu na n'ihu na gi bu mmadu efu, ma i na-eme onwe gi Chineke."

³⁴ Jisọs zara ha, "Edeghi ya n'iwu unu, si, 'Mu onwe m siri na unu bu chi?'" ³⁵ O buru na a kporo ndi ahụ nabatara okwu Chineke 'chi,' apughikwa imebi ihe e dere n'akwukwo nsọ. ³⁶ Unu na-ekwu na onye ahụ Chineke doru nsọ ma zitekwa ya n'ime uwa na-ekwulu Chineke n'ihu na m siri, 'Abu m Okpara Chineke?' ³⁷ Unu ekwenyela na m, ma o buru na o bughi oru Nna m ka m na-arụ. ³⁸ Ma o buru na m na-arụ ya, a sikwari na unu ekweghi na m, kwerenu n'oru ndi a, ka unu nwee ike mata ma ghotakwa na Nna ahụ nọ n'ime m, mu onwe m nokwa n'ime Nna ahụ." ³⁹ Ozokwa, ha gbaliri ijide ya ma o siri n'aka ha puo.

⁴⁰ Mgbe ahụ o laghachiri azu n'ofe osimiri Jordan, bu ebe Jon noro na mbu mee baptizim, ebe ahụ ka o noduru. ⁴¹ Otutu ndi mmadu biakwutere ya. Ha na-asi, "Jon arughi oru ihe iribama obula, ma ihe niile Jon kwuru banyere nwoke a bu ezikwu." ⁴² Otutu mmadu kwenyekwara na ya n'ebe ahụ.

11

Onwu Lazaros

¹ N'oge ahụ, ahụ adighi otu nwoke a na-akpo Lazaros onye Betani, nke bu obodo nta nke Meri na Mata nwanne ya nwanyi. ² Nke a bu Meri ahụ weere mmanu otite di oke onuahja tee Onyenwe anyi, ma jirikwa agirisi ya hichaa ukwu ya. O bu nwanne ya nwoke Lazaros bu onye no n'oria. ³ Nke a mere umunne ya nwanyi zigara Jisọs ozi si, "Onyenwe anyi, onye ahụ nke i huru n'anya no n'oria."

⁴ Mgbe Jisọs nuru ya, o siri, "Orja a abughi nke onwu kama o bu iji nye Chineke otuto nakwa ka e site na ya nye Okpara Chineke otuto." ⁵ Jisọs huru Mata, na nwanne ya nwanyi na Lazaros n'anya. ⁶ Mgbe o nuru na Lazaros no n'oria, o nokwuru mkpuru ubochi abuo n'ebe ahụ o no. ⁷ Ya mere, o gwara ndi na-eso uzo ya, "Ngwanu ka anyi laghachi azu na Judia."

⁸ Ma ndi na-eso uzo ya siri ya, "Onye ozizi, n'oge nta gara aga ka ndi Juu chorọ itu gi nkume. I na-agakwa ebe ahụ ozo?"

⁹ Jisọs zara, "O bughi awa iri na abuo di n'otu ehie nke ubochi? Onye na-ejeghari n'ehie anaghi asu ngongo, n'ihu na o na-eji ihè nke uwa a ahụ uzo. ¹⁰ Ma ndi na-ejeghari n'abalị na-azohie ukwu, n'ihu na ihè adighi n'ime ha."

¹¹ Mgbe o kwusiri nke a, o gwakwara ha, "Enyi anyi Lazaros na-arahu ura, ma ana m aga ikpote ya n'ura."

* **10:22** 10:22 Nke a bu mmemme icheta ido nsọ e doru ulonso ukwu ahụ mgbe e wughariri ya n'ihu mmeru ndi Siria meruru ya. E mere ka anyi mata na o bu onye a na-akpo Antioqus Efanis meruru ulonso ahụ, mgbe o ji ezi chuo aja n'elu ebe ichu aja ya, dika akwukwo akuko si koo ya. † **10:23** 10:23 Maobu, mgbe ulo ‡ **10:34** 10:34 Abu 82:6

¹² Ndi na-eso ụzọ ya siri ya, “Onyenwe anyi, o buru na o na-arahu ura, o ga-adị mma.”
¹³ Ihe Jisọs na-ekwu bu banyere onwu ya ma ha chere na o na-ekwu banyere irahu ura efu.

¹⁴ Mgbe ahụ, Jisọs gwaghara ha onụ, **“Lazaros anwuola. ¹⁵ Ma n’ihi unu, obi di m uto na anoghi m n’ebe ahụ, ka unu nwe ike kwere. Ma bjanu ka anyi gakwuru ya.”**

¹⁶ Tomos, onye a na-akpo Didimos, gwara ndi na-eso ụzọ ibe ya, “Ka anyi gakwanu ka anyi soro ya nwuo.”

Jisọs akasie umunne nwanji Lazaros obi

¹⁷ Mgbe Jisọs rutere, o choputara na Lazaros anogharị n’ili ubochi anọ. ¹⁸ Betani di Jerusalem nso, ihe di ka kilomita atọ. ¹⁹ Ma otutu ndi Juu bjakwutere Mata na Meri ikasi ha obi n’ihi onwu nwanne ha nwoke. ²⁰ Mgbe ozi obibia Jisọs ruru Mata nti, o gara izute ya, ma Meri noduru n’ulo.

²¹ Mata siri Jisọs, “Onyenwe m, a si na i no n’ebe a, nwanne m nwoke agaraghi anwu. ²² Ma ugbu a, amara m na Chineke ga-enye gi ihe obula i rioro.”

²³ Jisọs siri ya, **“Nwanne gi nwoke ga-ebili ozọ.”**

²⁴ Mata siri ya, “Amara m na o ga-ebili ozọ n’ubochi mbilite n’onwu n’oge ikpeazu.”

²⁵ Jisọs gwara ya, **“Mu onwe m bu mbilite n’onwu na ndu. Onye obula kwere na m, a sikhari na o nwuru anwu, o ga-adị ndu ozọ. ²⁶ Ma onye obula di ndu nke na-ekwere na m agaghi anwu. I kwere nke a?”**

²⁷ O siri ya, “E, Onyenwe m, ekwere m na i bu Kraist ahụ, Okpara Chineke, onye ga-abia n’uwa.”

Jisọs bere akwa

²⁸ Mgbe o kwuchara nke a, o gara kpo nwanne ya nwanji bu Meri, jiri nwayo si ya, “Onye ozizi abjala, o na-akpo gi.” ²⁹ Mgbe o nuru nke a, o biliri osiso ga zute ya. ³⁰ Ruo mgbe a, Jisọs abiarutebeghi n’obodo nta ahụ, ma o ka no n’ebe ahụ Mata zutere ya. ³¹ Ndi Juu no n’ulo na-akasi Meri obi huru ya ka o puru ngwangwa. Ha sochiri ya n’azu n’ihi na ha chere na o na-aga n’ili ibe akwa n’ebe ahụ.

³² Mgbe Meri rutere n’ebe Jisọs no, o dara n’ukwu ya si, “Onyenwe m, o buru na i no n’ebe a, nwanne m nwoke agaraghi anwu.”

³³ Mgbe Jisọs huru ya ka o na-ebe akwa ya na ndi Juu ahụ so ya ka ha na-ebekwa akwa, o meturu ya n’ime mmuo ya. O nwere omjiko di ukwu. ³⁴ O siri, **“Olee ebe unu liri ya?”**

Ha siri ya, “Onyenwe anyi bia ka i hu.”

³⁵ Jisọs ebee akwa.

³⁶ Mgbe ahụ ndi Juu na-asị, “Lee ka o si hu ya n’anya.”

³⁷ Ma ufodu n’ime ha siri, “Nwoke a meghere anya onye kpuru isi, o garaghi enwe ike mee ka nwoke a hapu inwu?”

Jisọs akpolite Lazaros site n’onwu

³⁸ Ozokwa, Jisọs suru ude n’ime onwe ya nke ukwu, bjarute n’ili ahụ nso. Ili ahụ bu ogba e jiri nkume di ukwu mechie onu ya. ³⁹ Jisọs siri, **“Bupunu nkume ahụ!”**

Ma Mata, nwanne nwanji onye ahụ nwuru anwu, siri ya, “Onyenwe anyi, o ga na-esi isi ugbu a, n’ihi na nke a bu abali anọ o nwuru.”

⁴⁰ Ma Jisọs siri ya, **“O bu na m agwaghi gi si na o buru na i kwere i ga-ahu oru eube Chineke?”**

⁴¹ Ya mere, ha bupuru nkume ahụ. Jisọs lere anya n’elu si, **“Nna, ana m ekele gi n’ihi na i nula olu m. ⁴² Amaara m na i na-anu olu m mgbe niile. Ana m ekwu nke a n’ihi ndi a gbara m gburugburu n’ebe a, ka ha kwere na o bu gi zitere m.”**

⁴³ Mgbe o kwusiri nke a, o jiri oke olu tie mkpu, **“Lazaros, puta!”** ⁴⁴ Onye ahụ nwuru anwu putara, e jikwa akwa ozu kekota aka ya na ukwu ya, werekwa akwa ichafu kechie ihu ya.

Jisọs siri ha, **“Topunu ya, hapu ya ka o laa.”**

Izu igbu Jisọs

⁴⁵ Otutu ndi Juu bjakwutere Meri bu ndi huru ihe a o mere, kwere na ya. ⁴⁶ Ma ufodu n’ime ha lara gaa kororo ndi Farisii ihe o mere. ⁴⁷ Mgbe ahụ, ndisi nchujaja na ndi Farisii kporo nzuko ndi Sanhedrin.

Ha na-asị, “Gini ka anyi ga-eme? N’ihi na nwoke a na-eme otutu ihe iribama. ⁴⁸ O buru na anyi ahapu ya ka o gaa n’ihu, mmadu niile ga-ekwere na ya. Ndi Rom ga-abiakwa, kwatuo ulonso ukwu ma napu anyi obodo anyi.”

⁴⁹ Ma otu onye n'ime ha bu Kaifas, onyeisi nchujaja n'afọ ahụ siri ha, "Unu amaghị ihe ọbụla. ⁵⁰ Ọ bu na unu amaghị na ọ ka mma ka otu onye nwụọ n'ihu mmadụ niile, karịa n'obodo anyị niile ga-ala n'iyi."

⁵¹ Dị ka onyeisi nchujaja nke afọ ahụ, o kwughị nke a site n'echiche ya, kama o buru amụma na Jisọs ga-anwụ n'ihu mba ndi Juu. ⁵² Ọ bughị n'ihu mba ahụ naani, kama, ka ọ kpọkọta umu Chineke ndi gbasara n'ebe niile. ⁵³ Ya mere, site n'ubochi ahụ, ha malitere igba izu otu ha ga-esi gbuo ya.

⁵⁴ Ya mere, Jisọs kwusiri igaghari ebe ndi Juu ga-ahụ ya. O siri n'ebe ahụ puo gaa n'akuku ozara n'otu obodo nta a na-akpo Ifrem. Ya na ndi na-eso uzo ya noduru n'ebe ahụ.

⁵⁵ Mmemme Ngabiga ndi Juu dikwa nso. Otutu ndi mmadu si n'akuku ala ndi Juu niile bja Jerusalem. Ha bjara tutu memme ahụ ebido ka ha mee onwe ha ka ha di ocha. ⁵⁶ Ha na-achọ Jisọs na-ajurita onwe ha n'ime ulonso ukwu ahụ, "Gini ka unu chere? Ọ bu na ọ gaghị abia na memme a?" ⁵⁷ Ma n'oge ahụ, ndiisi nchujaja na ndi Farisii enyela iwu ka onye ọbụla huru ya bja gwa ha ka ha gaa jide ya.

12

Meri etee Jisọs Mmanu

¹ Ubochi isii tupu e mee Mmemme Ngabiga, Jisọs gara Betani bu obodo Lazaros, onye ahụ ọ mere ka o site n'onwu bilie. ² N'ebe ahụ, ha siiri Jisọs nri, ọ bukwa Mata na-eje ozi isi nri ahụ, Lazaros bu otu onye n'ime ndi sooro ya nodu na nri ahụ. ³ Mgbe ahụ, Meri weere mmanu otite di okara lita nke ezigbo naad, mmanu isi utu di oke onuahia, ọ wukwasara ya Jisọs n'ukwu, jirikwa agiri isi ya hichaa ukwu ya. Nke a mere ka ulu ahụ juputa n'isi utu nke mmanu otite ahụ.

⁴ Ma Judas Iskarjot, otu n'ime ndi na-eso uzo ya, onye ahụ ga-arara ya nye, kwuru, ⁵ "Gini mere na-ereghị mmanu otite a narị denari ato,* were ego ya nye ndi ogbenye?" ⁶ O kwughị nke a n'ihu na ihe banyere ndi ogbenye na-emetu ya n'obi kama n'ihu na ọ bu onye ohi; di ka onye na-ejide akpa ego ha, mgbe ufodu, ọ na-amanye aka n'ego ahụ zubiri ego.

⁷ Jisọs siri, "**Hapu ya aka, ọ zutara ya ka ọ na-akwado maka ubochi olili m. ⁸ Unu nwere ndi ogbenye n'etiti unu mgbe niile, ma mu na unu agaghị anọ mgbe niile.**"

⁹ Ma mgbe igwe ndi Juu nuru na ọ no n'ebe ahụ, ha bjara, ọ bughị naani ka ha hu ya, kama ka ha hukwa Lazaros onye o mere ka o si na ndi nwuru anwu bilie. ¹⁰ Ya mere, ndiisi nchujaja gbakwara izu igbukwa Lazaros. ¹¹ N'ihu na ọ bu n'ihu ya ka otutu ndi Juu ji na-ahapu ha ma na-ekwerewa na Jisọs.

Jisọs abia na Jerusalem di ka Eze

¹² N'echi ya oke igwe mmadu ahụ ndi bjara memme nuru na Jisọs na-abia Jerusalem. ¹³ Ha weere igu nkwu puo izute ya na-eti mkpu, "Hozanna!"

"Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu nke na-abia n'aha Onyenwe anyi!"†

"Ngozi diri eze Izrel!"

¹⁴ Jisọs huru nwa inyinwa ibu, nokwasị n'elu ya, di ka e dere ya,

¹⁵ "Atula egwu, gi ada Zayon!

Lee, eze gi ka ọ na-abia.

Ọ nokwasiri n'elu nwa inyinwa ibu."‡

¹⁶ Na mbu ndi na-eso uzo ya aghotaghị ihe ndi a niile. Ma mgbe e nyesiri Jisọs otuto, ka ha chetara na-edereri ihe ndi a banyere ya, na e mekwara ya rij ihe ndi a.

¹⁷ Igwe mmadu ahụ bu ndi ya na ha no mgbe o si n'ili kpoputa Lazaros, mee ka o si n'onwu bilie, gara n'ihu na-agba ama ya. ¹⁸ Otutu mmadu puru izute ya n'ihu na ha nuru akuko oru ihe iribama niile ọ ruru. ¹⁹ Ya mere, ndi Farisii sirjtara onwe ha, "Unu ahula na o nweghi ihe unu puru ime, leenu ka uwa niile na-eso ya."

Jisọs gbara ama onwu ya

²⁰ Ma ufodu ndi Griik so n'ime ndi ahụ bjara ife ofufe n'oge memme ahụ. ²¹ Ha bjakwutere Filip onye si Betsaida di na Galili, gwa ya si, "Nna anyi ukwu, anyi choro ihu Jisọs." ²² Filip puru gaa gwa Andru, ya na Andru sooro gaa gwa Jisọs.

* **12:5** 12:5 Narị denari ato ruru ugwo onwa onye oru ga-anata n'otu afọ. † **12:13** 12:13 Abu 118:25,26 ‡ **12:15** 12:15 Zek 9:9

²³ Jisọs zara sị, “Oge awa ahụ eruola mgbe a ga-enye Nwa nke Mmadu otuto. ²⁴ N’ezie, n’ezie, agwa m unu, o buru na mkpuru oka wiiti adaghi n’ala nwuo, o ga-anọ naani ya. Ma o buru na o nwuo, o ga-amị otutu mkpuru. ²⁵ Ndi obula huru ndu ha n’anya ga-atufu ya, ebe ndi obula kporo ndu ha asị n’uwa a, ga-edebe ya ruo mgbe ebighi ebi. ²⁶ Onye obula na-ejere m ozi aghaghi iso m; ebe m no ka onye na-ejere m ozi ga-anokwa. Onye obula na-ejere m ozi ka Nna m ga-asopuru. ²⁷ “Ugbu a, mkpuruobi m juputara n’ihe mgbu. Gini kwa ka m ga-ekwu, Nna, zoputa m n’awa nke a? Mba! O bu n’ihi nke a ka m ji bja n’oge awa a. ²⁸ Nna, nye aha gi otuto.”

Mgbe ahụ, otu olu siri n’eluigwe bja, “Enyela m ya otuto, m ga-enyekwa ya otuto ozo.” ²⁹ Igwe ndi mmadu guzo n’ebe ahụ, ndi nuru ya na-ekwu, “O bu egbe eluigwe gbara.” Ndi ozo na-asị, “O bu mmuo ozi na-agwa ya okwu.”

³⁰ Jisọs zara ma sị, “Olu a abjaghi n’ihi m kama o bjara n’ihi unu. ³¹ Ugbu a bu oge a ga-ekpe uwa a ikpe. Ugbu a ka a ga-achupu onye ahụ na-achị uwa a. ³² Ma mụ onwe m, mgbe e si n’uwa welie m elu, aga m adota mmadu niile nye onwe m.” ³³ O kwuru nke a iji gosi udi onwu nke o gaje inwu.

³⁴ Igwe mmadu ahụ zara ya, “Anyi anula site n’akwukwo iwu na Kraist ahụ ga-adị ndu ruo mgbe ebighi ebi. Ma gini mere i ji asị na, ‘A ghaghi iweli Nwa nke Mmadu elu’? Onye bu ‘Nwa nke mmadu a’?”

³⁵ Jisọs siri ha, “Ihe ga-enwuru unu naani nwa oge nta. Jeghari anu n’ihe a, ugbu a unu nwere ya, tupu ochichiri abjakwasị unu. Onye na-ejeghari n’ochichiri amaghi ebe o na-aga. ³⁶ Kwerenu n’ihe ahụ ugbu a unu nwere ya ka unu ghoo umu nke ihe.” Mgbe Jisọs kwusiri nke a o hapuru ha puo ga zoo onwe ya.

Ndi juu gara n’ihu na-ekweghi ekwe ha

³⁷ N’agbanyeghi oru iribama niile o ruru n’etiti ha, ha ekwereghe na ya. ³⁸ Nke a bu imezu ihe Aizaya onye amuma kwuru, “Onyenwe anyi, onye kweere ozi anyi

o bukwa n’ahu onye ka e kpugheere ogwe aka Onyenwe anyi?”[§]

³⁹ Ma ha enweghi ike kwere, n’ihi na Aizaya kwukwara n’ebe ozo, sị,

⁴⁰ “O meela ka ha kpoo isi,

mekwa ka obi ha kpochie

Ka ha ghara iji anya ha hu uzo

maobu jiri obi ha ghotu ihe obula

Ka ha gharakwa ichighari, ka m gwoo ha.”*

⁴¹ Aizaya kwuru ihe ndi a n’ihi na o huru ebube ya, ma kwuo banyere ya.

⁴² Otu o di, otutu n’ime ndisi kweere na ya, ma ha ekwuputaghi nke a. N’ihi na ha turu egwu na ndi Farisii ga-achupu ha site n’ulo ekpere. ⁴³ N’ihi na ha huru otuto mmadu n’anya kariya otuto Chineke.

⁴⁴ Jisọs tiri mkpu sị, “Onye obula kwere na m, o bughị na m ka o kwere, kama o bu na onye nke zitere m. ⁴⁵ N’ihi na onye obula huru m ahula onye nke zitere m. ⁴⁶ Abjara m n’ime uwa di ka ihe ka onye obula nke kwere na m ghara ino n’ochichiri.

⁴⁷ “Ma o buru na onye obula anu okwu m ma ju ime ya, o bughị m na-ekpe ya ikpe. N’ihi na abjara m zoputa uwa, o bughị ikpe uwa ikpe. ⁴⁸ Onye obula juru m ma jukwa okwu m, nwere onye ga-ekpe ya ikpe. Okwu niile m kwuru ga-ama ya ikpe n’ubochi ikpeazu. ⁴⁹ Okwu ndi a esiteghị n’aka m. Ha sitere n’aka Nna ahụ onye zitere m ma nyekwa m iwu ihe m ga-ekwu na otu m ga esi kwuo ya. ⁵⁰ Ama m na iwu ya bu ndu ebighi ebi, n’ihi ya, ihe obula Nna gwara m ka m na-ekwu.”

13

Jisọs asaa ukwu ndi na-eso uzo ya

¹ Tupu oge Mmemme Ngabiga eruo, Jisọs amatala na oge o ga-ahapu uwa lakwuru Nna ya eruola. O huru ndi nke ya no n’uwa n’anya, hukwa ha n’anya ruo ogwugwu.

² Mgbe a na-eri nri anyasi, ekwensu etinyelari ya n’ime obi Judas Iskariot, nwa Saimon ka o rara ya nye. ³ Jisọs matara na Nna enyefeela ya ihe niile n’aka. O maara na ya si n’ebe Chineke no bja, matakwa na ya ga-alaghachikwuru Chineke. ⁴ Ya mere, o sitere n’oche o nokwasiri bilie oto, yipu uwe nke elu ya, chiri akwa mmiri e ji ehicha ahụ kee

n'ukwu ya. ⁵ O wunyere mmiri n'ime efere isa aka, bido isa ndi na-eso uzọ ya ukwu, jirikwa akwa mmiri ahụ o kere n'ukwu ya na-ehicha ukwu ha.

⁶ O bjakwutere Saimon Pita, onye siri ya, "Onyenwe m, i ga-asa m ukwu?"

⁷ Ma Jisosh zara si ya, "**I ghotaghi ihe m na-eme ugbu a, ma emesia i ga-aghotaya.**"

⁸ Pita siri ya, "I gaghi asaa m ukwu ma oli."

Jisosh zara ya, "**O buru na m asachaghi gi ukwu, mu na gi enweghi oke obula.**"

⁹ Saimon Pita siri ya, "Onyenwe m, o bughi naani ukwu m ka i ga-asa, kama saakwa aka m na isi m."

¹⁰ Jisosh siri ya, "**Onye obula sara ahụ agaghi asakwa ya ozọ, o bu naani isa ukwu ya diri ya n'ihia na ahụ ya niile di ocha. Unu di ocha, kama o bughi unu niile.**"

¹¹ N'ihia na o maarari onye ahụ ga-arara ya nye. Ya mere o ji si, "O bughi unu niile di ocha."

¹² Mgbe o sachasiri ha ukwu, o yiiri uwe ya, nodukwa ala ozọ, o siri ha, "**Unu ghotara ihe m meere unu? ¹³ Unu na-akpo m Onyenwe unu na Nna unu ukwu, unu mere nke oma n'ihia na nke a ka m bu. ¹⁴ Ebe o bu na mu onwe m, bu Nna unu ukwu na Onyenwe unu sachara unu ukwu, unu kwesikwara isachakwa ukwu ibe unu. ¹⁵ Nke a bu ihe nnomi m nyere unu, meenu di ka mu onwe m mere unu. ¹⁶ N'ezie, n'ezie, ohu adighi adi ukwu karja nna ya ukwu, maobu onye e ziri ozi a karja onye ziri ya ozi. ¹⁷ O buru na unu a mara ihe ndi a, ngozi ga-adiri unu ma unu mee ha.**

Jisosh agbaa ama maka mgba okpuru ya

¹⁸ "**Anaghi m ekwu maka unu niile, amaara m ndi m hoputara. Ma nke a bu imezu ihe e dere n'akwukwo nso, 'Onye mu na ya na-eriko nri ebiliela megide m.'**"

¹⁹ "**Ana m agwa unu ugbu a tupu ihe ndi a emee, ka unu kwere na mu bu ya mgbe o ga-emezu. ²⁰ N'ezie, n'ezie, agwa m unu, onye obula nabatara onye m zitere nabatara m. Onye obula nabatara m nabatakara onye zitere m.**"

²¹ Mgbe Jisosh kwusiri ihe ndi a, o nweghi udo n'ime mmuo ya. O gbara ama si, "**N'ezie, n'ezie, a si m unu, na otu onye n'ime unu ga-arara m nye.**"

²² Ndi na-eso uzọ ya leritara onwe ha anya na-eche n'ime obi ha onye o na-ekwu maka ya. ²³ Otu n'ime ndi na-eso uzọ ya nke Jisosh huru n'anya dabere ya nso. ²⁴ Saimon Pita fufeere ya isi, ka o, Juo ya onye o na-ekwu maka ya.

²⁵ Ebe o dabere Jisosh nso, o siri ya, "Onyenwe anyi, onye ka o bu?"

²⁶ Jisosh zara, "**O bu onye ahụ m ga-enye iberibe achicha a mgbe m sunyere ya n'ime efere nri.**" Mgbe o sunyesiri achicha ahụ n'ime efere ahụ, o nyere ya Judas nwa Saimon Iskariot. ²⁷ Mgbe o narasiri iberibe achicha ahụ, ekwensu bara n'ime ya.

Jisosh siri ya, "**Ihe obula i chorọ ime, mee ya ngwangwa.**" ²⁸ Ma o dighi onye obula so noro n'ochie nri ghotara ihe mere o ji gwa ya otu a. ²⁹ N'ihia na ufodu na-eche, ebe Judas ji akpa ego ha, Jisosh na-asị ya ka o gaa zuta ihe ndi di mkpa maka mmemme, maobu ka o gaa nye ndi ogbenye ihe. ³⁰ Mgbe o natachara iberibe achicha ahụ, o puru na-atufughi oge, ochichiri agbaala.

Jisosh agbaa ama na Pita ga-agonari ya

³¹ Mgbe o puru, Jisosh siri, "**Ugbu a ka a na-enye Nwa nke Mmadu otuto, a na-enyekwa Chineke otuto n'ime ya. ³² O buru na e nye Chineke otuto n'ime ya, Chineke ga-enyekwa Okpara ya otuto n'ime onwe ya, o ga-enyekwa ya otuto ahụ ngwangwa.**

³³ "**Umuntakiri m, enwere m oge ntakiri nke mu na unu ga-ano. Unu ga-achọ m, ma di ka m gwara ndi juu ka m na-agwa unu ugbu a. Ebe m na-aga unu enweghi ike ibia ya.**

³⁴ "**Ana m enye unu iwu oheru: Huritanu onwe unu n'anya. Di ka m huru unu n'anya, otu a ka unu ga-esi hurita onwe unu n'anya. ³⁵ O buru na unu ahurita onwe unu n'anya, otu a ka mmadu niile ga-esi mata na unu bu ndi na-eso uzọ m.**"

³⁶ Saimon Pita siri ya, "Onyenwe anyi ebee ka i na-aga?"

Jisosh zagbachiri ya, "**Ebe m na-aga, i nweghi ike iso m gaa ya ugbu a. Ma i ga-abia ma emesia.**"

³⁷ Pita siri ya, "Onyenwe anyi, ginị mere na m apughi isoro gi ugbu a? Aga m atogbo ndu m n'ihia gi."

³⁸ Jisọs zaghachiri, “I jikeere itogbo ndu gi n’ihi m? N’ezie, n’ezie, asi m gi, tupu oke okukwu akwaa akwa, i ga-agonari m ugboro ato.”

14

Jisọs akasie ha obi

¹ “Ka obi ghara ilo unu mmiri. Kwerenu na Chineke; kwerekwanu na m. ² N’ulo Nna m, e nwere otutu ebe obibi. O buru na o sighi otu a diri, agaara m agwa unu na m na-aga kwadoro unu ebe obibi? ³ O buru na m agaa dozichara unu ebe obibi, aga m aloghachi bja kporo unu, ka ebe m no burukwa ebe unu ga-anọ. ⁴ Unu maara uzọ ebe m na-aga.”

Jisọs bu uzọ

⁵ Tomos siru ya, “Onyenwe anyi, anyi amaghi ebe i na-aga, olee otu anyi ga-esi mata uzọ ya?”

⁶ Jisọs siru ya, “Mu onwe m bu uzọ, na eziokwu, na ndu. O nweghi onye na-abjakwute Nna m ma o bughu site na m. ⁷ O buru na unu maara onye m bu, unu gaara amatakwa Nna m. Site ugbo a, unu amatala ya. Ma hukwa ya.”

⁸ Filip siru ya, “Onyenwe anyi, zi anyi Nna ahụ, afo ga-ejukwa anyi.”

⁹ Jisọs siru ya, “Otutu oge ndi a mu na unu noro o bu na i matabeghi onye m bu, Filip? Onye obula huru m ahula Nna. Olee otu i si asi, ‘zi anyi Nna ahụ?’ ¹⁰ O bu na i kweghi na m no n’ime Nna, na Nna nokwa n’ime m? Okwu niile m na-agwa unu esitekwaghi n’ebe m no puta, kama o bu Nna bi n’ime m na-aruru ya. ¹¹ Kwere ihe m kwuru na anọ m n’ime Nna, na Nna nokwa n’ime m. Ma o bughu otu a, kwerenu n’ihi oru ebube ndi a. ¹² N’ezie, n’ezie, agwa m unu, onye obula kwere na m ga-aruru ndi m ruru, ruokwa oru kariri ndi a, n’ihi na m na-alakwuru Nna m. ¹³ Ihe obula unu ga-aruru site n’aha m, aga m enye unu ya, ka e nwe ike nye Nna ahụ otuto site n’Okpara ya. ¹⁴ Ihe obula unu ruru n’aha m, aga m eme ya.”

Nkwa izite Mmuo Nso

¹⁵ “O buru na unu huru m n’anya unu ga-edebe iwu m niile. ¹⁶ Aga m aru Nna m, o ga-enye unu Onye Nkasiobi ozo,* onye ga-enyere unu aka ma nonyekwara unu ruo mgbe niile ebighi ebi. ¹⁷ Onye bu Mmuo nke eziokwu. Ndi bi n’uwa agaghi anabata ya, n’ihi na ha adighi ahụ ya anya, ha amakwaghi ya. Ma unu maara ya n’ihi na unu na ya no, o bikwa n’ime unu. ¹⁸ Agaghi m ahapu unu di ka ndi na-enweghi nne na nna. Aga m abjakwute unu. ¹⁹ Mgbe na-adighi anya, uwa agaghi ahukwa m anya. Ma unu ga-ahụ m anya. N’ihi na m di ndu, unu ga-adikwa ndu. ²⁰ N’ubochi ahụ, unu ga-amata na m no n’ime Nna m na unu no n’ime m, na mu onwe m nokwa n’ime unu. ²¹ Onye obula nabatara iwu m ma na-edebekwa ha bu onye huru m n’anya. Onye huru m n’anya ka Nna m ga-ahụ n’anya. Aga m ahukwa ya n’anya gosikwa ya onwe m.”

²² Judas (o bughu Iskariot) siru ya, “Onyenwe anyi, olee otu i ga-esi gosi anyi onwe gi ma hapu igosi uwa onwe gi?”

²³ Jisọs zara si ya, “Onye obula huru m n’anya, ga-edebe okwu m. Nna m ga-ahukwa ya n’anya. Mu na Nna m ga-abjakwa n’ebe onye ahụ no soro ya biri. ²⁴ Onye na-abughu m n’anya agaghi edebe okwu m. Okwu ndi a niile unu nuru abughu nke m. Ha bu nke Nna ahụ, onye zitere m.”

²⁵ “Agwala m unu ihe ndi a niile ugbo a mu na unu no. ²⁶ Ma Onye Nkasiobi ahụ bu Mmuo Nso, onye Nna m ga-ezite n’aha m, ga-akuziri unu ihe niile, o ga-echetakwara unu ihe niile m gwara unu. ²⁷ Udo ka m na-ahapuru unu. Udo m ka m na-enyekwa unu. O bughu di ka uwa si enye ka m na-enye unu. Unu ekwela ka obi loo unu mmiri, ka ujo hapukwa itu unu.

²⁸ “Unu anula na m gwara unu, ‘Ana m ala, ma loghachikwutekwa unu.’ O buru na unu huru m n’anya, unu gaara anuri onu na m na-alakwuru Nna, n’ihi na Nna di ukwu karja m. ²⁹ Ugbo a, agwala m unu ihe a tupu o mezu, ka o ga-abu mgbe o mezu, unu enwee ike kwere. ³⁰ Agaghi m agwa unu otutu okwu ozo n’ihi na eze na-achi uwa a na-abia. O nwekwaghi ike obula n’ebe m no. ³¹ Ana m eme dika Nna m nyere m n’iwu, ka uwa mara na m huru Nna m n’anya. “Bilienu ugbo a ka anyi si ebe a puo.”

* 14:16 14:16 Maqbu, Onye Inyeaka

15

Ezi osisi vainị na alaka ya

¹ “Mụ onwe m bụ ezigo osisi vainị ahụ. Nna m bụkwa onye orụ ubi. ² Ọ na-egbuda alaka ọbụla dị n’ime m nke na-adighị amị mkpuru. Ma alaka ọbụla na-amị mkpuru ka ọ na-egbucha, ka o nwee ike mịa mkpuru di otutu. ³ Ugbu a, e meela ka unu diri ọcha n’ihi okwu m gwara unu. ⁴ Nogidenụ n’ime m, ka mụ onwe m nogidekwa n’ime unu. Dika alaka ọbụla apughị imi mkpuru n’onwe ya ma ọ buru na ọ nogideghị n’osisi vainị. Otu a, unu apughikwa imi mkpuru ma ọ buru na unu anogideghị n’ime m.

⁵ “Mụ onwe m bụ osisi vainị ahụ; unu bụkwa alaka ya. Onye ọbụla na-anogide n’ime m, nke mụ onwe m na-anogidekwa n’ime ya, na-amị otutu mkpuru. N’ihi na ewezuga m, unu enweghị ike ime ihe ọbụla. ⁶ Onye ọbụla na-adighị anogide n’ime m di ka alaka e gbuturu, tupu ya, ọ kponwuo. A ga-achikota ya, chinye ya n’okụ, o repja. ⁷ Ọ buru na unu anogide n’ime m, okwu m anogidekwa n’ime unu, rionu ihe ọbụla unu chorọ, a ga-emere unu ya. ⁸ Nke a ga-aburu Nna m otuto na unu miri otutu mkpuru hie nne, ọ na-egosikwa na unu bu ndi na-eso uzo m.

⁹ “Di ka Nna si hu m n’anya, otu a ka m si hukwa unu n’anya. Ya mere, nogidenụ n’ime ihunanya m. ¹⁰ Unu ga-anogide n’ihunanya m ma ọ buru na unu edebe iwu m. Di ka m debere iwu Nna m ma nogidekwa n’ihunanya ya. ¹¹ Agwala m unu ihe ndi a ka onu m diri n’ime unu ka onu unu zukwaa oke. ¹² Nke a bụkwa iwu m, ka unu hurita onwe unu n’anya di ka m siri hu unu n’anya. ¹³ Ọ dighi onye ọbụla nwere ihunanya kari nke a na mmadu togboro ndu ya n’ihi ndi enyi ya. ¹⁴ Unu onwe unu bụkwa ndi enyi m ma ọ buru na unu edebe ihe m nyere n’iwu. ¹⁵ Anaghị m akpokwa unu ndi ohu ozo. N’ihi na ohu adighi amatazu ihe niile onyenwe ya na-eme. Ma ana m akpo unu ndi enyi m n’ihi na agwala m unu ihe niile m nuru n’onu Nna m. ¹⁶ Ọ bụkwaghị unu onwe unu horo m. Ọ bu m horo unu, weputakwa unu iche ka unu gaa mịa otutu mkpuru, mkpuru nke ga-adigidekwa. Ya mere, Nna m ga-enye unu ihe ọbụla unu ga-ario n’aha m. ¹⁷ Ihe ndi a ka m na-enye unu n’iwu, huritanu onwe unu n’anya.

Uwa kporo ha asi

¹⁸ “Ọ buru na uwa akpo unu asi, chetanu na o buru uzo kpo m asi. ¹⁹ A si na unu bu nke uwa, uwa ga-ahu unu n’anya dika ndi nke ya. Ma otu ọ di unu abughị nke uwa. Kama, esi m n’ime uwa horo unu. Ọ bụkwa n’ihi ya ka uwa ji akpo unu asi. ²⁰ Chetakwanu ihe m gwara unu, ‘Ohu adighi adi ukwu karja Onyenwe ya.’* Ya mere, ebe ha kpagburu m, ha ga-akpagbukwa unu. Ọ buru na ha debere okwu m, ha ga-edebekwa nke unu. ²¹ Ee, ha ga-eme unu ihe niile ndi a n’ihi aha m, na n’ihi na ha amaghị onye ahụ zitere m. ²² Ọ buru na abighi m, gwa ha okwu, ikpe mmehie agaraghị ama ha. Ma ugbu a, ha enweghị ngopu ọbụla banyere mmehie ha. ²³ Onye ọbụla kporo m asi kpokwara Nna m asi. ²⁴ A si na oru niile m ruru n’etiti ha akarighi oru nke onye ọbụla ozo ruru, ha agaraghị abu ndi ikpe mmehie mara. Ma ugbu a ha ahuzuola oru ebube ndi a niile, ma ha nogidekwara na-akpo mu na Nna m asi. ²⁵ Nke a bu imezu ihe e dere n’akwukwo iwu ha. ‘Ha kporo m asi na-enweghị ihe m mere.’†

Oru Mmuo nso na-arụ

²⁶ “Mgbe Onye Ndumodu[‡] ahụ ga-abia, onye m ga-ezitere unu site n’aka Nna, bu Mmuo eziokwu ahụ sitere na Nna puta, ọ ga-agba ama banyere m. ²⁷ Ma unu onwe unu aghaghị igba ama, n’ihi na mu na unu anola site na mmalite.

16

¹ “Ihe ndi a niile ka m gwara unu ka unu ghara ida. ² Ha ga-esite n’ulo ekpere ha chupu unu. N’ezie, oge na-abia mgbe onye ọbụla ga-egbu unu ga-ehekwa na ọ na-efe Chineke mgbe ha na-eme nke a. ³ Ha ga-eme ihe ndi a n’ihi na ha amaghị Nna maobu m. ⁴ Ana m agwa unu ihe ndi a ka ọ ga-abu na mgbe oge ga-eru, unu echeta na m gwara unu. Agwaghị m unu ihe ndi a na mbu n’ihi na mu na unu no mgbe ahụ. ⁵ Ma ugbu a, ana m alaghachikwuru onye ahụ zitere m. Ma ọ dighi onye ọbụla n’etiti unu juru m, ‘Olee ebe i na-aga?’ ⁶ Ma n’ihi na

* 15:20 15:20 Jón 13:16 † 15:25 15:25 Abụ 35:19; 69:4 ‡ 15:26 15:26 Onye inyeaka maobu onye nkasiobi.

m gwara unu ihe ndi a, obi unu ejuputala na mwute. ⁷ N'agbanyeghi nke a, aga m agwa unu eziokwu, o bu maka odimma unu ka m ji ala. O buru na m alaghi, Onye Ndumodu ahụ agaghị abia. O buru na m laa, aga m ezitere unu ya. ⁸ Mgbe o biara, o ga-eme ka uwa mata ezughi oke nke nghota ya banyere mmehie, na ezi omume na ikpe, ⁹ naka mmehie n'ihu na ha ekwenyeghi na m; ¹⁰ ma gbasara ezi omume, n'ihu na ana m alakwuru Nna, ebe unu na-apughị ihu m ozo, ¹¹ maka ikpe, n'ihu na e kpeela onyeisi uwa a ikpe.

¹² "Enwere m otutu ihe ozo m ga-agwa unu. Ma ugbu a, unu agaghị anabatali ha. ¹³ Ma mgbe Mmuo eziokwu ahụ biara, o ga-eduba unu n'eziookwu niile. O gaghi ekwu ihe banyere onwe ya, kama o bu ihe niile o nuru ka o ga-ekwu. O ga-ezikwa unu ihe niile gaje ibia. ¹⁴ O ga-enye m otuto, n'ihu na o ga-esite n'aka m nata ihe o ga-akorọ unu. ¹⁵ Ihe niile Nna nwere bu nke m. O bu ya mere m ji si, na o ga-ewere site n'ihe bu nkem, kowara ya unu.

Mwute nke ndi na-eso uzo ya ga-agho onu

¹⁶ "O foduru nwantakiri oge unu agaghị ahukwa m. Ma mgbe nwantinti oge gasikwara, unu ga-ahukwa m anya ozo."

¹⁷ Ufodu ndi na-eso uzo ya siritara onwe ha, "Gini ka o bu n'uche mgbe o na-asị, 'Nwa oge nta unu agaghị ahukwa m ozo, ma mgbe nwa oge gasikwara unu ga-ahukwa m,' na 'N'ihu na ana m alakwuru Nna?'" ¹⁸ Ha na-asị, "Gini ka okwu a putara bu 'nwa oge nta'? Anyi aghotaghi ihe o na-ekwu."

¹⁹ Jisos matara na ha chorọ iju ya ihe banyere nke a, n'ihu ya o siri ha, "Unu na-ajurita onwe unu ihe okwu m putara mgbe m siri, 'Na nwa oge nta unu agaghị ahukwa m ozo, ma nwa mgbe nta unu ga-ahukwa m?'" ²⁰ N'ezie, n'ezie, agwa m unu, unu ga-akwa akwa ma nwekwa obi mwute, ma uwa ga-anuri onu. Ma iru uju unu ga-aghorọ unu onu. ²¹ Mgbe ime na-eme nwanji, o na-anọ n'onodu ihe mgbu. Mgbe o musiri nwa ya, o dighi echetakwa ihe mgbu ya ozo. N'ihu onu na a mputala nwa n'elu uwa. ²² Unu no n'onodu iru uju ugbu a, ma aga m ahụ unu anya ozo, obi unu ga-ejuputa n'onu. Mmadu obula apughikwa inapụ unu onu unu. ²³ Ma n'ubochi ahụ, unu agakwaghị ario m ihe obula. N'ezie, n'ezie, agwa m unu, ihe obula unu ga-ario Nna m n'aha m, o ga-enye unu. ²⁴ Ruo ugbu a, o dibeghi ihe unu rioro n'aha m. Rionu, unu ga-ariota, ka onu unu zukwaa oke.

²⁵ "Eji m ilu na-agwa unu okwu ugbu a, ma oge na-abia mgbe m na-agaghị ejikwa ilu gwa unu okwu. Mgbe ahụ ka m ga-akowara unu niile ihe banyere Nna m n'uzo unu ga-aghota ya. ²⁶ N'ubochi ahụ, unu ga-ario ihe n'aha m. Asighi m unu na m ga-ario Nna ihe n'ihu unu. ²⁷ N'ihu na Nna m n'onwe ya huru unu n'anya, n'ihu na unu huru m n'anya kwerekwa na m si n'ebe Chineke no bia. ²⁸ Esi m n'ebe Nna no puta, bia n'ime uwa. Ana m ahapukwa uwa ilagbachikwuru Nna."

²⁹ Ndi na-eso uzo ya siri, "Lee, ugbu a ka okwu gi doro anya. O bukwaghị ilu ka i na-atu. ³⁰ Ugbu a ka o doro anyi anya na i maara ihe niile. O bakwaghị uru ka onye obula juo gi ihe obula. N'ihu nke a, anyi kwere na i si n'ebe Chineke no bia."

³¹ Jisos zara ha, "Unu ekwerela ugbu a? ³² Lee! Oge na-abia, oge ahụ eruola, mgbe unu ga-agbasacha. Onye obula n'ulo nke ya. Mgbe ahụ, unu ga-ahapụ naanj m, ma o bughị naanj m no n'ihu na mụ na Nna m no."

³³ "Agwala m unu ihe ndi a niile ka unu nwee udo n'ime m. N'ime uwa, unu ga-enwe nsogbu. Ma ka obi sie unu ike, n'ihu na emerela m uwa."

17

Ekpere Jisos kpeere Onyenwe ya

¹ Mgbe Jisos kwusiri okwu ndi a, o leliri anya n'eluigwe si,

"Nna, oge ahụ a kara aka eruola, nye Okpara gi otuto, ka Okpara gi nyekwa gi otuto. ² I nyela ya ikike n'ebe mmadu niile no, na ike inye ndi niile i nyere ya ndu ebighi ebi. ³ Nke a bukwa ndu ebighi ebi ahụ. Ka ha mata na naanj gi bu Chineke n'ezie, matakwa Jisos Kraist onye ahụ i zitere n'owa. ⁴ Enyere m gi otuto n'owa site n'iruzu oru niile i nyere m ka m ruo. ⁵ Ma ugbu a, Nna, nye m otuto n'ihu gi, udi otuto ahụ m nwere n'ihu gi tupu e kee uwa.

Ekpere Jisos kpeere ndi na-eso uzo ya

⁶ "Emere m ka ndi ahụ i siri n'owa kponye m mara aha gi. Ha bu ndi nke gi, i nyere m ha, ha debekwara okwu gi. ⁷ Ugbu a, ha amarala na ihe niile i nyere m si n'aka gi bia. ⁸ Ma ugbu a, enyela m ha okwu ahụ i nyere m, ha nabatakwara

ya, marakwa n'eziokwu na-esi m n'ebe i nọ bja. Ha kwenyekwara na o bu gi zitere m. ⁹ Ana m ekpere ha ekpere, o bughị n'ihì uwa ka m na-ekpe ekpere. Kama ana m ekpe ekpere banyere ndi ahụ i nyere m, n'ihì na ha bukwa ndi nke gi. ¹⁰ Ihe niile m nwere bu nke gi, ihe niile i nwere bukwa nke m. E sitere na ha mee ka otuto m pụta ihè. ¹¹ Ugbu a, anoghikwa n'ime uwa, ma ha ka nọ n'ime uwa, ana m alaghachikwute gi. Ya mere, Nna di nsọ, chebe ha nke oma site n'ike nke aha gi, bu aha nke ahụ i nyere m, ka ha buru otu dika anyi onwe anyi si buru otu. ¹² Mgbe mu na ha nọ n'uwa, echebere m ha site n'aha gi nke i nyere m. Echebekwara m ha, o nwekwaghị onye obula n'ime ha lara n'iyi, kariakwa onye ahụ bu nwa nke ila n'iyi, ka e mezuo ihe akwukwo nsọ kwuru. ¹³ "Ma ugbu a, ana m aloghachikwute gi, ma ana m ekwu ihe ndi a n'uwa ugbu a ka ha nwee n'onu m, n'ebe o zuruoke n'ime ha. ¹⁴ Enyela m ha okwu gi. Ma n'ihì ya, uwa akpọla ha asi. N'ihì na ha abughị ndi nke uwa di ka mu onwe m na-abughị onye nke uwa. ¹⁵ Ekpeghị m ekpere ka iwepu ha n'uwa, kama ka inaputa ha site n'aka ajo onye ahụ. ¹⁶ Ha onwe ha abughị ndi nke uwa di ka mu onwe m na-abukwaghị onye nke uwa. ¹⁷ Were eziokwu doo ha nsọ, okwu gi bu eziokwu. ¹⁸ Di ka i siri zite m n'uwa, otu a ka m na-ezipukwa ha n'uwa. ¹⁹ O bukwa n'ihì ha ka m jiri debe onwe m nsọ, ka ha onwe ha burukwa ndi e doro nsọ n'eziokwu.

Ekpere Jisọs maka ndi niile kwere ekwe

²⁰ "Ekpeghị m ekpere a n'ihì ndi a naani. Kama ana m ekpekwa ekpere a n'ihì ndi niile ga-ekwere na mu, site n'okwu ha. ²¹ Ka ha niile buru otu, Nna, di ka i nọ n'ime m mu a noro n'ime gi. Ka ha norokwa n'ime anyi ka uwa kwere na o bu gi zitere m. ²² Enyere m ha otuto nke i nyere m, ka ha buru otu di ka anyi onwe anyi si buru otu; ²³ Mu onwe m n'ime ha, gi onwe gi n'ime m. Ka e mee ka ha buru otu n'uzo zuruoke, ka uwa matakwa na o bu gi zitere m, na i hukwara ha n'anya di ka i si hu m n'anya.

²⁴ "Nna, achoro m ka ndi niile i nyere m soro m noro ebe m no. Ka ha hu otuto m nke i nyere m n'ihì na i huru m n'anya tupu atoo ntola nke uwa.

²⁵ "Nna onye ezi omume, uwa amaghị gi. Ma amaara m gi. Ndi a matakware na o bu gi zitere m. ²⁶ Emekwara m ka ha mara aha gi. Aga m agakwa n'ihu ime ka ha mara ya. Ka ihunanya ahụ i nwere n'ebe m no digide n'ime ha, ka mu onwe m nogidekwa n'ime ha."

18

Ha jidere Jisọs

¹ Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndi a, ya na ndi na-eso uzo ya ridara ndagwurugwu iyi Kidron rigorokwa n'ofe nke ozo, ebe e nwere otu ogige, ya na ndi na-eso uzo ya banyere n'ime ya.

² Judas, onye rara ya nye matakware ebe ahụ. N'ihì na Jisọs na ndi na-eso uzo ya na-anọ n'ebe ahụ otutu oge. ³ Ya mere, Judas duuru otu ndi agha, na ufodu ndi ozi sitere n'etiti ndiisi nchujaja na ndi Farisii bja n'ebe ahụ. Ha chikwa owaoku, orioma na ngwa agha.

⁴ Ebe Jisọs maara ihe niile na-akwado ibiakwasị ya, o putara si ha, "Onye ka unu na-achọ?"

⁵ Ha zaghachiri ya, "O bu Jisọs onye Nazaret."

O siri ha, "O bu m" (Judas onye ahụ rara ya nye so ha guzo n'ebe ahụ.) ⁶ Mgbe Jisọs gwara ha, "O bu m," ha laghachiri azu, daa n'ala.

⁷ Ozo o jukwara ha, "Onye ka unu na-achọ?"

Ha siri, "O bu Jisọs onye Nazaret."

⁸ Jisọs zara, "Agwara m unu na O bu m. O buru na unu na-achọ m, hapunu ndi a ka ha laa." ⁹ Nke a bu iji mezuo okwu ahụ o kwuru na mbu, "Etufughị m onye obula n'ime ndi ahụ i nyere m."*

¹⁰ Ya mere Saimon Pita, onye ji mma agha, miputara ya, gbuo ohu onyeisi nchujaja, gbupu nti aka nri ya. Aha ohu ahụ bu Malkus.

¹¹ Ma Jisọs gwara Pita, "Mighachi mma agha gi n'obo ya! O bu na mu agaghị ahụ site n'iko ahụ Nna m nyere m ka m nuo?"

A kpuru Jisọs gaa na nke Anas

* 18:9 18:9 Jón 6:39

¹² Ya mere ndi agha ahụ na ochiagha ha, na ndi na-ejere ndi Juu ozi, jidere Jisqs kee ya agbu. ¹³ Ha buru ụzọ duru ya jekwuru Anas, onye bu mna nwunye Kaifas. Onye bu onyeisi nchujaja n'afọ ahụ. ¹⁴ Kaifas bukwa onye ahụ duru ndi ndu ndi Juu odu, si na o ka mma ka otu onye nwuo n'ihu mmadu niile.

Ngopu mbu nke Pita

¹⁵ Saimon Pita na otu onye ozo na-eso uzo ya sooro Jisqs. N'ihu na onye nke ahụ na-eso uzo ya bu onye onyeisi nchujaja maara nke oma, o sooro Jisqs banye n'obi onyeisi nchujaja. ¹⁶ Ma Pita na-eguzo n'ezi n'onu uzo. Onye ozo ahụ na-eso uzo ya, nke onyeisi nchujaja maara nke oma, puru n'ezi gwa nwaagboghohu ahụ na-eche onu uzo okwu, ma kpobata Pita.

¹⁷ Nwaagboghohu ahụ siri Pita, "O bu na i bughị otu n'ime ndi na-eso uzo nwoke a?"

Pita siri, "Mba! Abughị m."

¹⁸ Ndi ohu na ndi nche kwanyere oku n'ihu na oyi na-atu. Ha guzoro n'ebe ahụ na-anya oku. Pita soro ha guzo na-anyakwa oku.

Onyeisi nchujaja ajuo Jisqs ajuju

¹⁹ N'oge ahụ onyeisi nchujaja ahụ juru Jisqs banyere ndi na-eso uzo ya, na ozizi ya.

²⁰ Jisqs zara ya, "**N'ihu oha mmadu ka m kwuru okwu niile m kwuru. A kuziri m ihe n'ime ulo ekpere na n'ime ulonso ukwu ebe ndi Juu na-ekuko. Ekwukwaghị m ihe obula na nzuzo. ²¹ Gini mere i ji aju m? Juo ndi niile gere m nti! Ha makwara ihe niile m kwuru.**"

²² Mgbe o kwuru nke a, otu onye n'ime ndi na-eje ozi guzo n'akuku ya, mara Jisqs ura n'ihu, si, "O bu otu a ka i si aza onyeisi nchujaja ajuju?"

²³ Jisqs zara ya, "**O buru na o di ihe ojoo m kwuru, gbaa ama megide okwu ojoo di otu a, ma o buru na m kwuru eziokwu, gini mere i ji ama m ura.**" ²⁴ Ya mere, Anas kere ya agbu zigara ya Kaifas onyeisi nchujaja.

Pita agonari Jisqs nke ugboro abuo na nke ato

²⁵ Ma dika Saimon Pita ka guzo n'ebe ahụ na-anya oku, ha siri ya, "O bu na i bughị otu onye n'ime ndi na-eso uzo ya?"

Ma o gorog ago si, "Abughị m ya."

²⁶ Otu n'ime ndi ohu onyeisi nchujaja, bu onye ikwu nwoke ahụ Pita bipuru nti, siri, "O bu na m abughị gi na ya n'ime ogige ahụ?" ²⁷ Ma Pita gokwara ago ozo. N'otu mgbe ahụ oke okuku kwara akwa.

Jisqs n'ihu Paillet

²⁸ Mgbe ahụ, ha sitere n'ulo Kaifas duru Jisqs gaa n'uloeze Paillet. O bukwa n'isi ututu, ma ha onwe ha abanyeghi n'ime uloze ahụ n'ihu na ha achoghị imeru onwe ha, ka ha nwee ike isoro rie nri na Mmemme Ngabiga. ²⁹ Paillet gakwuru ha n'ezi si, "Gini bu ebubo unu na-ebo nwoke a?"

³⁰ Ha zara ma si ya, "O buru na onye a abughị onye aruruala, anyi agaraghị akpotara gi ya."

³¹ Paillet siri, "Durunu ya puo kpee ya ikpe n'onwe unu di ka iwu unu si di."

Ndi Juu siri ya, "Ma anyi enweghi ikike igbu onye o bua." ³² Nke a mere iji mezuo okwu ahụ Jisqs kwuru banyere udi onwu o gaje inwu.

³³ Mgbe ahụ Paillet baghachiri n'ime uloze ahụ, zie ozi ka a kporo ya Jisqs. O juru ya, "I bu eze ndi Juu?"

³⁴ Jisqs zara, "**I na-aju nke a n'onwe gi ka o bu ihe ndi ozo gwara gi banyere m?**"

³⁵ Paillet zara, "Abu m onye Juu? O bu ndi ala gi na ndisi nchujaja unu kpotara m gi. Gini ka i mere?"

³⁶ Jisqs zara, "**Alaeze m abughị nke uwa a. A si na alaeze m bu nke uwa a, ndi na-ejere m ozi gaara iluru m ogu iji gbochie m idaba n'aka ndi Juu. Ma ugbu a, alaeze m abughị nke uwa a.**"

³⁷ Paillet siri ya, "Ya bu na i bu eze?"

Jisqs zara, "**Gi onwe gi kwuru na m bu eze. Amuru m n'ihu nke a, o bukwa n'ihu nke a ka m ji bi a n'uwa igba ama banyere eziokwu. Onye obula huru eziokwu n'anya na-ege m nti.**"

³⁸ Paillet siri ya, "Gini bu eziokwu?" Mgbe o kwuchara nke a, o puru jekwuuru ndi Juu ozo si ha, "O dighi ihe obula m choputara megidere ya. ³⁹ Ma o bu omenaala unu, na m ga-hapuru unu otu onye mkporo n'oge Mmemme Ngabiga. Unu choro ka m hapuru unu 'eze ndi Juu?"

⁴⁰ Ha tiri mkpu ozo si, "O bughị nwoke a, ma hapuru anyi Barabas." Barabas bu onye abali di egwu.

19

I ma Jisọs ikpe

¹ Mgbe ahụ, Paillet kpuru Jisọs, a pịa ya ihe. ² Ndị agha kpara okpueze nke e ji ogwu mee, kpukwasị ya n'isi, yinyekwa ya uwe mwụda na-acha odo odo. ³ Ha bjakwutere ya otutu mgbe na-asị, "Ekele, gi Eze ndi Juu!" Ha na-amakwa ya ura n'ihu.

⁴ Paillet pukwara n'ezị ozo si ha, "Lee, ana m akpọtara unu ya, ka unu mara na achoputaghi m ihe ozo obula o mere." ⁵ Mgbe Jisọs yi okpu ogwu na uwe odo odo puta, Paillet sirị ha, "Lekwanu nwoke ahụ!"

⁶ Ngwangwa, ndiisi nchujaja na ndi nche huru ya, ha tiri mkpu si, "Kpogide ya n'obe! Kpogide ya n'obe!"

Paillet sirị ha, "Kporonu ya kpogbuo ya n'onwe unu. Achoputaghi m ihe ozo obula o mere."

⁷ Ndi Juu zara ya, "Anyi nwere iwu, di ka iwu ahụ siri di, ihe kwesiri ya bu onwu, n'ihu na o kporo onwe ya Okpara Chineke."

⁸ Mgbe Paillet nuru nke a, oke egwu turu ya karja. ⁹ O laghachiri azu n'ime ulozeze ahụ, juo Jisọs, "Olee ebe i siri bja?" Ma Jisọs azaghị ya ihe obula. ¹⁰ Paillet sirị ya, "I na-agba m nkiti? O bu na i maghi na m nwere ike ikpogide gi n'obe, nweekwa ike ihapu gi ka i laa?"

¹¹ Jisọs zara ya, **"I garaghi enwe ike obula n'ebe m no, ma o buru na o siteghi n'elu rute gi aka. Nke a mere mmehie onye duru m nye n'aka gi ji karja."**

¹² Site na mgbe ahụ Paillet chosiri ike ihapu ya. Ma ndi Juu tisiri mkpu ike si, "I hapu nwoke a ka o laa, i bukwaghi enyi Siza. N'ihu na onye obula na-eme onwe ya eze na-eleli Siza."

¹³ Mgbe Paillet nuru okwu ndi a, o kpọtara Jisọs n'ezị, nodukwa ala n'ochie ikpe ya di n'ebe a na-akpo Pevumentị (maobu Gabata n'asusu Hibru). ¹⁴ O bu n'ihe dika n'oge ehie nke ubochi nkwaedebe maka oriri Ngabiga.

O sirị ndi Juu, "Leenu eze unu!"

¹⁵ Ma ha tiri mkpu, "Kporu ya, Kporu ya! Kpogide ya n'obe."

Paillet juru ha, "Unu choru ka m kpogide eze unu n'obe?"

Ma ndiisi nchujaja zara, "Anyi enweghi eze ozo karja Siza."

¹⁶ Mgbe ahụ, o nyefere ya n'aka ha, ka ha kpogide ya n'obe.

Mkpogbu Jisọs

Ha kpogbu Jisọs puo. ¹⁷ O buuru obe ya gaa n'ebe a na-akpo Okpokoro Isi (nke putara Golgota n'asusu Hibru). ¹⁸ N'ebe ahụ ka ha kpogidere ya n'obe, ya na mmadu abuo ndi ozo. Otu onye n'aka nri ya, onye nke ozo n'aka ekpe ya.

¹⁹ O nwere ihe Paillet dere kupanye n'elu obe ahụ. Ihe o dere bu nke a:

Jisọs onye Nazaret, Eze ndi Juu.

²⁰ Otutu ndi Juu guru ihe a o dere, n'ihu na ebe a kpogburu Jisọs di nso n'obodo ahụ. E dekwara ya n'asusu Hibru, Griik na Latin. ²¹ Ndisi nchujaja nke ndi Juu gwara Paillet si, "Edela na o bu Eze ndi Juu, kama dee na nwoke a sirị, abu m eze ndi Juu."

²² Ma Paillet zara, "Ihe m dere, edeela m ya."

²³ Mgbe ndi agha kpogidechara Jisọs n'obe, ha kere uwe ya uzọ anọ. Onye obula n'ime ha nwetara otu uzọ. Ha chiru uwe mwuda ya nke a na-adughị adu, kama a kpara ya akpa site n'elu ya ruo n'ala ya.

²⁴ Ha gwaritara onwe ha, "Ka anyi hapunu idoka ya, kama ka anyi fee nza lee onye o ga-adanyere i were ya."

Nke a bu iji mezuo ihe e dere n'akwukwo nso,

"Ha kere uwe m n'etiti onwe ha,

feekwa nza banyere uwe mwuda m."*

Nke a bu ihe ndi agha ahụ mere.

²⁵ Nne ya, nwanne ya nwanyi, bu Meri nwunye Klopas, na Meri Magdalin guzo nso n'akuku obe Jisọs. ²⁶ Mgbe Jisọs huru nne ya na onye na-eso uzọ ya o huru n'anya ka o guzo n'akuku ya, o sirị nne ya, **"Nwanyị lee nwa gi nwoke."** ²⁷ O sirị onye ahụ nke na-eso uzọ ya, **"Lee nne gi."** Site n'oge ahụ, onye ahụ na-eso uzọ ya kpogbu ya laa n'ulo nke ya.

Onwu Jisọs

²⁸ N'ikpeazu, mgbe Jisọs matara na ihe niile emezuola. Ma iji mezuo ihe e dere n'akwukwo nso, o sirị, **"Akpiri na-akpo m nku."** ²⁹ Otu ite mmanya ora doru nso n'ebe ahụ. Ha were ogbo denye n'ime mmanya ahụ, kenye ogbo ahụ n'osisi hisop welie

* 19:24 19:24 Abu 22:18

ya elu chee ya n'onu. ³⁰ Mgbe Jisosh deturu mmanya ahụ onu, o siri, **“O gwuchaala.”** O hulatarala isi ya, kubie ume.

³¹ Ma ndi Juu achoghi ka ahụ ndi ahụ a kpogidere n'obe nogide n'ebe ahụ ka chi bo, n'ihu na o bu Ubochi Nkwadebe. Echi ya bu ga-abu ubochi izuike puru iche. Ha rioro Paillet ka a gbajisie ha ukwu ma bupukwa ahụ ha. ³² Ndi agha ahụ bjara gbajie ukwu onye nke mbu na onye nke ozo a kpogburu ha na ya. ³³ Ma mgbe ha bjaruru n'ebe Jisosh no, ha huru na o nwuolari. N'ihu nke a, ha agbajighi ukwu ya. ³⁴ Kama otu onye n'ime ndi agha ahụ weere ube mapuo ya akuku ya. Ngwangwa obara na mmiri gbaputara. ³⁵ Onye huru ihe ndi a gbara ama ka unu kwere, ama ya bu eziokwu, o matakwarala na ihe o na-ekwu bu eziokwu. ³⁶ Ihe ndi a niile mere ka e mezuo ihe e dere n'akwukwo nso, **“O dighi okpukpu ya obula nke a ga-agbaji.”**[†] ³⁷ E dekwarala n'ebe ozo n'akwukwo si, **“Ha ga-elegide onye ahụ ha mapuru ahụ anya.”**[‡]

Olili Jisosh

³⁸ Mgbe ihe ndi a gasiri, otu nwoke aha ya bu Josef, onye sitere Arimatia, onye na-eso uzo Jisosh na nzuzo, n'ihu egwu ndi Juu, jekwuuru Paillet rjo ka o nye ya ikike iburu ahụ Jisosh, Paillet kwere, ya mere o bjara buru ahụ ya. ³⁹ Nikodimos, onye ahụ bjakwutere Jisosh n'abalị na mbu, bjakwara. O wetara maá na aloos a gwakotara agwakota, nke otutu ya ruu ihe dika kilogram iri ato na ano. ⁴⁰ Ha buuru ahụ Jisosh, tee ya uda ndi ahụ, fuchikwaa ya n'akwa ocha linin dika omenaala olili ozu nke ndi Juu si di. ⁴¹ Ebe ahụ a kpogidere ya n'obe di n'otu ubi a gbara ogige. N'ime ogige a, otu ili oharu di na ya nke e jibeghi lie onye obula. ⁴² N'ihu na o bu ubochi Nkwadebe nke ndi Juu,^S nakwala n'ihu na ili ahụ di nso, ha donyere ahụ Jisosh n'ime ya.

20

Mbilite n'onwu nke Jisosh

¹ N'isi ututu ubochi mbu nke izu uka, mgbe chi na-abozibeghi nke oma, Meri Magdalin bjara n'ili ahụ, ma hu na e wepula nkume ahụ e jiri mechie onu ili ahụ. ² O ji oso bjakwute Saimon Pita na onye ozo ahụ nke na-eso uzo ya, bu onye Jisosh huru n'anya si, **“Ha esitela n'ili ahụ bupu Onyenwe anyi. Anyi amaghi ebe ha dobere ya!”**

³ Ya mere Pita na onye nke ozo ahụ na-eso uzo ya puru gawa n'ili ahụ. ⁴ Ha abuo jiri oso na-aga, ma onye ozo ahụ na-eso uzo ya gbakariri Pita n'oso buru ya uzo ruo n'ili ahụ. ⁵ O hulatarala ala, nyoo anya n'ime ili, hu akwa ocha ahụ ebe ha wusara n'ala, ma o baghi n'ime. ⁶ Ya mere Saimon Pita, onye na-eso ya n'azu bjarutere banye n'ime ili ahụ. O huru akwa ozu ahụ ka o wusara n'ala, ⁷ ya na akwa nke e ji kechie ya isi. Ichafu a na akwa ocha ahụ adikotaghi n'otu ebe, kama a pjara ya apia dobe ya iche n'ebe ozo. ⁸ Onye ozo ahụ nke na-eso uzo ya, onye nke buru uzo bjaruo n'ili banyekwara n'ime ili ahụ. O huru ma kwerekwa. ⁹ (Ruo n'oge a, ha aghotabeghi site n'akwukwo nso na o ghaghi i si n'onwu bilie.) ¹⁰ Emesia ndi na-eso uzo ya laghachiri n'ulo ha.

Jisosh egosi Meri Magdalin onwe ya

¹¹ Ma Meri guzo n'akuku ili ahụ na-ebe akwa. Mgbe o no na-ebe akwa, o hulatarala ala nyoo anya n'ime ili ahụ ¹² hu ndi mmuo ozi abuo yi uwe ocha, ka ha noduru ala otu n'isi, nke ozo n'ukwu, n'ebe ahụ atogboru ahụ Jisosh.

¹³ Ha siri ya, **“Nwanyi, gini mere i ji ebe akwa?”**

O siri ha, **“Ha ebupula Onyenwe m, amaghi m ebe ha bujere ya.”** ¹⁴ N'oge a, o tughariri hu ka Jisosh guzo n'ebe ahụ. Ma o mataghi na o bu Jisosh.

¹⁵ Jisosh siri ya, **“Nwanyi, gini mere iji ebe akwa? Onye ka i na-achọ?”**

Ebe o chere na o bu onye na-elekota ogige ahụ, o siri ya, **“Nna anyi ukwu, o buru na o bu gi bupuru ya, gwa m ebe i debere ya ka m gaa buru ya.”**

¹⁶ Jisosh siri ya, **“Meri.”**

O tughariri tie mkpu n'olu Hibru si ya, **“Raboni!”** (nke putara **“Onye nkuzi.”**)

¹⁷ Jisosh siri ya, **“Emetukwala m aka n'ihu na alakwurubeghi m Nna m. Kama gawuru umunna m gwa ha, ‘Ana m alakwuru Nna m na Nna unu. Chineke m na Chineke unu.’”**

¹⁸ Meri Magdalin gara gwa ndi na-eso uzo ya, **“Ahula m Onyenwe anyi.”** O kororo ha na o bu ya gwara ya ihe ndi a niile.

Jisosh egosi ndi na-eso uzo ya onwe ya

[†] 19:36 19:36 Opu 12:46; Onu 9:12; Abu 34:20 [‡] 19:37 19:37 Zek 12:10 ^S 19:42 19:42 maka ubochi izuike ndi Juu

¹⁹ N'uhuruchi nke ụbọchị ahụ, bụ ụbọchị mbụ nke izu ụka, mgbe ndị na-eso ụzọ ya zuko tara n'ime otu ụlọ. Ha mechiri ụzọ niile n'ihu egwu ndị Juu. Jisọs batara guzo n'etiti ha sị ha, **"Udo dịrị unu!"** ²⁰ Mgbe o kwusiri nke a, o gosiri ha aka ya na akụkụ ya. Oñụ juru ndị na-eso ụzọ ya obi n'ihu na ha ahụla Onyenwe anyị.

²¹ Ozo kwa, Jisọs siri ha, **"Udo dịrị unu! Dị ka Nna m si zite m, otu a ka m na-eziga unu."** ²² Mgbe o kwuchara nke a, o kusara ha ume sị ha, **"Naranụ Mmụọ Nso."** ²³ **Ọ bụrụ na unu agbaghara onye ọbụla mmehie ya, a ga-agbaghara ya, ọ bụrụkwa na unu ajụ ịgbaghara ha, agaghị agbaghara ha."**

Jisọs egosi Tòmọs onwe ya

²⁴ Ma Tòmọs (onye a na-akpọ Didimọs), otu n'ime ndị ozi iri na abụọ ahụ, anọghị ya mgbe Jisọs bbara. ²⁵ Ya mere, ndị ozo na-eso ụzọ ya gwara ya, **"Anyị ahụla Onyenwe anyị!"**

Ma ọ siri ha, **"Ọ bụ naanị mgbe m jiri anya m hụ ebe ahụ ntu kpọpuru ya aka, tinye mkpisiaka m n'apa ntu ndị ahụ, ma tinyekwa aka m n'akụkụ ya ebe ahụ a mara ya ụbe, ka m ga-ekwere."**

²⁶ Mgbe abali asatọ gasiri, ndị na-eso ụzọ ya zuko tara ozo. Ugbu a Tòmọs nọkwa n'etiti ha. N'agbanyeghị na e mechisiri ụzọ niile, Jisọs batara guzo n'etiti ha sị ha, **"Udo dịrị unu."** ²⁷ Mgbe ahụ ọ siri Tòmọs, **"Runye mkpisiaka gị n'ebe a, leekwa aka m abụọ. Weputa aka gị tinyekwa n'akụkụ m. Abụla onye na-enweghị okwukwe, kama kwere."**

²⁸ Tòmọs zara sị ya, **"Onyenwe m na Chineke m!"**

²⁹ Ma Jisọs siri ya, **"I kweere n'ihu na ị hụla m? Ma ngozị dịrị ndị na-ahughị ma kwere."**

The mere e ji dee akwụkwọ ozioma Jón

³⁰ Ọ dị otutu ihe iribama ndị ozo Jisọs ruru n'ihu ndị na-eso ụzọ ya. Ma edeghị ha n'ime akwụkwọ a. ³¹ Ma e dere ihe ndị a niile ka unu kwere na Jisọs bụ Kraist, Ọkpara Chineke. N'ihu na ọ bụ site n'ikwere ka unu ga-eji nweta ndụ ọhuru site n'aha ya.

21

Jisọs na orụ ebube nke igbute azụ

¹ Mgbe ihe ndị a gasiri, Jisọs gosiri ndị na-eso ụzọ ya onwe ya ozo. O mere nke a n'akụkụ osimiri nke Tiberias,* lee otu o si mee. ² Ufodu n'ime ndị na-eso ụzọ ya nọkoro otu ebe. Ndị a bụ Saimon Pita na Tòmọs (onye a na-akpọ Didimọs), na Nataniel, onye Kena nke Galili na umu Zebedi, na mmadu abuo ndi ozo bukwa ndi ozi ya. ³ Saimon Pita siri ha, **"Ana m aga igbu azu."** Ha siri, **"Anyi ga-eso gi."** Ha biliri gaa, banye n'ime ugbo mmiri. Ma n'abali ahụ niile ha egbuteghị ihe ọbụla.

⁴ Mgbe chi na-abo Jisọs guzoro n'akụkụ mmiri. Ma ndi na-eso ụzọ ya amataghị na ọ bụ Jisọs.

⁵ Jisọs siri ha, **"Umuntakiri, unu gbutere azu ọbụla?"**

Ha zara ya, **"Mba."**

⁶ Ọ gwara ha, **"Wunyenu ugbu unu n'akụkụ aka nri nke ugbo. Unu ga-egbutekwa azu."** Mgbe ha mere nke a, ha enwekwaghị ike idoputa ugbu ha, n'ihu otutu azu nke di n'ime ya.

⁷ Mgbe ahụ onye ahụ na-eso ụzọ ya Jisọs huru n'anya gwara Pita, **"Ọ bụ Onyenwe anyi!"** Ngwangwa Saimon Pita nuru na **"ọ bụ Onyenwe anyi,"** ọ yiiri uwe ya (n'ihu na ọ gba ọto), wuba n'ime mmiri ahụ. ⁸ Ndị ozo ndi na-eso ụzọ ya bbara n'ugbo mmiri nta ahụ, na-adoputa ugbu ha nke azu juru n'ime ya, n'ihu na ha no nso n'ala ihe di ka nari nzo ukwu na ise.† ⁹ Mgbe ha putara n'elu ala, ha huru oku a kwanyere, nke a hukwasiri azu n'elu ya na ogbe achicha.

¹⁰ Jisọs gwara ha, **"Wetanu ufodu n'ime azu ndi ahụ unu gbutere ugbu a."**

¹¹ Saimon Pita puru gaa dogota ugbu azu ahụ n'elu ala. Ihe juru ya bụ azu ndi ukwu nke onuogugu ya di nari na iri ise na ato. Ma ugbu ahụ adowaghi n'agbanyeghi na azu juru n'ime ya. ¹² Jisọs siri ha, **"Bianu rie nri ututu."** Ọ dighi onye ọbụla n'ime ndi ahụ na-eso ụzọ ya juru ya, **"I bụ onye?"** N'ihu na ha maara na ọ bụ Onyenwe anyi. ¹³ Jisọs bbara were achicha ahụ nye ha. Otu ahụ ka o mekwara azu ahụ. ¹⁴ Nke a bụ ugboro ato Jisọs gosiri ndi na-eso ụzọ ya onwe ya mgbe e mere ka o si n'onwu bilie.

Jisọs akpoghachite Pita

* 21:1 21:1 Maqbu, Galili † 21:8 21:8 Maqbu, nari kubit abuo

¹⁵ Mgbe ha risiri nri ututu, Jisọs siri Saimon Pita, **“Saimon nwa Jọn, i huru m n’anya karja ndi a niile?”**

Ọ siri ya, “E, Onyenwe anyi, i maara na m huru gi n’anya.”

Jisọs siri ya, **“Na-azu umu aturu m.”**

¹⁶ Jisọs siri ya nke ugboro abuo, **“Saimon nwa Jọn, i huru m n’anya?”**

Ọ siri, “E, Onyenwe anyi, i maara na m huru gi n’anya.”

Ọ siri ya, **“Na-elekota aturu m.”**

¹⁷ Ọ siri ya nke ugboro ato, **“Saimon nwa Jọn, i huru m n’anya?”**

Ọ wutere Pita na ọ siri ya nke ugboro ato, **“i huru m n’anya?”** Ọ siri ya, “Onyenwe anyi, i mazuru ihe niile, i makwaara na m huru gi n’anya.”

Jisọs siri ya, **“Na-azu aturu m. ¹⁸ N’ezie, n’ezie asi m gi, mgbe i bu okorobia i na-eke aji n’ukwu, gaa ebe i choro iga. Ma mgbe i ghorọ agadi, i ga-esetipu aka gi, onye ozo ga-ekere gi ihe okike n’ukwu ma duru gi gaa ebe i na-achoghi iga.”**

¹⁹ Ọ kwuru nke a iji gosi udi onwu ọ ga-anwu iji nye Chineke otuto. Mgbe nke a mesiri, ọ siri ya, **“Soro m.”**

²⁰ Pita chighariri hu onye ahụ na-eso uzọ ya nke Jisọs huru n’anya ka ọ na-esokwa ha n’azu. (Ọ bu onyeozu ahụ dabeere ya n’obi na nri anyasi, nke siri, “Onyenwe anyi, onye ga-arara gi nye?”) ²¹ Mgbe Pita huru ya, ọ siri Jisọs, “Onyenwe anyi kedụ maka onye a?”

²² Jisọs siri ya, **“Ọ buru na m achọ ka ọ nọgide ruo mgbe m ga-aloghachi gini ka nke a bu nye gi? Soro m.”** ²³ Ya mere, akuko a gbasara n’etiti umunna na onye a na-eso uzọ ya agaghi anwu. Ma Jisọs asighi ya na ọ gaghi anwu anwu, kama, **“Ọ buru na m choro ka ọ nọgide ruo mgbe m ga-abia, ọ gbasara gi?”**

²⁴ Nke a bu onye ahụ na-eso uzọ ya onye na-agba ama ihe ndi a niile, ma deekwa ha n’akwukwo. Anyi makwaara na ama ya bu eziokwu.

²⁵ Ma ọ di otutu ihe ndi ozo Jisọs mere. Ọ buru na e dee ha niile n’akwukwo, ọ dighi m ka uwa niile ọ ga-aba akwukwo a ga-edede banyere ha.

Oru Ndị Ozi

Jisọs alaa n'eluigwe

¹ Ezigbo enyi m Tiofilos, n'akwukwo m nke mbu m dere gi banyere ihe niile Jisọs malitere ime nakwa ikuzi, ² ruo n'ubochi e mere ka o laghachi n'eluigwe mgbe o sitere n'ike Mmuo nsọ nyesia ndi na-eso uzọ ya iwu, bu ndi o hoputara. ³ Mgbe o husiri ahuhu nke onwu, o gosiri ha onwe ya n'uzo di iche iche n'ebe o doro anya na ya di ndu. O mere ka ha hu ya anya n'ime iri ubochi ano, na-akuziri ha banyere alaeze Chineke. ⁴ N'otu oge, o nonyeere ha na nri, o nyere ha iwu a, **“Unu esila na Jerusalem puo, kama chere nu nkwa nke Nna m, nke unu nuru site n'onu m. ⁵ N'ih na Jon jiri mmiri mee unu baptizim, ma n'oge na-adighi anya, a ga-eji Mmuo Nso mee unu baptizim.”**

⁶ Mgbe ha gbakoro, ha juru ya, “Onyenwe anyi, o bu ugbu a ka i ga-enyeghachi Izrel alaeze ahụ?”

⁷ Ma o siri ha, **“O bughị oru unu imata oge na mgbe Nna m na-akwado ihe o zubere ime n'ikike nke onwe ya. ⁸ Ma mgbe Mmuo Nso bjakwasiri unu, unu ganata ike. Mgbe ahụ, unu ga-agbara m ama na Jerusalem, na Judia niile ya na Sameria ruokwa ebe niile uwa soturu.”**

⁹ Mgbe o kwusiri nke a, e weliri ya elu mgbe ha na-ele anya, igwe ojii kpuchikwara ya, zopu ya n'anya ha.

¹⁰ Mgbe ha na-elegidesi anya ike n'eluigwe dika o na-ala, na mberede, umu nwoke abuo yi uwe ocha guzooro ha nso. ¹¹ Ha siri, “Ndi ikom Galili, ginji mere unu jiri guzoro ebe a na-ele anya n'eluigwe? Jisọs a onye e sitere n'etiti unu kporo laa n'eluigwe galoghachikwa otu ahụ unu si hu ya o siri laa n'eluigwe.”

Mataias, onye nochiri anya Judas

¹² Ha sitere n'Ugwu a na-akpo Oliv nke di Jerusalem nso, njem nke otu ubochi izuike, laghachi na Jerusalem. ¹³ Mgbe ha batara n'obodo, ha rigoro n'ime ulo ahu di n'ulo elu, ebe ha na-ano. Ndi a bu ndi no n'ulo ahu:

Pita, Jon, Jemis na Andru,
Filip na Tomos,
Batalomi na Matiu,
Jemis nwa Alfios, Saimon onye a na-akpo Zilot na Judas nwa Jemis.

¹⁴ Ndi a niile ji otu obi nogidesie ike n'ekpere. Ndi sonyere ha bu ufodu ndi inyom na Meri nne Jisọs, na umunna ya.

¹⁵ N'oge ahu, Pita bilitere n'etiti ndi kwere ekwe onogogu ha di ihe di ka nari na iri abuo, si, ¹⁶ “Umunna m, o di mkpa ka ihe e dere n'akwukwo nsọ mezuo banyere Judas onye duuru ndi jidere Jisọs bia. Mmuo Nso kwuru na nke a ga-eme mgbe o sitere n'onu Devid kwuo okwu n'oge gara aga. ¹⁷ O bu otu n'ime anyi. O nwere oke n'ime oru a.”

¹⁸ Ego o natara n'ih oru ojoo ya ka o jiri zuo ala. N'ala ahu ka o dara suo isi n'ala, afọ ya etipuo, eriri afọ ya awusiakwa. ¹⁹ Ndi niile bi na Jerusalem nuru akuko banyere ya. N'ih ya, ha kporo ala ahu n'asusu ha Akeldama, nke putara Ala Obara.

²⁰ Pita siri, “N'ih na e dere ya n'akwukwo Abu Oma:

“Ka ebe obibi ya togboro n'efu,

ka mmadu obula gharakwa ibi n'ime ya,”*

na,

“Ka onye ozo nochiekwa onodu ya ka onyeisi.”†

²¹ Ya mere, otu onye n'ime ndi anyi na ha no n'oge niile Onyenwe anyi Jisọs no n'etiti anyi, ²² bido n'oge Jon na-eme baptizim ruo n'ubochi Jisọs si n'etiti anyi rigoro n'eluigwe. Otu onye n'ime ndi a ga-eso anyi buru onye akaebe nke mbilite n'onwu ya.”

²³ Ya mere, ha hoputara mmadu abuo, Josef onye a na-akpo Basabas (aha ya ozo bukwa Jostus) na Mataias.‡ ²⁴ Ha kpere ekpere si, “Onyenwe anyi, i maara obi mmadu niile. Gosi anyi onye i hoputara n'ime mmadu abuo ndi a. ²⁵ Ka o buru onyeozu na onyendu nke ga-anochi anya Judas onye nke hapuru ma gawa ebe o kwesiri ka o gaa.”

* 1:20 1:20 Abu 69:25 † 1:20 1:20 Abu 109:8 ‡ 1:23 1:23 Mataias bu onye ahoputara ka o nochie anya Judas Iskariot n'ije ozi. Oru ndi ozi bu igba ama na ikwuputa mbilite n'onwu Jisọs dika Kraist ahu.

²⁶ Ha fere ha nza. Nza ahụ makwara Mataias, ha gunyere ya dị ka otu n'ime ndị ozi iri na otu ahụ.

2

Obibija nke Mmuo Nso

¹ Mgbe ubochi Pentikosisu ruru, ha niile zukotara n'otu ebe. ² Na mberede, uzu yiri nke oke ifufe di ike sitere n'elugwe bia juputa n'ulo ahụ ha no. ³ Ha huru ihe dika ire oku ka o kewara nokwasị n'isi ha n'otu n'otu. ⁴ Ha niile juputara na Mmuo Nso, malite isu asusu di iche iche dika Mmuo Nso nyere ha ike.

⁵ N'oge ahụ, otutu ndi juu ji obi ocha na-efe Chineke no na Jerusalem. Ndi si na mba di iche iche n'okpuru eluigwe. ⁶ Igwe mmadu gbakotara n'onodu mgbagwoju anya mgbe ha nuru uzu ahụ, n'ihu na ha nuru ka ha na-asu asusu nke onye obula n'ime ha na-aghota, n'asusu obodo ha di iche iche. ⁷ N'oke iju anya, ha kwurita n'onwe ha, "Ndi a niile na-ekwu okwu ha abughi ndi Galili?" ⁸ Gini mere onye obula n'ime anyi ji na-anu okwu ha na-ekwu n'asusu ala anyi di iche iche? ⁹ Ndi Patia, na ndi Midia, na ndi Elam, ndi bikwa n'ime Mesopotamia, ndi Judia, na ndi Kapadosia, ndi Pontos, na ndi Eshia, ¹⁰ ndi Frigia, na ndi Pamfilia, na ndi Ijpt, na ndi akuku Libiya nke di Sirini nso, na ndi obia si na Rom bia ¹¹ (ndi juu na ndi kwere n'okpukpe ndi juu). Ndi Kriit na ndi Arab; anyi na-anu okwu ha na-ekwu n'asusu anyi di iche iche banyere oru ebube Chineke." ¹² O juru ha anya, gbaakwa ha ghari. Ha sirita onwe ha, "Gini ka nke a bu?"

¹³ Ma ufodu ndi ozu na-akwa ha emo na-asị, "Ndi a bu ndi mmnya na-egbu."

Okwu Pita banyere Kraist

¹⁴ Pita guzoro, ya na ndi ozi iri na otu ahụ welie olu gwa ogbako ahụ okwu, "Ndi juu na unu ndi bi na Jerusalem, matanu nke a, geekwanu nti na ihe m na-ekwu. ¹⁵ O bughị mmnya na-egbu ndi a di ka unu chere. Lee, o bu naani elekere itoolu nke ututu na-aku. ¹⁶ Mba, nke a bu mmezu ihe Juel onye amuma kwuru,

¹⁷ " 'Chineke siri, n'oge ikpezu,

aga m awukwasị mmadu niile Mmuo m.

Umụ unu ndi ikom na umu unu ndi inyom ga-ebu amuma,

umu okorobia unu ga-ahukwa onu,

ndi okenye nwoke unu ga-arọ nro.

¹⁸ O buladi ndi ohu m, nwoke ha na nwanji n'ime ha,

ka m ga-awukwasị Mmuo m.

Ha ga-ebukwa amuma.

¹⁹ Aga m egosi ihe itunanya na mbara eluigwe,

gosikwa ihe iribama n'ua na n'okpuru uwa,

obara na oku na alulu anwuru oku.

²⁰ Anyanwu ga-agbanwe gho o chichiri,

onwa ga-aghokwa obara,

tupu ubochi Onyenwe anyi abia, bu ubochi ahụ di ukwu dikwa ebube.

²¹ O ga-erukwa, na onye obula nke na-akpoku

aha Onyenwe anyi, ka a ga-azoputa.*

²² "Ndi Izrel, geenu nti n'okwu a, jisos onye Nazaret bu nwoke Chineke gosiri unu, site n'oru di ike, n'oru ebube nakwa ihe iribama niile nke Chineke ruru n'etiti unu site n'aka ya, dika unu ji anya unu hu. ²³ Onye a ka e weere nyefee unu n'aka site na nzube nke Chineke buru uzu tuo atumatu ya, na dika o siri mara na mbu, o bu ya ka unu gburu ma kpogidekwa n'obe site n'aka ndi na-amaghi iwu. ²⁴ Ma Chineke emela ka o site n'onwu bilie mgbe o topuchara ihe mgbu nke onwu, n'ihu na onwu enweghi ike ijide ya. ²⁵ Devid kwuru banyere ya,

"Ana m ahụ Onyenwe anyi ka o na-anogide n'ihu m mgbe niile.

N'ihu na o no n'aka nri m.

Agaghi m ama jijiji.

²⁶ Ya mere, onu juputara m obi, ire m na-anurikwa onu;

anu ahụ m ga-ezukwa ike n'olileanya,

²⁷ n'ihu na i gaghị ahapu mkpuruobi m n'ala mmu,

i gwaghị ahapu anu ahụ nke Onye gi di nso ka o hu ire ure.

²⁸ I mere ka m mara uzu nke ndu;

i ga-emekwa ka m juputa n'onu n'ihu gi.†

* 2:21 2:21 Jul 2:28-32 † 2:28 2:28 Abu 16:8-11

²⁹ “Ụmụna m, eji m nkwa na-agwa unu banyere nna nna anyị Devid, bu onye nwurū anwū e lie ya. Ili ya dīkwa n’etiti anyị taa. ³⁰ Ma ọ bu onye amụma marakwa na Chineke jiri inū iyi kwee ya nkwa na otu n’ime ụmụ ya ga-anọkwasi n’ocheeze ya. ³¹ Ebe o buuru ụzọ hū ihe ga-eme n’oge dī n’ihu, o kwuru banyere mbilite n’onwū nke Kraịst, mgbe ọ siri, a hapughị ya n’ala mmụọ; anụ ahụ ya ahughikwa ire ure. ³² Ọ bu Jisọs a ka Chineke mere ka ọ dī ndū ọzọ. Anyi niile bukwa ndi akaebe banyere ya. ³³ Ebe ọ bu na e buliela ya elu n’aka nri Chineke. Ọ natala Mmụọ Nsọ dika Nna ya kwere na nkwa. Ihe a unu na-ahụ na nke unu na-anụ bu onyinye ya ọ wukwasiri anyi. ³⁴ Ọ dighi oge Devid jiri rigoro n’eluigwe, ma ya onwe ya siri,

“Onyenwe anyi gwara Onyenwe m si,

“Nodụ ala n’aka nri m,

³⁵ ruo mgbe m ga-eme ndi iro gi
ihe mgbakwasị ukwū nye ukwū gi.” †

³⁶ “Ya mere, ana m eme ka ezinaulo Izrel niile mara nke ọma, na Chineke emeela Jisọs a onye unu kpogidere n’obe ka ọ burū Onyenwe anyi na Kraịst.”

³⁷ Mgbe ha nūrū ihe ndi a, akonuche ha mara ha ikpe. Ha siri Pita na ndi ozi ndi ọzọ, “Ụmụna, ginị ka anyi ga-eme?”

³⁸ Ma Pita siri ha, “Chegharianu unu niile. Ka e mekwa unu baptizim n’aha Jisọs Kraịst, maka mgbaghara mmehie unu. Unu ga-anatakwa onyinye nke Mmụọ Nsọ. ³⁹ Nkwa a diri unu na ụmụ unu na mmadū niile n’obe dī anya, dikwara ndi niile Onyenwe anyi Chineke ga-akpo ka ha bjakwute ya.”

⁴⁰ Ọ jiri otutu okwu ndi ọzọ gbaa ama, ma duokwa ha odu si, “Sitenu n’etiti ogbo a joro njo zoputa onwe unu.” ⁴¹ E mere ndi nabatara okwu ya baptizim, ha di ihe ruru puku mmadu ato, a gunyere n’onuogugu ha.

Nnokọ nke ndi kwere ekwe

⁴² Ha nyefere onwe ha n’ozizi nke ndi ozi, ya na ife ofufe na inyawa achicha nakwa ikpe ekpere. ⁴³ Onye obula n’ime ha juputara na egwu, n’ihi na ndi ozi na-arū otutu oru ebube, na ihe iribama di iche iche. ⁴⁴ Ndi niile kwere ekwe nokotara onu, nwekokwaa ihe niile onu. ⁴⁵ Ha rere ihe ha nwere na nke ha kpatara, kenye onye obula dika mkpa ya siri di. ⁴⁶ Ha gara n’ihu na-ezuko na n’ulonso ukwu ikpe ekpere kwa ubochi. Ha na-erikwa nri n’ulo ha, n’obi onu na ekele. ⁴⁷ Dika ha gara n’ihu na-eto Chineke, ha nwetara ihuoma n’aka ndi mmadu. Onyenwe anyi na-atukwasikwara ha ndi a na-zoputa kwa ubochi.

3

Ogwugwo onye ngwuro

¹ Otu ubochi Pita na Jon na-aga n’ulonso ukwu ikpe ekpere n’oge ekpere n’elekere ato nke ehie. ² Ma otu nwoke dara ngwuro site n’afu nne ya ka a na-ebute n’onu uzo ama nke ulonso ukwu ahụ ubochi niile ka ọ na-arịo ndi na-aba n’ime ulonso ukwu ahụ ariri. Aha onu uzo ama ahụ bu onu uzo ama oma. ³ Mgbe ọ huru Pita na Jon ka ha na-achọ ịba n’ulonso ukwu ahụ, o bidoro iriọ ha ariri. ⁴ Ma Pita na Jon legidere ya anya, Pita siri, “Lee anyi anya.” ⁵ O legidere ha anya chee na ha ga-enye ya onyinye.

⁶ Ma Pita siri, “Enweghi m olocha maobu oloedu ma ihe m nwere ka m na-enye gi. N’aha Jisọs Kraịst onye Nazaret bilie otu gawa ije.” ⁷ O jidere ya aka n’aka nri ya, nyere ya aka selite ya elu, ngwangwa, ukwū ya na nkwonkwo nke akwara ukwū ya nwetara ike. ⁸ Ọ wuliri elu n’ukwū ya, bido ịga ije. O soro ha baa n’ulonso ukwu ahụ, ya na-aga, ya ana-awuli elu, na-etokwa Chineke. ⁹ Mmadu niile huru ya ka ọ na-agaghari na-eto Chineke, ¹⁰ ha ghotara na ọ bu ya bu onye ahụ na-an’onu uzo ama ulonso ukwu ahụ, nke a na-akpo onu uzo ama oma na-arịo ariri. Ọ gbagwojuru ha anya nke ukwu, gbakwa ha ghari ihe mere ya.

Okwu Pita n’ulonso ukwu

¹¹ Ma di ka o jidere Pita na Jon aka, ndi mmadu niile jiri mgbagwoju anya gbara oso bjakwute ha n’akuku ulonso ahụ ebe a na-akpo mgbe ulo Solomon. ¹² Mgbe Pita huru nke a, ọ gwara igwe mmadu ahụ, “Ndi Izrel, ginị mere ihe a ji eju unu anya? Ginị mere unu ji ele anyi anya dika a ga-asị na ọ bu site n’ike nke anyi maobu n’idi nsọ anyi ka anyi jiri mee ka nwoke a gawa ije? ¹³ Chineke nke Ebrahim, nke Aizik na nke Jekob, Chineke nke nna anyi ha, ebuliela onye na-egere ya ozi, bu Jisọs elu, onye unu nyefere ka e gbuo, ma gonarikwa ya n’ihu Paillet, n’agbanyeghi na o kpebiri ihapu ya ka ọ laa. ¹⁴ Unu gonariri onye ahụ di nsọ burukwa onye ezi omume, ma rịo ka a hapuru unu ogbu

mmadu. ¹⁵ Unu gburu onye ahụ na-enye ndu, ma Chineke akpòlitela ya site n'ònwu. Anyi bụ ndi akaebe ihe ndi a. ¹⁶ O bụ site n'okwukwe n'aha ya, o bụ aha ya naanị mere nwoke a ka o di ike onye nke unu na-ahụ ma marakwa. Okwukwe n'ime Jisọs mere ka ahụ ya zuo oke n'ihu unu niile.

¹⁷ "Ugbu a ụmụna m, amaara m na unu kpàrà agwa na-amaghị ama, dika ndi ndu unu sikwara kpaa. ¹⁸ Ma Chineke siri otu a mezuo ihe o kwuru site n'ònwu ndi amuma niile na Kraịst ya aghaghị ihu ahuhu. ¹⁹ Ya mere, chegharianu ugbu a ma loghachikwutekwanu Chineke, ka e nwee ike ihichapu mmehie unu, ²⁰ ka enyekwa unu ntute nke ime mmuo nke sitere n'ihu Onyenwe anyi, ma zitekwa unu Kraịst ahụ, bụ onye ahoputara nye unu, nke bụ Jisọs. ²¹ Onye eluigwe na-aghaghị inabata tutu ruo oge ahụ Chineke ga-eweghachi ihe niile n'ònodu ha, dika o kwere na nkwa n'ogologo oge gara aga site n'ònwu ndi amuma ya di nsọ. ²² Mosis siri, 'Onyenwe anyi bụ Chineke ga-eme ka onye amuma ga-adị ka m biliere unu site n'etiti umu nne unu, unu aghaghị ige ntị n'ìhe niile o ga-agwa unu. ²³ Onye obula juru ige onye amuma ahụ ntị, ka a ga-ekewapu kpamkam site n'etiti ndi ya ma bibiekwa ya.*

²⁴ "N'ezie ndi amuma niile site na Samuel na ndi ozo so ya n'azu, bukwara amuma banyere ubochi ndi a. ²⁵ Ma unu bu ndi nketa nke ndi amuma, nakwa nke ogbugba ndu ahụ Chineke na nna nna unu gbara, mgbe o gwara Ebrahim, 'Site na mkpuru gi ka a ga-agozi mba niile nke ụwa.'† ²⁶ Mgbe Chineke kpòlitere onyeozu ya, o buuru uzo zitere unu ya, ka o gozie unu site n'ime ka onye obula n'ime unu chegharia site n'uzo ojoo ya."

4

Pita na Jon n'uloikpe

¹ Mgbe ha no na-agwa ndi mmadu ahụ okwu, ndi nchujaja na onyeisi ndi agha na-eche ulonso okwu ahụ na ndi Sadusii bjakwutere ha. ² Ha were oke iwe n'ìhi na ha na-ezi ndi mmadu ihe, na-ekwusakwa na n'ime Jisọs ka mbilite n'ònwu nke ndi nwuru anwu di. ³ Ha jidere ha tinye ha n'ulo mkporo, ruo n'echi ya. N'ìhi na oge e jidere ha bụ n'oge uhuruchi. ⁴ Ma otutu ndi nuru okwu ahụ kwenyere. Onuogugu ha ruru ihe di ka puku mmadu ise.

⁵ N'echi ya, ndi na-achị achị, na ndi okenye na ndi ozizi iwu zuko na Jerusalem. ⁶ Onyeisi nchujaja bụ Anas no n'ebe ahụ, na Kaifas na Jon na Alegzanda, na ndi ozo bu ndi ikwu onyeisi nchujaja. ⁷ Mgbe ha kpoputara ha n'etiti ha, ha juru ha, "O bu site n'ike onye, na site n'aha onye, ka unu ji mee ihe a?"

⁸ N'oge ahụ, Pita juputara na Mmuo Nso. O gwara ha, "Unu ndi na-achị ala anyi, na ndi okenye. ⁹ O buru na unu kpoputara anyi ichoputa otu nwoke ngwuru a si buru onye ahụ di mma maobu otu e si gwoo ya, ¹⁰ ya mere maranu nke a, unu na ndi Izrel niile, a gworo nwoke a guzo n'etiti unu site n'aha Jisọs Kraịst onye Nazaret, onye unu kpogidere n'obe, ma Chineke kpòlitere ya site n'ònwu. ¹¹ Jisọs a bụ "nkume ahụ unu ndi na-ewu ulo juru,

nke ghoru nkume isi ntuala ulo.*

¹² Nzoputa adighi n'ime onye obula ozo, n'ìhi na o nweghi aha ozo e nyere n'etiti mmadu n'okpuru eluigwe nke e nwere ike isite na ya zoputa anyi."

¹³ Mgbe ha huru nkwuwa okwu Pita na Jon, na-atughị ujo, ma choputakwa na ha bu ndi mmadu nkiti, na ndi a na-azughị n'ulo akwukwo, o juru ha anya. Ma ha ghotara na ha bu ndi ha na Jisọs nokoro. ¹⁴ Ma mgbe ha huru nwoke ahụ a gworo, ka o guzo n'akuku ha, ha enweghi okwu obula ha nwere ikwu megide nke a. ¹⁵ Ha nyere iwu ka ha si n'uloikpe ahụ puo, ma bido igba izu n'etiti onwe ha banyere nke a. ¹⁶ Ha na-asi, "Gini ka anyi ga-eme ndi a? Anyi apughị igo ago na ha ruru oru iribama puru ichi. Ndi niile bi na Jerusalem maara ihe banyere nke a. ¹⁷ Ma jji mee ka akuko oru ebube a hapu igbasa ruo otutu mmadu ntị, ka anyi doo ha aka na ntị ka ha ghara igwa onye obula ikwu banyere aha nwoke a."

¹⁸ Ha kporo ha nye ha iwu ka ha kwusi ikwu okwu maobu izi ihe n'aha Jisọs. ¹⁹ Ma Pita na Jon zara si ha, "Kpeenu ikpe a n'onwe unu, maobu ihe ziri ezi n'anya Chineke ige unu ntị karja ige Chineke ntị? ²⁰ N'ìhi na o bụ ihe rara ahụ na anyi ga-akwusi ikwu okwu banyere ihe ahụ anyi huru na nke anyi nuru."

²¹ Mgbe ha batuchara ha mba, ha hapuru ha ka ha laa. O nweghi uzo obula ha ga-esi taa ha ahuhu n'ìhi na mmadu niile no na-eto Chineke n'ìhi ihe a mere. ²² N'ìhi na nwoke a gworo n'uzo di ebube agafeela iri afo anọ.

* 3:23 3:23 Dit 18:15,18,19 † 3:25 3:25 Jen 22:18; 26:4 * 4:11 4:11 Abụ 118:22

Ekpere ndị kwere ekwe

²³ Mgbe ha hapuru ha, ha lara koro ndi ibe ha ihe ndiisi nchujaja na ndi okenye gwara ha. ²⁴ Mgbe ha nuru nke a, ha niile ji otu obi welie olu ha kpokuo Chineke, si, "Gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu Onyenwe anyi, gi onwe gi kere eluigwe na uwa, na oke osimiri, na ihe niile di n'ime ha." ²⁵ O bu gi sitere n'aka Mmuo Nso site n'onu nna anyi Devid, onye na-ejere gi ozi, si:

"Gini mere mba niile ji eme oke mkpotu?"

Gini mere ndi mmadu ji na-apia opipia nke na-abaghi uru?"

²⁶ Ndi eze nke uwa na-eguzokwa onwe ha,

ndi na-achi chi na-agbakotakwa,

imegide Onyenwe anyi

na imegide Onye ya e tere mmanu.[†]

²⁷ N'ezie n'obodo a, Herod na Pontios Paillet, na ndi mba ozo, nakwa ndi Izrel ezukotala imegide onye nso ahụ na-ejere gi ozi, bu Jisos, onye i tere mmanu, ²⁸ ha mere ihe i jiri ike gi na uche gi kwuo na ha aghaghi imezu. ²⁹ Ugbu a, Onyenwe anyi, lee iba mba ha ma nye ndi ohu gi ike iji gbasaa ozi gi na-atughi egwu obula. ³⁰ Setipu aka gi gwoo ndi orja ma ruo otutu oru ebube na oru iribama site n'aha onye nso ahụ na-ejere gi ozi bu Jisos."

³¹ Mgbe ha kpesiri ekpere, ulo ahụ ha zuko n'ime ya mara jijiji. Ha juputara na Mmuo Nso, ma jiri nkwuwa okwu kwusaakwa okwu Chineke.

Ndi kwere ekwe na-ekekorita ihe

³² Ndi niile kwere ekwe nwere otu obi n'otu mkpuruobi. O nweghi onye obula guru ihe obula o nwere dika nke aka ya, kama ha mere ka onye obula n'ime ha keta oke n'ibe ihe ya nwere. ³³ Ndi ozi sitere n'ike gaa n'ihu na-agba ama banyere mbilite n'onwu Onyenwe anyi Jisos, oke amara bakwaara ha niile uba. ³⁴ O nweghi onye mkpa kpara n'ime ha, n'ihu na site n'oge ruo n'oge, ndi nwere ala maobu ulo na-ere ha, ma wetakwa ego ha retara na ha, ³⁵ nye ndi ozi, a na-ekekwa ya nye onye obula di ka mkpa ya si di.

³⁶ Josef onye ikwu Livayi, onye sitere na Saipros, onye ndi ozi na-akpo Banabas (nke putara "nwa nke nkasiobi"). ³⁷ O rere ala o nwere, weta ego ya, ma togbo ya n'ukwu ndi ozi.

5*Ananayas na Safajra*

¹ Ma otu nwoke a na-akpo Ananayas na nwunye ya bu Safajra rekwarala ala nke ha. ² Na nkwekorita ya na nwunye ya, o zoro ufodu ego site n'ego ha retara n'ala ha ahụ, weta nke foduru bja togbo n'ukwu ndi ozi.

³ Pita siri, "Ananayas, gini mere ekwensu jiri juputa obi gi mee ka i ghaara mmuo nso ugha mgbe i zopuru onwe gi ego site n'ime ego i retara n'ala gi?" ⁴ O bughi gi nwe ala ahụ tupu e ree ya? Mgbe e rechara ya, ego e retara ya o bughi nke gi, iji mee ka i choro? Gini mere i ji chee echiche ime ihe di otu a? O bughi mmadu ka i ghaara ugha kama o bu Chineke."

⁵ Mgbe Ananayas nuru okwu ndi a, o dara n'ala nwuo, egwu jidekwara ndi niile nuru ihe mere. ⁶ Umụ okorobia ndi no ebe ahụ batara jiri akwa kee ozu ya bupu ya ga lie.

⁷ Mgbe ihe dika awa ato gasiri, nwunye ya batakwara, ma o matabeghi ihe mere di ya. ⁸ Pita juru ya, gwa m, "o bu ego ole a ka gi na di gi retara ala ahụ?"

O siri, "E, o bu ego ole ahụ ka anyi retara ya."

⁹ Pita siri ya, "Gini mere unu jiri kpebie inwa Mmuo nke Onyenwe anyi onwunwa? Gee nti, nzo ukwu ndi buuru di gi gaa lie no n'onu uzọ. Ha ga-ebupukwa gi."

¹⁰ N'otu oge ahụ o dara n'ala n'ukwu ya, nwuo, umu okorobia ahụ liri di ya batakwara choputa na o nwuola, buru ya puo gaa lie ya n'akuku di ya. ¹¹ Oke egwu turu nzuko ahụ niile, tukwa ndi niile nuru akuko banyere ihe ndi a.

Oru ebube na oru itunanya

¹² Ndi ozi ahụ rukwara oru ebube na oru iribama di ukwu n'etiti ndi mmadu. Ha niile na-ezuko na mgbe ulo Solomon. ¹³ O nweghi onye obula kwere iso ha ozo, n'agbanyeghi na otutu mmadu na-asopuru ha. ¹⁴ Ma otu o di, otutu ndi nwoke na ndi nwanji kwere n'Onyenwe anyi sonyere ha. ¹⁵ N'ihu nke a, ndi mmadu buputara ndi orja n'okporozo nibe ha n'ute na ihe ndina, ka o ga-abu mgbe Pita na-agafe onyinyo ya ga-adakwasị ufodu n'ime ha. ¹⁶ Igwe mmadu zukotara site n'obodo ndi di Jerusalem

[†] 4:26 4:26 Abụ 2:1,2

gburugburu. Ha butekwara ndị nrịa nrịa, na ndị mmụọ na-adighi ọcha na-enye nsogbu, a gwokwara ha niile.

Mkpagbu nke ndị ozi

¹⁷ Mgbe ahụ onyeisi nchụaja na ndị otu ya so n'otu ndị Sadusii ka ekworo juputara obi. ¹⁸ Ha jidere ndị ozi a tūba ha n'ulo mkporo nke ọha mmadu. ¹⁹ Ma n'oge abali mmuo ozi Onyenwe anyi meghere onu uzo ulo mkporo ahụ kpoputa ha si, ²⁰ "Gaanu, guzoronu n'ulonso ukwu ahụ gwa ndi mmadu ozi niile nke ndu oheru a."

²¹ Mgbe ha nuru nke a, n'isi ututu, ha banyere n'ulonso ukwu malite izi ihe.

Ma mgbe onyeisi nchụaja na ndi soo ya bjarutere, ha kporo nzuko ndi Sanhedrin nke bu ogbako jikotara ndi okenye Izrel niile. Ha zipuru ozi ka e site n'ulo mkporo kputa ha. ²² Ma mgbe ndi ahụ ha zipuru ruru n'ulo mkporo, ha ahughi ndi ozi ahụ. Ha loghachiri azu kporo ndi ogbako ahụ ihe ha huru, ²³ "Anyi huru ka a kpochiziri ulo mkporo ahụ nke oma, ndi nche guzokwa n'onu uzo ya. Ma mgbe anyi meghere ulo mkporo ahụ, anyi ahughi onye obula n'ime ya." ²⁴ Mgbe onyeisi ndi agha na-eche ulonso ukwu na ndiisi nchujaja nuru okwu ndi a, o gbara ha ghari, ha na-eche ihe nke a ga-aputa.

²⁵ N'otu oge ahụ, otu onye gbatara gwa ha, "Leenu! Ndi ahụ unu tubara n'ulo mkporo guzo ugbu a n'ime ulonso ukwu na-ezi ndi mmadu ihe." ²⁶ Ngwangwa, onyeisi agha na ndi agha ya gara n'ulonso ahụ jide ndi ozi ahụ ma kputa ha, ma ha ejighi ike mee nke a n'ihu na ha turu egwu na ndi mmadu ga-atu nkume.

²⁷ Mgbe a kputara ha, e mere ka ha guzoro n'ihu ogbako ndi Sanhedrin, onyeisi nchujaja juru ha ajuju, ²⁸ si, "O bu anyi adoghi unu aka na nti ka unu kwusi ikuzi ihe n'aha a; ma unu emeela ka ozizi unu juputa Jerusalem niile kpebiekwa ime ka obara nwoke a diri anyi n'isi."

²⁹ Pita na ndi ozi ndi ozo zara si, "Anyi ga-erubere Chineke isi o bughi mmadu. ³⁰ Chineke nna nna anyi a kpolitela Jisos site n'onwu bu onye ahụ unu gburu site n'ikpogide ya n'elu osisi. ³¹ Chineke ebuliela ya elu n'aka nri nke ya onwe ya di ka Okpara eze na Onye nzoputa, ka o nwee ike inye ndi Izrel niile ncheghari na mgbaghara mmehie. ³² Anyi bu ndi ama nke ihe ndi a, Mmuo Nso onye Chineke nyere ndi na-erubere ya isi bukwa onyeama."

³³ Mgbe ha nuru nke a, o gbawara ha obi, ha choo igbu ha. ³⁴ Ma otu onye n'ime ha bu onye Farisi, burukwa onye ozizi iwu a na-asopuru, aha ya bu Gamaliel, biliri oto n'etiti ogbako ahụ, nye iwu ka a kpopu ndi ozi ahụ n'ezi nwa oge nta. ³⁵ O siru ha, "Ndi Izrel, leziekwana anyi nke oma ihe unu na-achọ ime ndi a. ³⁶ N'oge gara aga Teodas putara na-egosi na ya bu onye puru iche, ihe dika nari mmadu ano sokwara ya, mgbe e gburu ya, ndi niile sooro ya gbasari ihe niile a kwusikwa. ³⁷ Mgbe nke ya gasiri, Judas onye Galili putakwara gosi onwe ya n'oge a na-agu onuogugu mmadu, o nwetakwara ndi sooro ya. Mgbe e gbukwara ya, ndi niile na-eso ya gbasari. ³⁸ Ya mere, agwa m unu, hapunu ndi a ka ha laara onwe ha. N'ihu na o buru na oru ha bu oru mmadu, o ga-akwusi mgbe na-adighi anyi. ³⁹ Ma o buru na o sitere n'aka Chineke, unu agaghi enwe ike ikwusi ndi ikom ndi a, unu ga-achoputa naani na unu na-aluso Chineke ogu."

⁴⁰ Ogbako ahụ nabatara ndumodu ya. Ha kporo ndi ozi ahụ pia ha ihe, nyekwa ha iwu ka ha kwusi ikwu okwu n'aha Jisos, hapukwa ha ka ha laa.

⁴¹ Mgbe ha hapuru ogbako ahụ, ha na-anuru onu n'ihu na-agunyerere ha na ndi kwesiri inara mkpari n'ihu aha ya. ⁴² Ubochi niile, n'ime ulonso ukwu ma n'ulo ndi mmadu ha na-akuzi ma na-ekwusa ozioma na Jisos bu Kraist ahụ.

6

Nhoputa nke ndi inyeaka asaa

¹ N'oge ahụ mgbe onuogugu ndi na-eso uzo ya bidoro imuba, ndi Juu na-asu asusu Griik mere mkpesa megide ndi Juu na-asu asusu Hibru n'ihu na a na-elefuru ndi inyom ha, ndi di ha nwuru anwu anyi na nri a na-eke kwa ubochi. ² N'ihu nke a, ndi ozi iri na abuo ahụ kporo ogbako ndi niile na-eso uzo ya si, "O zighi ezi na anyi ga-ahapu ikwusa ozioma Chineke bido na-eke nri. ³ Umunna anyi, sitenu n'etiti unu hoputa ndi ikom asaa ndi a na-agbara ezi ama na ha juputara na Mmuo Nso na amamihe. Anyi ga-enyefe ha oru a n'aka. ⁴ Ebe anyi onwe anyi, ga-enyefe onwe anyi n'oru ikpe ekpere, na oru niile metutara izisa ozioma."

⁵ Mmadu niile nabatara atumatu a nke oma. Ha hoputara Stivin, nwoke juputara n'okwukwe na Mmuo Nso. Ha hoputakwara Filip, Prokoros, Nikano, Timon, Pamenas na Nikolas, onye Antiok na-eso uzo ofufe ndi Juu. ⁶ Ha chere mmadu ndi a n'ihu ndi ozi, ndi kpeere ha ekpere, bikwasikwa ha aka n'isi.

⁷ Okwu Chineke gbasara nnofo. Onuogugụ ndị na-eso ụzọ ya na Jerusalem bakwara ụba. N'oge a, otutu ndị nchụaja nabatara na-erubekwa isi n'okwukwe.

Njide e jidere Stivin

⁸ Ugbu a, Stivin, nwoke juputara n'amara na n'ike Chineke ruru otutu orụ ebube na orụ iribama dị ukwu n'etiti ndị mmadụ. ⁹ Mgbe ahụ ufodu ndị juu si n'ulo zuko nke ndị nweere onwe ha (dị ka e si akpọ ya), na nke ndị Sirini na Alegzandria nakwa ndị ozo sitere na mpaghara Silisia na Eshja. Ha na Stivin malitere irughari ụka. ¹⁰ Ma ha enweghi ike iguzogide amamihe na ike nke Mmuo Nso nke o ji ekwu okwu.

¹¹ Mgbe ahụ, ha ji ụzọ nzuzo kpalie ufodu ndị ikom ka ha si, "Anyi nuru ka o nakwujo Mosis na Chineke."

¹² Ha kpasuru ndị mmadụ, ma ndi okenye ma ndi ozizi iwu. Ha biakwutere ya jide ya, kpuru ya gaa na nnofo ulo ikpe. ¹³ Ha kpotakwara ndi bjara gbaa ama ugha megide ya si, "Oge niile ka nwoke a na-ekwu okwu ojoo banyere ebe a di nso na iwu anyi." ¹⁴ Anyi nuru ka o kwuru, na jisos onye Nazaret a ga-akwatu ulo a, gbanwekwa omenaala Mosis nyere anyi."

¹⁵ Ndi niile no n'uloikpe ahụ legidere ya anya. Ha huru ihu ya ka o na-enwu di ka ihu mmuo ozi.

7

Stivin agoro onwe ya

¹ Onyeisi nchujaja sirj ya, "I nuru ihe ndi a, o bu eziokwu?"

² O sirj, "Umunna m na ndi nna, geenu m nti. Chineke onye di ebube gosiri nna nna anyi Abraham onwe ya mgbe o no na Mesopotamija, tupu o gaa biri na Haran. ³ O gwara ya, 'Site n'obodo gi na n'etiti ndi ikwu gi puo, gaa n'ala m ga-egosi gi.'"

⁴ "Ya mere, o sitere n'obodo ndi Kaldja puo, gaa biri na Haran. Mgbe nna ya nwuru, Chineke zitere ya n'ala a ebe unu bi ugbu a. ⁵ O nyeghi ya ihe nketa n'ebe a, o buladi ihe ruru otu nzo ukwu. Ma o kwere ya nkwa na o ga-enye ya na umu umu ya ala ahụ ka o buru nke ha, n'agbanyeghi na o mutaghi nwa. ⁶ Ma Chineke gwara ya otu a, na, 'Umu umu ya ga-ebi dika ndi obja n'ala na-abughi nke ha, ndi ga-iji ha mere ohu, ma mejookwa ha nari afo ano. ⁷ Mana aga m ata mba ahụ ha na-efe dika ohu ahuhu.'† Chineke kwukwara si, 'Mgbe nke a gasiri, ha ga-esi na mba ahụ puta, bja fee m ofufe n'ebe a.'‡ ⁸ O nyere ya ogbugba ndu nke obibi ugwu. Abraham muru Aizik bie ya ugwu n'ubochi nke asato. Aizik amuta Jekob, Jekob amuta ndijisi ebo iri na abuo nke Izrel.

⁹ "N'ihu na ndi nna ochie ahụ nwere ekworo n'ebe Josef no. Ha resi ya ndi Ijpt dika ohu. Ma Chineke nonyeere ya, ¹⁰ zoputa ya na mkpagbu ya niile, mee ka o nwee ihuoma na amamihe n'ihu Fero eze Ijpt. Onye mere ya onye ochichi n'ala Ijpt na onye nlekota nke ezinaulo ya niile.

¹¹ "N'oge ahụ, unwu dara n'ala Ijpt na n'ala Kenan. Unwu a wetara ahuhu di ukwu. Nna nna anyi ha enwekwaghi ike ichota nri. ¹² Ma mgbe Jekob nuru na nri oka di n'ala Ijpt, o zipuru nna nna anyi ha ka ha gaa njem mbu ha n'Ijpt. Nke a bu oge nke mbu ha na-aga Ijpt. ¹³ Mgbe ha gara Ijpt nke ugboro abuo, Josef mere ka umunne ya mata ya, Fero matakware umunne Josef. ¹⁴ Mgbe ahụ, Josef ziri ozi ka a kpota nna ya bu Jekob na ndi ikwu ya, ndi di iri mmadu asaa na ise ka ha biakwute ya. ¹⁵ Jekob gara Ijpt. Ebe ahụ ka ya na nna nna anyi ha nokwa nwuo. ¹⁶ E budatara ozu ha na Shekem, ebe e liri ha n'ili nke Abraham jiri ego olaocha zuta n'aka umu Hamo n'ala Shekem.

¹⁷ "Ma mgbe oge ahụ Chineke kwere Abraham na nkwa na-abjuru nso, ndi Izrel no n'Ijpt mubara nke ukwu, ¹⁸ ruo mgbe eze ozo nke na-amaghi Josef, bidoro ichi ochichi n'ala Ijpt.§ ¹⁹ O megburu ndi agburu anyi, kpagbukwaa ha. Manye ndi nna nna anyi ha ka ha tufuo umu oheru ha, ka ha ghara idi ndu.

²⁰ "O bu n'oge a ka a muru Mosis, o mara mma nke ukwu n'anya Chineke. A zuru ya naani onwa ato n'ulo nna ya. ²¹ Mgbe e tufuru ya, ada Fero kporo ya, zuo ya di ka nwa nwoke nke aka ya. ²² A zuru Mosis n'amamihe niile nke ndi Ijpt, o buru dike n'okwu na n'oru itunanya.

²³ "Mgbe o gbara iri afo ano, o batara ya n'uche iga ileta umunna ya ndi Izrel. ²⁴ Mgbe o huru otu onye n'ime ha nke onye Ijpt na-emegeide ya, o lutara ya ogu, botakwara ya obo site n'igbu onye Ijpt ahụ. ²⁵ Mosis chere na umunna ya ga-aghota na Chineke akpolitela ya isite n'aka ya naputa ha. Ma ha aghotaghi. ²⁶ N'ubochi ozo sonu, Mosis

* 7:3 7:3 Jen 12:1 † 7:7 7:7 Ya bu, kpee ha ikpe ‡ 7:7 7:7 Jen 15:13,14 § 7:18 7:18 Opu 1:8

huru ụmunna ya ndị Izrel abụọ ka ha na-alụ ogụ. Ọ gbaliri ime ka udo diri n'etiti ha, si, 'Unu bu ụmunna, gini mere unu ji emejorita onwe unu?'

²⁷ "Ma nwoke ahụ nke na-emegbu nwanna ya nupuru ya si, 'Onye mere gi onyeisi na onye ikpe n'etiti anyi? ²⁸ I na-achọ igbu m di ka i si gbuo onye Ijpt ụnyaahụ?'" ²⁹ Mgbe ọ nuru nke a, Mosis gbara osọ, gaa biri di ka obia n'ala Midia. N'ebe ahụ ka ọ nọ mụta umu nwoke abụọ.

³⁰ "Mgbe iri afọ anọ gafere, e mere ka Mosis hụ mmụọ ozi n'okụ na-ere ohia di n'ozara, n'akukụ Ugwu Sainai. ³¹ Ma mgbe ọ huru nke a, o juru ya anya. Di ka ọ na-agaru nso ka o leroo ya anya, ọ nuru olu Onyenwe anyi ka ọ dara, si, ³² 'Abu m Chineke nna nna gi ha. Chineke nke Ebrahim, nke Aizik na nke Jekob.'† Ujọ mere ka Mosis maa jijiji, na o nweghi ike ilegide ya anya.

³³ "Ma Onyenwe anyi gwara ya, 'Yipu akpukpoukwu gi. N'ihi na ebe ahụ i guzo bu ala di nso. ³⁴ Ahula m otu e si akpagbu ndi m no n'ala Ijpt. Anula m ishu ude ha biakwa izoputa ha. Ugbu a bia, aga m ezighachi gi n'Ijpt.'‡

³⁵ "O bu otu Mosis ahụ ha juru aju, mgbe ha siri, 'Onye mere gi onyeisi na onye ikpe?' Ọ bukwa ya ka Chineke zigara i bu onyeisi na onye nnaputa ha, site n'inyeaka mmuọ ozi ahụ mere ka ọ hụ ya n'ohia ahụ. ³⁶ O duuru ha puta mgbe ọ rusiri oru ebube na ihe iribama di iche iche n'ala Ijpt, na n'Osimiri Uhie na n'ozara iri afọ anọ.

³⁷ "Onye a bu Mosis ahụ gwara umu Izrel, si, 'Chineke ga-eme ka onye amuma nke di ka m, biliere unu site n'etiti umunne unu.'§ ³⁸ Ya onwe ya no n'ogbakọ n'ozara, ya na mmuọ ozi ahụ gwara ya okwu n'Ugwu Sainai, na nna nna anyi ha; ebe ọ natakwa okwu di ndu* inye anyi.

³⁹ "Ma nna nna anyi ha juru irubere ya isi. Kama ha nupuru ya n'akukụ, ma tugharị laghachi azu n'Ijpt n'obi ha, ⁴⁰ na-asị Eron, 'Meere anyi chi, ndi nke ga-edu anyi, n'ihi na anyi amaghi ihe mere nwoke a bu Mosis, onye sitere n'ala Ijpt duputa anyi.'† ⁴¹ Ha kpuru onwe ha arusi nke oyiyi nwa ehi, ha butere ihe ichu aja nye ya. Ha nuriri onu n'oru nke aka ha. ⁴² Ma Chineke chepuru ihu ya site n'ebe ha no. Ọ rara ha nye ikpere usuu ihe di n'eluigwe.‡ Nke a dabara n'ihe e dere n'akwukwo ndi amuma,

"Unu ulo Izrel, unu o wetara m onyinye anu e gburu egbu ka o di aja§ unu churu m iri afọ anọ unu noro n'ozara?

⁴³ Unu buliri ulo ikwu nke Molo
na kpakpando nke chi unu bu Refan,
bu arusi ndi ahụ unu mere ikpo isiala nye ha.

Ya mere, aga m ewezuga unu, burukwa unu gaa n'ofe obodo Babilon.*

⁴⁴ "Ndi nna nna anyi ha nwere ulo ikwu nke iwu ogbugba ndu n'ozara. E mere ya site na ntuziaka na usoro ihe atụ Chineke gosiri Mosis. ⁴⁵ Mgbe Joshua duuru nna nna anyi ha nweta ala ndi mba ozo ndi Chineke churu. E butekwara igbe ogbugba ndu a n'ala ahụ. Ọ nogidekwara n'ala ahụ tutu ruo n'oge Devid. ⁴⁶ Onye chotara ihuoma n'ebe Chineke no, ma rjo ka o wuore Chineke nke Jekob ebe obibi. ⁴⁷ Ma ọ bu Solomon wuru ya ulo ahụ.

⁴⁸ "Otu o di, Onye kachasi ihe niile elu adighi ebi n'ulo e ji aka wuo, dika onye amuma kwuru,

⁴⁹ " 'Eluigwe bu ocheeze m.
Uwa bukwa ebe mgbakwasị ukwu m.
Udi ulo di ahaa ka unu ga-ewuru m?
Maobu ebee ka ebe izuike m ga-adị?
Ka Onyenwe anyi kwuru.

⁵⁰ Ọ bughị aka m mere ihe ndi a niile?†

⁵¹ "Unu ndi isiike! Ndi obi ha, na nti ha kpochiri akpochi inu ihe. Ndi na-aju inabata Mmuo Nso dika nna nna unu ha mere. ⁵² Ọ di onye amuma ndi nna unu ha na-akpogbughi? Ha gburu ọ buladi ndi buru amuma banyere obibia nke onye ezi omume ahụ, ma ugbu a unu bu ndi raara ya nye ma gbukwaa ya. ⁵³ Unu bu ndi natara iwu Chineke dika e nyere ya site n'aka ndi mmuọ ozi, ma unu edebeghi ya."

Onwu Stivin

⁵⁴ Mgbe ha nuru ihe ndi a, iwe were ha nke ukwu. Ha tara ikikere eze n'iwe na n'onuma n'ebe ọ nọ. ⁵⁵ Ma ebe o juputara na Mmuo Nso, o lere anya n'eluigwe hụ

* 7:28 7:28 Opu 2:14 † 7:32 7:32 Opu 3:6 ‡ 7:34 7:34 Opu 3:5,7,8,10 § 7:37 7:37 Dit 18:15 * 7:38 7:38 Okwu si n'onu Chineke puta † 7:40 7:40 Opu 32:1 ‡ 7:42 7:42 Anyanwu, onwa na kpakpando di iche iche § 7:42 7:42 Ọ bu aja unu churu m * 7:43 7:43 Ems 5:25-27 † 7:50 7:50 Ajz 66:1,2

ebube Chineke. Ọ hụkwara Jisọs ka o guzoro n'aka nri Chineke. ⁵⁶ Ọ sirị, "Lee, ana m ahụ ka eluigwe meghe, hụkwara Nwa nke Mmadụ ka ọ na-eguzo n'aka nri Chineke."

⁵⁷ Ha mere ụzụ dị ukwu, were mkpịsịaka ha rụchie ntị ha. Ha niile gbara ọsọ gaa nụkwasi ya, ⁵⁸ dokpuru ya puo n'azu obodo malite itụ ya nkume. N'oge a, ndị akaebe wusara uwe ha n'ukwu otu nwokorobia a na-akpo Sọl.

⁵⁹ Mgbe ha na-atụ Stivin nkume ahụ, o kpere ekpere, "Onyenwe anyị Jisọs, nara mmụọ m." ⁶⁰ O gburu ikpere n'ala werekwa oke olu tie mkpu, "Onyenwe anyị, biko agunyekwarala ha mmehie nke a!" Mgbe o kwusiri nke a, ọ dara n'ala nwụọ.

8

¹ Sọl kwenyere ka e gbuo ya.

Mkpagbu nke nzuko Kraịst

N'ubochi ahụ, oke mkpagbu bidoro megide nzuko dị na Jerusalem. Ndị niile kwere ekwe, ma ewezuga ndị ozi n'onwe ha gbasasiri n'ala Judia na Sameria. ² Ndị ikom, ndị na-atụ egwu Chineke, b́ara buru ozu Stivin gaa lie ya. Ha ruru ụjụ nke ukwu n'ihia ya. ³ Ma Sọl bidoro ́la nzuko n'iyi. Ọ na-abanye site n'ulo ga n'ulo ndi kwere ekwe na-adoputa ha, nwoke na nwanyi, tnye ha n'ulo mkporo.

Filip n'obodo Sameria

⁴ Ndị ahụ a chusasiri zisara ozioma n'ebe niile ha gbagara. ⁵ Filip gara n'otu obodo di na Sameria kwusaara ndi no n'ebe ahụ ihe banyere Kraịst. ⁶ Igwe mmadu gere ntị n'ihe Filip na-ekwu n'ihia na ha huru oru iribama o ruru. ⁷ Mmụọ ndi ahụ na-adighi ocha ji iti mkpu site n'ime otutu mmadu puta. Ọ gwokwara otutu ndi ahụ ha kponwuru akponwu na ndi ngwuro. ⁸ N'ihia ya, onu di ukwu juputara n'obodo ahụ.

Saimon onye mgbaasi

⁹ Ugbu a, kemgbe otutu oge gara aga, otu nwoke aha ya bu Saimon bu onye mgbaasi. O jirila mgbaasi ya mee otutu ihe turu ndi niile bi n'obodo Sameria n'anya. Ọ na-anyakwa isi na ya bu onye di ukwu. ¹⁰ Onye obula, ma onye ukwu ma onye nta, na-ege ya ntị na-asikwa "Nwoke a bu ike Chineke ahụ a na-akpo Ike di ukwu." ¹¹ Ha na-ege ya ntị oge niile n'ihia na o na-eji ike mgbaasi ya na-eme ihe juru ha anya. ¹² Ma mgbe ha kwenyere n'ozio ma Filip dika o na-ekwusa ihe banyere ozioma alaeze Chineke na aha Jisọs Kraịst, e mere ha baptizim, ma nwoke ma nwanyi ha. ¹³ Saimon kwerekwara otu aka ahụ. Mgbe e mechara ya baptizim, o bidoro iso Filip na-agaghari n'ihia ihe iribama na oru ebube niile Filip ruru, turu ya n'anya nke ukwu.

¹⁴ Mgbe ndi ozi no na Jerusalem nuru na ndi Sameria anabatala okwu nke Chineke, ha zigaara ha Pita na Jon. ¹⁵ Mgbe ha bjaruru, ha kpere ekpere ka ha nata Mmụọ Nso. ¹⁶ N'ihia na Mmụọ Nso abiakwasibeghi onye obula n'ime ha, kama ihe e mere ha bu baptizim n'aha Onyenwe anyi Jisọs. ¹⁷ Mgbe Pita na Jon bikwasiri ha aka n'isi, ha natara Mmụọ Nso.

¹⁸ Mgbe Saimon huru na a na-enye Mmụọ Nso naani site n'aka ndi ozi bikwasiri ha n'isi, o chere ha ego n'ihu, ¹⁹ si, "nyekwanu m ike a. Ka onye obula m bikwasiri aka n'isi nata Mmụọ Nso."

²⁰ Ma Pita sirị, "Gị na ego gị laakwa n'iyi. N'ihia na i chere na i ga-eji ego zuta onyinye Chineke. ²¹ I nweghi oke maobu ihe nketa n'oru a, n'ihia na obi gị ezighi ezi n'ihu Chineke. ²² Si n'ajo omume gị chegharia, riu Onyenwe anyi ariri ma eleghi anya o ga-agbaghara gị echiche ojuo niile nke obi gị. ²³ N'ihia na ahuru m na i juputara n'obi ilu na i nokwa n'agbu nke ajo omume."

²⁴ Saimon zara Pita si, "Biko, kpee ekpere rioro m Chineke, ka ihe ndi a niile i kwuru, hapu ibiakwasị m."

²⁵ Mgbe ha gbachara akaebe, ma kwusaakwa okwu nke Onyenwe anyi, ha loghachiri Jerusalem. Ma mgbe ha na-ala ha zisara ozioma n'otutu obodo ndi Sameria.

Filip na onye onozu Itiopia

²⁶ Mgbe ahụ mmụọ ozi Onyenwe anyi gwara Filip si, "Gaa na ndida, n'uzo ozara nke siri Jerusalem gawa Gaza, uzo ahụ bu uzo ozara." ²⁷ O biliri gawa. Mgbe ahụ, otu onye Itiopia bu onye onozu, burukwa onyeisi ozi di mkpa, onye na-eche akụ nke Kandis, eze nwanyi ndi Itiopia, gara Jerusalem ife Chineke. ²⁸ Mgbe o na-ala, o noduru ala n'ugboala ya, nke inyinya na-adokpughari, na-agu akwukwo Ajzaya onye amuma. ²⁹ Mmụọ Nso gwara Filip, "Gaa ugbo ahụ nso, sonyekwara ya."

³⁰ Filip gara nso, nukwa ka o na-agu akwukwo Ajzaya onye amuma. Ọ sirị, "I na-aghota ihe i na-agu?"

³¹ O siri, “M ga-esi aña ghọta, ma mmadu ezighi m?” O rioro Filip ka o rigota n’ugboala ahụ, soro ya n’otu n’ime ya.

³² Mpaghara akwukwo nso o na-agu bu nke a,

“E duuru ya di ka aturu gaa n’ebe a ga-egbu ya.

Di ka nwa aturu na-anọ nwayo n’ihu onye na-akpacha ya aji,

otu a ka o na-emegeghegi onu ya.

³³ N’onodu idi ala ya, e meghe ka ikpe ziri ezi ruo ya aka.

Onye ga-ako akuko banyere agburu ya?

N’ihi na e sitere n’uwa wepu ndu ya.”*

³⁴ Onozi ahụ juru Filip, “Biko, gwa m, onye ka onye amuma a na-ekwu okwu ya? O bu ihe banyere onwe ya ka o na-ekwu, ka o bu banyere onye ozo?” ³⁵ Mgbe ahụ, Filip malitere ikwu okwu, site n’akuko akwukwo nso o na-agu kooro ya akuko ozioma banyere Jisos.

³⁶ Mgbe ha na-aga n’uzo, ha bjaruru ebe odo mmiri nta di. Onozi ahụ siri, “Lee, nke a bu mmiri. O di ihe ga-egbochi ime m baptizim?”

³⁷ Filip siri, “O buru na i ji obi gi niile kwere, e nwere ike ime gi baptizim.”

Onozi ahụ siri, “Ekwere m na Jisos Kraist bu Okpara Chineke.”† ³⁸ O kwuru ka a kwusi ugboala ahụ. Mgbe ahụ, onozi ahụ na Filip wudatarara banye n’ime mmiri ebe Filip no mee ya baptizim. ³⁹ Mgbe ha sitere n’ime mmiri ahụ puta, ngwangwa Mmuo Onyenwe anyi sitere n’ebe ahụ wepu Filip, onye onozi ahụ ahukwaghi ya anya ozo; kama o gara n’ihu n’ije ya na-anurikwa onu. ⁴⁰ Ebe ozo a huru Filip bu n’Azotus. O jeharikwara n’obodo niile di n’ala ahụ, na-ekwusa ozioma ruo mgbe o bjaruru Sizaria.

9

Ncheghari Sol

¹ Ma ugbu a, Sol, onye ume niile o na-ekuputa bu naani iba mba na igbu ndi na-eso uzo Onyenwe anyi, gakwuuru onyeisi nchujaja, ² riu ya ka o nye ya akwukwo ozi nke o ga-eji jekwuru ndi ulo nzuko ndi juu di na Damaskos, nke o ga-abu o hu onye obula na-eso Uzo ahụ ma ha bu nwoke ma ha bu nwanyi, ka odokpuru ha n’agbu, kpugaa Jerusalem. ³ Mgbe o na-aga n’uzo, o bjaruru ebe di Damaskos nso. Na mberede, ihe ihè nke sitere n’eluigwe chara ya gburugburu. ⁴ O dara n’ala, nu olu na-akpo ya oku, “**Sol, Sol, gini mere i ji na-akpagbu m?**”

⁵ O siri, “I bu onye, Onyenwe anyi?”

Olu ahụ zaghachiri, “**Abu m Jisos onye i na-akpagbu. ⁶ Ugbu a, bilie, baa n’ime obodo, a ga-agwa gi ihe i na-aghaghi imezu.**”

⁷ Ndi ikom ha na ya so aga guzoro n’ebe ahụ, ma ha enweghi ike ikwu okwu. Ha nuru olu ahụ, ma ha ahughi onye obula. ⁸ Sol si n’ala bilie, ma n’agbanyeghi n’anya ya meghere emeghe, o dighi ihe o nwere ike ihu. Nke a mere na ha sekpuru ya n’aka dubata ya na Damaskos. ⁹ O hughi uzo ubochi ato, o nweghi ike iri nri maobu nu o ihè onu.

¹⁰ Otu onye nke na-eso uzo ya no na Damaskos, a na-akpo Ananayas. Onyenwe anyi gwara ya n’ohu, “**Ananayas!**”

O siri, “Lee m, Onyenwe anyi.”

¹¹ Onyenwe anyi gwara ya, “**Gaa n’ulo Judas nke di n’okporozo Guzoziri Eguzo, juo ajuju banyere onye a na-akpo Sol, onye si Tasos, o no ugbu a na-ekpe ekpere.**

¹² **O hula onu na otu nwoke a na-akpo Ananayas na-abiakwute ya, ibikwasị ya aka n’isi ka o hu uzo.**”

¹³ Ma Ananayas zara, “Onyenwe anyi, anula m akuko ihe ojo niile nwoke a mere ndi nso gi bi na Jerusalem. ¹⁴ Ugbu a, o natara ikike n’aka ndisi nchujaja bia n’ebe a ka o jide ndi niile na-akpo aha gi.”

¹⁵ Ma Onyenwe anyi gwara ya, “**Gaa, n’ihi na ahoputala m nwoke a ka o buru ngwa oru m, onye ga-ewegara mba ndi ozo, ndi eze na umu Izrel aha m. ¹⁶ Mu onwe m ga-egosi ya udi ahuhu o na-aghaghi ita n’ihi aha m.**”

¹⁷ Ya mere, Ananayas garuru n’ulo ahụ, banyekwa n’ime ya. O bikwasiri aka ya n’isi Sol, si, “Nwanna Sol, Onyenwe anyi Jisos, onye gosiri gi onwe ya n’uzo, zitere m ka i hukwa uzo ozo, ka i juputakwa na Mmuo Nso.” ¹⁸ Otu mgbe ahụ, ihe di ka akpirikpa sitere n’anya ya daputa, o bidokwara ihu uzo ozo. O biliri oto, e mee ya baptizim. ¹⁹ Mgbe o richara nri, o nwetakwara ike ya.

* 8:33 8:33 Aiz 53:7,8 † 8:37 8:37 Ufodu akwukwo adighi edebanye amaokwu a na-ekwu banyere ihe Filip kwuru na ihe onozi zara ya.

Ozioma Sol na Damaskos

Ya na ndị na-eso ụzọ Jisọs nọrọ na Damaskos otutu ubochi. ²⁰ Ngwangwa, o bidoro ikwusa Jisọs n'ulo nzuko na-asi, O bu Okpara Chineke. ²¹ O juru ndi niile nuru ya anya, ha na asi, "O bughị nwoke a bu onye ahụ na-emekpa ndi niile na-akpoku aha ahụ na Jerusalem? O bu na o bughị maka nke a ka o ji bia ebe a ikpurukwa ha kpugara ndiisi nchuaja?" ²² Ma Sol gara n'ihu baa uba n'ike karịa na ikwu okwu nke gbara ndi Juu bi n'obodo Damaskos ghari site n'uzo o siri gosi na Jisọs bu Kraist ahụ.

²³ Mgbe otutu ubochi gasiri ndi Juu gbara izu igbu ya. ²⁴ Ma Sol choputara ihe ha zubere ime. Ehihie na abali, ndi a no na-eche uzọ niile e si apu n'obodo ahụ nche, ka ha nwe ike gbuo ya. ²⁵ Ma umazu ya kunyere ya na nkata amanyere udọ bufee ya n'ofe mgbidi nke obodo.

Mbata Sol na Jerusalem

²⁶ Mgbe o rutere Jerusalem, o gbaliri idinyere ndi na-eso uzọ Jisọs no n'ebe ahụ, ma ha turu egwu. Ha ekwenyeghi na o ghoola ezi onye na-eso uzọ Jisọs dika ha. ²⁷ Ma Banabas duuru ya gaa n'ebe ndi ozi no. O kororo ha akuko otu o siri hu Onyenwe anyi na otu o siri gwakwa ya okwu. Na otu o siri kwusaa ozioma n'aha Jisọs na Damaskos na-atughị egwu. ²⁸ O soro ha na-agaghari na Jerusalem. O na-ekwusakwa okwu n'aha Onyenwe anyi na-atughị egwu. ²⁹ Ya na ndi Juu na-asu asusu Griik ruritakwara uka. N'ihu ya ndi a gbara izu igbu ya. ³⁰ Mgbe ndi kwere ekwe nuru banyere nzube ha, ha duuru ya gaa Sizaria site n'ebe ahụ zipu ya ka o laa obodo Tasos.

³¹ Mgbe ahụ, nzuko niile ndi no na Judia, Galili na Sameria, nororo n'udo, guzosiekwa ike. Ha na-amuba n'onuogugu site n'itu egwu nke Onyenwe anyi na igbaume nke Mmuo Nso.

Ogwugwo Ainas na Dokas

³² Pita na-ejehari n'etiti ndi kwere ekwe, o gwara leta ndi nso no n'obodo Lida. ³³ N'ebe ahụ, o huru otu nwoke aha ya bu Ainas. Nwoke a anola n'ute orja afọ asato. O bu onye ahụ ya kponwuru akponwu. ³⁴ Pita siri ya, "Ainas, Jisọs Kraist agwoola gi. Billie mezie ute gi." Ngwangwa, Ainas biliri oto. ³⁵ Ndi niile bi na Lida na Sharon huru ya. N'ihu ya, ha nabatara Onyenwe anyi.

³⁶ N'obodo Jopa, e nwere otu onye nwanyi na-eso uzọ ya, nke aha ya bu Tabita nke putakwara Dokas na asusu Griik. O juputara n'oru oma, na oru obi ebere n'ebe umu ogbenye no. ³⁷ N'oge a, o rjara orja, nwuo. Mgbe ha sachara ya ahụ, ha nibere ya n'otu ime ulo di n'ulo elu. ³⁸ Jopa dikwa nso na Lida. Mgbe ndi na-eso uzọ ya nuru na Pita no n'ebe ahụ, ha ziri umu nwoke abuo ozi ka a rijo ya, si, "Biko, ahapula ibiakwute anyi ngwangwa."

³⁹ Pita biliri soro ha gawa, mgbe o ruru, ha duuru ya gbago n'ulo elu n'ime ulo ahụ. Umu nwanyi niile di ha nwuru anwu no n'ebe ahụ na-ebe akwa, na-egosi uwe Dokas duru ha mgbe o di ndu.

⁴⁰ Pita chupuru ha niile n'ezi, gbuo ikpere n'ala, kpee ekpere. O tughariri chee ozu ahụ ihu si, "Tabita, bilie." O meghere anya ya, ma mgbe o huru Pita, o biliri, nodu ala. ⁴¹ O nyeere ya aka ka o kwuru oto. O kororo ndi nso niile no n'ebe ahụ, ha na umu nwanyi ahụ di ha nwuru gosi ha na o di ndu. ⁴² A nuru akuko ihe a mere n'ebe niile na Jopa, nke mere ka otutu kwere n'Onyenwe anyi. ⁴³ O nogidere na Jopa otutu ubochi. O noduru n'ulo Saimon, onye oru ya bu idozi akpukpo anu.

10*Koneliyos ezie Pita ozi*

¹ N'oge ahụ, o nwere otu nwoke bi na Sizaria, aha ya bu Koneliyos. O bu ochiagha na-elekota nari ndi agha si na mpaghara Itali. ² Nwoke a na ezinaulo ya bu ndi na-asopuru ma na-atukwa egwu Chineke. O na-enyere ndi ogbenye aka na-ekpekwa Chineke mgbe niile. ³ Otu ubochi, n'ihe dika elekere ato nke ehie, o huru onu ebe otu mmuo ozi nke Chineke biakwute ya si ya, "Koneliyos!"

⁴ Koneliyos lekwasiri ya anya n'egwu juo ya si, "Onyenwe m, o bu gini?"

O siri ya, "Ekpere gi na onyine gi nye ndi ogbenye e rutela dika ihe ncheta n'ihu Chineke. ⁵ Ugbu a, zie ndi ikom ka ha gaa n'obodo Jopa kpota otu onye aha ya bu Saimon, onye a na-akpokwa Pita. ⁶ O bu obia n'ulo otu nwoke a na-akpo Saimon, onye na-edozi akpukpo anu. Onye ulo ya di n'akuku osimiri."

⁷ Mgbe mmuo ozi ahụ gwara ya okwu puru, o kororo ndi ohu ya abuo na otu n'ime ndi agha na-eche ya nche nke na-atukwa egwu Chineke. ⁸ Mgbe o kochara ha ihe niile, o zigara ha Jopa.

Ọhụ Pita hụrụ

⁹ N'echi ya, mgbe ha nọ nso n'ebe ahụ, n'ihe dika elekere iri na abụọ nke ehiehie, Pita rigooro n'elu ụlọ ahụ ikpe ekpere. ¹⁰ Agụụ bidoro igụ ya, ọ chọọ ihe ọ ga-eri. Ma mgbe a na-akwado nri, ọ hụrụ ọhụ. ¹¹ Ọ hụrụ ka eluigwe meghe, hụkwa ihe dika akwa ọcha dị obosara nke e sitere n'akụkụ anọ ya na-ewedata n'ala. ¹² Ihe dị n'ime ya: bụ ụmụ anụmanụ dị iche iche, ndị nwere ụkwụ anọ, ma anụ ndị na-akpụ akpụ n'ala na ụmụ nnunụ nke igwe. ¹³ Mgbe ahụ, ọ nurụ olu na-asị, **"Pita bilie, gbuo ma riekwa."**

¹⁴ Ma Pita sirị, "Mba, Onyenwe m. Ọ dibeghị mgbe m riri ihe ọbụla rurụ arụ maọbụ nke na-adighị ọcha."

¹⁵ Olu ahụ gwara ya nke ugboro abụọ, **"Akpọla ihe ọbụla ihe rurụ arụ bụ nke Chineke mere ka ọ dị ọcha."**

¹⁶ Ihe a mere ugboro atọ, ngwangwa, e weghachikwara ya n'eluigwe.

¹⁷ Mgbe Pita nọ na-atule ihe ọhụ ahụ putara bụ nke gbakwara ya ghari, lee, ndi ikom ahụ Koneļios zipurū abiarutela kwusị n'ọnu ụzọ, na-ajụ ebe ụlọ Saimon dij. ¹⁸ Ha kpọrọ oku iju ma Saimon onye a na-akpọ Pita ọ nọ n'ụlọ ahụ.

¹⁹ Ka Pita norij na-atughari uche n'ihe ọhụ ahụ putara, Mmụọ Nso gwara ya, "Lee, mmadụ atọ guzo n'ọnu ụzọ ugbo a. Ha chọkwara ihu gi. ²⁰ Bilie, rida jekwuru ha ngwangwa, enwela obi abụọ i soro ha gawa, n'ihu na ọ bụ m zitere ha."

²¹ Pita jekwuru ndi ikom ahụ, si, "Ọ bụ m bụ onye unu na-achọ, gini ka unu na-achoro m?"

²² Ha sirị, "Ọ bụ Koneļios onyeisi agha na-elekota narị ndi agha zitere anyi. Ọ bụ onye ezi omume nke na-atụ egwu Chineke, burukwa onye ndi Juu niile na-asopuru. Mmụọ ozi dij nso gwara ya ka ọ kpota gi n'ụlọ ya, ihu ihe i nwere ikwu." ²³ Ya mere, ọ kpobatarā ha n'ụlọ dika ndi obia.

Pita agaa n'ụlọ Koneļios

Echi ya, o biliri soro ha gawa, ụfọdụ ndi kwere ekwe na Jopa sokwara ya gaa. ²⁴ N'ubochi na-esota ya, ha bjaruru Sizaria. Koneļios norij na-eche ha, ya na ndi ezinaulo ya, na ndi ikwu na ibe ya, na ndi enyi ya ọ kporo. ²⁵ Mgbe Pita batara, Koneļios zutere ya, daa n'ala n'ukwu ya, kpoo ya isi n'ala. ²⁶ Ma Pita selitara ya elu si, "Bilie ọto, mụ onwe m bukwa mmadu."

²⁷ Mgbe ha na-ekwurita okwu, ọ banyere n'ime ụlọ ma hụ igwe mmadu ka ha zukotara. ²⁸ Ọ sirị ha, "Unu maara nke oma na ọ bụ ihe megidere iwu na onye Juu na onye mba ozo ga-enwe mmekorita maobu gaa leta onye mba ozo. Ma Chineke ezila m na m ekwesighi ikpo mmadu obula onye ruru aru maobu onye na-adighi ọcha. ²⁹ N'ihu nke a, ọ bụ ya mere m jiri bia mgbe akporo m na-ajughị ajuju. Ma ka m juo ugbo a ihe mere unu ji kpo m?"

³⁰ Koneļios sirị, "N'ubochi anọ gara aga, mgbe m nọ na-ekpe ekpere n'oge ehiehie n'ụlọ m, n'ihe dika elekere atọ, na mberede, ahuru m nwoke yi uwe na-enwu ọcha ka o guzoro n'ihu m. ³¹ Ọ sirị, Koneļios, 'Chineke anula ekpere gi ma chetakwa onyine i na-enye ndi ogbenye. ³² Ziga n'obodo Jopa n'ulo otu nwoke a na-akpo Saimon, onye na-edozi akpukpo anu. O bi n'akuku osimiri.' N'ebe ahụ ha ga-ahukwa otu onye obia aha ya bụ Saimon a na-akpo Pita. ³³ Ọ bụ n'ihu nke a ka m ji mee ngwangwa zie ka a kpoo gi. Ọ dij mma na i bjarā. Ugbo a, anyi niile ezukotala n'ebe a n'ihu Chineke ihuru ihe niile Onyenwe anyi chorọ ka i gwa anyi."

Okwu Pita kwuru

³⁴ Mgbe ahụ Pita meghe ọnu ya si, "Ugbo a, aghotala m n'ezie na Chineke abughị onye na-ele mmadu anya n'ihu. ³⁵ Kama n'ime mba obula, onye obula na-atu egwu ya na onye na-arụ ọrụ ezi omume ka ọ na-anabata. ³⁶ Unu maara ihe banyere ozioma ahụ o zigaara ndi Izrel niile, nke na-akọ akukọ ozioma nke udo site na Jisọs Kraist onye bụ Onyenwe anyi n'ihe niile. ³⁷ Okwu ahụ gbasara n'ala Judia niile, malite na Galili mgbe Jon kwusachara baptizim nke ya. ³⁸ Otu Chineke si were Mmụọ Nso na ike wukwasị Jisọs onye Nazaret dika mmanu, na otu o si jegharia na-eme mma na-agwokwa ndi niile ekwensu na-emekpa ahụ, n'ihu na Chineke nonyeere ya.

³⁹ "Anyi bụ ndi akaebe ihe niile o mere n'ala ndi Juu na n'ime Jerusalem. Ha gburu ya site n'ikpoide ya n'elu obe. ⁴⁰ Ma Chineke mere ka o si n'onwu bilite mgbe ubochi atọ gasiri. E mekwara ka ndi mmadu hụ ya anya. ⁴¹ Ọ bughị mmadu niile kama ọ bụ naanị anyi ndi Chineke hoputara, dika ndi akaebe, ndi soro ya rie ma nuokwa mgbe o si n'onwu bilie. ⁴² O nyere anyi iwu ka anyi gaa zisaa ozioma n'ebe niile, ikowa na ọ bụ ya ka Chineke hoputara ibu onye ikpe nke ndi dij ndu na ndi nwuru anwu. ⁴³ Ndi amuma niile gbara ama ihe banyere ya na onye obula nke kweere na ya ga-enweta mgbaghara mmehie site n'aha ya."

Ndị mba ọzọ anata Mmuọ Nso

⁴⁴ Mgbe Pita nọ na-ekwu okwu, Mmuọ Nso bjakwasiri ndi niile nuru okwu a. ⁴⁵ Nke a juru ndi e biri ugwu n'etiti ndi kwere ekwe e biri ugwu tara ya uto, ³ na-asi, "Gini mere i ji gakwuru ndi a na-ebighi ugwu soro ha rie ihe?"

Mgbe ahụ Pita juru, ⁴⁷ "O di onye puru igbochi anyi ime ndi a baptizim. Ndi natara Mmuọ Nso di ka anyi onwe anyi?" ⁴⁸ N'ihu nke a, o nyere iwu ka e mee ha baptizim n'aha Jisọs Kraist. Ha rioro ya ka o nonyere ha ubochi ole na ole.

11*Pita akwaa oru ya n'ihu ndi okenye*

¹ Ndi ozi na umunna ndi bi na Judia niile nuru na ndi mba ọzọ anabatala okwu Chineke. ² Mgbe Pita ruru Jerusalem, ndi kwere ekwe e biri ugwu tara ya uto, ³ na-asi, "Gini mere i ji gakwuru ndi a na-ebighi ugwu soro ha rie ihe?"

⁴ Pita kowara ha ihe niile mere na otu o si mee, na-asi. ⁵ "Otu ubochi, mgbe m nọ n'obodo Jopa, ahuru m ohu n'oge m na-ekpe ekpere. N'ime ohu a, ahuru m ihe yiri akwa ocha di obosara nke e sitere n'akuku ano ya na-ewedata site n'eluigwe. E budatara ya n'ihu m. ⁶ N'ime ya, ahuru m anumanu ndi nwere ukwu ano, na anu oha, na anu ndi na-akpu akpu n'ala na umu nnumu nke eluigwe. ⁷ Mgbe ahụ, anuru m olu gwara m si, '**Pita, bilie, gbuo ma riekwaa.**'"

⁸ "Ma asiri m, 'Mba, Onyenwe m, o dibeghi mgbe ihe na-adighi ocha maobu ihe ruru aru bara m n'onu.'"

⁹ "Olu ahụ siri n'eluigwe zaghachi nke ugboro abuo, '**Akpola ihe obula ihe ruru aru bu nke Chineke mere ka o di ocha.**' ¹⁰ Nke a mere ugboro ato, ma emesia dolie ha niile laa n'eluigwe."

¹¹ "N'otu oge ahụ, ndi ikom ato ndi e zipuru site Sizaria ikpo m bjarutere kwusi n'onu uto n'ulo ebe m nọ. ¹² Mmuọ Nso gwara m ka m ghara inwe obi abuo isoro ha na-akpaghi oke obula. Mmadu isii ndi a n'etiti umunna anyi sokwa m, bjarute n'ulo nwoke ahụ. ¹³ O gwara anyi otu o si hu mmuo ozi n'ulo ya, onye siri, 'Ziga ndi ozi jee Jopa ka ha kpota Saimon onye a na-akpo Pita. ¹⁴ O ga-ewetara gi ozi nke a ga-esite na ya zoputa gi n'ezinaulo gi niile.'"

¹⁵ "Mgbe m ka kpu okwu ahụ n'onu, Mmuọ Nso bjakwasiri ha dika o siri bjakwasiri anyi na mbu. ¹⁶ Mgbe ahụ, echetara m okwu ahụ Onyenwe anyi kwuru si, '**Jon ji mmiri mee unu baptizim, ma a ga-eji Mmuọ Nso mee unu baptizim.**' ¹⁷ Ya mere, o buru na Chineke nyere ha otu onyinye ahụ o nyere anyi mgbe anyi kweere n'Onyenwe anyi Jisọs Kraist, onye ka m bu iguzogide Chineke?"

¹⁸ Mgbe ha nuru nke a, ha agahi n'ihu n'iru uka kama ha toro Chineke, na-asi, "N'ezie, Chineke enyela ohere ka o buladi ndi mba ọzọ chegharia baa na ndu."

Ulo nzuko di na Antiok

¹⁹ Ugbu a, ndi ahụ niile gbasasiri n'ihu mkpagbu ahụ bidoro mgbe a tugburu Stivin na nkume, jeruru akuku Fonisia na Saipros na Antiok na-ekwusa ozioma ahụ naani n'etiti ndi juu. ²⁰ Ma otu o di, ufodu n'ime ndi ikom ndi ahụ sitere n'akuku Saipros na Sirini gara Antiok, malite ikwusara ndi Griik ozioma banyere Onyenwe anyi Jisọs. ²¹ Onyenwe anyi goziri mgba ha niile. N'ihu na otutu mmadu cheghariri kwere n'Onyenwe anyi.

²² Mgbe nzuko di na Jerusalem nuru ihe ndi a, ha zipuru Banabas ka o gaa Antiok. ²³ Mgbe o rutere, hu ihe amara Chineke ruru n'etiti ha. O nuriri onu, mgbakwaa ha niile ume, gwa ha ka ha were obi ha niile nogide n'ime Onyenwe anyi. ²⁴ O bu ezigbo mmadu, onye juputara na Mmuọ Nso na okwukwe. O nwekwara okwukwe di ebube, n'ihu ya otutu mmadu chegharikwara bjakwute Onyenwe anyi.

²⁵ Emesia, o gara Antiok obodo Tasos icho Sol. ²⁶ Mgbe o choputara ya, o duuru ya bja n'Antiok. Ihe ha ka otu afo, ka ha na-ezuko n'ulo choochi na-akuziri otutu igwe mmadu ihe. O bu n'ime Antiok ka e buru uto kpo ndi na-eso uto ya ndi Kraist.

²⁷ N'oge ahụ, ndi amuma sitere na Jerusalem bjaruru Antiok. ²⁸ Otu onye n'ime ha a na-akpo Agabos biliri oto buo amuma site n'ike Mmuọ Nso banyere oke unwu gabjakwasiri uwa niile. Amuma a mezukwara n'oge Klodios na-achi. ²⁹ Ndi na-eso uto ya kwekoritara itukota na iziga onyinye di ihe ihe nye ndi kwere ekwe nọ na Judia. Onye obula nyekwara ihe dika o nwere ike. ³⁰ Ha mere nke a, ha zigara ndi okenye ihe ha tukotara, site n'aka Banabas na Sol.

12

Mkpagbu site n'aka Herod

¹ N'oge ahụ, eze Herod jidere ufọdụ ndị so na chọọchị buru n'obi ikpagbu ha. ² O jiri mma agha gbuo Jemis nwanne Jon. ³ Mgbe o chọputara na omume ya tọrọ ndị Juu uto, o gara n'ihu jidekwa Pita. Nke a mere n'oge mmemme Achicha Ekoghị eko. ⁴ Mgbe o jidere ya, o tinyere ya n'ulo mkporo ebe o mere ka ndị agha chee ya nche, ndị agha anọ n'otu oge, ndị agha anọ ozo n'oge nke ozo. Ebumnobi ya bu ikpọputa ya n'ihu oha mmadu kpee ya ikpe mgbe Mmemme Ngabiga gasiri.

⁵ Mgbe e debere Pita n'ulo mkporo, nzuko esepughị aka n'ikpe ekpere n'ihu ya nye Chineke.

Mmuo ozi agbaputa Pita

⁶ Ma n'abalị na-esota ubochi ahụ Herod ga-akpuputa ya, Pita nọ n'ura n'etiti ndị agha abuo, e jiri eriri igwe kee ya n'ukwu n'aka, ma ndi nche ozo nokwa n'onu uzo na-eche ya nche. ⁷ Na mberede mmuo ozi Onyenwe anyi bjara guzoro n'ebe ahụ, ihè nwukwara n'ime ulo mkporo ahụ. O kuturu Pita aka n'akuku si, "Ngwangwa, bilie otọ!" Eriri igwe ahụ dapuru n'aka ya.

⁸ Mmuo ozi ahụ sirị ya, "Yiri uwe gi na akpukpokwu gi." O mere otu ahụ, Mmuo ozi ahụ gwakwara ya, "Yirikwa akwa mgbokwasị gi soro m." ⁹ Pita sooro ya n'azu, o chere na o na-ahụ ohu, ma o mataghị na ihe mmuo ozi ahụ na-eme bu ezie. ¹⁰ Ha gafere ndi nche nke mbu na nke abuo rute n'onu uzo e si abanye n'ime obodo, nke bu onu uzo igwe. Onu uzo igwe ahụ meghekwa n'onwe ya, ha esite na ya gafee. Mgbe ha gara ije ruo ebe tere anya n'ama nke ozo, ngwangwa mmuo ozi ahụ hapuru ya.

¹¹ Mgbe ahụ kwa ka Pita ghotara ihe niile mere. O kwuru, "Ugbu a, amatala m n'ezie, na Onyenwe anyi ezitela mmuo ozi ya, ka o bja zoputa m site n'aka eze Herod na ihe niile ndi juu na-atu anya ya. Ugbu a o naputakwala m site n'ochicho ozo niile nke ndi juu."

¹² Mgbe o ghotara ihe merenu, o gwara n'ulo Meri nne Jon onye a na-akpokwa Mak, ebe otutu mmadu zokotarari na-ekpe ekpere. ¹³ Mgbe o kuru aka n'onu uzo ama, otu odibo nwanji aha ya bu Roda bjara ka o zaa ya. ¹⁴ Mgbe o nuru olu Pita, onu juru ya obi nke mere na o gbaara oso laghachi azu n'emeghegi uzo. O gara tisaa, "O bu Pita n'onu uzo!"

¹⁵ Ha sirị ya na o na-ekwu okwu dika onye uche ya na-ezughị oke. Mgbe o nogidesiri ike na-ekwu otu ihe ahụ, ha sirị, "O ghaghị i bu mmuo ozi ya."

¹⁶ Ma Pita nogidere na-aku aka n'uzo. Mgbe ha meghere uzo hu ya, o gbagwojuru ha anya. ¹⁷ O feere ha aka ka ha mechie onu. O kororo ha otu Onyenwe anyi si duputa ya site n'ulo mkporo. O gwara ha, "Meenu ka Jemis na umunna anyi niile mata ihe ndi a." O puru gawa ebe ozo.

¹⁸ N'isi ututu echi ya, oke ogbaaghara di n'etiti ndi agha, ebe ha na-eche ihe mere Pita. ¹⁹ Mgbe Herod chogharichara ya ma o chotaghị ya, o juru ndi nche ahụ ajuju di iche iche. N'ikpeazu o nyere iwu ka e gbuo ha.

Onwu Herod

Emesia o hapuru Judia gaa Sizaria nodu n'ebe ahụ. ²⁰ N'oge ahụ Herod na-eweso ndi Taja na Sajdon iwe, ha zipuru ndi ozi ha izute ya. Ha buru uzo mee ka ha na Blastos buru enyi, onye eze tukwasiri obi nke na-eleketakwa ime ulo ndina eze anya. Ha rioro ya ka udo diri, n'ihu na a na-esi n'obodo eze na-enwetara ha ihe oriri.

²¹ N'ubochi nzuko ahụ, Herod gbokwasiri uwe ndi eze ya nokwasị n'ocheeze ya. O weere oke olu di iche gwa nzuko ahụ niile okwu. ²² Igwe mmadu ahụ nọ na-eti mkpu, "Nke a abughị olu mmadu, o bu olu chi!" ²³ N'otu oge ahụ, mmuo ozi Onyenwe anyi tiri ya ihe otiti di egwu n'ihu na o nyeghi Chineke otuto ma otu. Ikpuru ripjara ya ahụ, nke mere ka o nwuo.

²⁴ Ma okwu Chineke gara n'ihu na-aba uba na-agbasakwa.

Nzipu Sol na Banabas

²⁵ Mgbe ha rucharara oru ha, Banabas na Sol si Jerusalem loghachi. Ha kporo Jon onye a na-akpokwa Mak n'ije ha.

13

¹ Ndi amuma na ndi nkuzi ufodu nokwa na nzuko di n'Antiok. Ufodu n'ime ha bu Banabas na Simion onye a na-akpo nwoke ojii, na Lusios onye Sirini, na Manaen (onye azulitekoru ya na eze Herod), na Sol. ² Mgbe ha no na-eke Onyenwe anyi ofufe nabukwa onu, Mmuo Nso sirị, "Kewaputaranu m Banabas na Sol, n'ihu oru ahụ nke m

kpọrọ ha.”³ Ya mere, mgbe ha busiri ọnyị kpekwa ekpere, ha bikwasiri ha aka n'isi zipu ha.

Obodo Saipros

⁴ Ebe Mmụọ Nsọ zipurū ha, ha gbadara Selusia, sitekwa ebe ahụ gbadaa Saipros.
⁵ Mgbe ha bjaruru Salamis, ha banyere n'ulo nzuko ndi Juu kwusaa okwu Chineke. Jón sokwa ha dika onye na-ejere ha ozi.

⁶ Mgbe ha gazuchara obodo niile ndi ahụ mmiri gbara gburugburu ruo Pafos, ha zutere otu onye mgbaasi, onye Juu bu onye amuma ugha a na-akpo Ba-Jisos. ⁷ Ya na otu onye ochichi obodo, aha ya bu Saios Polos no. O bu nwoke nwere oguguisi n'ebe o di ukwu, o kporo Banabas na Sol ka ha gwa ya okwu nke Chineke. ⁸ Ma onye mgbaasi ahụ, onye aha ya bukwa Elimas (n'ihu nke a bu aha ya ma asugharia ya) malitere igbochi ha site n'imeghari onyeisi ahụ anya ka o ghara inabata okwukwe ahụ. ⁹ Ma Sol, onye aha ya bukwa Pol, onye juputara na Mmụọ Nsọ, legidere ya anya ¹⁰ si, “Gi nwa ekwensu, juputara n'aghugho na n'ihe ojojo di iche iche. Gi onye iro nke ezi omume niile. O bu na i gaghị akwusi imeru uzo niile ziri ezi nke Onyenwe anyi? ¹¹ N'ihu ya lee, iwe nke Onyenwe anyi ga-adakwasị gi. I ga-ekpu isi nwa oge, i gaghị enwe ike hu ihe nke anyanwu.”

N'otu oge ahụ, o hukwaghị uzo ozo. O malitere na-ebighari aka, na-achokwa onye ga na-edughari ya. ¹² Mgbe onyeisi ahụ huru ihe mere, o kweere, n'ihu na o juru ya anya bu ozizi nke okwu Onyenwe anyi.

Pol n'obodo Antiok nke Pisia

¹³ Pol na ndi otu ya ji ugho mmiri site na Pafos garuo Pega nke di n'ala Pamfilia. N'ebe a ka Jon hapuru ha laghachi Jerusalem. ¹⁴ Site na Pega ha gara ruo Antiok obodo nke di na Pisia. N'ubochi izuikwe, ha banyere n'ulo nzuko ndi Juu nodu ala. ¹⁵ Mgbe a guputasi site n'akwukwo iwu na nke ndi amuma, ndisi ulo ekpere ahụ zigara ya ozi, si, “Umunna anyi, o buru na unu nwere okwu igbaume nye anyi, biko kwonu ya.”

¹⁶ Pol guzoro oto n'etiti ha feere ha aka ya, si, “Unu ndi Izrel na unu umunna m ndi mba ozo na-atu egwu Chineke. Geenụ m nti. ¹⁷ Chineke nke Izrel hoputara nna nna anyi ha mee ha mba di ukwu n'oge ha no n'obodo Ijpt. O ji ike aka ya duputa ha site n'ala ahụ. ¹⁸ O nagidere ha iri afọ anọ n'ime ozara. ¹⁹ O bibiri mba asaa di ukwu n'ime ala Kenan n'ihu ha, nyekwa ndi ya obodo a ka o buru nke ha. ²⁰ Nke a bu ihe di ka nari afọ anọ na iri afọ ise.

“Mgbe nke a gasiri, o nyere ha ndi ikpe di iche iche ruo oge Samuel onye amuma. ²¹ Mgbe ahụ ha rioro ka enye ha eze, Chineke nyekwara ha Sol, nwa Kish, onye si n'agburu Benjamin puta, onye chiru iri afọ anọ. ²² Mgbe o wepusiri ya, o mere Devid ka o buru eze ha. O gbara ama banyere ya si, ‘Achetala m Devid nwa Jesi, nwoke nke di ka ochicho obi m nke si di. O bukwa onye ga-eme ihe niile m chorọ ka o mee.’

²³ “Jisos onye si n'ezinaulo Devid puta ka Chineke wetaara Izrel Onye nzoputa ahụ bu Jisos, dika o kwere nkwa izite. ²⁴ Ma tupu obibia ya, Jon ekwusala nye ndi Izrel banyere baptizim nke ncheghari. ²⁵ N'oge Jon na-arusi oru ya, o na-asi, ‘Onye ka unu chere na m bu? Abukwaghị m onye ahụ. Mba! Abughị m ya. Ma otu onye ahụ na-abia n'azu m, onye m na-erughị itopu eriri akpukpokwu ya.’

²⁶ “Ya mere, umunna m, ndi si n'agburu Ebrahim na ndi niile na-atu egwu Chineke, ozi nke nzoputa a diri anyi niile. ²⁷ Ndi bi na Jerusalem na ndi na-achi ha amataghị ya, nke ha ji aghota okwu ndi amuma nke a na-aguputara ha kwa izu, bu n'ubochi izuikwe. Ma ha mere ka okwu ahụ mezuo, mgbe ha mara ya ikpe onwu. ²⁸ O bu ezie na ha achotaghị ihe kwesiri onwu n'aka ya. Ma ha rioro Paillet ka o nye ike ka e gbuo ya. ²⁹ Mgbe ha mezuru ihe niile e dere banyere ya, ha budatarara ya site n'elu obe, lie ya. ³⁰ Ma Chineke mere ka o si n'onwu bilie. ³¹ Ndi niile soro ya jegharị site na Galili ruo Jerusalem hukwara ya anya otutu ubochi. Ndi a bukwa ndi na-agba ama n'ihu ndi mmadu banyere ya.

³² “Anyi na-ezikwa unu ozioma a, nke nkwa ahụ Chineke kwere ndi nna nna anyi ha. ³³ O mezuola ha nye anyi bu umu ha, site na-ime ka Jisos site n'onwu bilie, dika e dere ya n'akwukwo Abụ oma,

“I bu okpara m,

taa aburula m nna gi.*

³⁴ Ma banyere ime ka o site n'onwu bilie, ka o ghara ilaghachi n'ire ure ozo. Nke a bu ihe o kwuru,

“Aga m emezuru gi nkwa nsọ ahụ niile m kwere Devid.†

* 13:33 13:33 Abụ 2:7 † 13:34 13:34 Ajị 55:3

³⁵ E dekwara ya n'ebe ọzọ n'abụ ọma,

"I gawkwaghị ahapụ anụ ahụ nke Onye gị dị nsọ ka ọ hụ ire ure."[‡]

³⁶ "Mgbe Devid ruzuru orụ Chineke choro ka ọ ruo n'ogbo ha, ọ nwuru, e likoọ ya na ndị nna nna ya ha o rekwara ure. ³⁷ Ma onye ahụ Chineke mere ka o site n'onywụ bilite erekwaghị ure.

³⁸ "Ya mere, ụmụnna m, achoro m ka o doo unu anya na mgbaghara mmehie dikwa n'ime nwoke a, bụ Jisọs, anyị na-ekwusa nye unu. ³⁹ A na-esite na ya guo onye obula kwere n'onye ezi omume o buladi site n'ihe ndi ahụ niile nke iwu Mosis na-apughị igu unu di ka ndi ezi omume. ⁴⁰ Lezienụ anya ka ihe niile ndi amuma kwuru ghara idakwasị unu.

⁴¹ "Lee, unu ndi na-akwa emo,

noronu na mgbagwoju anya ma lakwanu n'iyi.

N'ih i na agage m ime otu ihe n'ubochi unu

nke unu na-agaghị ekwe na o mere,

o buladi na mmadu koru unu maka ya.'S"

⁴² Mgbe Pọl na Banabas na-apu, ndi mmadu rioro ha ka ha biakwa n'izu uka ozo gwa ha okwu gbasara ihe ndi a. ⁴³ Mgbe a gbasara nzuko ahụ, otutu ndi Juu na ndi mba ozo na-atu egwu Chineke sooro Pọl na Banabas, ndi gwara ha okwu, riosiekwa ha ike ka ha nogide n'amara Chineke.

⁴⁴ N'ubochi izuike ozo ahụ, otutu ndi bi n'obodo ahụ putara inuru okwu Onyenwe anyi. ⁴⁵ Mgbe ndi Juu huru igwe mmadu ndi a, obi ha juputara n'ekworo, ha bidokwara ikwu okwu ojoo megide okwu niile Pọl na-ekwu.

⁴⁶ Ma Pọl na Banabas kwuru okwu na-asoghị anya si, "O di mkpa na anyi buuru uzo gwa unu okwu nke Chineke, ma ebe o bu na unu juru inabata ya, na-ehekwa na unu ekwesighi inweta ndu ebighi ebi, lee, anyi ga-agakwuru ndi mba ozo. ⁴⁷ N'ih i na nke a bu ihe Onyenwe anyi nyere anyi n'iwu,

"Emeela m ka unu buru ihe nye ndi mba ozo,

ka i nwee ike weruo nzoputa n'ebe niile uwa soturu.*"

⁴⁸ Mgbe ndi mba ozo nuru ihe ndi a, obi toro ha utu, ha sopukwara okwu nke Onyenwe anyi. Ya mere ndi niile a hoputara inweta ndu ebighi ebi bu ndi kwenyerenu.

⁴⁹ Ya mere okwu Onyenwe anyi gbasara ruo ebe niile n'obodo ahụ. ⁵⁰ Mgbe ahụ, ndi Juu kpaliri obi otutu umu nwanyi na-atu egwu Chineke ndi onodu ha di elu, na ndi ikom ndi nke ndu obodo ahụ. Ha kpasuru mkpagbu megide Pọl na Banabas si otu a, chupu ha site n'obodo ahụ. ⁵¹ Ha tichapuru aja di n'ukwu ha ka o buru ihe ido aka na nti mmegide ha. Ha hapuru obodo ahụ gaa Aikoniom. ⁵² Ma ndi na-eso uzo ya juputakwara n'onu na n'ike nke Mmuo Nso.

14

Pọl n'obodo Aikoniom

¹ N'obodo Aikoniom, Pọl na Banabas banyekwara n'ulo nzuko ndi Juu, kwuo okwu n'uzo puru iche nke mere n'otutu mmadu, ndi Juu na ndi mba ozo kwenyekwara. ² Ndi Juu, ndi na-anabataghị okwu ahụ, kpaliri ndi mba ozo mee ka mkpuruobi ha jo njo megide umunna. ³ Otu o di, ha nogidere n'ebe ahụ ogologo oge, na-ekwusakwa okwu nke Onyenwe anyi na-atughị egwu obula. Onye nke gosikwara na o bu okwu amara ya ka ha na-ekwu site n'inye ha ike iru oru iribama na oru ebube di iche iche. ⁴ Ma ndi obodo ahụ kewara abuo, ufodu n'ime ha dinyere ndi Juu. Ufodu dinyekwara ndi ozi. ⁵ Mgbe ndi mba ozo, na ndi Juu, ha na ndi ndu ha, gbara izu ime ha ihe ihere, tujukwa ha nkume. ⁶ Ndi ozi ahụ matara nzube ha site n'ebe ahụ gbapu oso gbaruo n'akuku Laikonia, gbaba n'ime obodo Lистра na Debi na obodo nta ndi ozo ndi di n'akuku ebe ahụ. ⁷ N'ebe ahụ, ha gara n'ihu na-ekwusakwa ozioma ahụ.

N'ime obodo Listra na Debi

⁸ N'obodo Listra, o nwere otu nwoke dara ngwuro site n'oge a muru ya. Nwoke a ejibeghi ukwu ya abuo gaa ije mgbe obula. ⁹ O gere nti mgbe Pọl na-ekwu okwu. Onye legidere ya anya hu na o nwere okwukwe nke a ga-eji mee ka a gwoo ya, ¹⁰ were oke olu si, "Guzoro n'ukwu gi abuo." Nwoke ahụ wuliri elu malite iga ije.

¹¹ Mgbe igwe mmadu ahụ huru ihe Pọl mere, ha tiri mkpu n'asusu Laikonia si, "Ndi a bu chi biakwutere anyi n'udidi mada." ¹² Banabas ka ha koru Zeus ma kpokwa Pọl Hamis n'ih i na o bu ya bu onye oka okwu.* ¹³ Onye nchaja Zeus, nke ulo arusi ya di

‡ 13:35 13:35 Abụ 16:10 § 13:41 13:41 Hab 1:5 * 13:47 13:47 Ajz 49:6 * 14:12 14:12 Ndi a bu aha chi ndi obodo a. Aha ha ozo bu Jupita na Mekuri.

nso n'ihu obodo, kpụtara oke ehi wetakwa okoko osisi dị iche iche. Ya na igwe mmadụ ahụ chọrọ ịchụ aja nye ha n'ọnụ ụzọ ama ha.

¹⁴ Mgbe ndị ozi ahụ, Banabas na Pọl nūrụ ihe ndị a, ha dọwara uwe ha, gbara ọsọ jekwuru igwe mmadụ ahụ na-eti mkpu, ¹⁵ na-asị, “Ndi ikom, gini ka unu na-achọ ime? Lee, anyị bụkwa mmadụ dị ka unu. O bụ ozioma ka anyị wetaara unu. Anyị chọrọ ka unu site n'ịsọpuru ihe ndị a na-abaghị uru, bjakwute Chineke dị ndụ. Onye kere eluigwe na ụwa, na oke osimiri na ihe niile dị n'ime ha. ¹⁶ N'oge gara aga, o hapuru mba niile ka ha na-eme ihe masiri ha. ¹⁷ N'agbanyeghi nke a o hapughi i debere onwe ya ihe ndi ga-agbara ya akaebe, site n'oru oma ya niile. Di ka inye unu mmiri ozuzo site n'eluigwe, na mkpuru nke ala n'oge ha. O na-enyekwa unu nri na-emekwa ka obi na-atọ unu uto.” ¹⁸ N'agbanyeghi okwu ndi a, o rara ha ahụ igbochi igwe mmadụ ahụ ịchuru ha aja.

¹⁹ Ma ndi Juu sitere n'Antiok na Aikoniom bjara kpalie obi igwe mmadụ ahụ. N'ihia ya, ha turu Pọl nkume, dokpuru ya puo n'obodo, chee na o nwuola. ²⁰ Ma mgbe ndi na-eso ụzọ bjara gbaa ya gburugburu, o bilitere, laghachikwa n'ime obodo ahụ. Ma n'echi ya, ya na Banabas sooro gaa Debi.

Pọl na Banabas alaghachi Antiok nke Siria

²¹ Ha zisasiri ozioma n'ime obodo ahụ, nke mere ka otutu mmadụ buru ndi na-eso ụzọ ya. Ha loghachiri n'obodo Listra site ya gaa Aikoniom na Antiok. ²² N'ebe ahụ ha gbara ndi na-eso ụzọ ume kasjekwa ha obi si ha jidesie okwukwe ahụ ike. Ha siri, “Anyi ga-agabiga otutu mkpagbu di iche iche tupu anyi abaa n'alaeze Chineke.” ²³ Mgbe ha hoputachara ndi okenye n'ime nzuko niile. Ha sitere n'obubu onu na ekpere tinye ha n'aka Onyenwe anyi, bu onye ha kwenyere na ya. ²⁴ Ha sitere n'akuku Pisidia garuo Pamfilia. ²⁵ Mgbe ha zisachara ozioma n'obodo Pega, ha gbadara gaa Atalia.

²⁶ Site n'ebe ahụ, ha sooro ugbo mmiri jeruo Antiok bu ebe a no nyefee ha n'amara Chineke n'ihia oru ndi a ha ruzuru. ²⁷ Mgbe ha bjaruru, ha kpokotara nzuko kwara ha ihe niile Chineke sitere n'aka ha mee, na otu o siri meghe onu uzo nke okwukwe nye ndi mba ozọ. ²⁸ Ha na ndi na-eso ụzọ ngidere n'ebe ahụ ruo oge di anya.

15

Nzuko di mkpa na Jerusalem

¹ Ufodu ndi ikom sitere Judia bja malitere izi umunna ozi, “O buru na e bighi unu ugwu dika Mosis nyere n'iwu, a pughi izoputa unu.” ² Ha na Pọl na Banabas ruritara uka nke ukwu. N'ihia nke a, ha kpebiri ka Pọl na Banabas, na ufodu ndiisi ndi ozọ soro gaa Jerusalem hu ndi ozi na ndi okenye nke nzuko maka okwu a. ³ Nzuko ahụ zipuru ha n'uzo ha, mgbe ha sitere Fonia na Sameria na-agafe, ha koru otu ndi mba ozọ siri chegharja. Nke a wetara ndi niile kwere ekwe oke onu di ukwu. ⁴ Mgbe ha bjaruru Jerusalem, nzuko, ndi ozi na ndi okenye nabatara ha, ha kokwara ha ihe niile Chineke sitere n'aka ha mee.

⁵ Ma ufodu ndi kwere ekwe si n'otu ndi Farisii biliri na-ekwu si, “Na o di mkpa ka e bie ha ugwu ma gwakwa ha ka ha dobe iwu Mosis.”

⁶ Mgbe ahụ, ndi ozi na ndi okenye zokotara itule okwu a. ⁷ Mgbe ha no tulegide okwu ahụ ruo oge di anya, Pita guzoro oto si ha, “Umunna m, unu niile maara na site na mbu Chineke hoputara m site n'etiti unu, ka m zisaa ozioma ahụ nye ndi mba ozọ ka ha nuru, ma kwerekwa. ⁸ Chineke a, onye maara obi mmadu niile gbaara ha akaebe site n'inye ha onyinye Mmugo Nso dika anyi si nata ya na mbu. ⁹ O gosighi na o nwere ihe di iche n'etiti anyi na ha. N'ihia na o mere ka obi ha di ocha site n'okwukwe. ¹⁰ Ugbu a, gini mere unu ji anwa Chineke onwunwa site na-itinye n'olu ndi na-eso ụzọ ya ibu aru nke anyi maobu nna nna anyi ha na-enweghi ike idokpu? ¹¹ Mba, anyi kwenyere na o bu site n'amara nke Onyenwe anyi Jisus ka a ga-eji zoputa anyi, dika a ga-esi zoputakwa ha.”

¹² Mmadu niile noduru nwayoo, ha bidoro ige nti n'akuko Banabas na Pọl na-akoro ha banyere ihe iribama niile na oru ebube niile Chineke jiri ha ruo n'etiti ndi mba ozọ. ¹³ Mgbe ha kwusiri okwu ndi a, Jemis siri, “Umunna m geenu nti. ¹⁴ Saimon akoolara anyi otu Chineke si buru uzo lekota ndi mba ozọ site na isite n'etiti ha hoputara onwe ya ndi ga-ekwere na aha ya. ¹⁵ Nke a na okwu ndi amuma dakotara, dika e dere ya,

¹⁶ “Mgbe nke a gasiri, aga m aloghachi,
aga m ewughachikwa ulo ikwu Devid nke dara ada.

Ebe ya niile dakposiri adakposi ka m ga-ewugharikwa,

aga m emekwa ka o guzozie,

¹⁷ ka ndi foduru n'etiti mmadu nwe ike choo Onyenwe anyi,

o buladi ndi mba ozo niile ndi a kpokwasiri aha m,
ka Onyenwe anyi kwuru, onye na-emekwa ihe ndi a.*

¹⁸ Nke a amaara site na mgbe ochie.

¹⁹ "N'ih i nke a, mkpebi ikpe m bu nke a, ka anyi ghara isogbu ndi mba ozo loghachikwutere Chineke, ²⁰ kama o kwesiri ka anyi degara ha akwukwo gwa ha si ha hapu iri nri obula e ji churo arusi aja. Ka ha wezugakwa onwe ha site na mmehie ikwa iko, ya na iri anu a nyagburu anyagbu, maobu obara. ²¹ Site na mbu, Mosis nwere ndi na-ekwusa iwu n'obodo niile. A na-agukwa ya n'ulo nzuko n'ubochi izuike niile."

Akwukwo e degaara ndi mba ozo

²² Mgbe ahụ, ndi ozi na ndi okenye, ha na nzuko niile, kpebiri ka a hoputa ndi ikom a ga-eziga Antiok ha na Pol na Banabas. Ha hoputara Judas onye a na-akpokwa Basabas, na Saïlas, ndi ndu so n'etiti umunna. ²³ Ha nyekwara ha n'akwukwo ozi di otu a,

Akwukwo a sitere n'aka ndi ozi, na ndi okenye ndi bu umunna unu.

A na-edetara ya unu ndi sitere na mba ozo kwere bu ndi no n'Antiok, Siria na Silisia. Ekele.

²⁴ E mere ka anyi mata na ufodu ndi otu anyi ebuterela unu nsogbu na ogbaaghara, mee ka obi loo unu mmiri, na-emebi mkpurubi unu. Ma n'ezie, ha anataghi ike n'aka anyi ime nke a. ²⁵ N'ih i nke a, anyi zukoro, sitekwa n'otu obi kpebie ihoputa ufodu ndi ikom na izitere unu ha, ha na ndi anyi huru n'anya, bu Pol na Banabas, ²⁶ ndi ikom werela ndu ha tnye n'aha Onyenwe anyi Jisos Kraïst. ²⁷ Ya mere, anyi na-ezite Judas na Saïlas ndi ga-akowara unu n'ihu n'ihu, ihe anyi dere n'akwukwo a. ²⁸ N'ih i na o bu ihe ziri ezi n'anya Mmuo Nso na n'anya anyi kwa, na o kwesighi ka anyi bokwasu unu ibu aru karja ihe ndi a di mkpa. ²⁹ Ma o kwesiri ka unu hapu iri ihe obula e jiri chuo aja nye arusi, ya na iri anu obula a nyagburu anyagbu, maobu obara. Kewapukwanu onwe unu site n'ikwa iko. O buru na unu eme ihe ndi a, unu mere nke oma.

Nnonu nke oma.

³⁰ Ya mere, e zipuru ha, ha jeruokwa Antiok. Mgbe ha kpokoro nzuko ahụ, ha nyere ha akwukwo ozi ahụ. ³¹ Mgbe ndi otu ogbako ahụ gusiri ya, ha nuriri onu nke ukwu n'ih i agbamume ha natara. ³² Judas na Saïlas, ndi ha onwe ha bu ndi amuma, kwuru otutu okwu, iji gbaa ha ume na ime ka okwukwe ndi kwere ekwe guzosie ike. ³³ Mgbe ha nonyesiri ha nwa oge nta, ndi kwere ekwe ji ngozi nke udo zilaga ha ka ha laghachikwuru ndi zitere ha. ³⁴ Ma o masiri Saïlas inotukwu n'ebe ahụ. ³⁵ Pol na Banabas nogidere n'Antiok, ebe ha na ndi ozo kuziri ihe ma kwusakwa okwu Onyenwe anyi.

Nkewa nke di n'etiti Pol na Banabas

³⁶ Mgbe ubochi ole na ole gasiri, Pol gwara Banabas, "Ka anyi gaghachi n'obodo niile anyi kwusara okwu Onyenwe anyi n'otu n'otu, mata ka ndi kwere ekwe si agbali n'ebe ahụ." ³⁷ Banabas choro ka ha na Jon onye a na-akpo Mak soro gaa. ³⁸ Ma Pol echeghi na o ziri ezi iduru ya n'ih i na o hapuru ha na Pamfilia. O sokwaghi ha jezu ozi ha. ³⁹ Iru uka daputara n'etiti ha siri ike nke mere na ha kewara. Banabas kporo Jon Mak banye n'ugbo gawa Saipros. ⁴⁰ Ma Pol horo Saïlas, kporo ya gawa njem, mgbe umunna kpesiri ha ekpere raara ha nye n'amara Onyenwe anyi. ⁴¹ O jehariri n'ime obodo Siria na Silisia na-agba nzuko no n'ebe ahụ ume.

16

Timoti esonyere Pol na Saïlas

¹ Pol bjaruru Debi na Listra, ebe otu onye na-eso uzo Jisos a na-akpo Timoti bi. Nne ya bu onye juu burukwa onye kwere ekwe, ma nna ya bu onye Griik. ² Umunna ndi bi na Listra na Aikoniom gbara ezi ama banyere ya. ³ Pol choro ka Timoti soro ya n'ije ya. Ma n'ih i ndi juu bi n'akuku ebe ahụ, o biri ya ugu n'ih i na mmadu niile maara na nna ya bu onye Griik. ⁴ Dika ha na-eme njem site n'obodo ruo n'obodo, ha na-akowara ha ihe banyere mkpebi ndi ozi na ndi okenye kpebiri na Jerusalem ka ha nwe ike idebe ha. ⁵ Ihe ndi a niile mere ka nzuko sie ike n'okwukwe ma baakwa uba n'onuogugu kwa ubochi.

Pol ahụ ohu banyere nwoke Masidonia

⁶ Ha gara mpaghara Frigia na Galeshia. Ma Mmuo Nso ekweghi ka ha kwusaa oziooma n'akuku Eshia n'oge ahụ. ⁷ Mgbe ha ruru n'akuku obodo Misia, ha chere ihu ibanye n'akuku obodo Bitinia. Ma Mmuo Nso nke Jisos akwagideghi ka ha gaa. ⁸ Ka ha si

* 15:17 15:17 Ems 9:11,12 † 15:34 15:34 Ufodu akwukwo adighi edebanye ihe banyere Saïlas n'amaokwu a.

n'akụkụ Misia gafee, ha batara Troas. ⁹ N'abalị ahụ, Pọl hụrụ ọhụ ebe ọ hụrụ otu nwoke onye Masidonia ka o guzo na-arịọ ya sị, "Bia na Masidonia nyere anyị aka." ¹⁰ Mgbe ọ hụchara nke a, anyị jikeere ngwangwa iga Masidonia ebe anyị mara na Chineke akpọla anyị ịgbasara ha ozioma.

Lidia aghọo onye kwere ekwe

¹¹ Anyị banyere ụgbọ mmiri na Troas sị ya gafee Samotres. N'echi ya, anyị bjaruru Niapolis. ¹² Site n'ebe ahụ anyị jeruru Filipai nke bụ isi obodo dị n'akụkụ mpaghara Masidonia burụkwa otu akụkụ n'ebe ndị Rom na-achị. Anyị nọdurụ n'ime obodo a otutu ụbọchi.

¹³ N'ụbọchi izuike, anyị sitere n'obodo ahụ gaa n'akụkụ osimiri ebe anyị chọputara na ụlọ ekpere dị. N'ebe a ka anyị nọ gwa ụmụ nwanyi ndị gbakorọnu okwu. ¹⁴ Aha otu n'ime ndi inyom nuru okwu anyi bu Lidia, onye obodo Tiatira, onye na-azụ ahia akwa e sijiri odo odo. Ọ bukwa nwanyi na-asopuru Chineke. Onyenwe anyi meghere obi ya, ige nti n'ihe Pọl na-ekwu. ¹⁵ Ka e mesiri ya na ezinaulo ya baptizim, ọ rioro anyi na-asị, "Ọ buru n'ezie na unu gurụ m dika onye kwesiri ntukwasị obi nye Onyenwe anyi, batanu n'ulo m noro." Mgbe ọ kwagidesiri anyi ike, anyi sooro ya.

Pọl na Saïlas n'ulo mkporo

¹⁶ Otu ụbọchi, mgbe anyi na-aga n'ulo ekpere, anyi zutere otu nwaagboghọ bu ohu, onye nwere mmuđ ịgba afa. Ọ na-ewetara ndi nwe ya ezigbo ego site n'igba afa. ¹⁷ Ma o sogidere anyi na Pọl ebe obula anyi na-aga, na-eti mkpu na-asị, "Ndi a bu ndi ohu Chineke Onye kachasi ihe niile elu. Ha bilara ikwuputara unu ihe banyere uzọ nzoputa." ¹⁸ O mere nke a otutu ụbọchi. Ma site n'oke iwe, Pọl baara mmuđ ojuo ahụ bi n'ime ya mba sị, "Eji m aha Jisọs Kraịst na-enye gi iwu sị gi site n'ime ya puta!" Otu mgbe ahụ o siri n'ime ya puta.

¹⁹ Mgbe ndi nwe ya huru n'olileanya ha jiri inweta ego akwusila, ha jidere Pọl na Saïlas dokpuru ha jekwuru ndiisi obodo n'oma ahia. ²⁰ Mgbe ha dutara ha n'ihu ndi na-ekpe ikpe ha siri, "Ndi ikom a bu ndi Juu ma ha etinyela ogbaaghara n'obodo anyi, ²¹ site n'ikuzi omenaala megidere iwu anyi, nke anyi bu ndi Rom na-enweghi ike inabata maobu mee."

²² Igwe mmadu sonyere imegide ha. Ndi ikpe nyere iwu ka a dowaa uwe,* pjakwa ha ihe. ²³ Mgbe ha pjachara ha ihe nke oma, a tonyere ha n'ime ulo mkporo, nyekwa onye nche iwu ka o chee ha nke oma. ²⁴ N'ih i nke a, o tinyere ha n'ime ime ulo mkporo, ebe o jiri otosi kegide ha n'ukwu.

²⁵ N'etiti abali, mgbe Pọl na Saïlas na-ekpe ekpere na-abukwa abụ ito Chineke, ndi niile nọ n'ulo mkporo ahụ na-ege ha nti. ²⁶ Na mberede, oke ala oma jijiji bidooro, nke mere ka ntoala ulo mkporo ahụ maa jijiji. Ngwangwa, onu uzo ya niile meghere, udo igwe niile e jiri kee ndi mkporo topukwara. ²⁷ Mgbe onyeisi nche ulo mkporo tetara n'ura ma hu na onu uzo niile ghere oge. N'ih i ya, o chere na ndi mkporo niile agbapula. Ya mere, ọ miputara mma agha ya choo igbu onwe ya. ²⁸ Ma Pọl tiri mkpu n'oke olu, sị, "Emerula onwe gi ahụ. Anyi niile nọ n'ebe a!"

²⁹ Onyeisi nche ahụ kpọrọ ka eweta oku, ọ gbabara n'ime, daa n'ukwu Pọl na Saïlas na-ama jijiji. ³⁰ O kpọtara ha n'ez i sị, "Ndi nwe m, ginị ka m ga-eme ka a zoputa m?"

³¹ Ha siri, "Kwere n'Onyenwe anyi Jisọs, a ga-azoputa gi na ezinaulo gi niile." ³² Mgbe ahụ, ha gwara ya na ndi niile nọ n'ezinaulo ya okwu nke Onyenwe anyi. ³³ N'otu elekere ahụ, n'abalị ahụ, ọ sachara onya ha. N'atufughi oge, ha mere ya na ezinaulo ya baptizim. ³⁴ O kpobataraha n'ulo ya, nye ha ihe oriri. Ya onwe ya na ezinaulo ya nuriri onu n'ih i na o kwereela na Chineke.

³⁵ N'echi ya, ndi ikpe ahụ zitere ndi uweojii sị, "Hapunu umu nwoke ahụ ka ha laa." ³⁶ Onyeisi ulo mkporo ahụ gwara Pọl, sị, "na ndi ikpe zitere ozi sị ha laa. Ugbu a putanu. Unu laanu n'udo."

³⁷ Ma Pọl siri ha, "Ha tiri anyi ihe n'ihu mmadu niile na-ebughi uzo kpee anyi ikpe. Emesia ha tinyere anyi n'ulo mkporo. Anyi bu diala n'obodo Rom! Olee otu ha ga-esi zipu anyi na nzuzo. O kwesiri ka ha bia n'onwe ha kpopta anyi."

³⁸ Ndi uweojii ahụ gara gwa ndi ikpe ahụ ihe ha kwuru. Mgbe ha nuru na ha bu diala na Rom, ha turu egwu nke ukwu. ³⁹ Ha biakwutere ha riosie ha aririo ike. Ha kpoptakwara ha, riu ha ka ha hapu obodo ahụ. ⁴⁰ Mgbe ha sitere n'ulo mkporo puta, ha gara n'ulo Lidia. N'ebe ahụ ka ha zutere umunna, gwa ha okwu mgbamume, emesia ha si n'obodo ahụ puo.

* 16:22 16:22 Ya bu gbaa ha oto

17

Pọl n'obodo Tesalonaika

¹ Mgbe ha gafechara obodo Amfipolis na Apolonia, ha bjaruru obodo Tesalonaika, ebe ụlọ nzuko ndị Juu dī. ² Pọl bawuuru ha, dika o na-eme oge niile. O nonyere ha izu ụka atọ, ya na ha na-atughari uche n'Akwukwo Nso, ³ na-akowara ha na-edokwa ha anya na o dī mkpa na Kraist ga-ahụ ahụhụ, ma sitekwa n'ọnwu bilie. O sirī, "Jisos a, nke m na-ekwusara unu bụ Kraist ahụ." ⁴ Ufodu n'ime ndi Juu ahụ ka e mere ka ha kwere ma sonyere Pọl na Saillas, otu aka ahụ, igwe mmadu ndi na-atu egwu Chineke n'etiti ndi Griik na umu nwanji ufodu a maara aha ha.

⁵ Ma ndi Juu juputara n'ekworo, n'ihī ya, ha kpaliri obi ufodu mmadu efu n'etiti ha n'oma ahia. Ndi a malitekwa ogbaaghara n'uzo di iche n'ime obodo. Ha tikasiri ulo Jesin, n'ihī na ha chorọ idoputa ha nyefee ha n'aka oha mmadu. ⁶ Ma mgbe ha nachotaghī ha n'ebe ahū, ha doputara Jesin na umunna anyi ufodu, duru ha jekwuru ndi ikpe nke obodo ahū, na-eti mkpu, "Ndi a kpuru uwa ihu n'ala abiala inye obodo ukwu anyi nsogbu. ⁷ Ma Jesin nabatara ha n'ulo ya. Ha na-emebi iwu Siza n'ihī na ha na-asikwa na o di eze ozo di nke a na-akpo Jisos." ⁸ Okwu di otu a wetara obi ilo mmiri n'etiti ndi ikpe na mmadu niile. ⁹ Ha hapuru Jesin na ndi ozo, naani mgbe ndi akaebe bjarra kwuo ugwo e jiri gbaputa ha.

Pọl n'obodo Beria

¹⁰ Ma n'abalī ahū, ndi kwere ekwe mere ngwangwa zipu Pọl na Saillas ka ha gaa obodo Beria. Ma mgbe ha ruru n'ebe ahū, ha banyere n'ulo nzuko ndi Juu. ¹¹ Ma ndi bi na Beria jiri obi ghete oghe nabata okwu a karīa ndi bi na Tesalonaika. N'ihī na ha ji inu oku n'obi nara okwu ahū, na-enyocha Akwukwo Nso kwa ubochi, ka ha mara ma ihe ha na-ekwu o bu ezikwu. Ha mere nke a ubochi niile. ¹² Uchutu n'ime ha kweere, ufodu umu nwanji na umu nwoke ndi Griik a maara aha ha chegharikwara.

¹³ Ma mgbe ndi Juu bi na Tesalonaika nuru na Pọl na-ekwusa ozioma Chineke na obodo Beria, ufodu ha gara n'ebe ahū na-akpali igwe ndi mmadu n'ihī iwebata ogbaaghara. ¹⁴ Ndi kwere ekwe mere ngwangwa zipu Pọl ka o gaa n'akuku oke osimiri di n'ebe ahū. Ma ha hapuru Saillas na Timoti ka ha na ha nodu. ¹⁵ Ma ndi dupuru Pọl sooro ya ruo obodo Atens. Ha lawara, hapuru Saillas na Timoti ozi ka ha bjakwute ya na-atufughi oge.

Pọl n'obodo Atens

¹⁶ Mgbe Pọl no na-echere ha n'Atens, o wutere mmuo ya nke ukwu n'ihī arusi niile o huru, nke juputara n'obodo ahū. ¹⁷ N'ihī nke a, ya na ndi Juu na ndi na-atu egwu Chineke, na-anogide n'ulo nzuko na-arurita uka. Kwa ubochi, o na-apukwa n'oma ahia na-agwa ndi niile o zutere okwu. ¹⁸ Ya na ufodu ndi Epikuri* na ndi Stoik† bu ndi okachamara na-arurita uka. Ndi ufodu na-asi, "gini ka onye ekwurekwu a ga-ekwu?" Ndi ozo sirī, "o dika onye na-ekwusa umu mmuo‡ ndi ala ozo." Ha kwuru nke a n'ihī na o na-ekwusa ozioma banyere Jisos na mbilite n'onwu ya. ¹⁹ Ha kpobatarā ya n'ebe ha zuko, ebe a na-akpo Areopagos,§ ebe ha no si ya, "Anyi enwere ike imata ihe banyere ozizi oheru gi a? ²⁰ I na-ekwu ihe ndi na-agbagwoju anyi anya. Anyi chorọ imata ihe ndi a nke oma." ²¹ (Ndi Atens niile na ndi ala ozo bi n'obodo ahū, enweghi ohere ime ihe obula, o gwuchaala oru ikwu na inu banyere ihe di oheru.)

²² Mgbe ahū Pọl guzoro na nzuko Areopagos si, "Unu ndi Atens, ahula m na o na-anu unu oku n'obi isopuru mmuo nke unu na-efe ofufe. ²³ N'ihī na mgbe m na-eghari n'obodo unu, ahuru m ulo chi di iche iche, ahuru m otu ebe ichu aja nke e dekwasi n'elu ya:

Ihe e nyere chi nke amaghi ama.

Ya mere, ihe ahū unu na-efe ofufe n'amaghi ama nke a ka m na-ekwusara unu.

²⁴ "Chineke onye kere uwa na ihe niile di n'ime ya. Ebe o bu onye nwe eluigwe na uwa, o dighi ebikwa n'ulonso e jiri aka wuo. ²⁵ Otu aka ahū, o dighi anara ije ozi site n'aka mmadu, dika a ga-asi na o nwere ihe koru ya. Ya onwe ya na-enye ndu na ume na ihe niile. O na-egbokwa mkpa niile. ²⁶ O sitere n'aka otu onye, bu mmadu mbu ahū, kee agburu niile nke mmadu n'otu n'otu, ka ha biri n'elu uwa dum. O jiri aka ya kewachaa oge ogbo obula ga-anu na oke niile nke ebe obibi ha. ²⁷ Ma nzube ya banyere ihe niile bu ka onye obula chosie Chineke ike. Eleghī anya, mmadu nwere ike lezie uzo ya anya,

* 17:18 17:18 Otu ndi kwenyere na ndu bu maka naani oriri na onu. † 17:18 17:18 Otu ndi na-ekwenyeghi na ndu bu naani oriri na onu. ‡ 17:18 17:18 Ha chere na o bu chi nke ndi ala ozo, ha amaghi na o bu Chi onye kere ihe niile ka o na-ekwu banyere ya. § 17:19 17:19 Maqbu, Ugwu Maas

si otu a chọta ya. O nọkwaghị mmadụ obụla n'ebe dị anya. ²⁸ 'N'ihị n'ime ya ka anyị na-ebi, anyị na-ejegharikwa n'ime ya na-adikwa ndụ.' Dịka ụfọdụ n'ime unu ndị ode abụ na-ekwu sị, 'Anyị onwe anyị bụ ụmụ ya.'

²⁹ "Ebe anyị bụ ndị Chineke mụrụ, o kwesighi ka anyị na-eche na ihe akporo Chineke yiri ọlaocha maobụ ọlaedo, maobụ nkume, ihe apiri apị site na nka na ihe dị n'obi mmadụ. ³⁰ Ma Chineke lefuru enweghị nghoṭa nke mmadụ anya banyere ihe ndị a niile n'oge gara aga. Ma ugbu a, o choro ka mmadụ niile chegharịa. ³¹ N'ihị na o debela otu ubochi mgbe o ga-ekpe ụwa niile ikpe n'uzo ezi omume, site n'aka otu nwoke o hoputara. O mekwara ka nke a guzosie ike, mgbe o mere ka onye ahụ si n'onwụ bilie."

³² Mgbe ha nuru ihe banyere mbilite n'onwụ nke ndi nwuru anwu, ha chirị ya ochi. Ma ụfọdụ n'ime ha siri, "N'oge ozo anyi ga-achọ inu okwu ndi a." ³³ N'oge a, Pol hapuru ha. ³⁴ Mmadu ole na ole sooro ya, burukwa ndi kwere ekwe. Otu onye n'ime ha bu Dionisiyos onye Areopagos. Onye ozo bu nwanyi a na-akpo Damaris na ndi ozokwa.

18

Pol n'obodo Korint

¹ Ka nke a mechara, Pol hapuru Athens gaa Korint. ² N'ebe ahụ o zutere otu onye Juu a muru n'obodo Pontos, onye a na-akpo Akwila. Ya na nwunye ya Prisila sitere Itali Klodios nyere iwu ka a chupu ndi Juu site n'obodo Rom. Pol gara hu ha, ³ n'ihị na ha na-arụ otu oru, o binyere ha, sokwara ha ruko oru n'ihị na ha bu ndi na-akpa akwa e ji ama ulo ikwu. ⁴ Ubochi izuike niile, o na-arụ uka n'ulo nzuko ha na-agbali ime ka ndi Juu na ndi Griik kwere.

⁵ Mgbe Saillas na Timoti sitere na Masidonia bu, Pol tinwere oge ya niile ikwusa okwu na ikowara ndi Juu na Jisos bu Kraist ahụ. ⁶ Mgbe obula ha megidere ya ma kparia ya, o na-efecha uwe ya, si ha, "Obara unu di unu n'isi, aka m di ocha. Malite ugbu a, aga m agakwuru ndi mba ozo."

⁷ O siri n'ebe ahụ puo, gaa n'ulo otu nwoke a na-akpo Taitos Jostus, onye na-asopuru na-efekwa Chineke ofufe. Ulo ya di nso n'ulo nzuko ndi Juu. ⁸ Krispos onyeisi n'ulo nzuko ahụ na ezinaulo ya niile kweere n'Onyenwe anyi. Otutu ndi ozo bi na Korint nuru okwu ahụ, kwere, e mee ha baptizim.

⁹ Onyenwe anyi gwara Pol n'ohu n'otu abali si, "**Atula egwu, kwusie okwu ike, emechikwala onu gi.** ¹⁰ **N'ihị na anonyeere m gi. O dikwaghị onye obula puru imeru gi ahụ. Enkwara m otutu mmadụ n'ime obodo a.**" ¹¹ O nngidere ebe ahụ otu afo na okara. O na-ekwara ndi mmadụ okwu Chineke.

¹² Mgbe Galio malitere ichi achị n'obodo Akaja, ndi Juu bidoro omume ojoo megide Pol. N'ikpeazu, ha duputara ya, gaa n'uloikpe. ¹³ Ha siri, "Nwoke a na-amanye ndi mmadu ka ha na-ekpere Chineke n'uzo megidere iwu."

¹⁴ Ma mgbe Pol choro ikwu okwu, Galio siri ndi Juu ahụ, "Agaara m enwe ndidi gee unu nti ma o buru na okwu a gbasara mmejo mmadu mejoro ibe ya, maobu aru mmadu mere megide obodo. ¹⁵ Ma ebe unu na-ekwu ihe banyere okwu na aha di ichi ichi nakwa iwu unu, gaanu dozie ya n'onwe unu. Agahi m abu onye ikpe okwu ihe ndi di otu a."

¹⁶ O sitere n'ime ulo ikpe ya chupu ha. ¹⁷ Ha jidere Sostenis, onye bu onyeisi ulo nzuko ahụ tie ya ihe nke ukwu n'onu uzo ulo ikpe ahụ. Ma Galio emeghi dika o maara ihe na-eme n'ebe ahụ.

Prisila, Akwila na Apolos

¹⁸ Mgbe o nosiri n'ebe ahụ otutu ubochi, Pol siri ndi kwere ekwe no n'ebe ahụ ka ha nodunu nke oma, ma si n'ebe ahụ banye n'ugbo mmiri ruo Siria. Prisila na Akwila sokwara ya gaa. N'obodo a na-akpo Senkria, o kpuchara agiri isi ya, n'ihị nkwa o kwere. ¹⁹ Mgbe ha rutere Efesos, o hapuru ha n'ebe ahụ, ma o bu uzo banye n'ulo nzuko ebe ya na ndi Juu nwere mkparita uka. ²⁰ Ma mgbe ha rjoro ya ka o nonyetukwuoro ha ogologo oge, o kweghi. ²¹ Mgbe o na-ahapu, o siri ha, "O buru na Chineke kwe, aga m aloghachikwute unu ozo." Emesia o banyere n'ugbo hapu Efesos. ²² Mgbe o kwusiri na Sizaria, o gara leta chochi di n'ebe ahụ kelee ha. Emesia, o gara n'ihu ruo Antiok.

²³ Mgbe o nosiri nwa oge nta n'ebe ahụ, o sitere n'ebe ahụ puo jegharia n'akuku obodo Galeshia na Frigia na-agba ndi na-eso uzo ahụ ume.

Obibia Apolos n'obodo Efesos na Korint

²⁴ Ma otu nwoke onye Juu, aha ya bu Apolos, onye Alegzandria bjara na Efesos. O bu onye oka okwu, burukwa onye maara ihe edere n'Akwukwo Nso nke oma. ²⁵ Nwoke a natara ozizi banyere uzo Onyenwe anyi. O sitekwara n'inu oku nke obi kuzie nnoo ihe ziri ezi banyere Jisos. Ma ihe o maara bu naani ihe gbasara baptizim jon mere. ²⁶ Ma o

noğidesiri ike na-ekwuwa okwu n'ulo nzuko. Mgbe Prisila na Akwila nuru okwu ya, ha jekwuru ya, duru ya gaa n'ulo, were nwayo kowaara ya ihe niile banyere uzo Chineke.

²⁷ Mgbe o zubere iga obodo Akaja, ndi umunna gbara ya ume. Ha degaara ndi na-eso uzo Onyenwe anyi no n'ebe ahụ akwukwo ka ha nabata ya. Mgbe o bjaruru, Onyenwe anyi sitere n'aka ya mee ka amara ya baa uba n'ebe ndi kwere ekwe no. ²⁸ N'ihu na n'ihu ndi mmadu niile, o guzoro kwuo okwu megide ozizi ojwo na iru uka niile nke ndi Juu. O gosiri ha site n'akwukwo nsọ na Jisọs bu Kraist ahụ.

19

Pọl n'obodo Efesọs

¹ Mgbe Apolos no na Korint, Pọl sitere uzo nke n'ime elu ala bjarute Efesọs. N'ebe ahụ, o huru ufodu ndi na-eso uzo ahụ, ² si ha, "Unu natakwarara Mmuo Nso mgbe unu kweere?"

Ha siri ya, "Mba, anyi anubeghi na o nwere ihe dika Mmuo Nso."

³ Ya mere, o siri, "Gini ka unu kwenyere n'ime ya mgbe e mere unu baptizim?"

Ha siri, "Baptizim nke Jon."

⁴ Mgbe ahụ, Pọl siri, "Baptizim Jon bu nke gbasara ncheghari site na mmehie, na-agwa ndi mmadu ka ha kwere n'onye ahụ na-eso ya na-abia, nke bu, ikwere n'ime Jisọs." ⁵ Mgbe ha nuru nke a, e mere ha baptizim n'aha Onyenwe anyi Jisọs. ⁶ Mgbe Pọl bikwasiri ha aka ya abuo n'isi, ha natara Mmuo Nso. Ha kwukwara okwu n'asusu di iche iche, bukwaa amuma. ⁷ Ha niile ruru ndi ikom iri na abuo.

⁸ O banyere n'ulo nzuko ahụ ma were nkwuwa okwu, na iru uka n'ebe o doro anya gwasi ha okwu ike banyere alaeze Chineke. O bu onwa ato ka o were ya ime nke a. ⁹ Ma ufodu n'ime ha mechiri obi ha; ha juru ikwenye, kama ha kwuru okwu ojoo megide Uzo ahụ n'ihu ogbakọ ahụ niile. Ya mere, o sitere n'ebe ha no puo, kporokwa ndi na-eso uzo ahụ, ha na-akparita uka kwa ubochi n'ulo ogbakọ* Tiranos. ¹⁰ Ihe ndi a gakwara n'ihu afọ abuo. Ndi niile bi na Eshia nukwara ozioma Onyenwe anyi. Otutu n'ime ha bu ndi Juu, ma ndi ozo bu ndi Griik.

Umu Skiva

¹¹ Chineke sitere n'aka Pọl ruo otutu oru ebube puru iche. ¹² Nke bu na-ewere ufodu n'ime akisi maobu ichafo na akwa mgbochi nke meturu ya n'ahu na-atukwasị n'ahu ndi oria, ahụ a dikwa ha ike. E sitekwara na ya chupu mmuo ojoo.

¹³ Ufodu ndi Juu dikwa ndi na-ejehari n'obodo di iche iche na-achupu mmuo ojoo n'ime mmadu. Ha chokwara ime nke a n'aha Onyenwe anyi Jisọs na-asi, "E ji m aha Jisọs, onye Pọl na-ekwusa na-enye unu iwu ka unu site n'ime ya puta." ¹⁴ Ndi na-eme ihe di otu a bu umu asaa nke Skiva, onyeisi nchujaja, bu onye Juu. ¹⁵ Mmuo ojoo ahụ zara ha si, "Amaara m onye Jisọs bu, amakwaara m onye Pọl bu, ma unu onwe unu, unu bu ndi ole?" ¹⁶ Nwoke ahụ mmuo ojoo na-achi makwasiri ha, tie ha ihe nke ukwu, mee ka ha gbaa oso. Ha gbara oto gbapu n'ulo ahụ. Ha merukwara ahụ.

¹⁷ Akuko banyere ihe ndi a jezuru obodo Efesọs niile. Mgbe ahụ, ndi Juu na ndi Griik ufodu nukwara ihe ndi a. Oke egwu jidekwara ha. N'ihu nke a, e mekwara ka aha Onyenwe anyi Jisọs daa uda n'ebe niile. ¹⁸ Otutu ndi kwenyere bu bjaara na-ekwuputa omume ojoo ha niile, n'ihu mmadu niile. ¹⁹ Otutu n'ime ndi na-agwo ogwu mgbaasi buputara akwukwo niile ha ji na-eme mgbaasi, kpofo ha oku n'ihu mmadu niile. Akwukwo niile a kporo oku n'ubochi ahụ ga-eru ego ruru puku olaocha iri ise. ²⁰ Ya mere, okwu Onyenwe anyi toro, na-agbasa n'ike n'ike na-adikwa ire.

²¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, Pọl kpebiri n'ime mmuo ya na ya ga-eje ruo Masidonia na Akaja tupu o bjaruo Jerusalem. O sikwara "na ya aghaghi ijeru Rom n'ogwugwu ije ya niile." ²² O zipuru ndi na-enyere ya aka, bu Timoti na Erastos ka ha buru uzo jeruo Masidonia. Ma ya onwe ya noğidere n'ime Eshia nwa oge.

Ogbaaghara n'obodo Efesọs

²³ Ma o bu n'oge a ka oke nsogbu malitere megide Uzo ahụ. ²⁴ Otu onye uzu na-agbaze olaocha, aha ya bu Dimitrios, onye ji olaocha na-akpu ulo arusi ala ahụ a na-akpo Artemis. O na-ewetara ya na ndi uzu ibe ya ego n'ebe o hiri nne. ²⁵ Nwoke a kpokotara ndi oru ya niile, na ndi ya na ha na-aruko otu oru, si, "Ndi ibe m, unu ma na o bu site n'oru nke a ka anyi si enweta akunuba anyi." ²⁶ Unu niile ahula ma nukwa, otu nwoke a na-akpo Pọl si rafuo otutu ndi mmadu site n'ime ka ha kwenye na chi[†] obula e ji aka mee abughi chi. O bukwaghi naani n'Efesọs kama o foduru ihe nta ka o buru n'Eshia

* 19:9 19:9 Nke a bu ebe a na-anọ na-akuziri oha mmadu ihe. † 19:26 19:26 Ya bu, chi nke mmadu hiwere

niile. ²⁷ O bụkwaghị naanị na ihe ize ndụ dị banyere oru aka anyị nke a ga elelị kama tinyere nke a, ụlọ nke oke chi nwanyị bụ Artemis agaghị enwekwa nsopuru. Ya bụ, chi nwanyị n'onwe ya bụ onye a na-efe n'obodo Eshia niile nakwa n'elu ụwa niile ka a ga-anapụ nkwanye ugwu dirị ya dika chi."

²⁸ Ma mgbe ha nuru ihe ndị a, ha were oke iwe tie mkpu na-asị, "Atemis ndị Efesos dị ukwu!" ²⁹ Ogbaaghara ahụ gbasara, zuo obodo ahụ niile. Ha banyere n'ebe a na-eme ihe ileleanya, kpoputa Gaios na Aristakos ndị Masidonia, bụ ndị ha na Pol na-aruko oru. ³⁰ Pol chorọ ibakwuru igwe mmadu ahụ, ma ndị na-eso ụzọ ahụ ekweghị ya. ³¹ Otu aka ahụ kwa, ụfọdụ ndị enyi ya n'etiti ndị na-achị Eshia zigakwaara ya ozi na-arịọ ya ka o hapu ibanye n'ebe ahụ a na-eme ihe ileleanya.

³² Ugbu a, nzuko ahụ na-agba aghara, ụfọdụ mmadu na-eti mkpu otu ihe, ndị ozo na-eti ihe ozo. N'ezie, otutu n'ime ha amatakaghị ihe ha jiri nodu n'ebe ahụ. ³³ Ụfọdụ ndị Juu n'ime ogbako ahụ nupuru Alegzanda, seputa ya, mee ka o buru ụzọ. Alegzanda feere ha aka ka ha were duu mgbe o chorọ igoro onwe ya n'ihu oha mmadu ahụ. ³⁴ Ma n'otu ntabi anya ahụ, mgbe ha matara na o bụ onye Juu, ha bidoro iti mkpu ihe dika ogologo awa abuo na-asị, "Atemis ndị Efesos dị ukwu!"

³⁵ N'ikpeazu, ode akwukwo nke obodo ahụ kwusiri igwe mmadu ahụ ime ụzọ. O kwuru, "Ndị ikom Efesos, na nwere onye na-amaghi na obodo Efesos bụ obodo na-echekwa ulọ ofufe Artemis, na oyiya ya nke si n'eluigwe daa? ³⁶ Ebe ihe ndị a adighi na ngopu, o di mkpa ka unu nodu nwayoo, ghara imebi ihe obula n'echeghi echiche. ³⁷ Lee ugbu a, ndi a unu kpotara n'ebe a abughi ndi ohi, ndi na-ezuru ihe n'ogige chi anyi, maobu na-ekwuto eze nwanji arusi anyi. ³⁸ O buru na Dimitrios na ndi okpu uzu ibe ya nwere ihe obula megide ha, ha gaa n'ulokpe. Ndi na-ekpe ikpe ga-eleba okwu ha anya. Kama ha mee ya n'usoro iwu kwadoro. ³⁹ Ma o buru na o nwere ihe ozo di iche unu chorọ ka e mee, a ga-edozi ya na nzuko nke ndi obodo na-eme n'uzo ziri ezi. ⁴⁰ N'ihu na egwu di, na-eleghi anya a ga-eji ihe nke mere tata boo anyi ebubo na anyi na-ebute ogbaaghara. Anyi enweghi osisa ziri ezi banyere ogbaaghara nke a." ⁴¹ Mgbe o kwuchara nke a, o gbasara ha.

20

Pol agaa obodo Masidonia na Griis

¹ Mgbe ogbaaghara ndi a kwusiri, Pol kpokwara ndi na-eso uzo ahụ, gbaa ha ume, gwa ha ka ha nodu nke oma, o puru gawa Masidonia. ² Mgbe o gagharichara n'akuku ala ahụ niile, werekwa okwu nkasiobi gbaa ndi umunna ume, o bjaruru ala Griis. ³ O noro onwa ato n'ebe ahụ. Mgbe o choputara na ndi Juu agbaala ajo izu megide ya dika o na-ejikere iso ugbo mmiri gaa Siria, o kpebiri ka ya si uzo Masidonia laghachi. ⁴ Sopata onye Boria bu okpara Piro, na Aristakos, na Sekundus ndi si na Tesalonika, na Gaios onye Debi na Timoti, na Taikikos na Trofimos, ndi Eshia sokwa ya na-aga ije a. ⁵ Ndi a bu uzo gawa, na-eche anyi na Troas. ⁶ Mgbe Mmemme Ngabiga ahụ gwusiri, anyi banyere ugbo mmiri rute Filipai bjakwute ha na Troas n'ubochi nke ise. Anyi noro n'ebe ahụ ubochi asaa.

Mkpolite Yutikos site n'onwu n'obodo Troas

⁷ N'ubochi mbu n'izu uka, mgbe anyi zukoro inyawa achicha, Pol gwara ha okwu, ebe o na-akwado ila ma chi bo, o kwugidere okwu ruo n'etiti abali. ⁸ Otutu oriona dikwa n'ime onuulo ahụ di n'ulo elu ebe anyi zukoro. ⁹ Otu nwokorobia a na-akpo Yutikos noduru ala n'oghereikuku, o bu onye oke ura bidoro itu dika Pol na-ekwu okwu ruo oge di anya. Mgbe o dara n'oke ura a, o sitere na n'ulo elu nke ato dapu, daa n'ala. Mgbe e buliri ya, o bu onye nwuru anwu. ¹⁰ Pol rituru n'ala selite ya elu jikuo ya. O siri ndi gbakoro n'ebe ahụ si, "Ka obi hapu ilo unu mmiri o di ndu." ¹¹ O laghachikwara n'ulo elu ahụ, mgbe o nyawachara achicha ma riekwa, o kwugidere okwu tutu chi aboo, o hapuru ha bilie ije ya. ¹² Ha kulitere nwokorobia ahụ na ndu nke mere ka onu juputa ha n'obi. O gbakwara ha ume nke ukwu.

Ekele ikpeazu nke Pol nye ndi okenye Efesos

¹³ Anyi onwe anyi gara n'ihu banye n'ugbo mmiri chee ihu iga Asos. Ebe anyi zubere iburu Pol n'ugbo anyi. O soghi anyi n'ihu na o zubere iji ukwu ruo ebe ahụ. ¹⁴ Mgbe o zutere anyi n'Asos, anyi buru ya n'ugbo gaa Mitilen. ¹⁵ N'ubochi nke ozo ya, anyi rutere Kios, n'ubochi nke so ya, anyi gafere rute Samos. Ma mgbe otu ubochi ozo gasiri, anyi rutere Melitos. ¹⁶ N'oge a, Pol kpebiri na o gaghị akwusi n'Efesos ka o ghara itufu oge n'Eshia, n'ihu na o na-eme ngwangwa irute Jerusalem n'ubochi mmemme Pentikoosu, ma o buru ihe o puru ime.

¹⁷ Site na Melitōs, ọ zipurū ozi ka a kpōrō ya ndi okenye chōchī nke Efesōs ka ha bja zute ya. ¹⁸ Oge ha biakwutere ya, ọ gwara ha, "Unu maara nke ọma otu m si nọ n'etiti unu mgbe niile mụ na unu nōrō, site n'ubōchī mbū ukwū m zokwasiri n'ala Eshja tutu ruo ugbu a. ¹⁹ Arurū m ọrū Onyenwe anyi site n'obi umeala na anya mmiri n'etiti ntaramahūhū dī ukwuu, site n'izu ọjōọ ndi Juu gbara maka m. ²⁰ Unu hūrū na m ahapūghī ime ka unu mara ihe ọbūla ga-abara unu uru, mgbe ọbūla m na-akuziri unu ihe n'ulō maōbū n'ihu ọha. ²¹ E kwusaala m nye ma ndi Juu ma ndi Griik okwu ncheghari n'ebe Chineke nọ, na okwukwe n'ebe Onyenwe anyi Jisōs nọ.

²² "Ma otu ọ dī, ana m aga Jerusalem dika iwu Mmūọ Nsọ nyere m si dī, ma amaghī m ihe ọnōdū m ga-abū n'ebe ahū. ²³ Kariakwa na Mmūọ Nsọ na-agbara m ama n'ebe ọbūla na mkpōrō na ntaramahūhū na-eche m n'ebe ahū. ²⁴ Ma akpōghī m ndū m ihe ọbūla. Karija naani ka m gbazuo ọsọ m ma jezuokwa ozi ahū m natara n'aka Onyenwe anyi Jisōs, nke bụ ikōwa banyere ozioma nke amara Chineke.

²⁵ "Ma ugbu a, amaara m na o nweghī onye ọbūla n'ime unu, bụ ndi m jeghari n'etiti ha na-ezisara ihe banyere alaeze a ga-ahū m anya ọzọ. ²⁶ Ya mere, ana m agwasī unu ike, taa, na abū m onye aka ya dī ọcha n'ebe ọbara onye ọbūla n'ime unu dī. ²⁷ N'ihī na-esepūghī m aka ikwuputa nzoputa Chineke nye unu. ²⁸ Ma ugbu a, kpacharanū anya! Leziekwanū onwe unu na igwe aturū nke Mmūọ Nsọ mere unu ndi nlekōta anya ya. Ka unu burū ndi ọzuzū aturū nke chōchī Chineke, bụ nke o ji ọbara ya zūta onwe ya. ²⁹ N'ihī na amaara m na mgbe m lachara, agū jōgburu onwe ya ga-abata n'etiti unu nke na-agaghī emere igwe aturū ebere. ³⁰ Ufōdū n'ime unu ga-ebili tugharia eziokwu ahū ihū ka ha si otu a dorō ufōdū ndi na-eso ụzọ ahū nye onwe ha. ³¹ Ya mere, na-echenu nche! Chetakwanū na n'ime afo atọ m nōrō n'etiti unu, ehiehie na abali, eji m ikwa akwa na anya mmiri na-adū unu ọdū.

³² "Ugbu a ana m etife unu n'aka Chineke na nlekōta ya. Ana m etifekwa unu n'aka okwu amara ya nke purū igba okwukwe unu ume na inyekwa unu akunūba ọ kwadobeere ndi ahū e dorō nsọ. ³³ Ọ dighi mgbe ọbūla agū idōtara onwe m ọlaocha maōbū ọlaedo maōbū uwe nke onye ọbūla ji guo m. ³⁴ Ọ bakwaghī uru igwa unu na ọ bụ aka m rūputara ọrū gbooro m mkpa niile, na nke gbokwara mkpa ndi ahū mụ na ha so. ³⁵ N'ihē niile, abūkwa m ihe ilere anya nye unu banyere inyere ndi ogbenye aka, site n'irū ọrū n'uzo dī otu a, na-echetara m okwu nke Onyenwe anyi Jisōs kwuru si, '**Ngōzi kariji dī n'inye enye karija inara anara.**' "

³⁶ Mgbe o kwusiri okwu ndi a, o soro ha niile gbuo ikpere n'ala kpekwa ekpere. ³⁷ Ha bere akwa nke ukwuu, makūọ Pōl, sutukwa ya ọnū. ³⁸ O wutere ha karija na o kwuru na ha agaghī ahū ya anya ọzọ. Emesija, ha duru ya ruo ebe ọ banyere ụgbō mmiri.

21

Pōl agaa Jerusalem

¹ Mgbe anyi hapusiri ha, anyi nyapurū ụgbō anyi biaruo Kos. N'echi ya, anyi rutere Rods. Anyi sitere n'ebe ahū jeruo Patara. ² Mgbe anyi hūrū ụgbō mmiri na-aga Fonisia, anyi banyere n'ime ya kwopū. ³ Mgbe anyi kworuru ụgbō anyi ebe anyi nwere ike ihū Saipros, anyi siri n'aka ekpe ya gafee, ruo Siria. Anyi rutere n'onu mmiri Taia, ebe ụgbō mmiri ga-akwapū ibi dī n'ime ya. ⁴ Mgbe anyi chotara ndi na-eso ụzọ ahū, anyi nonyere ha abali asaa. Ha gwara Pōl site n'ike nke Mmūọ Nsọ, ka ọ ghara iga Jerusalem. ⁵ Mgbe anyi nozuru ubochi anyi, anyi hapuru ha, bilie ije. Ha na nwunye ha na umu ha so dupu ruo mgbe anyi si n'obodo ahū puo. Anyi na ha gburu ikpere n'ala n'onu mmiri kpee ekpere. ⁶ Mgbe ahū, anyi kelere onwe anyi ekele ikpeazu. Emesija, anyi banyere n'ime ụgbō, ma ha laghachiri azu n'ulo ha.

⁷ Mgbe anyi hapuru Taia, anyi kwusiri na Tolomas. N'ebe a anyi kelekware ndi kwere ekwe nọ n'ime obodo a, nonyere ha naanī otu ubochi. ⁸ N'ubochi nke ọzọ ya, anyi gara n'ihu n'ije anyi rute Sizaria. N'ebe ahū, anyi nonyeere otu nwanna anyi a-na-akpō Filip onye na-agbasa ozioma. Ọ bụ otu n'ime mmadu asaa ahū. ⁹ O nwere umu agboghō anyi ndi na-alubeghi dī. Ha nwekwara onyinye ibu amuma.

¹⁰ Mgbe anyi nōrō otutu ubochi n'ebe ahū, ka otu onye amuma a na-akpō Agabos, si Judia bata. ¹¹ Ọ biakwutere anyi, chilitē belit Pōl na-eke n'ukwu, kee onwe ya n'ukwu na aka si, "Dika Mmūọ Nsọ kwuru, 'otu a ka ndi ndu ndi Juu ga-eke onye nwe ihe a agbū na Jerusalem. Ha ga-ararakwa ya nye n'aka ndi mba ọzọ.' "

¹² Mgbe anyi nurū nke a, anyi na ndi niile nọ n'ebe ahū rjorō Pōl ka ọ ghara iga Jerusalem. ¹³ Ma Pōl zaghachiri, "Gini ka unu na-eme, ọ bụ akwa ka unu na-ebe, na-eme ka obi gbawaa m? N'ihī na ọ bughī naanī na m dī njikere ka e kee m agbū, kama

ejikekwarị ma iwere ndụ m nye na Jerusalem n'ihia aha Onyenwe anyị Jisọs." ¹⁴ Ebe ọ na-ekweghị ege anyị ntị, anyị kwụsiri ma si, "Ka e mee uche Onyenwe anyị."

¹⁵ Mgbe ụbọchị ndị a gasiri, anyị jikere bilie iga Jerusalem. ¹⁶ Ụfọdụ ndị na-eso ụzọ ahụ ndị nọ na Sizaria, duuru anyị gaa, ha kpọruru anyị n'ụlọ Mnasin, onye Saiprọs ebe anyị ga-anọ dika ọbịa, onye sitere na mbụ buru onye na-eso ụzọ ahụ.

Pọl erute Jerusalem

¹⁷ Mgbe anyị rutere Jerusalem, ndị umunna jiri obi ụtọ nabata anyị. ¹⁸ N'ụbọchị nke so ya, anyị na Pọl gara ileta Jemis, ndị okenye niile nọkwa n'ebe ahụ. ¹⁹ Mgbe o kelechara ha, ọ kọrọ ha n'otu n'otu, ihe niile Chineke ruru n'etiti ndị mba ọzọ site n'ije ozi ya.

²⁰ Mgbe ha nuchara nke a, ha nyere Chineke otuto. Emesịa, ha sirị Pọl, "Leenu nwanna, otu otutu puku ndi Juu si buru ndi kwere ekwe, ha niile ka ihe banyere iwu a na-anu oku n'obi." ²¹ A kọrọla ha ihe banyere gi, na i na-ezi ndi Juu bi n'etiti ndi mba ọzọ ka ha hapu igbasokwa iwu Mosis, na ka ha kwusikwa ibi umu ha ugwu maobu bie ndu n'usoro omenaala anyi. ²² Gini ka anyi ga-eme ugbu a? O doro anya na ha ga-amata na i biara n'ebe a. ²³ Ya bu, jisie ike mee ihe anyi ga-agwa gi ugbu a. Anyi nwere mmadu ano n'ebe a, ndi no na nkwa ha kwere Chineke. ²⁴ Soru ha mee omenaala ahu nke ndi no na nkwa ji edo onwe ha ocha. Kwuro ha ugwo maka ikpucha isi ha. I mee otu a, mmadu niile ga-amata na eziokwu adighi n'ihe ndi a niile e kwuru maka gi, kama na gi onwe gi na-agazi ma na-edebekwa iwu. ²⁵ Ma n'ebe ndi mba ọzọ kwere ekwe no, anyi edegarala ha akwukwo gwa ha kwusi iri ihe obula a churu n'aja nye arusi, na iri obara, maobu anu a nyagburu anyagbu, ya na ikwa iko."

²⁶ Pọl kpọrọ ndị ikom anọ ndị ahụ tinyere onwe ya, n'ụbọchị so ya mee ka ya na ha di ocha. Mgbe ahụ, ọ banyere n'ụlọnsọ ukwu ahụ, maka ikwuputa ụbọchị ole mmemme idi ocha ahụ ga-anọ tupu e mechaa ya, nakwa mgbe ichu aja n'ihia na n'otu n'otu ga-abu.

Njide e jidere Pọl

²⁷ Ma mgbe ọ fọdurụ nwa oge nta ka ụbọchị asaa ahụ gwuchaa, ụfọdụ ndi Juu si Eshia bja huru ya n'ulonso ukwu ahụ. Ha tikuru igwe mmadu ma kpaliakwa ha. Ha jidere ya, ²⁸ na-eti mkpu, "Ndi ikom Izrel, nyerenu anyi aka! Onye a bu nwoke ahụ na-ejeghari n'ebe niile na-ezi ozizi megidere ndi nke anyi, iwu anyi nakwa ebe a. Ma nke kachasi nke, o meruokwala ulonso a site n'ikpobata ndi Griik n'ime ya." ²⁹ (N'ihia na ha ebula uzo hu ya na Trofimos onye Efesos n'ime obodo, ha chere na Pọl kpobatarara ya n'ulonso ukwu ahụ.)

³⁰ Ogbaaghara juputara n'obodo ahụ niile. Ndi mmadu gbaotara dokpuputa Pọl site n'ulonso ukwu ahụ. N'otu mgbe ahụ, e mechiri onu uzo niile. ³¹ Mgbe ha na-achọ igbu ya, ozi ruru ochiagha ntị na Jerusalem niile nọ n'ogbaaghara. ³² Otu mgbe ahụ o duuru ụfọdụ ndiisi agha ya na ndi agha ya mee ngwangwa bjaruo n'ebe ha nọ. Mgbe ha huru ndi agha ka ha na-abia, ha kwusiri iti Pọl ihe.

³³ Ochigaha ahụ biara jide ya, nye iwu ka e were udo igwe abuo kee ya agbu, o jukwara onye o bu na ihe o mere. ³⁴ Ụfọdụ n'ime igwe mmadu ahụ na-eti mkpu na-ekwu otu ihe, ebe ụfọdụ na-eti na-ekwu ihe ọzọ. Mgbe ọ na-apughị ichoputa ihe bu isi mkpotu na ogbaaghara ahụ, o nyere iwu ka e duru ya gaa n'ogige ndi agha. ³⁵ Mgbe o rutere na mgbagolite onu uzo ulo ahụ, ndi agha bulitere ya elu n'ihia ogbaaghara igwe ndi mmadu di ukwu. ³⁶ Igwe mmadu ahụ so ha nọ na-eti mkpu, "Wepunu ya! Wepunu ya!"

Pọl agoro onwe ya

³⁷ Mgbe ha choro iduba Pọl n'ime ogige ahụ, ọ sirị ochiagha ahụ, "I ga-ekwe ka m gwa gi okwu?"

Ọ sirị, "I maara asu asusu ndi Griik? ³⁸ O putara na i bughị onye Ijipt ahụ malitere ogbaaghara ma duuru puku ndi ogbu mmadu ano gbalaa n'ozara?"

³⁹ Pọl sirị, "Abu m onye Juu si Tasos, obodo di na Silisia, nwa afọ oke obodo amara aha ya. Biko, kwee ka m gwa ndi mmadu okwu."

⁴⁰ Mgbe o nyere ya ikike, Pọl guzooro n'ihe nrigo nke onu uzo ahụ fee aka ya ime ka ha nọ duu. Mgbe ha noduru nwayo, ọ gwara ha okwu n'asusu Hibru* si,

22

¹ "Umunna m na ndi nna anyi, geenu m ntị mgbe m na-agoro onwe m n'ihu unu."

² Mgbe ha nuru na o na-agwa ha okwu n'asusu Hibru, ha deere duu kari.

³ Mgbe ọ sirị, ³ "Abu m onye Juu. Amuru m na Tasos n'ime Silisia. Azuru m na obodo a n'ukwu Gamaliel onye nkuzi m. Anata m ozuzu di ike na isopuru iwu nke nna nna

anyị ha ejikwa m inu oku n'obi na-eфе Chineke dika unu niile si eme taa. ⁴ Akpagburu m ndi niile na-eso uzọ oheru a, na-etinye ha n'aka onwu. Ejidere m ndi ikom na ndi inyom ha tubakwa ha n'ulo mkporo. ⁵ Ma dika onyeisi nchujaja na nzuko ndi okenye niile puru igbara m akaebe. Anatakwara m n'aka ha akwukwo ozi e deere umunna anyi no na Damaskos. Agara m ebe ahụ ikputa ha n'agbu bja Jerusalem maka ita ha ahuhu.

Akuko ncheghari Pol

⁶ "N'etiti ehie, mgbe m na-aga n'uzo, n'ebe di Damaskos nso, oke ihè nke si n'eluigwe, chara gburugburu m. ⁷ Adara m n'ala ma nukwa olu gwara m okwu si m, '**Sol, Sol, ginj mere i ji na-akpagbu m?**'

⁸ "'Onye ka i bu Onyenwe m?' Ka m juru.

"O siri m, '**Abu m Jisus onye Nazaret onye i na-akpagbu.**' ⁹ Ndi mu na ha so hukwara ihè ahụ, ma ha anughị olu onye ahụ na-agwa m okwu.

¹⁰ "Asiri m, 'Ginj ka m ga-eme Onyenwe anyi?'

"Onyenwe anyi siri m, '**Billie banye Damaskos; n'ebe ahụ a ga-agwa gi ihe niile a kwadobere na i ga-eme.**' ¹¹ N'ihì na-enweghị m ike ihu uzo n'ihì ebube ihè ahụ chachiri m anya. Ya mere ndi mu na ha so sekpuuru m n'aka bata na Damaskos.

¹² "N'ebe ahụ ka Ananayas bi, bu onye anyi puru igu n'onye ezi omume n'ihì idebe iwu. O nwekwaro ogbugba ama di mma site n'onu ndi Juu bi n'ebe ahụ. ¹³ O biakwutere m, guzoro n'akuku m si, 'Nwanna anyi Sol, ka emee ka i hu uzo!' Otu mgbe ahụ, e nwetara m ike ihu uzo, m hukwara ya.

¹⁴ "Mgbe ahụ, o siri, 'Chineke nke nna nna anyi ha ahoputala gi imara uche ya na ihu Onye Ezi Omume ahụ na inuta okwu site n'onu ya. ¹⁵ I ga-abu onyeama ya nye ndi niile banyere ihe i huru na ihe i nuru. ¹⁶ Ma ugbu a, ginj ka i na-eche? Billie oto, ka e mee gi baptizim, ka a sachakwa gi site na mmehie, na-akpokukwa aha ya.'

Pol onyeozì nye ndi mba ozo

¹⁷ "Mgbe m loghachikwara na Jerusalem, noro na-ekpe ekpere n'ulonso okwu ahụ, ahuru m ohu, ¹⁸ ebe o na-agwa m, '**Mee ngwa! Hapu Jerusalem, n'ihì na ndi bi n'ala a agaghị anara ogbugba ama gi banyere m.**'

¹⁹ "Ma asiri m, 'Onyenwe anyi, ndi a maara nke oma na m na-aga n'ulo nzuko n'otu n'otu, na-atuba ndi kwere na gi n'ulo mkporo, na-etikwa ha ihe. ²⁰ N'oge a na-awufu obara onyeama gi bu Stivin, eguzo m nso na-akwado n'ihè emere di mma, ma na-elekotakwa uwe ndi ahụ tgburu ya anya.'

²¹ "Mgbe ahụ, o siri m, '**Gawa; n'ihì na aga m ezipu gi ebe di anya ijekwuru ndi mba ozo.**'"

Pol onye Rom

²² Ha nara ya nti ruo ugbu a. Mgbe ahụ, ha niile tiri mkpu n'otu olu si, "Wepun onye di otu a n'awa! O kwesighi ka onye di otu a diri ndu!"

²³ Ha tiri mkpu na-atuli uwe mgbokwasị ha elu, na-achilikwa aja n'ala na-efesasi ya ebe niile, ²⁴ ochiagha ahụ nyere iwu ka a kpugaa ya n'ogige ndi agha, pia ya utari, ka ezio kwu puta ya n'onu. O chorọ imata ihe mere ha ji eti mkpu otu a megide ya. ²⁵ Ma mgbe ha chiri udo akpukpo kechaa ya, Pol siri onye agha guzo ya nso, "O bu ihe ziri ezi n'iwu na unu ga-eti nwa afọ Rom ihe, onye na-enweghị ikpe a mara ya?"

²⁶ Mgbe onye agha a nuru okwu a, o jekwuuru ochiagha ahụ si, "Ginj ka i na-aga ime? Nwoke a bukwa onye Rom."

²⁷ Ochiagha ahụ biakwutere si ya, "Gwa m, i bu onye Rom?"

O siri, "E."

²⁸ Ochiagha ahụ zara, "ma o furu m ego di ukwu iji buru onye Rom."

Ma Pol siri, "Amuru m dika nwa afọ ala a."

²⁹ Ndi ahụ chorọ igba ya ajuju onu mere ngwangwa wezuga onwe ha. Egwu tukwara ochiagha n'onwe ya mgbe o matara na o bu nwa afọ Rom, n'ihì na o keela ya rij agbu na mbu.

Pol n'ihu ndi ikpe

³⁰ N'echi ya, ebe o chorọ imata ihe bu isi okwu na ihe mere ndi Juu ji ebo ya ebubo, o nyere iwu ka ndisi nchujaja na ndi ulo ikpe ha zukoo. Mgbe ahụ, o duputara Pol, mee ka o guzo n'ihu ha.

¹ Mgbe Pọl legidere ndi nzuko a anya, o siri, "Umunna m, mu onwe m ejirila ezi akonuche bie ndu m niile n'ihu Chineke ruokwa ubochi taa." ² Nke a mere, Ananayas onyeisi nchujaja nyere iwu ka ndi no ya nso tie ya aka n'onu. ³ Ma Pọl, siri ya, "Otu a ka Chineke ga-esi tie gi, gi mgbidi e tere nzu. Udi onye ikpe di ahaa ka i bu i ji na-emebi iwu n'onwe gi site n'inye iwu ka e si otu a tie m ihe?"

⁴ Ndi guzo ya nso siri, "I na-ekwuto onyeisi nchujaja Chineke?"

⁵ Ma Pọl siri, "Aghotaghi m, umunna m na o bu onyeisi nchujaja. N'ihu na akwukwo nso kwuru si, 'Ekwula okwu ojoo obula megide onye na-achị ndi nke gi.'"

⁶ Mgbe Pọl choputara na otu uzo n'ime nzuko ahụ bu ndi otu Sadiusi, ebe ndi ozo bukwa ndi Farisii, o tiri mkpu n'ime nnoho ahụ si, "Umunna m, abụ m onye Farisii na nwa ndi Farisii. A na-ekpe m ikpe taa n'ihu olileanya m nwere na mbilite n'onwu nke ndi nwuru anwu." ⁷ Mgbe o kwusiri nke a esemokwu daputara n'etiti ndi Farisii na ndi Sadiusi. Ogbako ahụ kewara. ⁸ N'ihu na ndi Sadiusi na-asị na mbilite n'onwu maobu mmuo ozi maobu mmuo obula adighi. Ma ndi Farisii kweere n'ihe ndi a niile.

⁹ Mkpotu malitere na-ada ike ike. Ufodu ndi ozizi iwu so n'otu ndi Farisii biliri oto malite iru uka n'oke olu si, "Anyi ahughi ihe ojoo n'ebe nwoke a no, ma ginikwa ma o buru na o bu mmuo, maobu mmuo ozi gwara ya okwu?" ¹⁰ Esemokwu a bjara karja, nke mere na onyeisi ochiagha turu egwu na ha ga-adokasi Pọl. O gwara ndi agha ya ka ha banye were ike kpoputa ya, ziga ya n'ogige ndi agha.

¹¹ N'abalị ya, Onyenwe anyi biakwutere ya si, "**Nwee obi ike, dika i si gbaa ama banyere m na Jerusalem, i ghaghi igbakwara m ama na Rom.**"

Izuzu igbu Pọl

¹² N'utu echi ya ufodu ndi Juu zukotara gbaa izu, nuokwa iyi na ha agaghi eri nri maobu nuo ihe obula tutu ruo mgbe ha gburu Pọl. ¹³ Ndi zukotara gbaa izu ojoo a kariri iri mmadu ano. ¹⁴ Ha jekwuuru ndisi nchujaja ha na ndi okenye, si ha, "Anyi kwekotara ihapu iri maobu inu ihe obula tutu ruo mgbe anyi gburu Pọl. ¹⁵ Ugbu a, unu na nzuko zienu onyeisi ochiagha ka o kpoputara unu ya. Meenu ka unu na-achọ ijuputasi eziokwu n'onu ya nakwa itule ikpe ya nke oma. Anyi di njikere igbu ya n'uzo tupu o bjaruo unu nso."

¹⁶ Ma nwa nwanne nwanyi Pọl nuru maka izuzu ojoo a. O banyere n'ogige ndi agha koro Pọl.

¹⁷ Pọl kporo otu n'ime ndisi agha ahụ gwa ya, "Biko kporo nwokorobia a gaa n'ebe ochiagha no, o nwere okwu di mkpa o choro igwa ya." ¹⁸ O kporo ya jekwuru onyeisi agha, si.

"Pọl, onye mkporo, kporo m riu m ka m kpotara gi nwokorobia a n'ihu na o nwere ihe o choro igwa gi."

¹⁹ Onyeisi agha ahụ duuru ya n'aka ya gaa n'akuku ozo juo ya, "Gini bu ihe i choro ikoro m?"

²⁰ O siri, "Ndi Juu ufodu ekwekoritala irio gi ka i kpoputa Pọl echi na nzuko ulo ikpe. Ha ga-eme dika ha nwere ihe di mkpa ha choro ijuta ya. ²¹ Ma ahala ha ntị. N'ihu na ihe kariri iri mmadu ano na-ezo onwe ha na-eche inwude ya. Ndi a gbara ndu na ha agaghi eri maobu nuo ihe obula tutu ruo mgbe ha gburu ya. Ha adila njikere, ihe a na-eche bu mkpebi gi nye ariri ha."

²² Ochiagha ahụ zilagara nwokorobia ahụ site n'inye ya iwu, "Emekwala ka onye obula mata na i bjara gwa m ihe di otu a."

Pọl agaa Sizaria

²³ Mgbe e mesiri, o kporo mmadu abuo n'ime ndisi agha nye ha iwu si, "Gaanu jikere nari ndi agha abuo, na iri mmadu asaa ndi na-agba inyinya, tynere nari ndi ikom abuo ndi na-ama ube, ndi ga-aga Sizaria n'elekere itoolu nke abali a. ²⁴ Nyekwa Pọl inyinya nke o ga-agba, ka e nwee ike duru ya gkwuru Feliks bu govano n'udo."

²⁵ O dere akwukwo n'olu di otu a:

²⁶ Klodios Lisias,

Na-edegara Feliks onye nsopuru na-adiri, onye na-achị akuku a.

Ana m ekele gi.

²⁷ Ndi Juu jidere nwoke a choro igbu ya, ma mgbe m nuru na o bu onye Rom, mu na ndi agha m bjara naputa ya n'aka ha. ²⁸ Achoro m imata ihe mere ha ji ebo ya ebubo, n'ihu ya eduuru m ya gaa n'ogbako ndi okenye ha. ²⁹ Ma achopotara m na o bu ihe banyere iwu ha. N'ezikwu, o nweghi ihe obula kwesiri iji tuo ya mkporo maobu onwu n'ime ebubo ahụ. ³⁰ Mgbe a gwara m banyere izuzu a na-agba megide

nwoke a, ezitere m gi ya n'egbughị oge. Enyekwara m ndị niile na-ebo ya ebubo iwu, ka ha bịa n'ihu gi kpee onụ ha.

³¹ Ya mere, n'abalị ahụ, ndị agha dubatara Pọl na Antipatris dika e nyere ha n'iwu. ³² N'echi ya, ha hapuru ya na ndị na-agba n'elu inyinya ka ha duru ya gawa, ebe ha laghachiri n'ogige ndị agha. ³³ Mgbe ha bjarutere Sizaria, ha nyere onyeisi obodo ahụ akwukwo ozi, ma kponyekwa ya Pọl. ³⁴ Gọvanọ ahụ guru akwukwo ozi ahụ, juo ya akuku ala o si puta. Mgbe o matara na o bu onye Silisia, ³⁵ o siri ya, "Aga m enye okwu gi ezigbo ohere mgbe ndị na-ebo gi ebubo bįara." O nyekwara iwu ka e debe ya n'obi Herod n'aka ndị nche.

24

Ebubo ndi Juu boro Pól n'ihu Feliks

¹ Mgbe ubochi ise gasiri, onyeisi nchujaja bu Ananayas na ufodu ndi okenye ndi Juu na loya ha aha ya bu Tatulos bįara. Ha dum putara igbagide Pól ama n'ihu onye na-achi obodo. ² Mgbe a kpobatarara ya, Tatulos putara guzo boo ya ebubo si, "Onye a na-asopuru ka i bu. N'ihu gi, mmadu niile enwela udo ogologo mgbe. Idi nko nke uche gi emeela ka mgbanwe di n'obodo a. ³ Anyi ji ekele nke juputara n'onu na-anabata ihe ndi a nke oma, n'ebe niile na n'uzo niile, gi Feliks, onye a na-asopuru. ⁴ Achoghị m itufu oge gi. Ana m ariko ka i were ndidi na obioma nuru nkenke okwu anyi ji bįa.

⁵ "Anyi choputara na nwoke a bu onye na-akpalikari ogbaaghara, onye oru ya bu ikwagide ndi Juu no n'ebe niile n'uwa a ka ha nupu isi. O bukwa onyeisi nke ajo otu ahụ a na-akpo Otu ndi Nazaret. ⁶ O chokwara imeru ulonso anyi, ya mere anyi ji jide ya. Ma anyi choroko ike ya ikepe dika omenaala anyi siri di, ⁷ ochiagha Lisias, bįara jiri ike napu ya n'aka anyi. ⁸ O buru na inyochaa ya, i ga-enwe ike ighota ihe niile banyere ebubo anyi na-ebo ya."

⁹ Ndi Juu kwadokwara okwu ya, na ihe niile e boro ya, bu ihe mere eme.

¹⁰ Mgbe govanọ feere ya aka ka o kwuo okwu, Pól zara, "amaara m na i bu onye okaikpe nke mba a ogologo mgbe. Nke a na-enye m obi utọ igooro onwe m n'ihu gi. ¹¹ I puru ichoputa na o rubeghi ubochi iri na abuo kemgbe m rigooro n'ulonso ukwu na Jerusalem ife ofufe. ¹² Ha ahughi m ka mu na onye obula na-arurita uka n'ulonso, maobu na o nwere ebe m kpatara ogbaaghara n'ime ulo nzuko, maobu ebe obula n'ime obodo. ¹³ Ha enwekwaghi ihe obula ha ga-eji kwagide ama ha na-agba megide m. ¹⁴ Agaghi m ago ago n'ihu gi na m na-ekpere Chineke nke nna anyi ha, dika onye na-eso Uzo ahụ ha na-akpo otu. Ekwenyere m ihe niile dika usoro nke iwu si di, na nke e dere n'akwukwo ndi amuma. ¹⁵ Ma enwere m olileanya n'ebe Chineke no dika ha onwe ha nwekwara, na mbilite n'onwu nke ndi ezi omume na nke ndi ajo omume ga-adi. ¹⁶ N'ihu nke a, na m agbali inwe akonuche di ocha n'ihu Chineke na n'ihu mmadu niile.

¹⁷ "Ugbu a, mgbe otutu afo gasiri, abįara m Jerusalem iwetara ndi nke m onyinye, nakwa ichuru Chineke aja. ¹⁸ Emezuola m omenaala idi ocha mgbe ha huru m n'ulonso ukwu ahụ mgbe m na-eme nke a. O dikwaghi igwe mmadu so m maobu na m sonyere ogbaaghara obula. ¹⁹ Ma enwere ufodu ndi Juu si Eshia bįa, bu ndi kwesiri ino n'ebe a ma o buru na ha nwere ihe obula megide m. ²⁰ Maobu ndi nke no n'ebe a ugbu a, ka ha kwuo ajo omume obula ha huru n'ime m mgbe m guzoro n'ihu ndi nzuko ndi okenye. ²¹ Karịa na m kwuru naani otu ihe mgbe m guzoro n'ihu ha tie mkpu, 'A na-ekpe m ikpe taa n'ihu okwukwe m na mbilite n'onwu nke ndi nwuru anwu.'"

²² Mgbe ahụ, Feliks onye maara ihe banyere Uzo ahụ nke oma yihariri ikpe a. O gwara ha, "Aga m eleba anya n'ikpe gi a, mgbe Lisias onyeisi agha bįara." ²³ O nyere ochiagha ahụ iwu ka e debe ya n'okpuru nlekota ha. Ma ka ha nye ya ohere inwere onwe ya ime ufodu ihe, ka ha kwekwa ka ndi enyi ya bįa nyere ya aka gboo mkpa ya.

Pól n'ihu Feliks na nwunye ya

²⁴ Mgbe ubochi ole na ole gasiri, Feliks na nwunye ya Drusila, bu onye Juu bįara, o kporo Pól ka o gwa ha okwu banyere inwe okwukwe n'ime Jisos Kraist. ²⁵ Ma mgbe o gara n'ihu na-ekwu ihe banyere ezi omume na mkpa o di mmadu ijide onwe ya aka, ya na ihe banyere ubochi ikpe nke na-abia n'oge ikpeazu, egwu jidere Feliks. O siri, "I nwere ike ipu ugbu a. Aga m akpokwa gi n'oge ozo mgbe m nwetara ohere." ²⁶ O na-atukwa anya na Pól ga-enye ya ego. Ya mere o jiri na-eziga ka a na-akpo ya site n'oge ruo n'oge ka ya na ya na-akparita uka.

* **24:7** 24:7 Ufodu akwukwo edebanyeghi amaokwu nke asaa na ufodu okwu di n'amaokwu nke asato, ebe siri na o nyere iwu ka ndi na-ebo ya ebubo puta n'ihu n'ihu.

²⁷ Mgbe afo abuo gasiri, onye a na-akpo Poshios Festos nochiri anya Feliks. Ma ebe o choro inweta ihuoma n'aka ndi Juu, Feliks hapuru Pol n'ulo mkporo.

25

Pol n'ihu Festos

¹ Mgbe ubochi ato gasiri site n'oge Festos bjara na mpaghara ochichi ya, o sitere Sizaria garuo Jerusalem. ² N'ebe ahụ ka ndiisi nchujaja na ndiisi ndi Juu kowara ya ihe banyere Pol. ³ Ha rikwara ya n'amara o ga-emere ha bu ime ka Pol bja na Jerusalem. N'ihu na ha agbaala izu igbu ya n'uzo. ⁴ Ma Festos zara, "Pol no dika onye mkporo na Sizaria. Ebe ahụ ka mu onwe m ga-alaghachi na mgbe na-adighi anya. ⁵ Ya mere, ka ndiisi unu ji ikike soro m gaa, boo nwoke ahụ ebubo ma o buru na o nwere ihe ojoo o mere."

⁶ O nonyeere ha ihe dika ubochi asato maobu ubochi iri, tupu o laghachi na Sizaria. N'ubochi so ya, o noduru n'uche ikpe, nye ikike ka a kpopta Pol. ⁷ Mgbe o bjaruru, ndi Juu sitere Jerusalem bja gbara ya gburugburu na-ekwu otutu ihe megide ya nke ha na-enweghi ike ikowa.

⁸ Ma Pol gororo onwe ya, na-asi, "O dighi ihe ojoo obula m mere megide iwu ndi Juu maobu ulonso, maobu Siza."

⁹ Ma ebe Festos na-achọ inwe ihuoma n'ebe ndi Juu no, o siri Pol, "I choro iga Jerusalem ka m kpee gi ikpe n'ebe ahụ?"

Pol eburu ikpe gaa n'ihu Siza

¹⁰ Ma Pol siri, "Eguzo m n'uloikpe Siza n'onwe ya, ebe e kwesiri ka a nodu kpee m ikpe. O dighi ihe ojoo obula m mere ndi Juu, dika i maara nke oma. ¹¹ O buru na o di ihe m mere kwesiri onwu, anaghi m ario ka m gbanari onwu. Ma o buru na o dighi eziokwu di n'ebubo ndi Juu a na-ebo m, mmadu obula agaghi e were m nyefee n'aka ha. Ya mere, o bu Siza ka m na-akpoku."

¹² Ya mere, mgbe Festos na ndi na-adu ya odu gbara izu, o zara, "I kpokuola Siza, o bukwa Siza ka i ga-agakwuru."

Festos na eze Agripa e nwee nzuko

¹³ Mgbe ubochi ole na ole gasiri, eze Agripa na Benaisi bjara Sizaria inabata Festos. ¹⁴ Mgbe ha noro otutu ubochi n'ebe ahụ, Festos kowara eze a onodu Pol si, "O di nwoke Feliks hapuru n'ulo mkporo n'ebe a. ¹⁵ Mgbe m gara Jerusalem, ndiisi nchujaja na ndi okenye ndi Juu gwara m banyere ya. Ha rikwara ka m maa ya ikpe.

¹⁶ "Ma emere m ka ha ghota na o megidere iwu ndi Rom irara mmadu obula nye tupu ekpee ya ikpe nyekwa ya ohere igoro onwe ya n'ihu ndi na-ebo ya ebubo. ¹⁷ N'ihu nke a, mgbe ha bjara n'ebe a, atufughi m oge obula, kama n'ubochi nke ozo ya, anoduru m n'uche ikpe, nye ikike ka a kpobata nwoke ahụ. ¹⁸ Mgbe ndi na-ebo ya ebubo biliri, o dighi otu n'ime uru ala ndi m chere ha ga-akpo aha nke ha guputara na o mere. ¹⁹ Okwu ha niile bu iru uka banyere okpukpe ha, na banyere otu onye ozo a na-akpo Jisos onye nwuru, onye Pol na-ekwusikwa ike na o di ndu. ²⁰ O rara m ahụ imedo okwu di otu a. N'ihu ya, a juru m ya ma o ga-amasi ya i ga n'uloikpe di na Jerusalem ka o noro n'ebe ahụ gororo onwe ya. ²¹ Ma Pol rioro ka e debe ya n'ulo mkporo ruo mgbe Siza n'onwe ya ga-ekpebi ikpe ya. Ya mere, ezighachiri m ya n'ulo mkporo tutu ruo mgbe m jikeere izigara ya Siza."

²² Agripa gwara Festos, "Achoro m inu okwu site n'onu nwoke a n'onwe ya."

O siri, "I ga-anu ya echi."

Pol n'ihu Agripa

²³ Ya mere, n'echi ya, Agripa na Benaisi rutere n'ulo oha na-anu anu ikpe n'oke nganga. Otutu ndiisi agha na ndi a maara aha ha n'obodo a sooro ha. Festos nyere iwu ka a kpobata Pol. ²⁴ Festos siri, "Eze Agripa na ndi niile soro anyi noro n'ebe a, unu ahula nwoke a onye oha ndi Juu niile, ma ndi no n'ebe a ma ndi no na Jerusalem, wetara ikpe ya n'aka m na-eti mkpu na o kwesighi idi ndu ozo. ²⁵ Ma achopotaghi m ihe ojoo o mere nke kwesiri ka o nwuo. Ma ebe o rioro ka Siza lenye ikpe ya anya, ekpebiri m iziga ya. ²⁶ Ma enweghi m ihe obula doro anya m ga-edegara Siza banyere ya. Ya mere m jiri kpopta ya n'ihu unu niile, ma karisja n'ihu gi onwe gi eze Agripa, ka o ga-abu anyi tulesia ihe banyere ya, ka m nwee ihe m ga-eede. ²⁷ N'ihu na o bu ihe na-ezighi ezi na m ga-ezipu onye mkporo na-egosighi n'ebubo e boro ya."

26

Pol agoro onwe ya n'ihu Agripa

¹ Agripa gwara Pol, "I nwere ike i kwuru onu gi."

Mgbe ahụ, Pol gbasara aka ya abụọ bido ikwu okwu igoro onwe ya, ² "Ana m agu onwe m dika onye nwere ihuoma, eze Agripa, inwe ohere oma di otu a, izara onu m n'ihu gi n'ihe niile metutara ebubo ndi Juu na-ebo m. ³ Nke ka nke, amatara m na omenaala ndi Juu na iru uka metutara iwu ha doro gi anya. Biko ana m ario gi ka i jiri ndidi gee m nti.

⁴ "Ndi Juu niile maara ibi ndu m site na nwata m. Ha makwa site na mbu, otu m si bie ndu m niile n'obodo nke m, nakwa n'ime Jerusalem. ⁵ Ha matara kemgbe ogologo oge, ha ga-agbakwa ama, ma o buru na ha choro ikwu eziokwu, na site na mbu e biri m ndu dika otu onye so n'ime otu ahu nke iwu ya di ike karichasia n'ime okpukpe ndi Juu, nke bu otu ndi Farisi. ⁶ Ma ugbu a, a na-ekpe m ikpe n'ihu na enwere m olileanya na nkwa ahụ Chineke kwere nna nna anyi ochie ha. ⁷ Nkwa nke ebo iri na abuo niile na-ele anya inata mgbe ha na-eefe ofufe ehie na abali. Eze Agripa, o bu n'ihu olileanya a, gi onye a na-asopuru, ka ndi Juu ji na-ebo m ebubo. ⁸ Gini mere unu jiri na-eche na o rara Chineke ahụ ime ka ndi nwuru anwu site nonwu bilie?"

⁹ "Na mbu, anara m eche na apuru m imeso aha Jiso onye Nazaret mmeso ojoo niile. ¹⁰ Otu a ka m mere na Jerusalem. O bughị naani na m natara ikike n'aka ndisi nchujaja jiri ya kpochie otutu ndi nso n'ulo mkporo, ewelikwara m aka elu n'oge a na-ama ha ikpe onwu. ¹¹ Otutu mgbe ka m huru na a tara ha ahuhu n'ulo nzuko niile. Agbaliri m ikwagide ha ka ha kwuo aru ma kwutkwa okwukwe ha. N'ihu na iwe m di oku megide ha, esogburu m ha n'obodo di iche iche nke na-abughị obodo ndi Juu.

Pol ekwuo maka ncheghari ya

¹² "N'ihu nke a, a gara m Damaskos site n'ikike na nkwenye nke ndisi nchujaja. Anatakwara m ike n'aka ndisi nchujaja. ¹³ N'oge ehie, eze Agripa, mgbe mu na ndi otu m na-aga n'uzo, gi onye a na-asopuru, ka m huru ihe nke na-acha karja anyanwu ka o si n'eluigwe chaa m na ndi mu na ha so gburugburu. ¹⁴ Anyi niile dara n'ala. Ma anuru m olu gwara m okwu n'asusu Hibru, 'Sol! Sol! Gini mere i ji na-akpagbu m? I na-emeru onwe gi ahu site n'ikpo ukwu na ndudu e ji achie ehi.'

¹⁵ "Asiri m, 'I bu onye, Onyenwe anyi?'

"Onyenwe anyi kwuru, 'Abu m Jiso onye i na-akpagbu. ¹⁶ Ugbu a, bilie, kwuru oto! N'ihu na-emere m ka i hu m anya, ka m hoputa gi ka i buru onyeozu m na onye akaebe m. I ga-emekwa ka uwa niile mara ihe banyere nzute a i zutere m taa, na otutu mgbe ozo m ga-ezute gi. ¹⁷ Aga m azoputa gi site n'aka ndi nke gi na sitekwa n'aka ndi mba ozo, ndi m na-eziga gi ka i jekwuru. ¹⁸ Imeghe anya ha mee ka ha si n'ochichiri loghachi banye n'ihē, sikwa n'ike nke ekwensu loghachikwute Chineke. Ka ha site nokwukwe ha nwere n'ebe m no nata mgbaghara mmehie ha, ketakwa oke ahu di ngozi n'etiti ndi e doro nso.'

¹⁹ "Ya mere, eze Agripa, enupughi m isi n'ohu nke eluigwe ahu. ²⁰ Ebidoro m izisa ozioma a na Damaskos. Emekwara m otu a na Jerusalem na n'ime Judia niile na n'etiti ndi mba ozo. Ana m ekwusa mkpa o di ka mmadu niile nwee ncheghari loghachikwute Chineke. Ka ha gosikwa ncheghari ha site n'ezu oru nke ha na-aru. ²¹ O bu n'ihu nke a ka ndi Juu jiri nwuchie m n'ulonsu ukwu ahu ma chosiekwa uzo ike inapu m ndu m. ²² Ma Chineke chebere m mee ka m buru onye di ndu taa, ikoro mmadu niile akuko a, ndi ukwu na ndi nta. Ihe m na-ekwu bukwa ihe ndi amuma na Mosis kwuru na o gamezu, ²³ na Kraist ahu ga-ahu ahuhu, burukwa onye mbu ga-esi nonwu bilie, iwetara ndi Juu na ndi mba ozo ihe."

²⁴ Mgbe o na-agopu onwe ya, Festos tiri mkpu, "Pol, i bu onye isi mebiru! Oke mmuta gi emebiela gi isi."

²⁵ Ma Pol siri, "Isi emebighi m, ezigbo nna anyi Festos. Ihe m na-ekwu n'anya udo bu naani eziokwu. ²⁶ Eze nonwe ya makwara ihe ndi a niile, n'ihu ya ejighi m egwu obula agwa ya okwu a. Ekwenyere m na o dighi ihe obula n'ime ihe ndi a merenu nke ezonari ya, n'ihu na o nweghi nke mere na nzuo. ²⁷ Gi eze Agripa, i kwenyeghi na ndi amuma? Amaara m na i kweere."

²⁸ Mgbe ahu Agripa siri, "Pol, i na-achio n'ime ntakiri oge a ikwagide m ka m buru onye kwere na Kraist?"

²⁹ Ma Pol siri, "O gaara ato m utu ma o buru na Chineke ga-ekwe, mee ka gi na ndi niile no n'ebe a buru ihe mu onwe m bu n'ime Kraist ma ewezuga agbu ndi a."

³⁰ Mgbe ahụ eze biliri ọtọ, ya na Festos na Benaisi nwunye ya na ndị ọzọ niile ya na ha nọ n'ọche. ³¹ Mgbe ha na-apụ, ha kwurịtara n'onwe ha, "Nwoke a emeghị ihe ọbụla kwesiri ọnwụ maọbụ ịga mkpọrọ."

³² Agripa gwara Festos, "A gaara a hapụ nwoke a ma ọ bụrụ na o nyefeghị Siza ikpe ya."

27

Pọl agaa Rom

¹ Mgbe e kpebiri na anyị ga-eso ụgbọ mmiri gaa Itali, e nyefere Pọl na ndị mkpọrọ ọzọ n'aka onyeisi na-elekọta ndị mkpọrọ aha ya bụ Julios. Ọ bụ ọchịagha nke igwe ndị agha Ogotos. ² Anyị banyere n'ụgbọ sitere Adramitiom nke na-ejikere ịga n'ọnu mmiri nke dị n'akụkụ obodo Eshia. Anyị nupuru n'oke osimiri, Aristakos, onye Masidonia sitere na Tesaloniaika sokwa anyị n'ije a.

³ N'echi ya, anyị rutere Saidon. Julios nwere obioma n'ebe Pọl nọ. Ọ hapụkwara ya ka o jeharjara onwe ya izute ndị enyi ya. Ndị a lekware anyị ọbia nke oma. ⁴ N'igakwa n'ihu na mmiri ahụ, anyị zutere ifufe mmiri nke mere na anyị gara n'azu ala Saipros. ⁵ Anyị gafere ọnu mmiri obodo Silisia na Pamfilia. Anyị bjaruru Mira n'ime obodo Lisia. ⁶ N'ebe ahụ ka onye ọchịagha huru ụgbọ onye Alegzandria nke na-aga Itali. O mere ka anyị banye n'ime ya. ⁷ Ụgbọ anyị ji, gara nwayọọ ọtụtụ ụbọchị na o siiri anyị ike irute Snidos. Ebe ọ bụ n'oke ifufe emeghị ka anyị gaa n'ihu, anyị enwekwaghị ike ịga n'uzo anyị, kama anyị si n'azu Kriit na ncherita ihu Salmone gafee. ⁸ Anyị jikwa nwayọọ na-agba n'akụkụ ọnu mmiri ahụ tutu ruo mgbe anyị sitere n'oke nsogbu rute ebe a na-akpọ ọnu mmiri oma, nke dị nso n'obodo Lasia.

⁹ Anyị tufuru oge n'ebe ahụ. Ije ụgbọ mmiri aburukwala nke juputakwara n'ihe ize ndụ ụgbu a, n'ihu na mmemme Obubu ọnu nke ndị juu agafeela. N'ihu nke a, Pọl duru mmadu niile ọdụ, ¹⁰ na-asi, "Ndị nwe m, a na m ahuta na njem a ga-abụ nke ihe egwu nke ga-eweta oke ịla n'iyi. Ọ bughị naanị nke ụgbọ mmiri na ibu o bu, ma metutakwa ndụ anyị." ¹¹ Ma ọchịagha ahụ kwenyere n'ihe onyeisi ụgbọ na onye nwe ụgbọ kwuru karịa nke Pọl kwuru. ¹² Ma ebe ọnu mmiri a abughị ebe dị mma ino n'oge oyi, ndị ka n'onuogugụ hooro ka ụgbọ ahụ gaa n'ihu, n'olileanya na a ga-eru Fonikisi ebe ha ga-anodụ n'oge oyi. Nke a bụ ọnu mmiri dị na Kriit, nke chere ihu n'owuwa anyanwu n'akụkụ ugwu na akụkụ ndịda.

Oke ifufe n'osimiri

¹³ Mgbe ikuku dị nwayọọ bidoro ifeghari site na ndịda, ha chere na nke a bụ ohere dịrị ha. N'ihu ya, ha wọpuru ụgbọ nyara ya na-aga nso nso ọnu mmiri Kriit. ¹⁴ Ma mgbe na-adighi anya, oke ifufe dị egwu nke si n'agbata ugwu na owuwa anyanwu kuru site n'agwa etiti ahụ rịdata. ¹⁵ Ndị na-anya ụgbọ ahụ gbalisiri ike na mbụ ichighari ihu ụgbọ ahụ ka ọ gaa n'ọnu mmiri, ma ọ pughi ime. Anyị hapuru ya ka o soro ikuku. ¹⁶ N'ikpeazu, anyị kworo ụgbọ anyị gaa n'azu agwa etiti nta a na-akpọ Kloda. N'ebe ahụ anyị jisiri ike kekwasị ụgbọ nta nke ụgbọ mmiri anyị na-adokpu n'azu n'elu ụgbọ mmiri ahụ. ¹⁷ Emesja, anyị jiri ụdọ kee ụgbọ mmiri ahụ ime ka o sie ike karịa. Ndị na-anya ụgbọ ahụ turu egwu na ikuku ga-eburu ụgbọ anyị gaa n'ọnu mmiri na-achị ọkụ nke dị na Satis. Ha wedatara akwa e kobere n'elu, nke na-enyere ikuku aka ibu ụgbọ mmiri. Emesja, ha sooro ikuku mmiri ahụ na-aga. ¹⁸ Mgbe chi boro, djika osimiri ahụ na-etonye etonye, ndị na-eso ụgbọ bidoro itubasi ngwongwo ndị dị n'ụgbọ ahụ n'ime osimiri. ¹⁹ N'ubochi nke atọ ha tubakwara ngwongwo e ji edozi ụgbọ mmiri na otutu ihe ọbụla nke aka ha ghotara n'ime osimiri. ²⁰ Mgbe otutu ụbọchị gara ma ọ dighi anyanwu maobu kpakpando waputaranu, ma oke ifufe ojoo ahụ gara n'ihu na-amaghari, n'ikpeazu olileanya anyị na a ga-azoputa anyị gwasiri.

²¹ N'oge a niile, o nweghi onye ọbụla nri ọbụla bara onu. Ma n'ikpeazu. Pọl kwuru ọtọ n'etiti ha si, "Ndị ikom ibe m, ọ bụrụ na unu gere ntị n'okwu m na mbu, anyị agaraghị ahapu Kriit. Anyị gara agbanari mbibi na ịla n'iyi nke a. ²² Ma otu ọ di, ana m ario unu, nweenu obi ike! N'ihu na o nweghi onye ọbụla n'ime unu a ga-atufu ndu ya. Ọ bụ ezie na ụgbọ a ga-emikpu. ²³ N'ihu na n'abalị gara aga, mmuo ozi Chineke Onyenwe m, na onye m na-efekwa bjakwutere m, ²⁴ ọ siri, 'Atula egwu Pọl, n'ihu na i ghaghị iguzo n'ihu Siza. Nke ozokwa, Chineke emeela amara nye gi ndu ndi a niile gi na ha so n'ụgbọ eme njem.' ²⁵ Ya mere, ndi ikom nweenu obi ike! N'ihu na enwere m ntukwasị obi na Chineke ga-eme di ka o siri gwa m. ²⁶ Ma otu ọ di, a ga-eburu ụgbọ mmiri anyi buba ya n'otu agwa etiti."

Ugbọ imikpu

²⁷ Ihe dịka n'etiti abalị n'ụbọchị nke iri na anọ ebili mmiri a, mgbe anyị na-erugharị n'osimiri a na-akpọ Adratik, ndị na-anya ụgbọ chere na ala dị nso. ²⁸ Ha tũnyere ụdọ e kenyere igwe n'ọnu ya n'ime osimiri chọpụta na omimi osimiri ahụ dị narị nzọ ụkwụ na iri abụọ n'ebe ahụ ha nọ. Ha gakwara n'ihu tụtọkwa ụdọ ahụ ozo chọpụta na omimi osimiri ahụ dị iri nzọ ụkwụ itoolu. ²⁹ Ma egwu juru ha obi n'ihu na ha amaghị ma ha ga-ezute nkume n'akukụ ọnu mmiri ahụ. Ha tụtụtara arilika anọ e ji ejide ụgbọ site n'azụ ụgbọ ahụ ma na-arịọ chi ha maka chi ọbụbọ. ³⁰ Mgbe ndị na-eso ụgbọ ahụ kpebiri ihapụ ya. Ha wedatara ụgbọ epeepe e dobere maka ihe mberede, mee dịka ha na-aga itinye arilika n'ọnu ụgbọ mmiri ahụ. ³¹ Ma Pọl gwara ndị agha na ọchiagha ha okwu, "Ọ bụrụ na ndị a anogideghị n'ime ụgbọ a, agaghị azoputa unu." ³² N'ihu nke a, ndị agha ahụ ghubiri ụdọ e jiri kee ụgbọ epeepe ahụ hapụ ụgbọ epeepe ahụ ka ọ daba n'ime osimiri.

³³ Mgbe chi bidoro ibo, Pọl rịọrọ mmadụ niile ka ha rie nri, na-asị, "Taa mere ya ụbọchị iri na anọ unu nọ na nche, nọgidekwa n'ibu ọnu, n'erighị ihe ọbụla. ³⁴ N'ihu ọdịmma nke ndụ unu, ana m arịọ unu ka unu rie ihe. N'ihu na o nweghị onye ọbụla n'ime unu otu agiri isi ya ga-ala n'iyi." ³⁵ Mgbe o kwuchara nke a, o weere achicha nye Chineke ekele n'ihu ha niile, nyawaa ya, malitekwa iri ya. ³⁶ Otu mgbe ahụ, obi ụtọ batara mmadụ niile n'obi, ha bidokwara iri nri. ³⁷ Anyị niile nọ n'ụgbọ ahụ dị narị mmadụ abụọ na iri asaa na isii. ³⁸ Mgbe anyị richara nri, ha buuru akpa ọka niile dị n'ụgbọ ahụ tūba ha n'ime osimiri ime ka ụgbọ ahụ gbaa mfe.

Omimi nke ụgbọ mmiri ahụ

³⁹ Mgbe chi boro, ha enwekwaghị ike ighota akukụ mmiri nke ha nọ n'ime ya. Ma ha hụrụ obosara ala nta nke nwere ọnu mmiri. Ha gbara izu ichoputa ma ọ ga-ekwe mee ka ụgbọ mmiri ahụ site n'ebe ahụ gafee. ⁴⁰ Ha chabisiri arilika niile ji ụgbọ ahụ, hapụ ha n'ime osimiri. Otu aka ahụkwa, ha tọpuru ụdọ ji umara e ji anyaghari ụgbọ. Mgbe ahụ, ha weliri akwa ifufe nke ọnu ụgbọ nye ifufe, mekwa ka ụgbọ mmiri chee ihu n'elu ala. ⁴¹ Ma ụgbọ mmiri ahụ gara maa isi na mkpunkpu aja mmiri, mikpuo n'aja. Ọnu ụgbọ ahụ mikpuru nke ukwu mee ka isi ụgbọ ahụ laa elu, nke a nyere ebili mmiri a ohere iji ike tiwasia azụ ụgbọ ahụ.

⁴² Ndị agha zubere igbu ndị mkporo niile, ka onye ọbụla ghara igwuru mmiri site ya gbafuo.* ⁴³ Ma onye ọchiagha ahụ na-ezube izoputa ndụ Pọl, n'ihu ya, o gbochiri ha n'izuzu ha. Mgbe ahụ o nyere iwu ka ndị niile maara igwu mmiri buru ụzọ si n'ụgbọ ahụ wuba n'ime mmiri, gwuru mmiri gaa n'elu ala. ⁴⁴ Ma ndị fọdurụ ga-eru n'elu ala site n'ighonye aka na obodobo osisi maobu n'ihe ndị ozo di iche iche si n'ahụ ụgbọ ahụ daputa. N'uzo di otu ka mmadụ niile ji buri ndi rutere n'elu ala n'udo.

28

Onu mmiri obodo Malta

¹ Mgbe a putara n'onu mmiri ahụ n'udo, anyi choputara na aha agwa etiti ahụ bu Malta. ² Ndị obodo ahụ gosiri anyi obioma n'uzo puru iche. Ha kwanyere anyi oku ma nabatakwa anyi n'ihu na mmiri nọ na-ezo, oyi na-atukwa. ³ N'oge Pọl na-achikota nku itinye n'oku a, otu agwo ajuala sitere n'ime nku na-enwu oku maputa n'ihu okpomoku tuhiko onwe ya n'aka ya. ⁴ Mgbe ndi obodo ahụ huru agwo ahụ ka o tuhikotara onwe ya n'aka ya, ha gwaritara onwe ha, "n'ezie a, nwoke a bu ogbu mmadu, a naghi eji oku enyo ya. O bu ezie na azoputara ya site oke mmiri, ma ikpe ziri ezi ekweghi ka o di ndu." ⁵ Ma Pọl fepuru agwo ahụ n'aka ya, mee ka o daba n'oku, o dighiagwa ihe mere ya. ⁶ Ha na-ele anya ma aka ya o ga-aza, maobu na o ga-ada nwuo. Ma mgbe ha chegidere hu na o nweghi ihe mere ya, ha gbanwere obi ha bido na-ekwu, na o bu chi.

⁷ Na nso onu mmiri a ebe anyi kwusiri, otu ubi di ya. O bu ubi Pobilos otu nwoke onyeisi na-achị agwa etiti ahụ. O nabatara anyi nke oma, lee anyi obia ubochi atọ. ⁸ N'oge ahụ, nna Pobilos nwere ahụ oku na afo osisa, Pọl banyere n'ime obodo gaa leta ya, kpeere ya ekpere, bikwasikwa ya aka. Ahụ dikwara ya mma. ⁹ Mgbe nke a mechara, ndi niile nwere nrija nrija n'agwa etiti ahụ bjakwara, a gwokwara ha. ¹⁰ Ha wetaara anyi otutu ihe onyinye. Mgbe oge inyapu ụgbọ anyi ruru, ha nyere anyi otutu ihe di anyi mkpa nke puru idu anyi n'ije ahụ.

Pọl erute Rom

¹¹ Anyi noro ihe dika onwa ato n'oge oyi, n'agwa etiti ahụ tutu anyi anyalie ụgbọ. O bu ụgbọ ndi Alegzandria nke bu ihe a turu atu a na-akpo ejima, bu chi Kastō na

* 27:42 27:42 O buri na ndi mkporo a gbafuo, a na-egbu ndi agha niile o bu oru ha iledo ha.

Polukus. ¹² Anyị bjaruru obodo Sirakos ebe anyị noro ụbọchị atọ. ¹³ Site n'ebe ahụ, anyị gara gburugburu tutu rute Rejiom. Mgbe otu ụbọchị gafere, ikuku bidoro ife site na ndịda. N'ụbọchị nke abụọ ya, anyị rutere Poteqlī. ¹⁴ N'ebe a anyị chọputara ndị kwere ekwe ndị rịrọrọ ka anyị nonyere ha ụbọchị asaa. Site n'ebe a, anyị rutere Rom. ¹⁵ Mgbe ụmunna anyị nọ n'ebe ahụ nuru na anyị na-abịa. Ha putara zute anyị n'uzọ Apios na n'ulo ndi Ije atọ. Mgbe Pol huru ha, o kelere Chineke ma buru onye a gbara ume. ¹⁶ Mgbe anyị bjaruru Rom, e nyere Pol ohere ibiri onwe ya dika o si choo n'ebe masiri ya. Ma otu onye agha na-eche ya nche.

Pol abata Rom

¹⁷ Mgbe ụbọchị atọ gasiri, o kporo ndiisi ndi Juu. Mgbe ha zukoro, o gwara ha, "Umunna m, o dighi ihe ojoo obula m mere megide ndi nke anyi, maobu megide omenaala nna nna anyi ha, ha jidere m na Jerusalem were m nyefee m n'aka ndi Rom. ¹⁸ Ndi ochichi Rom lenyere anya n'ikpe m choo ihapu m ka m laa n'ih i na ha achotaghi ihe kwesiri ima m ikpe onwu dika ndi anyi choo. ¹⁹ Ma mgbe ndi Juu juru, ahuru m na o di mkpa ibutere Siza ikpe m. Ma o nweghi ihe ojoo m bu n'uche megide ndi obodo m. ²⁰ N'ih i nke a, ka m jiri rijo ka m na unu hu ma kwurita kwa okwu. O bu n'ih i olileanya nke Izrel ka e ji kee m n'agbu igwe a."

²¹ Ha siri, "Anyi anataghi akwukwo ozi obula site na Judia banyere gi. O dighikwa umunna anyi obula nke si ebe ahu bia nke koru maobu kwuo okwu ojoo obula banyere gi. ²² Otu o di, anyi ga-acho inuta ihe i chere, n'ih i na anyi maara na a na-ekwuj otu a n'ebe niile."

²³ Ha yiri agba mgbe ha na ya ga-ezukota n'ubochi ozo. Otutu mmadu kariri bjara n'ulo ebe o na-anu. O gbara ama banyere alaeze Chineke site n'akwukwo iwu Mosis na nke ndi amuma, o gbaliri ime ka ha kwenye n'ih e banyere Jisos. O bidoro izi ha ihe site n'ututu ruo anyasi. ²⁴ Ufodu ka e mere ka ha kweere, ma ufodu mechiri nti ha na obi ha. ²⁵ Ha nwe nghotahie n'etiti onwe ha ma malite ila mgbe Pol kwusiri okwu nke ikpeazu a, "Mmuo Nso Chineke kwuru eziokwu mgbe o sitere n'onu Aizaya onye amuma kwuo okwu nye nna nna anyi ha,

²⁶ "Jekwuru ndi a gwa ha okwu,

"Unu ga na-anu, nukwa, ma unu agaghi aghota ihe obula,
unu ga na-ele anya, hukwa, ma unu agaghi ah u ihe obula."

²⁷ N'ih i na obi ndi a amaala abuba, dikwa aru;

ha adighi ejikwa nti ha anu ihe,

ha mechikwara anya ha ka ha ghara ihu uz o.

Ma o bugh i otu a, ha nwere ike iji anya ha hu uz o,

jirikwa nti ha nu ihe

sitekwa n'obi ha nwe nghota

ma chigharia bjakwute m, ka m gwoo ha.*

²⁸ "Ya mere, a choo m ka unu ghota na nzoputa a nke si n'aka Chineke bia, dikwa nye ndi mba ozo, ha ga-egakwa nti." ²⁹ Mgbe o kwusiri nke a, ndi Juu ah u lara na-arurita uka nke ukwu n'etiti onwe ha.†

³⁰ O biri obi nke onwe ya afu abuo n'ulo o na-akwu ugwo ya. O na-anabatakwa ndi niile bjara ileta ya, ³¹ o ji mkwuwa okwu na-ekwusa ihe banyere alaeze Chineke na-akuzikwa ihe banyere Onyenwe anyi Jisos Kraist. O dikwaghi onye obula gbaliri igbochi ya.

* 28:27 28:27 Aiz 6:9,10 † 28:29 28:29 Akwukwo ufodu na-edebanye amaokwu a ma ufodu adighi eme nke a.

Ndi Rom

¹ Pol, odibo Kraist Jisos, onye Chineke kporo ka o buru onyeozu ya na onye o kewaputara ka o zisaa ozioma ya. ² Ozioma a bu nke ahụ Chineke kwere na nkwa n'oge gara aga site n'onu ndi amuma ya nke e dere ihe banyere ya n'akwukwo nsọ. ³ Ozioma a metutara Okpara ya, onye bu nwa Devid site n'omumu nke anu ahụ. ⁴ Onye esitere na Mmuo nke idi nsọ hoputa i bu Okpara Chineke, site n'ike nke mbilite n'onwu, bu Kraist Jisos, Onyenwe anyi. ⁵ Onye anyi sitere n'aka ya nata amara na oru i bu onyeozu, ime ka ndi mba ozo nwee nrube isi nke okwukwe n'etiti ha n'ihu aha ya. ⁶ Tinyere unu onwe unu ndi ahụ a kporo ka ha buru ndi nke Jisos Kraist.

⁷ Ya bu, unu ndi Chineke huru n'anya bi na Rom, ndi o kporo ka ha buru ndi nsọ:

Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisos Kraist diri unu.

Mmasi Pol i ga Rom

⁸ Na mbu, ana m ekele Chineke ekele n'ihu unu niile, site n'aha Jisos Kraist. N'ihu na a na-ekwusa ihe banyere okwukwe unu n'awa niile. ⁹ Chineke, onye m na-ejere ozi, n'ime mmuo site na ikwusa ozioma nke Okpara ya, bu onye akaebe na m na-echeta unu mgbe niile n'ekpere m. ¹⁰ N'ekpere m oge niile, a na m aruo ka o buru ihe ga-ekwe mee na site n'ike Chineke, aga m enwe ohere ibia leta unu.

¹¹ O na-agu m aguu nke ukwu ibia hu unu anya, n'ihu na achoro m ka unu keta oke n'oniyine Mmuo Nso nke Chineke nyere m, nke ga-enyere unu aka iguzosi ike n'okwukwe. ¹² O bukwaghị naanị nke a, kama achoro m ka anyi gbaritaa onwe anyi ume site n'okwukwe anyi. ¹³ Umunna m, achoro m ime ka unu mata na atupa m atumatu ibia leta unu otutu mgbe (ma tutu ruo ugbu a e gbochiri m ibia), ka m nwee ike nweta mkpuru n'etiti unu, dika m nwere n'etiti ndi mba ozo.

¹⁴ N'ihu na abu m onye ji ugwo nye ndi Griik na ndi mba ozo, nyekwa ndi maara ihe na ndi nzuzu. ¹⁵ Ya mere m ji di njikere ikwusa ozioma nyekwa unu bu ndi bi na Rom.

¹⁶ N'ihu na ihere ozioma ahụ anaghị eme m, n'ihu na o bu ike Chineke na-ewetara onye oputa kwere na ya nzoputa, nye onye Juu na mbu nakwa nye onye Griik. ¹⁷ N'ihu na o bu n'oziooma ka e kpughere ezi omume Chineke, ezi omume nke na-esite n'okwukwe ruo okwukwe. Dika e siri dee ya, "Onye ezi omume ga-esite n'okwukwe di ndu."*

Iwe Chineke megide mmehie nke mmadu

¹⁸ N'ihu na e sitela n'eluigwe kpughe onuma Chineke megide mmehie na ajo omume niile nke ndi na-emebi iwu, ndi na-esite n'ajo omume ha na-eguzogide eziokwu ahụ.

¹⁹ N'ihu na ndi a maara ihe ha kwesiri imata banyere Chineke. Ha maara ya n'ihu na Chineke n'onwe ya emeela ka o doo ha anya. ²⁰ N'ihu na site n'oge Chineke kere uwa na ihe niile di n'ime ya, udidi ya nke a na-apughu ihu anya na ike nke ebighi ebi ya na udidi idi nsọ ya ka e mere ka o puta ihu nye umu mmadu. Umu mmadu na-aghota ihe ndi a site n'ihu ndi e kere eke. N'ihu nke a umu mmadu enwekwaghị ngoru.

²¹ O bu eziokwu na ha maara Chineke, ma ha anaghị asopuru ya, ha anakwaghị enye ya ekele dika Chineke. Echiche uche ha bu ihe efu, nzuzu ha mere ka obi ha gbaa ochichiri. ²² Mgbe ha na-eche na ha bu ndi maara ihe, ha amataghị na ha bu ndi nzuzu. ²³ Kama ihe Chineke na-adighi anwu anwu ofufe, ha weere otuto ha kwesiri inye ya nye ihe ndi ahụ ha jiri aka ha kpuo. Ihe ndi a yiri mmadu na-anwu anwu, na nnuu, na umu anumanu, na ihe na-akpu akpu n'ala.

²⁴ N'ihu ya, Chineke hapuru ha ka ha mee ihe ojoo ndi ahụ na-agu obi ha aguu nye adighi ocha nke ikwa iko, ha jikwa ahụ ha emerita mpu n'etiti onwe ha. ²⁵ Ha were okwu ugha dochie n'onodu eziokwu banyere Chineke. Ha na-asopuru, na-efekwa ihe e kere eke, ma hapu Onye okike, onye a na-eto ruo ebighi ebi. Amen.

²⁶ O bu nke a mere Chineke jiri nyefee ha n'aka aguu anu ahụ nke na-eme ihere. N'ihu ya, o buladi ndi inyom na ndi inyom ibe ha nogidere na-enwe mmekorita n'uzo na-ezighi ezi. ²⁷ Ozokwa, kama ha na ndi inyom inwe mmekorita; ndi ikom ha horo ka ha na ndi ikom ibe ha na-enwe udi mmekorita nke ha na ndi inyom kwesiri inwe. Nwoke na-edinakwuru nwoke ibe ya. N'uzo di otu a, ha natakwara ntaramahuru kwesiri ha n'ihu ihe ojoo ndi a ha na-eme.

* 1:17 1:17 Hab 2:4

²⁸ Ya mere, ebe ha kpachapurụ anya jụ imata onye Chineke bụ, Chineke nyere ha akonuche ndi nzuzu, nke mere ka ha na-eme ihe ojoo niile nke ajo echiche obi ha cheputara. ²⁹ Ha juputara n'ajo omume na mmehie niile, anya ukwu na aghugho. Ha juputakwara n'ekworo, na igbu mmadu, na esemokwu, na uche gbagoro agbago na ikpo asi. Ha bu ndi na-ekwu okwu azu, ³⁰ na ndi nkwuto na ndi kporo Chineke asi, na ndi na-akpari mmadu na ndi mpako na ndi na-anya isi. Ha na-atuputa uzo oheru ime ihe ojoo, ha adighi asopuru ndi muru ha. ³¹ Ha bukwa ndi na-enweghi nghota, ndi na-enweghi okwukwe, ndi obi ojoo na ndi na-enweghi obi ebere. ³² Ha maa na Chineke nyere iwu di ike na ndi na-ebi ndu di otu a kwesiri onwu, ma ha gara n'ihu na-eme ihe ndi a, ma na-akwalikwa mmuo ndi ozo ka ha soro na-eme ha.

2

Ikpe ziri ezi nke Chineke

¹ N'ihu ya, i nweghi ngopu, onye obula i bu, mgbe i na-ekpe ndi ozo ikpe. N'ihu na mgbe i mara onye ozo ikpe, o bu onwe gi ka i na-ama ikpe maka na gi onwe gi na-emekwa udi ihe ndi ahụ. ² Ma anyi maara na Chineke na-ekpe ndi na-eme ihe ojoo di otu a ikpe n'uzo ziri ezi. ³ Gi bu mmadu, ginị mere i ji na-ama ndi na-eme ihe di otu a ikpe mgbe gi onwe gi na-eme otu ihe ahụ. I chere na i ga-agbanari ikpe Chineke? ⁴ Ka i na-eleda obioma Chineke, na nnagide o na-anagide ndu ojoo gi, na ogologo ntachiobi ya anya? I maghi na obioma Chineke nwere n'ebe i no kwesiri ime ka i site na mmehie gi chegharia?

⁵ Ma n'ihu isiike gi na obi gi kporo nku nke enweghi ncheghari, i na-akpakotara onwe gi onuma nke Chineke n'ubochi oke iwe ya, mgbe a ga-ekpughe ikpe ya ziri ezi. ⁶ O ga-akwughachi onye obula dika oru ya siri di.* ⁷ Chineke ga-enye ndi niile sitere na ntachiobi na ezi oru na-achọ otuto na nsopuru na ndu ahụ na-adigide adigide bu ndu ebighi ebi. ⁸ Ma ndi niile na-akpa iche iche, ndi jukwara isoro eziokwu ahụ, ndi na-anogidekwa na-eme ihe ojoo, ka a ga-ata ahuhu, gosi ha iwe oku na onuma. ⁹ Nsogbu na iru uju ga-abiakwasị ndi niile na-eme ihe ojoo, mbu, o ga-adiri ndi Juu, emechaa, o ga-adikwara ndi mba ozo. ¹⁰ Ma otuto na nsopuru na udo ga-abu nke onye obula na-eme ezi ihe, malite n'onye Juu ruokwa na ndi mba ozo. ¹¹ N'ihu na Chineke anaghi ele mmadu anya n'ihu.

¹² Ndi niile mehiera n'onodu enweghi iwu ga-ala n'iyi n'onodu enweghi iwu. Ma ndi niile mehiera megide iwu ahụ ha mara ihe banyere ya ka a ga-ama ikpe dika iwu siri kwuo. ¹³ N'ihu na o bughị ndi ahụ na-anu mgbe a na-aguputa akwukwo iwu ka a na-agu dika ndi ezi omume n'ihu Chineke, kama o bu ndi ahụ niile na-eme ihe iwu kwuru ka a ga-gu ka ndi ezi omume. ¹⁴ N'ezie, mgbe ndi mba ozo bu ndi na-enweghi iwu sitere n'obi ha mee ihe iwu kwuru, o gosiri na ha bu iwu nye onwe ha, o bu ezie na ha enweghi iwu ahụ e dere ede. ¹⁵ Ha na-egosiputa na edeela ihe ndi ahụ iwu kwuru n'obi ha. Akonuche ha na-egosikwa na nke a bu eziokwu, ebe o bu na akonuche ha na-ama ha ikpe mgbe ufodu, ma na-agopuru ha mgbe ufodu. ¹⁶ Dika ozioma ahụ m na-ekwusa si kwuo, Chineke ga-ekpe ndu nzuzo niile umu mmadu na-ebi ikpe, site na Kraist Jisos.

Ndi Juu na iwu e nyere ha

¹⁷ Ma ugbu a, gi onye na-akpo onwe gi onye Juu, onye tukwasiri obi gi n'ihu ahụ, onye na-anyakwa isi na i maara Chineke, ¹⁸ o buru na i mara uche ya ma kwenyekwa n'ihe nke ka mma n'ihu na e ziri gi ihe site n'iwu; ¹⁹ o buru na o doro gi anya na i bu onyendu nye ndi isi, burukwa ihe nye ndi no 'ochichiri, ²⁰ i na-agukwa onwe gi dika onye nkuzi nke ndi na-amaghi ihe, na onye nkuzi umuntakiri, n'ihu na i maara iwu nke oma, juputakwa n'amamihe na eziokwu. ²¹ Gi onye na-akuziri mmadu ibe gi ihe, i na-akuzikwara onwe gi? Gi onye na-ekwusa ka mmadu ezula ohi, i na-ezu ohi? ²² Gi onye na-asi mmadu akwala iko, i na-akwa iko? Gi onye na-akpo arusi ihe aru, i na-ezuru ihe di n'ulo arusi n'ohi? ²³ Gi onye na-anya isi na i maara iwu, i na-emanye Chineke ihere site n'imebi iwu ahụ? ²⁴ Dika esi dee ya, "Ndi mba ozo na-ekwulu aha Chineke n'ihu unu."†

²⁵ Obibi ugwu bara uru n'ezie ma o buru na i na-edebe iwu, ma o buru na i na-emebi iwu, obibi ugwu gi dika mgbe i bighi ugwu. ²⁶ O buru na ndi e bighi ugwu na-edebe ihe iwu kwuru, o bu na a gaghị agụ ebighi ugwu ha dika obibi ugwu? ²⁷ Ya bu, ndi ahụ a na-ebighi ugwu n'anụ ahụ ma na-edebe iwu ga-ama unu ikpe, bu ndi nwere iwu ahụ e dere n'akwukwo na ndi e bikwara ugwu ma na-emebi iwu.

* 2:6 2:6 Abụ 62:12; Ilu 24:12 † 2:24 Ajz 52:5; Izk 36:22

²⁸ I bu ezigbo onye Juu abughị nke elu ahụ. Ezigbo ibi ugwu abukwaghị ihe a na-ahụ n'anụ ahụ. ²⁹ Kama ezigbo onye Juu bu onye obula nke bu ya n'ime mmuo. Ezigbo obibi ugwu bukwa nke ime obi, nke mmuo, o bughị nke e dere ede. Otuto ya esiteghị n'aka mmadu kama o sitere n'aka Chineke.

3

Ikwesi ntukwasị obi nke Chineke

¹ O di uru puru iche mmadu nwere n'ihu na o bu onye Juu? Gini bukwa uru ahụ di ukwu nke di na-ebiri mmadu ugwu? ² O bara uru n'uzo niile. Nke mbu, o bu ndi Juu ka e weere okwu Chineke nyefee n'aka.

³ Gini ga-emezi ma o buru na ufodu n'ime ha ekwesighi ntukwasị obi? Chineke, o ga-eji n'ihu ekwesighi ntukwasị obi ha ghara ikwesi ntukwasị obi? ⁴ O pughi idi otu a! Kama ka o buru ihe putara ihe na Chineke bu onye eziokwu, ma mmadu niile bu ndi okwu ugha, dika e dere ya,

"Ka e nwe ike gosiputa na i na-ekwu eziokwu mgbe obula i kwuru okwu,

na ekpegbukwa mgbe i na-ekpe ikpe."*

⁵ Ma o buru na ajo omume anyi na-eme ka ezi omume Chineke puta ihè, gini ka anyi ga-ekwu? Anyi ga-asị na Chineke adighi eme ihe ziri ezi ma o buru na o taa anyi ahuhu n'ihu ajo omume anyi? (Ana m ekwu okwu a di ka ndi mmadu.) ⁶ N'ezie, o bughị otu a, o buru na o bu otu a, oleekwanu otu Chineke ga-esi kpee uwa ikpe? ⁷ Otu onye nwere ike i si, "na o buru na a na-esite n'okwu ugha m, mee ka eziokwu nke Chineke puta ihè karịa, na-ewetara Chineke otuto, gini mere e ji ama m ikpe dika onye mmehie?" ⁸ O putara na anyi ga-asị, "ka anyi na-eme ihe ojuo ka ezi ihe si na ya puta?" Ufodu ndi mmadu ji nkwtuo na-ebo m ebubo na m na-akuzi ihe di otu a, ikpe a mara ha kwesiri ekwesi.

Mmadu niile emehiela

⁹ Gini kwanu? Anyi o ka ha mma? Mba, ma e meela ya rij ka o puta ihè na mmadu niile no n'okpuru mmehie, ma ndi Juu ma ndi mba ozo. ¹⁰ Dika e dere ya, "O dighi onye obula bu onye ezi omume, o dighi o buladi otu onye.

¹¹ O dighi onye obula na-aghota, o dikwaghị onye o na-agu icho Chineke.

¹² Mmadu niile ewezugala onwe ha, ha niile, o dighi onye bara uru n'ime ha.

O dighi onye na-eme ihe oma, a pughi ichota o buladi otu onye.†

¹³ Akpiri ha bu ili ghete oghe, ha ji ire ha na-aghoghe aghughoghe.‡

Elo ajuala di n'egbugbere onu ha.§

¹⁴ Onu ha juputara n'okwu na-aku ilu na obubu onu.*

¹⁵ Ukwu ha na-eme osijiso ikwafu obara.

¹⁶ Mbibi na nhuju anya di n'uzo ha niile.

¹⁷ Ha amaghị ihe bu uzo udo.†

¹⁸ Ha amatabeghi ihe itu egwu Chineke putara."‡

¹⁹ Ugwu a, anyi maara na ihe obula iwu kwuru, o bu ndi no n'okpuru iwu ka o diiri, ka esite otu a kpuchite onu niile n'otu n'otu. Ma meekwa ka uwa niile mata na ha bu ndi ikpe mara n'ebe Chineke no. ²⁰ N'ihu na o nweghi onye obula a puru igu n'onye ezi omume n'ihu Chineke maka na o na-edebe iwu. Kama, o bu site n'iwu ka anyi ji mata ihe banyere mmehie.

Ezi omume site n'okwukwe

²¹ Ma ugwu a, emeela ka ezi omume Chineke puta ihè, site n'iguzo iche n'ebe iwu di, bu nke iwu na ndi amuma gbakwara ama ya. ²² Ezi omume a na-esite n'ebe Chineke no abia, site n'okwukwe n'ime Jisos Kraist nye ndi niile kweere. O nweghi ihe idi iche obula di na ya. ²³ N'ihu na mmadu niile emehiela ha ekwesikwaghị otuto Chineke. ²⁴ Ma ugwu a, aguola ha na ndi ezi omume site n'amara ya, site na mgbaputa nke si n'aka Kraist Jisos. ²⁵ Onye Chineke hoputara ka o were ndu ya chuo aja ikpuchi mmehie, site n'iwufu obara ya maka mgbaghara mmehie, nke a ga-anata site n'okwukwe. N'uzo di otu a, o na-egosiputa ezi omume ya, maka oge gara aga, n'ihu nnagide ya, o jiri ndidi

* 3:4 3:4 Abụ 51:4 † 3:12 3:12 Abụ 14:1-3; 53:1-3; Ekl 7:20 ‡ 3:13 3:13 Abụ 5:9 § 3:13 3:13 Abụ 140:3

* 3:14 3:14 Abụ 10:7 † 3:17 3:17 Ajz 59:7,8 ‡ 3:18 3:18 Abụ 36:1

leghara mmehie umu mmadu anya. ²⁶ Ma n'oge taa, site n'igosi na ya onwe ya bu onye ezi omume, na onye a na-agunye dika onye ezi omume bu onye nke kweere na Jisosh.

Ihe okwukwe na-aruputa

²⁷ Mgbe o si otu a diri, oleee ebe inya isi anyi dikwa? Ajula inabata ya. O bu site iwu di ana? O bu nke oru? Mba, kama o bu site n'okwukwe anyi nwere n'ime Kraist. ²⁸ Ya mere, anyi na-agunye mmadu n'onye ezi omume n'ihu okwukwe o nwere, o bughu n'ihu na o mere ihe iwu kwuru. ²⁹ Chineke o bu naani nke ndi juu? O bukwaghi nke ndi mba ozo? N'ezie, o bukwa nke ndi mba ozo. ³⁰ N'ihu na Chineke di naani otu, o bu site n'okwukwe ka o ga-anabata ndi ahụ ebiri ugwu, sitekwa n'otu okwukwe ahụ guo ndi a na-ebighi ugwu ka ndi ezi omume. ³¹ O buru na o di otu a, anyi na-esite n'okwukwe anyi mee ka iwu ghara idi ire? Mba! Kama anyi na-enye iwu onodu kwesiri ya.

4

Chineke nabatara Ebrahim site n'okwukwe ya

¹ Gini ka anyi nwere ikwu banyere Ebrahim, nna nna anyi na o nwetara ihe niile site n'anụ ahụ? ² A si na a guru Ebrahim dika onye ezi omume site n'oru aka ya, o gaara enwe ihe o ga-eji anya isi, ma na o bughu n'ihu Chineke. ³ Ma gini ka akwukwo nso kwuru? "Ebrahim kweere na Chineke, a guru nke a nye ya di ka ezi omume."^{*}

⁴ Mgbe mmadu ruru oru, ugwo oru a kwuru ya abughu onyinye, kama o bu ihe ruru ya n'ihu oru o ruru. ⁵ Ma nye onye na-enweghi oru ma tinye okwukwe ya na onye ahụ na-agunye ndi ajo omume dika ndi ezi omume, a ga-eji okwukwe ya gunyere ya dika ezi omume. ⁶ Devid n'onwe ya kwukwara banyere onu diri onye obula Chineke guru n'onye ezi omume n'agbanweghi oru ya.

⁷ "Ngosi na-adiri

ndi a gbaghaara ajo omume ha niile,
ndi ekpuchikwara mmehie ha niile.

⁸ Ngosi na-adiri nwoke ahụ,

onye Onyenwe anyi na-adighi agunyere mmehie ya."[†]

⁹ Ngosi a o diri naani ndi e biri ugwu ka o bu nyekwa ndi a na-ebighi ugwu? Ihe anyi na-ekwu bu na a guru okwukwe Ebrahim di ka ezi omume nye ya. ¹⁰ Olee mgbe a guru ya nye ya? O bu tupu e bie ya ugwu, ka o bu mgbe e bichara ya ugwu? O bughu mgbe e bichara ya ugwu kama o bu tupu e bie ya ugwu. ¹¹ O natara ihe iribama nke obibi ugwu dika akara nke ezi omume nke okwukwe o nwere mgbe o no na-ebighi ugwu. Nke a bu ime ya nna ndi niile kweerenu, ndi ahụ o guru dika ndi ezi omume, o bu ezie na ha bu ndi a na-ebighi ugwu. ¹² N'uzo di otu a kwa, o bu nna ndi niile e biri ugwu. Ndu ya na-egosikwa ha na o bughu obibi ugwu ha na-azoputa ha, kama o bu okwukwe ha. N'ihu na Chineke nabatara Ebrahim naani site n'okwukwe o nwere tupu e bie ya ugwu.

E kwere Ebrahim nkwa n'ihu okwukwe ya

¹³ Nkwa o kwere Ebrahim na agburu ya na ha ga-eketa uwa abughu site n'idebe iwu, kama o bu site n'ezi omume nke okwukwe. ¹⁴ N'ihu na, o buru na ndi a ga-enye ihe e kwere na nkwa bu ndi na-edebe iwu, inwe okwukwe abakwaghi uru, nkwa ahụ enwekwaghi isi obula. ¹⁵ N'ihu na iwu n'onwe ya na-eme ka onuma bja. Ma ebe iwu na-adighi, mmehie adighikwa.

¹⁶ Ya mere, nkwa ahụ na-abia site n'okwukwe, ka o buru naani site n'amara ka e ji mee ka umu ya niile nweta ya, o bughu naani nye ndi no n'okpuru iwu, kama o bukwara nye ndi nwere ndi okwukwe Ebrahim. N'ihu na o bu nna anyi niile. ¹⁷ Dika e dere ya, "Emeela m gi nna nke otutu mba."[‡] Ya mere, n'ihu Chineke ahụ bu onye o kweenyere n'ime ya, bu onye ahụ na-eme ka ndi nwuru anwu dikwa ndu ozo, onye na-akpokwa ihe ndi na-adibughu, mee ka ha diri.

Ebrahim bu ihe imaatu banyere okwukwe

¹⁸ O buladi mgbe olileanya gasiri, o kwenyere na ya ga-abu nna nke otutu mba, dika ihe a gwara ya si di, "Otu a ka mkpuru gi ga-adi. S"^{*} ¹⁹ O daghi mba n'okwukwe o buladi mgbe o matara na ya akala nka n'ahu, n'ihu na o gbaruola otu nari afo, tinyekwara na akpanwa Sera bu ihe nwuru anwu. ²⁰ O dighi mgbe obula o nwere obi abuo na Chineke agaghi emezu ihe niile o kwere na nkwa. Kama, okwukwe ya mere ka o gbasie ike, ka o na-enye Chineke otuto. ²¹ O nwere otu obi na Chineke puru emezu ihe niile obula o kwere na nkwa. ²² O bu n'ihu ya ka e ji guo nke a nye ya di ka ezi omume.[†] ²³ Okwu

* 4:3 4:3 Jen 15:6 † 4:8 4:8 Abu 32:1-2 ‡ 4:17 4:17 Jen 17:5 § 4:18 4:18 A gaghị aguta ha onu. * 4:18 4:18 Jen 15:5 † 4:22 4:22 Jen 15:6

ndi a, "A gurū ya nye ya dika onye ezi omume," edeghi ya naani maka ya. ²⁴ Kama e dere ya n'ihī anyi bụ ndi kwere n'onye ahụ mere ka Onyenwe anyi Jisosh si n'onwu bilie. ²⁵ Onye a rara nye ka o nwuwo n'ihī mmehie anyi niile, ma e mere ka o si n'onwu bilie ka anyi buru ndi a gurū dika ndi ezi omume.

5

Okwukwe na-eweta nzoputa

¹ Ya mere, ebe e sitere n'okwukwe mee ka anyi buru ndi a gurū dika ndi ezi omume, udo di ugbu a n'etiti anyi na Chineke site n'Onyenwe anyi Jisosh Kraist. ² Onye anyi sitere n'aka ya nata amara nke anyi na-eguzo n'ime ya ugbu a. Anyi no n'onu nweekwa olileanya na a ga-eme ka anyi keta oke n'ebube Chineke. ³ O bukwaghị naani nke a, ma anyi na-anurikwa onu n'ime nsogbu anyi niile, ebe anyi maara na nsogbu ndi a na-enyere anyi aka ibu ndi nwere ntachiobi. ⁴ Ntachiobi na-aruputa n'ime anyi ezi agwa; ezi agwa na-aruputakwa olileanya. ⁵ Olileanya na-eme ka anyi guzo chim, n'ihī na Chineke awunyela ihunanya ya n'ime obi anyi site n'onyinye Mmuo Nso.

⁶ Mgbe ahụ anyi na-enweghi ike obula, mgbe oge ahụ ruru nnoo, Kraist bjara nwuo onwu n'ihī anyi bụ ndi mmehie. ⁷ A sikwari na anyi bụ ndi ezi omume o gaara ahụ ihe siri ike mmadu ibia nwuo onwu n'ihī anyi. Ma eleghi anya, a ga-ahukwa onye nwere ike nwuo n'ihī ezi mmadu. ⁸ Ma lee ka ihunanya Chineke siri puta ihè! Mgbe anyi ka noriji na-eme mmehie, Kraist nwuru n'ihī anyi.

⁹ Ebe a gurū anyi dika ndi ezi omume site n'obara ya, nke kariji nke a, a ga-esitekwa na ya zoputa anyi site n'onuma Chineke. ¹⁰ N'ihī na, o buru na mgbe anyi bụ ndi iro Chineke, e mere ka anyi na ya di n'udo site n'onwu Okpara ya, nke kariji nke a bụ, ebe o bụ na anyi na ya dzi na mma, anyi ga-enweta nzoputa site na ndu ya. ¹¹ O bukwaghị naani nke a, kama anyi na-anurikwa onu n'ime Chineke site na Onyenwe anyi Jisosh Kraist, onye anyi sitere na ya nata idi na mma a ugbu a.

Adam na Kraist

¹² Dika o siri di, o bụ site n'aka otu nwoke ka mmehie siri bata n'ụwa. O bukwaga mmehie a wetara onwu. Ugbu a, onwu erutela onye obula aka n'ihī na mmadu niile emehiela.

¹³ Ma tupu e nye iwu, mmehie di n'ụwa. Ma a dighi agukota mmehie mgbe iwu na-adighi. ¹⁴ Ma e mere ka onwu rute onye obula site n'oge Adam ruo n'oge Mosis. O metutara o buladi ndi mmehie ha na-adighi ka nke Adam, onye bụ ihe atụ nke onye ahụ gaje ibia.

¹⁵ Ma onyine a adighi ka njehie ya. N'ihī na o buru na otutu nwuru site na mmehie nke otu mmadu, lee ka o siri buru ihe di ukwu karja na amara Chineke na onyine amara sitere n'otu onye bụ Jisosh Kraist ga-ababiga uba oke rute otutu mmadu. ¹⁶ Ozo, onyine a adighi ka ihe mmehie mmadu muputara. N'ihī na ikpe ahụ sooro mmehie otu onye weta omuma ikpe, ma onyine ahụ sooro otutu njehie weta igu mmadu n'onye ikpe na-amaghị. ¹⁷ Ya mere, o buru na onwu chiri ochichi site na njehie nke otu onye, o bughị ihe di ukwu karja na ndi nabatara onyine amara Chineke bara uba, ya na onyine ezi omume, ga-achi achị na ndu site n'otu onye ahụ bụ Jisosh Kraist.

¹⁸ Ya mere, dika otu njehie si weta ikpe omuma nye mmadu niile, otu ahụ kwa ka e si guo mmadu niile dika ndi ezi omume na ndi nwere ndu site n'otu oru ezi omume. ¹⁹ N'ihī na dika otutu mmadu si buru ndi mmehie n'ihī nnupu isi nke otu nwoke, otu a kwa ka otutu mmadu ga-abukwa ndi ezi omume n'ihī nrube isi nke otu nwoke.

²⁰ Iwu bjara mee ka mmehie na-aba uba, ma dika mmehie na-aba uba, amara na-abakwa uba karja. ²¹ Ya mere, dika mmehie si buru eze n'onwu, otu a kwa ka amara ga-esi buru eze site n'ezi omume iweta ndu ebighi ebi site n'aka Jisosh Kraist, Onyenwe anyi.

6

Inwu onwu nye mmehie na Idi ndu n'ime Kraist

¹ Gini ozokwa ka anyi ga-ekwu? Anyi ga-anogide n'ime mmehie ka amara na-aba uba? ² E e! O kwesighi! Olee otu anyi ga-esi na-adi ndu n'ime mmehie, mgbe anyi bụ ndi nwuru anwu n'ebe mmehie di? ³ O bụ na unu amataghi na mgbe ahụ e jikotara anyi na Kraist Jisosh na baptizim ka e jikotakwara anyi na ya n'onwu. ⁴ Ya mere, esitere na baptizim likoo anyi na ya n'onwu, dika e mere ka Kraist site n'onwu bilie n'ebube nke Nna, ka anyi sikwa otu a keta oke na ndu oheru.

⁵ O burukwa na e jikotaaala anyi na ya n'onwu, e jikotakwala anyi na ya na mbilite n'onwu. ⁶ N'ih na anyi maara na a kpogidekotara ndu nke ochie anyi na Kraist n'elu obe, iji mee ka anu ahụ nke mmehie ahụ buru ihe a lara n'iyi, ka anyi burukwa ndi nwere onwe ha site n'ibu ohu nke mmehie. ⁷ N'ih na onye nwuru anwu aguola ya dika onye nwere onwe ya site n'ebe mmehie di.

⁸ O burukwa n'eziokwu na anyi na Kraist nwukoro onwu, anyi makwara na anyi na ya ga-adikokwa ndu ozo. ⁹ N'ih na anyi maara na ebe e mere ka Kraist site n'onwu bilie, o gaghi anwukwa ozo. Onwu enwekwaghi ike obula n'ebe o no ozo. ¹⁰ O nwuru naani otu mgbe n'ih mmehie. Ma ndu o na-adi ugbu a bu nke o na-adi nye Chineke.

¹¹ Ya mere, guo onwe unu ugbu a dika ndi nwuru anwu n'ebe mmehie di. Guokwa onwe gi dika ndi di ndu n'ebe Chineke no n'ime Kraist, site na Kraist Jisos Onyenwe anyi. ¹² Unu ekwela ka mmehie na-achị eze n'ahụ unu ozo, nke ga-eme ka unu na-erubere aguu nke anu ahụ isi. ¹³ Unu a nakwala eche akuku ahụ unu obula ka o buru ngwa oru ajo omume. Kama cheenu onwe unu n'ihu Chineke, dika ndi esi n'onwu kpoputa nyefee na ndu. Cheenu akuku ahụ unu niile n'ihu Chineke dika ngwa oru nke ezi omume. ¹⁴ N'ih na unu ekwesighi i bu ohu mmehie, ebe o bu na unu anokwaghi n'okpuru iwu ozo, kama unu no n'okpuru amara.

Ibu ohu nke ezi omume

¹⁵ Ginikwa? Anyi ga-eme mmehie n'ih na anyi anoghi n'okpuru iwu kama n'okpuru amara? Mba! O kwesighi. ¹⁶ O bu na unu amataghi na mgbe unu weere onwe unu nye mmadu irubere ya isi dika ohu, unu bu ohu nye onye ahụ unu na-erubere isi, maobu ohu nye mmehie nke na-eduba n'onwu, ma o bukwanu irube isi nke na-eduba n'ez omume? ¹⁷ Ma ekele diri Chineke n'ih na o bu ezie na unu buru ohu nye mmehie, ma ugba a, unu ejirila obi unu niile kpebie inabatara onwe unu ozizi ahụ e nyefere n'aka unu. ¹⁸ Ugba a, e meela ka unu nwere onwe unu site na mmehie, unu aburu ndi ohu ezi omume.

¹⁹ Ana m eji ihe imaatu site na ndu a na-ebi kwa ubochi, n'ih adighi ike nke anu ahụ mmadu. Ya mere, dika unu si were ahụ unu di iche iche nye ibu ohu adighi ocha na ajo omume nke na-abawanye uba, sitekwanu otu a were ha nye ugbu a ka ha buru ohu ezi omume nke na-eduba n'idi nsu. ²⁰ Mgbe unu bu ohu mmehie, o nweghi ihe megidere unu ime ezi omume. ²¹ Ma ginị bu uru unu nwetara n'oge ahụ site n'oru ahụ niile unu ruru, bu ihe ndi ahụ na-eme ka ihere mee unu? Ihe ndi ahụ na-eduba n'onwu. ²² Ugba a, e meela ka unu nwere onwe unu site na mmehie. Unu aghola ndi ohu Chineke. Uru unu na-erita bu idi nsu, ogwugwu ya bukwa ndu ebighi ebi. ²³ N'ih na ugwo oru mmehie bu onwu, ma onyinye amara Chineke na-enye n'efu, bu ndu ebighi ebi, site na Jisos Kraist Onyenwe anyi.

7

Ima atu site n'olulu di na nwunye

¹ O bu na unu amaghi umunna m, unu ndi maara iwu nke oma na o bu oge mmadu di ndu ka iwu na-ejide ya? ² Dika ihe imaatu, iwu na-ejikota nwanyi luru di na di ya mgbe di ya ka no ndu, ma o buru na di nwanyi ahụ anwu, o nokwaghi n'okpuru iwu jikotara ha dika di na nwunye. ³ A ga-akpo ya nwanyi na-akwa iko ma o buru na o lakwuru nwoke ozo mgbe di ya ka di ndu. Ma o buru na di ya anwu, o ga-abu onye nwere onwe ya site n'iwu ahụ. O kwaghi iko ma o buru na o luo nwoke ozo.

⁴ Ya mere, umunna m, unu onwe unu kwa anwola n'ebe iwu di site n'ahụ Kraist, ka e nwe ike kenye unu onye ozo, bu onye ahụ e mere ka o si n'onwu bilie. Ka anyi site na ya mia mkpuru nye Chineke. ⁵ Mgbe anu ahụ mmehie na-achị anyi, ochicho ojojo nke iwu na-akpali juputara n'ime anyi, nke mere na anyi na-amị mkpuru nye onwu. ⁶ Ugba a, a toghapula anyi puo n'aka iwu ebe anyi nwuru nye ihe ndi kere anyi agbu na mbu, anyi anaghi ebikwa ndu n'usoro iwu ochie nke e dere n'akwukwo, kama anyi na-eje ozi n'usoro ndu oheru nke mmu.

Iwu na mmehie

⁷ Ugba a, ginị ka anyi ga-ekwu? Iwu ahụ o bu mmehie? N'ezie, mbaa! Agaraghi m ama ihe mmehie bu ma o bughi site n'iwu. O buru na iwu asighi, "Enwela anya ukwu,"* agaraghi m ama na o bu mmehie. ⁸ Ma mmehie sitere n'iwu a megidere ochicho ojojo, mee ka echiche m mgbe niile buru ihe gbasara ihe ojojo, na otu m ga-esi mee ha. A si na iwu adighi, mmehie agaraghi adi. ⁹ Na mbu, abu m onye di ndu mgbe iwu na-adighi, ma mgbe iwu bira, e mere ka mmehie nwe ntute. ¹⁰ Anwuru m, ma choputa na iwu

* 7:7 7:7 Opu 20:17; Dit 5:21

ahụ kwesiri iwetara m ndụ ghọziri ihe wetara ọnwụ. ¹¹ N'ihì na mmehie jiri ohere ahụ iwu webatara ghogbuo m, sitekwa n'iwu ahụ gbuo m. ¹² N'ezie, iwu ahụ dị nsọ, ihe e nyere n'iwu dị nsọ, burukwa ezi omume na ihe dị mma.

¹³ Mgbe ahụ, ọ putara na ihe ahụ dị mma wetaara m ọnwụ? Mba! Kama ọ bụ mmehie sitere n'ihe dị mma wetara m ọnwụ, ka e nwee ike gosiputa na mmehie bụ ihe jọgburu onwe ya site n'ihe e nyere n'iwu.

Ọgụ na mgba dị na ndụ onye Kraịst

¹⁴ Anyị matara na iwu bụ ihe nke mmụọ ebe mụ onwe m bụ anụ ahụ efu, onye e rere dika ohu nye mmehie. ¹⁵ O nweghị ụzọ ihe m na-eme si doo m anya. N'ihì na ihe m na-eme abughị ihe m chọrọ ime, ọ bụ ihe m kpọrọ asị bụ ihe na-agara m aka ime mgbe niile. ¹⁶ Ma ọ buru na m eme ihe m na-achoghị ime, ana m ekwenye na iwu dị mma. ¹⁷ Ma dika ọ dị, ọ bukwaghị mụ onwe m na-eme ihe ndị a, kama ọ bụ mmehie bi n'ime m. ¹⁸ O doro m anya na o nweghị ihe ọma ọbụla dị n'ime m, ya bụ n'ime anụ ahụ m. N'ihì na ọ na-agu m agụụ ime ezi ihe, ma ike ime ezi ihe adighị n'ime m. ¹⁹ Ihe m na-eme mgbe m chọrọ ime ezi ihe abughị ezi ihe ahụ m chọrọ ime kama ọ bụ ajọọ ihe ahụ m na-achoghị ime ka m na-eme. ²⁰ Ọ buru na m na-eme ihe ahụ m na-achoghị ime, ọ putara na ọ bughị mụ onwe m na-eme ihe ndị ahụ. Kama ọ bụ mmehie bi n'ime m na-eme ha.

²¹ Achọputara m iwu nke na-arụ ọrụ n'ime m. Mgbe m chọrọ ime ihe ọma, naanị ihe ọjọọ bụ ihe na-agara m aka ime. ²² N'ime ime onwe m, ọ na-agu m agụụ ime ihe iwu Chineke kwuru. ²³ Ma ana m ahụta iwu ọzọ dị n'ime m nke na-agba mgba megide iwu nke dị n'uche m, ime ka m buru ohu nye iwu nke mmehie na-arụ ọrụ ya n'anụ ahụ m. ²⁴ Lee ụdị ọnọdu ọjọọ nke m hụgara onwe m n'ime ya! Onye puru inaputa m site n'anụ ahụ a nke na-eduba m n'ọnwụ? ²⁵ Ma ekele dirị Chineke, onye na-anaputa m site na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị!

Ya mere, n'ime mmụọ m, ahụ m odibo nye iwu Chineke, ma n'ime anụ ahụ mmehie m, ahụ m ohu nye iwu nke mmehie.

8

Ndụ site n'ike Mmụọ Nsọ

¹ Ya mere, ikpe ọmụma ọbụla adighikwa ugbu a nye ndị niile nọ n'ime Jisọs Kraịst. ² N'ihì na site na Kraịst Jisọs iwu nke Mmụọ na-enye ndụ emeela ka m nwere onwe m site n'iwu nke mmehie na ọnwụ. ³ N'ihì na ihe iwu na-enweghị ike ime, n'ihì adighị ike nke anụ ahụ, ka Chineke mere, site n'izite Ọkpara ya, ka ọ bịa n'ụdịdị anụ ahụ mmehie, buru aja mmehie, site otu a, maa mmehie ikpe na anụ ahụ. ⁴ Ka izu ezu nke ihe niile iwu chọrọ n'aka anyị buru ihe e mezuru n'ime anyị, bụ ndị na-adighị ebi ndụ dika ọchịchọ anụ ahụ si dirị, kama dika ọchịchọ Mmụọ Nsọ si dị.

⁵ Ndị niile na-ebi ndụ ha dika anụ ahụ siri chọọ, na-ebi ya naanị imezu agụụ niile na-agu anụ ahụ ha. Ma ndị niile na-agbaso ụzọ nke Mmụọ na-achọputa na ha na-eme ihe Mmụọ na-achọ. ⁶ Itụkwasi uche n'ihe nke anụ ahụ na-eweta ọnwụ. Ma itụkwasi uche n'ihe nke Mmụọ Nsọ na-eweta ndụ na udo. ⁷ N'ihì na onye ọbụla tükwasiri uche ya n'ihe nke anụ ahụ na-ebuso Chineke agha, ọ naghị edebe iwu nke Chineke. N'eziokwu, ọ gaghị enwe ike idebe ya. ⁸ Ya mere, ndị na-erubere anụ ahụ ha isi apughị ime ihe ga-atọ Chineke ụtọ.

⁹ Ma lee! Unu onwe unu anaghị ebizi ndụ n'usoro nke anụ ahụ, kama unu na-ebi n'usoro nke Mmụọ Nsọ n'ihì na Mmụọ nke Chineke bi n'ime unu. Onye ọbụla na-enweghị Mmụọ nke Kraịst abughị nke ya. ¹⁰ Ọ burukwa na Kraịst bi n'ime unu, anụ ahụ unu ga-abụ ihe nwuru anwu n'ebe mmehie dị, ma mmụọ unu dị ndụ n'ihì na a guola unu na ndị ezi omume. ¹¹ Ọ buru na Mmụọ onye mere ka Jisọs si n'ọnwụ bilie, bi n'ime gi, onye ahụ nke mere ka Kraịst si n'ọnwụ bilie ga-emekwa ka anụ ahụ gi dị ndụ site n'ike Mmụọ Nsọ ahụ, onye bi n'ime gi.

¹² Ya mere, umunna m, anyị ji ugwo ma ọ bughị anụ ahụ ka anyị ji ugwo idị ndụ dika ọchịchọ ya si dị. ¹³ Ọ buru na unu na-ebi ndụ dika anụ ahụ si chọọ, unu ga-anwu. Ma ọ buru na unu ga-eji ike nke Mmụọ Nsọ mee ka omume niile nke anụ ahụ nwuo, unu ga-adị ndụ.

¹⁴ N'ihì na ndị niile Mmụọ nke Chineke na-achị bụ umu Chineke. ¹⁵ N'ihì na unu anataghị mmụọ nke na-eme unu ndị ohu ọzọ nye itụ ụjọ, kama unu natara Mmụọ nke mere unu umu Chineke. Ọ bụ site na Mmụọ ahụ ka anyị ji na-akpo "Abba,* Nna." ¹⁶ Mmụọ Nsọ, n'onwe ya na-agbakwa ama n'ime mmụọ anyị, na-agwa anyị na anyị bụ

* 8:15 8:15 Nke a putara Nna n'asụsụ dij Aramaik.

umu Chineke. ¹⁷ Ugbu a, o buru na anyi bu umu, o putara na anyi bu ndi nketa oke, ndi ga-eketa ihe Chineke nwere, na ndi ha na Kraist ga-ekeota ihe, ma o buru n'ezie na anyi ga-esoro ya keta oke ahuhu ya, ka anyi si otu a sorokwa ya keta oke n'ebube ya.

Ebube di n'ihu

¹⁸ N'ikwu eziokwu, ahuhu niile anyi na-ata ugbu a erughi ihe a ga-eji tonyere ebube niile a ga-ekpughe n'ime anyi. ¹⁹ Ihe niile e kere eke ji oke aguu na-eche mgbe a gagesiputa ndi bu umu Chineke. ²⁰ N'ihu na e tynere ihe e kere eke n'onodu ihe na-abaghi uru, ma o bughị site n'ochichọ nke onwe ya, kama n'ochichọ nke onye ahụ tynere ya n'onodu ahụ n'ime olileanya, ²¹ na otu ubochi na ha ga-enwere onwe ha site n'agbu nke ire ure, sorokwa keta oke n'ebube ahụ ga-abu nke umu Chineke.

²² Anyi maara na ruo ugbu a, ihe niile e kere eke na-asu ude n'ihu ihe mgbu ha no n'ime ya, dika ihe mgbu nke omumu nwa. ²³ O bughị naani nke a, ma anyi onwe anyi, ndi nwere mkpuru mbu nke Mmuo Nso, na-asukwa ude n'ime onwe anyi, na-echesi ike mgbe a ga-akpobata anyi dika umu, mgbe a ga-agbaputa anu ahụ anyi. ²⁴ N'ihu na a zoputara anyi site n'olileanya di otu a. Ma olileanya a na-ahu anya abughi olileanya. Onye na-enwe olileanya mgbe ihe o na-ele anya ya di ya n'aka? ²⁵ Ma o buru na olileanya anyi dabeere n'ihu ahụ anyi na-enwetabeghi, anyi ga-eji ndidi chere tutu ihe ahụ erute anyi aka.

²⁶ Otu aka ahụ, Mmuo Nso na-enyere anyi aka n'ime adighi ike anyi. N'ihu na anyi amaghi ka esi ekpe ekpere dika o kwesiri. Ma Mmuo Nso n'onwe ya ji isu ude nke onu apughi iko na-arioro anyi aririo. ²⁷ Chineke, onye na-enyocha obi mmadu, amarala ihe Mmuo Nso bu n'uche. N'ihu na Mmuo Nso na-arioro ndi nso niile aririo dika Chineke si choo.

²⁸ Anyi maara na ihe niile na-arukota oru maka odimma ndi huru Chineke n'anya bu ndi a kporo dika uche nso ya siri di. ²⁹ N'ihu na ndi ahụ o maarari ka o kakwara akara ka ha nwe udidi nke Okpara ya, ka o buru nwa e buru uzọ muo n'etiti otutu umunna. ³⁰ Ma ndi ahụ o kara akara, ka o kpokwara; ndi o kporo, ka o guru na ndi ezi omume; ndi o guru na ndi ezi omume ka o nyekwara otutu.

Onodu na-enweghi atu nke anyi nwere

³¹ Gini ozo ka anyi ga-ekwu banyere ihe ndi a. O buru na Chineke nonyere anyi, onye puru imegide anyi? ³² Onye ahụ na-azoghi ndu Okpara ya, kama o weere ya nye n'ihu mmehie anyi niile, o di ihe ozo anyi choro o na-agaghi enye anyi site na ya? ³³ Onye puru ibo ndi ahụ Chineke hoputara ebubo? O bu Chineke na-agu mmadu dika onye ezi omume. ³⁴ Onye bu onye ahụ nke ga-ama ikpe? O bu Kraist Jisos onye nwuru, ma karja nke ahụ, onye e mere ka o si n'onwu bilie, no n'aka nri Chineke na-aripotakwara anyi aririo. ³⁵ Onye nwere ike ikewapu anyi site n'ihunanya Kraist? O bu nsogbu, ka o bu ihe isi ike, ka o bu mkpagbu. Ka o bu unwu, ka o bu igba oto, ka o bu ihe egwu, ka o bu mma agha? ³⁶ Dika e dere ya,

"O bu n'ihu gi ka anyi na onwu ji na-agba mgba ubochi niile.

A na-ele anyi anya dika aturu a gaje igbu egbu."[†]

³⁷ Mba, kama n'ime ihe ndi a niile, anyi kariri ndi mmeri site n'onye ahụ huru anyi n'anya. ³⁸ N'ihu na nke a bu ihe m maara nke oma, na onwu, maobu ndu, maobu ndi mmuo ozi, maobu mmuo di iche iche ndi na-achi n'elu na n'awa, maobu ike ochichiri di iche iche, maobu ihe di ugbu a, maobu ihe gaje ibia, ³⁹ maobu idi elu, maobu idi omimi, ma o bukwanu ihe obula ozo e kere eke, agaghi enwe ike ikewapu anyi site n'ihunanya Chineke, nke di n'ime Kraist Jisos Onyenwe anyi.

9

Chineke na ndi ya o hoputara

¹ Ana m ekwu eziokwu n'ime Kraist. Anaghi m ekwu okwu ugha. Akonuche m nke Mmuo Nso na-achi na-agbakwara m ama. ² A no m n'onodu oke ihe mwute na ihe mgbu di ukwu n'obi m. ³ A si na o bu ihe ga-ekwe mee, ejikeere m ibu onye a buru onu na onye e wepuru site n'ebe Kraist no n'ihu umunna m na ndi ikwu m, ⁴ bu ndi Izrel. Ndi Chineke hooro ka ha buru umu ya, ndi o nyere ebube ya na ogbugba ndu ya. O nyekwara ha iwu na ife ofufe n'unso ukwu ahụ na otutu nkwa di iche iche. ⁵ Ha si n'agburu nna nna anyi ochie ha. Kraist n'onwe ya, n'udidi mmadu, sikwa n'agburu ha puta, onye bu Chineke nke ihe niile, onye a na-eto ruo ebighi ebi. Amen.

Chineke adighi ala azu na nkwa ya

[†] 8:36 8:36 Abu 44:22

⁶ Ọ bughị dị ka a ga-asị na okwu Chineke na-ala azụ. N'ihị na ọ bughị onye ọbụla a mụrụ n'ezinaụlọ ndị Izrel bụ onye Izrel. ⁷ Na ha sitere n'agburu Ebrahim puta emeghị ka ha buru umu Ebrahim n'ezie. Ma n'akukụ nke ọzọ, "Ọ bụ site n'Aizik ka a ga-akpọ mkpuru gi aha."* ⁸ Nke a na-egosi na ọ bughị ndi niile a muru na-anu ahu bu umu Chineke, kama umu ndi ahu e kwere na nkwa bu ndi a na-agunye di ka umu Ebrahim site na nkwa ahu. ⁹ Lee ka e si kwere nkwa ahu, "Mgbe oge ahu a kara aka ruru, aga m aloghachi, Sera ga-amukwa nwa nwoke."†

¹⁰ Ọ bughị naanị nke a. Umu Ribeka si n'otu nna, ya bu nna nna anyi Aizik. ¹¹ Ma tupu a muo umu ejima ndi a, ma o bukwanu tupu ha emee ihe obula di mma maobu nke di njo, iji mee ka ochicho Chineke banyere nhoputa ha guzoro, ¹² o bughị site n'oru kama o bu site n'onye ahu nke na-akpo, n'ihị na a gwara ya si, "Nke okenye ga-egere nke nta ozi."‡ ¹³ Dika e dere ya, "Jekob ka m huru n'anya ma Iso ka m kporo asi."§

¹⁴ Gini kwa ka anyi ga-ekwu? Chineke o bu onye ajo omume? Mba! ¹⁵ N'ihị na o gwara Mosis,

"Onye m choro imere ebere ka m ga-emere ebere,

o bukwa onye m choro imere omiiko ka m ga-enwere omiiko."*

¹⁶ Ya mere, o dabereghị n'ochicho nke mmadu maobu irusi oru ike ya kama o dabere n'ebere Chineke. ¹⁷ N'ihị n'akwukwo nso gwara Fero, "Emere m ka i buru ihe i bu n'ihị nke a, ka m were gi ziputa ike m, ka e nwe ike kwusaa aha m n'uwa niile."† ¹⁸ Ọ putara ihe na o bu naanị ndi Chineke choro ka o na-emere ebere, ndi o chokwara ka o na-eme ka ha buru ndi obi ha kpochiri akpochi.

Iwe Chineke na ebere ya

¹⁹ Ma eleghi anya unu puru igwa m, "Gini kwanu mere o ji ata anyi uta? Onye kwanu puru iguzogide ihe o zubere ime?" ²⁰ Onye ka i bu gi mmadu efu, iji aju Chineke ajuju? "Nkata mmadu na-akpa o ga-aju onye na-akpa ya ajuju, 'Onye si gi kpa a otu a?'"‡ ²¹ Otu a kwa, onye okpuo ite o nweghi ike isite n'otu uru ahu o nwere kpuo udi ite obula masiri ya, ufodu ite puru iche na ufodu e ji eje ozi n'ulo?

²² Ọ burukwanu na Chineke ekpemie igosi iwe ya na ime ka a mara ike ya site n'inwe oke ndidi banyere ndi oke iwe ya ga-adakwasi bu ndi a kwadoro maka mbibi? ²³ Ma o burukwanu na o mere nke a iji mee ka ndi ahu o na-emere ebere mata iba uba nke ebube ya, bu ndi o bururi uzo kwadoo maka ebube a. ²⁴ Ọ buladi anyi bu ndi o kpokwara, o bughị naanị site na ndi Juu kama site na ndi mba ozo? ²⁵ Dika o kwuru n'akwukwo Hosiya,

"Aga m akpo ha 'ndi m,' bu ndi na-abughị ndi m.

Aga m akpokwa ya 'onye m huru n'anya' bu onye m na-abughị n'anya."§

²⁶ Ma,

"N'otu ebe ahu a no si ha,

'Unu abughị ndi m,'

bukwa ebe a ga-anọ kpo ha, 'Umu' nke Chineke di ndu. ' "†

²⁷ Aizaya bere akwa n'ihị umu Izrel,

"Ọ bu ezie na onugogu umu Izrel dika uzuzu di n'akukụ osimiri,

maobu naanị mmadu ole na ole ka a ga-azoputa.

²⁸ N'ihị na Onyenwe anyi na-aga ikpe uwa a ikpe.

Ọ ga-eme osiso n'ikpe ahu ma kpebie ya."‡

²⁹ Ọ bukwa dika Aizaya kwuru na mbu,

"Ọ buru na Onyenwe anyi, Onye puru ime ihe niile

ahapurughị anyi umu umu,

anyi gara adi ka Sodom,

anyi gaara adikwa ka Gomora."§

Ihe mere e ji ju ndi Izrel

³⁰ Gini kwa ka anyi ga-ekwu? Anyi ga-asị na o enyela ndi mba ozo na-enweghi oge ha gbasoro ezi omume, ma ha natara ya, bu ezi omume nke sitere n'okwukwe, ³¹ ma ndi Izrel na-agbaso iwu nke ezi omume, enwebeghi ike ime onwe ha ndi a ga-anabata. ³² Gini gbochiri ha? Ọ bu n'ihị na ha agbasoghi ya site n'okwukwe. Kama ha chere na o bu site n'oru. Ha zohiere ukwu n'oke nkume iso ngongoro ahu. ³³ Dika e dere ya, "Lee, ana m atogbo na Zayon nkume nke na-eme ka ndi mmadu soq ngongoro,

* 9:7 9:7 Jen 21:12 † 9:9 9:9 Jen 18:10,14 ‡ 9:12 9:12 Jen 25:23 § 9:13 9:13 Mal 1:2,3 * 9:15 9:15 Opu 33:19 † 9:17 9:17 Opu 9:16 ‡ 9:20 9:20 Ajz 29:16; 45:9 § 9:25 9:25 Hos 2:23 * 9:26 9:26 Ya bu, umu ndi ikom † 9:26 9:26 Hos 1:10 ‡ 9:28 9:28 Ajz 10:22,23 § 9:29 9:29 Ajz 1:9

oke nkume nke na-eme ka ha daa.
Ma onye nke kweere na ya, agaghị eme ka ihere mee ya.”*

10

¹ Ụmụnna m, ihe na-agụ nnoo obi m agụ nke ukwu na ekpere m na-ekpe nye Chineke bụ ihu na a zọpụtara ha. ² Ana m agba akaebe na ihe banyere Chineke na-anụ ha oku n’obi nke ukwu. Kama inụ oku n’obi ha abughị site na mmazu Chineke. ³ Ebe ha na-amaghị ezi omume nke si na Chineke bja kama ha choro ihiwe nke onwe ha, ha ewedaghị onwe ha n’okpuru ezi omume nke Chineke. ⁴ Kraịst bụ ogwugwu iwu. Ya mere, ezi omume ga-adiri onye obula nke kwere.

Ama Mosis gbara banyere idebe iwu

⁵ Mosis si otu a dee banyere ezi omume nke sitere n’iwu, “Onye obula na-eme ihe ndi a ga-adi ndu site na ha.”* ⁶ Ma ezi omume ahụ nke sitere n’okwukwe na-asi, “Asila n’ime obi gi, ‘onye ga-arigo n’ime eluigwe?’”† (nke bu, ikudata Kraịst) ⁷ “maobu, ‘Onye ga-arida n’ime ili?’”‡ (nke a bu, ikpolite Kraịst site na ndi nwuru anwu). ⁸ Ma ginị ka o na-ekwu? “Okwu ahụ nọ gi nso, o di n’onu gi dirikwa n’obi gi.”§ o bu ya, bu okwu okwukwe ahụ anyi na-ekwusa. ⁹ Ma o buru na i ga-eji onu gi kwuputa, na “Jisọs bu Onyenwe anyi,” kwerekwa n’ime obi gi na Chineke kpolitere ya site n’onu, a ga-azoputa gi. ¹⁰ N’ihi na o bu obi gi ka i ga-eji kwere; a guo gi n’onye ezi omume, o bukwa onu gi ka i ga-eji kwuputa, a zoputa gi. ¹¹ Dika akwukwo nso kwuru, “Onye obula kweere na ya, agaghị eme ka ihere mee ya.”* ¹² N’ihi na o nweghi ihe di iche n’etiti onye Juu na onye mba ozo, otu Onyenwe anyi ahụ bu Onye nwe mmadu niile, o na-agozibigakwa ndi na-akpoku ya oke. ¹³ N’ihi na, “Onye obula nke na-akpoku aha Onyenwe anyi, ka a ga-azoputa.”†

¹⁴ Ma olee otu ha ga-esi kpokuo aha ya ma o buru na ha ekwereghe na ya? Olee otu ha ga-esikwa kwere n’onye ahụ a anubeghi ihe gbasara ya? Olee otu ha ga-esi nukwa ma o buru na ndi nkwusa adighi? ¹⁵ Olee kwanu otu ha ga-esi puo gaa kwusaa, ma o buru na o nweghi ndi zipuru ha? Dika e dere ya n’akwukwo nso, si, “Lee, ka ha si maa mma bu ukwu ndi na-eweta ozioma.”‡

¹⁶ Ma o bughị mmadu niile nabatara ozioma ahụ. N’ihi na Aizaya kwuru, “Onyenwe anyi, onye kweere ozi anyi?”§ ¹⁷ Ma o bu ihe doro anya na o bu site n’ige nti n’oziooma a ka mmadu ji enweta okwukwe, ozioma ahụ a na-anu bu site n’okwu Kraịst. ¹⁸ Ma ana maju, o ga-abu na ha anughi? Ha nuru ya n’ezie. “N’uwa niile ka olu ha puru gazuo,

okwu onu ha niile erukwaala n’ebe uwa soturu.”*

¹⁹ Ozokwa, ana maju, o bu na Izrel aghotaghị? Na mbu, Mosis siri, “Aga m esite na ndi na-abughị mba kpalie mmuo ekworo n’ime unu; aga m esitekwa n’obodo na-enweghi nghota kpasuo unu iwe.”†

²⁰ Ma Aizaya jiri nkwuwa okwu si,

“Ndi chotara m bu ndi na-adighiaju ase m,

ekpugheere m onwe m nye ndi ahụ na-adighiaju ase m.”‡

²¹ O kwuru banyere ndi Izrel,

“Agbasara m aka m ogologo ubochi niile

nye ndi nnupu isi na ndi na-ekwesị olu ike.”§

11

A ga-azoputa ole na ole

¹ Mgbe ahụ a na maju, o ga-abu na Chineke ajula ndi ya? Mba, nke a apughị ime, n’ihi na mu onwe m bukwa onye Izrel. Abụ m nwa nwa Ebrahim, onye si n’agburu Benjamin puta. ² Chineke ajubeghi ndi ya bu ndi o hoputara site na mmalite ihe niile. O bu na unu amaghị ihe akwukwo nso na-ekwu banyere Ilaia, otu o siri riu Chineke aririo megide umu Izrel? ³ “Onyenwe m, ha egbuchala ndi amuma gi niile, mebiesikwa ebe ichu aja gi niile, maobu naani m foduru. Ha na-achokwa uzo igbu m.”* ⁴ Ginị bu osisa Chineke nyere ya? “E nwere m puku mmadu asaa ozo ndi huru m n’anya, ndi na-egbubeghi ikpere ha n’ala nye Baal.”† ⁵ Otu a ka o dikwa n’oge di ugu a, a horola

* 9:33 9:33 Ajz 8:14; 28:16 * 10:5 10:5 Lev 18:5 † 10:6 10:6 Dit 30:12 ‡ 10:7 10:7 Dit 30:13 § 10:8 10:8

Dit 30:14 * 10:11 10:11 Ajz 28:16 † 10:13 10:13 Jul 2:32 ‡ 10:15 10:15 Ajz 52:7 § 10:16 10:16 Ajz 53:1

* 10:18 10:18 Abu 19:4 † 10:19 10:19 Dit 32:21 ‡ 10:20 10:20 Ajz 65:1 § 10:21 10:21 Ajz 65:2 * 11:3

11:3 1Ez 19:10,14 † 11:4 11:4 1Ez 19:18

mmadu ole na ole site n'amara ya. ⁶ O buru na o sitere n'amara, o sighthizikwa n'oru. N'ihu na o buru na o si n'oru, amara ya abughikwa amara n'ezikwu.

⁷ Gijnikwa? Ihe ndi Izrel jiri ike ha niile na-achọ nke ha na-achotaghi ka ndi a hoputara chotara. Ndi nke ozo mechiri obi ha. ⁸ Dika e dere ya, "Chineke nyere ha mmuọ na-eme mmadu iberiibe.

O nyela ha anya nke ha na-ejighi ahụ ụzọ,
nyekwa ha ntị nke ha na-ejighi anụ ihe;

o mere nke a ruo taa."*

⁹ Devid kwukwara,

"Ka tebul ha ghooro ha igbuda na onya,
ha burukwa ihe iso ngongo na ntaramahuhu nye ha.

¹⁰ Ka anya ha gbaa ochichiri, ka ha gharakwa ihu ụzọ.

Mee ka azu ha buru ihe arojiri aroji ruo mgbe ebighi ebi."§

A ga-azoputa ndi Juu

¹¹ Ajuju ozo m na-aju bu nke a: O ga-abu na ha suru ngongo ka ha daa ma ghara ibilite ozo? O bughi otu a! Kama n'ihu mmehie ha, nzoputa rutere ndi mba ozo ka e sitekwa na nke a kpalie ekworo n'ime umu Izrel. ¹² Ma o buru na mmehie ha wetara akunuba nye uwa, o burukwa na ibu ogbenye ha wetara ngozi nye ndi mba ozo, o bu na ngozi babigara uba oke agaghi adi mgbe a ga-agukota onuogugu ha niile?

¹³ Ugbu a, unu ndi mba ozo, ka m na-agwa okwu. O bu ezie na mu onwe m bu onyeozu nye ndi mba ozo, ana m enwe afo ojuru n'ihu ije ozi m. ¹⁴ N'ihu na enwere m olileanya na, ma eleghi anya, apuru m isite n'uzo a kpasuo ekworo n'ime ufodu umunna m, ka e site n'ekworo ha zoputa ufodu n'ime ha. ¹⁵ O buru na o bu site n'ujuju a juru ha ka e siru mee ka uwa diri na mma, gini ga-eme mgbe a nabatara ha? O ga-adi ka i si n'onwu bilie ozo, nwee ndu ozo. ¹⁶ Ebe o bukwa na iberibe achicha e jiri chozo aja bu ihe di nsọ, mgbe ahụ, achicha ahụ niile bu ihe di nsọ. N'ihu na o buru na mgborogwu osisi di nsọ, otu a kwa, alaka ya ga-adikwa nsọ.

Ido aka na ntị

¹⁷ Ma a nyakapuru ufodu alaka osisi a, werekwa unu bu alaka osisi oliv ohia nyapagide n'onodu ha. Ya mere, unu esorola keta oke na ngozi sitere na mgborogwu osisi oliv ahụ.

¹⁸ Ma unu ekwesighi inya isi na a dokapuru alaka ndi ozo were unu dochie n'onodu ha. Ihe unu na-aghaghi imata bu nke a: unu bu naani alaka di n'osisi. O bughi unu na-ebu mgborogwu osisi, kama o bu mgborogwu osisi na-ebu unu. ¹⁹ Ma eleghi anya unu nwere ike kwuo, "Ma a nyakapuru alaka ufodu e nwee ohere ebe a ga-anyapagide anyi." ²⁰ Nke ahụ bu ezikwu. Ma chetakwanu na a nyakapuru ha n'ihu ekweghi ekwe ha, ma unu no naani site n'okwukwe. Ya mere anyala isi, kama na-atu egwu. ²¹ N'ihu na o buru na Chineke emereghi alaka nke osisi ahụ waputara n'onwe ya ebere, o gaghi emekwara gi ebere.

²² Ya mere, tulee obioma na aka ike Chineke, aka ike n'ebe ndi dara ada no, ma obioma n'ebe unu no, naani mgbe unu na-anogideghi n'obi ebere ya, ma o bughi ya, o ga-anyakapukwa unu. ²³ Ma o buru na ha anogideghi na-ekweghi ekwe, a ga-anyapagidekwa ha n'ihu na Chineke puru inyapagide ha ozo. ²⁴ N'ihu na asj na e gbuputara unu site n'alaka osisi oliv ohia, nyapagide unu n'osisi oliv oma ahụ n'uzo na-abughi usoro ndu, gini kwanu ga-egbochi inabata alaka ndi ya, bu ndi si na ya, mee ka ha laghachi azu n'osisi oliv ahụ e si nyakapu ha.

Nzube Chineke banyere ndi Izrel

²⁵ Umunna m, achoro m ka unu mata ihe omimi a, ka unu ghara inya isi. Nnupu isi ufodu umu Izrel agaghi adigide kama o ga-adi ruo n'oge onuogugu ndi mba ozo a ga-anabata zuru. ²⁶ Mgbe ahụ, a ga-azoputa Izrel niile. Dika e dere ya, "Onye nzoputa ga-esite na Zayon bja.

O ga-eme ka Jekob site na ndu asopurughi Chineke chigharja.

²⁷ Nke a bu ogbugba ndu m nke di n'etiti mu na ha,

mgbe m wepuru mmehie ha niile."*

²⁸ N'ihe banyere ozioma, ha bu ndi iro nke Chineke n'ihu unu. Ma a bja n'ihe gbasara nhoputa, ha bu ndi nke a huru n'anya n'ihu ndi nna nna ha. ²⁹ N'ihu na enye anarakwa adighi n'oniyine nakwa okpukpo Chineke. ³⁰ Unu onwe unu ndi na-enupuru Chineke isi na mbu, anatala ebere ya ugbu a, n'ihu nnupu isi ha. ³¹ Otu a ka o dikwa, ha bu ndi na-enupu isi ugbu a ka ha nwe ike soro unu keta oke site n'ebere Chineke meere unu.

³² N'ihì na Chineke enyefeela onye ọ̀bùla n'aka nnupu isi, ka o si otu a gosi mmadụ̀ niile obi ebere ya.

Ekele òrì Chineke

³³ Leenụ̀ ka o si òrì omimi bụ̀ akụ̀ ahụ̀ Chineke nwere! Lee ka ị̀ba ụ̀ba nke amamihe ya na ihe ọ̀mụ̀ma ya siri òrì ukwu!

Apughị̀ ị̀chọ̀puta ikpe ya niile,
uzọ̀ ya niile bụ̀kwa ihe apughị̀ ị̀chọ̀puta.

³⁴ “Onye maara uche Onyenwe anyị̀?

Ma ọ̀ bụ̀ onye bụ̀ onye ahụ̀ na-enye ya ndụ̀mọ̀dụ̀?”†

³⁵ “Onye burula uzọ̀ nye Chineke ihe,
nke ga-eme ka Chineke kwughachi ya?”‡

³⁶ N'ihì na ihe niile sitere n'ime ya, sitekwa n'aka ya, òkwara ya.

Ọ̀ bụ̀ ya ka otuto òrì ruo mgbe niile ebighị̀ ebi! Amen.

12

Aja òrì ndụ̀

¹ Ya mere, ọ̀mụ̀nna m, eji m obi ebere Chineke na-arị̀ọ̀ ka unu chee anụ̀ ahụ̀ unu òrì aja òrì ndụ̀, òkwara nsọ̀, ma burukwa nke na-atọ̀ Chineke uto, nke bükwa ofufe nke ime mmụ̀ọ̀ unu. ² Unu eyila ụ̀wa nke a, kama burunụ̀ ndị̀ enwoghara site n'igbanwe uche unu. Mgbe ahụ̀, unu ga-enwe ike nwaputa ihe bụ̀ uche Chineke na ihe ọ̀ na-achọ̀, nke bụ̀ ezi ihe, nke na-atọ̀ ya uto na nke zukwara oke.

Orụ̀ obi umeala

³ Òrì onyinye amara e nyere m siri òrì, ana m adọ̀ onye ọ̀bùla n'ime unu aka na ntị̀ sị̀, Unu atukwasị̀la uche n'echiche banyere onwe unu karị̀a ka o si kwesi. Kama, jirinụ̀ obi òrì umeala lee onwe unu anya òrì okwukwe Chineke nyere unu ha. ⁴ Òrì anyị̀ niile n'otu n'otu si nwe anụ̀ ahụ̀ nke nwere akụ̀kụ̀ òrì iche iche, bụ̀ akụ̀kụ̀ ndị̀ na-arụ̀ ọ̀rụ̀ òrì iche iche, ⁵ n'otu aka ahụ̀, n'ime Kraị̀st anyị̀ bụ̀ otu, n'agbanyeghị̀ na anyị̀ bụ̀ akụ̀kụ̀ òrì iche iche nke otu anụ̀ ahụ̀. E jikọtara anyị̀ niile n'otu n'otu nye ihe anyị̀. ⁶ Anyị̀ nwere onyinye òrì iche iche nke e sitere n'amara nye anyị̀, ọ̀ buru na onye ọ̀bùla nwere onyinye ị̀bu amụ̀ma, ya buo ya òrì okwukwe o nwere ha. ⁷ Ọ̀ buru ije ozi, ya jee ozi, ya burukwanụ̀ izi ihe, ya zie ihe. ⁸ Ka onye nwere onyinye igbaume, gbaa ndị̀ ọ̀zọ̀ ume, ya burukwanụ̀ inyeaka, ka onye nwere onyinye a site n'afọ̀ ofufu mee ya, ọ̀ buru ị̀bụ̀ onyendu, ka onye ahụ̀ duo site n'ikpachapụ̀ anya, ya burukwanụ̀ ime ebere, ka onye ahụ̀ jiri obi uto na-eme ya.

Ihunanya

⁹ Ka ihunanya buru nke ihu abụ̀ọ̀ n'adighị̀ na ya, kpọ̀ọ̀ ihe ọ̀jọ̀ọ̀ asi, jidesie ihe òrì mma ike. ¹⁰ Huritanụ̀ onwe unu n'anya, òrì amụ̀ nke otu nna. Ka ihe ihe unu na-eme na-atọ̀ unu uto. Na-asọ̀pukwaranụ̀ ihe unu karị̀a otu ha si asọ̀puru unu. ¹¹ Unu abụ̀la ndị̀ umengwụ̀ n'ọ̀rụ̀ unu. Kama werenụ̀ mmụ̀ọ̀ na obi na-anụ̀ ọ̀kụ̀ na-ejere Onyenwe anyị̀ ozi mgbe niile. ¹² Nweenụ̀ obi anurị̀ n'ime olileanya, nweenụ̀ ntachiobi n'ime nsogbu, na-ekpekwanụ̀ ekpere mgbe niile. ¹³ Na enyetunụ̀ ufọ̀dụ̀ ndị̀ nsọ̀* ihe site n'ihe unu nwere ị̀ji gboo mkpa òrì ha. Na-elekọtakwanụ̀ ndị̀ ọ̀bịa anya nke ọ̀ma.

¹⁴ Gozienụ̀ ndị̀ na-akpagbu unu, gozienụ̀ ha, unu abukwala ha ọ̀nụ̀. ¹⁵ Mgbe ndị̀ ọ̀zọ̀ na-anurị̀ ọ̀nụ̀, soronụ̀ ha nurị̀a ọ̀nụ̀. Mgbe ha nọ̀ n'iru ụ̀jụ̀, soronụ̀ ha ruo ụ̀jụ̀. ¹⁶ Na-ebinu n'udo. A bụ̀la onye mpako, unu na ndị̀ ọ̀nọ̀dụ̀ ha òrì ala na-enwe mmekọ̀rịta, echekwala na ị̀ maara ihe niile.

¹⁷ Ejikwala ihe ọ̀jọ̀ọ̀ akwughachi ihe ọ̀jọ̀ọ̀ e mere gị̀. Kama, na-echenụ̀ otu unu ga-esi mee ihe òrì mma n'anya mmadụ̀ niile. ¹⁸ Òrì ike gị̀ niile ha, mee ka gị̀ na onye ọ̀bùla biri n'udo. ¹⁹ Ndị̀ enyi m, unu abọ̀la ọ̀bọ̀, kama hapurunụ̀ Chineke ọ̀rụ̀ ị̀bọtara unu ọ̀bọ̀. N'ihì na e dere ya, “Ibọ̀ ọ̀bọ̀ òrì m, aga m akwughachi,”† ka Onyenwe anyị̀ kwuru.

²⁰ Ma otu ọ̀ òrì,

“Ọ̀ buru na agụ̀ na-agu onye iro gị̀, were nri zuo ya,

ọ̀ burukwa na akpiri na-akpo ya nkụ̀, nye ihe ọ̀nụ̀kụ̀ ka ọ̀ nnuo,
mgbe ị̀ na-eme nke a, ị̀ na-agukwasị̀ icheku ọ̀kụ̀ na-ere ere n'isi ya.”‡

²¹ Unu ekwela ka ihe ọ̀jọ̀ọ̀ merie unu, kama werenụ̀ ezi ihe merie ihe ọ̀jọ̀ọ̀.

† **11:34** 11:34 Aiz 40:13 ‡ **11:35** 11:35 Job 41:11 * **12:13** 12:13 Ndi nke Onyenwe anyi † **12:19** 12:19 Dit 32:35 ‡ **12:20** 12:20 Ilu 25:21,22

13*Irubere ndi na-achị achị isi*

¹ Ka onye ọbụla doo onwe ya n'okpuru ndi na-achị achị, n'ihị na ikike ọchịchị ọbụla agaghị adi ma ọ buru na Chineke akwadoghị ya. Ọ bukwa Chineke toro ntọala ikike ọchịchị niile e nwere. ² Ya mere, onye ọbụla na-enupu isi n'okpuru ọchịchị, na-eme gide ihe Chineke hiwere, ndi na-eme nke a ga-ewetara onwe ha ikpe omuma. ³ Ndi na-eme ezi ihe anaghị atụ egwu ndi nọ n'ọchịchị, kama ndi na-atụ ha egwu bu ndi na-eme ihe ọjọ, ya mere ọ buru na i choghị itụ ndi na-achị achị egwu, mee ihe di mma, ha ga-etokwa gi. ⁴ N'ihị na ọ bu onyeozi Chineke maka odimma nke gi, ma ọ buru na unu mere ihe na-adighi mma, tuonu egwu, n'ihị na onye na-achị achị nwere ezi nkwardo ita onye mere ihe ọjọ ahuhu. Ọ bu onyeozi Chineke burukwa onye na-eji onuma na-ata ndi mmebi iwu ahuhu. ⁵ Ya mere unu kwesiri irubere ndi na-achị achị isi, ọ bughị naani maka ahuhu diri ndi nupu isi, kama n'ihị akonuche.

⁶ Ọ bukwa nke a kpatara unu ji na-atụ utu isi nke taks, n'ihị na ndi na-achị achị na-ejere Chineke ozi mgbe ha na-aga n'ihu n'ezị ọchịchị. ⁷ Kwughachinu onye ọbụla ihe unu ji ha n'ugwo, ọ buru na unu ji ugwo utu taks, kwonu ya, ọ burukwa ugwo utu isi nke akunuba unu, ka unu ji, kwonu ya. Ọ buru na onye ọbụla kwesiri ka a sopuru ya, sopuru onye di otu a, ọ burukwa na onye ọbụla kwesiri ka a kwanyere ya ugwu kwanyerenu ya ugwu.

Ihunanya n'ihị na oge di nso

⁸ Kwonu ugwo niile unu ji. Ka ugwo unu ga-ejide ndi mmadu buru ugwo ihu ha n'anya. N'ihị na mgbe i na-ahu ndi mmadu n'anya, i na-emezi ihe niile iwu choro. ⁹ Iwu niile e nyere, "Gi akwala iko," "Egbula mmadu," "Ezula ohi," "Enwela anya ukwu n'ihe mmadu ibe gi nwere,"* nakwa iwu ndi ozo niile e nyere ka a chikotara n'otu nke a sir: "Hu mmadu ibe gi n'anya dika onwe gi."† ¹⁰ Ihunanya adighi echere onye agbataobi ya echiche ọjọ, ya mere ihunanya bu idebezu iwu niile.

Oge ahụ di nso

¹¹ Ihe ozo mere o ji di mkpa ibi ezi ndu bu nke a. Unu maara na oge ahụ anyi na-ele anya ya abiala nso. Ya mere, sitenu n'ura bilie, n'ihị na nzoputa anyi adila nso ugbu a kariya mgbe ahụ anyi kweere na mbu. ¹² Abali ekeela abuo, ọ foduru ntakiri ugbu a, ọ buru ututu. Ka anyi yipu uwe oru nke ochichiri, ma yikwasị ngwa agha nke ihe. ¹³ Burunu ndi di ocha, dika ndi na-akpaghari n'ehihie. Ọ bughị n'igba egwu ruru unyi, maobu n'ihubiga mmanya oke, ọ bughị n'ikwa iko, na imefe ihe uwa oke. Ọ bughị n'esemokwu, na ekworo. ¹⁴ Kama yirinu Onyenwe anyi Jisọs Kraist dika uwe. Unu enyekwala ahụ unu ohere inweta ihe niile nke na-agu ya.

14*Ndi di ike na ndi dara mba*

¹ Nabatanu ndi okwukwe ha na-esighi ike n'etiti unu. Ma ọ bughị n'ihị ise okwu banyere ihe ntule nke obi. ² Otu onye nwere okwukwe iri ihe niile, ma onye na-adighi ike n'okwukwe, na-eri naani ahijia nri. ³ Onye ahụ na-eri ihe niile e kwesighi ileda onye juru iri ya anya. Otu a kwa, onye ahụ nke n'adighi eri ihe niile kwesighi ima onye na-eri ihe ndi a ikpe. N'ihị na Chineke anabatala onye ahụ. ⁴ Onye ka i bu i ji na-ekpe odibo onye ozo ikpe? Onye ọ diri ikpebi ma odibo ya ọ na-emezi emezi ma ọ dighi emezi bu nna ya ukwu. Ma odibo ahụ aghaghị iguzosie ike n'ihị na Onyenwe anyi puru ime ka o guzosie ike.

⁵ Otu onye nwere ike na-eche na otu ubochi kacha ndi ozo na idi nso, onye nke ozo nwekwara ike na-eche na ubochi niile bu otu ihe, ma o kwesiri ka onye ọbụla kpebiere onwe ya. ⁶ Onye ọbụla na-eche n'otu ubochi bu nke puru ichie, na-eme nke a nye Onyenwe anyi. Onye ọbụla na-eri otu ihe na-eri ya n'ihị Onyenwe anyi. Ma onye na-adighi eri otu ihe ahụ na-eme kwa nke a nye Onyenwe anyi. Ma na-enyekwa Chineke ekele. ⁷ N'ihị na o nweghi onye n'ime anyi na-adiri naani onwe ya ndu, o nwekwaghị onye n'ime anyi na-anwuru naani onwe ya onwu. ⁸ Ọ buru na anyi adiri ndu, anyi di ndu nye Onyenwe anyi; ọ burukwa na anyi anwu, anyi nwuru nye Onyenwe anyi; ya mere ma anyi di ndu ma anyi nwuru anwu, anyi bu nke Onyenwe anyi. ⁹ Ọ bu n'ihị nke a ka Kraist ji nwuo, ma biliekwa, ka ọ buru Onyenwe nke ndi di ndu na nke ndi nwuru anwu.

* 13:9 13:9 Qpu 20:13-15,17; Dit 5:17-19,21 † 13:9 13:9 Lev 19:15

¹⁰ Ma gị onwe gị, gini mere i ji ekpe nwanna gị ikpe? Gini mekwara i ji eleda ya anya? N'ihu na anyi niile ga-eguzo n'otu n'otu n'ihu oche ikpe Chineke. ¹¹ E dere ya, "N'ezie, dika m na-adị ndụ," ka Onyenwe anyi kwuru, 'ikpere niile ga-egbu n'ihu m;

ire* niile ga-ekwuputakwa Chineke.' †

¹² E, anyi niile n'otu n'otu ga-aza ajụjụ banyere ndụ anyi n'ihu Chineke.

A kwadala nwa nna gị

¹³ Ya mere, ka anyi kwusi ikperita onwe anyi ikpe, kama kpebie n'ime obi gị na i gaghị edochiri nwanna gị ihe ga-eme ka o sọ ngongo maobu ihe mgbochi n'uzo. ¹⁴ Dika onye no n'ime Onyenwe anyi Jisọs, o doro m anya nke oma na o nweghi ihe obula na-adighi ocha na nke onwe ya. Ma o buru na onye obula na-ahuta ihe obula dika ihe na-adighi ocha, nye onye di otu a, ihe ahụ adighi ocha. ¹⁵ O burukwa na ihe i na-eri na-ewute nwanna gị, i naghị egosi na i huru ya n'anya. Ekwela ka nri i na-eri buru ihe ga-ewetara nwanna gị ila n'iyi, n'ihu na cheta na o bukwa n'ihu ya ka Kraist jiri bia nwuo. ¹⁶ Ekwela ka ihe oma gị buru nke a ga-akpo ajọ ihe. ¹⁷ N'ihu na alaeze Chineke abughị oriri na onunụ kama o bu ezi omume, na udo na onu n'ime Mmuo Nso. ¹⁸ N'ihu na onye obula na-efe Kraist n'uzo di otu a, na-eme ihe na-atọ Chineke uto, umu mmadu na-anabatakwa ya.

¹⁹ Ka ihe na-agusi gị aguu ike buru ime ihe ga-eweta udo, ya na ime ihe n'uzo a ga-esi mee ka e wulie ndi ozo elu. ²⁰ Emekwala oru Chineke n'ihu nri; nri niile di ocha, ma o kwesighi ka onye obula rie ihe ga-eme ka onye ozo sọ ngongo. ²¹ O ga-akara gị mma ka i hapu iri anu maobu inu mmanya ma o bukwanu ime ihe obula ga-eme ka nwanna gị sọ ngongo.

²² Ya mere, ka okwukwe i nwere banyere ihe ndi a buru nke di n'etiti gị na Chineke. Ngosi na-adiri onye obula nke na-adighi ama onwe ya ikpe site n'ihe o nabatara. ²³ Ma onye obula na-eri ihe obula site n'obi abuo bu onye ikpe mara, n'ihu na o jighi okwukwe rie ya, n'ihu na ihe obula a na-esiteghi n'okwukwe mee bu mmehie.

15

Otu anyi kwesiri i si na-emeso ibe anyi

¹ Anyi onwe anyi bu ndi di ike kwesiri inagide mgbe ndi na-adighi ike mejoro anyi, o bughị ime ihe ga-atọ anyi uto. ² Ka onye obula n'ime anyi na-eme ihe ga-atọ onye agbataobi ya uto maka odimma ha, ka o wulie ha elu. ³ N'ihu na Kraist n'onwe ya emeghi ihe toro ya uto, kama dika e dere ya n'akwukwo nso, "Mkpari niile nke ndi na-akpari gi dakwasiri m!"* ⁴ N'ihu na ihe niile edere n'oge gara aga bu iji kuziere anyi ihe, ka anyi nwee ike isite na ntachiobi nakwa nkasiobi, nke di n'akwukwo nso nwee olileanya.

⁵ Ka Chineke ahụ na-enye agbamume na ntachiobi nye unu mmuo nke idi n'otu n'etiti onwe unu, dika Kraist Jisọs nwere. ⁶ N'ihu na nke a ga-eme ka unu niile jikotaa obi unu, na olu unu n'otu, inye Chineke na Nna Onyenwe anyi Jisọs Kraist otuto.

Kraist bu Onye Nzoputa nke mmadu niile

⁷ N'ihu ya, nabatanu onwe unu di ka Kraist nabatara unu, iji wetara Chineke otuto. ⁸ Ma ana m agwa unu na Kraist aghoola onye na-ejere ndi e biri ugwu ozi n'ihu eziokwu nke Chineke, iji mee ka nkwa e kwere ndi bu nna nna anyi ochie guzozie. ⁹ Ka ndi mba ozo nwe ike inye Chineke otuto maka ebere ya, dika e dere ya,

"N'ihu nke a, aga m eto gi n'etiti ndi mba ozo,
aga m abu abu nye aha gi."†

¹⁰ O kwukwara ozo si,

"Soronu ndi ya nuria onu unu ndi mba ozo."‡

¹¹ Ozokwa,

"Toonu Onyenwe anyi unu ndi mba ozo niile,

ka ndi niile di iche iche jaakwa ya mma."§

¹² Ozokwa, Aizaya na-asi,

"Mgborogwu Jesi ga-epulite ozo,
onye nke ga-ebili ichi mba niile,

ndi mba ozo ga-enwekwa olileanya n'ime ya."*

* 14:11 14:11 Maobu, onu † 14:11 14:11 Ajz 45:23 * 15:3 15:3 Abu 69:9 † 15:9 15:9 2Sa 22:50; Abu 18:49

‡ 15:10 15:10 Dit 32:43 § 15:11 15:11 Abu 117:1 * 15:12 15:12 Ajz 11:10

¹³ Ka Chineke onye bu isi olileanya mejuputa unu n'oke onu na udo dika unu natukwasị ya obi, ka unu si otu a buru ndi olileanya ha jubigara oke site n'ike nke Mmuo Nso.

Oru Pol ruru

¹⁴ Umunna m, o doro m anya na unu onwe unu juputara n'idi mma, burukwa ndi tozuru etozu n'ihe omuma ruo na unu nwere ike izirita onwe unu ihe. ¹⁵ Ma otu o di, edeputala m ufodu isi okwu n'ebe o doro anya nye unu, iji chetara unu ha ozo, n'ihu amara Chineke nyere m, ¹⁶ abu m onyeozu Kraist Jisos, ana m arukwa oru onye nchaja n'izisa ozioma Chineke, ka ofufe ndi mba ozo buru aja Chineke ga-anara nke oma, nke Mmuo Nso dokwara nso.

¹⁷ N'ihu ya, ana m anya isi n'ime Kraist Jisos banyere oru m na-aruru Chineke. ¹⁸ Agahi m anwa anwa kwuo okwu banyere ihe ozo karikwa ihe ndi ahụ Kraist ruputara site n'aka m, bu idubata ndi mba ozo, ime ka ha rube isi nye Chineke, site n'okwu onu m na ihe m ruru, ¹⁹ nke putara ihe n'oru ebube na ihe iribama site n'ike nke Mmuo nke Chineke. Ya mere, site na Jerusalem ruo Ilirikom, ekwusaala m n'uzo zuru uzọ, ozioma Kraist. ²⁰ Ochicho obi m mgbe niile bu ikwusa ozioma ahụ n'ebe obula ndi mmadu na-anutubeghi ihe banyere Kraist, ka m ghara ibu onye na-ewukwasị ihe n'elu ntala nke onye ozo toro, ²¹ ma dika e dere ya,

"Ndi a na-agwaghi ihe banyere ya ga-ahu,

ndi a ka anubeghi, ga-aghotakwa."[†]

²² N'ezie, nke a bu ihe mere m na-ejibeghi nwee ohere ibiakwute unu.

Nzube Pol

²³ N'ihu na o dila otutu afo kengbe m bidoro na-enwe mmasi m ga-abia hu unu anya, ma ugbu a, oru m nwere n'akuku a agwula, oge eruola mgbe m ji ahapu ebe a. ²⁴ N'ihu na nzube m bu ijeru obodo Spen. Mgbe obula m ga-agakwa, aga m akwusi ihu unu na elekwa anya na unu ga-edupu m n'ije m, mgbe mu na unu jiri onu norotu nwa mgbe nta. ²⁵ Ma ugbu a, ana m aga Jerusalem ebe m na-ejere ndi nso ozi. ²⁶ N'ihu na o di ndi Masidonia na Akaja ezi mma iwere n'ufodu n'ihe ha nwere nyere ndi ogbenye no n'etiti ndi nso no na Jerusalem aka. ²⁷ Ha ji onu mee nke a, n'ezie ha ji ha ugwo i mere ha otu a. N'ihu na o buru na ndi mba ozo so ha keta oke na ngozi nke Mmuo Nso, ha ji ugwo isite n'akunba ha nwere kenye ha. ²⁸ Ya mere, mgbe m mezuru nke a, hukwa na ha anatala onyine ahụ a tukotara ha, aga m abata ihu unu mgbe m na-aga Spen. ²⁹ Amaara m na mgbe m ga-abiakwute unu, aga m abia n'ime ozuzu oke ngozi nke Kraist.

³⁰ Esi m n'aka Onyenwe anyi Jisos Kraist na ihunanya anyi nwere n'ime Mmuo Nso na-arị unu, umunna m, ka unu soro m na-ekpe ekpere, na-echetanu m n'ekpere unu n'ihu Chineke. ³¹ Ka a doputa m n'aka ndi na-ekweghi ekwe no na Judia. Ka oru m maka Jerusalem buru ihe ndi nso no ebe ahụ ga-anabata. ³² Ka o ga-abu site n'uche Chineke, aga m abiakwute unu n'onu kurukwa ume ndu na nnoko mu na unu. ³³ Ka Chineke ahụ na-enye udo, nonyere unu niile. Amen.

16

Ozi ekele

¹ Ana m eme ka unu mata nwanna anyi nwanyi, Fibi, onye na-ejere nzuko ozi na choochi di n'obodo Senkria. ² Biko nabatanu ya n'ime Onyenwe anyi dika o kwesiri ndi ya. Nyekwaranu ya aka n'uzo niile unu nwere ike, n'ihu na o nyerela mu na otutu ndi ozo aka.

³ Keleerenu m Prisila na Akwila ndi mu na ha na-aruko oru Kraist Jisos.* ⁴ Ndi a atughi egwu onwu n'ihu ndu m. O bughi naani mu onwe m na ekele ha, kama nzuko Kraist ndi di na mba ozo niile na-ekekwa ha.

⁵ Biko kelekwaanun m ndi niile na-uzuko n'ulo ha.

Keleerenu m ezi enyi m Epinetus. Nwoke a bu onye buru uzo nabata Kraist n'obi ya, n'akuku Eshja niile.

⁶ Keleerenu m Meri, onye rusiri oru ike n'etiti unu.

⁷ Ana m ekekwa Andronaikos na Juniya, ndi ikwu m, ndi e tinyekotara mu na ha n'ulo mkporo. Ndi ozi niile na-asopuru ha. Ha bukwa m uzo kwere na Kraist.

⁸ Kelekwaanun m Ampliatos onye m huru n'anya n'ime Onyenwe anyi.

⁹ Keleenu Obanos, onye anyi na ya na-aruko oru Kraist, na Stakis ezi enyi m.

¹⁰ Otu a kwa, keleenụ Apelis onye anwaputarala nguzosike ya n'ime Kraịst.

Keleenụ ndi ezinaulọ Aristobulos.

¹¹ Keleerenụ m Herodian onye ikwu m.

Keleekwanụ ndi bi n'ulọ Nasisos. Ha bu ndi nke Chineke.

¹² Keleekwanụ Traifina na Traifosa ndi a na-arushi oru Onyenwe anyi ike.

Keleekwanụ Pesis, onye m huru n'anya na onye na-arushi oru Onyenwe anyi ike.

¹³ Keleere m Rufos onye Onyenwe anyi n'onwe ya hoputara, na nne ya, onye na-emekwara m ka nne.[†]

¹⁴ Ana m ekele unu Asinkritos, Flegon, Hamis, Patrobas, Hamis na umunna anyi niile ndi ha na ha no.

¹⁵ Keleerenụ m Filologos, Juliya, Nerus na nwanne ya nwanyi. Keleekwanụ Olimpas na ndi nso niile ha na ha no.

¹⁶ Werenụ isurita onu di nso, kelerita onwe unu.

Nzuko Kraịst niile no n'ebe a na-ekelekwara unu.

Ido aka na nti ikpeazu

¹⁷ Ugbu a, umunna m, ana m ario ka unu wezuganu onwe unu site n'ebe ndi oru ha bu iweta nkewa, na-etinye ihe mgbochi n'uzo unu, na-eme ka okwukwe ndi ozo hapu iguzosi ike n'ihu ozizi ha na-ezi nke megidere ihe ahụ niile e ziri unu. ¹⁸ Ndi di otu a abughị ndi ozi nke Onyenwe anyi Jisos Kraịst. Ha na-arụ naanị n'ihu akpa ha. Ha maara otu e si eji ire uto edufu ndi obi ha na-esighi ike. ¹⁹ Mmadu niile anula maka nrube isi unu na-erubere ozioma ahụ. Ana m anuri onu n'ihu unu. Achoro m ka unu buru ndi maara ihe banyere ezi ihe, ka unu buru ndi na-amaghi ihe n'ihe banyere ihe ojoo.

²⁰ Mgbe na-adighi anya, Chineke nke udo ga-azopia ekwensu n'okpuru ukwu unu.

Ka amara Onyenwe anyi Jisos dinyere unu.

²¹ Timoti onye so m na-aruko oru, na Lusios, na Jesin na Sosipata, ndi ikwu m na-ekele unu.[‡]

²² Mu onwe m bu Tatis, onye dere akwukwo a, na-ekelekwara unu n'aha Onyenwe anyi.

²³ Gaios, onye na-ele mu na nzuko niile obia n'ebe a, na-ekelekwara unu. Otu a kwa, ndi niile na-ezuko n'ulo ya na-ekelekwara unu.

Erasos, onye na-elekota ihe ndi obodo a na nwanna anyi nwoke Kwatos, na-ekelekwara unu.

²⁴ Ka amara Onyenwe anyi Jisos Kraịst dinyeere unu niile. Amen.[§]

Ekpere mmechi

²⁵ Ana m enyefe unu n'aka onye ahụ puru ime ka unu guzosie ike site n'oziooma m kwusaara unu, nakwa nkwuputa nke Jisos Kraịst, dika mkpughe nke ihe omimi ahụ e zoro ezo kengbe otutu ogbo ndi gara aga siri di. ²⁶ Ma ugbu a, e kpugheela ya, mee ka o puta ihe site n'ihe ndi amuma dere n'akwukwo nso, ka ndi mba ozo niile maara ya dika ihe Chineke ebighi ebi nyere n'iwu ya si di, ka ha muta irube isi nke na-esite n'okwukwe. ²⁷ Ka otuto na nsopuru diri Chineke, onye naanị ya bu onye amamihe, ruo mgbe ebighi ebi, site na Jisos Kraịst. Amen.

[†] 16:13 16:13 Mak 15:21 [‡] 16:21 16:21 Oru 13:1 na 16:1 nakwa Oru 17:15 [§] 16:24 16:24 Ufodu akwukwo na-edebanye n'amaokwu a Ka amara Onyenwe anyi Jisos Kraịst dinyeere unu niile. Amen.

1 Ndi Kōrint

¹ Pōl, onye a kpōrō ibụ onyeozī Jisōs Kraīst site n'ochīchō Chineke, na nwanna anyī nwoke Sostenis,

² O bụ unu nzukō Chineke dī na Kōrint ka a na-edere akwūkwo a, ndī e dorō nsō n'ime Kraīst Jisōs, na ndī a kpōrō ibi ndū dī nsō, tinyere ndī ahū niile na-akpōku aha Onyenwe anyī Jisōs Kraīst, onye bụ Onyenwe ha na Onyenwe anyī:

³ Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyī, na Onyenwe anyī Jisōs Kraīst dīrī unu.

Inye Ekele

⁴ Ana m ekele Chineke ekele n'ihī onyinye amara niile o nyere unu site na Kraīst Jisōs. ⁵ N'ihī na e emeela ka unu baa ūba n'uzō niile, n'ime ya, ma n'okwu unu ma na nghōta unu. O meekwala ka unu nwee nghōta zuru ezu banyere eziokwu niile. O na-emekwa ka unu nwee ike na-ekwupūta okwu banyere ozioma ya. ⁶ N'ihī na igba akaebe banyere Kraīst pūtura ihe, guzosiekwa ike na ndū unu. ⁷ Otu ihe si dī, o dīghī onyinye mmūo fōdurū unu nke unu na-enweghī, ka unu nōrō na-eche mgbe Chineke ga-egosi pūta Onyenwe anyī Jisōs Kraīst. ⁸ O ga-eme ka unu dī ike ruo na mgbe ikpeazū, meekwa ka unu burū ndī na-enweghī ita ūta n'ūbōchī Onyenwe anyī Jisōs Kraīst. ⁹ Chineke, onye kpōbatara unu ka unu na Okpara ya bụ Onyenwe anyī Jisōs Kraīst, na-enwe mmekōrīta kwesiri ntūkwasī obi.

Ikpa iche iche dī na Chōochī

¹⁰ Ūmūnna m, eji m aha Onyenwe anyī Jisōs Kraīst na-arīo unu, ka unu niile na-ekwekōrīta n'ihe obūla unu kwuru, ka nkewa obūla gharakwa ibata n'etiti unu. Ana m arīokwa unu ka unu dī n'otu, n'echiche obi unu na n'izu unu. ¹¹ N'ihī na ūmūnna m, esi m n'onū ndī si n'ezinaūlō Kloyi bjara n'ebe a nūta na esemokwu dī n'etiti unu. ¹² Anurū m na ikpa iche iche abatala n'etiti unu. Na ūfōdū n'ime unu na-asī, "Abū m onye na-eso Pōl"; ndī ozo na-asīkwa, "Abū m onye na-eso Apōlōs"; ndī ozōkwa na-asī, "Ana m eso Sefas"; ma ndī ozo na-asīkwa, "O bụ Kraīst ka m na-eso."

¹³ Kraīst, o dī abūo? O bụ Pōl ka a kpōgidere n'obe n'ihī unu? O dī onye e mere baptizim n'aha Pōl? ¹⁴ Ana m ekele Chineke ekele na o dīghī onye obūla n'ime unu m mere baptizim, ewezugakwa Krispōs na Gaiōs. ¹⁵ Ya mere, o dīghī onye n'ime unu ga-asī na e mere ya baptizim n'aha m. ¹⁶ (Ahaa! Emekwara m Stefanas na ezinaūlō ya baptizim. Ewezuga ndī a, amaghī m ma m ga-echetakwa onye ozo m mere baptizim n'onwe m.) ¹⁷ N'ihī na Kraīst ezighī m ime ndī mmadū baptizim. O zitere m iji okwu dī mfe kwusaa ozioma ya. O bughī iji okwu oke mmūta na amamihe nke mmadū ka ike nke obe Kraīst ghara ibū ihe efu.

Ezi amamihe

¹⁸ N'ihī na okwu maka obe bụ ihe nzuzu nye ndī na-efu efu, ma nye anyī ndī a na-azōpūta, o burū anyī ike nke Chineke. ¹⁹ E dere ya, "Aga m emebi amamihe ndī maara ihe.

Aga m emekwa ka oke nghōta nke ndī maara ihe burū ihe efu."*

²⁰ Olee ebe ndī oke amamihe nō? Olee ebe ndī ode akwūkwo nō? Olee ebe ndī oke irū ūka nke oge a nō? Chineke o mebeghī ka amamihe nke ūwa a burū ihe efu? ²¹ Ma ebe o bụ site n'amamihe nke Chineke, ūwa enweghī ike imata Chineke site na amamihe nke ya, o dī Chineke ezi mma isite n'ozīoma nke a na-ekwusa nke ndī mmadū na-akpō ihe nzuzu zōpūta ndī kweere. ²² Ndī Juu chōrō ihū ihe irībama, ndī Griik na-achōkwa amamihe. ²³ Ma anyī onwe anyī na-ekwusa Kraīst, onye a kpōgburu n'obe, onye bụ ihe mgbochi n'ebe ndī Juu nō, ma na ntī ndī mba ozo, o dī ka okwu nzuzu. ²⁴ Ma nye ndī niile a kpōrō, ma ndī Juu ma ndī Griik, Kraīst bụ ike nke Chineke burūkwa amamihe nke Chineke. ²⁵ N'ihī na nzuzu Chineke dī mma karīa amamihe niile nke mmadū, adīghī ike Chineke dīkwa ukwu karīa ike niile nke mmadū.

²⁶ Ūmūnna m, chetakwanū ihe unu bụ mgbe a kpōrō unu. Chetanū na o bụ ole na ole n'ime unu bụ ndī maara ihe n'usoro ogugo mmadū, ndī dī ike, na ndī a maara aha ha n'obodo. ²⁷ Ma lee na o bụ ihe ahū ūwa gurū dīka ihe nzuzu, ka Chineke hōrō iji mee ka

* 1:19 1:19 Aiz 29:14

ihere mee ndị amamihe. O bụkwa ihe ha gurū dika ihe na-adighi ike ka Chineke hooro iji mee ka ihere mee ndi di ike. ²⁸ N'ih i na Chineke hooro ihe dikariri ala nke uwa, na ihe a juru aju, jiri ha mee ka ihe uwa chere na o baghi uru, buru ihe bara uru. ²⁹ Ka mmadu obula ghara inya isi n'ebe Chineke no. ³⁰ Ma o bu n'ih i ya ka unu ji noro n'ime Kraist Jisosh, onye ghoru isi amamihe nye anyi site na Chineke, nke bu ezi omume anyi na nke ido anyi nsu, na onye mgbaota anyi. ³¹ Ya mere, dika e dere ya n'akwukwo nsu, "Onye obula na-anya isi, ya nyaa n'ime Onyenwe anyi."[†]

2

Ozioma banyere Kraist na obe ya

¹ Umunna m, mgbe m bjakwutere unu na mbu, ejighi m mmuta m na oke okwu megharia unu anya banyere ihe omimi niile nke okwu Chineke. ² N'ih i na ekpeleri m na naani ihe m ga-ama n'etiti unu bu naani ihe banyere Jisosh Kraist na mkpogbu a kpogburu ya n'elu obe. ³ Abjakwutere m unu n'onodu adighi ike, oke ujo na ahụ ima jijiji. ⁴ Okwu m na ihe m kwusara abjakwaghị dika okwu ire utu na nke oke mmuta, ime ka ndi mmadu kwere, kama ha bjara n'uzo igosi oru nke Mmuo Nso na ike ya. ⁵ Ka okwukwe unu ghara idabere n'amamihe mmadu, kama ka o dabere n'ike Chineke.

Amamihe Chineke

⁶ Ma otu o di, anyi na-ekwu okwu amamihe n'ebe ndi tozuru oke no. Ma o bugh i amamihe nke oge a, maobu nke ndi na-achi uwa taa, bu ndi na-aghagh i ala n'iyi. ⁷ Kama anyi na-ekwu okwu amamihe nke Chineke n'uzo di omimi, bu amamihe Chineke zonari ri umu mmadu site na mbu, nke Chineke kara aka tupu e kee uwa na a ga-ekpughe ya n'oge a maka iwetara anyi otuto. ⁸ O nweghi onye obula n'ime ndi ochichi nke ogbo a ghotara ihe banyere nzube a. N'ih i na o buru na ha maara ya, ha agaragh i akpogbu Onyenwe otuto ah u n'obe. ⁹ Ma dika e dere ya,

"Ihe ah u anya mmadu na-ahubeghi,
ihe ah u nt i mmadu na-anubeghi,
ihe ah u mmadu na-echebeghi n'obi ya,

bu ihe Chineke kwadoro, debere ndi niile huru ya n'anya."^{*}

¹⁰ Ma Chineke e kpugherela anyi ihe omimi ndi a site na Mmuo Nso ya.

Mmuo Nso bu onye na-enyochaputa ihe omimi na ihe nzuzo niile di Chineke n'obi. ¹¹ O dighi onye obula puru ima ihe onye ozu na-eche n'obi ya. O bu naani mmuo no n'ime onye ah u bu onye mara ihe niile banyere ya. O dikwagh i onye puru imata ihe Chineke na-eche n'obi ya, ma o bugh i naani Mmuo nke Chineke. ¹² Ma mmuo nke anyi natara abugh i mmuo nke uwa, kama o bu Mmuo nke sitere na Chineke, ka anyi nwee ike ighot a onyinye amara niile Chineke nyere anyi. ¹³ Nke a bu ihe anyi na-ekwu, o bugh i n'okwu a kuziiri anyi site n'amamihe mmadu, kama site n'okwu nke Mmuo kuziri anyi; anyi ji okwu nke Mmuo na-akowa eziokwu nke mmuo. ¹⁴ Ma mmadu ah u Mmuo na-adigh i n'ime ya adigh i anabata ihe ndi ah u si na Mmuo nke Chineke bi, n'ih i na ha bu nzuzo n'ebe onye ah u no. O nagh i aghota ha, n'ih i na ha bu ihe a na-aghota naani site n'ike nke Mmuo.[†] ¹⁵ Onye ah u Mmuo Nso na-achi ach i na ndu ya, nwere ike ighot a ihe obula ma ya onwe ya bu onye mmadu obula na-enweghi ike ighot a. ¹⁶ N'ih i na, "Onye maara uche Onyenwe anyi ruo na o ga-ezi ya uzu?"[‡]

Ma anyi onwe anyi nwere uche nke Kraist.

3

Ndi ozi Chineke

¹ Umunna m, o siiri m ike igwa unu okwu dika a ga-as i na unu bu ndi tozuru etozu n'ime Mmuo, kama agwara m unu okwu dika ndi ah u ha na-achi, ndi bu umuntakiri n'ime Kraist. ² Ejigh i m nri siri ike na-azu unu, kama eji m mmiri ara na-azu unu, n'ih i na unu apugh i iri nri di ike. N'ezie, o buladi ugbu a, unu erubeghi iri nri siri ike. ³ N'ih i na unu na-adi ndu dika ndi bu n'uwa, ebe o bu na ekworo na esemokwu na-adi n'etiti unu, nke a o ziputagh i na unu na-eme dika ndi uwa, dika ndi mmadu efu no n'uwa. ⁴ N'ih i na mgbe otu onye na-as i, "Abu m nke Pol," onye ozu na-as ikwa, "Abu m nke Apolos," o gosigh i na unu na-akpa agwa dika ndi bi n'uwa?

⁵ Onye bu Apolos? Onye bu Pol? O bu na anyi abugh i ndi na-eje ozi, ndi wetaara unu ozioma unu kweere n'ime ya. Oru di iche iche anyi ruru bukwa nke anyi ruru dika

[†] 1:31 1:31 Jer 9:24 * 2:9 2:9 Ajz 64:4 † 2:14 2:14 Mmuo n'ebe a, na-ekwu banyere Mmuo nke si na Chineke.

[‡] 2:16 2:16 Ajz 40:13

Onyenwe anyị si kenye anyị ọrụ ahụ. ⁶ Ọ bụ m kpuru mkpuru ahụ, Apollos bukwa onye gbara mkpuru ahụ mmiri, maobu Chineke mere ka o too. ⁷ Onye kuru mkpuru ahụ na onye gbara mkpuru ahụ mmiri adighi mkpa. Ọ bụ Chineke onye mere ka ha too di mkpa. ⁸ O nweghi ihe di iche n'etiti mu bu onye kuru mkpuru ahụ na Apollos onye gbara mkpuru ahụ mmiri. Ọ bụ otu ihe ahụ ka anyi bu n'obi. Onye obula ga-anata ugwo ọrụ ya. ⁹ Anyi so Chineke na-arụ ọrụ. Unu onwe unu bukwanu ubi Chineke burukwa ulo ya a na-ewuli elu.

¹⁰ Eji m onyinye amara Chineke nyere m toọ ntọala ọrụ a, dika ezi onye oka n'iwu ulo, onye ozo amalitela iwukwasị ulo n'elu ntọala ahụ. Ma ka onye obula kpachapu anya otu o si ewu. ¹¹ O nweghi onye ozo puru ito ntọala kariri ntọala ahụ e bururi uzo toọ. Jisos Kraist bukwa ntọala ahụ. ¹² Ma o buru na mmadu obula na-eji olaedo maobu olaocha, ma o bukwanu nkume di oke onuahia, osisi maobu okporo oka, ma o bukwanu ahijia na-ewukwasị n'elu ntọala ahụ, ¹³ ọrụ onye obula ga-egosiputa ihe o bu, n'ihu na Ubochi ahụ ga-eme ka o puta ihè. A ga-eji oku kpughee ya n'ihu na o bu oku ka a ga-eji nwaputa udi ọrụ o bu mmadu obula ruru. ¹⁴ Ọ buru na oku eruchapughi ihe obula mmadu ji wuo ulo ya n'elu ntọala ahụ, onye ahụ ga-anata ugwo ọrụ. ¹⁵ Ma o buru na oku erchapu ihe obula mmadu ji ruo ọrụ ya, ọrụ o ruru ga-ala n'iyi, ma a ga-azoputa onye ahụ, ma o ga-adi ka a ga-asị na e si n'ulo na-ere oku zoputa ya.

Ulonso Chineke

¹⁶ Ọ bụ na unu aghotaghi na unu bu ulonso na Mmuo Nso Chineke bi n'ime unu? ¹⁷ Ọ buru na onye obula emebie ulonso Chineke, Chineke ga-emebikwa onye ahụ. N'ihu na ulo Chineke bu ulo di nso, unu bukwa ulo ahụ.

¹⁸ Ka onye o bua ghara ighogbu onwe ya, o buru na onye obula n'ime unu na-eche n'obi ya na ya bu onye maara ihe, dika ihe omuma nke uwa si di, o ga-akara onye ahụ mma ime onwe ya onye nzuzu, ka o nwe ike buru onye maara ihe. ¹⁹ N'ihu na ihe ahụ uwa na-eche na o bu ezi ima ihe bu nzuzu n'anya Chineke. N'ihu na e dere ya, "O na-ejide ndi oke amamihe n'aghugho ha niile."* ²⁰ Ozokwa, "Onyenwe anyi maara echiche obi mmadu, mara na amamihe ya bu ihe efu."† ²¹ N'ihu nke a, ka onye obula ghara inya isi banyere mmadu. Ihe niile bu nke gi. ²² Ma o bu Pol, maobu Apollos, maobu Sefas, maobu uwa a, maobu ndu, maobu onwu, maobu ihe di taa na ihe niile ga-adi n'oge di n'ihu, ha bu nke unu. ²³ Unu bukwa nke Kraist, Kraist bukwa nke Chineke.

4

Ezi ndi ozi Kraist

¹ Achoro m ka unu na-ele anyi anya dika ndi na-ejere Kraist ozi, ndi e nyefere ihe omimi Chineke n'aka. ² Ma ihe di mkpa bu na o kwesiri ka ndi na-elekota ihe obula buru ndi kwesiri ntukwasị obi. ³ Anaghi m echegbu onwe m banyere ihe unu na-eche gbasara m maobu ihe a na-ekpe n'uloikpe nke mmadu. N'ezie, anaghi m ekpekwa onwe m ikpe. ⁴ O doro m anya na akonuche m adighi ama m ikpe, ma nke a egosighi na m bu onye ikpe na-amaghi. Ọ bụ Onyenwe anyi naani ka o diri ikpe m ikpe. ⁵ Ya mere, unu ekpela ikpe tupu oge ya eruo, cherenu ruo mgbe Onyenwe anyi n'onwe ya ga-abia. Ọ ga-eme ka ihe niile zoro ezo n'ochichiri puta ihè. Ọ ga-agbakwa ochicho nzuzo niile nke di n'obi n'anwu. Mgbe ahụ, onye obula n'otu n'otu ga-anatakwa otuto ruuru ya site n'aka Chineke.

⁶ Ugbu a umunna m ejiri m onwe m na Apollos mara unu atụ maka odimma nke unu, ka unu nwee ike isite n'aka anyi muta ihe site n'ihe ahụ e dere bu nke na-asị, "Unu agafekwala ihe e dere n'akwukwo nso." Ka onye obula n'ime unu hapu iji otu onye nyaa isi ma leda ndi ozo anyi. ⁷ Onye gwara gi na i puru iche n'etiti mmadu ndi ozo? Ọ di ihe obula i nwere nke abughị ihe i natara anata? Ọ bu ginji ka i nwere nke i na-anataghi anata? Ma o buru na i natara ya, ginji mere i ji anyi isi dika a ga-asị na i nataghi ya anata?

⁸ Ma ugbu a, ihe niile zuru unu oke. Ugbu a, unu aburukwala ndi ogaranya. Unu aburula eze ma anyi esoghi unu. N'ezie, o gaara ato m uto ma a si na unu anorola n'ocheeze unu, ka anyi nwe ike soro unu buru eze. ⁹ Ọ na-adi m nnoo ka Chineke o weere anyi bu ndi ozi mee anyi ndi dikarisiri ala, ndi a na-echeta naani mgbe ihe niile na-agwusi agwusi, dika ndi a mara ikpe onwu. N'ihu na-akpoputara anyi n'ihu oha mmadu mee anyi ihe nlere anya nye umu mmadu na ndi mmuo ozi. ¹⁰ Anyi aghoola ndi nzuzu n'ihu Kraist, ma unu onwe unu bu ndi maara ihe n'ime Kraist. Anyi bu ndi na-adighi ike ma unu di ike. Anyi bu ndi a juruaju na ndi a na-eleda anyi, ma unu

* 3:19 3:19 Job 5:13 † 3:20 3:20 Abụ 94:11

bụ ndị a na-asọpuru. ¹¹ Tutu ruo ugbo a, anyị na-ebu ọnu n'akpịrị ikpọ nkụ. Anyị enweghị ezigbo uwe anyị ji achụ oyi. Ndị mmadụ na-emeso anyị mmeso ojoo, ma anyị enweghị ebe obibi nke aka anyị. ¹² Aka anyị ka anyị ji arụputara onwe anyị ihe anyị na-eri. Mgbe ndị mmadụ na-abụ anyị ọnu, anyị na-agozi ha. Mgbe ha na-ata anyị ahụhụ, anyị nọ na-enwe ndidi. ¹³ Anyị na-eji okwu dị nro na-azaghachi ndị na-ekwuọ anyị. Tutu ruo ugbo a, a na-emeso anyị mmeso dika anyị bụ unyi ndị ụwa na-azachapụ, dika ihe a juru ajụ n'anya ndị ụwa.

Ariri

¹⁴ Anaghị m edere unu ihe ndị a ka ihere mee unu, kama ana m ede ya idu unu ọdu, na idu unu aka na ntị, dika ụmụ m huru n'anya. ¹⁵ O bụ ezie na unu nwere otutu ndị nche, ma unu enweghị karịa otu nna. N'ihina na o bụ m bụ nna unu n'ime Kraịst Jisọs, site n'oziooma ahụ m wetaara unu. ¹⁶ Ya mere, ana arịo m unu, ka unu na-enomi ndu m. ¹⁷ N'ihina nke a, ana m ezitere unu Timoti, bụ ezi nwa m onye m huru n'anya, nke kwesiri ntukwasị obi n'ime Onyenwe anyị. O ga-echetara unu otu m si e bi ndu n'ime Onyenwe anyị Kraịst Jisọs, dika m na-akuzi ya n'ebe niile na nzuko niile.

¹⁸ Ufodu n'ime unu amalitelala ifuli onwe ha elu, chee na mụ enweghị ike ibiakwute unu ọzo. ¹⁹ Ma site n'ike Onyenwe anyị, aga m abia ihu unu anya n'oge na-adighi anya. Mgbe m bbara, aga m achoputa ihe ndị ahụ na-akpa nganga puru ime, o bughị ihe ha nwere ike ikwu. ²⁰ N'ihina na alaeze Chineke abughị ihe okwu ọnu kama o bụ ngosiputa idị ike. ²¹ Ya mere, unu ka o dirị ihoro nke unu choro. Unu choro ka m jiri utari biakwute unu, ka o bụ ka m jiri obi di umeala na mmuo nke ihunanya bja?

5

Mmehie ojoo

¹ O bụ akuko doro anya na-enwe ikwa iko n'etiti unu, udi nke ndi na-ekweghi ekwe na-apughị ime, ka unu na-eme. Otu onye n'ime ulo unu kporo nwunye nna ya, ha abuo e biri. ² Ma unu na-akpa nganga? Ihe unu kwesiri ime o bughị ikwa akwa na iru uju, na ime ka onye mere ihe di otu a si n'ogbako unu puo? ³ O bụ ezie na mụ na unu anoghị ugbo a, ma mụ na unu nokwa n'ime mmuo. Amaala m rii onye ahụ ikpe dika a ga-asị na mụ na unu no. ⁴ Eji m aha Onyenwe anyi ma ya ikpe. Mgbe unu zuko, aga m anonyere unu na mmuo. N'oge ahụ, site n'ike Onyenwe anyi Jisọs, ⁵ werenu nwoke a nyefee n'aka ekwensu, ka o taa anu ahụ ya ahuhu, ka e nwee ike izoputa mmuo ya, mgbe Onyenwe anyi loghachiri.

⁶ Inya isi unu ezighi ezi. O bụ unu amaghị na nwantakiri yiist a gwakoro n'utu oka na-eme ka o koo? ⁷ Wepunu ihe n'eko achicha a no n'etiti unu, ka unu buru ndi di ohuru, na ndi di ocha. N'ihina na a chulari Kraist, bu aja nwa aturu, nke Ngabiga anyi. ⁸ N'ihina ya ka anyi mee mmemme a na-eghi ihe na-eko achicha nke bu ihe ojoo na obi ojoo, kama ka anyi jiri achicha na-ekoghi eko nke bu obi ocha na eziokwu.

⁹ E dere m unu n'ime akwukwo ozi m, ka unu na ndi na-akwa iko ghara inwe mmeko obula. ¹⁰ O bughị ihe gbasara ndi nke ụwa ndi na-akwa iko, maobu ndi anya ukwu, na ndi na-apunara mmadu ihe, maobu ndi na-ekpere arusi. O buru otu a, o putara na unu ga-esi n'ụwa puo. ¹¹ Ma ugbo a, a na m edere unu ka unu na onye obula nke na-akpo onwe ya nwanna nwoke maobu nwanna nwanyị ghara imeko ihe, ma o buru na o na-ebi ndu ikwa iko, maobu nwee anya ukwu, maobu na-ekpere arusi, onye na-ekwuto ibe ya, onye na-anubiga mmanya oke, maobu onye na-apunara mmadu ihe. Unu na ndi di otu a erikola nri.

¹² Kedu nke gbasara m ikpe ndi na-esoghi na chochi ikpe? O bughị ndi no n'ime ka unu ga-ekpe ikpe. ¹³ Chineke ga-ekpe ndi no n'ezikpe. "Chupunu onye ajoo mmadu ahụ site n'etiti unu."*

6

O di njo iga n'uloikpe

¹ Mgbe onye obula n'etiti unu nwere esemokwu megide ibe ya, unu o puru i buru okwu ahụ gaa n'uloikpe ka ndi ajo omume kpeere unu ikpe, karia iga ya n'ihu ndi nsọ? ² O bụ na unu amabeghi na o bụ ndi nsọ ga-ekpe ụwa ikpe? O burukwa na unu ga-ekpe ụwa ikpe, o putara na unu etozughị oke idozi okwu ntakiri daputara n'etiti unu? ³ O bụ na unu amataghị na o bụ anyi ga-ekpe ndi mmuo zoi ikpe? Gini ga-emekwa ka anyi ghara idozi okwu aka dikarisiri nta nke ndu a? ⁴ Ya mere, o buru na esemokwu di otu a adaputa n'etiti unu, unu ga-ewere okwu ahụ jekwuru ndi ibi ndu ha na-akpo nzuko ihe

* 5:13 5:13 Dit 17:7; 19:19; 21:21; 22:21,24; 24:7

efu ka ha kpee ya? ⁵ Ana m ekwu nke a ime ka ihere mee unu. O ga-abụ na e nweghị ike ichọta o bụladị otu onye maara ihe n'etiti unu, onye ga na-ekpe ikpe di n'etiti nwanna na ibe ya? ⁶ Ma lee, nwanna na-akporo nwanna ya aga ụlọ ikpe, ka ndị na-ekweghị ekwe kpee ha ikpe!*

⁷ Ebe unu na-enwe esemokwu nke ikpe ikpe n'etiti unu, o pụtara na unu bụ ndị emeriri kpmakpa. N'ihì ginị ka unu na-adighi ekwe ka emejo unu? N'ihì ginị ka unu na-adighi ekwe ka a ghogbuo unu? ⁸ Ma unu onwe unu na-emejo, ma na-aghogbu, o bụladị ụmụna unu n'ime Kraịst. ⁹ O bụ na unu amaghị na ndị na-eme ajo omume di otu a enweghị oke obula n'alaeze Chineke? Unu ekwela ka eduhie unu. N'ihì na o dighi onye obula na-akwa iko, na ndi na-efe arusi, ndi ikom nwere nwunye na-akwa iko, na ndi ikom na-eji ndi ikom ibe ha akwa iko, ¹⁰ ndi niile na-ezu ohi, ndi anya ukwu, ndi na-anubiga mmanya oke, ndi nkwo, maobu ndi na-apunara mmadu ihe ha nwere, agaghị eketa oke n'alaeze Chineke. ¹¹ Na mbu, ufodu n'ime unu na-ebi ndu di otu a. Ma ugbu a, a sachapula mmehie unu, doo unu nsọ nye Chineke. O bukwa site n'aha Onyenwe anyi Jisọs Kraịst na n'ime Mmụọ nke Chineke anyi ka a gurụ unu ka ndi ezi omume.

Mmehie ikwa iko

¹² I na-asị, "Enwere m ike ime ihe niile m maara na m kwesiri ime," ma o bughị ihe niile ga-abara m uru. "Enwere m ike ime ihe niile m maara ziri ezi," ma a gaghị ekwe ka ihe obula na-achị m. ¹³ Unu na-asị, "E mere ihe oriri maka afo, meekwa afo maka ihe oriri, ma Chineke ga-emebi ma afo ma ihe oriri." Ekeghị ahụ anyi maka ikwa iko, kama o mere ya maka Onyenwe anyi, Onyenwe anyi dikwa maka ahụ anyi. ¹⁴ Chineke mere ka Onyenwe anyi site n'onwu bilie, o ga-ejikwa ike ya mee ka anyi si n'onwu bilie. ¹⁵ O bụ na unu amataghị na ahụ unu bụ akukh ahụ Kraịst? O di mma na m ga-eji ahụ Kraịst mee ka e jikotaa ya na ahụ nwanyi akwuna? Tufiaa! ¹⁶ O bụ na unu amataghị na onye ya na nwanyi akwuna na-enwe mmekorita, ya na nwanyi ahụ bụ otu ahụ? N'ihì na e kwuru, "Ha abuo ga-abu otu ahụ ahụ."† ¹⁷ Ma onye obula e jikotara ya na Onyenwe anyi, ya na onye ahụ ga-abu otu n'ime mmuọ.

¹⁸ Gbaaranu mmehie ikwa iko oso. O dighi mmehie ozo na-emetuta anu ahụ mmadu dika mmehie ikwa iko. O bụ mmehie mmadu na-eme megide anu ahụ ya. ¹⁹ O bụ na unu amataghị na ahụ unu bụ ulonso nke Mmụọ Nso ahụ Chineke nyere unu, onye bi n'ime unu? Anu ahụ unu abukwaghị nke unu onwe unu, kama unu bụ nke Chineke. ²⁰ E jiri oke onuhia zoputa unu. Ya mere jirinu anu ahụ unu nye Chineke otuto.

7

Ajuju banyere olulu di na nwunye

¹ Ugbu a, okwu banyere ihe unu dere n'akwukwo: "O di mma ka nwoke ghara imetu nwanyi aka." ² Ma n'ihì otutu ihe omume banyere ikwa iko, ka nwoke obula nwee nwunye nke aka ya, nwanyi obula di nke aka ya. ³ Ka nwoke obula jisie ike na-akwu nwunye ya ugwo mmeko o ji ya. Nwanyi obula ga-emekwara di ya otu aka ahụ. ⁴ N'ihì na nwanyi obula luru di adighikwa achị ahụ ya, kama o bụ di ya na-achị ya. Otu aka ahụ, di anakwaghị achị ahụ ya, kama o bụ nwunye ya na-achị ya. ⁵ Ka di na nwunye hapu igbochi ibe ha mmekorita nke anu ahụ ruuru ha. Kariakwa maobu na mkpebi ha nwere n'etiti onwe ha inoro iche nwa oge nta n'ihì inyefe onwe ha ikpe ekpere. Mgbe oge a gasiri, ha ga-agakwa n'ihu na mmekorita ha, ka e site otu a hapu inye ekwensu ohere inwa ha onwunwa n'ihì enweghị ike ha ijide onwe ha aka. ⁶ Anaghị m enye nke a di ka iwu, kama o bụ alo ka m na-atunyere unu. ⁷ Asị m kwuo, aga m asị na o ga-aka mma ka mmadu niile noro di ka m. Ma onye obula nwere onyinye nke Chineke nyere ya. O nyere otu onye nke a, onye ozo nke ozo.

⁸ Ma ana m agwa ndi na-anoghi n'onodu di na nwunye na ndi di ha nwuru anwu, na o ka mma ka ha nodu na-alughi di maobu nwunye, dika m onwe m no. ⁹ Ma o buru na ha apughi ijide onwe ha, ha gaa choro di maobu nwunye luo. O ka mma ilu di maobu nwunye, karja mmadu igba ara site n'aguu nke anu ahụ.

¹⁰ Ugbu a, unu ndi nwere di na ndi nwere nwunye niile, enwere m iwu m na-enye unu. (O sighi n'aka m, kama o si n'aka Onyenwe anyi): O kwesighi ka nwanyi obula hapu di ya. ¹¹ A sikwa na o hapu di ya, ya noro onwe ya, maobu ya laghachikwuru di ya. Ka nwoke obula gharakwa igba nwunye ya alukwaghị m.

¹² Ma ana m agwa mmadu ndi ozo (nke a abughi iwu nke Onyenwe anyi nyere). O buru na nwanna aluo nwanyi nke na-ekweghi ekwe, ya achupula ya ma o buru na

* 6:6 6:6 Nke a bukwa n'ihu ndi na-ekweghi ekwe. † 6:16 6:16 Jen 2:24

nwanyị ahụ achọọ ịnggide dika nwunye ya. ¹³ Ọ burukwa na nwanyị kwere ekwe alụọ di nke na-ekweghi ekwe, ya agbarala di ya alukwaghi m, ma o buru na di ya chorọ ịnggide dika di ya. ¹⁴ N'ih i na edoola di ahụ na-ekweghi ekwe nsọ site na nwunye ya, otu a kwa a na-edokwa nwunye ahụ na-ekweghi ekwe nsọ site na di ya, bu onye kwere ekwe. Ọ buru na o dighi otu a, umu unu ga-abu ndi na-adighi ocha. Ma otu o di, ha di nsọ.

¹⁵ Ma o buru na onye ahụ nke na-ekweghi ekwe ekewapu onwe ya, ya diri otu ahụ, nke a emeghi ka nwanna anyi nwoke maobu nwanna anyi nwanyị buru ohu n'onodu di otu a, n'ih i na Chineke kporo anyi ka anyi bie ndu udo. ¹⁶ Gi nwunye, i mara maobu gi ga-azoputa di gi? Ma, gi bu di, si ana mara maobu gi ga-azoputa nwunye gi?

Onodu mmadu

¹⁷ Ka onye obula bie ndu ya dika amara Onyenwe anyi nyere ya si di, nakwa n'onodu nke Chineke kporo ya. Nke a bu iwu m na-enye n'ulo chorochi niile. ¹⁸ Akporo onye obula mgbe e biri ya ugwu? Ya achola iwepu akara obibi ugwu ya. Ka onye a na-ebighi ugwu tupu okpukpo ya hapu inye onwe ya nsogbu icho uzọ a ga-esi bie ya ugwu. ¹⁹ N'ih i na o dighi mkpa ma e biri gi ugwu ma e bighi gi ugwu. Ihe kachasi mkpa bu idebe iwu Chineke. ²⁰ Ka onye obula nogide dika o di mgbe a kporo ya.

²¹ I bu ohu mgbe a kporo gi? Echegbula onwe gi n'ih i ya. Kama o buru na o di uzọ i puru isi nwere onwe gi, were ohere ahụ mee ihe ugwu a. ²² N'ih i na onye obula Onyenwe anyi Chineke kporo mgbe o bu ohu, aghoola onye nweere onwe ya n'ime Onyenwe anyi. Otu aka ahụ, onye nwerela onwe ya mgbe Onyenwe anyi kporo ya aghoola ohu nke Kraist. ²³ Akwoola ugwo isi unu, unu abukwala ohu mmadu ozọ. ²⁴ Umunna m, n'onodu obula mmadu no mgbe a kporo ya, ya nogidesie ike n'ime Chineke.

Ndi na-alubeghi di

²⁵ Ihe banyere umu agboghọ na-amaghi nwoke. Enweghi m iwu obula site n'aka Onyenwe anyi banyere ajuju a, ma aga m ekwu uche nke aka m dika onye sitere n'ebere nke Onyenwe anyi kwesiri ntukwasị obi. ²⁶ Echere m na o ka mma ugwu a, n'ih i nsogbu nke na-abianu ka onye obula noduru onwe ya dika o siri noro ugwu a. ²⁷ I luola nwanyị? Achola nkewa. Ọ bu na i lubeghi nwanyị? Ejela icho onye i ga-alu. ²⁸ Ma o buru na i kpebie n'obi gi ilu nwunye, i meghi mmehie obula; o burukwa na nwaagboghọ ekpebie na o ga-alu di, o meghi mmehie. Ndi luru di na nwunye ga-enwe otutu nsogbu n'ime uwa. Ọ ga-amasi i igbochiri unu nsogbu ndi ahụ.

²⁹ Ihe unu kwesiri ima, umunna, bu na oge anyi nwere foduru naani ntakiri, site ugwu a gaa n'ihu ndi nwere nwunye ga-adi ndu ha dika ndi na-enweghi. ³⁰ Ka ndi na-akwa akwa bie ndu dika ndi ihe anaghi ewute, ka ndi na-achi ochi diri ka ndi obi na-adighi ato uto. Ka ndi na-azu ahia diri dika ndi na-enweghi ngwa ahia obula. ³¹ Ka ndi na-etinye oge n'ihe uto nke uwa hapu ibi ndu icho iritecha ihe niile di n'uwa n'uru. N'ih i na uwa, otu o di ugwu a, bu ihe na-agabiga agabiga.

³² Unu emela ihe ga-ewetara unu oke echiche. Nwoke na-alubeghi nwanyị nwere ohere iji oge ya niile ruora Onyenwe anyi oru. O nwekwa ohere igbalisi ike ime ihe ga-atọ Onyenwe anyi uto. ³³ Ma nwoke nwere nwunye na-echegbu onwe ya banyere ihe igbo mkpa nke uwa a, otu o ga-esi mee ihe ga-atọ nwunye ya uto. ³⁴ Ọ na-enwekwa obi abuo n'ihe obula o chorọ ime. Otu a ka o dikwa nye nwaagboghọ na-alubeghi di maobu onye nke na-amabeghi nwoke, nchegbu ya bu banyere ihe nke Onyenwe anyi. Ochicho ya bu ka o di nsọ n'anụ ahụ ya na n'ime mmuo ya. Ma nwanyị nwere di na-echegbu onwe ya banyere ihe nke uwa a, otu o ga-esi mee ihe ga-atọ di ya uto. ³⁵ Ana m ekwu ihe ndi a maka o di mma nke unu onwe unu, o bughị igbalisi igbochi unu, kama o bu ka unu nwee ike bie ndu unu n'uzo kwesiri ekwesi, werekwa ihunanya zuruoke ruora Onyenwe anyi oru.

³⁶ Ọ buru na nwoke obula enweghi ike ijide onwe ya n'ih i agu mmekorita nke nwoke na nwanyị na-agu ya n'ebe nwaagboghọ ya na ya kpebiri ilu no, ya mee ihe o na-achọ, o meghi mmehie obula, ha luo di na nwunye. ³⁷ Ma o buru na onye obula ekpebie n'obi ya, ma nwee ike ijide onwe ya, ka o si n'enweghi mmanye obula idebe nwaagboghọ e kwuru na o ga-alu na-enweghi mmeko obula, o bu ihe di mma ka o mere. ³⁸ Ya mere, onye ahụ luru nwaagboghọ o kwuru na o ga-alu mere nke oma, ma onye kpebikwara na o gaghi alu mekwara nke oma karja.

³⁹ Njikota e jikotara nwunye na di ya na-adi ire naani mgbe di nwanyị di ndu. Ọ buru na di ya anwuo o nwere ike ilu di ozọ, ma o luo ya n'ime Onyenwe anyi. ⁴⁰ N'uche m, o

ga-enwe ọñụ n'obi ya karịa ma ọ bụrụ na ọ lughị di ọzọ. Ana m echekwa na mụ onwe m nwekwara Mmụọ nke Chineke.*

8

Anụ e ji chụọrọ arụsị aja

¹ Ugbu a, n'okwu banyere nri a churụ n'aja nye arụsị, anyị ma na onye ọbụla nwere amamihe. Amamihe na-afuli mmadụ elu mee ka ọ nyaa isi. Ma ihunanya na-ewuli elu. ² Ọ bụrụ na ọ di onye sị na ya maara ihe niile, onye ahụ amatabeghị ihe o kwesiri imata. ³ Ma onye ahụ hụrụ Chineke n'anya bụ onye ọ maara.

⁴ Ya mere, ihe banyere nri a churụ n'aja nye arụsị, anyị maara na "Arụsị abughị ihe ọbụla n'ụwa", matakwa na "Chi ọzọ adighị ma ọ bughị otu Chineke." ⁵ A sịkwa na arụsị a na-akpọ chi di, ma ha nọ n'eluigwe maọbụ n'ụwa (n'ezie ọtụtụ "chi" na "ndị nwe mmadụ" di otu a di). ⁶ Ma n'ebe anyị nọ, anyị maara na ọ bụ naanị otu Chineke di, onye bụ Nna, onye kere ihe niile, na onye anyị na-adị ndụ n'ihị ya. Ọ bụkwa naanị otu Onyenwe anyị ka anyị nwere, onye bụ Jisọs Kraist, onye e sitere n'aka ya kee ihe niile, onye na-enyekwa anyị ndụ.

⁷ Ma otu ọ di, ọ bughị onye ọbụla nwere ihe ọmụma a. Ufọdụ n'ime ndụ ha niile, ha na-ele arụsị anya dika chi di ndụ. Ha na-echekwa na ihe ọbụla e ji chụọrọ arụsị aja, na ọ bụ chi di ndụ ka e ji ya chụọrọ aja. N'ihị nke a, mgbe ọbụla ha riri ihe e ji chụọ aja nye arụsị, ọ na-ewute mmụọ ha nke ukwuu n'ihị na akonuche ha esighị ike, ọ na-emerukwa ya. ⁸ Ma ọ bughị nri ga-eme ka anyị na Chineke di na mma. Ma anyị riri ma anyị erighi, ọ dighị ihe ọhuru anyị ga-enweta. Ọ dikwaghị ihe na-efunarị anyị.

⁹ Ma lezienụ anya, otu o si di, ka ike unu nwere ime ihe ọbụla di unu mma, ghara ighọ ihe ịsọ ngongọ diri ndị na-adighị ike n'okwukwe ha. ¹⁰ N'ihị na ọ bụrụ na ndị ọzọ ahụ gi, gi onye nwere akonuche, ka i nọ, na-eri nri n'ulo arụsị, ọ bụ na ha agaghị eche na ha bụ ndị okwukwe ha na-esighị ike, ga-enwe obi ike soro gi rie nri a goro arụsị? ¹¹ N'uzọ di otu a, ndị kwere ekwe na-adighị ike, ndị Kraist nwurụ n'ihị ha, na-esite n'ihe mmụta gi laa n'iyi. ¹² Cheta na ọ bụ mmehie i mere megide Kraist, mgbe unu na-emegide mmụọ nwanne gi n'ime Kraist, n'ihị n'akonuche ha esighị ike. ¹³ N'ihị nke a, ọ bụrụ na ihe oriri ga-eme ka nwanna m mee mmehie, agaghị m eri anụ ọzọ, ka m ghara ime ka nwanna m maa n'onya.

9

Pọl mere onwe ya ihe imaatụ

¹ Abughị m onye nwe onwe ya? Abughị m onyeozị Kraist? Ọ bụ na m ahughị Jisọs Onyenwe anyị? Unu abughị ihe ngosiputa ọrụ m ruru n'ime Onyenwe anyị? ² Ọ bụrụ na m abughị onyeozị n'ebe ndị ọzọ nọ, n'ebe unu nọ, abụ m onyeozị n'eziokwu n'ihị na unu bụ akara nke ọrụ onyeozị m n'ime Onyenwe anyị.

³ Ihe ngọpụ m nye ndị ahụ na-enyocha m bụ nke a. ⁴ Ọ bụ na anyị enweghị ike iri ihe oriri na ịhụ ihe ọñụñụ? ⁵ Ọ bụ na anyị enweghị ike iduru nwunye onye bụ onye kwere ekwe gaa ebe ọbụla anyị na-aga dika ndị ozi ọzọ na-eme, na dika ụmụnne Onyenwe anyị na Sefas na-emekwa? ⁶ Ọ ga-abụ naanị mụ na Banabas bụ ndị na-enweghị ike ihapụ iri ọrụ maka ihe anyị ga na-eri?

⁷ Olee onye agha unu maara nke na-esi n'akpa ya akwụ onwe ya ụgwọ ọnwā? Ka ọ di onye ọrụ ubi vainị unu maara nke na-adighị eri mkpuru e si n'ubi ahụ weta? Olee onye ọzuzụ aturu unu maara nke na-adighị anụ mmiri ara e si n'igwe aturu ọ na-azụ apiputa? ⁸ Anaghị m ekwu ihe a n'ihị na ha bụ ihe na-eme ụbọchị niile n'etiti ndị mmadụ? Akwukwọ iwu, o kwukwaghị otu ihe ahụ? ⁹ N'ihị na e dere ya n'iwu nke Mosis, "Ekechila ọñụ ehi mgbe ọ na-azọcha mkpuru ọka."* Unu chere na ọ bụ naanị ehi ka Chineke bu n'obi kwuo okwu a? ¹⁰ E, n'ihị anyị ka eji dee ya n'akwukwọ. N'ezie, e dere ihe ndị a n'ihị anyị, n'ihị na onye ruru ọrụ n'ubi na onye na-azọcha mkpuru di n'ubi ahụ, na-eme nke a n'olileanya na o kwesiri iketa oke site na mkpuru e si n'ubi ahụ weta. ¹¹ Mkpuru anyị kuru n'ime obi unu bụ mkpuru nke mmụọ. Ọ ga-abụ ihe ojoo ma anyị sị unu nyetụ anyị ufodụ n'ime akunuba unu? ¹² Ọ bụrụ na ndị ọzọ kwesiri iketa uru di otu a n'ahụ unu, ọ bụ na anyị ekwesighị iketa karịa?

Ma ọ dibeghị mgbe anyị rioro unu ihe ọbụla, kama anyị na-agbalisị ike ihu na ọ dighị ihe ga-egbochi unu iji ezi obi na-ege ntị n'ozioMa Kraist nke anyị wetara.

¹³ Ọ bụ na unu amataghị na ndị na-arụ ọrụ n'ulonso ukwu na-esi n'ulonso ahụ na-eweta ihe ha na-eri? Ndị na-agbakwa odibo n'ebe ichu aja na-eketakwa oke n'ihē eji

* 7:40 7:40 Nduomodụ ndị a m nyere unu si na Mmụọ nke Chineke. * 9:9 9:9 Dit 25:4

chọọ aja? ¹⁴ N'otu aka ahụ kwa, Onyenwe anyị ekwuola na ndị niile na-ekwusa ozioma ya ga-esi n'ozịoma eweta nri ha ga-eri di ndu.

¹⁵ Ma o nweghị mgbe m jirila ike ndị a m nwere irite uru n'orụ m nara ndị mmadụ ihe. Anaghị m ede nke a n'akwukwọ ka a na-ebutere m ihe onyinye. N'ihia na o kaara m mma ka m nwuọ kama m ga-ekwe ka onye ọbụla mee ka ịnya isi m buru ihe efu n'ihia ihe onyinye. ¹⁶ Anaghị anya isi n'ihia na ana m ezisa ozioma, maka na nke ahụ bu ọrụ e nyere m n'iwu ka m ruo. Ahụhụ dijiri m ma o buru na m ezisaghị ozioma. ¹⁷ A si na m ji aka m hoputa onwe m iru ọrụ a, agaara m enwe ugwo ọrụ, ma na o buru na o sighi n'uche aka m, unu mara na-ahanyere m ya n'aka. ¹⁸ Gini bu ugwo ọrụ m? Ugwo ọrụ m bu ọrụ m na-enwe site n'izisa ozioma a, na-anaghị onye ọbụla ugwo ọrụ ọbụla, ma ọbụ ihe ruru m dika onye na-ezisa ozioma ahụ.

Pol ji inwe onwe ya jee ozi

¹⁹ O bu ezie na-abughị m ohu onye ọbụla, ma emeela m onwe m ohu nye mmadụ niile ka m nwee ike site n'uzo di otu a rite otutu mkpuruobi n'uru nye Kraist. ²⁰ N'ebe ndi Juu no, ana m eme dika onye Juu, ka m nwee ike rite ndi Juu n'uru. N'etiti ndi no n'okpuru iwu, ana m emekwa dika otu n'ime ndi no n'okpuru iwu (n'agbanyeghi na mu onwe m anoghi n'okpuru iwu), ka m si otu a nwee ike rite ndi no n'okpuru iwu n'uru. ²¹ N'ebe ndi na-anoghi n'okpuru iwu no, emere m onwe m ka onye na-anoghi n'okpuru iwu (ma nke a aputaghi na m na-akwusi ime ihe iwu Chineke na-achọ. Ana m emekwa dika onye no n'okpuru iwu Kraist), ka m nwee ike rite ndi na-anoghi n'okpuru iwu n'uru. ²² N'ebe ndi na-adighi ike no, ana m emekwa dika ha, ka m nwee ike rite ndi na-adighi ike n'uru. Otu ọbụla mmadụ si diri, ana m agbali choo uzo m ga-esi mee ka o nabata m, ka m nwee ike site n'uzo niile ọbụla zoputa ufodu. ²³ Ana m eme ihe ndi a niile n'ihia ozioma, ma ka m nwekwa ike keta oke na ngozi ya.

Mkpa o di mmadu ikwanyere onwe ya ugwu

²⁴ Unu amataghi na mgbe otutu mmadu na-agba oso iso mpi, o bu naani otu onye na-enwe ihe onyinye nke mbu? Ya mere, gbasienu oso ike, ka unu nweta onyinye ahụ. ²⁵ Ndi na-ejikere igba oso maobu egwuregwu ozo na-enwe ntachiobi n'otutu ahuhu nke ya na ozuzu so. Ha na-azu onwe ha naani ka ha nweta okpueze okoko osisi na-emebi emebi. Ma oso anyi na-agba bu ka anyi nweta okpueze nke na-apughị imebi emebi. ²⁶ O bu nke a mere m ji na-agba oso a na-eleghi anya n'azu, maobu kuo okpo dika m na-aku ifufe. ²⁷ Ma ana m azu ahụ m, na-enye ya ahuhu mee ya ka o buru ohu, ka mu onwe m ghara i bu onye a juru aju mgbe m kwusasiri ozioma nye ndi ozo.

10

Ido aka na ntị banyere ime mmehie

¹ Umunna m, achoghị m ka unu chefuo ihe mere nna nna anyi ha mgbe ha jere ije n'ime ozara. O ji igwe ojii duo ha. O mekwara ka ha si n'etiti Osimiri Uhi gafee. ² N'ime igwe ojii ahụ, na n'ime osimiri ahụ e tinyere ha niile na baptizim, dika ndi na-eso uzo Mosis. ³ Ha niile rikwara ihe oriri nke mmuo ahụ. ⁴ Ha nukwara mmiri mmuo ahụ, mmiri sitere n'oke nkume mmuo ahụ, nke na-eso ha. Oke nkume ahụ bu Kraist n'onwe ya. ⁵ N'ihe ndi a niile, omume ha amasighi Chineke. N'ihia nke a, o lara ha n'iyi n'ime ozara.

⁶ Ugbu a, ihe ndi a niile bukwa ihe ido aka na ntị nye anyi, ka anyi hapu ibu ndi aguu ime ihe ojoo na-agu dika ha. ⁷ Unu abula ndi na-ekpere arusi dika ufodu ha mere. Dika e dere ya, "Ndi a noduru ala iri ihe na ihu ihe onuhu, biliekwa oto gwurie egwu ime onwe ha obi uto."* ⁸ Ka anyi ghara ikwa iko dika ufodu n'ime ha mere, iri puku mmadu abuo na ato n'ime ha nwuo n'otu ubochi. ⁹ Ka anyi hapu inwa Kraist onwunwa dika ufodu n'ime ha si nwaa Chineke. E mere ka agwo tagbusie ha. ¹⁰ Ka anyi hapukwa itamu ntamu dika ufodu ha mere ma buru ndi Mmuo ozi onwu tigburu.

¹¹ Ihe ndi a niile dakwasiri ha ka o buru ihe ilere anya nye anyi. E dekwara ha n'akwukwọ ka ha buru anyi ihe ido aka na ntị n'ihia na anyi bi n'oge a mgbe ogwugwu ihe niile di nso. ¹² Ya mere, o buru na i na-eche na i guzosiri ike, lezie anya ka i ghara ida. ¹³ O nweghi onwunwa obula nwara unu nke abiakwutebeghi mmadu. Chineke kwesiri ntukwasị obi, o gaghi ekwe ka a nwaa unu karja ike unu. Kama mgbe a na-anwa unu, o ga-enye unu ike imeri onwunwa ma gosikwa unu uzo mgbapu n'ime ya.

Oriri arusi na Oriri nke Onyenwe anyi†

* 10:7 10:7 Opu 32:6 † 10:13 10:14 Ufodu na-akpo ya Oriri nso.

¹⁴ Ya mere, ndi enyi m huru n'anya, gbaaranu ikpere arusi oso. ¹⁵ Ana m agwa ndi nwere uche okwu, unu onwe unu tulenu ihe m na-ekwu. ¹⁶ Iko ngozi ahụ nke anyi na-agozi, o bughị iketa oke site n'obara Krajist? Achicha nke anyi na-anyawa, o bughị iketa oke n'ahụ Krajist? ¹⁷ N'ih na otu achicha di, o bu ezie na anyi di otutu, anyi bu otu ahụ, n'ih na anyi niile na-eketa oke n'otu ogbe achicha ahụ.

¹⁸ Chetanu ka ndi Izrel siri mee: o bu na ndi na-eri ihe eji chuo aja abughị ndi nnweko n'ebe ichu aja? ¹⁹ Gini ka okwu ndi a m na-ekwu putara? Na arusi, maobu ihe a churu n'aja nye arusi bu ihe obula, maobu na o bughị ihe? ²⁰ Mba! Ihe m na-ekwu bu na ndi niile na-achuru arusi aja jikotara onwe ha n'otu obi ichuru ekwensu aja ahụ. O bughị Chineke. Achokwaghi m ka unu buru ndi e jikotara ha na ekwensu. ²¹ Unu apughị inu site n'iko Onyenwe anyi ma nuokwa site n'iko ekwensu; unu apughikwa inwe oke site na tebul Onyenwe anyi na tebul ekwensu. ²² Anyi na-achọ ime ka iwe wee Onyenwe anyi? Anyi di ike kariya ya?

Inwe onwe nke ndi kwere ekwe

²³ I na-asi, "Enwere m ike ime ihe niile m maara na m kwesiri ime," ma o bughị ihe niile ga-abara m uru. "Enwere m ike ime ihe niile m maara ziri ezi," ma o bughị ihe niile nwere ike inyere anyi aka. ²⁴ Ka onye obula hapu icho odimma nke onwe ya, kama odimma nke ndi ozọ.

²⁵ Rie ihe bu anu obula e rere n'ahia na-ajughị ajuju obula n'ih akonuche. ²⁶ N'ih na, "Uwa na ihe niile di n'ime ya bu nke Onyenwe anyi."§

²⁷ O buru na onye na-ekweghi ekwe akpo unu oriri, unu kpebie ije, riekwanu nri obula e nyere unu na-ajughị ajuju n'ih akonuche. ²⁸ Ma o buru na e nwee onye gwara gi, "A churu ihe a n'aja." Unu erila nri ahụ, maka onye ahụ mere ka unu mata, na n'ih akonuche. ²⁹ Akonuche nke m na-ekwu maka ya abughị nke gi, kama o bu maka nke onye ahụ. N'ih gini ka nwere onwe m ga-eji buru ihe akonuche onye ozọ ga-ekpe ikpe? ³⁰ O buru na m nwere ike inye ekele, were nri m rie, olee otu e si ekwuto m n'ih ihe ahụ m nyere Chineke ekele banyere ya?

³¹ Ihe obula i na-eme, ma unu na-eri ihe maobu na-anu ihe, na-emenu ha niile maka otuto nke Chineke. ³² Unu emejola ndi Juu maobu ndi Griik, ma o bukwanu nzuko Chineke. ³³ Na-agbalisinu ike ime dika m si eme. N'ih obula m na-eme, ana m ejisi ike ime ihe ga-atọ onye obula uto. Anaghi m achọ odimma nke m naani, kama o bu odimma nke mmadu ibe m, ime ka a zoputa ha.

11

¹ Unu buru ndi na-enomi m, dika m si enomi Krajist.

Omume kwesiri ekwesị n'oge ofufe

² Ana m aja unu n'ih na unu na-echeta m n'ih niile, nakwa n'ih na unu na-ejisikwa ozizi ahụ enyere unu n'aka ike, dika m nyere ha n'aka unu idebe. ³ Ma achoro m ka unu mata na dika Krajist bu isi nwoke obula, otu a ka nwoke obula si buru isi nwunye ya. Chineke bukwa isi Krajist. ⁴ Nwoke obula kpuchiri isi ya mgbe o na-ekpe ekpere maobu na-ebu amuma* na-emenye isi ya ihere. ⁵ Ma nwanyi obula na-ekpe ekpere maobu na-ebu amuma, ma o kpuchighi isi ya, na-emenye isi ya ihe ihere, n'ih na o dika nwanyi kpuchara isi ya. ⁶ O buru na nwanyi obula achoghi ikechi isi ya, ya kpuchaa ya. A sika na o bukwanu ihe ihere na nwanyi kpuchara isi ya, ka nwanyi kechie isi ya.

⁷ Ma nwoke ekwesighi ikpuchi isi ya, n'ih na nwoke bu onyinyo na otuto nke Chineke, ebe nwanyi bu otuto nke nwoke. ⁸ E si na nwoke kee nwanyi, ma e sighi na nwanyi kee nwoke. ⁹ E keghi nwoke maka nwanyi, ma e kere nwanyi maka nwoke. ¹⁰ N'ih nke a, nwanyi kwesiri ikpuchi isi ya igosi na o no n'okpuru di ya, maka ndi mmuo ozi. ¹¹ Ma otu ihe si di n'ime ndu anyi na-adi n'ime Onyenwe anyi, nwoke adighi ma e wepu nwanyi, nwanyi adighikwa ma e wepu nwoke. ¹² N'ih na dika nwanyi siri na nwoke puta na mbu, otu a ka a na-esitekwa n'ahụ nwanyi muputa nwoke. Ma ha niile si n'aka Chineke puta.

¹³ Achoro m ka unu tule ihe a n'onwe unu, o di mma ka nwanyi ghebe isi ya oghe mgbe o na-ekpe ekpere nye Chineke? ¹⁴ Unu matakwarara nke oma na o bu ihe ihere na nwoke ga-ebu agiri isi di ogologo. ¹⁵ Ma o buru na nwanyi enwee agiri isi di ogologo o bu ihe otuto nye ya n'ih na e nyere ya agiri isi di ogologo ka o buru ihe mkpuchi. ¹⁶ O buru na onye obula na-aru uka banyere omenaala nke a, anyi onwe anyi na nzuko Chineke niile enweghi omenaala ozọ banyere nke a.

Omume kwesiri ekwesi n'oge Oriri Nso

¹⁷ N'ime ntuziaka ndị a, enweghị m otuto nye unu n'ihị na mgbe unu zuko tara omume unu na-eweta ihe ojoo karịa ihe oma. ¹⁸ Na mmalite, ihe m na-anụ bụ na mgbe niile unu zuko ọ dika choochi, iru uka nke na-ebute nkewa na-adi n'etiti unu. E kwenyekwara m na ufodu ihe ndi a m nuru bụ eziokwu. ¹⁹ N'ezie udi nkewa di otu a aghaghị idi n'etiti unu ka e nwee ike mara ndi Chineke nabatara. ²⁰ Mgbe unu zuko tara, o bughị nri anyasi nke Onyenwe anyi ka unu na-eri. ²¹ N'ihị na mgbe unu na-eri nri, ufodu n'ime unu na-eri nri anyasi nke aka ha. Nke mere, n'otu onye na-anọ aguu ebe onye ozo na-anubigakwa mmanya oke. ²² A ga-akpo nke a gini? O bụ na unu enweghị ulo ebe unu ga-anọ rijuo afo ma njuokwa afo? Ka o bụ na unu na-eleli nzuko Chineke na emenye ndi na-enweghị ihe ihere? Gini ka m ga-agwa unu? Aga m eto unu maka nke a? Agaghị m eto unu maka nke a.

²³ N'ihị na ihe m ziri unu bụ ihe Onyenwe anyi ziri m. N'abalị ubochi ahụ a rara ya nye, Onyenwe anyi Jisọs weere otu ogbe achicha. ²⁴ Mgbe o nyechara ekele, o nyawara ya si, **"Nke a bụ ahụ m nke a na-enye maka unu. Na-emenụ nke a iji cheta m."** ²⁵ N'uzo di otu a kwa, o bulitere otu iko mmanya mgbe ha risiri nri si, **"Iko a bụ ogbugba ndu oheru n'obara m. Oge obula unu na-anu ya, na-emenụ nke a iji na-echeta m."** ²⁶ N'ihị na mgbe obula unu na-eri achicha ahụ na-anukwa iko a, unu na-ekwusa onwu Onyenwe anyi ruo mgbe o ga-abia ozo.

²⁷ Ya mere, o buru na onye obula erie achicha Onyenwe anyi maobu nuo iko Onyenwe anyi n'uzo na-ekwesighi ekwesi, onye ahụ na-emehie megide anu ahụ Onyenwe anyi na obara Onyenwe anyi. ²⁸ O bụ nke a mere o ji buru ihe di mkpa ka onye obula nyochaa onwe ya nke oma tupu o rie achicha ahụ maobu nuo iko ahụ. ²⁹ N'ihị na onye obula na-eri achicha ahụ maobu nuo site n'iko ahụ na-echeghi echiche, o na-eri, na-anutakwara onwe ya ikpe omuma, ma o buru na o tuleghi uche banyere ahụ Kraist. ³⁰ O bụ nke a mere otutu n'ime unu ji buru ndi ahụ na-esighi ike, ndi no n'orja na ndi dara n'ura onwu. ³¹ O buru na anyi enyochaa onwe anyi nke oma, anyi agaghị adaba n'ikpe. ³² Ma otu o di, mgbe Onyenwe anyi na-ama anyi ikpe n'uzo di otu a, a na-ezi anyi otu e si ebi ezi ndu n'ihị ka a ghara imako anyi na ndi uwa ikpe.

³³ Ya mere, umunna m, mgbe unu bjakotara iri nri, chere nu ibe unu. ³⁴ O buru na aguu aguu onye obula ya rie nri n'ulo ya, ka o hapu iwetara unu ikpe omuma.

Aga m enye ntuziaka banyere ihe niile ndi ozo mgbe m bjara.

12

Onyinye Mmuo Nso na-enye

¹ Ugbu a umunna m, achoro m ka unu mata ihe gbasara onyinye nke Mmuo Nso na-enye. ² Unu matara na mgbe unu bu ndi na-amaghi Chineke, e duru unu n'otu uzo maobu nke ozo, duhie unu uzo iso arusi ndi ahụ dara ogbi. ³ Ya mere, achoro m ka unu ghotu nke oma na o dighi onye obula na-ekwu okwu site n'odudu Mmuo nke Chineke, puru i si, **"Ka Jisọs buru onye a buru onu."** O dikwaghi onye obula puru ikwu, na **"Jisọs bụ Onyenwe anyi,"** ma o bughị site na Mmuo Nso.

⁴ Onyinye amara di iche iche di, ma otu Mmuo Nso ahụ na-enye ha niile. ⁵ E nwekwara udi ije ozi di iche iche, maobu otu Onyenwe anyi ahụ ka a na-ejere ozi. ⁶ Udi ike di iche iche nke eji aru oru dikwa, ma otu Chineke ahụ na-etinye ike ndi a n'ime onye obula iji jee ozi.

⁷ O na-enyekwa onye obula amara iziputa ike nke Mmuo Nso maka odimma mmadu niile. ⁸ Mmuo Nso na-enye otu onye onyinye ikwu okwu amamihe, na-enyekwa onye ozo onyinye ima ihe omuma, site n'otu Mmuo ahụ. ⁹ Otu Mmuo nso a na-enye onye ozo onyinye inwe okwukwe, na-enyekwa onye ozo onyinye inwe ike igwo orja. ¹⁰ Onye ozo ka o na-enye onyinye iru oru itunanya, onye ozo ike ibu amuma. Onye ozo ka o na-enye ike ikowa udi mmuo di iche iche, ma onye ozokwa ka o na-enye ike isu asusu di iche iche. Ma o na-enyekwa onye ozo ike ikowa ihe onye na-asu asusu ndi a na-ekwu. ¹¹ O bụ otu Mmuo ahụ na-enye onyinye ndi a niile. O na-enye onye obula onyinye di iche iche dika Mmuo Nso si kpebie.

Otu ahụ ma otutu akuku

¹² Dika ahụ anyi si nwe akuku di iche iche, ma burukwa otu ahụ, n'agbanyeghi na o nwere otutu akuku, otu a ka anu ahụ Kraist dikwa. ¹³ Site n'otu Mmuo Nso ahụ ka e mere anyi niile baptizim n'otu n'otu, ma ndi Juu ma ndi Griik, ma ohu ma ndi nwe onwe ha. E meela ka anyi nuo obara ya, n'ime njiko nke otu Mmuo Nso ahụ. ¹⁴ Ahụ mmadu abughi naani otu akuku, kama o nwere otutu akuku ahụ.

¹⁵ Ọ bụrụ na ụkwụ asi, “N’ihi na-abughị m aka, esoghị n’ahụ,” nke a agaghị egbochi ya ka ọ gharakwa ibu otu n’akụkụ anụ ahụ. ¹⁶ Otu a kwa, ọ bụrụ na ntị asi, “Ebe m na-abughị anya abughị m otu akụkụ anụ ahụ.” Okwu a kwa agaghị eme ka ntị ghara ibu akụkụ anụ ahụ. ¹⁷ Ọ bụrụ na ahụ niile bụ anya, olee ka ahụ ga-esi nù ihe? Ọ bụrụkwa na ahụ mmadụ bụ naanị ntị ọ ga-esi aña nù isisi ihe ọbụla? ¹⁸ Ma otu ihe si dị, Chineke debere n’otu n’otu akụkụ niile dị n’ahụ dika o si chọọ. ¹⁹ A sị na akụkụ niile dị n’ahụ bụ otu ihe, kedụ ebe ahụ ga-adị? ²⁰ Otu ọ dị, ọ bụ ezie na ihe dị n’ahụ dị ọtụtụ, ma ha niile bụ otu ahụ.

²¹ N’ihi nke a, anya enweghị ike igwa aka sị, “Achoghị m gi, n’ihi na ị dighị m mkpa.” Isi agakwaghị agwa ụkwụ sị, “Achoghị m inyeaka gi.” ²² Kama ọ bụ akụkụ ahụ anyị ndị na-esighị ike bụ ndị dị anyị mkpa karịa. ²³ E e, akụkụ ndị ahụ anyị na-eche na ha adighị mkpa ka anyị na-eji nsopurụ na-elekọta. Akụkụ ndị ahụ na-ekwesighị ile anya ka anyị na-enye ugwu, ma na-ekpuchi ha. ²⁴ Ma anyị adighị esi otu a elekọta akụkụ ahụ ndị ahụ anya na-ahụ n’uzọ purụ iche, n’ihi na Chineke kpachapurụ anya mee ka akụkụ ndị ahụ dikaarịsiri nta bụrụ nke anyị kwesiri inye nsopurụ karịa. ²⁵ N’uzọ dị otu a, nkewa ọbụla adighị n’ahụ mmadụ. Akụkụ ọbụla maara mkpa ibe ya, ha na-egboritakwara onwe ha mkpa ha. ²⁶ Ọ bụrụ na otu akụkụ enwe nsogbu, akụkụ ndị ọzọ ga-eketa oke na nsogbu ahụ. Ọ bụrụkwa na otu akụkụ emee ihe ga-eweta otuto ọ bụ ahụ niile na-enwe otuto ahụ.

²⁷ Ugwu a, unu niile n’otu n’otu bụ otu anụ ahụ Kraịst. Unu bụkwa akụkụ ahụ ya n’otu n’otu, bụrụkwa ndị dị mkpa n’ahụ ahụ. ²⁸ Nke a bụ ụfọdụ n’ime akụkụ dị iche iche Chineke tinyere na chọchị; nke mbụ bụ ndị ozi, ndị amụma, ndị nkuzi, ndị na-arụ ọrụ ịtunanya, ndị na-agwọ ọrịa, ndị purụ inyere mmadụ ibe ha aka, ndị nwere onyinye ịchikọta ihe niile n’usoro, na ndị na-asụ asụsụ dị iche iche. ²⁹ Ha niile, ha bụ ndị ozi? Ha niile ha bụ ndị amụma? Ha niile ha bụ ndị nkuzi? Ha niile ha bụ ndị ọrụ ebube? ³⁰ Ha niile ha nwere onyinye igwọ ọrịa? Ha niile ha na-asụ n’olu dị iche iche? Ha niile ha nwere onyinye nke ịkwaga asụsụ dị iche iche? ³¹ Ugwu a, gbalịsienyi ike inweta onyinye kachasi dị elu karịa.

Ịhunanya kachasi mkpa

Ma aga m ezi unu ụzọ nke kachasi ihe a niile mma.

13

Ịhunanya

¹ A sị na m na-asụ asụsụ dị iche iche nke ndị mmadụ maọbụ nke ndị mmụọ ozi, ma ahughị m mmadụ ibe m n’anya, abụ m naanị ogene na-eme ụzọ maọbụ mbadamba efere na-ada ụda. ² A sịkwa na m nwere onyinye ibu amụma, bụrụ onye purụ ikwu ihe niile gaje ime n’oge dị n’ihu, na onye maara ihe niile, a sịkwa na m nwere okwukwe nke m purụ isite na ya nye ugwu buru ibu iwu sị ya site n’ebe ọ nọ gaa n’ebe ọzọ, ma ahughị m mmadụ ibe m n’anya, abughị m ihe ọbụla. ³ A sịkwa na m ewere ihe niile m nwere nye ndị ogbenye, werekwa anụ ahụ m nye ka ere ya ọkụ n’ihi ka m nyaa isi, ihe ndị a niile abaghị uru, ma m enweghị ịhunanya.

⁴ Ịhunanya na-enwe ogologo ntachiobi, na-enwekwa obi ebere. Ọ dighị ekwo ekworo, ọ naghị enwe anya ukwu, ọ naghị anya isi. Ọ nakwaghị ebuli onwe ya elu. ⁵ Ọ naghị eme ihe na-akpasu iwe, ọ naghị achọ ihe nke naanị ya, ọ naghị ewe iwe ọsịsị. Ọ nakwaghị agukọ ihe ojọo niile e mere ya. ⁶ Ọ dighị anurị ọhụ n’ihe ojọo, kama ọ na-anurị n’eziokwu. ⁷ Ọ na-edi ihe niile, ọ na-ekwerekwa ihe niile, ọ na-enwekwa olileanya na-anagide ihe ọbụla daputara.

⁸ Ịhunanya adighị agwu agwu. Ma ibu amụma niile ga-emesia kwusi, onyinye ịsụ asụsụ dị iche iche ga-akwusikwa. Otu a, ihe omuma niile ga-agabiga. ⁹ N’ihi na omuma anyị ezughị oke, ibu amụma anyị ezukwaghị oke. ¹⁰ Ma mgbe anyị ruru n’izuoke, ezughị oke agaghị adikwa. ¹¹ Mgbe m bụ nwata, ekwuru m okwu dika nwata, echiche m niile bụ echiche nwata. Izuzu obi m niile bụkwa nke nwata. Ma mgbe m toro ghọọ dimkpa, adighikwa m akpa agwa dika nwata ọzọ. ¹² Ugwu a, anyị na-ahụ inyogho inyogho dika anyị na-ele anya n’enyoma ma mgbe ahụ anyị ga-ahụ ihu na ihu. Ugwu a, ihe m mara ezughị oke, ma mgbe ahụ aga m amazụ, dika m bụ onye a mazuru.

¹³ Ọ dị ihe atọ na-adigide adigide. Ha bụ okwukwe, olileanya, na ịhunanya. Ma n’ime ha niile, ihe kachasi ha niile bụ ịhunanya.

14

Onyinye ndị ọzọ Mmụọ Nso na-enye

¹ Ka ihunanya buru isi ihe unu na-achọ. Chọsienụ onyinye nke Mmụọ Nso ike, nke ka nke onyinye inwe ike ibu amụma. ² Onye ọbụla na-asụ asụsụ ọ na-amughị amụ, bụ Chineke ka ọ na-agwa okwu, ọ bughị mmadụ. N'ezie, ọ dighị onye na-aghọta ihe ọ na-ekwu; n'ihì na okwu ọ na-ekwu bụ ihe omimi site n'ike Mmụọ Nso. ³ Ma onye ọbụla na-ebu amụma na-ezisa ozi na-enyere ndị mmadụ aka ito eto. Ọ na-agwakwa ha okwu nkasiobi na okwu na-ebuli mmụọ ha elu. ⁴ Ya mere, onye ahụ na-ebu amụma na-enyere chọpochi aka, ma onye ahụ na-asụ asụsụ ọzọ, na-enyere naanị onwe ya aka. ⁵ Ọ gaara atọ m uto ma a si na unu niile nwere onyinye isụ asụsụ di iche iche; ma ọ ga-atọ m karịa ma ọ buru na unu niile enwee onyinye ibu amụma. Nke a bụ n'ihì na onye ahụ na-ebu amụma bara uru karịa onye na-asụ asụsụ di iche iche. Isụ asụsụ ya ga-aba uru ma ọ buru na ọ di onye na-aghọta ihe ọ na-asụ, ka e nwee ike wulie chọpochi.

⁶ Umunna m ọ buru na m biakwutere unu malite isụ asụsụ unu na-adighi aghota, ole uru m baara unu, ma ọ bughị ma m na-ekwu okwu banyere ihe ekpughere gosi m, maobu ihe niile m maara, maobu ihe gaje ime, maobu ihe nkuzi? ⁷ Ọ bukwa otu a ka ọ di n'etiti ihe niile na-enweghi ndu, nke na-ada uda, dika oja, maobu ubo akwara. Ọ buru na ha enyeghi uda di iche site na nke ọzọ, olee uzọ mmadụ ga-eji mara maobu oja ka a na-afu, maobu ubo akwara ka a na-akpo. ⁸ Ọ burukwa na opi ike e ji akpo ndi agha oku adaputaghi uda nke oma, onye ga-ejikere ije agha? ⁹ N'otu aka ahụ kwa, ọ buru na i na-agwa mmadụ okwu n'asụsụ ọ na-adighi anu, olee otu ọ ga-esi ghotā ihe i na-ekwu? N'oge ahụ, ifufe ka unu na-agwa okwu. ¹⁰ Asụsụ a na-asụ n'uwa a di ukwu, ma ha niile bara uru nye ndi na-anu ha. ¹¹ Ọ buru na m aghotaghi ihe onye na-asu otu n'ime asusu ndi a na-ekwu, aga m abu obia n'ebe onye na-asu asusu ahụ no, ya onwe ya ga-abukwa obia n'ebe m no. ¹² Ebe ọ na-agu unu agu inweta onyinye nke Mmụọ Nso, chononu onyinye ndi ahụ ga-enyere unu aka iwuli nzuko elu.

¹³ Onye ọbụla na-asu asusu n'olu di iche iche, ga-ekpe ekpere ka e nye ya onyinye ikpwa olu di iche iche. ¹⁴ Ọ buru na m ji asusu di iche na-ekpe ekpere, mmụọ m ga-eso m na-ekpe ekpere ahụ, ma uche m agaghị aghota ekpere m na-ekpe. ¹⁵ Ọ buru na ọ di otu a, olee ihe m ga-eme? Aga m eji mmụọ m kpee ekpere, jirikwa uche kpee ekpere. Aga m ejikwa mmụọ m buo abụ, jirikwa uche m buo abụ. ¹⁶ Ma o bughị otu a, mgbe i ji asusu ọzọ nke a na-amaghị na-eto Chineke n'ime mmụọ, olee otu ndi niile no n'ulo nzuko ahụ na-aghotaghi ihe i na-ekwu ga-esi zaa Amen? ¹⁷ Ọ bu ezie na i na-enye ekele nke oma, ma ọ naghị ewuli onye ọbụla elu.

¹⁸ Ana m ekele Chineke n'ihì na ana m asu asusu di iche iche* karịa unu niile. ¹⁹ Ma mgbe ọbụla a gbakoro na nzuko ife ofufe, ọ na-akara m mma ikwu naanị mkpuru okwu ise nke mmadụ niile ga-aghotā na nke ga-abakwara ha uru, karịa na m kwuru puku mkpuru okwu iri n'asusu di iche iche nke onye ọbụla na-apughị ighota.

²⁰ Umunna m, unu abula umuntakiri n'echiche unu. Burunu umuntakiri n'ihe gbasara ime ihe ojoo, ma burunu ndi nwere uche n'ihe gbasara udi okwu a. ²¹ E dere ya n'akwukwo iwu,

“Site na egbugbere onu ndi mba ozo
sitekwa n'ire ndi na-asu iche iche
ka m ga-agwa ndi a okwu,

ma obuladi otu a, ha agaghị ege m nti,
ka Onyenwe anyi kwuru.”†

²² Isu asusu di iche iche abughị ihe nlere anya nye ndi kwere ekwe, kama ọ bu ihe ama nye ndi na-ekweghi ekwe. Ma ibu amuma bu maka ndi kwere ekwe, ọ bughị maka ndi na-ekweghi ekwe. ²³ Ọ buru na nzuko niile zuko n'ogbako ekpere, mmadụ niile a na-asu n'olu di iche iche n'otu mgbe, ọ burukwa na ndi na-aghotaghi, maobu ndi na-ekweghi ekwe abata n'ebe ahụ, gini ka ha ga-ekwu? Ha ọ gaghị asi na isi emebiela ndi a? ²⁴ Ma ọ buru na onye na-ekweghi ekwe maobu onye oheru abata mgbe onye ọbụla na-ebu amuma, ha ga-abu ndi mmadụ niile ga-atu mmehie ha n'anya maakwa ha ikpe mmehie. ²⁵ Mgbe a na-eme ka ihe nzuzo nke obi ha niile puta ihè, onye di otu a ga-egbu ikpere n'ala kpoọ isiala nye Chineke si, “N'ezie, Chineke no n'etiti unu.”

Usoro Ofufe

²⁶ Ugbu a, umunna m, kedu otu o kwesiri idi? Mgbe ọbụla unu zuko, ufodu kwesiri ibu abụ, onye ọzọ ga-ezi unu ihe; maobu gwa unu ozi di mkpa e gosiri ya, maobu jiri asusu nke ọ na-amughị gwa unu okwu, ka onye ọzọ kwaa ihe onye ji asusu a di iche kwuo okwu kwuru. Ma ka ihe ọbụla e mere n'ime ulo chọpochi buru ihe ga-ewuli onye ọbụla elu. ²⁷ A sika na ọ di ndi chorọ iji asusu di iche kwuo okwu, ka mmadụ abuo

* 14:18 14:18 Nke bu isu n'ire † 14:21 14:21 Aiz 28:11,12

maoḅu atọ kwuo. Kama ka ha kwuo n'otu n'otu n'usoro. Ka onye ga-akọwa ihe ha kwuru n'okwa n'ebe ahụ. ²⁸ O buru na o dihi onye ga-akọwa ihe ha na-asu, ka onye ahụ na-asu asusu di iche na choochi mechie onu ya. Ya na Chineke surita ya.

²⁹ Ka mmadu abuo maobu ato nwere onyinye ibu amuma kwuo okwu n'otu n'otu, ka ndi ozo tulee ihe ha kwuru. ³⁰ O buru na-ekpughere onye ozo nodu n'akuku ya ihe, ka onye mbu mechie onu ya. ³¹ N'ihu na unu nwere ike ibu amuma n'otu n'otu, ka mmadu niile nwee ike imuta ihe ma burukwa ndi a gbara ume. ³² Mmuo niile nke ndi amuma ka a na-edokwa n'okpuru ndi amuma. ³³ N'ihu na Chineke abughi Chineke nke aghara, kama o bu nke udo. Otu a ka o di n'ime ogbakọ niile nke ndi nsọ.

³⁴ Umu nwanyi ekwesighi ikwu okwu n'ime choochi. Ha ekwesighi itinye onu na ntugha uka obula, n'ihu na iwu kwuru ka ha debe onwe ha n'okpuru ndi ochichi. ³⁵ O buru na o di ihe ha choro imata, ha juo di ha mgbe ha lara n'ulo. N'ihu na o bu ihe ihere na nwanyi ga-ekwu okwu n'ime ogbakọ choochi.

³⁶ Unu chere na okwu Chineke malitere n'aka unu? Unu chekwara na o ga-akwusi n'aka unu? Ugha! ³⁷ O buru na o di onye na-eche na ya bu onye amuma, maobu na ya nwere onyinye nke Mmuo Nso, naani ihe m na-achọ ka o ghota bu na ihe m na-edere unu bu iwu Onyenwe anyi n'onwe ya nyere m. ³⁸ O buru na o di onye nogidere ju inabata ihe ndi a, unu aghala ya nti.

³⁹ Ya mere, umunna m, ka ibu amuma buru ihe na-agu unu agu, unu egbochikwala onyinye nke isu n'ire di iche iche. ⁴⁰ Ma meenu ihe niile n'uzo di mma, ka ha dikwa n'usoro.

15

Mbilite n'onwu Kraist

¹ Umunna m, ugu a achoro m ime ka unu cheta ozioma ahụ m ziri unu mgbe m buru uzo bjakwute unu, nke unu kweere na ya, na nke unu guzosikwara ike n'elu ya. ² E si n'ozioa a zoputa unu, ma o buru na unu ejiri obi unu niile jidesie ihe unu kweere na ya ike. Inwe okwukwe n'ihe ozo di iche agaghi enyere unu aka.

³ Ihe m nyefere unu n'aka na mbu bu ozi ahụ m natara i debe, nke di oke mkpa, na Kraist nwuru onwu n'ihu mmehie anyi, dika akwukwo nsọ kwuru na o ga-anwu. ⁴ Na e liri ya, ma e mere ka o si n'onwu bilie n'ubochi nke ato, dika akwukwo nsọ kwukwara na o ga-eme. ⁵ O gosiri Sefas* onwe ya, emesja, ndi ozi iri na abuo ahụ hukwara ya. ⁶ Emesjakwa, o gosiri ihe kariri nari mmadu ise n'ime umunna onwe ya, n'otu mgbe, otutu n'ime ndi ahụ ka no ndu taa, o bu ezie na ufodu n'ime ha adaala n'ura onwu. ⁷ Emesja, Jemis huru ya; o mekwara ka ndi ozi niile hu ya. ⁸ N'ikeazu, mu onwe m hukwara ya, dika a ga-asị na m bu nwa a na-amughi n'oge.

⁹ N'ihu na o bu m kachasi nta n'ime ndi ozi. O kwesikwaghi ka a akpoo m onyeozi ya n'ihu na alusoro m nzuko Chineke ogu nke ukwu. ¹⁰ Ma site n'amara nke Chineke, abu m ihe m bu. O putakwara na amara ya n'ebe m no abughi ihe efu. Kama arusiri m oru ike karichasia ndi ozi niile. Ma n'ezie, o bughi m na-aru oru a, kama o bu Chineke n'onwe ya na-aru oru ya n'ime m. ¹¹ Ma o bu m, maobu ndi ozo, otu a ka anyi siri kwusaa, otu a ka unu sikwa kwere.

Mbilite n'onwu nke ndi nwuru anwu

¹² Ma o buru na a na-ekwusa na Kraist si n'onwu bilie, gini mere ufodu unu ji na-ekwu na ndi nwuru anwu apughi isi n'onwu bilie ozo. ¹³ O buru na ndi nwuru anwu a pughi i si n'onwu bilie, nke a putara na e meghe ka Kraist site n'onwu bilie. ¹⁴ O burukwa na e meghe ka Kraist si n'onwu bilie, ihe anyi na-ezisa bu ihe efu, okwukwe unu nwere bukwa ihe efu. ¹⁵ Ma kara nke a, a na-ahuta anyi ka ndi ama ugha nke Chineke, n'ihu na anyi gbara ama banyere Chineke, na-asị na o mere ka Kraist si n'onwu bilie, bu onye o na-emeghi ka o si n'onwu bilie ma o buru na-emeghi ka ndi nwuru anwu di ndu ozo. ¹⁶ N'ihu na, o buru na a pughi ime ka ndi nwuru anwu bilie di ndu ozo, emekwaghi ka Kraist si n'onwu bilie. ¹⁷ Ma o buru na-emeghi ka Kraist si n'onwu bilie, okwukwe unu bu ihe efu, unu ka ga-anwu na mmehie unu. ¹⁸ Mgbe ahụ ndi nwuru anwu n'ime Kraist lara n'iyi. ¹⁹ O burukwa na olileanya anyi n'ime Kraist gwuru naani na ndu anyi n'ime uwa a, anyi bu ndi e kwesiri ka e mere ebere.

²⁰ Ma e mere ka Kraist si n'onwu bilie n'ezie, onye mbu n'etiti ndi niile nwuru anwu. ²¹ N'ihu na dika onwu si site n'aka otu nwoke bja, otu a kwa ka mbilite n'onwu si site n'aka otu nwoke bja. ²² Dika mmadu niile si anwu site n'aka Adam, otu a kwa ka mmadu niile ga-esi dikwa ndu n'ime Kraist. ²³ Onye obula ga-ebili n'usoro nke ya, Kraist mkpuru mbu si n'onwu bilie. Mgbe o loghachiri, ndi niile bu ndi nke Kraist ga-esote.

* 15:5 15:5 Ya bu, Pita

24 Mgbe nke a gasịrị, ọgwụgwụ ihe niile ga-abịa, mgbe ọ ga-enyefe alaeze n'aka Chineke bụ Nna, n'ìhi na o meriela ịchị isi niile, na ikike niile na ike niile. ²⁵ N'ìhi na ọ ga-abụ eze tutu ruo mgbe ọ lụgburu ndị iro ya niile, doo ha n'okpuru ụkwụ ya. ²⁶ Onye iro ikpeazụ a ga-emerị bụ ọnwụ. ²⁷ N'ìhi na "O doola ihe niile n'okpuru ụkwụ ya."[†] Ma mgbe ọbụla asịrị, "e doola ihe niile" n'okpuru ụkwụ ya, o doro anya na Chineke agunyeghị onwe ya, n'ìhi na ọ bụ ya tinyere ihe niile n'okpuru Kraist. ²⁸ Mgbe e merela ka ihe niile n'okpuru ya, mgbe ahụ, Ọkpara ya n'onwe ya, ga-edobe onwe ya n'okpuru onye ahụ dobere ihe niile n'okpuru ya, ka Chineke bụrụ onye na-achị ihe niile.

²⁹ Ma ọ bughị otu a, gini mere ufodu ji eme ndi otu ha baptizim n'onodu ndi nwuru anwu? O buru na e meghi ka ndi nwuru anwu si n'onwu bilie ma oli, n'ìhi gini ka a na-eme mmadu ndi a baptizim n'onodu ha? ³⁰ Gini mere anyi ji noro n'ize ndu n'oge awa obula? ³¹ N'igwa unu eziokwu, umunna m, ana m ezute onwu kwa ubochi. Ihe m ji kwuputa nke a bu n'ìhi inya isi nke m ji unu anya n'ime Jisọs Kraist, Onyenwan anyi. ³² O buru na ndu anyi na-agwu n'üwa a, dika ndi mmadu na-ekwu, gini bukwawu uru m nwere n'ìhi ọgụ m na-aluso anu ohia, bu ndi ikom Efesos? O buru na a gaghị eme ka ndi nwuru anwu bilie, "Ka anyi rienu, nuokwanu,

n'ìhi na echi anyi ga-anwu."[‡]

³³ Unu ekwela ka e duhie unu. N'ìhi na mkparikota agwa ojojo na-emebi ezi agwa.

³⁴ Sitenu na ndu enweghi nghota unu loghachita dika unu kwesiri, unu emehiekwala ozo. N'ìhi na-enwere ufodu bu ndi na-amaghi Chineke. Ana m ekwu nke a ka ihere mee unu.

Mbilite n'onwu nke anu ahụ

³⁵ Ma ufodu ga-aju, "Olee otu a ga-esi mee ka onye nwuru anwu bilie? Olee udi ahụ ha ga-enwe mgbe ha ga-aputa?" ³⁶ Onye nzuzu! Mkpuru oka i tinyere n'ala agaghị epu ma ọ bụrụ na o bughị uzo nwuo. ³⁷ Mgbe i na-agma mkpuru, ọ bughị anu ahụ nke ga-aputa ka i na-agma, kama ọ bụ naani mkpuru nkiti, eleghi anyi mkpuru oka wiiti, maobu mkpuru ozo. ³⁸ Ma Chineke na-enye ya ahụ dika o si choo. O na-enyekwa mkpuru obula n'ime mkpuru niile ahụ nke kwesiri ya. ³⁹ Anu ahụ niile abughị otu, mmadu nwere anu ahụ di iche, anu ohia nwere udi anu ahụ nke ha. Anu ufe nwere anu ahụ ha, azu nwekwa nke ha. ⁴⁰ Ahu nke eluigwe na ahụ nke üwa dikwa. Ma ima mma na ebube nke ahụ nke eluigwe bu otu, ima mma na ebube nke ahụ nke üwa dikwa iche. ⁴¹ Anyanwu nwere ebube nke ya, onwa nwekwa nke ya, kpakpando nwekwa ebube nke ya. Kpakpando dikwa iche site n'ibe ya n'ima mma na ebube.

⁴² Otu a ka ọ di n'ebe mbilite n'onwu ndi nwuru anwu di. Mgbe e liri anu ahụ anyi, ihe nwuru anwu na nke puru ire ure ka ọ bu, ma mgbe e mere ka o si n'onwu bilie, ọ gaghị anwukwa ozo. ⁴³ A na-eli ahụ onye nwuru anwu dika ihe enweghi ugwu, ma a na-eme ka o si n'onwu bilie n'ebube. A na-eli onye nwuru anwu n'adighi ike, ma a na-eme ka o si n'onwu bilie n'idi ike. ⁴⁴ A na-eli onye nwuru anwu dika anu ahụ nkiti, ma a na-eme ka o jiri ahụ nke mmuo kulite.

O buru na e nwere anu ahụ nkiti, e nwekwa ahụ nke mmuo. ⁴⁵ E dere ya, "Mmadu mbu, bu Adam, ghoru mkpuruobi di ndu, Adam nke ikpeazu bu mmuo na-enye ndu." ⁴⁶ Ma mmuo e bughị uzo, kama ọ bu ahụ nkiti, ma mmuo bjara n'ikpeazu. ⁴⁷ Mmadu nke nwoke sitere n'ala, ejikwa aja kpuo ya; mmadu nke abuo si n'eluigwe aja. ⁴⁸ Di ka mmadu nke mbu ahụ e jiri aja kpuo di, otu a ka ndi niile si n'aja puta dikwa. Ma di ka mmadu nke eluigwe ahụ di, otu a ka ndi niile bu umu eluigwe dikwa. ⁴⁹ Dika anyi niile yikwasiri onyinyo nke nwoke e jiri aja kpuo, otu ahukwa ka anyi ga-esi yikwasị onyinyo nke nwoke nke eluigwe.

⁵⁰ Ihe m na-ekwu, umunna m, bu na anu ahụ na obara enweghi ike iketa alaeze Chineke. Ihe na-ere ure agaghikwa eketa ereghị ure. ⁵¹ Ma geenu nti ka m gwa unu ihe omimi a! O bughị anyi niile na-aga inwu, kama, a ga-enye anyi anu ahụ ohuru nke puru iche. ⁵² N'otu mgbe, n'otu ntabi anya, mgbe a ga-afu oji ike ikpeazu. N'ìhi na opi ga-ada, a ga-eme ka ndi nwuru anwu si n'onwu bilite na-ereghị ure. A ga-agbanwekwa anyi. ⁵³ N'ìhi na a ghaghị igbanwe anu ahụ anyi a nke na-anwu anwu, nyekwa anyi ahụ nke na-agaghị anwu ozo. ⁵⁴ Mgbe ahụ nke a puru ire ure ga-eyikwasị ereghị ure, nke a puru inwu anwu ga-eyikwasị anwughị anwu. Mgbe ahụ, okwu ahụ e dere n'akwukwo nsọ ga-emezu, okwu ahụ siri, "Elomiela onwu, meriekwa ike ya niile."^{*}

⁵⁵ "Onwu, olee ebe mmeri gi di?"

Onwu, olee ebe ihe ufu gi di?"[†]

⁵⁶ N'ìhi na ihe ahụ onwụ ji agbata mmadụ bụ mmehie, ma ihe na-enye mmehie ike bụ iwu. ⁵⁷ Ka ekele dịrị Chineke onye na-enye anyị mmeri site n'Onyenwe anyị Jisọs Kraịst.

⁵⁸ Ya mere, ụmụnnna m ndị m huru n'anya, kwụsienụ ike, bụrụnụ akwaa akwuru. Nọgidenu n'orụ Onyenwe anyị mgbe niile, ebe unu maara na orụ unu na-arụ n'ime Onyenwe anyị abughị ihe efu.

16

Onyinye n'ìhi ndị nsọ nọ na mkpa

¹ N'ìhe niile banyere ụtụ ihe onyinye nke ndị nsọ, gbalianụ mee dika m nyere ndị chọochi dī n'akụkụ Galeshja n'iwu. ² Ụbọchi ụka niile, ka onye ọbụla site n'ìhe ọ kpatara n'izu ụka ahụ weputa ụfọdụ ihe nke ọ ga-eji nye onyinye a. Unu e cherekwala inakota ihe onyinye ndi a ruo mgbe m ga-abia. Ka a hapu iche tutu ruo mgbe m bįara. ³ Mgbe m bįara, aga m edenye ndi ahụ kwesiri ntukwasị obi, bụ ndi unu hoputara akwukwo nkowa, ziga ha ibugara ndi nọ na Jerusalem onyinye obioma unu. ⁴ Ọ burukwa na ọ di mkpa na m ga-eso ha gaa, mụ na ha ga-esoro.

Nzube Pọl

⁵ Aga m abia ileta unu mgbe m gasiri Masidonia. N'ìhi na ana m ezube isi n'uzo Masidonia abia. ⁶ Mgbe m bįara, ọ na-adị m ka mụ na unu ga-anọ ogologo oge. Ma eleghi anya, anyi ga-anọ tutu oge oyi agwu. Mgbe ahụ site, n'inyeaka unu, aga m ahapu unu gaa ebe ozo. ⁷ N'ìhi na-achoghị m ileta unu ugbu a m nọ n'ije ngafere. Kama ana m ezube ibia nonyere unu nwa oge, ma ọ buru na Onyenwe anyi e kwenye. ⁸ Ma aga m anọ n'Efesos tutu ruo oge Pentikoosu, ⁹ n'ìhi na-emegheela onu uzo di ukwu nke na-aruputa ezi oru nye m, ma ha di otutu bu ndi na-eguzogide m.

¹⁰ Ọ buru na Timoti abia, lezienụ anya mee ka ọ ghara inwe ihe ọ ga-atụ egwu mgbe ọ nọ n'etiti unu, n'ìhi na ọ bụ onye na-arụ orụ Onyenwe anyi dika m si aru ya. ¹¹ Ka onye ọbula ghara ileda ya anya. Kama, dupunụ ya n'ije ya n'udo ka o nwe ike loghachikwute m. Mụ na ụmụnnna ndi ozo na-ele anya nloa ya.

¹² Aririọ m nwanne anyi Apolos ka o soro ụmụnnna ndi ozo bia leta unu, ma ọ bughị uche ya ma oli ibiakwute unu ugbu a. Ọ ga-abia mgbe ọbula ohere putara.

¹³ Na-echenu nche mgbe niile, guzosienụ ike n'ime okwukwe unu. Dirinu ka ndi tozuru dimkpa, ndi di ike. ¹⁴ Werenu ihunanya na-arụ oru ọbula unu na-arụ.

¹⁵ Ugbu a, ario m unu ụmụnnna m, unu maara na ezinaulo Stefanas bu ndi mbu kwere ekwe n'ala Akaja.* Ha nyekwara onwe ha maka ijere ndi nsọ ozi. ¹⁶ Ana m ario unu ka unu na-asopuru ndi di otu a, nakwa onye ọbula bu onye otu anyi na onye oru anyi. ¹⁷ Obi toro m uto n'obibia nke Stefanas na Fotunetus na Akaikos. Ha emelara m ihe unu gaara emere m, ma a si na unu nọ n'ebe a. ¹⁸ Ha kwalitere mmuo m dika ha kwalitere nke unu. Nyenu ndi di otu a nsopuru.

Ekele ikpeazu

¹⁹ Ulo chochi niile di n'okpuru Eshja na-ezitere unu ozi ekele. Akwila na Prisila, na zuko di n'ulo ha na-enye unu ekele obioma n'ime Onyenwe anyi.

²⁰ Ụmụnnna niile nọ n'ebe a na-ekele unu.

Werenu isurita onu di nsọ kelerita onwe unu.

²¹ Ọ bụ mụ onwe m bụ Pọl ji aka m na-edede ekele nke a.

²² Ọ buru na onye ọbula ahughị Onyenwe anyi n'anya, ka ọ buru onye a buru onu. Onyenwe anyi bia!

²³ Ka amara Onyenwe anyi Jisọs dinyere unu.

²⁴ Ka ihunanya m dinyere unu niile site n'Onyenwe anyi Jisọs Kraịst. Amen.

* 16:15 16:15 Akaja bukwa Griis.

2 Ndi Kōrint

¹ Pọl, onyeozì nke Jisọs Kraịst dika ọchịchọ nke Chineke si dị, na Timoti nwanne anyị nwoke,

Na-edegara chọchị Chineke nke dị na Kōrint, na ndị nsọ niile ndị nọ n'ala Akaja akwukwọ:

² Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị, na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dirị unu.

Ekele dirị Chineke onye nkasiobi

³ Otuto dirị Chineke na Nna nke Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, bụ Nna nke obi ebere, nakwa Chineke nke nkasiobi niile. ⁴ Onye na-akasị anyị obi n'ime nsogbu anyị niile, ka anyị site n'uzọ dị otu a nwee ike ikasị ndị ọzọ niile nọ na nsogbu dị iche iche obi. Inyere ha aka dika anyị onwe anyị si nata inyeaka site n'aka Chineke. ⁵ N'ihì na dika anyị si eketa oke n'ime ọtụtụ ahụhụ nke Kraịst, otu a nkasiobi anyị na-ababiga ụba site na Kraịst. ⁶ Ma ọ bụrụ na anyị na-ahụ ahụhụ, ọ bụ n'ihì na nkasiobi unu, nakwa nzọpụta unu. Ọ bụrụkwa na a na-akasị anyị obi, ọ bụkwa n'ihì nkasiobi unu, nke na-arụpụta ike na ume jì ntachiobi die ụdị ahụhụ nke anyị onwe anyị na-edikwa. ⁷ Olileanya anyị nwere n'ebe unu nọ siri ike, ebe anyị maara na dika unu si eketa oke n'ita ahụhụ anyị, otu ahụkwa ka unu ga-esi keta oke na nkasiobi ahụ anyị na-anata.

⁸ Anyị chọrọ ka unu mara ụmụnna m, ihe banyere nsogbu e sogburu anyị n'Eshija. N'ezie, nsogbu ahụ kariri anyị ike, mee ka anyị hapụ inwekwa olileanya na anyị ga-emesi dirị ndu. ⁹ N'ezie, ọ dị nnoo n'oge ahụ, dika a ga-asị na a mara anyị ikpe ọnwụ. Ma anyị maara na o si otu a mee ka anyị nwee ike imụta na o kwesighi ka anyị tụtkwasi obi n'ike nke aka anyị, kama ka anyị nwee olileanya n'ime Chineke, onye puru ime ka ndị nwurụ anwụ si n'ọnwụ bilie. ¹⁰ Ọ bụ Chineke bụ onye zopụtara anyị site n'ime oke ọnwụ dị otu a. Anyị nwekwara ntụtkwasi obi na ọ ga-aga n'ihu na-azopụtakwa anyị, ¹¹ dika unu ga-enyekwara anyị aka site n'ekpere unu, ka ọtụtụ nwere ike nye ekele n'ihì anyị maka onyinye amara anyị natara na nzaghachi ekpere ọtụtụ mmadụ ndị a na-ekpere anyị.

Mgbanwe nzube Pọl

¹² Inya isi anyị bụ nke a, na akonuche anyị na-agbara anyị akaebe na anyị kpara agwa oma n'ụwa, karichasia n'ebe unu nọ, n'idi nsọ na izi ezi nke si n'aka Chineke. Nke a bụ site n'amara o nyere anyị, ọ bughị site n'amamihe nke mmadụ. ¹³ N'ihì na ihe anyị na-edere unu abughị ihe unu na agaghị aguta maọbụ ghotu. Enwere m nchekwube na unu ga-aghotu ya nke oma. ¹⁴ Dika unu ghotarala anyị nwa nke nta ugbo a, unu ga-eji anyị anya isi n'ụbọchị nke Onyenwe anyị Jisọs.

¹⁵ Ihe m na-ekwu were m anya, nke mere m ji chọọ ibu ụzọ bịa leta unu ka unu nwee uru abụọ. ¹⁶ Ebu m ya n'obi na m ga-akwusi hụ unu mgbe m na-agafe iga Masidonia. Ebukwa m ya n'obi m na mgbe m si Masidonia na-alaghachi na m ga-akwusikwa ileta unu, ka unu nweekwa ike inyere anyị aka mgbe anyị bidoro ilaghachi Judja. ¹⁷ E nwere m obi abụọ mgbe m chọrọ ime nke a? Ana m ezube nzube m dika mmadụ nkịtị, onye dị nkwadobe ikwu "E," na "E e," n'otu oge ahụ?

¹⁸ Ma dika Chineke si bụrụ onye kwesiri ntụtkwasi obi, okwu anyị gwara unu abughị "E," na "E e." ¹⁹ N'ihì na Ọkpara Chineke, Jisọs Kraịst, onye e sitere n'ọnụ Saịlas na Timoti na mụ onwe m kwusaa abughị "E" na "E e," kama n'ime ya ọ bụ naanị "E." ²⁰ N'ime Kraịst ka anyị huru "E" na nkwa niile nke Chineke kwere umu mmadụ. Nke a mere anyị ji site na ya kwee "Amen" n'inye Chineke otuto. ²¹ Ọ bụ Chineke n'onwe ya mere ka anyị na unu guzosie ike n'ime Kraịst. O meela ka anyị bụrụ ndị e tere mmanụ. ²² Ọ kara anyị akara n'ihu, nyekwa anyị Mmụọ Nsọ ya ka o biri n'obi anyị, dika onye ga-ahụ na anyị ga-emezu nkwa ahụ niile.

²³ Ana m akpokwu Chineke dika onye akaebe m, ọ bụ n'ihì inaputa unu mere m ji hapụ ibia Kōrint. ²⁴ Ọ bughị na anyị bụ ndị ọchịchị nke okwukwe unu, kama anyị so unu na-arukọ ọrụ ka unu nwe ọhụ n'ihì na ọ bụ site n'okwukwe ka unu ga-esi kwurụ chim.

2

¹ Ekpebiri m n'ime obi m na-agaghị m abjawkute unu ọzọ, iwetara unu ihe mwute. ² N'ihị na ọ bụrụ na m eme ka obi jọọ unu n'jọ, onye kwanụ ga-akasi m obi ma ọ bughị unu, unu onwe unu ndị m mere ka obi jọọ n'jọ? ³ E deere unu akwukwọ a dika m kwesiri ime ka m ghara inwe mwute mgbe m bjara, site n'aka ndị kwesiri ime ka obi dī m mma, n'ihị na o doro m anya na ọñu m ga-abụ ọñu nke unu niile. ⁴ Eji m anya mmiri dī ukwu na oke obi mgbu na obi mgbawa deere unu akwukwọ, ọ bughị ka m kpasuo unu iwe kama ka unu nwee ike imata oke ihunanya m nwere n'ebe unu nọ.

Mgbaghara dirị onye mmehie

⁵ Ọ bụrụ na onye ọbụla mere ihe butere obi mgbu, ka a hapu ikwu ya karịa ka o kwesiri, ọ bughị naanị m ka o wetaara obi mgbu, o wetakwaara unu niile obi mgbu. ⁶ N'ihị na ntaramahụhụ unu niile kpebiri nye ya ezuola. ⁷ Ugbu a, bikonu ụmụna m, o kwesiri ka unu gbaghara ya, ma kasie ya obi, ka ọ hapu inwe obi ilu maọbụ daa mba na mmụọ ya, rubiga ụjọ oke. ⁸ Ya mere ana m arịọ unu, bikonu, gosinụ ya na unu huru ya nnoọ n'anya. ⁹ Ihe mere m ji dee ihe m dere n'akwukwọ nke mbụ bu ka m chọputa ma unu jikekwara mgbe niile irube isi n'ihe niile. ¹⁰ Ọ bụrụ na unu agbaghara onye ahụ mụ onwe m kwa agbagharala ya. Mgbaghara m, a sịkwa na o nwere ihe m na-agbaghara, ana m eme ya n'ihị unu n'ihu Kraist. ¹¹ Anyị na-eme nke a ka Ekwensu ghara ighogbu anyị. Anyị maara ihe niile ọ na-ezube.

Ndị ozi nke ogbugba ndụ ọhuru

¹² Mgbe m bjarutere Troas ikwusa ozioma Kraist, e megheere m ụzọ n'ime Onyenwe anyị. ¹³ Ma enweghị m izuike n'ime obi m, n'ihị na ahughị m Taiṭos ezi nwanna m n'ebe ahụ. Nke a mere m jiri kelee ha hapu ha gawa Masidonia.

Mmeri na-adị site na Kraist

¹⁴ Ma ekele dirị Chineke, onye na-edugharị anyị na-enye anyị mmeri, n'ihị njikọ e jikọtara anyị na Kraist, onye na-eji anyị arụ ọrụ, ime ka onye ọbụla nuru isisi uto nke ozioma ya. ¹⁵ N'ihị na anyị bụ mmanụ isi uto nke Kraist nye Chineke, n'etiti ndị ọ na-azoputa na n'etiti ndị na-ala n'iyi. ¹⁶ N'etiti ndị ahụ na-ala n'iyi, isisi uto a bụ ihe na-ewetara ha onwu, ma n'etiti ndị ahụ a na-azoputa, ọ bụ isisi uto a na-ewetara ha ndu. Onye zuru ime ihe ndị a? ¹⁷ N'ihị na anyị adighi ka otutu mmadu ndị na-eji okwu Chineke azu ahia. Kama, n'ime Kraist anyị na-ekwu okwu anyị site n'obi dī ọcha, dika ndị ahụ Chineke zipuru iru ọrụ a.

3

Ndị ozi ogbugba ndụ ọhuru

¹ Anyị na-ebido ito onwe anyị ọzọ? Ọ dī a mkpa anyị inye unu, maọbụ inata n'aka unu akwukwọ nkowa iji too onwe anyị dika ụfọdụ mmadu ndị ọzọ si eme? ² Unu onwe unu bụ akwukwọ ozi anyị nke e dere n'obi anyị nke mmadu niile maara ma guokwa. ³ Unu na-egosikwa na unu bụ akwukwọ ozi si n'ebe Kraist nọ, mputa ihe nke ozi anyị jere. Ọ bughị ihe e ji inki* dee na mbadamba nkume, kama ọ bụ mmụọ Chineke na-adị ndu ka e ji dee ya na mbadamba obi mmadu.

⁴ Nke a bụ ntukwasị obi anyị nwere site na Kraist n'ebe Chineke nọ. ⁵ Ọ dikwaghị mgbe anyị ji chee n'ime onwe anyị, na anyị nwere ime ihe ọbụla bara uru site n'ike aka anyị, kama ihe ọbụla anyị nwere, ihe ọbụla anyị rụputara, sitere n'aka Chineke. ⁶ Onye mere ka anyị zuo oke ibụ ndị ozi ya nke ogbugba ndụ ọhuru, nke edeghị n'akwukwọ iwu kama n'ime Mmụọ. Ihe e dere n'akwukwọ iwu na-eweta onwu, ma Mmụọ na-enye ha ndu.

Ebube nke ogbugba ndụ ọhuru

⁷ Ma ọ bụrụ n'ije ozi ahụ nke na-eweta onwu bụ nke e gbunyere n'elu nkume ji ebube dī ukwu bịa, nke mere na ụmụ Izrel apughị ilegide Mosis anya n'ihu mgbe o si n'elu ugwu Sainaị rịdata n'ihị ebube nke ihu ya, bụ ebube nke na-agabiga agabiga, ⁸ ọ bụ n'ije ozi nke Mmụọ nsọ agaghị adị ebube karịa? ⁹ Ọ bụrụ na-enwere ebube n'ime ije ozi nke amamikpe, ije ozi nke ezi omume ga-adị ebube karịa ya. ¹⁰ N'ezie, ihe juputara n'ebube mgbe ochie enwekwaghị ebube ọbụla ugbu a, n'ihị na ebube nke ogbugba ndụ ọhuru ekpuchiela ya. ¹¹ Ọ bụrụ na ihe na-agafe agafe nwere ebube dī otu a, ihe ga-anogide mgbe niile ga-enwe ebube karịa ya.

¹² Ya mere, ebe ọ bụ na anyị nwere oilleanya dī otu a, anyị enweghị egwu ọbụla. ¹³ Anyị agaghị adị ka Mosis onye weere akwa kpuchie ihu ya, n'ihị na ọ choghị ka ụmụ Izrel

* 3:3 3:3 Ya bụ, mkpisi akwukwọ

hụ ebube ahụ na-agbanwe agbanwe. ¹⁴ Kama e mechiri obi ha ruo taa. N'ihị na mgbe ọbụla ha gurụ akwukwọ ogbugba ndụ ochie ahụ, akwa mkpuchi ahụ na-anogidekwa apughị apụ n'obi ha, n'ihị na ọ bụ naanị site n'ime Kraịst ka ọ ga-eji puo. ¹⁵ Ee, tutu ruo taa, mgbe ọbụla ha na-agụ akwukwọ iwu ahụ Mosis dere, ihe mkpuchi na-adigide n'obi ha. ¹⁶ Ma mgbe onye ọbụla tughariri n'ebe Onyenwe anyị nọ, a na-ewepụ akwa mkpuchi ahụ. ¹⁷ N'ihị na Onyenwe anyị bụ Mmụọ, ma ebe ọbụla kwa Mmụọ Onyenwe anyị nọ, n'ebe ahụ ka mmadụ puru inwere onwe ya. ¹⁸ Anyị niile bụ ndị e wepurula akwa mkpuchi site n'ihu, na-egosi ebube nke Onyenwe anyị. A na-agbanwe anyị ibanye n'oyiyi ya site n'ebube ruo n'ebube, nke si n'aka Onyenwe anyị, onye bụ Mmụọ.

4

Akụ ebube dị n'ite aja

¹ Ya mere, ebe anyị natara ije ozi a site n'ebere Chineke, ike adighi agwu anyị n'obi. ² Anyị ahapula omume nzuzo niile na-eweta ihere. Anyị ahapula uzo aghugho niile, maobu iji okwu Chineke na-atụ asị. Kama site n'ikwuputa eziokwu ahụ ka ndị mmadụ were ezi akonuche ha mata ụdị mmadụ anyị bụ n'ihu Chineke. ³ Ma a sịkwa na ozioma nke anyị na-ekwusa dika ihe e zoro ezo, ọ bụ ihe e zoro ezo nye ndị ahụ na-ala n'iyi. ⁴ N'ebe ha nọ, chi nke ụwa a ekpuchiela uche ndị na-ekweghị ekwe iji gbochie ha ihu ihè nke ozioma ahụ na-eziputa ebube Kraịst, onye dị n'ụdị Chineke n'onwe ya. ⁵ N'ihị na ọ bughị anyị onwe anyị ka anyị na-ekwusa, kama anyị na-ekwusa na Kraịst Jisọs bụ Onyenwe anyị. Ma anyị onwe anyị bụ ụmụodibo unu n'ihị Jisọs. ⁶ N'ihị na ọ bụ Chineke ahụ siri, ka ihè si n'ochichiri chawaputa;* bụkwa onye mere ka ihè ya nwuwa n'ime obi anyị. Nke a ka o mere iji wetara anyị ihè amamihe nke ebube Chineke n'ihu Kraịst.

⁷ Anyị onwe anyị bụ ndị natara akụ nke dị oke onuahia dij n'ime ite uru, iji gosi na ike kacha elu si n'aka Chineke, ọ bughị n'aka anyị. ⁸ A na-akpagbu anyị n'akukụ niile, ma adighi emerị anyị. Mgbe ụfọdụ, anyị nọ na mgbagwoju anya ma anyị adighi ada mba. ⁹ A na-esogbu anyị, ma adighi ahapụ naanị anyị; mgbe ụfọdụ, a na-akutu anyị n'ala ma adighi ala anyị n'iyi. ¹⁰ Otutu mgbe, anyị na-ebughari n'ahụ anyị onwu Jisọs, ka ndụ nke Jisọs nwekwa ike pụta ihè n'ahụ anyị. ¹¹ Mgbe ọbụla anyị dij ndụ, anyị nọ n'onwu n'ihị Jisọs, ka ndụ Jisọs nwee ike pụta ihè n'ahụ anyị puru inwu anwu. ¹² Nke a pụtara na onwu na-arusị ọrụ ike n'ime anyị, ma na ndụ na-arụ ọrụ n'ime unu.

¹³ Ebe ọ bụ na anyị nwere otu mmụọ nke okwukwe ahụ, dika e si dee n'akwukwọ nso, "Ekweere m, ya mere m ji kwuo."† Anyị onwe anyị kwekwara, n'ihị nke a mere anyị ji na-ekwu, ¹⁴ ma anyị maara na onye mere ka Onyenwe anyị Jisọs si n'onwu bilie, ga-emekwa ka anyị soro Jisọs si n'onwu bilie, ma kpobatakwa anyị na unu n'ihu ya. ¹⁵ Ihe ndị a niile bụ maka n'ihị unu, ka ọ ga-abụ amara na-abawanye irute otutu mmadụ aka, ka o nwee ike na-abawanye inye ekele maka otuto nke Chineke.

¹⁶ Ọ bụ nke a mere ike adighi agwu anyị n'obi. Ọ bụ ezie na anụ ahụ anyị na-anwu anwu, ma a na-agba mmụọ anyị ume kwa ubochi. ¹⁷ Nwantinti ahuhụ nke anyị na-ata ugbu a, nke na-adị nwa oge, na-akwadoro anyị otuto ebighi ebi dij ukwu. ¹⁸ N'ihị na anyị adighi ele ihe anya nwere ike ihu, kama anyị na-ele anya n'ihè ahụ anya na-adighi ahụ. N'ihị na ihe ahụ anyị na-ahụ na-adị naanị nwa oge, ma ihe ahụ anya na-adighi ahụ na-adị ruo mgbe ebighi ebi.

5

Ebe obibi anyị n'eluigwe

¹ N'ihị na anyị ma nke ọma na mgbe e mebiri ụlọ ikwu nke anyị bi n'ime ya, bụ ụlọ nke ụwa a, anyị nwere ụlọ nke sitere na Chineke, ụlọ nke ejighi aka wuo, ga-adị ebighi ebi n'eluigwe. ² Ugbu a anyị nọ na-asụ ude, na-enwe agu inweta ebe obibi anyị dij n'eluigwe. ³ Ka ọ ga-abụ anyị yiri ya, ka anyị hapu idị ka ndị gba ọtọ. ⁴ Mgbe ahụ niile anyị nọ n'ime ụlọ ikwu a,* anyị na-anogide n'isụ ude nke ibu arọ. Ọ bughị n'ihị na anyị choro inwu anwu buru ndi na-enweghị anụ ahụ, kama ọ bụ n'ihị na anyị choro ka e yikwasị anyị anụ ahụ nke eluigwe ahụ, ka anụ ahụ a puru inwu anwu yikwasị ndu ebighi ebi. ⁵ Chineke onye ya onwe ya, bụ onye kwadobere anyị maka mgbanwo nke a, nyekwara anyị Mmụọ Nso ka ọ buru onye ga-ahụ na anyị ga-enwetazu nkwa ahụ niile.

⁶ N'ihị nke a, anyị nwere obi ike mgbe niile, n'ihị na anyị maara na mgbe anyị na-aga n'ihu na-adị ndu n'anụ ahụ a, anyị na Onyenwe anyị anoghi. ⁷ N'ihị ọ bụ okwukwe ka anyị ji adi ndu ọ bughị ihe anya huru. ⁸ Obi siri anyị ike. Ọ gaara amasị anyị ihapụ

* 4:6 4:6 Jen 1:3 † 4:13 4:13 Abụ 116:10 * 5:4 5:4 Anụ ahụ nke ụwa

ulo nke a anyị bi na ya, bu ahụ anyị ma lakwuru Onyenwe anyị n'ebe obibi ya. ⁹ Ya mere, ma anyị nọ n'ulo a maobu n'ozo, ihe anyị chorọ bu ka anyị mee ihe ga-atọ ya uto. ¹⁰ N'ihina na anyị niile ga-eguzo n'ihu oche ikpe Kraist, mgbe ahụ onye obula n'ime anyị, n'otu n'otu, ga-anata ugwo oru dika ihe o ruru na-anu ahụ ya mgbe o nọ n'ime uwa si di, maobu ezi ihe maobu ihe ojoo.

Jje ozi nke idi na mma

¹¹ O bu n'ihina na anyị maara nnoo ihe itu egwu Onyenwe anyị putara, ka anyị ji narusi oru ike ka ndi mmadu mata Chineke makwaara udi mmadu anyi bu. Enwekwara m olileanya na nke a putara ihe nye akonuche unu. ¹² Anyi adighi agbali igwa unu na anyi di mma, kama anyi chorọ inye unu ihe unu ga-eji nyaa isi mgbe unu na-ekwu ihe banyere anyi, ka unu nwee ike imata ihe unu ga-azaghachi ndi ahụ na-anaya isi banyere ihe ha ji anya ha hu, kama ihe di mmadu n'obi. ¹³ O buru na anyi amaghi onwe anyi, o bu n'ihina Chineke, o buru na anyi nwere uche zuruoke, o bu n'ihina unu. ¹⁴ O bu ihunanya Kraist na-akwagide anyi, n'ihina na anyi kwere na otu onye nwuru maka mmadu niile, nke putara na mmadu niile anwula. ¹⁵ O nwuru n'ihina mmadu niile, ka ndi di ndu gharakwa idiri onwe ha ndu ozo, kama maka onye ahụ nwuru n'ihina ha ma sikwa n'onwu kulie.

¹⁶ Bido ugbu a gawa, anyi adighi elekwa onye obula anya dika mmadu nkiti. N'ihina na anyi sitere n'uzo di otu a lee Kraist anya, chee na o bu mmadu efu. Ma ugbu a, anyi amakwaghi ya n'uzo di otu a. ¹⁷ Ya mere, o buru na onye obula amalite idi ndu n'ime Kraist, o ghola onye e kere oheru, ihe ochie agaala, nke oheru anochie. ¹⁸ Ma o bu Chineke bu onye na-eme ihe ndi a. O bu ya onwe ya sitere n'aka Kraist mee ka anyi na ya diri n'udo. Ma ugbu a, o nyela anyi oru ije ozi, ikpo ndi ozo ka ha bia ka ya na ha dirikwa n'udo. ¹⁹ Ihe nke a putara bu na Chineke sitere na Kraist na-eme ka ya na uwa di na mma. O dighi agukoro umu mmadu mmehie niile, kama o tinyela n'aka anyi ozi banyere uzo o si eme ka ya na umu mmadu dikwa na mma ozo. ²⁰ Ya mere, anyi bu ndi na-anochi anya Kraist ijere ya ozi n'ua. Chineke ji anyi na-agwa unu okwu. Anyi na-ario unu dika o bu Kraist n'onwe ya na-ario unu. Biko, bianu ka unu na Chineke diri n'udo. ²¹ N'ihina na o mere ka onye ahụ na-amaghi mmehie buru mmehie n'onodu anyi, ka esi otu a mee ka anyi nwee oke n'ime ezi omume Chineke site na ya.

6

¹ Dika ndi ha na ya na-aruko oru n'otu, anyi na-ario aririo si unu ahapula inara amara a Chineke na-enye unu n'efu. ² N'ihina na o na-ekwu, "N'oge m na-anara mmadu nke oma anuru m olu unu.

O bukwa ubochi nzoputa ka m nyeere unu aka."*
Lee, ugbu a bu oge a na-anabata mmadu nke oma, ugbu a bu ubochi nzoputa.

Ahuhu Poi huru

³ Anyi etinyeghi ihe iso ngongo n'uzo onye obula ka o ghara iwetara oru anyi ihe ita uta. ⁴ Kama n'ime ihe niile, anyi na-agbalisi ike ime ka ndi mmadu mara na anyi bu ndi na-ejere Chineke ozi. Anyi ji ndidi na ntachiobi na-edi nsogbu niile na mkpagbu niile na ahuhu niile na-adakwasị anyi. ⁵ A na-eti anyi ihe otiti otutu mgbe. E tinyekwala anyi n'ime ulo mkporo di iche iche. Otutu mgbe ka igwe mmadu tikwara anyi ihe otiti. Anyi na-adogbu onwe anyi n'oru. Otutu abali anyi nokwara n'ime imu anya na-erighi nri, ⁶ n'ime idi ocha na ezi nghota na ntachiobi nke anyi nwere, n'inwe obioma na ezi ihunanya nke ihu abuo n'adighi na ya n'ime Mmuo Nso, ⁷ sitekwa n'ikwu eziokwu na site n'ike Chineke. Anyi buru ezi omume dika ngwa agha n'aka nri na n'aka ekpe. ⁸ Ufodu na-asopuru anyi ma ndi ozo na-eme anyi ihe ihere. Ufodu na-ata anyi uta, ma ufodu na-eto anyi. Ufodu mmadu na-agu anyi di ka ndi ugha, ma anyi nogidesiri ike na-ekwu eziokwu. ⁹ Uwa amaghi anyi, ma a maara anyi. O bu ezie na anyi na onwu na-anọ nso mgbe niile, ma lee anyi ka dikwa ndu. A na-ata anyi ahuhu, ma lee anyi anwughi. ¹⁰ Anyi na-anọ n'ime mwute mgbe niile, ma lee onu juru anyi obi. Anyi bu ndi ogbenye, ma anyi na-eme ka otutu mmadu buru ndi ogaranya. Anyi enweghi ihe obula, ma lee anyi nwere ihe niile.

¹¹ Ndi enyi anyi no na Korint, anyi agwala unu ihe niile di anyi n'obi, anyi emeghepula obi anyi nye unu. ¹² Anyi ji obi anyi niile hu unu n'anya, ma unu mechiri obi unu n'ebe anyi no. ¹³ Ugbu a, ana m ekwu dika ana m agwa umuntakiri. Na-emesonu anyi dika anyi si emeso unu, meenu ka obi unu saa mbara n'ebe anyi no.

Ndi Kraist na ndi na-ekweghi ekwe

* 6:2 6:2 Ajz 49:8

¹⁴ Unu ekwela ka unu na ndị na-ekweghị ekwe nwee nkekọta ọbụla. N'ihì na gịni ka ezi omume na ajọ omume nwekoro? Olee ụdị mmekọ ihè na ọchịchiri ga-enwekọ? ¹⁵ Ọ bụ nwekọ dị ahaa dị na-agbata Kraịst na ekwensu? Gịnikwa ka onye kwere ekwe na onye na-ekweghị ekwe nwekoro? ¹⁶ Gịni bụ ihe jikọtara ụlonsọ Chineke na arụsị? N'ihì na anyị onwe anyị bụ ụlonsọ Chineke dị ndụ. Dịka Chineke kwuru,

“M ga-ebi n'ime ha.

Jegharịakwa n'ime ha.

M ga-abụkwa Chineke ha,

ma ha onwe ha ga-abụkwa ndị nke m.”†

¹⁷ Ya mere,

“Sinu n'etiti ha pụta.

Nọpụkwanụ iche n'ebe ha nọ.

Otu a ka Onyenwe anyị kwuru.

Unu emetụkwa ihe ọbụla ruru arụ aka.

Mụ onwe m ga-akpobatakwa unu.”‡

¹⁸ Ma,

“Aga m aburu unu Nna,

unu onwe unu ga-abụkwara m umu m ndị ikom na ndị inyom.

Otu a ka Onyenwe anyị, Onye puru ime ihe niile kwuru.”§

7

¹ Ya mere, ndị enyi m, ebe anyị nwere nkwa ndị a niile, ka anyị debe onwe anyị ọcha n'ime ihe niile ọbụla nke na-emere ahụ anyị na mmụọ anyị. Ka anyị mezuo idi nsọ n'ihu egwu Chineke.

Ihe na-enye Pọl obi uto

² Megheenu obi unu nabata anyị, n'ihì na o nweghị onye ọbụla n'etiti unu anyị mere ihe ojọ. O nwekwaghị onye anyị duhiere. O dīkwaghị onye ọbụla anyị rigburu. ³ Anaghị m ekwu ihe ndị a ka m maa unu ikpe, dika m kwuburu na mbu, na anyị bu unu n'obi anyị, idiko ndu, maobu inwukokwa onwu n'otu. ⁴ Nkwuwa okwu m ji gwa unu okwu dī ukwu; inya isi m n'ihì unu dīkwa ukwu. Abụ m onye a gbara ume n'ebe o dī ukwu, n'ime onodu ahuhu anyi niile, ana m anuribiga onu eke.

⁵ N'ihì na mgbe anyi batara Masidonia, anyi enweghi izuike ma oli. Kama mkpagbu si n'aka nri na aka ekpe bjakwute anyi, ogu n'ezi, egwu n'ime. ⁶ Ma otu o di, Chineke, onye na-agba ndi ike gwuru ume, gbara anyi ume site n'obibia Taitos. ⁷ O bukwaghị naanị n'ihì na obibia o bīara nyere anyi obi uto, kama akuko o ji bīa, gbasara otu unu si gbaa ya ume, gwakwa anyi otu unu si na-ele anya ihu m, na otu unu si na-eru uju n'ihì ihe niile mere, na otu unu si guzosie ike n'ukhi m, na udi ihunanya unu nwere n'ebe m nọ, obi toro m uto nke ukwu.

⁸ O naghị ewutekwa m ugbu a na m deere unu akwukwo ahụ, o bu ezie na o wutere m mgbe ahụ m na-edede ya, n'ihì na amaara m na o ga-ewetara unu obi ojọ mgbe unu guru ya. Ma obi ojọ ahụ aburula naanị nke nwa oge nta. ⁹ Ma ugbu a ana m anuri onu na m dere akwukwo ahụ. O bughị n'ihì na ogugu ya wetaara unu obi ojọ, kama o bu n'ihì na mwute o wutere unu emeela ka unu chegharịa. Udi mwute unu nwere bu udi mwute Chineke choro ka ndi nke ya nwee. Ya mere, o nweghi ihe ojọ bjakwasiri unu n'ihì akwukwo anyi deere unu. ¹⁰ N'ihì na iru uju otu Chineke choro na-eweta nchehari nke na-eduba mmadu na nzoputa, bu nchehari nke a na-apughi ikwa uta banyere ya. Ma iru uju dika uwa si eme na-eweta onwu. ¹¹ Leenu ihe Chineke rputara site n'ime mwute dakwasiri unu. Ugbu a, unu aburula ndi o na-anu oku n'obi na ndi jikeere izi anyi na aka unu abuo di ocha. Lee otu unu si zi iwe unu, otu unu si zikwa na ihe ahụ wutere unu. Lee otu unu si tuo ujo ihe mmehie ahụ nwere ike iwetara unu. Leekwanu otu unu si mee ihe niile igosi na unu kwagidere m. Leekwanu otu unu si nye onye ahụ mere mmehie ahụ ntaramahụ ngwangwa. Unu egosila na aka unu di ocha n'okwu ndi a niile. ¹² O bu ezie na m deere unu akwukwo ahụ, ma edeghi m ya n'ihì onye ahụ mehiera, maobu n'ihì onye ahụ e mehiera megide. Kama edere m ya ime ka Chineke gosi unu otu ihe gbasara anyi si na-anu unu oku n'obi. ¹³ N'uzo niile ndi a, anyi bu ndi a gbara ume site n'ihunanya unu nwere n'ebe anyi nọ.

A gbara anyi ume karja site na ihu onu Taitos n'ihì nnabata unu nabatara, na otu unu si mee ka mmuo ya zuru ike mgbe o bjakwutere unu. ¹⁴ N'ihì na tupu o hapu anyi bjakwute unu, anyara m isi n'ihu ya banyere unu; ugbu a, obi di m uto nke ukwu

† 6:16 6:16 Lev 26:12; Jer 32:38; Izk 37:27

‡ 6:17 6:17 Ajz 52:11; Izk 20:34,41

§ 6:18 6:18 2Sa 7:14; 7:8

n'ihì na unu emeghì ka ihere mee m. Anyị ekwuola eziokwu nye unu. Ugbu a, ìnya isi m n'ebe Taiṭos n'egosila na anyị bụ ndị eziokwu. ¹⁵ Ugbu a, ìhụnanya o nwere n'ebe unu nọ na-aba ụba nke ukwu, n'ihì ncheta o na-echeta otu unu niile si jiri onụ gee ya ntị na otu unu si jiri itụ egwu na ahụ ima jijiji nabata ya. ¹⁶ Nke a na-enyekwa m obi uto n'ihì na enwere m ntụkwasị obi n'ebe unu nọ n'ime ihe niile.

8

The onyinye maka ndị nsọ

¹ Anyị choro ime ka unu mara, umunna m, ihe banyere ihe nke amara Chineke ruuru na nzuko niile di na Masidonia. ² N'ime onodu oke mkpagbu na ihe mwute, ha nwere onu di nnoo ukwu ruo na ha gbasara aka ha nye ndi ozo ihe, wezugakwa na o bu ezie na ha bu ndi ogbenye onu ntu. ³ Ana m agba ama na ha nyere dika ike ha, ha nyekwara o buladi karja otu a turu anya. Onyinye ha si n'obi ha puta. ⁴ N'ezie, ha riosiri anyi aririo ike ka anyi nara onyinye amara ha nyere n'ihì iso keta oke inyere ndi nsọ ndi ozo no na mkpa aka. ⁵ Nke ka nke, ha nyere karja ihe anyi lere anya na ha ga-enye. N'ihì na ha buru uzo were onwe ha nye Onyenwe anyi. Ha sitekwara n'ochicho Chineke nyekwa anyi onwe ha. ⁶ Ya mere, anyi rioro Taiṭos, onye malitere oru ka o ruo oru amara ahụ ruo n'isi. ⁷ Ma ebe unu babigara uba oke n'ihè niile unu nwere, n'okwukwe, na okwu, n'ihè omuma, na inu oku n'obi, na ihunanya unu huru anyi, lezie unu anya hu na unu babigakwara uba oke n'amara nke inye ihe a.

⁸ Anaghi m enye unu iwu, kama site n'izi unu otu o si na-anu ndi ozo oku n'obi inyeaka, achoro m ichoputa ma ihunanya unu na inu oku n'obi unu o ga-adakotakwa. ⁹ N'ihì na unu maara udi amara nke Onyenwe anyi Jisos Kraist nwere. O bu ezie na o bu ogaranya, ma o horo ibu ogbenye n'ihì unu, ka unu onwe unu site n'ogbenye ya buru ogaranya.

¹⁰ Nke a bu ndumodu m na-enye unu n'okwu a. O baara unu uru ka unu ruo oru anyi unu malitere iru n'afọ gara aga. Unu bu ndi mbu buru uzo cheputa iru oru a, unu bukwana ndi mbu buru uzo malite ime ihe banyere ya. ¹¹ Ma ugbu a mezuonu ihe unu cheputara ime. Ka inu oku n'obi unu nwere na mbu iru oru a burukwa ihe unu ga-eji mezu o ya dika ihe unu nwere si di. ¹² N'ihì na o buru na inu oku n'obi di ebe ahụ, a na-anara ya dika ihe mmadu nwere ike inye, o bughì ihe o na-enweghi ike inye.

¹³ Nzube m abughì ka unu nye n'uzo ihe ga-esi sere unu ike n'ihì na unu nyere. Kama ka e nwe nhatanha. ¹⁴ Ugbu a, o bu ihe di mma ka unu nyere ndi ozo no na mkpa aka. Mgbe unu ga-anokwa na mkpa, ha ga-enyere unu aka ma ha nwee hie nne. N'uzo di otu a, a ga-enwe nhatanha. ¹⁵ Nke a bukwana ihe akwukwo nsọ kwuru, "Onye ahụ chikotara hie nne enweghi karja. Onye nke chikotara ihe di nta enweghi ihe foduru ya inweta ihe o choro."*

Nzipu Taiṭos ka o gaa Korint

¹⁶ Ekelere m Chineke onye tinyere n'obi Taiṭos otu inu oku ahụ banyere unu ekele, dika o si emetu m n'obi. ¹⁷ O bughì naani na o kweere ime dika anyi si rioro ya, kama n'ihì ihunanya o nwere n'ebe unu nọ, o kpebiri n'ime obi ya ibiakwute unu na inyere unu aka. ¹⁸ Anyi na-ezitekwa ya na nwanna anyi onye ahụ nzuko niile na-asopuru n'ihì oru ikwusa ozioma ahụ. ¹⁹ Ma o bughì naani nke a, kama nzuko hoputara ya iso anyi, na inyere anyi aka dika anyi na-ebu onyinye a, bu ije ozi anyi na-eje n'ihì iwetara Onyenwe anyi otuto, na iziputa njikere anyi inyere ibe anyi aka. ²⁰ Anyi na-eze ka onye obula ghara ita anyi uta n'ihè obula, n'ihì uzo anyi si jee ozi gbasara onyinye mgbasapụ aka a. ²¹ O bu ochicho anyi ime ihe oma, o bughì naani n'ihu Onyenwe anyi, kama n'ihu ndi mmadu kwa.

²² Ugbu a anyi na-ezitekwa unu nwanna anyi nwoke ozo ka o soro ha biakwute unu, nwanna anyi a bu onye anyi nwaputara, onye o na-anu oku n'obi inyeaka. Ugbu a, o nwekwara ntukwasị obi di ukwu n'ebe unu nọ. ²³ Ma banyere Taiṭos, o bu onye otu m n'oru a, burukwa onye mu na ya na-aruko oru n'etiti unu. Ma banyere umunna anyi ndi ozo a, ha bu ndi na-anochite anya nzuko, na ndi na-ewetara Kraist otuto. ²⁴ Ya mere, gosinu ha ihe ga-eme ka ha mata na unu huru ha n'anya. Meekwanu ka ha mata ihe bu ìnya isi anyi banyere unu, ka choochi niile hukwa ya.

9

Inyere ndi no na mkpa aka

* 8:15 8:15 Qpu 16:18

¹ Ọ dighị mkpa idere unu akwukwo banyere ozi nke ndị nsọ. ² Amaara m na unu jikeere inyere ha aka, dika m nyara isi nye ndị Masidonia banyere unu. N'ihị na agwara m ha na unu ndị bi na Akaja ejikerelarị inyere ha aka kemgbe afọ gara aga. Ọ bukwa ịnụ oku n'obi unu kwaliri obi ha, ime ihe ha mere. ³ Ugbu a, ana m ezitere unu umunna anyị ndị a ka e mee ka ịnya isi nke m nyara banyere unu ghara ịbụ okwu efu. Ma dika m gwara ha na unu ejikerela, achoro m ka unu jikere nye ha ihe unu choro inye. ⁴ N'ihị na ọ buru na ndị Masidonia esoro m bja hu na unu ejikeghị ejike, ebe anyị na-anya isi na unu ejikerela, ọ ga-aburu m ihe ihere, bukwaru unu ihe ihere, ebe anyị nwere ntukwasị obi na unu ga-anọ na njikere. ⁵ Ọ bụ nke a mere m ji hu na ọ dị mkpa ịrịọ umunna anyị ka ha buru ụzọ bja, tupu m bja. Ka unu nwee ike ikwado onyinye ahụ unu kwere na nkwa inye, jide ya na njikere ruo mgbe m bjaara. Ka unu si otu a gosi ndị mụ na ha ga-eso na unu na-enye n'ihị na unu choro inye, ọ bukwa ghị n'ihị na a gwara unu ka unu nye.

Ngozi ọrị ndị gbasara aka nye onyinye

⁶ Isi okwu bụ nke a, Onye ọbụla na-akụ mkpuru ntakiri, ga-aghotakwa nke nta, ma onye ahụ na-akụ mkpuru buru ibu ga-aghotakwa mkpuru hiri nne. ⁷ Ka onye ọbụla nye dika o buru ụzọ kpebie n'ime obi ya inye. Ka ọ ghara inye n'ihị na mmadu kwagidere ya, maobu inye n'ihị na ndị ozo na-enye, n'ihị na Chineke huru ndị ji obi uto nye onyinye ha n'anya. ⁸ Chineke nwere ike inye unu karịa ihe na-akpa unu, ka unu na-enwezukwa ihe unu choro mgbe niile n'oge niile. Mgbe ahụ, unu ga-enwezukwa ihe niile unu ji aru oru oma. ⁹ Dika e dere ya,

“Ọ gbasara onyinye ya ebe niile nye ndị ogbenye;

ezi omume ya na-adigidekwa ruo mgbe ebighị ebi.”*

¹⁰ Ma onye ahụ na-enye onye oru ubi mkpuru nke ọ na-agma n'ubi ya, na-enyekwa mmadu nri ọ ga-eri, ọ ga-enyekwa unu ihe niile di unu mkpa, meekwa ka ulokwu unu juputa na mkpuru. Ọ ga-emekwa ka mkpuru ezi omume unu baa uba. ¹¹ Ọ ga-emekwa ka unu buru ndị ogaranya n'uzo niile, ka unu nwee ihe ga-ezuru unu na nke unu ga-enye ndị ozo mgbe niile. Site n'aka anyị, afọ ofufu unu ga-enye Chineke ekele n'ihị inyeaka unu nyere ha.

¹² N'ihị na ije ozi nke ife ofufe a abughị naanị nke igboro ndị nsọ mkpa ha, kama ọ bukwa nke na-eme ka ekele otutu ndị mmadu na-enye Chineke babiga uba oke. ¹³ N'ihị ije ozi a, nke unu sitere na ya gosi onwe unu dika ndị kwesiri, ndị ozo ga-eto Chineke n'ihị irube isi unu nke dakotara na nkwaputa unu banyere ozioma nke Kraist, ya na onyinye afọ ofufu nke unu na-eme ka ha na ndị ozo niile soro unu nweko. ¹⁴ Nke a ga-eme n'ekpere ha maka unu, ha ga-eji obi ha niile rịọọ arịrịọ, n'ihị ịdị ukwu nke amara Chineke di n'ime unu. ¹⁵ Ekele ọrị Chineke n'ihị onyinye ya di ukwu nke onu na-apughị iko.

10

Anyị bụ ndị Chineke hoputara

¹ Ma mụ onwe m bụ Pól, ji ịdị nwayọọ na obi umeala nke Kraist na-arịo unu. Mụ, onye na-adị umeala mgbe mụ na unu nọ n'ihu n'ihu, ma na-enwe mkwuwa okwu n'ebe unu nọ mgbe m na-anoghị n'etiti unu. ² Arịo m unu, ka m ghara inwe obi ike mgbe m bjarutere dika o kwesiri n'ebe ufodu ndị nọ, site na iguzogide ndị ahụ na-eche na anyị na-eme ihe di ka ndị uwa si eme ya. ³ Ọ bụ ezie na anyị na-ebi dika mmadu, ma anyị adighị ebu agha dika usoro anụ ahụ si di. ⁴ N'ihị na ngwa agha anyị ji ebu agha, abughị ngwa agha nke mmadu nkịtị nke uwa, kama ha nwere ike nke mmuọ ịla ebe niile e wusiri ike n'iyi. ⁵ Anyị na-ala ịrụ ụka niile na okwu ugha niile n'iyi, nke na-egbochiri umu mmadu ụzọ e si amata Chineke, na-eme ka echiche niile hulata isi n'okpuru Kraist. ⁶ Anyị nọ na njikere ịta erubeghị isi niile ahụhụ, mgbe irube isi gi zuruoke.

⁷ Unu na-ele anya n'ihe ndị di unu n'ihu. Ọ buru na ọ bụ ihe doro anya nye onye ọbụla na ha bụ nke Kraist, ha matakwa na onwe ha, na otu ahụ ha bụ nke Kraist na anyị onwe anyị bukwa nke ya. ⁸ Ugbu a, ọ buru na m anya isi banyere ikike ahụ Onyenwe anyị nyere m n'ebe unu nọ, ike ahụ o nyere m iji wulie unu elu, ọ bughị iji wedaa unu ala, ihere agaghị eme m n'ihị nke a. ⁹ Achoghị ka ọ dika m a ga-asị na m sitere n'akwukwo ozi m na-emenye unu egwu. ¹⁰ N'ihị na ha na-asị, “Akukwukwo ozi ya di arọ dika ike, ma na mmadu, ma n'odidi ya na mmadu adighị ike, okwu onu ya bukwa ihe na-abaghị uru.” ¹¹ Ma ana m eme ka ndị di otu a ghotu na ihe anyị na-ekwu site n'akwukwo ozi mgbe anyị na-anoghị n'etiti unu, ka anyị ga-eme ma anyị noro n'etiti unu.

* 9:9 9:9 Abụ 112:9

¹² Anyi enweghị anya ike ihazi onọdu maọbụ were onwe anyi tūnyere ndi ufọdu na ndi ahụ n'eto onwe ha. Ma mgbe ha na-eji onwe ha na-atụ onwe ha, wererekwa onwe ha na-atūnyere onwe ha, ha adighi eziputa nghota. ¹³ Ma anyi onwe anyi, adighi anya isi banyere ihe obula anyi na-enweghị ike ime. Kama anyi ga-anya isi n'oke oru ahụ Chineke kenyerere anyi, ka anyi ruru ọ bụladị ruo n'ebe unu nọ. ¹⁴ N'ihu na anyi adighi ekwu okwu kariri onu anyi mgbe anyi na-etinye anya n'ihe gbasara unu, n'ihu na o bụ anyi buru ụzọ bjakwute unu, ikwusara unu ozioma gbasara Kraist. ¹⁵ O bughị na anyi na-ekwu na o bụ anyi ruru oru niile, ya na oru nke ndi ozo ruru n'etiti unu, kama olileanya anyi bụ na okwukwe unu ga na-eto eto mgbe niile, ka oru ya n'etiti unu buru nke ga-eto eto. ¹⁶ Nke a ga-eme ka anyi nwee ike zisaa ozioma ahụ na mba ndi ozo ndi di n'ofe ala unu, ghara iji oru aruru n'ebe ndi ozo na-arụ oru na-etu onu. ¹⁷ Ma, "Onye obula na-anya isi, ya nyaa n'ime Onyenwe anyi."* ¹⁸ N'ihu na o bughị onye ji aka ya bulie onwe ya elu ka a na-anabata, kama o bụ onye Onyenwe anyi jiri aka ya bulie.

11

Pól na ndi ozizi ugha

¹ O ga-adị m mma ma o buru na unu ga-anagide m ka m kwuo okwu ndi a di ka onye nzuzu. Biko nagidenụ m. ² Ekworo m nwere n'ebe unu nọ bụ ekworo nke Chineke. Ekwere m nkwa iwere unu nye otu di, ya bụ Kraist, ka m nwee ike chee unu n'ihu ya dika nwaagboghọ di ocha nke na-amaghị nwoke. ³ Ma ana m atụ egwu, na dika agwọ jiri aghughọ ghoghbuo liv, ndi nrafu ga-eji aghughọ duhie unu, mee ka unu kwusi iji obi di ocha na uche ziri ezi jeere Kraist ozi. ⁴ N'ihu na unu gaara anara onye ozo bjakwutere unu na-ekwusa Jisọs ozo nke na-abughị nke anyi kwusara, unu gaara anarakwa ike nke mmụọ ozo di iche na-abughị ike nke Mmụọ Nso ahụ unu natara, unu gaara ekwenyekwa na nkuzi ozo di iche, na-abughị ozioma ahụ nke unu natara.

⁵ Ma echehị m na o di ụzọ obula ndi ozi a maara aha ha si kara m mma. ⁶ O buru na m abughị onye oka okwu, abụ m onye oka mmụta. Anyi akowarala unu nke a otutu mgbe n'uzo di iche iche n'ihu niile. ⁷ O ga-abu na-emere m ihe ojoo mgbe m wedara onwe m ala ka e welie unu elu, n'ihu n'anaghị m unu ihe obula mgbe m na-ekwusara unu ozioma Chineke? ⁸ O bụ site n'aka ha ka m ji nata nkwado, dika ugwo oru m, ka m nwee ike inyere unu aka. ⁹ Ma mgbe m nọ n'etiti unu abughị m ibu arọ nye onye obula n'oge mkpa m. N'ihu na umunna si Masidonia wetaara m ihe niile na-akpa m mkpa. Ebe o bụ na m gbaliri debe onwe m, ka m ghara ibu ibu arọ nye unu n'uzo obula n'oge gara aga, agaghị m abukwa ibu arọ nye unu n'oge di n'ihu. ¹⁰ Ebe eziokwu nke Kraist di n'ime m, inya isi m nke a agaghị akwusi na mpaghara Akaja* niile. ¹¹ N'ihu gimị? O bụ n'ihu na m abughị unu n'anya? Chineke maara na m huru unu n'anya.

¹² Ma aga m aga n'ihu na-arụ oru m na-achoghị ka unu nyere m aka n'uzo obula ka m si otu a mee ka ndi ahụ na-akpo onwe ha ndi ozi ghara inya isi kwuokwa na ha na-arụ oru dika anyi si aru oru anyi n'etiti unu. ¹³ N'ihu na ndi di otu a bụ ndi ozi ugha, ndi oru aghughọ, ndi na-eme onwe ha ka ha bụ ndi ozi Kraist. ¹⁴ Ma omume ha adighi eju m anya, n'ihu na ekwensu gbanwere onwe ya diri ka mmụọ ozi na-enye ihè. ¹⁵ Ya mere, o bughị ihe iju anya ma o buru na ndi na-ejere ya ozi emee onwe ha dika ndi na-eje ozi ụzọ ezi omume. Ma n'ogwugwu oge, ha ga-anata ugwo dika oru ha si di.

Inya isi Pól

¹⁶ Dika m kwuru na mbu, ka onye obula ghara iche na m bụ onye na-enweghị uche. O burukwari na unu na-eche udi echiche a, biko naranu m dika onye na-enweghị uche, ka m nwee ike inya isi nke nta dika ndi ozo si eme. ¹⁷ Ma n'ihu m dabeere na-anya isi, adighi m ekwu okwu dika Onyenwe anyi ga-ekwu, maobu dika onye na-enweghị uche. ¹⁸ Ebe otutu mmadu na-anya isi banyere ihe ha bụ n'uzo ụwa si eme. Mụ onwe m ga-anyakwa isi. ¹⁹ Unu were obi utọ na-anagide ndi na-enweghị uche, ebe unu onwe unu nwere uche. ²⁰ Unu na-anagide ya ma o buru na onye obula eme unu ndi ohu ha, maobu jiri anya ike nakoro unu ihe unu nwere, maobu ghoghbuo unu, maobu bulie onwe ya elu dika ha kariri unu, maobu maa unu uraa n'ihu. ²¹ N'ezie, o bụ ihere m, inabata na anyi bụ ndi na-adighi ike n'ezie nye nke a.

O buru na onye obula anwaa anwaa nyaa isi n'ihu obula (ana m ekwu dika onye n'enweghị uche), mụ onwe m ga-anyakwa isi. ²² Ha bụ ndi Hibru? Mụ onwe m bukwa ya. Ha bụ ndi Izrel? Mụ onwe m bukwa ya. Ha bụ ndi agburu Ebrahim? Mụ onwe m bukwa. ²³ Ha bụ ndi na-ejere Kraist ozi? (Ana m ekwu dika onye anya na-adighi mma.)

* 10:17 10:17 Jer 9:24 * 11:10 11:10 Akaja bukwa Griis.

Ma mụ onwe m ejela ozi karịa. Adọgbuola m onwe m n'ọrụ karịa ha niile. Etinyela m n'ulo mkporo otutu mgbe, tinyere otutu ihe otiti, mgbe mgbe anọla m n'onu onwu. ²⁴ Ugboro ise ka ndi Juu pịara m onu utari iri anọ e wepuru otu. ²⁵ E jirila okporo igwe tie m ugboro ato. Aturu m nkume otu ugboro. Ugboro ato ka ugbo mmiri m no n'ime ya kpuru n'oke osimiri. Anọla m otu abali na ubochi so ya n'elu oke osimiri ebe mmiri na-ebughari m. ²⁶ Ejeela m otutu ogologo ije nke otutu ihe ize ndi n'ime ya. N'ize ndu site n'osimiri, ize ndu site na ndi na-apunari mmadu ihe n'ike, ize ndu site n'aka ndi obodo nke aka m. Otutu mgbe ka m zere ndu site n'aka ndi mba ozo, n'ime obodo ukwu, n'ozara ma n'oke osimiri; na n'aka ndi kporo onwe ha umunna m, ma ha bu ndi ugha. ²⁷ Adogbuola m onwe m n'oru, anola m n'onodu ihu anyi na imu anyi otutu abali. Otutu mgbe ana m anọ agu na-erighi ihe obula, maobu ihu ihe obula. Anola m otutu mgbe n'oge oyi na-ama jijiji n'ihu enweghi uwe di mma m ji achu oyi. ²⁸ Ma e wezuga ihe ndi a niile, ana m anọ n'echiche mgbe niile banyere otu ihe niile si aga n'ime nzuko. ²⁹ Onye bu onye ahụ na-adighi ike nke m na-adighi eso ya kere oke na-adighi ike ya? Onye ka e dubara na mmehie nke onodu ya na-adighi emetu m n'obi? ³⁰ Kama o buru na o kwesiri ka m nyaa isi aga m anyi isi banyere ihe ndi ahụ na-egosi adighi ike m. ³¹ Chineke, na Nna nke Onyenwe anyi Jisọs, onye e kwesiri ito aha ya ruo mgbe ebighi ebi, maara na ihe ndi a niile m na-ekwu bu eziokwu. ³² N'obodo Damaskos, onye ochichi ala ahụ nke eze obodo ahụ a na-akpo Aretas hoputara, ndi na-eche obodo Damaskos nche ka ha jide m. ³³ Ma e tinyere m n'ime nkata, site n'oghere di na mgbidi gbara obodo ahụ gburugburu wedata m, m gbanari ya.

12

Ọhụ Pol huru

¹ Aghaghi m inya isi, o bu ezie na o baghi uru, ugbu a ka m gwa unu ihe banyere ohu m huru, na ihe niile Onyenwe anyi kpughere gosi m. ² Amaara m otu nwoke no n'ime Kraist, onye e duuru gaa n'eluigwe nke ato ihe di ka afọ iri na anọ gara aga, maobu n'anụ ahụ, maobu n'ime mmuo amaghi m, ma Chineke na. ³ Amatakwaru m nwoke di otu a, maobu n'anụ ahụ, maobu n'ime mmuo amaghi m, ma Chineke maara ⁴ onye a, nke a kporo banye na paradais, ebe o nuru ihe onu mmadu na-apughi ikowa, nke e nyeghikwa mmadu obula ike ikwu ihe banyere ya. ⁵ Ekwesiri m inya isi n'ihu nwoke di otu a ma agaghi m anyi isi maka mu onwe m, ma o bughi maka adighi ike m. ⁶ A si na m chozo inya isi, agaghi m abụ onye nzuzu, n'ihu na aga m ekwu naanị eziokwu. Otu o di, agaghi m anyi isi ka onye obula ghara igu onodu m karia ihe o huru n'ime m, maobu karia ihe o nuru n'onu m. ⁷ Ma n'ihu na otutu ihe ndi a m ji anyi m hu bu ihe puru ime ka m bulie onwe m elu karia ka o si kwesi. E tinyere ihe mgbu n'anụ ahụ m ka o na-adu m dika ogwu. Ihe mgbu a di n'anụ ahụ m na-eti m aka dika onyezi nke ekwensu, na-eme ka m ghara ifuli onwe m elu karia. ⁸ Ekpeela m ekpere ugboro ato riọ Onyenwe anyi ka o wepuru m ahụ mgbu a. ⁹ Ma o siru m, "**Amara m ezurola gi. N'ihu na ike m na-ezu oke n'ime adighi ike.**" Ugbu a, obi di m utọ inya isi banyere adighi ike m. N'ihu na o bu site n'onodu adighi ike m ka ike ebube Kraist ga-esi nogide n'ahụ m. ¹⁰ O bu n'ihu Kraist ka m na-anogide n'adighi ike m niile, mkpari ndi mmadu, ihe isi ike niile, mkpagbu niile na ihe ndakwasị di ichie ichie. N'ihu na mgbe m na-adighi ike ka m na-enwe ike karia.

Ndị Kọrint di Pol n'obi

¹¹ Emeela m onwe m onye nzuzu ma unu onwe unu rugidere m ime ya. O kwesiri ka unu buru ndi mbu ga-eto m. O bu ezie a na-abughi m ihe obula, ma o were m anyi na o dighi uzọ obula m si di ala n'ebe ndi ahụ unu na-eche na ha kachasi elu n'etiti ndi ozi. ¹² Ejiri m ndidi ruo oru n'etiti unu, ihe iyi gosi na abụ m nwaazu* n'ezuokwu. Egosiri m unu ihe iribama, oru ebube di ichie ichie, na otutu oke oru. ¹³ Olee uzọ unu si di ala n'ebe choochi ndi ozo di, ma o bughi na m abughi ibu arọ nye unu? Gbagharanụ m mmejo a.

¹⁴ Nke a bu ugboro ato m na-ejikere ibjakwute unu. Agaghi m aburu unu ibu arọ, ihe di m mkpa abughi akụ unu nwere, kama unu onwe unu. O bughi umuntakiri ka o diri ikpadoro nne na nna ha ihe, kama o bu oru diri nne na nna ikpadoro umu ha ihe. ¹⁵ N'ezie, o na-atọ m utọ iwere onwe m na ihe niile m nwere nye unu, n'ihu na ahuru m unu n'anya. Ma o buru na m huru unu n'anya karia, o ga-adị mma ma unu hu m n'anya nke nta? ¹⁶ N'agbanyeghi na-aburu m unu ibu arọ, ufodu n'ime unu na-ekwu, o bu ezie na o dighi anara anyi ihe obula, maobu onye aghugho. Ma eleghi anyi, o

* 12:12 12:12 Maobu, onyeozu

nwere ụzọ aghughọ dị iche iche o si anara anyị ihe. ¹⁷ Ọ dị onye ọbụla m ziteere unu, iji si n'aka ya rigbuo unu? ¹⁸ Arịọrọ m Taiṭos ka ọ bjakwute unu, ya na nwanna anyị nwoke ọzọ. Taiṭos o rigburu unu? O nwere ihe dị iche n'uche na omume mụ na ya?

¹⁹ Unu chere na ihe anyị na-eme oge niile ndi a bụ ịgopu onwe anyị n'ihu unu? Ọ bụ n'ihu Chineke ka anyị na-ekwu nke a n'ime Kraịst. Ndi m huru n'anya, ihe ndi a anyị na-ekwu bụ maka odimma unu. ²⁰ N'ihu na ihe na-atu m egwu bụ na mgbe m bjara n'etiti unu, ihe m ga-ahụ agaghị atọ m uto. Mgbe ahụ mmeso m ga-emeso unu agakwaghị atọ unu atọ. N'ihu na ana m atụ egwu na mgbe m bjakwutere unu ọzọ, aga m ahụ otutu n'ime unu ka unu na-ese okwu, aga m ahụ ka unu na-ekwosa ibe unu ekworo, aga m ahụ unu ka unu na-akpasu ibe unu iwe. Aga m ahụ otutu ndi na-afuli onwe ha elu, ndi na-ekwu otutu ihe ojoo di iche iche megide ndi ọzọ; aga m ahụ otutu ndi juputara n'aghughọ na ikpa iche iche. ²¹ Ana m atụ egwu na mgbe m ga-abjakwute unu ọzọ, Chineke m ga-eme ka m weda onwe m ala n'ihu unu, mee ka m kwa akwa n'ihu ụfodụ n'ime unu ndi mehiere na mbụ, ma ha achoghị ichegharị site n'ihe ojoo ha mere, na n'ihu otutu n'ime unu na-adi ndu rere ure, ndu na-adighi ọcha, ndu ikwa iko, na ndu ojoo.

13

Ido aka na ntị ikpeazu

¹ Nke a ga-eme ya ugboro atọ m na-abia ileta unu. Ọ bụ site n'ama mmadu abuo maobu atọ gbara ka a ga-eme ka okwu niile guzoro.* ² Mgbe m bjara leta unu nke ugboro abuo, abaara m ndi niile dara iwu n'oge gara aga na mmadu ndi ọzọ mba, dookwa ha aka na ntị, ihu na ihu. Ugbu a m na-anoghi ya, ana m adokwa ha aka na ntị ọzọ, ọ buru na m bja ọzọ hu na ndi mehiere na mbu echegharighi, aga m emesi ha ike. ³ Ebe unu chorọ ka e gosi na Kraịst na-ekwu okwu n'ime m, ọ dighi egosi adighi ike mgbe ọ na-emeso unu omume, kama ọ na-eme ka ike ya puta ihe n'ebe unu no. ⁴ Ọ bụ ezie na a kpogidere ya na-adighi ike, ma ugbu a, ọ na-adi ndu site n'ike di ukwu nke Chineke. Anyi bukwa ndi na-adighi ike n'ime ya, ma ozi anyi na-ejere unu na mmekorita anyi na unu, anyi ga-eso ya di ndu site n'ike nke Chineke.

⁵ Ya mere, ka onye ọbụla n'ime unu nyochaa onwe ya, tulekwa omume ya, mara ma ọ ka kwudosiri ike n'okwukwe ya. Ọ bụ na unu aghotaghị na Jisọs Kraịst no n'ime unu? Ma ọ bughị na unu enyochaala onwe unu hu na unu emeghi nke oma. ⁶ Enwere m olileanya na unu niile ga-achoputa na anyi adaghị ule ahụ. ⁷ Ma anyi na-arịo Chineke ka unu ghara ime ihe ojoo ọbụla. Anyi anaghị eme nke a iji gosi na anyi kwesiri ekwesi, kama ka unu nwee ike mee ihe di mma, n'agbanyeghi na ọ ga-adi ka a ga-asị na anyi emeghi nke oma n'oru anyi. ⁸ N'ihu na anyi apughị ime ihe ọbụla megide eziokwu, kama anyi na-eme ihe niile n'ihu eziokwu. ⁹ Anyi na-anuri onu mgbe anyi na-adighi ike ma hu na unu di ike. Ihe anyi na-arịo Chineke bu ka unu tozuo oke. ¹⁰ Ana m edere unu akwukwo a ugbu a, n'ihu na-achoghị m ibara unu mba na inye unu ntaramahuhu mgbe m bjara. Achokwaghị m iji ikike ahụ Onyenwe anyi nyere m nye unu ntaramahuhu, kama achoro m iji ya wulie unu elu dika ulo.

Ekele mmechi

¹¹ N'ikpeazu umunna m, na-anurinu onu. Gbalianu n'imezi ndu unu ka o zuo oke, na-agbarita onwe ume, werenu otu obi na-eme ihe, na-ebikwanu n'udo. Chineke nke udo na ihunanya ga-anonyekwara unu.

¹² Werenu isurita onu di nsọ kelerita onwe unu.

¹³ Ndi nsọ niile na-ekekwa unu.

¹⁴ Ka amara Onyenwe anyi Jisọs Kraịst na ihunanya Chineke, na mmeko nke Mmuo Nso dinyere unu niile.

* 13:1 13:1 Dit 19:15

Ndi Galeshja

¹ Pọl, onyeozị, na-abughị site na nhoputa nke mmadụ maobụ site n'ike nke mmadụ, kama ọ bụ site n'aka Jisọs Kraịst na Chineke Nna, onye mere ka ọ site n'ọnwụ bilie. ² Ndi ụmụna niile ndi mụ na ha nọ n'ebe a,

Na-edegara* nzuko niile di na Galeshja.

³ Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisọs Kraịst diri unu. ⁴ Onye nyere onwe ya n'ihị mmehie anyi niile di ka nzube Chineke bụ Nna anyi si di, izoputa anyi site n'oge ojoo a nke anyi bi n'ime ya. ⁵ Onye utoto diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Ozioma ozo adighi

⁶ O juru m anya, na unu esitela n'ebe onye ahụ kpọrọ unu site n'amara Kraịst wezuga onwe unu, na-agbaso ozioma ozo, ⁷ nke na-abughị ozioma. O doro anya na ufodu mmadu na-etinye unu n'onodu mgbagwoju anya, mgbe ha na-agbalị igbanwe ozioma nke Kraịst. ⁸ A sikwa na ọ bụ anyi onwe anyi maobụ mmuo ozi nke sitere n'eluigwe bjara kwusaara unu ozioma ozo, nke di iche na nke anyi buru uzọ kwusaara unu, ka onye di otu a buru onye aburu onu. ⁹ Di ka anyi buru uzọ kwuo ya na mbu, ka m kwuokwa ya ozo: O buru na onye obula na-ekwusara unu ozioma di iche na nke ahụ unu nabatara, ka onye ahụ buru onye a buru onu.

¹⁰ Ugbu a, ana m agbalị ime ka m buru onye ndi mmadu maobụ Chineke ga-anabata? Ka m na-agbalị ime ihe ga-atọ ndi mmadu uto? N'ihị na a si na m na-eme ihe na-atọ ndi mmadu uto, agaraghi m abu ohu Kraịst.

Pọl, onye Chineke kpọrọ oku

¹¹ Ụmụna m, achoro m ime ka unu mata, na ozioma ahụ m kwusaara unu abughị ihe mmadu cheputara n'uche ya. ¹² N'ihị na anataghi m ya site n'aka mmadu obula, ọ dikwaghi onye obula ziri m ya, kama ọ bụ Jisọs Kraịst n'onwe ya bụ onye kpughere ya nye m.

¹³ Amara m na unu anula ihe banyere ndu m n'oge gara aga, n'ofufe ndi Juu, na otu m si jiri ike kpagbuo nzuko Chineke n'ebe niile, ma gbalisiekwa ike ibibi ya. ¹⁴ Abụ m otu n'ime ndi amaara aha ha n'etiti ndi ogbo m, n'ihē banyere ofufe ndi Juu. N'ihē oke inu oku n'obi nke m nwere igbaso na idebezu ukpuru omenaala na ofufe, nke nna nna m ha. ¹⁵ Ma mgbe ọ toro Chineke uto, bụ onye kewapuru m iche tupu amuo m, kpoo m site n'amara ya, ¹⁶ ikpughe Okpara ya n'ime m, ka m nwe ike kwusaa ihe banyere ya n'etiti ndi mba ozo, e jekwurughi m anu ahụ obula inuta ihe obula n'aka ya. ¹⁷ Ejekwaghi m Jerusalem ihu ndi ahụ bu m uzo buru ndi ozi, kama a gara m Arebia, ma laghachikwa azu na Damaskos.

¹⁸ O bụ mgbe afo ato gasiri, ka m gara Jerusalem ihu Sefas. Anonyekwara m ya ubochi iri na ise. ¹⁹ Ma ọ dikwaghi onyeozị ozo m huru, ma ọ bughị naani Jemis, nwanne Onyenwe anyi. ²⁰ Ana m agwa unu okwu a n'ihu Chineke. Ihe ndi a m na-ekwu abughị okwu ugha.

²¹ Emesja, agara m Siria na Silisia. ²² Ma ndi Kraịst nọ na choochi niile di n'ala Judia amaghi onye m bu. ²³ Naani ihe ha na-ekwu bu, "Onye ahụ na-esogbu anyi na mbu na-ekwusazi ugbu a okwukwe ahụ ọ gbalisiri ike ibibi na mbu." ²⁴ Ha nyere Chineke ututo n'ihị m.

2

Nzuko e nwere na Jerusalem

¹ Mgbe afo iri na ano gasiri, ejeghachiri m Jerusalem ozo. Mụ na Banabas laghachiri Jerusalem, akpokwara m Taiotos jee. ² Agara m n'ihị mkpughe m nwere. Na nzuko nzuzo nke m na ndi ndu nwere, akowaara m ha ihe banyere ozioma nke m na-ekwusa n'etiti ndi mba ozo. N'ihē na-achoghi m ka oru niile m ruru n'oge gara aga, na oru m na-aru ugbu a, buru ihe efu. ³ O buladi Taiotos onye mụ na ya so, o nweghi onye manyere ya ka e bie ya ugwu n'agbanyeghi na ọ bụ onye Griik. ⁴ Ndi ahụ na-abughị ndi kwere ekwe n'ezie e zobatara na nzuko inyochaputa otu anyi si nwere onwe anyi n'ime Kraịst Jisọs,

* 1:2 1:2 Maobu, na-ekele

ka ha nwee ike mee anyi ndi ohu. ⁵ Ma o nweghi oge anyi ji gee nti n'ihe ha kwuru, n'ih na anyi choror ichedo eziokwu ahụ di n'ozio ma ka a ghara igwa ya ihe obula n'etiti unu.

⁶ Banyere ndi a na-ewe ka ndi di ndu di mkpa, ihe obula onodu ha bu ewetaghi mgbanwe obula n'ebe m no, n'ih na Chineke adighi ele mmadu anya n'ihu. Ndi ahụ atukwasighi ihe obula n'ozio ma na-ezisa. ⁷ Ma n'aka nke ndu, mgbe ha huru na e nyere m oru izisa ozio ma n'etiti ndi e bighi ugwu, dika e nyere Pita izisa ozio ma n'etiti ndi e biri ugwu. ⁸ N'ih na Chineke onye si n'aka Pita na-arụ oru onyeozio ozio ma n'etiti ndi e biri ugwu, sikwa n'ime m na-arụ oru onyeozio izisara ndi mba ozu ozio ma. ⁹ Mgbe Jemis, Sefas na Jon ndi a maara di ka ide ji ulu n'etiti ndi ndu ahụ niile nara m na Banabas aka nnweko, nabatakwa amara e nyere m. Ha gbara anyi ume, si anyi gaa n'ihu n'oru anyi, ikwusa ozio ma n'etiti ndi mba ozu, ka ha onwe ha kwa gaa n'ihu iru oru nke ha n'etiti ndi e biri ugwu. ¹⁰ O bu naani otu ihe ka ha rioro anyi, nke bu ka anyi cheta ndi ogbenye. Nke a bukwa ihe m na-achosi ike ime.

Pol abaara Pita mba

¹¹ Ma mgbe Sefas bjaruru Antiok, eguzogidere m ya n'ihu ya, n'ih na ihe o mere mara ya ikpe. ¹² Tupu ndi Jemis zitere abiaruo ebe ahụ, ya na ndi mba ozu na-eriko nri, ma mgbe ha rutere, o wepuru aka na nri laghachi azu n'ih na egwu ndi e biri ugwu na-atu ya. ¹³ Ndi Juu ufodu sonyekwara ya inwe ihu abuo a, nke mere na e si otu a duhiekwa Banabas n'onwe ya.

¹⁴ Ma mgbe m huru na ha adighi eme ihe di ka eziokwu nke ozio ma ahụ si di, agwara m Sefas okwu n'ihu ha niile, si, "O buru na gi nwa onye Juu na-ebi ndu dika onye mba ozu, na-abugh di dika onye Juu, olee otu i ga-esi manye ndi mba ozu ka ha na-ebi ndu dika ndi Juu?"

A na-azoputa onye obula site n'okwukwe

¹⁵ Anyi onwe anyi bu ndi Juu site n'omumu a muru anyi, anyi abukwagh ndi mba ozu ndi mmehie, ¹⁶ ma anyi maara na a dighi agu mmadu obula di ka onye ezi omume site n'oru nke ihu kama o bu naani site n'okwukwe na Jisos Kraist. O bu nke a mere anyi ji kwere na Jisos Kraist ka a guo anyi na ndi ezi omume, site n'okwukwe anyi kwere na Kraist, o bugh n'ih na anyi ruru oru nke ihu. N'ih na o nweghi onye obula a ga-agunye ka onye ezi omume n'ih na o ruru oru nke ihu.

¹⁷ Ma o buru, na mgbe anyi na-acho ka a guo anyi di ka ndi ezi omume n'ime Kraist, anyi onwe anyi a buru ndi achoputara dika ndi mmehie. Nke a, o putara na Kraist na-akwado mmehie? Mba! ¹⁸ Kama, o buru na m ewugharia ihe ndi ahụ m buru uzu mebie, ana m egosi na m bu onye na-emebi ihu.

¹⁹ N'ih na-esitere m n'aka ihu nwuo n'ebe ihu di, ka m nwee ike di ndu n'ebe Chineke no. Akpogidela mu na Kraist n'obe. ²⁰ O bukweghi mu onwe m na-adi ndu ugbu a, kama o bu Kraist na-adi ndu ya n'ime m. Ndu ahụ nke m na-adi ugbu a n'anụ ahụ m bu nke m na-adi n'ih okwukwe m nwere n'ime Okpara Chineke, onye huru m n'anya, ma werewa onwe ya nye n'ih m. ²¹ Anagh m akpo amara Chineke ihe na-enweghi isi. N'ih na a si na a puru igu mmadu di ka onye ezi omume site n'idebi ihu, mgbe ahụ onwu Kraist nwuru abagh uru.

3

Okwukwe ka o bu oru nke ihu?

¹ Ndi nzuzu a kporo onwe ha ndi Galeshja! Onye napuru unu akonuche unu? N'ih unu ka a no kowaa n'uzu doru anya mkpogide n'obe a kpogidere Jisos Kraist. ² O bu naani otu ihe ka m choror imata n'aka unu. Unu natara Mmuo Nso site n'iru oru ihu choror, ka o bu site na nkuzi nke okwukwe? ³ O ga-abu na unu aghoola ndi na-enweghi uche? Unu malitere site n'ike Mmuo Nso, ma ugbu a unu na-akwasizi n'ike nke anu ahụ? ⁴ Unu tara otutu ahuhu di otu a n'efu, o buru n'ezie na o bu n'efu? ⁵ Mmuo nso ahụ Chineke nyere unu na oru ebube o ruru n'etiti unu, o mere ha n'ih ihu unu debere, ka o bu n'ih na unu nuru ma kwerekwa ozio ma? ⁶ N'otu uzu ahụ, Ebrahim kweere na Chineke, a guru nke a nye ya di ka ezi omume.*

⁷ Matanu nke a, na o bu ndi nwere okwukwe bu umu Ebrahim. ⁸ Di ka o di n'Akwukwo nso, n'oge ahụ di n'ihu, nke bu ugbu a, Chineke ga-agu ndi mba ozu di ka ndi ezi omume, site n'okwukwe ha nwere n'ime ya. N'ih nke a, o buru uzu zie Ebrahim ozio ma ahụ n'oge gara aga si, "A ga-agozikwa agburu niile no n'uya site na gi."† ⁹ Ya mere, ndi dabeere n'okwukwe bukwa ndi na-eso Ebrahim, nwoke okwukwe ahụ eketa ngozi.

* 3:6 3:6 Jen 15:6 † 3:8 3:8 Jen 12:3; 18:18; 22:18

Obubu onu nke iwu na-eweta

¹⁰ Ma ndi niile na-ele anya na a ga-azoputa ha n'ihu na ha debere iwu niile, ka obubu onu na-adakwasị. N'ihu na e deela ya n'akwukwo nso si, "Onye a buru onu ka o bu, bu onye obula na-edebeghi o buladi otu n'ime iwu niile e dere n'akwukwo iwu."[†] ¹¹ Ugbu a, o bu ihe putara ihe na o dighi onye obula a na-agu n'onye ezi omume n'ihu Chineke, n'ihu na o debere iwu. N'ihu na, "Onye ezi omume ga-esite n'okwukwe di ndu."[§] ¹² Ma iwu ahụ adabereghị n'okwukwe, kama, iwu kwuru si, "Mmadu ahụ na-eme ihe iwu kwuru bu onye ga-enwe ndu site na ha."^{*} ¹³ Ma Kraist agbaputala anyi site n'obubu onu ahụ nke idebe iwu gaara ewetara anyi. O ghorọ obubu onu n'ihu anyi. N'ihu na e deela ya n'akwukwo nso, "Onye a buru onu ka onye ahụ bu nke a kwubara n'elu osisi."[†] ¹⁴ O di otu a ka ngozi ahụ e nyere Ebrahim burukwa nke ndi mba ozo site na Kraist Jisos. Ka anyi niile site n'okwukwe nata nkwa ahụ, bu Mmuo Nso.

Iwu na Nkwa

¹⁵ Umunna m, ka m were ihe nlere anya site na ndu a na-adị kwa ubochi kowaa okwu a: Di ka mmadu na-enweghi ike iwepu maobu itukwasị ihe n'ogbugba ndu e mere ka o guzosie ike, otu a ka o dikwa n'onodu a. ¹⁶ O bu Ebrahim ka e kwere nkwa ya na mkpuru ya. Akwukwo nso asighi, "n'otutu mkpuru,"[‡] kama, o siri, "ma nye mkpuru gi," ya bu otu onye, onye bu Kraist. ¹⁷ Ihe m na-akowa bu nke a: Iwu ahụ e mere ka o malite idi narị afọ anọ na iri atọ (430) site na mgbe e kwere nkwa ahụ, emeghi ka ogbugba ndu ahụ Chineke mere ka o diri hapu iguzokwa, o mekwaghi ka nkwa ahụ buru ihe e wezugara ewezuga. ¹⁸ O buru na inweta ihe nketa nke ya na nkwa ahụ so dabeere n'iwu, mgbe ahụ, ihe nketa ahụ adabereghị na nkwa e kwere. Ma Chineke sitere n'amara nye Ebrahim ihe nketa ahụ site na nkwa o kwere ya.

¹⁹ Gini mere e ji nye iwu? E nyere iwu ndi a n'ihu njehie, mee ka iwu ndi a digide tutu ruo mgbe mkpuru ahụ bjara, bu onye na nkwa. E sitere n'aka onye ogbugbo mee ka ndi mmuo ozi mee ka iwu ahụ di ire. ²⁰ Onye ogbugbo gosiri ihe kariri otu onye, na Chineke bu otu.

²¹ Iwu ahụ o na-emegide nkwa nke Chineke? Mba. N'ezie o dighi. N'ihu na a si na e nwere iwu di nke puru inye mmadu ndu, mgbe ahụ, ezi omume gaara abjara mmadu site n'iwu. ²² Ma akwukwo nso mechibidoro ihe niile n'okpuru mmehie ka e nwee ike nye ndi kwere ekwe nkwa ahụ e kwere ha site n'okwukwe n'ime Jisos Kraist.

Umụ Chineke

²³ Ma tupu okwukwe abia, e ji iwu na-eche anyi nche. Iwu no onodu di ka ulo mkporo ebe e tinyere anyi tutu ruo mgbe a ga-eme ka okwukwe puta ihe. ²⁴ Ya mere, iwu bu onye nlekota anyi, ruo mgbe Kraist bjara, ka a guo anyi na ndi ezi omume site n'okwukwe. ²⁵ Ma ebe o bu na okwukwe abjala, anyi anokwaghi n'okpuru onye nlekota ozo.

²⁶ Unu niile bu umu Chineke site n'okwukwe n'ime Kraist Jisos. ²⁷ N'ihu na ka unu niile ha, bu ndi e mere baptizim n'ime Kraist, aburula ndi yikwasiri onwe ha Kraist. ²⁸ E nwekwaghi onye Juu, maobu onye Griik, maobu ohu maobu onye nwe onwe ya; nwoke maobu nwanyi, n'ihu na unu niile bu otu n'ime Kraist Jisos. ²⁹ O buru na unu bu ndi nke Kraist, mgbe ahụ unu bukwa mkpuru Ebrahim, ndi nketa di ka nkwa ahụ si di.

4

¹ Isiokwu m bu nke a, mgbe nwa bu onye ga-eketa ihe nna ya ka di na nwata, onodu ya akaghi mma karja nke ohu, o bu ezie na aku ahụ niile bu nke ya. ² Ma ha ka no n'okpuru ndi nlekota na ndi e tinyere ya n'aka ruo oge nna ya kwuru. ³ Otu a ka onodu anyi di, mgbe anyi bu umuntakiri. Anyi no di ka ohu n'okpuru mmuo nke uwa. ⁴ Ma mgbe oge a kara aka ruru, Chineke zitere Okpara ya, bu onye amuru site na nwanyi, onye amuru n'okpuru iwu, ⁵ ka o gbaputa ndi no n'okpuru iwu, ime anyi ndi a ga-agu di ka umu a hoputara. ⁶ Ebe unu bu umu, Chineke zitere Mmuo Okpara ya, ka o bja biri n'obi anyi, na-eti mkpu na-asị, "Abba, Nna." ⁷ Ugbu a, i bukweghi ohu, kama i bu nwa. Ebe i bu nwa, e meekwala ka i buru onye nketa site na Chineke.

Mmetuta obi Poi maka ndi Galeshja

⁸ N'oge gara aga, mgbe unu na-amaghi Chineke, unu bu ohu nye chi niile nke nabughi dika ha si puta uwa. ⁹ Ma ugbu a, unu matarala Chineke, ka m ga-asị na Chineke amatala ndi unu bu, gini mere unu ji choo itughari azu laghachi n'okpukpe ndi ahụ na-enweghi isi, nke ike obula na-adighi n'ime ha? Unu choo ka ha mee unu ndi ohu ha

ozokwa? ¹⁰ Unu na-eedebe ubochi ufodu, na onwa ufodu, na oge ufodu, na afu ufodu. ¹¹ Egwu na-atu m na oru niile m ruru n'etiti unu aburula ihe efu.

¹² Ezi umunna m, arifo m unu, meenu onwe unu di ka mu onwe m, n'ihu na mu onwe m emela onwe m ka m di ka unu. O nweghi ihe ogo obula unu mere m. ¹³ Unu maara na o bu n'ime adighi ike nke anu ahụ ka m ji kwusaara unu ozioma a. ¹⁴ O bu ezie, onodu m n'oge ahụ bu onwunwa n'ebe unu no, unu eledaghi m anya, maobu ju ige m nti. Kama unu nabataru m, di ka mmuo ozi Chineke, maobu di ka a ga-asị na m bu Jisus Kraist n'onwe ya. ¹⁵ Ebee ka mmuo nke obi utu ahụ unu nwere no? N'ihu na m na-agba ama, na-asị na o buru ihe a puru ime, unu gaara aghuputa anya unu nye m. ¹⁶ Ugbu a, aghoola m onye iro unu, n'ihu na m na-agwa unu eziokwu?

¹⁷ Ha na-eziputa mmasi n'ebe unu no, ma o bughi maka odimma unu. Ha choro ikewapu unu n'ebe m no, ka unu nwee mmasi n'ebe ha no. ¹⁸ Maka ebumnuche di mma, o di mma inwe mmasi mgbe niile. O bughi naani mgbe mu na unu no. ¹⁹ Umuntakiri m, ndi m kwe maka ha nodu n'onodu ihe mgbu nke omumu nwa ozo, na-eche ubochi ahụ a ga-eme ka udidi Kraist di n'ime unu. ²⁰ O gaara adi m mma ma a si na m no n'etiti unu ugbu a, nwee ike imata otu m ga-esi gbanwee olu okwu m, n'ihu na-amaghi m ihe m kwesiri ime n'ihu onodu unu.

Hega na Sera

²¹ Gwanu m, unu ndi na-eche na o di mkpa idebe iwu, unu agaghi ana nti na ihe iwu ahụ kwuru? ²² N'ihu na e dere ya n'akwukwo nsọ na Ebrahim nwere umu nwoke abuo. Otu n'ime ha bu nwa nke ohu ya nwanyi muru, nke ozo bu nke nwunye ya na-abughi ohu mutara. ²³ Nwa ahụ nke ohu nwanyi ahụ muru bu onye amuru site na anu ahụ. Ma nwa ahụ nwunye ya na-abughi ohu mutara bu onye a muru site na nkwa.

²⁴ Anyi ga-ewere ihe ndi a di ka ihe imaatu, n'ihu na umu nwanyi abuo ndi a nochiri anya ogbugba ndu abuo. Otu ogbugba ndu sitere n'Ugwu Sainai ma mukwa umu ndi bu ohu: nke a bu Hega. ²⁵ Hega bu Ugwu Sainai nke di n'Arabia. O dabara n'onodu Jerusalem nke ugbu a, n'ihu na ya na umu ya no n'ohu. ²⁶ Ma nwanyi nke ozo no onodu Jerusalem nke di n'elu, nke nwe onwe ya. O bukwa ya bu nne anyi. ²⁷ N'ihu na e dere ya,

"Nurja onu, gi nwanyi aga,
onye na-amutaghi nwa.

Tie mkpu onu, tisiekwa mkpu akwa ike
gi onye ime nwa na-emetubeghi,

n'ihu na umu nwanyi ahụ a hapuru naani ya ga-adi otutu

karja umu nke nwanyi nwere di."*

²⁸ Ugbu a, umunna m, unu bu umu ahụ nke e kwere na nkwa, di ka Aizik. ²⁹ N'oge ahụ, nwa ahụ a muru n'uzo anu ahụ kpagburu nwa ahụ a muru site n'ike nke Mmuo Nso. Otu a ka o dikwa n'oge a. ³⁰ Ma ginị ka akwukwo nsọ kwuru? "Chupu ohu nwanyi a na nwa ya, n'ihu na nwa nwoke ohu nwanyi a apughi isoro nwa nke nwanyi na-abughi ohu kerikota oke."† ³¹ Ya mere, umunna m, anyi abughi umu nke nwanyi ohu, kama anyi bu umu nke nwanyi nwere onwe ya.

5

Inwe onwe anyi n'ime Kraist

¹ Kraist emela ka anyi puo n'ohu, n'ihu anyi inwere onwe anyi. Ya mere, gbalianu ihu na unu e nyeghi onwe unu n'onodu ohu ozo.

² Geenu m nti, mu onwe m bu Pol na-agwa unu nke a. O buru na unu anabata obibi ugwu, Kraist agaghi abara unu uru obula. ³ Ka m kwuokwa ya ozo, onye obula kweere ka e bie ya ugwu ji ugwo idebezu iwu niile ahụ. ⁴ E kewapula unu n'ebe Kraist no, unu ndi a ga-agunye na ndi ezi omume site n'iwu. Unu adapula n'amara ya. ⁵ N'ihu na anyi onwe anyi nwere olileanya na site n'ike nke Mmuo Nso, a ga-agu anyi na ndi ezi omume site n'okwukwe anyi. ⁶ N'ihu n'ime Kraist Jisus, obibi ugwu maobu ebighi ugwu abaghi uru. Ihe di mkpa bu okwukwe nke na-egosi onwe ya site n'ihunanya.

⁷ Unu na-agbabu oso nke oma, onye gbochiri unu ikwenyere eziokwu ahụ? ⁸ Udi nkwa gide ahụ esiteghi n'ebe Onye ahụ kporo unu bia. ⁹ Nwantinti ihe na-eko achicha na-eme ka ogbe utu oka a gworo agwo koo. ¹⁰ Enwere m ntukwasị obi n'ime Onyenwe anyi na unu agaghi eche echiche n'udi a ozo, ma ikpe omuma ga-adiri onye obula na-eduhie unu ozo. ¹¹ Umunna m, o buru n'ezie na m na-ekwusa mkpa obibi ugwu di, ginị mere e ji nogide na-akpagbu m? O buru na m mee otu ahụ, ewepula m ihe odachi ahụ

* 4:27 4:27 Ajz 54:1 † 4:30 4:30 Jen 21:10

dị n'obe. ¹² O gaara atọ m uto ma o buru na ndi ahụ na-esogbu unu ga-eme onwe ha ndi onozị.

Ndu site na Mmuo Nso

¹³ N'ihị na e meela ka unu nwere onwe unu, umunna m, ma unu ekwela ka mnwere onwe unu buru ohere nye anu ahụ unu, kama werenu ihunanya na-agbara ibe unu odibo. ¹⁴ N'ihị na o buru na a chikota iwu niile n'otu, ihe iwu niile na-ekwu bu nke a, "Na-ahunu ndi ozo n'anya dika unu si hu onwe unu n'anya."^{*} ¹⁵ O buru na unu nakocha ibe unu, na-eji onu unu na-ekwuto ha, kpacharanu anya ka unu hapu ila onwe unu n'iyi.

¹⁶ Ana m agwa unu nke a: na-adinu ndu nke Mmuo Nso na-achị, unu anokwala n'ochicho nke anu ahụ. ¹⁷ N'ihị na ihe anu ahụ chorọ di iche n'ihe Mmuo Nso chorọ. Ihe Mmuo Nso chorọ dikwa iche n'ihe anu ahụ chorọ. Igba mgba di n'etiti ha na-eme ka i hapu inwe ike mee ihe i chorọ ime. ¹⁸ Ma o buru na Mmuo Nso na-edu unu, unu anokwaghị n'okpuru iwu.

¹⁹ Ugwu a, oru nke anu ahụ putara ihe: ikwa iko, adighi ocha na agwu ikwa iko. ²⁰ Ikpere arusi, iri amusu, ibu iro n'obi, na ilu ogu, ekworo na iwe, ikpa iche iche, nkewa, ihu otu. ²¹ Ikpo asi, igbu ochu, inubiga mmanya oke, oke oriri na ihe ndi ozo yiri ha. Ana m adu unu aka na nti dika m gwara unu n'oge gara aga, ndi na-eme ihe di otu a agaghị abanye n'alaeze Chineke.

²² Ma mkpuru nke Mmuo Nso bu, ndu ihunanya, na onu, na udo, na ogologo ntachiobi, na obioma, na idi mma, na ikwesi ntukwasị obi, ²³ idi nwayo, na ijide onwe. O dikwaghị iwu na-emegide ihe ndi a. ²⁴ Ma ndi niile bu ndi Kraist Jisọs akpogidela anu ahụ ha, ya na ochicho ha n'elu obe. ²⁵ O buru na anyi na-ebi ndu mmuo, ka nzo ukwu anyi buru nke mmuo na-eduzi. ²⁶ Ka anyi ghara ibu ndi mpako si otu a na-akpali iwe na ekworo n'etiti anyi.

6

Na-eburitanu ibu diri ibe unu

¹ Umunna m, o buru na-anwude onye obula dabara na mmehie, unu onwe unu bu ndi Mmuo na-achị kwesiri iji mmuo nke idi nwayo na obi di umeala nyere onye ahụ aka, ime ka o gazie n'ezị uto. Ma lezienu onwe unu anya, onye obula n'ime unu, n'ihị na a puru inwakwa unu. ² Na-eburitanu nsogbu diri ibe unu, ma site n'otu a ka unu nwee ike debezuo iwu Kraist. ³ O buru na onye obula na-eche na o nwere ihe ya bu mgbe o nweghi ihe o bu, onye ahụ na-eduhie onwe ya uto. ⁴ Ka onye obula nyocha oru ya, ma o buru na oru ya di mma, mgbe ahụ ka o ga-enwe ihe inya isi n'ime onwe ya na-abughị n'ebe oru onye ozo di. ⁵ N'ihị na onye obula ga-ebu ibu nke diri ya. ⁶ Ka onye a na-akuziri okwu ahụ jisie ike ka ya na onye nkuzi ya na-ekekezi ezi ihe niile.

⁷ Unu ekwela ka e duhie unu, n'ihị na mmadu obula apughị ikwa Chineke emo. Mkpuru obula mmadu kuru ka o na-aghoro. ⁸ O buru na mmadu akpo mkpuru nke anu ahụ, o ga-esikwa n'anụ ahụ ghotu mmehi, ma o buru na mmadu akpo mkpuru nke Mmuo, o ga-esitekwa na Mmuo ghotu ndu ebighi ebi. ⁹ Ya mere, ka ike ghara igwu anyi ime ihe oma. N'ihị na mgbe e mesiri, mgbe oge ya ruru, anyi ga-eweta ngozi di ukwu di ka ihe ubi, ma o buru na anyi adaghị mba. ¹⁰ N'ihị nke a, mgbe anyi nwere oghere ka anyi na-emere mmadu niile ihe oma, okachasi n'ebe ndi ezinaulo nke okwukwe anyi no.

O bughị ibi ugwu kama i bu onye e kere oheru

¹¹ Leenu otu mkpuru akwukwo m ji aka m dee n'akwukwo ozi a si gbaa okpotokpo.

¹² O bu ndi na-achọ ka a hu ha n'anụ ahụ, bu ndi ga-amanye unu ka e bie unu ugwu, naanị ihe ha ji eme otu a bu ka a ghara ikpagbu ha n'ihị obe Kraist. ¹³ O buladi ndi kwere ka e bie ha ugwu, anaghị edebe iwu, kama ha chorọ ka e bie unu ugwu ka ha nwee ike jiri ya nyaa isi n'anụ ahụ. ¹⁴ Ka m gharakwa inya isi n'ihe obula kariakwa n'obe Onyenwe anyi Jisọs Kraist. Nke e sitere na ya kpogbuo uwa n'ebe m no, ma kpogbukwaa mu onwe m n'ebe uwa no. ¹⁵ Obibi ugwu abughị ihe, ebighi ugwu abughikwa ihe, kama i bu onye e kere oheru bu ihe di mkpa. ¹⁶ Ka udo na ebere dinyere ndi niile na-ebi ndu ha n'usoro a, dakwasikwa unu Izrel nke Chineke.

* 5:14 5:14 Lev 19:18

¹⁷ Site ugbu a gaa n'ihu, achoghị m ka onye obula nye ndu m nsogbu, n'ihị na-ebu m apa nke Jisọs n'ahụ m.

¹⁸ Ụmụnna m, ka amara Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dinyere mmụọ unu. Amen.

Ndi Efesqs

¹ Akwukwo ozi a sitere n'aka mu onwe m bu Pol, onye Chineke hoputara ibu onyeozu Jisqs Kraist.

O bu unu ndi nsq bi n'Efesqs, unu bu ndi kwesiri ntukwasu obi n'ime Kraist Jisqs, ka m na-edere ya:

² Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisqs Kraist diri unu.

Ngozi diri anyi n'ime Kraist

³ Ka otuto diri Chineke, na Nna Onyenwe anyi Jisqs Kraist, bu onye goziri anyi site n'inye anyi ngozi niile nke ime mmuo nke si n'ebe niile nke eluigwe n'ime Kraist. ⁴ Dika o si hoputa anyi n'ime Kraist tupu a toq ntoala uwa, ka anyi buru ndi di nsq na ndi na-enweghi ita uta n'ihu ya n'ihunanya. ⁵ O kpebiri ime anyi umu ya site n'ihu Kraist Jisqs. Ma o mekwaru ihe ndi a niile n'hi na o toq ya utq n'obi, burukwa ihe o zubere ime. ⁶ Ka e si otu a too idi ebube nke amara ya, nke o ji obi ya niile nye anyi n'ime Onye ahq o huru n'anya. ⁷ N'ime ya, anyi nwere mgbaputa site n'obara ya, bu mgbaghara nke njehie niile anyi; di ka iba uba nke amara ya si di, ⁸ nke o mere ka o babigara anyi uba oke site n'amamihe na nghota niile. ⁹ O meela ka anyi mata ihe omimi nzube ya, di ka o si toq ya utq, bu ihe omimi o zubere ime n'ime Kraist. ¹⁰ Nke o ga-eme ka o mezuo mgbe oge ya niile zuru, nke bu ichikota ihe niile n'ime ya, bu ihe ndi di n'eluigwe na n'uwa n'okpuru Kraist.

¹¹ N'ime Kraist ka e mere anyi ndi nketa, ndi e bururu uzq hoputa na mbu, di ka atumatu onye ahq na-aruputa ihe niile n'izuo nke nzube na ebumnuche ya. ¹² Nke mere na anyi, ndi buuru uzq nwee olileanya na Kraist, ga-ebi ndu n'otuto nke ebube ya. ¹³ Unu bukwa ndi a gunyere n'ime Kraist mgbe unu nuru ozi nke eziokwu ahq bu ozioma nke nzoputa. Mgbe unu kwenyere, a kara unu akara n'ime ya bu akara nke nkwa ahq bu Mmuo Nsq. ¹⁴ Nke a bu ihe nketa anyi tutu ruo mgbe a ruzuru oru mgbaputa nke ndi ahq niile bu ihe nweta Chineke. Ka e si otu a too ebube ya.

Ekele na ekpere

¹⁵ N'hi nke a, ebe m nuru akuko banyere okwukwe unu n'ime Onyenwe anyi Jisqs, nukwa maka ihunanya unu nwere n'ebe ndi nsq niile no, ¹⁶ esepughu m aka ikele ekele n'hi unu, mgbe niile m na-echeta unu n'ekpere m niile. ¹⁷ Ana m ariq Chineke nke Onyenwe anyi Jisqs Kraist bu Nna Onyenwe ebube niile, ka o nye unu Mmuo amamihe na ezi nghota ka unu nwee ike matazie nke oma onye o bu, ¹⁸ ka o meghee anya nke ime mmuo unu ka unu matakwa idi olileanya unu nwere n'hi okpukpo o kporo unu, na aku, na ihe nketa di ebube o nwere n'ime ndi nsq. ¹⁹ Na idi ukwu nke ike ya nke na-enweghi atu diri anyi, bu ndi kwere ekwe, dika irusi oru ike nke ike ya si di. ²⁰ Nke o ruru n'ime Kraist mgbe o si n'onwu kpolite ya mee ya ka o nodu n'aka nri ya n'ebe niile nke eluigwe. ²¹ Onodu ya di elu karja ochichi niile, na ikike ochichi niile, na ike niile na ichi isi niile, na aha okwa ochichi nke e nwere ike inye mmadu, o bughu naani n'ogbo a, kama ma n'ogbo ozo na-abia. ²² O mere ka ihe niile di n'okpuru ya, meekwa ya ka o buru onyeisi ihe niile nye nzuko ya bu choochi. ²³ Nke bu ahq ya, ozuzu oke nke onye ahq na-emejuputa ihe niile n'uzq niile.

2

E mere anyi ndi di ndu n'ime Kraist

¹ Ma unu onwe unu, unu nwuru anwu site na njehie uzq na mmehie unu. ² Nke unu biri ndu n'ime ha mgbe unu na-agbaso uzq niile nke uwa a, na uzq onye ochichi nke alaeze ikuku, bu mmuo ahq na-aru oru ugbu a na ndu ndi ahq na-enupu isi. ³ Anyi niile bikwara ndu anyi n'etiti ha, n'oge gara aga, na-emejuputa aguu nke anu ahq mmehie, ma na-agbaso ochicho ya na ebumnuche ya. N'hi na site n'odidi anyi, anyi na ndi ozo no n'omuma ikpe ya. ⁴ Chineke onye juputara n'obi ebere, maka oke ihunanya o nwere n'ebe anyi no, ⁵ mere ka anyi soro Kraist diri ndu ozo; o buladi mgbe anyi bu ndi nwuru anwu n'ime ajo omume. O bu site n'amara ya ka e ji zoputa unu. ⁶ O kpolitere anyi na ya, mee ka anyi nodu odu n'ebe niile nke eluigwe n'ime Kraist Jisqs. ⁷ O mere nke a igosi ogbo nke na-abia, idi ukwu nke aku amara ya, nke o sitere n'obioma ya gosi anyi

n'ime Kraist Jisos. ⁸ N'ihu na o bu site n'amara ka e ji zoputa unu site n'okwukwe. Nke a abughị ihe unu rụputara n'onwe unu, o bu onyinye nke Chineke. ⁹ O siteghị n'oru, ka onye obula ghara inya isi. ¹⁰ N'ihu na anyi bu akaoru ya, nke o kere n'ime Kraist Jisos n'ihu iru ezi oru. O bu otu a ka Chineke siri kwadoo na anyi kwesiri ibi ndu ubochi niile.

Ibu otu anyi n'ime Kraist

¹¹ Ya mere, chetanu na n'oge gara aga, unu bu ndi mba ozọ site n'omumu nke a muru unu. Chetakwanu na "ndi e biri ugwu" na-akpokwa unu "ndi a na-ebighi ugwu" (n'ihu obibi ugwu n'anu ahụ nke eji aka bie). ¹² N'oge ahụ, o dighi ihe jikotara unu na Kraist. E kewaputara unu site na mmekorita nke Izrel, burukwa ndi obia n'ogbugba ndu ahụ, na-enweghi oilleanya na-enweghikwa Chineke n'ime uwa. ¹³ Ma ugbu a n'ime Kraist Jisos, unu bu ndi no n'ebe di anya n'oge gara aga, ka e mere ka unu bjaruo nso site n'obara Kraist nke a wusiri.

¹⁴ N'ihu na ya onwe ya bu udo anyi, o mere ka uzọ otu abuo buru otu ihe n'ime ahụ ya, site na ikwatu mgbidi kewara ha na mgbe ochie, bu mgbidi nke ikpo asi di n'etiti anyi. ¹⁵ O bu n'ime anu ahụ ya ka o mere ka iwu ahụ na ukpuru ya niile ghara idi ire. Ebumnobi ya bu i kee n'ime onwe ya otu onye oheru site na mmadu abuo ahụ, si otu a mee ka udo diri. ¹⁶ N'uzo di otu a ka o ga-esi kpezire anyi na Chineke site n'obe ya, wetakwa n'isi ngwucha, iro di n'etiti ha abuo. ¹⁷ Ya mere, o bjaru kwusaa udo nye unu ndi no ebe di anya na unu ndi no nso, ¹⁸ N'ihu na anyi abuo sitere n'aka ya nweta nnabata anyi ibia n'ihu Nna site n'otu Mmuo ahụ.

¹⁹ Matakwanu ugbu a na unu abukwaghị ndi mba ozọ na ndi obia. Unu esorola ndi nsọ buru diala na ndi so n'ezinaulo Chineke, ²⁰ nke a rukwasara n'elu ntola nke ndi ozi na ndi amuma, nke Kraist Jisos n'onwe ya bu nkume isi ntola ya. ²¹ O bukwa n'ime ya ka a na-ejikota ulo ahụ niile nke oma, na-aba uba, too buru ulonso, n'ime Onyenwe anyi. ²² Onye a na-ewukokwa unu onwe unu n'otu n'ime ya, ka unu niile buru ebe obibi Chineke n'ime Mmuo.

3

Pol onye nkwsa nye ndi mba ozọ

¹ O bu n'ihu nke a ka mu onwe m bu Pol bu onye mkporo nke Jisos Kraist maka unu ndi mba ozọ.

² N'ihu n'ezie, unu anula banyere nlekota nke amara Chineke ahụ nke e nyere m maka odimma unu. ³ Otu e si kpughee nzube nzuzo ya niile nye m, di ka m gwara unu ihe banyere ya n'okwu di nta n'akwukwo ozi ahụ m detara unu. ⁴ O burukwa na unu agoo akwukwo ahụ m deere, unu ga-aghota ihe m maara banyere ihe omimi Kraist. ⁵ Nke a e meghe ka umu mmadu mara n'ogbo gara aga di ka Mmuo Nso siri kpugheere ya ndi ozi na ndi amuma ya di nsọ ugbu a. ⁶ Otu a ka ndi mba ozọ si soro buru ndi nketa, ndi ga-abu otu anu ahụ na ndi ga-eketa nkwa ahụ n'ime Jisos Kraist site n'oziooma.

⁷ E mere m ka m buru onyeozu nke oziooma a, dika onyinye amara nke Chineke si di, bu nke e nyere m site n'iru oru nke ike ya. ⁸ O bu ezie na mu bu onye dikarisiri nta n'etiti ndi nsọ niile, e nyere m amara nke a, ikwusara ndi mba ozọ oziooma banyere akụ nke enweghi atụ nke juru n'ime Kraist, ⁹ meekwa ka mmadu niile hu ihe bu atumatu nke ihe omimi e zoro n'ime Chineke onye kere ihe niile, otutu afo. ¹⁰ Ka o ga-abu site na choochi, a ga-eme ka amamihe Chineke n'udi di iche iche buru ihe ochichi na ikike niile di n'eluigwe ga-amata. ¹¹ Nke a bu n'usoro nke atumatu ya di ebighi ebi, nke e mezuru n'ime Jisos Kraist Onyenwe anyi, ¹² bu onye anyi nwere ntukwasị obi na obi siri ike ibiakwute site n'okwukwe anyi nwere na ya. ¹³ N'ihu nke a, ario m ka unu ghara ida mba maka mkpagbu m n'ihu unu, ha bu otuto nye unu.

Ekpere Pol maka ndi Efesos

¹⁴ O bu n'ihu nke a ka m na-egbu ikpere m n'ala n'ihu Nna anyi, ¹⁵ onye ezinaulo niile di n'uwa a na nke di n'eluigwe na-esite n'aka ya enwe aha. ¹⁶ Ekpere m bu ka o site n'iba uba nke otuto ya, nye unu ike na-esite na Mmuo ya, mee ka unu di ike n'ime mmuo unu; ¹⁷ ka Kraist nwee ike biri n'obi unu site n'okwukwe, ka unu ndi gbanyere mgborogwu guzosiekwa ike n'ihunanya. ¹⁸ Ana m ario kwa, ka unu na ndi nsọ niile nwee ike ighota ihe bu obosara, ogologo, idi elu na idi omimi, ¹⁹ na imatakwa ihunanya nke Kraist nke kariri amamihe, ka unu juputakwa n'izuoke niile nke Chineke.

²⁰ Ugbu a, nye onye ahụ puru imebigha ihe n'oke karia ihe niile nke anyi rioro, maobu karia ka anyi puru icheputa n'uche anyi, site n'ike ya nke na-aru oru n'ime anyi, ²¹ o

bụ ya ka otuto dirị n'ime chọochị na n'ime Kraịst Jisọs ruo ogbọ niile nke mgbe niile, ebighị ebi ruo ebighị ebi. Amen.

4

Idị n'otu nke anụ ahụ Kraịst

¹ Ya mere, mụ onwe m bụ onye mkporo nke Onyenwe anyị, na-arịo unu ka unu bie ndụ kwesiri ọkpukpo nke a kporo unu. ² Werekwanụ obi di umeala niile na idi nwayo, na ndidi na-anagide ibe unu n'ihunanya. ³ Nnonu n'udo n'etiti onwe unu gbalakwanu ime ka idi n'otu unu digide n'ime Mmuo Nso. ⁴ E nwere otu ahụ na otu Mmuo, di ka e siri kpo unu n'otu olileanya nke diri ọkpukpo a kporo unu. ⁵ Otu Onyenwe anyi di, otu okwukwe na otu baptizim. ⁶ O bukwa naani otu Chineke di onye bu Nna ihe niile na onye na-achi ihe niile, na onye na-arụ orụ ya n'ime ihe niile, na-ebikwa n'ime ihe niile.

⁷ Ma e nyere onye obula amara dika oke onyinye nke Kraịst siri di. ⁸ N'ih ihe nke a, e kwuru,

"Mgbe o rigoro gaa n'elu,

o duuru igwe ndi a dotara n'agha,

nyekwa umu mmadu onyinye di iche iche."*

⁹ (E kwuru, "O rigoro," gini ka o putara ma o bughị na o buru uzọ ridaa n'ime ala mmuo? ¹⁰ Onye ahu si n'elu ridata bukwa otu onye ahu rigoro n'eluigwe, ka o nwee ike mejuo ihe niile.) ¹¹ O nyekwara ufodu onyinye i bu ndi ozi, ufodu ndi amuma, ufodu ndi nkwsa ozioma, ufodu ndi ukochukwu na ndi nkuzi. ¹² Nke a bu maka ikwadobe ndi nso maka oru nke ije ozi, iji wulite ahu nke Kraịst; ¹³ tutu anyi niile abia na nkwekota banyere okwukwe anyi, na omuma ihe banyere okpara Chineke, buru onye tozuru oke, ruo otutu nke ogogo na ozuzu oke nke Kraịst.

¹⁴ Mgbe ahu anyi agaghị abukwa umuntakiri, ndi ikuku ozizi oheru di iche iche na-ebughari ihu na azu di ka ebili mmiri, na igba ugha nke mmadu, bu ozizi na-esite n'ime aghugho nke ha ji echeputa nduhie. ¹⁵ Kama n'ikwu eziokwu site na mmuo ihunanya, anyi ga-eto buru ndi tozuru oke n'akuku niile n'ime ya, bu onye ahu bu isi, nke bu Kraịst. ¹⁶ Onye anu ahu niile, jikotara onu ma buru otu, site na nkwonkwo niile nke na-enyezu ya nkwado, dika akuku niile obula na-aru oru ya nke oma, na-esite n'uzo ahu enyere akuku ndi ozọ aka, ime ka ha too, nakwa iwuli ha elu site n'ihunanya.

Ibi ndu di ka umu nke ihe

¹⁷ Ya mere, ana m ekwu nke a, ma na-eguzokwa na ya n'ime Onyenwe, ka unu hapu ibi ndu di ka ndi mba ozọ si ebi, na echiche ha na-abaghị uru. ¹⁸ Ndi ochichiri gbachiri nghota ha. Ndi di otu a enweghi oke na ndu ahu Chineke na-ene, n'ih na obi ha mechiri emechi, ha adighi aghotakwa. ¹⁹ Ha aburu ndi obi ha kporo nku, ndi were onwe ha nyefee ime ihe niile masiri ochichọ ha, ka ha si otu a na-ebi ndu adighi ocha niile, ha bu ndi juputara n'anya ukwu.

²⁰ Ma nke a abughị otu unu siri muta Kraịst, ²¹ ma o buru na unu anula ihe banyere ya, o burukwa na unu amatala ihe site n'aka ya banyere eziokwu ahu di n'ime Jisọs. ²² Yipunu mmadu ochie unu, nke mere ka unu na-ebi ndu ojoo na mbu, bu mmadu ochie ahu nke juputara n'aguu ime ihe ojoo niile, ²³ ka eme ka mmuo nke uche unu di oheru. ²⁴ Ma yikwasinu onwe unu mmadu oheru, nke e kere n'udidi Chineke n'ezie omume n'ezie nakwa n'idi nso.

²⁵ Ya mere, wezuganu igba ugha, ka anyi niile kwuo eziokwu nye ndi agbataobi anyi, n'ih na anyi niile bu ndi e jikotara n'otu anu ahu. ²⁶ Mgbe i na-ewe iwe emehiekwala.† Ekwela ka anyanwu daa mgbe i ka no na-ewe iwe. ²⁷ Enyela ekwensu ohere. ²⁸ Ka onye na-ezu ohi kwusi izu ohi. Kama ya jiri aka ya abuo ruo ezi oru, ka o nwee ike inyere ndi ozọ no na mkpa aka.

²⁹ Ka okwu rere ure obula hapu isite n'onu unu puta. Kama kwonnu naani ezi ihe nke ga-aba uru iwuli ndi ozọ elu dika mkpa ha si di na iwetara ndi nuru ya ngozi. ³⁰ Unu akpasukwala Mmuo Nso nke Chineke iwe, onye a kara unu akara n'ime ya maka ubochi nke mgbaputa. ³¹ Wepunu obi ilu niile, na obi ojoo na iwe, ya na nkwalu na ibu iro niile n'etiti unu. ³² N'onodu ihe ndi a niile, nweenu obi ebere n'ebe ibe unu no. Gbagharanu ibe unu dika Chineke sitere n'amara ya gbaghara unu n'ih na unu bu nke Kraịst.

* 4:8 4:8 Abụ 68:18 † 4:26 4:26 Abụ 4:4

5

¹ Ya mere burunụ ndị na-enomi Chineke, dị ka ụmụ a hụrụ n'anya. ² Na-agakwanụ n'ime ihunanya, dika Kraịst siri hụ anyị n'anya ma were ndụ ya nye Chineke maka anyị dika aja na onyinye nke isi uto.

³ Ma n'etiti unu, ka a ghara ikpota mmehie ikwa iko, maobu nke adighi ocha, maobu nke inwe anya ukwu aha, n'ih na ihe ndi a ekwesighi n'etiti ndi nsọ. ⁴ O dikwaghị mma ka unu na-ekwu okwu ruru aru maobu okwu nzuzu maobu njakiri, kama ka e nwee inye ekele. ⁵ Matanụ nke oma na onye na-akwa iko, maobu onye ruru aru, maobu onye anya ukwu, n'ih na anya ukwu di ka ikpere arusi, enweghi ike ibata n'alaeze Kraịst na Chineke. ⁶ Unu ekwela ka onye obula jiri okwu efu duhie unu. O bu n'ih omume ojoo ndi a ka iwe Chineke ji abiakwasị ndi na-anaghị erubere ya isi. ⁷ Unu na ndi di otu a enwela mmeko.

⁸ N'ih n'oge gara aga, unu bu ochichiri, ma ugbu a, unu bu ihe n'ime Onyenwe anyi. Na-ebinu ndu ka umu nke ihe ⁹ (n'ih na a na-ahu mkpuru nke ihe n'ih niile di mma, na ihe ziri ezi, na eziokwu). ¹⁰ Gbalianu ichoputa ihe na-amasi Onyenwe anyi. ¹¹ Unu etinyela aka n'oru ochichiri nke na-adighi ami mkpuru obula, kama gbaanụ ha n'anwu. ¹² O bu ihe ihere ikwu okwu banyere ihe ndi a na-eme na nzuzo. ¹³ Mgbe a gbara ihe obula n'anwu, o na-aputa ihe nke oma. N'ih na ihe obula e mere ka o puta ihe nke oma bu ihe. ¹⁴ Nke a mere na e kwuru, "Billie gi onye na-arahu ụra. Site n'onwu bilie.

Kraịst ga-emekwa ka ihe ya mukwasị gi."

¹⁵ Kpachapunu anya otu unu si ebi ndu unu. Unu ebila ndu di ka ndi nzuzu, kama bienu ndu di ka ndi maara ihe. ¹⁶ Jirinụ ohere niile unu nwere ruo oru oma, n'ih na ubochi ndi a di njo. ¹⁷ Unu emela di ka ndi na-enweghi uche, kama gbalianu ichoputa ihe Onyenwe anyi choro ka unu mee, ¹⁸ Unu anubigala mmanya oke n'ih na o na-eduba na ndu ila n'iyi. Kama juputanu na Mmuo Nso, ¹⁹ werenu abu oma, na abu nke ime mmuo na-ekwe ukwe n'etiti onwe unu. Werekwanu obi unu niile na-aburu Onyenwe anyi abu di uto. ²⁰ Na-enyenu Chineke bu Nna ekele mgbe niile na n'ih niile, n'aha Onyenwe anyi Jisus Kraịst.

Okwu diri ezinaulo ndi nke Kraịst

²¹ Na-edonu onwe unu n'okpuru ibe unu site n'egwu Kraịst.

²² Unu ndi bu nwunye, doonu onwe unu n'okpuru di unu di ka unu si doo onwe unu n'okpuru Onyenwe anyi. ²³ N'ih na di bu isi nwunye ya, di ka Kraịst siri buru isi nzuko ya bu choochi, na Onye nzoputa ya nke bu anu ahụ ya. ²⁴ Ya mere, di ka nzuko si edo onwe ya n'okpuru Kraịst, otu a ka ndi bu nwunye kwesiri ido onwe ha n'okpuru di ha n'ih niile.

²⁵ Ndi bu di, hunu nwunye unu n'anya di ka Kraịst siri hu nzuko ya bu choochi n'anya nwuo n'ih ya. ²⁶ O mere nke a ka o nwee ike doo ya nsọ, jirikwa okwu ya na isa mmiri nke baptizim mee ka o di ocha. ²⁷ Ka o chee nzuko n'ihu ya onwe ya di ka ihe juputara n'ebube, nke na-enweghi ntupo, maobu ihu mgbaru ma o bukwanu ihe obula di otu a. Kama nke di nsọ na-enweghi ita uta. ²⁸ N'otu uzọ ahụ kwa, ndi bu di kwesiri ihu nwunye ha n'anya di ka ha si hu anu ahụ ha n'anya. N'ih na onye obula huru nwunye ya n'anya na-ahu onwe ya n'anya. ²⁹ O dighi onye obula nke kporo anu ahụ ya asi. Kama, o na-azu ya na-edozikwa ya, di ka Kraịst na-emere choochi. ³⁰ N'ih na anyi niile bu akuku anu ahụ ya. ³¹ "N'ih nke a ka nwoke ga-eji hapu nne na nna ya e jikota ya na nwunye ya. Ha abuo ga-abu otu anu ahụ."* ³² Nke a bu ihe omimi di ukwu ma eji m ya atunyere Kraịst na choochi ya. ³³ Ma otu o di, onye obula n'ime unu aghaghị ihu nwunye ya n'anya di ka o huru onwe ya, nwunye obula aghakwaghị isopuru di ya.

6

Umuntakiri na ndi muru ha

¹ Umụ, ruberenu ndi muru unu isi n'ih na nke a ziri ezi n'ime Onyenwe anyi. ² "Sopuru nne gi na nna gi," n'ih na nke a bu iwu mbu nke nwere nkwa so ya. ³ "Ka ihe nwe ike na-agara gi nke oma, ka i biekwala ogologo ndu n'elu ụwa."*

⁴ Ndi bu nna, unu akpasukwala umu unu iwe kama zulitenu ha n'ozizu nke Onyenwe anyi.

Ndi ohu na ndi nwe ha

⁵ Ndị bụ ohu ruberenụ ndị nwee unu isi. Jirinụ nsọpuru na egwu na obi ọcha jeere ha ozi dị ka a ga-asị na ọ bụ Kraịst ka unu na-ejere ozi ahụ. ⁶ Ruberenụ ha isi, ọ bughị naanị ka unu nata ihuoma ha mgbe ha nọ na-ele unu anya, kama dị ka ndị ohu Kraịst, ndị na-eme uche Chineke site n'obi ha. ⁷ Jirinụ ọhụ na ihuoma ruo ọrụ unu dị ka ọ bụ Onyenwe anyị ka unu na-aruru ya, ọ bughị mmadụ. ⁸ N'ihu na unu maara na Onyenwe anyị ga-akwughachi onye ọbụla maka ihe ọma ọbụla ha mere, ma ha bụ ohu maọbụ ndị nweere onwe ha.

⁹ Ndị a na-ejere ozi, mesonụ ndị na-ejere unu ozi mmeso n'uzọ dị otu a. Abarala ha mba, n'ihu na ị matara na unu nwere naanị otu Nna ukwu nọ n'eluigwe. Ile mmadụ anya n'ihu adighịkwa n'ebe ọ nọ.

Ngwa agha Chineke

¹⁰ N'ikpeazu, dịnụ ike n'ime Onyenwe anyị na n'ime ike ya dị ukwu. ¹¹ Yikwasinụ ngwa agha niile Chineke ka unu nwee ike iguzosi ike megide nzube ojo niile nke ekwensu. ¹² N'ihu na ndị anyị na-aluso ọgụ abughị ndị mmadụ efu nwere anụ ahụ na ọbara, kama ọ bụ megide ndịisi ha niile, megide ịchị isi niile, megide ike usuu mmụọ ojo nke ike ụwa ọchịchiri a, megidekwa mmụọ ajo ihe niile nọ n'ebe dị elu nke eluigwe. ¹³ Ya mere, yikwasinụ ngwa agha niile nke Chineke ka unu nwee ike iguzosi ike mgbe onye iro ahụ ga-aluso unu ọgụ. Ka unu nweekwa ike iguzo ọ buladị mgbe unu chughachiri ha azụ. ¹⁴ Meenụ ka eziokwu diri unu dị ka eriri akwa nke a na-eji ekese akwa ike, ezi omume burukwa ihe dị mkpa dị ka ihe agha unu ji ekpuchi obi unu. ¹⁵ Werenụ njikere nke ikwusa ozioma nke udo yikwasị dị ka akpukpo n'ukwu unu. ¹⁶ Mgbe niile, unu echefula ijide okwukwe unu dị ka ọta nke unu ga-eji kụchapụ akụ niile na-enwu oku nke ajo onye ahụ ga-agba n'ebe unu nọ. ¹⁷ Nabatanụ nzọpụta dị ka okpu igwe, werekwanụ okwu Chineke dị ka mma agha nke Mmụọ Nso na-enye unu.

¹⁸ Ma kpeenụ ekpere n'ime Mmụọ n'oge niile na udị ekpere na ariri niile. Nọnụ na njikere mgbe niile ma nogidekwanụ na-ekpere ndị nso niile ekpere oge niile. ¹⁹ Na-echetakwanụ m n'ekpere, ka e nye m ike nke mkwuwa okwu, m ga-eji na-ekwuputa ihe omimi nke ozioma na-atughị egwu ọbụla, ²⁰ nke m ji maka ya buru onye nnochite anya nọ na mkporo. Kperenụ m ekpere ka m kwuputa ya n'atughị egwu ọbụla dị ka m kwesiri ikwu.

Okwu mmechi

²¹ Ugbu a, iji mee ka unu mara otu m dị na ihe m na-eme, Tajkikos, nwanna m huru n'anya na nwaodibo kwesiri ntukwasị obi n'ime Onyenwe anyị ga-akoro unu ihe niile. ²² Ana m ezitere ya unu n'ihu nke a, ka o mee ka unu mata onodu anyị nakwa ka ọ gbaa unu ume.

²³ Ka udo na ihunanya, tinyere okwukwe nke sitere na Chineke Nna na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst diri unu umunna.

²⁴ Ka amara dinyere ndị niile ji ihunanya na-adighi anwu anwu hu Onyenwe anyị Jisọs Kraịst n'anya.

Ndi Filipai

¹ Pọl na Timoti, ndi bu ohu Kraist Jisọs,

Na-edegara unu ndi ukochukwu, ndi okenye* na ndi nsọ niile nọ n'ụlọ nzuko Kraist Jisọs di n'obodo Filipai.

² Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisọs Kraist diri unu.

Inye ekele na ekpere

³ Ana m ekele Chineke m ekele mgbe obula m chetara unu. ⁴ N'ime aririọ niile m nariọ ya mgbe niile n'ekpere m n'ihu unu, obi m na-ajuputa n'onu. ⁵ N'ihu inyeaka niile unu na-enye, ime ka izisa ozioma na-aga n'ihu o buladi ruo ugbu a. ⁶ Amaara m n'ezie, na onye ahụ malitere oru oma n'ime unu, ga-aga n'ihu iruzu ya ruo ubochi Kraist Jisọs.

⁷ O bu ihe ziri ezi n'ebe m nọ iche udi echiche di otu a banyere unu niile, n'ihu na unu di m n'obi. Ma m nọ n'agbu maobu na m na-echekwa ozioma, na mgbe m na-eme ka o guzosị ike, unu niile esorola m keta oke n'amara ahụ. ⁸ Chineke bu onye akaebe m, otu aguu unu niile si agusi m ike site n'ihunanya nke Kraist Jisọs.

⁹ Nke a bukwa ekpere m, ka ihunanya unu na-ahurita onwe unu na-ababiga uba oke. Ka unu nwee ike ito eto, ruo n'inwe mmazu na nghota ihe niile. ¹⁰ Ka unu nwee ike nwaputa ihe nke kachasi mma. Mgbe ahụ, unu ga-adi ocha n'enweghi ita uta obula maka ubochi nke Kraist. ¹¹ Ebe e mejuputara unu na mkpuru nke ezi omume nke sitere na Jisọs Kraist iji bulie Chineke elu ma nyekwa ya otuto.

Idi ndu bu Kraist

¹² Ugbu a umunna m, nke a bu ihe m chorọ ime ka unu ghota, na nsogbu niile dakwasiri m emeela ka oru ikwusa ozioma na-aga n'ihu. ¹³ N'ihu na o putala ihe nye ndi nche nke uloeze ahụ na onye obula ozo, na o bu naani n'ihu na m bu onye na-eso Kraist ka e ji tuo m mkporo. ¹⁴ Site na mkporo a a turu m, e meela ka otutu umunna anyi buru ndi nwere ezi ntukwasị obi n'ime Onyenwe anyi, nwekwa oke nkwwa okwu, izisa ozioma ahụ na-atughị egwu obula.

¹⁵ O bu eziokwu na ufodu ji ekworo na anya ufu na-ekwusa Kraist, ma ufodu kwa na-ezisa ya site n'ochicho obi ziri ezi. ¹⁶ Ndi ahụ ji ochicho obi ziri ezi na-eme nke a n'ihunanya ebe ha matara na e tynere m ebe a n'ihu izisa ozioma. ¹⁷ Ndi mbu ahụ na-ekwusa Kraist site n'ochicho obi nke onwe ha, o bughị site n'ezị obi, ebe ha na-eche na ha ga-akpalị nsogbu nye m n'ime mkporo. ¹⁸ Gini kwa ka ogbochiri? Otu o di, maobu n'uzo aghughu maobu n'ezio kwu, ihe di mkpa bu n'uzo obula a na-ekwusa ozioma Kraist, n'ihu nke a ka m na-ahuri onu.

E, m ga-ahurikwa onu mgbe niile. ¹⁹ N'ihu na-amaara m na site n'ekpere unu, ya na igbaume nke Mmuo Jisọs Kraist ihe ndi a niile dakwasiri m ga-emesi ghoro m nzoputa. ²⁰ N'ihu na olileanya m na ntukwasị obi m bu na ihere agaghị eme m n'uzo obula, kama, aga m enwe ezi agbamume nke ga-eme ka e bulie Kraist elu n'ahu m, ma ugbu a ma mgbe niile, maobu na ndu, ma o bukwanyu n'onwu. ²¹ N'ihu na n'ebe m nọ, idi ndu bu Kraist, inwu onwu bukwa uru. ²² Ma o buru na idi ndu n'any ahụ, nke a buuru m iruputa oru bara uru, enweghi m ike ikwu nke m ga-ahoro. ²³ Uzo ihe abuo a na-eche m ihu: Ma ochicho obi m bu ilakwuru Kraist, n'ihu na o bu nke kachasi mma. ²⁴ Ma o putara ihe na o di mkpa nye unu ma o buru na m adiri ndu n'any ahụ. ²⁵ Ebe nke a doro m anya, amara m na mu na unu niile ga-aga n'ihu ino maka oganihu na onu nke unu n'ime okwukwe. ²⁶ Ka mgbe m ga-abiakwute unu ozo, unu ga-enwebiga onu oke n'ime Kraist Jisọs n'ihu m.

Ibi ndu n'uzo kwesiri ozioma

²⁷ Ma n'onodu obula, na-ebinu ndu kwesiri ozioma nke Kraist, ma abjara m leta unu maobu na abjaghị m, ka a mata na unu guzosiri ike n'otu mmuo, werekwa otu obi na-agba mgba n'okwukwe nke ikwusa ozioma, ²⁸ na-atughị ujo ihe ndi na-emegide unu ga-eme. Iguzosi ike unu ga-agbara ha ezi ama banyere ila n'iyi nke ga-abiakwasị ha. Ma n'ebe unu nọ, o ga-aburu unu nzoputa putara ihe nke sikwa n'ebe Chineke nọ bja.

* 1:1 1:1 Ndi okenye ndi a na-ekwu n'ebe bu ndi ahoputara ka ha na-eje ozi n'okpuru ukochukwu maobu onye nlekota nzuko.

²⁹ N'ihl na ohere ahụ e nyere unu, abughl naanl ikwere na Kraisl, kama o bukwa ihu ahuhu n'ihl ya. ³⁰ Unu no na-agabiga udl ibu agha ahu unu huru na m gabigara, nke unu na-anukwa na m ka no n'ime ya ugbu a.

2

Ihomi idl umeala nke Kraisl

¹ Ya mere, o buru na e nwere nkasiobi obula dir anyl n'ihl njikota e jikotara anyl na Kraisl, o burukwa na e nwere inyeaka obula site n'ihunanya ya, o burukwa na o dl nnweko obula anyl na Mmuo na-enweko, o buru na unu nwere obi nro na omjiko, ² meenu ka onu m zuo oke, site n'inwe nkwekota n'ihl obula, site n'ihurita onwe unu n'anya, sitekwa n'inweko otu mmuo, na otu uche. ³ Emela ihl obula n'ihl naanl odimma nke gi, maobu bie ndu n'uzo idotara onwe gi otuto efu. Kama buru onye wedara onwe ya ala, onye na-ahu ndl ozo dl ka ndl ka ya mma. ⁴ Echela echiche banyere naanl ihl metutara gi, kama, na-eleba anya n'ihl banyere ndl ozo.

⁵ Na mmekorita unu na ibe unu, nweenu udl uche ahu nke dl n'ime Jisos Kraisl:

⁶ Onye o bu ezle na o nwere udlidl Chineke site na mmalite

ma o gughl udlidl ya dl ka Chineke dl ka ihl o ga-ejidesi aka ike.

⁷ Kama, o gurulu onwe ya dl ka ihl efu,

site na inara udlidl nke onye bu ohu,

onye nke a muru dl ka mmadu.

⁸ Ebe ahuru ya ka o dlka mmadu n'oyiyi,

o wedakwara onwe ya ala,

site n'irube isi ruo onwu,

bu onwu nke obe.

⁹ O bu n'ihl nke a ka Chineke jl bulie ya elu n'ebe kachasi elu,

nyekwa ya aha kachasi aha niile elu.

¹⁰ Ka o ga-abu mgbe obula a kporo aha Jisos ka ikpere niile obula gbuo n'ala,

ihl niile dl n'eluigwe, ndl niile bi n'awa, na ndl bi n'okpuru awa.

¹¹ Ka ire niile obula kwuputa na Jisos Kraisl bu Onyenwe anyl,

maka inye Chineke bu Nna, otuto.

Wezaganu ntamu n'iru oru unu

¹² Ya mere, ezi ndl enyi m, dl ka unu na-erube isi mgbe niile, o bughl naanl mgbe m no, ma karisa ugbu a m na-anoghl unu nso, gaanu n'ihu iruputa nzoputa unu site n'itu egwu na ima jijiji. ¹³ N'ihl na o bu Chineke n'onwe ya na-aru oru n'ime unu, inyeru unu aka icho ime ihl o choro ka unu mee, na inyeru unu aka ime ihl ahu o choro.

¹⁴ N'ihl obula unu na-eme, wezaganu ntamu na iru aka n'etiti unu. ¹⁵ Bienu ndu unu dl ka umu Chineke, ndl a na-apughl ita uta, ndl dl ocha na ndl a na-apughl ibo ebubo n'ime awa ojoo a, n'etiti ogbo gbagoro agbago,* na n'etiti ndl nwere obi n'azu. Mgbe ahu, unu ga-enwuputa n'etiti ha dl ka kpakpando n'ime awa! ¹⁶ Na-echekwanu n'ihu ha okwu ahu na-enye ndu. Ka o buru na mgbe Kraisl biara ozo, aga m ahuri onu, n'ihl na oru m ruru n'etiti unu abughl ihl efu. ¹⁷ N'ezle, o buru na-awupu m dl ka aja ihl onu n'elu aja n'ife ofufe nke sitere na Chineke n'ihl okwukwe unu. E, a si na e gbuo m n'ihl unu, aga m ahuri onu na-esorokwa unu niile nwe obi utu ¹⁸ otu aka ahu, unu onwe unu kwesiri inwe obi utu ma sorokwa na huria onu.

Timoti na Epafrodito

¹⁹ Enwere m olileanya n'ime Onyenwe anyl Jisos na m ga-ezitere unu Timoti n'oge na-adighl anya site ugbu a, ka m site n'ozl o ga-anata banyere unu nwee obi utu. ²⁰ Enweghl m onye ozo dl ka ya, onye ga-eche ezi echiche maka odimma unu. ²¹ N'ihl na ndl ozo na-echegbu onwe ha maka odimma nke ha, ma o bughl maka odimma Jisos Kraisl. ²² Ma unu niile maara otu Timoti si dl oke mkpa. O dl nnoo dl ka nwa m, site n'inyeaka o na-enyeru m n'oru izisa ozioma. ²³ Enwere m olileanya n'ezle izitere unu ya. M gamekwa nke a ma o buru na m choputa ihl onodu m n'ebe a ga-abu. ²⁴ N'ezle, enwere m olileanya na site n'inyeaka Onyenwe anyl, mu onwe m ga-abiakwutekwa unu na mgbe na-adighl anya.

²⁵ Otu o dl, echere m na o dl mkpa ugbu a izighachiri unu Epafrodito, nwanna m na onye mu na ya na-aruko oru, onye mu na ya na-ebuko agha, onyeozl nke unu zitere ka o bja nyere m aka n'onodu mkpa m. ²⁶ Ugbu a, ana m eziteghachiri unu ya, n'ihl na o na-agusi ya aguu ike ihu unu anya. O wutekwara ya nke ukwu, na e mere ka unu

* 2:15 2:15 Dit 32:5

mara na o dara orija n'oge gara aga. ²⁷ N'ezie, o foduru nnoo ntakiri ka o site n'orija ahụ daa n'ura onwu. Ma Chineke meere ya ebere. O bughị naanị ya, kama o mekwaara m ebere, n'ihị na o kweghị ka a tukwasiri m ihe mwute n'elu ihe mwute. ²⁸ N'ihị nke a, o na-anụ m oku n'obi izite ya n'ebe unu no. N'ihị na amaara m na oibija o ga-abjakwute unu ga-eme ka unu nuriya onu. O ga-emekwa ka onodu nchegbu m di mfe. ²⁹ Ya mere, arjo m unu, werenu onu nabata ya nke oma n'ime Onyenwe anyi, na-asopukwaranu ndi di ka ya. ³⁰ N'ihị na o foduru nwantiji ka o nwuo, n'ihị oru nke Kraist, tinye ndu ya n'ihe egwu iji mezuo oru unu n'ebe m no.

3

Atukwasila obi n'anụ ahụ

¹ Na nchikota okwu ndi a niile, umunna m, na-anurinu onu n'ime Onyenwe anyi. Ike adighi agwu m igwa unu ihe ndi a. O bakwaara unu uru inu udi okwu a mgbe niile. ² Kpachapurunu onwe unu anya n'ebe ndi mmadu ogo ahụ yiri nkita no. Ndi ahụ na-eyiwasi ahụ ha. ³ N'ihị na o bu anyi bu ndi ezi obibi ugwu ahụ, o bughị ha, n'ihị na anyi bu ndi na-efe Chineke site na Mmuo ya. Anyi na-anuri onu n'ime Kraist Jisos. Anyi adighi atukwasị obi n'ihe e mere n'anụ ahụ. ⁴ Mu onwe m nwere ike nwee ntukwasị obi n'ihe ndi a.

N'ihị na e nwee onye chere na o puru itukwasị obi ya n'anụ ahụ, mu onwe m nwere udi ntukwasị obi ahụ kariya onye ahụ: ⁵ e biri m ugwu n'abalị nke asato site na mgbe a muru m, ahụ m onye Izrel, sitere n'agburu Benjamin; ahụ m onye Hibru a muru n'etiti ndi Hibru; di ka o si metuta iwu ahụ m onye Farisii; ⁶ igosi inu oku n'obi m, akpagburu m choochi, n'uzo ezi omume n'okpuru iwu, ahụ m onye zuruoke.

⁷ Ma ihe ndi a niile m guru dika ihe bara uru n'oge gara aga, buuru m ugwu a, ihe na-abaghị uru n'ihị Kraist. ⁸ E, kariya nke a, akpooa m ihe ndi a niile ihe efu, n'ihị na a pughi iji ha tunyere idi oke onuahia nke imata Kraist Jisos, Onyenwe m. N'ihị ya, etufula m ihe ndi a niile, guo ha di ka ihe na-abaghị uru, ka m nwee ike rite Kraist n'uru. ⁹ Ka e nwee ike hu m n'ime ya. Enweghi m ezi omume nke aka m, nke dabere n'iwu, kama o bu nke sitere n'okwukwe na Kraist, ezi omume si na Chineke nke dabere n'okwukwe. ¹⁰ Naanị ihe m chooro bu imara Kraist na ike di na mbilite n'onwu ya, na nweko nke isoro ya keta oke n'ahuhu ya, nakwa ka m yie ya n'onwu. ¹¹ Ka m si otu a, ruo n'ogo nke inweta mbilite site n'onwu.

Elegi anya n'azu

¹² Anaghị m ekwu na m etozuola oke, maobu nwezuo ihe niile. Ma a na m agbalisi ike ka m jide ihe ahụ nke Kraist Jisos jidere m n'ihị ya. ¹³ Umunna m, n'ezie, abubeghi m ihe ahụ m kwesiri ibu. Ma ihe m ji ike m niile na-eme bu ichefu ihe niile ndi gara aga, na ilekwasi anya n'ihe ahụ m na-agbaso bu nke di m n'ihu. ¹⁴ Ana m agbasi oso ike iji gbaruo n'isi, maka irite ihe ahụ a na-agbata n'oso, bu okpukpo ibanye na ndu eluigwe ahụ nke Chineke kporo m site na Jisos Kraist.

Inomi uzo Pol

¹⁵ Ka anyi niile, bu ndi tozuru oke n'ime mmuo nwee uche di otu a. O burukwa na ufodu n'ime unu nwere uche ozo di iche, Chineke ga-ekpughere unu nke a. ¹⁶ Ka anyi jidesienu aka ike naanị n'ihe ahụ anyi nweterela.

¹⁷ Umunna m, na-agbasonu udi ndu m na-ebi, choputakwanu ndi ozo na-adi ndu di ka anyi si adi, mee ha ihe ilere anya unu. ¹⁸ N'ihị na agwala m unu nke a otutu mgbe, na-achokwa igwa unu ya ozo ugwu a. Lee, anya mmiri di m n'anya ugwu a m na-ekwu ya si na e nwere otutu ndi na-ebi ndu ha di ka ha bu ndi iro obe Kraist n'ezie. ¹⁹ Ogwugwu ndi di otu a ga-abu ila n'iyi. Afọ ha bu chi ha, ndi otuto ha dikwa n'ihere ha. Ha na-atukwasị uche naanị n'ihe nke uwa. ²⁰ Ma ebe obibi anyi di n'eluigwe, ebe anyi na-atusi anya ike na Onye nzoputa bu Onyenwe anyi Jisos Kraist ga-esi bia. ²¹ Onye ga-agbanwe ahụ anyi di ala ka o di ka nke ya di ebube, site n'ike nke mere ka o debe ihe niile n'okpuru ya.

4

Aririo mmechi maka idi n'otu nakwa inogidesi ike

¹ Ya mere, umunna m, ndi m huru n'anya, na ndi ihe ha na-agusi m aguu ike, unu ndi na-enye m onu, na ndi bu okpueze m n'ihị oru m na-aru, bikonu, guzosienu ike n'ime Onyenwe anyi.

² Aririo m na-ario Yodia na Sintiki bu, ha biko, nwe otu uche n'ime Onyenwe anyi. ³ E, ana m arikwa gi, ezi onye mu na ya na-aruko oru, biko, nyere umu nwanyi ndi a aka

n'ihì na ha abụọ bụ ndị so m ruo oru ikwusa ozioma nye ndi ozo. Ha sokwa Klement ruokwa oru, bu ndi ahu e dere aha ha n'akwukwo nke ndu ahu.

Ndumodu ikpeazu

⁴ Na-anurinu onu mgbe niile n'ime Onyenwe anyi. Ka m kwuokwa ya ozo, nurianu onu! ⁵ Meenu ka mmadu niile jiri anya ha hu na unu bu ndi obioma n'ihe niile unu na-eme. Chetanu na obibia Onyenwe anyi di nso. ⁶ Unu echegbula onwe unu banyere ihe obula. Kama n'ihe niile, sitenu n'ekpere na ariru, ya na ekele, chee ihe niile na-akpa unu n'ihu Chineke. ⁷ Udo Chineke, nke di ukwu karja ihe obula mmadu nwere ike ighota, ga-eche echiche uche unu na obi unu nche n'ime Kraist Jisos.

⁸ N'ikeazu, umunna m, na-echenu echiche mgbe niile banyere ihe bu eziokwu, na ihe di mma, na ihe ziri ezi. Na-echekwanu echiche banyere ihe di ocha, ihe obula mabigara mma oke, ihe obula di mma na ndu onye obula nke e kwesiri inomi, na nke e kwesiri inwe otuto n'ihì ya. ⁹ Na-emenu ihe obula unu si n'aka m muta, maobu ihe unu nuru, ma o bukwanu ihe unu huru m ka m na-eme. Chineke onye na-enye udo ga-anonyekwara unu.

Ekele n'ihì Onyinye ha

¹⁰ Ana m anuri onu di ukwu n'ime Onyenwe anyi n'ihì na unu mechara malite ichi echiche ozo banyere m. Unu bu m n'obi n'ezikwu ma unu enwetaghi ohere iziputa ya. ¹¹ O bughi na m no n'onodu oke mkpa na uko. N'ihì na amutala m otu m ga-esi jiri onu noro n'onodu obula. ¹² Amutala m otu m ga-esi noro mgbe ihe siri ike na mgbe ihe bara uba. Amutakwala m otu m ga-esi nwee afu ojuju n'onodu obula, maobu mgbe m na-anu agu, maobu mgbe m rijuru afu, maobu mgbe m nwere ihe di ukwu maobu n'oge uko. ¹³ N'ihì na apuru m ime ihe niile site n'inyeaka onye na-enye m ike.

¹⁴ Ma unu mere nnoo nke oma inyere m aka n'onodu nsogbu nke m no n'ime ya. ¹⁵ Unu onwe unu ndi Filipai maara na mbido nke ozioma a, mgbe m hapuru Masidonia, na o nweghi nzuko ozo nyere m aka n'inye maobu inabata onyinye, ma e wezuga unu.

¹⁶ O buladi mgbe m no na Tesalonaika, unu ziteere m onyinye ihe kariri otu ugbo, inyere m aka na mkpa m. ¹⁷ O bughikwa na m choro onyinye unu, kama ana m achu ka mkpuru unu ga-amita baa uba, bara unu uru. ¹⁸ Ugbu a, enweela m ihe niile na-akpa m mkpa, n'ezie, enweela m karja ihe na-akpa m. Onyinye unu nyere m, nke Epafroditos wetara, egboola mkpa m niile. Onyinye ndi a di ka aja na-esi isi utu a churu Chineke, nke o na-anabatakwa nke oma. ¹⁹ O bu Chineke m ga-egboro unu mkpa unu niile, site n'uloaku ebube ya nke eluigwe, n'ihì Kraist Jisos.

²⁰ Ka otuto diri Chineke anyi, bu Nna anyi, ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Ekele ikpeazu

²¹ Keleere m ndi nsu niile n'ime Kraist Jisos.

Umunna ndi mu na ha no na-ekekwa unu.

²² Ndi nsu niile no n'ebe a na-ekele unu, karisia ndi no n'ulo Siza.

²³ Ka amara Onyenwe anyi Jisos Kraist dinyere mmuo unu. Amen.

Ndi Kọlọsi

¹ Pọl, onye e mere onyeozị Kraịst Jisọs, site n'ọchịchọ Chineke, ya na nwanna anyị Timoti,

² Na-edegara ndị Kraịst nọ na Kọlọsi, bụ ụmụna ndị dị nso na ndị kwesiri ntụkwasị obi.

Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị dirị unu.

Ekele na ekpere

³ Mgbe ọbụla anyị na-ekpere unu ekpere anyị na-ekele Chineke onye bụ Nna Onyenwe anyị Jisọs Kraịst ekele. ⁴ N'ihị na anyị anụla ihe banyere okwukwe unu n'ime Kraịst Jisọs, na otu unu si hụ ndị nso niile n'anya. ⁵ Okwukwe na ihunanya nke na-esite n'olileanya nke a kwadobere unu n'eluigwe, nke unu nūrūla n'okwu nke eziokwu ahụ, bụ ozioma, ⁶ nke bjaruterela unu. N'ezie, dị ka o si dị n'ụwa niile, ọ na-amị mkpuru na-etokwa, dị ka o si eme n'etiti unu, site n'ubochi unu nūrū ma ghotakwa amara nke Chineke n'eziokwu. ⁷ Dị ka unu siri mụta n'aka Epafras, onye anyị hūrū n'anya na onye anyị na ya na-ejekọ ozi. Ọ bụ onye kwesiri ntụkwasị obi n'ijere Kraịst ozi n'aha unu. ⁸ O meela ka anyị mara ụdị ihunanya unu nwere n'ime Mmụọ.

⁹ N'ihị nke a, site n'ubochi anyị nūrū ihe banyere ya, anyị esepughị aka ikpere unu ekpere. Anyị na-arịọ ka unu juputa n'amamihe nke uche ya, n'ime nghota ma amamihe nke mmụọ niile. ¹⁰ Ka unu si otu a bie ndụ dị ka Onyenwe anyị choro. Ka unu burukwa ndị na-eme ihe ọma mgbe niile, ndị na-eme ihe na-atọ ya uto n'uzo ọbụla, na ndị na-eto eto n'ihe banyere ịma Chineke mgbe niile. ¹¹ Ebe a na-eme ka unu dị ike n'ime ike niile, dị ka ike nke ebube ya si dị. Ka unu nwee ndidi na ologo ntachiobi, ¹² na-enyenụ Nna ekele site n'ọhụ, onye mere ka anyị kwesi iketa oke n'ihe nketa nke ndị nso n'ime alaeze nke ihè. ¹³ N'ihị na ọ naputara anyị site n'ike nke ọchichiri, bja kpofee anyị n'alaeze nke Okpara ya ọ hūrū n'anya. ¹⁴ Onye anyị si n'ime ya nwee nzoputa, nke bụ mgbaghara mmehie niile.

Onye Kraịst bụ, na ihe o mere

¹⁵ Ọ bụ nnọọ onyinyo Chineke onye anyị na-apughị ihu anya, burukwa onye mbụ a mūrū n'ihe niile e kere eke. ¹⁶ N'ihị na n'ime ya ka e ji kee ihe niile dị n'ụwa na nke dị n'eluigwe, na ndị anyị purū ihu anya na ndị anyị na-apughị ihu anya, ma ocheeze niile, ike niile, ichi isi niile na ike ọchichị niile. E kere ihe niile site n'aka ya nakwa n'ihị ya. ¹⁷ Ya onwe ya nọ tupu ekeke ihe niile, ọ bukwa n'ime ya ka ejikotara ihe niile n'otu. ¹⁸ Ọ bụ ya bụ isi nke anụ ahụ ahụ bụ choochi. Ọ bụ ya bụ mmalite, onye mbụ a mūrū n'etiti ndị niile ga-esi n'onwu bilie. Nke a mere ka ọ burū onyeisi mbụ n'ime ihe niile. ¹⁹ N'ihị na ọ bụ n'ime ya ka ọ masiri ozuzu oke ya ibi. ²⁰ Ọ bụ site na ya ka o ji mee ka ihe niile biaghachikwute ya. E mere ka udo dirị n'etiti ya na ihe niile, maobu ihe dị n'ụwa, maobu nke dị na n'eluigwe site na ọbara ọ wusiri n'elu obe.

²¹ Unu onwe unu bụ ndị e mere ndị mba ọzọ site n'ebe Chineke nọ, na ndị iro n'uche unu n'ihị ajoy omume niile unu. ²² Ma ugbo a, o kpezierela unu site na-anụ ahụ Kraịst, sitekwa n'onwu ya, iji chee unu n'ihu ya dika ndị dị nso, na ndị na-enweghị ita uta, na ihe ebubo ọbụla megide ha. ²³ Ma ọ burū na unu anogide n'okwukwe unu, burū ndị gbara mgborogwu, ndị guzosiri ike, ndị na-ewezugaghị onwe ha site n'olileanya ahụ dirị unu n'oziooma ahụ. Nke a bụ ozioma ahụ unu nūrū, nke ekwusakwara nye ihe niile e kere eke n'okpuru eluigwe, nke e mere mụ onwe m bụ Pọl, onyeozị ya.

Oru Pọl na-arụ n'ime choochi

²⁴ Ugbo a, ana m anuri ọhụ n'ihị ahuhụ ndị a nke m na-ahụ n'ihị unu, ana m emezu ihe foduru n'ahuhụ ahụ Kraịst tara n'ihị anụ ahụ ya bụ choochi. ²⁵ Emeela ka m burū onyeozị choochi ya site n'ikike Chineke nyere m, ikwusara unu okwu Chineke n'ozuzu oke ya. ²⁶ Nke bụ ihe omimi ahụ, nke e zoro ezo site n'oge ahụ nakwa ogbo niile ndị a gara aga, ma ugbo a e mekwara ka ọ pụta ihè nye ndị nso Chineke. ²⁷ Ọ bụ ha ka Chineke hoputara ime ka amata akụ nke ebube nke ihe omimi a n'etiti ndị mba ọzọ, nke bụ Kraịst n'ime unu, onye bụ olileanya nke ebube ahụ.

²⁸ Ọ bụ ya ka anyị na-ekwusa, na-adu onye ọbụla ọdụ, na-akuzikwara onye ọbụla ihe site n'amamihe niile. N'ihị na anyị choro iche mmadu niile ọbụla n'ihu ya dị ka ndị

zuruoke n'ime Kraịst. ²⁹ N'ih i nke a ka m na-adọgbu onwe m n'ọrụ, ọ ka ike ya ọ kwuu nke na-arụ ọrụ si ọ m n'ime.

2

¹ Ọ bụ ọchịchọ m ka unu ghọta otu m si na-agbasi mgba ike nke ukwu n'ih i unu, na n'ih i ndi nọ n'obodo Laodisia, na ndi niile na-enwebeghi ike ihu m ihu na ihu. ² Ebumnobi m bu ka a gbaa ha ume, jikookwa ha n'otu n'ihunanya, ka ha nweta uba niile nke nghota zuruoke na amamihe nke ihe omimi Chineke ahụ bu Kraịst n'onwe ya. ³ Ọ bukwa n'ime ya ka ulokwu ihe zoro ezo niile nke amamihe na ihe omuma di. ⁴ Ana m ekwu nke a ka onye obula ghara iji ire utu duhie unu uzọ. ⁵ Ọ bu ezie na anoghi m n'etiti unu n'anụ ahụ, ma anọ m n'etiti unu n'ime mmu. Ana m anuri onu ihu mkpebi unu na iguzosi ike nokwukwe unu n'ime Kraịst.

Ndu juru afo di n'ime Kraịst

⁶ Ya mere, ọ ka unu si nabata Kraịst Jisọs Onyenwe anyi, na-ebinu ndu unu n'ime ya. ⁷ Burunu ndi mgborogwu ha mibanyere n'ime ya, ndi a na-ewuli elu n'ime ya, ndi di ike n'ime okwukwe, di ka e si kuziere unu, ndi juputara na-inye ekele.

⁸ Lezienụ anya ka onye obula ghara iji ozizi na amamihe efu niile nke na-achi uwa, na aghughu duhie unu nokwukwe. Okwu amamihe ahụ nke ihe ozizi ya na osisa ya niile dabeere na mmu nke uwa na ntuputa mmadu kama idabere n'ih Kraịst kwuru.

⁹ N'ih i na n'ime Kraịst ka izuoke niile nke Chineke bi n'udidi mmadu. ¹⁰ Ya mere, unu nwere ihe niile n'ime ya, onye bu isi ndi niile na-achi achị, onye bukwa isi n'ebe ike na ichi isi niile di. ¹¹ N'ime ya, e biri unu ugwu nke ejighi aka bie, site n'iwepu odidi anu ahụ n'obibi ugwu nke Kraịst biri. ¹² Mgbe e likotara unu na ya na baptizim, e sitere n'onwu kpote unu na ya site nokwukwe ahụ di n'ike Chineke onye sitere n'onwu kpote ya.

¹³ Mgbe unu bu ndi nwuru anwu n'ime mmehie unu, na n'ime ebighi ugwu nke anu ahụ mmehie unu, Chineke mere ka unu soro Kraịst diri ndu ozọ. Ọ gbaghara anyi mmehie anyi niile, ¹⁴ kagbuo iwu niile e dere ede, ya na usoro ya niile nke guzoro imegide anyi. O wezugara ha, kpogide ha n'obe. ¹⁵ Mgbe o napuru ike niile, na ichi isi niile, ngwa agha ha niile, o ghara ha otu n'ihu oha, igosi mmeri o meriri ha n'obe.

Inwere onwe puo n'iwu mmadu

¹⁶ N'ih i ya, unu ekwela ka onye obula kpee unu ikpe banyere ihe obula unu na-eri, maobu ihe unu na-anu, maobu ihe banyere ido ubochi nso, maobu ime mmemme onwa oheru maobu mmemme ubochi izuike. ¹⁷ Ihe ndi a niile bu onyinyo nke ihe ga-abia n'odinihu ma nke putara ihe di n'ime Kraịst. ¹⁸ Unu ekwela ka onye obula nke o namasị ife ndi mmu ozi maobu ibi ndu umeala nke aghughu di n'ime ya, onye na-ekwu otutu okwu banyere oheru o heru, si otu a na-afuli onwe ya elu n'efu n'ih i echiche nke onwe ya, maa unu ikpe ma napu unu ihe nrite unu. ¹⁹ Onye na-adighi ejidesikwa onye bu isi aka ike, onye a na-esite n'aka ya na-eme ka ahụ niile, nke nkwonkwo ha na akwara ha niile na-ejikota n'otu, too eto di ka Chineke si choo ka ha too.

Iso Kraịst nwuo na iso ya di ndu

²⁰ Ebe o bu na unu esorola Kraịst nwuo n'ebe ozizi na amamihe niile nke na-achi uwa nọ, ginj mekwaranu unu ji ka na-ebi ndu di ka a ga-asị na unu bu nke uwa, ginj mere unu ji na-edo onwe unu nokpuru iwu ya di iche? ²¹ "Ejidela nke a aka, edetula nke a ire, ebikwala nke a aka?" ²² Iwu ndi a niile na-ekwu banyere ihe ndi ga-gala n'iyi mgbe a na-etinye ha n'oru, ha sitere n'iwu na ozizi nke mmadu. ²³ N'ezie, iwu ndi a yiri ihe e ji amamihe guzobe, n'ih i woto o si akwali mmu mmadu n'ife ofufe di ka o choo, na iweda onwe n'ala, na ita anu ahụ ahụ. Ma ha abaghi uru o bu la iji ha gbochie aguu ojoo nke anu ahụ.

3

Ibi ndu oheru site n'ike Kraịst

¹ Ya mere, ebe e mere ka unu buru ndi so Kraịst bilie n'onwu, tukwasinu obi unu n'ih e di n'elugwe ebe Kraịst nọ n'akuku aka nri Chineke. ² Ka echiche gbasara elugwe ju unu obi. Unu atufukwala oge ichegbu onwe unu banyere ihe di n'uwa. ³ N'ih i na unu anwuola. E zokwara ndu unu n'ime Chineke site na Kraịst. ⁴ Mgbe Kraịst onye bu ndu unu ga-puta ihe, unu ga-esokwa ya puta ih e n'ebube ya.

⁵ Meenu ka ochichọ ojoo niile nke uwa di n'ime unu buru ihe nwuru anwu. Unu etinyekwala aka n'ikwa iko, adighi ocha, ochichọ ojoo, aguu ime ihe ojoo, na anya ukwu (nke bukwa ikpere arusi). ⁶ Ọ bukwa n'ih ihe ndi a ka onuma Chineke na-abiakwasị

ndi ahụ na-enupu isi. ⁷ Ihe ndi a bu ihe unu na-eme n'oge gara aga mgbe unu na-adị ndu n'ime ha. ⁸ Ma ugbu a bu oge iwezuga ihe ndi a niile na ndu unu: iwe, na onuma, na obi ojoo, na nkwalu niile, ya na okwu ihere niile na-esi unu n'onu na-aputa. ⁹ Unu agwala ibe unu okwu ugha, n'ihu na unu eyipula mmadu ochie ahụ na-eme udi omume a. ¹⁰ Ugbu a, unu eyikwasila ndu oheru ahụ, nke e ji amamihe na-eme ka o di oheru n'oyiye nke onye kere ya. ¹¹ Nkewa obula adighi n'ime ndu a. O dighi mkpa maobu onye Juu maobu onye mba ozo, maobu onye e biri ugwu, maobu onye a na-ebighi ugwu. O dikwaghị mkpa maobu onye na-asu asusu ozo, ma o bu onye ime ohia, maobu onye Sitia, maobu ohu, ma o bukwanyu onye nwe onwe ya. Ihe di mkpa bu na Kraist bu ihe niile, norokwa n'ime ihe niile.

Iputa ihe nke ndu oheru ahụ

¹² Ya mere, di ka ndi Chineke hoputara, ndi di nso na ndi o heru n'anya, yikwasinu onwe unu obi omiiko, na obi ebere, na obi di umeala, na idi nwayoo, na ntachiobi. ¹³ Na-anagidenu ibe unu, gbagharakwa mmejọ obula ibe unu na-emejọ unu. Gbagharanu di ka Onyenwe anyi si gbaghara unu. ¹⁴ Nke kachasi nke, kwere nu ka ihunanya na-achị achị na ndu unu, n'ihu na o bu nke a na-ejikota ihe niile n'otu.

¹⁵ Ka udo Kraist na-achị achị n'ime obi unu, ebe unu bu akuku nke otu anu ahụ ahụ, a kporo unu ka unu nodu n'udo. Mgbe niile, noonu na-ekele. ¹⁶ Ka okwu nke Kraist biri n'ime unu n'uju ya. Werenu amamihe niile na-akuzirita ibe unu ihe, ma na-aduritaakwa ibe unu odu. Werekwanu abu oma na abu nke ime mmuo buoro Chineke abu ekele n'obi unu. ¹⁷ Ka ihe niile unu na-eme, n'okwu maobu n'omume buru nke e mere na nke e kwuru site n'aha Onyenwe anyi Jisọs, na-enyekwanu Chineke Nna ekele site na ya.

Okwu diri ezinaulo ndi nke Kraist

¹⁸ Ndi bu nwunye, doonu onwe unu n'okpuru di unu, di ka o kwesiri ime n'ime Onyenwe anyi.

¹⁹ Unu ndi bu di, hunu nwunye unu n'anya, unu ejikwala obi ilu na-emeso ha omume.

²⁰ Umuntakiri, ruberenu nne na nna unu isi n'ihe niile, n'ihu na nke a na-amasi Onyenwe anyi.

²¹ Unu bu nna, unu emela ihe ga-akpasu umu unu iwe, ka ha ghara ida mba n'obi.

²² Ndi bu ohu, na-eruberenu ndi bu nna unu ukwu n'anu ahụ isi n'ihe niile, na-emenu nke a, o bughị naanị mgbe ha no na-ele unu anya, maobu mgbe unu choro inata ihuoma, kama werenu obi unu niile, na itu egwu Onyenwe anyi rubere ha isi. ²³ Ihe obula unu na-eme, werenu obi unu niile mee ya. Ka o di ka o bu Onyenwe anyi ka unu na-aruru ya, o bughị di ka unu na-aruru ya mmadu. ²⁴ Chetanu nke oma na unu nwere ugwo oru nke Onyenwe anyi kwadobere inye unu, ndi ya. N'ihu na o bu Onyenwe anyi Kraist ka unu na-ejere ozi. ²⁵ Onye obula na-eme ihe ojoo ga-anata ugwo oru n'ihu ihe ojoo niile o mere. N'ihu na ile mmadu anya n'ihu adighi ya.

4

¹ Unu ndi nwe odibo, jirinu ikwuba aka oto na ikpe ziri ezi na-emeso ndi ohu unu omume, ebe unu maara na unu onwe unu nwere onyenwe unu n'eluigwe.

Ndumodu ndi foduru

² Na-anogidenu n'ekpere, norokwanu na nche na-enyekwanu ekele. ³ Na-echetakwanu anyi n'ekpere, ka Chineke meghere anyi uzo ikwusa ozioma, ka anyi nwee ike kwusaa ihe omimi Kraist, nke m ji maka ya noro n'ulo mkporo, ⁴ ka m nwee ike kwuo ya ka o doo anya otu m kwesiri. ⁵ Unu were amamihe na-achikota onwe unu n'ebe ndi no n'ezini, jizienu ohere obula unu nwere nke oma. ⁶ Ka okwu unu na-ekwu buru nke juputara n'amara na-atọ uto, ka unu mutakwa otu e si enye mmadu osisa di mma.

Ekele ikpeazu

⁷ Taikikos, ezi nwanna anyi, onye kwesikwara ntukwasị obi, onye anyi na ya na-ejeko ozi n'oru Onyenwe anyi, ga-akoro unu ihe niile banyere m. ⁸ Ana m ezitere unu ya, ka unu mara ihe banyere onodu anyi nakwa ka o gbaa obi unu ume. ⁹ Ezi nwanna anyi nwoke bu Onisimos, onye kwesiri ntukwasị obi, onye bukwala otu n'ime unu, so ya na-abia. Ha ga-agwa unu ihe niile na-eme n'ebe a.

¹⁰ Aristakos, onye mu na ya no n'ulo mkporo, na-ekele unu. Mak nwanne Banabas na-ekele unu. (Onye unu natara ihe ntuziaka banyere ya, o buru na o bjarute n'ebe unu no, unu nabata ya nke oma.)

¹¹ Jisọs, onye a na-akpọkwa Jostus, na-ekelekwara unu. O bụ naanị ndị a bụ ndị Juu* mụ na ha na-arụkọ ọrụ alaeze Chineke n'ebe a. Ha na-eme nnọọ nke ọma, na-enye m obi uto.

¹² Epafra, odibo Kraịst Jisọs na onye bụkwa otu onye n'ime ọgbakọ unu na-ekele unu. Oge niile ka ọ na-ekpe ekpere n'ihu unu, na-ariọ ka unu guzosie ike buru ndị tozuru etozu na ndị kwesiri ike n'ochịchọ niile nke Chineke. ¹³ Ana m agbara ya akaebe na ọ rụsiri ọrụ ike n'ihu unu na n'ihu ndị Laodisia na ndị Hierapolis.

¹⁴ Ezi enyi anyị Luk, onye dibia ukwu anyị na Dimas na-ekele unu.

¹⁵ Keleerenụ m ụmụna anyị bi na Laodisia na nwanna anyị Nimfas na chọọchị na-ezukọ n'ụlọ ya.

¹⁶ Mgbe unu gụchara akwụkwọ a, hụnụ na a gụkwara ya na nzukọ dị na Laodisia. Gụkwanyụ n'otu mgbe ahụ akwụkwọ nke si na Laodisia bịa.

¹⁷ Gwanụ Akipos ka ọ kpachapụ anya rụchara ọrụ Onyenwe anyị nyere ya iru.

¹⁸ Eji m aka m dee ekele nke a mụ onwe m bụ Pọl. Unu echefula na m nọ n'agbụ. Ka amara dinyere unu.

* 4:11 4:11 Ha bụ ndị Juu site n'obibi ugwu.

1 Ndi Tesalonaika

1 Akwukwo ozi a si n'aka Pol, Sailas* na Timoti.

Na-abjara nzuko di na Tesalonaika, ndi e jikotara ha na Chineke Nna, na Onyenwe anyi Jisosh Krajist.

Ka amara na udo diru unu.

Inye ekele n'ihu okwukwe ndi Tesalonaika

2 Anyi na-ekele Chineke ekele mgbe niile, na-echetakwa unu n'ekpere anyi. 3 Mgbe niile ka anyi na-echeta n'ekpere nye Chineke bu Nna, ihe gbasara oru unu nke sitere n'okwukwe, ya na irusi oru ike unu nke sitere n'ihunanya, na iguzosi ike unu nke sitere n'olileanya unu nwere n'Onyenwe anyi Jisosh Krajist.

4 Umunna anyi, anyi maara na Chineke huru unu n'anya nke ukwu, hoputa unu. 5 N'ihu na obughi naani nke okwu onu ka ozioma anyi rutere unu, kama o bukwa n'ike, na n'ime Mmuo Nso nakwa mmetuta nke di omimi. Unu maara udi ndu† anyi biri n'etiti unu n'ihu unu. 6 Nke a mere unu ji buru ndi na-enomi anyi na Onyenwe anyi. N'ihu na unu jiri onu nke Mmuo Nso na-enye nabata ozioma ahụ, n'agbanyeghi otutu ahuhu di ukwu nke o wetaara unu. 7 N'uzo di otu a, unu ghoru ihe ilere anya nye ndi niile kwere ekwe no na Masidonia na Akaja.‡ 8 Ugbu a, e sitela na ndu unu mee ka ozioma Onyenwe anyi gbasaa gabiga Masidonia na Akaja. N'ihu na a na-anu ihe banyere okwukwe unu nwere na Chineke n'ebe niile. Ya mere, o dikwaghi mkpa ka anyi kwuo ihe banyere ya. 9 N'ihu na ha onwe ha na-ebu uzo gwa anyi ihe banyere nnabata unu nabatara anyi, na otu unu si site n'ikpere arusi tugharia, bido ife Chineke di ndu, onye bukwa ezi Chineke, 10 na i chere Okpara ya onye ga-esi n'eluigwe, onye o sitere na ndi nwuru anwu kulite, Jisosh, onye na-anaputa anyi n'iwe nke na-abia.

2

Oru Pol ruru na Tesalonaika

1 Unu onwe unu maara, umunna, na obibia anyi biakwutere unu abughi ihe lara n'iyi. 2 Anyi tara ahuhu na mbu e mekwara anyi ihe ihere na Filipai dika unu maara, ma site n'inyeaka Chineke anyi nwere obi ike igwa unu ozioma ya, o buladi mgbe a naguzogide anyi n'ebe o di ukwu. 3 N'ihu na aririo anyi na-ario unu esiteghi na njehie puta maobu n'ochicho nke na-adighi ocha ma o bukwanu n'aghuho. 4 N'aka nke ozo, anyi na-ekwu okwu di ka ndi ozi Chineke nwaputara, ndi o tinyere oru ozioma a n'aka na ntukwasu obi idebe. Anyi adighi agbali ime ihe ga-atu mmadu utu, kama anyi choro ime ihe ga-atu Chineke utu, bu onye na-enyocha echiche obi anyi. 5 O dighi mgbe obula, di ka unu maara, anyi kwuru okwu nrafu maobu were uzo aghughu zoo anya ukwu anyi nwere. Chineke bu onye akaebe anyi. 6 O dighi mgbe anyi choro ka ndi mmadu obula maobu unu, maobu ndi ozo, too anyi. 7 O bu ezie, di ka ndi ozi Krajist, anyi gara abu ibu aru nye unu.

Kama, anyi biri n'etiti unu site n'idi nwayo di ka ndi bu nne na-azu umuntakiri ha, na-elekota ha. 8 N'ihu na anyi huru unu n'anya nke ukwu ruo na o bughi naani na anyi kwusara unu ozioma Chineke kama anyi nyekwara unu ndu anyi. N'ihu na unu di anyi n'obi nke ukwu. 9 N'ezie umunna m, amaara m na unu ga-echeta otu anyi si ruo oru hujuokwa anya n'etiti unu. Anyi na-aru oru ehie na abali ihu na anyi rutara ego ga-ezuru anyi, n'ihu na anyi achoghi ibu oke ibu nye onye obula mgbe anyi na-ezisara unu ozioma Chineke. 10 Unu onwe unu bukwa ndi akaebe di ka Chineke si buru onye akaebe, na mmechorita anyi na unu bu ndi kwere ekwe, bu nwechorita di ocha na nke ezi omume, na nke ita uta obula na-adighi na ya. 11 N'ihu na anyi mesoro onye obula n'ime unu di ka nna si emeso umu nke ya, 12 na-agba unu ume, na-akasi unu obi, nakwagidekwa unu na unu kwesiri ibi ndu kwesiri umu Chineke, onye kpobatara unu n'ime alaeze ya na ebube ya.

13 N'ihu nke a, anyi ga-aga n'ihu na-ekele Chineke na-esepughi aka, n'ihu na mgbe unu nabatara okwu Chineke, bu nke unu nuru n'onu anyi, unu anabataghi ya di ka okwu

* 1:1 1:1 N'asusu Griik Silvenos bu otu ozo e si akpo Sailas. † 1:5 1:5 Udi mmadu anyi bu n'etiti unu ‡ 1:7 1:7 Akaja bukwa Griis.

mmadụ, kama otu o dīkwa n'ezikwu, ya bụ okwu Chineke, nke na-arụsikwa* orụ ike n'ime unu bụ ndị kweere ya. ¹⁴ Unu onwe unu, ụmụnna m, ghoṅṅu ndị na-eṅomi nzuko nke Chineke n'ime Kraịst Jisọs, ndị nọ na Judia. N'ihị na unu onwe unu hụkwara otu ụdị ahụhụ ahụ n'aka ndị ala unu, dī ka ha onwe ha hụrụ n'aka ndị juu. ¹⁵ Ndị gburu ndị amụma, gbukwaa Onyenwe anyị Jisọs. Ugbu a ha na-akpagbukwa anyị na-achụpụ anyị. Ha na-emegide Chineke na mmadụ niile ¹⁶ site n'igbochi anyị izisara ndị mba ozo ozioma ka a ghara izoputa ha. Ha na-esite n'uzo dī otu a na-eme ka iko mmehie ha na-eju. Ma ikpe Chineke adakwasịlarị ha.

Nzube Pol

¹⁷ Otu o dī, ụmụnna anyị, mgbe anyị si n'etiti unu puo, nọo nwa oge nta, onodu a mere anyị ndị na-enweghị nne na nna (maobu na-anu ahụ o bughị n'ime mmuo), n'ihị otu unu si guo anyị aguu, anyị gbalirị ihu unu. ¹⁸ Anyị gbalisiri ike ibiakwute unu, karisịa, mụ onwe m bụ Pol gbaliri, gbalia ibia, ma ekwensu gbochiri anyị. ¹⁹ N'ihị na olee ihe bụ olileanya anyị, maobu onu anyị, maobu okpueze anyị, nke anyị ga-eji nyaa isi mgbe a ga-eme ka anyị niile guzo n'ihu Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, mgbe o ga-abia? O bụ na o bughị unu onwe unu? ²⁰ N'ezie, unu onwe unu bụ onu na otuto anyị.

3

¹ Ya mere, mgbe anyị na-apughị inagide ya gaa n'ihu, anyị kpebiri ino naanị anyị n'Atens. ² Anyị zipuru Timoti, onye bụ nwanna anyị, onye anyị na ya so na-aruru Chineke oru site n'ikwusa ozioma Kraịst, ka o biakwute unu, kasie unu obi, meekwa ka unu guzosie ike n'okwukwe unu. ³ Ka unu hapu ida mba n'ihị mkpagbu ndi a a na-akpagbu unu. Ma ana m eche na unu onwe unu maara na nke a ga-abu ihe nketa anyị. ⁴ N'ihị na mgbe anyị na unu no, anyị buru uzo gbaara unu ama na ihe ndi a aghaghị ibiakwasị unu. Ugbu a, ihe niile emezuola dī ka unu matakwara. ⁵ N'ihị nke a, mgbe m huru na m apughị inagide ihe ndi ahụ, eziri m ozi, ka a choputa maka okwukwe unu. N'ihị na ujo m bụ ma eleghị anya o nweela uzo onye onwunwa ojojo ahụ si nwaa unu onwunwa n'oge a, mee ka ndogbu niile anyi dogburu onwe anyi n'oru n'etiti unu buru ihe lara n'iyi.

Ozi agbamume Timoti ji lota

⁶ Ma ugbu a, Timoti esitela n'ebe unu no loghachikwute anyi. O wetara ozioma banyere okwukwe unu na ihunanya unu. O mekwara ka anyi mata na unu na-enwe ezi ncheta banyere anyi mgbe niile, na o na-agusi unu agu ike ihu anyi anya, dī ka o si agukwa anyi ihu unu anya. ⁷ N'ihị nke a, ụmụnna anyi, anyi aburula ndi a gbara ume nke ukwu, o buladi n'ime mkpagbu niile nke anyi no n'ime ya, n'ihị iguzosi ike nke unu guzoro n'okwukwe unu. ⁸ Ugbu a anyi ga-adi ndu, ma o buru na unu eguzosie ike n'ime Onyenwe anyi. ⁹ Olee udi ekele anyi puru ikele Chineke n'ihị akuko nyere anyi onu n'ihu Chineke anyi n'ihị unu. ¹⁰ Ehihie na abali niile, anyi na-arjo ka anyi hu unu ihu na ihu, ka anyi nwee ike tinyezuo ihe foduru n'okwukwe unu.

¹¹ Ugbu a, ka Chineke Nna anyi na Onyenwe anyi Jisọs Kraịst megheere anyi uzo ibiakwute unu. ¹² Ka Onyenwe anyi meekwa ka unu baa uba, ka unu babiga uba oke n'ihunanya unu nwere nye ibe unu, na ndi ozokwa, dī ka ihunanya anyi si dī ukwu n'ebe unu no. ¹³ Ka o mee ka obi unu guzosie ike n'idi nso, na-enweghị ita uta obula, n'ihu Chineke na Nna anyi, n'obibia nke Onyenwe anyi Jisọs ya na ndi nso ya niile.

4

Ibi ndu na-atọ Chineke uto

¹ N'ikpeazu, ụmụnna anyi, anyi na-arjo ma na-akwagidekwa unu n'ime Onyenwe anyi Jisọs, dī ka unu mutara site n'aka anyi otu unu kwesiri isi bie ndu, nakwa ime ihe ga-atọ Chineke uto. Unu na-eme nke a karja. ² N'ihị na unu maara udi ndumodu ahụ si n'aka Onyenwe anyi Jisọs nke anyi nyere unu.

³ N'ihị na nke a bụ ochicho Chineke, bụ dī nso unu. Ka unu wezuga onwe unu site na ikwa iko, ⁴ ka onye obula n'ime unu mata ido ahụ nke onwe ya n'ugwu na n'idi nso. ⁵ O bughị n'uzo imejuputa ochicho ojojo nke anu ahụ dī ka ndi mba ozo na-amaghị Chineke. ⁶ Ka onye obula ghara imegbu maobu ighogbu nwanna ya n'okwu a. N'ihị na Onyenwe anyi ga-ata onye na-eme ihe dī otu a ahuhu, dī ka anyi gwara unu na mbu, na-adosikwa unu aka na ntị ike. ⁷ N'ihị na okpukpo Chineke kporo anyi abughị ka anyi na-ebi ndu adighi ocha kama o chorọ ka anyi diri nso. ⁸ Ya mere, onye obula nke

* 2:13 2:13 Okwu a na-arusi oru ike site n'igbanwe ndu ndi mmadu.

jurū inara ntūziaka a, ọ bughị mmadū ka ọ jurū, kama ọ bụ Chineke onye na-enye unu Mmụọ Nso ya.

⁹ Ugbu a, ihe gbasara ihunanya nke kwesiri idi n'etiti umunna, o kwesighi ka anyi gwa unu ihe ozo banyere ya. N'ihi na unu onwe unu bu ndi Chineke kuziri ka unu nwee ihunanya n'ebe ibe unu no. ¹⁰ Ma n'ezie, unu na-ahu umunna anyi niile bi na Masidonia n'anya. Ma anyi na-ariosikwa unu aririo ike si unu na-ahukwa ha n'anya karja ka unu huru ha ugbu a. ¹¹ Nweenu aguu ibi ndu nwayoo, na-arukwanu oru diiri unu. Jirikwanu aka unu na-aru oru dika anyi gwara unu, ¹² nke a ga-eme ka ndu unu na-ebi kwa ubochi wetara unu nsooru n'ebe ndi na-ekweghi ekwe no, meekwa ka unu ghara i dabere n'onye obula.

Obibia nke Onyenwe anyi

¹³ Umunna m, anyi choroo ka unu mata ihe banyere ndi otu anyi ndi dara n'ura onwu, ya ewutela unu dika o si ewute ndi ozo ndi na-enweghi olileanya. ¹⁴ N'ihi na ebe o bu na anyi kweere na Jisos nwuru ma sitekwa n'onwu bilie, n'otu aka ahụ, anyi kwenyekwara na site na Jisos, Chineke ga-akpolite ndi niile nwuru anwu. ¹⁵ N'ihi na okwu nke Onyenwe anyi nke anyi na-akuziri unu bu nke a, na anyi ndi di ndu ruo obibia Onyenwe anyi agaghi ebu ndi dara n'ura onwu uzo. ¹⁶ N'ihi na Onyenwe anyi n'onwe ya ga-esi n'eluigwe ridata, o ga-ewere olu ike kpoo oku, werakwa olu nke onyeisi ndi mmuo ozi na uda opi ike nke Chineke. Mgbe ahụ ndi niile nwuru n'ime Kraist ga-ebu uzo bilie. ¹⁷ Mgbe ahụ, ndi ndu, ndi foduru n'awa, ka a ga-eweli anyi na ha elu n'ime igwe ojii, iga izute Onyenwe anyi na mbara eluigwe, ebe anyi na Onyenwe anyi ga-anoo ruo mgbe ebighi ebi. ¹⁸ Ya mere, werenu okwu ndi a, na-agba onwe unu ume mgbe niile.

5

Ino na nche

¹ Ugbu a, umunna, banyere oge na mgbe ihe ndi a ga-emezu. Echeghi m na o di mkpa i degara unu akwukwo. ² Di ka unu maara nke oma na ubochi Onyenwe anyi ga-abia di ka onye ohi si abia n'abalị. ³ Mgbe ha ga na-asị udo, na nchekwa di, mgbe ahụ, na mberede, mbibi ga-abiakwasị ha di ka ihe mgbu si adakwasị nwanị ime na-eme, nke ga-eme ka onye obula ghara inwe ike igbapu.

⁴ Ma unu onwe unu, umunna, anoghi n'ochichiri, nke ubochi ahụ ga-abiakwasị unu na mberede dika onye ohi. ⁵ Unu niile bu umu nke ihe na umu nke ehie, anyi abukwaghi nke ochichiri maobu nke abali. ⁶ N'ihi nke a, ka anyi ghara idi na-arahu ura di ka ndi ozo, kama ka anyi muru anya ka anya dokwaa anyi. ⁷ N'ihi na abali bu mgbe ndi na-arahu ura ji arahu ura. O bukwa n'abalị ka ndi mmanya na-egbu na-anubiga mmanya oke. ⁸ Ma ebe anyi niile bu ndi nke ihe, ka anyi buru ndi anya doro, ndi yi okwukwe na ihunanya dika ihe ikpuchi obi, yikwasikwa olileanya nke nzoputa di ka okpu igwe. ⁹ N'ihi na Chineke akwadebeghi ikpe omuma na egwu nye anyi. Kama ka anyi nweta nzoputa site n'okwukwe anyi nwere n'Onyenwe anyi Jisos Kraist. ¹⁰ O nwuru n'ihi anyi ka o buru, ma anyi di ndu ma anyi nwuru anwu, anyi ga-esoro ya diri ndu. ¹¹ Ya mere, na-akasiritanu onwe unu obi. Na-emekwanu ihe obula ga-ewuli ibe unu elu di ka unu si eme.

Ndumodu ikpeazu

¹² Anyi na-ariosu unu ike, umunna, ka unu na-asopuru ndi niile na-adogbu onwe ha n'oru n'ihu unu, ndi ahụ na-elekota unu n'ime oru Onyenwe anyi, na ndi ahụ na-adu unu odu. ¹³ Ka unu na-akwanyere ha ugwu site n'ihunanya n'ihu udi oru ha na-aru. Ka unu na mmadu ibe unu birikwa n'udo. ¹⁴ Ma ugbu a, anyi na-ario unu, umunna, na-adunu ndi na-anoo nkiti odu, na-agbanu ndi dara mba ume, nyerenu ndi na-adighi ike aka, nwekwanu ndidi n'ebe ha niile no. ¹⁵ Ka onye obula ghara inyeghachi mmadu ibe ya ihe ojoo n'onodu ihe ojoo. Kama gbalisienu ike ime ezi ihe n'ebe ibe unu no na n'ebe mmadu niile no.

¹⁶ Na-anurinu onu oge niile. ¹⁷ Na-ekpenu ekpere oge niile na-esepughi aka. ¹⁸ Na-enyenu ekele mgbe niile banyere ihe niile, n'ihu na nke a bu ochicho Chineke banyere unu ndi bu nke Kraist Jisos.

¹⁹ Unu emenyula oku Mmụọ Nso. ²⁰ Ozo unu eledala okwu ndi amuma anya. ²¹ Kama na-anwalenu ihe niile ma na-ejidesikwanu ihe niile di mma aka ike. ²² Wezuganu onwe unu n'ihe ojoo niile.

²³ Ka Chineke ya onwe ya, bu Chineke nke udo, doo unu nso n'uzo niile. Ka e debezuo mmuo unu na mkpuruobi unu na anu ahụ unu nso, na-enweghi ntupo obula ruo ubochi

ọbibi Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. ²⁴ Onye ahụ kpọrọ unu ga-emezu ihe ndị a, n'ihu na ọ bụ onye kwesiri ntụkwasị obi.

²⁵ Biko ụmụna, na-ekperenụ anyị ekpere.

²⁶ Werenụ isurita ọnụ dị nsọ na-ekele ụmụna anyị dum.

²⁷ Iwu m na-enye unu site n'aha Onyenwe anyị bụ ka unu gupụta akwụkwọ a n'ihu ụmụna niile.

²⁸ Ka amara Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dinyere unu niile.

2 Ndi Tesalonaika

¹ Pọl, na Saịlas, na Timoti dere akwụkwọ a,

Na-edegara nzukọ dī n'obodo Tesalonaika n'ime Chineke Nna anyi, na n'ime Onyenwe anyi Jisọs Kraịst.

² Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisọs Kraịst dīrī unu.

Inye ekele na ekpere

³ Ụmụnna, anyi aghaghị ikele Chineke ekele mgbe niile banyere unu. O kwesiri ka anyi mee otu a, n'ihī okwukwe unu na-abawanye. Ihunanya onye obula n'ime unu nwere n'ebe ibe ya nọ na-abawanyekwa. ⁴ N'ihī nke a, anyi na-eji unu na-anya isi n'etiti nzukọ Chineke niile. Anyi na-akọrọ ha otu unu si jiri ntachiobi nọgidiesie ike n'ime nsogbu niile dakwasiri unu, na otu unu si nwee okwukwe dī ukwu, ọ buladī n'etiti oke mkpagbu a na-akpagbu unu.

⁵ Ihe ndi a niile na-egosi na ikpe Chineke bu nke ziri ezi, nke e ji eme unu ndi kwesiri alaeze Chineke, nke unu na-ata ahuhu n'ihī ya. ⁶ Chineke bu onye ezi omume n'ezie. O ga-eji mkpagbu kwughachi ndi na-akpagbu unu. ⁷ O ga-enyekwa unu bu ndi a na-akpagbu na anyi onwe anyi ezumike. O ga-eme nke a mgbe a ga-eme ka Onyenwe anyi Jisọs ya na ndi mmuo ozi si n'eluigwe puta ihè. ⁸ O ga-abia n'udi ire oku taa ndi ahụ na-amaghị Chineke ahuhu na ndi juru inabata ozioma nke Onyenwe anyi Jisọs Kraịst. ⁹ Ndi a ga-ata ahuhu mbibi ruo ebighi ebi, ebe ha na-agaghị ahụ ihu Onyenwe anyi na ebube nke ike ya, ¹⁰ n'ubochi ahụ o ga-abia inara ija mma na otuto, n'ime ndi nsọ ya, ya na ka o buru ihe ihunanya n'ebe ndi kweerenu nọ, n'ihī na unu kwenyere ama nke ozioma ahụ anyi gbaara unu.

¹¹ N'ihī nke a, anyi na-anogide n'ekpere n'ihī unu, na-arịo ka Chineke guo unu dika ndi kwesiri okpukpo o kporo unu, na-arịokwa ka o site n'ike ya mee ka unu mezuo ebumnobi nke ihe dī mma, na ezi oru niile nke okwukwe. ¹² Ka e nye aha Onyenwe anyi Jisọs otuto n'ime unu, unu onwe unu n'ime ya kwa, dī ka amara nke Chineke anyi na nke Onyenwe anyi Jisọs Kraịst si dī.

2

Onye mmebi iwu ahụ

¹ Ma ihe banyere obibia Onyenwe anyi Jisọs Kraịst, na nzukọ anyi na ya ga-ezukota, anyi na-adusi unu odu ike umunna. ² Ka unu ghara ima jijiji maobu itu egwu n'uche unu n'ihī amuma, maobu okwu maobu akwukwo ozi e dere dī ka o sitere n'aka anyi, nke na-asi n'ubochi Onyenwe anyi eruola. ³ Unu ekwela ka onye obula duhie unu n'uzo obula, n'ihī na ubochi ahụ agaghị abia tutu ruo mgbe oke inupu isi ga-adi, na mgbe a ga-ekpughe onye mmebi iwu ahụ nke a kara akara ija n'iyi. ⁴ Onye mmebi iwu ahụ ga-ebuli onwe ya elu megide ihe niile a na-akpo chi maobu nke a na-efe ofufe, nke ga-eme ka o dozie onwe ya n'ulonso Chineke, na-ekwuputa na ya bu Chineke.

⁵ Unu echetaghị ihe m gwara unu n'oge mu na unu nọ banyere ya? ⁶ Ma ugbu a, unu maara na o nwere onye na-egbochi ya ka o hapu iputa ihe. N'ihī na mgbe o ga-aputa bu mgbe oge ya ruru. ⁷ Ma oru nzuzo nke mmebi iwu ebidolarị ugbu a, ma onye ahụ na-egbochi ya ibabiga uba oke ga-anogide na-eme otu a tutu ruo mgbe oge e wezugara ya. ⁸ Mgbe ahụ, a ga-eme ka onye mmebi iwu ahụ puta ihè, bu onye Onyenwe anyi Jisọs ga-eji ume o ga-esi n'onu ya kuputa laa n'iyi, ma mee ka o ghara idikwa ozo site n'obibia ya. ⁹ Obibia onye mmebi iwu ahụ ga-abu dī ka oru ekwensu si dī, site n'ike iru oru ebube aghughu na ihe iribama dī iche iche, na oru ihunanya aghughu dī iche iche nke ugha. ¹⁰ Ya na udi oru ojoo dī iche iche nke o ga-eji duhie ndi ahụ na-ala n'iyi. Ha ga-ala n'iyi n'ihī na ha juru ihu eziokwu n'anya ma nwee nzoputa. ¹¹ N'ihī nke a, Chineke ga-ahapu ha ka e duhie ha, ka ha jiri obi ha niile nabata okwu ugha ndi a. ¹² Ihe nke a putara bu na ndi niile na-ekweghi n'eziokwu ahụ ma nwee mmasi n'ajo omume ka a ga-ama ikpe.

Guzoro chim

¹³ Anyi kwesiri inye Chineke ekele mgbe niile n'ihī unu umunna ndi Onyenwe anyi huru n'anya. N'ihī na Chineke esitelari na mmalite hoputa unu ka unu buru ndi a

zọpụtara site n'orụ ido nsọ nke Mmụọ Nsọ na site n'okwukwe unu n'eziokwu ahụ. ¹⁴ N'ihị nke a, ọ kpọrọ unu site n'ozịoma anyị ka unu nweta otuto nke Onyenwe anyị Jisọs Kraịst.

¹⁵ Ya mere, ụmụnna, nọgidenu n'ozizi ahụ anyị mere ka unu mụta site n'ozizi anyị ziri unu, maọbụ na akwụkwọ anyị deere unu.

¹⁶ Ka Onyenwe anyị Jisọs Kraịst n'onwe ya, na Chineke Nna anyị, onye huru anyị n'anya, site n'amara ya nye anyị agbamume dị ebighị ebi na ezi olileanya, ¹⁷ gbaa obi unu ume, ma mee ka unu guzosie ike n'irụ orụ na ikwukwa ihe niile dị mma.

3

Arịrịọ ekpere

¹ N'ikepeazu, ụmụnna, na-ekperenu anyị ekpere ka ozi Onyenwe anyị gaa n'ihu na-agbasa ruo ebe niile ma buru ihe a na-asọpuru, di ka ọ gbasara n'etiti unu. ² Ka e nwee ike naputa anyị n'aka ndị ajoy mmadu, n'ihị na ọ bughị mmadu niile nwere okwukwe. ³ Ma Onyenwe anyị kwesiri ntukwasị obi, ọ ga-echebe unu ma gbaakwa unu ume ka unu hapu idaba n'aka ajoy onye ahụ. ⁴ Anyị nwere nchekwube n'ime Onyenwe anyị na unu na-eme ma ga-anogidekwa na-eme ihe niile anyị nyere unu n'iwu. ⁵ Ka Onyenwe anyị duzie obi unu ighota ihunanya Chineke ya na udi ntachiobi Kraịst nwere.

Ido aka na ntị banyere ino nkiti

⁶ Ụmụnna, nke a bu iwu anyị na-enye unu site n'aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. Ka unu zere onye obula kporo onwe ya onye kwere ekwe n'ime unu na-ebi ndu umengwu na onye na-adighi eso ozizi nke unu natara n'aka anyị. ⁷ N'ihị na unu maara nke oma n'ime onwe unu na unu kwesiri igbaso omume anyị. O nweghi mgbe obula unu huru anyị ka anyị na-agahari hapu oru anyị kwesiri iru. ⁸ O nweghi onye obula anyị riri nri ya nke anyị na-ebughi uzọ kwuo ya ugwo. Kama anyị rusiri oru ike, dogbukwaa onwe anyị n'oru ehie na abali, ka anyị ghara ibu ibu arọ nye onye obula. ⁹ O bughị na anyị enweghi ikike inara unu ihe oriri, kama o bu ka anyị kuziere unu site n'omume anyị ihe unu ga na-enomi. ¹⁰ O buladi mgbe anyị na unu no, anyị nyere unu iwu a si, "Onye obula na-agahị oru ya erila nri."

¹¹ Ma anyị anula na ufodu n'etiti unu na-anọ nkiti na-arughi oru obula, kama ndi di otu a na-agahari, na-etinye anya n'ihe na-agbasaghi ha. Ha anaghi aru oru obula. ¹² Anyi na-enye ndi a iwu, na-adusikwa ha odu ike site n'aha Onyenwe anyi Jisos Kraist, si ha wetuo obi ha ala rusie oru ha ike. Ka ha riekwa nri ha ji aka ha rupu. ¹³ Otu o di umunna, unu ekwela ka ike iru oru oma gwu unu.

¹⁴ Ma o buru na ndi obula adighi erube isi nye ihe anyi kwuru n'ime akwukwo ozi a, hupanu ndi di otu a ama ma kwusikwa iso ha nweko ihe obula, ka ihere mekwa ha. ¹⁵ N'agbanyeghi nke a, unu agukwala ha di ka ndi iro unu, kama nyenu ha ndumodu di ka umunna.

Ekele ikpeazu

¹⁶ Ugbu a, ka Onyenwe anyi, onye udo na-esi n'aka ya abia tukwasiri unu udo ya mgbe niile, n'ime onodu obula unu no n'ime ya. Onyenwe anyi nonyekwara unu.

¹⁷ Mu onwe m bu Pol ji aka m depu ekele a, nke m na-ekele unu niile. Nke a bu ihe e ji ariba akwukwo niile m dere ama. Otu a ka m si ede ihe.

¹⁸ Ka amara Onyenwe anyi Jisos Kraist dinyere unu niile.

1 Timoti

¹ Pọl, onyeozị Kraịst Jisọs site n'iwu Chineke Onye nzọpụta anyị, na nke Kraịst Jisọs, onye bụ olileanya anyị,

² Na-edegara gị bụ Timoti ezi nwa m n'ime okwukwe akwụkwọ a.

Ka amara, na ebere na udo nke sitere na Chineke bụ Nna, na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị dịrị gị.

Ido aka na ntị banyere ndị ozizi ugha

³ Dị ka m gbara gị ume, mgbe m na-aga Masidonia, nọgide n'Efesos ka i nwee ike nye mmadụ ufọdụ iwu ka ha ghara ịga n'ihu n'izi ụkpụrụ dị iche. ⁴ Mee ka ha kwụsị ịkọ ogologo akụkọ, na inyocha ihe gbasara usoro omumụ dị iche iche nke na-adighị agwụ agwụ. N'ihị na ihe ndị a na-eweta ajụjụ na ịrụ ụka na-abaghị uru, kama inyere ndị mmadụ aka inabata ụzọ ahụ Chineke kwadoro site n'okwukwe. ⁵ Ihe anyị bu n'obi nye iwu a, bụ ka a kwalite ịhunanya nke sitere n'obi ọcha na ezi akọnuche, na okwukwe nke aghugho na-adighị. ⁶ Ufọdụ e si kwala n'ihe ndị a dapụ, jehie ụzọ, site n'oke ịrụ ụka na-abaghị uru. ⁷ Ha chọrọ ịbụ ndị ozizi iwu ma ha amaghị ihe ha na-ekwu maọbụ ihe ha na-akwadosi ike.

⁸ Ma anyị maara na iwu dị mma, ma ọ bụrụ na onye ọbụla ewere ya mee ihe a chọrọ ka e jiri ya mee. ⁹ Ma emeghị iwu n'ihị ndị ezi omume. Kama, e mere iwu n'ihị ndị ahụ na-emebi iwu na ndị na-enupu isi, ndị kporo Chineke asi na ndị mmehie, ndị ruru arụ, ndị na-egbu nna ha na nne ha, na ndị na-egbu mmadụ ibe ha, ¹⁰ na ndị na-akwa iko na ndị ikom na-emerụ onwe ha n'ahụ ndị ikom ibe ha, ndị na-azụ ahịa ndị ohu, na ndị ugha niile, na ndị na-agba ama ugha, tinyere ihe ndị ahụ niile megidere ezi ozizi ahụ, ¹¹ nke dabara n'oziuma ahụ dị ebube, nke Chineke dị ngozi, nke o nyefere m n'aka na ntụkwasi obi ichebe.

Amara Onyenwe anyị nye Pọl

¹² Ana m ekele Kraịst Jisọs Onyenwe anyị ekele, onye na-enye m ike, n'ihị na ọ gụrụ m dị ka onye e kwesiri ịtụkwasi obi mgbe ọ họtara m ijere ya ozi. ¹³ Ọ bụ ezie na n'oge gara aga, abụ m onye na-ekwuọ Chineke na onye na-akpagbu ndị ya, bụrụkwa onye na-emegide emegide. Ma Chineke meere m ebere n'ihị na m mere ihe ndị ahụ n'ọnọdụ amaghị ihe, na enweghị okwukwe. ¹⁴ Ma Onyenwe anyị wụkwasiri m amara ya, nke babigara ụba oke, ya na okwukwe na ịhunanya n'ime Kraịst Jisọs.

¹⁵ Okwu a kwesiri ntụkwasi obi, kwesikwa ka anabata ya nke ọma: Kraịst Jisọs bịa na n'ụwa ịzọpụta ndị mmehie, nke mụ onwe m bụ onyeisi ha. ¹⁶ Ọ bụ n'ihị nke a ka e ji gosi m ebere, ka Kraịst Jisọs site n'ime m, bụ onye kachasi dị n'ọ, gosi enweghị ọgwụgwụ nke ntachiobi ya, ka m bụrụ ihe nlere anya nye ndị ahụ niile ga-ekwere na ya, ma nata ndụ ebighị ebi. ¹⁷ Ugbu a, ka enye Eze ahụ na-adị ruo mgbe niile, Onye na-adighị anwụ anwụ, Onye a na-adighị ahụ anyị, Onye naanị ya bụ Chineke, nsọpuru na otuto ruo mgbe niile ebighị ebi. Amen.

Imesi iwu e nyere Timoti ike

¹⁸ Ugbu a, Timoti nwa m, ana m enye gị ndumọdụ a dị ka amụma ahụ e buru banyere gị n'oge gara aga si dị. Ka ị site n'igbaso ya nwe ike ịlụ ezi ọgụ ahụ. ¹⁹ Jidesie okwukwe i nwere ike, ya na ezi akọnuche. N'ihị na ufọdụ ajula ezi akọnuche ma si otu a dapụ n'okwukwe. ²⁰ Haimeniọs na Alegzanda so na ndị a. Ewerela m ha nyefee Ekwensu n'aka, ka ọ taa ha ahụhụ tutu ruo mgbe ha mụtara na ha ekwesighi ikwu okwu nkwalu megide Chineke.

2

Iwu banyere Ofufe na Ekpere

¹ Na mbụ, ana m arịo ka e kpere ekpere, kwuchite ọny ndị ọzọ n'ekpere, ma nye ekele n'isi mmadụ niile, ² kpere ekpere maka ndị eze niile, na ndị niile nọ n'ọnọdụ ọchichi, ka anyị nwee ike bie ndụ udo na nke nsogbu na-adighị, n'ime ịsọpuru Chineke dị ka ọ chọrọ. ³ Nke a bụkwa ihe dị mma na ihe na-atọ Chineke Onye nzọpụta anyị ezi ụtọ. ⁴ Onye chọrọ ka a zọpụta mmadụ niile, ka ha niile bjaruo na mmazu nke ezikwu. ⁵ N'ihị na ọ bụ naanị otu Chineke dị. Ọ bụkwa naanị otu onye ogbugbo dị n'etiti Chineke na

mmadụ. Kraịst Jisọs, onye ya onwe ya bụ mmadụ. ⁶ Onye weere onwe ya ka ọ buru ihe mgbaụta n'ìhi mmadụ niile, nke bụ igba ama a na-enye n'oge ya. ⁷ N'ìhi nke a, a họtara m ka m buru ọrụ na-ekwuru ọha nakwa onyeozì, na onye nkuzi nye ndị mba ọzọ banyere ezi okwukwe ahụ. Eziokwu ka m na-ekwu, anaghị m agha ụgha.

⁸ N'ìhi nke a, achọrọ m ka ndị ikom, n'ebe niile na-achili aka dị nsọ elu n'ekpere, na-ebughị iwe n'obi, na-arụkwaghị ụka. ⁹ Achọkwara m ka ndị inyom kwadoo onwe ha n'uzọ kwesiri ekwesì, ka ha jiri nsọpuru na uche zuruoke chọọ onwe ha mma. Ọ bughị isi a kpara akpa, ma ọ bụkwanyị ngwa mma nke ọlaedo maọbụ pieal, maọbụ uwe dị oke ọñahịa ha na-eyi. ¹⁰ Kama site n'ezì ọrụ ọma ha nke kwesiri ndị inyom na-ekwuputa na ha na-ekpere Chineke.

¹¹ Nwanyị kwesikwara iji obi dị umeala na obi dị nwayọọ gee ntị mụtakwa ihe mgbe a na-ezi ihe. ¹² Ekwenyeghị m ka nwanyị zie ihe, maọbụ ka ọ buru onyeisi n'ebe ndị nwoke nọ. Ha kwesiri inọ nwayọọ mgbe ọbụla unu zukoro. ¹³ Ọ bụ n'ìhi na e buru ụzọ kee Adam tupu e kee Iiv. ¹⁴ Ọ bụkwaghị Adam ka a ghogburu, kama ọ bụ nwanyị ka a ghogburu mee ka ọ buru onye mmebi iwu. ¹⁵ Ma a ga-azoputa ha site n'omumụ nwa ma ọ buru na ha anogide na-ebi ndụ okwukwe na ihunanya, na idị nsọ, na nke uche zuruoke.

3

Ndị ndu chọochị

¹ Nke a bụ okwu kwesiri ntụkwasi obi ma burukwa eziokwu, bụ nke na-asị, ọ buru na onye ọbụla na-achọ ọñdụ ibụ ụkọchukwu, ọ na-achọ ezi ọrụ kacha mma. ² Ya mere onye ụkọchukwu* kwesiri ibụ onye a na-adighị ata ụta, onye luru otu nwunye, onye obi umeala, onye na-achikpota onwe ya nke ọma, onye nwere nsọpuru, onye na-anabata ndị ọbja n'ulo ya, nakwa onye nwere ike ikuzi ihe. ³ Ọ gaghị abụ onye na-anubiga mmanya oke, ọ gaghị abụ onye na-alukarị ọgụ, kama ọ ga-abụ onye dị nwayọọ, onye na-ahughị okwu na ụka n'anya, na onye na-adighị ahụ ego n'anya. ⁴ Ọ ga-abụ onye na-achizi ezinaulo ya nke ọma, burukwa onye na-achikwa umu ya inwe nsọpuru n'uzọ ọbụla. ⁵ (N'ìhi na ọ buru na mmadụ enweghị ike chikotazie ezinaulo ya, ọ ga-esi aña chizie chọochị Chineke?) ⁶ Ọ gaghị abụ onye cheghariri ọhuru, ma ọ bughị ya, ọ ga-afuli onwe ya elu n'inya isi, ma si otu a daba n'omuma ikpe dị ka ekwensu. ⁷ Ọ ga-abukwa onye nwere ezi ama n'ebe ndị nọ n'ezì nọ, ka ọ ghara idaba n'ọñdụ ihere nakwa n'onya ekwensu.

Ndị na-eje ozi

⁸ Otu ahụ kwa, ndị a họtara ijere chọochị ozi aghaghị ibụ ndị kwesiri nsọpuru, ndị na-enweghị ire abụọ,† ndị kwesiri ntụkwasi obi. Ha agaghị abụ ndị na-anubiga mmanya oke na ndị akpiri ego na-agbaso uru n'ezighi ezi. ⁹ Ha ga-abụ ndị ji akonuche dị ọcha na-ejidesi eziokwu nke okwukwe anyị ike. ¹⁰ Tupu a họtara ha iru ọrụ a, a ga-ebu ụzọ nwalee ha. Ọ buru na ha enweghị ebubo ọbụla megide ha, mgbe ahụ, a ga-eme ha ndị na-eje ozi na chọochị.

¹¹ Otu aka ahụ kwa, ndị nwanyị kwesikwara ibụ ndị nwere nsọpuru n'uzọ ọbụla, ndị na-adighị ebu iro n'obi, ndị na-adighị agba asiri, kama ndị nwere obi umeala, na ndị kwesiri ntụkwasi obi n'ìhe niile.

¹² Ndị niile a ga-ahoputa ije ozi na chọochị aghaghị ibụ ndị nwere naanị otu nwunye, ndị na-achizi umu ha na ezinaulo nke aka ha nke ọma. ¹³ N'ìhi na ndị ahụ ruru ọrụ ije ozi ha nke ọma nwere ugwo ọrụ. Ugwo ọrụ ha bụkwa nsọpuru ahụ ndị ọzọ ga-asopuru ha, na nkwa okwu ha nwere banyere okwukwe a n'ime Kraịst Jisọs.

The omimi

¹⁴ Enwere m olileanya na m ga-abia ileta gi na mgbe na-adighị anya, ma ana m edere gi ihe ndị a. ¹⁵ Asị na m enweghị ike bịa ọsiiso, i ga-amata otu ndị mmadụ kwesiri isi bie obi n'ezinaulo Chineke, nke bụ nzuko nke Chineke dị ndụ, ogidi na ntọala nke eziokwu ahụ. ¹⁶ Karichasịa nke a, ọ bụ ihe omimi dị ukwu, bụ ntọala ebe ezi idị nsọ si walite: Ọ putara ihe n'udidi mmadụ,

Mmụọ Nsọ gosiri na ọ bụ onye ezi omume,
ndị mmụọ ozi huru ya,
e kwusara ihe banyere ya nye mba niile,
uwa niile kwenyeere na ya,
a nabatakwa ya n'ebube nke eluigwe.

* 3:2 3:2 Maobu, Onye nlekota † 3:8 3:8 Ndị na-adighi agha ughha maobu ekwu okwu aghughu.

4

Ndumọdụ e nyere Timoti

¹ Ma Mmụọ Nsọ agwagheela anyị ọnụ sị, na n'oge ikpeazụ ufọdụ mmadụ n'ime chọọchị ga-esite n'okwukwe wezuga onwe ha, buru ndị na-agbaso mmụọ nduhie nakwa ozizi ihe banyere mmụọ ọjọọ. ² Ozizi dī otu a na-esite n'ihu abụọ nke ndi ụgha, bụ ndi eji igwe ọkụ da nwọọ akonuche ha. ³ Ndi dī otu a na-egbochi ilu dī na nwunye na iri ihe oriri ufọdụ. Ma ọ bụ Chineke kere ihe oriri ndi a ka ndi kwere ekwe, ndi maara eziokwu ahụ jiri ekpere na ekele nara ha. ⁴ Ihe niile Chineke kere dī mma, ọ dīkwaghị ihe ọbula a ga-ajụ ma ọ buru na e jiri ekele nara ya, ⁵ n'ihu na-esitere n'okwu Chineke na ekpere doo ya nsọ.

⁶ Ọ buru na i mee ka ụmụnna mara ihe ndi a, i ga-abu ezi onyeozī Kraist Jisọs, onye a zulitere nke ọma site n'eziokwu nke okwukwe, na ezi ozizi nke i gbasoro. ⁷ Atufula oge gi n'iru ụka ruru aru banyere akuko ifo nzuzu, na akuko na-abaghị uru nke ndi agadi nwanyi na-ako. Kama zuo onwe gi ka i buru onye nke na-asopuru Chineke. ⁸ Igwuri egwu nke anu ahụ dī mma kama ibu onye nke Chineke bara uru karịa n'uzo ọbula, n'ihu na nkwa dī n'ime ya bụ banyere ndi dī ugbu a na ndi dī n'ihu. ⁹ Okwu a kwesiri ntukwasị obi, kwesikwa ka a nara ya nke ọma. ¹⁰ Anyi na-adogbu onwe anyi n'oru na-ahujukwa anya maka na anyi tukwasiri olileanya anyi na Chineke dī ndu, onye bụ Onye nzoputa mmadu niile, karichasija, nke ndi niile kwere ekwe.

Ndumọdụ

¹¹ Ndi a bu ihe ndi i ga-akuzi, kwudosie ike na-akuzi ha. ¹² Ekwela ka onye ọbula lelịa gi anya n'ihu na ibu okorobia. Kama mee ka i buru ihe imaatu na ihe ilere anya ọma nye ndi kwere ekwe, n'okwu, n'ibi obi, n'ihunanya, n'okwukwe nakwa n'idi ọcha n'uche. ¹³ Tutu ruo mgbe m ga-abia n'ebe ahụ, na-aguputa ma na-akowakwara ndi chọochi ihe e dere n'ime akwukwo nsọ. Na-ekwusakwa okwu Chineke. ¹⁴ Elelila onyinye ime mmuọ nke i nwere anya, bu nke e nyere gi site n'ibu amuma putara ihe mgbe ndi okenye bikwasiri gi aka n'isi.

¹⁵ Jiri onyinye ndi a niile ruo oru, nogidesie ike n'oru gi, ka onye ọbula mata, hukwa na i na-eme nke ọma. ¹⁶ Na-elezi anya na ndu gi, na ozizi gi. Nogidesie ike n'ihe ndi a n'ihu na site na ha, i ga-zoputa onwe gi, zoputakwa ndi na-ege gi nti.

5

Ndi nwanyi di ha nwuru, ndi okenye na ndi ohu

¹ Abarala okenye mba n'olu dī ike, kama jiri aririọ na nsopuru gwa ya okwu dī ka ọ bu nna gi. Na-agwa umu okorobia okwu dī ka i ga-esi gwa umunne gi i huru n'anya okwu. ² Na-emeso ndi inyam ndi bu okenye omume dī ka ndi nne, ma na-emesokwa umu agboghọ omume dī ka i ga-esi mesoo umunne gi nwanyi omume. Na-echekwa uche n'idi ọcha n'ebe o zuruoke.

³ Soporunu umu nwanyi di ha nwuru, ndi na-ebi ndu dī ka ndi di ha nwuru anwu n'eziokwu. ⁴ Kama ọ buru na nwanyi ọbula dī ya nwuru nwere umu, maobu umu umu, ndi a bu ndi kwesiri ibu mkpa ha. N'ihu na anyi kwesiri isite n'ulo anyi gosi obioma anyi inyere ndi muru anyi aka. N'ihu na omume dī otu a na-atọ Chineke uto. ⁵ Nwanyi dī ya nwuru n'ezie, nke na-enweghi onye na-elekota ya anya, atukwasila obi ya na olileanya na Chineke. Ọ na-anogidekwa n'ekpere na aririọ ehilie na abali. ⁶ Ma nwanyi dī ya nwuru nke weere onwe ya nyefee n'aka igbaso ihe na-eme ya obi uto burii onye nwuru anwu, ọ bu ezie na ọ ka dī ndu. ⁷ Nye ha ihe ndi a dika iwu, ka ha ghara i bu ndi a na-ata uta. ⁸ Onye ọbula na-adighi egboro ndi ikwu ya, karichasija ndi ezinaulo nke aka ya ihe na-akpa ha mkpa, ajula okwukwe ahụ ma jokariakwa onye na-ekweghi ekwe na njo.

⁹ Nwanyi ọbula dī ya nwuru ga-aba n'otu ndi di ha nwuru ga-abu onye gbara iri afro isii maobu karja. Ọ ga-abukwa onye luru naani otu di. ¹⁰ Ọ ga-abu onye mmadu niile na-ghara ezi ama, n'ihu ezi oru ọ ruru. Ọ ga-abu onye zulitere umu ya n'uzo ziri ezi, onye na-elezi ndi ọbia anya, onye na-enyere ndi orja na ndi meruru ahụ aka, onye na-asa ukwu ndi nsọ na onye jikeere mgbe niile ime ihe ọma.

¹¹ Ma o kwesighi ka e debanye aha umu agboghọ dī ha nwuru n'otu umu nwanyi di ha nwuru anwu. N'ihu na mgbe ochicho anu ahụ jidesiri ha ike, ha ga-enupuru Kraist isi, chowa ilu dī ozo. ¹² Udi omume a ga-ewetara ha ikpe omuma, n'ihu na ha emezughị nkwa ha kwere na mbu. ¹³ Wezugakwari nke a, na ha amuta omume idi umengwu, n'aga n'ulo dī iche iche. Ọ bughị naani na ha bu ndi na-adighi aru oru, kama ha na-etinye anya n'ihe na-agbasaghị ha, na-akpa asiri, na-ekwu okwu nzuzu, na-ekwu ihe ha

ekwesighi ikwu. ¹⁴ N'ih i nke a, ana m adu ndi umu agbogho ndi a di ha nwuru odu ka ha luru di ozo, ma okwa umu, ma na-elekotazikwa ezinaulo ha anya nke oma. O buru na ha mee nke a, o dighi onye iro obula ga-ekwu okwu ojoo megide anyi. ¹⁵ Ufodu ndi mmadu adahielari uzo, soro ekwensu.

¹⁶ Ya mere, wanyi obula kwere ekwe, nke nwere n'ezinaulo ya ndi inyom di ha nwuru anwu, ya jisie ike gboro ha mkpa. O dighi mma ibogbu chochi n'ibu, ka o nwee ike iletazu ndi no n'onodu umu wanyi di ha nwuru n'ezie.

¹⁷ Nye ndi okenye, ndi na-achi nke oma nsopuru kwesiri ekwesi na ugwo oru okpukpu abuo, okachasi ndi na-adogbu onwe ha n'oru izi ozioma na n'ikuzi ihe. ¹⁸ N'ih i na akwukwo nso kwuru, "Ekechila onu ehi mgbe o na-azocha mkpuru oka,"* hapu ya ka o na-eri nri mgbe o na-aru oru, ozokwa, "Onye na-aru oru kwesiri inata ugwo oru ya."† ¹⁹ Egela nti n'ebubo ojoo obula a na-ebo onye okenye kariakwa maobu na ndi akaebe abuo maobu ato gbara ama megide ya. ²⁰ Ma ndi okenye ahu nogidere na-eme mmehie, kpopta ha baara ha mba n'ihu mmadu niile, ka ndi ozo tuo egwu gharakwa iso omume ha. ²¹ Ana m adu unu aka na nti n'ihu Chineke na n'ihu Onyenwe anyi Jisos Kraist na n'ihu ndi mmuo ozi a hoputara, ka unu debe ukpuru ndi a niile, nye onye obula ntaramahuhu nke ruru ya, elekwala onye obula anya n'ihu.

²² Ebikwasikwala onye obula aka n'isi osisio ime ya okenye maobu onye na-eje ozi. Ekwela ka i keta oke na mmehie ndi ozo. Debe onwe gi ocha.

²³ Anukwala naani mmiri ozo, na-anu ntakiri mmanya maka afo gi na nrija nrija nke na-aria gi otutu mgbe.

²⁴ Mmehie ufodu mmadu na-aputa ihe ma na-ebukwa ha uzo ruo oche ikpe, ma ndi ozo ka a na-ahuta mmehie ha n'oge ikpeazu. ²⁵ Otu a kwa, oru oma na-aputa ihe, ma o buladi ndi na-aputaghi ihe, apughi izo ha ezo.

6

¹ Ndi niile bu ohu ga-ahu ndi nwe ha di ka ndi kwesiri inye ugwu na nsopuru, ka a ghara ikwujo aha Chineke na ozizi anyi. ² Ndi nke nwere ndi kwere ekwe dika ndi nwe ha ekwesighi ileli ha anya n'ih i na ha bu umunna ha. Kama, ha kwesiri ijere ndi nwe ha ozi nke oma karija, n'ih i na ndi na-erite uru n'oru ha bu ndi kwere ekwe burukwa ndi anyi huru n'anya.

Ndi ozizi ugha na ihu ego n'anya

Ihe ndi a ka i ga-akuziri ha, dukwaa ha odu banyere ime nke a. ³ Onye obula na-ezi ihe ozo nke na-adabaghi n'okwu ezi ntuala na-enye ndu nke Onyenwe anyi Jisos Kraist, ya na ozizi nke ibi ndu kwesiri onye nke Chineke, ⁴ bu onye nganga na-afuli elu, ma burukwa onye na-amaghi ihe. Ochicho obi ya bu nke na-ezighi ezi ma juputakwa n'iru uka na ekworo nke na-eweta ikpo asi na esemokwu, na nkwalu nakwa ajo echiche, ⁵ na isi iru uka niile nke na-esite n'aka umu mmadu ndi echiche ha na-enweghikwa eziokwu. Ha na-eche na ife Chineke bu uzo e si aba ogaranya.

⁶ Ma ikpere Chineke bara uru nke ukwu nye onye nwere afo ojuju n'ih e obula o nwere. ⁷ N'ih i na o nweghi ihe anyi ji n'aka mgbe anyi bjara n'uwa, otu a kwa, o nweghi ihe anyi ga-ewerekwa mgbe anyi ga-esi n'uwa puo. ⁸ Ya mere, o buru na anyi enwe ihe oriri na uwe anyi ji ekpuchi oto anyi, afo kwesiri iju anyi n'ih e anyi nwere. ⁹ Ma ndi na-achoi iba ogaranya na-adaba n'onwunwa na n'ime onya na otutu ihe nzuzu na ochicho ojoo niile di iche iche nke na-enubanye ha n'ila n'iyi na mbibi. ¹⁰ N'ih i na ihu ego n'anya bu mgborogwu* nke ime ihe ojoo niile di iche iche. Ufodu ndi huru ego n'anya, ndi na-achosi ya ike, adapula n'okwukwe ha, si otu a tinye onwe ha n'otutu onodu na-ewetara ha obi ojoo na iru uju.

Ndumodu mmehi Pol duru Timoti

¹¹ Ma gi bu onye nke Chineke, gbaara ihe ndi a niile oso. Ma chusoo ezi omume na iyi Chineke, na okwukwe, na ihunanya, na ntachiobi, na idi nwayo. ¹² Na-agbasi mgba oma nke okwukwe gi ike, jidesiekwa ndu ebighi ebi ahu aka ike bu nke a kporo gi oku maka ya mgbe i mere ezi nkwuputa gi n'ihu otutu ndi akaebe. ¹³ N'ihu Chineke, onye na-enye ihe niile ndu, na n'ihu Kraist Jisos onye gbara ama nkwuputa oma n'ihu Pontios Paillet. Ana m enye gi iwu ¹⁴ ka i debezuo ihe niile e nyere n'iwu na-enweghi ntupo obula maobu ita uta ruo mgbe Onyenwe anyi Jisos Kraist ga-aputa ihe. ¹⁵ Nke a ga-emezu mgbe oge zuru site n'ike ya, Chineke, onye di ngozi na onye naani ya na-achi, Eze kachasi eze niile, na Onyenwenu kachasi ndi nwenu niile. ¹⁶ Onye naani ya na-adighi anwu anwu. Onye na-ebikwa n'ime ih e nke mmadu obula na-apughi ibiaru nso.

* 5:18 5:18 Dit 25:4 † 5:18 5:18 Luk 10:7 * 6:10 6:10 Ya bu nzo ukwu mbu

Onye mmadụ ọbụla na-ahụbeghị anya mgbe ọbụla, onye a na-apụghịkwa ihu anya. O bụ ya ka nsọpuru na ike dirị ruo mgbe ebighị ebi. Amen.

Ndị ọgaranya

¹⁷ Nye ndị bụ ọgaranya n'oge ugbo a iwu ka ha ghara inya isi, maọbụ tükwasị obi ha n'akunuba, nke a na-ejighị aka. Kama ka ntükwasị obi ha dirị na Chineke onye na-enyezu anyị ihe niile site n'akụ ya n'ihu ime anyị obi uto. ¹⁸ Gwa ha ka ha na-eme ezi ihe, ka ha buru ọgaranya n'orụ ọma niile, ka ha nwee obioma na inyere ndị ọzọ aka, djkwa njikere ikenye ndị ọzọ ihe site n'ihe ha nwere. ¹⁹ N'uzọ dị otu a, ha na-akpadoro onwe ha akụ nke ga-aburu ha ntọala siri ike n'ogbo dị n'ihu, nke a ga-eme ka ha rite ndụ ahụ nke bụ ezigbo ndụ n'uru.

²⁰ Timoti chebekwa ihe ndị ahụ e nyefere gi n'aka, wezuga onwe gi site n'okwu nzuzu nke ruru aru, na iru aka nzuzu nke ha na-akpọ ihe omuma, ²¹ bụ nke ufodu kwuputara, ma na ime nke a, ha esitela n'uzọ okwukwe kpafuo.

Ka amara dinyere gi. Amen.

2 Timoti

¹ Pọl, onyeozị Kraịst Jisọs, dị ka uche Chineke si dị, na dị ka nkwa ndụ n'ime Kraịst Jisọs si dị,

² Nye gị Timoti, ezi nwa m.

Ka amara, na ebere na udo nke sitere na Chineke bụ Nna, na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị dirị gị.

Ekele

³ Ana m ekele Chineke, bụ onye m na-ejere ozi ekele, dị ka nna nna m ha mere site n'akọnuche dị ọcha, ọtụtụ mgbe ka m na-echeta gị n'ekpere m ehie na abalị. ⁴ Ka m na-echeta anya mmiri gị, ọ na-agusị m agụụ ike ehie na abalị ihu gị, ka ọñụ m zuo oke. ⁵ Emerem ka m cheta okwukwe ihu abụọ n'adighị nke i nwere, bụ okwukwe nke burii ụzọ dirị n'ime nne nne gị Lọisi, bịa dikwa n'ime nne gị Yunaịsi. Emerem ka m kwenye na otu okwukwe ahụ dikwa n'ime gị.

Aririọ ikwesi ntụkwasi obi nye Pọl na ozioma

⁶ N'ihị nke a, achoro m ichetara gị ka i mee ka onyinye Chineke ahụ i nwere na-enwu dị ka oku, bụ nke i natara mgbe m bikwasiri gị aka m abụọ n'isi. ⁷ N'ihị na Chineke enyeghi anyi mmuo itu ujo, kama o nyere anyi mmuo na-emejuputa anyi n'ike, na ihunanya, na uche zuruoke. ⁸ There emela gị ikwuputa ama banyere Onyenwe anyi maobu banyere m bụ onye mkporo ya. Kama, site n'ike Chineke, soro m huọ ahuhu n'ihị ozioma ahụ. ⁹ O zoputara anyi, kpobata anyi na ndu di nsọ. O bughị n'ihị na anyi kwesiri ka a kporo anyi, kama, o bụ n'ihị nzube ya na amara ya. E nyere anyi amara n'ime Kraịst Jisọs tupu a toọ ntọala uwa a. ¹⁰ Ugbu a, o meela ka ihe niile o zubere puta ihè site n'obibia Onye nzoputa anyi Jisọs Kraịst, onye lara ike onwu n'iyi, zi anyi ụzọ anyi ga-esi nwee ndu ebighi ebi site n'oziooma ahụ. ¹¹ N'ihị ozioma a, ahoputara m ka m buru onye na-ekwusa ozioma a, na onyeozị, na onye nkuzi. ¹² O bukwa n'ihị nke a ka m ji na-ahụ ahuhu ndi a n'ebe a, ma n'ezikwu, ihere adighi eme m, n'ihị na amaara m onye m na-atukwasị obi, amakwaara m nke oma, na o nwere ike ichebe ihe niile m nyere ya n'aka idebe tutu ruo ubochi ahụ.

¹³ Jidesie ezikwu ahụ aka ike, udi ezikwu ahụ mu onwe m ziri gị, ezikwu ahụ gbasara okwukwe ahụ, na ihunanya ahụ di n'ime Kraịst Jisọs. ¹⁴ Chezie onyinye oma ahụ e sitere n'aka Mmuo Nso bi n'ime gị nye gị idebe.

Ekwesighi ntukwasi obi na ikwesi ntukwasi obi

¹⁵ Di ka i maara, ndi niile si n'Eshia bia n'ebe a agbakatala m azu. O buladi Faigelos na Hamoginis ahapula m laa.

¹⁶ Ka Onyenwe anyi mere ezinaulo Onisiferos ebere, n'ihị ume o gbara m otutu mgbe. Ihere emeghi ya na-abu m onye mkporo. ¹⁷ Mgbe o bjaruru Rom, o choghariri m n'ebe niile, ma n'ikeazu, o chotara m. ¹⁸ Ka Onyenwe anyi kwe ka o nata ebere n'aka Onyenwe anyi n'ubochi ahụ. I mara nke oma udi aka o nyere m n'Efesos.

2

Ezi onye agha nke Kraịst

¹ Ya mere, nwa m, buru onye di ike site n'amara ahụ Kraịst Jisọs na-enye. ² Ihe niile nke i nuru n'onu m n'ihu otutu ndi ama ka i ga-enyefe n'aka ndi kwesiri ntukwasị obi, bu ndi nwekwa ike izi ndi ozo ihe ndi a. ³ Soro m kere oke n'ahuhu di ka ezi onye agha Jisọs Kraịst. ⁴ O dighi onye agha obula na-ekekota onwe ya n'ihe nke uwa a, kama o na-achọ ime ihe ga-atọ onye hoputara ya di ka onye agha uto. ⁵ Otu aka ahụ, onye na-agba oso agaghi enweta okpu mmeri, ma o buru na o baghị oso ya dika usoro iwu igba oso si di. ⁶ Onye oru ubi na-adogbu onwe ya n'oru kwesiri ibu onye ga-ebu uzo rie mkporu sitere n'ubi ya. ⁷ Na-atughari uche n'ihe m kwuru, n'ihị na Onyenwe anyi ga-enye gị nghota n'ime ha niile.

⁸ Echefula Jisọs Kraịst, onye a kpolitere site n'onwu, onye sikwa n'agburu Devid, nke a bu ozioma m. ⁹ O bu n'ihị na m na-ekwu ezikwu ndi a ka m ji noo na-ahụ ahuhu di otu a di ka onye ojo, ma otu o di, ekeghị okwu Chineke agbu. ¹⁰ Ya mere, ana m

anagide ihe niile n'ihu ndị a ọpụtara, ka ha burukwa ndị ga-anata nzọpụta dī n'ime Kraist Jisọs, na ebube ebighị ebi.

¹¹ Nke a bụ okwu kwesiri ntụkwasị obi:

Ọ buru na anyị esoro ya nwuo,
anyị ga-esokwa ya dī ndu.

¹² Ọ buru na anyị anagide,
anyị ga-esokwa ya chĩa ọchịchị.

Ọ buru na anyị aju ya,
ọ ga-ajukwa anyị.

¹³ Ọ buru na anyị ekweghị ekwe,
ọ ga-anogide n'ikwesị ntụkwasị obi,
n'ihu na o nweghị ike iju onwe ya.

Onye oru nke Chineke na-anabata

¹⁴ Na-echetara ha nke a, na-agwasikwa ha ike n'aha Chineke ka ha ghara iru ụka banyere okwu efu. N'ihu na okwu ndị a abaghị uru, ha na-ewetara ndị na-anu ya ịla n'iyi. ¹⁵ Gbalisie ike ka iche onwe gi n'ihu Chineke dī ka onye a nabatara. Onye oru nke ihere na-apughị ime, onye na-akowa eziokwu ahụ nke oma. ¹⁶ Zere onwe gi n'okwu nzuzu nke ruru aru, n'ihu na ọ na-aga n'ihu iduba ndị mmadu n'onodu amaghị Chineke karja. ¹⁷ Ozizi ha ga-agbasa dī ka nsị, Haimenios na Filetus soo na ndị dī otu a. ¹⁸ Ha ahapula igbaso uzọ eziokwu ahụ bido na-ekwusa okwu ughha, na-asị na oge mbilite n'onwu agafeela. Site n'okwu ha, ha na-ekpu okwukwe mmadu ufodu ihu n'ala. ¹⁹ Ma ntọala Chineke hiwere na-eguzosi ike. N'elu ya ka eji ihe e dere kaa akara: "Onyenwe anyi maara ndi bu ndi nke ya,"* ya na, "Ka onye obula kporo onwe ya onye nke Kraist kwusi ibi ndu ajo omume."

²⁰ N'ime ulọ ukwuu, otutu ngwa oru dī ya, ndi e ji olaedo maobu oloocha, maobu osisi maobu uru kpuo. Ufodu ka e ji eje ozi n'oge nkwanye ugwu dī mkpa, ndi ozo ka e ji eje ozi n'oge obula. ²¹ Ọ buru na onye obula edoo onwe ya ocha puo n'ihe ojoo niile, ọ ga-abu ngwa oru e mere maka oru ndi kwesiri nkwanye ugwu, burukwa onye dī nso, onye na-abara Onyenwe ya uru, na onye dī njikere mgbe obula iru ezi oru.

²² Gbanari ihe obula na-etinye udi echiche ojoo nke umu okorobia na-enwe n'ime gi, kama, na-agbaso ezi omume na okwukwe, na ihunanya na udo, ka gi na ndi na-akpokukwa Onyenwe anyi site n'obi dī ocha na-emekorita. ²³ Wezuga onwe gi n'iru uka nzuzu na nke amaghị ihe niile, n'ihu na i maara na ha na-eweta ise okwu. ²⁴ O kwesikwaghị ka ohu Onyenwe anyi buru onye na-ese okwu, kama, ọ ga-abu onye obioma nye mmadu niile, na onye ma otu e si ezi ihe, onye dī njikere inagide ihe ojoo e mere ya. ²⁵ Ọ ga-ejiri obi dī nwayo mgbe ọ na-adu ndi iro ya odu. Eleghị anya Chineke nwere ike mee ka ha chegharị, bja mata eziokwu. ²⁶ Mgbe ahụ, ha nwere ike gbanahu onya ekwensu, ka o jidechara ha ka ha mee uche ya.

3

Oge ikpezu

¹ Ma mara nke a, na n'oge dī oke egwu ga-adị mgbe ikpezu. ² N'ihu na ndi mmadu ga-abu ndi na-ahu naani onwe ha n'anya, na ndi na-ahu ego n'anya. Ha ga-abu ndi mpako, na ndi na-anya isi, ndi na-ekwujo ibe ha, ndi na-adighi asopuru ndi muru ha, maobu ikele ha ekele, na ndi na-adighi ocha n'obi ha. ³ Ndi na-enweghi ihunanya n'obi ha, ndi na-enweghi obi mgbaghara, ndi na-agba asiri, ndi na-emebiga ihe ojoo oke, ndi na-eme dī ka anu ohia, na ndi ihe oma na-adighi ato uto. ⁴ Ndi na-arara ibe ha nye n'aka ndi iro ha, ndi isiike, ndi onwe ha juru afo; ndi na-ahu ihe uto nke uwa a n'anya, kama ihu Chineke n'anya. ⁵ Ha bu ndi na-ebi ndu ndi nke Chineke ma ha adighi egosiputa ike dī na ndu ahụ. Zere onwe gi n'ebe ndi dī otu a no.

⁶ Ufodu n'ime ha bu ndi na-abanye n'ime ulo ndi mmadu na-eduhiekwa umu nwanyi na-enweghi uche, ndi ibu mmehie ha na-anyigbu, na ndi a puru iduhie n'ihu otutu ihe ojoo na-agu mkpuruobi ha aguu. ⁷ Ndi a na-akuziri ihe oge niile, ma ha apughị inweta amamihe nke eziokwu. ⁸ Dī ka Jenas na Jembaras si luso Mosis ogu, otu a ka ndi a na-alusokwa eziokwu ahụ ogu. Ha bu ndi nwere obi ruru aru, na ndi ndu ha mere ka ha buru ndi a juru aju n'ebe okwukwe anyi dī. ⁹ Ma ha agaghị aga n'ihu n'ihu na nzuzu ha ga-aputa ihe n'ihu mmadu niile, dika nke mmadu abuo ahụ.

Ndumodu ikpezu

* 2:19 2:19 Onu 16:5

¹⁰ Ma ugbu a, i maara ihe niile banyere ozizi m, na omume m, na ebumnuche m, na okwukwe m na ntachiobi m, na ihunanya m, na ndidi m, ¹¹ na mkpagbu m na ahuhu niile nke dakwasiri m n'Antiok, na Aikoniom, na Listra. I maara udi mkpagbu di iche iche m gabigara. Ma Onyenwe anyi naputara m site n'ime ha niile. ¹² N'ezie, ndi niile choro ibi ndu isopuru Chineke n'ime Kraist Jisos ga-agabiga mkpagbu. ¹³ Ma ndi mmadu ojo na ndi na-ebi ndu aghugo ga-ajo njo karja ka ha di. Ha ga-eduhie ndi ozo, ma burukwa ndi a ga-eduhie. ¹⁴ Ma gi onwe gi, nogidesie ike n'ihe imutara na ihe i kwenesiri ike na ya, ebe i maara onye i si n'aka ya muta ha. ¹⁵ I maara na o bu site n'oge i bu nwantakiri ka ihe e dere n'akwukwo nso jiri doo gi anya, nke nwere ike ikuziri gi maka nzoputa site n'okwukwe i nwere n'ime Kraist Jisos. ¹⁶ Ihe niile di n'akwukwo nso bu ihe si n'uche Chineke puta. Ha bara uru maka izi anyi ihe, igosi erughi eru anyi, ituziri anyi aka n'uzo di mma, na izu anyi n'uzo ezi omume: ¹⁷ ka onye nke Chineke zuo oke, dikwa njikere maka iru ezi oru niile obu.

4

¹ Ya mere, ana m adusi gi odu ike n'ihu Chineke na n'ihu Kraist Jisos, onye ga-ekpe ndi di ndu na ndi nwuru anwu ikpe. Ejikwa m obibia ya na alaeze ya na-asi gi, ² kwusaa okwu ahụ mgbe niile; dikwa njikere, mgbe o kwesiri ekwesi na mgbe o na-ekwesighi, jiri ya nye ntuziaka, jiri ya baa mba, jirikwa ya gbaa ndi mmadu ume, site na ntachiobi na ilezi anya inye ezi ndumodu. ³ N'ihu na oge na-abia mgbe ufodu mmadu na-agaghị anagidekwa eziokwu ahụ, kama ha ga-agaghari icho ndi ozizi ha ga-eji gbaa onwe ha gburugburu, ndi ga-ezi ha ihe ha choro inu. ⁴ Ha agaghị ege nti n'ezio kwu ahụ, kama ha ga-ege nti n'akuko na-enweghi isi. ⁵ Ma guzosie ike, noo na nche mgbe niile, na-edi ahuhu, na-arukwa oru gi di ka onye ozioma. Ruzukwaa ihe i kwesiri iru n'oru gi.

⁶ N'ihu na ugbu a, aburula m rii onye a na-awupu di ka aja ihe onunu, oge ula m eruokwala. ⁷ Alusjala m ogo oma ahụ, agbasjala m oso ahụ, edebezuokwala m okwukwe ahụ. ⁸ Ugbu a, e deberela m okpueze nke ezi omume, nke Onyenwe anyi, onye ikpe ezi omume ahụ, ga-enye m n'ubochi ahụ. Ma o bughị naani m ka o ga-enye ya, kama o ga-enyekwa ya ndi ahụ niile o na-agusi agu ike ihu ya anya.

Okwu banyere ihe mere

⁹ Gbalisie ike ibiakwute m osiso, ¹⁰ n'ihu na Dimas onye huru ihe ndu a n'anya ahapula m gaa Tesalonajika. Kresens agaala Galeshia, Taitos agakwala Dalmetia. ¹¹ O bu naani Luk nonyere m. Mgbe i na-abia, kpota Mak n'ihu na o ga-enyere m aka n'ije ozi m. ¹² Ezipula m Taikikos ka o gaa Efesos. ¹³ Mgbe i na-abia, wetara m uwe m ji achu oyi, bu nke m hapuru n'aka Kapos na Troas, wetakwara m akwukwo m niile ahu di n'ebe ahu, okachasi akwukwo akpukpo anu niile ahu.

¹⁴ Alegzanda onye na-akpu ola emeela m otutu ihe ojo. Onyenwe anyi ga-akwughachi ya di ka ihe o mere m si di. ¹⁵ Kpachara anya n'ebe o no, n'ihu na o guzosiri ike megide ihe niile anyi kwuru.

¹⁶ Na mbu, mgbe m putara ikpere onu m, o dighi onye kwunyeere m. Ha niile gbahapuru m. Ka a hapu igunyere ha omume a di ka mmehie. ¹⁷ Ma Onyenwe anyi nonyere m, nyekwa m ike ikwusa ozioma ka ndi mba ozo niile nuru ya. O zoputara m, site n'onu odu. ¹⁸ Onyenwe anyi ga-azoputakwa m site n'ihe ojo niile obu, kpobata m n'udo baa n'alaeze eluigwe ya. O bu ya ka otuto diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Ekele ikpeazu

¹⁹ Keleere m Prisila na Akwila na ndi niile bi n'ulo Onisiferos.

²⁰ Erastos no na Korint, ma ahapuru m Trofimos na Melitos n'onodu ahu esighi ike. ²¹ Jisie ike bjarute n'ebe a tupu oge oyi eruo.

Yubulos na-ekele gi, ya na Pudins, na Lainos na Klodia na umunna anyi niile.

²² Ka Onyenwe anyi nonyere mmuo gi. Ka amara dinyere gi.

Tajitos

¹ Akwukwo ozi a si n'aka m, Pol, odibo Chineke, na onyeozi Jisos Kraist, onye ahoputara ime ka okwukwe ndi Chineke, na nghota banyere imara eziokwu ahụ na-eduba na ndu isopuru Chineke gaa n'ihu, ² nke a dabere n'olileanya maka ndu ebighi ebi, nke Chineke onye na-adighi agha ugha kwerelelari na nkwa tupu mmalite nke oge. ³ Mgbe oge imezu nkwa ahụ ruru, o mere ka okwu ya puta ihe site na nkwusa ozioma, nke e nyefere m n'aka idebe, di ka Chineke Onye nzoputa anyi si nye ya n'iwu.

⁴ O bu gi Tajitos, ezi nwa m nwoke n'ime okwukwe nke anyi nwekoru.

Ka amara na udo nke sitere na Chineke bu Nna, na Kraist Jisos Onye nzoputa anyi diri gi.

Oru diri Tajitos

⁵ Ahapuru m gi na Kriit ka i dozie ihe ufodu a na-edozibeghi, ka i hoputakwa ndi okenye n'obodo niile, di ka m siri nye gi n'iwu. ⁶ O ga-abu onye a na-enweghi ihe ita uta, o ga-abu onye na-alu otu nwanji. Umụ ya bu ndi kwere ekwe, ndi ama na ha anaghi ebi ndu ojo, maobu na-eme isiike. ⁷ Ebe o bu na onye nlekota n'ahu ihe banyere choochi Chineke, o ga-abu onye na-enweghi ihe ita uta. O gaghị abụ onye nganga, onye na-ewe iwe oku, onye na-anubiga mmanya oke, onye na-alu ogu mgbe niile, onye huru ego n'anya. ⁸ O ga-abu onye na-anabata ndi obia, na onye na-ahu ezi ihe n'anya. O ga-abu onye na-akwanyere onwe ya ugwu, ezi mmadu uzu ya kwu oto, onye di nsu, na onyeisi zuruoke. ⁹ O ga-abukwa onye jidesiri ozioma ahụ nke kwesiri ntukwasị obi aka ike dika eziri ya. Nke ga-eme ka o nwe ike gbaa ndi ozo ume site na ozizi ahụ nke zuruoke, nakwa itu ndi ahụ na-eguzogide ya mmehie ha n'ihu.

Igbochi ndi ozizi ugha

¹⁰ N'ihu na e nwere otutu mmadu ndi na-ekweghi, ndi na-ekwu okwu efu, na ndi aghughu, nke ka nke, ndi si n'otu ndi obibi ugwu puta. ¹¹ Aghaghị ikwusi ha maka na ha na-akuzi ihe ha ekwesighi ikuzi n'ihu ego, si otu ahụ na-eme ka otutu ezinaulo gbasaa. ¹² O bu otu onye n'ime ha, onye bukwa onye amuma ha kwuru okwu banyere ha si, "Ndi Kriit niile bu ndi ugha. Ha kwara obi n'azu di ka anu ohia joro njo. Ha bu ndi umengwu nwere akpiri ogologo." ¹³ N'ezie, okwu a bu eziokwu. N'ihu nke a, baara ha mba n'olu ike banyere mmehie ha ka ha nwee ike zuo oke n'okwukwe, ¹⁴ ka ha kwusi ige nti n'akuku ifo ndi juu na-ako, maobu iwu nke ndi juru inabata eziokwu nyere. ¹⁵ Ihe niile di ocha n'ebe ndi di ocha no, o nweghi ihe obula di ocha n'ebe ndi ruru aru na ndi na-ekweghi ekwe no. N'ihu na uche ha na akonuche ha ruru aru. ¹⁶ Ha na-ekwuputa na ha maara Chineke, ma ha ji omume ha na-agonari ya. Ha bukwa ndi na-akpo mmadu ibe ha asi, ndi isiike, na ndi na-adighi ike n'ezi oru obula.

2

Ezi ozizi na ezi agwa

¹ N'akuku nke gi, na-akuzi ihe kwesiri eziokwu nke okwukwe. ² Gwa ndi okenye nsoku ka ha nwee anya udo, ka ha nwee akonuche zuruoke, ka ha buru ndi kwesiri nsopuru, ndi okwukwe ha siri ike, ndi na-ahu ibe ha n'anya, na ndi nwekwara ntachiobi.

³ N'otu aka ahụ, gwa ndi okenye nwanji ka ha na-eme omume di ka umu nwanji di nsu. Ka ha ghara ibu ndi na-agba asiri maobu ohu nke inubiga mmanya oke. Kama ha na-akuzi ihe di mma. ⁴ Ha ga-esi otu a kuziere umu agboghō ka ha ga-esi hu di ha na umu ha n'anya. ⁵ Ka ha burukwa ndi akonuche ha zuruoke, ndi di ocha n'obi, ndi na-edozi ezinaulo di ha, ndi na-eme ebere, ndi na-edo onwe ha n'okpuru di ha, ka onye obula ghara ikwulu okwu Chineke.

⁶ N'otu uzu ahụ kwa, gbaakwa umu okorobia ume ka ha jide onwe ha. ⁷ N'ihe niile i na-eme, mee onwe gi ihe ima atụ ndi ozo ga na-enomi n'ime ezi omume. Na nkuzi gi niile, gosikwa izuoke na ikwesi ntukwasị obi. ⁸ Ka ozi gi buru nke kwu oto mmadu apughi ima ikpe, ka ihere mee onye na-agbagha gi okwu, ebe o bu na onweghi ihe ojo o ga-ekwu gbasara anyi.

⁹ Gwa ndi ohu ka ha na-erubere ndi nwe ha isi, ka ha na-eme ihe ga-atu onyenwe ha utu mgbe niile. Ka ha hapu isa ndi nwe ha okwu, ¹⁰ ka ha ghara izu ohi, kama ka ha

gosi na ha bu ndi kwesiri ntukwasị obi. N'uzo di otu a, ha ga-ewetara ihe anyi na-akuzi maka Chineke Onye nzoputa anyi otuto n'ihe niile ha na-eme.

¹¹ N'ihì na Chineke emela ka amara ya nke wetaara mmadu niile nzoputa puta ihè. ¹² O bukwa amara a na-akuziri anyi ka anyi ju ndu asopurughì Chineke na nke igbaso ochichò ojoo di n'ùwa, kama ka anyi bie ndu di ka ndiisi zuruoke na ndu ezi omume, nakwa itu egwu Chineke n'ogbo nke oge a. ¹³ Otu a ka anyi ga-esi na-eche olileanya anyi di ngozi bu obibia nke otuto nke Chineke anyi di ukwu, na Onye nzoputa anyi bu Jisos Kraist. ¹⁴ O bu ya jiri onwe ya choo aja n'ihì anyi, ka o gbaputa anyi site n'ajo omume anyi niile, na ido ndi ga-abu ndi nke ya ocha nye onwe ya, ndi o na-agu agu ime ihe di mma mgbe niile.

¹⁵ Na-akuzi ihe ndi a, werekwa ha na-adu ndi gi odu site n'ikike niile i nwere. Werekwa ha na-atu ha mmehie ha n'ihu. Ka mmadu obula ghara ileli gi anya.

3

Ime ihe di mma

¹ Chetara ndi nke gi ka ha doo onwe ha n'okpuru ndiisi na ndi ochichì, ka ha rubere ha isi, dikwa njikere iru oru oma obula. ² Gwa ha ka ha ghara ikwulu onye obula, ka ha gharakwa ilu ogo, kama, ka ha buru enyi mmadu niile, na-egosikwa idi nwayoo ha n'ebe mmadu niile no.

³ N'ihì na mbu, anyi onwe anyi bu ndi nzuzu, ndi na-enupu isi, na ndi na-enweghi uche. Anyi bu ohu agu ihe ojoo, na ihe utò di iche iche. Anyi biri ndu obi ojoo na ekworo, na ikporita onwe anyi asi. ⁴ Ma mgbe obioma na ihunanya Chineke Onye nzoputa anyi putara ihe, ⁵ o zoputara anyi, ma o bughi n'ihì ezi ihe ndi anyi mere, kama o bu site n'ebere ya. O zoputara anyi site na nsacha nke imu ozo na nnwoghari nke Mmuo Nso, ⁶ onye o wusara anyi n'uju site n'Onye nzoputa anyi bu Jisos Kraist, ⁷ ka o buru na ebe e sitere n'amara guo anyi dika ndi ezi omume, anyi ga-abu ndi nketa, ndi nwere olileanya ndu ebighi ebi. ⁸ Okwu a kwesiri ntukwasị obi, o ga-amasi m ma i kwusie ihe ndi a ike, ka ndi kweere na Chineke, lezie anya n'iru ezi oru. Ihe ndi a di mma na-abakwara mmadu uru.

⁹ Ma zere iru uka nzuzu na igu agburu omumu, esemokwu niile, na ogo niile ndi mmadu na-alu banyere iwu. Ihe ndi a niile abaghi uru obula, ha bu ihe efu. ¹⁰ Gbasara onye na-akpa oke, i duchaa ya odu ihe dika otu ugboro maobu abuo, leghara ya anya. ¹¹ Ebe i ma na onye di otu a bu onye ndahie na onye ajoo omume, o jirila aka ya maa onwe ya ikpe.

Okwu mmechi

¹² Ana m akwado izitere gi Atemas maobu Taijikos. Gbalia biakwute m na Nikopolis, maka n'ebe ahụ ka m kpebiri ino n'oge oyi. ¹³ Gbaa mbò zipu Zenas bu onye okaikpe, na Apolos, ngwangwa n'ije ha. Hukwa na ha ji ihe niile di ha mkpa.

¹⁴ N'ihì na o di mkpa ka ndi anyi muta inyere ndi niile choo enyemaka ha aka. O bu nke a ga-eme ka ha buru ndi na-amị mkpuru.

¹⁵ Ndi niile mu na ha no n'ebe a na-ekele gi. Kelekware anyi ndi niile huru anyi n'anya n'ime okwukwe.

Ka amara dinyere unu niile.

Fịlịmọn

¹ Pọl, onye e tinyere n'ụlọ mkpọrọ n'ihị Kraịst Jisọs na site n'aka nwanna anyị Timoti,

Anyị na-edetara gi ya ezi enyi anyị na onye anyị na ya na-arụkọ ọrụ, Fịlịmọn. ² Anyị na-edetakwara ya nzukọ Kraịst dị n'ụlọ gi, na nwanna anyị nwanyị Afia, na Akipos onye anyị na ya so na-alụ agha a.

³ Ka amara na udo nke sitere na Chineke bụ Nna, na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị dīrī unu.

Ekele na ekpere

⁴ Ana m ekele Chineke ekele mgbe ọbụla m na-echeta gi n'ekpere niile m na-ekpe. ⁵ N'ihị na ana m anụ ihe banyere okwukwe i nwere n'ime Onyenwe anyị Jisọs, na ihunanya i na-egosi ndị nsọ niile. ⁶ Ekpere m na-ekpe banyere gi bụ ka mmekọrịta anyị na gi dika ndị kwere ekwe, mee ka i matazuo ihe ọma niile anyị nwere n'ime Kraịst. ⁷ Ihunanya gi na-enye m oke ọhụ na iğbaume, ezi nwanna m, n'ihị na emeela ka ndị nsọ nwee ume ọhụrụ site n'inyeaka gi.

Arịrịọ Pọl n'isi Onisimọs

⁸ Ọ bụ ezie na-enwere m ike n'ime Kraịst inye gi iwu banyere ihe kwesiri ka i mee, ma agaghị m eme otu a. ⁹ Kama, ọ kaara m mma site na ndabere nke ihunanya, iriọ gi ya dī ka arịrịọ. Ee, ọ bụ mụ Pọl, agadi nwoke ahụ na onye mkpọrọ n'ihị Kraịst Jisọs na-arịọ gi arịrịọ a. ¹⁰ Biko, arịọ m gi n'isi Onisimọs, onye e mere ka ọ buru nwa m oge m nọ n'ụlọ mkpọrọ. ¹¹ Na mbụ, o nweghị uru ọbụla ọ baara gi, ma ugbu a, ọ baara mụ na gi uru.

¹² Ana m ezighachiri gi ya ugbu a, ya bụ, onye bụ obi* m ka m na-ezitere gi. ¹³ Ọ gusiri m agụu ike ime ka mụ na ya nọdu n'ebe a, ka o were ọnọdu gi na-ejere m ozi ọ bụladị dī ka m nọ na mkpọrọ n'ihị ozioma. ¹⁴ Ma, a chọghị m ime ihe ọbụla na-enwetaghị nkwenye gi, ka ọ ghara idī ka i mere obioma gi na mmanye. Kama, achọrọ m ka i mee ihe si gi n'obi pụta. ¹⁵ Ma eleghị anya, ọ bụ n'ihị nke a ka eji kewapụ ya nwa oge nta site n'ebe i nọ, bụ ka i mesịa nweghachi ya ebighi ebi. ¹⁶ Ọ bughịkwa ohu ọzọ, kama ọ kariri ohu, maka ọ dika nwanna a hụrụ n'anya, ọkachasi n'ebe mụ onwe m nọ, ma ọ ga-abụkwara gi karichasi, ma n'anụ ahụ nakwa n'ime Onyenwe anyị.

¹⁷ N'ihị nke a, ọ buru na i gurụ m dī ka onye nnweco ihe, nabata ya dī ka i ga-esi nabata m. ¹⁸ Biko, ọ buru na o mejoro gi n'uzo ọbụla, ọ burukwa na o ji ugwo ọbụla, guo ya dī ka ugwo m ji gi. ¹⁹ Mụ bụ Pọl ji aka m dee nke a; aga m akwughachi gi. Ọ bakwaghị uru ichetara gi ugwo i ji m. N'ihị na ugwo i ji m bụ gi onwe gi. ²⁰ Nwanna m, mere m ihe a m na-arọ gi n'ihị Onyenwe anyị. Mekwa ka obi m dī ọhuru n'ime Kraịst. ²¹ Olileanya m siri m ike na i ga-aña m ntị, ana m edere gi akwukwo a, na i ga-eme, ma karịakwa ka m rịoro.

²² Ihe ọzokwa, bụ na m choro ka i kwadoro m onuulo ebe m ga-anọ dī ka ọbia ma m bja, maka enwere m olileanya na a ga-aza ekpere unu ime ka m si n'ebe a pụta bjakwute unu.

²³ Epafras, onye mụ na ya nọ n'ụlọ mkpọrọ n'ihị Kraịst Jisọs na-ekele gi.

²⁴ Mak, na Aristikos, na Dimas, na Luk, ndi mụ na ha na-arukọ ọrụ na-ekelekwara unu.

²⁵ Ka amara Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dinyere mmuo unu.

* 1:12 1:12 Maqbū, onye m weere ka onwe m

Ndi Hibru

Okwu Chineke site n'Okpara ya

¹ Na mgbe ochie, Chineke gwara nna nna anyị ha okwu n'oge di iche iche site n'onu ndi amuma, na site n'uzo ndi ozo di iche iche. ² Ma n'oge ikpeazu ndi a, o gwala anyi okwu site n'onu Okpara ya, onye o nyefere ihe niile n'aka. O bu site n'aka ya ka o siri kee uwa niile na ihe di n'ime ya. ³ O na-enwuputa ebube ya na-anochitekwa anya udiri ya, ebe o ji okwu ya di ike na-ejikota ihe niile. Mgbe o sachapuru ma hichapukwa mmehie niile, o noduru n'aka nri nke Onye di ukwu, di elu n'eluigwe. ⁴ Ya mere, o burula onye di ukwu karja ndi mmuo ozi di ka aha e nyere ya si di elu karja nke ha.

Idi ukwu nke Okpara Chineke

⁵ Onye n'etiti ndi mmuo ozi ka o gwarala si,
"I bu Okpara m.

Taa aburu m Nna gi"*

Maobu ozokwa,

"Aga m aburu ya Nna,

ya onwe ya ga-abukwara m Nwa"†?

⁶ Ozokwa, mgbe o mere ka nwa mbu ya bia n'uwa, o nyere iwu si,

"Ka ndi mmuo ozi Chineke niile fee ya ofufe."‡

⁷ O kwukwara banyere ndi mmuo ozi ya, o siri,

"O na-eme ndi mmuo ozi ya ka ha buru ikuku,

na-emekwa ndi na-ejere ya ozi ka ha buru ire oku."§

⁸ Ma banyere Okpara ahụ, o siri,

"Ocheeze gi, O Chineke, ga-adigide ruo mgbe ebighi ebi.

Mkpara omume ziri ezi ka mkpara alaeze gi ga-abu.

⁹ I huru ezi omume n'anya ma kpoo ihe ojoo asi.

N'ihu nke a, Chineke, nke bu Chineke gi, emeela ka idi elu karja ndi ibe gi niile site na ite gi mmanu nke onu."*

¹⁰ O sikwara,

"Na mmalite, Onyenwe anyi, o bu gi toro ntala uwa,
eluigwe bukwa oru aka gi.

¹¹ Ha ga-ala n'iyi, ma gi onwe gi ga-anogide.

Ha niile ga-aka nka dika uwe.

¹² I ga-apjakota ha,

ghanwee ha di ka akwa.

Ma gi onwe gi enweghi mbanwe.

Onuogugu afọ gi agaghi enwe ogwugwu ruo mgbe ebighi ebi."†

¹³ O nweela mmuo ozi obula o siri,

"Nodu ala n'aka nri m

ruo mgbe m ga-eme ndi iro gi

ihe mgbakwasị ukwu nye ukwu gi"‡?

¹⁴ Ndi mmuo ozi niile, ha abughi mmuo ndi na-ejere Chineke ozi, ndi a na-ezipu ka ha jee ozi n'ihu ndi ahụ ga-eketa nzoputa?

2

Ido aka na nti banyere ige nti

¹ Ya mere, anyi aghaghi ilezi anya nke oma banyere ihe anyi nuru, ka anyi hapu isi na ha wezuga onwe anyi. ² N'ihu na o buru na ozi ahụ e ziri site na ndi mmuo ozi di ire, o burukwa na njehie maobu nupu isi obula natara ahuhu kwesiri ya. ³ Anyi ga-esi anaa gbanari ntaramahuhu ma o buru na anyi eleghara oke nzoputa ahụ anya? O bu Onyenwe anyi kwuputara ya, bukwa nke ndi nuru ya gbaara anyi ama banyere ya. ⁴ Chineke n'onwe ya tukwasiri igba ama nke ya, site n'iru oru ebube na oru iribama, na oru itunanya di iche iche, nakwa ikesa otutu onyinye nke Mmuo Nso, di ka ochicho ya siri di.

E mere ka Jisos diri ka umunna ya

* 1:5 1:5 Abi 2:7 † 1:5 1:5 2Sa 7:14; 1Ih 17:13 ‡ 1:6 1:6 Dit 32:43 § 1:7 1:7 Abi 104:4 * 1:9 1:9 Abi 45:6,7 † 1:12 1:12 Abi 102:25-27 ‡ 1:13 1:13 Abi 110:1

⁵ O dighị mgbe Chineke nyere ndị mmụọ ozi ike ichi elu ụwa a. Anyị na-ekwu banyere ụwa gaje ibia abia. ⁶ Otu onye agbaala akaebe n'ebe ọzọ, "Gịnị ka mmadụ bụ i ji na-eche banyere ha?"

Gịnị ka nwa nke mmadụ bụ iji na-elekọta ya?

⁷ N'ihị na i mere ka ha dị ala nwantakiri n'ebe ndị mmụọ ozi nọ; i jikwa ebube na nsọpuru kpube ya n'isi dika okpueze,

⁸ dokwaa ihe niile n'okpuru ụkwụ ya."^{*}

Mgbe o mere ka ihe niile diri n'okpuru ya, o nwekwaghị ihe ọbụla ọ hapuru itinye n'okpuru ya. Ma otu ọ di, anyị ahụbeghị ka e doro ihe niile n'okpuru ya. ⁹ Ma anyị na-ahụ Jisọs bụ onye e mere ka ọ di ala nwantakiri oge karịa ndị mmụọ ozi, ma ugbu a ejirila ebube na nsọpuru kpukwasị ya n'isi, n'ihị ahụhụ ọnwụ nke ọ hụrụ, ka o site n'amara Chineke detụ ọnwụ ire n'ihị mmadụ niile.

¹⁰ Ebe e sitere na ya kpobata otutu umu n'ebube, o ziri ezi ka Chineke, onye ihe niile diri na onye kere ihe niile, mee ka onyeisi nzọpụta ha buru onye zuruoke site n'ahụhụ ọ hụrụ. ¹¹ Onye ahụ na-eme mmadụ ka ọ di nsọ, na ndị ahụ e mere ka ha di nsọ si n'otu ezinaụlọ. N'ihị ya, ihere adighị eme ya ikpo ha umunna ya. ¹² O siri,

"Aga m ekwuputa aha gi nye umunna m,

n'etiti nzuko ka m ga-anọ buoro gi abụ otuto."[†]

¹³ Ozokwa,

"Aga m atukwasị obi m na ya."[‡]

Ozokwa, ọ siri,

"Lee mụ onwe m, na umu ndị Chineke nyere m."[§]

¹⁴ Ebe ọ bụ na umu ndị ahụ ketara oke na anụ ahụ na ọbara, ya onwe ya sooro ha keta oke n'udidi ahụ, ka o site n'ọnwụ ya laa onye ahụ nwere ike ọnwụ n'iyi, onye ahụ bụ ekwensu. ¹⁵ Ma topu ndị ahụ niile egwu nke ọnwụ mere ka ha buru ohu na ndu ha niile. ¹⁶ N'ihị na n'ezie, ọ bughị ndị mmụọ ozi ka ọ na-enyere aka kama ọ bụ umu umu Ebrahim. ¹⁷ N'ihị nke a, e mere ka o yie umunna ya n'ihe niile, ka o nwee ike ghoọ onyeisi nchụaja kwesiri ntukwasị obi ma na nke nwere obi ebere n'ijere Chineke ozi, ka o nweekwa ike chọọ aja ikpuchi mmehie mmadụ niile. ¹⁸ Ebe ọ bụ na ya onwe ya tara ahụhụ mgbe a na-anwa ya ọnwunwa, o nwekwara ike inyere ndị a na-anwa ọnwunwa aka.

3

Jisọs di ukwu karịa Mosis

¹ Ya mere, umunna m di nsọ, ndi so keta oke n'okpukpo eluigwe ahụ, ka echiche unu digide naanị na Jisọs. Onyeisi ozi na onyeisi nchụaja nke okwukwe anyi. ² O kwesiri ntukwasị obi nye onye ahụ hoputara ya dika Mosis si buru onye kwesiri ntukwasị obi n'ije ozi ya n'ulo Chineke. ³ Ma Jisọs nwere ugwu na nsọpuru karịa Mosis, dika onye na-ewu ulo si enwe ugwu na nsọpuru karịa ulo o wuru. ⁴ N'ihị na ulo ọbụla nwere onye wuru ya, maobu Chineke na-ewu ihe niile. ⁵ Mosis kwesiri ntukwasị obi dika odibo n'ulo Chineke n'ihe niile,* sika otu a gbaa ama banyere ihe ndi a ga-ekwu n'odinihu. ⁶ Ma otu ọ di, Kraist kwesiri ntukwasị obi dika okpara nke na-elekota ulo ya. Anyi gabukwanu ulo ya ma ọ buru na anyi ejidesie okwukwe anyi ike ya na olileanya nke anyi ji anya isi.

Ido aka na nti banyere ekweghi ekwe

⁷ Ya mere, di ka Mmụọ Nso na-asi,

"O buru na unu anu olu ya taa,

⁸ unu emela ka obi unu sie ike,

di ka unu mere n'oge nnupu isi

mgbe oge ọnwunwa n'ime ọzara,

⁹ ebe nna nna unu ha noro nwa m ọnwunwa.

Ọ bụ ezie na ha huru akaorụ m iri afọ anọ ndi a.

¹⁰ N'ihị nke a, ewere m iwe megide ogbo ahụ.

Asiri m, 'Obi ha na-akpafu akpafu mgbe niile.

Ha amatabeghi uzọ m niile.'

¹¹ Ya mere, anuru m iyi n'iwe m, si,

'Ha agaghị abanye n'izuike m ma ọli.'^{††}

* 2:8 2:8 Abụ 8:4-6 † 2:12 2:12 Abụ 22:22 ‡ 2:13 2:13 Aiz 8:17 § 2:13 2:13 Aiz 8:18 * 3:5 3:5 Onu 12:7

† 3:11 3:11 Abụ 95:7-11

¹² Lezienụ anya, ụmụnna m, ka ajọ omume niile na ekweghị ekwe niile nke obi ghara ịdị n'ime onye ọbụla n'etiti unu, nke ga-eme ka unu site n'iso Chineke dị ndụ tugharia. ¹³ Kama, na-agbanụ onwe unu ume kwa ụbọchị niile dika a kpọrọ ụbọchị ahụ Taa. Ka a hapụ inwekwa onye ọbụla a ga-esite n'aghughọ nke mmehie mee ka obi ya sie ike. ¹⁴ Anyị bụ ndị anyị na Kraịst ga-ese kọrọta oke ma ọ buru na anyị ga-ejidesi ya ike bụ ntụkwasi obi ahụ anyị nwere site na mmalite ruo ọgwụgwụ. ¹⁵ Dị ka e kwuru ya, "Taa, ọ buru na unu anụ olu ya.

Unu emela ka obi unu sie ike,
dika unu mere n'oge nnupu isi."‡

¹⁶ Olee ndị bụ ndị ahụ nuru ma nupu isi? Ọ bụ na ọ bughị ndị niile ahụ Mosis duputara site n'ala Ijip? ¹⁷ Ọ bụkwa olee ndị ka o wesoro iwe iri afọ ano? Ọ bụ na ọ bughị ndị ahụ mehiere. Ndị ahụ ahụ ha dara n'ozara? ¹⁸ Olee ndị ahụ ọ nupuru iyi na ha agaghị aba n'izuike ya? Ọ bụ na ha abughị ndị ahụ nupuru ya isi? ¹⁹ Ugbu a, anyị maara na ha enweghị ike ịbanye, n'ihị na ha bụ ndị na-ekweghị ekwe.

4

Ụbọchị izuike nye ndị nke Chineke

¹ Ya mere, ebe ọ bụ na nkwa nke ịba n'izuike ya ka ghere oghe, ka anyị kpachapụ anya hụ na o nweghị onye ọbụla a ga-ahụta dika onye etozughị ya. ² N'ihị na-eziela anyị ozioma ahụ, dī ka ezikwara ha: ma ozioma ahụ ha nuru abaraghị ha uru n'ihị na ha ejighị okwukwe nara ya. ³ Ma anyị bụ ndị kweere na-abanye n'ebe izuike ahụ, dī ka Chineke si kwuo, "Anuru m iyi n'ime m,

'Ha agaghị abanye n'izuike m ma ọlị.' *"

O kwuru nke a n'agbanyeghị na ọ rụchaala ọrụ ya site na ntọala ụwa. ⁴ N'ihị n'otu ebe, o nwela ihe o kwuru banyere ụbọchị nke asaa site n'okwu ndị a: "Chineke zuru ike site n'ọrụ ya niile, n'ụbọchị nke asaa."† ⁵ Ma n'ebe a kwa, e kwuru, "Ha agaghị abanye n'ebe izuike m ma ọlị."‡

⁶ Ebe ọ bụ na ohere dijiri ụfọdụ mmadụ ịbanye n'ime ya, ma ndị ahụ buru ụzọ nata ozioma ahụ abanyeghị n'ihị nnupu isi. ⁷ O weputara ụbọchị ọzọ nke ọ kpọrọ Taa, o sitere n'onyị Devid kwuo okwu ahụ e kwurula ihe banyere n'oge gara aga si, "Taa, ọ buru na unu anụ olu ya,

unu emela ka obi unu sie ike."§

⁸ N'ihị na a si na Joshua nyere ha ezumike, ọ gaghị ekwu banyere ụbọchị ọzọ. ⁹ Otu ụbọchị izuike fọdurụ nye ndị nke Chineke. ¹⁰ N'ihị na onye ọbụla banyere n'ezumike ya esitela n'ọrụ nke ya onwe ya nwee izuike dī ka Chineke siri banye n'izuike nke ya. ¹¹ Ya mere, ka anyị mee ka ike anyị ha, ka anyị banye n'ebe izuike ahụ, ka ọ hapụ ịdikwa onye ọbụla nke na-agaghị aba n'ihị inomi ekweghị ekwe ha.

¹² N'ihị na okwu Chineke dī ndụ dikwa nkọ. Ọ dī nkọ karịa mma ihu abụọ ọbụla. Ọ na-aduba ruo na-ikewa mkpuruobi na mmụọ, ma rukwaa na ebe nkwonkwo na ụmị kewakwara onwe ha. Ọ na-enyocha ọchịchọ na echiche obi ndị mmadụ. ¹³ Ọ dighị ihe ọbụla n'ime ihe niile e kere eke puru izo onwe ya site n'ebe Chineke nọ. Ihe niile ghere oghe, ma gbarakwa ọtọ n'ihu anya ya. Ọ bụ n'ihu ya ka anyị niile ga-aza ajụjụ banyere ndụ anyị niile.

Jisọs onyeisi nchụaja anyị

¹⁴ Ebe ọ bụ na anyị nwere onyeisi nchụaja dī ukwu, onye nke gaferela n'eluigwe, Jisọs Okpara Chineke, ka anyị jidesienụ okwukwe anyị ike. ¹⁵ N'ihị na anyị nwere onyeisi nchụaja nke nwere ike ighota adighị ike anyị. A nwara ya onwunwa n'uzọ niile dī ka a na-anwa anyị taa. Ma, o megghị mmehie n'uzọ ọbụla mgbe a nwara ya. ¹⁶ Ya mere, ka anyị bjaruo ocheeze amara ahụ nso na-atughị egwu, ka anyị si otu a nata ebere, ma chọtakwa amara nke ga-enyere anyị aka n'oge mkpa.

5

¹ A na-esite n'etiti ndị mmadụ hōrọ onyeisi nchụaja ọbụla, ka ọ nnọchite anya ndị mmadụ n'ihē banyere ife Chineke, ka ọ na-eche onyinye na-achukwa aja maka mmehie dī iche iche. ² Ebe ọ bụ na ya onwe ya bụ onye na-adighị ike, ọ puru iji nwayọọ na-emeso ndị na-amaghị ihe na ndị na-ejehie ụzọ omume. ³ N'ihị nke a, ọ ghaghị ịchụ aja maka

mmehie nke onwe ya na nke ndi mmadu. ⁴ O nweghi onye na-ewere ugwu a n'onwe ya, kama o bu Chineke na-akpo dika o si kpo Eron.

⁵ N'otu aka ahụ kwa, Kraist enyeghi onwe ya ebube nke ibu onyeisi nchajaja, kama Chineke sirị ya,
"I bu Okpara m.

Taa aburula m Nna gi."*

⁶ N'ebe ozo, o kwuru,

"Di ka usoro Melkizedek si di,

i bu onye nchajaja ruo mgbe ebighi ebi."†

⁷ Mgbe o ka di ndu n'anụ ahụ, o ji oke olu na anya mmiri kpee ekpere rịkwa ariri nye onye ahụ puru izoputa ya site n'onwu. A nukwara olu ya n'ihu ndu nrube isi na mweda n'ala ya. ⁸ O bu ezie na o bu Okpara ma o mutara irube isi site n'ahuhu o tara. ⁹ Ma mgbe e mere ka o zuo oke, o ghorọ isi nke nzoputa ebighi ebi nye ndi niile na-erubere ya isi. ¹⁰ Ebe Chineke mere ya onyeisi nchajaja n'usoro Melkizedek.

Ido aka na nti banyere idapu n'okwukwe

¹¹ O di otutu ihe ozo anyi nwere ikwu banyere ya, ma o siri ike ikowa ya n'ihu na unu adighi amuta ihe osiso. ¹² N'ezie, ugbu a, unu kwesiri ibu ndi ozizi nye ndi ozo, ma unu ka no na-achọ onye ga-ekikwa unu ukpuru mbu nke okwu Chineke. Unu na-achọ mmiri ara kama nri siri ike. ¹³ Onye obula nke na-anu ara, ka bu nwantakiri, o matabeghi ozizi banyere ezi omume. ¹⁴ Nri di ike dirị ndi tozuru oke, ndi siterela n'ihe ha na-eme zuo onwe ha ichoputa ihe di iche n'etiti ezi ihe na ajo ihe.

6

¹ Ya bu ka anyi na-aga n'ihu n'ihe mmuta zuru ezu, ka anyi gharakwa inogide n'ihe mmuta mbu ahụ nke anyi nwere banyere Kraist. Anyi agaghi alaghachi azu ito ntoala ncheghari ozo site n'oru ndi nwuru anwu n'okwukwe n'ebe Chineke no, ² na-akuzi banyere ime baptizim na ibikwasị aka n'isi na onyine nke Mmuo Nso, na mbilite n'onwu na ikpe ebighi ebi. ³ Anyi ga-eme nke a ma Chineke kwe.

⁴ Ma o dighi mfe ikpoghachi ndi dara ada ozo, bu ndi natarala ihe ahụ na mbu, ndi detukwara onyine amara di iche iche nke si n'eluigwe bia ire, ndi ketakwara oke Mmuo Nso, ⁵ ndi detukwara idi mma nke okwu Chineke ahụ ire na ike nke uwa na-abia, ⁶ ma mesia dahie n'onwe ha, o bu ihe siri ike ikpoghachite ha ruo ncheghari. Ha na akpogidekwa Okpara Chineke n'obe ozo, na emenyekwa ya ihere n'ihu oha mmadu. ⁷ N'ihu na ala ahụ nke na-amị mmiri na-ezokwasị n'elu ya mgbe niile, na-amiputa mkpuru bara uba nye ndi e ji maka ha koo ya, na-enweta ngozi n'aka Chineke. ⁸ Ma o buru na o puo naani ogwu na ahijia, o baghi uru obula. Kama, o ga-abu ihe a buru onu, nke ogwugwu ya ga-abu ikpo ya oku.

⁹ Ma o bu ezie na anyi na-ekwu otu a, ezi ndi enyi m, anyi nwere ntukwasị obi maka ihe di ezi mma banyere unu, bu ihe ndi ha na nzoputa so bia. ¹⁰ Chineke abughi onye na-ekpe ikpe n'ezighi ezi. O gaghi echefu oru niile unu ruru ya. O gaghi echefu ihunanya niile unu gosiri n'ihu ya site n'igara ndi nso ozi, dika unu na-aga n'ihu na-emekwa. ¹¹ Anyi chorọ ka onye obula n'ime unu nogidesie ike n'otu inu oku n'obi ahụ ruo ogwugwu ihe niile, ka unu nwee olileanya inwezu ihe niile unu na-atu anya ya mgbe oge ruru. ¹² Anyi achoghi ka unu buru ndi imengwu, kama ka unu buru ndi na-enomi ndu ahụ jiri okwukwe na ntachiobi nweta ihe ahụ e kwere na nkwa.

Chineke adighi agbanwe uche ya

¹³ Mgbe Chineke kwere Ebrahim nkwa, o ji onwe ya nuo iyi, n'ihu na o dighi onye ozo di ukwu karja ya, ¹⁴ na-asi, "N'ezie aga m agozi gi, nyekwa gi otutu umu umu."* ¹⁵ Ebrahim nwere ndidi, natakwa ihe e kwere ya na nkwa.

¹⁶ Umu mmadu na-eji ndi ka ha ukwu nuo iyi, iyi anuru n'uzo di otu a na-eme ka ihe e kwuru guzosie ike ma wezugakwa iru uka niile n'etiti mmadu. ¹⁷ Ya mere, mgbe Chineke chorọ igosi ndi ahụ ga-eketa nkwa ahụ, udidi izuzu ya, o jiri inu iyi mee ka o doo ha anya na izuzu ya adighi agbanwe agbanwe. ¹⁸ Ka o ga-abu site n'ihe abuo na-enweghi mgbanwe, nke na-agaghi ekwe omume izi Chineke dika onye ugha, anyi bu ndi gbara oso ndu ga-enweta agbamume siri ike iji jide olileanya e dobere anyi. ¹⁹ Anyi nwere olileanya a di ka arilika nke mkpuruobi nke guzosiri ike ma burukwa nke e chekwara. O na-abanye n'ime ime ebe nchajaja ahụ n'azu akwa mgbochi ²⁰ ebe Jiso onye buru anyi uzo, abanyela n'ihu anyi; o gholarala anyi onyeisi nchajaja ruo mgbe ebighi ebi di ka usoro Melkizedek si di.

* 5:5 5:5 Abu 2:7 † 5:6 5:6 Abu 110:4 * 6:14 6:14 Jen 22:17

7

Melkizedek onye nchujaja

¹ Melkizedek a bu eze Salem, burukwa onye nchujaja Chineke Onye kachasi ihe niile elu. O zutere Ebrahim mgbe o si na mmeri o meriri otutu ndi eze ahụ na-aloghachi, goziekwa ya. ² Ebrahim nyekwara ya otu uzọ n'ime uzọ iri nke ihe niile. Ihe mbu aha ya putara bu, "eze ezi omume," ozokwa bu "eze nke Salem," nke putara, "eze udo." ³ O nweghi nna, o nwewaghị nne, nke o na-enwe agburu. O nweghi mmalite nke ubochi a muru ya, maobu ogwugwu ndu, e mere ya di ka Okpara Chineke. O na-anogide buru onye nchujaja ruo mgbe ebighi ebi.

⁴ Leenu otu o siri buru onye di ukwu, o buladi Ebrahim bu nna nna anyi nyere ya otu uzọ n'ime uzọ iri site n'ihe o kwatara n'agha! ⁵ Ma otu o di, iwu kwadoro ka umu Livayi bu ndi ghoru ndi nchujaja na-anakota otu uzọ n'ime uzọ iri site n'aka ndi ozo, ya bu, site n'aka ndi umunna ha ndi Izrel, n'agbanyeghi na umunna ha ndi ahụ bukwa umu umu Ebrahim. ⁶ Ma nwoke a bu onye na-esiteghi n'agburu naara otu uzọ n'uzo iri site n'aka Ebrahim ma goziekwa ya bu onye ahụ nke natara nkwa ahụ. ⁷ O nweghi irurita uka obula di ya, na onye di ukwu na-agozi onye di nta. ⁸ N'otu aka ahụ, ndi na-anata otu uzọ n'uzo iri bu mmadu na-anwu anwu, ma n'aka nke ozo, onye na-anata ya bu onye ahụ e kwuputara na o na-adi ndu. ⁹ Mmadu puru isi na Livayi onye natara otu uzọ n'uzo iri kwuru otu uzọ n'uzo iri nke ya site n'aka Ebrahim. ¹⁰ N'ihu na mgbe Melkizedek zutere ya, o ka no n'afu nna nna ya.

Jisos di ka Melkizedek

¹¹ O buru na a puru ime ka mmadu zuo oke site n'onodu ndi nchujaja ndi Livayi, n'ihu na o bu site n'iwu e nyere ndi mmadu ka e ji hiwee onodu ndi nchujaja. Olee uru o bara ka onye nchujaja ozo bia, di ka usoro Melkizedek si di, na-abughi di ka usoro nke Eron? ¹² Ebe a gbanwere onodu ndi nchujaja, n'otu aka ahụ, a ghaghị igbanwekwa iwu. ¹³ N'ihu na onye ahụ e kwuru ihe ndi a banyere ya sitere n'agburu ozo, nke o dibeghi onye obula sitere na ya ruru oru di n'ebe ichu aja. ¹⁴ O bu ihe a mara nke oma na Onyenwe anyi si n'agburu Juda puta, Mosis n'onwe ya akpotughi agburu ahụ aha mgbe o na-ekwu banyere ndi nchujaja. ¹⁵ E meela ka a ghotu okwu anyi na-ekwu nke oma, mgbe onye nchujaja ozo yiri Melkizedek putara. ¹⁶ Onye ghoru onye nchujaja ma o bughị site n'usoro iwu nke omumu ndi nchujaja, kama site n'ike di na ndu nke na-apughi ila n'iyi. ¹⁷ N'ihu na-agbara akaebe banyere ya, si,

"Gj onwe gi, bu onye nchujaja ruo mgbe ebighi ebi,

di ka usoro Melkizedek si di."*

¹⁸ N'otu aka ahụ, e wezugala usoro iwu ochie ahụ n'ihu adighi ike ya na n'ihu abaghi uru ya ¹⁹ (n'ihu na iwu ahụ emeghi ka ihe obula zuo oke), ma n'aka nke ozo, e webatala olileanya ka mma, bu nke anyi na-esite na ya bjaruo Chineke nso.

²⁰ Ma e ji inu iyi mee ka onodu onyeisi nchujaja a guzosie ike. O nweghi iyi a nuru mgbe ndi ozo ghoru ndi nchujaja. ²¹ Ma onye nke a ghoru onye nchujaja site n'inu iyi mgbe onye ahụ gwara ya,

"Onyenwe anyi anuola iyi,

o gaghi agbanwe obi ya,

'I bu onye nchujaja ruo mgbe ebighi ebi.'†

²² N'ihu nke a, Jisos aghola onye na-akwagide ogbugba ndu ka mma.

²³ Ihe ozo, ndi nchujaja nke ochie ahụ di otutu n'onuogugu n'ihu na onwu gbochiri ha ija n'ihu n'oru ha. ²⁴ Ya mere, ebe o na-adi ndu ruo mgbe ebighi ebi, o na-abukwa onyeisi nchujaja mgbe niile. ²⁵ Ya mere o nwere ike izoputa ruo mgbe niile ndi ahụ na-abjakwute Chineke site na ya, n'ihu na o na-adi ndu ruo mgbe niile iri ariri n'ihu ha.

²⁶ Ya mere, o di mkpa na anyi ga-enwe onyeisi nchujaja di otu a, bu onye di nso, na onye na-enweghi ntupo, na onye di ocha, na onye e kwapuru site n'ebe ndi mmehie no, ma buliekwa ya elu karja n'eluigwe. ²⁷ O dighi ka ndiisi nchujaja ndi ozo, n'ihu na o dighi mkpa na o ga-achu aja kwa ubochi, n'ihu mmehie nke aka ya, na n'ihu mmehie nke ndi ozo. Naani otu aja nke diri mgbe niile ka o churu maka mmehie mgbe o weere onwe ya nye di ka aja. ²⁸ N'ihu na iwu na-ahoputa di ka ndiisi nchujaja ndi mmadu na-adighi ike. Ma okwu nke inu iyi ahụ, nke na-eso iwu n'azu, hoputara Okpara, onye e mere ka o zuo oke ruo mgbe ebighi ebi.

* 7:17 7:17 Abi 110:4 † 7:21 7:21 Abi 110:4

8

Onyeisi nchujaja nke ogbugba ndu oheru

¹ Isi okwu di n'ihe niile anyi na-ekwu bu nke a, na anyi nwere onyeisi nchujaja di otu a, bu onye na-anodụ ala n'aka nri nke ocheeze onye ahụ kachasị ihe niile elu n'eluigwe. ² Onye na-eje ozi n'ebe nsọ ahụ, bu ezi ulọ ikwu ahụ Onyenwe anyi ji aka ya wuo, o bughị mmadụ wuru ya.

³ A hoputara onyeisi nchujaja obula ka o na-achụ aja na-enyekwa onyinye. N'ih i nke a, o kwesikwara ka o nwee ihe o ga-eji na-achụ aja. ⁴ A sịkwarị na o nọ n'ụwa, o garaghị a bu onye nchujaja n'ih i na e nwere ndi nchujaja na-achụ aja di ka usoro iwu si di. ⁵ Ha na-eje ozi n'ebe nsọ ahụ nke bu oyiyi na onyinyo banyere ihe nke di n'eluigwe. O bu nke a mere e ji doq Mosis aka na ntị mgbe o na-akwado iwu ulọ ikwu ahụ, "Lezie anya hu na i mere ihe niile n'usoro di ka e si gosiri gi n'elu ugwu."* ⁶ Ma otu o di, o natara oru ije ozi kariri nke ha, di ka onye ogbugba ndu di elu karia nke ochie, ebe ogbugba ndu nke oheru a o mere ka o diri n'etiti ya na mmadu dabeere na nkwa di mma karia.

⁷ O buru na ogbugba ndu ochie ahụ zuruoke, o garaghị aba uru ka achowa ogbugba ndu ozo. ⁸ Ma Chineke choputara ezughị oke ha mgbe o siri,

"Lee, oge na-abia, ka Onyenwe anyi kwuputara,
mgbe m ga-eme ka ogbugba ndu oheru

diri n'etiti mu na ulọ Izrel,
nakwa ulọ Juda.

⁹ O bughị udi ogbugba ndu
mu na nna nna ha gbara,
mgbe m jidere ha n'aka

site n'ala Ijipt duputa ha,
n'ih i na ha anogideghị buru ndi kwesiri ntukwasị obi idebe ogbugba ndu m.
N'ih i ya, echepuru ihu m n'ebe ha no,
ka Onyenwe anyi kwuputara.

¹⁰ Ma nke a bu ogbugba ndu m ga-eme ka o diri n'etiti mu onwe m na ulọ Izrel,
mgbe oge ndi ahụ gasiri, otu a ka Onyenwe anyi kwubiri.

Aga m etinye iwu m n'ime uche ha,
dekwasị ya n'obi ha.

Aga m abụ Chineke ha,
ha onwe ha ga-abukwa ndi m.

¹¹ O dighi onye obula n'etiti ha ga-akuziri onye agbataobi ya ihe,
maobu otu onye asi ibe ya, 'Mara Onyenwe anyi,'

n'ih i na ha niile ga-ama onye m bu,
site n'onye dikarisiri nta ruo n'onye dikarisiri ukwu.

¹² N'ih i na aga m agbaghara ajo omume ha,
agaghị m echetakwa mmehie ha niile ozo."†

¹³ Mgbe o kwuru okwu banyere ogbugba ndu oheru, o putara na nke ochie ahụ aburula ihe gabigara agabiga. Ihe di ochie nke gabigara ga-emesia ghara idikwa.

9

Ebe ofufe nke ụwa na nke eluigwe

¹ Ogbugba ndu nke mbu nwere usoro ofufe na ebe nsọ nke ụwa nke a e jiri aka wuo. ² E guzobere ulọ ikwu. N'onuulo nke mbu n'ulọ ikwu ahụ, e nwere ihe idoba iheoku, na tebul, na achicha e doro nsọ. Aha onuulo nke mbu a bu Ebe Nso. ³ N'azu akwa mgbochi nke abuo ka e nwere onuulo a na-akpo Ebe Kachasi Nso, ⁴ nke nwere ebe ichu aja mgbaisoma* e ji olaedo wuo, na igbe ogbugba ndu ahụ nke e jiri olaedo machie ahụ ya niile. Ihe di n'ime ite ahụ bu mana na mkpanaka Eron nke ahụ puputara ahijia, ya na mbadamba nkume e dekwasiri iwu ogbugba ndu. ⁵ Ihe di n'elu igbe a bu cherubim nke ebube ya, na-ekpuchite oche amara ahụ. Ma anyi enweghi ike ikowacha ihe niile ndi a n'ozuzu oke ughu a.

⁶ Mgbe e doro ihe niile ndi a n'usoro, onye nchujaja na-abata mgbe obula n'ime onuulo nke mbu nke ulọ ikwu a. N'ebe a ka o na-arụ oru o ketara iru. ⁷ Ma o bu naani onyeisi nchujaja na-abanye n'ime onuulo nsọ nke abuo, naani otu ugboro n'afọ. O na-ejikwa obara na-aba n'ebe ahụ, iji chuo aja maka onwe ya na n'ih i mmehie ndi mmadu mere

* 8:5 8:5 Opu 25:40 † 8:12 8:12 Jer 31:31-34

* 9:4 9:4 Maobu, ihe ndi bekee na-akpo insensi

na-amaghị ama. ⁸ Site na nke a, Mmụọ Nsọ na-egosi na ụzọ e si abanye n'Ebe Kachasi Nsọ ahụ bụ ihe na a ka aputabeghị ihe, ebe ọ bụ na ụlọ ikwu nke mbụ ahụ ka na-eguzo. ⁹ Nke a bụ ihe ilu banyere oge ugbo a. Site na nhazi nke a, onyinye na aja niile a na-achụ enweghị ike ime ka akonuche onye na-efe ofufe zuo oke. ¹⁰ Kama ha bụ naanị usoro iwu metụtara ihe oriri na ihe ọmụmụ na ụdị baptizim dị iche iche nke anụ ahụ, bụ nke e nyere ka a na-eme ya ruo mgbe a ga-edozigharị ihe niile.

Obara nke Kraịst

¹¹ Mgbe Kraịst b́ara dị ka onyeisi nchụaja nke ezi ihe ahụ dị ugbo a, site n'ụlọ ikwu dị ukwu zuruoke nke a na-eghị aka mee, nke na-esoghị n'ihe e kere eke, ¹² o jighị ọbara umụ ewu na nke umụ ehi banye n'ebe ahụ, kama o ji ọbara nke ya onwe ya banye n'Ebe ahụ Kachasi Nsọ naanị otu mgbe, jiri ya wetara anyị niile mgbaputa ebighị ebi. ¹³ Ma ọ buru na ọbara ewu na nke oke ehi dị iche iche, ya na ntụ nwa agboghọ ehi, nke e fekwasiri ndị ruru arụ, puru ido ha nsọ, meekwa ka ha dị ọcha n'elu ahụ. ¹⁴ Ọbara Kraịst onye sitere na Mmụọ dị ebighị ebi were onwe ya chọrọ Chineke aja n'enweghị ntupọ ọbula, ọ ga-esi ana gbara isachapụ omume ruru unyi nke akonuche anyị, ka anyị nwee ike ife Chineke dị ndụ.

¹⁵ N'ihị nke a, ọ bụ onye ogbugbo nke ogbugba ndụ ọhuru, ka ndị a kpọrọ site na ya nata ihe nketa ebighị ebi ahụ bụ nke e kwere ha na nkwa. A puru ime nke a n'ihị ọ nwuola onwu gbaputa umụ mmadụ site n'ikpe omuma nke mmehie ha mere n'okpuru ogbugba ndụ nke mbụ ahụ.

¹⁶ Ọ buru na mmadụ ekee ekpe mgbe ọ nọ ndụ, a na-ebu ụzọ achoputa ma onye kere ekpe ahụ ọ nwuola. ¹⁷ Ekpe na-amalite idị ire mgbe onye kere ekpe ahụ nwuru, n'ihị na ihe mmadụ kere n'ekpe anaghị adị ire mgbe onye kere ya ka dị ndụ. ¹⁸ Ọ bụ nke a mere ọ buladi ogbugba ndụ ochie ahụ jiri buru ihe na-adighị ire ruokwa mgbe ọbara batara na ya. ¹⁹ Mgbe Mosis kwuputachara ndị mmadụ iwu ahụ, o weere ọbara umụ ehi na ewu, ya na mmiri, ogbo uhie na hisop fesaa n'akwukwo iwu ahụ nakwa n'elu mmadụ niile. ²⁰ Na-ekwu, "Nke a bụ ọbara ogbugba ndụ ahụ nke Chineke nyere unu iwu." ²¹ N'otu aka ahụ, o fesakwara ọbara ahụ n'elu ụlọ ikwu na n'elu ihe niile dị n'ụlọ ikwu, bụ ihe niile e ji efe ofufe. ²² N'ikwu eziokwu, dika iwu si dị, ọ dighị ihe ọbula nke a na-adighị eji ọbara edo ọcha. Ọ buru na a wusighị ọbara, mgbaghara mmehie adighị.

Aja Kraịst churu na-ewepu mmehie

²³ O kwesiri ka e si otu a mee ka ihe ndị a yiri ihe ndị dị n'eluigwe dị ọcha, ma ihe ndị dị n'eluigwe n'onwe ha kwesiri ka e nye ha aja dị mma kari. ²⁴ N'ihị na ọ bughị n'ebe nsọ nke mmadụ jiri aka wuo, nke yiri nke dị n'eluigwe, ka Kraịst banyere, kama ọ banyere n'ime eluigwe n'onwe ya, bụ ebe ọ na-anochite anya anyị ugbo a n'ihu Chineke. ²⁵ Ọ banyeghị na ya ka o were onwe ya chọọ aja otutu ugboro, dị ka onyeisi nchụaja na-eji ọbara na-abughị nke ya na-abanye n'Ebe ahụ Kachasi Nsọ kwa afọ. ²⁶ Ọ buru na o si otu a diri, ọ gaara abụ onye na-ahụ ahụhụ mgbe kemgbe e kere uwa. Ma, dị ka o si dị, ọ b́ara naanị otu ugboro n'ogwugwu oge ndị a, iwezuga mmehie site n'iji onwe ya chọọ aja. ²⁷ Dị ka ọ bụ ihe a kwadooro mmadụ ọbula inwu naanị otu ugboro, ma e mesia ikpe esochie, ²⁸ otu a ka e si chọọ Kraịst dị ka aja naanị otu ugboro iwepu mmehie otutu mmadụ. Ọ ga-abighachi nke ugboro abuo, ma ọ bughị n'ihị ibu mmehie, kama ọ bụ n'ihị iweta nzoputa nye ndị ahụ niile na-eche ọbija ya.

10

Kraịst churu aja naanị otu ugboro

¹ Iwu ahụ bụ naanị onyinyo na-egosi ihe oma gaje ib́a. N'ihị ya, o zughị oke n'onwe ya isite n'aja ndị ahụ a na-achụ mgbe mgbe kwa afọ, mee ka ndị ahụ na-abjuru nso ife ofufe zuo oke. ² Ma ọ bughị otu a, ọ bụ na a gabeghị akwusị ichu aja ndị a? Ọ buru na a sachapula njo ndị na-efe ofufe na mbu, akonuche ha agaghikwa ama ha ikpe mmehie ha. ³ Ma nke bụ eziokwu na na ihe aja ndị a na-eme bụ ichetara ha mmehie ha kwa afọ niile. ⁴ N'ihị na ọ bụ ihe na-apughị ime eme na ọbara oke ehi na nke umụ ewu dị iche iche ga-asachapụ mmehie.

⁵ Ya mere mgbe Kraịst b́ara n'uwa, ọ sirị, "Aja na onyinye abughị ihe i choro kama i kwadoo ahụ nye m.

⁶ Aja nsure oku na aja a churu maka mmehie, ha abughị ihe dị ezi mma nye gi.

7 Mgbe ahụ ka m sirị, 'Lee, abịala m Chineke m, ime ihe i na-achọ.

Nke a bụkwa ihe e dere banyere m n'ime akwụkwọ mpiakọta. ' '*"

8 O kwuru na mbụ, "Aja dị iche iche, na onyinye, na aja nsure oku na aja mmehie adighi atọ gi uto, ha adighikwa amasi gi" (a churu aja ndi a dikwa iwu si di). 9 O kwukwara ozo, "Lee abiala m ime uche gi." O kagburu aja nke mbu ahụ ma were aja nke abuo dochie n'onodu ya. 10 Site n'ime uche Chineke, e mere ka anyi di nso site n'aja Jisọs Kraist ji onwe ya chuo naani otu ugboro.

Aja Kraist churu zubigara oke

11 Onye nchujaja obula na-eguzo kwa ubochi na-efe ofufe, na-achukwa otu aja ahụ ugboro ugboro, bu aja nke na-enweghi ike isachapu mmehie. 12 Ma mgbe Kraist chuchara naani otu aja ahụ, otu ugboro n'ihu mmehie niile, o noduru ala n'aka nri Chineke. 13 Ebe ahụ ka o no ugbu a na-eche ka ndi iro ya niile buru ihe mgbakwasị ukwu ya. 14 N'ihu na o sitela n'otu aja mee ka ndi ahụ a na-eme ka ha diri nso zuo oke mgbe niile.

15 Mmuo nso na-agbakwara anyi ama banyere ihe ndi a mgbe o buru uzo kwuo:

16 "Nke a bu ogbugba ndu ahụ mu na ha ga-agba mgbe oge ndi ahụ gasiri, ka Onyenwe anyi kwuru.

Aga m etinye iwu m n'obi ha.

Aga m edekwasikwa ha n'uche ha."†

17 O kwukwara si,

"Agaghị m echetakwa mmehie ha na mmehi iwu ha niile ozo."‡

18 Ya mere, ebe o bu na a gbagharala mmehie ndi a, o dikwaghị mkpa ichu ajo ozo maka mgbaghara mmehie.

Okpukpo oku banyere inwe mkpebi

19 N'ihu nke a, umunna m, ebe anyi nwere nkwiwa okwu ibanye n'Ebe Kachasi Nso site n'obara Jisọs, 20 bu uzo oheru nke o meghere nye anyi, nke di oheru ma dikwa ndu site n'akwa mgbochi ahụ nke bu ahụ ya, 21 ebe anyi nwekwara onye nchujaja di ukwu, nke na-elekota ulo Chineke, 22 ka anyi bjaruo nso site n'obi di ocha, na ntukwasị obi zuru ezu nke okwukwe, ka anyi buru ndi a sachara obi ha site n'akonuche ruru aru, ka anyi burukwa ndi e ji mmiri di ezigbo ocha sachaa ahụ anyi. 23 Ya mere, ka anyi jidesie nkwiwuta nke oilleanya anyi ike, n'ihu na onye ahụ kwere nkwa kwesiri ntukwasị obi. 24 Ka anyi tugharja uche otu anyi ga-esi kpalie ibe anyi n'ihunanya na ezi oru. 25 Ka anyi gharakwa ichefu nzuko anyi di ka ufodu na-eme, kama ka anyi na-agbarita onwe anyi ume, karisja, ugbu a ubochi ahụ na-abia nso.

Ido aka na nti banyere mmehie

26 O buru na anyi akpachapu anya na-anogide na mmehie mgbe anyi matachara ezikwu ahụ, o nwekwaghị aja ozo foduru a ga-achụ banyere mmehie niile. 27 Kama naani ikpe di oke egwu, nke ga-adi ka oku na-ere ike ike, nke ga-erechapu ndi niile bu ndi iro. 28 Onye obula dara iwu Mosis, na-anwu na-enweghi ebere, site n'akaebe mmadu abuo maobu ato gbara megide ya. 29 O buru na o di otu a, olee udi ahuhu unu chere na a ga-enye onye leliri Okpara Chineke, gini ka a ga-eme onye meruru obara nke ogbugba ndu nke e ji doo ya nso, na onye kpasuru mmuo nke amara ahụ iwe? 30 N'ihu na anyi maa onye ahụ kwurunu, "Ibo obo diri m, aga m akwughachi," § ozokwa, "Onyenwe anyi ga-ekpe ndi ya ikpe." * 31 O bu ihe di oke egwu idaba n'aka Chineke di ndu.

32 Ma chetakwanu ubochi mbu ndi ahụ, mgbe unu natachara ihe, unu nogidesikwara ike n'agbanyeghi oke ahuhu niile unu tara. 33 Mgbe ufodu, a kpariri unu n'ihu oha, unu natakwara mkpagbu. N'oge ozo, unu soro ndi e si otu a mesoo mmeso. 34 Unu were obi ebere soro ndi no n'ulo mkporo taa ahuhu, unu jikwa onu nabata ya mgbe a nakorochara unu ihe niile unu nwere, n'ihu na unu onwe unu matara na unu nwere ihe ka mma, nke na-anogide. 35 Ya mere, unu ahapukwala ntukwasị obi unu ahụ, n'ihu na o na-eweta ugwo oru di ukwu.

36 N'ihu ya, unu kwesiri inwe ndidi ka o ga-abu na mgbe unu mere uche Chineke unu ga-anata ihe e kwere na nkwa. 37 N'ihu,

"Na oge na-adighi anya,
onye ahụ nke na-abia ga-abia
o gaghị anokwa odu."

* 10:7 10:7 Abụ 40:6-8 † 10:16 10:16 Jer 31:33 ‡ 10:17 10:17 Jer 31:34 § 10:30 10:30 Dit 32:35 * 10:30 10:30 Dit 32:36; Abụ 135:14

³⁸ Ma,

“Onye ezi omume nkem ga-esite n’okwukwe di ndu.

Mkpuruobi m agaghị e nwee mmasị
n’ime onye obula na-alaghachi azu.”†

³⁹ Ma anyi abughị ndi na-alaghachi azu si otu a laa n’iyi. Kama anyi dinyere ndi nwere okwukwe, burukwa ndi a zopotara.

11

Okwukwe

¹ Ugbu a, okwukwe bu inwe obi ike banyere ihe ndi a na-ele anya ha na inwe owuweanya banyere ihe a na-ahubeghi anya. ² N’ihi na o bu site n’okwukwe ka e ji gbaara ndi ochie ama.

³ O bu site n’okwukwe ka anyi ji ghota na e mere uwa na ihe niile anyi na-ahu anya site n’okwu Chineke. N’ihi nke a, ihe anyi na-ahu anya ugbu a bu ihe e mere site n’ihe anyi na-adighi ahụ anya.

Ebel

⁴ Ebel sitere n’okwukwe chuo aja di mma nye Chineke karja aja nke Ken churu; nke e si na ya gunye ya n’onye ezi omume. Chineke kwuru okwu banyere onyinye ya. Ma ugbu a, o bu ezie na o nwuolarị ma o ka na-ekwu okwu site n’okwukwe.

⁵ E sitere n’okwukwe kupu Enok nke putara na o nwughị anwu, a hukwaghị ya ozo n’ihi na Chineke akporo ya.* Ma tupu e kuru ya, e mere ka anyi mara na o mere ihe masiri Chineke. ⁶ O bu ihe siri ike mmadu ime ihe ga-atọ ya uto ma o buru na onye ahụ enweghi okwukwe. N’ihi na onye na-abiakwute Chineke nso aghaghị ikwe na o di. Na o bukwa onye na-akwughachi onye obula na-achosi ya ike ugwo.

Noa

⁷ Site n’okwukwe, Noa, onye nke a dorọ aka na nti gbasara ihe ndi a na-ahubeghi anya, gere nti ma ruo ugbo mmiri maka nzoputa nke ezinaulo ya. Site na nke a, o mara uwa ikpe, ma buru onye nketa nke ezi omume sitere n’okwukwe.

Ebrahim na Sera

⁸ Site n’okwukwe, Ebrahim rubere isi mgbe a kporo ya ka o hapu, gaa n’ala ahụ nke o ga-enweta dika ihe nketa. O gawara n’amaghị ebe o na-aga. ⁹ Okwukwe ka o jiri biri dika obja n’ala ahụ e kwere ya na nkwa, na-ebi n’ulo ikwu, ya na Aizik na Jekob, bu ndi e kwere ya na ha otu nkwa ahụ. ¹⁰ N’ihi na o na-ele anya ala ahụ nke nwere ntoala, nke onye turu atumatu ya ma wuokwa ya bu Chineke. ¹¹ Site n’okwukwe o natara ike omumu. O bu ezie na o gafeela oge imuta nwa, o buladi Sera n’onwe ya bu nwanyi aga, n’ihi na o guru onye ahụ kwere ya nkwa di ka onye kwesiri ntukwasị obi. ¹² Ya mere site n’otu onye a, onye a guru di ka onye nwuru anwu ka e si nweta umu ndi onuogugu ha di ka kpakpando di na mbara eluigwe, di ka aja di n’akuku osimiri.

¹³ Ndi a niile nwere okwukwe nwuru na-anataghi nkwa ahụ, ma site n’ebe di anya ha huru ma nabatakwa nkwa ndi a. Ha kwuputakwara na ha bu ndi obja na ndi mba ozo n’uwa. ¹⁴ Ndi na-ekwu otu a na-eziputa na ha na-ele anya obodo nke aka ha. ¹⁵ O buru na ha na-eche echiche banyere obodo nke ha hapuru, ha gaara enwe ohere ilaghachi azu. ¹⁶ Ma otu o di, ha na-elesi anya ike maka obodo ahụ ka mma, bu nke di n’eluigwe. Ya mere, o dighi eme Chineke ihere ka a kpo ya Chineke ha, n’ihi na o dozielara ha ebe obibi.

¹⁷ Site n’okwukwe Ebrahim ji Aizik chuo aja mgbe a nwalere ya. Onye ahụ natara ihe ndi ahụ e kwere nkwa, di njikere iji otu nwa ahụ o nwere chuo aja, ¹⁸ o bu ezie na Chineke kwuru maka ya, “O bu site n’Aizik ka a ga-akpo mkpuru gi aha.”† ¹⁹ Ebrahim chere na Chineke puru ime ka onye nwuru anwu site n’onwu bilie, dika ihe ima atụ otu ahụ ka o mekwara, n’ihi na o nataghachikwara ya.

²⁰ O bu okwukwe ka Aizik jiri nye Jekob na Iso ngozi banyere ihe di n’ihu.

Jekob na Josef

²¹ O bu okwukwe ka Jekob ji gozie umu Josef n’otu n’otu tupu o nwuo. O kporo isiala dika o dabere n’elu mkpanaka ya.

²² N’ogwugwu ndu ya, Josef sitere n’okwukwe kwuo banyere opupu umu Izrel ma nyekwa ntuziaka banyere olili okpukpu ya.

Mosis

²³ Okwukwe ka nne na nna Mosis ji zobe ya onwa atọ mgbe a mụrụ ya, n'ìhi na ha huru na o bu nwa mara mma. Ha atukwaghị egwu iwu eze ala Ijipt bu Fero nyere.

²⁴ Site n'okwukwe, Mosis e kweghi aza nwa ada Fero mgbe o tolitere. ²⁵ O hooro isoro umu Chineke keta oke na mmegbu ha karja inwe anuri nke mmehie. ²⁶ O kpebiri na o bu ihe karichara mma ihu ahuru n'ìhi Kraist, kama inweju akụ niile nke Ijipt afo. N'ìhi na o nwere olileanya maka ugwo oru di n'ihu. ²⁷ Okwukwe ka o ji hapu Ijipt. O tughi egwu iwe eze, ma o tachiri obi ya dika o huru onye ahụ a na-apughi ihu anya. ²⁸ O sitekwaru n'okwukwe debe Mmemme Ngabiga. O fesara obara ka onye mbibi nke umu nwoke mbu, hapu imetu umu nwoke mbu ndi Izrel aka.

²⁹ Ha gafere Osimiri Uhie site n'okwukwe di ka a ga-asị na o bu ala efu. Ma mgbe ndi Ijipt nwara ime nke a, mmiri lomiri ha niile.

Rehab

³⁰ Mgbidi Jeriko dara mgbe ha jiri okwukwe gaa ya gburugburu ubochi asaa.

³¹ Site n'okwukwe, Rehab nwanyi akwuna esoghi ndi nupu isi laa n'iyi n'ìhi na o nabatara ndi bjara inyochaputa obodo ahụ n'udo.

Otu ndi okwukwe ozo

³² Olee ihe ozo m ga-ekwu? Oge ga-agwunahu m ikwu gbasara Gidion, na Barak, na Samsin, na Jefta, na Devid, na Samuel na ndi amuma, ³³ ndi sitere n'okwukwe merie otutu alaeze, kpeekwa ikpe nkwoomoto, natakwa nkwa e kwere, ndi mechiri onu odum. ³⁴ Ha menyuru oku di egwu, gbanari mma agha, nweta ike site n'adighi ike. Ha ghokwara ndi di ike n'agha, chulaa usuu ndi agha ndi mba ozo. ³⁵ Umu nwanyi natara ndi ha nwuru anwu, site na mbilite n'onwu. Ndi ozo naara ntaramahuru, ha juru inata mgbaputa ka ha nwee ike nata mbilite n'onwu ka mma. ³⁶ E ji ufodu mere ihe ochi, tiekwa ha ihe otiti, o buladi ike ha agbu na itu ha mkporo. ³⁷ A turu ufodu nkume, kwobie ufodu abuo. E ji mma agha gbuo ufodu. Ufodu yi akpukpo efu na akpukpo aturu jeharia. Ufodu bukwa ndi dara ukpa. A kpagburu ufodu, ma mejookwa ndi ozo. ³⁸ Ha waghari n'ozara na n'ugwu, n'ogba nkume na n'onu ala. N'anya uwa, a guru ha n'ìhe efu.

³⁹ A gbaara ezigbo ama n'isi ndi a niile n'ìhi okwukwe ha, ma ha anataghi ihe ahụ e kwere ha na nkwa. ⁴⁰ Otu o di, Chineke akwadoberela anyi ihe kaara anyi mma, ka a ghara ime ka ha zuo oke ma e wepu anyi.

12

Kraist bu ihe nlere anya nye anyi

¹ Ya mere, anyi nwere oke igwe ndi ama di otu a gbara anyi gburugburu, n'ìhi nke a, ka anyi wepu ihe obula nke na-adoghachi anyi azu dika ibu aru, ya na mmehie niile nodebere anyi nsu karja. Ka anyi werekwa ntachiobi gbaa oso nke chere anyi n'ihu. ² Ka anyi na-elegide Jisos anya, onye mbu na onye na-eme ka okwukwe anyi zuo oke, onye jiri n'ìhi onu e debere n'ihu ya, die ahuru na ihe ihere nke obe, o nodu n'aka nri nke ocheeze Chineke. ³ Tuleenu n'obi unu gbasara onye ahụ tachiri obi na nkwoigide sitere n'aka ndi mmehie, ka ike ghara igwu unu maobu obi unu adaa mba.

Uzo Chineke si azu umu ya

⁴ N'ime ogu nke unu na-aluso mmehie, unu eguzogideghi ruo n'onodu nke iwufu obara unu. ⁵ Unu echefuola okwu nkasiobi ahụ, nke e jiri gbaa unu ume dika umu, "Nwa m ewela ido aka na nti nke Onyenwe anyi dika ihe di mfe, mgbe o na-ata gi ahuru maobu daa mba mgbe o na-abara gi mba.

⁶ N'ìhi na onye Onyenwe anyi huru n'anya ka o na-abara mba.

O bukwa onye o nabatara di ka nwa ya, ka o na-apia utari.*

⁷ Tachie obi, muta ihe site n'ahuru. N'ìhi na Chineke na-emeso unu mmeso di ka nna obula huru umu ya n'anya si emeso ha mmeso. Nwata obula adighi nke nna ya na-adighi abara mba. ⁸ Ya mere o buru na a dighi abara unu mba dika esi bara ndi ozo, unu abughi umu kama unu bu ndi amutara n'ikwa iko. ⁹ Dika ima atu, ndi bu nna anyi site n'anu ahụ na-apia anyi utari mgbe obula anyi nupuru isi. Ma nke a adighi egbochi anyi isopuru ha. O kwesikwaghi ka anyi rubere Nna nke mmuo isi karja ma dikwa ndu? Anyi mee nke a, anyi ga-adi ndu. ¹⁰ Ha na-azu anyi nwa oge nta di ka ha si tuputa n'uche ha. Ma o na-azu anyi n'ìhi odimma anyi. O na-achọ ka anyi keta oke n'idi nsu ya. ¹¹ Mgbe obula a na-ezi anyi ihe site n'inye anyi ahuru, o na-aburu anyi ihe

* 12:6 12:6 Ilu 3:11,12

mwute n'oge ahụ, ọ bughịkwa ihe ọñụ. Ma e mesịa, ọ na-eweta udo na ndụ ezi omume nye ndụ ahụ azurū n'ime ya.

¹² Ya mere, setipụ aka gị ahụ ike gwurū. Guzosie ike n'ukwū gị ahụ na-ama jijiji. ¹³ Debenū ukwū unu n'uzọ ziri ezi,† ka ukwū na-adighi ike ghara ida ngwurọ, kama ka o nwe ọgwūgwọ.

Ndumọdụ na ido aka na ntị

¹⁴ Gbalisie ike mee ka gị na mmadụ niile biri n'udo ya na ndụ di nsọ, e wepụ ya, o nweghị onye purū ihu Onyenwe anyi. ¹⁵ Hukwanū na o nweghị onye ga-ahapụ inweta amara Chineke, na o nwekwaghị onye ga-epuputa dika mgborogwū ilu weta nsogbu a ga-esi n'ime ya meruọ otutu mmadū. ¹⁶ Hūnū na o nweghị onye na-ebi ndū ruru unyi maobu onye nke na-enweghị nsopuru dika Iso, onye nke rere onodu omumu ya n'ihu otu efere nri. ¹⁷ Dika unu maara, o mechara choọ ka o keta ngozi ahụ, ma a juru ya n'ihu na o nweghị ohere ncheghari. Ọ bụ ezie na o jiri anya mmiri chosie ya ike.

Ugwu nke Ujo na Ugwu nke Onu

¹⁸ Unu abiarughị n'ugwu nke a purū imetu aka, nke na-ere oku, na ọchichiri na itiri na oke ifufe, ¹⁹ na ụda opi ike, maobu olu na-ekwu okwu, nke ndi nuru ya rioro ka o kwusi igwa ha. ²⁰ N'ihu na ha enweghị ike inagide ihe e nyere n'iwu, "A sikiwari na anumanu obula emetu ugwu ahụ ahụ, a ga-eji nkume tugbuo ya."‡ ²¹ N'ezie, ihe ahụ anya huru di oke egwu na Mosis siri, "Ana m ama jijiji n'ihu ujo."§

²² Ma unu abiaruola n'ugwu Zayon, bu obodo Chineke di ndu, Jerusalem nke eluigwe ahụ. Unu abiakwutela puku kwuru puku ndi mmuo ozi a na-apughị iguta onu zukoro n'onu. ²³ Unu abiala n'ulo nzuko nke onye ahụ ebu uzo muputa bu ndi e dere aha ha n'eluigwe. Unu abiakwutela Chineke, onye ga-ekpe mmadu niile ikpe, unu abiakwutela mmuo ndi ezi omume e mere ka ha buru ndi zuruoke. ²⁴ Unu abiakwutela Jisos onye ogbugbo nke ogbugba ndu oheru, bjakwutekwa obara e fesara nke na-ekwu okwu di mma karja nke obara Ebel kwuru.

²⁵ Gbalisienu ike ihu na unu ajughị onye ahụ na-ekwu okwu. N'ihu na o buru na ha agbanarighi ya, bu onye ahụ doro ha aka na nti n'elu uwa, anyi agaghị agbanari onye ahụ si n'eluigwe na-adọ anyi aka na nti. ²⁶ N'oge ahụ, olu ya mere ka uwa ma jijiji, ma ugbu a, o kwela nkwa, si, "Otu mgbe ozo foduru, o bughị naani uwa ka m ga-eme ka o maa jijiji kama aga m emekwa ka eluigwe maa jijiji."* ²⁷ Okwu a bu, "Otu mgbe ozo foduru," na-egosi mwepu nke ihe na-ama jijiji dika ihe e kere eke, iji hu na nke na-anaghi ama jijiji ga-adi.

²⁸ Ya mere, ebe anyi na-anata alaeze nke na-apughị igbanwe, ka anyi jiri obi ekele, egwu na nsopuru fee Chineke ofufe n'uzo o ga-anabata. ²⁹ N'ihu na Chineke anyi bu oku na-erepia erepia.†

13

The ga-atọ Chineke uto

¹ Ka ihunanya unu nwere n'etiti unu na-adigide. ² Unu echefula inabata ndi obia, n'ihu na ufodu ndi mere nke a lekotara ndi mmuo ozi ma ha amataghi. ³ Chetanu ndi no n'ulo mkporo di ka a ga-asị na unu so ha nodu n'ulo mkporo. Chetakwanu ndi a na-ata ahuhu, dika a ga-asị na unu onwe unu so ha na-ahu ahuhu n'ahu unu.

⁴ Ka olulu di na nwunye buru ihe onye obula na-akwanyere ugwu, ka ihe ndina unu burukwa nke a na-emerughị emeru. N'ihu na Chineke ga-ekpe ndi na-akwa iko na ndi uru ikpe. ⁵ Debenu ndu unu puo n'ihunanya nke ego, ka afọ ju unu n'ihe unu nwere, n'ihu na o kwuola, "Agaghị m ahapu gi.

O nwekwaghị mgbe m ga-eji gbakuta gi azu."*

⁶ Ya mere anyi puru iji obi ike na-atughị egwu kwuo, "Onyenwe anyi bu onye na-enyere m aka. Agaghị m atu egwu.

Gini ka mmadu puru ime m?"†

⁷ Chetanu ndiisi unu, ndi gwara unu okwu Chineke. Tuleenu otu ndu siri di, na-enomikwanu okwukwe ha. ⁸ Otu Jisos Kraist di unyaaahu, ka o di taa, otu a ka o ga-adigidekwa ruo mgbe ebighi ebi.

⁹ Unu ekwela ka e jiri ozizi oheru nke dikwa iche duhie unu. N'ihu na o bu ihe di mma ka e were amara mee ka obi sie ike, o bughị site n'idebe iwu banyere nri nke

† 12:13 12:13 Ilu 4:26 ‡ 12:20 12:20 Opu 19:12,13 § 12:21 12:21 Dit 9:19 * 12:26 12:26 Heg 2:6 † 12:29 12:29 Dit 4:24 * 13:5 13:5 Dit 31:6 † 13:6 13:6 Abu 118:6,7

na-enweghi uru o bara ndi na-edebe ya. ¹⁰ Anyi nwere ebe ichu aja, ebe ndi niile na-eje ozi ha n'ulo ikwu a enweghi ike iri aja a churu n'elu ya.

¹¹ Onyeisi nchujaja na-ewebata obara umu anu ndi ahụ n'Ebe Kachasi Nso dika aja maka mmehie, ma a na-erepia anu ahụ ha oku na mpuga ulo ikwu. ¹² N'otu aka ahụ, Jisos n'onwe ya tara ahuhu na mpuga onu uzọ ama obodo ka o jiri obara ya mee ka ndi nke ya di nso. ¹³ Ya mere, ka anyi gakwuru ya n'azu ulo ikwu soro ya die mkpari o diri. ¹⁴ N'ih na uwa abughi ulo anyi, ma anyi na-ele anya obodo nke gaje ibia.

¹⁵ Site na ya, ka anyi na-achuru Chineke aja otuto mgbe niile, nke bu mkpuru egbugbere onu nke na-ekwuputa aha ya. ¹⁶ Unu echefula ime ihe oma, meekwanu ka ndi ozọ soro unu kekọọ ihe unu nwere. Nke a bu udi aja na-atọ Chineke uto.

¹⁷ Ka unu na-ekwenyere ndi ndu unu, dokwaanu onwe unu n'okpuru ha. N'ih na oru ha bu ihu maka mkpuruobi unu dika ndi ga-aza aziza. Meenu nke a ka ha were onu na-eje ozi ha, ma o bughi site n'obi mwute n'ih na nke a agaghi abara unu uru.

¹⁸ Na-ekperenu anyi ekpere, n'ih na o doro anyi anya na anyi nwere akonuche di ocha na-achokwa ibi ndu nwere ugwu n'uzo niile. ¹⁹ Ana m ariso unu ya ike, ka unu mee nke a, ka m wee ike iloghachikwute unu osiso.

Ekele na ekpere ikpezu

²⁰ Ugbu a ka Chineke nke udo, onye ahụ sitere n'obara ogbugba ndu ebighi ebi ahụ kpoghachite Onyenwe anyi Jisos, Onye ozuzu aturu ukwu ahụ, site n'onwu, ²¹ mee ka unu zuo oke n'ezi ihe oma niile obula, nke ga-enyere unu aka ime ihe o na-achọ. Ka o ruputa n'etiti anyi ihe ndi ahụ niile na-atọ ya uto site na Jisos Kraist, onye otuto niile diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

²² Umunna m, arifo m unu, ka unu were ntachiobi nuru okwu agbamume m gwara unu n'ime akwukwo a na-etoghi ogologo.

²³ Ana m eme ka unu mata na nwanna anyi Timoti esitela n'ulo mkporo puta. Mu na ya ga-esoro bia leta unu ma o buru na o bia n'ebe a na mgbe na-adighi anya.

²⁴ Keleerenu m ndisi unu niile na ndi nso niile.
Ndi si Itali na-ezitere unu ekele ha.

²⁵ Ka amara dinyere unu niile.

Jemis

1 Jemis, nwaodibo Chineke na nke Onyenwe anyị Jisọs Kraịst,

Na-edegara agburu iri na abuo ndi gbasara n'elu uwa niile akwukwo ozi a:

Ndeewonu!

Onwunwa na nsogbu

2 Umunna m, ka obi unu juputa n'onu mgbe obula onwunwa di iche iche gbara unu gburugburu. ³ N'ihu na mgbe a na-anwa okwukwe unu onwunwa, ntachiobi unu na-enwe ohere ito eto. ⁴ Ka nguzosike unu puta ihè, ka unu zuo oke ma nwezuokwa ihe niile, na-adighi ihe obula nke ga-ako unu. ⁵ O buru na o di onye na-enweghi amamihe, ya rjo Chineke, onye na-enye onye obula rjoro ya amamihe n'afu ofufu na-ataghikwa onye obula uta, a ga-ewerekwa ya nye ya. ⁶ Ma rjoo n'okwukwe na-enweghi obi abuo, n'ihu na onye na-enwe obi abuo di ka ebili mmiri oke osimiri mgbe ikuku na-ebuhari ya. ⁷ Onye di otu ahụ ekwesighi ile anya na o ga-esite n'aka Onyenwe anyi nata ihe obula. ⁸ N'ihu na mmadu di otu a bu onye ihu abuo, onye na-adighi eguzo n'otu ebe n'ihu obula o na-eme.

⁹ Ka nwanna obula bu ogbenye nuri onu, mgbe obula e weliri ya elu. ¹⁰ Ka onye bu ogaranya mgbe a na-eme ka o nodu ya di ala, n'ihu na ndi bara uba ga-akponwu di ka okoko osisi. ¹¹ N'ihu na mgbe obula anwu waliri chasie ike, weputa okpomoku, o na-eme ka ahija kponwu, ka okoko osisi daa n'ala, mma ya agwusiakwa. N'otu aka ahụ, onye ahụ bara uba ga-akponwu o buladi mgbe o na-ejeghari n'ime ije ozi ya.

¹² Ngozi na-adiri onye ahụ nke na-anogide na-adighi ada mba n'oge onwunwa. N'ihu na mgbe oge onwunwa ahụ gasiri, o ga-anata ugwo oru, nke bu okpueze ndu, nke Chineke kwere nkwa inye ndi niile huru ya n'anya.

¹³ Ka onye obula hapu i si, mgbe a na-anwa ya, "O bu Chineke na-anwa m onwunwa a." N'ihu na o dighi mgbe a puru inwa Chineke ka o mee ihe ojoo, o dikwaghi anwa mmadu obula ka o mee ihe ojoo. ¹⁴ Kama onwunwa na-abijara mmadu site n'ochicho nke obi ya. O bukwa ochicho ojoo nke mmadu na-arafu ya, dokpufuo ya. ¹⁵ Ochicho ahụ, mgbe ha bara uba n'ime obi, na-eduba mmadu na mmehie. Mgbe mmehie bara uba, o na-eduba n'onwu.

¹⁶ Ekwela ka onye obula duhie unu umunna m. ¹⁷ Onyinye obula di mma, na nke zuruoke na-esite n'eluigwe abia. O na-esite n'ebe Nna nke ihè niile onye na-adighi agbanwe agbanwe, o naghị ezonari umu mmadu ihu ya. ¹⁸ N'ihu imezu nzube ya, o sitere n'okwu ya bu ezikwu muo anyi. O mekwara nke a ka anyi buru umu mbu nke ihe o kere eke.

Ina nti na ime ihe anyi nuru

¹⁹ Unu aghaghi icheta nke a umunna m ndi m huru n'anya. Ka onye obula nwee nti na-anu ihe osiso, na ire di aru ikwu okwu, ma burukwa onye iwe na-adighi ewe osiso. ²⁰ N'ihu na iwe nke mmadu anaghi aruputa ezi omume nke Chineke. ²¹ Ya mere, wezuganu uzoro aru niile na ihe obula di njo nke foduru n'ime ndu unu. Ma jirinu obi umeala nabataranu onwe unu okwu ndu ahu nke a kuru n'obi unu, nke nwere ike izoputa mkpuruobi unu.

²² Unu abula ndi na-eji nti ha na-anu okwu ndu ahu naani, na-arafu onwe ha, kama burunu ndi na-eme ihe okwu ahu kwuru. ²³ N'ihu na onye obula na-ege nti n'okwu obula ma hapu iji ihe o nuru mee ihe, di ka nwoke na-ele ihu ya n'enyu. ²⁴ O lesia onwe ya puo, o chefu ihe ihu ya yiri ma nwa oge nta gasia. ²⁵ Ma nwoke ahu nogidesiri ike na-ele anya n'ime ihu ahu zuruoke, nke na-eme ka mmadu nwere onwe ya, ee, nwoke ahu na-aga n'ihu ile na ime ihe ihu ahu kwuru, hapukwa ichefu ya, ka a ga-agozi n'ihu niile o na-eme.

²⁶ O buru na mmadu obula echee na ya bu onye na-ekpere Chineke ma hapu ijide ire ya aka maobu ikwa ire ya nga, onye di otu a na-arafu onwe ya, okpukpe Chineke ya bukwa ihe na-abaghi uru. ²⁷ Ezi okpukpe Chineke, nke Chineke Nna anyi na-anabata di ka okpukpe di ocha, na nke na-enweghi mmeru, bu nke a, ilekota ndi na-enweghi nne na nna, na ndi di ha nwuru n'ime nsogbu ha na idebe onwe anyi n'enweghi ntupo site n'aka ndi uwa.

2

Ile mmadu anya n'ihu

¹ Umunna m, dika ndi kweere n'Onyenwe anyi Jisosh Kraist, onye di ebube, ka unu hapu ile mmadu anya n'ihu. ² O buru na onye ogaranya yi uwe mara mma, yikwara mgbaaka olaedo na mkpisiaka ya, abata n'ulo nzuko unu, o burukwa na nwa ogbenye abata nke yi uwe na-adighi ocha, ³ o buru na unu elee onye ogaranya ahụ yi uwe mara mma anya si ya, "Bia nodu n'otu oche a e debere iche n'ihu gi," ma unu asi onye ogbenye ahụ, "Di anyi, guzo n'ebe ahụ," maobu "Bia nodu ala n'akuku ebe a ukwu m di," ⁴ o bu na unu akpabeghi oke n'etiti onwe unu, burukwa ndi ji ile anya n'ihu na obi ojo na-ekpe ikpe?

⁵ Geenụ nti ka m gwa unu umunna m, o bu na unu amataghi na Chineke ahoputala ndi ahụ uwa guru dika ndi ogbenye, mee ka ha buru ogaranya site n'okwukwe ha, ka ha ketakwa alaeze ahụ o kwere nkwa inye ndi huru ya n'anya? ⁶ Ma gini ka unu na-eme? Unu na-akpari ndi ogbenye! O bughị ndi ogaranya na-emegebu unu? O bukweghi ha bu ndi na-adokpughari unu aga n'uloike? ⁷ O bughị ha bu ndi na-ekwulu aha oma ahụ nke a guru unu?

⁸ O buru na unu na-edebezuo iwu nke eze anyi dika e dere ya n'Akwukwo Nso, "Hunu ndi agbataobi unu n'anya dika unu onwe unu,"* unu na-eme ihe ziri ezi. ⁹ Ma o buru na unu ele mmadu anya n'ihu, unu na-eme mmehie. N'ebe iwu dikwa, unu bu ndi na-emebi iwu. ¹⁰ N'ihu na onye obula nke na-edebe iwu ahụ niile maara, o burukwa na o nweghi ihe oriri ga-ezuru ya n'ubochi, ¹¹ ma otu onye n'ime unu asi ha, "Laa n'udo, kpuchiekwara onwe gi nke oma, rijuokwa afo," n'enyeghi ya ihe di mkpa maka ahụ ya, uru gini ka o bara? ¹² N'uzo di otu a, okwukwe naani ya bu ihe na-abaghi uru ma o buru na oru esoghi ya.

¹³ Ya mere, na-ekwunu okwu, ma na-ebikwanu ndu di ka ndi a ga-ekpe ikpe site n'ihu ahụ na-eme ka mmadu nwere onwe ha. ¹⁴ N'ihu na agaghi emere onye obula ebere nke na-adighi emere onye ozo ebere. N'ihu na ebere na-adu ukwu karika ikpe omuma ya.

Okwukwe na omume

¹⁵ Olee uru o bara umunna m, na mmadu siri, enwere m okwukwe, ma okwukwe ahụ aputaghi ihe n'oru ya? Udi okwukwe ahụ o puru izoputa ya? ¹⁶ O buru na otu nwanne anyi nwoke maobu nwanne anyi nwanyi yi nkirinka akwa, o burukwa na o nweghi ihe oriri ga-ezuru ya n'ubochi, ¹⁷ ma otu onye n'ime unu asi ha, "Laa n'udo, kpuchiekwara onwe gi nke oma, rijuokwa afo," n'enyeghi ya ihe di mkpa maka ahụ ya, uru gini ka o bara? ¹⁸ N'uzo di otu a, okwukwe naani ya bu ihe na-abaghi uru ma o buru na oru esoghi ya.

¹⁹ Otu onye ga-asi, "I nwere okwukwe; e nwere m oru." Gosi m okwukwe gi ma e wepu oru gi, aga m egosi gi okwukwe site n'oru ²⁰ I kweere na o bu naani otu Chineke, i mere nke oma, o buladi ndi mmuo ojo kweere ma kuja.

²¹ Gi onye nzuzu, i na-achọ ka e gosi gi na okwukwe bu ihe na-abaghi uru ma o buru na oru e soghi ya? ²² O bu na nna anyi Ebrahim abughi onye a guru n'onye ezi omume site n'oru ya, mgbe o jiri otu nwa ya bu Aizik chuo aja n'ebe ichu aja? ²³ Unu ahughi na okwukwe ya na oru soro rukoo n'otu, e sitekwara n'oru ya mee ka okwukwe ya zuo oke. ²⁴ O bu site na nke a ka ihe e dere n'akwukwo nso jiri mezuu, nke na asi, "Ebrahim kweere na Chineke, a guru nke a nye ya di ka ezi omume,"§ kpookwa ya enyi Chineke. ²⁵ Unu ahula na a na-esite n'ihe mmadu ruru guo ya n'onye ezi omume, o bukweghi naani n'okwukwe.

²⁶ N'otu uzo ahụ, agunyegehi Rehab, nwanyi akwuna ahụ n'onye ezi omume n'ihu oru o ruru, mgbe o kpobatarala ndi nnyoputa ahụ ma zipukwa ha site n'uzo di iche? ²⁷ Dika anu ahụ na-enweghi mmuo si buru ihe nwuru anwu, otu a ka o dikwa okwukwe na-enweghi oru.

3

Izu ire anyi

¹ Umunna m, ka otutu n'ime unu hapu igbalu ibu ndi ozizi, n'ihu na unu maara na anyi bu ndi ozizi ka a ga-ekpe ikpe n'onodu sikariri ike. ² N'ihu na anyi niile na-aso ngongo site n'otutu uzo. Ma onye obula nke na-adighi emehie site n'ikwuhie onu bu onye tozuru oke na onye puru ijide anu ahụ ya niile aka.

³ O buru na anyi e tinye mkpumkpu igwe e ji ekechi onu inyinya ibu n'onu ya, ka o rubere anyi isi, anyi na-eduru ya gaa ebe anyi choro. ⁴ Otu a kwa, o buladi uguo mmiri

* 2:8 2:8 Lev 19:18 † 2:11 2:11 Opu 20:14; Dit 5:18 ‡ 2:11 2:11 Opu 20:13; Dit 5:17 § 2:23 2:23 Jen 15:6

buru ibu nke ikuku di ike na-ebughari n'osimiri, ka onye na-anya ugbo mmiri puru ime ka o gaa ebe o choro site n'itugharia umara ntakiri e ji anya ugbo. ⁵ Otu a ka o dikwa ire anyi. O bu akuku anu ahụ anyi di nta, ma o na-anya isi banyere otutu ihe. Tulee otu oke oha si di ukwu, bu nke icheku oku dikarisiri nta na-eme ka o nwuru oku. ⁶ Ire anyi bu oku. E debere ire n'etiti akuku anu ahụ ndi ozo dika uwa ajo omume. O na-emeru ahụ niile, na-amunye oku n'usoro ndu mmadu. Ya onwe ya bukwa ihe oku ala mmu o na-amunye oku.

⁷ Mmadu enweela ike zuo, na-agbalikwa izu anumanu di iche iche, na nnunu, na anu na-akpu akpu, na anu bi na mmiri; ⁸ ma mmadu obula adighi nke nwere ike izu ire. O bu ihe di oke njo na-adighi ekwe nchikota, ma juputakwa na nsi na-ebute onwu.

⁹ O bu ya ka anyi ji eto Onyenwe anyi na Nna anyi. O bukwa ya ka anyi ji abu mmadu ibe anyi onu, bu ndi Chineke mere n'oyiyi nke ya. ¹⁰ Site n'otu onu anyi ka jja mma na ibu onu na-esi apata. Umunna m, nke a abughi ihe ziri ezi. ¹¹ O bu ihe puru ime na mmiri di mma inu anu na mmiri nnu ga-esite n'otu isi iyi ahụ na-asoputa? ¹² Umunna m, osisi fiig o puru imi oliv, ka osisi grepu o puru imiputa fiig? N'uzo di otu a, anyi makwaara na mmiri nnu apughikwa isoputa mmiri di mma onunu.

Udi amamihe abuo di

¹³ O di onye obula n'ime unu na-agu onwe ya di ka onye maara ihe na onye nwere nghota? Ya gosi amamihe ya na nghota ya site n'ibi ezi ndu na iru oru oma site n'obi di umeala. ¹⁴ Ma o buru na obi unu ejuputa n'ihe ilu na ekworo na icho naani ihe nke onwe unu, mgbe ahụ, unu ekwesighi inya isi si otu a na-agonari eziokwu. ¹⁵ Udi amamihe di otu ahụ esitegi n'elugwe bia. O bu amamihe nke uwa. O bughi nke mmu nso. O bu nke mmu ojo. ¹⁶ N'ihu n'ebe obula obi ilu na ekworo di, ebe ahụ ka ogbaaghara na omume ojo niile di.

¹⁷ Ma amamihe na-esite n'elugwe abia buru uzo di ocha, emesia, o huru udo n'anya, o na-eme obioma, o juputara n'ebere, na-eweputakwa oru oma. Ihu abuo na obi abuo adighikwa n'ime ya. ¹⁸ Ma ndi ahụ bu ndi na-eme udo bu ndi na-agma mkpuru udo. Ha ga-aghota mkpuru ezi omume.

4

Nyenu onwe unu n'aka Chineke

¹ Gini bu ihe na-ebute ogu na esemokwu n'etiti unu. Ebee ka ha siri bia? O bughi ochicho ojo unu nwere n'ime onwe unu? ² O buru na unu choo ma unu achotaghi ya, unu egbuo mmadu. Unu na-enwe anya ukwu n'ihe onye ozo nwere ma o buru na unu enwetaghi ya, unu amalite ilu ogu na ibu agha. Unu enweghi maka unu choro arigghi ya n'ekpere. ³ Unu na-arjo ma unu adighi anata, n'ihu na unu na-arjo n'ebumnobi ojo. Unu na-arjo ka unu mefu ya n'ihe uto nke uwa.

⁴ Ndi na-ekwesighi ntukwasi obi! O bu na unu amaghi na unu na uwa buru enyi, unu ga-esi otu a buru ndi iro Chineke? Onye obula nke choro ibu enyi nke uwa, na-eme onwe ya onye iro nke Chineke. ⁵ Unu chere na ihe e dere n'akwukwo nso na-ekwu n'efu mgbe o na-asj, "Chineke na-ekwosi ekworo ike n'ihu Mmuo Nso ya nke o mere ka o biri n'ime anyi." ⁶ Ma o na-enye anyi amara kari. Ya mere, Akwukwo nso ji si, "Chineke na-eguzo imegide ndi na-ebuli onwe ha elu,

ma o na-enye ndi di umeala n'obi amara."*

⁷ Ya mere, nyenu Chineke onwe unu. Guzonu megide ekwensu, o ga-esi n'ebe unu no gbapu. ⁸ Bjakwutenu Chineke nso, ya onwe ya ga-abjakwutekwa unu nso. Kwonnu aka unu, unu ndi mmehie, meekwanu ka obi unu di ocha, unu ndi obi abuo. ⁹ Ruonu uju, tienu aka n'obi n'onodu mwute, kwaakwanu akwa. Ka ochi unu ghoo ihu mgbaru, ka iru uju werakwa onodu inuri onu. ¹⁰ Wedanu onwe unu ala n'ihu Onyenwe anyi o ga-ebulikwa unu elu.

¹¹ Umunna m, unu ekwula okwu ojo megide ibe unu. N'ihu na onye na-ekwu okwu ojo megide nwanna ya, maobu onye na-ekpe nwanna ya ikpe, na-ekwu okwu megide iwu. O na-ekpekwa iwu ahụ ikpe. Mgbe unu na-ekpe iwu ahụ ikpe, unu adighi edebe ya kama unu bu ndi na-ekpe ya ikpe. ¹² O bu naani otu onye o nye iwu. O bukwa naani otu onye ikpe di. O bu naani ya nwere ike izoputa mmadu. O nwekwa ike ila onye obula n'iyi. Ma gi, onye ka i na-eche na i bu iji na-ekpe nwanna gi ikpe?

Inya isi banyere ihe echi ga-abu

¹³ Ugbu a geenu nti unu bu ndi na-asj, "Taa maobu echi, anyi ga-aga ebe di otu a, maobu obodo di otu a, izu ahia na ire ahia, anyi ga-anokwa ebe ahụ otu afọ kpaa ego."

* 4:6 4:6 Ilu 3:34

¹⁴ Olee otu unu si mara ihe ga-eme echi? Gịnị ka unu na-eche na ndụ unu bụ? Mmadụ dī ka anwūrū ọkụ nke a na-ahụ anya nwa oge nta, nke ikuku na-emesiā bufuo. ¹⁵ Kama ihe unu ga-ekwu bụ nke a, “O būrū na Onyenwe anyị ekwe, anyị ga-adī ndū, mee nke a maọbū nke ọzọ.” ¹⁶ Ma ihe unu na-eme bụ inya isi na ikpa nganga. Ụdī inya isi a bụ ihe ọjọọ. ¹⁷ Ya mere, mmadū ọbūla maara ihe bụ ezi ihe ma jū ime ya na-emehie.

5

Ido aka na ntị nye ndị ogaranya

¹ Ugbu a geenū ntị unu ndī ogaranya, oge eruola mgbe unu kwesiri ikwa akwa na isū ude n’ihi nsogbu na-akwado ibiakwasī unu. ² Akunūba unu ebidola ita nchara, mkpu eripiakwala uwe unu. ³ Olaocha na olaedo unu agbaala nchara. Nchara* a ga-abūkwa ama megide unu, ọ ga-erepīa anū ahū unu dīka ọkū. Unu akpakotala akū n’ubochī ikpeazū ndī a. ⁴ Geenū ntī! Ụzū akwa ndī ọrū unu, ndī unu jurū ikwū ụgwō ọrū ha dī ka o kwesiri na-agbago imegide unu. Ụzū akwa ndī ọrū unu, ndī unu ghogburu, eruola ntī Onyenwe anyī, Onye purū ime ihe niile. ⁵ Unu ebiela ndū nke oke oriri na oke ọñūnū n’elu ụwa, na ndū inye anū ahū unu ihe ọbūla na-akpa ya mkpa. Ma ugbu a, anū ahū unu ahū gbara abūba ejikerela na-eche ubochī mgburi ya. ⁶ Unu amala ndī aka ha dī ọcha ikpe, gbukwaa ha, ọ bụladī mgbe ha na-egbochighī unu.

Ndidi n’ime ahuhū

⁷ Nweenū ntachiobi, ụmūnna m, cherenū ọbībīa Onyenwe anyī. Lee otu onye ọrū ubi si eji ndidi na-eche mkpūrū ọ kurū n’ala ubi ka ọ mīa. O jī ndidi na-eche ka mmiri ozuzo nke mbū na nke ikpeazū zokwasī ubi ya. ⁸ Unu onwe unu kwesikwara inwe ndidi guzosiekwa ike n’ihi na ọbībīa Onyenwe anyī dī nso. ⁹ Ụmūnna m, unu atamula ntamu megide ibe unu, ka a hapū ikpe unu ikpe! Lee, onye ikpe ahū guzo n’onū ụzọ.

¹⁰ Ụmūnna m, dī ka ihe ilere anya banyere inwe ndidi na ahūhū, mūtanū ihe site n’aka ndī amūma bū ndī kwuru okwu n’aha Onyenwe anyī. ¹¹ Anyī na-agū ha ugbu a dīka ndī a goziri agōzi n’ihi iguzosike ha. Unu anūla maka ogologo ntachiobi nke Job nwere, unu ahūkwala nzube Onyenwe anyī n’ihi na Onyenwe anyī jupūtara n’ebere na ọmīiko.

¹² Karīsīa ụmūnna m, unu anūla iyi. Unu anūkwala iyi mgbe ọbūla, ọ bụladī iji eluigwe maọbū ụwa, maọbū ihe ọbūla ọzọ nūọ iyi. Kama ka “E” unu būrū “E.” Ka “E e,” unu būrūkwa “E e.” Ka unu hapū isite n’uzọ dī otu a mehie ma wetakwara onwe unu ikpe ọmūma.

Ekpere nke sitere n’okwukwe

¹³ Ọ dī onye ọbūla n’etiti unu nọ na nsogbu? Ka onye dī otu ahū kpee ekpere. Ọ dī onye na-anūrī ọñū? Ya bụọ abū otuto. ¹⁴ Ọ dī onye nọ n’etiti unu ahū na-esighī ike? Ya kpōō ndī okenye chōchī ka ha kpeere ya ekpere, ka ha wūkwasiākwā ya mmanū otite n’isi kpōkuokwa aha Onyenwe anyī. ¹⁵ Ekpere nke okwukwe ga-azōputa onye ọrīa ahū. Onyenwe anyī ga-ekulite ya, ọ būrūkwa na o mehiera, a ga-agbaghara ya. ¹⁶ Ya mere kwupūtaranū ibe unu mmehie unu. Kpeekwaranū ibe unu ekpere ka e nwe ike gwōō unu. Ekpere onye ezi omume dī ike dīkwa ire.

¹⁷ Ilaija bū mmadū dī ka anyī, ma o kpere ekpere riō ka mmiri hapū izo, mmiri ezokwaghī n’ala ahū ruo afō atō na ọnwa isiī. ¹⁸ Emesiā, o kpekwarā ekpere ọzọ, eluigwe nyere mmiri ozuzo, meekwa ka ala pupūta ihe oriri.

¹⁹ Ụmūnna m, ọ būrū na onye ọbūla n’etiti unu esite n’eziokwu ahū jehie, ma otu onye n’ime unu akpōghachi ya azū, ²⁰ chetanū nke a na onye ọbūla kpōghachitere onye mmehie azū site na njehie ya, ga-azōputa ha n’aka ọnwū ma kpuchiekwa ọtūtū mmehie.

* 5:3 5:3 Maọbū, ajari

1 Pita

1 Pita, onyeozi Jisọs Kraịst,

Na-edegara unu ndị niile ndị a hoputara, ndị gbara ọsọ ndụ gaa biri na Pọtọs, na Galeshja, na Kapadosia, Eshja na Bitinia, akwukwo a. ² Unu ndị Chineke bu Nna hoputara di ka o bururi uto mata na o ga-eme, jirikwa Mmuo Nso ya doo unu nso, ka unu na-erubere Jisọs Kraịst isi, ka ewerekwa obara ya sachaa unu:

Ka amara na udo baara unu uba.

Olileanya di ndu

³ Otuto diri Chineke Nna Onyenwe anyi Jisọs Kraịst! Site n'iba uba nke ebere ya, o nyela anyi ndu oheru baa n'olileanya di ndu site na mbilite n'onwu Jisọs Kraịst. ⁴ Anyi nwekwara ihe nketa nke na-apughị imebi emebi, nke na-agaghị ere ure, maobu gbanwee udi di ya, nke e debeere anyi n'eluigwe. ⁵ Anyi bu ndi e sitere n'okwukwe na-ehekwa n'ike Chineke, tutu ruo obibia nzoputa ahụ, nke a na-ejikere ime ka o putu ihè n'ogwugwu oge. ⁶ N'ime ihe ndi a ka unu na-anuri oke onu, o bu ezie na n'oge ndi a di nta, unu agabigala otutu ihe mgbu n'ihu udi onwunwa di iche iche biakwasiri unu. ⁷ Onwunwa ndi a na-abia ime ka okwukwe unu, nke di oke onuahia kari o laedo na-ala n'iyi n'agbanyeghi na e ji oku nuchaa ya; buru nke ga-eweta otuto, na ebube, na nsopuru, mgbe e mere ka Jisọs Kraịst putu ihè. ⁸ O bu ezie na unu ejibeghi anya unu hu ya mgbe obula, ma unu huru ya n'anya, o bukwa ezie na unu adighi ahụ ya anya ugbu a, ma unu kwere na ya. Unu juputakwara n'onu ahụ di ebube nke onu na-apughị ikwa. ⁹ Ugwo oru ozo unu ga-enweta n'ihu okwukwe unu n'ime ya ga-abu nzoputa a ga-azoputa mkpurubi unu.

¹⁰ Banyere nzoputa a, ndi amuma ahụ kwuru ihe banyere amara ahụ gaje ibjara unu jiri nnoo nwayoo nyochasia ¹¹ ma gbalisie ike ichoputa oge na onodu ahụ bu nke Mmuo Kraịst di n'ime ha kwuru banyere ya, mgbe o gbara ama maka ahuhu Kraịst na ebube nke ga-eso ya. ¹² E mere ka ha mata na oru ha na-aru abughi maka odimma nke ha onwe ha, kama o bu n'ihu odimma nke unu, mgbe ha kwuru okwu banyere ihe ndi a ahụ bu ndi a gwarala unu ugbu a site n'onu ndi ziri unu ozioma n'ike Mmuo Nso nke e si n'eluigwe zite. O buladi ndi mmuo ozi ka o guru aguu imata ihe ndi a.

Burunu ndi di nsọ

¹³ N'ihu ya, werenu uche unu niile jikere iru oru, anya dokwaa unu. Nweenu olileanya zuruoke n'amara nke a ga-ewetara unu mgbe a ga-ekpughe Jisọs Kraịst. ¹⁴ Di ka umu na-erube isi, unu ekwela ka ihe ojo ndi ahụ na-agu unu aguu mgbe unu no n'ochichiri, na-achi ndu unu. ¹⁵ Kama burunu ndi di nsọ n'ihu niile unu na-eme, dika onye kporo unu si di nsọ. ¹⁶ N'ihu na e dere ya ede, "Dinu nsọ, n'ihu na adi m nsọ."*

¹⁷ Ebe unu na-akpo Nna ahụ na-ekpe onye obula ikpe di ka oru ya siri di na-eleghi mmadu anya n'ihu, bienu ndu unu n'itu egwu Chineke, dika ndi mbjarambia n'uwaa a. ¹⁸ N'ihu na unu matara na-ejighi ihe puru imebi emebi, dika olaocha na olaedo gbaputa unu site n'ibi ndu ojo ahụ nna nna unu ha nyefere unu n'aka ¹⁹ kama o bu obara di oke onuahia nke Kraịst bu nwa aturu na-enweghi ntupo obula maobu orusi. ²⁰ A hoputara ya tupu e kee uwa. Kama, o bu n'ogwugwu oge ndi a ka e mere ka o putu ihè n'ihu unu. ²¹ O bukwa site n'aka ya ka unu ji buru ndi kwere na Chineke, onye mere ka o si n'onwu bilie, na onye nyekwara ya ebube. Ya mere, okwukwe unu na olileanya unu di na Chineke.

²² Ugbu a, ebe unu sitere n'irubere eziokwu ahụ isi mee ka obi unu di ocha, nke mere na unu nwere ihunanya nke ihu abuo n'adighi n'ebe umunna unu no, sitenu n'obi unu na-ahuritanu onwe unu n'anya n'ebe o di ukwu. ²³ N'ihu na amuola unu ozo ugbu a, o bughi site na mkpuru nke na-emebi emebi, kama site na nke na-apughị imebi emebi, site n'okwu Chineke nke di ndu ma na-adigidekwa. ²⁴ N'ihu na, "Mmadu niile di ka ahija,

ma ebube ha niile di ka okoko osisi nke oha,
ahija na-akponwu, okoko osisi na-achanwu,

²⁵ ma okwu Onyenwe anyi na-anogide ruo mgbe ebighi ebi."†

* 1:16 1:16 Lev 11:44,45; 19:2 † 1:25 1:25 Ajz 40:6-8

Okwu ahụ bụkwa ozioma ahụ e zisaara unu.

2

¹ Ya mere, wezuganụ n'ibu iro n'obi na aghugho niile unu, kwusinu igba ugha, ibu ndi ihu abuo, ndi na-ekwo ekworo, na ndi na-ekwuto mmadu ibe ha. ² Dika umu a muru oheru, burunu ndi agwu ihu mmiri ara nke Mmuo Nso a na-agwaghị ihe obula na-agu, ka unu nwee ike site na ya na-eto eto n'ime nzoputa unu. ³ Ugbu a, unu deturu ya ire matakwa na Onyenwe anyi di mma.

Nkume di ndu na ndi a hoputara

⁴ Biakwutenu ya, Nkume ahụ di ndu, onye umu mmadu juru, maobu onye Chineke hoputara, onye di oke onuahia nye ya. ⁵ Unu onwe unu kwa di ka nkume di ndu ka a na-ewu ime ka unu ghoo ulo ime mmuo, ka unu burukwa ndi nchujaja di nso, ndi na-achụ aja ime mmuo nke Chineke na-anabata site na Jisos Kraist. ⁶ N'ih i n'akwukwo nso kwuru,

"Lee, ana m atogbo na Zayon otu nkume,

nke a hoputara, bukwa nkume isi nqala di oke onuahia.

Onye obula kweere na ya,

agagh i eme ka ihere mee ya."^{*}

⁷ Ma nye unu ndi kwere ekwe nkume a di oke onuahia, ma n'ebe ndi ahụ na-ekweghi ekwe no,

"O bu nkume nke ndi na-ewu ulo juru

nke ghoro nkume isi nqala ulo."[†]

⁸ O bu kwa,

"Nkume nke na-eme ka ndi mmadu soo ngongo,

oke nkume nke na-eme ka ha daa."[‡]

Ha na-aso ngongo n'ih i na ha juru irube isi n'okwu ahụ. Nke a bukwa ihe a kara aka banyere ha.

⁹ Ma unu bu ndi a hoputara, otu ndi nchujaja eze, mba di nso, ndi nke Chineke n'onwe ya, ka unu buru ndi na-ekwusa otuto ya, bu onye ahụ si n'ochichiri kpobata unu n'ih e ya di ebube. ¹⁰ N'oge gara aga, unu abughi ndi Chineke, ma ugbu a, unu bu ndi ya. Na mbu, unu amagh i ihe obula banyere obi ebere ya, ma ugbu a, obi ebere ya erutela unu aka.

Mmeso onye Kraist nye ndi uwa

¹¹ N'ih i ya, ndi enyi m, ana m ario unu, dika ndi bu obja na ndi na-agba oso ndu n'uwa a, nke unu bu, na-as i unu, wezugan u onwe unu site n'aguu mmehie nke na-ebuso mkpurubi unu agha. ¹² Bienu ezi ndu n'etiti ndi mba ozo, ka o ga-abu na a si na ha ebo unu ebubo ime ihe ojo, ha ga-ahu oru oma unu, ma nye Chineke otuto n'ubochi ah u o ga-abia.

¹³ Werenu onwe unu nyefee, n'ih i Onyenwe anyi, n'okpuru ochichi niile e guzobere n'etiti umu mmadu, ma ochichi ah u o bu nke eze, dika onye ike ya kacha nke ibe ya, ¹⁴ maobu nke ochichi govano, onye e guzobere n'ih i ita ndi na-eme ihe ojo ahuh u, na ito ndi na-eme ezi ihe otuto. ¹⁵ N'ih i na o bu uche Chineke na unu ga-esite n'ez i oru unu kpuchie onu ndi ah u na-esite na-amagh i ihe ha, na-ekwu okwu nzuzu. ¹⁶ Na-ebinu ndu di ka ndi nwere onwe ha, ma unu ejikwala mnwere onwe unu mere ihe mkpuchi nke ajo ihe. Bienu dika umuodibo Chineke. ¹⁷ Sopuru mmadu niile dika o si kwesi. Gosi ndi niile kwere ekwe ihunanya. Tu o Chineke egwu, ma na-asopuru eze.

Jisos bu ihe omumatu

¹⁸ Ndi ohu, ruberenu ndi nwe unu isi, na-enyekwa ha nsopuru na ugwu ruuru ha. Unu emela nke a nye naani ndi bu ezi mmadu, na ndi nwere obioma n'ebe unu no, kama meekwanu ya o buladi nye ndi afo tara mmiri. ¹⁹ N'ih i na nke a bu ihe inye ekele ma o buru na unu ejiri ntachiobi na-edi ahuh u na-ezigh i ezi na-adakwas i unu, n'ih i na unu na-eme ihe Chineke na-ach o. ²⁰ Ma o nweghi otuto obula diri unu mgbe a tara unu ahuh u n'ih i na unu mejoro, unu na-edikwa ya? Ma o buru na unu enwee ntachiobi mgbe a na-ata unu ahuh u n'ih i ihe oma unu na-eme, nke a na-ewetara Chineke otuto. ²¹ O bu n'ih i ihe di otu a, ka e jiri kpoo unu, n'ih i na Kraist huru ahuh u n'ih i unu. O bukwa ihe imaatu nye unu. Na-esonu nzo ukwu ya.

²² "O nweghi mgbe obula o mehiere,

o nwekwagh i mgbe onye obula nuru okwu aghugh o n'onu ya."[§]

* 2:6 2:6 Ajz 28:16 † 2:7 2:7 Ab u 118:22 ‡ 2:8 2:8 Ajz 8:14 § 2:22 2:22 Ajz 53:9

²³ O kwutoḡhị onye ọbụla mgbe ha na-ekwuto ya. Ọ baghị mba ọbụla mgbe ha na-ata ya ahụhụ, kama o were ya nyefee n'aka onye ahụ na-ekpe ikpe ziri ezi. ²⁴ N'elu obe ahụ, o buuru mmehie anyị niile bokwasị onwe ya mgbe ọ nwurū, ime ka anyị nwee ike ịbụ ndị nwurū anwū n'ebe mmehie dị; ma ọjọ ndụ n'ebe ezi omume dị. Ọ bụkwa site n'apa ọnya dị ya n'ahụ ka o ji gwọọ unu.* ²⁵ Na mbụ, unu dị ka umụ aturū na-awaghari na-achọ ụzọ,† ma ugbo a, e meela ka unu laghachikwute Onye ahụ na-azụ unu dị ka aturū, na Onye na-elekọtakwa mkpuruobi unu anya.

3

Di na nwunye

¹ Unu ndị bụ nwunye na-eruberenu di unu isi, ka ọfọdụ n'ime ha na-ekweghị n'okwu Chineke, nwee ike isi n'ezị ndụ unu na-ebi chegharia n'ekwughị okwu ọbụla, ² mgbe ha na-ahụ ibi ndụ unu nke dị ọcha na nke inwe nsopurū. ³ Icho mma unu agaghị abụ icho mma nke anụ ahụ, nke bụ ịkpa isi, na iyikwasị ihe ọlaedo, maọbụ iyikwasị uwe mara mma. ⁴ Kama, ka icho mma unu bụrū mmadụ nke ime mmụọ, nke mma ya na-adighị ańacha, nke bụ mmụọ ịdị nwayọọ na ịdị juu. Nke dị oke ọñahịa n'ihu Chineke. ⁵ Nke a bụ ụzọ ndị inyom mgbe ochie, bụ ndị di nsọ, ndị olileanya ha dị n'ime Chineke siri choọ onwe ha mma. Ha debekwara onwe ha n'okpuru di nke aka ha. ⁶ Dịka Sera rubeere Ebrahim isi, na-akpọkwa ya onyenwe m. Unu bụ umụ Sera ma ọ bụrū na unu e mee ihe ziri ezi, na-ekweghị ka egwu tọọ unu.

⁷ N'otu aka ahụ, ndị bụ di na-echenu echiche di mma banyere nwunye unu, ma nyenu ha ugwu ruuru ha ọka ndị na-adighị ike na ọka ndị unu na ha ga-eso keta onyinye amara nke ndụ ahụ. Nke a ga-eme ka ihe ọbụla hapụ igbochi ekpere unu.

Ihụ ahụhụ n'ihu ime ihe di mma

⁸ N'ikpeazụ, nweenu otu mmụọ, ka ihe na-ewute ibe unu na-ewute unu, na-ahuritanu onwe unu n'anya, nwekwana obi omijiko na obi di umeala. ⁹ Unu ejila ihe ọjọọ akwughachi ugwo ihe ọjọọ e mere unu, maọbụ nkwo n'ọñodu nkwo. Kama gozienu ha, n'ihu na ọ bụ ngozi ka e kwere unu na nkwa iketa, mgbe a kpọọ unu. ¹⁰ N'ihu na, "Onye ọbụla nke na-achọ ndụ,

nke choọ ihu ụbọchi ndị ahụ di mma,

ya mee ka ire ya ghara ikwu okwu ọjọọ

meekwa ka egbughere ọñụ ya ghara ikwu okwu aghughọ.

¹¹ Ka ha tugharia site n'ajo ihe ma mee ezi ihe;

ka ha choọ udo, ma na-agbasokwa ya.

¹² N'ihu na anya Onyenwe anyi di n'ahụ ndi ezi omume,

nti ya gheekwa oghe nye ekpere ha,

ma ihu Onyenwe anyi na-eme gide ndi na-eme ihe ọjọọ.*"

Nogide na-eme ihe oma

¹³ Unu ga-eme gide unu ma ọ bụrū na unu na-anụ ọkụ n'obi ime ezi ihe? ¹⁴ Ma a sikhari na unu ahụ ahụhụ n'ihu na unu mere ihe ziri ezi, ngozi ọñụ unu. "Unu atula egwu ihe ha na-atu egwu, ka obi gharakwa ilo unu mmiri."† ¹⁵ Na-edonu Kraist nsọ n'ime obi unu ọka Onyenwe anyi. Nọkwana na njikere mgbe niile iguzo kowaara onye ọbụla juru unu ajuju banyere olileanya ahụ unu nwere n'ime unu. Ma unu were obi di nwayọọ na nsopuru na-eme nke a. ¹⁶ Ma na-enwenu akonuche di ọcha, ka ndi ahụ na-ekwulu ibi obi oma unu n'ime Kraist, buru ndi ihere ga-eme banyere nkwo ha na-ekwuto unu. ¹⁷ N'ihu na ọ ka mma ita ahuhụ n'ihu ezi ime ma ọ bụrū uche Chineke, kari ita ahuhụ n'ihu ajo ihe. ¹⁸ N'ihu na Kraist n'onwe ya huru ahuhụ nwuo n'ihu unu otu mgbe. Onye ezi omume nwuru n'ihu ndi ajo omume, ka ọ kpọọ unu ọkwo Chineke. N'ihu na e mere ka ọ nwuo n'anụ ahụ ma e mekwara ka ọ di ndu na mmuo ya. ¹⁹ Mgbe emesiri ka ọ di ndu na mmuo ya, ọ gara kwusaa ozioma nye mmuo ndi ahụ a kpochiri n'ulo mkporo. ²⁰ Nke a bụ mmuo ndi ahụ juru ime ihe Chineke choo mgbe ahụ o ji ntachiobi chere ha n'oge ahụ Noa no na-ewu ugbo mmiri ya. Ọ bụ naani mmadu asato n'ime ndi bi n'oge ahụ ka a zoputara site na mmiri ahụ. ²¹ Mmiri a no onodu di ka baptizim nke na-azoputa unu ugbo a. Ọ anaghị asapu unyi site n'ahụ mmadu, kama ọ bụ ihe na-egosi ezi akonuche n'ebe Chineke no. Ọ na-azoputa unu site na mbilite n'onwu nke Jisosh Kraist, ²² onye no n'eluigwe, n'aka nri Chineke, ebe ndi mmuo ozi niile, na ichi isi niile, na ike niile na-erube isi nye ya.

* 2:24 2:24 Ajz 53:5 † 2:25 2:25 Ajz 53:6 * 3:12 3:12 Abụ 34:12-16 † 3:14 3:14 Ajz 8:12

4

Iso Kraïst ga-eweta ihe mgbu

¹ Ya mere, ebe ọ bụ na Kraïst hụrụ ahụhụ n'anụ ahụ, unu onwe unu kwesiri inwe ụdị obi ahụ o nwere. N'ihì na onye tara ahụhụ n'anụ ahụ akwuşìla ime mmehie. ² N'ihì nke a, onye dī otu ahụ anaghī ebi ndū fòdūrū ya n'ụwa n'ihì aguu ọjọọ nke ọchịchọ mmadū, kama ọ na-ebi ya n'ihì imezu ọchịchọ Chineke. ³ N'oge gara aga unu tufuru ọtūtū oge ime ihe ndī ahū na-atọ ndī mba ọzọ ọtū. Ndū unu jupūta n'aguu ikwa iko, na aguu ime ihe ọjọọ, na ìhūbiga mmanya oke, na ikpọ oriri, na ikpere aruşì niile, bụ ihe jọgburu onwe ya na njo. ⁴ Ma ndū unu na-ebi ugbu a na-eju ha anya ebe ọ bụ na unu anaghī esokwa ha ebi ndū ọjọọ ndī ahū ọzọ, n'ihì nke a ha na-ekwuokwa unu. ⁵ Ma ha ga-eji ọnū ha kwupūta ihe ha mere n'ihu onye ahū ga-ekpe ndī dī ndū na ndī nwurū anwū ikpe. ⁶ Ọ bụ nke a mere e ji kwusaa ozioma ọ buladī nye ndī ahū nwurū anwū bụ ndī e kperela ikpe mgbe ha dī ndū, dīka e si ekpe mmadū niile ikpe, ka ha site na nke a bie ndū dī ka Chineke si chọọ site na mmūọ ahū.

Ọgwūgwū oge dī nso

⁷ Ọgwūgwū ihe niile adīla nso. Būrūnū ndī nwere akonuche zuruoke, ndī anya doro, ka unu nwee ike na-ekpekwa ekpere. ⁸ Nke kachasī nke, na-ahurītanū onwe unu n'anya nke ukwu n'ihì na ìhūnanya na-ekpuchi ọtūtū mmehie. ⁹ Jirinū obioma na-elerīta ibe unu ọbīa na-enweghī ntamu ọbūla. ¹⁰ Onye ọbūla n'ime unu dīka ndī ozi natara onyinye amara nke Chineke, jirinū onyinye ọbūla unu natara na-ejeritara onwe unu ozi. ¹¹ Onye na-ekwu okwu ya kwuo ya dī ka ọ bụ nnoọ okwu Chineke ka ọ na-ekwu. Onye na-eje ozi ya jee ya site n'ike ahū Chineke na-enye. N'ime ihe niile ka otuto dīrī Chineke site na Jisọs Kraïst. Ọ bụ ya ka otuto niile na ike niile dīrī ruo mgbe niile ebighī ebi. Amen.

Ìhū ahūhū dī ka onye Kraïst

¹² Ụmūnna m, ka ọ hapū iju unu anya mgbe ọnwūnwa dī iche iche na-abīara unu n'ihì na ihe dī otu a abughī ihe ọhuru n'ebe unu nọ. ¹³ Kama nūrīanū ọnū n'ihì na unu so Kraïst na-eketa oke n'ahūhū ya, ka e sikwa otu a mee ka obi unu jupūta n'ọnū, unu ga-etikwa mkpu ọnū mgbe a ga-eme ka ebube ya pūta ihè. ¹⁴ Ọ būrū na a na-ekwuotū unu n'ihì aha Kraïst, unu bụ ndī a gōziri agozi. Nke a na-ezipūta na mmūọ nke ebube ahū bụ mmūọ Chineke na-ebi n'ime unu. ¹⁵ Ka onye ọbūla n'ime unu ghara ìta ahūhū n'ihì na o gburu mmadū maọbū dī ka onye ohi, maọbū dī ka onye na-eme ihe ọjọọ, maọbū dī ka onye na-anara mmadū ihe n'aka ike. ¹⁶ Ma ihere ekwesighī ime unu mgbe unu na-ata ahūhū dī ka ndī Kraïst. Kama nyenū Chineke otuto na unu bụ ndī a na-akpọ aha ahū. ¹⁷ N'ihì na oge eruola, mgbe a ga-amalite ikpe n'ezinaulọ Chineke. Ọ būrū na a ga-ebu ụzọ kpee anyī ikpe, ginī ga-abūkwanū ọnọdū ndī ahū na-ekwenyeghī n'ozīoma Chineke? ¹⁸ Ma,

“Ọ būrūkwa na ọ dī ike ìzopūta onye ezi omume,

oleekwanū olileanya dīrī onye na-amaghī Chineke na onye mmehie?”*

¹⁹ Ya mere, ndī na-ata ahūhū dī ka nzube Chineke si dī, nyefeenu onwe unu n'aka onye okike, onye kwesiri ntūkwasī obi, ma nōgidenu na-eme ezi ihe.

5

Ndūmōdū dī iche iche

¹ Mū onwe m, onye bụ okenye na onyeama banyere ahūhū Kraïst, būrūkwa onye gaseo keta oke n'ebube ya nke a gaje ikpughe, a na m arīọ ndī okenye n'etiti unu arīrīọ a, ² na-azunū igwe aturū ahū Chineke nyefere unu n'aka. Ka unu na-elekota ha, ọ bughī n'ihì na unu agaghī ime otu a, kama ọ bụ ihe sitere n'ọchịchọ obi unu, dī ka Chineke chorọ ka unu mee. Ọ bukwaghī n'ihì ego unu ga-enweta, kama ọ bụ ìnū ọkū unu n'ije ozi. ³ Unu abūla ọkaaka n'ebe ndī e nyefere unu n'aka nọ. Kama būrūnū ihe ìma atū nye igwe aturū ahū. ⁴ Ma mgbe Onyeisi ndī ọzuzū aturū ahū ga-abīa unu ga-anata okpueze ebube nke na-agaghī agbanwe agbanwe.

⁵ N'otu aka ahū, unu ụmū okorobia, doonū onwe unu n'okpuru ndī bụ okenye. Unu niile werenū obi umeala na-ejeritara onwe unu ozi, n'ihì na,

“Chineke na-eguzo imegide ndī na-ebuli onwe ha elu,

ma ọ na-enye ndī dī umeala n'obi amara.”*

⁶ Ya mere, wedanū onwe unu n'okpuru aka dī ike nke Chineke, ka o bulie unu elu n'oge ya. ⁷ Hapūrūnū ya nsogbu unu na nchegbu unu, n'ihì na ihe banyere unu na-emetū ya n'obi.

* 4:18 4:18 Ilu 11:31 * 5:5 5:5 Ilu 3:34

⁸ Nnọnu na njikere, na-echekwanu nche n'ihu na onye iro unu bu ekwensu ji oke igbo uja na-awaghari dika odum, na-achọ onye o ga-ala n'iyi. ⁹ Guzosienu ike n'okwukwe unu. Unu ekwela ka o merie unu, kama tukwasinu Onyenwe anyi obi. Chetanu na e nwere otutu ndi kwere ekwe di ka unu ndi nokwa n'udi ahuhu a unu na-ahu n'awa niile.

¹⁰ Chineke onye nwe amara niile, onye kpobatarara unu na ebube ebighi ebi ya n'ime Kraist, mgbe unu huru ahuhu ndi a nwa oge, ya onwe ya ga-eweghachi unu n'onodu unu, mee ka unu di nnọọ ike, ndi guzo chim ma kwesikwa ntukwasị obi. ¹¹ O bu ya nwe ike niile ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Ekele ikpeazu

¹² O bu site n'inyeaka Sailas onye m hutara di ka nwanna kwesiri ntukwasị obi ka m ji deere unu mkpuru okwu ole na ole ndi a nke m ji agbaa unu ume na-ekwuputakwa na nke a bu eziokwu di n'amara Chineke. Guzosienu ike n'ime ya.

¹³ Nwanyị ahụ nọ na Babilon, nke a hoputara unu na ya, na-ekele unu. Mak, ezi nwa m nwoke na-ekelekwara unu.

¹⁴ Jirinu isurita onu ihunanya kelerita onwe unu.

Ka udo dinyere unu niile nọ n'ime Kraist.

2 Pita

¹ O bụ Saimon Pita, odibo na onyeozu nke Jisọs Kraist,

Na-edegara ndị niile anyị na ha ketara otu ụdị okwukwe a dị oke onụahịa, n'ime ezi omume nke Chineke na Onye nzọpụta anyị Jisọs Kraist akwụkwọ ozi a:

² Ka amara na udo bara unu ụba, site na mmazu nke Chineke na nke Jisọs Onyenwe anyị.

Okpukpo na nhoputa Chineke

³ O sitela n'ike o ji buru Chi nye anyị ihe niile dị anyị mkpa ibi ndụ na-asopuru ya, site n'omuma nke anyị mara ya, bụ onye ahụ kporo anyị site n'ebube ya na idị mma ya. ⁴ O sitela n'ihe ndị a nye anyị nkwa dị ukwu na nke dị oke onụahịa, ka anyị site na ha keta oke n'udidi nsọ ya, si otu a gbanarị iru arụ dị n'ụwa, nke ochichọ ojọ na-ebute.

⁵ N'ihị nke a, gbalisienụ ike itukwasị idị mma n'elu okwukwe unu, ma na-atukwasikwanụ ihe omuma n'elu idị mma, ⁶ tukwasikwanụ imeru ihe n'oke n'elu ihe omuma, tukwasikwanụ ntachiobi n'elu imeru ihe na oke, ma na-atukwasikwanụ ibi ndụ dị ka ndị Chineke n'elu ntachiobi. ⁷ Tukwasikwanụ obioma nye umunna n'elu ibi ndụ dị ka ndị Chineke, ma na-atukwasikwanụ ihunanya n'elu obioma nye umunna. ⁸ O buru na unu enwe ihe ndị a n'uzo ha jubigakwara oke n'ime unu, mgbe ahụ ha ga-eme ka unu ndị na-adighi amị mkpuru, buru ndị na-amị mkpuru, na ndị bara uru n'ihe unu maara banyere Onyenwe anyị Jisọs Kraist. ⁹ Ma onye obula na-atukwasighi ihe ndị a n'okwukwe ya nọ n'ochichiri. O naghị ahụ uzo. O bukwa onye na-echefu na a sachapula ya mmehie ya, ndị o mere n'oge gara aga.

¹⁰ N'ihị ya umunna m, gbalisienụ ike iguzosike n'okpukpo na nhoputa unu. Nke a ga-eme ka unu hapu iso ngongo maobu daa. ¹¹ N'uzo dị otu a, a ga-enye unu ohere dị ukwuwiji bata n'alaeze ebighi ebi nke Onyenwe anyị na Onye nzọpụta anyị Jisọs Kraist.

Okwu amuma nke Akwukwo nsọ

¹² Aga m na-aga n'ihu na-echetara unu ihe ndị a site n'oge ruo n'oge. O bụ ezie na unu maara na ha na-eguzosikwa ike n'eziokwu ahụ unu natara. ¹³ Ana m agụ ya n'ihe ziri ezi ikpote mmuo unu na uche unu site n'ichetara unu ihe ndị a ugbo a m dị ndụ n'anụ ahụ a. ¹⁴ N'ihị na Onyenwe anyị Jisọs Kraist agwala m hoohaa, na m ga-eyipu* ya n'oge na-adighi anya. ¹⁵ Aga m agbalisi ike ihu na mgbe m hapuchara ụwa nke a, unu ga-na-echeta ihe ndị a mgbe niile.

Eso m jiri anya m hụ Jisọs

¹⁶ Ihe niile anyị na-akoro unu abughị akuko ifo mmadu koro site n'amamihe ya. N'ihị na anyị kowaara unu ihe banyere ike Onyenwe anyị Jisọs Kraist na obibia o ga-abia ozo. O bụ anya anyị abuo ka anyị ji hụ ebube nke ibu eze ya. ¹⁷ N'ihị na o natara nsopuru na ebube site n'aka Chineke bụ Nna mgbe olu ahụ si n'ebube ahụ dị ukwu daa si, "Onye a bụ Okpara m, onye m huru n'anya, onye ihe ya dị m ezi mma."[†] ¹⁸ Anyi onwe anyi nuru olu ahụ si n'eluigwe daa mgbe anyi so ya nodu n'elu uguwu nsọ ahụ.

¹⁹ Anyi nwaputara na okwu ndi amuma ahụ bụ ihe mezuru emezu. Unu onwe unu kwesikwara ilezi anya n'okwu ndi ahụ, dika a ga-asị na ha bụ ihe na-enwu n'ebe ochichiri gbara nke na-adị ruo mgbe chi boro, mgbe e mere ka kpakpando otutu walie n'obi unu. ²⁰ Nke ka nke, ghotanu na okwu amuma obula di n'akwukwo nsọ abughị nke e dere dika akonuche mmadu si di. ²¹ N'ihị na o nweghi okwu amuma obula nke e cheputara di ka ochichọ obi mmadu si di, kama mgbe ndi mmadu kwuru okwu n'aha Chineke, o bụ Mmuo Nso duru ha.

2

Ịla n'iyi nke ndị ozizi ugha

¹ Ma na mgbe ochie ahụ kwa, e nwere otutu ndi amuma ugha n'etiti ha, dika a gae-esi nwee ndi ozizi ugha n'etiti unu. Ndi a ga-esite na nzuzo na-ewebata ozizi ojoo nke na-eweta ịla n'iyi, ha ga-agonari o buladi onye kachasi ihe niile, bu Onyenwe, onye gbaputara ha. Ha na-eweta ịla n'iyi na mberede, na-atukwasị onwe ha n'isi. ² Ya mere,

* 1:14 1:14 Maobu, a ga m anwu † 1:17 1:17 Mat 17:5; Mak 9:7; Luk 9:35

otutu mmadu ga-esoro ndu ruru aru ha na-ebi, n'ihu ha ga-ekwutokwa uzọ nke eziokwu ahụ. ³ N'anya ukwu ha, ndi nkuzi ugha ndi a ga-eji okwu nrafu rigbuo unu n'uru. Site na mgbe ochie, onye ga-ekpe ha ikpe di njikere. Onye ga-ala ha n'iyi anaghị arahu ụra.

⁴ O buru na Chineke ahapughị ndi mmuo ozi ahụ mgbe ha mehiere, kama o weere ha kpochie n'ime ala mmuo,* ebe e kere ha agbu na-eche ubochi ikpe ahụ. ⁵ O burukwa na o mereghị ndi ụwa nke mbu ebere mgbe o mere ka uju mmiri bjakwasị ndi bi na ya na-amaghị Chineke, kama o zoputara naani Noa bu onye kwusara ezi omume na mmadu asaa ndi ozo. ⁶ O buru na o mara obodo Sodom na Gomora ikpe site n'iwere oku rechapu ha, mee ha ihe imaatu banyere ihe gaje ibjakwasị ndi na-amaghị Chineke; ⁷ o burukwa na o naputara Lot bu onye ezi omume, onye ndu ojojo nke ndi na-emebi iwu wutere ⁸ (n'ihu na nwoke ezi omume ahụ nke na-ebi n'etiti ha ubochi niile, ehie na abali, bu onye eji oru mmebi iwu niile o na-anu, na nke o ji anya ya na-ahu, mekpaa mkpuruobi ezi omume ya ahụ). ⁹ O buru na o di otu a, Onyenwe anyi maara otu o si anaputa ndi na-asopuru Chineke site n'onwunwa niile gbara ha gburugburu. O makwara edebe ndi ajo omume n'ahuhu, tutu ruo ubochi ikpe ahụ.

Ahuhu nke na-abia

¹⁰ Nke a bu eziokwu banyere ndi ahụ na-agbaso ochichọ emeruru emeru nke anu ahụ mmehie ha, na-eledakwa ike ochichị anya. Ndi nwere anya ike ma juputakwa na mpako. Ndi ahụ ujo na-adighi atu ikwuto o buladi mmuo ndi ahụ juputara n'ebube nke anya na-adighi ahụ. ¹¹ Lee, o bu ezie na ndi mmuo ozi kariri ha n'idi ike, nweekwa ume karia, ma ha anaghị e kpegide ha ikpe nkwoju n'ihu Onyenwe anyi. ¹² Lee ka ha si na-ekwulu ihe ndi ha aghotaghị. Ha di ka umu anu ohia, ndi nzuzu na-eme naani ihe obula ha kpebi n'obi ha. Ndi a muru naani maka ijide ha ma bibiekwa ha. A ga-egbu ha otu e si egbu umu anu ohia ndi a.

¹³ A ga-eji ntaramahuhu kwughachi ha ugwo ihe ojojo ha mere. Ihe na-atọ ha utọ bu ikpo oriri na onunu n'etiti ehie. Ha bu ihe ihere, burukwa ndi na-ewetara unu ntujo ma o buru na ha na-eso unu na-erikota oriri. ¹⁴ Anya ha juputara n'aguu ikwa iko, mmehie adighi ejukwa ha afo. Ha na-arafu ndi okwukwe ha na-esighi ike. Ha bukwa ndi a maara aha ha n'ihu oke ochichọ. N'ezie ha bu umu a buru onu. ¹⁵ Ha esitela n'ezie uzọ ahụ jehie, soro omume Belam nwa Beoa, onye huru ugwo oru nke ajo omume n'anya. ¹⁶ Ma a baara ya mba maka ajo omume ya, mgbe e mere ka inyinya ibu ya jiri olu mmadu gwa ya okwu; gbochie oru onyeisi na-adighi mma nke onye amuma ahụ choro iru.

¹⁷ Ndi a dikwa ka iyi tara ata nke mmiri obula na-adighi n'ime ya. Ha dikwa ka igwe ojii nke oke ifufe na-efesasi, nke na-adighi ezo mmiri obula. Ndi a kwadobere ebe kachasi igba ochichiri. ¹⁸ Ha na-eji okwu efu na-enweghi isi, na aguu ihe ojojo nke na-agu anu ahụ ha, na-arafu ndi sitere n'etiti ndi na-ebi ndu ojojo na-ekewapu onwe ha. ¹⁹ Ha na-ekwe ha nkwa inwere onwe ha, ma ha onwe ha bu ohu nye ihe rere ure, n'ihu na mmadu bu ohu nye ihe obula na-achị achị n'ime ya. ²⁰ Mgbe ha sitere n'ihu niile emeruru emeru nke ụwa gbapu, site na mmazu nke Onyenwe anyi, na Onye nzoputa anyi Jisos Kraist, buru ndi atuhiri na mmehie ozo, burukwa ndi e meriri, ha ga-abu ndi onodu ha ga-ajo njo karia ka o di na mbu. ²¹ O gaara akara ha mma ma o buru na ha amataghị uzọ ezi omume, karia na ha matara ya, mesia gbakuta iwu ahụ di nsọ nyere ha azu. ²² Ilu ndi a bu eziokwu banyere ha si, "Nkita lughachiri ozo n'ihu o gboro,"[†] ya na, "Nne ezi a sachara ahụ lughachiri ozo ituru onwe ya n'apiti."

3

Ubochi nke Onyenwe anyi

¹ Ndi enyi m, nke a bu akwukwo nke abuo m na-edetara unu. N'ime ha abuo, ihe m mere bu ichetara unu ihe ndi ahụ niile unu maara na itute uche unu banyere echiche zuruoke. ² Achoro m ka unu cheta okwu ndi amuma di nsọ kwuru mgbe ochie na iwu nke Onyenwe anyi na Onye nzoputa anyi nyere site na ndi ozi ya.

³ Na mbu, unu ga-amata nke a, na n'oge ikpeazu, ndi na-akwa emo ga-aputa, site n'ikwa emo gbaso agu ihe ojojo niile nke anu ahụ ha choro ⁴ na-asi, "O kwere unu nkwa na o ga-abia, ginji mere na o bjabeghi? Kemgbe nna nna anyi ha nwuru, ihe niile ka di otu ha di na mbu, site n'okike ụwa." ⁵ Ha kpachaara anya chefu na site n'ogologo oge gara aga, e sitere n'okwu onu Chineke kee eluigwe ma meekwa ka ụwa diri site na mmiri nke gbara ụwa gburugburu. ⁶ O bukwa site na mmiri ndi a ka e ji bibie ma laa n'iyi ụwa nke di n'oge ahụ. ⁷ O bukwa otu okwu ahụ ka e ji nye iwu ka e chebe eluigwe

* 2:4 2:4 Maogu, olulu ochichiri ma o bukwanu, Tataros n'asusu Griik † 2:22 2:22 Ilu 26:11

na ụwa tutu ruo ụbọchị ahụ, mgbe a ga-eji oku laa ha n'iyi n'ụbọchị ahụ a ga-ekpe ndị niile na-amaghị Chineke ikpe, laakwa ha n'iyi.

⁸ Ndi enyi m, unu echefula otu okwu a, n'anya Chineke, otu ụbọchị dika puku afo, puku afo dikwa ka otu ụbọchị. ⁹ Onyenwe anyi anaghị anọ odu n'imezu nkwa ya, dika ndi ufodu n'ahuta ya na o bu ino odu. Kama o nwere ntachiobi n'ebe unu no, n'ih na o choghi ka onye obula laa n'iyi, kama o choro ka onye obula bjaruo na ncheghari.

¹⁰ Ma ụbọchị Onyenwe anyi ga-abia dika onye ohi. N'ụbọchị ahụ, eluigwe ga-eji oke uzu gafee. Ihe niile di n'eluigwe ga-agba oku, laa n'iyi. Uwa na oru niile a ruru n'ime ya ga-erepiakwa oku n'otu ntabi anya.

¹¹ Ebe o bu na ihe niile gbara anyi gburugburu ga-esi otu a laa n'iyi, udi ndi di anaa ka unu kwesiri ibu? Unu kwesiri i na-ebi ndu di nsọ na nke isopuru Chineke, ¹² dika unu na-ele anya obibia ụbọchị nke Chineke, na-echesikwa ya ike ka o bia ngwangwa. N'ih na o bu ụbọchị a ga-amunye eluigwe niile oku, mee ka ihe niile di na ya gbaze buru ihe na-agaghi adikwa. ¹³ Ma anyi na-ele anya mmezu nkwa ahụ o kwere, nkwa inye anyi eluigwe oheru na uwa oheru ebe ezi omume naani ga-adi.

¹⁴ Bikonu ndi m huru n'anya, mgbe unu no na-ele anya ihe ndi a, jisienu ike hu na aka unu di ocha, ndi na-enweghi ita uta na ndi ha na ya di n'udo. ¹⁵ Chetakwanu na ntachiobi Onyenwe anyi putara nzoputa, dika ezi nwanna anyi Pol jiri amamihe Chineke nyere ya deere unu ihe banyere ya. ¹⁶ O na-edo otu ihe ahụ n'akwukwo ozi ya niile, na-ekwu ihe banyere ihe ndi a n'ime ha. E nwere ufodu ihe o kwuru nke siri ike ighota nke ndi nzuzu na ndi na-amaghị ihe na-akowa dika ha si cheputa n'obi ha. Ha asugharjala ihe o dere dika ha na-emekwa mpaghara akwukwo nsọ ufodu, si otu a wetara onwe ha ila n'iyi.

¹⁷ Ya mere, ezi ndi enyi m, ebe unu matara nke a, noronu na nche ka a ghara isite na njehie ndi na-emebi iwu duhie unu, ime ka unu si nonodu unu daa. ¹⁸ Burunu ndi na-eto eto n'ime amara. Burukwanu ndi na-aga n'ihu imuta ihe banyere Onyenwe anyi na Onye nzoputa anyi Jisus Kraist nke oma.

Ka otuto diri ya ugbu a na mgbe niile ebighi ebi. Amen.

1 Jọn

Okwu nke ndu

¹ Ihe anyị na-edere unu banyere ya bụ ihe ahụ na-adịrị site na mmalite, nke anyị nūrū, nke anyị jikwa anya anyị hụ, nke anyị lekwasịrị anya, na nke aka anyị metūrū. Anyị na-ekwu ihe banyere Okwu nke ndu ahụ. ² Ndu ahụ putara ihe. Anyị ahụla ya ma gbaakwa ama banyere ya. Ya mere, ihe anyị na-ekwu okwu ya, na ihe anyị na-akọrọ unu bụ banyere ndu ebighị ebi ahụ nke ya na Nna nọ na mbụ; nke e mere ka ọ pụta ihè nye anyị. ³ Anyị na-ekwusara unu ihe anyị hūrū na nke anyị nūrū, ka unu soro anyị nwee nnwekọ. N'ezie nnwekọ anyị bụ nke anyị na Nna na nke Ọkpara ya bụ Jisọs Kraịst, na-enwekọ. ⁴ Anyị na-edere unu ihe ndị a n'ihì ime ka ọñụ anyị zuo oke.

Ihè na Ọchịchiri

⁵ Nke a bụ ozi ahụ anyị nūrū site n'aka ya, nke anyị na-ekwusakwara unu. Chineke bụ ihè, ọchịchiri ọbụla adighikwa n'ime ya. ⁶ Ya mere ọ būrū na anyị asị na anyị na ya nọ n'ezì nnwekọ ma na-ebi n'ime ọchịchiri, ọ bụ okwu ụgha ka anyị na-ekwu. Eziokwu ahụ adighikwa n'ime anyị. ⁷ Ma ọ būrū na anyị na-ebi ndu anyị n'ihè, dị ka ya onwe ya si nọ n'ihè, mgbe ahụ anyị na ibe anyị na-enwe ezi nnwekọ. Ọbara Jisọs bụ Ọkpara ya na-asachapukwa anyị mmehie anyị niile.

⁸ Ma ọ būrū na anyị asị na anyị adighi eme mmehie, anyị na-eduhie onwe anyị, na-ajukwa inabata eziokwu ahụ n'ime anyị. ⁹ Ma ọ būrū na anyị ekwuputa mmehie anyị, onye ahụ kwesiri ntụkwasị obi na onye ezi omume, ọ ga-agbaghara anyị mmehie anyị niile, sachapukwa anyị site n'ajọ omume anyị niile. ¹⁰ Ọ būrū na anyị asị na anyị emeghi mmehie ọbụla, anyị na-akpọ ya onye na-ekwu okwu ụgha, okwu ya enwekwaghị ọñdụ n'ime anyị.

2

¹ Ezi ụmuntakiri m, ana m edere unu ihe ndị a ka unu ghara imehie. Ma ọ būrū na onye ọbụla emehie, anyị nwere onye na-ekwuchite ọñụ anyị n'ihu Nna ahụ. Ọ bụ Jisọs Kraịst, Onye ezi omume ahụ. ² Ọ bụ onye jiri onwe ya chọọ aja n'ihì ikpuchiri anyị mmehie anyị, ma ọ bughị naanị n'ihì mmehie anyị, ọ bụkwa n'ihì mmehie ụwa niile.

Ihụnanya na Ikpọ asi

³ Otu a ka anyị si amata na anyị maara onye ọ bụ, ma ọ būrū na anyị erube isi nye iwu ya niile. ⁴ Onye ahụ na-ekwu si, "Amaara m ya," ma ọ dighi eme ihe o nyere n'iwu bụ onye okwu ụgha, eziokwu ahụ adighikwa n'ime ya. ⁵ Ma ọ būrū na onye ọbụla na-erube isi n'okwu ya, n'ezie, ihụnanya Chineke bụ ihe emere ka ọ zuo oke n'ime ya. Ọ bụ otu a ka anyị si amata na anyị nọ n'ime ya. ⁶ Onye ọbụla na-ekwu na ya bi n'ime ya kwesiri ibi ndu dika ya.

⁷ Ndị enyi m hūrū n'anya, anaghị m edere unu ihe gbasara iwu ọhūrū, kama ọ bụ otu iwu ochie ahụ, nke na-adị site na mbụ. Iwu ochie a bụ nke e ziri unu ozi banyere ya. ⁸ Ma otu ọ dị, ana m edere unu iwu ọhūrū, nke bụ eziokwu n'ime ya na n'ime unu. N'ihì na ọchịchiri na-agafe, ezi ihè ebidola ichawaputa.

⁹ Onye ọbụla na-asị na ya nọ n'ihè ma na-akpọ nwanna ya asi, na-anọ n'ọchịchiri ruo ugbo a. ¹⁰ Onye ọbụla na-ahụ nwanna ya n'anya na-ebi n'ime ihe ahụ ọ dikhaghị ihè dị n'ime onye dị otu a bụ nke ga-eme ya ka ọ suọ ngongọ. ¹¹ Ma onye ọbụla na-akpọ nwanna ya asi nọ n'ọchịchiri, na-ejegharikwa n'ime ọchịchiri; ọ maghi ebe ọ na-aga n'ihì na ọchịchiri ahụ emeela ka ọ kpuo isi.

Ihe mere e jiri dee ihe ndị a

¹² Ana m edere unu ihe ndị a ụmuntakiri m n'ihì na a gbagharala unu mmehie niile site n'aha ya.

¹³ Ana m edere unu ndị bụ nna ihe ndị a, n'ihì na unu maara onye ahụ na-adị site na mbụ. Ana m edere unu ụmụ okorobia, n'ihì na unu emerela ajọ onye ahụ.

¹⁴ Ana m edere unu ụmuntakiri, n'ihì na unu maara nna ahụ.

Ana m edere unu ndị nna, n'ihì na unu maara onye ahụ na-adị site na mbụ.

Ana m edere unu ụmụ okorobịa,
n'ìhi na unu siri ike,
okwu Chineke na-ebikwa n'ime unu,
unu emerikwala ajọ onye ahụ.

Unu ahụla ụwa n'anya

¹⁵ Kwusịnụ ihụ ụwa n'anya, ya na ihe niile dị n'ụwa. O buru na onye ọbụla ahụ ụwa n'anya ihunanya nke Nna adighi n'ime ya. ¹⁶ N'ìhi na ihe niile dị n'ụwa, ihe ndi ahụ niile anụ ahụ anyi, na anya anyi na-achọ, ya na inya isi mmadu banyere ihe o bu na ihe o nwere, esiteghi n'ebe Nna no, kama ha sitere n'ụwa. ¹⁷ Ụwa na ochichọ ojoo ya niile na-agafe agafe, ma onye ahụ na-eme uche Chineke ga-adị ndu ruo mgbe ebighi ebi.

Onye iro Kraist

¹⁸ Ụmụ m, nke a bu oge awa nke ikpeazu. Dika unu nuru na otu onye na-emegide Kraist na-abia, o buladi ugbo a, otutu ndi na-emegide Kraist abiala. Otu a ka anyi si amata na o bu oge awa nke ikpeazu. ¹⁹ Ha si n'etiti anyi puo, ma ha abughi ndi nke anyi n'ezie. N'ìhi na a si na anyi na ha bu otu, ha gaara aga n'ihu soro anyi nodu. Ma ọpupu ha puru na-egosi na o dighi onye n'ime ha sonyere anyi.

²⁰ Ma unu nwere otite mmanu sitere n'Onye Nso ahụ, unu niile matakwarara ihe niile. ²¹ Ya mere, anaghi m edegara unu akwukwo a dika ndi na-amaghi eziokwu kama n'ìhi na unu maara ya na n'ìhi na o dighi okwu ugha ọbụla na-esi n'eziokwu ahụ aputa. ²² Onye bu onye okwu ugha? O bu onye ahụ na-asị na Jisọs abughi Kraist ahụ. Onye di otu a bu onye na-emegide Kraist, n'ìhi na o nabataghi Nna ahụ na Okpara ya. ²³ Onye ọbụla juru Okpara ahụ enwekwaghi Nna ahụ; ma onye ọbụla nabatara Okpara ahụ nwekwara Nna ahụ.

²⁴ Hunu na ihe unu nuru site na mmalite na-anogide n'ime unu. O buru na ihe unu nuru na mbido ebiri n'ime unu, unu ga-anogide n'ime Okpara ahụ na n'ime Nna ahụ. ²⁵ Ihe o kwere anyi na nkwa bu nke a, ndu ebighi ebi.

²⁶ Ana m edere unu ihe ndi a banyere ndi ahụ na-agbalị iduhie unu. ²⁷ Ma unu onwe unu, otite mmanu ahụ unu natara n'aka ya na-anogide n'ime unu, n'ìhi nke a, onye ozizi ozo adighi unu mkpa. Dika otite mmanu ya na-ezi unu ihe banyere ihe niile, burukwa eziokwu, o bughi okwu ugha. Ya mere, dika o zikwara unu, na-anogidenu n'ime ya.

Ụmụ Chineke

²⁸ Ugbo a umuntakiri m, nogidesienu ike n'ime ya, ka o ga-abu mgbe e mere ka o puta ihè, anyi ga-abu ndi obi siri ike, ndi ihere na-agaghi eme, n'ihu ya mgbe o biara.

²⁹ O buru na unu matara na o bu onye ezi omume, unu maara na onye ọbụla nke na-eme ihe ziri ezi bu onye a muru site na ya.

3

Ibi ndu di ka umu Kraist

¹ Lee udi oke ihunanya nke Nna ahụ nwere n'ebe anyi no, na-aga akpo anyi umu Chineke. N'ezie, nke a bu ihe anyi bu. Ihe mere na ụwa amaghi anyi bu n'ìhi na o maghi ya. ² Ndi huru n'anya, ugbo a anyi aburu ụmụ Chineke. O bu ezie na anyi enweghi ike ighotu ihe onodu anyi ga-abu n'oge di n'ihu, ma anyi maara nke oma na mgbe a ga-eme ka o puta ihè, a ga-emekwa ka anyi buru ndi yiri ya, n'ìhi na anyi ga-ahụ ya dika o di. ³ Onye ọbụla nwere olileanya di otu a kwesiri idebe onwe ya ocha, di ka ya onwe ya di ocha.

⁴ Onye ọbụla na-eme mmehie na-emebi iwu. N'ezie mmehie bu mmehi iwu. ⁵ Unu maara na e mere ka o puta ihè iwepu mmehie. O dikwaghi mmehie ọbụla di n'ime ya. ⁶ Onye ọbụla na-anogide n'ime ya adighi ebi ndu ime mmehie, onye ọbụla nke na-ebi ndu mmehie ahubeghi ya anya mgbe ọbụla, o matabekwaghi ya.

⁷ Ezigbo umu m, unu ekwela ka onye ọbụla duhie unu, onye ọbụla na-eme ezi ihe bu onye ezi omume di ka ya onwe ya bu onye ezi omume. ⁸ Onye ọbụla na-eme mmehie bu nwa ekwensu, n'ìhi na ekwensu bu onye mmehie site na mmalite. Ihe mere Okpara Chineke jiri puta ihè bu ka o laa oru niile nke ekwensu n'iyi. ⁹ Onye a muru site na Chineke adighi anogide na-eme mmehie, n'ìhi na mkpuru Chineke na-anogide n'ime ya, ha enweghi ike inogide na-eme mmehie, n'ìhi na a muru ha site na Chineke. ¹⁰ Otu a ka anyi si amata ndi bu umu Chineke, na ndi bu umu ekwensu: Onye ọbụla na-adighi eme ihe ziri ezi abughi nwa Chineke, otu a ka o dikwa onye na-adighi ahụ umunna ha n'anya.

Hu mmadu ibe gi n'anya

¹¹ N'íhi na nke a bụ ozi ahụ unu nūrụ site na mmalite, ka anyị hūrịta onwe anyị n'anya. ¹² Ka anyị hapụ idị ka Ken, onye bụ nke ajọ onye ahụ, na onye gburu nwanne ya. Gini mere o ji gbuo ya? O bụ n'íhi na orụ ya jorọ njo, ma nke nwanne ya ziri ezi. ¹³ Ka o gharakwa iju unu anya ụmụnna m, na ụwa kporo unu asi. ¹⁴ Anyị matara na anyị esitela n'onwu baa na ndụ n'íhi na anyị na-ahụ ụmụnna* anyị n'anya. Onye obula na-adighi ahụ ibe ya n'anya na-anogide n'onwu. ¹⁵ Onye obula na-akpo nwanna ya asi bụ ogbu mmadu, unu matakwarana na o nweghi onye obula bụ ogbu mmadu nwere ndụ ebighi ebi n'ime ya.

¹⁶ O bụ otu a ka anyị si mata ihe bụ ihunanya, na Jisọs togboro ndụ ya n'íhi anyị. Anyị kwesikwara itogbo ndụ anyị n'íhi ụmụnna anyị. ¹⁷ O buru na onye obula nwere akụ nke ụwa, ahụ nwanna ya ka o nọ na mkpa ma o nweghi obi ebere n'ebe o nọ, olee otu ihunanya Chineke si diri n'ime ya? ¹⁸ Ụmuntakiri m, ka ihunanya anyị ghara jbu naani n'egbugbere onu maobu nke okwu efu, kama ka o buru nke sitere n'ezio kwu nakwa n'omume anyị.

¹⁹ Anyị ga-esitekwa na nke a mata na anyị bụ ndi nke ezio kwu ahụ ma matakwa otu anyị ga-esi mee ka obi anyị kwenye n'ihu ya. ²⁰ N'íhi na o buru na obi anyị amaa anyị ikpe, Chineke di ukwu karja obi anyị, o mazukwara ihe niile. ²¹ Ndi m huru n'anya, o buru na obi anyị amaghi anyị ikpe, anyị nwere nkwwa okwu n'ihu Chineke ²² na-anatakwa ya ihe obula anyi rjoro n'íhi na anyi na-erube isi n'iwu ya, na-emekwa ihe na-atọ ya uto. ²³ Nke a bukwa iwu ya: ka anyi kwere n'aha Okpara ya Jisọs Kraist, ya na ihurita ibe anyi n'anya dika o nyere anyi n'iwu. ²⁴ Ndi niile na-erube isi nye iwu ya na-anogidesikwa ike n'ime ya, ya onwe ya na-anogidesikwa ike n'ime ndi ahụ! Otu a ka anyi si mara na o na-anogidesike n'ime anyi: O bu site na Mmuo nke o nyere anyi.

4

Nwaputa mmuo niile

¹ Ndi enyi m huru n'anya, unu ekwenyela okwu mmuo niile, kama nwaleenu mmuo niile ahụ i mata ma ha si na Chineke, n'íhi na otutu ndi amuma ugha apuola baa n'ime ụwa. ² Otu a ka unu ga-esi mata Mmuo nke Chineke: Mmuo obula nke na-ekwuputa na Jisọs Kraist abjala n'anụ ahụ sitere na Chineke. ³ Ma mmuo obula nke na-adighi ekwuputa Jisọs esiteghi na Chineke, mmuo di otu a bu nke onye ahụ na-emegide Kraist nke unu nuru na o ga-abja, ma ugbu a o bjala n'ụwa.

⁴ Ụmuntakiri m, unu bu ndi sitere na Chineke, unu emeriekwala ha n'íhi na onye ahụ nke bi n'ime unu di ukwu karja onye ahụ nọ n'ime ụwa. ⁵ N'íhi na ndi a si n'ime ụwa puta. Ya mere, ihe ha na-ekwu okwu ya bu naani ihe banyere ụwa. Ụwa na-anakwa ha nti. ⁶ Anyi sitere na Chineke, onye obula maara Chineke na-ege anyi nti, ma onye obula na-esiteghi na Chineke anaghi ege anyi nti. O bu otu a ka anyi si amata mmuo ezio kwu na mmuo nke okwu ugha.

Chineke bu ihunanya

⁷ Ndi m huru n'anya, o kwesiri ka anyi huritaa onwe anyi n'anya, n'íhi na ihunanya na-esi n'ebe Chineke no abja. Onye obula nwere ihunanya bu onye amuru site na Chineke, o makwara Chineke. ⁸ Onye na-enweghi ihunanya amaghi Chineke, n'íhi na Chineke bu ihunanya. ⁹ E siri otu a mee ka ihunanya Chineke n'ebe anyi no puta ihe: Chineke zitere naani otu Okpara ya n'ụwa ka anyi nwee ndu site na ya. ¹⁰ Nke a bu ihe a na-akpo ihunanya, o bughị na anyi huru Chineke n'anya kama na o huru anyi n'anya ma zite Okpara ya dika aja nke juru ya obi maka mmehie niile anyi. ¹¹ Ndi m huru n'anya, ebe o bu na Chineke si otu a hu anyi n'anya, anyi kwesiri ihurita onwe anyi n'anya. ¹² O nwebeghi mgbe obula anyi ji anya anyi hu Chineke anya, ma o buru na anyi ahụ ibe anyi n'anya, Chineke na-ebi n'ime anyi. A na-emekwa ka ihunanya ya zuo oke n'ime anyi.

¹³ O tinyekwala Mmuo Nso ya n'ime anyi igosi anyi na o bi n'ime anyi, na anyi bikwa n'ime ya. ¹⁴ Ma anyi onwe anyi ahula ma na-agbakwa ama na Nna ahụ zitere Okpara ya ka o buru Onye nzoputa nke ụwa. ¹⁵ Chineke bi n'ime onye obula nke na-ekwuputa na Jisọs bu Okpara Chineke. Onye di otu a bikwa n'ime Chineke. ¹⁶ Anyi maara ma kwerekwa n'ihunanya Chineke nwere n'ebe anyi no.

Chineke bu ihunanya. Onye o bulakwa na-ebi ndu ihunanya na-anogide n'ime Chineke. Chineke n'onwe ya na-ebinyekwara onye di otu a. ¹⁷ N'uzo di otu a, a na-eme ka ihunanya zuo oke n'etiti anyi, ka anyi nwee ike inwe nkwwa okwu n'ubochi ikpe ahụ, n'íhi na dika ya onwe ya di, otu a ka anyi onwe anyi dikwa n'ụwa nke a. ¹⁸ Itu

* 3:14 3:14 Maobu, anyi na-ahurita onwe anyi n'anya

egwu adìghị n'ebe ìhụnanya dī, kama ìhụnanya zuruoke na-achụpụ egwu n'ìhi na egwu na ntaramahụhụ na-arụkọ orụ, onye ọbụla nke na-atụ egwu bụ onye na-ezubeghị oke n'ìhụnanya.

¹⁹ Anyị hụrụ ya n'anya n'ìhi na o buru ụzọ hụ anyị n'anya. ²⁰ Onye ọbụla na-asi, "Ahụrụ m Chineke n'anya," ma nọgide na-akpọ nwanna ya asi, onye ahụ bụ onye ụgha. N'ìhi na ọ buru na ọ hụghị nwanna ya n'anya, bụ onye ọ na-ahụ anya kwa ụbọchị, ọ pughị ìhụ Chineke n'anya bụ onye ọ na-ahụbeghị anya. ²¹ Iwu o nyere anyị bụ, "Onye ọbụla hụrụ Chineke n'anya aghakwaghị ìhụ nwanna ya n'anya."

5

Okwukwe n'ime Ọkpara Chineke

¹ Onye ọbụla kweere na Jisọs bụ Kraịst bụ onye amurụ site na Chineke. Onye ọbụla nke hụkwara Nna n'anya na-ahụkwa Ọkpara ya n'anya. ² Ọ bụ otu a ka anyị si amata na anyị hụrụ ụmụ Chineke n'anya, mgbe anyị na-ahụ Chineke n'anya, na-erubekwa isi n'iwu ya niile. ³ Nke a bụ ìhụnanya Chineke, na anyị ga-ejede iwu ya. Iwu ya adìghịkwa arọ. ⁴ N'ìhi na onye ọbụla amurụ site na Chineke na-eme ụwa. Nke a bụkwa mmeri ahụ na-eme ụwa, ọ buladị okwukwe anyị. ⁵ Onye puru ịmeri ụwa, ma ọ bughị naanị onye ahụ kweere na Jisọs bụ Ọkpara Chineke?

⁶ Ọ bụ onye ahụ b́ara site na mmiri na ọbara, ya bụ Jisọs Kraịst. O siteghị naanị na mmiri b́a, kama o sitere na mmiri na ọbara. Ọ bụkwa Mmụọ Nso na-agba ama maka ya, n'ìhi na Mmụọ Nso bụ eziokwu. ⁷ N'ìhi na ha dī atọ gbara akaebe: ⁸ Mmụọ Nso, * na mmiri na ọbara, ha atọ kwekọrítara. ⁹ Ọ buru na anyị nabata akaebe nke mmadu gbara, akaebe nke Chineke gbara dī ukwu karí, n'ìhi na ọ bụ akaebe Chineke gbara banyere Ọkpara ya. ¹⁰ Onye ọbụla kweere n'Ọkpara Chineke nwere ọgbụgba ama a n'obi ya. Ma onye ọbụla na-ekwereghị na Chineke emeela ya ka ọ buru onye ụgha, n'ìhi na o kwereghị n'ama ahụ Chineke gbara banyere Ọkpara ya. ¹¹ Ama ahụ bụkwa nke a, na Chineke enyela anyị ndụ ebighị ebi, ndụ a d́kwa n'ime Ọkpara ya. ¹² Onye ọbụla nwere Ọkpara ahụ nwere ndụ ma onye ọbụla na-enweghị Ọkpara Chineke enweghị ndụ.

Ime okwu ka o wee anya

¹³ Ana m edere unu ihe ndị a unu ndị kweere n'aha Ọkpara Chineke, ime ka unu mata na unu nwere ndụ ebighị ebi. ¹⁴ Nkwuwa okwu anyị nwere na ya bụ, na ọ buru na anyị arịọ ihe ọbụla d́ka ọchịchọ obi ya siri dī, ọ na-anụ olu anyị. ¹⁵ Ọ burukwanụ na anyị matara na ọ na-anụ olu anyị mgbe ọbụla anyị rịọrọ ya ihe, anyị na-amatakwa na anyị anatala ihe ọbụla anyị rịọrọ ya.

¹⁶ Ọ buru na onye ọbụla ahụ ka nwanna ya na-eme mmehie nke na-adìghị eduba n'ọnwu, ya kpee ekpere, Chineke ga-enyekwa onye ahụ ndụ. Nke a bụ maka ndị ahụ mmehie ha na-abughị nke na-eduba n'ọnwu. E nwere mmehie na-eduba n'ọnwu. Asìghị m unu kpee ekpere maka nke ahụ. ¹⁷ Ajọ omume niile bụ mmehie, ma ọ dī mmehie nke na-adìghị eduba n'ọnwu.

¹⁸ Anyị matara na onye ọbụla amurụ site na Chineke anaghị aga n'ihu na-eme mmehie, kama onye ahụ nke amurụ site na Chineke na-echekwa ha, ajọ onye ahụ adìghị emetukwa ha aka. ¹⁹ Anyị maara na anyị bụ ụmụ Chineke, ụwa niile nọkwa n'okpuru ike ajọ onye ahụ. ²⁰ Anyị matakwar na Ọkpara Chineke ab́jala, nyekwa anyị nghọta ka anyị mara ya, onye bụ eziokwu. Anyị nọ n'ime onye ahụ bụ eziokwu, ọ buladị n'ime Ọkpara ya, bụ Jisọs Kraịst. Ya onwe ya bụ ezi Chineke burukwa ndụ ebighị ebi.

²¹ Ụmụ m, wezuganụ onwe unu site n'arụsị niile.

* 5:8 5:8 N'akwukwọ ndị ọhụrụ nke Vùlget na-agba akaebe n'elugwe: Nna, Okwu ahụ na Mmụọ Nso, ha atọ bụ otu. 8 Ha d́kwa atọ na-agba akaebe n'ụwa: (nke a adìghị n'akwukwọ Griik ọbụla tupu senchuri nke iri na anọ)

2 Jọn

1 O bụ okenye ahụ,

Na-edegara nwanyị ahụ onye Chineke hoputara, na umu ya akwukwo a, bu ndi m huru n'anya n'ime eziokwu. O bughị naanị m kama ndi niile maara eziokwu ahụ. ² N'ihì eziokwu ahụ nke dī n'ime anyị, nke ga-adigidekwa n'ime anyị ruo mgbe ebighị ebi:

³ Amara, na ebere, na udo nke sitere na Chineke Nna na Jisọs Kraịst, bụ Okpara Nna ahụ dinyere anyị n'eziokwu n'ihunanya.

Eziokwu na ihunanya

⁴ Apughị m iko udị aṅurị m nwere mgbe m huru na ufodu umu gi na-ebi ndu igbaso eziokwu dika ihe Nna nyere anyi n'iwu. ⁵ Ma ugbu a, ezi nwanyị, o bughị iwu ohuru ka m na-edere gi kama nke ahụ e nyere anyi site na mmalite. Ana m ario ka anyi hurita ibe anyi n'anya. ⁶ Nke a bu ihunanya ahụ: ka anyi na-ejeghari n'irube isi n'iwu ya niile. Dika unu si nu ya site na mmalite, unu ahapukwala ijeghari n'ime ya.

Ndi ozizi ugha

⁷ N'ihì na otutu ndi nduhie apula baa n'uwa, bu ndi na-adighi ekwenye na Jisọs Kraịst b̄jara n'oyiyi mmadu. Onye obula di otu a bu onye nduhie burukwa onye na-emegide Kraịst. ⁸ Lezienụ anya, ka unu ghara itufu ugwo oru nke anyi dogburu onwe anyi n'oru maka ya, kama ka unu nata ugwo oru unu n'uju. ⁹ Onye obula na-adighi anogide n'ozizi Kraịst, nke na-esite na ya na ewezuga onwe ya, enweghi Chineke. Ma onye obula na-anogide n'ozizi ahụ nwere Nna na Okpara ya. ¹⁰ O buru na onye obula abia izi unu ihe ozu di iche site n'ozizi a, unu akpobatala ya n'ulo unu, maobu nabatakwa ya. ¹¹ N'ihì na onye nabatara ya ga-eso onye di otu a keta oke n'ajo omume ya.

¹² O bu ezie na enwere m otutu ihe m chorọ idere unu, ma achoghi m iji akwukwo na inki dee ha. Kama, ana m ele anya ibia leta unu ka mu na unu kwukorita okwu ihu n'ihu, ka e sikwa otu a mee ka onu anyi zuo oke.

¹³ Umụ nwanne gi nwanyị, bụ onye a hoputara, na-ekele unu.

3 Jọn

¹ Ọ bụ okenye ahụ,

Na-edegara Gaios, onye ahurū n'anya akwukwọ a, bụ onye m hurū n'anya n'eziokwu.

² Onye m hurū n'anya, ekpere m bụ na ahụ ga-esi gị ike, ka ihe na-agara gị nke oma, dika ọ na-agara mkpuruobi gị nke oma. ³ Anuriri m onụ nke ukwu, mgbe ufođu umunna b́ara gbaa ama banyere ikwesi ntukwasị obi gị nye eziokwu, na otu i si nógide na-agbaso eziokwu ahụ. ⁴ O nweghị ihe na-enye m onụ karịa inụ na umu m na-agbaso eziokwu.

Gaios ruziri oru ya

⁵ Onye m hurū n'anya, i kwesiri ntukwasị obi n'ihe obula nke i na-emere umunna, ọ bụ ezie na ha bụ obia nye gị. ⁶ Ha akoolara nzuko banyere ihunanya gị. Biko, mgbe ha na-apu, nyekwara ha aka n'ije ha n'uzo ga-enye Chineke otuto. ⁷ Ọ bụ n'ihia aha* ahụ ka ha biliri ije, na-anaraghị enyemaka obula site n'aka ndi na-ekweghị ekwe. ⁸ Nke a mere o ji kwesi ekwesi na anyi ga-elekota ndi di otu a anya ka anyi buru ndi so ha na-ejikota aka n'otu n'oru eziokwu ahụ.

Esokwala nzo ukwu Diotrefis

⁹ Edere m akwukwọ ozi zigara nzuko ahụ, ma Diotrefis onye ọ na-atọ uto ibu onye mbu, anabataghị anyi nke oma. ¹⁰ Ya mere, ọ buru na m abia, aga m eme ka ihe niile ọ na-eme na otutu ihe niile ọ na-ekwu megide anyi putu ihè. Ọ bughị naani na afo ejughị ya n'ihia ihe ndi a niile, ọ juru inabata ndi umunna, ma na-egbochi ndi ozo choro inabata ha ka ha ghara ime otu ahụ. Ọ na-achupukwa ha site n'ulo nzuko.

¹¹ Onye m hurū n'anya, enomila ihe di njo kama nomie ihe di mma. Onye obula na-eme ezi ihe na-egosi na o si na Chineke. Onye ọ bulakwa na-eme ajo ihe ahubeghi Chineke anya. ¹² Onye obula na-agba ezi ama banyere Dimitrios ọ buladi eziokwu ahụ n'onwe ya. Anyi na-ekwukwa ezi ihe banyere ya. I makwara na ọ bụ ezi ama ka anyi na-agba.

¹³ Enwere m otutu ihe m choro idere gị n'akwukwọ, ma achoghị m iji mkpisi odee na inki dee ha. ¹⁴ Ọ bụ olileanya m ibia ihu gị n'oge na-adighi anya. Mgbe ahụ anyi ga-anodu ala kwuo ihe niile n'ihu n'ihu.

¹⁵ Ka udo diri gị.

Ndi enyi niile no n'ebe a na-ekele gi. Kelekwana ndi enyi niile no n'ebe ahụ n'aha n'aha.

* 1:7 1:7 Aha a na-ekwu banyere ya bu Kraist.

Jud

¹ Jud, odibo Jisọs Kraịst, na nwanne Jemis,

Na-edegara ndị niile a kporo, ndị ahuru n'anya n'ime Chineke, bụ Nna, na ndị nọkwa n'okpuru nchebe Jisọs Kraịst akwukwo ozi a:

² Ka ebere na udo na ihunanya bara unu uba.

Mmehie na ila n'iyi nke ndi ajo omume

³ Ndi m huru n'anya, ebe o na-anu m oku n'obi idere unu akwukwo banyere nzoputa ahụ anyi nwekoru n'otu, ma ahuru m mkpa o di idere unu akwukwo a, iri unu ka unu guzosie ike buo agha ichebe okwukwe ahụ, nke e nyefere ndi nsọ n'aka idebe. ⁴ N'ihia na ufodu mmadu, bu ndi e dere ihe banyere omuma ikpe diri ha, siteri n'oge gara aga, ezobatala n'etiti unu. Ha bu ndi na-adighi asopuru Chineke, ndi na-agbanwe amara Chineke anyi, mee ya ka o buru ohere ha nwere ibi ndu ikwa iko, na nke igonari Jisọs Kraịst, onye naani ya bu Onye kachasi ihe niile elu na Onyenwe.

⁵ O bu ezie na unu maa ihe ndi a niile, ma achoro m ichetara unu otu Onyenwe anyi si zoputa ndi ya site n'ala Ijpt, ma mesia laa ndi niile na-ekweghi ekwe n'iyi. ⁶ Ndi mmuo ozi nupuru isi, ndi na-anogideghi n'onodu e nyere ha, kama ha si n'ebe obibi ha gbapu. O jirila igwe kee ha agbu ebighi ebi, debe ha n'ochichiri n'ime ala, ebe ha ga-anu ruo ubochi ikpe ahụ di egwu. ⁷ Otu a kwa, Sodom na Gomora na obodo niile gbara ha gburugburu, bu ndi nyefere onwe ha na ndu ikwa iko nakwa omume ibi ndu ojoo di iche iche nke anu ahụ, bu ihe ido aka na nti nye ndi mmadu site n'ahuhu ha tara n'ihia mmehie n'ime oku ebighi ebi.

⁸ N'uzo di otu a kwa, ndi a na-emeru anu ahụ ha n'iro nro ha, na-ajukwa ike ochichi niile, ma na-ekwulukwa ndi ahụ juputara n'ebube nke anya na-adighi ahụ. ⁹ Ma Maikel onyeisi ndi mmuo ozi, mgbe o guzogidere ekwensu na-arurita kwa uka banyere ozu Mosis, ya onwe ya enweghi anya ike ima ya ikpe n'ihia okwu nkwalu, kama o siri, "Ka Onyenwe anyi baara gi mba." ¹⁰ Ma ndi a na-ekwulu ihe niile obula ha na-aghotaghi. Dika umu anumanu a na-azughi azu, ha na-eme ihe obula di ha mma n'anya si otu a na-ala onwe ha n'iyi.

¹¹ Ahuhu ga-adiri ha, n'ihia na ha soro nzọ ukwu Ken, nyefee onwe ha na ndahie Belam n'ihia ihe nrite n'uru, ma laa n'iyi na nnupu isi Kora.

¹² Ndi a bu ihe ntupu n'etiti unu n'oge mmemme oriri ihunanya unu, ha na-eso unu na-eriko nri na-atughi egwu obula. Ha bu ndi na-elekota naani onwe ha. Ha di ka igwe oji nke na-adighi ezo mmiri, nke ifufe na-ebughari. Ha bu osisi a na-ahu n'oge okochi nke na-adighi ani mkpuru, nke e si na mgborogwu ya hoputa, nke nwuru anwu ugboro abuo. ¹³ Ha bu ebili mmiri na-amaghari n'osimiri, nke na-asoputa ihere ha dika ufufu, kpakpando na-awaghari awaghari, bu ndi nke a kwadooro ebe kachasi igba ochichiri ruo ebighi ebi.

¹⁴ O bu n'ihia ihe ndi a ka Enok, onye bu agburu nke asaa site n'Adam buru n'amuma banyere ha si, "Lee! Onyenwe anyi na-abia, ya na puku kwuru puku ndi nsọ ya. ¹⁵ O na-abia ikpe mmadu niile ikpe, na itu ha niile mmehie ajo omume niile ha n'anya, bu nke ha mere n'uzo na-ezighi ezi. Tinyere okwu ojoo niile nke ndi mmehie ndi na-adighi asopuru Chineke kwuru megide ya." ¹⁶ Ndi a bu ndi na-atamu ntamu oge niile, ndi o nweghi ihe obula na-adi ha mma. Ndi na-agbaso agu ihe ojoo niile nke anu ahụ ha choro. Ha na-anya isi banyere onwe ha, na-aja ndi ozo mma; ka ha nwee ike nweta ihe ha na-achọ n'aka ha.

Ido aka na nti na ndumodu

¹⁷ Ma unu, ndi m huru n'anya, chetanu ihe ndi ozi Onyenwe anyi Jisọs Kraịst kwuru na ha ga-emezu. ¹⁸ N'ihia na ha siri unu, "N'ogwugwu oge ahụ, ndi na-eji ihe niile na-emere ihe ochi ga-adi. Ndi na-agbaso agu ihe ojoo niile nke anu ahụ ha choro. ¹⁹ O bu ndi anu ahụ ha na-achi, ndi na-enweghi Mmuo Nso n'ime ha, bu ndi na-eweta nkewa n'etiti unu."

²⁰ Ma unu, ndi m huru n'anya, nogidenu na-ewuli onwe unu elu na ntala okwukwe unu dikarisiri nsọ. Na-ekpekwanu ekpere n'ime Mmuo Nso. ²¹ Doonu onwe unu

* 1:12 1:12 Maobu, ha nwuru anwu n'ezie

n'okpuru ihunanya Chineke, dika unu na-echere ebere Onyenwe anyi Jisosh Kraist nke na-eduba na ndu ebighi ebi.

²² Gosinu ufodu ndi na-enwe obi abuo ebere. ²³ Zopotanu ndi ozọ site n'iguputa ha n'oku. N'ebe ndi ozọ nọ gosinu ha obi ebere, kama jirinu itu egwu mee nke a, kpofonu o buladi uwe nke anu ahụ mmehie meruru asị.

Ekpere ito Chineke

²⁴ Ugbu a, nye onye ahụ puru ichebe unu, ka unu ghara ida, onye puru ikpobata unu n'ihu ya di ebube n'onodu enweghi ntupo obula n'oke onu ²⁵ ka otuto, na idi ukwu, na ike, na ikike ochichi; diri Onye naani ya bu Chineke, Onye nzoputa anyi, site na Jisosh Kraist Onyenwe anyi, tupu n'ogbo niile ebido, ka o diri ya ugbu a, na mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Mkpughe

Ihe e dere n'akwukwọ a

¹ Mkpughe banyere Jisọs Kraịst, nke Chineke nyere ya igosi ndị ohu ya, ime ka ha mata ihe ndị ahụ na-aga ime n'oge na-adịghị anya. O mere ka amata nke a site na izite mmụọ ozi ya ka ọ bjakwute ohu ya Jọn, ² onye a gbara ama banyere ihe niile ọ hụrụ, okwu Chineke, na ọgbugba ama Jisọs Kraịst. ³ Ngozi na-adiri onye ahụ na-aguputa okwu ndị a di n'amụma a. Ngozi na-adikwara ndị na-anụ ya, ma nabata ihe e dere n'ime ya n'obi ha. N'ih i na oge mmezu ha di nso.

Ekele na otuto

⁴ Ọ bụ m Jọn na-eede akwukwọ a,

Na-edere ya nzukọ asaa di na mpaghara Eshja:

Ka amara na udo nke sitere na Onye ahụ na-adị, Onye ahụ dikwaari, na Onye ahụ na-aga ibia diri unu, sitekwa n'ebe Mmụọ asaa* ahụ na-eguzo n'ihu ocheeze ya, ⁵ sitekwa n'aka Jisọs Kraịst, onye bụ onyeama kwesiri ntukwasị obi, na onye mbụ sitere na ndị nwurụ anwụ bilie, nakwa onye na-achị ndị eze niile nke ụwa.

Nye onye ahụ hụrụ anyị n'anya ma meekwa ka anyị site n'ọbara ya nwere onwe anyị puo na mmehie. ⁶ O mere ka anyị buru alaeze, ndi nchujaja nye Nna ya bu Chineke. Ọ bụ ya ka otuto niile na ike niile diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

⁷ "Lee, ọ na-abia ya na igwe ojii.†

Anyi niile ga-ahukwa ya,

o buladi ndi ahụ niile mapuru ya ahụ, ha ga-ahụ ya."‡

Mmadu niile no n'ụwa "ga-erukwa ụjụ n'ih i ya."

Otu a ka ọ ga-adị! Amen.

⁸ Otu a ka Onyenwe anyi Chineke kwuru, "Abu m Alfa na Omega, onye na-adị, onye ahụ dikwaari, na onye ahụ na-aga ibia, bụ onye puru ime ihe niile."

Ohu Jọn huru banyere Kraịst

⁹ Mụ onwe m, Jọn, nwanne unu nwoke, onye unu na ya na-enweko ahuhu na n'alaeze, na ntachiobi nke bu oke anyi n'ime Jisos. Anọ m n'ogbe ala ntakiri mmiri gbara gburugburu a na-akpo Patmos n'ih i okwu Chineke na-agba ama banyere Kraịst. ¹⁰ N'ubochi Onyenwe anyi, anọ m n'ime Mmụọ ma nụ otu oke olu dara ụda di ka opi ike n'azu m, ¹¹ na-ekwu, "**Dee ihe i na-ahụ ugbu a n'akwukwọ zigara ya nzukọ asaa di n'Efesos na Smyrna na Pegamom na Tiatira na Sardis, na Filadelfia na Laodisia.**"

¹² Mgbe m chighariri, lee anyi ihu onye na-agwa m okwu, ahuru m ihe idoba oriona asaa e ji olaedo kpuo. ¹³ N'etiti ihe idoba oriona ndi a, ahuru m otu onye yiri nwa nke mmadu, § ka o guzo. O yikwasiri onwe ya uwe mwuda. Ma o nwere ihe okike na-acha olaedo e ji kee gburugburu obi ya. ¹⁴ Isi ya na agiriri isi ya na-acha vaa dika ogbo ocha, dika akummiri igwe.* Anyi ya abuo yiri ire oku na-enwusi ike. ¹⁵ Ukwu ya abuo di ka bronzo a nuchasiri nnoo nke oma hichapukwa ya. Olu okwu ya na-ada di ka uzu mmiri na-achị achị. ¹⁶ O jidere kpakpando asaa n'aka nri ya, mma agha di nko nwere ihu abuo sikwa n'onu ya na-aputa. Ihu ya na-egbu maramara dika anyanwu na-acha n'ike ya niile.

¹⁷ Mgbe m huru ya, adara m n'ala n'ukwu ya dika onye nwuru anwu. Ma o weere aka nri ya metu m n'ahu na-ekwu si, "**Atula egwu. Abu m Mmalite na Ogwuogu.** ¹⁸ **Abu m onye ahụ na-adị ndu. Anwuru m anwu, ma lee, ana m adi ndu ruo mgbe niile ebighi ebi. Ọ bukwa m ji otughe igodo nke onwu na nke oku ala mmu.**

¹⁹ "**Ya mere, detuo ihe niile i hurula, ihe di ugbu a na ihe gaje ime na mgbe na adighi anya.** ²⁰ **Nke a bu ihe omimi nke kpakpando asaa ahụ i huru n'aka nri m,**

* 1:4 1:4 N'akwukwọ Nso, asaa di ka onuogu na-egosiputa izuoke. † 1:7 1:7 Dan 7:13 ‡ 1:7 1:7 Zek 12:10

§ 1:13 1:13 Dan 7:13 * 1:14 1:14 Nke a ka ndi ocha na-akpo snoo.

na ihe ịdọba orịona asaa ndị ahụ pụtara. Kpakpando asaa ahụ bụ ndị mmụọ ozi ụlọ nzukọ asaa ahụ. Osisị orịona asaa ahụ bụ ụlọ nzukọ ndị ahụ n'onwe ha.

2

Nzukọ dị n'Efesos

¹ “Dee akwụkwọ nye mmụọ ozi ụlọ nzukọ dị n'Efesos, sị ya:

Ihe ndị a bụ okwu si n'ọnụ onye ahụ na-ejide kpakpando asaa n'aka ya, ma na-ejegharikwa n'etiti ihe ịdọba orịona ọlaedo asaa ndị ahụ.

² Amaara m ihe niile banyere ọrụ gi niile. Ahụkwala m ịrụsị ọrụ ike gi na ntachiobi gi. Amaara m na ị dighị anagide ndị ajọ omume, na ị nwaleela ndị ahụ niile na-akpọ onwe ha ndị ozi, ma ha abughị ndị ozi n'ezie, chọputakwa na ha bụ ndị ụgha. ³ I jirila ntachiobi nagide nhụju anya n'ihị aha m, ma ike agwughị gi.

⁴ Ma enwere m ihe ndị a megide gi. I hapụla ihunanya mbụ ahụ i nwere.

⁵ Cheta ọnọdu i si na ya daa. Chegharịa, mekwa ihe ndị ahụ i na-eme na mbụ. Ọ buru na i meghị otu a, aga m abia wepu ihe ịdọba orịona gi site n'ọnọdu ya.

⁶ Ọ buladị otu a, o nwere ihe ụfọdu di mma banyere gi. I kpọrọ ọrụ ọjọọ nke ndị Nikolaitan asị, dika mụ onwe m si kpọọ ya asị.

⁷ Onye ọbụla nwere ntị, ya nūrụ ihe Mmụọ Nsọ na-agwa nzukọ. Onye ahụ na-emeri emeri ka m ga-enye ike iri mkpūrū sitere n'osisi ndū ahū nke dī na paradais nke Chineke.

Nzukọ di na Smyrna

⁸ “Dee akwụkwọ nye mmụọ ozi ụlọ nzukọ di na Smyrna, sị ya:

Ihe ndị a bụ okwu ahụ bụ Mmalite na Ọgwugwu ihe niile. Onye nwurū anwū ma dīkwa ndū ọzọ.

⁹ Amaara m mkpagbu gi niile na ịda ogbenye gi. Ma n'ezie, ị bụ ọgaranya. Amaara m ihe banyere nkwtọ niile ndi ahū na-akpọ onwe ha ndi Juu na-ekwuto gi, ma ha abughị ndi Juu, n'ezie ha bụ ụlọ nzukọ ekwensu. ¹⁰ Atukwala egwu n'ihị ihe ahụ gaje ibiakwasị gi. N'ihị na ekwensu n'onwe ya gaje ime ka a tūba ụfọdu n'ime ndi gi n'ụlọ mkpōrō, ka o jiri ya nwalee gi. A ga-akpagbu unu abalī iri. Ma gosi onwe gi onye kwesiri ntukwasī obi, ọ buladī ruo mgbe ọnwū ga-abīakwasī gi. Emesīa, a ga m enye gi okpueze ahū, bū ndū.

¹¹ Onye ọbụla nwere ntị ya nūrū ihe Mmūọ Nsō na-agwa nzukō niile. Onye ọbūla na-emeri emeri, ọnwū nke ugboro abūọ agaghī emekpa ya ahū.

Nzukọ di n'obodo Pegamom

¹² “Dee akwụkwọ nye mmụọ ozi ụlọ nzukọ di Pegamom, sị ya:

Ndī a bū okwu si n'ọnū onye ahū ji mma agha ahū dī nkō nke nwere ihu abūọ n'aka ya.

¹³ Amaara m ebe i bi, bụ obodo ebe ekwensu nwere ocheeze ya. Ma ị na-anogidesi ike n'aha m. I juru ịgonarī okwukwe gi n'ime m, ọ buladī n'oge Antipas onyeama m kwesiri ntukwasī obi, bū onye e gburu n'obodo unu, ebe ekwensu bi.

¹⁴ Ma enwere m ihe ole ma ole megide gi. I nwere ụfọdu mmadū ebe ahū, ndi jidesiri nkuzi Belam ike, bū onye kuziiri Balak ka o raa umū Izrel ura nke mere ka ha mehie, rie ihe a churū n'aja nye arūsi, kwaakwa iko.* ¹⁵ N'otu aka ahū, i nwekwarā ụfọdu mmadū ndi jidesiri nkuzi Nikolaitan ike. ¹⁶ Ya mere, chegharīa! Ma ọ bughī otu a, aga m abīakwute gi ọsīisō jiri mma agha dī m n'ọnū buso ha agha.

¹⁷ Onye ọbūla nwere ntī, ya nūrū ihe Mmūọ Nsō na-agwa nzukō niile. Ọ bū naanī onye na-emeri emeri ka m ga-enye ụfọdu n'ime achīcha mánà ahū e zoro

* 2:14 2:14 Ọ bụ Belam kuziri Balak ọzọ ọ ga-esi rara ndi Izrel nye na nnupu isi megide iwu Chineke nyere ha banyere ife arūsi, n'akwukwō Onū 31:15-16, ikwa iko na ilū di maobū nwunye site na mba ọzọ. Iwu ndi a di n'akwukwō Dit 7:3-11.

ezo. Aga m enyekwa onye ahụ ezi nkume ọcha ahụ, nke edekwasiri aha ọhụrụ n'elu ya, nke onye ọbụla ọzọ na-agaghị amata, karịa onye ahụ natara ya.

Nzukọ dị n'obodo Tiatira

18 “Dee akwụkwọ nye mmụọ ozi ụlọ nzukọ dị na Tiatira, si ya:

Ndị a bụ okwu sitere n'aka Ọkpara Chineke, onye anya ya na-enwuba n'ebe niile dị ka ire ọkụ. Ụkwụ ya kwa na-egbu maramara dị ka bronz a nuchara nke ọma.

19 Amaara m ọrụ gi niile, na ihunanya gi, na okwukwe gi. Amakwaara m ije ozi gi na ntachiobi gi, na-ahụkwa na i na-arụ ọrụ ugbu a karịa ka i mere na mbụ.

20 Ma enwere m ihe ndị a megide gi. I na-anabata nwanị ahụ a na-akpọ Jezebel, onye na-ekwuputa na ya bụ onye amuma nwanị nye ya ohere ka o were nkuzi asi na-eduhie ndi ohu m ụzọ, ka ha kwaa iko, riekwa ihe e ji chụọrọ arụsi aja. 21 Enyela m ya ohere ka o si na mmehie ya chegharịa, ma ọ juru ichegharị site na ndu ikwa iko. 22 Lee, aga m etinye ya n'ute ahuhu, meekwa ka ndi ya na ha na-akwa iko taa ahuhu di ukwu. O bu naani ma ha cheghariri ka ihe ndi a na-agaghi abiakwasị ha. 23 Ma n'ebe umu ya no, aga m etigbu ha ka ha nwuo. Nzuko niile ga-amata na abụ m onye na-enyocha mmuọ na mkpuruobi niile. Aga m akwughachikwa onye ọbụla n'ime unu ugwo ọrụ kwesiri ọrụ ya.

24 Ugbu a, ana m agwa unu ndi foduru na Tiatira, unu ndi na-agbasoghi ozizi ya, ndi na-amutabekwaghi ihe ndi ahụ ekwensu kporo ihe nzuzo di omimi,[†] O nweghi ibu arọ ọzọ m ga-ebokwasị unu, 25 ma o bughị, unu jidesienu ihe unu nwere aka ike tutu ruo mgbe m ga-abia.'

26 Ma onye ọbụla na-meri emeri, na-anogidekwa na-eme uche m ruo ogwugwu ihe niile, ka m ga-enye ikike n'ebe mba niile no. 27 Onye ahụ, 'ga-eji mkpara igwe chja ha, dika mgbe a kwachara ite aja na mpekele na mpekele.'[§] Ọ buladi ka Nna m si nye m ike, 28 a ga-enye onye nke meririnụ kpakpando ututu. 29 Onye ọbụla nwere nti, ya nuru ihe Mmuọ Nso na-agwa nzuko niile.

3

Nzukọ dị n'obodo Sardis

1 “Dee akwụkwọ nye mmụọ ozi ụlọ nzukọ dị na Sardis, si ya:

Ndị a bụ okwu onye ahụ nwere mmụọ asaa nke Chineke na kpakpando asaa.

Amaara m ọrụ gi niile, i nwere aha dika onye di ndu ma i bu onye nwuru anwu. 2 Ugbu a, si n'ura bilite. Mee ka ihe ntakiri ahụ foduru na-achọ inwu anwu diri ike. N'ihu na o dighi ọrụ gi m huru di ka ihe zuruoke n'anya Chineke m. 3 Ya mere, cheta ihe ndi ahụ i natara na nke i nuru; rube isi nye ya, chegharịakwa. Ma o buru na i tetaghi, aga m abiakwute gi di ka onye ohi, i gaghị amatakwa oge m ji biakwute gi.

4 Otu o di, i nwere ufodu mmadu na Sardis ndi na-emerubeghi uwe ha. Ha ga-eyiri uwe ọcha ma soro m jee ije n'ihu na ha bu ndi kwesiri ekwesi. 5 Onye ọbụla na-meri emeri, ka a ga-eyikwasị uwe mwuda ọcha dika ha. Agaghị m ehichapu aha ya site n'akwukwu nke ndu ahụ, kama aga m ekwuputakwa aha ahụ n'ihu Nna m na n'ihu ndi mmuọ ozi niile. 6 Onye ọbụla nwere nti, ya nuru ihe Mmuọ nso na-agwa nzuko niile.

Nzukọ dị n'obodo Filadelfia

7 “Dee akwụkwọ nye mmụọ ozi ụlọ nzukọ dị na Filadelfia, si ya:

† 2:20 2:20 Onye amuma nwanị O bu onye amuma ugha n'ihu na ihe o na-akuzi megidere iwu Chineke. ‡ 2:24 2:24 Ihe nzuzo di omimi E nwere odi iche n'etiti ihe omimi Mmuọ Nso na-ekpughe di ka e dere n'akwukwu 1Kọ 2:10, site n'ihe omimi ndi ọzọ. Ya mere, o ji di mkpa na mmadu ga-akpachapu anya mgbe ọbụla onye di otu na-achọ imata ufodu ihe omimi, ka o rjọ inyeaka mmuọ nso. § 2:27 2:27 Abụ 2:9

Ndị a bụ okwu onye dị nsọ na onye eziokwu, onye ahụ ji otughe igodo Devid, nke o ji emeghepụ ihe onye obụla na-apughị imechi, na nke o ji emechi ihe onye obụla na-apughị imeghe.

⁸ Amaara m ọrụ gị niile. Lee, edebela m n'ihu gị ọnụ ụzọ nke e meghere emeghe, nke onye obụla na-apughị imechi. Amaara m na i nwere ike dị ntakiri, ma i debere okwu m, i gónarịkwaghị aha m. ⁹ Aga m eme ka ndị ahụ so na nzukọ ekwensu, bụ ndị na-asị na ha bụ ndị Juu ma ha abughị, kama ha bụ ndị ụgha, aga m eme ka ha bịa kpọọ isiala nye gị, si otu a ghotá na ahurú m gị n'anya. ¹⁰ Ebe i sitere na ntachiobi sọpuru okwu m niile, aga m ekpuchi gị site n'oke mkpagbu ahụ, nke ga-abiakwasị ụwa mgbe a ga-anwale ndị niile bi n'ime ya.

¹¹ Ana m abia ọsịsọ. Jidesienụ ihe unu nwere aka ike, ka onye obụla ghara inapụ gị okpueze gị. ¹² Ma onye obụla na-emeri emeri, ka m ga-eme ka o buru ogidi n'ime ulonso Chineke m. O gaghị esikwa n'ebe ahụ puo apuo. Aga m edekwasikwa aha Chineke m n'ahụ, na aha obodo nsọ Chineke, nke bụ Jerusalem oheru ahụ si n'eluigwe, ebe Chineke nọ na-arịdata. Aha oheru m ka a ga-edekwasikwa n'ihu ya. ¹³ Onye obụla nwere ntị, ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzukọ niile.

Nzukọ di n'obodo Laodisia

¹⁴ "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di na Laodisia, si ya:

Ndị a bụ okwu Amen, onye kwesiri ntukwasị obi, na onye bụ ezi onyeama, burukwa isi mmalite ihe niile Chineke kere.

¹⁵ Amaara m ọrụ gị niile, na i jughị oyi, i kpoghikwa oku. O gaara adi nnoo mma ma asi na i na-aju oyi ma o bukwanu na-ekpo oku. ¹⁶ N'ih i nke a, ebe i na-ajughị oyi, i kpoghikwa oku, ihe i di bu naranara. N'ih i ya, aga m esi n'onu m gbupu gi. ¹⁷ N'ih i na i na-asi, 'abu m ogaranya, nwezuo ihe niile. Mkpa ihe obula akpakwaghị m.' Ma i ghotaghị na onye gba aka ka i bu. I bu onye e kwesiri imere ebere. I bukwa ogbenye na onye kpuru isi na onye gba oto. ¹⁸ Ana m adu gi odu ka izuta ezigbo olaedo n'aka m, bu olaedo a nuchara anucha n'ime oku. Mgbe ahụ, i ga-abukwa ogaranya n'ezie. I gaara esitekwa n'aka m zuta akwa ocha na-enweghị ntupu ka i ghara igba oto, ka ihere gharakwa ime gi. Ka i zurukwa ezigbo ogwu oria anya tee, ka ibido ihu uzọ nke oma.

¹⁹ Ndị m huru n'anya ka m na-abara mba na-enyekwa ha ahuhu. Ya mere, nwee ihu oku n'obi, chegharịakwa. ²⁰ Lee, ana m eguzo n'onu uzọ na-aku aka. O buru na onye obula anu olu m ma meghee uzọ, aga m abata soro ya rikoo ihe, ya onwe ya ga-esokwa m rie ihe.

²¹ Onye obula na-emeri emeri, ka mu ga-enye ikike ka o soro m nodu n'ocheeze m. O buladi dika m meriri sorokwa Nna m nodu n'ocheeze ya. ²² Onye nwere ntị, ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzukọ niile."

4

Ocheeze di n'eluigwe

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, eleliri m anya m hu onu uzọ di n'eluigwe ka e meghere ya. Uda olu ahụ m nuru na mmalite dara ozo, di ka uda opi ike si m, "Bia, gbagota n'ebe a, ka m gosi gi ihe ga-emezuri mgbe ihe ndi a gasiri." ² N'otu oge ahụ, e mere ka m nọọ n'ime mmuo, ma lee, ahuru m onwe m n'eluigwe, hukwa ka e debere otu ocheeze nke otu onye na-anokwasị n'elu ya. ³ Udidi onye nokwasiri n'ocheeze ahụ na-egbu nweghenweghe dika nkume di oke onuahia a na-akpo jaspera na kanelian. Eke na egwurugwu dika nkume oke onuahia. Emeraldudu gbara ocheeze ahụ gburugburu. ⁴ Iri ocheeze abuo na ano ozo, gbara ocheeze ukwu ahụ gburugburu. Ndi nokwasiri n'ocheeze ndi a bu iri ndi okenye abuo na ano, ndi yi uwe ocha. Ha kpukwa okpueze e ji olaedo kpuo n'isi ha. ⁵ Mgbe ahụ, uda dika uda egbe eluigwe, ya na amuma na-egbuke sitere n'ocheeze ukwu ahụ na-ada na-achaputakwa. N'ihu ocheeze ukwu ahụ, e nwere oriona asaa na-enwu oku. Oriona ndi a bu mmuo asaa nke Chineke. ⁶ N'ihu ocheeze ahụ e nwere ihe dika oke osimiri e ji enyo mee, nke na-enwu dika kristal.

N'etiti ihu ocheeze ahụ na gburugburu ya, e nwere anu anu di ndu nwere anya n'akuku ahụ ha niile, ihu na azu. ⁷ Nke mbu n'ime anu ndi ahụ di ndu nwere oiyi

dịka ọdum. Nke abụọ dịka ehi. Nke atọ nwere ihu yiri nke mmadụ. Nke anọ dịka ugo gbasapurū nku ya na-efe efe. ⁸ Nke ọbụla n'ime ihe anọ ndị a dị ndụ nwere nku isii. Anya jupụtara n'ahụ ha niile na n'ime ha, ọ bụladị n'okpuru nku ha. Ehihie na abalị niile, ọrụ ha bụ iti mkpu na-asị,

“Nsọ, Nsọ, Nsọ

ka Onyenwe anyị Chineke, Onye puru ime ihe niile dị,”*

bụ onye ahụ dikwaarị, onye ahụ na-adi, na onye ahụ na-aga ibia.”

⁹ Mgbe ọbụla anụ ndị ahụ dị ndụ na-enye onye ahụ na-anọkwasi n'elu ocheeze ahụ na-adj ndụ ruo mgbe niile ebighị ebi otuto na nsopurū na ekele, ¹⁰ iri ndị okenye abụọ na anọ ahụ na-adakwa n'ala n'ihu onye ahụ nọ n'ocheeze na-efe ya ofufe, bụ onye ahụ na-adj ndụ ruo mgbe niile ebighị ebi. Ha niile n'otu n'otu na-atụda okpueze ha n'ihu ya na-abụ abụ na-asị,

¹¹ “Gị, Onyenwe anyị na Chineke anyị,

kwesiri inara otuto, na nsopurū, na ike.

N'ihì na gị onwe gị kere ihe niile,

ọ bụkwa site n'ochịchọ gị ka e ji kee ha,

ma meekwa ka ha dirị ndụ.”

5

Akwụkwọ kọwara ihe na-aga ime

¹ Mgbe ahụ, ahurū m akwụkwọ e dere ihe ihu na azụ, nke a fukoro afuko, kakwasikwa ya akara asaa, ka ọ dị n'aka nri onye ahụ nọkwasi n'elu ocheeze ahụ. ² Ahụkwara m otu mmụọ ozi dị ukwu, ka ọ na-ekwusa okwu n'oke olu na-asị, “Ọ bụ onye kwesiri inyakapụ akara ndị a ma saghee akwụkwọ ahụ a fukoro afuko?” ³ Ma ọ dighị onye ọbụla puru isaghe akwụkwọ ahụ maọbụ ilenye ya anya a huru n'eluigwe, maọbụ n'ụwa, maọbụ n'okpuru ụwa. ⁴ Akwara m akwa n'obi ilu n'ihì na ọ dighị onye ọbụla a huru tozuru oke isaghe akwụkwọ ahụ maọbụ ileba anya n'ime ya. ⁵ Mgbe ahụ, otu onye n'ime ndị okenye ahụ gwara m sị, “Akwala akwa. Lee, Ọdum ebo Juda, bụ mgborogwu Devid, emeriel. Ọ puru inyakapụ akara asaa ahụ ma saghekwa akwụkwọ ahụ.”

⁶ Mgbe ahụ, ahurū m Nwa Aturū na-eguzo n'etiti ocheeze ahụ dịka e gburu ya egbu. Anụ anọ ahụ dị ndụ na ndị okenye ahụ gbara ya gburugburu. O nwekwara mpi asaa na anya asaa, nke bụ mmụọ asaa nke Chineke, ndị e zipurū n'ime ụwa niile. ⁷ Ọ gara n'ihu were akwụkwọ ahụ site n'aka nri onye ahụ na-anọkwasi n'elu ocheeze ahụ. ⁸ Mgbe ọ weere ya, anụ anọ ahụ dị ndụ na iri ndị okenye abụọ na anọ ndị ahụ dara n'ala n'ihu Nwa Aturū ahụ. Ha niile n'otu n'otu jikwa ụbọ akwara na efere e ji ọlaedo mee, nke ihe jupụtara n'ime ha bụ ụda na-esi isi uto, bụ ekpere ndị nsọ. ⁹ Ha na-abụ abụ ọhurū na-asị,

“I kwesiri inara akwụkwọ ahụ

na inyakapụ akara ya,

n'ihì na e gburu gị,

ma site n'ọbara gị, i gbataara Chineke ndị mmadụ,

ndị si n'ebo niile, na asụsụ niile, na ndị niile, na mba niile.

¹⁰ I chikọtala ha, mee ha otu alaee na ndị nchụaja na-ejere Chineke anyị ozi.

Ha ga-achikwa achị n'ụwa.”

¹¹ Mgbe ahụ, elere m anya, hụ ma nụkwa olu nke ọtụtụ ndị mmụọ ozi, nke ọnụọgụgụ ha ruru puku kwurū puku, na nde kwurū nde. Ha gbara ocheeze ahụ gburugburu, na anụ anọ ahụ dị ndụ na ndị okenye ahụ. ¹² Ha na-abụ abụ n'oke olu na-asị,

“O kwesiri bụ Nwa Aturū ahụ e gburu egbu

inara ike na akunuba na amamihe na ike

na nsopurū na otuto na ngozi.”

¹³ Mgbe ahụ, anurū m ka ihe niile nọ n'eluigwe na ndị nọ n'ụwa na ndị nọ n'okpuru ụwa, na ndị nọ n'okpuru oke osimiri na-eti mkpu abụ na-asị,

“Ka ngozi, na nsopurū niile, na otuto niile, na ike niile

dirị onye ahụ na-anọkwasi n'ocheeze ahụ, na Nwa Aturū ahụ

ruo mgbe niile ebighị ebi!”

¹⁴ Anụ anọ ahụ dị ndụ zakwara sị, “Amen!” Ndị okenye ahụ dakwara n'ala n'ihu ya kpọọ isiala nye ya.

6

Akara mechiri akwụkwọ ahụ

* 4:8 Aiz 6:3

¹ Ahurū m mgbe Nwa aturū ahū meghere otu n'ime akara asaa ahū. Otu n'ime anọ ahū dī ndū tiri mkpu dika a ga-asī na o bụ egbe eluigwe sī, "Bia!" ² Mgbe m lere anya, ahurū m inyinnya dī ocha. Onye na-anokwasī n'elu ya jī ụta n'aka ya. A tūkwasīkwara okpueze n'isi ya dika onye agha na-emeri emeri mgbe niile.

³ Mgbe o meghere akara nke abụọ, ngwangwa, anurū m ka anụ nke abụọ ahū n'ime anụ anọ ndī ahū dī ndū tiri mkpu sī, "Bia!" ⁴ Mgbe ahū, inyinnya ozo na-acha obara obara putara. E nyere onye nokwasiri n'elu ya ike iwepu udo n'ụwa nakwa ime ka umu mmadu na-egburita ibe ha. E nyekwara ya mma agha dī ukwu.

⁵ Ma mgbe o meghere akara nke atọ, anurū m ka anụ nke atọ ahū dī ndū kwuru, "Bia!" Ahurū m inyinnya dī ojii. Onye na-anokwasī n'elu ya jī ihe otutu abụọ n'aka ya. ⁶ Anukwara m ihe dī ka olu nke sitere n'etiti anụ anọ ahū dī ndū na-adaputa sī, "Otu ihe otutu kilo* nke oka wiiti bụ ugwo oru otu ubochi,† ihe otutu kilo atoz nke oka balī bukwa ugwo oru otu ubochi. Ya mere, unu emebikwala mmanu oliv na mmanya."

⁷ Mgbe o meghere akara nke anọ, anurū m ka anụ nke anọ dī ndū siri, "Bia!" ⁸ Elere m anya ma hū inyinnya na-acha ntuntū n'ihu m. Aha onye nokwasiri n'elu ya bụ Onwu na Oku ala mmuo na-esokwa ya n'azu. E nyere ha ike n'ebe otu uzọ n'uzọ anọ nke ụwa dī ka ha jiri mma agha na unwu, na orja ojo na anụ ohia gbuchapu ndi bi n'ime ha.

⁹ Ma mgbe o meghere akara nke ise, ahurū m n'okpuru ebe ichu aja mkpuruobi ndi niile e gburu egbu n'ihu okwu Chineke na n'ihu igba ama nke ha jidesiri ike. ¹⁰ Ha jī oke olu tie mkpu na-asī, "Gi, Onye kachasi ihe niile elu, bụ Onyenwe anyi, onye dī nso na onye eziokwu, ruo olee mgbe ka i na-eche ikpe ụwa na ndi bi n'ime ya ikpe ma bookwa obo n'isi ha maka obara anyi ha wufuru?" ¹¹ E nyere ha n'otu n'otu uwe ocha, a gwakwara ha ka ha zuru ike nwa oge nta, tutu ruo mgbe onuogugu ndi ozi ibe ha na umunna ha a ga-egbu dika e gburu ha ga-ezu.

¹² Anokwa m na-ele anya mgbe o meghere akara nke isii ahū. Nke a mere ka oke ala oma jijiji diri. Anyanwu gbara ochichiri dī ka akwa mkpe e jiri aji mee. E mekwara ka onwa chaa uhie uhie dika obara. ¹³ Mgbe ahū, kpakpando dī na mbara eluigwe malitere idapu n'ala dika mkpuru osisi fiig na-achaghi acha si adapu mgbe oke ifufe na-efeghari ya. ¹⁴ Mbara eluigwe gabigara, dika akwukwo mgbe a na-apiakota ya. Ugwu niile na agwa etiti niile ka e wepukwara site n'onodu ha.

¹⁵ Ndi eze niile nke ụwa na ndi no n'ochichi dī iche iche, na ndi ogaranya, na ndi no n'onodu dī elu, na ndi ochiagha, na ndi mmadu niile dī iche iche, ndi ukwu ma ndi nta, ndi ohu na ndi nwe onwe ha, ha niile gara zoo onwe ha n'ime ogba nkume na n'okpuru ugwu, ¹⁶ ha na-eti mkpu na-ario ugwu ndi ahū na-asī, "Dakwasinu anyi zoo anyi ka onye ahū nokwasiri n'elu ocheeze ahū hapu ihu anyi, ka oke iwe nke Nwa Aturu ahū hapu ibiakwasī anyi. ¹⁷ N'ihu na, lee oke ubochi iwe ha abiala, onye puru igbanari ya?"

7

Ndi ozi Chineke a kara akara

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, ahuru m ndi mmuo ozi anọ ka ha guzo n'akuku anọ nke ụwa. Ha na-egbochikwa ka ifufe obula ghara ife n'elu ala, na n'elu osimiri, na n'elu osisi. ² Mgbe ahū, ahukwara m mmuo ozi ozo ka o si n'owuwa anyanwu na-aputa, akara Chineke dī ndū dikwa n'aka ya. O tikuru ndi mmuo ozi anọ ahū mkpu, bụ ndi ahū e nyere ike imekpa ụwa ahū, ya na oke osimiri, ³ na-asī, "Unu emebila ụwa maobu oke osimiri maobu osisi obula tutu ruo mgbe anyi kachara ndi ohu niile nke Chineke anyi akara n'egedege ihu ha." ⁴ Mgbe ahū anurū m onuogugu ndi a kara akara ahū, ha dī nari puku mmadu, na iri puku mmadu anọ na anọ, bụ ndi sitere n'ebo niile nke Izrel.

⁵ Ndi a kara akara site n'ebo Juda dī puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi si n'ebo Ruben dikwa puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi si n'ebo Gad dī puku mmadu iri na abuo (12,000).

⁶ E sitere n'ebo Asha hoputa puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi sitekwara n'ebo Naftali dī puku mmadu iri na abuo (12,000).

E sitere n'ebo Manase* hoputa puku mmadu iri na abuo (12,000).

⁷ Ndi si n'ebo Simion dī puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi sitere n'ebo Livayi dī puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi si n'ebo Isaka dī puku mmadu iri na abuo (12,000).

⁸ E sitere n'ebo Zebulon hoputa puku mmadu iri na abuo (12,000).

* 6:6 6:6 Ihe otutu nta dī otu kilo † 6:6 6:6 Ya bụ, otu denari ‡ 6:6 6:6 Ihe otutu dī kilo atoz * 7:6 7:6 N'ebe a Manase nwa Josef, weere onodu Dan.

Ndị si n'ebo Josef dị puku mmadụ iri na abụọ (12,000).

Ndị sikwa n'ebo Benjamin dị puku mmadụ iri na abụọ (12,000).

Oke igwe ndị yi uwe ọcha

⁹ Mgbe ihe ndị a gasịrị, ahurū m oke igwe mmadụ, ndị dị otutu n'onyoogugu nke onye ọbụla na-apughị iguta onụ. Ha sitere na mba dị iche iche na ebo dị iche iche na ndị niile na asụsụ dị iche iche, na-eguzo n'ihu ocheeze ahụ na n'ihu Nwa Aturū ahụ. Ha yikwasịrị onwe ha uwe ọcha, jirikwa igu nkwa n'aka ha. ¹⁰ Ma ha ji oke olu na-eti mkpu na-asị,

"Nzoputa dīrī Chineke anyị,
onye na-anọkwasi n'ocheeze ahụ,
dikwara Nwa aturū ahụ."

¹¹ Ndị mmụọ ozi niile ahụ guzoro ocheeze ahụ gburugburu, ha na ndị okenye ahụ na anụ anọ ahụ dị ndụ. Ha dara, kpuo ihu ha n'ala n'ihu ocheeze ahụ feekwa Chineke ofufe, ¹² na-asị,

"Amen!
Ngozī niile na otuto niile,
na amamihe niile na ekele niile na nsopurū niile
na ike niile na ume niile,
dīrī Chineke anyị ruo mgbe niile ebighị ebi.
Amen."

¹³ Mgbe ahụ, otu n'ime ndị okenye ahụ zara m si, "Ị maara ndị ahụ, ndị a e gbokwasịrị uwe ọcha ahụ, ebee ka ha siri pụta?"

¹⁴ Asịrī m, "Onyenwe m, ọ bụ gị maara."

Ọ sīrī m, "Ndị a bụ ndị sitere n'ime oke mkpagbu ahụ pụta. Ha bụ ndị sachara uwe ha, mee ha ka ha dīrī ọcha site n'ọbara Nwa Aturū ahụ. ¹⁵ Ọ bụ nke a mere, "ha ji guzoro n'ihu ocheeze Chineke

na-efe ya ofufe ehilie na abalī n'ime ulonsọ ya.

Onye ahụ na-anọkwasi n'elu ocheeze ahụ
ga-ekpuchikwa ha.

¹⁶ 'Agụụ agaghị agukwa ha ọzọ.
Akpīrī agaghị akpọkwa ha nkụ mgbe ọbụla.
Anyanwụ agaghị achakwa ha ọzọ,[†]
okpomokū ọbụla agaghị erute ebe ha nọ.

¹⁷ N'ihī na Nwa Aturū ahụ nke nọ n'etiti ocheeze ahụ
ga-abụ onye ọzụzụ aturū ha;

'ọ ga-edurukwa ha jee n'isi mmiri nke ndụ ahụ.[‡]

'Chineke ga-ehichapukwa anya mmiri ọbụla site n'anya ha.'§"

8

Nyakapụ akara nke asaa

¹ Mgbe o meghere akara nke asaa, akukū niile nke eluigwe dara jū ruo ihe dị ka iri nkeji atọ.

² Ahurū m ndị mmụọ ozi asaa, ndị na-eguzo n'ihu Chineke. E nyere ha opi ike n'otu n'otu.

³ Mmụọ ozi ọzọ nke ji ite igwe ntakīrī e ji ọlaedo kpūọ bīara guzo n'ihu ebe ichū aja. E nyere ya otutu ụda na-esi isi uto ka o jiri chūọ aja, ya na ekpere ndị nsọ niile, n'ebe ichū aja e jiri ọlaedo wuo, n'ihu ocheeze ahụ. ⁴ Anwurū okū nke ihe ahụ na-esi isi uto, ya na ekpere ndị nsọ sitere n'aka mmụọ ozi ahụ rigoo elu n'ihu Chineke. ⁵ Mgbe ahụ kwa, mmụọ ozi ahụ weere okū sitere n'ebe ichū aja ahụ tinye ya n'ime ite igwe ntakīrī ahụ, tūda ya, ka ọ danye n'ime ụwa. Mgbe o mere nke a, ụzū egbe eluigwe dara, amūma gbukwara n'uzọ dị oke egwu. Ala ọma jijiji dakwasīkwara ebe niile n'ụwa.

Ndị mmụọ ozi afūọ opi ike

⁶ Mgbe ahụ, ndị mmụọ ozi asaa ahụ ndị ji opi asaa ahụ jikeere onwe ha ifū opi ike ahụ.

⁷ Mgbe mmụọ ozi nke mbū fūrū opi ike ya, a tūdara mkpurū mmiri na okū a gwakotara ya na ọbara n'ime ụwa. Nke a mere ka otu ụzọ n'ime ụzọ atọ nke osisi rechapurū okū, e rechapukwara ahīhīa ndū niile okū.

²⁰ Ma ndị fọdurụ n'etiti mmadụ, bụ ndị a na-egbughị site n'ihe ntaramahụhụ ọjia ndị a, echegharighi site n'oru aka ha maobu ikwusi ife mmuo ojoo ofufe. Ha jukwara ikwusi ife arusi ha niile nke ha ji olaedo na olaocha na bronza na igwe na nkume na osisi kpuo. Chi ndi na-apughị ihu uzo, maobu inu ihe, maobu ije ije. ²¹ Ha echegharighi site n'igbu mmadu ha, maobu uzo mgbaasi ha, maobu ndu ikwa iko ha, na izu ohi ha puta.

10

Mmuo ozi ji akwukwo ntakiri

¹ Ahuru m mmuo ozi ozo di oke egwu ka o si n'elugwe na-aridata. Igwe ojii gbara ya gburugburu. Eke na egwurugwu dikwa ya n'isi. Ihu ya na-egbukwa maramara dika anyanwu. Ukwu ya na-acha dika ogidi na-enwu oku. ² O ji akwukwo ntakiri a fukotara afukota n'aka ya. Otu ukwu ya, nke aka nri ya, ka o zonyere n'ime osimiri, ma ukwu nke aka ekpe ya ka o zokwasiri n'elu ala. ³ O ji oke olu, nke dara uda dika igbo uja odum, tie mkpu, egbe eluigwe asaa gbara otu mgbe ahụ. ⁴ Mgbe m choro idetu ihe egbe eluigwe ndi a kwuru, anuru m otu olu si n'elugwe na-ekwu, "Edela ihe ahụ n'akwukwo, n'ihu na-achoghị ka ndi ozo mata okwu ahụ egbe eluigwe ndi ahụ kwuru."

⁵ Mgbe ahụ, mmuo ozi ahụ nke m huru zokwasiri ukwu ya n'elu osimiri, na n'ala akoro ahụ, chiliri aka ya abuo elu, ⁶ were onye ahụ na-adi ndu mgbe niile ebighi ebi nuo iyi. Ya bu onye ahụ kere eluigwe na uwa, na ihe niile di n'ime ha, na oke osimiri, na ndi niile bi n'ime ha, si na oge ezuola. Na o kwesikwaghị ka a tufuo oge obula. ⁷ N'ubochi ahụ, mgbe ndi mmuo ozi asaa ahụ ga-afu opi ike ha, ihe omimi niile nke Chineke ga-emezu, dika o gwara ndi ohu ya bu ndi amuma.

⁸ Olu nke ahụ m nuru siter n'elugwe gwa m okwu ozo, na-asi, "Gaa nara mmuo ozi ahụ guzo n'elu oke osimiri na ala akoro, akwukwo ahụ aseghere aseghere nke o ji n'aka ya."

⁹ Ejekwuru m mmuo ozi ahụ gwa ya ka o nye m akwukwo nta ahụ. O siri m, "Nara ya, taa ya. O ga-eme ka afọ gi luo ilu, ma 'nonu gi, o ga-atọ gi uto dika mmanu ahụ.*" ¹⁰ Ya mere, anaara m ya akwukwo nta ahụ site n'aka mmuo ozi ahụ taa ya. O toro uto dika mmanu ahụ n'onu m, ma mgbe m lodara ya, afọ m bidoro ilu ilu. ¹¹ Mgbe ahụ ha siri m, "I ghaghị ibu amuma ozo banyere otutu mmadu, na otutu mba, na otutu asusu na otutu ndi eze."

11

Ndi ama abuo

¹ Enyere m ihe otutu osisi achara e ji atụ ihe. Agwara m si m, "Gaa tuo ulonso ukwu Chineke, ma tukwa ebe ichu aja di n'ulonso ahụ, guo onyogugu ndi niile na-akpo isiala n'ebe ahụ. ² Ma atukwala ogige nke di na mputa ulonso ahụ, n'ihu na ewerela ya nye ndi mba ozo. Ha ga-azotokwa obodo nso ahụ ukwu iri onwa ano na abuo. ³ Aga m enye mmadu abuo ndi ga-agbara m ama ike ka ha buo amuma otu puku ubochi na nari ubochi abuo na iri ubochi isii (1,260), ha ga-eyi akwa mkpe." ⁴ Ndi a bu osisi oliv abuo ahụ na ihe idoba orioma abuo ahụ, ndi na-eguzo n'ihu Onye nwe uwa.* ⁵ O buru na onye obula achoo imeru ha ahụ, oku ga-esi ha n'onu puta rechapu ndi iro ha. O buru na onye obula achoo imeru ha ahụ, a ga-egbu ya n'uzo di otu a. ⁶ A ga-enyekwa ha ike imechi eluigwe ime ka mmiri ozuzo obula ghara izo n'uwa n'ime afọ atọ na okara ahụ ha ga-ebu amuma ha. A ga-enyekwa ha ike ime ka osimiri na mmiri nta niile ghoo obara. Ha ga-enwekwa ike ime ka udi ọjia di iche iche biakwasị uwa niile n'oge obula ha cheputara n'obi ha.

⁷ Mgbe ha gbazuru ama ha, anu ohia ahụ,† nke na-esite n'ime olulu Abis ahụ ga-ebuso ha agha merie ha, gbukwaa ha. ⁸ Mgbe ha nwuchara, ozu ha ga-atogboro n'okporozo nke obodo ukwu ahụ nke a na-akpo na mmuo Sodom na Ijpt, ebe a kpogburu Onyenwe ha n'obe. ⁹ A gaghị ekwenyekwa ka onye obula lie ozu ha. Ma ndi niile di iche iche n'uwa, n'ebo niile, na asusu niile, na mba niile ga-agba ozu ha gburugburu ubochi atọ na okara n'ebe a togboro ha na-ele ha anya. ¹⁰ Ndi niile bi n'uwa ga-anuri onu, nyerita ibe ha onyine di iche iche, kpo oriri di iche iche jji nuri onu n'ihu ogbugbu e gburu ndi amuma abuo ahụ, ndi wetaara ha oke nhuju anya.

¹¹ Ma mgbe ubochi atọ na okara gafesiri, Chineke ga-eme ka Mmuo ya na-enye ndu banyekwa n'ime ha, ha bilitere oto, oke egwu jidere ndi niile huru ha. ¹² Ha nuru oke

* 10:9 10:9 Izk 3:3 * 11:4 11:4 Abi 52:8; Zek 4:3,11,14 † 11:7 11:7 Anu ohia a bu onye na-emegide Kraist.

olu si n'eluigwe daa na-asị, "rigotanụ n'elu." Ha siri n'igwe ojii, rigoro n'eluigwe ebe ndị iro ha ga-anọ na-ele ha anya.

¹³ Ma n'otu oge ahụ, n'otu awa ahụ, ala ọma jijiji dīkarisiri oke egwu mara nke mere ka otu akụkụ n'ime akụkụ iri nke obodo ahụ niile daa. Ndị nwurụ n'oge ala ọma jijiji a dīkwa puku mmadụ asaa. Ma ndị niile fọdurụ sitere n'oke egwu nye Chineke nke eluigwe otuto.

¹⁴ Ugbu a ahụhụ nke abụọ ahụ agafeela. Ma mgbe na-adighi anya, ahụhụ nke atọ na-abịa.

Opi nke asaa

¹⁵ Ka mmụọ ozi nke asaa fūrụ opi ike ya, oke olu dī iche iche dara ike ike n'eluigwe, na-asị,

"Alaeze niile nke ụwa

aburula alaeze Onyenwe anyi, na nke Kraist ya.

Ya onwe ya ga-achikwa ruo mgbe niile ebighi ebi."

¹⁶ Mgbe ahụ, iri ndi okenye abụọ na anọ ahụ nọ n'ocheeze ndi ahụ dī n'ihu ocheeze Chineke dara n'ala kpọọ isiala nye Chineke, ¹⁷ na-asị,

"Anyi na-enye gi otuto, gi Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile.

Onye na-adị, na onye dīkwaari,

n'ihu na i werela oke ike gi niile n'aka gi

malitekwa ichi ochichi.

¹⁸ Mba niile were oke iwe megide gi,

ma ugbu a bu oge gi iweso ha iwe di oku.

Ugbu a bu oge ikpe ndi nwuru anwu ikpe

na ikwughachi ndi ohu gi bu ndi amuma ugwo oru ha,

na ndi nsọ na ndi gi niile, bu ndi na-atu egwu aha gi,

bu ndi di nta na ndi di ukwu.

Oge eruokwala mgbe ila n'iyi ndi na-emebi uwa ga-adi."

¹⁹ Mgbe ahụ kwa, e meghere ụlonsọ Chineke nke dī n'eluigwe. A hụkwara igbe ọgbugba ndi n'ime ya. N'otu oge ahụ kwa, egbe eluigwe malitere igba, amuma gbukwara. Oke ifufe bidokwara ife. Oke ala ọma jijiji na akummiri igwe mere mkpọtụ nke ukwu.

12

Nwanyị na agwọ ochie ahụ

¹ Oke ihe iribama putara ihe n'eluigwe, otu nwanyi e yikwasiri anyanwu dika uwe. Onwa dikwa n'okpuru ukwu ya abuo. Okpueze nwee kpakpando iri na abuo dikwa ya n'isi. ² O di ime, na-etikwa mkpu n'ihu ahuhu na ihe ufu nke omumu nwa. ³ Mgbe ahụ, ihe ama ozo putara ihe n'eluigwe, agwo ochie nke di ukwu na-acha uhie uhie a na-akpo dragon, nke nwere isi asaa na mpi iri. O kpukwasikwara okpueze asaa n'isi ya. ⁴ O nwere odudu nke o ji dokpuru otu uzọ n'ime uzọ atọ nke kpakpando niile di n'eluigwe, tuda ha n'ala. O bįara guzo n'ihu nwanyi ahụ na-achọ imuputa nwa ahụ o di ime ya, nọ na njikere iri nwantakiri ahụ ma a muputa ya. ⁵ O muputara nwantakiri nwoke, "onye ga-ejikwa mkpara ochichi chia mba niile ochichi."* N'otu oge ahụ kwa, e si n'ebe ahụ wepu nwata ahụ were ya gaa n'ebe Chineke nọ n'eluigwe n'ocheeze ya. ⁶ Ma nwanyi ahụ si n'ebe ahụ gbapụ gbalaa n'ozara ebe Chineke kwadebere na o ganọ. Ebe ahụ ka a ga-elekota ya anya nke ọma otu puku ubochi na nari ubochi abuo na iri ubochi isii (1,260).

Agha a luru n'eluigwe

⁷ Mgbe ahụ, agha daputara n'eluigwe. Maikel na ndi mmuo ozi ya buru agha megide agwo ochie ahụ (a na-akpo dragon). Dragon ahụ na ndi mmuo ozi ya bukwara agha nke ha, ⁸ ma e meriri ha, ha enwekwaghị onodu obula n'eluigwe. ⁹ Dragon ukwu ahụ, bu agwo ochie ahụ a na-akpo ekwensu maobu Setan, nke na-eduhie ndi niile bi n'üwa. A tudara ya n'üwa, ya na ndi mmuo ozi ya niile.

¹⁰ Mgbe ahụ, anuru m oke olu si n'eluigwe na-ada si,

"O mezuola n'ikpeazu, bu nzoputa Chineke na ike

na alaeze Chineke anyi, na ikike ichi isi Kraist ya,

ha aburula ihe di ire.

N'ihu na e sitela n'eluigwe chutuo

onye ahụ na-ebo umunna anyi ebubo.

* 12:5 12:5 Abụ 2:9

Ọ na-ebo ha ebubo ehizie na abali n'ihu Chineke.

¹¹ Ha lugburu ya n'agha

site n'obara Nwa aturu ahụ
na site n'ama nke okwu onu ha,

n'ihu na ha ahughị ndu ha n'anya karịa,

kama ha jikere inye ndu ha obuladi ruo n'onwu.

¹² Ya mere, n'urjanu onu eluigwe

ma unu ndi niile bi n'ime ya.

Ma ahuhu diri unu ndi bi n'uwa na osimiri

n'ihu na ekwensu abjakwutela unu.

O jirila oke onuma bjakwute unu.

Ọ makwaara na oge a o nwere ehighi nne."

¹³ Mgbe agwo ochie ahụ choputara na a chudala ya n'uwa, o chusoro nwanyi ahụ muru nwa nwoke ahụ oso. ¹⁴ Ma e nyere nwanyi ahụ nku abuo, nke dika nku oke ugo, ka o jiri gbanari agwo ochie ahụ feba n'ime ozara, ebe a kwadooro ya, na ebe a ga-anọ lezie ya anya afo ato na onwa isii. ¹⁵ Ma agwo ahụ meghere onu ya mee ka mmiri si n'onu ya sputa dika iyi nke ga-ebufu nwanyi ahụ. ¹⁶ Ma ala nyeere nwanyi ahụ aka. O meghere onu ya loda idee mmiri a nke si n'onu agwo ahụ sputa. ¹⁷ Mgbe ahụ, agwo ochie ahụ wesara nwanyi ahụ iwe, puo iga buo agha megide umu ya bu ndi niile foduru, bu ndi niile na-edebe iwu Chineke na ndi na-ekwuputa na ha bu ndi ama nke jisos.

13

Anu si n'osimiri puta

¹ Agwo ochie ahụ guzoro n'akuku n'onu oke osimiri ahụ. Ma ahuru m otu anu ohia ka o si n'ime oke osimiri na-ariputa. Anu ohia a nwere isi asaa na mpi iri. Okpueze iri dikwa n'elu mpi ndi a. Aha e dekwasiri n'isi asaa ahụ n'otu n'otu bu ikwuto na ikwuhie Chineke. ² Anu ohia a m huru di ka agu, ma ukwu ya dika ukwu anu ohia bia. Onu ya dikwa ka nke odum. Agwo ochie ahụ nyere ya ike ya, na ocheeze ya na ikike di ukwu. ³ Otu n'ime isi ya nwere onya buru ibu, nke puru iwetara ya onwu, e mere ka onya ahụ laa. Uwa niile sobere anu ohia ahụ n'azu n'itunanya. ⁴ Ha kporo isiala nye agwo ochie ahụ n'ihu na o nyere anu ohia ahụ ikike di otu a. Ha bidokwara ikpo isiala nye anu ohia ahụ, na-asị, "Ebee ka onye ahụ no, nke di ukwu karịa ya, onye pukwara ibu agha megide ya?"

⁵ E nyekwara anu ohia ahụ onu na ike ikwu okwu mpako na ikike ikwulu ekwulu onwa iri anọ na abuo. ⁶ O meghere onu ya malite ikwulu Chineke, na aha ya na ebe obibi ya, na ndu ahụ bu ndi bi n'eluigwe. ⁷ E nyere ya ike ibuso ndi nsọ agha na imeri ha. E nyekwara ya ikike ichi agburu niile, na ebo niile, na ndi niile, na mba niile na asusu niile. ⁸ Ndi niile bi n'elu uwa ga-akpokwa isiala nye ya, bu onye obula a na-edeghi aha ya n'ime akwukwo nke ndu nke Nwa aturu ahụ e gburriri, site n'oge e kere uwa.

⁹ Onye nwere nti ya nuru.

¹⁰ "Ọ buru na o di onye obula a ga-adota n'agha,

o bu ha ka a ga-adotakwa n'agha.

Ọ buru na o di onye obula ga-anwu site na mma agha,

aghaghị iji mma agha gbuo ha."*

Ka nke a buru ihe igbaume na iguzosikwa ike n'okwukwe nke ndi Chineke.

Anu ojoo si n'ime ala puta

¹¹ Mgbe ahụ kwa, ahuru m anu ohia ozo di iche ka o si n'ala na-ariputa. O nwere mpi nta abuo dika mpi Nwa aturu, kama o na-ekwu okwu dika agwo ochie ahụ. ¹² O na-achi isi n'onodu anu ohia nke mbu. O bukwa ike a ka o ji kwagide uwa na ndi niile bi n'ime ya ka ha kporo isiala nye anu ohia mbu ahụ nke a gworo onya ya na-eweta onwu. ¹³ O na-emekwa otutu oke ihe iribama di iche iche. O mere obuladi ka oku si na mbara eluigwe daa n'uwa n'ihu mmadu niile. ¹⁴ O duhiekwara ndi mmadu bi n'uwa site n'oru iribama ya niile nke e nyere ya ike iru n'onodu anu ohia ahụ. O gwakwara ndi niile bi n'uwa ka ha kpuo ihe oyiyi nke anu ohia ahụ nke e jiri mma agha meruchaa ahụ, ma mechaa di ndu. ¹⁵ E nyere ya ike ikunye ume ndu n'ime oyiyi nke anu ohia mbu ahụ, ime ka ihe a kpuru akpu kwuo okwu mekwa ka e gbuo ndi niile na-akpoghị isiala nye ya. ¹⁶ O nyere iwu ka onye obula, onye ukwu na onye nta, ogaranya na ogbenye, ohu na onye nwe onwe ya, nata akara n'aka nri maobu n'egedege ihu ha. ¹⁷ Ya mere, o dighi onye obula nwere ike izu ahia maobu ree ahia ma o buru na onye ahụ enweghi

* **13:10** 13:10 Jer 15:2

akara a, nke bụ aha anụ ọhịa ahụ, maọbụ ihe e ji mara ya, maọbụ ọnuọgụgụ nọchiri aha ya.

¹⁸ Nke a ka chọrọ amamihe maka ighọta ya. Ka onye ọbụla nwere ọgụgụisi, gụọ ọnuọgụgụ nke anụ ọhịa ahụ, n'ìhi na ọ bụ ọnuọgụgụ mmadụ.† Ọnuọgụgụ ahụ bụkwa narị isi na iri isi na isii, ya bụ 666.

14

Nwa aturū ahụ na ndị a gbapụtara

¹ Elere m anya hụ Nwa Aturū ahụ ka o guzo n'ugwu Zayōn. Ya na narị puku mmadụ na iri puku mmadụ anọ na anọ ahụ, bụ ndị e dekwasirị aha ya na aha Nna ya n'egedege ihu ha. ² Anụkwara m olu si n'eluigwe na-ada dika ụda mmiri si n'ime nkume na-asoputa, maọbụ dika ụda nke oke egbe eluigwe. Olu m nūrū dika olu ndị na-abụ abụ, ndị ji ụbọ akwara na-abụ abụ. ³ Narị puku mmadụ na iri puku mmadụ anọ na anọ ndị ahụ guzo, chee ocheeze ahụ, anụ anọ ahụ dī ndū, na ndị okenye ahụ ihu, na-abụ abụ, ha na-abụ abụ ọhūrū. Nke naanị ha bụ ndị a gbapụtara n'ụwa purū imuta. ⁴ Ndị a bụkwa ndị na-emerughị onwe ha n'ebe umu nwanyị dī, n'ìhi na ha dī ọcha ka umu agboghọ na-amaghị nwoke. Ha na-eso Nwa Aturū ahụ ebe ọbụla ọ na-aga. Ha bụ ndị a gbapụtara n'etiti mmadū ịburū Chineke na Nwa Aturū ahụ dika mkpurū mbū. ⁵ Ọ dīkwaghị okwu ụgha ọbụla a hūrū n'ọnụ ha. Ha bụkwa ndị na-enweghị ịta ụta.

Ndị mmụọ ozi atọ

⁶ Ahụkwara m mmụọ ozi ọzọ ka ọ na-efegharị n'etiti mbara eluigwe. O ji ozioma nke ebighi ebi ahụ n'aka, nke ọ na-aga ikwusara mba niile, na ebo niile, na asụsụ niile na mmadū niile nọ n'ụwa. ⁷ O jiri oke olu kwuo sị, "Tụonụ egwu Chineke, nyekwanụ ya otuto, n'ìhi na oge ikpe ya eruola. Kpọkwanyị isiala nye ya, bụ onye kere eluigwe na ala, na oke osimiri na isi iyi mmiri niile."

⁸ Mgbe ahụ mmụọ ozi nke abụọ bjara soro ya, na-efegharị na-asị, "Ọ daala! Ọ daala, bụ Babilōn obodo ukwu ahụ,* bụ nke mere ka mba niile nūọ mmanya ọnụma nke ikwa iko ya."

⁹ Mgbe ahụ, mmụọ ozi nke atọ bjakwara soro ha na-eti mkpu na-asị, "Onye ọbụla na-akpọ isiala nye anụ ọhịa ahụ si n'ime mmiri rịputa, na oyiya ya ahụ a kpurū akpū, na onye na-anarakwa akara ahụ n'egedege ihu maọbụ n'aka ya,¹⁰ ha onwe ha, aghaghị isoro nūọ mmanya nke oke iwe Chineke, bụ nke a na-agwaghị agwa† gbanye n'ime iko ọnụma ya. A ga-ejikwa ọkụ na nkume ọkụ‡ mekpaa ha ahụ n'ihu ndị mmụọ ozi dī nsọ na n'ihu Nwa Aturū ahụ. ¹¹ Anwūrū ọkụ si n'ebe a na-emekpa ha ahụ aputa na-arigo elu ruo mgbe niile ebighi ebi. Izuike agaghị adīrī ha ehieha na abalī bụ ndī ahụ kpọrọ isiala nye anụ ọhịa ahụ na oyiya ya a kpurū akpū, kwerekwa ka a kakwasī ha akara nke aha ya. ¹² Ka nke a burū ihe ịgbaume nye ndī nsọ ya, bụ ndī nke Chineke na-erubere iwu ya isi, na-eguzosikwa ike n'okwukwe ha n'ime Jisọs."

¹³ Anụkwara m olu nke si n'eluigwe daa na-asị, dee ihe a n'akwukwọ, "Ndị a gozirī agozi ka ha bụ, bụ ndī nwūrū n'ime Onyenwe anyī site ugbu a gaa n'ihu."

"E, ha ga-ezu ike site na ndogbu niile nke ha dogburu onwe ha, n'ìhi na ọrụ ha rūrū ga-eso ha," ka Mmụọ Nsọ na-ekwu.

Oge iwe ihe ubi

¹⁴ Elere m anya hụ otu igwe ọcha, nke onye nodurū na ya dika nwa nke mmadū.§ O kpu okpueze e jiri naanị ọlaedo mee, jirikwa mma iwe ihe ubi dī nkọ, n'aka ya. ¹⁵ Mgbe ahụ, otu mmụọ ozi siterē n'ụlōnsọ ukwu pūta, tikuo onye ahụ nọkwasirī n'igwe ọcha sị, "Ngwa, bido iji mma iwe ihe ubi gī rūrū ọrū, n'ìhi na oge owuwe ihe ubi eruola. Ihe a ga-aghọ aghọ n'ụwa achaaala nke oma." ¹⁶ Ya mere, onye ahụ nọkwasirī n'igwe ọcha ahụ rụnyere mma owuwe ihe ubi ya n'ime ụwa, ghọta ihe dī n'ụwa dika ihe ubi.

¹⁷ Mmụọ ozi ọzọ sitekwara n'ụlōnsọ ukwu dī n'eluigwe pūta. Ya onwe ya jikwa mma owuwe ihe ubi dī nkọ. ¹⁸ Mmụọ ozi ọzọ, nke na-elekota ọkụ sitekwara n'ebe ịchū aja ahụ pūta, were olu ike gwa mmụọ ozi ahụ jī mma dī nkọ sị, "Were mma owuwe ihe ubi gī dī nkọ bipū osisi uyọkọ mkpurū grepu site na vainī niile dī n'ụwa, n'ìhi na ha niile achaaala." ¹⁹ Ya mere, mmụọ ozi ahụ rụnyere mma owuwe ihe ubi ya n'ụwa, bipūsia uyọkọ mkpurū vainī ahụ chikota ha, kpójuputa ha ebe Chineke ga-eji iwe zochaa ha. ²⁰ A zochakwara mkpurū vainī ahụ n'ebe a na-azochaa mkpurū vainī nke dī n'azū obodo.

† 13:18 13:18 Nke a bụ akara ọnuọgụgụ mmadū e kere eke. * 14:8 14:8 Ajz 21:9 † 14:10 14:10 Nke a na-etinyeghị mmiri ‡ 14:10 14:10 Maọbụ, solfọ § 14:14 14:14 Dan 7:13

Ọbara si n'ebe ahụ gbaputa dị elu ruo ihe dika eriri e ji ekegide inyinyina n'isi ime ka o gaa ebe achoro, o bu ihe ruru narị kilomita ato n'ogologo.*

15

Ndị mmụọ ozi asaa ji ihe ntaramahụhụ asaa

¹ Ahụkwara m ihe iribama ozo n'eluigwe. O di ebube dikwa oke egwu. Ndị mmụọ ozi asaa ji ụzọ ahụhụ asaa. Ha bu ahụhụ nke ikpeazu ndi ga-eweta iwe Chineke na ngwucha.

Abụ ndi a gbaputara buru

² Ahuru m ihe dika oke osimiri enyo a gwakotara ya na oku, na ndi ahụ nweterala mmeri n'ebe anu ohia ahụ na oyiyi ya, na onuogugu aha ya. Ha guzo n'akuku oke osimiri enyo ahụ, jidekwa ubo akwara nke Chineke n'aka ha. ³ Ha na-abu ahụ Mosis ohu Chineke, na abụ Nwa aturu ahụ.

“Oru gi niile di ukwu dikwa ebube,

Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile.

Uzo gi niile ziri ezi, burukwa eziokwu,

Gi, Eze nke mba niile.

⁴ Onye ga-aghara itu gi egwu, Onyenwe anyi,

onye ga-agharakwa ito aha gi?

N'ihu na o bu naani gi di nsọ.

Mba niile ga-abiakwa

ikpo isiala n'ihu gi,

n'ihu na emeela ka oru ezi omume gi puta ihè.”

⁵ Mgbe nke a gasiri, elere m anya hu, na e meghere, ulonso ukwu di n'eluigwe, ya bu, ulo ikwu nke iwu ogbugba ndu ahụ. ⁶ Mmụọ ozi asaa ndi ahụ ji ihe ntaramahụhụ asaa si n'ulonso ahụ puta. Ha yi uwe ogbo ocha, akwa ocha na-enwu ezigbo ocha. E kekwasiri ihe okike olaedo gburugburu obi ha. ⁷ Otu n'ime anu ano ndi ahụ di ndu bunyere mmụọ ozi asaa ndi ahụ efere olaedo asaa a gbajuru onuma Chineke, bu onye ahụ na-adi ndu mgbe niile ebighi ebi. ⁸ Mgbe ahụ ulonso ahụ juputara n'anwuru oku si n'ebube na ike Chineke na-aputa. O nweghi onye obula nwere ike iba n'ulonso ahụ tutu ruo mgbe ntaramahụhụ asaa nke ndi mmụọ ozi asaa ahụ gwuchara.

16

Efere asaa nke onuma Chineke

¹ Mgbe ahụ, anuru m oke olu si n'ulonso ahụ na-ada na-agwa ndi mmụọ ozi asaa ahụ okwu, “Ngwanu, gaanu wusa ihe di n'efere onuma asaa Chineke ahụ n'elu uwa.”

² Mmụọ ozi nke mbu puru gaa wusa ihe di n'efere nke ya n'elu uwa, onya ojoo na-egbu oke mgbu biakwasiri mmadu niile nwere akara anu ohia ahụ, na ndi na-akporo oyiyi ya isiala.

³ Mmụọ ozi nke abuo wusara ihe di n'ime efere nke ya n'elu osimiri niile. Otu mgbe ahụ, osimiri niile chaghariri ghoọ obara dika nke onye nwuru anwu. Nke a mere ka ihe niile di ndu n'ime osimiri ahụ nwuo.

⁴ Mmụọ ozi nke ato puru gaa wusa ihe di n'efere nke ya n'elu iyi na n'elu isi iyi niile. Nke a mere ka ha niile ghoọ obara. ⁵ Anuru m ka mmụọ ozi ahụ mmiri niile di n'aka ya kwuru okwu si,

“I kpere ikpe ziri ezi, Gi, Onye di Nso,

na onye na-adi site na mmalite, na onye na-adikwa ugbo a.

⁶ N'ihu na ha wusara obara ndi nsọ gi na ndi amuma gi.

Ma ugbo a, i nyela ha obara ka ha nuo. Nke a bukwa ezi ugwo oru ha kwesiri inata.”

⁷ Mgbe ahụ kwa, anuru m ka mmụọ ozi ahụ na-ano n'ebe ichu aja siri,

“E, Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile,

ikpe gi niile bu nke ziri ezi, burukwa eziokwu.”

⁸ Mmụọ ozi nke ano puru wusa ihe di n'efere nke ya n'elu anyanwu si otu a mee ka anwu were okpomoku ya chagbuo ndi mmadu. ⁹ Okpomoku ahụ si n'anyanwu bja rere onye obula oku n'ahụ. Nke a mere ka ndi mmadu bido ikocha aha Chineke, onye nwere ike ichi ihe otiti ndi a, ma ha juru icheghari nye ya otuto.

¹⁰ Mmụọ ozi nke ise puru ukwasị ihe di n'efere nke ya n'elu ocheeze anu ohia ahụ, mee ka alaeze ya juputa n'ochichiri. Ndi mmadu tabiri ire ha n'ihu oke ahụ ufu. ¹¹ Ha

* 14:20 14:20 Ihe ruru narị mailu na iri asato.

kochara Chineke nke eluigwe n'ih ihe ufu na onya bjakwasiri ha. Ma ha juru icheghari site n'ajo oru ha niile.

¹² Mmuo ozi nke isii pukwara wukwas ihe di n'efere ya n'elu mmiri ukwu ahụ bu Yufretis si otu a mee ka mmiri di n'ime ya taa. Nke a mere ka o diri ndi eze ahụ si n'owuwa anyanwu mfe. ¹³ Ahuru mmuo ato ruru aru ndi putara ihe n'udidi awo, ha si n'onu agwo ochie ahụ na n'onu anu ohia ahụ nwere ike iru oru itunanya puta, na n'onu onye amuma ugha ahụ. ¹⁴ Ha bu mmuo nke ajo mmuo ndi ahụ na-arụ oru iribama. O bu ha na-ejekwuru ndi eze uwa niile ichikota ha maka ibu agha n'ubochi ukwu ahụ bu ubochi Chineke Onye puru ime ihe niile.

15 "Lee! Ana m abia dika onye ohi. Ngozi na-adiri onye ahụ nọ na-eche nche, ndi yi uwe ha na njikere, ka o ghara ijeghari n'onodu igba oto, buru onye onodu ya na-eweta ihere."

¹⁶ Ha kpokoro ndi eze ahụ n'otu ebe a na-akpo Amagidon n'asusu Hibru.

¹⁷ Mmuo ozi nke asaa wupuru ihe di n'efere nke ya n'ikuku, otu olu sitere n'ocheeze di n'ulonso ukwu ahụ daa uda si, "Emezuola ya!" ¹⁸ Mgbe ahụ egbe eluigwe bidoro na-agba na-eme mkpotu, amuma bidokwara na-egbu, oke ala oma jijiji dikwara n'owa, udi nke na-adibeghi site na mgbe e kere uwa. O bu ala oma jijiji kachasi ala oma jijiji ndi ozo njo. ¹⁹ Obodo ukwu ahụ kewara uzu ato. Obodo niile di na mba niile dakwara. Chineke chetara obodo ukwu ahụ bu Babilon. O nyere ya iko juputara na mmanya nke n'oke iwe nke onuma ya. ²⁰ Mgbe ahụ, agwa etiti niile mikpuru, ugwu niile ghoro ala di larji. ²¹ Mkpuru mmiri nke idi aru otu n'ime ha ruru kilogram iri anọ na okara, sitere n'eluigwe na-adakwas ndi mmadu. Nke a mekwara ka ha kochaa Chineke n'ih ihe ntaramahuhu nke mkpuru mmiri ahụ, n'ih na ihe ntaramahuhu ahụ di nnoo njo nke ukwu.

17

Nwanyị akwuna na anụ ojọ ahụ

¹ Otu n'ime ndi mmuo ozi asaa ndi ahụ ji efere bjara si m, "Bia, aga m egosi gi ahuhu ga-abiakwas onye ahụ uwa niile maara dika akwuna, onye ahụ na-anokwas n'elu otutu mmiri nke uwa. ² Ndi eze uwa esorola ya kwaa iko n'otu ihe ndina, emeekwara ka ndi niile bi n'uwa buru ndi mmanya ikwa iko ya na-egbu."

³ O duuru m n'ime mmuo baa n'ozara. N'ebe ahụ ka m nọ hu otu nwanyị nokwasiri n'elu otu anu ohia na-acha obara obara. Anu ohia ahụ nwere isi asaa na mpi iri. Aha ndi e dere anu ohia ahụ n'ahu bu naani okwu ikwulu Chineke. ⁴ Nwanyị ahụ yi akwa na-acha odo odo na nke na-achakwa obara obara, gbarakwa ihe icho mma e ji olaedo, nkume di oke onuahia na pieal kpuo. O jikwa iko olaedo n'aka ya nke juputara n'ih aru na ihe ure niile o ji na-akwa iko ya. ⁵ Aha e dekwasi ya n'egedege ihu bu ihe omimi:

Obodo ukwu ahụ bu Babilon,
nne ndi na-akwa iko
na nke ihe aru niile nke uwa.

⁶ Ejikwa m anya m hu na nwanyị ahụ anujuola obara ndi nsọ afo, ya na obara ndi ama Jisos.

Mgbe m huru ya, o gbagwojuru m anya. ⁷ Ma mmuo ozi ahụ siri m, "Gini mere ihe i huru ji ju gi anya? Aga m akwara gi ihe omimi banyere nwanyị a na anu ohia ahụ nke na-ebughari ya, bu nke nwere isi asaa na mpi iri. ⁸ Anu ohia ahụ i huru, nwere mgbe o diri, ma ugbu a, o dikwaghi. Ma o ga-esi n'olulu Abis ahụ puta banye na mbibi. Ma nloghachi ya ga-eju ndi ahụ a na-edeghi aha ha n'ime akwukwo ndu ahụ site n'oge e kere uwa anya. N'ih na e nwere mgbe o diri, ma ugbu a, o dikwaghi, ma o ga-emesi bia.

⁹ "Nke a choro uche nke nwere amamihe. Isi asaa ahụ nochiri anya ugwu asaa ahụ nke nwanyị ahụ na-anodu n'elu ha. Ha na-anochikwa anya ndi eze asaa. ¹⁰ Ise n'ime ha adaala, otu ka no, nke ozo abjabeghi. Mgbe o bjara, o ga-anonwankiri oge. ¹¹ Anu ohia ahụ nke diri ma o dikwaghi, bu onye nke asato, o bu onye otu ndi eze asaa ahụ ma a lakwara ya n'iyi.

¹² "Mpi iri ahụ i huru nochiri anya ndi eze iri na-anatabeghi alaeze. Ha na anu ohia ahụ ga-anata ike ochichi dika eze sosu otu awa. ¹³ Ha ji otu obi na-enye anu ohia ahụ ike ha na ichi isi ha. ¹⁴ Ha ga-ebu agha megide Nwa Aturu ahụ, ma Nwa Aturu ahụ ga-emeru ha n'ih na o bu Onyenwe kachasi ndi nweni niile nakwa Eze kachasi ndi eze

niile. Ndị so ya bụkwa ndị a kpọrọ, na ndị a hoputara, ndị ya kwesikwara ntụkwasi obi.”

¹⁵ Mgbe ahụ ọ siri m, “Mmiri ndị ahụ i hụrụ, ebe nwanị akwuna ahụ nọ, bụ ndị mmadụ di iche iche, igwe mmadụ, na mba di iche iche na n’asusu di iche iche. ¹⁶ Anụ oha ahụ na mpi iri ahụ i hụrụ ga-akpo nwanị akwuna ahụ asi. Ha ga-agba ya otopo, laakwa ya n’iyi, ha ga-eri anụ ya, werekwa oku rechapu ya. ¹⁷ Chineke etinyela ya n’obi ha imejuputa nzube ya site n’inwe otu obi nakwa inyefe anụ oha ahụ ikike ochichi alaeze ha, tutu ruo mgbe a ga-emezu okwu Chineke. ¹⁸ Ma nwanị a i hụrụ bụ obodo ukwu ahụ na-achi ndi eze niile nke uwa.”

18

Nkwatu obodo Babilon

¹ Mgbe ihe ndi a niile gasiri, ahuru m mmuo ozi ozo ka o si n’eluigwe na-aridata. E nyere ya ikike di ukwu, ebube ya mekwara ka ihe juputa n’uwa. ² O ji olu di ike tie mkpu,

“O daala! O daala! Babilon Obodo Ukwu ahụ adaala!”*

O ghoqkwa ogha obibi ndi mmuo ojoo

n’ebe nzuko mmuo ndi ahụ na-adighi ocha,

n’ebe nzuko umu nnonu ruru aru

n’ebe nzuko umu anumanu niile na-adighi ocha na ndi ruru aru.

³ N’ihi na mba niile anuola

site na mmanya onuma nke ikwa iko ya.

Ndi eze nke uwa sokwaara ya kwaa iko,

ndi na-azu ahia n’uwa aghokwaala ndi ogaranya site n’oke iba uba nke ya.”

Ido aka na nti

⁴ Mgbe ahụ, anukwara m olu ozo si n’eluigwe na-akpo oku na-asi,

“Ndi m, sinu n’ime ya puta,†

ka unu ghara iketa oke na mmehie ya,

ka unu gharakwa iketa oke ahuru ya.

⁵ N’ihi na mmehie ya amubaala ruo eluigwe.

Chineke echetakwala ajo omume ya niile.

⁶ Mesonu ya mmeso dika o si meso unu.

Kwughachinu ya ugwo mmaji abuo maka ihe o mere.

Gwakoronu ya mmaji abuo n’ime iko mmanya ahụ nke o gwakoro ndi ozo.

⁷ Nye ya otutu mmekpa ahụ na obi ilu

dika ndu otuto, n’ime onwe ya obi utu nke o nyere onwe ya.

O na-ekwu n’obi ya na-asi,

‘Abu m eze nwanị nọ n’elu ocheeze m.

Abughi m nwanị di ya nwuru,

iru uju obula adighi nye m.’‡

⁸ N’ihi nke a, ihe ntaramahuru ya ga-abiakwasị ya n’otu ubochi,

onwu na iru uju nke onwu na-eweta, na unwu.

A ga-eji oku rechapu ya,

n’ihi na Onyenwe anyi Chineke onye na-ekpe ya ikpe, di ike.

Ahuru ato biakwasiri obodo Babilon

⁹ “Ndi eze nke uwa, ndi soro ya kwaa iko, ma bie ndu ochicho ojoo ya, ga-akwa akwa, ruo uju n’ihi ya, mgbe ha ga-ahu anwuru oku nke ikpo oku ya. ¹⁰ Ha ga-eji oke egwu guzo n’ebe di anya, kwaa akwa n’ihi ntaramahuru ya si,

“Ahuru, Ahuru diri gi, Babilon, Obodo ukwu a maara aha ya

gi Babilon, obodo e ji idi ike maara.

N’otu ntabi anya, ikpe nke gi na-abia.’

¹¹ “Ndi ahia nke uwa ga-akwa akwa ruokwa uju n’ihi ya, n’ihi na o dikwaghi onye na-azu ihe ahia ha ozo. ¹² Ngwa ahia olaedo gi, na olaocha, na ola e ji achu mma na nkume oke onuahia, ezi akwa ocha, na akwa uhie uhie, na akwa lorilori, na akwa odo odo, osisi niile na-esi isi oma, ihe niile e ji odu enyi mee, ngwa ahia niile e ji osisi niile di oke onuahia mee, bronz, igwe na nkume mabul. ¹³ Ha na uda sinamon na mmanu otite nke okpurukpu eso osisi na-esi isi utu, maá na frankisens, mmanya na mmanu oliv, utu

* 18:2 18:2 Ajz 21:9 † 18:4 18:4 Jer 51:45 ‡ 18:7 18:7 Ajz 47:8

ọka na wiiti, ehi na aturụ, ịnyịnya na ụgbọala agha, na ndị na-ere mmadụ ibe ha dika ohu, na ahụ mmadụ na mkpuruobi mmadụ.

¹⁴ “Ha ga-asị, ‘Mkpuru ndi ahụ niile nke na-agu mkpuruobi agu e sitela n’ebe i no gabiga. Ihe oma niile i ji ebi ndu, na ihe oke onuahia niile i ji azu afọ gi, efunarila gi. Apughị ichotakwa ha ozọ mgbe obula.’ ¹⁵ Ndi ahia ahụ bara ogaranya site n’aka ya, ga-anọ n’ebe di anya, n’ihi oke egwu nke ntaramahụhụ ya, na-eru ụjụ, na-ebesikwa akwa ike.

¹⁶ “ ‘Ahuhụ, Ahuhụ dirị gi, obodo ukwu ahụ, nke e yikwasiri ezi akwa ocha, nke na-acha odo odo na obara obara nke nya ihe icho mma nke olaedo, nkume di oke onuahia di iche iche na nkume pieal di iche iche.

¹⁷ N’otu awa a ka a lara oke akụ niile ndi a n’iyi.’

“Ndi niile nwee ụgbọ na-aga n’oke osimiri, na ndi na-akwọ ụgbọ ndi ahia n’oke osimiri, na ndi niile na-eso ụgbọ mmiri ga-anọ n’ebe tere anya, ¹⁸ na-eti mkpu mgbe ha ga na-ele anya na-ahụ anwuru oku na-ala elu site n’ire oku ya na-asị, ‘Olee obodo ozọ dika obodo ukwu a?’ ¹⁹ Ha ga-ekpokwasị aja n’isi igosi obi ojọ ha na-eti mkpu akwa na-asị,

“ ‘Ahuhụ, Ahuhụ dirị gi, obodo ukwu a maara aha ya ebe ndi niile nwere ụgbọ mmiri na-aga n’osimiri ghorọ ndi ogaranya site n’akụ di n’ime ya.

Ma ugbo a, n’otu ntabi anya, ihe niile di n’ime ya bu ihe a laara n’iyi.’

²⁰ “Ma gi eluigwe, nuriya onu n’ihi ihe a dakwasiri ya, unu ndi nsọ, nuriakwanu onu, unu ndi amuma na ndi ozi, nuriakwanu onu.

N’ihi na Chineke ekpeela ya ikpe n’ihi mmeso ya megide unu.”

Ubochi mkpebi ikpe Babilon

²¹ Mgbe ahụ, otu mmuọ ozi di ukwu tutulitere otu nkume nke dika nkume igwe nri, tuba ya n’ime oke osimiri, na-asị,

“Otu a ka a ga-esi tufuo Babilon obodo ukwu ahụ, agaghị ahukwa ya ozọ.

²² O dighi mgbe ozọ uzu egwu ga-adị n’ebe ahụ.

Agaghị anukwa olu oja na une na ubo akwara na nke ndi na-afu opi ike n’ime gi ozọ.

Aghaghị ahụ onye oru nka obula n’ime gi ozọ.

Agaghị anukwa uzu nkume igwe nri n’ime gi ozọ.

²³ Ihe nke sitere n’oriona agaghị acha n’ime gi ozọ.

Olu obi utọ nke nwoke na nwanyi na-alu di na nwunye agaghị adikwa.

Ndi mgbereahia gi bu ndi a ma ama n’elu uwa, o bukwa mgbaasi gi ka e ji duhie mba niile nke uwa.

²⁴ N’ime ya ka a huru obara ndi amuma niile, na nke ndi nsọ niile, na nke ndi ozọ ahụ niile e gburu n’uwa.”

19

Otuto dirị Onyenwe anyi

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, anuru m uzu nke otutu igwe mmadụ n’eluigwe. Ha niile na-eti mkpu na-asị,

“Haleluya!

Nzoputa, na ebube na ike niile dirị Chineke anyi.

² N’ihi na ikpe ikpe ya niile ziri ezi, burukwa eziokwu.

O kpeela nwanyi ahụ na-akwa iko ikpe, onye ji ikwa iko ya meruo uwa.

O boqlara obo obara ndi ohu ya n’isi ya.”

³ Ozokwa, ha tiri mkpu, “Haleluya!

Anwuru oku si n'ime ya na-arigo elu ruo mgbe ebighi ebi."

⁴ Mgbe ahụ, iri ndi okenye abuo na anọ ahụ, ha na anọ ahụ di ndu dara n'ala n'ihu Chineke onye nokwasiri n'elu ocheeze ukwu ahụ, fee ya ofufe na-asi, "Amen, Halleluya!"

⁵ Otu olu sitekwara n'ocheeze ahụ na-asi,

"Toonu Chineke anyi,
unu ndi ohu ya niile,
ndi ukwu na ndi nta,
unu ndi na-atu egwu ya."

⁶ Mgbe ahụ, anukwara m olu dara ka olu igwe mmadu dikwa ka uzu mmiri na-ekwo ekwo, dikwa ka uda egbe eluigwe dasiri ike na-asi, "Halleluya!"

N'ihu na Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile na-achi.

⁷ Ka anyi nurianu onu, ka obi tokwaa anyi utu.

Ka anyi nye ya otuto.

N'ihu na olulu di na nwunye nke Nwa Aturu ahụ eruola,
nwunye ya edoziekwala onwe ya.

⁸ E nyela ya ezi akwa ocha nke na-enweghi ntufo obula,
na nke di nnofo ezi ocha ka o yikwasị onwe ya."

(Ezi akwa ocha ahụ nochiri anya oru ezi omume nke ndi nsọ ruru.)

⁹ Mmuo ozi ahụ gwara m si, "Dee nke a: Ngozi diri ndi ahụ a kporo ka ha bja soro n'oriri olulu nwunye Nwa Aturu ahụ." O gwakwara m si, "N'ezikwu, ndi a bu okwu nke Chineke."

¹⁰ Adara m n'ala n'ukwu ya ikpo isiala nye ya, ma o gwara m si, "O kwesighi ka i kporo isiala nye m n'ihu na abụ m naani onyeozi ibe gi, na dika otutu umunna gi ndi na-agba ama banyere Jisos. O bu naani Chineke ka i kwesiri ikpo isiala nye. N'ihu na o bu Mmuo nke amuma na-agba ama ihe banyere Jisos."

Onye nokwasiri n'elu inyinya ocha

¹¹ Mgbe ahụ kwa, elere m anya hu ka eluigwe meghere. Ahukwara m otu inyinya di ocha. Onye nokwasiri n'elu ya bu onye a na-akpo Onye kwesiri ntukwasị obi na Onye ezikwu. O bu onye na-ekpe ikpe n'uzo ziri ezi na-ebukwa agha. ¹² Anya ya na-acha dika ire oku. Otutu okpueze dikwa ya n'isi. Otu aha nke naani ya maara omimi ya ka e dekwasiri ya n'egedege ihu. ¹³ E gbokwasiri ya uwe mwuda e denyere n'obara. Aha a na-akpo ya bu Okwu Chineke. ¹⁴ Usuu ndi agha nke eluigwe, ndi yi uwe ezi akwa ocha, na-enweghi ntufo, no n'elu inyinya ocha na-eso ya. ¹⁵ O kpu mma agha di nko n'onu ya, nke o ji egbutu mba niile. "O ga-eji mkpara igwe achi ha."* O na-azochakwa mkpuru vajni n'ebe inara mmanya nke iwe oku nke Chineke Onye puru ime ihe niile. ¹⁶ Otu aha ka e dere n'elu uwe ya na n'elu apata ya:

Eze kachasi ndi eze niile, na Onyenwe kachasi ndi nweni niile.

¹⁷ Mgbe ahụ, ahuru m otu mmuo ozi ka o guzo n'ime anyanwu na-eti mkpu n'oke olu, na-akpoku umu nnuhu niile na-efe n'etiti mbara eluigwe, "Bianu! Zukonu maka oke oriri nke Chineke. ¹⁸ Bianu soro rie anu ahụ ndi eze, na ndi ochiagha, na ndiisi agha. Sorokwanu rie anu ahụ inyinya na anu ahụ ndi nokwasiri n'elu ha. Riekwanu anu ahụ ndi mmadu, ndi ukwu na ndi nta, ndi ohu na ndi nweere onwe ha."

¹⁹ Mgbe ahụ, ahuru m anu ohia ojoo ahụ ya na ndi eze niile di n'uwa, na ndi agha ha, ka ha zokotara ibu agha megide onye ahụ nokwasiri n'elu inyinya ahụ na ndi agha ya.

²⁰ Ma e jidere anu ohia ahụ, ya na onye amuma ugha ahụ onye nke nporo n'ihu ya gosi ihe iribama nke o jiri duhie ndi niile natara akara nke anu ohia ahụ, ya na ndi kporo ihe oyiya ya isiala. A tunyere anu ohia ahụ na onye amuma ugha ya na ndu n'ime odo oku e ji nkume na-enwu oku kwanye. ²¹ Ndi agha ha foduru ka e jikwa mma agha di nko, nke di n'onu onye ahụ no n'elu inyinya ocha ahụ gbuo. Umụ anu ufe niile nke eluigwe rikwara ozu ha.

20

Puku afo ahụ

¹ Mgbe ahụ kwa, ahuru m otu mmuo ozi ka o si n'eluigwe na-aridata, o ji mkpisi igodo e ji atughe olulu Abis ahụ. O jikwa eriri igwe di ukwu n'aka ya. ² O jidere agwo ochie ahụ, bu agwo ochie ahụ, onye bu Ekwensu na Setan, kee ya agbu otu puku afo.

* 19:15 19:15 Abụ 2:9

³ Emesija, a tũnyere ya n'ime olulu Abis ahũ, tũchie ụzọ ya. Ọ kakwara akara n'elu ya ka agwọ ochie ahũ hapũ inwেকwa ike iduhie mba niile dũ n'ụwa ọzọ tutu ruo mgbe puku afọ gasiri. Mgbe afọ ndi a zuru, a ga-atoghepũ ya ka ọ gagharĩa nwantinti oge.

Mbilite n'onwũ nke mbũ

⁴ Mgbe ahũ, ahũkwara m ocheeze, hũkwa ndi nọ n'elu ya. Ha bũ ndi e nyere ike ikpe ikpe. Ahũkwara m mkpurũobi ndi ahũ e bepũrũ isi n'ihu na ha gbaara Jisọs akaebe, kwusakwa okwu Chineke. Ha akpobeghi isiala nye anũ ohĩa ahũ maobũ ihe oyiyi ya. Ha enweghi akara anũ ohĩa ahũ n'egedege ihu ha, maobũ n'aka ha. Ha dikwa ndũ ọzọ, sorokwa Kraist chia otu puku afọ. ⁵ Nke a bũ mbilite n'onwũ nke mbũ. Ndi foduru n'etiti ndi nwũrũ anwũ esoghĩ bilite n'onwũ tutu ruo mgbe puku afọ gafesiri. ⁶ Ndi a goziri agozi na ndi di nsọ bũ ndi ahũ ketara oke na mbilite n'onwũ nke mbũ ahũ. Onwũ nke abũ enweghi ike n'ebe ha nọ, n'ihu na ha ga-abũ ndi nchũaja Chineke na nke Kraist, sorokwa ya chia ochichi puku afọ.

Ikpe e kpere Setan

⁷ Mgbe puku afọ ahũ gafesiri, a ga-emekwa ka ekwensu si n'ulo mkporo ya pũta. ⁸ Ọ ga-apũkwa jegharĩa iduhie mba niile nọ n'akũkũ anọ nke ụwa, ya bũ Gog na Magog, ọ ga-akpokota ha maka agha. Onũogũgũ ha dika aja di n'ikpere osimiri. ⁹ Ha biliri agha guzo n'ụwa niile, gbaa ulọ ikwu nke ndi nsọ Chineke hũrũ n'anya gburugburu. Ma ọkũ sitere n'elugwe gbadata repia ha. ¹⁰ Mgbe ahũ, ekwensu ahũ dufuru ha ka a ga-atũnye n'odo ọkũ e ji nkume na-enwu ọkũ kwanye. Ebe ahũ ka ọ ga-anọ, ya na anũ ohĩa ojoo ahũ, na onye amũma ụgha ya. Ha ga-anokwa n'onodu ahũ mgbu ehie na abali ruo mgbe ebighi ebi.

Ikpe Ikpeazu

¹¹ Ahũkwara m otu ocheeze ocha buru ibu, na onye nokwasiri n'elu ya. Ụwa na mbara eluigwe si n'ihu ya gbapũ, ahũkwaghĩ ebe obũla nye ha. ¹² Ahũrũ m ndi niile nwũrũ anwũ, ndi ukwu na ndi nta, ka ha guzo n'ihu ocheeze ahũ. E meghere akwũkwọ di iche iche, meghekwa akwũkwọ ọzọ, nke bũ akwũkwọ nke ndũ. E sitekwara n'ihe niile e dere n'akwũkwọ ahũ kpee ndi a niile nwũrũ anwũ ikpe dika ọrũ ha rurũ si di. ¹³ Oke osimiri niile nyeghachiri ndi niile nwũrũ nọ n'ime ha. Otu a kwa, onwũ na ala mmũọ nyeghachikwara ndi nwũrũ anwũ di n'ime ha. E kpekwaro onye obũla ikpe dika ọrũ ya si di. ¹⁴ Emesija, a tũnyere onwũ na ọkũ ala mmũọ n'ime odo ọkũ ahũ. Nke a bũ onwũ nke ugboro abũ nke bũ odo ọkũ. ¹⁵ Onye obũla a na-achotaghĩ ebe e dere aha ya n'akwũkwọ nke ndũ ahũ, ka a tũnyere n'ime odo ọkũ ahũ.

21

Eluigwe oħurũ na ụwa oħurũ

¹ Mgbe ahũ, ahũrũ m eluigwe oħurũ na ụwa oħurũ.* Eluigwe nke mbũ na ụwa nke mbũ agabigala, osimiri adighikwa. ² Ahũkwara obodo nsọ ahũ bũ Jerusalem oħurũ ka o si n'eluigwe ebe Chineke nọ na-aridata. Ọ mara mma dika nwaagboghọ ejikwara nke oma maka igakwuru di ya. ³ Anũkwara m oke olu si n'ocheeze ahũ kwuo okwu si, "Leenu! Ebe obibi Chineke adila ugbu a n'etiti ụmũ mmadu. Ọ ga-ebinyere ha. Ha ga-abũkwa ndi ya, n'ezie, Chineke n'onwe ya ga-anokwa n'etiti ha burũkwa Chineke ha. ⁴ Ọ ga-ehichapũ anya mmiri niile di n'anya ha. Onwũ agaghĩ adikwa ọzọ.† Ọ buladi iru ụjũ na ikwa akwa na ahũhũ agaghĩ adikwa. Ihe ndi ochie niile agabigala."

⁵ Onye ahũ nọ n'ocheeze ahũ kwuru si, "Lee, ana m eme ka ihe niile di oħurũ." Mgbe ahũ, ọ sũkwara, "Detuo ihe ndi a, n'ihu na okwu ndi a bũ ihe e kwesiri itũkwasi obi, burũkwa eziokwu."

⁶ Ọ siri m, "E mezuola ihe niile. Abũ m Alfa na Omega, Mmalite na Ogwugwũ. Aga m enye onye akpiri na-akpo nkũ mmiri nke si n'isi iyi mmiri nke ndũ dika ihe onyinye. ⁷ Ndi obũla na-emeru emeru ga-enweta ihe nketa ndi a. Aga m abũkwa Chineke ha, ha onwe ha ga-abũ ụmũ m. ⁸ Ma ndi na-atũ ụjọ, ndi na-ekweghi ekwe, na ndi na-emeto onwe ha, na ndi ogbu mmadu, na ndi na-akwa iko, na ndi ha na mmũọ ojoo na-akparita ụka, na ndi na-ekpere arusi, na ndi ụgha niile, ihe ha ga-eketa bũ ikpe omũma nke ibanye n'ime olulu ahũ e ji nkume na-enwu ọkũ kwanye ọkũ. Nke bũ onwũ nke ugboro abũ."

Jerusalem oħurũ

⁹ Otu n'ime ndi mmũọ ozi asaa ahũ, nke ji efere asaa ahũ nke ihe ntaramahũ di n'ime ya biakwutere m si m, "Soro m, ka m gosi gi nwaagboghọ ahũ bũ nwunye Nwa

* 21:1 21:1 Ajz 65:17 † 21:4 21:4 Ajz 25:8

Aturū ahụ.”¹⁰ O buuru m n’ime Mmụọ buga m n’otu ugwu buru ibu nke ịdị elu ya dịkwa ukwu. O gosiri m obodo nsọ ahụ bụ Jerusalem ka o si na mbara eluigwe ebe Chineke nọ na-arịdata.¹¹ O juputara n’ebube Chineke, na-enwu ma na-achakwa dika nkume dikarịsiri oke onuahia, dika nkume jasper, na-enwu dika kristal.¹² Mgbidi ya niile di obosara dika elu. O nwekwara onu uzọ iri na abụọ. O bukwa ndi mmuọ ozi iri na abụọ na-eche onu uzọ ndi a nche. E dekwara aha ebo iri na abụọ nke umu Izrel n’onu uzọ ama ndi a n’otu n’otu.¹³ Onu uzọ ama atọ di n’akuku owuwa anyanwu, atọ di n’akuku ugwu, atọ di n’akuku ndida, ebe atọ di n’akuku odida anyanwu.¹⁴ Mgbidi ahụ nwere nkume iri na abụọ e ji tọọ ntọala ya. N’elu nkume ndi a n’otu n’otu ka e dere aha ndi ozi iri na abụọ nke Nwa Aturu ahụ.

¹⁵ Onye ahụ na-agwa m okwu ji osisi e ji atụ ihe, nke e ji ọlaedo mee, n’aka ya. O ji ya tọọ obodo ahụ na onu uzọ ama ya, na mgbidi ya.¹⁶ N’obodo ahụ, enweghi otu akuku n’ime akuku anọ nke mgbidi ya kariri ibe ya. Ogologo ya na obodobo ya ha otu. O ji ihe otutu tọọ ya, ogologo ya na obodobo nakwa idi elu ya ha, otutu ya di puku kilomita abuo na nari kilomita abuo.¹⁷ O tukwara idi igbidi nke mgbidi ahụ choputa na o di nari nzọ ukwu atọ, dika ihe otutu nke mmuọ ozi ahụ si guputa.

Ima mma nke obodo ahụ

¹⁸ Ihe e ji ruo mgbidi ya bu nkume di oke onuahia a na-akpo jasper, jiri ezi ọlaedo a nuchara anucha, nke na-enwu dika enyo di ocha ruo obodo ahụ.¹⁹ E ji nkume niile di oke onuahia choo ntala mgbidi obodo ahụ mma. Ntala nke mbu, bu nkume a na-akpo jasper, ntala nke abuo, nkume a na-akpo safaia, ntala nke atọ, nkume a na-akpo kaldoni, nke anọ, nkume a na-akpo emeraludu,²⁰ nke ise, nkume a na-akpo oniks, nke isii, nkume a na-akpo kanelian, nke asaa, nkume a na-akpo krisolait, nke asato, nkume a na-akpo beril, nke itoolu, nkume a na-akpo topaazi, nke iri, nkume a na-akpo krisoprez, nke iri na otu, nkume a na-akpo jasint, nke iri na abuo, nkume a na-akpo ametisiti.²¹ Onu uzọ ama iri na abuo ahụ bu pieal iri na abuo, onu uzọ ama obula ka e ji otu nkume pieal ruo n’otu n’otu. Ihe e ji ruo okporouzo di n’obodo ahụ bu naani ọlaedo a nuchara anucha obula, nke di ocha dika enyo e hichaziri nke oma.

²² O nweghi ulonso ukwu obula m huru n’ime obodo ahụ n’ihi na Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile na Nwa Aturu ahụ bu ulonso ukwu obodo ahụ nwere.²³ O dikwaghi mkpa o diri obodo ahụ ka anwu maobu onwa mukwasị ya, n’ihi na ebube nke Chineke bu ihe ya, orioma ya bukwa Nwa Aturu ahụ.²⁴ Mba niile ga-eji ihe ya jegharja. Ndi eze uwa niile ga-abiakwa webata ebube ha n’ime ya.²⁵ A naghi emechi onu uzọ ama obodo ahụ emechi. Ha na-eghe oghe ubochi niile n’ihi abali obula adighikwa n’ebe ahụ.²⁶ Ebube na nsopuru nke mba niile ka a ga-ewebata n’ime ya.²⁷ O dikwaghi ihe obula ruo aru ga-abata n’ime ya. Otu a kwa, o dikwaghi onye na-eme ihe aru, maobu onye ugha ga-abata n’ime ya, kama o bu naani ndi ahụ e dere aha ha n’akwukwo nke ndu Nwa Aturu ahụ.

22

Mmiri na-enye ndu

¹ Mmuọ ozi ahụ gosiri m iyi ahụ e si ekute mmiri nke na-enye ndu nke na-enwu dika kristal. O sikwa n’okpuru ocheeze Chineke na Nwa aturu ahụ na-asoputa,² n’etiti okporouzo ahụ di n’obodo ahụ. N’akuku aka nri na aka ekpe iyi ahụ, a ga-ahụ osisi ahụ na-enye ndu. Osisi ndi a na-amị uzọ mkpuru iri na abuo di iche iche. Ha na-amiputa mkpuru oheru kwa onwa obula. Akwukwo osisi ahụ waputara bu ogwu e ji agwo mba niile.³ A gaghị ahụ ihe obula a buru onu n’ime obodo ahụ. Ocheeze Chineke na nke Nwa aturu ahụ ga-adi n’obodo ahụ. Ndi ohu ya ga-efekwa ya ofufe.⁴ Ha ga-ahukwa ihu ya, a ga-edekwa aha ya n’egedege ihu ha.⁵ Abali agaghị adikwa ozo, imunye orioma agaghị adikwa mkpa. Mkpa ihe anwu na-enye agaghị adikwa n’ihi na Onyenwe anyi Chineke ga-abu ihe ha, ha ga-achikwa achị dika eze ruo mgbe ebighi ebi.

Obibia Jisos

⁶ Mmuọ ozi ahụ gwara m, “Okwu ndi a bu ihe e kwesiri itukwasị obi, burukwa eziokwu. Onyenwe anyi, bu Chineke, onye na-enye ndi amuma Mmuọ ya ezitela mmuọ ozi ya igosi umuodibo ya ihe ndi ahụ ga-emezu n’oge na-adighi anya.

7 “Lee, ana m abia osijiso. Ngozi na-adiri onye ahụ na-edebe okwu amuma ndi a di n’akwukwo a.”

‡ 21:16 21:16 Ya bu otu puku na nari mailu anọ.

⁸ Mụ onwe m bụ Jọn, hụrụ ihe ndị a niile, nụkwa ha. Mgbe m hụrụ ma nuchaa ihe ndị a niile, adara m n'ụkwụ mmụọ ozi a gosiri m ha ikpọ isiala nye ya. ⁹ Ma ọ siri m, "Emela ihe dị otu ahụ! Mụ onwe m bụkwa odibo Jisọs dika gi onwe gi, na dika ụmụnna gi ndị amụma, na dika ndị ahụ niile na-edebe okwu niile e dere n'akwụkwọ a. Kpọrọ Chineke isiala."

¹⁰ Ma ọ siri, "Akachila okwu amụma ndị a dị n'akwụkwọ akara, n'ihu na oge adila nso. ¹¹ Ka ndị niile na-eme ajọ omume gaa n'ihu na-eme ajọ omume, ka ndị na-adighi ọcha gaa n'ihu bụrụ ndị na-adighi ọcha, ka ndị na-eme ezi ihe gaa n'ihu na-eme ezi ihe, ka ndị dị nsọ gaa n'ihu bụrụ ndị dị nsọ."

Ido aka na ntị nakwa ọkpukpọ oku

¹² **"Lee, ana m abịa ọsịsọ! Ụgwọ ọrụ m ga-enye onye ọbụla dika ọrụ ọ ruru si di dikwa m n'aka. ¹³ Abụ m Alfa na Omega. Onye mbụ na Onye ikpeazu, Mmalite na Ọgwụgwụ.**

¹⁴ **"Ngozi na-adiri ndi ahụ sara uwe ha mmiri, ka ha si otu a buri ndi na-enweta oke na mkpuru si n'osisi ahụ na-enye ndu, ndi ga-enwe ike isite n'onu uto ama ahụ baa n'ime obodo ahụ. ¹⁵ N'azu obodo ka ndi ahụ bu nkita no, ha na ndi niile na-agba afa, na ndi niile na-akwa iko, na ndi niile na-egbu mmadu, na ndi niile na-ekpere arusi, na ndi niile huru ugha n'anya ma na-emekwa ya.**

¹⁶ **"Mụ onwe m, bụ Jisọs ezitela mmụọ ozi m ka ọ gbara unu ama a nye nzuko m niile. Ọ bụ m bụ Mgborogwu na Mkpuru Devid. Abukwa m Kpakpando ututu ahụ na-enwu enwu."**

¹⁷ Mmụọ Nsọ na nwanyi ahụ a na-alu ọhuru na-asi, "Bia!" Ka onye ọbụla nuru okwu a kwuo si, "Bia!" Onye akpiri na-akpo nku ya bia, onye ọbụla chorọ ya bia nuru mmiri na-enye ndu na-akwughi ụgwọ ọbụla.

¹⁸ Ana m adọ onye ọbụla nuru okwu amụma di n'akwukwo a aka na ntị, si, ọ buri na onye ọbula atukwasị ihe ọbula n'elu ha, Chineke ga-atukwasiri onye ahụ ihe ntaramahuhu ahụ niile e kwuru maka ha n'akwukwo a. ¹⁹ Ọ buri kwa na onye ọbula ewepu okwu ọbula n'akwukwo amuma a, Chineke ga-ewepu oke o nwere n'osisi ahụ na-enye ndu, na oke o nwere n'obodo nsọ ahụ, nke e kwuru okwu ha n'akwukwo a.

²⁰ Onye ahụ gbara ama ihe ndi a niile na-asi, **"N'ezie, ana m abia ọsịsọ."**

Amen. Bia, Onyenwe anyi Jisọs.

²¹ Ka amara Onyenwe anyi Jisọs dinyere ndi nsọ niile. Amen.